P—1—15.

B. 6010. 7

Bequeathed to the Public Library of the City of Boston by Theodore Parker.

Received 30th October, 1861. No. 47840

❡Expoſitio confratris cuiuſdā de ordine poſtillatoris in prologum librorum paralypomenon ſequitur.

SI ſeptuaginta interp̄tū ⁊c̄. Iſte prologus p̄ponitur trāſlationi bt̄i Hieronymi: qui paralyponon de hebreo in latinū trāſtulit: ſicut ipſe teſtat̄ in.2.li. cōtra Ruffinū. In libro tēpoꝝ.i.paralypomenon. qui hebraice dr̄ dabreiamin ad ſanctū chromatiū papā p̄fatiuncula vſus ſū. a Si ſeptuaginta iterp̄retū ⁊c̄. Diuidit̄ aūt iſte plog⁹ i ſex partes. in quaꝝ p̄ma ſeptuaginta interp̄retū p̄poſita excuſatione oñdit motiuū trāſlatōis faciēde.ſ.iſtantiā chromatij pape. q̄ notat̄ in verbo impellēdi. cū dr̄. Impelleres.i.iſtando ꝯpelleres. In ſcd̄o a oſtēdit ſue tranſlationis neceſſitatē tum ꝑpter veteris corruptionē: tū ꝑꝑ nouaꝝ repugnantiā ⁊ diuerſitatem ibi. Nūc v̄o cū ꝑ varietate regionū ⁊c̄. tertio ꝓbabil̄r arguit ꝙ ſua tranſlatio a latinis recipienda ſit. ⁊ p̄mo arguit ꝑ locū a ſimili ſic ibi. Si igit̄ alijs licuit. 2°. per locū ab auctoritate ibi. Qui inuiolata editione veteri ⁊c̄. 4°. dic ꝙ auctoritates q̄s p̄miſit nō introduxit. q̄ſi volēs ſeptuaginta ꝯuincere. ſꝫ vt poſſet ſuis obtrectatorib⁹ r̄ndere ibi. Hoc pace veterū loquor ⁊c̄. 5°. latinorum beniuolentiā captat: recitādo bona q̄ eis fecerat. ibi. Ceterum memini ⁊c̄. ſexto attētū eque reddit lectorē tranſlationis inſinuans vtilitatē ibi. Et qd̄ nūc de beniamin ⁊c̄. His dictis aliquoꝫ paſſus lr̄e exponam⁹. Si ſeptuaginta interp̄tū pura.i. incorrupta. b Ut ab eis. de hebreo. c In grecū verſa ē editio p̄maneret ſuperflue. q̄tum ad hec q̄ itegre trāſtulerūt nō q̄tū ad ea q̄ ſciēter omiſerūt. quorū additio non erat ſuperflua ſed valde neceſſaria. d Mi. pr̄ ⁊ amice. e Chromati epoꝝ ſanctiſſime atq₃ doctiſſime.i.p̄matū ſapientie ⁊ ſanctitatis ſup ep̄os habens: q debent eſſe ſancti ꝑ innocētiā quo ad ſeipſos. ⁊ miniſterio ſanctificātes alios. ⁊ docti ad informādum ſubditos. f Impelleres.i.inſtāter pelleres monēdo. Ut hebrea tibi volumina latino ſermone trāſferrem.

g Quod enī ſemel aures hoīum occupauerat.i.tranſlatio ſeptuaginta qua iam omnes audierāt ad min⁹ ꝑ famā.

h Et naſcētis.i.p̄mitiue. Eccleſie robauerat fidem..

i Iuſtū erat ēt nr̄o ſilētio comprobari.i.iuſtū erat vt aliā trāſlationē non facerē. ⁊ ita ſilendo.i.a tranſlatione ceſſando trāſlationem ſeptuaginta cū alijs approbarē. k Nunc v̄o cū ꝑ varietate regionū diuerſa ferantur exēplaria. ſicut pꝫ inferius vbi dicit̄. Alexandria ⁊ egyptus ⁊c̄. l Et germana illa antiquaq₃ trāſlatio ⁊c̄. trāſlatio ſeptuaginta dr̄ germana. quia facta fuit a germanis.i.fratrib⁹ q̄ꝛ omnes iudei erant. antiqua dr̄ q̄ꝛ oīum fuit prima. m Noſtri arbitrij putas.i.nr̄o iudicio cōmittēdū putas. n Aut e plurib⁹. tranſlationibus.

o Iudicare qd veꝝ ſit. vt.ſ. qd̄ veꝝ ē approbem⁹. ⁊ obelo cetera iugulemus. p Aut nouū op⁹ in veteri ⁊c̄.i.ſup vet⁹ op⁹ ſeptuagita. q Illudētibuſq₃ iudeis cornicū ⁊c̄. cornix auis ē nigra ⁊ garrula. ⁊ multū gaudet qñ videt cadauera. ꝑ quā ſignificant̄ iudei nigri pctis: garruli in detrahēdo. maxime xp̄ianis. gaudēt enī cū vidēt cadauera.i. eccl̄ie mortifera detruncata. qb⁹ oculi ꝯfigūtur. cū occaſiones h⁹ gaudij ſubtrahūtur. ſm hoc conſtrue lr̄am. Tu putas nr̄i arbitrij eē nouū op⁹.i.nouam tranſlationē. Condere. in q̄ ſint addita ea q̄ deficiūt in trāſlatōe ſeptuaginta. ⁊ ſic debeā Cōfigere oc'los cornicū. vt dr̄ in vulgari ꝓuerbio.i. occaſionē gaudij de defectib⁹ nr̄is ſubtrahere. Iudeis illudentib⁹.illudendo nobis ip̄roperantib⁹. ꝙ ita detrūcatā ⁊ falſā bibliā habeam⁹. defect⁹.n. biblie ſūt q̄ſi quedā foramina ꝑ que videt̄ ꝙ noſtra biblia eſt corrupta. ſi ergo defect⁹ ſuppleant̄. foramina obſtruūtur. ⁊ ſic quaſi cornicū.i. emuloꝝ oculi configūtur. q̄ꝛ nihil vlterius qd̄ deſpicere valeāt intuētur. vnde v̄ſus. Lumina cornicis fodis: obturās inimicis. Rimas ne videant qd̄ lacerare q̄ant. Si rimas adimis: nō figunt lumina rimis Nec tūc deridēt: nil q turpe vidēt. Sic igitur oñdit ꝙ trāſlatio ſua ē neceſſaria ꝑꝑ nouarum trāſlationū repugnātiā ⁊ diuerſitatē.ſ. diuerſa ꝯtinentiū. ⁊ exēplificat qd̄ p̄us dixerat. ꝙ.ſ. pro varietate regionum diuerſa ferūt̄ exemplaria cū dic̄. r Alexādria ⁊ egypt⁹. ille due regiones q̄ expoſite ſūt ſupra in ep̄la ad Paulinum. s In ſeptuagita ſuis.i. ſibi acceptis ⁊ q̄ſi approbatis. q̄ꝛ alioꝝ trāſlationes nō recipiunt. t Heſichiūꝫ lau. aucto. q̄ꝛ ipſi⁹ exēplaria habēt in auctoritate q̄ ipſe trāſtulit de.70. editiōe: nō tn̄ imediate. dicit enim Hiero. in li°. illuſtriū viroꝝ. ꝙ heſichi⁹ ceſaree vrbis ep̄s plurimo labore corruptā bibliothecā origenis ⁊ pamphili in mēbranis iſtaurare conat⁹ ē. In opuſculo d'vocabulis biblie inuenies qd ē mēbrana.

❡Incipit p̄fatio ſc̄i Hieronymi i librū dabreiamin q ē paralypomenon: q̄d nos dicere poſſumus v̄ba dierū.

TAntus ac tal'eſt liber iſte vt abſq₃ illo ſi quis ſciētiā ſcripturaꝝ ſibi voluerit arrogare: ſemetip̄m irrideat. ꝑ ſingula q̄ppe noīa iuncturaſq₃ verboꝝ ⁊ p̄termiſſe i libr̄ regum tegūtur hiſtorie: ⁊ innumerabiles explicātur euāgelij q̄ſtiones. Sꝫ ſi ſeptuāgita iterp̄tuꝫ pura: ⁊ vt ab eis i grecū verſa ē editio p̄maneret: ſup̄flue mi⁹ chromāti epiſcopoꝝ ſāctiſſime atq₃ doctiſſime ipelleres: vt hebrea tibi volumia latino ſ̄mone transferrē. Quod eni ſemel aures hoīum occupauerat: ⁊ naſcētis eccl̄ie roborauerat fidē: iuſtū erat etiā nr̄o ſilētio ꝯprobari. Nūc v̄o cum pro varietate regionū diu̇ſa ferantur exēplaria: ⁊ germāna illa ātiquaq₃ t̄ſlatio corrupta ſit atq₃ violata: nr̄i arbitrij putas: aut e pluribus iudicāre qd verū ſit: aut nouū op⁹ i veteri ope cōdere: illudētibuſq₃ iudeis cornicū vt dicit̄ oculos cōfigere. Alexandriā ⁊ egipt⁹ i ſeptuāgita ſuis heſichiūꝫ laudat auctorē: ꝯſtātinopolis vſq₃ antiochiā luciani martyris exēplaria probat. Medie iter has ꝓuīcie paleſtinos codices legūt: quos ab origene elaboratos euſebius ⁊ pamphil⁹ vulgauerunt. Totuſq₃ orbis hac iter ſe trifāria varietate cōpugnat. Et certe origenes n̄ ſolū exēpla ꝯpoſuit quatuor editionuꝫ e regiōne ſingula v̄ba deſcribēs: vt vn⁹ diſſentiēs ſtati ceteris inter ſe cōſētiētibus arguat̄: ſed qd̄ maioris audacie eſt: i editiōe ſeptuagita theodotionis editionē miſcuit: aſtericis deſignās q̄ minus fuerit: ⁊ v̄gulis que ex ſup̄fluo videbātur appoſita. Si igit̄ alijs licuit n̄ tenere qd̄ ſemel ſuſceperāt. ⁊ poſt ſe/

v Cōſtātinopolis vſq₃ ad ātiochiā ⁊c̄. Cōſtātinopolis dr̄ q̄ſi ꝯſtātinipolis.i. ciuitas: quā troaicie vrbē ꝯſtātin⁹ ex ſuo noie iſtituit. Antiochia metropolis ē regni antiochi. ſic̄ pꝫ in textu.i. Machab.3. Lucian⁹. ſic ait Hiero. i libro illuſtriū viroꝝ. vir diſertiſſim⁹ antiochene eccl̄ie p̄ſbyter tm̄ in ſcripturaꝝ ſtudio laborauit. vt vſq₃ nūc q̄dā exēplaria ſcripturarū luciana nūcupētur. paſſus nichomedie ob ꝯfeſſionē xp̄i. x Medie iter has ꝓuīcie paleſtinos codices legūt.i. i paleſtina cōpoſitos. paleſtina ꝓuincia ē aſie. de q̄ dic̄ Iſidor⁹ ethimol̄.14. Paleſtina ꝓuincia philiſtiuꝫ metropolim hūit q̄ nūc aſcalon dr̄. huic ab oriēte mare rubꝝ occurrit: a merediano latere iudea excipit̄: a ſeptētrionali plaga tyrioꝝ finib⁹ claudit̄. ab occaſu egyptio limite terminatur. y Quos ab origene elaboratos.i. cū magno labore cōpoſitos. ſicut. ſ. dcm̄ eſt in ꝓlogo Ioſue ſup litterā illā. Et ꝑ grecoꝝ hexaplois ⁊c̄. ⁊ ſup lr̄am illā. Cur originē mirantur ⁊c̄. z Euſebi⁹ ⁊ pāphil⁹ vulgauerūt. Hiero. in li°. illuſtriū viroꝝ. Euſebi⁹ ceſaree paleſtie ep̄s i ſcripturis diuinis ſtudioſiſſim⁹ ⁊ bibliothece diuine cū pāphilo martyre diligētiſſim⁹ ꝑueſtigator edidit infinita volumina. Idē in codē Pāphil⁹ p̄ſbr euſebij ceſarienſis ep̄i neceſſari⁹ tāto bibliothece diuino amore flagrauit. vt maximā partē origēis voluminū ſua manu d'ſcripſerit q̄ vſq₃ hodie i ceſarieſi bibliotheca habēt̄. a Trifaria.i. triplici. a tris qd̄ ē tres ⁊ fares diuiſio q̄ꝛ i tres ꝑtes diuiſa. b Quatuor edi.ſ.70. ſymmachi aq̄le: ⁊ theodotionis. vide illa loca ꝓlogi Ioſue de qb⁹.ſ. ꝓximo facta ē mentio.

c Ere. ſin. v̄ba deſcri. in exaplois i qb⁹ lr̄a vni⁹ trāſlatoris ſcribebat̄ ex aduerſo ꝯ lr̄aꝫ alteri⁹. d Ut vn⁹.ſ. trāſlator. e Diſſētiēs. ab alijs. f Ceteris iter ſe ꝯſē. arg.i. rep̄henſibilis oñdat̄. ⁊ i q̄ plures ꝯſenſerit q̄ſi veꝝ ⁊ imutabile ceſeat̄. ⁊ nō ſolū vbi q̄tuor exēplaria cōpoſuit. g Sꝫ qd̄ ma. au. ē ⁊c̄. lr̄a plana ē. qd ſit aſtericus qd obelus. inuenies. ſ. in illo ꝓlogo. Deſiderij mei ⁊c̄. h Si igitur alijs ⁊c̄. Hic arguit ꝙ latini debeāt ſuā trāſlationē libēter recipere. ⁊ p̄o ꝑ locū a ſimi. d. Si igitur alijs licuit. origeni.ſ. ⁊ alijs ſupradictis.

i Nō tenere. imutabil̄r. k Qd̄ ſel' acceꝑant.ſ. trāſlatōe .70.i. ſi licuit eis p⁹ tranſlationē veterem quā ſel' acceperant ⁊ approbauerāt nouas trāſlatōes facere. l Et p⁹.70. cellulas. cōtinens ponit̄ pro

methonomia ē.i.poſt trāſlationē.70.q ſm Aug.in cellis ſingulis trā ſtulerūt.ſed nō ſm Hiero.q ait. a Que vulgo.i.vulgariter.
b Sine auctore.aliquo de his mentionem faciēte. c Jactātur .i.iactanter aſſerunt.ſupbia.n.ē aſſerere qđ nulla pbari pōt auctori tate.vñ latēter inuehiť ɔ̄ Auguſtinū. d Singulas cellulas ape ruere.i.ſingulas editiones facere.in qb⁹ addiderūt aliqua trāſlatio ni.70.ꝛ hoc ē quod ſeqtur. e Hocq₃ in eccleſijs legiť.i.in regio nib⁹.ſ.pximo memoratis. f Quod.70.neſcierūt.i.qđ q̄ſi neſciē tes in ſua editione omi ſerūt. g Cur me nō ſuſcipiāt latini mei.'q̄ſi diceret.bñ poſſunt ſuſci pere:ex quo dicte ecclīe nouas trāſlationes ali orū interptū ſuſcepere. Deinde arguit p locum ab auctoritate ꝙ recipi enda ſit tāq̄ȝ autentica. qꝛ ē hebreorū ꝛ aplōꝝ ꝛ euāgeliſtaꝝ auctoritati bus ɔfirmata. vñ dicit. Cur me nō recipiāt lati ni mei.qꝛ ſum latin⁹ ſic̄ ꝛ ipi. h Qui iniola. edi.ve.h̄ dic̄ ɔtra Orige nē q i trāſlatiōe.70.mi ſcuit theodotiōis editio nē.ꝛ ſic vtrāq₃ corrupit.
i Jta no.ɔ.vt la.ꝛc̄.i.edi tionē meā a me laborio ſe ɔpoſitā. k Hebreis ꝛ qđ his ma.ē.apo.auct. cōprobē.Aplī.n.multa dixerūt de ṽitate hebrai ca q̄ nō iueniūť i.70.trāſ latione q̄ pñt inueniri in libello quē ipe fec̄ de op timo genere iterp̄tandi. ꝛ h̄ ē qđ dicit.
l Scripſi nu.li.de opti. ge.ꝛc̄.q̄da₃ epl'a ē quam ſcripſit Hiero.ad Pam machiū de optimo gene re iterp̄tandi.in qua ſcri buntur oīa exēpla q̄ po nūtur h̄.q̄ plene inueies

ptuagita cellulas que vulgō ſinē auctore iāctāť ſingūlas cellulas apuere:hōcq₃ i eccliȷs legiť qđ ſeptūagita neſcierūt:cūr me ñ ſu ſcipiāt latini mei: q inuiolata edi tōe veteri itā nouā₃ ɔdidi: vt la borē meū hēbreis ꝛ qđ his mai⁹ ē aplīs auctorib⁹ ɔprobē:'Scri pſi nūp librū đ optimo gñe iter p̄tādi:oñdēs illa đ euangelio :ex egypto vocaui filiū meu₃.ꝛ qm̄ nazare⁹ vocabiť: ꝛ videbūt i quē ɔpūxerūt. ꝛ illđ apli: Qđ ocul⁹ ñ vidit nec aurꝭ audiuit: ꝛ i cor ho minis ñ aſcēdit q̄ p̄parauit deus diligētib⁹ ſe:ceteraq₃ his ſimilia i hebreōꝝ libris inueniri. Certe aplī ꝛ euāgeliſte ſeptuagita iter p̄tes nōuerāt: ꝛ vnde eis h̄ q̄ in ſēptuagita iterp̄tib⁹ nō habēť:'Xp̄s dñs noſter vtriuſq₃ tēſta mēti ɔditor i euāgelio ſ₃ iohē₃: Qūi credit inqt i me ſic̄ dic̄ ſcri ptura:flūia đ vētre ei⁹ fluēt aque viue. Vtiq₃ ſcriptū ē: qđ ſalua tor ſcriptū ēē teſtať. Vbi ſcriptū ē:' Septuagita nō hñt: apocry phā neſcit ecclīa. Ad hebreōs

ſupra illo plogo.ſ.Deſideriȷ mei.añ mediu₃. m Ceteraq₃ his ſi. ſupple oñdēs. n Jn hebre.li.inue.ab illo loco.ſ.Scripſi nup ꝛc̄. vſq₃ huc d₃ legi ſub vno verſu.ꝛ pp h̄ reſumiť hic oſtendens.
o Certe aplī ꝛ euāgeliſte ſeptuaginta iterp̄tes.i.tranſlationē ſeptua ginta interp̄tum. p Nouerant.ꝛ vnde eis hec.i.vñ habuerūt vt dicerent. q Que i ſeptuaginta iter.ꝛc̄.q.d.de hebraica ṽitate h̄ habuerūt. r Vtriuſq₃ teſtī cōditor.h̄ ē contra manicheum qui dicebat vet⁹ teſtñ ēē a magno deo.ꝛ nouū ab exiguo. s Qui cre dit in me.Jo.6. t Apocripha neſcit eccleſia.i.non recipit vl' non approbat apocrypha.in plogo Joſue.circa p̄ncipium exponiť qd ſit apocryphū.aliq dicūt ꝙ apocrypha ē noīatiui caſus ſingularis nūe ri vt ſit ſenſus.Apocrypha ecclīa.i.q̄ apocryphis vtiť. Neſcit h̄ exq̄ 70.nō hñt. v Ad hebre.igiť.i.ad hebraicā ṽitate₃.
y Reuertēdū ē.vbi hec reperiūtur. x Vnde.de q̄ hebraica ve ritate. z Dñs loqtur.hec pace veterū ꝛc̄.i.ſeptuaginta.
a Loquor.ꝛ obtrectatorib⁹.i.detractorib⁹. b Canino.i.rabido. vl' irrōnabili. c Jn angu.i.in occulto. d Jdeſt accuſatores.ꝛ defēſores.eiuſdē. e Cum in aliȷs pbāt.i.cōmendent in aliorum ſcriptis f Quod in me reprobant.i.qđ in ſcriptis meis vitupant
g Quaſi ṽt⁹ ꝛ vitiū nō in re ſint ſ₃ cū auctore mutētur.i.q̄ſi diuerſi tas auctoꝝ faciat editionē p̄cioſam vl' vitioſam.ꝛ nō poti⁹ p̄cium vl' vitiū ipaꝝ rerū. h Editionē ſeptuaginta.i.tranſlationē.70.cor rectam. i Noſtris.i.latinis. k Nec inimicū đbere exiſtima ri.i.reputari ſup me puto. l Eoꝝ.ſ.tranſlationem.
m Quos ediſſero.i.expono vl' ɔfirmo p hebraicā veritatem.
n Jn cōuētu.i.in cōgregatione. o Fratrū.i.fideliū latinorum. vñ p₃ ꝙ nō inuideo nec detraho ipſis. p Vt inextricabiles mo ras.i.lōgas ſnīas. q Et ſilua₃.i. ɔfuſionē multā:ſicut arbores cō fuſe ſūt in ſilua:ita ꝙ a remotis vix ex vna diſcerni pōt ab alia.
r Senſuūq₃ barbarie.h̄ dicit.qꝛ editio ſeptuaginta ita cōfuſa erat ꝛ corrupta ꝙ videbať ēē barbara.ꝛ barbaras ꝛ ignotas habere dicti

onū ſignificatiōes. Digererē.i.exponerem vl' ordinatim diſtin guerem. Per cola.i.p membra ꝛ diſtinctiones.verſuum.colu₃ dicitur a colon qđ ē mēbrum:ē āt colū pūctata platio alicuius orōnis per maiores deciſiones ꝛ p clauſulas q̄ſdā ɔſtantes ex duabus dictionib⁹ vl' pluribus.vt hic. Non me fraudabis.non ledes.non ſpoliabis.vñ colū interp̄tatur p̄ciſus ſenſus vel lon ga ſnīa. Jn plogo ſuper Jſaiam plenius inuēies de colo coma te,ꝛ piodo. Juxta hiſmenium.qdam fuit philoſophus qui dice bat.ſi noluerit me aliȷ audire. tamen cana₃ mihimetipi Quidam dicūt hiſ menium ēē fluuiū iuxta quem orgia bacchi celebrabāť cu₃ clamore.qbuſ dam.ſ.clamantib⁹ aliȷs ſilentib⁹ ꝛ cla mantes deridenti bus.ꝛ ē ſenſus. Si aures ceteroꝝ ſur de ſint.i.ſi ceteri tranſlationē meā contēnant ꝛ eā au dire noluerint.tñ ego canam.i.tranſ ferā. Mihimetipi ꝛ meis amicis. Ju xta hiſmenium.i. ſic̄ faciebat hiſme niu₃ phus. Vel iu xta hiſmeniu₃.i.ſi cut illi q celebra bant orgia iuxta fluuium illum nō dimittebāt ppter aſtantes qui eos đ ridebāt. Orgia or giorū dicebanť ſa crificia bachi.ab orge quod ē cultu ra.qꝛ ad culturam anime credebanť ptinere.vel dicun tur ab orge quod ē ira. qꝛ i ſacrificiȷs

igiť rēuītēdū ē: vñ ēt dñs lōquiť: ꝛ diſcipuli exēpla p̄ſumūt. Hec pace veteꝝ lōquor ꝛ obtrectato rib⁹ meis tātū rñdebo: q canino dētē me rodūt: i publico đtrabē tes: ꝛ legētes i āngulis.ideſt āc cuſatores ꝛ defēſores cū₃ i aliȷs pbēt: qđ i mē reprobant: qūaſi ṽtus ꝛ vitiū nō in reb⁹ ſint: ſ₃ cu₃ auctore mutētur. Ceterū memi ni ēditione₃ ſeptuaginta tranſla toꝝ oli₃ de greco emēdatā tribu iſſe me nōſtris: nēc inimicū debe re exiſtimari eōꝝ qūos i cōuētū frātrū ſemp ediſſero. Et ꝙ nunc dabreiamin.i. ṽba dieꝝ iterp̄tat⁹ ſū.idcirco feci: vt inextricābiles moras ꝛ ſiluā₃ noiu₃ q̄ ſcriptoꝝ ɔfuſa ſūt vitio: ſēſuūq₃ bārbariē apti⁹ ꝛ p verſuum cola digererē: mihimetipi ꝛ meis iuxta hiſme niū canēs: ſi aures ſurde ſūt cete roꝝ. ¶ Jtē ali⁹ plogus.

Euſebi⁹ hieronym⁹: dōmoni ꝛ rogatiano ſuis i xp̄o ih̄u ſalutē. Qſio grecoꝝ hiſtori as magꝭ itelligūt q arthenas vi

bachi frequēter mouebantur ad iram. Jtem or dicitur bonu₃ ge terra.vñ dicūtur orgia in qb⁹ multū vini ꝛ ānone exponebāť ¶ Explicit q̄liſcūq₃ explanatio iſti⁹ plogi. Credo ꝙ iſte plog⁹ imediate poſt ſeq̄ntē ſcribi debeat: ſ₃ vicio ſcriptoꝝ in plurib⁹ bibliȷs vn⁹ ab altero ſeparať. ¶ Jncipit expoſitio alteri⁹ plogi

P Rius tamē aliquid de nomie iſtoꝝ librorum ꝛ ordi ne pſtringamus. Notandū ꝙ dabreiamin hebraice paralipomenon grece: verba dieru₃ dicimus latine. vñ ꝛ a Hierony.in plogo ſup' Regū.dabreiami chro nicus.i.temporaneus appellatur.qꝛ continet quedā geſta tem poꝝ ab adā vſq₃ ad captiuitatē babylonicā ſub ſedechia ſcām in quā terminatur vltimus liber Regū: ſicut ꝛ ſecūdus Paral. ꝛ qꝛ libri paralypomenon cōmunicant in materia cu₃ libris re gum.ꝛ qm̄ in his ſupplentur que minus ibi dicuntur.ideo poſt libros Regū immediate ſequuntur.ſed cū in libris Regū aga tur de vtroq₃ regno.i.iuda ꝛ iſrael: in paralypomenō tm̄ de re gibus iuda agitur preponuntur aūt libris Eſdre. qꝛ finis ſecū di paralypomenon idem eſt cu₃ principio Eſdre. Quis ſcriaſe rit dabreiamin ignoratur. vnde iter apochrypha deberet.ſicut patet ſupra computari.tamen inter agiographa computatur. ſicut patet ſupra in principio plogi ioſue. Deriuatione₃ paraly pomenon inuenies ſupra in epiſtola ad Paulinum in.8.c. Jtē nota ꝙ Hierony.dabreiamin correxit ꝛ tranſtulit.primo enim correxit ſeptuaginta: poſtmodū nouam editione₃ fecit ad peti tione₃ Chromatiȷ pape de hebreo trāſferens in latinum. et qꝛ correctio preceſſit tranſlationem.ideo prologum qui correctio ni preponitur anteponendu₃ reor ſcilicet Euſebius Hierony mus ꝛc̄.qui in ſepte₃ particulas diuidi poteſt ad preſens. p̄mo enim captat beniuolentiam preponens amicabilem ſalutatio nē dicens. Euſebius ꝛc̄.ſcđo ſubdit modu₃ quo ſacre ſcripture didicit ṽitatē.didicit enī labōrioſe diuerſa loca peragrādo.qđ

Prologus

notat̄ cū dr̄. Quā grecoꝝ ⁊c̄. Itē didicit humiliter nō d̄ ſe pſu
mēdo quod notat̄ cū dicitur. Fateor enim ⁊c̄. Itē didicit ordi.
nate peritiorem doctorē eligēdo. quod notatur cū dicitur. De/
niqꝫ cū a me ⁊c̄. tertio innuit ꝙ neceſſaria eſt ſua correctio. ſ. ꝓꝑ
grecoꝝ ⁊ latinorum codicū falſitateʒ. quod notatur ibi. Libe
re enim loquor ⁊c̄. quod tamen non attribuit vitio ſeptuagita
interpretū. ſed culpe ſcriptorū. quarto oñdit cum apud hebre/
os liber Paralypomenon vnꝰ ſit. cur apud nos recepit ſectio/
nē ibi. Hoc pꝰ ſciē
dū ⁊c̄. q̄nto excitat
lectoris attētiōeʒ.
⁊ hoc ꝓpter duo. ſ.
ꝓpter difficultatē
⁊ vtilitatē. difficul
tatē inſinuat cum
dicit. Illud ēt attē
dendū ⁊c̄. vtilita/
tem indicat. cū di/
cit. Ad extremum
ꝙ oīs eruditio ⁊c̄.
ſexto dicit ꝙ q̄ꝫuis
non ambigat aliq/
bus diſpliciturāʒ.
dōmonis tamen ⁊
rogatiāi oratiōibꝰ
adiutꝰ fecit iſtam
correctionem. ibi.
Drōnū itaqꝫ vr̄a/
rū. de cuius verita
te ne forte aliquis
dubitaret. vltimo
docet vitare dubi
tatiōis occaſioneʒ
⁊ hoc dupl̄r. p̊ cum
alijs cōferēdo ibi.
Si qs in hac inter
pretatōne ⁊c̄. ſc̄do
aſterici ⁊ obeli officiū attēdēdo ibi. Ubicūqꝫ ergo aſtericos ⁊c̄.
littera ſatis plana ē. vnde leuiter ꝑtrāſibo. Euſebius Hiero. bi
nomius erat. ſicut patʒ hoc in ep̄la quā ipſe fecit de clerici vita
vel monachi: que ſic incipit. Euſebius Hiero. Occeano ſuo ſa/
lutē. Dōmoni ⁊ rogatiano ſuis amicis In xp̄o ieſu ſalutē. ſeq̄t.
Athenas. ciuitatē grecie. ⁊ dicūtur athene quaſi littorales. vel
ab acta quod ē littus. q: in littore erāt poſite. vel dicūtur athe/
ne quaſi īmortales. ꝓpter ſtudiū quod ibi viguit q: īmortalis
ē ſapientia. ab a quod ē ſine ⁊ thanatos qd̄ ē mors. Et tertium
virgilij eneidos. A troade regione. de qua dicit Iſido. 14. ety/
mol̄. Eſt regio troadis ſuperiecta ab aqlonis ꝑte galathie. a me
ridiano vicina ē licaonie: ab oriente adheret lydie. ab occiden
te helleſpontiaco mari finitur. Per leuchaten. ꝓmontoriū iu/
xta neapolim in quo attici apollinis templū fuit. ita dicit iſido
rus etymo. 14. Acro ceraunia. montes ꝓpter altitudinem ⁊ ful
minum ictus vocātur. Et nota ꝙ per cōpoſitionē acros qd̄ eſt
cornu ⁊ amnis dicūtur ceraunia ceraunioum cōmotiones ⁊ ex
altationes vndaꝝ in tempeſtate quaſi corrupti amnes. Itē ce/
raunia dicūtur ſaxa eminētia in mari ad inſtar cornium. vnde
Ouidius in. 15. metamorph̄. Saxa fugit dextra ꝑrupta cerau/
nia ꝑte. ⁊ ꝑ cōpoſitionē ab acros qd̄ ē mons: poſſumus dicere
acro ceraunia ſcopulos magnos ⁊ cacuminatos. ⁊ in amne. vel
in mari. tamen ẜm illud iſido. ſunt inter armeniam ⁊ hyberiaʒ
Ad ſiciliam regionē ſic dictā a ſiculo fratre itali. ꝑus tamē a ſi/
cano rege ſicania dicta ē. ⁊ ēt trinacria ꝑꝑ tres mōtes quos hʒ
. ſ. peloruʒ. pathinū: ⁊ lilybeum. vñ iſidorus etymol̄. 14. Trina/
cria grecum quod latine triquadra dr̄. quaſi in tres quadras
diuiſa. hec ab italia exiguo freto diſcreta: aphricuʒ mare ꝓſpe/
ctans. i cuius freto ſcilla ē ⁊ caribdis: qbꝰ nauigia aut abſorbē/
tur aut collidūtur. Saluſtiꝰ dicit italie cōiunctā fuiſſe ſiciliam
ſʒ mediū ſpaciū īpetu maris diuiſum ⁊ ſciſſum. Ad oſtia tyberi
. i. ad portꝰ tyberis: q dicunt̄ oſtia. q: ſic ꝑ oſtia fit ītroitꝰ ⁊ exitꝰ
domorū. ſic in portu pʒ introitꝰ ⁊ exitꝰ fluuiorū. vel dicūtur ſic
ab hoſte: q: illic hoſtibꝰ occurrit̄. Tyberis italie fluuiꝰ a Tybe
rio rege albanoꝝ dr̄ q in hunc fluuiū decidit ⁊ de exitio ſuo no
men dedit. nā antea ⁊ albula antiquū nomē a colore haquit ꝙ
niuibꝰ albꝰ ſit. ipe āt ē tyberis q ⁊ tybris. ſed tyberis ī quotidia
no ſermone. tybris in verſu dr̄. ita dicit iſidorꝰ etymol̄. 14. Fla
gitaſſetis. i. poſtulaſſetis. vide in opuſculo de vocabulis biblie
vbi exponit̄ flagitiū. ⁊ ibi inuenies originē huiꝰ v̄bi. Ut vobis

derit: ⁊ ēt iū ꝟgilij libꝝ a troade
ꝑ leuchatē ⁊ acro ceraunia ad ſici
liā ⁊ īde ad oſtia tiberī nauigauerit
Ita ſcām ſcripturā lucidius in/
tuebit̄: qui iudeā oculis cōtem/
platꝰ ē: ⁊ antiquarū vrbiū mēo/
rias locorumqꝫ vel eadē vocabu
la vel mutata cognouerit. Uñ ⁊
nobis cure fuit cū eruditiſſimis:
hebreoꝝ hūc laborē ſubire vt cir/
cuiremꝰ ꝓuiciā quaʒ vniūſe xp̄i
eccl̄ie ſonant. Fateor eni mi dō/
mon ⁊ rogatiane cariſſimi nūq̄ꝫ
me in diuinis voluminibus pro
prijs viribꝰ crediḋiſſe nec habuiſ
ſe opinionē meā ſʒ ea etiā de qui
bus ſcire me arbitrabar: interro
gare me ſolitū. Quāto magis de
his ſuꝑ qbꝰ anceps erā: Deniqꝫ
cū a me nuꝑ l̄ris flagitaſſetis: vt
vobis paralypomenō latino ſer
mone trāſferrē: de tyberiade le/
gis quōdā auctorē q apd̄ hebre
os admirationi hēbat̄: aſſūpſi: ⁊
ꝯtuli eū eo a vertice: vt aiūt: vſqꝫ
ad extremū vnguē: ⁊ ſic ꝯfirma/
tus auſus ſū facere qd̄ iubebat̄.
Libere. n. vobis loquor: Ita. n.
in grecis ⁊ latinis codicibꝰ h̄ no
minū liber vicioſus eſt: vt nō tā
hebrea q̄ꝫ barbara q̄dā ⁊ ſarma
tica noīa ꝯiecta arbitrādū ſit. nec
h̄ ſeptuagita iterꝑtibꝰ: q ſpū ſcō
pleni ea q̄ vera fuerūt tranſtule
rāt: ſʒ ſcriptoꝝ culpe aſcribēdū:
dū de iemēdat̄ iemēdata ſcripti/
tāt ⁊ ſepe tria noīa ſubtract̄ e me
dio ſyllab̄ i vnū vocabulū cogūt
vel e regiōe vnū nomē ꝑꝑ latitu/
dinē ſuā ī duo vel tria vocabula
diuidūt. Sʒ ⁊ īpe appellatōes ñ
hoīes vt pleriqꝫ eſtimāt: ſʒ vrbeſ

paralypomenon latino ẜmōe trāſferrē. i. trāſlatiōeʒ paralypomenō
ẜm ſeptuaginta q d̄ hebreo trāſtulerūt ī grecū: d̄ greco v̄terē in lati/
nū. ⁊ ꝙ ita ſit legendū pʒ ꝑ hoc qd̄ dr̄ in fine ꝓlogi. Ubicūqꝫ g̊ āſteri
cos ⁊c̄. Conſtat eni ꝙ ipe nō poſuit aſtericos ⁊ obelos in illa tranſla/
tione quā fecit de hebreo in latinū. ſʒ ſolū in correctiōe trāſlationis
ſeptuaginta interꝑtū. vñ dicit ipſe in fine ꝑcedētis ꝓlogi. Memini
editionē ſeptuaginta trāſlatoꝝ olim de greco emēdatam tribuiſſe
me nr̄is. De tyberiade. Hic ponit̄ duplex l̄ra: qdaʒ ſic legūt. Scripſi
. i. aliqd doctrine ad me
ſūpſi. aſſumere. n. dr̄ ad
ſe ſumere vel ad aliqd
ſumere. De tyberiade
quōdā auctore. i. doctri
ne doctore. Legi quon/
daʒ auctore q apud he/
breos admiratiōi habe
bat̄. q: mirabātur ipiꝰ
ſapiētiā ⁊ doctrinā. Et
cōtuli. i. collectionē fe/
ci. Cū codem de paraly
pomenon. A vertice vt
aiunt. vulgariter loquē
tes. Uſqꝫ ad extremuʒ
vnguē. i. vſqꝫ ad fineʒ.
Cātuarienſis ponit ibi
aliā l̄raʒ. ſ. Quēdā legis
auctorē. ⁊ legit ſic. Aſſū
pſi mihi quēdam aucto
reʒ. i. doctorem. Legi d̄
tyberiade. ciuitate. ī q̄
tūc vigebat ſtudiuʒ he/
breoꝝ. Cetera nō mutā
tur. Et ſic collatione fa
cta. Confirmatꝰ in veri
tate hebraica. Auſus ſū
facere qd̄ iubebat̄. libe
re eni vobis loquor. i. ſe
cure. quaſi diceret. neminē timeo hoc dicendo. Hic nominum liber
. ſ. contentiuus. quia multa nomina cōtinet hominū ⁊ locorum. ſicut
pʒ in ꝑncipio primi libri. Ita vitioſus eſt in grecis ⁊ latinis codicibꝰ.
vt facta collatione ad hebraicam veritatem. Arbitrādum ſit. i. iudi
candum. Non eſſe. Tam. i. tantum. Hebrea nomina. Quā. i. quanto
arbitrandum eſt eſſe. Barbara quedam ⁊ ſarmatica nomina conie
cta. quaſi diceret. magis iudicandum ē eſſe barbara ⁊ ſarmatica vl̄
pharmatica q̄ꝫ hebrea. Barbara. i. extranea a veritate hebraica.
Sarmate populi ſunt. vnde Lucanus in. i. libro. Et qui te laxis imi
tantur ſarmata bracis. Uangiones bathaniqꝫ truces. vnde ſarmati
cus ca. cum nomen gentile. vnde Ouidius. Ne mea ſarmaticum
contegat oſſa ſolum. Dicit autem iſidorus libro. 9. Sarmate paten
tibus campis armati inequitabant priuſq̄ꝫ eos Lentulus danubio
ꝓhiberet. atqꝫ inde ob ſtudium armorum ſarmate nuncupati exiſti
mantur. ⁊ inde dicūtur nomina ſarmatica quaſi prorſus ab hebrai
cis aliena. vel Pharmatica. i. cōmixta. pharma enim vel phamatō
lingua ſyrorum dicitur vnguentum vel medicamentum. ⁊ inde hec
pharmatica dicitur medicina. ⁊ inde dicitur pharmaticus. ca. cum/
ad vnguentum vel medicinam pertinens. ⁊ quia vnguētum et me
dicina ex diuerſis ſimul mixtis preparat̄. ideo nomina ex diuerſis
linguis cōmixta pharmatica dicūtur. Qui ſpiritu ſancto pleni. hoc
videtur dicere ironice. quia in illo prologo. ſcilicet Deſiderij mei ⁊c̄.
dicit aperte ꝙ mendacium fuit ſeptuaginta interpretes. ita diuiſos
per cellulas tranſtuliſſe. Ad hoc dicendum ꝙ Hieronymus nō iue
hitur ibi contra ſeptuaginta. ſed contra Auguſtinum qui ita diuide
bat eos. hic autem aſſerit eos plenos fuiſſe ſpiritu ſancto quo inſpi
rante tranſtulerūt. non tamen diuiſi. vt dicit Auguſtinus. De iemē
datis. exemplaribus. Inemēdata. exēplaria. Scriptitant. i. frequē/
ter ſcribunt. Cogunt. coadunant. ⁊ in iſta ſignificatione ponit Uir
gilius cogere in Buccolicis. dicens in tertia egloga. Tityre coge pe
cus: tu poſt carecta latebas. idem in eadem egloga. Cogite oues pue
ri ſi lac preceperit eſtus. E regione. i. econtrario. ſicut vna regio
opponitur alij vel diſponitur contra eam. Propter latitudinem.
vnius nominis. Sed ⁊ ipſe appellationes. i. nomina. Non ſonant. i.
ſignificant. Homines vt pleriqꝫ. i. aliqui. Eſtimant. ſed vrbes ⁊ regi
ones. ⁊ ſaltus ⁊c̄. ex quo ſequitur magnum inconueniens eo ꝙ nomi
na. ita male ſcribuntur ꝙ ſcilicet facta interpretatione nominū ſcōʒ
figurarum adaptationem quedam hiſtorie recitantur non v̄e. Ali
quando enim nomina hominum accipiuntur pro nominibus loco
ruʒ. ⁊ hoc ē quod dicitur h̄. Et oblique. i. nō recte. Sub interꝑtatiōe

.i.expoſitione nominū vnius lingue: per noīa alteri⁹. Et figura.ficta. Eoꝝ.nominū: que ſic falſo dicūtur h̄ figurari ꝑ illud. Quedam narrātur hiſtorie. q̄ſi diceret. ex corruptiōe noīum ſeqtur corruptio narrationis hiſtoriarū. De qbus.ſ.hiſtorijs. In regnorū libro dicit̄. libꝝ Regum appellat librū regnorū: qꝛ ibi agitur de duobus regnis.ſ.de regno duarū tribuū qđ dr̄ regnū iuda. ⁊ de regno decē tribuū. quod dr̄ regnū iſrl̄. Nōne ecce hec ſcripta ſūt in libro v̄borū dierū ⁊c̄. Dicꝫ ꝙ liber v̄borū dierū regū iuda ē paralypomenon. Que vtiqꝫ in noſtris codicib⁹ tranſlatī de editione ſeptuaginta Non habētur. qđ.i. cui. ſil'e. Nonnulli.i.aliqui. Faciunt ī bruto.i.in illo libro dicto Ciceronis dialogo. dialog⁹ dr̄ liber ī quo ſermo v̄ſatur inter duos. ſicut dialog⁹ Gregorij. in quo ſmo verſatur inter ip̄m ⁊ Petruꝫ diſciplm̄ ſuū. ⁊ ſimil'r in bruto dialogice verſat̄ ſmo inter brutū ⁊ catonem auunculū ſuū. ⁊ dr̄ dialogus a dia quod eſt duo ⁊ logos qđ ē ſermo quaſi dualis vel duoꝝ ſmo. Secent.i.diuidāt In tres ptes.i.in tres libros. Etiam illud attendēdū ē ꝙ frequēter nomina nō ſonant.i.nō repreſentant. Uocabula hominum.ſed aliarum rerum.ſ.vrbiū vel regionum vel alioꝝum locorū ſignificantias ſonāt Ad extremuꝫ.i. vltimo attendendū ē. Qꝛ oīs.ſ. ꝑfecta. Eruditio ſcripturarū.ſ.legis ꝓphetaruꝫ ⁊ agiographorum. Per ſtricte.i.ſummatiꝫ dicte. Leuiter.i.breuiter. Per ꝯpēdia.i.breuiter ⁊ vtiliter dicta. Cōpendiū dr̄ qcquid breue ⁊ vtile ē. vide in opuſc'lo de vocabulis biblie. Miſi librū. quē tranſtuli de greco in latinuꝫ.ſ. de editione ſeptuaginta interp̄tū. Beniuolis.i.mihi bona volentib⁹ Placiturū. tn̄ inuidis diſpliciturū. Nō ābigo.i.dubito. ambigere dr̄ q̄ſi ab ambo ſeſe agere qn̄ neſcit quid eligat de duobus. ſed indifferēter ſe hꝫ ad vtrūqꝫ. Plini⁹. ille auctoꝛ q fecit libꝝ de nāli hiſtoria. vbi agit de diuerſis naturis rerū. Quid ſit aſteric⁹. qđ obel⁹. inuenies ſupra aū mediū iſtius ꝓlogi. qui ſic incipit.ſ. Deſiderij mei ⁊c̄. Cetera plana ſunt. ¶ Explicit qualiſcunqꝫ explanatio iſtius prologi.

⁊ regiones: ⁊ ſaltus ⁊ ꝓuincias ſonāt: ⁊ obliq̄ ſub iterp̄tatōe ⁊ figura coꝝ q̄dā narrāt hiſtorie: de qb⁹ in regnoꝝ libro dr̄. Nōne ecce hec ſcripta ſūt in libro verboꝝ dieꝝ regū iuda: q̄ vtiqꝫ in nr̄is codicib⁹ nō hn̄t. Hoc primū ſciēdū ꝙ apđ hebreos paralypomenō liber vnus ſit: ⁊ apud illos vocatus dabreiamin ideſt verba dieꝝ q ꝓpt̄ magnitudinē apud nos diuiſus eſt. Deide etiā illud attēdēdū ꝙ freqn̄ter noīa nō vocabula hoīum ſꝫ reꝝ vt dixi ſignificātias ſonāt. Ad extremū ꝙ oīs eruditio ſcripturaꝝ ī h̄ ꝯtinet̄. ⁊ hiſtorie q̄ vel p̄termiſſe ſūt in ſuis locis vl' ꝑſtricte leuiter: hic per q̄dam v̄boꝝ cōpēdia explicēt̄. Moneū itaqꝫ v̄raꝝ adiutus auxilio: miſi librū beniuolis placituꝝ: tn̄ inuidis diſpliciturꝝ eē nō ambigo. Nā prima eni q̄qꝫ vt ait Plinius malūt ꝯtēnere pleriqꝫ q̄ꝫ diſcere. Siqs

¶ Poſtilla ſuper Paralypomenō incipit.

c Colligite fragmēta ne pereāt. Joh. 6. Scđꝫ ſn̄iam bti Augu. ſup Jo. ꝑ fragmēta iſta intelligunt̄ v̄ba xp̄i ad capiendum ſubtilia. pp̄ qđ nō fuerūt data turbis vt ea turbe ſecū portarent. ſꝫ magis fuit p̄ceptū xp̄i diſcipl'is vt ea colligerent. qꝛ doctores orbis terrarū futuri erāt. vt dicit ibidē glo. ſpāli tn̄ rōe v̄ba xp̄i dicūtur fragm̄ta colligēda. qꝛ ꝑ chriſtū nō fuerūt in aliq̊ ſcripto collecta nō.n.legit̄ diſcipl'is aliqd ſcripto tradidiſſe ſꝫ tm̄ v̄bo. qđ ꝯueniebat doctrine xp̄i q ē v̄bū coeternū deo p̄ri. verūtn̄ diſcipl'i ei⁹ ab eo inſpirati iſta fragmēta collegerūt in q̄ttuoꝛ euangelijs ⁊ ī alijs libris no. te. ſm ꝙ eis dcm̄ fuerat. Colligite fragmēta ⁊c̄. Nūc āt ita ē ꝙ illa q̄ in no. te. facta ſūt. figural'r in veteri p̄ceſſerunt. ſm ꝙ dr̄.i. ad Coꝛ. 9. Oia in figura ꝯtigebāt illis. pp̄ qđ in figura collectiōis v̄borū xp̄i ī nō dicte fuit diuinit⁹ inſpiratū eſdre ſacerdoti ⁊ legis doctoꝛi. vt aliq̄ ad vet⁹ teſtm̄ ꝑtinētia q̄ a ſcriptoꝛib⁹ ip̄m p̄cedētib⁹ fuerāt dimiſſa vel min⁹ plene ſcripta. ī h̄ lib° ꝑ ipꝫ colligerēt̄. lꝫ.n. aliq dicāt ꝙ ſcriptoꝛ h⁹ libri ignorat̄. tn̄ Ra. Sa. habem⁹ dicentē ꝙ eſdras ip̄m ſcripſit. ⁊ h̄ ad ꝑfectionē ve. te. vn̄ dicit btūs Hiero. ī ep'la ad Paulinū p̄ſbyterū de vniuerſis ſacre ſcripture libris. Para. liber.i. iſtrum̄ti veteris epitomē tāt⁹ ac talis ē. vt abſqꝫ illo ſi qs ſciam ſcripturaꝝ ſibi voluerit arrogare ſeip̄m irrideat. ⁊ lꝫ īcipiat a mūdi p̄ncipio pp̄ qđ chronica ve. te. dr̄. tn̄ ei⁹ p̄ncipalis intētio v̄ſat̄ ad ſcribēdū ea q̄ circa libros regū dimiſſa erāt. pp̄ qđ hiero⁹ ī ep'la p̄dicta ſubdit. Per ſingl'a q̄ppe noīa iūcturaſqꝫ v̄boꝝ ⁊ p̄termiſſe ī regū libris tāgūt̄ hiſtorie. ⁊ innumerabiles explicāt̄ euāgelij q̄ſtiōes. pp̄ qđ ī h̄ li° ſili ꝓceſſus ē ſicut ī li° regū. ſicut magis videbit̄ ī hui⁹ libri diuiſione. Capi. I.

a Adam ſeth. Liber paral'. ſic diuiditur. qꝛ p̄mo agitur de regno iſraelis vnito. ſcđo ꝺ bipartito. z. libro. Circa p̄mum ſciendū ꝙ texit generationes vſqꝫ ad dauid. vt oſtēdatur qualiter dauid deſcēdit a patrib⁹ ſanctis iacob: iſaac. ⁊ abraham qui primus fidem vnius dei cōſtanter publice predicauit. ſicut dcm̄ fuit Gen̄. iz. ⁊ occaſione hui⁹ oñdit qualiter abraham deſcendit ab adam per p̄res ſanctos.ſ. ſeth. noe ſem: ⁊ alios electos. Primus igit̄ liber paral'. ſic diuidit̄. qꝛ p̄io q̄ſi chronice texit genealogias vſqꝫ ad dauid. ⁊ tūc proſeqtur de factis ei⁹ io. ca. Quo ad primū p̄ponit oꝛdinē gnātionū vſqꝫ ad iacob. qꝛ vſqꝫ ad eū nulla gnātio fuerat tota electa. z° a iacob ꝑ. iz. patriarchas texūtur generatōnes ſequentes vſqꝫ ad trāſmigrationeꝫ babylonis. ca. z. tertio generatiōes p⁹ tranſmigrationeꝫ. ca. 9. Circa p̄mū texit p̊ gnātiones ab adā vſqꝫ ad noe. z° per tres filios noe venit ad abrahaꝫ. ibi Filij iaphet. 3° per tres vxores abrahā vēit ad iacob dās cuilibꝫ numerū certuꝫ ibi. Filij aūt abrahā. Circa p̄mū dicitur. Adā ſeth ⁊c̄. ſubintelligit̄ genuit. ⁊ ſic de alijs ꝺ cayn āt ⁊ abel filij adā n̄ fac̄ mētiōeꝫ. qꝛ abel mortu⁹ fuit ſine generatione ⁊ generatio ipſius cayn fuit tota deleta in diluuio. Gnātiones āt iſte plenius poſite ſūt. Ge. 5. ⁊ ibidē fuerūt expoſite. b Sem cham ⁊ iaphet. in iſtis nō ſubintelligitur genuit. qꝛ vn⁹ nō genuit aliū. ſed fuerūt fratres ⁊ filij noe. vt hr̄ Gen̄. 5. ⁊ ſcribūtur h̄ q̄ſi tres gnātiones. quia filij coꝝ occupauerūt tres ptes orbis. filij ſem aſiā. filij iaphet europā. ⁊ filij chaꝫ aphricam vt dicit Joſephus.i. li° angtatū. iſtud tn̄ ē intelligendū ꝓ maioꝛi pte. nō tn̄ total'r. qꝛ filii iaphet obtinuerūt parteꝫ aſie. ⁊ filii chaꝫ ſil'r. c Filij iaphet. hic oñr per filios noe ꝺſcendit ad abraham. ⁊ p̊ ponit gnātiones iaphet ⁊ gnātiones cham. qꝛ ille non erāt ꝓſequende. vltimo vero generationes ſem. quia ille erāt ꝓſequende tanq̄ꝫ a deo electe. qꝛ ab illis deſcēdit abraham iſaac ⁊ iacob. ⁊ iz. patriarche. ⁊ tandē dauid de p̄riarcha iuda. c⁹ regnū ꝓſeqtur liber iſte. vt predictū ē. Cōſiderādū ēt ꝙ ſicut dicit. Hiero⁹. li° de hebraicis q̄ſtionib⁹. iſti. filii noe a qbus populata ē terra p⁹ diluuiū. noīa locis ⁊ gentibus reliquerūt. ex qbus poſtea mutata ſūt plurima pp̄ lōgitudinē tēpoꝝ ⁊ bella ſupuenientia ꝑ q̄ deleta ſunt noīa multarum gentiū ⁊ mutata noīa ciuitatuꝫ: aliq̄ tn̄ adhuc permanent in ſe vel in aliquo ſimili ſeu ꝓpinquo. d Gomer. a q̊ noīati ſunt galathe ⁊ poſtea gallici. vt dicunt aliqui. alii autem dicūt ecōuerſo ꝙ a gomer primo dicti ſunt gallici. ⁊ poſtea galathe. qꝛ ſenones galli duce brenno obtinuerūt italiā. ⁊ poſtea intrantes greciam vocati ſunt a rege bithynie in auxiliū ⁊ obtenta victoria ꝓ mercede laboꝛis acceperūt quandā regni eius ptem quā vocauerunt ex ſuo noīe gallogreciā. ⁊ nūc dicitur galathiar c⁹ habitatores mō galathe dicuntur e Magog. a quo deſcēderunt ſcythe ſm Hieronymum. f Madai. a quo medi. g Et iauan. a quo greci. vnde ⁊ adhuc grecia in hebreo iauan noīatur. h Thubal. a quo hiſpani. i Moſoch. a q̊ cappadoces. vnde ⁊ apud eos adhuc manet ciuitas moſecha. k Thiras. a quo traces. l Filij gomer ⁊c̄. nō facit mentionem de filiis magog. thubal. moſoch. ⁊ thiras. qꝛ ſicut dic̄ glo. hebraica. licꝫ.n. iſti hērent filios multos. tn̄ oēs poſteri cuiuſlibet fecerūt tn̄ vnū pp'm. filii āt gomer fecerunt plures pp'os

in hac iterpretatiōe voluerit aliqd rep̄hendere: iterroget hebreos: ſuā ꝯſciam recolat: videat oꝛdinē textūqꝫ ſmonis: ⁊ tunc nr̄o laboꝛi ſi potuerit detrahat. Ubicūqꝫ g̊ aſtericos.i. ſtellas radiare ī h̄ volumine viderit: ibi ſciat de hebreo additū qđ ī latinis codicib⁹ nō habet̄. Ubi v̊o obelus tranſuerſa.ſ. virga p̄poſita eſt: illic ſigt̄ur qd ſeptuagīta iterp̄tes addiderūt: vel ob decoꝛis grām: vel ob ſp̄s ſci auctoꝛitatē: lꝫ ī hebreis voluminibus nō legatur.

¶ Explicit prefatio.

¶ Incipit primus liber dabreiamin.i. paralypomenō. Cap̄ .I.

a Adam: Seth Enos: Caynan: malaleel: iareth: Enoch: Matuſale: Lamech: noe: ſem chā ⁊ iaphet. Filij iaphet: gomer magog madai et iauā thubal moſoch thiras. Porro filij

gomer:aſcenē ⁊ ripbāt ēt togor ma. Filij āūt iauā:eliſa ēt tharſiſ cethim ⁊ dodanim. Filij chām: chus ēt meſraim phūt ēt chanaā Filij āt chūs: ſaba ēt euila ſaba/ thā ⁊ regma ⁊ ſabathaca. Por/ ro filij regma:ſaba ⁊ dadā. chus aūt genuit nemroth. Iſtē cepit eē potēs in terra. Meſraīʒ vero genuit ludi ⁊ anami ⁊ laabi ⁊ ne ptuim:phetruſiʒ quoqꝫ ⁊ caſluī de qbus egreſſi ſūt philiſtijm: ⁊ capthurim. Chanaan vo genuit ſidonē primogenitū ſuū: etheuʒ quoqꝫ ⁊ iebuſeū ⁊ amorreum ⁊ gergeſeū eueūqꝫ ⁊ arācheū ēt ſi/ neū:aradium quoqꝫ ⁊ ſamareū: ⁊ emātheū. Filij ſēʒ:elā, ēt aſſur ⁊ ārphaſat ⁊ lūd et arā. Filij arā hūs ēt hul ⁊ gethēr ⁊ mes. Ar/ phaxat autē genuit ſale: q ⁊ ipſe genuit heber. Porro heber nati ſūt duo filij:nōmē vni phalech:q: in dieb⁹ ei⁹ diuiſa eſt t'ra: ⁊ nomē frīs ei⁹ iectā. Iectan āt genuit el/ modad ⁊ ſaleph ⁊ aſormoth ⁊ iare:adurā quoqꝫ ⁊ vzal ⁊ decla ebal ēt ⁊ abimael ⁊ ſaba: necnō ⁊ ophir ⁊ euila ēt iobab. oēs iſti filij iectā. Sēʒ arphaſat ſale he/ ber phalech ragau ſeruch nacor tare abrā:iſte ē abrahā. Filij āūt abraā iſaac ⁊ iſmāel. Et he gnā/ tiones eoꝝ. primogenit⁹ iſmaelis nabaioth ⁊ cedar ⁊ abdehel ⁊ ma bſā ⁊ maſma ⁊ duma maſſa ad/ dad ⁊ thema iachur naphiſ ced ma. Hi ſūt filij iſmael. Filij āūt ce thure ꝯcubine abrahā quos ge/ nuit ʒamrā iecſā madā madiā ieſ boc ⁊ ſue. Porro filij iecſā ſaba ⁊ dadā. Filij āt dadā:aſuri ⁊ la/ tuſiʒ ⁊ loomim. Filij āt madian: epha ⁊ epher ⁊ enoch ⁊ abida: ⁊ eldaa. oēs hi filij cethure. Gē/ nuit āt abrahā iſaac c⁹ fuerūt filij eſau ⁊ iſrl'. Filij eſāu eliphaʒ ra/ huel iaūs iēlā chorē. filij eliphaʒ theman omar cepphi gothā ce/ neʒ thānā amalech. Filij rahuel naathʒara ſāma meʒa. Filij ſēyr lothā ſobal ſebeō an diſō eſer di ſā. Filij lothā: horri ahobimaʒ. Soror āt lothā fuit thāna. Filij

a ſimiliter filij madai: ꝑpter qđ h noiantur. a Ripbat.in hebreo hr̄ hic diphat.⁊ iſte Gen̄.10. vocatur riphat ēt in hebreo cui⁹ cām aſſignat glo.hebraica dicēs.q: iſte fuit binomi⁹. ⁊ in Gen̄.ponit̄ vnū nomē ei⁹.⁊ hic aliud. Pōt ēt dici ⁊ melius vt vi det̄ q: idē ē nomē riphat ⁊ diphat:mutatū tn̄ aliqual'r in pnci pio.ſicut in latino idē nomē ē nicolin⁹ ⁊ colinus.⁊ idē pōt dici in ꝯſiſibus. b Et togorma.a q̄ togorditc ppl'i dicti ſunt.
c Filij āt iauā eliſa.a quo dicti ſūt eliſei p.⁊ poſtea eolides.
d Et tharſ.a quo deſcēderūt cilices vnde ⁊ ciuitas me tropolis eoꝝ voca ta ē tharſus.vnde nat⁹ fuit paul⁹ apo ſtolus. vt hr̄.Act. 21. e Filii chā chus.a q̄ dicti ſūt ethiopes.vn̄ ⁊ i he breo ethiopia chuſ noiatur.
f Et meſraim.a quo egyptii. vnde ⁊ egypt⁹ meſraim vl'in hebreo.
g Phut.a quo dci ſūt phutei primo. vn̄ ibidē ē fluuius phut noiatus. po/ ſtea dicti ſunt liby es. h Et cha/ naan.a q̄ dicti ſūt chananei. quoꝝ terraʒ poſtea filij iſrl' poſſederunt.
i Filii āt chus ſa/ ba.a q̄ dicti ſūt ſa/ bei. k Et eui/ la. a quo gettuli.
l Sabatha.a q̄ ſa bathani.
m Filii regma ſa/ ba.iſtud nomē al'r ſcribit̄ i hebreo q̄ ſaba pdictuʒ.quia iſtud ſcribit̄ p lraʒ ſim in principio.pmū āt p ſamech. n Iſte cepit eē potēs in terra.p⁹ diluuiū.n.fuit potētior aliis.⁊ induxit poſteritatē noe ad faciēdū ciuitatē ⁊ turrim ꝯ dnm̄ de qb⁹ hr̄ Gen̄.11.⁊ nolētes ad op⁹ pdcm̄ violēter cōpellebat.iō gen̄.10.dr̄. Robuſt⁹ vena/ tor hoium corā dno. o Meſraim vo ge.ludim ⁊c. iſti ppl'i ſūt nobis ignoti.⁊ ēt plures alii h noiati. p De qb⁹ egreſſi ſūt philiſtiim ⁊ capthuri. Dicūt āt hebrei aliq q: phetruſim ⁊ chaſluym cōmutabant adiuicē vxores aliq volūtary ⁊ aliqui p raptū vel furtū.⁊ ex tali ꝯcubitu nati ſūt philiſtyn ⁊ capthu rim. Alii vero dicūt honeſti⁹ q: phetruſiʒ ⁊ chaſluym ꝯhebant adinuicē mr̄imonia ⁊ ex h pcreati ſūt philiſtiin ⁊ capthurim.
q Chanaan vo genuit ſidonē.a q̄ noiata eſt ciuitas ſidon q̄ eſt in ꝓuīcia phenicis.⁊ terra iſtoꝝ h noiatorū fuit data filiis iſrl'.
r Aracheū.q ꝯdidit archas oppidū ꝯtra tripoli radicib⁹ liba/ ni ſitū. s Et ſineū.ſic.n.dʒ ſcribi q: in hebreo incipit p lraʒ ſamech.q ciuitatē pdicte ꝓpinquā noīe ſin edificauit.
t Aradiū.a quo dicti ſūt aradii. v Et ematheū.a q̄ noiata ē ciuitas emath. x Filii ſem.h pſeqt̄ gnātiōes ſem.vt per/ uēiat ad abrahā. y Elā.a q̄ dci ſūt elamite. z Et aſſur. a quo aſſirii. a Et arphaxat.a quo deſcēderunt chaldei.
b Et lud.a quo ludiī. c Et arā a quo ſyrii.vn̄ ⁊ i hebreo ſy/ ria vocat̄ arā. d Hus i aliqb⁹ libris iterponit̄. Filii āt arā hus ⁊c.eo q: ſic hr̄ gen̄.10.ſed h nō ponit̄ in hebreo.eo q: actor b⁹ libri breuiter tr̄aſire voluit.⁊ iō omiſit q: iſti cēnt filii arā.ex primēs tm̄ capita pploꝝ. Hus.a quo noiata ē terra hus.ð qua nat⁹ fuit iob ſm aliquos.q: ſic noiat̄ Iob.1. e Et hul a quo gnari. f Gether.a quo gethari. Et mes.a quo meones dicti ſūt. g Arphaxat. āt ge.ſale q ⁊ ipe genuit heber.a quo dno minati ſūt hebrei.nō.n.denoiati ſunt ab abrahā q̄ſi habrahei. vt videt̄ dicere Aug⁹.⁊ aliq alii.tū q: abrahaʒ vocat̄ hebreus gen̄.14.vbi dr̄. Et ecce vn⁹ q euaſerat nūciauit abrahā hebreo ex quo pʒ q: vocat̄ hebre⁹ ab aliquo pcedēte ipm̄.ſ.ab heber tū q: h nomē abrahā icipit p aleph lr̄am. h āt nomē hebre icipit p lit/ terā haym:ſic ⁊ h nomē her. h Nomē vni phalech.qđ iterptat̄ diuiſio. Ex h dicūt hebrei q: heber hūit ſpm̄ ꝓphetie:iponēdo nomē filio ſm ꝓprietatē orbis futurā.ſ.diuiſionē hoium ſm diuerſitatem linguarū.iō ſeqtur. Q: in dieb⁹ ei⁹ diuiſa eſt terra.ſeqtur.
i Et iobab.dicūt aliq q: iſte fuit iob.ſʒ hebrei dicūt ꝯtrariū dicētes q: deſcēdit de nachor.⁊ ſil'r Hiero.idē dicit:ꝑut dcm̄ fuit gen̄.22.et pleni⁹ dicet̄ cū ad librū iob dño ꝓcedente veniem⁹. k Sem ar/ phaxat ⁊c. h repetit gnā tiones deſcendentes de ſem p arphaxat vt veni at ad abrahā:pp quē fa cta ē pdictarū gnātionū deductio.vnde ſubdit̄.
l Abram iſte ē abrahaʒ p.n.vocat⁹ fuit abraʒ.ſʒ poſtea mutatū ē nomen ei⁹ ⁊ vocat⁹ ē abrahā.vt hr̄ gen̄.17.vbi cā mutati onis nois h⁹ pleni⁹ poſi ta ē. m Filij āt abra hā.h ꝯnr̄ p vxores abra ham deducit gnātiones vſqꝫ ad iacob.a quo de ſcendit dauid. ⁊ p facit qđ dcm̄ ē.⁊⁹ breuiter d/ ſcribit gnātiones eſau q̄ nō erāt ꝓſequende. ibi. Filii āt eſau. Circa pmū dr̄. Filii āt abrahā iſaac đ ſara. n Et iſmael. de agar ancilla.
o Primogenitus iſma/ el ⁊c.iſte gnātiones hic noiant̄ pp merita abra/ he q: deſcenderūt de co q̄uis nō eēnt ad diuum cultū electe. p Filii āt cethure. Dicūt hebrei q: iſta cethura fuit ipſa agar.ſicut pleni⁹ dicitur Gen̄.25.expoſitores tn̄ nr̄i cōir dicūt ꝯtrariū:ſic ibidē pleni⁹ dcm̄ fuit.
q Genuit āt abraaʒ iſa/ ac.de vxore ſua pncipali ſara. r Cui⁹ fuerūt filii eſau ⁊ iſrl'.vt hr̄ Gen̄.25.iſte tn̄ iſrl' pmo vocat⁹ ē iacob.⁊ poſtea iſrl'. ⁊ rō mutationis hui⁹ nois hr̄ gen̄.32.⁊ ibidem expoſita fuit pleni⁹. s Filii eſau. h ꝯnr̄ deſcribūt̄ gnātiōes eſau q̄ erāt dimittēde.⁊ q̄ expoſite fuerunt gen̄.36. tn̄ ad intellectū ſequētiū aliq̄ ſūt h breuiter repetēda.pmūʒ ē q: eadē pſona in ſacra ſcriptura frequēter plurib⁹ noib⁹ noiat̄.ſic eſau ſeyr edom ſūt noia eiuſdē hois. z⁹ ē q: idē nomē aliqñ variat̄ i pncipio vl' i fine ſic chonias iechonias iechonian idē nomē ē ſic vari atū.⁊ ex his ꝯtingit q: vna pſona aliqñ putat̄ due q: vnū nomē ei⁹ i vno loco ſcripture exꝑmit̄.⁊ aliō i alio.vl' q: idē nomē i plurib⁹ locī ponit̄.tū variatū mō pdicto.3⁹ ē q: horrei hitauerunt in terra ſeyr ſiue idumea an̄ eſau ⁊ filios eius.vt hr̄ Deut⁹.2.poſtq̄ āt filii eſau in terra illa dn̄ati ſūt.p fuerūt ibi iudices.z⁹ reges.⁊ iteruʒ regnū fuit reductū ad ducatū.ſicut pleni⁹ dcm̄ fuit gen̄.36.primo q̄ deſcribūt̄ h gnātiōes eſau an̄ regnū.z⁹ tpe regni ibi. Iſti ſunt reges. tertio tpe ducū.ibi. Adad āt āt mortuo. Adhuc pmo ponūt̄ gnātiones eſau aū regnū.z⁹ gnātiōes horreoꝝ q̄ fuerūt an̄ eſau.incipiēdo a ſeyr horreo a quo idumea dnoiata fuit terra ſeyr ibi. Filii ſeyr. Circa pmuʒ dicit Filii eſau eliphaz.de ada vxore ſua. t Rahuel.de alia vxore ſua noīe beſſamach. v Iaus.q vocat̄ hieus gen̄.36. x Et iclam. q vocat̄ hielon ibidē. y Et chore.iſtos q̄tuor hūit eſau de oliba ma tertia vxore. Filii eliphaz ⁊c.ſequitur. z Thāna amalech. Dicūt aliq q: thāna fuit ꝯcubina eliphaz.vt videt̄ hēri gen̄.36.com putat̄ tū hic iter filios eliphaz eo q: fuit nutrita i domo ei⁹ cū filiis ſuis.⁊ ad oñdendū q: de ca fuit nat⁹ amalech q imediate p⁹ cā noia tur. Pōt ēt aliter dici q: thāna ē nomen equocū ad maſculū ⁊ femi/ nā.vn̄ dr̄ infra dux thāna.eodē ca.⁊ ſic pōit̄ hic p maſcl'o iter alios fi/ lios eliphaz.gen̄.āt.36.ponit̄ ꝓ femina.vbi dr̄. Cōcubina eliphaz.
a Filii ſeyr.h ꝯnr̄ agit̄ de gnātione pncipū q dn̄ati ſunt in idumea an̄ eſau ⁊ filios ei⁹.vn̄ iſte ſeyr fuit de genere horreorū.⁊ ab illo dno minata fuit terra illa terra ſeyr. b Soror aūt lothan fuit tham na.iſta fuit concubina eliphaz.de qua predictum eſt.

a Filij ſebeon.achaia ꝛ ana.iſte ē ana q inuenit aq̄s calidas in ſolitu dine.vt hr̄ Gen̄.36.ꝛ ibidē fuit expoſitũ. b Iſti ſūt re.Hagit̄ de regib⁹ deſcēdētib⁹ ab eſau.ꝛ h̄ fit ſpāliter pp honorē iſaac.vt oñdat̄ reges ab eo pceſſiſſe.nō ſolū p iacob de quo deſcēdit dauid ſ; ēt per eſau.dicūt ēt hebrei ꝙ iſti reges de eſau deſcēdētes regnauerūt vſq; ad tp̄s dauid q fecit ſibi idumeā tributariā.vt hr̄.2.Reg.8.ꝛ abſtu lit ab eis nomē regiū.ponēs ibi cuſtodes ſiue pfectos q redderent ei rōem. c Et reg.p eo iobab.Dicūt aliq ꝙ iſte fuit iob ſicut ꝛ pce dens.ſ; hebrei dicūt cō trariū dicētes ꝙ deſcen dit de nachor.vt pdictū ē.ꝛ h̄ videt̄ p h̄ ꝙ iob ali ter ſcribit̄ in hebreo ꝙ̄ iobab q: nomē iob īcipit p aleph lr̄a;.iobab vero p ioth. d Et re.p⁹ eo ſaul.iſte ē ali⁹ ab eo qui fuit rex in iſrl̄ an̄ dauid. iſte.n.fuit idume⁹.ꝛ ille iude⁹. e Mehetabel filia matred filie meça ab. In hebreo hr̄. Filia meçabab.ꝛ ſonat in he breo:c⁹ aux ꝛ p hoc deſi gnat̄ ꝙ pr̄ iſti⁹ fuit diues i poſſeſſione auri.vt dic glo.hebraica. f Adad āt mortuo.h̄ deſcribunt̄ duces edom.regib⁹ ſuc cedētes. g Dux thā na.Dicunt aliq ꝙ thāna ꝛ oolibama ſūt noīa mu lierū q̄ ponūt̄ inter noīa ducū pp act⁹ v̄tutl quos fecerunt ſicut ꝛ delbora iter iudices.vt hr̄ Iudi cū.4.ſ; h̄ fuit iprobatu; Gen̄.36.q̄ thāna ꝛ ooli bama q̄ fuerūt mulieres pceſſerūt reges q fuerūt i edom.Thāna āt ꝛ ooli bama q ponūt̄ h̄ iter du ces fuerūt p⁹ illos reges vt p; i textu.ꝛ iō dicēdū ꝙ h̄ ſūt noīa viroꝝ.gen̄. vo.36.ſūt noīa mulierū q: ſūt equoca ad maſcu lū ꝛ feminā.vt pdictū ē. Aliq vo hebrei dicunt ꝙ ſunt nomina ciuitatum vel regionum.vt ſit ſenſus. Dux thamna.i.ciuitatl vel regionis ſic noīate.ꝛ ſic de alijs ſed text⁹ non videtur bn̄ ad hoc concordare.vnde concluditur in fine. h Hi duces.edom.ſ.prenominati.

ſobal alian ꝛ manaath ꝛ ebal ſe phi ꝛ onan. Filij ſebeon: ahaia ꝛ ana. Filij ana: diſon. Filij di ſon: hamaran ꝛ eſeban ꝛ iethrā ꝛ charran. Filij eſer: balaan ꝛ za ban ꝛ iachā. Filij diſan: vs ꝛ arā Iſti ſr̄ reges q̄ ipauerūt i t̄ra edō an̄q; eēt rex ſuper filios iſrl̄. Ba le fili⁹ beor ꝛ nomē ciuitatꝭ ei⁹ dna ba. Mortu⁹ ē āt bale: ꝛ regnauit p eo iobab fili⁹ ſare de boſra. Cū q; ꝛ iobab fuiſſet mortu⁹ regna uit p eo huſan de terra thema noꝝ. Obijt quoq; ꝛ huſan: ꝛ re gnauit p eo adad fili⁹ badad: q pcuſſit madiā i t̄ra moab: ꝛ no mē ciuitatꝭ ei⁹ auith. Cūq; ꝛ adad fuiſſ; mortu⁹: regnūit p eo ſemla de maſreca. Sz ꝛ ſēla mortu⁹ ē: ꝛ regnauit p eo ſaul de roobotb q̄ iux amnē ſita ē. Mortuo quo q; ſaul regnauit p eo balaana fi lius achobor. Sz ꝛ hic mortu⁹ ē: ꝛ regnauit p eo adad: cui⁹ vrbis nomē fuit phau: ꝛ appellata eſt vxor ei⁹ mehetabel filia matred filie mezaab. Adād āt mortuo duces p regib⁹ i edom eē ceperunt Dux thāna: dux alua: dux iethet dux oolibama: dux hela: dux phi non: dux cenez: dux hemaz: dux

CAdditiones in libros paralipo.incipiūt pmo paralipo.i.c.vbi di citur in poſtilla.Ipſe genuit Heber. ADDITIO

Hebrei nō ſūt denoīati ab Heber filio Sem.nec ab alio aliq̄ pcedēte abrahā.ſ; noīant̄ hebrei ab ipſo abrahā nō rōne ppriȷ noīs.q: ſic diceret̄ abrei cū aleph in pncipio:nō āt hebrei cum hain.Rō āt h⁹ denoīationis hr̄ plene ſupra.Matth.21.ca.in additi one ſcda.vide ibi.Uide replicā generalē poſt.30.ca.ſcdi toti⁹ h⁹ poſi tam:vbi p preſenti ca.ꝛ eius additione replicator ad correctorium Gen̄.10.ca.ſe remittit. Capitulum.II.

i Hijs āt iſrl̄.Hic oñr deſcribit̄ gn̄atio ipi⁹ iacob.q̄ fuit tota ele cta in.12.pr̄iarchis. vt p iudā pr̄iarchā pueniat̄ ad regnū da uid.de quo ē pncipal̄ itētio h⁹ libri.Prio g agit̄ de decā gn̄atione p pa triarchas.ꝛ p⁹ deſcribit̄ ordo gn̄ationū ipius iude:eo ꝙ de ipo deſcen dit dauid.de c⁹ regno pncipal̄r itēdit̄.2⁹ ſymeonis q ptim hitauit in ſorte iude i medio q̄rti capl̄i.ibi.Et filij ſymeon.3⁹ ruben ꝛ gad ꝛ di midie trib⁹ manaſſe.q ſil̄r hitauerūt vltra iordanē.ca.5. q̄rto ipi⁹ leui. ca.6.5⁹ iſachar ꝛ neptali ꝛ manaſſe ꝛ ephraim ꝛ aſer q reſidui erāt cū ſorte iuda.7.ca.6⁹ ipi⁹ beniamin.ca.8.Circa p⁹ deſcribit̄ p gn̄atio iu de vſq; ad dauid ꝛ frēs ei⁹.2⁹ gn̄atio ipi⁹ dauid.ca.3. 3⁹ reuertit̄ ſcri ptura ad gn̄ationē iude aliq̄ addēdo.ca.4.Circa pmū pmittit̄.12.pa triarchaꝝ gn̄atio.cū dr̄.Filii āt iſrl̄ ruben ſymeon ꝛc.ꝛ p; lr̄a.2⁹ de ſcribit̄ gn̄atio iude pr̄iarche.cū dr̄.Filii iuda.ꝛ p⁹ ipi⁹ imediate. ſcdo filioꝝ ei⁹ ibi.Filii āt phares.Circa p⁹ dr̄. k Filii iuda her onan. iſti duo fuerunt mortui ſine liberis.eo ꝙ fuerūt mali corā dn̄o.vt hr̄

gen̄.38. l Hi tres na.ſūt ei d̄ filia ſue chananitidis.dc q̄ di cūt aliq ꝙ ſue ē nomē vxoris ipi⁹ iude.ſed h̄ fuit iprobatū gen̄. 38.ꝛ oñſū ꝙ ē nomē pr̄is vxoris iude.ꝛ pp h̄ dz hic poni chana nitide referēdo ad filiā.ſue que fuit vxor iude ꝛ fuit de genere chanaan. m Thamar āt nu.eius pepit ei phares ꝛ çara.q̄s ꝯcepit de ſocero ſuo ſimulās ſe eē meretricē.eo ꝙ iniuſte d̄tine bat̄ i viduitate.vt hr̄ gen̄.38. n Filii autē phares.h̄ agit̄ d̄ gn̄atiōe filioꝝ iude.ꝛ pmo ipi⁹ phares ꝛ çare.2⁹ filioꝝ ipoꝝ ibi Filii charmi.Circa p⁹ dr̄.Filii āt phar res eſrō ꝛ hamul.fi lii q̄q; çare camri ꝛ ethā ꝛ emā.chalcal quoq; ꝛ daran. est h̄ gloſa hebraica ꝙ iſti q̄tuor vltimi ſūt illi ydē.de q̄b⁹ dr̄.3. Reg.4.ꝙ ſalomō erat ſapiētior ethā ezraite et eman et chalcal ꝛ dorda fili is maol.ſed glo.he braica ſup locū illū 3.Re.dic ꝙ illi q̄t tuor fuerūt leuite ꝛ cātores i domo dn̄i iſti āt q̄tuor h̄ noīa ti fuerunt de tribu iuda deſcēdētes ab eo p çaram filiū ei⁹ vt p; i textu.Illi āt de tribu iuda non admittebātur i do mo dn̄i ad offin̄ le uitaꝝ.Itē illi dicū tur filii maol. iſti vo filii çare. ex q̄b⁹ p; ꝙ iſti ſūt alii ab illis. o Filii char mi.h̄ oñter agit̄ de gn̄atione filiorum phares ꝛ çare.ꝛ p d̄ gn̄atione filiorum çare.2⁹ de gn̄atiōe filioꝝ phares.ibi. Filii āt eſrom.Circa pmū dr̄.Filii char mi.q fuit fili⁹ çab di filii çare. vt hr̄ ioſue.7. p Achar. iſte Ioſue.7. vocatur achan: prout ibi plenius fuit oſtenſum. et in aliquibus locis vocatur achor.idem enim nomen hebrai cū freq̄nter variat̄.vt dcm̄ ē ca. pcedenti. q Qui tur. iſrl̄. furādo rē ꝯſecratā dn̄o.vt hr̄ Ioſue.7. r Filii etban. qui fuit fili⁹ çare. s Açarias.h̄ exponit̄ dupl̄r.vno mō ꝙ ponit̄ hic plurale p ſingl̄ari.ſ.filii p fili⁹.alio mō ꝙ l; ſolus açarias tāq; pncipalior noīet̄.tn̄ alii fratres ei⁹ ſubintelliguntur. q: au ctor h⁹ libri breuiter ꝛ q̄ſi cronice loq̄tur. t Filii āt eſrom. h̄ oñr agit̄ de gn̄atione duoꝝ filiorū phares diffuſi⁹.ꝛ p⁹ de gn̄a tione eſron de quo deſcendit dauid.2⁹ de gn̄atione caleb q fcā notabilia fecit.vt hr̄ in li⁹ Ioſue.ꝛ li⁹ Iudicū.ibi.Caleb vo.Cir ca pmū dr̄.Filii āt eſrom qui nati ſunt ei ieramehel ꝛ ram. iſte vocat̄ aram:Matth.1. v Et calubi.iſte ē caleb.

x Booç vero genuit obeth.tres fuerūt booç.auus.pr̄.ꝛ filius. ſicut fuit declaratū pleni⁹ Ruth.vlt.ꝛ math.1.ꝛ cōprehendūt̄ h̄ ſub vno noīe.q̄ꝝ pm⁹ fuit fili⁹ ſalmon.terti⁹ vo gēuit obeth.

y Septimū dauid cōtrariū videt̄.1.Reg.16.ꝛ.17.vbi dicitur ꝙ iſai habuit octo filios ꝛ dauid fuit vltim⁹.ꝛ ſic fuit octauus. Dicēdū ꝙ.1.Regū.iter filios iſai cōputat̄ ionatham fili⁹ ſūma ha fratris dauid.quē iſai nutrierat inter filios ſuos.ꝛ cū ado ptauerat in filiū.ꝛ ſm̄ h̄ dauid dr̄ octau⁹ fili⁹.h̄ āt enumerātur ſolū filii iſai naturales.ꝛ ſic dauid ē ſeptim⁹.ſeq̄t. z Cuius pr̄ fuit iether iſmaelites.Dicūt aliq hebrei ꝙ iſte iether fuit de filiis iſmael ſ; dimiſſa gētilitate cōuerſus fuit ad ritum iudeo rum.retinuit tn̄ ſibi pmū cognomen.ſicut Marci.14. vocatur ſymon leproſus quē dn̄s curauerat a lepra.tn̄ retinebat ſibi co gnomē leproſi.alii dicūt ꝙ fuit inde⁹ natōe ſ; iuit ad pegrinan

mapſar: dux magdihel: dux hirā Hi duces edom. II. Filij āūt iſrl̄.rubē ſymeō leui iuda iſachar ꝛ zabu lon: dā ꝛ ioſeph: beiamī: neptali gad ꝛ aſer. filij iūda: her onā ꝛ ſe la. Hi tres nāti ſūt ei de filia ſue chananitidis. Fuit āt her priōge nit⁹ iuda mal⁹ corā dn̄o: ꝛ occidit eū. Thāmar aūt nur⁹ ei⁹ pepit ei phares ꝛ zara. Omēs g̃ filij iuda qnq;. filij āūt phares: eſrom ꝛ ha mul. filij quoq; zare: zāri ꝛ ethā ꝛ eman: chalcal quoq; ꝛ darā ſil̄ qnq;. filij chārmi: achar⁹ q tūrba uit iſrl̄: ꝛ peccauit i furto ana; he matis. filij ethan: āzarias. filij āt eſrom q nati ſunt ei: ieramehel ꝛ ram: ꝛ calubi. Porro ram gēuit aminadab. Aminadab āt genuit naaſon pncipē filioꝝ iuda. Naa ſon quoq; gēuit ſalma: d̄ quo or tus ē booz. Booz vo gēuit obed q ꝛ ipe gēuit iſai. Iſai āt gēuit pri mogēitū heliab: ſ; amīadab t̄tiū ſymmaha: q̄rtū nathanael. q̄ntū raddai: ſextū aſō: ſeptimū dāuid: quoꝝ ſorores fuerūt ſaruia ꝛ abi gail. filij ſaruie: abiſai ioab ꝛ aza hel tres. Abigail āt gēuit amaſa c⁹ pr̄ fūit iether iſmaelites. caleb

Vô filī⁹ esrõ accepit vxorẽ nomie
azuba: de qua genuit ieriotb. fue
rũtqꝫ filij ei⁹: iaſer ꝛ ſobab ꝛ ar-
don. Cũqꝫ mortua fuiſſꝫ azuba:
accepit vxorez caleb ephrata: q̃
pepit ei hur. Porro hur genuit
vri: ꝛ vri genuit bezeleel. Poſt
hec igreſſus eſt esrõ ad filiã ma-
chir pr̃is galaad ꝛ accepit eã cuz
eẽt annoꝝ ſexaginta. Que pepit
ei ſegub. Sꝫ ꝛ ſegub genuit iair
ꝛ poſſedit viginti tres ciuitates i
t̃ra galaad. Cepitqꝫ geſſur ꝛ arã
oppida iair ꝛ canatb: ꝛ viculos
ei⁹ ſexagita ciuitatũ. Oẽs iſti filij
machir pr̃is galaad. Cũ aũt mor-
tu⁹ eẽt esron: igreſſus ẽ caleb ad
ephrata. Hũit quoqꝫ esrõ vxorez
abia q̃ pepit ei aſſur prẽz techue.
Nati ſũt aũt filij ierameel priogeni
ti i esrõ: ram priogẽit⁹ ei⁹: ꝛ bunã
ꝛ arã ꝛ aſõ ꝛ achia. Duxit quoqꝫ
vxorẽ alterã ierameel nomie at
thara: q̃ fuit mat̃ onã. Sꝫ ꝛ filij
rã priogeniti ierameel fuerunt
moos ioami ꝛ achar. Onã aũt ha
buit filios ſemei ꝛ iadã. filij aũt ſe
mei: nadab ꝛ abiſur. Nomẽ vo
vxoris abiſul abiahil q̃ pepit ahob
bã ꝛ molid. filij aũt nadab fuerũt
ſaled ꝛ apphaim. Mortu⁹ ẽ aũt ſa
led abſqꝫ liberis. filī⁹ vo apphai ie
ſi: q ieſi genuit ſeſã. Porrõ ſeſã
genuit obolai. filij aũt iadai fr̃is ſe
mei: ieter ꝛ ionathã. Sed ꝛ ie-
ther mortu⁹ ẽ abſqꝫ liberis. porro
ionathan genuit phalech ꝛ ziza.
Iſti fuerũt filij ierameel prioge
niti esrõ. Seſã aũt nõ hũit filios ſꝫ
filias: ꝛ ſuũ egyptiuz noie ieraa.
deditqꝫ ei filiã ſuã vxorẽ: q̃ pepit
ei ethei. Ethei aũt genuit nathã ꝛ
nathã genuit zadab. Zadab quo
qꝫ genuit ophal: ꝛ ophal genuit
obed. obed gẽnuit iehu: iehu ge-
nuit azariã. Azarias gẽuit helles
ꝛ helles genuit helaſa. Helaſa ge
nuit ziſamoy: ziſamoy gẽuit ſel
lũ. Sellũ gẽuit ithamiã: ithamia
aũt gẽnuit eliſama. filij aũt caleb fr̃is
ierameel meſa priogẽit⁹ ei⁹ ipſe
ẽ pr̃ ziph filij mareſa pr̃is ebron.
porro filij hebrõ: core ꝛ thaphua
ꝛ recez ꝛ ſãma. Sãma aũt genuit
raã prẽz hiercbaã: ꝛ recẽ gẽuit ſẽ
mei: filī⁹ ſẽmei maõ: ꝛ maõ pr̃ bẽ-
thſur. Epha aũt ↄcubia caleb pe-
pit aran ꝛ muſa ꝛ gezez. Porro
aran genuit iezẽ. filij iahaddai: re
gom ꝛ ioathan ꝛ geſan phalech
ꝛ epha ꝛ ſaaph. Cõcubia caleb
maacha pepit ſaber ꝛ tharana:
Genuit aũt ſaaph pr̃ madmena.
Sue prẽz machbena ꝛ prẽz ga-
baa. Filia vo caleb fuit achſa. hi
erãt filij caleb filij hũr primoge-
niti ephrata: ſobal pr̃ cariathiari
ſalma pr̃ bethleẽ: ariph pr̃ beth-
gader. fuerũt autẽ filij ſobal pr̃is
cariathiari: q̊ui videbat dimidiũ

dũ i terrã iſmaelitarũ ſic elimech i terrã moab. vt hr̃ Ruth.i.ꝛ
inde traxit illud cognomen. a Caleb vo. Hꝛ ↄñr deſcribunt
gñatiões ipſi⁹ caleb. ꝛ diuidit̃ in tres ptes. q2 p̊ deſcribit partẽ
gñatiõis caleb. 2°. reuertit̃ ſcriptura ad deſcribẽdũ gñationez
esrom ibi. Poſt hec igreſſus ẽ esrom. vt ide trãſcat ad gñatio-
nes alioꝝ filiorũ esrom. ibi. Nati ſũt aũt. Circa p̊muz dr̃ Caleb
vo fili⁹ esrom accepit vxorẽ noie açabua. al' açuba: dicit gloſa.
hebraica ſup.i. Paral. ca.2. ꝙ caleb hẽbat tm̃ octo ãnos qñ ac-
cepit iſtã açabuaz
ꝛ genuit ex ea ieri-
oth: q nat⁹ ẽ nono
ãno etatiſ caleb qð
nõ videt̃ ſatis ↄue-
niẽs ꝙ in tali etate
genuiſſet caleb. et
q2 tunc tardi⁹ acci
piebãt vxores viri
ꝙ mõ. ſꝫ hꝛ icõueni
ens. ꝛ alia q̃ ſequũ
tur dicũt hebrei ad
ſaluãdũ lꝫ male ſꝫ
vitatẽ itellectũ ſcri
pture. ꝛ ſubditur.
b Accepit vxorez
caleb ephrata. dic
hꝛ glo. hebraica quã
aliqui expoſitores
nr̃i ſequũt̃ ꝛ male
ſic credo ꝙ hec fu-
it maria ſoror moy
ſi ꝛ ꝙ caleb. 10. ãno
rũ exñs gẽuit hur. ꝛ
hur. 8. ãnoꝝ. genuit
vri. ꝛ vri octo anno
rũ genuit beçeleel
q fecit tabernacl'z
vt hr̃ Exo.31. ſed in
hac glo. icludũtur
mlta icõueniẽtia.
Pri⁹ ẽ de mr̃imo-
nio caleb ꝛ marie.
ga caleb i exitu de
egypto erat tm̃. 39.
ãnoꝝ. qð pꝫ q2 ãno
ſeqnti miſſus fuit
ad explorandũ ter
ram. vt hr̃ Nu.13. ꝛ
tũc fuit q̃draginta
ãnorũ tm̃. vt hr̃ Io
ſue.14. Maria aũt
in exitu de egypto
erat.95. ãnorũ vel
circit. qð pbat̃ ſic.
q2 moyſes i exitu ð
egypto fuit 80. ãno
rũ vt hr̃. Ex.70. i natitate vo moyſi maria iã erat.15. ãnoꝝ vl' cir
cit̃ q2 erat ita magna ꝛ ſagax ꝙ iuit ad ↄſiderãdũ qd acciderꝫ ð
moyſe expoſito i flumine ꝛ ſuaſit filie pharaonis vt q̃rerct̃ mu
lier hebrea ad nutriẽdũ cũ. vt hr̃ Exo.2. ꝛ ſic maria fuit.95.an-
noꝝ vl' circiter qñ caleb fuit.39. ꝛ iõ ſi accepit eã.10. annorum
exñs ſeqtur ꝙ tũc maria fuit.66. ãnorũ. qð ẽ ſati⁹ icriſibile ꝙ
mulier tã ſcã ꝛ pphetiſſa ꝛ tã ãtiq̃ nupſiſſet cũ puero dcẽ ãnoꝝ
Scdꝫ icõueniẽs ẽ ꝙ ſtatim ex ea genuiſſet hur. tũ q2 ſm nãm
nõ erat i eo vt⁹ gnãndi: ꝛ in ea trãſierat tp̃s cõcipiẽdi. Tertiuz
ẽ ꝙ hur ꝛ vri genuiſſẽt exñtes.8. annoꝝ tm̃: niſi ponat̃ miracl'z
qð nõ videt̃ neceſſariũ. nec ẽ viſile ꝙ ſcirptura iſta miracl'a ta
cuiſſet in trib⁹ dcis gñatiõib⁹. 4⁹ ẽ ꝙ beçeleel feciſſet taberna
culũ cũ eẽt.10. ãnoꝝ vl' paꝝ pl⁹: cũ tñ. Exo.36. dicat̃ vir ſapiẽs.
qð nõ põt dici de puero.10. ãnoꝝ. Or aũt ſeq̃t̃ ad p̃dictã glo. pꝫ ſic
q2 ſm eã caleb.10. ãnoꝝ genuit hur. ꝛ hur.8. ãnoꝝ vri. ꝛ vri octo
ãnorum beçeleel. ꝛ ſic a natiuitate caleb vſqꝫ ad generatiõem
beçeleel. fluxerũt ãni.26. ꝛ tp̃s i quo hur ꝛ vri fuerũt in vtero
matꝝ ſuaꝝ añq̃ eẽnt nati. ſ.18. mẽſes q faciũt ãnũ ꝛ dimidium
ꝛ ſic tũc caleb fuit.27. ãnoꝝ ꝛ dimidiũ. ſi igit̃ cũ hꝛ ponat̃ tp̃s no
uẽ mẽſiũ a gñatiõe beçeleel vſqꝫ ad ei⁹ natiuitatẽ. ꝛ.10. ãni vite
ei⁹ hẽm⁹.38. ãnos ꝛ tres mẽſes. cũ igit̃ icepit facere tabernacl'z
39. ãnoꝝ vite caleb. vt dcm̃ ẽ. ſ. hẽtur ppoſitum. ſ. ꝙ beçeleel
hẽbat tm̃.10. ãnos vel paꝝ plus qñ incepit facere tabernacl'z q2 ince-
pit facere.39. anno ipſius caleb menſe ſeptimo. vt dicunt hebrei. Igit̃
ad iſta icõuenientia euitanda ꝛ alia q̃ poſſent ſeq ex p̃dicta glo. di-
cẽdũ ꝙ ephrata q̃ hic dr̃ vxor caleb nõ fuit maria ſoror moyſi. ſicut
dcm̃ fuit Exo.17. nec iſte beçeleel q deſcẽdit de caleb fecit taberna-
culũ. ꝛ ꝑ ↄñs ꝙ hur vri ꝛ beçeleel q hic ponũt̃ deſcẽdiſſe de caleb. fu
erunt alij ab illis q ponũt̃ Exo.31. lꝫ iſti ꝛ illi fuerint de tribu iuda. q2
in eadem tribu erãt multe cognationes. ꝛ non ẽ icõueniens ꝙ i dua
bus cognationib⁹ eiuſdẽ
trib⁹ auus pr̃ ꝛ fili⁹ filī
noientur in vno tp̃e vel
diuerſis. Nec mirandũz
ꝙ dcm̃ fuit Exo.17. hur.
auum beçeleel q fecit ta
bernacl'z de tribu iuda
fuiſſe maritũ marie. ga
trib⁹ ſacerdotal' ꝛ regia
ſic cõmiſcebantur p ma
trimonia. c Poſt hꝛ
ingreſſus ẽ esrom. hic re
uertitur ſcriptura ad de
ſcribẽdũ gñationes esrõ
alias a p̃dictis.
d Patris galaad. i. dñi
galaad. erat eni ꝫ ita ma
gnus in terra illa ꝙ voca
bat̃ eius pater.
e Que pepit ei ſegub. ſic
eni dꝫ ſcribi ꝑ b. in fine. ꝛ
nõ p.p. vel ꝑ r: vt habent
alqui libri ꝛ male.
f Et poſſe.23. ciuitates
i terra galaad. Querit̃ hꝛ
quõ iſte hũit poſſeſſionẽ
in terra galaad cũ eẽt de
tribu iuda ex pte patris
vt dcm̃ ẽ. q̃ trib⁹ non hꝫ
ibi poſſeſſionẽ. Ad quod
r̃ndet̃ vno modo ꝙ ma-
chir adoptauit patrẽ ei⁹
ſeggub i filiuz. ꝛ ſic ꝑ hãc
adoptionẽ ipſe ꝛ fili⁹ ei⁹
iair habuerũt ibi poſſeſ-
ſionem. Alio⁹ ꝙ iſte iair
fuit hõ bellicoſus ꝛ ali
quas ciuitates recupera
uit ibidẽ qs ſyri rapuerãt
a filijs iſrael.
g Cũ aũt mor. eẽt esrom.
igreſſus ẽ caleb ad ephra
ta. In hebreo hr̃. Ingreſ
ſus ẽ caleb ephratã. ꝛ eſt
hic ephrata nomen ciui
tatis q̃ altero noie voca
batur bethleem. ꝛ ẽ ſen
ſus ꝙ mortuo esrõ q dñabat̃ i bethleẽ. caleb fili⁹ ei⁹ ingreſſus ẽ illð
tãq̃ ſuccedẽs pr̃i ſꝫ aliq̊s hec ẽ lr̃a. ꝛ poſtea mortu⁹ ẽ esrom in cale-
bephrata. ꝛ ẽ calebephrata nomen ville ↄpoſitũ ex noie caleb ꝛ noie
vxoris ſue. in q̃ mortuus ẽ esrom pr̃ caleb. h Hũit quoqꝫ esrom
vxorẽ abia. poterãt n. tũc hẽre plures vxores ſil'. i Que pepit ei
aſſur patrẽ techue. i. dñꝫ tal' ville. k Nati ſũt aũt. hꝛ trãſit ad dſcri
bẽdũ gñatiões alioꝝ filioꝝ esrom. Filij ierameel p̊mogeniti esrom
Et hꝛ pꝫ ꝙ aram ꝑ quẽ texit̃ genealogia xp̄i nõ fuit p̊mogenit⁹ esrom
ſic nec ſalomon ipſi⁹ dauid. l Et hu. ꝛc. ꝛ pꝫ lr̃a vſqꝫ ibi. Seſan aũt
nõ hũit filios. hꝛ videt̃ ↄtradicere ei qð p̃ponit̃ i textu. m Porro
ſeſan genuit obolai. alias ahalei. Dicẽdũ ꝙ iſte obolai mortu⁹ ẽ ãte
patrẽ ꝛ ſine liberis. ꝛ ſm hꝛ dr̃ hꝛ. n Seſan aũt nõ hũit filios. ſ. ſibi
ſuccedẽtes. o Obeth ge. iehu. alij libri hñt ieſu. ꝛ male. q2 ſic ſcri
bit̃ in hebreo. ſeq̃t̃. p Maon pr̃ bethſur. i. dñs vl' magn⁹ i tali villa
ꝛ eodẽ mõ illð qð ſeq̃t̃. q Genuit aũt ſaaph pr̃ madmenao. ꝛ qð ſub
dit̃. Sue patrẽ machbena ꝛ patrẽ gabaa. noĩa ſũt villaꝝ. iſta tamen
gaba ẽ alia. ab illa gabaa q̃ fuit i tribu beſami. r Filia vo caleb fuit
achſa. q̃ fuit vxor othoniel ſm ꝙ hr̃ ioſue.15. ꝛ iudicũ.i. s Filij hur
pri. ephra. ꝛ nõ caleb. q2 añ hũit filiũ ð oçuba noie ieriotb. vt p̃dcm̃ ẽ
t Sobal pr̃ car. i. dñs vl' famoſus i villa ſic noĩata. ꝛ eodẽ mõ quod.
ſubdit̃. Pr̃ bethleẽ ꝛ pr̃ bethgader. v Qui vi. di. reg. i. mãſionum
illi⁹ terre. ꝛ iõ ibat ad videndũ illas mãſiones tãq̃ eaꝝ. curã habens

a Et de cogna.cariathiari .ſupple exierũt. b Jethrei ⁊ apu. ⁊c̃ ⁊ ſeqtur. Ex his egreſſi ſũt ſaraite ⁊ eſthabolite. i .hĩtatores ſaraa ⁊ eſthabol.lʒ.n.filij dan hĩtauerũt ad tp̃s ĩ ciuitatibꝰ iſtis eo ꝙ tribus. dan adhuc nõ hẽbat poſſeſſionẽ. vt hr̃ Judicũ.18.tñ erant in ſorte iu de ⁊ ꝑtinebãt ad viros de tribu iuda eiꝰ cꝰ genealogia h̾ deſcribit̃.

c Filij ſalma p̃ris bethleẽ . i . dñi bethleẽ. d Et nethophati.i.al terius ville ſic noĩate de q̃ fuit baana nethophathites.q noĩat̃ inter fortes dauid infra.ii.ca.iõ ſubdit̃. e Corone domꝰ ioab.h̾ ẽ.illi q deſcẽderũt de ſalma fuerunt viri fortes ⁊ belli coſi tp̃e ioab q fuit princeps militie dauid ⁊ iõ ꝑ adiutoriũ ipoꝝ Corone .i.victorie augm̃tate ſũt domui iacob.

f Et dimi.reg.ſarai.i.habitationis hꝰ ciuitatis ꝑtinebat ad eos.

g Cognatio.q̃q̃ ſcri.ha. in iabes.i.ĩ domo iabes ſeu tabernacl̾is eiꝰ.⁊ h̾ ẽ iabes nomẽ viri.vt videbitur ca.4.quẽ dicũt hebrei fuiſſe othoniel. q fuit ꝑitꝰ valde ĩ lege ⁊ doctor magnꝰ. ꝓp qđ cinei q deſcẽderũt de ietro ſocero moyſi recedẽtes de ciuitate palmaꝝ. acceſſerũt ad iſtũ iabes vt ab eo addiſcerẽt legẽ. quia erãt ꝓſeliti ⁊ cõuerſi ad iudaiſmum.vt dcm̃ fuit Judicũ.i.⁊ rõe iſtiꝰ iabes q fuit đ tribu iuda. quia fuit frater caleb vt hẽt Judicũ.i.fit h̾ mẽtio de iſtis cineis q nõ fuerunt de tribu iuda ſʒ diſcipl̾i iſtiꝰ iabes q alio noĩe dictꝰ ẽ othoniel.

regetionũ: ⁊ dẽ cog̃tiõe cariathiarim: iethrei: ⁊ aputhei: ⁊ ſemathei: ⁊ maſerei. Ex his egreſſi ſũt ſaraite ⁊ eſthabolite. filij ſalma p̃ris betbleẽ ⁊ nethophati corone domꝰ ioab: ⁊ dimidiũ regetionis ſarai. Cog̃tiões quoq3 ſcribarũ hitãtiũ ĩ iabes canẽtes atq3 reſonãtes ⁊ ĩ tabnacul̾ cõmorãtes Hi ſũnt cinei q venerũt de calore p̃ris domꝰ rechab. .III.

D Auid vero hos hũit filios q ei nati ſũt ĩ hebrõ. Primogenitũ ãmõ ex achinoe iſraelitide: ſcđʒ dãniel đ abigail carmelitide: tertiũ abſalõ filiũ maacha filie ptolomei reg̾ ieſſur: q̃rtũ ãdoniã filiũ agith: q̃ntũ ſaphaciaʒ ex abithal: ſextũ ietrãhã de egla vxore ſua. Sex ġ nati ſũt ei ĩ ebrõ: vbi reg̃uit ſeptẽ annis ⁊ ſex mẽſibꝰ. Trigita ãt ⁊ tribꝰ ãnis reg̃uit in hierl̾ʒ. Porro ĩ hierl̾ʒ nati ſũt ei filij: ſymmaa ⁊ ſobab ⁊ nathã ⁊

h Canẽtes atq3 re.i.legẽtes ĩ libris leg̾ diuine.que lectio fit ꝑ modũ cantus rõe accẽtꝰ. i Et ĩ ta.cõmo.⁊ nõ ĩ domibꝰ.vt pʒ Hie.35.vñ ꝯcludit̃ k Hi ſũt ci.ſ.diſcipuli ipſiꝰ iabes. l Qui venerũt de calore.i. feruore religionis ⁊ deuotionis. m Pris do.rechab. q2 rechabite fuerũt valde religioſi ⁊ ſobrij.vt hr̃ Hiere.35.⁊ iſte rechab a q̃ noiati ſũt rechabite deſcẽdit đ ietro. ¶ In ca.z.vbi dr̃ in poſtil. Canẽtes atq3 reſonantes.i.legentes.

ADDITIO

S Cripture ſacre textꝰ legit̃ cõir ab hebreis ĩ ſuis ſcholis per modũ cãtꝰ nõ rõne accẽtꝰ. q2 accentꝰ poſſet ꝓprie ſuari ſine cãtu.ſʒ h̾ fit rõne ſnĩe.vt ẽ notũ ꝑit̾ in illa lectura. vñ ⁊ alio cãtu vtũtur in pſalterio: alio ĩ ꝓphetis. alio ĩ liꝰ iob. alio vero in libro ꝓuerbiorũ ⁊ h̾ꝰ. licʒ quo ad accẽtũ vniformiter ſe habeãt in oĩbꝰ libris. ⁊ de hoc cãtu ĩtelligendũ ẽ quod hic dicitur .Canentes.

Capi. III.

n D Auid vero. Hic ꝯñr deſcribũt̃ gñatiões ipiꝰ dauid de q̃ ꝑncipaliter ĩtẽdit iſte liber. ⁊ p̃ đſcribit̃ gñatio eiꝰ vſq3 ad ſalomonẽ zꝰ de ſalomone vſq3 ad trãſmigrationẽ ĩ babylonẽ.ibi. Filiꝰ ãt ſalomonis.3ꝰ pꝰ dictã trãſmigrationẽ.ibi. Filij iechonie. Circa pꝰ dr̃. Dauid vero ⁊c̃.ſeq̃t̃. o Scđm daniel đ abigail. iſte vocat̃ cheleab z.Regũ.3.ca.fuit.n.binomiꝰ cꝰ cãm dicũt hebrei q2 dauid pꝰ mortẽ nabal cito accepit abigail ⁊ eã ĩpregnauit. ⁊ cũ natꝰ fuiſſet puer aliq deriſores dicebãt ꝙ erat filiꝰ nabal: ꝓp qđ dauid noĩauit euʒ daniel q ĩterp̃tat̃ iudiciũ dei. d. Judicet deꝰ.i.oñdat ꝑ euidẽs ſignũ cꝰ iſte puer ẽ filiꝰ. ⁊ tũc deo faciẽte facies pueri aſſimilata ẽ faciei dauid. ⁊ tũc noĩauit eũ cheleab q ĩterp̃tat̃ q̃ſi pr̃.i.ſil̾is p̃ri. p Tertiũ ab.q ꝯiurauit ꝯtra p̃reʒ ſuũ dauid. vt hr̃.z.Regũ.15.ca. q Quartũ ado . q voluit regnare p̃re dauid neſciẽte. vt hr̃.3.Regũ.i. r Sextũ iethrahã de egla.i.michol.q̃ vocat̃ h̾ egla.i.vitula ꝓp eiꝰ inſolẽtiã deſpiciẽdo dauid. vt hr̃.z.Regũ.6. s Uxor̃ ſua.q2 fuit p̃ma eiꝰ vxor ⁊ ꝑncipalis.iõ noĩatur vxor dauid pre ceteris. t Symmaa ⁊ ſabab ⁊ nathan ⁊ ſalomon q̃tuor de berſabee. ꝯtrariũ videt̃ ꝓuer.4.vbi dic̃ ſalamõ. Ego fui vnigẽitꝰ ⁊ tenellꝰ corã m̃re mea. ex q̃ videt̃ ꝙ lʒ dauid habuerit alios filios đ alijs vxoribꝰ. tñ fuit vnigenitꝰ ipi berſabee ⁊ dauid ſil̾ iũctis. aliꝰ.n.filiꝰ quẽ genuit dauid de ea in adulterio nõ cõputatur h̾. tũ q2 adulterinꝰ: tũ q2 fuit mortuꝰ añ octauũ diẽ. ⁊ ꝑ ꝯñs ĩcircũciſus. ⁊ ſic nõ ꝑtinẽs ad ppl̾ʒ iudaicũ q2 circũciſio ẽ ſignũ diuidẽs iſrl̾ a gẽtilibꝰ. ⁊ iõ de alijs tribꝰ filijs berſabee h̾ noĩatis dicẽdũ ꝙ fuerũt filij nãles vrie ⁊ adoptiui ipius dauid qui mortuo vria accepit vxorẽ eiꝰ berſabee ⁊ eiꝰ filios adoptauit. u Filia amibel. iſte z.Regũ.ii.vocat̃ heliã. q2 fuit binomiꝰ. ſic̃ ⁊ multi alij.

x Oẽs hi filij dauid abſq3 fi.cõ. iſte fuerũt vxores dauid. nõ tñ ita ꝑncipales ſic̃ alie ꝓp qđ dicũt̃ hic ꝯcubine. y Habuerũtq3 ſo.tha.ſ.ex ꝑte p̃ris.ſʒ fuit ſoror abſalon ex ꝑte p̃ris ⁊ matris.

z Filiꝰ ãt ſalo.roboam. h̾ ꝯñr deſcribit̃ gñatio dauid a ſalomone vſq3 ad trãſmigrationẽ babylõis ⁊ mores ⁊ opa h̾ noiatoꝝ đſcribũt̃ .3.Re.⁊.4.

ſalomon q̃tuor de berſabee filiã amibel. Jebaar quoq3 ⁊ heliſua ⁊ eliphaleth ⁊ noge ⁊ napheg ⁊ iaphie necnõ eliſama ⁊ eliade ⁊ eliphaleg nouẽʒ. oẽs hi fili dauid abſq3 filijs ꝯcubiaꝝ: hũerũtq3 ſororẽ thamar. Filiꝰ ãũt ſalomõis roboã: cuiꝰ abia filiꝰ gẽuit aſa. de h̾ quoq3 natꝰ ẽ ioſaphat p̃r iorã q iorã genuit oziã: ex quo ortꝰ ẽ ioas: ⁊ huiꝰ amaſias filiꝰ gẽuit azariã. Porro azarie filiꝰ ioathã ꝓcreauit achaʒ patreʒ ezechie: de quo natꝰ ẽ manaſſes: ſʒ ⁊ manaſſes genuit ãmõ p̃rem ioſie. Filij ãũt ioſie fuerũt: primogenitꝰ iohannã: ſcđs ioachi: tertiꝰ ſedechias: q̃rtꝰ ſellũ. De ioachi natꝰ ẽ iechonias ⁊ ſedechias. Filij iechonie fuerũt: aſir ſalathiel melchirã phadaia ſenneſer ⁊ iecemia: ſama ⁊ nadabia. De phadaia orti ſũt zorobabel ⁊ ſemei. Zorobabel gẽuit moſollã ananiã ⁊ ſalomith ſo

a Filii ãt ioſie fu. p̃mo io. iſte vocat̃ ioachaz.4.Re.23. nec fuit p̃mogẽitꝰ in etate q2 erat. 23. ãnoꝝ tm̃ cũ regnare cepiſſet. ⁊ tribus tm̃ mẽſibus regnauit cui ſucceſſit ioakim frater eius.25. annoꝝ exñs. vt dr̃. ibidẽ. ⁊ iõ dr̃ h̾. primogenitꝰ dignitate q2 de filiis ioſie primꝰ regnauit.

b Tertiꝰ ſede. q̃r. ſel. de iſto q̃rto nõ fit mẽtio.4.Reg. ĩter filios ioſie. ⁊ iõ dicũt aliq ꝙ iſte ſellũ fuit idẽ cũ ſedechia. ⁊ dr̃ idẽ tertiꝰ ⁊ q̃rtꝰ diuerſ̾ reſpectibꝰ. q2 dr̃ tertius ĩter filios ioſie. ſed dr̃ q̃rtus ĩ regia dignitate. q2 poſt ioakim fratrem eiꝰ regnauit iechonias filiꝰ ioachim cui ſucceſſit ſedechias . et ſic fuit q̃rtꝰ rex ĩter illos q ſucceſſerũt ioſie regi. ⁊ h̾ dicit Ra.Sa.ſuꝑ.22.ca. Hier. vbi ſm̃ eũ ſedechias vocat̃ ſellũ. ꝓp h̾ ãt vt dicũt vocatꝰ fuit ſellũ. q ſignificat ꝯſũmationẽ ĩ hebreo. q2 fuit vltimꝰ rex de filiis dauid. tñ pꝰ reditũ de babylone circa tẽpora xp̃i aliq deſcendentes de machabeis fuerũt reges. nõ tñ ĩ ſacra ſcriptura cõputãt̃ ĩter reges q2 nõ fuerũt iſtituti ꝑ vnctionẽ. Poſſet ẽt alr̃ dici ꝙ iſte ſellũ fuit q̃rtꝰ filiꝰ ioſie ſʒ ĩter alios non noĩat̃.4.Regũ q2 fuit ĩeptꝰ ad honorẽ regiũ. c Filii ie. h̾ deſcribũt̃ gñatiões dauid pꝰ trãſmigrationẽ babylonis. cũ dr̃. Filii iechonie aſir ſalathiel ⁊c̃. iſte iechonias cꝰ filii deſcribũt̃ pꝰ tranſmigrationẽ babylonis fuit aliꝰ a iechonia filio ioakin qui regnauit ante ſedechiã. vñ dic̃ Hiero. ſuꝑ Mat. ꝙ p̃mꝰ deſcribit̃ ꝑ k ⁊ m. ſecũdus ꝑ c. ⁊ n. ⁊ fuit filiꝰ p̃mi. Notãdũ h̾ ꝙ q̃dã glo. hebraica ſuꝑ locuʒ iſtũ dic̃ ꝙ dauid ĩ ſpũ ſcõ vidit futuras octo gñationes ab eo ꝑ ſalomonẽ vſq3 ad ioas. ſicut hic enumerate ſũt. ⁊ tũc p̃ſcindẽdũ regnũ ſuuʒ ad tp̃s a filiis ſuis ꝑ athaliam q̃ ĩterfecto ſemine regio vſurpauit ſibi regnũ. vt hr̃.4.Reg.ii. ⁊ ꝓp h̾ fecit pſalmuʒ q ĩcipit. Saluũ me fac dñe qm̃ defecit ſãctꝰ. q ĩtitulat̃ ꝓ octaua .ſ. gñatione dauid vt reduceret̃ ad eũ regnũ ſicut fcm̃ eſt ꝑ ꝓuidẽtiã ioiade ſacerdotis. Jtẽ vidit a ioas vſq3 ad ioſiã octo generatiões ⁊ vidit ioſiã occidẽdũ a pharaone rege egypti ⁊ in filiis eiꝰ regnũ deficere in trãſmigratiõe babylonis. ⁊ ſic fecit alium pſalmũ. Dñe ne ĩ furore tuo arguas me. ſecũdũ. vt remanerent filii iechonie ꝑ q̃s deduceret̃ genealogia vſq3 ad xp̃m. ⁊ ideo ĩtitulat̃ iſte pſalmꝰ ꝓ octaua gñatione ſicut ⁊ p̃mꝰ. nec ſunt plures pſalmi h̾ mõ intitulati. tñ ſuꝑ librũ pſalmorum dicit . Ra. Sa. ꝙ octaua ibi accipit̃ ꝓ ĩſtrumento muſico octo chordaꝝ ĩ q̃ cãtabãtur iſti pſalmi. d De phadaia orti ſũt zorobabel ⁊c̃. Matt.i. zorobabel dr̃ filiꝰ ſalathiel ⁊ Aggei.i.⁊.z. Eſdre.5. ꝓp quod dicũt aliq ꝙ iſte phadaia ẽ idẽ q ⁊ ſalathiel. ita ꝙ noĩatꝰ fuit pluribꝰ noĩbꝰ: ſicut ⁊ plures alii in ſcriptura. alii vero dicunt ꝙ fuerũt fratres ſicut ꝓtendit h̾ textꝰ. ⁊ q̃libet eorũ hũit filiuʒ noĩe zorobabel. ⁊ per zorobabel filium ſalathiel deducit̃ genealogia xp̃i. matth.i. h̾ ãt mẽtio fit de zorobabel filio phadaia.

e Zorobabel ge. moſollã ⁊c̃. ſʒ p̃mam opinionẽ que dicit ſalathiel ⁊ phadaiam eẽ eundẽ hoĩem. iſte moſollaʒ filiꝰ zorobabel

vocat̃ aliõ Mat.i.ita ꝙ fuit binomi⁹. a Aſabã qq̃ȝ.ſequit̃ gnq̃ȝ.⁊ referẽ ad filios enumeratos p⁹ ſalomith ſororẽ eorum tñ.⁊ nõ ad p̃cedẽtes.ſeq̃t̃ poſtea. b Huius fi.at.⁊ ceteri ſex numero.qð ẽ intelligẽdũ cũ parte eorũ ſit nũerato.Ca.IIII.

t Filij iuda. Hic ↄñr reuertit̃ ſcriptura ad deſcribẽdũ generatiões trib⁹ iuda vt aliq̃d addat̃ qð nõ fuerat ſupra expꝛeſſum. Circa qð ſciẽdũ ꝙ iudas legit̃ hñiſſe gnq̃ȝ filios.ſ.her ⁊ onam ⁊ ſela ð filia Sue chananea.vt dcm̃ ẽ.s.z.ca. ⁊ phares ⁊ ȝarã de thamar nuru ſua. ⁊ qꝛ dauid deſcendit ð phares.cuius frater vterinus fuit ȝaraȝ.iõ p̃ deſcribũtur gñationes iude p phares ⁊ ȝarã.qa liber iſte fcũs ẽ p̃ncipalr̃ pp dauid. z° deſcribunt̃ gñationes iude p ſela.ibi. Filij ſela. Per ãt et onam mortui fuerunt ſine liberis vt hr̃ geñ.38.⁊ iõ p cos non deſcribit̃ aliq̃ gñatio. Circa p̃mũ ſciẽdũ ꝙ ſcriptura frequẽter trãſit de gñationib⁹ phares ad gñationes ȝare ⁊ ẽ cõuerſo.iõ ñ põt ibi poni p̃ciſa diuiſio.iõ exponit̃ ſine diuiſiõe. Filij iuda. ſupple ſũt q̃ ſequũtur.eo tñ mõ q̃ filij filioꝝ dicũt̃ filij p̃mi p̃ris ẽt multũ longinqui.ſic oẽs hoĩes dicũtur filii adaȝ.qꝛ ſolus phares iter h noĩatos fuit fili⁹ ei⁹ imediatus. o Et char. iſte fuit de tribu ȝare.vt hr̃ ſupꝛa.ca.z. e Et bur ⁊ ſubal. iſti deſcẽderũt de caleb.vt pȝ ex dcis ca.z.ſeq̃t. f De ge.ſara.qꝛ ſaraite ⁊ eſthabolite deſcẽderũt de ſobal.vt hr̃ in fine ca.z.

roꝛẽ coꝝ:aſabã q̃uoq̃ȝ ⁊ obol ⁊ barachiã ⁊ aſadiã ioſabeſeth q̃nq̃ȝ. Filij aũt ananie phaltias pat̃ bieſeie:cui⁹ fili⁹ raphaia. Huius quoq̃ȝ fili⁹ arnan:de quo nat⁹ eſt obdia:cui⁹ fili⁹ fuit ſechenias. Filij ſechenie:ſemeia:cui⁹ filij ãt⁹ ⁊ egiaal ⁊ baria ⁊ naaria ⁊ ſaphat ⁊ ſeſa ſex numero. Filij naarie: elioenai ⁊ ezechias ⁊ ezricã tres Filij elioenai oduia ⁊ heliaſub ⁊ pheleia ⁊ accub ⁊ iohãnan ⁊ dalaia ⁊ anan ſeptem.IIII.

Filij iudã:phares:eſrõ:et charmi ⁊ hũr ⁊ ſubal. Rabia vo fili⁹ ſubal genuit iaad ð quo nati ſũt ahumai ⁊ laad. Hẽ gñatões ſarathi.iſtã quoq̃ȝ ſtirpſ ethã ieſrael ⁊ ieſema ⁊ iedebos. Nomẽ quoq̃ȝ ſororis eoꝝ aſalephũ. Phuniel ãt p̃r gẽdor ⁊ eſer p̃r oſa. Iſti ſũt filij hũr p̃rogeniti ephꝛata p̃ris bethlẽem. Aſſur vo p̃ris thecue erãt due vxores alaa ⁊ naara. Pepit ãt ei naara ooȝã ⁊ epher ⁊ themã ⁊ aaſtari. Iſti ſũt filij naara.porro filij alaa ſeret iſaar ⁊ ethnã. Cheb⁹ ãt genuit anob ⁊ ſoboba ⁊ cog̃tionẽ aharel filij arũ. Fuit ãt iabes iclytus pre fr̃ib⁹ ſuis:⁊ mr̃ ei⁹ vocauit nomẽ illi⁹ iabes dicẽs:qꝛ pepi eũ in dolore. Inuocauit ỹ iabes deũ iſrl̃ dicẽs. Si bñdicẽs bñdixeris mihi ⁊ dilãtaueris t̃minos meos: ⁊ fuerit man⁹ tua mecũ:⁊ fẽceris me a malicia nõ oppꝛimi. Et p̃ſtitit de⁹ q̃ p̃cat⁹ eſt. Caleph ãt frãt Sua genuit machir:q̃ fuit pater eſthõ. Porro eſthõ gẽuit bethrapha ⁊ pheſſe ⁊ tebinna p̃rẽȝ vrb naas. Hi ſũt ũiri recha. Filij autẽȝ ceneȝ:othoniel ⁊ ſãraia. Porro filij othoniel:athat ⁊ maonathi. Maonathi genuit ophra. Sarãias ãt genuit ioab p̃rẽȝ vallis ãrtificũ. Ibi q̃ppe artifices erãt. Filij vo caleph filij iephõne:hir ⁊ hela ⁊ naheȝ. Filij q̃uoq̃ȝ hela ⁊ ceneȝ. filij quoq̃ȝ ialel:eȝiph ⁊ ȝipha thiria ⁊ aſrabel. Et filij eſrã: ietber ⁊ mereth ⁊ epher ⁊ iabalõ Genuitq̃ȝ mariã ⁊ ſãmai ⁊ ieſba patrẽ eſthamo. Vxoꝛ q̃uoq̃ȝ ei⁹ indaia peperit iareth patrem gedor:⁊ hẽber patrẽ ȝocho:⁊ ichutiel patrẽ ȝanoa. Hi autẽȝ filij bethie filie pharaonis quã accẽpit: mecẽd ⁊ filij vxoꝛis odaie ſororis nathãm patris ceila garmi et eſthamo:qui fuit de machati. Filij quoq̃ȝ ſimon:ammon et rimma. Filius anan:etbilon:⁊ ⁊ filij ieſi:ȝoeth et benȝoeth.

g Iſta quoq̃ȝ ſtirps ethan.iſte fuit fili⁹ ȝare.vt hr̃ circa p̃ncipium.ca.z. h Nomẽ quoq̃ȝ ſororis eorũ aſalephũ.⁊ ẽ vna dictio ⁊ noĩatur iſta mulier inter viros.qꝛ fuit famoſa.⁊ idẽ dicẽdũ ẽ de aliis. i Pater gedor.i.dñs nel famoſus i tali villa.⁊ eodẽ mõ q̃uod ſubdit̃. k Pater oſa.exponatur illud vt ſupꝛa. l Iſti ſũt filii hur p̃mogeniti ephꝛata.fuit.n.p̃mogenit⁹ h⁹ mulieris.vt dcm̃ ẽ.ca.z.nõ tñ fuit p̃mogenit⁹ caleb mariti ei⁹.qꝛ hẽbat filiũ de alia vxore p̃cedẽti. m Pris beth. dr̃ ãt h iſte hur p̃r bethleẽ.qꝛ fili⁹ ei⁹ ſalma q̃ cõputat̃ q̃ſi eadẽ pſona cũ p̃re.dr̃ p̃r bethleẽ.s.ca.z.v́ſus finẽ. n Et ethnam iſte ẽ ali⁹ a p̃cedẽti q fuit fili⁹ ȝare:qꝛ iſte deſcẽdit de phares per eſrom. o Fuit ãt iabes iclyt⁹ p̃ fratrib⁹ ſuis.iſte fuit othoniel frater caleb.vt dcm̃ ẽ.s.z.ca.⁊ dr̃ inclyt⁹ p̃ fratrib⁹ ſuis.tã rõne fortitudinis.qꝛ p̃cuſſit ciuitatẽ cariathſepher.vt hr̃ Iudicũ.i.q̃ rõne ſciẽtie:qꝛ fuit doctoꝛ magn⁹ in lege vt.s.dcm̃ ẽ. p Et mr̃ ei⁹ vocauit nomẽ illius iabes.quod ſignificat doloꝛẽ.⁊ rõ ſubdit̃. q Qꝛ pepi eũ i doloꝛe.i.p difficultatẽ partus. eodẽ mõ dr̃ Geñ.35.ꝙ rachel vocauit nomen filii ſui benoni.i. fili⁹ doloris mei. r Inuocauit vo iabes deũ iſrl̃ faciẽdo votũ ſub ↄditionib⁹ ſequẽtib⁹.ſicut fecit iacob Geñ.28. s Si bñdicẽs bñdixeris mihi.dãdo mihi grãm tuã. t Et dila.ter.meos.i.hereditatẽ meã. v Et fue.man⁹ tua mecũ.me p̃tegẽdo ab inimicis. x Et fe.me a malicia nõ oppꝛimi.i.cuſtodieris me a p̃ctis ⁊ trãſgreſſionib⁹ legl.⁊ hic ſubintelligit̃ votũ ſeu p̃miſſionẽ ab eo foꝛe factã dño ſi ab eo recipe ret iſta bñficia ſic fecit iacob Geñ.28. Si fuerit dñs mecũ ⁊c. quod ãt fuerit votũ iſti⁹ iabes nõ hr̃ ex textu.nec ex aliq̃ glo.quã viderim.ſȝ ex p̃dcis põt ↄiecturari ꝙ p̃miſit deo vacari cõtẽplationi ip̃ius ⁊ doctrine legl.mõus.n.ãtiquoꝝ ſapiẽtũ fuit i talib⁹ finire vitã ſuã.ad h ãt req̃rũtur bñficia p̃dcã.ſ.qes ⁊ puritas mẽtl ⁊ p̃tectio ⁊ bñdictio diuina. y Et p̃.ei.de⁹ q̃ p̃cat⁹ ẽ.i.bñficia dcã.⁊ ipſe reddidit deo vota ſua.vt dicit h glo.hebꝛaica.ſȝ q̃ fuerint illa nõ dr̃.ſȝ p̃nt cõiecturari mõ p̃dicto. z Caleph ãt.lȝ ſup̃ius deſcripſerit gñationes caleph in p̃te.h tñ reuertit̃ ad ðſcribẽdũ coꝝ aliq̃ q̃ nõ erãt exp̃ſſa.⁊ pȝ littera vſq̃ȝ ibi. a Hi ſũt viri recha.nomẽ ẽ loci a quo denoĩati ſunt iſti. b Filii ãt ceneȝ.iſte filir fuit ð tribu iuda.⁊ dicũt aliq̃ ꝙ fuit frater caleph ſenioꝛ ipſo:⁊ mortuo p̃re cuſtodiuit euȝ.pp quod vocat⁹ fuit p̃r ei⁹.⁊ inde caleph dcũs ẽ ceneȝe⁹ vt hr̃ Ioſue.14.alii dicũt ꝙ mõtuo p̃re caleph iſte ceneȝ accepit matreȝ eius vxoꝛẽ ⁊ nutriuit eũ.⁊ ide dict⁹ ẽ caleph ceneȝe⁹.p ut dcm̃ fuit.Ioſue.14. c Othoniel.iſte fuit filius nãlis ceneȝ.⁊ vocat⁹ ẽ ſupꝛa iabes a mr̃e.vt dictũ ẽ.a p̃re vo dictus eſt othoniel.ſicut beniamin a mr̃e fuit vocat⁹ benoni.⁊ a p̃re beniamin.vt hr̃ Geñ.35. d Saraias ãt ge.ioab.iſte videt̃ alius a ioab p̃ncipe militie dauid. e Patreȝ .i.dñȝ. f Vallis artificũ.ſic noĩate ab habitatorib⁹.vt pȝ in textu. g Filii vero caleph.hic adhuc deſcribit alias generatiões caleph. h Filii iephone.s.dcm̃ ẽ.z.ca.ꝙ caleph fuit filius eſrom.⁊ iõ dicũt aliq̃ ꝙ p̃r caleph fuit binomius ⁊ dict⁹ ẽ eſroȝ ⁊ iephone.glo.vo hebꝛaica dicit ꝙ iephone non ẽ nomen hoĩs.ſȝ caleph dcũs ẽ iephone qð iterp̃tat̃ diuertẽs eo ꝙ diuertit ſe a cõſilio exploratorũ p̃plm iſrl̃ ab igreſſu terre p̃miſſionis auertẽtiũ vt hr̃ Nu.13.ſicut aliq̃s dr̃ fili⁹ mortl. eo ꝙ fecit aliq̃d dignũ morte. i Filii quoq̃ȝ hela et ceneȝ.vna dictio ẽ.⁊ iõ aliq̃ libꝛi hñt male et ceneȝ. k Et f.lii eſra ietber ⁊ mereth.aliq̃ expoſitoꝛes dicũt ꝙ iſti tres ſunt amrã aaron ⁊ moyſes filii ei⁹.eo ꝙ ſubdit̃. l Genuitq̃ȝ mariã.ſȝ h ẽ falſũ.qꝛ h nõ agit̃ de genealogia trib⁹ leui de q̃ fuerunt amrã ⁊ filii ei⁹.ſȝ de genealogia trib⁹ iude.vt pȝ ex decurſu h⁹ capl̃i vſq̃ȝ ad locũ vbi icipit agere de tribu ſymeon.ſȝ ad h rñdent iſti dicẽtes ꝙ h i tribu iuda agit̃ de iſtis q̃uis fuerint de tribu leui occaſiõe marie q̃ fuit vxoꝛ caleph ⁊ vocata ẽ ephꝛata alio noĩe.ſȝ h ſupꝛa iprobatũ ẽ.z.ca.⁊ Exo.17.⁊.31.pp quod dicẽdũ ꝙ iſte eſra deſcendit de ialehiel de tribu iuda.⁊ maria q̃ h poſita ẽ.eſt alia a ſoroꝛe moyſi. m Vxoꝛ q̃q̃ȝ ei⁹.dicit h glo.hebꝛaica ꝙ li ei⁹ referẽ ad caleph ita ꝙ indaia pepit ei ſequẽtes.ſ.ieret ⁊ ceteros. n Heber patrẽ ȝocho .i.dñm tal̃ ville.⁊ eodẽ mõ exponat̃ quod ſubdit̃. Patrẽ ȝanoa. o Hi ãt fi.bethie.dicũt aliq̃ ꝙ iſta bethia fuit vxoꝛ mered.⁊ tunc legit̃ ſic lr̃a q̃ ſeq̃t. p Quã ac.mered.ſ.vxoꝛẽ.ſȝ tũc nõ hr̃ ad q̃d referat̃ lr̃a p̃cedẽs.cũ dr̃. Hi ãt filii bethie.qꝛ nulli ei⁹ filii h noĩant̃ ſm̃ iſtã expoſitionẽ.pp qð alii dicũt ꝙ fuit vxoꝛ caleph cõuerſa tamen ad iudaiſmũ.ſic ⁊ mlti alii egyptii.vt hr̃ Exo.iz.⁊ ſȝ h ſic p̃ũtat̃ littera. Hi ãt filii bethie filie pharaonis quã accepit.ſupple caleph. q Mered.⁊ alii q̃ ſubitelligũt̃ ⁊ nõ noĩant̃.vel dicẽdũ ꝙ cũ dicit̃ h Hi ãt filii bethie.ponit̃ plurale p ſingulari. r Et fi.vxoꝛis odaie. dicũt aliq̃ ꝙ odaie ẽ nomẽ viri.⁊ qð ſubdit̃. s Sororis nathan. referẽ ad li vxoꝛis.ita ꝙ nomẽ p̃p̃riũ ei⁹ nõ exp̃matur.ſed fratris ei⁹

⁊ mariti. dicūt aliī ꝙ fuit vxoꝛ caleph ſicut ⁊ pcedēs. ⁊ cū ꝺr̄. Et filij vxoꝛis. ſubintelligit̄ caleph. a Filij ſela. h̄ ꝯūr agit̄ de gn̄atione ſela filij iude. b Pr̄ mareſa. nomē ē ciuitatis vel ville.
c Et co. do. ope. byſſum in domo iuramēti. dicūt expoſitoꝛes cōiter ꝙ domꝰ iuramēti vocat̄ h̄ tabernaclm̄ moyſi. vl' ſ̄z alios tēplū ſalomonis. ⁊ ꝙ iſti de qbꝰ h̄ agit̄ fecerūt coꝛtinas ꝺ byſſo i tabernaclo moyſi vl' i tēplo ſalomonis. vl' foꝛte i vtroqꝫ ſ̄m tn̄ diuerſas gn̄atiōes ſibi ſuccedētes in diuerſis tpibꝰ. ⁊ deſcēderūt de ſela filio iude. ⁊ ſic itelligit̄ qꝺ ꝺr̄. Et cognatiōes domꝰ opantiū byſſi ⁊c̄. ſubītelligēdū ē. deſcēderūt ꝺ ſela. d Et qui ſtare fe. ſolē. expoſitoꝛes nr̄i dicūt cōir ꝙ h̄ itelligit̄ de elimelech qui oꝛauit dn̄ꝫ vt ſol ſtaret vt p h̄ hoies illiꝰ tpis iplicati multꝭ pctis a malo retraherēt̄ viſo tali ſigno. qꝺ cū nō feciſſent dn̄s imiſit famē. ita ꝙ elimelech q erat de potētioꝛibꝰ in bethleē coactꝰ fuit peregrinari i terrā moab cū vxoꝛe ſua ⁊ duobꝰ filiis. vt hr̄ Ruth. j.
e Viriqꝫ mendacii. Iſti ſunt chelyon ⁊ mahalon filii elimelech q moꝛtui ſūt in terra moab ſine ꝓle. ⁊ iō dicūt̄ viri mēdacii. qꝛ nō reliquerūt effectū ſui mr̄imonii.
f Secutꝰ ⁊ icedēs. iterptatiōes ſūt iſtoꝛū noium maalon ⁊ chelion.
g Qui pnci. fu. i moab. In hebꝛeo hr̄. Qui mariti fuerūt i moab. quia ibi accepcrūt mulieres moabitidas. vt hr̄ Ruth. i. h Et q̄ re. ſūt i bet. In hebꝛeo tn̄ nō hr̄ beth ſ̄ꝫ tm̄ lehem. ſubintelligit̄ tn̄. hec āt lr̄a ꝺr̄ de noemi ⁊ ruth q̄ moꝛtuis maritis venerūt in bethleē. qꝛ ruth voluit dimittere ſocrū ſuā redeūtē. Ad h̄ g̊ iducte ſūt iſte pſone ad oſtēdēdū ꝙ deſcēderūt de ſela filio iude. cū ꝺr̄. Et q ſtare fecit ſolē. i. elimelech ⁊ cetere pſone deſcēderūt de ſela. excepta tn̄ ruth moabite.
i Hec āt ſūt v̄ba vetera. iſtud addit̄ qꝛ hiſtoꝛia elimelech q̄ hr̄ i li. Ruth pceſſit tpa regū. pp̄ q̄ ſcriptꝰ fuit iſte liber Paral'. ⁊ maxie pp̄ dauid. vt frequēter. ſ. dcm̄ ē. Hebꝛei v̄o dicūt ꝙ elimelech nō fecͤ ſtare ſolē oꝛonibꝰ ſuis. ſ̄ꝫ magꝭ cā auaritie tpe famis iuit i terram moab nolēs diſtribuere bona ſua paupibꝰ hebꝛeis recurrētibꝰ ad ipꝫ. quia erat vir potēs ⁊ diues: pp̄ qꝺ punitꝰ fuit a deo qꝛ moꝛtuꝰ fuit i terra moab. ⁊ filii ſui i pauptate. qꝺ pꝫ ex h̄ ꝙ noemi vxoꝛ ſua rediit in bethleē vacua tpalibꝰ bonis. pp̄ qꝺ Ruth nurꝰ ſua iuit ad colligēdum ſpicas i agro alieno. vt hr̄ Ruth. z. ⁊ pp̄ h̄ hebꝛei paſſū iſtū alr̄ exponūt. nec mirꝫ: qꝛ lr̄a hebꝛaica multū diſtat a trāſlatiōe nr̄a. p̊ g̊ lr̄a ſ̄m hebꝛeos ponet̄ p ptes iux̄ trāſlationē nr̄aꝫ. vt magꝭ videat̄ vbi ē diſſonātia ⁊ ēt ꝯſonātia. p̊ g̊ vbi trāſlatio nr̄a hꝫ. Et q ſtar̄ fecͤ ſolē. In hebꝛeo hr̄. Et ioachim. ⁊ ē nomē ꝓpꝛiū vniꝰ hois. nec vr̄ ꝙ eiꝰ iterptatio aliq̊ mō ſignificet ꝙ fecerit ſtationē ſol'. Viriqꝫ mēdacij. In hebꝛeo hr̄. Et viri coçeba. ⁊ ē h̄ ꝓpꝛiū nomē loci. vt dicūt hebꝛei. lꝫ coçeba ꝓut ē nomē appellatiuū ſignificet mēdaciū: ſic̄ i latino aliq̄ noia ſūt equoca ad ꝓpꝛiū ⁊ appellatiuū. ſic̄ ꝯpēdiū ē ꝓpꝛiū nomē cuiuſdā ville ſatis note i frācia ⁊ ē nomē appellatiuū: ſ̄m ꝙ ꝺr̄. z. Regū. 18. Currēs āt achimaas p viā cōpedii ⁊c̄. Et ſecurꝰ ⁊ icedēs. In hebꝛeo hr̄. Et ioas ⁊ ſaraph. lꝫ āt ſaraph poſſet iterp̄tari icēdēs. tn̄ ioas nō iterp̄tat̄ ſecurꝰ: nec ſ̄m Hiero. nec ſ̄m Remigiū q iterp̄tati ſūt noia hebꝛaica. Qui pncipes fuerūt i moab. In hebꝛeo hr̄. Qui mariti fuerūt i moab Et q̄ reuerſe ſūt i bethleē. In hebꝛeo hr̄. Et hitatoꝛes bethleē. hec ē g̊ lr̄a ſ̄m hebꝛeos. Et iochim ⁊ viri coçeba ⁊ ioas ⁊ ſaraph q mariti fuerūt i moab ⁊ habitātes ſeu hitatoꝛes bethleē. q̄ ſic exponit̄ ab eis. Et iochim. i. qdā vir famoſus ſic noiatꝰ. Et viri coçeba. i. de tali loco a q̊ ſūt noiati ſic̄ parieſis a pariſiꝰ. ⁊ ioas ⁊ ſaraph noia ſūt viroꝝ q mariti fuerūt i moab. qꝛ ibi fuerūt ad pegrinandum ex aliq̄ cā. ſicut ⁊ elimelech ⁊ ibi acceperūt vxoꝛes. Et habitātes in leem. i. i bethleem. ⁊ ſupplēdū ē. oēs iſti pdicti deſcenderunt de ſela filio iuda ſicut ⁊ pcedētes. Hec āt ſūt v̄ba vetera. h̄ āt additū ē ab eſdra ſcriptoꝛ hꝰ libꝛi. vt dicūt hebꝛei. qꝛ i genealogia tribꝰ iude genealogiçauerat aliquos ſui tpis ſicut iechonias ⁊ çoꝛobabel ⁊ aliquos alios q fuerūt eſdre cōtēpoꝛanei ne crederet̄ ꝙ iſti genealogiçati de ſela eēnt ſui tpis. iō dixit. Hec ſunt v̄ba vetera. q. d. iſti fuerūt lōge an̄ tpa nr̄a k Hi ſūt ſin. ⁊c̄. Hic oñdit ꝙ iſti vltio dicti fuerūt artifices in pluribꝰ artibꝰ qꝛ aliqui eoꝛū fuerūt figuli. i. foꝛmātes vaſa teſtea. vl' ſ̄m aliquos facientes foꝛmas ſeu modulos ad fundēdum vaſa cupꝛea. ⁊ q̄ꝫtum ad

filij ſela filij iude: her pr̄ lecha: ⁊ laada pater mareſa: ⁊ cognatiões domꝰ opantiū byſſū i domo iuramēti: ⁊ q ſtare fecit ſolē. viri qꝫ mendacij ⁊ ſecurꝰ ⁊ icedēs q principes fuerūt in moab: ⁊ q̄ reuerſe ſūt in lehē. Hec aūt v̄ba vetera. Hi ſūt figuli hitātes in plātationibꝰ ⁊ i ſepibꝰ apud regē i opibus eiꝰ: cōmoꝛatiqꝫ ſūt ibi. Filij ſymeō: namuel ⁊ iamī iarib ꝫara ſaul. Sellū filiꝰ eiꝰ: mabſā filiꝰ eiꝰ maſma filiꝰ eiꝰ. filij maſma: amuhel filiꝰ eiꝰ: ꝫachur filiꝰ eiꝰ: ſēmei filiꝰ eiꝰ. filij ſēmei ſedecim: ⁊ filie

ſex. Fr̄es aūt eiꝰ nō habuerūt filios multos: vniūſa cognatio non potuit adequare ſūmaꝫ filioꝝ iuda. Hitauerūt aūt in berſabee: ⁊ molada ⁊ haſarſual ⁊ in ballaa: ⁊ in aſom ⁊ in tholad ⁊ in bathuel ⁊ in boꝛma ⁊ i ſiceleg ⁊ i beth marchaboth ⁊ in aſarſaſuſim ⁊ in bethberai ⁊ in ſaari. He ciuitātes eoꝝ vſqꝫ ad regē dauid: uillē quoqꝫ eoꝝ etham ⁊ aenremon ⁊ thocē ⁊ aſā ciuitates qnqꝫ: ⁊ vniūſi viculi eoꝝ p circuitū ciuitatuꝫ iſtaꝝ vſqꝫ ad baal h̄ ē hitatio eoꝝ ⁊ ſediū diſtributio. Moſobab

iſtos ꝺr̄. Hi ſūt figuli. aliq v̄o de pdictis fuerūt plātatoꝛes ⁊ cultoꝛes vinearū. ⁊ q̄ꝫtū ad iſtos ſubdit̄. l Habitātes i plantationibꝰ. qꝛ in talibꝰ fuerūt occupati. m Et in ſe. ſ. faciendis ad clauſurā vinearū ⁊ plātationū. hebꝛei tn̄ dicūt h̄. Et i clauſuris ſiue muris. ⁊ dicit h̄ glo. hebꝛaica ꝙ h̄ ꝺr̄. qꝛ aliqui de pꝛedictis erāt artifices muroꝝ lapideoꝛū. n Apud regē i opibꝰ eiꝰ. erāt. n. pdicti artifices excellētes in artibꝰ pdictis ⁊ iō vocabātur ad opa regis. o Cōmoꝛatiqꝫ ſunt ibi. i. ꝓpe loca vbi erāt opa regꝭ fiēda. p Filii ſymeon. hic ꝯūr agit̄ de gn̄ationibꝰ tribꝰ ſymeon. ⁊ p̊ in cōi. ſcd̄o i ſpāli q̄ꝫtū ad viros notabilis foꝛtitudinis ibi. Moſobab quoqꝫ. Circa pmū ſciendum ꝙ poſt tribuꝫ iude imediate. hic agit̄ de tribu ſymeon an̄ rubem q fuit pmogenitꝰ. qꝛ filii ſymeon habitauerūt in ſoꝛte iude per magnū tpus ex cauſis que poſtea tangūtur. Dicit agitur. Filii ſymeō namuel ⁊ iamin ⁊c̄. et legatur ſicut iacet littera vſqꝫ ibi. q Fratres autē eiꝰ nō habuerūt filios multos ⁊ vniuerſa cognatio. ſ. ipſiꝰ ſymeō. r Nō potuit adde q̄re ſūmam filioꝛū iuda. hoc dictū eſt ꝙ in tribu ſymeon fuerūt pauci reſpectu tribus iude: ⁊ ideo recepti fuerūt in ſoꝛte iude: cuiꝰ vna cauſa fuit qꝛ filij iuda habuerūt duplicem ſoꝛteꝫ. vnā quaſi acquiſitam: aliam quaſi acquirendaꝫ vi armoꝛum ſi poſſent: qꝛ erat tribus bellicoſioꝛ. ꝓut dictum fuit plenius. Ioſue xix. ⁊ ideo in diuiſione terre ſeptem tribubꝰ que nō acceperant hereditateꝫ. vt habet̄ Ioſue. 19. alique ciuitates de ſoꝛte iude fuerunt aſſignate filiis ſymeon: ⁊ alique filiis dan. Alia cauſa fuit ꝙ filii iuda lꝫ eſſēt plures q̄ꝫ filii ſymeon. vt dictum eſt. tn̄ nō erant tot ꝙ poſſent ſufficiēter populare terram ſibi aſſignatam: ⁊ ſoꝛs ſymeon ꝓ maioꝛi parte erat occupata adhuc ab aduerſariis: ita ꝙ nō habebant locū ſufficiētem. ideo filii iuda receperunt eos in aliquibꝰ locis ſuis pꝛeter ciuitates eis aſſignatas p ioſue. voluntarie tamē ⁊ ad tempus. vt ifra videbitur. ne creſcerent beſtie cōtra eos: ſi terra eoꝛū pꝛo pte remaneret ihabitata ⁊ vt fratres ſui filii ſymeon haberēt locū ⁊ vt mutuo ſe iuuarēt cōtra aduerſarios vtriuſqꝫ tribꝰ. vt habet̄ Iudicum. i. vn̄ ſubdit̄. s Habitauerūt aūt in berſabee. ⁊ ceteris que erant de ſoꝛte iude. vn̄ ſubdit̄. t He ciuitates eoꝛum vſqꝫ ad regem dauid. filii enim ſymeon pp̄ longam ihabitationeꝫ ciuitates eis traditas ad tps: vt dictum eſt. poſtea noluerūt reddere filiis iuda quādo multiplicati fuerūt ſufficiēter ad populādū ſoꝛteꝫ ſuam. pp̄ quod tempoꝛe ſaul fecerūt de hoc querimoniam. ſed ipſe neglexit facere eis iuſtitiam in odiū dauid q erat ꝺ tribu iuda. ⁊ ideo quādo dauid obtinuit regnū poſt ſaul eiecit filios ſymeō de ciuitatibꝰ eis cōceſſis ad tps a filiis iuda modo ſupꝛadicto: nō autem de illis que fuerāt eis aſſignate p ioſue. ex quo patet ꝙ pꝛeſcriptio nō valet ſi nō fuerit iuſtus titulus. Sciēduꝫ tamē ꝙ Ioſue. xix. iter ciuitates eis aſſignatas p ſoꝛtem a ioſue noiantur etiam accōmodate ſeu ad tps cōceſſe: qꝛ iſte hic poſite ibi ponunt̄ ſaltem pꝛo maioꝛi parte aliqui aūt expoſitoꝛes noſtri aliter exponūt qꝺ dicit̄ hic.
u Vſqꝫ ad regem dauid. ꝙ hoc ꝺr̄ ſpecialiter pp̄ ciuitateꝫ ſiceleg. quam recuperauit dauid ⁊ extunc facta eſt regnuꝫ iuda: vt habet̄. i. Regū. 17. ſed hoc nō valet. qꝛ hic dicitur ꝙ ciuitates iſte fuerunt filioꝝ ſymeon vſqꝫ ad regem dauid: dauid aūt nō accepitꝰ ſiceleg de manu filioꝝ ſymeon ſed magis ex cōceſſiōe achis regis geth. vt habet̄. i. Regum. 17.
x Ville quoqꝫ eoꝛum etham ⁊c̄. dicuntur auteꝫ ville que nō ſunt muris clauſe. ⁊ ſimiliter vici ⁊ viculi. ciuitates vero que muris ſunt clauſe.
y Moſobab quoqꝫ. Hic cōſequēter de ſcribūtur filii ſymeon qui fuerūt notabilis foꝛtitudinis. pꝛimo ꝯtra chananeos. ſcd̄o cōtra amalechitas. ibi: De filiis quoqꝫ ſymeon. Circa pꝛimum dicitur: Moſobab quoqꝫ ⁊ iemlech ⁊ ioſa. ⁊ ſubditur de iſtis:

a Isti sūt nominati pncipes.i.famosi ppter plis multitudinē. vnde subdit̄. b Multiplicati sūt vehementer.⁊ ppter vir tutis fortitudinē.vnde subdit̄. c Et pfecti sūt vt ingrede rent̄ in gador.vbi habitabat populusq̄ remanserat de genere chananeorꝫ. d Inueneruntq̄ pascuas vberes ⁊ valde bo nas ⁊ terrā latissimā.i. Hic tāgunt̄ causē mouētes filios symeon ad inuadēdū terrā illā.q2 habebāt pecora multa.ad quorū nu tritionē erat apta terra illa.erat etiā quieta.q2 habitatores illi us nō formidabāt aliqd mali supuen turi.sicut ⁊ ō filys dan dicit̄ Judicū 18.ꝙ inuaserūt ci uitatē lachis:eo ꝙ terra erat fertilis ⁊ populus ibi habi tās quietus ⁊ secu rus nō formidans aliquid mali.⁊ per cōsequēs impꝛoui sus ad resistendū3 tempus aūt i quo fecerūt hoc filij sy meon ostendit̄.cū dicit̄. In dieb⁹ eze chie regis iuda.et patet. e De fi lys q̃3 symeon. h cōsequēter descri bitur fortitudo fi liorꝫ symeon ꝯtra amalechitas.vn de subditur. f Et percusserunt re.q̃ eua.po.ama lechitarum.dicūt aliqui ꝙ isti ama lechite fuerūt reli quie que euaserūt manū saul quādo ꝑcussit amalech. vt habet̄.i.Regū 15. Alij ꝟo dicūt ꝙ fuerunt amalechi te q̄ euaserunt ma nū dauid qn̄ ꝑcus sit latrūculos q icē derāt siceleth ex q b⁹euaserāt.40.vi ri.vt hr̄.i.Reg.30. ⁊ siue isti fuerūt si ue illi recollegerūt se i mōte seyr.⁊ ibi multiplicati fuerūt vsq̄ ad tp̄s q̄ filij symeon ꝑcusserūt eos.⁊ habitauerūt ibi p eis. Ca.V. g Filij q̃3 ru bē. Hic cō sequenter describit̄ genera tio ruben.vbi p̄ soluit̄ tacita q̄stio.secūdo describitur dicta ge neratio.ibi. Filij ergo ruben.Circa pmū dr̄. Filij q̃3 ruben pmo geniti isrl̄.ex hoc ꝙ ruben dicit̄ hic pmogenitus posset aliqs q̄ rere quare ruben non habuit duplicē portionē ⁊ principatū re spectu fratrꝫ suorꝫ.q2 hoc erat de ratiōe pꝛimogeniture.ad hoc respōdet̄.cū subdit̄. h Sed cū violasset thorū patris sui.q2 dormiuit cū bala vxore patris sui:nec latuit hoc ipm iacob ꝓm ꝙ dicit̄ Gene.35.⁊ ideo ius primogeniture quātū ad duplicem portionem trāstulit iacob ad ipm ioseph qn̄ duos eius filios.s. ephraim ⁊ manasse adoptauit.ordinās ꝙ quilibet eorꝫ acciperet portionē hereditatis.sicut ⁊ filij iacob naturales.vt habet̄ Ge ne.48.principatū aūt trāstulit ad tribū iuda Gene.48.dicēs. Juda te laudabūt fratres tui ⁊c̄.⁊ subdit̄ ibidem. Nō auferet̄ sceptrū de iuda ⁊ dux de femore ei⁹ ⁊c̄.⁊ ꝓm hoc p3 lr̄a.cū dicit̄. i Data sūt primoge.ei⁹ filys ioseph filij israel.s. quātū ad du

quoq3 ⁊ iēlech ⁊ iosa fili⁹ amasie ⁊ iobel iehu fili⁹ iosabie filij sara ie filij asibel ⁊ elionai ⁊ iacoba ⁊ isuaia ⁊ asaia ⁊ adibel ⁊ isimibel ⁊ banaia:ziza quoq3 fili⁹ sephei: filij allō:filij idaia:filij sēri:filij sa maia. Isti sē nōiati principes in cognatōib⁹ suis:⁊ i domo affini tatū suarꝫ multiplicāti sē vehemē ter. Et pfecti sūt vt igrederēnt̄ in gador vsq̄ ad oriētē vallis:⁊ vt q̄rerēt pascua gregib⁹ suis. Inuē nerūtq̄ pascuas vberes ⁊ valde bonas:⁊ t̄rā latissimā ⁊ getaz ⁊ fertilē i qua añ hitauerāt ō stirpe chā. Hi ergo venerūt quos supra descripsimus noiati in dieb⁹ eze chie reg iuda:⁊ ꝑcusserūt taber nacula eorꝫ ⁊ hitatores q inuenti fuerāt ibi:⁊ deleuerunt eos vsq̄ ad presentē diē: habitaueruntq̄ pro eis:qm̄ vberrimas pascuas ibidē repperūt. De filijs quoq3 symeō abierūt in mōtem seir viri qngenti hñtes principes falciā ⁊ naariā ⁊ raphiā ⁊ ozicl fili⁹ iesi: ⁊ ꝑcusserūt reliqas q̄ euadere po tuerāt amalechitarꝫ:⁊ hitauerūt ibi pro eis vsq3 ad diem hanc. V.

Filij quoq3 rubē primo geniti israel: ipse quip pe fuit primogenit⁹ ei⁹: sed cum violasset thorum pa tris sui: dāta sunt primogenita eius filijs ioseph filij isrl̄: ⁊ non est ille reputatus in primogeni tū. Porro iudas qui erat fortissi mus iter f̄res suos de stirpe eius pricipes germiati.sūt.priogenita āt reputata sūt ioseph. Filij ērgo rubē primogeniti israel:enoch ⁊

phallu.esrō ⁊ charmi. Filij iobel samaia fili⁹ ei⁹:gog fili⁹ ei⁹:sēmei fili⁹ ei⁹:micha fili⁹ ei⁹:reebia fili⁹ ei⁹:baal fili⁹ ei⁹:beerā fili⁹ ei⁹ quē cāptiuum duxit.theglatphalasar rex assyriorꝫ:⁊ fūit princeps i tri bu ruben. Fr̄es āt ei⁹ ⁊ vniuersa cognatio ei⁹ qn̄ numerabāt̄ p fa milias suas:habuerūt principes iehibel ⁊ zachariā. Porro bala fili⁹ azaz filij sāma filij iobel: ipse hitauit i aroer vsq̄ ād nebo ⁊ be elmeō. Cōtra oriētalē quoq̄ pla gā hitauit vsq̄ ad itroitū heremi ⁊ fluuiū euphraten. Multā qp pe iumentorꝫ numerꝫ possidebāt in terra galaad. In diebūs āt sa ul prēliati sūt ꝯtra agarenos ⁊ in terfecerūt illos: hitauerūtq̄ prō eis in tabernaculis eorꝫ in oī pla ga q̄ respicit ad oriētē galaad. fi lij ꝟō gad e regione eorꝫ habita uerūt in terra basan vsq3 selcha: iobel i capite ⁊ saphā sc̄ds:ianai aūt ⁊ saphat in basan:fratres ꝟo eorꝫ ꝓm domos cognationū sua rū:michael ⁊ mosollā ⁊ sebe ⁊ io ri ⁊ iachā ⁊ zie ⁊ heber septē. Hi filij abiahil:filij vri:filij iara: filij galaad:filij michael:filij iesesi:fi lij ieddo:filij huz.f̄res quoq3 filij abdihel filij guni pricipes dom⁹ i familijs suis ⁊ hitauerūt i galaad ⁊ i basā ⁊ i vicul̄ ei⁹:⁊ i ch̄cti sub urbanis sarō vsq3 ad t̄mios. oēs hi nūmerati sē i dieb⁹ ioathā reg iuda ⁊ i dieb⁹ hieroboā reg isrl̄. fi lij rubē ⁊ gād ⁊ dimidie trib⁹ ma nasse hiri bellatores scuta portā tes ⁊ gladios:⁊ tēdētes arcū eru ditiq̄ ad plia q̄dragitaq̄tuor mi

plicē portionē. k Filij q̃ rubē. h͂ ostr̄ describit̄ generatio rubē.⁊ ꝓ dscribit̄ generatio rubenitarū.secūdo fortitudo eorū.ibi. In dieb⁹ au tē saul.Circa primū legat̄ lr̄a vt iacet vsq̄ ibi. l Beera filius ei⁹. dicūt aliq ꝙ iste fuit beeri pr̄ osee pphete.vt habet̄ i pncipio pphetie sue. m Quē captiuū duxit theglatphalasar rex assyriorꝫ.q in die bus phacee regis israel cepit plures ciuitates de terra israel.⁊ habita tores saltē principaliores trāstulit in terrā assyriorꝫ.vt habet̄.4.Re gū.15.⁊ ideo iste inter alios tūc fuit duct.q2 fuit de maiorib⁹. vñ sub dit̄. n Et fuit prin ceps in tribu ruben.⁊ ex hoc videt̄ ꝙ osee filius eius fuit nobilis.sequit̄. o Usq̄ ad nebo.mōsē trās iordanē in quo fuit mortuus moyses. p Multum quippe nu merū3 iumentorum pos sidebāt in terra galaad. filij enim ruben habe bant pecora multa pro pter quod petiuerūt ter ram illam sibi assigna ri.quia erat apta anima libus nutriendis.vt ha betur Nu.32. q In diebus autem sa ul.hic consequenter de scribitur fortitudo rube nitarum.et occasione eo rum fit mentio de tribu gad ⁊ dimidia tribu ma nasse qui iuuerunt rube nitas in prelio. Dicit er go. In diebus autem sa ul.qui fuit primus rex in israel p electionē diuinā q2 abimelech q ante re gnauerat.vt hr̄ Judicū 9.fuit p vsurpationē. r Preliati sunt ꝯ agare nos.isti fuerūt filij cethu re.q2 cethura ⁊ agar fuit eadē mulier.vt dicūt he brei.put dictū fuit diffu sius Gene.25.⁊ isti qui di cunt̄ h agareni descēde rūt de agar nō p ismahe lē.sed per alios eius fili os.vt videbitur infra. s Habitaueruntq̄ pro eis in ta.eorū3.quia age reni non habitabant in domibus.sed in taber naculis. t Filii vero gad.hic cō sequenter agitur de ge nerationibus gad ratio ne predicta.⁊ legatur lit tera.vt iacet vsq̄ ibi. v Omnes hi numerati sunt in diebus ioathan regis iuda.et in diebus hieroboam regis israel. Dicunt aliqui ꝙ non fuit vna numeratio.s3 duplex.quia isti reges non fuerunt comtemporanei. Potest autem etiam dici ꝙ fuit eadem numeratio.quia l3 hieroboa3 filius nabath rex israel.de quo habetur.3.Regum.12. regnauerit longe ante ioa than.tamen alius hieroboam rex israel.de quo habetur.4.Regum 15.fuit contemporaneus ipi ioathan.quia anno.27.istius hieroboam regnauit ozias qui etiam dictus est azarias in iuda.⁊ sic regnauit.15. annis cum hieroboam qui regnauit.41.annis. vt habetur.4.Re gum.14.ozias autem fuit percussus lepra.⁊ extunc ioathan cepit re gnare viuente patre.quia gubernauit populum ⁊ palatium.⁊ sic po tuit regnare tempore huius hieroboam. x Filii ruben et gad. Hic consequenter reuertitur ad ostendendū q̄ liter filii ruben ⁊ gad ⁊ dimidia tribus manasse debellauerunt aga renos.q2 erāt viri fortes ⁊ i armis exercitati.⁊ hoc ē quod dicit̄. y Uiri bellatores scuta portantes et gladios.et quia in hoc bello

habuerunt auxilium dei. vt patebit infra. a Ithurei vero ⁊ naphei ⁊ nodab prebuerunt eis auxilium. dicunt aliq̄ expoſitores noſtri ꝙ iſti fuerūt de filijs iſrl'. ⁊ ꝓpter hoc adiuuerūt filios ruben i h' bello ꝯ agarenos. hebrei aūt dicūt ⁊ meliꝰ vt videt̄ ꝙ iſti deſcēderunt de agar ꝑ iſmahelē. q2 Gene. 25. inter filios iſmahelis ponit̄ ithur. a quo dicti ſūt ithurei. a naphis a quo naphei. ⁊ iō iuuerūt agarenos q̄ de eadē matre deſcēderāt. ꝑ aliū tn̄ filiū vel ꝑ alios q̄ꝫ ꝑ iſmahelē. ſicut dictū ē ſupra. aliq̄ tn̄ dicūt ꝙ iſti agareni deſcēderūt de agar per iſmahelē. ⁊ ꝑ cedar filiū eiꝰ. ⁊ retinuerūt ſibi nomē ab agar mr̄e iſmahelis. ithurei aūt ⁊ naphei denoīati ſūt a filijs iſmahelis. vt dictū ē. ⁊ ꝓpter h' p̄buerunt auxiliū agarenis tāq̄ꝫ ſibi ꝓpinquis et debellati fuerūt cuꝫ eis a filijs rubē. vn̄ ſubdit̄. Traditiq̄ꝫ ſūt i manꝰ eorū agareni ⁊ vniuerſi q̄ fuerāt cuꝫ eis. cuiꝰ cā p̄ncipalis ſubditur.

b Quia dn̄m inuocauerūt cū p̄liarent̄ ⁊c. q.d. ꝫ filij ruben ⁊ gad ⁊ dimidie tribꝰ manaſſe eēnt viri fortes ⁊ docti ad p̄liuꝫ tn̄ nō vicerunt p̄ncipaliter virtute ꝓpria ſꝫ diuina. c Filij q̄ꝫ dimidie tribꝰ manaſſe. h' ꝯſr̄ occaſiōe p̄dicta deſcribit aliq̄s generationes manaſſe. cū ſubditur. Et hi fuerūt p̄ncipes domꝰ cognatiōis eorum epher ⁊ ieſi ⁊c. Cōſequēter ponitur cā captiuatiōis eoꝝ. cū dr̄. d Reliq̄runt aūt deū. tpe manahen ⁊ phacee filij romelie.

e Et fornicati ſunt poſt deos ppl'oꝝ terre. ꝑ idolatriā. f Quos abſtulit dn̄s corā eis. i. corā filijs iſrl'. q.d. dij pplorū habitātiū i terra ꝓmiſſionis añ filios iſrl' non potuerūt eos ſaluare. ſed abſtulit eos dn̄s corā filijs iſrael. Idō iuſtū fuit ꝙ filij iſrl' ꝯuerſi ad cultū illoꝝ deoꝝ de terra illa eycerent̄. ideo ſubdit̄.

g Et ſuſcitauit dn̄s deꝰ iſrael ſpiritū. i. volūtatē ipugnādi filios iſrael.

h Phul regis aſſirioꝝ de quo hr̄. 4. Reg. 15.

i Et ſpiritū theglatphalaſar. de q̄ habet̄ ibidēꝫ.

k Et tranſtulit ruben ⁊ gad ⁊ dimidiam tribuꝫ manaſſe. eyciendo de terra ſua. l Et adduxit eos in ale ⁊ in abor. loca talia aſſyrie.

lia ⁊ ſeptingēti ſexaginta ꝓcedētes ad pugnā: dimicauerūt cōtra agarenos. Ithurei vo ⁊ naphei ⁊ nodab p̄buerūt eis auxiliū. traditiq̄ꝫ ſūt in manus eoꝝ agareni: ⁊ vniuerſi q̄ fuerāt cū eis: q2 dn̄m inuocauerūt cū p̄liarent̄ ⁊ exaudiuit eos: eo ꝙ credidiſſet i eū. Ceperūtq̄ꝫ oīa q̄ poſſederant camelorū quinquaginta milia: ⁊ ouium ducēta quinquaginta milia: aſinos duo milia: ⁊ aīas hoīum cētū milia. Vulnerati aūt mlt̄i corruerūt. Fuit eni bellū dn̄i. Habitauerūtq̄ꝫ pro eis vſq̄ꝫ ad trāſmigrationē. Filij quoq̄ꝫ dimidie tribus manaſſe poſſederūt terraꝫ a finibus baſā vſq̄ꝫ baal hermon ⁊ ſanir ⁊ montē hermon. Ingens q̄ppe numerꝰ erat. Et hi fuerant principes domꝰ cognationis eorū epher ieſi ⁊ heliel ezriel ⁊ hieremia ⁊ odoia ⁊ iedihel viri fortiſſimi ⁊ potētes: ⁊ nomīati duces i familijs ſuis. Reliq̄rūt aūt deū patrū ſuoꝝ: ⁊ fornicati ſunt poſt deos ppl'oꝝ terre: quos abſtulit dn̄s corā eis: ⁊ ſuſcitauit deus iſrl' ſp̄ꝫ phul regis aſſyriorū: ⁊ ſp̄m theglātphalaſar regis aſſur: ⁊ trāſtulit rubē ⁊ gad ⁊ dimidiā tribū manaſſe: ⁊ adduxit eos in ale ⁊ in abor ⁊ ara ⁊ fluuiū gozan vſq̄ꝫ ad diē hanc. VI.

Filij leui: gerſon caath ⁊ merari. Filij caath: amrā iſaar hebrō ⁊ ozihel. Filij amrā: aaron moyſes ⁊ maria. Filij aarō: nadab ⁊ abiu eleazar ⁊ ithamar. Eleazar gēnuit phinees: ⁊ phinees gēuit abiſue abiſue vo gēuit bocci: ⁊ bocci genuit ozi: ozi genuit zaraiā: ⁊ zaraias genuit meraioth. Porro meraioth genuit amariā: ⁊ amarias genuit achitob: achitob gēuit ſadoch: ⁊ ſadoch genuit achimaas. Achimaas genuit azariā azarias genuit iohanan: iohānan genuit azariam. Ipſe eſt qui ſacerdotio functꝰ eſt in domo quā edificauit ſalomō in hierl'ꝫ. Genuit aūt azarias amariā: ⁊ amarias genuit achitob. Achitob genuit ſadoch: ⁊ ſadoch gēuit ſellū. Sellū genuit helchiā: ⁊ helchias genuit azariā. Azarias genuit zaraiā: ⁊ zaraias gēuit ioſedech. porro ioſedech egreſſus eſt: qn̄ tranſtulit dn̄s iudā ⁊ hierl'm ꝑ manꝰ nabuchodonoſor: Filij ḡ leui: gerſō caath ⁊ merari. Et hec nomina filioꝝ gerſō: lobni ⁊ ſemei. Filij caath: amrā ⁊ iſaar ⁊ hebrō ⁊ ozihel. Filij merari: mooli ⁊ muſi. He aūt gn̄atiōes leui ꝫm familias eoꝝ. Gerſō: lobni filiꝰ eiꝰ: iaath filiꝰ eiꝰ: zāma filiꝰ eiꝰ: ioaa filius eiꝰ: addo filiꝰ eiꝰ: zara filiꝰ eiꝰ: iethrai filiꝰ eiꝰ. Filij caath: aminadab filiꝰ eiꝰ: chore filiꝰ eiꝰ: aſir filiꝰ eiꝰ: helcana filiꝰ eiꝰ: abiaſaph filiꝰ eiꝰ: aſir filiꝰ eiꝰ: caath filiꝰ eiꝰ: vriel filiꝰ eiꝰ: ozias filiꝰ eiꝰ: ſaul filiꝰ eiꝰ. Filij helcana: amaſai ⁊ achimoth ⁊ helcana. Filij helcana ſophai filiꝰ eiꝰ: naath filiꝰ eiꝰ: heliab filiꝰ eiꝰ: hieroā filiꝰ eiꝰ: helcana filiꝰ eiꝰ. Filij ſamuel: primogenitꝰ vaſſeni ⁊ abia. Filij āt merari mooli lobni filiꝰ eiꝰ: ſemei filiꝰ eiꝰ oza filiꝰ eiꝰ: ſamaa filiꝰ eiꝰ: aggia filiꝰ eiꝰ: aſaia filiꝰ eiꝰ. Iſti ſūt quos ꝯſtituit dauid ſup cātores domꝰ dn̄i ex quo collocata eſt archa: ⁊ miniſtrabāt coraꝫ tabernaculo te-

Capitulum. VI.

m Filij leui. Hic deſcribit̄ generatio leuitarū ⁊ p̄ deſcribit̄ eorū genealogia. 2° deſcribūt̄ eorū officia. ibi. Iſti ſūt quos conſtituit dauid. 3° eorū habitacula. ibi. Et hec habitacula eorum. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ tribꝰ leui fuit p̄ diuiſa i tres ptes ꝫm tres filios leui. ſ. gerſon. caath. ⁊ merari. de caath vo deſcēdit aarō q̄ fuit ſūmꝰ ſacerdos ⁊ de eo deſcēderūt alij ſacerdotes. ⁊ iſti vocati ſūt aaronite. alij āt deſcēdētes de caath retinuerūt ſibi nomē cōe. ⁊ vocati ſūt caathite. ita ꝙ i tribu leui fuerūt ſic q̄ttuor ptes. vꝫ. aaronite. caathite. gerſonite ⁊ mararite. ſic dcm̄ fuit pleniꝰ libro Nu. Primo igit̄ ponit̄ generatio aaronitarū. cū dr̄. Filij aarō ⁊c. n Eleazar genuit phinees. iſtam generationē deducit. q2 ſūmū ſacerdotiū poſt aarō datū ē eleazaro ⁊ filijs eiꝰ de ordīatiōe dn̄i. vt hr̄ Nu. 20. o Bocci genuit ozi. ab iſto ozi accepit ip̄e heli ſūmū ſacerdotiū. ex ordinatiōe tn̄ diuina. vt dictū fuit Ruth. i. ⁊ i. Reg. 2. c. ita ꝙ fuit ſil' iudex ⁊ ſūmꝰ ſacerdos. vt hr̄. i. Reg. i. ⁊ deſcēdit de ithamar filio aaron.

p Achitob ge. ſadoch. i. iſto ſadoch reductū fuit ſūmū ſacerdotiū ad filios eleazar. q2 ſalomō eiecit abiathar de ſūmo ſacerdotio. vt hr̄. 3. Reg. 2. ⁊ iſtituit ſadoch. abiathar āt deſcenderat de heli. q Ipſe ē q̄ ſacerdotio functꝰ ē i domo quā edificauit ſalomō i hierl'ꝫ. i illa āt domo ſeu tēplo mlt̄i alij fūcti ſunt ſūmo ſacerdotiō. ſ. ſadoch. achimaas ⁊ plēs alij. q̄re igit̄ dr̄ de iſto azaria ſingl'ariter. Ipſe ē qui ſacerdotio fūctus ē ⁊c. Ad qđ dicēdū ꝙ h' eſt ꝙ zelo dei ductꝰ ꝯſtāter reſtitit ozie regi iude volēti thurificare in tēplo dn̄i. ꝓp qđ ꝑcuſſus fuit lepra. vt hr̄ infra. 2. libro 26. r Et zaraias genu. ioſedech. iſtū ſaraiā interfecit nabuchodonoſor. ⁊ ioſedech filiꝰ eiꝰ ductꝰ ē cuꝫ alijs captiuus in babylonē. dicūt āt aliq̄ ꝙ iſte fuit eſdras ſacerdos ⁊ ſcriba. ſed de hoc pleniꝰ dicet̄ cū ad libruꝫ eſdre veniemus: dn̄o concedēte.

s Filij ḡ leui. h' cōſequēter deſcribit generatiōes gerſonitarum. ꝑ tn̄ repetit i generali aliqua de generatiōibus leui. ⁊ pꝫ lr̄a. ſecundo deſcendit ad gerſonitas deſcribens generationes eorum deſcēdendo dicens.

t Gerſon lobni filius eiꝰ ⁊c. Filij caath. Hic deſcribit generationes caathitaꝝ. ꝑut caathite diuiduntur contra aaronitas. vt ꝑ dictuꝫ eſt. ⁊ deſcribit iſtas generationes ſimiliter deſcēdendo dicēs. Filij caath aminadab filius eius ⁊c.

v Filij ſamuel primogenitus vaſſeni ⁊ abia. nō ē intelligendū ꝙ vterq̄ꝫ fuerit primogenitus: ſed abias fuit p̄mus poſt vaſſeni.

x Filij autem merari. Hic ꝯn̄r deſcribit̄ generatio meraritaꝝ ſimiliter deſcendendo. ⁊ patet littera. y Iſti ſunt quos cōſtituit dauid ſuper canto. do. dn̄i. Hic cōſequenter agit̄ de officijs leuitarū quorū aliqui erāt ſimplices leuite. alij cum hoc ſacerdotes ſicut aaron ⁊ filij eius qui erāt de tribu leui. p̄mo igit̄ determinant̄ officia leuitarū ſimpliciū. ſecūdo ſacerdotuꝫ. ibi. Aaron vo. De ſimplicibus leuitis aliqui erāt cātores ad dicendū diuinas laudes de quibus agit̄ primo. alij in alijs officijs cōſtituti de quibus agitur ſecundo. ibi. Fratres quoq̄ꝫ eorum. Circa p̄mū ſciendū ꝙ poſtq̄ꝫ dauid obtinuit regnū adduxit archā

dñi de domo obededom in ciuitatẽ dauid ⁊ posita fuit in taber nacculo qđ fecerat dauid. vt hr̃. 2. Reg. 6. ⁊ ex tũc iſtituit dauid cãtores ⁊ alios leuitas. .s. q officia exercerẽt corã dño q̃diu illa ar cha fuit i illo tabernaculo ⁊ poſtea qñ fuit trãſlata ad tẽplũ ꝑ ſalomonẽ edificatũ. iter cãtores aũt erãt tres ꝑncipales de trib⁹ cognatiõib⁹ leuitarũ ſupradictis. videlicet heman de filijs ca ath. ⁊ aſaph de filijs gerſon. ⁊ ethan de filijs merari. ⁊ erant ſic ordinati q̇ heman cũ ſocietate ſua erat i medio. aſaph ãt cũ ſo cietate ſua ad dex terã. ethan vo cũ ſua ad ſiniſtram. ⁊ ex his ꝑꝫ lr̃a paucl exceptis. cũ dicit̃. Iſti ſũt q̄s ꝯſtituit dauid ſup cãtores .s. q infra ſequunt̃ ex q̃ collocata ẽ ar cha i tabernaculo facto a dauid cete ra patent ex dictis vſqꝫ ibi. a Et fr̃ ei⁹ aſaph ⁊c̃. vo cant̃ ãt aſaph ⁊ ſo cij ſui fratres ipſi us heman ⁊ alioꝝ q erãt in ſocietate ſua. q: lꝫ eſſent de duab⁹ cognationi b⁹ .s. caath ⁊ gerſõ. tñ erãt de eadẽ tri bu .s. tribu leui. ce tera patẽt ex dictl. b Fratres qꝫ eoꝝ leuite. hꝫ agitur de officijs alioꝝ leui tarũ. cũ dicit̃. Fra tres qꝫ eoꝝ leuite ⁊ dicunt̃ frẽs eius q: de eadeꝫ tribu vt iã dictum eſt. c Qui ordiati ſũt i cũctũ miniſteriũ tabernaculi. q: ali q erãt ianitores et aliq cuſtodes va ſorũ. ⁊ alij miniſtra bãt ſacerdotib⁹ in oblatiõib⁹ ſacrifi ciorũ. ⁊ ſic de alijs officijs q̄ nõ expri munt hic. iſta eni officia cãtoꝝ leui tarũ ⁊ ſacerdotuꝫ pleni⁹ exprimunt̃ ⁊ dſcribunt̃ infra eodẽ libro a. 23. c. vſqꝫ ad. 26. incluſi ue. d Aarõ ve ro. Hic deſcribũt̃ officia ſacerdotũ. breuiter tamẽ. cũ dicitur. e Adolebãt incẽ ſũ ſup altare holo cauſti. qđ erat ex tra tabernaculum in atrio. ⁊ ibi cremabat̃ incenſum ſimplex qđ offerebat̃ cũ ho ſtijs ⁊ oblationibus. f Sup altare thymiamatis. qđ erat i tra tabernaculũ ante edificationem templi ⁊ poſtea in templo q̃do fuit edificatum. ⁊ ſuper illud cremabatur thimiama qđ erat compoſituꝫ ex quattuor ſpecibus precioſis ⁊ redolentib⁹. vt habetur Exo. 30. g In omne opus ſancti ſanctorum. lꝫ eniꝫ illa pars tabernaculi in qua erat altare thymiamatis ⁊ cã delabrum ⁊ menſa propoſitionis vocaretur ſanctum vel ſan cta tantummodo. tamen omnia opera que fiebant ibi a ſacer dotibus. vtpote compoſitio lucernarum. propoſitio panum et crematio thymiamatis fiebant propter reuerẽtiam ipſius dei cuius ſedem repreſentabant illa que erant intra partem tabernacu li que dicebatur ſanctum ſanctorum. videlicet archa cherubin ⁊ pro pitiatorium. ſicut dictum fuit plenius Exo. 25. vnde ⁊ ð ꝓpitiatorio dabantur reſponſa diuina quaſi a deo ibidem ſpecialiter habitante. ⁊ ideo predicta opera dicuntur opera ſancti ſanctorum. b Hi ſunt autem filij aaron. Hic conſequenter replicat generatiões aaron. incipiendo ab aaron ⁊ terminando in achimaas filio ſadoch. ⁊ non procedit vltra. quia ſolummodo hic enumerantur ſacerdotes ab aaron per eleaꝫarum filium eius. qui fuerunt vſqꝫ ad tempus ſalomo nis qui edificauit tem plum. i Et hec habi tacula eorum. Hic cõſe quenter agitur de ciuita tibus ⁊ locis filiorum le ui incipiendo a ſacerdo tibus filijs aaron. cuꝫ di citur. Dederunt igit eis hebron in terra iuda. ſe quitur. k Agros au tem ciuitatis ⁊ villas ca leph filio iephone. ciui tas enim hebron ⁊ terri torium in circuitu fuit datum caleph per ioſue. ſicut habetur Ioſue. 14. ita q̇ erat dominus ꝑn cipalis ciuitatis ⁊ ſubur bij q̃uis concederentur habitationi ſacerdotuꝫ. territorium autem ⁊ vil le que erant ibi fuerunt ſue quantum ad habita tionem ⁊ dominium. l Porro filiis aaron de derũt ciuitates. ⁊ hic de bet fieri punctus. ⁊ ſub intelligũtur que poſtea ſubdũtur. m Ad ꝯfugiendũ ebrõ. Hic ſimiliter fit punct⁹ quia ille que immediate ſequuntur non fuerunt ciuitates refugii. fuerũt enim tantum ſex ciuita tes refugii. tres citra ior danẽꝫ ſcilicet hebron ſy chem ⁊ cedes in galilea. ⁊ tres transiordanem. ſ. boſor. ramoth i galaad. ⁊ gaulon in baſan. vt ha betur Ioſue. 20. ⁊ lꝫ iſte ſex ciuitates nominen tur in hoc capitulo in di uerſis locis. non tamen nominantur hic ciuita tates cõfugii niſi due tã tum ſcilicet hebron ⁊ ſy chem. ſed de aliis quat tuor idem eſt notãdum. n Omnes ciuitates tre decim. tot fuerunt ſm veritatem. vt habetur i libro Ioſue. o Filiis autem caath re ſiduis. i. qui non erant ſacerdotes. ita q̇ dicebãtur caathite tantum ⁊ non aaronite. vt dictum eſt ſupra. iſtis dederunt alia habitacula. p Porro filiis gerſon. Hic conſequenter agitur de habitaculis ger ſonitarum ⁊ meraritarum oſtendendo que ciuitates. ⁊ a quibus tri bubus aſſignate ſunt eis. ⁊ cum hoc etiam intermiſcet aliqua de fi liis caath. ⁊ patet littera vſqꝫ ibi. q Quas vocauerũt ex nominibus ſuis. i. leuite ⁊ ſacerdotes denomi nauerũt loca eis aſſignata ad habitãdũ ⁊ nutriendũ pecora ex nomi nibus ſuis. ad hoc q̇ iſtud eẽt teſtimoniũ in futurũ. quia iſta erãt eis aſſignata a filiis iſrael. quia tribus leui non habuit hereditatẽ diſtin ctã ſicut alie tribus. cetera patent in littera.

moniꝫ canẽtes donec edificaret ſalomõ domũ dñi i hierl'ꝫ. Sta bãt aũt iuxta ordinẽ ſuũ in miſte rio. Hi vo ſũt qui aſſiſtebãt cũ fi lijs ſuis de filijs caath: hemã cã tor filius iohel: filij ſamuel: filij helchana: filij ieroã: filij helihel: filij thou: filij ſuph: filij helcana: filij iohel: filij maath: filij ama ſai: filij helchana: filij iohel: filij aꝫarie: filij ſophonie: filij tha ath: filij aſir: filij abiſaph: filij chore: filij iſaar: filij caath: filij le ui: filij iſrl'. ⁊ frẽ ei⁹ aſaph: q ſtabat a dextris ei⁹: aſaph fili⁹ barachie filij ſamaa: filij michael filij baſa ie: filij melchie: filij athanai: filij ſara: filij adaia: filij ethã: filij ꝫã ma: filij ſemei: filij ieth filij gerſõ filii leui. Filij ãt merari frẽs eoꝝ ad ſiſtrã: cthã filij chuſi filij abdi filij maloch: filij aſabie: filij ama ſie filij helchie filij amaſai filij bõ ni: filij ſomer: filij mooli: filij mu ſi filij merari: filij leui. Frẽs quoqꝫ eoꝝ leuite: qui ordinati ſũt i cũ ctũ miniſteriũ tabnacl'i dom⁹ dñi. Aarõ vo ⁊ filij ei⁹ adolebãt icẽ ſũ ſup altare holocauſti: ⁊ ſuper altare thymiamatis: in oẽ op⁹ ſcti ſcõꝝ: ⁊ vt ꝑcarent ꝓ iſrael iuxta oĩa q̄ preceperat moyſes ſu⁹ dei Hi ſunt aũtẽ filij aaron. Eleaꝫar filius eius: phinees filius ei⁹: abi ſue fili⁹ eius: bocci filius ei⁹: oꝫi filius ei⁹: ꝫaraia filius eius: mera ioth filius ei⁹: amaria filius eius achitob filius eius: ſadoch fili⁹ ei⁹: achimaas fili⁹ ei⁹. Et hec ha bitacũla eoꝝ per vicos atqꝫ cõfi nia filioꝝ ſcilꝫ aaron iuxta cogna tiones caathitaꝝ. Ipſis eni ſor te cõtigerant. Dederũt igitur eis hebrõ in terra iuda ⁊ ſuburbana eius per circuitũ: agrõs aũt ciui tatis ⁊ villas caleph filio iephõe Porrõ filijs aaron dederũt ciui tates: ad ꝯfugiẽdũ hebron: ⁊ lob na ⁊ ſuburbana ei⁹: Iether quo qꝫ ⁊ eſthemo cũ ſuburbanis ſuis ſꝫ ⁊ helon ⁊ dabir cum ſuburba nis ſuis: aſã quoqꝫ ⁊ bethſemes ⁊ ſuburbana eaꝝ. De tribu autẽ beniami gabee ⁊ ſuburbana ei⁹: ⁊ almath cum ſuburbanis ſuis: anathoth quoqꝫ cuꝫ ſuburbanis ſuis. Oẽs ciuitates tredecim cũ ſuburbanis ſuis: per cognatiões ſuas. Filijs aũt caath reſiduis ð cognatione ſua dederũt ex dimi dia tribu manaſſe in poſſeſſionẽ: vrbes. x. Porro filijs gerſõ per cognatões ſuas de tribu iſſachar ⁊ de tribu aſer ⁊ de tribu nepta lim ⁊ de tribu manaſſe in baſã vr bes. xiij. Filijs aũt merari per co gnatiões ſuas de tribu rubẽ ⁊ de tribu gad ⁊ de tribu ꝫabulon: de derũt ſorte ciuitates duodecim. Dederũt quoqꝫ filij iſrl' leuitis ci uitates ⁊ ſuburbana eaꝝ. Dede rũtqꝫ per ſorẽ ex tribu filioꝝ iu da ⁊ ex tribu filioꝝ ſymeon ⁊ ex tribu filioꝝ beniamin vrbes has quas vocauerũt noibus ſuis: ⁊ his q erãt ex cognatiõe filioꝝ ca ath. Fuerũtqꝫ ciuitates i termis eoꝝ de tribu ephraim. Dederũt ergo eis vrbes ad cõfugiendũ ſy chem cũ ſuburbanis ſuis in mõ te ephraim. ⁊ gaꝫer cũ ſuburba nis ſuis: iecman quoqꝫ cũ ſubur banis ſuis: ⁊ bethorõ ſilr': necnõ ⁊ helon cum ſuburbanis ſuis: ⁊ gethremõ in eundẽ modũ. porro ex dimidia tribu manaſſe aner ⁊ ſburbana e⁹ balaã ⁊ ſburbana e⁹ his videlꝫ q de cognatione filio

P Orro filij iſachar. Hic cōſequēter ponit generatiōes aliarū
ſex tribuū. ſ. iſachar. beniamin. neptali. manaſſe. ephraim. ⁊
aſer. de tribubꝰ vo dan ⁊ zabulō nō facit mētionē. Primo ḡ
agit de generatiōibꝰ iſtaꝝ tribuū. 2° reſumit tribꝰ beniamin vt diffu
ſius deſcribat. c. 8. Circa pmū deſcribit ꝓ generatio tribꝰ iſachar. 2°
beniamin. ibi. Filij beniamin. 3° neptalim. ibi. Filij aūt neptalim. 4°
manaſſe. ibi. Porro filiꝰ manaſſe. 5° ephraim. ibi. Filij āt ephraim. 6°
aſer. ibi. Filij aſer. De tribu vo dan ⁊ zabulō nō deſcribit aliq̄ genea
logia. cꝰ cā ab aliqbꝰ aſſi
gnat. qꝛ q̄libet tribꝰ ha
bebat librū genealogie
ſue. Eſdras aūt ſcriptor
huiꝰ libri. vt dictū fuit a
pncipio forſitā nō inue
nit libros genealogiarū
tribꝰ dan ⁊ tribꝰ zabulō.
qꝛ ꝑditi fuerūt i captiua
tiōe decē tribuū vl' alio
mō. Circa pmū dr̄. Filij
iſachar ⁊c. ⁊ ſubditur.
b Et ſamrō. iſte vocat
ſamron Gene. 46.
c Nūerati ſūt i diebus
dauid. qn̄ ꝓcepit nūera
re ppl'm. vt hr̄. 2. Regū
24. d Quinqꝫ oēs
principes. h̄ itelligit cō
numerato pr̄e. cetera pa
tent vſqꝫ ibi. e Filij
beniamin. h̄ ꝯnr deſcri
bit genealogia tribꝰ be
niamin. ⁊ pꝫ lr̄a vſqꝫ ibi.
f Sephan q̊ꝫ ⁊ haphan
filij hir ⁊ aſim filij aſer.
In hebreo hr̄. Filij aher
⁊ ponit h̄ filij i plurali ꝑ
filiꝰ vl' cū iſto aſim itelli
gūt alij filij aher. dicūt
hic gloſa hebraica ꝙ eſ
dras iſtos ſephā ⁊ cete
ros poſuit h̄ vltio i gene
alogia beniami. qꝛ neſci
bat vtrū eſſent de tribu
beniamin vl' nō. eo ꝙ nō
inuenit reductionē genea
logie ipoꝝ ad tribū beni
amin certitudinal'r. ſꝫ h̄
nō videt ꝯueniēter dcm̄
tū qꝛ hebrei dicūt ꝙ eſ
dras ſcripſit hūc librū ꝑ
adiutoriū ⁊ directionē
aggei ⁊ zacharie ꝓpheta
rū ſibi ꝯtēporaneoꝝ qui
ſpū ꝓphetico loq̄bant.
tū qꝛ i ſcriptura ſacra ſi
aliqd eēt poſitū dubiū.
h̄ eēt a ſpū hūano ⁊ nō a
ſpū dīno. g Filij āt
neptalim. h̄ ponit genea
logia tribus neptalim ⁊
multum breuiter.
h Filij bale. iſta āt fuit
ancilla rachel ab eadē i
ꝯiugio ipi iacob data. vt
hr̄ Gene. 30. de q̄ natꝰ fu
it neptalim. vt hr̄ ibidē.
⁊ iō cū dr̄. Filij bale. li fi
lij refertur ad neptali ⁊ eſt ſingularis numeri ⁊ genitiui caſus. ſi au
tem ſit pluralis numeri ꝓut ſonat littera hebraica. ſic filij neptalim
hic dicuntur filij bale matris ſue: eo modo loquendi quo frequenter
in ſacra ſcriptura filij filiorū dicunt filij parentum.
i Porro filius manaſſe. Hic dſcribitur genealogia tribus manaſſe.
k Peperit machir patrem galaad. fuit enim potens ⁊ magnus in ter
ra illa. Propter quod dicitur pater eius. vt frequenter dictum eſt in
conſimilibus. l Et habuit ſororem nomine maacha. iſta eſt alia
ab illa maacha que cito poſt dicitur vxor machir.
m Nateqꝫ ſunt ſalphaath filie. iſte fuit lapidatus propter collectio
nem lignorum in ſabbato. nec habuit filios propter quod eius
filie acceperunt partem hereditatis loco patris de voluntate
domini. vt habetur Nu. 27. ſequitur.
n Soror autem eius regina peperit virum decorum. i hebreo
habetur. Peperit ſechor. ⁊ eſt nomen propriū vnius hominis.
vt dicunt hebrei. o Filij autem ephraim. Hic deſcribitur
genealogia tribus ephraim. ⁊ legatur littera ꝓut iacet vſqꝫ ibi.
p Occiderunt autem eos viri geth. iſtud autem exponitur ab
hebreis multipli
citer. vno modo ꝙ
iſti deſcendentes
de ephraim filio io
ſeph patre eius ad
huc viuente ante
exitum filiorū iſ
rael de egypto ſub
moyſe collegerūt
multitudinem vt
intrarent terram
promiſſionis. tum
quia ioſeph mori
ens dixerat ꝙ do
minus poſt mortē
ſuam educeret fi
lios iſrael de egy
pto ⁊ iduceret eos
in terram promiſ
ſionis. vt habetur
Gene. vltimo. tum
quia iacob patri
archa benedicen
do filios ioſeph ꝓ
poſuerat ephraim
ipi manaſſe. vt ha
betur Gene. 48.
propter quod filij
eius erant magis
elati ⁊ audaces: et
venerunt vſus ter
ram promiſſionis
per viam breuiorē
ſcilicet per terram
philiſtinorum que
vicina eſt. vt habe
tur Exo. 13. et tunc
a gethis fuerunt d̄
bellati. quia preoc
cupabant tempus
redeundi ad terrā
promiſſiōis ſm ꝙ
dicitur Gene. 15. ꝙ
400. annis debe
rent eſſe filij iſrael
peregrini in terra
non ſua. vt ibidē
fuit declaratum.
qui nōdum adhuc
erant completi. et
huic expoſitiōi cō
cordat qd̄ poſtea
hic dicitur ſcilicet
ꝙ ioſue filius nun
miniſter moyſi in
exitu de egypto ne
pos fuit eliſama fi
lij amiud filij laa
dan. filij thade. fi
lij beria. vt dicūt hebrei. filij ephraim. ⁊ ſic i ſexta gnātiōe natꝰ
ē ioſue d̄ ephraim. ſic̄ ⁊ eleazar de leui i qnta. vt dcm̄ fuit Gene.
15. Sꝫ huic expoſitiōi obuiat qd̄ dicit in textu. Filia aūt eius. ſ.
ephraim. fuit ſara que edificauit bethoron inferiorē ⁊c̄. qꝛ iſte
ciuitates ſūt in terra ꝓmiſſiōis i ſorte ephraim. vt hr̄ Joſue. 16.
vbi nō potuit edificari ꝑ mulierē deſcēdētem de ephraim niſi
poſt igreſſū filioꝝ iſrl' i terrā ꝓmiſſiōis ⁊ aſſignationē heredita
tū ſingul' tribubꝰ. a natiuitate vo ephraim vſqꝫ ad illud tēpus
fluxerūt āni. 256. ad minꝰ. ⁊ iō nō videt ꝙ tūc poſſet eē aliqua
filia genita ab ephraim que edificaſſet ciuitates illas. ꝓbatio

rū caath reliq erāt. Filijs aūt ger
ſon de cagnatione dimidie tribꝰ
manaſſe gaulon in baſā ⁊ ſubur
bana eius: ⁊ aſtaroth cū ſubur
banis ſuis. De tribu iſachar ce
des cū ſuburbanis ſuis: ⁊ dabe
reth cū ſuburbanis ſuis: ramoth
quoqꝫ ⁊ ſuburbana eiꝰ ⁊ anez cū
ſuburbāis ſuis. De tribu vo aſer
maſal cū ſburbanis ſuis: ⁊ abdō
ſil'r: aſach quoqꝫ ⁊ ſburbana eiꝰ
roob cū ſuburbāis ſuis. Porro
d̄ tribu neptali cedes i galilea ⁊
ſuburbana eiꝰ: amō cū ſuburba
nis ſuis: ⁊ cariathai ⁊ ſburbana
eiꝰ. Filijs āt merari reſiduis: de
tribu zabulō: remono ⁊ ſuburba
na eiꝰ ⁊ thabor cū ſuburbanis ſu
is. Trās iordanē quoqꝫ ex adū
ſo hiericho ꝯ oriētē iordanis de
tribu rubē boſor i ſolitudie cū ſb
urbanis ſuis: ⁊ iaſſa cū ſuburba
nis ſuis: cademoth quoqꝫ ⁊ ſub
urbana eiꝰ: ⁊ miphaath cū ſbur
banis ſuis. Necnō ⁊ d̄ tribu gad
ramoth in galaath ⁊ ſuburbana
eiꝰ: ⁊ manaī cū ſuburbanis ſuis.
Et eſebō cū ſuburbanis ſuis: ⁊
iezer cū ſuburbanis ſuis. VII.

P Orrō filij iſachar: thola
⁊ phua iaſub ⁊ ſarō q̄
tuor. Filij tholai: ozi ⁊
raphaia ⁊ ieribel ⁊ iema ⁊ iepſē
⁊ ſamuel pricipes ꝑ domos cog
tionū ſuarū. De ſtirpe tholi viri
fortiſſimi nūerāti ſt i diebꝰ dauid
vigitiduo milia ſexcēti. Filij ozi:
iſrahia: de quo nati ſt michael ⁊
obadia ⁊ iohel ⁊ ieſia quinqꝫ oēs
pricipes: cū eis ꝑ familias ⁊ po
pl'os ſuos accicti ad pliū viri for
tiſſimi: trigita ſex milia. Multas
eni hūerūt vxores ⁊ filios. Frēs
quoqꝫ eoꝝ ꝑ oēs cognationē iſa
char robuſtiſſimi ad pugnādū:
octogita ſeptē milia nūerati ſūt.
filij beniamī: bale ⁊ bochor ⁊ ia
dihel tres. filij bale: eſbō ⁊ ozi ⁊
ozihel ⁊ ierimoth ⁊ vrai qnqꝫ pri
cipes familiarū ⁊ ad pugnādū
robuſtiſſimi. Numerꝰ āt eoꝝ vi
ginti duo milia ⁊ triginta q̄tuor.
Porro filij bochor zamira ⁊ io
as ⁊ eliezer ⁊ elioenai ⁊ amri ⁊ ie
rimoth ⁊ abia ⁊ anathut ⁊ alma
thā. oēs hi filij bochor. Nūerati
ſt āt ꝑ familias ſuas pricipes co
gtionū ſuaꝝ ad bella fortiſſimi:
viginti milia ⁊ ducēti. porro filij
iadiel: balā. filij āt balā iehꝰ ⁊ be
niamī ⁊ aoth ⁊ chanana ⁊ iothā
⁊ tharſis ⁊ haiſaar. oēs hi filij iadi
hel pricipes cogtionū ſuarū viri
fortiſſimi: decē ⁊ ſeptē milia ⁊ du
cēti ad pliū ꝓcedētes: ſephā quo
qꝫ ⁊ haphan filij hir: ⁊ aſim filij
aher. Filij aūt neptalī: iaſihel ⁊
guni ⁊ aſer ⁊ ſellū filij bāle. Por
ro filiꝰ manaſſe eſriel: ꝯcubinaqꝫ
eiꝰ ſyra pepit machir pr̄cē galaad
Machir āt accepit vxorē filijs ſu
is happhi ⁊ ſephā: et hūit ſororē
noie maacha. Nomē āt ſcdi ſal
phaath. Nateqꝫ ſūt ſalphaath fi
lie. ⁊ pepit maacha vxor machir
filiū: vocauitqꝫ nomē eiꝰ phares
Porro nomē fr̄is eiꝰ ſares: ⁊ fi
lij eiꝰ vlā ⁊ rehē. Filius āt vlā: be
dā. Hi ſt filij galaad filij machir
filij manaſſe. Soror āt eiꝰ regina
pepit vir decoꝝ ⁊ abiezer ⁊ moo
la. Erāt āt filij ſemida: ahin ⁊ ſe
chē ⁊ leci ⁊ aniā. Filij aūt ephraī
ſuthala: bareth filiꝰ eiꝰ: thaath fi
lius eiꝰ: elada filiꝰ eiꝰ: thaath filiꝰ
eiꝰ: ⁊ huiꝰ filiꝰ zadab: ⁊ huiꝰ filiꝰ
ſuthala: ⁊ huius filiꝰ ezer ⁊ elad.
Occiderūt autem eos viri geth
indigene: qꝛ deſcēderāt vt iuade
rēt poſſeſſiones eoꝝ. Luxit igit

aſſūpte.q2 a natiuitate iſaac vſq3 ad exitū de egypto fluxerunt anni.400.vt declaratū fuit Gene.15.a qb⁹ſi ſubtrahant anni q fluxerūt vſq3 ad natiuitatē ephraim remanent anni.210.q2 iſa ac ſexagenari⁹genuit iacob.vt hr̄ Gene.25. Jacob vo.130. anno rū erat qñ deſcēdit in egyptum.vt hr̄ Genc.47.ꝛ ſic de p̄dictis 400.annis vſq3 ad exitū de egypto remanēt.210.ad min⁹ a na tiuitate ephraim.q2 nat⁹erat qñ iacob deſcēdit in egyptū.vt hr̄ Genc.48.qb⁹ſi addant.40.anni qb⁹ filij iſrl̄ fuerūt in deſerto poſt exitū3 de egypto ꝛ ſex i quibus ioſue pugnauit cō tra reges chanaā añq3 diuideret ter rā.put oñſum fuit ioſue.11.ꝛ.14. ha bent āni.256.Igit̄ ſm iſtā expoſitio nē oʒ dicere q ſa ra q hic dicit̄ filia ephraim nō fuit fi lia ei⁹imediata.ſ3 p multas genera tiōes deſcēdit de eo.ꝛ fuit i poteſta te ſua poſtq3 filij iſrl̄ i terra pmiſſio nis hūerunt ſortes aſſignatas. et ſic edificauit ciuita tes dictas.pp qd̄ h̄ noiat̄ inter filios ephraim p̄riarche ꝓpter magna q̄ fe cit i edificatiōe ci uitatum.Alio mō exponit̄ de illis q ꝯ volūtatē moyſi poſt exitū de egy pto iuerūt ad pliū ꝯ aduerſarios ꝛ d̄ bellati fuerunt et multi eoꝝ occiſi. vt hr̄ Nu.14.in fi. ꝛ ſm hoc non pōt dici q iſte ephraiʒ qui dr̄ h̄ eos lamē taſſe fuerit ephra im fili⁹ ioſeph.q2 illud bellū fuit ſe cūdo anno egreſſi onis de egypto.ꝛ ſic iſte effraim fuiſſet tūc.212.annoꝝ. vt p3 ex p̄dictis.ꝛ nō ē veriſile q tantū vixerit.maxime.q2 Exo.1. dr̄ q mortu⁹fuit ioſeph ꝛ ois cognatio illa anteq3 filij iſrael exirēt d̄ egypto.Itē dato q vixiſſet trāſiuiſſet i eo tps generādi.ꝛ tñ de iſto ephraim q dr̄ h̄ lametaſſe filios ſuos dr̄ q poſtea genuit be ria ſic noians eū.eo q i mal̄ dom⁹ei⁹ ort⁹ eēt.i.p occiſionē filio rū.Beria eni interptat̄ i malo. Itē aliq dicunt̄ h̄ i textu ꝛ Nu. 14.q̄ vident̄ obuiare huic expoſitiōi.q2 hic dr̄.Occiderūt autē eos viri geth.q erant philiſtei.ꝛ Nu.14.dr̄ q āmorrei ꝛ amale chite iterfecerūt illos q ꝯ volūtatē moyſi auſi fuerūt ire ad pre liū.Itē hic dicit̄ q iſti fuerūt occiſi a getheis eo q deſcēderant ad inuadēdū poſſeſſiōes eoꝝ.ibi āt dicit̄.At illi ꝯtenebratiaſcē derūt i mōtē ad pugnādū ꝯ āmorreū ꝛ amalech.ꝛ iō ꝓpter iſta nō videt̄ poſſe ſtare iſta expoſitio ſecūda.3⁹ mō exponit̄ d̄ viris exiſtētibus de tribu ephraim q poſtq3 habuerunt ſortē in terra pmiſſiōis p ioſue multiplicati fuerūt ꝛ roborati ꝛ cōfidētes de ſua multitudine ꝛ fortitudine deſcenderūt de mōte ephraim verſus terrā philiſtinoꝝ q̄ ē ſup mare mediterraneū. ſed viri geth indigene occiderūt eos. ꝛ ponit̄ i textu. a Indigene. ad exp̄mēdū modū occiſiōis.indigene eni dicit̄ nati de terra il la.vñ idigēne dicūt̄ qſi inde geniti.ꝛ ꝓpter h̄ ſciebāt paſſus ter re difficiles ad trāſeūdū.ꝛ ſic pugnauerūt cū filijs ephraim i lo co.vbi filij ephraim nō poterāt ſe bene defendere.igit̄ ſm iſtā expoſitionē oʒ dicere q ille ephraim q dicit̄ hic lamētaſſe fili os ſuos occiſos q fuerūt p̄ncipales i h̄ fcō.ſ.illo ꝯflictu. fuit ali⁹ ab ephraim filio ioſeph ꝛ m̄lto tpe poſt ip̄3:tñ noiat⁹ codē noie ſic̄ frequenter contingit: ꝛ huic expoſitiōi ꝯſonat qd̄ ſubditur.

b Filia āt ei⁹ fuit ſara q edi.bethoron infe.ꝛ ſupiorē.nō eni potuerūt iſte ciuitates edificari ab ip̄a donec filij ephrai fuerūt potētes i ſorte ſua. c Et ōzē ſara.iſtā ciuitate noīauit ex noie ſuo.Sʒ dicte expo ſitiōi videt̄ obuiare qd̄ ſubdit̄.ſ.q ioſue fili⁹ nun deſcendit de iſtis.ꝛ tñ certū ē q ip̄e fuit añ igreſſū terre pmiſſiōis ꝛ iā erat ſenex ꝛ pue cte etatis qñ diuiſit terrā filijs iſrl̄.vt hr̄ Joſue.13.ꝛ iō ſm iſtā expoſi tionē tertiā qñ ſubdit̄ h̄. d Porro fili. ei⁹ rapha.oʒ dicere q iſta lr̄a nō refert̄ ad p̄cedētia imediate.ſ3 ad ephraim filiū ioſeph. ita q pp reuerētiā ioſue q fuit valde magn⁹ in pp̄lo iſrl̄ ſcriptura icipit d̄ſcribere ei⁹ genealogiā ab ephra im p̄riarcha.vt ſit ſēſus. Porro fili⁹ ei⁹.i. ephraiʒ p̄riarche. e Rapha ꝛ reſeph ꝛ thale. de q̄.ſ. thale nat⁹ ē thaan ꝛc̄. ſe quit̄. f Nūi ha.fi.io ſue.ꝛ ſic ioſue deſcendit de ephraim i ſeptima ge neratiōe. g Poſſeſ. āt eoꝝ.ꝛ ha. bethel cū fi liab⁹ſuis.i.cū villis ſibi adiunctis.iſta tñ ciuitas bethel alia e a hierl̄m.q̄ vocata fuit bethel put dcm̄ fuit.Gen̄.28.q2 hie ruſalē pti fuit i ſorte iu de ꝛ pti i ſorte beniami iſta āt bethel fuit i ſorte ephraim ꝛ ibi poſuit hie roboā vnū3 de duob⁹ vi tul' aureis q̄s fecit. vt hr̄ 3.Reg.12. h Filij. h̄ vltio deſcribit̄ genealo gia aſer.ꝛ p3 lr̄a vſq3 ibi. i Ipe eſt pr̄ barçaith.no mē eſt loci vbi melchiel fuit dn̄s vl' vir famoſus. k Filij gether iephone. iſte ē al i⁹ a p̄re caleph.q fuit d̄ tribu iuda. iſte āt de triu aſer.

ephrai p̄r eoꝝ mult̄ dieb⁹: ꝛ venerūt frēs ei⁹ vt ꝯſolarent eū. Ingreſſuſq3 eſt ad vxorē ſuā: q̄ ꝯcepit ꝛ pepit filiū ꝛ vocauit nomen ei⁹ beria:eo q in malis dom⁹ ei⁹ ort⁹ eſſet. Filiā aūt ei⁹ fuit ſara:q̄ edificauit bethorō iferiorē ꝛ ſuperiorē ꝛ ōzēzara. Porro filius ei⁹ rapha ꝛ reſeph ꝛ thale:d̄ quo nat⁹ ē thaā q genuit laadā. Nui quoq3 fili⁹ āmiud q genuit eliſama d̄ quo ort⁹ eſt nun: q habuit filiū ioſue. Poſſeſſiō aūt eoꝝ ꝛ hitatio bethel cū filiab⁹ſuis ꝛ cōtra oriētē norā:ad occidētalē plagā gazer ꝛ filie ei⁹. ſychē3 quoq3 cū filiab⁹ſuis vſq3 ad aſa cū filiab⁹ ei⁹ iuxta filios quoq3 manaſſe bethſā ꝛ filias ei⁹:thanac ꝛ filias ei⁹:mageddo ꝛ filias ei⁹:dor ꝛ filias ei⁹. In his hitauerūt filij ioſeph: filij iſrl̄. Filij āſer:iēna ꝛ ieſuaꝛ iſui ꝛ baria: ꝛ ſara ſoror eorū. Filij āt baria:heber ꝛ melchiel. Ip̄e ē p̄r barzaith. Heber aūt genuit iephlat ꝛ ſomer ꝛ iothan ꝛ ſuaa ſororē eoꝝ. Filij iephlat: phoſech ꝛ chamaal ꝛ aſoph. hi filij iephlat. Porro filij ſomer: ahi ꝛ roaga ꝛ iaba ꝛ araʒ. Filij āt helē fr̄is ei⁹:ſupha ꝛ iemna ꝛ ſelles ꝛ amal. filij ſupha:ſue ꝛ aynaphet: ꝛ ſual ꝛ beri ꝛ iāra boſor ꝛ odor ꝛ ſāma ꝛ ſalusa ꝛ iethran ꝛ bera. filij gether:iephōe ꝛ phaſpha ꝛ ara. filij āt olla:aree ꝛ aniel ꝛ reſia. Oēs hi filij aſer pricipes cog̃tionū electi atq3 fortiſſimi duces ducū.nūer⁹ āt eoꝝ etad q̄ apta eſſet ad bellū.xxvj. milia.

Beniāmi āt genuit.VIII. bale primogenitū ſuū:aſbal ſcd̄3:abara tTtiū: noaha qrtū:ꝛ rapha qntū. fuerūtq3 filij bale:addoar ꝛ gera ꝛ abiud: abiſue quoq3 ꝛ namā ꝛ achia:ſ3 ꝛ hiera ꝛ ſephupbā ꝛ vrā. hi ſt̄ filij ahōd p̄ricipes cog̃tionū hitantiū i gabaa:q trāſlāti ſt̄ i manath. Naamā āt ꝛ ochia ꝛ hiera ip̄e trāſtulit eos ꝛ genuit oza ꝛ abiud. Porrō ſaarabi genuit i regione moab:pōſtq3 dimiſit huſi3 ꝛ bara vxores ſuas. Genuit āt d̄ edes vxore ſua iobab ꝛ ſebia ꝛ moſa ꝛ molochbom iehus quoq3 ꝛ ſethia ꝛ marmach. Hi ſt̄ filij ei⁹ pricipes i familijſ ſuiſ. De huſi3 vo genuit achitob ꝛ elphaal. porro filij elphaal:heber ꝛ miſaā: ꝛ ſamad. Hic ēdificauit ono ꝛ lod ꝛ filiās ei⁹. barā āt ꝛ ſama pricipes

Capitulum.VIII.

l Beniamin āt.h̄ re ſumit̄ genealo gia beniami. vt diffuſius ſcribat̄.ꝛ h̄ fit p̄ncipal̄r pp ſaul regē. q fuit de hac tribu. p igit̄ ponit̄ genealogia beniamin i generali.ꝛ pīns ſaul i ſp̄ali. ibi. In gabaan āt. Circa p̄mū dr̄.Beniamin āt ge.bale.p̄ge.ꝛ baal ſecūdū q vocat̄ aſbel.Nu.27. m Fuerūtq3 filij bale addo. ꝛ gera. Dicūt ali q q iſte gera fuit p̄r ſemei.ſ3 h̄ nō ē verū.q2 iſte gera fuit nepos beniamin p̄riarche,vt p3 h̄.a cui⁹ tpe vſq3 ad tps ſemei fluxerūt.600. āni ꝛ plus.q2 āno.400.ꝛ.80.egreſſiōis d̄ egypto fūdatū fuit tēplū p ſalomonē.vt hr̄.3.Reg.6.q ſalomō iterfecit ſemei.vt hr̄.3.Reg.2. ꝛ iō il le gera q dr̄ p̄r h⁹ſemei.2.Reg.16.fuit ali⁹ab iſto gera ꝛ lōgo tpe poſt ip̄m. n Hi ſūt fi.ahod.iſte ē q vocat̄ aioth Judicū.3. Qui fuit iudex i iſrl̄ ꝛ iterfecit eglō regē moab.vt ibidē hr̄. o Qui trā. ſūt in manath.i.i ſepulchrū.vt dicūt aliq expoſitores nr̄i.ꝛ itelligit̄ h̄ d̄ gabaonitis.q pp vxorē leuite quā afflixerāt incredibili libidine. vt hr̄ Judicū.19. interfecti fuerūt ꝛ iſti deſcēderūt de aioth.ſ3 lr̄a ſequēs ꝯriat̄ huic expoſitiōi i q̄ dr̄. p Naamā āt ip̄e trā.eos.ꝛ achia ꝛ hiera aſſociati fuerūt illi i h̄ fcō.ū igit̄ iſti fuerūt d̄ tribu beniamin q nō iterfecerūt p̄dictos gabaonitas.ſ3 magis iuuerūt eos. vt hr̄ Judi.20. p3 q dicta expoſitio nō ē vera.ꝛ iō dicūt h̄ hebrei q manath nō ſignificat h̄ ſepulchrū:ſed ē nomē ꝓpriū cuiuſdā terre ad quā iſti fuerunt trāſlati p naamā ꝛ ſocios ei⁹. vtrū āt fuerūt tranſlati illuc p bellū vel p cōmutatiō3 hereditatū ſeu alio mō.nō dicūt expoſitores hebraici vl' latini. q Por.ſaa.ge.i regio.moab. cā āt q̄re illuc iuit ſubdit̄. r Poſtq3 di.hu.ꝛ ba.vxo.ſu.q2 forte erāt adultere vel ſibi tedioſe.ꝛ ideo eis dimiſſis accepit aliā vxorē i regiōe moab. de qua ſubdit̄. s Genuit āt d̄ edes vxo.ſua ioab.ꝛ ceteros. t De huſim vō q fuit p̄ma vxor ſaarahis.vt p̄dcm̄ ē.genuit athitob.ꝛ ſubdit̄. v Hic edi.ono ꝛ lod.noia ſūt ciuitatū q̄s edificauit ſamad. x Et fi.ei⁹. .i.villulas adiacētes. y Bara āt ꝛ ſama.bara hic ē nomē viri.

a ¶ Principes cognationū habitātiū in hailon. nomē ē ciuitatis. de q̄ dr̄ Josue. io. Sol ꝯ gabaon ne mouearis: τ luna contra vallē hailon. b ¶ Hi. s. bara τ ſama τ ſocij eoꝝ. c ¶ Fugauerūt habitatores geth. philiſtei eni q̄ habitabāt i geth aſcēderūt i ſortē beniamin ad depdā dū: τ ab iſtis de tribu beniamin fuerūt debellati τ fugati. ſic econuerſo filij ephraim volētes depdari gethcos ab ipis fuerunt debellati τ occiſi. vt dictum fuit cap. pce. d ¶ Et haio alias ala. τ ſeſac τ hierimoth τ ʒabadia τc. noīa ſūt viroꝝ de beniamin: q̄ fuerūt i ōbellatione gethcoꝝ. vſq; ibi exclusiue. e ¶ Filij elphaal. vbi incipit deſcribere alias generatiões. f ¶ Hi patriarche. i. pncipales iter pncipes illius cognationis. g ¶ Qui habitauerūt in hierl'm. hec eni ciuitas pti cadit i ſortē iude τ pti in ſortē beniamin. vt dictū fuit i libro Joſue. τ iō non ſolū habitabāt ibi aliq̄ de tribu iuda: ſed ēt aliq̄ de tribu beniamin. h ¶ In gabaon aūt. h̄ ꝯīr deſcribit̄ cognatio ſaul' regis i ſpāli. cū dr̄. In gabaon autē habitauerūt abi gabaon. In hebreo hr̄. pater gabaon. τ ſūt due dictiōes τ ſignificāt illuʒ q erat pncipal' i illa ciuitate. τ q̄ iſta ſit vera lr̄a. pʒ ex h̄ q̄ circa fineʒ ca. ſequētis reſumit iſta cognatio q̄ſi ſub eiſdem vbis. τ dr̄ ibidē. In gabaon āt cōmorati ſūt pr̄ gabaon τc. qn̄ āt dr̄ h̄ habitauerūt. ſubintelligunt̄ alij q i eadē ciuitate habitauerūt cū iſto pncipali. i ¶ Cis τ baal τ ner. ex h̄ dicūt doctores q̄ cis pr̄ ſaul τ ner pr̄ abner pncipis militie ſaul fuerūt fratres. τ pꝯñs ſaul τ abner cognati germani. vt dictū fuit. i. Regū i4. k ¶ Ner āt genuit cis. ſʒ quō genuit euʒ. q2 dictuʒ ē q̄ fuit frater ci⁹. Ad h̄ dicūt expoſitores cōiter q̄ fuit frater ci⁹ ſenior eſ. τ iō mortuo pr̄e iſte ner educauit τ cuſtodiuit cis fratrē ſuū. τ ex hac nutritiōe vocat̄ hic pr̄ ei⁹. pp qd̄ iſte cis dicit̄ habuiſſe aliū patrē naturalē. i. Reg. 9. vbi dr̄ q̄ erat vir de beniamin noīe cis fili⁹ abel τc. l ¶ Et cis genuit ſaul. vt hr̄. i. Reg. ibidē. m ¶ Et hiſbaal. iſte. z. Reg. vocatur iſboſeth. τ ſucceſſit ſaul i regno fratrib⁹ ſuis iterfectis. n ¶ Et miribaal. iſte ē q vocat̄ miphiboſeth. z. Reg. qui fuit cōmēſalis dauid ppter amorē ionathe pr̄is ſui. cetera legant̄ put iacēt i lr̄a vſq; ibi. o ¶ Et multos hñtes filios ac nepotes vſq; ad. i5o. li milia nō ē de tex. q2 nō ē i hebreo nec i libris correctis. τ merito. q2 in tota tribu beniamin nō erāt tot viri bellatores. τ multo minus in generatione vnius hominis qui vocatur hic vlam.

cognationū hitātiū in hailō. Hi fugauerūt hitātores geth: τ haio τ ſeſac τ hierimoth τ ʒabadia τ arod τ heder: michael quoq; τ ieſpha τ ioaa: filij baria. Et ʒabadia τ moſollā τ eʒeci τ heber τ eſamari τ ieſlia τ iobab filij elphaal. Et iaci τ ʒechri τ ʒabdi τ elioenai τ ſelethai τ heliel τ adaia τ baraia τ ſamarath filij ſemei Et ieſphā τ heber τ heliel τ abdō τ ʒechri τ hanan τ anania τ ailā τ anathothia τ iephdaia τ phāuel: filij ſeſac. Et ſāſari τ ſooria τ otholia τ hierſia helia τ ʒechri filij hieroā. Hi pīarchē τ cognationū principes: qui hitauerūt i hierl'm. In gābaon āt hitauerūt abi gabaō: τ nomē vxoris ei⁹ maacha filiuſq; ei⁹ primogenit⁹ abdon τ ſur τ cis ēt baal τ nadab: gedur quoq; τ ahio τ ʒacher τ macelloth. et macelloth genuit ſamaa Hitauerūtq; e adūſo frūʒ ſuoꝝ i hierl'ʒ cū frīb⁹ ſuis. Nēr āt genuit cis: et cis genuit ſaul. Porro ſaul genuit ionathā τ melchiſue τ abinadab: τ hiſbaal. Fili⁹ āt ionathā miribaal: ēt miribaal genuit micha. filij micha phitō τ melech τ thara ahaʒ: τ ahaʒ genuit ioada: τ ioada genuit almoth τ aſmoth τ ʒāri. Porro ʒāri genuit moſa: τ moſa genuit baana: c⁹ fili⁹ fuit raphaia de quo ort⁹ ē elaſa q genuit aſel. porro aſel ſex filij fuerūt his noib⁹: eʒricā bochru iſmael ſaria abadia: anā. Oēs hi filij aſel. Filij āt eſech frīs e⁹: vlā primogenit⁹ τ hus ſcōs: τ eliphaleth tr̄i⁹. Fuerūtq; filij vlā viri robuſtiſſimi: τ mag̃ robore tēdentes arcū: et mltōs hñtes filios ac nepotes vſq; ad cētū q̄nq̄ginta. omnes hi filij beniamin. .IX.

Capitulū. IX.

p ¶ Uniuerſus ergo iſrael dinumeratus eſt. Superius deſcripte ſunt generationes deſcendentes a filijs iacob vſq; ad tranſmigrationē babylonis. Hic conſequenter agitur de illis qui fuerunt poſt tranſmigrationeʒ. τ diuiditur preſens capitulū in tres partes. quia primo ponitur continuatio reſpectu precedentiū. ſecundo executio preſentiū. ibi. Qui autē habitauerunt. tertio continuatio reſpectu ſequentiū. ibi. In gabaon autē. Circa primū dicitur. Uniuerſus ergo iſrael dinumeratus eſt. q. d. lʒ in precedentibus genealogie filiorum iſrael ſint deſcripte. hoc tamen eſt breuiter τ chronice ſed numerus dictarū genealogiarū alibi deſcriptus eſt perfectius. τ vbi ſcriptus ſit hic oſtenditur cum dicitur. q ¶ Et ſūma eoꝝ ſcripta eſt in libro regum iſrael τ iuda. Dicit autem gloſa hebraica q̄ liber iſte vbi ſcripte ſunt genealogie perfecte ſcʒ ad minima nō habetur. ſicut nec liber aye ſilonitis τ abdo videntis τ plures alij libri qui in ſcriptura allegantur: nec tamen habetur. Alij qui vero exponunt de numeratiōe facta per ioab de precepto dauid que continetur. z. libro Regum. z4. r ¶ Tranſlatiq; ſunt in babylonem propter delictum ſuum. Non fit hic mentio d tranſlatione filioꝝ iſrael: que facta fuit per theglathbalaſar regem aſſyrioꝝ de qua habetur. 4. Regum. i5. neco̊ illa que facta eſt p ſalmanaſar nono anno oſee. de qua habetur. 4. Regum i8. quia de iſtis duabus captiuitatibus non redierūt ad terram iſrael. ſed de tertia captiuitate que fcā fuit per nabuchodonoſor regem babylonis qui tranſtulit il os qui habitabant in regno iuda ſcilicet tribum iuda τ beniamin τ leui. quia de iſta captiuitate poſt ſeptuaginta ānos redierunt in hieruſalem τ in terram iſrael de licentia cyr regis perſarū. vt habetur. z. Paralypo. vltimo ca. τ pmo Eſdre primo. τ aliqui redierunt in proprijs pſonis qui adhuc viuebant. vt habet̄ i. Eſdre. 3. q̄ fundato templo ſecūdo. illi qui viderāt primum templuʒ flebant. alij auteʒ redierunt in filijs in quibus patres manēt aliquo modo. Sciendum tamen q̄ de alijs tribubus aliqui euaſerunt manus theglatphalaſar τ ſalmanaſar. qui venerunt ad habitādum in regno iuda. ſed iſti poſtea fuerunt tranſlati in babylonem per nabuchodonoſor cum alijs. τ de captiuitate redierūt cum ipſis aliqui in proprijs perſonis qui nonduʒ erāt mortui. τ aliqui in filijs ſuis. vt habetur infra. s ¶ Qui autem habitauerunt primi. Hic conſequenter agit̄ de illis qui redierunt. τ primo de tribubus in generali. ſecūdo de tribu leui in ſpeciali. ibi. De ſacerdotibus autem. Circa primū dicitur. Qui autem habitauerunt primi. i. primo redeuntes de captiuitate babylonica. t ¶ In vrbibus ſuis τ poſſeſſiōib⁹ τc. τ q̄ de illis loquatur pʒ per ſimilem modū loquendi de iſtis. i. Eſdre. z. vbi dicitur. Hi ſunt autem prouincie filij qui aſcenderunt de captiuitate. τ ſequitur. Et reuerſi ſunt in hieruſalem τ iudeam vnuſquiſq; in ciuitatem ſuaʒ. τ in fine capituli dicitur. Habitauerūt ergo ſacerdotes τ leuite de populo τ cātores τ ianitores τ nathinnei in vrbibus ſuis vniuerſuſq; iſrael in ciuitatib⁹ ſuis. v ¶ Et nathinnei. iſti erant gabaonite ad iudaiſmū conuerſi. τ fuerūt deputati ad portādū aquas τ ligna ad locuʒ cultus diuini. vt habetur Joſue. 9. x ¶ Commorati ſunt in hieruſalem de filijs iuda τ de filijs beniamin. in reditu de captiuitate babylonica ſolliciti fuerunt illi qui preſidebant populo. vt ciuitas hieruſalem habitaretur: eo q̄ ibi reedificatum fuit templū ad cultum diuinum. ſed multi de populo magis volebāt habitare i alijs locis iudee ad

Uniuerſus g iſrl' dinūerat⁹ ē: ēt ſūma eoꝝ ſcripta ē i libro regū iſrl τ iuda: trāſlatiq; ſt̄ i babylōeʒ pp dlictū ſuū. Qui āt hitauerūt primi i poſſeſſionib⁹ τ i urbib⁹ ſuiſ iſrl' τ ſacerdotes τ leuite τ nāthinei: cōmorati ſt̄ i hierl'ʒ d filijſ iuda τ d filijs beniami. De filijs quoq; ephrai τ manaſſe othei fili⁹ amiud fili⁹ emri: filij omrai: filij bēni. De filijs phares filij iuda: τ d ſiloni: aſaia primogenit⁹ τ filij ei⁹. De filijs aūt ʒara: iehuel τ frēs eorum. dcxc. porro de filijs beniami: ſalo fili⁹ moſollā filij oduia filij aſana τ iobama fili⁹ ieroā τ helā fili⁹ oʒi filij mochori τ moſollā fili⁹ ſaphacie filij rahuel filij iebāie τ frēs eoꝝ p familias ſuas nōgēti. lvj. oēs hi pricipes cogtionū p domos prūʒ ſuoꝝ. Dē ſacerdotibus aūt iedaia ioiarib τ iachi: aʒarias quoq;

colendū agros ꝛ vineas ꝛ ꝯſilia. ꝛ q: habitatorib⁹ i hierlm imminebāt ꝑicula ab aduerſarijs: eo ꝙ ciuitas illa erat odioſa gentibus habitātib⁹ i ſamaria ꝛ ciuitatib⁹ circūadiacētib⁹. vñ ꝛ frequēter īpediuerūt reedificationē tēpli ꝛ ciuitatis. vt p; Eſdre i. ꝛ. z. i plurib⁹ locis. ꝓpter qð aliq̄ de pplo iſrl' q erāt deuotiores obtulerūt ſe volūtarie ad habitādū i hierlm. ꝓpter qð benedixit illis de⁹. vt hr̃ Neemie. xi. ſ; q: illi nō ſufficiebant miſſe ſunt ſortes ad determinādū q habitarēt de ſingul' tribub⁹ i hierlm vt hr̃ ibidē. Sciendū āt ꝙ iſtoꝝ habitātiū in hierlm numeri ꝛ nomina in plurib⁹ variant̄ hic ꝛ Neemie. xi. c⁹ variatiōis triplex rō aſſignat̄. Pria ē ꝙ nō integraliter exꝑmunt̄ i vtroq; loco. ſ; partim hic ꝛ partiꝫ ibi. ꝓpter qð aliq̄ hic tacent̄ q ibi exꝑmunt̄ ꝛ ecōuerſo. Secūda rō ē. q: plures de iſtis fuerunt binomij. vel trinomij. ꝛ ſub vno nomine hic exꝑmunt̄. ꝛ ibi ſub alio. Tertia ē. q: idē nomē aliqñ variat̄ i hebreo ſicut ꝛ in latino. vt frequēter dictū ē. ꝛ ꝓpter talē variationeꝫ videnť aliquādo variari perſone q̄ tñ ſūt eedē. ꝛ ſic pñt ſolui diſſonātie apparētes ꝛ diſcurrat lrā ſic iacet. a De ſacerdotib⁹ āt. hic dñr agit̄ de tribu leui i ſpāli. ꝛ pmo de ſacerdotib⁹. ꝛ p; lrā vſq; ibi. b Filij ſadoch. iſte fuit ali⁹ ab illo ſadoch quē cōſtituit ſalomon ſūmum ſacerdoteꝫ ꝓ abiathar 3. Reg. z. ꝛ longo tpe poſterior illo. c De leuitis autē. Poſtq̄ enumerauit ſacerdotes. cōſequenter enumerat leuitas ſm nomina ꝛ officia. d Bachadar quoq; carpentari⁹. iſte ſic noiat̄. q: ꝑerat alijs carpētarijs i ope dñi. leuite enī talia opa mechanica nō faciebant ſed in miniſterijs domus dñi ſeruiebāt. e In porta regis ad orientē obſeruabāt. l; enī domus regia tūc eſſet deſtructa. tamē loca circa templū retinebant nomina precedentia ante captiuitatē babylonicaꝫ. f Phinees autem filius eleaçar erat dux eoruꝫ. dicunt aliqui ꝙ iſte fuit phinees nepos aaron. ꝛ tunc cū dicitur hic. g Dux eoruꝫ. nō eſt referendū ad illos leuitas qui miniſtrabant in ſecundo templo poſt reditum captiuitatis babylonice fundato. ſed ad illos leuitas qui in ꝓprijs officijs fuerunt inſtituti per moyſen ꝛ aaron. vt habetur libro Nu. videtur tamen melius dictū ꝙ iſte phinees fuit alius ab illo ꝛ multo tempore poſterior videlicet poſt reditum captiuitatis babylonice. ꝛ prefuit leuitis hic prenominatis. vnde ꝛ iſte phinees inter leuitas ponit̄. Alius vero fuit ſacerdos ſuccedens in ſūmo ſacerdotio patri ſuo. vt habetur Nu. z5. nec eſt inconueniēs ꝙ in diuerſis temporibus pater ꝛ filius in eadem cognatione vl' diuerſis ſimiliter nominentur. ꝛ ideo iſte phinees ꝛ eleaçar pater eius fuerunt alij ab illis qui i libro Nu. ſimiliter nominantur.

filius helchie filij moſollā filij ſadoch filij meraioth filij achitob pōtifex domus dei. Porro adaias fili⁹ ieroā filij phaſor filij melchia ꝛ maaſia fili⁹ adihel filij iezra filij moſollam filij moſollamoth filij emmer: frēs quoq; eorū principes ꝑ familias ſuas mille ſeptingēti ſexaginta fortiſſimi robore ad faciēdū opus miſterij in domo dei. De leuit' aūt ſemeia fili⁹ aſſub ꝛ filij ezricā filij aſebia. de filijs merari. Bachabar quoq; carpētari⁹ ꝛ galal ꝛ mathania fili⁹ micha filij zechri filij aſaph ꝛ obdia fili⁹ ſemeie: filij galal: filij idithun: ꝛ barachia fili⁹ aſa filij helcana q hitauit i atrijs nethophati. Janitores aūt ſellū: ꝛ achub ꝛ thelmon: ꝛ abiman: ꝛ frat̄ eoꝝ ſellū p̄nceps vſq; ad illud tps in porta regis ad oriētē obſuabāt per vices ſuas de filijs leui. Sellū vo fili⁹ chore filij abiaſaph filij chore cū frib⁹ ſuis: ꝛ domo pris ſui. hi ſūt chorite ſuper opa miſterij: cuſtodes veſtibuloꝝ tabernaculi ꝛ familie eorū per vices caſtroꝝ dñi: cuſtodientes itroitū. Phinées aūt fili⁹ eleazar erat dux eoꝝ coraꝫ dño. Porro zacharias fili⁹ moſollamia ianitor porte tabernaculi teſtimonij. Oēs hi electi in oſtiarios per portas ducēti duodeci ꝛ deſcripti in villis ꝓprijs: quos cōſtituerūt dauid ꝛ ſamuel vidēs i fidē ſua: tā ipſos q̄ filios eoꝝ in oſtijs domus dñi ꝛ in tabernaculo vicib⁹ ſuis. Per q̄tuor ventos erāt oſtiarij. i. ad oriētē ꝛ ad occidētē ꝛ ad aqlonē ꝛ ad auſtꝝ. Frēs āūt eoꝝ in viculis morabātur: ꝛ veniebāt in ſabbat̄ ſuis de tpe vſq; ad tps. His q̄tuor leuit̄ credit⁹ erat oīs numer⁹ ianitoꝝ: & erāt cuſtodiētes exedras ꝛ theſauros dom⁹ dñi. Per gyꝝ quoq; tēpli dñi morabāt̄ i cuſtodijs ſuis: vt cū tpus fuiſſet ipſi mane apirēt fores. De hoꝝ grege erāt ꝛ ſup vaſa miſterij. ad numeruꝫ eni ꝛ iferebāt vaſa & efferebāt. De ipſis & q credita hēbāt vtēſilia ſcūarij: p̄erāt ſile & vino ꝛ oleo ꝛ thuri ꝛ aromatib⁹. Filij āt ſacerdotū vnguēta ex aromatib⁹ ꝯficiebāt. Et mathathias leuites p̄iogenit⁹ ſellū chorite ꝑfect⁹ erat eoꝝ q̄ i ſartagie frigebāt. Porro de filijs caath frib⁹ eoꝝ ſr̄ panes erāt ꝓpoſitiōis: vt ſēp nouos ꝑ ſingl'a ſabba ꝑpararēt. Hi ſr̄ principes cātoꝝ ꝑ familias leuitaꝝ q i exedris morabāt̄: ita vt die ac nocte iugit̄ ſuo miſterio deſeruirēt. Capita leuitaꝝ ꝑ familias ſuas p̄ricipes māſerūt i hierl'm. In gabaō āt cōmorati ſr̄ pr̄ gabaon iahihel: ꝛ nomē vxoꝛ ei⁹ maacha. Fili⁹ p̄iogenit⁹ ei⁹ abdō ꝛ ſur ꝛ cis ꝛ baal ꝛ ner ꝛ nadab gedor quoq; ꝛ ahio ꝛ zacharias ꝛ macelloth. porro macelloth genuit ſemaā. Jſti hitauerūt e regione frūꝫ ſuoꝝ i hierlꝫ cū frib⁹ ſuis. Ner āt genuit cis ꝛ cis genuit ſaul: ꝛ ſaul genuit ionathā ꝛ melchiſue ꝛ amiadab ꝛ eſbaal. fili⁹ āt ionathā miribaal: ꝛ miribaal genuit micha. porro filij micha: phitō ꝛ melech ꝛ thara ꝛ ahaz. Ahaz āt genuit iara: ꝛ iara genuit alamath ꝛ azmoth ꝛ zamri. zāri āt genuit moſa: moſa vo genuit baana c⁹ fili⁹ raphaia genuit elaſa d quo ort⁹ ē eſel. porro eſel ſex filios hūit hīs noib⁹ ezricā bochru iſmael ſaria obdia anā. hi filij eſel.

X.

Philiſtij aūtē pugnabant ꝯtra iſrael: fugerunt q; filij iſrael paleſtinos:

b Quos conſtituerūt dauid ꝛ ſamuel. nō ꝙ cōſtituerint iſtos in perſonis proprijs. ſed anteceſſores eorum inſtituendo in iſtis officijs. Sciendū ꝙ dauid poſt mortem ſamuelis iſtos ordines inſtituit. ſed quia ſamuel de hoc ipſuꝫ informauerat. ideo dicit eus ipō eos inſtituiſſe. i In fide ſua. iſtud poteſt referri ad dauid ꝛ ſamuelem. quia fideliter inſtituerunt. ꝛ ad inſtitutos. quia fideliter executi ſunt. k Per quattuor ventos erant oſtiarij. l; enim in templo eſſet tātum vnū oſtium ſcilicet in parte orientali. tamē in atrijs que erāt i circuitu erāt introitus plures ſm q̄ttuor partes mūdi. l Fratres autem eorū in viculis morabantur videlicet extra hieruſalem ꝛ in alijs partibus iudee. quia non omnes erant neceſſarij ad miniſtrandū ſimul in templo. ſed per vices veniebant in hieruſalē ad miniſtrandū ꝛ poſtea ad loca ꝓpria recedebant. m His quattuō leuitis. qui erant principales in quattuor oſtijs p̄dictis. n Credit⁹ erat omnis numerus ianitorum. quia hoc erat in diſpoſitione ipſorum. o Et erant cuſtodientes exedras. i. habitacula circa templum edificata. p Ad numerū enim inferebātur vaſa. intra locum cuſtodie. q Et efferebātur. ad miniſtrādum in ipſis. r Et qui credita habebant vtenſilia. i. ſue cuſtodie commiſſa. s P̄erāt ſimile. i. farine de tritico purgatiſſime. de qua fiebant panes propoſitionis. t Et vino d quo fiebāt libamenta. v Et oleo. quo cōcinnabantur lucerne. x Et thuri ꝛ aromatibus. de quibus fiebat thymiama. Cetera patent in littera. y In gabaon autem. Hic ponitur continuatio ad ſequens capitulū. vbi agitur de tranſlatione regni ad dauid poſt morteꝫ ſaulis. ꝛ ideo reſumitur generalogia ſaulis que poſita eſt capitulo precedenti. et ideo exponatur ſicut ibi.

Capitulum. X.

z Philiſtym āt. Hic incipit ſcriptura dſcribere act⁹ ipi⁹ dauid rei⁹ regnū. de q̄ p̄ncipalr intēdit in h libro. ꝛ iō pmo deſcribitur

ipius dauid electio.ſecundo electi ſolēnis inunctio.ca.ii.tertio inun
cti gubernatio.ca.iz.Circa primū notādū ꝙ lȝ dauid viuēte ſaule ele
ct⁹ fuerit in regē a dño.vt hr̃.i.Reg.16.tñ iſta electio non habuit effe
ctū niſi qñ mortuo ſaule trāſlatū fuit regnū ad ipm.ꝛ iō i hoc ca. p̊ de
ſcribit̃ ſaul'ꝛ filioꝝ ei⁹ occiſio.ſecūdo occiſi vituperatio.ibi. Die igit̃
altero.tertio vituperati ſolēnis tumulatio. ibi. Hoc cū audiſſēt viri
iabes.q̃rto regni trāſlatio.ibi. Mortu⁹ ē g̊ ſaul. Tres prime ꝑtes pa
tēt ex his q̄ dicta ſūt.i.Reg.vlti.hoc excepto. a Et caput affixe
rūt i tēplo dagon. ponē
do illō i loco eminēti ſu
per ſtipitē vl'lāceā ad ſu
am magnificentiā de vi
ctoria habita ꝛ idoli ve
neratione cui principali
ter attribuebant illā vi
ctoriā. b Subter q̄r
cū q̄ erat i iabes.i.Reg.
vlti. dr̃. i nemore iabes.
iux̄ eniȝ ciuitatē erat ne
m⁹ i q̊ erat q̄rc⁹ nōbil'ſb
q̄ fuit iſta ſepultura.
c Mortu⁹ ē g̊ ſa. h̄ ꝯñr
agit̃ de trāſlatiōe regni
ad dauid ꝑ morteȝ ſaul'.
cū dr̃. Mortu⁹ ē g̊ ſaul.
vtrū āt ſaul ſit dānatus
vl'ſaluat⁹ dictū fuit dif
fuſe.i.Reg.vlt. ꝛ ƀȝ opi
nionē q̄ dicit ipm eē ſal
uatū.exponit̃ qō dr̃ hic.
d Propter iniq.ſuas.i.i
penā iniq̄tatū ſuarū ꝑce
dētiū. ſic fur ſuſpēdit̃ ꝓ
pter furta ſua. ſi tñ peni
teat ꝛ penā patienter ſu
ſtineat ſaluat̃. ꝛ ſic fuit
de ſaule. vt dictū fuit.i.
Reg.diffuſe ƀȝ iſtā viā.
e Eo ꝙ ꝑuari.ſit māda.
dñi.regē amalech viuuȝ
ꝯſeruādo ꝛ ſpolia capiē
do.vt hr̃.i.Reg.15.
f Sȝ iſup ēt phitoniſſā
cōſulerit.eo ꝙ nō hēbat
rñſū a dño . vt hr̃.i.Re.
28. g Nec ſperauc.
i dño. qō pȝ ad phitoniſ
ſā recurrēdo.tñ ƀm iſtaȝ
opinionem ō oīb⁹ iſtis ꝛ
alijs mal'ſuis final'r ve
re penituit:ꝛ ſperauit in
dño de ꝯſecutione vite
eterne . lȝ nō ſperauerit
ō ꝯƀuatiōe pn̄tis vite.q:
ſniaȝ dñi de ſua morte ꝛ
filioꝝ ſuoruȝ audiuerat
ꝛ acceptauerat acqeſcē
do volūtati diue.Scdm
v̊o opinionē q̄ dicit ipm
eſſe dānatū al'r exponit̃
iſta lr̃a.cū dr̃.Mortu⁹ ē
g̊ ſaul ꝑꝑ iniq̄tates ſuas
ꝑꝑ q̄s fuit derelict⁹ a do
mino ꝛ manib⁹ inimico
rū ſuorum tradit⁹. Nec
ſperauerit in dño . q: ex
deſperatiōe ſe occidit. ꝛ
ſic de ſalute eterna non
ſperauit.
h At trāſtulit regnū ei⁹
ad dauid. ſicut predixe
rat.per ſamueleȝ.i.Re
gum.15.ꝛ.16.

ꝛ ceciderūt vulnerati i mōte gel
boe. Cūq̄ȝ appropinquaſſēt phi
liſtei perſeq̄ntes ſaul ꝛ filios ei⁹
ꝑcuſſerūt ionathā ꝛ aminadab
ꝛ melchiſue filios ſaul. Et aggra
uatū eſt preliū contra ſaul:inuene
rūtq̄ȝ eum ſagittarij ꝛ vulnerauc
rūt iaculis. Et dixit ſaul ad armi
geꝝ ſuū: Euagina gladiū tuuȝ ꝛ
iterfice me:ne forte veniāt incir
cūciſi iſti ꝛ illudāt mihi. Noluit
āt armiger ei⁹ hoc facere timore
ꝑterrit⁹. Arripuit ergo ſaul enſē
ꝛ irruit in cū. Qō cū vidiſſet ar
miger ei⁹ videlȝ mortuū eē ſaul:
irruit etiā ipſe i gladiū ſuū ꝛ mor
tuus eſt. Interijt ergo ſaul ꝛ tres
filij eius: ꝛ oīs dom⁹ illius parit̃
cōcidit. Qō cū vidiſſēt viri iſrael
qui hitabant in cāpeſtribus: fu
gerūt: ꝛ ſaul ꝛ filijs eius mortu
is dereliq̄runt vrbes ſuas ꝛ huc
illucq̄ȝ diſpſi ſūt:venerūtq̄ȝ phili
ſtijm ꝛ hitauerūt in eis. Die igit̃
altero detrahētes philiſtijm ſpo
lia ceſoꝝ:inuenerunt ſaul ꝛ filios
ei⁹ iacētes in monte gelboe. Cū
q̄ȝ ſpoliaſſent eū ꝛ amputaſſent
caput:armiſq̄ȝ nudaſſent: miſe
runt in terrā ſuā vt circūferret̃ ꝛ
oſtēderet̃ idoloꝝ tēplis ꝛ pp'lis.
Arma aūt ei⁹ ꝯſecrauerūt in pha
no dei ſui:ēt caput affixerūt i tē
plo dagon. Hoc cū audiſſēt viri
iabes galaad oīa ſcilicet que phi
liſtijm fecerāt ſuꝑ ſaul:ꝯſurrexe
runt ſinguli viroꝝ fortiū ꝛ tule
rūt cadauera ſaul ꝛ filioꝝ ei⁹:at
tulerūtq̄ȝ ea in iabes ꝛ ſepelierūt
oſſa coꝝ ſubter quercū q̄ erat in
iabes: ꝛ ieiunauerūt ſeptē dieb⁹
Mortuus ē ergo ſaul ꝓpter ini
quitates ſuas:eō ꝙ preuaricat⁹
ſit mādatū dñi qō ꝑcepat: ꝛ non
cuſtodierit illud:ſed iſuꝑ ēt phi
toniſſā ꝯſulerit nec ſperauerit in
dño: ꝓpt̃ qō iterfec̃ eū:ēt trāſtu
lit regnū e⁹ ad dauid filiū iſai. XI.

C ONgregatus eſt igitur
oīs iſrael ad dauid in he

In ca.io.vbi dr̃ in poſtilla. Utrū aūt ſaul. ADDITIO.

P Rima iſtarū opinionū qua tenet̃ ꝙ ſaul fuit ſaluatus eſt he
breoruȝ qui in multis locis deuiant a veritate ſacre ſcriptu
re. Secunda vero opinio que dicit ipm ſaulem eſſe damna
tum eſt doctorum noſtroꝝ cōcorditer:que quidē opinio ſecun
da ſanctoꝝ doctoꝝ tenēda eſt tanq̄ȝ ꝯſona veritati. ꝑut pleni
us habetur in additione ſuꝑ p̄mū regū vltio. vide ibi. Uide
replicā generalem poſt.30 ca.ſecūdi totius huius poſitaȝ: vbi
ꝓ pſenti ca.ꝛ eius additiōe replicator ad correctoriuȝ primi re
gum vltimi capituli ſe remittit. Ca. XI.

i C Ongregatus ē igitur. Hic conſequēter deſcribit̃ ipſius
dauid electi inunctio.ſecūdo iebuſeoꝝ debellatio.ter
tio ꝓmotoꝝ dauid
expreſſio.ſecunda
ibi. Abijt q̄ȝ.tertia
ibi. Hi p̄ncipes vi
roruȝ fortium ꝛc̃.
Circa primū dicit̃
Cōgregatus ē igi
tur omnis iſrl' ad
dauid in ebron. h̄
nō fuit ſtatim poſt
mortem ſaulis . ſȝ
poſt mortem iſbo
ſeth filij ſui. vt ha
betur.2.Reg.5.
k Os tuum ſum⁹
ꝛ caro tua. hec ex
poſita ſunt.2.Re
gum.5.
l Unxeruntq̄ȝ eū
regem . ſolēniter
ſuper totum popu
luȝ iſrael. quia añ
erat inunctus per
ſamuelem. ſed ſe
crete. vt habetur
i.Regum.16.ꝛ per
tribuȝ iuda ſuper
illam tribum tan
tuȝ. vt habetur.2.
Regum.2.
m Abijt quoq̄ȝ da
uid. Hic conſequē
ter deſcribitur ie
buſeorum debel
latio. ꝛ patet ſen
tentia ex dictis.2.
Regum.5. hoc ex
cepto. n Ioab
autem reliqua vr
bis extruxit. erat
enim princeps mi
litie. et ideo circa
domum regiā edi
ficauit tabernacu
la bellatorum. vn
de. 2. Regum. ii.
dicit̃ ō vria etheo.
qui fuit vnus de
triginta fortibus.
Dormiuit autem
vrias ante portaȝ
domus cum alijs
ſeruis domini ſui
.i.viris bellatori
bus qui remanſe
rant cum rege.
o Hi principes.
Hic conſequēter
exprimuntur illi
qui virtute armo
rum iuuerunt da
uid ad conſecuti
onem regni.ꝛ pri
mo noiant̃ princi
paliores. 2° min⁹
p̄ncipales.ca.i2. Sētētia prime partis pȝ ex his q̄ dicta ſūt.2.
Regum.23. vbi iſti fortes ponuntur . lȝ quantum ad aliquid
diuerſimode . que diuerſitas ibidem eſt expoſita . hoc exce
pto quod h̄ dicit̃ de eleaȝar. p Hi ſteterunt in medio agri

bron dicens: ōs tuum ſumus ꝛ
caro tua. Heri quoq̄ȝ ꝛ nudiuſ
tertius cum adhuc regnaret ſaul
tu eras qui educebas ꝛ introdu
cebas iſrael. Tibi enim dixit do
minus de⁹ tuus: Tu paſces po
pulū meum iſrael: ꝛ tu eris prin
ceps ſuper eum. Uenerūt ergo
omnes maiores natu iſrl' ad re
gem in hebron: ꝛ iniit dauid cuȝ
eis fedus coram dño. Unxerūt
q̄ȝ eum regem ſuper iſrael iuxta
ƀmonē domini queȝ locutus eſt
in manu ſamuel. Abijt quoq̄ȝ da
uid ꝛ omnis iſrael in hieruſaleȝ.
Hec eſt iebus: vbi erant iebuſei
habitatores terre. Dixeruntq̄ȝ q̄
hitabāt in iebus ad dauid. Non
ingredieris huc: Porro dauid
cepit arcem ſyon: que eſt ciuitas
dauid. Dixitq̄ȝ: Omnis qui per
cuſſerit iebuſeum in primis: erit
princeps ꝛ dux. Aſcendit igitur
primus ioab filius ſaruie ꝛ fact⁹
eſt princeps. Habitauit autē da
uid in arce: ꝛ iccirco appellata
eſt ciuitas dauid. Edificauitq̄ȝ
vrbem in circuitu a mello vſq̄ȝ
ad gyrum Ioab autem reliqua
vrbis extruſit. Proficiebatq̄ȝ
dauid vadens ꝛ creſcens: ꝛ do
minus exercituum erat cum eo.
Hi principes virorum fortiū da
uid: qui adiuuerunt eum vt rex
fieret ſuper omnem iſrael: iuxta
verbū domini quod locutus eſt
ad iſrael: ꝛ iſte numerus robu
ſtoꝝ dauid. Ieſbaan filius aha
moni princeps iter trigita. Iſte
leuauit haſtam ſuam ſuper tre
centos vulneratos vna vice. Et
poſt euȝ eleaȝar filius patrui ei⁹
ahoites: qui erat inter tres poten
tes. Iſte fuit cuȝ dauid in aphec
domini quando philiſtijm con
gregati ſunt ad locum illū in pre
lium. Et erat ager regiōis illius
plenus hordeo: fugeratq̄ȝ pp'ls
a facie philiſtinoꝝ. Hi ſteterūt i
medio agri ꝛ defēderūt eū. cūq̄ȝ

ꝛ ōfederūt eū. z. Reg. z3. dr. Stetit ille i medio agri: ꝛ tuit⁹ ē eū. l3 eni aliȷ de pplo iſrł fugerit. tñ duo remāſerūt. ſ. eleaçar ꝛ ſāmaa filius agge. cui z. Reg. z3. ſingulariter iſtō fcm attribuit. tū qz i h fcō fuit pn̄cipał. l3 h taceatur. tū qz aliud factū valde nōbile añ imediate aſcribit ipſi eleaçar. vt patet ibidē.

Ca. XII.

a Hi quo/ b qꝫ. Dic pñr ex/ primūt adiutores dauid min⁹ principales. ꝛ p̄ adiutores ei⁹ i ſaul pſecutiōe. z° in regni ade/ ptione. ibi. Iſte qz ē nūer⁹. Circa pmā ptē nominant adiutores dauid ſtāte pſecutiōe ſaul. ꝛ trib⁹ de gbus fuerūt: ꝛ loca ō gbus ad dauid venerūt. p gpo nūt iſti adiutores in generali. cū dr. Hi qꝫ venerūt ad dauid i ſiceleeb q erat ciuitas aſſignata ipi dauid ab achis rege geth vt hr. i. Re. z7.

b Tēdētes ar/ cu3. i. hñtes ar/ te ſagittādi. vñ ſubditur.

c Et dirigētes ſagitt. ſ. vtraqꝫ manu. ſic pmit tit de arte fūdibularia. Conſequēter ponūt i ſpāli. cū dicit.

d De fratrib⁹ ſaul ex tribu beniamin. h exp/ mit ad declarationez bonitatl dauid ꝙ pping ſaul venerūt in adiutoꝛium da uid i pſecutiōe ei⁹ exiſtētis. qz ſciebāt ipi⁹ dauid inocētia3 ꝛ ſaulis maliciā.

e Sz ꝛ de gad/ di. h ē de tribu gad ſicut p3: qz

percuſſiſſēt philiſteos: dedit dñs ſalutē magnā pplo ſuo. Deſcēderūt āt tres de trigīta pncipib⁹ ad petram in qua erat dauid ād ſpelūcā odollam: qñ philiſtiȷ3 fuerāt caſtrmetati i valle raphaim. Porro dauid erat i pſidio: ꝛ ſtatio philiſtinoꝝ i bethlee3. Deſiderauit igit dauid aqua3 ꝛ dixit: O ſiquis daret mihi aqua3 de ciſterna bethleem q eſt i poꝛta. tres g iſti p media caſtra philiſtinorum prerūt: ꝛ hauſerūt aqua3 de ciſterna bethlee3 q erat in poꝛta: ꝛ attulerūt ad dauid vt biberet. Qui noluit: ſ3 mag⁹ libauit illam dño dicēs: Abſit vt i cōſpectu dei mei hoc faciā: ꝛ ſanguinē viroꝝ iſtoꝝ bibā: quia i periculo aiaꝝ ſuaꝝ attulerūt mihi aquā. Et ob hāc cauſā noluit bibere. Hec fecerūt tres robuſtiſſimi. Abiſai quoqꝫ frat ioab ipe erat pncepstriū: ꝛ ipe lauauit haſtā ſuā cōtra trecentos vulneratos: ꝛ ipſe erat i ter tres noiatiſſim⁹: inter tres ſecūdus: iclyt⁹ ꝛ pnceps eoꝝ: Uerūtñ vſqꝫ ad tres primos nō puenerat. Banaia fili⁹ ioiade viri robuſtiſſimi q mlta opa pperrarat de capſebel: ipe pcuſſit duos aribel moab. Et ipe deſcēdit ꝛ iterfecit leonē in media ciſterna tpe niuis: ꝛ ipe pcuſſit virū egyptiū: cui⁹ ſtatura erat qnqꝫ cubitoꝝ: ꝛ habebat lāceam vt liciatoꝛiū texētiū. Deſcēdit igit ad eū cū vga: ꝛ rapuit haſtā quā tenebat manu: ꝛ iterfecit eū haſta ſua. Hec fecit banaia fili⁹ ioiade: qui erat iter tres robuſtos noiatiſſim⁹: iter trigita prim⁹. Uerūtñ ad tres vſqꝫ non puenerat. Poſuit aūt eū dauid ad auriculā ſuā. Porro foꝛtiſſimi viri i exercitu: aſabel frat ioab: ꝛ elcanan fili⁹ patrui ei⁹ de bethlee3: ſanmoth arodites: helles plōites: iras fili⁹ acces thecuites: abiezer anathotites: ſobochai vſatites ilai abotites: marai netophatites: heleth fili⁹ baana netophatites: ethai fili⁹ ribai de gabaath filioꝝ beniamī3 banaia pharathonites: hurai de toꝛrēte gaa3 abiel arabathites a3moth bauranites: eliaba ſalabonites: filiȷ aſſē ge3onites ionathan fili⁹ ſale ararithes: abiam fili⁹ ſachar ararithes: eliphal fili⁹ vr epher meberatites: abia phellonites: e3ro carmelites: naarai fili⁹ a3bi: iohel frat nathan: mibaar fili⁹ agarai: ſeleeh ammonites: naarai berothites armiger ioab filiȷ ſaruie: iras iethre⁹: iareb iethre⁹. vrias hethe⁹: 3abad fili⁹ ooli

adyna fili⁹ ſechar rubenites princeps rubenitarū: ꝛ cū eo triginta: baanam fili⁹ macha: ꝛ ioſaphat mathanites: o3ias aſthar othites: ſemma ꝛ iahihel filiȷ hothā araoites: ꝛ iedihel fili⁹ 3āri: ꝛ ioha frat ei⁹ thoſaites: helihel mahumites ꝛ ierihai ꝛ ioſoia filiȷ elnaem ꝛ iethma moabites: elihel ꝛ obed ꝛ iaſihel ō maſobia

Hi quoqꝫ venerunt ad XII. dauid in ſiceleeh cū adhuc fugeret ſaul filium cis: qui erant foꝛtiſſimi ꝛ egregiȷ pugnatores tendēntes arcum ꝛ vtraqꝫ manu fundis ſaxa iacientes: ꝛ dirigentes ſagittas. De fratribus ſaul ex tribu beniamin. Princeps abiezer ꝛ ioas filiȷ ſamaa: gabaathites ꝛ iaſihel ꝛ phalleth filiȷ aſmoth ꝛ baraca ꝛ iehu anathotites ſamaias quoqꝫ gabaonites: foꝛtiſſim⁹ inter triginta: ꝛ ſuper triginta: hieremias ꝛ hie3ihel ꝛ iohannam ꝛ ie3adab gaderothites ꝛ lu3ai ꝛ ierimuth ꝛ baalia ꝛ ſamaria ꝛ ſaphatia araphites. Helcana ꝛ ieſia ꝛ a3rahel ꝛ ioe3er ꝛ ieſbaam de carcum: ioela quoqꝫ ꝛ 3abadia filiȷ ioꝛoam de gedoꝛ. Sed ꝛ de gaddi tranſfugerunt ad dauid cum lateret in deſerto viri robuſtiſſimi ꝛ pugnatoꝛes optimi: tenētes clypeum ꝛ haſtam. Facies coꝛum quaſi facies leonis: ꝛ velo ces quaſi capree in mōtibus. Ezer princeps: obdias ſecundus: eliab tertius: maſmana quartus: hieremias quint⁹: ethi ſext⁹: helieł ſeptimus: iohanna3 octauus: hel3ebad nonus: hieremias decimus. bachanai vndecimus. Hi dē filiȷs gad: principes exercitus. Nouiſſimus centum militibus preerat ꝛ maximus mille. Iſti ſūnt qui trāſierunt ioꝛdanem menſe primo quando inundare conſueuit ſuper ripas ſuas ꝛ ōmnes fugauerunt qui moꝛabantur in vallibus ad oꝛientalem plagam ꝛ occidentalem. Uenerunt āutem ꝛ de beniamin ꝛ de iuda ad preſidium in quo moꝛabatur dauid. Egreſſuſqꝫ eſt dauid obuiam eis ꝛ ait. Si pacifice veniſtis ad me vt auxiliemini mihi: coꝛ meum iungatur vobis. Si autem inſidiamini mihi pro aduerſariȷs meis: cum ego iniquitatem in manibus non habeam: videat deus patrum noſtroꝛum ꝛ iudicet. Spiritus vero dñi induit abiſai pncipē iter trigita ꝛ ait. Tui ſum⁹ o dauid ꝛ tecū fili iſai. Pax pax tibi ꝛ pax

iſtis noiatis ſubdit. Hi de filiȷs gad ꝛc. trāſfugerūt ad dauid cū lateret i deſerto. lōgo. n. tpe fuit i deſto maon. ꝛ i dſto ȝiph. ꝛ i aliȷs locis ad fugiēdū aptis. f Facies eo. qſi fa. leo. inuadētib⁹ reſiſtēdo.

Et vel. qſi capree. fugiētes pſequēdo. ē tū h hyꝑbolica locutio. ad deſignādū magnā eoꝝ audaciam ꝛ agilitatē.

b Hi d filiȷs gad pncipes exercit⁹. ſ. fuerunt poſtꝙ dauid habuit regnu3. qz ꝙdiu fuit i fuga ſaul nō habebat tātū ppl3 ꝙ faceret exercitū. vñ ſb ditur. i Nouiſſim⁹. i. minoꝛ iter iſtos pncipes. ſ. cētū militib⁹ ꝑerat ꝛ maximus mille. Nō. n. legit dauid hūiſſe viros ante moꝛtem ſaul niſi tantum ſexcētos. vt habetur. i. Regu3. z7. ꝛ. zo. k Iſti ſūt qui tranſierunt ioꝛdanem. ad inuadendū hoſtes. l Qñ inundare conſueuit. hec ponitur ad oſtēdendum maioꝛē eoꝝ fortitudinē ꝛ audaciā. qz tūc cū maioꝛe difficultate poterat ioꝛdanis trāſiri.

m Et oēs fugaue. q moꝛabāt i vallibus. illi eni erāt gētiles q ptē terre filioꝝ iſrł occupauerant.

n Uene. aūt ꝛ de benia. ꝛ ō iuda. illi eni ō beniamin timentes ne dauid adnetū eorū hrēt ſuſpectu3 ſic accidit ō fcō: vt p3 in lra ſequēti. rogauērt illos ō tribu iuda vt aſſociarent eos vt ſic dauid q erat ō tribu iuda eos reciperet ſecuri⁹. vñ ꝛ illi ō tribu iuda rñderunt p eis ipi dauid ō coꝝ aduētu dubitanti. vñ ſubditur. o Spiritus vero. i. audacia ꝛ conſtantia loquendi quia non accipitur p ſpiritu pphetie.

p Induit abiſai. In hebꝛeo habet: amaſai. ꝛ dicūt hebrei ꝙ iſte fuit amaſa: vterqꝫ tamen fuit nepos dauid de duabus tamen ſoꝛoꝛibus eius. vt dictum fuit ſecundo Regū. 17.

a ⁊c.n.adiuuat de⸗
us tuꝰ.q.d.merito in
ſtũ ē qꝫ hoīeſ te iuuēt
b Suſcep.ğ cos da.
cõfidēs de v̄bo nepo
tis ſui. c Porro
de manaſſe trãſfuge
runt ad dauid qñ ve
niebat cũ philiſtijm.
nõ ē itelligēdũ qꝫ illi
venirēt ad pugnãdũ
cõtra ſaul ⁊ alios fili
os iſrl̄.ſed illo tp̄e ve
nerũt ad dauid.ſ.ali⸗
q̃tulũ poſt qñ de illa
via dauid reuerſus
fuit i ſicelech: vt hr̄ i
lr̄a. d Hi p̄buē.
auxiliũ dauid aduer
ſũ latrũculos q ſuccē
derãt ſicelech.⁊ ppl̄ꝫ
captiuũ duxerãt : vt
habetur.i.Reg 30.
e Sꝫ ⁊ p ſingu.dies
veni.ad da.maxīe pꝰ
mor: ē ſaul. f Vſ
qꝫ dũ fie.grã.nũe.q̃ſi
exer.dei. H dr̄ ad de⸗
notãdũ veniētiũ ml̄
titudinē. q: ð deo dr̄
Job.25. Nũqd ē nũe
rus militũ eius.
g Iſte qꝫ ē nũe. p̄nci
pũ ⁊c. H ꝯñr ponunt
adiutores dauid i re
gni adeptiōe.⁊ pꝫ lr̄a
paucis exceptis.
h Filij.iuda por.cly
peum ⁊ ha.ſex millia
octingēti. Nõ ē mirã
dũ ſi de aliqbꝰ tribu⸗
bꝰ alijs i ſequētibꝰ po
nit maior nũerꝰ veni
entiũ ad dauid ī ebrõ
vt hr̄ i lr̄a. q: anteq̃ꝫ
dauid veniret i ebrõ
maior ps tribꝰ iude
adhērebat ip̄i dauid.
i Joiada qꝫ p̄n.dicit
hic gloſa hebraica qꝫ
iſte fuit pr̄ banaie: q
ſupra noīatus ē īter
fortes dauid.
k Sadoch ēt puer
egre.idol̄. iſtð addit̄
ad reddendũ rõnē q̃
re noīat̄ īter p̄ncipes
lꝫ eēt iuuenis.
l De filijs qꝫ iſachar
viri eruditi. erãt enī
iſti ſtudioſi in lege.⁊
ſciebãt optīe ꝯſulere
qd ⁊ qñ eēt aliqd agē
dũ.pp h ſeqt̄.
m Dis ãt reliq̃ tri.
eoꝝ ꝯſi.ſeq̃. q: certe
tribꝰ eoꝝ ꝯſilijs acq̄⸗
eſcebãt. n Oēs
iſti ⁊c.venerũt i ebrõ
vt ꝯſti.da.regē ſuper
vniuer.iſrl̄ q: añ fue
rat inũctꝰ rex ſup tri
bũ iuda tm̄: vt hr̄.2.
Reg.2.c. o Sꝫ
⁊ oēs reliq ex iſrl̄.H ē
⁊ illi q nõ venerũt in
ebron.ſꝫ ī ciuitatibꝰ

adiutoribꝰ tuis. Te cui adiuuat de
us tuꝰ. Suſcepit ergo eos dauid ⁊
ꝯſtituit p̄ncipes turme. Porro de
manaſſe tranſfugerũt ad dauid qñ
veniebat cũ philiſtijm aduerſus ſa⸗
ul vt pugnaret ⁊ nõ dimicauit cum
eis: qa inito ꝯſilio remiſerũt eũ p̄n⸗
cipes philiſtinoꝝ dicētes: Pericu⸗
lo capitis noſtri reuertet̄ ad dñꝫ ſu
uꝫ ſaul. Qñ igit̄ reũſus ē i ſicelech
trãſfugerũt ad eũ ð manaſſe ednas
⁊ ioſabad ⁊ iedihel ⁊ michael ⁊ ed⸗
nas ⁊ ioſabath ⁊ heliu ⁊ ſalathi: p̄n⸗
cipes militũ i manaſſe. Hi p̄buerũt
auxiliũ dauid aduerſus latrũculos.
Oēs eniꝫ erãt viri fortiſſimi: ⁊ facti
ſũt p̄ncipes i exercitu. Sed ⁊ p ſin⸗
gulos dies veniebant ad dauid ad
auxiliãdũ ei: vſqꝫ dũ fieret grandis
numerus q̃ſi exercitꝰ dei. Iſte quo
qꝫ ē numerꝰ p̄ncipũ exercitus q ve⸗
nerũt ad dauid cũ eſſet in ebron: vt
trãſferrēt regnũ ſaul ad eũ iuxta ver
bũ dñi. Filij iudã portãtes clypeuꝫ
⁊ haſtã: ſex milia octingēti expediti
ad p̄lium. De filijs ſymeon viroꝝ
fortiſſimoꝝ ad pugnanduꝫ ſeptem
milia centuꝫ. De filijs leui: quatuõ
milia ſexcenti. Ioiada quoqꝫ p̄n⸗
ceps de ſtirpe aaron: ⁊ cuꝫ eo tria
milia ſeptingēti. Sadoch etiã puer
egregie indolis ⁊ domus p̄ris eius
p̄ncipes viginti duo. De filijs autē
beniamin fratribꝰ ſaul tria milia.
Magna enī pars eoruꝫ adhuc ſe⸗
quebat̄ domũ ſaul. Porro de filijs
ephraim viginti milia octingēti: for
tiſſimi robore viri noīati in cogna⸗
tionibus ſuis. Et ex dimidia tribu
manaſſe deceꝫ ⁊ octo milia: ſinguli
per nomina ſua venerunt vt ꝯſti⸗
tuerent regē dauid. De filijs quo⸗
qꝫ iſachar viri eruditi qui nouerãt
ſingula tempora ad precipiendum
quid facere deberet iſrael: p̄nci⸗
pes ducenti. Ois autēꝫ reliqua tri⸗
bus eorum conſilium ſequebatur.
Porro de zabulon q egrediebant̄
ad p̄lium ⁊ ſtabãt in acie iſtructi
armis bellicis quinquaginta milia
venerũt in auxilium: non in corde
duplici. Et de neptalim p̄ncipes
mille: ⁊ cum eis inſtructi clypeo ⁊
haſta triginta ⁊ ſeptē milia. De dan
etiã p̄parati ad p̄lium: viginti⸗
octo milia ſexcēti. Et de aſer egre⸗
diētes ad pugnam ⁊ in acie p̄uocã⸗
tes: quadraginta milia. Tranſ ior⸗
danem aũt de filijs ruben ⁊ de gad
⁊ dimidia parte tribꝰ manaſſe: iſtru
cti armis bellicis: cētũ viginti milia.

Omnes iſti viri bellatores expediti
ad pugnãdum corde p̄fecto vene⸗
runt in ebron: vt cõſtituerēt regem
dauid ſup vniuerſuꝫ iſrael. Sed ⁊
oēs reliqui ex iſrl̄ vno corde erãt vt
rex fieret dauid: fuerũtqꝫ ibi aud da
uid: tribꝰ diebꝰ comedētes ⁊ biben⸗
tes. Preparauerãt enī eis frēs ſui.
Sed ⁊ q iuxta eos erãt vſqꝫ iſachar
⁊ zabulon ⁊ neptaliꝫ: afferebãt pa⸗
nes i aſinis ⁊ camelis ⁊ mulis ⁊ bo⸗
bus ad veſcēduꝫ: farinam palatas
vuã paſſaꝫ vinũ oleũ boues arietes
ad oēm copiaꝫ. Gaudium quippe
erat in iſrl̄. XIII.

i Iniijt aũt ꝯſiliũ dauid cũ tri⸗
bunis ⁊ cēturionibꝰ ⁊ vni⸗
uerſis p̄ncipibꝰ: ⁊ ait ad oēm cetuꝫ
iſrl̄. Si placet vob ⁊ a dño deo no⸗
ſtro egredit̄ ſmo quē loquor: mit
tamus ad frēs nr̄os reliquos i vni⸗
uerſas regiōes iſrl̄ ⁊ ad ſacerdotes
⁊ leuitas q habitãt i ſuburbanis vr⸗
biũ vt ꝯgregētur ad nos: ⁊ reduca⸗
mus archã dei nr̄i ad nos. Nõ eniꝫ
regſiuimꝰ eaꝫ in diebꝰ ſaul. Et rñ⸗
dit vniuerſa multitudo vt ita fieret
Placuerat enī ſermo omni pplo.
Cõgregauit ergo dauid cunctũ iſrl̄
a ſyor egypti vſqꝫ dum igrediaris
emath: vt adduceret archaꝫ dei de
cariathiarim. Et aſcendit dauid ⁊
ois vir iſrl̄ ad collē cariathiariꝫ: q ē
i iuda vt afferret ide archã dñi dī ſe
dētꝫ ſup cherubi vbi iuocatũ ē nom̄
eiꝰ. Impoſuerũtqꝫ archã dī ſup plau
ſtrũ nouũ ð domo aminadab. Oza
ãt ⁊ frēs eiꝰ minabãt plauſtꝝ. Por
ro dauid ⁊ vniũſus iſrl̄ ludebãt corã
dō oī v̄tute i cãticꝫ ⁊ i citharꝫ ⁊ pſalte
rijs ⁊ tympãis ⁊ cymbal̄ ⁊ tub. Cũꝫ
aũt p̄ueniſſēt ad areã chidon teten⸗
dit oza manũ ſuã vt ſuſtentaret ar⸗
chã: bos qppe laſciuiēs paululũ i⸗
clinauerat eã. Iratꝰ ē itaqꝫ dñs cõ⸗
tra ozã ⁊ p̄cuſſit euꝫ eo qꝫ tetigiſſet
archã: ⁊ mortuꝰ ē ibi corã dño. Cõ
triſtatuſqꝫ eſt dauid eo qꝫ diuiſiſſet
dñs ozaꝫ: vocauitqꝫ locũ illũ diui⸗
ſio oze vſqꝫ i p̄ſētē diē. Et timuit
deũ tũc temporꝫ dicēs: Quõ poſſuꝫ
ad me itroducere archaꝫ dī: Et ob
hãc cãꝫ nõ adduxit eã ad ſe: h ē i ci⸗
uitatē dauid: ſꝫ auertit i domũ obede
dom gethei. Manſit ḡ archa dei in
domo obededom tribꝰ menſibꝰ: ⁊
bñdixit dñs domui eius ⁊ omnibus
que habebat. XIIII.

m Miſit quoqꝫ hirã rex tyri nũ
cios ad dauid ⁊ ligna ce⸗
drina ⁊ artifices parietũ lignorũqꝫ:

alij ſremãſerãt
deſiderabãt p̄
motiõeꝫ dauid
ad regnum.
p Preparaue⸗
rãt eni eis frēs
ſui. H enī ſubdi
tur ad oſtēden
duꝫ q̃liter tãta
ml̄titudo veni
ens ad dauid i
ebron hũit vi⸗
ctualia tribꝰ di
ebus.
Ca.XIII.
q Iniijt ãt
ꝯſiliũ.
Poſtq̃ꝫ
deſcripta ē ip̄iꝰ
dauid inũctio.
H ꝯñr deſcribi⸗
tur ſui regiminis
diſpoſitio.q̃ q⸗
dē ē optīa qñ i⸗
cipit a dīnis. q:
qñ rex q.i tp̄ali
bꝰ ē dei vicariꝰ
bene ſe hꝫ erga
deũ.deꝰ i agēdiſ
dirigit eũ.ḡ p̄ ð
ſcribit̄ ðuotio
dauid erga deũ
i arche venera
tiõe. 2º in tēpli
edificatiõe.ca.
17.3º i cultꝰ dīni
ãpliatiõe.c.23.
⁊ iter iſta ponũ
tur illa que p̄ti
nēt ad bõitatē
ſui regiminis.
Circa p̄muꝫ ar
che ðportatio i
choat̄.⁊ 2º iter
rupta ꝯſũmat̄.
c.15. Circa p̄mũ
p̄ ðſcribit̄ reue
rētia dauid i di
uinis.2º eiꝰ p̄ru
dētia i hũanis.
c.14. Reueren
tia v̄o dauid i di
uinis oñdit̄ i re
uerēti ðportati
one arche teſtī
q̃ qdē ðportatõ
p̄icipit̄.2º pp i⸗
pedimētũ ſup̄ue
niēs iterrũpit̄.
ibi. Qũ aũt p̄ue
niſſet. Snīa ãt
hꝰ ca.pꝫ ex dictl
2. libro. Re.6.
c.h excepto.
r Cũ ãt p̄ueni.
ad areaꝫ chi.2.
Reg.6.dr̄. Ad
aream nachor.
ad qð dicēdũ ē
qꝫ iſte locꝰ erat
binomiꝰ vl̄ oñſ
loci.⁊ ſic pōit̄ h
vnũ nomē: aliō
v̄o.2.Reg.6.c.
Ca.XIIII.
s Miſit qꝫ
hiram

rex tyri. Hic consequenter describit prudentia dauid in agendis ꝛ primo in multiplicatione amicorum. secundo in debellatione aduersariorum. ibi. Audientes aut. ꝛ vtrumque faciebat ad regni sui firmamentum. vt patet. Sententia aut huius ca. patet ex dictis. z. Reg. ca. 5. vsque ad finem illius ca. hoc excepto. a Non ascendas post eos recede ab eis. per hoc non est intelligendum quod dauid retrocederet ab aduersariis. sed de mandato dei declinauit a latere gyrando exercitum philistinorum vt in illa parte signo sibi a deo dato inuaderet ipsos. vt habetur. z. Re. 5.

ca. iz. k Quia non eratis presentes. vos qui scitis legem. l Percussit nos dominus. quia percutiendo ozam morte subita. dauid ꝛ totus populus fuit timore percussus. quod non fuisset factum si sacerdotes scientes legem fuissent presentes. quia non permisissent archam sup plaustrum portari. m Sanctificati sunt ergo sa. ꝛ leuite. per continentiam ab vxoribus. orationes ꝛ ieiunia ꝛ consimilia. n Et tulerunt filii leui. Descripta debita preparatione. hic consequenter describitur deuota deportatio. s. cum laudibus diuinis ꝛ sacrificiis. ꝛ hoc est quod dicitur.

b Diuulgatumque est nomen da. propter duplicem victoriam predictam. c Et dominus dedit pauorem eius sup omnes gentes. que erant in circuitu regni sui ita quod nullus audebat regnum suum molestare.

Capi. XV.

d Fecit quoque sibi domos. Hec deductio arche prius interrupta ex causa dicta iz. ca. consumatur. ꝛ primo describitur arche deportatio. secundo ipsius deportate debita veneratio. ca. 16. Prima in duas quia primo describitur. ad hoc debita preparatio. secundo subditur deuota portatio. ibi. Et tulerunt filii leui archam. Circa primum dicitur. Fecit quoque sibi domos in ciuitate dauid. de ista edificatione dictum est supra. ii. c. sed hic breuiter resumitur. eo quod dauid fecit ibi apportari archam ad ciuitatem regiam. vt haberet prope se locum cultui diuino aptum. vnde subditur. e Tetenditque ei tabernaculum istud fuit aliud a tabernaculo quod fecerat moyses. quia illud remansit in gabaa vsque ad edificationem templi per salomonem vt habetur infra. zi. f Tunc dixit dauid. Illicitum est vt a quocumque portetur archa dei. hoc enim dicit per considerationem legis Nu. 4. ca. ꝛ. 7. ꝛ per mortem oze. eo quod archam fecerat deportari sup plaustrum per boues. g Congregauitque vniuersum isrl. vt cum maiori solennitate fieret deportatio arche. h Nec non ꝛ filios aaron. vt dirigerent leuitas in arche deportatione. ita quod offensio dei non veniret sup eos. vnde postea subditur. i Ne vt a principio. s. portationis arche. vt dictum est

vt edificaret ei domum. Cognitque dauid eo quod confirmasset eum dominus in regem sup isrl: ꝛ subleuatum est regnum suum sup populum eius isrl. Accepit quoque dauid alias vxores in hierlm: genuitque filios ꝛ filias. Et hec nomina eorum qui nati sunt in hierlm. Samma ꝛ sobab nathan ꝛ salomon iebar ꝛ elisu ꝛ eliphelech: noga quoque ꝛ napheg ꝛ iaphie elisama ꝛ baliada ꝛ elipheleth. Audientes aut philistiim eo quod vnctus esset dauid in regem sup vniuersum isrl: ascenderunt omnes vt quererent eum. Quod cum audisset dauid egressus est obuiam eis. Porro philistiim venientes diffusi sunt in valle raphaim. Consuluitque dauid dominum dicens. Si ascendam ad philisteos: ꝛ si trades eos in manu mea? Et dixit ei dominus. Ascende: ꝛ tradam eos in manu tua. Cumque illi ascendisset in baalpharasim: percussit eos ibi dauid ꝛ dixit: Diuisit deus inimicos meos per manum meam sicut diuiduntur aque: ꝛ iccirco vocatum est nomen illius loci baalpharasim. Dereliqueruntque ibi deos suos: quos dauid iussit exuri. alia etiam vice philistiim irruerunt ꝛ diffusi sunt in valle. Consuluitque rursum dauid deum ꝛ dixit ei deus. Non ascendas post eos recede ab eis: ꝛ venies contra illos ex aduerso pirorum. Cumque audieris sonitum gradientis in cacumine pirorum: tunc egredieris ad bellum. Egressus est enim deus ante te vt percutiat castra philistiim. Fecit ergo dauid sicut preceperat ei deus: ꝛ percussit castra philistinorum de gabaon vsque gazera. Diuulgatumque est nomen dauid in vniuersis regionibus: ꝛ dominus dedit pauorem eius sup omnes gentes. XV.

Fecit quoque sibi domos in ciuitate dauid: ꝛ edificauit locum arche dei: tetenditque ei tabernaculum. Tunc dixit dauid. Illicitum est vt a quocumque portetur archa dei: nisi a leuitis quos elegit dominus ad portandum eam: ꝛ ad ministrandum sibi vsque in eternum. Congregauitque vniuersum isrl in hierlm: vt afferretur archa dei

in locum suum quem preparauerat ei: nec non ꝛ filios aaron ꝛ leuitas. De filiis caath: vriel princeps fuit: ꝛ fratres eius. cxx. De filiis merari: asaia princeps ꝛ fratres eius. ccxx. de filiis gerson: iohel princeps ꝛ fratres eius. cxxx. De filiis elisaphan semeias princeps ꝛ fratres eius ducenti. De filiis hebron elihel princeps ꝛ fratres eius octoginta. De filiis ozihel: amiadab princeps ꝛ fratres eius centum duodecim. Vocauitque dauid sadoch ꝛ abiathar sacerdotes ꝛ leuitas: vrihel asaiam iohel semeiam elihel ꝛ aminadab. ꝛ dixit ad eos. Vos qui estis principes familiarum leuiticarum sanctificamini cum fratribus vestris: ꝛ afferte archam domini dei isrl ad locum qui ei preparatus est: ne vt a principio quia non eratis presentes percussit nos dominus: sic ꝛ nunc fiat: illicitum quid nobis agentibus. Sanctificati sunt ergo sacerdotes ꝛ leuite vt portarent archam domini dei isrl. Et tulerunt filii leui archam dei sicut preceperat moyses iuxta verbum domini humeris suis in vectibus. Dixit quoque dauid principibus leuitarum vt constituerent de fratribus suis cantores in organis musicorum. nablis videlicet ꝛ lyris ꝛ cymbalis: vt resonaret in excelsis sonitus leticie. Constitueruntque leuitas heman filium iohel: ꝛ de fratribus eius asaph filium barachie: de filiis vero merari fratribus eorum: ethan filium chasaie ꝛ cum eis fratres eorum. In secundo ordine zachariam ꝛ ben ꝛ iozihel ꝛ semiramoth ꝛ iahihel ꝛ ani eliaph ꝛ banaiam ꝛ maasiam ꝛ mathathiam ꝛ eliphalu ꝛ macceniam ꝛ obededom ꝛ iehihel ianitores. porro cantores heman asaph ꝛ ethan in cymbalis eneis concrepantes. zacharias aut ꝛ ozihel ꝛ semiramoth ꝛ iahihel ꝛ ani eliab ꝛ maasias ꝛ banaias in nablis arcana cantabant. Porro mathathias ꝛ eliphalu ꝛ macenias ꝛ obededom ꝛ iehihel ꝛ ozazin in citharis pro octaua canebant epinicion. Conenias aut princeps leuitarum prophetie preerat ꝛ ad precinendam melodiam erat quippe valde sapiens. et barachias ꝛ

Et tulerunt filii leui archam de loco vbi erat in gabaon. o Sicut preceperat moyses. Numeri. 4. vbi precipitur quod archa per leuitas de stirpe caath in propriis humeris ꝛ vectibus deportetur. p Dixitque dauid prin. leui. vt consti. de fratribus suis cantores. ad canendum diuinas laudes non solum vocibus humanis. sed etiam cum hiis instrumentis musicis. ideo subditur. q In orga. musi. nablis videlicet ꝛ lyris. due sunt species cithare. lyra enim tangitur cum plectro. nablum vero cum digitis. vnum tamen pro alio frequenter ponitur ꝛ econuerso ꝛ legatur littera sicut iacet vsque ibi. r Pro octaua canebant epinchion. alii libri habent sinchion. tamen idem significant secundum quod dicunt expositores nostri. ꝛ est significatio ista victori sonus triumphus siue palma. ꝛ secundum expositores nostros hoc erat principium cantici quod cantabant. ꝛ frequenter resumebatur in processu cantici. sicut fit in cantilenis. quod autem dicitur hic. Pro octaua. per hoc intelligitur octaua resurrectionis xpi. quia tunc obtinuit palmam ꝛ triumphum. que quidem resurrectio siue gloria resurrectionis figurabatur per cantum illum. In hebreo vero habetur sic. Super octauam ad fortificandum vel vincendum. quod sic exponunt hebrei. sup octauam. i. super instrumentum octo chordarum in quo canebant laudes. ꝛ est modus loquendi hebraicus. super octauam. q. d. in istrumento musico octo chordarum. Ad fortificandum vel vincendum. sicut enim in solennitatibus magnis vnus chorus in ecclesia nititur in cantu alium superare sic etiam iste leui te faciebant. s Prophete perat. quia ordinabat eis que dicta prophetica debebant canere. t Et bara. ꝛ hel. ian. arche. quod domini portaretur archa. canebant sollicite ne aliqui indebito modo appropinquarent ad eam. sicut quando erat in tabernaculo custodiebant portas ne aliqui indebite se ingererent.

a Cūq; adiuuiſſet deꝰ ⁊c̄. dicūt hic hebrei ꝙ iſtud adiutoriū itelligit̄ ꝑ h̄ ꝙ archa portabat ſeipā;. h̄ ē dictū ꝙ diuina virtute ſic portabat̄ ꝙ leuite portatores eius nullū pōdus ſentiebāt. ⁊ ꝓ iſto miraculo fuit facta imolatio. b Porro dauid erat idutꝰ ſtola byſſina. q2 dēpoſitis regalibꝰ inſignijs accepit veſtē ſimilē leuitis ſe hūiliādo. ⁊ corā deo exultādo. ꝓpter qđ michol filia ſaul deſpexit eū. de q̊ ꝯtēptu plenꝰ fuit dictū. 2. Reg. 6. in fine.

Capi. XVI.

c Atulerūt igit̄. Hic ꝯñr deſcribit̄ ꝺuotio dauid ī archē iā portate veneratōe ⁊ ꝑ i oſtijs oblatꝭ dño ⁊ bñficijs collatis pplo. 2º in deuoto obſequio. ibi. Cōſtituitq; corā archa. Sētētia prime ꝑtis p; ex dictis. 2. Reg. 6. hoc excepto. d Tortā panis. 2. Reg. 6. dr̄. Collyridā; panis. ⁊ dicunt expoſitores cōiter ꝙ ē idē genus panis. ⁊ dr̄ torta a torq̄o torques. q2 paſta vñ formatur ꝑ manꝰ piſtoris pꝰ cōcutit̄ ⁊ torquetur.

e Cōſtituitq;. h̄ ꝯñr oñdit̄ deuotio dauid i obſequio deuoto corā archa qđ īſtituit. ⁊ ꝑmo ponit̄ cātoꝝ noīatio. 2º cātꝰ determinatio ibi. Confitemini dño. 3º vtriuſq; ſtabilitatio. ibi. Dereliquit itaq; ibi ⁊c̄. Circa ꝑmum dr̄. Cōſtituitq; co. ar. dñi de le. q̄ miſtrarēt ī diuerſis obſequijs. ⁊ maxie in laudibꝰ diuinis. iō ſēdit̄. Et recordarent̄ operu; eius ⁊c̄. ſequitur.

f Aſaph ꝑncipem. q2 dauid cōſtituit eū ꝑcētorē.

g Et ſe. eiꝰ çachariā. iſtū eni īſtituit ſuccentorem.

h Canere tuba iugiter. .i. qñ offerebatur iuge ſacrificiū mane ⁊ veſpere.

i Confitemini dño. Hic cōſequēter deſcribit̄ cātici ſiue diuine laudis determinatio. ⁊ accipit̄ ex duobꝰ pſalmis. videlicet 103. ⁊ 95. in q̊ cātico ꝑ ad dei laudē ppl's iſrl' īuitatur ſpāliter. 2º totꝰ mundus generalr̄. ibi. Cantate dño. Circa ꝑmū dr̄. Cōfitemini domino. cōfeſſiōe hūiliatiōis pctā ꝓpria recognoſcēdo. q2 humiliatio diſponit ad efficaciā oratiōis ſm illđ Eccle. 35. Oratio humiliātis ſe nubes penetrabit ⁊c̄. 2º cōfeſſiōe diuine laudis. iō ſubdit̄.

helcana ianitores archē. Porro ſebenias ⁊ ioſaphat ⁊ nathanael: ⁊ amaſai ⁊ zacharias ⁊ banaias ⁊ eliezer ſacerdotes clāgebāt tubiſ corā archa dei: ⁊ obededō ⁊ abias erāt ianitores archē. Igit̄ dauid ⁊ oēs maiores natu iſrl' ⁊ tribuni: ierūt ad deportādā archa; federꝭ de domo obededō cū leticia. Cūq; adiuuiſſet deꝰ leuitas q̄ portabāt archā federꝭ dñi: imolabātur ſeptē tauri ⁊ ſeptē arietes. Porro ⁊ dauid erat idutꝰ ſtola biſſina ⁊ vniūſi leuite: q̄ portabāt archā federꝭ cātoreſq; ⁊ chonenias ꝑnceps ꝓphetie iter cātores. Dauid āt idutꝰ erat ephot lineo. vniūſuſq; iſrl' deducebāt archā federis dñi in iubilo ⁊ ſonitu buccine ⁊ tubis ⁊ cymbalis ⁊ nablis ⁊ citharꝭ ꝯcrepantes. Cūq; ꝑueniſſet archa federꝭ dñi vſq; ad ciuitate; dauid: michol filia ſaul ꝓſpiciēs per feneſtrā vidit regē dauid ſaltātem atq; ludētē: ⁊ deſpexit eū in corde ſuo. XVI.

Atulerunt igitur archā dei ⁊ conſtituerunt ea; in medio tabernaculi qđ tetenderat ei dauid ⁊ obtulerunt holocauſta ⁊ pacifica coram domino. Cumq; compleſſet dauid offerēs holocauſta ⁊ pacifica: benedixit pplo in noīe dñi: ⁊ diuiſit vniūſis ꝑ ſingulos a viro vſq; ad mulierē tortā pānis ⁊ parte; aſſe carnis bubale: ⁊ frixā oleo ſimilā

Cōſtituitq; corā arca dñi de leuitis q̄ miſtrarent ⁊ recordarentur operꝫ eius ⁊ glificarēt atq; laudarent dñ; deū iſrl': aſaph principē ⁊ ſcđm ēius zachariā. Porro iahibel ⁊ ſemiramoth ⁊ iehibel ⁊ mathathiā ⁊ eliab ⁊ banaiā ⁊ obededō: iehibel: ſup organa pſalēij lyras: aſaph autē vt in cymbalis ꝑſonarꝫ: banaiā vo ⁊ aziel ſacerdotes: cānere tuba iugiter coram archa federꝭ dñi. In illo die fecit dauid principē ad ꝯfitēdum dño aſaph ⁊ frēs eiꝰ. Cōfitēmini dño ⁊ iñuocate nomē eiꝰ: notās facite i pplis adinuētiōes eiꝰ. Cātāre ei ⁊ pſāllite ei: ⁊ nārrate oīa mirabilia eiꝰ. laudāte nomē ſcm̄ eius. Letet̄ cor q̄rentiu; dñm. Quērite dñm ⁊ virtutē eiꝰ: q̄rite facie; eiꝰ ſēper. Recordāmini mirabilium eiꝰ q̄ fecit: ſigꝝ illiūs: ⁊ iñdiciorū oris eiꝰ. Semē iſrāel ſui eius: filij iācob electi eiꝰ. Ipē dñs deus noſter in vniūſā terra iudicia eiꝰ. Recordāmini in ſēpiternū pacti eiꝰ: ſermōnis quē ꝑcepit in mille ḡnationes. Quē pepigit cu; abrabā: ⁊ iuramēti illiꝰ cū iſaac. Et cōſtitūit illud iacob in ꝑceptū ⁊ iſrl' in pactū ſēpiternū dicēs: Tibi dābo terrā chanaā: funiculū hereditatis veſtre. Cūm eſſēt pauci numero: parui ⁊ coloni eiꝰ. Et trānſierūt de gēte in gēte: ⁊ de reḡ ad ppl'; altēꝝ. Nō dimiſit q̄nq; cālūniari eos: ſ; icrepāuit ꝓ eis gētes.

k Et iuo. nomē eiꝰ. ciꝰ miām ⁊ gratiā iplorādo. l Notas faci. in ppl'is. ad iuē. eiꝰ. ſ. q̄liter mō mirabili ⁊ iaudito ſaluauit ppl'; eius de egypto. m Cātate ei. ore. n Et pſallite ei. corde.

o Et narra. oīa mira. eiꝰ. q̄ fecit i rubri maris diuiſiōe ⁊ iordanis ſiccatiōe. ⁊ ī alijs factis mirabilibꝰ. p Laudate no. ſcm̄ eius. ꝓ tot bñficijs ab eo collatis. q Letet̄ cor q̄ren. dñm. leticia eni dr̄ q̄ſi laticia eo ꝙ tūc dilatat̄ cor i bono iuuēto. qđ maxie ē in deo. cū ſit bonū īfinitū. r Querite faciē eiꝰ ſp. q2 quāto plus a deuotis īuenit̄. tāto ardētiꝰ plus q̄rit̄. s Recordamini mira. eiꝰ. repetitio ē ſnie ꝑdicte de mirabilibꝰ filijs iſrl's factis. ſic̄ frequēter fit ī cāticis. dicūt̄ tñ mirabilia īquātū recedūt a facl'tate itellectꝰ hūani. t Signorū. īquātū ſūt figure alicuiꝰ futuri. v Et iudicioꝝ. inquātū ſūt punitiua alicuiꝰ maleficij. ſic̄ ſubmerſio egyptioꝝ ī mari rubro ⁊ ſi'lia.

x Semē iſrl' ſui eiꝰ. ſupple lauda deū. y Filij iacob electi eius. idē eni hō fuit iacob ⁊ iſrl'. vt hr̄ Gen̄. 32. ⁊ dr̄ h̄ electꝰ dei. q2 tota generatio ſua fuit electa i. 12. pr̄iarchis. vt dictū fuit. ſ. c. 2. nō ſic āt fuit de iſaac ⁊ abrabā ⁊ pr̄iarchis ꝑcedētibꝰ. z Ipe dñs deꝰ nr̄. ꝑ verā fidē ⁊ culturā. a In vni. ter. iudi. eiꝰ. q. d. l; ſpāli mō dicatur deꝰ ppl'i iſrl'. tñ eiꝰ ꝑtās ſe extēdit ad oēs. b Recordamini i ſempi. pacti eiꝰ. qđ ſit paciū illud poſtea ſubdit̄. c Sermonis quē pce. i mille gene. h̄ accipit nūerꝰ determinatꝰ ꝓ indeterminato. q2 iſtud ꝑceptū factū eſt oībꝰ imitatoribꝰ abrahe ꝑ verā fidē. iō ſubdit̄. d Quē pepigit cū abrabā. Et iuramenti illiꝰ cū iſaac. de iſto iuramēto hr̄ Gen̄. 22. Per memetipm iuraui dicit dñs. qđ factū fuit nō ſolū ꝑꝑ abrabā ſ; ꝓpter iſaac. vñ de pacto cadēte ſub illo iuramento ſubdit̄ ibide;. Poſſidebit ſemē tuū portaſ inimicoꝝ ſuorū. qđ inpletū fuit i poſterꝭ abrahe deſcendētibꝰ ab eo ꝑ iſaac. Et bñdicent̄ i ſemine tuo oēs gentes terre. qđ ipletū ē i xpo ab abraha; ꝑ iſaac ſm carnē deſcēdēte. ⁊ ſic p; ꝙ pactu; ꝑdictū ⁊ ꝑceptū ad oēs fideles ſe extēdūt. e Et cōſtituit illud iacob ī ꝑceptu;. q2 ſic̄ fides ab abrahā deriuata ē ad iſaac. ita ab iſaac ad iacob. ⁊ cōſequēter ad. 12. pr̄iarchas. ⁊ vlteriꝰ ad oēs fideles.

f Tibi dabo ter. chanaan. i hac promiſſiōe ꝑncipalr̄ itelligitur ꝓmiſſio glorie q̄ ē terra viuētiū. q2 cū ꝑmiu; ipſius dei excedat meritu; hūanū. o; ꝙ ſub ꝓmiſſiōe boni terreni ꝑncipaliter itelligat̄ aliqđ bonū ſpūale. ſ. celeſte. q2 actꝰ meritorij precellūt bonis terrenis. ſic̄ diffuſius dictū fuit Gen̄. 15. g Cū eſſent pauci nūero. ſic̄ p; de abrahā Gen̄. 12. vbi vocatꝰ a dño ⁊ ſegregatꝰ ab ifidelibꝰ habuit in comitiua ſua ſarai vxorē ſuā ⁊ loth nepote; ſuū tm̄. excepta familia. Jacob ēt pr̄iarcha deſcendit i egyptū cū. 70. ꝑſonis. vt hr̄ Gene. 46. vel. 75. vt hr̄. Exo. 1. Ex q̊ p; ꝙ tꝑe itermedio qđ fuit ſatis magnū fideles fuerīt i pauco nūero. h Et trāſierūt đ gēte i gētē. q2 abrahā deſcēdit i egyptū ⁊ iđe redijt i terram chanaan. ⁊ iđe i terrā paleſtinoꝝ. Silr̄ iſaac ꝑegrinatꝰ fuit i gerara ſilr̄ iacob i ſyria apud laban. ⁊ iterū de terra chanaan deſcēdit i egyptū. vt p; ex decurſu libri Gen̄. ⁊ ſic tāq; ꝑegrini trāſierūt de gēte ad gētē ⁊ de regno ad regnū. i Non dimi. quēq; calū. eos. reꝑmendo eoꝝ aduerſarios. ſic̄ p; de iſaac ad quē venit rex gerare ad q̄rēdū fedꝰ ⁊ amicitiā cū eo. ductꝰ tiore diuino q̄uis ſui eiꝰ aliq̄s moleſtias paſtoribꝰ iſaac itulifſent. vt hr̄ Gene. 26. ſilr̄ labā iſequēs iacob fuit a deo repſſus ne aliqd durū ꝯ eum ageret Gene. 31. ſilr̄ vicini habitatoꝝ ſychem a deo fuerūt territi ne ꝑſeq̄rent̄ iacob ⁊ filios eiꝰ ꝓpter iterfectionē ſychimitaꝝ Gene. 35. c. k Sed increpauit ꝓ eis reges. q2 pharaonē regē egypti flagellauit ꝓpter vxorē abrahā. vt hr̄ Gene. 12. ⁊ ſilr̄ regem gerare. vt hr̄ Gene. 20. ſilr̄ rex egypti poſt mortem iacob fuit multipliciter flagellatus cum toto regno ſuo ꝑ filijs iſrael quos iniuſte affligebat. vt habetur in Exo.

Nolite tāgere xp̄os meos: ⁊ in ꝓphetis meis nolite malignari. Cantate dn̄o oīs terra: ānūciāte ex die i diē ſalutare ei⁹. Narrate in gentib⁹ gloriā ei⁹: ⁊ in cūctꝭ ppl'is mirabiliā ei⁹. Qꝛ magnus dn̄s ⁊ laudabilis nimis: ⁊ horribilis ſup oēs deos. Oēs eni dij ppl'oꝝ idola: dn̄s āt celos fecit. Cōfeſſio ⁊ magnificentia corā eo: fortitudo ⁊ gaudiū in loco eius. Afferte dn̄o familie ppl'oꝝ: afferte dn̄o gl'iā ⁊ iperiū: date dn̄o gloriā noi ei⁹. Leuate ſacrificiū ⁊ uenite in ꝯſpectu eius ⁊ adorate dn̄ꝫ in decore ſcō. Cōmoueat a facie eius ois t'ra: ipſe eni fūdauit orbē imobilē. Letēt celi ⁊ exultet t'ra: ⁊ dicāt i nationib⁹ dn̄s regnauit. Tonet mare ⁊ plenitudo ei⁹: exultēt agri ⁊ oīa q̄ i eis ſūt. Tūc laudabūt ligna ſalt⁹ corā dn̄o: qa uenit iudicare t'rā. Cōfitemini dn̄o q̄m bon⁹: q̄m i et'num miſericordia eius. Et dicite: ſalua nos de⁹ ſaluator noſter ⁊ congrega nos: ⁊ erue de gētib⁹: vt ꝯfiteamur noi ſcō tuo: ⁊ exultem⁹ i carminib⁹ tuis. Bn̄dict⁹ dn̄s de⁹ iſr'l ab et'no vſqꝫ i et'nū: ⁊ dicāt oīs ppl's amē ⁊ hymnū deo: Dereliqt itaqꝫ ibi coram archa federꝭ dn̄i aſaph ⁊ fr̄es ei⁹: vt miniſtrarēt i cōſpectu arche iugit' p ſingulos dies ⁊ vices ſuas. Porro obededom ⁊ fratres ei⁹ ſexaginta octo: ⁊ obededom filium idithun ⁊ oza / ꝯſtituit ianitores. Sadoch autem ſacerdotem ⁊ fratres eius ſacerdotes coram tabernaculo dn̄i i excelſo quod erat in gabaon: vt offerrent holocauſta domino ſuper altare holocauſtomatis iugiter mane ⁊ veſpere: iuxta omnia que ſcripta ſūt in lege domini quam precepit iſraeli. Et poſt eum: heman ⁊ idithun ⁊ reliquos electos: vnūquēqꝫ vocabulo ſuo ad confitendum domino: quoniam in eternum miſericordia eius. Heman quoqꝫ ⁊ idithun canentes tuba ⁊ quatientes cymbala ⁊ omnia muſicorum organa ad canendum domino. Filios autem idithun fecit eſſe portarios. Reuerſuſqꝫ eſt omnis ppl's i domum ſuam: ⁊ dauid vt benediceret etiam domui ſue. XVII.

a Nolite tā. chri. meos. vocant' āt hic patriarche xp̄i. i. vncti. ſ. vnctiōe gr̄e. vl' qꝛ de ipis exierūt reges ⁊ ſacerdotes q p vnctionē iſtituebāt' i lege. b Et i pphetis meis nolite malignari. habuerāt eni p̄riarche ſpm̄ ppheticū. vt pꝫ de abrahā Gen̄. 15. ⁊ de iſaac. Gen̄. 27. ⁊ de iacob Gene. 49. c Cātate dn̄o. h' pn̄r dauid i cātico iuitat ad dei laudē oēs generaliter. ⁊ p' ponit' iſta inuitatio. 2° ſubdit' qdā additio. ibi. Et dicite. Circa pmū dicit'. Cātate dn̄o ois terra. i. oēs habitātes i terra. ⁊ accipit' hic continēs p cōtento.

d Annunciate ex die i diē ſalutare ei⁹. ſal⁹ eni corporal' ⁊ ſpūalis oiuz depēdet a deo continue. et iō dꝫ recognoſci quottidie. e Narrate i gē. q̄ n̄ ſūt de filijs iſr'l. f Gl'iā eius. i. maieſtatē ſue ptātis. iō ſ'bdit'. g In cū. po. mira. ei⁹. q̄ fec educēdo filios iſr'l ð egypto ⁊ i terrā pmiſſiōis inducēdo. h Quia magn⁹ dn̄s ⁊ lau. ni. eſt eni magnitudinis ⁊ bonitat'l infinite. ⁊ iō n̄ pōt ab itellectu creato cōphendi nec p ꝯñs q̄tuꝫ laudabil' ē laudari. pp qd̄ dr̄ Eccle. 43. Bn̄dicētes dn̄ꝫ exaltate illū q̄tū poteſtis. maior ē eni oī laude. i Et hor. ſu. oēs deos. hoib⁹ mal' qs pōt p volūtate ſua punire. nō aūt ſic pn̄t dij falſi. iō ſubdit'.

k Oēs eni dij po. ido. i. qdā ꝯficta ⁊ vana nullā potētiā hn̄tia.

l Dn̄s āt ce. fe. vt hr̄ Gene. i. m Cōfeſſio ⁊ ma. co. eo. qd̄ pōt exponi dupl'r. vno mō ð celo empyreo. vbi ē habitatio dei ⁊ ſcōrū ſpāli mō. lꝫ ſit vbiqꝫ p eſſentiā ꝑſentiā ⁊ potētiā. ibi āt corā deo ē ꝯfeſſio diuine laudis. qꝛ ibi ē laus iugl' ⁊ magnificētia dei. vbi magis relucet q̄ alibi. n Fortitudo ⁊ gau. qd̄ ē ð bono ꝑſenti. bonū āt diuinū ꝑſentialr' hr̄ ibi. Alio mō pōt exponi de tēplo ſeu tabernaculo vbi erat archa ⁊ ppitiatoriū qd̄ erat q̄ſi ſedes dei. vt dictū fuit Exo. 25. ibi eni erat ꝯfeſſio pctōꝝ. ⁊ magnificentia diuine laudis p ſacerdotes ⁊ leuitas pctā ppria ac ppl'i ⁊ magnificētiā dei cōfitētes. Fortitudo. qꝛ deus erat ꝓtector ⁊ defenſor ſpālis illi⁹ loci ſm q̄ heliodorus h' expt⁹ dixit. 2. Macha. 3. Ille q i cel' hꝫ habitationem viſitator ⁊ adiutor ē loci ⁊c̄. Et gaudiū. qꝛ ſacerdotes deuoti ibi gaudebāt i dn̄o.

o Afferte dn̄o fa. ppl'oꝝ. i. oiuz gētiū. p Gloriā ⁊ iperiū. cōfitētes ei⁹ maieſtatē ⁊ dominiū ſup oēs creaturā. q Leua. ſacri. i. apportate leuādū qꝛ portabant' ſacrificia ad locū diuini cult⁹ q̄ ſacrificia leuabāt' ſup altare a ſacerdotib⁹. r Et venite i cōſpectu ei⁹. qꝛ ſacrificia offerebāt' i atrio qd̄ erat corā tabernaculo ſeu tēplo vbi dicebat' de⁹ habitare ſpāli mō. lꝫ enim alie natiōes a iudeis nō itrarēt locū vbi ſacrificia offerebant' i altari holocauſtoꝝ. tn̄ bn̄ p eis offerebant' ibi ſacrificia. vt hr̄. i. Macha. 7. s Et adorate dn̄m i decore ſcō. ⁊ nō ſic hypocrite q adorāt i decore nō ſcō. qꝛ lꝫ exteri⁹ habeāt decorē religioſitatis. nō tn̄ ſubeſt veritas ſanctitatis. t Cōmoueat' a facie illius ois terra. i. oēs inhabitātes terrā faciant ei reuerentiam.

v Ipſe eni fūdauit orbē im. qd̄ pōt dupl'r itelligi. Uno mō q̄tū ad motū localē. lꝫ eni i aliqb⁹ ptib⁹ orbis ſit mot⁹ local'. vtpote i elemētis ⁊ mixtis i qb⁹ ē mot⁹ rect⁹ ⁊ in orbib⁹ celeſtib⁹ q circulariter mouet'. tn̄ celū empyreū q ē ſupm⁹ orbis ⁊ terra q̄ eſt circa cētrū ſūt imobilia. ⁊ p h' hꝫ orbis quādā imobilitatē ſm totū. lꝫ aliq ptes moueāt'. Alio mō quātū ad mutationē de eē ad nō eē. qꝛ lꝫ orbis icepit eē p creatiōꝫ. durabit tn̄ i eternū. ⁊ ſꝫ h' hꝫ imobilitatē.

x Letēt ce. i. āgeli ⁊ ſci habitātes in gl'ia celeſti. y Et exul. ter. i. hoies terreni. Uel celi ad l'rāꝫ. q dicūt' metaphorice letari qn̄ aere ſerenato appet facies celi clara ⁊ lucida. ⁊ p oppoſitū turbari qn̄ obſcuris nubib⁹ ⁊ tēpeſtatib⁹ obtegit'. Et exultet terra. q dr̄ h' mō exultare qn̄ icipit renaſcētia pducere. z Tonet ma. ⁊ ple. ei⁹. ex ml'titudie .n. aqꝛ i mari exn̄tiū ð facili ml'tiplicant'. vn̄ ⁊ colliduntur ad rupes in mari ⁊ littore exn̄tes. ⁊ ēt ad iuicē ⁊ ide generat' ſon⁹ q vocat maris rugit⁹ ⁊ hꝫ ſilitudinē tonitrui. a Exul. agri ⁊c̄. dicūtur āt agri metaphorice exultare qn̄ i eis apparēt flores ⁊ herbe. ſic ⁊ pratū dr̄ ridē. b Tūc lau. lig. ſal. dicūt' āt metaphorice laudare in q̄tū folia ⁊ cetera q̄ pducūt potētiā ⁊ ſapiāꝫ dei oſtēdūt. Inducūt' āt iſta iſēſibilia ad dī laudē i cātico qꝛ ſunt hoib⁹ mā diuine laudis. iq̄tū qcqd ē pl'chritudis ⁊ bōitat'l i eis r'ducēdū ē i gl'iāꝫ ꝯditor'l. ſꝫ q̄ dr̄ Sap. 13. A magnitudie ſpēi ⁊ creature ſpāl'r poterat cognoſcibil'r creator horꝫ videri. ⁊ p ꝯñs laudari. c Quia ve. iu. ter. iſtō iducit' p cā p dcē laudis diue. ſi. n. puidētia dei tm̄ ſe extēderet ad celeſtia et nl'lo mō ad iſta iferiora gnābilia ⁊ cōruptibilia ſꝫ q̄ dixer'it aliqi qꝫ pſona dr̄ Job. 13. Nubes latibulū ei⁹ nec n̄ra ꝯſiderat circa cardines celi. pābulat pl'chritudo ⁊ bōitas q̄ ſūt i iſtis iferiorib⁹ n̄ eēnt r'ducēde i laudē ⁊ gl'iāꝫ ſapie diue. ſꝫ qꝛ ei⁹ ſapia ⁊ puidētia ad oia ſe extendūt q̄tūcūqꝫ minia. iō qcqd pl'chritudis ⁊ bōitat'l ē i eis reducit' i laudē diuā. ⁊ pp h' dr̄ h'. Qꝛ vēit iudicare terrā. q. d. qꝛ iudiciū ſue diſcretiōis ⁊ puidētie ſe extēdit vſꝫ ad elemētū terre qd̄ ē ifimū. iō oia p dcā i laudē ⁊ gl'iāꝫ dei ſūt reducēda. Alio mō expōit' q̄ p iſta iſēſibilia p dcā itelligūt' iuſti ſimplices q hēbūt māꝫ leticie ⁊ laudis i vltio aduētu iudicis ſꝫ q̄ dic ſaluator diſcipul' ſuis Luc. 21. loqndo ð ſignis pcedētib⁹ iudiciū futuꝝ. His āt fieri incipiētib⁹ reſpicite ⁊ leuate capita vr̄a. i. exhilarate corda ſꝫ q̄ dic beat⁹ Hre. ſup locū iſtuꝫ. d Cōfi. dn̄o q̄m bo. h' i fine reſumit' pn⁹ cātici. lꝫ v'ba aliql'r mutēt' ſicī cātilenis i fine pncipiū repetit'. e Et dicite ⁊c̄. ſꝫ aliqs iſta additio fcā fuit ab ipo dd. qꝛ lꝫ tpe ei⁹ filij iſr'l nō eēnt captiuati nec p orbē diſpſi nec p ꝯñs ꝯgregādi. tn̄ ſpū pphico puidit iſta fieri ð futuro p theglat phalaſar ⁊ ſalmanaſar reges aſſyrioꝝ ⁊ p nabuchodonoſor regē babylōis. vt hr̄. 4. Re. iō p⁹ cāticū pdictū iſtō addidit ad ipetrādū ꝯgregatiōꝫ diſpſiōis ⁊ captiuitatis future. ſꝫ alios vō iſta additio poſita fuit ab Eſdra ſcriptore h⁹ libri q i reditu captiuitat'l babylōice fuit ſacerdos ⁊ doctor ppl'i. vt hr̄. i. Eſdre. ⁊ qꝛ tūc ml'ti de filijs iſr'l erant adhuc diſpſi i natiōib⁹. iō p ipoꝝ ꝯgregatiōe addidit h' eſdras in fine pdicti cātici qd̄ a leuit'l i tēplo 2° cātabat'. f Et di. ois po. amē. i. ſic fiat.

g Et hymnū deo. i. laudē. h Dereliqt. h' pn̄r deſcribit' pdictoꝝ ſtabilitio. qꝛ dauid nō ordinauit pdicta tm̄ ad horā ſꝫ ēt p futuro. iō ſeq̄r. i Ut miniſtrarēt i cōſpectu arche iugiter. cū h' ēt ordiauit q̄ fieret cult⁹ diuin⁹ i loco vbi adduxerat archam. qꝛ ibi remāſerat tabernaculū qd̄ fecerat moyſes: ⁊ altare holocauſtoꝝ. ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄.

k Sadoch āt ſacerdotē ⁊ fr̄es ei⁹ ⁊c̄. ⁊ pꝫ l'ra. l Reuerſuſqꝫ ē ois ppl's. q nō erat deputat⁹ ad miſtrādū corā archa i hierl'm vel i tabernaclō moyſi i gabaō. m Et da. vt bn̄. i. bn̄faceret. n Do. ſue. i. familie ſicut fecerat aliis. vt pdcm̄ ē i pnci. h⁹. c. Ca. XVII.

a C Um aũt habi. Deſcripta de uotõe dauid i. arche dñi veneratio ne. Hic o͞nr põit ei⁹ duo tio i tẽpli edificatiõe hũit. n. volũtatẽ pfe/ ctã ip: edificãdi. ſʒ fu it phibit⁹ a dño ⁊ dila ta fuit h̾ edificatio vſ qʒ ad tps ſalomõis fi ly ſui. verũtñ dauid magnã ptẽ mãc ppa/ uit. p̄ q̃ ipi⁹ dauid dñ/ dit ſciñ ppoſitũ ad tẽ pli edificatiõʒ. z° ipi⁹ ſtudiũ circa mãc ppa tiõʒ. c. zz. Pria i tres qꝛ p̄ circa h̾ põit d̾cla ratio ſci ppoſiti ad tẽ pli edificationẽ. z° di latatio ſui ipery per aduerſarioꝝ depſſio nẽ. c. 18. 3° pcuſſio po/ puli pp dauid elatio nẽ. c. zi. Diuiſio ãt p̄/ ſentis ca. ⁊ ei⁹ ſnia pa tẽt ex dictl. z. Re. 7. exceptis q̃ ſequũt̃.

b Nunqd locut⁹ ⁊c. z. Reg. 7. dr̃. Nũqd loquẽs locut⁹ ſum ad vnã de tribubus iſrl̾. Dicendũ q̷ qlibet iu dex iſrl̾ fuit d̾ aliqua tribu iſrl̾. vt pʒ ex de curſu libri Judicũ. ⁊ qlibet coꝝ tũc tpis i ſua tribu erat pncipa lis. ⁊ iõ idẽ ẽ loq̃ h̾ vni iudicũ ⁊ vni tribuũ.

c Et dedi lo. po. meo iſrl̾. z. Reg. 7. dr̃. Et ponã locũ pp̄lo meo iſrl̾. Dicẽdũ q̷ locus vbi fuit fũdatũ tẽplũ p ſalomonẽ iam erat ſub ptãte dauid. quia hoꝛnã cui⁹ erat ipi da uid erat ſubiect⁹. ⁊ iõ h̾ loq̃r de⁹ p modũ p̄ teriti. Et dedi locum pp̄lo meo iſrael. tñ tẽ plũ adhuc nõ erat ibi edificatũ nec fũdatũ ⁊ pp h̾ loq̃r de⁹ p mo duʒ futuri. 3. Reg. 7. dicens. Et ponam lo cuʒ ⁊c. Vel põt dici ⁊ meli⁹ q̷ loq̃r h̾ de fu turo p modũ p̄teriti pp certitudinẽ ipleti onis v̾bi diuini. qꝛ ita erat cert⁹ d̾ futuro ac ſi iã eſſet preteritũ.

Capitulũ. XVIII.

d F Actũ ẽ ãt. h̾ o͞nr d̾ſcribit̃ dilatatio im perii ipi⁹ dauid p ad/ uerſarioꝝ ſuoꝝ de pſſionem. Circa q̃d p̄ ponit̃ debellatio ad/ uerſantiũ. ſecũdo pu nitio iniuriantium. ca. 19. Diuiſio autem ⁊ ſententia huius ca.

C Um aũt hitaret dauid i do mo ſua: dixit ad nathan p̄/ phetã. Ecce ego hito in do/ mo cedrina: archa aũt feder̃ dñi ſub pellib⁹ ẽ. Et ait nathã ad dauid. oĩa q̃ in corde tuo ſũt fac: dñs. n. tecũ ẽ. Igit̃ nocte illa fact⁹ eſt ſmo dñi ad nathã dicẽs. Vade ⁊ loq̃re dauid ſ/ uo meo: Hec dic̃ dñs. Nõ edificab tu mihi domũ ad hitãdũ. Neqʒ eniʒ mãſi i domo ex eo tpe quo eduxi iſrl̾ d̾ t̾ra egypti vſʒ ad diẽ hãc: ſʒ fui ſẽp mutans loca tabnaculi ⁊ i tẽtorio ma nenſ cũ oĩ iſrl̾. Nunqd locut⁹ ſũ ſaltẽ vni iudicũ iſrl̾ qb⁹ p̄cepaʒ vt paſce/ rẽt pp̄lm meũ ⁊ dixi: q̃re nõ edifica/ ſti mihi domũ cedrinã? Nunc itaqʒ ſic loq̃r̃ ad ſuuʒ meũ dauid. Hec di cit dñs exercituũ. Ego tuli te cũ i pa ſcuis ſeq̃rer̃ gregẽ vt eſſes dux pp̄li mei iſrl̾: ⁊ fui tecũ quocũqʒ p̃rexiſti: ⁊ iterfeci oẽs inimicos tuos corã te feciqʒ tibi nomẽ quaſi vni⁹ magꝝ q celebrãt̃ i t̾ra. Et d̾di lõcũ pp̄lo meo iſrl̾. Plãtabit̃ ⁊ hitabit in eo: ⁊ vlt̃ nõ mouebit̃: nec filij iniqtat̃ atẽent eos ſic a principio: ex dieb⁹ qb⁹ dedi iudices pp̄lo meo iſrl̾: ⁊ hũiliaui vni ũſos inimicos tuos. Annũcio q̃ tibi q̷ edificatur⁹ ſit tibi dñs domũ. cũqʒ ipleuer̃ dies tuas vt vadas ad p̃res tuos: ſuſcitabo ſemẽ tuũ p⁹ te q̃d d̾ erit d̾ filijs tuis ⁊ ſtabiliã regnũ ei⁹. Ipe edificabit mihi domũ: ⁊ firmabo ſo liũ ei⁹ vſqʒ in et̾nũ. Ego ero ei i p̃reʒ: ⁊ ipſe erit mihi i filiũ: ⁊ miaʒ meã ñ auferã ab eo ſicͣ abſtuli ab eo q añ te fuit. Et ſtatuã eũ in domo mea: ⁊ in reg̃ meo vſqʒ in ſẽpiternũ: ⁊ thron⁹ ei⁹ erit firmiſſim⁹ in ppetuũ. Juxta oĩa v̾ba h̾: ⁊ iuxta vniũſã viſionẽ iſtã ſic locut⁹ eſt nathã ad dauid. Cũqʒ veniſſet rex dauid ⁊ ſediſſʒ corã dño dixit. qs ego ſũ dñe de⁹: ⁊ q̃ domus mea: vt preſtares mihi talia? Sʒ ⁊ h̾ paꝝ mihi ẽ in ꝯſpectu tuo. Jõqʒ lo/ cut⁹ es ſup domũ ſui tui ẽt i futuꝝ: ⁊ feciſti me ſpectabilẽ ſup oẽs hoies. Dñe de⁹ me⁹ q̃d vlt̃ adderẽ põt d̾d: cũ ita glificauer̃ ſuũ tuũ: ⁊ cognoueris eũ? Dñe ppt̃ famulũ tuũ iuxͣ coꝛ tuũ feciſti oẽs magnitudinẽ hãc ⁊ nõ cẽ voluiſti vniũſa maglia. Dñe ñ ẽ ſilis tui: ⁊ nõ eſt ali⁹ de⁹ abſqʒ te ex oibus quos audiuim⁹ aurib⁹ nr̃is. Quiſ. n. eſt ali⁹ vt pp̄ls tu⁹ iſrl̾: gẽs vna i t̾ra ad quã p̃rexit de⁹ vt libaret ⁊ faceret pp̄lʒ ſibi: ⁊ magnitudiẽ ſua atqʒ t̾ro rib⁹ eijceret natiões a facie ei⁹ quã d̾ egypto libarat? et poſuiſti pp̄lʒ tuũ iſrl̾ tibi i populuʒ vſqʒ i eternũ: ⁊ tu dñe fact⁹ es de⁹ ei⁹. Nũc igit̃ dñe ſer mo quẽ locut⁹ es famulo tuo ⁊ ſ̾ do mũ ei⁹ ꝯfirmet̃ i ppetuũ: ⁊ fac ſic̃ lo cut⁹ es: p maneatqʒ ⁊ magnificet̃ no mẽ tuũ vſqʒ i ſẽpit̾nũ: ⁊ dicat̃ dñs ex ercituũ de⁹ iſrl̾: ⁊ dom⁹ d̾d ſui ei⁹ p̄ manẽs corã eo. tu. n. dñe de⁹ me⁹ re/ uelaſti auriculã ſui tui vt edificares ei domũ ⁊ iccirco iuenit ſu⁹ tu⁹ fidu ciã vt oꝛet corã te. nũc q̃ dñe tu eſ d̾s ⁊ locut⁹ es ad ſuũ tuũ tãta b̾n̾ficia: ⁊ cepiſti bñdicẽ domui ſui tui vt ſit ſẽ per corã te. Te. n. dñe bñdicẽte bñdi cta erit i perpetuũ. XVIII.

F Actũ ẽſt ãt p⁹ h̾ vt pcuteret d̾d philiſtiĩ ⁊ hũiliaret eos: ⁊ tolleret geth ⁊ filiãs ei⁹ d̾ mãu phi liſtiĩ: pcuſſitqʒ moab ⁊ fierẽt moabi te ſui d̾d: offerẽtes ei munera. Eo tpe pcuſſit d̾d ẽt adadezer regẽ ſoba regionis emath qñ p̃rexit vt dilata/ ret ipiũ ſuũ vſqʒ ad flumẽ euphratẽ. Cepit q̃ d̾d mille q̃drigas ei⁹ ⁊ ſeptẽ milia eqtũ: ac. xx. milia viroꝝ peditũ Subneruauitqʒ oẽs equos curruũ: except̃ cẽtũ q̃drigis q̃s reſuauit ſibi Superuenit ãt ⁊ ſyr⁹ damaſcen⁹ vt au xiliũ p̄beret adadezer regi ſoba. Sʒ ⁊ hui⁹ pcuſſit d̾d. xxij. milia viroꝝ. Et poſuit milites i damaſco: vt ſyria quoqʒ ſuiret ſibi ⁊ offerret munera. Adiuuitqʒ eũ dñs in cũct̃ ad q̃ p̃rexe rat. Tulit quoqʒ dauid pharetras aureas q̃s hũerãt ſui adadezer: ⁊ at tulit eas i hierl̾ʒ: necnõ d̾ thebath ⁊ chun vrbib⁹ adadezer eris plimũ: de quo fec̃ ſalomõ mare eneũ ⁊ colum nas ⁊ vaſa enea. Nõ cũ audiſſʒ thou rex emath pcuſſiſſe vʒ d̾d oẽʒ exerci tũ adadezer reg̃ ſoba miſit adurã fi liũ ſuũ ad regeʒ d̾d vt poſtularet ab eo pacẽ ⁊ ꝯgtularet̃ ei eo q̷ pcuſſiſſʒ ⁊ expugnãſſet adadezer. Aduſari⁹ qp pe erat thou adadezer. Sʒ ⁊ oĩa va ſa aurea ⁊ argẽtea ⁊ enea ꝯſecrauit d̾d rex dño cũ argẽto ⁊ auro q̃d tule rat ex vniũſ gẽtib⁹: tã d̾ idũea ⁊ mo/ ab ⁊ filijs ãmõ q̃ʒ d̾ philiſtijʒ ⁊ ama/ lech. abiſai v̾o fili⁹ ſaruie pcuſſit edõ i valle ſalinaꝝ. x. ⁊ octo milia: ⁊ ꝯſti tuit i edõ p̄ſidiũ vt ſuirʒ idumea d̾d Saluauitq̷ dñs d̾d i cũct̃ ad q̃ p̃re/ xerat. Regnuit q̃ d̾d ſ̾ vniũſũ iſrl̾: ⁊ faciebat iudiciũ atq̷ iuſticiã cuncto pp̄lo ſuo. porro ioab fili⁹ ſaruie erat ſup exercitũ: ⁊ ioſaphat fili⁹ abilutb a cõmẽtarijs. ſadoch ãt fili⁹ achitob ⁊ abimelech fili⁹ abiathar ſacẽdotes ⁊ ſiſa ſcriba. banaiaſ quoqʒ fili⁹ ioia de ſ̾ legiões cerethi ⁊ felethi. Porro filij dauid primi ad manũ reg̃. XIX.

is. patet ex di/ ctis. z. Regum s. ca. exceptis q̃ ſequuntur.

e Et tol. geth. nomen ẽ vnius ciuitatis phili/ ſtinoꝝ de quit q̷ principalib⁹. vt patet. i. Re/ gum. 6.

f Et filias eius. i. vil las ei adiacẽtes ⁊ ſubditas.

g Cepit q̃ da/ uid mille q̃dri/ gas eius ⁊ ſeptẽ milia equitum ac viginti milia viroꝝum pedi/ tum. z. Reg. 8. dicit̃. Et captis dauid ex parte eius mille ſepti gentis equitib⁹ ⁊ viginti milib⁹ peditum ⁊c. di/ cendum q̷ non eſt cõtradictio. quia minoꝛ nu/ merus includi/ tur in maioꝛi. ⁊ ideo ſi fuerunt ſepteʒ milia eq tũ. vt h̾ dicitur. fuerũt etiã mil le ſeptingẽti. vt dicitur ibi. ſed h̾ maioꝛ nume rus exprimit̃. ⁊ ibi minoꝛ. qꝛ nõ ponit̃ ibi pciſe numerus alios excludendo.

h Sʒ ⁊ hui⁹ p/ cuſſit dauid vi/ giti milia viro/ rũ. z. Reg. 8. dr̃ zz. milia. ⁊ eo/ dẽ mõ ſoluit̃ ſi/ cut ⁊ p̄cedẽs. et qꝛ ſcriptura nõ curauit h̾ expri mere duo mi/ lia q̃ erãt vltra ſũmã pncipalẽ.

i Abiſai v̾o fili us ſaruie pcuſ. edom i valle ſa linaꝝ. z. Re. 8. h̾ attribuit̃ ipſi d̾d. Dicendũ q̷ attribuit̃ d̾d ſic̃ regi. abiſai v̾o ſi cut duci vnius aciei q̃ fecit qd notabile in illa victoꝛia.

k Porro fi. da. pmi ad ma. re. qꝛ erãt primi in honoꝛibus. ⁊ iõ vocãt̃ ſacerdo/ tes. z. Regũ. 8. i. maioꝛes inter illos qui aſſiſte bãt regi dauid.

a O Ccidit āt. Hic pñr ō ſcribit pūitio iiuriātiū dauid ⁊ p̄ ōſcribit illatā iniuria. z° vidicta de bita.ibi. Qđ cū audiſſet dauid. ⁊ hec ps diuidit in duas ptes.q2 p̄ deſcribit debellatio auxiliātiū filijs āmō q da uid iiuriati fuerāt z°pūitio filioꝝ am mon q iniuriā fece rāt. z° icipit a pnci pio.zo.c.ſnia āt hꝰ ca.19. pȝ ex dictl.z. Re.io.c.exceptl q̄ ſequūt. b Et pci.tu.⁊c.aliq libri hūt vſqȝ ad iguia. ſnia tñ ē q̄ illa ps veſtiū fuit pciſa q̄ a natibꝰ ōſcēdebat iferiꝰ.ita q̄ appare bāt coꝝ turpia.

c Cōduxe.trigin. milia curuū.i.3z. milia hominū pu gnātiū i curribus. Sciēdū tñ q̄ n̄ fu erūt tot pugnātes i curribꝰ.q2 in vni uerſo nō fuerūt ni ſi.3z.milia.peditet cū alijs cōputādo. vt pȝ.z.Re.io.ſed q2 pugnātes in cur ribꝰ erāt pncipales iō ſub nūero coꝝ alij h̄ ponunt ⁊ ab eis denoiānt.

d Et re.mo.cū po. eiꝰ.iſte ppl's nō ōti net i nūero pdicto q2 ab iſto habuert mille viros vltra 3z.milia pdicta.vt pȝ.z.Regum.io.

e Sophat aūt pn. mi.ada. iſte vocat ſobal.z.Regū. io. q2 talia noia variā tur frequēter i pn cipio vel in fine.vt al's dictum eſt.

f Et iterfe.da.de ſyris ſep.mi.cur.⁊ q̄dra.mi.peditū3. z.Regū.io.dr̄. Et occidit dauid ō ſy ris ſeptingētos cur rus.⁊.4o.milia eq tū.Ad cōcordātiā hꝰ dicēdū q̄ ibi fu erūt ſeptingēti cur rus tm̄.vt ibi dr̄.ſȝ i q̄libet curru decē pugnatores. et ſic erāt ibi ſeptē milia hoīu3 pugnātiū in curribꝰ q dicunt h̄ ſeptē milia curruū .i.i curribꝰ pugnan tiū.co mō q̄ ſupra dictū ē.fuerunt et

A Ccidit autē3 vt moreret naas rex filioꝝ āmō: ⁊ re gnaret anō filiꝰ eiꝰ p co. Dixitq3 dauid: Faciā miſicordiā cū anō filio naas. Preſtitit.n.mihi pr̄ eiꝰ miſicordiā. miſitq3 dauid nūcios ad ɔſoládū eū ſup morte pr̄is ſui. Qui cū pueniſſēt in terrā filioꝝ āmō vt ɔſolarent anon: dixerūt pricipes filioꝝ āmon ad anon. Tu forſitā putas q̄ dauid honoꝝ cā in prēm tuū miſerit q ɔſolarent te: nec aiaduertis q̄ vt explorēt ⁊ iueſtigēt ⁊ ſcrutēt terrā tuā venerit ad te ſui eiꝰ. Igiť anō pueros dauid decaluauit ⁊ raſit. ⁊ pcidit tunicās eoꝝ a natibus vſq3 ad pedes ⁊ dimiſit eos. Qui cū adiſſēt ⁊ h̄ mādaſſent dauid: miſit in occurſū eoꝝ. Grādē eni ɔtumeliā ſuſtinuerūt: ⁊ pceperat vt manerēt in hiericho donec creſceret barba eoꝝ: ⁊ tūc reūterent. Uidētes āt filij āmon q̄ iniuriā feciſſēt dauid tā anō q̄3 reliquꝰ ppl's miſerūt mille talēta argēti: vt ɔducerēt ſibi de meſopotamia ⁊ de ſyria maacha: ⁊ de ſoba currus ⁊ eqtes. Cōduxerūtq3 trigintāduo milia curruū ⁊ rege3 maacha cū pplō eiꝰ. Qui cu3 veniſſēt caſtrametati ſūt e regione medaba. Filij quoq3 āmō ɔgregati de vrbibꝰ ſuis venerūt ad bellū. Qđ cū audiſſ3 dauid: miſit ioab ⁊ oē3 exercitū viroꝝ fortium. Egreſſiq3 filij āmō direxerūt aciem iuxͣ portā ciuitatꝭ. Reges āt q ad auxiliū eꝰ venerāt ſepati i agro ſteterūt. Igiť ioab itelligēs bellū ex adūſo ⁊ poſt tergū ɔ̄ ſe fieri elegit viros fortiſſimos ō vniūſo iſrael ⁊ perexit ɔ̄ ſyꝝ. Reliq̄3 āt ptē ppl'i dedit ſub manu abiſai fratꝭ ſui ⁊ perexerūt ɔ̄ filios āmō. Dixitq3. Si vicerit me ſyrꝰ auxilio eꝭ mihi: ſi āt ſupauerit te filij āmon ero tibi i pſidiū. Cōfortare ⁊ agamꝰ virilr̄ p pplō nr̄o ⁊ p vrbibus dei nr̄i. Dn̄s āt qđ in ɔſpectu ſuo bonū eſt faciat. Perrexit ğ ioab ⁊ ppl's q cū eo erat cōtra ſyrum ad pliū ⁊ fugauit eos. porro filij āmon vidētes q̄ fugiſſet ſyrꝰ ipi quoq3 fugerūt abiſai frē3 eiꝰ: ⁊ ingreſſi ſūt ciuitate3. Reūſuſq3 eſt etiā ioab i hierl'm. Uidēs āt ſyrꝰ q̄ cecidiſſet corā iſrl': miſit nūcios ⁊ adduxit ſyrū q erat trās fluuiū. Sophat aūt priceps militie adadezer erat dux eoꝝ. Qđ cu3 annūciatū eēt dauid: cōgregauit vniūſu3 iſrl': ⁊ trāſiuit iordanē: ⁊ irruitq3 i eos ⁊ direxit ex adūſo aciem illis cōtra pugnātibꝰ. Fugit aūt ſyrꝰ iſrl'. Et iťfecit dauid ō ſyris ſeptē milia curruū: ⁊ q̄dragita milia peditū ⁊ ſophat exercitus pricipē. Uidētes aūt ſui adadezer ſe ab iſrl' eē ſupatos: tranſfugerunt ad dauid ⁊ ſuierunt ei. Noluitq3 vltra ſyria auxiliū prebere filijs ammon. XX.

F Actū3 ē aūt poſt āni circulū eo tpe quo ſolēt reges ad bella procedere: ɔgregauit ioab exercitū ⁊ robur militie: ⁊ vaſtauit terram filioꝝ āmon. Perrexitq3 ⁊ obſedit rabba. Porro dauid manebat i hieruſalē qñ ioab pcuſſit rabba: ⁊ ō ſtruxit eā. Tulit aūt dauid coronā melchon de capite eiꝰ ⁊ inuenit i eā auripōdo talētū ⁊ pcioſiſſimas gēmas: fecitq3 ſibi idē diadema. Manūbias quoq3 vrbis plurimas tulit: ppl'm aūt q erat i ea eduxit: ⁊ fec̄ ſup eos tribulas: ⁊ trahas: ⁊ ferrata carpēta trāſire: ita vt diſſecarētur ⁊ ɔterētur. Sic fecit dauid cūctis vrbibꝰ filioꝝ āmon: ⁊ reūſus ē cu3 omni pplō ſuo i hierl'm. Poſt h̄ initū eſt bellū i gazer adūſu3 philiſteos: in quo pcuſſit ſobochai vſathites ſaphai de genere raphaī3: ⁊ hūiliauit eos. Aliud quoq3 bellu3 geſtū ē adūſus philiſteos: in quo pcuſſit adeodatꝰ filiꝰ ſaltus bethleemites frāťrē goliath gethei: cuiꝰ haſte lignū erat q̄ſi liciatoriū texētiū. Sed ⁊ aliud bellu3 accidit i geth: i quo fuit homo lōgiſſimus ſenos hn̄s digitos.i.ſil' vigītiq̄tuor q ⁊ ipe de raphai fuerat ſtirpe generatꝰ. Hic blaſphemauit iſrl' ⁊ pcuſſit eū ionathan filiꝰ ſamaa fr̄is dauid. Hi ſunt filij rāphai i 3eth q cecciderūt i manu dauid ⁊ ſuoꝝ eiꝰ. XXI.

C Onſurrexit autē ſathan ɔtra iſrl': ⁊ icitauit dauid vt numeraret iſrl'. Dixitq3 dauid ad ioab: ⁊ ad principes ppl'i. Ite ⁊ numerate iſrl'a berſabee vſq3 dā. ⁊ afferte mihi numerū vt ſciā. Rn̄ditq3 ioab: Augeat dn̄s ppl'3 ſuū cētuplu3 q̄3 ſunt. Nōne dn̄e mi rex oēs ſui tui ſt? Quare hoc querit dn̄s meus qđ i peccatū reputeť iſraeli? S3 ſermo regis magis pualuit. Egreſ

ibi viginti milia peditū. ⁊.4o.milia eqtū.ſ3 equi teſ h̄ taceť q ibi expmūť ⁊ ecōuerſo pediteſ ibi taceť q h̄ expmūť.q2 illud qđ in vno loco ſcripture omittiť. i alio frequēter ſuppleť. ſicpȝ i decurſu euāgelioꝝ.⁊ eodē mō in libris Paral'.⁊ in libris Regū. Ca.XX.

g F Actū ē āt. Hic pñr ōbellatl adiutoribꝰ filioꝝ āmō pōiť puitio ipoꝝ.⁊ z° ſbiūgiť narratio triū belloꝝ dauid famoſoꝝ. ibi. Poſt hec initū ē bellū. ſnia āt pmē ptl pȝ ex dictl.z.Reg.iz.c.i fine. his exceptis. b Porro da.ma.i hic.in hac remāſiōe commiſit dauid pctū cū berſabee vxore vrie.qđ h̄ omittiť.q2 diffuſe.ſcribiť.z.li.Re.ii.c. ⁊.iz. i Tulit aūt da. co.mel.nomē ē idoli filioꝝ āmō. vt dictū fuit.z. Reg.iz. k Manu. q̄3.i.ſpolia q̄ ſic noiānť. eo q̄ manibus rapiunť.

l Poſt hec h̄ ſucciete ponit narratio triū belloꝝ ⁊ pȝ ſnia ex dictl.z.libro Reg.zi.c.in fine.vbi ad diť vnū bellū i q̄ ieſbide nob niſus fuit occidere dauid laſſatū ex labore bellādi. ſ3 h̄ omittiť pp ſueretiā dauid. vt dicūt hebrei.h̄ tñ ponunť duo dubia. Primū eſt.cū dr̄. Poſt hec.q̄ſi iſta tria bella fuiſſet pꝰ pdcā. qđ n̄ ē vex̄ ſalte ō bello i q̄ dauid pcuſſit goliath.q2 h̄ pōiť i z° loco.⁊ tñ fuit p̄mū bellū dauid ſm̄ cōe3 opi. Scdm ponit cū dr̄. m Fre3 go. qđ exponiť dupl'r. vno mō q̄ iſte ſit idē cū goliath quē iterfecit dauid. ſic fuit expoſitū.z.Reg.zi.⁊ ſ3 h̄ hec ē lr̄a. Fre3 goliath gethe um ⁊ ē ſenſus q̄ dauid pcuſſit goliath gethcum frē3 iſtoꝝ alioꝝ gigātu3 duoꝝ. q h̄ noiānť. Alio mō q̄ iſte q dr̄ h̄ pcuſſus fuit aliꝰ a goliath frē eiꝰ ⁊ ſ3 h̄ hec ē lr̄a. Fre3 goliath gethei.⁊ ē ſenſus q̄ dauid pcuſſit frēm goliath q erat ſibi ſil'is i fortitudie ⁊ magnitudie. et ſ3 iſtā expoſitiō3 o3 pñr dicere q̄ iſtō bellū omittiť.z.Reg.zi. tñ p̄ma expoſitio cōiorē. n Hi ſūt fi.ra.i.gigātū. vel de genere giganteo.

Capitulum. XXI.

o C Onſurrexit aūt ſathan. h̄ pñr deſcribitur percuſ

ſio ppl'i pp ipſius dauid elatõe.⁊ pꝫ diuiſio ⁊ ſnia h⁹ca.ex dict]. z. Reg.vi. ca. exceptis q̃ ſequunt.

a Na le.⁊ ben.nõ nu.eo ꝙ i ex.re.ipiu.⁊ iõ iſtas duas trib⁹ dimiſit.q2 ha bebat excuſatiõꝫ in ꝓm ptu ſi õ h regi accuſaret. De tribu leui.q2 ſtatĩ po terat dicere ꝙ ñ erat nu meranda ſic alie. q2 alie trib⁹ nũerãt a.zo.ãnis ⁊ ſ.vt hr̃ Nu.i. Trib⁹ ãt le ui ab vno mẽſe ⁊.ſ.vt hr̃ Nu.3. Filiꝛ õ tribu beni ami poterat dicere ꝙ pp vxorẽ leuite fuit fere de leta.vt hr̃ Judic.zo.⁊ iõ poſtea fuit pue reputati onis cõpatiue ad alias.⁊ pp h poterat ſe excuſare ioab ab ei⁹nũeratiõe. q2 paꝝ creuiſſet numerus.

b. Cũq3 pcu.i.cũ ãgel⁹ſe diſponeret ad pcutiẽdũ ppl'ꝫ i hierl'ꝫ. c Por ro orñã.cũ ſuſ.⁊ vi.ange. q̃.filij ei⁹cũ eo abſconde rũt ſe.ꝑ timore.nec mirũ q2 ẽt dauid q erat fidel'⁊ deuot⁹i viſiõe ãgeli ſupra modũ ꝑterrit⁹fuit.

d Et tribu.inſra ſunt li gnea dicta a tero ter].eo ꝙ fruges cuꝫ iṗis terũt.

e Et exau.eũ dñs i igne de celo.ſ.dato.⁊ h fuit ſi gnũ mãifeſtũ acceptatio nis diuine.ſicĩ oblatiõe abel Gen. 4. et helie.3. Reg.c.is. f Et non ꝑua.da.ire.nõ ẽ itelligẽ dũ ꝙ pp h dauid altare ↄſtruxerit i area orñã ie buſei.⁊ ibi obtulerit. q2 tenebaẗ ad hõ mãdato dei ſibi fcõ p gad ꝓpĥaꝫ vt hr̃ in lr̃a.ſꝫ poſtq̃ fece rat iſtõ ſacrificiũ libẽter iuiſſet ad offerẽdũ iterũ i gabaon vbi erat altare holocauſtoꝝ. ſꝫ ñ potuit eo ꝙ ex viſiõe ãgeli fuit nimis territ⁹.⁊ ꝓ ñs in⸗ frigidat⁹⁊ debilitat⁹. ita ꝙ ꝓ tũc non poterat ire.

Capitulum. XXII.

g D Jxit.da. poſtq̃ ↄ̃ſcripta ẽ deuo tio dauid i volũ tate edificãdi templũ ſi dñs ꝓmiſiſſ3.h ↄñr põit ei⁹ dnotio i ꝑpatiõe mãe vt ſalomon facili⁹ tẽplũ edificaret. ⁊ ꝑ põit mãe ⁊ operiorũ ꝑpatio. z⁹in⸗ iũgiẗ ſalomõi edificatio ibi. Uocauitq3 ſalomo. Circa ꝓmũ dr̃. Dixitq3 dauid hec ẽ dom⁹ dei ⁊c. iſtud referẗ ad illud qõ dictũ ẽ ca.pce.ꝙ dñs ex⸗ audiuit i igne õ celo.p h eni vidit dauid ꝙ dñs eligebat locũ illũ vt ibi edificareẗ tẽplũ ⁊ alta re ſic ⁊ poſtea factũ ẽ p ſalomonẽ.iõ dixit. h Hec ẽ dom⁹ dei ⁊c. ⁊ edificabiẗ.vñ ſtatĩ ſubdiẗ de operijs.cũ dr̃. i Et pcepit vt cõ

ſuſq3 eſt ioab ⁊ circuiuit vniũſuꝫ iſrl' ⁊ reũſus eſt hierl'm. Deditq3 dauid numeꝝ eoꝝ quos circuie⸗ rat: ⁊ iuẽt⁹eſt oĩs numer⁹ iſrl' mil le milia ⁊ cẽtũ milia viroꝝ educẽ tiũ gladiũ. De iuda ãt quadrigẽ⸗ ta ſeptuagita milia bellatoꝝ: Nã leui ⁊ beniãmi nõ numerauit: eo ꝙ iuit⁹ exeq̃ret regis iperiũ. Di⸗ ſplicuit ãt dõ ꝙ iuſſũ erat: ⁊ pcuſ ſit iſrl'. Dixitq3 dd ad deũ: pecca ui nimiſ vt h fecꝫ. obſecro aufer iniq̃tatẽ ſui tui: q2 iſipiẽẗ egi. Et locut⁹eſt dñs ad gad videntẽ da uid dicẽs. Uadõ ⁊ loq̃re ad dauid ⁊ dic ei. Hec dicit dñs. Triũ tibi optionẽ do: vnũ qõ volueri elige vt faciã tibi. Cumq3 veniſſet gad ad dauid dixit ei: Hec dicit dñs. Elige qõ volueri: Aut trib⁹ ãnis peſtilẽtiã: aut trib⁹ mẽſib⁹ te fuge re hoſtes tuos: ⁊ gladiũ eoꝝ non poſſe euadẽ aut trib⁹ dieb⁹ gladiũ dñi ⁊ mortẽ verſari in t̃ra ⁊ angelũ dñi iterficere i vniũſis finib⁹ iſrl'. Nũc igiẗ vide qd rñdeat ei q mi⸗ ſit me. Et dixit dauid ad gad. Ex oi parte me ãguſtie ꝓmũt: ſꝫ me⸗ li⁹ mibi eſt vt icidã i man⁹ dñi: q2 multe ſũt miſationes ei⁹: q̃ i ma nus hoiꝫ. Miſit ğ dñs peſtilẽ⸗ tiã in iſrl': ⁊ ceciderunt de iſrl' ſe⸗ ptuagita milia viroꝝ. Miſit quo q3 angelũ in hierl'ꝫ vt pcuteret eã Cũq3 pcuteret vidit dñs ⁊ miſ⸗ tus eſt ſup magnitudinẽ mali: ⁊ iperauit ãgelo q pcutiebat: Suf ficit iã: ceſſet manus tua. Porro angelus dñi ſtabat iuxta areã or⸗ nan iebuſei: leuãſq3 dauid oc'los ſuos: vidit angelũ dñi ſtantẽ iter celũ ⁊ terrã: ⁊ euaginatũ gladiũ in manu ei⁹: ⁊ verſũ ↄtra hierl'ꝫ: ⁊ ceciderũt tã ipe q̃ maiores natu veſtiti ciliciĵs ꝓni i terrã. Dixitq3 dauid ad deũ. Nõne ego ſũ q inſ ſi vt numerareẗ ppl's? Ego qui peccaui: ego qui malũ feci. Jſte greꝝ qd cõmeruit? Dñe de⁹ me⁹ verẗ obſecro man⁹ tua in me: ⁊ i domũ p̃ris mei: ppl's ãt tu⁹ nõ p⸗ cutiaẗ. Angelus ãt dñi precepit gad vt diceret dauid: vt aſcende ret extrueretq3 altare dño deo in area ornan iebuſei. Aſcẽdit ergo dauid iuxta ſmonẽ gad quẽ locu t⁹ ei fuerat ex noie dñi. Porrõ or

nan cũ ſuſpexiſſet ⁊ vidiſſet ange lũ quatuorq3 filij ei⁹ cũ eo abſcõ⸗ derũt ſe. Nã eo tpe terebat i aera triticũ. Igiẗ cũ veniret dauid ad ornã: ꝓſpexit eũ ornã: ⁊ ꝓceſſit ei obuiã õ area ⁊ adorauit eũ ꝓn⁹in t̃rã. Dixitq3 ei dauid: Da mihi lo cũ aree tue vt edificem i ea altare dño: ita vt q̃tũ valet argẽti acci⸗ pias: ⁊ ceſſet plaga a ppl'o. Dixit ãt ornã ad dauid. Tolle ⁊ faciat dñs me⁹ rex qõcũq3 ei placet. ſꝫ ⁊ boues do i holocauſtũ: ⁊ tribl'ã i lig' ⁊ triticũ i ſacrificiũ. oĩa libẽs ꝑbebo. Dixitq3 ei rex dauid. Ne q̃q3 ita fiat: ſꝫ argẽtũ dabo q̃tũ va let. Neq3.n. tibi auferre debeo: ⁊ ſic offerre dño holocauſta gra tuita. Dedit ğ dauid ornã ꝓ loco ſiclos auri iuſtiſſimi põderi ſexcẽ tos ⁊ edificauit ibi altare dño: ob tulitq3 holocauſta ⁊ pacifica ⁊ in uocauit deũ ⁊ exãudiuit eũ i igne õ celo ſup altare holocauſti. P̃ce pitq3 dñs angelo: ⁊ ꝯuertit gladiũ ſuũ i vaginã. ꝓtin⁹ ğ dauid vidẽs ꝙ exaudiſſet eũ dñs i area ornan iebuſei: imolauit ibi victias. Ta bnacl'ꝫ ãt dñi qõ fecerat moyſes i dẽrto ⁊ altare holocauſtoꝝ ea tẽ peſtate erat i excelſo gabaõ: ẽt nõ ꝑualuit dauid ire ad altare vt ibi obſecraret deũ. Nimio.n. fuerat timore ꝑterrit⁹: videns gladiũ an geli domini. XXII.

D Jxit igiẗ dauid. Hec eſt dom⁹ dei: ⁊ h altare i ho locauſtũ iſrl'. Et p̃cepit vt ↄgrega reẗ oẽs ꝓſeliti õ t̃ra iſrl' ⁊ ↄſtituit ex eis latomos ad cedendos lapi des ⁊ poliẽdos vt edificareẗ do⸗ m⁹ dei. Ferꝝ quoq3 plurimũ ad cla⸗ uos ianuaꝝ ⁊ ad ↄmiſſuras atq3 iũcturas ꝑparauit dauid ⁊ eri põd⁹ inuabile. Ligna quoq3 cedria ñ poẗant eſtiari: q̃ ſidonij ⁊ tyrij de portauerãt ad dd. Et dixit dauid Salomõ fili⁹ me⁹ puer paruul⁹ ẽ ⁊ delicat⁹. Dom⁹ ãt quã edificari volo dño tal' cẽ dꝫ vt i cũcti regio nib⁹ noieẗi. Prepabo ğ ei necẽia. Et õb hãc cãm ãn mortẽ ſuã oẽs ꝑparauit ipẽſas. Uocauitq3 ſalo⸗ monẽ filiũ ſuũ: ⁊ p̃cepit ei vt edi⸗ ficaret domũ dño dõ iſrl'. dixitq3 dd ad ſalomonꝫ. fili mi volũtas mẽ fuit vt edificarẽ domũ noi dñi

gre.oẽs ꝓſeliti. iſti erãt cõuerſi ad iu⸗ daiſmũ de alijs gẽ tib⁹. iſtis ãt ipoſita ſũt iſta opa q̃ erant grauia ⁊ ſeruilia. ſi cut ⁊ ioſue ipoſuit gabaonitis de por tatiõe lignoꝝ ⁊ aq rũ ad locuꝫ diuini cult⁹. vt hr̃ Joſue 9. Dicũt ãt expoſi tores nr̃i cõiter ꝙ hoc factũ fuit diui na diſpoſitione. ad deſignãdũ ꝙ eccle ſia cẽt edificanda p gẽtiles ad fidem xp̃i cõuerſos. iude⸗ is ꝓ maiori pte re⸗ probatis. Cõſequẽ ter ſubdiẗ de ꝑpa⸗ ratiõe materie. cũ dr̃. k Ferꝝ q3 plurimũ ad clauos ianuarũ. ad cõiũgẽ dum fortiter aſſe⸗ res ⁊ ligna.

l Et ad commiſſu ras. i. icaſtraturas clauis ferreis forti ficãdas. m Et eris põdus inume⸗ rabile. ad faciẽduꝫ mare eneum ⁊ alia vaſa. quorũ multa fuerunt enea. vt di ctũ fuit. 3. Reg. Di ciẗ ãt inumerabile non ſimpl'r. q2 erat finitum. ſꝫ ad deſi gnãdũ magnã mul titudinẽ. ⁊ ẽ hyꝑbo lica locutio.

n Et dixit dauid ſa lomõ fili⁹ me⁹ puer paruulus ẽ ex h di cũt aliq ꝙ ſalomõ erat tñ. iz. annorũ qñ cepit regnare. ſed hoc fuit iꝑroba tuꝫ ſatis diffuſe. 3. Reg. ii. o Do⸗ m⁹ ãt ⁊c. vt i cũctl regiõib⁹ noieẗ. pp ei⁹ eminentiã. ſic ⁊ dñs in infinitũ ex cellit oẽm creatu⸗ rã. ꝓpter quod ⁊ ſa lomõ fecit eius al⸗ titudinem. iz. cubi torum. ſicut diffu⸗ ſe fuit dictum. 3. Regum. et habe⸗ tur infra. z. libro. 3.

p Et ob hanc cau⸗ ſam ante mortem ſuam omnes pre⸗ parauit impenſas. i. aliquas de omni bus. quia ſalomon mltas addidit. ſic dicitur. omne ani⸗ mal fuit in archa noe. quia de ſingulis ſpeciebus fuerũt aliqua indiuidua. vt ha⸗ betur Gen. 6. q Uocauitq3. Hic conſequenter iungitur ſa lomoni edificatio domus dei. ⁊ patet littera vſq3 ibi.

h

a Sed factus ē ſermo dñi ad me dicēs. Multū ſanguinē effu diſti. iſtud fuit dictū ſibi p nathan q denūciauit ſibi domū edi ficandā: nō p ipm. ſ; ei⁹ filiū. b Nō pote. edi. do. no. meo: tā to effu. ſan. co. me. dicūt hebrei q hoc intelligit̄ pncipalr̄ d ſan guine vrie ⁊ alioꝝ cū eo occiſoꝝ ad mādatū dauid nequiſſimū. vt habet̄. 2. Re. ii. ⁊ de ſanguine ſacerdotū effuſo occaſione da uid. vt habet̄. i. Reg. 22. ⁊ de ſanguine etiā mltoꝝ iuſtoꝝ ⁊ ino cētū. q fuerūt inter filios gētiles malos quos dauid pluries de bellauit. ⁊ iō ex h i ept⁹ fuit ad edificā dū domū dñi. c Fili⁹ q naſc. tibi. iſtud fuit expoſitū 2. Regū. 7. ſequit̄ poſtea. d Tūc eni. pſi. po. ſi cuſto. mā. ⁊c. ex h eni q aliqs ponit dilige tiā ad obediēdum deo efficit̄ dignus de 9gruo. vt de⁹ di rigat eu; i agēdis. e Ecce ego i paup tati. mea ⁊c. q2 oīs creatura ad deum cōpata indigēs ē ⁊ pauper. h tn̄ expo nūt hebrei ad lra; d dauid q fuit pau per reſpectu ſalo monis. tū q2 venit paup ad regnū. tū q2 oportuit eū mlta expēdere i bellꝭ frequētibus. f Habes q; pluri. arti. de 9uerſis ad iudaiſmu;. vt pdi ctū ē. cū his tn̄ fec ſalomō venire mltos alios d tyro ⁊ ſi donc. vt hr̄ 3. Re. ⁊ ifra. 2. libro. 2. g Prece. q; da. cū ctl pn̄. iſrl̄: vt adiu. ſalo. q2 op⁹erat val de ſūptuoſum ⁊ ad bonū totius popu li ordinatū. cetera patent in littera.

Capitu. XXIII.

h Igitur dauid ſe. ⁊c. poſtq̄ de ſcripta ē ipi⁹ dauid duotio circa tēpli edificatiōē. h 9nr oñdit̄ eius duotio circa diuini cult⁹ am pliatiōē ⁊ ordina tionē. ⁊ p ordināt̄ leuite i dei miſteri u;. 2⁹ pncipes ⁊ po pulus i regis ⁊ dei obſequiu;. ca. 27. Circa pmū p poīt ſūma leuitarum ⁊ officia eoꝝ i generali. 2⁹ magis i ſpāli. c. 24. Pria i duas. q2 p po nūt officia leuitaꝝ i gnāli. 2⁹ aſſignat̄ rō dicti. Dixit eni dauid. Pria adhuc i duas. q2 p i generali ponūt̄ numer⁹ ⁊ officia leui tarū. 2⁹ diſtictio familiaꝝ. ibi. Et diſtribuit. Circa pmū dr̄. Igit̄ dauid ſenex ⁊ plen⁹ dierū regē cōſtituit ſalomonē. de q cōſtitu tiōe hr̄ 3. Reg. i. i Et cōgre. oēs pn̄. iſrl̄ ⁊ ſa. atq; leuitas. vt ordiaret cultū diuinū. ⁊ iſtō fecit dauid vltio āno vite ſue. vt hr̄ ifrā. 26. c. i fine. Hebrei dicūt q h fecit a pncipio regni ſui. Dicē dū q a pncipio regni ſui fecit h in pte. q2 adducta archa i ciuita tē dauid ſtatuit ibi fieri cultū dei iugiter. vt dictū ē. s. 16. ſ; in fi ne vite ſue fecit pfecti⁹. k Nūeratiq; ſūt leui. a vigi. an. q2 extūc poterāt aliq officia facere i miſterio templi. l Et ſupra. qd expo nūt aliq vſq; ad. 50. annū ⁊ nō vltra. ſ; h nō videt̄ veꝝ. q2 l; i. 50. āno ceſſarēt i tēplo miſtrare q̄tū ad officia laborioſa. tn̄ tūc fiebāt cuſto des vaſoꝝ ſacroꝝ ⁊ theſauroꝝ. vt hr̄ Nu. 8. h āt ordinat dauid nō ſo lū de leuitis i ſacrificiys miſtrātib⁹. ſ; ēt de ſacriſtis ⁊ theſaurariis cu ſtodib⁹. vt hr̄ ifra. 26. m Ex his ele. ſūt ⁊ diſtri. i miſteriū domus dñi. i. ad miſtrādū ſacerdotib⁹ i caſib⁹ neceſſariys. vt hr̄ ifra. 29. i exco riatōe aialiū ⁊ lotiōe ho ſtiarū ⁊ i mltis aliys offi ciys circa talia reqſitis. n Uigin. milia. pp h ap poſita ē adhuc maior ſū ma pp mltitudinē ⁊ pon dus miniſterioꝝ. o Prepoſi. āt ⁊ iudicu; ſex milia. ſ; aliqs ppoſi ti h noiant̄ cuſtodes va ſoꝝ ⁊ theſauroꝝ. iudiceſ āt illi q docebāt pplꝫ. ſ; alios vo idē ſūt ppoſiti ⁊ iudices. ſ. ppl̄i doctores. vn̄ in veteri teſtō docto res vocabāt̄ pceptores. ⁊ ſm illd dictū dicēdum cēt 9nr q cū ianitorib⁹ i telligūt̄ cuſtodes vaſoꝝ ⁊ theſauroꝝ: eo q ſerua bāt claues oſtioꝝ illorū locoꝝ i qb⁹ talia repone bāt̄. cū dr̄. p Porro q̄ttuor milia iani. quorū aliq cuſtodiebāt oſtia ex teriora. aliq aūt oſtia do moꝝ i qbus theſauri ve ſtes ſacre ⁊ vaſa erāt re poſita. q Et totidē pſaltes. i. cātores q erāt q̄tuor milia. r Et di ſtribuit. h 9nr ponit̄ di ſtinctio familiaru;. q2 in tribu leui erāt plures fa milie ⁊ diſtinguūt̄ ſm tres filios leui. ſ. gerſon caath ⁊ merari. ⁊ incipit hec diſtinctio a filiys get ſon. cu; dr̄. s Et ger ſon. ſupple fily fuerunt. t Leedan ⁊ ſemei. Jſte leedan videt̄ eē idē cu; illo q ſupra. 6. c. vocat̄ lo beni. ita q in domo ger ſon fuerunt due familie lobenitica. ⁊ ſemeitica. ⁊ q̄libet iſtarū h diuidit̄ in plures. Pria i ſex. cū dr̄. Fily leedan ⁊c. et ſequi tur. v Fily ſemei ſa lomith ⁊c. iſte ſemei fu it fili⁹ leedan ⁊ fuit pnci paliꝰ aliys filys leedan pp qd ab eo denoiantur tres familie. Cōſequen ter diuidit̄ ſcda familia . ſ. ſemeitica i tres. cū dr̄. x Porro fi. ſemei. iſte ſe mei fuit frater leedan. ⁊ l; hūerit q̄ttuor filios. tā hūit tn̄ tres familias. q2 duo fily i vna fami lia fuerūt ordinati. q2 paucos filios habebāt. vt hr̄ in lra. y Fily caath. h cōſequēter deſcribuntur familie caath vſq; ad aarō ⁊ moy ſen. de quorū familys agit̄ cōſequēter. ⁊ pmo quantū ad aaron. cum dr̄. z Separatuſq; eſt aaron ⁊c. Fuerūt eni deputati a deo ad ſa cerdotiū. ⁊ ideo habuerūt nomē ſpāle vltra alios caathitas ⁊ vocati ſūt aaronite. vt dictū fuit ſupra. 6. ca. Cōſequenter agitur de familys deſcendentibus a moyſe. cu; dicitur. a Moyſi quoq; hominis dei ⁊ vocatur homo dei: quia deus cum eo familiariter loquebatur. ſicut homo ad amicum ſuum. vt habetur Exodi. 33.

dei mei: ſ; factus ē ſermo dñi ad me dicēs. Multū ſanguinē effu diſti: ⁊ plurima bella bellaſti nō poteris edificare domū nomini meo: tāto effuſo ſanguie corā me. Filius q naſcet̄ tibi erit vir qetiſſim⁹. Faciā. n. eū reqeſcere ab oib⁹ inimicis ſuis p circuitū. ⁊ ob hāc cā; pacific⁹ vocabit̄ ⁊ pacē ⁊ ociū dabit i iſrael cūct̄ die b⁹ ei⁹. Jpſe edificabit domū noi meo: ⁊ ipe erit mihi i filiū: ⁊ ego ero illi in patrē: firmaboq; ſoliū regni ei⁹ ſup iſrl̄ i etnū: Nūc g̃ fili mi ſit dñs tecū ⁊ pſpare ⁊ edi fica domū dño deo tuo: ſic locu tus ē de te. Det q; tibi dñs prudē tiā ⁊ ſēſu;: vt regē poſſis iſrael: ⁊ cuſtodire legē dñi dei tui. Tūc . n. pficere potis: ſi cuſtodieris mādata ⁊ iudicia q̄ pcepit dñs moyſi vt docēt iſrl̄. Cōfortare ⁊ viriliť age: ne timeas neq; paue as. Ecce ego i paupṫatic̃la mea pparaui ipenſas dom⁹ dñi auri talēta centū milia: ⁊ argēti mille milia talētoꝝ: eris vo ⁊ ferri nō eſt pōdus: vincit̄. n. numer⁹ ma gnitudie. Ligna ⁊ lapides ppa raui ad vniuerſa ipēdia. Habēs quoq; plurimos artifices lato mos ⁊ cemētarios artificeſq; li gnoꝝ: ⁊ oiu; artiū ad faciēdum op⁹ prudētiſſimos i auro ⁊ argē to i ere ⁊ ferro c⁹ nō ē numerus Surge igit̄ ⁊ fac: ⁊ erit dñs te cū. Precēpit quoq; dauid cūct̄ pricipib⁹ iſrl̄: vt adiuuarēt ſalo monē filiū ſuū: cernitis iqens q dñs d's veſter vobiſcū ſit ⁊ dede rit vob requiē p circuitū: ⁊ tradi derit oēs inimicos vr̄os i man⁹ veſtras: ⁊ ſubiecta ſit ťra cora; dño ⁊ corā pplo ei⁹. Prebete igit̄ corda vr̄a ⁊ aimas veſtras: vt q̄ratis dñ; deū veſtrū: ⁊ 9ſur gite ⁊ edificate ſanctuariū dño do vt itroducat̄ archa federis ⁊ vaſa dño 9ſecrata i domū q̄ edi ficat̄ nomini dñi.

XXIII.

Igit̄ dauid ſenex ⁊ plen⁹ dieꝝ regē conſtituit ſalo monē filiū ſuū ſup iſrael ⁊ 9grēgauit oēs pricipes iſrl̄ ⁊ ſacerdotes atq; leuitas. Nume rātiq; ſūt leuite a vigiti ānis ſu prā: ⁊ iuēta ſūt trigitaocto milia viroꝝ. Ex his ēlecti ſt̄ ⁊ diſtribu ti i miſteriū dom⁹ dñi vigitiqua tuor milia: ppoſitoꝝ āt ⁊ iudicū ſex milia. Porro q̄tuor milia iaitores ⁊ tōtidē ſp altes canēteſ dño i orgāis q̄ fecerat ad canēdū ⁊ diſtribūit eos dauid p vices fi lioꝝ leui: gerſonu; ⁊ caath ⁊ me rarȳ. Filȳ gerſon: leedā ⁊ ſemei. Filȳ leedna principes: hiehiel ⁊ zetham ⁊ iohel tres. Filȳ ſemei ſalomith ⁊ ozihel ⁊ aran tres. Jſti pricipes familiarum leedā. Porrō ſemei filȳ leeth ⁊ ziza ⁊ iaus ⁊ baria. Jſti filȳ ſemei qua tuor. Erat āt leeth prior: ziza ſe cūd⁹. Porro iaus ⁊ baria nō ha buerūt plrimos filios: ⁊ iccirco i vna familia vnaq; domo cōpu tati ſūt. Filȳ caath: amrā ⁊ iſa ar hebrō ⁊ oziel q̄tuor. Filȳ am rā: aarō ⁊ moyſes. Separatuſq; ēſt aarō vt miſtraret i ſcā ſcōꝝ ipſe ⁊ filȳ ei⁹ i ſēpitnū: ⁊ adole ret icēſu; dño ſ; ritū ſuū: ac bn̄ diceret noi ei⁹ i ppetuū. Moyſi quoq; hois dei filȳ annumerati ſūt i tribu leui. filȳ moyſi: gerſō ⁊ eliezer. filȳ gerſō ſubuel prim⁹ fueīt āt filȳ eliezer roobia prim⁹ ⁊ n̄ erāt eliezer filȳ alȳ. porro fi lȳ roobia mltiplicati ſt̄ nimiſ filȳ iſaar: ſolomith prim⁹: filȳ hebrō

a Filij merari. h̃ ꝯñr deſcribunt̃ familie ipius merari. ⁊ pꝫ lr̃a vſq3 ibi. b Acceperũtq3 eas filij ei⁹ frẽs eaꝝ.i.cognati germani:qꝛ cis ⁊ eleaçar fuerũt frẽs. c Hi filij leui i cognatiõib⁹ ⁊c̃.q̃dã epilogatio ẽ reſpectu p̃cedẽtiũ. d Dixit eñi dauid. h̃ ꝯñr reddit̃ rõ cuiuſdã dicti.qꝛ dictũ ẽ circa p̃ncipiũ hui⁹ ca.ꝙ dauid diſtinxit leuitas ſm̃ diuerſa officia.ſ.ſacerdotũ doctoꝛũ cãtoꝛũ ianitoꝛũ ⁊ ſacriſtarum. ⁊ hui⁹ rõ h̃ aſſignat̃ a dauid.qꝛ ex q̊ archa habuit ſtabilẽ manſionẽ:ita ꝙ nõ habebat vltra poꝛtari de loco ad locũ.qd̕ fuit edificato tẽplo.d̕ q̊ hic agit̃. leuite fuerũt expediti de multis ⁊ magnis onerib⁹ q̃ erãt in deportatiõe tabernaculi ⁊ vaſoꝝ ⁊ alioꝝ ꝑtinẽtiuz ad cultũ miſterij. ⁊ iõ diuinis laudibus ⁊ ſacrificijs ⁊ ſiĺib⁹ debebãt eſſe magis intẽti.⁊ h̊ ẽ qd̕ dr̃.

Requiem dedit dñs de⁹ ⁊c̃.i.de ꝓxio dabit cõplete.qꝛ ꝑ ſpm̃ ſciebat tẽplũ cito cõplẽdũ.⁊ pꝫ lr̃a paucis exceptis.

f Et i exedris.i.camerl̄.

g Et in loco purificationis.i.i atrio vbi erant lauatoꝛia ad purificationẽ ſacerdotũ ⁊ ablutionẽ ſacrificioꝝ. h Sacerdo.⁊c̃. de qb⁹ dictũ fuit Exo.z5. i Et ad ſiĺe ſacrificiuz.i. farine triticee purgatiſſime.que aliq̃ñ offerebat̃ i ſacrificiũ ꝑ ſacerdotes. k Et ad lagana.paſta erat cocta in aqua. l Et açima.i.açimos panes.

m Et ſartaginẽ.i. ad panes i ſartagine frixos.

n Et ad toꝛꝛẽdum.ſ. ſpicas nouas q̃ toꝛrebãt̃ et grana ꝑ cõfricationẽ excutiebant̃ ex qb⁹ ſacrificiuz offerebat̃. ⁊ de iſtis oĩb⁹ dictum fuit plenius Leuit.z.ca. o Sup oẽ põdus atq3 mẽſuraz. qꝛ de mã arida de q̃ fiebãt ſacrificia accipiebatur ad põdus ſm̃ diuerſitatẽ ſacrificioꝝ ⁊ oblationũ.⁊ mã liq̃doꝝ accipiebat̃ ad mẽſurã. ⁊ oĩa iſta ꝑtinebant ad officiũ ſacerdotũ.Cõſequenter diſtinguunt̃ officia leuitarũ.cũ dr̃. p Leuite ṽo vt ſtẽt mane ad cõfitẽdũ ⁊c̃.i.q̃ñ offerebat̃ iuge ſacrificium matutinũ in oꝛtu ſoĺ. q Similiterq3 ad veſperã.q̃ñ offerebat̃ iuge ſacrificiũ ante ſolis occaſum.

r Tã i obla haloca.u.dicũt̃ ãt holocauſta ſacrificia totaĺr icẽſa. s Quã i ſab.q̃ celebꝛãt̃ i memoꝛiã bñficij creatiõis. t Et calẽ.i.neomenijs.a neos qd̕ ẽ nouũ.qꝛ i nouilunijs fiebãt hec feſta i memoꝛiã bñficij gubnatiõis mũdi.q̃ q̃dẽ gubernatio ꝯſiſtit i motiõe ſtellaꝝ ⁊ oꝑatiõe ſua.mutatio ãt i iſtis inferioꝛib⁹ elemẽtarib⁹ maĺtũ ſeq̃t̃ motum lune.ꝑꝑ qd̕ i nouilunijs fiebãt iſta feſta.

v Et ſolẽni.religs.ſ.paſce pẽtecoſtes tubaꝝ expiatiõis tabnaculoꝝ. d̕ qb⁹ dictũ fuit pleni⁹ Leuit.z3. x Ut mi.i do.dñi.ipis ſacerdotibus de ſtirpe aaron deſcẽdentibus. Ca.XXIIII.

y Porro fi.aarõ.h̃ ꝯñr diſtiguũt̃ officia leuitaꝝ magis i ſpãli.⁊ p̊ quãtũ ad ſacerdotes ⁊ doctoꝛes.z° quãtũ ad cãtoꝛes.c.z5.3° quãtũ ad ſacriſtas ⁊ ianitoꝛes.c.z6. Prima i duas. qꝛ p̊mo agit̃ de ſacerdotibus.z° d̕ doctoꝛibus.ibi. Poꝛꝛo filioꝝ leui. Circa p̊muz ſcien

ieriau prim⁹: amarias ſcd̕s:iazibel t̕ti⁹:thecmaã q̃rt⁹. filij ozibel micha prim⁹:ieſia ſcd̕s: Filij merari mooli ⁊ muſi. filij mooli eleazar ⁊ cis. Moꝛtu⁹ ẽ aũt eleazar ⁊ nõ hũit filios ſ3 filias:acceꝑũtq3 eãs filij cis frẽs eaꝝ. filij muſi: mooli ⁊ eder ⁊ ierimuth treſ. Hi filij leũi i cog̃tõib⁹ ⁊ familijs ſuiſ principes ꝑ vices ⁊ numeꝝ capitũ ſingĺoꝝ:q faciebãt oꝑa miſterij dom⁹ dñi a vigĩti annis ⁊ ſup̃. dixit.n. dãuid. Requiẽ dedit dñſ de⁹ iſrĺ ppĺo ſuo ⁊ bitatiõnẽ hieruſalẽ vſq3 in et̃nũ:nec erit officij leuitaꝝ vt vltra poꝛtẽt tabnaculũ ⁊ oĩa vaſa ei⁹ ad miſtrãdũ. Iux̃ p̃cepta quoq3 dauid nouiſſima ſupputabit̃ nũer⁹ filioꝝ leui a.xx. annis ⁊ ſup̃:⁊ erũt ſub manu filioꝝ aarõ:in cultũ dom⁹ dñi i veſtibulis:⁊ i exedris:⁊ in loco puꝛificatõis ⁊ in ſãctuario ⁊ i vniũſis oꝑib⁹ miſterij tẽpli dñi. Sacerdotes aũt ſup panes ꝓpoſitionis ⁊ ad ſiĺe ſacrificiũ ⁊ ad lagana ⁊ azima ⁊ ſartaginẽ ⁊ ad toꝛꝛẽdũ ⁊ ſup oẽ põduſ atq3 mẽſurã. Leuitẽ ṽo vt ſtent mane ad ꝯfitẽdũ ⁊ canẽdũ dño:ſiĺrq3 ad veſpã tã in oblãtionẽ holocauſtoꝝ dñi q̃3 in ſãbbatĭ ⁊ calẽdis ⁊ ſolẽnitãtib⁹ religs iux̃ numeꝝ ⁊ cerimonias vniuſcuiuſq3 rei iugit̃ coꝛã dño: ⁊ cuſtodiãt obſ̃uatões tabnacli federi:⁊ ritũ ſanctuarij:⁊ obſ̃uationẽ filioꝝ aarõ frũ3 ſuoꝝ:ut miniſtrẽt i domo domini. XXIIII.

Porrõ filijs aarõ he ꝑtitiones erãt. Filij aarõ:nadab ⁊ abiu ⁊ eleazar ⁊ ithamar. Moꝛtui ſt̃ ãt nadab ⁊ abiu añ p̃re3 ſuũ abſq3 liberi: ſacerdotioq3 fũct⁹ ẽ eleazar ⁊ ithamar. ⁊

dũ ꝙ aarõ ⁊ filijs ei⁹ datũ fuit ſacerdotiũ a deo. vt hr̃ Exo.z8.ita ꝙ aarõ erat ſũm⁹ ſacerdos ⁊ filij ei⁹ ſacerdotes ſub eo.ſ.eleaçar ⁊ ithamar:ita ꝙ ſũmũ ſacerdotiũ datũ fuit eleaçar ⁊ filijſ ei⁹.ſ3 tꝑe heli trãſlatũ fuit ſũmũ ſacerdotiũ ad domũ ithamar. de q̃ erat heli. vt dcm̃ fuit.i.Re.z.poſteaṽo tꝑe ſalomõiſ reductũ fuit ſũmũ ſacerdotiũ ad domũ eleaçar. qꝛ ſalomon abiecto abiathar d̕ ſũmo ſacerdotio iſtituit ſadoch ſũmũ ſacerdotẽ.q erat d̕ domo eleaçar. vt dictuꝫ fuit.3.Reg.z. Dauid g̊ añ moꝛtẽ ſuã volẽs oꝛdinare ſacerdotũ officiũ fec̃ recẽſeri p̃ncipales d̕ vtraq3 domo ⁊ inuenit pl̃es d̕ domo eleaçar q̃3 d̕ domo ithamar. ⁊ ſic cõſtituit.z4.ſacerdoteſ q officiarẽt tẽplũ ꝑ hebdomadas ſibi ſuccedẽteſ.16.d̕ domo eleaçar.⁊.8. de domo ithamar. et cuꝫ hoc fecit duas domos p̃icipales. vnã ſup filios eleaçar. ⁊ aliã ſup filioſ ithamar. qd̕ pꝫ ex h̊ ꝙ ſadoch q erat p̃ncipaĺ iter filios eleaçar et achimelech iter filioſ ithamar ñ noĩant̃ iter illos q fuer̃t iſtituti ad officiãdũ per hebdomadas ſeu vices. qꝛ erãt p̃ncipales i duab⁹ domibus p̃ſidẽtib⁹. z4. hebdomadarijs p̃dictĭ. Sadoch tñ ⁊ ſui ſucceſſoꝛes qui erãt de eleaçar habuerũt ſũmũ ſacerdotiũ ad q̊s ſpectabat igredi ſcm̃ ſcõrũ i die expiatiõis ſ.io.die ſeptimi mẽſis. ſacerdotes aũt alij q erant hebdomadarij ꝑ vices intrabãt q̊tidie ꝑtẽ tẽpli q̃ dicebat̃ ſcã ad cremãdũ thymiama ſup altare icẽſi.⁊ i h̊ ꝯſiſtebat cõſũmatio ſacerdotij vt dic̃ apĺs ad heb. 9.c. Quilibꝫ ãt ſacẽdos hebdomadarius hẽbat pl̃es ſacerdotes ſb ſe i hebdomada ſua. Qd̕ ãt dicũt aliq ꝙ ille erat ſũm⁹ ſacerdos ꝑ totũ annum in cuius hebdõa cadebat expiatiõis feſtum pꝫ falſum.quia a tempoꝛe dauid q oꝛdiauit iſtas vices ſacerdotuꝫ q̊libꝫ ãno fuiſſe mutatũ ſũmũ ſacerdotũ qd̕ ñ legit̃ i teſta.ve.cẽ fcm̃ ſ3 mõtuo p̃re ſuccedebat ei fili⁹ i ſũmo ſacerdotio.ex his q̃ dicta ſũt pꝫ lr̃a.paucl exceptis. z Diuiſit vtraſq3 ⁊c̃.q̃ñ aũt ⁊ q̃liter illicitũ ⁊ licitũ ſit vti ſoꝛtibus dcm̃ fuit diffuſe Nu.34.

a Deſcrip.eos ſc.ad memoꝛiã i futuꝝ q̃ eẽt p̊ma i miſtrãdo ⁊ q̃ ſcd̕a.⁊ ſic ꝯñr ne i poſteꝝ d̕ h̊ ſurgeret aliq̃ ꝯtẽtio. b Octa. abia.d̕ iſta foꝛte fuit çacharias p̃r ioãnis baptiſte. vt hr̃ Luc.i.

c Sub ma.aarõ pa.eo.i.ſub ſũmo ſacerdote ab aarõ deſcẽdẽte q vocat̃ h̊ aarõ.eo ꝙ ꝑſonã ipi⁹ rep̃ſẽtabat. d Poꝛ.fili.le.h̊ ꝯñr agit̃ d̕ doctoꝛib⁹ leũ iudicib⁹ magl i ſpãli. e De filijs ⁊c̃. iſti videt̃ fuiſſe d̕ filijſ moyſi.qꝛ aarõ ⁊ moyſeſ fuer̃t filij amrã

diuiſit eos dauid ideſt ſadoch d̕ filijs eleazari:⁊ abimelech de filiis ithamar ſ3 vices ſuas ⁊ miſterũ:inuenũq3 ſũt multo plures filij eleazar i p̃incipibus viris q̃3 filij ithamar. Diuiſit ãt eis h̊ eſt filijs eleazar p̃icipes ꝑ familias ſedeci3:⁊ filijs ithamar ꝑ familias ⁊ domos ſuas octo. poꝛꝛo diuiſit vtraſq3 iter ſe ⁊ familias ſoꝛtib⁹. Erãt eñi p̃icipes ſãctuarij ⁊ p̃icipes dom⁹ dei:tã d̕ filijſ eleazar q̃3 d̕ filijs ithamar. Deſcripſitq3 eõs ſemeiaſ fili⁹ nathanael ſcriba leuites:coꝛã rege ⁊ p̃icipib⁹ ſadoch ſacerdote ⁊ abimelech filio abiathar: p̃icipib⁹ quoq3 fãilia ſacerdotaliũ ⁊ leuitaꝝ vnã domũ q̃ ceteri p̃erat eleazar ⁊ alterã domũ q̃ ſb ſe hẽbat cet̕os ithamar. Exiuit ãt ſoꝛs p̃ia ioiarib:ſcd̕a iedeie:t̕tia hari:q̃rta ſeoꝛi3:q̃nta melchia:ſexta maimna: ſeptima acchos:octauã abia: nona ieſu: decia ſechenia: vndecia eliaſib: duodecia iaci:tredecia opha:decia q̃rta iſbaal:q̃ntadecia belga: ſextadecia emmer:decia ſeptima ezri: d̕cia octaua aphſes:d̕ciano na aphezeia.xx.ezechiel.xxi. iachin.xxij.gamul. xxiij. dilaiau: xxiiij.maziau.he vices eoꝝ ſ3 miniſteria ſua vt igrediãt̃ domũ dĩ. ⁊ iuxta ritũ ſuũ ſub manu aaron p̃ris coꝝ:ſic p̃cepat dñs de⁹ iſrĺ. Poꝛꝛo filioꝝ leũi q reliq fuerãt de filijs ãmrã:erat ſubahel: ⁊ de filijs ſubahel iedeia. de filijs quoq3 roobie p̃icepſ ieſiaſ. iſaari ṽo fili⁹ ſalẽoth:fili⁹q3 ſalẽoth ianadiath:fili⁹q3 ei⁹ ieriau p̃i⁹ amariaſ ſcd̕ſ:iazibel t̕ti⁹ iecmõa q̃rt⁹. fili⁹ ozibel:mica:fili⁹ micha:ſamir. frẽ micha. ieſia:fili⁹q3 ieſie zachari

a Filij merari. iſti doctores fuerūt de tribu leui deſcēdētes ꝑ merari. b Miſerūtqꜫ ⁊ ipſi ſor. cō. fra. ſuos ⁊c. hoc ē dictū ꝙ ſicut filij aarō erāt ordinati i officio ſacerdotū ꝑ ſortes vt ꝑdictū ē. ita etiā iſti i officio doctoꝝ. Itē q2 in equali numero. ſicut eni fuerūt inſtituti vigītiq̄ttuor ſacerdotes hebdomadarij pluresalios ſub ſe habētes. ſic fuerūt inſtituti vigintiq̄ttuor principales doctores q hic nominant̄. ſ. ſubahel iedeia ieſias iſaaris ſalemoth ianadiath ieriau amarias iaçihel iecbmoan michamir ieſia çachari as. ⁊ iſti fuerūt de filijs amram. ben/ non oçiau ſoem ſacbur hebri eleaçar ieramihel mooli. eder ierimoth. iſti fuerūt de filijs merari. alij aūt quoꝝ noīa hic iterponū/ tur fuerūt fratres iſtoꝝ vel p̄res ĩmediati vel mediati. ⁊ ſic iterponūt̄ nō tāq̄ p̄ncipales doctores. ſ3 ſicut eis attinētes. Sciendū etiam ꝙ iſta noīa i pluribꝰ locis aliter ſonāt i hebreo q̄ ħ exꝓmāt̄ in latino. c Tā3 maiores q̄ minores oēs ſors eq̄liter diuidebat. q2 ille ſuper que3 cadebat ſors prima erat primꝰ. ⁊ ſic de alijs cōſequēter ſiue eēnt iuniores i etate ſiue antiquiores ſiue maioris reputatōis ſiue minoris. Credibile tamē eſt ꝙ diuina ordinatione ꝑſcia ſuturorū. ſors prima cecidit ſup magis aptū de futuro ad illud officium. ⁊ ſic ꝯñter de alijs ordinate. ſic dictū fuit Nu. 26. ꝙ i diuiſione terre per ſortes ordinatiōe diuina ſortes ſic cadebāt ꝙ pōtio maior terre cueiebat tribui habēti maiorē mltitudinē ꝑſonarū. ⁊ minor habēti mino re3. ⁊ ſic de aliis ꝓportionabilr̄ ꝑm ꝙ dr̄ p̄uer. 16. Sortes mittunt̄ i ſinū. ſed a dño tēꝑerāt̄.

Capi. XXV.

d Situr da/ uid. hic cō ſequenter agit̄ de diſtinctiōe ⁊ ordiatiōe cātoꝝ. Circa qḋ ſciēdū ꝙ fuerūt tres principales cātores. ſ. aſaph ⁊ hemā ⁊ iditbi3. ⁊ iſti ſupra. 6. ca. vocant̄ ethan. de filiis aūt iſtorū triū inſtituti ſūt. 24. cātores ⁊ q̄libet eorū ſub ſe habebat. 12. cū eo aſſociātes. ⁊ deſeruiebāt ordinate. 24. ebdomadariis ſacerdotu3 ſupradictis. ita ꝙ ꝑmꝰ de iſtis. 24. exercebat officiū ſuū cū primo hebdomadario ⁊ ſecūdus ⁊ ſecūdo. ⁊ ſic de aliis. ⁊ de iſtis. 24. cātoribus. 4. fuerūt de filiis aſaph. ⁊ 6. de filiis idithun. ⁊ 14. de filiis hemā. iſti/ tuti ſūt aūt iſti. 24. cātores ꝑ ſortes quis eſſet primus ⁊ quis ſecūdus. ⁊ ſic cōſequēter ita ꝙ nō ſunt ordinati ꝑm ordinē patrū vel etatū. ſed ſuper quencūq̄ cadebat ſors prima ille erat primus. ⁊ ſic de aliis ſicut dictum eſt de doctoribus. ca. prece. ⁊ his dictis patet littera paucis exceptꝭ que diſcurrent̄. e Qui ꝓphetarent i cithar is ⁊ pſalteriis. i. ꝓphetias canerēt. vt cōmuniter exponit̄. Hebrei vo dicūt ꝙ dū canerēt in inſtrumētis muſicis fiebat ſup eos ſpūs dñi et ꝓphetabāt. ſicut dicit̄ de heliſeo. 4. Reg. 3. f Porro idithun filii ſupple ſunt q ſequunt̄. idithun iſte fuit filiꝰ primi. ita ꝙ ē nomē eq̄uocū ad patrē ⁊ filiū. ⁊ codē mō dicēdū ē de hemā. cū ſubdit̄. Hemā q̄3 filii hemā. g Uidētes regis. i. ꝓphete. q2 q hodie dicit̄ ꝓpheta oli appellabat vidēs. vt habet. 1. Reg. 9. dicebant̄ aūt iſti ꝓphete. q2 cane/ bāt ꝓphetias. vel q2 ha/ bebant ſpiritū ꝓphetic. vt dictū ē ſupra. h Ut exaltaret cornu. i. ad hoc laudabāt deū. vt ipſe exaltaret fortitudinē ⁊ potētiā regni dauid ⁊ ꝓpter hoc dicebāt̄ vidētes regis. q2 orabant ꝓ rege ⁊ eiꝰ regno. Alīq hebrei exponūt hoc ď rege meſſia quē adhuc iudei expectāt ⁊ ꝓ cuiꝰ aduētu. vt dicūt cātores de um orabāt. i eius eni aduētu ſperāt ſuper oēs gētes eleuari ⁊ eis dñari. ſ3 hoc fuit impletū i aduētu dñi noſtri ihū xpi. ſic dictum fuit diffuſius. 1. Reg. 2. ca. ſup finē cantici anne. i Miſerūtqꜫ ſortes ꝑ vices ſuas ex equo. ſine acceptatione generis vel etatis ſeu alterius ꝯditiōis. Credibile eſt tamen ꝙ ſortes cadebant ordinatiōe diuina ꝑm aptitudinē perſonarū ad officia ſua. ſicut dictū eſt de doctoribꝰ et ſacerdotibus. c. p̄ce.

aſ. filij merari mooli ⁊ muſi. filiꝰ oſiau: bēnon. filius quoqꜫ merari oziau ⁊ ſoem ⁊ ſachur ⁊ hebri Porro mooli filiꝰ eleazar: q nō habebat liberos. filiꝰ vo cis: ieramihel. filij muſi: mooli eder ⁊ ierimoth. Iſti filij leui ꝑm domos familiaꝝ ſuaꝝ. Miſerūtqꜫ ⁊ ipſi ſortēs cōtra fratres ſuos: filios aaron cora3 dauid rege ⁊ ſadoch ⁊ abimelech ⁊ principibus familiaꝝ ſacerdotaliū ⁊ leuiticarū tā3 maiores q̄ minores omnes ſors equaliter diuidebat

Sitūr dauid XXV.

Igitur dauid ⁊ magiſtratꝰ exercitꝰ ſegregauerūt i miniſteriū filios aſaph ⁊ heman ⁊ idicbun qui ꝓphetārēt in citharis ⁊ pſalterijs ⁊ cimbalis ꝑ3 numeꝝ ſuū dedicato ſibi officio ꝑuiētes. de filijs aſaph zachur ⁊ ioſeph et natania ⁊ aſarela filij aſaph ſub manu aſaph ꝓphetātes iuxta regem. Porrō idithun filij idithū godolias ſori ieſeias ⁊ ſabias ⁊ mathathias: ſex ſb manu patris ſui idithun: q in cithara ꝓphetabat ſup cōfitētes ⁊ laudātes dñ3 Heman quoqꜫ filij hem āboccïau mathanu ozihel: ſbuhel ⁊ ierimoh ananias anani eliatha geldelthi ⁊ remethiezer ⁊ ieſbacca ſa mellothi othir moziotb. omnes iſti filij heman vidēntes regis in ſermonibus dei ūt exaltaret cornu. Deditqꜫ deꝰ hemā filios. xiiij. ⁊ filias tres. Uniūſi ſub manu p̄ris ſui ad cātādū in tēplo dñi diſtributi erāt i cymbalis ⁊ pſalteīijs ⁊ cithariꝭ i miſteria domꝰ dñi iuxta regē: aſaph videl3 ⁊ idithun ⁊ hemā. Fuitāt nūerꝰ eorū cū frībꝰ ſuis q erudiebāt cāticum dñi cūcti doctores ducēti octogitaocto. Miſeruntqꜫ ſortes ꝑ vices ſuas ex equo tā maior q̄ minor doctꝰ parit̄ ⁊ indoctꝰ. Egreſſaqꜫ ē ſors prima ioſeph q erat de aſaph ſcda godoli ipi ⁊ filijs eiꝰ ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. tertia zachur filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. q̄rta iſari filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. qnta nathanie filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. ſexta bocciau filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. ſeptima iſrehela filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. octaua yſaie filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. nona mathanie filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. decima ſemeie filiis ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. vndecia eſrahel filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. duodecia aſabie filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. tiadecima ſubahel filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. quartadecima mathathie filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. qntadecima ierimoth filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. ſextadecia ananie filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. ſeptimadecima ieſboccaſe filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. decimaoctaua anani filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. nonadecia melothi filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. viceſima eliatha filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. viceſimaprīa othir filijs ⁊ fratribꝰ eiꝰ. xij. viceſimaſcda goddolathi filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. viceſimatertia aziud filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij. viceſimaquarta romethiezer filijs ⁊ frībꝰ eiꝰ. xij.

Juiſiōneſ āt ia/. XXVI.

Diuiſiones āt ianitoꝝ de chorit meſellemia filiꝰ chore: de filijs aſaph filij meſellemie: zacharias primogenitꝰ iadihel ſcds: zabadias tertiꝰ: iathanael quartꝰ: abilā qntꝰ: iohānan ſextꝰ: elioenai ſeptimꝰ. Filij aūt obededon: ſemeias primogenitꝰ: iozabad ſcds. iohaa tꝰiꝰ: ſachar quartꝰ: nathanael qntꝰ: amihel ſextꝰ: iſſachar ſeptimꝰ: phollathi octauꝰ. q2 bñdixitꝭ illi dñs. Semeie āt filio eius nati ſūt filij ꝑfecti familiaꝝ ſuaꝝ

Capi. XXVI.

k Diuiſiones autē ianitorum. Hic cōſequēter agit̄ ď ordiatiōe ianitoꝝ ⁊ ſacriſtaꝝ. ⁊ p̄mo de ianitoribꝰ. ſecūdo de ſacriſtis ſeu cuſtodibus. ibi. Porro achias. Circa primu3 ſciendū ꝙ diuiſiōes ianitorū ſeu ordines nō accipiunt̄ ꝑm ordine3 ſacerdotū: ſicut accepti ſūt ordines doctorū ⁊ cātorū. vt dictū ē ſuperius. ſ3 ꝑ3 ordines portarum. Erāt aūt i atrio tēpli vbi erāt iſti portarij q̄ttuor itroitus ꝑm q̄ttuor partes orbis. ſ. porta orientalis ex qua pte erat ingreſſus tēpli. ⁊ occidētalis ex qua pte erat ps poſterior tēpli q dicebat ſanctū ſanctorū. ⁊ porta aglonaris ⁊ auſtralis q̄ erāt ex lateribꝰ tēpli. igitur ꝑm iſtas quattuor ptes diſpoſiti ſūt ianitores ꝑ ſortes videlicet q cuſtodirēt portā orietālē. ⁊ q occidētalē. ⁊ q aglonarē. ⁊ q auſtralem. ⁊ quō. Et his dictis p3 lr̄a paucis exceptis q̄ diſcurrēt̄. l Quia bñdixit illi dñs. iſtud ponit̄ ad oñdēdū rōnē q̄re iſte obededom. ita mltiplicatꝰ erat i ꝓle. put tāgit̄ i textu. iſte eni ꝑm doctores fuit ille obededom. i cuiꝰ domo poſita fuit archa dñi. vt hr̄. 2. Reg. 6. pp qḋ dñs bñdixit obededom ⁊ oēs domū eiꝰ. vt dr̄ ibidē. ſ. multiplicando eū i ꝓle. maxime maſculina ⁊ in bonis ſpūalibus ⁊ temporalibus.

a Sechri pnceps ⁊c̃. qd̾ exponit̃ vno mō sic ꝙ istud ponit̃ respōden do tacite q̄stiōi. dicūt eni ꝙ iste sechri erat parui valoris. ⁊ iō posset q̄ri q̄re pr̄ ei⁹ ꝯstituit eū pncipē i domo sua. Et rn̄det̃ hic ꝙ hoc fuit eo ꝙ nō habuerat pgenitū. sed istud nō videt̃ valere. qꝛ saltē iste sechri fuit pmogenit⁹ ei⁹ vel ali⁹. ꝓpter qd̾ alio mō exponit̃ ad ꝯriū videlicet ꝙ iste sechri fuit valētior alijs fratrib⁹ suis. ꝓpter qd̾ pr̄ fecit eum pncipē inter eos q̄uis nō eēt senior. sic dauid fecit de salomone ⁊ plures alij. reges q fecerūt sibi succedere i regno iuniores. ⁊ ꝓpter h̄ dicitur hic. b Nō enim habuerat pgenitum. sup ple q eēt alicui⁹ valoris seu reputatiōis. ⁊ tal' mōdus loquendi bene inuenit̃ alibi in scriptura.

c Missi sūt ḡ sortes ex equo. sine acceptiōe etatis vel generis. sic dictū ē de cātorib⁹ ca. pceden.

d Porro zacharie filio ei⁹ viro prudentissimo ⁊ erudito. h̄ dr̄ ad reddendū rōnē q̄re fuit positus pncipal' in porta septētrionali sic pr̄ suus i orietali. qꝛ non fuit sic de alijs portis ꝙ pr̄ ⁊ filius eēnt pncipales i duab⁹ portis alijs. e In q̄ pte do⁹ m⁹ erat seniorū ꝯciliū. istud inducit̃ ad ostēdendū ꝙ in illa pte regrebatur magna custodia. qꝛ ibi tractabant senes seu iudices ordinarij negocia cōia ⁊ determinabāt dubia. ⁊ iō sors illa cecidit sup obededom. qui erat hō valēs ⁊ potēs: eo ꝙ benedixerat eū dn̄s. vt pdictum ē. f Ad orietem vo leuite sex. qꝛ illa porta erat añ ingressū tēpli. ⁊ iō regrebat̃ ibi magna custodia.

g Et vbi erat cōciliū bini. ibi eni duplicabāt̃ custodes. qꝛ regrebat̃ maior custodia rōne predicta. Mystice exponēdo portas pdictas. s̄m sensū allegoricū. porta orietalis significat xp̄i icarnatiōnē. quia tūc visitauit nos oriens ex alto. Occidētalis ei⁹ passionē. quia tūc occidit sol iusticie. i cui⁹ signū sol obscurat⁹ fuit in meridie. Aglonaris ei⁹ resurrectionē. qꝛ tūc xp̄s redijt ab inferis tanq̄ ab aglone. de quo dicit̃ Hieremie. i. Ab aquilone pādet̃ omne malū. Australis ei⁹ ascēsionē. sicut in pūcto australi sol visibilis ē in sua maiori altitudine. p ista eni quattuor xp̄i mysteria habem⁹ introitū ad atriū ecclesie militātis: vt p hec postea accedamus ad tēplū ecclesie triūphātis. Scd̾m vo sensum moralē porta orientalis designat humane originis vilitatē. porta occidētalis mortis ꝓpinquitatē. porta aglonaris infernalis supplicij grauitatē. qꝛ ab aglone pādet̃ oē malū. vt supra dictum est. Australis vo celest' gaudij imēsitatē. qꝛ ibi sol iusticie lucet i sua vtute. p ꝯsideratiōē eni istoꝝ q̄ttuor resilit hō a pctō ⁊ icipit bonū opari. ⁊ sic p ista q̄si p q̄ttuor portas h̄z itroitū ad atriū militātis ecclesie p pticipationē meritoꝝ. vt sic vlteri⁹ trāseat ad atriū triūphātis ecclesie p adeptionē pmioꝝ. h Porro achias. h̄ ꝯñter agit̃ de ordinatiōe sacristarū ⁊ pfectoꝝ. ⁊ p̄ agit̃ de sacristis. scd̾o de pfect̃. ibi. Isaaritis. sacriste āt dicebāt̃ illi q custodiebāt vasa diuino cultui deputata ⁊ sacerdotū ornamēta ⁊ ea q̄ erāt in sacrificijs ⁊ cultu diuino necessaria. ⁊ auꝝ ⁊ argētū ⁊ silia q̄ ex deuotiōe fuerāt dn̄o cōsecrata. ⁊ patet l̄ra vsq₃ ibi. i Que sanctificauit rex dauid ⁊ prin. familiarum. ⁊ tri. ⁊ cen. ⁊ du. exercit⁹. q̄n eni hēbāt victoriā solenē. pciosa q̄ ibi reperiebant̃ i pda pncipes bellatoꝝ offerebāt vel pte eorū cōsecrādo diuino cultui. ita ꝙ nō possent alijs vsib⁹ applicari. ⁊ hoc legit̃ eē factū a tpe moysi. q̄n deuictis madianitis pncipes exercit⁹ q̄cq̄d auri inuenerūt in pda cōsecrauerunt dn̄o. vt h̄r Nu. 31. in fine. k Hec aūt vniuersa sanctificauit samuel. hoc nō refert̃ ad ea q̄ fuerūt sanctificata vel consecrata dn̄o p dauid ⁊ bellatores suos q fuerūt post saul. s₃ ad ea q̄ fuerūt sāctificata ⁊ cōsecrata dn̄o ex predis victoriarū q̄s hūerūt saul ⁊ pncipes eius. l Et ioab fili⁹ sar. istud refert̃ ad tēp⁹ dauid. cui⁹ militie pnceps fuit ioab.

m Isaaritis vo. h̄ ꝯñr agit̃ de pfect' i opib⁹ exteriorib⁹ ⁊ hoc ē qd̾ dicitur. n Ad opa forinsecus sup isrl' ad docēdū ⁊ ad iudicandū eos. Aliq eni de leuitis sciētes legē fuerūt ordiati ad docēdū ppl'm in locis distantib⁹ a hierusalē ⁊ ad determinādū dubia i q̄bus simplices dubitabāt. hebrei tñ aliter exponūt qd̾ dr̄ h̄. Ad opa forinsecus sup isrl' ⁊c̃. dicētes ꝙ isti leuite fuerūt ordiati ad hoc ꝙ cederent ligna cedrina i libano. ⁊ ad adducēdū ea i hierl'm. silr' ad abscindēdos lapides de mōtib⁹ pro reparatiōe eorū q̄ tēplo vel circa templum eēnt renouāda vel de nouo edificāda. ⁊ q̄ātū ad h̄ dicūt doctores ⁊ iudices. qꝛ perant opariijs ⁊ dispōnebāt q̄d eēt agēdū ⁊ puniebāt trāsgressores mādatorum suorū. o Porro d̾ hebronit'. i. d̾ leuitis descēdentibus ad hebron. de quo dictū ē supra. p Preerāt israeli trās iordanē. vbi habitabāt due trib⁹ ⁊ dimidia. q In cūct' opib⁹ dn̄i ⁊ i misterio regis. erāt eni ibi aliq̄ vinee ⁊ agri dn̄o consecrati q̄ꝝ puēt⁹ cedebāt i misteriū tēpli. erāt ēt ibi aliq reddit⁹ ⁊ puētus p rege colligēdi. ⁊ in vtroq₃ officio erāt ibi instituti.

r Quadragesimo anno regni dauid recēsiti sūt. i. pdicte nūeratiōes ⁊ distictiōes leuitarū facte fuerūt q̄dragesimo āno regni dauid q fuit vltim⁹ ann⁹. s. vite sue. istō āt h̄ exprimit̃. qꝛ nūeri ⁊ ordīes bellatoꝝ q ponunt̃ .c. sequēti fuerūt a pncipio regni dauid. qd̾ p₃ ex h̄ ꝙ asahel fr̄ ioab noiat̃ pnceps i q̄rta turma ⁊ tñ ipe fuit occisus circa pn⁹ regni dauid. cū adhuc eēt cōtētio iter domū dauid ⁊ domū saul. d̾ regno. vt h̄r. z. Re. z. c. XXVII.

s Filij āt isrl'. h̄ ꝯñr describit̃ ordinatio ppl'i ad regē ⁊ ad deū. tūc eni ppl's ē bñ ordinat⁹ quando est obediēs regi. ⁊ rex diuine voluntati. talis autem fuit dauid. ⁊ in principio regni sui facta fuit ista ordinatio. vt dictum est in pce. ca.

erāt. n. viri fortissimi. filij ḡ semeie: othi ⁊ raphael ⁊ obediel sabad ⁊ fratres ei⁹ viri fortissimi. heliu quoq₃ ⁊ samathias. Oēs hi de filijs obededō ipi ⁊ filij ⁊ frēs eoꝝ fortissimi ad mistrādū sexaginta duo de obededō. porro mesellamie filij ⁊ frēs eoꝝ robustissimi: decē ⁊ octo. De hosa āt. i. d̾ filijs merari: sechri pnceps. Nō eni hūerat priogenitū ⁊ ideirco posuerat eū pr̄ ei⁹ i principē. helchias scd̾s: tabelias tti⁹ zacharias q̄rt⁹. Oēs hi filij ⁊ frēs hosa tredecī. Hi diuisi sūt i ianitores: vt sēp principes custodiaꝝ sic ⁊ frēs eoꝝ ministrarēt i domo dn̄i. Missē sūt ḡ sortes ex equo: ⁊ pruis ⁊ magnis p familias suas i vnāquāq₃ portaꝝ. cecidit ḡ sors orietal' selemie. Porrō zacharie filio ei⁹ viro prudētissimo ⁊ erudito obtigit plaga septētriōal'. Obededō vo ⁊ filijs ei⁹ ad austrū: i q̄ parte dom⁹ erat senioꝝ ꝯciliū: sephima ⁊ hosa ad occidētē iux̄ portā q̄ ducit ad viā ascēsiōis: custodia ꝯ custodiā. ad oriētē vo leuite sex ad aqlonē. iiij p diē: atq₃ ad meridiē silr' i die q̄tuor ⁊ vbi erāt ꝯciliū bini ⁊ bini. i cellul' quoq₃ iāitoꝝ ad occidētē q̄tuor i via biniq₃ p cellulas. Ad septētrionē vo ⁊ meridiē q̄ni p dies singl'os mutabāt̃ ⁊ ad basilicā ꝯcilij ad occidētē bini hn̄tes sibi ectos alios i via: biniq₃ p cellulas. He sūt diuisiōes iāitoꝝ filioꝝ chore ⁊ merari. porrō achias erat sup thesauros dom⁹ dn̄i ⁊ vasa scōꝝ. Filij quoq₃ dan filij gersōni. De ledā pricipes familiaꝝ ledā ⁊ gersōni ieiheli. filij ieiheli: zathā ⁊ iohel frēs ei⁹ sup thesauros dom⁹ dn̄i āramit' ⁊ isaarit' ⁊ hebronit' ⁊ ozihelit'. Subahel āt fili⁹ gerson filij moysi ꝑposit⁹ thesaur' sūt quoq₃ ei⁹ eliezer: cui⁹ fili⁹ raabia ⁊ h⁹ fili⁹ isaias ⁊ h⁹ fili⁹ iorā: h⁹ quoq₃ fili⁹ zechri: ⁊ h⁹ fili⁹ selemith. Ipse selemith ⁊ frēs ei⁹ sup thesauros scōꝝ q̄ scificauit dauid rex ⁊ pricipes familiaꝝ tribuni ⁊ cēturiōes ⁊ duces exercit⁹: de bell' ⁊ manubijs pliorꝝ q̄ ꝯsecrauerāt ad instaurationē ⁊ suppellectilē tēpli dn̄i. Hec āt vniu̇sa scificauit samuel vidēs: ⁊ saul fili⁹ cis: ⁊ abner fili⁹ ner: ⁊ ioab fili⁹ saruie: oēsq₃ scificauerāt ea p manū salemith ⁊ frēm ei⁹. Isaarit' vo ꝑerat conenias ⁊ filij ei⁹ ad opā forisec⁹ sup isrl': ad docēdū ⁊ iudicādū eos. porrō de hebronit' asabias ⁊ frēs eius viri fortissimi mille septigēti ꝑerāt israeli trās iordanē ꝯ occidētē in cūct' opib⁹ dn̄i ⁊ i ministeriū reg'. Hebronitaꝝ āt priceps fuit ieria s̄z familias ⁊ cogtōes eoꝝ. q̄drāgesimo āno regni dauid recēsiti sūt ⁊ iuēti sūt viri fortissimi i gazer galaad: frēsq₃ ei⁹ robustiori' etat' duo milia septigēti pricipes familiaꝝ. ꝑposuit āt eos dauid rex rubenit' ⁊ gaddit' ⁊ dimidie tribui manasse: i oē misteriū dī ⁊ reg'.

XXVII.

Filij āūt isrl' s̄z numeꝝ suū principes familiaꝝ tribuni ⁊ cēturiones ⁊ pfecti q mistrabāt regi iux̄ turmas suas: igrediētes ⁊ egre-

tñ ponitur hic q̃ſi p modũ repetitionis q2 voluit ſilem ordinatione ẽe in regno filij ſui ſalomonis. Circa qd̃ p ponit̃ ordinatio militaris. 2° popularis ibi. Porro tribub9. 3° familiaris ibi. Super theſauros ãt regis. Circa pmũ ſciendum q dauid diſtinxit milites p .12. cohortes. ꝛ in q̃libet erãt .24. milia bellatorũ. ita q pma cohors erat cũ rege p mẽſe parata ad reſiſtendũ aduerſarijs vl' ad ſedãdũ ppl'm. ſi aliq̃ ſeditio oriret̃. ꝛ ſcd̃a cohors in ſcd̃o mẽſe. ꝛ ſic d̃ alijs ꝯñr. tñ qñ iminebat bellũ vbi opoꝛtebat congregare maiorem exercitum oẽs .12. cohoꝛtes erant parate vt eẽnt cum rege. In ordine igit̃ iſtarũ cohoꝛtũ oſtẽdit̃ h̃ qs fuerit pn̄cipes i pma cohoꝛte. ꝛ qs i ſcd̃a. ꝛ ſic d̃ alijs. ꝛ p3 lr̃a ex dictis paucis exceptl.

gnam ptẽ nũerare omiſit. ꝛ pp h̃ d̃r h̃ q ira irruerat .ſ. añq̃ totũ eẽt nũeratũ. o Et iccirco nu. eo. q fuerãt receñſiti .ſ. a ioab. p Nõ ẽ re. i faſtos regis dauid .i. i libros de hac numeratiõe regi traditos. q2 ioab ẽt de numeratis ab eo reſcidit ptẽ pp eãdẽ cã3 pp quã3 dimiſerat numerare ptem ppl'i. ſ. ne dauid nimis ſupbiret ex maiori numero ſibi tradito. pp quã ſupbia3 timebat ioab dei irã venire ſup ppl'm ꝛ regẽ. ſicut dcm̃ fuit ſupra .21. ꝛ .2. Reg. 24. Alij alr̃ exponunt q numer9 iſte ſiue ppl'i numeratio nõ fuit redact9 in faſtos regis dauid .i. in libris de factl dauid nõbilib9 ꝛ ꝯmẽdabilib9. q2 iſta numeratio ñ erat ad dauid cõmẽdationẽ ſ3 magis ad vituperiũ. Faſt9 ꝛ faſti idẽ ẽ qd̃ liber chronical'. vñ in hebreo hic hr̃. In verbis dierũ regis dauid. ſ3 pma expoſitio verioꝛ videt̃ q2 ille q ſcribit hiſtoꝛiã vel chronicã d3 ita fideliter ſcribere illa q̃ ſũt ad vituperiũ. ſicut illa q̃ ſunt ad laudem. ꝛ iõ Joſeph9 reprobat Nicolaum antiochenũ q ſcripſit fcã herodis aſcalonite omittens ea q̃ erãt vituperabilia.

a Prime turme .i. pmẽ cohoꝛti militũ

b Jſboã pẽrat. iſte ſupra .11. ca. vocatur ieſbaan. iſta noĩa variãt̃ ſic frequenter de ꝓprijs hebraicis dcm̃ ẽ in principio vl'ti fine.

c De fi. phares. d̃ q̃ tribu erat dauid. ꝛ iõ voluit iſtũ honorare nõ ſolũ pp pꝛobitatẽ ſ3 pp tribus idẽtitatẽ. vñ ſubdit̃. d Princeps cũ. pncipũ. q2 nõ ſolum pẽrat pme turme: imo ẽt pncipes aliarũ .11. turmarũ erãt ſub eo.

e Pcerat ãt tur. ipi9 .ſ. banaie.

f Amiçadab fili9 eius .ſ. ſub prẽ: ꝛ qñ pr̄ nõ poterat intendere q2 erat regl cõſiliarius. vt habet̃ ſupra .2. capi.

g Quartus menſe quarto aſabel fr̃ ioab. ex quo p3 q iſta oꝛdinatio militũ facta fuit viuente adhuc aſabele.

h Et çabedias fili9 ei9 p9 cum. q2 aſabel parũ vixit p9 iſtã oꝛdinationẽ. q2 fuit occiſus circa pncipiũ regni dauid. vt hr̃ .2. Reg. 2. cap.

i Porro tri. h̃ ꝯñr deſcribit̃ oꝛdinatio popularis. ꝛ accipit̃ ſm trib9. q2 cuilib3 pẽrat vn9 pfect9 ex

dietes p ſingulos mẽſes in anno vigintiq̃tuoꝛ milib9 ſinguli pẽrãt. Prime turme i pꝛio mẽſe iſboã pẽrat fili9 zabdihel: ꝛ ſub eo vigitiq̃tuoꝛ milia. De filijs phares: pꝛicẽps cũctoꝝ pꝛincipũ in exercitu mẽſe pꝛio. Scd̃i mẽſis hẽbat turmã dudia ohites: ꝛ p9 ſe alt̃ noĩe macelloth: q regebat partẽ exercit9 vigitiq̃tuoꝛ miliũ. Dux quoq3 turme ẽtie i mẽſe tertio erat banaias fili9 ioiade ſacerdos: ꝛ in diuiſione ſua vigintiq̃tuoꝛ milia. Jpſe eſt banaias foꝛtiſſim9 iter triginta ꝛ ſup trigita. Pꝛeerat ãũt turme ipius amizadãb fili9 ei9. Quart9 mẽſe quarto aſahel fr̃ ioab: ꝛ zabẽdias fili9 ei9 poſt eũ: ꝛ in turma ei9 vigintiq̃tuoꝛ milia: Quint9 mẽſe qnto princeps ſamaoth iezerites: ꝛ in turma ei9 vigintiquatuoꝛ milia. Sext9 mẽſe ſexto hira fili9 acces thecuites: ꝛ i turma ei9 vigitiq̃tuoꝛ milia. Septim9 mẽſe ſeptio helles phallonites de filijs ephꝛai: ꝛ i turma ei9 vigitiquatuoꝛ milia. Octau9 mẽſe octauo ſobochai vſathites d̃ ſtirpe zarai: ꝛ i turma ei9 vigitiquatuoꝛ miliã. Non9 mẽſe nono abiezer anathotites de filiis iemin: ꝛ i turma ei9 vigitiquatuoꝛ milia. Decim9 menſe decio marai ꝛ ipẽ nethophatites d̃ ſtirpe zarai: ꝛ i turma ei9 vigintiquatuoꝛ milia. Undecim9 mẽſe vndecimo banaias pharathonites: de filijs ephꝛai: ꝛ in turma ei9 vigintiquatuoꝛ milia. Duodecim9 mẽſe duodecimo holdai nethophatites de ſtirpe gothoniel: ꝛ i turma ei9 vigintiquatuoꝛ milia. Poꝛro tribub9 pẽrãt i iſrl'. rubenitis: dux eliezer fili9 zechri ſymeonitis: dux ſaphacias fili9 macha leuitis: aſabias fili9 chãuel: aaronitis ſadoch: iuda heliu fr̃ dauid. iſachar ãri fili9 michahel: zabulõitis: ieſmaias fili9 abdie: neptalitib9 ierimoth fili9 oziel filijs ephꝛai oſee fili9 ozaziu. dimidie tribui manaſſe: iohel fili9 phadaie: ꝛ dimidie t̃bui manaſſe i galaad: iaddo fili9 zacharie. bẽiami ãt iaſihe fili9 abner. dãn vo ezrihel fili9 ieroã. hi pꝛincipes filioꝝ iſrl'. Noluit ãt dauid nũerare eos a .20. ãnis iferi9 q2 dixerat dñs vt m'ltiplicaret iſrl' q̃ſi ſtellas celi. ioab fili9 ſaruie cepat nuãre: nec ꝯplenit: q2 ſ3 h̃ ira dei irruerat i iſrl': ꝛ iccircõ nũer9 eoꝝ q fuerãt receñſiti ñ ẽ rẽlat9 i faſtos regl dauid. Sup thẽſauros ãt regis fuit aſmoth fili9 adihel. His ãt theſaurl q erãt i vꝛbib9 ꝛ i uicl ꝛ i tũrrib9 pſidebat ionathã fili9 ozie. opi ãt rũſtico ꝛ agricolis q exercebãt t̃rã pẽrat ezri fili9 chelub. vieã rũq3 cltoꝛib9 ſemeias romathites. cell' ãt vinãrijs zabdias aphonites. Nã ſup oliũeta ꝛ ficeta q̃ erãt i cãpeſtrib9 balanã gederites. ſup ãpothecas ãt olei ioas. poꝛro armẽtl q̃ paſcebãt i ſarona: ꝓpoſit9 fuit ſethꝛai ſarõites ꝛ ſup boues i vallib9 ſaphat filius adli. ſ3 cãmelos vo: vbil iſmaelites. ꝛ ſup aſinos: iadias merona thites: ſup oues quoq3 iazi agaren9. oẽs hi pꝛincipẽs ſube regis dauid. Jonathã ãt pãtru9 dauid ꝯſiliari9 vir pꝛudẽs ꝛ l̃ratus ipſe ꝛ iãhihel fili9 achamoni erãt cu3 filijs regis. Achitophel etiã ꝯſiliarius regis: ꝛ chuſi arachites amic9 regl. p9 achitõphel fuit ioiada fili9 banaie ꝛ abiathar. pꝛicepſ ãt exercit9 regl erat ioab. XXVIII

nid. ...

q Sup theſauros. h̃ ꝯñr deſcribitur oꝛdinatio familiaris .i. familie q̃ erãt in officijs dom9 ꝛ i aliis negociis. cũ d̃r. Sup theſau. ãt re. q erãt i hierlm. vñ ſeq̃r. r His ãt the. q̃ erãt i vꝛbibus .ſ. aliis a hierl3. s Et i vi. i .i. villis muro nõ clauſis.

t Et i tur. i. foꝛtaliciis p regnũ edificatl ad regni munitiõe3. v Opi aũt ru. ꝛ agri. q2 dauid habebat aliq̃s agros ex hereditate pr̃na ꝛ aliq̃s ex officio regio. x Uinea rũq3 cul. eodẽ mõ expõnat̃ ſicut de agris.

y Cellis ãt vi. i. cellariis vbi ſeruabãtur vina.

z Sup oliue. ꝛ ficeta. vt colligerẽt̃ fruct9. ꝛ de oliuis fieret oleũ ꝛ fic9 ſuarẽt̃ ꝓvſu hoĩu3 a Sup apo. ãt olei .i. cellaria vbi ſuabãt̃ olei vaſa.

b Sup ca. vo vbil iſ. q2 iſmaelite meli9 ſciũt nutrire ꝛ cuſtodire camelos q̃ iſraelite. c Super oues q̃q3 ia. aga. agareni eñi hitant tm̃ i tẽtoꝛijs ꝛ iõ meli9 poterant cuſtodire oues poꝛtãdo habitacula ſua de loco ad locũ ad inueniẽdũ paſcua.

d Oẽs hi pn. ſube regis dauid. i. diuitiarum artificialium. vt ſunt aurum ꝛ argentum arma ꝛ h̃ꝯ. ꝛ nãliũ de qbus pñt hoĩes viuere vt ſũt bladũ vinũ oleũ aĩalia ꝛ h̃ꝯ ſupra enumerata. ad ꝓuidẽtiã eñi bonã regis nõ ſolũ ptinet hr̃e diuitias artificiales ſ3 ẽt nãles. vñ ioſeph ſaluauit regnũ egypti p cõgregationem bladi i hoꝛreis regis. e Jonathan. h̃ ꝯñr agitur de familia ipſi dauid magis ꝓpinq̃. cũ d̃r. Jonathan ãt pa. da. ꝯſiliari9. c9 cã ſubdit̃ cũ d̃r.

pte regis q leuabat cẽſũ ad ꝓuidẽdũ regi ꝛ domui ei9. ꝛ oñdit̃ h̃ qs cuilibet tribui pẽrat. ꝛ p3 lr̃a vſq3 ibi. k Noluit ãt da. ali qui libꝛi hñt. Uoluit. ſ3 male. q2 ioab d̃ mãdato dauid nũerauit ſolũ ppl'3 q poterat ad bellũ ꝓcedere. ꝛ h̃ ẽ a viginti ãnis ꝛ ſupra. ĩfra ãt noluit nũerare. c9 cã ſubdit̃. l Q2 di. dñs vt multiplicaret iſrl' q̃ſi ſtellas celi. q. d. ſi vix potuerũt nũerari viri potentes ad bellũ ꝓcedere: multo min9 poſſẽt numerari. ſi cum viris numerarẽt̃ ẽt pueri. m Joab fi. ſaruie cepat nũerari. vt hr̃. .ſ. 21. n Nec cõ. q2 ſup h̃ irruerat ira dei in iſrl'. l3. n. ira dei p9 numerationẽ venerit ſup ppl'm. vt hr̃ .ſ. 21. tñ ioab a pncipio numerationis h̃ timuit. pp qd̃ inuit9 iuit ad numerãdum. ꝛ magnam ...

f Uir pru. ꝛ l̃rat9. ita q hẽbat ſapiẽtiã inatã ꝛ acq̃ſitã. g Jpe ꝛ ia. fi. acha. erãt cũ fi. regis .i. honoꝛati ſic filii regis. hebꝛei exponũt alr̃. Cũ filiis regis ad ipſos nutriendum ꝛ docendũ in moꝛibus.

h Poſt achi fuit ioiada. q2 achitophel ſuſpendit ſe. vt hr̃ .2. Re. 17. ideo iſte ioiada ſucceſſit ſibi in officio. Capi. XXVIII.

a Cõuocauit igit̃. Hic ꝯñr deſcribit̃ q̃liter dauid tradidit ſalomoni filio ſuo exẽplar oĩuꝫ agẽdoꝝ i tẽplo. ⁊ p̊ iducit ſibi ſubditos ad ſalomõis obedientiã. 2° ſalomõi iniũgit edificatiõis tẽpli curã ibi. Tu ãt ſalomõ. 3° tradidit ſibi agẽdoꝝ formã. ibi. Dedit ãt. Circa p̊ᵐ dr̃. Cõuocauit igit̃ dauid oẽs ꝑncipes iſrl̃. ⁊ ꝯñter ſpecificauit iſtos ꝑncipes. d. b Duces tri. q ꝑerãt. 12. tribubus.

c Et ꝑpo. turmaꝝ. militariũ. d Qui mi. regi i domo ſua i diuerſ officijs. e Tribunos quoqꝫ q ꝑerãt mille bellatorib⁹ ⁊ erãt ſub ꝑpoſitꝫ turmaꝝ q2 q̃libꝫ turma ꝯtinebat. 24. milia bellatores. vt dcm̃ ẽ ca. ꝑce. f Et cẽ. q pre erãt cẽtũ bellatoribus ⁊ erãt ſub tribunis.

g Et q ꝑ. ſub. ⁊ poſſ. re. i. diuitijs ei⁹ artificialib⁹ ⁊ nãlib⁹ mobilib⁹ ⁊ imobilib⁹. h Filioſqꝫ ſu. cũ eu. i. nutritorib⁹ eorũ ⁊ doctorib⁹ q dicunt̃ eunuchi. eo ꝙ erant caſti ⁊ hõeſti. i Cũqꝫ ſur. rex ⁊ ſte. ſ. ſup gradũ ad loq̃ndũ q erat i atrio tabernaculi qð fecerat dauid ꝓ archa dñi reponenda. vt hr̃. ſ. 15. c. vt dicũt hebrei alij ṽo dicũt ꝙ ſurrexit ð lecto ſuo i quo iacebat ꝑ nimia ſenectute ⁊ debilitate. vt hr̃. 3. Re. i. ſurrexit tñ ad horã vt magꝭ audiret̃. k Cogitaui vt edi. ⁊c̃. vt hr̃. ſ. 17. cap.

l Et ſca. pe. do. dei no. q2 ĩtra ſcm̃ ſcõꝝ erat q̃ſi ſedes dei. ita ꝙ ſm̃ vnam opinionẽ ꝓpitiatoriũ qð portabat̃ ab ipſis cherubin erat q̃ſi ſedile. ⁊ operculum. arche erat quaſi ſcabellũ ſm̃ aliã ṽo opinionẽ operculũ arche erat. ꝓpitiatoriũ ⁊ ſedile dei. pauimẽtũ ṽo qð erat añ archã erat q̃ſi ſcabellũ ꝓut diffuſius fuit dictuꝫ Ex. 25. m Ad edi. oĩa pre. i. aliq̃ de oĩbus. vt ſupra expoſitũ ẽ. 22. cetera patẽt q̃ ſequũt̃ vſqꝫ ibi

n De iuda. n. ele. ꝑn. q2 i tranſitu maris rubri trib⁹ iuda p̊ ſecuta ẽ moyſẽ alijs formidãtibus. ideo meruit regiã dignitateꝫ vt dcm̃ fuit Exo. 14.

o De fi. pa. mei pla. ei vt me ⁊c̃. vt hr̃. i. Reguꝫ. 16.

p Elegit ſalomonẽ filiũ meũ. ex quo pꝫ ꝙ ſalomoñ fuit ꝓmot⁹ ad regnũ nõ ſolũ volũtate humana ſꝫ ẽt diũa. ⁊ hãc ordinationẽ nũciauit nathan ꝓpħa ipi dauid vt hr̃. ſ. 17. ⁊. 2. Reg. 7. q Nũc ḡ co. vni. cetu iſrl̃. ſupple dico que ſequũtur. r Cuſtodite ⁊ ꝑ qui. cũ. mã. dñi. vt ꝑ h̃ hẽatis abũdãtiã bonorũ tꝑaliũ ⁊ vlteri⁹ bonoꝝ ſpũaliũ ⁊ eternoꝝ q̃ ꝑncipalr̃ itelligunt̃ ꝓmiſſa a deo ſub ꝓmiſſiõe tꝑaliũ bonorũ. ſic dcm̃ fuit. ſ. 16. ⁊ pleni⁹ Ŝcũ. 15. s Tu ãt ſalo. h̃ ꝯñr dauid iponit ſalamon filio ſuo curaꝫ regni ⁊ edificatiõis tẽpli. ⁊ q2 noticia dei via ẽ ad oĩa alia bona. eo ꝙ nõ amat̃ bonũ niſi cognitũ. iõ p̊ iducit eũ ad habẽdum dei noticiã. d. Scito deũ pr̃is tui. 2°. ad ei⁹ latriã. Et ſui ei corde ꝑfecto ⁊c̃. c⁹ cã ſubdit̃. t Oia. n. cor. ſcru. de⁹. ita ꝙ nihil ẽ abſcõditũ ab oct̃is eius.

v Si q̃ſi. eũ iue. q2 facieti qð i ſe ẽ de⁹ ſupplet reſiduũ. x Nr ele. te dñs ⁊c̃. q. d. ex quo de⁹ te elegit ad regnũ ⁊ tẽpli ſui edificiũ nõ debes timere de cõſũmatiõe. q2 q cepit ipe ꝑficiet ſi feceris debitũ tuum.

y Dedit ãt dauid. h̃ ꝯñr dauid ſalomoni tradidit formam ⁊ exẽplar oĩuꝫ agẽdorũ. z Deſcriptionẽ portic⁹ q̃ erat añ introitũ templi.

a Et cellariorũ. dicũt aliq ꝙ ſub pauimẽto tẽpli erãt cellaria ad reponẽdũ aromata ⁊ aliq̃ alia q̃ indigent ꝯſeruari in frigido loco. alij ãt dicũt ꝙ iſta cellaria itelligũtur due mãſiones tẽpli inferiores. b Et cenacl̃i. i. tertie mãſionis tẽpli. c Et cu. in adytis. loca ſũt vbi iacebãt cuſtodes tẽpli. ⁊ ſꝫ hebreos erãt q̃dam appẽditia inx̃ muꝝ tẽpli exteri⁹ aſcendẽtia. 15. cubitis in trib⁹ laterib⁹ tẽpli. ſ. auſtrali aq̃lonari ⁊ occidẽtali.

d Et do. ꝓpi. i. ſci ſcõꝝ. vbi erat ꝓpitiatoriũ. ⁊ de oĩb⁹ iſtis dcꝫ ẽ pleni⁹. 3. Reg. 6. e Atriorũ erãt eñi ibi tria atria. ſ. atriuꝫ ſacerdotũ. atriũ hominũ mũdorum. et atriũ mulierum.

f Et exedrarũ. i. camerarum.

g In the. do. dñi. vbi reponebãt vaſa ſacra ⁊ veſtes ſacerdotales. ⁊ ſilr̃.

h Et in the. ſcõruꝫ vbi reponebãt illa q̃ erãt deo conſecrata ad faciẽdũ neceſſaria i tẽplo ⁊ reparandũ ea q̃ cẽnt reparanda. i Auꝝ i põ. ꝑ ſin. vaſa. nõ ẽ itelligẽdũ ꝙ dauid tradiderit ſalomoni totũ aurũ ⁊ argẽtũ qð in vaſis fiẽdis tẽpli erat neceſſarium ſꝫ tradidit i ſcripto q̃tũ põdus auri ⁊ argẽti debebat poni i quolibet vaſe aureo ⁊ argenteo. k Sꝫ ⁊ ad cã. aurea. q2. 10. fuerũt cãdelabra aurea in tẽplo ſalomõis. vt hr̃. 3. Reg. 7. in fine

l Aurũ quoqꝫ de. i mẽ. ꝓpoſitiõis. ſup quã ponebãt pães ꝓpoſitionis.

m Silr̃ ⁊ ar. i aliaſ mẽ. argẽteas. ſuper q̃s parabãt ea que erãt offerenda.

n Et leun. au. eos. nõ iuenit̃ ſcriptũ ꝙ i tẽplo ſalomõis fuiſſẽt leunculi aurei. ⁊ iõ aliqui dicũt ꝙ iſti ſũt leones q fuerũt in throno ſalomonis de quo hr̃. 3. Reg. 10. ſꝫ h̃ nõ hꝫ apparẽtiã. tũ q2 nõ hr̃ in ſcriptura ꝙ illi leones fuerint aurei ſꝫ magꝭ videt̃ ꝙ fuerit eburnei ſic ⁊ thron⁹. tũ q2 h̃ agit̃ tm̃ ð edificatiõe tẽpli ⁊ ꝑtinẽtiũ ad ipm. ille ãt thron⁹ ñ fuit i tẽplo. nec de ꝑtinẽtib⁹ ad ipꝫ. ſꝫ fuit i porticu dom⁹ regie vbi ſalomõ ſedebat ad iudicãdũ. ⁊ iõ alij dicũt ꝙ iſti leones fuerũt i luterib⁹ vbi fuerũt leões figurati. vt hr̃. 3. Reg. 7. ſꝫ h̃ videt̃ falſũ. q2 illi fuerũt ð ere. vt pꝫ ibidẽ. iſti ãt ðſcribũt̃ aurei. ⁊ iõ iſta videt̃ ꝓcedere ex diſcordia trãſlatiõis nr̃e ab hebraico. vbi. n. hẽm⁹ h̃. Et leũct̃os aureos. i hebreo hr̃. Expiatoria aurea. ⁊ credo ꝙ rõ h⁹ diuerſitatꝫ trãſlatiõis nr̃e ad hebraicam fuit. q2 dictio ſignãs expiatoriũ: ⁊ dictio ſignãs leũculũ i hebreo hñt magnã ſimilitudinẽ lr̃aꝝ. ſꝫ hebreos ṽo dicũt̃ h̃ expiatoria aurea bacini aurei i qb⁹ portabat̃ ſãguis itra ſcm̃ ſcõꝝ i die expiationis.

o Silr̃ ⁊ in leo. ar. In hebreo hr̃. In expiatoria argẽtea. ⁊ erãt bacini de argẽto i qb⁹ recipiebat̃ ſãguis victimarũ q erat effũdẽdus i altari holocauſtoꝝ. p Altari ãt i quo ado. icenſum. iſtð altare erat inx̃ ꝑtẽ tẽpli q̃ dicebat̃ ſcã ꝯ parietẽ diuidenteꝫ ſcm̃ ⁊ ſcm̃ ſcõꝝ. q Et vt ex ipo fi. ſili. q̃dri. cherubin. q2 porta

c Cõuocauit igit̃ dauid oẽs principes iſrael: duces tribuũ: ⁊ ꝑpoſitos turmaꝝ: q miſtrãbant regi: tribũnos quoqꝫ ⁊ cẽtũriões ⁊ qui ꝑerant ſube: ⁊ poſſeſſionib⁹ regis: filioſqꝫ ſuõs cũ eunuchis ⁊ potẽtes ⁊ robuſtiſſimos quoſqꝫ in exercitu hierl̃m. Cũqꝫ ſurrexiſſet rex ⁊ ſtetiſſet: ait: Audite me fr̃es mei ⁊ ppl̃s me⁹. Cogitaui vt edificarẽ domũ in qua requieſceret archa federis dñi: ⁊ ſcabellũ pedũ dñi dei nr̃i: ⁊ ad edificandũ oĩa ꝑparaui. De⁹ aũt dixit mihi: Nõ edificabis domũ nomini meo: eo ꝙ ſis vir bellator ⁊ ſanguinẽ fuderis: ſꝫ elegit dñs de⁹ iſrl̃ me de vniuerſa domo pr̃is mei: vt eſſẽ rex ſup iſrl̃ in ſẽpiternuꝫ. De iuda. n. elegit principes. Porro ð domo iuda domũ pr̃is mei ⁊ de filijs pr̃is mei: placuit ei vt me eligeret regẽ ſup cũctũ iſrl̃: ſꝫ ⁊ de filijs meis: filios enim mihi multos dedit dñs: elegit ſalomonẽ filiũ meũ: vt ſederet in throno regni dñi ſup iſrael: dixitqꝫ mihi Salomõ fili⁹ tuus edificabit domũ meã ⁊ atria mea. Ipm̃ eniꝫ elegi mihi in filiũ: ⁊ ego ero ei in pr̃eꝫ: ⁊ firmabo regnũ ei⁹ vſqꝫ i eternũ ſi ꝑſeuerauerit facere ꝑcepta mea ⁊ iudicia ſicut ⁊ hodie. Nũc ergo coraꝫ vniuerſo cetu iſrael audiẽte deo nr̃o cuſtoditẽ ⁊ ꝑquirite cũcta mãdata dñi dei nr̃i: vt poſſideatis terrã bonã: ⁊ relinquatis eã filijs vr̃is poſt vos vſqꝫ in ſẽpiternũ. Tu aũt ſalomon fili mi ſcito deũ pr̃is tui: ⁊ ſui ei corde ꝑfecto ⁊ aĩo volũtario. oĩa eñi corda ſcrutat̃ dñs ⁊ vniũſas mẽtiũ cogitatões itelligit. Si q̃ſieris eũ iuenies: ſi ãt dereliq̃ris eũ: ꝓijciet te i eternũ. Nunc ergo q2 elegit te dñs vt edificares domũ ſãctuarij: ꝯfortare ⁊ ꝑfice. Dedit aũt dauid ſalomoni filio ſuo deſcriptionẽ porticus ⁊ tẽpli ⁊ cellarioꝝ ⁊ cenaculi ⁊ cubiculoꝝ i adytis ⁊ dom⁹ ꝓpiciatõis: necnõ ⁊ oĩuꝫ q̃ cogitauerat atrioꝝ ⁊ exedraꝝ ꝑ circuitũ in theſauros dom⁹ dñi ⁊ in theſauros ſcõꝝ: diuiſionũqꝫ ſacerdotaliũ ⁊ leuiticaꝝ oĩa opa dom⁹ dñi: ⁊ i vniũſa vaſa miſterij tẽpli dñi: auꝝ i põdẽ ꝑ ſingula vaſa miſterij: argẽti quoqꝫ põd⁹ ꝓ vaſoꝝ ⁊ opeꝝ diũſitate: ſꝫ ⁊ ad cãdelabra aurea ⁊ ad lucernas: auꝝ ꝓ mẽſura vniuſcuiuſ cãdelabri ⁊ lucernaꝝ ſilr̃ ⁊ i cãdelabra argẽtea ⁊ i lucernas eoꝝ ꝓ diũſitate mẽſure: põd⁹ argẽti tradidit. Auꝝ quoqꝫ dedit i mẽſas ꝓpoſitõis ꝓ diuerſitate mẽſarũ: ſilr̃ ⁊ argẽtũ i alias mẽſas argẽteas. Ad fuſcinulas quoqꝫ ⁊ phialas ⁊ thuribl̃a ex auro puriſſimo ⁊ leũnculos aureos ꝓ q̃litate mẽſure põdus diſtribuit i leunculũ ⁊ leunculũ: ſilr̃ ẽt i leones argẽteos diuerſũ argẽti põd⁹ ſeꝑauit. Altari ãt i quo adolebat̃ icenſũ aurum puriſſimũ dedit: ⁊ ut ex ipſo fieret ſimilitudo q̃drige cherubin extẽdẽtiũ alas ⁊ velantiuꝫ

bant ꝓpitiatoriū: q̄d erat quaſi ſedes dei. ⁊ de iſta diſpoſitiōe dcīn fuit plenī⁹.3.Re.6.⁊ Exo.25. a Oia igt vc. ſcri.ma.dn̄i ad me. Dicūt.n.hebrei ꝙ ſamuel ex reuelatione dei docuit dauid ꝺ oib⁹ iſtl. Pōt etiā dici ꝙ ipemet dauid habuit h̄ ꝑ reuelationē a deo. Cetera patent ex dcis.Ca.XXIX. b Locutuſq3 eſt dauid rex. h̄ ꝯn̄r dauid rex iuitat oēs ppl'z ad adiuuādū i ope dn̄i ſalomonē filiū ſuū3.⁊ ꝑ circa h̄ deſcribit̄ regis ⁊ ppl'i oblatio.2.º gratia℞ actio ibi. Sed ⁊ dauid.3.º regis ſalomonis renouatio ibi. Unxerūt āt.4.º ipi⁹ dauid felix conſummatio ibi. Igit̄ dauid. Circa p⁹ ponit̄ mutatio regis verbo d. c Salomonē fi.meū vnū3 ele.dn̄s adhuc pu. ⁊ tenellū.nō ē itelligendū ꝑ h̄ ꝙ fuerit .i2.ānor℞.ſic declaratū fuit plenius.3. Regū.ii.ſ3 dr̄ par uul⁹ ⁊ tenell⁹ reſpectu tāti opis. ⁊ hoc dicebat dauid vt induceret oēm pplm ad auxiliādū ei. 2.º ponit̄ īductio ꝑ fc̄3 cū dr̄. d Preparaui ipē.non totas.ſ3 de oib⁹ aliq̄s.iō ſubditur. Aurū ad vaſa aurea ⁊c̄. ⁊ ſeqtur. e Lapides onyc. h̄ntes colorem vnguis humani. f Et q̄.ſti.i.coloris ſtibij.ē āt ſtibium vnguentū q̄ mulieres depigūt facies ſuas.vn̄.4. Re.9. dr̄ ꝙ iezabel depinxit oculos ſuos ſtibio. g Et mar.pa. .i.colorib⁹ variū.et dr̄ a paro iſula vbi ꝑ fuit reptū. Et ſup h̄ au℞ ⁊ argētū ⁊c̄. ſeqt̄. h De pecu. meo ⁊c̄.excepti his q̄ ꝑparaui. duplici .n.mō dauid obtulit dōaria ꝓ domo

archā federis dn̄i.oiā iqt venerūt ſcripta manu dn̄i ad me vt itelligerē3 vniūſa opa exēplaris. Dixit quoq3 dauid ſalomoni filio ſuo. Viriliter age ⁊ ꝯfortare ⁊ fac ne timeas ⁊ ne paueas. Dn̄s eni de⁹ me⁹ tecū erit ⁊ nō dimittet te nec derelinq̄t donec ꝑficias oē opus miſterij dom⁹ dn̄i. Ecce diuiſiones ſacerdotū ⁊ leuita℞ in oē miniſteriū dom⁹ dn̄i aſſiſtunt tibi ⁊ parati ſūt: ⁊ nouerūt tā ꝑncipes q̄3 ppl's oia ꝑcepta tua. XXIX.

Locutuſq3 ē̄ſt dauid rex ad oēs eccl'iā3. Salomonē filiū meū vnūm elegit dn̄s adhuc puer℞ ⁊ tenellū. opus eni grāde ē: neq3 eni hoi ꝑparat̄ hitatio ſ3 deo: Ego.n.tot̄ virib⁹ meis ꝑparaui ipenſas dom⁹ dn̄i dei mei: au℞ ad vaſa aurea: ⁊ argētū in argētea: es in enea: fer℞ i ferrea: ligna ad lignea: lapides onychinos ⁊ quāſi ſtibinos ⁊ diūſo℞ colo℞: oēmq3 ꝑcioſū lapidē ⁊ mā̄rmo℞ pariū abūdātiſſime ⁊ ſup h̄ q̄ obtuli in domum dei mei de peculio meō au℞ ⁊ argētū do in tēplū dei mei: exceptis his q̄ ꝑparaui in edē ſcām: tria milia talēta auri dē auro ophir: ⁊ ſeptē milia talēto℞ argēti ꝓbatiſſimi ad deaurādos parietes tēpli: ⁊ vbicūq3 op⁹ eſt aurū de auro: ⁊ vbicūq3 op⁹ ē argeitū de argēto opa fiāt ꝑ man⁹ artificū: ⁊ ſiquis ſpōte offert: ipleat manū ſuam hodie ⁊ offerat q̄d voluerit dn̄o. Polliciti ſūt itaq3 ꝑncipes familia℞ ⁊ ꝑcēs tribuū iſrl': tribuū quoq3 ⁊ cēturiones ⁊ ꝑncipes ꝑncipū poſſeſſionū regis: dederūtq3 in opa dom⁹ dn̄i auri talēta qnq3 milia ⁊ ſolidos decē milia: argēti talēta decē milia: ⁊ eris talēta decē ⁊ octo milia: ferri quoq3 cētū milia talēto℞: ⁊ apud quē cūq3 iuēti ſūt lapides dederūt in theſau℞ dom⁹ dn̄i per mān̄ū iehihel gerſonit̄. Letatūſq3 eſt ppl's cū vota ſpōte ꝓmitterēt: q2 corde toto offerebāt ea dn̄o. Sz ⁊ dauid rex letat⁹ eſt gaudio mag̃: ⁊ bn̄dixit dn̄ō corā vniūſa mltitudine: ⁊ āit. bn̄dict⁹ es dn̄e de⁹ iſrl' ꝑris n̄ri: ab eterno in etn̄ū. Tua

eſt dn̄e magnificētia ⁊ potētia ⁊ gl'ia atq3 victoria: ⁊ tibi laus. cūcta eni q̄ in celo ſūt ⁊ in terra tua ſūt. Tuū dn̄e regnū: ⁊ tu es ſup oēs ꝑncipes. Tue diuitie ⁊ tua eſt gl'ia.tu dn̄aris oiū3: In manu tua virt⁹ ⁊ potentia: in manu tua magnitudo ⁊ iperiū oiū3. Nunc igit̄ de⁹ n̄r ꝯfitebimur tibi ⁊ laudam⁹ nomē tuū iclytū. Q̄uis ego ⁊ q̄s ppl's me⁹: vt poſſimus h̄ tibi vniūſa ꝓmittere: Tua ſūt oia: ⁊ q̄ de manu tua accepim⁹: dedim⁹ tibi. Peregrini eni ſum⁹ corā te: ⁊ aduene: ſicut oēs pr̄es n̄ri. Dies n̄ri quaſi vmbra ſup terrā3: ⁊ nulla ē mora. Dn̄e de⁹ n̄r ois h̄ copia quā parauim⁹ vt edificaretur dom⁹ nomi ſcō tuo de manu tua ē ⁊ tua ſūt oia. Scio de⁹ me⁹ ꝙ ꝓbes corda ⁊ ſimplicitātē diligas. vn̄ ⁊ ego in ſimplicitate cordis mei let⁹ obtuli vniūſa h̄: ⁊ populū tuū q̄ hic reptus eſt vidi cū igenti gaudio tibi offerre donaria. Dn̄e de⁹ abrahā ⁊ iſaac ⁊ iſrl' ꝑrū3 n̄ro℞ cuſtodi in etn̄ū hāc voluntatē cordis eo℞: ⁊ ſēp i veneratione tui mēs iſta ꝑmaneat. Salomoni quoq3 filio meo da cor ꝑfectū: vt cuſtodiat mādata tua ⁊ teſtionia tua ⁊ cerimonias tuas: ⁊ faciat vniūſa ⁊ edificet edē cui⁹ ipēſas paraui. Precepit aūt dauid vniūſe eccl'ie. Benedicite dn̄o deo n̄ro. Et bn̄dixit ois eccleſia dn̄o deo pat℞ ſuo℞: ⁊ iclināuerūt ſe ⁊ adorauerūt deū: ⁊ deīde regē. Immolāuerūtq3 victimas dn̄o ⁊ obtulerūt holocauſta die ſeq̄nti: tauros mille: arietes mille: agn̄s mille cū libamib⁹ ſuis ⁊ vniūſo ritu abūdātiſſime i oēs iſrl'. Et comēderūt ⁊ biberūt corā dn̄o i die illo cum grādi leticia: ⁊ vnxerūt ſcd̄o ſalomonē filiū dauid. Unxerūt āt eū dn̄o in ꝑncipē: ⁊ ſadoch i pōtificē. Sedit q3 ſālomō ſup ſoliū dn̄i i regē ꝓ dauid pr̄e ſuo: ⁊ cūcſ plācuit: ⁊ paruit illi ois iſrl'. ſ3 ⁊ vniūſi ꝑncipes ⁊ potētes ⁊ cūcti filij reḡl' dō dederūt manū ⁊ ſbiecti fuerūt ſalomōi.igi.magnificauit ḡ dn̄s ſalomonē ſ3 oēs iſrl' ⁊ dedit illi gl'a3 regni q̄lē nullus h̄ūit añ eū rex iſrl'.

dom⁹ de⁹ edificatōe. o. l Et ſi q̄s ſpō.of.q2 non placēt deo ſacrificia coacta.cetera patēt vſq3 ibi m Per ma.iehi. gerſonitl.ꝯriū3 vr̄.8.16. ꝙ ſelemith erat ſup theſauros ſcō℞. Dicēdū ꝙ iſte ſelemith fuit cuſtos theſauro℞ dom⁹ dn̄i q̄tū3 ad ea q̄ fuerāt de pdis hoſtiū ꝯſecrata.iſte vō iehihel erāt h̄ theſaurari⁹ co℞ q̄ fuerūt ſpōte oblata. n Leta.eſt po.cū vota ſpōte ꝓmitterēt. cui⁹ cā ſubdit̄. Q2 toto corde offerebāt ea.i. valde volūtarie.⁊ i talibus ſolet hō gaudere. o Sz ⁊ da.h̄ ꝯn̄r pōit̄ gra℞ actio. ⁊ ꝓ q̄tū ad ip̄3 dauid.cū dr̄. p Et be.do.ꝓ deuotiōe ſua ⁊ ppl'i ſibi ſubiecti. quā ſciebat eē donū dei. q Et ait be.es do.de⁹.et p3 lr̄a vſq3 ibi. r Quis ego ⁊c̄.q.d.nihil boni poſſum⁹ a nob̄ ſ3 totū ꝓueīt ex tua bōitate. .ſ.bōa q̄ tibi offerimus ⁊ bōa volūtas quā a te habem⁹. s Pere.n.⁊c̄.vn̄ dcīn fuit abrahe Gen̄.15. Scito ꝑnoſcēs ꝙ ꝑegrinū ſit futu℞ ſemē tuū in terra n̄ ſua.⁊ ꝑ h̄ oñdit dauid ꝙ pr̄ia n̄ra ꝓp̄a n̄ ē h̄ iferi⁹ ſ3 i celeſtibus ⁊ h̄ itellexerīt pr̄es ātiq̄ ſ3 ꝙ oñdit aplus ad hebreos.ii. Dies n̄ri q̄ſi ūbra. q2 vita hūana breuis ē ⁊ iſtabil'. t Scio de⁹ me⁹ ꝙ ꝓbes co℞.dr̄.n.de⁹ aliq̄d ꝓbare ñ ad h̄ ꝙ aliq̄d fiat ſibi notū q̄d p⁹ ignotū erat.ſ3 aliis.ſic ꝓbauit patiētiā iob vt alijs notificaret̄ ⁊ daret̄ patiētie exēplū. v Et ſim. di.ꝓut ſimplicitas opponit̄ duplicitati.cetera patēt vſq3 ibi. x Pre.āt da.vbi pōit̄ gra℞ actio ꝺ ipo pplo ꝺ ipi⁹ dauid ꝑcepto.iō ſeqt̄. y Et i.ſe ⁊ ado.eū.adoratōe latrie. z Deide re.adoratōe dulie. a Immo.vi.grās. agētes ſcō ſicut fecerāt vbo ⁊ ſigno. b Et co.⁊ bi.⁊c̄.i.i hierl'm vbi erat archa dn̄i vl'i tēto℞ſ ad h̄ patl ꝓpe tabernaclm dn̄i.ꝺ hoſtiis.n.pacificis vna ps erat offerētiū. et de illa cōedebāt offerentes ad reuerētiā dei q̄ſi aliq̄d ſacr℞. c Et vn.ſe cū.ſa.h̄ ꝯn̄r pōit̄ regni ſalomōis renouatio.q2 ali

dn̄i edificāda.vno⁹ de ſuba ꝓp̄a ⁊ ſpāli.⁊ q̄tū ad h̄ dic̄. De peculio meo.ē.n.peculiū cēſus ꝓpri⁹ valde dilect⁹. alio⁹ obtulit de ꝑcioſis q̄ acceꝑat de pdis hoſtiū ⁊ dn̄o ꝯſecrauerat. ⁊ q̄tū ad hoc dic̄. Excepti his q̄ ꝑparaui ⁊c̄. i De au.ophir.q̄d ē optimū.vt dcī fuit.3.Reg.9. k Ad de au.pa.tēpli.q̄ fuerūt laminis aureis optīe vt dcī fuit.3.reg.7.ꝯn̄r dauid hortat̄ alios ad offerēdū ꝓ

as fuerat vnctus in gion per ſodoch ſacerdotē de mādato dauid. vt habet̄.3. Reg.i.capi. d Seditq3 ſa.ſup ſoliū dn̄i.vocatur h̄ ſoliū3 dn̄i thron⁹.r̄gni iſrl' q2 i illo r̄gno de⁹ v̄e colebat̄ ñ ſic āt i alijs regnis idolatrie ſubiecti. e Et cū.pla.fuit āt ſic ꝺ abſalon ⁊ adonia: vt p3 ꝑ dicta.2. Regū de abſalon.⁊.3.de adonia. f Et cuncti filii regis da. dc̄.ma.i.ꝑ fidē ꝓmiſerūt ſeu iurauerūt ꝙ fidel'r ſubēent ſalomon

a Igitur dauid fi.iſai.h vltimo ponit̃ ipi⁹ dauid felix ↄſumatio.cuꝫ ſubdit̃. b Et mor.ẽ i ſe.bo.i.plen⁹ bonis tꝑalib⁹ ⁊ ſpũalibus.
c Scripta ſũt i li.ſa.vi.h liber ẽ pm⁹ ⁊ ſcõs Regũ. d Et in li.nathan pphete atq; i vo.gad vi.Iſti duo libri nõ habent̃ apud nos nec apud hebreos.q: nõ fuerũt ꝑ eſdrã reꝑati. e Siue in iſ.ſiue i cũ.re.ter.q: dauid nõ ſolũ fecit fcã notabilia ⁊ memoria digna ĩ regno iſrl̃.ſ; ẽt i alijs regnis ꝑ circuitũ q̃ ſibi ſubiecit v̇tute armoꝝ.vt hr̃.ſ.18.19.⁊.20. ¶ Poſtilla fratris Ni.d lyra ſuꝑ p⁹ Paralipomenõ finit.

¶ In ca.29.vbi dr̃ i poſtilla. Eſt ãt ſtibiuꝫ vnguentũ. ADDI. .I.

Dictio q̃ h ponit̃ i hebreo.vbi nos habem⁹ ſtibiuꝫ.nõ ſignificat vnguentuꝫ ſ; puluerẽ ſeu collyrium nigꝝ qd ponit̃ in oculis ad decorẽ ⁊ ↄſeruationẽ ſanitatis oculorũ.vñ de Ieçabel nõ hr̃ in hebreo ꝙ depinxit oculos ſuos ſtibio.ſ; ꝙ poſuit ſtibiũ i oculis ſuis. qd conſonat huic lr̃e.nã ſicut inueniũtur marmores hñtes colorẽ vnguis humani qui dicũt̃ onychini.ita inueniũt̃ alij habẽtes colorẽ nigrũ cũ nitore.q dicunt̃ ſtibini rõe p̃dcã.

¶ In ca.vl.vbi dr̃ i po. Et in li⁹ Nathan pphete ⁊c̃. ADDITIO.II.

Sicut pm⁹ liber. Regũ rõe ablr̃at tribuit̃ Samueli eo ꝙ ipe fuit p̃ncipal̃. ppha cõtẽporane⁹ ſauli ſil̃i mõ p̃it attribui z⁹ ⁊ 3⁹. Regũ nathã pphete ſeu gad.q fuerũt ↄtẽporanei pphete regi dauid ⁊ ẽt ſalomõi. ¶ Scõs Paralypo.incipit.Ca.I.

f Confortatus ẽ g̊ ſalomõ. Poſtq̃ in libro p̊ actum ẽ de regno iſrael pueniẽte.ſ.ipſi dauid ex mera volũtate diua h ↄñr agitur de codẽ regno pueniente ex ſucceſſione p̃rna. Sic.n. iter filios dauid ſalomõ a deo elect⁹ fuit vt hr̃ li⁹.i.ca. vltimo. ſic i r̃gno p̃ri ſuo ſucceſſit.primo igit̃ d iſto regno agit̃ put fuit itegꝝ ⁊ vnitum z⁹ d ipo put fuit dfalcatũ ⁊ partitũ ca.10. Circa p⁹ agit̃ p̊ de deuotiõe ſalomonis circa diua.z⁹ d ei⁹ magnificentia circa humana.ca.8.iſta tñ diuiſio nõ ẽ p̃ciſa .q: iter illa q̃ oñdũt deuotionẽ ſalomonis i diuis iterponũt̃ aliq̃ q̃ oñdũt ei⁹ magnificentiã i humanis ⁊ econuerſo. ſ; dcã diuiſio accipit̃ ſm ꝑtẽ maiorẽ.Circa p⁹ v̊o oñdit̃ p̊ deuotio ſalomonis i oblatiõe ſacrificij.z⁹ in edificatiõe tẽpli ca.z. Prima adhuc in duas .q: p̊ oñditur ſalomonis deuotio i ſacrificiis.z⁹ iterponit̃ ei⁹ magnitudo i diuitiis ibi.Cõgregauitq;. Pria adhuc i duas.q: p̊ dſcribit̃ ſalomõis oblatio ſcdo diua acceptatio.ibi.Ecce ãt in ipſa nocte.Snia vero iſtaꝝ duaꝝ

Igit̃ dauid fili⁹ iſai regñuit ſuper vniũſũ iſrl̃: ⁊ dies qb⁹ regnauit ſuꝑ iſrl̃ fuerũt quadragita anni. In hebrõ regñuit ſeptẽ annis: ⁊ i hierl̃ꝫ annis trigitatrib⁹: ⁊ mortu⁹ ẽſt in ſenectute bona plen⁹ dierũ ⁊ diuitijs ⁊ gl̃a: ⁊ regñuit ſalomõ fili⁹ ei⁹ ꝓ eo. Geſta ãt dauid reg̃ priora ⁊ nouiſſima ſcriptã ſt̃ i libro ſamuel videt̃ ⁊ i libro̊ nathan pphete: atq; i volumie gad videt̃: vniũſiq; regni ei⁹ fortitudis ⁊ tẽpoꝝ q̃ trãſierũt ſb eo ſiuẽ i iſrl̃ ſiue in cũct̃ regnis terraruꝫ.

¶ Explicit dabreiami lib prim⁹
¶ Incipit dabreiami ſiue Paralypomenon liber ſcõs. Cap̃.I.

Confortãt⁹ eſt g̊ ſalomon fili⁹ dauid i regno ſuo: dñs erat cũ eo: ⁊ magnificauit eũ i excelſũ. precepitq; ſalõmõ vniũſo iſraeli tribunis ⁊ centuriõnib⁹ ⁊ ducib⁹ ⁊ iudicibus oĩs iſrl̃ ⁊ principibus familiaꝝ: ⁊ abijt cũ vniũſa multitudine in excelſũ gabaõ vbi erat tabernaculuꝫ federĩ dñi qd fecit moyſes famulus dei i ſolitudie. Archã aũt dei adduxerat dauid de cariathiarim in locũ quẽ p̃parauerat ei ⁊ vbi fixerat illi tabernaculũ: h ẽ i hierl̃m. Altarẽ quoq; eneuꝫ qd fabricat⁹ fuerat beſelehel fili⁹ vri filij vr: ibi erat corã tabñaculo dñi qd ⁊ reqſiuit ſalomõ ⁊ oĩs eccl̃ia. Aſcẽnditq; ſalomon ad altare eneũ corã tabernaculo federĩ dñi: ⁊ obtulit in co mille hoſtias. Ecce ãt i ipa nocte apparuit ei de⁹ dicens: Poſtula qd vis: vt dem tibi. Dixitq; ſalomon deo: Tu feciſti cum dauid p̃re meo miſericordiã magnã: ⁊ ↄſtituiſti me regẽ pro eo: Nũc g̊ dñe de⁹ impleat̃ ſmo tu⁹ quẽ pollicit⁹ es dauid p̃ri meo. Tu eñi me feciſti regẽ ſuꝑ ppl̃ꝫ tuũ mltũ: q tã inumẽrabil̃ eſt q̃ꝫ puluis t̃re. Da mihi ſapiẽtia ⁊ itelligẽtiã: ũt igrediar ⁊ egrediar corã ppl̃o tuo. Quis eni poteſt hũc ppl̃m tuũ digne q tã grãdis eſt iudicare? Dixit ãt de⁹ ad ſalomonẽ: Quia h mag̃ placuit cordi tuo ⁊ nõ poſtulaſti diuitias ⁊ ſubſtantiã ⁊ gloriam: neq; aĩas coꝝ q te oderant: ſ; nec dies vite plurimos: petiſti ãt ſapiãꝫ ⁊ ſciẽtiaꝫ vt iudicare poſſis ppl̃ꝫ meũ ſuꝑ quẽ ↄſtitui te regẽ: ſapiẽtia ⁊ ſciẽtia data ſũt tibi. Diuitias aũt ⁊ ſubſtãtiã ⁊ gloriã dabo tibi: ita vt null⁹ i regibus nec ante te nec poſt te fuerit ſimilis tui. Venit g̊ ſalomõ ab excelſo gabaõ i hierl̃ꝫ corã tabernaculo federĩ: ⁊ regnauit ſuper iſrl̃. Cõgregauitq; ſibi curr⁹ ⁊ equites: ⁊ facti ſũt ei mille quadrigẽti curr⁹: ⁊ duodecim milia equitũ: ⁊ fecit eos eẽ i vrbibus q̃drigaꝝ ⁊ cuꝫ rege i hierl̃m. Prebuitq; rex argẽtũ ⁊ auꝝ in hierl̃m q̃ſi lapides ⁊ cedros quaſi ſycomoros que naſcũtur i cãpeſtrib⁹ multitudine mag̃. Adducebãtur ãt ei equi d egypto ⁊ decboa a negociatorib⁹ reg̃: qui ibãt ⁊ emebãt precio quadrigaꝫ equoꝝ ſexcẽtis argẽteis: ⁊ equũ cẽtũ qnquagita. Similit̃ de vniuerſis regnis cetheoꝝ ⁊ a regib⁹ ſyrie emptio celebratur. II.

Decreuit auteꝫ ſalomon edificare domũ noĩ dñi: ⁊ palatiũ ſibi. Et numerauit ſeptuagita milia viroꝝ portãtiũ humeris: ⁊ octoginta milia q cederẽt lapides i mõtib⁹: p̃poſitoſq; eoꝝ tria milia ſexcentos. Miſit quoq; ad hiram regẽ tyri dicẽs: Sicut egiſti cũ dauid p̃re meo: ⁊ miſiſti ei ligna cedrina: vt edificaret ſibi domum i qua ⁊ habitauit: ſic fac mecum vt edificem domum nomini domini dei mei vt conſecrem eam: ad

ꝑtiũ pꝫ ex dcĩs.3. Re.3.ca.a p̃ncipio ca. vſq; ad mediũ exceptis q̃ ſequũt̃. g Precepitq; ſalomõ. vniuerſo iſraeli. q: voluit honorare deum non ſolum ꝑ ſeipſum. ſed ꝑ pplm ſibi ſubiectũ.
h Tribunis ⁊ cẽtu.⁊c̃. h addit̃ ad exponẽdũ illud qd p̃mittit̃
i Vniuerſo iſraeli.q: tota multitudo ppl̃i nõ fuit ibi.ſ; iſti qui erant p̃ncipales i populo.⁊ ideo tot⁹ ppl̃s in ipſis virtualiter continebatur k Archaꝫ autẽ dei adduxerat dauid de cariathiarim.z. Regum.6.dr̃ ꝙ adducit caꝫ de domo aminadab q̃ erat in gabaa. Dicẽdũ ꝙ ſ; veritatẽ fuit adducta de gabaa.ſ; q: cariathiarim eſt q̃dã ciuitas ppĩqua ipſi gabaa ⁊ popul⁹ fuit ibi cõgregatus ppter deductionem arche. ideo dicit̃ hic d cariathiarim ipſã adductã fuiſſe.vt dcꝫ fuit ibidem.
l Altare q̊q; eneũ. iſtd altare erat holocauſtorũ. ⁊ ꝑꝑ h ſalomon voluit ibi offerre.
m Aſcẽditq; ſalomon ad altare.non per ſeip̃m.ſ; per ſacerdotes.ad quorũ officium ſpectabat offerre ſuper altare in ſecunda parte dicitur. n Qui tã innumerabilis ẽ q̃ꝫ puluis terre.hyperbole eſt.ad dſignãdum magnam populi multitudineꝫ.
o Vt ingrediar et egrediar coram populo tuo.iſte egreſſus intelligitur ad bella pro defenſione popl̃i. ingreſſus vero ad iudicia ad preſcindendum populi litigia.
p Venit ergo ſalomon ab excelſo gabaon in hierl̃m. vt ibi coram tabernaculo vbi erat archa domini offerret hoſtias. ſicut ⁊ in gabaon obtulerat.
q Congregauitq; ſibi currus et equites ⁊c̃. Hic oſtẽditur magnificentia ſalomonis in diuitijs.⁊ patet ſententia ex dictis.3. Regum.10.ca.in fine. Capitl̃m .II.

Decreuit ãt. Hic conſequenter deſcribitur deuotio ſalomonis in edificatione templi. et primo deſcribitur huius edificatiõis preparatio. ſecundo operis proſecutio.3.capitu.tertio templi edificati dedicatio capituli.5. Preparatio autem edificatiõis conſiſtit in mã ⁊ operariis de qbus hic agit̃.⁊ pꝫ ſnĩa ex dictis.3. Regũ.5.ca.vbi. eadem ponuntur. licꝫ ordo i aliqbus varie

 18

tur.h ēt addūt ali/ qua q̄ diſcurrēt.
a Et ad .p.pa.ſē.q2 ſp erāt ibi pāes ppo ſitiōis.ñ tñ ſp ydeʒ panes.q2 i ſabbato amouebāt pmi ꝛ po nebāt noui.
b Et ad holocau ſtomata ma.ꝛ ve.h erat iuge ſacrificiū
c Sabbatl quoqʒ et neomenys ꝛc. q̄ ſunt iſta feſta dcīſ fuit.i.li°.23.in fine.
d Si eni celū ꝛ celi celorū ꝛc.h dixit ſa lomon ad remouē dū errorē ne aliqs crederet deitatem loco dterminato cir/ cūſcribi. e Mit. ḡ mi.vi.eru.3.'Re. 7.dr.Miſit quoqʒ rex ſalomon ꝛ tulit hirā.d volūtate.n. hirā regis tyri iuit. iſte hirā fuit nōbil' artifex.et iō dr ab eo miſſus ad petiti onē tñ ſalomonis.
f Et bordei choros totidē.3.'Reg.5.nō fit mētio d iſto bo2 deo.q2 ibi ſoluʒ fit mentio de cibo ho/ minū.hordeum āt iſtd erat ad pabulū aīaliū. g Olei qq; ꝛc.imediate ſubdi/ tur i hebreo. Et vi. bathos viginti mi/ lia.qd omittit i trā ſlatōe nr̄a.q2 pʒ ex h qd ifra dr. Triti/ cuʒ ḡ ꝛ oleum ꝛ vi/ nuʒ.ꝛc. h Miſi. ḡ tibi.vi2 pru.ꝛ ſci. hirā pa.meū.rex.n. tyri vocabat eū pa trē.tū pp etatē.tuʒ pp artis ſue excellē tiaʒ.vt pʒ in lr̄a. he brei tñ dicūt h. Di/ raʒ pr̄is mei.q2 oia noia apd eos ſūt in declinabilia. ſicut apud nos co2nu et gelu.i.artificem ex cellētē a tpe patris mei.ꝛ ſic fuit excel lens apud eū:ita et mecū. i Filiū mulieris de filiab' dan.c'pr̄ fuit tyri'. 3.'Reg.7.dr.Et tu/ lit hiram de tyro fi liū mulieris vidue de tribu neptalim pr̄e tyrio.qd expo/ nūt hebrei ſic q2 pʒ vitatē mr̄ h'hirā fu it iudea:ꝛ de tribu dan vt h dr.pr̄ āt e' fuit iude' ꝛ de tribu neptalim.iō.3.'Regū dr̄ hiram de tribu ne ptalim q2 genealogiçatio fit ex pte pr̄is magis q̄ matris.dr tñ pr̄ ei' tyri'.nō natiōe ſʒ habitatiōe q2 habitauit ibi.ſicut.z.'Re

adolenduʒ incēſū coraʒ illo ꝛ ſu miganda aromata:ꝛ ād ppoſiti/ onē panū ſempiternā: ꝛ ad holo/ cauſtomata mãe ꝛ veſpe: ſabbis quoqʒ ꝛ neomenijs ꝛ ſolennita/ tib' dñi di nr̄i i ſēpiternū q̄ mādata ſūt iſraeli. Dom' eni quā edifica re cupio magna ē. Magn' ē eniʒ de' nr̄ ſup oēs dos. Quiſ ḡ potit pualē vt edificet ei dignā domū: Si eni celū ꝛ celi celo2 cape euʒ nequeūt: quāt' ego ſūvt poſſim edificare ei domū: Sed ad hoc tm̄: vt adoleat icēſū coram illo. Mitte ergo mihi virū eruditū q nouerit opari i auro ꝛ argēto ere ꝛ ferro purpura coccino ꝛ iacyn tho: ꝛ q ſciat ſculpere celaturas cū his artificib' quos mecū hēo i iudea ꝛ i hierl'ʒ quos pparauit dauid pat' me'. Sʒ ꝛ ligna cedri/ na mitte mihi ꝛ arthentina ꝛ pi/ nea de libano. Scio eni q ſerui tui nouerit cedere ligna de liba/ no. Et erūt ſerui mei cū ſuis tuis vt parētur mihi ligna plurima. Dom' eni quaʒ cupio edificare magna ē nimis ꝛ iclyta: Preterea oparijs q ceſuri ſūt ligna ſuis tu is dabo in cibaria: tritici choros viginti milia: ꝛ hordei choros to/ tidē: olei quoqʒ ſata viginti milia. Dixit aūt hirā rex tyri p lr̄as qs miſerat ſalomoni: Quia dilexit dñs ppl'm ſuū: idcirco te regna/ re fecē ſup eū. Et addidit dicens: Bñdict' dñs de' iſrl' q fec celū ꝛ trā q dedit dauid regi filiū ſapi entē ꝛ eruditū ꝛ ſēſatūatqʒ prudē tē: vt edificaret domū dño ꝛ pa/ latiū ſibi. Miſi ergo tibi virū pru dētē ꝛ ſciētiſſimū hirā prēʒ meū filiū mulier de filiab' dan cuius pat' fuit tyri': q nouerit opari in auro ꝛ argēto: ere ꝛ ferro ꝛ mar/ more ꝛ lignis: i purpura quoqʒ ꝛ hiacynto ꝛ byſſino ꝛ coccio: ꝛ q ſciat celare oēʒ ſculpturā ꝛ adi uēire prudēt' qdcūqʒ i ope neciū ē: cum artificib' tuis dñi mei da uid pr̄is tui. Triticūʒ ḡ ꝛ hordeū ꝛ oleū ꝛ vinū q̄ pollicitus es dñe mi mitte ſeruis tuis. Nos āt ce/ dem' ligna de libano quot ne/ ceſſaria habuer: ꝛ applicabim' ea ratib' p mare i ioppe: tuū aūt erit tráſſerr ea i hierl'ʒ. Nūerauit igit ſalomō oēs viros pſelitos q

erāt i tra iſrl' p' dinūerationē quā dinūerauit dauid pr̄ ei': ꝛ iuēti ſt cliij. milia ꝛ ſexcēti. Fecitqʒ ex eis lxx. milia q humer onera porta/ rēt: ꝛ octogita milia q̄ lapides d mōtib' cederēt: tria āt milia ꝛ ſex

Cētos ppoſitos opū ppli. III. Et cepit ſalomō edi ficare domū dñi i hierl'ʒ i mōte moria q demōſtrat' fue/ rat dauid pr̄i ei': i loco quē para/ uerat dauid i area hornā iebuſei Cepit āt edificare mēſe ſcdo: an no quarto regni ſui. Et h ſūt fū/ damēta q̄ iecit ſalomon vt edifi/ caret domū dei: lōgitudinis cu/ bitos i mēſura pria ſexagita: lati tudinis cubitos vigiti. Porticū vo añ frōtē q̄ tēdebat i lōgū iux/ ta mēſurā latitudinis dom': cu/ bito2 vigiti. Porro altitudo cē/ tū vigiti cubito2 erat. Et deau/ rauit eā i triſec' auro mūdiſſimo Domū quoqʒ maiorē texit tabul' ligneis abiegnis: ꝛ laminas auri obrizi affixit p totū. Sculpſitqʒ i ea palmas ꝛ q̄ſi cathenulas ſci/ uicē cōplectētes. Strauit quoqʒ pauimētū tēpli pcioſiſſimo mar more: dco2e multo. Porro au2 erat pbatiſſimū d cui' lamis texit domū ꝛ trabes ei' ꝛ poſtes ꝛ pa rietes ꝛ oſtia ꝛ celauit cherubin i parietib'. Fec quoqʒ domuʒ ſci ſcō2: lōgitudinē iuxta latitudinē dom' cubito2.xx. ꝛ latitudinē ſi milit'.xx. cubito2. Et laminis au reis texit eā q̄ſi talēt ſexcent: ſʒ ꝛ clauos fecit aureos: ita vt ſinguli claui ſiclos qnquagenos appen/ derēt. Cenacl'a quoqʒ texit auro Fecit ēt in domo ſci ſcō2 cheru/ bin duos opere ſtatuario ꝛ texit eos auro. Ale cherubi.xx. cubit extēdebant: ita vt vna ala hrēt cu bitos qnqʒ: ꝛ tāgeret parietē do m' ꝛ al'ra qnqʒ cubitos hñs alaʒ tāgeret alteri' cherub. Silr che/ rub alteri' ala qnqʒ hēbat cubi/ tos: ꝛ tāgebat parietem: ꝛ ala ei' al'ra qnqʒ cubito2: alā cherub al teri' ɔtīgebat. Igit ale vtriuſqʒ cherub' expāſe erāt: ꝛ extēdebāt p cubitos.xx. Ipſi aūtē ſtabant erecti pedib': ꝛ facies co2 erant verſe ad exterio2eʒ domū. Fecit quoqʒ velū ex hiacitho purpura cocco ꝛ biſſo: ꝛ itexuit ei cherubi

6.ca.dr. Et habitauit ar cha dñi in domo obede/ dom gethei.q ſic cogno/ miabat.eo q2 hitauerat i geth.erat tñ d tribu le ui.cetera patent ex dcīs 3.'Reg.5. k Triticū ḡ ꝛ hordeū ꝛ oleū ꝛ vinū ſupra nō fecit mētioneʒ de vino.ſʒ q2 h repetit. tenēdū q2 a pncipio fuit ſub pacto ſicut ꝛ alia.

Capl'm. III.
l Et cepit ſalomō edificare domū Hic pn̄r deſcribit ipius tēpli edificatio.ꝛ p q̄tū ad formā tēpli. z° q̄tuʒ ad vaſa miſtery.4.capi. pma i tres.q2 p deſcribi/ tur forma tēpli.z° ipo2ū cherubin q fuert poſita. ibi. Fec ēt i domo ſci ſan cto2uʒ cherubin.3° colū na2 q̄ erāt i porticu tēpli ibi. Añ fores ēt tēpli. ſen tētia āt p'rie ptl ꝛ ſcde pʒ ex dcīs.3.'Reg.6.a pnci pio ca.vſqʒ ppe fineʒ.ex ceptis q̄ ſequūtur.
m In mō. mo.i.viſiōis. ille ē loc'i q̄ abrahā obtu lit iſaac.vt hr̄ Gen.zz.et vocat' ibidē loc' viſiōis q2 abraā appellauit ipm dñs videt vt ibidē dr.
n Qui demō.fu.da. qñ āgel' pcepit q2 dauid ibi edificaret altare ꝛ victi/ mas offerret.vt dcīm eſt .ſ.li.i.in fine ca.zi.ꝛ pnci pio.zz. o Menſe ſe cundo.in ſcda.ſ.dic men ſis.ſic ē in hebreo. trāſla tio vo nr̄a omittit i z°.
p In menſura prima. i. ſm formā ꝛ mēſurā ſibi traditas a dauid.q tradi dit ſalomoni exēplar oi/ um fiēdo2ū i tēplo.vt di ctū ē.ſ.li.i.z8.capi.
q Et deaurauit eā intri. h eſt itelligēdū q̄tuʒ ad iferiorē māſioneʒ tēpli q̄ continebat ſcm̄ ꝛ ſāctū ſcō2. r Sʒ ꝛ clauos fecit aureos.ad cōiūgen duʒ fortiter laminas au reas cū tabulis q̄ erant i parietibus domus.
s Ipi āt ſta.ere.pe.i.obli q̄tl. vt dicit magiſter in hiſto2ys.ita q2 habebāt vnum pedem magis ele uatuʒ altero quaſi diſpo nerentur ad ambulādū. ſed hoc nō videtur verū quia in hebreo habetur. Et ſtabant ſuper pedes ſuos. ita q2 vterqʒ pes vnius cherub tangebat pauimentū ꝛ ſilr pedes alteri'. ꝛ iō cū dr h. Sta bant erectis pedibus.in telligēdū ē.i.rectis q2 recte ſup pedes ſuos ſtabāt. t Fecit quoqʒ velū.iſtud erat pendēs ad parietē diuidentē ſanctū ꝛ ſcm̄ ſancto2 ꝛ tempore paſſionis chriſti ſciſſum fuit.vt habetur Math.27.

a Ante fores et tepli duas colunas. H' pnr agit de his q erat in porti cu.s.de duab' colunis notabilib'. de qb' dcm fuit diffuse.3.Reg.7. et ps sna ex dcis ibide. excepto qd seqt. b Et qsi cathenulas i ora culo et supposuit eas capitib' colunarum. certu e at q ille colune erat i porticu tepli. et io dicut h' expositores nri coir q l3 oraculu3 pprijssi me dicat ips3 ppitiatoriu eo q ide dabatur rnsa diua qsi de sede dei. vt dcs fuit diffuse Exo.25. tn vlteri' trahit ad significadu tota domu sci scorum i q erat ppitiatorium. et vlteri' ad significadu pte anrior e te pli q dicebat scm vl sca.

mesura. sicut ibi pleni' fuit dcm. n Fecit quoqs cochas de cem. i. luteres. et vocatur h' coche a cocauitate: q2 luteres erant iteri' cocaui. o Et po. qnqs a dextris et qnqs a sinistris. s. re spectu maris enei quod erat i medio. p Fecit aut et cadela bra. H' pnr agit de aligb' q erat intra teplu. s. in illa pte q dicebat tur sca vl scm. Scdo reuertit ad aliq q erat ex teplu ibi. Fecit et. Circa p' dr. Fecit at et cadelabra aurea dece fm specie quas iusserat. i. fm silitudine cadelabri qd fecit moyses. de c' factu ra et forma dcm fu it diffuse Exo.25.

et vlteri' ad significadu et porticu. eo q coniuge bat teplo. et i h' sensu loq tur h' scriptura. cu dr. Et qsi cathenulas. i. op' reti culatu ad modu cathea ru supple fecit.

c In ora. i. i porticu. vbi erat colune. d Et sup posuit eas capiti.colu. q2 sup capita illaru coluna ru erat op' reticulatu. vt hr.3.Re.7. et ibi fuit dif fuse expositu. s3 q2 no re colo me vidisse in veteri testamto et maxie vbi agi tur de tepli edificatioe q oraculu dicat nisi ips3 ppitiatoriu et dom' sancti scorum i q erat ppitiatoriu io pot istud al'r exponi. Ad c' itellectu sciedu q in parietib' sci scoru erat celate varie figure et erat ibi alique ad modu opis plectilis seu cocathenati vl reticulati et osile op' fcm fuit in capitib' ista ru columnarum. tn de alia ma. q2 iste colune fuert de ere. oes at figure q ap parebat i domo sci scoru erat auree. fm h' igit po test expoi hec lra sic. Et qsi cathenulas i oraculo. i. opus cocathenatu seu reticulatu sile illi qd erat in oraculo. supple fecit. Et supposuit capitib' co lunaru. e Ipsas qqs co. posuit i vestibulo te pli. i. in porticu. Ca. IIII.

Ante fores etia tepli duas colu nas: q triginta et qnqs cubitos ha bebat altitudinis. Porro capita earum qnqs cubitorum: necno et quasi cathenulas i oraculo: et suppo su it eas capitib' colunarum. Malo granata etia cetu: q cathenul' int posuit. Ipsas quoqs columnas posuit i vestibulo tepli: vna a de xtris: altera a sinistris. Ea q a dextris erat vocauit iachin: et q ad leuam vocauit booz. IIII.

Fecit quoqs altare eneu viginti cubitorum logitudi nis: et viginti cubitorum lati tudinis: et dece cubitorum altitudi nis. Mare etia eneu fusile dece3 cubitis a labio vsqs ad labiu: ro tudu p circuitu. Quinqs cubitos hebat altitudis: et funiculus tri ginta cubitorum ambiebat gyru ei'. Silitudo quoqs bou erat subter illud. Et dece cubitis qda extrinse cus celature: quasi duob' vsib' labiu maris circuibat. Boues aute erat fusiles: et ipm mare sup duo deci boues ipositu erat: quorum tres respiciebat ad aqlone: et alij tres ad occidete. Porro tres alij meridie: et tres q reliq erat orien te: hntes mare suppositu. poste riora aut bou erat itrinsec' sb ma ri. Porro vastitas ei' hebat men sura palmi: et labiu illi' erat qsi la

biu calicis vel repandi lilij: ca piebatqs tria milia metretas. Fe cit quoqs cochas decem: et posuit qnqs a dextris et qnqs a sinistris: vt lauaret in eis oia q in holocau stu oblaturi erat. Porro i mari sacerdotes lauabant. Fecit aute et cadelabra aurea dece fm spe3 qua iusserat fieri: et posuit ea i te plo: qnqs a dextris et qnqs a sini stris. Necno et mesas. x. et posuit eas i teplo: qnqs a dextris et qnqs a sinistris. Phialas quoqs aureas cetu. Fec et atriu sacerdotu et ba silica grade: et ostia in basilica q texit ere. Porro mare posuit in late dextro otra oriete ad meridi em. Fec aut hiram lebetes et crea gras et phialas et opleuit oe op' reg i domo dei h' e colunas duas et epystilia et capita: et quasi qda3 retiacla q capita tegeret sup epi stylia. malogranata quoqs qdri geta et retiacula duo: ita vt bini ordies malogranatorum singlis re tiaculis iugerent: q ptegeret epi stylia et capita colunarum. Bases et fecit et ochas quas supposuit ba sib' mare vnu: boues quoqs duo deci sb mari et lebetes et creagras et phialas. Oia vasa fec salomoi hyura pater ei' i domo dni ex ere mudissimo. In regioe iordais fu dit ea rex in argyllosa terra: inter

q Et po. ea in tem. qnqs a dex. et qnqs a sinistris. s. rspectu cadelabri qd fece rat moyses qd erat i medio. ista tn can delabra oia erant i pte australi tepli. si cut et cadelabru qd fecerat moyses. h3 q hr Nu.8.ca.

r Necno et me. de ce. s. aureas.

s Et po. eas i teplo qnqs a dextris et qui qs a sinistris. s. respe ctu mense qua fece rat moyses. tn oes iste mese erat i pte aqlonari ipi' tepli sic et mesa qua fecit moyses. vt hr Nu. .8. Ro at h' sit' can delabri et mese fuit dca Exo.27. et Nu. .8. t Fecit etia atriu. H' breuiter fa cit mentionem de atrio sacerdotu qd erat i circuitu tepli

v Et basi. gra. basi lica pprie dr dom' regia. a basileos qd e rex i greco. est tn nomen basilice tra ctum ad quodlibet edificiu nobile. isto at atriu erat clausu suptuose et curiose. s. trib' ordinib' la pidu et vno ordine cedri. vt hr.3.Reg. 6. in fine. et io vocat

f Fecit quoqs alta re eneu. Hic pnr agit de vasis ministerij inter q coputat et altaria. et pmo ponit istorum descriptio. 2° ponit qda epilogatio ibi. Et copleuit. Circa p' agit p de aligb' q erat in atrio sacerdotu. 2° de illis q erat intra tem plu ibi. Fecit at cadelabra. p q agit de altari holocaustoru cu dr. Fec quoqs altare eneu. istud no fuit concauu sic altare qd fec moyses. q2 no erat portadu de loco ad locu s3 erat iteri' de lapidib' ipolitis. h3 q pcipit Exo.20. et exteri' erat eneu. g Uiginti cubi. lo. et c. et sic ps q erat multo mai' q altare qd fecerat moyses. qd erat tm qqs cubi torum i qdru fm logitudine et latitudine. et sic arca supior erat. 15. cubi torum hebat et tres cubitos tm i altitudie. istd vo huit viginti cubitos i logitudie. et 20. i latitudine. et 10. i altitudine. et sic arca supior hebat qdringetos cubitos. ps et q oportebat here ascesu ad h' altare. al'r sa cerdotes no posset desup ministrare. ille tn ascesus erat sine gradib' p modu eleuatiois paulati ascedetis a logiquo. sicut pleni' dcm fuit in Exo. ca. 20. h Mare et. H' pnr agit de mari eneo i q lauabant sa cerdotes. 2° de luterib' i q lauabat hostie offerede. ibi. Fecit quoqs cochas. Snia istaru ptiu ps ex dcis.3.Reg.7.ca. vbi diffuse fuit dcm de dispositioe h' maris et lutriu. tn de h' aliq pauca sut h' exponenda i Quasi du. ver. i. ordinib'. k Labiu ma. cir. no e intelligedu q illi duo ordines celaturaru cet iux labiu qd erat i supiori pte maris s3 erat vsus inferiore pte. sicut fuit disus.3.Reg. s3 dicut hic circui re labiu. q2 pcedebat i circuitu maris vsus pte iferiore. sic et labiu cir cuibat i pte supiori. l Porro va. ei'. i. spissitudo maris. m Hebat me. pal. et c.3.Reg. dr. Triu vnciaru. et dicendu q cade3 e

hic basilica. x Et ostia in basilica. p que igrediebatur sacer dotes atrium. y Porro mare posuit in latere. dextro cotra oriente ad meridie. hoc ponit hic q2 supra no determinauerat de situ huius maris. et ex hoc quod dr hic. ps q declinabat ad dextera pte atrij accipiedo dextera put sacerdotes egrediebat tur de teplo: q2 egrediedo pcedebat versus orientem eo q in gressus tepli erat in pte orientali ipsi' tepli. z Fecit autem iram lebetes. i. caldaria. a Et creagras. i. instrumenta ad extrahendum carnes de caldarijs. et dicuntur a creos quod est caro et agros quod est tractus. b Et phialas. i. hebreo habe tur. Et bacinos. ista instrumenta erant pro altari holocausto rum. c Et compleuit. Hic consequenter respectu predicto rum ponit quedam epilogatio vt aliqua addantur que fuerut omissa. et patet sententia vsqs ibi. d Bases etiam fecit. sup quas ponebant conche seu luteres. et de forma et factura istaru basium dictum fuit diffuse.3.Regum.7. fit tamen hic mentio de istis basibus quia de ipsis no fecerat metionem supra loqn do de conchas seu luteribus. e Omnia vasa fecit salomo. hyuram. sic scribitur in hebreo hic. nec mirum quia noia he brea frequenter sic variant sicut et latina. vt frequeter dcm e. f Pater ei'. dicit at pr salomonis rone etatis vl excelletie artis sicut supra dcm e de rege tyri. 2. ca. g Inter socbot et sareda tha. iste loc' vocat sarthan.3.Regu.7. versus fine. q2 sicut dcm e. nomina hebrea frequenter variatur i pncipio vl in fine.

a Altare aureū.qđ erat ī tēplo ī pte anteriori que dicebaṫ ſancta ī quo cremabaṫ thymiama.ꝛ ponitˀ h.q2 ſupra de hoc nō fuerat fcā mētio. b Et mē.ꝛ ſup eas pa.ppo.h ponitˀ h. quia ſupra nō fecerat mētionē de panibꝰ poſitis ſup decē mēſas aureas a ſalomone fcās.ꝛ lȝ nō dicaṫ hic quot panes erāt ī q̄libet mēſa.pbabile tñ ē ꝙ ibi erāt.12.ſicut ī mēſa moyſi q̄ erat ī medio ꝛ ſic ī iſtis mēſis erāt.132.panes ī vniuerſo q cedebant ī vſū ſacerdotū. c Cādelabra quoqȝ cū lucernis ſuis.h ſiliˀ addi federis dñi ī locū ſuū.leuite.n.apportauerāt eā vſqȝ ad tēplū.vt hic pmittitˀ.ſȝ intra ſcm̄ ſcōꝝ introduci nō poterat.nec ēt ītra tēplū niſi p ſacerdotes. i Egreſſis āt.h d̄ñr deſcribitˀ ſacerdotū ꝛ leuitaꝝ iubilatio.cū dˀ.Egreſſis āt ſacerdotibꝰ de ſāctuario.h refertˀ ad illō qđ īfra dˀ.Et cū eis ſacerdotes.120.canētes ī tubis.q2 expediti de arche introductiōe ītra ſcm̄ ſcōꝝ ꝛ eiꝰ diſpoſitiōe exierūt ꝛ ceperūt iubilare tubis:cū leuitꝭ cātātibꝰ ī organis muſicis. k Nec adhuc ꝛc. diuiſus erat.h exponitˀ cōir ꝙ lȝ diuiſus fuiſſet añ p ipm̄ dauid q̄tū

tur.ad dnotādū ꝙ tot erāt lucerne ī quolibet candelabro facto a ſalomone quot erāt in candelabro moyſi.ſ. ſeptem vt hˀ. Exo.25.ꝛ ſic ī oibꝰ iſtis candelabris erāt 77.lucerne. d Et for.au. ad reſcindendū ptes lichinoꝝ ꝯbuſtas. e Thymiamateria.vaſa erāt ī qbꝰ pōnebantur carbones ad cremādū thymiama ī altari aureo. f Et oſtia celauit templi. iſta fuerunt oſtiola p que erat igreſſus a pte tēpli q̄ dˀ ſcā ad illaȝ q̄ dicitˀ ſāctuȝ ſcōꝝ de qbus ſupra nō fecerat mētionē.

ſochot ꝛ ſaredatha. Erat aūt mlˀtitudo vaſoꝝ innumerabilˀ:ita vt ignoraretur pōdꝰ eris. Fecitqȝ ſalomō oīa vaſa domꝰ dī: ꝛ altare aureū ꝛ mēſās: ꝛ ſup eas panes ppoſitiōis. Cādelabra quoqȝ cū lucernis ſuis: vt lucerēt āte oraculū iuxta ritū ex auro puriſſimo: ꝛ florētia q̄dā ꝛ lucernas ꝛ forcipes aureos. Oia de auro mūdiſſimo fca ſūt. Thymiamāteria quoqȝ ꝛ thuribula ꝛ phialas ꝛ mortariola ex auro puriſſimo. Et oſtiā celauit tēpli iterioris.i.ī ſcā ſcōꝝ:ꝛ oſtia tēpli forinſecꝰ aurea. Sicqȝ ꝯpletū ē oē opꝰ qđ fecit ſalomō ī domo dñi. V.

Capitulum. V.

Attulit igitˀ ſalomon oīa q̄uo uerat dauid patˀ ſuꝰ argētū ꝛ auꝝ:ꝛ vniuerſa vaſa poſuit ī theſaurꝭ domus dñi.poſt q̄ cōgregauit maiores natu iſrael:ꝛ cūctos pricipes tribuū:ꝛ capita familiaꝝ d̄ filijs iſrˀl ī hieruſalē:vt adducerēt archā federꝭ dñi de ciuitate dauid q̄ ē ī ſyon. Venerūt itaqȝ ad regē oēs viri iſrˀl:ī diē ſolenni mēſis ſeptimi. Cūqȝ veniſſēt cūcti ſenioꝝ iſrˀl portauerūt leuite archā ꝛ tulerūt eā ꝛ oēȝ paraturaȝ tabernaculi. Porro vaſa ſāctuarij q̄ erāt ī tabernaculo portauerūt ſacerdotes cū leuitis. Rex aūt ſalomō ꝛ vniuerſus cetꝰ iſrˀl ꝛ oēs q fuerāt ꝯgregati:āte archā imolabāt arietes ꝛ boues abſqȝ vllo numero:tāta eni erat mlˀtitudo victimaꝝ. Et itulerūt ſacerdotes archā federꝭ dñi ī locū ſuū.i.ad oraculū tēpli ī ſcā ſāctoꝝ ſubter alas cherubin: ita vt cherubin expāderēt alas ſuas ſup locū ī quo poſita erat archa ꝛ ipaȝ archā regerēt cū vectibꝰ ſuis. Vectiū autem qbus portabaṫ archa qa paululū lōgiores erāt:capita parebāt āte oraculū. Si vo qs paululū fuiſſet extrinſecꝰ: eos videre nō poterat. Fuit itaqȝ archa ibi vſqȝ ī pſentē diē. Nihilqȝ erat aliud ī archa niſi due tabule quas poſuerat moyſes ī oreb:qñ legem dedit dñs filijs iſrˀl egredientibꝰ ex egypto. Egreſſis aūt ſacerdotibꝰ de ſāctuario:oēs ēni ſacerdotes q ibi potuerāt ueniri ſāctificati ſūt:nēc adhuc ī illo tpe vices ꝛ miniſterioꝝ ordo iter eos diuiſus erat:tā leuite q̄ȝ cātores idest q ſub aſaph erāt:ꝛ q ſub heman: ꝛ q ſub idithun:filij ꝛ frēs eoꝝ veſtiti byſſinis:cymbalis ꝛ pſalterijs ꝛ citharis ꝯcrepabāt ſtātes ad orietalē plagā altaris:ꝛ cū eis cātores cētuȝ viginti canētes tubis. Igiṫ cūctis pariṫ ꝛ tub ꝛ voce ꝛ cymbalis ꝛ organis ꝛ diūſi generꝭ muſicoꝝ ꝯcinētibꝰ ꝛ vocē ī ſublime tollētibꝰ:lōge ſonitꝰ audiebaṫ: ita vt cū dñȝ laudare cepiſſēt ꝛ dicere: Cōfitemini dño qm̄ bonus:qm̄ ī eternuȝ miſericordia eiꝰ:ipleretˀ domꝰ dī nube:nc poſſēt ſacerdotes ſtare ꝛ miniſtrare ppˀ caliginē. Cōpleuerat eni gloria dñi domū dei. VI.

Capitulum. VI.

Tunc ſalomon ait:Dominus pollicitꝰ eſt vt habitaret in caligine.ego aūt edificaui domū nomini eiꝰ:vt habitaret ibi in ppetuū. Et cōuērtit rex faciēȝ ſuā:ꝛ bēnedixit vniuerſe mlˀtitudini iſrˀl. Nā oīs turba ſtabat intenta. Et ait:Benedictus dñs deꝰ iſrˀl:qui qđ locutus eſt dauid pri meo:opere cōpleuit dicēs: A die qua eduxi populū meū d̄ terra egypti non elegi ciuitatē de cūctis tribubus iſrael vt edificaretur in ea domus nomini meo: neqȝ elegi quenq̄ȝ alium virum vt eſſet dux in populo meo iſrael:ſed elegi hieruſalem vt ſit nomē meum in ea:ꝛ elegi dauid vt conſtitu erē eū ſup populū meū iſrˀl. Cūqȝ fuiſſet volūtatꝭ dauid pris mei vt edificaret domū nomini dñi dī iſrˀl:dixit dñs ad eū. Quia h fuit volūtas tua vt edificares domū nomi meo:bñ qdē feci

ad diſtinctiones ſacerdotū ꝛ leuitarū. vt hˀ.ſ.libro.i.cap. 24.ꝛ.25.tñ iſta diuiſio executiue fuit facta pꝰ collocationē arche in tēplo. Alˀr exponūt hebrei dicentes ꝙ licȝ diuiſiones ſacerdotuȝ:et cantoruȝ p vices ſibi ſuccedēdo eſſent facte.tñ iſta ſucceſſio nō habuit locuȝ in feſto dedicatōis tēpli.in quo oēs ſacerdotes ꝛ oēs leuite tūc ſimul fuerūt occupati in officijs ſuis.ꝛ hec expoſitio cōſonat littere precedenti cum dicitˀ. l Omnes enim ſacerdotes q ibi po.iuc.ſan.ſunt ad templi dedicationeȝ.ſimiliter ꝛ ſequenti.cum dicitˀ. Tam leuite q̄ȝ cantores ꝛc. m Igitur cunctis. hic conſequenter diuina acceptatio. p hoc ꝙ ſacerdotibus ꝛ leuitis deum laudātibus nubes deſcendit ꝛ impleuit templuȝ.ꝛ hoc erat diuine pñtie ſignum.ꝛ pȝ ſententia ex dictis.3.ˀRegum.8.ca.B.

n Tunc ſalomon. Hic d̄ñr ponitˀ ſalomonis oratio. pmittitˀ tamē quedam continuatio ad dicta immediate.cū dicitur. Tūc ſalomon ait.cuȝ vidit nubē tēplū iplētem ꝛ patȝ ſententia ex dictis.3.ˀRegum.8.B. o Et cōuertit rex. hic conſequēter deſcribitur ipſius ſalomonis oratio.cº

g Attulit igo ſalomon.h d̄ñr deſcribit templi edificati dedicatio.Circa quā p deſcribitur arche.et vaſoruȝ introductio.2º ſalomonis orō.c.6.3º diuine acceptatōis manifeſtatio ca.7.Circa pmuȝ p deſcribitˀ arche ꝛ vaſoruȝ ſacroruȝ d̄portatio.2º ſacerdotū ꝛ leuitaruȝ iubilatio ibi. Egreſſis aūt ſacerdotibus.tertio diua acceptatio ibi.Igitur cunctis.ſnia pme partis pȝ ex dictis.3.ˀReg.8.ca.in principio exceptis que ſequuntur.
h In die ſo.mē.ſeptimi.totus ille menſis apud hebreos fere erat ſolēnis.tñ dies ſolēnis q̄ hic ponitˀ fuit dies decima mēſis in qua agebaṫ feſtū expiationis.tñ feſtū hꝰ dedicationis cepit ante p duos dies q2 durauit ſeptē diebꝰ.vt hˀ.3.ˀRegū.8.in fine ꝛ ī h libro ca.7.ꝛ hꝰ ſeptene dies expiationis fuit tertia.qa īfra decimaqnta die hꝰ mēſis icipiebat feſtū tabernaculoꝝ.ſȝ pcc ptū legꝭ qđ ſiliˀ durabat ſeptē diebꝰ ꝛ ītulerūt ſacerdotes archā

orationis pponitur narratio.ſcđo cōcluſio.ibi.Nunc es eni deus meus in fine capi.Prima diuiditur in.7.partes ſm ſeptem petitiones per ordinē poſitas in oratione ſalomonis. Prima reſpicit regni ſui ſtabilitatem.Secunda hominum adinuicem fidelitatem ibi. Si peccauerit quiſpiam.tertia belli aduerſitatem ibi.Si ſuperatus.quarta tēporis ſiccitatem ibi.Si clauſo celo.quinta defectum victualiuȝ.ibi. Fames ſi orta fuerit.ſexta deuotionem gentiliū ibi Eternū quoqȝ. ſeptima euētū belli variū ibi.Si egreſſus.ꝛ differt iſta petitio a 3ª.q2 illa reſpicit tñ belli aduerſitatē.iſta aūt pſpitatem ꝛ aduerſitatem.

Circa pmã q̃ttuor ponũt p ordinẽ. pri mũ ẽ ſalomõis gra- rũ actio reſpcũ pte riti bñficij. 2ᵒ inter põit ipiꝰ deuotꝰ mo- dus orãdi. ibi. Ste tit ḡ. 3ᵒ formatˀ eius petitio reſpcũ bñfi cij futuri. ibi. Nũc ḡ. Sra. p. n. actio de pterit is bñficijs et deuotꝰ modus orãdi faciunt orõnẽ exau dibilẽ d futuris. 4ᵒ remouetur occaſio errãdi. ibi. Ergo ne credibile ẽ. ſnia aũt iſtarũ ptiũ pʒ ex di ctis. 3. Re. 8. c. b. c. exceptis q̃ ſequũtˀ.
a Et bñdixit vni. mul. iſrl'. ñ bñdicti one ſacerdotali. ſʒ i pcãdo eis bona vt i duceret ppl'ʒ ad re gratiãdũ deo ſecũ. In ſecunda pte dr̃.
a Et po. eã i me. ba ſilice. i. atrij ſacerdo tuʒ q̃d vocatˀ baſili ca. s. 4. ca. In q̃rta parte dr̃. b Exau di p. ſa. tui ⁊ po. tui iſrl'. q2 in pncipio in duxeãt ppl'ʒ ad agẽ dũ grãs deo ſecũ. vt dcm̃ ẽ. c Si pec. qſpiã. h ꝯñr ponũtˀ alie ſex petitiones p ordinẽ. ⁊ pʒ ſnia ex dcis. 3. Re. 8. ca. c. d. e. f. vbi iſte petitio- nes ponũtˀ eodẽ or- dine ⁊ q̃ſi eiſdẽ ver bis exceptꝭ q̃ ſequũ tur in pma parte.
d Seqꝫ ma. cõ. q̃d fit in iuramẽto exe cratõnis quo aliqs obligat ſe puniẽdũ eẽ a deo manifeſte. ſi peierauerit. in ter tia pte. e Et auru. 3. Reg. 8. dr̃. Et rubi go. ⁊ idẽ iportãt. qa aurugo ẽ aura cor- rũpẽs ſegetes rubi- ginãs f Tu es. n. deꝰ meꝰ. h ponitˀ pre dicte orõnis cõclu- ſio. videlicʒ q exau diatˀ a deo. iõ ſubdi tur. g Apian. q̃ſo oculi tui ⁊c. loquitˀ de deo mõ humão. q2 hõ erigit ocl'os ⁊ aures ad depcatio nẽ quã vult exaudi re. h Cõſurge do. deꝰ i re. tuã. q2 in tẽ plo erat ſpãlis dei hitatio. ⁊ petebat ſa lomõ q eẽt ad ſẽp.
i Et ar. for. tue. vt nõ moueatˀ de loco ad locuʒ ãpliꝰ. ſic p teritis tpibꝰ. q2 p d

ſti huiuſcemodi hec voluntatẽ: ſʒ nõ tu edificabis mihi domũ. Verũtñ filius tuus q egredietˀ de lũbis tuis ipſe edificabit domũ noi meo. Cõpleuit ḡ dñs ſermonẽ ſuũ quẽ locutus fuerat: ⁊ ego ſurrexi p dauid patre meo ⁊ ſedi ſup thronũ iſrl' ſicut locutꝰ eſt dñs: ⁊ edificaui domũ noi dei iſrael: ⁊ poſui in ea archã in qua eſt pactuʒ dñi q̃d pepigit cũ filijs iſrl'. Stetit ergo corã altare dñi ex aduerſo vniũſe multitudinis iſrl': ⁊ extẽdit manus ſuas. Siquidẽ fecerat ſalomon baſim eneã ⁊ põſuerat eã in medio baſilice habentẽ qnqꝫ cubitos lõgitudinis: ⁊ qnqꝫ latitudis: ⁊ tres cubitos altitudinis. Stetitqꝫ ſup eã ⁊ deinceps flexis genibꝰ ꝯ vniũſã multitudinẽ iſrl'. ⁊ palmis in celũ leuatꝭ ait. Dñe deꝰ iſrl': nõ eſt ſilis tui deꝰ in celo ⁊ in tra: q cuſtodis pactũ ⁊ miam cũ ſuis tuis: q ambulãt corã te i toto corde ſuo q pſtitiſti ſuo tuo dauid pri meo q̃cũqꝫ locutꝰ fueras ei: ⁊ q̃ ore pmiſas ope cõpleſti: ſic ⁊ pñs tps pbat. Nũc ergo dñe deꝰ iſrl' iple ſuo tuo patri meo dauid q̃cũqꝫ locutꝰ es dicẽs. Nõ dficiet ex te vir coraʒ me q ſedeat ſup thronũ iſrl': ita tñ ſi cuſtodierit filij tui vias meas: ⁊ ambulauerit i lege mea ſicut ⁊ tu ambulaſti corã me. Et nũc dñe deꝰ iſrl' firmetˀ ſmo tuꝰ quẽ locutꝰ es ſuo tuo dauid. ḡ ne credibile eſt vt hitet deꝰ cũ hoibꝰ ſup trã: Si celũ ⁊ celi celoꝶ nõ te capiũt: q̃to magꝭ domꝰ iſta quã edificaui: Sʒ ad h tm̃ facta eſt vt reſpicias oõnẽ ſui tui ⁊ obſecrationẽ eiꝰ dñe deꝰ meꝰ: ⁊ audias pces quas fũdit famulꝰ tuꝰ coraʒ te: vt apias ocl'os tuos ſup domũ iſtã diebꝰ ac noctibꝰ ſup locũ i quo pollicitꝰ es vt iuocetˀ nomẽ tuũ: ⁊ exaudires oõnẽ quã ſuꝰ tuꝰ orat i eo: exaudi pces famuli tui ⁊ ppli tui iſrl'. Quicũqꝫ orauerit i loco iſto: exaudi d hitacl'o tuo. i. d cel' ⁊ ppitiare. Si peccauerit qſpiã i pximũ ſuũ: ⁊ iurare ꝯ eũ paratꝰ venerit: ſeqꝫ maledicto pſtrixerit coraʒ altari i domo iſta: tu audies de celo ⁊ facies iudiciũ ſuoꝶ tuoꝶ: ita vt reddas iniquo viã ſuã in caput ppriũ: ⁊ vlciſcaris iuſtũ retribuẽs ei ſm iuſticiã ſuaʒ ſi ſuperatꝰ fuerit ppl's tuꝰ iſrl' ab inimicꝭ: peccabũt eni tibi. ⁊ conũſi egerit pniam ⁊ obſecrauerit nomẽ tuũ: ⁊ fuerit deprecati te in loco iſto: tu exaudies de celo ⁊ ppitiare peccato ppli tui iſrael ⁊ reduc eos i terrã quã dediſti eis ⁊ pribꝰ eoꝶ. Si clauſo celo pluuia non fluxerit pꝑter peccata ppli tui: ⁊ deprecati te fuerit in loco iſto ⁊ confeſſi noi tuo ⁊ cõuerſi a pctis ſuis cũ eos afflixeris: exaudi de celo dñe ⁊ dimitte pctã ſeruis tuis ⁊ ppli tui iſrael: ⁊ doce eos viã bonã p quã igrediantˀ: ⁊ da pluuiã tre quã dediſti pplo tuo ad poſſidẽdũ. Fames ſi orta fuerit i terra ⁊ peſtilẽtia erugo ⁊ aurugo ⁊ locuſta ⁊ brucus ⁊ hoſtes vaſtatis regionibꝰ portas obſederit ciuitatis: oiſqꝫ plaga ⁊ ifirmitas pſſerit: ſiqs d pplo tuo iſrl' fuerit deprecatꝰ: cogꝭſcẽs plagã ⁊ ifirmitatẽ ſuã: ⁊ expãderit manꝰ ſuas i domo hac: tu exaudies de celo de ſublimi. ſ. habitaculo tuo: ⁊ ppitiare: ⁊ redde vnicuiqꝫ ſʒ vias ſuas quas noſti eũ hẽre i corde ſuo. Tu. n. ſolꝰ noſti corda filioꝶ hominũ: vt timeãt te ⁊ ambulẽt in vijs tuis: cũctis diebꝰ qbꝰ viuũt ſup faciẽ terre quã dediſti pribꝰ nr̃is. Extnũ quoqꝫ q nõ eſt de pplo tuo iſrl' ſi venerit de tra lõginqua ppẽ nomẽ tuũ magnũ ⁊ pp manũ tuã robuſtã ⁊ brachiũ tuũ extẽtũ: ⁊ adorauerit in loco iſto: tu exaudies d celo firmiſſio hitacl'o tuo: ⁊ facies cũcta p qbꝰ iuocauerit te ille peregrinꝰ: vt ſciãt oẽs ppli terre nomẽ tuũ ⁊ timeãt te ſicut populꝰ tuꝰ iſrl': ⁊ cognoſcãt qa nomen tuũ inuocatũ ẽ ſup domũ hãc quam edificaui noi tuo. Si egreſſus fuerit ppl's tuꝰ ad bellũ cõtra aduerſarios ſuos p viã i qua miſeris eos: adorabũt te cõtra viã i qua ciuitas hec eſt quã elegiſti: ⁊ domꝰ quaʒ edificaui nomini tuo: vt exaudias de celo preces eoꝶ ⁊ obſecrationẽ: ⁊ vlciſcaris. Si aũt peccauerit tibi: neqꝫ eni ẽ hõ q nõ peccet. ⁊ iratꝰ fuerꝭ eis ⁊ tradideris hoſtibꝰ: ⁊ captiuos duxerit eos i traʒ lõgiquaʒ: vl' certe q̃ iuxta ẽ: ⁊ cõuerſi i corde ſuo i tra ad quã captiui ducti fuerãt egerit pniaʒ: ⁊ depcati te fuerit i tra captiuitatis ſue dicẽtes peccauimꝰ: iniq̃ fecimꝰ: iiuſte egimꝰ ⁊ reũſi fuerit ad te i toto corde ſuo: ⁊ i tota aia ſua i tra captiuitatis ſue ad quã ducti ſũt: adorabũt te ꝯ viã tre ſue quã dediſti pribꝰ eoꝶ: ⁊ vrb quã elegiſti: ⁊ domꝰ quaʒ edificaui noi tuo: vt exaudias d celo h ẽ d firmo hitaculo tuo pces eoꝶ: ⁊ facias iudiciũ: ⁊ dimittas pplo tuo q̃uis peccatori. Tu es eni deꝰ meꝰ. Aperiantˀ queſo ocl'i tui: ⁊ aures tue itẽte ſint ad oõnẽ q̃ fit i loco iſto. Nũc igit cõſurge dñe deꝰ i requiẽ tuã: tu ⁊ archa fortitudinis tue. Sacerdotes tui dñe deꝰ iduãtur ſalutẽ: ⁊ ſci tui letẽt i bonis. Dñe deꝰ meꝰ ne auertas faciẽ xpi tui. Memẽto miſicordiaꝶ dauid ſui tui.

ſertũ fuit portata ãnis q̃dragita ⁊ poſtea d ſylo ⁊ alijs locis pluribꝰ. vt dictũ fuit. i. Reg. 7. ⁊ dr̃ hic archa fortitudinis diuine q2 fortitudo dei apparuit p ipaʒ in iordãis ſiccatiõe. Joſue. 3. ⁊ in hierico deſtructione Joſue. 6. ⁊ i philiſtinoꝶ pcuſſione. i. Reg. 5.
k Sacer. tui dñe deꝰ idu. ſa. i. circũdetˀ oibus bonis puenientibꝰ eis ex obligationibꝰ ⁊ ſacrificijs. Vl' alr̃. Induantˀ ſaluteʒ. i. idumentis ſacris i ſuis officijs exercendis. l Et ſã cti tui le. i. cãtores pſallentes corã deo. ⁊ i h petit ſalomõ q cultꝰ diuinꝰ pſeuerãter maneat i templo ab ipo edificato.
m Ne auer. faciẽ xpi tui. i. a depcatõe mea q ſũ xps tuꝰ. i. d volũtate tua in regẽ vnctꝰ.
n Memento miarũ dauid. q. d. q̃uis non ſim dignus exaudiri ex meritis meis. exaudias in pp merita dauid pris mei. Tota vero ps iſta alr̃ exponitˀ ab aliqbꝰ hebreis dicẽtibꝰ q hic non ponitˀ pdicte orõnis concluſio ſʒ magꝭ cuiuſdaʒ dicti declaratio. dictuʒ. n. fuit. s. capi. 5. q ſacerdotes itulerũt archã federis dñi i locũ ſuũ. ſʒ ibi ñ fuit expſſus introducẽdi modus: q hic exprimitˀ. dicũt eni q cũ ſacerdotes vel- lẽt itroducere archã i tẽpluʒ

poꝛte templi clauſerunt ſe contra eos.qͦ videns ſalomon oꝛauit pro aptione dicens. Nunc igitur conſurge dñe in requiē tuam. tu ⁊ archa.vt ipſa ponatur in loco quietis a me ꝑparato.ideo ēt dicebatur quies dñi qꝛ ibi repreſentabatur ſedes dei.vt frequē/ter dictū ē.ſimiliter ſacerdotes ad idem impetrandum cātaue runt pſalmū.121.⁊ cū venirent adverſum illū. Propter dauid ſuū tuū.i.pp ei⁹ merita. Ne auertas faciē xpi tui.i.ſalomonis denegādo igreſſū arche ad locū quē pparauit.tūc poꝛte aperue runt ſe.ſicut dictuꝫ fuit.3.Reg.8.i fine Aliquis do hebrei ex ponūt aliter. Propter dauid ſuū tuū .i.pp peccata ei⁹ in facto vrie ⁊ populi numeratione.⁊ p h ꝙ poꝛte aperuerūt ſe.itellexit ſalomō. ꝙ peccata patris erāt dimiſſa ⁊ eius orō exaudita. ſꝫ pꝛi ma expoſitio meli/oꝛ videt. Ca. VII.

a C Umqꝫ cō/pleſſet.hic ꝯñter circa completionem de/dicationis ponitur ſignūꝫ diuine acce ptationis.⁊ pmo po nit dicta acceptatio.ſecūdo ſalomo nis mōitio.ibi. Ap/paruit autem. Pꝛi/ma i duas.qꝛ pꝛio ſi gnū acceptationis dat.ſcdo dedicatio conſūmat ibi. Rex aūt.ſignū aūt diuine acceptationis poni tur.cū dicitur.

b Ignis deſcendit de celo ⁊ duoꝛauit holocau.⁊victimaſ ſicut i cōſecratione aaron ⁊ filioꝝ eius Leuit.9.⁊ in obla/tione helie.3.Reg. 18.⁊ in ſacrificio da uid i area oꝛnan ie buſei.1.Paral.21. ca.in qͦ⁹ deſcēſus ignis fuit ſignū di/uine acceptatiōis.

c Et maieſtas dñi ipleuit domū.i.nu/bes que erat ſignū diuine pꝛeſentie.ſi cut expoſitum fuit .3.Regum.8.ca.b.

d Et coꝛruentes p/ni in terraꝫ ⁊c.ado rauerūt ⁊ laudaue runt dominū.ado/ratione latrie.

e Rex autē. Hic conſequenter dedi catio cōſūmatur p oblationē victima rum a rege median tib⁹ tamen ſacerdo tibus ad quoꝝ of ficium ſpectat talia offerre.

f Et dedicauit do/mum dei rex. nō p ſe.ſed per ſummuꝫ ſacerdotem ⁊ alios.ſacerdotes ſibi aſſiſtentes ⁊ miniſtrantes.

g Sanctificauit quoqꝫ ſalomon mediū atrij.ſimiliter per pontificē cauſa autem quare potuit ſic ſanctificari dicta fuit.3.Regum.8. ca.

h Obtulerat enim.non eſt per hoc intelligendum ꝙ oblatio preceſ ſerit ſanctificationem.ſed econuerſo.

i Fecit ergo ſalomon ſolēnitatem in tempoꝛe illo ſeptem diebus. iſta fuit ſolennitas tabernaculoꝝ.que incepit imediate poſt feſtum dedicatiōs vnde ſeqtur. k Fecitqꝫ die octauo collectam.que fie bat in craſtino vltime di ei feſtiuitatis taberna/cloꝝ.vnde ſequitur.

l Eo ꝙ dedicaſſet altare ſeptem diebus.que dedi catio incepit octauo die mēſis ſeptimi ⁊ finita fu it quartadecima die eiuſ dem menſis incluſiue.

m Et ſolēnitatem cele braſſet.ſ.tabernaculoꝝ dieb⁹ ſeptem incipiendo a quintadecima die mē/ſis ſeptimi icluſiue.⁊ ter minando viceſima pma die eiuſdem menſis iclu ſiue ⁊ viceſimaſecunda die facta fuit colleeta p neceſſarijs tēpli. iō ſub/ditur. n In die vi/ceſimotertio menſis ſe ptimi dimiſit popl'os ad tabernacula ſua. qꝛ oia erant completa.

o Apparuit aūt.hic ꝯñr ponitur ſalomonis mōi tio de pmanendo in obe dientia dei.⁊ pꝫ ſententia ex dictis.3.Reg.9.a.⁊.b. exceptis que ſequuntur.

p Ocli quoqꝫ mei erūt aperti ⁊c.i.parat⁹ ero ex audire oꝛationem.

q Ut ſit nomē meū ibi in ſempiternuꝫ.i.in tēp⁹ futurum abſqꝫ determi natiōe.ſuppoſita tū cōdi tione ꝙ ſalomon ⁊ ppl's debeāt in obedientia dei. permanere.

Capt. VII.

r E Xpletis autem. Superius deſcri pta eſt reueren tia ſalomonis circa diui na.h ꝯſequetur deſcribit eius magnificentia circa humana. interponūtur tamen aliqua ad diuinā reuerentiā ptinentia. qꝛ iſta diuiſio non eſt preci/ſa.ſicut dictuꝫ fuit a pn cipio huius libri ſecūdi. Igitur pmo deſcribitur magnificentie ſalomōis cōditio.2⁹.ex hoc ſequēs fame diffuſio.ca.9. Ma gnificentia aūt iſta pꝛio deſcribitur in edificijs. ſecundo in populis ſubie ctis ibi. Omnem populū 3⁹ in ſacrificijs ibi. Tūc obtulit.quarto i exqſitis diuitijs ibi. Tūc abijt ſa lomon. Sñia autem pꝛi me partis pꝫ.ex dictis.3. Regum.9.d.⁊ ſimiliter ⁊.vſqꝫ ibi.

VII.

C Umqꝫ cōm/pleſſet ſalomon fundēs preces: ignis deſcēdit de celo ⁊ deuoꝛauit holocauſta ⁊ vi ctimas: ⁊ maieſtas domini iple/uit domum: nec poterant ſacer/dotes ingredi templum domini: eo ꝙ impleſſet maieſtas domini templum. Sed ⁊ omnes filij iſrl' videbant deſcendentem igneꝫ ⁊ gloriā domini ſuper domum: ⁊ coꝛruentes proni in terraꝫ ſuper panimentū ſtratum lapide: ado/rauerūt ⁊ laudauerunt dominuꝫ quoniā bonus: quoniā in ſeculū miſericoꝛdia eius. Rex autem ⁊ omnis populus immolabāt vi/ctimas coꝛam domino: Macta uit igitur rex ſalomō hoſtias: bo/um vigintiduo milia: arietum cē tuꝫ vigiti milia. Et dedicauit do mum dei rex ⁊ vniuerſus popul⁹ Sacerdotes aūt ſtabāt i officijs ſuis: ⁊ leuite in organis carminū domini que fecit dauid rex ad lau dandum dñm: quoniā bon⁹: qm̄ in eternū miſericoꝛdia eius: hym nos dauid canentes p manus ſu/as. Poꝛro ſacerdotes canebant tubis ante eos: cunctuſqꝫ iſrael ſtabat. Sāctificauit quoqꝫ ſalo/mon mediū atrij ante templū dñi Obtulerat enim ibi holocauſta ⁊ adipes pacificoꝛuꝫ: quia altare eneuꝫ quod fecerat non poterat ſuſtinere holocauſta ⁊ ſacrificia ⁊ adipes pacificoꝛuꝫ. Fecit ergo ſalomō ſolennitatem in tempoꝛe illo ſeptem dieb⁹ ⁊ omnis iſrl' cuꝫ eo: eccleſia magna valde ab itroi tu emath vſqꝫ ad toꝛrētēꝫ egypti Fecitqꝫ die octauo collectaꝫ: eo ꝙ dedicaſſet altare ſeptē diebus: ⁊ ſolennitatem celebraſſet dieb⁹ ſeptē. Igitur in die viceſimoter/tio menſis ſeptimi dimiſit popu/los ad tabernacula ſua letātes at qꝫ gaudētes ſuper bono quod fe/cerat dominus dauid ⁊ ſalomōi ⁊ iſrael populo ſuo. Compleuit/qꝫ ſalomon domū domini ⁊ do/mum regis ⁊ oia que diſpoſuerat in coꝛde ſuo: vt faceret in domo domini ⁊ in domo ſua: ⁊ pꝛoſpe/ratus eſt. Apparuit autem ei do/minus nocte ⁊ ait: Audiui oꝛatio nem tuam: ⁊ elegi locum iſtū mi/hi in domuꝫ ſacrificij. Si clauſe/ro celum ⁊ pluuia non fluxerit ⁊ mandauero ⁊ pꝛecepero locuſte vt deuoꝛet terram: ⁊ miſero pe/ſtilētiam in populum meuꝫ: con/uerſus autem populus meus ſu/per quos inuocatum eſt nomen meum: depꝛecatus me fuerit ⁊ ex quiſierit faciem meam: ⁊ egerit pēitentiaꝫ a vijs ſuis peſſimis: ⁊ ego exaudiam de celo: ⁊ ꝓpitius ero peccatis eoꝝ: ⁊ ſanabo terraꝫ eoꝝ. Oculi quoqꝫ mei erunt apti ⁊ aures mee erecte ad oꝛationeꝫ eius qui i loco iſto oꝛauerit. Ele/gi enim ⁊ ſanctificaui locum iſtū: ut ſit nomē meum ibi inſempiter num: ⁊ permaneant oculi mei ⁊ coꝛ meum ibi cunctis dieb⁹. Tu quoqꝫ ſi ambulaueris coꝛā me ſi cut ambulauit dauid pat̄ tu⁹: ⁊ feceris iuxta oia q̄ pꝛecepi tibi: ⁊ iuſticias meas iudiciaqꝫ ſeruaue ris: ſuſcitabo thronū regni tui: ſicē pollicit⁹ ſuꝫ dauid patri tuo dicēs Nō auferetur de ſtirpe tua vir: q nō ſit pꝛinceps in iſrl'. Si autem auerſi fueritis ⁊ dereliqueritis iu/ſticias meas ⁊ pꝛecepta mea que ꝓpoſui vobis: ⁊ abeūtes ſeruieri tis dijs alienis ⁊ adoꝛaueritis eos: euellaꝫ vos de terra mea quā de/di vobis: ⁊ domū hāc quā edifi/caui nomini meo ꝓijciam a facie mea ⁊ tradā eam i parabolā ⁊ in exēplum cūctis pplis: ⁊ domus iſta erit i pꝛouerbiuꝫ vniūſis trāſeū tib⁹: ⁊ dicēt ſtupētes. Quare fecit dñs ſic terre huic ⁊ domui huic? Reſpōdebūtqꝫ: Quia dereliq̄ rūt dñꝫ deum patꝝ ſuoꝝ: q edu/xit eos de terra egypti ⁊ appꝛehē/derūt deos alienos ⁊ adoꝛauerūt eos ⁊ coluerūt: iccirco venerunt ſuper eos vniūſa h mala. VIII.

E Xpletis autē vigīti ānis poſtqꝫ edificauit ſalomō domū dñi: ⁊ domū ſuaꝫ: ciuitates quas dederat hiraꝫ ſalo moni edificauit ⁊ habitare ibi fecē filios iſrl'. Abijt quoqꝫ in emath

a Oēs āt ꝑncipes exercitꝰ regis ſalomonis fuerūt ducenti qnq̄ginta. 3. Reg. 9. dr̄. Quīgēti qnq̄ginta. ſed rāſio pꝫ ex textu. q: hic loqtur de ꝑncipibꝰ exercitꝰ. ibi āt non ſolū de ꝑncipibꝰ exercitꝰ ſꝫ ēt de his q̄ ꝑerant oībꝰ ſalomonis opibꝰ. vt patꝫ lr̄am intuenti.
b Filiā vero phara. ⁊c̄. h̄ expoſitū ē. 3. Re. 9.
c Tunc obtulit. h̄ ꝯñr d̄ſcribit̄ magnificentia ſalomonis ī ſacrificijs cuꝫ dr̄. Tūc obtulit ſalomō holocauſta dn̄o ſuꝑ altare. ſ. holocauſtoꝝ qd̄ erat in atrio ſacerdotum.
d In ſab. qualibꝫ ebdomoda.
e Et in calendis. i. principijs mēſiū.
f Et in feſtis diebus ter per annum. ſ. in feſtis paſce pētecoſtes ⁊ tabernaculoꝝ. cetera patent in lr̄a.
g Tunc abijt ſalomon. Hic deſcribitur magnificentia ſalomonis ī diuitijs exq̄ſitis. q: per nauigiuꝫ faciebat exq̄ri diuitias īcōſuetas in locis remotl ⁊ in acceſſibilibꝰ ꝑ terrā. de q̊ nauigio dc̄ꝫ fuit. 3. Re. 9. in fine.

Capitulū. IX.

h Regina quoq; ſaba. h̄ ꝯñter circa magnificētiā ſalomonis deſcribit̄ fame diffuſio. ⁊ p̊ ſpālit̄er q̄tuꝫ ad reginā ſaba. 2° gnāl̄r q̄tum ad reges terre. ibi. Magnificatꝰ ē. Prima in duas. q: p̊. deſcribit̄ dc̄ā fame diffuſio. 2°. ſubſtātie ſalomonis quedā numeratio. ibi. Erat āt pōdus auri. Circa p̄mū ſciēduꝫ ꝙ regina ſaba audita fama ſalomonis. venit ad eū de ꝑtibꝰ remotis. Primo g̊ oñdit̄ ad qd venit. ſ. ad ꝓponēdū dubias q̄ſtones. ⁊ qd īuenit. ſ. ꝑſpicuas ſolutiōes. 2°. oñdit̄ qd ſolomoni dedit. ⁊ qd ab eo recepit. ibi. Dedit āt regi ⁊c̄.
i Erat autem pondus. Hic ponit̄ q̄dam ſubſtātie ſalomōis numeratio Circa qd̄ primo deſcibit̄ multitudo prouentuꝫ. 2°. magnitudo effectuū. ibi. Fecit igit̄ rex ſalomō.
k Magnificatus ē. hic conſequenter deſcribit̄ diffuſio fame ſalomōis omnibus terre regibus. Sententia vero iſtarum partium patet ex dictis. 3. Regum. 9.

ſuba: ⁊ obtinuit eam: ⁊ edificauit palmirā ī deſerto: ⁊ alias ciuitates munitiſſimas edificauit ī emath. Extruxitq; bethoron ſuꝑiorēꝫ ⁊ bethoron īferiorē: ciuitates muratas: hn̄tes portas ⁊ vectes ⁊ ſeras. Balaath etiaꝫ ⁊ oēs vrbes firmiſſimas q̄ fuerūt ſalomonis cūctaſq; vrbes q̄drigaꝝ ⁊ vrbes equitum. Oia q̄cūq; voluit fecit rex ſalomon atq; diſpoſuit: edificauit ī irl'm ⁊ in libano ⁊ in vniuerſa t̄ra poteſtatis ſue. Omneꝫ ppl'ꝫ q̄ derelictꝰ fuerat de etheis ⁊ amorreis ⁊ phereꝫeis ⁊ eueis ⁊ iebuſeis qui non erant de ſtirpe iſrl' de filijs eoꝝ ⁊ de poſteris quos nō int̄fecerāt filij iſrael: ſubiugauit ſalomon in tributarios vſq; in diē hanc. Porro de filijs iſrael nō poſuit vt ſeruirēt operibꝰ reg̃. Ipi. n. erāt viri bellatores ⁊ duces primi ⁊ pricipes q̄drigarū ⁊ equitū eiꝰ. Oēs āt pricipes exercitꝰ reg̃ ſalomōis fuerūt ducēti qnquagita q̄ erudiebāt ppl'ꝫ. Filiā vō pharaōis trāſtulit de ciuitate dauid ī domū quā edificauerat ei. Dixit. n. rex. Non habitabit vxor mea in domo dauid reg̃ iſrl': eo ꝙ ſanctificata ſit: q: īgreſſa eſt in eā archa dn̄i. Tūc obtulit ſalomon holocauſta dn̄o ſuꝑ altare dn̄i qd̄ extruxerat an̄ porticū vt ꝑ ſingulos dies offerret̄ ī eo iuxta preceptū moyſi ī ſabbatȝ ⁊ ī calendis ⁊ ī feſtis diebꝰ ꝑ ān̄ū. i. ī ſolēnitate aꝫimoꝝ ⁊ ſolennitate hebdomodaꝝ ⁊ ī ſolēnitate tabernaculoꝝ. Et ꝯſtituit iuxta diſpoſitionē dauid p̄ris ſui officia ſacerdotū ī miniſterijs ſuis ⁊ leuitas ī ordīe ſuo: vt laudarēt ⁊ miniſtrarēt corā ſacerdotibꝰ iuxta ritū vniuſcuiuſq; diei: ⁊ ianitores ī diuiſionibꝰ ſuis ꝑ portā ⁊ portaꝫ. Sic enī preceperat dauid homo dei. Nec p̄tergreſſi ſūt de mādatis regis tā ſacerdotes q̄ꝫ leuite ex oībus que p̄ceperat. Et ī cuſtodijs theſauroꝝ oēs impēſas preparatas habuit ſalomō ex eo die quo fundauit domū dn̄i vſq; in dieꝫ quo ꝑfecit eaꝫ. Tūnc abijt ſalomon ī aſiongaber: ⁊ ī hailath: ad orā maris rubri que ē ī t̄ra edom. Miſit g̃ ei hirā ꝑ manꝰ ſeruoruꝫ ſuoruꝫ naues ⁊ nautas ⁊ gnaros maris: ⁊ abierūt cuꝫ ſeruis ſalomonis ī ophir. Tuleruntq; inde quadringēta quīquaginta talēta auri: ⁊ attulerūt ad regē ſalomonē.

Reginā quoq; ſaba cū audiſſet famā ſalomonis venit vt tētaret eū ī enigmatibus ī hieruſalē cū magnis opibꝰ ⁊ camelis q̄ portabant aromata ⁊ auri plurimū gēmaſq; p̄cioſas. Cūq; veniſſet ad ſalomonē: locuta ē ei quecūq; erāt in corde ſuo. Et expoſuit ei ſalomō oīa q̄ ꝓpoſuerat: nec qc̄q̄ꝫ fuit qd̄ n̄ perſpicuū ei fecerit. Que poſtq̄ꝫ vidit ſapiētiā. ſ. ſalomōis ⁊ domū quā edificauerat: necnon ⁊ cibaria mēſe eiꝰ ⁊ habitacula ſuoꝝ ⁊ officia miniſtroꝝ eiꝰ ⁊ veſtimēta eoꝝ: pincernas quoq; ⁊ veſtes eoꝝ ⁊ victimas quas īmolabat ī domo dn̄i: nō erat pre ſtupore vltra ī ea ſpūs. Dixitq; ad regē: Verus eſt ſmo quē audierā ī terra mea de v̄tutibꝰ ⁊ ſapiētia tua. Nō credebā narrātibꝰ donec ipa veniſſē ⁊ vidiſſent oculi mei: ⁊ ꝓbaſſē vix medietatē ſapiētie tue mihi fuiſſe narratā. Viciſti famā virtutibꝰ tuis. Beati viri tui ⁊ beati ſerui tui hi q̄ aſſiſtūt coraꝫ te oī tꝑe: ⁊ audiūt ſapiētiā tuā. Sit dn̄s deꝰ tuꝰ bn̄dictꝰ: q̄ voluit te ordīare ſuꝑ thronū ſuū regē dn̄i dei tui. Quia diligit deꝰ iſrl': ⁊ vult ſuare eū ī eternuꝫ: iccirco poſuit te ſuꝑ eū regē: vt facias iudicia atq; iuſticiaꝫ. Dedit aūt regi cētū viginti talēta auri: ⁊ aromata multa nimis ⁊ gēmas p̄cioſiſſimas. Nō fuerūt aromata talia vt hec q̄ dedit regina ſaba regi ſalomoni. Sed ⁊ ſui hirā cū ſuis ſalomōis attulerūt aurū d̄ ophir ⁊ ligna thina ⁊ gēmas p̄cioſiſſimas. De qbꝰ fec̄ rex de lignis ſ. thinis gradus ī domo dn̄i: ⁊ ī domo regia. citharaſ quoq; ⁊ pſalteria cātoribꝰ. Nūq̄ꝫ viſa ſūt in t̄ra iuda ligna talia. Rex aūt ſalomon dedit regine ſaba cūcta q̄ voluit ⁊ que poſtulauit: ⁊ multo plura q̄ꝫ attulerat ad eū. Que reūſa abijt ī t̄raꝫ ſuaꝫ cū ſuis ſuis. Erāt aūt pōdꝰ auri qd̄ afferebat̄ ſalomōi ꝑ ſingulos ānos ſexcēta ſexagita ſex talēta auri: excepta ea ſūma quaꝫ legati diūſaꝝ gētiuꝫ ⁊ negociatores afferre ꝯſueuerāt: oēſq; reges arabie ⁊ ſatrape t̄raruꝫ q̄ ꝯportabāt auꝝ ⁊ argētū ſalomōi. Fec̄ igit̄ rex ſalomon ducētas haſtas aureas de ſūma ſexcētoꝝ aureoꝝ: q̄ ī ſingulis haſtis expēdebant̄. Trecēta quoq; ſcuta aurea trecētoꝝ aureoꝝ: qbꝰ tegebant̄ ſingula ſcuta. Poſuitq; ea rex ī armamētario qd̄ erat ꝯſituꝫ nemore. Fec̄ quoq; rex ſoliū eburneū grāde: ⁊ veſtiuit illud auro mūdiſſimo. Sex quoq; gradꝰ qbꝰ aſcēdebat̄ ad ſoliū: ⁊ ſcabellū aureū: ⁊ brachiola duo altrinſecꝰ: ⁊ duos leones ſtātes iuxta brachiola: ſꝫ ⁊ alios duodecīꝫ leūculos ſtātes ſuꝑ ſex gradꝰ ex vtraq; ꝑte. Nō fuit tale ſoliū ī vniūſis regnis. Oia quoq; vaſa ꝯuiuij regis erāt aurea: ⁊ vaſa domꝰ ſaltꝰ libāi ex auro puriſſimo. Argētū enī in diebꝰ ill' ꝓ nihilo reputabat̄. Siqdē naues reg̃ ibāt ī tharſis cū ſuis hiraꝫ ſemel ī annis tribꝰ: ⁊ deferebāt inde auꝝ ⁊ argētū ⁊ ebur ⁊ ſimias ⁊ pauos. Magnificatꝰ ē igit̄ ſalomō ſuꝑ oēs reges t̄re pre diuitijs ⁊ glīa. Oēſq; reges t̄raꝝ deſiderabāt videre faciē ſalomōis: vt audirēt ſapiētiā quā dederat deꝰ ī corde eiꝰ. Et deferebāt ei munera: vaſa argētea ⁊ aurea: ⁊ veſtes ⁊ arma ⁊ aromata equoſ ⁊ mulos ꝑ ſingulos ānos. Habuit quoq; ſalomon quadragita milia equoꝝ ī ſtabulis: ⁊ curruū eqtūq; duodecīꝫ milia. Cōſtituitq; eos ī vrbibꝰ q̄drigarū: ⁊ vbi erat rex ī hieruſalē. Exercuit etiaꝫ poteſtatem ſuꝑ cūctos reges a flumine euphrate vſq; ad t̄ram

a Reliqua aũt opera. h̃ ponit̃ ꝯclusio regni salomonis.
b Scripta sũt ĩ li. nathã ꝓphete ⁊c̃. isti libri nõ habent̃ apud nos nec apud hebreos.
c Sup oẽm isrl̃. h̃ dr̃ q̃r fili⁹ ei⁹ roboã regnauit tm̃ super tres trib⁹. vt videbit̃ in sequentib⁹.
¶ In ca. 9. vbi dr̃ in postil. Scripta sũt ĩ libris nathã ꝓph̃e

ADDITIO.

Liber Nathan ꝓph̃e probabilr̃ posset dici secund⁹ Reguꝫ. ⁊ terti⁹ rõne tacta. s. i. Para. 29. ca.

Capitulum. X.

d Profect⁹ ẽ aũt. Postq̃ꝫ actũ est de regno dauid vnito ⁊ itegro. h̃ ꝯñr agit̃ de eodẽ diuiso ⁊ defalcato. ⁊ lꝫ fuerĩt 19. reges. q̃r tñ aliq pauca aut nulla fecerũt. ideo tempus eoꝝ cũ alijs describitur. Et ſꝫ hoc residuum huius libri in. 15. partibus diuiditur. q̃r pmo agit̃ de tempore roboam filij salomonis in hoc capi. secũdo de tempore abie. c. 13. tertio de tempore asa. ca. 14. quarto de tempore iosaphat. ca. 17. quinto de tempore ioram ca. 21. sexto de tempore ochoçie. c. 22. septimo de tempore ioas. ca. 23. octauo d̃ tempore amasie. c. 25. nono de tẽpore oçie. ca. 26. decimo de tpe ioathã ca. 27. vndecimo d̃ tempore achaç. ca. 28. duodecimo de tempore eçechie. c. 29. decimo tertio d̃ tempore manasse. ca. 33. decimoquarto de tẽpore iosie. ca. 34. quintodecimo de tempore filiorũ eius. ca. 36. Circa pmuꝫ describit̃ primo regni dauid diuisio. secundo diuisionis confirmatio. ca. 11. Prima in duas. quia pmo describitur diuisiõis occasio. secũdo ipa diuisio. ibi. Popu

philistinoꝝ: ⁊ vsq3 ad terminos egypti: tãtamq3 copiaꝫ ꝓbuit argẽti ĩ hierl̃m q̃si lapidũ: ⁊ cedroruꝫ tãtaꝫ multitudinẽ velut sycomoruꝫ q̃ gignunt̃ ĩ cãpestribus. Adducebant̃ aũt ei equi de egypto cũctisq3 regionib⁹. Reliqua aũt opa salomõis prioꝝ ⁊ nouissimoꝝ scriptã sũt ĩ verbis nathã ꝓph̃e: ⁊ ĩ libris ahie sylonit̃: ĩ visiõe quoq3 addo vidẽtis contra hieroboã filiũ nabath. Regnauit aũt salomon ĩ hierl̃m sup oẽm isrl̃: q̃draginta ãnis. Dormiuitq3 cũ p̃rib⁹ suis: ⁊ sepelierũt euꝫ ĩ ciuitate dauid: regnauitq3 roboam fili⁹ ei⁹ pro eo. X.

Profectus ẽ aũt roboaꝫ in sichem. Illuc eñi cunctus isrl̃ ꝯuenerat vt cõstituerẽt eũ regẽ. Qd̃ cũ audisset hieroboam fili⁹ nabath q erat ĩ egypto: fugerat qppe illuc añ salomonẽ: statiꝫ reuersus ẽ. Vocaueruñtq3 eũ ⁊ venit cũ vniuerso isrl̃: ⁊ locuti sũt ad roboã dicẽtes: Pat̃ tu⁹ durissimo iugo nos p̃ssit: tu leuiora ĩpera p̃re tuo q nob̃ imposuit graue ſuitutẽ: ⁊ paululũ d̃ onere subleua: vt seruiam⁹ tibi. Qui ait: Post tres dies reũtimini ad me. Cũq3 abijsset ppl̃s inijt cõsiliũ cũ senib⁹ q steterãt coram p̃re ei⁹ salomõe dũ adhuc viueret dicẽs: Quid dat̃ ꝯsilij vt respõdeã ppl̃o? Qui dixerũt ei: Si placueris ppl̃o huic ⁊ lenierꝭ eos ṽbis clemẽtib⁹ ſuiẽt tibi oĩ tpe. At ille reliq̃t ꝯsiliũ senũ: ⁊ cũ iuuenibus tractare cepit q cũ eo nutriti fuerãt: ⁊ erãt ĩ comitatu illi⁹. Dixitq3 ad eos: Quid vob̃ videt̃: vel respõdere q̃d debeo ppl̃o huic q dixit mihi: subleua iugũ qd̃ imposuit nob̃ pat̃ tuus? At illi respõderũt vt iuuenes ⁊ nutriti cũ eo ĩ d̃licijs: atq3 dixerũt. Sic loqueris ppl̃o qui dixit tibi: pat̃ tu⁹ aggrauauit iugũ nostrũ tu subleua ⁊ sic r̃ndebis ei: Minim⁹ digit⁹ me⁹ grossior ẽ in lumb̃ p̃ris mei. Pat̃ me⁹ imposuit vobis graue iugũ: ⁊ ego maius põdus apponaꝫ. Pat̃ me⁹ cecidit vos flagellis: ego ṽo cedã vos scorpiõib⁹: Venit ẽ hieroboã ⁊ vniũsus populus ad roboã die t̃tio: sic̃ preceperat eis: R̃nditq3 rex dura: derelicto cõsilio senioꝝ: locutusq3 ẽ iuxta iuuenũ volũtatẽ: Pat̃ me⁹ graue vob̃ imposuit iuguꝫ: qd̃ ego graui⁹ faciã. Pat̃ meus cecidit vos flagellis: ego ṽo cedã vos scorpiõib⁹. Et non acquieuit ppl̃i precib⁹. Erat eniꝫ volũtas dei vt cõpleret̃ ſmo ei⁹ queꝫ locut⁹ fuerat ꝑ manũ ahie sylonit̃ ad hieroboã filiuꝫ nabath. Populus aũt vniũsus rege duriora dicẽte: sic locut⁹ ẽ ad eũ. Nõ ẽ nobis pars ĩ dauid: neq3 hereditas in filio isai. Reuertere ĩ tab̃nacl̃a tua isrl̃. Tu aũt pasce domũ tuã dauid. Et abijt isrl̃ ĩ tab̃nacl̃a sua. Sup filios aũt isrl̃ q habitabant ĩ ciuitatib⁹ iuda regnauit roboã. Misitq3 rex roboã adurã q preerat tributꝭ: ⁊ lapidauerũt eũ filij isrl̃ ⁊ mortu⁹ ẽ. Porro rex roboã currũ festinauit ascẽdere: ⁊ fugit ĩ hierl̃m. Recessitq3 isrl̃ a domo dauid: vsq3 ad diẽ hãc. Factũm ẽ aũt cũ audisset oĩs isrl̃ ꝙ reuersus eẽt hieroboã: miserũt ⁊ vocauerũt eũ ꝯgregato cetu: ⁊ cõstituerunt eũ regem sup oẽm isrl̃: nec secut⁹ est quispiã domum dauid p̃ter tribũ iuda solã. XI.

Venit aũtẽ roboã ĩ hierl̃ꝫ ⁊ ꝯuocauit vniuersã domuꝫ iuda ⁊ beniamĩ cẽtuꝫ octogita milia electoꝝ atq3 bellãtiũ: vt dimicaret ꝯtra israel ⁊ ꝯũteret ad se regnũ suũ. Fc̃sq3 ẽ ſmo dñi ad semeiã hominẽ d̃i dicẽs. Loquere ad roboam filiũ salomõis regẽ iuda: ⁊ ad vniũsũ israel q ẽ ĩ iuda ⁊ beniamin: Hec dic̃ dñs: Nõ ascẽdetis neq3 pugnabitꝭ ꝯ̃ frẽs ṽros: reũtat̃ vnusq̃sq3 ĩ domũ suaꝫ: q̃a mea h̃ gestum ẽ volũtate. Qui cũ audissẽt ſmonẽ dñi: reũsi sũt: nec ꝑrexerũt cõtra hieroboam. Habitauit autem roboã ĩ hierl̃m: ⁊ edificauit ciuitates muratas ĩ iuda: extruxitq3 bethleeꝫ ⁊ ethã ⁊ thecue: bethsur quoq3 ⁊ socco ⁊ odollaꝫ nec nõ ⁊ geth ⁊ maresa ⁊ ziph: ſꝫ ⁊ adurã ⁊ lachis ⁊ asecha: saraa quoq3 ⁊ ahialon ⁊ hebron q̃ erãt ĩ iuda ⁊ beniamin ciuitates munitissimas. Cumq3 clausisset eas muris: posuit ĩ eis pricipes ciboruq3 horrea: h̃ ẽ olei ⁊ vini. Sꝫ ⁊ ĩ singulis vrbib⁹ fec̃ armamẽtaria scutoꝝ ⁊ hastaruꝫ: firmauitq3 eas sũma diligẽtia: ⁊ ĩperauit super iudã ⁊ beniamin. Sacerdotes aũt ⁊ leuite q erãt ĩ vniũso israel ũenerũt ad eũ de cũctis sedibus suis: reliquẽtes suburbana

lus autem. Sentẽtia autem istaruꝫ partiũ patet ex dictis. 3. Regum. 12. vsq3 ad medium ca.
e Factũ ẽ autẽ cum audisset oĩs israel ⁊c̃. Totũ istd̃ vsq3 ad finẽ hui⁹ ca. nõ ẽ de textu. q̃r nõ ẽ in hebreo nec ĩ libris correctis ſꝫ de. 3. Regũ. 12. acceptũ ẽ ⁊ insertũ ĩ hoc loco ex ĩperitia scriptoꝝ seu correctoꝝ. ⁊ ex ignorãtia hebraice veritatis sicut ⁊ in alijs plurib⁹ locis simile factum est.

Capitulum. XI.

f Venit aũt roboã. Hic ꝯñr describit̃ p̃dicte diuisionis ꝯfrmatio ꝑ verbuꝫ ꝓphete ex ꝑte dñi loq̃ntis. ⁊ pꝫ snĩa ex dictis. 3. Reg. 12. c. secũdo describit̃ regni defalcati ꝓsecutio. ibi. Habitauit aũt roboã. Et diuidit̃ ĩ duas ꝑtes. q̃r pmo describitur ꝓsecutio hui⁹ regni ꝓficiẽdo. secũdo deficiẽdo. ca. 12. Prima ĩ duas. q̃r p̊ describit̃ ꝓfect⁹ regni roboã ꝑ ꝓpriũ studiũ. secũdo ꝑ alioꝝ auxilium. ibi. Sacerdotes aũt. 3º ꝓponẽdo valẽtiorẽ filiũ. ibi. Duxit ãt roboam ⁊c̃. Circa pmũ ostẽditur ꝓfectus regni roboam ꝓprio studio. eo ꝙ multas ciuitates murauit. ⁊ plura fortalicia ꝯstruxit in regno suo muniẽdo ea victualib⁹ ⁊ bellatorib⁹ ad roboratiõꝫ regni sui. ⁊ pꝫ l̃ra.
g Sacerdotes ãt. h̃ ꝯñr describit̃ ꝓfect⁹ regni roboaꝫ ꝑ alioꝝ auxilia. q̃r hieroboã factus rex super isrl̃ timuit ne ppl̃us rediret ad regnũ dauid si iret ĩ hierl̃m ad sacrificãdũ dño. vt h̃r. 3. Reg. 12. ⁊ ĩõ fec̃ duos vitulos aureos vt ibideꝫ h̃r. ⁊ q̃r sacerdotes ⁊ leuite q habitant in regno suo abominabãt̃ cultũ vituloꝝ abiecit eos. ⁊ sic venerũt ad regnũ roboã. ⁊ ꝑ ꝯñs ipm roborauerũt. ⁊ h̃ ẽ qd̃ dr̃. h Venerunt ad eũ de cũctis sedibus suis. i. ciuitatib⁹ ĩ q̃b⁹ habitabãt ⁊ q̃ erant eis assignate ꝑ inhabitatiõe. vt h̃r Josue. 21. i Reliquẽtes suburbana. q̃r sicut erãt eis concesse ciuitates ad habitãdũ. sic ẽt suburbana ad aĩalia nutriẽdũ. Silr̃ ẽt hoĩes deuoti de alijs tribub⁹ q volebãt colere dñm. ascendebãt ĩ hierl̃m ad ĩmolãdũ dño. sicut legit̃ de tobia Tobie. i. ⁊ sic robora

uerunt regnū iuda. qꝫ parati erāt ipm̄ adiuuare. ꝛ hoc eſt qḋ dicitur. Sed ꝛ de cūctis tribubus iſrael ꝛc̄. a Duxit aūt roboam. hic cō ſequēter deſcribiť ꝑfectus regni roboam ꝑ hoc ꝙ ordinauit ſibi ſuc/ cedere valētiorē filiū. ſ. abiam q̄uis haberet plures vxores ꝛ de his mltos filios ſeniores ipo. ꝛ pꝫ lr̄a ex dictis. Capitulū. XII.

b Cumqꝫ roboratū fuiſſet. Hic cōſequēter deſcribiť ꝓceſſus re gni roboam in deficiēdo. ꝛ p̄mo deſcribiť regis ꝛ populi trāſ/ greſſio. ſecūdo cōtritio. ibi. Semeias aūt. Circa p̄mū dicitur.
c Cūqꝫ roboratū fuiſſet re gnū roboā. mō dicto ca. p̄ce. c Dereliqt legē dn̄i. ad idolatriā declinā do ꝑm modū matris ſue q̄ fuit naama amanitis. vt diciť infra codē ca.
d Et oīs iſrael cuꝫ eo. i. maior ps populi q erat ꝓ nus ad idolatriā. aliqui tū in hoc nō fuerūt eū ſe cuti. vt patebit infra co/ dē ca. Cōſequēter poniť trāſgreſſiōis punitio. cū diciť. e Aſcendit ſe ſac rex egypti in hieruſa lē. de ordinatiōe dn̄i ad puniēdū peccatū regis ꝛ populi. qꝫ malum pene ē a deo inquātum iuſte in fertur. ꝓpter qḋ dicitur. Amos. 3. Nō ē malū i ci/ uitate qḋ dn̄s nō fecerit.
f Semeias autē. hic po niť regis ꝛ populi contri tio. vexatiōe eis dāte in tellectū ꝓpter qḋ recepe rūt ꝓphete verbū. vnde diciť. Semeias aūt pro/ pheta ingreſſus ē ad ro/ boam ꝛ p̄ncipes iuda q nō potentes reſiſtere ipi ſeſac in cāpo. fugerant in hierlm̄ tanq̄ꝫ ad ciuita/ tē regiā fortiſſimā ꝛ mu nitiſſimā. g Uos de reliqſtis me. ad idola de clināndo. h Et ego re liq vos. auxiliū meū ſub trahēdo. i Iuſtus ē dn̄s. cōfitētes pctm̄ ſuū humiliter ꝛ veraciter ex audiēdo. k Cūqꝫ vi diſſet dn̄s. ꝑ dlicti ſui cō feſſionē ꝛ pn̄iaꝫ. ex h̄ ſub diť pene diminutio. cuꝫ dr̄. l Quia hūiliati ſūt nō diſꝑdā cos totalr̄ delēdo. m Daboqꝫ eis pauxillum auxilij. qꝫ nō ꝑmittā ſeſac ciuitatē ꝛ ppl̄m deſtruere. tū per mittā eos ipi ſeſac ſerui re ſub tributo. cuius cā ſubdiť. n Ut ſciāt. ꝑ experiētiam. o Di ſtātiam ſeruitutis mee ꝛ ſeruitutis regni terraꝝ. qꝫ ſeruitus dei ſuauis eſt ꝛ cōſolabilis. ſeruitꝰ aūt hūana dura ꝛ q̄ſi iportabilis ē. vn̄ legiť de mltis ꝙ magis elegerūt mori q̄ꝫ ſubyci ſeruituti. ſic̄ re fert Ioſephus li. de bel/ lo iudaico. qꝫ eleaçar iu/ deus cū multis alys in quodā caſtro a romanis obſeſſus q vidētes ꝙ erāt capiēdi interfecerūt ſe mutuo ne ſubycerenť romanoꝝ ſuituti.
p Receſſit itaqꝫ ſeſac rex egypti ab hierlꝫ. nō ab obſidione tm̄. qꝫ in

ꝛ poſſeſſiōes ſuas ꝛ tranſeuntes ad iudā ꝛ hierlm̄: eo ꝙ abieciſſet eos hieroboā ꝛ poſteri eiꝰ: ne ſa/ cerdotio dn̄i fūgerenť: q cōſtitu/ it ſibi ſacerdotes excelſoꝝ ꝛ de/ monioꝝ vituloꝝqꝫ quos fece/ rat. Sed ꝛ de cūctis tribubꝰ iſrl̄ qcūqꝫ dederāt cor ſuū vt quere/ rēt dn̄m deū iſrl̄: venerūt i hierlꝫ ad imolāduꝫ victimas ſuas co/ rā dn̄o deo patrū ſuoꝝ ꝛ robora uerūt regnū iuda: ꝛ ꝯfirmauerūt roboā filiū ſalomōis ꝑ tres an/ nos. Ambulauerūt eni i vijs da. uid ꝛ ſalomōis ānis tm̄ tribꝰ. Du xit āūt roboā vxorē: maalath fi/ liaꝫ hierimuth filij dauid: abiail quoqꝫ filiā heliab filij iſai: q̄ pe/ perit ei filios: ieos ꝛ ſōmoriā ꝛ ſo om. Poſt hanc quoqꝫ accepit maachā filiā abſalon: q̄ ꝑpit ei abia ꝛ abi ꝛ ziza ꝛ ſalomith. Ama uit aūt roboā maachā filiā abſa/ lon ſuꝑ oēs vxores ſuas ꝛ cōcu/ binas. Nā vxores decem ꝛ octo duxerat: cōcubinas aūt ſexagita: ꝛ genuit vigitiocto filios ꝛ ſexa/ gita filias. Cōſtituit vo in capite abiā filiū maacha ducē ſuꝑ oēs frēs ſuos: ipm̄ eni regem facere cogitabat qa ſapiētior fuit ꝛ po/ tētior ſuꝑ oēs filios eiꝰ: ꝛ i cūctis finibꝰ iuda ꝛ beniamin: ꝛ i vniū/ ſis ciuitatibꝰ muratꝭ. Prebuitqꝫ eis eſcas plurimas: ꝛ multas pe tiuit vxores. XII.

Cumqꝫ roboratū fuiſſet regnū roboā ꝛ ꝯfortatū: dereliqt legē dn̄i ꝛ oīs iſrl̄ cū eo. Anno āt qnto regni roboā: aſcē/ dit ſeſac rex egypti in hierlm̄: qꝫ peccauerāt dn̄o: cū mille ducētꝭ curribꝰ ꝛ ſexagita milibꝰ eqtum. Nec erat numerꝰ vulgi qḋ vene rat cū eo ex egypto: libies. ſ. ꝛ tro godyte ꝛ ethiopes: cepitqꝫ ciui/ tates munitiſſimas i iuda ꝛ vēit vſqꝫ i hierlm̄. Semeias aūt pro/ pheta ingreſſus ē ad roboam ꝛ p̄ncipes iuda q̄ cōgregati fuerāt in hierlm̄ fugientes ſeſac: dixitqꝫ ad eos: Hec dic̄ dn̄s. Uos reliq/ ſtis me: ꝛ ego reliq vos in manu ſeſac. Cōſternatiqꝫ p̄ncipes iſrl̄ ꝛ rex dixerūt. Iuſtus ē dn̄s. Cū/ qꝫ vidiſſet dn̄s ꝙ humiliati eēnt: factꝰ ē ſmo dn̄i ad ſemeiā dicēs Quia humiliati ſūt non diſꝑdam eos: daboqꝫ eis pauxilluꝫ auxilij: ꝛ nō ſtillabit furor meꝰ ſuꝑ hie/ ruſalē ꝑ manū ſeſac. Uerūtm̄ ſer uiēt ei: vt ſciāt diſtātiaꝫ ſeruitutꝭ mee ꝛ ſuitutꝭ regni t̄rarū. Receſ/ ſit itaqꝫ ſeſac rex egypti ab hieru ſalē ſublātꝭ theſaurꝭ domꝰ dn̄i ꝛ domꝰ regꝭ: oīaqꝫ ſecū tulit: ꝛ cly/ peos aureos quos fecerat ſalo/ mō: ꝓ qbus fēc̄ rex eneos ꝛ tradi dit illos p̄cipibꝰ ſcutarioꝝ qui cuſtodiebāt veſtibulum palatij. Cūqꝫ itroiret rex domū dei: ve/ niebā ſcutarij ꝛ tollebāt eos: ite/ rūqꝫ referebāt eos ad armamēta riū ſuū: Uerūtamē qa humiliati ſūt: aūſa ē ab eis ira dn̄i: nec dele/ ti ſūt penitꝰ. Siqdēꝫ ꝛ i iuda iuen ta ſt̄ oꝑa bona. Cōfortatꝰ ē ḡ rex roboā i hieruſaleꝫ: atqꝫ regnauit. Quadragita āt ꝛ vniꝰ āni erat cū regnare cepiſſet: ꝛ decēꝫ ꝛ octo ānis regnuit i hierlm̄ vrbē quam elegit dn̄s vt cōfirmaret nomen ſuū ibi: de cūctis tribubꝰ iſrl̄. No mēn autē m̄ris eiꝰ naama amani tes. Fecitqꝫ maluꝫ ꝛ nō ꝑparauit cor ſuū vt q̄reret dn̄m. Oꝑa vo roboā prima ꝛ nouiſſima ſcripta ſunt i libris ſemeie ꝓphe ꝛ addo vidētꝭ: ꝛ diligēter expoſita. Pu/ gnauerūtqꝫ aduerſuꝫ ſe roboā ꝛ hieroboā cūctis diebus. Et dor/ minit roboā cuꝫ patribꝰ ſuis: ſe/ pultuſqꝫ ē i ciuitate dauid: ꝛ re/ gnauit abia filiꝰ eiꝰ ꝓ eo. XIII.

Anno decimooctauo re gis hieroboā regnuit abia ſuꝑ iudā. Tribꝰ ānis re/ gnauit i hierlꝫ. Nomēqꝫ mātris eiꝰ michaia: filiā vrihel ḋ gabaa: ꝛ erat bellū int̄ abia ꝛ hieroboā.

greſſus fuit hieruſalem. vt patet ex ſequentibus cum dicitur.
q Sublatis theſauris domꝰ dn̄i ꝛc̄. dicit eni Ioſephus ꝙ ro/ boam timore ductꝰ fecit ſibi portas aperiri tm̄ ſub certis pactis. q̄ tamē ſeſac nō tenuit. ſed magis tēplū ꝛ domū regiā ſpoliauit.
r Pro qbus fecit rex eneos. ex quo patet deiectio regni ab au/ rea magnificētia in eneā. s Siquidē ꝛ in iuda inuenta ſūt opera bona. qꝫ aliqui ad idolatriā nō declinauerāt quoꝝ intui/ tu deus pepercit etiam alys. nō tm̄ a toto ſed a tāto. t Cōfor tatus ē ergo rex ro boam. erat eni par ui cordis. vt habeť ca. ſeq. ꝛ ideo acce/ pit confortationeꝫ in modico. videli/ cet ꝙ remāſiſſet ſi bi ciuitas ꝛ vita et nomē regium.
v Nomē autē ma triſ eiꝰ naama ama nitis. erat enim gē tilis ꝛ idolatra. et ſic docuit filiū ſuū vnde ſubditur. Fe citqꝫ malū ꝛc̄.
x In lib. ſeme. ꝛc̄. iſti libri nō haben/ tur. qꝫ nō fuerūt re parati ab eſdra.
y Pugnauerūtqꝫ aduerſum ſe robo am ꝛ hieroboaꝫ cū ctis diebus. lꝫ eniꝫ p̄mū bellum gene rale iter eos fuerit ꝓhibituꝫ a deo. vt dictum eſt in prin/ cipio. ii. cap. tamen bella particularia fuerunt in extremi tatibus vtriuſqꝫ re gni. ſicut ſolet fieri in extremitatibꝰ re gnorum ab inuicē diſcordantium.

Capitulum. XIII.

z Anno deci mooctauo Hic conſe quēter agiť de tpe abia. ꝛ p̊ deſcribiť eiꝰ genealogia. 2° pugna. ibi. Cūqꝫ in iſſꝫ abia certamē. 3° victoria. ibi. Re ſpiciēſqꝫ iudas. 4° culpa occulta. ibi. Queꝫ ꝑcuſſit dn̄s. Circa p̄mū dr̄.
a Nomēqꝫ matriſ eiꝰ michaia. ſupra ii. c. vocať maacha ꝛ dicēdū ꝙ ē idem nomē variatuꝫ tm̄: qḋ frequēter fit in noībꝰ hebreis ꝛ lati nis. vt frequenter dcm̄ ē. b Filia vriel. ſupra. ii. diciť. Filia abiſſalon. ſic̄ ē i hebreo ꝛ non ab ſalon. vt hn̄t alig li bri ꝛ male. ꝛ ex hoc vlteriꝰ erāt aliqui credentes ꝙ fuerit abſalon filiꝰ dauid. dr̄ eni hic filia vriel de gabaa. abſalon āt fili us dauid fuit de hierlm̄. Ad illud vo qḋ inductū ē de diſcordia noīs p̄ris iſtiꝰ q vocať hic vriel. ꝛ ſupra abiſſalon. dicunt alig ꝙ

Cũmqꝫ iniſſet abia certamē ⁊ ha
beret bellicoſiſſimos viros ⁊ ele
ctoꝝ quadragita milia: hierobo/
am ꝯſtruxit ecõtra aciē octogita
milia viroꝝ: q ⁊ ipſi electi erant:
⁊ ad bella fortiſſimi. Stetit ergo
abia ſuꝑ mõtē ſemerõ qui erat in
ephraim ⁊ ait: Audi hieroboā ⁊
oīs iſrael. Nũ ignoratꝭ ꝙ dñs deus
iſrl̓ dederit regnũ dauid ſuꝑ iſrl̓ i
ſempiternũ: ipſi ⁊ filijs eiꝰ in pā/
ctũ ſalis. Et ſurrexit hieroboā fi/
liꝰ nabath ſeruꝰ ſalomõis filij da/
uid: ⁊ rebellauit ꝯtra dñm ſuuꝫ.
Cõgrēgatiqꝫ ſũt ad eũ viri vaniſ
ſimi ēt filij belial: ⁊ ꝓ̄ualuerũt cõ
tra roboā filiũ ſalomonis. Por
ro roboā erat rudis ⁊ corde paũi
do: nec potuit reſiſtere eis. Nũc
ergo uos dicitis ꝙ reſiſtere poſſitis
regno dñi qḋ poſſidet ꝑ filios da
uid. Habētiſqꝫ grandē ppl̄i mltı/
tudinē: atqꝫ vitl̓os aureos quos
fecit vobis hieroboā i deos. Et
ēieciſtꝭ ſacerdotes dñi filios aarõ
atqꝫ leuitas: ⁊ feciſtis vobis ſa/
cerdotes ſicut oēs ppl̄i terraruꝫ.
Quicũqꝫ venerit ⁊ initiaũit ma/
nũ ſuā in tauro in bobꝰ ⁊ in arieti
bus ſepteꝫ: fit ſacerdos eoꝝ q nõ
ſunt dij. nr̄ aũtē dñs deꝰ ē: quē nõ
reliqmꝰ. Sācerdoteſqꝫ miſtrāt
dño de filijs aarõ: ⁊ leũite ſũt in
ordie ſuo: holocaũſta quoqꝫ of/
ferũt dño ꝑ ſinglos dies mane ⁊
veſpe: ⁊ thymiāma iux̄ legꝭ ꝓ̄ce/
pta ꝯfectũ: ⁊ ꝓpõnũt panes i mē
ſa mũdiſſima. Eſtqꝫ apḋ nõs cā
delābrũ aureũ: ⁊ lũcerna eiꝰ vt āc
cendant ſēp ad veſperā. nos qp/
pe cuſtodimꝰ ꝓ̄cepta dñi dei nr̄i:
quē vos reliqſtis. Ergõ in exerci
tu nr̄o dux deꝰ eſt: ⁊ ſacerdotes
eiꝰ q clāgũt tubis ⁊ reſonāt cõtra
voſ. Filij iſrl̓ nõlite pugnare ꝯtra
dñꝫ deũ patrũ vr̄oꝝ: qꝛ nõ vobis
expedit. Hec illõ loqnte: hierobo
am retro moliebat̄ iſidias. Cũqꝫ
ex adũſo hoſtiũ ſtaret: ignorantē iu
dā ſuo ambiebat exercitu. Reſpi
ciēſqꝫ iudas vidit iſtare belluꝫ ex
aduerſo ⁊ poſt tergũ: ⁊ clāmauit
ad dñꝫ: ac ſacerdotes tubis cane
re ceperũt: oēſqꝫ viri iuda vocife
rati ſũt. Et ecce illis clamātibus
ꝑterrũit deꝰ hieroboā ⁊ oēm iſrl̓
q ſtabat ex adũſo abia ⁊ iuda: fu
gerũtqꝫ filij iſrl̓ iudaꝫ: ⁊ tradidit
eos deꝰ i manu eoꝝ. Percuſſit ergo
abia ⁊ populus eiꝰ plaga magna
⁊ corruerũt vulnerati ex iſrl̓ qn/
quaginta milia viroꝝ fortiũ. Hu
miliatiqꝫ ſũt filij iſrl̓ in tꝑe illo: ⁊
vehemētiſſime ꝯfortati filij iuda
eo ꝙ ſperaſſēt in dño deo patruꝫ
ſuoꝝ. Perſecutus eſt āt abia fu
giētē hieroboā: ⁊ cēpit ciuitates
eiꝰ bethel ⁊ filias eius: ⁊ hieſana
cũ filiabꝰ ſuis: ephrõ quoqꝫ ⁊ fili/
as eiꝰ. Nec valuit vltra reſiſtere
hieroboā in diebꝰ abia. Quē per/
cuſſit dñs ⁊ mortuꝰ eſt. Igit̄ abia
ꝯfortato iperio ſuo: accepit vxo/
res. xiiij. ꝓcreauitqꝫ vigintiduos
filios ⁊ ſedecim filias. Reliqua
aũt ſermonũ abia viarũqꝫ ⁊ ope
rũ eiꝰ: ſcripta ſũt diligētiſſime in li
bro addo ꝓphe. XIIII.

Dormiũit aũt abia cũ pr̄i
bꝰ ſuis: ⁊ ſepelierũt eũ in
ciuitate dauid. Regnauitqꝫ aſa fi
liꝰ eiꝰ pro eo. In cuiꝰ diebꝰ qeuit
terra annis decē. Fecit ergo aſa qḋ
bonũ ⁊ placitũ erat in ꝯſpectu dei
ſui: ⁊ ſubũtit altaria ꝑegrini cul/
tus: ⁊ excēlſa ⁊ cõfregit ſtatuas:
lucoſqꝫ ſuccidit: ⁊ precepit iude:
vt quererent dñꝫ deũ patꝝ ſuoꝝ:

vriel fuit pr̄ eiꝰ. vt dicit̄ hic. abiſſalon ḋo auus eius. ⁊ ſic vocat̄
eiꝰ filia. qꝛ filij filioꝝ dicũt̄ filij parētũ. vñ Ruth. 4. Natꝰ ē fili
us noemi. i. nepos. Alr̄ põt dici ꝙ pr̄ maacha fuit binomiꝰ ſicut
⁊ mlt̄i alij. ⁊ hic exꝑmit̄ vnũ nomē ⁊ aliud. ſ. ii. c. ⁊ 3. Reg. 15.
a Cũqꝫ iniſſet abia certa. hic deſcribit̄ ipſius abie cũ hieroboā pu
gna. vbi p̊ deſcribit̄ bellatoꝝ hinc ⁊ inde nũerꝰ. ⁊ pꝫ lr̄a. 2° pugne
locꝰ. cũ dr̄. Sup mõtē ſemeron. 3° ꝑſuaſio abie ad inducēdũ ad
uerſarios vt ſine bello recederēt. vt patebit infra. vbi p̊ allegat
ordinationē dñi dā
tis regnuꝫ dauid ⁊
filijs eiꝰ in ꝑpetuũ.
ideo ſubdit̄.
b In pactũ ſal. i. oī
enim ſacrificio dñi
ponebat̄ ſal. ⁊ ideo
apud iudeos pactũ
firmuꝫ ⁊ ſtabile di
cebat̄ pactũ ſal̓. 2°
allegat ipſius hiero
boā vſurpationeꝫ
iniuſtam regni. d.
Et ſurrexit hiero/
boā ⁊c. c Con/
gregatiqꝫ ſũt ad eũ
viri vaniſſimi. ni/
hil habētes de pon
dere veritatis.
d Et filij belial. i.
abſqꝫ iugo dīne le/
gis ⁊ recte rõnis.
e Et ꝓ̄ualuerunt ꝯ
roboā. cꝰ cā ſubdit̄.
Porro roboā erat
rudis. i. ſtolidꝰ. vñ
i hebreo hꝫ hr̄. Pu/
er. nõ etate. qꝛ i ꝓn/
cipio regni ſui iam
erat quadragita ⁊
vniꝰ anni. vt hr̄. 3.
Reg. 14. c. ſꝫ dr̄ pu
er ſenſu. f Et
corde pauido. i he/
breo hr̄. Et corde
tenero. i. ipotēti ad
aliqd ſuſtinēduꝫ.
g Nũc ergo vos dici/
tis ꝙ reſiſtere poſ/
ſitis regno dñi. qꝛ
ipe erat rex ꝓ̄ncipa
lis. ⁊ filij dauid eiꝰ
vicarij. ex hꝫ pꝫ ꝙ
iſte hieroboā vole
bat etiā occupare
regnuꝫ iuda. tertio
allegat abia ipſius
hieroboā ⁊ eiꝰ ppl̄i
idolatriā. cũ dicit̄.
h Habetiſqꝫ gran
dem ppl̄i mlt̄itudi
nē. i. q̃ ꝯfiditis. ſed
ꝓ nihilo. qꝛ ſũt ſub
diti idolatrie pctõ.
lꝫ enī in vitulis au/
reis p̊ adorauerint
deũ ſm opinionem
aliq̃ꝝ q̃ ꝓbabil̓ eſt.
vt dictũ ē. 3. Reg. 12. tñ̄ ex tũc fuit ibi q̃dam idolatrie modus. qꝛ
adorabāt eũ in imagine ꝓhibita. vt hr̄ Exo. 20. Itē ꝓ̄cedēte tꝑe
adorauerũt ibi demones dātes rñſa. vñ ſupra. ii. dr̄ de hierobo
am. Qui ꝯſtituit ſibi ſacerdotes excelſoꝝ ⁊ demonioꝝ. vñ ſub/
dit̄. Atqꝫ vitulos aureos ⁊c. i Et eieciſtis ſacerd. dñi. vt hr̄
ſupra. ii. k Quicũqꝫ ve. ⁊ initia. ma. ſuā. hoc ē. qcũqꝫ volue
rit ꝓ̄ciũ dare erit ſacerdos ⁊ poterit offerre. q̄rto allegat abia in
ppl̓o ſuo ipſius debitā fidē ⁊ culturā dicēs. l Noſter āt dñs
deꝰ ē. q ē verꝰ deꝰ ſolus. m Sacerdoteſqꝫ miſtrāt dño de fi.
aarõ. q̊s elegit dñs i ſacerdotes ſibi. vt hr̄ Exo. 28. n Et le.
ſũt i ordie ſuo. ſ. cātoꝝ ianitoꝝ ⁊ alioꝝ officioꝝ. ꝓut ordinauit

dauid. vt hr̄. ſ. i. libro. 25. o Holocauſta q̊ꝫ offe. dño ⁊c. ſ. iuge ſa/
crificiũ qḋ offerebat̄ oī die mane ⁊ veſꝑe. p Et thymia. iux̄ le. ꝓ̄/
cep. cõfe. ſ. ex q̃ttuor rebꝰ aromaticis. vt hr̄ Exo. 30. q Et ꝓponũ.
pa. ſ. 12. q̊libet ſabbato renouādo. r Eſtqꝫ apud nos cande. au. lꝫ
eni eēnt i tēplo vndeci cādelabra aurea. vt dictũ ē. ſ. 4. c. tñ̄ ſeſac rex
egypti ſpoliauerat tēplũ. vt dictũ ē. ſ. 12. c. ⁊ forte abſtulerat. io. q̄ fece
rat ſalomõ dimittēs illḋ ſolũ qḋ fecerat moyſes. vl̓ põit̄ hꝫ ſingulare
ꝓ plurali. s Cādela. i. cādelabra. ſic̄ Exo. 8. Ueit muſca grauiſſi
ma. i. mlt̄itudo ⁊c. vñ ſb/
dit̄. t Et lu. eiꝰ. i. lu/
cerne. qꝛ i q̊libet cādela/
bro erāt. 7. lucerne. vt di
ctũ ē. ſ. ca. 4. v Ut
accē. ſꝑ ad veſ. pl̓es. n. lu
cerne ardebāt de nocte
q̃ꝫ de die. ⁊ iõ aliq̃ extin/
guebāt̄ māe ⁊ reaccēde
bāt̄ veſꝑe. x Ergo i
exer. nr̄o dux deꝰ eſt. q ſꝑ
aſſiſtit ſuis veris cultori
bꝰ. y Filij iſrl̓. no. pu
gna. ꝯ dñꝫ. qꝛ pugnādo ꝯ
nos q ſumꝰ eiꝰ ꝓ̄ui pugna
bitis ꝯ ipꝫ. ⁊ ſic pꝫ qḋ dcꝫ
ē i ꝓncipio hꝰ ꝑſuaſionis.
vꝫ. ꝙ abia itēdebat mo/
nere filios iſrl̓ ad hꝫ ꝙ re
cederēt abſqꝫ mutuo cõ
flictu. ſꝫ ſua ꝑſuaſio non
hūit effectũ. vñ ſubdit̄.
z Hec illo lo. hic. re. mo
lie. iſi. ſtās. n. ex oppoſito
fingebat ſe velle pugna/
re a ꝑte anteriori tm̄. ſꝫ
malicioſe q̄rebat eũ cuꝫ
hꝫ iuadere a ꝑte poſterio
ri. a Reſpiciēſqꝫ iu.
hꝫ ꝯñr põit̄ ipiꝰ abie victo
ria. qꝛ cũ videret ſe ⁊ ex/
ercitũ ſuũ ꝓ̄dicto mõ in
cluſũ. b Cla. ad dñꝫ.
ꝯfidens de eiꝰ auxilio. iõ
ſbdit̄. c Perter. deus
hie. ⁊c. modꝰ āt ꝑterrēdi
ñ exꝑmit̄ i tex. nec i glo.
quā videri ſꝫ potuit ēe ꝑ
aliqd exteriꝰ. ſ. ꝑ fragorē
tonitrui ⁊ lapides grādi
nis vl̓ hꝫ. ſic̄ dr̄ ḋ philiſte
is. i. Reg. 7. vl̓ imittēdo
terrorē iteriꝰ tm̄ ꝑ quē ḋ
ficeret cor. ⁊ ꝑ ꝯñs mem
bra exteriora ad ſe defē
dēdũ. qꝛ motꝰ vital̓ ſpiri
tuũ ꝓcedit a cõde ad mē
bra exteriora. ſeq̄t.
d Et ce. ciui. eiꝰ be. ⁊ fi.
eiꝰ. i. villaſ ſibi adiũctaſ.
e Quē ꝑ. dñs. hꝫ vltio de
ſcribit̄ ipiꝰ abie culpa oc
culta ꝑꝑ quā a dño inter
fectꝰ ē. ⁊ iſta vt dicũt aliq
fuit. qꝛ capiēdo ciuitatē
bethel idola ibi iuēta re
ſuauit in ḋtrimētũ ſui ⁊
coluit nec mīx qꝛ de ipo
dr̄. 3. Reg. 15. Ambulauitqꝫ in oībꝰ pctis pr̄is ſui. ſ. roboā. q tñ̄ fuit ido
latra. vt dictũ ē ca. ꝓ̄ce. Aliq vero exponũt de hieroboā. ſed nõ ē veri
ſimile. qꝛ nõ agit̄ hic de eiꝰ fine ſed de fine abie. Capitulũ. XIIII.
f Dormiuit āt abia. hꝫ ꝯñr agit̄ ḋ tꝑe ipiꝰ aſa. cꝰ p̊ deſcribit̄ couer
ſatio bona. 2° ꝯſolatio ꝓphica. c. 15. 3° ꝓ̄uaricatio mala. ca. 16.
Circa p̄mũ ḋſcribit̄ p̊ ipiꝰ aſa vita virtuoſa. 2° eiꝰ victoria mi
raculoſa. ibi Egreſſus ē āt. Circa p̄mũ dr̄. g In cuiꝰ die. qeuit ter.
decē an. qꝛ i ꝓncipio regni vixit ſcē. iõ dñs ḋdit ei pacē. 10. ānis vt poſ
ſet regnũ ſuũ munire qḋ ⁊ fecit. vt pꝫ ex ſequētibꝰ. h Et ſubuer.
alta. ꝑe. cultꝰ. i. idoloꝝ q dicũt̄ dij alieni. i Et excelſa. ꝯriũ videt̄
ſequēti ca. vbi dr̄. Excelſa āt derelicta ſũt. ⁊ 3. Reg. 15. dr̄ de ipo. Ex/

celſa ãt nõ abſtulit. dicẽdũ ꝙ aliq̃ erãt excelſa vbi colebãt̃ idola ⁊ il-
la abſtulit. vt h̃ dr̃. Alia ãt erãt excelſa ĩ q̃bꝰ offerebant̃ deo ſacrificia
qḋ fuit licitũ q̃diu archa ñ hũit ſtabilẽ mãſionẽ. ꝑut dcm̃ fuit Deut.
iz. ⁊ i. Reg. 7. ſʒ poſt edificatiõʒ tẽpli nõ fuit licitũ niſi ex diſpẽſatiõe
diña ſpãli. tñ h̃ permiſit aſa de ſacrificijs votiuis ⁊ mľti alij reges ad
euitãdũ maiꝰ malũ. ſ. ne talia offerrẽt̃ idoľ ⁊ demõibꝰ ſic̃ ꝑmittũt̃ me
retrices ĩ cĩtatibꝰ ne oĩa turbẽt̃ libidinibꝰ. a Et fa. le. quãtũ ad p̃
cepta decalogi. q̃ ꝓp̃e dicũt̃ lex. b Et vni. mã. q̃ ſũt q̃dã ꝯcľones
ex p̃ceptis decalogi elici
te. vľ q̃dã ſuppoſita ad ḋ
calogi p̃cepta. ſic̃ eſt p̃ce
ptũ dilectionis dei ⁊ ꝓxi
mi. ꝑut dictũ fuit Deut.
6. cetera patẽt ex dictis
vſq; ibi. c Hũit ⁊c̃.
ſcu. ⁊ haſtaſ. i. hñtiũ ſciaʒ
p̃liãdi ĩ ſcutis ⁊ haſtis.
d Egreſſus ẽ ãt. h̃ ꝯñr ḋ
ſcribit̃ ĩpius aſa victoria
miraculoſa. ⁊ pʒ vſq; ibi.
e Por. aſa ꝑ. ob. ne ĩtrã-
do regnũ ſuũ deuaſtaret
terrã ſuã. f Et inuo.
dñm. deuote ⁊ ꝯfidẽter.
g Dñe ñ ẽ ⁊c̃. q2 ẽ ṽtutl ĩ
finite. cui oĩs alia ṽtꝰ cõ
parata nulla ẽ. h In
te. n. ⁊ ĩ ⁊c̃. ñ ĩ viribꝰ nr̃is.
i Nõ p̃. ꝯ te ho. i. ꝯ nos q
venimꝰ ad pugnã in noĩe
tuo. k Exte, ita. dñs
ethi. ꝑ effectũ exterioreʒ
vľ ĩterioreʒ. ſic̃ dictũ fuit
ca. p̃ce. de hieroboã ⁊ ciꝰ
exercitu. q2 nõ exp̃mit̃ h̃
q̃lr illḋ fuerit. ſic̃ nec ibi.
l Quia dño ⁊c̃. exercitu
illiꝰ p̃liãte. i. ãgelicis ptã-
tibꝰ. q̃ dicũt̃ dñi exercitꝰ
vľ exercitꝰ dñi põt h̃ itel
ligi exercitꝰ aſa q pugna-
bat ĩ noĩe dñi. cetera pa-
tẽt ĩ lr̃a. Ca. XV.
m Azarias ãt filius
obed. ſic dʒ ſcri-
bi. q2 ſic ẽ in he-
breo. h̃ ꝯñr circa aſa po-
nit̃ ꝯſolatio ꝓphica. Cir
ca quã p̊ deſcribit̃ ꝓph̃e
ḋnũciatio. 2° ĩpius aſa ⁊
ppľi ꝯſolatio. ibi. Qḋ cuʒ
audiſſet aſa. Circa p̃muʒ
dr̃. n Egreſſus ẽ ĩ oc.
aſa. ad ḋnũciãdũ ſibi bo
na q̃ libenter cito nũciãt̃
vñ ſubdit̃. o Dñs vo.
ſupple ẽ ⁊ fuit ĩ iſto p̃lio.
p Q2 fu. cũ eo. ꝑ verã fi
dẽ ⁊ cultũ debitũ.
q Trãſi. ãt ⁊c̃. Dicũt ex
poſitõeſ nr̃i ꝙ iſta ꝓphia
ĩtelligit̃ cõiter ḋ futuro
ſic̃ ſonat nr̃a trãſlatio ⁊ fuit ĩpleta tp̃e captiuitatl babylõice. q2 iudei
ex̃ hierľʒ ñ poterãt offerre deo ſacrificia. ⁊ iõ tp̃e captiuitatl babylõi-
ce fuerũt ſine deo ṽo. h̃ mõ. ſ. colẽdo cũ ꝑ ſacrificia. mľti ẽt ḋ ĩpis reli
cto iudaiſmo ꝯuerſi fuer̃t ad cľtũ idolorũ. r Et abſq; ſa. q2 offm̃
ſacerdotũ ĩ oblatiõe ſacrificiorꝫ tũc ceſſauit. s Et abſq; le. q2 na-
buçardã libros legis ꝯbuſſit. q̊s poſtea ꝑ magnũ tp̃s eſdras repauit.
t Cũq; re. fu. ĩ an. ſua. i. exñtes ĩ captiuitate babylõica. v Ad do.
deũ iſrľ. ꝑ verã pñiaʒ. vexatiõe dãte eis ĩtellectuʒ. x Reperi. eũ.
qḋ fuit ĩpletũ tp̃e cyri. q ḋdit licẽtiã iudeis redeũdi ĩ hierľʒ. ⁊ reedifi-
cãdi tẽplũ dñi. vt hr̃. i. Eſdre. i. y In tp̃e illo ⁊c̃. q2 iudei reuerſi ḋ
captiuitate babylõica. ꝑ lõgũ tp̃s fuer̃t ĩ magna afflictiõe poſiti. q2 ſa
maritani ⁊ alij corꝫ vicini frequẽter moleſtabãt eos ⁊ inuadebãt. vt
hr̃ li° Neemie ĩ pluribꝰ locis. z Pugna. n. gẽs ꝯ gẽ. q2 tp̃ibꝰ illľ ſur-
rexerũt mľta bella ĩ partibꝰ illis. vt pʒ ĩtuẽti hiſtorias illiꝰ tp̃is. dicũt
etiã ꝙ ꝑfectiꝰ impleta eſt illa ꝓphia ꝑ captiuitatẽ iudeorꝫ factã ꝑ titũ
⁊ veſpaſianũ. iudei ṽo totã iſtã lr̃aʒ exponũt ḋ tp̃e qḋ fuit añ aſa
⁊ vt meliꝰ ĩtelligat̃ iſta expoſitio. p̊ ponã lr̃aʒ ꝑut iacet ⁊ ſm̃ he-
braicã ṽitatẽ. lr̃a. n. hebraica ñ hʒ. Trãſibũt. ſʒ ſic ĩcipit. Et dies
mľti ĩ iſrľ ad ñ deũ verꝫ. ⁊ ad ñ ſacerdotẽ ⁊ ad ñ legẽ. ⁊ r̃uerſus ẽ
ĩ ãguſtia ⁊ ad dñʒ deũ iſrľ ⁊ req̃ſier̃t eũ ⁊ ĩuẽtꝰ ẽ eis ⁊ ĩ tp̃ibꝰ illľ ñ
pax egrediẽti ⁊ veniẽti. q2 ꝯſũptiões mľte ſuꝑ oẽs hitãtes terrã
⁊ diminute ſũt gẽs ĩ gẽte. ⁊ cĩtas ĩ cĩtate. q2 deꝰ ꝯſũpſit eoſ ĩ oĩ an
guſtia. vos ãt ꝯfortami ⁊c̃. ſic igr̃ expõit̃ ab hebreis lr̃a p̃dcã. Et
dies mľti ĩ iſrľ. ſup
ple iã fuer̃t. Ad nõ
deũ verꝫ. q2 ĩ ĩpis ñ
recurrerũt filij iſrľ
ad dñʒ verꝫ ⁊ h̊ fuit
a. 4. ãno roboã. ĩ q̊
ḋclinauit ad idola
triã ⁊ oĩs iſrľ cũ eo
vt dictũ ẽ. s̃. c. iz. ⁊
tp̃e filij ſui abia q
ãbulauit ĩ oĩbꝰ pec
catl p̃ris ſui. vt dcʒ
ẽ. s̃. i3. c. ⁊. 3. Re. i5.
Et ad ñ ſacerdotẽ.
. i. abſq; ſacerdote
docẽte. q2 ex q̊ ḋcli
nauer̃t ad idolatri
am parꝫ curauerũt
ḋ ſacerdotibꝰ ⁊ lege
Et reuerſus ẽ ĩ an-
guſtia ſua ad dñm
deũ iſrľ. q2 tp̃e aſa
q ſucceſſit abia. po
pulꝰ iſrľ r̃uerſus fu
it ad cultũ veri dei
vt pʒ ca. p̃ce. ⁊ ma
xĩe qñ fuer̃t ĩ angu
ſtia poſiti ꝑꝑ aduẽ
tũ regl ethiopũ. Et
ĩuẽtꝰ ẽ ab eis. q2 de
dit eis victoriã mi
racľoſã. vt pʒ ex di
ctl. c. p̃ce. Et ĩ tp̃ibꝰ
illľ. ſ. roboaʒ ⁊ abie.
Nõ pax egrediẽti
⁊ vẽiẽti. ſupple fuit
q2. 5. ãno roboã ſe-
ſac rex egypti ĩtra
uit hierlm̃. ⁊ ſpolia
uit tẽplũ ⁊ domum
regiaʒ. ⁊ facti ſũt ei
iudei ſui. vt hr̃. s̃. c.
iz. Tp̃e ṽo abia fi-
lij eiꝰ hieroboã mo
leſtauit regnuʒ eiꝰ.
lʒ finalr̃ fuerit de-
bellatꝰ. Et diminu
te ſũt gẽs ĩ gẽte. ⁊ ci
uitas ĩ ciuitate. q2
tũc iudei hũerũt ĩ
ſultꝰ ab exterioribꝰ
⁊ intra ſe diuiſiões
ex quibus diminu
tus fuit populus. ⁊
iõ ſeq̃t̃. a Vos ĝ cõ. i. tu aſa ⁊ ppľs tuꝰ q q̃ſiuiſtis dñʒ ⁊ iueni
ſtis. b Cõfor. ĩ do. q2 ſaluabit vos. c Et ñ diſ. ⁊c̃. a bono
oꝑe qḋ cepiſtis. cꝰ cã ſƀdit̃. d Erit eni ⁊c̃. ſic igit̃ pʒ ꝙ iſta ex-
poſitio ſatl ꝯcordat lr̃e p̃ce. ⁊ ſƀſeq̃nti. ĩ iſta tñ expoſitõe aliq̃ ad
didi ad maiorẽ ĩtellectũ. q2 gloſe hebraice breuit̃ loquũt̃ ⁊ ma
gis obſcure. tenui tñ ſnĩaʒ earꝫ. e Qḋ cũ au. aſa. h̃ ꝯñr ḋſcri-
bit̃ ĩpiꝰ aſa ⁊ ppli ꝯſolatio. ex q̃ cõſolatiõe abſtulit aſa idola ñ ſo
lũ ḋ terra iuda ⁊ beniamĩ. ſʒ ẽt ḋ vrbibꝰ q̃s ceperat ĩ regno decẽ
tribuũ. f Et ḋdi. al. dñi. q2 altare factũ a ſalomõe de nouo
ſolẽniçauit. offerẽs ibi ſacrificia valde magna. q̃lia ñ fuerãt ibi
oblata a tp̃e ſalomõis. g Qḋ erat ⁊c̃. ſ. ĩ atrio ſacerdotũ. ibi
enĩ erat altare holocauſtorꝫ. vñ ſƀdit̃. h Immo. dño die il.
valde ſolẽniter. vt dictum ẽ. i De manu. i. manibus captis.
k Bo. ſep. ⁊c̃. q2 adduxerãt pecorꝫ ĩfinitã mľtitudinẽ hita victo
ria. vt hr̃. c. p̃ce. ĩ fi. l Et ĩ. ex mo. ſ. atriũ tẽpli. m Ad cor.

⁊ fẽceret legem: ⁊ vniuerſa man
data. Et abſtulit de cunctis vrbi-
bus iuda aras ⁊ phana ⁊ regna-
uit ĩ pace. edificauit quoq; vrbeſ
munitas ĩ iuda: q2 q̃etꝰ erat ⁊ nul
la tp̃ibꝰ eiꝰ bella ſurrexerãt paceʒ
dño largiẽte. Dixit ãt iude. Edi-
ficemꝰ cĩtates iſtas ⁊ vallemꝰ mu
ris ⁊ roboremꝰ turribꝰ ⁊ portl ⁊ ſẽ
ris donec a bellľ q̃eta ſũt oĩa: eo ꝙ
q̃ſierimꝰ dñʒ deũ patrꝫ nr̃orꝫ ⁊ de-
derit nob̃ pacẽ ꝑ gyrꝫ. Edificaue
rũt igit̃ ⁊ nullũ in extruẽdo ĩpedi
mẽtũ fuit. Hũit ãũt aſa ĩ exercitu
ſuo portãtiũ ſcuta ⁊ haſtas de iu
da trecẽta milia: de beniamĩ ṽo
ſcutariorꝫ ⁊ ſagittariorꝫ. cclxxx. mi
lia. oẽſq; iſti viri fortiſſimi. egreſ
ſũs ẽ ãt ꝯ eos zara ethiops cũ ex-
ercitu ſuo decies cẽtena milia ⁊
curribꝰ. ccc. ⁊ venit vſq; mareſa.
Porro aſa ꝑrexit obuiã ei. ⁊ in-
ſtruxit aciẽ ad bellũ ĩ valle ſepha
ta: q̃ ẽ iux̃ mareſa ⁊ iuocãuit dñʒ
deũ ⁊ ait: Dñe nõ ẽ ãpḋ te vlla di
ſtãtia: vtrꝫ ĩ paucl auxilierl: aut in
ꝑlibꝰ: adiuua nos dñe deꝰ nr̃. In
te eni ⁊ ĩ tuo noĩe hñtes fiduciã: |
vẽimꝰ ꝯ hãc mľtitudinẽ. Dñe ḋs
nr̃ tu es: nõ p̃ualeat ꝯ te hõ. Ter
ruit itaq; dñs ethiopes corã aſa
⁊ iuda. Fugerũtq; ethiopes ⁊ ꝑ
ſecutꝰ ẽ eoſ aſa ⁊ ppľs q cũ eo erat
vſq; gerara. Et ruerũt ethiopes
vſq; ad ĩternitionẽ: q2 dño ceḋẽ-
te ꝯtriti ſũt: ⁊ exercitu illiꝰ p̃liãte.
Tulerũt ĝ ſpolia multa. Et ꝑcuſ
ſerũt ciuitates oẽs ꝑ circuitũ gera
re. Grãdis q̃ppe cũctos t̃ror iua
ſerat. Et diripuerũt vrbes ⁊ mul
tã p̃dã aſportauerũt: ſʒ ⁊ caulas
ouiũ deſtruẽtes tulerũt pecorꝫ in
finitã mľtitudinẽ ⁊ camelorꝫ: reũ
ſiq; ſũt ĩ hierlm̃. XV.
Azariãs ãt filiꝰ obed fcõ ĩ
ſe ſp̃u dei: egreſſũs ẽ ĩ oc
curſũ aſa ⁊ dixit ei. audite me aſa
⁊ oĩs iuda ⁊ beniamĩ. Dñs vob̃ꝯ
cũ: q2 fuiſtl cũ eo. Si q̃ſieritl eũ: in
uenietl. Si ãt dereliq̃ritl eũ dereli
q̃t vos. Trãſibũt ãũt mľti dies in
iſrľ abſq; deo vero. ⁊ ãbſq; ſacer
dote: abſq; doctore quoqʒ ẽt ab
ſq; lege. Cũq; r̃ũſi fuerit ĩ angu
ſtia ſua ⁊ clamauerit ad dñʒ dẽũ
iſrľ ⁊ q̃ſierit eũ: rẽꝑiẽt eũ. In tp̃e
illḋ nõ erit pax egrediẽti ⁊ ĩgrediẽ
ti: ſʒ t̃rores vndiq; ĩ cũctl hitatori
bꝰ t̃rarꝫ. Pũgbit eni gẽs ꝯ gẽteʒ
⁊ ciuitas ꝯ ciuitatẽ q2 dñs ꝯtur-
babit eos ĩ oĩ ãguſtia. Võs ĝ cõ
fõrtami: ⁊ nõ diſſõluãt̃ manꝰ vr̃e
ẽrit. n. merces oꝑi vr̃o. Qḋ cũm
audiſſet aſa ṽba. ſ. ⁊ ꝓphiaʒ aza
rie filij obed ꝓph̃e ꝯfortatꝰ ẽ ⁊ ab
ſtulit idola ḋ oĩ t̃ra iuda ⁊ ḋ beni
amĩ: ⁊ ex vrbibꝰ q̃s ceꝑat montis
ephrai: ⁊ ḋdicãuit altare dñi qḋ
ẽrat añ porticũ dñi: ꝯgregauitqʒ
vniũſũ iudã ⁊ beniamĩ ⁊ aduenaſ
cũ eis ḋ ephrai ⁊ manaſſe ⁊ ſyme
on. Pľẽs. n. ad eũ ꝯfugerãt ex iſ
rael: vidẽtes ꝙ dñs deꝰ illiꝰ eẽt cũ
eo. Cũqʒ veniſſẽt ĩ hierľʒ menſe
t̃tio ãno. xv. regni aſa: ĩmolaue-
rũt dño ĩ die illa ḋ manubijs ⁊ p̃-
dã quã adduxerãt boues ſeptigẽ
tos: ⁊ arietes ſeptẽ milia. Et ĩtrã
uit ex more ãd corroborãdũ fedꝰ
vt q̃rerẽt dñʒ deũ p̃ruʒ ſuorꝫ ĩ to-
to corde ⁊ ĩ tota aĩa ſua. Siqs ãt
ĩq̃t ñ q̃ſierit dñʒ deũ iſrľ moriat̃ a

fedus.inter deū ⁊ pplm ſuū.ibi eni fiebāt talia federa vel reno uabāt. a Iurauerūtq; dño.q fuirēt ei fidelr. b Voce magna i iu.⁊c.ad maiorē ſolēnitatē iuramēti. c Cū execra. ſupponētes ſe maledicto ⁊ pene mortis. ſi venirēt ꝯ iuramētū. d Sed ⁊ maachā matrē.iſtud expoſitū ē.3.Reg.15.h excepto. e Ex anguſto depoſuit iperio.q2 maacha fecerat ſpecum.vt hr̄ 3.Reg.15.i q̄ colebat priap⁹ i q̄ cultu ipa perat. ⁊ iō dr̄ hꝯ iperiu3 anguſtū.i.ſtrictū. f Excelſa āt derelicta ſūt i iſrl̄.ſ.illa i qb⁹ offerebat dño.ſic dictū fuit i pncipio ca.pce. g Attamē cor aſa erat pfectu3 cūctis diebus ei⁹.ſ.vſq; ad tp̄s p̄uaricationis ſue.q̄ habet ca.ſequenti. h Bellum vō non fuit vſq; ad triceſimū annū regni aſa. i hebreo hr̄ vſq; ad 35.annū regni aſa. ⁊ huic cōcordat qd hr̄ i pncipio ca.ſeq. Anno aūt.36.regni ei⁹ aſcendit baaſa. ad iuadēdū regnū aſa.

ſi.vbi dr̄.q anno tertio aſa baaſa cepit regnare.⁊ cū regnauerit.24.annis.ſeqt̄ q vixit vſq; ad.36.annū aſa icluſiue. ⁊ i pncipio hui⁹ anni inuaſit regnū aſa.⁊ i fine mortu⁹ ē forte ex dolore ⁊ triſticia eo q op⁹ ei⁹ ipeditū ⁊ diſſipatū fuerat.⁊ pecunia quā regi ſyrie dederat p cōfederatiōe ad iuuādū ipm ꝯ aſa nō ſolū pdita fuerat.ſ3 ēt nocuerat.q2 ad petitionē aſa rex ſyrie rupit fedus pdictū.⁊ inuaſit ipius baaſa regnū.vt hr̄ i lr̄a. l In tpe illo.h ꝯñr deſcribit̄ ipius aſa obſtinatio q2 rephēſus a pphetā eo q refugerat ad humanū auxiliū diffidēs de diuino nō ſe correxit.ſ3 magis peccatū aggrauauit pphetā incarcerādo pp̄ter qd a dño punitus fuit i pſona ppria ⁊ in populo ſuo. ⁊ his dictis p3 ſnia paucis exceptis que diſcurrēt. m Iccirco euaſit ſyrie regis exercit⁹ de manu tua. q2 ſi cōfidens de dño conſtāter iuiſſet ꝯ reges iſrl̄ ⁊ ſyrie ſil̄ confederatos.ſic fecerat ꝯtra ethiopes vtrūq; rex fuiſſet ab eo debellat⁹. n Et pp ⁊c.aduerſū te bella cōſurgēt.15.n.habuiſſet plura bella aū q2 inter ipm ⁊ baaſa fuit bellū cūctis dieb⁹ qb⁹ cō regnauerūt. vt hr̄.3.Re.15.tū illa bella nō fuerāt ei grauia. q2 ſupauerat. ſed de cetero fuerūt grauia.vn̄ ſeqt̄. o Et interfecit d ppl̄o tempore illo plurimos. i bellis ſuperuenietib⁹.⁊ ſic p peccato pncipis fuit punit⁹ populus. ⁊ quia forte cōſenſerat regi in peccato. p Egrotauit autem aſa anno.39.regni ſui. dolore pedum vehementiſſimo. vt ſic puniretur in q̄ peccauerat ponendo pphetam in cippo per pedes. q Et nec in infirmitate queſiuit dominum.ex quo etiam apparet obſtinatio i peccato. r Poſueruntq; eum ſuper lectum ſuū.i.feretrū vel ſepulture locum. s Plenum aromatib⁹. ad reprimendum fetorē cadaueris. t Et vnguentis meretricys.i.rebus odoriferis quib⁹ meretrices antiquit⁹ aſpergebant lectos ſuos.ad alliciendum homines ad luxuriam.ſm q dicitur. prouer.7.in perſona meretricis. Aſperſi cubile meum myrrha aloe ⁊ cinnamomo ⁊c. v Ambitiōe nimia.i.apparatu magno vl̄ ſumptu

mimo vſq; ad maximū:a viro vſq; ad mlierē.iurāuerūtq; dño voce magna i iubilo ⁊ i clāgōe tube ⁊ i ſōitu buccinaꝝ oēſ q erāt i iuda cū execratione. In oī eni corde ſuo iurauerūt: ⁊ in tota volūtate q̄ſierūt eū: ⁊ iuenerūt. Preſtititq; eiſ dñs reqē p circuitū. Sed ⁊ maachā matrē aſa reg̃ ex āguſto dpoſuit iperio:eo q feciſſet in luco ſimulacrū priapi qd oē ꝯtriuit: ⁊ i fruſta cōminuēs cōbuſſit i torrente cedrō. Excelſa aūt derelicta ſt̄ in iſrl̄. Attñ cor aſa erat pfectū cūctis dieb⁹ ei⁹. Eaq; q̄ vouerat pr̄ ſu⁹: ⁊ ipſe itulit in domū dñi:argentū ⁊ auꝝ:vaſorūq; diuſa ſupellectilē. Bellū vō nō fuit vſq; ad triceſimū ānū regni aſa. XVI.

Anno aūt triceſimoſexto regni eiuſ aſcēdit baaſa rex iſrl̄ i iudā ⁊ muro circūdabat rama:vt nullus tute poſſet egredi ⁊ igredi de regno aſa. Protulit aūt argētū ⁊ auꝝ de theſaurꝭ dom⁹ dñi: ⁊ de theſaurꝭ regis:miſitq; ad benadab regē ſyrie q hitabat in damaſco dicens. Fedus inter me ⁊ te eſt. Pr̄ quoq; me⁹ ⁊ pr̄ tu⁹ habuē ꝯcordiā:quā obrē miſi tibi argentū ⁊ auꝝ vt rupto federe qd hēs cu3 baaſa rege iſrl̄ facias eū a me recedere. Quo cōperto benadab miſit principes exercituū ſuoꝝ ad vrbes iſrl̄:q pcuſſerūt abion ⁊ dan ⁊ abelmai3. ⁊ vniūſas vrbes neptali muratas Qd cū audiſſet baaſa deſijt edificare rama: ⁊ itermiſit op⁹ ſuum. Porro aſa rex aſſūpſit vniūſū iudā ⁊ tulerūt lapides de rama ⁊ ligna q̄ edificatiōi preparauat baaſa:edificauitq; ex eiſ gabaa ⁊ maſpha. In tpe illo venit anani propheta ad aſā regē iuda: ⁊ dixit ei. Q2 hūiſti fiduciā i rege ſyrie ⁊ nō i dño deo tuo:iccirco euaſit ſyrie regꝭ exercit⁹ de manu tua. Nonne ethiopes ⁊ libyes mlto plēs erāt q̄drigꝭ ⁊ eqtib⁹ ⁊ mltitudie nimia quos cū i dño credidiſſes t̄didit i manu tua? Ocli.n.dñi cōtēplant̄ vniūſā t̄rā: ⁊ pbēt fortitudinē hiſ q corde pfecto credūt i eū. Stulte igr̄ egiſti:ēt pp h ēt pñti tpe adūſū te bella ꝯſurgēt. Iratuſq; aſa adūſus vidētē:iuſſit eū mitti i nerū. Valdō qppe ſup h fuerat dñs idigt⁹: ⁊ iterfecit d ppl̄o i tpe illo plimos. Opa āt aſa pria ⁊ nouiſſima ſcripta ſt̄ i libro regū iuda ⁊ iſrl̄. Egrotauit ēt aſa anno. xxxix. regni ſui:dolore pedū vehemētiſſimo: ⁊ nec i ifirmitate ſua q̄ſiuit dñ:ſ3 mag̃ in medicoꝝ arte cōfiſus ē. Dormiuitq; cū pr̄ib⁹ ſuis ⁊ mortu⁹ ē anno.xli.regni ſui: ⁊ ſepelierūt eū i ſepulchro ſuo qd fo derat ſibi in ciuitate dauid. Poſuerūtq; eū ſup lectū ſuū plenu3 āromatib⁹ ⁊ vnguētꝭ meretricūs: q̄ erāt pigmētarioꝝ arte ꝯfecta: ⁊ cōbuſſerūt ſup eū ābitiōē nimia.

XVII.

Regnāuit āt ioſaphat filı⁹ ei⁹ p eo ⁊ iualuit ꝯ iſrl̄. Cōſtituitq; militū numeros i cūctꝭ vrbib⁹ iuda q̄ erāt vallate murꝭ: pſidiaq; diſpoſuit in t̄ra iuda ⁊ i ciuitatib⁹ ephrai q̄s cepat aſa pr̄ ei⁹. Ei fūit dñs cū ioſaphat q2 ābulāuit i vijs dauid pr̄is ſui primis: ⁊ nō ſpāuit i baali:ſ3 i do

Ca.XVI.

k Anno aūt.36.Hic cōſequēter dſcribit̄ puaricatio aſa circa fine3 vite ſue. cu3 tñ bona vita pceſſiſſet.ex quo p3 q nullus d3 de pcedentib⁹ meritis nimis ꝯfidere.ſ3 ſp timere ne cadat. ſicut dictum fuit.3.Regum.ii. de ſalomone. Preuaricatio aūt iſti⁹ aſa fuit quia diffiſus de diuino auxilio qd expert⁹ fuerat i maiori piculo. recurrit ad auxiliū infidelium. Et p deſcribit̄ ipſius puaricatio. 2° puaricātis obſtinatio.ibi. In tēpore illo.ſnia pt3 p3 ex dictl.3.Reg. 15. h excepto qd dr̄ hic. Anno āt.36.regni eius.ſ.aſa. k Aſcendit baaſa. ad debellādum regnū aſa.cōfidēs de auxilio regis ſyrie. q2.3.Reg.15. i fine dr̄. Anno tertio aſa regis iuda regnauit baaſa.⁊ ſtati ſubdit̄ q regnauit tm̄.24.annis.ex q̄ ſeqt̄ q mortu⁹ fuit.26.āno regni aſa.⁊ ſic videt̄ ipoſſibile q venerit ꝯ aſa.36.āno regni ei⁹.cū iā eēt mortu⁹ p.10. annos aū. In gloſa hebraica ponit̄ ad h q̄dā ſolutio plixa iplicās plura falſa.pp qd eā dimitto.⁊ dico q pm⁹ ann⁹ regni alicui⁹ regis duplr̄ accipit̄ i ſcriptura. Vno mō qñ ſimplr̄ icipit r̄gnare. ⁊ ſic accipit̄ cōiter. Alio mō dr̄ pm⁹ ann⁹ regni ei⁹ ab aliq̊ ei⁹ fcō notabili vbi grā Dan.2. dr̄. q āno 2° nabuchodonoſor vidit ſomniū ⁊ ſm oēs hiſtoriographos ⁊ expoſitores. ille ān⁹ nō fuit ſecūd⁹ a pncipio regni ſui ſimplr̄. ſ3 p pluresānos aū regnauerat. ſ3 dr̄ ſecūdus a victoria notabili quā habuit de rege egypti. ⁊ ita poteſt dici i ppoſito.q2 aſa.10.āno regni ſui habuit victoriā valde notabilē de rege ethiopū. vt dictū ē ſupra.14. ⁊ iō h mō accipiēdo pmū annū regni ei⁹ i q̊ habuit hāc victoriā notabilē. tertiuſdecim⁹ ān⁹ regni ſui ſilr̄ accepti fuit terti⁹. ⁊ ſic accipit̄.3.Reg.

Ca.XVII.

x Regnauit aūt ioſaphat. Hic cōſequēter agit̄ de tpe ioſophat. cui⁹ pmo deſcribit̄ vita pſpera. ſecūdo ſocietas praua.c.18. tertio correctio prompta.c.16. quarto victoria magna.c.20. Circa pmū q̄tuor p ordinē tangunt̄. Primo eni deū coluit.ſecūdo populū inſtruxit.tertio hoſtes ſubiecit.q̄rto ciuitates muniuit.ptes patebūt pſequēdo. Circa pmū dr̄. y Inualuit ꝯ iſrael. pp̄ter bonā vitā ſuā.ſic ecōtrario pater ſu⁹ in fine vite ſue pp̄ter peccatū ſuū fuerat afflict⁹. vt dictū ē ca.pce. z Et in ciuitatib⁹ ephraim. ille eni indigebant maiori munitione eo q erant ppe aduerſarios ⁊ ablate. a Et fuit dñs cū ioſaphat. p grā3 ⁊ ſpālē ptectionē. b Quia ambulauit in vys dauid ⁊c.p h eni innuit q imitat⁹ fuit dauid in bonis ⁊ nō i mal̄.ſ.i pctō berſabee ⁊ i ppl̄i numeratiōe. c Et nō ſperauit i baalim.l3 eēt affinitate cōiūct⁹ ipi achab q colebat baal.

a Et dedit oīs iuda mu-
nera ioſaphat .pp bōita
tē ſui regimis. b Cū
qȝ ſūpſiſſet cor ei⁹ ⁊c. pp
ſpem enī quā ī dn̄o habe
bat confidenter agebat.
c Tertio āt anno. h̄ ꝯn̄r
ondit̄ q̄liter pplm ſuū i-
ſtruxit. ſ. p ſacerdotes et
leuitas q̄s ad h̄ mīſit. et
cū eis aliq̄s de pncipib⁹
ſuis vt ppl'ȝ īducerēt ad
obediēdū ⁊ pūirēt rebel
les ſi q̄s īueīrēt. ⁊ pȝ lr̄a.
d Itaqȝ fact⁹ ē pauor. h̄
ꝯn̄r ondit̄ q̄liter hoſtes ī
circuitu ſubiecit. qꝛ dn̄s
pp ei⁹ bonitatē terrorē
eis īmiſit. ita q̄ non ſolū
ceſſauerūt cū īpugnare.
ſȝ ēt aliq cor̄ū reddebāt
ei tributū. vt patet ī lr̄a.
e Creuit ḡ. h̄ q̄rto ondit̄
q̄liter ciuitates ſuas mu
niuit. cū dr̄. f Edifi.
ī iuda do. ad iſtar turriū.
vt ſi hoſtes ciuitatē ītra-
rēt. ō domib⁹ īterfici poſ
ſēt. ⁊ ñ ſolū muniuit for-
talicijſ ſȝ ēt bellatōib⁹ vi
ris. iō dr̄. g Viri q̄ȝ
bellatores ⁊ robuſti erāt
ī hierl'm quoꝝ iſte ē nūe
r⁹ ⁊c. nō ē p h̄ ītelligēdū
q̄ oēs iſti īferius noīati
manerēt ꝯtinue ī hierl'ȝ
cū rege ſȝ p vices ⁊ ſucceſ
ſiue. ſic̄ dictū fuit p̄ li. z6.
q̄ p ſingulos mēſes. z4.
milia bellatoꝝ erant cū
rege ī hierl'm. h Hi
oēs erāt ad ma. re. qꝛ qñ
occurrebat maior neceſ-
ſitas oēs erāt parati vēi
re ad ipȝ. Ca. XVIII.
i Fuit ḡ ioſaphat
diues. Hic ꝯn̄r ō
ſcribit̄ ipi⁹ ioſa-
phat ſocietas praua. q̄a
amicitia ꝯiunct⁹ fuit ipſi
achab q erat peſſim⁹ ido
latra. ⁊ cū eo iuit ad p̄liū
ad ei⁹ auxiliū. ⁊ iō p̄ ōſcri
bit̄ belli tractat⁹. z°. con
greſſus. ibi. Igit̄ aſcēde-
rūt. In tractatu v̄o belli
p̄ regrit̄ auxiliū ipi⁹ ioſa
phat. z°. ꝯſiliū pphetaꝝ.
ibi. Dixitqȝ ioſaphat ad
regē iſrl'. ⁊ pȝ ſnīa totius
iſti⁹ ca. ex dictl. 3. Re. vl.
exceptl paucis q̄ ſequūt̄.
k Et affi. ꝯiū. ē ach. qꝛ io-
rā fili⁹ ioſophat accepit
filiā achab vxorē vel ei⁹
neptē ſm alios. vt dr̄ ple
nius infra. zi.
In z^a pte dr̄. l Aſcē
dite cūcta ⁊c. Dicit Ra
Sa. q̄ loq̄t̄ cōditionati-
ue. ⁊ ē ſenſus. ſi aſcēdatl
pſpere vt dicūt pphete
veſtri tradēt̄ hoſtes ī man⁹ veſtras. qꝛ cōditionalis ppoſitio vera eſt
aliqñ. lȝ vtraqȝ ps ſit falſa. ſic̄ iſta. ſi hō volat hȝ alas. ſic ī ppoſito. Ali
ter ēt expoſui hoc. 3. Reg. ſ. q̄ loquebat̄ negatiue vel optatiue. vt ſit
ſenſus. vtinā ſic eēt ſicut dicūt pphe veſtri. qō aduertēs achab p q̄dā
ſigna adiurauit eū vt nō diceret niſi qō ſciret eſſe verū ⁊ planum.

pr̄is ſui: ⁊ precit in p̄ceptis illi⁹: ⁊
nō iuxta pctā iſrl'. Cōfortauitqȝ
dn̄s regnū in manu eius: ⁊ dedit
oīs iuda mūnera ioſaphat: facte
qȝ ſūt ei īfinite diuitie ⁊ mlta glīa
Cūqȝ ſūpſiſſet cor ei⁹ audaciā p-
pter vias dn̄i: ēt excelſa ⁊ lucos ō
iuda abſtulit. Tertio āt anno re-
gni ſui miſit de principib⁹ ſuis be
nail ⁊ obdiā ⁊ zachariā ⁊ nathana
el ⁊ micheā vt docerēt ī ciuitatib⁹
iuda: ⁊ cū eis leuitas ſemeā ⁊ na-
thaniā ⁊ zabadiā: aſabel quoqȝ ⁊
ſemiramoth ⁊ ionathan adoniā-
qȝ ⁊ thobiā ⁊ tobadoniā leuitas:
⁊ cum eis eliſama ⁊ iorā ſacerdo
tes. Docebātqȝ ppl'ȝ in iuda: ha
bētes librū legis dn̄i ⁊ circuibāt cū
ctas vrbes iuda: atqȝ erudiebant
ppl'm. Itaqȝ fāct⁹ ē pauor dn̄i ſu
per oia regna terraꝝ: q̄ erāt p gy-
rū iuda: nec audebāt bellare ꝯtra
ioſaphat. ſed ⁊ philiſtei ioſaphat
munera deferebāt: ⁊ vectigal ar
gēti. Arabeſ quoqȝ adducebant
pecora arietū ſeptē milia ſeptigē
tos: ⁊ hircos totidē. Creuit ḡ io
ſaphat ⁊ magnificat⁹ eſt vſqȝ i ſu
blime: atqȝ edificauit in iuda do
mos ad iſtar turriū: vrbeſqȝ mu
ratas: ⁊ multa opa patrauit in vr
bib⁹ iuda. Viri quoqȝ bellatoreſ
⁊ robuſti erāt in hierl'm: quorū
iſte numerus p domos atqȝ famili
as ſingulorū. In iuda principes
exercit⁹ ednas dux: ⁊ cū eo robu
ſtiſſimorū viri trecēta milia. P⁹
hūc iohānan princeps: ⁊ cum eo
ducēta octogita milia. Poſt illū
quoqȝ amaſias fili⁹ zechri ꝯſecra
t⁹ dn̄o: ⁊ cū eo ducēta milia viro
rū fortiū. Hūc ſeq̄bat̄ robuſt⁹ ad
p̄lia eliada: ⁊ cū eo tenētiū arcū ⁊
clypeū ducēta milia. Poſt iſtū
ēt iozadab: ⁊ cū eo cētū octogita
milia expeditoꝝ militū. Hi oēs
erāt ad manum regis: exceptis alijs
quos poſuerat in vrbib⁹ muratis:
⁊ in vniūſo iuda. XVIII.
f Fuit ḡ ioſaphāt diues ⁊
inclyt⁹ multū: ⁊ affinitate
ꝯiunct⁹ ē achab: deſcēditqȝ poſt
annos ad eū in ſamariā. Ad cui⁹
aduētū mactauit achab arietes ⁊
boues plūmos ipſi ⁊ ppl'o q venc
rat cū eo: pſuaſitqȝ illi vt aſcēdēt

in ramoth galaad. Dixitqȝ achab rex iſrael ad ioſa-
phat regē iuda. Veni mecū in ramoth galaad: Cui
ille rn̄dit. vt ego ⁊ tu: ſicut ppl's tu⁹ ſic ⁊ ppl's meus:
tecūqȝ erim⁹ in bello. Dixitqȝ ioſaphat ad regē iſrael
Cōſule obſecro in p̄ntiaꝝ ſmonē dn̄i. Congregauit
igit̄ rex iſrl' pphetaꝝ q̄drigētos viros: ⁊ dixit ad eos
In ramoth galaad ad bellādū ire debem⁹: an qeſce
re? At illi: aſcēde inqūt: ⁊ tradet de⁹ in manu regis. Di
xitqȝ ioſaphat. Nūqd nō eſt hic pphetes dn̄i: vt ab
illo etiā regram⁹? Et ait rex iſrl' ad ioſaphat. Eſt vir
vn⁹ a quo poſſum⁹ q̄rere dn̄i volūtatē: ſȝ ego odi eū
qꝛ ñ pphetat mihi bonū: ſȝ malū oī tpe. Eſt āt miche
as fili⁹ iemla. Dixitqȝ ioſaphat. Ne loq̄ris rex h̄ mo
do. Vocauit ḡ rex iſrael vnū de eunuchis ⁊ dixit ei:
voca cito micheā filiū iemla. Porro rex iſrael ⁊ ioſa
phat rex iuda: vt̄qȝ ſedebāt in ſolio ſuo: veſtiti cultu
regio. Sedebāt aūt in area iuxta portā ſamarie: oēſ-
qȝ pphete vaticinabātur corā eis. Sedechias v̄o fi-
li⁹ chanana fec̄ ſibi cornua ferrea ⁊ ait: Hec dicit dn̄s
His ventilabis ſyriā donec ꝯteras eā. Omeſqȝ pphete
ſilr pphetabāt: atqȝ dicebāt. Aſcēde in ramoth gala
ad ⁊ pſpaberis: ⁊ tradet eos dn̄s in manu regis. Nun
ci⁹ āt q ierat ad vocādū micheā ait illi: En v̄ba oīū
pphaꝝ vno ore bona regi annūciāt. Queſo ḡ te vt ⁊
ſmo tu⁹ ab eis nō diſſentiat: loquerīſqȝ pſpa. Cui re
ſpondit micheas: Viuit dn̄s: qꝛ q̄dcūqȝ dixerit mihi
de⁹ me⁹ h̄ loquar. Venit ḡ ad regē. Cui rex ait. Mi-
chea: ire debem⁹ in ramoth galaad ad bellādū an qe
ſcere? Cui ille rn̄dit: Aſcēdite: cūcta eni pſpa euenīēt
⁊ tradētur hoſtes in man⁹ vr̄as. Dixitqȝ rex: Iterū
atqȝ iterꝝ te adiuro vt mihi nō loquaris niſi qō verū
eſt in noīe dn̄i. At ille ait. Vidi vniūſū iſrl' diſperſū
in mōtib⁹ ſicut oues abſqȝ paſtore. Et dixit dn̄s: nō
hn̄t iſti dn̄os: reūtatur vnuſqſqȝ in domū ſuā i pace.
Et ait rex iſrl' ad ioſaphat: Nōne dixi tibi q̄ nō pphe
taret iſte mihi q̄cq̄ȝ bonū: ſȝ ea q̄ mala ſūt? At ille: ic-
circo ait audit e v̄bū dn̄i. Vidi dn̄m ſedentē in ſolio
ſuo: ⁊ oēm exercitū celi aſſiſtentē ei a dextris ⁊ a ſini
ſtris. Et dixit dn̄s: Quis decipiet achab regē iſrl' vt
aſcēdat ⁊ corruat in ramoth galaad? Cumqȝ diceret
vn⁹ hoc modo: ⁊ alter alio: proceſſit ſpiritus ⁊ ſtetit
corā dn̄o ⁊ ait: ego decipiā eū. Cui dn̄s: in quo īquit
decipies? At ille rn̄dit. Egrediar ⁊ ero ſp̄s mēdax in
ore oium pphetaꝝ ei⁹. Dixitqȝ dn̄s: Decipies ⁊ p̄ua
lebis: egredere ⁊ fac ita. Nūc igit̄ ecce dn̄s dedit ſpi
ritū mēdacij in ore oium pphetaꝝ tuoꝝ: ⁊ dn̄s locu-
tus eſt de te mala. Aſcēdit aūt ſedechias fili⁹ chana
na: ⁊ pcuſſit michee maxillā ⁊ ait. Per quā viā trāſi
uit ſp̄s dn̄i a me vt loq̄ret̄ tibi? Dixitqȝ micheas. Tu
ipſe videbis in die illo: qñ igreſſus fueris cubiculū
de cubiculo: vt abſcōdaris. Precepit aūt rex iſrael di
cēs. Tollite micheā ⁊ ducite eū ad amnō principem
ciuitatis: ⁊ ad ioas filiū amalech: ⁊ dicetis. Hec di
cit rex. Mittite hūc in carcerem: ⁊ date ei panis mo-
dicum: ⁊ aque pauxillum donec reuertar in pace.
Dixitqȝ micheas. Si reuerſus fueris in pace: nō eſt
dominus locutus in me. Et ait. Audite omnes po-
puli. Igitur aſcenderunt rex iſrael ⁊ ioſaphat rex iu
da in ramoth galaad. Dixitqȝ rex iſrael ad ioſaphat.
Mutabō habitum ⁊ ſic ad pugnam vadam: tu autē
induere veſtibus tuis. Mutatōqȝ rex iſrael habitu:

a Mutabo habitũ. Jn hebreo habet̃. Muteris ⁊ veni ad bellum. ⁊ ſic dirigitur verbum ad ioſaphat. ⁊ eſt ſenſus. Amoue veſtes tuas communes. ⁊ accipe arma bellica cum ſignis regalibus. b Mutatoq; rex iſrael habitu. quia intrando bellum nõ accepit inſignia regalia. cuius cauſa dicta fuit. 3. Regum vltimo. c Conuerte manum tuam ⁊ educ me de acie. nõ dicit de bello totaliter. quia ſequitur. Porro rex iſrael ſtabat in curru ſuo contra ſyrios vſq; ad veſperam. ſed dicit de acie. quia de prima acie in qua erat iuſſit ſe reduci ad aliam in qua nõ tantum impugnaret̃. ⁊ ſic poſſet magis diſſimilare vulnerationem ſuam. ne populus ſuus fugeret de prelio.

Capitulũ. XIX.

d Reuerſus eſt autẽ. Hic conſequẽter deſcribitur ipſius ioſaphat correctio prompta. vbi p̃mo deſcribitur ꝓphete reprehenſio. ſecundo ipſius ioſaphat emendatio in ſe et in populo ſibi ſubiecto. ibi. Habitauit ergo. Circa p̃mum dicitur. Reuerſus eſt antẽ ioſaphat rex iuda. de p̃lio predicto pacifice. lʒ enim fuerit in periculo mortis. vt predictuʒ eſt. tñ reuerſus fuit ſine vulnere deo ipſuʒ protegente. e Jmpio prebes auxilium. i. prebuiſti contra volũtatem domini. f Et iccirco iram quideʒ domini merebaris. ꝺ rigore iuſticie. ſʒ ꝓpter alia opera tua bona pepercit tibi ex dulcore ſue miſericordie.

g Habitauit ergo. Hic cõſequẽter ponit̃ ipſius ioſaphat emendatio in ſe et populo ſuo. ⁊ p̃mo in cultu diuino. cũ dicit̃. h Rurſumq; egreſſus ẽ. ſ. per ſacerdotes ⁊ leuitas ſicut ante fecerat. i De berſabee vſq; ad montem ephraim. i. a principio regni ſui vſq; ad finem. quia berſabee eſt in p̃ncipio regni eius verſus auſtrum. ⁊ mõs ephraim in oppoſito verſus aquilonem. accipiẽdo regnũ eius ꝓut includit ciuitates aliquas quas pater eius ceperat de regno decem tribuum in mõte ephraim. k Conſtituitq; iudices. Hic ſecundo deſcribitur ipſius ioſaphat ⁊ populi melioratio in regimine populi. ⁊ p̃mo in cõmunibus cauſis. ſecũdo i arduis. in quibus erat recurſus in hieruſalem. ibi. Jn hieruſalem quoq;. Circa primum dicitur. Cõſtituitq; iudices ⁊c̃. vt nõ oporteret populum diſcurrere de loco ad locum ad habendum iudicium in cauſis cõmunibus. l Et precipiẽs iudicibus. ab eo inſtitutis. m Videte ait quid faciatis. ne precipitanter ſed cum magna deliberatione ſententiam feratis. cuius cauſa ſubditur. n Non enim hominis exercetis iudicium ſed domini. vnde iudices quia tenent locum dei in terris vocant̃ dij participatiue. vt habet̃ Exo. 22. Dominus domus applicabit̃ ad deos. i. ad iudices. o Et quodcũq; iudicaueritis in vos redũdabit. i. in bonũ veſtrũ ſi bene iudicaueritis. ⁊ in malum ſi male. p Nõ eſt enim apud dominũ deũ noſtrũ. cui debetis cõfirmari in iudicãdo. vt patet ex dictis. q Jniquitas neq; perſonaꝝ acceptio nec cupido munerũ. Jſta eni tria ex parte iudicis faciunt ꝑuerti iudiciũ. r Jn hieruſalem quoq;. hic ordinat̃ regimẽ populi in arduis cauſis q̃ nõ poterant bene ꝑſcindi abſq; recurſu in hieruſalẽ. ſm ꝙ p̃cipit̃ Deut. 17. vbi dicit. Si difficile ⁊ ambiguũ apud te iudiciũ eẽ ꝑſpexeris. ſequit̃. Surge ⁊ aſcẽde ad locũ quẽ elegerit dñs ⁊c̃. ⁊ ideo ioſaphat ibi ꝯſtituit iudices ad talia difficilia ꝺterminãdũ. ideo ſubdit̃. Omnem cauſam q̃ venerit ad vos fratrũ veſtroꝝ qui habitãt in vrbibus ſuis ⁊c̃. ſequit̃. s Vbicũq; eſt queſtio de lege. quantũ ad deceʒ decalogi precepta. t De mandato. quantũ ad cetera moralia ex preceptis decalogi quaſi quedam concluſiones elicite. v De cerimonijs. quãtuʒ ad cerimonialia. x De iuſtificationibus. i. de iudicialibus per que iuſticia ẽ inter homines conſeruãda. y Super ea opera erit que ad officiuʒ regis pertinẽt. vt ſi aliqui rebelles inueniãtur per eum pena debita plectãtur.

Capitu. XX.

z Poſt hec congregati ſunt. Hic cõſequẽter deſcribitur ipſius ioſaphat mirabilis victoria. cuius p̃mo deſcribitur ꝓceſſus. ſecũdo ſequẽs effectus. ibi. Jrruit autem pauor domini. tertio põit̃ ioſaphat defectus. ibi. Poſt hoc inijt. Circa primum aduentus aduerſantiuʒ nunciatur. ſecundo ioſaphat dominum deprecatur. ibi. Joſaphat auteʒ. tertio ꝓpheta eum cõſolatur. ibi. Erat autem iaçihel. Circa primuʒ dicitur. Congregati ſunt filij moab ⁊ filij ãmon ⁊ cuʒ eis de idumeis. Jn hebreo habetur. Et cuʒ eis de ãmonitis. habet autem tranſlatio noſtra loco huius. de idumeis. quia ſm veritatem fuerunt idumei. vt patebit infra. nominantur tamen in hebreo ãmonite. quia acceperũt ſigna ãmonitarum ⁊ coniũxerũt ſe exercitui eoꝝ. quaſi eſſẽt de eodẽ populo. a Venerũtq; nũcij. annũciãtes ioſaphat aduentũ iſtoꝝ ꝯ eũ. b De his locis q̃ trãſ mare ſũt. ſ. trãſ mare mortuũ. c Joſaphat aũt. Hic ꝯñr ioſaphat dñm dep̃cat̃ ꝓ diuino auxilio ĩpetrãdo. ⁊ ad hoc ſe ⁊ ppl̃m diſponit. cũ dr̃. d Et p̃dica. ieiuniũ vniuer. iuda. q2 afflictio ⁊ hũiliatio faciũt orõnẽ exaudibilẽ. e Congregatuſq; ẽ ois iuda. vt quãto orõ eſſet cõior. tãto exaudibilior. f Cũq; ſte. ioſa. i me. ad animãdũ alios ad orãdũ. g Añ atriũ nouũ. i. atrio. n. illo reges iuda fecerãt aliq̃ abominabilia a qbꝰ ipſe eũ purgauit. ⁊ ſic dr̃ atriũ renouatũ. h Dñe deꝰ patrũ noſtroꝝ. Hic ꝯñr ioſaphat format orationẽ ſuã. i qua etiã allegat q̃nq; ad exauditionẽ dep̃cationis ſue. Primũ ẽ dei omni

venit ad bellũ. Rex aũt ſyrie p̃ceperat ducibꝰ eq̃tatꝰ ſui dicẽs. Ne pugnetis ꝯtra minimũ aut ꝯtra maximũ niſi ꝯtra ſolũ regẽ iſrl̃. Jtaq; cũ vidiſſent principes eq̃tatꝰ ioſaphat dixerũt. Rex iſrl̃ eſt iſte. Et circũdederũt eũ dimicãtes. At ille clamauit ad dñʒ ⁊ auxiliatꝰ eſt ei: atq; auertit eos ab illo. Cũ eniʒ vidiſſẽt duces eq̃tatꝰ ꝙ nõ eẽt rex iſrl̃ reliq̃rũt eũ. Accidit aũt vt vnꝰ e ꝓplo ſagittã in icertũ iaceret ⁊ ꝑcuteret regẽ iſrl̃ iter ceruiceʒ ⁊ ſcapulas. At ille aurige ſuo ait: Cõuerte manũ tuã ⁊ educ me de acie q2 vulneratꝰ ſũ. Et finita ẽ pugna in die illo. Porro rex iſrl̃ ſtabat i curru ſuo ꝯtra ſyrios vſq; ad veſperã: ⁊ mortuꝰ eſt occidẽte ſole.

XIX.

Reuerſus ẽ aũt ioſaphat rex iuda i domũ ſuã pacifice i hierl̃ʒ. cui occurrit iehu filiꝰ anani vidẽs: ⁊ ait ad eũ. Jmpio p̃bes auxiliũ: ⁊ his q̃ oderũt dñm amicitia iũgeris ⁊ iccirco irã q̃dẽ dñi merebaris: ſʒ bona opa iuenta ſũt in te eo ꝙ abſtuleris lucos ꝺ terra iuda ⁊ preparaueris cor tuũ vt requireres dñʒ deũ patruʒ tuoꝝ. Habitauit ergo ioſaphat i hierl̃ʒ. Rurſũq; egreſſus eſt ad ppl̃m dẽ berſabee vſq; ad mõtẽ ephrai: ⁊ reuocauit eos ad dñm deũ patrũ ſuoꝝ: cõſtituitq; iudices terre in cũctis ciuitatibꝰ iuda munitis ꝑ ſingula loca: ⁊ p̃cipiens iudicibꝰ: videte ait q̃d faciatis. Nõ eni hois exercetis iudiciũ: ſed dñi: ⁊ q̃dcũq; iudicaueritis i vos redũdabit. Sit timor dñi vobiſcũ: ⁊ cũ diligẽtia cũcta facite. Nõ eſt eni apud dñʒ deũ nr̃ʒ iniq̃tas nec ꝑſonaꝝ acceptio nec cupido munerũ. Jn hierl̃ʒ quoq; ꝯſtituit ioſaphat leuitas ⁊ ſacerdotes ⁊ pricipes familiaꝝ ex iſrl̃ vt iudiciũ ⁊ cauſã dñi iudicarẽt habitatoribꝰ eiꝰ. P̃cepitq; eis dicẽs. Sic agetis in timore dñi fidelr̃ ⁊ corde ꝑfecto. Omnem cauſã q̃ venerit ad vos fratrũ v̄roꝝ q̃ habitant in vrbibꝰ ſuis inter cognationẽ ⁊ cognationẽ vbicũq; q̃ſtio eſt de lege: de mãdato: de cerimonijs: de iuſtificatõibꝰ: oſtẽdite eis vt nõ peccẽt in dñm: ⁊ ne veniat ira ſuper vos ⁊ ſuper fr̃es v̄ros. Sic ergo agẽtes nõ peccabitis. Amarias aũt ſacerdos ⁊ põtifex veſter: in his q̃ ad deũ ꝑtinẽt p̃ſidebit. Porro ʒabadias filiꝰ iſmahel qui eſt dux i domo iuda: ſuper ea opa erit q̃ ad regis officiũ pertinẽt. Habetiſq; magiſtros leuitas corã vobis: ꝯfortamini ⁊ agite diligẽter ⁊ erit dñs vobiſcũ i bonis.

XX.

Poſt hec cõgregati ſũt filij moab ⁊ filij ãmon ⁊ cuʒ eis de ãmonitis ad ioſaphat vt pugnarẽt ꝯtra eũ. Venerũtq; nũcij ⁊ idicauerũt ioſaphat dicẽtes: Venit ꝯtra te multitudo magna de his locis q̃ trãs mare ſũt ⁊ de ſyria: ⁊ ecce ꝯſiſtũt in aſaſõthamar: q̃ ẽ engaddi. Joſaphat aũt timore ꝑterritꝰ: totũ ſe ꝯtulit ad rogãdũ dñʒ ⁊ p̃dicauit ieiuniũ vniũſo iuda. Cõgregatuſq; ẽ iudas ad p̃dicãdũ dñm: ſʒ ⁊ oẽs de vrbibꝰ ſuis venerũt ad obſecrãdũ eũ. Cũq; ſtetiſſet ioſaphat in medio cetu iude ⁊ hierl̃m in domo dñi: ante atriũ nouũ ait: Dñe deꝰ

potētia.cū dicitur. a Tu es deus in celo ⁊ dn̄aris cūctis regnis gen tiū. ⁊ iō libera nos. q: potes solo nutu. Secūdum ē maiestatis diuine decētia. decet eni regiā maiestatē defendere vasallo suo terrā quam sibi dedit. de⁹ āt terrā ꝓmissiōis dedit filijs isrl̄. ḡ ⁊c. ⁊ hec rō tangitur. cū dr̄. Nōne tu de⁹ noster interfecisti oēs habitatores terre huius ⁊c. Tertiū ē ꝓmissi diuini efficacia. cū eni edificato tēplo salomon rogauit dn̄m vt si ppl's afflict⁹ ibi oraret dn̄m ꝙ ipe exaudiret in celo. Et rn̄dit dn̄s salomoni ꝙ sic faceret. cui⁹ ꝓmissio ōꝫ eē efficax: q: scribitur .puer.25. Nubes ⁊ vēt⁹ ⁊ pluuie nō sequētes vir gloriosus ⁊ ꝓmissa nō cō plēs. ⁊ hec rō tangit̄ ibi.

b Habitauerūtq; in ea ⁊ extruxe. in illa sanctuariū dicētes. s. ꝑ salomonē Si irruerint sup nos mala ⁊c. sequitur. c Et exaudies nos. ⁊ supplenda ē rn̄sio dn̄i. q: respōdit salomōi se exaudire. vt hr̄ supra. 7. c. Quartū est aduersarioꝝ iniusticia qb⁹ nō nocuerūt filij isrl̄: nec terrā eoꝝ acceperūt. qn̄ egressi fuerūt de egypto vt hr̄ Deut. i. ⁊ iō iniuste volebant anferre filijs isrl̄ terrā a deo sibi ꝯcessam. ⁊ hec rō tangitur ibi.

d Nūc igit̄ ecce filij ammō ⁊ moab ⁊ mōs seyr. .i. habitatores mōtl seyr q dicunt̄ idumei. ex q̄ ꝑꝫ qđ ꝑdictū ē i pncipio ca. .s. q̄ ꝑ ammonitas itelligūtur idumei. e Per q̄s nō cōcessisti ⁊c. vt hr̄ Deut. i. f Ergo nō iudicabis eos. tu q es iust⁹ iudex. q. d. imo iudicabis eoꝝ iniusticiā puniēdo. Quintū ē ꝓpria ipotētia. cū dr̄. g In nobis q̄dē nō est tanta fortitudo vt ⁊c. q. d. nō habem⁹ cōfidentiā nisi in te.

h Oīs vō iuda stabat corā dn̄o cū paruulis ⁊c. vt magis ipetraret diuina clemētia. i Erat aūt iazihel. h̄ ꝯn̄r describit̄ ꝓphetica cōsolatio. in q̄ ꝑ describit̄ victorie denūciatio. zº eiusdem exhibitio. ibi. Cūq; cepisset laudes. 3º ꝑdc collectio. ibi. Uenit ḡ iosaphat. Circa ꝑmū ponit̄ nomē ⁊ gen⁹ ꝓphe. Erat āt iazihel ⁊c. ⁊ h̄ ad denotandū auctē sue ꝓphetie. k Hec dicit dn̄s vobis. ꝑ me loquēs. l Nolite timere ⁊c. cui⁹ cā subdit̄. Nō ē eni vr̄a pugna ſꝫ dei. q: expugnabit ꝑ vobis inimicos vr̄os. sic patebit ifra ꝑ effectū. Cōsequēter denūciat eis ꝓcedendi modū. m Cras dscēdite ꝯ eos ⁊c. ⁊ ꝑꝫ lr̄a vsq; ibi. n Ceciderūt ꝓni i terrā corā dn̄o. ad regratiādū ei de tāto bn̄ficio sibi ꝓmisso.

o Stās iosaphat in medio. vt meli⁹ audiret.

p Credite i dn̄o deo vestro. timebat eni ne aliq pusillanimes effecti verbis ꝓphete discrederēt. ⁊ sic f. gurēt. q Peditq; cōsiliū populo. q: nō debebat omittere ca q̄ eēnt agēda. ideo sequit̄. r Et statuit cātores dn̄i. sicut cōsuetū erat in bellis filioꝝ israel fieri. s Cūq; cepissent. hic cōsequēter describit̄ victorie ꝓmisse exhibitio. ⁊ hoc virtute diuina cū dicitur. t Uertit dn̄s insidias eoꝝ i semetipos. i. aduersarios iudeoꝝ q insidiabāt̄ vite ⁊ terre ipoꝝ. v Nāq; filij ammon ⁊ moab cō. aduer. habi. mōtis seyr. q: dn̄s posuit i eis spm̄ vertiginis ⁊ dissensiōis.

x Porro iuda ⁊c. sequit̄. Uidit ꝓcul oēꝫ late regionem plenā cadaueribus ⁊ sic vidit victoriā sibi ꝓmissā iā i effectu datā.

y Uenit ḡ. h̄ ꝯn̄r describit̄ ꝑdc collectio. ⁊ patet lr̄a vsq; ibi. z Hic aūt q̄rto. vbi pōit̄ gratiaꝝ actio. ꝑ ex hie rusalem. cū dr̄. Cōgregati sūt in valle bn̄dictiōis. zº i hie rusalē i tēplo dn̄i. cū dr̄. Reuersusq; ē ois vir iuda ⁊c. et pꝫ lr̄a. a Irruit āt. Postq̄ descript⁹ ē victorie ꝓcessus. h̄ ꝯn̄r describit̄ sequēs effect⁹. q: ꝑ istā victoriā a deo datā ppl'i q erāt in circuitu regni iosaphat fuerūt territi ita ꝙ nō audebant regnū iosophat infestare. sequitur.

b Et ambulauit i via p̄ris sui asa. nec declinauit ab ea. s. q̄diu asa fecit bonū ſꝫ in malo nō fuit secut⁹ ipm̄ videlicet in hoc ꝙ misit aurum ⁊ argētū domus dn̄i regi syrie diffidēs de diuino auxilio. vt habetur 3. Reg. 15. ⁊ in h̄ ꝙ ꝓphetā ipm̄ arguētē poni iussit i neruo. vt hr̄ supra. 16.

c Uerūtn̄ excelsa nō abstulit. ꝯriū videt̄ supra. 17. Cūq; sūpsisset cor ei⁹ audaciā propter vias dn̄i etiā excelsa. ⁊ lucos d iuda abstulit. Dicēdū ꝙ ibi loquit̄ scriptura d excelsis in qb⁹ imolabat̄ idolis. h̄ aūt d excelsis in qb⁹ deo imolabat̄. qđ a pluribus regibus fuit permissum ad maius malum euitandum. sicut dictum fuit supra. 14. ca. in principio.

patrū nostroꝝ tū es de⁹ in celo: ⁊ dn̄aris cūctis regnis gētiū. In manu tua est fortitudo ⁊ potētia nec quisq; tibi pōt resistē. Nōne tu de⁹ noster īt̄fecisti oēs habitatores terre hui⁹ coraꝫ populo tuo isrl̄ ⁊ dedisti cā semini abrabam amici tui in sempiternum? Habitauerūtq; in eā: ⁊ extruxerūt in illa sanctuariū nomini tuo dicētes. Si irruerit sup nos mala gladi⁹ iudicij: pestilētia ⁊ fames stabim⁹ corā domo hac in cōspectu tuo i qua inuocatū est nomē tuū ⁊ clamabim⁹ ad te in tribulationib⁹ nostris: ⁊ exaudies nos: saluosq; facies. Nūc igit̄ ecce filij āmon ⁊ moab ⁊ mons seyr ꝑ quōs nō cōcessisti israel vt trāsirent qn̄ egrediebant̄ de egypto: ſꝫ declinauerūt ab eis ⁊ nō iterfecerūt illos. ecōtrario agūt ⁊ nitūt eijcere nos de possessione quaꝫ tradidisti nob de⁹ noster. Ergō nō iudicabis eos. In nobis quideꝫ nō est tāta fortitudo vt possimus huic mltitudini resistē q̄ irruit sup nos: ſꝫ cuꝫ ignorem⁹ qđ agere debeam⁹ h̄ solū habem⁹ residui vt oclos nostros dirigam⁹ ad te. Ois v̄ō iuda stabat coraꝫ dn̄o: cū paruulis ⁊ vxorib⁹ ⁊ liberis suis. Erat aūt iazihel fili⁹ zacharie filij banaie filij iehihel filij mathanie leuites d filijs asaph sup quē fact⁹ ē spirit⁹ dn̄i i medio turbe ⁊ ait. Attēdite ois iuda: ⁊ ⁊ q hitatis in irl'm. ⁊ tu rex iosaphat. Hec dic dn̄s vob. Nolite timere nec paueatis hāc mltitudinem. Nō ē. n. vr̄a pugna: ſꝫ dei. Crās descēdetis ꝯ eos. Ascēsuri .n. sūt ꝑ cliuū noie scis: ⁊ inuenietis illos in sūmitatē torrētis q est ꝯ solitudineꝫ hieruel. Nō. n. eritis vos q dimicabitis: ſꝫ tm̄ mō ꝯfidēt̄ state: ⁊ videbitis auxiliū dn̄i sup vos. O iuda ⁊ irl'm nolite timē nec paueatis. Cras egredimini ꝯ eos: ⁊ dn̄s erit vobiscū. Iosaphat ḡ ⁊ iuda ⁊ oēs hitatores hierusalē ceciderūnt ꝓni i t̄rā corā dn̄o ⁊ adorauerūt eū. Porro leuite de filijs caath ⁊ d filijs chore laudabāt dn̄ꝫ dei isrl̄ voce magna i excelsū. Cūq; mā̄e surrexissēt egssi sūt ꝑ dsr̄tū thecue. ꝓfectiq; eis stās iosaphat i medio eoꝝ dixit. Audite me viri iuda ⁊ oēs hitatores hierl'ꝫ: Credite in dn̄o deo vr̄o ⁊ securi eritis: credite prophetis ei⁹ ⁊ cūcta eueniēt ꝓspa. Peditq; cōsiliū pplo: ⁊ statuit cātores dn̄i vt laudarēt eum: in turmis suis: ⁊ āteccederēt exercituꝫ ac voce cōsona dicerēt: Cōfitemini dn̄o: qm̄ i et̄nū mīscordia ei⁹. Cūq; cepissēt laudes canere vertit dn̄s insidias eoꝝ i semetipsos filioꝝ. s. āmō ⁊ moab ⁊ mōtis seyr: q egressi fuerāt vt pugnarēt ꝯ iudā ⁊ ꝑcussi sūt. Nāq; filij āmon ⁊ moab cōsurrexerūt adūsū hitatores mōt seyr vt iterficerēt ⁊ delerēt eos. Cūq; h̄ ope ꝑpetrassēt: ēt i semetipsos v̄si mutuis ꝯcidere vulnerib⁹: Porrō iuda cū venisset ad spelūcā q̄ respicit solitudinē vidit ꝓcul oēꝫ late regionē plenā cadaūibus: nec sup eē quēq̄ q necē potuissꝫ euadere. Uenit ḡ iosaphat ⁊ ois popul⁹ cū eo ad d̄trahēda spolia mortuoꝝ: īuenerūtq; iter cadaūa variaꝫ supellectilē: vestes quoq; ⁊ vasa ꝑciosissima: ⁊ diripuerūt: ita vt oia portare n̄ possēt: nec ꝑ tres dies spolia auferre: ꝑ ꝑdc magnitudie. Die āt q̄to ꝯgregati sūt i valle bn̄dictiōis. Eteni qm̄ ibi bn̄dixerūt dn̄o vocauerūt locū illū vallis bn̄dictionis vsq; i p̄ntē diem Reūsusq; ē ois vir iuda ⁊ hitatores hirl'ꝫ: ⁊ iosaphat āte eos i irl'ꝫ cū leticia magna ⁊ eo ꝙ dedisset eis dn̄s gaudiū de inimicis suis Ingressiq; sūt i hierl'ꝫ cū psal'ijs ⁊ citharis ⁊ tub i domū dn̄i. Irruit aūt pauor dn̄i sup vniūsa regna t̄raꝝ cū audissēt ꝙ pugnasset dn̄s ꝯtra inimicos i isrl̄. Quieuit q; regnū iosaphat. ⁊ ꝑbuit ei dn̄s pacē ꝑ circuitū: Regnuit igit̄ iosaphat sup iudā: ⁊ erat trigitaqnq; ānoꝝ cū regn̄re cepissꝫ. Uigiti āt ⁊ qnqꝫ ānis regnuit i hierl'm. ⁊ nom̄ m̄ris ei⁹ azuba filia silachi ⁊ ābulauit i via p̄ris sui asa: nec d

a Poſt hec inyt. hic vltimo ioſaphat de mala ſocietate punit᷑. p̄mo ꝑ reꝑhēſionē ꝓphete q̄ fuit q̄dā punitio inquātū ioſaphat accepit eā patiēter. ſecūdo ꝑ dānū tp̄ale. vñ ſubdit᷑. b Cōtriteq꜒ ſūt naues. ꝓpter amicitiā ip̄ius ioſaphat contractā cum ochoȥia q erat peſſim᷒ idolatra. ⁊ hāc punitionē ioſaphat patiēter acceptauit. ⁊ ſic in preſenti punitus fuit ne puniretur graui᷒ in futuro. Capitulum. XXI.

c Dormiuit aūt ioſaphat. Hic ꝯñr agit᷑ de tp̄e ip̄ius ioram cuius p̄mo deſcribit᷑ vita praua. ſecūdo cōtra eū rebellio iuſta. ibi. In diebus illis. tertio reꝑhēſio vera. ibi. Allate ſunt aūt ei lr̄e. q̄rto punitio dura. ibi. Suſcitauit ergo ⁊c̄. Circa p̄mū oſtēdit᷑ fratricida. cum dicitur.

d Qui habuit fratres filios ioſaphat açariaȝ iabibel ⁊c̄. iſti nominant᷑ h̄ vt euidētiuſ appareat malicia iorā q eos occidit. vt poſtea ſeq̄t᷑. e Deditq꜒ eis pr̄ ſuus m̄lta mūera auri ⁊ argēti. ⁊ pēſatiōes ⁊c̄. i. annuos redditus. ⁊ ſeq̄t᷑. f Cūq꜒ ſe ꝯfirmaſſet. ideſt amicitia et adiutorio maloꝝ hominū ſe vallaſſet.

g Occidit oēs fratres ſuos. vt bona eoꝝ poſſideret. ⁊ ne forſitan ip̄o eiecto de regno ꝓpter ſuā maliciā aliq̄s d̄ fratrib᷒ ſuis regnaret. h Et q̄ſdā de p̄ncipib᷒ iuda. q facta ſua nō approbabāt. ſȝ magis ei᷒ maliciam abhorrebāt. ſecundo notat᷑ de idolatria. cū d̄r.

i Ambula. in vijs regū iſrael. q erāt idolatre. k Sicut egerat domus achab. q coluit baal. l Filia qp̄pe achab erat vxor ei᷒. ⁊ iō induxit maritū ad idolatriaȝ. iſta āt fuit athalia que ca. ſequenti dicit᷑ filia amri p̄ris achab. ad qd̄ pōt dici dupl̄r. vno mō ꝙ fuit filia achab nālis. vt dicit᷑ i ſe. ca. tñ dicit᷑ filia amri eo mō loquēdi q̊ filij filioꝝ dicunt᷑ filij parentū. q frequēs ē in ſcriptura. Alio mō ꝙ fuit filia amri naturalis. ſed dicit᷑ hic filia achab nutritione ⁊ imitatiōe in idolatria. q꜒ mortuo patre eius amri ip̄e nutriuit eā ⁊ docuit in malo. m Noluit aūt dñs diſperdere domuȝ dauid. q̄uis iſte iorā ꝑ maliciā ſuam demeruiſſet. n In diebus illis. hic ꝯñr ponit᷑ contra iorā rebellio iuſta. ⁊ p̄ȝ ſn̄ia ex dictis. 4. Reg. 8. c. Addēduȝ tñ eſt hic. cum dicitur. o Et percuſſit edom. q ſe circundederat. lȝ hoc ſit ibi expoſitum. tamen hic ponitur alia expoſitio in gloſa hebraica. videlicet ꝙ iorā in exercitu ſuo habebat multos de idumeis. eo ꝙ erāt viri fortes ⁊ ei ſubiecti. ⁊ illos interfecit ioram ſubito ne irent ad iuuandū illos idumeos qui rebellauerūt cōtra eū. p Allate ſūt aūt ei lr̄e ab helia. hic cōſequēter deſcribit᷑ reꝑhēſio ip̄ius vera ꝑ lr̄as helie. quarū ſententia hic breuiter ponit᷑ quātū ad peccata ioram. ⁊ patet ſentētia ex dictis. Dicūt aūt hebrei ꝙ iſte littere fuerūt ei allate poſt trāſlationē helie i celū. de qua habet᷑. 4. Reg. 2. ⁊ hoc videt᷑ ſatis rationabiliter dictuȝ. quia i illis litteris fiebat mentio de occiſione fratrum ſuorum. illos autē nō occidit viuente patre eius ioſaphat. vt ſatis patet ex p̄cipio huius ca. nec ioſaphat etiam hoc ꝑmiſiſſet. cū eſſet ſanct᷒ ⁊ bon᷒. vt patet ex ſupra dictis. helias v̄o rapt᷒ fuit ante morteȝ ioſaphat quod patet ex hoc ꝙ heliſeus qui remanſit loco helie poſt eius raptuȝ ꝓphetauit tribus regibus de aqua eis dāda ꝓpter reuerētiā ip̄ius ioſophat regl iude qui erat ibi. vt habetur. 4. Regum. 3.

q Et fornicari feciſti iudam. per idolatriaȝ que vocatur fornicatio. eo ꝙ facit diuerti a vero ſponſo qui ē de᷒. r Ecce domin᷒ percutiet te plaga magna cū populo tuo ⁊ filijs ⁊ vxorib᷒ tuis ⁊c̄. ⁊ rebus ⁊ etiam ꝓpria ꝑſona. ideo ſubditur. Tu autē egrotabis peſſimo languore ⁊c̄. ſequitur.

s Suſcitauit ergo dominus cōtra iorā ſpiritum philiſtinoꝝ. hic cōſequēter deſcribit᷑ ip̄ius ioraȝ punitio dura ſ̄m tenorē litterarū helie. ⁊ eodem ordine quo denūciata ē punitio iſta. cuȝ dicitur. Suſcitauit ergo dominus contra ioraȝ ſpiritū philiſtinorum. i. voluntatem ⁊ animoſitatem inuadendi regnū ioram.

t Et vaſtauerunt eam. quātū ad villas ⁊ agros. v Diripueruntq꜒ cūctā ſubſtantiam. quantū ad bona mobilia.

x Inſuper ⁊ filios eius. quos occiderunt. vt habetur in principio ſequētis cap. excepto ioachaȥ minimo. y Et ſuper hec omnia ꝑcuſſit eū dominus. in ꝑſona ꝓpria.

z Alui lāguore inſanabili. ita ꝙ diu cruciaret᷑ pena horribili. iō ſequitur. a Mortuuſq꜒ ē i ĩfirmitate peſſima. nō ſolū quātū ad corp᷒. ſȝ etiā quātū ad aīam. q꜒ nō apparuerūt i eo p̄nīe ſigna. ꝓpter qd̄ ſubdit᷑. b Et nō fecit ei po. ſ̄m mo. cōbuſtio. exegas. comburēdo circa eū aromatica. c Sic fecerat maiorib᷒ eius. vt dcm̄ ē ſupra de aſa. c. 16. lȝ iſte idigeret. eo ꝙ erat tot᷒ corrupt᷒ ⁊ fetidus. vt p̄ȝ ꝑ p̄dicta. ⁊ hoc in deteſtationē ſue malicie. ⁊ ex eadeȝ cauſa nō fuit ſepult᷒ i ſepulchro regū. q꜒ regnauerat idigne. Ca. XXI.

d Conſtituerūt aūt. Hic ꝯñr agit᷑ de tp̄e ochoȥie. ⁊ p̄mo deſcribit᷑ ei᷒ mala vita. ſecūdo infert᷑ pena debita. ibi. igit᷑ açarias.

clinauit ab ea faciens que placita erāt corā dño. Verūtām̄ excelſa nō abſtulit: ⁊ adhuc pp̄ls non direxerat cor ſuū ad dñm deū p̄rūȝ ſuoꝝ. Reliqua aūt geſtoꝝ ioſaphat prioꝝ ⁊ nouiſſimoꝝ ſcripta ſūt in verbis iehu filij anani: q̄ digeſſit in libro reguȝ iſrl̄. Poſt h̄ inijt amicitias ioſaphat rex iuda cū ochozia rege iſrl̄: cui᷒ oꝑa fuerūt impijſſima: ⁊ particeps fuit vt faceret naues que irēt in tharſis: fecerūtq꜒ claſſē i aſiongaber Prophetauit āt eliezer fili᷒ dodau d̄ mareſa ad ioſaphat dicēſ. Q꜒ hūiſti fedus cū ochozia: percuſſit dñs oꝑa tua: ꝯtriteq꜒ ſunt naues nec potuerūt ire ī tharſis.

Dormiuit āūt ioſaphat cū p̄ribus ſuis: ⁊ ſepultus eſt cū eis in ciuitate dauid: regnauitq꜒ iorā filiuſ eius ꝓ eo. XXI. Qui hābuit f̄res filios ioſaphat azariā ⁊ iabihel ⁊ zachariā ⁊ azariā ⁊ michael ⁊ ſaphatiā. Oēs hi filij ioſaphat regis iuda. Deditq꜒ eis pāter ſu᷒ multa munera argēti ⁊ auri ⁊ pēſationes cū ciuitatib᷒ munitiſſimis ī iuda: regnū aūt tradidit iorā eo ꝙ eēt primogenit᷒. Surrexit aūt iorā ſuꝑ regnū p̄ris ſui. Cūq꜒ ſē ꝯfirmaſſet: occidit oēs f̄res ſuos gladio: ⁊ quoſdā de principib᷒ iuda. Triginta duoꝝ annoꝝ erat iorā cū regnare cepiſſet: ⁊ octo ānis regnauit in hierl̄m: āmbulauitq꜒ ī vijs regū iſrl̄ ſicut egerāt dom᷒ achab. Filiā qp̄pe achab erat vxor eius Et fecit malū ī ꝯſpectu dñi. Nōluit āt dñſ diſꝑdere domū dauid ꝓꝑ pactū qd̄ inierat cū eo: ⁊ q꜒ ꝓmiſerat vt daret ei lucernā ⁊ filijs ei᷒ ī oī tp̄e. In dieb᷒ ill̄ rebellauit edō ne eēt ſb̄dit᷒ iude: ⁊ ꝯſtituit ſibi r̄gē. cūq꜒ trāſijſſ iorā cū p̄ncipibus ſuis: ⁊ cūcto eq̄tatu q erat ſecū ſurrexit nocte ⁊ ꝑcuſſit edō q ſe circūdederat ⁊ oēs duces eq̄tat᷒ ei᷒. attñ rebellauit edō ne eēt ſb̄ ditōe iuda: vſq꜒ ad hāc diē. Eo tp̄e ⁊ lobna receſſit ne eēt ſb̄ māu illi᷒. dereliq̄rūt. n. dñȝ deū p̄rūȝ ſuoꝝ: inſuꝑ ⁊ excelſa fabricat᷒ ē ī vrbib᷒ iuda: ⁊ fornicari fec̄ habitatoreſ hirl̄ȝ ⁊ ꝑuaricari iudā. Allāte ſt̄ āt ei lr̄e ab helia ꝓpha: ī qb᷒ ſcriptū erat. H̄ dic̄ dñs de᷒ dd̄ p̄ris tui. Q꜒m̄ ñ āmbulaſti ī vijs ioſaphat p̄ris tui ⁊ ī vijs aſa reḡ iuda ſȝ īceſſiſti ꝑ iter regū iſrl̄ ⁊ fornicāri feciſti iudā ⁊ habitatores hirl̄ȝ: imitat᷒ fornicatōnē dom᷒ achab: īſuꝑ ⁊ f̄rēs tuos domū p̄ris tui meliores te occidiſti eccē dñſ ꝑcutiet te plaga mag̃ cū pp̄lo tuo: ⁊ filijs ⁊ vxorib᷒ tuiſ vniūſaq꜒ ſb̄a tua. Tu āt egrotab̄ peſſimo lāguore vēt: donec egrediāt᷑ vitalia tua paulatī ꝑ ſingl̄os dies. Suſcitaūit ḡ dñs ꝯtra iorā ſp̄ȝ philiſtinoꝝ ⁊ arabū q ꝯfines ſūt ethiopib᷒: ⁊ aſcēderūt ī t̃rā iuda ⁊ ūaſtauerūt eā. Diripuerūtq꜒ cūctā ſb̄aȝ q̄ īuēta ē ī domo reg̃: īſūꝑ ⁊ filios ei᷒ ⁊ vxores. Nec remāſit ei fili᷒ niſi ioachaȝ q mīm᷒ natu erat. Et ſūꝑ h̄ oīa ꝑcuſſit eū dñs alūi lāguore īſanabili. Cūq꜒ diei ſuccedēt dies ⁊ tēpoꝝ ſpacia voluerēt᷑: duoꝝ ānoꝝ explet᷒ eſt circl̄us: ⁊ ſic lōga ꝯſūpt᷒ tabe: ita vt egereret ēt viſcera ſua lāguore parit᷑ ⁊ vita caruit. Mōrtuuſq꜒ ē īfirmitate peſſima: ⁊ ñ fec̄ ei pp̄ls ſ̄ȝ mōrē cōbuſtiōis exeq̄as: ſic̄ fecerāt maiorib᷒ ei᷒. xxxij. ānoꝝ fuit cū regnare cepiſſet: ⁊ octo annis regnauit ī hierl̄ȝ. Ambulauit q꜒ nō recte: ⁊ ſepelierūt eū ī ciuitate dauid: verūtñ nō ī ſepl̄chro regū

Conſtituerūt āu- XXII. teȝ habitatores hieruſalē:

Snia ṗncṗtis pȝ ex di
ctꝭ.4.Reg.8.ī fi.exceptꝭ
q̄ ſequūt̄. a Ochoçi
am fi.ei⁹.iſte ē q.c.p̄cedē
ti dict⁹ ē ioachaç.⁊ in pte
ſequēti dr̄ açarias. qꝛ fu
it trinoi̅⁹.vl̄ qꝛ ē idē no
mē variatū. ſic in latino
idē nomē ē nicola⁹ colin⁹
⁊ coletus. b Mini
mū regē p eo. qꝛ alij filij
fuerāt īterfecti.
c Quadra.duoꝝ ãno.fu
it ochoçias cum regnare
cepiſſet. H̄ videt̄ ipoſſibi
le.qꝛ ī fine p̄cedētꝭ ca. di
ctū ē ꝙ iorā pr̄ ei⁹.3z.an
noꝝ erat qñ cepit regna
re.⁊ octo annis regnauit
ex q̊ ſeqt̄ ꝙ fili⁹ ei⁹ ocho
çias ſenior fuit pr̄e duo
b⁹ ãnis. Ad qđ dicēdū ſꝫ
ſniãꝫ Diero. ꝙ ioram re
gnauit.z8. annis. ⁊ octo
annis regnauit ſatis bñ
poſt mortē pr̄is ſui ioſa
phat anteq̄ꝫ p vxorē ſuā
ad idolatriā traheret̄. ⁊
iō illi octo ãni tm̄ ī ei⁹ re
gno cōputant̄. alijs autē
zo.ãnis r̄gnauit peſſime
pp qđ ī eius regno nō cō
putāt̄ ſic libro.i.Reg.i3.
dr̄ ꝙ ſaul r̄gnauit duob⁹
annis ⁊ reſiduū tacet̄.qꝛ
duob⁹ ãnis tm̄ bñ regna
uit tamē pluribus regna
uit lꝫ male.vt ibidē dcm̄
fuit. ſꝫ annis vite filij ſui
copulāt̄ ne error in hiſto
ria fieret. ſi oīno taceret̄
ſilr̄ ⁊ alij ãni ſaul alibi ex
ṗmūt̄.ſ.Act.i3.⁊ pp h̄ dr̄
4.Reg.8.ꝙ iſte ochoçi
as.zz.annoꝝ erat qñ re
gnare cepit. qꝛ ibi reſecā
tur ãni.zo.pr̄is ſui. q hic
addunt̄ rōne dicta.
d Ipi eni fue.ei ꝯſi.ſ.illi
đ domo achab.q erāt ido
latre. e Et p̄rexit cū
ioraꝫ filio achab. ex ami
citia ⁊ familiaritate.
f Igit̄ ochoçias vel aça.
h̄ ꝯñr đſcribit̄ ei⁹ pena đ
bita ⁊ p̊ ī pſona ṗpa.z⁹ in
ṗle ſua. ibi. Nec erat vl
tra ſpes. Snia autē ṗme
ṗtis pȝ ex dictꝭ. 4.Reg.
9.e.⁊.8.g. excepto qđ ſeq
tur. g Quē vnxit de
us.p vnū de diſcipulꝭ heli
ſei. vt habet̄.4.Reg.9.
h Et filios fratrū ocho
çie.quia fratres ochoçie
fuerant interfecti. vt di
ctum eſt. ſed filij eorum
remanſerant vocātur ta
men fratres ochoçie. 4.
Regum.io. ca.i.propin
qui ⁊ de eadem cognati
one. in libro đ hebraicis
q̄ſtiōib⁹ dr̄ ꝙ erāt conſobrini ochoçie. i Nec erat vltra ſpes. hic
ꝯñr đſcribitur punitio ochoçie in prole ſua. quia mater eius athalia
interfecit omnes filios eius vno excepto. ⁊ patet ſententia huius par
tis ex dictis. 4.Regum.ii.a.excepto quod ſequitur. k Abſcon
ditq̄ꝫ eum cum nutrice ſua in cubiculo lectulorū.i. in dormitorio ſa

ochoziā filiū ei⁹ minimū regē
pro eo: Oēs.n.maiores natu q
ante eū fuerāt int̄fecerāt latrōes
arabū q irruerāt ī caſtra. Regna
uitq̄ꝫ ochozias fili⁹ iorā regis iu
da. Quadraginta duoꝝ ãnoꝝ erat
ochozias cuꝫ regnare cepiſſet: ⁊
vno ãno regnauit in hierl̄ꝫ: ⁊ no
mē matris ei⁹ athalia filia amri.
Sed ⁊ ipſe ingreſſus ē p vias do
m⁹ achab. Mater.n.ei⁹ ipulit eū
vt ipie ageret. Fecit igit̄ malū in
conſpectu dñi ſic̄ domus achab
Ipi.n.fuerūt ei ꝯſiliarij poſt mō
tē patris ſui ī iteritū ei⁹: ãbulauit
q̄ꝫ ī ꝯſilijs eoꝝ. Et p̄rexit cū iorā
filio achab rege iſrl̄ in bellū ꝯtra
aſahel regē ſyrie in ramoth gala
ad: vulnerauer̄ītq̄ꝫ ſyri iorā. qui
reūſus eſt vt curaret̄ in iezrahel.
Mltas.n.plagas accepat ī ſup̄
dicto certaīe. Igit̄ ochozias fili⁹
iorā rex iuda đſcēdit vt iuiſet io
raꝫ filium achab ī iezrael egrotā
tē. Volūtatis quippe fuit dei ad
uerſus ochoziā: vt veniret ad io
rā: ⁊ cū veniſſet ⁊ egrederet̄ cū eo
aduerſū iehu filiū naſi: quē vnxit
dñs vt deleret domū achab. Cū
ḡ euerteret iehu domū achab: in
uenit principes iuda ēt filios fra
trū ochozie q miniſtrabāt ei: ⁊ in
terfecit illos. Ipſuꝫ quoq̄ꝫ p q̄ui
rēs ochoziā cōprehēdit latitātē
in ſamaria adductūq̄ꝫ ad ſe occi
dit: ⁊ ſepelierūt eū: eo ꝙ eēt filiuſ
ioſaphat q queſierat dñꝫ in toto
corde ſuo. Nec ērat vlt̄ ſpes ali
qua vt de ſtirpe qs regn̄ret ocho
zie. Siquidē athalia mat̄ ei⁹ vi
dens ꝙ mortu⁹ eēt fili⁹ ſuus: ſur
rexit ⁊ iterfecit omnē ſtirpē regiā
dom⁹ iorā. Porro ioſabeth fi
lia regis tulit ioas filiū ochozie: ⁊
furata eſt eū de medio filioꝝ reg̃
cū int̄ficeret̄: abſcōditq̄ꝫ eū cū nu
trice ſua in cubiculo lectuloruꝫ.
Ioſabeth aūt q̄ abſcōderat eum
erat filia reg̃ iorā vxor ioiade pō
tificis ſoror ochozie: ⁊ idcirco
athalia nō int̄fecit eū. Fuit ḡ cuꝫ
eis in domo dei abſconditus ſex
annis quibus regnauit athalia
ſuper terram. XXIII.
Anno aūt ſeptimo cōfor
tatus ioiada ãſſūpſit cē

turiones: azariā vꝫ filiū hierobo
am ⁊ iſmael filiū iohānā: azariā
quoq̄ꝫ filiū obed: ⁊ maaſiam fi
liū adaie: ⁊ eliſaphat filiū zechri
⁊ inijt cū eis fedus: Qui circūeū
tes iudā ꝯgregauerūt leuitas de
cūctis vrbib⁹ iuda: ⁊ pricipes fa
miliaꝝ iſrl̄: venerūtq̄ꝫ ī hierlm̄.
Inijt ḡ oīs multitudo pactuꝫ in
domo dei cum rege. Dixitq̄ꝫ ad
eos ioiada. Ecce fili⁹ reg̃ regna
bit ſic̄ locut⁹ ē dñs ſup filios da
uid: Iſte ē ſmo quē facietis. Ter
tia ps vr̄m q veniūt ad ſabbatū ſa
cerdotū ⁊ leuitaꝝ ⁊ ianitoꝝ ērit ī
portis. t̄tia vo ps ad domū reg̃:
⁊ t̄tia ad portā q̄ appellat̄ funda
mēti. Oē vo reliquū vl̄gus ſit in
atrijs dom⁹ dñi: nec q̄ſpiā ali⁹ in
grediat̄ domuꝫ dñi: niſi ſacerdo
tes ⁊ q miniſtrāt đ leuitis. Ipſi tā
tūmō igrediant̄: qꝛ ſācti ficati ſūt
⁊ oē reliquū vulg⁹ obſuet cuſto
dias dñi. Leuite aūt circūdēt re
gē habētes ſinguli arma ſua: ⁊ ſi
qſ ali⁹ igreſſus fuerit tēplū it̄ficia
tur: ſintq̄ꝫ cū rege ⁊ itrāte ⁊ egre
diēte. Fecerūt ḡ leuite ⁊ vniūſus
iuda iuxta oīa q̄ p̄ceperat ioiada
pōtifex. Et aſſūpſerūt ſinguli vi
ros q ſub ſe erāt: ⁊ vēiebāt p or
dinē ſabbati cū his q iā ipleuerāt
ſabbatū ⁊ egreſſi erāt. Siqdē io
iada pōtifex ñ dimiſat abire tur
mas q̄ ſibi p ſingl̄as hebđas ſuc
cedē ꝯſueuerāt. Deditq̄ꝫ ioiada
ſacerdos cēturionib⁹ lāceas cly
peoſq̄ꝫ ēt peltas regis dauid: q̄s
ꝯſecrauāt ī domo dñi. Cōſtituit
q̄ꝫ omnē ppl̄ꝫ tenētiū pugiōes a
ṗte tēpli dext̄ vſq̄ꝫ ad ṗtē tēpli ſi
niſtrā corā altari ⁊ tēplo p circui
tū reg̃: ⁊ eduxerūt filiū reg̃ ⁊ ipo
ſuerūt ei diadema ⁊ teſtimoniū:
dederūtq̄ꝫ ī māu ei⁹ tenēdā legē:
⁊ ꝯſtituerūt eū regē. Vnxit quo
q̄ꝫ illū ioiada pōtifex ⁊ filij ei⁹ ip̄ca
tiq̄ꝫ ſt̄ ei atq̄ꝫ dixerūt: Viuat rex.
Qđ cū audiſſꝫ athalia vocē.ſ.cur
rentiū atq̄ꝫ laudātiū regē: igreſſa
ē ad ppl̄ꝫ ī tēplū dñi. Cūq̄ꝫ vidiſ
ſet regē ſtātēꝫ ſup gradū ī itroitu
⁊ pricipes turmaſq̄ꝫ circa eū: oēꝫ
q̄ꝫ ppl̄m terre gaudentem atq̄ꝫ
clangētē tubis ⁊ diuerſi generis
organis concinenteꝫ: voceq̄ꝫ

cerdotum in tem
plo miniſtrantiuꝫ.
vt dicit h̄ gloſa he
braica. 3.Regum
dicitur. Eratq̄ꝫ cuꝫ
ea ī domo domini
clā. vbi dicit Rabi
Sa. ꝙ hoc fuit ī ſo
larijs templi ⁊ for
te ibi iacebāt ſacer
dotes ī ſua hebdo
mada miniſtrātes
vel ſaltem eorū ali
qui. vl̄ pōt dici ꝙ ṗ
mo abſcondit eum
ī dormitorio ſacer
dotum qđ erat cir
ca templuꝫ. poſtea
tranſtulit euꝫ ad ſo
lariuꝫ templi vt ſe
creti⁹ ſeuaret̄ ibi.
Capitu. XXIII.
l Anno autē.
Hic agitur
đ tempore
ipſius ioas regis iu
de. ⁊ p̊ đſcribit̄ ei⁹ ī
ſtitutio. z⁹ regni ſui
pſecutio.c.z4. Cir
ca primuꝫ ṗmo de
ſcribit̄ ipſius ioas
inſtitutio. ſecundo
athalie occiſio.ibi.
Qđ cum audiſſet
athalia. tertio regꝭ
inſtituti confirma
tio.ibi. Pepegit au
tem ioiada. ſenten
tia autem iſtarum
partiuꝫ patet ex di
ctis.4.Regum.ii.
exceptꝭ que ſequū
tur. In ṗma parte
dicit̄. m Aſſū
pſit centurio ⁊c̄. no
mina iſtorum omit
tuntur.4.Regum
que exprimuntur
hic ad maiorem hi
ſtorie certitudinē.
n Erit ī portis. 4.
Reguꝫ. ii. dicitur.
Ad portam ſeyr. et
forte ex illa parte
erant plures porte
ideo dicit̄ hic. ī por
tis. o Ad portā
que appellat̄ fūda
mēti. iſta ē porta. q̄
4.Reguꝫ.ii. dicit̄.
poſt habitaculū ſcu
tarioꝝ. porte enim
plurib⁹ nominibus
noīant̄ ex diuerſis
ṗprietatibus.
p Et peltas ⁊c. da
uid.i. ſcuta rotūda
a pellēdo dicta. qꝛ
repellūt ict⁹. In ſe
cūda ṗte dr̄.
q Cūq̄ꝫ vidiſſet re
gem ſtanteꝫ ſuper
gradū. dicūt aliqui ꝙ iſte gradus erat baſis enea ſuper quā ora
uit ſalomon. vt hr̄ ſupra.6. ⁊ vocat̄ gradus. qꝛ ad eā aſcēdebat̄
p aliq̄t gradus. qꝛ hēbat tres cubitos ī altitudīe. vt ibidē dr̄. ſꝫ
alios vo erat q̄dā ſedes notabilis ī porticu tēpli vbi rex ſedebat
quando veniebat ad domū dñi. In tertia parte dicitur.

a Conſtituit āt io/
iada ꝑpoſitos i do/
mo dñi. vt fierent
ibi diña obſeq̄a. ſic
fiebant añq̄ regna
ret athalia q̄ cultū
diuinū ꝑut potuit de
ſtruxit. vt hr̄ ca. ſe.
b Iuxta diſpoſiti/
onem dauid. que di
ſpoſitio habetur ſu
pra. libro pri°. 24.
et. 25. capi.
c Letatuſq̄ ē oīs
popul⁹ terre. eo ꝙ
liberatus erat a do
minio mulieris qꝺ
erat opprobrioſū
ꝛ quia regnū reſti
tutum erat ad he/
redem debitum.
Capitu. XXIIII.
d Septem an/
norū erat
ioas. Hic
ꝯſequenter deſcri
bitur regni ioas ꝑ
ſecutio. ꝛ primo tē
pore proſperitatis.
ſecūdo tempore ad
uerſitatis ibi. Poſt
q̄ autem obijt ioia
da. Prima in duas
quia primo deſcri/
bitur proceſſus re/
gni ioas in bono. ſe
cundo ioiade pon/
tificis ſancta con/
ſummatio ibi. Ge/
nuit autem ioiada.
ſentētia prime par
tis patet ex dictis.
4. Regum. 12. exce
ptis que ſequunt̄.
e Egredimini ad ci
uitates iuda. ꝑter
enim illam pecuni
am que ſponte offe
rebatur in templo
pro neceſſarijs tem
pli. voluit rex vt a
quolibꝫ capitaneo
de regno ſuo colli/
geretur dimidius
ſiclus argenti qui
ſoluebatur a cōmu
nitate ꝛ in hoc eq̄li
ter ſoluebat paup
ꝛ diues vt habetur.
Exodi. 30. ꝛ hec pe/
cunia dabatur pro
redemptiōe anime
quia cum ſic nume
rabantur per dimi
dios ſiclos datos n̄
erat plaga in popu
lo. vt ibidem dr̄.
f Athalia enī im/
pijſſima ꝛ filij eius
filij athalie nō poſ/
ſunt hic itelligi fra
tres ochozie filij
ſui. q2 oēs fuerāt iterfecti. vt hr̄ ſupra in ꝑncipio. 22. ca. nec filij
ochozie. q2 illos iterfec̄ athalia. vt hr̄. ſ. 22. ca. i fine. ꝛ iō filij ei⁹
h̄ dicūtur ſacerdotes baal q̄s ipa nutriebat vt dr̄ libro ꝺ hebrai
cis q̄onibus. g Deſtruxerūt do. dei. dimittētes multa cade
re ꝛ ſpoliātes tēplū vaſis ꝛ ornamētis applicātes ea cultui baal

laudantiū: ſciditqꝫ veſtimēta ſua ꝛ
ait. Inſidie inſidie. Egreſſus aūt
ioiada pōtifex ad centuriones ꝛ
pricipes exercitus dixit eis: Edu
cite illā extra ſepta tēpli ꝛ iterfici
atur foris gladio. Precepitqꝫ ſa
cerdos ne occideret̄ i domo dñi.
Et impoſuerūt ceruicib⁹ ei⁹ man⁹.
Cūqꝫ itraſſꝫ portā equoꝝ dom⁹
reg̃ interfecerūt eā ibi. Pepigit
aūt ioiada fedus iter ſe vniūſūqꝫ
ppl'ꝫ ꝛ regē vt eſſet ppl's dñi. Ita
qꝫ igreſſus eſt oīs ppl's dom⁹ ba
al: ꝛ deſtruxerūt eā: ꝛ altaria ac ſi
mulacra illi⁹ cōfregerūt: mathan
quoqꝫ ſacerdotē baal iterfecerūt
añ aras. Cōſtituit āt ioiada ꝑ
poſitos i domo dñi: ꝛ ſub mani
b⁹ ſacerdotū ꝛ leuitarū: quos di/
ſtribuit dauid in domo dñi vt of/
ferrēt holocauſta dño ſic ſcriptū
eſt in lege moyſi: in gaudio ꝛ cā/
tic̄: iuxta diſpoſitionem dauid.
Cōſtituit quoqꝫ ianitores i port̄
domus dñi: vt nō igrederet̄ eam
īmundus in oi re. Aſſūpſitqꝫ cen
turiōes ꝛ fortiſſimos viros ac pri
cipes ppl'i ꝛ omne vulgus terre.
ꝛ fecerūt deſcēdē regē de domo
dñi: ꝛ itroire ꝑ mediū porte ſupi
oris in domū regis: ꝛ collocaue/
rūt eū in ſolio regali. Letatūſqꝫ ē
oīs ppl's t̄re: ꝛ vrbs qeuit. Por
ro athalia interfecta eſt gladio.

Septē annorum XXIIII.
erat ioas cū regnare ce
piſſet: ꝛ. xl. annis regna/
uit i hierl'ꝫ. Nomē m̄ris ei⁹ ſebia:
de berſabee. Fecitqꝫ qꝺ bonum
eſt corā dño: cūct̄ dieb⁹ ioiade ſa
cerdot̄. Accepit aūt ei ioiada vxo
res duas: e qb⁹ genuit filios ꝛ fili
as. Poſt q̄ placuit ioas vt iſtau
raret domū dñi: ꝯgregauitqꝫ ſa/
cerdotes ꝛ leuitas ꝛ dixit eiſ. egre
dimini ad ciuitates iuda ꝛ colligi
te de vniūſo iſrl' pecuniā ad ſarta
tecta tēpli dei nr̄i per ſingl'os an
nos: feſtiatoqꝫ hoc facite. Por/
ro leuite egere negligēti⁹. Voca
uitqꝫ rex ioiadā principē ꝛ dixit
ei. Quare tibi non fuit cure vt co
geres leuitas inferre de iuda ꝛ de
hierl'ꝫ pecuniā: q̄ ꝯſtituta ē a moy
ſe ſuo dñi vt iferret eā oīs multi/
tudo iſrl' in tabernaculū teſtimo/
nij. Athalia ēni impijſſima ꝛ filij
ei⁹ deſtruxerūt domū dei: ꝛ de vni
uerſis q̄ ſcificata fuerāt i templo
dei: ornauerūt phanū baali. Pre/
cepit ḡ rex: ꝛ fecerūt archā poſu
erūtqꝫ eā iuxta portā dñi forinſe
cus. Et predicatū eſt in iuda ꝛ hie
ruſalē: vt deferrent ſinguli preci/
um dño qꝺ ꝯſtituit moyſes ſu⁹
dei ſup oēm iſrl' in deſerto. Leta
tiqꝫ ſūt cuncti principes ꝛ oīs po
pulus: ꝛ ingreſſi ꝯtulerunt in ar/
chā dñi atqꝫ miſerūt: ita vt iplere
tur. Cūqꝫ tp̄s eſſet vt deferrēt ar
chā corā rege per man⁹ leuitarū.
Videbāt eni multā pecuniā igre
diebat̄ ſcriba regis ꝛ quē prim⁹ ſa
cerdos cōſtituerat: effundebātqꝫ
pecuniā q̄ erat in archa. Porro
archā reportabāt ad locū ſuū ſic/
qꝫ faciebāt ꝑ ſingl'os dies. Et cō
gregata eſt īfinita pecunia: quā
dederūt rex ꝛ ioiada his q ꝑerāt
opib⁹ dom⁹ dñi. At illi ꝯducebāt
ex ea ceſores lapidū: ꝛ artifices
opeꝝ ſinguloꝝ: vt iſtaurarēt do/
mū dñi: fabros quoqꝫ ferri ꝛ eris
vt qꝺ cadere cepat fulciret̄. Ege/
rūtqꝫ hi q opabant̄ induſtrie. ꝛ
obducebat̄ parietū cicatrix ꝑ ma
nus eoꝝ: ac ſuſcitauerūt domū
dñi in ſtatū priſtinū: ꝛ firmiter cā
ſtare fecerūt. Cūqꝫ cōpleſſēt oīa
opa detulerūt corā rege ꝛ ioiada
reliquā partē pecunie: de qua fcā
ſūt vaſa tēpli in miniſteriū ad ho/
locauſta: phiale quoqꝫ ꝛ cetā va/
ſa aurea ꝛ argētea. Et offereban
tur holocauſta in domo dñi iugi
ter cūctis diebus ioiade. Senuit
āt ioiada plen⁹ dieꝝ: ꝛ mortu⁹ eſt
cū centū triginta eſſet annoꝝ: ſe/
pelierūtqꝫ eū in ciuitate dauid cū
regibus: eō ꝙ feciſſet bonū cū iſrl'
ꝛ cū domo ei⁹. Pōſtq̄ aūt obijt
ioiada: igreſſi ſūt principes iuda
ꝛ adorauerūt regē. Qui delinit⁹
obſequijs eoꝝ acqeuit eis. Et de
reliquerūt templū dñi dei patrū
ſuoꝝ: ſeruierūtqꝫ lucꝫ ꝛ ſculptilib⁹:
ꝛ facta eſt ira dñi cōtra iudā ꝛ hie
ruſalē ꝑpter hoc peccatū. Mit
tebātqꝫ eis ꝓphetas vt reuerterē
tur ad dñū quos proteſtantes illi

ꝛ ꝑpter hoc ad reſtaurā
dū iſta regrebat̄ magna
pecunia: ꝛ maxime quia
illa que erant applica/
ta idolis non erant vlte
rius diuino cultui appli
canda. h Et fece. ar.
.3. Regū dr̄ gaꝫophylaci
um. locus ē vbi poteſt re
poni pecunia ſine aper/
tione. non tamē inde re
trahi. ſic pro fabricis ec
cleſiarum ſolet fieri.
i Ut deferrent ſinguli
precium dño qꝺ ꝯſtituit
moyſes. ſ. dimidiū ſiclū
vt dictum eſt ſupra.
k Et cōgregata ē īfinita
pecunia. hyperbole eſt.
ad denotandum magnā
ſummam licꝫ eſſet finita
ſimpliciter.
l Reliquā ptē pe. de q̄
facta ſunt vaſa tēpli ꝛc̄.
contrarium videt̄. 3. Re
gum. 12. C. vbi dr̄. Nō fie
bant ex eadem pecunia
hydrie templi dñi. ꝛc̄. Di
cendū ꝙ q̄diu reparaba
tur tēpli edificium. nō fi
ebāt vaſa templi ex illa
pecunia q̄ ordinata erat
ad reparandū edificiū.
ꝛ ſꝫ hoc loquit̄ ſcriptura
.3. Regum. ſed edificio
reparato. de reſiduo pe
cunie facta ſunt vaſa tē
pli. vt hic dicitur.
m Genuit aūt ioiada. h̄
ꝯñter deſcribitur ipſius
ioiade felix conſūmatio
cū dr̄. n Plenus di
erum. quia non tranſijt
tēpus in vacuū ſed in bo
nis operibus cōtinue ſe
exercuit. ꝑpter qꝺ valde
ſolēniter ſepult⁹ fuit. cū
dicit̄. Sepelieruntqꝫ eū
in ciuitate dauid cū regi
bus. ꝛ ſubditur cā hui⁹.
o Eo ꝙ feciſſet bonū cū
iſrl'. ipſū a dominio mu
lieris liberādo: ꝛ ab ido
latria reuocando.
p Et cū do. regē de ei⁹ ſe
mine reſtituēdo. vt pꝫ ꝑ
ꝑdcā. q Poſtq̄ āt.
h̄ ꝯñr deſcribit̄ regnū io
as tp̄e aduerſitat̄. ꝛ p̄ de
ſcribit̄ ipi⁹ ꝛ ppl'i malum
culpe. 2° malū pene. ibi.
Cūqꝫ euolut⁹. Circa pmū
tāgit̄ duplex cl'pa. Pria
ē idolatria. cum dicitur.
r Ingreſſi ſūt p̄n. iuda ꝛ
ado. regē. ip̄edēdo ſibi di
uinū honorē. ſic dēꝫ fuit
diffuſi⁹. 4. Reguꝫ. 12. G.
s Et de. tē. do. dei patrū
ſuoꝝ ꝛc̄. abyſſus. n. abyſ
ſū īuocat. ꝛ iō ꝺ vno pctō
tracti ſunt ad alia.
t Mittebatqꝫ eis ꝓphetas vt reuerterētur ad dñm. Ex quo appa
ret dei miſeratio ꝛ eorum obſtinatio. Conſequenter notatur de pa/
tricidio i interfectione zacharie. qui patri ſucceſſerat i ſummo ſacer
dotio. vt hr̄ ex gloſa magna hebraica. Trenoꝝ. 2. ſuper illud. Si occi
dit in ſanctuario dñi ſacerdos ꝛ ꝓpheta. ꝛ in pn̄ti. cum dicitur.

a Spiritus itaqꝫ domini induit ʒachariam. ex reuelatiōe eniꝫ ſpūs ſancti ⁊ eius impulſu motus fuit ad conſtanter arguendum regem ⁊ populum. b Filiū ioiade. per hoc oñditur conditio aggrauās peccatū. qꝛ ioiada fecerat bōa erga regē ⁊ pplm. vt pꝫ ex predictis.
c Miſerunt lapides iuxta regis imperiuꝫ. ex quo pꝫ ꝙ rex ⁊ pplus perpetrauerunt parricidium. d Uideat dñs ⁊ requirat. hoc dic non ʒelo vindicte ſed iuſticie diuine. e Cūqꝫ euolutus eēt ānus Hic ɔñr ponitur debita pena. ⁊ pmo in debellatione ioas cū dicitur Aſcendit contra eū exercitꝰ ſyrie ⁊c̄. ⁊ pꝫ ſententia vſqꝫ ibi.

f In ioas quoqꝫ ignomioſa exercuere iudicia que autem fuerint illa hic non exprimitur. nec .3. Regum. ſed libro de hebraicis queſtioibꝰ dicitur. ꝙ occiderūt filios eius corā eo improperādo ei interfectionē ʒacharie. ſꝫ h̄ nō videẗ verū. qꝛ i pncipio ſequētis ca. dr ꝙ amaſias filiꝰ eiꝰ regnauit ꝓ eo. pp quod. ⁊ multa alia. iſte liber de hebraicis queſtionibus a multis ⁊ rōnabilr vt videtur negatur eē Hieronymi. tū qꝛ nō hꝫ eiꝰ ſtilū tū qꝛ in libro illuſtriū virorū vbi Hieronymus enumerat libros ab eo editos. facit ſolum mentionē de hebraicis qſtioonibus ſuper Gen̄. ⁊ ideo dr ꝙ liber de hebraicis q̄ſtionibꝰ ſup alios libros factus fuit a quodam iudeo conuerſo q multa ficticia immiſcuit: vt videẗ. pp qđ de illo libro paruꝫ curandū ē niſi q̄tū cōſonat veritati. ⁊ iō alr dicitur ꝙ fecerunt iſti ioas plagas turpes ⁊ ignominioſas. ⁊ iō ſubdit. Et abeuntes dimiſerunt eū in languoribꝰ magnis. ſcđo deſcribiẗ pena eiꝰ i interfectione. cū dicitur.
g Surrexerunt āt ɔ̄ eū ſerui ſui. ⁊ pꝫ ſnīa hꝰ ptis ex dictl. 4. Re. 12. i fine.
h Sed nō in ſepulchris regū. quia erat indignus pp malicias ſuas.

Capit. XXV.

i R Egnauit āt. Hic ɔñr agiẗ de tēpore amaſie. ⁊ p̊ dſcribitur regni eius pſpitas q̄diu vixit inocēter. 2º eius aduerſitas poſtq̄ vixit iſolēter. ibi. At ille exercitꝰ ſnīa aūt prime partis pꝫ ex dictis. 4. Regum. 14. in pncipio. exceptis que ſequūtur.
k Iugulauit ſeruos qui occiderant regem patrē ſuum. ⁊ hoc iuſte. qꝛ licꝫ eēt dignus morte. tñ iſti nō habebāt auctoritatē eum occidendi.
l Cōgregauit igiẗ amaſias iudā ⁊c̄. ad pugnādū ɔtra idumeos i feſtātes regnum ſuum. m O rex ne egrediaẗ tecū exercitus iſrl̄. qa erāt idolatre. ⁊ eorū ſocietas magl nocuiſſet q̄ iuuiſſet. iō ſequitur.
n Non eſt. n. dominꝰ cū iſrael. qꝛ in regno illo colebantur vituli aurei ⁊ etiā idola alia. o At cūctis filijs ephraim. a qbꝰ denominabaẗ regnū illud. qꝛ hieroboā primus rex fuit de tribu ephraim et plures alij pꝰ eū. p Habet dominꝰ vnde ti. ⁊c̄. ex quo patet ꝙ illam pecuniam illis militibus dimiſit.
q At illi ɔtra iudā vehementer irati. non propter pecunie retractionē. vt dictū eſt. ſed quoniā reputauerunt ſe cōtemni in illa ſeparatōe. r Percuſſitqꝫ filios ſeyr decē milia. ſic eſt i hebreo. ⁊ 4. Reguꝫ. 14. ⁊ non. 20. milia. vt habent aliqui libri et male. s At ille exercitus. Hic ɔñter deſcribitur aduerſitas regni ſui poſtq̄ vixit inſolēter. ⁊ p̄ ponitur aduerſitas inducta ꝓ pctō ſuperbie. 2º ꝓ pctō idolatrie ibi. Amaſias q̄q̄. Circa primū ſciēdū ꝙ amaſias ex habita victoria elatus fuit in ſupbiā eā magl attribuēs vtuti proprie q̄ diuine. ⁊ iō exercitus iſrael q redierat ad terrā ſuā excitatus fuit ex diuina ordinatiōe. vt inuaderet regnū ſuū. nō n. iuaſerūt i reditū ex exercitu amaſie. ſꝫ poſtq̄ venerāt ad terrā ſuā. ⁊ h̄ notaẗ. cum dr̄. t Diffuſus ē i ciuitate iuda a ſamaria. ſ. veniēdo.
v Uſqꝫ bethorō. ſamaria āt erat i regno iſrl̄ bethorō āt in regno iude. et iō ſi redeūdo de exercitu amaſie h̄ feciſſent. ſcriptura dixiſſet mō ɔ̄rio. ſ. a bethoron vſqꝫ ad ſamariā. x Amaſias q̊qꝫ h̄ ɔñr poniẗ aduerſitas ꝓ peccato idolatrie. ⁊ prio ponitur culpa. ſecūdo pena ibi. Igitur amaſias. Circa primum dicitur. Amaſias quoqꝫ poſt ce. idu. ⁊ alla. ď. fi. ſeyr ſta. il. i deos ſibi ⁊c̄. In libris de hebraicis queſtionibus diciẗ ꝙ illa idola cuꝫ morareẗ i idumea dederunt reſpōſa. ꝙ h̄ accidebat idumeis eo ꝙ negligētes fuerūt in cultu eorum. quod audiens amaſias eos coluit. ſed hoc videẗ ficticium quia nulla gloſa hebraica h̄ dicit. nec aliquis expoſitor latinus autenticus. videtur etiam eſſe cōtra textum. quia ꝓpheta de hoc reprehēdēs amaſiā dixit. y Cur ado. deos q nō libe. po. ſuū de manu tua. nō. n. dr̄ populus alicuiꝰ veri dei vel falſi niſi cultuꝫ impendat ſibi ſm ordinē illiꝰ ritꝰ. vnde ⁊ filij iſrl̄ qñ nō colebāt dbito mō dñz. dicebāẗ nō ppl's eiꝰ. vt pꝫ Oſee. i. ca. ⁊ i plibꝰ alijs locl veterl teſti. Itē qꝛ amaſias rñdiſſꝫ ꝓphe cāꝫ dictā idola colēdi. vt vr̄ ꝓbablr. qđ ñ fecit ſꝫ dixit. z Nū cō. re.

audire nolebant. Spiritus itaqꝫ dei induit ʒachariā filium ioiade ſacerdotē: ⁊ ſtetit i ɔſpectu ppli: ⁊ dixit eis: Hec dic deus. Quare tráſgredimini pceptū dñi qđ vobis nō ꝓderit: ⁊ dereliqſtis dñm vt dereliqret vos. Qui ɔgregati aduſus eū miſerūt lapides iux regꝭ ipiū: in atrio domus dñi. Et nō eſt recordatꝰ ioas rex miſicordie quā fecerat ioiada prꝭ illiꝰ ſecū ſꝫ iterfecẽ filiū eiꝰ. Qui cū morereturait. Uideat dñs ⁊ reqrat. Cūqꝫ euolutꝰ eēt annꝰ aſcēdit ɔtra eū exercitꝰ ſyrie: venitqꝫ i iudā ⁊ hieruſalē ⁊ iterfecẽ cūctos principes ppli atqꝫ vniūſā pđā miſerūt regi in damaſcū. At certe cū pmodicꝰ veniſſet numeruſ ſyrioꝝ tradidit dñs in manibꝰ eoꝝ ifinitā mltitudinē: eo ꝙ dereliqſſēt dñꝫ deū patrū ſuoꝝ. In ioas quoqꝫ ignominioſa exercuere iudicia: ⁊ abeūtes dimiſerūt eū i lāguoribꝰ magnis. Surrexerūt āūt ɔtra eū ſerui ſui in vltionē ſāguis ʒacharie filij ioiade ſacerdotis: ⁊ occiderūt eū i lectl'o ſuo ⁊ mortuꝰ ē: ſepelierūtqꝫ eū in ciuitate dauid: ſꝫ non i ſepulchris regū. Inſidiati vo ſūt ei ʒabath filius ſemath amanitidis: ⁊ ioʒabath filius ſemarith moabitidis. Porro filij eiꝰ ac ſūma pecunie q̄ adunata fuerat ſub eo ⁊ inſtauratio domꝰ dei ſcripta ſūt diligentiꝰ in libro regū. XXV.

R Egnauit āt amaſias filiꝰ eiꝰ ꝓ eo. Uigintiqnqꝫ annoꝝ erat amaſias cū regn̄e cepiſſet ⁊. xxix. annis regnuit in hierl'm. Nomē mr̄is eiꝰ ioiaden ď hierl'm. Fecitqꝫ bonū in ɔſpectu dñi: verūtñ nō in corde pfecto. Cūqꝫ roboratū ſibi videret iperiū: iugulauit ſuos q occiderāt regeꝫ prem ſuū. ſꝫ filios eoꝝ nō iterfecit ſicut ſcriptū ē in libro legꝭ moyſi vbi p̄cepit dñs dicēs. Nō occidēẗ patres ꝓ filijs: neqꝫ filij ꝓ prībꝰ ſuis ſꝫ vnuſqſqꝫ in pctō ſuo morieẗ. Cōgregauit igiẗ amaſias iudā ⁊ ɔſtituit eos ꝑ familias: tribunoſqꝫ ⁊ cēturiones in vniūſo iuda ⁊ beniamī: ⁊ recēſuit a. xx. ānis ſurſū: iuenitqꝫ triginta milia iuuenū q egrederēẗ ad pugnā ⁊ tenerent haſtā ⁊ clypeū. Mercede quoqꝫ ɔduxit ex iſrl̄ cētū milia roboſtorū: cētū talēꝭ argēti. Uenit āt hō dei ad illū ⁊ ait. O rex ne egrediatur tecū exercitꝰ iſrl̄. Nō eſt eni dñs cū iſrl̄: ⁊ cūctꝭ filijs ephraiꝫ. Qđ ſi putas in robore exercitus bella ɔſiſtere: ſupari te faciet deꝰ ab hoſtibꝰ. Dei qppe ē ⁊ adiuuare ⁊ in fugā ɔūtere. Dixitqꝫ amaſias ad hoīeꝫ dei. Quid ģ fiet de cētū talēꝭ q̄ dedi militibꝰ iſrael. Et reſpōdit ei hō dei. Habet dñſ vñ tibi dare poſſit multo his plura. Separauit itaqꝫ amaſias exercitū q venerat ad eū ex ephrai: vt reūterēẗ in locū ſuū. At illi cōtra iūdā vehemēter irati: reūſi ſunt i regionē ſuā. Porro amaſias ɔfidenter eduxit pplm ſuū ⁊ abijt in vallē ſalinaꝝ: pcuſſitqꝫ filios ſeyr decē milia. Et alia decē milia viroꝝ ceperūt filij iuda: ⁊ adduxerūt ad prruptū cuiuſdā petre: precipitauerūtqꝫ eos de ſūmo i preceps: q vniuerſi crepuerūt. At ille exercitꝰ quē remiſerat amaſias ne ſecū iret ad pliū: diffūſus ē i ciuitatibus iuda a ſamaria vſqꝫ bēthorō: ⁊ iterfecꝭ tribꝰ milibꝰ diripuit pđā magnā. amaſias quoqꝫ pꝰ cedē idumeoꝝ ⁊ allatos deos filioꝝ ſeir ſtatuit illos i dos ſibi: ⁊ adorabat eos: ⁊ illꝭ adolebat incēſū. Quāobrē iratꝰ dñſ ɔ̄ amaſiā miſit ad illū ꝓphām q diceret ei. Cur ādoraſti deos q non libauerūt ppl'ꝫ ſuū de manu tua. Cūqꝫ h̄ ille loq́reẗ: rñdit ei: Nū ɔſiliārius regꝭ es. Quieſce ne interficiaꝫ

eſ.ꝛc̃.ex hoc etiam
apparet obſtinatio
ipſius amaſie.
a Igit̃ amaſias. h̷
pꝰ culpã põit̃ pẽa ꝺ
bita.ꝛ pꝫ ſnĩa ex ꝺi
ctis.3.'Re.14.addẽ
da tamẽ ſũt aliq̃.
b Carduꝰ q ẽi.ꝛc̃.
Carduꝰ ẽ herba vil
ꝛ ꝺeſpecta.Cedrus
ãt ẽ arboꝛ alta.ꝛ iõ
vocat amaſiaꝫ car
duũ q ſub ſe hẽbat
tres tribꝰ tm̃.ſe aũt
vocat cedrũ.qꝛ ha
bebat.10.tribꝰ in re
gno ſuo. c Porro
ama.rc.iu.fi.io.fi.
ioachas.ſic hr̃ i he
breo.ꝛ ĩ libris corre
ctis.ꝛ iſte ioachas
idẽ ẽ cũ ochoçia qui
vocat̃ ẽt ioachã.vt
hr̃.ſ.21.ca. d Va
ſa q̃ rc.in ꝺo.ꝺñi et
apð obededom.iſte
tpe ꝺauid fuit ꝯſti
tutꝰ ad cuſtodiam
theſauroꝝ.ꝛ filÿ cꝰ
ſucceſſerunt ſibi in
eodeꝫ offõ.ꝛ iõ locꝰ
ille vbi talia ſuabã
tur ab eo ꝺnoiabat̃
e Necnõ ꝛ fi.obſi.
ꝺixerũt aliq ꝙ iſti
erãt filÿ ꝑncipũ re
gni iſrl̃ q̊s tenebat
amaſias obſides.ſꝫ
h̷ ñ vr̃ veꝝ.qꝛ nõ le
git̃ amaſias tm̃ ꝑ
ualuiſſe regno iſrl̃.
ꝑꝑ qð ꝺicẽdũ ꝙ iſti
erãt filÿ ꝑncipũ re
gni iuda.q̊s cepit
rex iſrl̃ in ꝑlio ꝛ qñ
vẽit ĩ hierl̃m cõmu
tauit accipiẽdo fili
os ꝑ ꝑrĩbꝰ q̊s tene
bat.Cap.XXVI.
f Omnis aũt
pplſ.h̷ ꝯñr
agit̃ ꝺe tpe
oçie.cꝰ ꝑ ꝺeſcribit̃
laudabil̃ ꝯuerſatio
2ꝰ ꝺeteſtabil̃ elatio
ibi.Sꝫ cũ roboꝛatꝰ
cẽt.Circa pꝰ ꝑ ꝺſcri
bit̃ vt gratioſus.cũ
ꝺr̃. g Fecitqꝫ qð
erat rectũ i ꝯſpectu
ꝺñi iuxta oia q̃ fece
rat amaſias.ſ.i ꝑnꝰ
regni ſui.vt hr̃.c.ꝑ.
h Et exq.ꝺo.i ꝺie.
çacharie itelli.ꝛ vi.
ꝺeum.ꝺic h̷ glo.he
braica.ꝙ h̷ ẽ lr̃a.In
telligentl timoꝛes
ꝺñi.ꝛ ꝙ iſte çachari
as idẽ ẽ qð rex oçi
as.ꝛ ꝙ vocatꝰ fuit
tribꝰ noibꝰ.ſ.oçias ĩ
ꝑnꝰ hꝰ ca.ꝛ h̷ çacha
rias.ꝛ.3.'Re.15.aça
rias.ꝛ ꝺr̃ h̷ itelligẽſ
timoꝛes ꝺñi.qꝛ fu

te. Diſcedẽſqꝫ ꝑpha: ſcio iq̃uit ꝙ
cogitauit ꝺñs occidere te: q ꝛ feci
ſti h̷ malũ: ꝛ iſup nõ acqeuiſti cõ
ſilio meo. Igit̃ amaſias rex iu
da inito peſſimo cõſilio: miſit ad
ioas filiũ ioachaꝫ filÿ iehu regeꝫ
iſrl̃ ꝺicẽs: Veni vidcamꝰ nos mu
tuo. At ille remiſit nũcios ꝺicẽs.
Carduꝰ q ẽ in libano miſit ad ce
drũ libani ꝺicẽſ. Da filiã tuã filio
meo vxoꝛẽ. Et ecce beſtie q̃ erãt i
ſilua libani: trãſierũt ꝛ ꝯculcaue
rũt carduũ. Dixiſti ꝑcuſſi edõ: ꝛ
iccirco erigit̃ coꝛ tuũ in ſuꝑbiã. ſe
de i ꝺomo tua. Cur malũ adũſũ
me ꝑuocas: vt cadas ꝛ tu ꝛ iudaſ
tecũ. Noluit audire amaſias: eo
ꝙ ꝺñi cẽt volũtas: vt traderet̃ in
manꝰ hoſtiũ ꝑpt̃ ꝺeos edõ. Aſcẽ
dit igit̃ ioas rex iſrl̃: ꝛ mutuos ſi
bi ꝑbuere ꝯſpectꝰ. Amaſias aũt
rex iuda erat in bethſames iude.
coꝛruitqꝫ iudas coꝛã iſrl̃: ꝛ fugit
i tabernacl̃a ſua. Porro amaſiã
regẽ iuda filiuꝫ ioas filÿ ioachaꝫ
cepit ioas rex iſrl̃ in bethſames ꝛ
adduxit i hierl̃ꝫ: ꝺeſtruxitqꝫ mu
rũ eiꝰ a poꝛta ephꝛai vſqꝫ ad poꝛ
tã anguli quadringẽtꝭ cubitꝭ. Oẽ
quoqꝫ auꝝ ꝛ argẽtũ ꝛ vniũſa vãſa
q̃ reꝑpit i ꝺomo ꝺñi: ꝛ apud obe
dedõ: in theſaurꝭ etiã ꝺomꝰ regie
necnõ ꝛ filiõs obſidũ: reduxit i ſa
mariã. Vixit aũt amaſias filiꝰ io
as rex iuda poſtq̃ moꝛtuꝰ ẽ ioas
filiꝰ ioachaꝫ rex iſrl̃.xv.ãnis. Re
liq̃ aũt ſmonũ amaſie ꝑꝛioꝝ ꝛ no
uiſſimoꝝ ſcripta ſũt in libꝛo regũ
iuda ꝛ iſrl̃. Qui poſtq̃ receſſit a
ꝺño tetẽderũt ei iſidias in hierl̃ꝫ
Cũqꝫ fugiſſet lachis miſeꝛt ꝛ iter
fecerũt eũ ibi: repoꝛtanteſqꝫ ſuꝑ
equos ſepelierũt eũ cũ ꝑrĩbꝰ ſuis
i ciuitate ꝺauid. XXVI.
Omnis aũt pplſ iuda fi
liũ eiꝰ oziã annoꝝ.xvj.cõ
ſtituit regẽ ꝑ amaſia pr̃e ſuo. iꝑe
edificauit ahilat ꝛ reſtituit eã ꝺi
tiõi iude: poſtq̃ ꝺoꝛmiuit rex cũ
ꝑrĩbꝰ ſuiſ. Sedecim annoꝝ erat ozi
as cũ regnare cepiſſet: ꝛ.lÿ.ãnis
regñuit i hierl̃m. Nomẽ mr̃is eiꝰ
iecilia ꝺe hierl̃ꝫ. Fecitqꝫ qð erat
rectũ i ocul̃ ꝺñi: iux̃ oia q̃ fecerat
amaſias pr̃ eiꝰ: ꝛ exq̃ſiuit ꝺñm in
ꝺiebꝰ zacharie itelligẽtꝭ ꝛ videtis
ꝺeũ. Cũqꝫ reqreret ꝺñm ꝺirexit
eũ in oibꝰ. Deniqꝫ egreſſus eſt ꝛ
pugñuit ꝯ philiſtii: ꝛ ꝺeſtruxit mu
rũ geth: ꝛ murũ iamnie: murũqꝫ
azoti. Edificauit quoqꝫ oppida
i azoto ꝛ philiſtiiꝫ: ꝛ adiuuit eũ
ꝺeꝰ ꝯ philiſtÿꝫ: ꝛ ꝯ arabas q hita
bant i gurbaal ꝛ ꝯtra ãmonitas.
Appẽdebãtqꝫ ãmonite muncra
ozie: ꝛ ꝺiuulgatũ eſt nomẽ eiꝰ vſ
qꝫ ad itroituꝫ egypti ꝑꝑ crebꝛas
victoꝛias. Edificauitqꝫ oziaſ tur
res i hierl̃ꝫ ſuꝑ poꝛtã anguli ꝛ ſu
per poꝛtã vallis: ꝛ reliq̃s i eodeꝫ
muri latere: firmauitqꝫ eas. Ex
truxitqꝫ turres in ſolitudine: ꝛ ef
fodit ciſt̃nas plĩmas: eo ꝙ hr̃et
multa pecoꝛa: tã i cãpeſtribꝰ q̃ i
heremi vaſtitate. Vineas quoqꝫ
hũit ꝛ vinitoꝛes i mõtibꝰ ꝛ in car
melo. Erat qppe hõ agriculture
ꝺeditꝰ. Fuit ãt exercitꝰ bellatoꝛũ
eiꝰ q ꝑcedebãt ad ꝑlia ſub manu
iehihel ſcribe maaſieqꝫ ꝺoctoꝛis
ꝛ ſub manu ananie q erat ꝺ ꝺuci
bꝰ regꝭ oiſqꝫ numerꝰ ꝑcipũ ꝑ fa
milias ſuaſ viroꝝ foꝛtiũ ꝺuoꝝ mi
liũ ſexcẽtoꝝ: ꝛ ſub eis vniũſus ex
ercitꝰ trecẽtoꝝ ꝛ ſeptẽ miliũ qngẽ
toꝝ q erãt apti ad bella: ꝛ ꝑ rege
ꝯ adũſarios ꝺimicabãt. pꝛeꝑauit
quoqꝫ eis ozias.i.cũcto exercitui
clypeos ꝛ haſtas ꝛ galeas ꝛ loꝛi
cas: arcuſqꝫ ꝛ fũdas ad iaciẽdos
lapides: ꝛ fec̃ i hierl̃m ꝺiũſi gñis
machinas q̃s i tũrribꝰ collocauit
ꝛ i ãgul̃ muroꝝ vt mitterẽt ſagit
tas ꝛ ſaxa grãdia. Egreſſũqꝫ ẽ no
mẽ eiꝰ ꝑcul: eo ꝙ auxiliaretur ei
ꝺñs ꝛ coꝛroboꝛaſſꝫ illũ. Sꝫ cũ ro
boꝛatꝰ eẽt eleuatũ ẽ coꝛ eiꝰ in iteri
tũ ſuũ: ꝛ neglexit ꝺñm ꝺeũ ſuũ: in
greſſuſqꝫ tẽplũ ꝺñi adolere volu
it icẽſũ ſ̃ altare thymiamatꝭ. ſtati
qꝫ igreſſus poſt eũ azarias ſacer
dos ꝛ cũ eo ſacerdotes ꝺñi.lxxx.
viri foꝛtiſſimi reſtiterũt regi atqꝫ
ꝺixeꝛt. nõ ẽ tũi officÿ ozia vt ado
leas icẽſũ ꝺño ſꝫ ſacerdotũ h̷ ẽ fi
lioꝝ aarõ q ꝯſecrati ſt̃ ad huiuſce
mõi miſteriũ. Egredẽ ꝺe ſcũario
ne ꝯtẽpſeris: qꝛ nõ rẽputabit̃ tibi i
gl̃aꝫ h̷ a ꝺño ꝺo. Iratꝰqꝫ ozias ꝛ
tenẽs i manu thuribulũ vt adole
ret icẽſũ miabat̃ ſacerdotibꝰ. ſta
tiqꝫ oꝛta ẽ leꝑ i frõte eiꝰ coꝛã ſacer
dotibꝰ i ꝺomo ꝺñi ſuꝑ altare thy
miamatꝭ. Cũqꝫ reſpexiſſꝫ eũ aza
rias põtifex: ꝛ oẽs reliq ſacerdo
tes videꝛt lepꝛã i frõte eiꝰ ꝛ feſtia
to expl̃eꝛt eũ. ſꝫ ꝛ iꝑe ꝑt̃ritꝰ accele
rauit egredi: eo ꝙ ſẽſiſſꝫ ilico pla
gã ꝺñi. fuit igr̃ ozias rex lepꝛoſus
vſqꝫ ad ꝺiẽ moꝛtis ſue: ꝛ hitauit
i ꝺomo ſeparata: plenꝰ lepꝛa ob
quaꝫ eiectꝰ fuerat ꝺe ꝺomo ꝺñi.

it bonus ꝛ ſapiens et ti
mens ꝺominũ i ꝑncipio
regni ſui. Expoſitores
auteꝫ nr̃i ꝺicũt cõiter ꝙ
iſte çacharias fuit filius
ioiade ſacerdotl quẽ occi
dit ioas rex iuda.vt ꝺcm̃
ẽ.ſ. 24.2ꝰ ꝺeſcribit̃ vt
victoꝛioſus.cũ ꝺr̃. Deiqꝫ
egreſſus ẽ et pugnauit ꝯ
philiſtÿm.3ꝰ ꝺeſcribit̃ vt
famoſus.cũ ꝺr̃. Et ꝺiuul
gatũ ẽ nomẽ eiꝰ.4ꝰ vt in
bõis tꝑalibꝰ copioſus qð
aꝑꝑet ꝑ i edificÿs.q̃ fecit
cũ ꝺr̃. i Edificauitqꝫ
oçias tur.i hie.ſuꝑ poꝛ.an
guli ꝛ ſuꝑ poꝛ.vall̃. ꝛ h̷ ẽ
q̃ ca.ꝑce. vocatur poꝛta
ephꝛaim.ibi.n.foꝛtiꝰ edi
ficauit.qꝛ magꝭ idigebat
eo ꝙ murꝰ hierl̃ꝫ iterru
ptꝰ fuerat a poꝛta ephꝛai
vſqꝫ ad poꝛtã ãgl̃i. 400.
cubitꝭ.vt hr̃.ca.pꝛe.
k Extruxitqꝫ tur.i ſolli.
ad cuſtodiam aĩalium.
l Et ef.ciſter.plurimas.
ad potum eoꝛum. ideo
ſubditur.
m Eo ꝙ ha.mul.peco.ꝛ
i h̷ oñdit̃ copioſus i ꝺiui
tÿs nãlibꝰ q̃ ſũt valde ne
ceſſarie regibꝰ qꝛ tpe ob
ſidionis nihil valerẽt ar
tificiales ꝺiuitie abſqꝫ
iſtis.3ꝰ oñdit̃ copioſus in
rebꝰ bellicis.cũ ꝺicitur.
Fuit ãt exercitꝰ bellato
rum eius ꝛc̃.ꝛ pꝫ littera
vſqꝫ ibi.
n Quas i tur.col.ꝛ i an.
muroꝛuꝫ. ibi.n.efficatio
res ſũt ꝺefẽſiones. eo ꝙ
ex ãgulis pñt ꝺefẽdi ꝺue
ꝑtes muri hinc ꝛ inde.
o Sꝫ cũ ro.cẽt. h̷ ꝯñr ꝺe
ſcribit̃ oçie ꝺeteſtabilis
elatio.qꝛ cũ ꝺeberet ex ꝑ
teritis ꝺei bñficÿs hũili
ari.i tãtã ſuꝑbiã eleuatꝰ
ẽ.ꝙ ñ ſuffec̃ ſibi honoꝛ re
giꝰ.ſꝫ ẽt voluit ſibi vſur
pare ſacerdotl offm̃ ſuꝑ
altare thymiamatl offeꝛ
rẽdo icẽſũ. ꝛ pꝫ lr̃a vſqꝫ
ibi. p Nõ ẽ tui of.oçia.
qꝛ ꝺiſtincta ſũt regis ꝛ ſa
cerdotl officia. q Non
rc.tibi i glo.a ꝺño.i.illud
qð reputas tibi honoꝛifi
cũ erit magis i vituꝑiuꝫ
ex ꝺei pũitiõe.iõ ſeqtur.
r Statimqꝫ oꝛta eſt le
pꝛa in fronte eius. Quis
eni ꝑcuſſus fuerit lepꝛa
in toto coꝛpoꝛe. tamen
fit magis mentio ꝺe frõ
te: quia ibi apparuit cla
rius vt a ſacerdotibꝰ ex
pelleretur celeriꝰ.ad oñ
dendum etiam ꝺeteſtati
onem ſui peccati factus
fuit terremotus terribi
lis in hieruſalem. vt ha
betur çacharie vlti.

a ❡Reliq̄ āt ſer. ozie p͡oꝝ
⁊ nouiſ. ſcri. iſaias. nō i li.
iſaie quē hēm⁹ ſ; i alio q
ñ fuit p eſdrā repat⁹ ſic ⁊
de pluribus alijs libris fre
q̄nter dcm̄ ē. b Et ſe.
cū in agro rega. ſepul. nō
tñ i ſepulchris regū: p̄p i/
fectionem lepre.

Capi. XXVII.

d V Igintiq̄nq; āno
rū. Hic ꝯñr agit
de tpe ioathā c⁹ dſcribit
duo⁹ igreſſus. ſtrenu⁹ ꝑ
ceſſus. victorioſus ꝯgreſ
ſus ⁊ qet⁹ egreſſus. 2ᵘˢ ps
icipit ibi. Ipe edificauit.
3ᵘˢ ibi. Ipe pugnauit. 4ᵘˢ.
ibi. Reliq̄ āt. ⁊ p; ſnia ex
dcis. 4. Regū. 15. B.

Ca. XXVIII.

V Igiti ānoꝝ erat
achaꝫ. Hic ꝯñr
agit d tpe ipi⁹ achaꝫ. ⁊ ꝑ
dſcribit ipi⁹ ꝑuaricatio.
2ᵒ flagellatio ibi. Tradi
ditq; eū. ⁊ 3ᵒ obſtinatio.
ibi. Inſup ⁊ tpe āguſtie.
ſnia pmc ptis p; ex dcis.
4. Reg. 16. c. A.
e Tradiditq;. h ꝯñr po
nit ipi⁹ flagellatio. Circa
qd ſciēdū ꝙ phacee fili⁹
romelie rex iſrl' et raſin
rex ſyrie ſiſ ꝯfederati in
uaſerūt regnū achaꝫ. pp
qd achaꝫ ⁊ ei⁹ ppl's fuerūt
multū territi. vt hr̄ Iſa.
7. ſ; cū iſaias ipm achaꝫ
conſolaret. d. Noli time
re ⁊c. ⁊ ad ꝯfirmatiōē h⁹
ſignū diuinū obtuliſſ;. d.
Pete tibi ſignum a dño
deo tuo i pfūdū iferni ſi
ue i excelſū ſupra achaꝫ
nō credidit ⁊ ſignū obla
tū recuſauit ⁊ de dño dif
fidēs ad hūanū auxiliū
refugit mittens munera
mlta ⁊ magna theglapha
laſar regi aſſyrioꝝ rogāſ.
vt regnū ſyrie inaderet.
ac p h raſin rex ſyrie re
cederet d regno achaꝫ et
iret ad defēdēdū regnū
ſuū. qd ⁊ fcm̄ fuit. ſ; rex
ſyrie recedens de regno
achaꝫ magnā pdā ſecū
portauit. ⁊ tūc achaꝫ cre
dens ꝑualere ꝯ regē iſrl'
ſolū. egreſſus fuit ad pu
gnā ꝯ eū. ⁊ tūc fuit debel
lat⁹ ⁊ pplus ei⁹ ꝑ magna
pte occiſus. Primo igit
ponit flagellatio achaꝫ
p regē ſyrie. cū dr̄. Tradi
ditq; eū dñs. ⁊ p; lra ex
dcis. 2ᵒ p regē iſrl' cū dr̄.
f Manib⁹q; re. iſrl' tra.
ē. ⁊ p; lra vſq; ibi.
g Ea tē. erat ibi ꝑpheta
dñi no. obed. iſte nō erat
māſiuus i ſamaria ſ; ve
nerat illuc d iuda miſſus
a dño ad arguēdū filioꝝ
iſrl' crudelitatem. cetera
patēt vſq; ibi. h Tpe

Pro eo ioathā fili⁹ ei⁹ rexit domū
regē ⁊ iudicauit pplm terre. Reli
qua āt ſmonū ozie prioꝝ ⁊ nouiſ
ſimoꝝ ſcripſit iſaias fili⁹ amos ꝑ
pheta. Dormiuitq; ozias cū prī
bus ſuis: ⁊ ſepelierūt eū i agro re
galiū ſepulchroꝝ: eo ꝙ eēt lepro
ſus: regnuitq; ioathā fili⁹ ei⁹ ꝑ eo.

V Igitiq̄nq; ānoꝝ XXVII.
erat ioathā cū regnare cepiſ
ſet: ⁊ ſedeci annis regnuit i
hierlm. Nomen mr̄is ei⁹ hieruſa
filia ſadoch. Fecitq; qd rectum
erat corā dño iuxta oia q̄ fecerat
ozias pr̄ ſu⁹: excepto ꝙ nō eſt in
greſſus tēplū dñi: ⁊ adhuc ppl's
delinq̄bat. Ipſe edificauit portā
dom⁹ dñi excelſā ⁊ i muro ophel
mlta ꝯſtruxit. Urbes quoq; edi
ficauit in montib⁹ iuda: ⁊ i ſaltib⁹
caſtella ⁊ turres. Ipſe pugnauit
ꝯtra regē filioꝝ āmon ⁊ vicit eū
Dederūtq; filij āmon in tpe illo
cētū talēta argēti: ⁊ decem milia
choros tritici. ac totidē choros
ordei. Hec ei pbuerūt filij āmon
in anno ſcdo ⁊ tertio. Corrobora
tuſq; eſt ioathā: eo ꝙ direxiſſ; vi
as ſuas corā dño deo ſuo. Reli
qua aūt ſmonū ioathā ⁊ oēs pu
gne ei⁹ ⁊ opa: ſcripta ſūt i libro re
gū iſrl' ⁊ iuda. Uigitiq̄nq; ānorū
erat cū regnare cepiſſ;: ⁊. xvj. an
nis regnuit i hierlm. Dormiuitq;
ioathā cū prib⁹ ſuis: ⁊ ſepelierūt
eū i ciuitate dauid: ⁊ regnuit achaꝫ
fili⁹ ei⁹ pro eo. XXVIII.

V Igiti ānnoꝝ erat achaꝫ
cū regnare cepiſſet: ⁊. xvj.
ānis regnauit in hierl;. Nō fecit
rectū in ꝯſpectu dñi: ſicut dauid
pr̄ ei⁹: ſ; ābulauit in vijs regū iſrl'
iſup ⁊ ſtatuas fudit baali. Ipſe ē
q adoleuit icēſū in valle hennō ⁊
luſtrauit filios ſuos in igne iuxta
ritū gētiū qs iterfec dñs in aduen
tu filiorū iſrl'. Sacrificabat quo
q; ⁊ thymiama ſuccēdebat in ex
celſis: ⁊ in collib⁹: ⁊ ſub oī ligno
frōdoſo. Tradiditq; eū dñs de⁹
ei⁹ in manu regē ſyrie: q pcuſſit eū
magnāq; predā cepit de eius im
perio ⁊ adduxit i damaſcū. Ma
nib⁹q̄ q; regē iſrl' tradit⁹ eſt: ⁊ p
cuſſit plaga grādi. occiditq; pha
cee fili⁹ romelie de iuda cētū vigi
ti milia in die vno: oēs viros bel
latores: eo ꝙ reliqſſent dñs deū
patrū ſuoꝝ. Eodē tpe occidit ze
chri vir potēs ex ephraim maaſi
aq; filiū regē ⁊ ezricā ducē domus
ei⁹: helchanā quoq; ſcdm a rege.
Ceperūtq; filij iſrl' de fratrib⁹ ſu
is ducēta milia mulieꝝ puerorū
⁊ puellaꝝ ⁊ i finitā predā ptulerūt
q; eā in ſamariā. Eā tempeſtate
erat ibi ꝑpheta dñi noie obed: q
egreſſus obuiā exercitui venieti
in ſamariā dixit eis. Ecce iratus
dñs de⁹ patꝝ vroꝝ ꝯtra iudā tra
didit eos in manib⁹ vr̄is ⁊ occidi
ſtis eos atrociter: ita vt ad celū
ptingeret vr̄a crudelitas. Inſup
filios iuda ⁊ hierl' vultis vobis ſu
bijcere in ſeruos ⁊ āncillas: qd ne
quaq; facto op⁹ ē. Peccaſtis. n.
ſup hoc dño deo vr̄o. Sz audite
cōſiliū meū: ⁊ reducite captiuos
quos adduxiſtis de fribus vr̄is:
q; magn⁹ furor dñi iminet vobis
Steterūt itaq; viri de principib⁹
filioꝝ ephrai: azarias fili⁹ ioban
nā: barachias fili⁹ moſollamoth
ezechias fili⁹ ſellū: ⁊ amaſias fili
us hadali: ꝯtra eos q veniebāt d
plio: ⁊ dixerūt eis. Nō itroduce
tis huc captiuos: ne peccemus
dño. Quare vultis adijcere ſuper
pctā vr̄a: ⁊ vetera cumulare deli
cta. Grāde qppe peccatū eſt: ⁊
ira furor dñi iminet ſup iſrl'. Di
miſerūtq; viri iſrl' bellatores pdā
⁊ vniūſa q̄ ceperāt corā principi
bus ⁊ oi multitudie ſteterūtq; vi
ri quos ſup memorauim⁹: ⁊ app
hendētes captiuos: oēſq; q nudi
erāt veſtierūt de ſpolijs. Cūq; ve
ſtiſſēs eos ⁊ calciaſſēt ⁊ refeciſſēt
cibo ac potu: vnxiſſētq; ꝑpter la
borē: ⁊ adhibuiſſēt eis curā: qcū
q; ambulare nō potuerūt ⁊ erāt
ibecillo corpe ipoſuerunt eos iu
mēt: ⁊ adduxerūt hierico ciuita
tē palmaꝝ ad fr̄es eoꝝ. ipſiq; re
uerſi ſūt in ſamariā. Tpe illo mi
ſit rex achaꝫ ad regē aſſyrioꝝ po
ſtulās auxiliū. Ueneītq; idumei
⁊ pcuſſerūt mltos ex iuda ⁊ cepe
rūt pdā magnā. Philiſtiī quoq;
diffuſi ſr̄ p vrbes cāpeſtres ⁊ ad
meridiē iuda: cepītq; bethſāeſ ⁊
abylon ⁊ gadiroth: ſocho quoq;
⁊ thānā ⁊ gamzo cū viculis ſuis
⁊ hitauerūt i eis. Humiliauāt. n.
dñs iudā pp achaꝫ regē iuda: eo
ꝙ nudāſſ; eū auxilio ⁊ ꝯtēptui ha
buiſſ; dñm: ādduxitq; ꝯ eū the
glatphalaſar regē aſſyrioꝝ qui ⁊
afflixit eū ⁊ nullo reſiſtente vaſta
uit. Igitur achaꝫ ſpoliata domo
domini ⁊ domo regum ac princi
pū: dedit regi aſſyriorū munera:

illo mi. rex achaꝫ
ad re. aſſy. h fuit añ
iſtd bellū ꝯ rgē iſrl'
vt dcm̄ ē. 3ᵒ ponit
flagellatio achaꝫ p
idumeos. cū dr̄. Ue
nerūtq; idumei ⁊c.
4ᵒ p philiſteos cū
dr̄. i Philiſtijm
q; dif. ſūt ⁊c. iſti. n.
vidētes regnū iuda
debilitatū mō pdcō.
inaſerūt ipſ; i confi
nys ſuis accipiētes
pdas ⁊ ciuitates p.
ut poterāt. k Eo
ꝙ nu. eū; auxi. ſ. di
uino. pp. n. malici
as ipi⁹ achaꝫ regis
inde deus ſuo iuſto
iudicio ſubtraxe
rat ſuā ꝑtectionē
ab eo ⁊ pplo ſuo. 5ᵒ
ponitur flagellatio
achaꝫ p regē aſſyri
orū. cū dr̄.
l Adduxit. ꝯ eū
theglatphalaſar ⁊c.
l;. n. theglatphala
ſar ad pces achaꝫ. ꝑ
venerit ꝯ regē ſyrie
vt dcm̄ eſt. ⁊ ipm in
terfec: vt hr̄. 4. Re
gū. 16. ca. tñ poſtea
iſte theglatphala
ſar videns debilita
te; ipi⁹ achaꝫ ⁊ ppli
ei⁹ intrauit eius re
gnū ⁊ tributo grauī
ſubiugauit. ⁊ hoc ē
qd ſubdit poſtea.
m Dedit re. aſſyri.
mu. ⁊ tñ ei ni. ꝑ fu
it. q; l; miſiſſet ma
gna munera ⁊ mul
ta regi aſſyriorū. vt
pdictū ē. ñ tñ pp h
dimiſit quin poſtea
vāſtaret regnū ei⁹
redigens ſub graui
tributo. Iſta vo lra
ab illo loco. Addu
xitq; ꝯ eū theglat
phalaſar ⁊c. alr ex
ponit ab hebreis. q
dicūt ꝙ hec ē vā lit
tera. Et venit ad
eū theglatphalaſar
rex aſſyrioꝝ. q; ad
pces ei⁹ veīt ꝯ regē
ſyrie. vt dcz ē. Qui
afflixit eū. ⁊ ñ forti
ficauit. q; l; p aduē
tū theglatphalaſar
rex ſyrie aduerſari
us achaꝫ fuerat oc
ciſus. tñ achaꝫ pp
mūera magna q̄ mi
ſerat regi aſſyriorū
fuit depauptat⁹ et
afflict⁹. Et tñ nihil
ei. profuit. q; ciuita
tes d regno inde ca
pte ad idūeis ⁊ phi
liſtes vt pdm̄ ē ñ fu
erūt ſibi p rege; aſ
ſyriorū reſtitute.

a Insuper ⁊ tpe ãgustie sue. h̄ ꝯñr describit̃ ipi⁹ achaç obstina
tio. qꝛ p̃dictis flagellatiõib⁹ nõ fuit emẽdat⁹ sȝ magis peiorat⁹.
sic̃ ⁊ pharao rex egypti. vt hr̃ in li°. Exo. ⁊ h̄ ẽ qđ dr̃. Insuꝑ ⁊ tpe
angustie sue. i. flagellationis p̃dicte. b Auxit cõtẽptũ i dñz
exercẽdo nouũ idolatrie modũ cuȝ dr̃. c Immolauit dys
damasci. ⁊ h̄ fuit qñ iuit obuiã theglatphalasar ĩ damascuȝ ad
faciẽdũ sibi reuerẽtiã. eo ꝙ occiderat rasin aduersarium suum
vt hr̃. 4. Regũ. 16. d Et dixit dyȝ regũ syrie auxiliantur eis.
quia sic corde credi
dit ⁊ oꝑe exteriori
monstrauit. sic̃ eni
corde credit̃ ad iu-
sticiam. ore aũt fit
cõfessio ad salutem
vt habet̃ Romão
rũ. 10. ita ẽt infideli
tas existens in cor-
de qñ exteri⁹ decla
rat̃ in oꝑe facit ad
dãnationis augmẽ
tationem.
e Clausit ian. tem
pli dei. qꝛ nõ suffec̃
sibi inducere idola
triam. sed ẽt abstu-
lit latriam.
f Et fecit sibi alta
ria. idolorum ĩ vni
uersis angulis hie-
rusalẽ. vt statiȝ ha-
berẽtur in ꝓmptu
a quocunqȝ. cetera
patent vsqȝ ibi.
g Et sepe. cũ i ciui.
hie. non eni fuit se
pult⁹ in ciuitate da
uid in qua erant se
pulchra regalia. sic̃
fuerat amasias. nõ
eni fuit sepult⁹ cuȝ
regibus. vt dictum
fuit. 4. Regum. 18.
nec in agro regaliũ
sepulchroruȝ. sicut
fuit oçias leprosus.
vt hr̃. s. 27. sȝ magl
fuit elongatus a se
pulchris regũ tanꝗ̃
oib⁹ odiosus. ⁊ iõ ex
ecrabilis ⁊ facioro-
sus. Cap. XXIX.
h Fuit eçechi
as. Hic cõ-
sequẽt̃ agi
tur de tempore eçe
chie sub quo p° fcã ẽ
expiatio legalis sa
crificij. 2°. celebra-
tio paschalis bene-
ficij. cap. 30. 3°. repa
ratio sacerdotalis
misterij. ca. 31. q̃rto
restauratio regalis
imperij. cap. 32. Cir
ca p̃mum eçechias
cupiẽs renouare fe
dus cũ deo. p° p̃cepit leuitas ⁊ sacerdotes sc̃ificari. 2°. ꝑ sc̃ificatos
tẽplum mũdari ibi. Cõgregauerũtqȝ. 3°. ꝑ mũdatos ꝓ peccato
ppl̃i sacrificari. ibi. Consurgensqȝ. 4°. sacrificando deũ laudari
ibi. Cõstituitqȝ. q̃nto expiatiõe facta holocausta offerri. ibi Eçe
chias ãt. Circa p̃mũ p̃mittitur genealogia eçechie ex ꝑte mr̃is
qꝛ satis erat nota ex ꝑte pr̃is. cũ dr̃. i Nomẽ matris ei⁹ abia
filia çacharie. dicũt aliq ꝙ iste çacharias fuit ille quẽ precepit
occidi ioas rex iuda. vt dcm̃ ẽ. s. 34. Alij ãt dicunt ꝙ fuit filius
illius. çacharie: ⁊ ꝙ tpe mortis pr̃is sui adhuc erat in vtero ma
tris. ⁊ iõ nat⁹ ex vtero sortit⁹ ẽ nomẽ pr̃is. sed ista nõ sũt multũ
verisimilia qꝛ achaç. s. pater ipsi⁹ eçechie fuit idolatra pess. m⁹

⁊ tñ nihil ei ꝓfuit. Insuꝑ ⁊ tpe an
gustie sue auxit ꝯtẽptũ i dñz. Ipe
per se rex achaz imolauit dijs da
masci victimas ꝑcussorib⁹ suis ⁊
dixit: dij regũ syrie auxiliant̃ eis:
quos ego placabo hostijs: ⁊ ade
rũt mihi: cũ ecõtrario ipsi fuerint
ruine ei ⁊ vniũso isrl̃. direptꝭ itaqȝ
achaz oib⁹ vasis dom⁹ dei atqȝ cõ
fractꝭ clausit ianuas tẽpli dei: ⁊ fẽ
cit sibi altaria in vniũsis angulis
hierl̃m. In oib⁹ quoqȝ vrbib⁹ iu-
da extrusit aras ad cremãdũ thus
atqȝ ad iracũdiã ꝓuocauit dñz de
um patrũ suoꝝ. Reliq̃ ãt s̃monũ
ei⁹ ⁊ oiuȝ opeꝝ suoꝝ prioꝝ ⁊ no-
uissimoꝝ scripta sũt in libro regũ
iuda ⁊ isrl̃. Dormiuitqȝ achaz cũ
pr̃ib⁹ suis: ⁊ sepelierũt eũ i ciuita-
te hierl̃z. Neqȝ eni receperũt eũ ĩ
sepulchra regũ isrl̃. Regnauitqȝ
ezechias fili⁹ ei⁹ ꝓ eo. XXIX.
Igitur ezechias regñre cepit
cũ. xxv. eẽt annoꝝ ⁊. xxix.
annis regñauit i hierl̃z. No
mẽ mr̃is ei⁹ abia filia zacharie. fe-
citqȝ qđ erat placitũ i ꝯspectu dñi
iuxta oia q̃ fecerat dauid pr̃ eius.
In ipõ anno ⁊ mẽse primo regni
sui apꝑuit valuas dom⁹ dñi: ⁊ in
staurauit eas adduxitqȝ sacerdo-
tes atqȝ leuitas: ⁊ ꝯgregauit eos
in plateã oriẽtalẽ: dixitqȝ ad eos:
Audite me leuite ⁊ sc̃ificamini mũ
date domũ dñi dei patrũ nr̃oꝝ: ⁊
auferte oẽȝ imũdiciã d̃ sãctuario
Peccauerũt pr̃es nr̃i ⁊ fecerunt
malũ in ꝯspectu dñi dei nr̃i dereli
q̃ntes eũ: auerterũt facies suas a ta
bernaculo dñi dei nr̃i: ⁊ p̃buerũt
dorsũ: clauserũt ostia q̃ erãt i por
ticu: ⁊ extinxerũt lucernas: icẽsũ-
qȝ nõ adoleuerũt: ⁊ holocausta
nõ obtulerũt i sãctuario deo isrl̃.
Concitatus est itaqȝ furor dñi su-
per iudã ⁊ hierl̃z: tradiditqȝ eos i
cõmotionẽ ⁊ in interitũ ⁊ in sibillũ
sicut ipi cernitꝭ oclĩs vr̃is. En cor
ruerũt pr̃es nr̃i gladijs: filij nr̃i ⁊
filie nr̃e ⁊ cõiuges captiue ducte
sũt ꝓpter h̄ scelus. Nũc ḡ placet
mihi vt ineam⁹ fed⁹ cũ dño deo isrl̃:
⁊ auertet a nobis furorẽ ire sue. Fi
lij mei nolite negligere. Uos ele-
git dñs vt stetꝭ corã eo: ⁊ ministretꝭ
illi: colatisqȝ eũ: ⁊ cremetꝭ ei incẽ
sũ. Surrexerũt ḡ leuite: mahath fi
li⁹ amasie: ⁊ iohel fili⁹ azarie de fi
lijs caath. Porro d̃ filijs merari
cis fili⁹ abdai: ⁊ azarias fili⁹ iohale
hel. De filijs aũt gersõ: ioha fili⁹
iemma: ⁊ edẽ fili⁹ ioaha. At vo d̃
filijs elisaphã: sãri ⁊ iahihel. De fi
lijs quoqȝ asaph zacharias ⁊ ma
thanias necnõ de filijs hemã: ia-
hihel ⁊ semei. sȝ ⁊ de filijs idithũ
semeias ⁊ ozihel. Cõgregauerũt
qȝ fr̃es suos: ẽt sc̃ificati sũt: ⁊ in-
gressi sũt iuxta mãdatũ regl ⁊ iꝑiũ
dñi: vt expiarẽt domum dei. Sa
cerdotes quoqȝ igressi tẽplũ dñi
vt sc̃ificarẽt illđ extulerũt oẽȝ im
mũdiciã quã itro reppererãt i ve
stibulo dom⁹ dñi: quã tulerũt le-
uite ⁊ asportauerũt ad torrẽtẽ ce
dron foras. Ceperũt autẽ prima
die mensis primi mũdare: ⁊ in
die octaua eiusdẽ mẽsis igressi sũt
porticuȝ dom⁹ tẽpli dñi: expiaue
rũtqȝ tẽplũ dieb⁹ octo: ẽt i die se-
xtadecima mẽsis eiusdẽ: qđ cepe
rãt ipleuerũt. Ingressi quoqȝ sũt
ad ezechiã regẽ ⁊ dixerũt ei. Scifi
cauim⁹ oẽȝ domũ dñi ⁊ altare ho
locausti: vasaqȝ ei⁹ necnõ ⁊ mẽsã
ꝓpõis cũ oib⁹ vas̃ suis cũctaqȝ tẽ
pli supellectilẽ quã polluerat rex
achaz i regñ suo p⁹ꝗ̃ꝑcat⁹ ẽ ⁊ ecce

a p̃ncipio regni sui: ⁊ destruxit ꝗ̃tũ potuit cultũ dei. ⁊ iõ nõ ẽ visile ꝙ
vxorẽ accepit de genere sacerdotali ⁊ maxĩe de genere çacharie qui
vsqȝ ad mortẽ çelauit ꝓ cultu dei. illud ãt qđ p̃dictũ ẽ acceptũ fuit d̃
libro hebraicarũ q̃stionũ. q nõ ẽ autẽtic⁹. nisi suꝑ Geñ. vt supra dc̃ȝ ẽ.
k In ipso ãno. dicũt hebrei ꝙ h̄ fuit ĩ p° ãno regni sui. ⁊ ꝯñter oportet
dicere ꝙ fuit in p̃ma die coronationis sue. vt videbit̃ postea.
l Et mẽse p° re. sui ape. val. do. dñi. vt templũ possȝ purificari ⁊ offici
um diuinum celebrari. ad ꝑcludendum tñ ista achaç pr̃ ei⁹ clauserat ia
nuas tẽpli. vt dcm̃ ẽ cap.
pre. m Adduxit sa.
atqȝ leuitas. s̃m p̃dcã oȝ
dicere ꝙ ista adductio
fuit eorũ vocatio ad diẽ
sue coronationis in qua
ẽt die inuitauit eos ad re
nouandum cultũ diuinũ.
n Et congregauit eos i
pla. oriẽtalẽ. i. in atrium
sacerdotuȝ vbi erat alta
re holocaustorũ qđ erat ĩ
ꝑte oriẽtali atrij ipi⁹ tẽ-
pli. o Et sancti. per
aquã lustrationis ⁊ ẽt ꝑ
continentiã ab vxorib⁹.
⁊ alia ad hoc requisita.
p Mũdate domũ dñi.
qꝛ achaç eã federauerat
multl ad idolatriã ꝑtinẽ
tib⁹. q Auerterũt fa
cies suas a tabernaculo
dñi. retrocedendo totalr̃
a diuino cultu. Aliqui aũt
exponunt alr̃. s. ꝙ adora
bãt versa facie ad ortum
solis opposito mõ ꝗ̃ fie-
bat adoratio in tẽplo vbi
fiebat v̾sus occidentem.
sed p̃ma expositio magl
consonat lr̃e p̃ce. ⁊ se. ce
tera patent vsqȝ ibi.
r Uos elegit dñs. tribũ
eni leui elegit de⁹ ad s̃ui
endũ sibi vt hr̃ Nu. 3. ce-
tera patẽt i lr̃a. s Cõ
gregauerũtqȝ. h̄ ꝯñr de
scribit̃ mundatio tẽpli ꝑ
sacerdotes ⁊ leuitas san
ctificatos. cum dr̃.
t Et san. sũt. s. mõ p̃dcõ.
v Et igres. sũt iux̃ man.
regis. s. ad purgãdũ tem
plũ dñi. ⁊ modus purga
tiõis ondit̃ur. cum dr̃.
x Sacerdotes quoqȝ ĩ
gressi tẽ. dñi. leuite. n. nõ
poterãt illuc igredi. ⁊ iõ
oportuit ꝙ sacerdotes ĩ
mũdicias ĩtus exñtes de
portarẽt ex̃ ad locuȝ vbi
leuite poterãt accedere.
iõ subdit̃. y In ve.
dom⁹ dñi. i. i atrio vbi le
uite poterãt ingredi. po
stea subdit̃ tp̃s in quo fe
cerũt istam purgationẽ.
cum dicitur.
z Ceperũt ãt p̃ma die mensis primi mundare. in illis eni dieb⁹ mun
dauerunt atriũ sacerdotuȝ. vbi erat altare holocaustoꝝ ⁊ mare eneũ
ad sacrificiũ ꝑtinẽtia. a In die octaua eiusdẽ mẽsis ⁊c̃. expiaue
rũtqȝ tẽplũ dieb⁹ octo. ⁊ hãc expiatõeȝ fecerũt sacerdotes mõ p̃dcõ.
b Et i die sextadecima mẽsis eiusdẽ ⁊c̃. ex hoc pȝ quod dcm̃ ẽ supra
videlicet ꝙ si anno p̃mo ⁊ p̃mo mẽse regni sui fecerit fieri ista. oȝ ꝙ
sacerdotes inchoauerint ĩ die crastina coronatõis regl. qꝛ sextadecĩa
die mẽsis ꝯpleuerũt mũdationẽ ⁊ illã fecerũt i q̃ndecĩ dieb⁹ ⁊ sic eçe
chias i die coronatõis sue apꝑuit portas tẽpli dñi. ⁊ ibidẽ ꝯgregans sa
cerdotes ⁊ leuitas iniũxit eis dictam purgationem ⁊ in crastino ice
perunt. ⁊ in hoc apparet magna laus eçechie q statim a p̃ma die sue

coꝛonationis pꝛecepit renouationē diui cult⁹ q p pſem ſuū fuerat de
ſtruct⁹.appet ēt ex dictis magna malicia achaç.q tm̄ atriū ⁊ tēplum
polluerat q̄ ſacerdotes ⁊ leuite poſuerūt qndecim dies i ei⁹ emūda/
tione.Dicit.n.hic glo.hebꝛaica q̄ imagines idolatrie multas affixe/
rat i parietib⁹ tēpli cū clauis foꝛtib⁹ ⁊ magnis.⁊ iō cū difficultate po
terāt euelli.multa ēt de ptinētib⁹ ad diuinū cultū deſtruxerat.q̄ repa
rari opoꝛtuit añq̄ poſſet ibi diuin⁹ cult⁹ exerceri.⁊ iō opoꝛtuit tm̄ de
tpe apponi.cetera patent in lr̄a. a Cōſurgēſq;.Poſt tēpli expiati
onez.h̄ ɔñr deſcribit ex
piatio ppl'i p hoſtiarū im
molationē p pctō.iō ſub
dit.Obtulerūtq; ſil' tau
ros ſeptē ⁊ arietes ſeptē
⁊ agnos ſeptez ⁊ hircos
ſeptē p pctō.Cōſeqnter
oñdit p q̄ꝝ pctō.cū dr̄.
b Pro regno.i.p rege ⁊
pncipib⁹. c Pro ſan
ctuario.i.p ſacerdotib⁹ ⁊
leuitis ibidē miſtrātib⁹.
d Pro iu.i.p cōi ppl'o.
Circa āt iſta ſciēdū q̄ lʒ
Leuitl.4.pro pctō pnci
pis nō ponat niſi vn⁹ hir
cus offerendus ⁊ p pctō
ſacerdotl vn⁹ vitul⁹ ⁊ ſi
militer p pctō multitu/
dinis.tñ Nu.15.dr̄ q̄ cū
hirco offerēdo p pctō.of
ferebat ēt vitul⁹ cū h̄ in
holocauſtū.⁊ iō illud qđ
ponit Leuit.4.nō exclu
dit qn i ſacrificio p pctō
plura offerri pñt ⁊ dbent
aliqñ:maxime qñ fuerat
magna pctōꝝ multipli/
catio.ſic fuerat.in pppoſi
to.vt patʒ in pdictis.⁊ iō
cū ſeptē hircis oblatis p
peccatis regis ⁊ pncipuʒ
⁊ ſacerdotū ⁊ leuitaruʒ ⁊
cōis ppl'i fuerunt oblati
tauri arietes ⁊ agni i eo/
dē nūero ⁊ i holocauſtū.
e Applicuerūtq; hircoſ
p pctō coꝛā rege ⁊c̄.ex q̄
pʒ q̄ illa oblatio p pctō
erat p pctis oīum ſil'.
f Impoſuerūtq; ma.ſu.
ſup eos.nō ſingule pſone
ſʒ alique gerentes in hoc
vicem oīum.
g Conſtituit quoq;.hic
ɔñr deſcribit i dcā obla
tiōe diua laudatio.cū dr̄.
Cōſtituit quoq; leuitas i
domo dñi cum cymba/
lis ⁊c̄.nō eni i tali oblati
one iuenit pceptū i lege
q̄ fieret talis iubilatio.
ſʒ dauid h̄ oꝛdinauit ⁊ p
phete a deo iſpirati.ex q̄

expoſita ſūt oīa coꝛaʒ altari dñi.
Cōſurgēſq; dilucl'o ezechias rex
adunauit oēs pꝛincipes ciuitatꝭ:
⁊ aſcēdit in domū dñi: obtulerūt
q; ſimul tauros ſeptē ⁊ arietes ſe
ptē:agños ſeptē: ⁊ hircos ſeptez.p
pctō:pꝛō regno:pꝛō ſāctuario:p
iudā.Dixitq; ſacerdotibus filijs
aarō vt offrrēt ſup altare dñi.ma
ctauerūt igit tauros ⁊ ſuſceperūt
ſāguinē ſacerdotes: ⁊ fuderūt illū
ſup altare.Mactauerūt etiā arie
tes: ⁊ illoꝝ ſanguinē ſup altare fu
derūt.Immolauerūt agños ⁊ fude
rūt ſup altare ſāguinē.Applicue
rūt hircos p pctō coꝛā rege ⁊ vni/
uerſa multitudine.Impoſuerūt
q; man⁹ ſuas ſup eos ⁊ imolaue/
rūt illos ſacerdotes: ⁊ aſpſerunt
ſāguinē eoꝝ coꝛā altari p piaculo
vniūſo iſraelis.Pro oī qppe iſrl'
pcepat rex vt holocauſtū fieret p
pctō.Cōſtituit quoq; leuitas i do
mo dñi cū cymbal' ⁊ pſalterijs ⁊
citharꝭ ſm diſpoſitionē dauid re/
gis ⁊ gad vidētꝭ ⁊ nathā pphetaʒ.
Siqdē dñi pceptū fuit p manū p
phetaꝝ ei⁹.Steterūtq; leuite te/
nētes oꝛgana dauid ⁊ ſacerdotes
tubas: ⁊ iuſſit ezechias vt offer/
rent holocauſta ſup altare.Cūq;
offerrēt holocauſta cepūt laudeſ
canere dño ⁊ clāgere tubis:atq;
i diūſis oꝛganis q̄ dauid rex ppa/
rauat ɔcrepare.Oī āt turba ado
rāte cātoꝛes ⁊ hi q tenebāt tubas
erāt in officio ſuo donec cōpleret
holocauſtū.Cūq; finita eēt obla
tio icuruat⁹ eſt rex ⁊ oēs q erāt cū
eo: ⁊ adoꝛauerūt.pꝛecepitq; ēze/
chias ⁊ principes leuitꝭ vt lauda/

pʒ q̄ veris dei pphetis ita credendū ē ſic̄ ⁊ legi.cetera patēt vſq; ibi.
h Precepitq; ⁊c̄.ſmonib⁹ dauid ⁊ aſaph vidētis.i.cāticis ⁊ laudib⁹
ab eis cōpoſitis. i Ezechias āt.h̄ ɔñr deſcribit oblatio hoſtiarū
ex deuotiōe.cū ſubdit. k Accedite ⁊ of.victi.⁊ lau.in do.dñi.⁊ pʒ
lr̄a vſq; ibi. l Scificauerūtq; dño bo.ſex.⁊ oues tria milia.ñ fu
erūt iſti tūc imolati ſʒ reſuati ad imolādū tpe cōpetēti.⁊ iō tūc dicūt
ſāctificati.q2 nō poterāt de cetero ad vſus alios applicari.
m Sacerdotes vō pauci erāt.q poſſēt tūc officiū exercere q2 plures
eoꝝ nō erāt ſufficiēter ſāctificati.vt poſtea ſubdit. n Uñ ⁊ le.fra
tres eoꝝ adiu.eos.lʒ.n.detractio pelliū ptineret ad ſacerdotū offi
ciū.tñ leuite poterāt i h̄ adiuuare ſacerdotes i neceāte.multa.n.licēt
rōe neceſſitatis q̄ alias nō licerēt.iō ſubdit. o Donec iple.op⁹ et
ſcificarētur āñtiſtites.i.ſacerdotes quoꝝ plures nō erāt ſufficiēter ſā
ctificati.c⁹ vna cā ſubdit cū dr̄. p Leuite quippe fa.ritu ſan.q̄
ſacerdotes.⁊ iō i minoꝛi tpe fuerūt purificati ⁊ ſic potuerūt iuuare ſa

cerdotes purificatos loco illoꝝ q nōdū erāt ſufficiēter purifica
ti.alia cā fuit vt dicit glo.hebꝛaica q2 ſacerdotes p ipʒ achaç fu
erāt elōgati de hierl'm.⁊ iō nō venerūt ita cito plures eoꝝ q2 ñ
credebāt q̄ cult⁹ diuus deberet ita cito repari p⁹ moꝛtē achaç
⁊ iō fuerūt ita cito purificati. q Letatuſq; ē ezechias ⁊c̄.et
vna cā h⁹ leticie ſubdit cū dr̄. r De repēte qp.h̄ fieri pla.
rex.n.⁊ ppl's nō ſolū gaudebant de ipletiōe miſterij.ſʒ ēt de mō
iplēdi.ſ.i tpe tā breui ex quo videbatur magis opus diuinū q̄
humanū.⁊ ſic erat
ſʒ vitatem.

rēt dñm ſmonib⁹ dauid aſaph vi
dentꝭ q laudauerūt deū magna le
ticia ⁊ icuruato genu adoꝛauerūt
Ezechias āt ēt h̄ addidit.Imple
ſtis man⁹ vr̄as dño:accedite ⁊ of
ferte victimas ⁊ laudes in domo
dñi.Obtulit ḡ vniūſa multitudo
hoſtias ⁊ laudes ⁊ holocauſta:
mēte deuota.Porro numer⁹ ho
locauſtoꝝ q̄ obtulit multitudo h̄
fuit.Tauroſ.lx.arietes cētū:agños
ducētos:ſcificaueruntq; dño bo
ues ſexcētos: ⁊ oues tria milia.
Sacerdotes vō pauci erant:nec
poterāt ſufficere vt pelles holo/
cauſtoꝝ detraherēt.Uñ ⁊ leuite
fr̄es eoꝝ adiuuerūt eos: donec i/
pleret op⁹: ⁊ ſcificarēt antiſtites
Leuite qppe faciliori ritu ſcificā
tur q̄ ſacerdoteſ.Fuerūt ḡ holo
cauſta plīma:adipes pacificoꝝ:
⁊ libamia holocauſtoꝝ: ⁊ ɔplet⁹
eſt cult⁹ dom⁹ dñi.Letatuſq; ēſt
ezechias ⁊ oīs ppl's:eo q̄ miſte/
riū dñi eēt cōpletū.De repēte qp
pe hoc fieri placuerat.

Capitulū. XXX.

Miſit quoq; ezechias ad
oēʒ iſrl' ⁊ iudā: ſcripſitq;
epl'aſ ad ephꝛaī ⁊ manaſ
ſen vt venirēt ad domū dñi in hie
ruſalē ⁊ facerēt phaſe dño deo iſ
rael:Inito ḡ ɔſilio regꝭ ⁊ pꝛicipū
⁊ vniūſi cet⁹ hierl'ʒ:decreuerūt vt
facerēt phaſe mēſe ſcdo.Nō eni
occurrerāt facere i tpe ſuo:q2 ſa
cerdotes q poſſēt ſufficē ſcificā/
ti nō fuerāt: ⁊ popl's nōdū cōgre
gat⁹ fuerat i hierl'ʒ.placuitq; ſer/
mo regi ⁊ oī mltitudi ⁊ dcreuerūt
vt mitterēt nūcios i vniūſū iſrl' de
berſabee vſq; dan: vt venirēt ⁊

s Miſit quoq;
ezechias.h̄
ɔñr. de/
ſcribit celebꝛatio
paſchalis beneficij
Celebꝛat.n.iſtō fe
ſtū in memoꝛiā bñ
ficij eductiōis filio
rū iſrl' de terra egy
pti.Igit circa hanc
celebꝛatiōeʒ ezechi
as ō ɔſilio ſacerdo
tū diē iſtituit.2°.ad
h̄ ppl'ʒ iuitauit.ibi.
Placuit.3°.ſolēnit
celebꝛauit.Congre
gatiq; ſūt.Circa p⁹
dr̄. t Inito ḡ
cōſilio regl ⁊ pn.et
vniuerſi cet⁹ hierl'ʒ
ita ē in hebꝛaico ⁊ i
libꝛis coꝛrectis.ali
qui.n.libꝛi male ha
bēt iſrl'. v Decre
uerunt vt fa.phaſe
mē.2°.q2 pcipitur
Nu.9.q̄ ſi aliq ſint
impediti celebꝛare
phaſe mſe pmo.14
die mēſis vt pcipit
Exo.12.q̄ faciant
mēſe 2°.q̄rtadecia
die mēſis.rex aūt ⁊
tot⁹ ppl's p mēſe fu
it legitie ipedit⁹.q2
ſacerdotes ñ cōple
uerūt purgatiōem
tēpli añ diē decimā
ſextā illi⁹ mēſis.vt
pʒ ex dcis ca.pce.et
iō nō potuerūt cele
bꝛare paſcha illo
menſe.q2 i illa cele
bꝛatiōe debēt offer
ri ſacrificia ſolēnia
i tēplo dñi q̄ offerri
nō poterant añ pur
gationeʒ tēpli.Alia
ēt cā expmit cū dr̄.
x Q2 ſa.q poſſent
ſufficere.p tāta ſo

lēnitate. y Scificati ñ fu.⁊ iō dato q̄ tēplū fuiſſet añ purga
tū.tñ opoꝛtebat differre celebꝛationē paſche pp iſufficiētiam ſa
cerdotū.3a ēt cā addit cū dr̄. z Et ppl's nōdū cōgre.fuerat
i hierl'm.q tñ debebat cōgregari i ſolēnitate paſchali.Ter.n.in
āno debebāt oēs maſculi compere i hierl'm coꝛā dño.vt hr̄ Ex
33.ſ.in feſtis paſche pētecoſtes ⁊ tabernaculoꝝ.diſpēſabatur ta
men de duob⁹ vltimis feſtis cū illis q erāt remoti a hierl'm.nō
āt de p.⁊ iō nō potuerūt cōgregari ita cito de longinquis ptib⁹
a hieruſalē.Itē non poterat immolari phaſe niſi in hieruſaleʒ
vt hr̄ Deut°.16.⁊ q2 tpe achaç iſte ſolēnitates ceſſauerāt.pp qđ
nō veniſſet ppl's remotus niſi fuiſſet p lr̄as ezechie mandatum
pp qđ venit tardi⁹. a Placuitq; ſermo.h̄ ɔñr deſcribit iui
tatio ppl'i ad diē paſche determinatū.⁊ h̄ p lr̄as regl miſſas nō
ſolū ad illos ō regno ſuo.ſʒ ēt ad illos q erāt i toto regno iſrl'.iō
dr̄. b Ut mitte.nū.in vni.iſrl' ō berſabee vſq; dā.termini

ſunt totius terre ꝓmiſſionis ſꝫm ſuam longitudinē. vt frequenter dictum ē. a Multi.n.nō fecerant ſicut in lege pſcriptū eſt. videlꝫ quolibet anno. quia tempore achaꝫ nō veniebat populus ad hanc ſolēnitatem. qꝛ quantuꝫ poterat cultum dei remouerat. b Predicantes. vt reuerterētur ad deū ⁊ ei⁹ cultum. ⁊ maxime in ſolēnitate paſchali imminente.
c Et reuertetur ad reliquias que effugerūt man⁹ regis aſſyriorū. qꝛ vna pars ppl'i iſrl' iā erat captiuata p theglathalaſar regem aſſyriorum et tranſlata in aſſyrios. vt habetur. 4. Regum. 15.
d Tradite manus veſtras dño. ꝓmittēdo ꝙ ei ſuiatis fideliter. ⁊ hoc nō ſolum ꝓficiet vobis. ſꝫ ēt amicis vr̄is iā i captiuitatē ductꝭ. iō ſubdiť. Si enim vos reuerſi fueritꝭ ad dñꝫ. fratres vr̄i. ⁊ filij hēbūt miām corā dñis ſuis.
e Illis irri. ⁊ ſubſanātib⁹. erāt.n. iam habituati in idolatria. ⁊ iō irridebant āmonitiōem d̾ cultu dei.
f Attamem qdaꝫ viri ex aſer ⁊ manaſſe ⁊c̄. qꝛ inter illos de regno iſrl' remāſerant aliq viri boni qui nō coluerant idola. ſꝫm ꝙ dicit dñs ad heliam. 3. Regū. 19. Et reliquā mihi in iſrl' ſeptē milia virorum q̄ꝝ genua non ſunt curuata an̄ baal.
g In iuda vo fcā ē man⁹ dñi. a deo eni ſpāliter factuꝫ ē ꝙ oēs vnanimiter aſſentirent ordinationi regis de celebratione paſchali.
h Cōgregatiq; ſūt in hierl'ꝫ. h̾ ꝯn̄r deſcribiť ipi⁹ paſche ſolēnis celebratio. ⁊ 2º ſup h̾ additio. ibi. Placuitq;. Circa pmū p̾ poniť idolatrie deſtructio q̄ i pediebat diuinum cultū. qꝛ p̾ remouēda ſūt īpedimēta. ⁊ hoc ē qd̾ dr̄. Et ſurgētes deſtruxerūt altaria ⁊c̄. ⁊ 2º ſubdiť paſche celebratio. cū dr̄. Immolauerunt autem phaſe. ⁊c̄. i Sacerdotes quoqꝫ atqꝫ leuite tandem ſanctificati ⁊c̄. dicit tandem. quia multi eorum tardauerunt venire in hieruſalem rationibus dictis. capi. p̾ce.
k Sacerdotes vero ſuſcipie. effun. ſan. de manib⁹ leuitarum. Exo. 12. vbi precipitur immolatio agni paſchalis non dicitur ꝙ hoc fieret per leuitas quia fiebat in qualibet domo. dūtamen ſufficeret ad eſum agni. et ideo illa īmolatio fiebat a patrefamilias domus. verūtamen quia multi de populo qui venerant in hieruſalem non erant purificati ⁊ iſta immolatio debebat fieri ab homine mundo. ideo leuite qui iam erant purgati de mandato regis immolauerunt pro illis qui iam nō erant ſufficienter mundati. ⁊ ſic partem ſanguinis effundendam in altari holocauſtorum portauerunt ſacerdotibus. ⁊ hoc eſt quod ſubditur.
l Eo ꝙ multa turba ſanctificata ⁊c̄. i. non poterant ſanctificari domino. vnde ſubditur. m Comedit phaſe non iuxta quod ſcriptū eſt. quia debebat comedi tantum a mūdis: ſed tunc fuit diſpenſatū cum iſtis de comeſtione. non autem de īmolatione. quia maior purificatio requirebatur in īmolantibus q̄ꝫ in comedētibus tantū. ſicut ⁊ in noua lege maior ſanctitas requiritur in ſacerdote cōſecrante q̄ꝫ in popl'o cōicante.

facerēt phaſe dño deo iſrl' in hieruſalē. Multi eni nō fecerāt ſic̄ i lege pſcriptū eſt. Perrexerūtq; curſores cū epl'is ex reg̾ iperio ⁊ principū ei⁹: in vniūſū iſrl' ⁊ iudā iux̄ id qd̾ rex iuſſerat p̄dicātes. Filij iſrl' reūtimini ad dñꝫ deum abrahā ⁊ iſaac ⁊ iſrl': ⁊ rēūteť ad reliqas q effugerūt man⁹ reg̾ aſſyrioꝝ. Nolite fieri ſicut p̄res veſtri ⁊ fr̄es q receſſerūt a dño deo patꝝ ſuoꝝ: ⁊ tradidit eos i iteritū vt ipſi cernitꝭ. Nolite īdurare ceruices vr̄as ſic̄ p̄res vr̄i. Trādite man⁹ vr̄as dño ⁊ venite ad ſāctuariū ei⁹ qd̾ ſcificauit in et̾nū. Seruite dño deo patꝝ vr̄oꝝ: ⁊ aūteť a vobis ira furorꝭ ei⁹. Si eni vos reūſi fueritꝭ ad dñꝫ fr̄es vr̄i ⁊ filij vr̄i hēbūt miſicordiā coraꝫ dñis ſuis q illos duxerūt captiuos: ⁊ reūtenť in terrā hāc. Pius eni ⁊ clemēs ē dñs de⁹ veſter ⁊ nō aūtet faciē ſuā a vobis ſi reūſi fueritis ad eū. Igiť curſores pgebant velociť d̾ ciuitate in ciuitatē p terrā ephrai ⁊ manaſſe vſq; ad ʒabulō: illis irridēntib⁹ ⁊ ſubſānātib⁹ eos. Attāmē quidā viri ex aſer ⁊ manaſſe ⁊ ʒabulō acqeſcētes ꝯſilio venerūt hierl'm. In iudā vo facta eſt man⁹ dñi vt daret eiſ cor vnū vt facerēt iux̄ p̄ceptū reg̾ ⁊ pricipū v̾bū dñi. Cōgregātiqꝫ ſť in hierl'm ppl'i multi vt facerent ſolēnitatē aʒimorū in mēſe ſcd̾o. Et ſurgētes deſtruxerūt altaria q̄ erāt in hierl'm atqꝫ vniuerſa in qbus idolis adolebať icenſū ſubuertētes: ꝓiecerūt in torrentē cedrō. Immolauerūt aūt phaſe q̄rtadecima die mēſis ſcd̾i. Sacerdōtes quoqꝫ atqꝫ leuite tādē ſanctificati obtulerūt holocauſta in domo dñi ſteterūtqꝫ i ordīe ſuo iuxta diſpoſitionē ⁊ legeꝫ moyſi hoīs dei. Sacerdotes vo ſuſcipiebant effūdēdū ſāguinē de manib⁹ leuitaꝝ: eō ꝙ multa turba ſāctificata nō eſſet ⁊ iccirco imolarēt leuite phaſe his q nō occurrerāt ſcificari dño. Magna etiā pars ppl'i de ephrai ⁊ manaſſe ⁊ iſachar ⁊ ʒabulō q̄ ſcificata nō fuerat comēdit phaſe: nō iuxta qd̾ ſcriptū eſt: ⁊ orāuit ꝓ eis eʒechias dicēs: Dñs bōn⁹ ꝓpitiabiť cūctꝭ q i toto corde reqrūt dñꝫ deū patrū ſuoꝝ ⁊ nō imputabit eis ꝙ min⁹ ſcificati ſūt. Quē exaudiuit dñs ⁊ placat⁹ eſt ppl'o. Fecerūt qꝫ filij iſrl' q inuēti ſūt in hierl'ꝫ ſolēnitatē aʒimoꝝ ſeptē dieb⁹ in leticia māgna: laudātes dñꝫ per ſingulos dies: leuite quoqꝫ ⁊ ſacerdotes per organa q̄ ſuo officio cōgruebāt. Et locut⁹ ē eʒechias ad cor oiuꝫ leuitaꝝ: q hēbāt itelligētiā bonā ſr̾ dño: ⁊ comederūt. vij. dieb⁹ ſolēnitatꝭ: imolātes victias pacificoꝝ ⁊ laudātes dñꝫ deū patrū ſuoꝝ. Plācuitqꝫ vniūſe mlītitudi vt celebrarēt ēt alioſ dieſ. vij. qd̾ ⁊ fecerūt cū igēti gaudio. Eʒechias āt rex iuda p̄buerat mlītitudini mille tauros ⁊ ſeptem milia ouiū. Pricipes vo d̾derāt ppl'o tauros mille: ⁊ oues. x. milia. ſcificata ḡ ē ſacerdotū pl'ima multitudo: ⁊ hilaritate pfuſa ois turba iuda tā ſacerdotū ⁊ leuitaꝝ q̄ꝫ vniūſe freq̄ntie q̄ venerat ex iſrl': ꝓſelitoꝝ quoqꝫ de t̾ra iſrl' ⁊ hitātiū i iuda. Fcāqꝫ ē ſt grādis celebritas i hierl'ꝫ q̄l'a dieb⁹ ſalomōiſ filij d̾d̾ reg̾ iſrl' i ea vrbe n̄ fuerat. Surrexerūt āt ſacēdoteſ atqꝫ leuite bn̄dicēteſ ppl'o ⁊ exaudita ē vox eoꝝ

n Et orauit pro eis eʒechias. vt talis defect⁹ ſufficientis purificationis nō noceret eis impediendo ſacramenti effectum.
o Queꝫ exaudiuit dñs. in libro de hebraicis queſtionibus dicitur ꝙ iſta exauditio fuit percepta per hoc ꝙ immūdi alias comedentes agnū paſcalem ſubito moriebantur ſed tunc nō fuerūt mortui. ſꝫ h̾ nō videť rōabl'r dcm̄ quia ſic eʒechias et ppl's tentaſſet dñm. ⁊ iō magis dicendum ꝙ propter neceſſitatē ⁊ ppl'i deuotionē fuit cū eis diſpēſatum. tp̄e eni neceſſitatis aliquid fuit licitū cōtra legalia quod tamen alias n̄ eēt. ſicut dauid ⁊ viri eius comederunt panes ꝓpoſitionis licite. ſꝫ ꝙ dicit ſaluator Math. 12. ⁊ eodē mō pōt h̾ dici. quia iſti erant in tali ſtatu ꝙ non poterant vltra tardare ad comedendū phaſe. ſ. quartadecima die menſis ſecūdi. Sil'r cultus interior qui conſiſtit in fide ⁊ deuotiōe bene ſupplet aliquem defectum qui conſiſtit i exteriori cultu maxime quia ſacramēta legis nō erāt accepta niſi ex fide ⁊ deuotione ſuſcipientiū. ⁊ iō lꝫ iſti nō eēnt ſufficiēter purgati ab aliqua īmundicia reſpiciente cultum exteriorēꝫ. vtpote ex tactu alic⁹ rei īmūde v'l hu iuſmōi. tamē pp fidem ⁊ deuotionem ad comeſtioneꝫ agni paſchalis ſupplētem h⁹ defectū fuit cum eis diſpenſatum. et hoc ē quod dixit eʒechias. p Dñs bon⁹ ⁊c̄. ſeptem diebus. pro feſto paſchali qd̾ tm̄ debebat durare vt hr̄ Exo. 12.
q In leticia magna. que nō ꝓcedebat ex diſſolutione ſed ex deuotione. ideo ſubditur. Laudātes deū p ſingl'os dies ⁊ ſeqť. r Placuitq;. h̾ ꝯn̄r d̾ſcribiť ad p̄dictā ſolēnitatē additio qꝛ celebrauerūt ſeptē dieb⁹ alijs ad qd̾ n̄ tenebāť. s Mille tau. ⁊ ſeptē mil. ouiū. iſta offerebāt i hoſtias pacificas q̄ꝝ magna ps erat offerētiū. ⁊ de iſtis comedit ppl's illis ſeptē dieb⁹ poſtq̄ꝫ obtulerūt ſacrificia ⁊ laudes ⁊ orōnes dño oī die. t Factaq; ē grā. cele. i hie. q̄. a di. ſalo. fi. dauid re. iſrl' in ea vrbe non fuerat. licꝫ enim maior pplus aliqn̄ cōueniſſet tamē nō erat tanta exultatio. qꝛ nō erat ibi aliq̄ nouitas. eo ꝙ quolibꝫ āno celebraret paſcha tp̄e ſuo. ſed qꝛ achaꝫ clauſit ianuas tēpli ⁊ ſic pluribus ānis hec celebritas ceſſauit. pp qd̾ qn̄ eʒechias eā renouauit fuit maior exultatio. qꝛ noua placēt ⁊ delectant.

a Peruenitq; oro in habi. ſcm̄ celi. i. fuit exaudita corā deo. ⁊ vt hic dicit gloſa hebraica fuit hoc preceptū eo φ rex ⁊ pncipes ppl's leuite ⁊ ſacerdotes valde ꝓſpati ſunt in opib⁹ ſuis. ¶ In ca. 30. vbi dicit in poſtil. Cōcedit phaſe nō iuxͣ qd̄ ſcriptū ē. q2 ōbebat cōcedi tm̄ a mūdis.

E Xodi. iz. vbi dr̄ de imolatione ⁊ comeſtio- ADDITIO. ne agni paſchalis. nulla fit mētio de h̄ φ regrat purificatio i imolātib⁹ paſcha. indifferēter. n. dicit. Immolabitq; eū tota multitudo filioꝝ iſrl'. Ex q̄ p3 φ nō regrebat φ eēt purificat⁹. ꝓut dr̄ i poſtilla. nec aliud h̄ ſ3 tantū in comeſtiōe fit mētio de mūdicia. circūciſione. ⁊ aſſignatione ⁊ h̄. Silitudo āt q̄ iducit de noua lege nō videtur valere. ſacerdos. n. cōſe crās repn̄tat xp̄m q ē pn cipalis actor. vt ipa v̄ba cōſecratiōis demōſtrāt. ſ3 imolās agnū paſchalē nō repn̄tabat xp̄m ſ3 po ti⁹ figurabat φ xp̄s imo lādus erat ꝓ multitudi ne filiorū iſrl'. ⁊c̄.

¶ Replica ſup pmo ⁊ decimo pmi libri. ⁊ ſup ſeptimo et trigeſimo ſe cūdi paralipo. ſeqtur.

I N libris parali. i pauca tāgit bur. id quod de origi ne h̄. tāgit. i. ca. coz. vi de Gen̄. io. qd̄ tāgit circa decimū ca. de ſaluatiōe vl' dānatiōe Saul. vide . i. Re. vlt. Mō āt tangit circa. 7. ca. ſcdi libri d̄ feſto collecto ſiue cet⁹. vi de. s. Leui. z3. S3 ɔ̄ illō qd̄ tāgit de. 30. capi. vbi poſtillator dic̄ imolātes paſcha eē ōbere mūdos cū comedētib⁹ fuit diſpē ſatū. q2 nō tāta regritur mūdicia in comedēte. ſicut i imolāte. ponēs exē plū de euāgelio. vbi req ritur maior ſāctitas i ſacerdote cōſecrāte q̄ i po pulo comedente. obycit Bur. φ non dr̄ de mun dicia imolātl. ſ3 h̄ ē ɔtra clarꝫ textū. Obycit ēt ɔ̄ ſilitudinē. q2 cōſecrās re pn̄tat xp̄m. nō āt imolās ſ3 h̄ ē falſū q2 oblatio re preſentat xp̄m ⁊ agnū n̄ ſacerdos offerens. q̄uis. n. ꝓferat v̄ba xp̄i. hoc ē miniſterialr̄. ex h̄ nō repn̄tat xp̄m oblatū ſ3 potius imolantē per illa eni v̄ba iterat quotidie oblatio. Cetera patent ⁊c̄.

puēnitq; orō i hitaculū ſcm̄ celi.

Capi. XXXI.

c O Umq; h̄ fuiſſēt ri- te celebrata: egreſſus ē oīs iſrl' q iuēt⁹ fuerat i vrbib⁹ iuda ⁊ fregerūt ſimulacra: ſuccide rūtq; lucos: demoliti ſūt excelſa ⁊ altaria deſtruxerūt nō ſolū de vniūſo iuda ⁊ beniamin: ſ3 ⁊ de ephrai quoq; ⁊ manaſſe: donec penitus euerterēt. Reūſiq; ſunt oēs filij iſrl' in poſſeſſiōes ⁊ ciui- tates ſuas. Ezechias aūt ɔſtituit turmas ſacerdotales ⁊ leuiticas ꝑ diuiſiones ſuas vnūquēq; i of ficio ꝓprio tā ſacerdotū videl3 q̄ȝ leuitaꝝ ad holocauſta ⁊ paci fica: vt miſtrarēt ⁊ ɔfiterenť: ca nerētq; in portꝭ caſtroꝝ dn̄i. parſ aūt reg erat vt de ꝓpria ei⁹ ſuba offerret holocauſtū mane ſēper ⁊ veſpe: ſabbað quoq; ⁊ calen- dis ⁊ ſolēnitatib⁹ ceterꝭ ſicut ſcri ptū eſt in lege moyſi. Precepit etiā pplo hitantiū hierl'm: vt da rēt partes ſacerdotib⁹ ⁊ leuitꝭ: ūt poſſent vacare legi dn̄i. Qd̄ cu3 percrebruiſſet in aurib⁹ multitu dinis: plurimās obtulerūt primi tias filij iſrl' frumenti vini ⁊ olei. mellis quoq; ⁊ oīu3 q̄ gignit hu mus decimas obtulerūt. Ș3 ⁊ fi lij iſrl' ⁊ iuda q hitabāt in vrbib⁹ iuda obtulerūt decimas bou3 ⁊ ouiū: decimāſq; ſcōꝝ q̄ venerāt dn̄o deo ſuo: atq; vniūſa portā- tes fecerūt aceruos plīmos. mē ſe tīo ceperūt aceruoꝝ iacere fū

damēta: ⁊ menſe ſeptimo cōple uerūt eos. Cūq; ingreſſi fuiſſent ezechias ⁊ prīcipes ei⁹: viderunt aceruoſ ⁊ bn̄dixerūt dn̄o ac pplo iſrl'. introgāuitq; ezechias ſacer dotes ⁊ leuitaſ cur ita iacerēt acer ui. Rn̄dit illi Azariās ſacerdos prim⁹ de ſtirpe ſadoch dicēs. Ex quo ceperūt offerri primitie i do mo dn̄i comedim⁹ ⁊ ſaturati ſu- m⁹: ⁊ remāſerūt plīma: eō φ bn̄ dixerit dn̄s pplo ſuo. reliqaꝝ aūt ē copia iſta quā3 cernis. Precē- pit igit' ezechias vt ppararēt hor rea i domo dn̄i. Qd̄ cū feciſſent itulerūt tā primitias q̄ȝ decimas ⁊ q̄cūq; vouerāt fidelr̄. Fuit āt p̄fect⁹ eoꝝ chonenias leuita ⁊ ſe mei fr̄ ei⁹ ſcōs: poſt quē iehihel ⁊ azarias ⁊ naad ⁊ aſahel ⁊ hieri- moth: iozabat quoq; ⁊ elihel ⁊ ie ſmachias ⁊ maath ⁊ banaiaſ ɔpo ſiti ſub manib⁹ chonenie ⁊ ſemei frīſ ei⁹ ex ipio ezechie regꝭ ⁊ azarie pōtificꝭ dom⁹ dn̄i: ad quos oia p- ferebāt. Chore vō fili⁹ iēna leuiteſ ⁊ ianitor oriētalis porte ɔpoſit⁹ erat his q̄ ſpōte offerebātur dn̄o primitijſq; ⁊ ɔſecratꝭ i ſcā ſcōꝝ: ⁊ ſb cura ei⁹ edē ⁊ beniamī: ieſue ⁊ ſemeias: amarias quoq; ⁊ ſe- chenias i ciuitatib⁹ ſacerdotū: vt fidelr̄ diſtribuerēt frīb⁹ ſuis ptes minorib⁹ atq; maiorib⁹: excepꝭ māríb⁹ ab ānis trib⁹ ⁊ ſup̄ cūctꝭ q ingrediebanť tēplū dn̄i. Et quic qd̄ ꝑ ſingl'os dies cōducebant in

bāt. ꝓ ſapientes he breoꝝ fuit ōtermi natū φ ad min⁹ ſe- xageſima ps daret' illi tn̄ q erāt magis deuoti dabāt q̄dra geſimam. medȳ vō qngēgeſimā. ⁊ hoc idē dr̄ i collatiōib⁹ patꝝ collatiōe pria theone abbatis.

h Mell'q̄q;. l3 de melle n̄ poſſ3 fieri oblatio q̄ tota vl' ſ3 ptes cremaret' ſup altare. vt h̄r Leui. z. tn̄ ide debebant dari pmitie ceden tes i vſū ſacerdotū hebrei tn̄ dicunt φ noīe mell' itelligun tur hic dulces fru ct⁹. vt dactili fic⁹ ⁊ h̄. i Et oīu3 q̄ gignit hum⁹. Dicit āt Ra. Sa. ſuper Deut. z6. φ pmitie q̄tū ad terrenaſcē tia dabantur tm̄ de ſeptē reb⁹. ſ. frumē to. hordeo. vinea oliua malo grana to ficu ⁊ palma. tn̄ poterant hoies de alijs dare ex ſpāli deuotiōe. ⁊ ſic ſcm̄ fuit hic. k Deci- maſq;. ſā. ſ3 hebre os iſte ſūt decie q̄s leuite dabant ſacer dotib⁹ de decimis q̄s receperant a po pulo vt h̄r Nu. 18. c.

l Mēſe 3⁰. ce. acer. iacere fundamēta. . i. pncipia q̄ ſubſūt illis q̄ ſupapponūt'.

m Interrogauitq; ezechiaſ. quia mira batur de tātis acer

b O Umq; hec fuiſſēt rite celebrata. Dic ɔn̄r ſub ezechia deſcri bitur reparatio ſacerdotalis miniſterij. Circa quod pmo de ſcribitur idolatrie deſtructio. cū dr̄. Fregerūtq; ſimlacra ⁊c̄ ⁊ hoc rōabiliter. q2 pmo debent remoueri impedimēta ſacerdotalis miniſterij. ⁊ huiuſmodi ſunt oīa ad idolatriam pertinentia. ſecundo deſcribitur reparatio ſacerdotalis miniſterij. cum dicitur. Ezechias autem. vbi ezechias primo ſacerdotes ⁊ leuitas in officijs ſuis reſti tuit. ſecūdo d̄ victualibus eis prouidit. ibi. Precepit ēt. tertio de pro curatoribus in iſtis ordinauit ibi. Fuit autē prefect⁹. Snia āt prime partis patet in littera vſq; ibi. c Canerentq; in portis caſtrorū dn̄i. caſtra dn̄i. h̄ dicūtur atria ſacerdotū vbi hitabant ſacerdotes ia nitores ⁊ alij q cuſtodiebāt templū. d Parſ āt regis ⁊c̄. holocau ſtū mane ſcꝫ ⁊ veſpe. i. iuge ſacrificiū ⁊c̄. q̄ ſequunť. ⁊ h̄ fecit ezechias ex ꝓpria deuotiōe q2 tota cōitas debebat talia miniſtrare.

e Precepit ēt ppl's. h̄ ɔn̄r deſcribiť q̄liter ezechias ꝓuidit eis de vi ctualib⁹. cū dr̄. Precepit ēt ppl's habitātiū hierl'm vt darent ptes ſa cerdotib⁹ ⁊ leuitis. ſ. decimas ⁊ pmitias q̄ erant aſſignate eis ꝑ legē

f Ut poſſēt va. le. dn̄i. videlic3 ſtudēdo. docēdo. tēplū offician do. iſtud. n. ſemꝑ fuit obſeruatū apud oēs. φ illi q itendebāt ſtu dio ⁊ cultui dīno acceperūt necāria vict⁹ a pplo. ꝑ qd̄ ēt ſacer dotes egypti tꝑe famis nō fuerūt cōpulſi vēdere poſſeſſiones ſuas ſicͭ alij q2 ipſis ſtatuta cibaria ex horreis publicis pbebāť. vt h̄r gen̄. 47. ca. g Plurimas ob. pri. quātitas āt pmitiaꝝ nō fuit determinata i lege. ſ3 p fuit fcā volūtarie ſcm̄ deuotiōe3 dātiū. poſtea vō ꝑ auaritiā creſcātē q2 multi parū aut nihil da

tis victualiū. n Rn̄dit illi azarias ſacerdos pm⁹. i. maior ⁊ iſte reſtitit ozie regi thurificare volēti. vt dcm̄ ē. s. z6.

o Remāſerūt plurima. ſ. de pmitijs ⁊ decimis habito ſufficiē ti victu ſacerdotū ⁊ leuitarū. p Eo φ bn̄dixit dn̄s pplo ſuo . i. abūdare fecit in bonis tpalib⁹. ⁊ ideo dabāt abundāter pri mitias ⁊ decimas ⁊ q2 tūc erant magis deuoti. vt p3 ex pdictis

q Precepit igiť ezechias vt pparāret horrea. vt ibi reponereť ea q̄ ꝓtunc erāt ſupflua ⁊ vſq; ad tꝑs congruū ſuareťur.

r Fuit āt pfc. h̄ ɔn̄r oſndiť q̄liter ezechias ꝓuidit de fidelibus pſonis ad ɔſecrandū pdicta ⁊ ꝓcurandum ea que eſſent ꝓ ſa cerdotibus ⁊ leuitis recipienda ⁊ ad conſeruandum deo obla ta et conſecrata ⁊ patet littera vſq; ibi.

s Et conſecratis in ſancta ſanctorum. non accipitur hic ſancta ſanctorum pro parte interiori templi in qua erat archa tēſtamē ti que proprie dicebatur ſacta ſanctorum prout accipitur con iunctiue. ſed hic accipitur diſiunctiue in ſācta que ſunt de nu mero ſanctorum. omnia enim deo conſecrata dicebantur ſan cta et de numero ſanctorum

t Exceptis mari. ab ānis tri. ⁊ ſupra. l3. n. leuite nūcrenť Nu. 3.

ab vno mẽſe ⁊ ſupra. ħ tñ fcm̃ ẽ vt acciperẽtur ꝓ redẽptiõe pri-
mogenitoꝝ aliarũ tribuũ. ſꝫ de diſtributionibꝰ q̄ fiebãt leuitis
nõ recipiebatur ꝓ eis donec haberẽt tres ãnos. ſeq̄tur poſtea.
a Et leuitis a viceſimo ãno ⁊ ſupra. Nu. 4. accipiũtur leuite ad
miniſteriũ tabernaculi a triceſimo ãno vſq ad q̄nq̄geſimũ an-
nũ. ⁊ Nu. 8. a vigintiq̄nqꝫ ãnis. ⁊ ſicut dcm̃ fuit ibidẽ nõ iſtitue-
bãtur miniſtri niſi in trigeſimo ãno. tñ viceſimoq̄nto ãno exer
cebãtur in aliq̄bꝰ officijs. vt ſic in illis q̄nq ãnis expirent̃ ſacer
dotes q̄ leuite cẽnt
apti ad miniſtrãdũ
⁊ in q̄bus officijs tñ
pꝰ edificationeꝫ tẽ-
pli qꝛ leuite nõ ha-
buerunt ita grauia
officia ſicut añ. qñ
tabernaclm̃ cũ ꝑti
nẽtibꝰ ad ipꝫ porta
bat̃ de loco ad locũ
in minori etate iſti
tuebantur. ſ. viceſi
mo anno. ⁊ ꝑ aliq̄d
tp̃us añ accipiebat̃
experiẽtia de ipſis.
Sciẽdũ tñ ꝙ ea q̄
dcã ſũt ſic fiebant
de cõi lege. ex ſpãli
tñ cã aliq̄ minoris
etatis recipi pote-
rant ad miniſteriũ
tabernaculi ſic heli
recepit ſamuelẽ ad
miniſteriũ taberna
culi cũ adhuc eſſet
puer decẽ annoꝝ
vl̃ circiter. vt dcm̃
fuit. i. Reg. i. ca. q̄a
mr̃ ſua añq̄ cõcipe
ret ipm̃ dño voue-
rat ꝙ ſi daret ei ſe-
xum virileꝫ. daret
eũ miſterio dñi cũ-
ctis diebꝰ q̄bꝰ poſ-
ſet miſtrare. ħ etiã
fuit añ edificatio-
nem templi.
b Oꝑatuſqꝫ ẽ. ſ. eze
chias. c Et re.
erga ꝓximũ.
d Bonũ. q̄ꝫtuꝫ ad
ſeipm̃. e Et ve
rũ q̄ꝫtũ ad deuꝫ. iõ
ſeq̄t̃. Corã dño deo
ſuo. Ca. XXXII.
f Poſt q. hvl-
tio ſub eze
chia deſcri
bit̃ rſtauratio rgat̃
ipy p̊ ꝑ aduerſarij.
terribilẽ deiectõeꝫ
2º ꝑ ipſius ezechie
mirabilẽ ſanatiõeꝫ
ibi. In diebꝰ illis.
Circa ꝓmũ primo d̃
ſcribit̃ circa ezechiam ꝓuidẽtia ĩ humanis. 2º cõfidẽtia de di
uinis. ibi. Et ꝯuocauit vniuerſos. 3º peſtilentia in eius aduerſa
rijs ibi. Que poſtq̄ gesta ſũt. Sciẽdũ ãt ꝙ circa iſtã hiſtoriã ali
q̄ ħ omittũt̃ q̄ pleniꝰ dicta ſũt. 4. Reg. 18. ⁊. 19. Circa ꝓmaꝫ igit̃
ꝑtẽ dr̃ ſic. Poſt que ⁊ huiuſcemõi v̓itatẽ. ſ. vite ipius ezechie in
idolatrie deſtructiõe ⁊ cultꝰ diui reſtauratione. g Uenit
ſennacherib rex aſſyrioꝝ ⁊c̃. ex q̄ pꝫ ꝙ aliq̄ñ iuſti tribulãtur in
hac vita vt habeãt patientie meritũ ⁊ alij exemplũ. h Qð
cũ audiſſet. Hic omittit̃ quod. 4. Regũ. 18. ſupplet̃. ſ. ꝙ ezechi
as merito timẽs deſtructionẽ hierl̃m ꝓpter pctã achaz patris
ſui aurũ ⁊ argentũ miſit ſennacherib regi aſſyrioꝝ ſub pacto iu
ramẽto firmato ꝙ recederet de regno iude ⁊ dimitteret illud
in pace. ſed fracto federe retẽta pecunia venit poſtea ad d̃ſtru
endũ hierl̃m ſi poſſet. ⁊ tũc ezechias diſpoſuit ſe ad reſiſtẽdũ. ⁊

miſterio atq obſ̓uationibꝰ iuxta
diuiſiones ſuas ſacerdotibꝰ ꝑ fa-
milias: ⁊ leuitis a viceſimo anno ⁊
ſupra ꝑ ordines ⁊ turmas ſuas:
vniũſeq multitudini tã vxoribꝰ
q̄ liberis eoꝝ vtriuſq ſexus fidelr̃
cibi de his q̄ ſcificata fuerãt ꝓbe-
bant̃. Sꝫ ⁊ filioꝝ aarõ per agros
⁊ ſuburbana vrbiũ ſingulaꝝ diſ-
poſiti erãt viri q̄ partes diſtribue
rẽt vniũſo ſexui maſculino: de ſa
cerdotibꝰ ⁊ leuitis. Fecit ꝰ ezechi-
as vniũſa q̄ dixímꝰ in oĩ iuda: ope
ratuſq eſt bonũ: ⁊ rectũ ⁊ ṽeruꝫ
corã dño deo ſuo in vniũſa cultu
ra miſterij domꝰ dñi iuxta legeſ ⁊
cerimonias: volẽs req̄rere deuꝫ
ſuũ in toto corde ſuo. Fecitqꝫ: ⁊
ꝓſperatus eſt. XXXII.
Poſt q̄ ẽt huiuſcemõi ve
ritatẽ venit ſennacherib
rex aſſyrioꝝ ⁊ igreſſus iudã obſe
dit ciuitates munitas volens eas
cape. Qð cum audiſſet ezechias
veniſſe. ſ. ſennacherib: ⁊ totũ bel
li ĩpetũ v̓ti ꝯ hierl̃m: initõ cũ prin
cipibꝰ ꝯſilio viriſq fortiſſimis: vt
obturarẽt capita fontiũ q̄ erãt ext̃
vrbẽ: ⁊ hoc oĩum decernẽte ſnia
ꝯgregauit plurimã multitudinẽ:
⁊ obturauerũt cũctos fõtes: ⁊ ri
ũũ q̄ fluebat in medio terre dicẽ-
tes: Ne veniãt reges aſſyrioꝝ ⁊
ĩueniãt aquaꝝ abũdãtiã. Edifica
uit quoqꝫ agẽs iduſtrie oẽꝫ muꝝ
q̄ fuerat diſſipatꝰ: ⁊ extruxit tur-
res deſuꝑ: ⁊ forinſecꝰ alteꝝ muꝝ
Inſtaurauitqꝫ mello in ciuitate
dauid: ⁊ fecit vniũſi gñis armatu
rã ⁊ clypeos. Cõſtituitqꝫ princi-
pes bellatoꝝ in exercitu. ⁊ ꝯuo-
cauit vniũſos in platea porte ci-
uitatis: ac locutꝰ eſt ad cor eoꝝ di-
cẽs. Uiril̃r agite ⁊ ꝯfortamini nõ
lite timere: nec paueatis regẽ aſſy-
rioꝝ ⁊ vniũſã multitudinẽ q̄ ẽ cuꝫ
eo. Multõ eni plures nobiſcum
ſũt q̄ cũ illo. Cũ illo eni ẽ brachiũ
carneũ: nobiſcũ dñs deꝰ nr̄ q̄ au-
xiliator eſt nr̄: pugnatqꝫ ꝓ nobis.
Confortatuſqꝫ eſt ppl̃s huiuſce
modi v̓bis ezechie regis iuda. Que
poſtq̄ geſta ſũt: miſit ſẽnacherib
rex aſſyrioꝝ ſeruos ſuos hierl̃ꝫ:
ipſe eni cũ vniũſo exercitu obſide
bat lachis: ad ezechiã regẽ iuda
⁊ ad oẽm ppl̃m q̄ erat in vrbe di-
cẽs. Hec dicit ſennacherib rex aſ
ſyrioꝝ: In q̄uo hñtes fiduciã: ſe
detis obſeſſi in hierl̃m: Num eze-
chias decepit vos vt tradat mor
ti in fame ⁊ ſiti: affirmãns ꝙ dñs
deꝰ veſter liberet vos d̃ manu re
gis aſſyrioꝝ: Nũquid nõ iſte eſt
ezechias q̄ deſtruxit excelſa illiꝰ
⁊ altaria: ⁊ ꝓcepit iude ⁊ hierl̃m
dicẽs: corã altari vno adorabitis:
⁊ in ipſo ꝯburetis icenſũ: An igrã
tis q̄ ego fecerim ⁊ pr̃es mei cunctis
terraꝝ ppl̃is. Nũquid ꝓualuerunt
dij gẽtiũ oĩumqꝫ terraꝝ liberare
regionẽ ſuã de manu mea: Quiſ
eſt de vniũſis dijs gẽtiũ quas va
ſtauerũt pr̃es mei: q̄ potuerit eru
ere poplm̃ ſuũ de manu mea: vt
poſſit etiã deꝰ veſter eruere vos
de hac manu: nõ vos ergo deci-
piat ezechias: nec vana ꝑſuaſio-
ne deludat: neqꝫ credatis ei. Si
enim nullus potuit deus cuncta-
rum gentium atq regionũ libera
re populum ſuuꝫ de manu mea.

ħ ẽ q̄ð dr̃. Quod cũ audiſſet ezechias. ſ. fractionẽ iuramẽti ꝓdicti.
i Inito cũ ꝓnci. cõſi. qꝛ hõ in ꝑiculo poſitus nõ dꝫ omittere ea q̄ ſunt
agenda ſcḋm humanã ꝓuidẽtiã ad ſui liberationẽ. al̃r tentaret deuꝫ
k Ut obtu. ca. fontiũ. ad ħ ꝙ exercitꝰ veniẽs ad obſidẽdũ ciuitateꝫ
pateret̃ aque penuriã: ⁊ ſic recedere cogeret̃. l Et riuum. q̄ flue
bat de hierl̃m. m In medio terre. ħ ẽ extra vrbẽ. ita ꝙ curſum
illius riui ſic diſpoſuerũt ꝙ ꝑtim retinebat̃ iuxta vrbẽ ꝑ modũ lacꝰ.
⁊ q̄ð ibi capi nõ poterat terrã reintraret ꝑ aliã viã. ita ꝙ exercitꝰ obſi
dens ciuitatẽ nõ habereꝫ
ĩde aliquã ſubuẽtioneꝫ.
n Edificauit q̊qꝫ agens
induſtrie. i. ꝓuide.
o Oẽm muruꝫ ⁊c̃. ita ꝙ
nihil omitteret de cõtin
gentibꝰ ad ſui defenſio
nẽ. p Et fec̃ vni. ge.
armaturã. ſ. ad inuaden
dũ aduerſarios. ⁊ ad ſu
ſtinẽdũ ĩuaſiones eoꝝ.
q Et cõuocauit. ħ ꝯñr d̃
ſcribit̃ eiꝰ confidẽtia de
diuinis. qꝛ qñ hõ ĩ ꝑicul̃
poſitꝰ nihil omittit d̃ his
q̄ pñt fieri ꝑ prouidẽtiaꝫ
humanã ſecure põt cõfi
dere de deo in reſiduo. ⁊
ħ ẽ q̄ð dr̃. Et conuocauit
vniuerſos ĩ platea porte
ciuitatis. vt oẽs poſſent
eũ audire. r Ac lo. ẽ
ad cor eorum. efficaciter
mouẽs eos ad bonum.
s Nolite timere ⁊c̃. cuiꝰ
cã ſubditur.
t Multo. n. plures no
biſcũ ſunt. i. virtꝰ diña ⁊
angeloꝝ ipſiꝰ. quoꝝ for
titudo ꝓualet omni v̓tu
ti humane. vñ infra dici
tur ꝙ angelꝰ dñi ꝑcuſſit
oẽm virum robuſtum et
bellatorẽ exercitus regis
aſſyriorum.
v Que poſtq̄ geſta ſũt.
hic ꝯñr deſcribit̃ peſtilẽ
tia in aduerſarijs. Circa
quam primo ponit̃ ſẽna
cherib blaſphemia. ſecũ
do dei vindicta ibi. Ora
uerũt ãt. Circa ꝓmũ dici
tur. Que poſtq̄ geſta ſũt
. i. poſt munitionem eze
chie ad reſiſtendum.
x Miſit ſennacherib
rex aſſyrioꝝ ſeruos ſu
os in hieruſaleꝫ. ſ. raſpa
cem ⁊ quoſdam alios cũ
exercitu vt terrerẽt eze
chiam ⁊ populuꝫ eiꝰ ver
bis ⁊ factis. vt habetur
pleniꝰ. 4. Regũ. 18.
y In q̊ hñtes fiduciaꝫ.
quaſi diceret. in nullo. qꝛ
nõ in virtute humana ⁊ ħ nõt̃ cũ dr̃. z Sedetis obſeſſi in hierl̃ꝫ.
q̄ſi diceret. ſi hẽretis v̓tutẽ reſiſtendi exiretis ad ꝓliũ. ſil̃r nec in diña
⁊ ħ notat̃ cũ dr̃. a Num ezechias decepit vos. q̄ſi diceret ſic.
b Affirmans ꝙ dñs deꝰ vr̃ liberet vos. ⁊ ad hoc improbandũ indu
cit duplicẽ rõem. ꝓma ẽ ꝙ ezechias d̃ſtruxerat oĩa altaria ĩ q̄bꝰ ppl̃s
offerebat dño. excepto altari q̄ð erat in tẽplo. ⁊ ex ħ arguit ꝙ magis
meruerat dei offenſam q̄ miãm ⁊ hec rõ tãgitur. cũ dicitur.
c Nũquid nõ iſte ẽ ezechias q̄ deſtruxit excelſa illiꝰ ⁊ altaria. ſꝫ hec rõ
concludit falſum. qꝛ illa altaria nõ fuerunt licita poſt tẽpli edificati
onẽ. ſicut frequẽter dcm̃ ẽ ſupra. Secunda ratio eſt quia dij aliarum
gẽtiũ cũ tñ eſſent multi nõ poterant eas liberare de manibus regum
aſſyriorum. ergo nec deꝰ iſrl̃ cũ ſit vnicꝰ poterit liberare ppl̃m ſuuꝫ
de manu mea. hec ratio diffuſe tangit̃. cũ dr̃. d An ignoratis que
ipſe fecerim ⁊ patres mei. ⁊c̃. ⁊ patꝫ lr̃a. ſꝫ hec rõ non valet. quia illi

erant dij falſi.ꝛ nulliꝰ potētie.deus āt iſrl' verꝰ deus ē vnicus ꝛ oīpo
tens. a Epiſtolas quoqꝫ ſcripſit ꝛc̃. Jſtud nō fuit tūc ſcḿ.ſꝫ pꝰre
ceſſū rapſacis:cū rex aſſyrioꝝ audiſſet ꝑ nūciū ꝙ rex ethiopū iuade
bat terrā ſuā.ꝛ ſic fuit cōpulſus recedere de terra iſrl' ad bellandum
ↄ ipm ꝛ tūc miſit lr̃as comminatorias ezechie ꝙ debellato rege ethi
opū rediret ad expugnādū hierl'ꝫ.ſed h̄ iterpōit̃ iter uerba rapſacis
q̄ſi chronice loquēdo.Cōſequēter reuertit̃ ſcriptura ad v̓ba rapſacl.
cū dr̃. b Jnſup ꝛ clamore magno līgua iudaica ꝛc̃.ꝛ iſta v̓ba ple/
nius cōtinet̃.4.'Re.18.
f.ꝛ.g.Ex h̄ āt loco dr̃ cōi
ter ꝙ iſte rapſaces erat
apoſtata a fide cōuerſus
ad gētilitatē.ꝛ dicūt aliq
ꝙ fuit filiꝰ iſaie.

c Orauerunt igit̃.Poſi
ta blaſphemia ſēnache/
rib verbis ꝛ ſcriptis.hic
ↄn̄r deſcribit̃ deiuidicta
ad pces ezechie ꝛ iſaie q̄
pleniꝰ habētur.3.'Regū.
19.ꝛ ſilr̃ exercitꝰ ſenache
rib pcuſſio.ꝛ iſta fuerūt
ibi diffuſe expoſita.excē
pto quod ſequitur.

d 'Reuerſuſqꝫ ē cū igno
minia ī t̃rā ſuā.cū paucis
fugiēdo.aliq āt exponūt
ꝙ qñ angelꝰ pcuſſit exer
citū ſennacherib raſit ca
put ꝛ barbā ipiꝰ ſēnache
rib.ſm ꝙ hr̃ Jſaia.7.Jn
illa die radet dñs ī rege
aſſyrioꝝ caput ꝛ barbā.
qd̄ erat valde ignomini
oſū ī terra illa ꝛ adhucē.
Sciēdū ēt ꝙ illa pcuſſio
ſēnacherib ꝛ ſui exercitꝰ
fuit ꝑ duos annos poſtqꝫ
receſſerat de terra iſrael
mittēs ep̄l'as cōminato/
rias ezechie.vt dcm̄ fuit
pleniꝰ.3.'Reg.19.cetera
patent ī lr̃a.

e Jn diebus.illis.Hic
ↄſequēter deſcribit̃ ipiꝰ
ezechie mirabilis ſana/
tio.cꝰ modꝰ pleniꝰ hr̃.4.
'Regū.20.ꝛ ex dictis ibi
dē pꝫ lr̃a.exceptl paucis
q̄ ſequūt̃. f Sꝫ non
iux̃ bñficia q̄ accepat re/
tribuit.ſ.domino.

g Qꝛ eleuatū ē cor eiꝰ.
iſtā ſanationē ꝓ magna
pte ſuis meritis attribu/
ens.ſupbiuit ēt ob hoc ꝙ
rex babylonis miſit ſibi
lr̃as ꝛ munera.et ex illa
elatione oñdit eis oēs di
uitias ſuas thesauros et
ſecreta ad ſui iactantiā.

h Et facta ē cōtra eū ira
.ſ.domini ꝓpter predcā.

i Humiliatuſqꝫ ē poſtea
ad argutionem.iſaie pro
phete.vt habet̃.4.'Re.
20.f.ꝛ Jſa.38.ꝛ.39.

k Et iccirco nō venit ſu
per eos ira domini ī die
bus ezechie.ſꝫ dilata fu/
it vſqꝫ ad tp̄s ſedechie.

l Fuit autem ezechias
diues diuitijs artificialibus ꝛ naturalibꝰ ꝛ alijs ad magnificentiam
regiā pertinentibus.ꝛ pꝫ littera vſqꝫ ibi. m Jpſe eſt ezechias q
obturauit ſuperiorem fontem aquarum gyon.Gyon nomen fontis
ex quo fluebat riuus extra ciuitatem cuius curſum impediuit eze/
chias propter regem aſſyriorum.vt predictum eſt ſupra circa pncipi
um huius capituli. n Attamen in legatione principū baby
lonis qui miſſi fuerūt ad eum vt inter.de portento.i.de ſigno ſi
bi dato in retroceſſione ſolis.vt habetur.4.'Reguꝫ.20.

o Dereliquit eum dominus non preſeruando eum ab elatiōe.
vt dictum eſt ſupra.ſequitur. p Et ſepelierunt eum ſupra
ſepulchra filiorum dauid.i.in loco ſolenniori ꝛ celebriori pro/
pter bona que fecerat licꝫ in aliquibus deliquiſſet.

ꝛ de manu patrū meoꝝ: cōſeq̄n/
ter nec deus veſter poterit erue/
re vos de hac manu. Sꝫ ꝛ alia mul
ta locuti ſūt ſui eiꝰ ↄtra dñm deū
ꝛ ↄtra ezechiā ſeruū eiꝰ. Epiſtō/
las quoqꝫ ſcripſit plenas blaſphe
mie in dñꝫ deū iſrl': ꝛ locutus eſt
aduerſū eū: Sicut dij gentiū cete
raꝝ nō potuerunt liberare pp̄l'ꝫ
ſuū de manu mea: ſic ꝛ deus eze
chie eruere nō poterit pp̄l'm ſuū
de manu iſta. Jnſuper ꝛ clamo/
re magno lingua iudaica ↄtra po
pulū qui ſedebat in muris hierl'ꝫ
pſonabat: vt terreret eos ꝛ cape
ret ciuitatē. Locutuſqꝫ eſt cōtra
deū iſrl': ſicut aduerſū deos pp̄lo
rū terre opera manuū hominuꝫ.
Orauerunt igitur ezechias rex ꝛ
iſaias filiꝰ amos ꝓphetas aduer/
ſū hanc blaſphemiā: ac vocifera/
ti ſūt vſqꝫ in celū. Et miſit dñs an
gelū ſuū: qui pcuſſit oēm virū ro/
buſtū ꝛ bellatorē ꝛ principē exer
citꝰ regis aſſyrioꝝ: reuerſuſqꝫ eſt
cū ignominia in terrā ſuā. Cūqꝫ
ingreſſus eſſet domū dei ſui: filij
qui egreſſi fuerāt de vtero eiꝰ iter
fecerunt euꝫ gladio. Saluauitqꝫ
dñs ezechiā ꝛ habitatores hierl'ꝫ
de manu ſennacherib regis aſſy/
rioꝝ ꝛ de manu oīum: ꝛ p̄ſtitit ei
quietē per circuitū. Multi etiam
deferebāt hoſtias ꝛ ſacrificia do
mino ī hierl'm ꝛ munera ezechie
regi iuda. Qui exaltatus eſt poſt
hec corā cūctꝭ gentibus. Jn die/
bus illis egrotauit ezechias vſqꝫ
ad mortē: ꝛ orauit dñm. Exaudi
uitqꝫ eū ꝛ dedit ei ſignū: ſed nō iu
xta bñficia q̄ accepat: retribuit qꝛ
eleuatū eſt cor eiꝰ. Et facta eſt cō
tra eū ira: ꝛ contra iudā ꝛ hieru/
ſalē. Humiliatuſqꝫ eſt poſtea: eo
ꝙ exaltatū fuiſſet cor eiꝰ: tā ipe q̄ ha
bitatores hierl'm: ꝛ iccirco nō ve
nit ſup eos ira dñi ī diebꝰ ezechie
Fuit aūt ezechias diues ꝛ inclytꝰ
valde: ꝛ theſauros ſibi pl'imos
ↄgregauit argēti ꝛ auri ꝛ lapidis
pcioſi: aromatū ꝛ armoꝝ vniu̓ſi
gñiſ: ꝛ vaſoꝝ magni pcij: apothe
cas quoqꝫ frumēti vini ꝛ olei ꝛ p̄/
ſepia oīum iumētoꝝ: caulaſqꝫ pe
coribꝰ ꝛ vrbes ſex edificauit. Ha
bebat qppe greges ouiū ꝛ armē
toꝝ innumerabiles: eo ꝙ dediſſet
ei dñs ſubam multā nimis. Jpē
eſt ezechias q obturauit ſupiorē
fontē aq̄ꝝ gyō: ꝛ aūtit eas ſubter
ad occidētē vrbis dauid. Jn oībꝰ
opibꝰ ſuis fecit ꝓſpe q̄ voluit. At
tñ in lēgatiōe principuꝫ babylōis
q miſſi fuerāt ad eū vt īterrogarēt
de portēto qd̄ acciderat ſup t̃rā:
dereliqt eūꝫ dñs vt tētaret̃ ꝛ no/
ta fierēt oīa q̄ erāt in corde eiꝰ. re
liq̄ āt ſmonū ezechie ꝛ miſicor/
diaꝝ eiꝰ ſcripta ſūt in viſione iſaie
filij amos ꝓphe: ꝛ in libro reguꝫ
iuda ꝛ iſrl'. Dormiuitqꝫ ezechias
cū pribꝰ ſuis: ꝛ ſepelierūt euꝫ ſup
ſeplchra filioꝝ dd̄. Et celebrauit
eiꝰ exeqas vniu̓ſus iuda ꝛ oēs hita
tores hierl'm. regnuitqꝫ manaſſes
filiꝰ eius ꝓ eo. XXXIII.

Duodeci ānoꝝ erat ma
naſſes cū regre cepiſſet:
ꝛ qnq̄gintaqnqꝫ annis regnuit in
hierl'm. Fecit āt malū corā dño:
iuxta abominationes gētiū quas
ſubuertit dñs corā filijs iſrael: ꝛ
ↄuerſus inſtaurauit excelſa q̄ de/
moliꝰ fuerat ezechias pater eiꝰ.
ↄſtruxitqꝫ aras baalim: ꝛ fecit lu
cos: ꝛ adorauit oēm militiaꝫ celi
ꝛ coluit eā. Edificauit quoqꝫ al/
taria in domo dñi de qua dixerat
dñs: in hierl'm erit nomē meū in
eternū. Edificauit aūt ea cūcto ex
ercitui celi in duobꝰ atrijs domꝰ
dñi: trāſireqꝫ fecit filios ſuos per
ignē in valle benhennō. Obſuā/
bat ſōnia: ſectabat̃ auguria: male
ficis ārtibꝰ īſeruiebat. Hebāt ſecū
magos ꝛ incāntatores: multaqꝫ

Jn ca.32.vbi dicit̃ in poſtilla.Ex h̄ āt loco dr̃. ADDITIO

Ex hoc ꝙ 'Rapſaces loquebat̃
lingua iudaica.nō
habetur ꝙ fuiſſet
apoſtata a fide iu/
deorum.multi eni
loquuntur lingua
ſaracenica qui non
ſunt ſaraceni ꝛc̃.
Jſte enim 'Rapſa/
ces linguam ſyria/
cam ſciebat.vnde
ei dicebatur a nun
cys ezechie vt eiſdē
loqueretur ſyriace
vnde nullum fūda
mentum habetur ī
littera ad hoc ꝙ ra
pſaces fuiſſet apo/
ſtata a fide hebreo
rū.ꝛ multo minꝰ ꝙ
fuiſſet filius Eſaie.
ꝛ ideo talia ſcdꝫ ſen
tentiam Augu.ea.
deꝫ auctoritate cō
temnunt̃ qua ap/
probantur.

Capi. XXXIII.

q Duodecim
annorū. h̄
conſequen
ter deſcributur tē/
pus ipſiꝰ manaſſe.
ꝛ ſecundo ſub ipſo
tempus āmon filij
ſui.quia pauca de
eo dicūtur.ibi.dor/
miuit autem. Cir.
ca primum primo
deſcribitur ipſius
manaſſe ml'tiplex
preuaricatio.Secū
do eius emēdatio.
ibi.Jccirco ſuper
induxit.Tertio re
capitulatio ibi.'Re
liqua autem.Sen/
tentia autem pri
me partis patꝫ ex
dictis.4.'Regum.
21.exceptis que ſe/
quuntur.

r Obſuabat ſom/
nia.quorum aliq̄
erant vana.aliqua
a demonibus īmiſ
ſa.ꝛ diuinare de fu
turis per talia illici
tum eſt.vt dictum
fuit plenius de iſta
materia.De.4i.

s Sectabatur au
guria.i.diuinato/
res per garritum et volatum auium. t Maleficis arti/
bus inſeruiebat.querendo reſponſa demonum per magicas
artes. v Habebat ſecum magos.diuinantes per aſtra vl/
tra q̄ ſe extendit virtus conſtellationis.
x Et incantatores.ſenſus hominum illudentes.

mala operat⁹ ē corã dño vt irrita
ret eũ. Sculptile quoq3 ⁊ cõflati
le ſignũ poſuit i domo dñi: de q̃
locut⁹ ē dñſ ad dd ⁊ ad ſalomonē
filiũ ei⁹ dicẽſ. In domo hac ⁊ i hie
ruſalē quã elegi de cunctis tribu-
bus iſrael: ponã nomē meũ i ſẽpi
ternũ: ⁊ mouere ñ faciã pedē iſrl̃
de terra quã tradidi p̃rib⁹ coꝝ ita
dũtaxat ſi cuſtodierit facere que
p̃cepi eis: cũctãq3 legē ⁊ cerimo-
nias atq3 iudicia q̃ mãdaui p ma
nũ moyſi. Igit̃ manaſſes ſeduxit
iudã ⁊ hitatores hierl̃z vt facerēt
malum ſuper oēs gentes q̃s ſub
uerterat dñs a facie filioꝝ iſrael.
Locũtuſq3 ē dñs ad eũ ⁊ ad ppl̃z
illi⁹: l ⁊ ãttēdere noluerũt. Iccir
cõ ſupiduxit eis principes exerci
tus regis aſſyrioꝝ: ceperũtq3 ma
naſſen: ⁊ vinctũ cathenis atq3 cõ
pedib⁹ duxerũt i babylonē. Qui
poſtq̃ coangustat⁹ ē: orauit dñz
deũ ſuũ: ⁊ egit penitētiã valde co
rã deo patrũ ſuoꝝ. Depcatuſq3 ē
eũ ⁊ obſecrauit itēte: ⁊ exaudiuit
oſonē ei⁹: reduxitq3 eũ hierl̃z i re
gnũ ſuũ: ⁊ cognouit manaſſes q̃
dñs ipſe eēt de⁹. Poſt h̃ edificã
uit murũ ex̃ ciuitatē dauid ad oc
cidentē gyon i cõualle ab itroitu
porte piſciuz per circuitũ vſq3 ad
ophel. ⁊ exaltauit illũ vehemēter.
Cõſtituitq3 principes exercitus i
cũctꝪ ciuitatib⁹ iuda munitꝪ: ⁊ ab
ſtulit deos alienos: ⁊ ſimulacrũ
d domo dñi: arãs quoq3 q̃s fece
rat i mõte dom⁹ dñi ⁊ ĩ hierl̃z: ⁊
ꝓiecit oia ex̃ vrbē. Porro iſtãu-
rauit altare dñi: ⁊ imolauit ſup il
lud victimas ⁊ pacifica ⁊ laudē
p̃cepitq3 iudē vt ſeruiret dño d
iſrael. Attamē adhuc ppl̃s imo-
labat i excelſis dño deo ſuo. Rẽli
q̃ ãt geſtoꝝ manaſſe ⁊ obſecratio
ei⁹ ad deũ ſuũ. Vba quoq3 vidēti
uz q loq̃bant̃ ad eũ i noie dñi dei
iſrael cõtinēt̃ i ſermõnib⁹ regũ iſ-
rael. Orõ quoq3 ei⁹ ⁊ exauditio ⁊
cũcta pctã atq3 ꝯtēpt⁹. loca ēt i q̃
b⁹ edificauit excelſa ⁊ fecit lucos
⁊ ſtatuas anteq̃ ageret pniam:
ſcripta ſũt i ſermõib⁹ oſai. Dor-
miuit ãt mãnaſſes cũ p̃rib⁹ ſuis:
⁊ ſepelierũt eũ i domo ſua: regna
uitq3 ꝓ eo fili⁹ e⁹ amõ. Vigitiduo
rũ ãnoꝝ erat amon cũ regnare ce
piſſet: ⁊ duob⁹ annis regnauit in
hierl̃z. Fecitq3 maluz i cõſpectu
dñi ſic fecerat manaſſes p̃r ei⁹: ⁊
cũctꝪ idolis q̃ manaſſes fuerat fa-
bricat⁹ imolauit atq3 ſeruiuit: ẽt
nõ ē reuerit⁹ faciē dñi ſicut reue-
rit⁹ ē manaſſes p̃r ei⁹: ⁊ mlto ma
iora dliqt. Cũq3 ꝯiuraſſēt aduer
ſus eũ ſui ſui: iterfecerũt eũ i do-
mo ſua. Porro reliq̃ ppli multi
tudo ceſis his q amon ꝑcuſſerãt
cõſtituit regē ioſiã filiũ ei⁹ ꝓ eo.

O Ctõ annoꝝ XXXIIII
erat ioſias cũ regnare ce
piſſet: ⁊ trigita ⁊ vno an
no regnauit i hierl̃z. Fecitq3 qd
erat rectũ i cõſpectu dñi: ⁊ ambu
lauit i vijs dauid p̃ris ſui: nõ dcli
nauit neq3 ad dexterã neq3 ad ſi
niſtrã. Octauo ãt anno regni ſui
cũ adhuc eēt puer: cepit q̃rere de
uz p̃ris ſui dauid: ⁊ duodecimo
ãno poſtq̃ regnare cepat mũda-
uit iudã ⁊ hieruſalē ab excelſis ⁊
lucꝪ ſimulacriſq3 ⁊ ſculptilib⁹. De
ſtruxerũtq3 corã eo aras baalim:
⁊ ſimulacra q̃ ſuppoſita fuerant
demoliti ſũt. Lucos ēt ⁊ ſculpti
lia ſuccidit atq3 ꝯminuit: ⁊ ſup cu
mulos eoꝝ q eis imolare cõſue-
uerãt fragmēta diſpſit. Oſſa p̃te
rea ſacerdotũ ꝯbuſſit i altaribus
idoloꝝ mũdauitq3 iudã ⁊ hieruſa
lē. Sz ⁊ i vrbib⁹ manaſſē ⁊ ephra
im ⁊ ſymeõ vſq3 neptali cũcta ſb
uertit. Cũq3 altaria diſſipaſſet: ⁊
lucos ⁊ ſculptilia ꝯtriuiſſet i fru-
ſta: cũctãq3 dlubra demolit⁹ eēt d
vniũſa t̃ra iſrael: reuerſus ē i hie-
ruſalē. Igit̃ dcimõoctauo ãno re
gni ſui mũdata iã t̃ra ⁊ tēplo dñi
miſit ſaphan filiũ eſclie ⁊ maaſiã
principē ciuitatis ⁊ ioha filiũ io-
achaz. a ꝯmētarijs: vt iſtaurarēt
domũ dñi dei ſui. Qui venerunt
ad helchiã ſacerdotē magnũ: ac-
ceptaq3 ab eo pecũia q̃ illata fue-
rat i domũ dñi ⁊ quã ꝯgregaue-
rãt leuite ⁊ ianitores d mãnaſſe
⁊ ephraim ⁊ vniuerſis reliqis iſ-
rael ab omni quoq3 iuda ⁊ benia
min ⁊ hitatorib⁹ hieruſalē: tradi
derunt i manib⁹ coꝝ q p̃erãt opa
rijs i domo dñi: vt iſtaurarēt tē-
plũ ⁊ ifirma queq3 ſarcirēt: At il
li dederũt cã artificib⁹ ⁊ cemēta-
rijs vt emerēt lapides ⁊ lapicidi
nis ⁊ ligna ad ꝯmiſſuras edificij:
⁊ ad cõtignatiões domoꝝ q̃s de-
ſtruxerãt reges iuda. Qui fideli-
ter cũcta faciebãt. Erãt ãt p̃poſi
ti opantiũ iadab ⁊ abdias d filijs
merari zacharias ⁊ moſollã de
filijs caath q̃ vrgebãt op⁹: oēs le
uite ſciētes organis canere. Sup

a Locutus eſt dñs ad eũ ⁊c̃. miſericor-
diter reuocando.
b Et attēdere noluerũt. ex q̃ pz coꝝ
obſtinatio.
c Iccirco. Hic ꝯñter deſcribit̃ ipſius
manaſſe emēdatio. flagellatõe ſibi itel
lectuz p̃bēte cũ dr̃. Supiduxit eis p̃n.
exer. re. aſſirioꝝ. ſʒ Ioſephũ ⁊ alios ex
poſitores ꝯ manaſ-ſe venit rex babylo
nis. vñ ſubdit̃. Du-xerũt euz i babylo-
nē dicēdum q̃ mo-narchia aſſirioꝝ iã
ꝓ pte magna defe-cerat: q̃ iaz medi ⁊
babylõij receſſerãt ab ea ſʒ q̃ dic̃ Io-
ſeph⁹. ⁊ alij hiſtorio graphi. ⁊ iõ qd dr̃ h̃.
Supinduxit eis p̃n cipes exercit⁹ regis
aſſyrioꝝ. referēduz ē h̃ ad t̃ps p̃teritũ
.i. eos q ſolebãt eſſe p̃ncipes: qñ rex ba-
bylonis erat ei ſub-dit⁹: q̃ tc̃ rex baby-
lonis cũ maiorib⁹ regni ſui erat d ex-
ercitu reg l aſſirioꝝ.
d Depcatuſq3 ē eũ ⁊ obſecrauit. dr̃ aũt
obſecratio dpcatio ꝑ rē ſacrã: ſic i fine
orõnũ eccl̃ie dr̃ cõi ter. Per dñm nr̃uz
ih̃z xp̃m ⁊c̃. vt ꝑ ſci-tatē ip̃i⁹ obtineam⁹
qd obtinere noſtris meritl nõ valemus
⁊ ſic orabat manaſ-ſes. vt ꝑ diui lumis
ſcitatē ipetraret re miſſionē. e Et co
gnouit manaſſeſ q̃ dñs ip̃e eēt deus. ꝑ
expiētiã ſue flagel latõis ⁊ liberatiõis:
ſic̃ ſcriptũ ē Iob. 5. Ip̃e vlñerat ⁊ me-
det̃: ꝑcutit ⁊ man⁹ eius ſanabunt.
f P⁹ h̃ edificauit muruz. ſ. poſt reuer
ſionē ſuã d captiui-tate. g Ad occidē
tē gyon: Syon ē fõs exiſtēs ĩ pte occidē
tali ciuitas dauid.
h Aras q̃q3 q̃s fece rat ĩ mõte dom⁹ dñi
.i. in monte moria ĩ quo erat templum.
i Porro inſtaura-uit altare dñi. quod
erat deſtructum et ꝓphanatum.
k Precepitq3 iude vt ſeruiret deo iſrl̃.
⁊ ſic pz emendatio manaſſe i ſp̃ualib⁹ ⁊ t̃pa-
lib⁹ q̃tũ ad ꝑſonã ꝓpaz ⁊ ſubditos. l Reliq̃
aũt. Hic põit̃ recapitula tio ⁊ pz littera vſq3 ibi.
m In ſermõib⁹ regnuz iſrael. pz q̃ iſte liber apd
nos nõ hr̃: q̃ iſta. 4. libro Regũ nõ ita exp̃munt̃:
vt hic dr̃. ⁊ codē mõ dicē dũ de hoc qd ſeq̃t̃. Scri-
pta ſũt i ſermonib⁹ oſai. ſeq̃t̃. n Dormiuit aũt
Hic ꝯñter agit̃ de factis ipſi⁹ ãmon filij manaſſe.
⁊ pz ſñia ex dcis. 4. Reg. 21. g. excepto qd ſeqtur.
o Et nõ ē reuerit⁹ faciez dñi i h̃. n. dfecẽ a bonitate
p̃ris ſui q̃ nõ penituit ſic̃ ip̃e. Cap. XXXIIII.
p O Cto annoꝝ erat ioſias. Hic ꝯñter
agit̃ de t̃pe ioſie. Circa qd p̃ deſcribit̃ diui
cultus reſtauratio. ſcdo phaſe celebratio. ca. ſe. ⁊
tertio ipſius ioſie mors ⁊ tumulatio. ibi. Poſtq̃ i-
ſtaurauerat. Circa p̃muz deſcribit̃ p̃ idolatrie de-
ſtructio. ſcdo tēpli dñi re paratio. ibi. Igit̃ dcimo-
octauo ãno. Sñia ãt pri-me ptis pz ex dictis. 4.
Reg. 23. vbi iſta deſtru-ctio idolatrie fcã ꝑ ioſiã
diffuſius deſcribit̃. exce-pto quod ſeq̃t̃.
q Cunctaq3 delubra. dicitur autem delubrum a
deleo les. ⁊ vmbra bre. quaſi delens vmbrã pec
catorum. ⁊ hoc fit ſm ve ritatez i templo eccleſie
ꝑ ſacramentoꝝ admira tionē. ſm eſtimatõem ve
ro falſam ⁊ erroneam gē tiliuz hoc fiebat i tēplis
idolorum. de quibus eſt hic ſermo. r De ma-
naſſe ⁊ ephraiz ⁊c̃. aliqui eniz fugitiui euaſerant d
captiuitate decē tribuũ. ⁊ illi iunxerunt ſe regno
inde ſubijciētes ſe ipſi io ſie ⁊ ſimul captiuati fue-
runt cuz captiuitate hie-ruſalē tēpore ſedechie.
s Igitur decimooctauo. Hic conſequēter deſcri-
bitur tēpli dñi reparatio ⁊ diuidit̃ i duas: in ptem
principalem ⁊ incidenta lem. ſecunda ibi. Cumq3
efferent pecuniam. Sen-tentia prime ptl pz ex di
ctl. 4. Reg. 22. prope p̃n cipium. niſi q̃ aliqua no
mina propria ibi tacent̃ que hic exprimunt̃ ⁊ ecõ
uerſo: ⁊ aliqua etiam va-riant̃: q̃ ſicut frequēter
dictuz eſt nomia ꝓpa he-braica frequēter variãt̃
ſicut ⁊ latina: ⁊ per iſta tñ non mutatur ſnīa.

Cūq; efferrēt. Hec ē pſ
icidentalis: q2 cū accipe/
ret pecunia q̄ erat in do/
mo dñi: inuēt9 fuit ibi li/
ber abſcōdit9 que3 miſit
helchias ſacerdos regi: q
cū legeret corā eo. timuit
rex diuinū iudiciu3. ⁊ ſe/
cūdo ſup h regſiuit diui
nū cōſiliu3 ibi. Et pcepit
helchie. ⁊ tertio renoua/
uit fedus inter deu3 ⁊ ſe
⁊ ppl'3 ibi. At ille cōuoca
tis vniuerſis. Sniā autē
iſtaꝝ partiū p3 ex dictis
4. Reg. 22. d. vſq3 ad fi/
nē capl'i. Cap. XXXV.

b Fecit aūte ioſias.
Hic cōſter deſcri
bitur phaſe cele/
bratio. ⁊ p ponit ad h de/
bita pparatio. 2° deuota
executio. ibi. Preparatūq3
ē miniſteriū. Circa pmu3
dr. c Et con. ſa. in offi.
ſuis hor. ē cos. vt debite
ſe ppararēt ad hoc q2 de/
uote celebrare poſſēt ſo/
lēnitatem paſche.

d Ponite archa3 in ſan/
ctuario tēpli. libro de he/
braicis qōnib9 dr q2 tpe
achaz q poſuit idola i tē
plo. archa fuit inde amo
ta q̄ nō debebat eē cū ido
lis: ⁊ fuit tranſportata in
domū ſellu3 mariti olde
prophetiſſe: ⁊ ibi manſit
vſq3 ad tēpus ioſie. gloſa
vo hebraica dicit q2 non
fuit portata ex tēplū. ſed
q2 manaſſes poſuit idolū
i domū dñi. vt hr. ſ. 33. iō
voluit eū ponere in loco
honorabiliori. ſ. vbi erat
archa ⁊ archā fecit trahi
ad ptē q̄ſi minor cederet
maiori: ſ3 ioſias fecit eā i
loco ſuo reponi. Sz vtrū/
q3 dcm̄ videt i aliq̄ diſſo
nare a veritate. ſi. n. fuiſ/
ſet trāſpōtata tpe achaz.
nō ē veriſil'e gn ezechias
fili9 eius q tēplu3 fecerat
purgari. ⁊ maximus zela
tor fuit cultus dni. vt p3
ex pcedētibus: feciſſet eā
tpe ſuo reportari. Silr ſi
p manaſſen fuiſſ3 tm̄ tra
cta ad ptē intra templu3
ioſias non dixiſſet leuit.
Ponite archā i ſcūario
tēpli put hic dr. q2 leuite
nō poterāt igredi illā par
tē templi: ſed ſacerdotes
tm̄. Et iō pbabili9 videt
dici q2 tpe manaſſe fuit
portata ex tēplū ⁊ nō aū
⁊ tpe ioſie p leuitas fuit
reportata vſq3 ad tēpli i/
greſſū ⁊ ide p ſacerdotes
fuit in loco ſuo repoſita.

e Nūc g miniſtrate dño
q. d. ex quo archa. erit in
loco: ⁊ illa q̄ ptinēt ad di
cltū reparata: vos nō ha
bebit' alios labores: niſi

eos vo q ad diuſos vſus onera
pōrtabāt: erāt ſcribe ⁊ magi̅ri d le
uitis ianitores. cūq3 efferrēt pecūniā
q̄ illata fuerat i tēplū dñi: reperit
helchias ſacerdos librū legis dñi
q dat9 fuerat p manū moyſi: ⁊ ait
ad ſaphan ſcribā. librū leg̃ iueni i
domo dñi. Et tradidit ei. at ille i/
tulit volumē ad regē ⁊ nūciauit ei
dicēs. Oia q̄ dediſti i manu ſeruo
rū tuoꝝ: ecce cōplēt. argētū qd re
ptū ē i domo dñi cōflauerūt: datū
q3 ē pfectꝭ artificū ⁊ diuerſa opa
fabricātiū. pterea tradidit helchi
as ſacerdos hūc librū. Quē cū re
ge pn̄te recitaſſet: audiſſetq3 ille
vba leg̃: ſcidit veſtimēta ſua ⁊ pce
pit helchie ⁊ aichā filio ſaphan:
⁊ abdon filio micha: ſaphan quo
q3 ſcribe ⁊ aſaie ſeruo reg̃ dicēs
Ite ⁊ orate dn̄3 p me ⁊ p reliq/
is iſrael ⁊ iuda: ſup vniūſis ſmōi
b9 libri iſti9 q repti ē. Magn9. n.
furō dñi ſtillauit ſup nos: eo q2 n̄
cuſtodierit pr̄es noſtri vba dñi:
vt facerēt oia q̄ ſcripta ſt i iſto vo
lumine. Abijt g helchias ⁊ hi q ſi
mul a rege miſſi fuerāt ad oldan
pphetē vxorē ſellū filij thecuath
filij aras cuſtodis veſtiu3: q̄ hita
bat i hieruſalē i ſcda: ⁊ locuti ſūt
ei vba q̄. ſ. narrauim9. At illa re/
ſpōdit eis. Hec dic̄ dñs d's iſrael:
Dicite viro qui miſit vos ad me:
Hec dic̄ dñs. ecce ego iducā ma/
la ſup locū iſtū ⁊ ſup hitatores ei9
cūctaq3 maledicta q̄ ſcripta ſt i li
bro h: q̄ legerūt corā rege iuda
q2 dereliquerūt me ⁊ ſacrificaue
rūt dijs alienis vt me ad iracūdiā
puocarēt i cūctꝭ opib9 manuū ſua
rū. Jccirco ſtillabit furor me9 ſu/
per locū iſtū ⁊ nō extiguet. Ad re
gē aūt iuda q miſit vos p dño de/
pcādo ſic loquimini: Hec dicit dñs
d's iſrael: Qm̄ audiſti vba volu/
minis atq3 emollitū eſt cor tuū: ⁊
hūiliat9 es i cōſpectu dñi ſup his
q dcā ſt ɔtra locū hūc ⁊ hitatores
hieruſalē: reuerituſq3 faciē mea3
ſcidiſti veſtimēta tua ⁊ fleuiſti co
rā me: ego quoq3 exaudiui te dic̄
dñs. Jā. n. colligā te ad pr̄es tuos
⁊ iferēris i ſepulchrū tuū i pace:
nec videbūt oculi tui oē malū qd
ego iductur9 ſū ſup locū iſtū ⁊ ſu
per hitatores ei9. Retulerūt itaq3
regi cūcta q̄ dixerat. at ille ɔuoca
tis vniuerſis maiorib9 natu iuda
⁊ hieruſalē: aſcēdit in domū dñi
vnaq3 oēs viri iuda ⁊ hitatores

hierl'm: ſacerdotes ⁊ leuite: ⁊ cū
ct9 ppl's a minimo vſq3 ad maxi/
mū. Quib9 audiētib9 i domo dñi
legit rex oia verba voluminis: ⁊
ſtās i tribunali ſuo: pcuſſit fedus
corā dño vt ambularet p9 eū ⁊ cu
ſtodiret pcepta ⁊ teſtimōia ⁊ iu/
ſtificatiōes ei9 i toto corde ſuo ⁊ i
tota aia ſua: faceretq3 q̄ ſcripta ſt
i volumine illo qd legerat. adiu/
rauit quoq3 ſup h oēs q repti fue
rāt i hieruſalē ⁊ beniamin: ⁊ fece
rūt hitatores hieruſalē iuxta pa/
ctū dñi di patꝝ ſuoꝝ. abſtulit g io
ſias cūctas abomiatiōes d vniū/
ſis regiōib9 filioꝝ iſrael: ⁊ fec̄ oēs
q reſidui erāt in iſrael ſeruire dño
deo ſuo. Cunctis dieb9 vite ei9 n̄
receſſerūt a dño do patrū ſuorū.

Fecit āt ioſias. XXXV.
i hieruſalē phaſe dño qd
imolatū eſt q̄rtadecima
die mēſis primi. Et ɔſtituit ſacer
dotes i officijs ſuis hortatuſq3 ē
eos vt miſtrarēt i domo dñi. leui
tis quoq3 ad quoꝝ eruditiōe3 oīs
iſrael ſcificabat dño: locut9 ē. po
nitē archā i ſcūario tēpli qd edifi
cauit ſalomō fili9 dauid rex iſrael.
Neq3. n. eā vltra portabit̃. Nūc
g miſtrate dñō do vr̄o ⁊ ppl'o ei9
iſrl' ⁊ pparate vos p domos ⁊ co
gnatiōes vr̄as i diuiſiōib9 ſingulo
rū ſic pcepit dauid rex iſrl': ⁊ de/
ſcripſit ſalomō fili9 ei9: ⁊ miſtra/
te in ſcūario p familias turmaſq3
leuiticas: ⁊ ſcificati imolate pha
ſe. Frēs ēt vr̄os vt poſſint iux vb/
ba q̄ locut9 ē dñs i manu moyſi fa
cere pparate. Dedit pterea ioſias
oi pplo q ibi fuerat iuēt9 i ſolēnita
te phaſe agnōs ⁊ hedos d gregib9
⁊ reliq pecoris trigīta milia: boū
quoq3 tria milia. Hec d reg̃ vniū
ſa ſuba. duces quoq3 ei9 ſpōte qd
vouerāt obtulerūt: tā pplo q̄3 ſa/
cerdotib9 ⁊ leuitꝭ. porro helchias
⁊ zacharias ⁊ iehihel pricipes do
m9 dñi dederūt ſacerdotib9 ad fa/
ciēdū phaſe pecora cōmixti duo
milia ſexcēta ⁊ boues trecentos.
Chonenias āt ⁊ ſemeias ēt ⁊ na
thanahel frēs ei9 nec nō aſabias ⁊
iahihel ⁊ iozabad pricipes leuita
rū dederūt ceteris leuitꝭ ad celebrā
dū phaſe qnq3 milia pecoꝝ: ⁊ bo
ues qngētos. pparatūq3 ē miſte
riū ⁊ ſteterūt ſacerdotes i officio
ſuo: leuite quoq3 i turmiſ iux reg̃
ipiū ⁊ imolatū ē phaſe. Aſpſerūt
q3 ſacerdotes man9 ſuas ſanguie

ſolu3 miſtrare dño.

f Sicut pce. da. rex
iſrl' ⁊ dſcri. ſa. filius
eius. 3riū videt. ſ. p
li. 28. vbi dicit q2 da
uid dedit filio ſuo
deſcriptōe3 portic9
⁊ tēpli ⁊ oiu3 alioꝝ
ad miniſteriū tem/
pli pertinentium.
Dicendum q2 da/
uid dedit hoc pmo
diſponendo. ſed ſa/
lomō dedit iſtā de/
ſcriptionem aliys:
patris voluntatem
exequendo.

g Dedit ⁊c. in ſolē.
mitate phaſe. hoc
eſt ad faciendum
ſolennitate3 phaſe.

h Agnos ⁊ hedos.
quia tam agnus q̄3
hedus poterāt im/
molari ſolennitate
paſcali. Exo. 12. ce/
tera patēt vſq3 ibi.

i Dederunt ſacer/
dotes ad faciendu3
phaſe. cōmixtim. i.
communiter. quia
iſti prenominati ſi/
mul iuncti dede/
runt iſta.

k Preparatumq3
eſt. Deſcripta prepa
ratione debita ad
ſolennitatem paſca
lem: Hic conſequē/
ter ponitur execu/
tio deuota. cum di/
citur. Et ſteterunt
ſacerdotes ⁊c. ⁊ p3
lr̄a vſq3 ibi.

l Aſperſeruntq3 ſa
cerdotes manus ſu
as ſanguine. qui ab
eis effundebatur ſu
per altare.

m Et leuite detra/
xerunt pelles holo/
cauſtorum. lic3 eni
hoc pertineret ad
officium ſacerdo/
tium. vt habetur in
Leuit. tm̄ in neceſſi
tate propter multi/
tudinem victimarū
leuite poterant eos
adiuuare ſicut dcm̄
fuit. ſupra. 29.

n Et ſeparauerunt
ea vt darent per do
mos. ex hoc patet q2
non erant holocau/
ſta ppzie dicta que
totaliter incendun
tur ſed large. eo q2
aliqua pars i altari
cremabatur.

o Et aſſa. phaſe ſu/
per ignem. iuxta qd
in lege ſcriptum eſt:
Exo. 12. Non come
detis ex eo crudum
quid nec coctu3 aq̄:
ſed aſſum tm̄ igni.

a Pacificas vero hoſtias.q̄ꝝ maior ps cedebat i vſū offerētiū.cetera patēt vſq₃ ibi. b Nō fuit ⁊c̄.a dieb⁹ ſamuelis pphete.⁊c̄. 4.Reg.23.dr.A dieb⁹ iudicū.⁊ i idē redit.q₂ ſamuel fuit vltimus iudex. c Sz nec qſq₃ ⁊c̄.non ē p hoc itelligēdū φ iſtud phaſe fuerit excellēti⁹ oībus p̄teritis q̄tū ad multitudinē ppl̄i q₂ tpe dauid ⁊ ſalomonis qñ regnū fuit vnitum:⁊ nulla tribus erat captiuata:frequēter maior mltitudo cōuenit in hieruſalē ad ſolēnitatē paſcalē.ſ₃ iſta excellētia itelligit̄ q̄tū ad regis ioſie liberalitatē.q cū eēt lōge ipotentior dauid ⁊ ſalomone.tñ maiora legit̄ munera dediſſe in illa ſolēnitate.ſ.ad ſufficientiā p oīuz refectione.iō ſubdit̄. d Sic ioſias ſacerdotibus ⁊c̄.q₂ dedit ad hoc triginta milia pecoꝝ ⁊ tria milia bouū.vt hr̄ i lra. e Qui repti⁹ fuerat hoc addit̄.q₂ illi de regno iſrael iā erāt i captiuitate₃ ducti exceptis aliq̄b⁹ q fugiēdo euaſerāt:⁊ recedente exercitu reuerſi fuerant. f Poſtq̄ iſtaurauerat ioſias tēplū aſcēdit ⁊c̄.Hic ɔ̄ñter dēſcribit̄ ipſius ioſie mors ⁊ tumulatio.⁊ p₃ ſnīa ex dictis. 4.Reg.23.f.exceptis que ſequunt̄. g Qui trāſtulerunt eū de curru i alteꝝ currū.ſicut.n.pncipes i bellis hñt plures equos.ſic tūc reges pugnātes i curribꝰ hēbant plures curr⁹ p pſonis ſuis. h Et vniuer. iu. ⁊ hie.luxe.eū.propter bonitatē vite ſue ⁊ regiminis: vt p₃ ex predictl. i Hieremias maxime.i li.q ititulat̄. Lamentationes hieremie. ℂ In ca.35. vbi dr̄ i poſtilla. Agnos ⁊ hedos.q₂ tā agn⁹ q̄₃ hed⁹ poterāt imolari. ADDITIO. In ſolennitate paſcali agn⁹ debebat imolari:ñ āt hed⁹:l₃ agn⁹ imolādus acciped⁹ eēt d grege i q eēnt agni ⁊ hedi:vt lati⁹ fuit oſtēſū i additiōe ſup Exo.12. Cap. XXXVI. k Tulit ḡ ppl̄s Hic vltimo agit̄ de tpe filioꝝ ioſie ⁊ diuidit̄ i tres ptes ſ₃ tres filios ei⁹.ſecūda ibi. Conſtituitq₃.tertia ibi.Regē vo conſtituit.Snīa pme ptl

p₃ ex dictis.4.Reg.23.f. l Cōſtituitq₃ rege₃. Hic ɔ̄ñter agit̄ de tpe ioachi filij ioſie.⁊ ſcđo de tpe filij ei⁹ ibi.Regnauit āt ioachi. Sētētia āt pme partis p₃ ex dictis.4.Reg.23.in fine.⁊ i pncipio.24.ca excepto qđ ſeqt̄. m Et victū cathenis duxit in babylonē:fuit ei₃ vinctus cathenis ad hoc φ ibi duceret̄:ſ₃ mutatū fuit cōſiliū.eo φ rebellauerat ɔ̄ regē babylonis ⁊ fuit occiſus.⁊ piectū cadauer ei⁹ ex̄ muru₃ hieruſalē:put dcm̄ fuit.4.Reg.24. n Reliq̄ āt ver.ioachi.⁊ abo.ei⁹.i.ſtigmata ⁊ figuras.q̄ fecerat in corpe ſuo i honorē idoloꝝ. o Et q̄ iuēta ſūt i eo.i.in cadauere eius piecto.vt dcm̄ eſt. p Regnauit āt ioachi. Hic ɔ̄ñter ponit̄ de tpe ioachi nepotl ioſie.Et p₃ ſnīa ex dictis 4.Reg.24.c.⁊.d.excepto quod ſequitur. q Octo ãnoꝝ erat ioachi 4.Reg.24.dr̄.Decem ⁊ octo annoꝝ erat ioa.⁊c̄. Dicēdū φ ioachi pr̄ eius regnauit.11.ãnis.vt hr̄ in tex.⁊ ſcđo anno regni ſui īſtituit filiū ſuū ioachi regē:q tūc erat octo ãnoꝝ vt h dr̄:⁊ q₂ regnauit decē ãnis cū pr̄e.iō fuit.18. annoꝝ:qñ cepit regnare mortuo patre.⁊ ſic loqt̄ ſcriptura.4.Reg. r Cūq₃ ãni circulus volueret̄.nō ē itelligēdū φ ãni circulus eēt reuolut⁹ a pncipio regni ſui.q₂ p⁹ patrē regnauit tm̄ tribus mēſib⁹ ⁊ decem dieb⁹:vt hr̄ i textu:ſ₃ dr̄ hic reuolutio ãni tps aptū pcedēdi ad bellū.i q̄ exercitus babylonic⁹ venit ɔ̄ eū.⁊ h fuit p⁹ tres mēſes ⁊ decem dies ſue coronatōis s Regē vero. Hic ɔ̄ñter agit̄ d tpe ſedechie q fuit terti⁹ fili⁹ ioſie.⁊ p̄ ponit̄ tpis ſui deſcriptio.⁊ ſcđo hui⁹ libri ad libꝝ eſdre cōtinuatio.ibi.Anno aūt p.Circa pmū ṗ ponit̄ ſedechie.⁊ ppl̄i ſui multiplex trāſgreſſio.ſcđo ſequens pūitio.ibi.Adduxitq₃ ſuper eos.Circa pmū dicit̄. Rege₃ vo cōſtituit ſedechiā patruum ei⁹.In hebreo hr̄.Fratrē e⁹.eo mō loqndi quo abrahā vocauit loth nepotē ſuū frēm ſuū Gen.13.q₂ certū eſt φ iſte ſedechias fuit auūculus ioachi.q₂ fuit frater patris ſui.vt p₃ ex p̄dictl. t Nec erubuit faciem hieremie prophete loquētis ad ſe ex ore domini.⁊ ſic contempſit prophetam.⁊ dominū eum mittentē.⁊ maxime quia nō ſolum verbo eius non acquieuit:ſed etiam ipſum in carcere recluſit:vt hatur Hiere.32. u Qui adiurauerat eum per deum.⁊ ſic fuit tranſgreſſor iuramenti. x Sed ⁊ vniuerſi pncipes ſacerdotum ⁊c̄.quia ad maliciam regis ſecuta

⁊ leuite d traxerūt pelles holocauſtoꝝ:⁊ ſeperauerūt ea vt darēt p domos ⁊ familias ſinguloꝝ:⁊ offerrēt dño ſicut ſcriptū ē i libro moyſi.De bob⁹ quoq₃ fecerūt ſimilit̄.et aſſauerūt phaſe ſup ignē iuxta qđ i lege ſcriptū ē.pacificas verō hoſtias coxerūt i lebet̄ ⁊ caccabis ⁊ ollis:⁊ feſtiato diſtribuerūt vniūſe plebi:ſibi āt ⁊ ſacerdotib⁹ poſtea parauerūt.Nā i oblatiōe holocauſtoꝝ ⁊ adipū vſq₃ ad noctē ſacerdotes fuerūt occupati:vñ ⁊ leuite ſibi ⁊ ſacerdotib⁹ filijs aarō parauerūt nouiſſimis. porro cātoreſ filij aſaph ſtabāt i ordine ſuo:iux̄ p̄ceptū đđ ⁊ aſaph ⁊ hemā ⁊ idithū pphāꝝ reg dauid. Janitores vo p portas ſingulas obſeruabāt:ita vt nec pūcto qdē diſcederēt a miſterio. Quāobrē ⁊ frēs eoꝝ leuite parauerūt eiſ cibos Ois igit̄ cultura dñi rite ɔ̄pleta ē i die illa vt facerēt phaſe:⁊ offerrēt holocauſta ſup altare dñi iux̄ p̄ceptū reg ioſie. Feceruntq₃ filij iſrael q repti fuerāt ibi phaſe i tpe illo:⁊ ſolēnitatē azimoꝝ ſeptē dieb⁹. Nō fuit phaſe ſimile huic i iſrl̄ a dieb⁹ ſamuelis pphe:ſ₃ nec qſq₃ d cūct̄ regib⁹ iſrael fec̄ phaſe ſic ioſiāſ ſacerdotib⁹ ⁊ leuit̄ ⁊ oī iude ⁊ iſrl̄:q repti⁹ fuerāt:⁊ hitātib⁹ in hierl̄z. Octauodecimo ãno regni ioſie h phaſe celebratū ē. Poſtq̄ i ſtaurauerat ioſias tēplū aſcēdit nechao rex egypti ad pugnādū i carchamis iux̄ eufhratē:⁊ pceſſit i occurſū ei⁹ ioſias. At ille miſſis ad eū nūcijs ait: Quid mihi ⁊ tibi rex iuda?nō aduerſū te hodie vēio:ſ₃ ɔ̄tra aliā pugno domū:id quā me d́s feſtiato ire p̄cepit.deſine aduſu₃ deū facere q mecū ē:ne iterficiat te.noluit ioſias reūti ſ₃ p̄parauit ɔ̄tra eū bellū:nec acquieuit ſermōib⁹ nechao ex ore dei: veꝝ prexit vt dimicar₃ i cāpo mageddo. Ibiq₃ vulnerat⁹ a ſagittarijs:dixit pueris ſuis:Educite me d plio:q₂ opido vulnerat⁹ ſū.qui trāſtulerūt eū d curru i alteꝝ currū:q ſeq̄bat̄ eū more regio:⁊ aſportauerūt eū i hierl̄z. Mortuuſq₃ ē ⁊ ſepult⁹ i mauſoleo patꝝ ſuorū:⁊ vniūſus iudā ⁊ hierl̄z luxerūt eū:hieremias maxie cui⁹ oēs cātoreſ atq₃ cātatriceſ vſq₃ i p̄ntē diē lamētatōes ſup ioſiā replicāt ⁊ q̄ſi lex obtinuit i iſrl̄. Ecce ſcriptū fert̄ i lamētatiōib⁹. Reliq̄ aūt ſmonū ioſie ⁊ miſericordiaꝝ ei⁹ q̄ lege p̄cepta ſt̄ dñi:opa quoq₃ illi⁹ pria ⁊ nouiſſima ſcripta ſūt i libro regū iuda ⁊ iſrael. XXXVI.

Tulit ḡ ppl̄s t̄re ioacha₃ filiū ioſie:⁊ ɔ̄ſtituit regē p pr̄e ſuo i hierl̄z. Vigitiitrū ãnoꝝ erat ioacha₃ cū regnare cepiſſet ⁊ trib⁹ mēſib⁹ regnauit i hierl̄z:Amouit āt eū rex egypti cū veniſſ₃ i hierl̄z:⁊ ɔ̄dēnauit trā cētū talēt̄ argēti ⁊ talēto auri. Cōſtituitq₃ p eo regē eliachi frē₃ ei⁹ ſup iudā ⁊ hierl̄z:⁊ vtit nomen ei⁹ ioachi₃. Ipſū vero ioacha₃ tulit ſecū ⁊ adduxit i egyptū. Vigitiq₃ annorū erat ioachi₃ cū regnare cepiſſet:⁊ vndeci₃ ãnis regnauit i hierl̄z. Fecitq₃ malū corā dño do ſuo. ɔ̄tra hunc aſcēdit nabuchodonoſor rex chaldeoꝝ:⁊ vinctū cāthenis duxit i babylonē:ad quā ⁊ vaſa dñi trāſtulit:⁊ poſuit ea i tēplo ſuo. Reliq̄ āt vboꝝ ioachi₃ ⁊ abomiatiōnū ei⁹ q̄ſ opat⁹ ē ⁊ q̄ iuētā ſūt i eo:ɔ̄tinent̄ i libro regū iuda ⁊ iſrl̄. Regnauit āt ioachi fili⁹ ei⁹ p eo. Octo ãnoꝝ erat ioachi cū regnare cepiſſet:⁊ trib⁹ mēſib⁹ ac decē dieb⁹ regnauit i hierl̄z:fecitq₃ malū i ɔ̄ſpectu dñi. Cūq₃ anni circul⁹ volueret̄:miſit nabuchodonoſor rex nūcioſ q ⁊ adduxerūt eū i babylonē aſportatis ſimul p̄cioſiſſimis vaſis dom⁹ dñi. Regē vero cōſtituit ſedechiā patruū ei⁹ ſup iudā ⁊ hieruſalē. Viginti ⁊ vni⁹ ãni erat ſedechias cū regnare cepiſſet:⁊ vndeci₃ annis regnauit i hierl̄z. Fecitq₃ malū i oculis dñi di ſui: nec erubuit faciē hieremie pphe loquēt̄ ad ſe ex ore dñi.a rege quoq₃ nabuchodonoſor receſſit q ad iurauerat eū p deū:⁊ idurauit ceruicē ſuā ⁊ cor:vt ñ reuerteret̄ ad dñm deū iſrl̄. Sz ⁊ vniūerſi principes ſacerdotū ⁊ ppl̄s p̄uaricati ſūt inique iuxta vniuerſas abo-

⁊ malicia ī oībus alijs. a Mittebat autē dominus ⁊c̄. in quo apparet diuina miseratio. b At illi subſan. nun. dei. in quo declarat̄ coꝝ obſtinatio. c Et eēt nulla curatio. reſpectu pene q̄ īfligenda erat ex determinatione diuine ſnīe: tñ reſpectu culpe ſemper pōt eſſe curatio q̄diu homo habet vſū liberi arbitrij in vita preſenti.
d Adduxitq;. Hic ꝯñter deſcribitur ſequens punitio cum dicitur.
e Et interfecit iuuenes coꝝ gladio ī domo ſanctuarij. vbi credebāt ſe habere aliquod refugium pro ſanctitate loci. f Non ē miſert⁹ adoleſcētis ⁊c̄. ex quo pꝫ ſeueritas punitionis. q2 ī bellis ſolet parci talibus perſonis. Cetera patent ex dictis. 4. Reg. 25. vbi plenius tractat̄. vſq; ibi.
g Si quis euaſerat gladium ductus ī babylonē excepto godolia ⁊ poplo paupere ſub cura eius dimiſſo: vt habet̄. 4. Reg. vlti. ⁊ aliquibus bellatorib⁹ q euaſerāt fugiēdo.
h Donec imperaret rex perſaꝝ. ſ. cyrus q dedit licentiā iudeis redeundi in terrā ſuā. vt hr̄ infra.
i Et ꝯpleret̄ ſermo domini ex oꝛe hieremie. de 70. ānis hui⁹ babylonice captiuitatis.
k Et cele. terra ſabbata ſua. i. quieſceret a cultura q2 toto illo tempoꝛe ꝑ maioꝛi parte remanſit inculta. l Anno autem primo. Hic vltimo ponit̄ cōtinuatio huius libꝛi ad librū Eſdre: qui incipit a reductione captiuitatꝭ babylonice. ſic̄ iſte liber terminat̄ in deductione populi in babylonem: vt pꝫ ex predictis. Dicit igr̄: Anno aūt primo cyri. ſ. a tēpoꝛe ſue monarchie: q2 iā plurib⁹ ānis regnauit ī perſide. ⁊ poſtea iuit cū dario auunculo ſuo rege medoꝝ ꝯ babylonē ſub tali cōuentione q̄ capta babylonia darius primo regnaret. ⁊ poſt eum monarchia deueniret ad cyrū. qd̄ ⁊ fcm̄ eſt moꝛtuo dario. q poſt deſtructōē babylonis vixit duobus ānis ⁊ tunc cyrus remiſit captiuitatē. m Ad explendum ſermonem domini ⁊c̄. quia tunc fuerūt 70. āni tranſmigrationis ꝯpleti quos ꝑdixerat hieremias. Hiere. 25. c. ⁊. 29.
n Suſcitauit dñs ſpūm. i. voluntatem cyri regis perſarum. per ipſum eni̇̄ monarchia tranſlata eſt ad perſas. o Qui iuſſit predicari. i. ſolenniter diuulgari. p Omnia regna terre. i. multa regna. quia regna oꝛientalia fuerūt ei ſubiecta: nō aūt occidentalia. ⁊ eſt modus loquendi hyperbolicus ad ſui magnificentiā. q Et ipſe ꝑcepit mihi vt edificarem ei domum ⁊c̄. ſignatū enim fuit ſibi de ꝓphetia Iſaie. 45. ⁊ ī eo cōpleta. vbi ꝑdixit Iſaias q̄ cyrus ſubijceret ſibi gentes ⁊ regna ⁊ captiuitatē iudeoꝝ remitteret: ⁊ templū redificari ꝑciperet: quod ⁊ factum eſt. vt plenius habetur. Eſdre p̄mo.

minatiōes gentiū: ⁊ pollucrūt domū dñi quā ſcificauerat ſibi ī hieruſalē. Mittebat aūtē dñs ds patrū ſuoꝝ ad illos ꝑ manū nūcioꝛū ſuoꝝ d̄ nocte ꝯſurgēs ⁊ quotidie ꝯmonēs: eo q̄ ꝑceret pplō ⁊ habitaculo ſuo. At illi ſubſannābāt nuncios dei: ⁊ paruipendebant ſermones eius: illudebātq; propheris: donec aſcenderet furoꝛ domini in populum eius ⁊ eēt nulla curatio. Adduxit enim ſuper eos regem chaldeoꝛum: ⁊ interfecit iuuenes eoꝛum gladio in domo ſanctuarij: Non ēſt miſert⁹ adoleſcentis ⁊ virginis ⁊ ſenis nec decrepiti quidem: ſed omnes tradidit in manibus eius: vniuerſaq; vaſa domus domini tam maioꝛa q̄ minoꝛa ⁊ theſauros templi ⁊ regis ⁊ principum tranſtulit in babylonem. Incenderunt hoſtes domum dei: deſtruxeruntq; murū ī hieruſalem. Vniuerſas turres combuſſerūt: ⁊ quicquid precioſum fuerat demoliti ſunt. Si quis euaſerat gladium: duct⁹ in babylonem ſeruiuit regi ⁊ filiis eius: donec imperaret rex perſarum: ⁊ compleretur ſermo domini ex oꝛe hieremie: ⁊ celebraret terra ſabbata ſua. Cūctis enī diebus deſolationis egit ſabbatum: vſq; dum complerentur ſeptuaginta anni. Anno autē primo cyri regiſ perſarum: ad explēdum ſermonem domini quē locutus fuerat per os hieremie: ſuſcitāuit dominus ſpiritū cyri regꝭ perſarū: qui iuſſit predicari ī vniuerſo regno ſuo etiā per ſcripturā dicēs: Hec dicit cyrus rex perſaꝝ. Omnia regna terre dedit mihi dominus deus celi: ⁊ ipſe precepit mihi vt edificarē ei domū in hieruſalem que eſt in iudea. Quis ex vobis eſt in omni populo eius? Sit dominus deus ſuus cū eo ⁊ aſcēdat.

Explicit liber dabꝛeiamin ſiue palipomenō ſcd̄s.

Incipit oꝛatio manaſſes regis iuda cū capt⁹ teneret̄ ī babylone.

Domine deus omnipotens patrum noſtroꝛū abꝛaham iſaac ⁊ iacob ⁊ ſemini eoꝛum iuſto qui feciſti celum ⁊ terrā cum omni oꝛnatu eorum: qui ſignāſti mare verbo precepti tui qui concluſiſti abyſſū: ⁊ ſignaſti terribili ⁊ laudabili nomini tuo: quem omnes pauent ⁊ tremunt a vultu virtutis tue: ⁊ inſuſtentabilis ira ſuper peccatores comminationis tue: immenſa vero ⁊ inueſtigabilis miſericoꝛdia promiſſionis tue: quoniā tu es dominus altiſſimus ſuper omnem terram longanimis ⁊ multum miſericoꝛs ⁊ penitens ſuper maliciā hominū. Tu aūt dñe ſm̄ bonitatē tuā ꝓmiſiſti pniā remiſſiōis peccatoꝝ: ⁊ tu de⁹ iuſtoꝝ ñ poſuiſti penitētiā iuſtis: abꝛahā iſaac ⁊ iacob: his qui tibi nō peccauerunt: quoniā peccaui ſuper numerū harene maris: multiplicate ſūt iniqtates mee: incuruat⁹ ſum multo vinculo ferri ⁊ nō eſt reſpiratio mihi: q2 excitaui iracūdiam tuam: ⁊ malum coꝛā te feci ſtatuens abominatiōes: ⁊ multiplicās offenſiōes. Et nūc flecto genua coꝛdis mei precās ad te bonitatē dñe. Peccaui dñe peccaui: ⁊ iniquitatem meā agnoſco. Peto rogans te dñe remitte mihi remitte mihi: ne ſimul perdas me cū iniquitatibus meis: neq; in eternū reſerues mala mihi: q2 indignū ſaluabiſ me ſecūdū magnā miſericoꝛdiā tuam: ⁊ laudabo te ſemper oīb⁹ dieb⁹ vite mee: qm̄ te laudat oīs virt⁹ celoꝛū: ⁊ tibi eſt gloꝛia in ſecula ſeculoꝛum amē.

Explicit oꝛo manaſſeſ regꝭ iuda.

Poſtilla venerabilis fratris Nicolai de lira ſup libꝛos Paralipomenō finit. Oꝛatio regis manaſſes īcipit.
r Domine deus. Iſta oꝛatio regis manaſſes non eſt in hebꝛeo nec ē de textu. ⁊ ideo non ītendo eā exqſite exponere: ſed tm̄ breuiter pertrāſire. In hac. n. oꝛatiōe primo recurrit ad diuinam magnificentiam. ſecundo recognoſcit ꝓpꝛiam miſeriam. ibi. Quoniam peccaui. tertio petit miſericoꝛdiā ibi Et nunc flecto. Circa primum cōfitetur primo dei oīpotētiā ſiue maieſtatem ꝓpter quam debꝫ coli dicens. Domine de⁹ omnipotens ⁊c̄.
s Qui ſignaſti mare verbo ꝑcepti tui dicens. Geñ. p. Congregent̄ aque q̄ ſub celo ſunt in locum vnum ⁊c̄.
t Qui concluſiſti abyſſum. repetitio eſt eiuſdē. quia mare ⁊ abyſſus idem important. Secundo fatetur eius iuſticiā ſeu equitatem qua debet timeri. dicēs. Terribili ⁊ laudabili ⁊c̄. Tertio eius miſericoꝛdiam ſeu pietatem qua ꝑnit ſit penitentibus miſereri. ibi. Et inueſtigabilis miſericoꝛdia promiſſionis tue ⁊c̄. ⁊ ſequitur.
v Quoniam peccaui. Hic recognoſcit ſuam miſeriam primo in peccatoꝛum multitudine. ibi. Super numerum harene maris ⁊c̄. ⁊ eoꝛum grauitatē ſeu magnitudinē. ibi. Statuens abominationes ⁊ multiplicans offenſiones. ⁊ patet.
x Et nūc flecto. hic conſequenter petit miſericoꝛdiam primo reuerenter dicens. Et nunc flecto genua coꝛdis mei. quia genua coꝛpoꝛis flectere non poterat. impedit⁹ compedibus ferri. ſecūdo inſtanter ibi.
y Peto rogans te domine ⁊c̄. petitionem ſuam pluries ⁊ multipliciter replicando. Tertio confidenter ꝑſumenſ d̄ diuina mīa ibi.
z Quia indignum ſaluabis me ſecundum miſericoꝛdiā tuam. ⁊ promittens emēdari ibi. Et laudabo te ſemper. Et ſic terminat oꝛationem dicens.
a Quoniā te laudat omnis virtus celoꝛū. i. oēs oꝛdines āgeloꝛum ⁊ tibi eſt gloꝛia in ſecula ſeculoꝛum amen.

Explicit oꝛatio regis manaſſes.

Incipit prologus in librum Eſdre.

a V Truz difficili⁹ ſit facere qđ poſcitis. Iſte plog⁹ ſcribit i libꝝ eſdre: q vnicus liber ē ſic pſēs plog⁹ manifeſtat. qꝛ apud hebreos eſdre neemieq3 ſmōes i vno volumie coartāt. terti⁹.n. ⁊ q̄rt⁹ liber ab ipo Hiero. iter apocrypha cōputat. Ordinat āt iſte liber imediate poſt Paral. ſic ait Hiero. i li. de hebraicis q̄oib⁹ eo ꝙ idem ſit finis Paral. ⁊ pncipium hui⁹ li. hiſtoria āt tobie pceſſit hiſtoriā iſti⁹ libri. vñ ⁊ qdā tobiā añ eſdrā ordināt. alloqt āt hie⁹. i iſto plogo dōmonē ⁊ rogatianū epos: ad quoꝝ rogatōnē iſtū libꝝ de hebreo trāſtulit i latinū. et p aſſignat duo rētrahētia ipſ ne trāſferat libꝝ iſtuz. ſ. opis difficultatē. q̄ tagit i pncipio plogi: ⁊ iuidoꝝ detractionē. q̄ tāgit ibi. Accedunt ad hoc ⁊c. ſcđo pōit duo ipſ mouētia ad trāſferēdū. ſ. iſtātiā iſtoꝝ epoꝝ petitōez ⁊ trāſlatōis ſue neceſſitatez: qꝛ trāſlatio ātiqua corrupta erat ⁊ diminuta. pmuz notat ibi. Terti⁹ ān⁹ ⁊c. ſcđz ibi. Si qs' āt .70. nob oppoſuerit ⁊c. tertio inuehit ꝯ emulos. ⁊ hoc dupl'r. p qꝛ ipugnāt agnitā vitatē. ſcđo. qꝛ p vitiuz igratitudinis beneficioꝝ ipugnant auctorem pmū ibi. Quid iterptē laniāt. ſcđm ibi. Porro aliđ ē ſi clauſis qđ đr oculis mihi volūt male đre. Quarto ⁊ vltimo dicit ꝙ caritate ipoꝝ ad ſtudiuz puocat⁹ nō omittet bonum cōe pp detractōem odiū vel timorē ibi. Itaq3 licz excedra vel exthetra ſibilet ⁊c. His viſis ad obſcuritates accedam⁹.

b Nec dū ſtatui.i. nōdū cēſui vel iudicaui. nā ſtatuo ſtatuis đr cēſere: edificare: fabricare: ordinare: cōſtruere: ponere. d Snie ē.i. ſnia l'r fixū i corde meo: modus ē loq̄ndi tract⁹ a iudicijs: vbi ratū ⁊ fixū ē qđ p ſniam diffinit. c Abnuere.i. recuſare vl' refutare. q.d. nō ē fixū i corde meo ꝯire, vro iperio. In moderniorib⁹ aūt biblijs legit. Nā vobis aliqd iperātib⁹ ānuere ſnie ē. ⁊ in ſnia i idē redit. e Sub faſce.i. ſub onere: ⁊ declinat hic faſcis. vñ faſciculus diminutiuū. f De hebreo trāſferā.i latinū. mlti.n. trāſlatōes.70. de greco trāſtulerūt i latinū. g Quaſi nō habeatis greca volumina.i. trāſlatiōem.70. i greco editam.
h Et latina volumina trāſlata de trāſlatōe.70. aut q̄ſi.
i Nō ſtati. poſtq3 venerit ad noticiā emuloꝝ. k Illud ꝯſpuendū ſit.i. ab emulis cōtēnēdū. l Quicqd ē.i. q̄tcūq3 vtilitatis ē. m Qđ a nobis ṽtit.i. transfert. n Niti.i. laborare.
o Extreme.i. maxime. p Faſtidioſis.i. ſupbis: tedioſis faſtidio plenis: Faſtidiū.n. đr ſupbia vel tediū: a faſtidio faſtidis qđ ē horrere: ſpnere: tedere. q Supciliū.i. ſupbiā q̄ notat i ſupcilio p extollētiā oculoꝝ. vñ Eccle.23.b. extollētiā ocloꝝ meoꝝ ne dederis mihi. Idē.26.b. Fornicatio mulieris i excellētia oculoꝝ ei⁹. ⁊ i palpebris illi⁹ agnoſcet. r Fratꝝ. latinoꝝ. s Diſticte. vt vnū diſtinguat ab alio. t Et p iterualla.i. p ſpaciū: vt ſit bonū ſpaciū iter ea.
v Librarioꝝ.i. ſcriptoꝝ. q libros ſcribūt ⁊ ſic dicit Iſidorus in.6. etymol. librarij idē ⁊ ātiqrij vocāt: ſ3 librarij ſūt q ⁊ noua ſcribebāt ⁊ vetera: ātiqrij q tātumō vetera. vñ ⁊ nomē ſūpſerūt. Itē librarij dñtur vēditores libroꝝ: q grece bibliopole dñtur a biblios qđ ē liber ⁊ pole qđ eſt vendere ⁊ declinat hic ⁊ hec bibliopola. x Editus.i. cōpoſit⁹: ab edo edis qđ mlta ſignificat: q̄ hñtur p hos verſus. emitto. pario: pduco: vl' manifeſto. expono: condo: appono: profero: dico. Verba nouē numero lector ter denotat edo. y Nec apocryphoꝝ. qd ſit apocryphū. ⁊ q̄t modis dicat iuenies ſupra i pncipio plogi ſup Ioſue. p hoc aūt ꝙ apocryphoꝝ ſōnijs dicit. videt ꝙ Hieronym⁹ tertiū ⁊ q̄rtuz libꝝ eſdre nō tranſtulit. vñ ⁊ antiq biblie non hñt eos. eſdre pm⁹ liber eſt. ⁊ fec Ioſias ⁊c: q cōiter ſcribit i modernis biblijs: ſcđs icipit Liber eſdre pphe ⁊c. ⁊ ille breuiſſim⁹ ē ⁊ q̄ſi i vno folio ſcript⁹. ⁊ forte pp h nō fecerat Hieronymus de eo mētionē. terti⁹ icipit. Anno.30. captiuitatis erant i babylone ⁊c. vbi enumerat viſiones q̄ſi p ſōnia ſibi factas. q̄rt⁹ icipit: Ecce loq̄re in aures plebis mee ſermones pphetie q̄s miſero i os tuum ⁊c. vbi mlta pdic af futura. ⁊ iſte lib ſatis breuis ē: ⁊ de his duob⁹ vltimis fit h mētio. p h āt ꝙ dic ſōnijs videt nō approbare q̄ in his ſcribuntur.
z Et q̄. ſ. ſic apocrypha.
a Non hñtur apud illos nec de.24. ſeniorib⁹.i. de 24. libris q ſūt apud hebreos i canōe ſcripturaꝝ q ſignāt p.24. ſeniores. Apoc.4. ſic ſupra dcm̄ ē. in prologo galeato.
b Sūt pcul abijciēda.i. repellēda ⁊ puipēdenda.
c Quoniā naçaren⁹. ⁊ ceteras auctoritates q̄ hic ponūt iuenies ſupra i illo plogo. ſ. Deſiderij mei ⁊c. añ mediū. d Sed vt ad cōpēdiū veniā.i. breuiter eos cōfutē vide i opuſculo de vocabulis biblie q̄l'r exponit cōpēdiū. e Qđ illatur⁹ ſū.i. dictur⁹ vel cōcluſur⁹. nā inferre đr cōcludere. f Eqſſimū ē.i. iuſtiſſimū: qꝛ nemini derogat: ⁊ plene vitas idagat. ſ. ingrēdo. Aut ego. g Edidi.i. dixi. h Aliqd.i trāſlatōe mea. i Qđ nō hr i greco. ſm.70. k Aut al'r hr q̄ȝ a me verſū ē. ⁊ ſi nihil mutaui. l Quid iterptē laniant detrahendo.
m Trāſlatōi mee. ſi āt aliqd addidi. n Interrogēt hebreos. vtruz bñ addidi. ⁊ ſic iqſita vitate. o Vel arrogēt.i. attribuant.
p Fidē.i. credulitatē ipi lectores mee trāſlationi: ſi. ſ. fidel'r tranſtuli.
q Vel derogēt.i. detrahāt ſi ifidel'r. ſ3 certe nō ſolū trāſlatōez vituperāt: ſ3 ēt meipſū maledictis ipugnāt ⁊ h ē qđ ſeqt. r Porro.i. certe. s Aliud ē.i q̄ ipi offēdūt. t Si. p quia. v Volūt mihi maledicere.i. mala đ pſōa mea đre q tm̄ labōaui p cōi vtilitate. x Clauſis qđ đr ocl'is.i vulgari puerbio.i. nō habito reſpectu ad vitatē quaȝ

Incipit pfatio beati hieronymi preſbyteri in librū. Eſdre.

V Trū difficili⁹ ſit facere qđ poſcitis: an negare: necdū ſtatui: nā vobis aliqd iperātib⁹ abnuere ſnie ē: ⁊ magnitudo oneris impoſiti ita ceruices pmit vt añ ſub faſce ruēdū ſit q̄ȝ leuādū. accedūt ad h iuidoꝝ ſtudia: q̄ oē qđ ſcribim⁹ reph̄edēdū putāt. et iterdū ꝯtra ſe cōſciētia repugnāte publice lacerāt q̄ occulte legūt: itātū vt clamare cōpellar ⁊ dicere: Domine libera aiam meā a labijs iniqs: ⁊ a lingua doloſa. Terti⁹ ann⁹ ē ꝙ ſemper ſcribitis atq3 reſcribitis vt eſdre librū ⁊ heſter vob đe hebreo trāſferā: q̄ſi nō habeatis greca ⁊ latina volumia: aut q̄uicqd illud ē qđ a nobis ṽtit nō ſtatim ab oib⁹ conſpuēdū ſit. fruſtra āt: vt ait qdā: niti neq3 aliud fatigādo niſi odiū q̄rere: extreme dementie ē. Itaq3 obſecro vos mi domnio ⁊ rogatiane cariſſimi: vt priuata lectiōe cōtēti: libros non efferatis i publicū nec faſtidioſis cibos ingeratis vitetiſq3 eorum ſupercilium: qui iudicare tantum de alijs: ⁊ ipſi facere nihil nouerunt. Si qui autē fratrum ſunt quibus noſtra non diſplicent: his tribuatis exēplar: ammonentes vt hebrea nomina quorum grandis in hoc volumine copia eſt diſtincte ⁊ per interualla tranſcribant. Nihil enim proderit emendaſſe librum: niſi emendatio librariorum diligentia conſeruetur. Nec quenquam moueat ꝙ vnus a nobis liber editus eſt: nec apocryphorum tertij ⁊ quarti libri ſomnijs delectetur: quia ⁊ apud hebreos eſdre neemieq3 ſermones in vnum volumen coartantur: ⁊ que nōn habentur apud illos nec de viginti quatuor ſenibus ſunt procul abijcienda. Si quis autem ſeptuaginta vobis oppoſuerit interpretes quorum exemplaria varietas ipſa lacerata ⁊ euerſa demonſtrat: nec poteſt vtiq3 verum aſſeri qđ diuerſum eſt: mittite eum ad euāgelia in quibus multa ponuntur quaſi de veteri teſtamento que apud ſeptuaginta interpretes nō habentur: velut illud. Quoniam nazareus vocabitur: ⁊ ex egypto vocaui filium meum. ⁊ videbūt in quē cōpunxerūt: multaq3 alia q̄ latiori opi reſeruam⁹: ⁊ q̄rite ab eo vbi ſcripta ſūt. Cūq3 pferre ñ potuerit: vos legite de his exemplarib⁹ q̄ nup a nobis edita: maledicoꝝ quotidie linguis cōfodiuntur. Sed vt ad ꝯpēdiū veniā: certe qđ illatur⁹ ſū eqſſimū ē: edidi aliqd qđ nō habet i greco: aut aliter habetur q̄ȝ a me verſum eſt. Quid interpretem laniāt: Interrogent hebreos ⁊ ipſis auctoribus tranſlationi mee vel arrogēt vel derogent fidē. Porro aliud eſt ſi clauſis quod dicitur oculis mihi volunt maledicere: ⁊ nō imitant grecoꝝ ſtudiū ⁊ beniuolentiā: qui poſt ſeptuaginta tranſlatores iam chriſti euangelio co-

docui vł ad bn̄ficia q̄ eis exhibui.ſ.trāſſerēdo tot libꝛos. a Judeoſ natōe. b Et hebionitas.ſecte pfeſſione. Hebionite qdē fuerūt heretici d̄ qbꝰ dic̄ euſebiꝰ i.4.li.ecclaſtice hiſtoꝛie: Hebiōeos ōmō ōcepit q iterp̄tāt̄ paupes vc.n.paupes ſt̄ ⁊ egeni i ſcia glīc xp̄i:qm̄ qdē eū ſolū hoīez putāt.⁊ pfcm̄ vite acv̄tutł viꝝ iuſtū effcm̄.cōi ēt natiuitate ex viro ⁊ fēia pcreatū:cuſtodiēdā v̄o cēſēt legł obſuātiā.nec ſufficere ad ſalutē xp̄i eſtimāt fidē ⁊c̄. Jſi.i.8.etymoł.vbi agit de hereſibꝰ xp̄iāoꝝ pōit eādē ſnīaz ſupꝛa.i plogo ſup Joſue vltra mediū iueniēs ſatł d̄ oꝛigene:aqla ſymmacho ⁊ theodotione.vbi exponitur quod hic dicitur.

c Et per oꝛigenis laboꝛem ⁊c̄. excetra ſerpens qdā de q̊ dic̄ Jſidoꝛꝰ.iz.etymoł. Hydra draco ē młtoꝝ capitū:q̄lis fuit i lerna palude puīcie archadie. hec latine excetra d̄r:ꝙ vno ceſo tria capita excreſcebāt:ſʒ B fabłoſū ē.nā cōſtrat hydrā locū fuiſſe euomētē aq̄s vaſtātes citatē vicinā:i q̄ vno meatu clauſo multi erūpebāt:qd̄ hercules videns loca ip̄a exuſſit.⁊ ſic aq̄ clauſit meatꝰ.naʒ hydra ab aq̄ dcā ē:hydō grece aq̄ latine:⁊ inde d̄r hydra.ſ.ſerpēs aq̄ticꝰ.Ouidiꝰ metamoꝛphoſeos.9.loq̄t̄ d̄ hydra.d.Uulneribꝰ fecūda ſuis erat illa:nec vllū De comitū nūero caput ē ipune reciſū.Quin gemio ceruix herede valētioꝛ eēt.idē i eodē: Nec pfuit hydre Creſcere p dānū geminaſq; reſumere vires.Et nō ꝙ i aliqbꝰ librł ſcribit̄.Excedra p d.⁊ tūc etymologiçat̄ q̄ſi excelſa hydra.i aliqbꝰ ſcribit̄ p t.iuxta etymologiā.Jſido.⁊ tūc d̄r excetra.q̄ſi ex ceſo tria.⁊ iſta lr̄a cōioꝛ ē ⁊ hʒ mediā ſyllabā nālr pductā.excetre āt cōpat emulum ſuū ppter detractiōis ſibilū:⁊ qꝛ alys infūdit emulationis venenum.

d Synō.qdā fuit pditoꝛ cuiꝰ iſidys capta fuit troia ⁊ d̄ſtructa.nā cū greci p.10.ānos citatē obſediſſēt eā cape n̄ valētes:equū ligneū imēſe ſtature fecerūt.⁊ armatł militibꝰ eū ipleuerūt:ſynō v̄o fingēs ſe timoꝛe moꝛtł de grecoꝝ caſtrł effugiſſe.aſſecuratꝰ a troianis:ſi ſecreta eis pāderet danaoꝝ mētitꝰ ē eis illū equū i honōe palladis fuiſſe fc̄ʒ.⁊ ꝙ iō tāte eēt magnitudinis:ne poſſet itrare poꝛtas citatł:qꝛ ſi itraret:nūq̄ citas capi poſſet.cuiꝰ v̄bis ſeducti poꝛtas fregerūt:⁊ ita equuʒ itroduxerūt.ſynon āt illa nocte cū doꝛmirēt troiani:apuit oſtiola ep:⁊ icluſi milites exierūt ⁊ citatē cepūt.ſic̄ i.z.li.v̄gily eneidos pleniꝰ recitat̄.⁊ iō d̄r. e Uictoꝛ.cui ꝯpat emulū ſuū detractōis icēdia iaciētē.

f Euētilēt apices.i.lr̄as.euētilare d̄r ad vētū diſpgere. pyceré:exgrere:excutere:iueſtigare:diſcutere:⁊ i iſtis duabꝰ ſignificatōibꝰ pōt accipi hic:lʒ i oībꝰ bn̄ poſſet exponi. g Lr̄as calūniēt̄.falſo criminēt̄.caluniatoꝛ.n.d̄r falſi crimis accuſatoꝛ.cetera plana ſunt. ¶ Explicit q̄uiſcūq; expoſitio iſtiꝰ plogi. Primus liber eſdre incipit.

Erit ſacerdos ſup ſolio ſuo. Zach.6. ſm ꝙ i librł p̄cedētibus dcʒ ē:ds ſub rōe abſoluta ſubm̄ ē i tota ſacra ſcriptura:ſub rōnibꝰ āt cōtractł ſubm̄ ē i ptialibꝰ libꝛis:ſic̄ cōpꝰ mobile abſolute ſūptū ſubm̄ ē i tota phīa nāli:coꝛpꝰ v̄o mobile aiatū ſubm̄ ē i li.d̄ aīa ⁊ i alys libꝛis ſeq̄ntibꝰ ad ip̄m:⁊ eodē mō deꝰ ſub rōne gubernātis pplm̄ iſrł ſubm̄ ē i li. Judicū ⁊ alys librł hiſtoꝛialibꝰ ſeq̄ntibꝰ: vario tn̄ mō ſʒ variatōeʒ huiꝰ regiminis.deꝰ.n.hūc pplm̄ poſt igreſſuʒ terre pmiſſiōis triplici mō gubernauit:p̄ p iudices.⁊ ſic de eo agit̄ i li.iudicuʒ.ſcd̄o p reges.⁊ ſic tractat̄ de eo i libꝛis Regū ⁊ Paral. tertio p ſacerdotes .ſ.a reditu captiuitatis babylonice vſq; ad xp̄m.Expeditis āt duobꝰ p̄mis modis:tertiū p̄ manibꝰ hēmꝰ qꝛ liber eſdre icipit a reditu captiuitatł babylonice a q̊ icepit regimē ſacerdotū:tn̄ ſub deo p̄ncipali rectoꝛe.de q̊ regimine d̄r v̄bū paſſūptū:erit ſacerdos ⁊c̄. Jn q̊ qdē v̄bo p̊ tangit̄ regētiū habilitas.cū d̄r.Sacerdos.i.ſacerdotes eo mō loq̄ndi q̊ d̄r Exo.8. Uenit muſca grauiſſima.i. multitudo muſcaꝝ. Ad cuiꝰ itellectū ſciēdū ꝙ ſm phm̄.p̊ politice.illi q ſūt vigētes itellectu ſcia ⁊ pꝛudētia.illi ſūt apti ad regēdū.qꝛ ſciūt ſe ⁊ alios dirigere i finē bonū Talis āt dʒ eē cōditio ſacerdotū put d̄r Malach.z. Labia ſacerdotis cuſtodiūt ſciam ⁊ legē regrēt de oꝛe eiꝰ:qꝛ āgelus dn̄i exercituuʒ ē.ſic̄.n.āgelica nā ſupioꝛ ē humana.⁊ iō hoīes p āgelos regūt̄:ſic ſacerdotes q ſūt q̄ſi mediatoꝛes iter deū ⁊ pplm̄:ex hoc.n.hn̄t aptitudineʒ ad regēdū.Scd̄o i v̄bo ppoſito tangit̄ huiꝰ regiminis auctoꝛitas.cū d̄r.Sup ſolio ſuo.ſedere.n.ſup ſoliū ppꝛiuʒ ē hn̄tł auctoꝛitatē diſcernē

ruſcātc:iudeōs ⁊ hebionitās legis veteris iterp̄tes:aqlā videlʒ ⁊ ſymmachū ⁊ theodotōeʒ ⁊ curioſe legūt:ēt per oꝛigenis laboꝛē in exaplois eccl̄ijs dedicarūt. Quāto mag latini grati eē deberent ꝙ exultātē cernerēt greciā a ſe aliqd mutuari.primū.n.magnoꝝ ſumptuū ē ⁊ ifinite difficultatꝭ exēplaria poſſe hēre oīa deiñ ēt q habuerit ⁊ hebꝛei ſermonis ignari ſūt: mag errabūt:ignoꝛātes qs e multis veriꝰ dixerit. Qd̄ etiā ſapiētiſſimo cuidā nup apud grecos accidit.vt iterdū ſcripture ſenſū relinquēs:vniuſcuiuſlibʒ iterp̄tis ſeq̄ret̄ erroꝛē. Nos autē q hebꝛee lingue ſaltē paruā hēmꝰ ſciaʒ: ⁊ latinus nobis vtcūq; ſermo nō deeſt ⁊ de alijs mag poſſumꝰ iudicare ⁊ ea q̄ ip̄i itelligimꝰ i noſtra ligua ꝓmere. Jtaq; licet hydra ſibilet: victoꝛq; ſynōn icēdia iactet:nūq̄ meū iuuāte xp̄o ſilebit eloquʒ: ēt p̄ciſa ligua balbutiet. Legāt q voluūt:q nolūt abijciāt. Euētilēt apices:lr̄as calūnient̄. Mag veſtra caritate puocaboꝛ ad ſtudiuʒ:q̄ illoꝝ detractōe ⁊ odio d̄terrebō.

Explicit prefatio

Jncipit lib Eſdre primꝰ. Ca. .I.

In āno p̊io cyri regis pſaꝝ: ut ꝯplere

di:iudicādi:ac ēt coꝛrigēdi.hāc āt auc̄teʒ habuerunt ſacerdotes a reditu captiuitatis babylonice ⁊ citra vt dcm̄ ē: de q̄ pōt dici qd̄ ſcribit̄ Jſa.16. Preparabit̄ i mīa ſoliū:⁊ ſedebit ſup illud in v̄itate.reditꝰ aūt de captiuitate babylonica fcūs fuit ex diuina mīa:⁊ fuit p̄paratio ad B ꝙ ppłs p ſacerdotes gubernaret̄.vt pʒ p p̄dicta ⁊ ſic huiꝰ regiminis ſoliū fuit i mīa p̄patū.⁊ bn̄ ſubdit̄. Et ſedebit ſup illud i v̄itate.qꝛ a reditu captiuitatis babylonice quo tp̄e p̄fuerūt ſacerdotes.nō legit̄ ppłs iſrł ita declinaſſe a veritate fidei ſic̄ an̄:qꝛ tp̄ibꝰ iudicū ⁊ regū młtotiēs maioꝛ ps populi.immo quaſi totꝰ populus declinabat ad idolatriā propter quam inducta fuit captiuitas babylonica.vt patuit per p̄dicta:ſed a reditu captiuitatis babylonice pauci leguntur a veritate latrie declinaſſe:vtpote tempore machabeoꝝ aliqui ex ambtōe ⁊ aliqui ex antiochi nobilis pſecutōe.⁊ młti cōtrario p v̄itate fidei legunt̄ moꝛtē acerbiſſimam toleraſſe ad gloꝛiam dei qui eſt bn̄dictꝰ i ſecula ſeculoꝛum amen.

¶ Capitulum. .I.

b In āno p̊ cyri ⁊c̄. Liber iſte a q̄ icipit regimē ſacerdotū:vt dcʒ ē:cū ſibi ānexis pōt ſic diuidi.qꝛ p̊ tāgit̄ hꝰ regimis pceſſus.ſcd̄o icidēs caſus q duplex ē.i vno hr̄ exēplū ꝯſtātie ꝯ aman i altero exēplū patiētie i librł Heſter ⁊ Job. Libꝛos āt Thobie ⁊ Judith ⁊ Machabeoꝝ licʒ ſint hiſtoꝛiales.tn̄ itēdo eos ad pn̄s ptrāſire:qꝛ nō ſūt de canone apud iudeos nec apud xp̄ianos.imo de ip̄is dic̄ Hiero.i plogo galeato q ē plogꝰ ſup libꝛos regū ꝙ auctoꝛitas eoꝝ nō ē efficax ad pbādū aliqd qd̄ i cōtētione vel dubiū venit.⁊ iō expōni eoꝝ nō itēdo iſiſtere:donec cū dei adiutoꝛio ⁊ vita comite ſup oēs libꝛos canonicos ſcripſeriʒ.ſi āt dn̄s vitā mihi cōceſſerit.ſup iſtos libꝛos ⁊ alios q cōiter ponūt̄ i biblys q̄uis nō ſint d̄ canone ſcribere potero dn̄o cōcedēte. Liber āt iſte diuidit̄ in tres partes. qꝛ p̊ agit̄ de reductōe ppłi ſub ieſu filio ioſedech.ſcd̄o de iſtructōe reducti p eſdrā legł doctoꝛē.7.ca.tertio d̄ reedificatōe muri p neemiā ducē.ibi. Uerba neemie.⁊ iſti tres fuerūt ſacerdotes vt ex ſeq̄ntibꝰ apparebit. De ſcd̄o āt libꝛo eſdre nō itēdo ad pn̄s me itromittere rōne iā dicta.ſ.qꝛ nō ē de canone. Circa primū p̊ deſcribit̄ reditꝰ ppłi.ſcd̄o fūdatio tēpli.ca.3. Circa p̄mū p̊ deſcribit̄ licētia data.ſcd̄o nūerat̄ turba licētiata.ca.z. Circa p̄mū p̄mittit̄ cōfeſſio maieſtatis.ſcd̄o ſubdit̄ cōceſſio libertatis. ibi. Quis ex vobis.tertio cōpletio volūtatis.ibi. Et ſurrexerūt. q̄rto collatio pietatis.ibi. Rex q̊q; cyrꝰ. Circa p̄mū p̊ ponūt̄ q̄dā pꝛeābula.ſcd̄o cōceſſio ip̄a.ibi. Hec dic̄ cyrꝰ. Primū pꝛeābulū ē.qꝛ notat̄ tp̄s cū d̄r. Jn āno p̊ cyri ⁊c̄. Ad maioꝛē āt itellectū eoꝝ q̄ dicūt̄ i B libꝛo ⁊ alys de iſto cyro.⁊ maxime cuiuſdā dicti a me ſup Lucā.ca.z.ponēda ē hic oꝛigo ⁊ pmotio huiꝰ cyri.ſm.n.ꝙ habet̄ i ſcholaſtica hiſtoꝛia. Aſtriages rex medoꝝ ⁊ pſaꝝ vidit i ſōnis de vētre filie ſue egredi vitē totā aſiā occupātem. ⁊ cū ſignificatū huiꝰ q̄reret a coiectoꝛibꝰ.rn̄derunt ꝙ ſignificabat pueꝝ ex ea naſcituꝝ:i tota aſia regnatuꝝ.⁊ ip̄m aſtriagem de regno expulſuꝝ:qd̄ timēs dariū cōſobꝛinū ſuū adoptauit in filiū.qꝛ filiū nō hēbat.ſʒ filiā vnā.quā dedit cuidā militi ſimplici ne puer natꝰ de ea magnoꝝ amicoꝝ potētia vallaret̄.⁊ cuʒ B ad maioꝛē ſecuritatē.cū dcā filia eēt grauida:fec̄ tp̄s partꝰ ipſiꝰ exploꝛari:⁊ pueꝝ natū ad ſe appoꝛtari.quē dedit cuidā de ſuis p̄ncipibꝰ occidēdū ſʒ ille timēs ne regnū ad mr̄em pueri deueniret nō fec̄.ſʒ pueꝝ i nemoꝛe expoſuit ad quē ex dīna puidētia q̊ ſolet adeē qn̄ deficit humana.venit q̄dā canicula lactās puerū ip̄m.a ferł ⁊ auibus defendēdo:quē paſtoꝛ regis iuenit ⁊ vxoꝛi ſue tradidit nutriēdū:q cū creuiſſet.ab alys pueris factus eſt rex eoꝝ ⁊ rebelles ſibi grauiter affligebat itātū ꝙ pr̄es pueroꝝ cōqueſti ſūt regi.ad quē cū adduceret̄:cōſtāter ⁊ itrepide dixit hec ſe feciſſe tāq̄ rex eoꝝ. Rex g̊ admirans pueri conſtātiaʒ.

.i co q̄dā ſigna ſui gn̄is agnouit ⁊ a paſtore v̄itatē regrens: ipſū͂z
cē nepotē ſuū̄ iuēit: verūtam̄ erga eū placat⁹ fuit credēſ φ ſoniū
ſuū ipletū eēt i regno pueroꝝ ⁊ euz alēdū tradidit illi p̄ncipi cui
p̄us eū tradiderat occidēdū. filiū āt eius clā occidi fec̄ eo φ fue
rat iobediēs ori eius: qd̄ tn̄ illū p̄ncipē nō latuit. Poſtea v̄o per
tp̄s magnū rex exercitū tradidit illi p̄ncipi ad domādos aduer
ſarios. ⁊ ipē imediate reſedit. Jlle āt p̄nceps memor occiſiōis fi
lij ſui ſuaſit exercitui vt cyꝝ regē pſaꝝ eligeret vocās eū cyꝝ. i.
herēdē. q p̄us ſpar/
tatic⁹. i. catl'us voca
bat̄. eo φ canicl'a la
ctauerat eū: qd̄ feim̄
audiēſ aſtriages col
legit exercitū: vt pu
gnaret ꝯ cyrū. ⁊ i p̄
ꝯgreſſu p̄ualuit. ſed
poſtea a cyro deui/
ctus fuit. verūtamē
cyrus magis ſe exhi
buit ei nepotē q̄z vi
ctorē. nā regnū hir/
canoꝝ ſibi dimiſit
⁊ dario auūcl'o ſuo
r̄gnū medoꝝ: ita φ
poſt eoꝝ mōtē totū
deueniret ad manū
ſuā. Poſtea v̄o cyr⁹

tūr v̄bū dn̄i ex ore hieremie ſuſci
tāuit dn̄s ſpiritū cyri reḡ pſaꝝ: ⁊
trāſdūxit vocē i oi regno ſuo: ēt p̄
ſcripturā dicēs: hēc dic̄ cyr⁹ rex p̄
ſarū: Oīa rēgna terre dedit mihi
dn̄s de⁹ celi: ⁊ ipſē p̄cepit mihi vt
edificarē ei domū i hieruſalē q̄ ē i
iudea. Quis ē i vōbis de vniuer/
ſo pplo ei⁹? Sit dn̄s illius cū eo.
Aſcēdāt i hieruſalez q̄ ē i iudea: ⁊
edificet domū dei iſrael: ip̄e ē de⁹
q ē i hieruſalē. Et ōēs reliq i cūct̄
locis vbicūq; h̄itāt ādiuuēt eū vi/

⁊ dari⁹ eus auunculus obſederūt babylo niam: q̄ capta ⁊ occiſo
balthaſar rege. darius regnauit i babylone duobus ānis. q̊ mor
tuo totū regnū deuenit ad manū cyri. ⁊ ſic fuit monarcha. ⁊ i p̊
āno huius monarchie dedit licētiā filijs iſrael redeūdi i iudeaz
⁊ edificādi tēplū. ſm̄ φ dr̄ hic. Jn āno p̄mo cyri regis perſarum
.i. āno p̊. q̊ monarchiaz trāſtulit ad pſas: quia licꝫ regnū medorū
eēt honorabilius: tamē caput monarchie poſuit i pſide: eo φ ibi
primo regnauerat. ⁊ q2 perſe ipſum ſublimauerant in regnum.
a Ut cōpleret̄ v̄bū dn̄i ex ore hieremie. Hiere. 25. ca. Cūq; iple
ti fuerit. 70. āni viſitabo ſup regē babylōis ⁊c̄. ⁊ ſil'r. 29. Cū ce/
pint ipleri i babylone. 70. āni. viſitabo vos ⁊ ſuſcitabo ſup vos
v̄bū meū bonū vt reducā vos ad locū iſtū. Dn̄t āt hebrei φ iſti.
70. āni ſūt accipiēdi a tp̄e deſtructōis tēpli p nabuchodonoſor
⁊ fuerūt impleti ſexto āno darij. in quo cōpletuꝫ fuit templum
Sed hoc eſt falſuꝫ: q2 ſcd̄m omnes hiſtoriographos alios fue/
runt multo plures anni. Supponūt etiam φ cyrus regnauerit
tm̄. ii. annis qui tamen regnauit. 30. ſm̄ hyſtoriographos pſarū
Joſephus āt dicit φ iſti. 70 anni īceperūt a deſtructiōe tēpli p̄/
dicta: ⁊ terminati fuerūt āno p̄mo monarchie cyri. Sꝫ v̄o expoſi
tores latinos iſti. 70. anni cōiter icipiūt a deſtructōe ciuitatis: ⁊
termināt̄ i anno p̄mo cyri: ſꝫ ga cōputant̄ ſm̄ chronicas: ad quā
cōputationē ſeqt̄ mardocheū fuiſſe. 259. annoꝝ q̄n fuit exalta
tus ab aſſuero rege vt declarabit̄ i principio libri Heſter. vbi p
prie hꝫ locū. ideo nō itēdo ſeq cōputationē eoꝝ: q2 n̄ videt̄ poſſi
bile mardocheū tādiu vixiſſe: ⁊ dato φ vixiſſet tn̄ tūc facere nō
potuiſſet illa q̄ de eo ſcribūt̄ i libro Heſter: q tn̄ iter libros ſacre
ſcripture canonicos cōputat̄. ibi. n. ſcribit̄ φ regebat regine do/
mū ⁊ regis palatiū ⁊ regni negocia diſponebat. Ra. Sa. dicit φ
iſti. 70. anni icipiūt a trāſmigratiōe iechonie. ⁊ termināt̄ i p̄mo
anno cyri: q2 tūc dedit licētiā pplo redeūdi de captiuitate dicēs
φ a trāſmigratōe vſq; ad deſtructionē ciuitatis fuerūt. 18. anni.
⁊ inde vſq; ad primū cyri annū. 52. q ſimul iuncti faciūt. 70. an/
nos: vt pꝫ. Sꝫ q̄tuꝫ ad primuꝫ numeruꝫ dicit manifeſte contra
tex. 4. li. Reg. vbi dr̄. 24. ca. φ ſedechias immediate regnauit
p⁹ iechoniā q alio noīe dict⁹ ē ioachin: ⁊ fuit fili⁹ ioachiꝫ: q ſimi
liter alio noīe dictus fuit iechonias: vt pleni⁹ hr̄ Math. i. ⁊ ibi/
dē. ſ. 4. Reg. 24. dr̄ φ tn̄ regnauit. ii. annis. ⁊ ſic ab ei⁹ numero
deficiunt ſeptē anni. p̄pter qd̄ videt̄ mihi φ iſti. 70. anni icipiūt
ab octauo anno ioachiꝫ patris iechonie ſiue ioachin. tunc. n. ca/
pt⁹ fuit p nabuchodonoꝛ: ⁊ fact⁹ ſibi tributari⁹: ⁊ nobiles de hie
ruſalē obſides ducti i babyloniā: iter quos daniel: ⁊ ſocij ei⁹ fuiſ
ſe dicunt̄. pp qd̄ ex tūc incepit trāſmigratio babylōis: lꝫ magis
ꝯpleta fuerit tp̄e iechonie filij ei⁹ ⁊ adhuc pfecti⁹ i captiuatiōe
ſedechie d̄ſtructa citate. ⁊ termināt̄ i q̄rto āno cyri. qd̄ ſic oñdit̄
q2 ioachi regnauit. ii. ānis. 4. Reg. 24. ⁊ iō icipiēdo ab ei⁹ anno
octauo iclu ſiue hn̄tur ð regno eiꝰ q̄tuor āni: ⁊ de tp̄e ſedechie
decem integri. nam vndecimo anno. quarto menſe. fuit captus
⁊ excoculatus ⁊ ductus in babylonem. 4. Reg. 25. propter quod
ille annus computandus ē inter annos deſtructionis ciuitatis.
quia maior pars ei⁹ fuit ſub deſtructiōe. aliter vnus annus bis

computaretur. ſ. in tempore ſedechie ⁊ in tempore deſtructionis: ⁊
inde. 52. vſq; ad cyrum: qui licet primo anno ſue monarchie dederit
licentiam populo redeundi in iudeam: vt hic dicitur: tamen iudei
ex longa manſione in terra babylonis vxores acceperant: ⁊ prolem
procreauerant: ⁊ ibidem poſſeſſiones acquiſierant: propter quod ad
diſpoſitionem de rebus ⁊ familijs manſerant in terra babylonis pri
mo anno cyri ⁊ ſecundo. ⁊ tertio venerunt in hieruſalem: vt dicitur ī
ſcholaſtica hiſtoria. ⁊ anno ſequenti poſuerunt fundamenta templi.
p̊. Eſdre. 3. iſti anni ſimul
iuncti ſunt ſeptuaginta.
qui Daniel'. 9. dicuntur.
70. āni deſolationis hie/
ruſalez qui tunc proprie
fuerunt completi: quia
fundato templo fecerūt
iudei feſtum magnum ⁊
gaudium. p̄mo Eſdre. 3.
b Suſcitauit dominus
ſpiritum cyri. i. volun/
tatem.
c Et tranſduxit vocem
in omni regno ſuo etiam
per ſcripturaꝫ. quia ea q̄
ſequuntur de deitatis cō
feſſione ⁊ de redeundi cō
ceſſione fecit publicari
verbo ⁊ ſcripto.

ri ð loco ſuo: argēto ⁊ auro ⁊ ſub
ſtātia ⁊ pecorib⁹: exceptō qd̄ vo/
luntarie offerūt tēplo dei qd̄ eſt i
hieruſalē. Et ſūrrexerūt pricipes
patrū de iuda ⁊ beniamin ⁊ ſacer
dotes ⁊ leuite ⁊ oīs cui⁹ ſuſcita/
uit de⁹ ſpiritū vt aſcēderet ad edi
ficādū tēplū domini quod erat in
hieruſalē. Uniuērſiq; q erāt i cir
cuitu adiuuerūt manus coꝝ i va/
ſis argēteis ⁊ aureis: in ſubſtātia
⁊ iumētis: i ſuppellectili exceptis
his q̄ ſpōte obtulerāt. Rex quōq;

d Hec dicit cyrus. Poſitis preambulis: Hic conſequenter ponitur
confeſſio deitatis. e Omnia regna terre dedit mihi dominus. i.
multa diuina virtute. quia eius imperium non ſe extendit ad omnia
regna terre: confitetur tamen ſe hec obtinuiſſe diuina virtute. hoc
autem confeſſus fuit: quia ſibi fuit notificata Jſaie prophetia. 45.
vbi dr̄. Hec dicit dn̄s xp̄o meo cyro: cuius apprehēdi dexterā vt ſubij/
ciā an̄ eū gētes ⁊ dorſa regū v̄tā ⁊c̄. q̄ mlto tp̄e fuit p̄nūciata ante tp̄s
cyri. f Et ip̄e p̄cepit mihi vt edificarē ei domū i hieruſalē. q2 i ea/
dē p̄phetia ſubdit̄. Jpſe edificabit ciuitatē meā ⁊ captiuitatē meā di
mittet ⁊c̄. g Quis ē i vobis. Hic ꝯñter ponit̄ ꝯceſſio libertatis. ſ.
a ſeruitute oibus q voluerunt i hieruſalē redire. ⁊ hoc eſt qd̄ dicitur.
Quis eſt in vobis de vniuerſo populo eius. pplm̄. n. iſrael reputabat
populuꝫ dei celi quia in illo populo fuerat verus cultus ipſius.
h Aſcēdat in hieruſalem. q. d. quilibet de populo illo debet hoc fa/
cere. tum ex deſiderio libertatis quam omnes appetunt. etiam bru/
ta animalia ſm̄ modum ſuum: vnde beſtie ⁊ auicule recluſe q̄tun/
cunq; habeant ſplendide: ad comedendum: preponunt tamen liber/
tatem ſatietati: ſi qua via pateat euadendi. tum ex voluntate cultus
ipſius deitatis qui exercendus eſt in hieruſalem. vnde ſubditur.
i Jp̄e eſt deus qui eſt in hieruſalem: eſt autem vbiq; equaliter per
eſſentiam preſentiam ⁊ potentiam: ſed per ſpecialem cultum fuit in
hieruſalem: quia ad hoc elegit ciuitatem illam vt habetur. 3. Reg.
⁊ primo Paral'. 7. z.
k Et oēs relig. ſ. de populo illo q nolūt recedre. q2 aliqui fuerunt ibi
retenti amore vxorum ⁊ filiorum ibidem genitorum ⁊ bonorum acq
ſitorum. l Adiuuent. de bonis ſuis ad edificationē templi per mu
nera ad hoc oblata: ⁊ etiam redeuntes vt poſſint melius redire ⁊ pro
ſpere agere. Secunduꝫ hebreos variātur hic textus ⁊ expoſitio. ⁊ hec
eſt littera. Et omnem reliquum ſcilicet de iudeis qui non poteſt aſcen
dere in hieruſalem propter paupertatem: q2 non habet expenſas pro
via. vel debilitatem q2 non poteſt peditare: vellet tamen ire ſi poſſet.
Adiuuent eū viri de loco ſuo: id eſt vicini eius: ēt gentiles prouidendo
de expenſis ⁊ vehiculo: ita precepit cyrus. m Excepto quod volū
tarie offerunt. ⁊c̄. q2 multi gentiles audientes virtuteꝫ dei iſrael. obtu
lerunt multa munera ad edificandum templum in hieruſalem quod
fuerat deſtructum: exemplo regis animati ad hoc. n Et ſurrexe
runt. Hic conſequenter deſcribitur impletio voluntatis ipſius cyri a
deo inſpirati. cum dicitur. et ſurrexerunt prin. pa. de iu. ⁊ ben. ⁊ ſa. ⁊ le
uite. iſte enim tres tribus ſcilicet iuda beniamin ⁊ leui fuerūt vltimo
captiuate per nabuchodonoſor regem babylonis. ⁊ primo reducte ſūt
de captiuitate: nec tantum peccauerunt quantum alie que captiua/
te fuerunt per reges aſſyriorum: nec ex his redierunt de captiuitate ni
ſi alique reliquie que euaſerant manus regum aſſyriorum: ⁊ coniunxe
rant ſe tribus tribubus predictis tempore ioſie: vt habetur. z. Paral'.
34. ⁊ fuerunt ſimul captiuate per nabuch. ⁊ ſimul redierunt qui volu
erunt redire. o Uniuerſiq; q erāt i circuitu adiuuerūt ⁊c̄. hoc du
pl'r: expōit̄. vno mō de iudeis remanētib⁹ i babylōe: alio mō ð gētilib⁹
adiuuātib⁹ ipotētes de p̄cepto cyri. vt p̄dictū eſt. p Rex quoq; cy
rus. Hic conſeqūter deſcribit̄ collatio pietatis: q2 cyrus fecit reſtitui
vaſa que fuerant apportata de tēplo dn̄i. audierat enim φ dn̄s fuerat

offenſus ꝯ balthaſar regē babylõis:eo ꝙ ea applicauerat vſib⁹ huma
nis bibēdo ĩ eis ipſe ⁊ ſui milites ⁊ vxores:vt hr̃.Dañ.5.ꝓpter qȯ bal
thaſar nocte ſeq̃nti ĩterfect⁹ ē. a Per manũ mitridatis filij gaça
bar.Jn hebreo habet̃.Per manũ mitridatis theſaurarij.erat.n.the/
ſaurarius regis vt dicit Joſephus.Et idē dicitur:z.Eſdre.z.ca.
b Et ãnumerauit ea.i.ſub certo numero ⁊ pondere tradidit.
c Saſabaſar p̃ncipi iude.Dicũt hebrei ꝙ iſte fuit daniel:ſ; lr̃a ſeq̃nſ
videt̃ ꝯdicere:q2 ſubdit̃.Uniuerſa tulit ſaſabaſar cũ his q̃ aſcēdebãt
de trãſmigratõe babylo
nis ĩ hieruſalē.Daniel ãt
nõ legit̃ rediſſe de baby
lone ĩ hieruſalē:ſ; magl
dr̃ ſepultus ĩ babylone.
remãſit.n.ibi ad conſola
tõe; iudeoꝝ remanētiũ.
q2 fuit ĩ magna poteſtate
apud reges:vñ ⁊ tertio
ãno cyri facta ē ſibi deci
ma viſio.vt hr̃ Dañ.10.⁊
ãno p̃mo cyri data fuit li
cētia a iudeis redeundi:
vt hr̃ ſupra p̃mo ca.Et iȯ
alr̃ dr̃ ꝙ fuit çorobabel:
vñ ⁊ infra habet̃ ꝙ fuit
p̃nceps tribuſ iude:⁊ fuit
binomius.Qui tamē vult
tenere dictũ hebreoꝝ po
teſt dicere ꝙ lic; daniel
ȯ babylõe nõ redierit in
hieruſalē.tñ de ꝓfectõe
redeuntiũ ⁊ de portatõe
vaſoꝝ diſpoſuit.⁊ iȯ ſibi
p̃mo tradita fuerunt.
d Cultri vigintinouem.
erant cultelli magni ad
diuidendum hoſtias.
e Cyphi aurei.30.Jn he
breo habet̃.Bacini au/
rei.in bacinis argenteis
recipiebat̃ ſãguis hoſtia/
rũ.ſ; ĩ bacinis aureis por
tabat̃ intra ſanctu; ſan/
ctoꝝ in die expiationis.
f Oia vaſa aurea ⁊ argē
tea q̃nq; milia quadrīgē
ta.numerus aũt ꝑtiũ ſin
gularu; ſimul iunct⁹:nõ
aſcendit tm̃:q2 illa que
erant ꝑcioſiora fuerunt
numerata per partes:in
numero vero illo totali
fuerũt incluſa mlt̃a alia
q̃ non erant tãti valoris.

Capitulum. II.

g HJ ſũt aũt proui/
cie filij.Hic ꝯñ/
ter nũerat̃ turba
reuocata.⁊ p̃mo ponitur
eoꝝ ſũma.ſcȯo deſcribit̃
eoꝝ ſubſtãtia .ibi. Equi
eoꝝ.Circa p̃mũ p̃mo po/
nitur numer⁹ populariũ.
ſcȯo ſacerdotũ .ibi. Sa/
cerdotes.tertio ꝓſelito/
rũ ſiue ĩcertoꝝ:ibi.Et hi
q̃ aſcēderũt .q̃rto colligi
tur numer⁹ oĩu;.ibi.Ois
multitudo.Circa primũ
dicit̃.Hi ſunt ãt prouin/
cie filij.i.iudee ꝓuincie.
cui⁹ filij dicũt̃ iudei:lic;
fuiſſēt īde in captiuitatē
ducti. h Unuſq́ſq; i
ciuitatē ſuã.q2 vnuſq́ſq;
naturalr̃ diligit locũ natiuitatis ſue. i Qui vene.cũ çorobabel
ieſua neemia ⁊c.noĩa iſtoꝝ exp̃mũt̃.q2 fuerũt ꝑſone nõbiles ⁊ p̃ncipa
les.alij ãt cõprehēdunt̃ ſub noĩb⁹ patrũ vel ciuitatũ vnde fuerant.cũ

cyrus ꝓtulit vaſa tēpli dñi q̃ tule
rat nabuchodonoſor de hierlm̃:
⁊ poſuerat ea ĩ tēplo dei ſui.pro/
tulit ãt ea cyrus rex ꝑſaꝝ ꝑ manũ
mitridatꝫ filij gazabar:ēt ãnume/
rauit ea ſaſabaſar p̃ncipi iude ⁊ h
ē numer⁹ eoꝝ. Phiale auree tri/
gita phiale argētee mille:cultri vi
gītinouē:cyphi aurei.30.cyphi
argētei ſcȯi q̃drigēti.10.vaſa alia
mille.Oia vaſa aurea ⁊ argētea.
q̃nq; milia q̃drigēta.vniũſa tulit
ſaſabaſar cũ hiſ q aſcēdebãt ȯ trã
ſmigratõe babylõis ĩ hierlm̃. II.

HJ ſũt autē ꝓuĩcie filij q
aſcēderũt de captiuitate
quã trãſtl'erat nabucho
donoſor rex babylonis ĩ babylo/
nē:⁊ reuerſi ſũt ĩ hierl'; ⁊ iudeã:
vnũſq́ſq; i ciuitatē ſuã q̃ui vene
rũt cũ zorobabel ⁊ ieſua neemia
ſaraia rahelaia mãdochai belſam
meſphar beguai reu; baana. Nu
mer⁹ viroꝝ ppl'i iſrl'.filij phãres
duo milia centũ ſeptuagītaduo.
filij arethi:ſeptingēti ſeptuagita/
q̃nq;.filii gerſephacia trecenti ſe/
ptuagītaq̃nq;.filij ſaphacia trecē
ti ſeptuagītaduo.filii arca:ſeptin
gētiſeptuagitaq̃nq;.filij phetmo
ab filioꝝ ioſue octingenti:⁊ ioab
duo milia octigēti duodeci;.filij
helã mille ducēti q̃nq̃gitaq̃ttuor
filii zethua nõgēti q̃dragitaq̃nq;
filii zachai:ſeptigēti ſexagita.filii
bani:ſexcēti quadragitaduo.filii
bebai ſexcēti vigiti treſ.filii azgad
mille ducēti vigitiduo.filii adoni
cã:ſexcēti ſexagitaſex.filii beguai
duo milia q̃nq̃gitaſex.filii adin:q̃
dringēti q̃nq̃gitaq̃tuor.filii ather
q̃ erãt ex ezechia:nonagitaocto.
filii beſai:trecēti vigiti tres filii io
ra:cētũ duodeci.filii aſē:ducēti
vigititres:filii gebbar:nõgētiq̃n/
q;.filii bethleē:cētũ vigitres.viri
nethupha:q̃nq̃gita ſex.viri ana/
thot:cētũ vigintiocto.filii azma/
uet:q̃dragitaduo.filii cariathia/
ri;:cephira ⁊ beroth:ſeptigēti q̃/
dragītatres.filii rama ⁊ gabaa ſex
cēti vigiti vn⁹.viri machmas:cē/
tũ vigintiduo.viri bethel ⁊ hai:
ducēti vigititres filii nebo:q̃nq̃gi
taduo.filii megbis:cētũ q̃nq̃gin/
taſex.filii helã alterius:mille du
centi quinquagintaquattuor.filii
arim:trecēti viginti.filij lodadin
⁊ ono:ſeptingenti vigītiquinq;.
filij hiericho:trecenti quadragin
taquinq;.filii ſenaa:tria milia ſex
centi triginta. Sacerdotes.filii ia
daia in domo ieſue:nongenti ſep
tuagītatres.filii emmer:mille q̃n
quaginta duo.filii phesſur:mille
ducentiquadragintaſeptem.filii
arim:mille decem ⁊ ſeptem. Le
uite.filii ieſue ⁊ ſedmihel filiorũ
oduuie:ſeptuagintaquatuor. Cã
tores.filii aſaph:centum viginti/
octo.filii iãnitorum filii ſellum:fi
lii ather:filii telmon filii accub:fi
lii attita:filii ſobai vniuerſi centũ
trigintanouē. Nathinnei.filii ſia:
filii aſupha:filii tebbaoth:filii ce/
ros:filii ſiaa:filii phadon:filii le/
bana:filii azaba:filii accub:filii
agab:filii ſelmai:filii anã:filii gad
del:filii gaer:filii raabia filii raſin
filii necoda filii gazē:filij azec:fi
lii phaſca filii beſee:filii aſēaa filii
muni filii nephuſi; filii becue filii
acuphaſ filii azur filii beſluth filii.
maida filii ãſa filii ƀcos filii ſiſara
filii thēa:filii naſia:filii athupha:
filii ƀuoꝝ ſalomonis:filii ſothei:
filii ſophereth:filii pharuda:filii
iala:filii dercõ:filii geddel:filii ſa/
phata:filii athil:filii phocereth q̃
erãt de aſebai:filii amim.oẽſ na
thinei ēt filii ƀuoꝝ ſalomonis:tre
cēti nõagitaduo.ēt hi q aſcēderũt
de thelmala:thelarſa:cherub:⁊
don:⁊ mer:⁊ nõ potuerũt ĩdica/
re domũ patꝝ ƀuoꝝ ⁊ ſemē ſuũ:
vtꝝ ex iſrl' eēnt:filii dalaia:filii to
bia:filii necoda:ſexcēti q̃nq̃gin/
taduo.Et ȯ filiis ſacerdotũ:filii
hobia:filii accoſ:filii berzellai q ac
cepit ȯ filiab⁹ berzellai galaaditiſ

ſubdit̃. k Filij phares ⁊c.Circa qȯ ſciendũ ꝙ aliq̃ nomina
hic exp̃muntur de q̃bus certũ ē ꝙ ſũt nomina ciuitatum.ſicut dr̃
infra.Filij bethleem.⁊ filij cariathiari;.⁊ filij hierico ⁊ ſimilia.
⁊ aliqua de quibus certũ ē ꝙ ſunt nomina patru;:vt cum dicit̃
ĩfra.Cantores filij aſaph ⁊ filii ſellu; ⁊ nathinnei ⁊ filii ſobai ⁊
cõſimilia.mlt̃a vero nomina hic exprimunt̃ a quib⁹ filii dicũt̃
de q̃b⁹ nominib⁹ non habet̃ certitudo vtrum ſint nomina pa/
trum vel ciuitatum:q2 nec doctores hebraici nec latini h̃ dēter
minauerunt.
l Sacerdotes.Hic
cõſeq̃nter ponit̃ nu
mer⁹ leuitaꝝ:⁊ in/
choat̃ a ſacerdotib⁹
qui erant p̃ncipaleſ
in tribu leui.cũ dr̃.
ſacerdotes filij ida
ia ĩ domo ieſue.no/
mina ſunt patrum.
m Leuite filij ie/
ſue.Jſti iuuabãt ſa/
cerdotes eis miſtrã
do in oblationibus
ſacrificioꝝ.
n Cantores filij
aſaph.Jſti cãtabãt
diuinas laudes q̃ñ
offerebãtur libami
na ſacrificiorum.
o Filij ianitoꝝ.qui
cuſtodiebant põtas
atrij ſacerdotu; ad
q̃tuor partes orbis.
p Nathinei.iſti por
tabant ligna ⁊ aq̃s
ad locũ diui cultus.
q Filij ſeruoꝝ ſalo
mõis.ſerui ſalomo/
nis dicunt̃ illi q̃ fue
runt deputati ad cu
ſtodiã edificioꝝ tē/
pli:⁊ ad reparandũ
ea q̃ eēnt repanda.
⁊ iſti dicũt̃ filij eoꝝ
q2 deſcenderũt ab
ipſis lic; ꝑ multas
generationes.
r Et hi q̃ aſcēderũt.
Hic ꝯñter ponit̃ nu
mer⁹ ꝓſelitoꝝ.⁊ lic;
ꝓſeliti ꝓp̃e loq̃ndo
dicant̃ q̃ de gētilita
te cõuerſi ſũt ad iu
daiſmũ;:tñ h̃ large
dicunt̃ ꝓſeliti.q̃ nõ
potuerũt ſufficiēter
indicare certitudi/
nē ſue genealogie.⁊
iȯ dubiũ erat ȯ ali/
q̃bus eoꝝ:vtꝝ eēnt
de filiis iſrael a p̃n/
cipio vel nõ.nõ tamē
fuerũt eiecti de po/
pulo iſrael:quia fi/
des non negabatur
etia; gentilibus vo
lentibus conuerti.
ſ; de filiis ſacerdo/
tum illi qui non po/
terant inuenire cer
titudinem genealo
gie ſue:⁊ ꝙ eēnt de
ſacerdotali genere
fuerunt eiecti de ſa
cerdotio:non tamē
de cõi ſtatu fidelium.vnde ⁊ in nouo teſtamento non omnis
qui recipit̃ ad fidē recipiēd⁹ ē ad ordinum ꝓmotõe;.Ex h̃ etia;
loco hr̃ argumētũ ꝙ nullus ꝑmittēd⁹ ē celebrare niſi fidē faciat

vxoꝛē: ꝛ vocat⁹ ē noīe coꝝ. Hi q̄ ſierūt ſcripturā genealogie ſue ꝛ ñ iuenerūt: ꝛ eiecti ſūt ꝺ ſacerdotio. Et dixit atherſatā eis: vt nō comederent de ſancto ſanctoꝛu3 dōcc ſurgeret ſacerdoſ doct⁹ atq3 pfect⁹. Ois multitudo quaſi vn⁹ quadraginta duo milia trecēti ſeptuagita. ꝛ excepcis ſeruis eoꝝ ꝛ ancillis q erāt ſepte3 milia trecēti trigita ſepte: ꝛ i ipſis cātoꝛēs atq3 cātatrices duceti. Eq eoꝝ ſexcēti trigita ſex: muli eoꝝ duceti q̄dragitaqnq3: cameli eoꝝ q̄dringenti trigitaqnq3: aſini eoꝝ ſex milia ſeptingēti vigiti. Et de pꝛicipib⁹ patrū cū igrēderent̄ tēplū dñi qð ē i irl'm: ſpōte obtulerūt i domū dei ad extruēdā eā i loco ſuo. Scðm vires ſuas dederūt ipenſas opis: auri ſolidos q̄dragita milia ꝛ mille: argēti mnas qnq3 milia. ꝛ veſtes ſacerdotales cētū. Habitauerūt ḡ ſacerdotes ꝛ leuite ꝛ de populo ꝛ cātoꝛes ꝛ ianitoꝛes ꝛ nathinnei i vꝛbib⁹ ſuis: vniuerſiſq3 iſrl'i ciuitatib⁹ ſuis. III.

Iamq3 venerāt mēſis ſeptim⁹: ꝛ erāt filij iſrl'i ciuitatib⁹ ſuis. Cōgrēgat⁹ ē ḡ popul⁹ q̄ſi vir vn⁹ i irl'm: ꝛ ſurrexit ioſue fili⁹ ioſedech ꝛ frēs ei⁹ ſacerdotes ꝛ 3oꝛobabel fili⁹ ſalathiel ꝛ frēs ei⁹: ꝛ ēdificauerūt altare dei iſrl': vt offerrēt i eo holocauſtomata. ſicut ſcriptū ē i lege moyſi viri dei. Collocauerūt aūt altare dei ſup baſes ſuas: deterrētib⁹ eos p ciruitū ppl'is t'raꝝ. ꝛ obtulerūt ſup illud holocauſtū dño mane ꝛ veſpe. fecerūtq3 ſolēnitatē tabernaculoꝝ ſic ſcriptū ē: ꝛ holocauſtū dieb⁹ ſingulis p oꝛdine3 ſm p̄ceptū op⁹ dei i die ſuo: ꝛ p⁹ hec holocauſtū iuge tā i calēdis q̄ i vniūſis ſolēnitatib⁹ dñi q̄ erāt ꝯſecrate: ꝛ i oīb⁹ i qb⁹ vltro offerebat̄ mun⁹ dño. a pꝛimō die mēſis ſeptimi ceperūt offerre holocauſtū dño. Poꝛrō tēplū dei nō dū fūdatū erat Dederūt aūt pecunias latomis ꝛ cemētarijs: cibu3 quoq3 ꝛ potū: ꝛ oleū ſidonijſq3 tyrijſq3 vt deferrēt ligna cedrina de libano ad mare ioppen: iuxta qð p̄ceperat cyr⁹ rex pſarū eis. annō āt ſcðo aduēt⁹ coꝝ ad tēplū dei in hieruſalē mēſe ſcðo ceperūt 3oꝛo babel fili⁹ ſalathiel: ꝛ ioſue fili⁹ ioſedech ꝛ reliq̄ de frib⁹ coꝝ ſacerdotes ꝛ leuite: ꝛ oēs q venerāt ꝺ captiuitate i hieruſalē: ꝛ ꝯſtituerūt leuitas a vigiti annis ꝛ ſupꝛa] vt vrgērent op⁹ dñi. Stetitq3 ioſue ꝛ filij ei⁹ ꝛ frēs ei⁹ cedmihel ꝛ filij ei⁹ ꝛ filii iuda q̄ſi vir vn⁹: vt iſtaurēt ſup eos q faciebāt op⁹ i tēplo ꝺi filii enadab ꝛ filii eoꝝ ꝛ fratres eoꝝ leuite. fūdatō igit̄ a cemētarijs tēplo dñi: ſteterūt ſacerdotes i oꝛnatu ſuo cū tubis: ꝛ leuite filii aſaph i cymbalis: vt laudarēt deū p man⁹ dauid reg̃ iſrael. Et cōcinnebāt i hymnis ꝛ ꝯfeſſione

de ſua oꝛdinatōe. a Et dixit atherſatha. Iſte ē neemias vt dicūt hebꝛei. ꝛ hoc idē expſſe hr̄ ifra. Neemie. 8. ca. ꝛ vocatus ē atherſatha q ſm ꝓpietatē hebꝛaici ſermonis iterptat̄ relaxat⁹ qꝛ p ſapiētes hebꝛeoꝝ fuit ſibi licitū bibere vinum gētiliū: eo q erat pincerna reg' gētilis: vt hr̄ ifra. Neemie p̄. qð tñ de cōi cur ſu erat iudeis illicitū: vt dñt hebꝛei: pp qð daniel ꝛ ſocij eius noluerūt bibere de vino vñ bibebat rex ne contaminarent̄. vt hr̄ dañ. p̄. b Ut ñ comederēt ꝺ ſcō ſcōꝝ. i. ꝺ cibis ſol' ſacerdotib⁹ ꝯceſſis: cuiuſmōi erāt panes ꝓpōnis ꝛ hoſtie p pctō ꝛ delicto ſcðm illud Oſee. 4. pcā ppl'i mei comedēt ꝛc. c Donec ſurgeret ſacerdos doct⁹ atq3 pfectus. q ſciret iuenire vitatē hui⁹ genealogie tūc ignote. put dr̄ cōiter ab expoſitoꝛib⁹ nr̄is In hebꝛeo hr̄. Donec ſurgeret ſacerdos ad vꝛim ꝛ thuni3. qð ſignat ad doctrinā ꝛ pfectione3 ſeu vitatē. ꝛ idē hebꝛaicū pōit̄. exo. 28. Dones āt i rōali iudicij doctrinā ꝛ veritate3. ꝛ ſicut dcm̄ fuit ibidem. iſta doctrina ꝛ vitas erat gdā fulgoꝛ ꝓcedēs ex lapidibus rōalis q deſignabat deum placatū. ꝛ ſic ipleri i effectu q ſacerdos petebat: vt dic̄ Ioſephus li. ātiqtatū. dicit etiā q ille fulgoꝛ ceſſauit p ducentos ānos āteq̄ ſcriberet libꝝ illū. quem ſcripſit tpe Titi ꝛ veſpaſiani. ꝛ ſm h̄ cōiter ē dicēdū q p⁹ reditū captiuitat' babylonice ſurrexit ſacerdos doct⁹ ꝛ pfect⁹ mō pdicto. ſ. hñs ſignu3 placatōis diue ꝛ ī gnū acceptatōis ſue petitōis i lapidibus rōalis: qꝛ a cōſumatōe tēpli ſcði vſq3 ad ꝺſtructōe3 e⁹ p titū ꝛ veſpaſianū fluxert āni. 420. ſ3 hebꝛeoſ ꝛ mlto pl'es ſ3 latioꝛ. Quo āt tpe ſurrexit tal' ſacerdos poſt reditū captiuitat' babilōice. nō hr̄ ex ſcriptura ꝺterminate. Ra. Sa. dic̄ q doctrina ꝛ vitas rōnalis erat nomē dei tetragrāmatō iclu ſū ſub lapidib⁹ rōnalis v̄tute cui⁹ māifeſtabat̄ vitas ꝺ iterrogat' ipi ſacerdoti qñ ꝯſulebat dñ3: dic̄ ēt q tal' māifeſtatio nūq̄ fuit tpe ſcði tēpli. ꝛ ſic poſt reditū captiuitat' babylonice ñ ſurrexit ſacerdos doct⁹ mō pdicto. ꝛ ſ3 h cū dr̄. donec ſurgeret ſacerdos doct⁹ atq3 pfect⁹. li donec. nō ipoꝛtat tps determinatū: ſ3 magis ſignat idē qð nūq̄. ſic dr̄. Talis nō penituit de pctis ſuis donec vixit. i. nūq̄. qꝛ poſt moꝛtē nō pōt penitere. ſ3 ꝺo expoſitōe3. Ioſephi p̄dictā: li donec. ipōtat tps finitū poſt qð ſurrexit ſacerdoſ doct⁹: l3 nō ſit determiate ſcriptū. o Ois ml'titudo. Hic cōſeq̄nter colligit̄ totalis numer⁹ ml'titudinis. cū dr̄. Ois ml'titudo q̄ſi vn⁹. i. vnius ꝓpoſiti ꝛ voluntatis ad edificatione templi.
e Quadragita duo milia trecenti ſexagita. Cōſiderādū āt ē hic q ſi cōiungant̄ numeri partiales ſupꝛa habiti nō aſcēdūt tātu3 ſed deficiūt decē milia ꝛ plus. ꝛ iō nō videt̄ veꝝ qð hic ꝯcludit̄ Ad qð rñdet Ra. Sa. o. q illi q numerati ſūt ſupꝛa p ptes fuerunt de tribus tribubus tñ. ſ. iude: beniami: ꝛ leui. vt ſatis p3 ex pdictis. ſed cū eis redierunt aliqui de alijs tribub⁹. vt dcm̄ ē. ſ. p ca. ꝛ illi cōiūcti cū alijs faciūt hūc numerū. f Exceptis ſeruis coꝝ ꝛ āncillis. q nō numerāt̄ i pꝛedicta ſūma. qꝛ ſerui ꝛ āncille nō ſūt de numero ciuiū. g Et in ipſis cātoꝛes ꝛ cātatrices ducēti. redibant. n. de captiuitate ad terrā ſuā cū leticia magna. ꝛ iō ſtatuerūt aliquos cātoꝛes ꝛ cātatrices i via. h Equi coꝝ. Hic ꝯñter numerat̄ redeūtiu3 ſubſtātia. ꝛ p3 l'ra vſq3 ibi. i Cū igredērent̄ tēplū dñi. i. locu3 vbi fuerat templum domini. cetera patent in littera. Cap. III.
k Iamq3 venerat. i Hic ꝯñter ꝺſcribit̄ tēpli reedificatio. cui⁹ p̄mo deſcribit̄ fundatio. ſcðo opis itermiſſio. ca. 4. tertio eiuſdē reſūptio. ca. 5. q̄rto cōſumatio. ca. 6. Circa p̄mū p̄mo altare ſub diuo erigit̄. ſcðo tēplū fūdat̄. ibi. Poꝛro tēplū. tertio fundatōis ſolēnitas celebꝛatur. ibi. Fūdato igit̄. Circa p̄mū dr̄. Iamq3 venerat menſis ſeptim⁹. q apō hebꝛeos vocatur tyſari. ꝛ partī3 coꝛrūdet ſeptēbꝛi nr̄o. ꝛ partim octobꝛi. ſic dcm̄ fuit pleni⁹ Gen̄. 7. ꝛ Exo. 12. l Cōgregat⁹ eſt ḡ ppl's q̄ſi vir vnus. i. vnius volūtat' ꝛ ꝓpoſiti ad erectionē altaris ꝛ fūdatōis tēpli. iō ſubditur. m Et edificauerūt altare dei. ſ. holocauſtoꝝ quod erat ſub diuo. vt p3 ex p̄cedentibus. Exo. 27. ꝛ 3. Reg. 8. ꝛ 2. Paral'. 4. n Deterrētibus eos per circuitu3 ppl'is terraꝝ. i. gētilib⁹ q̄s rex aſſirioꝛu3 ſennacherib miſerat ad habitādū ſamariā ꝛ ciuitates p circuitū. qꝛ timebāt ne filij iſrael ad ꝓſperitatē veniētes eos eycerēt de terra. Et obtulerūt ſup illud holocauſtū domino mane ꝛ veſpe. i. iuge ſacrificiū i q̄ offerebat̄ vn⁹ agn⁹ imediate poſt oꝛtū ſolis. ꝛ ali⁹ añ occaſu3. o Fecerūtq3 ſolēnitatē tabernacloꝝ. q icipiebat gntodecimo die mēſis ſeptimi ꝛ durabat p ſeptē dies. p Et holo. dieb⁹ ſingulis. ſ3 q p̄cipit̄ Nu. 29. q Et poſt hec holocauſtū iuge. qð nūq̄ itermittebat̄ ꝓ alijs ſacrificiis. r Tā i calēdis. i. neomeniis q̄ celebꝛant̄ i pncipiis mēſiū. s Quā i vniuerſis ſolēnitatibus. ſ. paſce: pētecoſtes: tubaꝝ: expiatōis ꝛ tabernaculoꝛu:m.
t A p̄mo die menſis ꝛc. qꝛ p̄ fuit erectū altare holocauſtoꝝ. añ cuius erectōe3 nō poterāt talia offerre. v Poꝛro tēplū. Hic ꝯñter agit̄ de tēpli fūdatōe. ꝛ p̄ q̄tū ad materie pparationē cū dr̄. x Dederūt āt pecunias latomis. q dolabāt lapides. y Et cemētariis. q cōponebāt lapides i muro cū cemēto. 3 Cibum q̄q3 ꝛ potum ꝛ oleum ſidoniis tyriiſq3. ſicut fecerat ſalomon hirā regi tyri. p lignis habēdis ꝛ deducēdis p mare ad edificationē poꝛis templi. vt hr̄. 3. Reg. 5. ca.
a Ad mare ioppen. Ioppe. n. ē poꝛt⁹ ſupꝛa mare meditarraneum ad quē deducebāt ligna p mare. ꝛ ide ducebāt̄ i irl'm p terrā i vehiculis q poꝛt⁹ ē ꝓpīgoꝛ irl'm. ſcðo q̄tū ad fūdatōe3 cū dr̄. b Anno aūt ſcðo ꝛc. ceperūt 3oꝛobabel fili⁹ ſalathiel ꝛc. inſiſtere fūdationi tēpli.
c Et cōſtituerūt leuitas ꝛc. tpe. n. q̄ poꝛtabat tabnaculū de loco ad locū i q̄ erat laboꝛ magn⁹. leuite icipiebāt exerceri i opib⁹ a vigitiqnq3 ānis ꝛ ſupꝛa. ꝛ i triceſimo āno iſtituebāt miſtri q erāt ad h̄ apti. put hr̄. Nu. 4. ca. ꝛ 8. ſ3 qꝛ ꝓ iſto tpe nō hēbāt talia poꝛtare accipiebāt leuite i minoꝛi etate. v3. a. 20. āno ꝛ ſupꝛa. ꝛ ēt rōe nc̄citat'. qꝛ paucioꝛes

erāt ꝙ̄ āte. d Ut vrgerēt opꝰ dñi ſtādo ſup opārios ⁊ ſollicitādo eos ne opꝰ fieret negligēter. e Fūdato igr̄. Hic ꝯñter agit̄ ꝺ ſolēnita te rōe fūdatōis tēpli.cū dr̄. Fūdato igr̄ a cemētaryꝭ tēplo.ita ꝙ̄ murꝰ erat aliq̄ʒtulū ſup terrā eleuatꝰ. f Stete.ſacer.i oꝛnatu ſuo.i.i veſtibꝰ ſacerdotalibꝰ. g Ut laudarēt deū ꝑ manū dd regꝭ.i.cātātes cā ticū ab ipō dd fcm̄ ⁊ ad h oꝛdīatū. Plīmi ēt de ſacerdotibꝰ ⁊ leuitꝭ ⁊ ꝑncipes patꝝ ⁊ ſenioꝛes q viderāt tēplū ꝑus ſeqr̄. a Flebāt vo.ma. memoꝛes glīe tēpli qd ꝯſtructū fuerat.reſpcū cꝰiſtō zꝰ q̄ſi nihil erat. Sʒ ꝯ h videt̄ eē qd dicit̄ aggei.2. Magna erit gloria domꝰ huiꝰ nouiſſime magꝭ q̄ꝫ pme. Dicēdū ꝙ̄ ꝓpħa nō dixit.ēē p̄ñti:ſʒ erit de futuro.qd fuit im pletū qñ xp̄s ſua p̄ñtia illā oꝛnauit qñ ibi oblatꝰ fuit.⁊ qñ ibi p̄dicauit.⁊ ꝙ̄ hec ſit itētio ꝓpħe pʒ ꝑ h qd dr̄ ibidēʒ. Adhuc vnū modicūqꝫ ⁊c.ſequit̄ Et veīet deſideratꝰ cūctꝭ gētibꝰ.i.xp̄s ⁊ ip̄lēdo domū iſtā glīa.

dño qm̄ bonꝰ:qm̄ i eternū miſericoꝛdia eiꝰ ſup iſrl̄. Ois quoqꝫ populꝰ vociferabat̄ clamoꝛe magno i laudādo dñʒ:eo ꝙ̄ fūdatū eēt tēplū dñi. plurimi ēt ꝺ ſacerdotibꝰ ⁊ leuitꝭ ⁊ pꝛīcipes patꝝ ⁊ ſenioꝛes q viderāt tēplū priꝰ cū fūdatū eēt: ⁊ h tēplū i oculis eoꝝ: flebāt vōce magna: ⁊ multi vociferātes i leticia eleuābāt vocē:nec poterat q̄ſq̄ʒ agnoſcere vocē clamoꝛis letātiū: ⁊ vocē fletꝰ ppl̄i. Cōmixtiʒ .n.ppl̄s vociferabat̄ clamoꝛe magno: ⁊ vox audiebat̄ ꝑcul. III.

ficemꝰ domū ꝺo nr̄o:ſʒ nōſipſi ſoli edificabimꝰ deo nr̄o: ſic̄ ꝑcepit nob cyrꝰ rex perſaꝝ. factū ē igit vt ppl̄s ŕre ipediret manꝰ ppl̄i iude: ⁊ turbaret eos ī edificādo. Cōduxerūt q̄uoqꝫ aduſus eos ꝯſiliatoꝛes vt ꝺſtruerēt ꝯſiliū eoꝝ oībꝰ diebꝰ cyri regꝭ pſaꝝ: ⁊ vſqꝫ ad regnū darij regꝭ perſaꝝ. Jn regno āt aſſueri ipē ē artaxerxes:i pꝛīcipio regni eiꝰ ſcripſerūt accuſatiōēʒ aduſus hitatoꝛes iude ⁊ irlʒ. Et i diebꝰ artaxerxis ſcripſit beſellā mitridates ⁊ thabeel ⁊ reliq q erāt i ꝯſilio eoꝝ ad artaxerxē regē perſaꝝ. epiſtola āt accuſatōis ſcripta erat ſyriace: ⁊ legebat̄ ſmōe ſyro. rēū beel theeʒ ⁊ ſamſai ſcriba ſcripſerūt eplāʒ vnā ꝺ irlʒ artaxerxi regi huiuſcemōi. Rēū beel theē ⁊ ſamſai ſcriba ⁊ reliq ꝯſiliatoꝛes eoꝝ: dynei ⁊ apharſathei:therphalei: arphaſei:herchuei:babyloīj: ſuſānachei: dyei ⁊ elamite ⁊ ceťi ꝺ gentibus quas tranſtulit aſſena

Cap. IIII.

b Audierūt āt. Hic ꝯñter agitur de opis itermiſſiōe. Circa qd ꝑ pōit̄ edificātiū accuſatio.ſcdo regꝭ rñſio ibi. Uerbuʒ miſit rex.3º mādati executio ibi. Et abierūt. Circa pmū ꝑ deſcribit̄ accuſatōis occaſio 2º ipſa accuſatio.ibi. Jn regno āt aſſueri. Circa pmū dr̄. Audierūt āt hoſtes iude ⁊ beniami.iſti erant gētiles q de aſſyrijs fuerāt miſſi ad ihabitādū ſamariā q̄ fuerat caput regni decē tribuū ⁊ alias ciuitates ī circuitu.⁊ q2 inhabitabant terrā iudeis

a Audierūt āt hoſtes iude ⁊ beniamin q2 filij captiuitatꝭ edificarēt tēplū dño ꝺo iſrl̄: ⁊ accedērēt ad ʒoꝛobabel ⁊ ad pꝛīcipes patꝝ dixerūt eis:edificēmꝰ vobiſcū:q2 itā vt vos q̄rimꝰ deū vr̄ʒ. ecce nos imolauimꝰ victimas a diebꝰ aſſoꝛaddā regꝭ aſſur:q adduxit nos huc.et dixit eis ʒoꝛobabel ⁊ ioſue ⁊ reliq pꝛīcipes patꝝ iſrael.nō ē nob ⁊ vob vt edi

rꝰ ʒ q accepit heſter vxoꝛē.pōit q̄tuoꝛ reges ſibi ſuccedētes. .ſ. duos magos ſiue ſapiētes q ꝑ ānū regnauerūt vnꝰ poſt aliū ꝺfūcto cābiſe: ⁊ dariū filiū hyſtaſpis ⁊ xerxē eiꝰ filiuʒ cui ſucceſſit aſſuerꝰ q accepit heſter vxoꝛē:quē nomiat artaxerxē. Aliq āt hiſtoriographi adhuc plures ponūt itermedios.qd āt circa h ſit magꝭ viſile.dicetur pleniꝰ ſup libꝝ heſter dño cōcedente. Sciēdū tñ ꝙ̄ iſti reges pſaꝝ i diuerſis locis i biblia ⁊ hiſtoriis īueniunt̄ noīati ꝑlibꝰ ⁊ diuerſis noībꝰ:ꝑꝑ qd ideʒ rex videt̄ aliqñ eē pl̄es. o Scripſit beſellā. ⁊ dicūt expoſitoꝛes nr̄i cōiter ꝙ̄ ē nomē ꝑpꝛium hōis. hebꝛei āt dñt ꝙ̄ ē nom̄ cōe cū ꝑpōne adiuncta ſʒ modū lingue hebꝛaice ⁊ chaldaice ⁊

nōie regni vocabāt̄ ceſares.⁊ tñ cū h hēbāt noīa ꝑpꝛa. ſic̄ iulius auguſtus tyberiꝰ.⁊ ſic de alijs.tñ iſte Ra.Sa.Dañ.ii.iter cyꝝ ⁊ aſſuerꝝ pōit cābiſen filiū cyri.q2 videt̄ magꝭ ꝯſonū ſcripturꝭ. vt dicet̄ pleniꝰ ſup heſter ⁊ Dañ.⁊ iſte cābiſes ipediuit edificatōēʒ tēpli. Jſte āt aſſuerꝰ ñ fuit filiꝰ cyri.⁊ i h ꝯueīt cū ioſepho.⁊ alijs .ſ.ꝙ̄ opꝰ tēpli fuit ipeditum ab illo q imediate ſucceſſit cyro:dr̄ tñ i h qd dr̄ ꝙ̄ nō fuit filiꝰ cyri. Jtē i h qd dr̄ ꝙ̄ iſte fuit aſſuerꝰ q accepit heſter vxoꝛē. Joſephꝰ āt iter cābiſē ⁊ filiū cyri ⁊ aſſue

cōceſſā a deo:iō erāt eis odioſi ⁊ ecōuerſo c Q2 filij captiuitatis. .i.iudei q de captiuitate reuerſi erāt. d Et accedētes ad ʒoꝛobabel. q erat pnceps iter illos. e Edificemꝰ vobiſcū. h dicebāt malicioſe vt ipedirēt opꝰ.ſʒ qd dic̄ Ra.Sa. f Q2 ita vt vos q̄rimꝰ deū vr̄ʒ 4.Reg.17.dr̄ ꝙ̄ gētiles q de aſſyriis venerūt ad ihabitādū ſamariaʒ ⁊ alias citates i circuitu:fuerūt ꝑ magna pte ꝺuaſtati a leonibꝰ:⁊ fuit ſuggeſtū regi aſſyrioꝝ ꝙ̄ h acciderat.eo ꝙ̄ ppl̄s ille igrabat legitima dei terre illiꝰ.ꝑꝑ qd habito ꝯſilio miſit vnū de ſacerdotibꝰ captiuis vt doceret eos colere dñʒ.tñ cū h colebāt idola.vt ibidē hr̄. g A diebꝰ aſſoꝛaddan. Jſte fuit filiꝰ ſennacherib:q iterfecto p̄re ſucceſſit ei i regno vt hr̄.4.regū.19.⁊ tpe eiꝰ fuit miſſus ſacerdos pdictꝰ. h Nō ē nob ⁊ vob.ſ.cōis hec edificatio tēpli.q2 nolebāt hr̄e ꝯſoꝛtiū idolatraꝝ i Sʒ noſipſi ſoli edificabimꝰ dño deo nr̄o.ſic̄ ꝑcepit nobis cyrus rex pſaꝝ.vt hr̄.ſ.ꝑ ca. Quis ē i vobis de vniuerſo pplo eiꝰ ſit deꝰ cū eo aſcēdat ir̄lm q̄ ē i iudea ⁊ edificet domū dñi dei iſrl̄. Ex q ꝑʒ ꝙ̄ licētia cyri ſe extēdebat ad pplʒ iſrl̄ tm̄.⁊ ſic ſe excuſauerūt bñ ⁊ rōabl̄r.tñ ſamaritani iceperūt eos ipedire māifeſte.qd priꝰ itēdebāt facere malicioſe ⁊ occulte.iō ſubdit̄. k Et turbarēt eos ī edificādo.faciēdo eis iſultꝰ qñ poterāt ⁊ nō ſolū ipediebāt ꝑ ſeipos:ſʒ ēt ꝑ alios q locū regꝭ pſaꝝ tenebāt i terra illa.⁊ regēdo ⁊ recipiēdo tributa:q̄s coꝛruperūt ſamaritani pecunia.iō ſubdit̄. l Cōduxerūt q̄qꝫ aduerſus eos ꝯſiliatoꝛes ⁊c. Dic̄ āt Joſephꝰ ꝙ̄ cyrꝰ circa bella occupatꝰ h ipediītū igrabat Ra.Sa.vō dic̄ ꝙ̄ ēt ipō ſciēte fcm̄ ē.qd q̄lr̄ itelligēdū ſit poſtea videbit̄.itermiſſū.n.fuit opꝰ. m Uſqꝫ ad regnū darii.i cꝰāno ſexto cōpleta ē domꝰ dñi.vt hr̄ ifra.6.c. n Jn regno āt. Poſita occaſiōe accuſatōis eo ꝙ̄ iudei.ſ. repulerunt ſamaritanos a templi edificatōne. Hic ꝯñter ponit̄ ipa accuſatio.⁊ ꝑ agit̄ de accuſatibꝰ pſonis.ſcdo ſubdit̄ foꝛma accuſatōis ibi. Hoc ē exēplar. Circa pmū dr̄. Jn regno āt aſſueri.dic̄ ioſephꝰ i.ii.ātiq̄tatū.li.⁊ expoſitoꝛes nr̄i cōiter ꝙ̄ iſte aſſuerꝰ fuit cābiſes filiꝰ cyri.⁊ iſte idē vocat̄ h artaxerxes.ꝑꝑ qd ſubdit̄ cōiter i biblijs nr̄is. Jpē ē artaxerxes.h tñ nō ē i hebꝛeo nec ē de textu.ſʒ ab aliq doctoꝛe fuit appoſitū ꝑ modū gloſe rōe dcā.⁊ poſtea iſertū ē textui ꝑ ipitiā ſcriptoꝝ.ſʒ vō Ra.ſa.iſte aſſuerꝰ ñ fuit idē cū artaxerxe h poſito ſʒ ei ſucceſſit.ita ꝙ̄ ſʒ cū artaxerxes h poſit̄ idē ē qd cyrꝰ.⁊ vocatꝰ ē cyrꝰ nōie ꝑpꝛo.artaxerxes vō nōie cōi rḡni pſaꝝ.ſic̄ rḡes romāoꝝ

ſignat i pace.q2 iſta eplā ſcripta ꝯ iudeos ſcripta fuit ſilēter ⁊ occlte:ne ab ipis ꝑciperet̄ ⁊ mitteret̄ ꝑ nūcios ad cyꝝ cui ſcribebat̄ ſm̄ Ra.Sa.⁊ ſic effectū nō hr̄et eplā illa. p Mitridates ⁊ thabeel.nomē ē ꝑpꝛiū hōis gētilis q ꝑerat ſamaritanis.de cꝰ volūtate ⁊ ſcitu fuit illa eplā fcā. q Ad artaxerxē.i.ad cyꝝ.ſʒ Ra.Sa.i h loco licʒ alr̄ alibi dr̄e videat̄ vt dcm̄ ē.ſm̄ ioſephū vō ⁊ alios ad cābiſē filiū cyri q ⁊ artaxerxes vocatꝰ ē noie regni
r Eplā āt accuſatōis ſcripta erat ſyriace.i.litteris ſyriacis.
s Et legebat̄ ſermone ſyro.i.idiomate ſyriaco.h āt dr̄ q2 aliqñ cōtigit ꝙ̄ eplā ſcripta lr̄is vniꝰ idiomatꝭ legit̄ ſermonibꝰ alteriꝰ lingue.ſic̄ cū aliis q ſniaʒ hebꝛaice ſcripture ꝓnūciat i latino.iſta vō eplā eodē idiomate ſcribebat̄ ⁊ legebat̄:q2 illi qbꝰ mittebat̄ erāt de ligua illa:ſilr̄ iudei.ꝯ q̄s mittebat̄ ſciebāt linguā illā.q2 diu fuerāt i regno babyloīe. t Rēū beel theē.expoſitores nr̄i dñt cōiter ꝙ̄ ſūt tria noīa ꝑpꝛa triū hoīuʒ ſcribētiū hāc eplāʒ.ſʒ h dcm̄ ꝑcedit ex igrātia ſyriaci ſiue caldaici ſermōis.ē.n.eadē lingua chaldaica ⁊ ſyriaca.vt dic̄ Hieroꝰ i ꝓlogo galeato.igr̄ ſʒ ꝓpꝛietatē illiꝰ lingue pma dictio.ſ. Rēū ē nomē ꝑpꝛiū hōis. alie due ſeqntes.ſ.beel theē ſūt noīa appellatiua ſui officij expꝛſſiua. Beel.n.dñʒ ſignat vl̄ magrʒ.theē vō rōcinatōʒ.rōcinatō vō vno mō ſignificat ꝯputū.alio mō ſignificat ꝓlocutōēʒ vboꝝ. Eſt igr̄ ſēſus ꝙ̄ iſte reum erat dñs vel magiſter computi.quia illi q colligebant tributa ⁊ redditus pro rege ei rationem reddebant. vel erat dominus ſeu magiſter in proponendo mandata regis ⁊ negocia ſamaritanoꝛum populo.vel foꝛte vtrūqꝫ ad ſuum ſpectabat officium. v Et ſamſai ſcriba.iſte enim epiſtolā ſcripſit.⁊ reum eam dictauit ⁊ mitridates thabeel eam fieri pꝛecepit qui erat dux trans flumen.
x Quas tranſtulit aſſennaphar. aliqui libri habent. Salmanaſar.⁊ male quia in hebꝛeo habetur. Aſſennaphar.⁊ iſte fuit aſſoꝛaddan filius ſennacherib. vt patet ex pꝛincipio capituli. Sicut enim ſupra dcm̄ eſt:leones vaſtauerūt magnā ꝑtē ppl̄i. quem ſalmanaſar miſerat ad inhabitandum ciuitates ſamarie.ꝑpter quod iſte aſſoꝛaddan miſit alios loco ipſoꝝ.⁊ cuʒ eis vnuʒ de ſacerdotibꝰ captiuis q doceret eos colere dominum.

a Trãs flumẽ i pace.hebrei ſic hñt. Trans flumẽ ⁊ ceaneç.⁊ eſt cenaeç nomẽ regionis.vt dñt. b Hoc ẽ exẽplar. Hic ꝯñr ponit̃ forma accuſatõis.cũ dr̃. Artaxerxi regi ⁊c.ſeq̃r. Iudei q aſcẽderunt a te ad nos.iſtud ꝯcordat dcõ Ra.Sa.vz.ꝙ iſte artaxerxes fuit cyr⁹.vt pdcm̃ ẽ.q2 iſti iudei fuerũt miſſi i hierlm ab ipſo cyro ⁊ non a filio eius.vt p3 ex predictis ca.i.⁊ bene dicitur.
c Aſcẽderũt.q2 hierl3 ẽ i altiori ſitu q̃ babylonia. d Ciuitatẽ rebellẽ ⁊ peſſimã.Qð.n.rebellauerit regi babylõis tpe ioachi ⁊ tpe ſedechie.p3 ex 4.Re.24.⁊.25.

y Et phibuerũt ⁊c.robore.i.cũ vtute exercit⁹ cui iudei nõ poterãt reſiſtere.iõ ſubdit̃. z Tũc itermiſſũ ẽ op⁹ dei ⁊c.⁊ ſic p3 ꝙ plus fecerint ſamaritani q̃ rex mãdaſſet.q2 phibuerũt reedificationẽ tẽpli q̃ nã rex nõ phibuerat.⁊ ſic verificat̃ dcm̃ Ioſephi.ſ.ꝙ ignorãte cyro tpib⁹ ſuis fuit ipedita edificatio tẽpli.ſcient̃r tñ ihibuit reedificationẽ ciuitatis:vt dicit Ra.Sa.ſub cui⁹ ptextu ipedita fuit edificatio tẽpli.
a Et nõ fiebat ⁊c.dary regl.ꝫ Ioſephũ iſte fuit dari⁹ fili⁹ hiſtaſpis:q fuit amic⁹ ʒorobabel ⁊ fauorabilis iudeis ſicut p3 ex ſequẽtib⁹.⁊ h̃ maxime fuit vt dic̃ Ioſeph⁹.q2 anteq̃ pmoueret ad regnũ fecit votũ ꝙ ſi ↄtigeret eũ ad regnũ pmoueri faceret tẽplũ edificari:⁊ ibi vaſa ↄferri. Scd̃3 vero Ra.Sa.iſte darius fuit fili⁹ aſſueri ⁊ heſter regine:⁊ ſic fuit fauorabilis iudeis rõne mr̃is ſue q̃ fuit iudea.Capitulũ. V.

e Extruentes muros ei⁹.i h̃ falſo cos accuſabãt.q2 nõ reedificabãt ciuitatẽ ſed tm̃modo tẽplũ
f Tributũ ⁊ vectigal ⁊c.dr̃ ãt tributũ a tribuo tribuis.⁊ ẽ illud ꝓprie qð dabat̃ hoib⁹ miſſis ex pte regis ad cuſtodiã terre pro ſtipendys ipſoꝝ. Uectigal dr̃ a veho vehis.⁊ ẽ ꝓprie pedagiũ qð ſoluit̃ dñis de his q vehunt̃ p terrã vel flumina vel mare. Annui reddit⁹ ſũt illa q̃ ſoluũt̃ ſingul'ãnis de poſſeſſionib⁹.vt de agr's ⁊ domib⁹.
g Nos q̃ memores ſalis qð ⁊c.i. cibox ſale ꝯditoꝝ.⁊ p h̃ iſinuãt alia bñficia q̃ a rege receperãt.a pte totũ deſignãtes.q2 tunc iter eos currebat talis modus loquẽdi. In hebreo ſic hr̃.Et nunc ecõtra ꝺſtructio palaty qð ꝺſtruere volumus.i.ꝯtrũ bñficys pdcis ẽ palatiũ .i.dom⁹ dei q̃ in pli b⁹ locl veterl teſta. palatiũ vocat̃ i hebreo.⁊ iõ ip3 deſtruere itẽdimus ꝓpter bonũ regis.cui obligati ſumus ex bene ficys receptis.
b Et q2 leſiones regis.ſ.ſubtrahẽdo tributa.vt dcm̃ ẽ.⁊ mouẽdo ꝯ eũ ſeditões ꝯñr.

phar magn⁹ ⁊ glorioſus: ⁊ hitare caſ fecĩ i citatib⁹ ſamarie: ⁊ i reliq̃s regiõib⁹ trãſ flumẽ i pace. Hoc ẽ exẽplar ep'e quã miſerũt ad eũ. artaxerxi r̃gi ĥui tui viri q ſũt trãs fluuiũ ſalutẽ dñt. notũ ſit regi: q2 iudei q aſcẽderũt a te ad nos: venerũt i irl'3 citatẽ rebellẽ ⁊ peſſimã: quã edificãt extruẽtes muros e⁹: ⁊ pietes ꝯponẽtes. nũc igit̃ notũ ſit regi q2 ſi citas illa edificata fuerit ⁊ muri ei⁹ iſtaurati: tributũ ⁊ vectigal ⁊ annuos reddit⁹ nõ dabũt | ⁊ vſq3 ad reges hec noxa puenięt. nos q̃ memores ſalis qð i palatio comedim⁹: | ⁊ q2 leſiões regis vidERẽ nephas ducim⁹: iccirco miſim⁹ ⁊ nũciam⁹ regi: vt recẽſeas i libris hiſtoriaꝝ patꝝ tuorũ: ⁊ iuenies ſcriptũ i cõmẽtarijs ⁊ ſcies quõniã vrbs illa vrbs rebellis ẽ ⁊ nocẽs regib⁹ ⁊ ꝓuĩcijs ⁊ bella ꝯcitant̃ i ea ex dieb⁹ antiq̃s q̃õbrẽ ⁊ ciuitas illa deſtructa ẽ. nũciam⁹ nos regi: qm̃ ſi ciuitas illa edificata fuerit ⁊ muri ipſi⁹ inſtaurati: poſſeſſiõnẽ trãs fluuiũ ñ habebis. Uerbũ miſit rex ad reũ beel theẽ ⁊ ſamſai ſcribã ⁊ ad reliquos q erãt i cõſilio coꝝ habitatores ſamarie ⁊ cetis trãs fluuiũ: ſalutẽ dicens ⁊ pacẽ. Accuſatio quã miſiſtis ad nos: manifeſte lecta ẽ corã me: ⁊ a me pceptũ ẽ: ⁊ recenſuerũt: iuenerũtq3 qm̃ ciuitas illa a dieb⁹ antiq̃s aduerſũ reges rebellat: ⁊ ſedtões ⁊ ꝓlia ꝯcitant̃ i ea. nã ⁊ reges fortiſſimi fuerũt i irlm: q ⁊ dñati ſũt oĩ regiõi q̃ trãs fluuiũ ẽ. | Tributũ quoq3 ⁊ vectigal ⁊ reddit⁹ accipiebãt. nũc ĝ audite ſniã3: Prohibeãt viros illos vt vrbs illa nõ edificet̃: | donec ſi forte a me iuſſũ fuerit. Uidete ne neglig̃t̃ h̃ ipleat̃: ⁊ paulatĩ creſcat malũ ꝯ reges. Itaq3 exẽplũ edci ãtaxerxiſ reg̃ lectũ ẽ corã reũ beel theẽ ⁊ ſamſai ſcriba ⁊ ꝯſiliarijs coꝝ Et ãbierũt feſtini i irl'3 ad iudeos: ⁊ phibuerũt eos i brachio ⁊ robore. Tũc itmiſſũ ẽ op⁹ dõm⁹ dñi i irl'3: ⁊ ñ fiebãt vſq3 ad ãnũ ſcd̃3 regni darij reg̃ pſaꝝ. V.

P Rophetauerũt ãt agge⁹ ꝓpha ⁊ ʒacharias fili⁹ ado: ꝓphãtes ad iudeos q erãt i iuda ⁊ irl'3 i noie di iſrl'. Tũc ſurrexerũt ʒorobabel fili⁹ ſalathiel ⁊ ioſue fili⁹ ioſedech. ⁊ cepũt edificare tẽplũ dñi i irl'3: ⁊ cũ eis ꝓphe di adiuuãtes eos. In ipõ ãũt tpe venit ad eos thãtãnai q erat dux trãſ flumẽ ⁊ ſtarbuʒãnai: ⁊ ꝯſiliarij coꝝ: ſicq3 dixerũt eis: Quis dedit vob̃ ꝯſiliũ: vt domũ hãc edificaretẽ ⁊ muros ei⁹ iſtaurarẽt: Ad qð rñdim⁹ eis: q̃ cẽnt nõia hoiu3 auctoꝝ edificationis illi⁹: Oculus ãutem dei coꝝ factus eſt ſup ſenes iudeorum: ⁊ nõ potuerunt

b P Rophetauerũt ãt. Hic ꝯñter deſcribit̃ opis reſũptio Circa qð pmo opus reſumit̃.ſcd̃o de h̃ ingrit̃.ibi. In ipſo aũt tpe. tertio negociũ ad regem deducit̃. ibi. Placuitq3. Circa primũ ſciẽdũ ꝙ iudei reſumpſerũt opus abſq3 licẽtia dary duplici de cã. Una fuit q2 ꝯfidebãt de ei⁹ fauore pp amicitiã cũ ʒorobabel ſm Ioſephum.vel rõne mr̃is ſue heſter ſm Ra.Sa. Alia cã fuit q2 agge⁹ ⁊ ʒacharias ꝓphe denũciabãt eis i noie dñi ꝙ ſecure opus reſũmerẽt ⁊ q a pſis ipedimẽtũ nõ haberent.⁊ ſic anno ſcd̃o dary opus pus itermiſſũ reſũpſerũt. ⁊ hoc ẽ qð dr̃: Prophãuerũt aũt agge⁹ ꝓpheta ⁊ ʒacharias.quorum prophetie habentur in libro.iz.prophetarũ.
c Filius ado.ſic d3 ſcribi.ſ.p vnũ.d.i. nepos ado. q2 fuit fili⁹ barachie fily ado.vt habetur in ꝑnci pio prophetie ſue.
d Prophãtes ad iudeos.mõ pdcõ.⁊ lic3 iter habitãtes ierl'3 ⁊ terrã i circuitu eſſent aliq de tribu beniami ⁊ de tribu leui ⁊ alys tribub⁹.vt dcm̃ ẽ.ſ.z.c.tñ oẽs ſũt denominati iudei a tribu iude p⁹ reditũ captiuitatl babylonice.tũ q2 ʒorobabel dux redeũtiũ fuit de tribu iuda.⁊ ſic erat pncipalior.tũ3 q2 illa trib⁹ fuit ad edificatõe3 tẽpli feruẽtior. e Et cũ eis ꝓphe dei adiuuãtes eos.excitãdo ꝓpl'3 ad op⁹. f In ipſo ãt tpe. Hic ꝯñr de ope reſũpto regrit̃ a duce q tenebat locũ regis i terra illa cũ dr̃.
g Quis dedit vobis cõſiliũ ⁊c.q.d.tñ op⁹ nouũ nõ deberet fieri ſine licẽtia regis.q2 tẽplũ edificabat ad modũ fortalicy ⁊ turrl. vñ i terris ſubiectis nõ pmittunt̃ fortalicia ꝯſtrui ſine volũtate dñoꝝ.
h Ad qð rñdim⁹.ex hoc videt̃ ꝙ eſdras q ſcripſit librũ iſtũ tũc eſſet i hierl'3.q2 ꝯnumerat ſe alys.ꝫ poſtea redyt ad regẽ.vt pleſ ſecũ adduceret de iudeis.ſm ꝙ habet̃.iſra.7.c. Põt etiã dici ꝙ tũc exñs i babylone ꝯnumerat ſe illis q erãt i hierl'3.ſicut Paulus apl's aſſociat ſe illis q i die iudicy reperient̃ viui.i. Theſſalocẽ.4.dicẽs. Nos q viuimus q relinq̃mur ſimul rapiemur cũ illis i nubibus obuiã xp̃o i aera.
i Que cẽnt nõia hoiu3 auctoꝝ edificatõis illi⁹.h̃.n.q̃ſierat dux trans flumen ⁊ ſocy eius.vt habetur infra.⁊ hoc rationabiliter. quia ſi res eſſet culpabilis magis eſſent puniendi principales q̃ aly.
k Oculus autem dei.i.reſpectus miſericordie diuine ⁊ adiutory.
l Factus eſt ſup ſenes iudeoꝝ.eos ꝯfortãdo ⁊ roborãdo i edificatõe.
m Et non potuerunt inhibere eos.quia nullus poteſt reſiſtere voluntati diuine. licet autem predicti veniſſent ad inhibendum opus.

i Uidere nephas ducim⁹.q2 eẽm⁹ igrati. k Ut recẽſeas i libris hiſtoriaꝝ patrum tuoꝝ.i.regũ q pceſſerũt te. l Et ſcies qm̃ vrbs illa vrbs rebellis ẽ.vt expoſitũ ẽ.ſ. m Et nocẽs regib⁹ ⁊ ꝓuĩcys.q2 tpe dauid ⁊ ſalomonis plura regna fuerũt ei ſubiecta.vt p3.z.Re.8.⁊.3.Re.4. n Quãobrẽ ⁊ ciuitas illa deſtructa eſt.ſ.pp rebellionẽ ꝯ regẽ nabuchodonoſor. vt habet̃.4.Re.vlt. o Poſſeſſionẽ trãs fluuiũ nõ hẽbis.ſ.vltra euphraten q erat medi⁹ iter regnũ pſidis ⁊ regionẽ iudeorum.
p Uerbũ miſit. Hic ꝯñr ponit̃ regis rñſio.⁊ p3 lr̃a ex ſupradictl vſq3 ibi. q Salutẽ dicẽs ⁊ pacẽ.hebrei ſic hñt. Et ceterl trãs fluuiũ ſelã ⁊ ceaneç.⁊ dicũt ꝙ ſũt nõia regionũ trans fluuiũ exñtiũ.i q̃b⁹ hitabãt aliq de trãſmiſſis a regib⁹ aſſyrioꝝ ad ihitãdũ terrã illã.Cetera patẽt ex pdcis vſq3 ibi. r Nã ⁊ reges fortiſſimi fuerũt i hierl'3.vt p3 de dauid ⁊ ſalomone ioſaphat ⁊ pluribus alys. s Et dñati ſũt ⁊c.h̃ hr̃.3.Re.de ſalomone.ꝙ eius dñiũ ſe extẽdebat a flumie magno euphrate vſq3 ad riuũ egypti
t Tributũ quoq3 ⁊c.accipiebãt.ab oĩbus illis ꝓuincys.
v Prohibeat'l viros illos ⁊c.ex q̃ p3 ꝙ ſi iſte artaxerxes fuit cyrus nõ retractauit dcm̃ ſuũ.q2 nõ dederat licẽtiã reedificãdi ciuitatẽ ſ3 ſolũ tẽplũ.vt habet̃.ſ.i.c.nec iſtud retractauit.
x Et abierũt feſtini. Hic ꝯñr ponit̃ opis ihibitio.cũ dr̃.

tū dñs mutauit eoꝝ volūtatē.ſm qđ ſcribiť ꝓuer.xi.Coꝛ regis i manu dñi quocūqꝫ voluerit vertet illud. a Placuitqꝫ.Dic ꝯñr negociū ad regē referť.Circa qđ ſciēdū ꝙ iſti nō inhibuerūt edificatiōem ſꝫ regi ſignificauerūt cā vt habita eiꝰ volūtate eā ihiberent vel ꝑmitterēt.vñ nō accuſauerūt falſo iudeos ſicˀ alij fecerāt vt dcm̄ ē ꝓcedēti c.ſꝫ ſimplˀr fcm̄ nūciauerūt.ꝛ hoc eſt qđ dr.Placuitqꝫ vt res ad dariū referreť.tāqꝫ ad ſupioꝛē. b Et tūc ſatiſfaceret aduerſus accuſationē illā.que poſita ē ca.ꝓcedēti.qꝛ ſi placeret regi edificatio ꝑdcā accuſatio nō eēt i aliquo ꝯtra iſtos.Cetera patent vſqꝫ ibi. c Que edifica.lapide ipolito.qꝛ nō fiebāt ibi ſculpture imaginum.

d Et ligna ponunť in parietibꝰ.i.trabes ex tranſuerſo domꝰ ad tenendū vnū parietē cū alio.ꝛ ad ſuſtentādū ſolariū deſupꝫ qꝛ parietes tēpli interius erāt opti tabulis ligneis.ſicut fuerat in tēplo ſalomonis. e Interroga ergo ſenes illos.i.ꝑncipales illiꝰ operis.

f Nos ſumꝰ ſerui dei celi ꝛ terre.qꝛ illud opꝰ fiebat ad cultum eius.

g Et edificamꝰ tēplū qđ erat extructū añ hos annos multos. qꝛ q̄drigētis ꝛ decē annis ſtetit anteqꝫ deſtrueretˀ ꝑ nabuchodonoſoꝛ.vt dicunt hebꝛei.

h Qđqꝫ rex iſrl' magnus .ſ.ſalomō.vt hř.3.Re.6.c.q fuit valde magnus in potentia ꝛ diuitijs ꝛ glia vt habetur.3.Reg.4.ca.

i Poſtqꝫ aūt ad iracūdiā. ꝓuocauerūt pr̄es noſtri deū.ſuis idolatrijs ꝛ alijs nequitijs.vt habetur.4.Reg.in pluribus locis.

k Tradidit eos i manus nabuchodonoſoꝛ.ita ꝙ fuerūt debellati ꝛ deſtructi magis diuina vtute qꝫ humana ꝓpter ſua pctā.

l Cyrus rex.a deo celi inſpiratꝰ. m Propoſuit edictū vt domꝰ dei edificareť.ſm qđ habeť.ſ.i.c. Cetera patent ex dictis ibidem vſqꝫ ibi.

n Nunc itaqꝫ ſaſabaſar ille ve.ꝛ po.fu.tēpli.ex q̄ pꝫ qđ dcm̄ ē.ſ.i.ca.ꝙ iſte ſaſabaſar fuit ȥoꝛobabel qꝛ iſte fūdauit domū iſtā ſꝫ ꝙ dr Zach.4.Manꝰ ȥoꝛobabel fundauerunt domum iſtam.ꝛ manus eius perficient eam.

o Et necdū ꝯpletū ē.ꝓpter hoſtes impedientes.

p Nūc ergo ſi videť regi bonū ꝛc.ex hoc pꝫ ꝙ iſti nō habebāt volūtatē ipediēdi opus ſed magis ꝓmouendi.dum tamē placeret regi.ſicut patebit per effectum.ca.ſequenti. Caplˀm.VI.

q T Unc darius rex.Dic ꝯñter.deſcribiť tēpli ꝯſūmatio.Circa qđ ꝑmo ponit regis ꝯceſſio.ſcđo diligēs executio.ibi.Igiť thātānai.Circa ꝑmū dariꝰ i ſua epl'a ꝑmo decretū cyri recitat.ſcđo recitatū ꝯfirmat ibi.Nunc ergo.tertio penā ipedientiū determinat.ibi.A me ergo.Circa ꝑmū dr. r Et receſſerūt ꝛc.i babylone.nō ē hic nomē ciuitatis ſꝫ ꝓuicie vel potiꝰ totiꝰ regni.ſic francia aliqñ dr totū regnū

ibibere eos. Placuitqꝫ vt res ad dariū referret:ꝛ tūc ſatiſfacerent aduerſus accuſationē illā. Exemplar epiſtole quā miſit thantānai dux regiōis trāſ flumē ꝛ ſtarbuȥānai ꝛ cōſiliatoꝛes eiꝰ apharſathei q erāt trās flumē ad dariū regē. Sermo quē miſerāt ei ſic ſcriptꝰ erat. Dario regi pax oīs. Notū ſit regi iſſe nos ad iudeā ꝓuinciā ad domū dei magni q̄ edificať lapide ipolito:ꝛ lignā ponunť i parietibꝰ:opuſqꝫ illud diligenter extruiť ꝛ creſcit i manibꝰ eoꝝ. Interrogauimꝰ ergo ſenes illos:ꝛ ita dixīmꝰ eis:Quis dedit vobis poteſtatē vt domū hāc edificaretis:ꝛ muros hos iſtaurareti:Sꝫ ꝛ noīa eoꝝ q̄ſiuimꝰ ab eis vt nunciaremus tibi:ſcripſimuſqꝫ noīa eoꝝ viroꝝ q ſūt pꝛīcipes i eis. Huiuſcemōi āt ſermonē reſpōderūt nobis dicētes:Nōs ſumꝰ ſerui di celi ꝛ terre:ꝛ edificamꝰ tēplū qđ erat extructū añ hos annos multos:quōdqꝫ rex iſrael magnꝰ edificauerat ꝛ extruxerat. Poſtqꝫ āt ad iracūdiā ꝓuocauerūt pr̄es noſtri deū celi:tradidit eos i mānꝰ nabuchodonoſoꝛ reg babylonis chaldei:domū quoqꝫ hāc deſtruxit:ꝛ ppl'ꝫ eiꝰ trāſtulit i babylonē.anno āt pꝛimo cyri regis:cyrūs rex babylonis ꝓpōſuit edictū vt domꝰ dei edificareť. Nā ꝛ vaſa tēpli dei aurea ꝛ argētea q̄ nabuchodonoſoꝛ tulerat de tēplo qđ erat i hieruſalē.ꝛ aſpoꝛtauerat ea i tēplū babylonis:ꝓtulit cyrꝰ rex de tēplo babylonis:ꝛ data ſūt ſaſabaſar vocabulo quē ꝛ pꝛincipē cōſtituit dixitqꝫ ei:Hec vaſa tolle ꝛ vade ꝛ pone ea i tēplo qđ ē i hieruſalē:ꝛ domꝰ dei edificeť i loco ſuo. Tūc itaqꝫ ſaſabaſar ille vēit ꝛ poſuit fūdamēta tēpli dei i hieruſalē:ꝛ ex eo tpe vſqꝫ nūc edificať ꝛ nēcdū cōpletū ē. Nūc ergō ſi videť regi bonū receſcat i bibliotheca regis q̄ ē i babylone vtrū nā a cyro rege iuſſū fuerit vt edificaretur domꝰ dei i hieruſalē:ꝛ volūtatē reg ſup hac re mittat ad nos.

G Unc dariꝰ rex ꝓcepit. VI.
ꝛ receſſuerūt i bibliotheca libꝛoꝝ q erāt repoſiti i babylōe.ꝛ iuēntū ē i hecbathaniſ qđ ē caſtrū i medena ꝓuincia:volumē vnū:taliſqꝫ ſcriptꝰ erat in eo cōmētariꝰ.anno pꝛimo cyri reg: cyrꝰ rex decreuit vt domꝰ dei edificareť q̄ ē i hieruſalē i loco vbi imolēt hoſtias.ꝛ vt pōnāt fundamēta ſuppoꝛtātia altitudinē cubitoꝝ ſexaginta:ꝛ lātitudinē cubitoꝝ ſexagita:ōrdines de lapidibꝰ impolitis tres:ꝛ ſic oꝛdinēs de lignis nouis.Sūptꝰ āt de domo regis dabiť. Sꝫ ꝛ vaſa tēpli dei aurea ꝛ argētea q nabuchodonoſoꝛ tulerat de tēplo hieruſalē ꝛ attulerat ea i babylonē:reddāť ꝛ referānť i tēplū hieruſalē in locum ſuū q ꝛ poſita ſūt i tēplo dei. Nūc ergō thantannai dux regiōis q̄ eſt trās flumē ꝛ ſtarbuȥannai ꝛ cōſiliarij veſtri apharſathei qui eſtis trās flumē ꝓcul rēcedite ab illis: ꝛ dimittite fieri tēplū di illđ a duce iudeoꝝ ꝛ a ſenioꝛibꝰ eoꝝ:ꝛ domꝰ dei illā edificeť i loco ſuo. Sꝫ ꝛ a me ꝓceptū ē qđ opoꝛteat fieri a pꝛeſbyteris iudeoꝝ illis vt edificetur domꝰ dei.ſ.vt de archa regis.i.de tributis que dātur de regiōe trans flumen ſtudioſe ſumptꝰ dentur virif illis ne ipediatur opus. Quod ſi neceſſe fuerit ꝛ vitulos ꝛ agnos ꝛ hedos i holocauſtū deo celi:frumentū:ſal:vinū ꝛ oleū ſecūdū ritum ſacerdotū qui ſūt i irl'm deť eis ꝑ ſingulos dies: ne ſit i aliquo querimonia:ꝛ offerānt oblatiōes dō celi. oꝛentqꝫ ꝓ

in quo ſunt multe ꝓuicie.vñ ſubdiť. s Et iuētū eſt i hecbathanis.iſtō caſtꝝ edificauit arphaxat rex medoꝝ vt hř Judith.i.

t Taliſqꝫ ſcriptus erat in eo commentarius.i.regium decretū.

v Et vt ponāt fundamēta ſuppoꝛtātia altitu.cubitoꝝ ſexagita. ꝛ ſm hoc iſtud tēplum ſcđm non fuit ita altū de ꝓmedietate ſicut fuit templū ſalomonis.qđ habuit centum ꝛ.xx.cubitos in altitudine.vt habetur.2.Paral'.3.ꝛ idem dicit Joſephus.

x Et latitudinē cubitoꝝ.60. credo ꝙ hic accipiť latitudo ꝓ longitudine. vt dicať latitudo latus magis ꝓteſum.tāta.n. fuit lōgitudo tēpli ſalomonis.ſ.60. cubitoꝝ.ſi enim acciperet hic ꝓꝑie latitudo.ſeqreť ꝙ hoc tēplū ſcđm fuiſſet latius i triplo q̄ tēplū ſalomonis.cuiꝰ latitudo fuit.20.cubitoꝝ tñ.vt habeť 3.Re.6. Aliq tñ dicūt ꝙ cyrus ſic ꝓtulit vt littera ſonat ex ſuo ſpiritu quia ſic edificabātur tēpla pſaꝝ.tñ nō fuit ſic fcm̄.ſed ad ſimilitudinē tēpli pꝛioris a ſalomone facti ſed hoc non eſt veriſimile.qꝛ in ꝑncipio huius libꝛi dicitur. Suſcitauit ds ſpm̄ cyri regis perſaꝝ ꝛc ꝛ ideo non eſt veriſimile.ꝙ ſpiritu ꝓpꝛio menſuras tēpli diſpoſuerat ad ſimilitudinē temploꝝ idolatrie.ſed veriſimilius ē ꝙ añ collocutionē hūit cū ſapiētibꝰ iudeoꝝ.ꝛ ſꝫ eoꝝ ꝯſiliū tēplū fieri diſpoſuit ꝛ ꝓcepit

y Oꝛdines de lapidibus ipolitis tres. vtrum aūt iſti tres oꝛdines eēnt ſm altitudinē muri vel ſm eiꝰ ſpiſſitudinē nō habeť. videť tñ magiſ ſm ſpiſſitudinē. ex h̄ qđ ſubdiť.

z Et ſic oꝛdines de lignis nouis. In hebꝛeo hēť. Et oꝛdo de lignis nouis. parietes enim templi exterius erant de lapidibus.ſed iterius erāt operti tabulis ligneis.ſicut in tēplo ſalomonis.

a Nunc ergo. Dic conſequenter ponitur decreti recitati confirmatio . ideo ſubditur.

b Procul recedite ab illis. ideſt nullum nocumentum inferte ſed magis adiutoꝛium. vnde ſubditur. Ut de archa regis. ideſt de tributis que dantur de regione ꝛc.

c Et offerāt oblatōes deo celi ꝛc.ex quo pꝫ ꝙ iſte rex hēbat fidē vnius veri dei.nec tenebať ad legē moſaicā.cū eēt gētilis. vt frequēter dcm̄ eſt.ſufficiebat.n.gētilibꝰ ad ſalutē credere vnū deū ꝓuidēte ſaluti hoīuꝫ ꝑ modū ſibi ꝯgruū:ꝛ i hoc articulo ꝓuidē/

tie ↄtinet totū xpi myſteriū iplicite. a A me ergo. Hic ↄñter taxat pena impedientium edificationem templi. cum dicitur.
b Ut oīs homo q̄ hāc mutauerit iuſſionē. ponēdo īpedimentū.
c Tollat lignū de domo ipſi⁹ ad faciēdū patibulū ī q̄ ſuſpēdat.
d Domus aūt eius publicet. i. bona ipſi⁹ fiſco regio applicentur.
e Deus aūt q̄ hitare fecit ⁊c. hoc dixit rex deuot⁹ rogās deū celi vt per oīpotētiam ſuam ⁊ iuſticiam puniat impedientes dictam edificationem. ſi aliqui tales iſurgerent quos non poſſet punire eo q̄ non eſſent ſub ſua poteſtate.
f Igitur thatānai. Hic ↄñter deſcribitur mandati regis executio. ⁊ p̄mo circa hoc deſcribit cōſūmatio tēpli. ſcḋo dedicatio ↄſūmati. ibi. Fecerūt āt. Circa p̄mū p̄mo ponit diligētia gentilium q̄ erant ſerui regis. ideo ſubditur.
g Scḋm q̄ p̄cepe rat dari⁹ rex ⁊c. ⁊ ſic pȝ p eſſcm̄ qḋ dcm̄ ē ſ. ſ. q̄ iſti nō hēbāt volūtatē īpediendi op⁹ dei: ſȝ magis ꝓmouēdi: declarata circa h̄ regi volūtate. ſecundo ponitur executio operis per iudeos. cuȝ dicitur.
h Seniores aūt iudeoꝝ edificabant. populum inducendo ad opus.
i Iuxta ꝓphetiam aggei ⁊c. q̄ predixerat opus non impediri a perſis.
k Iubēte deo iſrl'. p aggeū ⁊ zachariā prophetas ſuos.
l Et iubente cyro. vt habetur. ſ. i. ca.
m Et dario. vt patet in iſto ca.
n Et artaxerxe. dicūt Ra. Sa. q̄ iſte artaxerxes idē ē qḋ dari⁹. ſȝ vocat⁹ ē dari⁹ noie ꝓprio. artaxerxes aūt noie cōi regio. q̄ ſm ipȝ oēs reges pſaꝝ vocabātur artaxerxes. ſicut et oēs reges egypti pharaones. ⁊ romani ceſares. Ioſeph⁹ vo dicit q̄ iſte artaxerxes fuit fili⁹ dary: vocat tñ eū xerxē. q̄ licet tpe p̄ris tēplū fuerit ↄpletū. vt hr̄ ī h̄. c. tñ aliq̄ q̄ ꝑtinebāt ad ornatū tēpli iā edificati ⁊ aliq̄ edificia circa tēplū tēpoꝛe ſuo fuerūt fcā.
o Et ↄplc. do. ⁊c. q̄ ē. iz. mēſis apud hebꝛeos. ⁊ pti coꝛrñdet martio nr̄o: ⁊ pti februario. q̄ p̄m⁹ mēſis eoꝝ ſemp īcipit a ꝓpīgori lunatōe egnoctio vnali qḋ ē. iz. die marty ſiue ſit aū egnoctiū ſiue poſt: ſiue ī ipſo egnoctio. p Fecerūt āt. Hic ↄñr deſcribit tēpli edificati dedicatio. ⁊ pȝ lr̄a vſq; ibi. q Sicut ſcriptū ⁊c. h̄ nō refert ad oꝛdines ſcerdotū ⁊ vices leuitaꝝ q̄s dauid īſtituit. vt habet. i. Paral. ſȝ ad officia ſacerdotū ⁊ leuitaꝝ. de q̄bus habet Leuit. z3. r Fecerūt aūt fily trāſmigratōis. i. fily iſrl' q̄ venerāt de trāſmigratōe. s Paſca q̄rtadecima die mēſis p̄mi. ſm q̄ p̄cipit Exo. iz. t Quaſi vnus. i. total'r ⁊ perfecte.
v Et ↄuerterat coꝛ regis aſſur. licȝ. n. p̄ncipal'r diceret rex pſaꝝ. eo q̄ ibi erat trāſlata monarchia. tñ dr̄ hic rex aſſur. q̄ regnū aſſyrioꝝ erat ſub eo. ſicut rex francie dicitur rex nauarre. Capitulum. VII.

Poſt hec āt. Poſtq̄ ſupi⁹ actū ē de ppli reductōe. Hic ↄñr agit de ei⁹ īſtructōe p eſdrā ſacerdotē. ipſe. n. eſdras ꝑ venit de babylone cū zoꝛobabel ⁊ ioſue. ſȝ poſtea redyt vt aliq̄s de illis q̄ remāſerāt ſecū adduceret ⁊ grās a rege īpetraret. ꝑ igit ſub ipſo deſcribit oꝛdinatio tēpli. ſcḋo īfoꝛmatio ppli. c. 9. Circa p̄mū p̄ deſcribit ipſi⁹ eſdre legatio: q̄ fuit miſſus a rege tanq̄ legat⁹ a latere. ſcḋo legatōis executio. ca. 8. p̄ma ī tres. p̄mo deſcribitur legati cōditio. ſcḋo legatōis foꝛma ſiue explicatio. ibi. Hoc ē āt exēplar. tertio grāꝝ actio. ibi. Bñdict⁹ dñs. Circa p̄mū dicitur. Poſt hec āt verba in regno artaxerxis dicit āt Ra. Sa. q̄ iſte fuit dari⁹ vt dcm̄ eſt. c. p̄cedēti. ⁊ fuit iſtud āno ſeptimo regni ei⁹. ſ. āno īmediate ſequēti poſt ↄſūmationē tēpli q̄ fcā fuit anno ſexto regni ei⁹. Ioſeph⁹ vo dicit q̄ iſte fuit fili⁹ dary quē vocat xerxem. vt dictum eſt capitulo precedenti.
y Eſdras fili⁹ saraie ⁊c. ī h̄ oñdit ↄditio legati q̄tū ad gen⁹. q̄ deſcēdit de aaron. multi tamen itermedy hic omittūtur qui ponuntur. i. Paral'. 5.
z Et ipſe ſcriba velox in lege moyſi. q̄ legeȝ cōbuſtā a chaldeis reparauit. ⁊ q̄ nouas litteras īuenit q̄b⁹ verba hebꝛaica expeditius ⁊ meli⁹ ſcribūtur. ⁊ ſic oſtenditur eius conditio q̄tum ad ſcientiaȝ.
a Et dedit ei rex idest petitiones ſuas conceſſit.
b Scḋm manuȝ dñi dei eius bonā ſup eū. q̄ hoc fcm̄ ē magis ex dei bonitate: q̄ eſdre idoneitate.
c Et aſcenderunt de filys iſrael. quia hieruſalē ē ī altioꝛi ſitu q̄ regio babylonis vnde receſſerūt.
d Eſdras autem parauit coꝛ ſuum. i. totam attentionem ſuam poſuit.
e Ut inueſtigaret legeȝ domini. eam reparando.
f Et faceret eam. opere adimplendo.
g Et doceret ī iſrael. Hic eſt debitus proceſſus doctoꝛis. ſicut ieſus cepit facere ⁊ docere. vt habetur Act. i. h Preceptum q̄tum ad moꝛalia.
i Et iudicium. q̄tum ad iudicialia. dicit autem hic Ra. Sa. Magiſtri dixerunt q̄ iſte eſdras ipſe eſt malachias qui in. iz. prophetis vltimus ponitur. k Hoc eſt autē exemplar. Hic cōſequenter deſcribitur legationis foꝛma. cum ſubditur. l Artaxerxes rex regum. q̄ plures reges habebat ſub ſe. ⁊ in hoc apparet delegantis auctoꝛitas
m Eſdre ſacerdoti ſcribe legis dei celi doctiſſimo. i quo apparet legati idoneitas. n Ut cuicunq̄ placuerit ⁊c. idest nullum coegit ad redeundum. ſed omnes licentiauit.
o A facie enim regis. idest a preſentia eius. ⁊ oꝛdinatione.

vita regis ⁊ filioꝝ ei⁹. a A me ergo poſitū eſt decretū vt ōis hō q̄ hāc mutauerit iuſſionē: tollat lignū de domo ipſi⁹ ⁊ erigatur ⁊ cōfigat ī eo. dom⁹ āūt eius publicet. Deꝰ āt q̄ hitare fecit nomē ſuū ibi diſſipet oīa regna. ⁊ populum qui extēderit manū ſuam vt repugnet ⁊ diſſipet domū dei illā que ē in irl'ȝ. Ego dari⁹ ſtatui decretū qḋ ſtudioſe ipleri volo. Igit thātānnai dux regionis trās flumen ⁊ ſtarbuzannai ⁊ conſiliarii eius ſȝ q̄ p̄cepāt dari⁹ rex ſic diligenter executi ſunt. Seniores autē iudeoꝝ edificabāt ⁊ ꝓſperabant iuxtā ꝓphetiā aggei ꝓphete ⁊ zacharie filii addo. Et edificauerūt ⁊ cōſtruxerunt iubēte deō iſrl': ⁊ iubente cyro ⁊ dārio ⁊ artaxerxē regib⁹ pſaꝝ: ⁊ cōpleuērūt domū dei iſtā vſq; ad diē tertiuȝ menſis adar: q̄ eſt ann⁹ ſext⁹ regni darii. regis. Fecerūt āt filii iſrl' ſacerdotes ⁊ leuite ⁊ reliq̄ filioꝝ trāſmigratōis dedicatōem domus dei ī gaudio: ⁊ obtulerūt ī dedicatiōe dom⁹ dei vitulos cētū: arietes ducentos: agnos q̄drigētos. hircos capraꝝ ꝓ pctō toti⁹ iſrl' duodeciȝ iuxta nūerū tribuū iſrl'. Et ſtatuerunt ſacerdotes ī oꝛdinib⁹ ſuis ⁊ leuitas ī vicib⁹ ſuis ſup opa dei in irl'm. ſicut ſcriptū ē ī libꝛo moyſi. fecerūt aūt filii trāſmigratōis paſcā quartadecima die mēſis primi. Purificati. n. fuerāt ſacerdotes ⁊ leuite q̄ſi ūn⁹: oēs mūdi ad imolandū paſca vniuerſis filiis trāſmigratōis ⁊ fratribus ſuis ſacerdotibus ⁊ ſibi. Et comederūt filii iſrl' q̄ reuerſi fuerant de tranſmigratōe: ⁊ oēs q̄ ſe ſeparauerāt a coinq̄natiōe gētiū terre ad eos: vt q̄rerent dñȝ deum iſrl'. Et fecerūt ſolēnitatē azimoꝝ ſeptē dieb⁹ ī leticia: q̄m letificauerat eos dñs ⁊ ↄuerterat coꝛ regis aſſur ad eos vt adiuuaret manus coꝛuȝ ī ope domus domini dei iſrael. VII.

Poſt hec āt vērba ī regno artaxerxis regis pſaruȝ: eſdrās fili⁹ ſaraie filij azarie: filii helchie: filii ſellū: filii ſadoch: filii achitob: filii amarie: filii azarie: filii maraioth: filii zarie: filii ozi: filii bocci: filii abiſue: filij phinees: filii eleazar: filii aaron ſacerdotis ab initio: ipſe eſdras aſcēdit de babylone. ⁊ ipſe ſcriba velox ī lege moyſi quā dñs de⁹ ḋdit iſrael. Et ḋedit ei rex ſȝ manū dñi dei ei⁹ bonā ſup eū oēm petitionē ei⁹. Et aſcēderūt ḋ filiis iſrael ⁊ de filiis ſacerdotū ⁊ de filiis leuitaꝝ ⁊ de cātoꝛib⁹ ⁊ de ianitoꝛib⁹ ⁊ de nathinneis ī hieruſalē āno ſeptimo artaxerxis reg: ⁊ venerūt ī hieruſalē menſe q̄nto: ipſe ē ann⁹ ſeptim⁹ reg. Quia ī p̄mo die mēſis p̄mi cepit aſcēdere de babylone: ⁊ ī p̄mo die mēſis q̄nti venit ī hieruſalē iux̄ manuȝ dei ſui bonā ſup ſe. Eſdras autē ꝑparanit coꝛ ſuū: vt īueſtigāret legeȝ dñi ⁊ facerēt ⁊ ḋoceret ī iſrael p̄ceptū ⁊ iūdiciū. Hoc ē āutē exemplar epiſtole edicti quod dedit rex artaxerxeſ eſdre ſacerdoti ſcribe erudito ī ſermonibus ⁊ p̄ceptis domini ⁊ cerimoniis eius in iſrael. Artaxerxēs rex regū: eſdre ſacērdoti ſcribe leḡ ḋi celi doctiſſimo: ſalutē. A me decretuȝ eſt vt cūicunq̄ placuerit in regno meo de populo iſrael ⁊ de ſacerdotib⁹ ei⁹ ⁊ ḋ leuitis ire ī hieruſalem: tecum vadat. A facie enim

a Et ſeptē ꝯſiliatoꝝ eiꝰ. ſciētiū leges ⁊ iura maioꝝ. vt habetur i libro heſter. ⁊ ſemꝑ aſſiſtebāt regi. ne aliqd idecēs faceret ex defcū ꝯſilij.
b In lege dei tui q̄ eſt i manu tua. i. quā hēs i ꝓmptu. vt pꝫ ex p̄dcis.
c Ut feras argētū ⁊ auꝝ. ex domo regꝭ ⁊ ex donis p̄ncipū ⁊ etiā popularīu: ſiue ſint gētiles. qm̄ audita v̄tute dei multi gētiliū miſerunt munera ad tēplū: ſiue iudei. ⁊ plēs de illis noluerūt recedere de babylone detēti vxoꝝ ſuaꝝ ⁊ślioꝝ ⁊ bonoꝝ tꝑaliū amore: tñ miſerūt munera.
d Et ſacrificia. q̄ fiebāt ꝺ aīalibꝰ vl' aridis. e Et libamina. q̄ fiebāt de liquidis. ſ. vino ⁊ oleo.
f Dabis de theſauro et fiſco regꝭ. i. de pecunia iā collecta ⁊ colligēda a populo hitāte trās flumē ꝑ miniſtros regꝭ ad h̄ ſtatutos: qbꝰ rex p̄cepit vt talia expediret eſdre ſacerdoti. ideo ſubditur. Decreui omnibus cuſtodibus arche publice ⁊c̄.
g Et vſq̄ ad frumēti choros cētū. choꝛꝰ ꝯtinet. 30. modios. ⁊ eſt tertia pars oneris vnius cameli.
h Et vſq̄ ad vini bathos cētū. bathꝰ ē mēſura ꝯtinēs qnq̄ginta ſextarios hebꝛaicos. ſm̄ Iſido. 16. etymol'. ſt̄ tñ valde ꝑuu vt dixi diffuſiꝰ. 3. Re. 7. ca.
i Sal vero abſq̄ menſura. quia in omni ſacrificio ponebatur ſal.
k Ne forte iraſcat̄ ꝯ regnū regꝭ. ſciebat. n. ꝙ potent a regni ſui dependebat a voluntate dei.
l Ut vectigal. i. cenſum de rebus que poꝛtantur.
m Et tributū. qꝺ a ꝑſonis capitaneis ſoluitur.
n Et annonas. i. victū q cuſtodibꝰ terre p̄bebat̄.
o Nō ha. po. iponēdi ſuꝑ eos. ꝑſone. n. deſeruiētes cultui diuino ⁊ vacantes ſtudio debēt eē a talibus imunes. p Cōſtitue iudices ⁊ p̄ſides. i. ſi aliq ſint inſufficiētes ad iudicādum. amoue eos ⁊ iſtitue alios ſufficientioꝛes.
q Et oīs q nō fecerit legē dei tui: q̄ꝫtū ad iudeos q ad ipſam tenebantur.
r Et legē regis. i. mādatū eius qꝺ hꝫ vim legis q̄ꝫtū ad gētiles ⁊ iudeos. quia vtriq̄ erant ei ſubiecti.
s Judiciū erit de eo. i. punitio. t Siue i moꝛtem ſcꝫ coꝛpoꝛalem.
v Siue i exilium. quod eſt moꝛs ciuilis.
x Siue i ꝯdēnationē ſubſtātie eiꝰ. qꝛ ſꝫ q̄ꝫtitatem delicti dꝫ pena mēſurari
y Bn̄dictꝰ dn̄s. Hic ꝯñr ponit̄ graꝝ actio. ⁊ i aliqbus libꝛis ꝑmittit̄. Et dixit eſdras ſcriba. ſꝫ nō eſt i hebꝛeo nec ē de textu ſꝫ ſubitelligit̄: ꝓpter qꝺ aliq doctoꝛes appoſuerūt i libꝛis ſuis ꝑ modū gloſe ⁊ poſtea textui iſertū fuit ꝑ iperitiā ſcriptoꝝ. ſicut ⁊ i pluribus alijs locis ſil'e fcm̄ eſt. z Qui dedit hoc i coꝛde regis. totū. n. bn̄ficiū a rege ipetratū deo attribuit tanq̄ gratꝰ. a Ut gl'ificaret domū dn̄i

regis ⁊ ſeptē cōſiliatoꝛū ꝫ eiꝰ miſſus es vt viſites iudeam ⁊ hieruſalē i lēge dei tui q̄ ē i manu tua: ⁊ vt feras ārgētū ⁊ aurū qꝺ rex ⁊ cōſiliatoꝛes eiꝰ ſpōte obtulerunt deo iſrael cuiꝰ i hieruſalē tabernaculū ē. Et oē argētū ⁊ aurū qꝺcū q̄ iueneris i vniuerſa ꝓuincia babylonis ⁊ ppl's offerre voluerit ⁊ de ſacerdotibꝰ q ſpōte obtulerint domui dei ſui q̄ ē hieruſalē: libere accipe ⁊ ſtudioſe eme ꝺ hac pecunia vitulos arietes: ⁊ agnos ⁊ ſacrificiā: ⁊ libamiā coꝛuꝫ ⁊ offer ea ſuꝑ altare templi dei veſtri qꝺ ē in hieruſalē. Sꝫ ⁊ ſi qd tibi ⁊ fratribus tuis placuerit de reliquo argēto ⁊ auro vt faciatis: iuxta volūtatē dei veſtri facite. Uaſa quoq̄ q̄ dāt̄ tibi i miniſterium domꝰ dei tui: trade i cōſpectu dei in hieruſalē. Sꝫ ⁊ cetera qbꝰ opꝰ fuerit i domū dei tui: q̄ꝫtūcūq̄ neceſſe ē vt expēdas: dābis de theſauro ⁊ de fiſco regꝭ ⁊ a me. Ego artaxerxes rex ſtatui atq̄ decreui oībꝰ cuſtodibꝰ arche publice qui ſūt trās flumē. vt qꝺcūq̄ petierit a vobis eſdras ſacerdos ſcriba legis dei celi: abſq̄ moꝛa detis vſq̄ ad argēti talēta cētū: ⁊ vſq̄ ād frumēti choꝛoſ cētū: ⁊ vſq̄ ad vini bathōſ cētū ⁊ vſq̄ ad bathoſ olei cētū: ſāl vo abſq̄ mēſura. Oē qꝺ ad ritū ꝺi celi ꝑtiet: tribuat̄ diligēt̄ i domo ꝺi celi: nē fōte iraſcatur ꝯtra regnū regꝭ ⁊ filioꝝ eꝰ. vob quoq̄ notū facimꝰ ꝺ vniūſiſ ſacerdotibꝰ ⁊ leuitꝭ cātoꝛibꝰ ⁊ iāitoꝛibꝰ nathinneis ⁊ miſtris domꝰ ꝺi huius: vt vectigāl ⁊ tribūtū ⁊ annōnas nō habeāt poteſtatē iponēdi ſuꝑ eos. Tu āt eſdra ſm̄ ſapiētiā dei tui q̄ ē i manu tua: cōſtitue iudices ⁊ pꝛeſides vt iudicēt oī populo q ē trās flumē: his videlicet q nouerūt legē dei tui: ſꝫ ⁊ iperitos docete libere. Et oīs qui nōn fecerit legē dei tui ⁊ lēgē regis diligenter: iudicium ērit de eo ſiuē

magnis muneribus ⁊ p̄uilegijs ꝯceſſis ibidē miniſtrātibus. vt pꝫ per p̄dicta. b Et ego ꝯfoꝛtatus manu dn̄i. i. eius directione.
c Cōgregaui de iſrl' p̄ncipes. i. capitaneos vel p̄ncipales domoꝝ.
d Qui aſcenderunt mecum. vt tractarent ad inuicem de pertinentibus ad meum pꝛoceſſum. Capitulum. VIII.
e Hi ſūt ergo p̄ncipes. Hic ꝯñr deſcribit̄ legatiōis executio q̄ ꝯſiſtit i receſſu da babylone ⁊ acceſſu ad hierl'm. Circa qꝺ p̄mo ponit̄ ppl'i ꝓficiſcētis numeratio. ſcꝺo ipſa ꝓfectio. ibi. Et p̄dicaui ibi iciunīū. p̄ma in duas. qꝛ p̄ ponit̄ numeratio ꝓficiſci volētiū general'r. ſcꝺo leuitaꝝ ſpāl'r. ibi. Queſiuiq̄ in ppl'o. Circa p̄mū legat̄ lr̄a ſicut iacet. excepto qꝺ ſequit̄.

i mōtē: ſiuē i exiliū: ſiue i cōdēnātionē ſubſtātie eiꝰ: vel certe i carcerē. Et dixit eſdras ſcriba: Benedict ̄ꝰ dn̄s deꝰ patꝝ nr̄oꝝ q ꝺdit h̄ i coꝛde regis vt gloꝛificāret domū dn̄i q̄ ē i hierl'ꝫ: ⁊ i me iclinauit miſericoꝛdiā ſuā coꝛā rege ⁊ ꝯſiliatoꝛibꝰ eiꝰ ⁊ vniuerſis pꝛicipibꝰ regꝭ potētibꝰ. Et ēgo ꝯfoꝛtatꝰ manu dn̄i dei mei q̄ erat i me: cōgregāui de iſrael pꝛicipes q aſcēdērunt mecum. VIII.

Hi ſt̄ ergō pꝛicipes familiaꝝ ⁊ genealogia coꝝ q aſcēderūt mecū i regno artaxerxis regꝭ ꝺ babylōe. De filiis phinceēs gerſon. De filijs ithāmar daniel. De filijs ꝺꝺ attꝰ. De filijs ſechenie. ⁊ de filijs pharos zacharias: ⁊ cū eo nūeratiſt̄ viri cētū qnq̄gita. ꝺ filijs phethmoab: elioenai filiꝰ zaree: ⁊ cū eo ducēti viri. De filijs ſechenie: filius ezechiel ⁊ cū eo trecēti viri: De filijs addan: nabath filiꝰ ionathan: ⁊ cum eo quinquaginta viri. De filijs helam: iſaias filiꝰ athalie: ⁊ cuꝫ eo ſeptuaginta viri. De filijs ſaphatie: zebedia filius michael: ⁊ cuꝫ eo octoginta viri. De filijs ioab obedia filiꝰ iheihel: ⁊ cuꝫ eo ducēti decē ⁊ octo viri. De filijs ſelomith: filiꝰ ioſphie: ⁊ cū eo cētū ſexaginta viri. De filijs bebai: zacharias filiꝰ bebai: ⁊ cuꝫ eo viginti octo viri. De filiis ezcab: iohannā filiꝰ ezethā: ⁊ cū eo cētū decē viri. ꝺ filiis adonicā q erāt nouiſſimi: ⁊ hec noīa coꝝū: heliphelet ⁊ heihel ⁊ ſamaiaſ: ⁊ cū eiſ ſexaginta viri. De filiis beggui: vthai ⁊ zachur: ⁊ cū eis ſeptuagita viri. Cōgregaui āt eos ad fluuiū q decurrit ad hana: ⁊ manſimus ibi tribus diebus. Quēſiuiq̄ i ppl'o ⁊ in ſacerdotibus de filiis leui ⁊ non inueni ibi. Itaq̄ miſi helizer ⁊ ariel ⁊ ſemeam ⁊ helnathan ⁊ arib ⁊ alterū helnathan ⁊ nathan ⁊ zachariā ⁊ meſollā pꝛincipes:

f De filijs phinees. dn̄t hic expoſitoꝛes nr̄i coīter ꝙ iſte nō pōt itelligi phinees qui fuit filius eleaçari filij aaron. Similiter cū ſubditur
g De filijs ithamar. i. deſcēdētibus ab ithamar nō pōt itelligi ithamar q fuit filiꝰ aarō. qꝛ ifra. eo. c. dr̄ ꝙ de filijs leui nō fuerūt aliq iuēti i ppl'o illo q tūc erat cuꝫ eſdra. Phinees āt filius eleaçari. ⁊ ithamar filiꝰ aarō. fuerūt ꝺ tribu leui. ⁊ iō dn̄t ꝙ iſti fuerūt alij ſil'iuꝫ nominū. ſꝫ qcqd ſit de p̄ncipali dcō. ſ. ꝙ fuerīt de tribu aarō vel ꝺ alijs tribubꝰ hn̄tes noīa ſil'ia. rō tñ īducta ñ valet imo ꝯꝛiat̄ textui quē ꝑ ſe allegāt. qꝛ ibi ſic logt̄ eſdras Queſiuiq̄ i ppl'o ⁊ i ſacerdotibꝰ de filijs leui ⁊ nō iueni. ex q̊ pꝫ ꝙ cum eſdra erāt aliq ppl'ares ſiue laici q erāt de tribu iuda ⁊ beniamin ⁊ aliq ſacerdotes ꝺ tribu aarō: ⁊ qꝺ ſ b̄dit̄. De filijs leui ñ iueni. itelligēdū ē ꝺ ſimplicibꝰ leuitis pꝛout leuite ꝯ aarōitas diſtiguūt̄: ꝑut dcꝫ fuit pleniꝰ Nu. 4. Leuite eim dupl'r dn̄r. Uno mō gnāl'r oēs illi q ſt̄ de tribu leui. ⁊ ſic ſacerdotes dicūt̄ leuite. Alio mō ſpāl'r ꝑut leuite diſtiguūt̄ ꝯ ſacerdotes. ⁊ ſic ſacerdotes dn̄r aaronite. alij āt dn̄r ſimpliceſ leuite. ⁊ ꝺ iſtꝭ ñ fuerūt tunc aliq iuēti i ppl'o q tñ necij ſt̄ in cl'tu ꝺi ad miſtrādū ſacerdotibꝰ. h Queſiuiq̄. Hic pōit̄ nūeratio ſimpliciū leuitaꝝ ſpāl'r. qꝛ ꝺ iſtꝭ ñ fuerīt aliq iuēti i illo ppl'o. vt dcm̄ ē. ⁊ iō eſdras miſit nūcios ad q̄rēdū aliq̊s ꝺ iſtis. vñ ſubdit̄.

a Et miſi eos ad heddo rc. dicunt expoſitores nři cōiter q̄ miſit nūcios ad iudeos q erāt vltra mōtes caſphios q̄s tranſtulerāt theglatphalaſar z ſalmanaſar reges aſſyrioꝝ de regno decē tribuū vt habeť. 4. Re. ſ3 hoc pōt iprobari p textū. 2. paral. ii. vbi dř q̄ ſacerdotes z leuite q erāt i vniuerſo regno iſrl dimiſſo hieroboā q colebat vitulos aureos venerunt ad roboā regē iude. z ex tūc i regno ſuo māſerūt vſq̄ ad trāſmigrationē q̄ fcā ē p nabuchodonoſoꝛ. Ex q̄ p3 q̄ nō fuerūt captiuati cū decē tribub⁹. z iō fruſtra miſiſſ3 illuc nūcios eſdras ad q̄rēdū leuitas. Item pōt iprobari p textū in hoc libro. q2. c. p̄cedēti dř q̄ eſdras cū plib⁹ alijs receſſit de babylone ad eūdū viſus hierl'3 ſeptimo āno regis artaxerxis primo die p̄mi menſis. z venerūt vſq̄ ad fluuiū q decurrit ad hana. vt habeť i hoc. ca. z ibi māſerūt tribus dieb⁹. z poſtea miſerūt nūcios ad q̄rendu3 leuitas qb⁹ adductis. i2. die mēſis eiuſdē receſſerūt d̄ fluuio hana. vt habeť. i fra. iſto. c. z ſic miſſio nūcioꝝ p leuitis z coꝝ p̄paratio vt venirent ad eſdrā z aduētꝰ ipoꝝ ad eū: totū hoc fuit factū in ſpacio octo dieꝝ. z pp hoc loc⁹ caſphie vñ fuerunt adducti nō poterat eē multū lōge a flumine hana vbi erat eſdras cū ſua comitiua. z ideo dicit hic Ra. Sa. q̄ caſphia ē nomē loci i regione babylonis. vbi multi de leuitl z nathineis manebāt q nō aſcēderāt cū zorobabel et ioſue filio ioſedech. loca vō ad q̄ decē trib⁹ fuerūt captiuate. multū valde diſtāt a babylone. pp qđ i tam paruo tpe nūcij nō potuiſſet illuc ire et redire. vñ dicūt hebrei q̄ nulli redierť d̄ illa captiuitate ſ3 iudei q ſt diſpſi p oꝛbē i europa z aphrica ſt de tribub⁹ iude z beniamin et leui: exceptis paucis qui de captiuitate. io. tribuū fugiēdo euadētes ꝯiūxerunt ſe regno iude. z i captiuitate babylonica fuerūt captiuati cū tribus tribub⁹ p̄dcis z cū eis redierūt q voluerūt redire. ſic dcm eſt. ś. i. ca. cetera patent ex dcis. b Et p̄dicaui ibi. Hic ꝯñr deſcribiť ppli numerati pfectio. z p̄mo deſcribiť hui⁹ pfectōis debita diſpoſitio. ſcđo executio. ibi. Promouimus ḡ. Debita āt diſpoſitio ad pficiſcēdū p viā piculoſam p̄mo fuit p ieiuniū z orōnē: vt ipetraret directionē diuinā. z hoc eſt qđ dř. Et p̄dicaui ibi ieiuniū. i. ſolēniter oib⁹ ipoſui. cui⁹ cā ſubdiť. c Erubui. n. petere a rege auxiliū. Sz videť q̄ i h̄ peccauerit exponēdo ſe z comitiuā ſuā periculis pp erubeſcētiā. Ad qđ dicēdū q̄ h̄ nō fec ppter erubeſcētiā ꝓprie pſone. ſ3 q2 hoc reuerti poterat i opprobriū diuine potentie. q2 rex gētilis poſſet credere z dicere q̄ de⁹ iudeoꝝ nō eēt potēs ad eos defendendum. z iō nō peccauit eſdras h̄ faciēdo ppter honorē diuinū. ſcđo fuit diſpoſitio pfectionis i hoc q̄ pcioſa q̄ poꝛtāda erāt i hierl'3 fuerūt tradita ſacerdotib⁹ ad defēdēdū. z hoc eſt qđ dicit. d Et ſepa. de pncipib⁹ ſacerdotum. i. de pncipalib⁹ z valētioribus coꝛum.

z ioarib z helnathan ſapiētes. z miſi eos ad heddo q ē p̄rim⁹ i caſphie loco. Et poſui i oꝛe coꝝ verba q̄ loq̄rent ad heddo z ad frēs eius nathineos i loco caſphie vt adducerēt nob miniſtros dom⁹ dei noſtri. Et adduxerūt nobis p manū dei noſtri bonā ſup nos virū doctiſſimū de filijs mooli: filij leui: filij iſrael z ſarabiā z filios ei⁹ z frēs ei⁹ decē z octo: z aſabiā z cū eo iſaia3 de filiis merari fratreſq̄ ei⁹ z filios ei⁹ vigiti. Et de nathinneis quos dederat dauid z p̄ncipes ad miniſteria leuitaꝝ: nathinneos ducētos viginti Omnes hi ſuis nominib⁹ vocabantur. Et p̄dicaui ibi ieiuniū iuxta fluuiu3 hana vt affligeremur corā domino deo noſtro z peterem⁹ ab eo viam rectā nobis z filijs noſtris vniuerſeq̄ ſubſtantie noſtre. Erubui. n. petere regē auxiliū z equites q defenderēt nos ab inimico in via. quia dixeram⁹ regi: Man⁹ dei noſtri eſt ſuper oēs q querūt eū i bōitate: z ipiu3 ei⁹ z foꝛtitudo eius z furoꝛ ſuper oēs q derelinquūt eū. Ieiunauimus aūt z rogauim⁹ deū noſtrū p hoc. z euenit nobis pſpe. Et ſeparaui de principib⁹ ſacerdotum duodeci3: ſarabiā z aſabiā: z cū eis de fratrib⁹ eoꝝ decē. appendi q̄ eis argētū z aurū z vaſa cōſecrata dom⁹ dei noſtri que obtulerat rex z ꝯſiliatoꝛes ei⁹ z p̄ncipes ei⁹: vniuerſuſq̄ iſrael coꝝ q iuēti fuerāt. Et appēdi i manib⁹ eoꝝ argēti talēta ſexcēta qnquaginta z vaſa argētea centū. auri vō centū talēta: z crateras aureas viginti q̄ habebāt ſolidos millenos: z vaſa eris fulgēt optimi duo: pulchra vt aurum. Et dixi eis: Vos ſancti domini z vaſa ſancta: z argētū z aurū qđ ſpōte oblatū ē domino deo patrū noſtroꝝ. vigilate z cuſtodite: donec appēdatis corā p̄ncipib⁹ ſacerdotū z leuitarū z ducib⁹ familiaꝝ iſrael in hieruſalē i theſauꝝ dom⁹ dñi. Suſceperūt āt ſacerdotes z leuite pōd⁹ argēti z auri z vaſoꝝ vt deferrēt hieruſalē i domū dei nři. Promouim⁹ ergo a fluie hana duodecima die mēſis p̄mi: vt pgerem⁹ hieruſalē. Et manus di noſtri fuit ſuper nos: z liberauit nos de manu inimici z iſidiatoꝛis in via. Et venim⁹ i hieruſale3: z manſim⁹ ibi trib⁹ dieb⁹. Die aūt quarta appēſū ē argentū z auru3 z vaſa in domo dei noſtri p manum remoth. filij vꝛie ſacerdotis: z cu3 eo eleazar filius phinees: cūq̄ eis ioſaded fili⁹ ioſue z noadaia fili⁹ benoni leuite: iux numerū z pōd⁹ oium deſcriptū ē omne pondus i tpe illo. Sz z q venerāt d̄ captiuitate filii trāſmigratiōis obtulerūt holocauſtomata deo iſrl: vitulos duodeci p oi pplo iſrl: arietes nonagīta: ſex agnos ſeptuagita ſeptē: hircos p pctō duodeci: oia i holocauſtū dño. dederūt āt edicta reg ſatrapis q erāt d̄ ꝯſpectu reg z ducib⁹ trās flumē: z eleuauerūt populū z domū dei. IX.

Poſtq̄ aūt hec cōpleta ſunt: acceſſerunt ad me principes dicētes: Nō eſt ſeparatus populus iſrael z ſacerdotes z leuite a populis terrarum: z de abominationib⁹ coꝝ: chananei videlicet z ethei z pherezei z iebuſei z ammonitarū z moabitaꝝ z egyptioꝝ z amoꝛreorū. Tulerūt. n. d̄ filiab⁹ coꝝ ſibi z filijs ſuiſ. z ꝯmiſcuerūt ſemē ſcm cū pplis terraꝝ. Man⁹ ēt principum z magiſtratuu3 fuit in trāſ

e Appēdiq̄ eis. rc. i. ſub certo pōdere z nūero tradidi. Cetera patent i lra. f Promouim⁹ ergo. Hic ꝯñter deſcribiť pfectōis executio. vbi p̄mo tāgiť terminus a quo. cū dicit. Promouim⁹ ergo a flumine hana. z termin⁹ ad quē ibi. Vt pgerem⁹ hieruſalē. z mod⁹ pficiſcēdi ibi. g Et man⁹ dei nři fuit ſup nos. i. eius virtus nos dirigēs z ptegens. Et māſim⁹ ibi trib⁹ dieb⁹ vt gete phabita cū maiori deliberatōe traderenť pcioſa q̄ erāt deportāda. iō ſubdiť. h Die aūt q̄rta appēſū ē argētū rc. ideſt ſub certo pōdere z numero traditum. i Sz z q venerāt rc. obtulerūt holocauſtomata. in quo apparet deuotio illoꝛum qui venerunt. k Dederūt āt edic. regl. i. epłam ei⁹ ſiue decretū ſupradcm. qđ erat i fauoꝛe iudeoꝝ. ideo ſubdiť. l Et eleuauerūt pplm z domum dei. q2 ppl's iſrl fuit in maioꝛi honoꝛe q̄ aň. z miniſtri tēpli fuerť a tributo liberati. z tēplū munerib⁹ regl honoꝛatū vt p3 ex dcis. Cap. IX. m Poſtq̄ aūtē. Hic. ꝯñr dſcribiť iforꝛmatio ppli p eſdrā ſacerdotē. Circa qđ p̄ poīť ppli trāſgreſſio. ſcđo eiuſdē coꝛrectio. c. io. Circa p̄⁹ p ponit trāſgreſſionis manifeſtatio. ſcđo penitētie lamētatio. ibi. Cū q̄ audiſſē. Circa p⁹ ſciendū q̄ filij iſrl q de babylone venerant cū zoꝛobabel z ioſue. vidēteſ q̄ vxores ſue de pplo iſrl eēnt deturpate z ꝯfracte ex laboꝛe itineris z alijs miſerijs q̄s ſuſtinuerāt i via cū veniſſēt i iudeā ꝯtēpſerūt eas z p magna parte abiecerūt accipiētes ſibi vxoꝛes alienigenas ꝯ p̄ceptū legis. Deute. 7. eo q̄ erat occaſio idolatrie. q2 ſalomō ſapiētiſſim⁹ p vxores alienigenas fuit ad idolatriā tract⁹. z hec trāſgreſſio fuit dnūciata eſdre ſacerdoti p illos q venerāt: cū eo. z h̄ ē qđ dř. Acceſſerūt ad me p̄ncipes dicētes: ñ ē ſepat⁹ rc. z p3 lra ex dcis. Sciēdū tñ q̄ illi q de nouo venerāt cū eſdra nō erāt pticipes trāſgreſſionis illi⁹. q2 adhuc nō fuerāt tātū i terra iſrael q̄ accepiſſēt ibi vxoꝛes alienigenas z filios pcreaſſent. n Manus rc. i trāſgreſſione hac p̄ma. Hoc dupliciter exponitur. Uno modo q̄ li p̄ma ſit adiectiuu3 trāſgreſſionis. ita q̄ iſta tranſgreſſio fuerit p̄ma i qua pplus iſrael peccauit poſt reditum de

captiuitate.ita ꝙ minores ppl̄i p̄mo peccauerūt i hoc. τ ex ↄ̃ñti maiores. Alio mō ꝙ li p̄ma ſit adiectiuū hꝰ dictōis manꝰ. τ ſic ē ſēſus ꝙ p̄ncipes τ maiores p̄mo peccauerūt ī hac trāſgreſſiōe. τ ↄ̃ñter minores.
a Cūq; audiſſē. Hic ↄ̃ñter. deſcribit̄ dicte trāſgreſſionis lamentatio τ ſcđo dei dep̄catio. ibi. Et i ſacrificio veſptino. Circa p̄mū dr̄.
b Scidi palliū meū. hic erat modus hebreoꝝ: ſcindere veſtes ſup̄ueniēte magna triſticia. c Et euulſi capillos τc̄. i ſignū magni doloris τ penitētie. d Et ſedi merēs. ſic̄ iob tōſo capite ſedit i terra. lamētabatur aūt iſte pctā alioꝝ tāq̃ ſua: q̄ꝛ erat mēbrū illiꝰ ppl̄i. ſicut τ Daniel. 9. ca. ↄ̄fitet̄ pctā ppl̄i iſrl̄ tāq̃ ipſoꝝ particeps licet eſſet inocens.
e Cōuenerūt aūt ad me .ſ. ad conſolādum q̄ꝫtum poterat fieri bono modo
f Et i ſacrificio. Hic ↄ̃ñr deſcribit̄ ipſiꝰ eſdre dep̄catio. i q̄ p̄mo ↄ̄fitet̄ pctā p̄cedētiū. τ ſcđo p̄ñtium. ibi. Et nunc q̄d dicemus. Circa p̄mū dr̄. Et i ſacrificio veſptino ſurrexi. ex quo p3 ꝙ ꝑ totā die3 fuerat in gemitu τ luctu.
g Et ſciſſo pallio τ tunica. in ſignū humiliatōis.
h Curuaui gēua mea τc̄. i ſignū deuotionis.
i Deꝰ meus ↄ̄fūdor τ erubeſco leuare faciē meam ad te. ſ. dep̄cādū. cuius cā ſubdit̄. k Q̄ꝛ iniq̄tates n̄re multiplicate ſ̄t. τ eodē mō dr̄ Luce. 18. de publicano. q̄ ex ↄ̄fuſione pctōꝝ ſuoꝝ nō audebat ocl̄os ſuos ad celū leuare
l Et delicta n̄ra creuerūt vſq; in celu3. hyꝑbole ē. ad deſignādū multitudinē τ magnitudinē pctōꝝ patꝝ p̄cedētiū. iō ſubdit̄.
m A diebꝰ patrū n̄roꝝ. ꝑut habet̄. 4. Re. ꝙ tp̄e manaſſe regl̄ iude τ ſedechie τ pl̄iū alioꝝ mł̄tiplicata fuerunt pctā valde.
n Et iniq̄tatibꝰ n̄ris traditi ſumus. i manibus regis egypti τ regis babylonis τ aſſyrioru3. vt patet in pluribus locis. 4. Re.
o In gladiū. quia multi de ppl̄o fuerunt gladiati
p Et i captiuitatē. q̄ꝛ pluries fuerūt i captiuitate3 ducti. q Et i rapinā. q̄ꝛ bonis ſuis fuerūt ſpoliati. r Et i ↄ̄fuſionē vultus. quia fuerūt multipl̄r deriſi τ vituperati.
s Sic̄ τ i die hac. lic3. n. eēnt reuerſi de captiuitate: tñ ſuſtinebāt multa opprobria a gētibꝰ q̄ erāt in circuitu. vt habet̄. īfra. Neemie. 2. c. illi etiam q̄ remāſerāt i babylone a gētilibus multa opprobria ſuſtinebāt. t Et nunc τc̄. dep̄catio n̄ra. Hoc exponitur dupl̄r. Uno mō vt li pax referat̄ ad ipſos dep̄cātes. q. d. lic3 modicu3 dep̄cati fuerimus dñ3 tanq̃ pax deuoti. tñ exaudiuit nos ī aliq̄. Alio mō ad rē ꝓ q̄ fiebat dep̄catio. ſ. ppl̄i liberatōe q̄ fcā erat i tribꝰ tribubus tm̄. ſ. iude beniamin. τ leui. vñ ſubdit̄. v Ut dimitterent̄ nobis reliquie. ita ꝙ populus non eſt totaliter deletus licet demeruiſſet.
x Et daret̄ pax illius i loco ſancto eiꝰ. i. aliq̄ fixio τ ſtabilitas ī hierl̄3.
y Et daret nobis vitā modicā. i. paucis ↄ̄cederet̄ vita. q̄ꝛ pl̄es fuerūt mortui de ppl̄o q̃ reſidui. z In ſuitute n̄ra. lic3. n. ſacerdotes τ miniſtri eēnt liberi a tributo regl̄ vt hr̃. ŝ. 7. c. tñ ppl̄s cōis nō erat liber.

greſſiōe hac prima. Cūq; audiſſē ſermonē iſtū: ſcidi palliu3 meū τ tūicā: τ euulſi capilloſ capitis mei τ barbe: τ ſedi merens. Cōuenerūt āt ad mē oēs q̄ timebāt verbu3 dei iſrael ꝓ trāſgreſſiōe eoꝝ q̄ de captiuitate venerant: τ ego ſedebā triſtis vſq; ad ſacrificiū veſptinum: τ in ſacrificio veſpertino ſurrexi de afflictone mea: τ ſciſſo pallio τ tunica curuaui genua mea τ expandi manꝰ meas ad dominū deū meū: τ dixi: Deꝰ meus confundor τ erubeſco leuare faciē meā ad te: q̄m iniquitātes n̄re multiplicate ſūt ſuꝑ caput noſtrū τ delicta noſtra creuerūt vſq; ad celū a diebꝰ patrū noſtroꝝ. Sꝫ τ noſipſi peccauimꝰ grauiter vſq; ad diē hanc: τ in iniq̄tatibus nōſtris traditi ſumꝰ ipſi τ reges noſtri τ ſacerdotes noſtri ī manu3 regū terrarū τ ī glādiū: τ ī captiuitatē τ ī rāpinā τ ī cōfuſionē vultꝰ: ſicut τ ī diē hac. Et nunc quaſi ad pax τ momētū facta ē deprecatio noſtra apd̄ dñ3 deū noſtrū vt dimitterēnt̄ nobis reliquie: τ daret̄ pax illiꝰ ī loco ſancto eius: τ illuminaret oculos noſtros deus noſter: τ daret nobis vitā modicā ī ſeruitute noſtra: q̄ꝛ ſerui ſumꝰ: τ in ſeruitute noſtra nō dereliq̄t nos deus noſter: τ inclinauit ſuper nos miſericordiā corā3 rege perſaꝝ vt daret nobis vitam τ ſublimaret domū dī noſtri: τ extrueret ſolitudīes eiꝰ: τ daret nobis ſpe3 ī iuda τ hieruſalē. Et nūc q̄d dicēmꝰ dñe deꝰ noſter pꝰ hec? Quiā dereliq̄mꝰ mādata tua que precepiſti in manu ſeruoꝝ tuorū ꝓphetaru3 dicēs: Terra ad quā vos ingredimini vt poſſideatis eā: terra imūda eſt iuxta imūditiā populoꝝ ceterarūq; terraꝝ abomīatōibꝰ eoꝝ qui repleuerūt eā ab ore vſq; ad os ī coīquinatiōe ſua. Nūc ergo filias veſtras ne detis filijs eoꝝ τ filias eoꝝ ne accipiatis filijs veſtris: τ nō q̄ratis pacē eorum τ proſperitatem eoꝝ vſq; in eternū: vt ↄ̄fortemini τ comedatis que bona ſūt terre. τ heredes hēatis filioſ v̄roſ vſq; ī ſeculū. et pꝰ oīa q̄ venerūt ſuꝑ nos ī opibꝰ noſtris peſſimis τ ī delicto n̄ro magno: q̄ꝛ tū deus n̄r liberaſti nos de iniquitate noſtra: τ dediſti nobis ſalutem ſicut eſt hodie vt nō cōuerteremur τ irrita faceremus mandata tua: neq; matrimonia iūgeremus cum populis abominationū iſtaꝝ. Nūq̄d irātus es nobis vſq; ad ↄ̄ſūmationē: ne dimitteres nobiſ reliquias ad ſalutē: Domine deus iſrael iuſtus es tu quoniā derelicti ſumus qui ſaluaremur ſicut die hac. Ecce corā te ſumꝰ in delicto noſtro. Nō enim ſtari poteſt coram te ſuꝑ hoc. X.

Ic ergo orante eſdra τ implorante deum τ flēte τ iacēte ante tēplū dei collectus eſt ad eū de iſrael cetus grandis nimis viroꝝ τ mulierū τ pueroꝝ. Et fleuit populꝰ multo fletu. Et reſpōdit ſechenias filiꝰ iehiel de filijs helā: τ dixit eſdre: nōs p̄uaricati ſumꝰ ī deū noſtrū τ duximꝰ vxores alienigenas d̄ ppl̄is tre. Et nūc ſi ē pnīa ī iſrael ſuꝑ h̄: ꝑcutiāmꝰ fedus cu3 dño deo noſtro vt ꝓjiciāmus vniuerſas vxores τ eos q̄ de his nati ſ̄t: iuxta voluntatem domini: τ eoꝝ

a Et extrueret ſolitudines. i. templū ad ſolitudinē p̄us redactū
b Et daret nobis ſpem. accipiēdi ab eo plura bñficia ex p̄teritis iā collatl̄. Alio mō exponit̄ q̄d. ŝ. dcm̄ ē. Et nūc q̄ſi ad pax τc̄. ita ꝙ li pax referat̄ ad deū. vt ſit ſēſus: lic3 deū dep̄cati fuerimꝰ: tñ ī modico exauditi ſumꝰ: nō ꝑꝑ defcm̄ diuine liberalitatl̄: ſ3 ꝓpter īpedimētū n̄re iniq̄tatis. Cetera q̄ ſequūt̄ exponātur ſicut p̄us
c Et nūc τc̄. Hic ↄ̃ñr eſdras ↄ̄fitet̄ pctā p̄ñtiū. d. Et nc̄ q̄d dicemꝰ dñe. q. d. ñ hēmꝰ frōtē dep̄cādi te. d Q̄ꝛ dere. τc̄. ſ. moyſi τ aarō q̄ꝛ moyſes accipiebat mādata a dō. τ aaron ꝓponebat ea ppl̄o. vt hr̄ Exo. 4.
e Terra τc̄. imūda ē. ꝑꝑ multiplicationē idolatrie: τ alioꝝ vitioꝝ execrabiliū ꝑpetratoꝝ ꝑ gentiles ibidē habitātes
f Ab ore vſq; ad os .i. abūdāter nimis. ſic̄. 4. Reg. 21. dr̄ ꝙ manaſſes effudit ſāguinē inoxiū mł̄tū nimis. τ ipleuit irl̄3 ſanguine p̄ophetarum vſq; ad os.
g Nūc ḡ τc̄. Iſtd̄ p̄ceptū hr̄ Deutꝰ. 7.
h Et nō q̄. τc̄. q̄ꝛ ſ3 diuinā iuſticiā d̄bebāt iterfici. τ iō filij iſrl̄ ñ poterāt cū eis facer̄ fedra ꝑpetua l3 poſſent dare treugas ad tp̄s ī aliq̄ caſu. vt dcm̄ fuit ſuꝑ librū Joſue. Et iſtd̄ mādatu3 trāſgreſſi fuerāt illi q̄ r̄dierāt de captiuitate ↄ̄hēdo ↄ̄nubia cū gētilibꝰ cū q̄bꝰ erat ꝓhibitū τ illicitū pꝰ grām eis fcā3 a dō q̄ reduxerat eos d̄ captiuitate. τ h̄ ē q̄d dr̄. Et pꝰ oīa τc̄. τ ſubdit̄.
i Q̄ꝛ tu τc̄. τ ex hac ingratitudine multū aggrauabat̄ peccatū eoꝝ. iō ſubdit̄.
k Nūq̄d iratꝰ es nobis vſq; ad ↄ̄ſūmationē. i. totale3 ppl̄i deletionē. q. d. h̄ d̄meruimꝰ niſi ex tua liberalitate ſaluemur. vnde ſubdit̄.
l Ecce corā τc̄. tibi τ hoībus manifeſto
m Nō. n. ſtari pōt corā te ſuꝑ h̄. ad tegendum palliandū ſeu defendendum.

Capitulum. X.

n Ic ḡ orāte eſdra. Hic ↄ̃ñr d̄ſcribit̄ p̄dcē trāſgreſſiōis correctio. Circa quā p̄ ponit̄ maioꝝ ↄ̄feſſio. ſcđo ppl̄i citatio ibi. Et miſſa. 3ꝰ cōrectōis ichoatō: ibi. Et ſurrexit eſdras. q̄rto ↄ̄ſūmatio. ibi. Et ↄ̄ſūmati ſ̄t. Circa p̄ꝰ dr̄. Sic ḡ orāte eſdra .ſ. humil̄r d̄uote τ pſeuerāter. o Collectꝰ ē τc̄. eſdre ↄ̄patiēs.
p Et fle. τc̄. ñ ſolū ex ↄ̄paſſiōe: ſ3 ēt ꝓ pcti ſui cognitōe τ ↄ̄tritōe.
q Et r̄ñdit τc̄. q̄ erat de p̄ncipalioribꝰ ppl̄i. r Et dixit τc̄. noīe ſuo τ alioꝝ p̄ncipaliū. s Nos p̄ua. τc̄. accipiēdo vxores alienigēas: q̄ mētes ēt ſapiētiū emolliūt τ eneruāt. τ tādē ad idolatriā iclināt. ſic̄ p3 ī ſalomone t Et nūc τc̄. i. q̄ꝛ pnīa ē. v Percutiamꝰ fedꝰ τc̄. ſtabile τ abſq; retractatōe. x Ut ꝓjci. τc̄. vt d̄i preceptum impleamus τ occaſionem mali a nobis pſcindamus.

a Surge. ad hoc exequendum. b Tuum eſt decernere. qui habes ſcientiam legis diuine. c Noſq; erimus tecũ qđ decre ueris exequendo. Cetera patent vſq; ibi. d Panẽ non come dit ⁊ aquã non bibit. i. nullũ cibũ ⁊ potũ accepit. q: noĩe panis ⁊ aque itelligit oĩs cibus ⁊ pot⁹ i ſacra ſcriptura. vt freq̃nter dcm̃ ẽ. e Et miſſa eſt vox. Hic ↄſequẽter ponitur populi citatio. cũ dr̃. Et miſſa eſt vox. i. coĩs citatio. f Et omnis q non venerit ⁊c. in hoc ponitur contra cõtumaces pene determinatio. cũ ſubdit. g Auferet̃ vniuerſa ſubſtãtia eius. i. bona exteriora. h Et ipſe abijcie tur de cetu. per ex communicationez. i Ipſe eſt mẽſis no nus. q apud hebre os corrñdet partim nouembri ⁊ partim decembri noſtro. k Et ſedit oĩs ppl's i platea. ħ eſt i atrio qđ erat ante tẽplũ. l Trementes p̃ pec cato. timẽtes ne ra tione tranſgreſſio nis predicte veniret ſuper eos diuina vl tio grauis. m Et pluuys. quia tempus iſtud frigi dum eſt ⁊ pluuioſuz de cõmuni curſu. ⁊ tũc erat plus ſolito p̃ pcti ſui dmerito. n Et ſurrexit. Hic conſequẽter ponit̃ tranſgreſſionis cor rectio ad monitio nem eſdre dicẽtis. o Uos tranſgreſſi eſtis. hoc eſt ligduz ⁊ nõ poteſt negari. p Ut adderetis ſu per delictuz vel pec catuz iſrael. cõmiſ ſum ante captiuita tem babylonicam. q Et nunc date cõ feſſionem. recogno ſcendo petm̃ verbo ⁊ fcõ. ideo ſubditur r Et ſeparami a po pulis terre. ita q nõ hẽatis fedus ⁊ ↄſor tium cuz idolatris. s Et ab vxoribus alienigenis. q a deo vero auertunt. vt predictum eſt. t Et reſpondit vni uerſa multitudo. eſ dre conſentiendo. tamen petunt dila tionem propter im portunitatem tem poris: ⁊ negocy ma gnitudinem. v Conſtituant̃ pn̄ cipes. i. homines ſa pientes iuſti ⁊ dili gentes qui vadant de ciuitate in ciuita tem. diligenter ing rendo de tranſgreſ ſoribus. ⁊ corrigant̃ per alienigenarum vxorum eiectioñe. x Et ſederũt i die p̃mo mẽſis decimi. ⁊c̃. ex quo p3 q i diſgredo iſtud negocium poſuerunt menſem integrum. y Et inuenti ſunt Hic conſequenter ponitur deſcriptio illorum qui duxerunt vxores alieni genas cum dicitur. z De filys ioſue ioſedech ⁊c̃. Iſte ioſue erat ſũ mus ſacerdos. ⁊ ſic videtur verum quod dictum eſt ſupra. videlicet q hec trangreſſio incepit a maioribus pplĩ. ad hoc autez aptãt aliqui il lud zach. 3. Oſtendit mihi dominus ieſum ſacerdotem magnum ſtan tem coram angelo. i. eſt eſdras qui erat angelus. i. nũcius miſſus a la tere regis ad populi dire ctionem. ⁊ ſathan a dex tris. quia vera erat accu ſatio de peccato trãſgreſ ſionis. ⁊ accipitur hic ie ſus pro filys eius vt pa tet ex hoc loco. q: pater quodammodo manet in filys. a Et dederunt manus ſuas. i. iurameto ſolẽni firmauerũt ne poſ ſet retractari. b Ut eycerent vxores ſuas. ſ. alienigenas. c Et pro delicto ſuo arietem de ouibus offerrent quia ſi cut aries eſt dux gregis. ita ſacerdotes ſunt duces populi communis. Cete ra legantur vt iacet lit tera. ⁊ licet non dicatur hic q eiecerunt pueros cum vxoribus alienige nis. tenendus tamen eſt q ſic fuit factum. quia ſic promiſerat ſechenias nomine ſuo ⁊ aliorũ pri cipalium. vt habetur. s. eodem ca. Percutiamus fedus cum domino deo noſtro vt proyciam⁹ vni uerſas vxores. ſ. alienige nas. ⁊ eos q de his nati ſ̃t

qui tenent preceptũ dñi dei no ſtri: ſ̃m legem fiat. Surge: tuũ ẽſt decernere: noſq; erim⁹ tecũ. Cõfortare ⁊ fac. Surrexerit er go eſdras ⁊ adiurauit principes ſacerdotũ ⁊ leuitarꝫ ⁊ oẽm iſrael vt facerẽt ſ̃3 verbũ hoc. Et iura uerũt. Et ſurrexit eſdras ante do mũ dei. ⁊ abijt ad cubiculũ iohã nan filij eliaſib: ⁊ igreſſus ẽ illuc. Panẽ nõ comedit ⁊ aquã nõ bi bit. Lugebat. n. trãgreſſionẽ eorꝫ q venerãt de captiuitate. Et miſ ſa ẽ vox i iuda ⁊ i hieruſalẽ oib⁹ filijs trãſmigratiõis vt ↄgregarẽ tur i hieruſalẽ: ⁊ õis q ñ venerit i tribus dieb⁹ iuxta conſiliũ princi pum ⁊ ſeniorũ: auferet̃ vniuerſa ſubſtãtia ei⁹. ⁊ ipẽ abijciet̃ de ce tu trãſmigratiõis. Cõuenerũt igi tur oẽs viri iuda ⁊ beniamin i hie ruſalẽ trib⁹ dieb⁹: ipẽ ẽ mẽſis no nus viceſima die menſis: ⁊ ſedit õis ppl's i platea dom⁹ di: tremẽ tes p̃ peccatõ ⁊ pluuijs. Et ſur rexit eſdras ſacerdos. ⁊ dixit ad eos: Uos trãſgreſſi eſtis ⁊ duxi ſtis vxores alienigenas: vt adde retis ſup delictũ iſrael. Et nũc dã te cõfeſſionẽ dño deo patrũ ve ſtrorꝫ: ⁊ facite placitũ ei⁹: ⁊ ſepã ramini a populis terre: ⁊ ab vxo rib⁹ alienigenis. Et rñdit vniũer ſa mltitudo dixitq; voce magna Iuxta verbũ tuũ ad nos ſic fiat. verũtamẽ q: popul⁹ multus eſt: ⁊ tempus pluuie: ⁊ non ſuſtine mus ſtare foris. ⁊ opus nõ ẽ diei vni⁹ vel duorꝫ: vehemẽter quip pe peccauimus i ſermõe iſto: cõ ſtituãt̃ principes i vniuerſa mul titudie: ⁊ oẽs i ciuitatib⁹ noſtris qui duxerunt vxores alienigenas veniant i temporibus ſtatutĩ ⁊ cũ his ſeniores p̃ ciuitatẽ i ciuitatẽ ⁊ iudices ei⁹: donec auertat̃ ira dei noſtri a nobis ſup pctõ hoc. Igi tur ionathan filius aſahel: ⁊ iaa zia filius thecue ſteterunt ſuper hoc: ⁊ meſollam ⁊ ſebechai leui tes adiuuerunt eos. feceruntq; ſic filij trãſmigrationis. Et abierunt eſdras ſacerdos ⁊ viri principes familiarum in domos patrũ ſuo

rũ ⁊ oẽs per noĩa ſua: ⁊ ſederunt i die primõ mẽſis decimi vt que rerẽt rem. ⁊ cõſũmati ſũt oẽs vi ri q duxerũt vxores alienigenas vſq; ad diẽ primã menſis primi. Et inuenti ſũt de filijs ſacerdotũ q duxerũt vxões alienigenas: d̃ fi lijs iõſue filij ioſedech ⁊ frẽs eius maaſia ⁊ eliezer ⁊ iarib ⁊ godo lia. Et dederũt mãn⁹ ſuas: vt eij cerent vxores ſuas: ⁊ pro delicto ſũo arietẽ de ouib⁹ offerrẽt. Et d̃ filijs emmer: annani ⁊ zebedia. Et de filijs ſerim: maaſia ⁊ helia ⁊ ſemeia iehihel ⁊ ozias. Et d̃ fi lijs pheſur: elioenai: maaſia: iſ mael: nathanael: iozabeth ⁊ he leſa. Et d̃ filijs leuitarꝫ: iozabeth ⁊ ſemei ⁊ celaia. ipſe ẽ calithapha thaia iuda ⁊ eliezer. Et de cãtori bus eliaſub. ⁊ de ianitorib⁹: ſellũ ⁊ thelem ⁊ vri. Et ex iſrael de fi lijs pharos: remeia ⁊ ezia ⁊ mel chia ⁊ miamiz ⁊ eliezer ⁊ melchia banea. Et de filijs elam matha nia zacharias ⁊ iehihel ⁊ abdi ⁊ rimoth ⁊ helia. et de filijs zethua elioenai: eliaſib: nathania: ⁊ hie rimuth ⁊ zabeth ⁊ aziza. Et de filiis bebai: ⁊ iohannan anania zabbai athalai. Et de filiis beni: moſolla ⁊ melluch ⁊ adaia iaſub ⁊ ſaal ⁊ ramot. Et de filiis phet moab: edua ⁊ chalaal banaias ⁊ maaſias mathanias beſelehel be nui ⁊ manaſſe. Et de filiis erem: eliezer ieſue melchias ſemeias ſy meon. beniamin maloch ſamari as. Et de filiis aſom: mathanai mathet azabeth elpheleth ier mai manaſſes ſemei. De filiis ba ni: maaddi amrami ⁊ huel bane as ⁊ badaias cheliau bannia ma rimuth ⁊ eliaſib mathanias ma thanai ⁊ iaſi ⁊ bani ⁊ bennui: ſemei ⁊ ſalmias ⁊ nathan ⁊ adaias mecch ne dabai ſyſai ſarai ezrel ⁊ ſele mau ⁊ ſemeria: ſellũ amaria io ſeph. De filiis nebui: abihel ma thatias zabeth zabina ieddu ⁊ io hel et banai. oẽs hi accepant vxo res alienigenas. et fuerunt ex eis mulieres que peperant filios.

Explicit liber eſdre primus.

Explicit poſtilla fra tris Nicolai de lyra ſup primum librum Eſdre.

Poſtilla ſuper libruz Neemie incipit.

Verba neemie ꝑ⁹ q̃ deſcripta eſt ppl' dſcriptio ſub eſdra. Hic cõſequẽter de ſcribit̃ reedificatio muri ſub neemia q fuit miſſus tanq̃ dux a latere regis ad reedificatõez ciuitatl Sciendũ tñ q bis a rege venit in irl'm. p̃mo ad ci uitatis reedificatõz. ſcdo ad malorũ i ei⁹ abſentia ſuborto꜆ correctionẽ. c. 13. In aduentu aũt p̃mo ad ciuitatẽ venit. ſcdo ve niẽs ipſam murauit. c. 3. ⁊ tertio muratã clauſit por tis ⁊ vectib⁹. c. 7. q̃rto ca clauſa ſeptimũ menſẽ fe ſtiuũ celebrauit. c. 8. q̃nto ciuitatẽ pplauit. c. 11. ſex to pplatã dedicauit. c. 12. Circa p̃mum oñdit̃ p̃mo pficiſcẽtis volũtas. ſcdo legatõis auctas. ca. 2. Cir ca p̃mũ. p̃mo deſcribit ru mor oppſſionis iudeo꜆ i hierl'z. ſcdo lãguor oratio nis. ibi. Cumq; audiſſez. Circa p̃mum notat̃ perſo na ſcribens. cum dicitur.

a Uerba neemie. ab iſto.n.loco ſcripſit q̃ ſequũtur. vt dicit Ra.Sa. ſcd̄o notat̃ tp̄s.cũ dr̃. b Et fcm̃ eſt ĩ mẽſe caſleu. hic eſt mẽſis nonus apud hebꝛeos ſꝫ vnã ꝯputationẽ. vt videbit̃ magl̄.ĩfra.ſeq̄nti ca.

c Anno viceſimo.ſ.regni artaxerxis ĩ cuius anno ſeptimo miſſus fuit eſdras vt dcm̃ eſt.ſ̃.Eſdre.7.ad docẽdũ ppl'ꝫ: ⁊ anno viceſimo eiuſdẽ miſſus fuit neemias tanq̃ꝫ dux a latere regis ad reedificãdũ ciuitatẽ. tamẽ ſꝫ Joſephũ iſte artaxerxes fuit filius dary hyſcapſis.⁊ vocat eũ xerxem diminutiue. ſm vero Ra.Sa. fuit filius aſſueri ⁊ regine heſter. ſicut dcm̃ fuit Eſdre 6.⁊.7.c. d Et ego erã ĩ ſuſis caſtro. licꝫ ſuſa eēt tũc pꝛĩcipalis ciuitas regni. tamen vocat̃ hic caſtrũ: qꝛ erat edificata foꝛtiter hinc ⁊ inde ad modum caſtri.

e Et venit anani. aliq libꝛi habẽt. Et venit ad me anani. ſed li. ad me. nõ eſt de textu. vnde dicit Joſephus ꝙ neemias vidit iſtos tanq̃ꝫ ꝑegrinos ĩtrãtes ciuitatem.⁊ audiuit eos loquẽtes hebꝛaice.⁊ tũc allocutus fuit eos.

f Unus de fratrib⁹ meis.i.de cognatione mea.

g Et interrogaui eos de iudeis. qꝛ pᵐo q̃ſiuit de ſtatu populi ſui.⁊ ſcd̄o de ſtatu ciuitatis hieruſalẽ.

h Et dixerũt mihi. rñdẽdo pᵐo de ſtatu ppl'i eo oꝛdĩe q̊ fuerãt ĩterrogati.

i Qui remanſerunt ⁊c̃.i prouincia.ſ.iudee.

k In afflictõe ⁊c̃. qꝛ gẽtiles ĩ regno decẽ tribuum habitãtes multas moleſtias eis ĩferebãt ⁊ oppꝛobꝛia. vt pleni⁹ hr̃.ĩfra.4.c. ſcd̄o rñdẽt de ciuitate.

l Et murus hierl'ꝫ diſſipatus eſt. qꝛ a tẽpoꝛe quo nabuçardan ĩcẽdit ciuitatẽ ⁊ muros eius diſrupit: nõ fuerat data licẽtia reedificãdi eã: ſed ſolũ tẽplũ ⁊ ꝑtinentia ad ipſũ ꝑ cyꝝ ⁊ darium vt pꝫ ex dictis.ſ̃.Eſdre.5.⁊.6. m Cunq̃ꝫ audiſſẽ. hic ꝯſequẽter ponit̃ lãguoꝛ orõnis. In orõne.n. mẽs eleuat̃ ĩ deũ.⁊ ꝑ ꝯſequẽs quodãmõ abſtrahit̃ a coꝛpoꝛe.⁊ ſic coꝛpus ĩcipit lãguere. maxime qñ orõ fit cũ fletu ⁊ ieiunio.⁊ diuturne fit: ſicut dr̃ hic. n Et luxi diebus multis ⁊ ieiunabã ⁊c̃.ſ. tribus mẽſibus. vt patebit ca. ſequẽti. o Et dixi. foꝛmãdo orõnẽ meã. p Queſo dñe. omniũ ꝑ gubernationẽ.

q Deus.ꝑ creationẽ. r Celi.ſ.empyrei.⁊ ꝑ ꝯſequẽs omniũ que ĩcludũtur ĩtra ipſum. s Atq̃ꝫ terribilis. pctõꝛes puniẽdo.

t Fiãt aures tue auſcultãtes ⁊c̃. loq̄tur de deo moꝛe humano. qꝛ cum homo exoꝛatus p̄bet aurẽ ad audiẽdũ ⁊ ꝯuertit oculos ad vidẽdum. ſignum eſt ꝙ velit exaudire. v Et ego ⁊ domus p̄ris mei peccauimus. licet.n.eſſet ĩnocens: tñ ꝯiũgit ſe pctõꝛibus. ĩq̃ꝫtũ erat mẽbꝛum ppl'i pctõꝛis. x Uanitate ſeducti ſumus.i.idolatria q̃ vanitas eſt: eo ꝙ idolũ nihil eſt ſm apl'm.i.Coꝛ.8. y Et nõ cuſtodiuimus mãdatũ. q̃ꝫtũ ad moꝛalia p̄cepta. z Et cerimõias q̃ꝫtũ ad cerimõialia

a Et iudicia. q̃ꝫtũ ad iudicialia. Ad iſta tria genera p̄ceptoꝝ reducuntur omnia p̄cepta legis moſaice. vt patet ex decurſu illius legis.

b Memẽto verbi qd̄ mãdaſti moyſi.i.dixiſti. Deut. 29.⁊.30.

c Cũ trãſgreſſi fueritis ego diſꝑdã vos. hoc fuerat adĩpletũ ĩ captiuitate babylonica.⁊ ĩ captiuitate decẽ tribuũ. d Et ſi reuertamini ad me ⁊c̃. ĩde ꝯgregabo vos. hoc nõdũ erat adĩpletũ licet fuiſſet ĩchoatũ ꝑ cyꝝ ⁊ artaxerxem: vt pꝫ ex ſupꝛadictis Eſdre.i.⁊.8.⁊ iõ neemias oꝛabat ꝓ cõpletõe. e Quos rede. ĩ foꝛti. tua magna. ꝑcutiẽdo egyptũ multipl'r.⁊ faciẽdo mirabilia ĩ mari rubꝛo ⁊ ĩ deſerto ⁊ in ioꝛdane fluuio. f Dirige ſeruũ tuum hodie.i. meipſũ. qꝛ volebat ꝓponere petitionẽ regi de reedificatõe ciuitatis. vt ppl's diſꝑſus poſſet ibi ſecurius ꝯgregari. g Et da ei miãꝫ añ viꝝ hũc.i.añ artaxerxẽ regem.

¶ Incipit liber Neemie. Ca. I.

V Erba nẽemie filij helchie. Et fcm̃ ẽ ĩ mẽſe caſleu: ãnõ viceſimo ⁊ ego erãꝫ ĩ ſuſis caſtro. Et vẽit ad me anani vn⁹ dẽ frĩb⁹ meis: ipſe ⁊ viri iuda: ⁊ ĩterrogaui eos d̃ iudeis q remãſerãt ⁊ ſuperãt de captiuitate ⁊ d̃ hierl'ꝫ. Et dixẽrũt mihi: Qui remãſerũt ⁊ dreliċti ſũt d̃ captiuitate ibi ĩ ꝓuincia: ĩ afflictiõe magna ſũt ⁊ ĩ oppꝛobꝛio: ⁊ mur⁹ irl'ꝫ diſſipat⁹ ẽ: ⁊ põte ei⁹ cõbuſte ſũt igni. Cũq̃ꝫ audiſſeꝫ ỽba huiuſcemõi: ſedi ⁊ fleui ⁊ luxi dieb⁹ mult̃: ⁊ ieiunabã ⁊ oꝛabã añ faciẽ dei celi: ⁊ dixi: Queſo dñe deꝰ celi: foꝛtis magne atq̃ꝫ terribilis: q cuſtodis pactũ ⁊ miſericoꝛdiã cũ his q te diligũt ⁊ cuſtodiũt mãdata tua: fiãt aures tue auſcultãtes ⁊ oculi tui aperti: vt audias orõnẽ ſerui tui quã ego oro corã te hodie nocte ⁊ die ꝓ filijs iſrael ſeruis tuis: ⁊ cõfiteoꝛ ꝓ pctis filioꝝ iſrl' qb⁹ peccauerunt tibi ego ⁊ dom⁹ p̄ris mei peccauim⁹: vanitate ſeducti ſum⁹: ⁊ nõ cuſtodiuim⁹ mãdatũ tuũ ⁊ cerimõias ⁊ iudiciã q̃ p̄cepiſti moyſi famulo tuo. Memẽto ỽbi qd̄ mãdaſti moyſi ſuo tuo dicẽs: Cũ trãſgreſſi fueritis: ego diſꝑdã vos ĩ ppl'os.⁊ ſi reuertamini ad me ⁊ cuſtodiatis p̄cepta mea ⁊ faciatis ea et ſi abducti fueritis ad extrema celi: ĩde cõgregabo vos ⁊ reducã ĩ locũ quẽ elegi vt hitaret nomẽ meũ ibi. Et ipſi ſerui tui ⁊ popul⁹ tu⁹ quos redemiſti ĩ foꝛtitudĩe tua magna ⁊ ĩ manu tua valida. Obſecro dñe ſit auris tua attẽdẽs ad orõnẽ ſerui tui: ⁊ ad orõnẽ ſeruoꝝ tuoꝝ: q volũt timere nomẽ tuũ: ⁊ dirige ſeruuꝫ tuũ hodie: ⁊ da ei miſericoꝛdiã ante virũ hũc. Ego.n. erã pincerna regis.

II.

F Actũ ẽ aũt ĩ menſe niſan ãno viceſimo artaxerxis regis: ⁊ vinũ erat añ eũ. et leuaui vinũ ⁊ dedi regi: ⁊ erãꝫ q̃ſi languid⁹ añ facieꝫ ei⁹: Dixitq̃ꝫ mihi rex: Quare vult⁹ tu⁹ triſtis eſt: cũ te egrotũ nõ videã? Nõ eſt hoc fruſtra: ſed maluꝫ neſcio qd̄ in coꝛde tuo ẽ. et timui valde ac nimis.⁊ dixi regi: Rex in eternũ viue. Quare nõ mereat vult⁹ me⁹: qꝛ ciuitas domus ſepulchꝛoꝝ patris mei deſerta ẽ: ⁊ põte ei⁹ combuſte ſunt igni? Et ait mihi rex:

h Ego enim eram pincerna regis. hoc additur ad oſtendendum ꝙ habebat de facili acceſſum ad ipſum. Caplin. II.

a F Actũ eſt aũt. Hic conſequẽter deſcribitur legatio ipſius neemie. vbi pᵐo deſcribit̃ auctoꝛitas quã meruit. ſecũdo facultas quã obtinuit. ibi. Et dixit regi. tertio ſagacitas qua negocium ſuũ ſecrete tenuit. ibi. Et audierũt. quarto voluntas quã aperuit. ibi. Et dixi eis. Circa pꝛimũ pꝛemittitur tempus. Cum dicitur. Factum eſt aũt in menſe niſan. hic eſt menſis pꝛimus apud hebꝛeos ſcd̄m feſta.⁊ incipit a ꝓpinquioꝛi lunatione equinoctio vernali. Neemias autẽ ceperat oꝛare menſe nono. vt pꝛedictum eſt.⁊ ſic patet ꝙ iſte menſis in quo poꝛrexit vinum fuit quartus ab illo ita ꝙ tribus menſibus fuit ĩ oꝛatione ⁊ afflictione. anno 20. artaxerxis. Uidetur ꝙ iſtud ſit falſum.⁊ ꝙ hoc fuerit anno. 21. eius. quia iſtud fcm̃ fuit quarto menſe poſtq̃ꝫ audiuerat rumoꝛes de oppꝛeſſione populi ſui: ⁊ erat p̄mus mẽſis anni. cum igitur rumoꝛes pꝛedictos audierit anno viceſimo artaxerxis mẽſe nono eiuſdem. ſequit̃ ꝙ quando poꝛrexit vinum regi in ceperat annus viceſimuſp̄mus. Ad qd̄ dicendum ꝙ ſicut dictum fuit Gen̄.7.⁊ Exo.12. Cõmunis eſt opinio iudeoꝝ: ꝙ mundus creatus fuit in menſe q vocatur apud eos tyſari.⁊ partim coꝛreſpondet ſeptembꝛi nr̃o ⁊ partim octobꝛi.⁊ dicitur ille menſis ſimpliciter pꝛimus apud hebꝛeos ⁊ ſecundum hunc modum computandi caſleu eſt tertius menſis: et niſan ſeptimus: ⁊ cadunt in eodem anno.⁊ iſto modo fit hic computatio. Uerũtamen quia filij iſrael egreſſi ſunt de egypto menſe niſan. ideo extunc ille menſis ex hoc euẽtu vocatus eſt pꝛimus ſcd̄m ꝙ dicitur Exo.12.⁊ hoc modo computando caſleu ⁊ niſan ſequens non fuit in eodem anno ſed caſleu eſt nonus menſis anni pꝛecedentis: ⁊ niſan ſequens eſt pꝛincipium anni ſequentis.⁊ hoc modo pꝛocedit obiectio inducta.⁊ iõ non valet quia hic accipitur pꝛincipium anni pꝛout incipit a tyſari. licet aliquando accipiatur pꝛincipium anni pꝛout incipit a niſan.

k Et leuaui vinum.i.cyphum in quo erat vinum.

l Et dedi regi: quia hoc ſpectabat ad officium neemie. cum eſſet pincerna regis. vt dictum eſt ca. pꝛecedenti.

m Et eram quaſi languidus ex fletu ieiunio ⁊ oꝛatione pꝛecedẽtibus. n Quare vultus tuus triſtis eſt. hoc dixit rex non ſibi compatiendo. ſed magis de eo ſuſpicando ne meditaretur eum intoxicare: vel aliquem de ſibi aſſiſtentibus.⁊ pꝛopter hoc eſſet in facie mutatus. ideo ſequit̃. o Et timui valde. pꝛopter iſtã ſuſpitionem regis. p Rex in eternum viue. q.d. de moꝛte tua non cogito ſed magis vitam deſidero.

q Quare non mereat vultus meus ⁊c̃. in hoc ſe excuſat de apparẽti lãguoꝛe.⁊ ideo bene ſubditur. r Et ait mihi rex: pꝛo qua re poſtulas. q.d. paratus ſum concedere. quia voluntate dei animus regis mutatus fuerat ſubito de indignatione cõtra neemiã ad eius beniuolentiam. ſm ꝙ dicitur pꝛouer.20. Coꝛ regis in manu domini. quocunq̃ꝫ voluerit inclinabit illud.

Pro q̄ re poſtulas? Et oraui deū celi: ⁊ dixi ad regē: Si videt̄ regi bonū: ⁊ ſi placet ſuis tuis añ faciē tuā vt mittas me ī iudeā ad ciuitatē ſepulchri pr̄is mei: ⁊ edificabo eā. Dixitq̄ꝫ mihi rex: ⁊ regina q̄ ſedebat iuxͣ eū. Uſq̄ꝫ ad qͦ tēpus erit iter tuū. ⁊ qñ reuerteris? et placuit añ vultū regis: ⁊ miſit me. et ꝯſtitui ei tp̄s: ⁊ dixi regi: Si regi videt̄ bonū: epiſtolas det mihi ad duces regiōis trās flumē vt traducāt me donec veniā ī iudeā: ⁊ epiſtolā ad aſaph cuſtodē ſaltꝰ regis vt det mihi ligna vt tegere poſſiꝫ portas turris domꝰ ⁊ muros ciuitatis: ⁊ domū quā īgreſſus fuero. Et dedit mihi rex iuxͣ manū dī mei bonā mecū. Et veni ad duces regiōis trās flumen: dediq̄ꝫ eis epiſtolas regis. Miſerat āt rex mecū pricipes militū ⁊ eq̄tes. Et audierūt ſanaballath oronites: ⁊ tobias ſeruꝰ amanites: ⁊ cōtriſtati ſt afflictōe magna: ꝙ veniſſet homo q quereret ꝓſperitatē filiorū iſrael. Et veni hieruſalē ⁊ erā ibi tribꝰ diebꝰ. et ſurrexi nocte ego ⁊ viri pauci mecū: ⁊ nō idicaui cuiq̄ꝫ qd dn̄s dediſſet ī corde meo: vt facerē ī hieruſalē: ⁊ iumētū ñ erat mecū niſi aīal cui ſedebā. et egreſſus ſū ꝑ portā vallis nocte: ⁊ ante fontē dracōis: ⁊ ad portā ſtercoris: ⁊ ꝯſiderabā murū hieruſalēꝫ diſſipatū ⁊ portas eiꝰ ꝯſūptas igni. Et trāſiui ad portā fōtis: ⁊ ad aqueductū regis: ⁊ nō erat locꝰ iumēto cui ſedebā vt trāſiret. Et aſcēdi per torrētē nocte: ⁊ ꝯſiderabā murū: ⁊ reuerſus veni ad portaꝫ vallis: ⁊ redij. Magiſtratꝰ āt neſciebant quo abijſſeꝫ: aut qd ego facerē: Sꝫ ⁊ iudeis ⁊ ſacerdotibꝰ ⁊ optimatibus ⁊ magiſtratibꝰ ⁊ reliq̄s q faciebāt opꝰ vſq̄ꝫ ad id loci nihil indicaueraꝫ Et dixi eis: Uos noſtis afflictionē ī q̄ ſumꝰ: q̄a hieruſalē deſerta ē ⁊ porte eiꝰ ꝯſūpte ſūt igni. Uenite ⁊ edificemꝰ muros hieruſalē: ⁊ ñ ſimꝰ vltra opprobriū. Et idicaui eis manū dī mei: ꝙ eēt bōa mecū. ⁊ v̄ba regis q̄ locutꝰ ē mihi. ⁊ aio: Surgamꝰ: ⁊ edificemꝰ. Et ꝯfortāte ſt manꝰ coꝝ ī bonoi. Audierūt āt ſanaballath oronites ⁊ tobias ſuꝰ amanites ⁊ goſēꝫ arabs: ⁊ ſbſannauerūt nos ⁊ deſpexerūt: dixerūtq̄ꝫ: Que ē h̄ res quā facitis? Nū qd ꝯtrā regē vos rebellatis? Et reddidi eis ſermonē. dixiq̄ꝫ ad eos: Deus celi ipſe nos iuuat ⁊ nos ſerui eiꝰ ſumꝰ. Surgamꝰ: ⁊ edificemus. Uobis āt nō ē pars ⁊ iuſticia ⁊ memoria ī hieruſalē. III.

Et ſurrexit eliaſib ſacerdos magnꝰ ⁊ frēs eiꝰ ſacerdotes: ⁊ edificauerūt portā gregis. Ipſi ſanctificauerūt eā: ⁊ ſtatuerūt valuas eiꝰ: ⁊ vſq̄ꝫ ad turriꝫ cētū cubitoꝝ: ſanctificauerūt eā vſq̄ꝫ ad turrī ananehel et iuxͣ euꝫ edificauerūt viri hiericho. ⁊ iuxta eos edificauit zachur filius amri. portā āt piſciū edificauerūt filij aſnaa ipi texerūt eā ⁊ ſtatuerūt valuas eiꝰ ⁊ ſeras ⁊ vectes. et iuxͣ eos edificauit marimuth filiꝰ vrie filij accꝰ. et iuxͣ euꝫ edificauit moſollā filiꝰ barachie filij meſezebel. ⁊ iuxͣ eū edificauit ſadoch filiꝰ

a Et oraui deū. eo ꝙ ſic ꝯuerterat regl aliꝫ. b Et dixi ad regē. ex v̄bo eiꝰ formādo petitionē. c Si vi. re. bo. ⁊ ſi pla. ſer. ſuis. i. ſapiētibꝰ ſibi aſſiſtētibꝰ. de q̄ꝝ ꝯſilio cūcta faciebat. vt h̄r Eſdre. i. d Dixitq̄ꝫ mihi rex ⁊ regina ⁊c. ⁊ ſꝫ h̄ videt̄ ꝙ illud qͦ ſeq̄t̄. Uſq̄ꝫ ad qͦ tp̄s ⁊c. ſit v̄bū regl ⁊ regine ſil. In hebreo āt h̄r ſic. Dixitq̄ꝫ mihi rex ⁊ regina ſedebat iuxͣ eū. ⁊ ſic ē ſēſus ꝙ qñ rex loq̄bat̄ neemie regina ſedebat iuxͣ eū. ⁊ illō qͦ ſeq̄t̄. Uſq̄ꝫ ad qͦ tp̄s erit iter tuū ⁊ qñ reuerteris: ē v̄bū ſoliꝰ regis. ⁊ huic ꝯſonat lr̄a ſequēs cū dr̄. Et placuit añ vultū regis ⁊c. ſequitur.

e Et dixi regi. Hic ꝯñr ponit̄ facultas quā obtinuit. cū dr̄ f Si regi videt̄ bonū ⁊c. trās flumē. ſ. euphratē ⁊ ſic nō ſolū ipetrauit licētiā eūdi: ſed etiā ſecuꝝ conductum in via. g Et epiſtolam ad aſaph cu. ſaltꝰ regl. i. nemorum regis. h Ut det mihi ligna gratl. vt tegere poſſiꝫ portas turris domꝰ. ſ. tēpli iuxta quā. ſ. domū tēpli itēdebat facere turriꝫ ad maiorē templi ſecuritatē. i Et muros citatis. i. ad tegēdū portas q̄s itendo facere in muro ciuitatis. k Et domū quā ingreſſus fuero. i. domum quam edificare intendo ꝓ habitatiōe mea. l Et dedit mihi rex iuxͣ manū dī. i. directōeꝫ eiꝰ ꝑ ſuā gr̄aꝫ. m Et audierunt. Hic ꝯñr deſcribit̄ neemie ſagacitas. q̄ ptātē ſibi ꝯceſſā ſecrete tenuit vſq̄ꝫ ad tp̄s debitū. ñ potuit tñ celare q̄n veniſſꝫ pro bono filioꝝ iſrl cū eēt de eoꝝ gēte. ⁊ h̄ ē qͦ ſubdit̄. Et audierūt ſanaballath ⁊c. iſti aūt erāt aduerſarij iudeoꝝ. n Et veni ī hierl'ꝫ ⁊ erā ibi tribꝰ diebꝰ. añq̄ꝫ oñderē ad q̄d veniſſē. vñ ſubdit̄. Et nō iudicaui cuiq̄ꝫ ⁊c. ſequitur. o Et iumētum nō erat mecū niſi aīal cui ſedebā. Alij āt q erāt cū neemia ibāt peditādo ne forte iudei q erāt ī ciuitate opinarentur ꝙ vellēt latēter exire de nocte: ⁊ tradere ciuitatē hoſtibꝰ. ⁊ ſe eis iungere ī equis. p Et egreſſus ſū ꝑ portā vallis. i. q̄ ducit ad vallē ioſaphat. q Nocte. q̄ nolebat ꝙ alij ꝑciperēt q̄d itēderet. donec poſſibilitatē reedificādi muꝝ ꝯſideraret. iō ſubdit̄. r Et ꝯſiderabā muꝝ. ſ. q̄lr poſſet reedificari. ⁊ portas eiꝰ q̄lr poſſēt de nouo iſtitui s Et nō erat locꝰ iumēto cui ſedebā. ꝓpter ruinas ibi exiſtentes t Et reuerſus veni ad portā vallis: ꝑ quā exierā. vt pꝫ ex p̄dcis. ⁊ ſic pꝫ ꝙ circuiuit totā ciuitatē ad vidēdū diligēter q̄lr murꝰ poſſet reedificari. v Magr̄atꝰ aūt. i. gētiles q erāt poſiti ex ꝑte regl ad cuſtodiā terre. x Uſq̄ꝫ ad id loci nihil idicaueram. i. vſq̄ꝫ ad illud tp̄s. ita ꝙ accipiat̄ h̄ locꝰ ꝓ tp̄e. tenuit. n. ſecretū ꝙ itēderet reedificare ciuitatē donec videret q̄d eēt ſibi poſſe. ita ꝙ neciudeis nec gētilibꝰ q cū ꝯduxerāt ī via ꝓpoſitū ſuū aperuerat. y Et dixi eis. Hic ꝯñr deſcribit̄ volūtas quā eis apuit: q̄ poſtq̄ꝫ viderat reedificationē muri poſſeꝫ licꝫ difficilē. apuit iudeis volūtatē quā hēbat de reſtauratōe muri. ⁊ gr̄aꝫ quā ſup h̄ hēbat a rege īducēs eos ad opꝰ. ⁊ dicēs. z Uos noſtl afflictōeꝫ ī qua ſumꝰ. q̄ ſamaritani ⁊ alij gētiles multas eis moleſtias īferebāt. cuius cauſa ſubditur. a Q: hierl'ꝫ deſerta ē ⁊c. ⁊ ſic aduerſarij poterāt eā iuadere de facili. tū q̄ hitatores eiꝰ erāt pauci: tū q̄ porte erāt deſtructe. ⁊ muri ī pl'ibꝰ locis dirupti. b Et ī. ⁊c. i. directōem eiꝰ ⁊ gratiā. c Et ꝯfortate ⁊c. q̄ parati fuerūt pōere manū ad opꝰ d Audierūt ⁊c. iſte erat p̄nceps ſamaritāoꝝ ⁊ alij adiuuabāt eū. e Et ſb. ⁊c. i. driſerūt. ⁊ dr̄ ſbſānatio a naſu rugato vl' diſtorto. cū aliq̄s ī drīdēdo vtit̄ talibꝰ ſignis. f Que ē ⁊c. q. d. nō ē vob licita. ⁊ ſubditur cauſa. g Nūq̄d ꝯ. ⁊c. q. d. ēt apparꝫ māifeſte ꝙ ſic edificādo. ſ. ꝯ eum fortalicia. h Et red. ⁊c. rōabl'r rñdēdo. q̄ ñ erat ita. cū h̄ fieret de regl licentia. i Dixiq̄ꝫ ad eos. ſ. repellēdo eoꝝ maliciā. k Deꝰ ce. ⁊c. ⁊ ideo non debemus vos timere. l Uobis āt nō ē ꝑs ⁊c. q̄ ſamaritani ñ poterāt oñdere ex aliq̄ ſcriptura q̄ defuit memorie ꝙ ipi vl' p̄res eoꝝ hūiſſēt ibi ꝑtē. nec ꝑ ꝯñs hēbant ius aliqͦ reclamādi. ⁊ ideo ad ipos nihil ꝑtinebat de reedificatōe citatl vl' eiꝰ ipedimēto. Ca. III.

m Et ſurrexit. Deſcripto aduentu neemie. hic ꝯñr dſcribit̄ citatl reedificatio. ⁊ p̄o dſcribit̄ hiꝰ edificiuꝫ. ſcd̄o triplex ſuꝑueniēs ipedimētū. 4. c. Circa p̄mū ſciendū ꝙ ſicut dcm̄ fuit. 3. Re. 3. c. ⁊ 4. Re. 22. ciuitas hierl'm fuerat clauſa triplici muro. ītra muꝝ īteriorē hitabāt rex ⁊ ſacerdotes. ītra 2ᵐ ꝓph̄e ⁊ nobiles. intra tertiū ſiue exteriorē ppl's cōis ⁊ artifices. p̄mo ḡ hic agit̄ de reedificatōe muri exteriorl. ſcd̄o muri medij. ibi. Et edificauit iuxta eum acer. 3ͦ muri iteriorl. ibi. Surſū aūt. Pria āt diuidit̄ ī ſex ꝑtes ſm ſex portas irl'ꝫ q̄s p̄ncipales edificauerūt ⁊ alias portōes muri īterpoſitas. ⁊ patebūt ꝑtes ꝓſeq̄ndo. Circa p̄ꝰ dr̄. Et ſurrexit eliaſib ſacerdos. iſte fuit filiꝰ ioachi filij ioſue filij ioſedech. vt cōius tenet̄. aliq tñ dn̄t ꝙ fuit fr̄ dci ioachi: ⁊ ſucceſſit ei ī ſacerdotio. n Et edi. ſic noīatā eo ꝙ aīalia q̄ adducebāt̄ ī tēplo vt īmolarēt̄ trāſibāt ꝑ eā. vocata eēt hec porta negociatoꝝ. q̄ negociatores iuxͣ eā ponebāt ſtatōes mercationū ſuaꝝ. o Ipi ſci. i. firmauerūt ſeu p̄parauerūt. v̄bū. n. hebraicū qͦ h̄ pōit̄ eq̄uocū ē ad ſcificare ⁊ p̄parare. p Et ſta. ⁊c. i. portas. ⁊ dr̄ a voluo vis. q̄ voluūt̄ ⁊ reuoluūt̄ ī clauſiōe ⁊ apitōe. q Et vſq̄ꝫ ⁊c. i. tātū edificauerūt ī muro iuxͣ portā. r Et iu. eū. ⁊c. ſ. ī muro. ⁊ ſic d alijs itelligēdū ē. s Portā ⁊c. h̄ agit̄ d edificio alteriꝰ porte muꝝ ꝯñtis q̄ ſic vocabat̄ eo ꝙ piſces apportati d mari ꝑ illā īferebāt̄. ⁊ nūc dicit̄ porta dauid. eo ꝙ ē ī oppoſito mōtl ſyō: q vocabat̄ ciuitas dauid. t Ipſi texerunt eā. ſtructura lignea. vt murus deſubtꝰ melius ſuaret̄

a Et iuxta eũ edificauerũt thecueni.i.de thecua vñ fuit amos ꝓpħa.
b Optimates aũt coꝝ.i.ꝑncipales ⁊ maiores de thecua.
c Nõ ſuppoſuerũt colla ſua ĩ opere dñi.⁊ ſic ꝯmẽdant̃ vulgares magis
q̃ ſupiores.⁊ ſiles ſũt iſti maiores illis q ꝑſidẽtes aliis iponũt eis one/
ra grauia ⁊ importabilia.⁊ digito ſuo nolunt ea mouere.
d Et portã veterẽ. Hec ẽ tertia pars:⁊ noiat̃ alibi iſta porta iudiciaria
q2 ſenes ĩ qb9 ẽ ſapiã ibi ſedebãt ad iudicãdũ. e Pro duce q erat
ĩ regione trãs flumẽ. q2 ille ex deuotõe voluit aliqd ĩ h opere ponere.

vt eſſent propinqui habitationi ſacerdotum:prout poterat fieri.
t Vſq3 ad muꝝ tẽpli.hic accipit̃ murus tẽpli large ꝓ muro qui
claudebat habitatõe3 ſacerdotũ.q2 habitatio media nõ poterat
ꝓcedere vſq3 ad muꝝ tẽpli accipiẽdo ꝓprie.ĩmo atriũ ſacerdo/
tũ ⁊ habitacula coꝝ erãt ĩtermedia. v Surſũ aũt. Hic ꝯñr
agit̃ de reedificatõe muri ĩterioris ſeu tertii ĩtra quã hitabãt ſa
cerdotes.ĩ fine tñ ponit̃ aliqd de reedificatõe muri medii.Circa
ꝑmũ dr̃.Surſum aũt.i.ĩ ſuperiori parte ciuitatis ĩ q̃ erat tẽplũ ⁊
hitatio ſacerdotu3.

licʒ eẽt gẽtilis.executõe3
tñ h9 opis ꝯmiſit iudeis.
f Et dimiſerũt hierl'3.i.
muꝝ eius extẽderunt.
g Et portã vallis. Hec ẽ
q̃rta ps.ſic ãt vocabat̃ eo
q ꝑ eã erat egreſſus v̾ſus
vallem ioſaphat:vt dcm̃
eſt ca.precedenti.
h Et mille cubitos ĩ mu
ro.iuxta illam portam.
i Et portã ſterquilinii. Hec
eſt q̃nta ps.⁊ vocabat̃ ſic
iſta porta eo q imũditie
ciuitatĩ ꝑ illã emittebãt̃
ĩ torrẽtẽ cedrõ tpe pluui/
ali.ciuitas.n.hierl'3 ſita ẽ
ĩ decliui mõtis.⁊ iõ aque
pluuiales deſcẽdẽtes ⁊ ſe
cũ trahẽtes imũdicias ci
uitatis habebãt curſum
verſus illam portam.
k Et portã fõtĩ. Hec eſt
ſexta ps.⁊ noiat̃ ſic porta
iſta a fonte ꝓpinquo.⁊ hec
porta.ĩfra eo.c.vocat̃ por
ta aq̃rũ. l Et muros
piſcine ſyloe ĩ hortũ regĩ
.i.cui9 aq̃ fluũt v̾ſus hor/
tũ regĩ. vl' alr̃ q edifica/
uit muros vſq3 ad hortũ
regis.⁊ vſq3 ad gradus q
deſcendit de ciuitate da
uid.Arx ſyõ q̃ vocata fu/
it ciuitas dauid erat ſita
ĩ mõte ſyõ ⁊ de ea ꝑ gra/
dus deſcẽdebat̃ ad ĩferio
rem partem ciuitatis.
m Et vſq3 ad domũ for/
tiũ.q̃ vocat̃ ſic.q2 ibi mã
ſerunt agoniſte.vel forte
q2 fortes dauid ibi hita/
bãt qñ veniebãt ad regẽ.
⁊ ſ3 hoc li vſq3 ad domũ
fortiũ.ĩtelligit̃ excluſiue
q2 fortes dauid cu3 aliis
nobilibus manebant in/
tra ſcdm̃ murum.
n Et edificauit iuxta eũ.
hic agit̃ de reedificatiõe
muri medii.cũ ſubditur.
o Mẽſurã ſcdã3.i.por/
tionẽ ſuã ĩ ſecũdo muro.
p Cõtra aſcẽſũ firmiſſi/
mi ãguli.ĩ angulis.n. mu
rorũ ſolet fortior murus
edificari ⁊ deſup turrĩ ad
dẽfẽſionẽ vtriuſq3 laterĩ.
q Poſt eũ ĩ mõte ⁊c̃. mẽ
ſurã ſcdam: q2 edificauit
ĩ ſcda clauſura muꝝ qui
erat ĩ aſcẽſu mõtis eo q ciuitas partim erat ĩ mõte ⁊ partim ĩ valle ⁊.
partim ĩ decliui. r Vſq3 ad portã dom9 ⁊c̃.li vſq3 tenet̃ hic exclu
ſiue q2 dom9 ſũmi ſacerdotis erat ĩtra muꝝ ĩteriorẽ ſiue tertiũ q erat
ĩtermedi9 ĩter hitatõe3 ſacerdotũ ⁊ nobilium q̃ claudebat̃ muro ſcdo
de quo hic agitur.Cetera patent ex dictis vſq3 ibi.
s Nathinei aũt hitabãt ĩ ophel.Ophel ẽ nomẽ turris ꝓpique tẽplo
tñ extra muꝝ ĩteriorẽ claudẽtẽ habitationẽ ſacerdotum.⁊ ibi habita
bant nathinnei qui miniſtrabant ligna ⁊ aquas in atrio ſacerdotum

baana.Et iuxta eu3 edificauerũt
thecueni.Optimates ãt eorũ nõ
ſuppoſuerũt colla ſua in ope dñi
dĩ ſui.Et portã3 veterẽ edificaue
rũt ioiada fili9 phaſea ⁊ moſollã
fili9 beſodia:ipſi texerũt eã:⁊ ſta/
tuerũt valuas ei9 ⁊ ſeras ⁊ vectes
Et iux̃ eos edificauerũt melchias
gabaonites ⁊ iadon meronathi/
tes viri d̾ gabaõ:⁊ maſpha ꝓ du
ce q erat ĩ regiõe trãs fluuiẽ.Et
iux̃ eũ edificauit ezicl fili9 araia au
rifex.Et iuxta eũ edificauit anani
as fili9 pigmẽtarii ⁊ dimiſerũt hiẽ
ruſalẽ vſq3 ad murũ platee latio
ris.Et iux̃ eũ edificauit raphaia
fili9 hur princeps vici hieruſalẽ
et iux̃ eũ edificauit ieiada fili9 aro
math ꝯtra domũ ſuã.Et iux̃ eu3
edificauit acch9 fili9 aſebõie.Me
diã ptẽ vici edificauit melchias fi
li9 erẽ ⁊ aſub fili9 phetmoab: ⁊
turri3 furnoꝝ.Et iux̃ eos edifica
uit ſellũ fili9 aloes:princeps me/
die ptis vici hieruſalẽ:⁊ ipẽ ⁊ fi/
lii ei9.Et portã vallis edificauit
ãnun ⁊ hitatores zanoe:ipi edifi
cauerũt eã:⁊ ſtatuerũt valuas ei9
⁊ ſeras ⁊ vectes:⁊ mille cubitos
ĩ muro vſq3 ad porta3 ſterquilinii.
Et portã ſterquilinii edificauit mel
chias fili9 rechab pͥceps vici be
thacharẽ.Ipẽ edificauit eã ⁊ ſta
tuit valuas ei9 ⁊ ſeras ⁊ vectes.
Et portã fõtĩ edificauit ſellũ fili9
colozai pͥcepſ pagi maſpha.Ip
ſe edificauit eã ⁊ texit.⁊ ſtatuit val
uas ei9 ⁊ ſeras ⁊ vectes:⁊ muros
piſcine ſyloe ĩ hortũ regis:⁊ vſq3
ad grad9 q d̾ſcẽdũt d̾ ciuitate da
uid.P9 eũ edificauit neemias fi/
li9 anzboth pͥceps dimidie ptiſ
vici bethſur vſq3 cõtra ſepulchꝝ
dauid ⁊ vſq3 ad piſcinã q̃ grãdi
ope ꝯſtructa ẽ:⁊ vſq3 ad domu3
fortiũ.P9 eũ edificauerũt leuite:

reũ fili9 bẽni P9 eũ edificauit aſe
bias pͥceps dimidie ptĩ vici cei/
le ĩ vico ſuo.P9 eũ edificauerũt
frẽs coꝝ.bechiu fili9 enebad prin
ceps dimidie ptĩ ceile.Et edifica
uit iux̃ eũ azer fili9 ioſue pͥceps
maſpha mẽſurã ſcdã3:ꝯtrã aſcẽ/
ſũ firmiſſimi ãguli.P9 eũ ĩ mõte
edificauit baruch fili9 zachai mẽ/
ſurã ſcdã3:ab ãgulo vſq3 ad por
tã dom9 eliaſib ſacerdot̃ magni.
P9 eũ edificauit merimuth fili9
vrie filii acch9 mẽſurã ſcdã3 a põ
ta dom9 eliaſib:donec extẽderet̃
dom9 eliaſib.Et p9 eũ edificaue/
rũt ſacerdotes:viri de cãpeſtrib9
iordãis.P9 eos edificauit benia
mi ⁊ aſub ꝯtra domũ ſuã.et p9 eoſ
edificauit azarias fili9 maaſie filii
ananie:ꝯtra domũ ſuã.p9 eũ edi/
ficauit bẽnui fili9 ẽnada mẽſurã ſe
cũdã a domo azarie vſq3 ad fle/
xurã ⁊ vſq3 ad ãgulũ.p9 eũ edifica
uit Phalel fili9 ozi ꝯtra flexurã ⁊
turri3 q eminet d̾ domo regĩ excel
ſa.i.ĩ atrio carceriſ.P9 eũ phada
ia fili9 feroſ.Nathinei ãt hitabãt
ĩ ophel:vſq3 ꝯtra põrã aq̃ꝝ ad ori
entẽ:⁊ turri3 q̃ ꝓminebat.P9 eoſ
edificauerũt thecueni mẽſurã ſe
cũda3 eregione a turre magna ⁊
eminẽti vſq3 ad murũ tẽpli.Sur
ſũ ãt ad põrã equoꝝ edificauerũt
ſacerdotes:vnuſqſq3 ꝯtrã domũ
ſuã.P9 eõſ edificauit ſeddo fili9
emmer:ꝯtra domũ ſuã.Et p9 eũ
edificauit ſemeia fili9 ſechenie cu
ſtos põte orientalis.p9 eũ edifica/
uerũt anania fili9 ſelemie: ⁊ anõ
fili9 ſelo ſext9 mẽſurã ſcdã3.poſt
eos edificauit meſollã fili9 bara/
chie:ꝯtra gazophilaciũ ſuũ.p9 eũ
edificauit melchias fili9 aurificis
vſq3 ad domũ nathineorũ ⁊ ſcu
ta vẽdẽtiũ ꝯtra portã iudicialẽ ⁊
vſq3 ad cenaculũ ãguli.Et ĩtra ce

x Ad porta3 equo/
rum. locus erat ad
quẽ hoies eũtes ad
tẽplũ poterãt eqta/
re.ſed ex tũc ꝓcede
bãt peditãdo:et ab
illo loco incipiebat
habitatio ſacerdo/
tum.ideo ſequitur:
y Edificauerũt ſa/
cerdotes. ſcil3 mu/
rum claudentẽ ha/
bitationem ipſorũ:
z Vnuſquiſq3 ꝯtra
domũ ſuã.ita q do
mus eorum ex vna
parte iũgebant̃ mu
ro.⁊ ex parte oppo/
ſita habebant aſpe/
ctũ verſus tẽplum.
a Poſt eos edifica
uit.ſeddo ⁊c̃.iſte nõ
habitabat ĩtra mu/
rum ĩteriorem ſed
extra:veruntamen
domus eius ex vna
parte iungebat̃ ſeu
appropinq̃bat mu/
ro interiori.⁊ iõ ibi
edificauit ptẽ ſua3.
b Et ĩtra cenaculũ
anguli in porta gre/
gis edificauerũt ar
tifices ⁊ negociato
res.nõ ĩ muro ĩteri
ori:ſ3 ĩ muro medio
cui iũgebat̃ domus
coꝝ ĩ parte exterio/
ri:q2 habitabant in
tertia habitatõe cũ
pplo cõi.vt dcm̃ eſt
ſupra.Myſtice aũt
exponendo portas
hierl'3 ſupradcãs ſciẽ
dũ q ierl'3 ĩ ſẽſu ana
gogico ſignificat ci
uitate3 celeſtẽ.ſm
q dr̃ Gal.4.Illa q̃
ſurſũ ẽ hierl'm libe
ra eſt q̃ eſt mr̃ nr̃a.
ad illã aũt ĩtrat̃ per
obſ̾uatiã mãdato/
ru3.teſte ſaluatore
Mat.19.Si vis ad
vitã igredi ſ̾ua mã
data.Mãdatoꝝ ãt
q̃dã ſũt negatiua a
malo retrahẽtia.vt
illud. Nõ occides.
alia affirmatiua ad
bonũ ĩducẽtia.vt illud.Honora prẽ3 ⁊c̃.Illa igit̃ q̃ a malo retra
hũt:⁊ illa q̃ ad bonũ ĩducũt ſũt porte ciuitatĩ hierl'3:ſm illud ps.
36.Declina a malo ⁊ fac bonũ:⁊ ĩhita ⁊c̃.Retrahẽtia v̾o a malo
tria ſt̃ ſpãlr̃.vitii fetor.iudicii terror.ſupplicii horror.Primũ fi/
gurat̃ ꝑ portã ſterquilinii.ſcd3 ꝑ portã iudiciariã.tertiũ ꝑ portã val
lis.q2 ſuppliciũ gehẽne ſ3 oẽs doctores ẽ in ꝓfũdis terre.Indu/
cẽtia ad bonũ ſũt tria ſilr̃ ꝑ oppoſitũ.ſ.decor opis.dulcor federĩ
valor muneris.q2 opus v̾tuoſũ operãtem decorat:deo federat:⁊

eternā btitudinē meret' ſeu cōparat. Primū deſignat' ꝑ portā da
uid q̄ iterp̄tat' vultu deſiderabilis. ſcd̄ꝫ ꝑ portā fōtl ſeu aq̄ꝝ. qꝛ
aq̄ grē federat deū cū hoīe: tertiū ꝑ portā negociatoꝝ. qꝛ ꝑ opꝰ
v̄tutis cōmutāt' ꝓ terrenis celeſtia. ⁊ ꝓ tp̄alibꝰ eterna. ad q̄ nos
ꝑducat que ſine fine viuit ⁊ regnat. Cap. IIII.
a F Actū ē āt. Hic ꝯn̄ter pōit' triplex īpedimētū qd̄ ſupue
nit iudeis edificātibꝰ muꝝ. ſcd̄ꝫ ponit' .5. ca. tertiū .6. ca.
Primū īpedimētū fuit ab aduerſariis eoſ deridētibꝰ ⁊ iuadētibꝰ
⁊ eis īſidiātibꝰ ⁊ ſubi
to eis irruētibꝰ. ⁊ id̄
neemias opponit
orōnē ꝯ deridenteſ.
ſcd̄o defēſionē ꝯ in
uadētes. ibi. Fcm̄ ē
cum audiſſet. tertio
muītōeꝫ ꝯ īſidiātes
ibi. Et fcm̄ ē quarto
circūſpectōeꝫ ꝯ ſubi
to irruentes. ibi. Et
dixi. Circa p̄mū dr̄.
b Cū audiſſet ſana
ballath. q̄ erat p̄mꝰ
inter ſamaritanos.
c Iratus ē valde: d'
iudeoꝝ ꝓſperitate.
d Et dixit. iudeos
deſpiciendo.
e Quid iudei ībecil
les faciūt. q. d. nō po
terūt ꝑficere qd̄ īce
perūt. tū qꝛ ſūt ībe
cilles: vt dcm̄ ē. tuꝫ
qꝛ īpediēt eos gēti
les. vnde ſubditur.
f Nū dimittēt eos
gētes. q. d. nullo mō
debēt eos dimitere
operari pacifice.
g Nū ſacrificabūt
⁊ cōplebūt ī vna die
trāſpoſitio ē actuū
⁊ ē ſēſus. Nū cōple
būt opus ſuū ⁊ ſacri
ficabūt. d'o gratias
agēdo de op̄is cōſū
matōe. q. d. nō. qꝛ h̄
ē eis īpoſſe. vn̄ ſeq̄t'.
h Nūqd edificare
poterūt lapides ⁊c̄.
qn̄. n. nabuçardan ī
cēdit citatē. vt hr̄. 4.
Reg. vlt. tanta fu
it ignis vehemētia
ꝙ magna ps lapidū
ita fuit aduſta ꝙ re
ſoluebāt' q̄ſi ī pulue
res ⁊ n̄ erāt vltra vti
les ad edificanduꝫ.
i Sꝫ ⁊ tobias ama
nites ꝓximꝰ eius. qꝛ
erāt coniuncti per
affinitatem.
k Ait. d'ridēdo eos.
l Edificēt. i. nō cu
remꝰ d' edificio eoꝝ
qꝛ nihil eis valebit
id̄ ſeq̄tur. m Si aſcenderit vl'pes tranſiliet muꝝ eoꝝ. i. ita
baſſus erit. ꝙ non erit eis ad aliq̄ꝫ defenſionē. In hebreo habet'
Diſſipabit murum eorum. i. ita debilis erit. ꝙ non poterit ſuſti
nere aliquem impetum.
n Et dixit neemias. hoc non eſt ī hebreo nec ē de textu. ſꝫ ſub
intelligit': ⁊ ꝓp h̄ aliq̄s doctoꝝ appoſuit ꝑ moduꝫ gloſe q̄ poſtea
inſerta ē textui per ignorantiam ſcriptoꝝ.
o Audi d's nr̄. īclinādo ad nos tuā clemētiā eripiēdo nos de op
ꝓbrio: ⁊ cōtēptores nr̄os opprobrio ſupponēdo. p Ne op̄ias
iniq̄tates eoꝝ. diſſimulādo vindictā. q Et ꝓuocatū eſt cor
ppl'i ad operādū. tū ꝓp opprobriū iiuſte illatū. tū qꝛ opꝰ ꝓſpera
bat' ī manibꝰ eoꝝ. r Fcm̄ ē āt cū audiſſet ⁊c̄. Hic cōſeq̄nter ponit'
defenſio ꝯ iuadere volētes. vn̄ ſubdit'. s Et cōgregati ſūt oēs pa
riter. vt fortius nos īuaderēt ⁊ opꝰ ceſſare facerēt. t Et orauimꝰ
deuꝫ nr̄m. p̊ ⁊ p̄ncipal'r confidēdo de eius ꝓtectōe. qꝛ tn̄ nō debebant
omittere de his q̄ poterāt fieri humana ꝓuidētia. id̄ ſubdit'. Et poſui
mꝰ cuſtodes ſup muꝝ ⁊c̄. v Dixit āt iudas. i. viri de tribu iuda fra
cti timore aduerſarioꝝ. ⁊ anxietate laboꝝ. x Debilitata ē fortitu
do portātis. i. portātiū onera ad opꝰ. y Et humus nimia ē. qd̄ exꝑo
nit' ſic ab aliq̄bꝰ. ꝙ opor
tebat multā terrā moue
re ⁊ exportare vt poſſēt
fieri fundamenta.
z Et nos nō poterimꝰ edi
ficare muꝝ. ſ. donec iſta
terra ſit amota. qd̄ eſt vl
tra vires nr̄as. ſꝫ hec ex
poſitio nō videt' rōnabil'
qꝛ lꝫ muri citat'l fuiſſēt ī
mltis locis dirupti ⁊ ve
hemētia ignis aduſti. tn̄.
fundamēta q̄ erāt ī terra
remāſerūt ſalua. ⁊ id̄ al'r
exponunt hebrei. Et hu
mus nimia ē. i. harena ⁊
calx q̄ ſūt nec̄ia ad faciē
dū cemētū req̄runt' ī ma
gna quātitate. ita ꝙ non
poſſumꝰ hr̄e. ⁊ ꝑ ꝯn̄s non
poterimus edificare.
a Et dixerūt hoſtes nr̄i
neſciāt ⁊c̄. ⁊ ſic iminebat
eis difficl'tas ī edificādo
ab interiori ⁊ exteriori.
b Venientibꝰ iudeis q̄ ha
bitabāt iuxta eos. i. ſama
ritāos ī villis cāpeſtribꝰ.
c Et dicētibꝰ nob. malici
as ⁊ īſidias ſamaritāoꝝ.
d Statui in loco pꝰ mu
ruꝫ ⁊c̄. ad reſiſtēdū īſulti
bus eoꝝ. ideo ſubditur.
e Dn̄i magni ⁊ terribil'.
ī iudiciis. f Meītote
quō pugnauit ꝓ p̄rībꝰ no
ſtr'l. ī mari rubro ⁊ aliis lo
cis. g Et pugnate ꝓ fri
bꝰ vr̄is. moti caritate. ⁊ cō
fidētes de dina ꝓtectōe.
h Et reuerſi ſumꝰ oēs ad
muros. edificādos d'ſtru
cto ꝯſilio ſamaritanoꝝ.
Ex q̊ pꝫ ꝙ timōe eoꝝ opꝰ
ītermiſerāt. vt meliꝰ ab
eis ſe d'fēderēt. i Et
fcm̄ ē. Hic pōit' munitō ꝯ
īſidiātes cū dr̄. Et fcm̄ ē a
die illa. ſ. q̄ cog̊uimꝰ ho
ſtes nr̄os īſidiari. k Et
media ps ꝑata erat ad bel
lū tōl'r ītēta ad defēſionē
edificātiū. ipſi ēt edificā
tes erāt armati. lꝫ leuiꝰ. ut
ſi hoſtes irruerēt: poſſēt
aliquo mō ſe defendere.
l Et clan. buccina. tāq̄ꝫ
ꝑati ad ꝑliū. vt ſi hoſtes
appropinquarent timerent eos iuadere audientes clangorē buccīe.
m Et dixi. h̄ pōit' circūſpectio contra ſubito irruētes ꝑ ppl'i vnionem
ad certū ſignū tube clāgēt'l. qꝛ v̄tꝰ vnita fortior ē ſeipa diſꝑſa. ⁊ pꝫ lr̄a
vſqꝫ ibi. n Ab aſcēſu aurore. q̄ꝫ cito poſſēt videre ad opandū.
o Donec egre. aſtra. i. appeāt. qꝛ tc̄ oportebat q̄ſcere ab opere.
p Et ſint nob vices ꝑ noctē ⁊ diē ad opādū. nō ē ꝑ h̄ ītelligēdū ꝙ opa
rent' de nocte: qꝛ h̄ nō poſſꝫ bn̄ fieri. vt pꝫ ex dcis. ſꝫ aliq̄ ꝑ vices erant
ordiati ad vigilādū d' nocte ꝓ cuſtodia citat'l: q̄ irruētibꝰ hoſtibꝰ poſſēt
alios excitare. q Nō deponebamꝰ veſtiīta nr̄a. ex q̊ pꝫ ī eis magna
diligētia. r Vnuſq̄ſqꝫ tn̄ nudabat' ad baptiſmū. i. ad purificatōeꝫ
ſꝫ modū iudeoꝝ q̄ tali purificatōe vtebant'. ſicut dicit' de Iudith. 12.

nacul'ū anguli ī pōta greg̃ edifica
uerunt artifices ⁊ negociatores.
F Actū ē aūt cū audiſ. IIII.
ſet ſanaballath ꝙ edifica
remꝰ murū: iratꝰ ē valde.
Et motꝰ nimis ſubſānauit iude
os: ⁊ dixit corā frībꝰ ſuis ⁊ freq̄n
tia ſamaritanoꝝ. Quid iudei fa
ciunt ībecilles? Num dimittēt
eos gentes? Nū ſacrificabūt ⁊ cō
plebūt ī vna die? Nūqd edificare
poterūt lapides d' aceruis pulue
ris q̄ ꝯbuſti ſūt? Sꝫ ⁊ tobias ama
nites ꝓximꝰ eiꝰ ait: Edificēt. Si
aſcēderit vulpes: trāſiliet muruꝫ
eoꝝ lapideū. Et dixit neemiaſ: au
di deꝰ nr̄ qꝛ fcī ſumꝰ d'ſpectui. Cō
uerte opprobriū ſup caput eoꝝ:
⁊ da eos ī deſpectionē ī t'ra capti
uitat': Ne op̄iaſ iniq̄tatē eoꝝ: ⁊
pctīn eoꝝ corā facie tua nō delea
tur: qꝛ irriſerūt edificātes. Itaqꝫ
edificauimꝰ murū: ⁊ coniūximꝰ to
tū vſqꝫ ad ꝑtē dimidiā: ⁊ ꝓuoca
tū ē cor ppl'i ad opandū. Factūꝫ ē
āt cū audiſſꝫ ſanaballath ⁊ tobias
⁊ arabes ⁊ amanite ⁊ azotii ꝙ ob
ducta eēt cicatrix muri irl'ꝫ ⁊ ꝙ ce
piſſēt iterrupta ꝯcludi: irati ſūt ni
mis. Et cōgregati ſūt oēs parit' vt
venirēt ⁊ pugnarēt ꝯtra irl'ꝫ ⁊ mo
lirēt' īſidias. Et orauimꝰ deū nr̄m
⁊ poſuimꝰ cuſtodeſ ſup murū die
ac nocte ꝯtra eoſ. Dixit āt iudas:
Debilitatā ē fortitudo portātiū: ⁊
humꝰ nimia ē: ⁊ nos n̄ potimꝰ edi
ficare murū. Et dixerūt hoſteſ no
ſtri: Neſciāt ⁊ ignorēt donec venia
mꝰ ī mediū eoꝝ: ⁊ iterficiamꝰ eoſ
⁊ ceſſare faciamꝰ opꝰ. factū ē āt ve
niētibꝰ iudeis q̄ hītabāt iux' eos ⁊
dicentibꝰ nobis per decē vices
ex oībꝰ locis quibꝰ venerāt ad noſ
ſtatui ī loco poſt murum per cir
cuitū populū in ordinē cū gladiis
ſuis ⁊ lanceis ⁊ arcubus. et per
ſpexi atqꝫ ſurrexi. ⁊ aio ad opti
mates ⁊ magiſtratꝰ ⁊ ad reliquā
partē vulgi. nolite timere a facie
eorum. Domini magni ⁊ terribi
lis memētote: ⁊ pugnate ꝓ fra
tribꝰ veſtris: filiis veſtris ⁊ filia
bus veſtris ⁊ vxoribus veſtris ⁊
domibus veſtris. factum eſt au
tem cum audiſſent inimici noſtri
nunciatū eē nobis: diſſipauit deꝰ
conſiliū eorum. ⁊ reuerſi ſumus
omnes ad muros: vnuſquiſqꝫ ad
opus ſuuꝫ. Et factum eſt a die il
la: media pars iuuenum eoꝝ faci
ebat opus ⁊ mediā pars parata
erat ad bellū: ⁊ lancee ⁊ ſcuta ⁊ ar
cus ⁊ lorice: ⁊ principes poſt eos
ī omni domo iuda edificātiū mu
ros: ⁊ portātiū onera ⁊ īponētiū.
Vna manu ſua faciebat opꝰ: ⁊ al
tera tenebat gladiū. edificantium
enim vnuſquiſqꝫ gladio erat acci
ctus renes. et edificabāt ⁊ clange
bant buccina iuxta me. et dixi ād
optimates ⁊ ad magiſtratꝰ ⁊ ad
reliquā partem vulgi. Opꝰ gran
de ē ⁊ latū: ⁊ nos ſeparati ſumus
ī muro ꝓcul alter ab altero. In lo
co quocūqꝫ audieritiſ clangorē tu
be: illuc cōcurrite ad nos. Deus
noſter pugnabit ꝓ nobis: ⁊ noſ
ipſi faciamus opꝰ. et media pars
noſtrū teneat lāceas ab aſcēſu au
rore donec egrediāt' aſtra. In tē
pore quoqꝫ illo dixi ppl'o: vnuſ
q̄ſqꝫ cū puero ſuo mācat ī medio
irl'm: ⁊ ſint nobis vices per noctē
⁊ diē ad opandū. ego āt ⁊ frēſ mei
⁊ pueri mei ⁊ cuſtodes q̄ erāt pꝰ
me: nōn deponebamus veſtimē
ta noſtra. vnuſquiſqꝫ tantum nu
dabatur ad baptiſmum. V.

ea.q baptiçabat ſe in fonte aque. ſʒ alios āt baptiſm⁹ iſte itelligitur ablutio ſordiū corpaliū ɔtractaꝝ ex ope ac ēt ſudore. Capitulū. V

a Et fcūs ē clamor ppli. Hic pōit ſcōm ipedimētū ꝓueniens ex vſurl qb⁹ diuites i pplo iudeoꝝ grauabāt iopes. ⁊ iō p̄ deſcribit afflictō ppli i egeſtate. ſcdo rephēſio diuitū ex ipietate ibi Et irat⁹ ſū nimis. tertio facta remiſſio ex cōmuni caritate. ibi. Et ego ⁊ frēs mei. q̄rto larga neemie expēſio i hoſpitalitate. ibi. A die āt illa. Circa p̄mū dr̄. Et fcūs ē clamor ppli nōblr grauati a diuitib⁹. q: egeſtate cōpulſi acceperant ab eis ad vſurā. ⁊ aliq̊s ꝺ liberis ſuis eis vēdiderāt ⁊ adhuc de reſiduis ſilr facere volebāt ſaltē aliq. iō ſubdit. b Et erāt q dicerēt. ſ. aliq ꝺ pplarib⁹. Filij nr̄i ⁊c̄. c Et erāt q dicerēt. hec ē ſcda q̄rela.

d Agros nr̄os ⁊c̄. ſ. vēditioni vel ipignoratōi.

e Et alij dicebāt. hec eſt tertia q̄rela. f Mutuo ſumamus pecunias. i. ad vſuraꝫ. g Demuſq; agros nr̄os vēdēdo vel ipigrando: ſic egyptij tpe famis vēdiderūt terras ſuas regi. vt hr̄ Gen̄. 47.

h Et nūc ſic car. fra. noſtroꝝ ⁊c̄. i. ſic diuites de pplo nr̄o liberi ſunt. ſic ⁊ nos debem⁹ eē. ⁊ filij nr̄i ſic filij ſui. cū ſim⁹ ꝺ eadē lege. h̔ iducit ꝓ rōne. q meli⁹ erat vēdere vl ipignorare terras ⁊ poſſeſſiones regi gētili q̄ʒ filios ⁊ filias ſubijcere ſuituti. Aliter h̔ exponit ⁊ meli⁹ vt videtur. q: çorobabel eſdras ⁊ neemias vt plres poſſēt ſecū adducere de babylōe ꝓmiſerāt libertatē ⁊ ꝓſperitatē. iō aliq coꝝ i afflictōe poſiti q̄relādo dicebāt. Et nūc ſic carnes fratꝝ nr̄oꝝ. i. iudeoꝝ q remāſerūt i babylone ſūt i afflictōe ⁊ labore. i Sic carnes nr̄e ſūt. hic i cōſili afflictiōe vl maiori. k Et ſic filij coꝝ. ſūt ſubiecti ſuituti. Ita ⁊ filij nr̄i. iō ſubdit.

l Ecce nos ſubiuga. fili. nr̄os ⁊c̄. ⁊ ſic n̄ ſum⁹ melioris ɔditōis q̄ʒ ipi. ſʒ i aliq b⁹ peiorl. m Et irat⁹ ſū nimis. Hic ponit rephēſio diuitū pp oppſſionē pauperꝝ p̄dictā cū dr̄. Et irat⁹ ſū nimis. vbū ē neemie irati: nō ira q̄ ē p vitiū ſʒ p çelū. n Cū audiſſē clamorē coꝝ ſʒ vba hec. q̄ ſonabāt diſplicere eis q ꝺ babylōe rediſſēt.

o Cogitauitq; cor meuʒ

Et factus eſt clamor populi ⁊ vxorum eius magnus aduerſus fratres ſuos iudeoſ. et erāt q dicerēt: filij nr̄i ⁊ filie nr̄e multe ſūt nimis. accipiam⁹ ꝓ p̄cio eoꝝ frumētū: ⁊ comedam⁹ ⁊ viuam⁹ et erāt q dicerēt: agros noſtros et vineas et domos nr̄as opponam⁹: et accipiam⁹ frumētū i fame. et alij dicebāt Mutuo ſumam⁹ pecūias i tributa regi: demuſq; agros nr̄os et vineas. et nūc ſic carneſ fratrū nr̄oꝝ ſic carnes nr̄e ſūt. et ſic filij eoꝝ: ita et filii nr̄i ecce nos ſbiugam⁹ filios nr̄os et filiaſ nr̄as i ſuitutē. et ꝺ filiab⁹ nr̄is ſūt famule: nec habem⁹ vnde poſſint redimi: et agros nr̄os et vineas nr̄as alii poſſidēt. Et irat⁹ ſū nimiſ: cū audiſſē clamorē coꝝ ſm vba h̔: cogitauitq; cor meū. et icrepaui optimates et magiſtrat⁹ et dixi eis: vſuras ne ſinguli a frib⁹ vr̄is exigatiſ. et ɔgregaui aduſū eos ɔcionē magnā: et dixi eiſ: nos vt ſciſ redeminius frēs nr̄os iudeos q vēditi fuerāt gentib⁹ ſʒ poſſibilitatē nr̄aʒ. et vos igitur vēdite frēſ vr̄os: et redimem⁹ eoſ. et ſiluerūt nec inenerūt qd rn̄derēt. Dixiq; ad eos. nō ē bōa res quā faciſ. Quare n̄ i timore dī noſtri ambulaſ: nē exprobret nobis a gētib⁹ inimicis nr̄is? et ego et fratres mei et pueri mei cōmodauim⁹ plurimis pecuniā et frumētū nō repetam⁹ i cōe iſtud. es alienū cōcedam⁹: qꝺ debet nobis. Reddite eis hodie agros ſuos ⁊ vineas ſuas ⁊ oliueta ſua ⁊ domoſ ſuas. Quin pōti⁹ ⁊ cēteſimā pecunie frumēti vini ⁊ olei quā exigere ſoletiſ ab eis: date ꝓ illis. Et dixerūt. Reddem⁹: ⁊ ab eis nihil q̄-

mecū. ita q nō ipetuoſe: ſed ex modeſtia ⁊ ꝺlibatōe ꝓceſſit ad rephēſionē diuitū. p Vſuraſ ne ſin. a fra. vr̄is exigatl. q. d. h̔ ē māifeſtū ⁊ cū h̔ ē valde malū ⁊ lege ꝓhibitū Deut. 23. q Et cōgregaui aduerſū eos cōcionē magnā. vt erubeſcerēt renuere correctōeꝫ meā rōnabilē. r Nos vt ſcitis redemim⁹ frēs nr̄os ⁊c̄. licʒ. n. illi q erant i babylōe redijſſēt ſine redēptore. tn̄ çorobabel eſdras ⁊ neemias aliq̊s iudeos redemerāt. q fuerāt vēditi gētilib⁹ ex ptātē regis babylōis

s Et vos igit vēdite frēs vr̄os hebreos. q̊s emiſtis i ſeruos ɔtra legē.

t Et ſiluerūt. nō habētes rn̄ſionē rōnabilē. v Ne exprobretur nobis a gētib⁹. ſ. q nō timetl dn̄m: nec legē ei⁹ ſeruatis.

x Et ego. Hic ɔn̄ter ponit remiſſio facta paupib⁹ ex cōi caritate: ⁊ icipit neemias a ſeipo. d. Et ego ⁊ frēs mei ⁊c̄. ⁊ ſequitur.

y Nō repetam⁹ i cōe iſtud. i. cōiter cōſētiam⁹ vt iſta n̄ repetāt.

z Reddite eis hodie agros. venditos vel impignoratos.

a Qui poti⁹ ⁊ cē. pe. fru. vi. ⁊ olei quā exi. ſo. ab eis. vt ſoluerēt regi ꝓ tributo terre. b Date ꝓ illis. q: ſūt ita paupes q nō hn̄t vn̄ ſoluāt. ſoli. n. ſacerdotes ⁊ miſtri erāt imunes ab h̔ tributo. vt hr̄. ſ̄. eſdre. 7. c Et vocaui ſacer. ⁊c̄. q: erāt gubnatores ppli a tpe redit⁹ captiuitatl babilōice. vt dcm̄ fuit. ſ̄. i p̄n. Eſdre. vt ſic vbum iſtud eſſet firmum.

d Inſup excuſſi ſinū meū. ſic. n. ꝓphe aliqn̄ vtebāt ſēſibilib⁹ ſignis. vt prophetie coꝝ eēnt magis note. ſic iſaias iuit nudus ⁊ diſclaciat⁹: vt hr̄ iſaie. 20. ca. ⁊ hieremiaſ poſuit cathenas ligneas in collo ſuo Hieremie. 28. i ſignū q ppls iſrl ſic duceret i captiuitateʒ. ſic neemias excuſſit ſinū ſuū orando q ſic euacuaret boniſ ſuis ⁊ eijceret ꝺ cōitate ppli qcūq; n̄ cōſētiret vbo ⁊ fcō in h⁹ remiſſione.

e A die āt illa. Hic ɔn̄ter deſcribit neemie expēſio i hoſpitalitate. q: ne pplus grauaret mlta dimiſit ab eo petere que ſibi tāq; duci debebāt. ⁊ illos q ex pte regis veniebāt recipiebat ⁊ ſuſtētabat de ꝓprio ſuo q a cōitate ppli ꝺbebāt ſuſtētari: ⁊ hoc ē qꝺ dr̄

f Per ānos. 12. qb⁹ ſupple fuit dux miſſus a rege artaxerxe. g Anno. 1. vicēū. h Que du. debe. a pplo iudeorum ratione officij.

i Nō come. imo talia quietaui ne ppls nimis grauaret. ſic fuerat tpe alioꝝ ducū. k Quin poti⁹ i ope muri edificaui. ēt manu ꝓpria lʒ eēm i ſtatu ducis vt p hoc ppls icitaret ad opandum. ⁊ hec eſt forma boni paſtoris vt det alijs exēplū boni opis.

renius. ſicq; faciem⁹ vt loq̄riſ. Et vocaui ſacerdoteſ ⁊ adiuraui eoſ vt facerēt iuxta qꝺ dixeram. Inſup excuſſi ſinū meuʒ ⁊ dixi: Sic excutiat de⁹ oēm virū q nō cōpleuerit verbū iſtud de domo ſua ⁊ ꝺ laboribus ſuis. Sic excutiatur ⁊ vacu⁹ fiat: et dixit vniuerſa multitudo. amen. et laudauerūt deū. fecit ergo popul⁹ ſicut erat dictū. a die aūt illa qua p̄ceperat rex mihi vt eſſeʒ dux i terra iuda ab āno viceſimo vſq; ad annū triceſimū ſcdʒ artaxerxis regis p annos duodecim: ego ⁊ fratres mei ānonaſ que ducib⁹ debebant nōn comedimus. Duces autē primi q fuerunt ante me grauauerūt populū ⁊ acceperūt ab eis i pane ⁊ vino ⁊ pecunia quotidie ſiclos q̄draginta. ſʒ ⁊ miniſtrorū coꝝ depſſerāt populum. ego autem nō feci ita ꝓpter timorē dei. Quin pōtius in ope muri edificaui: ⁊ agrū non emi: ⁊ omnes pueri mei cōgregati ad opus erāt. Iudei quoq; ⁊ magiſtratus centum quinq̄ginta viri: ⁊ qui veniēbāt ad nos de gētibus qui in circuitu noſtro ſunt: in menſa mēa erant. Parabatur autem mihi per dies ſingulos bos vnuſ: arietes ſex electi: exceptis volatilibus: ⁊ iter dies decē vina diuerſa: ⁊ alia multa tribuēbam. Inſuper ⁊ annonas ducatus mei nō queſiui. Valde eniʒ erat attenuatus popul⁹. Memēto mei deus me⁹ in bonū: ſm oīa q̄ feci populo huic. VI.

Factum eſt aūtē cū audiſſet ſanaballath ⁊ tobias ⁊ goſem arabs ⁊ ceteri inimici noſtri q edificaſſem ego murū: ⁊ nō eſſet in ipſo reſidua i-

l Iudei quo. ⁊ ma. cētū qnq̄ginta viri. i. aliq de iudeis qb⁹ debebāt expēſe a pplo rōe cōis ſtat⁹ vl officij ⁊ ſilr gētiles q erāt ad cuſtodiā terre qb⁹ ppls debebat de expēſis ꝓuidere: q̊ꝝ numer⁹ aſcēdebat ad cētū qnq̄gita viros. m Et veniebāt ad nos ⁊c̄. ſ. a ſamaritanis philiſteis ⁊ alijs gentibus q̄ erāt i circuitu irlm ꝓ aliqbus negocijs

n In mēſa mea erāt. ne ppls grauaret ꝺ expēſis coꝝ. o Et inter dies. 10. vina diuerſa. tn̄. n. expēdebat i domo ei⁹ de vino q i decē dieb⁹ euacuabāt aliq̄ dolia. ⁊ oportebat accipere alia.

p Et alia mlta tribuebā. q̄ ppls cōis ꝺbebat ſoluere ad ei⁹ ſubleuatōʒ. q Me. mei ds i bo. gr̄e ⁊ glie. r Scdʒ oia q̄ feci pplo

a Huic .ꝓꝑ amorē tuū ⁊ caritatē fraternā. Cap. VI.
Factum ē āt. Hic pōit tertiū ipedimētū ꝓueniēs circa ꝑ
ſonā neemie. q̄ ipedita ipediret̄ tot⁹ ppl's ꝑ ꝯñs ab oꝑe.
⁊ p̄ pōit ipedimītū ſibi ꝓueniēs ex ꝑte gētiliū. ſcd̄o ex ꝑte iude-
oꝝ. ibi. Et igreſſus ſū. p̄ma i duas. q꞉ p̄ pōit ipedimētū ſil'atiōis.
ſcd̄o cōminatōis. ibi. Et miſit ad me. p̄mū āt ipedimētū qd̄ q̄re
bāt gētiles erat q̄ ſil'abāt ſe velle facere cōfederatōez cū nee-
mia. ⁊ ſub h̄ p̄textu educere eū de citate. ⁊ ſic cū ꝓditorie occi-
dere. vt ſic aliȷ iudei
ceſſarēt ab oꝑe. ⁊ h̄
ē qd̄ dr̄. b Miſe-
runt ſanaballath. ⁊
tobias ⁊c̄. veni. ſ. ex̄
citatē ⁊ ꝑcutiem⁹ fe
dus. ſ. amicitie.
c In vitulis q̄ñ. n. fie
bat fed⁹ amicitie: oc
cidebāt vnū aīal vl'
pl'a. i ſignū q̄ illi q̄
ꝑcutiebāt fed⁹ adin
uicē eēnt digni mor
te. ſi vellēt ꝯ̄ fedus
venire. In hebreo
hr̄. In cipiȝ. ⁊ ē nom̄
regiōis ex̄ irl'ȝ. vt di
cit Rabi Sa.
d In cāpo vno. In
hebreo hr̄. In cāpo
vno. ⁊ ē nomen loci
determiati i regiōe
predicta. ⁊ credo q̄
lr̄a nr̄a corrupta ē ꝑ
ſcriptores ex ſilitu-
dine iſtaꝝ duaꝝ di
ctionū. e Miſi
ḡ ad eos nūcios. de-
clinādo ꝑiculū ſaga
citer. ⁊ excuſādo me
vaciter. d. f Op⁹
grāde ego facio ⁊c̄.
q꞉ ꝑ abſētiā p̄ncipa
lis ⁊ p̄ceptoris talia
negligūt̄. g Et mi
ſit ad me. Hic pōit
ſcd̄m ipedimētū qd̄
fuit cōminatōis: q꞉
vidētes q̄ nō pote-
rāt op⁹ ipedire ꝑ nee
mie occiſionē. icepe
rūt ei cōminari d̄ re
bellione apparēti ꝯ̄
regē. vt ſic territus
dimitteret op⁹. ⁊ h̄
eſt quod ſubditur.
h In gētib⁹ auditū
ē. i. fama cōi diuul-
gatū. iſtud erat ſcri
ptū i lr̄a ſibi miſſa. ⁊
ea que ſequuntur.
i Et goçē dixit. iſte
erat de p̄ncipalibus
iter gentiles. ⁊ ꝑꝑ h̄
dcīū ei⁹ ſcriptū erat
i epl'a. k Nō tu.
p̄ncipal'r. l Et iu
dei. tibi adherētes ꝯñter. m Cogitetis rebellare. ꝯ̄ regem.
n Et ꝓpterea edifices muꝝ. ad vr̄aȝ defēſionē. o Et leuare
te velis ſuꝑ eos regē. ꝓp̄a auc̄te ⁊ p̄ſūptōe. p Propter quaȝ
cām ⁊ ꝓphas poſuerl ⁊c̄. h̄ erat māifeſte falſū. q꞉ aggeus ⁊ ça-
charias tūc ꝓphetātes. nō ꝓphetabāt a neemia poſiti. ſȝ a deo
iſpirati ⁊ ordinati: nec ꝓphabāt de regno neemie. ſed de tēpli ⁊
citatl edificatōe. q Auditur⁹ ē rex v̄ba hec. q. d. ita ſūt cōia
⁊ diuulgata q̄ ñ poterūt eū latere. r Iccirco nūc veni. ex̄ irl'ȝ.
ſ Ut īeam⁹ cōſiliū pariter. q. d. volum⁹ tibi ꝯ̄ ꝑiculū imīnēs fi
del'r cōſulere. quod tñ erat falſum. q꞉ q̄rebāt eū occidere.
t Et igreſſus ſuȝ. Hic ꝯñter ponit̄ ipedimētū ꝓueniēs ex ꝑte iu
deoꝝ. qd̄ erat ꝑiculoſi⁹. q꞉ nulla peſtl ē grauior ad nocēdū q̄ꝫ fa-
miliarl inimic⁹ ⁊ p̄ circa h̄ pōit ipedimītū a falſis ꝓphis. ſcd̄o ab aliȷs
iudeis. ibi. Sȝ ⁊ i dieb⁹ illis. Circa p̄mū ſciēdū q̄ aliq̄ iudei fauebāt ſa
maritāis ꝓ munerib⁹ ab eis receptl. ⁊ ſic q̄rebāt tradere neemiā i ma
nib⁹ eoꝝ. vl' ſaltē terrere eū fingēdo ſe loq̄ ſpū ꝓphetico. vt ſic op⁹ ipe
diret̄. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄. Et igreſſus ſū domū ſamaie. credēs ipm̄ eē amicum
ſuū ⁊ fidelē h̄ fec̄. ſȝ iuenit de fcō ꝯriū. v Qui ait. ad me terrēdū
x Tractem⁹ nobiſcū ⁊c̄. itēdebat. n. iſte ꝑ ſua mēdacia icludere nee-
miā itra tēplū taq̄ꝫ ex timore fugitiuū. ⁊ ſic ppl'o ab oꝑe recedēte ⁊ ꝓ-
p̄is negocȷs itēdēte. nee
mias ſuis hoſtib⁹ trade-
ret̄ vl' ſaltē de fuga cōfu
ſus. redderet̄.
y Et dixi. repellēdo eiuſ
perſuaſionem iniquam.
z Nū q̄ſq̄ꝫ ſilis mei fugit
. i. ita ꝯfidēs de deo. ſic ⁊
ego. q. d. nō. a Et quiſ
vt ego igre. tē. ⁊ viuet. q.
d. ſi q̄s tm̄ cōfidēs de ꝓ-
tectōe diua vt ego. fuge-
ret ad tēplu timore hūa-
no de⁹ ōberet ſibi aufer-
re vitā. b Et itellexi
q̄ de⁹ nō miſiſſet eū. hoc
itellexit neemias ꝑ reue
latōeȝ diuā. vel ꝑ ꝯiectu
rā hūanā. c Cōplet⁹ eſt
āt mur⁹. licȝ ſuꝑueniſſēt
multa ipedimēta. vt pȝ
ex p̄dictl. d Uiceſimo-
q̄nto die menſis elul.
Hic ē mēſis ſextus apud
hebreos. ⁊ corrūdet ꝑtiȝ
auguſto: ⁊ ꝑtim ſeptēbri
de cōmuni curſu.
e Quiq̄ggita du. dieb⁹. ⁊
i h̄ appꝫ magn⁹ feruor i
oꝑādo. q̄ i tā ꝑuo tp̄e ⁊ cū
tot ipedimītl fcm̄ fuit tm̄
op⁹. iō poſtea ſubditur.
f Et ſcirēt q̄ a dño fcm̄
eēt op⁹ h̄. q꞉ ñ potuiſſēt h̄
feciſſe i tā ꝑuo tp̄e niſi fu
iſſēt a deo adiuti ſpāl'r
g Sȝ ⁊ i dieb⁹ ill'. Hic po
nit̄ z⁹ ipedimītū a iudeiſ
q̄ erāt cōfederati ſamari
tanis ꝑ mr̄imonia ⁊ ſic re
uelabāt eis neemie ꝯſilia
⁊ h̄ ē qd̄ dr̄. Sȝ ⁊ i dieb⁹
illis ⁊c̄. epl'e mittebāt̄ ad
tobiā. i q̄b⁹ reuelabāt fcā
⁊ dicta neemie. c⁹ cā ſub-
dit̄. h Multi. n. erāt i iu
dea hūtes iuramītū ei⁹. i.
fed⁹ cū eo inito iuramīto.
i Q꞉ gener erat ſechenie
iſte. n. ſechenias erat de
maiorib⁹ iter iudeos. ⁊ ſi-
mil'r. moſollā d̄ q̄ ſubdit̄.
k Sȝ ⁊ laudabāt eū. ſ. to
biā. l Corā me. vt idu
cerēt me ad exeundū ad
ipȝ ſub p̄textu federl icū
di. ⁊ ſic iterficerer ibi.
m Et verba mea nunciabant ei. latenter ꝑ nūcios ⁊ lr̄as. Cap. VII.
n Poſtq̄ꝫ āt. ſuꝑi⁹ d̄ſcripta ē muri citatl p̄ꝑatio. h̄ ꝯñter deſcribit̄
ei⁹ clauſio. ⁊ p̄ deſcribit̄ citatis clauſura. ſcd̄o ppl'i ſumma ibi.
De⁹ āt. Circa p̄⁹ p̄o p̄ d̄ſcribit̄ poſitio pōtaꝝ. cū dr̄. ⁊ poſui val-
uas. z⁹ ſeraꝝ ⁊ vectiū. cū dr̄. o Et dixi eis: ñ apiāt̄ pōte ⁊c̄. ne ſubito
irruerēt aduerſariȷ āteq̄ꝫ viri bellatōes eēt plenarie excitati: ⁊ ꝑ ordia
tōeȝ cuſtodū cū dr̄. Et poſui cuſtodes ⁊c̄. p Et ñ erāt do. edifica. vi
det̄ ꝯriari ei qd̄ p̄dicit̄. Unūquēq̄ꝫ ꝯ̄ domū ſuā. dicēdū q̄ dom⁹ ñ erāt
edificate ad ꝑmanēdum. ſȝ iux̄ muroſ a ꝑte iteriori fecerāt q̄dā appē
ditia ⁊ tuguria i q̄b⁹ poterāt manēre ad tp̄ſ q̄uſȝ citaſ eēt iteri⁹ edificata
⁊ iō qd̄ dcȝ ē ſuꝑi⁹ de edificatōe muri exterıorl ⁊ mediȷ ⁊ muri iteriorl: ⁊
domoꝝ ſacerdotaliū: ⁊ aliq̄ꝝ alioꝝ dr̄ ibi ꝑ āticipatōȝ. q De⁹ āt. de-

terruptio: vſq̄ꝫ ad tēp⁹ autem illō
valuas nō poſuerā i portis: miſe
rūnt ſanaballath ⁊ tobias ⁊ goſē
arabs ad me dicentes: Ueni ⁊ ꝑ
cutiam⁹ fedus pariter in vitulis i
cāmpo vno: Ipſi autem cogita-
bāt vt facerēt mihi malū. Miſi ḡ
ād eos nūcios dicēs: Op⁹ grādē
ego facio ⁊ non poſſū deſcēdere:
ne forte negligat̄ cū venero ⁊ de-
ſcēdero ad vos. miſerūt āt ad me
ꝯm v̄bū h̄ ꝑ q̄ttuor vices. ⁊ rñdi
eis iux̄ ꝯmonē priorē. et miſit ād
me ſanaballath iux̄ v̄bū pri⁹ q̄nta
vice pueꝝ ſuū: ⁊ epl'aȝ hēbat i ma
nu ſua ſcriptā h̄ mō. In gētib⁹ āu
ditū ē: ⁊ goſē dixit: q̄ tū ⁊ iūdei cō
gitet̄ rebellaī: ⁊ ꝓpterea edifices
murū: ⁊ leūare te velis ſuꝑ eos re
gē: ꝑꝑ q̄uā cām ⁊ ꝓphas poſuerl
q̄ p̄dicēt de te i irl'm dicētes: Rex
i iudea ē. Auditūr⁹ ē rex v̄ba hec:
Iccircō nūc veni vt ieām⁹ ꝯſiliuȝ
parit̄. Et miſi ad eos dicēs: Nō ē
factū ꝯȝ v̄ba h̄ q̄ tu loq̄riſ. De cor
de. n. tuo tu cōponis h̄: Mēſ. n. hi
terrebāt noſ. cogitātes q̄ ceſſarēt
man⁹ noſtre ab oꝑe ⁊ q̄eſcerem⁹.
Quā ob cām mag̃ ꝯfortaui ma-
n⁹ meas. Et igrēſſus ſū domū ſa-
maie filii dalaie filii methabeel ſe
creto. Qui ait. tractem⁹ nōbiſcū i
domo d̄i i medio tēpli ⁊ clauda-
m⁹ portas edis q꞉ vēturi ſūt vt in
terficiāt te: ⁊ nocte vēturi ſūt ad
occidēdū te. ēt dixi: Nū q̄ſq̄ꝫ ſimi
lis mēi fugit? Et q̄s vt egō igredi
etur tēplū ⁊ viuet? Nō igrediar.
Et itēllexi q̄ de⁹ ñ miſiſſet euȝ: ſȝ
q̄ſi vaticinās locut⁹ eſſet ad me. ⁊
thobias ⁊ ſanaballath ꝯduxiſſent
eū. Accepat. n. p̄ciū vt t̄rit⁹ face-
rē ⁊ peccarē: ⁊ hērē malū qd̄ ex-
probrarēt mihi. Memento mei
dñe pro tobia ⁊ ſanaballath iuxta
oꝑa coꝝ talia: ſȝ ⁊ noadie ꝓphe ⁊
ceteroꝝ ꝓphaꝝ q̄ t̄rebāt me. Cō-
plēt⁹ ē āt mur⁹ viceſimō q̄nto die
mēſis elul: q̄nq̄gita duōb⁹ dieb⁹.
fcm̄ ē ḡ cū audiſſēt oēs inimici no
ſtri vt timerēt vniūſe gētes q̄ erāt
i circuitu nr̄o: ⁊ cōciderēt itra ſe-
metipſos: ⁊ ſcirēt q̄ a dñō factū ē
op⁹ h̄. Sȝ ⁊ i deib⁹ illis mūlte op
timatū iudeoꝝ epiſtole mittebāt
ad tobiā ⁊ a tobia veniebāt ad eoſ
Multi eni erāt i iudea habētes iu
ramētū ei⁹ q꞉ gener erāt ſechenie
filii ioreī: ⁊ iohannan fili⁹ ei⁹ acce
perat filiā meſollā filii barachie.
Sȝ ⁊ lāudabāt eū corā me: ⁊ v̄-
ba mēa nūciabāt ei. Et tobias mit
tebat epiſtolas vt t̄reret me. VII.

Poſtq̄ꝫ aūt ēdificat⁹ ē mu
r⁹: ⁊ poſui valuas: ⁊ recē
ſui ianitores ⁊ cātores ⁊
leuitas: p̄cepi aneni fri meo ⁊ ana
nie pricipi dom⁹ de hieruſalē: ipē
. n. q̄ſi vir verax ⁊ timēs deū pl⁹ ce
teris videbat̄. Et dixi ēis: Nō api
ant̄ porte irl'm vſq̄ꝫ ad calorē ſo-
liſ. Cūq̄ꝫ adhuc aſſiſterēt: clauſe
porte ſūt ⁊ opilate. Et poſui cu-
ſtodes de hitatorib⁹ irl'ȝ ſinguloſ
per vices ſuas: ⁊ vnūquēq̄ꝫ ꝯtra
domū ſuā. Ciuitas āt erat lata ni
mis ⁊ grādis: ⁊ ppl's paru⁹ i me-
dio ei⁹: ⁊ nō erāt dōm⁹ edificate.
Deᵘs āt dedit i corde meo ⁊ ꝯgre-
gaui optimates ⁊ magīat⁹ ⁊ vul-
g⁹ vt recēſerē eos. Et iueni libruȝ
cēſus eorum qui aſcenderant pri
mum ⁊ inuentum eſt ſcriptūi eo.
Iſti filii ꝓuincie q̄ aſcēderūt d̄ ca
ptiuitate migrātiū: quos trāſtule
rat nabuchodonoſor rex babylo

ſcripta citat̄ clauſura.ħ
ꝯñter deſcribit̄ ppl'i ſum
ma.qȝ fecit neemias ex
iſpiratōe diuina.vt vide
ret q cēnt habitaturi in
irlm:ꝛ q ex̄.ꝛ de habitan
tib⁹ in irlm q ꝛ q̄lr debe
rēt edificare muros inte
riores:ꝛ domos ad habi
tādum.ꝛ iſta numeratio
ppl'i hr̄.ſ̄. Eſdre.z.ca.ita
ꝙ hic ꝛ ibi ē idē numer⁹
toti⁹ mlt'itudinis. lȝ i ali
qbus varieť ꝭ ptes ꝛ ꝭ
noīa numeratoꝝ.qȝ fcm
ē.qz pl'es eoꝝ erāt bino
mij:ꝛ ħ noiant̄ vno noīe:
ꝛ alio ibi.ꝛ iō exponat̄ lra
ſic ibi fuit expoſita vſqȝ
ibi. a Nōnulli āt de
pncipibus.vbi expmunt
munera q̄ dederūt pnci
pes i tēplo dñi.qz p̄ eſdre
z.ponunt̄ tm̄ i gn̄ali.hic
āt ponūt magis i ſpāli.ꝛ
pȝ lra.Ca.VIII.
b ET venerat men
ſis ſeptim⁹.poſt
ꝙ̄ dſcripta ē ciuitat̄ mu
ratio ꝛ murate clauſio.ħ
ꝯñter deſcribit̄ ppl'i con
gregatio ad depcādū do
minū ne pter peccata
ppl'i ciuitas iterū vaſta
ret̄.Circa qȝ p̄ deſcribit̄
feſtiua celebratio ſecūdo
tráſgreſſionis cōfeſſio.9.
ca.tertio correctiōis fir
ma pmiſſio.ca.io.Circa
pmū deſcribit̄ pmo cele
bratio feſti tubarū.ſcōo
tabernacloꝝ.ibi. In die
ſcōo.Circa pmā celebra
tōeȝ p̄ dſcribit̄ leḡ lectio
ſcōo eiuſdē iterpretatio.
ibi.Dixit auteȝ neemias.
Circa primū dr̄. Et vene
rat mēſis ſeptim⁹.q apō
hebreos erat q̄ſi totus fe
ſtiu⁹.qz pma die erat fe
ſtū tubaꝝ.i memoriam
liberatōis iſaac ab imola
tōe.ꝛ.io.die feſtū expia
tōis i memoriā dñe pla
catōis de fabricatōe vitu
li aurei i deſerto.ꝛ.iſ.die
feſtū tabernaculoꝝ i me
moriā ꝙ filij iſrl' poſt exi
tū de egypto habitauerūt
i tabernaculis i deſerto.
ꝛ iſtud feſtū celebrauerūt
filij iſrael q de captiuita
te redierāt:non tm̄ prima
die menſis ſeptimi. ſȝ.iſ.
die.vt videbit̄ iſra ſeqnti
ca.Scenophegie ſub eſ
dra ꝛ neemia.ħ nō eſt in
hebreo.nec eſt de textu
nec ſubitelligit̄.qz ſceno
phegia idē ē qȝ feſtū tab
naculoꝝ:qȝ nō fiebat tē
.ſ.pma die mēſis ſeptimi
ſȝ poſt.ſ.iſ.die. qz ſic pci
pit Leuit.23. c Congre
gatuſqȝ ē ois ppl's q̄ſi vir
vn⁹.i.totalr̄ ꝛ pfecte.vel
vno aio ꝛ volūtate ad

nis:ꝛ reuerſi ſūt i irlm ꝛ in iudeā
vnuſqſqȝ i ciuitatē ſuā q venerāt
cū ſorobabel:ioſue neemias aza
rias raamias naami mardoche⁹
belſar meſpharat beggoai naum
baana. Nūs viroꝝ ppl'i iſrl'. Filij
pharos duo milia cētū ſeptuagi
taduo.filij area:ſexcēti q̄nq̄ginta
duo.filij phetmoab filioꝝ ioſue
ꝛ ioab:duo milia octigēti decē ꝛ
octo.filij helā mille octigēti q̄nq̄
gitaq̄ttuor.filij ȝethua: nōgēti q̄
dragitaqnqȝ.filij ȝachai ſeptigēti
ſexagita.filij bēnui:ſexcēti q̄dragi
taocto. filij bebai:ſexcēti vigitio
cto.filij azgad : duo milia trecēti
vigitiduo.filij adonicā: ſexcēti ſe
xagintaſeptē.filij beguai:duo mi
lia ſexagitaſeptē.filij adin: ſexcēti
q̄nq̄gintaqnqȝ.filii ather filii eze
chie:nōgētiocto.filii aſē trecēti vi
gintiocto . filii beſai trecenti vi
gitiq̄ttuor.filii arephi:cētū duode
ciȝ.filii gabaon nonagitaqnqȝ.fi
lij bethleē ꝛ netupha:cētū octogi
taocto. Uiri anathot:cētū vigiti
octo. Uiri bethamoth:q̄dragita
duo. viri cariathiari cephita ꝛ be
roth:ſeptigēti q̄dragitatres. viri
rama ꝛ nebo:ſexcēti vigitiun⁹. vi
ri machmas:cētū vigitiduo . viri
bethel ꝛ hai:ducēti vigititres. vi
ri nebo alteri⁹:q̄nq̄gitaduo. Uiri
helā alteri⁹:mille ducēti q̄nq̄gin
taq̄ttuor.filii arē:trecēti vigiti. fi
lii hiericho:trecēti q̄dragitaqnqȝ
filii lodadi ꝛ ono ſeptigēti vigiti
un⁹.fili ſenaa:tria milia nōgēti tri
gita. Sacerdotes.filii idaia i do
mo ieſua nōgēti ſeptuagintatres.
filii emmer:mille q̄nq̄gitaduo. fi
lii pheſſur.mille ducēti q̄dragita
ſeptē.filii arē:mille decē ꝛ ſeptē.
leuite.filii ioſue ꝛ cedmihel filioꝝ
oduie:ſeptuagitaq̄ttuor.cātores
filii aſaph cētū q̄dragitaocto. Ja
nitores.filii ſellum:filii ather:filii
thelmō:filii accub:filii athita.filii
ſobai:cētū trigitaocto Nathinei.
filii ſoa filii aſupha.filii thebaoth
filii ceros:filii ſiaa . filii fadō. filii
lebana.filii agaba.filii ſelmō:filii
anā.filii geddel.filii gaer.filii raa
bia.filii raſin.filii necboda:filii ie
ȝē.filii aza.filii phaſea.filii beſai.
filii muniȝ.filii nephuſim.filii be
chuc.filii acupha.filii azur . Filii
beſluth.filii maida. filii arſa . filii
berchos.filii ſiſara.filii thema.fi
lii naaſia . filii athupha . filij ſer
uoꝝ ſalomonis.filii ſothai.filii ſo

phereth.filii pheruda:filii iahala
filii dercō:filii gedel filii ſaphata.
filii achil.filii phocereth q erat or
t⁹ ex aſbaiȝ filio āmon.oēs nathi
nei:ꝛ filii ſuoꝝ ſalomonis. trecē
ti nonagitaduo. Hi ſūt āt q aſcēde
rūt ð thelmala thelarſa cheruba
don ꝛ ēmer ꝛ nō potuerūt idica
re domū patꝝ ſuoꝝ ꝛ ſemē ſuū.
vtꝝ ex iſrl' eēnt. filii dalaia.filii to
bia.filii necboda.ſexcēti q̄dragin
taduo. Et de ſacerdotib⁹.filii io
bia.filii accoſ.filii berzellai qui ac
cepit de filiabus berzellai galaa
ditidis vxorē. ꝛ vocat⁹ ē noīe eo
rū. Hi q̄ſierūt ſcripturā ſuā i cēſu
ꝛ nō inuenerūt. ꝛ eiecti ſūt de ſacer
dotio. Dixitqȝ atherſatha eis vt
n̄ māducarēt ð ſcis ſcōꝝ doñec ſta
ret ſacerdos doct⁹ ꝛ erudit⁹. ois
multitudo q̄ſi vir vn⁹: q̄dragita
duo milia ſexcēti ſexaginta.abſqȝ
ſuis ꝛ ancillis eoꝝ q erāt ſeptē mi
lia trecēti trigintaſeptē. ꝛ iter eos
cātores ꝛ cātatrices ducēte.eq eo
rū ſexcēti trigitaſeptē.muli eorū
ducēti q̄dragitaqnqȝ cameli coꝝ
q̄drigēti trigintaqnqȝ.aſini ſex mi
lia ſeptigēti vigiti. Hucuſqȝ refer
tur qd i cōmētario ſcriptū fuerit.
ex in neemie hiſtoria tex̄ť. Nōnul
li āt dē pricipib⁹ familiaꝝ ðderūt
i op⁹.atherſatha dedit i theſauꝝ
auri dragmas mille . phialas q̄n
q̄gita:tunicas ſacerdotales q̄ngē
tas trigita.et ð pricipib⁹ familiaꝝ
ðderūt i theſauꝝ opis. auri drag
mas viginti milia: ꝛ argēti mnas
duo milia ducētas.et qȝ ðdit reli
qu⁹ ppl's auri dragmas vigiti mi
lia. ꝛ argēti mnas duo milia. ꝛ tu
nicas ſacerdotales ſexagitaſeptē
Hitauerūt āt ſacerdotes ꝛ leuite
ꝛ ianitores ꝛ cātores ꝛ reliquū vul
gus ꝛ nathinnei ꝛ omnis iſrael in
ciuitatibus ſuis. VIII.
ET venerat mēſis ſeptim⁹
filii āt iſrl' erāt i ciuitatib⁹ ſu
is.cōgregātuſqȝ ois ppl's
q̄ſi vir vn⁹ ād plateā q̄ ē an̄ portā
aq̄rū: ꝛ dixerūt eſdre ſcribe vt af
ferret libꝝ leḡ moyſi:quā p̄cepat
dñs iſrl'.attulit ḡ eſdras ſacerdos
legē corā mltitudie viroꝝ ꝛ mulie
rū . cūtiſqȝ q poterāt itelligere.in
die pria mēſis ſeptimi.et legit i eo
ap̄te i platea q̄ erat an̄ pōtā aq̄ꝝ ð
māne vſqȝ ad mediā diē.i ɔ̄ſpectu
viroꝝ ꝛ mulieꝝ ꝛ ſapiētiū.et aures
oīs ppl'i erāt erecte ad libꝝ. Stē
tit āt eſdras ſcriba ſup gradū ligne

feſtum celebrandū
d Ad plateā q̄ ē an̄
portā aq̄ꝝ.iſta pōta
noiat̄ pōta fōtī.ſ.ȝ.
ca.ꝛ i oppoſito illi⁹
porte nō tm̄ imedia
te erat atriū vbi ho
mines orabāt ꝛ au
diebāt vbū diuinū.
ꝛ ħ atriū vocat̄ hic
platea. e Et dixe
runt eſdre ſcribe vt
offerret librū legis
moyſi.quā reparal
uerat.vt dcm̄ eſt.ſ̄.
Eſdre.7.ꝛ ideo eam
melius docere pote
rat. f Et legit i
eo aperte.i. intelli
gibiliter declarādo
ea que videbantur
obſcura. g In die
prima menſis ſepti
mi.in quo eſt feſtū
tubarū.vt precipit
Leuit.23.
b De mane vſqȝ ad
mediā diē.i q̄ appet
eius ſollicitudo po
pulū docendo:ꝛ de
uotio ppl'i ita diu ꝛ
attēte audiendo.iō
ſubdit̄: i Et au
res ꝛc̄. erecte ad li
brū.i.ad audiendū
ea q̄ legebāt̄ i libro
ꝛ aures mētis erant
attēte ad itelligēdū
k Stetit ꝛc̄.ſup gra
dū ligneū.dr̄ aūt de
ſalomone ꝙ ſtetit
ſup baſiȝ eneā ad lo
q̄ndū pplo.vt hr̄.z.
Paral'.6.Sȝ illā ba
ſim ꝛ alia metalla
portauerūt ſecū chal
dei q̄ñ icēderūt tem
plū ꝛ ciuitatē. vt hr̄
4.Reg.vlt.Eſdras
āt nō erat ita diues
ſic ſalomon.ꝛ iō pro
gradu eneo fec̄ gra
dū ligneū ad loq̄ne
dū. l Et bñdixit
eſdras dño ðo oñdēſ
ꝙ i pncipio predica
tiōis ad ipetrādum
grāȝ dei oȝ fieri oro
nō ſolū a pdicāte:ſȝ
ēt a toto pplo.iō ſub
dit̄.Et rñdit oīs po
pulus ꝛc̄. m Po
pulus āt ſtabat i gra
du ſuo.i. inferius ꝙ̄
eſdras q ſupemine
bat pplo.vt pdcm̄ ē
n Dixit āt neemias
Hic ɔ̄ñter deſcribit̄
lectōis interptatio.
cū dr̄. Dixit āt nemi
as ipe ē atherſatha.
ſic.n.alio noīe dict⁹
ē.cui⁹ rō dcā fuit.ſ̄.
eſdre.z.ca. o Et
eſdras ſacerdos ꝛ
ſcriba ꝛc̄. Nō ē p ħ
itelligēdū ꝙ iſti oēs

Nō loq̄rent̄.q: eēt magꝰ cōfuſio itellectꝰ audiētiū q̄ī iſtructio.ni ſi forſitā i diuerſis locis ⁊ diuerſis ptib' ppl'i ſic loq̄rent̄ q̄ vnꝰ nō ipediret aliū:qḋ tñ nō videt̄ veꝝ.q: i pncipio huius capl'i dr̄. Cōgregatꝰ ē ois ppl's q̄ſi vir vnꝰ ad plateā q̄ ē āte portā aq̄ꝝ. Ex q̄ videt̄ q̄ totꝰ erat cōgregatꝰ i loco vno.ſolus igit̄ eſdras legeꝫ legebat:⁊ obſcura declarabat.ſꝫ alij i hoc ipm iuuabant:q: ſibi aſſiſtētes faciebāt ſilētiū i ppl'o ipꝫ repmentes a luctu ⁊ gemitu q: ñ erat dies luctꝰ ſꝫ ſpūales leticie. a Flebat.n.ois ppl's ⁊c̄ q: pcipiebat ſe legē trāſgreſſuꝫ fuiſſe in mlt̄l. b Comedite pīguia ⁊ bibite mul ſū.i.vinū melle dul coratū.ex ħ pꝫ q̄ in dieb' feſtiuis poſſūt fideles ⁊ debēt lauꝰ viuere cū mode/ ramine tñ. c Et mittite ptes.i.exē/ nia. d Eis q̄ n̄ pꝫ pauerūt ſibi.i.pau/ pib' q̄ nō habuerūt vn̄ poſſent ſibi ſuffi/ ciēter puidere. e Et nolite cōtriſta ri.cuius rō ſubdit̄. f Gaudiū eteni do/ mini ⁊c̄.i. gaudium ſpūale q̄ ōbet̄ l i dño gaudere i hac ſolēni tate ē cōſolatio nr̄a nos fortificās ad bo nū.Cetera patēt ex dict̄l. g Et i die ſcd̄o.hic ɔ̄n̄ter agit̄ de celebratiōe feſti tabernacl'oꝝ.cuius occaſio p̄mittit̄.cuꝫ dr̄. h Et iuenert̄. ſcriptū i lege.Leui. 23. i Precepiſſe dñm i manu moyſi. .i.per ipm moyſen. k Ut habitent filij iſrl'i tabnacl'is factl ð ramis arboꝝ viri/ dib' ⁊ florib'.ħ.n.fe ſtū celebrabat̄ i me/ moriā bñficij diui:q̄ fecit habitare filios iſrael q̄dragīta ānis i tabernaculis i dſer to ⁊ abſqꝫ nō bili de/ fectu.ſꝫ q̄ hr̄ Deut. 2. Nouit dñs iter tu um hitās tecū q̄dra gita ānis.⁊ nihil tibi defuit.⁊ ad deſignā dū q̄ deꝰ de deſerto eos ōducēs itroduxit i terrā fertilē ⁊ dele ctabileꝫ. l In die ſolēni mēſe ſeptimo die.n.q̄ndecimo ſe/ ptimi mēſis icipie/ bat feſtū iſtd̄ ⁊ dura bat ſeptem dieb'.f vſqꝫ ad viceſimūp̄mū diē mēſis iclu ſiue. m Et frōdes ligni nemoroſi.i.ramis ⁊ folijs copioſi.ɔ̄n̄ter ponit̄ executio huiꝰ ſo/ lēnitatis cū dr̄. n Et egreſſus ē ois ppl's ⁊c̄. iſtud nō refert̄ ad illud qḋ pdicit̄.In die ſcd̄o.q: die ſcd̄o mēſis ſeptimi audie/ rūt pceptū legis de feſto.tabernaculoꝝ.⁊ appropinq̄nte die q̄n todecimo mēſis exierūt ad accipiēdū ramos ⁊ fecert̄ tabnacul'a ſꝫ legis mādatū.iō ſeq̄t̄. o Feceruntqꝫ ſibi tabnacl'a vnuſ/ q̄ſqꝫ i domate ſuo.i.i tecto domꝰ ſue.domꝰ.n.i terra illa hñt te/ cta plana.⁊ iō fecerūt ibi tabernacl'a q̄ debebāt eē ſub diuo.vn̄ ⁊ i terra illa q̄ñ faciūt ħ feſtuꝫ intra domos ſuas q̄ nō hñt tecta

uꝫ quē fecerat ad loq̄ndū. ⁊ ſtete runt iuxta eū mathathia ⁊ ſemia ⁊ ania ⁊ vria ⁊ elchia ⁊ maaſia ad dexterā eiꝰ. ⁊ ad ſiniſtrā phadaia miſahel ⁊ melchia ⁊ aſū ⁊ aſeph oana zacharia ⁊ moſollā. et ape ruit eſdras librū corā oi ppl'o. ſu p vniuerſū q̄ppe ppl'ꝫ eminebat. Et cū apuiſſet eū:ſtetit ois ppl's. et bñdixit eſdrās dño do voce ma gna. Et rñdit ois ppl's:amē amē: eleuās manꝰ ſuas. Et icuruati ſt̄: ⁊ adorauerūt deū pni i t̄rā. porro ieſue ⁊ baani ⁊ ſerabi iamin accub ſepthai odia maaſia celita azarias iozabed anani phalaia leuite ſilē/ tiū faciebāt i ppl'o ad audiēdā le/ gē. Ppl's āt ſtābat i gradu ſuo. et legerūt i libro leg̃ dī diſtīcte ⁊ ap/ te ad itelligēdū: ⁊ itellexerūt cū le geret̄. dixit āt neemias:ipē ē ather ſatha ⁊ eſdrās ſacerdos ⁊ ſcriba ⁊ leuite iterp̄tātes vniūſo ppl'o. Dies ſcificatꝰ ē dño do nr̄o. Nolite lugere ⁊ nolite flere. flebāt.n. ois ppl's cū audiret v̄ba leg̃. Et dixit eis: Ite comedite pīguia ⁊ bi bite mulſū. ⁊ mittite ptes eis q̄ n̄ p̄parauerūt ſibi q: ſcūs dies dñi ē: ⁊ nolite cōtriſtari. Gaudiū eteni dñi ē fortitudo nr̄a. leuite āt ſilē/ tiū faciebāt i oi ppl'o dicētes: Ta cete q: dies ſcūs ē: ⁊ nolite dolere. Abijt itaqꝫ ois ppl's vt comede/ ret ⁊ biberet ⁊ mitteret ptes ⁊ fa ceret leticiā magnā:q: itellexerāt v̄ba q̄ docuerat eos. et i diē ſcd̄o ɔgregati ſt̄ p̄ncipes familiaꝝ vni uerſi ppl'i ſacerdotes ⁊ leuite ad eſdrā ſcribā: vt iterp̄taret̄ eis ver ba leg̃. et iuenerūt ſcriptū i lege p̄ cepiſſe dñꝫ i manu moyſi vt hitēt filii iſrl'i tabnacl'is i diē ſolēni mē ſe ſeptio: ⁊ vt p̄dicēt ⁊ diuulgent

vocē i vniūſis v̄bib' ſuis ⁊ i irl'm dicētes: Egredimini i mōtē: ⁊ af ferte frōdes oliue: ⁊ frōdes ligni pulcherrimi frondes myrti ⁊ ra mos palmaꝝ ⁊ frōdes ligni nemo roſi vt fiāt tabnacula ſic̄ ſcriptū ē. et egreſſus ē ois ppl's ⁊ attulerūt. feceruntqꝫ ſibi tabnacula vnuſqſqꝫ i domate ſuo ⁊ i atriis ſuis. ⁊ i atri is domꝰ dī: ⁊ i platea porte aq̄ꝝ: ⁊ i platea porte ephraiꝫ. fec̄ g̃ vni uerſa eccl'a eoꝝ q̄ redierāt d̄ capti uitate tabnacula. ⁊ habitauerūt i tabernaculis. Nō.n. fecerāt a die b' ioſue filii nun talia filii iſrl' vſqꝫ ad diē illū. et fuit leticia magna ni mis. legit āt i libro leg̃ dei p dies ſingulos a die p̄io vſqꝫ ad diē no uiſſimū: ⁊ fecerūt ſolēnitatē ſeptē diebus. ⁊ i die octauo collectā iu xtā ritum. IX.

In die āt viceſimo q̄rto mēſis huiꝰ cōuenerūt fi lii iſrael i ieiunio ⁊ i ſaccis ⁊ humꝰ ſup eos. Et ſeparātū ē ſe mē filioꝝ iſrael ab oi filio alienige na. ⁊ ſteterūt ⁊ ɔfitebāt̄ pctā ſuā ⁊ iniq̄tates patꝝ ſuoꝝ. et ɔſurrexe rūt ad ſtādū. ⁊ legerūt i volumie leg̃ dñi dī ſui. q̄ter i die ⁊ q̄ter i no cte ɔfitebāt̄: ⁊ adorabāt dñꝫ deū ſuū. Surrexerūt āūt ſup gradū le uitaꝝ ioſue ⁊ bani ⁊ cedmihel ſē ni ſabnia abāi ſarebias bani ⁊ tha nani. ⁊ clamauerūt voce magna ad dñꝫ deū ſuū. et dixerūt leuite: ioſue ⁊ cedmihel bonni aſebia ſe rebia arebia odaia ſebna fataia. Surgite: bñdicite domino do noſtro ab eterno vſqꝫ in eternuꝫ. et bñdicant nomini glorie tue excelſo in omni benedictione ⁊ laude. et dixit eſdrās. Tu ipſe do mine ſolus: tu feciſti celum: ⁊

plana remouēt coopturā domꝰ ſupra tabernaculū.vt ſic ſit ſub diuo. p Et habitauerūt i tabernaclis.ſ.ſeptē dieb' ſꝫ p̄ceptū legis. Leuit. 23. q Nō.n.fecerāt ⁊c̄.talia filij iſrael.nō ē itelligēdū q̄ iſta ſolē nitas fuerit ſimpl'r maioꝝ q̄ī aliq̄ q̄ fuerit itermedio tpē p̄dcō.q: tpib' q̄b' floruit regnū.ſ.tpē dauid ⁊ ſalomonis fuerūt pluries fcā taberna culoꝝ feſta ſolēniora q̄ī iſtud.ſꝫ iſta cōpatio accipit̄ ſꝫ q̄d ⁊ pportio/ nabl'r.q: tpē itermedio p̄dicto nō legit̄ ppl's ſic fuiſſe gnāl'r cōgregatꝰ i irl'm q̄ſi vir vnꝰ.vt dr̄ i pncipio hꝰ capl'i.nec q̄ ppl's fuerit ſic attētꝰ ad audiēdū legē. Itē ſm q̄ſdā pportōeꝫ maiꝰ fuit illis q̄ de captiuitate re/ dierāt facere tale feſtuꝫ q̄ī regib' potētib' ⁊ ppl'o exn̄ti in ſtatu potentiſſi/ mo facere feſta mlt̄a ma iora ſimpl'r.ſic̄ maiꝰ ē pue ro portare q̄tuoꝝ q̄ī viro robuſto decē vel viginti. r Et in die octauo colle/ ctā.p emēdis neccarijs in vſum tēpli. s Iuxta ritū.q̄ habetur Leui.23. Cap. IX. t In die āt viceſi/ moq̄rto. Hic cō/ ſeq̄nter deſcribit̄ ppl'i cō feſſio.⁊ p̄ ɔfeſſio trāſgreſ ſionis.ſcd̄o cōfeſſio diue laudis ibi. Surrexerunt āt. Circa p̄mū p̄mittit̄ tē pꝰ.cū dr̄. In die āt viceſi mo q̄rto mēſis huiꝰ.ſicut .n. dcm̄ ē ca. p̄cedēti ſin/ gulis dieb' feſti taberna culoꝝ audierūt legē.⁊ ſic pceperūt ſe cā tranſgreſ ſos fuiſſe iūgēdo m̄rimo nia cum alienigenis.⁊ iō trāſacta die collecte que fuit.22.dies mēſis ſepti mi i craſtino ſeparauerūt ſemē filioꝝ iſrael ab alie nigenis.24.die ieiunaue rūt iduti ſaccis.⁊ aſpſi ca pita puluere i ſignū vere pnie.⁊ humiliatiōis.p ut dr̄. Couenerūt filij iſrael in ieiunio ⁊c̄. v Et ſepa tū ē ſemē filioꝝ ⁊c̄.ħ iaꝫ erat fcꝫ die p̄cedēti.iō dr̄ Et ſeparatū ē.de pterito x Et ſteterunt.ſepati ab alienigenis die viceſimo q̄rto. y Et ɔfitebāt̄ pctā ſua.fcō v̄bo ⁊ ſigno. z Quater in die ⁊ q̄ter i nocte cōfitebāt̄ i q̄ appet v̄itas penitētie.q: ſubtra hebāt ſibi q̄etē noctis p magna parte. a Surrexert̄ āt. Hic ɔ̄n̄/ ter deſcribit̄ ɔfeſſio diue laudis ad quā p̄mittitur exhortatio leuitaꝝ. cum dr̄. Surrexerūt āt ⁊c̄. vt meliꝰ ppl'm excitarēt ad diuinā laudē vn̄ ſubdit̄. b Et dixerūt leuite.ppl'ꝫ exhortādo. c Surgite bñdicite dño do nr̄o.corde ⁊ ore. d Et bñdicāt. Hic ɔ̄n̄ter ponit̄ laudis diue con/ feſſio.⁊ ſcd̄o diuine mīe iploratio ibi. Nūc itaqꝫ dñe. Circa p̄mū pōit̄ dcā cōfeſſio leuitis p̄cinētib'.⁊ alijs audiētib'.⁊ tacite deū laudātib' in q̄ q̄dē cōfeſſione p̄mo cognoſcit̄ diuinuꝫ bñficiuꝫ.qḋ ē gnāle reſpe ctu oīum.⁊ ſcd̄o multiplex bñficiuꝫ ſpāle collatuꝫ ppl'o iſrl' ibi. Tu ipe dñe. Primuꝫ bñficiū duplex ē. Unuꝫ ē creatōis.qḋ notat̄ cū dicit̄. e Tu ipe dñe ſolus.ſ.es creatoꝝ.p̄mittit̄ tñ i aliq̄b' libris. f Et dixit eſdras.ſꝫ ñ ē i hebꝛeo nec ē d̄ textu.q: ñ ē v̄bū ſoliꝰ eſdre:ſꝫ ēt alioꝝ ɔfi tētiū deuꝫ creatorē oīuꝫ celeſtiū ⁊ terreſtriū.iō ſubdit̄. g Tu feciſti

celū.ſ.ſidereū. a Et celū celoꝝ.i.celum empyreū qḋ ē ſupmum.
b Et oēs exercitū eoꝝ.i.ſtellas ⁊ lumiaria q̄ dn̄r exercit⁹ celi ſiderei.
Et āgelos q ſ̄t exercit⁹ celi ēpyrei. c Et terrā.q̄ ē īfimū elemētū ⁊ p h̄ itelligit̄ creatio cōpoꝝ medioꝝ iter terrā ⁊ celū.2⁹ b̄n̄ficiū ē gub̄natōis.qḋ notat̄ cū dr̄. d Et viuificas oia hec.q2 oēs creature p dinā gub̄natōe ad act⁹ ſuoſ mouēt.q mot⁹ ēt i creatur̄l inaiat̄l dr̄ qdā vita vt h̄r.8.ph̄y. e Exercit⁹ celi te adorat.q2 āgeli q ſūt exercit⁹ celi ēpyrei adorāt ōs adoratōe ppe dcā.ſil̄r exercitus celi ſiderei.i.ſtelle ⁊ lūiaria eū adorāt adoratōe large dcā.iq̄tū i coꝝ illuiatōib⁹ relucet dei bonitas ⁊ ſapīa.⁊ ex h̄ mouēt creature rōnales ad adorādū eū adoratōe ppe dcā. Ex h̄ āt loco ſurrexit qdā error iudeoꝝ dicētiū deū eē cōpeū ⁊ eē i loco determinato.ſ.i occidēte.eo q ſtelle mouēt ab oriēte v̄ſus occidētē.q.adorādo deū ibidē exn̄tē.ſ3 hec rō friuola ē. q2 eadē rōe diceret̄ eē in oriēte.q2 ſtelle mouēt ab occidēte i oriēte i hemiſpio nobis oppoſito.ē ēt dict⁹ error māifeſte 2 dictū Hiere.23.Celū ⁊ terrā ego ipleo dic̄ dn̄s.oē3 tn̄ h̄ ita ē abſurdū q nō idiget alia iprobatiōe.iō breuit̄ ptraſeo. f Tu ipe do.h̄ 2n̄r pōit̄ pfeſſio m̄ltiplic̄ b̄n̄ficij filijs iſrl̄ ſpāl̄r collati.⁊ exp̄mēdo b̄n̄ficioꝝ m̄ltitudine3 ⁊ magnitudinē. interpōit ppl̄i igratitudinē. vt oppoſita iux̄ ſe poſita magl̄ elucescāt.vt magl̄ appebit pſeq̄ndo.p̄ q pōit b̄n̄ficiū electōis q ōs pplm iſrl̄ ſibi tāq̄ peculiarē elegit in abraā.cū dr̄.Tu ipe dn̄e ōs q elegiſti abrā.ſic .n.vocabat̄ qn̄ dn̄s ip̄s elegit ⁊ vocauit.vt Gen̄.12.
g Et edu.eū ō igne chaldeoꝝ.q2 f3 hebreos pic⁹ fuit i igne3 de pcepto nemroth pp fidem vni⁹ veri di.⁊ īde diuīt⁹ ſaluat⁹.put dcm̄ fuit plenius Gen̄.11. h Et poſuiſti nom̄ ei⁹ abraā.i.prēm m̄ltitudinis fideliū.ſicut h̄r Gen̄.17. i Et inueniſti cor ei⁹ fidele.q2 p amore tuo pat⁹ fuit ēt filiū ſuū dilectiſſimū imolare.vt h̄r gen̄.22. k Et pcuſſiſti cū eo fed⁹ vt dares ei terrā ⁊c̄.vt h̄r gen̄.15. l Et impleſti v̄ba tua.hic 2n̄r exp̄mit̄ b̄n̄ficiū liberatōis iſrl̄ ō egypto.cū dr̄.Et ipleſti v̄ba tua.q2 tpe famis fec̄ ppl̄3 iſrl̄ ōſcēdere i egyptū.vt h̄r gen̄.46.vt ibidē ad tps ſaluaret̄ p ip̄3 ioſeph. m Et vidiſti afflictōe3 patꝝ nr̄oꝝ i egypto:q2 mōtuo ioſeph ppl̄s iſrl̄ fuit ibi m̄ltipl̄r afflict⁹.vt h̄r Exo.p̄.⁊ caplis ſeq̄ntib⁹ vſq3 ad.12. n Clamorēq3 eoꝝ audiſti ſup mare rubꝝ.egyptios ſubmergēs ⁊ filios iſrl̄ ſaluās.vt h̄r exo.14. o Et dediſti ſigna.mare diuidēdo. p Atq3 portēta pharaonē ⁊ ei⁹ exercitū ſubmergendo
q Cognouiſti.n.q2 ſupbe egerāt iīuſte filios iſrl̄ opprimēdo. r Et i colūna nubis ductoꝝ eoꝝ fuiſti ⁊c̄.vt h̄r exo.14. s Ad mōtē q̄q3 ſynai hic 2n̄r deſcribit̄ b̄n̄ficiū datōis legl̄.cū dr̄.Ad mōtē q̄q3 ſynai deſcendiſti.i ſigno viſibili.exo.19. t Et locut⁹ es cū eis de celo.exo.20.
v Et dediſti eis iudicia recta.q̄tū ad pcepta iudicialia. x Et lege3 vitat̄l.q̄tū ad moralia. y Cerimonias.q̄tum ad cerimonialia.
z Et pcepta bona.q̄tū ad cetera mādata q̄ ad pdicta reducūtur.
a Panē q̄q3.h̄ 2n̄r pōit̄ b̄n̄ficiū nutritōis i deſerto:q2 dedit eis māna ō celo.vt h̄r.exo.16. b Et aquā ō petra eduxiſti vt h̄r exo.17.⁊ nu.20.

celū celoꝝ ⁊ oē3 exercitū eoꝝ: terrā ⁊ vniūſa q̄ i ea ſūt:maria ⁊ oia q̄ i eis ſūt.ēt tu viuificas oia h̄: ⁊ exercit⁹ celi te adorat. Tu ipē dn̄s de⁹ q elegiſti abraā: ⁊ eduxiſti eū ō igne chaldeoꝝ: ⁊ poſuiſti nom̄ ei⁹ abraā: ⁊ iueniſti cor eius fidele corā te: ⁊ pcuſſiſti cū eo fed⁹ vt dares ei t̄rā chananei ethei euei ⁊ āmorrei ⁊ pherezei ⁊ iebuſei ⁊ gergeſei: vt dares ſemini ei⁹. Et ipleſti v̄ba tua qm̄ iuſt⁹ es. et vidiſti afflictiōe3 patꝝ nr̄oꝝ i egypto clamorēq3 eoꝝ audiſti ſup mare rubꝝ: ⁊ dediſti ſigna atq3 portēta i pharaone ⁊ i vniūſis ſuis ei⁹ ⁊ i oi pplo t̄re illi⁹. cognouiſti.n. q2 ſupbe egerāt 2tra eos: ⁊ feciſti tibi nomē ſic̄ ⁊ i hac die Et mare diuiſiſti añ eos: ⁊ trāſierūt per mediū mar̄ i ſicco. Perſecutores āt eoꝝ pieciſti i pfūdū q̄ſi lapidē in aq̄s validas: ⁊ i colūna nubis ductor eoꝝ fuiſti per diē: ⁊ i colūna ignis p nocte: vt appareret eis via p quā igrediebāt̄. ad mōtē quoq3 ſynai deſcēdiſti: ⁊ locut⁹ es cū eis de celo ⁊ dediſti eis iudicia recta ⁊ legē v̄itā: cerimonias: ⁊ precepta bona. Et ſabbatū ſcificatū tuū oñdiſti eis: ⁊ mādata ⁊ cerimonias ⁊ legē precepiſti eis i manu moyſi ſui tui. Panē quoq3 de celo dediſti eis i fame eoꝝ: ⁊ aquā dē petra eduxiſti eis ſitiētibus. et dixiſti eis vt igrederēt̄ ⁊ poſſiderēt t̄rā. ſup quā leuāſti manū tuā vt traderes eis. Ipi v̄o ⁊ p̄res nr̄i

ſupbe egerūt ⁊ idurauerūt ceruices ſuas: ⁊ nō audierunt mādata tua: ⁊ noluerūt audire. ⁊ nō ſ̄t recordati mirabiliū tuoꝝ q̄ feceras eis. et idurauerūt ceruices ſuas: ⁊ dederūt caput vt 2uerterēt ad ſuitutē ſuā q̄ſi p 2tētionē. Tu āt ōs ppiti⁹ clemēs ⁊ miſericors lōganimis ⁊ multe miſeratiōis: nō dereliq̄ſti eos. et qdē cū feciſſēt ſibi vitulū 2flatilē et dixiſſēt: Iſte ē ōs tu⁹ q eduxit te de egypto: fecerūtq3 blaſphēmias magnas: tu āt i miſericordiis tuis mul̄t nō dimiſiſti eos i deſerto. Colūna nubis nō receſſit ab eis p diē vt duceret eos i viā: et colūna ignis p noctē: vt oñderet eis iter p qḋ igrederētur. Et ſpiritū tuū bonū dediſti q doceret eos: et māna tuū nō phibuiſti ab ore eoꝝ: et aquā dediſti eis i ſiti. Quadragita ānis paniſti eos i dſerto: nihilq3 eis dfuit. veſtimētā eoꝝ ñ iueterauerūt: et pedes eoꝝ ñ ſūt attriti. et dediſti eis regna et pplos: et ptit⁹ es eis ſortes. et poſſederūt t̄rā ſeon et t̄ra3 reg̃ eſebon: et t̄rā og reg̃ baſan. Et multiplicaſti filios eoꝝ ſic̄ ſtellas celi: et adduxiſti eos ad t̄rā de q̄ dixeras p̄rib⁹ eoꝝ vt igrederent̄ et poſſiderēt et venerūt filii: ⁊ poſſederūt t̄rā. et hūmiliaſti corā eis hitatores t̄re chananeos. ⁊ dediſti eos i manu eoꝝ: et reges eoꝝ et pplos t̄re: vt facerēt eis ſic̄ placebat illis. Ceperūt itaq3 vrbes munitas et hūmū pīguē: et poſſede

c Et dixiſti eis.vt ingrederēt̄ ⁊ poſſiderent terrā.vt h̄r Nu.13.
d Sup quā leuaſti manū tuā.iurādo habrae q ſemē ſuū poſſideret illā terrā.Gen̄.22.vbi dr̄.p memetipſū iuraui dic̄ dn̄s ⁊c̄.
e Ipſi v̄o.Hic iterpoit̄ ppl̄i iſrl̄ igratitudo de b̄n̄ficijs acceptl̄ cū dr̄. f Supbe egerūt.mādata dei trāſgrediēdo.
g Et idurauerūt ceruices ſuas.p obſtinationem in peccato.
h Et ñ ſūt recordati mirabiliū tuoꝝ q̄ feceras eis.egyptū m̄ltipl̄r pcutiēdo.⁊ filios iſrl̄ mirabil̄r liberādo.vt p3 i diſione rubri mar̄ ⁊ in pl̄ibu9 alijs.⁊ tn̄ frequēter iſurgebant ad murmurādū 2 moyſen. ⁊ deū.ſic̄ p3 exo.14. ⁊.16.⁊ i m̄l̄t alijs locis. i Tu āt deus ppitius ⁊ clemēs.ex tua bōitate eos ſupportaſti.cū tn̄ eēnt extermiatiōe digni ſpāl̄r pp h̄ qḋ ſ bdit̄.
k Et qdē cū feciſſēt ſibi vitulū.vt habet̄ Exo.32. l Fecerūtq3 blaſphemias magnas.vitulū deū noiando.⁊ ei tāq̄ do imolādo.⁊ ſic blaſfemauerūt v̄bo ⁊ fcō.
m Nō dimiſiſti eoſ i deſerto. abſq3 tua benigna ptectiōe ⁊ gubernatōe.iō ſubdit̄. n Colūna nubis nō receſſit ab eis.pp dictas blaſfemias.⁊ ō iſta colūna nubis ⁊ ignis vtꝝ fuerit vna v̄l duplex. dcm̄ fuit pleni⁹ exo. 14. o Et man.tuū nō phibuiſti ab ore eoꝝ.igratos pane celeſti paſcendo.vt h̄r exo.16. p Et aquā dediſti eis i ſiti.exo. 15.aq̄s dulcorādo.⁊ 17.aq̄s de petra educēdo. q Veſtimē. ⁊c̄.⁊ pedes eoꝝ non ſūt attriti.i. leſi vel laſſati ex itinere. ſciēdū tn̄ q iſtud b̄n̄ficiū nō pōt itelligi ō oib⁹ gnāl̄r.q2 ſcribit̄ Nu.11.Interea ortū ē murmur ppl̄i q̄ſi dolētiū p labore.ſ. itiner̄l.pp qḋ dicendū q ſic̄ māna erat cib⁹ valde ſapid⁹ bonis.f3 q dr̄ Sapie.16. Panē patū ōdiſti eis oē delectamētū i ſe h̄ntē ⁊c̄.⁊ tn̄ erat iſipidus malis f̄m q dicebant Nu.11.Aīa nr̄a arida eſt.nihil aliud reſpiciūt ocl̄i nr̄i niſi man.ita dicendū ē hic q veſtimēta bonoꝝ nō ſūt vetuſtate 2ſūpta:nec pedes eoꝝ ex itinere laſſati.ſ3 tm̄ maloꝝ. r Et poſſederūt terrā.Hic 2n̄r recolit̄ b̄n̄ficiū itroductōis i terrā bonā ⁊ fertilē.⁊ p q̄tū ad terrā q̄ erat vltra iordanē.in q̄ hitauerūt due trib⁹ ⁊ dimidia.cū dr̄.Et poſſederūt terrā ⁊c̄.vt h̄r Nu.21.ſcdo q̄tum ad terrā citra iordane3 que ppric dicit̄ terra pmiſſionis cū dr̄. s Et adduxiſti eos ad terra3 de qua dixeras patribus eoꝝ.ſ.abrahe iſaac ⁊ iacob. t Et hūiliaſti coram eis habitatores terre.imittendo eis tm̄ terrorem q nō poterant ſe defendere.vt h̄r Joſue.2. v Et reges eoꝝ.ſ.triginta vnum quos debellauit ioſue.vt h̄r Joſue.12.Cetera patent in littera.
x Et comederunt. Hic iterum iterponitur ingratitudo populi iſrael de beneficijs acceptis.⁊ comederunt ⁊ ſaturati ſunt ⁊c̄.⁊ ſequitur. y Prouocauerunt autē te ad iracundiam.multipliciter te offendendo.

a Et receſſerũt a te.ꝑ idolatriã. b Et pphãs tuos occiderũt
ſicꝫ pꝫ.4.Reg.i pl'ib⁹ locꝭ ſpãl'r.21.ca.vbi dr̃ de manaſſe ꝙ ſãgui
nẽ inoxiũ fudit mltũ nimis. c Et dediſti eos i manu hoſtiuꝫ
ſuoꝝ.iſtud refert ad tp̃s iudicũ.q2 poſt mõtẽ ioſue pplo ad ido
latriã declinãte freq̃nter fuit tradit⁹ i mãib⁹ hoſtiũ.vt pꝫ ex de
curſu libri iudicũ. d Et i tpe tribulatiõis ſue clamauerũt ad
te.afflictõe eis itellectũ dãte. e Et ſꝫ mſatiões tuas.q̃uis
eẽnt idigni. f Dediſti eis ſaluatores.i.iudices q liberabãt oẽs
de mãibus hoſtiuꝫ
vt pꝫ ex decurſu li.
Iudicũ.vñ dr̃ iudi.
2.Cũq3 dñs iudices
ſuſcitaret in diebus
coꝝ.flectebat mĩa:
⁊ audiebat afflicto
rũ gemit⁹:⁊ libera
bat eos de cede va
ſtãtiũ. g Cũq3 re
qeuiſſẽt ab afflictõe
hoſtiũ. h Reuer
ſi ſũt vt facerẽt ma
luꝫ.mortuo iudice.
i Et dereliqſti eos
i mãib⁹ inimicoꝝ ſu
oꝝ.donec liberarẽt
ꝑ aliuꝫ iudicẽ ſucce
dẽtẽ.ſicꝫ pꝫ ex decur
ſu libri iudicum.
k Cõuerſiq3 ſunt ⁊
clamauerunt ad te.
tẽpore ſamuelis.
l Et liberaſti eos d
mãib⁹ philiſtinoꝝ ſa
muele ꝑ eis orãte.
vt hr̃.p̊ Re.7.ca.
m Et cõteſtatus es
eos vt reuerterẽt ad
legẽ tuã.ꝑ ſamuelẽ
dd ⁊ alios pphas.
n Ipi vo ſupbe ege
rũt.q2 regnuꝫ iſrael
a tpe hieroboã receſ
ſit a cultu dei colen
do vitulos aureos.
vt hr̃.3.Reg.12.
o Et õdeſt humeꝝ
recedẽtẽ.q2 p⁹ regnũ
iſrl' regnũ iuda dcli
nauit ad idolatriã.
p Et ꝓtraxiſti ſup
eos ãnos mltos.diſ
ferẽdo pene iflictõꝫ
q Et ꝯteſtat⁹ es eoſ
vt nõ excuſarẽt ſe ꝑ
ignorantiam.
r Et nõ audierunt
obſtinati ꝑ ſuã mali
ciã. s Et tradidi
ſti eos i mãu pploꝝ
terraꝝ.q2 regnũ iſrl'
fuit traditũ i mãib⁹
regum aſſyrioruꝫ.ſ.
theglatphalaſar.⁊
ſalmanaſar.vt hr̃.
4.reg.17.⁊.18.⁊ re
gnũ iuda i mãu regꝭ
babylonis.vt hr̃.4.
Reg.vlti.
t In miſericordijs
ãt tuis plu.ñ fe.eos
i ꝯſũptõeꝫ.q2 mlti d
regno iude remãſe
rũt viui q̃ꝝ aliq fue
rũt ducti in babylonem.⁊ aliq remãſerunt i terra iuda ſub go
dolia vt hr̃.4.Reg.vlti.⁊ q2 illi q erãt i babylone captiui a cyro
rge' hũert licẽtiã redeũdi.vt hr̃.ŝ.p̊ eſdre p̊.⁊ a rge artaxerxe eſ
dre.7. v Nc itaq3.h vltio.põit dne mĩe i ploratio maxie q̃tũ

ad illos q redierãt d captiuitatẽ.cũ dr̃. Nc itaq3 dñe.ꝑ gnãlẽ oĩuꝫ gu
natõeꝫ. x De⁹.ꝑ creatõꝫ. y Nr̃.ꝑ cultũ ſpãlẽ. z Magne.ꝑ infini
tatẽ a Fortꝭ.ꝑ oĩpotẽtiã. b Et terribil'.ꝑ iuſticiã. c Cuſtodiẽs.
pac.ꝑ vitatẽ. d Et mĩaꝫ.ꝑ pietatẽ. e Ne auer.a fa.⁊c̃.vt ꝑ la
bore cõcedas nobis qetẽ ⁊ ꝑ ſuitute libtatẽ. f A dieb⁹ regꝭ aſſur.
q2 reges aſſyrioꝝ poſt captiuitatẽ decẽ tribuũ cepũt moleſtare regnũ
iuda tpe ſẽnacherib.vt hr̃.4.reg.18.⁊ tãdẽ captiuatũ fuit regnũ iuda
ꝑ nabuchodonoſor regẽ babylõis c⁹ captiuitatꝭ adhuc remãebat effe
ct⁹ ſuitutꝭ.vñ ſeqr̃ poſtea
g Ecce noſip i ho.ſer.ſu.
q2 licꝫ ſacerdotes eẽnt a
tributo liberi ⁊ miſtri tẽ
pli.vt hr̃ eſdre.7.ñ tñ aliȷ
h Et fru.ei⁹ mul.regib⁹
q2 de eis reddebãt certa
ſũma regi. i Et corpo.
nr̃is.q2 faciebãt coruebi
as regi d pſõis ſuis ⁊ aĩa
lib⁹.
k Cap. X. Up oĩb⁹ ĝ his.h
icipit capl'ꝫ ſꝫ ſi
gnatõꝫ hiero.⁊ hebreoꝝ.
vbi dſcribit firma corre
ctõiſ ꝓmiſſio circa qd mo
d⁹ ꝓmittẽdi ꝓmittit.2⁰
dclarat qd ꝓmittit ibi.
Sacerdotes.circa p⁹ dr̃.
Sup oĩb⁹ ĝ his.ſ.pctis ꝑ
dcis ſimpl'r vitãdis.
l Noſipſi ꝑcuti.fe.i.nos
ſimpl'r obligam⁹.⁊ ſcribi
m⁹ hãc obligatõeꝫ ad ma
iorẽ certitudinẽ. m Et
ſignãt.ſ.hãc obligatõem
ſigilliſ ſuis. n Prin.nr̃i
⁊c̃.q2 erãt pncipaleſ capi
tãei i pplo ⁊ in eis vtual'r
ꝯſiſtebat reliqua mltitu
do.ꝑꝑ qd illa obligatio ſe
extendebat ad oẽs.deſi
gnatores ãt fuerunt nee
miaſ atherſata.q2 fuit bi
nomi⁹ vt.ŝ.dc̃ꝫ ẽ.c.8.⁊ cũ
eonomiant aliq de pnci
pib⁹ ⁊ de leuitꝭ ⁊ ſacerdo
tib⁹ q erãt pncipales i po
plo.⁊ iõ ſignauert obliga
tõꝫ ꝑ ſe ⁊ ꝑ tota multitu
dine. o Sacerdotes.h
ꝯñr oñdit qd ſacerdotes
⁊ pncipales ppli noĩe ſuo
⁊ oĩuꝫ alioꝝ ꝓmiſert dño
q2 p ꝓmiſſerũt obſerua
tõeꝫ legꝭ gnãl'r.iõ ſubdit.
p Ut ambula.in lege di
⁊c̃.⁊ ſeqt. q Et cuſtodi.
vni.mã.q̃tũ ad moralia.
r Et iudicia ei⁹.q̃tuꝫ ad
pcepta iudicialia.
s Et cerimo.q̃tũ ad ce
rimõialia.⁊ ſub iſtꝭ trib⁹
cõtinẽt oia legꝭ pcepta.
vt oñſũ fuit exo.ſcdo ca.
ſcdo oñdit qd ꝓmiſerũt
ſpãl'r.ſ.pſuatõeꝫ a cõmi
xtionẽ cũ gẽtilib⁹ a qb⁹ ſe
ſepauert.vt dcm ẽ.ŝ.⁊ h
notat cũ dr̃.Et vt ñ dare
m⁹ filias nr̃as ⁊c̃.ſcdo ꝓ
miſerũt i ſpãli obſuãtiaꝫ
ſabbati.qd notat cuꝫ dr̃.
Ppli q̊q3 terre ⁊c̃.⁊ ſub
dit. t Nõ acci.ab eis i
ſab.i die ſcĩfi.h ẽ i aliȷs dieb⁹ feſtiuis i qb⁹ debebãt ceſſare ab opibus
ſuilib⁹.vt i paſcate pẽtecoſte.⁊ ꝯſil'ib⁹. v Et dimitte.an.ſepti.ſine
cultura ⁊ ſemiatõe.⁊ ẽt ſine collectõe.q2 dñi cãpoꝝ nõ poterãt hr̃e ibi
aliqd q̃ſi ꝓꝓuꝫ.vt hr̃ Leuit.25.ſꝫ illud qd ex occidẽtib⁹ granis creſce

rũt domos plenaſ cũctꝭ bõiſ:ciſter
nas ab eiſ fabricatas:vineas ⁊ oli
ueta ⁊ ligna pomifera multa.et
cõmederũt ⁊ ſaturati ſt̃ ⁊ ipĩguati
ſũt ⁊ abũdauerũt delitijs i bõitate
tua magna.prouocãuerũt aũt te
ad iracũdiã.⁊ receſſerũnt a te:et
ꝓiecerũt legẽ tuã p⁹ terga ſua.et
pphãs tuos occiderũt q cõteſta
bant eos vt reuerterẽt ad te:fece
rũtq3 blaſphemias grãdes.ẽt ddi
ſti eoſ i manu hoſtiũ ſuoꝝ:et affli
xerũt eos.ẽt i tpe tribulatiõis ſue
clamauerũt ad te:et tu de celo au
diſti:ẽt ſm miſeratiões tuas mul
tas dediſti eis ſaluatores:q ſalua
rẽt eos de manu hoſtiũ ſuoꝝ.Cũ
q3 reqeuiſſẽt reuerſi ſt̃ vt facerẽt
malũ in ꝯſpectu tuo:⁊ dereliqſti
eos i manu inimicoꝝ ſuoꝝ:et poſ
ſederũt eos.Cõuerſiq3 ſũt:et cla
mauerũt ad te.Tu ãt de celo ex
audiſti et liberaſti eoſ:i miſericor
dij tuis multꝭ tpib⁹:et cõteſtãt⁹ es
eos vt reũterẽt ad legẽ tuã. Ipſi
vo ſupbẽ egerunt et nõ audierũt
mãdata tua:et i iudicijs tuis pec
cauerũt:q̃ faciet hõ:et viuet i eis.
et dederũt hũeꝝ recedẽtẽ:et ceruí
cẽ ſuaꝫ idurauerũt:nec audierũt.
ẽt ꝓtraxiſti ſup eos ãnos multos
et cõteſtãt⁹ es eos in ſpiritu tuo ꝑ
manũ pphaꝝ tuoꝝ ẽt ñ audierũt:
et trãdidiſti eos i manu pploꝝ ter
rarũ. In miſericõrdijs ãt tuis plĩ
mis nõ feciſti eos i ꝯſũptionẽ:nec
dereliqſti eos:qm̃ de⁹ miſeratio
nũ ⁊ clemẽs es tu. Nũc itãq3 dñe
de⁹ nõſter:magnẽ fõrtꝭ ⁊ terribi
lis:cũſtodiẽs pactũ ẽt miſericor
diã nẽ auertas a facie tua oẽm la
borẽ q iuẽit nos ⁊ reges nr̃os:⁊ pri
cipes nr̃os ⁊ ſacerdotes nr̃os ⁊ ꝓ
phas nr̃os ⁊ pr̃es nr̃os ⁊ oẽꝫ pplꝫ
tuũ ã dieb⁹ regꝭ aſſur vſq3 i diẽ hãc
Et tu iuſt⁹ es i oĩb⁹ q̃ venerũt ſu
ꝑ nos:q2 vitatẽ feciſti nobis:nos
ãt ipie egim⁹. Reges nr̃i:pricipeſ
nr̃i:ſacerdotes nr̃i:⁊ pr̃es nr̃i:nõ

fecerũt legeꝫ tuã:⁊ nõ attẽderũt
mãdata tua ⁊ teſtimonia tua q̃ te
ſtificat⁹ es i eis.Et ipſi i regnis ſu
is bõis ⁊ i bõitate tua multa quã
dederas eis:⁊ i terra latiſſima ⁊
pigui quã tradideras i ꝯſpectu eo
rũ:ñ ſuierũt tibi:nec reuerſi ſũt a
ſtudijs ſuis peſſimis.eccẽ noſip
ſi hodie ſui ſum⁹:⁊ terra quã de
diſti pr̃ib⁹ nr̃is vt comederẽt pa
nẽ ei⁹ ⁊ q̃ bõa ſũt ei⁹:⁊ noſipſi ſer
ui ſum⁹ i ea.et frũges ei⁹ multipli
cant regib⁹ quos poſuiſti ſup noſ
ꝓpter peccata nr̃a:⁊ cõrpib⁹ nr̃is
dñant ⁊ iumẽtꝭ nr̃is ſm volũtatẽ
ſuã:⁊ i tribulatiõe magna ſum⁹.

X.

Up õib⁹ ĝ his noſ
ipſi ꝑcutim⁹ fed⁹ ⁊ ſcribi
m⁹:ẽt ſignãt pricipes nõ
ſtri:leuite nr̃i ⁊ ſacerdoteſ nr̃i:Si
gnatoreſ ãt fuerũt:neemiaſ ather
ſata fili⁹ achelai:⁊ ſedechias ſara
ias azarias hieremias phesſur a
mariaſ melchiaſ acc⁹ ſebenia mel
luc maarẽ merimuth obdias da
niel gẽton baruch moſollaꝫ abia
miami mazia belga ſemeia:hi ſa
cerdotes. Porro leuite:ioſue fi
li⁹ azarie:bẽnui de filijs enadad:
cedmihel ⁊ frẽs eoꝝ ſechenia ode
uia celita phalaia anan micha ro
ob aſebia zachur ſerebia ſabania
odia bani baninu. Capita pplĩ:fe
ros phetmoab elã zetu bani bõni
azgad bebai adonaia beggoai ad
in ether ezechia azur odeuia aſuꝫ
beſai areth anathot nebai mech
phia moſollam azir meſizabel ſa
doch ieddua felthia anan ania o
ſee anania aſub aloes phaleã ſo
bech reũ aſebna maſia ethaia ha
nan anan melluch arẽ baana:⁊ re
liq d pplo. Sacerdõtes leuite ia
nitores ⁊ cãtores nathinei ⁊ oẽs
q ſe ſeparauerũt de pplis terrarũ
ad legẽ dei:vxores eoꝝ filij coꝝ ⁊
filie eoꝝ.oẽſ q poterãt ſapere ſpõ
dẽtes ꝓ frib⁹ ſuis:optiates eorũ:
⁊ q veniebãt ad pollicẽdũ ⁊ iurã

bat de dono dei erat cōe dñis paupib⁹ ⁊ beſtys. a Et exactionem vniuerſe man⁹. vt hr̄ Leui. 25. q: ſeptimo āno debebāt debita remit/ tere paupib⁹ iudeis: q nō poterāt ſoluere. ⁊ ſuos hebreos. vt hr̄ deut. 15. tertio ꝓmiſerūt ſpālr̄ cult⁹ debiti ꝯtinuatoēꝫ. quod notaī cum dr̄.
b Et ſtatue. ſup nos pcepta vt dem⁹. ſ. ſingli capitanei tertiā ptē ſicli ꝑ ānū. i. qlibꝫ āno. c Ad op⁹ do. dei nr̄i. ⁊ gd ſit illd̄ op⁹ oñdit: cū dr̄.
d Ad pa. ꝓpōnis. q pōebāt noui qlibꝫ ſabbato. e Et ad ſacri. ſepi. i. iuge ſacrificiū qd̄ fiebat oī die māe ⁊ veſpe. f Et i bo. ⁊c. q: rōe ſolēnitatl dieí fiebant ſa crificia ſpālia. g In ca. i. i nouilunys. h In ſo. lege ſtatutl. ſ. paſchate. pē thecoſte. ⁊ ſimilibus.
i Et i ſcificatl. ſ. dieb⁹ qui n̄ erāt ſtatuti ex lege: ſꝫ ex aliq̄ diuino bn̄ficio poſtea fcō. ſic ſolēnitas ſortium quā heſter ⁊ mardoche⁹ ſtatuerī. vt hr̄ heſter vl. ⁊ q: ad cultū tēpli regre/ baī ordo debit⁹ miſtroꝝ. iō ſubditur. k Sor. ḡ miſſi. ſup oblatōē lignoꝝ qb⁹ nutriebaī ignis cōti nue i altari holocauſtoꝝ. c⁹ nutritio ptinebat ad ſa cerdotū offiñ. vt hr̄ Le/ uit. 6. Apportatio lignoꝝ ad officiū nathineoꝝ. vt hr̄ Joſue. 9. ⁊ ſolutio ptie bat ad pplm. iō dr̄.
l Inter ſacer. ⁊ leui. ſub qb⁹ itelligūī nathinnei.
m Et pplꝫ. ita q̄ ꝑ ſorteſ fuit ordiatū qlr̄ ſacerdo/ teſ ꝑ hebdomadaſ ⁊ dieſ nutrirēt illū ignē ꝑ vices ſibi ſuccedētes ⁊ ſilr̄ d of ficio leuitaꝝ ⁊ nathineo/ rū. ⁊ codē mō de ſolutōe ꝑ pplm. n Sic ſcri ē in le. moy. leui. 6. o Et vt affer. pgēita terre nr̄e ⁊ p mitiua. pmogenita ꝓprie dicebaī ṗ nata d aīalib⁹ ⁊ hoīb⁹ q fuerī dd obliga ta a tpe q̄ pcuſſit pmoge nita egyptioꝝ. Primitia āt ꝓpe dicebaī illa q̄ de aīalib⁹ ⁊ terrenaſcētibus ſacerdotib⁹ dbebaī. ſ. 50. ps. tñ magl deuoti addē/ tes dabāt. 60. min⁹ duoti vō ſubtrahentes dabāt. 40. aliqñ tñ accipiūī pgēi ta ꝓ pmitiuis ſeu pmitys ſic hic. p Priogē. ter. ⁊c. ⁊ ſilr̄ pmitiua ꝑ pgeni tl cū ſubdiī. q Et pmi. fili. no. q̄ rdimebanī gn/ ꝙ ſiclis. r Et peco. no. d qb⁹ pgenita aīaliū īmo/ laticioꝝ īmolabaī dño. Priogenita vō aīaliū nō imolaticioꝝ redimebaī excepto pgenito aſini qd̄ mutabaī oue loco e⁹ imo landa. ⁊ pgenito canis qd̄ iterficiebaī: put dcm̄ fuit diffuſi⁹. exo. 13. s Affere. ſacerdo. ad ga ꝫophylaciū dei nr̄i. i. ad locū vbi talia reponebāt ꝓ victu ſacerdotuꝫ.
t Et deci. ptē ter. nr̄e. i. fructuū terre nr̄e. v Leuit. ad coꝝ ſuſtē/ tatoēꝫ. tñ iſti leuite. de iſtl decimis a pplō receptis dabāt ptē decimaꝫ ſūmo ſacerdoti. iō ſubdiī. ⁊ leuite offerēt decimā partē decime.
x Et ibi erūt vaſa dñi. ſcificata. i. ad miſteriū tēpli necia. y Et ſa. ⁊c. i. miſtri debiti. z Et n̄ dimit. do. dei nr̄i. ſine dbito cl̄tu. Cap. XI.
a Habitauerūt āt. Poſtq̄ deſcripta ē citatis muratio ⁊ murate
b clauſio. h̄ dñr deſcribiī ei⁹ pplatio. q: citas magna erat reſpcū

dū vt ambularent i lege dñi quā dederat i manu moyſi ſui ſui vt fa cerēt ⁊ cuſtodirēt vniūſa mādata dñi dei nr̄i: ⁊ iudicia ei⁹ ⁊ cerimo nias ei⁹: ⁊ vt nō darem⁹ filias no ſtras pplō t̄re ⁊ filias eoꝝ nō ac/ cipem⁹ filijs nr̄is. ppl̄i quoq̄ t̄re q īportāt venalia ⁊ oīa ad vſū per dieꝫ ſabbati vt vēdāt: nō accipie/ m⁹ ab eis i ſabbato ⁊ i die ſcifica to. Et dimittem⁹ ānū ſeptimū: ⁊ exactionē vniūſe man⁹. Et ſtatue m⁹ ſuꝑ nos p̄cepta vt dem⁹ t̄tiaꝫ ptē ſicli ꝑ ānū ād op⁹ dom⁹ dī no ſtri ād paneſ ꝓpōnis ⁊ ād ſacrifici uꝫ ſempiternū ⁊ i holocauſtū ſem piternū i ſabbatl i calēdis i ſolēni/ tatib⁹ ⁊ i ſcificatl ⁊ ꝓ pctō. vt exo rēt ꝓ iſrl̄ ⁊ i oēꝫ vſū dom⁹ dei nr̄i Sortes ḡ miſim⁹ ſuꝑ oblationē lignoꝝ iter ſacerdotes ⁊ leuitas ⁊ pplm vt iferrent i domū dei nr̄i ꝑ domos patꝝ nr̄oꝝ ꝑ tpa a tpibus āni vſq̄ ad ānū: vt arderēt ſup al tare dñi dī nr̄i: ſic̄ ſcriptūꝫ ē i lege moyſi. Et vt āfferrem⁹ primogē nita terre nr̄e: ⁊ primitiuā vniuer ſi fruct⁹ oīs ligni: ab āno i ānū: in domo dñi: ⁊ primitiua filioꝝ no ſtroꝝ ⁊ pecoꝝ nr̄oꝝ ſic ſcriptū ē i lege: ⁊ primitiua boū nr̄oꝝ ⁊ ouiū nr̄arū vt offerrent i domo dei nr̄i ſacerdotib⁹ q miſtrāt i domo dei nr̄i. Et primitias ciboꝝ nr̄oꝝ ⁊ li/ baminū nr̄orū ⁊ poma oīs ligni: vindemie quoq̄ ⁊ olei afferem⁹ ſacerdotib⁹ ad gaꝫophylaciū dei nr̄i: ⁊ decimā pteꝫ terre nr̄e leuitl. Ipſi leuite decimas accipiēt ex oī b⁹ ciuitatib⁹ opeꝝ nr̄oꝝ. Erit aūt ſacerdos fili⁹ aaron cū leuitl i deci mis leuitarū: ⁊ leuite offerēt deci mā ptē decime ſue i domo de i nr̄i ad gaꝫophylatiū i domo theſau/ ri. Ad gaꝫophylatiū. n. deporta/ bunt filij iſrl̄ ⁊ filij leui primitias frumēti ⁊ vini ⁊ olei: ⁊ ibi ērūt va ſa dñi ſcificata: ⁊ ſacerdotes ⁊ cā tores ⁊ ianitores ⁊ miniſtri: ⁊ nō dimittēm⁹ domū dī noſtri. XI.

Habitauerūt āt principes ppl̄i i irlꝫ. Reliqua vō plebs miſit ſortē vt tolle ret vnā ptē de deceꝫ q habitaturi eēnt i irl̄m ciuitate ſcā: noueꝫ vō ptes i ciuitatib⁹. Benedixit āt po pul⁹ oib⁹ viris q ſe ſpōte obtule/ rāt vt habitarēt i irl̄m. Hi ſūt ita q̄ pricipes ꝓuicie q habitauerūt in irlꝫ ⁊ i ciuitatib⁹ iuda. Hitauit āt vnuſqſq̄ i poſſeſſiōe ſuā i vrbi bus ſuis iſrl̄: ſacerdotes leuite na thinnei: ⁊ filii ſuoꝝ ſalomōis. Et i irl̄m habitauerūt d filijs iuda ⁊ de filijs beniamin. De filijs iuda athaias fili⁹ aziā filii ꝫacharie filij amarie filij ſaphatie filij malale/ bel. De filijs phares: iſmaaſia fili us baruch fili⁹ coloꝫa fili⁹ aꝫia fi/ li⁹ addaia fili⁹ ioarib fili⁹ ꝫacharie fili⁹ ſilonites. Oēs filij phares q hitauerūt i irl̄m q̄drigēti ſexagita noue viri fortes. Hi. ſūt āt filij be/ niamin: Sellū fili⁹ moſollā fili⁹ io ed fili⁹ phadaia fili⁹ colaia fili⁹ ma ſia fili⁹ ethεel fili⁹ iſaia. Et p⁹ euꝫ gebbai ſellai: nōgēti vigitiocto. et iobel fili⁹ ꝫechri ꝓpoſit⁹ eoꝝ: ⁊ iu das fili⁹ ſenua ſup ciuitatē ſcd̄ſ. et de ſacerdotib⁹: idaia filius ioarib iachin ſaraia fili⁹ helchie fili⁹ mo ſollā fili⁹ ſadoch fili⁹ meraioth fi li⁹ abitob pricipes dom⁹ dei ⁊ fra tres eoꝝ faciētes opa tēpli: octigē ti vigitiduo. Et adaia fili⁹ ieroā fi li⁹ phelcia fili⁹ amſi fili⁹ ꝫacharie fili⁹ pheſſur fili⁹ melchie ⁊ frēs ei⁹ pricipes patꝝ ducēti quadragita duo. et amaſai fili⁹ aꝫribel filius aꝫi filius moſollamoth filius em

ppl̄i ibi hitate volēti. iō necariū fuit ordiare q hitarēt i irl̄m. ⁊ q i citatib⁹ alys. Circa qd̄ ṗ deſcribiī hec ordiatio i gnāli. ſcdo ma gis i ſpāli. ibi. De filys iuda. Circa ṗmū ſciēdū ꝙ gētiles q hita/ bāt circa irlꝫ i iudia moti iferebāt hitatorib⁹ c⁹ mltas moleſtias vt pꝫ ex pcedētib⁹. ⁊ iō pauci volebāt ibi remanere: pp qd̄ opor tuit. de h̄ ꝑ ſortes ordiare. ⁊ h̄ i tribub⁹ iuda beniamī ⁊ leui. de iſtis. n. tribub⁹ tenebāt ibi aliq hitare ad defēſionē ei⁹ ne ab ho/ ſtib⁹ muri. iteꝝ deſtruerēt. q: citas irlꝫ erat pti i ſorte iude: ⁊ pti i ſorte beniamin. vt dcm̄ fuit Joſue. 15. ⁊ 18. ⁊ q: tēplū erat ibi cui dbebat mini ſtrare trib⁹ leui. de iſtl ḡ tribub⁹ fuerūt aliq fortes ⁊ magna nimi: q ſpōte ſe ob/ tulerīt ad hitādū in irl̄m. ⁊ h̄ ē quod dr̄. Hitauerunt āt pnci pes ⁊c. i. pncipales i fortitudic ⁊ magna/ nimitate. qd̄ āt ſub/ diī. optimates abſq̄ ſorte in medio ppl̄i hitabāt. n̄ ē i hebreo nec ē de textu. ſed ꝑ modū gloſe fuit ap/ poſitū. ⁊ poſtea p i/ pitiā ſcriptoꝝ textui iſertū. iter reliqs vō de trib⁹ tribub⁹ pdi ctl q n̄ obtlerīt ſe ſpō te ad hitādū i irlꝫ or diatū fuit p ſorteſ ꝙ decia ps regni iude i irl̄m hitaret: nouē āt ptes i religs citati b⁹. ⁊ hoc ē quod dr̄.
b Reliq vō ⁊c. qd̄ āt ſeqī. Decia ps po pl̄i eligaī vt hitet in irl̄m q: vrbs vacua erat. n̄ ē i hebreo: ſꝫ appoſitū fuit ꝑ mo/ dū gloſe: ⁊ poſtea i/ ſtū ē textui ſic ⁊ de alio pdictum eſt.
c Bene. ⁊c. i. precan do eis bōa eo ꝙ ſpō te ſe offerebāt picu/ lis ꝓ citate ſancta.
d Hitauit aūt ⁊c. q: illi q erāt d regno iſrl̄: q captiuatl alys ꝑ ſalmanaſar euaſe rāt ⁊ tñ poſtea cū re gno iude captiuati fuerāt ꝑ nabucho/ donoſor ⁊ cū eis redie/ rāt de licentia cyri. put dcꝫ fuit eſdre ṗ n̄ ſūt coacti ꝑ ſortes hitare i irlꝫ. ſꝫ dimiſ ſi ſūt ire ad poſſeſſio/ nes ſuas ꝓ ſua volū tate. tū q: erāt pau/ ci. tū q: n̄ ſic tenebā tur ad cuſtodiā cita tis irlꝫ ſic̄ illi de tribub⁹ pdictl. vt pꝫ ex pdcis. e Sacer. ⁊c. q deſcēderāt d gētilib⁹. vt dcꝫ fuit. ſ. eſdre. 2. d oib⁹ iſtl illi q n̄ erāt neceꝫ ꝓ miſterio tēpli ⁊ cuſtodia citatl fuerī dimiſſi i vrbib⁹ alyſ
f De filys. h̄ dſcribiī ordiatio pdcā magl i ſpāli. ⁊ ṗ q̄tū ad hitāt tes i irlꝫ. 2⁰ q̄tū ab hitātes i alys citatib⁹. ibi. ⁊ relig ex iſrl̄. Cir ca ṗ⁹ ponunī noīa pncipaliū. ⁊ ſūma oiuꝫ. tñ pptes ⁊ ṗ q̄tū ad illos de tribu iuda. cū dr̄. De filys iuda athaias ⁊c. ⁊ pꝫ lr̄a. ſcdo q̄tū ad illos de tribu beniami. cū dr̄. Hi ſūt autem fily benia/ mi ⁊c. ⁊ pꝫ lr̄a vſq̄ ibi. g Senua ſup citatē ſcd̄us. ſ. ab illo q

erat pncipalis i citate. tertio qñtu ad illos de tribu leui. cu dr. Et de ſacerdotibus iodaia filius ioarib rc. et pz lra vſqz ibi.
a Et ppoſit9 eoz. i. pncipalis ſup eos et ordiator. b Zabdihel fili9 potetu. i. hebreo hr: magnoz. q2 erat de gentib9 potetibus et magnis. c Et de leui. ſimplicib9 q miſtrabat ſacerdotibus Sebenia rc. ſeqt. d Et ioçabeth ſup oia opa q erat foriſec9 i domo dei. q2 de his q erat itra teplu itromittebat ſe ſacerdotes
e A pncipib9 leuitaz. fuit ſupple iſte ieçabeth ad pdca dſtinat9.
f Et mathania rc. pnceps ad laudadu q2 erat pceptor.
g Et relig ex iſrael h deſcribit predicta ordiatio i ſpali qñtu ad hitates ex irlz. et pz lra vſqz ibi.
h Qui hita. i ophel no e noim turri q p pinq erat teplo. vt dcm. e. s. c. 3. ſz e nome ville ex irlm. ſic .n. de ſacerdotib9 et leuiti alig hitabat i irlz et alig ex. ſic et de nathineis.
i Et eps leuitaz rc. i hebreo hr. et ppoſi t9 leuitaz rc. q2 ſoli ſacerdotes erat potifices ſeu epi pp e lo qndo. hntes tn ſup ſe vnu tm ſumu potificé. et io ꝙ iſte aci dr h eps leuitaz. h e exteſo noie ingtu eis perat tag ppoſi t9. epus .n. dr ab epi qd e ſupra et ſcopon itetio. qſi alys ſupra itedes.
k De filys aſaph catores rc. p ceptu gppe. rgl. ſ. dd
l Sup eos erat. q2 ordiauerat catores de filys aſaph. vt hr p paral. 25. Iuxt oe vbu ppli oe ppls diſpoſuerat p ſortes q hitaret i irlm: et g ex. Ra. Sa. expoit h de rege dario qui ordiauerat vt dic ꝙ necia adminiſtraret p ſinglos dies catori b9 de ſuptu ſuo: et p que deberet h fieri ſubiugit cu dr. Et

mer et fratres eoz potetes nimis
cetu vigintiocto: et ppoſit9 eoruz
zabdihel fili9 potetiu. Et de leuis
ſebenia fili9 aſob fili9 azarica fili9
aſabia fili9 boni et ſabathai et io
zabeth ſup oia opa q erat forinſe
cus i domo dei a pricipib9 leuita
ru. et mathania fili9 micha fili9 ze
bedei fili9 aſaph priceps: ad lau
dadu et ad cofitedu i orone: et be
checias ſcds de frib9 ei9: et abda
fili9 ſamuha fili9 galal fili9 idithu.
Oes leuite i ciuitate ſca: duceti
octogitaquattuor. et ianitores ac
cub telmo et fres eoz q cuſtodie
bat oſtia: cetu ſeptuagitaduo. et
relig ex iſrael ſacerdotes et leuite
i vniuſis ciuitatib9 iuda vnuſqſqz
i poſſeſſioe ſua et nathinei q hita
bat i ophel: et ſiaba et gaſpha de
nathineis. et eps leuitar i irlz: azi
fili9 baani fili9 aſabie fili9 matha
nie fili9 miche. De filiis aſaph: ca
tores i miſterio dom9 dei. Pre
ceptu gppe regl ſup eos erat: et or
do i catorib9 p dies ſingulos: et fa
thaia fili9 meſezebel de filiis zara
filii iuda: i manu regl: iuxt oe vbu
ppli: et i domib9 p oes regiones
eoz d filiis iuda hitauerut i caria
tharbe et i filiab9 ei9: et i dibon et i
filiab9 ei9: et i capſeel et in viculis
ei9: et i ieſue et i moladat i bethpha
leth et i aſerſual et i berſabee et i fi
liab9 ei9: et i ſicelech et i mochona
et i filiab9 ei9: et i remon et i ſara et
i ierimuth zonoa odollat i villis

eaz: lachis et i regioib9 ei9 azecha
et i filiab9 ei9. et maſerut in berſa
bee vſqz ad valle heno: Filii at be
niamin ageba mechmas et hai et
bethel et filiab9 eius anathot nob
anana aſorama gethai madid ſe
boiz neballath et ono valle artifi
cum: et de leuitis: portiones iude
et beniamin. XII.

Hi ſt at ſacerdotes et leuite
q aſcederut cu zorobabel
filio ſalathiel: ioſue ſaraia
hieremia eſdra amaria melluch
accus ſechenias reum merimuth
addo genthon abia miami madia
belga ſemeia et ioarib et idaia ſel
lum amoch elceia adaia. Iſti pri
cipes ſacerdotu et fres eoz i die
b9 ioſue. Porro leuite: ieſua ben
nui cedmihel ſarabia iuda matha
nias ſup hymnos ipi et fres eoru
et bechecia atqz ethani: et fres eo
ru vnuſqſqz i officio ſuo. Ioſue
autem genuit ioachim: et ioachi
genuit eliaſib et eliaſib genuit io
iada: et ioiada genuit ionathan et
ionatha genuit iedda. In diebus
at ioachi erat ſacerdotes et prici
pes familiaz ſaraie maarie hiere
mie ananie eſdre moſolla amarie
iohana milico ionatha ſebenie io
ſeph arā edna maraioth elci ada
ie zacharie getho moſolla abie ze
cheri miami et moadie felti belge
ſamua ſemeie ioatha ioarib ma
thanai iodaie azzi ſellaie celaia
mocho her elebie aſebie idaie na

dedicatio erat pncipalr ageda p ſacerdotes et leuitas. et io deſcribit h a pncipio redit9 captiuitatis babyloice vſqz ad tps h9 dedicatois. et et vltra. et p ponut illi q fuerut tpe ioſue q cu zorobabel aſcederut de babyloe. cu dr. t Ioſue ſaraia rc. iſte eſdras fuit ille q ſcripſit libr eſdre q2 p venit irlm cu zorobabel. ſz poſtea redyt ad rege: vt pres iu deos ſecu adduceret. et a rege apliores gras ipetraret. v Iſti pnci pes ſacerdotu. i. pncipales. io expſſe ſut noiati. x Et fres eoz. iſti erat min9 pncipales ſacerdotes. io ſub noie coi expmut. et eode modo
dicedu e de leuitis et eoz frib9 q fuerut tpe ioſue. de qb9 ſubdit. Porro leuite ieſua rc. ſubditur.
y Ioſue at. h pnr dſcribit genealogia ſummoz potificu a ioſue vſz ad iaddu q fuit ſum9 ſacerdos tpe alexadri magni cum dr. Ioſue at. iſte alibi noiat ieſus fili9 ioſedech Ioſedech .n. ſum9 ſacerdos duct9 fuit i captiuitatem babylonica. vt hr p paral. ca. vlti. et eius ei9 fili9 poſt captiuitate babylonica fuit pm9 q fuct eſt ſumo ſacerdotio.
z Genuit ioachiz. iſte at vocatur eliachiz Iudith 4. et ſub eo dr illa hiſtoria fuiſſe.
a Et ioa. rc. et iſte fuit ſumm9 ſacerdos circa fine vite ipſius neemie vt hr ifra ſeqnti ca.
b Et eliaſib ge. ioiada. h vocat iudas a ioſepho iudaice antigtatis. xi. li.
c Et ioiada ge. ionatha. huc ioſeph9 noiat iohanne ibide.
d Et ionatha genuit iedda. que ioſeph9 noiat iaddu. vt. s. et de iſto dic ioſeph9 ꝙ cum alexader irat9 9 irlm veniret ad deſtruedu ipſaz eo ꝙ iaddus rnderat ei p nucios ꝙ viuete dario no poterat fragere iurametu qd hebat cu ipo. dns ſibi i ſonis appuit dices. ꝙ no timeret ſz potas apiret et obuiaret alexadro idut9 ornametis potificalib9. et ſilr aly ſacerdotes i veſtib9 albis. que cu vidiſſz alexader veietez ſibi obuia deſcedit de eq facies ſibi reuerétia. et tuc pnci

fathaia fili9 meſeçebel de filys çara. i. çari fily iuda q genuit phares et çara d thamar Math. p. In manu regl. i. ſz ordiatoez dary. regis. m Iuxt oe vbu ppli. i. ſm oez re exhibeda pplo. ad h .n. erat ordiat9 iſte meſeçebel. vt gegd de ſuptu regis erat admiſtradu pplo p manu ei9 fieret. et videt melior iſta expo.
n Et i domib9 p oes regioes rc. Hic incipit vſus ſz hebreos vbi ſic hr. Et i villis capeſtrib9 de filys iuda rc. h pnr oñdit q loca ihabitauerut fily iuda ex irlz. et pz lra vſqz ibi. o Et maſe. i berſabee. rc. berſabee at e i termio ſortis iude vſus auſtr. vallis at benno e in termino eiuſde ſortl vſus aqlone. et p h itelligit ꝙ hitauerut i locis itermedys. p Fily at beni. Hic agit de locis ex irlm hitatis a filys beniami. et pz lra vſqz ibi. q Et ono valle artifi. ſic noiata fuit eo ꝙ a pncipio maebat ibi artifices
r Et de leuitis portoes iude et beniami. i. de tribu leui. alig manebat ex irlm i vtraqz ſorte. ſ. in ſorte iude. et in ſorte beniamin.
s q2 non habebat ſorte ſibi pprıaz aſſignata. Cap. XII.
Hi ſut at. Poſtqz deſcripta e citas irlz pplatio. h pnr et vltimo deſcribit eiuſde dedicatio. Circa qua p ponut q da pambula. ſcdo dedicatio. ibi. In dedicatoe at. tertio qda ad ipaz ſeqntia ibi. Receſſerut quoqz. Circa pmu ſciedu ꝙ iſta

pes alexadri mirati ſut credetes mete ei9 iudificata pp qd pmem9 alexadro familiarl qſiuit ab eo cur h feciſſz. et rndit ꝙ cu eſſe adhuc i macedoia et cogitare quo aſia mihi ſubiugare: appuit mihi de9 i tali effigie et dixit. ꝙ ſecure tm negociu acciperem: et ꝙ ipo duce coplerez. pp qd deu. q mihi appuerat i hoie veneratus ſu tenes firmiter qd ſic icepit: ita pmiſſuz adipleuit. e In dieb9 at ioachi. Hic pnr agit de ſacerdotib9 q fuerut tpe ioachi fily ioſue. cu dr. f Sacerdo. et pricipes familiarum. ſ. ſacerdotaliuz ſaraia maaria rc. in aliquibus libris ponuntur iſta nomina in genitiuo caſu: et ſic conſtruut cuz eo quod ppoñit: et pncipes familiaz. quaz ſupple. ſ. ſararie et amaarie: et ſic de alys.
g Leuite. Hic agit de his qui fuerut ſub alys ſumis ſacerdotibus ſequetibus pdictuz ioachim. et hoc eſt qd dr. Leuite in diebus eliaſib et ioiada et ionan. iſte ſupra nominatus eſt ionathan.
h Et iedboa. iſte. s. noiatus e iedda. q2 noia hebraica freqnter variatur in pncipio vel in fine vel in vtroqz: ſicut et latina. vt frequenter dictum e. s. i Scripti pncipes familiaruz. p noia ſua i libris genealogiaz ſuaz: licz no ſint hic expſſa. k In regno dary perſe. i. dario rgnate qui eſt de genere perſaruz ſub q coſumatu fuit templuz. vt hr. s. Eſdre. 6. l Fily leui. Hic reuertit ſcriptura ad dſcribedu leuitas q fuerut tpe ioachi. q2 ſupra deſcripſerat ſacerdotes illi tpis. dic ergo

Filÿ leui.ſupple q̃ ſequūt̃. a ꝓin.ſa.ſ.ꝑ paral'.25.ñ qꝛ iſti q̃ ſequūt̃ ſint ibi ſcripti i ꝑpꝛÿs ꝑſonis.ſ3 i ꝑrib⁹ ſuis.ꝛ qꝛ oꝛdĩes leuitaꝝ ibi fūt ꝯſcripti ad q̃s iſti reſtituti fūt.tꝑib⁹ ill'p⁹ r̃ditū captiuitatꝭ. b Et vſ3 ad di.ꝛc.qꝛ iſti vl'ſaltẽ aliq̃ coꝝ vixerūt vſ3 ad tꝑs q̃ ionathã fuit ſūm⁹ ſacerdoſ.ꝛ dr̃ fili⁹eliaſib.i.nepoſ qꝛ fuit fili⁹ioiade filÿ eliaſib.vt p3 ex dcis.ſ.eo.c. c Et pnci.le.i.pncipales iter eos ſtiſti. d Aſebia.ꝛc. vt laudarēt ꝛ ꝯfiterēt iuꝝ ꝑceptū dd.vt hr̃.ꝑ ꝑaral'.25. e Et obſer. eq̃ ꝑ oꝛdinẽ.i.ſibi ſuccedẽtes ꝑ vices ſ3 oꝛdiatõẽ3 dd.Cetera patēt ex dciſ. f In de.ãt.ꝑcãbulo deſcripto.h ꝯñr deſcribit̃ citatis edicatio. Circa quã ꝑ põit̃ ꝑpatio ꝑpli. ſcdo dedicatio muri.ibi Aſcẽdere aũt feci.tertio oblatio ſacrificÿ.ibi. Sterūtq3.Circa ꝑmum dr̃.

g Re.ꝛc.vt ſolẽni⁹ fieret dicatio.ꝛ p3 lr̃a vſq3 ibi

h Et mũdati ſt̃ ꝛc.ꝑmo.

i Et mũ. ꝑplm.ſcdo. ſic ſcriptū ẽ eccl.34.Ab imũdo qs mundabit̃.qꝛ dbit t⁹ oꝛdo ẽ vt mũdãs aliũ ꝑus mũdet ſeipſū. iſta ãt mũdatio ſacerdotū ſiebat ꝑ ieiunia ꝛ ꝑ cōtinẽtiã ab vxoꝛib⁹.ꝛ ꝑ aſꝑſionẽ aq̃ luſtratõis.Emũdatio v̓o ꝑpl'i ꝑ aſꝑſionẽ aq̃ luſtratõis tm̃.leuitaꝝ ãt medio mõ.qꝛ leuite faciliori ritu mũdãt̃ q̃ ſacerdoteſ.vt hr̃.2.ꝑaral'.29. ꝛ populus q̃ leuite.

k Et poꝛ.ꝛ mu.ſ.mũdauerūt imũditias amouẽdo ꝛ aquã luſtratõis aſꝑgendo. l Aſcen.ãt fe.h ꝯñter ꝯſcribit̃ dedicatio muri.ꝛ ꝑ ꝯñs citatis q̃ muro claudebat̃.ꝛ aſcẽdere feci.v̓ba ſūt neemie.

m Et ſtatui; du.cho.ꝛc. Dicūt aliq̃ expoſitoꝛeſ q̃ iſti duo choꝛi ſic diuidebãt̃ q̃ vn⁹ ibat ſup muꝝ circũeundo ciuitatẽ.ali⁹ ſup terra3 iuxt̃ muꝝ exteri⁹.ſ3 h nõ videt̃ veꝝ.qꝛ infra de ſcdo choꝛo dr̃ q̃ media ꝑs ꝑpl'i erat ſupra murū.ꝛ ꝑ h itelligẽdū3 ẽ q̃ vterq3 choꝛ⁹ laudãtiū q̃ erat d ſacerdotib⁹ ꝛ leuitꝭ ibat ſupra muꝝ ꝛ vna ꝑs ꝑpl'i erat cu3 eis ſuper muꝝ.ꝛ alia ſup terrã. ſic igr̃ ꝑ loq̃t̃ d ꝑ choꝛo cū dr̃.

n Et ierūt ad dexte.ꝛc. .ſ.illi de ꝑmo choꝛo.

o Et iuit ꝛc.q̃ erat ꝑnciꝑalioꝛ. p Et me.ꝑſ ꝛc.ꝛ alia medietas fuit cū 2⁹ choꝛo. q Et d fi.ſa.i.tu. canẽtes:qꝛ h ſpectabat ad coꝝ offiñ ſcq̃t̃.In va. ꝛc.i.i iſtrīs muſicis. ſ3 q̃ oꝛdinauerat dd.ꝑ paral'.25.inſtra.n.cuiuſlib3 artꝭ vocãt̃ vaſa.i hebꝛeo

thanabel. Leuite i diebꝰs eliaſib ꝛ ioiada ꝛ ionan ꝛ ieddoa ſcripti ꝑꝛicipes familiaꝝ ꝛ ſacerdotes i regnõ darÿ ꝑſe.filÿ leui ꝑꝛicipes familiaꝝ ſcripti i libꝛo ꝟboꝝ dieꝝ:ꝛ vſq3 ad dies ionathã filii eliaſib.et ꝑꝛicipes leuitaꝝ:aſebia ſerebia ꝛ ieſue filius cedmihel:et frẽs eoꝝ ꝑ vices ſuas vt laudarẽt et cõfiterent̃ iuꝝ ꝑceptū dd viri di: et obſeruarẽt eq̃ ꝑ oꝛdinẽ. Mathania et becbecia et obedia moſollã thelmon accub cuſtodes poꝛtaꝝ et veſtibuloꝝ añ poꝛtas. Hii diebꝰioachi3:filii ioſue filii ioſedech et i dieb⁹ neemie ducis:et eſdre ſacerdoꝭ ſcribeq3. In dedicatiõe ãt muri irl'm:reqſierūt leuitas d oib⁹ locis ſuis:vt adducerẽt eos in irl'm:et facerẽt dedicationẽ et leticiã i actiõe g̃raꝝ:et cãtico et i cymbalis:pſalterÿs et citharis. cõgregati ſūt ãt filii cãtoꝝ et d cãpeſtrib⁹circa irl'm.et de villis netuphati:et d domo galgal:et d regiõib⁹ geba et aſmaneth.qm̃ villas edificauerūt ſibi cantoꝛes i circuitu irl'm. Et mũdãti ſūt ſacerdotes ꝛ leuite:et mũdauerūt ꝑpl'm et poꝛtas et murū. Aſcẽdere ẽ ãt feci ꝑꝛicipes iuda ſup murū:et ſtatui duos choꝛos laudãtiū magnos. et ierūt ad dexterã ſup murū ad poꝛta3 ſterq̃linij.et iuit p⁹ eos oſaias et media ꝑs ꝑꝛicipū iuda et azarias eſdra et moſollã iuda et beniamin et ſemeia et hieremia.et de filiis ſacerdotū i tubis:zacharias fili⁹ionathã:fili⁹ ſemeie:fili⁹ mathanie:fili⁹ michaie:fili⁹ zechur:fili⁹ aſaph:et frẽs ei⁹ ſemeia:et azarel malalai galalai maai nathanabel et iuda ꝛ anani: i vaſis cãtici dd viri di:eſdra ſcriba añ eos i poꝛta

r Et vſ3 ad poꝛ.i.ad poꝛtã oꝛiẽtalẽ tẽpli.qꝛ i illa ꝑte erat igreſſus ad tẽplū ꝛ ei⁹ atriū qd itẽdebãt itrare ad ſacrificia imolãda s Et cho.2⁹. ipi dd d edificatõe muri t Ibat.ꝛc.i.ꝑ oppoſitã ꝑtẽ muri circũeũdo q̃ſq3 veirẽt obuiã alÿs i igreſſu tẽpli. v Et me.ꝛc.qꝛ medietas ꝑncipū fuit ibi.q̃ ꝑerãt ꝑplo.ꝛ ẽt vna ꝑs ꝑpl'i erat cu3 eis. ꝛ alia ꝑs gradiebat̃ ſup terrã mõ.ſ.dcõ. x Et ſup tur.ꝛc. ſic vocatã:qꝛ ꝑpe erãt furni. y Et vſq3 ad mu.la.qꝛ ibi machine ab extra poſſẽt facili⁹ ꝑcutere.ꝛ iõ ibi fuit ſcūs mur⁹ ſpiſſioꝛ. z Et ſu.poꝛ.ꝛc.iſta ẽ vna d ſex poꝛtꝭ.ſ.noīatꝭ c.a.3.ꝛ vocat̃ ſic qꝛ hẽbat aſpectū ad ſoꝛtẽ ephꝛai.ille.n. ſex põte vl' ſaltẽ ꝑles caꝝ ꝑ ſib⁹ noib⁹ noīant̃.vt ibidẽ de3 fuit. a Et

vſ3 ad poꝛ.gre.ſupple venerūt.illa.n.erat ꝑpe tẽplū ſic nolata qꝛ aĩalia imolãda i tẽplo ꝑ illã.adducebãt̃ b Et ſtete.i poꝛta cuſtodie.q̃ erat iuxt̃ atriū tẽpli. c Stete.h ꝯñr põit̃ imolatio ſacrificÿ i q̃ erat ꝯſūmatio dedicatõis.i q̃ q̃dẽ imolatõe aliq̃ d ſacerdotib⁹ ꝛ leuitis cãtabãt.qd nõ t̃ cū dr̃. Steterūtq3 duo cho. lau.i domo di ꝛc. d Et ſa.ꝛc.iſte ẽ q̃ ſ.noīat⁹ ẽ ioachi:ꝛ alÿ itẽdebãt imolatiõi.vñ ſbdit̃. e Et imo.ꝛc.ds.n.letificauerat eoſ leticia magna.eo q̃ mur⁹ eſſet edificat⁹ꝛ dedicat⁹ad ſecuritatẽ ꝑpl'i ꝛ ſtitutiõs cul t⁹ diui f Recẽ.q3 h ponūt̃ ſeq̃ntia ad dedicatõe3.v3.oꝛdinatio de victu ſacerdotū ꝛ leuitaꝝ q̃tū ad eius collectõe3 ꝛ ꝯſeruatõe3.vt poſſẽt itẽdere diuo cul tui.ꝛ d his q̃ cẽnt dd offerẽda.ꝛ h ẽ qd dr̃ Receſſuerūt q̃q3 in die illa.i.ꝯpleta dedicatõe.

foꝛ.ꝛ 3 eoſ aſcẽderūt i gradib⁹ citatis dd i aſcẽſu muri ſup domū dauid:ꝛ vſq3 ad poꝛtã aq̃ꝝ ad oꝛiẽtẽ.et choꝛ⁹ ſcdꝯ g̃ãſ referẽtiū ibat ẽx aduerſo:ꝛ ego p⁹ eū:ꝛ media ꝑs ꝑpl'i ſup murū ꝛ ſup turri furnoꝝ:ꝛ vſq3 ad murū latiſſimū:ꝛ ſup poꝛtã ephꝛai ꝛ ſup poꝛtã ãtiq̃3 ꝛ ſup poꝛtã piſciū:ꝛ turri ananebel:ꝛ turri emath:ꝛ vſq3 ad poꝛtã greg̃:ꝛ ſteterūt in poꝛta cuſtodie. Steterūtq3 duo choꝛi laudãtiū i domo di:ꝛ ego ꝛ dimidia ꝑs magiſtratuū mecū. Et ſacerdoteſ eliachi3:maaſia miamin michea elioenai zacharia ꝛ anania i tubis ꝛ maaſia ꝛ ſemeia ꝛ eleazar ꝛ azi ꝛ iohãnã ꝛ melchia ꝛ elan ꝛ azer. et clare cecinerūt cãtoꝛes:ꝛ ieſra ia ꝑpoſit⁹. Et imolauerūt i die illa victimas magnas:ꝛ letati ſūt. Deus.n.letificauerat eos leticia magna. Sꝫ ꝛ vxoꝛes coꝝ ꝛ liberi gauiſi ſunt: ꝛ audita ẽ leticia illa irl'3 ꝑcul. Receſſuerūt quoq3 i die illa viros ſup gazophylacia theſauri:ad libamia:ꝛ ad ꝑꝛimitias:ꝛ ad decimas:vt itroferrẽt ꝑ eoſ ꝑꝛicipes ciuitatꝭ i decoꝛe g̃raꝝ actiões ſacerdotes ꝛ leuitas:qꝛ letificat⁹ ẽ iuda i ſacerdotib⁹ ꝛ leuitꝭ aſtãtib⁹.et cuſtodierūt obſuatiõnẽ di ſui:ꝛ obſuatõe3 expiatiõis:ꝛ cãtoꝛeſ ꝛ iãitoꝛeſ iuxt̃ ꝑceptū dd ꝛ ſalomõis filÿ ei⁹:qꝛ i dieb⁹ dd ꝛ aſaph ab exoꝛdio erãt ꝑꝛicipes ꝯſtituti cãtoꝝ i carmĩe laudãtiū ꝛ ꝯfitẽtiū do. Et oĩs iſrl' i dieb⁹ zoꝛobabel:ꝛ i dieb⁹ neemie dabãt ꝑtes cãtoꝛib⁹ ꝛ ianitoꝛib⁹ ꝑ dies ſingulos:ꝛ ſcificabãt leuitas:ꝛ leuite ſcificabãt filios aaron. XIII.

In die aũt illo lectū eſt i volumine moyſi:audiẽte

g Viros.fideles. h Sup gazophylatia.i.repoſitoria. i Ad libaia. q̃ erãt de liq̃dis deo offerenda.vt vino ꝛ oleo. k Et ad ꝑmitias.q̃ ſacerdotibus debebantur. l Et ad decimas.q̃ leuitꝭ ſoluebantur. m Ut itroferrẽt.ſ. in domū domini. n Sa.ꝛ le.vt ibi poſſẽt manere ꝛ viuere. o Quia le.ꝛ leuitis.hr̃ ꝛ diligẽter officia ſua fecerãt. p Et obſer.ꝛc.emũdãdo ſeipſos ꝑpl'm poꝛtas ꝛ muꝝ.vt p3 ex.ſ.dcis Cetera patet vſ3 ibi. q Et ſacti.le.ſ.ꝑplares leuitꝭ decimas ſoluẽdo r Et le.ſci.de decimis ſibi datꝭ decias eis ſoluẽdo.q.n.ſoluit decimas alteri i h ꝯſignat̃ ſe iꝑfectū ꝛ alteꝝ ꝑfectū retinẽs ſibi nouẽ ꝑteſ.ꝛ dãdo decimã alteri q̃ ſignat ꝑfectõ3:eo q̃ dnari⁹ ẽ nũer⁹ ꝑfect⁹ ꝑ q̃ qd ꝯ nũeri ſeq̃ntes ſt̃ rꝑlicatõeſ dnary ꝛ ei⁹ ꝑtiū. ſic.ii.ſt io.ꝛ vnū.ꝛ.iz.ſūt.io. ꝛ.2.ꝛ ſic ꝯñr vt hr̃.3. ꝑhrcoꝝ.ꝛ ꝑ ꝑ h apl's ad Hebꝛeos oñdit melchiſedech fuiſſe maioꝛẽ ipo abꝛahã q̃ decias dedit melchiſedech.gen.14.

s In die. Hec ẽ ſcda ꝑs ꝑncipalꝭ libri i q̃ agit̃ d Ca.XIII. ſcdo aduẽtu neemie i irl'3.qꝛ cõpleto ducatu ſuo.iz.annoꝝ.i q̃b⁹ itẽdit muratõi citatꝭ ꝛ edificatõi ꝛ ſtitutõi diui cult⁹ ꝛ alioꝝ q̃ erãt ad bonū ꝑpl'i ſui redyt ad regẽ artaxerxẽ.32.ãno regni ei⁹ a q̃ miſſus fuerat ꝑ i irl'3 ãno.zo.regni ſui.vt hr̃.ſ.ca.z. qꝛ rex ſibi cõſtituerat tꝑs redeũdi.vt ibidẽ hr̃.ſ3 poſtea circa finẽ vite ſue rogauit regẽ vt rediret irl'm ad coꝛrigẽdū aliq̃ mala q̃ pullulauerãt i abſẽtia ſua ꝛ vt ibi cū ſuis ꝑrib⁹ ſepeliret̃. Pullulauerãt ãt i ſua abſẽtia q̃tuoꝛ mala ſpāl'r.ꝑmū ẽ admiſſio illiciti.2⁹ ꝯſtructio cult⁹ diui qd põit̃.ibi.Et itellexi malū.3⁹ violatio ſabbi.ibi. In dieb⁹ ill' vidi ꝛc. 4⁹ cõmixtio ſcis exꝛnci.ibi.

Sȝ ꝛ i diebꝰ illꝰ. pꝰ malū fuit eo ꝙ eliaſib ſūmꝰ ſacerdos ꝑmiſit vaſa tobie amanit' i qbꝰ erat theſaurꝰ ſuꝰ repōi i gaȥophilacio domus dei qđ erat deputatū rebꝰ ſacris. ꝛ h̄ malū fec̄ eo ꝙ erat affinitate ꝯiūctꝰ tobie ꝑ nepotē ſuū. ꝛ iō in ꝑncipio huiꝰ capl'i fit mētio de ꝯmixtione tal' m̄rimonij ꝙ ſit illicita. cū dr̄. In die āt illo lectū ē. h̄ nō refert ad tpˢ imediate ſeqns. ſȝ ad ꝑcedētia. qꝛ iam iſta ſeparatio erat fcā. vt hr̄. ſ. c. io. a Et iuē. ꝛc̄. ſ. Deut. ꝛȝ. ꝙ n̄ debeāt itroire āmonites ꝛ moabites i eccl'iā dei. qđ tripl'r fuit ibi expoſitū. vno mō ꝙ ammōites ꝛ moabites nō poſſet igredi atriū vbi adorabāt homies mūdi. Alio mō vt ꝗuis cēnt cōuerſi ad iudaiſmuȝ. nō tn̄ poſſent ꝓmoueri ad dignitates q̄ reſpiciūt regimen ppl'i. vt ꝙ cēnt decani cēturiones ꝛ hꝰ. ȝꝰ mō ꝙ iudei cū iſtl pplis nō poſſēt ꝯhere m̄rimonia. vt ibidē diffuſius fuit declaratū. ꝛ iſto tertio modo hic accipitur ideo ſubditur.

b Fcm̄ eſt ꝛc̄. ſepa. oēm alie. ab iſrl'. qđ fuit fcm̄ an̄. vt dcm̄ ē. ſȝ h̄ repetit' ꝑpter caſum q ſubditur.

c Et ſup h̄ ꝛc̄. ſ. culpabilis. iō ſubditur.

d Et ꝑximꝰ tobie. i. amicꝰ ꝑ m̄rimoniū nepotꝭ ſui q erat gener ſanaballath. vt hr̄ ifra. eo. c. ꝛ ſic per ꝯñs erat amicus tobie cui ſanaballath erat magna familiaritate ꝯiūctꝰ. vt dcm̄ ē. ſ. 4. c. ad qđ ſecutū ē malū qđ ſbdit'.

e Fec̄ ḡ ſibi gaȥo. ꝛc̄. ſ. in domo dei.

f Et ibi ꝛc̄. i. illa q erāt ꝯſecrata ad diuinū cultū q fuerūt ide amota. vt ibi vaſa tobie ponerētur. cuius cā ſubditur.

g In oibꝰ ꝛc̄. vbū ē neemie. qꝛ ſi fuiſſet pn̄s h̄ nō ꝑmiſiſſet ꝑpter qđ ſequitur.

h Et ꝑieci ꝛc̄. de gaȥophylatio vbi reponebātur dō ſacrata

i Precepiꝗ ꝛ emū. gaȥophylacium. qđ erat ꝯtaminatū ex repōne vaſoꝝ hois gētil' ꝛ aduerſarij iudeoꝝ. vt dcm̄ ē. ſ. dictis. k Et re. ꝛc̄ q̄ ide fuerāt ablata i qbus reponebant' deo ſacrata.

l Et cognoui. Hic ꝯñr deſcribit' correctio ſcdi mali. vȝ. deſtructio cultꝰ diuini eo ꝙ miſtris tēpli nō dabant' neceſſaria ſȝ ſubtrahebant'. ꝛ h̄ ē qđ dr̄. Et cognoui qm̄ ptes leuitaꝝ ſibi debite ꝑ miniſterio tēpli. m Nō fuiſſet ꝛc̄. qꝛ eliaſib ſūmus ſacerdos ptī motꝰ ex tobie gētil' monitōe ꝑti ꝑp cupiditatē talia ſibi retinebat. n Et fugiſſȝ. vnuſꝗſꝗ. q̄rēs ſibi victū ex ierlȝ.

pplo. Et iuētū ē ſcriptū i eo ꝙ nō debeāt itroire āmōites ꝛ moabites i eccl'iā dī vſqꝫ i eternū eo ꝙ n̄ occurrerit filijs iſrl' cū pane ꝛ aq: ꝛ ꝯduxerūt aduerſū eos balaā ad maledicēdū eis: ꝛ cōuertit dš n̄ maledictionē i bñdictionē. Factū ē āt cū audiſſēt legē: ſeparauerūt oēȝ alieigenā ab iſrl'. et ſup h̄ erat eliaſib ſacerdos q fuerat ꝑpoſitꝰ i gaȝophylacio domꝰ dī nr̄i: et ꝑximꝰ tobie. fecit ḡ ſibi gaȝophylacium grāde: ꝛ ibi erāt an̄ eū reponētes munera ꝛ thꝰ ꝛ vaſa ꝛ decimā frumēti vini ꝛ olei: ptes leuitaꝝ ꝛ cātoꝝ ꝛ ianitoꝝ ꝛ primitias ſacerdotales. In oibꝰ āt his n̄ fui i irlȝ qꝛ i āno triceſimo ſcdo artaxerxis regꝭ babylōis veni ad regē. et i fine dieꝝ rogaui regē: ꝛ veni i irlȝ. et itellexi maluȝ qđ fecerat eliaſib tobie: vt faceret ei theſauꝝ i veſtibulis domꝰ dī: ꝛ malū mihi viſū ē valde. et ꝑieci vaſa domꝰ tobie foras đ gaȝophylacio: ꝑcepiꝗ ꝛ emūdauerūt gaȝophylaciū. et retuli ibi vaſa domꝰ dī ſacrificiū ꝛ thꝰ et cognoui ꝙ ptes leuitaꝝ nō fuiſſēt date: ꝛ fugiſſet vnuſꝗſꝗ i regiōeȝ ſuā de leuitꝭ ꝛ cātoribꝰ ꝛ de his q miſtrabāt: ꝛ egi cauſā adūſū magiſtratꝰ. et dixi: Quare dereliqmꝰ domū dī: et cōgregaui eos: ꝛ feci ſtare i ſtatiōibꝰ ſuis. et ōis iuda apportabat decimā frumēti vini ꝛ olei i horrea: et ꝯſtituimus ſup horrea ſelemiā ſacerdotē ꝛ ſadoch ſcribā: ꝛ ſadaiā đ leuitꝭ: ꝛ iuxta eos anan filiū zachur filiū mathanie: qm̄ fideles ꝯprobati ſūt: ꝛ ipſis credite ſunt ptes fratrū ſuorū. Memēto mei dš meꝰ ꝑ h̄: ꝛ ne deleas miſeratiōes meas q̄s feci i domo dei mei: ꝛ i cerimonijs eiꝰ. In diebꝰ illis vidi i iuda calcātes torcularia i ſabbato: portātes aceruos ꝛ onerātes ſup aſinos vinū ꝛ vuas ꝛ ficꝰ ꝛ oē onꝰ: ꝛ iferētes i irl'm die ſabbati. et cōteſtatꝰ ſū eos vt i die q̄ vēdere liceret vēderēt. et tyrij hitauerūt i ea: iferētes piſces ꝛ oia venalia. et vēdebāt i ſabbatꝭ filijs iuda ꝛ irlȝ: et ōbiurgaui optiates iuda: ꝛ dixi eis: Que ē h̄ res mala quā vos facitꝭ ꝛ ꝑphanatꝭ diē ſabbati? nūqd n̄ h̄ fecerūt p̄res nr̄i: ꝛ adduxit dš nr̄ ſup nos oē malū h̄: ꝛ ſup ciuitatē hāc? et vos additꝭ iracūdiā ſup iſrael: violādo ſabbatū. Factū ē aūt cū qeuiſſēt porte irlȝ die ſabbati: dixi: ꝛ clauſerūt ianuas: ꝛ ꝑcepi vt nō apirēt eas vſqꝫ pꝰ ſabbatū. et de pueris meis ꝯſtitui ſup portas vt nullꝰ iferret onꝰ die ſabbati. et māſerūt negociatores ꝛ vēdētes vniūſa venalia foris irlȝ ſemel ꝛ bis: ꝛ ꝯteſtātꝰ ſū eos. ꝛ dixi eis: Quare manetꝭ ex aduerſo muri: Si ſcd'o h̄ feceritꝭ. manū mittā i vos. itaꝗ ex tpe illo nō venerūt i ſabbato. Dixiꝗ leuitis vt mūdarēt': ꝛ venirēt ad cuſtodiēdas portas ꝛ ſcificādā diē ſabbati: et ꝑ h̄ ḡ memēto mei deꝰ: ꝛ pce mihi ſȝ multitudinē miſerationū tuaꝝ. Sȝ ꝛ i diebꝰ illis vidi iudeos ducentes vxores azotidas āmōitidas ꝛ moabitidas. et filij eoꝝ ex mediā pte loqbāt' azotice: ꝛ neſciebāt loq iudaice: ꝛ loqbātur iux̄ linguā ppl'i ꝛ ppl'i. et ōbiurgaui eos: ꝛ maledixi: et cecidi ex eis viros: ꝛ decaluaui eos: ꝛ adiuraui i dō vt n̄ darēt filias ſuas filijs eoꝝ: ꝛ n̄ accipent de filiabꝰ eorū filijs ſuis ꝛ ſibimetipſis: dicēs Nūqd n̄ i hmōi re peccauit ſalomō rex iſrael: et certe i gētibꝰ multꝭ nō erat rex ſimilis ei: ꝛ dilectꝰ dō ſuo erat: ꝛ poſuit eū dš regē ſup oēȝ iſrael. et ipſū ḡ duxerūt ad peccatuȝ mulieres alienigene. Nūqd ꝛ nos iobediētes faciemꝰ oē malū grāde h̄: vt ꝑuaricemur in deo noſtro: ꝛ ducamꝰ vxores

o Et egi cāȝ ꝛc̄. i. ſūmū ſacerdotē ꝛ alios ꝑncipales ſibi aſſiſtētes.

p Et dixi. q̄re dereliqmꝰ domū dei. aſſociauit ſe illis i crimie: ꝗuis eēt inocēs vt meliꝰ iclinaret eos ad correctionē. q Et ꝯgrega. ꝛc̄. ſ. leuitas ꝛ miſtros q receſſerāt. r Et feci eos ſtare ꝛc̄. i. i officijs tēpli.

s Et oīs iuda ꝛc̄. ad ſuſtētationē eoꝝ. t Et ꝯſtituimꝰ ꝛc̄. i. hoies fideles ad cuſtodiēdū talia. ꝛ ad miniſtrādū miniſtris tēpli.

v Memēto mei ꝛc̄. h̄ dixit neemias. qꝛ talia faciebat n̄ ꝑp fauorē humanū: ſȝ ꝑp honorē diuinū. x In diebꝰ illis. Hic ꝯñr ponit' correctio tertij mali. vȝ. violatiōis ſabbati. i. q̄ iudei faciebāt opa ſuilia. qđ notat' cū dr̄.

y Uidi i iuda calcantes. torcu. in ſabbo ꝛc̄. ꝛ qꝛ cū gētilibꝰ faciebāt ꝯtꝰ emptōis ꝛ vēditōis. qđ notat' cum dr̄. z Et tyrij. q erāt gētiles. Hitauerūt i ea inferentes piſces ꝛc̄.

a Et obiur. ꝛc̄. q ppl'ꝫ regebāt: eo ꝙ talia ꝑmittebāt

b Nūqd nō ꝛc̄. q. d. ſic: ꝛ ꝑp h̄ fuerūt i captiuitatē ducti: ꝛ citas iſta deſtructa ē: ꝑp h̄ neemias appoſuit remedium. iō ſequit'.

c Factū ē ꝛc̄. i hebreo hētur: Et factū ē cū iumbraſſēt porte. i. qꝛ die ſaduesꝑaſcebat: ꝛ tc̄ icipit ſabbatū ꝛ in idē redit qꝛ tūc porte debēt qeſcere ab igreſſu mercātiuȝ. ideo ſequitur.

d Dixi. ſ. claudite ianuas ita ꝙ mercatores nō poſſint itrare citatē ad exercēdū talē mercatōeȝ i die ſabbati. tn̄ nō fuerūt oio correcti ꝑ h̄. ideo ſeqtur.

e Et manſe. ꝛc̄. ad q̄s exibāt iudei emētes ab eis.

f Et ꝯte. ſum eos. eis cōminando. ideo ſequitur.

g Si ſcd'o ꝛc̄. ad icarcerādū ꝛ flagellandū. Cetera patēt. h Sȝ ꝛ i diebꝰ illis. Hic ponit' correctio q̄rti mali qđ erat ꝯmixtio feminis ex̄nei. ꝯ ꝑceptum legis. Deut. 7. ꝛ h̄ ē qđ dr̄.

i Uidi iudeos ꝛc̄. iſte erāt de filiabus philiſtinorum

k Et filij eoꝝ ex me. ꝛc̄. ſicut m̄res eos docebāt.

l Et neſciebāt ꝛc̄. niſi valde corrupte: qꝛ m̄res plus loquunt' cū pueris ſuis ꝙ p̄res. m Et obiurgaui eos. ſ. p̄res eos acriter redarguendo.

n Et maledixi. malū eis iprecādo niſi talia corrigerēt. o Et ce. flagellādo aliqs ꝑp eoꝝ obſtinatiōē. p Et decal. ꝛc̄. ꝑ capillos trahēdo. vl' qꝛ fecit radi capita eoꝝ ꝛ barbas qđ tunc tpis magna erat confuſio.

q Et adiu. ꝛc̄. i. feci eos iurare. cuiꝰ cā ſubdit'.

r Nūqd nō i huiuſce. ꝛc̄. q̄ erat ſapiētiſſimꝰ.

s Certe i gē. ꝛc̄. i ſapiā diuitijs ꝛ glīa. vt hr̄. 3. Re. 3. t Et dile. ꝛc̄. qđ pȝ ex h̄ qđ ſibi apparuit i gabaō. vt hr̄. 3. Re. 3. v Et poſuit ꝛc̄. qꝛ n̄ debebat ei regnū rōe ꝑgeniture. ſȝ ex diuina ordinatōe. vt hr̄. i. Para. 28. x Et ipȝ ꝛc̄. vt hr̄. 3. Re. ii. y Nūqd ꝛc̄. q. d. maīfeſtū ē ꝙ ſic: ſi duxerimꝰ mulieres alieigēas. cū mltū đficiamꝰ a ſapia ſalomōis ꝛ eiꝰ ꝑfcēne.

a De filijs aūt ioiada qs aūt fuerit ille fili⁹ ioiade nō exꝑmit̄ hic.
b Quē fu.a me.pp maliciā suā. c Recordare dn̄e ꝛc̄.enormiter ꝛ grauiter puniēdo ad terrorē alioꝝ. d Igit̄ mū.ꝛc̄.s.a mlierib⁹ sepa rādo. e Et cōsti.ꝛc̄.sic̄ dispoſuit dauid rex.i.Paral.24.ꝛ.25.
f Et i oblatōe lignoꝝ.i.i ꝯpōne lignoꝝ ad nutriēdū ignē iugiter i alta ri holocaustoꝝ qd̄ debebat fieri a sacerdotib⁹ ꝑ vices sibi succedēdo.
g Memēto mei deus. Post oia opera bona ꝑdicta fidelr̄ ꝛ deuote se suo creatori recōmēdat. Cui est honor ꝛ gloria i secula seculoꝝ Amen.

leuit.ꝛ ñ exꝓmit ibi qd vl' q̄ꝫtū ꝺdeīt. h āt exꝑmit cū dr̄. Hec sup plē q̄ sequūt̄. De regalib⁹ data st̄.i.ꝺ bonis ducū regaliū.ſꝫ ꝑmis sionē fcā ꝫ ꝺo.pp qd̄ dr̄ libro paral.qd̄ vouerāt obtulerīt q: votū ē ꝑmissio fcā ꝺo. k Duces ꝛc̄.qd̄ ñ erat i libro Paral. expssū.
l Iechonias ꝛc̄.iste.2.Paral.35.vocat̄ chonenias.ꝛ ē idē nomē i hebreo sic̄ i latino nicola⁹ ꝛ cola⁹:colin⁹ ꝛ colet⁹. Sciēdū āt q̄ h i seq̄ntib⁹ q̄ repetunt̄ ꝺ alijs libris noīa ꝑsonaꝝ variant̄. ꝛ ꝑla vl' pauciora h ꝛ ibi ponūt̄ ꝛ numeri ꝑsonaꝝ vl' aīaliū maiores vl' mi nores h q̄ꝫ ibi. ꝛ ecō uerso: que oia ꝛ silia breuiter sic soluūt̄. ꝑ de noīb⁹.nā multi erāt binomij vl' tri nomij. vt patuit in ꝑlib⁹ locis veter' ꝛ no ui testa. ꝛ sic idē hō freq̄nter scribit̄ sub vno noīe i vno libro ꝛ sub alio noīe i alte ro. Silr̄ de ꝑlalita te ꝑsonaꝝ.q: qñ plu res ꝯcurrūt ad vnū actū.aliq̄ tacent̄ in vno libro q̄ i alio ex ꝑmunt̄ ꝛ ecōuerso Silr̄ de numerl di cēdum q̄ minor nu mer⁹ icludit̄ i maio ri.pp qd̄ qñ mior nu mer⁹ scribit̄ i vno lo co alr̄ q̄ꝫ i alio: nō ē aliq̄ falsitas nisi mi nor scriberet̄ cū ꝑci sione maiori: ꝛ rela tus ad ideꝫ simplr̄. qd̄ nō ē i ꝑposito. ꝛ sic pꝫ. q̄ dcē varia tōes ñ arguūt aliq̄ꝫ i scriptura falsitatē.
m Et hec ꝛc̄.hic ꝯtīr ꝺscribit̄ pasce cele bratio.ꝛ pꝫ snīa ex dictis.2.Paral.35. excepꝉ q̄ sequunt̄.
n In emo.i.i ollis eneis. o Et of.ꝛc̄. .s.pacificas ad quas nō tenebant̄.
p Sup dn̄i ꝛc̄.qd̄ erat ꝯsuetū fieri.
q Et dixe.ꝛc̄.Hoc ñ ē i Paral.sꝫ i media te subdit̄ bellū pha raonis ꝯ ipꝫ.
r In corde ꝛc̄.i.dei metū iudicātia.
s De eis ꝛc̄.Isti po stiſſime fuerūt amō pr̄ iosie ꝛ manasses auus ei⁹.sicut pꝫ.4. Re.ꝛ.2.Paral.
t Et p⁹ ꝛc̄. Hic ꝺscri bit̄ iosie mors ꝛ ei⁹ tumulatio ꝛ pꝫ snia ex dictis.2.Paral. 35.in fi. capi. hoc ex cepto. -
v Non attēdēs ꝛc̄. ex h loco videt̄ q̄ pharao misit ad io siā vnū ꝺ ꝓphis dn̄i qd̄ nō dr̄ i libro Pa ral.vel ipse pharao dr̄ hic ꝓpha.nā ma lis aliquando con cedit̄ actus prophe tandi.sicut patet de balaam Nu.24.

Secūdus liber Esdre incipit. Capitulum. I.

b Et fecit io sias. Liber iste q̄ dicit̄ esdre scd̄us videt̄ magl ab alio doctore nescio q̄ ꝯscript⁹.ꝛ ex ꝑlibus colle ct⁹. Nā h ꝺscribunt̄ ꝑla q̄ i ꝑ esdre valde sufficiēter sūt descripta. Nō ē āt ve risile q̄ ipe tot repetiue rit i alio libro sine necita te.imo ēt cū nulla aut par ua vtilitate. Nec ē argu mētū ꝯ h ꝺ libro Paral. iq̄ mlta scribunt̄ q̄ hñtur i libris regū. Nec silr̄ de 2.Machab.i q̄ repetunt̄ mlta q̄ sūt in ꝑ scripta. nā ali⁹ scripsit librū Paral.ꝛ ali⁹ libros. Re. ꝛ idē fcm̄ fuit ꝺ ꝑ ꝛ 2⁹ mach. sic̄ satl patuit ibidē.ꝛ iō liber iste dr̄ a doctorib⁹ apocryph⁹ vt pꝫ in ꝑma pte sūme sci Thome de agno.q.10.ar ti.6.circa ꝑmū argumētū pp qd̄ liber iste iter alios ñ canonicos q̄ ponunt̄ in biblia: minoris videtur auctis.ꝛ iō ad ipꝫ expone dū vltimo misi manū: tñ de illis q̄ alibi scribunt̄ ꝛ h repetūt̄ itēdo breuiter trāsire:ꝛ ad loca remitte re vbi a me diffusi⁹ expo nunt̄. Igit̄ liber iste i tres ptes diuidit̄.nā auctor ꝑ q̄dā alibi scripta repetit. scd̄o q̄ ꝓpa sūt hui⁹ libri subiūgit.c.3. tertio ad re petēdū scripta alibi redit c.5.ibi. Instāte aūt. ꝑma adhuc i tres.nā ꝑ repetit q̄dā captiuitatē babylo nicā ꝑcedētia.scd̄o q̄dam ipsā ꝯcomitātia.ibi. Qui vsq̄ꝫ ad iracūdiā.tertio q̄ dā subsequētia.c.2. ꝑma adhuc i tres.q: ꝑ tpe iosie ꝺscribit̄ pascalis celebra tio.2⁹ iosie mors ꝛ tumu latio.ibi. Et p⁹ oēm actū. tertio filioꝝ ei⁹ successio. ibi. Et assumētes. ꝑma adhuc in duas.q: ꝑ ponit̄ ꝺbita ꝑparatio.2⁹ pasce ce lebratio.ibi. Et cū hec fie rēt. Snīa ꝑme ptis pꝫ ex dcīs.2.Paral.35. excepꝉ q̄ sequūt̄. i Hec de ꝛc̄. Istō ñ refert̄ ad domū io sie.vt lr̄a vr̄ ꝑtēdere sꝫ itel ligit̄ ꝺ domo ducū regl.ſꝫ qd̄ exꝑmit̄. 2. Paral. 35. Duces quoq̄ꝫ eius sponte quod vouerāt obtulerūt tā ꝑplo q̄ꝫ sacerdotibus ꝛ

peregrinas? De filijs āt ioiada filii eliasib sacerdotꝭ magni gener erat sanaballath oronitꝭ quēꝫ fugaui a me. Recordare dn̄e ꝺs me⁹ aduēsū eos q̄ polluūt sacerdotiū:iusq̄ꝫ sa cerdotale ꝛ leuiticū. Igit̄ mūdā ui eos ab oib⁹ alienigenis ꝛ cōsti tui ordies sacerdotū ꝛ leuitaꝝ vnū quēq̄ꝫ i ministerio suo ꝛ i oblātiōe lignoꝝ i tpib⁹ ꝯstitutꝭ ꝛ i primitijs. Memēto mei ꝺs me⁹ i bonū amē

Explicit liber Neemie.

Incipit liber esdre scd̄s. Ca.I.

Et fec̄ iosias pasca i hierosolymis dn̄o: ꝛ imolauit phase q̄rta decia luna pri mi mēsis:statuēs sa cerdotes ꝑ vices dieꝫ stolis ami ctos i tēplo dn̄i. Et dixit leuitꝭ sa cris ſuis isrl': vt scificarēt se dn̄o i pōne scē arche dn̄i in domo quā edificauit salomō fili⁹ ꝺꝺ rex. nō erit vob̄ tollere sup hūeros eā. et nūc deſuite dn̄o vr̄o: ꝛ curā agite gētꝭ illi⁹ israel ex pte ſm pagos ꝛ trib⁹ vr̄as:ſm scripturā ꝺꝺ regꝭ is rael: ꝛ ſm magnificētiā salomōis filii ei⁹:oēs i tēplo. ꝛ ſm pticulaꝫ ꝑcipat⁹ paternā vr̄aꝫ coꝝ q̄ stāt in ꝯspectu fratrū filioꝝ isrl'. Im molate pascha: ꝛ sacrificia pare frib⁹ vr̄is ꝛ facite ſm ꝑceptū dn̄i qd̄ datū ē moysi. Et dōauit iosias i plebē q̄ iuēta ē:oniū agnoꝝ ꝛ he doꝝ: ꝛ capraꝝ trigita milia: vitu los tria milia. Hec de regālib⁹ da ta sūt ſm ꝑmissiōeꝫ ꝑplo ꝛ sacer dotib⁹ in pasca:oues nūero duo milia:ac vituli cētū. Et iechonias ꝛ semeias ꝛ nathanael frēs: ꝛ asa bias ꝛ oziel ꝛ coraba i phase:oues q̄nq̄ꝫ milia:vitulos q̄ngētos. Et h cū fierēt elegāt:steterūt sacerdo tes ꝛ leuite habētes azima ꝑ trib⁹ et ſm ptes ꝑcipat⁹ patꝝ i cōspe ctu ꝑpli offerebāt dn̄o:ſꝫ ea q̄ i li bro moysi scripta sūt.et assauerūt phase igni,put oportebat: ꝛ hosti as coxerūt i enolis ꝛ i ollis cū be niuolētia.et attulerūt oib⁹ q̄ erāt ex plebe: ꝛ p⁹ h parauerūt sibi ꝛ sacerdotib⁹. Sacerdotes.n.offe rebāt adipes vsq̄ꝫ dū finita eēt ho

ra: ꝛ leuite parauerūt sibi ꝛ frib⁹ suis filiis aaron.et sacrificatores filii asaph erant ꝑ ordinē ſꝫ ꝑcep tū ꝺꝺ.et asaph ꝛ zacharias ꝛ ieddi nus q̄ erat a rege: ꝛ ostiarii ꝑ sin gulas ianuas: ita vt ñ ꝑuaricaret vnusq̄ſq̄ꝫ suā. frēs.n. illoꝝ pauerāt illꝭ et ꝯsūmata st̄ q̄ ptiebāt ad sacri ficiū dn̄i. In illa die egerūt phase ꝛ offerebāt hostias sup dn̄i sacri ficiū ſꝫ ꝑceptū regꝭ iosie. et egerūt filii israel q̄ iuēti sūt i tpe illo pha se: ꝛ diē festi azimoꝝ ꝑ dies septē. et nō ē celebratū phase tale i israel a tēporib⁹ samuel ꝓphete: ꝛ om nes reges israel ñ celebrauerūt ta le pasca:quale egit iosias ꝛ sacer dotes ꝛ leuite ꝛ iudei ꝛ oīs israel qui iuēti st̄ i ꝯmoratiōe hierosoly mis. Decioctauo anno regnan te iosia celebratuꝫ ē phase. et dire cta sunt opera iosie in conspectu dn̄i sui in corde pleno metuentia: ꝛ que circa illū quidem cōscripta sūt in pristinis temporibus ꝺ eis qui peccauerunt: quiq̄ꝫ irreligio si fuerunt in dn̄m pre omni gente ꝛ qui nō quesierunt verba dn̄i su per israel. et pōst omnē actū hūc iosie ascēdit pharao rex egypti ve niēs i charcamis abijcere sup eu phratē: ꝛ exijt i obuiā illi⁹ iosias. Et misit rex egypti ad iosiā dicēs. Quid mihi ꝛ tibi ē rex iude? nō sū missus a domino vt pugnem cō tra te. Super euphraten eniꝫ bel lum meum est. Festinans descē de. Et non est reuersus iosias su per currum:sed expugnare eum conabatur: nōn attendens verbū prophete ex ore domini: sed con stituit ad eum bellum in campo mageddo. Et descenderunt prin cipes ad regem iosiam. Et dixit rex pueris suis: Amouete me a ꝑ lio. Infirmatus sum enim valde Et statim amouerunt euꝫ pueri ipsi⁹ de acie. Et ascēdit sup currū secūdariū suū: ꝛ perueniēs hiero solymā vita functus est: ꝛ sepul tus ē i paterno sepulchro. et i to ta iudea lugebant iosiam. ꝛ q̄ pre sidebāt cū vxorib⁹ lamētabāt euꝫ vsq̄ꝫ i hūc diē. et datū ē h fieri sem

a Et aſſumentes.
Hic ꝯñr deſcribit
filioꝝ ioſie ſucceſ/
ſio.⁊ pꝫ ſnia ex dcis.
2. Paral.36. et. 4.
Re.23.⁊.24.⁊.25.i
qbꝰ hec mã diffuſe
tractat̃ exceptꝭ his
q̃ ſequunt̃. Et aſſu/
mẽtes q erãt ex gẽ/
te iechoniaꝫ ⁊c̃. iſte
vocat̃ ioachaz. 4.
Re.23.⁊.2.Paral.
36.ad qđ põt dici ꝙ
erat binonius.

b Cõſtituerũt regẽ
ꝓ ioſia pr̃e ſuo cum
eſſet annoꝝ .33. 4.
Re.⁊.2. Paral. dr̃
ꝙ erat ãnoꝝ.23.vñ
videt̃ h̃ numerꝰ fal
ſificatꝰ p ſcriptores
vnũ.io.vel denariũ
addẽtes.vel oꝫ dr̃e
ꝙ ibi tacent̃ decem
ãni q h̃ exp̃munt̃.⁊
ſic vtrũqꝫ eẽt verꝝ.
q2 minor numerus
icludit̃ i maiori. ſic̃
predictum eſt.

c Et alli.⁊c̃.frẽꝫ p̃/
dicti ioachaz nõ ĩ vi
culis ſꝫ iuramẽto vt
fidelr̃ redderet tri/
butuꝫ regi egypti q
ꝯſtituit eũ regẽ iu/
de p ioachaz frẽ ſuo
vt pꝫ.4. Reg.⁊.2.
Paral.iõ ſubdit̃ de
regno eius. Annoꝝ
erat.25.ioachĩ cũ re
gnare cepiſſet ⁊c̃.

d Et zaracelẽ frẽꝫ
eiꝰ. ⁊ hr̃ ĩ aliqbꝰ bi/
blys. Et zachariam
frẽꝫ ſuum.i.ip̃ꝫ ioa/
chaz q nominat̃ hic
zacharias.

e Apph̃ẽdẽs re.⁊c̃.
cathenis ligatũ. ſi/
cut pꝫ.2.Paral.36.
⁊.4.Reg.24.

f Pꝰ hũc ⁊c̃.q2 fugie
bat exercitum chal
deoꝝ q̃ꝫtũ poterat.

g Et alligãs ⁊c̃.ẽ ãt
area ſpaciũ i q̃ terũ
tur blada.⁊ inde dr̃
arcola diminutiuũ.
⁊ ẽ paruũ ſpaciũ i q̃
aliqs ligatus cũ ca/
thenis põt ꝓcedere
⁊ nõ vltra. ⁊ illa ca/
thena dr̃ arcolũ vi/
culũ.ſic aũt fuit de
iſto diſpoſitũ vt ad
h̃ i babylonẽ duce/
ret̃.ſꝫ i via mutato
ꝯſilio remiſſus fuit
ĩ ierl̃ꝫ.⁊ ibi iterfcũs
⁊ cadauer eiꝰ ꝓiectũ
extra portas ciuita/
tis.ſicut predixerat
Hieremias.22.

h Nã de imũditia
illiꝰ ⁊ irreligioſitate
.i.idolatria ſic̃ ꝑ op/

per i oẽ genꝰ iſrael. Hec ãt p̃ſcri/
pta ſũt i libro hiſtoriaꝝ regũ iude
⁊ ſingula geſta actꝰ ioſie: ⁊ eiꝰ glo
ria: ⁊ itellectꝰ eiꝰ i lege dñi: queqꝫ
geſta ſũt ab eo ⁊ q̃ nõ: ſcripta ſũt
i libro regũ iſrl̃ ⁊ iude et ãſſumen
tes q erãt ex gẽte iechoniã filiũ io
ſie: ꝯſtituerũt regẽ ꝓ ioſia pr̃e ſuo
cũ eẽt annoꝝ trigitatriũ: ⁊ regna/
uit ſuꝑ iſrl̃ mẽſibꝰ tribꝰ. et amouit
eũ rex egypti ne regnaret ĩ hiero/
ſolymis: ⁊ mulctauit gẽtẽ: argẽti
talẽta cẽtũ: et auri talẽtũ vnũ. et cõ
ſtituit rex egypti ioachĩ frẽꝫ ipſiꝰ
regẽ iude et irl̃m: et ãlligauit ma
giſtratꝰ ioachiꝫ et zaracelẽ frẽꝫ ſu
uꝫ ãpphẽdẽs reduxit i egyptũ.
Annoꝝ erat ioachim vigitiqnqꝫ
cũ regnare cepiſſet i terra iuda ⁊
irl̃m: ⁊ fecit malũ i cõſpectu dñi.
Pꝰ hũc aũtẽ aſcẽdit nabuchodo/
noſor rex babylõis: ⁊ ãlligãs eũ i
arcolo vinculo ꝑduxit i babylo/
niam: ⁊ ſacra vaſa dñi accepit na
buchodonoſor ⁊ tulit ⁊ cõſecra
uit i tẽplo ſuo i babylonia. Nã dẽ
imũditia illiꝰ ⁊ irreligioſitate ſcri
ptũ ẽ i libro tẽpoꝝ regũ. Et regnã
uit ioachin filiꝰ eiꝰ ꝓ eo. Cũ ãt cõ/
ſtitutꝰ ẽ: erat ãnoꝝ octo. Regna/
uit ãt mẽſes tres ⁊ dies decẽ i irlꝫ
⁊ fecit malũ i cõſpectu dñi. Et pꝰ
ãnũ mittẽs nabuchodonoſor trã
ſmigrauit eũ i babyloniã ſimul cũ
ſacris vaſis dñi: ⁊ cõſtituit ſede/
chiã regẽ iuda ⁊ hieruſalẽ cũ eẽt
annoꝝ vigintiuniuſ. Regnauit ãt
annis vndeciꝫ. Et fecit malũ i cõ/
ſpectu dñi: ⁊ nõ ẽ veritꝰ a v̾bis q̃
dicta ſũt a hieremia ꝓp̃ha ex ore
dñi: ⁊ adiuratꝰ a rege nabucho/
noſor periurãs diſceſſit: ⁊ idura
ta ceruice ſua ⁊ corde ſuo: tranſ/
greſſus eſt legitima dñi dei iſrl̃. et
duces ppl̃i dñi multa inique geſ/
ſerũt: ⁊ impie egerũt ſuꝑ oẽs im/
mũdicias gẽtiũ: ⁊ polluerũt tem
pluꝫ dñi qđ ſanctũ erat i hieroſo/
lymis. et miſit deꝰ pãtꝝ ipſoꝝ per
angelũ ſuũ reuocare eos: ꝓpt̃ qđ
ꝑceret illis ⁊ tabnaculo ſuo. Ipſi
v̾o ſubſannabant i angulis ſuis:
⁊ q̃ die locutꝰ ẽ dñs erãt illudẽtes
ꝓphetis eius. Qui vſqꝫ ãd iracũ
diã cõcitatꝰ ẽ ſuꝑ gẽtẽ ſuã ꝓpter
irreligioſitatem ſuã: ⁊ p̃ceperũt
aſcẽdere reges chaldeoꝝ. Hi oc/
ciderũt iuuenes eoꝝ i gladio i cir
cuitu ſci tẽpli eoꝝ: ⁊ nõ pepcerũt
iuueni ⁊ ſeni ⁊ virgini ⁊ adoleſcẽ
ti: ſꝫ oẽs traditi ſũt i manꝰ ipſoꝝ:

oĩa ſacra vaſa dñi: ⁊ regales apo
thecas reſumẽtes tulerũt i baby/
loniã ⁊ icẽderũt domũ dñi: ⁊ de/
molierũt muros irl̃ꝫ ⁊ turres eiꝰ
icẽderũt igne. Et cõſumauerunt
oĩa honorifica eiꝰ ⁊ ad nihilũ re/
degerũt ⁊ reliquos a gladio duxe
rũt i babylonẽ. Et erãt ſerui illius
vſqꝫ dũ regnarẽt pſe: i repletione
v̾bi dñi i ore hieremie: quouſqꝫ
benigne ageret terra ſabbata ſua.
Omni tp̃e deſertionis ſue ſabba/
tizauit i applicatiõe annorum ſe/
ptuaginta ſeptem. II.

r Regnãte cyro rege perſa
rum in conſũmatiõe ver
bi domini i ore hieremie
ſuſcitauit dominus ſpiritum cy/
ri regis perſarum: ⁊ predicauit i
toto regno ſuo ſimul per ſcriptu
ram dicens: Hec dicit cyrus rex
perſarum. Me conſtituit regem
orbi terrarum dominuſ iſrael do
minus excelſus: ⁊ ſignificauit mi
hi edificare domum ſibi in hieru
ſalem que eſt in iudea. Si quis ẽ
ex genere veſtro: dominus ipſiꝰ
aſcendat cũ eo i hieruſalẽ. Quot
quot ergo circa loca habitant ad
iuuent eos qui ſunt in loco ip̃o in
auro ⁊ argento in dationibus cũ
equis ⁊ iumentiſ: cumqꝫ alijs que
ſecunduꝫ vota apponunt̃ in edeꝫ
domini que eſt in hieruſalem. et
ſtanteſ principes tribuũ patꝝ ⁊
iudee ex tribu beniamin: ⁊ ſacer/
dotes ⁊ leuite quos excitauit dñs
aſcẽdere ⁊ edificare domũ dñi q̃
ẽ i irl̃ꝫ: ⁊ q erãt i circuitu eoꝝ ad/
iuuerũt i oĩ auro ⁊ argẽto eiꝰ ⁊ iu
mẽtꝭ ⁊ voĩ q̃ꝫpluribꝰ: multi quoꝝ
ſenſus excitatꝰ ẽ. et cyrus rex ꝓtu
lit vaſa ſacra dñi q̃ trãſtulit nabu
chodonoſor rex babylõis ex irl̃ꝫ:
⁊ cõſecrauit ea idolo ſuo. et ꝓfe/
rẽs ea cyrꝰ rex pſaꝝ tradidit mitri
dato q erat ſuꝑ theſauros ipſiꝰ.
ꝑ hũc ãt tradita ſt̃ ſalmanaſarõ p̃
ſidi iudee. Hoꝝ ãt h̃ numerꝰ. liba
toria argẽtea: duo milia q̃drigen
tea athiſcẽ argentee triginta: phia
le auree triginta item argentee
duo milia quadringente: ⁊ alia
vaſa mille. Omnia autẽ vaſa au
rea ⁊ argẽtea qnqꝫ milia octigẽta
ſexagita. Et enumerãta ſt̃ ſalma/
naſaro ſil̃ cuꝫ his q ex captiuitate
babylõie venerãt i hieroſolymã.
In artãxerxis ãt regꝭ pſaꝝ tp̃ibus
ſcripſerũt ei đ his q ihitabãt i iu/
dea ⁊ irl̃m: balſamus ⁊ mitridatꝰ

poſitũ latria dicitur reli/
gio vel religioſitas.

i Et regnauit ioachĩ. ſic
debet iſte ſcribi ꝑ.n.i fine

k Et miſit đs patrũ ipſo/
rũ ꝑ angelum ſuũ.i.hiere
miã q dr̃ hic ãgelus.i. dei
nunciꝰ: ⁊ ſil̃r alij ꝓp̃he.iõ
ſubdit̃. Subſannabant
in angelis ſuis ⁊c̃.

l Qui vſqꝫ ad iracũdiã.
Hic ꝯñter auctor repetit
ꝯcomitãtia captiuitatẽ.⁊
pꝫ ſnia ex dcis. 4. Reg.
25.⁊.2.Paral.36.exceptꝭ
que ſequuntur.

m Et p̃ceperũt aſcẽdere
reges chaldeoꝝ ⁊c̃. h̃ põt
dupl̃r exponi. vno mõ re/
ferẽdo ad iudeos.⁊ ſic eſt
ſẽſus. ꝙ ꝑ ſua pctã merue
rũt ꝙ đs p̃cipet chaldeos
aſcẽdere ad deſtructionẽ
ciuitatꝭ ⁊ ppl̃i. Precepe/
rũt.i.precipi meruerunt.
Alio modo vt referat̃ ad
deũ de q̃ p̃mittit̃. Qui vſ/
qꝫ ad iracũdiã.i ſingulari
ad deſignãdũ vnitatem
eẽntie.⁊ ſubdit̃. Precepe
rũt i plurali: ad dnotãdũ
i deo pluralitatẽ pſonaꝝ.
ſicut Gen.i. Faciamus ho
minẽ ad imaginẽ ⁊ ſimi/
litudinẽ noſtrã ⁊c̃.

n Et cõſũmauerunt oĩa
.i.exterminauerunt.

o Et reliq̃s a gladio i ba
bylonẽ.i.illos q gladium
euaſerant i babylonẽ du
xerũt. Caplꝫ.II.

p r Regnante cyro.
Hic ꝯñter actor
repetit fcã captiuitatem
ꝯñã.⁊ diuidit̃ i duas ꝑtes
q2 p̃mo ponit̃ ꝓſperitas
de captiuitate redeũtiũ.
ſcđo aduerſitas ipſorum
edificãtium.ibi. In arta
xerxis. Sẽtẽtia p̃me par
tis pꝫ ex dictis.i. Eſdre.i.
exceptis que ſequuntur.

q Salmanaſaro p̃ſidi iu
dee.i.zorobabel.aliter ſic
noĩato. q fuit p̃nceps re/
deũtiũ de captiuitate.

r Athiſce argẽtee trigin/
ta.i.cyphi argentei.

s Et enumerata ſunt ſal
manaſaro. i. ſibi tradita
vel expedita.

t In artaxerxis. Hic ꝯñr
ponit̃ aduerſitas edificã
tiũ. redeũtes.n.đ captiui/
tate ceperũt reedificare
tẽpluꝫ: ſꝫ fuerũt ipediti ꝑ
ſamaritanos.⁊ pꝫ ſnia ptꝭ
huiꝰ ex dcis.i. Eſdre.4.c.
exceptis q̃ ſequunt̃. In ar
taxerxis ãt regis pſaꝝ ⁊c̃.
Iſte fuit cãbiſes filius cy
ri q vocabat̃ cãbiſes noĩe
ꝓprio ⁊ artaxerxes noĩe
regio. ſicut iperatores ro
mani ceſares.⁊ cũ hoc no
mine ꝓprio. vt iulius ty/
berius ⁊ huiuſmodi.

a Rathim⁹ ab accidētibus. ſcribebat. n. chronicas i q̄bus ꝯtinebātur ꝯtigētia ſuo tp̄e. b Et ſabelli⁹ ſcriba. iſte ſcribebat acta curie.
c Et iueñies i admonitōibus ſcripta de his. i. i libris in q̄bus ſcribunť memorialia ꝓ tp̄e futuro. d Nūc ergo p̄cepi ꝓhi. ho. illos edi. ciui tatē. i. ꝯuocare ppl'ȝ ad ei⁹ edificationē. e Et q̄ cū his ꝯſtituti erāt iūgētes. i. currus p̄parātes ad iter agēdū. vel Jūgētes. ſe adiuicē.
f Et vacabant ad edificationē tēpli. videť hec lr̄a corrupta p ſcriptores q̄ deberet eē talis. Uacabāt ab edificatione tēpli. Uel ſic fiet conſtructio. Uacabant τc̄. i. illi q̄ p̄us erāt itēti ad edificationē tēpli vacabant ab ope illo vſq̄ȝ ad ānū ſecundū darij. Caplm. III.

g R Ex dari⁹ τc̄. Re
r petitis eis q̄ ſtali
bi ſcripta. Hic cō
ſequēter ponunť q̄ ſūt h⁹
libri ꝓpria q̄ ꝯſiſtūt circa
ſolutionē vni⁹ q̄onis. cui⁹
primo ponit̄ occaſio. ſc̄do
ei⁹ ꝓpō τ triplex opinio.
ibi. Tūc ſcribētes. tertio
opinionum examinatio.
ibi. Et mittēs. q̄rto vnius
approbatio τ remunera
tio. ibi. τ oēs ppl'i. Circa p̄
mū dr̄. Rex dari⁹. ſm la
tinos τ grecos iſte fuit fi
lius hyſtaſpis. ſm hebre
os vo ipſe fuit fili⁹ aſſueri
τ heſter regine. ſȝ q̄ dixi
pleni⁹ i p̄ncipio libri Heſ
ter. τ. i. Eſdre. 4. τ Dañ.
9. vbi ſecutus ſum in hoc
dictum hebreoruȝ tanq̄ȝ
verius iudicio meo.
h Oibus v̄naculis ſuis. i.
ſuiētib⁹ i domo ſua.
i Et oib⁹ magr̄atib⁹ me
die τ pſidis. iſtis reddeba
tur ratio de tributis τ ob
uentionibus regni.
k Et oibus purpuratis. i.
nobilib⁹ genere q̄bus lici
tum erat purpura veſtiri
pro ſua nobilitate.
l Et p̄toribus. q̄ cās iudi
cabāt i palatio.
m Et ꝯſulib⁹. q̄ erant de
ſtricto regis cōſilio.
n Et p̄fe. i. ballinis τ ꝑpo
ſitis i regni ptib⁹ diuerſis.
o Ab idia τc̄. ex h̄ videť
q̄ iſte fuit fili⁹ aſſueri. vt
dn̄t iudei. nā aſſuer⁹ i p̄n
cipio libri Heſter dicit̄ re
gnaſſe ab india vſq̄ȝ ad
ethiopiā ſup. 127. ꝓuicias
τ iſto mō dimiſit regnū fi
lio ſuo. Cetera patēt vſq̄ȝ
ibi. p Et dormiuit. ſ.
modicū. q Et expge
fcūs ē. ita q̄ volebat vigi
lare. τ ex h̄ cuſtodes cor
poris ſui hūerūt occaſio
ſionē ꝓponēdi iter ſe q̄ō
nē ad faciēdū regi ſolatiū
τ ex h̄ pȝ prudētia reḡ q̄
maḡ volebat trāſire tp̄s
i aliq̄ vtili q̄ȝ i ludis ho
neſt̄ aut nulli⁹ vtilitatis.
r Dicam⁹ vnuſq̄ſq̄ȝ nr̄m
ſermonē. de eadē q̄ſtione
vt pȝ ex ſequentibus.
s Qui p̄cellat. i. put me
lius ſciuerit. nam dem cu
iuſlibet triū non poterat

τ ſabelli⁹ τ rathim⁹ balthem⁹ ſa
meli⁹ ſcriba: τ reliq̄ ihabitātes in
ſamaria τ ceteris locis ſubiectaȝ
epl'am regi artaxerxi. Dñe pueri
tui rathim⁹ āb accidētib⁹ τ ſabel
li⁹ ſcriba τ reliq̄ curie tue iudices
i celeſyriā τ phenicē. et nūc notū
ſit dño regi: q̄m iudei q̄ aſcēderūt
a vobis ad nos, veniētes i hierl'm
ciuitatē refugā τ peſſimā edificāt
furnos ei⁹: τ ſtatuūt muros τ tē
plū ſuſcitant. Nō ſi ciuitas iſta τ
muri cōſumati fuerint: nō tm̄ tri
buta nō ſuſtinebūt pēdere: ſȝ ēt re
gib⁹ reſiſtēt. et q̄a id agit̄ circa tē
plū: recte haberi arbitrati ſum⁹ ñ
deſpicere hocipſū: ſȝ notū facere
dño regi: vt ſi videbit̄ rex querat̄
i libris patꝝ tuoꝝ: τ iueñies i ad
monitōib⁹ ſcripta d̄ his: ſcies q̄m
ciuitas iſta fuit refuga: τ reges τ
ciuitates cōcutiēs: τ iudei refuge
τ p̄lia cōmittētes i ea ab eterno:
ob quā cām ciuitas iſta deſerta ē.
Nūc ḡ notū facim⁹ dñe rex q̄m ſi
ciuitas hec edificata fuerit τ hui⁹
muri erecti fuerit: deſcenſus tibi
nō erit i celeſyriā τ phenicē. Tūc
ſcripſit rex rathimo q̄ ſcribebat
accidentia τ balthimo τ ſabellio
ſcribe: τ ceteris cōſtitutis τ iha
bitātib⁹ i ſyria τ phenice ea q̄ ſu
biecta ſunt. Legi eipſtolam quā
miſiſtis mihi. Precepi ergo inq̄
ri: τ iuētuȝ eſt q̄m ciuitas illa ē ab
euo regib⁹ reſiſtēs: τ hoies refu
ge: τ p̄lia i ea efficientes: τ reges
fortiſſimi erāt i hieruſalē dñantes
τ tributa exigentes a celeſyria τ
phenice. nūc ḡ p̄cepi ꝓhibere ho
mines illos edificare ciuitatē: τ ꝓ
hibere ne q̄d vltra hec fiat: ſȝ nec
ꝓcedāt i plurimū: ex q̄ ſit malicie:
ita vt regib⁹ moleſtia iporteť. tūc
recitatis his q̄ a rege artaxerxe ſcri
pta fuerāt rathim⁹ τ ſabelli⁹ ſcri
ba: τ q̄ cū his cōſtitūti erāt iūgen
tes feſtināter venerūt i hieruſalē
cū eq̄tatu τ turba τ agmine: cepe
rūtq̄ȝ edificātes ꝓhibere. et vacā
bāt ab edificatiōe tēpli i hieruſalē
vſq̄ȝ ſecundo anno regni darij re
gis perſarum. III.

R Ex dari⁹ fecit cenaȝ ma
gnā oib⁹ vernaculis ſuis τ oibus
magiſtratibus medie τ perſidis:
τ oib⁹ purpuratis: τ p̄torib⁹: τ cō
ſulib⁹: τ p̄fect̄ ſub illo āb idia vſ
q̄ȝ ethiopiā: cētū vigitiſeptē ꝓuin
cijs. Et cū māducaſſēt τ bibiſſēt
τ ſatiati reuerterēť: tūc dari⁹ rex
aſcēdit in cubiculo ſuo: τ dormi
uit: τ expergefact⁹ eſt: Tunc illi
tres iuuenes corporis cuſtodes q̄
cuſtodiebant corpus regis. dixe
runt alter alteri: Dicamus vnuſ
quiſq̄ȝ noſtrum ſermonem qui
precellat: τ cuiuſcumq̄ȝ apparue
rit ſermo ſapientior alterius da
bit illi rex dari⁹ dona magna: pur
pura cooperiri: τ i auro bibere: τ
ſuper aurum dormire: τ currū
aureo freno: τ cydariȝ byſſinaȝ:
ēt torqueȝ circa collū: τ ſecundo
loco ſedēbit a dario propter ſapi
entiam ſuam: τ cognatus darij
vocabitur. Tūc ſcribentes ſin
guli ſuū v̄bū ſignificauerūt: τ po
ſuerūt ſubtus ceruical darij regis
τ dixerūt. Cūq̄ȝ ſurrexerit rex da
bim⁹ illi ſcripta nr̄a: τ q̄ðcūq̄ȝ iu
dicauerit rex e trib⁹ τ magiſtrat⁹
perſidis quoniā verbum eius ſa
pientius eſt: ipſi dabitur victoria
ſicut ſcriptum ē. Unus ſcripſit:
Forte eſt vinum. Alius ſcripſit:
Fortior eſt rex. Tertius ſcripſit:
fortiores ſūt mulieres: ſuper om
nia autem vincit veritas. Et cuȝ
ſurrexiſſet rex acceperunt ſcripta
ſua τ dederunt illi τ legit. ēt mit
tens vocauit omnes magiſtrat⁹
perſarum: τ medos: τ purpura
tos: τ pretores τ prefectos: τ ſe
derunt in cōcilio: τ lecta ſunt ſcri
pta coram ipſis et dixit: Uocate
adoleſcētes: τ ipſi iudicabūt ver
ba ſua. et vocati ſūt τ introierunt
et dixit illis: Judicate nobis de
his que ſcripta ſunt. et cepit pri
or qui dixerat de fortitudine vini
τ dixit: Uiri q̄ȝ preualet vinum
omnibus hominibus qui bibunt
illud. Seducit mentem. Itemq̄ȝ
regis τ orphani facit mentem va
nam. Item ſerui āc liberi paupe
ris ac diuitis τ oēs mēte cōuertit i
ſecuritateȝ τ iocunditatē: τ non

eſſe excellēs ſimplr̄. ſȝ vnius tm̄. Cetera patēt vſq̄ȝ ibi.
t Purpura coopiri. i. veſtiri. v Et i auro τc̄. i. i cypho aureo.
x Et ſup auꝝ dormire. i. ſup lectū pāno aurifrigiato ornatū.
y Et curꝝ aureo freno. i. freno deaurato. z Et cydarim byſ ſinā. i. mitrā vel cucufā de byſſo q̄ ē ſpēs lini cādidiſſimi.
a Et torquē. talib⁹. n. vtebanť tm̄ excellētes viri rōe gnīs vel ſapiētie ſeu alteri⁹ excellētie. b Et ſc̄do loco. i. i ſc̄da mēſa.
c Sedebit a dario. τ hoc ꝯceſſit rex p ſcriptū. vt pȝ circa mediū. 4. capituli.
d Tunc ſcribētes.
Hic ꝯñr ponit̄ q̄ō
nis ꝓpō. τ circa eaȝ
triplex opinio. fuit
aūt q̄ſtio de fortitu
dine. q̄d iter alia ſit
forti⁹: vt pȝ ex ſeq̄n
tib⁹. ſic ergo dr̄. Tc̄
ſcribētes ſinguli v̄
bum ſuum. i ſingu
lis cedulis.
e Signauerunt. ſi
gillis ꝓprijs ne fie
ret ibi aliq̄ mutatio
τ vt manifeſte appa
pareret cuius eſſet
q̄libet cedula.
f Et poſuerunt τc̄.
q̄ñ poſt vigiliam re
dijt ad dormiēduȝ.
Cetera patent vſq̄ȝ
ibi. g Ipſi da
bit̄ victoria. i. victo
rie p̄mia i pte p̄cedē
ti expſſa. Cetera pa
tent. h Et mit
tent. Hic ꝯñr ponit̄
dictaꝝ opinionum
examinatio. τ pexa
minatores vocant̄.
τ pȝ vſq̄ȝ ibi.
i Judicate nob τc̄.
i. rōes dcoꝝ vroꝝ.
nā ſcripſerāt tm̄mō
cōcluſiones ſic ſcri
pte ſūt. Scd̄o rōes
cuiuſlibet opiniōis
explicant̄ τ p̄ p̄me.
cū dr̄. Et cepit pri.
2⁹ ſc̄de i p̄ncipio ca
pituli. 4. 3⁹ tertie ibi
Terti⁹ τc̄. Circa p⁹
dr̄. k Uiri q̄ȝ τc̄.
q. d. valde multuȝ.
ideo ſubditur.
l Oib⁹ hoib⁹ τc̄. q̄ð
ꝓbat̄ p id q̄ð ſ'bdit̄.
m Seducē mē. ſi. n.
poteť vltra mēſurā
aufert rōis vſū q̄ ē
ſupior vis hois. τ p
ꝯñs p̄ualet oib⁹ iſe
rioribus alijs.
n Iteq̄ȝ reḡ τc̄. i. fac̄
cogitare maiora ſa
tis q̄ȝ hō poſſit. τ ſic
iactare ſe ianiter τ
vane. o Itē ſ. τc̄.
h̄ addit̄ vt null⁹ ſta
tus hoiuȝ excludat̄
p Cōuertit i ſe. τc̄.
hoies. n. hn̄ potati ñ
timēt aliquē aduer
ſariū. τ hn̄t cor iocū
dū. q̄r dāt obliuiōi
oēm triſticie cāȝ. iō
ſ'bdit̄. q Et ñ τc̄.
i. obliuiſci facit.

a Omnem triſticiam ⁊ debitum. quo quis eſt obligatus.
b Et oia ꝑcordia facit honeſta q̄r facit de ſeipſo opinari magna.
c Et nō meminit regē nec magratū. q̄r tūc nō timet eoꝝ potētiā.
d Et oia ꝑ talēta facit loq. ſicut aliqñ bñ potat⁹ dicit. Ego nō darē
hoc ꝑ mille libris qḋ nō valet aliqñ vnā. vel ego magis vellē ꝑdere
mille libras q̄ꝫ hoc vel illud. qḋ tñ nō hꝫ aliqñ valorē. 20. ſolidoꝝ.
e Et nō me. cū bi. amicitiā. p̄ſtinā. f Nec frnitatē. i. ꝯſangui
nitatē vel affinitatē. g Sꝫ nō mltū poſt. i. ex ꝑua occaſione.

fuit familiaris iſti dario añq̄ꝫ ꝓmoueret̄ ad regnū: q nec erat de ſemine
regio. ⁊ iō ꝓmot⁹ i regē fecit eū corꝑis ſui cuſtodē. l Cepit loq. ꝑ ſue
opinionis ꝯfirmatōe. ⁊ ꝑ remouet alioꝝ ſniaꝫ. d. m Uiri: nō magn⁹
rex ⁊ mlti hoies. i. nō ꝑcellit rex rōe ſui nec rōe ppli ſibi ſubiecti. ſicut dixe
rat ſcd̄s. n Nec vinū ꝑcellit. ſicut dixerat pm⁹. o Quis ē ḡ. Hic
ꝯñr pſeqt̄ ſuū ꝓpoſitū. d. Quis ē ḡ q dñat̄ eoꝝ. ſ. regis. ppli ⁊ vini. ⁊ rñdet
p Nōne ⁊c. q. d. māifeſte pꝫ ꝙ ſic: ⁊ ſic ꝑcellūt. q̄r cā potiō ē ſuo effcū.
lꝫ āt mlier i gnātōe ꝓlis hēat rōeꝫ paſſiui miſtrādo māꝫ. tñ alio ſe hꝫ i
rōe actiui. ſ. māꝫ ꝑparādo

h Sumūt gladios contra ſe inuicem.
i Et cum a vino emerſerint. i. ebrie/tate ſoluta.
k Nō meminerūt q̄ geſſerūt. ꝑꝑ ligatio/nē memorie. ⁊ ſi re/cordēt̄. hoc tñ ē ipſce
l O viri nū ꝑ. vinū. q. d. imo ꝑcellit.
m Quis ſic co. face re. i. ſic facit cogita/re: ⁊ ē hypallage ſicut iſtō. Perflauit fiſtu la buccas. Ca. IIII.
n Et ichoauit. Hic expli/cant̄ motiua ſcd̄e opinionis. cū dr̄. o O viri nū ꝑcellūt hoies. ce teris creaturis i ter ra ⁊ mari exñtib⁹. q. d. ſic. vñ Gen̄. i. dr̄ d̄ hoie. Et p̄ſit piſci/bus maris ⁊ volati/lib⁹ celi ⁊ beſtijs ter re vniuerſeq̄ꝫ crea/ture. p Rex āt ſuꝑ ⁊c. q̄r dñat̄ hoi/b⁹ ⁊ ꝑ ꝯñs alijs q̄ ſūt hoibus ſubiecta.
q Et ſi miſerit illos ad bellatores. i. ad ꝑncipes belli.
r Uadūt cū eis ad pericula mortis.
s Et demoliūt̄ mō tes. i. caſtra in mōti bus ſita: muros ſuf/fodiēdo ⁊ deyciēdo Cetera patent vſq̄ꝫ ibi. t Et ipſe ⁊c. q dñat̄ oib⁹ tā bella torib⁹ q̄ꝫ agricolis.
v Si di. bellatorib⁹
x Occi. d̄uictos. Ce/tera patēt. vſq̄ꝫ ibi.
y Dixerit edi. ⁊c. fa bris lapidū ⁊ ligꝫ.

meminit oēꝫ triſticiā ⁊ debitū: ⁊ oia precordia facit honeſta: ⁊ nō meminit regē nec magiſtratū: ⁊ oia ꝑ talēta loq facit. Et nō meminerūt cū biberīt amicitiā nec fraternitatē: ſꝫ nō mltū p⁹: ſumūnt gladioſ: ⁊ cū a vino merſerit ⁊ ſurrexerit: nō meminerūt q̄ue geſſerūt. O uiri nū ꝑcellit vinū? Quis ſic cogitat facere? et tacuit hoc dcō.

Et ichoauit ſequēs. IIII. dicere: q dixit de fortitudine regis: O uiri nū ꝑcellūt hoies q terrā ⁊ mare obtinēt: ⁊ oia q̄ i eis ſūt? rex āt ſuꝑ oia ꝑcellit: ⁊ dñat̄ eoꝝ: ⁊ oē qḋcūq̄ꝫ dixerit illis faciunt. Et ſi miſerit illos ad bellatores: vadūnt ⁊ demolliūtur mōtes ⁊ muros ⁊ turres. Iugulāt̄ ⁊ iugulāt: ⁊ regis verbū non ꝑtereūt. Nā ſi vicerit afferūt regi oia quecūq̄ꝫ ꝑdati fuerit. Similit̄ ⁊ alii oēs ⁊ quotquot nō militāt nec pugnāt: ſꝫ colūt terrā: rurſuꝫ cū fuerint metētes afferūt tributa regi. Et ipſe vn⁹ ſol⁹ ſi dixerit occidite: occidūt: dixerit remittite: remittūt: dixerit ꝑcutite: ꝑcutiūt: dixerit exterminate: extermināt: dixerit edificate: edificāt: dixerit excidite: excidūt: dixerit plātate: plātāt: ⁊ oīs plebs ⁊ virtutes eiꝫ obaudiūt: ⁊ ſuꝑ hoc ipſe recūbit ⁊ bibit ⁊ dormit. Hi āūt cuſtodiūt in circuitu eū: ⁊ nō poſſūnt ire ſinguli ⁊ facere oꝑa ſua: ſꝫ i dicto obaudiētes ſūt ei. Uiri: quō non ꝑcellit rex q ſic diffamat̄? et tacuit. Tertī⁹ q dixerāt de mulierib⁹ ⁊ ūitate: hē zorobabel: cēpit loq. Uiri: nō magn⁹ rex: ⁊ multi hoies: nec vinū ꝑcellit. Quis ē ḡ q dñat̄ eorū? Nōne mulieres genuerunt regē: ⁊ oēꝫ ppl̄m q dñat̄ mari ⁊ t̄re: ⁊ ex illis nati ſūt: ⁊ ipſe educauerūt eōs q plātauerūt vineas ex q̄b⁹ vinū fit? et ipſe faciūt ſtolas oium hominum: ⁊ ipſe faciunt gloriā hominibus: ⁊ nō poſſunt homines ſeparari a mulieribus. Si congregauerint aurum ⁊ argentum ⁊ omnem rem ſpecioſam: ⁊ viderint mulierem vnaꝫ bono habitu ⁊ bona ſpecie: omnia hec relinquentes in eam intendunt: ⁊ aperto ore conſpiciūnt: ⁊ eām alliciunt magis q̄ꝫ aurum ⁊ argētum ⁊ omnem rem precioſam. Homo patrem ſuum relinquit q enutriuit illum ⁊ ſuam regioneꝫ ⁊ ad mulierem ſe coniungit. Et cū muliere remittit animaꝫ: ⁊ neq̄ꝫ patrē meminit neq̄ꝫ matrē neq̄ꝫ regionem. Et hic oportet vos ſcire: quoniā mulieres dñant̄ veſtri. Nōne doletis? Et accipit homo gladiū ſuū: ⁊ vadit i viā facere furta ⁊ homicidia: ⁊ marē nauigare ⁊ flumina: ⁊ leonem videt ⁊ in tenebris ingreditur: et cū furtū fecerit ⁊ fraudes ⁊ rapinas: amabili ſue affert. Et iteruꝫ diligit homo vxorem ſuaꝫ magis q̄ꝫ patrē aut matrē. et multi dmētes facti ſūt ꝓpter vxores ſuas: ⁊ ſerui facti ſūt ꝓpt illas: ⁊ multi pe-

⁊ ꝯceptū fetū fouēdo ⁊ nu triēdo añ ꝑtū ⁊ p⁹. ⁊ ſic re pellit̄ dcm̄ ſcd̄i. q Et ipſe ⁊c. mō dcō. r Eos q ⁊c. ex q̄b⁹ vinū fit. ⁊ ſic repellit̄ dcꝫ pmi: q̄r qḋ ꝑcellit maiori: ꝑcellit ⁊ minori. ſic ē i ꝓpoſito. nam educādo vineaꝝ plātatores: mlieres ſūt maiores: ⁊ eadē rōe plātatores vineaꝝ i ꝓ vino. s Et ipſe fa. ⁊c. i. veſtes ⁊ ornamēta i q̄b⁹ hoies gliant̄. mulieres. n. i terra illa faciūt talia artificia. t Et nō pñt ⁊c. ſ. corde licet aliqñ ſeparent̄ corꝑe. iclinatio nāq̄ꝫ nāl' ē i viro ad amorē mlieris. q̄ nō pōt total'r aboleri. qḋ dclarat ꝑ effectū. d. v Si ꝯgre. ⁊c. q̄ nata ſūt aīuꝫ hoīs allicere
x Et vi. ⁊c. i. honeſtā ⁊ pulchrā. y Oia hec ⁊c. i. eā attēte reſpiciūt.
z Et ap. ⁊c. i. capti ei⁹ pulchritudine. a Conſpiciunt. tanq̄ꝫ attoniti ⁊ mirantes eius pulchritudinem. b Et eā al. Hoc dupl'r pōt exponi. vno mō ꝙ ſit ibi hypallage. i. eos allicit ipa mlier. ⁊ ſic qḋ ſeqt̄. c Magis q̄ꝫ auꝝ. ē noīatiui caſus. Alio mō ſine tali figura. Et ea alliciūt. i. nitunt̄ ad ſe trahere. ⁊ ſic qḋ ſeqtur Magis q̄ꝫ auꝝ ⁊c. ē accuſatiui caſus ⁊ hoc ꝓbat̄ ꝑ hoc qḋ ſeqt̄. Et oēꝫ rē ꝑcioſā.
d Hō pr̄eꝫ. Hic ꝯñr dclarat ꝓpoſitū ꝑ parētes q ſūt maxie diligēdi. ⁊ ꝑ terrā natiuā ad quā q̄libꝫ nāl'r afficit̄. ⁊ tñ iſtis vxoꝝ dilectio ꝑponit̄. ⁊ pꝫ vſq̄ꝫ ibi.
e Et ad ⁊c. ſ. ſeipꝫ ꝑ matrimoniū. f Et cum ⁊c.

z Dixerit plātate. agricolis. a Et oīs plebs. q̄ꝫtū ad minores hoies. b Et v̄tutes q̄ꝫtū ad maiores. c Eū obaudiūt. ei⁹ exequēdo mādata. d Et ſuꝑ hoc ipſe recūbit ⁊ bibit: ſplēdide.
e Et dormit. pacifice ⁊ qete. ſicut 3. Re. 20. dr̄ ꝙ benadab rex ſyrie bibebat i vmbraculo ſuo. exercitu ſuo ad ꝑliū miſſo. f Hi āt ⁊c. ne aliqs accedere poſſit ad ſibi nocēdū. g Et nō ⁊c. ad loca ſua ſine regis licētia. h Sꝫ i ⁊c. i. obediētes qḋ dixit exeq̄ndo.
i Uiri quō nō ꝑcellit rex q ſic diffamat̄. i. cui⁹ fama i ꝑtāte dignitate ⁊ ꝯſilijs ſic diffundit̄: ſicut de xp̄o dr̄ Math. 9. Diffamauerūt eū ꝑ totā illā terrā. k Terti⁹. Hic ponunt̄ motiua tertie opinionis: q̄ hꝫ duas ꝑtes. ⁊ ꝑ̄ ꝯfirmat̄ pma. 2° ſcd̄a. ibi. Et ichoauit Prima v° ꝑs dupl'r ꝯfirmat̄. p° rōib⁹. 2° exēplis. ibi. Et nūc credite mihi. Circa pmū p° ponit̄ nomē illi⁹ q tenuit tertiā opinionē. cū dr̄. Terti⁹ q dixerat de mlierib⁹ ⁊ ūitate. hic ē zorobabel. licet. n. iude⁹ eēt natōe: tñ erat vn⁹ de cuſtodiētib⁹ corꝑ⁹ regis q erat gētilis. ⁊ ſicut dñt hebrei: hoc fecit heſter hui⁹ regis mr̄ q̄ erat iudea natōe. vt pꝫ Heſter. 2. iō ꝓmouit iudeos q̄ꝫtū potuit. vt pꝫ d̄ mardocheo. idē dñt d̄ zorobabel ⁊ neemia q fuit regis pincerna. Latini v° dñt ꝙ

ſuā. aliūde ipſā retrahēdo. ⁊ i vxorē tol'r ponēdo ꝑ dilectōꝫ ex q̄ ꝯcludit
g Et hic ⁊c. ⁊ ꝑ ꝯñs mlto magis hoiuꝫ alioꝝ. loq̄bat̄. n. regi ⁊ magnatib⁹ ſuis. h Nōne do.? qḋ pōt exponi dupl'r. vno mō negatiue. q. d. nō. q̄r volūtarie eis ſuiunt. alio° affirmatiue. q. d. eis eſtis ſubi mal' gratib⁹ vr̄is.
i Et ac. Hic ꝯñr dclarat itētū ex magnis ꝑicul' q̄b⁹ hō ſe expōit ꝓ amore vxoris cū dr̄: ⁊ accipit hō gladiū ſuū. i. arma ſua. k Et va. ⁊c. ad deꝑdādū trāſeūtes cui iminet ꝑiclꝫ mōtis a viatorib⁹ ſe dfēdētib⁹. ⁊ a publica iuſticia. l Et ma. ⁊c. vbi ē mōtis ꝑiclꝫ a fluctib⁹ maris: ⁊ ab aduerſarijs. m Et leo. ⁊c. ꝑ quē itelligūt̄ et alie beſtie terribiles. n Et i ⁊c. vbi lubricū ⁊ caſū ꝑicl'oſū patit̄. o Et cū ⁊c. amabili ſue. i. vxori ſue oīb⁹ reb⁹ ꝑdilecte. p Affert. q. d. oīa ꝑicl'a ꝑdcā ſubit vt ſatiſfaciat vxori ⁊ ei⁹ grāꝫ hēat. q Et iteꝝ ⁊c. repetitō ē ei⁹ qḋ. ſ. dcꝫ ē ad maiorē expſſionē. r Et ml'. ⁊c. ex amore nimis exceſſiuo. vñ ⁊ ſalomō ſapiētiſſim⁹ ſic fuit i ſatuat⁹. ꝑ hoc āt repellit̄ illō qḋ dixit pm⁹ d̄ vino ꝙ ſeducit mētē. q̄r ebrietas aufert vſū rōis tm̄ ad horā. amētia v° ꝑ lōgū tp̄s. ⁊ aliqñ vſq̄ꝫ ad mōtē. 3. Re. 11. s Et ſui ⁊c. q̄r pugnātes ꝓ dfēſiōe vxoꝝ capti ſūt i bello. ⁊ ſic ſubditi ſuituti. t Et multi ꝑierūt. ⁊ iugulati ſūt. vñ abrahā timuit iterfici ꝓ ſara Gen̄. 12. ⁊ ſil'r iſaac Gen̄. 26.

a Et peccauerũt ꝑꝑ mulieres.ſicut pꝫ de adã: dauid ⁊ ſalomone: q̄ fuerũt maximi. b Et nũc. Hic ꝯñr ꝺclarat ꝓpoſitũ ꝑ exẽplũ.⁊ pꝫ lr̃a vſqꝫ ibi. c Sedẽtẽ iuxᷓ regẽ ad dexterã.i.ĩ nobiliori loco.q2 dextera ꝑs ẽ melior ⁊ fortior. d Et auferẽtẽ diadema ⁊c̃. ⁊ iponẽtẽ ſibi. ꝑ h̾ iſinuãtẽ ſe rege digniorẽ. e Et palmis cedebat regẽ.tanq̄ꝫ ſibi ſubditũ ⁊ ſuũ. f Et ſuꝑ hoc apto ore ĩtuebat̃ eã.ſic̃ hõ ſtupidus: ⁊ ſic eius amore capt⁹.vt nõ auderet ſibi ĩ aliquo ꝯ̃dicere: ꝑꝑ qđ adhuc ſubdit̃. g Et ſi arriſerit ei ridet ⁊c̃.ita ꝙ ad mutationẽ vult⁹ mulierꝭ mutabit̃ vult⁹ ⁊ aĩus regis ſic̃ ſu⁹ letat̃ qñ dñs ſuus ſibi oñdit vultũ bonũ.⁊ triſtat̃ qñ ꝯ̃tẽdit ſibi durꝫ.ꝑꝑ qđ ꝯcludit̃.

h O viri cur nõ ſunt fortiores mulieres.q.d.pꝫ ꝙ ſic. q2 ſi verꝫ ẽ h̾ de rege: multo fortius de alĳs hominibus ſibi ſubiectis cõmuniter loquendo.

i Magna ẽ terra ⁊ excelſũ ẽ celũ q̃ iſta agũt.ſ.q̃ ſt̃ ĩ his ĩferiorib⁹.nã ꝑ motũ celi educunt̃ ad actũ forme q̃ ſunt ĩ potẽtia materie.q̃ mã ꝓ maiori ꝑte eſt terra.nam corpora mixta ſunt a dñio de terra.h̾ ãt interſerit hic çorobabel q̄ſi qđdã ꝑncipiũ ad ꝓbãdũ ſcđaꝫ partẽ ſue opinionis.ſ.de v̾itate.nã ad hoc incipit vt videbitur.

k Et tũc rex ⁊ purpurati ĩtuebant̃ in alterutrũ. mirãtes ei⁹ ſapiẽtiã ⁊ eloq̄ntiã ⁊ etiã ꝯſtãtiã. oñdẽdo ſubiectõeꝫ regꝭ ⁊ magnatorꝫ reſpectu ſuarꝫ vxorꝫ corã eis: ꝓbabile tñ eſt ꝙ ille rex de quo loq̄t̃ hic çorobabel nõ erat ille dari⁹ ſꝫ alius q̄ ꝑceſſerat eum. nam inter cyrꝫ ⁊ darium fuerũt alĳ reges.

l Et ichoauit. Hic ꝯñter çorobabel declarat ſcđaꝫ ꝑtem ſue ſñie.⁊ ꝑ̊ ꝯtinuat ſe ad precedentia.d.

m O viri nõne fortes ſt̃ mulieres.q.d.pꝫ ex dcĩs ꝙ ſic.ſꝫ adhuc veritas eſt fortior.ad cui⁹ oñſionẽ dicit. n Magna ẽ terra ⁊ excelſũ ẽ celũ.ſic̃ pꝫ ad ſẽſũ. o Et velox cur.ſolis.cui⁹ ꝓbatio ſubdit̃ cũ dr̃. p Cõuertit ĩ gyro ⁊c̃.i vna die.ſ.nãli.ĩ q̃ ꝑ motũ ꝑ̄mi mobilis reuoluit̃ ſol a pũcto oriẽtis ad eũdẽ pũctũ.⁊ ſic ẽ hic hypallage. q2 ſol nõ reuoluit celũ.ſꝫ ecõuerſo.ſicut Perflauit fiſtula buccas.

q Nõne magnific⁹ ẽ.i.magne potẽtie. r Qui hec facit: q.d.manifeſte pꝫ ꝙ ſic.hoc tñ facit ĩtelligẽtia mouẽs orbẽ cuius v̾tutẽ in ĩfinitũ excedit virtus ꝑ̄me veritatis que eſt ipſe deus.ideo ſubdit̃.

s Et veritas ⁊c̃.oĩs terra veritatẽ ĩuocat.i.oẽs hoĩes habitãtes ĩ terra dubia ⁊ obſcura q̄runt manifeſtari ꝑ ĩfallibilẽ veritatẽ quã oẽs hoĩes ex q̊dã ĩſtĩctu nãli ponũt ĩ deo.licet diuerſi diuerſis attribuerit d̾itatẽ

t Celũ etiã ipſã bñdicit.i.angeli q̄ ſunt ciues celeſtes ipſã laudãt.

v Et oĩa oꝑa.i.oĩa creata. x Mouent̃ ⁊ tremũt eã.i.ſibi obediũt

y Et nõ eſt ĩ ea q̄cq̄ꝫ iniquũ.nam eſt ꝑ̄ma regula eq̄tatis.

z Iniquus rex ⁊c̃.multi enim reges mulieres ⁊ hoĩes fecerunt iniq̄tates: accipiẽdo iniq̄tates ꝓ crimine enormi: ⁊ ſic ẽ hic hyꝑbole.ſicut cũ dr̃.Oẽs de ciuitate vadũt ad tale ſpectaculũ.i.multi.ſi ãt accipiat̃ iniq̄tas ꝓ ꝑctõ q̊cũqꝫ.ſic gñãlr̃ oẽs dñr iniq̄ excepto hoĩe xp̃o ⁊ btã v̾gine de q̄b⁹ nõ loq̄bat̃ çorobabel a Et iniq̄ illorꝫ oĩa oꝑa.inq̄ꝫtũ ſunt ab ipſis tñ.nã q̄cq̄d ẽ bonitatis ĩ oꝑib⁹ humanis deo ẽ attribuẽdum. q̄cq̄d ãt ẽ ibi defect⁹ ꝓcedit ex defectibilitate liberi arbitrĳ.Oſee.13. Perditio tua ex te iſrl̃.ex me tñmodo auxiliũ tuũ.iõ ſubdit̃.

b In ſua iniq̄.ꝑibũt.ſ.illi q̄ ꝑibũt. c Et veri.ma.⁊ ĩualeſcit.nõ eſt ĩtelligẽdũ ꝙ v̾itas ꝑ̄ma ĩ ſe ĩualeſcat ꝓficiẽdo.nã ĩ ſe minui nõ põt nec augeri.ſꝫ tñ ĩ effectib⁹ ſuis. d Et viuit.nã ẽ vita ꝑ eẽntiã.

rierunt ⁊ iugulati ſũt: ⁊ peccauerũt ꝓpter mulieres.ẽt nũc credite mihi q2 magn⁹ ẽ rex in ꝑ̄tãte ſua: qm̃ oẽs regiões verẽt̃ tãgere euꝫ. Videbã tñ apemen filiã bezacis mirifici ꝯcubinã regꝭ ſẽdẽtẽ iuxta regẽ ad dexterã. ⁊ auferẽtẽ diadema de capite ei⁹. ⁊ iponẽtẽ ſibi. ⁊ palmis cedebat regeꝫ de ſiniſtra manu.ẽt ſuꝑ h̾ apto ore intuebat̃ eã. ⁊ ſi arriſerit ei ridet.nam ſi idignata fuerit ei: blãdit̃.dõec recõcilieť ĩ grãꝫ. O viri cur ñ ſũt fortiores mulieres: Magna ẽ terra. ⁊ excelſũ ẽ celũ q̃ iſta agũt.ẽt tũc rex ⁊ purpurati ĩtuebant̃ ĩ alterutrũ: ẽt ichoauit loq̄ de veritate: O viri.nõne fortes ſũt mulieres: Magna ẽ terra ⁊ excelſũ ẽ celũ. ⁊ velox curſus ſolis cõuertit ĩ gyro celũ ĩ locũ ſuũ in vna die. Nõne magnific⁹ ẽ q̄ hec facit: et v̾itas magna ⁊ fortior pre oĩb⁹. Oĩs terra veritatẽ inuocat. celũꝫ ẽt ipſaꝫ benedicit: ⁊ oĩa oꝑa mouent̃ ⁊ tremũt eã. ⁊ ñ ẽ cũ ea q̄cq̄ꝫ iniquũ. vinuꝫ iniquũ iniqu⁹ rex.iniq̄ mlĩeres.iniqui oẽs filii hoĩum. ⁊ iniq̄ illorũ oĩa oꝑa. ⁊ ñ ẽ ĩ ipſis v̾itas. et ĩ ſua iniq̄tate ꝑibũt. ⁊ v̾itas manet ⁊ ĩualeſcit ĩ eternũ.ẽt viuit: ⁊ obtinet ĩ ſecula ſeculorꝫ. nec ẽ apd̾ eã accipere perſonas neq̄ꝫ differẽtias ſꝫ q̃ iuſtã ſũt facit oĩb⁹: iniuſtis ac malignis ⁊ oẽs benignant̃ in operib⁹ ei⁹.et nõ ẽ ĩ iudicio ei⁹ iniquũ: ſꝫ fortitudo ⁊ regnũꝫ ⁊ poteſtas ⁊ maieſtas oĩuꝫ euorꝫ. Benedict⁹ deus veritatis.et deſĳt loquendo.et populi clamauerũt ⁊ dixerunt. magna ẽ v̾itas ⁊ ꝑ̄ualet. Tunc rex ait illi: Pete ſi q̄d vis amplius q̄ꝫ que ſcripta ſunt ⁊ dabo tibi ſcḋm ꝙ inuentus es ſapientior ꝓximis. ⁊ ꝓximus mihi ſedebis: ⁊ cognat⁹ meus vocaberiſ. Tunc ait regi: memor eſto voti tui quod vouiſti edificare hieruſalem in die qua regnum accepiſti: ⁊ omnia vaſa que accepta ſunt ex hieruſaleꝫ remittere: que ſeparauit cyrus quando mactauit babylõiam: ⁊ voluiſti remittere ea ibi. Et tu voluiſti edificare templum quod incenderunt idumei quando exterminata ẽ iudea a chaldeis.et nunc ẽ quod poſtulo domine. ⁊ quod peto hoc eſt maieſtas a te: poſtulo vt facias votum quod vouiſti regi celi ex ore tuo. Tunc ſurgens dariuſ rex oſculat⁹ ẽ illũ ẽt ſcripſit epiſtolaꝫ ad oẽs diſpenſatores ⁊ prefectoſ ⁊ purpuratos: vt deducerẽt cũ: ⁊ eos q̄ cũ illo erant oẽs aſcẽdẽtes edificare hieruſalẽ. Et oĩbus

e Nec ẽ ⁊c̃.nã iuſticia ñ hꝫ locũ ĩ ea. f Sꝫ q̃ ⁊c̃.i.ꝓs iuſte puniẽdo.⁊ mlt̃o forti⁹ iniuſtꝭ eos ꝑ̄miãdo. g Et oẽs ⁊c̃.i. benigne tractãt̃. h In oꝑe.⁊c̃.q2 iuſti ꝑ̄miãt̃ vltra meritũ. ⁊ iniuſti puniũt̃ citra ꝯdignũ. i Sꝫ for.ſtabilitatꝭ. k Et re. dñatõis l Et ꝑ̄tãs.cui ñ põt reſiſti ĩ effectib⁹ ſuis. m Et maieſtaſ oĩuꝫ euorꝫ.i.q̄rũlibet durationũ.⁊ ſic ꝑ maieſtatẽ ĩtelligi v̾r eternitas q̃ ĩ vno ſimplici numero ꝯtinet v̾tualr̃ oẽm durationẽ.⁊ ꝯcludit̃.

n Bñdict⁹ d̾s v̾itatꝭ.i. d̾s q̄ ẽ ipa v̾itas.ſicut dr̃ d̾s maieſtatis vel bõitatꝭ.q2 ipe ẽ ipſa maieſtas ⁊ bonitas

o Et oẽs ppl̃i. Hic ꝯñr ponit̃ tertie opinionis approbatio. cum dr̃. Et oẽs ppl̃i clamauerũt ⁊ dixerũt ⁊c̃.ꝑ h̾ nõ reprobauer̃t ei⁹ dcꝫ d̾ fortitudine mlĩerꝫ.ſed magꝭ approbauer̃t: q2 dixerat v̾itatem mlĩerꝫ fortitudini ꝑ̄ualere. p Tc̃ rex Hic ꝯñr põit̃ ipi⁹ çorobabel remuneratio.Circa qđ ꝑ̊ d̾ſcribit̃ regꝭ liberalitas. cũ dr̃. q Pete ſi q̄d viſ ãpli⁹ ⁊c̃.ſ.ꝑter ꝑ̄miſſa ſuꝑi⁹ expſſa. 3.c.⁊ ex h̾ loco pꝫ ꝙ ñ ſolũ fuer̃t ꝓmiſſa v̾bo ſꝫ ẽt ſcripto.Cetera patẽt ex dcĩs.

r Tc̃ ait. Hic ſcđo põit çorobabel fidelitas: q̄ ñ ſolũ petĳt id qđ ꝑtinebat ad diui cl̃t⁹ augmẽtũ. Circa qđ ſic ꝓcedit̃ q2 ꝑ̊ põit̃ çorobabel petitio.ſcđo petitõiſ ꝯceſſio.ibi.Tũc ſurgẽs.tertio ꝯceſſiõis executio.ibi.Et cũ ꝓceſſiſſet.Circa ꝑ̊⁹ dr̃. Tc̃ ait regi. ipſe çorobabel.

s Memor eſto ⁊c̃. ex h̾ videt̃ ꝙ ñ ſolũ vouerat reedificare tẽplũ: ſed ẽt cũ h̾ agere ad reedificatiõeꝫ ciuitatꝭ circa tẽplũ. t In die ⁊c̃.p⁹ p̄reꝫ ſcḋꝫ opiõnẽ hebreorꝫ.nã qñ aliq̄s ſic d̾ nouo ĩcorõat̃ ꝯſuetũ ẽ ꝙ grãs faciat maxie ad honorẽ d̾i. ⁊ h⁹ voti ꝯſci⁹ erat çorobabel q̄ erat d̾ domo regia ꝑ reginã heſter. vt ſ. dcꝫ ẽ.ſcḋꝫ alios v̾o iſte dari⁹ erat vn⁹ d̾ ſeptẽ magꝭ q̄ hebãt ꝓuidere d̾ rege: ⁊ volẽtes ꝓuidere d̾ ſeipſis magꝭ q̄ꝫ d̾ alĳs.ꝯdixerũt ad ĩuicẽ ꝙ ille cui⁹ equ⁹ ꝑ̊ hinniret cũ ĩ craſtino ꝯuenirẽt ad electõis locũ.regnaret: qđ ꝯtigit d̾ eq̊ darĳ.⁊ ſic regnauit. v Et oĩa vaſa.ad d̾iuĩ cl̃tũ ꝑtinẽtia. x Que acce.a nabuchodonoſor rege babylõis. y Remittere.ad locũ ſuũ. z Que ſeparauit.⁊c̃.ab alia ꝑ̄da. a Qñ ma.⁊c̃.i.iterfec̃ balthaſar regẽ: ⁊ hitatores babylõis ꝓ magna ꝑte. b Et vo.⁊c̃.ꝑ̊ ãno regni ſui. ⁊ aliq̄ tc̃ remiſit.vt hr̃.i. Eſdre.i.c.⁊ reſidua ꝑ iſtũ dariũ fuer̃t remiſſa: ſic̃ ⁊ pl̃ib⁹ vicib⁹ fuerũt d̾ irl̃ꝫ exꝑ̊tata.⁊ ꝑ ꝑtes.ꝑ̊ tꝑe ioachi filĳ ioſie.vt hr̃ Dañ.i.2̊ tꝑe ioachi filĳ ei⁹.4.Re.24.3̊.tꝑe ſedechie.4.Re.25. c Et tu.⁊c̃.4.Re.dr̃ ꝙ nabuçardã ⁊ chaldei h̾ fecer̃t.dicẽdũ ꝙ idũei erãt ĩ illo exercitu.⁊ qm̃ odiebãt iudeos ſic̃ eſau p̄r eorꝫ odiuerat iacob p̄reꝫ iudeorꝫ.iõ ĩcitauerũt nabuçardã ad h̾ faciẽdũ. ꝑꝑ qđ dñr hic h̾ feciſſe. d Et qđ ⁊c̃.i.ſignũ tue maieſtatꝭ. Vl̃ alr̃ ⁊ iugat̃ lr̃a ſic. Et qđ peto a te h̾ ẽ maieſtaſ.i.honor diui⁹.iõ ſ̾bdit̃. Poſtulo vt facias votũ ⁊c̃. e Tc̃ ſurgẽs. Hic ꝯñr põit̃ petitõis ꝯceſſio.cũ dr̃. Tc̃ ſurgẽs dari⁹ rex oſcl̃at⁹ ẽ illũ.i ſignũ amicitie ⁊ ꝯceſſiõis petitorꝫ.iõ ſ̾bdit̃. f Et ſcri.⁊c̃.regaliũ negociorꝫ. g Vt d̾du.⁊c̃.ſ.ſecure ꝑ oĩa loca itern̄dia vſq̄ꝫ ĩ irl̃ꝫ. h Et oĩb⁹ ⁊c̃.nã ꝑ loca iſta deducẽda erãt ligna cedrina ĩ irl̃ꝫ ꝑti ꝑ mar̃ ⁊ ꝑti ꝑ terrã.

a Et ſcripſit oib⁹ iudeis ⁊c̃. p libertate.a ſeruitute. ita q̄ a dñis nõ ipedirent̃ i iudeã ire.iõ ſubdit̃. b Oẽs potẽtẽ ⁊c̃.non ſup/uenire ad ianuas ipſoꝝ.ponẽdo aliqđ ipedimentum.
c Et oẽs regionẽ quã obtinuerãt.iudei veniẽtes ĩ iudeã a tp̃e cyri
d Eſſe imunẽ.a tributo. e Et idumei reliquãt caſtella q̃ obtinẽt iudeoꝝ.nã iudeis ĩ babylonẽ ductis idumei occupauerũt caſtra iudee q̃ erãt ꝓpinq̃ idumee.Cetera patẽt vſq₃ ibi.
f Et ſup ſacrariũ alias ſãctuariũ.ſ.altare holocauſtoꝝ.

iudeis a ſeruitute ⁊ tributo.q̃rto de pecunijs a rege ꝯceſſis ꝓ edificatiõe tẽpli ⁊ ſacrificijs.vt p₃ ex p̃dcis. e Et ꝓfcũs ẽ.de pſide.
f In babyloniã.i.ĩ babylonie regionẽ in q̃ remanſerãt multi iudei qñ ço2obabel ⁊ ei⁹ ſocij p̊ venerũt ĩ iudeã tp̃e cyri.vt dcm̃ fuit.i.Eſdre.i.c.
g Et venit ⁊ nũciauit frib⁹ ſuis.i.iudeis ꝯmo2ãtib⁹ ĩ regione babylõis.
h Et bñdixerũt deũ patrũ ſuoꝝ.ꝓ gratijs ço2obabel ꝯceſſis.
i Qm̃ dedit illis remiſſionẽ.a ſuitute. k Et refrigeriũ.a tributo.
l Ut aſcẽderẽt ⁊ edificarẽt hierl̃z ⁊ tẽplũ.de quo habebãt magnũ deſideriũ. gr̃a.n.p̃mo fcã a cyro.p cãbiſe₃ eius filiũ fuerat reuocata. ſicut p₃ ſatl p p̃mũ Eſdre ca.4. ꝓpter qđ iudei q remãſerãt i regno babylonie ⁊ perſidis i iudeam venire non poterant ſine nouo p̃uilegio.Capl̃z.V.

g Holocauſtomata hoſtilare.i.offerre et dr̃. ab hoſtia ⁊ ĩmolo las. vbi alij hñt vſtilare. h Quotidie ſic̃ hñt p̃ceptũ. ſ.i lege moyſi in q̃ p̃cipitur Exo.29. quottidie vnũ agnu₃ mane ⁊ altex veſpe i holocauſtum offerri.
i Talẽta dcẽ.ſ.ad hoc faciẽdũ. Cetera patẽt vſq₃ ibi.
k Et oib⁹ ſacerdotib⁹ q p̃cẽdũt.i. p̃cedere debẽt alios in hono2e.
l Scripſit ãt ⁊ q̃titatẽ. dcẽ pecunie vt ad lr̃a₃ regl̃ expedite ſolueret̃.
m Et ſacram ſtolã iuſſit dari.ſacerdotib⁹
n In q̃ deſeruirẽt.ad diuinũ cultum.ſ. dcã pecunia ⁊ ſtola. ſic̃ dr̃ de cypho q̄ i mẽſa defuit vino
o Et ſcripſit leuitl dare p̃cepta.ſ.iſtãdi op͛ib⁹ tẽpli ⁊ ciuitatis vſq₃ ad ꝯſũmationẽ.

p̃fectis qui erant ĩ ſyria ⁊ phenice ⁊ libano ſcripſit epiſtolas vt traherẽt ligna cedrina a libano ĩ hieruſalẽ: vt edificarẽt cũ eis ciuitatẽ. Et ſcripſit oib⁹ iudeis q aſcẽdebãt a regno ĩ iudeã ꝓ libertate: oẽs potẽtẽ ⁊ magiſtratũ ⁊ p̃fectũ ñ ſupuenire ad ianuas ipſoꝝ: ⁊ oẽs regionẽ quã obtinuerãt ẽẽ imunẽ eis: ⁊ idumei relinquãt caſtella q̃ obtinẽt iudeoꝝ ⁊ i ſtructurã tẽpli dare p ſingulos ãnos talẽta viginti vſq₃ dũ edificaretur: ⁊ ſup ſacrariu₃ holocauſtomãta hoſtilare quotidie ſic̃ hñt p̃ceptũ: alia talẽtã dcẽ offerre p ſingulos ãnos: ⁊ oib⁹ qui ꝓcedũt a babylonia ꝯdere ciuitatẽ: vt eẽt libertas tã ipſiſ q̃₃ filijs eorũ: ⁊ oib⁹ ſacerdotib⁹ q p̃cedũt. Scripſit ãũt ⁊ quãtitatẽ: ⁊ ſacrã ſtolã iuſſit dari i q̃ deſeruirẽt: ⁊ leuitis ſcripſit dare p̃cepta vſq₃ i diẽ q̃ cõſũmabit̃ dom⁹ ⁊ irl̃m extruet̃: ⁊ oib⁹ cuſtodiẽtib⁹ ciuitatẽ ſcripſit dare eis ſortes ⁊ ſtipẽdiã. et dimiſit oia vaſa q̃ ſeparauerat cyrus a babylonia: ⁊ oia q̃cũq₃ dixit cyr⁹ ⁊ ip̃e p̃cepit fieri: ⁊ mitti irl̃z. et cũ ꝓceſſiſſet ille adoleſcẽs: eleuãs faciẽ i irl̃z bñdixit regẽ celi: ⁊ dixit: abs te ẽ victo2ia: ⁊ abs te ẽ ſapiẽtia ⁊ claritas. Et ego ſuꝰ tu⁹ ſũ. Benedict⁹ es q dediſti mihi ſapiẽtiã: ⁊ tibi ꝯfitebo2 dñe de⁹ patꝝ nr̃orum. et accepit ep̃las: ⁊ ꝓfect⁹ ẽ i babyloniam. Et venit ⁊ nũciauit frib⁹ ſuis oib⁹ q fuerũt i babylonia. ⁊ benedixerũt deũ patꝝ ſuoꝝ: qm̃ dedit illiſ remiſſionẽ ⁊ refrigeriũ: vt aſcẽderẽt ⁊ edificarẽt irl̃m: ⁊ tẽplũ vbi noiatũ ẽ nomẽ ei⁹ i ip̃o: ⁊ exultauerũt cũ muſicis ⁊ leticia diebus ſeptem. V.

Poſt hec autem lecti ſunt vt aſcẽnderẽt principes pago2ũ per domos ⁊ tribus ſuas: ⁊ vxo2es illo2um ⁊ filii ⁊ filie eo2um ⁊ ſerui ⁊ ancille ipſo2um: ⁊ peco2a illorum. Et darius rex miſit vna cum eis equites mille: donec deducerent eos in hieruſalem cum pace: et cũ muſicis ⁊ cũ tympanis ⁊ tibijs: ⁊ omnes fratres erant ludentes: ⁊ fecit eos aſcendere ſimul cum eis. Et hec ſunt nomina viro2um qui aſcenderunt per pagos ſuos in tribus ⁊ in partem principatus ipſo2um. Sacerdotes: filij phinees: filij aaron: ieſus fili⁹ ioſedech: ioachim filius ʒo2obabel filij ſalathiel de domo dauid: ex p2ogenie phares: tribu autem iuda: qui locutus eſt ſub dario rege perſarum ſermones mirificos in ſecundo anno regni ipſius mẽſe niſan p2io. Sũt ãũt hi q aſcẽderũt ex iudea de captiuitate tranſmigratiõis: quos tranſmigrauit nabuchodonoſo2 rex babylonie in babylonem: et reuer

m Poſt hec ãt. Hic deſcribit̃ receſſus ço2obabel q̃tu₃ ad ei⁹ comitiuã: ⁊ p̃mo i generali. cũ dicit̃. Poſt hec autẽ lecti ſunt.i.collecti ſiue cõgregati. Legere enim in vna ſignificatõe idẽ eſt qđ colligere. vnde verſus. Fur aur₃: virgo flores: mare nauta libros Clericus egro ee ſingula qſq₃ legit
n Ut aſcenderent. principes pago2u₃. ideſt p2ouinciarum ſiue villarum.
o Et darius rex miſit vna cum eis equites mille. vt poſſet p2ocedere ſecure.
p Et cũ muſicis ⁊c̃. ex gaudio libertatl ⁊ ꝓ alleuiatione labo2is in itinere.
q Et hec ſunt noia. Hic ꝯñter deſcribitur comitiua ço2obabel i ſpeciali. ⁊ p2imo q̃tum ab pſonas hoium. ſcđo q̃tum ad numerũ aialium.ibi. Cameli. p̃ma adhuc i duas. q2 p̃mo ponit̃ hoiu₃ numeratio. 2°. aliquoꝝ diſtinctio.ibi. Hi ſunt filij. p̃ma adhuc i tres. q2 p̃mo ponunt̃ comitiue duces. ſcđo vulgares.ibi. Sũt aũt hi. tertio ſacerdotes.ibi. Filij ſacerdotũ. Circa p̃mũ ſciẽdũ q̄ ſicut dicit Joſephus.ii.lib2o antiq̃tatũ ço2obabel exñs in iudea audita co2onatõe darij iuit ad eum vt ipetraret pfici tẽplũ.cui⁹ ꝯſtructio fuerat ipedita p cãbiſem cyri filiũ.vt habet̃.i.Eſdre.4.⁊ ĩfra.repetit̃ eo.ca. ⁊ fcũs fuit co2po2is ſui cuſtos p modũ.ſ.dcm̃. ⁊ ſcđo anno darij ipetrauit itẽrũ p modũ p̃dictũ. duxit aũt ſecũ filiũ ſuũ. de quo hic fit mẽtio: ieſu₃ filiũ ioſedech ſacerdotẽ magnum q negocium habebat co2di ſicut ⁊ ço2obabel. ⁊ iſti tres adduxerũt tunc pplm̃ i hoc ca. numeratũ p̃ter illos quos ante adduxerãt tẽpo2e cyri. ⁊ ſic p₃ ſnĩa p̃me partis: hoc excepto.
r Mẽſe niſan p̃mo.i.q p̃mus eſt i mẽſib⁹ anni Exo.12. ſ₃ hoc ẽ itelligẽdũ q̃tũ ad ſolẽnitates q̃ fiũt apud heb2eos p circulũ anni. ſ₃ q̃tum ad alia negocia p̃mus menſis anni dr̃ tyſari apud eos q co2rñdet ſeptẽb2i noſtro. ſicut dixi plenius. Geñ.7. ⁊ Exo.12. s Sũt aũt. Hic ꝯñter ponit̃ numeratio vulgariũ. ⁊ p₃ ſnĩa. q2 ſolũ ponunt̃ hic nomina hominum ⁊ numerus eo2um: exceptis paucis que exponentur.
t Quos trãſmigrauit nabuchodonoſo2.i.filios eoꝝ quos tranſmigrauit. nã vltimo ducti ĩ babylonẽ fuerũt captiuati cũ ſedechia rege. a q̃ tp̃e vſq₃ ad ſcđ₃ ãnũ darij q dedit hãc licẽtiã redeũdi i iudeã fluxerũt 80. ãni ſ₃ mino2ẽ ꝯputationẽ. ⁊ adhuc pl̃es ſ₃ illã quã ſecut⁹ ſũ iudicio meo tãq₃ verio2ẽ. Heſter.i. ⁊ Dañ.9. ⁊ ſic pauci aut nulli d̃ trãſmigratl remãſerãt viui. vñ ⁊ ço2obabel dux iſtoꝝ fuit nat⁹ i babylõia. ⁊ ꝓp h̃ ſic noiat⁹ ço2obabel.i.ſemẽ babylonis. v Et reuerſus ẽ ⁊c̃. iungat̃ ſic lr̃a. Et reuerſus ẽ i hierl̃z. ad faciẽdũ deo oblationẽ.

cepta [continued above]

p Et oib⁹ cuſtodiẽtib⁹ ciuitatẽ. hierl̃z ab hoſtib⁹ irruẽtib⁹.
q Scripſit dare eis ſo2tes.i.loca determinata ad hitãdũ.
r Et ſtipẽdia. ad victũ ⁊ veſtitũ. Cetera patẽt ex dcis.
s Et cum p2oceſſiſſet. Hic conſequenter deſcribitur ꝯceſſionis executio ⁊ p2imo q̃tum ad ço2obabel ſecundo q̃tum ad eius comitiuã.c.5. Circa p̃mũ dr̃. Et cũ ꝓceſſiſſet. ço2obabel recedẽs a rege de terra pſidis. t Ille adoleſcens. tñ ſm̃ vitatẽ ço2obabel fili⁹ ſalathiel de quo videt̃ hic ſcriptura loq. ſm̃ mino2ẽ cõputationẽ hẽbat tũc q̃draginta annos ⁊ amplius. nã a p̃mo anno cyri fuit dux eoꝝ q de babylone redierũt i iudeã. vt p₃.i. Eſdre.2.ca. ſcđ₃ vo mino2ẽ cõputationẽ. cyr⁹ poſt monarchiã acceptã regnauit q̃tuo2 annis: ⁊ poſt eũ fili⁹ eius cãbiſes octo. ⁊ poſt illũ aſſuer⁹ q̃tuo2decim: cui ſucceſſit iſte dari⁹. ⁊ ço2obabel anno p̃mo cyri videt̃ fuiſſe annoꝝ viginti vel circiter. qñ cyrus dedit licẽtiã redeũdi: q ſimul iũcti ſũt anni q̃dragitaſex: ꝓpter qđ ⁊ plura alia iſte liber ſicut dixi a p̃ncipio videt̃ eẽ multũ apoch2yphus.
v Eleuãs faciẽ ĩ hierl̃z.i. v̄ſus hierl̃z. ſic.n. o2abãt iudei ex̃ hierl̃m poſiti. ſicut p₃ de Daniele.6.ca. x Bñdixit regẽ celi. agendo gr̃as ſibi. y Abs te.i.a te. z Eſt victo2ia. quam habui de alijs duob⁹ ſocijs meis. a Et abs te ẽ ſapia quã dixi de mlĩerib⁹ ⁊ vitate. b Et claritas.i.hono2 quo dari⁹ hono2auit me
c Et ego ſeruus tu⁹ ſu₃. ꝑat⁹ ad tuũ obſequiũ. d Et accepit ep̃las. regis p̃dcãs. q̃ erãt de q̃tuo2. p̃mo de ſecuro trãſitu p terras vſq₃ in hieruſalem. ſecundo de lignis habendis de libano ꝓ tẽpli ⁊ ciuitatis edificio. vr̃ tñ q̄ iſta gr̃a q̃tũ ad edificiũ ciuitatl fuit poſita i effcũ p neemiã Neemie p̊. tertio de libertate ꝯceſſa

a Unuſqſq; in ciuitatē ſuā. ſ. de hierlʒ oblatōē ſua facta.

b Et reliqt ptē iudee. ſ. illā i q nō erat hereditas patrum ſuoꝝ. Alij ſic hñt. Et reqſiuit partem iudee. ⁊ tūc exponetur affirmatiue. vʒ. illā i qua erat hereditas patrū ſuoꝝ. ⁊ ꝯtinuet lra. Unuſqſq; i citatē ſuā. vt ſ. Qui venerūt ſeqt.

c Et numerus eoꝝ ſeparatus.

d A gētilib⁹. babylonia habitātibus.

e Ex ppo. ⁊c. i. ſcūs ē p ppoſitos iudeoꝝ

f Ois cōputatio q̄dragita milia ducēti quadragitaduo. hoc addit. qꝛ in hoc numero aliq includunt q ꝫ noīa ⁊ numer⁹ ptialis nō expmunt cū pdictis.

g Filij ſacerdotuꝫ. Hic ꝯñr pōit numeratio q̄tū ad ſacerdotes ⁊ leuitas i diuerſ officijs miſtrātes. ⁊ pꝫ lra vſq; ibi.

h Oēs ſacro ſuiētes .i. ſacro miniſterio

i Hi ſt filij. Hic ponit q̄rūdaꝫ ab alijs diſtictio. ⁊ p vulgariū q neſcierūt vnde re radicem gnīs ſui pp qḋ igtū fuit vtꝝ eēnt de gñe iſrl vel nō: iūcti ſūt tñ pplo iſrl. ſic ⁊ gētiles q cōuertebāt ad iudaiſmū. z⁹ ſacerdotū q ñ potuerūt inuenire genealogiā ſuā. nec pōnſ oſtendere q eēnt de ſacerdotali gñe. ⁊ ſic phibiti ſt comedere panes ppōis. gb⁹ licitū erat vti tm ſacerdotib⁹: ⁊ pꝫ ſnia ex dcīs: exceptis q̄ ſequuntur.

k Et hoꝝ q̄ſita eſt gnīs ſcripta ipedatura. i. iueſtigatō genealogie. ⁊ dr a peda pede qḋ ſignificat idē qḋ veſtigiū.

l Donec exur. ⁊c. q ſciat ſup h veritatē dnē p ſcripturā vel ſpm ꝓphetie.

m Ois āt iſrl erat. iz. milia exceptl ſuis ⁊c. li. iz. milia. ñ ē ē textu ſʒ ē iſtū p impitiā ſcriptoꝝ. qꝛ ꝯdicit ei qḋ ſubdit.

n Quadragitaduo milia ⁊. 340. Cameli. h pōit nūer⁹ aialiū. ⁊ pꝫ his exceptl.

ſus ē i irlʒ. Et rliqt partē iudee vnuſ/
qſq; i ciuitātē ſuā q venerūt cū zorobā
bel ⁊ ieſu: neemias: arcozes: elimeo:
enmāio: mardocheo: beelſuro mech
pſarocho: olio: o: emonia: vn⁹ ḋ pri/
cipib⁹ coꝝ: ⁊ nūmer⁹ ā gētilib⁹ coꝝ ex
ppoſitis coꝝ. filij phareſ: duo milia cē
tū ſeptuagita duo. filij areſ: tria milia
qnquagintaſeptē: filii femo: cētū q̄dra
gintaduo. In filijs ieſu ⁊ ioabes: mil/
le trecētiduo. filij dmu: duo milia qua
dringēti ſeptuagita. filij chozaba: du/
cēti qnq;. filii banica: cētū ſexagitaoc/
to. filij bebecb quadringētitres: filij ar
chad quadrigēti vigitiſeptē. filij chan:
trigintaſeptē. filij zozoar: duo milia ſe
xagintaſeptē. filii admu: quadringenti
ſexagintaun⁹. filii aderectis: cētū octo
filij ciaſo ⁊ zelas cētū ſeptem. filii azo
roc: quadrigēti trigitanouē. filii iedar
bonc: cētū trigintaduo. filii ananie: cē
tū trigita. filii aſoni: nonagita. filii mar
ſar: quadrigēti vigitiduo. filii zabar⁹:
nonagintaqnq;. filii ſepolemō: cētū vi
gititres. filii nepopas: qnquagitaqnq;
filii becbanat⁹: cētū qnquagitaocto. fi
lii cebethām⁹: cētū trigitaduo. filii cre
arpatros: q enocadices ⁊ modie: q̄drin
gēti vigintitres. Qui ex gramas ⁊ ga
bea: cētū vigintiun⁹. Qui ex beſſelō ⁊
eeagge: ſexagitaqnq;. Qui ex baſtaro
cētū vigintiduo. Qui ex becbenobes:
qnquagintaqnq;. filii lipſ: cētū qnqua
gintaqnq;. filii labonni: trecēti qnqua
gintaſeptē. filii ſychē: trecēti ſeptuagi
ta. filii ſuadon ⁊ cliom⁹: trecēti ſeptua
gintaocto: filii erie⁹: duo milia centū q̄
dragitaqnq;. filii anaas: trecēti ſeptua
ginta: Sacerdotes. filii gedd⁹: filii eu/
ther: filii eliaſib: trecēti ſeptuagitaduo
filii emer⁹: ducēti qnq̄gintaduo. filii fa
ſurii: trecēti qnquagintaſepteʒ. filii ca
ree: ducēti vigintiſeptē. Leuite. filii ie
ſu i cadubel ⁊ bamis ⁊ cerebias ⁊ edi
as: ſeptuagitaquattuoꝛ. Ois numer⁹
a duodecimo āno: trigita milia q̄drin
gēti ſexagitaduo. filii ⁊ filie ⁊ vxoꝛes:
ōis cōputatio: q̄draginta milia ducēti
q̄dragintaduo. filii ſacerdotū q pſalle
bāt i teplo: filii aſaph cētū vigitiocto.
Oſtiarii vo filii eſmēni: filii azer: filii
amon: filii accuba: topa: filii tobi: oēs
cētū trigitanouē. Sacerdotes ſuiētes
in templo. filii ſel: filii gaſpha: filii tob
loch: filii caric: filii ſu: filii bellu: filii la
bana: filii armacha: filii accub: filii vt/
ba: filii cetba: filii aggab: filii obai: filii
anani: filii cāna: filii geddu: filii an: fi
lii radin: filii deſanō: filii necboba filii
caſeba: filii gazc: filii ozni filii ſmōe: fi
lii attre: filii baſtē: filii aſiana filii māci
filii naſiſim. filii accufu: filii agiſta filii
azui: filii fanon: filii faſalō: filii medda
filii ſuſa: filii caree: filii bare⁹: filii ſaree
filii coeſi: filii naſith: filii agiſti: filii pe/
don: ſalomō filii ei⁹: filii aſophot: fi/
lii phazida: filii celi filii dedon: filii gad
dabel: filii ſephegi: filii aggia: filii ſa
chareth: filii ſabathē: filii caroneth: fi
lii malſith: filii ame: filii ſaſus: filii ad
d⁹. filii ſuba. filii eura. filii rabotis. filii
phaſphat. filii malmō. Oēs ſacrō ſuiē
tes ⁊ pueri ſalomōis. q̄drigēti octogi
taduo. Hi ſūt filii qui aſcēderūt a cher
mel ⁊ therſa. pꝛinceps coꝝ. carmellā ⁊
careth. ⁊ nō poterāt edicere ciuitates
ſuas ⁊ pgenies. queadmodū ſint ex iſ
rael. filij dalari. filii tubal. filii necbo/
daici ex ſacerdotib⁹ q fūgebāt ſacerdo
tio ⁊ nō ſūt iuēti. filii obia. filii achiſos
filii addi q accepit vxoꝛē ex filiab⁹ phar
zeleu. ⁊ vocati ſūt noīe ei⁹. Et hoꝝ q̄ſi
ta ē generis ſcripta ipedatura ⁊ nō ē i/
uēta. ⁊ phibiti ſūt ſacerdotio fungi. et
dixit illis neemias ⁊ aſtharas ne ptici/
pent ſancta. dōnec exurgat pōtifex do
ct⁹ i oſteſionē ⁊ veritatē. Ois aūt iſrl
erat. excepꝭ ſuis ⁊ ancillis. q̄dragita/
duō milia trecēti q̄dragita: Serui ho/
rū ⁊ ancille: ſeptē milia trecēti trigita/
ſeptē: cātoꝛes ⁊ cātatrices: ducēti ſexa
gintaqnq;. Cameli. q̄dringēti triginta
quinq;. equi. ſeptem milia trigintaſex.
Muli: ducēta milia q̄dragintaquinq;
Subiugaliā: qnq; milia vigintiquinq;
et de ppoſitis ipſis per pagos dū veni
rēt i tēplum dei qḋ erat i hieruſalē: ino
uare ⁊ ſuſcitare tēplū i loco ſuo ſm ſu
am virtutem ⁊ dare in tēplum: theſau
rū opeꝝ ſacruꝫ: auri mnas duodecim
milia: ⁊ mnas argēti qnq; milia. ⁊ ſto
las ſacerdotales centū. et inhabitaue/
runt ſacerdotes ⁊ leuite ⁊ q exierāt de
plebe i hieruſalē ⁊ i regiōe: ⁊ ſacri cāto
res ⁊ oſtiarii ⁊ omnis iſrael i regiōib⁹
ſuis. Inſtāte āt ſeptio mēſe. cūq; eēnt
filii iſrl vnuſqſq; i ſuis reb⁹. ꝯuenerūt
vnanimes i atriū qḋ erat añ ianuā oꝛiē
talē. et ſtātes ieſus fili⁹ ioſedech. ⁊ frēſ
ei⁹ ſacerdotes. ⁊ zozobabel fili⁹ ſalathi
el ⁊ h⁹ frēſ: paruerūt altare. vt offerrent
ſup illḋ holocauſtomata ſm qꝫ i libꝛo
moyſi hoīs dī ſcripta ſt. et ꝯuenerūt ſibi
ex aliis natiōib⁹ trē. ⁊ erexerūt ſacrariū
i loco ſuo oēs gēteſ trē: ⁊ offerebāt ho
ſtias ⁊ holocauſtomata dño matutia.
Et egerūt ſcenophegiā ⁊ diē ſolennē ſic
pceptū ē i lege: ⁊ ſacrificia quotidie ſic
opoꝛtebat: ⁊ p⁹ h oblatiōes iſtitutas ⁊
hoſtias ſabbatoꝝ ⁊ neomeniaꝝ ⁊ dieꝝ
ſolēniū oiuʒ ſcificatoꝝ ⁊ quotquot vo
uebant dño a neomenia ſeptimi mēſis

o Subiugalia p q itelligūt aſini ⁊ boues h ñ expſſi. ⁊ ſt iugo ⁊ onerib⁹ deputandi.

p Dū ve. ⁊c. i. i locū vbi fuerat tēplum. qꝛ nōdū erat reedificatū. ſed poſtea āno. 6. darij fuit ꝯſūmatū vt hr. i. Eſdre. 6. ca.

q Inſtāte āt. 7. mēſe. p⁹ q̄; poſita ſt h⁹ libꝛi pōa h reuertit auctō ad repetēdū q ſt alibi ſcripta. ⁊ p q̄ ꝯtigerīt ſb zorobabel duce. z⁹ ſub eſdra ſacerdote. c. 8. pma i tres. qꝛ prepit fūdātēis tēpli icboatio. z⁹ ipedimeti pcuratō. ibi. Et audierūt. 3⁹ opiſ reſūptio. ca. 6. Circa p⁹ pponit altar holocauſti erectio. ⁊ pꝫ ſnia ex dictl. i. Eſdre. 3. exceptis q̄ ſequūt. Inſtāte āt. 7. mēſe ⁊c. h nō refert ad illḋ qḋ dcm ē i pte pcedēti qḋ fuit tpe darij. ſʒ refert ad tpſ cyri: qñ iudei p redeūtes ḋ babylōe venerūt i hierlʒ. vt patebit i lra ſeqnti

r In atriū ⁊c. i. q pus fuerat qꝛ nōduʒ erat reedificata.

s Et cōue. ⁊c. qꝛ plēs de iudeis qui euaſerāt chaldeos i ōſtructōe hieruſalē ⁊ fugerāt i egyptū ⁊ i alijs locis circa iudeā. audito reditu illorū q venerāt ḋ babylone. venerūt ad eos.

t Et ere. ⁊c. i. altar holocauſti

v Oēs gē. ⁊c. i. iudei qui redierūt de multis gentibus.

x Et ege. ⁊c. i. feſtū tabnaculoꝝ quod celebrāt. 7. mēſe.

ceperũt hoſtias offerre deo. ⁊ tẽplũm dñi nõdũ erat edificatum. Et dederunt pecuniam lapidarijs ⁊ fabris: ⁊ potum ⁊ pabula cum gaudio. Et dederunt carra ſidonijs ⁊ tyrijs: vt tranſueherent illis de libano trabes cedrinas: ⁊ facerent rates in ioppe portuʒ ſecundum decretum quod ſcriptuʒ erat eis a cyro rege perſarum. Et in ſecundo anno venientes in tẽplũ dei i hieruſaleʒ: menſe ſecundo inchoauit zorobabel filius ſalathiel: ⁊ ieſus filius ioſedech: ⁊ fratres ipſorum ⁊ ſacerdotes ⁊ leuite ⁊ omnes qui venerant de captiuitate in hieruſalem: ⁊ fundauerunt templum dei: nouilunio ſecundi menſis ſecundi anni cum veniſſent in iudeam ⁊ hieruſalem. Et ſtatuerũt leuitas a viginti annis ſuper opera domini. Et ſtetit ieſus ⁊ filius eius ⁊ fratres omnes ⁊ leuite conſpirantes ⁊ executores legis: faciẽtes opera in domo domini et ſteterunt ſacerdotes habentes ſtolas cum tubis: ⁊ leuite filii aſaph habentes cymbala: collaudantes dominum: ⁊ benedicentes ſecunduʒ dauid regẽ iſrael. et cantabant canticum domino: quoniã dulcedo eiꝰ ⁊ honor i ſecula ſuper omnẽ iſrael. et omnis populꝰ tuba cecinerunt. ⁊ proclamauerũt voce magna: collaudantes dominum in ſuſcitatione domus domini et venerunt ex ſacerdotibus ⁊ leuitis ⁊ preſidentibꝰ ſecundum pagos ſenioribus qui viderant priſtinam domum ⁊ ad huius edificationem cũ clamore ⁊ plãctu magno: ⁊ multi cum tubis ⁊ gaudio magno: intãtũ vt populꝰ nõ audiret tubas ꝓpter planctũ ppli. Turba. n. erat tubis canẽs magnifice: ita vt lõge audiret. et audierũt inimici tribus iude ⁊ beniamin: ⁊ venerũt ſcire q̃ eẽt vox tubaꝝ. et cognouerũt qm̃ q erãt ex captiuitate edificãt tẽplũ dño deo iſrael. et accedẽtes ad zorobabel ⁊ ieſũ ⁊ ꝑpoſitos pagoꝝ dixerũt eiſ. edificabimꝰ vna vobiſcũ. Similiter. n. audiuimꝰ dominum noſtrũ: ⁊ ipſi pariter icedimꝰ a diebꝰ aſbaſareth regis aſſyriorum: qui tranſmigrauit nos huc. et dixit illis zorobabel ⁊ ieſus ⁊ principes pagorum iſrael. Non eſt nobis ⁊ vobis edificare domũ dei noſtri. Nos eniʒ ſoli edificabimus domino iſrael: ſecũdum ea que precepit nobis cyrus rex perſarum. Sẽtes autem terre incubantes his q ſũt in iudea ⁊ leuantes opꝰ edificatiõis: ⁊ iſidias ⁊ pplos adducẽtes: ꝓhibebãt eos edificare: ⁊ aggreſſuras exercentes ipedierunt: ne cõſũmaret edificiũ oi tpe vite cyri regis: ⁊ ꝓtraxerũt ſtructurã ꝑ bienniũ vſq; ad darij regnũ.

In ſcdo aũt ãno regni darij ꝓphetauit. VI. aggeus ⁊ zacharias filiꝰ addin ꝓphete apud iudeã ⁊ irlm: i noie dĩ iſrl ſup eos. Tũc ſtãs zorobabel filiꝰ ſalathiel: ⁊ ieſus filiꝰ ioſedech: ichoauerũt edificare domũ dñi q̃ ẽ i hieruſalẽ: cũ adeſſẽt eiſ ꝓphete dñi ⁊ adiuuarẽt eos. In ipo tpe venit ad illos ſyſennes ſubregulꝰ ſyrie ⁊ phenicis ⁊ ſatrabuzanes ⁊ ſodales eiꝰ: ⁊ dixerũt eis: Quo ꝑcipiẽte vob domũ hãc edificatis ⁊ tectũ iſtud ⁊ alia oia ꝑficitis? et q ſũt ſtructores q h edificãt: et habuerũt gr̃aʒ viſitatõe fcã ſup eos q erãt ex captiuitate a dño ſeniores iudeoꝝ: ⁊ ſũt ipediti edificare: donec ſignificaret dario d oibꝰ iſtis: ⁊ rñſũ acciperet. exẽplũ epl'e quã miſerũt dario: Syſennes ſubregulꝰ ſyrie ⁊ phenicis ⁊ ſatrabuzanes ⁊ ſodales eiꝰ: i ſyria ⁊ phenice ꝑſides: regi dario ſaluteʒ. Oĩa nota ſint dño regi q cũ adueniſſemꝰ i regionẽ iudee ⁊ itroiſſemꝰ in irlm: iuenimꝰ edificãtes domũ dei magnã ⁊ tẽplũ ex lapidibꝰ politis ⁊ magnis ⁊ ꝑcioſis materijs i parietibꝰ: ⁊ opa illa iſtãt fieri ⁊ ſuffragare ⁊ ꝓſpare i manibꝰ coꝝ: ⁊ oi gl'ia q̃ diligẽtiſſime ꝑfici. Tũc iterrogauimꝰ ſeniores dicẽtes: Quo ꝑmitt ẽte vobis edificatis domũ iſtã: ⁊ opa h fũdatis? Ideo aũt iterrogauimꝰ: vt notũ faceremꝰ tibi hoies ⁊ ꝑpoſitos: ⁊ noiuʒ ſcripturã ꝑpoſitoꝝ poſtulauimꝰ illos. At illi rñderũt nob dicẽtes: Nos ſumꝰ ſui dñi q fecit celũ ⁊ trã: ⁊ edificabat h domꝰ ãn ãnos iſtos multos a rege iſrl magno ⁊ fortiſſimo: ⁊ ↄſũmata ẽ. et qm̃ pr̃es nr̃i exacerbantes erãt ⁊ peccauerũt i deũ iſrl: tradidit eos i manꝰ nabuchodonoſor regis babylonie: regis chaldeorũ: ⁊ domũ iſtã demoliẽtes icẽderũt: ⁊ pplm captiuũ duxerũt in babylonẽ. In primo ãno regnãte cyro rege babylõie: ſcripſit cyrꝰ rex domũ hãc edificare: ⁊ illa ſacra vaſa aurea ⁊ argentea q̃ extulerat nabuchodonoſor d domo q̃ ẽ i irlm ⁊ ↄſecrauerat ea i ſuo templo: rurſus ꝓtulit ea cyrꝰ rex d tẽplo qd erat i babylõia: ⁊ tradita ſũt zorobabel ⁊ ſalmanaſaro ſbregulo. et ꝑceptũ ẽ eis vt offerrẽt h vaſa: ⁊ reponerẽt i tẽplo qd erat i irlm: ⁊ ipſũ tẽplũ dei edificare i loco ſuo. Tũc ſalmanaſarꝰ ſubiecit fũdamẽta domꝰ dñi q̃ ẽ i irlm. ⁊ exinde vſq; nũc edificat ⁊ nõ accepit ↄſũmatiõeʒ. nũc ergo ſi iudicat a te o rex ꝑquirat i regalibꝰ bibliothecis cyri regis que ſunt i babylonia. ⁊ ſi iuẽtũ fuerit conſilio cyri regis ceptã eſſe ſtructuram domꝰ dñi que eſt in hieruſalẽ. ⁊ iudicat a dño rege nr̃o: ſcribat d his nob. Tũc dariꝰ rex ꝑcepit ingri in bibliothechis ⁊ inuentꝰ ẽ i egbathanis oppido qd eſt in media regione locꝰ vnꝰ i quo ſcripta erãt iſta. Anno primo regnãte cyro rex cyrꝰ ꝑcepit domũ dñi q̃ eſt i hieruſalẽ edificare: vbi icẽdebãt igni aſſiduo. cuiꝰ altitudo ſit cubitorum decem: ⁊ latitudo cubitorum ſexaginta: qua-

a Et tẽplũ. Hic repetit tẽpli fũdatio. ⁊ pʒ littera ex dcis. i. Eſdre. 3. his exceptl. b Et dederũt carra. i. currꝰ ad trahẽdũ ligna vſq; ad mare. c Et facerẽt rates. ligna ſũt ↄiũcta ad inicẽ fortiter q̃ ducunt ꝑ mare ſic naues. d Scdm decretũ ⁊c. ex h pʒ qd dcm̃ ẽ. ſ. q hec referunt ad tps cyri. e Et fũdauerũt tẽplum dic nouilunio. i. i ꝑncipio ſcdi mẽſis. nã hebrei faciũt mẽſes ſm lunatiões. f Et frẽs oẽs leuite cõſpirãtes. i. vno ſpũ ⁊ volũtate ad opꝰ dei aſpirãtes. g Et bñdicentes ſm dauid regem. i. ſm pſalmos ab eo compoſitos.

h At audierunt. Hic ↄñr ponitur operis ipedimẽtũ: ⁊ pʒ ſnia ex dcis. i. Eſdre. 4. exceptl q̃ ſequunt. i A diebus albaſareth. i. Eſdre vocat aſſoraddan. k Sẽtes aũt terre icubãtes. i. vigilãter iſidiantes ad opus impediendum. l Et aggreſſuras exercẽtes. i. inſultus ꝑparantes. ⁊ dicitur ab aggredior. m Et ꝓtraxerũt ſtructurã ꝑ bieniũ vſq; ad dary regnũ. iſtud nõ põt ſic intelligi q a tpe huiꝰ ipedimẽti fuerit tm̃ bieniũ vſq; ad dary regnũ. nã ſm minorẽ cõputationẽ fuerũt ibi viginti duo anni. ⁊ iõ iſtud biẽnium itelligit de ipedimẽto opis ꝑ iſultus ſamaritanoruʒ. ita q iudei paꝝ poterãt opari: ⁊ iterim ꝓcurabãt ſamaritani ad mandatũ regis opꝰ total'r ipediri: qd eſt ſcm̃ i fine illiꝰ biẽny: ⁊ durauit vſq; ad ſcdm annũ dary. Capitulum. VI. n In ſecundo. Hic conſequenter deſcribitur operis reſumptio. ⁊ ſecundo reſumptionis confirmatio ibi. In ipſo tempore. Prima pars patet ex dictis. i. Eſdre. 5. ca. hoc excepto. o Zacharias filiꝰ addin. i. Eſdre. 5. ca. dicitur. Filius addo. et eſt idem nomen variatum in fine. ſicut frequenter fit in nominibus proprys in gallico et latino. p In ipſo tempore. Hic conſequenter ponitur reſumptionis confirmatio Circa quam primo ponitur edificantium interrogatio ⁊ reſponſio. ſecũdo reſponſionis ad regem relatio. ibi. Exemplum epiſtole. tertio regis reſponſio. ibi. Tunc darius rex. Sentẽtia prime ⁊ ſecunde partis patet ex dictis i. Eſdre. 5. ca. q Tunc darius rex. Hic ponitur regis reſponſio confirmãs operis reſumptionem et inducens ad conſũmationem. Circa quam primo ponitur regis reſponſio. ſecundo diligens executio. ca. 7. Sẽtentia prime partis patet ex dictis. i. Eſdre. 6. exceptis que ſequuntur.

a Lapidib⁹ politis trib⁹ .i. trib⁹ ordinib⁹ lapidū.
b Et meniano ligneo.i. ordine vno ligneo. ſic.n. fuit ī tēplo ſalomonis q̄ parietes erāt exterius de lapidib⁹: ⁊ īteri⁹ de tabulis cedrinis dr̄ āt meniānum a menia pluralis numeri: q̄ ꝓprie ſignificant clauſurā ciuitatis.ſʒ tractū ē h̄ nomē ad ſignificādū q̄ʒcūq̄ʒ clauſurā. ⁊ eodē modo meniamum.
c Et meniano vno nouo. expō ē lr̄e p̄cedētis ſic. Et p.i. Meniano vno nouo .i. fcō de lignis q̄ nō fuerūt alias ī ope. Qd̄ aūt dr̄ h̄ de lapidib⁹ politis. videt̄ ꝯdicere ei qd̄ dr̄.i. Eſdre. 6. Ordines de lapidibus īpolitis tres. ad qd̄ pōt dici q̄ lapides iſti dn̄r h̄ politi eo q̄ erant dolati. ibi vo dn̄r īpoliti eo q̄ n̄ erāt opti laminis aureis ī qb⁹ erant figure cherubin et palmaꝝ. ſicut erāt tabule q̄ operiebāt interiorem parteʒ parietum templi.
d Que extulit nabuch. .i. ex irlʒ tulit ī babylonē
e Et p̄cepit. ipſe cyrus vt pʒ ex lr̄a p̄cedēti ⁊ ſeq̄nti
f Curā agere ſyſenne ſub reguluʒ ſyrie ⁊c̄. vtꝝ aūt iſti ſint ydē hoīes numero q̄ tpe cyri ⁊ dary fuerīt ī iſto offō: dubiū ē. q̄ aūt fuerīt ydē videt̄ per h̄ q̄ hic tpe cyri. ⁊.ſ.eo.c. ⁊ infra.ī p̄ncipio ſeq̄ntis.c. p tpe dary ponunt̄ eadem ipſoꝝ noīa: nec videt̄ īpoſſibilitas ex lōgitudine tēporis. nā a tpe cyri vſq̄ ad 2ᵐ ānū dary ſʒ vnā ꝯputatiōnē fluxerūt tm̄. 24. āni. p tātū vo tps bñ ꝯtigit aliq̄n eoſdeʒ hoīes ꝑmanere in eodē offō. Qd̄ āt fuerīt diuerſi hoīes. videt̄ ex mutatōe regū. ad q̄ꝝ mutatiōnē ſolēt officiales mutari. dari⁹ autē fuit q̄rt⁹ rex pſaꝝ a cyro ſʒ hebreos. ſʒ alios vero mlt̄o plēs reges fuerūt īter cyꝝ ⁊ dariū. nec ē īpoſſibile q̄ diuerſi homines eiuſdē nomīs ſint ī eiſdē officys regalib⁹ diuerſis tpib⁹ ⁊ ſub diuerſis regibus. Capitulū. VII.
g Tunc ſyſenes ſubregulus ⁊c̄. Dic ꝯſ̄ter pōit̄ regie cōceſſionis executio. ⁊ pʒ ſnīa ex dcis. p. Eſdre. 6. p⁹ mediū ca. excepto q̄ ſequitur.
h Coope. cuʒ ſe. iu. p̄n. ſyric. i. iudee q̄ ē in ſyria. ⁊ iſti p̄ncipes erāt ʒorobabel dux pp̄li iudeoꝝ: ⁊ ieſus filius ioſedech p̄nceps ſacerdotū. Qd̄ āt iudea ſit q̄dam regio ſyrie pʒ p h̄ q̄ deſcriptio pp̄li fcā tpe natiuitatis xp̄i ī iudea fcā fuit a pſide ſyrie cyrino. vt hr̄ Luce. 2.
i Et ex ꝯſilio cyri ⁊ dary ⁊ artaxerxis ſm hebreos

dratī lapidib⁹ pōlitis trib⁹: ⁊ meniano ligneo eiuſdē regiōis: ⁊ meniano vno nouo: ⁊ īpēdia dari ð domo cyri reg̃: ⁊ ſacra vaſa domꝰ dn̄i tā aurea q̄ʒ argētea q̄ extulit nabuchodonoſor ī domū dn̄i q̄ ē in hieruſalē vbi erāt poſita: vt ponāt illic. Et p̄cēpit curā agēre ſyſēnē ſubregulū ſyrie ⁊ phenicis ⁊ ſatrabuʒanā ⁊ ſodales ei⁹ ⁊ q̄ ordiati erāt ī ſyria ⁊ phenice pſides vt abſtinerēt ſe ab eodē loco. Et ego quoq̄ʒ p̄cepi ī totū edificare: ⁊ pſpexi vt adiuuēt eos q̄ ſūt ex captiuitate iudeoꝝ donec ꝯſūmaretur tēplū edis dn̄i. ⁊ a vexatiōe tributoꝝ celeſyrie ⁊ phenicis: diligēter quātitatē dari his hoīb⁹ ad ſacrificiuʒ dn̄i ʒorobabel p̄fecto ad tauros ⁊ arietes ⁊ agnos: ſimiliter āt ⁊ frumētū ⁊ ſal ⁊ vinū ⁊ oleuʒ inſtāter p ſingulos ānos: p ut ſacerdotes q̄ ſunt ī hieruſalē dicauerint cōſumi quotidie ſine vlla dilatiōe: vt offerāt libatiōes ſūmo deo p rege ⁊ pueris ei⁹. ⁊ orēt p ipſoꝝ vita. Et denūciet̄: vt q̄cūq̄ʒ trāſgreſſi fuerint aliq̄d ex his q̄ ſcripta ſūt: aut ſpreuerit. accipiatur lignū de ſuis ꝓpriis ⁊ ſuſpēdātur: ⁊ bona ipſoꝝ regi aſcribant̄. Propterea ⁊ dn̄s cui⁹ nomē inuocatū ē ibi exterminet oēʒ regē ⁊ gētē q̄ manū ſuā extenderit ꝓhibere aut male tractare domū dn̄i illā q̄ ē ī hieruſalē. Ego dari⁹ rex decreui q̄ʒ diligētiſſime ſm h̄ fieri. VII.

Tunc ſyſennes ſubregulus celeſyrie ⁊ phenicis ⁊ ſatrabuʒanes ⁊ ſodales obſecuti his q̄ a dario rege erant decreta: iſiſtebāt ſacroſanctis operib⁹ diligētiſſime coo͂perātes cuʒ ſeniorib⁹ iudeoꝝ ꝑncipib⁹ ſyrie: ⁊ ꝓſperata ſūt ſacroſancta opa: ꝓphetātib⁹ aggeo ⁊ ʒacharia ꝓphetis. Et cōſūmauerūt oīa p p̄ceptū dn̄i dei iſrael: ⁊ ex ꝯſiliō cyri ⁊ darij ⁊ artaxerxis reg̃ pſarū Et cōſūmata ē dom⁹ nr̄a vſq̄ʒ ad t̄ciā ⁊ viceſimā diē mēſiſ adar: ſexto āno darij reg̃. Et fecerūt filij iſrael ⁊ ſacerdotes ⁊ leuite ⁊ ceteri q̄ erāt ex captiuitate q̄ appoſiti ſūt: ſʒ ea q̄ ſcripta ſūt ī libro moyſi. Et obtulerūt ī dedicatōeʒ tēpli

dn̄i: tauros cētū: arietes ducētos agnos q̄drigētos: ⁊ hedos p pec cato vniuerſi iſrael duodeci: ſʒ numerū tribuū iſrl̄. et ſteterūt ſacerdotes ⁊ leuite amicti ſtolis p trib⁹ ſup opa dn̄i dei iſrael: ſʒ librū moyſi: ⁊ oſtiarij p ſingulas ianuas. Et ēgerūt filij iſrl̄ cū his q̄ erāt ex captiuitate illō phaſe q̄rtadecima luna mēſis p̄mi: q̄n ſanctificati ſūt ſacerdotes ⁊ leuite. Oēs filij captiuitatis nō ſe ſil̄ ſcificati: q̄ leuite oēs ſil̄ ſcificati ſūt. Et īmolauerūt phaſe vniuerſi filii captiuitatis ⁊ frib⁹ ſuis ſacerdotib⁹ ⁊ ſibimetipſis. Et māducauerūt filij iſrael q̄ erant ex captiuitate oēs q̄ remāſerant ab oīb⁹ execratiōib⁹ gētiū t̄re q̄rētes dn̄m: ⁊ celebrauerūt diē feſtū aʒimoꝝ ſeptē diebus epulātes ī ꝯſpectu dn̄i: q̄m ꝯuertit ꝯſiliū reg̃ aſſyrioꝝ ī eos: ꝯfortare man⁹ eoꝝ ad opa dn̄i dī iſrl̄.

Ex p⁹ hūnc rēgnāte. VIII artaxerxe pſarū rege: acceſſit eſdras fili⁹ aʒarie: filij helchie filij ſolome: filii ſadoch: filij achitob: filii ameri: filij aʒhaei: filii bocci: filii abiſue: filij phinees: filii eleaʒari: filii aarō p̄mi ſacerdotis. h̄ eſdras aſcendit de babylonia cū eēt ſcriba ⁊ īgenioſus ī lege moyſi q̄ data ē a dn̄o iſrael: docere ⁊ facere. Et dēdit ei rex gloriā q̄ iueniſſet grāʒ ī oī dignitate ⁊ deſiderio: ī ꝯſpectu ei⁹. Et aſcēderūt ſil̄ cū ipſo ex filiis iſrael ⁊ ſacerdotib⁹ ⁊ leuite ⁊ ſacris cātorib⁹ tēpli ⁊ oſtiariis ⁊ ſuis tēpli ī hieruſalē. Anno ſeptimo regnāte artaxerxe ī q̄nto mēſe. h̄ an n⁹ ſeptim⁹ ē regni: exeūtes de babylonia nouilunio q̄nti mēſis venerūt hieroſolymā iuxta p̄ceptuʒ illi⁹: ſcōʒ ꝓſperitatē itineris a domino ipſoꝝ datā eis. In his.n. eſdras magnā diſciplinā obtinebat ne p̄termitteret q̄cq̄ʒ eoꝝ q̄ eēnt ex lege dn̄i ⁊ p̄cepti ⁊ docēdo vniuerſū iſrael oēʒ iuſticiā ⁊ iudiciū. Accedētes āt q̄ ſcribebāt ſcripta artaxerxis reg̃: tradiderūt ſcriptū qd̄ obuenerat ab artaxerxe rege ad eſdrā ſacerdotē ⁊ lectorē leg̃ dn̄i: cui⁹ exēplū ſubiectū ē. Rex artaxerxes eſdre ſacerdoti ⁊ lectori

dari⁹ ⁊ artaxerxes fuerīt idē hō noiat⁹ dari⁹ noie ꝓpo: ⁊ artaxerxes noie coi regio. ſic dr̄. Tyberi⁹ ceſar ⁊ auguſtus ceſar. q̄ reges romani noie coi ceſares appellant̄. ſʒ vo latinos ⁊ grecos ⁊ etiā ſcriptorē hui⁹ ſcōi libri quē nō recipiūt hebrei fuerunt reges diuerſi.
k Et egerunt filij iſrl̄ ⁊c̄. dn̄r āt hic filij iſrl̄ illi q̄ redierūt de trāſmigratis añ deſtructōeʒ ciuitatis cū rege iechōia. dn̄r āt ex captiuitate illi q̄ redierūt de captiuatis cū ſedechia rege deſtructa ciuitate.
l Qui remāſe. ex oī. exe. i. idolatrys.
m Gētiū ter. a qb⁹ erāt ſepati p reditū ī iudeā. Cap. VIII.
n Ex poſt hūc Dic dn̄r repetunt̄ fcā ſub eſdra ſacerdote alibi ſcripta. ⁊ p̄mo deſcribit̄ ei⁹ de babylōia receſſus. ſcdo ī hierlʒ aduēt⁹. ibi. Et cuʒ fcūs fuiſſet. Circa p̄mū p̄mo deſcribit̄ ſtat⁹ eſdre. ſcdo grā ſibi fcā a rege. ibi. Rex artaxerxes. Sētētia p̄me ptis pʒ ex dcis.i. Eſdre.7. his exceptis Et p⁹ hunc.ſ. dariū.
o Regnante artaxerxe. ex hoc pʒ qd̄ dcm̄ ē.ſ. q̄ ſʒ auctorē hui⁹ libri darius ⁊ artaxerxes fuerūt reges diuerſi. ſʒ opinionē vo hebreoꝝ q̄ dn̄t eē eūdē. pōt dici q̄ li poſt hūc. non notat perſonaꝝ diuerſitatē: ſʒ eiuſdeʒ mutatōis notabilē renouatiōnē ſicut d̄ ſaule dr̄.i. Reg.10. Mutaberis ī viruʒ aliū. Dari⁹ āt in grā fcā pp̄lo iudeoꝝ tēpore eſdre ſacerdotis. fuit notabilr̄ renouat⁹ ad bonū iudeoꝝ. ⁊ ſic ſcribit̄ h̄ q̄ſi ali⁹ ⁊ iſto mō loquēdi vtit̄ freq̄nter liber Apoca. ſic ibidē dixi ī plib⁹ locis.
p Et dedit ei rex gl̄iā. i. honorē corā multis. eſt. n. gl̄ia honor exhibit⁹ alicui ī p̄ntia mltoꝝ.
q Rex artaxerxes. h̄ ponit̄ grā reg̃ eſdre fcā. ⁊ diuidit̄ ī duas ptes. q̄ p̄ ponit̄ h⁹ grē deſcriptio. ſcdo ipſi⁹ eſdre graꝝ actio. ibi. Et dixit eſdras. Snīa p̄me ptis pʒ ex dcis.i. Eſdre.7. hoc

legis dñi ſalutē. Humanior ego iudicans in bñficijs:
pcepi eis qui deſiderāt ex gente iudeoꝝ ſua ſponte:
⁊ ex ſacerdotibꝰ ⁊ leuitis qui ſūt in regno meo: comi
tari tecū in hierl'm. Si qui ergo cupiūt ire tecū cōue
niāt: ⁊ pficiſcātur ſicut placuit mihi ⁊ ſeptem amicis
meis cōſiliarijs vt viſitent ea q̄ agunt̄ ſm iudeā ⁊ hie
ruſalē: obſeruātes ſicut hēs in lege dñi: ⁊ ferant mu
nera dño iſrl' que voui ego ⁊ amici hierl'z: ⁊ oē aurū
⁊ argentū qđ iuentū fuerit ī regione babylonie: dño
in hieruſalē cū illo qđ eſt donatū pro ipſa gente in tē
plū dñi coꝝ qđ eſt in hierl'm vt colligat̄ hoc auꝝ ⁊ ar
gētū ad tauros ⁊ arietes ⁊ agnos ⁊ hedos: ⁊ q̄ his ſūt
ꝯgruētia vt offerāt hoſtias dño ſup altare dñi ipſoꝝ
qđ eſt in hierl'm. Et oīa q̄cūqꝫ volueris cū fribꝰ tuis
facere auro ⁊ argento: perfice pro voluntate tua ſm
pceptū dñi dei tui: ⁊ ſacroſācta vaſa q̄ data ſūt tibi ad
opera domꝰ dñi dei tui q̄ eſt in hierl'm: ⁊ cetera que
cūqꝫ tibi ſubuenerit ad opera tēpli dei tui: dabis de
regali gazophylacio cū volueris cū fribꝰ tuis facere
auro ⁊ argento: perfice ſm volūtatē dñi. Et ego qui
dē rex artaxerxes precepi cuſtodibꝰ theſauroꝝ ſyrie
⁊ phenicis: vt q̄cūqꝫ ſcripſerit eſdras ſacerdos ⁊ le
ctor legis dñi: diligēter detꝰ eiuſqꝫ ad argēti talēta cē
tū ſilr' tauri: ⁊ vſqꝫ ad frumēti modios cētuꝫ: ⁊ vini
amphoras centū: ⁊ alia quecūqꝫ abūdāt ſine taxatio
ne. Oīa ſm legē dei fiāt deo altiſſimo: ne forte exur
gat ira in regno regis ⁊ filij filioꝝ eiꝰ. vobis āt dicitur
vt oībus ſacerdotibꝰ ⁊ leuitis ⁊ ſacris cātoribus ⁊ ſer
uis tēpli ⁊ ſcribis tēpli huiꝰ: nullū tributum neqꝫ vlla
alia idictiō irroget̄: nec hēat quiſq̄ ptātē obijcere eis
q̄cq̄. Tu āt eſdras ſm ſapiam dei ꝯſtitue iudices ⁊
arbitros in tota ſyria ⁊ phenice: ⁊ oēs qui legē dei tui
nō nouerūt doce: vt quotquot trāſgreſſi fuerit legeꝫ:
diligēter plectant̄: ſiue morte: ſiue cruciatu: ſiue etiā
pecunie mulctatione vel abductione. Et dixit eſdras
ſcriba. Bñdictꝰ dñs deꝰ patrꝫ noſtroꝝ qui dedit hāc
volūtatē in cor regis clarificare domū ſuā que ē i hie
ruſalē: ⁊ me honorificauit in ꝯſpectu regis ⁊ ꝯſiliari
oꝝ ⁊ amicoꝝ eiꝰ ⁊ purpuratoꝝ eiꝰ: ⁊ ego ꝯſtans aīo
factꝰ ſū ſꝫ opitulatōeꝫ dñi dī mei. Et ꝯgregaui ex iſrl'
viros vt ſimul aſcēderēt mecū. Et hi ſūt prepoſiti ſꝫ
ſuas patrias ⁊ principatus portiōales coꝝ qui mecū
aſcenderūt de babylonia in regno artaxerxis. Ex fili
is phares: gerſomus. Ex filijs ſiemarith: amenus:
Filiorum dauid: accus filius ſceeilie. Ex filijs pha
res: zacharias: ⁊ cum eo reuerſi ſunt viri centum qn
quaginta. Ex filijs ductoris moabilionis zaraei: ⁊ cū
ipſo viri ducenti quinquaginta. ex filijs zacues iecho
nias zechoeli: ⁊ cum ipſo viri ducenti quinquaginta.
ex filijs ſala: maaſias gotholie: ⁊ cum ipſo viri ſeptu
aginta. ex filijs ſaphatie: zarias micheli: ⁊ cum ipſo
viri octoginta. ex filijs iob: abdias iecheli: ⁊ cum ipſo
viri ducenti duodecim. ex filijs banie: ſalimoth filius
ioſaphie: ⁊ cum ipſo viri centum ſexaginta. Ex filiis
beer: zacharias bebei: ⁊ cum ipſo viri ducenti octo.
ex filiis ezead: ioannes azechan: ⁊ cum ipſo viri cen
tum decem. ex filiis adhonicam ipſis poſtremis: ⁊
hec ſunt nomina eorum eliaphalam filius gebel ⁊ ſe
meias: ⁊ cum ipſo viri ſeptuaginta. et congregāui
eos ad fluuium qui dicitur thia: ⁊ mētati illic fuimꝰ
triduo: ⁊ recognoui eos. et ex filiis ſacerdotum ⁊ le
uitarum nō inueni illic. et miſi ad elea
zarum ⁊ eccelom ⁊ maſman ⁊ malo
ban ⁊ ennaatha ⁊ ſamea ⁊ ioribum
nathan enuagan zachariam ⁊ moſol
lamum ipſos ductores ⁊ peritos. et di
xi eis vt venirent ad luddeum qui erat
apud locum gazophylacii. et manda
ui eis vt dicerent luddeo et fratribꝰ eiꝰ
et illis qui erāt i gazophylacio: vt mit
terent nobis eos qui ſacerdotio funge
rentur in domo domini dei noſtri. et
adduxerunt nobis ſecundum manum
validam domini dei noſtri viros peri
tos: ex filiis mooli: filii leui: filii iſrael:
ſebbian et filios et fratres qui erant de
cem et octo: aſbiam et amin: ex filiis fi
lioꝝ chananei et filii eorum viri vigin
ti. et ex his qui in tēplo ſeruiebāt quos
dedit dauid: ⁊ ipſi principes ad opera
tionem leuitis templo ſeruientiuꝫ: du
centi viginti. Omnia nomina ſignifi
cata ſunt in ſcripturis: et voui illic ieiu
niuꝫ iuuenibus in conſpectu domini:
vt quererem ab eo bonum iter nobis
et qui nobiſcum erāt et filiis et pecori
bus ꝑpter inſidias. erubui. n. petere a
rege pedites et equites in comitatu tu
tele gratia cōtra aduerſarios noſtros.
Diximus eni regi: quoniā virtus dñi
erit cū eis qui inquirunt eū i omni affe
ctu. et iterū depcati ſumꝰ dñꝫ deū no
ſtrū ſm hec: quē et ꝓpitiū habuimꝰ et
cōpotes facti ſumꝰ deo nrō. et ſeparaui
ex plebis ꝑpoſitis et ſacerdotibꝰ tēpli vi
ros duodeciꝫ: et ſedebian et aſannan:
et cū eis ex fratribꝰ coꝝ viros decē. et
appēdi eis aurū et argētum: et vaſa ſa
cerdotalia domꝰ dī noſtri: q̄ dōauerat
rex et cōſiliarii eiꝰ et principes et oīs iſ
rael. et cū appēdiſſē: tradidi argēti talē
ta centū qnquaginta: et vaſa argentea
talentoꝝ centū: et auri talenta cētuꝫ: et
vaſoꝝ aureoꝝ ſepties viginti: et vaſa
erea de bono eramēto ſplēdentia duo
deciꝫ auri ſpeciē reddētia. et dixit eis.
et vos ſancti eſtis dño: et vaſa ſūt ſan
cta: et auꝝ et argētū votū ē dño deo pa
trū noſtroꝝ. vigilate et cuſtodite dōec
tradat̄ ex plebis ꝑpoſitis et ſacerdoti
bus et leuitis et principibꝰ ciuitatū iſrl'
in irl'm: i paſtoforio domꝰ dei nrī. et hi
qui ſuſceperūt ſacerdotes et leuite au
rū et argētū et vaſa itulerunt ī irl'm i tē
plum dñi: et pmouimus a fluuio thia
die duodecima mēſis primi: vſqꝫ quo
introiuimus i hieruſalē. et cū factꝰ fuiſ
ſet tertiꝰ dies: q̄rta aūt die pōderatū au
rū et argētū traditū ē i domo dñi dī no
ſtri: marimoth filio iori ſacerdoti: et
cū ipo erāt eleazar filꝰ phinees: et erāt
cuꝫ ipſis ioſadꝰ filiꝰ ieſu et medias: et

excepto. a Nullū tributum neqꝫ vlla alia idicio. i. exactio vel graue pceptū.

b Et dicit eſdras. Ḣ ꝯnr ponit̄ ipſius eſdre gratiaꝝ actio. ⁊ ꝯnr ppli cum eſdra redeuntis in hieruſalem enumeratio. ibi. Et hi ſunt prepoſiti ⁊c. ⁊ pꝫ ſentētia ex dictis. p̄. Eſdre. 8. ca. exceptꝭ q̄ ſequūt̄.

c Et cōgregaui eos ad fluuiuꝫ qui dicit̄ thia. p̄ eſdre. 8. dicit̄ hana. erat enim binomius.

d Et metati illic fuimus. ideſt tentoria poſuimus.

e Ex filijs filiorum chananei proprium nomē eſt cuiuſdam iudei. ita q̄ non eſt adiectiuꝫ ⁊ cōmune quo denominat̄ illi qui erant de tribu cham filij noe.

f Et vos ſancti eſtis domino. ideſt deputati ad ſeruiendum domino. ⁊ hoc etiaꝫ modo res inanimate que applicantur diuino cultui dicuntur ſancte.

g In paſtoforio domus dei noſtri. Eſt autem paſtoforium thalamus deputatus ad comedendū extra atrium ſacerdotum. ⁊ dicitur q̄ſi foris poſitum. in talibus enim thalamis comedebāt coraꝫ domino illi qui offerebant hoſtias pacificas: quarum vna pars cedebat i vſum eorum.

h Et cum factus fuiſſet. Hic conſequenter deſcribitur quid factum eſt in hieruſalem in aduentu eſdre. ⁊ diuiditur in duas partes. quia primo deſcribitur. oblationum regis ⁊ principum ⁊ aliorꝫ traditio. ſecundo alienigenarum ſeparatio. ibi. Et conſumatis. Sententia prime partis patet ex dictis. pmo Eſdre. 8. hoc excepto.

i Et cum ipſo erat eleaçar filꝰ phinees. iſte non eſt phinees filius heli qui mortuus fuit longe ante. primo Regum. 4.

a Et ꝯſūmatis. Hic ꝯñr deſcribiť ppl'i iſrľ ab alienigenis ſepatio. Cir
ca quā ſic pcediť. q2 p̄ poniť cōmixtiōis denūciatio. ſcđo eſdre lamen
tatio. ibi: Et mox vt audiui. tertio dicta ſeqſtratio. ibi: Et cū adorādo
Snīa p̄me ptis p3 ex dcis. i. Eſdre. 9. c. his exceptis. b Acceſſert ⁊c.
.ſ. filioꝝ iſrľ. c Immūditias ſuas ⁊c. q2 mulieres alienigene doce
bāt filios ſuos idolatrare. ⁊ ad hoc ēt iducebāt maritos ſuos. d Ab
initio ⁊c. hoc eſt dictū q2 iſtud malū icepit a potētioꝛib⁹ ppl'i ſm q2 dr
.i. Eſdre. 9. Man⁹ p̄ncipū ⁊ magſtratuū fuit in trāſgreſſiōe hac prima.

illa .n. q̄ ſūt in hoc li
bro q apocriph⁹ ē du
bia declarāda ſūt p
illa q ſūt in p̄ Eſdre
q liber ē de canone.
e Et mox. Hic ꝯñr
poniť ipius eſdre la
mētatio p ppli pctō
⁊ p3 ſnīa ex dcis. i. eſ
dre. 9. exceptis q̄ ſe
quunť. f Et ſa
crā tunicā. ſ. ſacerdo
talē q̄ dr ſacra: q2 fu
it diuino cultui dpu
tata. g Ingeni
culās. i. genua mea
flectēs. h Et nūc
q̄tū ē ⁊c. i. Eſdre. 9.
dr: Et nc ad paꝝ ⁊c.
⁊ exponať hoc ſicut
illud. i Uſq3 in
euū. i. i ſeculū. vt hr
p̄mi eſdre. 9. k Et
rurſū ⁊c. hoc nō hr. i.
Eſdre. 9. vbi ſic hr.
Et dediſti nobis ſa
lutē ſicē hodie vt ñ
reuerteremur ⁊c. ſci
licet ad p̄ſtina vicia
ſ3 q2 ppls reuertens
fecit ꝯtrariū iō hoc
exprimiť hic. cū dr.
Et rurſū reuerſi ſu
m⁹ trāſgredi ⁊c. ⁊ p3
lrā ex dcis. i. eſdre. 9
l Et cū adorādo. H
conſequenter poniť
iſrael ab alienigēis
ſequeſtratio. Circa
quod primo deſcri
bitur populi conſen
ſus. ſecundo ſepara
tiōis actus. 9. ca. ibi.
Et conſederūt. Pri
ma in duas. quia pri
ma ponitur conſen
ſus principu3. ſecun
do vulgarium i prin
cipio. 9. ca. Senten
tia prime partis pa
tet ex dictis p̄mi Eſ
dre. io. exceptis q̄ ſe
quuntur. m Et
cu3 clamaſſet iecho
nias. ad faciendum
ſilentium vt melius
audiretur. n Di
xit eſdre. Hec eſt ve
ra littera. vt patet
ex. i. eſdre. 9. propter
quod aliqui libri male habent hic eſdras. o Et nunc eſt ſuper
omnem iſrael: ſcilicet peccatum hoc ⁊ penitētia de hoc peccato vt ha
betur. i. eſdre. io. p Adiurauit principes ſacerdotū ⁊ leuitas ⁊ oēs
iſrľ. iſtud. Et oēm iſrľ. poniť p anticipationē. nam hoc factum fuit po
ſtea vt patebit ca. ſequenti. Cap. IX.

q E T exurgens. Hic conſequenter ponitur conſenſus populari
⁊ patet ſententia ex dictis primi eſdre. io. exceptis que ſequū
tur. r Et facta eſt predicatio id eſt publica denunciatio.
s Uſq3quo ſoluāt iram. i. pacificēt per debitam ſatiſfactionem.

bāni fili⁹ leuite: ad numeꝝ et ad pōdus
vniuerſa. et ſcriptu3 ē pōd⁹ ipſoꝝ eadē
hoꝛa. Qui āt venerāt ex captiuitate: ob
tulerūt ſacrificiū dño iſrľ: tauros duo
deci p oi iſrľ: arietes octogitaſex: agꝰs
ſeptuagintaduos: hircos p pctō duo
deci: ⁊ p ſalute vaccas duodeci: oia in
ſacrificiu3 dñi. et relegerūt p̄cepta reg
regalib⁹ diſpēſatoꝛib⁹ ⁊ ſubregulis ce
leſyrie ⁊ phenicis: ⁊ honoꝛificauerūt
gētē ⁊ tēplū dñi. et ꝯſūmatis his acceſſe
rūt ad me p̄poſiti dicētes: Nō ſegrega
uerūt gen⁹ iſrael ⁊ pꝛicipes ⁊ ſacerdo
tes ⁊ leuite ⁊ alienigene gētes ⁊ natio
nes t're imūditiās ſuas a chananeis ⁊
etheis ⁊ phereзeis ⁊ iebuſeis ⁊ moa
bitis ⁊ egyptijs ⁊ idumeis. cōiūcti. n. ſē
filiab⁹ eoꝝ ⁊ ipſi ⁊ filii eoꝝ: ⁊ mixtū ē
ſemē ſcm̄ alienigenis gētib⁹ t're ⁊ parti
cipes erāt p̄poſiti ⁊ magiſtrat⁹ iniqta
tis ei⁹ ab initio ipſi⁹ regni. et mox vt au
diui iſta: cōſcidi veſtimēta ⁊ ſacrā tuni
cā: ⁊ lacerās capillos capitis ⁊ barbā: ſe
di doleſ ⁊ meſt⁹. et ꝯuenerāt quotquot
tūc mouebāť i v̄bo dñi di iſrael ad me
lugētē ſup iniqtatē iſtā: ⁊ ſedebā triſtiſ
vſq3 ad veſptinū ſacrificiū. et ſurgēs a
ieiunio cōſciſſa habēs veſtimēta ⁊ ſa
crā tunicā3: i geniculās: ⁊ extēdēs ma
n⁹ ad dñ3 dicebā: Dñe cōfuſus ſū ⁊ re
uerit⁹ ſū ante faciē tuā. pctā. n. noſtra
multiplicata ſunt ſuper capita noſtra
⁊ iniqtates nr̄e exaltate ſūt vſq3 ad ce
lū: quoniā a tpib⁹ patꝝ noſtroꝝ ſum⁹ i
magno pctō vſq3 ad diē hūc. et pp̄ter
pctā nr̄a ⁊ patꝝ nr̄oꝝ ſumus traditi cū
frib⁹ nr̄is ⁊ cū ſacerdotib⁹ nr̄is: regib⁹
terreꝝ gladiū ⁊ captiuitatē ⁊ dep̄datio
nē cū cōfuſiōe vſq3 i hodiernū diem. et
nūc q̄ntū ē q2 ꝯtigit nob miſericoꝛdia
abs te dñe de⁹: ⁊ derelique nobis radi
cē ⁊ nomē i locū ſanctificatiōis tue d̄
tegere luminare noſtrū i domo dñi di
nr̄i: dare nobis cibū i oi tpe ſuitutis no
ſtre. et cū ſeruirem⁹ nō fuim⁹ derelicti
a domino deo noſtro: ſed conſtituit nos i gratia: po
nēs nob reges pſaꝝ dare cibū: ⁊ clarificare tēplū dñi
dei nr̄i: ⁊ edificare deſerta ſyon: dare nobis ſtabilita
tē i iudea ⁊ hieruſale3. et nūc qd dicim⁹ dñe habētes
hec: Trāſgreſſi. n. ſum⁹ p̄cepta tua q̄ dediſti i man⁹
pueroꝝ tuoꝝ pphetaꝝ dicēs: Quoniā terra i q̄ itroi
ſtis poſſidere hereditatē ei⁹ terra polluta ē coinqna
tionib⁹ alienigenaꝝ terre ⁊ imūditie illoꝝ repleuerūt
cā totā imūditia ſua. et nūc filias veſtras nō cōiūgetis
filiis eoꝝ ⁊ filias eoꝝ nō accipietis filijs veſtris: ⁊ nō
inquiretis pacem habere cum illis omni tēpoꝛe vt in
ualeſcētes māducetis optima terre: ⁊ hereditatem
diſtribuatis filiis vr̄is vſq3 in euū. et que ꝯtingūt nobis
oia fiunt pp̄ter opera nr̄a maligna ⁊ magna peccata
noſtra. et dediſti nobis talē radicē: ⁊ rurſū reuerſi ſu
m⁹ trāſgredi legitima tua: vti cōmiſceremur imūdi
tie alienigenaꝝ gētiū terre hui⁹. Nōne iraſceris nobis
perdere nos: quoadvſq3 nō relinquať radix ⁊ nomen
noſtrū: Dñe de⁹ iſrael verax es. Derelicta ē. n. radix
vſq3 i hodiernū diē. ecce nūc ſum⁹ i cōſpectu tuo i ini
qtatib⁹ nr̄is. Nō ē. n. adhuc ſtare añ te i his. et cū ado
rando cōfiterer eſdras flens humi pſtrat⁹ añ tēplu3
cōgregati ſūt añ eū ex hieruſalē turba magna valde:
viri ⁊ mulieres ⁊ iuuenes ⁊ iuuencule. Fletus eni3
erat magn⁹ i ipſa multitudine. et cū clāmaſſet iecho
nias iebeli ex filiis iſrael: dixit eſdrē. Nos i dñm pec
cauim⁹ q2 collocauim⁹ nobis i matrimoniū mulieres
alienigenas ex gētib⁹ t're. et nūc ē ſup oēm iſrľ. In his
ergo ſit iuſiurādū a dño: expellere oēs vxoꝛes nr̄as q̄
ex alienigenis ſūt cū filiis eaꝝ. Sicut tibi decretū eſt a
maioꝛib⁹ ſcđm legē dñi exurgēs explica: ad te. n. ſpe
ctat negociū: ⁊ nos tecū ſum⁹. Viriliter fac. Et exur
gēs eſdras: adiurauit principes ſacerdotū ⁊ leuitas
⁊ omnē iſrael facere ſcđ3 hec: ⁊ iurauerūt. IX.

E T exurgēs eſdras ab ante atriū tēpli: abiit in
paſtofoꝛiū ionathe filii naſabi: ⁊ hoſpitatuſ
illic nō guſtauit panē: nec aquā bibit: ſuper
iniqtatē multitudinis. Et factā ē predicatio i oi iudea
⁊ i hieruſalē oibus qui erant ex captiuitate i hieruſa
lē ꝯgregati: vt quicūq3 nō occurrerit biduo vľ triduo
dici ſecundū iudicium aſſidentium ſenioꝛum: tollerē
tur facultates ſue: ⁊ ipſe alien⁹ iudicaret a multitudi
ne captiuitatis. et cōgregati ſūt oēs q erāt ex tribu iuda
⁊ beniamin i trib⁹ dieb⁹ i hieruſalē. Hic mēſis eſt no
n⁹: dies mēſis viceſim⁹. et ſedit ois multitudo i area
tēpli tremētes pp hyemē p̄ſentē. et exurgēs eſdras di
xit illis: vos iniq feciſtis collocādo vobis i matrimo
niū vxoꝛes alienigenas: vt adderetis ad peccata iſrľ.
et nūc date cōfeſſionē ⁊ magnificētiā dño deo patrū
nr̄oꝝ ⁊ pficite volūtatē ipſi⁹: ⁊ diſcedite a gētib⁹ ter
re: ⁊ ab vxoꝛib⁹ alienigenis. et clamauit ois multitu
do: ⁊ dixerūt voce magna: Sic dixiſti: faciem⁹. Sed
qm̄ multitudo magna ē: ⁊ tps hybernū: ⁊ nō poſſu
m⁹ inſubſidiati ſtare: ⁊ h op⁹ ñ ē nobis vni⁹ diei neq3
bidui: multū. n. i his peccauim⁹: ſtēt p̄poſiti mltitudi
nis: ⁊ oēs q nobiſcū i habitāt: ⁊ quotquot hn̄t vxoꝛes
apd ſe alienigenas: ⁊ aſſiſtāt accepto tpe ex oi loco p̄
ſbyteri ⁊ iudices: vſq3 quo ſoluāt irā dñi negocii hui⁹
Jonathas āt fili⁹ ezeli: ⁊ ozias thecbā ſuſceperūt ſm
h: ⁊ boſoꝛam⁹ ⁊ leuiſ ⁊ ſabbathe⁹ ſimul coopati ſūt
cū illiſ. et ſteterūt ſcđ3 h oia vniuerſi q erāt ex captiui

a Et ꝯſederūt. Hic
ꝯñr deſcribit̃ ſeque
ſtratōis act⁹. ⁊ diui
dit̄ i duas ptes. q: p̄
deſcribit̄ hec ſeque
ſtratio. 2⁹ ppl'i ſegre
gati ⁊ purificati le
galis inſtructio. ibi.
Et inhabitauerunt.
Snia prime ptis p3
ex dcis. p̄ Eſdre. io.
p⁹ mediū capl'i vſq3
i finē. exceptis q̄ ſe
quūt̄. b Et inierūt
man⁹ ⁊c. i. iūxerūt caſ
adiuicē ad cōfirma
tionem ꝓpoſiti.
c Et ad litā. i. ſacrifi
cādū. d In exora
tōe3. tpe naq3 ſacri
ficij cātabant leuite
ꝓ ignorātia ſua. diu
naq3 fuerūt i capti
uitate inter gētiles:
vbi nō erāt exercita
ti in lege. ⁊ ſic multi
ſimplices ignorabant
illicitū eē ſibi cū mli
erib⁹ alienigēis mri
moniu3 ꝯhere ſibi.
e Et inhitauerunt.
Hic ꝯñr ponit̄ ppl'i
iſrael ab alienigenis
mulierib⁹ ſepati in
ſtructio. ⁊ p3 ſnia ex
dicti Neemie. 8. ex
ceptis q̄ ſequuntur.
f Ab oriēte pōte ſa
cre. Neemie. 8. voca
tur porta aq̄x. ⁊ por
ta fontis. 3. ca. h aūt
dr̄ porta ſacra: q2 per
eā patebat igreſſus
ad atriū ſacerdotu3
⁊ tēplū. q̄ dicebāt lo
ca ſacra. g Et cu3
abſoluiſſet legem. i.
aperuiſſet libꝝ legl
vt p3 Neemie. 8.
h Et i multitudine
legebāt lege3 dñi. i.
iterptabant vlgari
fādo ſimplicib⁹. vt
p3 Neemie. 8.
i Dies hic ſcūs eſt a
dño. i. deputatus ad
dinas laudes ⁊ obſe
q̄a. cui ē honor ⁊ glīa
in ſcl'a ſcl'oꝝ. Amen.
¶ Poſtilla venera
bilis fris Nicolai d̄
lyra ſup 2⁹ librum.
Eſdre finit.
¶ Incipit prolog⁹
in libꝝ Thobie.
k C Hro
matio
⁊ helio
doro.
⁊c. iſte
plogus tres h3 ptes
pncipales. ſ. incho a
tōem. pgreſſionē: ⁊
ꝯcluſionē. Inchoa
tio cōtinet deuota3
ſalutatōe3. ⁊ illa ps
p ſe p3. Progreſſio

tate. et elegit ſibi viros eſdras ſa
cerdos principes magnos de pa
tribus eoꝝ ſecundum nomina: ⁊
cōſederūnt nouilunio mēſis deci
mi examinare negociū iſtud. Et
dterminatū ē de viris q hēbāt vxo
res alienigenaſ vſq3 ad neomenia
primi mēſis: ⁊ iuēti ſūt ex ſacer
dotib⁹ ꝑmixti q hēbāt alienigenaſ
vxores. ex filiis ieſu filii ioſedech
⁊ fratribus ei⁹: maſeas ⁊ eliezer⁹
⁊ iorib⁹ ⁊ ioade⁹: ⁊ iīerūt man⁹ vt
expellerēt vxores ſuas: ⁊ ād litā
dū in exorationē arietez ꝓ ignorā
tia ſua: et ex filiis ſemmeri: maſe
as ⁊ eſſes ⁊ ieelech azarias. et ex
filiis foſere: tiſo maſias biſmae
nis ⁊ nathanae iuſſio redd⁹ ⁊ tal
ſas. et ex leuitis: iozabd⁹ ⁊ ſemeis
⁊ colnis ⁊ calitas ⁊ facteas ⁊ col
uas et elionas. et ex ſacris cātori
b⁹: eliaſib zaccarus. et ex oſtiariis
ſallumus et tolbanes. et ex iſrael:
ex filiis forooſi et remias et ged
dias et melchias et michel⁹ et elea
zar⁹ et iēmebias et bānas. et ex fi
liis iolamā. chamas et zachariaſ
iezrel⁹ ⁊ ioddi⁹ et emmoth et heli
as. et ex filiis zathoim eliadas et
liaſimi⁹: zochias ⁊ larimoth ⁊ za
bdis ⁊ tebedias. et ex filiis zebes:
iohānes ⁊ amanias ⁊ zabdias ⁊
emēs. et ex filiiſ bāni olam⁹ ⁊ mal
luchus ⁊ iedde⁹ ⁊ iaſub ⁊ aſab⁹ ⁊
ierimoth. et ex filiiſ addin: naath⁹
⁊ mooſias ⁊ cale⁹ raanas maaſe
as mathathias ⁊ beſeel ⁊ bōn⁹ ⁊
manaſſes. et ex filiis nuae: none
as ⁊ afeas ⁊ melchias ⁊ ſameas
⁊ ſymō beniami ⁊ malch⁹ ⁊ mar
ras. et ex filiis aſom: cariane⁹ ma
thathias ⁊ bān⁹ eliphalach et ma
naſſes ⁊ ſemei. et ex filiiſ bānis hic
remias ⁊ moodias ⁊ abram⁹ et io
bel et baneas et pelias et ionas et
marimoth et eliaſib et mathanne
us et eliaſis et oziſas et diel⁹ et ſe
medi⁹ et ſambris ioſeph⁹. et ex fi
liis nobei: idel⁹ ⁊ mathathias ⁊ ſa
bad⁹ et zebeda ſedmi et ieſſei ba
neas. Oēs iſti cōiunxerūt ſibi vxo
res alienigenaſ ⁊ dimiſerūt eas cū
filiis. et ibitāuerūt ſacerdoteſ ⁊ le
uite et q erāt ex iſrael i hieruſalē et
i tota vna regiōe: nouilunio mēſiſ
ſeptimi. et erāt filii iſrl'i ꝑmoratōi
bus ſuis. et cōgregata ē oīs mul
titudo ſimul i areā que ē ab oriētē
porte ſacre. et dixerūt eſdre pōtifi
ci et lectori vt afferret legē moyſi
q̄ tradita ē a dño do iſrl'. et attulit

eſdras pōtifex legē oī multitudini
coꝝ a viro vſq3 ad mulierē et oīb⁹
ſacerdotib⁹: audire legē nouilūio
mēſiſ ſeptimi. et legebat i area q̄ ē
ante ſacrā portā tēpli: a p̄ia luce
vſq3 ad veſperā corā viris et mu
lierib⁹. et dederūt oēs ſēſū ad legē
et ſtetit eſdras ſacerdos et lector
legis ſup ligneū tribunal qd̄ fabri
catū erat. et ſteterūt ad eū matha
thias et ſam⁹ ananias azarias vri
as ezechias ⁊ balſam⁹ ad dexterā: ⁊
ad ſiniſtrā: falde⁹ miſael malachi
as abuſthas ſab⁹ nabadias et za
charias. et aſſumpſit eſdras librū
corā multitudine: p̄ſidebat eni in
gloria i ꝯſpectu oiu3. et cū abſol
uiſſet legē: oēs recti ſteterūt: et be
nedixit eſdras dñm deū altiſſimū
deū ſabaoth oīpotētē. et reſpōdit
oīs popul⁹ amē. et eleuatiſ ſurſum
manib⁹: ꝓcidētes i terrā adorauē
rūt dñm: ieſus et banaeus et ſare
bias et iadim⁹ et accub⁹ et ſabba
the⁹ et calithes et azarias et ioza
d⁹ et ananias et philias leuite: qui
docebāt legē dñi: et i multitudine
legebant legē dñi: et p̄ferebāt ſin
guli eos q itelligebāt lectione3. et
dixit atharathes eſdre pontifici et
lectori et leuitis q docebāt multitu
dinē. dicēs. Dies hic ſanctꝰ ē do
mino. et oēs flebāt cū audiſſēt le
gē. et dixit eſdras: Digreſſi g̃ mā
ducate pinguiſſima queq3: et bibi
te dulciſſima queq3: et mittite mu
nera his q nō habēt. Sanct⁹. n. ē
hic dies dñi: et nolite meſti eē. do
min⁹. n. clarificabit vos. et leuite
denūciabāt i publico oīb⁹ dicēteſ
Dies hic ſanct⁹ ē. nolite meſti eē.
et abierūt oēs māducare et bibe
re ⁊ epulari: et dare munera his q
nō habebāt vt epulent̄. Magnifi
ce eni ſūt exaltati verbis qb⁹ edo
cti ſūt. et cōgregati ſūt vniuerſi in
hieruſalē celebrare leticiā ſ3 teſta
mētū dñi dei iſrael.
¶ Explicit liber eſdre ſecundus.
¶ Incipit plogus beati Hyero
nimi preſbyteri in librū Thobie.
C Hromātio et helio
doro epiſ: Hyerony
m⁹ pſbyt̄ i dño ſalu
tē. mirāri ñ deſino ex
actōis vr̄e iſtātiā. exi
gi. n. vt libꝝ chaldeo ſmōe ꝯſcri
ptū ad latinū ſtilū trahā: libꝝ vriq3
thobie quē hebrei d̄ cātalogo di
uinaꝝ ſcripturaꝝ ſecātes his q̄ agi
ographa memorāt mācipārunt.

cōtiet narratō3. q̄ h3 tres
pticlas. i q̄x p̄ma pōitur
admiratio hieronymi de
iſtātia petitiōis chroma
tij ⁊ heliodori. cu3 dicit̄.
l Mirari nō deſino ⁊c.
⁊ ſubdit̄ ibidē rō duplex
admiratōiſ. P̄ria ē q2 lib
iſte ſcript⁹ erat chalda
ico ſmōe. c⁹ adhuc modi
cā hēbat noticiā. vñ dic.
Ut libꝝ chaldeo ſmone
ſcriptū ⁊c. Scda admira
tōis rō ē. q2 lib iſte apud
hebreos ñ ē de canone. ⁊
ita ſi trāſferret icurreret
coꝝ maliuolētiā. vñ dic.
quē hebrei d̄ catalogo ⁊c.
In ſcda pte narratōiſ dic
ſe trāſtuliſſe libꝝ ad peti
tō3 ipoꝝ. vñ dic. Feci ſatl
deſiderio vr̄o ⁊c. In ter
tia pte dic q̄ ex h̄ icurrit
indignatō3 hebreoꝝ. vñ
dic. arguūt. n. nos ⁊c. x9 lō
oñdit finalē Hieronymi
itētōem: q̄ ē ꝑpoꝝ facere
bñplacitū. qd̄ notat̄ ibi.
ſ3 meli⁹ eē iudicās. nec h̄
fac negligēter ſ3 cū diligē
tia. qd̄ notat̄ ibi. Et q2 vi
cia ē. vbi dic q̄ pitiſſimū
q̄ſiuit iterptē. vlteri⁹ dic
q̄ orōib⁹ coꝝ attribuēdū
ē q̄cq̄d bōi ſequet̄ d̄ trā
ſlatōe ſua. vñ dic. Et orō
nib⁹ vr̄is ⁊c. His dcis lr̄e
iſiſtam⁹. m Exac. i. pe
titōis. vide i opuſcl'o d̄ vo
cabul' biblie vbi expōit̄
exactor. n Se. i. ſepan
teſ ⁊ ꝑpellēteſ. o De ca.
i. de nūero. p Diui. ⁊c.
vñ. ſ. dixit i plogo galea
to: q̄ ſapia q̄ vulgo ſalo
mōis inſcribit̄: ⁊ ieſu filij
ſirach lib. ⁊ iudith: ⁊ tho
bias ⁊ heſter ñ ſr̄ i canōe
Catalog⁹ dr̄ a cata qd̄ eſt
breuis: ⁊ logos qd̄ ē ſmo.
q̄ſi ſmo mlta breuiter cō
p̄hēdēs. vt: Oēs ſci orate
ꝓ nob. ⁊ i ꝓpoſito. zz. li
bri veterl' teſti d̄ catalogo
dñr. vt patebit. Catalog⁹
ſ3 Huguitōe3 dr̄ enume
ratio. ordo ſeries: vl' bre
uis d̄ſcriptio: vl' iuſtoꝝ nu
mer⁹ q Agio. i. dñt: vel
noiant. alia lr̄a. q̄d ſit a
giographū iueies ſupra i
plogo ſup ioſue i p̄n⁹ glo.
q̄dā ſcribit̄ ſup iſtū locu3
q̄ tal' ē. Poti⁹ ⁊ veri⁹ dixiſ
ſet. Inter apocrypha: vel
large accipit agiographa
q̄ſi ſcōꝝ ſcripta: ⁊ ita nō ē
de numero illoꝝ noue q̄
ꝑp̄e dñtur agiographa: q̄
ſūt d̄ cathalogo h̄ ē d̄ nu
mero. zz. libroꝝ biblie.
Miſtit. n. catalog⁹ i pēta
teucho. ⁊ 8. ꝓphis. ⁊ . 19.
agiographis. r Māci
parūt. i. dederūt vl' adie
cerūt. mācipare dr̄ māci
piū facere i ſuitutē redi

gere:mãu captũ adducere:tradere vł dare:vł ducere.ꝛ ſimpl'r põit ꝓ dare vel ducere.iuenit̃ et neutꝫ ꝓ ſeruire. a Nõ tñ meo ſtudio.i.nõ meo labore.ſupple ſolũ.q2 ali⁹ mecũ laborauit.ſ.chaldaic⁹ interpres q mihi expoſuit hebraice:ꝛ ego feci ſcribi latine.vł meo ſtudio.ſit datiui caſus:vt ſit ſēſus:ñ ſatiſfeci meo ſtudio.q2 ex B ſuſcitata ē ꝯ me emuloꝝ īdignatio q mihi detrahũt. b Et.n.ꝓ certe vel quia Arguũt nos ꝛc̃. c Et ĩputãt.i.ĩproperãt. d Cõtra ſuũ canonē.i.ꝯ ſuã bibliã q̃ recte canõ dr̃.nã canõ grece reglã dr̃ latine.vñ biblia dr̃ canon.i.regla:eo q2 recte ducit:nec aliqñ alioꝝ ſuꝫ trahit.vł dr̃ regla eo q2 regat:ꝛ q2 normam recte viuendi prebeat.vel diſtortũ prauiũqꝫ ad modũ regule corrigat. Et q2 facim⁹ hic mētionē de canone.nõ ſꝫ Iſidoꝝ in.6.etymoł.q2 ſunt canones euãgelioꝝ:ꝛ ſũt canones ꝯciliorꝝ.Canones.4.euãgelioꝝ Ammoni⁹ alexandrie pm⁹ excogitauit:quē poſtea Euſebi⁹ ceſarieñſis ſecutus eos pleni⁹ cõpoſuit:q iõ facti ſũt.vt ꝑ eos inuenire ꝛ ſcire poſſimus q̃ rliqꝝ euãgeliſtaꝝ ſilia

Feci ſad deſiderio vr̃o:nõ tñ meõ ſtudio.arguũt.n.nõs hebreoꝛuꝫ ſtudia:ꝛ ĩpũtãt nobis ꝯtra ſũũ canonē latinis aurib⁹ iſta trãſferre. Sꝫ meli⁹ eē iudicãs phariſeorꝫ diſplicere iudicio:ꝛ epoꝝ iuſſiõib⁹ deſeruire:inſtiti vt potũi.i.et q2 vicinã ē chaldeoꝝ lingua ſermõi hebraico:vtriuſqꝫ lingue peritiſſimũ loquacē rẽpiẽs:vni⁹ diei laborē arripui ꝛ qcqd ille mihi hebraicis vbis expſſit:B ego accitõ nõtario ſermonib⁹ latinis expoſui.

aut ꝓpa dixerũt.Sũt ãt numero decē.qꝝ pm⁹ cõtinet numeros ĩ qbus q̃tuor eadē dixerũt.Mathe⁹:Marcus:Lucas:ꝛ Joãnes.ſcd̃s in qb⁹ tres:matheus.marcus:lucas:terti⁹ ĩ qb⁹ ſilr tres.ſ.mathe⁹ lucas.ꝛ iohãnes.q̃rt⁹ ĩ q̃ iteꝝ tres:mathe⁹:march⁹:iohãnes:qntus in qbus duo:lucas.mathe⁹.ſext⁹ ĩ qb⁹ duo.matheus:marc⁹.7⁹ in qb⁹ duo mathe⁹:iohãnes.octau⁹ ĩ qb⁹ duo.lucas:ꝛ marc⁹.non⁹ ĩ qb⁹ duo lucas:ꝛ iohãnes.decim⁹ ĩ qb⁹ ſingli eoꝝ ꝓpa q̃dã dixerũt.qꝝ expoſitio hec ē.ꝑ ſinglos.n.euãgeliſtas numer⁹ q̃dã capitulis affixus adiacet:cui numero ſubdita ē era q̃dã ex minio notata q̃ ĩdicat ĩ q̃ canone poſitus ſit numerus cui ſubiecta ē era.vbi gr̃a:ſi ē pma in pͣ canone.ſi ſcd̃a ĩ ſcd̃o.ſi tertia in tertio:ꝛ ſic per ordinē vſqꝫ ad decimũ puenies.Si igit̃ aperto quolibet euangelio placuerit ſcire qui reliquoꝛuꝫ euangeliſtarum ſimilia dixerunt:aſſumes adiacentē numeruꝫ capituli.ꝛ requires ipꝫ numerum in ſuo canone queꝫ indicat:ibiqꝫ inuenies quot ꝛ qui dixerunt ꝛc̃. Canones generaliuꝫ conciliorꝫ a temporibus conſtantini ceperunt.Jn precedentibus nanqꝫ annis perſecutione feruēte docēdarꝫ plebium minime dabat̃ facultas.ꝛc̃.

e Phariſeoꝝ.vide in opuſculo de vocabulis biblie vbi exponit̃ phariſei.hic tamen phariſei cõmuniter dici poſſũt iudei a phares quod ē diuiſio.q2 ſũt a vera fide diuiſi. f Inſtiti tranſlationi faciende.inſto.as.dr̃ cõtraſtare:inſiſtere inuigilare:inſudare:ꝛ in trib⁹ vltimis ſignificatõibus ponit̃ hic. g Uicina.i.confinis ꝛ cõſimilis.ſic br̃ in pͥncipio ꝓlogi galeati. h Reperiens quendã loquacē.i.loquientē chaldaice ꝛ hebraice:ꝛ nõ ſolũ loquacē vel loquẽteꝫ ſed.

i Peritiſſimũ.i.doctiſſimũ. k Utriuſqꝫ lingue.ꝛ ita bñ poterat interpretari. l Unius diei laboreꝫ.hoc dicit.q2 liber breuis eſt ꝛ breuis labor quaſi vnius diei fuit in eius tranſlatione.

m Accito.i.aduocato. n Notario.q ſcribebat latinis lr̃is ſic ego dictabaꝫ. o Orationibus veſtris recõpenſabo.i.attribuã vel perſoluaꝫ.recõpenſare ꝓprie dicit̃ reddere.perſoluere remunerare.iteꝝ trutinare.equare. p Mercedē.i.pmiũ ꝛ pciũ.ſ.oẽm vtilitatem.

q Huius operis.ad cuius completioneꝫ me veſtris orationibus adiuuiſtis. r Cum dixero.alioꝝ relatione.

s Gratuꝫ eſſe vobis me cõpleſſe.opus illud quod vos.

t Dignati eſtis iubere.q.d.cũ intellexero vos gaudere:eo q2 compleuerim quod iuſſiſtis.ideo orationibus veſtris attribuã:ſi qua ex hoc vtilitas cõſequat̃.q2 orãdo ꝓ me tam efficaciter me iuuiſtis.

Explicit q̃liſcũqꝫ expoſitio iſtius ꝓlogi.

Poſtilla fr̃is Nicolai de lira ſuper libꝝ Thobie incipit.

h Ec oportuit facere:ꝛ illa non omittere. Mathei.23. Poſtq̃ʒ auxilante deo ſcripſi ſuper libros ſacre ſcripture canonicos incipiendo a principio Geneſis.ꝛ procedēdo vſqꝫ ad finem Apoc.de eiuſdem confiſus auxilio ſuꝑ alios intēdo ſcribere qui non ſunt de canone.ſcꝫ liber Sapientie:Eccleſiaſticus:Judith:Thobias.ꝛ libri Machabeorum.ſm q2 Hiero⁹ dicit ꝓlogo galeato q pmittit̃ libris Reg.ꝛ idē dicit de libro Baruch.ĩ ei⁹ ꝓlogo ꝛ de ſcd̃o Eſdre.ĩ ꝓlogo ſup Eſdrã.pp qd̃ aſſũptũ vbũ ꝓpoſitũ:Hec oportuit ꝛc̃.ĩ q̃ duo pñt notari. pmũ ē neceſſitas opis pcedētis.ibi.Hec oportuit facere. Scd̃ʒ eſt vtilitas opis ſubſequentis.ibi:Et illa nõ omittere.Circa primũ ſciendũ q2 libri ſacre ſcripture q canonici nũcupant̃ tãte ſũt auctoritatis q2 qcqd ibi ꝯtinet̃ veꝝ tenet̃ firmiter ꝛ idiſcuſſe:ꝛ ꝑ ꝯñs illud qd̃ ex hoc ꝯcludit̃ manifeſte.nã ſicut in ſcripturis philoſophicis vitas cognoſcit̃ ꝑ reductionē ad prima pͥncipia ꝑ ſe nota.ſic in ſcripturis a catholicis doctorib⁹ traditis:vitas cognoſcit̃ q̃tũ ad ea q̃ ſũt fide tenēda ꝑ reductionē ad ſcripturas ſacre ſcripture canõicas:q̃ ſũt dite reuelatiõe diuina.cui nullo mõ falſũ põt ſubeſſe:ꝓpter qd̃ itellect⁹ eaꝝ neceſſari⁹ eſt eccłie.et iõ de expoſitõe eaꝝ põt dici illd̃ qd̃ ſcribit̃ eccłi.24. Hec oĩa liber vite.i.oẽs libri expoſiti ĩ ope pcedēti ꝯtinent̃ ĩ libro vite.i.in libro reuelate veritatis a deo q eſt ipa vita.ſicut enĩ diuina pdeſtinatio dr̃ liber vite:ſic ꝛ hec ſcriptura diuinit⁹ reuelata liber vite dr̃.tũ q2 a vita:ꝑ eſſentiaꝫ ꝓcedit:vt dictũ eſt.tũ quia ad vitã beatã pducit. Circa ſcd̃m cõſiderãdũ q2 libri q nõ ſũt de canone.recepti ſũt ab eccłia.vt ad moꝝ iformationē in ea legant̃:tñ eoꝝ auctoritas ad ꝓbandũ ea q̃ in ꝯtētione veniũt minus idonea reputãt̃ vt dic̃ Hiero⁹ i ꝓlogo ſup librũ Judith.ꝛ in ꝓlogo ſuper parabolas Salomonis.ꝓpter qd̃ ſũt minoris efficacie q̃ʒ libri canonici ꝛ ideo poſſumus dicere dño a quo oẽ bonuꝫ illud qd̃ ſcribit̃ Judith.8.Illa poſt illa cogitaſti.lꝫ enĩ in actu cogitãdi diuino non ſit prius ꝛ poſterius cũ ſit vnicus ꝛ ſimpliciſſim⁹:tñ in effectibus ab eo pcogitatis eſt ordo tpis ꝛ dignitatis:ꝛ ſic vitas ſcripta in libris canonicis prior eſt tpe q̃tũ ad plura.ꝛ dignitate q̃tũ ad oĩa q̃ʒ ſint illa q̃ ſcribunt̃ in nõ canonicis:vtilis tñ eſt ad directionē via moꝝ.vt dictũ eſt:per quam peruenitur ad regnũ celoꝛuꝫ qd̃ nobis concedat ꝛc̃.

Orãtiõib⁹ vr̃is mercēdē hui⁹ operis cõpēſabo:cũꝫ gratuꝫ võbis dicero:me qd̃ iubere eſtis dignãti:compleſſe.

Explicit prologus.

Incipit liber Tobie. Ca. I.

T Obiãs ex tribu ꝛ ciuitate neptalim que eſt in ſuperiori bũs galilee ſuprã naaſon: põſt viam que ducit ad occidentem in ſiniſtrõ habens ciuitatem ſephet:

Cap. I.

T Obias ex tribu ꝛ ciuitate neptalim ꝛc̃.Jn exponēdo libros q nõ ſũt de canone itendo tenere tpis ordinē q̃ ſcripti ſũt vel quo in eis contenta cõtigerũt:exceptis libris Sapie ꝛ eccłiaſtici q morales ſũt:ꝛ poſt hiſtoriales ponẽt̃.vltimo vo ſcd̃s eſdre q minoris auctoritatis merito reputat̃.Sic igitur icipio a libro Thobie.cui⁹ hiſtoria pmo cõtigit.ſ.anno ſexto ezechie regis iude:q2 captiuatus fuit thobias ꝑ ſalmanaſar regē aſſirioꝝ vt pꝫ ĩfra eodē ca.q regnũ decē tribuũ captiuauit ãno.6.ezechie.vt habet̃.4.Regũ.18. Liber igit̃ iſte in duas partes diuidit̃.q2 pmo deſcribit̃ thobie cõuerſatio virtuoſa.ſcd̃o dei cõſolatio g̃roſa.4.ca.Prima in duas.ſ.in partē pͥcipalē ꝛ incidētalē q̃ incipit ibi:Eadē itaqꝫ die.Prima adhuc ĩ tres q2 pmo deſcribit̃ eius virtuoſa cõuerſatio in terra captiuitatis.ſcd̃o in terra natiuitatis.ibi:Cũqꝫ eēt iunior.tertio reuertit̃ auctor ad deſcribendũ conuerſationē eius virtuoſã in terra captiuitatis.ibi.Igit̃ cũ ꝑ captiuitatē.Circa primũ deſcribit̃ primo genus ꝛ locus ipſius cũ dr̃:Thobias ex tribu ꝛ ciuitate neptali ꝛc̃.ē.n.neptali nomē equocũ ad ſignificandũ vnã tribũ de duodeci tribubus iſrael:denoĩatã a neptalim filio iacob.ꝛ ad ſignificãdũ quãdã galilee ciuitatē ſic noĩatã:de qua fuit thobias oriũd⁹.pp qd̃ dr̃:Ex tribu ꝛ ciuitate neptalim.ꝛ eſt ſilis modus loquēdi.ſicut dicit btũs Grego.d̃ beato Bñdicto.Fuit vir venerabilis gr̃a bñdictus ꝛ noĩe. x Que eſt in ſuperioribus galilee.hoc dr̃:q2 duplex eſt galilea.vna eſt ſuperior.altera inferior.ciuitas vo neptalim de qua thobias fuit oriũdus.erat in galilea ſuperiori.

y Supra naaſõ.nomē eſt ciuitatis.que reſpectu neptaliꝫ declinat ad mare mediterraneum.vt patet in deſcriptione terre ſancte ꝛ ſic ciuitas neptalim eſt in loco ſuperiori.Alibi vo naaſõ eſt nomen proprium principis tribus iude.Numeri.7.

z Poſt viam que ducit ad occidentē.in qua parte eſt mare mediterraneũ reſpectu neptalim.ꝛ maris galilee qd̃ eſt ad orientē reſpectu ciuitatis neptalim.erat antē quedaꝫ via cõmunis per quã res portabant̃ de vno mari ad aliud trãſiens iuxta neptali.ꝛ ſic dr̃ eſſe poſt illã viam reſpectu ſitus hierlꝫ. a Jn ſiniſtro hñs ciuitatē ſephet.ſm phm dextrũ mundi eſt oriens vñ icipit motus celi.ꝛ occidēs ſiniſtrũ.ſm vo cõmunē modũ loq̃ndi quē magis ſequit̃ ſcriptura ſacra:ſiniſtrũ mundi eſt illd̃ quod eſt ad

ſiniſtrã homis vſa facie ad orietez. ⁊ ſic ps aqlonaris ē ſiniſtra ps mũdi. citas vo ſephet ē i aqlonari pte reſpectu neptalim. vt patz in deſcriptione terre ſancte. iſta vo de tribu iuda ⁊ ciuitate Thobie dicunt hic ad cõfirmationẽ veritatis hiſtorie.

a Cũ captꝰ eẽt i diebꝰ ſalmanaſar. ex hoc pz ꝙ nõ fuit captiuatꝰ i pma captiuatõe filioꝝ iſrael. quã fecit theglatphalaſar rex aſſyrioꝝ. de q̃ hr̃. 4. Reg. 15. ſed i ſcda quã fecit ſalmanaſar ſexto anno ezechie regis iuda. vt hr̃. 4. Reg. 18. ⁊ ſic pz ꝙ hec hiſtoria incepit a ſexto anno ezechie regis iuda. vt dcm̃ ē. s. ſz qñ terminata fuerit dicit aliqui ꝙ hoc fuit poſt deſtructõem ciuitatis hieruſalem factam. p nabuchodonoſor eo ꝙ dicit Thobias ĩfra. 13. ca. Hieruſalẽ ciuitas dei caſtigauit te dñs ⁊c. ſz hoc ſtare nõ põt. qꝛ i fine huiꝰ libri dr̃ ꝙ cõpletis ãnis. 102. ſeplt̃us fuit tobias. plꝰs aũt ãni fluxerũt a ſexto ãno ezechie vſqz ad dictã deſtructionẽ. naz ezechias regnauit. 29. ãnis. tobias aũt fuit captiuatꝰ anno eiꝰ ſexto. ⁊ ſic de ãnis ezechie remanẽt. 23. poſt captiuitatez tobie poſt ezechiaz regnauit manaſſes filiꝰ eius ãnis 55. 4. Reg. 21. ⁊ poſt eũ ioſias filiꝰ eiꝰ annis. 31. poſt quẽ r̃gnauit ioachaz filiꝰ eius tribus mẽſibus qui cõputant̃ i ãnis pr̃is poſt eũ regnauit frater eius eliachim. 11. ãnis. 4. Reg. 23. pꝰ eũ regnauit ioachiz filiꝰ eius tribꝰ mẽſibus q cõputant̃ in ãnis pr̃is. poſt quez regnauit ſedechias. 11. ãnis ãte deſtructionẽ ciuitatꝭ. 4. reg. 24. q ãni ſimul iuncti faciũt ãnos. 131. ⁊ ad hos adiũgẽdi ſũt anni qs habuit thobias ãteq̃ captiuaret̃. quia iam erat etatis tante ꝙ habebat vxorẽ ⁊ filiũ. vt habet̃ ĩfra codẽ ca. qd aũt allegatur i ↄ̃rium. Hieruſalẽ ciuitas dei caſtigauit te dñs ⁊c. nõ valet. quia ꝓphetia fuit de futuro. vt videbit̃ ibidẽ dño concedente.

b In captiuitate tñ poſitꝰ viã v̓itatis nõ deſeruit. ad idolatriã declinãdo: cuz tñ ĩter idolatras habitaret: ⁊ ſic fidelr̓ ſe habuit erga deũ. ⁊ etiã miſericorditer erga ꝓximuz. ideo ſubdit̃.

c Ita vt oĩa q̃ habere poterat quotidie ⁊c. ⁊ ſubditur.

d Cumqz eẽt iunior ⁊c. Hic ↄ̃ñter deſcribit̃ v̓tuoſa eius cõuerſatio i terra natiuitatis. ⁊ pmo reſpectu ꝓprie pſone. ſcdo reſpectu domus ſue. ibi. Cuz vo factus fuiſſet vir ⁊c. Circa pmũ dicit̃ Cumqz eẽt iunior oĩbꝰ in tribu neptaliz. ſ. pſonis notabilibꝰ. qꝛ ſimpliciter loquendo multi erant iuniores eo in tribu neptaliz

e Nihil tamẽ puerile. i. diſſolutõis ⁊ laſciuie. f Geſſit i openã i omnibꝰ mature ſe gerebat ⁊ honeſte. g Deniqz cuz irẽt omnes ad vitulos aureos ⁊c. ſicut dicit̃. 3. Reg. 12. hieroboã iſti tutus rex ſup decẽ tribus iſrael: timẽs ne populus rediret ad regnũ iuda. ⁊ ſic eũ ĩterficeret: ſi ppl̓s iret adorare deũ i hieruſalẽ. fecit duos vitulos aureos: ponẽs eos i duobꝰ locis regni ſui: ⁊ p̃cepit pplo vt ibi adorarẽt i ſolẽnitatibꝰ dñi: tñ illi q erãt fideles ⁊ deuoti hoc nõ faciebãt: ſz latẽter ibãt i hieruſalẽ. de qbus fuit iſte thobias. iõ ſubdit̃. h Hic ſolus fugiebat. hoc dicit̃. qꝛ pauci declinabãt a dictis vitulis p talẽ modũ loq̃ndi dicitur: ꝙ rex ẽ ſolus i domo qñ hz paucos ſecũ. i Et pgebat ad hieruſalẽ. ſm p̃ceptũ dñi. k Et ibi adorabat dñm. ⁊ non vitulos aureos. l Omnia pmitiua ſua. i. pmitias fructuũ ⁊ aĩalium

cũ captꝰ eẽt i diebꝰ ſalmanaſar regis aſſyrioꝝ: i captiuitate tñ poſitus viã veritatꝭ nõ deſeruit: ita vt oĩa q̃ habere poterat quotidie cũ captiuis fratribꝰ q erãt ex eiꝰ genere ĩpartiret. Cũqz eẽt iunior oĩbꝰ i tribu neptalim: nihil tñ puerile geſſit i opẽ. Deniqz cũ irent oẽs ad vitulos aureos quos hieroboaz fecerat rex iſrael: hic ſolꝰ fugiebãt cõſortia oĩuz: ⁊ pgebat ad hieruſalẽ ad tẽpluz dñi: ⁊ ibi adorabat dñz deũ iſrael: oĩa primitiua ſua: ⁊ decimas ſuas fideliṫ offerens: ita vt i tertio anno ꝓſelitꝭ ⁊ aduenis miniſtraret oẽz decimationẽ Hec ⁊ his ſimiliã ſʒ legẽ dei puerulus obſ̃uabat. Cũ vo factꝰ fuiſſet vir: accepit vxorẽ annã de tribu ſua: genuitqz ex ea filiũ nomen ſuũ iponẽs ei: quẽ ab ĩfantia timere deuz docuit: ⁊ abſtinere ab oĩ pctõ. Igit̃ dũ p captiuitatẽ deueniſſet cũ vxore ſua ⁊ filio i ciuitatẽ niniuẽ cũ oĩ tribu ſua: ⁊ cũ omnes ẽderẽt ex cibis gẽtiliũ: iſtẽ cuſtodiuit aĩaz ſuã: ⁊ nũq̃ ↄtaminatus ẽ i eſcis eorũ. Et qm̃ memor fuit dñi i toto corde ſuo: dẽdit illi deꝰ gratiã i cõſpectu ſalmanaſar

regꝭ: ⁊ dedit illi poteſtatẽ quocũqz vellet ire: habẽs libertatẽ q̃cũqz facere voluiſſz. pergebat eni per oẽs q erãt i captiuitate: ⁊ monita ſalutꝭ dabat eiſ. Cũ aũt pueniſſz i rages ciuitatẽ medoꝝ: ⁊ ex his qbꝰ honoratꝰ fuerat a rege habuiſſet decẽ talẽta argẽti: ⁊ cũ i multa turba generis ſui gabellũ egẽtẽ videret: q erat ex tribu eius: ſub chirographo dedit illi memoratũ pondꝰ argẽti. pꝰ multũ vo tpis mortuo ſalmanaſar rege: cũ regnaret ſẽnacherib filiꝰ eiꝰ ꝓ eo: ⁊ filios iſrael exoſos haberet i ↄſpectu ſuo tobias quotidie pgebat p omnez cognationẽ ſuã ⁊ cõſolabat̃ eos: diuidebatqz vnicuiqz ꝓut poterat de facultatibꝰ ſuis. Eſurientes alebat: nudiſqz veſtimẽta p̃bebat: ⁊ mortuis atqz occiſis ſepulturam ſollicitꝰ exhibebat. Deniqz cũ reũſus eẽt rex ſẽnacherib fugiẽs a iudea plagã quã circa eũ fecerat dñs ꝓpt̓ blaſſẽmiã ſuã: ⁊ iratꝰ mltos occideret ex filijs iſrael: tobias ſepeliebat corpa eoꝝ. At vbi nũciatum eſt regi: iuſſit eum occidi: ⁊ tulit omnem ſubſtantiam eius. Tobias vo cum filio ſuo ⁊ cum

qui cedebant in ſuſtentationẽ ſacerdotũ. m Et decimas ſuas: q̃ due erant: vna que fiebat ſingulis annis ꝓ ſuſtentatiõe leuitaꝝ. alia que fiebat a tertio ãno i tertiũ ꝓ ſuſtentatione paupeꝝ. de vtraqz hr̃ Deut. 14. vtrãqz ſoluebat tobias fideliter. ideo ſubdit̃.

n Ita vt i tertio anno ⁊c. ⁊ qꝛ nõ ſolũ iſta bona: ſed mlt̓a alia faciebat etiaz a tpe iuuẽtutis ſue. iõ ſubdit̃ o Hec ⁊ his ſimilia ⁊c. ⁊ ponit̃ hic puerulus ꝓ iuuene: nã talia facere nõ potuit anteq̃ haberet vſuz rõnis. p Cuz vero. Hic ↄ̃ñter deſcribit̃ virtus thobie reſpectu domus ſue. cum dicit̃. Cum vero factus fuiſſet vir. i. potens generare. ⁊ ſciẽs regere domũ ſuam. quia matrimoniuz non cõtraxit motus libidine: ſz intentione ꝓlis ad dei cultum procreande.

q Accepit annã vxorem ſuã de tribu ſua. Hoc. n. fuit preceptuz Numeri. vlti. maxime quãdo mulier ſuccedebat in hereditate paterna. ne ſi contraheret cuz viro alteriꝰ tribus hereditas. ſua ad tribũ aliã tranſiret. ⁊ ſic ſortes cõfunderentur.

r Genuitqz ex ea filiuz. valde ſibi ſil̓em in corpe vt hr̃ ĩfra. 7. ca. ⁊ etiã noĩe iõ ſubdit̃. Nomen ſuum ĩponẽs ei. ⁊ etiã mente. iõ ſubdit̃. s Quez ab ĩfantia timere deum docuit. ꝓpter qd in virtute firmior fuit. ſm illud ꝓuer. 22. Adoleſcens iuxta viã ſuã etiã cum ſenuerit nõ recedet ab ea. ⁊ ſic rep̃ſẽtabat pſonaz patris p omnia. t Igitur. hic reuertit̃ auctor ad deſcribenduz virtutẽ thobie in terra captiuitatis. ⁊ pmo q̃tum ad exercitiuz pietatis. ſcdo patientie i aduerſis. ibi. Poſt multuz. Circa pmuz dicit̃. Igitur dum per captiuitatẽ deueniſſet cum vxore ſua ⁊ filio. ex q̊ pz qd dcm̃ ẽ. s. ipz fuiſſe tãte etatis qñ fuit captiuatꝰ ꝙ vxorẽ ⁊ filiũ habebat. v Et cũ oẽs. i. mlt̓i valde de iudeis captiuatis ⁊ ẽ hyꝑbole. x Ederẽt de cibis gẽtiliũ. iudeis i lege ꝓhibitꝭ: ſic̃ ſũt carnes porcine ⁊ hiꝰ y Iſte cuſtodiuit aĩaz ſuã. ab eis abſtinẽdo ſʒ legẽ. z Dedit illi deꝰ grãz ⁊c. ꝑ ꝓpͥ iuſticiã ſuã ſic̃ ioſeph i conſpectu pharaõis Gen̄. 41. ⁊ danieli ſocyſqz eiꝰ i cõſpcũ regꝭ babylõis. Dan̄. 2.

a Et dedit illi ptãtẽ ⁊c. ſic̃ nabuzardã fecit hieremie de p̃cepto regis babylõis. Hiere. 40. b Pergebat. n. p oẽs ⁊c. magis volẽs hitare i terra aliena ad ↄfirmãdũ captiuos i bono: q̃ redire ad ꝓpã: ⁊ maxie qꝛ tũc regnũ decẽ tribuũ erat occupatũ a gẽtilibꝰ idolatrꝭ q̊s illic trãſtulerat ſalmanaſar. vt hr̃. 4. Reg. 17. c Cũ aũt pueniſſet i rages ciuitatẽ medoꝝ. circuibat. n. citates i qbꝰ erãt iudei captiui vt eos ↄſolaret̃. d Et ex his qbꝰ honoratꝰ fuerat ⁊c. rex. n. nõ ſolũ honorauit eũ dono libertatis: ſz ẽt pecunie. e Gabellũ egentẽ videret plus ceterꝭ ↄtribulibꝰ ſuis. f Sub cyrographo dedit illi. i. ſub ↄditiõe reſtituẽdi ſi poſſibilitas afforet. g Pꝰ mul. h̓ ↄñr deſcribit̃ v̓tꝰ thobie q̃tũ ad exercitiũ patiẽtie. ⁊ p̊ ab exneis. ſcdo a ꝓpings. ca. 2. Circa pmũ p̃mittit̃ occaſio pſecutõis tobie cũ dr̃. h Mor. ſal. ⁊c. q hẽbat eũ i honore. i Cũ re. ⁊c. q regnũ iuda mlt̓iplr̓ inuaſit. 4. Reguz. 18. k Et filios. ⁊c. i. illos q captiui erãt i regno ſuo. q̊s thobias ↄſolabat̃ ñ ſolũ v̓bis: ſz ẽt mũeribꝰ ⁊ alys modis. iõ ſubdit̃. Thobias q̊tidie pgebat ⁊c. ⁊ ſubdit̃ cã ody ſẽnacherib ↄ̃ filios iſrl̓. cũ dr̃. l Deniqz cũ reuer. ⁊c. nã ãgelꝰ dñi vna nocte pcuſſit i exercitu ſuo. 185. milia bellatoꝝ ⁊ ſic ↄpulſus fuit fugere cũ paucꝭ ad terrã ſuã. vt hr̃. 4. Reg. 19.

m Propter ⁊c. ↄ̃ deũ mlt̓iplicẽ. vt ibidẽ hr̃. n Tho. ſe. ⁊c cũ pіcl̓o nõ ſolũ rex: ſz ẽt pſone ſue. ex q̊ ſcm̃ eiꝰ appet magꝭ ↄmẽdabile. ⁊ ſeq̃t exercitiũ ſue patiẽtie cũ dr̃. o At vbi nun. ⁊c. ſcm̃ thobie circa ſepl̓turã mõtuoꝝ. Iuſſit eũ occidi ⁊c. p Tobias vo ⁊c fugiẽs nudus. i.

oībus bonis ſpoliat⁹. a Latuit. ꝛ ſubdit cā cū dr̄. Qꝛ mlti dilige
bāt euꝫ pp qd̄ ipꝫ celabāt i tali caſu. ꝛ qm̄ de⁹ i tētatōe fac ꝓuētum. iō
ſubdit regis occiſio. de q̄ hr̄. 4. Reg. 19. ꝛ thobie liberatio. cum dicit.
Et reuerſus ē thobias ꝛc. Cap. II.
b P Oſt hec v̄o. Poſtꝗ autor d̄ſcripſit thobie patiētiā ab extneis.
h̄ ꝯñr idē fac a ꝓpinqs q thobiā de bono ope icrepabāt. ꝛ di/
uidit in duas ptes. nā p̊ fit h̄ a ſua cognatōe. ſcōo a ꝓpa vxore. ibi. An/
na v̄o. Prima adhuc i duas ꝑꝫ duplicē caſū. quia cognati ſui euꝫ iiuſte
icrepabāt. ſcōa pōit ibi.
Cōtigit āt. Prima adhuc
i duas qꝛ p̊ ponit opatio
thobie ſcā. ſcōo cognato/
rū ſuoꝝ icrepatio iiuſta.
ibi. Arguebāt āt. Circa p̊/
mū dr̄. Poſt hec v̄o cū
eēt dies feſtus ꝛc. ex h̄ pꝫ
ꝙ i dieb⁹ feſtiuis licitum
ē viuere lauti⁹ ꝛ magl' de/
licate pp reuerētiā feſti.
nō tñ pp gulā. ſꝫ ꝙ dicit.
Neemie. 8. Jte ꝛ comedi
te pinguia: ꝛ bibite mul/
ſū. ꝛ mittite ptes eis qui
nō pparauerūt ſibi. qꝛ di
es ſcūs dñi ē. c Dixit fi.
ſuo. vt exerceret i pietatl
officio. d Uade ꝛc.
eos curialr̄ iuitādo vt ſic
tollat ab eis verecundia
petēdi. e De tri. no. qꝛ
magis tenemur ꝓpinqs
dū tñ ſint boni. iō ſubdit
Timētes deū ꝛc. ſubdit.
f Nūciauit ꝛc. i platea ia
cere: tanꝗ cadauer vile.
g Statiqꝫ ꝛc. ex q̊ pꝫ fer
uor thobie circa pietatis
opa. h Tollēſqꝫ ꝛc. vt
ſic op⁹ pietatis ipēderet.
ꝛ offēſā regis euaderet.
i Māduca. ꝛc. ex iiuſta
ꝓping mōte. k Et tre/
more. ne forte fcīn ſuū ſci
ſcitaretur a rege.
l Memorās ꝛc. 8. ca. Di/
es feſti vr̄i ꝯuertēt i luctū
ꝛ lamētatiōem. dies. n. fe
ſti aliqñ rōnabl'r fit dies
luct⁹ pp caſū ſupueniētē
ꝓphetauit āt amos tpe
ozie regis iuda vt pꝫ i pn
cipio ſue ꝓphie. thobias
v̄o captiuat⁹ fuit. 6. anno
ezechie vt dcm̄ ē ca. pce/
denti. q fuit q̊rtus rex ab
ozia rege. ꝛ ſic thobias ꝓ
phetiā amos ſcire potuit
ꝛ rememorari.
m Arguebāt. h̄ ꝯñr pōit
amicoꝝ thobie icrepatio
iiuſta. cū dr̄. Arguebāt āt

vxore fugiēs nud⁹ lâtuit: qa mul
ti diligebāt eū: p⁹ dies vero qua/
draginta qnqꝫ occiderūt regē filii
ipſi⁹. et reuerſus ē tobias i domū
ſuā: oīſqꝫ facultas e⁹ reſtituta ē ei.
P Oſt hec v̄o cū eēt di II.
es feſtus dñi: ꝛ factū eēt
prādiū bonū in domo to
bie: dixit filio ſuo: Uade ꝛ adduc
aliquos de tribu nŏſtra timentes
deū: vt epulēt nobiſcū. Cūqꝫ abiſ
ſet reuerſus nūciauit ei vnū ex fili
is iſrael iugulatū iacere in platea.
Stātiqꝫ exiliēs de accubitu ſuo:
relinquēs prādiū ieiun⁹ ꝑuenit ad
corp⁹: tollēſqꝫ illō portauit ad do
mū ſuā occl'te: vt dū ſol occubuiſ
ſet caute ſepeliret eū. Cūqꝫ occul
taſſet corp⁹ mâducâuit panē cū
luctu ꝛ tremōre: mēmorās illuꝫ
ſermonē quē dixit dñs p amos ꝓ
phetā. Dies feſti veſtri cōuerten
tur in lamentationeꝫ ꝛ luctū. Cū
vero ſol occubuiſſet: abiit ꝛ ſepeli
uit eū. arguebāt autē eū oēs pro
ximi eiuſ: dicentes: Jā hui⁹ rei cā
interfici iuſſus es: ꝛ vix effugiſti
mortis iperiū: ꝛ iterū ſepeliſ mor
tuos? Sꝫ tobias pl⁹ timēs deū ꝗ
rēgē: rapiebāt corpa occiſoꝝ ꝛ oc
cultabat in domo ſua: ꝛ medijs
noctibus ſepeliebat ea. Contigit
aūt vt quadā die fatigat⁹ a ſepul
tura veniēs domū iactaſſet ſe iu
xta parietē ꝛ obdormiſſet: ꝛ ex ni/
do hirūdinū dormienti illi: calida
ſtercora iciderent ſup oculos ei⁹
fieretqꝫ cecus. Hāc aūt tentatio/
nē ideo permiſit dñs euenire illi:
vt poſteris daretur exemplū pa

cū oēs ꝓximi ei⁹. ꝛ dr̄. oēs qꝛ ꝓximi ei⁹ tā cognitōe ꝗ vicinitate eū ar
guebāt. n Et vix effu. ꝛc. i. mortē ſup te iperatā. vt dcm̄ eſt. ſ.
o Sꝫ thobias ꝛc. q corp⁹ ꝛ aīā pōt mittere i gehēnā. p Quā re. q ſu
p corp⁹ tm̄ hꝫ ptātē. q Rapie. cor. ꝛc. exercēs pietatis opera.
r Cōtigit āt. h̄ pōit cā icrepatōis ſcōa. ꝛ ſcōo icrepatio ipa. ibi. Nā ſic
btō iob. Circa p̊⁹ ſciēdū ꝙ cā h⁹ icrepatōis fuit cecitas ſupueniēs tho
bie. quā ei⁹ cognati attribuebāt ei⁹ demeritis falſo. ſic g̊ dr̄. Cōtigit āt
ꝛc. ꝛ pꝫ lr̄a vſqꝫ ibi. s Fieretqꝫ ce. h̄ nō videt fuiſſe ex nāli ſterco
ris v̄tute: maxime cū nō ceciderit ſup ei⁹ ocl'os aptos ſꝫ clauſos: ſꝫ ex
ordiatōe dei q actor ē mali pene: vt ſic thobias poſterl' eēt exēplar pa
tiētie. iō ſubdit. t Hāc āt ꝛc. q̄ fuit ad thobie ꝓbatōeꝫ iō ſubdit.
poſtea. v Nō ē ꝛc. ꝛ pꝫ lr̄a. x Nā ſic btō. ꝛc. Hic ꝯñr d̄ſcribit
icrepatio iniuſta. cuꝫ dr̄. Nā ſic btō iob iſultabāt reges. i. ei⁹ amici qui
erāt potētes: pp qd̄ h̄ reges dicūt ꝛ forte reges fuerūt. ad lr̄aꝫ. nā ātiq/
tus i q̊libet citate erat vnus rex. vt pꝫ ioſue. iz. y Jta iſti paren
tes ꝛc. p qd̄ inuit ꝙ irridebāt eū q̄ſi ſingl'is dieb⁹. z Dicētes. vbi ē

ſpes tua ꝛc. ex q̊ videt ꝙ iſti remuneratōeꝫ bōi ꝛ mali credebāt
eē tm̄ i vita pñti. ſicut ꝛ amici iob. vt ibidē fuit diffuſe declara/
tū. ꝛ qꝛ hoc ē erroneum. ideo thobias icrepabat eos dicēs.
a Nolite ita loq. in v̄bis. n. erroneis nulli dꝫ deferri.
b Quñ filij ꝛc. i. abrahā iſaac ꝛ iacob: q p fidē expectabāt i futu
ro eternā remuneratōeꝫ. ſcōꝫ ꝙ declarat apl's Heb. ii. diffuſe. iō
ſubdit. c Et vi. il. ꝛc. ſ. p fidē ſicut ꝛ p̄res nr̄i. d Anna v̄o
vxor e⁹ ibat. h̄ ꝯñr icrepat thobias a ꝓpa vxore ſua. qd̄ tāto gra/

tientie eius ſicut ꝛ ſancti iob. Nā
cum ab infantia ſua ſemper deuꝫ
timuerit ꝛ mandata eius cuſto/
dierit: nōn eſt contriſtatus cōtra
deum ꝙ plaga cecitatis euenerit
ei: ſed imobilis in dei timore per
manſit: agens gratias deo oībus
diebus vite ſue. Nā ſicut beato
iob inſultabant reges: itā iſti parē
tes ꝛ cognati eius irridebant vitā
eius dicentēs: Ubi eſt ſpes tua. p
qua elemoſynas ꝛ ſepulturas fa
ciebas? Tobias vero increpabat
eos dicenſ: Nolite ita loquī: quo
niam filii ſanctorūm ſumus ꝛ vi
tam illam expectamus quā de⁹
ſtaturus eſt his qui fideꝫ ſuā nū/
quā mutāt ab eo. annā vero vxor
eius ibat ad opus textrinum quo
tidie: ꝛ de labore manuum ſuarū
victū quem conſequi potuiſſet d̄
ferebat. Unde factum eſt. vt he/
dum caprarū accipiens: detuliſ
ſet domi. Cuius cum vocem ba/
lantis vir eius audiſſet dixit: Ui
dete: ne forte furtiuus ſit. Red
dite eum dominis ſuis: quia non
licet nobis aut edere ex furto ali
quid aut contingere. ād hec vxor
ei⁹ irata reſpondit: manifeſtē va/
na facta ē ſpes tua: ꝛ elēmoſyne
tue modo apparuerūt. atqꝫ his ꝛ
alijs hi⁹ v̄bis exprobrabat ei. III.
T Unc tobiās ingemuit ꝛ
cēpit orare cūm lachry/
mis dicēſ: Juſtūs es do
mine: ꝛ oīa iudicia tua iūſta ſunt:
ꝛ oēs vie tuē miſericordia ꝛ veri
tas ꝛ iudiciū. Et nūc dñe memor
eſto mei: ꝛ ne vindictā ſumas de

uí⁹ ē: ꝗto vxor eſt vi
ro magis cōiuncta ꝛ
ēt ſubiecta. ꝛ p̊ circa
hoc ponit increpa/
tōis occaſio. cuꝫ dr̄.
Anna v̄o vxor eius
ibat ad textrinum
opuſ quotidie. extra
domū ſuā. nā ꝓpter
cecitatē viri eius. ꝛ
elemoſynas pcedē/
tes non habebat fa/
cultatē vñ poſſꝫ h̄re
mām ad hoc op⁹ ex/
ercēdū i ꝓpa domo.
cetera patēt vſqꝫ ibi.
e Uidete ne forte
furtiu⁹ ſit. videt ꝙ
male fecerit h̄ ōren
do. quia cū āna diu
fuerat ei⁹ fidelita/
tē multipl'r ꝓbaue/
rat. ꝓpter qd̄ nō de/
buit h̄re ſuſpitioneꝫ
de ipſa. nec p ꝯñs di
cere talia v̄ba. Ad h̄
dicēdū ē ꝙ bene lo/
cutus eſt. qꝛ pauper
erat vt dcm̄ ē. ꝓpter
qd̄ cibaria delicata
nō cōſueuerat h̄re i
domo ſua. manebat
ēt iter fideles ꝓnos
ad furta. ꝓp q̊ rōna/
bl'r timuit. ne fur ali
qs vēdidiſſet vxori
p pcio minori. ꝛ illa
ducta paupertate ꝛ i/
diſcretiōe muliebri
nō ingſiuiſſet diligē
tia ſufficiēti vñ ven
ditor habuiſſꝫ. iō di
xit vxori vt diligen/
tius inqreret. ꝛ h̄ ſo
nat ei⁹ verba. cū dic
Uidete ne forte fur
tiu⁹ ſit. i. diligētius
ingrite. vxor autem
eius ſic accepit. ac ſi
dubitaret de ſua fi/
delitate. iō ſeqt icre
patio viri iniuſta. cū
dicit. f Ad hec

vxor eius irata. irrōnabl'r. vt pꝫ p d̄cta. g Rñdit iniurioſe.
h Manifeſte vana ꝛc. vite future. qꝛ nō ſolū perdidiſti lumen
corporis: ſed etiaꝫ mentis ꝛ cōſciētie bone. i Et elemoſyne
tue modo apparuerūt. ſ. ficte ꝛ vane tanꝗ ex hypocriſi facte: ꝛ
quia pluribus modis alijs eum moleſtabat. ideo ſubdit. Atqꝫ
k T his ꝛ alijs huiuſmodi verbis exprobrabat ei. Ca. III.
Unc thobias ingemuit. Poſtꝗ deſcriptū eſt circa tho/
biaꝫ patientie exercitiuꝫ. Hic ꝯſeqnter deſcribitur ei⁹
remediū. ſ. i recurſu ad eū p orationē deuotā. iō dicit. Tūc tho
bias ingemuit. nō ex ipatientia. ſꝫ vxoris malicia quā horrebat
vt ꝓpriā. cū vir ꝛ vxor ſint q̄ſi vna pſona. l Et cepit orare.
feruēter ꝛ deuote. iō ſubdit. m Cū lachrymis. ſ. mētis et cor
poris. in orōne ſua. ꝛ vt ſit magis exaudibilis. p̊ diuinā iuſticiā
confitet. d. n Juſtus es dñe. nā regula ē v̄itatis. o Et oīa
iudicia tua. penas iferēdo. p Juſta: alias v̄a ſūt. pp peccati d̄/
merita. q Et oēs vie tue mīe ꝛ v̄itas. i. i oīb⁹ opib⁹ tuis relucet

mĩa ꝛ iuſticia.naȝ oē bonũ a deo collatuȝ ꝓcedit ex diuina bonitate ꝛ liberalitate q̃ ē ꝑncipiuȝ ꝛ fons mĩe.ꝛ ſic apparet ibi mĩa. ſilr̃ iuſticia.qꝛ facit oia ƀm ordinē decentiſſimũ. Maluȝ āt penale cui⁹ de⁹ ē auctor iferṫ cōiter ꝓ demerito ꝛ ſic relucet ibi iuſticia.ꝛ qꝛ ſp̄ punit citra condignum. ideo relucet ibi mĩa.ꝛ qm̃ oratio humiliātis ſe nubes penetrat. Eccl'.35.iō ꝯñr cōfiteṫ ꝓpa ꝛ parētũ ſuoꝝ pctā dicēs. Neqȝ reminiſcarl delicta ꝛc̃.ꝛ ꝯñr ea magis explicat dicēs. a Qm̃ nō obedi.ꝛc̃.ea trāſgrediēdo.

ctionē.ꝛ ſic dr̃ h̄ nō comediſſe.ꝛ i orōne pſtetiſſe.qꝛ qđ modicũ eſt q̃ſi nihil reputaṫ.vt dr̃.z.phyſicoꝝ. Vñ ꝛ de hoie modicũ comedēte dr̃ ꝙ nihil comedit vulgari ƀmōe. z Scm̃ ē ꝛc̃.dũ ꝯpleret orōnē.melior ē.n.finis orōnis q̃ȝ ꝑncipiũ. Eccl'iaſtes.7.ꝑꝑ qđ aſſurrexit ei⁹ aius ad laudādũ deũ dicēs. a Bñdictũ ē no.tu.de⁹ pa.nroꝝ.q es ver⁹ đs nō ſic āt dy gētiliũ. b Qui cũ irat⁹ fuerl.puniēdo. c Miam facies.ꝯſolādo. d Et i tpe tri.pec.dimittis.qꝛ pene ſũt q̃dā pctōꝝ medicine. e Ad te do.fa.me.ꝯuerto.i.ſilr̃ verto.ꝑ qđ innuiṫ ꝙ itelligiṫ hec ꝯuerſio đ duplici facie.ſ.mētl ꝛ corporl.iudei.n.i captiuitatē ducti orabāt v̓ſa facie corpis v̓ſus irl'm. vbi ſpāl'r habitabat de⁹.qꝛ adhuc ſtabat tēplũ vbi colebaṫ.vt dcs̄ ē.ſ.ꝑ ca. Dañ.et.6.dr̃ ꝙ i cenaclo dom⁹ ſue orabat aptl feneſtris ꝯtra irl'm.

b Iō traditi ſumus iuſte. c In direptiōeȝ.q̃ȝtũ ad bona tpalia. d Et captiuitatem.q̃ȝtuȝ ad corpora propria. e Et mortē.qꝛ mlti de filys iſrael iugulabāṫ.vt dcm̃.eſt.ſ. f Et i fa.qꝛ gentiles iter q̃s erāt captiui. freq̄nter inter ſe cōfabulabāṫ de filioꝝ iſrl' miſeria ꝛ captiuitate. g Et in iproperiũ.qꝛ multa ꝯuitia eis iferebāṫ. ꝯñter repetit huius cām atribuēdo deo iuſticiam.d. h Et nunc dñe magna iudicia tua.qꝛ nullus pōt ea arguere. i Qꝛ nō egi.ꝛc̃ licȝ āt ipe inocēs eēt tñ cōnumerat ſe peccatorib⁹ eo ꝙ erat đ eoꝝ pplo ꝛ natione. k Et nō ābulauim⁹ ſinceriter corā te.q.d.ꝛ ſi i aliq̄b⁹ ipleuim⁹ mādata tua q̃ȝtũ ad ſubſtātiā opis:ñ tñ recta intentione: l Et nunc dñe ſcđm volūtatē tuā ꝛc̃.licȝ .n.vellet cito mori ne experireṫ āpli⁹ cognatoꝝ ſuoꝝ ꝛ vxoris ſue maliciā ꝛ populi iſrl' afflictionē: tñ ſapiēter ꝛ diſcrete ꝑponit i oībus diuinaȝ voluntatē.

pctis meiſ:neqȝ reminiſcarl delicta mea vel parētũ meoꝝ. Qm̃ ñ obēdiuim⁹ ꝑceptis tuis:iō trāditi ſum⁹ i dirēptionē ꝛ captiuitatē ꝛ mōrtē ꝛ i fabulā:ꝛ i iprōperiũ oib⁹ natiōib⁹ in q̄b⁹ diſpſiſti nos. et nūc dñe magna iudicia tua:qꝛ nō egim⁹ ſcđȝ ꝑceptā tua: ꝛ nō āmbulauim⁹ ſincerit corā te. et nūnc dñe ƀm volūtatē tuā fac mecũ: ꝛ ꝑcipe i pace recipi ſpiritũ meũ. expedit.n.mihi mōri mag̃ q̃ȝ viuere. eādē itaqȝ die cōtigit vt ſarā filia raguelis i rages ciuitate medorũ: ꝛ ipa āudiret iproperiũ ab vna ex ancillis patris ſui: quōniā tradita fuerat ſeptē viris: ꝛ dēmoniuȝ noie aſmode⁹ occiderat eoſ:moꝝ vt igreſſi fuiſſēt ad eā.ergo cuȝ ꝓ culpa ſua icreparet puellaȝ rñdit ei dicēs: āmpli⁹ ex te nō videam⁹ filiũ aut filiā ſup terrā: iterfectrix viroꝝ tuoꝝ. Nūq̃d ꝛ occidere me vis ſicut ēt occidiſti ſeptē viros? Ad hāc vōcē perrexit i ſupiūs cubiculũ dom⁹ ſue: ꝛ trib⁹ diēbus ꝛ trib⁹ noctib⁹ nō māducauit neqȝ bibit: ſȝ i orōne pſiſtēs cũ lachrymis depcabaṫ deũ: vt ab iſto iproperio libaret eā. factũ ē āt die tertia dũ cōpleret orōnē: benedicēs dñȝ dixit: Benedictũ ē nomē tuũ

đſ patꝝ nroꝝ:q cũ irat⁹ fuerl:miſericordiā fācies: ꝛ i tpē tribulatiōis pctā dimitt̃ his q iuocāt te. ad te dñe faciē meā ꝯuerto:ad tē oclōſ meo erigō. peto dñe vt đ vinculo iꝓpꝛii h⁹ abſoluaſ me:aūt cēte đ ſup terrā eripias me. Tu ſcis dōmine qa nūq̃ȝ cōcupiui viꝝ: ꝛ mūdā ſeruaui aiaȝ meā ab oi cōcupiſcētia. Nūq̃ȝ cuȝ ludētib⁹ miſcũi me:neqȝ cũ hiſ q i leuitate ābulāt: ꝑticipē me ꝑbui. Viꝝ āt cū timore tuo nō cũ libidinē mea cōnſenſi ſūſcipe. et aūt ego idigna fui illis: aūt illi forſitā mihi ñ fuerūt digni qa forſitan viro alii ꝯſeruāſti me. nō ē.n.i hoīſ ptāte ꝯſiliũ tuũ. Hōc āt ꝓ certo hȝ ois q colit tē:qa vita ei⁹ ſi i ꝓbatiōe fuerit corōnabiṫ: ſi āt i tribulatiōe fuerit liberabiṫ: ꝛ ſi i cōrruptiōe fuerit: ad miſericordiā tuā venire licebit. nō.n. delectarl i ꝑditōib⁹ nřis qa p⁹ tēpeſtā tē trāq̄llũ facis: ꝛ p⁹ lachrimatiōnē ꝛ fletũ: gaūdiuȝ ꝛ exultatiōnē ifundis. Sit nomē tuũ de⁹ iſrl' bñdictũ i ſeculā. In illō tpe exaudite ſūt p̄ceſ amboꝝ i ꝯſpectu glorie ſūmi dei: ꝛ miſſus ē angel⁹ domini ſcūs raphael vt curaret eos ambos quoꝝ vno tpe ſūt orōnes i ꝯſpectu dñi recitate. IIII.

f Ad te ocu.mētl ꝛ cōpiſ. g Erigo.cũ obtinēdi fiducia. h Peto do.vt de vin.iꝓro.h⁹ ꝛc̃..nam erat valde graue. i Aut cer. ꝛc̃.hoc dupl'r exponitur. Uno mō qꝛ loq̄ṫ ex infirmitate hũana.ſic dictũ ē đ tobia. Alio mō qꝛ ſic loquiṫ tenens ne ſi iſta ſibi freq̄nter irrogareṫ ꝑ ipatiētiā frāgereṫ ꝛ melius eēt ſibi morte p̄occupari q̃ȝ ab inocētia mutari. ſic Sap.4.dr̃. Iuſt⁹ ſi morte p̄occupat⁹ fuerit.i refrigerio erit.raptus ē.n.ne malicia mutaret animũ ei⁹. k Tu ſcis do.qꝛ nũ.con. vi. inordinate. l Et mūdā ſeruaui aiam meā ꝛc̃.h̄ nō dicit iactanter:ſed magis gratanter ſciens hoc ſe habuiſſe ex diuino munere.ꝛ ſic iuſti legunṫ bona ſua corā deo humiliter recoluiſſe. ſic dixit Ezechias.4.Reg. zo. Domine memento quomodo ambulauerim in veritate coram te ꝛc̃. m Nunq̃ȝ cum ludentibus.diſſolute ꝛ inhoneſte.

m Expedit.n.ꝛc̃.hoc nō dixit tedio accidie:ſȝ tedio ifirmitatis humane.qđ ſi ē peccatũ.nō ē niſi veniale.ꝛ hoc bñ cōtingit i viris pfectl.pu.24. Septies i die cadit iuſtus:ꝛ reſurget. n Eadē itaqȝ die. Hec ē ps icidētalis.i qua ꝑponiṫ icidētis narratio.ſcđo narratōis rō.ibi. In illo tpe. Prima i duas.nā icidēs fuit exercitiũ patiētie ſare filie raguelis. c⁹ ꝑmo poniṫ iiuſtũ iproperiũ.ſcđo ſcm̃ refugiũ ibi: Ad hāc voceȝ Circa ꝑmũ dr̃. Eadē itaqȝ die.ſ.orōnis thobie. o Ut ſara filia raguelis.q erat de iudeis captiuatis.in alia tñ ciuitate q̃ȝ tobias. p Et ipa audiret iproperiuȝ ab vna ex āĉillis pris ſui. qđ iproperiũ tāto erat grani⁹ q̃ȝto fiebat a pſona ſubiecta ꝛ vili. q Qm̃ tradita fuerat ſeptē viris.i cōiugiuȝ. r Et demoniũ noie aſmode⁹ occiderat eos.tñ qꝛ erāt ifideles ꝛ idolatre. vt dicũt aliq.vl' ſi erāt de filys iſrael.nō tñ de cognatōe ſare.ꝛ ad eā accedebāt moti ſola voluptatis libidine.vt hr̃ ifra.6.ca.ꝑꝑ qđ nō decebat eos puellā tāte ſcitatl polluere.ꝛ qꝛ reſeruabaṫ ꝙ filio thobie. s Ampli.ꝛc̃.duo turpia ſibi falſo iꝓpabat.ſ. opprobriũ ſterilitatis.qđ tūc erat valđ magnũ:ꝛ occiſionē ſuoꝝ maritoꝝ.ꝛ tertio occiſiōis ſue đſideriũ.iō ſubdiṫ. t Nūq̃d ꝛc̃. q.d.pȝ ꝙ ſic. v Ad hāc vocē. Hic ꝯñr ponit deuote ſare remediũ.ſ.ꝑ orōnis ſtudiũ.cũ dr̃. Ad hāc vocē.abſqȝ dura rñſiōe. x Perrexit ad ſupius cubiculũ.qđ erat orōni cōgruũ rōne ſolitudinis ꝛ eleuatōis. y Et trib⁹ ꝛc̃.nō māducauit:nihil oino ſumēdo.vt dicũt aliq.qꝛ feruor orōis ꝛ ei⁹ ꝓlixitas iducũt obliuiōnē pot⁹ ꝛ cibi.iō ſubdiṫ. Sȝ i orōne pſiſtēs.al'r ēt exponiṫ.qꝛ modicũ iterrupit orōnē ꝛ i illa iterruptōe modicā ſumpſit refe

n Miſcui me.me ingerendo. Uirum autē cum timore tuo.i.amore ꝓlis ad cultum tuuȝ educande. o Non cum libidine mea.i.libidine mota. p Conſenſi.parentibus meis hoc volentibus. q Suſcipere.in coiugiuȝ. r Et aut ego indigna fui illis.ꝓ peccatis ocultl meis. s Aut illi forſitā ꝛc̃.hoc dicit qꝛ đ idignitate alioꝝ nolebat temere iudicare. t Quia forſitan viro aly cōſeruaſti me. in mea virginitate. v Nō eſt.n.in hois poteſtate ꝯſiliũ tuũ.q.d. de cauſa huius rei cognita tibi ſoli non poſſumus certitudinal'r aliq̄d ſcire. x Hoc aūt ꝓ certo habet.fidei certitudine. y Omnis q colit te.pure ꝛ deuote. z Quia vita eius ſi i ꝓbatiōe fuerit.in camino tribulationis.ſicut auruȝ in fornace vbi purgatur ꝛ melioraṫ. a Coronabiṫ.corona celeſtis glorie. b Et ſi in corruptione fuerit.peccans ex ignorantia vel infirmitate. c Ad miſericordiaȝ tuam licebit venire.peccata.n.huiuſmodi magl ſunt remiſſibilia q̃ȝ illa que ꝓcedũt ex certa malicia. d Non.n.delectaris in ꝑditionibus noſtris: ſȝ in emendatōibus nřis ꝑ flagella:ideo ſubdiṫ. e Quia poſt tēpeſtateȝ tribulationum. f Tranquillũ facis.conferendo pacis donum. g Et poſt lachrymatōeȝ.ꝛ fletũ.pſentis miſerie. h Gaudiũ ꝛ exultationē ifundis ꝑ donuȝ gratie ꝛ glorie. i Sit nomen tuũ deus iſrael bñdictuȝ.i. in oībus ꝛ ab omnibus benedicaṫ. k In ſecula.i.vſqȝ in eternuȝ. nā eternitas que ē tota ſimul.nō pōt a nobis cōprehēdi.niſi ꝑ cōparationeȝ ad tps infinitum. l In illo tpe. Hic ꝯñter ponit dicte narratiōis rō.ſ.poſt ſcm̃ thobie cuius orō ꝛ ſare habuerunt ſimilitudinē ex parte cauſe.ꝛ ex modo deprecādi.vt pȝ ꝑ p̄dicta.fuerũt ēt eodē tēpore corā deo recitate ꝛ ab eo exaudite:ꝑꝑ qđ miſſus ē idē nũci⁹.ſ.ra

phael āgelus ad exeq̄ndū circa eos effectū bonitatꝭ diuine. ⁊ h̄ ē qḋ dr̄. In illo tp̄e exaudite ſūt pces eoꝝ ⁊c̄. ⁊ patet littera. Cap. IIII.

a T Bijt cū thobias ⁊c̄. Deſcripta cōuerſatōe thobie v̄tuoſa. hic cō ſeq̄nter deſcribit̄ ei⁹ cōſolatio gratioſa. quā q̄dē fecit de⁹ per āgelū filij ſui ductorē i terrā medoꝝ q̄ reuertēs attulit diuitias ad releuādū parētū ſuoꝝ paupˀtatē. ⁊ medicinā ad curādū patris ſui cecitatē. ſic ḡ pcedit. q2 p̄ ponit̄ filij miſſio. ſcḋo eiuſdē reuerſio. io. ca. pma i duas. q2 p̄ thobias mittit filiū ſuū. ſcḋo fili⁹ exeq̄t p̄ris iperiuꝫ. ca. 5. pma adhuc in duas q2 p̄ pr̄ filiū inſtruit. ſcḋo legatōem ei iniungit. ibi. Indico ēt tibi. Circa filij iſtructionē p̄ excitat eius attentionem. d.

b Audi fili mi v̄ba oris mei. nō tm̄ aurib⁹ corpis ſꝫ etiam mētꝭ. iō ſequit̄.

c Et ea i cor. ⁊c̄. ſ. edificij ſp̄ūalis. vt ex eo cōſurgat multiplicatio bone opera/ tōis. ɔ̄ñter ſubdit illā in/ ſtructionē. q2 pr̄ nō ſoluꝫ ds filio nutrimētū ſꝫ etiā documētū. ⁊ p̄ iſtruit filiū de reuerētia parentū. vt ex ſenſibilib⁹ ⁊ magis no tis pcedat ad itelligibilia ⁊ minus nota. d.

d Cū acce. de⁹ ⁊c̄. mortē .n. ſuā putabat ppinquā. vt dcm̄ ē. e Cor. me. ſepeli. ſm̄. n. fidē nr̄aꝫ cor pora fideliuꝫ reſurgēt ad vitā imortalē. pp qḋ ſācti p̄res de ſepltūrꝭ habuert̄ rōnabilr̄ curā bonam.

f Et hono. habe. ⁊c̄. non ſolū eā reuerēdo. ſꝫ etiaꝫ necīa miniſtrādo in vita ⁊ i morte i q̄ idiget ſepul tura. iō ſubdit̄. Cū āt ipa cōpleuerit ⁊c̄. ſubdit̄.

g Oib⁹. Hic ɔ̄ñr iſtruit eū de obediētia ad deuꝫ dicēs. Oib⁹ āt dieb⁹ vite tue i mēte habeto deū. p verā fideꝫ ⁊ dilectioneꝫ.

h Et caue ne q̄ñ pctō cō ſētias. licꝫ. n. ſꝫ Aug. non ſit i ptāte nr̄a q̄bus viſis tāgamur. tm̄ ē i ptāte nr̄a ea reſpuere vel acceptare.

T Bitur cū tobias putaret orationē ſuā exaudiri vt mori potuiſſet: vocauit ad ſe tobiā filiū ſuū dixitq̄ ei. Au di fili mi v̄ba oris mei. ⁊ ea in cor de tuo quaſi fundamentum con ſtrue. Cum acceperit deus aiaꝫ meam: corpus meuꝫ ſepeli: ⁊ ho norē habebis matri tue omnib⁹ dieb⁹ vite ei⁹. Memor enim eſſe debes: que ⁊ quanta pericula paſ ſa ſit pp̄ter te in vtero ſuo. Cum autē ⁊ ipſa compleuerit temp⁹ vite ſue: ſepelies eam circa me. Omnibus autē diebus vite tue in mente habeto deum: ⁊ caue ne aliquando peccato conſentias: ⁊ p̄termittās precepta dei no ſtri. ex ſubſtantia tua fac elemo ſynaꝫ: ⁊ noli auertere faciem tu aꝫ ab vllo paupere. Ita enīꝫ fiet vt nec a te auertatur facies domi ni. Quōmō potueris: ita eſto mi ſericors. Si multum tibi fuerit: abundanter tribue: ſi exiguum ti bi fuerit: etiam exiguum libenter impartiri ſtude: premium enī bo num tibi theſaurizas in die neceſ ſitatis: quoniaꝫ elemoſyna ab oi peccato ⁊ a morte liberat ⁊ nō pa tiet̄ aiaꝫ ire i tenebras. fiducia ma gna erit corā ſūmo dō elemoſyna

i Et p̄termitas pre. dei no. ea tranſgre/ diendo. k Ex ſubā. Hic tertio ipm̄ iſtruit de mīa ad p̄ximum di cens. Ex ſubſtantia tua fac elemoſynā. ⁊ nō de alieno.

l Et noli auer. fa. tu. ⁊c̄. q. d. ſi nō potes exhibere manū. exhibeas taꝫ aium ⁊ cōpaſſionis ſignuꝫ. naꝫ de hō ipoſſ. tate nullus ſe pōt excuſare.

m Ita. n. fiet vt nec a te auer. fa. do. pp qḋ dicit ſaluator. Luc. 6. Date ⁊ dabit̄ vobis. ⁊ q̄m elemoſyna ē diſcrete facieda. ſ. ſm̄ poſſibilitateꝫ facientis. iō ſubdit̄. n Quō potueris ita eſto miſericors ⁊c̄. q2 ſic nō ē elemoſyna faciēda. vt recipiētib⁹ ſit remiſſio p abūdātiā v̄l ſuffi cientiā. faciētib⁹ āt tribulatio p idigētiā. vt h̄r. 2. Cor. 8. niſi q̄ñ pp̄ter xp̄m vult eē pauper. vt cū q̄s religionē igredit̄. vt ſic pauper xp̄m pau pereꝫ pfecti⁹ ſequat̄. o Etiā exiguū libēter ipartiri ſtude. nā i hoc magis penſat̄ affect⁹ q̄ cenſus. pp qḋ ſaluator plus reputauit duo mi nuta a paupere vidua oblata: q̄ diuituꝫ munera magna. Marci. 12. ⁊ ſubdit̄ rō faciēdi elemoſynā. cū dr̄. p Pre. eni bo. ⁊c̄. tibi puidēdo.

q In die nec̄itatꝭ. i. mōtꝭ. q2 ſic dic̄ Aug. Sola mīa comes ē defūctoꝝ. ⁊ in die iudicij gn̄alis. q2 tūc iudex dicet. Venite bn̄dicti p̄ris mei. pci pite parātū vob̄ regnū. ⁊ ſubdit̄. Eſuriui. n. ⁊ dediſtꝭ mihi mādūcare ⁊c̄. Math. 25. iō ſubdit̄. r Qm̄ ele. ab oi pec. ⁊ a morte. ſ. gehenne.

s Liberat. ē. n. iter alia mīc opa valde ſatiſfactoria. Dan̄. 4. Peccata tua elemoſynis redime. Cetera patet. t Attēde tibi. Hic quarto iſtruit filiuꝫ de inocētia de ſeipſo. d. Attende tibi fili mi ab oi fornica/ tōe. ſ. corporali ⁊ ſp̄ūali q̄ ē idolatria. ⁊ ſub fornicatōe corporali itelli git adulteriū. ⁊ oē carnis peccatū. iō ſubdit̄. Et p̄ter vxorē tuā ⁊c̄. Cō ſeq̄nter iſtruit euꝫ de humilitate vera. d. v Supbiā nūq̄ i tuo ſē ſu. i. in tuo corde. x Aut in tuo v̄bo. i. in exteriori ſigno vel opere.

y Dominari pmittas. nō dicit euenire q2 ipoſſibile ē q̄n inſur/ gant elatōes aliq̄: ſꝫ tūc domināt̄ q̄ñ q̄s ipetū eaꝝ ſeq̄s. ſm̄ eas operat̄ qḋ pōt ab hoie caueri. In ipa. n. initiuꝫ ſūpſit oīs pditio. naꝫ pmū peccatū angeli fuit ſupbia: ex quo ſecutū ē pctm̄ hois p tentatōeꝫ demonis. Geñ. 3. a Quicūq̄ꝫ. Hic q̄nto inſtruit filiuꝫ de iuſticia ad operariuꝫ. d. Quicūq̄ꝫ tibi ali qḋ opatus fuerit ſtatiꝫ ei mercedē reſtitue. q2 tales vt cōiter ſūt pauperes de labore ſuo quotidianuꝫ victū acq̄rentes. ⁊ iō lex q̄ ferēda ē ſꝫ id qḋ ac/ cidit vt in pluribus. p̄cepit Leuitꝭ. 19. q̄ merces talium non retineat̄. vſq̄ꝫ i ma/ ne diei ſequentis.

oib⁹ faciētib⁹ eā. attēdē tibi fili mi ab oi fornicatiōe: ⁊ p̄ter vxorē tu aꝫ nūq̄ patiaris crimē ſcire. Sup biā nūq̄ i tuo ſenſu āut i tuo v̄bo dn̄ari pmittas. In ipa. n. initiūꝫ ſū pſit oīs pditio. Quicūq̄ tibi aliqḋ opat⁹ fuerit: ſtati ei mercedē reſti tue: ⁊ merces mercēnarij tui apḋ te oio non remaneat. Qḋ ab alio oderꝭ fieri tibi: vide ne tu aliq̄ñ al teri facias. panē tuū cū eſuriētib⁹ ⁊ egētib⁹ comede: ⁊ veſtimētꝭ tu is nudos tege. panē tuū ⁊ vinū tuū ſup ſepulturā iuſti ɔſtitue: ⁊ no li ex eo māducare ⁊ bibere cū pec catorib⁹. Cōſiliū ſemp a ſapiēte p q̄re. Oi tp̄e bn̄dic deū: ⁊ pete ab eo vt vias tuas dirigat: ⁊ oīa cōſi lia tua i ipſo pmaneāt. Indico ēt tibi fili mi dediſſe me dcē talētā ar gēti dū ifātul⁹ eſſes gabelo i rageſ ciuitate medoꝝ: ⁊ chirographuꝫ ei⁹ apḋ me habeo. et iō pq̄re q̄ṁo ad eū puenias ⁊ recipias ab eo ſu pra memoratū pōd⁹ argenti: ⁊ re ſtituas ei chirographū ſuū. Noli timere fili mi: pauperē q̄dē vitaꝫ gerim⁹: ſꝫ multa bōa hēbim⁹ ſi ti muerim⁹ deū: ⁊ receſſerim⁹ ab oi pcō: ⁊ fecerim⁹ bn̄. V.

T Unc reſpondit tobi as patri ſuo: ⁊ dixit:

b Qḋ ab alio odiſ fieri tibi ⁊c̄. h. n. eſt de iure naturali.

c Panē tuū cū eſu rietib⁹ ⁊c̄. bn̄ficia .n. collata talib⁹ qui non pn̄t retribuere ſūt apḋ deū merito/ ria. d Pa. tuū. hic ſexto iſtruit filiū de pietate ad defun ctos. d. Panū tuuꝫ ⁊ vinuꝫ tuū ſup ſepul turā iuſti ɔſtitue. ex h aliqui accipiētes occaſiones errandi ſolebant ſup ſepul/ chra parētuꝫ defun/ ctoꝝ cibaria pone re q̄ſi mortui cibis corporalibus idige/ rēt quod improbat Aug⁹ in ſermone de cathedra ſācti petri. Alij v̄o magna feſta i morte parētū facie bāt ad oſtentatiōnē ⁊ ide depauperabāt hoc ñ itelligit h̄ tho bias. ſꝫ q̄ i morte iu ſtoꝝ paſcēdi ſūt pau peres p aiabus eoꝝ ⁊ ad excludendum infideles ſubdit. Et noli ex eo māduca/ re. ⁊c̄. ſequitur.

e Cōſilium. Hic ſe/ ptimo filiū inſtruit de prudentia cōſiliuꝫ in dubijs regrēdo. d. Conſilium ſemp a ſapiente in illa rede q̄ conſilium queritur.

f Perquire. i. pfecte reqre: ⁊ nō ſupficialr̄ tm̄. nā cuilibꝫ expto in ſua ſcia credenduꝫ ē. ⁊ q2 cōſiliuꝫ hois nō ē oino ſoliduꝫ. iō di cet recurrere ad diuuꝫ. d. g Oi tpe. ſ. pſperitatis ⁊ aduerſi tatꝭ. h Bn̄dic deuꝫ. ipꝫ laudando. i Et pete. ab eo ⁊c̄. in agēdis. k Et oīa con. tua ⁊c̄. q2 nō debet hō q̄rere ɔſiliū niſi de bonis agēdis ⁊ malis fugiēdis. ⁊ oē tale cōſiliuꝫ ē ſm̄ deum.

l Indico ēt tibi. Poſtq̄ thobias filiuꝫ ſuum de morib⁹ iſtruxit Hōñr p debito repetēdo ſibi legationē iniungit. d. Indico ēt ti bi fili mi. Erat. n. neceſſitas indicandi. eo q2 credebat mortem ſuā appropinq̄re. vt pdictuꝫ ē: vt ſic debituꝫ añ mortē e⁹ redde ret. ⁊ q2 fili⁹ illud debituꝫ ignorabat. iō ſubdit̄. m Dediſſe me ⁊c̄. i ſātulus eēs. i. nō habens adhuc vſum debitum rōnis.

n Gabelo in rages citate medoꝝ. ſic dcm̄ ē. ſ. 3. ca. o Et chi rographuꝫ ei⁹. i. lr̄aꝫ obligatoriā de reſtitutiōe. p Apud me habeo. p quā debitū poterit reuocari. Cetera patent vſq̄ꝫ ibi.

q Noli timere fili mi. laborē itinerꝭ ⁊ paupˀtatē. ⁊ ſ bdit rōnē. d.

r Pauperē q̄dē vitā gerim⁹. i. pn̄ti ſeculo. s Sꝫ multa bona habebim⁹. in futuro. t Si timuerim⁹ deum. timore filiali.

v Et receſſerim⁹ ab oi peccato: mortali: nā oē veniale nō poſſu m⁹ oino vitare. x Et fecerimus bene. iſte ſunt due partes iuſticie. ſ. declinare a malo ⁊ facere bonū. Cap. V.

a T Unc rn̄dit thobias. Poſtq̄ p̄ſ iſtruxit filiū. hic ɔ̄ñr exe/ gtur filius p̄ris iperiū. ⁊ diuiditur in tres ptes. q2 primo deſcribit̄ itineris apparatus. ſcḋo ponitur iuuenis receſſus. ibi.

Tūc patis oīb⁹.tertio vie pgreſſus.ī pncipio capl'i ſexti.Circa p̄mū p̄ ductoꝛ itiner| ingri pcipit̄.ſcđo q̄ſit⁹ iuenit̄.ibi.Tūc egreſſus.tertio iuēt⁹ examiat̄.ibi.Dixit itaq3.Circa p̄mū p̄ ponit obediētis filij r̄nſio dicētis. a Oia q̄cūq3 p̄ce.ꝛc.cū diligentia ꝯn̄r petit edoceri de via dicēs. b Quō āt pecu.hāc ꝛc.nam debitoꝛē ꝛ etiā viā ignoꝛabat.iō ſubdit̄.Ille me neſcit ꝛc.ꝛ ſubdit̄ iſtructio p̄ris de vtroq3.ſ.de mō repetēdi.ꝛ de via p ductoꝛē ꝯueniētē.ꝛ p̄ de ſigno dādo debitoꝛi.cū dr̄. c Chirographū gdē.qđ ē ſignū manifeſtum debiti.

d Nō dū illi oñderis ſtati3 reſtituet de fidelitate.n.gabeli cōfidebat.ꝛ ſi negare vellet.per chyrographū artari poterat. ſcđo inſtruit eu3 de mō eundi p via3.ſ.p ductoꝛē fidelē.cum ſubdit̄. S3 pge nūc ꝛc.ꝛ p3 littera. e Tūc egreſſus.hic ꝯn̄r ductoꝛ q̄ſit⁹ inuenitur.cum dicitur. f Inuenit iuuenem .i.angelū in ſpē iuuenis apparētē. g Splendidū.i.i facie valde pulchꝛu3. h Stantem pꝛecinctū ꝛc.apparitiones .n.āgelice i coꝛpib⁹ aſſūptī fiūt ſ3 ppetates legationū ad q̄s āgeli mittūt̄.ꝛ q2 iſte mittebatur a dō ad ducēdū filiū thobie p viā.iō appebat tā q̄ diſpoſit⁹ ad itinerādū. i Unde te hē.m⁹ bo.iu.i.de q̄ gēte es tu.q2 nolebat hr̄e ductoꝛē gentilē: ſed iſraelitam. k At ille r̄ndit ꝛc. veꝝ dixit q̄uis non eēt hō.nā illa que ab āgelis inter homines fiūt ſunt figuratiua ſicut comeſtio eoꝝ fruitionē gl'ie ſignat vñ ifra.i2.ca.dic āgel⁹ iſte.Cū eēm vobiſcū p volūtatē dei videbar gdē vobiſcū mādūcare ꝛ bibere.ſ3 ego cibo inuiſibili ꝛ potu qui ab hoib⁹ videri nō pōt vtoꝛ.ꝛ eodē mō locutio ei⁹.q̄ dic ſe eē ex filijs iſrl'.ſignificat cōiūctōe3 caritatis. q2 ſci āgeli cōiuncti ſūt fidelib⁹ deuotis. Cetera patēt vſq3 ibi. l Et oīa itinera eius freqn̄ter ābulaui.p h deſignat̄ ei⁹ ,pmptitudo ad exequēdum mandata dei circa hoīes ad dei gl'ia3:ꝛ electoꝝ ſalutē.ſm q̄ dicit̄ Heb.p̄.Oēs adminiſtratoꝝ ſpūs ſūt i miniſterū miſſi. ,ppter eos q capiūt hereditatē ſalutis m Et manſi apud gabelum.nam angeli ſci libenter morant̄ cum iuſtis.cetera patēt vſq3 ibi. n Sup q̄ admirat⁹ p̄r.q2 ita cito inuentus fuiſſet ductoꝛ aptus. o Ingreſſus itaq3. Hic ꝯn̄r ductoꝛ inuentus examinat̄ p̄mittit̄ tū ſalutatio ſenioꝛis thobie ꝛ ei⁹ r̄nſio.cū dr̄. p Quale gaudiū mihi erit ꝛc.h nō dixit ex ipatiētia ſue cecitatis:ſ3 cōtenens gaudiū preſentis vite.ꝛ ſperans gaudiū future. q Foꝛti aio eſto.i patiētia pſeuerādo. r In ,pximo ē vt a dō curēris.ad hoc.n.erat miſſus a deo:ꝛ iō certitudinaliter ſciebat hoc eſſe futuꝝ. Cetera patēt vſq3 ibi. s Ego du.ꝛ redu.eū ad te.h.n.futꝝ eſſe ſciebat ex diuina reuelatōe. t Indica mihi d̄ qua domo ꝛc.i vna.n.tribu iſrael erāt p̄les dom⁹.decē ēt trib⁹ erāt captiuate iō thobias q̄rit de vtraq3.ſ.tribu ꝛ domo. v Gen⁹ queris mercenarij ꝛc.q.d.nō ē tibi curādū de genere illius g d3 filiū tuū ducere pro mercede.ſ3 de eius aptitudine ꝛ fidelitate.q̄ conditiones ſunt in me. x S3 ne foꝛte ſollicitū te reddā.i.dubiū3. y Ego ſū aza.ana.mag.fili⁹.veꝝ dixit āgelus.q2 ſicut dcm̄ ē.locutio ei⁹ erat figuratiua.Azarias āt interp̄tat̄ adiutoꝛ dei.āgeli v̄o ſunt adiutores dei inq̄ntū per eoꝝ miniſteriū electi dirigūt̄ i ſalutē.ꝛ h mō dic apl's.p̄ Cor.3.de ſe ꝛ alijs p̄dicatoꝛib⁹ dei. Adiutoꝛes ſum⁹.ananias v̄o iterp̄tatur gr̄a dei.cui⁹ filij ſunt āgeli.eo mō q̄ dicūt̄ filij.gl'e.q̄ ē gr̄a cōſūmata.nō tū ſic itellexit thobias ſ3 q̄ eēt hō fili⁹ cuiuſdā viri nōbilis de tribub⁹ iſrael q ſic vocaret̄.nec i h āgelus eū decepit.q2 thobias melius habuit intentum ſuū.ſ.filij ſui ductoꝛē bonū q̄ ſi eēt hō de genere q̄tūcūq3 magno.Cetera patēt i lr̄a. z Tūc patl. Hic ꝯn̄r d̄ſcribit̄ thobie iunioꝛis receſſus cum dr̄. a Fecit thobias vale p̄ri ſuo ꝛc.nō.n.decēs erat q̄ ab eis recederet abſq3 ſalutatōe.ꝛ ſeq̄t̄ m̄ris flet⁹ ex materna pietate. b Bacculū ſenectut' n̄re .i.ſuſtētamētū.filij.n.ſenib⁹ parētib⁹ debēt miniſteriū reuerētie ꝛ puiſionis neceſſarie ſi idigeant c Nūq3 fuiſſet pecunia iſta ꝛc.h dic materno affectu mota. d Ut diuitias cōputarem⁹.i.reputarem⁹ nos hr̄e. e Hoc q̄ videbam⁹ filiū nr̄m.i.ſenſu pcipiebam⁹ ip̄m eē nobiſcum.Pater .n.cu3 eēt cecus nō poterat eu3 videre:poterat tū ip̄m tāgere ꝛ audire.ꝛ ſic duplici ſenſu p̄ſentiā ei⁹ cogſcere qđ h dr̄ videre q̄tu3 ē ex pte p̄ris.viſus .n.pp ſui nobilitatē aliqñ accipit̄ p alijs ſēſibus.ſic dr̄ exo.20.Ppl's āt videbat voces.h.n.accipit̄ videre p audire. f Salu⁹ ꝛc.ad terminum ad quē mittitur. Cetera patēt Ca. VI. g Profect⁹ ē autē3 thobias. Deſcripto receſſu iunioꝛis thobie:hic ꝯn̄r deſcribit̄ pceſſus ſue vie.ꝛ p̄ ponit̄ illō qđ circa eū fcm̄ ē i via.ſcđo i termio vie.7.ca.Circa p̄mū deſcribit̄ duplex bñficiu3 thobie exhibitu3.q2 p̄ a deuoꝛatōe piſcis eripit̄.ſcđo de ducēda vxoꝛe iſtruit̄ ibi. Et dixit ei.i ma adhuc i duas.q2 p̄ pōit̄ eripiēdi modus.ſcđo ereptōis fruct⁹.ibi. Tūc dixit.circa p̄mu3 dr̄. Profect⁹ ē āt thobias.vt p̄ris ipiū adipleret. h Et canis ſe.ꝛc.ſic cōiter accidere ſol3.iſtud tū pōit h ad maioꝛē expſſionē v̄itat' hiſtorice. i Et man.ꝛc.p̄ma dicta ꝛ hoſpitatōe. k Iuxta flu.ꝛc.q ē vn⁹ de q̄tuoꝛ flumib⁹ padiſi.geñ.2. Et exiuit.de de moꝛbi hoſpitat⁹ erat cū āgelo l Et lauaret ꝛc.ad recreādū d labore itier'. m Et ecce.ꝛc.i.magn⁹ dina puidētia miſſus. n Exiuit ꝛc.ſic.n.ei videbat̄ eo q̄ apto oꝛe veniebat ꝯ eū. o Apphēde ꝛc.i.pēnulā q̄ ē iter caput ꝛ coꝛp⁹.qđ ꝛ fec obediēs ſuo doctoꝛi q̄nis hoꝛridū videret̄ ſibi. p Tūc

Oia queccūq3 p̄cepiſti mihi:faciā p̄r. Quō āt pecūiā hāc ingrā ignoro. Ille me neſcit: ꝛ ego eū ignoro. Quod ſignū dabo ei? Sed neq3 viā p quā pgat̄ illuc:aliqñ cognoui. Tūc p̄r ſu⁹ reſpōdit illi:ꝛ dixit: Chirographū gdē illi⁹ apō me habeo:qđ dū illi oñderis:ſtātī reſtituet. S3 pge nūc ꝛ iqre tibi aliquē fidelē virū:q eat tecu3 ſalua mercede ſua dū adhuc viuo vt recipias eā. Tūc egreſſus tobias inuenit iuuenē ſplēdidū3 ſtāntē pcinctū: ꝛ q̄ſi paratū ad ābulādū. Et ignorās q̄ angel⁹ dei eēt:ſalutauit eū: ꝛ dixit: vñ te habem⁹ bōe iuuēis? At ille reſpōndit: Ex filiis iſrl'. et tobias dixit ei: Noſti viā q̄ ducit i regionē medoꝝ? Cui r̄ndit: Noui. ꝛ oīa itinera ei⁹ freqn̄t āt ulaui ꝛ māſi āpō gabelū frē3 nr̄3 q moratr̄ i rages ciuitate medoꝝ q̄ poſita ē i mōte egbathanis.cui tobias ait: Suſtine me obſecro: dōec h ipſa nūciē p̄ri meo. Tūc igreſſus tobias idicauit vniuerſa h p̄ri ſuo Sup q̄ āmirat⁹ p̄r rōgauit vt itroiret ad eu3. Ingreſſus itaq3 ſalutauit eū ꝛ dixit: Gaudiū tibi ſit ſemper. et ait tobias: Quale gaudiu3 mihi erit:q i tenebꝛis ſedeo: ꝛ lumē celi nō video? Cui ait iuuenis Foꝛti aio eſto i ,pximō ē vt a dō curēris. Dixit itaq3 illi tobias: nūqd potis perducere filiu3 meū ad gabelum in rages ciuitatem medorū:et cum redieris:reſtituam tibi mercedem tuam.et dixit ei angelus:ego ducā: ꝛ reducā eū ad te. Cui tobias r̄ndit: Rogo te: Indica mihi dē q̄ domo:aut de q̄ tribu es tu? Cui raphael angel⁹ dixit: Gen⁹ q̄ris mercēnarij:an ipſum mercēnariū q cū filio tuo eat? S3 ne foꝛte ſollicitū te reddā:egō ſu3 azarias:ananie magni fili⁹.et tobias r̄ndit: ex magno genere es tu. S3 peto ne iraſcaris q̄ volueri cognoſcere gen⁹ tuū. Dixit āt illi angel⁹:ego ſanū ducā ꝛ ſanū tibi reducā filiū tuū. R̄ndens āt tobias ait: Bñ ambuletis:ꝛ ſit dn̄s i itinere v̄ro ꝛ angel⁹ ei⁹ comitet̄ vobiſcū.tūc p̄ratis oīb⁹ q̄ erāt i via poꝛtanda:fecit tobias vale p̄ri ſuo ꝛ m̄ri ſue: ꝛ ābulauerūt ābo ſimul. Cūq3 pfecti eēnt:cepit m̄r ei⁹ flere ꝛ dicere. Bacculū ſenectutꝭ n̄re tuliſti: ꝛ trāſmiſiſti a nob. Nūq3 fuiſſet ipa pecunia p q̄ miſiſti eū. Sufficiebat nobis paupptas n̄a: vt diuitias cōputarem⁹ h:q̄ videbam⁹ filiu3 nr̄3. Dixitq3 ei tobias: noli flere. Salu⁹ puenient fili⁹ nr̄: ꝛ salu⁹ reuertet̄ ad nos: ꝛ oculi tui videbūt illū. Credo.n.q̄ āgelus dei bon⁹ comitet̄ ei: ꝛ bñ diſpōet oia q̄ circa eū gerūt̄:ita vt cū gaudio reuertat̄ ad nos. Ad hāc vocē ceſſauit m̄r ei⁹ flere ꝛ tacuit. VI

Profect⁹ ē aūtē tobia s ꝛ canis ſecut⁹ ē eū: ꝛ māſit p̄ia māſionē iuxͣ fluuiū tigris.et exiuit vt lauaret pedes ſuos: ꝛ ecce piſcis imanis exiuit ad deuoꝛādū eū. Quē expaueſcenſ tobias clamauit voce magna dicēs: Dñe:iuadit me.et dixit ei angel⁹:apphēde brānchiā ei⁹: ꝛ trahe eū ad te. Quod cu3 feciſſet attraxit eū i ſiccū: ꝛ palpitare cepit añ pedeſ ei⁹. Tūc dixit ei angel⁹:exētera huc piſce: ꝛ coꝛ ei⁹ ꝛ fel ꝛ iecur repone tibi. Sūt.n.hec neceſ

dixit. Hic ↄ̃ñter deſcribit̃ ſequẽs fructus. qui duplex eſt. ſcilicꝫ prouiſio cibi: ⁊ etiã medicine. ⁊ pꝫ littera vſqꝫ ibi.

a Aſſauit ⁊c̃. nõ totas ſꝫ illas q̃ poterãt comedi recẽtes. b Cetera ſalierũt. ꝓ reſiduo itineris. Cetera patẽt vſqꝫ ibi. c Cordis eiꝰ particulã. ſi ſup carbones ponas: fumus eiꝰ extricat. i. expellit. d Oẽ genꝰ demonioꝝ. Circa qđ ſciẽdũ ꝙ ſi demones haberẽt corpa ſibi naturalr̃ vnita. ſicut dixit Appuleiꝰ ꝙ demones ſũt aĩalia corpe aerea: tẽpore eterna: aĩo paſſiua. nõ eſſet ĩpoſſibile ꝙ res corpales in eis facerẽt ĩpreſſionẽ rõe corpoꝝ. ſ.

qꝛ ſꝫ fidẽ nr̃aꝫ ⁊ ẽt pħoꝝ doctrinã ſũt ſube ſimplr̃ ĩtellectuales. iõ nulla corpal creatura põt ĩ eiſ facere aliq̃ ĩpreſſionẽ ꝑꝑ qđ fumꝰ iſte ñ expulit dmonẽ ſꝫ figurauit eꝰ expulſionẽ: qꝛ ſicut dcm̃ eſt. facta angeli circa tobiã fuerũt in multiſ figuralia. ⁊ ideo fumꝰ ille ex igne ꝓcedens ſignauit virtutẽ orõniſ tobie iunioris ⁊ ſare: cuiꝰ merito ãgelus raphael expulit demonẽ a ſara. vñ non dr̃ ĩfra. 8. c. ꝙ fumꝰ ille demonẽ expulerit ſꝫ ꝙ angelus raphael ipſũ apprehẽdit ⁊ r̃ligauit in ſupiorıbꝰ egypti. Qđ ãt aliqñ demones ab obſeſſis corporibꝰ recedũt ad deportationẽ aliquoꝝ lapidũ ⁊ herbaꝝ ⁊ ꝓnunciationẽ carminũ ⁊ huiuſmodi nõ fit virtute taliũ. ſꝫ demones h̃ fingũt volũtarie. vt teneãt hoĩes in errore. tñ res ſẽſibiles ꝑñt aliq̃ diſpoſitõeꝫ facere ĩ corpore humano: ꝑꝑ quã eſt minꝰ diſpoſitũ ad patiẽdũ a demone. ſicꝫ dcm̃ fuit plenius. i. Regl. 16. đ receſſu demõis a ſaule ĩpo dauid citharĩçãte.

e Et fel valet ad vng. ⁊c̃. in quibꝰ fuerit albugo. nõ eñi eſt ĩconueniẽs ꝙ vna res corpalis hẽat effectuꝫ ſup aliã corporalẽ ſicꝫ ſẽſibilr̃ videmꝰ. f Et dixit ei. Hic ↄ̃ñr thobias ĩſtruit̃ de ducenda vxore. vbi p̊ põit̃ ãgeli monitio cũ dr̃. g Eſt h̃ raguel noĩe. i. noĩatꝰ in diuitijs ⁊ ṽtute. h Tibi debet̃ oĩs ſubã eiꝰ. ꝓ acceptõeꝫ filie ſue quã ſolã hꝫ heredẽ. ſcđo ponit̃ thobie excuſatio. ⁊ hec duplex. vna rõe ꝑiculi mortis ſibi imminentis. alia rõne triſticie ſuꝑuenıẽtis ſenibꝰ. ſi hoc cõtigeret quã parentum

ſaria ad medicamẽta vtiliter. Qđ cũ feciſſet aſſauit carnes eiꝰ ⁊ ſecũ ſuſtulerũt ĩ via: cetera ſalierũt q̃ ſufficerẽt eis: quouſqꝫ ꝑuenirẽt in rages ciuitate medoꝝ. tũc ĩterrogauit tobias angelũ. ⁊ dixit ei: Obſecro te azaria frater: vt dicaſ mihi qđ remediuꝫ habebũt iſta q̃ de piſce ſuare iuſſiſti. et rñdẽs angelꝰ dixit ei: Cordis eiꝰ ꝑticulã ſi ſup carbões põas: fumꝰ eiꝰ extricat oẽ gẽnꝰ demonioꝝ ſiue a viro ſiue a muliere: ita vt vltra nõ accedat ad eos: Et fel valet ad vngendos oculos ĩ qbꝰ fuerit albugo: ⁊ ſanabunt̃. Et dixit ẽi tobias vbi vis vt maneamꝰ? Reſpõdẽſqꝫ angelus ait: Eſt h̃ raguel noĩe vir ꝓpinquꝰ de tribu tua: ⁊ h̃ habet filiã noĩe ſarã: ſꝫ neqꝫ maſculũ neqꝫ feminã vllã hꝫ aliã ꝑter eã. Tibi debet̃ oĩs ſubſtãtia eiꝰ: ⁊ oꝫ eã te accipe cõiugẽ. Pete ꝗ̃ eaꝫ a p̃re eiꝰ: ⁊ dabit tibi eã vxorẽ. Tũc rñdit tobias ⁊ dixit: Audio qꝛ tradita ẽ ſeptẽ viris: ⁊ mortui ſũt: ſꝫ ⁊ h̃ audiui: qꝛ demoniũ occidit illos. timeo ꝗ̃ ne forte ⁊ mihi h̃ eueniãt: ⁊ cũ ſiꝫ vnicꝰ parẽtibꝰ meis: deponã ſenectutẽ illoꝝ cũ triſticia ad ĩferos. Tũc ãngelꝰ raphael dixit ei: audi me: ⁊ oſtẽdã tibi q ſũt qbꝰ ꝑualere põt demoniũ. Hi nãqꝫ q ↄiugiũ ita ſuſcipiũt: vt deũ a ſe ⁊ a ſua mẽte excludãt: ⁊ ſue libidini ita vacẽt ſicut equꝰ ⁊ mulus qbꝰ ñ ẽ ĩtellectꝰ: hꝫ ꝑtãtẽ dmoniũ ſup eos. Tũ ãt cũ accepis eã: ĩgreſſus cubiculũ ꝑ tres dies cõtinẽs eſto ab ea: ⁊ nihil aliđ niſi orationibꝰ vacabiſ cũ ea. Ipã ãt nocte ĩcẽſo ĩ corde piſcis fugabit̃ demo-

triſticiã videbat̃ magis formidare q̃ꝫ ꝓpriã mõtẽ. đ. i Deponam ſenc. illoꝝ cuꝫ triſti. ad ĩferos. timebat. n. ne ſi pꝰ p̃ris cecitatẽ cõtigeret ĩ ſcipſo depire parẽtũ poſteritatẽ. qđ oĩbꝰ ꝑẽtibꝰ ẽ ſũme triſtabile: eiꝰ ꝑentes tãtã ĩcurrerẽt triſticiã ꝙ ꝑ ĩpatiẽtiã frãgerẽt̃. ⁊ ſic nõ ſoluꝫ corporalr̃ ſꝫ ẽt ſpũalr̃ morerẽt̃. k Tũc ãgelus. Hic ↄ̃ñr ponit̃ ãgeli rñſio ꝑ quã p̊ aſſecurat̃ thobias de acceptõe vxoris. cũ dr̃.

l Audi me. diligẽter ⁊ attẽte. m Et oñdã tibi q ſũt qbus ꝑualere põt demoniũ. ꝑꝑ ſuũ demeritũ. n Hi nãqꝫ q cõiu. ita ſuſcipiũt ⁊c̃. qꝛ nõ ↄ̃hũt mr̃imoniuꝫ amore ꝓlis educãde ad cultuꝫ dei: ſꝫ vt ſatiſfaciãt ſue libidini. zº. docet̃ de mõ accedendi ad vxorẽ cũ dr̃. o Tu ãt ⁊c̃. ꝑ ṽba de p̃ñti ĩ vxorẽ. p Ingreſſus cubiculuꝫ per tres ⁊c̃. qꝛ cõcubitꝰ carnalis ẽt cõiugalis ĩpedit feruorẽ ⁊ efficaciã orõnis. vñ dicit apl's. p̃ma. Cor. 7. de redditõe đbiti ↄiugal'. Nolite fraudare ĩuicẽ. niſi

forte ex cõſẽſu ad tp̃us vt vacetl orõni delectatio. n. venerea abſorbꝫ vſũ rõis. q Ipa ãt no. i. p̃ma no. ⁊c̃. qua ĩtrabis cubiculũ.

r Incẽſo ⁊c̃. ꝑ modũ ſupiꝰ dcm̃. Sciẽdũ tñ ꝙ. s̃. dixit. cõdis eiꝰ ꝑticlaꝫ ⁊c̃. ex q̊ ẽt pꝫ qđ dcꝫ ẽ. ſ. ꝙ ĩcẽſio iſta ñ hẽbat ṽtutẽ fugãdi đmonẽ q̃ꝫtũ ẽ đ ſe. s Scđa vo ⁊c̃. admitterl. i. ↄcedet̃ tibi copulatio cũ vxore. ſicꝫ ⁊ ſcis p̃riarchis: ñ tñ ꝑ tẽ carnalẽ copulã exercebis ſꝫ poſtea. erat. n. caſuſ. ſpãl' ꝑꝑ quẽ iſte fuit ꝓhibitꝰ a tali copula ꝑ tres noctes. ſ. vt ꝑ ſtudiũ orõis cũ vxore mererẽt̃ libari a demõiſ ꝑtãte. t Tertia ãt no. bñ. cõſeq̃rl i. mereberl mltiplicationem ſanc ꝓlis.

v Trãſa. ãt. ter. no. i. q̃rta. x Acci. vir. mñ: mõiũ ↄſũmãdo. y Qũ ti. do. qđ expõnit̃ cũ ſubdit̃. z Amo. fi. ad cultũ dei ꝓcrẽdoꝝ.

niũ. Scđa vero nocte ĩ copulatione ſcõꝝ p̃riarcharũ admitteris. Tertia aũtẽ nocte bñdictionẽ ↄſeq̃ris vt filij ex vobis ꝓcreent̃ ĩcolumes. Trãſactã ãt ẽtia nocte accipiẽs virginẽ cũ timore dñi amore filioꝝ mag̃ q̃ꝫ libidis ductꝰ vt ĩ ſemine abrahe bñdictionẽ ĩ filijs cõſequaris.

VII.

Ingreſſi ſũt ãt ad raguelẽ: ⁊ ſuſcepit eos raguel cũ gaudio. Intuenſqꝫ tobiaꝫ raguel: dixit anne vxori ſue. Quã ſimilis ẽ iuuẽnis iſte ↄſobrino meo. Et cũ h̃ dixiſſet ait: vnde eſtis iuuenes frẽs nr̃i? At illi dixerũt: ex tribu neptali ſumꝰ ex captiuitate niniue. Dixitqꝫ illis raguel: noſtis tobiã frẽꝫ meũ? Qui dixerũt: nouimꝰ. cũqꝫ mlta bõa loq̃retur đ eo: dixit ãgelꝰ ad raguelẽ: tobias de quo ĩterrogaſ p̃r iſtiꝰ ẽ. et miſit ſe raguel: ⁊ cũ lachrymis oſculatꝰ ẽ eũ: ⁊ plorãs ſup colliũ eiꝰ dixit: Bñdictio ſit tibi fili mi: qã boĩ ⁊ optimi viri filiꝰ eſ. et ãnã vxõ eiꝰ ⁊ ſara ĩpoꝝ filia lachrymate ſũt poſtq̃ꝫ ãt locuti ſũt: ꝑcepit raguel occidi arietẽ: ⁊ pari ↄuiuiũ. Cũqꝫ hõtaret̃ eoſ diſcũbere ad prãdiũ: tobias dixit: Hic ego hodie ñ mãducabo neqꝫ bibã: niſi priꝰ petitionẽ meã ↄfirmes ⁊ ꝓmittas mihi dare ſarã filiã tuã. Quo audito ṽbo raguel expauit: ſciẽs qd euenerit ill' ſeptẽ viri: q ĩgreſſi ſũt ad eã: ⁊ timẽ cepit: ne forte ⁊ huic ſilit̃ ↄtigeret. Et cũ nutaret ⁊ ñ daret petẽti vllũ rñſũ: dixit ẽi ãgelꝰ. noli timere dare eã iſti. qm̃ huic timẽti deũ đbet̃ ↄiunx filia tua. ꝓpterea allꝰ ñ potuit hẽre illã. Tunc dixit

moĩſ ꝑtãte.

Cap. VII.

a Ingreſſi ſũt ãt. H̃ ↄ̃ñr deſcribit̃ bñficiũ tobie collatũ ĩ termio vie. ⁊ p̊ q̃ꝫtũ ad terminũ vie ꝓpe. zº. ãgelice. ca. 9. ñ. n. tobiaſ ꝓceſſit vltra domũ raguel: ſꝫ ãgelus ꝓceſſit vſꝫ ad gabelũ. Circa p̊ꝰ đſcribit̃ p̊ mr̃imonij ↄctꝰ zº. ad vxorem acceſſus. c. 8. p̊ diuidit̃ ĩ q̃tuor ꝑteſ. qꝛ p̊ đſcribit̃ mutua recognitio. ſcđo vxoris petitio. ibi. Cũqꝫ hõtaret̃. 3º. filie ↄceſſio ibi. Tũc dix̃ raguel. 4º. ratificatio ibi. Et apꝑhẽdẽs. Circa p̊ꝰ dr̃. Ingreſſi ſũt ãt ad raguelẽ. ꝓ petendo hoſpitio. b Et ſu. ⁊c̃. nã ãtiq ad hoſpitalitatl grãꝫ erãt ꝓni. vt pꝫ đ abrahã ⁊ loth. Geñ. 18. ⁊ 19.

c Quã ſilis ⁊c̃. i. thobie ſeniori: cui filius erat valde ſilis cõpe ⁊ mẽte ⁊ ẽt noĩe. vt dcm̃' ẽ. s̃. ca. p̊.

d Ex tribu. ⁊c̃. đ q̃ ẽt erat raguel. e Ex capti. ni. qꝛ iudei captiui erãt ꝑ diuerſas ciuitateſ diſꝑſi. Cetera patẽt vſꝫ ibi. f Et mi. ſe ⁊c̃. ad ãplexandũ ⁊ oſculãduꝫ thobiã ex amor̃ ⁊ lachrymãdũ ex pietate: eo ꝙ erat de eiꝰ cognatõe. g Qꝛ boĩ ⁊c̃. q. d. degnãres niſi bonꝰ eẽs ⁊ bñdictõe dignꝰ.

h Et ãna vxor eꝰ ⁊c̃. ñ dr̃ h̃ ꝙ ãplexate vl' oſcl'ate fuerit ipꝫ. qꝛ ñ ſic decet mlieres facere ſicꝫ viros. i Poſtq̃ꝫ ãt. H̃ ↄ̃ñr deſcribit̃ vxorl petitio. ⁊ pꝫ lr̃a vſꝫ ibi. k Hic ego ⁊c̃. ſic. n. erat edoctꝰ ab ãgelo licꝫ ñ ſit ſupra ſcriptũ: vt añ cibũ ⁊ potũ fieret mr̃imoniũ: vt ſic meliꝰ ⁊ ſãctiꝰ ↄ̃heret̃. l Et cuꝫ nutaret. i. heſitaret de rñſione dãda. qꝛ graue erat ei denegare eo ꝙ eẽt filiꝰ optimi viri. vt dcm̃ ẽ. ⁊ ẽt cõcedere ꝓpter caſus ꝑcedentes. m Dixit ei ãgelus. ipm̃ aſſecurãdo de cõceſſione. n Qm̃ huic timenti deũ debet̃ ↄiunx filia tua. ex ordinatõe diña. o Propterea alius nõ potuit hr̃e illã. naꝫ ordinatio dei non põt fruſtrari.

p Tunc dixit raguel. Hic cõſeq̃nter deſcribit̃ filie conceſſio. ⁊ primo ponitur conceſſionis ratio: cum dicitur.

a Nõ dubito.i.firmiter credo. b Qd deꝰ pces ⁊c̃. admiſe-
rit.i.exaudierit:nã pces ſp exaudiunt̃ qñ fiũt pie pſeuerãter ⁊ p
ſe.⁊ ſilr ſi fiãt ꝓ alio.ſi nõ ſit ĩpedimẽtũ ĩ eo.ſic ãt erat ĩ ꝓpoſito
nã oro raguelis erat pia ⁊ pſeuerãs ꝓ filia ſua q̃ ſcã erat ⁊ d̃uota
c Et credo qm̃ ⁊c̃.q diſpoſuit oĩa ſuauiter.Sap̃.8. d Ut ⁊ iſta
ꝯiũgeret̃ cognatõi ⁊c̃. Nu.36.vbi p̃cipit̃ ꝙ filie ſalphaad nõ poſ-
ſent ꝯhere mr̃imoniũ niſi cũ viris ſue cognationis:eo ꝙ ſuccede
bãt in hereditate pr̃is:⁊ ſic fuit de iſta ſara q̃ fuit heres raguelis.
vt ſ̃. dcm̃ eſt.c.6.ꝙ

6.c.cũ orone v̊o tobie ꝯcurrit oro ſare.⁊ ſic ꝑ duas ꝑticulas figurabãt̃
r Tũc raphael ⁊c̃.ne tobie poſſet iferre nocumẽtũ. s Et reli.⁊c̃.
vbi nõ ẽ hitatio hoĩuꝫ.ꝑ qd̊ pꝫ ꝙ demones deuicti aliqñ ꝑ ſcõs ange-
los arcent̃ ab ĩpugnatõe hoĩuꝫ.⁊ ſubdit̃ oro ꝯiugũ q̃ fuit dicte expul-
ſionis meritoria.cũ d̃r. t Sara exurge ⁊c̃.vt deuotiꝰ poſſimꝰ deũ
exorare. v Qꝛ his tribꝰ ⁊c̃.i.iũgi debemꝰ ꝑ deuotionẽ ⁊ oronẽ:añ-
q̃ꝫ ꝓcedamꝰ ad actũ ꝯiugalẽ. x Tertia aũt trãſ.⁊c̃.ipꝫ ꝯſũmãdo.
y Filij q̃ppe ſcõꝝ ſumꝰ.i.colẽtiũ veꝝ deũ. z Et nõ poſ.i.debemꝰ.

nullam aliaꝫ hẽbat
ꝓlem.⁊ ſubdit̃ ꝯceſ
ſio petitõis.cum d̃r.
Et nunc noli dubiũ
gerere ⁊c̃. ſequitur.
e Et apprehendens.
Hic ꝯñter deſcribit̃
ꝯceſſionis ratifica-
tio.⁊ p̃mo ꝑ mr̃imo
nij ꝯtractũ.cum d̃r.
Et apprehẽdẽs dexte
rã filie ſue. de con-
ſenſu eius.
f Dextere tobie tra
didit.ſilr ꝯſentiẽtis
in eã tanq̃ꝫ ĩ vxorẽ.
qꝛ mutuus ꝯſenſus
ĩ mr̃imonio reqrit̃.
cetera patẽt.ſcd̊o po
nit̃ ratificatio ꝑ ſcri
ptum.cum dicitur.
g Et accepta char-
ta fecerũt ꝯſcriptio
nem coniugij. hic
erat modus antiq-
tus ꝙ in vna parte
charte ſcribebatur
dos.⁊ ĩ alia ꝑte char
te donũ ꝑꝑ nuptias
⁊ iter duas ſcriptu-
ras fiebãt ſigna.per
quoꝝ mediũ ſcide-
bat̃ illa charta.⁊ da
bat̃ vna pars viro.
⁊ altera mulieri.
h Et poſt hec epu-
lati ſunt bñdicẽtes
deũ.ĩ p̃ncipio come
ſtionis ⁊ ĩ fine.ſicut
facere ſolent perſo-
ne deuote.
i Et p̃cepit ei vt p̃-
pararet alteꝝ cubi-
biculũ.ſ.a ſuo ⁊ a cu
biculo ſeptẽ viroꝝ
q mortui fuerãt:pꝰ
quoꝝ mortẽ ſara ia
cebat ĩ cubicl̓o parẽ
tũ:ĩ altero tñ lecto.
k Et lachrymata ẽ
ex pietate ⁊ timore
ne ſicut ceteris ꝯtin
geret tobie.
l Forti aĩo eſto.cõ-
fidens de dño.
m Dñs celi det tibi
gaudiũ de viro iſto.
n Pro te.⁊c̃.ex mõ
te alioꝝ.Ca.VIII.

raguel:nõ dubito ꝙ deꝰ p̃ces ⁊ la
chrymas meas ĩ ꝯſpectu ſuo ad-
miſerit.et credo qm̃ id̊ fec̃ vos ve
nire ad me:vt ⁊ iſta ꝯiũgeret̃ co
gnatiõi ſue ſ̃ꝫ legẽ moyſi. Et nũc
noli dubiũ gerere ꝙ tibi eã tradã
et apprehẽdẽs dexterã filie ſue:dexte
re tobie tradidit dicẽs: Deꝰ abra-
hã ⁊ d̊s iſaac ⁊ d̊s iacob vobiſcũ
ſit:⁊ ipſe cõiũgat vos ĩpleatq̃ꝫ bñ-
dictõeꝫ ſuã ĩ vob̃.et accepta char
ta fecerũt ꝯſcriptionẽ ꝯiugij.et pꝰ
h̃ epl̃ati ſũt bñdicẽtes deũ. voca-
uitq̃ꝫ raguel ad ſe ãnã vxorẽ ſuã:
⁊ p̃cepit ei ut p̃ꝑarꝫ alteꝝ cubicl̓ꝫ
⁊ ĩtroduxit illuc ſarã filiã ſuã: ⁊
lachrymata ẽ. dixitq̃ꝫ ei:forti aĩo
eſto filia mĩa.dñs celi det tibi gãu
diũ ꝓ tedio qd̊ ꝑpeſſa es. VIII.

Poſtq̃ꝫ v̊o cenauerãt itro-
duxerũt iuuenẽ ad eã. Re-
cordatꝰ itaq̃ꝫ tobias ſmo
nis ãgeli:ꝓtulit d̊ caſſidili ſuo ꝑtẽ
iecoris:poſuitq̃ꝫ eã ſuꝑ carbões
viuos. Tũc raphael ãgelꝰ apprehẽ
dit demoniũ:⁊ religauit illd̊ ĩ de-
ſerto ſuꝑioris egypti. Tũc horta
tꝰ ẽ virginẽ tobias. dixitq̃ꝫ ei: Sa
ra exurge ⁊ dep̃cemur deũ hodie
⁊ cras ⁊ ſcd̊ꝫ cras:quia his tribꝰ
noctibꝰ d̊o iũgimur:tertia ãt trãſ
acta nocte: in nr̃o erimꝰ ꝯiugio.fi
lij q̃ppe ſcõꝝ ſumꝰ:et ñ poſſumꝰ
ita ꝯiũgi ſic gẽtes q̃ ignorãt deũ.
Surgẽtes ãt parit̃ iſtãter orabãt
ambo ſimul:vt ſanitas daret̃ eis.
Dixitq̃ꝫ tobias: Dñe d̊s patꝝ nr̃o
rũ:bñdicãt te celi:terre mareq̃ꝫ ⁊ fõ
tes ⁊ flumina: ⁊ oẽs creature tue
q̃ ĩ eiſ ſũt. Tu feciſti adã d̊ limo ter
re:dediſtiq̃ꝫ ei adiutoriũ euã. Et
nũc dñe tu ſcis:qꝛ ñ luxurie cã acci
pio ſororẽ meã cõiugẽ:ſꝫ ſola po-
ſteritat̃ dilectiõe ĩ q̃ bñdicat̃ nom̃
tuũ ĩ ſcl̓a ſcl̓oꝝ. Dixit itaq̃ꝫ ſara:

Miſerere nob̃ dñe:miſerere no-
bis:⁊ cõſeneſcamꝰ ambo parit̃ ſa
ni.et fcꝫ ẽ circa pulloꝝ cãtũ accer
ſiri iuſſit raguel ſuos ſuos ⁊ abierũt
cũ eo parit̃ vt foderẽt ſepulchrũ.
Dicebat.n.ne ſimili mõ eueniret
ei:quo ⁊ ceteris alijs ſeptẽ viris
q ſũt igreſſi ad eaꝫ. Cũq̃ꝫ paraſſet
foſſã reuerſus raguel ad vxorẽ ſu
am dixit ei: Mitte vnã ex ancillis
tuis ⁊ videat ſi mortuꝰ ẽ:vt ſepe
liã eũ anteq̃ꝫ illuceſcat.at illa miſit
vnã ex ancillis ſuis. Que igreſſa
cubiculũ repperit eos ſaluos ⁊ in
columes:ſecũ pariter dormiẽtes
et reuerſa nũciauit bonũ nũciũ.et
bñdixerũt dñꝫ: raguel vꝫ ⁊ ãna
vxor eiꝰ.et dixerũt: Bñdicimꝰ te
dñe d̊s iſrl̓:qꝛ nõ ꝯtigit nobis quẽ
admodũ putabamꝰ.feciſti.n.no-
biſcũ miſericordiã tuã: ⁊ excluſi-
ſti a nobis inimicũ ꝑſequẽtẽ nos.
Miſertꝰ es ãt duobꝰ vnicis. fac
eos dñe pleniꝰ bñdicere te ⁊ ſacri
ficiũꝫ laudis tue ⁊ ſue ſanitat̃ of-
ferre:vt cognoſcat vniũſitas gẽ-
tiũ:qꝛ tũ es d̊s ſolꝰ ĩ vniuerſa ter-
ra. Statiq̃ꝫ p̃cepit ſuis ſuis ragu
el vt replerẽt terra foſſã quã fece-
rãt:priuſq̃ꝫ eluceſceret. vxori aũt
ſue dixit vt iſtrueret ꝯuiuiũ ⁊ p̃pa
raret oĩa q̃ ĩ ciboſ erãt iter agẽtibꝰ
neceſſaria. Duas quoq̃ꝫ pingueſ
vaccaſ: ⁊ q̃ttuor arietes occidi fe
cit: ⁊ pari epulaſ oibꝰ vicinis ſuis
cũctiſq̃ꝫ amicis. et adiurauit ragu
el tobiam:vt duas hebdomadas
moraretur apud eum. De omni-
bꝰ autẽ que poſſidebat raguel di-
midiã ꝑtẽ dedit tobie: ⁊ fecit hãc
ſcripturã:vt ꝑs dimidia q̃ ſuper
erat:poſt obitũ eorũ tobie domi-
nio deueniret. IX.

Tunc vocauit tobias
angelum ad ſe:quem

a Ita cõ.ſic̃ ⁊c̃.idolatre.
b Orabãt am.⁊c̃. ꝑ tota
leꝫ expulſionẽ demonis.
c Dixitq̃ꝫ ⁊c̃.orãdo duo-
te. d Dñe deꝰ ⁊c̃.q ve
rus es d̊s ⁊ nõ dij gẽtiliũ.
e Bñdicãt ⁊c̃.⁊ ꝑ h̃ itelli
gũt̃ creature medie.
f Et oẽs ⁊c̃.tã itellectua
les cuiuſmodi ſũt angeli
⁊ hoĩes qbꝰ ꝓprie cõpetit
deũ laudare:q̃ꝫ itellectu
carẽtes.q̃ dicũt̃ bñdicere
deũ eo ꝙ itellectualibus
creaturis ſũt mã laudãdi
deũ. g Tu feciſti ⁊c̃.
Geñ.2. h Dediſtiq̃ꝫ ei
adiu.⁊c̃.ad quã reqrit̃ viſ
actiua in maſculo:⁊ paſſi
ua in femĩa. Cetera patẽt
i Et fcm̃ ẽ. Hec ẽ ꝑs ſcd̊a
in q̃ ponit̃ tumuli p̃para
tio ad ponẽdũ tobiã ſecre
te.ſi ei ſicut alijs ꝯtigiſſꝫ
⁊ pꝫ lr̃a vſq̃ꝫ ibi. k At
illa ⁊c̃.ad ſciẽdũ ſtatuꝫ fi
lie ſue ⁊ tobie. l Rep-
pit eos ſaluos ⁊c̃.ꝑ ſigna
vite manifeſta. m Se-
cũ pariter dormiẽtes.pꝰ
laborẽ oronis. n Et
bñdixerũt. Hic ꝯñr d̊ſcri
bit̃ raguelis ⁊ anne graꝝ
actio.cũ d̃r. o Bñdi
cimus te dñe ⁊c̃.lꝫ eni ſ̃ꝫ
v̊itateꝫ eſſꝫ deꝰ oĩuꝫ:erat
tñ deus iſrl̓ ſpãlr ꝑ legeꝫ
ab eo receptã:⁊ ſpãlẽ cul-
tũ. p Quia nõ conti-
git nobis queadmodum
putabamꝰ.ideſt timeba-
mus. q Et excluſiſti
a nobis inimicũ perſequẽ
tem nos.in viris filie no-
ſtre. r Miſertus es
autem duobꝰ vnicis.erat
enim eis ſara vnica. ⁊ ſi-
militer tobias vnicus pa
rentibus ſuis:vt patet ex
predictis. s Fac eos
dñe pleniꝰ bñdicere te. ꝑ
augmentũ virtutis ⁊ gra
tie. t Et ſacrificium
laudis tue ⁊c̃. Alia v̊o ſa-
crificia non poterant ex-
tra hieruſalẽ offerre.
u Ut cognoſcat vniuer-
ſitas gentium. iter quas
erãt filij iſrael captiuati.
x Quia tu es deus ſolus.

o Poſtq̃ꝫ v̊o. Deſcripto mr̃imonij ꝯtractu. Hic ꝯñter deſcri
bit̃ acceſſus ad ꝯiugẽ vbi q̃ttuor ponunt̃ ꝑ ordinẽ. p̃mũ
ẽ demonis expulſio.cum d̃r. p Protulit de caſſidili
ſuo.i.pera ad modũ retis fcã q̃ paſtores ⁊ aucupes ſolẽt vti ⁊ d̃r a
caſſe.i.rete.vñ poeta. Decidit ĩ caſſes p̃da petita meos.
q Partẽ iecoris.ſupra v̊o.6.c.dixit angelus. Cordis eiꝰ particulã
ſi ſuꝑ carbones ponas ⁊c̃.ex quo videt̃ ꝙ tobias poſuit ſuꝑ car-
bones ꝑtẽ cordis ⁊ ꝑtẽ iecoris.⁊ vna p̃us exp̃mebat̃.vꝫ.6.c. alte-
ra v̊o hic exp̃mit̃.icẽſio.n.illa figuratiua fuit orõnis.vt dcm̃ ẽ.ſ̃.

ſcilicet verus.cetera patent. y Uxori autem ſue. Hec eſt quarta
pars huius ca.in qua ponitur nuptiaꝝ celebratio.cũ d̃r: Uxori autem
ſue dixit vt iſtrueret cõuiuiũ.ꝑ familiã ſuã.ipſa tñ diſponẽte.⁊ patet
lr̃a vſq̃ꝫ ibi. z Et adiurauit raguel tobiã.i.ad iurãdũ induxit.
a Ut duas hebdomadas ⁊c̃.vt ſic in aſpectu filie et viri ſui gauderet
⁊ de regimine ſuo eos doceret.cetera patẽt. Cap. IX.
b Tunc vocauit tobias. Pꝰq̃ꝫ deſcriptũ ẽ illd̊ qd̊ actũ ẽ circa to-
biã ĩ termĩo vie ſue.h̃ ꝯñr deſcribit̃ qd actũ ẽ ꝑ eo ĩ termĩo vie
ãgelice;nã vltra ꝓceſſit ad recuꝑãdũ debitũ a gabelo.⁊ diuidit̃ ĩ tres

ptes.q: ꝑ circa h ponit̃ hũilis tobie ↄ̈ꝑcatio.2ᵃ angeli cõdeſceſio.ibi. Tũc raphael.3ᵃ frña ↄgratulatio.ibi.Cũq; igreſſus eẽt.Circa pmũ dr̃ Tũc vocauit tobias angelũ ad ſe.vt iret ad recuperãdũ debitũ.

a Si meipſ; tradã tibi ſuũ ⁊c̃.humilr̃ loqtur ⁊ gratãter:vt ĩpetret ab eo nouũ bñficiũ. b Tñ obſecro te vt aſſumas tibi aĩalia ſiue ſuí/tia.i.ſuos ad eũdũ tecũ aptos. c Et vadas ad gabelũ i rages ciui tatẽ medoꝝ.ſ; h videt̃ ↄ̈dicere ſupradictis.3.c.vbi dr̃ q᷑ ſara filia ra/ guelis i rages ciuitate medoꝝ audiuit iꝑroperium ab vna ex ancillis ꝑris:⁊ ſic videt̃ q᷑ raguel ⁊ gabelus manerẽt i ea/ dẽ ciuitate: ꝓpter qd̃ nõ opoꝛtebat ãgelũ aſſume re ſuos ⁊ aĩalia vt iret ad gabelũ q̃ſi ad multũ di/ ſtãtẽ locũ.Ad qd̃ põt di/ ci q᷑ due erant ciuitates diſtãtes i regno medoꝝ eodẽ noĩe noĩate:ſic̃ i re/ gno frãcie ſunt pl̃es ville diſtantes q̃.tñ eodẽ noĩe noĩant̃:⁊ i vna manebat raguel.⁊ in alia gabelus. vł alr̃ põt dici q᷑ p nomẽ ciuitatis rages nõ ſolũ i/ telligit̃ ipſa ciuitas: ſ; ẽt totũ territoꝛiũ illi ſubia/ cẽs ciuitati.qd̃ ẽ aliqñ ſa/ tis magnũ:ſic̃ p; de terri toꝛio ianueñ. ⁊ i ciuitate manebat raguel. in loco vero territoꝛij ſatis diſtã te gabelus. ⁊ ſubditur ra tio petitionis.

d Scis.n.ipẽ qm̃ nume rat pr̃ meus dies. i qbus ꝑfici põt iter noſtrũ.

e Et ſi tardauero vna die plus contriſtabit̃ aĩa ei⁹. timẽs de moꝛte mea vel ĩfirmitate.Et ſubdit̃ alia rõ ſumpta ex parte raguelis cum ſubditur.

f Et certe vi.⁊c̃.⁊ p; lr̃a.

g Tũc raphael.Hic ↄ̈ñr deſcribit̃ angeli ↄdeſcẽ/ ſio.cum dr̃.Tũc raphael aſſumẽs q̃tuoꝛ ex ſeruis raguelis. vt iret honeſti⁹ i ſpẽ hominis apparens.

h Et duos camelos.vnũ ꝓ ſe.aliũ ꝓ gabelo ſecũ; adducẽdo. cetera patẽt.

i Cũq; igreſſus eẽt.Hic ↄ̈ñter deſcribit̃ fraterna ↄgratulatio.cũ dr̃.Cũq; igreſſus eẽt domũ rague lis ſcilic; gabelus veniẽs cum angelo.

k Inuenit tobiã diſcum

qdẽ hoĩe; exiſtimabat:dixitq; ei: Azarias frater:peto vt auſcultes verba mea. Si meipſũ tradã tibi ſeruum non ero condignus pꝛo/ uidentie tue. Tamen obſecro te vt aſſumas tibi animalia ſiue ſer/ uitia: ⁊ vadas ad gabelum in ra ges ciuitatem medoꝛum. reddaſ q; ei chirographũ ſuũ:⁊ recipias ab eo pecuniã: ⁊ roges eũ venire ad nuptias meaſ. Scis.n.ipẽ qm̃ numerat pr̃ me⁹ dies:⁊ ſi tardaue rõ vna die pl⁹ ↄtriſtabit̃ aĩa ei⁹. et certẽ vides quõ adiurauit me ra/ guel:cui⁹ adiuramẽtu; ſpnere nõ poſſum.tũc rãphael aſſumẽs q̃t/ tuoꝛ ex ſeruis raguelis ⁊ duos ca melos:i rages ciuitatẽ medoꝝ ꝑ/ rexit: ⁊ iueniẽs gabelũ ↄ̈dit ei chi rographũ ſuũ:⁊ recepit oẽm pe/ cuniã. Indicauitq; ei de tobia fi/ lio tobie oĩa q̃ geſta ſũt:fecitq; eũ ſecũ venire ad nuptias. Cũq; in/ greſſus eẽt domũ raguelis:iuẽnit tobiã diſcũbẽtẽ: ⁊ exiliẽs õſculati ſũt ſe inucẽ. Et flẽuit gabel⁹:bñe dixitq; deũ:et dixit:Benedicat te de⁹ iſrael qa fili⁹ es optimi viri: ⁊ iuſti ⁊ timẽtĩs deu;: ⁊ elemõſynas faciẽtĩs. Et dicat̃ bñdictiõ ſup vro rẽtuã ⁊ ſup parẽtẽs vr̃os: ⁊ videã tis filios vr̃os: ⁊ filios filioꝝ ve/ ſtroꝝ vſq; i tertiã ⁊ q̃rtã genera/ tionẽ: ⁊ ſit ſemẽ vẽſtrũ bñdictũ a deo iſrael q regnat i ſecula ſeculo rũ. Cũq; oẽs dixiſſent amẽ acceſ/ ſerũt ad ↄuiuiũ. S; ẽt cu; timoꝛe dñi nuptiaꝝ ↄuiuiũ exercebãt. X.

bẽtẽ.i ↄuiuio nuptiaꝝ ſuaꝝ. l Et exiliẽs.ſ.tobias.

m Oſculati ſũt ſe iui.i ſignũ amicitie. n Et fleuit ga.ex pietate.

o Bñdixitq; deũ.de bonis collatis tobie. p Et dixit. bñdicat te ds̃.i.mł̃tiplicet te i bõis ſpũalib⁹ ⁊ tpalib⁹. q Q: fi.⁊c̃.q̃tũ ad ſeipſ;

r Et iuſti.erga ꝓximũ. s Et timẽtis deum.ei⁹ offenſam cauẽdo.

t Et ele.fa.miſeriã paupeꝝ releuãdo. v Et dicat̃ bñdi.ſup vro. tuã.ꝓꝓ fecũditatẽ ei⁹ i ꝓle ⁊ moꝝ honeſtatẽ. x Et ſup pa.ve. ꝓꝓ bonitatẽ vr̃a;.dr̃.n.cõiter de bonis filiys ⁊ filiab⁹:bñdicat̃ pr̃ q genuit ⁊ mr̃ q̃ poꝛtauit. y Et videatl ⁊c̃.deſiderãt.n.parẽtes videre mul tiplicationẽ ſui ſeminis i lõgĩquũ. z Et ſit ſemẽ vr̃; bñdictũ a deo iſrł̃.ip; multiplicãdo i ſpũalib⁹ bonis ⁊ tpalibus. a Cũq; oẽs di. amẽ.optãdo hui⁹ oꝛonis ĩpletionẽ. b Acceſſerũt ad ↄui.nuptiale.

c S; ⁊ cum timoꝛe dñi.⁊ nõ cum diſſolutõibus ⁊ ebrietatibus: que a multis in talibus ſolent fieri indecenter. Capitulum. X.

d Um vero moꝛas faceret tobias. Deſcripto ſuperius itineris

e tobie pꝛogreſſu.Hic ↄ̈ñter agit̃ de ipſius regreſſu.cuius pmo deſcribit̃ oꝛdinatio.ſcdo oꝛdinati ꝓſecutio.ii.ca.tertio diuini ſecreti reuelatio.iz.ca.Pꝛima i duas.q: pmo ponitur regreſſus tobie

motiua ratio.ſcdo eiuſdem debita diſpoſitio.ibi. Cũq; verbis. Motiua rõ regreſſus tobie iunioꝛis erat triſticia parẽtũ de mo/ ra ei⁹.q̃ pmo declarat̃.ſcdo allegat̃.ibi.At vero raguel.Circa pri mũ pmo ponit̃ qrulatio pr̃is.cũ dr̃.Cũ vero moꝛas faceret ibi.ſ. i domo raguelis ꝓ nuptys. e Sollicitus erat pr̃ eius. moꝛe cãm ignoꝛãs. f Putas q̃re moꝛat̃ filius meus ⁊c̃.homini.n. ſollicito ⁊ ignoꝛãti cãm rei de q̃ ſollicitat̃ occurrũt multe cogita tiões de varys cauſis poſſibilib⁹:q̃ tamẽ vt i plurib⁹ nõ ſunt vere.

Cum võ moꝛas faceret tobias cã nuptiaꝝ: ſolli/ cit⁹ ẽrat pr̃ ei⁹ tobias di/ cẽs: Putãs q̃re moꝛat̃ fili⁹ me⁹: aũt q̃re detẽt⁹ ẽ ibi: Putas ne ga bel⁹ moꝛtu⁹ ẽ: ⁊ nemo reddet illi pecuniã: Cepit ãt ↄtriſtari nimis ipſe ⁊ anna vxoꝛ ei⁹ cũ eo: ⁊ cepe rũt ãmbo ſimul flere: eo q᷑ die ſta tuto minime reuerteret̃ fili⁹ eoꝝ ad eos. Flẽbat igiť mater ei⁹ irre mediabilib⁹ lachꝛymis:atq; dice bat: Heu me fili mi vt qd te miſi/ m⁹ peregrinari: lũmẽ oculoꝝ no ſtroꝝ: baculu; ſenẽctutꝭ nr̃e ſõla tiũ vite nr̃e: ſpem poſtẽritatꝭ nr̃e: Oĩa ſimul i te vno habẽtes: te nõ debuim⁹ dimittere a nobis. Cui dicebat tobiaſ: Tace ⁊ noli turba ri: ſan⁹ ẽ fili⁹ noſter: ſatꝭ fidẽlis eſt vir ille cũ quo miſim⁹ eũ. Illa aũt nullo mõ ↄſolari poterat: ſ; quo/ tidie exiliẽſ circũſpiciebat ⁊ circui bat vias oẽs per q̃s ſpes remeãdi videbat̃: vt ꝓcul videret eũ: ſi fie/ ri poſſet: veniẽtẽ. at võ raguel di/ cebat ad generũ ſuu;: Mane h ⁊ ego mittã nunciũ ſalutis de te ad tobiam patrẽ tuũ. Cui tobias ait: Ego noui qa pater meus ⁊ ma/ ter mea mõ dies cõputãt: ⁊ cruci atur ſpiritus eoꝛum in ipſis. Cũ/ q; vẽrbis multis rogaret raguel tobiã: ⁊ ille eũ nulla rõe vellet au/ dire tradidit ei ſarã ⁊ dimidiã ꝑtẽ oĩs ſubſtãtie ſue i puer̃ꝭ: i puellis: in pecudib⁹: i camelis: ⁊ in vac/ cis: ⁊ pecunia multa: ⁊ ſaluum

g Aut quare detẽ/ tus eſt ibi. timebat ne foꝛte aliqd mali feciſſet vnde detẽ/ tus fuiſſet: vel ĩfir/ mitatem icurriſſet: vel q᷑ gabelus moꝛ tuus fuiſſet: ⁊ ſic eẽt negociũ ĩpeditum.

h Et ceperũt ambo ſimul flere eo q᷑ die ſtatuto ⁊c̃.ↄputaue runt.n.dietas itine ris eũdo ⁊ redeũdo et ſic dixerant. tali die poterit huc re/ uerti: qd̃ tñ non fuit fcm̃ ꝑꝑ celebꝛatio/ nem nuptiarum.

i Flebat igitur mr̃ ei⁹. Hic ↄ̈ñr deſcri/ bit̃ in ſpãli lamẽta/ tio matris et patet littera vſq; ibi.

k Lumen oculoꝝ noſtroꝛu;.q: pr̃ iam erat cecus: et mr̃ ex fletu ⁊ ſenectute diſ ponebat̃ ad cecitatẽ

l Bacul; ſenectut̃ nr̃e. nã ſicut ĩfirm⁹ baculo ſuſtẽtat̃: ſic parentes in ſenectu te debent a filys ſu ſtentari.

m Solatiũ vite no ſtre. multũ.n. ↄſolã tur parẽtes ex pñtia bonoꝛum filioꝛum.

n Spem poſterita/ tis nr̃e.erãt.n.ſenes ⁊ tobias erat eis vni cus: vt ſupꝛa dcm̃ ẽ. ⁊ iõ nullam poſteri tatis ſpem habebat niſi per ipſum. ideo concludit.

o Oĩa ſimul in te vno habẽtes.i. cum oĩa illa nõ hẽam⁹ ni ſi ꝑ tuam perſonaꝫ.

p Te nõ debuimus dimittere a nobis.q: maius bonũ nõ eſt ex/ ponẽdum periculo ꝓ recuperatõe minoꝛis boni.cuiuſmodi erat debitũ gabeli. q Cui dicebat tobias. ipſã ↄſolãdo: i quo ap/ paret eius magna perfectio q poſitus i afflictõe ꝓ filio: ꝓ cecita/ te: ꝓro ſenectute: ⁊ etiã pauptate: nihilominus tñ ↄſolatur eam.

r Satis fidelis eſt vir ille.hoc.n.firmiter tenebat ꝓpter verba que ab angelo in ſpecie viri apparente audierat. cetera patent.

s At vero raguel. Hic conſequenter ponitur dicte rationis al/ legatio.⁊ hoc pꝛopter verba raguelis ipſu; amplius detinere vo/ lentis.et patet littera vſq; ibi.

t Ego noui quia pater meus et mater mea ⁊c̃. hoc enim ſciebat per teneritudinem affectus parentum ad ſeipſum.quam expe/ rientia multiplici certitudinaliter cognouerat.

v Cumq; verbis multis. Hic conſequẽter deſcribitur receſſus debita diſpoſitio: per hoc q᷑ raguel tradidit tobie filiam ſua; ſe/ cum ducendam: ⁊ partem bonoꝛum ſuoꝛum pꝛotunc tobie con/ tingentẽ: ⁊ patet littera vſq; ibi. x In pueris: i puellis.i.i ſer uis ⁊ ancillis: qui ſic in ſcriptura ſacra frequenter nominantur.

a Dimiſit eū a ſe.vt recederet libere dicēs. b Angelus dñi
ſcūs ſit i itinere vr̄o.q dirigit vias ⁊ act⁹ iuſtoꝝ. c Et appre
hēdentes parētes ⁊c̄.vt v̄ba q̄ recedēs ab eis audiret ī corde ipſi
us artius ipreſſa remanerēt. d Monētes eā ⁊c̄.nā vir ⁊ vxor
ſūt q̄ſi vna pſona.⁊ ideo ſicut vir tenet honorare parētes pprios
ita ⁊ ei⁹ vxor. e Diligere maritū.tanq̄ꝫ vnā pſonā ſecum.
f Regere familiā.nā in domo aliq̄ ſūt agēda q̄ magis decēt fie
ri p mulieres q̄ꝫ p viros:⁊ ēt q: viri circa exteriores occupatōes
ſūt magis itenti vt
circa mercationes:
agriculturā ⁊ h⁹i.
g Et ſeipſā ⁊c̄.p ca
ſtitatē ꝯiugalē:⁊ p
prudētē ⁊ honeſtaꝫ
ꝯuerſatōeꝫ.Ca.XI
h Cumq̄ꝫ re
uerterent.
Deſcripta
diſpōne ad r̄greſſū
hic ꝯſequenter de
ſcribit ipſe regreſ
ſus.⁊ p̄ q̄ꝫtū ad du
os p̄cedentes.z°.q̄ꝫ
tū ad alios ſubſeq̄n
tes.ibi: Ingreſſa eſt
ēt.Prima adhuc ī
tres: q: p̄ deſcribit
raphaelis ⁊ thobie
reuerſio.ſcd̄o ponit
parētū obuiatio.ibi
Et exurgens.tertio
bn̄ficij collatio.ibi
Tūc ſumens.Circa
primū ſciēdū q̄ oēſ
de comitiua thobie
iunioris ſil̄ oēſ receſ
ſerunt de domo ra
guelis:ſꝫ nō oēs ve
nerūt ſimul ad tobi
am ſeniorem:nā ra
phael ⁊ tobias ī via
dimiſerūt alios vt
citi⁹ venirēt ad tho
biā ſeniorē ex rōna
bili cā:vt videbitur
lr̄am exponendo.q̄
lꝫ ſit i pluribꝰ plana
aliq̄ tm̄ exponēt bre
uiter diſcurrēdo.
i Undecimo die.
hoc nō pōt itelligi a
p̄ncipio itineris:nā
thobias fuit p duaſ
ebdomadas in do
mo raguelis.vt dc̄ꝫ
eſt.s̄.8.ca.pp q̄d: in
telligit a receſſu de
domo raguelis.
k Scis ⁊c̄.ſ.paupe
rē ⁊ cecū:⁊ igminio
ſū.nō decet q̄ ī tali
ſtatu ab vxore tua ⁊
familia d̄ domo di
uite ⁊ honorabili ve
niētib⁹ ſic iueniat.
l Si placet ⁊c̄.ſ.ad
amouēdū iſtos de
fect⁹ ex hoc pꝫ q̄ bo
nū eſt honeſtatem
ſui ſtat⁹ ⁊ gn̄is ꝯſua
re:al̄r angelus hoc
nō docuiſſet.cetera
patēt vſq̄ꝫ ibi. m At vbi ⁊c̄.ex h̄ loco h̄r exēplū q̄ hoīes de ne
gociatōib⁹ ſeu pegrinatōib⁹ reuertētes p⁹ debēt gr̄as agere de di
uina ptectōe q̄ꝫ ſe ponāt ad narrādū rumores ⁊ truphas.
n Mox ⁊c̄.i.cito.ſ.p⁹ q̄ſi p dimidiā horā.vt h̄r ifra. o Tūc ⁊c̄.
gaudēs q̄ reuertebat ad locū vbi fuerat nutrit⁹. p Et exur

atq̄ꝫ gaudentē dimiſit eūꝫ a ſe di
cēs: Angel⁹ dñi ſanct⁹ ſit i itine
re vr̄o: pducatq̄ꝫ vos icolumes:
⁊ iueniat oīa recte circa parētes
vr̄os: ⁊ videant oculi mei filios
vr̄os: priuſq̄ꝫ moriar. Et āpphē
dētes parētes filiā ſuā: oſculati ſt̄
eā: ⁊ dimiſerūt ire: monētēſ eā ho
norare ſoceros: diligere maritū:
regere familiā: gubnare domū: ⁊
ſeipāꝫ irrephēſibilē exhibere. XI.

Cumq̄ꝫ reuerterent pue
nerūt ad charrā q̄ ē ī me
dio itinere cōtra niniuen
vndecimo die. Dixitq̄ꝫ āgel⁹: To
bia frater: ſcis queādmodū reliq
ſti patrē tuūꝫ Si placet itaq̄ꝫ tibi
p̄cedam⁹: ⁊ lēto gradu iſequant
iter noſtrū familie ſimul cū cōiu
ge tua ⁊ cū aīalib⁹. Cūq̄ꝫ h̄ placuiſ
ſet vt irēt: dixit raphael ad tobiā:
Tolle tecuꝫ ex felle piſcis: erit.n.
neceſſariū. tulit itaq̄ꝫ tobias ex fel
le illo ⁊ abierūt. anna āt ſedebat ſe
c⁹ viā quotidie i ſupcilio mōtis: vn
de reſpicere poterat de lōginquo
et duꝫ ex eodem loco ſpecularet
aduētū ei⁹: vidit a lōge: ⁊ ilico co
gnouit veniētē filiū ſuū: currēſq̄ꝫ
nūciauit viro ſuo dicēs: ecce ve
nit fili⁹ tu⁹. Dixitq̄ꝫ raphael ad to
biā: at vbi itrōieris domū tuā: ſta
ti adora dñꝫ deū tuū: ⁊ gratias
agēs ei: accede ad prēꝫ tuū: ⁊ oſ
culare eū. Statiq̄ꝫ lini ſup oculoſ
ei⁹ ex felle iſto piſciſ: q̄d portas te
cū. Scias.n. q̄m mōx apient ocu
li ei⁹ ⁊ videbit pater tu⁹ lumē celi:
⁊ i aſpectu tuo gaudebit. Tūc p̄
currit canis q ſimul fuerat i via:
⁊ q̄ſi nūci⁹ blandimēto ſue caude
gaudebat. et exurgēs cecus pr̄: ce
pit offēdēs pedib⁹ currere: ⁊ dā
ta manu puero: occurrit i obuiaꝫ
filio ſuo. et ſuſcipiēs oculat⁹ ē euꝫ
cū vxore ſua: ⁊ ceperūt flere pre
gaudio. cūq̄ꝫ adoraſſēt deū: ⁊ gra
tias egiſſēt: cōſederūt. Tūc ſumēſ
tobias de felle piſcis: liniuit ocu
los patri ſuo. et ſuſtinuit q̄ſi dimi
diā fere horaꝫ: ⁊ cepit albūgo ex
oculiſ ei⁹ q̄ſi mēbrana oui egredi.
Quā apphēdēs tobias traxit ab
oculis ei⁹: ſtatimq̄ꝫ viſū recepit.
et glorificabāt deuꝫ ipſe videlꝫ ⁊
vxor ei⁹: ⁊ oēs q ſciebāt eū. Dice
batq̄ꝫ tobiaſ. Benedico te dñe d̄s
iſrl̄: q̄a tu caſtigaſti me: ⁊ tu ſalua
ſti me. et ecce ego video tobiā fili
uꝫ meū. igreſſā ēēt p⁹ ſeptē dies
ſara vxor filii ei⁹: ⁊ oīs familia ⁊
pecora ſanā: ⁊ cameli ⁊ pecunia
multa vxoris: ſꝫ ⁊ illa pecūia quā
recepat a gabelo. et narrauit parē
tib⁹ ſuis oīa bn̄ficia dei: q̄ feciſſet
circa eū p hoīeꝫ q eū duxerat. Ue
nerūtq̄ꝫ achior ⁊ nabath cōſobri
ni tobie: gaudētes ad tobiā: ⁊ cō
gratulātes ei de oīb⁹ bōis q̄ circa
illū oſtēderat de⁹. et p ſeptē dies
epulātes omnes cum gaudio ma
gno gauiſi ſunt. XII.

Tunc vocauit ad ſe tobi
as filiū ſuum: dixitq̄ꝫ ei:
Quid poſſum⁹ dare vi
ro iſti ſancto q venit tecū: Rn̄dēſ
tobias: dixit prī ſuo: pr̄ q̄ꝫ mer
cedē dabim⁹ ei: aut q̄d dignū po
terit eē bn̄ficijs ei⁹: Me duxit ⁊
reduxit ſanum: pecuniā a gabelo
ipſe recepit: vxorē ipe me hēre fe
cit: ⁊ demoniū ab ea ipe cōpeſcu
it: gaudiū parētib⁹ ei⁹ fecit: meipꝫ
a deuoratione piſcis eripuit: te
quoq̄ꝫ videre fecit lumē celi: ⁊ bo
nis oīb⁹ p eū repleti ſum⁹. Quid
illi ad h̄ potim⁹ dignū dare: Sed
peto te pr̄ mi: vt roges eū ſi forte
dignabit medietatē d̄ oīb⁹ q̄ alla
ta ſt̄ ſibi aſſumē. et vocātes eū pr̄
.ſ. ⁊ fili⁹ tulerūt i ptē: ⁊ rogare ce
pūt vt dignaret dimidiā ptē oiuꝫ
q̄ attulerāt: acceptā habere. Tūc
dixit eiſ occulte: Bn̄dicite deū ce
li: ⁊ cōrā oīb⁹ viuētib⁹ cōfitemini
ei: q: fec̄ vobiſcū miſericordiā ſuā.

gēs ⁊c̄. Hic ꝯn̄r ſubdit parētū obuiatio cū dr̄. q Cepit offē.⁊c̄.naꝫ
pre gaudio feſtinabat occurrere filio ſuo. r Et data ⁊c̄. dirigēti greſ
ſus ei⁹. s Cūq̄ꝫ adoraſſēt deū.gr̄as agēdo de ꝯſeruatōe filij in via.
t Cōſederūt.ad q̄rēdū de ſuo ſtatu ⁊ de pgreſſu ei⁹ ⁊ regreſſu.ſicut eni
redeūtes de negociatōe aut pegrinatōe p⁹ debēt deū adorare q̄ꝫ rumo
res referre.vt dcm̄ eſt.ſic amici ſuos ſuſcipiētes debēt p⁹ deo gr̄as ager
q̄ꝫ de talib⁹ iterrogare. u Tūc ⁊c̄. Hic ꝯn̄r deſcribit bn̄ficij collatio.
.ſ.tobie ſenioris illuminatio.cū dr̄. x Et ce ⁊c̄.i.pellicula. y Qui ⁊c̄.
ex q̄ pꝫ q̄ ei⁹ cecitaſ n̄ erat
ex corruptōe ocloꝝ: ſꝫ ex
ꝯpimēto macularū.nec ē
icōueniēs q̄ hec curatio
fuerit ex v̄tute fell̄.cū illa
macl̄a fuerit res corpalis
vt dcm̄ eſt.s̄.6.ca. Et ſeq̄t
gr̄aꝝ actio.p̄ coiter cū dr̄.
Et gl̄ificabāt deū ⁊c̄.ſcd̄o
ſpāl̄r cū ſubdit. z Dice
batq̄ꝫ ⁊c̄.i.laudo toto cor
de. a Q: tu ⁊c̄.ſic filiū
dilectū.puer.3. Quē eni
diligit dn̄s corripit: ⁊ q̄ſi
pr̄ in filio ꝯplacet ſibi.
b Ingreſſa ē. Hic ꝯn̄r de
ſcribit aduent⁹ ſeq̄ntiū.ſ.
vxoris familie ⁊ aīaliū cū
dr̄. c Poſt ⁊c̄.ab igreſ
ſu tobie iunioris ad prēm
ſuū.⁊ pꝫ lr̄a. d Uene
rūtq̄ꝫ ⁊c̄. vbi deſcribit cō
gratulatio amicoꝝ.cete
ra patēt vſq̄ꝫ ibi. e Et
p ⁊c̄.nō in cōmeſſatōib⁹ ⁊
ebrietatib⁹: ſꝫ i dei timore
⁊ gr̄aꝝ actōe de bonis ex
hibitis tobie. Cap.XII.
f Tuncvocauit.poſt
q̄ꝫ deſcripta ē cir
ca tobiā bonorū
collatio. h̄ ꝯn̄r deſcribit
ſecretoꝝ dei reuelatio.⁊
p̄ reſpectu p̄teritoꝝ.ſcd̄o
reſpectu futuroꝝ.cap.13.
Prima i duas: q: p̄ ponit
hui⁹ reuelatōis occaſio.ſe
cūdo ipa r̄uelatio.ibi: Tc̄
dixit eis. Occaſio v̄o hui⁹
reuelatōiſ fuit retributio
mercedis.quā pr̄ ⁊ filius
angelo facere voluerunt.
credētes ipꝫ hoīeꝫ eē.Cir
ca quā retributōeꝫ p̄ poni
tur prīs ⁊ filij ad iuicē col
latio.cū dr̄. Tūc vocauit
ad ſe thobias filiū ſuū ad
ꝯferendū de mercede ſui
ductoris. g Pr̄ quā ⁊c̄.
.q.d.nō hēm⁹ aliq̄d ſuffi
ciēs ad retribuēdū ſibi.⁊
ad hoc allegat octo bn̄fi
cia p ductorē ſuū ei colla
ta dicens. h Me du
xit ⁊c̄.⁊ pꝫ ex p̄dictis lr̄a.
ſcd̄o ſubdit hui⁹ rogatio.
cū dr̄. i Sꝫ peto te pr̄
mi vt roges ⁊c̄.medietas
eni alia erat eis p victu ⁊
veſtitu ſuo ⁊ familie nec̄ia
k Tūc dixit. Hic ꝯn̄r de
ſcribitur reuelatio verita
tis ignote.Circa quaꝫ an
gelus premittit quandaꝫ
prefationeꝫ.ſcd̄o ſubdit ſuā reuelationē.ibi: Manifeſto.Circa primū
dicitur. Tūc dixit eis ſcilicet angelus. l Occulte.quia traxerant
eum ad partē vt dictū eſt. m Benedicite deū celi.lꝫ eni ſit de⁹ to
tius creature: dr̄ tn̄ ſpāl̄r deus celi: nā ibi relucet gl̄a ſua modo ſpeciali
n Et corā omnib⁹ viuētibus ꝯfitemini ei.tanq̄ꝫ de bn̄ficijs eius grati.

a Et.n.ſacrm̄.i.ſecretū. b Regis.ſ.terreni. c Abſcōdere bonū eſt.nō.n.poſſet bn̄ regere regnū ſuū:ſi reuelaret cōiter ſecretū ſuū. d Opa āt ꝛc.q2 cedit ad honorē dei ꝛ bonū illoꝝ q̄ reuelāt.vt ad laudādū deū alios iuitēt.pp qd vbi n̄ appet di laudatio:ſ3 magl deriſio: h n̄ e agēdū:ſicut in ifidelib9 obſtinatis.pp qd dicit ſaluator Math. 7.Nolite ſanctū dare cāib9 nec margaritas vr̄as ponatl añ porcos ꝛc. e Bona eſt oratio cū ieiunio.nā p ieiuniū ſanant peſtes corporis.per orōnē vo peſtes mētis. f Et elyna magis ꝛc.nā ipſa ē ſatiſfactoria p pctis.vt dcm̄ eſt.ā.ꝛ p ɔn̄s introductoria ad regnū gl'e celeſtl. theſauri vo non valēt niſi ad ,puiſionē vite pn̄tis:quā etiā frequēter abbreuiāt:nā mlti iugulāt p theſaurl ſuis.cetera patēt ex dcis.
g Manifeſto ergo.Hic ɔn̄ter angelus abſcōditā aperit vītatē.ꝛ pmo q̄tū ad bn̄ficia q̄ fecit tobie ꝛ ſare.ſcdo q̄tū ad ea q̄ geſſit in humana effigie.ibi: Dixitq3 eis.Circa primū primo recitat tobie meritum dicens.
h Qn̄ orabas cū lachrymis ꝛ ſepeliebas ꝛc.ꝛ p3 ex dictis.ſ.i.ꝛ.2.ca.
i Ego obtuli orōnē tuā3 dn̄o.nā angeli ſūt adminiſtratorij.ſpūs i miniſteriū miſſi ,pter eos q̄ capiūt hereditatē ſalutis Heb.i. Sciēdū tn̄ q angeli nō offerūt orōnes iuſtoꝝ corā3 dn̄o ad aliqd ſibi manifeſtādū:nā oīa ſūt nuda ꝛ aperta oculis ei9 etiā anteq̄ fiāt:ſ3 ad ɔſulēdū ſup h diuinū cōſiliū:qd ,pter hoc fit agēdū circa iuſtos.vn̄ ꝛ pp h fuit miſſus a deo ad illuminādū tobiā vt poſtea ſubdit. k Nece fuit vt tentatio ,pbaret te.i. fuit vtile tibi p meritū:ꝛ alijs p exēplū.ꝛ ſic dr̄ in pncipio porphirij.cu3 ſit neciū griſarorū.i.vtile.
l Et nunc miſit me dn̄s. ,pter tuū ꝛ ſare meritū vt dcm̄ eſt.ā.3.c.

Eteni ſacramētu3 regl abſcōdere bonū ē:operā aūt dei reuelare ꝛ cōfiteri honorificū ē.Bōā eſt orō cū ieiunio ꝛ elemoſyna:magis q̄ theſauros auri recōdere:qm̄ elemoſyna a morte liberat ꝛ ipſa ē q̄ purgat pctā:ꝛ facit iuenire vitā3 eternā.Qui āt faciūt pctm̄ ꝛ iniquitatē:hoſtes ſūt aie ſue.Manifeſtō g̃ vobis veritatē:ꝛ nō abſcōdā a vobis occultū ſmonē.Quādō orabas cū lachrymis ꝛ ſepeliebas mortuos:ꝛ derelinq̄bas prādiū tuū ꝛ mortuos abſcōdebas p diē i domo tua ꝛ nocte ſepeliebas eos:egō obtuli orationē tuā dn̄o et quia accept9 eras deo:neceſſe fuit vt tētatio ,pbaret te.et nūc miſit me dn̄s vt curarē te:ꝛ ſarā vxorē filij tui a dmonio liberarē. egō eni ſū raphael angelus:vn9 ex ſeptē q aſtam9 ante dn̄3. Cūq3 hec audiſſent turbati ſūt:ꝛ tremētes ceciderunt ſup terrā in faciē ſuā. Dixitq3 eis angel9: Pax vobis: Nolite timere.etēni cū eēm vobiſcū:p volūtatē dei erā:ipſū bn̄dicite ꝛ cātate illi:videbār qdē vobiſcū mādūcare ꝛ bibere:ſ3 egō cibo iuiſibili ꝛ potu q ab hoib9 videri n̄ pōt vtor.Tpſe ē g̃ vt reūertar ad eū q me miſit:vos āt bn̄dicite deu3:ꝛ narrate oīa mirabilia ei9.et cū h dixiſſet ab aſpectu eoꝝ ablat9 ē:ꝛ vltra eū videre nō potuerūt.Tūc pſtrāti p horas tres i faciē:benedixerūt deū.et exurgētēs:narrauerūt oīa mirabilia ei9.

Periēs autē to XIII.

Abias ſenior os ſuū:bn̄dixit dn̄3:ꝛ dixit: Magn9 es dn̄e i etnū:ꝛ i oīa ſecula regnū tuū:qm̄ tū flagellas ꝛ ſaluas:deducis ād inferos ꝛ rēducis:ꝛ nō ē q̄ effugiat manū tuā. Cōfitemini dn̄o filii iſraēl:ꝛ i ɔſpectū gētiū laudate eū:qm̄ ideō diſpſit vos iter gētes q̄ ignorāt eū:vt vos enarretis mirabilia ei9:ꝛ faciatis ſcire eos qa nō ē ali9 de9 oipotēs pter eū.Ipē caſtigauit nos,ppt̄ iniqtates nr̄as:ꝛ ipſe ſaluābit nos,ppt̄ miſericordiā ſuā3.aſpicite ergō q̄ fecit nōbiſcum:ꝛ cūm timore ꝛ tremōre cōfitēmini illi:regēq3 ſecūlorum exaltate i operibus veſtris.ego autē i terra captiuitatis mee cōfitebor illi:quoniā oſtēdit maieſtatē ſuā i gēte peccatricem. Cōuertimini itaq3 peccatoreſ:ꝛ facite iuſticiā corā dn̄o:credētes q faciat vobiſcu3 miſericordiam ſuā.egō aūt ꝛ aīa mea i eō letabimur.Bn̄dicite dn̄o oēs electi ei9 agite dies leticie:ꝛ ɔfitemini illi. Hieruſalē ciuitas dei:caſtigauit

vētre traiectio ꝛ iſta fiūt p motū localē.pp qd pn̄t fieri ab āgelis i corpore aſſūpto.q2 nā corporalis obedit angelis q̄tū ad localē motū.3° i comeſtione ꝛ potatōe ē cibi attracti ɔuerſio p vtutē nutritiuā.qd nō pōt eē i angelis:q2 nō hn̄t corpora ſibi nālr̄ vnita. nec p ɔn̄s nutribilia.iō ſbdit. x S3 ego cibo iuiſibili ꝛc.vtor .i.reficior.ꝛ hūc cibum iuiſibilē ꝛ potū vocat dei clarā viſionē ꝛ fruitionē adiūctā. y Tpſe ē ꝛc.q miſit me.pfcā mea legatōe, nō ē p h itelligēdū q angeli a deo miſſi a deo recedāt.q2 ſp itra deū cernūt cum ſit vbiq3 pn̄s:ſ3 hāc reuerſionē vocat diſparitionē.iō ſeqt̄.
z Et cū hec ꝛc.q2 pfecerat ſuā legatōꝫ.
a Tūc pſtrati p horas tres.pp tria bn̄ficia.ſ.illuiatōis tobie:ꝛ directiōis filij ſui:ꝛ liberatōis ſare a demonio.
b Et exurgentes.a gratiaꝝ actōe.
c Narrauerūt oīa mirabilia ei9.ad manifeſtādū dei bonitatē.ſic eis dixerat angelus.Ca.XIII.
d Periēs āt. Hic ɔn̄r dſcribit reuelatio diui ſecreti q̄tū ad futura p donū ,pphie datū tobie: ad qd diſpōit eleuatio mētl p orōnē.pp qd p pōit tobie oro. 2° futuri reuelatio. ibi. Hierl'3 citas dei Circa pmū dr̄.Aperiēs āt tobias ſc. os ſuū.ad deū manifeſte laudādū.ꝛ p ɔſiter ei9 ptatē ꝛ eternitatē dicens. Magn9 es dn̄e ꝛc.
e Qm̄ tu fla.ꝛ ſal. qm̄ pene a deo iuſtl iflicte ſūt qdā medicine. f Deducl ad iferos.i.ad penā p tuā iuſticiā.
g Et re.p tuā miā3

m Ego.n.ſū raphael angelus.noiant̄.n.angeli i ſcriptura ſm ɔueniētiā ad officia ,pter q̄ mittunt̄.vn̄ Iſa.6.angelus miſſus ad purgādū labia iſaie vocat̄ ſeraph.q̄uis nō eēt de ordine ſeraphico.ꝛ ſic angelus iſte vocat̄ raphael.i.medicus vel medicina dei: q2 miſſus fuit ad ſanādū tobiā. n Unus ex ſeptē q aſtamus ante dn̄3.nō accipit̄ hic aſtare ,put diſtiguit angelos aſſiſtētes a miniſtrātib9.nā raphael nō ē de ſupiorib9 ordinib9.q nō mittunt̄ ad hec iferiora.pp qd nō dn̄r aſſiſtētes deo:ſ3 de iferiorib9 q mittūt̄ ,pter qd miniſtrātes dn̄r.raphael āt fuit miſſus ad curādū tobiā:ꝛ liberandū ſarā: ſ3 accipit̄ hic aſtare ,p eē pn̄tē deo p aptā viſionē ꝛ fruitionē.ꝛ hoc cōuenit angelis.ꝛ oib9 ſcis:q ſemp vidēt ſrē3 q in celis eſt.qd aūt dr̄ hic Unus ex ſeptē.accipit̄ numerus determinatus ,p indeterminato.ſ.p vniuerſitate angeloꝝ.nā ſicut dicit.Grego.omel.25.Qm̄ oe tps ſeptē diebus ɔphēdit̄:recte ſeptenario numero vniuerſitas deſignat̄:q̄ in angelis eſt valde magna Dañ.7.Milia milium miniſtrabāt ei:ꝛ decies milies cētena milia aſſiſtebāt ei. o Cūq3 hoc audiſſent turbati ſunt.i.admirati ſunt ꝛ ſtupefacti ex diuina cōdeſcēſione circa ipſos
p Et tremētes ceciderūt.nā ſtupor ꝛ admiratio reddūt hoie3 tremētē:ꝛ ſtare nō potētē. q Dixitq3 eis angelus.Hic ɔn̄r reuelat veritatē occultā de his q̄ fecerat i humana effigie:pmo tn̄ ɔſolat eos dicēs
r Pax vobis nolite timere.q.d.nō veni ,pter malū veſtrū ſ3 bonu3.
s Etenim cū eēm vobiſcū.coicans vt hō. t Per volūtatē dei.erā .n.ab eo miſſus ad hoc.,pter qd ſunt illi gratie pncipal'r agēde.ideo ſubdit̄.ipm bn̄dicite ꝛc. v Uidebar qdē vo.mā.ꝛ bi.i cōmeſtione.n.ꝛ potatōe pmo eſt cibi ꝛ potus ſumptio.2° cibi ſumpti ꝛ potus in

h Et nō ē q ꝛc.nā exiēs de manu ſue mīe icidit i manū ſue iuſticie.ɔn̄r iducit alios ad dei laudē dicēs. i Cōfitemini dn̄o filij iſrl'.q2 corde credit ad iuſticiā:ore āt fit ɔfeſſio ad ſalutē.Ro.io.
k Et i ɔſpcū gē.lau.eū.vt nō timeatl neq3 erubeſcatis laudē ei9 corā ifidelib9.ꝛ ſubdit̄ rō. l Qm̄ iō diſpſit vos ꝛc. licet.n.ds filios iſrl' pp pctā ſua diſpſerit iter gētes.vt ſic nō remaneret dedec9 eſſe ſine decore iuſticie:tn̄ ex h elicuit aliō bonū.ſ.q indei i cultu dei firmi narrabāt mirabilia q̄ fecē ds pplo iſrl' in exitu de egypto i trāſitu marl rubri.ꝛ ei i deſto.ꝛ ɔſil'ib9.qb9 auditi multi gētiles relicta idolatria ɔuertebant̄ ad vnum vex deum.
m Ipe caſti.ꝛc.puniēdo. n Et ipſe ſal.ꝛc.iter gētes nos cuſtodiēdo.ſ3 q dr̄ Treno.4.c.In vmbra tua viuemus in gētibus.
o Aſpicite g̃.diligēter ɔſiderādo. p Que fecē nobiſcū.p ſuā3 iuſticiā ꝛ miā3. q Et cū ti.cordis. r Et tre.corpis.q2 fortis mot9 aīe redūdat ad corp9. s Cōfitemini illi.q ſit miſericors ꝛ iuſt9. t Regēq3 ſcl'oꝝ ꝛc.oīa i ei9 gl'ia faciēdo.Cetera patet vſq3 ibi. v Ego aūt.ſm hoiem iteriorē.
x Et aia mea.ſm ſēſualitatē.ꝛ accipit hic aia ,p pte ſēſitiua.ſic Geñ.i.Fcūs ē hō i aīa3 viuētē. y In eo letabimur.q2 mot9 rōis iterior q ē hō redūdat in ptē ſēſitiuā quā mouet ſic itelligetia ſperā.3.de aia. z Hierl'm.Oratione pmiſſa q̄ diſponit ad ,pphetiā.Hic ɔn̄ter ponit donū ,pphetie cōceſſū tobie.p qd p̄ ,pphetat de hierl'3 hiſtorica.2° de myſtica.ibi.Aia mea.Circa pmū dr̄.Hieruſalē ciuitas dei.i.ad eius cultū electa.2.Paral'.6.
a Caſtigauit te ꝛc.logt̄ de futuro p modū pteriti pp certitudinē.

pphetie.nō.n.fuit hierlz deſtructa tobia viuēte. vt dñſū ē.ſ.i.c.
a In operib⁹ manuū tuaꝝ.i.ppter opera tua mala.
b Cōfitere dño i bonis tuis.iuſte viuēdo. c Et bñdic deū3.
deuote depcādo. d Ut reedificet i te tabernaculū ſuū.i.tē
plū qđ fuit icboatū tpe cyri.vt p3.i.Eſdre.3.⁊ ꝯſūmatū tpe dary
i.Eſdre.6. e Et reuocet ad te oēs captiuos.qđ fuit tūc ipletū
q2 oēs captiuati de ierlz hūerūt redeūdi licētiā. vt p3.i. Eſdre.i.
f Luce ſplēdida fulgebis. hoc fuit pncipalr ipletū qñ xps q eſt
lux mūdi.fuit ibidē
oblatus.pp qđ ſcūs
ſymeon tunc excla
mauit Luc.2. Lu
mē ad reuelationē.
gentium ⁊c̄.
g Et oēs fines ter
re adorabunt te. q2
ex oib⁹ mūdi ptib⁹
veniebāt aliq ado
rare i hierlm in die
bus ſolennibus. vt
habet Act.2.
h Et terrā tuā i ſci
ficatiōe3 hēbūt.vñ
terra illa vocat ter
ra ſcā. i Male
dicti erūt q ꝯtēpſe
rint te. ſic p3 de an
tiocho q poſuit ido
lū in tēplo hieroſoli
mitano. vt habet.i.
Machab.i.
k Bñdictiq3 erūt
q edificauerit te.ſic
p3 de ꝭorobabel et
ieſu filio ioſedech ⁊
alys edificatoribus
tēpli.⁊ neemia ⁊ ſo
cys eius ciuitatē re
edificātib⁹. Cetera
patent ex dictis.
l Anima mea. Hic
ꝯñter prophetat de
hierlz myſtica:que
ē triūphans ecclia.
ſic Iſaie.14. ppha
loq̄ns de rege baby
lonis trāſit ad loq̄n
du3 de ſupbia ⁊ eie
ctione demonis. vt
ibidē fuit dñſu3.dic
igit. Aia mea bñdic
dñ3 pp tātū bñficiū
m Quoniā libera
uit hierlm ciuitatē
ſuā a cūctis tribula
tiōibus eius.hoc nō
pōt itelligi de hieru
ſalem terrena q̄ ad
huc ē in manib⁹ ifi
deliū.nec de hierlz
myſtica: put accipi
tur p militāte eccle
ſia:q̄ erit in tribula
tiōib⁹ vſq3 ad mūdi terminū.⁊ iō itelligit de hierlm ſupna.vbi
nulla tribulatio h3 locū.iō ſubditur. n Btūs ero ſi fuerint
relige ⁊c̄.q2 ñ tm̄ deſiderabat ppriā btitudinē:ſ3 ēt ſeminis ſui.
o Porte hierlm ex ſapphyro ⁊ ſmaragdo.p hoc edificiū ex lapi
dib⁹ pcioſis itelligunt merita vtutū.qb⁹ electi hēbūt igreſſū ad
diſtictas māſiones celeſtis hierlz ſm diſtictōes meritoꝝ.
p Et p vicos eius alleluia cātabit.i.laudatio dei.ſ3 illud ps.83.
Btī q hitāt i domo tua dñe:i ſcla ſcloꝝ laudabūt te. Ca.XIIII.
q Et ꝯſūmati ſūt. Hic ꝯñter ponit pphetia tobie tpe mor
tis ſue.⁊ diuidit i tres partes: q2 pmo circa decurſū vite
tobie ſenioris ponitur.breuis epilogatio. ſcđo pphetalis
exhortatio.ibi. In hora aūt.tertio filialis obtēperatio.ibi. Scm̄
ē aūt.pma pars p3 vſq3 ibi. r Reliquū vo vite ſue i gaudio
fuit.ſ.ſpūali in deū ordinato. s Et cū bono pfectu timoris

.ſ.filialis:q h3 caritatē ānexā.q2 ſic pcedebat i etate:ſic pficiebat i ca
ritate.iō ſubdit. t Perrexit i pace.ſ.ad lymbū patꝝ ſcōꝝ aduētū
xpi expectātiū. v In hora āt. Hic ꝯñr deſcribit pphalis exhorta
tio.cū dr. In hora āt mortis ſue vocauit ⁊c̄.vt vba q̄ de pñti vita rece
dēs diceret i cordib⁹ fily ſui ac nepotū arti⁹ ipreſſa remanerēt.
x Dixitq3 eis. pphice. y Prope erit iterit⁹ niniue. Ionas.n. ppha
pus denūciauerat niniue ſubuerſionē.ſ3 qñ ad vbū ei⁹ egerūt pniā3.
iō ſubuerſio illa fuit dilata.poſtea vo niniuite reuerſi fuerūt ad vitia
ꝯſueta:pp qđ dſtructōe3
ei⁹ iteꝝ dixit dñs p Naū3
pphā3:q̄ deſtructio fcā ē
p chaldeos.⁊ hāc deſtru
ctōis appropinq̄tōe3 pdi
xit h tobias. poſtea vo d
bellatꝭ chaldeis p cyꝝ re
gē pſaꝝ fili⁹ ei⁹ cābiſes q
⁊ nabuchodonoſor dict⁹
eſt viuente adhuc pre ce
pit regnare ſup regnū aſ
ſirioꝝ in ciuitate niniue.
vt habet Iudith.p. ex q̄
p3 q hec ciuitas fuerat i
terī reedificata. z Nō
.n.excidet vbū dei.ſ.qñ ē
pphetia pdeſtinatiōis:q̄
ſp iplet:q2 denūciat futu
rū put ē i diſpōne diuina
q̄ eſt imutabil. ⁊ tal fuit
pphetia Nau3 ⁊ Tobie
de ſubuerſione niniue.
Qñ vo ē pphetia ꝯmina
tiōis q̄ denūciat aliqđ fu
tuꝝ put ē i cauſis ſcđis.ſ.
i meritꝭ ⁊ demeritꝭ hoīu3
nō ſp iplet.eo q merita ⁊
demerita hoīu3 mutant
⁊ tal fuit pphetia Ione q̄
dixit. Adhuc.40. dies et
niniue ſubuertet.hoc.n.
exigebāt niniuitaꝝ pctā:
qb⁹ penitētib⁹ illa ſubuer
ſio tūc nō fuit ſubſecuta.
a Et frēs nři ⁊c̄.reuertē
tur q2 oēs q captiuati ſue
rūt i babylone hūerūt re
deūdi licētiā ⁊ multi de
regno iſrl q adhuc erāt i
regno medoꝝ ⁊ pſaꝝ re
dierūt. de illis vo q erāt
vltra mōtes caſpios.dñt
iudei q nulli redierūt.
b Ois āt dſta terra ei⁹ re
plebit: hoib⁹ ⁊ aīalibus.
c Et dom⁹ dei ⁊c̄.reedi
ficabitur. per ꝭorobabel
⁊ alios de captiuitate ba
bylonica redeūtes.
d Ibiq3 reuer.⁊c̄.illi.n.q
noluerūt reuerti d baby
lone ibi fuerūt detēti.fi
lioꝝ q̄s genuerāt ⁊ poſſeſ
ſionū q̄s acqſierāt amo
re.ſic dcm̄ fuit Eſdre.i.
e Et reli.⁊c̄.q2 plēs de gētilib⁹ relictꝭ idol ſuis venerūt i irlz cū redeū
tib⁹ d babylōe.iſta tñ pphia pdicatōe3 aploꝝ mlto pfecti⁹ fuit iple
ta.⁊ de hac vr tobias pncipalr loq.iō ſubdit. f Et gau.⁊c̄.q2 mlti
reges gaudēt i ecclia iugo xpi ſubmittētes colla ſua.⁊ pleni⁹ iplebit i
fine mūdi qñ p⁹ pſecutōe3 ātixpi oēs gnālr ꝯuertent ad xpm: q ē rex
oīu3 fideliū noie iſrlis dſignatoꝝ.Cetera patēt ex dcis. g Scm̄ eſt
āt. Hic ꝯñr dſcribit filial obtēpatio.cū dr. h P⁹ obitū ⁊c̄.ſic pcepat
ei pr̄.Cetera patēt vſq3 ibi. i Et cu.⁊c̄.nā erāt parētēs ſui rōe vxo
ris ſue:q̄ cū eo erat vna caro. k Et ipe ⁊c̄.mos.n.tc̄ erat ⁊ adhuc ē i
plib⁹ terrꝭ q ocl'i mōtuoꝝ claudūt p amicos ppiq̄s.p h ſignificātes q
obdōmiāt i dño.Cetera patēt vſq3 ibi. l Cū gau.⁊c̄.pp finē ei⁹ op
timū.Cetera patēt vſ3 ibi. m Ut ac.⁊c̄.ſic dr d btō ſebaſtiano.Pe
cebat.n.vt quē ds tāta pfuderat gra ab oib⁹ amaret.⁊ h cedit ad ho
norē dei q dat grā3 ⁊ gliā.ps.83.Cui ē honor ⁊ glia i ſcla ſcloꝝ.Amē.

te dñs i ōpib⁹ manuū tuaꝝ. ꝯfite
re dño i bōis tuis: ⁊ bñdic deū
ſeculoꝝ: vt reedificet i te taberna
culū ſuū: ⁊ reuocet ad te oēs ca
ptiuos: ⁊ gaudeas i oīa ſecula ſe
culoꝝ. Luce ſplendida fulgebis:
⁊ oēs fines terre adorabūt te. nati
ones ex longinquo ad te venient:
⁊ munera deferētes adorabūt in
te dñm. ⁊ terrā tuā i ſcificationē
habebūt. Nomē eni magnū iuo
cabūt i te. Maledicti erūt q ꝯtē
pſerint te ⁊ cōdēnati erūt oēs qui
blaſfemauerint te: bñdictiq3 erūt q
edificauerint te: Tu āt letaberis i
filijs tuis: quoniā oēs bñdicēt ⁊
cōgregabūtur ad dñm. Beati oēs q
diligūt te: ⁊ q gaudēt ſuper pace
tua. Aīa mea bñdic dñm: qm̄ libe
rāuit hieruſalē ciuitatē ſuā a cūctis
tribulatiōib⁹ ei⁹ dñs de⁹ nr̄. Bea
t⁹ ero ſi fuerit relige ſeminis mei
ad vidēdā claritatē hieruſalē. por
tē irlm ex ſapphyro ⁊ ſmaragdo
edificabūt: ⁊ ex lapide pcioſo oīs
circuit⁹ muroꝝ ei⁹. Ex lapide cā
dido ⁊ mūdo oēs platee ei⁹ ſter
nēt: ⁊ p vicos ei⁹ alleluia cātabit.
Bñdict⁹ dñs q exaltauit eā: vt ſit
regnū eius in ſecula ſeculorum
ſuper eam amen. XIIII.

Et conſūmati ſūt ſermōes
tobie. Et p⁹ q̄ illuminat⁹ ē
tobias vixit ānis q̄dragi
taduob⁹ ⁊ vidit filios nepotū ſuo
rū. Cōplet itaq3 ānis cētū duob⁹
ſepult⁹ ē honorifice i niniue. Qui
q̄ginta nāq3 ⁊ ſex annoꝝ lumē ocu
loꝝ amiſit: ſexagenari⁹ vo rece
pit. Reliquū vero vite ſue in gau
dio fuit: ⁊ cū bono pfectu timo
ris dei perexit i pace. In hora aūt
mortis ſue vocauit ad ſe tobiā fi
liū ſuū: ⁊ ſeptē iuuenes filios ſu
os nepotes: dixitq3 eiſ. prope erit
interit⁹ niniue. nō. n. excidit vbū
dñi: ⁊ frēs nři q diſpſi ſūt a tra iſ
rael: reuertēt ad eā. Ois āūt dſer
ta tra ei⁹ replebit: ⁊ dom⁹ di q in
eā incēſa ē iterū reedificabit: ibiq3
reuertent oēs timētes deū: ⁊ reli
q̄nt gētes idola ſua: ⁊ veniēt i irlz
⁊ inhabitabūt i ea: ⁊ gaudebūt in
ea oēs gētes tre adorātes deū iſrl.
Audite ḡ filii mei prēz vrm̄. Ser
uite dño i veritate: ⁊ inqrite vt fa
ciatꝭ q placita ſunt illi. et filiis vrīs
mādate: vt faciāt iuſticias ⁊ ele
moſynas: vt ſint memores di: ⁊
bñdicāt deū i oi tpe i veritate ⁊ in
tota virtute ſua. Nūc ḡ filii audi
te me: ⁊ nolite manere hic. Sz q̄
cūq3 die ſepelieritꝭ mrē3 vrā3 circa
me i vno ſepulchro: ex eo dirigi
te greſſus vros vt exeatꝭ hinc. Ui
deo. n. q2 iniqtas ei⁹ finē dabit ei.
Factū ē āt p⁹ obitū mrīs ſue: tobi
as abſceſſit ex niniue cū vxore ſua
⁊ filiis ⁊ filioꝝ filiis: ⁊ reuerſus ē
ad ſoceros ſuos: Inuenitq3 eos i
colūmes: i ſenectute bōa: ⁊ curā3
eoꝝ geſſit. et ipe clauſit oculos eo
rū: ⁊ oēs hereditatē dom⁹ rague
lis ipe pcepit viditq3 quītā gñatio
nē filios filioꝝ ſuoꝝ. ⁊ cōplecꝭ an
nis nonagita ⁊ nouē i timore dñi:
cū gaudio ſepelierūt eū. Ois āt eo
gnatio ei⁹: ⁊ oīs generatio ei⁹ i bo
na vita ⁊ i ſancta ꝯuſatiōe pmāſit
ita vt āccepti eēnt tā deo q3 hoib⁹
⁊ cūctꝭ habitātibus terram.

Explicit liber Thobie.

℄ Incipit prologus in librum Judith.

A Pud hebreos ⁊c. Ad euidentiã iſtius ꝓlogi nota ꝙ dicit magiſter i hiſtorijs ꝙ hanc hiſtoriã trãſtulit Hieronymꝰ ad petitionẽ paule ⁊ euſtochij de chaldeo i latinũ. hic liber apud chaldeos iter hiſtorias cõputatᷣ. ⁊ apud hebreos iter apocripha. qđ dicit Hiero. i ꝓlogo qui ſic icboat. Uiginti ⁊ duas lr̃as ⁊c. ſi ergo in ꝓlogo ſup Judith alicubi legitur iter agiographa. vitiũ ſcriptoris eſt ⁊c. hucuſqꝫ ſunt v̓ba magr̃i. Iſte ꝓlogꝰ hꝫ q̃tuor particulas. i q̄ꝝ pmã duplr̃ oñdit ꝙ liber iſte non ẽ autẽticus. pmo q2 apud hebreos ẽ apocriphus qđ notatᷣ a pncipio. ſcđo ꝙ apđ chaldeos erat corruptus. chaldeo eni ſermone erat ſcriptus ſicᷣ dr̃ hic infra. cuius corruptio iſcriꝰ exprimitᷣ. cũ dicitur Multoꝝ codicũ varietatẽ viciosiſſimã ⁊c. In ſcđa parte dicit ꝙ nicena ſynodus hũc autẽticauit. ⁊ iđ ad petitõeꝫ paule ⁊ euſtochij trãſtulit. vñ dicit. Sꝫ q2 hunc librũ ſynodus nicena ⁊c. In tertia pte trãſferẽdi diligẽtiã ſubiũgit. vñ dicit. Et ſemotis occupatõibꝰ ⁊c. vltimo iudith multiplr̃ cõmẽdat. ⁊ i eiꝰ cõmẽdatõe ꝓlogũ terminat. ⁊ iſta pars incipit ibi. Accipite iudith viduã caſtitatꝭ exẽplũ ⁊c. His viſis lr̃e iſiſtamꝰ. Quid ſit apocriphũ: ⁊ qđ agiographũ. inuenies. ſ. i pncipio ꝓlogi ſup Joſue. i ꝓlogo galeato ſcribit ſic. Hic ꝓlogus ſcripturaꝝ q̃ſi galeatum pncipiũ oĩbꝰ libris quos de hebreo v̓timꝰ i latinũ ꝯuenire põt: vt ſcire valeamꝰ qcqđ ex̄ hoc ẽ iter apocripha cẽ ponẽdũ. igitᷣ ſapiã q̄ vulgo ſalomonis iſcribitᷣ: ⁊ ieſu filij ſirach liber. ⁊ iudith ⁊ tobias paſtor nõ ſunt i canone.

℄ Incipit ꝓlogꝰ i libꝝ Judith.

A Pvd hebreos liber iudith iter agiographa legitᷣ cuius auctoritas ad roborãda illa q̃ i ꝯtẽtionẽ veniũt: minꝰ idonea iudicatᷣ: chaldeo tñ ſmõe cõſcriptꝰ: iter hiſtorias cõputatᷣ: Sꝫ q2 hũc librũ ſynodꝰ nicena: in numero ſanctarũ ſcripturaꝝ legitᷣ cõputaſſe: acq̄ui poſtulationi v̄rẽ: imo exactiõni: ⁊ ſepõſitis occupatiõibꝰ qbus vehemẽter artabar huic vnã lucubratiũculã dedi: magꝭ ſẽſũ e ſenſu q̃ ex v̓bõ verbũ trãſſerẽs. Multoꝝ codicũ varietatẽ vitioſiſſimã amputaui: ſola ea q̃ itelligẽtia integra i verbis chaldeis iuenire potui: latinis expſſi. Accipite iudith viduã caſtitatꝭ exẽplũ: ⁊ triũphali laude ppetuis eã pconijs declarate. Hãc. n. nõ ſolũ feminis: ſꝫ ⁊ viris imitabilẽ ꝺdit: q caſtitatꝭ eiꝰ remunerator: virtutẽ ei talẽ tribuit: vt inuictũꝫ oĩbꝰ hoĩbꝰ vinceret ⁊ inſuperabilẽ ſuperaret.

℄ Explicit prologus.

b Inter hiſtorias. i. inter hiſtoriales libros. c Synodus nicena. ſicut ait Iſi. in. 6. etimol. iter cetera ꝯcilia q̃tuor ſcimꝰ cẽ venerabiles ſynodos: q̄ totã pncipalr̃ fidẽ cõplectuntᷣ. q̃ſi q̃tuor euãgelia: vel totidẽ paradiſi flumina. Haꝝ pma nicena ſynodus. 318. epoꝝ ꝯſtãtino auguſto iperatore iperãte pacta ẽ. in q̄ ariane pfidie ꝯdẽnatur blaſphemia quã de ieq̄litate ſcẽ trinitatis idẽ arriꝰ aſſerebat. ſꝫ ꝯſubſtãtialẽ deo pr̃i dei filiũ eadeꝫ ſcã ſynodus p ſymbolũ diffinit. Scđa ſynodus. 150. patrum ſub theodoſio ſeniore ꝯſtãtinopolim ꝯgregata ẽ q̄ macedoniũ ſpm̃ ſcm̃ deũ eẽ negãtẽ ꝯdẽnãs ꝯſubſtãtialẽ pr̃i ⁊ filio ſpm̃ ſcm̃ demonſtrauit dans ſymboli formã quã tota grecoꝝ ⁊ latinoꝝ eccl̃ia ꝯfitetᷣ ⁊ pdicat. Tertia ſynodus epheſina. 200. epoꝝ ſub iuniore theodoſio auguſto edita: q̄ neſtoriũ duas pſonas i xpo aſſerẽtem iuſto anathemate ꝯdẽnauit. oñdẽs manere i duabus naturis vnã dñi nr̃i ieſu xpi pſonã. Quarta ſynodus chalcedonẽſis. 630. ſacerdotũ ſub martiano vel maximiano principe hita ẽ: in q̄ eutichiũ ꝯſtãtinopolitanũ abbatẽ v̓bi dei ⁊ carnis vnã nãꝫ pnũciãtẽ. ⁊ eiꝰ defẽſorẽ dioſcoꝝ quõdã alexãdrie epꝫ. ⁊ ipꝫ rurſus neſtoriũ cũ reliqs hereticis vna patrũ ſñia ꝯdẽnauit: pdicãs eadẽ ſynodus xpꝫ dñꝫ ſic natũ de v̓gine: vt i eo ſubſtãtiã diuine ⁊ humane cõfiteamur nature. Synodꝰ ãt ex greco iterptatᷣ comitatꝰ. vel cetꝰ. hucuſqꝫ v̓ba ſunt Iſidori. a ſyn qđ ẽ cõ ⁊ odos qđ ẽ mã dr̃ ſynodus. i. cõuẽtꝰ cetꝰ ꝯcomitatꝰ cõgregatio ⁊ ꝓprie ſenuꝫ vel pſbyteroꝝ quã ſolẽt facere epi. Qđ aũt dr̃ ſynodus q̃ſi ſine nodo ſm illũ v̓ſiculũ: de ſcã ſynodo rediũt burſe ſine nodo. potiꝰ ẽ etymologiã q̄ꝫ deriuatio. Nicena dr̃ a nicea ciuitate. ſicut cõſtantinopolitana a cõſtãtinopoli. epheſina ab epheſo. chalcedonẽſis a chalcedonia.

d Aegeni poſtu. v̄re. o paula ⁊ euſtochiũ. de his ſatis iuenies. ſ. i ꝓlogo ſup Joſue v̓ſus finẽ. e Exactiõi. i. iſtãti petitõi. Nota hic differẽtiã iter poſtulationẽ ⁊ exactionẽ. Poſtulatio. n. ẽ cũ qs petit ſimplr̃. Exactio aũt eſt cũ qs petit iportune aut iſtãter. f Et ſepoſitꝭ. i. dimiſſis ⁊ a me ſeparatis q̃ſi ſeorſũ poſitis. a ſepono ſeponis qđ ẽ ſeparare vel ſeorſũ ponere. g Unã lucubratiunculã. i. vnã modicã vigiliã vniꝰ noctis. Nota ꝙ hoc lucubrũ dr̃ modicũ lumẽ vl̓ modicꝰ ignis ſicut fit ex crucibolo vel quocũqꝫ alio. ⁊ fit i vmbra. vñ dr̃ lucubrũ. co ꝙ luceat i vmbra. ⁊ hec lucubra idẽ. vñ lucubro bras dr̃ vigilare. ⁊ ꝓprie lucubrare ẽ vigilare ad lucubrũ. i. ad lucernã i nocte. Itẽ lucubrare dr̃ paꝝ lucere. vñ hec lucubratio a quo hec lucubratiũcula diminutiuũ. h Quã ex v̓bo v̓bũ. ꝓpter vitioſos codices ꝓpter varias ⁊ corruptas editõces. i Intelligẽtia itegra. i. icorrupta. k Ut iuictũ oĩbus hoĩbus vinceret. i. holofernẽ p quẽ deſignatᷣ diabolus. holofernes. n. etymologiçatᷣ oĩbꝰ ferẽs necẽ. ab olon qđ eſt totũ: ⁊ fero fers necis necẽ a nece.

℄ Incipit liber Judith. Ca. I.

A Rphaxat itaqꝫ rex medoꝝ ſubiugauerãt multas gẽtes iperio ſuo ⁊ ipẽ edificauit ciuitateꝫ potẽtiſſimã quã appellauit egbathanis. Ex lapidibꝰ q̃dratꝭ ⁊ ſectꝭ fecit muros eiꝰ: i altitudinẽ cubitoꝝ ſeptuaginta: ⁊ i latitudine cubitoꝝ triginta. turres v̓o eiꝰ põſuit i altitudie cubitoꝝ cẽtũ. per quadrũ v̓o eaꝝ latꝰ vtrũqꝫ viceno ꝝ pedũ ſpacio tẽdebatᷣ: põſuitqꝫ portas eiꝰ i altitudine turriũ. Et gloriabatur quaſi potẽs i potẽtiã exercitꝰ ſui: ⁊ i gloria quadrigarũ ſuaruꝫ. Anno igitᷣ duodecimo regni ſui. nabuchodonoſor rex aſſyrioꝝ q regnabat i niniue ciuitate magna:

℄ Explicit q̃liſcũqꝫ expõ iſtiꝰ ꝓlogi.

℄ Poſtilla ſup Judith icipit. Capl̓ꝫ. I.

I A Rphaxat itaqꝫ. Poſt hiſtorias ſuſanne belis ⁊ draconis q̄ ꝯtigerũt captiuitatis tpe. vt ſ. dcꝫ ẽ. ſeqtur hiſtoria libꝝ Judith q̄ cõtigit tpe cãbiſis filij cyri ſecũdũ hyſtoriographos ⁊ doctores noſtros: de quo cõſtat ꝙ regnauit pꝰ pr̃eꝫ. ⁊ p ꝯñs poſt captiuitatis babylonice relaxationẽ. nã cyrus dedit licẽtiã hebreis redeũdi. In hoc igitᷣ libro deſcribitᷣ liberatio iſr̃l̓a pſecutõe holofernis. ⁊ diuidit i tres ptes nã primo deſcribitᷣ huiꝰ pſecutõis occaſio. ſcđo ipſa pſecutio. ca. 5. tertio ppl̓i liberatio. ca. 8. pma adhuc i duas. quia pmo ponitᷣ occaſio pſecutõis ml̓taꝝ gẽtiũ gnãlr̃. ſcđo filioꝝ iſr̃l̓ ſpãlr̃. 4. c. Circa primũ ponitᷣ duplex occaſio. ſcđa ibi. Tũc exaltatũ eſt. Circa pmũ ſciẽdũ ꝙ regnũ aſſyrioꝝ icepit ab ãtiquo belo: cuiꝰ filiꝰ Ninꝰ cõdidit niniuẽ ciuitatẽ magnã ex noĩe ſuo appellãs eã ⁊ hoc iperiũ durauit vſqꝫ ad ſardinapalũ icluſiue: quẽ iterfecit arbatꝰ pfectꝰ medoꝝ ⁊ regnauit p eo ⁊ trãſtulit regnũ ad medos. ⁊ ſic pmãſit vſqꝫ ad aſtriagẽ ex cuiꝰ filia ortꝰ fuit cyrꝰ rex pſaꝝ: q iuuãte dario auunculo ſuo vicit balthaſar regẽ babylonis. Dañ. 5. ⁊ mortuo dario tenuit monarchiã. cui ſucceſſit cãbiſes filiꝰ eius q alio noĩe dictꝰ ẽ nabuchodonoſor ſcđs. q2 ſicᷣ pmꝰ tẽplũ deſtruxit ſic iſte reedificatõeꝫ eiꝰ ipediuit. vt dcm̃ ẽ. i. Eſdre. 4. hic ãt cambiſes adhuc viuẽte pr̃e regnauit ſup aſſyrios in niniue. pꝰ mortẽ v̓o pr̃is voluit monarchiã tenere. ſꝫ ecõtra qdã medꝰ arphaxat noĩe voluit apud medos regnare. pp qđ iter ipꝫ ⁊ cãbiſẽ diſſẽſio fuit orta: q fuit ſeqntiũ occaſio pma. circa quã p ponitᷣ huius arphaxat eleuatio. ſcđo eiꝰ debellatio. ibi: Anno igitᷣ. 12. circa pmũ dr̃. Arphaxat itaqꝫ rex medoꝝ volẽs r̃gnare p violẽtiã. m Sb iugauerat ⁊c. p bellatores ſibi adherentes. n Et ipẽ edificauit ⁊c. ad munimẽtũ ſui ꝯtra cãbiſẽ. o Quã appel. ⁊c. qđ nomẽ iterptatᷣ ſolẽne mãdatũ. eo ꝙ ad eiꝰ edificiũ gẽtes ſibi ſubiectas cõpulit p ſolẽne mãdatũ. ⁊ q2 fecit eã metropoli. ⁊ ſic ex ea deriuabantᷣ mãdata regꝭ ad alia loca. p Ex lapidibꝰ q̃dratꝭ. ad citatꝭ fortitudinẽ. q Et ſectis. ad eiꝰ pulchritudinẽ.

r In altitudine ⁊c. i quo apparet fortitudo ciuitatis maxima.

s Turres v̓o eiꝰ. q̄ erãt diſpoſite p muꝝ. t Poſuit i alti. ⁊c. ⁊ ſic excedebãt altitudinẽ muroꝝ. 30. cubitꝭ. v Per q̃drũ v̓o eaꝝ latꝰ vtrũqꝫ ⁊c. erãt ãt iſte turres q̃drate ad angulos eq̄les ⁊ vltra muꝝ ciuitatꝭ ꝓtẽdebãt ex̄ p ſpaciũ vigĩti pedũ ⁊ tãtũ ex oppoſito itra muꝝ. x Poſuitqꝫ ⁊c. i. citatꝭ. y In alti. ⁊c. i. iuꝫ turriũ altitudinẽ. ex vtraqꝫ. n. pte cuiuſlibꝫ porte erãt turres edificate altiores ceterꝭ turribꝰ ad facilꝰ ꝓhibẽdũ acceſſũ ad portas. z Et gl̓iabatᷣ ⁊c. ſingulr̃. a In po. ⁊c. i. bellatoꝝ ſuoꝝ. b Et i gl̓ia ⁊c. i. curruũ ſuoꝝ. nã atigꝰ i curribꝰ pugnabãt. vt habetᷣ i libris Joſue. Judicũ: ⁊ etiã Reg.

c Anno igitᷣ. Hic ꝯñr dſcribitᷣ hꝰ arphaxat d͛bellatio. cũ dr̃. Anno igitᷣ. 12. regni ſui nabuchodonoſor ⁊c. Hic ãnꝰ. 12. nõ refertᷣ ad

tps regni arphaxat: ſ3 ad tps regni cābiſis q dr̄ hic nabuchodonoſoꝛ rōne ſupradicta. ſicut patebit iſra. i pncipio ca. z. Sʒ ꝯtra hoc videt. qꝛ cābiſes regnauit tm̄ octo annis. ſicut dixi. s. i epl'a Hieremie ⁊ i Daniele: ⁊ pluribꝰ alijs locis. Dicēdū ꝙ ibi numerant tm̄ āni qbꝰ regnauit pꝰ moꝛtē prīs. hic āt icipit numeratio a tpe ſuo quo cepit regnare ſup aſſyrios i niniue viuēte adhuc prē.

a Pugnauit ꝯ arphaxat ⁊ obtinuit eū. i. totalr̄ debellauit.

b In cāpo magno. ⁊ ſic erat locꝰ aptꝰ ad capiēdū tātos exercitꝰ.

tertiodecimo nabuchodonoſoꝛ. ex hoc ꝑʒ verꝫ qđ pdictum eſt. s. ꝙ annus. iz. erat regni nabuchodonoſoꝛ. nam anno duodecimo habuit victoꝛiam ex qua eleuatus miſit nuncios ad dilatādum ſuam potentiā qbus repulſis poſuit ſe anno. iz. ad hoc obtinēdū p violētiā.

r Uiceſima ⁊ ſecūda die mēſis primi. qui eſt martius apud hebꝛeos. ſicut plenius declaraui Gen̄. 7. ⁊ Exo. iz. finis enim huius mēſis i quo eſt pncipiū veris eſt tps aptū ad diſponēdū de bellis maxime i terris calidis cuiuſmodi ſunt pnominate.

s Gēm eſt verbū. i. diuulgatū.

c Circa euphꝛaten. i. iuxta. ſic Tobie vlti. dr̄. Sʒ qcunq3 die ſepelieritis matrē veſtrā circa me. i. iuxta me.

d In cāpo erioch regis elicoꝝ. erat āt iſte qdā regulus in cuiꝰ terra ꝯuenerūt duo reges magni ad pugnandum.

e Tūc exaltatum. Hic ꝯñr ponit generalis pſecutōis occaſio ſcđa. ⁊ zᵒ ſubdit perſecutio ipſa. c. z. Circa pmū dr̄. Tūc exaltatū ē regnū nabuchodonoſoꝛ. ex illa nobili victoꝛia.

f Et coꝛ eiꝰ eleuatū ē i ſupbiā: pp qđ voluit dilatare ſuā potētiā. ideo ſubditur

g Et miſit ⁊c. i ciliciā ⁊ damaſco. q̄ eſt metropolis ſyrie. Jſaie. 7. Caput ſyrie damaſcus.

h Et libano. q ē in cōfinio terre ſcē ⁊c.

i Quouſq3 pueniāt ad mōtes ethiopie. q ſt i occidētali pte volebat. n. dilatare ſuā monarchiā ab oꝛiente vſq3 in occidēte.

k Ad hos oēs miſit nūcios nabuchodonoſoꝛ. vt ſe ſubijcerēt illi voluntarie.

l Qui oēs vno aio ꝯdixerūt. nolētes ei ſubijci. ſed ꝯ hoc videt ꝙ hr̄. i. Eſdre. 4. ſ. ꝙ habitātes i ſamaria erāt nati de regno aſſyrioꝝ ⁊ obediētes illi regi. hic aūt iter ciuitates rebellātes ponit ſamaria: ppter hoc ⁊ multa alia: q̄ nō vident̄ ſcripturis canonicis bn̄ ꝯſonare. liber iſte apud hebꝛeos habet̄ tanq̄ oino apocryphus. pōt tn̄ ad hoc dici ꝙ ſamaria aliqñ accipit̄ ſtricte p ciuitate illa q̄ fuit metropolis i regno decē tribuū: ⁊ locis ei ppinqs: i qbꝰ habitabāt gētiles dicti. aliqñ magis large p toto regno decem tribuū: eo ꝙ illa ciuitas erat metropolis. ⁊ ſic accipit hic: qꝛ i partibus a ciuitate remotis redierūt aliq fugitiui de iſrl' ibidē habitātes. ſ. i ſamaria extēſo noīe dicta.

m Et remiſerūt eos vacuos. munceribꝰ ⁊ tributis.

n Tūc idignatꝰ nabuchodonoſoꝛ. qꝛ p ſupbia putabat oēs gētes illas eius obedire māda tis ſine ꝯdictōe.

o Jurauit p thꝛonū ⁊ regnū ſuū ad maioꝛē aſſertionē.

p Qđ defenderet ſe de oibꝰ regionibꝰ his. minus dicēdo plus ſignificat. Qđ defēderet ſe. i. iuaderet oēs regiones illas. ⁊ eſt qđā figura q̄ liptote vocat̄.

pugnauit cōtra arphaxat: ⁊ obtinuit eū i cāpo magno q appellatur ragau circā euphꝛatē ⁊ tigrin ⁊ iadaſon i cāpo erioch reg elicorū. tūc exaltatū ē regnū nabuchodonoſoꝛ: ⁊ coꝛ eiꝰ eleuatū eſt. Et miſit ad oēs q habitabāt in cilicia ⁊ damaſco ⁊ libano: ⁊ ad gētes q̄ ſūt i carmelo ⁊ cedar ⁊ ibitantes galileā: in cāpo magno eſdrelon: ⁊ ad oēs q erāt in ſamaria ⁊ trās flumē ioꝛdanē vſq3 irl'3 ⁊ oēʒ terrā ieſſe: quōuſq3 perueniāt ad mōtes ethiopie. Ad hos oēs miſit nuncios nabuchodonoſoꝛ rex aſſyrioꝝ: q oēs vno aio ꝯtradixerūt: ⁊ remiſerunt eos vacuos: ac ſine honoꝛe abierūt. tūc indignatꝰ nabuchodonoſoꝛ rex ad oēʒ terrā illā: iurauit p thꝛonū ⁊ regnuʒ ſuū ꝙ defēderet ſe de omnibꝰ regionibus his.

II.

Anno tertiodecimo nabuchodonoſoꝛ regis viceſimā ⁊ ſcđa die mēſis primi: factū ē vbū i domo nabuchodonoſoꝛ regis aſſirioꝝ: vt defēderet ſe. Uocauitq3 oēs maioꝛes natu: oēſq3 duces bellatoꝛes ſuos: ⁊ habuit cū eis miſteriū ꝯſilij ſui. Dixitq3 cogitationē ſuā i eo eē vt oēm terrā ſuo ſubiugaret iperio. Qđ dictū cū placuiſſet oibꝰ vocauit nabuchodonoſoꝛ rex holofernē principē militie ſue: ⁊ dixit ei: Egredere aduerſus oē regnū occidētis: ⁊ ꝯtrā eos pcipue q cōtēpſerūt iperiū meū. Nō pcet oculꝰ tuꝰ vlli regno: oēmq3 vrbē munitam ſubiugabis mihi. Tūc holofernes vocauit duces ⁊ magiſtratꝰ vtutis aſſyrioꝝ ⁊ dinūmerauit viros i expeditiōe ſicut pcepit ei rex cētū3 viginti milia peditū pugnatoꝝ ⁊ eqtes ſagittarios duodeciʒ milia. Oēmq3 expeditiōnē ſuā fecit pire i multitudie inumerabiliū camelorꝝ: cū his q̄ exercitibꝰ ſufficerēt copioſe: boū quoq3 armēta gregeſq3 ouiū: quoꝝ ñ erat nūs. frūmētū ex oī ſyriā i trāſitu ſuō parari ꝯſtituit. aurū vō ⁊ argētū d domo regis aſſūpſit mltū nimis. et pfectꝰ ē ipſe ⁊ oīs exercitꝰ cū qdrigis ⁊ eqtibꝰ ⁊ ſagittariis: q coopuerūt faciē trē ſicut locuſte. Cūq3 ptrāſiſſet fines aſſyrioꝝ: vēit ad magnos mōtes āge q ſūt a ſiniſtro cilicie: aſcēditq3 oīa caſtella eoꝝ ⁊ obtinuit oēʒ mūitōeʒ. effregit āt ciuitatē opinatiſſimā melothi: pdauitq3 oēs filios tharſis ⁊ filiōs iſmael q erāt ꝯ faciē deſti: ⁊ ad auſtꝝ trē celeō et trāſiuit euphꝛatē: ⁊ vēit i meſopotamiā ⁊ fregit oēs ciuitates excelſas q̄ erāt ibi a toꝛrēte mābꝛe vſq3 quo pueniāt ad mare ⁊ occupauit tmios eiꝰ a cilicia vſq3 ad fines iaphet̄ que ſunt ad auſtrum...

t Ut defenderet ſe. ex pro naſ. vt s.

v Uocauit q3 ad ſe oēs maioꝛes natu ⁊c. vt melius fieret pſecutio negocij incohati de eoꝛum conſenſu.

x Et habuit cū eis myſterium. i. ſecretum.

y Cōſilij ſui. tractādo cū eis de hoc qđ cogitauerat. Cetera patēt vſq3 ibi.

z Uocauit nabuchodonoſoꝛ rex holofernem ⁊c. vt rex ad cuſtodiaʒ regni remaneret: ⁊ holofernes ad eiꝰ dilatatōeʒ pcedēt.

a Egredere aduerſus oē regnū occidētis. oēs eniʒ terre ſupꝛadicte erant ad plagā occidentalē reſpcū regni aſſyrioꝝ.

b Et ꝯtra eos precipue ⁊c. lʒ. n. oēs renuiſſēt dare tributū aliq tñ fecerāt ſpāle cōtēptū eijciēdo nūcios nabuchodonoſoꝛ ſine honoꝛe. vt pdictū eſt. ſ. cū vitupio qꝛ minus dicendo plus ſignificat.

c Tūc holofernes. hic ꝯñr ponit obediētia ducis. cū dr̄. Tunc holofernes vocauit duces ⁊c. i. illos q eēnt necij ad regimē exercitꝰ ſub eo

d Et dinumerauit viros. p tāto negocio necīos.

e Cētū viginti milia peditū pugnatoꝝ. nā i peditibꝰ ꝯſiſtit robur exercitus. vt dicit Uegetius libꝛo de re militari.

f Et eqtes ſagittarios. iz. milia. eqtes. n. tūc pugnabāt ſagittādo: ⁊ maxime i aggreſſu belli. ſicut modo faciūt tartari habitantes i partibus illis.

g Omnēq3 expeditionē ſuā pire fecit. i. illos q pnidebāt neceſſaria exercitui. iō ſubdit̄.

h Cuʒ his q̄ exercitibus ſufficerēt copioſe. nā i caſtris magis timēda ē fames q̄ gladiꝰ. vt dicit. Uegetius libꝛo de re militari.

i Frumētū ex omni ſyria. i. ex locis ſyrie magis abūdātibꝰ.

k In trāſitu ſuo parari ꝯſtituit. i. deduci ad loca p q̄ debebat trāſire.

l Aurꝫ vero ⁊ argētū ⁊c. ad ſoluēdū bellatoꝝ ſtipēdia.

m Et pfectus ē. Deſcripto exercitus apparatu. Hic ꝯñter deſcribit̄ eius pgreſſus. cū dicit. Et pfectus eſt ipſe ⁊ oīs exercitus cū quadrigis. poꝛtātibus tētoꝛia. machinas ⁊ alia exercitui necīa.

n Qui coopueruerunt faciē terre ſicut locuſte. hyperbole eſt ad exp̄mēdū magnā populi multitudinē.

o Cūq3 ptrāſiſſet fines aſſyrioꝝ. vbi erat innadēdū.

p Aſcēditq3 omnia caſtella eoꝛum. ita ꝙ foꝛtitudo ſitus non poterat eos defendere contra eum.

q Effregit autem ciuitatem opinatiſſimā. ideſt famoſiſſimā nomine melothi. ad quā conueniebant mercatoꝛes de diuerſis partibus oꝛbis ⁊ ſic eius famam depoꝛtabant ad partes remotas. aliqui libꝛi habent. Opimatiſſimaʒ. ideſt optimam. ⁊ redit in eandem ſententiam. ex hoc enim ꝙ erat optima frequentabatur a mercatoꝛibus diuerſis.

r Et filios iſrael qui erant contra faciem deſerti. antiqui libꝛi habēt: Et filios iſmael ⁊c. ⁊ eſt veriꝛ littera. quia agareni deſcendentes ab iſmaele habitabant tunc in deſertis.

s Et tranſiuit euphꝛaten. q eſt vnus de quatuoꝛ fluminibus paradiſi. Gen̄. z.

t Uſquequo perueniatur ad mare. ſcilicet mediterraneum.

Capitulum. II.

Anno tertiodecimo. Poſitis occaſionibus pſecutōis gētiū multaꝝ. Hic ꝯſequenter deſcribit̄ pſecutio ipſaꝝ: ⁊ diuidit̄ i duas partes. qꝛ pmo ponit̄ hec perſecutio. ſcđo multoꝝ humiliatio. ca. 3. pma adhuc i duas. qꝛ pmo ponit̄ diſpoſitio exercitus: ſecūdo ipſius pgreſſus. ibi. Et pfectus eſt. prima adhuc i duas. qꝛ primo ponit̄ pceptū regis. ſcđo obediētia ducis ibi. Tūc holofernes. Circa pmum notat̄ tēpus. cum dicit̄. Anno

a Adduxitq; oēs filios madian.i.hoīes madianitas ad augmentū ſui exercitus. b Et poſt hec deſcēdit in cāpos damaſci i dieb⁹ meſſis. vt magis poſſet hītatorib⁹ nocere.iō ſubdit̄.Et ſuccēdit oīa ſata:oēſq; arbores ⁊c̄. c Et cecidit timor illius ſuper omnes ⁊c̄.propter crebras illius victorias ⁊ crudelitates magnas. Capitulum. III.

d Tunc miſerūt. Hic ꝯñter deſcribit̄ multaꝝ gētiū humiliatio.⁊ ſcđo ſubdit̄ holofernis dura dñatio.ibi.Tunc deſcēdit.Circa primū dr̄.Tūc miſerūt legatos ſuos ⁊c̄.ad euadendū maiora mala.⁊ ideo ſequitur.

phet:q ſt ad auſtꝝ.addūxitq; oēſ filios madiā ⁊ p̄dauit oēȝ locupletatēȝ coꝝ oēſq; reſiſtēteſ ſibi occidit i ore gladii.et p⁹ h̄ dēſcēdit i cāpoſ damaſci i dieb⁹ meſſiſ ⁊ ſuccēdit oia ſata:oēſq; arbores ⁊ vineas fec̄ icidi: ⁊ cecidit timor illi⁹ ſup̱ oēs ihitātes terrā.] III.

Tunc miſerūt legātos ſuos vniuerſaꝝ vrbiū ac ꝓuinciaꝝ reges] ac principes ſyrie.ſ. ⁊ meſopotamie: ⁊ ſyrie ſobal ⁊ libye atq; cilicie qui veniētes ad holofernē dixerūt: Deſinat idignatio tua circa nos. melius eſt eni vt viuētes ſeruiamus nabuchodonoſor regi magno: ⁊ ſubditi ſim⁹ tibi q̄ moriētes cū interitu nr̄o:ipſi ſeruitutiſ nr̄e damna patiamur. Ois ciuitas nr̄a:oiſq; poſſeſſio:oēs mōtes ⁊ colles ⁊ cāpi ⁊ armenta boum: gregeſq; ouiū ⁊ capraꝝ:equorūq; ⁊ cameloꝝ ⁊ vniuerſe facultates noſtre atq; familie i ꝯſpcū tuo ſūt. Sint oia ſub lege tua. Nos ēt ⁊ filij noſtri ſerui tui ſum⁹. Ueni nobis pacificus dñs ⁊ vtere ſeruitio nr̄o ſicut placuerit tibi. Tūc dēſcēdit d̄ mōtibus cū equitib⁹ i virtute magna: ⁊ obtinuit oēm ciuitateȝ: ⁊ omnē inhabitantē terrā. De vniuerſis āt vrbib⁹ āſſūpſit ſibi auxiliarios viros fortes ⁊ electos ad

e Melius eſt.n.i. minus maluȝ: qđ cōparatum ad maius habet rationeȝ boni ⁊ eligibilis.

f Ut viuentes ſeruiamus nabuchodonoſor regi magno ⁊c̄.ipſi ſeruitutis nr̄e dāna patiamur.i.maiora dāna ſuſtineam⁹ q̄ ſit ſeruitus.q2 ſeruit⁹ eſt mors ciuilis q̄ eſt mors ſm qd tm̄.propter qđ eſt minus malū q̄ mors corporalis que eſt mors ſimpliciter.

g Ois ciuitas nr̄a ⁊c̄.i.oia exteriora bona: ⁊ etiā ꝓpria corpora ponimus in obedientia tua.

h Tūc deſcēdit. Hic cōſeq̄nter deſcribit̄ holofernis dura dñatio.⁊ pȝ lr̄a. exceptis aliqb⁹ q̄ trāſcurrētur. i Aſſūpſit ſibi auxiliarios ⁊c̄. ad reintegrādū numeꝝ coꝝ qui de ſuo exercitu mortui erāt. ⁊ ēt ad fortificādū ſuū exercitū. k Exirēt i obuiā.in ſignū reuerentie.

l Excipientes eū cū coronis.in plurali in ſignū multiplicis victorie. m Et lāpadib⁹.i. luminaribus.

n Ducentes choros in ſignū leticie q̄uis eſſet magis ficta q̄ vera. o Nec iſta tm̄ faciētes.ad ipetrādū ei⁹ beniuolētiā.

p Ferocitatē pectoris ei⁹ mitigare potuerūt.ad plenū. q Nā ⁊ ciuitates coꝝ ⁊c̄.muros iterrūpendo poſtq̄ fuerat receptus pacifice. r Et lucos coꝝ excidit.in qb⁹ vacabāt idolatrie.⁊ ſubdit̄ rō cū dr̄. s Precepat enī illi nabuchodonoſor rex ⁊c̄. Uolebat.n.ſibi diuinū honorē arripe nimia eleuat⁹ ſup̱bia. p̱p̱ qđ dei iudicio iuſto p̱didit regnū pro ſe ⁊ poſteritate ſua. Ille eni q ſibi ſucceſſit ſm latinos fuit dari⁹ filius hyſtaſpis alien⁹ a gñe regio.ſȝ hebreos v̄o fuit aſſuer⁹ q ſil̄r ſm eos nō fuit de ſtirpe regia:qđ dictū ē i ſup̱iorib⁹ ſū ſecut⁹. t Pertrāſiens āt ſyriā ſobal.erat.n.ſyria i plurib⁹ dñijs diuiſa. v Et ſedit ibi .i.māſit.ſicut Deut.i. Sediſtis in cades tp̱e multo.i.māſiſtis. x Per triginta ⁊c̄.plures eniȝ turme ſui exercit⁹ diſp̱ſe fuerāt ad capiēdū ⁊ ſpoliādū parua loca ⁊ fortalicia in quibus nō erat neceſſe totū exercitū conuenire. Cap. IIII.

y Tunc audiētes. Poſtq̄ deſcripta eſt occaſio p̱ſecutiōis gentiuȝ pluriuȝ gñal̄r. Hic ꝯñr ponit̄ occaſio ꝓſeq̄ndi filios iſrl̄ ſpāl̄r. q̄ fuit q2 filij iſrl̄ ſicut ceteri eū nō ſolū nō receperūt.ſȝ magis ad reſiſtēdū ſe p̄parauerūt. Et diuidit̄ in duas partes.q2 p̄ ponit̄ hui⁹ reſiſtētie cā.ſcđo ſūmi ſacerdotis circa reſiſtentiā diligētia.ibi: Sacerdos ēt. Circa primū dr̄: Tūc audiētes filij iſrl̄ hec.ſ.ferocitates holofernis. z Qui hītabāt terrā iuda.illi.eni q redierāt de captiuitate babylonica hītabant in hierl̄m ⁊c̄. a Timuerūt valde a facie eius p̱p̱ magnitudinē ⁊ fortitudinē ſui exercit⁹. b Ne hoc faceret hieruſalē ⁊ tēplo dñi.plus enī timebāt de deſtructione diuini cultus q̄ʒ đ ꝓprijs corporibus. Uident̄ tm̄ ea que dicunt̄ hic eſſe falſa. q2 cābiſes qui dicit̄ hic nabuchodonoſor:vt predictū eſt.mandauit opus templi īchoatū dimitti.vt habet̄.i. Eſdre.4.ita q templū nō fuit reedificatū niſi vſq; ad appodiationē hoīs ſup̱ terrā vſq; ad ſcđm annū darij in quo fuit opus reſūptum.vt habet̄.i.eſdre.5.⁊ Aggei.i.ca.qđ fuit poſtea per quadraginta annos ⁊ amplius. Sil̄r ciuitas hieruſalē nō fuit reedificata vſq; ad aduentū neemie qđ fuit ēt poſtea.⁊ ideo nō videt̄ hoc veꝝ qđ dicitur de templo ⁊ ciuitate hieruſalē. Sil̄r.i.eſdre.4.dicitur q filij iſrael ad mandatū regis dimiſerunt edificia tēpli:p̱p̱ qđ nō videt̄ ꝓbabile q auderēt eius exercitui reſiſtere: ꝓpter qđ hebrei nō recipiūt hūc libꝝ: nec hr̄

bellū Tātuſq; met⁹ ꝓuintiis illis icubuit: vt vniuerſaꝝ vrbiū hitatores pricipes ⁊ honorati ſimul cū populis exirēt i obuiā venienti:excipiētēs eū cū coronis ⁊ lāmpadib⁹:ducētēs choros i tympanis ⁊ tybiis. Nēc iſta tm̄ faciētes ferocitatē ei⁹ pectōiſ mitigare potuerūt. Nā ⁊ ciuitates coꝝ d̄ſtruxit: ⁊ lucos coꝝ excidit. Precepērāt.n.illi nabuchodonoſor rex vt oēs deos terre extermiaret:videlȝ vt ipē ſol⁹ diceret̄ de⁹ ab his natiōib⁹ q̄ potuiſſent holofernis potētia ſubiugari. p̄rtrāſiēs aūt ſyriā ſobal: ⁊ oēm appamiā:oēȝ q; meſopotamiam venit ad idumeos i terra gabaa:accepitq; ciuitates coꝝ:ēt ſedit ibi p̱ trigintā dieſ i qb⁹ dieb⁹ adunari p̄cepit vniuerſū exercitū virtutis ſue. IIII.

Tunc aūdientes hec filii iſrael qūi habitabant terrā iuda: timuērūt valde a facie eius. Tremor etiam ⁊ horror inuaſit ſenſus coꝝ:nē hoc faceret hieruſalē ⁊ tēplo dñi:qđ fecerat ceteris ciuitatib⁹ ⁊ tēplis earū. Et miſērūt i oēm ſamariā per circuitū vſq; hierico: ⁊ p̄occupauērūt oēs vertices mōtiū. Et mūris circūdederūt vicos ſuos ⁊ cōgrēgauerūt frumēta i p̄paratiōeȝ pugne.] Sacerdōs etiā eliachim

apđ eos. Poteſt tm̄ ad h̄ dici:q lȝ tēplū nō eſſet reedificatū nec etiā ciuitas hieruſalē.tm̄ iudei đ captiuitate babylonica reuertētes erexerunt ibi altare holocauſti ad imolandū dño mane ⁊ veſp̱e: fūdauerūt ēt tēplū ⁊ erexerūt muꝝ ſuper terrā vſq; ad appodiationē hoīs. vt hr̄ primi eſdre.3.⁊ h̄ vocat̄ hic templuȝ dñi.eo q fiebāt ibi oblationes deo celi ſil̄r lȝ muri ciuitatiſ hierl̄m nō eſſent reedificati:nec ēt edificia interius.cōmuniter tm̄ erāt ibi facta aliqua hītacula pro ſacerdotibus ⁊ miniſtris ⁊ alijs volentibus ibi habitare ex deuotione. et hoc vocatur hieruſalem.⁊ lȝ populus reuerſus de babylone ceſſaſſet edificare templum ad cambiſis regis mandatum. tamen magis voluit ſe mortis exponere periculo: q̄ʒ q deſtrueretur diuinus cultus ab eis reſumptus. Et ſimile legitur in libris machabeorum de mathathia ⁊ filijs eius qui lȝ vellent ſeruire antiocho regi:tamen ſibi reſtiterūt. eo q volebat deſtruere cultum dei: ⁊ ſimiliter Joſephus libro de iudaico bello refert q populus habitans in iudea magis elegit mori q̄ʒ q in templo poneretur ſtatua imperatoris Gaij.

c Et miſerunt in omnem ſamariam. Hic nō accipitur ſamaria pro ciuitate metropoli ⁊ locis ſibi propinquis.in quibus habitabant gentiles de regno aſſyriorum.ſed pro partibus remotis in regno decem tribuum in quibus habitabant aliqui iudei. ſicut dictum fuit ſupra primo ca. d Et preoccupauerunt omnes vertices montium. vt facilius impedirent tranſitum aduerſariorum. e Et muris circundederunt vicos ſuos.ideſt loca immunita. f Et congregauerunt frumenta ⁊c̄. vt de ipſis viuere poſſent in obſidione.non enim habebant exercitum qui contra aduerſarios exire poſſet in campum.

g Sacerdos etiam. Hic conſequenter deſcribitur circa reſiſtentiam hanc ſummi ſacerdotis diligentia.⁊ primo ſcripto: ſecundo verbo ibi. Tunc eliachim. Circa primum dicitur: Sacerdos etiam eliachim ⁊c̄.aliqui dicunt q iſte fuit ſummus ſacerdos: ⁊ ſucceſſit ieſu filio ioſedech. ſed hoc non poteſt ſtare cum precedentibus.ſcilicet q hec hiſtoria contigerit tempore cambiſis.vt communiter tenetur a doctoribus. quia ieſus filius ioſedech cum primis redijt de babylone. vt habetur primi eſdre ſecundo. ⁊ fuit ſummus ſacerdos toto tempore cambiſis: ⁊ vſq; ad tempus darij: ſub quo conſummatum

eſt tēplū. vt pꝫ Zach. 3. ⁊ ideo oꝫ dicere ꝙ iſte eliachim fuit idē cū dicto ieſu: ⁊ fuit binomius ſicut ⁊ multi alij. vel ꝙ iſte eliachī fuit alius ſacerdos ſub ſūmo ſacerdote ꝯſtitutus ad hec agēda. vel ꝙ hiſtoria iudith nō contigit tpe cābiſis ſed p̄ magnū tēpus poſtea. ⁊ huic ꝯſonat ꝙ ipſe dr̄ ſūmus ſacerdos. īfra eo. ca. p̄mū āt videt̄ melius ⁊ magis ꝯſonū p̄cedētib⁹. a Scripſit ad vniuerſos ⁊c̄. vt obtinerēt aſcenſus montiū per q̄s via eſſe poterit ad hierl'm. q2 ſicut dcm̄ eſt. s. plus timebāt de deſtructōe cultus diuini q̄ꝫ de proprijs corporibus.

arſit ⁊c̄. nā ex ſup̄bia credebat ꝙ nullus auderet moueri ad reſiſtēdū ſibi. q Uocauitq3 oēs p̄ncipes ⁊c̄. iſti enī hītabāt ꝑpe iudeā, ꝑpter qd̄ de ſtatu iudeoꝝ meli⁹ dicere poterāt v̄itatē. r Dicite mihi ⁊c̄. q̄tū ad ei⁹ originē. s Et q̄les ⁊c̄. vt audeāt ꝯfidere de defēſiōe eaꝝ. t Que ēt ⁊c̄. in corp̄ib⁹: ⁊ audacia in mētib⁹. u Aut q̄ ſit. i. q̄ta et q̄l'r armata. x Uel qs rex militie eoꝝ. i. q̄ꝫ p̄uidus ⁊ bellicoſus. y Et q̄re p̄ oīb⁹ ⁊c̄. i. ſi nō ꝯfidūt in p̄dictis. q̄ pōt tūc eē cā ſue rebellionis. z Qui hītabāt ⁊c̄. Hoc videt̄ eē ꝯtra illud quod dr̄. s. 2. ca. Egredere aduerſus oē regnū occidētis. Dicēdū ꝙ licet oēs terre ſupra nominate: īter quas eſt hierl'm ⁊ iudea: ſint ī parte occidētali reſpectu regni aſſyrioꝝ. tn̄ reſpectu totius terre hītabilis iudea et alie terre q̄s ſubiugauerat holofernes magis erāt orientī ꝑpinque q̄ꝫ occidenti. nec obſtat ꝙ hierl'ꝫ dr̄ eē ī medio terre habitabilis nā hoc dr̄ eo ꝙ eſt in q̄rto climate qd̄ eſt mediū. climata vero nō diſtiguunt̄ ſm̄ diſtātiā ab oriēte ī occidētē. ſꝫ ꝑꝫ diſtātiā a meridie in aquilonem.

b Et clamauit oīs ppl's ad dn̄ꝫ. fecit p̄mo qd̄ potuit ſꝫ viā humanā ne tētaret deū: ⁊ reſiduū qd̄ facere nō poterat deo p̄cib⁹ cōmendabat. c Et humiliauerūt aīas ſuas ⁊c̄. ⁊ nō tm̄ corpora. nā ſicut dr̄ Eccl'. 35. Orō humiliantis ſe nubes penetrabit. d In fātes p̄ſtrauerūt cōtra faciē tēpli dn̄i. vt reſpiceret ad eorū inocētiā. e Et altare dn̄i op̄uerūt cilicio. ſic aliquādo oſtiū eccl'ie obſtruitur ſpinis in ſignū afflictōis. f Et vxores eoꝝ in diuiſioné. p raptoꝝ violentiā. g Et ſcā eoꝝ. i. loca diuini cult⁹. h In pollutioné. exercendo ibi p gentiles idolatriā. ſicut factū fuit poſtea tpe antiochi illuſtris. i Tūc eliachī. Hic ꝯſir ponit hui⁹ eliachiꝫ diligētia verbo ⁊ fcō. cū dr̄. k Circuiuit oēm iſrael. vt ex p̄ntia ſua ⁊ verbo p̄prio magis excitarꝫ ppl'm q̄ꝫ ſolo ſcripto l Scitote qm̄ exaudiet dn̄s p̄ces veſtras ⁊c̄. nā orō q̄ eſt pia p ſe ⁊ pſeuerās ſemp exauditur. m Memores eſtote moyſi ⁊c̄. hec hiſtoria hr̄ Exo. 17. vbi dr̄. cūq3 leuarꝫ moyſes man⁹ vincebat iſrl'. ſin āt paululū remiſiſſet ſupabat amalech. et ſubdit̄ ibidē: Et fcm̄ eſt vt nō laxarēt man⁹ ei⁹ vſq3 ad occaſū ſol'. fugauitque ioſue amalech ⁊ ppl'ꝫ ei⁹ ī ore gladij. Cetera patēt vſq3 ibi. n Offerebant dn̄o ⁊c̄. ⁊ hoc exteri⁹ in ſignū afflictōis ⁊ humiliatiōis. Sacrificiū āt eccl'ie qd̄ eſt euchariſtia nō ē licitū offerre niſi in debitis veſtimētis pp̄ reuerētiā ſacri. ſacrificium vo veteris legis qd̄ erat tm̄ figurale nō erat tāte reuerētie. cetera patēt.

ſcrīpſit ād vniuerſos q erāt ꝯtra eſdrelon q̄ eſt ꝯ faciē cāpi magni iuxta dotaim ⁊ vniuerſis p quos vic trāſit⁹ eē poterat vt obtinerēt aſcēſus montiū p quos via eē poterat ad irl'ꝫ: ⁊ illic cuſtodirēt vbi anguſtū iter eē poterat iter mōtes. Et fecerūt filij iſrl' ſm̄ ꝙ cōſtituerat eis ſacerdos dn̄i eliachim. Et clāmauit oīs ppl's ad dn̄ꝫ iſtātia magna: ⁊ hūiliāuerūt aīas ſuas ī ieiunijs ⁊ orātiōib⁹ ipſi ⁊ mulieres eoꝝ. Et iduerūt ſe ſacerdotes cilicijs: īfātes p̄ſtrauerūt ꝯtra faciē tēpli dn̄i: ⁊ altare dn̄i op̄uerūt cilicio. Et clamauerūt ad dn̄ꝫ deū iſrl' vnanimiter: ne darent̄ ī p̄dā īfātes eoꝝ: ⁊ vxorēs eoꝝ ī diuiſionē: ⁊ ciuitates eoꝝ ī exterminiūꝫ: ⁊ ſanctā eoꝝ in pōllutionē. Tūc ēliachī ſacerdoſ dn̄i magn⁹ circuiuit oēm iſrl': allocutuſq3 ē eos dicēs. Scitotē qm̄ exaudiet dn̄s p̄ces v̄ras: ſi manētes p̄māſerit ī ieiunijs ⁊ orōnibus ī ꝯſpectu dn̄i. Memores eſtote moyſi ſui dn̄i q amalech ꝯfidētē ī virtute ſua ⁊ ī potētia ſua ⁊ ī exercitu ſuo ⁊ in clypeis ſuis ⁊ ī currib⁹ ſuis ⁊ ī eqtib⁹ ſuis: nō ferro pugnādo: ſꝫ p̄cib⁹ ſcis orādo deiecit. Sic erūt vniuerſi hoſtes iſrael: ſi pſeuerauerītis ī h̄ ope qd̄ cepiſtis. ad hāc igit̄ exhortationē ei⁹ dep̄cātes dn̄m p̄manebāt ī ꝯſpectu dn̄i: ita vt etiā hi q offerēbāt dn̄o holocauſta: p̄cincti cilicijs offerrēt ſacrificia domino: ⁊ erat cinis ſup capita eoꝝ. Et ex toto corde ſuo oēs orabāt deū: vt viſitaret ppl'ꝫ ſuū iſrl'. V.

Nunciātūq3 eſt holoferni p̄ncipi militie aſſyrioꝝ ꝙ filij iſrl' p̄pararēt ſe ad reſiſtēdū: ac montiū itinera ꝯcluſiſſēt ⁊ furore nimio exarſit in iracūdia magna. Uocauitq3 oēs p̄ncipes moab: ⁊ duces āmon ⁊ dixit eis. Dicitē mihi qs ſit ppl's iſte. q mōtana obſidet: aut q̄ ⁊ q̄les ⁊ q̄nte ſint ciuitates eoꝝ: q̄ ēt ſit virt⁹ eoꝝ: aūt q̄ ſit multitudo eoꝝ: vel qs rex militie illoꝝ: ⁊ q̄re p̄ oīb⁹ q hītāt ī oriēte iſti ꝯtēpſerūt nos ⁊ n̄ exierūt ī obuiā nobis: vt ſuſciperēt nos cum pace. Tūc achiōr dux oīuꝫ filioꝝ āmon reſpondēs ait: Si digneris audire dn̄e dicaꝫ veritatē ī ꝯſpectu tuo d̄ pp̄l'o iſto q ī montanis hītat: ⁊ nō egrediet̄ verbū falſū ex ore meo. Popul⁹ iſte ē ex p̄genie chaldeoꝝ ē. Hic p̄mū ī meſopotamia hītauit: quoniā noluerūt ſeq deos patꝝ ſuoꝝ q erāt ī terra chaldeoꝝ. deſerētes itaq3 cerimonias patruꝫ ſuoꝝ q̄ ī multitudine deoꝝ erāt: vnū deū celi coluerūt: q ⁊ p̄cepit eis vt exirēt īde: ⁊ hitarēt ī charrā. Cūq3 op̄uiſſet oēꝫ terrā fames: deſcēderūt ī egyptuꝫ illicq3 p q̄dringētos ānos ſic multiplicati ſūt vt ēnumerari eoꝝ nō poſſet exercitus. Cūq3 grauaſſet eos rex egypti atq3 ī edificationib⁹ vrbiū ſuarū ī luto ⁊ latere ſubiugaſſet eos: clamauerūt ad dn̄ꝫ ſuū: ⁊ pcuſſit totā terraꝫ egypti plagis varijs. Cūq3 eieciſſēt eōs egyptij a ſe: ⁊ ceſſaſſet plaga ab eis: ⁊ itērū eos vellēt cape ⁊ ad ſuū ſeruitiū reuocare: fugiētib⁹ his deus celi mare apuit: ita vt hincinde aq̄ q̄ſi mur⁹ ſolidarent̄: ⁊ iſti pede ſicco fūdū maris p̄ambulādo trāſirēt. In quo loco dū innumerabilis exercit⁹ egyptioꝝ eoſ pſeq̄rēt̄: ita aqs coopertus eſt: vt nō remaneret vel vnus q fcm̄ poſterꝭ nūciaret. Egreſſis

a Tūc achior. Hic ꝯſir ponit̄ ipſius achior r̄nſio q p̄mo dat ſuā r̄nſionē. ſcūdo īfert itētā ꝯcluſionē ibi. Nūc ergo. p̄ma ī tres. nā ī r̄nſione achior p̄mo deſcribit̄ hebreorū gen⁹. ſcdo eoꝝ p̄greſſus. ibi. Cūq3 op̄uiſſet. tertio ipſoꝝ v̄tus. ibi. Ubicūq3 igreſſi ſunt. ſicut petiuerat holofernes. Circa p̄mū dicit̄. Tūc achior dux omniuꝫ filioꝝ āmon r̄ndēs ait ⁊c̄. Erat enī principalis iter āmonitas. q deſcēderant d̄ loth nepote abrahe: pp̄ qd̄ ſciebat hiſtoriam hebreoꝝ. ex eodē gn̄e deſcēdentiū. ⁊ iō obtulit ſe ad r̄ndēdū. b Ppl's iſte ex p̄genie chaldeoꝝ ē. vt hr̄ Ген. 11. Tulit itaq3 thare abrahā filiū ſuū ⁊ loth. filiū aram filij ſui ⁊ ſarai nuꝝ ſuaꝫ: ⁊ eduxit eos de vr chaldeorum ⁊c̄. c Hic p̄muꝫ ī meſopotamia hītauit. poſt exitū de chaldea. vt habet̄ Gen̄. 11. d Qm̄ noluerūt ſeq deos patrū ſuoꝝ. idola colēdo. e Et hitarēt in charram. ſic. n. noīatur hec ciuitas. Act. 7. Gen̄. 11. noīat̄ araꝫ. Ciuitatū. n. noīa ſꝫ diuerſitatem tēpoꝝ ⁊ linguaꝝ varie pronunciantur. f Cumq3 op̄uiſſet. Hic ꝯſir deſcribit̄ ppl'i p̄greſſus. ⁊ p̄mo q̄tū ad deſcēſū ī egyptū. cum dr̄. Cūq3 operuiſſet oēꝫ terrā fames deſcēderunt in egyptum. vt habetur Gen̄. 47. g Illicq3 p q̄drigētos annos. q īcipiēdi ſunt a natiuitate iſaac ⁊ terminādi ī exitu de egypto. vt declaratū fuit Gen̄. 15. h Sic multiplicati ſūt ⁊c̄. vt hr̄ Exo. 1. i Cūq3 grauaſſet eos rex egypti ⁊c̄. de iſto grauamine ⁊ egypti pcuſſione plagis m'tl. hr̄ ī p̄ncipio Exo. vſq3 ad. 13. ca. k Cūq3 eieciſſēt eos. Hic ſcdo deſcribit̄ hebreoꝝ p̄greſſus q̄tū ad mirabilē exitū de egypto. cū dr̄. Cūq3 eieciſſēt eos egyptij. timore mortis cōpulſi. Exo. 12. l Et itex eos ⁊c̄. ⁊ ad ſuū ſuitiū reuocare Exo. 14. m Fugiētibus his deus celi mare aperuit ⁊c̄. ⁊ hoc totum hr̄ Exo. 14.

Cap. V.

o Nunciatūq3 eſt. Poſtq3 deſcripta ē pſecutiōis filioꝝ iſrl' p̄ncipalis occaſio. hic ꝯſir deſcribit ipſa pſecutio. Circa quā p ponit̄ holofernis īgſitio. ſcdo achior r̄nſio. ibi: tūc achior. tertio aſſyrioꝝ īdignatio. ibi: Et fcm̄ ē. Circa p̄mū dr̄. Nūciatūq3 ē holoferni. per exploratores ſuos ad hoc miſſos. p Ex-

a Egreſſis etiā mare rubꝛū deſerta ſyna mōtis occurrerūt. ſʒ ꝯꝛiū vi-
det̄ Exo.15. vbi dr̄. Tulit āt moyſes iſrl̄ de mari rubꝛo: ꝛ egreſſi ſunt in
deſertū ſur. dicēduʒ ꝙ hic breuiter repetit̄ hiſtoꝛia exit⁹ filioꝝ iſrl̄ de
egypto: pp qd nō exꝑmunt̄ hic oīa loca: ſʒ ſolū nōbilia. iter q̄ eſt mons
ſynai: ad quē ppl̄s tēdebat. b In qbus nunq̄ hō hitare potuit. pp
locoꝝ ſterilitatē. ꝛ loqt̄ hic de hitatōe in ciuitate vel villa. paſtoꝛes. n.
aliq poterāt ibi gregē paſcere. ſic̄ legit̄ de moyſe Exo.3.
c Illic fontes amari obdulcoꝛati ſunt eis. Exo.15.
d Et ꝑ ānos. 40. annonā
de celo ꝯſecuti ſt̄ Exo.16.
e Ubicūqʒ. Hic ꝯñr de-
ſcribit̄ hebꝛeoꝝ v̄t⁹ q̄ nō
erat ex hoibus ſʒ ex ꝓte-
ctōe diuina. ꝓpter qd dr̄.
Ubicūqʒ igreſſi ſunt ſine
arcu ꝛc̄. licet. n. pugnaue-
rūt cū amalech i armis: ꝛ
cū alyȷs ſeptē gētibus q̄s
expulerūt de terra ꝓmiſ-
ſionis: tñ nō hūerūt victo
riā ꝑ arma: ſʒ v̄tute diui-
na. vñ ꝛ amalech ꝑcibus
moyſi fuit debellatus. vt
dcm̄ ē ca. ꝑce. ꝛ ī pugna io
ſue ꝯ reges chanaan lapi
des grādinis iterfecerūt
aduerſarios. ꝛ ſol ſtetit i-
mobilis ſpacio vnius diei
Joſue.10. f Quotieſ-
cūqʒ aūt ꝑter ipʒ deū ꝛc̄.
iſta patēt ex decurſu libꝛi
Judicum ꝛ. 4. Reg.
g Deniqʒ chananeuʒ re-
gē ꝛc̄. vt pʒ Joſue.12.
h Nā ꝛ añ hos ānos ꝛc̄. ſ.
tꝑe trāſmigratōis ioachī
ꝛ captiuitatꝪ fcē ſub ſede-
chia exterminate ſunt ꝑ-
lyȷs ꝑ reges aſſyrioꝝ ꝛ egy
pti. vt pʒ. 4. Re. ꝛ plūmi
eoꝝ captiui adducti ſunt
ꝑmo ꝑ theglatphalaſar.
4. Re.15. ſcdo ꝑ ſalmana
ſar. 4. Re.17. ꝛ h̄ q̄tū ad
regnū iſrl̄. Quātuʒ v̄o ad
regnū iuda ꝑ regē babylo
nis. ꝑmo tꝑe ioachim filyȷ
ioſie. ſcdo tꝑe ioachiʒ filyȷ
ei⁹. 4. Re.24. tertio tꝑe
ſedechie. 4. Reg.25.
i Nuper autē reuerſi ad
dñm ꝛc̄. ſ. tꝑe cyri q dedit
ppl̄o licētiā redeundi.
k Et aſcēderūt mōtana
.i. iudeā que eſt mōtuoſa.
l Nūc ergo. Narrata iu-
deoꝝ hiſtoꝛia. Hic ꝯñter
achioꝛ ꝯcludit ītētum. d.
Nunc ergo dñe mi ꝛc̄. ad
hoc. n. ꝑdicta narrauerat
vt holofernes ſciret nō ſe
poſſe filios iſrl̄ cape niſi ꝑ
offēſā dei ſui. ꝛ pʒ l̄ra.
m Et fcm̄ ē. Poſtq̄ poſi
ta ē achioꝛ rñſio. Hic ꝯñr
ponit̄ aſſyrioꝝ idignatio
ꝛ pꝛimo q̄tum ad duces
exercitus. ſcdo q̄tum ad
ꝑncipem eius. ſequēti ca.
Circa pꝛimū dr̄. Et fcm̄ ē
cū ceſſaſſēt loq ꝛc̄. irati ſt̄
omnes magnates holo-
fernis. ex fine ſue narrationis in qua concluſerat eos non poſſe ꝓpꝛia
virtute iudeos debellare. ꝛ patet ſententia vſqʒ ibi.
n Ut ergo agnoſcat achioꝛ qm̄ fallit nos. i. falſis v̄bis decipe nos itēdit
o Ut ſciat omnis gens quoniā nabuchodonoſoꝛ deus terre eſt. nō di-
cunt deus celi ſed terre. videntur enim illius erroꝛis fuiſſe qui dicebāt

ēt mare rubꝛū d̄ſerta ſyna mōtis
ōccurrerūt: i qb⁹ nūq̄ hōmo hita
re potuit: vel fili⁹ hoīs requieuit.
Illic fontes amari obdulcati ſūt
eis ad bibēdū. ꝛ ꝑ ānnos q̄dragin
ta annonā d̄ celo ꝯſecuti ſūt. Ubi
cūq̄ igreſſi ſūnt ſine arcu ꝛ ſagitta
ꝛ abſq̄ ſcuto ꝛ gladio: de⁹ eoꝛū
pugnauit ꝓ eis ꝛ vicit. Et nō fuit
q iſultaret ppl̄o iſti: niſi qñ receſ-
ſit a cultu dñi dei ſui. Quotiēſcū-
q̄ āūt ꝑter ipſū deū ſuū alteꝝ co-
luerūt: dati ſūt i ꝑdā ꝛ in gladiū ꝛ i
oppꝛobꝛiū. Quotiēſcūq̄ āt peni-
tuerūt ſe receſſiſſe a cultura d̄i ſui
dedit eis de⁹ celi virtutē reſiſtēdi.
Deniq̄ chanāneū regē ꝛ iebuſeū
ꝛ pherezeū ꝛ etheū ꝛ eueū ꝛ āmoꝛ
reū: ꝛ oēs potētes i eſebon ꝓſtra
uerūt: ꝛ terras eoꝝ ꝛ citates eoꝝ
ipſi poſſederūt: ꝛ vſq̄ dū ñ pecca
rēt i ꝯſpectu d̄i ſui erāt cū ill̄ bōa.
De⁹. n. illo ꝛ odit iniqtatē. Nam
ꝛ añ hōs ānoſ cū receſſiſſent a via
quā dederat illis de⁹ vt ambula-
rēt i ea exterminati ſt̄ pꝛelijs a mul
tis natiōib⁹: ꝛ plurimi eoꝝ capti-
ui adducti ſūt i terrā nō ſuā. nuꝑ
āūt reuerſi ad dñm deū ſuū ex di-
ſperſiōe qua diſꝑſi fuerāt aduna-
ti ſūt: ꝛ aſcēderūt mōtana. h̄ oia.
ꝛ iteꝝ poſſidēt irl̄m vbi ſūt ſancta
ſanctoꝝ. Nūc ergo mi dñe perq-
re ſi ē aliqua iniqtaſ eoꝝ i ꝯſpectu
dei eoꝝ: aſcēdamus ad illos: qm̄
tradēs tradet illos de⁹ eoꝝ tibi: ꝛ
ſubiugati erūt ſub iugo potentie
tue. Si v̄o nō ē offēſio ppl̄i hui⁹
coꝛā deo ſuo nō poterim⁹ reſiſte-
re illis: qm̄ de⁹ eoꝝ defēdet illos:
ꝛ erim⁹ i oppꝛobꝛiū vniuerſe ter
re. et fāctū ē cuʒ ceſſaſſet loq achi
oꝛ v̄ba hec: irati ſūt oēs magna-
tes holofernis: ꝛ cogitabāt iterfi
cere eū dicētes ad alterutꝝ: Quiſ
eſt iſte q filioſ iſrael poſſe dicat re
ſiſtere regi nabuchodonoſoꝛ ꝛ
exercitib⁹ ei⁹: hoies inermes ꝛ ſi

diuinam prouidētiam ad celeſtia ſe tm̄ extēdere. ſcḋm ꝙ dr̄ Job.
22. Circa cardines celi ꝑambulat nec noſtra cōſiderat. hoc aūt
nomē deus ipoſitū fuit a prouidētia reꝝ ꝛ gubernatione. ꝛ ideo
deum terre dicebant. cuius regnum ad plura terrena ſe extēdit
itētio v̄o regꝪ nabuchodonoſoꝛ: ꝛ ſui exercit⁹ erat oēm terrā ſuo
ſubiugare dñio. vt dcm̄ ē. ſ. c. 2. pp qd a ſuis denoīabat̄ d̄s terre.
p Factum eſt aūt. Hic ꝯñr deſcribitur Caplm̄. VI.
indignatio holofernis. ꝛ pꝛimo verbis iniurioſis. ſecūdo
factis. ibi. Tunc ho
lofernes. Circa pꝛi-
muʒ pʒ l̄ra vſqʒ ibi.
q Tuncqʒ gladius
militie mee. Ex quo
videtur ꝙ intende-
bat eum interficere
pluribus plagis ꝛ cru
ciatib⁹. vt exꝑmit̄
infra. eodem capitu
lo. tūc ꝛ iſtum achi-
oꝛ diuerſis iubeat i
terire ſupplicyȷs. iō
non dicit militis. ſʒ
militie. quia intēde
bat eum milituʒ lu
dibꝛio exponere.
r Poꝛꝛo autem ſi
pꝛophetiā tuā verā
exiſtimaſ ꝛc̄. nō fuit
mirū ſi achioꝛ tunc
timuit. tum qꝛ inter
eos erat ſicut agn⁹
inter lupos. tum qꝛ
licʒ firmiter tene-
ret deum hebꝛeos
poſſe defendere. ta
men neſciebat ſi eū
offendiſſent vel nō:
pꝛopter quod hoc
inquirere conſulue
rat. Cetera patent.
s Tūc holofernes.
Hic conſequenter
oſtēditur eius indi
gnatio factis. ꝛ pꝛi-
mo achioꝛ hebꝛeis
tradendo. ſecundo
eos crudeliter inua
dēdo. ſicut dixerat
idignatus: ſecunda
incipit ca. 7. pꝛima
diuiditur in tres. qꝛ
pꝛimo deſcribitur
achioꝛ traditio. ſe-
cundo traditi diſq-
ſitio ibi. Poꝛꝛo filyȷ
iſrael. tertio diſqui
ſiti conſolatio ibi.
Cūqʒ vniuerſa. pꝛi-
ma pars pʒ vſqʒ ibi.
t Exierunt contra
eos fundibularyȷ. ꝛ
dicuntur a funda ꝛ
bale grece quod eſt
pꝛoiectio latine. qꝛ
cuʒ funda pꝛoyciūt
lapides quoꝝ ictus
graues ſūt maxime
quando deſcēdunt
a ſuperioꝛi parte.
v Illi autem diuer
tētes ꝛc̄. volētes ſe
expedire de achioꝛ
cum tali tamen ſecuritate ꝙ non poſſet manus hebꝛeoꝛum effu
gere. x Poꝛro. Hic conſequenter deſcribitur traditi diſ-
quiſitio. cum ſubditur.
y In medium populi illum ſtatuentes percontati ſunt ꝛc̄. mira
bantur enim de tali ligatione ipſius tanq̄ de re inſolita.

ne virtute: ꝛ ſine ꝑitia artꝭ pugne:
Ut ḡ agnōſcat achioꝛ: qm̄ fallit
nos: aſcēdim⁹ i mōtana: ꝛ cū ca-
pti fuerit potēteſ eoꝝ tūc cū eiſdē
gladio trāſuerb̄abit̄: vt ſciāt oīs
gēs qm̄ nabuchodonoſoꝛ de⁹ ter
re ē: ꝛ ꝑter ipſū ali⁹ nō ē. VI.
Factū ē aūtē cū ceſſaſſent
loq: idignat⁹ holofernes
vehemēt̄ dixit ad achioꝛ
Qm̄ ꝓphaſti nob dicēs: ꝙ gens
iſrl̄ defēdat̄ a deo ſuo: vt oſtēdā
tibi qm̄ ñ ē d̄s niſi nabuchodono
ſoꝛ: cū ꝑcuſſerimus eos oēs ſicut
hoiem vnū: tūc ꝛ ipſe cū illis aſſy
rioꝛū gladio iteribis: ꝛ oīs iſrael
tecū perditōe diſperiet: ꝛ ꝓbabis
quoniā nabuchodonoſoꝛ dñs ſit
vniuerſe t̄re. Tūcq̄ glādi⁹ mili-
tie mee trāſiet per latera tua: ꝛ cō
fixus cades iter vulneratos iſrael
ꝛ nō reſpirabis vltra donec exter
mineris cū illis. Poꝛꝛō aūt ſi ꝓ-
phetiā tuā verā exiſtimas nō ꝯci-
dat vultus tu⁹ ꝛ palloꝛ qui faciē
tuā obtinet abſcedat a te. ſi verba
mea hec putas implere nō poſſe.
Ut āt noueris qꝛ ſimul cū illis h̄
experieris ecce ex hac hoꝛa illoꝛū
ppl̄o ſociaberꝭ: vt dū dignas mei
gladyȷ penas exceperit: ipe ſimul
vltioni ſubiaceas. Tūnc holofer
nes ꝑcepit ſeruis ſuis vt cōpꝛehē
derēt achioꝛ ꝛ ducerēt eū i bethu
liā ꝛ traderēt eū i man⁹ filioꝝ iſrl̄.
Et accipiētes eū ſerui holofernis
ꝓfecti ſūt per cāpeſtria. ſed cū ap
pꝛopinquaſſēt ad montana: exie-
rūt contra eos fundibularyȷ. Illi
āt diuertētēs a latere mōtis liga-
uerūt achioꝛ ad arboꝛē manibus
ꝛ pedibus: ꝛ ſic vinctū de reſtib⁹
dimiſerūt eū: ꝛ reuerſi ſūt ad dñʒ
ſuū. Poꝛꝛō filij iſrael deſcēdētes
de bethulia venerūt ad eū. quē ſol
uētes duxerūt ad bethuliaʒ: atq̄
in mēdiū ppl̄i illū ſtatuētes percō
tati ſūt: quid rerum eſſet ꝙ illum

a Jn diebus ⁊c̄. hoc īterponit̄. q2 corā eis p̄ncipal'r adductꝰ fuit achior. ⁊ ſubdit̄ achior r̄nſio. cuꝫ dr̄. Dixit achior oīa ⁊c̄. ⁊ pꝫ l'ra vſqꝫ ibi. b Propter hoc qꝺ dixiſſet ⁊c̄. nō. n. credebāt ꝺi ce i ꝓuidētiā ad hec īferiora ſe extēdere vt p̄dictū ē. nec ꝑ ꝯn̄s eiꝰ ꝺefenſionē. c Cūqꝫ achior vniuerſa. Hic ꝯn̄r deſcribit̄ interrogati vl' diſq̄ſiti ꝯſolatio. ⁊ p̄mo ꝑ orōnē deuotā cuꝫ dicit̄. d Dīs ppl's ⁊c̄. humil'r ⁊ deuote dep̄cātes: vt ds̄ liberaret eos cū ip̄o achior de manibꝰ holofernis. e Reſpice ad no. hu. q nō ꝯfidimꝰ ꝺ n̄ris meritis vel ꝟtute: ſꝫ de tua bonitate.

f Et faciē ſanctorū tuoꝝ attēde. ſ. abrahā. iſaac ⁊ iacob: ⁊ alioꝝ ſcōꝝ patꝝ. vt eorum meritis liberemur. g Oratōe ppl'oꝝ cōpleta ꝯſolati ſunt achior. in fine orōnis diuinitus ꝯfortati. nā melior ē finis orōnis q̄ꝫ p̄ncipium. Eccleſiaſtes 7. h Deꝰ pa. no. ⁊c̄. aſſyrijs nūciādo. i Jp̄e. remūcrator. k Tibi hāc dabit viciſſitudineꝫ ⁊c̄. h̄ dixerūt cōfidentes de diuino auxilio. l Cū vo. hic ſcōꝺo ꝯſolāt̄ achior ei cum ipſis hitatōeꝫ liberā offerēdo dicētes. Cū ꝟo dn̄s deꝰ n̄r dederit hāc libertatē ſeruis ſuis. i. nos liberauerit de manibꝰ holofernis. m Sit ⁊ tecū deus ī medio n̄ri vt ſic placuerit tibi ⁊c̄. i. accipias ritū ⁊ legē n̄raꝫ. vel non accipias. nō. n. gentiles tenebāt̄ ad legē moſaicaꝫ: ſꝫ ſufficiebat eis ad ſalutē credere vnū deū remuneratorē bonoꝝ. ſꝫ ꝯſiliuꝫ voluntatis ſue. ſm̄ q̄ dr̄ heb. 11. Accedētē ad deum oꝫ credere q2 ē. ⁊ inq̄rentibꝰ ſe remunerator ſit. ⁊ i hoc articl'i fidei īplicite cōtinent̄. talis autē erat achior q̄ꝫuis eēt gentilis. vt ſatis patꝫ ex dictis. n Tunc oçias. hic tertio conſolāt̄ achior cenā ei honorabilē faciēdo cū dr̄. Tunc oçias. q p̄nceps erat ppl'i. vt p̄dictum ē. o Suſcepit eum ⁊c̄. q̄ erat honorabilior ceterl. p Et vo. oībꝰ ⁊c̄. vt cena eēt magi' honorabilis. q Refecerūt. ſ. achior ⁊ ſeip̄os ad nature ſuſtentatōem. r Poſtea

vinctū aſſyrij reliq̄ſſēt. Jn diebꝰ ſ illis erāt illic principes: ozias filiꝰ micha ꝺ tribu ſymeon: ⁊ charmi q ⁊ gothoniel. Jn medio itaq̄ꝫ ſenioꝝ ⁊ ī ꝯſpectu oīuꝫ achior dixit oīa q̄ locutꝰ fuerat ab holoferne īterrogatus ⁊ q̄liter ppl's holofernis voluiſſet ꝓꝑ h̄ verbū īterficere eū: ⁊ queadmodū ip̄e holofernes iratꝰ iuſſerit eū iſraelit' hac de cā tradi: vt dū vinceret filios iſrael: tūc ⁊ ipſū achior diūſis iubeat īterire ſupplicijs: ꝓꝑ h̄ q̄ dixiſſet ds̄ celi defēſor eoꝝ ē. Cūq̄ꝫ achior vniuerſa h̄ expoſuiſſet: oīs populꝰ cecidit ī faciē adorātes dn̄m ⁊ cōi lamētatione ⁊ fletu vnanimes p̄ces ſuas dn̄o effuderūt dicētes: Dn̄e ds̄ celi ⁊ terre īntuere ſup̄biā eoꝝ: ⁊ reſpice ad n̄raꝫ hūilitatē: ⁊ faciē ſcōꝝ tuoꝝ attēde. ⁊ oñde q̄m nō derelinq̄s p̄ſumētes de te: ⁊ p̄ſumētes de ſe ⁊ de ſua ꝟtute gloriātes hūilias. finito itaq̄ꝫ fletu: ⁊ ꝑ totā diē orōne ppl'oꝝ cōpleta: ꝯſolati ſūt achior dicētes Deꝰ patꝝ n̄roꝝ cuiꝰ tu virtutē p̄dicaſti: ip̄e tibi hāc dabit viciſſitudinē vt eoꝝ magi' tu īteritū videas: Cū ꝟo dn̄s ds̄ n̄r ꝺderit hāc libertatē ſuis ſuis: ſit ⁊ tecū ds̄ in medio n̄ri: vt ſic placuerit tibi: ita cuꝫ tuis oībꝰ ꝯuerſeris nobiſcū. Tūc ozias finito ꝯſilio ſuſcepit eū ī domū ſuā: ⁊ fecit cenā magnā. et vocatis oībꝰ p̄ſbyteris ſimul expleto ieiunio refecerunt. Poſtea vero ꝯuocatꝰ oīs ppl's ꝑ totā noctē īntra eccleſiā orauerūt: petētes auxiliū a deo iſrael. C. VII.

Holofernes āt altera die p̄cepit exercitibꝰ ſuis vt aſcēderēt cōtra bethuliā. Erāt āt pedites bellatoꝝ cētū vigiti milia: ⁊ eq̄tes vigitiduo milia p̄ter p̄parationes viroꝝ illoꝝ quos occupauerat captiuitas: ⁊ adducti fuerāt de ꝓuīcijs ⁊ vrbibꝰ vniuerſe iuuentutis. Oēs parauerūt ſe pariter ad pugnā contra filios iſrael: ⁊ venerunt ꝑ crepidinē mōtis vſq̄ꝫ ad apicē q reſpicit ſup̄ dothaiꝫ a loco q dicit̄ belma vſq̄ꝫ ad chelmō q ē cōtra eſdrelon. filii āūt iſr'l vt viderūt multitudinē illoꝝ: ꝓſtrauerūt ſe ſup̄ terrā mittētes cinerē ſup̄ capita ſua: vnanimes orātes vt ds̄ iſrael miſericōdiā ſuaꝫ oñderet ſup̄ ppl'm ſuū et aſſumētes arma ſua bellica ſederūt ꝑ loca q̄ anguſti itineris tramitē dirigūt īter mōtuoſa: ⁊ erāt cuſtodientes ea tota die ⁊ nocte. porro holofernes dū circuit ꝑ gyꝝ: repperit q̄ fōs q īfluebat aqueductū illoꝝ a p̄te auſtrali ex ciuitatē dirigeret: ⁊ īcidi p̄cepit aq̄ductū illorū. erāt tn̄ n̄ lōge a muris fōtes ex qbꝰ furti videbāt̄ haurire aquaꝫ ad refocillādū potiꝰ q̄ꝫ ad potādū Sꝫ filij āmō ⁊ moab acceſſerūt ad holofernē dicētes. filij iſr'l n̄ i lācea nec ī ſagitta ꝯfidūt. ſꝫ mōtes defēdūt illos: ⁊ muniūt illos colles in p̄cipitio cōſtituti. vt ḡ ſine cōgreſſiōe pugne poſſis ſup̄are eos: pone cuſtodes fōtiū vt n̄ hauriāt ex eis: ⁊ ſine gladio īterficies eos: vl' certe fatigati tradēt ciuitatē ſuam quā putāt ī mōtibꝰ poſitā ſup̄ari nō poſſe. et placuerūt verba h̄ corā holoferne: ⁊ corā ſatellitibꝰ eiꝰ ⁊ cōſtituit ꝑ gyrum centenarios ꝑ ſingulos fontes. cūq̄ꝫ iſta cuſtodia ꝑ dies viginti fuiſſet expleta: defecerūt ciſterne ⁊ collectiones aquarū omnibus ihabitātibꝰ bethuliā: ita vt nō eēt īntra ciuitatē vnde ſatiarēt̄: vl' vna die: q̄m ad mēſurā dabāt̄ ppl'is aqua quotidie. Tūc ad oziā cōgregati oēs viri femineq̄ꝫ iuuenes ⁊ paruuli: oēs ſimul vna voce dixerunt. Judicet deꝰ īter nos ⁊ te: q̄m feciſti ī nos mala nolēs loq pacifice cū aſſyriis: ⁊ ꝓꝑ hoc vēdidit nos deꝰ ī manibꝰ eoꝝ. et iō nō ē q adiuuet: cū ꝓſternamur an̄ oculos eoꝝ ī ſiti ⁊ ī ꝑditiōe magna. et nūc cōgregate vniuerſos q ī ciuitate ſūt vt ſpōte

ad orādum ⁊ audiendum dei verbum. Cap. VII.

t Holofernes āt. Hic ꝯn̄r deſcribit̄ holofernis īdignatio ppl'in iſr'l crudeliter ꝑſeq̄ndo: vbi p̄ ponit̄ ſup̄ba oppugnatio vrbis. ſcōꝺo dura coartatio ſitis: ibi. Porro holofernes. tertio pauida obiurgatio plebis: ibi. Tunc ad oçiā. q̄rto īdiſcreta ꝯuētio ducis: ibi. Et cū fatigati. Circa p̄muꝫ dr̄. holofernes āt altera die. i. ī craſtino traditōis achior vt citiꝰ īpleret crudelitatē quā p̄dixerat. v Precepit exercitibꝰ ſuis. vt oñderet magnitudinē ſue p̄tātis. Cetera patēt vſqꝫ ibi. x Et venerūt ⁊c̄. i. ꝯcauitatē ipſius precipitē. y Filij āt iſrael ⁊c̄. tātaꝫ ⁊ ſic armatā. z Proſtra. ſe ſup̄ ter. humiliter ⁊ deuote petētes diuinū auxilium. a Et aſſumētes arma ſua bellica ⁊c̄. ne omittētes qꝺ facere poterant humana via deum tentare viderent̄. b Porro holofernes. h̄ ꝯn̄r pōit̄ dura coartatio ſitis cuꝫ dr̄. Porro holofernes ⁊c̄. aq̄ductuꝫ illoꝝ. i. exn̄tium in bethulia. c A p̄te auſtrali ex̄ citatē dirigeret. ſ. curſuꝫ ſuum. Erat eni fons ille ex̄ ciuitatē ex q̄ ꝑ aqueductum fluebat aq̄ ītra ciuitateꝫ. d Et incidi precepit aq̄ductum. vt aqua declinaret alibi. e Ex qbus furtiꝫ videbant haurire. ꝓpter timoreꝫ aſſyriorū exiſtentium ī obſidione. f Sed filij āmon ⁊ moab. iſti eniꝫ odiebant iudeos. vt pꝫ ex libris Judicum ⁊ Regum. ideo dederunt ꝯ eos conſilium. g Filij iſrael non in lancea nec in ſagitta cōfidūt q. d. non habēt arma nec exercitum preliandi. propter quod non veniēt contra nos in campuꝫ: ⁊ ideo ſi ponant̄ cuſtodes fōtiū morient̄ ſiti: vel ad ſe reddenduꝫ erunt ꝯpulſi. h Et placuerūt ⁊c̄. q2 videbant̄ ſibi vtilia eſſe. Cetera patent vſqꝫ ibi. i Jta vt non eēt ⁊c̄. ſi q̄libet biberet ꝑ ſua volūtate. verūtamē poterāt aq̄ ſufficere ꝑ q̄nq̄ꝫ dies poſitiſ ī arcta nec̄itate. ꝓpter qꝺ talis terminꝰ fuit poſitus. vt habet̄ infra eodeꝫ ca. k Tunc ad oçiaꝫ. Hic conſequenter ponit̄ queruloſa murmuratio plebis dicentis ad oçiam principem ciuitatis. l Judicet dn̄s inter nos ⁊ te ⁊c̄. multitudo enim afflicta ſiti volebat q̄ ciuitas redderet̄. qꝺ oçias ⁊ ſacerdotes īpediebant ꝓꝑ qꝺ ml'titudo oçiaꝫ p̄ncipē ad diuuꝫ iudiciū aduocabat: īputans ſup̄bie ꝯfēſiōeꝫ citat'. iō ſubdit̄ m Et propter hoc. i. propter talem rebellionē. n Uendidit nos deus in manibus eoꝝ. i. total'r tradidit ſubtrahēdo nobis ſuū auxiliū. iō ꝯcludit̄ citat' traditio. cū dr̄. Et nunc congregate vniuerſos ⁊c̄. ⁊ ſubdit̄ huiꝰ traditiōis

r (cont.) Poſtea vo ꝯuocatꝰ oīs ppl's. a ſacerdotibꝰ s Jntra eccle. ora. licꝫ. n. eēt vnicuꝫ tēpluꝫ ī irl'ꝫ ī q̄ licituꝫ erat offerri ſacrificiuꝫ. tn̄ ī ſingulis ciuitatibus erāt ſynagoge. in qui bus ꝯueniebat populus

tradamus nos oēs populo holofernis. Meli⁹ ē.n. vt captiui benedicamus dñm viuētes: ꝙ̄ moriamur ⁊ ſim⁹ opprobriū oī carni cū videam⁹ vxores nr̄as ⁊ īfātes noſtros mori āte oculos nr̄os. cōteſtamur hodie celū ⁊ terrā ⁊ deū patꝝ noſtrorū q̄ vlciſcit̄ nos ſm̄ pctā nr̄a: vt iā tradas ciuitatē ī manu militie holofernis vt ſit finis noſter breuis ī ore gladij: q̄ lōgior efficit̄ i ariditate ſitis. Et cū h̄ dixiſſēt: fact⁹ ē fletus ⁊ vlulat⁹ magn⁹ i eccleſia oib⁹: ⁊ p multas horas vna voce clamauerūt ad deū dicētes: Peccauim⁹ cū prib⁹ nr̄is iniuſte egim⁹: iniqtatē fecim⁹. Tu q̄ pius es miſerere nr̄i: ⁊ ī tuo flagello vindica iniqtates nr̄as: ⁊ noli tradere cōfitētes te pplo q̄ ignorat te: vt ñ dicāt iter gētes: vbi eſt de⁹ eoꝝ. Et cū fatigati his clamorib⁹ ⁊ his fletib⁹ laſſati ſiluiſſent. exurgēs ozias īfuſus lachrymis dixit: Equo aīo eſtote frēs: ⁊ hos qnqꝫ dies expectem⁹ a dn̄o miſericordiā: forſitan.n. idignationeꝫ ſuā abſcidet: ⁊ dabit gloriam noi ſuo. Si āt trāſact̄ qnqꝫ dieb⁹ nō venerit adiutoriū: faciemus hec verba q̄ locuti eſtis.

VIII.

Et factū ē cū audiſſet hec v̄ba iudith vidua q̄ erāt filia merari: filij idox: filij ioſeph: filij ozie: filij elai: filij iamnor: filij gedeō: filij rafoi: filij achitob: filij melchie: filij enā: filij nathanie: filij ſalathiel: filij ſymeō: filij ruben: ⁊ vir ei⁹ fuit manaſſes q̄ mortu⁹ ē ī dieb⁹ meſſis hordeacee: īſtabat.n. ſup alligātes manipulos ī cāpo: ⁊ venit eſt⁹ ſup caput ei⁹: ⁊ mortu⁹ ē ī bethulia ciuitate ſua ⁊ ſepult⁹ ē illic cū prib⁹ ſuis. erāt āt iudith relicta ei⁹ vidua iā ānis trib⁹ ⁊ mēſib⁹ ſex. et ī ſupiorib⁹ dom⁹ ſue fec̄ ſibi ſecretū cubiculū in quo cū puellis ſuis clauſa morabat̄: ⁊ hābēs ſup lūbos ſuos ciliciū: ieiūabat oib⁹ dieb⁹ vite ſue: p̄ter ſabbata ⁊ neomenias: ⁊ feſta dom⁹ iſrl̄. erat āt eleganti aſpectu nimis: cui vir ſu⁹ reliq̄rat diuitias mltas ⁊ familiā copioſā: ac poſſeſſiōes armēt̄ boū ⁊ gregib⁹ ouiū plenas. et erat h̄ ī oib⁹ famoſiſſima. quoniā timebat dn̄m valde: nec erat q̄ loq̄ret̄ d̄ illa verbū malū. Hec itaqꝫ cū audiſſet: quoniā ozias pmiſiſſꝫ ꝙ trāſacto qnto die traderet ciutateꝫ miſit ad pſ̄byteros chabri ⁊ charmi et venerūt ad illā ⁊ dixit illis. Qd̄ ē hoc verbū ī quo cōſenſit ozias: vt tradat ciuitatē aſſyrijs: ſi intra qnqꝫ dies nō venerit vob̄ adiutoriū: et q̄ eſtiſ vos q̄ tētat̄ dn̄m? Nō ē iſte ſmo q̄ miſ̄icordiā pùocet: ſꝫ potiꝰ q̄ irā excitet: ⁊ furorē accēdat. Poſuiſtis vos tp̄s miſ̄atiōis dn̄i: ⁊ in arbitriū vr̄m diē ↄſtituiſtis ei. Sꝫ q̄ patiēs dn̄s ē: ī h̄ ipo peniteam⁹: ⁊ idulgētiā ei⁹ fuſis lachrymis poſtulem⁹. Nō.n. q̄ſi hō ſic de⁹ cōminabit̄: neqꝫ ſic̄ fili⁹ hois ad iracūdiā iflāmabit. et iō hūmiliem⁹ illi aīas noſtras: ⁊ in ſpiritu cōſtituti humiliato ſeruiētes illi: dicam⁹ flentes dn̄o: vt ſm̄ voluntatē ſuā ſic faciat nobiſcū cito miſericordiā ſuā: vt ſicut cōturbatū ē cor nr̄m ī ſupbia eoꝝ: ita ēt de noſtra humilitate gloriemur. quoniā nō ſum⁹ ſecūti peccata patrū noſtroꝝ q̄ dereliquerūt deuꝫ ſuū: ⁊ adorauerūt deos alienos: p quo ſcelere dati ſūt ī gladiū ⁊ in rapinā ⁊ ī cōfuſionē inimicis ſuis nos āt alteꝝ deū neſcim⁹ p̄ter ipꝫ Expectem⁹ hūiles ↄſolationem

rō cū dr̄. a Melius ē.n. ⁊c̄.i. minus malū qd̄ cōparatū ad maius hꝫ rōnē boni. b Conteſtamur hodie celū ⁊ terrā ⁊c̄.i. ↄ̄tra te ⁊ ſacerdotes adducim⁹ in teſtimoniū ꝙ iniqꝫ agitis niſi tradatis ciuitatē cuꝫ ſit min⁹ malū. c Qui vlciſcit̄ nos.i. punit ſm̄ pctā nr̄a. Cetera patēt vſqꝫ ibi. d Tu q̄ pius es ⁊c̄. vindica iniqtates nr̄as.i. flagella nos q̄ntū tibi placuerit. dū tn̄ nō tradamur in manib⁹ īfideliū. ⁊ ſimili mō dauid p̄elegit a deo flagellari ꝙ̄ ab hoīb⁹. z. Reg. vlt̄. iſtud vltimo dcm̄ videt̄ pceſſiſſe a ſacerdotib⁹ ⁊ ab aliq̄b⁹ iuſtis magis timentib⁹ de deſtructione diuini cult⁹ ꝙ̄ de pprijs corporibus. e Et cū fatigati Hic vltimo ponit̄ īdiſcreta ↄuētio ducis q̄ pmiſit ciuitatē reddere niſi īfra qnqꝫ dies veniret eis auxilium. ⁊ pꝫ lr̄a ex dictis. Sciēdū tn̄ ꝙ licꝫ iſte ozias bn̄ fecerit differendo traditionē ciuitatꝭ: ⁊ īducēdo ad expectationē diuine mīe. tn̄ p̄figēdo terminū qnqꝫ dieꝝ male fecit: pp̄ter qd̄ de h̄ rep̄hēdit̄ ca. ſe. vt videbit̄.

f Cap. VIII. Et factū ē. Poſtq̄ ↄ̄ſcripta ē filioꝝ iſrael pſecutio. hic ↄ̄ñter deſcribit̄ coꝝ liberatio q̄ fcā ē p manū iudith q̄ interfec̄ holofernē. ⁊ iō ſic pcedit̄. q̄ p̄mo ponitur ipſi⁹ iudith mltiplex v̄t⁹. ſcd̄o holofernis caſus ca. 10. ibi. Cūqꝫ ītraſſet. tertio fuga ſui exercitus. ca. 14. p̄ma diuidit̄ ī tres. q̄ p̄mo iudith inducit pplꝫ ad ſpeꝫ diue miſeratōis. ſcd̄o ſe munit armis orōnis. ca. 9. tertio ſe exponit picl̄o mortis. ca. 10. p̄ma ī duas. q̄ p̄ deſcribit̄ eius conuerſatio v̄tuoſa. ſcd̄o eius locutio gratioſa: ibi. Hec itaqꝫ cum audiſſet. Circa p̄mū p̄mittit̄ ei⁹ linea parētalis. cum dicit̄. g Que erat filia merari ⁊c̄. qd̄ fac̄ ad cōmēdatōꝫ iudith. naꝫ iſti fuerūt nobiles gn̄e: ⁊ moribus nobiliores. a quibus iudith nō degenerauit ſꝫ ī meli⁹ pfecit. ſcd̄o ſubdit̄ ſtat⁹ eius cōiugalis. cuꝫ dr̄. Et vir ei⁹ fuit manaſſes. tertio ſtatus vidualis. cū dr̄. h Erat āt iudith relicta eius vidua iā ānis trib⁹ ⁊ mēſib⁹ ſex. ex q̄ pꝫ e⁹ cōtinētia: q̄ cū adhuc eēt ſatis iuuenis. trāſire tn̄ noluit ad ſecunda vota. i Et ī ſupiorib⁹ dom⁹ ſue fecit ſibi ſecretū cubiculū ⁊c̄. vt ſic aſpect⁹ hoīuꝫ ⁊ colloq̄a melius declinaret ⁊ liberi⁹ orōi vacaret. k Et hn̄s ſup lūbos ⁊c̄. ad rep̄ſſionē concupiſcētie carnalis. parcitas.n. victus ⁊ aſperitas veſtit⁹ ſūt cuſtodes caſtitatis. l Erat āt ⁊c̄. ex hoc pꝫ v̄tus ſue caſtitatis. q̄ nec pulchritudo corpis: nec copia diuitiaꝝ: q̄ ſūt fomēta libidīs: ptraxerūt eā ad ſecūdas nuptias. cetera patēt. m Hec itaqꝫ. Hic ↄ̄ñr ponit̄ ei⁹ locutio gratioſa. ⁊ p̄ ponit̄ hui⁹ locutōis act⁹. ſcd̄o ipſi⁹ effect⁹ ibi. Et dixerūt illi. Circa p̄mū v̄bo ſuo redarguit̄ dicta cōuētio. q̄ p̄mo repetit̄. cū dr̄. Hec itaqꝫ cū audiſſet q̄m ozias pmiſiſſet ⁊c̄. ſcd̄o p ſacerdotib⁹ mittit̄. cū dr̄. Miſit ad pſ̄byteros ⁊c̄. ꝙ āt nō iuit ad eos ñ fuit ex defectu humilitatis: ſꝫ ex zelo caſtitatis ⁊ honeſtatis vidualis q̄ refugiebat p vicos diſcurrere: ⁊ ī palā corā hoibus apparere. n Qd̄ ē hoc ⁊c̄. Ex hoc videt̄ ꝙ nō erat ibi. q̄ loq̄t̄ de eo q̄ſi de abſente. verūtamē ſupuenit ātēq̄ inde recederēt ſacerdotes. vt pꝫ īfra eo. ca. pōt ēt dici ꝙ a p̄ncipio fuit ibi verūtamē iudith direxit ſermonē ad ſacerdotes q̄ſi magis culpabiles. nā ex illa cōſenſu ſeq̄bat̄ deſtructio diuini cult⁹. vt ſtati dicet̄: p q̄ ſacerdotes debebāt zelare plus q̄ p̄ncipes. o Et q̄ eſtis vos ⁊c̄. Ad itellectū hꝫ ſciendū ꝙ ex captōe illius ciuitatis patebat via ad irl̄m. ⁊ p ↄ̄ñs deſtructio diuini cult⁹ pp̄ qd̄ debebāt ciuitatē illā q̄diu poſſēt defendere ēt ī maxima afflictōe niſi ſup h̄ haberēt mādatuꝫ dn̄i p v̄buꝫ pph̄e. ſic̄ Hieremias conſulebat ſedechie redditionē ciuitatꝭ regi babylonis. ſic āt ñ erat ī pp̄oſito. pp̄ qd̄ peccauer̄t p̄figētes redditōis terminuꝫ. Si āt dicat̄ ꝙ xp̄iāi aliq̄ñ ſine pctō ſic p̄figūt terminuꝫ redditōis alicui⁹ caſtri ſarraceniſ. Dicēdū ꝙ ñ ē ſil̄e. nā ex hoc non ſeq̄t̄ gn̄alis ceſſatio ſacrificij eccl̄ie: qd̄ offerri pōt vbiqꝫ. ſacrificiū v̄o veteris legis offerri ñ poterat ex̄ irl̄m niſi ex ſpāli diſpenſatōe diuina. ſicut legit̄ Helias in mōte carmeli ſacrificaſſe. 3. Regū. 18. pp̄ qd̄ ī p̄fixione p̄dicta erat q̄dā tentatio diuina inq̄ntū volebāt p h̄ experiri effectū auxilij diui. iō ſubditur. Nō ē iſte ſermo q̄ miam pùocet ⁊c̄. p Sꝫ q̄ patiēs eſt. hic ſcd̄o v̄bū iudith inducit ad penitētiaꝫ ſalutarē allegādo p̄ dei patiētiā. cuꝫ dr̄. Sꝫ q̄ patiēs dominus ē ⁊c̄. q Nō.n. q̄ſi hō ſic d̄s cōminabit̄. qd̄.n. hō cōminatur ſtati iplere conatur inq̄tuꝫ pōt. de⁹ āt aliq̄ñ ↄminat̄ qd̄ iferre nō itendit. ſic̄ Jone. 3. dr̄. Adhuc 40. dies ⁊ niniue ſubuertet̄. qd̄ tn̄ de⁹ nō itendebat facere. q̄ p̄uidebat pn̄iam niniuitaꝝ ex q̄ pceret eis. ⁊ hoc ē q̄ tales cōminatōes pferunt̄ nō ſm̄ ordineꝫ diuine p̄ſciētie q̄ imutabilis ē ſꝫ ſm̄ exigētiā demeritoꝝ q̄ ē mutabilis ⁊ ſic fuit ī niniuitis. r Et iō humiliem⁹ illi animas noſtras. ⁊ nō tm̄ corpora. s Ut ſm̄ voluntateꝫ ſuā ſic faciat nobiſcū cōfidebat.n. iudith ꝙ ex humiliatōe pplꝭ negociū verteret̄ ī oppoſitū. ſicut dcm̄ ē de liberatōe niniuitaꝝ. ⁊ hui⁹ ↄfidētie cauſa ſubdit̄. cū dr̄. t Qm̄ nō ſecuti ſumus peccata patꝝ nr̄orum q̄ dereliquerunt deū. p multiplicē idolatriā. vt pꝫ. 4. Reguꝫ. ⁊. z. Paral̄. a reditu v̄o captiuitatis babylonice nō legit̄ ppl̄s iſrael

ei⁹: ꝛ exquiret ſanguinē noſtrū ꝺ afflictōib⁹ inimicoꝝ nr̄oꝝ: ꝛ hūili abit oēs gētes quecūqꝫ iſurgūt cō tra nos: ꝛ faciet illas ſine honore dn̄s de⁹ noſter. Et nūc frēs quō niā vos q eſtis p̄ſbiteri i pplo dei: ꝛ ex vobis pēdet aīa illoꝝ ad elo quiū veſtrū cordā coꝝ erigite: vt memores ſint q꜡ tētāti ſūt p̄res no ſtri: vt ꝓbarēt̄ ſi verecolerēt deū ſuū. Memores eē debēt quō pat noſter abrahā tētat⁹ ē ꝛ ꝑ multas tribulatiōes ꝓbat⁹: dei amic⁹ effe ct⁹ ē. Sic iſaac: ſic iacob: ſic moy ſes: ꝛ oēs q placuerūt deo ꝑ mul tas tribulatiōes trāſierūt fideles Illi aūt q tētātiōes nō ſuſceperūt cū timore dn̄i: ꝛ ipatiētiā ſuam ꝛ iproperiū murmuratiōis ſue con tra dn̄m ꝓtulerūt: exterminati ſūt ab exterminatore: ꝛ ā ſerpētibus perierūt. Et nos ergo non vlciſca mur nos ꝓ his que patimur: ſed repūtantes peccatis noſtris hec ipſa ſupplicia minora eē flagella dn̄i quaſi ſerui qui corripimur ad emēdationē ꝛ nō ad ꝑditionē no ſtrā euenisse credam⁹. et dixerūt illi ozias ꝛ preſbyteri. Omnia q̄ locuta es vera ſūt ꝛ nō ē i ſermo nib⁹ tuis vlla rep̄hēſio. Nūc ergo ora ꝓ nobis qm̄ mulier ſancta es: ꝛ timens deum. Et dixit illis iu dith: Sicūt quod potui loqui dei eſſe cognoſcitis: itā quod facere diſpoſui ꝓbate ſi ex deo ē: ꝛ orate vt firmum faciat deus cōſilium meū. Stabitis vos ad portaꝫ no cte iſta ꝛ ego exeā cum abra mea: ꝛ orate vt ſicut dixiſtis in diebus quinqꝫ reſpiciat dominus popu lum ſuum iſrael. Vos autem no lo vt ſcrutemini actū meū: ꝛ vſqꝫ dū renūcieꝫ vobis nihil āliud fiat niſi orō ꝓ me ad dn̄m deū nr̄ꝫ. et dixit ad eam ozias p̄ceps iude: Vade in pace: ꝛ dn̄s ſit tecum in vltionē inimicoꝝ noſtrorū. et rē uertentes abierunt. IX.

Quibꝰ abſcedentibus iudith ingreſſa eſt orato rium ſuum: ꝛ induēns ſe cilicio poſuit cinereꝫ ſuper caput ſuum ꝛ ꝓſternens ſe domino cla mabat ad dominuꝫ dicens: Dn̄e deus pr̄is mei ſymeon q dediſti illi gladiū i defēſiōeꝫ alienigenaꝝ q violatores extiterūt i coinqnati one ſua ꝛ denudauerūt femur vir ginis i cōfuſionē: ꝛ dediſti mulie res illoꝝ in predam: ꝛ filias illoꝝ in captiuitatē: ꝛ omnē p̄dā i diui ſionē ſeruis tuis q ꝫelauerūt ꝫelū tuū: ſubueni queſo te domine de⁹

Idolatraſſe. niſi aliq pauci tp̄e ātiochi epiphanis. ꝛ ad hoc iducti timore mortis. a Et nūc frēs. h̄ dn̄r iudith iducit pplm ad cōfidētiā. ꝛ hoc ꝑ ſacerdotes q erāt ppl̄i doctores. ideo dicit. b Ex vo. pen. aīa illoꝝ. q̄tū ad firmitatē in bono. c Corda eoꝝ erigite. ad cōfidēdū de dīna v̄tute. d Ut memores ſint q꜡ tētati ſūt ꝛc̄. i. vt eoꝝ patiētia declararet̄. ad meritū ipſorum ꝛ exēplū alioꝝ. ꝛ iducit ad hoc exēplū abrahā q tētat⁹ fuit i filij imolatōe: ꝛ iſaac q ad eandē imolatōeꝫ ſe obtulit volūtarie. vt declaratū fuit Gen. 22. ꝛ iacob q fugiēs pſecutōeꝫ eſau iuit i meſopotamiā ſyrie. e Illi āt qui tētatio nes nō ſuſcepeꝛt ꝛc̄. exterminati ſunt ab exterminatore. Nu. 11. vbi dr̄ q̄ ignis de uorauit extremā ꝑ teꝫ caſtroꝝ ꝑꝑ mur mur ppl̄i ꝯ dn̄m. f Et a ſerpētib⁹ pie runt. Nu. 21. Et nos q̊ nō vlciſcamur nos retorq̄ndo penaſ q̄s ſuſtinem⁹ i deū mur murādo ꝯ ipſū. h̄ ēt dicit. q꜡ forſitan i po pulo erāt aliq tā ma li q̄ ex impatiētia ꝯ deum volebāt tradi tōeꝫ ciuitatis bethu lie. vt ſic per ꝯñs de ſtrueret̄ dīnus cult⁹ i irl̄m q̄ſi i vltioneꝫ ꝯ deū de penis quaſ ꝑmittebat popl̄o iu daico iferri. g Sꝫ reputantes pctīs no ſtris hec ipſa ſuppli cia minora eē flagel la dn̄i. q. d. reputare debem⁹ q꜡ pctā nr̄a maiorē exigūt penā ꝛ ꝑ ꝯñs q̄ ſūt nobis iflicta ad tp̄s vt ꝑ h̄ caſtigati euadamus penā eternā. iō ſub dit̄. Quaſi ſerui dn̄i q corripimur ad emē datōeꝫ ꝛc̄. ſequitur. h Et dixerunt. Hic pōit̄ locutōis iudith gratioſe effect⁹. nā ei cōſenſerūt p̄nceps ꝛ p̄ſbyteri tāq̄ꝫ manife ſte veritati. iō dr̄. Et dixerūt illi ozias ꝛc̄. nunc ḡ ora ꝓ nobis. ex v̄bis eni ei⁹ ſāctis cōceperūt grām dei i ea eē: ꝛ ei⁹ orōnē accepta bilē deo fore. iō rn̄dit iudith. i Sic qđ potui loq ꝛc̄. i. ꝓcede re ex ei⁹ bonitate. k Ita qđ fa. di. ꝛc̄. nō accipit̄ hic ꝓbatio ꝓ acceptōe expimēti alicui⁹ ſtatiꝫ cog̊ſcēdi. q꜡ poſtea ſeq̄t̄. No lo vt ſcrutemini actū meū: ſꝫ accipit̄ h̄ ꝓbatio ꝓ expectatōe ef fect⁹ futuri. q. d. ſi ſeq̄tur effect⁹ ad liberatōeꝫ ppl̄i ꝑ h̄ videbitis q̄ illud qđ cogitaui facere ex deo ē. iō ſubdit̄. l Et vſqꝫ dū renūcie vobis. effectū. m Nihil aliud fiat niſi orō ꝓ me. vt de⁹ velit me dirigere. n Va. i pa. q. d. qđ cogitaſti facias. no lum⁹ plus ingrere. o Et re. abie. ad domos ꝓp̄as. Ca. IX. p Quib⁹ abſcedētib⁹. Hic dn̄r iudith munit ſe armis orō nis. ꝛ qm̄ orō ē petitio decētiū a deo. iō ad petēdū p̊ ſe di ſponit. cū dr̄. q Ingreſſa ē ꝛc̄. qđ erat i ſuꝑiorib⁹ do mus ſue. vt dcm̄ ē ca. p̄cedēti. r Et iduēs ſe cilicio. licꝫ eniꝫ ſꝑ haberet ciliciū ad carnē iterius. vt dcm̄ ē ca. p̄cedēti. tn̄ ēt tūc iduit ſe cilicio exteri⁹. s Poſuit cinerē ſuꝑ caput ſuū: ꝛ vtrūqꝫ fec̄ ad humiliatōeꝫ ſui ſciēs q̄ orō humiliātꝭ ſe nubes penetrat Eccle. 35. t Dn̄e deus. Hic ſcđo ſuā petitionē ꝓponit. i q̄ p̄ mo petit ſuꝑbos hoſtes humiliari. ſcđo ꝯſtātiā ſibi dari. ibi. Da mihi i aīo cōſtātiā. Circa p̄mū ad obtinēdū qđ petit: tria ꝓponit ex dī iuſticia facta. Pri⁹ ē occiſio ſichimitaꝝ ꝑꝑ dine filie iacob violationē. Gen. 34. ꝛ hoc ē qđ dr̄. Dn̄e de⁹ pr̄is mei ſymeon. pa triarche. Sꝫ ꝯ hoc videt̄ q̄ i p̄ncipio ca. prece. genealogia iudith reducit̄ ad ruben. ꝑꝑ qđ dn̄t aliq q̄ ex ꝑte pr̄is fuit de tribu ruben. vt ibi dr̄. ex ꝑte v̊o mr̄is de tribu ſimeon. vt dr̄ h̄. ſꝫ meli⁹ videt̄ dicēdū q̄ ſimpl̄r fuerit de tribu ſymeō ex ꝑte pr̄is ꝛ mr̄is. q꜡ ml̄ieres ñ debebāt cōiūgi viril alteri⁹ trib⁹. Nu. 36. nec ille ruben ad quē reducit̄ genealo gia iudith ca. p̄ce. videt̄ fuiſſe ruben p̄triarcha. nā ibi dr̄. filij ſymeon: filij ruben. Gen. v̊o. 46. ꝛ p̊ Paral̄. 5. vbi numerāt̄ filij ruben: nō pōit̄ ibi aliqs q vocet̄ ſymeon. Itē q̄a pl̄es gnātōes vident̄ fuiſſe inter ru ben ꝛ iudith: q̄ꝫ ponāt̄ ca. p̄ce. nā a natiuitate iſaac vſqꝫ ad exitū ꝺ egy pto fluxerūt ān i q̄drigē ti vt dc̄ꝫ fuit Gen. 15. Itē ab exitu ꝺ egypto vſꝫ ad fūdationē tēpli ꝑ ſalomo nē fluxerūt āni q̄drigēti octogita. 5. Reg. 6. ꝛ inde vſqꝫ ad eius deſtructōeꝫ per nabuchodonoſor: flu xerūt āni q̄drigēti deceꝫ ſm̄ hebreos: ꝛ poſſꝫ ꝓba ri ꝑ tp̄a regū q regnauert̄ a tp̄e ſalomonis vſꝫ ad. 11. ānū ſedechie. i q̊ fuit tem plū deſtructū: ſꝫ ꝑꝑ ꝓlixi tatē omitto: ꝛ ide vſqꝫ ad 4. ānū cyri. i q̊ fūdatum fuit ſcđꝫ tēpluꝫ fuert̄. 70. āni ſꝫ minorē cōputatōꝫ ꝛ ide octo vſqꝫ ad cābiſē: ſub q̊ contigit hiſtoria iu dith. vt dc̄ꝫ ē. ſ. i p̄ncipio hui⁹ libri. Anni v̊o p̄dicti ſil̄ iūcti ſūt mille. 368. a q bus oꝫ ſubtrahere ānos. 108. q fluxerūt a nati uitate iſaac vſꝫ ad natiui tatē rubē. nā āno. 60. iſa ac nati ſunt iacob ꝛ eſau. Gen. 25. Eſau v̊o āno. 40. etatis ſue vxores duas ac cepit. Gen. 26. ꝛ ꝑ ꝯñs ia cob tūc q̄dragenari⁹ fuit q cito poſt ꝺ volūtate pa rētū iuit ad laban auun culū ſuū. Gen. 27. vbi cō pletis. 7. ānis ſue ſeruitu tis accepit lyam vxoreꝫ. hui⁹ p̊genit⁹ fuit ruben. ꝛ ſic iacob videt̄ fuiſſe. 48. annoꝝ vel circiter in na tiuitate ruben. igit̄ a na tiuitate iſaac vſqꝫ ad na tiuitatē ruben fluxerunt anni. 108. vel circiter qb⁹ ſubtractis de numero annoꝝ ſupraꝑoſito remanēt anni mille. 260. q faciunt triginta generationes ꝛ āplius. naꝫ hoīes illius temporis iam generabant exiſtētes. 40. annoꝝ. ꝛ minoris tēporis. hoc etiā pꝫ per ge nealogiā ſaluatoris. Math. p̊. vbi ab abrahā q gēuit iſaac vſqꝫ ad trāſ migrationeꝫ babylonis ponunt̄ generationes. 28. ꝛ tamen omittunt̄ ibi tres generationes reguꝫ iuda. vt probat Hieronim⁹ in omel̄. ꝛ etiā ſub noīe hooꝫ ponunt̄ ibi tres generationes pro vna. vt ibideꝫ oſten ſuꝫ fuit. ꝛ iteruꝫ a trāſmigratione babylonis vſqꝫ ad tempus cambi ſis ſub quo contigit hiſtoria iudith. fluxerunt anni. 68. vt patet ex p̄ dictis. qui bene faciunt duas generationes: ꝛ ſic patꝫ q̄ ille ruben ad quē reſoluit̄ genealogia iudith non fuit ruben patriarcha fili⁹ iacob. ꝓpter qđ dicēdū q̄ fuit alius eiuſdē nois de tribu ſymeon: ad quē re ſoluit̄ genealogia iudith: eo q̄ fuit i illa tribu vir notabilis. v Qui dediſti ꝛc̄. i. in defenſioneꝫ ſui ab alienigenis. ꝛ accipit̄ h̄ defē ſio ꝓ occiſione ſichimitaꝝ ꝓ violenta oppreſſione dine filie iacob: in qua quidem occiſione ſymeon fuit p̄ncipalis. Gen. 34. Poteſt etiam ibi accipi defenſio ꝓp̄ie. quia gentiles de alijs ciuitatib⁹ ꝓpinqs non fuerunt auſi perſequi iacob ꝛ filios eius recedentes. territi a deo. ꝛ ex facto ſymeon ꝛ fratruꝫ ſuoꝝ. Gen. 35. x Qui ꝫelauerunt ꝫelum tu um. hoc videt̄ falſuꝫ. nam iacob reprehendit illud factuꝫ tanq̄ꝫ malū. Gen. 34. ꝛ ſimiliter Gen. 49. dicens. Symeon ꝛ leui fratres vaſa ini quitatis bellantia ꝛc̄. vt expoſituꝫ fuit ibideꝫ. Dicenduꝫ q̄ in facto illo duo fuerunt. ſ. ꝫelus vlciſcendi ſtuprū: ꝛ illud fuit licitum ꝛ iuſtum. q꜡ non habebant iudiceꝫ qui vellet ſcm̄ punire. cuius auctor erat prin ceps ciuitatis ꝛ populus eius fautor. ꝛ ſic loquit̄ hic iudith. Aliud qđ

fuit ibi fuit modus vlciscēdi q fuit malus ꝛ ꝓditorius.inq̄tuꝫ filij ia
cob fregerunt pactū habitū cuꝫ ſichimitis.ꝛ ſic rephēdit illud iacob.
a Tu.n.feciſti priora.i.creatōe mūdi. b Et illa poſt illa cogitaſti
nō ſic itelligēdo q̄ ſit ṗus ꝛ poſterius i cogitatōe dei:q̄ meſurat nunc
eternitatis:ſꝫ i reb⁹ factis q̄ꝝ alie ſūt poſteriores alijs. c Reſpice
caſtra. Hic allegat̄ ſcḋꝫ exvltione dina ſcm̄ qḋ ē ſubmerſio egyptioꝝ
cū dr̄. Reſpice.oculo tuo iuſticie. d Caſtra aſſyrioꝝ nūc. ipa pu/
niēdo. e Sic tūc caſtra ꝛc.Exo.14. Reſpiciēs dn̄s ſup caſtra egy
ptioꝝ ꝑ columnā ignis ꝛ
nubis iterfecit exercituꝫ
eoꝝ ꝛc. f Et tenebre
fatiga.eos.Exo.14. Erat
nubes tenebroſa ex parte
egyptioꝝ:ꝛ illuminās no
ctē ex pte hebreoꝝ imo de
diens egyptios ne poſſēt
accedere ad hebreos.
g Tenuit pedes eorum
abyſſus.i.maris fundus
i eoꝝ ſubmerſione.
h Et i contis.i.fuſtibus
ad pugnandū diſpoſitis.
i Et neſciūt q2 ꝛc.cōteri
bella ab initio.i.ab ātiqs
tpibus.ſic pꝫ de amalech
ꝯ filios iſrl' pugnāte.Exo.
17.ꝛ ḋ og rege baſan:ꝛ ſe/
on rege āmoreoꝝ. Nu.
21.ꝛ de regib⁹ ꝯ ioſue pu
gnātib⁹.ioſue.10.ꝛ i plib⁹
alijs locis. k Erige
brachiū. Hic pōit̄ tertiū
a iudith allegatū.ſ.dſtru
ctio diuini cult⁹:cui⁹ ob/
ſeruatio erat cōueniens
deo.iō dic.Erige brachiū
tuū.i.potētiam tuam.
l Sic ab initio.i.ab exi/
tu filioꝝ iſrl' de egypto.
vt predictum eſt
m Et allide vir.eoꝝ.i.ꝓ
ſterne. n Qui ꝓmit/
tunt ꝛc.ſic.n.ꝓmiſerant
nabuchodonoſor regi.vt
iṗe ſolus noiaret̄ deus in
terra.vt dcm̄ ē.ā.ca.3.
o Fac do.vt gla.ꝓꝑo ci⁹
ꝛc.i.caput holofernis de
cuius ptāte totus exer/

me⁹ mihi vidue. Tu.n.feciſti pri
ora ꝛ illā p⁹ illa cogitaſti: ꝛ h̄ fcm̄
ē qḋ ipſe voluiſti. Oēs.n.vie tue
pate ſūt: ꝛ tua iudicia i tua ꝓuidē
tia poſuiſti. Reſpice caſtra aſſyri
orū nūc:ſic tūc caſtra egyptioꝝ vi
dere dignat⁹ es:qn̄ p⁹ ſeruos tu/
os armati currebāt: cōfidētes i q̄
drigis ꝛ i eqtatu ſuo ꝛ i multitu/
dine bellatoꝝ. Sꝫ aſpexiſti ſup ca
ſtra eoꝝ: ꝛ tenebre fatigauerunt
eoſ.tenuit pedes eoꝝ abyſſus: ꝛ
aque operuerūt eos. Sic fiāt ꝛ iſti
dn̄e q ꝯfidūt i multitudine ſua: ꝛ
i currib⁹ ſuis: ꝛ i cōtis ꝛ i ſagittis ſu
is ꝛ i lāceis gloriāt: ꝛ neſciūt qa
tu ipſe es ds̄ nr̄ q cōteris bella ab ini
tio ꝛ dn̄s nom̄ ē tibi. erige brachiū
tuū ſic ab initio: ꝛ allide vtutē eo
rū i vtute tua:cadat vt⁹ eoꝝ i ira/
cūdia tua q ꝓmittūt ſe violare ſcā
tua ꝛ polluere tabnaculū noīs tui
ꝛ deijcere gladio ſuo cōnu altaris
tui. Fac dn̄e vt gladio ꝓprio ei⁹
ſupbia āputet̄.capiat laq̄o ocl'oꝝ
ſuoꝝ i me: ꝛ pcuties eū ex labijs
caritatis mee. Da mihi i aiō ꝯſtan
tiā vt ꝯtēnā illū: ꝛ virtutē vt euer
tā illū. Erit.n. hoc memoriale no
minis tui:cū man⁹ feminine deiece

cit⁹ gloriabat̄.ꝛ videt̄ h̄ ꝓphice loq. q2 ſic ſcm̄ fuit poſtea vt videbit̄
13.ca. p Capiat laq̄o ꝛc.i.ſic capiat̄ i aſpectu mee pulchritudinis:
q̄ fiā ei ſic familiaris q̄ poſſiꝫ eū iugulare. q Et pcuties eū ꝛc.i.ex
v̄bis meis dulcib⁹ ꝛ amorē ptēdētib⁹. Ad itellectū hui⁹ ꝛ ēt ſeqntium
ſciēdū q̄ dn̄t aliq q̄ i iudith duo fuerūt.ſ.affectio magna ad liberādū
ꝑplm de manu holofernis.ꝛ iſtud fuit licitum ꝛ ſcm̄. Aliud qḋ ex hac
affectōe ſecutū ē.ſ.executio h⁹ affectiōis i q̄ petiuit ꝛ fecit ꝛ dixit aliq̄
illicita.ꝛ ſic petiuit ardorē libidinis excitari i holoferne:ꝛ ad h̄ orna
uit ſe:ꝛ pl'a mēdacia dixit i ſeqntib⁹ holoferni ꝛ ſuis ſatellitib⁹.pp pri
mū tn̄ cōmēdat̄ i ſcriptura.ꝛ orō ei⁹ fuit exaudita.ꝛ pulchritudo eius
diuinitus augmētata.ſic Exo.ꝑ obſtetrices cōmēdāt̄ ḋ bona affectōe
quā habuerūt ad ſeruādū pueros hebreoꝝ:nō āt de mendacio quod
ꝯūr ad hoc dixerūt ſe excuſādo. Alij vo dn̄t q̄ ñ peccauit i orōne pdi/
cta nec i ſui cōpoſitōe.nec ēt i v̄bis q̄ vident̄ mēdacia i ſeqntib⁹.dicūt
eni q̄ iudith aliud itēdebat:aliud ꝓuidebat.itēdebat.n.ſe ſic fieri gra
tā holoferni.vt cū eo poſſet eē familiariter ad ei⁹ iteritū ꝑpetrādum:
qḋ erat licituꝫ ꝛ bonū cū eēt dei aduerſari⁹.vt pꝫ ex precedentib⁹:ſed
preuidebat amorē illicituꝫ holofernis circa ſe.nō tamen debebat ꝓ/
pter hoc bonū predictuꝫ dimittere.ſicut nec de⁹ dimittit peccatoreꝫ
punire.lꝫ ꝓuideat ipſuꝫ ex hoc deteriorari.ſicut pꝫ de pharaone queꝫ
preuidebat ex flagellis indurari. Sed hoc non videt̄ bene dictū.nam
eadē eſt intentio finis ꝛ eoꝝ que ſunt ad finē quādo apprehendūtur
vt ad finē ordinata ſicut mobile eodeꝫ motu mouet̄ in mediuꝫ.ꝛ ter
minuꝫ. Judith aūt intendebat mortem holofernis tanq̄ fineꝫ inten
tum:ad queꝫ tendebat ptingere ꝑ ꝓuataꝫ familiaritatem cum ipſo:ꝛ
hanc familiaritateꝫ adipiſci per ardorē cōcupiſcētie holofernis i ipſā
vñ dicebat. Capiat laqueo oculoꝝ ſuoꝝ i me. ꝓpter quod ſuper hoc
cadebat intentio iudith cuꝫ eēt de medijs ad finē intentuꝫ ordīatis

ꝛ iō cōcupiſcētia holofernis fuit petm̄ vt ipi dn̄t.ꝛ ꝑ ꝯñs petm̄
mortale.ꝛ cū ſit tale de genere.oꝫ ꝯñter concedere q̄ petitio iu/
dith q̄tuꝫ ad hoc ꝛ eius ornat⁹ fuerit mortale petm̄.licꝫ minus
graue q̄ peccatuꝫ holofernis ꝓpter affectionē adiunctā de po/
puli liberatione. Sed hoc nullo mō cōſonat ei qḋ infra dicit̄ ca.
ſe.q̄ ei⁹ cōpoſitio nō ex libidine ſꝫ ex vtute pendebat.ꝛ iō dn̄s
hāc i illa pulchritudinē āpliauit. Jō ꝑ aliā viā pōt dici q̄ ñ fuit
intētio iudith holofernē allicere ad aliqḋ petm̄:ſꝫ intēdebat ſic
appere gratioſa co/
rā ipſo q̄ vellet eam
vxorē hr̄e:quod nō
erat illicitū holofer
ni:q̄uis iudith nul/
lo mō vellet ſibi i cō
iugiū copulari.ſed ꝑ
h̄ itēdebat cū ipo ta
lē familiaritatē hr̄e
q̄ poſſet ipꝫ iterfice
re.nec talis interfe/
ctio iſidioſa peccatū
erat.nā i bello iuſto
licitū ē iſidijs vti.ſic
pꝫ Joſue.8. vbi ḋ p/
cepto dn̄i ioſue poſu
it iſidias poſt vrbeꝫ
hay.belluꝫ āt filioꝝ
iſrael ꝯ holofernem
erat iuſtiſſimū.q2 i/
tēdebat totalr̄ dſtru
ere cultū diuinū.vt
pꝫ ex ſupradictis.de
v̄bis āt iudith vtruꝫ
debeat excuſari a mē
dacio.dicet̄ iſra i lo
co ſuo. r Da mi
hi. Hic ꝯñter iudith
petit conſtantiā ſibi
dari.nā iuadere tā/
tuꝫ tyrānū ꝛ p mlie/
rē videbat̄ valde ma
gnū.iō dicit. Da mi
hi ꝛc.vt contemnaꝫ
illū ꝛc.i.vt nō timeā
nec horreā occidere
illū. s Erit.n.h̄
ꝛc.cū hoc nō poterit
imputari virtuti hu
mane.ſed diuine.

rit eū. Nō.n. in multitudine eſt
virt⁹ tua dn̄e:neq̄ i equoꝝ virib⁹
voluntas tua.nec ſupbi ab initio
placuerūt tibi.ſꝫ hūiliū ꝛ māſue/
torum ſemper tibi placuit depca/
tio. Deus celorum:creator aqua
rum: ꝛ dominus totius creature
exaudi me miſeram deprecantē:
ꝛ de tua miſericordia preſumen/
tem. Memento domine teſta/
menti tui: ꝛ da verbū in ore meo:
ꝛ in corde meo conſilium corro/
bora vt dom⁹ tua i ſanctificatiōe
ꝑmaneat: ꝛ oēs gētes agnoſcāt:
q2 tu es ds̄: ꝛ ñ ē ali⁹ pter te. X.

Factum eſt autem cum
ceſſaſſet clamare ad do/
minum:ſurrexit de loco
in quo iacuerat proſtrata ad do/
minum. Uocauitq̄ abram ſuaꝫ:
ꝛ deſcendens i domū ſuā:abſtu/
lit a ſe ciliciū: ꝛ exuit ſe veſtimenti
viduitatis ſue.et lauit corp⁹ ſuū: ꝛ
vnxit ſe mirtō optio: ꝛ diſcrimi/
nauit crineꝫ capitis ſui: ꝛ ipoſuit
mitrā ſup caput ſuū: ꝛ iduit ſe ve
ſtimētis iocunditatis ſue. Indu/
itq̄ ſandalia pedib⁹ ſuis:aſſūpſit/
q̄ dextrariola ꝛ liliā ꝛ inaures ꝛ
annulos: ꝛ oīb⁹ ornamentis ſuis

t Nō eniꝫ i multitu
dine ē ꝛc.q2 ſolo nutu potes ſubuertere oīa. v Nec ſu.pla.
ti.ab initio.nā angelos ſupbientes deiecit de celo.
x De⁹ celoꝝ.c reator aq̄ꝝ.ꝑ hec itelligunt̄ omnes alie creature.
y Exaudi me ꝛc.afflictōeꝫ.n.ꝛ miſeriā ſui ꝑpli reputabat ſuaꝫ.
z Et de tua mīa ꝑſumētē.i.cōfidentē vltra modū muliebrem.
a Memēto dn̄e teſti tui.i.ſi ꝓ nobis nō parcis.ſalteꝫ parcas ꝓ
tuo cultu q viget in nobis. b Et oēs gen.agno.ꝛc.ꝑ factū ſic
mirabile:quod non poteſt fieri niſi tua virtute. Cap. X.
c Factū eſt autē. Poſtq̄ iudith ſe muniuit armis oratiōis.
hic ꝯñr offert ſe periculo mortis.ꝛ ꝑ ſe ꝑparat ornamen
to.ſcḋo ſibi ꝓuidet de alimento:ibi. Impoſuit itaq̄ꝫ.ter
tio ſe tradit hoſtiū cuneo.ibi. Factuꝫ eſt aūt. Circa ṗmū dicitur
Factuꝫ eſt auteꝫ cuꝫ ceſſaſſet clamare ad dominuꝫ.oratiōe ſua
perfecta. d Surrexit.de dei adiutorio confiſa.
e Uocauitq̄ abrā ſuā.i.ancillā libertaꝫ.ꝛ dr̄ ab hac ꝑpoſitione
ab.ꝛ ara are.nā ātiquitus iuxta arā libertas ſeruis donabatur.
f Et deſcēdēs i do.ſu.de loco orationis ſue q erat i ſuperiorib⁹
domus ſue.vt dcm̄ eſt.ā.8.ca. g Abſtulit a ſe ciliciuꝫ ꝛc.i.ve
ſtimenta lugubria. h Et lauit corp⁹ ſuuꝫ.vt melius recipet
vnguentuꝫ.iō ſubditur. i Et vnxit ſe myrto.i.vnguēto ex
myrrha.ꝑ magna pte ꝯpoſito. k Et ipoſuit mitrā.i.cucufā
ad ſui capitis ornamētuꝫ. l Et induit ſe veſtimenta iocun
ſue.i.q̄bus vtebat̄ ad iocunditatē viro ſuo viuente.
m Induitq̄ ſāda.pe.ſuis.i.calciamēta eſtiualia coriū deſup nō
habētia. n Aſſūpſitq̄ dextrariola.i.ornamēta dextre ptl.
o Et lilia.ornamēta ſūt a capite depēdentia ad modū lilij ſcā.
p Et iaures.i.ornamēta auriū q̄bus vtūt̄ mulieres orientales
maxime. q Et ānulos q ſūt ornamēta digitoꝝ. r Et oib⁹

oꝛnamētiſ ſuis oꝛnauit ſe. h̄ dr̄ ad oſtēdēdū ꝙ nihil omiſit de ꝯtin/gētibꝰ ad decētē ꝫ oꝛnatū. a Cui ēt do. cō. ſplē. augēdo eꝰ pulchꝛitudinē. b Qm̄ ois ⁊c̄. ꝑ modū ꝑce. ca. decī. c Impoſuit itaqꝫ. h̄ ꝯn̄r ſibi ꝓuidet de alimento. d. Impoſuit itaqꝫ abꝛe ſue aſcopā .i. vtrē. ⁊ ē noīn grecū. aſcopa. n. grece vter eſt latine. d Et vas olei. ꝓ cōdimēto potagy. e Et polētā .i. cibū de farina fcī̄. f Et lapates .i. ficꝰ ſiccas ſm̄ hug. de talibus eniꝫ cibis ſibi ꝓuidit: qꝛ nolebat vti cibis gētiliū lege moſaica ꝓhibitis. g Cumqꝫ veniſſent ⁊c̄. ſicut dixerat eis iudith ſupꝛa in fine ca. 8. h Nihil tn̄ iterrogantes eā. dixerat eni eis ꝙ n̄ ſcrutarent ſuū cōſilium. cetera patent. i Scm̄ ē āt. h̄ ꝯn̄r ſe tradit manibus hoſtiū cū dr̄. Scm̄ ē āt cū deſcēderet mōteꝫ .ſ. bethulie. k Circa oꝛtū diei. vt videret fugere ꝑplo citatꝭ īgrāte. naꝫ illa hoꝛa vigiles vadūt ad doꝛmiēdū. ⁊ ſic fugiētes hn̄t tp̄s magis opportunū. l Occurrerunt ei ⁊c̄. q erāt ī circuitu ciuitatis. ne aliqs exiēs poſſet effugere manus eoꝝ. m Ideo ego fugi a facie eoꝝ. qm̄ futuruꝫ agnoui ⁊c̄. hec āt v̄ba iudith ⁊ ſeq̄ntia nitunt̄ aliq verificare duplici via. Una ē ꝑ cōditōalē ſubītellectā vt ſit ſenſus ꝙ hebꝛei ſint in tali diſpoſitiōe poſiti ꝙ tradāt̄ holoferni ⁊ eiꝰ exercitui: niſi ei toveīat eiſ auxiliū a deo. Alia ē vt eiꝰ v̄ba myſtice ſeu ꝓphetice ītelligāt̄ d ſpoliatōe ⁊ deſtructiōe iudeoꝝ q̄ futura erat tp̄e titi ꝑ exercitū romāoꝝ. ſꝫ p̄ma via n̄ videt̄ ꝯueniēs. nā ſeq̄nti ca. iudith affirmat diuinū auxiliū ab hebꝛeis ſublatū. ⁊ ꝙ ꝑ diuā ꝓuidentiā miſſa erat ad h̄ nūciādū. Silr̄ nec ſcd̄a. nā iudith nō videt̄ loq ꝓphetice de tp̄e tā lōgiquo: ſꝫ magis hiſtoꝛice loq de caſu hebꝛeoꝝ iminēti de ꝓpiquo. Itē qꝛ p̄ter ſēſuꝫ myſticū ⁊ figuratiuū oꝫ hr̄e aliquē ſēſū lr̄alē veꝝ. qꝛ qd̄ nihil ē n̄ pōt aliqd figurare. nec holofernes turpiter deiectꝰ ab hebꝛeis pōt cōueniēter dici figura titi victoꝛioſe iudeos debellātꝭ ⁊ captiuātis. nā figura ⁊ figuratū inq̄tū huiuſmodi coꝛn̄dent. ꝓpter ſaluo melioꝛi iudicio videt̄ mihi ꝙ hec v̄ba iudith ⁊ ſeq̄ntia ſaltē ī plꝛibus ſūt mēdacia cōficta ad liberatōeꝫ ꝑplī deuꝫ colētis. ⁊ ad deiectionē ſupbi cultū diuinū deſtruere itēdentis. ⁊ tale mēdaciū ē officioſū. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō ē moꝛtale pccm̄. ſꝫ veniale tm̄. a q̄ nō oꝫ excuſare iudith. qꝛ nec aplī lōge ꝑfectioꝛes ⁊ maxime poſt receptōeꝫ ſpūs ſcī. nō dicūt̄ imunes a pctō veniali p̄mo Iob. p̄ ca. Si dixerimꝰ qꝛ pccm̄ nō hēmꝰ noſipſos ſeducimus: ⁊

ṽitas ī nobis nō ē. ⁊ Gal. z. dic̄ Paulus de petro: ꝙ erat ṽe rep̄hēſibil̄ .ſ. ī mō obſeruādi legalia. n Et oſten. illi. ⁊c̄. h̄ ṽificari non pōt ad lr̄am. nec ṽificatio videt̄ cōueniēs in ſenſu myſtico vt p̄dictum eſt. o Et eris gratiſſima ⁊c̄. ſciebāt. n. ꝙ erat luxurioſus. p Cūqꝫ itraſſꝫ. Poſtq̄ꝫ tuꝫ deſcripta ē ſupiꝰ hebꝛeoꝝ ꝑſecutio. h̄ ꝯn̄r ponit̄ ꝑſeq̄ntis deiectio. ⁊ p̄ q̄ꝫtū ad eiꝰ mētē. zº q̄ꝫtū ad eiꝰ vitā coꝛꝑalē. ī medio ca. iz. Et fcm̄ ē q̄rto die. p̄ma ī duas. nā holofernes p̄ capit̄ ī iudith aſpectu. ſcd̄o decipit̄ ī eiꝰ affatu. ii. ca. Circa p̄mū dr̄. Cunqꝫ intraſſet .ſ. iudith. q An̄ fa. eꝰ .ſ. holofernis r Statiꝫ captꝰ ē ⁊c̄ .i. acceſus īmoderata cōcupiſcētia eiꝰ. verūtn̄ ſi ꝯcupierit eā ꝓ cōcubitu foꝛnicario tm̄. vel cōiugali ſm̄ itētionē iudith. vt dictū ē. ſ̄. ca. 9. nō hr̄ clare. nā lr̄a ſeq̄ns aliq̄n ꝓ vno ſēſu. aliq̄n ꝓ altero videt̄ ſonare: ꝓut ī ſeq̄ntibꝰ apꝑebit. qcq̄d tn̄ fuerit ex ꝑte holofernis. itētio iudith ī oꝛādo ⁊ ſe oꝛnādo fuit bona. vt dcm̄ ē. ſ̄. excuſādo eā a pccō mōtali ī mēdacys ṽo ſeq̄ntibus nō oꝫ eā excuſare a pccō veniali. ſic̄ ſi aliquis q̄rit placere mlꝛieri ꝑꝑ bonū: ſi illa exardeſcat in eius cōcupiſcētiā. nō ꝓpter h̄ eiꝰ bona ītētio deterioꝛat̄. ꝓ qbꝰ tn̄ nō cōmendat̄ ī ſcriptura. ſꝫ ꝓ affectōe bōa ad ꝑplī ſui liberatōeꝫ: ⁊ aduerſary diui cultꝰ deiectionē multū ī ſcriptura cōmēdat̄. ſicut dcm̄ ē. ſ̄. de obſtetricibꝰ hebꝛeoꝝ. ca. 9. s Ut nō ꝓ his. hn̄dis ad libitū. t Meri. ꝯ eos pug. debe. nā plꝛchꝛitudo mlꝛierꝭ magꝭ allicit q̄ꝫ aurū ⁊ argētū. v Videns itaqꝫ ⁊c̄ .i. ī cathedra ſupꝛa quā appēſuꝫ erat conopeū ad magnificētiaꝫ ſedis ⁊ decoꝛē. ē āt conopeū coꝛtia īferiꝰ rotūda ⁊ tēdēs ſupiꝰ ī acutū. idō dr̄ conopeū a cono ī q̄ ſupiꝰ termiat̄. ſꝫ alios ṽo dr̄ a conopo egypti oppido ī q̄ p̄ fuit iuētū. x Ado. eū. adoꝛatōe dulie ꝑꝑ reuerētiā magnitudinis ⁊ ꝑtātꝭ ſue q̄ a deo erat. q̄ꝫuis holofernes abuteret̄ ſic̄ hoies mali cōiter abutūt̄ gratys a dn̄o ſibi datis. Cap. XI.

Tunc holofernes dic ꝯn̄ter holofernes decipitur. iudith

oꝛnauit ſe. Cui ēt dn̄s ꝯtulit ſplēdoꝛē: qm̄ oīs iſta ꝯpō nō ex libidine ſꝫ ex ṽtute pēdebat. Et ideo dn̄ſ hāc ī illa pulchꝛitudinē āpliauit: vt īcōparabili decoꝛe oīuꝫ oculis appareret. Impoſuit itaqꝫ abꝛe ſue aſcopā vini: ⁊ vas olei ⁊ polētā ⁊ lapatēs et panes ⁊ caſeū: ⁊ ꝓfecta ē. Cūqꝫ veniſſēt ad pōtas ciuitatis: inuenerūt expectātē oziā ⁊ pſ̄byteros ciuitatꝭ: Qui cū vidiſſēt eā: ſtupētes mirati ſūt nimis pulchꝛitudinē eiꝰ. nihil tn̄ iterrogātes eā dimiſerūt trāſire dicētes: Deꝰ patrū noſtroꝝ det tibi grāꝫ ⁊ oē ꝯſiliū tui coꝛdis ſua virtute coꝛroboꝛet: ⁊ gloꝛiet̄ ſup te hieruſalē: ⁊ ſit nomē tuū ī numero ſcōꝝ ⁊ iuſtoꝝ. et dixerūt hi q illic erāt oēs vna voce: fiat: fiat. Iudith vero oꝛās dn̄m trāſiuit ꝑ pōtas ipa ⁊ abꝛa eiꝰ. factū ēſt āt cū deſcēderet mōtē circā oꝛtū diei: occurrerūt ēi exploꝛatoꝛes aſſyrioꝝ ⁊ tenuerūt eā dicētes: Un̄ venis aut quo vadis? Que rn̄dit: filia ſū hebꝛeoꝝ. Ideo ego fugi a facie eoꝝ quoniā futurū agnoui ꝙ dent̄ vobis ī depꝛedationē ꝓ eo ꝙ cōtemnētes vos noluerūt tradere ſeipſos: vt inuenirent miſericoꝛdiā in ꝯſpectu veſtro hac de cauſa cogitaui mecum dicens: vadam ad faciem pꝛincipis holofernis vt indicem illi ſecreta illoꝝ: ⁊ oſtēdā illi quo aditu poſſit obtinere eos: ita vt nō cadat vir vnꝰ de exercitu eiꝰ et cum audiſſent viri illi verba eiꝰ conſiderabant faciem eiuſ: ⁊ erat in oculis eoꝛum ſtupoꝛ: quoniā pulchꝛitudinem eius mirabātur nimis. et dixerunt ad eam: Conſeruaſti animam tuaꝫ eo ꝙ tale reperiſti conſilium vt deſcenderes ad dominū noſtrū. Hoc aūt ſcias quoniam cum ſteteris in conſpectu eiꝰ bene tibi faciet: ⁊ eris grātiſſima in coꝛde eius. Duxeruntqꝫ illam ad tabernaculum holofernis nunciantes eam. Cūmqꝫ intraſſet ante faciem eius: ſtatim captus eſt in ſuis oculis holofernes. Dixeruntqꝫ ad euꝫ ſatellites eius. Quis contemnat populuꝫ hebꝛeoꝛum qui tam decoꝛas mulieres habent: vt nōn pꝛo his meritō pugnare contra eos debeamus? videns itaqꝫ iudith holofernem ſedentem in conopeo qd̄ erat ex purpura ⁊ auro ⁊ ſmaragdo ⁊ lapidibus pꝛecioſis intextū ⁊ cum in faciem eius intendiſſet adoꝛauit eum pꝛoſternens ſe ſup terraꝫ: ⁊ eleuauerunt eam ſerui holofernis iubente dn̄o ſuo. XI.

Tunc holofernes dixit ei: equō animo eſto ⁊ noli pauere in coꝛde tuo: quōniā ego nūq̄ꝫ nocui viruꝫ qui voluit ſeruire nabuchodonoſoꝛ regi. populus autem tuus ſi non cōtēpſiſſet me: nō alleuaſſem lanceā meā ſup eū. nūc aūt dic mihi q̄ ex cā receſſiſti ab illiſ: ⁊ placuit tibi vt venireſ ad noſ? et dixit illi iudith: Sume ṽba ancille tue: quoniam ſi ſecutus fueris verba ancille tue: perfectā rem faciet dominus tecuꝫ. Uiuit eniꝫ nabuchodonoſoꝛ rex terre: ⁊ viuit virtus eius que eſt ī te ad coꝛreptionē oīuꝫ animaꝝ errantiū: qm̄ nō ſoluꝫ homines ſeruient illi ꝑ te: ſed ⁊ beſtie agri obtemperāt illi.

affatu: quā p̄ cōſolat̄ dicēs. z Equo aīo eſto. ⁊ ſubdit̄ rō. a Qm̄ ego nūq̄ꝫ nocui viꝝ ⁊c̄. ipe dicebat falſū. qꝛ ſic̄ dr̄. ſ̄. z. ca. q̄ꝫtūcūqꝫ hoieſ ſibi ſubiecti erāt. tn̄ ferocitatē pectoꝛis eiꝰ mitigare nō poterāt quin eis iferret mlꝛta mala. ſcd̄o iudith iterrogat̄. cū dr̄. Nc̄ āt dic mihi ⁊c̄. ⁊ ꝑꝫ b Sume ṽba ācille tue. h̄ ꝯn̄r iudith rn̄det ad iterrogata. vbi p̄ ponit̄ eiꝰ rn̄ſio. ſcd̄o rn̄ſionis appꝛobatio. ibi. Placuerūt āt. Circa p̄mū iudith vt fallat fallacē ⁊ illudat illuſoꝛē. p̄mo magnificat eiꝰ potētiā. ſcd̄o appꝛobat eiꝰ ſn̄iam. ibi. Nec hoc latet. tertio allegat diuinaꝫ ꝓuidētiā ibi. Nō ego ancilla. Circa p̄mū dicit. Sume ṽba ancille tue nō ſolū aure coꝛꝑis: ſꝫ ⁊ mētis. c Qm̄ ſi ſecutus fueris ṽba ancille tue eis aſſētiēdo ⁊ ſꝫ ea faciēdo. d Perfectā rē faciet dn̄s tecū .i. te faciet ꝑtingere ad intētū. e Uiuit eni nabucho. rex .i. ſicut veꝝ ē ꝙ nabuchodonoſoꝛ viuit. ⁊ tu ſilr̄: ita vera ſūt q̄ ſequūt̄. nec ē h̄ iura/

mētū vt dñt aliq̄ q: nō excuſaret iudith a iuramēto falſo: qḋ ē pccm̄ mortale: ſ3 ē ſimplex aſſertio falſi ad fallēdū fallacē. vt dictu3 eſt.

a Nunciat. n. animi tui induſtria. i. prudētia bellica: q̄ bñ ē i malis hominib⁹. ⁊ i h̄ dic vex. nā holofernes erat famoſus i armis.

b Et idicatū ē oī ſeclo. i. m̄ltis valde. ⁊ ē hic hyꝑbole. c Qm̄. tu ſolus bon⁹ ⁊ potēs es i regno ei⁹. i. valde excellēs i regis militibus. ⁊ hec bonitas ē aliqñ i malis hoībus. nā ſic dr̄. 5. metaphyſice. Bonū ad mala trāſferim⁹. ſic dr̄ bon⁹ latro: q̄ vias accōmodas adiuenit ad faciēdū latrocinia. d Et diſciplīa tua: q̄ ſubieciſti multas gētes nabuchodonoſor regi. e Oib⁹ ꝓuin. ꝑdi. i. multis ꝓuīcijs.

f Nec h̄ latet. h̄ ɔñr ſequtur approbat holofernis ſniā3 de achior q̄tū ad hoc ꝙ debeat occidi cū filijs iſrl̄ ꝓpter offēſā dei ɔ̄ eos. ⁊ p3 lr̄a vſ3 ibi.

g Ut mandauerit ⁊c. h̄ appet eē falſum ad lr̄a3. nā ſic iudith ɔ̄ mādatu3 dī ſciēter feciſſet ipediēdo traditōe3 citati holoferni. ſupra. 8. ca.

h Inſuper et fames ⁊c. hec erāt va ſaltē3 i parte magna. i Deniq3 h̄ ordināt ⁊c. nō ꝙ nō ſeqt̄ hic vt videt̄ qḋ dic. q: p ſāguinē ⁊ ſcōꝝ pollutōs itellexit citatis traditō3 quā cōceperant ꝑori die cōpleuiſſe. ⁊ ſic q̄tū i eis erat ſāguinē bibiſſēt occiſoꝝ: ⁊ ſcā polluiſſēt. q: iā ipſi fuiſſent crapulati q velit iſpiciat: cū oīs actio ei⁹ ex v̄tute pēdebat q̄ nō dic falſū: vel facit. ſ3 v̄tualr̄ oculos falſoꝝ v̄bis: ⁊ p ſniam v̄itatis itriſecā claudit ⁊ eruit ne v̄itatē cōſiderent. Et ſic videt̄ hic metaphorice vel rethorice loq. qḋ p3 quō. n. poſſet hō ſāguinē bibere. q: ſi crudū ſumeret moreret̄ ⁊ adhuc nō videt̄ poſſe extinguere ſitim: ſi decoq̄ret nō valeret potatōi. ſ3 aduerſarij. iō vt dixi in myſterio v̄boꝝ fuerūt decepti: eo ꝙ nō cōſiderabāt h⁹ rei iꝑoſſibilitatē ⁊c. ⁊ ſupiora q vellet ɔſiderare forte iueniret: ꝙ nullum vitiū q̄tūcū3 minimū feciſſet: vel i aliq̄ defectuſa poſſet iudicari: hoc videt̄ ēt eē falſū. q: bibere ſāguinē erat eis maxime ꝓhibitū. k Et ſacta dñi ſui. nō vocat̄ h̄ ſacta vaſa cōſecrata ad ſacrificādū dño: ſeu oblatiōes ⁊ ſacrificia vt dñt aliq. nā talia nō erant nec fiebāt ex̄ irl̄m. ſ3 ſancta dicunt̄ hic ꝑmitie ⁊ decime q̄ debebant̄ ſacerdotib⁹ ⁊ leuitis: i neceſſitate tñ poterāt comedi ab alijs ſicut dauid ⁊ viri ei⁹ comederūt panes ꝓpoſitionis: ⁊ de volūtate ſūmi ſacerdotis. vt h̄r. p̄. Re. zi. ⁊ ideo iudith. videt̄ h̄ ſimplr̄ falſū dixiſſe. cū ſubdit̄. Et volūt cōſumere qḋ nec manib⁹ deberēt cōtigere. ⁊ ſi ſcā itelligant̄ hic vaſa ſacra. ſilr̄ falſū dic. q: nō erāt i bethulia. l Qḋ ego. h̄ ɔñr ad ſuū ꝓpoſitu3 allegat diuā ꝓuidētiā. d. m Et mi. me do. ⁊c. ꝙ. n. venit ad liberatōe3 ppl̄i fuit a dño: ſ3 ꝙ ad hoc dixit mēdacia ſi fuit ab eo: ſ3 a ml̄iebri malicia. Nō. n. idiget deus mēdacijs boiu3 ad perficiēdum opera ſua.

Nūciat̄. n. āimi tui induſtria vniuerſis gētib⁹: ⁊ idicatū ē oī ſeculo qm̄ tū ſol⁹ bon⁹ ⁊ potēs es i oī regno ei⁹: ⁊ diſciplina tūa oib⁹ ꝓuincijs p̄dicat̄. Nec h̄ lātet qḋ locut⁹ ē achior: nec illud ignorat̄ qḋ ei iuſſeris euenire. Cōſtat eni deū nr̄m ſic peccatꝫ offēſū: vt mādauerit ꝑ ꝓphās ſuos ad ppl̄3 ꝙ tradat eū ꝓ pctis ſuis. Et quoniā ſciūt ſe offēdiſſe deū ſuū filij iſrael tremor tu⁹ ſup ipſos ē. Inſup ēt famēs inuaſit eos: ⁊ ab ariditate aque ia3 iter mortuos cōputant̄. Deniq3 hōc ordināt: vt iterficiāt pecora ſuā ⁊ bibāt ſanguinē coꝝ ⁊ ſanctā dñi ſui q̄ p̄cepit ds nō cōtingi: i frumēto vino ⁊ oleo h̄ cogitauerūt ipēdere: ⁊ volūt conſumere q̄ nec manib⁹ deberēt cōtingere. Ergo quoniā h̄ faciūt certū ē ꝙ i perditionē dabunt̄. Qḋ egō ancilla tua cognoſcēs fugi ab illis ⁊ miſit me dōmin⁹ h̄ ipſa nūciare tibi. Ego. n. ancilla tua deu3 colo ēt nūc apud te: ⁊ exiet ancilla tua ⁊ orabo deū: ⁊ dicet mihi: qñ eis reddat peccatū ſuū: ⁊ veniēs nūciabo tibi: ita vt ego adducā te ꝑ mediā hieruſalē. et habebis oēm ppl̄m ſicut oues q̄b⁹ nō ē paſtor ⁊ nō latrabit vel vn⁹ canis ɔtra te quoniā h̄ mihi dicta ſūt ꝑ ꝓuidētiā dei. et quoniā irat⁹ ē illis ds: h̄ ipā miſſa ſū nūciare tibi. Placuerūt aūt oīa verba h̄ corā holoferne corā pueris eiuſ: ⁊ mirabāt̄ ad ſapiētiā ei⁹: ⁊ dicēbāt alter ad alteꝝ: ñ ē talis mulier ſup t̄rā i aſpectu: i pulchritudine: ⁊ i ſenſu verboꝝ. et dixit ad illa3 holofernes: Bene fecit de⁹ qui miſit ante populū vt des illum tu in manibus noſtris. et quoniā bona ē ꝓmiſſio tua: ſi fecerit mihi hoc deus tu⁹: erit ⁊ deus meus: ⁊ tū in domo nabuchodonoſor magna eris ⁊ nomē tuū nominabitur in vniuerſa terra. XII.

Tunc iuſſit eā itroire vbi repoſiti erāt theſauri ei⁹ ⁊ iuſſit illic manere ea3: ⁊ cōſtituit quid daret̄ illi de ɔuiuio ſuo. Cui reſpōdit iudith ⁊ dixit: nūc nō potero manducare ex his que mihi p̄cipis tribui ne veniat ſup me offenſio. ex his aūt q̄ mihi detuli mēducabo. Cui holofernes ait: Si defecerit tibi iſta q̄ tecū detuliſti: qd faciem⁹ tibi? et dixit iudith: Uiuit aīa tua dñe meus quoniā nō expēdet omnia hec ancilla tua: donec faciat deuſ i manu mea hec que cogitaui. et induxerūt illā ſerui eius in tabernaculum quo preceperat: ⁊ petijt dūm itroiret vt daret̄ ei cōpia nocte ⁊ añ luce3 egrediēdi foras ad orationem ⁊ deprecandi dominum. et precepit cubicularijs ſuis vt ſicut placeret illi exiret ⁊ itroiret ad adorādu3 deū ſuū p tri duū. et exibat noctib⁹ in vallē bethulie: ⁊ baptiʒabat ſē i fōtē aque et vt aſcēdebat: orabat dominu3 deum iſrael vt dirigeret viam ei⁹ ad liberationem populi ſui. et introiens mundā manebat in tabernaculo: vſ3 dūm acciperet eſca3 ſuā in veſperū. et factūm eſt quarto die holofernēs fecit cenam ſeruis ſuis: ⁊ dixit ad vagao eunuchum. vāde ⁊ ſuade hebream illa3 vt ſponte conſentiat habitare mecū. fedum eſt enim āpud aſſyrios ſi feminā irrideat viꝝ agēdo vt immunis ab eo tranſeat. Tūc itroiuit vagao ad iudith ⁊ dixit.

n Placue. āt. hic ɔñr ponit̄ m̄ſſionis iudith approbatio: ⁊ p̄mo v̄bo. ſcḋo fcō. c. iz. Circa p̄⁹ dr̄. Placuerūt āt oīa v̄ba hec corā ⁊c. q: p̄tēdebāt holoferni. ⁊ ei⁹ exercitui ꝓſpera. o Et dicebāt ⁊c. mirātes eius pulchritudinē ⁊ ſapiam. p Nō ē ta. mu. ⁊c. ex hoc videbāt inuere. ꝙ eēt aptiſſima cōiugi ſuo pncipi vinculo m̄rimonij. ⁊ hoc idē vident̄ ſonare v̄ba holofernis q̄ ſequuntur. q Si fecerit mihi hoc de⁹ tu⁹ erit ⁊ de⁹ me⁹. p h̄. n. ꝙ cōſētiebat colere deū iudith: videt̄ ꝙ eā cogitabat accipe i ɔiugē. vñ ⁊ ſubdit̄. r Et tu in do. nabu. magna eris. ſic holofernes erat maior. poſt regem. Cap. XII.

s Tunc iuſſit ⁊c. hic ɔñter approbat̄ m̄ſſio iudith p ſcm̄. nā holofernes iuſſit eā itroire ad locū vbi erāt ſui theſauri tāq3 cariſſimā ſibi ⁊ cōfidēs de ea tāq3 de cōiuge ꝓpa iō ſbdit̄. t Et cōſtituit ⁊c. ſollicit⁹ ḋ ea ſic ḋ corpe ꝓpo.

v Nec ñ potero ⁊c. q. d. excuſatam me habeas paruo tpe.

x Ne veni. ⁊c. erāt eni ibi aliqua cibaria lege prohibita. Si defecerint ⁊c. Ex hac. n. ſollicitudine circa victū iudith appet amor i ɔcenſus ad eā.

y Uiuit ania tua dñe. i. ſic vex eſt ꝙ tu viuis: ita vex eſt ꝙ ego nō cōſumā3 hec cibaria añq3 fecerit ds q̄ cogitaui. ⁊ i h̄ vex dixit: na3 ꝑus iterfectus fuit holofernes ꝑ eā: qḋ facere cogitabat. holofernes āt itellexit ḋ traditōe ciuitatī i māu ſua referens dciā iudith ad ei⁹ v̄ba ſupiora.

z Et pe. dū. itro. i. dū ire icipet adhuc pñs corā holoferne

a Ut da. ei ⁊c. vt ḋuoti⁹ deū exoraret ex ifidelīu3 caſtra.

b Et baptiʒabat ⁊c. i. ſe lauabat ante orōnē ſ3 modū iudeoꝝ. c Et itro. a ɔſortio gētilium.

d Uſq3 dū ac. ⁊c. Ex q̄ p3 ꝙ ieiunabat vt eī orō eēt magis exaudibil̄ deo.

e Fcm̄ ē. Poſtq3 deſcript⁹ ē caſus holofernis q̄tū ad mēte: hic ɔñr deſcribit̄ caſus ei⁹ q̄tū ad vitā corpalē. Circa qḋ p̄ ponit̄ p̄ma diſpoſitio. ſcḋo holofernis iugulatio. ca. i3. Diſpoſitio v̄o ad mortē holofernis fuit ardor libidinis: ⁊ ex eo ſeq̄ns ſopor ebrietatis: ⁊ hoc notat̄ cū dr̄: Et factū ē q̄rto die. ab egreſſu iudith ḋ citate bethulie. f Holofernes fec̄ ⁊c. q̄ſi ꝑ nuptijs iudith cui itēdebat ſeq̄nti nocte copulari. iō ſubdit̄. g Uade ⁊ ſuade hebreā ⁊c. per cōcubitum carnalem. h Fedum eſt enim. i. probroſum. i Si femina irrideat virum agendo. i. ꝙ fuerit per aliquod tempus in ſua ꝑtāte abſq3 carnali copula.

Nõ vereat̃ bona puella itroire ad
dñz meũ: vt honorificet̃ añ faciẽ
ei⁹: ⁊ mãducet cũ eo: ⁊ bibat vinũ
in iocunditate. Cui iudith rñdit.
Que ego ſũ vt ↄdicaz dño meo?
Oẽ qđ erit añ oculos ei⁹ bonuz ⁊
optimũ faciã. qcqd ãt illi placue-
rit: ħ mihi erit optimũ oĩb⁹ dieb⁹
vite mee. et ſrexit ⁊ ornauit ſe ve
ſtimĩto ſuo ⁊ ingreſſa ſtetit añ faciẽ
ei⁹. Cor aũt holofernis ↄcuſſũ ẽ:
erat eñi ardẽs in ↄcupia ei⁹. et di-
xit ad eã holofernes. Bibe nũc
⁊ accũbe i iocũditate: qm̃ iueniſti
grãz corã me. et dixit iudith. Bi-
bam dñe: qm̃ magnificata eſt aĩa
mea hodie pre oĩb⁹ dieb⁹ meis. et
accepit ⁊ mãducauit ⁊ bibit coraz
ipo: ea q̃ parauerat illi ancilla ei⁹.
et iocũdus factus eſt holofernes
ad eã: bibitq̃z vinũz multũ nimis
q̃tũ nunq̃z biberat i vita ſua. XIII

Ca. XIII.

Vt ãut ſero factũ ẽ: feſti-
nauerũt ſerui illi⁹ ad ho-
ſpitia ſua ⁊ ↄcluſit vagao
oſtia cubiculi ⁊ abijt. erãt ãt oẽs
fatigati a vino. eratq̃z iudith ſola
in cubiculo. Porro holofernes
iacebat in lecto nimia ebrietate ſo
pit⁹. Dixitq̃z iudith puelle ſue vt
ſtaret foris añ cubiculũ ⁊ obſua-
ret. Stetitq̃z iudith añ lectũ orãs
cũ lachrymis ⁊ labiorũ motu in ſi
lẽtio dicẽs. Cõfirma me dñe de⁹
iſrl: ⁊ reſpice i hac hora ad opera
manuũ mearũ: vt ſic ꝓmiſiſti hie-
ruſalẽ ciuitatẽ tuaz erigas ⁊ ħ qđ
credẽs ꝑ te poſſe fieri cogitaui pfi
ciã. et cũ ħ dixiſſet: acceſſit ad co-
lũnã q̃ erat ad caput lectuli ei⁹: ⁊
pugionẽ ei⁹ q in ea ligat⁹ pẽdebat
exoluit. Cũq̃z euaginaſſet illũ: ap
p̃hendit comã capitis ei⁹ ⁊ ait. Cõ
firma me dñe de⁹ in hac hora: et
ꝑcuſſit bis i ceruicẽ ei⁹: ⁊ abſcidit
caput ei⁹: ⁊ abſtulit conopeũ ei⁹ a
colũnis: ⁊ euoluit corp⁹ ei⁹ trũcũ
et poſt puſillũ exiuit ⁊ tradidit ca
put holofernis ãcille ſue: ⁊ iuſſit
vt mitteret illud i perã ſuã. et exie-
rũt due ſm ↄſuetudinẽ ſuã quaſi
ad orõnẽ: ⁊ trãſierũt caſtra ⁊ gy
rãtes vallẽ venerũt ad portã ciui
tatis. et dixit iudith a lõge cuſtodi-
b⁹ murorũ. Apite portas qm̃ no-
biſcũ eſt de⁹: q fecit virtutẽ in iſrl.
et fcm̃ eſt cũ audiſſẽt viri vocẽ ei⁹
vocauerũt p̃ſbros ciuitatis. et oc
currerũt ad eã oẽs a minimo vſz
ad maximũ: qm̃ ſpauerũt eã iam
nõ eſſe vẽturã. et accẽdẽtes lumi-
naria ↄgyrauerũt circa eã vniuer
ſi. Jlla aũt aſcẽdẽs in eminẽtiorẽ
locũ: iuſſit fieri ſilentiũ. Cũq̃z oẽs
tacuiſſent: dixit iudith: Laudate
dñz deũ noſtrũ qui nõ dſeruit ſpe
rãtes in ſe: ⁊ in me ancillã ſuã ad
ipleuit miſericordiã ſuã quã ꝓmi
ſit domui iſrl: ⁊ iterfecit in manu
mea hoſtẽ ppl̃i ſui in hac nocte.
et ꝓferens de pera caput holofer
nis: oſtendit illis dicens: ecce ca-
put holofernis principis militie
aſſyriorũ. et ecce conopeuz illius
in quo recũbebat in ebrietate ſua
vbi ⁊ per manũ femine percuſſit
illũ dñs deus noſter. Viuit autez
ipe dñs: qm̃ cuſtodiuit me ange-
lus ei⁹: ⁊ hinc eũtẽ: ⁊ ibi cõmorã-
tẽ: ⁊ inde huc reuertẽtem: ⁊ nõ ꝑ-
miſit me dñs ancillã ſuã coinqui-
nari: ſed ſine pollutiõe peccati re-
uocauit me vobis gaudentẽ in vi
ctoria ſua: in euaſiõe mea: in libe
ratione vr̃a. Confitemini illi oẽs
quoniã bon⁹: quoniã i ſeculũ mi-
ſericordia ei⁹. Vniuerſi ãt adorã
tes dñz: dixerũt ad eã. Bñdixit te
dñs in virtute ſua: q ꝑ te ad nihi-
lũ redegit inimicos nr̃os. Porro
ozias pricepſ ppl̃i iſrl dixit ad eã:
Bñdicta es tu filia a dño deo ex-

a Nõ vereat̃ bo. pu. ⁊c. inuitat eã p̃mo ad cibũ ⁊ potũ. vt inde de-
ducat̃ ad carnalẽ cõcubitũ. b Que ego ſum vt ↄdicaz dño
meo? q̃ſi dicat. ñ decet ꝙ ego ↄdicã vllo mõ. c Hoc mihi ⁊c. vi
debat eñi ꝑ hoc appropinq̃re tp̃s opportunũ ad iterficiẽdũ ipz.
d Et ſurrexit ⁊ ornauit ſe veſtimẽtl ſuis. ſicut ſpõſa corã ſpõſo.
e Cor ãt holo. ⁊c. i. nimio ardore libidinis cõmotũ. nã ⁊ ſi vole-
bat eã cog̃ſcere tañq̃z vxorẽ nõ tñ mouebat̃ ad ħ amore ꝓlis ſed
ardore libidinis. f Bibe nũc ⁊c. qm̃ iueniſti grãm corã me.
ex hoc videt̃ ꝙ re
putabat eaz tanq̃z
ſponſã ſibi gratiſſi-
mã g Bibã dñe
qm̃ magnificata ẽ
aĩa mea. ex hoc ꝙ
videbat̃ appropin
q̃re hora libatiõis
ppl̃i ſui. h Et io-
cundus fcũs ẽ ho-
lofernes ⁊c. credẽſ
eius frui ãplexib⁹
i Bibitq̃z vinum
multũ nimis. ex ar
dore nãq̃z libidiniſ
iaz amiſerat diſcre
tionẽ cauendi ſibi
ab exceſſu vini.
k Ca. XIII.
l Vt aũt ſero
factuz eſt.
Premiſſa diſpõne
ad iterfectõem ho-
lofernis. ħ ↄñr de-
ſcribit̃ eius iugu-
latio. ⁊ ſcđo iugula
tõis manifeſtatio.
ibi. Et dixit. Circa
p̃mũ dr̃. l Feſti-
nauerũt ſer. illi⁹ ad
hoſpitia ſua. i. tẽto
ria. vt ibi requieſce-
rẽt ⁊ dormirẽt. naz
oẽs a vino fatigati
erãt. vt ſubdit̃ po-
ſtea.
m Et conclu. va.
oſtia cubiculi. ho-
loferne in lecto ſuo
poſito ⁊ dormiẽte.
n Dixitq̃z iudith
puelle ſue vt ſtaret
foris ãte cubiculũ
⁊ obſeruaret. ne for
te aliquis ſuperue-
niret. exierat enim
modicum de cubi
culo holofernis ad
dicendum hoc an-
cille ſue: nam ante
erat ſola in cubicu
lo. vt dicit̃ in lr̃a.
o Cõfirma me do
mie deus iſrael ⁊c.
⁊ reſpice i hac hora
ad opa mãuũ mea-
rũ. nã i tali facto ſo
let cor et maxime
mlierl expaueſcere
p Vt ſic ꝓmiſiſti
hieruſalẽ ciuitatez
tuaz erigas. ſicut. n. per ꝓphas predixit eam ꝓpter peccata de-
ſtruẽdã. ita ẽt ꝓmiſit ꝑ eos poſt pniaz ppl̃i reedificãdã. vt patz i
Jſaia: Hieremia: Zacharia: ⁊ plrib⁹ alijs ꝓphis q Et pugionẽ
ei⁹. i. enſez: ⁊ dr̃ a pũgẽdo. r Et ꝑcuſſit bis i ceruicẽ ei⁹. i. i col
lũ ad ãputãdũ ceruicẽ. s Et euoluit corpus ei⁹ truncũ. i. de
lecto voluit ad terrã. vt hr̃ ifra. 14. vt cũ qs itraret ſtatim eũ vi-
deret decapitatũ. t Et exierũt due ſm ↄſuetudinẽ ſuã. q̃ſi
ad orõnẽ. ⁊ ꝓpter hoc vigiles aſſyriorũ nõ fecerũt circa eas ali-

quã ꝑſcrutatõez ſz mãdatũ holofernis: q dederat eis hãc libertatẽ vt
hr̃ ca. ꝓcedẽti. v Et trãſierũt caſtra. aſſyriorũ libere ꝑꝑ dictã cãz.
x Et gyrãtes vallẽ: vt venirẽt ad portã bethulie a caſtris aſſyriorum
remotiorẽ. y Et dixit iudith. ħ ↄñr ponit̃ mortis holofernis ma-
nifeſtatio. ⁊ p̊ pplo fideli. ſcđo achior gẽtili. ibi. Porro achior vocat⁹
venit. Prima i duas. nã p̊ ponit̃ dicta manifeſtatio. ſcđo iudith bñdi
ctio ibi. Vniuerſi ãt adorãteſ. p̃ma adhuc i duas. nã p̊ fit manifeſtatio
murorũ cuſtodib⁹. ſcđo alijs ciuibus ibi. Jlla ãt aſcendẽs. Circa p̃muz
dr̃. Et dixit iudith a lon-
ge cuſtodib⁹ murorũ. iaz
eniz ſic erat elongata ab
aſſyrijs ꝙ nõ poterat au
diri ab eis.
z Aperite por. quoniam
nobiſcuz eſt deus qui fe
cit v̓tutẽ magnã i iſrael.
per hoc ãt iſinuanit mor
tem holofernis.
a Vocauerunt p̃ſbyte-
ros ciuitatis vt honorifi
centius iudith reciperet̃
b Quoniã ſperauerunt
eam iã non eẽ venturaz.
ſpes ꝓprie nõ eſt niſi de
bono. hic aũt accipit̃ de
malo. ⁊ iõ accipit̃ valde
improprie. ſ. pro timore
valde ꝓbabili de morte
eius violenta atq̃z ipſi⁹
retentõe. c Congy-
rauerunt circa eam. naz
ex omni parte nitebant̃
ſibi appropinquare.
d Jlla autẽ aſcendens.
Hic conſequenter mani
feſtat̃ mors holofernis
ciuibus. cũ dicit̃. Jlla ãt
aſcendenſ in eminẽtiorẽ
locuz. vt poſſet ab oibus
videri. e Juſſit fieri
ſilentiuz. vt meli⁹ poſſet
audiri. ⁊ icepit a diuinis
laudibus loq dicens.
f Laudate dñm deum
noſtrum qui nõ deſeruit
ſperantes in ſe. i. nos po
ſitos in tãta neceſſitate.
g Et in me. i. per me in-
ſtrumentaliter.
h Adimpleuit miſicor-
diam ſuam quam ꝓmi
ſit ⁊c. promiſit enim ꝑ ꝓ
phas. ſicut pz i pluribus
locis. pplm iſrael ab ho
ſtibus liberare. ſi tamen
colerent eum vere.
i Et ꝓferens de pera ca
put holofernis ad decla
rationem veritatis. ⁊ ne
aliqua ſuſpitio oriret̃ ꝙ
holofernes ſeu aliqs ali
us tetigiſſet eam inhone
ſte. ideo ſubditur.
k Viuit autez ipſe dñs
deus noſter. i. ſicut verũ
eſt ꝙ ipſe eſt vita ꝑ eſſen
tiam. ita verũ eſt qđ ſeq̃t̃.
Quoniam cuſtodiuit
me angelus eius ⁊c. ⁊ pa
tet littera. Et finalr̃ pro tantis beneficijs inuitat omnes ad confeſ-
ſionem diuine laudis. d. m Confitemini illi omnes. ⁊c.
n Vniuerſi ãt. Hic ↄñter ponit̃ ipſius iudith benedictio ſeu cõmẽda
tio. p̃mo a plebe. cũ dr̃. Vniuerſi aũt adorãtes dñm. ſm ipſius iudith
verbum. o Dixerunt ad eã: benedixit te dominus. i. benedicẽdã
te reddidit ab omnibus. p Quia ꝑ te ad nihiluz redegit inimicos
noſtros. mortuo nãq̃z p̃ncipe reputabãt exercitũ ei⁹ iã ꝑijſſe. ſcđo bñdi
cit̃ ſeu cõmendat̃ a p̃ncipe. cum dicit̃. q Porro ozias ⁊c. ⁊ patet.

a Bñdictus dñs ⁊c̃. ⁊ p hoc itelligunt̃ alia corpora media: ⁊ creature in eis exiſtentes. b Quite dixexit. ſua bonitate. c In vulnera capitis. qđ ẽ ſupra cõſtãtiã mulieris. d Ut nõ recedat laus tua de ore hoĩum qđ videm⁹ adipletũ: nã ad ei⁹ laudez p vniuerſalẽ eccl'iaz recolit̃ hʒ fcm̃. e Nõ pepciſti aĩe tue. i. vite tue eã picl'is exponẽdo.
f Porro achior vocatus venit. Hic ꝯñr vltimo manifeſtat̃ mors holofernis achior gẽtili. cũ dr̃. Porro achior vocatus venit. nõ. n. cõſiliũ hebreoꝝ audebat igredi. niſi ſpãl'r vocaret̃. q̃r n õ erat icorporat⁹ illi pplo. g De⁹ iſrael ⁊c̃. vt hr̃. ſ̃. ca. 5. cetera patẽt ex dictis. h Uidens ãt achior caput holofernis ãguſtiatus p̃ pauore. . i. p̃ nimia admiratõe de tãto facto p manũ femie
i Cecidit i faciẽ ſuã ſup terrã. Paſſiões. n. vehemẽtes ⁊ ſubite faciũt magnã trãſmutatõez i corpõe. ⁊ ſic freq̃nter faciũt cadere. k Et eſtuania ei⁹. i. paſſa fuit exinanitionẽ. l Poſtea vo q̃ʒ reſũpto ſpũ recreat⁹ ẽ. trãſeũte ꝺcã paſſiõe.
m Procidit ad pe. eius ei reuerẽtiã exhibendo.
n Bñdicta tu deo tuo ⁊c̃. i. ab oĩbus hitãtibus i tabernaculis hebreoꝝ: ⁊ q iacob deſcendentium.
o Cap. XIIII.
O Ixit ãt iudith. Poſtq̃ʒ ꝺ̃ſcript⁹ ẽ holofernis occubitus. Hic ꝯñr deſcribit̃ fuga ſui exercit⁹. ⁊ diuidit̃ in tres ptes. nã p̊ ponit̃ fugiẽdi rõ. ſcđo fugiẽtium ꝺ̃ſtructio. ca. 15. tertio diuina laudatio. 16. ca. Circa p̃mũ iudith p̊ populũ inſtruit. ſcđo ppl's ei obedit. ibi. Mox aũt. tertio exercitus ad holofernez recurrit. ibi. Qđ videtes Circa p̃mũ. p̊ ponit̃ iſtructio dicta. ſcđo iterpõit̃ ipſi⁹ achior ꝯuerſio ꝺ̃uota ibi. Tũc achior. Circa primum dicit iudith.
p Suſpẽdite ca. hoc ⁊c̃. i ſignũ exultatiõis ⁊ victorie. iã habite ptiʒ i re ⁊ partim in ſpe.
q Et erit cũ exierit ſol. i. in primo ortu ſuo.
r Accipiat vnuſqſqʒ ar. ſua. ꝯfidẽtes de victoria plena ꝺ̃i adiutorio bñda
s Et exite cuʒ ipetu. q̃ſi iã certi ꝺ̃ ꝯſecutõe victorie. t Nõ vt deſcen. ſ. paulatim ⁊ timide.
v Tũc explo. ⁊c̃. ſine cuius volũtate exercit⁹ nõ ꝺʒ bellũ ꝯmittere. nã ſic dr̃ libro ꝺ̃ iudaico bello. Nõ ſolũ bellare ſʒ ẽt vincere ſine duce apud romanos erat vitupabile.
x Cũqʒ du. eoꝝ. q p̃ſũt diſtinctis aciebus.
y Cõcurrerit ⁊c̃. ex caſu p̃ncipis iopinato: ⁊ etiaʒ imiſſus a deo. vnde videt̃ hic ſaltẽ q̃tuʒ ad aliqd pphetice loqui.
z Tũc achior. Hic ꝯñter interponit̃ achior cõuerſio deuota. cuʒ dr̃.

celſo: pre oĩb⁹ mulierib⁹ ſup terrã Bñdict⁹ dñs de⁹ q creauit celũ ⁊ t'rã: q te dixexit i vulnera capit̃ principis inimicoꝝ nr̃oꝝ: q̃r hodie nomẽ tuũ ita magnificauit: vt nõ recedat laus tua de ore hoĩuʒ q memores fuerit virtut̃ dñi in eternũ: p qb⁹ nõ pepciſti aĩe tue. ppter anguſtias ⁊ tribulationẽ gñis tui: ſʒ ſbueniſti ruine añ ꝯſpectũ dei nr̃i Et dixit oĩs ppl's: fiat fiat. porro achior vocatus venit. et dixit ei iudith: Deũs iſrl'ẽ cui tu teſtimoniũ dediſti q̃ vlciſcat̃ ſe de inimicis ſuis: ipſe caput oĩuʒ icredulo ꝝ incidit i hac nocte i manu mea. et vt pbes q̃r ita eſt: ecce caput holofernis q in ꝯtẽptu ſupbie ſue deũ iſrl' ꝯtẽpſit: ⁊ tibi iteritũ miabat̃ dicẽſ cũ capt⁹ fuerit ppl's iſrael gladio pforari p̃cipiã latera tua. Uidẽs aũt achior caput holofernis: ãguſtiat⁹ pre pauore cecidit in faciez ſuã ſup terrã: ⁊ eſtuãuit aĩa eius. poſtea vo q̃ʒ reſumpto ſpũ recreat⁹ ẽ pcidit ad pedes ei⁹: ⁊ adorauit eã ⁊ dixit: Bñdicta tu a ꝺ̃o tuo in oĩ tabnaculo iacob: quoniã in oĩ gente q̃ audierit nomẽ tuũ: magnificabit̃ ſup te de⁹ iſrael. XIIII.

D Ixit aũt iudith ad omnẽ pplm: Audite me frẽs: Suſpẽdite caput hoc ſuper muros nr̃os: ⁊ erit cuʒ exierit ſol: accipiat ũnuſqſq̃ʒ arma ſua ⁊ exite cũ ipetu: nõ ut deſcẽdat̃ ꝺ̃orſũ ſʒ q̃ſi ipetũ facietẽſ. Tũc exploratores neceſſe erit vt fugiant ad principẽ ſuũ excitãdũ ad pugnã. Cũqʒ duces coꝝ ꝯcurrerit ad tabernaculũ holofernis: ⁊ inenerit eũ trũcũ in ſuo ſãguine volutatũ: decidet ſup eos timor. Cũqʒ cognouerit fugere eos ite poſt illoſ ſecuri: q̃m dñs ꝯteret eos ſub pedib⁹ vr̃is. Tũc achior videſ virtutẽ quã fecit de⁹ iſrl': relicto gẽtilitatis ritu credidit deo: ⁊ circũncidit carnẽ p̃putij ſui: ⁊ appoſit⁹ ẽ ad pplm iſrael: ⁊ oĩs ſucceſſio gñis ei⁹ vſq̃ʒ i hodiernũ diẽ. Mox aũt vt ort⁹ eſt dies ſuſpenderũt ſuper muros caput holofernis: accepit q̃ʒ vnuſqſq̃ʒ vir arma ſua: ẽt egreſſi ſũt cũ grãdi ſtrepitu ⁊ vlulatu. Quod videtes exploratores: ad tabernaculũ holofernis cucurrerũt. porro hi q in tabernacl'o erãt venietes ⁊ ante ingreſſũ cubiculi pſtrepẽtes excitandi gratia inquietudinẽ arte mõlliebantur: vt nõ ab excitantibus: ſed a ſonantibus holofernes euigilaret. Nullus. n. audebat cubiculũ virtutis aſſyriorum pulſando aut intrãdo aperire. Sed cum veniſſent eius duces: ãc tribuni ⁊ vniuerſi maiores exercitus aſſyriorum: dixerũt cubicularijs. Intrate ⁊ excitate illũ: qm̃ egreſſi mures de cauerniſ ſuis auſi ſũt puocare nos ad prelium. Tunc ingreſſus vagao cubiculum eius ſtetit ante cortinaz: ⁊ plauſuz fecit manibus ſuis: ſuſpicabatur enim illum cũ iudith dormire. Sed cum nullum motum iacentis ſenſu auriuʒ caperet: acceſſit proximans ad cortinam: ⁊ eleuans eam: videnſq̃ʒ cadauer abſq̃ʒ capite holofernis in ſuo ſãguine tabefactũ iacere ſuper terram: exclamauit voce magna cuʒ fletu: ⁊ ſcidit veſtimenta ſua. ⁊ ingreſſus tabernaculũ iudith nõ inuenit eam. et exiliuit foras ad populũ: ẽt dixit. Una mulier hebrea fecit confuſionem in domo regiſ nabuchodonoſor. ecce enim holofernes iacet i terra: ⁊ caput ei⁹ non eſt in illo. Quod dum audiſſent principes virtutis aſſyrioꝝ: ſciderũt omnes veſtimenta ſua ⁊ intolerabilis timor ⁊ tremor cecidit ſuper eos: ⁊ turbati ſunt animi eorum valde. et factus eſt clamor incomparabilis in medio caſtrorum eorum. XV.

C Umq̃ʒ omnis exercituſ decollatum holofernez audiſſet: fugit mens ⁊ conſilium ab eis: ⁊ ſolo tremore ⁊ metu agitati fuge p̃ſidia ſumũt.

a Uidẽs virtutẽ ⁊c̃. i. effectum diue v'tutis p manum mulieris.
b Relicto gẽtilitatis ⁊c̃. legẽ ei⁹ ſuſcipiẽdo. c Et circũcidit. i. circũcidi fecit. d Mox ãt. Cõuerſione achior iterpoſita. hʒ ponit̃ obediẽtia ppl'i ad iudith v'ba. cũ dr̃. e Suſpẽderunt ſup muros ⁊c̃. i ſignũ victorie ⁊ cõmunis exultationis.
f Et egreſſi ſũt ⁊c̃. ad aduerſarios deterrẽdũ. g Qđ videntes. Hic ꝯñr ponit̃ ad holofernez recurſus. ⁊ ſcđo declarat̃ eius iterit⁹. ibi. Tũc igreſſus. Circa p̃mũ pʒ l'ra vſqʒ ibi. h Nullus enim audebat ⁊c̃. . i. p̃ncipis militie i q̊ v'tualr' cõſiſtit robur exercit⁹. ſicut v'tus corporis nãliſ in corde. ppter qđ dicit Uegetius i libro ꝺ̃ re militari. q̃ ſic cor ẽ i medio corporis. ſic p̃nceps dʒ in medio exercitus collocari. i Sed cũ veniſſent ei⁹ duces p̃ſidẽtes aciebus
k Ac tribuni. qui i vna acie p̃ſũt mille bellatoribus.
l Dixerũt cubicularijs. q familiari⁹ pñt igredi cubicl'a magnatum.
m Qm̃ egreſſi mures. modus ẽ eni ſupboꝝ de alijs cõtẽptibiliter loqui.
n Tũc igreſſus. hʒ ꝯñr declarat̃ holofernis iteritus. ⁊ pʒ l'ra vſqʒ ibi.
o Exclamauit voce magna cuʒ fletu p dñi ſui interitu.
p Et exiliuit foras ad pplm expectãtẽ holofernis mãdatũ
q Et dixit: vna mulier hebrea fecit cõfuſionẽ. iterficiẽdo militie p̃ncipez. vñ ⁊ abimelech vulneratus a muliere fecit ſe interfici p armigerũ ſuũ ne diceretur i eius opprobrium q̃ mulier iterfeciſſet eum. Iudic̃. 6. r Sciderunt omnes veſtimenta ſua. in ſignum doloris.
s Et turbati ſunt animi eoruʒ valde. pp qđ non prouiderũt ſibi de aliq̃ defẽſione. nã turbati min⁹ p̃uidẽt. vt dr̃ i elencis. Ca. XV.
t C Umqʒ oĩs exercitus. Poſtq̃ʒ deſcripta eſt fugiẽdi ratio. hic ꝯñter ponit̃ fugientiũ deuaſtatio. ⁊ ſcđo iudith benedictio ibi. Ioachim autem. prima in duas quia p̊mo ponit̃ fugientiũ pſecutio i pſonis. ſcđo i rebus poſſeſſis. ibi. Reliq autez. Circa primum patet littera vſqʒ ibi.

a Ita vt nul.loq.cū ꝓxi.ſuo.de aliqua defenſione ſeu preſidio. b Sꝫ iclinato capite cū magna ꝯfuſione. c Relictis oībus q̄ poterāt ipedire fugā eoꝝ.vt fugerēt expeditiꝰ. d Per vias cāpoꝝ ⁊ ſemitas colliū.fugiētes.n.de ꝑlio ꝑ diuerſas vias fugiūt. e Videntes itaqꝫ ⁊c̄.ſic̄ pcepat iudith. f Clāgētes tubis.tāq̄ victores. g Et vlulātes poſt ipſos.ad iſecutionē mutuoſe exhortātes. h Miſitqꝫ ozias nū.ꝑ oēs ciui.⁊c̄.per q̄s poterāt trāſire fugiētes. i Et pſecuti ⁊c̄.ad extremitatē finiuꝫ ſuoꝝ.trāſire enī vltra non erat eis tutum.

k Reliq āt.h̄ ꝯñr ponit̄ pſecutio aſſyrioꝝ i rebꝰ poſſeſſis ⁊ pꝫ littera vſꝫ ibi.

l Oia q̄ erāt illoꝝ .i. aſſyriorum.

m Abſtulerūt.nā illi q remanſerāt in bethulia nō abſtulerant oīa:ſꝫ pauca reſpectiue.nā vix ꝑ 30.dies fuerunt oīa collecta.vt hr̄ ifra.eo.ca.

n Joachiꝫ āt.h̄ ꝯñter ponit̄ iudith benedictio.⁊ p̊ ſpūalis.2°. tꝑalis.ibi.Per dies autē. Circa p̄muꝫ dr̄. Joachi āt ſūmꝰ pontifex.iſte.s̄.4.ca.vocat̄ eliachiꝫ:⁊ forte ē idē nomen.nā ſic̄ noīa latina variāt̄ aliqn̄ i fine.vt guillerinus ⁊ guillerus ſūt vnū nom̄ variatū i fine.aliqn̄ v̊o in p̄ncipio.ſic̄ nicolaꝰ colinus ⁊ coletꝰ variatuꝫ in p̄ncipio.⁊ idē videt̄ d̄ eliachi ⁊ ioachiꝫ.qd āt mihi videat̄ de hoc pōtifice dixi.s̄.ca.4.

o Ut videret iudith.ꝑꝑ famaꝫ ſue v̄tutis.

p Bñdixerūt illā.iprecātes ſibi bona ſpūalia ꝑ v̄tutis ſue fama.iō ſb̄dit̄.

q Tu gl̄ia irl̄m.nā diuinū cultū q erat i irl̄ꝫ de quo ſūme gl̄iabāt̄ iudei ꝯſeruauerat iterficiēdo holofernēꝫ q ipꝫ deſtruere itēdebat vt pꝫ ex ſupradictis.3.ca.⁊.4.

r Tu leticia iſrael effectiue.

s Tu honorificētia ppl̄i nr̄i ſil̄r.nā iterficiēdo holofernē dederat pplo iſrl̄ honoris ⁊ leticie māꝫ.

t Jō ⁊ ma.do.ꝯfor.te.ſ.ꝑꝑ v̄tutē caſtitatis ⁊ mūditie.

v Et iō erl bñdicta ⁊c̄.bñdictōe gl̄ie:

x Et dixit oīs ppl̄s.⁊c̄.ad ꝯfirmatōeꝫ dicte bñdictōis.

y Per dies āt. Hic ꝯñr pōit̄ bñdictio iudith tꝑalis.q̄ i ſcriptura freq̄nter accipit̄ ꝓ mlt̄iplicatione bonoꝝ tꝑaliū.vñ Gen̄.30.dixit iacob ad labā modicū habuiſti an̄q̄ veirē ad te:⁊ nūc diues effectꝰ es:bñdixitqꝫ tibi dñs ad itroitū meū:⁊ h̄ mō ppl̄s iudith bñdixit.nā oēs ditias holofernis ſibi ꝯdit.⁊ pꝫ lr̄a. Ca.XVI.

ꝫ Tūc cātauit.aduerſarij deiectiōe ⁊ fidelis ppl̄i liberatōe deſcripta.hic ꝯñr pōit̄ rōne p̄dictoꝝ laudatio diuina. Et diuidit̄ i tres ꝑtes.q: p̊ ponit̄ ipſiꝰ iudith decātatio.

ita vt nullus loq̄ret̄ cū ꝓximo ſuo ſed iclinato capite relictꝭ oībꝰ euaderē.feſtinabāt hebreoſ:quos armatos ſuꝑ ſe venire audierāt:fugiētes ꝑ vias cāpoꝝ ⁊ ſemitaſ colliū. Videntes itaqꝫ filij iſrael fugientes:ſecuti ſūt illos d̄ſcēderūtq̄ clāgētes tubis:⁊ vlulantes poſt ipſos. Et qm̄ aſſyrij nō adunati: in fugā ibāt p̄cipites:filij aūt iſrl̄ vno agmie pſeq̄ntes:debilitabāt oēs quos inuenire potuiſſēt. Miſitq̄ ozias nūcios ꝑ oēs ciuitates ⁊ regioneſ iſrael. Ois itaq̄ regio oiſq̄ vrbs electā iuuētutē armatam miſit poſt eos:⁊ pſecuti ſūt eos in ore gladij quouſq̄ ꝑuenirēt ad extremitatē finiū ſuoꝝ. Reliq aūt q erāt in bethulia igreſſi ſūt caſtra aſſyrioꝝ:⁊ p̄dā quā fugiētes aſſyrij reliq̄rāt abſtulerunt:⁊ ⁊ onuſtati ſūt valde. Hi v̊o q victores reuerſi ſūt ad bethuliā:oīa q̄ erāt illoꝝ abſtulerūt ſecū:ita vt nō eſſet numerꝰ in pecoribꝰ in iumētis ⁊ vniuerſiſ mobilibꝰ eoꝝ vt a minimo vſq̄ ad magnū oēs diuites ficrēt de p̄datōibꝰ eoꝝ. Joachi aūt ſūmus pōtifex de hieruſalē venit in bethuliā cuꝫ vniuerſis p̄ſbr̄is ſuis vt viderꝫ iudith. Que cū exiſſet ad illū:bñdixerūt illā oēſ vna voce dicētes. Tu glia hierl̄ꝫ: tu lēticia iſrael:tu hōnorificentia populi nr̄i:q: feciſti viriliter:⁊ cōfortatū eſt cor tuū eo ꝙ caſtitateꝫ amaueris:⁊ poſt virꝝ tuū alterꝝ neſcieris:ideo ⁊ manꝰ dñi ꝯfortauit te:⁊ ideo eris bñdicta in eternū. Et dixit oīs populuſ:fiat fiat. Per dies añtē trigita vix collecta ſunt ſpolia aſſyriorū a populo iſrael. Porro āt vniuerſa q̄ holofernis peculiaria fuiſſe ꝓbata ſūt:dederūt iudith in auro ⁊ argēto ⁊ veſtibus ⁊ gēmis ⁊ omni ſupellectili ⁊ tradita ſūt oīa illi a populo. ⁊ oēs populi gaudebāt cuꝫ mulieribus ⁊ virginibus ⁊ iuuenibꝰ i organis ⁊ citharis.

XVI.

t Tunc cātauit cāticuꝫ hoc dño iudith dicēs. Incipite dño in tympanis:cātate dño i cymbalis:modulāmini illi pſalmū nouū:exultāte ⁊ inuocate nomē eius. Dñs cōnterēs bella:dñſ nomen eſt illi. Qui poſuit caſtra ſua in mēdio populi ſui:vt eripet nos de manu omniū inimicorum noſtroꝝ. venit aſſur ex montibꝰ ab aquilone in multitudine fortitudinis ſue:cuius multitudō obturauit torrētes:⁊ equi eoruꝫ coopernerunt valles. Dixit ſe incenſurum fines meos:⁊ iuuenes meos occiſurum gladio:ifantes meos dare in predā:⁊ virgines in captiuitatem. Dñs aūtem omnipotens nocuit eū:⁊ tradidit eum in manus femine:⁊ confudit eum. Non eni cecidit potens eorum a iuuenibus nec filij titan ꝑcuſſerūt eū nec excelſi gigātes ipoſuerunt ſe illi:ſed iudith filia merari i ſpecie faciei ſue diſſoluit eū.exuit ēni ſe veſtimento viduitatis:⁊ induit ſe veſtimento leticie:in exultatione filiorum iſrael. vnxit faciem ſuam vnguento:cōlligauit cincinnos ſuos mitra ad decipiendum illum. Sandalia eius rapuerunt oculos eius:pulchritudo eius captiuam fecit aiam eius:amputauit pugione ceruicem eius. Horruerūt perſe conſtantiam eius:⁊ medi audaciā eiꝰ. Tūnc vlulaue-

ſcđo ppl̄i ⁊ ipſiꝰ oblatio.ibi.⁊ fcm̄ ē poſt hec.tertio iudith felix ꝯſūmatio.ibi.Et iudith magna.Cāticū v̊o iudith i duas ꝑtes diuidit̄.nam p̊ ponit̄ excitatio mētis.ſcđo rō laudis.ibi.Venit aſſur. Circa p̄mū dic̄ iudith excitās ſe ⁊ alios ad diuinā laudē.

a Incipite dño i tympanis ⁊c̄:varia nāqꝫ inſtr̄a muſicalia ⁊ ēt armonie mentē excitāt ad diuerſa.alique.n.armonie excitāt ad audaciā q̄bus vtunt̄ hoies i bellis.⁊ alique ad laſciuiā.q̄bus vtunt̄ i choreis.⁊ alique ad deuotioneꝫ.q̄bus vtunt̄ i officijs eccleſiaſticis.⁊ hoc mō dic̄ iudith.Incipite dño i tympanis.ē āt inſtr̄ꝫ muſicū tympanū q̊ mul̄ieres vtebāt̄.⁊ hoc mō maria ſoror moyſi ſūpſit tympanū ad excitādum ſe ⁊ alias mulieres ad deum laudādū.dicēdo.Cantemꝰ dño gl̄ioſe ⁊c̄.exo.15.

b Modulamini illi pſalmū nouū.ꝓpter nouam māꝫ laudandi deum.

c Exultate.corde.

d Et inuocate nomē eiꝰ.ore.

e Dñs cōterēs bella.ꝯ ppl̄ꝫ ſuū excitata.vt pꝫ i pharaone exo.14.⁊ in amalech.exo.17.⁊ i r̄gibꝰ cananeoꝝ libro Joſue quaſi per totum.

f Qui po.ca.ſua.i.angeloꝝ cuſtodiā.vñ gen̄.32.dixit iacob d̄ angelis ſibi obuiātibꝰ.Caſtra dei ſūt hec.

g Venit aſſur. Hic ꝯñr ponit̄ ratio laudis:⁊ p̊ ex aduerſariorū deiectōe.cū dr̄. Venit aſſur.i.p̄nceps militie ⁊ exercitus aſſyriorum.

h In multitudine fortitudis ſue.total̄r ꝯfitēs.

i Cuiꝰ mlt̄itudo obturauit torrētes.i.ſiccauit ex potu aīaliū ⁊ hoīum.

k Dixit ſe icēſuꝝ fineſ meos.i.terrā iudee.

l Et iuue.me.i.ppl̄i mei

m Occiſuꝝ gladio.d̄ h̄.n.⁊ alijſ mal̄ holoferneſ ſe iactauit.ſꝫ ñ adipleuit iō ſb̄dit̄.

n Do.aūt ⁊c̄.cui nullus pōt reſiſtere.

o Nocuit eū.occidēdo eū ꝑ manū femie:qđ fuit valde ꝯfuſibile.vt dc̄ꝫ ē.s̄.ca.14.

p Nō.r.cecidit potēſ eoꝝ.i.holofernes.

q A iuuenibꝰ.q ſolēt facere ꝓbitates.

r Nec filij titan.i.gigātl ⁊ pōit̄ h̄ ſingl̄are ꝓ ꝑl̄ali.i.gigātū.ſic̄ exo.8. Venit muſca grauiſſima.i.multitudo muſcaꝝ.

s Sꝫ iudith ⁊c̄.diſſoluit eū.ꝑ ardorē ꝯcupiſcētie i eā ꝑ modū ſuꝑiꝰ dc̄ꝫ.9.c.⁊.10.

t Exuit.n.ſe ⁊c̄.ſic̄ dcm̄ eſt ſupra i p̄ncipio ca.10.

v Et iduit ſe ve.le.i.quo vtebat̄.marito ſuo viuente.

x In exul.filioꝝ iſrl̄.q̄ſi diceret nō fecit hoc ad diſſolutōeꝫ.ſꝫ ad ppl̄i ſui libationē.

y Unxit fa.ſuā vnguēto.i.lachryma arboris aromatice.q̄ facͭ ad decorē vultꝰ:⁊ ſuauem odorem.

ꝫ Colliga.cincin.ſu.i.capilloꝝ ſuoꝝ floccellos ad decipiēdū illū.ñ ꝙ itēderet iducere eū ad mortale pcctm̄.ſꝫ vt deſideraret eā hr̄e vxorē ⁊ ꝑ h̄ iudith hr̄et ad eū familiarē acceſſū.ꝑ quē eū occidere poſſet.vt dcm̄ ē.s̄.ca.9.⁊.10.

a Sādalia eiꝰ ⁊c̄.q: ꝑ aſpectū itrauit ꝯcupiſcetia ad aīuꝫ.cetera patēt ex ſupradictis.

b Horruerūt pſe ⁊c̄.quia nullus erat i eis q auderet ſe ſibi opponere ad certamen ſingulare.

c Tūc vlulauerūt caſtra ⁊c̄. Hic ſcđo reſumit̄ rō diue laudis ex filioꝝ.

iſrael exultatõe.cũ dr̃. Tũc vlulauerũt caſtra aſſyrioꝝ.vt hr̃ ſupra in fine ca.14. a Quã apparuerũt humiles mei.veniẽtes ſup aſſyrios armati. b Perierũt i plio ⁊c.q.d.hec victoria ſoli deo ẽ attribuẽda. c Hymnũ cãtem⁹. Hic tertio ſumit rõ dñe laudis ex ei⁹ vĩtute ⁊ magnificẽtia.cũ dr̃. d Adonai dñe.duo ſũt noĩa idẽ ſignificãtia: pmũ hebraicũ:ſcdm latinũ.⁊ fit hec duplicatio ad maiorẽ expſſionẽ dñatõis diue. e Et pclar⁹ ⁊c.qꝛ lucẽ habitat iacceſſibilẽ.1.Timot.6. f Mõtes a fun.moue.iminẽte aduẽtu tuo ad iudiciũ. g Petre ſic cera liq̃ſcẽt.p ignẽ oflagratõis pcedẽtẽ aduẽtũ iudicis. h Qui autẽ timẽt te magni erũt ⁊c. qꝛ tecũ erunt in gloria. i Ve genti iſurgenti ⁊c. iniuſte. k Dñs enĩ oĩpotẽs vi.i eis.iſerendo penã eternã.iõ ſubditur. l Ut vrãt ⁊ ſẽtiãt vſq3 i ſẽpiternũ.ſic pphauit Iſaias in fine libri ſui. m Et ſcdm ẽ.Bõñr dſcribit ipſi⁹ iudith ⁊ populi oblatio.⁊ p̃ populi cũ dr̃. n Ois ppl's poſt victoriã vẽit i hieruſalẽ adorare dñm.reddẽdo ſibi grãs de tãto beneficio. o Et mox vt puri.ſũt aq̃ luſtratiõis ſcdm formã q̃ hr̃ Nu.16. p Obtulerũt oẽs ⁊c.i. ſacrificia total'r icẽſa ad honorem diuĩ.ſcdo ponit oblatio iudith cum dicitur. q Porro iudith vni.⁊c. obtulit i anathema obliuionis.ſ.ſacerdotib⁹.vt de cetero nullus vteret eis:ſ3 ſeruaret i loco cultus diuini ad memoriã beneficij diuini. r Erat ãt vniuerſus populus iocundus ſcdm faciẽ ſanctoꝝ.hoc additur ad oñdẽdũ q hec iocũditas nõ erat diſſolutiõis:ſed mag' deuotõis cetera patẽt. s Et iudith.hec ẽ vltima ps hui⁹ libri.in q̃ ponit ipſi⁹ iudith felix cõſũmatio.cũ dr̃. Et iudith magna fcã eſt alias magnificata.in bonis ſpũalibus ⁊ tp̃alibus. t Et pclarioꝛ erat.i vita ⁊ fama. v Uniuerſe terre.ſcilicet mulieribus. x Erat etiã virtuti.i.conſtantie qua deiecerat holofernẽ. y Caſtitas adiũcta.ſ.vidualis.iõ ſubditur. Ita vt nõ cogſceret viꝝ ⁊c. z Erat ãt die.fe. pce.⁊c.i.i deceti apparatu ⁊ honoꝝ comitiua.cetera patẽt vſq3 ibi. a In oĩ ãt ſpacio vite ei⁹ ⁊c.h addit ad oñdẽdũ q bonũ pacis i pplo redũdauit p lõgũ tps ex meritis ipſi⁹ b Dies ãt victorie ⁊c.colit ad laudẽ dei.cui⁹ vĩtute fcã fuit hec victoria.Cui ẽ honoꝛ ⁊ glia i ſcla ſcloꝝ.Amen.

¶ Poſtilla fratris Nicolai de lyra ſuper librum Judith explicit.

¶ Incipit plogus in librum Heſter.

Libꝝ heſter ⁊c. Sicut ſcribit i hiſtorijs libꝝ heſter tranſtulit Hieronym⁹ ad petitionẽ paule ⁊ cuſtochij de hebreo i latinũ.⁊ qꝛ i greco corrupt⁹ erat p varias editões reuelauit eũ de archiuis hebreoꝝ.⁊ diligẽter tranſtulit de vbo ad vbũ.pmittit ãt plogũ q̃tuoꝛ pticulas cõtinẽtẽ.q.ſ.liber iſte a diuerſis diuerſimode corrupt⁹ erat q multa ſupaddiderãt hebraice vĩtati.vñ dic. Libꝝ heſter varijs trãſlatoribus vel trãſlatõib⁹ cõſtat eẽ vitiatũ.In ſcda pte excitat paule ⁊ cuſtochij attẽtionẽ vt diligẽter cõſideret q fidel'r trãſtulit libꝝ iſtũ.vñ dic. Uos ãt o paula ⁊ cuſtochiũ ⁊c.nẽ ãt iactãdo ſe dr̃e crederet q hũc libꝝ fidel'r trãſtuliſſet.tertio loco humiliter ſe excuſat dicẽs. Nec affectam⁹ laudes boĩu3 ⁊c. vltimo dic q ſecut⁹ hebraicã vĩtatẽ cõfuſũ i tranſlationẽ.70.ordinẽ deſignauit p q̃rũdã lraꝝ appoſitionẽ.vñ dicit. Rurſũ i libro heſter. Dis viſis lrẽ iſiſtam⁹. o De archiuis.i.de armarijs:archiuũ ab archa dr̃ armariũ ſiue librariũ.vl'ab arche grece pncipiũ vel initiũ latine.vñ archeos dr̃ ãtiqu⁹.⁊ archeotia.i.ãtiqtas.hic archeon dr̃ armariu3 i q̃ res ãtiq̃ ſeruant. e Hebreoꝝ.nõ grecoꝝ q̃ erãt corrupta. f Reuelãs.qd hñ nẽce erat:qꝛ penit⁹a vĩtate ceciderat.Ul'reuelãs.i.p⁹.70.leuãſ. g Expſſius.i.valde expſſe.vel expreſſius.ꝙ.70.tranſtulerant. h Editio vulgata.i.tranſlatio.70.q̃ per omnes eccleſias iam erat diuulgata In propria ſignificatione. vulgata editio appellatur il la trãſlatio.cui⁹ auctoꝛ igrãt.⁊ pp hoc ſine noĩe iterpretis gnta editio nuncupat.vide i opuſclo d vocabulis biblie vbi exponit iterps. Cõſtrue ſic.Quem vulgata editio trahit.i.plixiorẽ facit ꝙ exigit hebraica vitas.⁊ logt metaphorice ad ſilitudinem rei q̃ trahit vt lõgioꝛ fiat. i Hic ſde.i.i pncipio.⁊ fine.qꝛ.ſ.70. poſuert editões ſuas i pncipioꝛ fine.vel meli⁹ hinc ide.i.ex oi pte k Finibus.i.terminis hebraice vĩtatis. l Laciniosis.i. laceratis vel diſcõtinuatis p additões a.70.factas. Nota q lacinia dr̃ veſtis lacerata:vel oꝛa veſtimẽti vel nodus chlamydis.vñ vſus Dicit a lacero lacerata lacinia veſtis. Itẽ grecism⁹:Ancu piſe laqus chlamy diſq3 lacinia nodus ⁊ ide dr̃ lacinio lacinias.i.lacerare.⁊ laciniosus.ſa.ſu3.i.lacerat⁹ vel pãnoſus. ita dicit Papias.ſ3 Iſidoru3 finis dr̃ a fune:eo q fines agroꝝ funiculis menſurantur.⁊ ſecundum hoc poſſumus exponere. Finibus.i. verboꝝ protractationib⁹.Laciniosis.i.pãnoſis.ſ.ad modũ aſſumẽtoꝝ panni hebraice vĩtati appoſitis ſic q aſſueret aliq̃s pãniculos itegro pãno.vel legat.finib⁹.ſcdm cõmunioꝛẽ lrãm.nã ſin⁹ gremium vel collectio veſtis dr̃.⁊ ſic cõuenictioꝛi mõ venit ad determinationẽ ei⁹ qd ẽ laciniosis.vt ſic finib⁹ laciniosis ex trãſũptõe p cõfuſa diſcõtinuataq3 vboꝝ ⁊ ſniaꝝ cõgeriẽ ponat.⁊ redit i idẽ cũ expõne pori.vbi finib⁹ legit.Cetera q̃ ſupra ſunt expoſita non mutantur. m Addens ea.hebraice veritati. n Nunc ex tẽpoꝛe ⁊c.i.videri dicta fuiſſe. o Sicut ſolitũ ẽ ſcholarib⁹ diſciplinis.i.ſic con ſueuerũt ſcholares facere i cauſis ſuis:vbi mlta fingunt de ſuo. p Sũpto themate.mõ loqndi.vſus:Dico gen⁹ ſtema:ſ3 mã3 vo co thema.Stigmaq3 torturã ſignificat ſcema figurã. Et ſil'ornatũ dicas p ſcema notatũ. q O pa.⁊ cuſto.d his iuenies ſupra in plogo ſup Joſue vſus finẽ. r Quĩ ⁊ bibliothecas ⁊c.i. qñ hebraicũ idioma didiciſtl.vt poſſitl ſtudere i libri hebraicl. s Et interpretũ certamina cõprobaſtis.i.nouiſtis que editio vicinioꝛ ſit hebraice veritati de omnibus interpretatiõibus.que appellantur interpretum certamina eo q a ſe inuicẽ diſcrepant ⁊ in pluribus locis ſibi contrariantur.

rũt caſtra aſſyrioꝝ quando appa ruerũt humiles mei.areſcẽtes in ſiti. Filij puellaꝝ cõpunxerũt eos ⁊ ſicut pueros fugiẽtes occiderũt eos:pierũt in prelio a facie dñi dei mei. Hymnũ cãtemus dño:hymnũ nouũ cãtem⁹ do nõ. Adonai dñe magn⁹ es tu:⁊ pclarus in virtute:⁊ quẽ ſupare nemo pot. Tibi ſuiat oĩs creatura tua: qꝛ dixiſti ⁊ facta ſũt: miſiſti ſpũm tuũ ⁊ creata ſũt: ⁊ nõ eſt q reſiſtat voci tue. mõtes a fũdamẽtis mouebũtur cũ aqs:petre ſicut cera liq̃ſcẽt añ faciẽ tuã. Qui aũt timẽt te:magni erũt apud te p oĩa. Ue genti iſurgẽti ſup gen⁹ meũ. Dñs enĩ oĩpotens vĩdicabit in eis:in die iudicij viſitabit illos. Dabit.n.ignẽ ⁊ vermes in carnes eoꝝ:vt vrãnt ⁊ ſentiãt vſq3 in ſẽpiternũ. Et factũ ẽſt poſt hec oĩs ppl'ſ poſt victoriã venit in hierl'm adorare dñm: ⁊ mox vt purificati ſũt: obtulerũt oẽs holocauſta ⁊ vota ⁊ repromiſſiões ſuas. Porrõ iudith vniuerſa vaſa bellica holofernis que dedit illi populus:⁊ conopeũ qd ipſa ſuſtulerat obtulit in anathema obliuiõis. Erat ãt ppl's iocũdus ſcdm faciẽ ſcõꝝ:⁊ per tres mẽſes gaudiũ huius victorie celebratũ ẽ cũ iudith. Poſt dies ãt illoꝝ vnuſquiſq3 redijt in ſua:⁊ iudith magna facta eſt in bethulia:⁊ pclarioꝛ erat vniuerſe terre iſrael. erãt ẽt virtuti caſtitas adiuncta: ita vt nõ cognoſceret viꝝ oĩb⁹ diebus vite ſue:ex quo defũctus eſt manaſſes vir eius.erat ãt diebus feſtis pcedẽs cũ magna glia.mãſit aũt in domo viri ſui annos centũ qnq3:⁊ dimiſit abrã ſuã liberã: ⁊ defũcta eſt ac ſepulta cum viro ſuo in bethulia:luxitq3 illã oĩs populus diebus ſeptẽ. In oĩ ãt ſpatio vite ei⁹ nõ fuit q pturbaret iſrl' ⁊ poſt moꝛtẽ ei⁹ annis mult. Dies aũt victorie huius feſtiuitatis: ab hebreis in numero ſcõꝝ dierũ accipit:⁊ colit a iudeis ex illo tẽpoꝛe vſq3 in preſentẽ diem.

¶ Explicit liber iudith

¶ Incipit plog⁹ in libꝝ Heſter.

Librũm heſter varijs trãſlatoribus cõſtat eẽ vitiatũ quẽ ego de archiuis hebreoꝝ reuẽlans verbũ e verbo expſſius tranſtuli. Quẽ librũ editio vulgata laciniosis hinc idẽ verboꝝ finibus trahit:addẽs ea q̃ ex tpe dici poterãt:⁊ audiri:ſicut ſolitũ ẽ ſcholaribus diſciplinis ſũpto themate excogitare:quib⁹ verbis vti potuit q iniuriã paſſus eſt:vel ille qui iniuria3 fecit. Uos aũt o paula ⁊ cuſtochiũ qm̃ ẽt bibliothecas hebreoꝝ ſtuduiſtis intrare:⁊ interpretũ certamina comprobaſtis:

tenētes heſter hebraicū librū per ſingula verba noſtrā trāſlationeꝫ aſpicite: vt poſſitis agnoſcere me nihil ētaugmētaſſe addēdo: ſed fidēli teſtimonio ſimpliciter: ſicut i hebreo habet hiſtoriā hebraicā latine lingue tradidiſſe. Nēc affectamꝰ laudes hoīuꝫ: nec vituperationes expaueſcimꝰ. deo eni placere curātes: minas hoīum penituſ nō timemꝰ: qm̄ deus diſſipat oſſa eoꝝ q hoībus placere deſiderāt: ⁊ ſm apōſtolum q eiuſmodi ſūt ſerui xp̄i eē nō poſſūt. Rūrſū in libro heſter alphabētū ex minio vſ ꝗ ād theta lr̄am fecimꝰ diūerſis i locis: vōlentes ſcilꝫ ſeptuaginta īterpretū ordinem ꝑ hoc īſinuare ſtudiōſo lectori. Nōs enim iuxta morē hebraicū ordinē proſēq ēt i ſeptuaginta editione malūimus.

Explicit prologus. Incipit liber Heſter. Cap. I.

In diebūs aſſueri q regnauit ab india vſ ꝗ ethiopiā ſuꝑ centū.xxvij. ꝓuincias: quando ſedit i ſolio regni ſui: ſūſa ciuitas regni eiꝰ exordiū fuit. Tertio igitr̄ ānno imperij ſui fecerat grāde cōuiuiū cūctī pricipibꝰ: ⁊ pueri ſuis fortiſſimis ꝑſaꝝ ⁊ medoꝝ iclytiſ ⁊ p̄fecti ꝓuinciarū coraꝫ ſe: vt oñderet diuitias glīe regni ſui: ac magnitudinem atꝗ iactātiā potētie ſue mlto tpe

a Hebraicū librū.i.iuxta hebraicā vītatē a nobis trāſlatam.
b Fideli teſtimonio.i.fideli aſſertione hebraice veritatis.
c Simplr̄.i.ſine additōe ⁊ ſubtractōe. d Nec affectamꝰ ⁊c. vn̄.2.Re.14.dicebat mulier thecuites ad regē dauid. Sicꝰ āgelꝰ dn̄i ſic ē dn̄s meꝰ rex: vt nec bn̄dictōe nec maledictōe moueat̄.
e Et ſcd̄ꝫ aplꝫ ad Gal.i. Si.n.hoībꝰ placerē xp̄i ſuꝰ nō eēꝫ.
f Rurſū i libro heſter.i trāſlatōe.70.nos fecimꝰ. g Alphabetū ex minio.i.ex colore rubeo. h Diuerſis i locl. vbi.n.icipit p̄mū caplꝫ i trāſlatiōe.70. poſuimꝰ.a.⁊ vbi ſcꝫ icipit.poſuimꝰ.b.⁊ ſic d̄ alijs
i Uſqꝫ ad theta litterā.ꝗ eſt octaua lr̄a greci alphabeti: ſed nona in numeris: qr pꝰ epſilon ponit̄ epiſſimon: ꝗ ē nō tm̄ numeri: ſic.n.ſcribitur grecū alphabetū: alpha vitha gāma delta epſilō epiſſimon çitha ita theta. Figure lr̄aꝝ ſūt he. Uolēs ergo Hieronymus oñdere ꝗlr̄.70.hebraice vitatis ordinē ꝯfuderūt apꝑoſuit lr̄as has ꝑ ꝗs oñdit ordinē capitulorꝫ ſm.70. Nam ſicut Iſidorus in.i. etymol. dicit. Oēs lr̄e apud grecos v̄ba cōponūt ⁊ numeros faciūt. nā alpha lr̄a apud eos vocat̄ i numeris vnā. vbi āt ſcribunt vita ⁊ betha vocat̄ duo ⁊c. Appoſuit aūt vita vel betha grece figure: ꝗ apud eos duo i numeris facit. corrn̄dēs apud latinos lr̄e.b.ibi. In diebꝰ aſſueri ⁊c.c.i.a. Itē gāma grece figure apud eos nota ternarij. cui apud latinos corrn̄det: g.lr̄a.appoſuit ibi. Sūma eplaꝝ hec fuit.3.c.g. Itē epiſſimon grece figure cū ſit apud eos nota tm̄ numeri. vtpote ſenarij nō hn̄s corrn̄dētiā lr̄e alicuiꝰ apud nos.appoſuit ibi. Quid vis heſter regina ⁊c.5.c.b. Itē itha grece figure ī numerl notat octo.cui apud latinos corrn̄det.e.lōga.appoſuit ibi. Sūmaꝗ eplē hec fuit.8.c.f. Itē thita vel theta grece figure ī numeris nouē facit.cui apud latinos corrn̄det.th.appoſuit ibi. Dixitꝗ mardocheꝰ ⁊c.10.ca.c. Itē alpha grece figure nota vnitatis apud eos.cui apud latinos corrn̄det.a.appoſuit ibi. Anno ſcd̄o regnāte artaxerxe ⁊c.11.c.b. Iteꝫ deltha grece figure: nota ꝗternarij apud eos. cui apud nos corrn̄det.d.appoſuit ibi. Eplē aūt h̄ exēplar fuit ⁊c.12.c.g. Item epſilon grece figure.nota ꝗnarij apud ſuos.cui apud latinos correſpōdet.e.breuis.appoſuit ibi. Mardocheꝰ deꝑcatꝰ dn̄ꝫ ⁊c. ca.13.e. Iteꝫ çitha grece figure nota ſeptenarij apud ſuos. cui apud nos corrn̄det.z.appoſuit ibi. Exēplar eplē ⁊c.15.ca.g.ꝑꝑ qd̄ dicit̄ Hieronymꝰ. Fecimꝰ alphabetū ⁊c. k Uolētes.ſ.ꝑ h̄ īſinuare.i.itimare.ꝗſi i ſinū mittere. l Studioſo lectori ordinē.70. iterꝑtū.i.ꝗlr̄ ordinauerūt librū iſtū. m Nos v̄o iux̄ morē.i.ꝯſuetudinē nr̄aꝫ quo ſemꝑ ꝯſueuimꝰ ſeꝗ hebraicā veritatē.
n Maluimus.i.magis voluimus.
o Proſequi ordinē hebraicū etiā i.70.editōe.ꝗ̄ ꝓſequi ordinationem eorum prepoſteram ⁊ confuſam.

Explicit qualiſcunꝗꝫ expoſitio huius prologi.

Poſtilla frīs Nicolai de lyra ſuꝑ librū Heſter icipit. Cap. I.

p In diebꝰ aſſueri ⁊c. Poſtꝗ̄ deſcriptꝰ ē ꝓgreſſus populi de captiuitate babylonica reducti ſub eſdra ⁊ neemia. Hic ꝯn̄r deſcribit̄ icidēs caſus.vꝫ.iudaici pplī i ꝑiculo poſiti liberatio ꝑ reginā heſter. Et circa hoc p̄mo ponit̄ ipſius heſter ꝓmotio. ſcd̄o pplī ſui liberatio.3.ca. Circa p̄mū ſciendū ꝙ ſicut ī nālibus corruptio vnius ē generatio alterius.ita ſuo mō ad eiectionē vaſthi regine ſecuta ē ſublimatio heſter.⁊ iō p̄mo ponit̄ ipſius vaſthi deiectio. ſcd̄o heſter ꝓmotio.ca.2. Occaſio vero deiectōis vaſthi fuit regale ꝯuiuiū: ad qd̄ ipſa renuit itrare.ideo p̄mo deſcribit̄ huius cōuiuij magnificētia. ſcd̄o vaſthi regine iobedientia.ibi. Itaꝗ die ſeptimo. Circa p̄mū p̄mo ponit̄ triplex p̄ābulū. ſecūdo ipm̄ ꝯuiuiū.ibi. Cūꝗꝫ iplerētur. Primū p̄ābulū eſt ꝗs fuit auctor huius ꝯuiuij. qd̄ notat̄ cū dicit̄. In diebus aſſueri. De hoc aūt aſſuero varie loquūtur expoſitores. dicunt enim expoſitores noſtri cōmuniter ꝙ iſte aſſuerus fuit octauus rex ꝑſaꝝ poſt cyꝝ. omiſſis tamē duobus magis ꝗ poſt cambiſem dicūtur regnaſſe ſeptē mēſibus tm̄. ſed iſtud non videt̄ veꝝ: qr cyrus poſt monarchiā adeptā regnauit.12.annis ſecundū minoreꝫ cōputationē. Cambiſes filius eius octo. darius hyſtaſpis.36. xerxes filius darij.20. artaxerxes.40. xerxes ſecūdus duobus mēſibus. ſogdianus mēſibus ſeptē. darius nochus.19. cui ſucceſſit iſte aſſuerus. vt dicūt. ſi aūt iſti anni predicti ſimul ꝯiungātur faciunt annos 135. ꝗbus ſi adiūgātur.70 anni captiuitatis babylonice habētur.205.⁊.5.anni. igit̄ cum mardocheus captiuatus fuerit cum iechonia rege iuda. vt habet̄ ifra.ca.2. oportet cōſequēter dicere ſcd̄m iſtā viā ꝙ mardocheus p̄mo anno regni aſſueri fuerit 205.annorū ad minus.⁊ cū hoc oportet addere annos quos habebat quādo fuit i captiuitatē ductus: ꝗ fuerūt ad minus deceꝫ vel circiter.⁊.11. anni ꝗbꝰ regnauit ſedechias: ⁊ annos ꝗbus regnauit aſſuerus añ exaltationē mardochei ꝗ fuerūt.12. nō eſt aūt veriſimile ꝙ tātū vixerit. qr iam ante ꝑ multos annos dixerat dauid Si auteꝫ in potētatibus octoginta anni ⁊ ampliuſ eoꝝ labor ⁊ dolor. ⁊ dato ꝙ tantū vixiſſet: nō tamē eſſet tunc tāte fortitudinis ꝙ poſſet facere illa que īfra ſcribūtur de ipſo: videlicet ꝙ ita magnifice eꝗtaret ꝑ ciuitatē. ⁊ domū heſter regeret. ac etiā negocia regni. cū eſſet ſecūdus a rege. vt habet̄ infra.10.ca. ſcd̄m Ioſephum vero libro.11. antiꝗtatis iudaice iſte aſſuerus fuit quartus rex perſaꝝ a cyro. dimiſſis tamē duobus magis vt predictū eſt. ⁊ vocat eū artaxerxem. ⁊ ſcd̄m hoc mardocheus in p̄ncipio regni aſſueri fuit.100.⁊.56. annoꝝ. vt patet ꝑ p̄dicta. qr ſupponit̄ ꝙ ad minus habuit decē annos anteꝗ̄ captiuaret̄. ⁊.70. tēpore captiuitatis. ⁊.12. tēpore cyri. ⁊.8. de tēpore cambiſis. ⁊.36. de tēpore darij hyſtaſpis. ⁊.20. de tēpore xerxis filij darij: qui ſimul iuncti faciunt annos.156. ⁊ ſic adhuc non eſt veriſimile ꝙ tantum vixerit: et dato ꝙ vixerit. non eſt veriſimile ꝙ fuerit tunc tante fortitudinis ꝙ facere potuerit ea que predicta ſunt de eo: maxime cum non fuerint facta in principio regni aſſueri. ſed per magnum tempus poſtea. quia tertio anno regni ſui abiecit vaſthi. vt habetur infra. eodem.ca. et.7. anno regni ſui accepit heſter. vt patebit infra.2.ca. ⁊ adhuc poſtea facta fuerunt ea que dicta ſunt de mardocheo. ⁊ ideo ſaluo meliori iudicio videtur ꝙ Ra. Sa. veriſimilius dicat: ſcilicet ꝙ iſte aſſuerus īmediate ſucceſſit cyro in regnum: ꝗ̄uis non eſſet de ſemine regio. vt dictum eſt.ſ. Eſdre.4. ⁊ ſecundum hoc mardocheus in principio regni huius aſſueri fuit nonagintaduorum annorum. vt patet per predicta ſed iſte Ra. Sa. Dan̄.11. iter cyrum ⁊ aſſuerum ponit cambiſem filiū cyri regnaſſe. ⁊ cogitur ad hoc eo ꝙ ibidem dicitur. Adhuc tres reges ſtabunt in perſide: ⁊ quartus ditabitur opibus nimijs. ⁊ iſte ſm ipſum ⁊ alios hebreos fuit darius filius aſſueri ⁊ heſter. cū igitur ſm ipſum ⁊ omnes alios expoſitores cyrus ſit primus. oportet ꝙ inter cyrum ⁊ aſſuerum ponatur vnus alius: aliter non eſſent quatuor: ſed tres tm̄: ⁊ ſic cum cambiſes regnauerit octo annis. mardocheus in p̄ncipio regni aſſueri fuit.100. annorum vel forte minus. quia ī principio vel ī fine alicuius regis dimidius annus et aliquando minus pro vno anno computatur ⁊ hoc vltimo dictum veriſimilius mihi videtur. ⁊ ſecundum hoc ille qui edificationem templi impediuit non fuit cyrus: ſed cambiſes filius eius: in etate vero centum annorum homines bene complexionati ⁊ ſobrij poſſunt adhuc multa agere ⁊ pati. Secunduꝫ preambulum eſt de loco vbi factum fuit iſtud regale conuiuium: quod notatur cum dicitur.
q Quādo ſedit in ſolio regni ſui.i. quādo fuit confirmatus in regno.
r Suſa ciuitas regni eius exordium fuit. quia fecit eam metropolim totius imperij ſui. Tertium preambulum eſt de tempore huius conuiuij. quod notatur cum dicitur.

Tertio igitur anno imperij ſui fecerat grande ꝯuiuiū ⁊c. vt teneret ſcos in amore ⁊ in ſubiectione cum viderent eius magnificentiā ⁊ potentiam. ideo ſubditur. Ut oſtenderet diuitias glorie regni ſui ⁊c.

a Cētū.vȝ.⁊ octogīta dieb⁹.aliq dnt hic ꝙ tātū durauit ꝑmū ꝯuiuiū: qd̄ fuit ī q̄dā mirabili domo hn̄te colūnas argēteas:⁊ teſtudinem ad ſilitudinē celi:gēmis lucētibus ornatā.vt dr̄ ī ſcholaſtica hiſtoria.ſm aūt ꝯuiuiū fuit ī veſtibulo horti:qd̄ durauit ſeptē dieb⁹.ſȝ nō eſt veriſimile ꝙ hoīes notabiles vacarēt tāto tp̄e:⁊ maxime multū remoti a terris q̄s debebāt cuſtodire.⁊ iō videt̄ ꝓbabilius ꝙ cētū ⁊ octoginta dies referātur ad tp̄s ꝑparatōis.q꞉ apparatus tāti ꝯuiuij durātis ſeptē diebus: ⁊ ꝓ tāta multitudine hoīuȝ.nō potuit eē paruo tp̄e.⁊ ſcd̄ȝ h̄ non fuit niſi vnū feſtū ipſius regis:quod fuit in veſtibulo horti.

b Cūq̄ȝ iplerētur. Poſitis ꝑambulis ad ꝯuiuiū. Hic ꝯn̄r ponit̄ eius executio.cū dr̄.Cūq̄ȝ iplerētur dies cōuiuij.i. veniſſent dies i q̄b⁹ debebat eē ꝯuiuiū.ſȝ ſcd̄o opinionē illā q̄ dicit duo fuiſſe ꝯuiuia ſic exponit̄. Cūq̄ȝ iplerētur dies cōuiuij.i.trāſiſſēt cētū octogīta dies ꝑmi ꝯuiuij:quod fecerat principibus ⁊ nobilibus.

c Inuitauit oēȝ pplȝ ⁊c̄. ad ſcd̄ȝ cōuiuiū:qd̄ fuit ſeptē dieꝝ tm̄.ſȝ ꝑma expō videt̄ melior.ſ. ꝙ fuerit tm̄ vnū cōuiuiū:in q̄ fuerūt ꝑncipes ⁊ nobiles:⁊ ēt ciues de ciuitate ſuſis:lȝ eēnt diſtincte ſituati ſm decentiā ſtatuū ſuoꝝ.vn̄ īfra dr̄ ꝙ die ſeptimo cōuiuij rex mādauit ꝑ vaſthi regina.vt oſtenderet cūctis pplis ⁊ ꝑncipibus illi⁹ pulchritudinē.Cōſequēter oſtendit̄ hui⁹ cōuiuij magnificentia ex multis.cum dicitur.

d A maximo vſq̄ȝ ad minimū.ī quo pȝ magnificētia huius cōuiuij q̄ȝtū ad īuitatoꝝ multitudinē.

e Et iuſſit. Hic ꝯn̄r oſtēdit̄ celebritas cōuiuij ex apparatu ⁊ nobilitate loci.cū dr̄.Et iuſſit ſeptem dieb⁹ ⁊c̄.ī veſtibulo horti

centū ſ͠.videlicet ⁊ octoginta dieb⁹. Cūmq̄ȝ implerent̄ dies ꝯuiuij:inuitauit oēm populū qui īuentus eſt in ſuſis ā maximo vſq̄ȝ ad minimū: ⁊ iuſſit ſeptē dieb⁹ ꝯuiuiū ꝑparari in veſtiblo horti ⁊ nemoris:qd̄ regio cultu ⁊ manu cōſitū erat. Et pēdebāt ex oī parte tētoria aerei coloris ⁊ carbaſini ac hyacītini: ſuſtētata fūnib⁹ byſſinis atq̄ȝ purpureis:q eburneis circulis īſerti erāt: ⁊ colūnis marmoreis fulciebant̄. lectuli quoq̄ȝ aurei ⁊ argētei:ſuꝑ pauimētū ſmaragdino ⁊ pario ſtratū lapide diſpoſiti erāt:qd̄ mira varietate pictura decorabat. Bibebāt autē q īuitati erāt aureis poculis: ⁊ alijs atq̄ȝ alijs vaſis cibi īferebant̄. Vinū quoq̄ȝ vt magnificētia regia dignū erat abūdans ⁊ ꝑcipuū pōnebat̄. Nec erāt q nolentes cogeret ad bibēdū:ſed ſicut rex ſtatuerat ꝑponens mēſis ſingulos de ꝑncipib⁹ ſuis: vt ſumeret vnuſquiſq̄ȝ qd̄ vellet. Vaſthi quoq̄ȝ regia fecit ꝯuiuiū feminaꝝ in palatio vbi rex aſſuerus manere cōſueuerat. Itaq̄ȝ die ſeptimo cū rex eſſet hilarior ⁊ poſt nimiā potionem icaluiſſet mero:ꝑcēpit maumā ⁊ ba

⁊ nemoris.i.loci nemoroſi.q꞉ erāt ibi multe arbores virides ⁊ ramoſe folijs ⁊ florib⁹ decorate. f Qd̄ regio cultu.i.ꝓut decet magnificētiā regiā. g Et manu.i.ope. h Cōſitū erat.ſ.arborib⁹ fructiferis ⁊ aromatic̄.dr̄ ī ſcholaſtica hiſtoria ꝙ ibi erat vitl̄ cui⁹ ſtipites erāt argētei.palmites ſ͠o aurei:⁊ botri ex gēmis aureo īſertis:accepta aūt videt̄ iſta hiſtoria de hiſtoria alexādri magni:vbi ſūt mlt̄a paꝝ hn̄tia de apparētia ſ͠itatl̄. i Et pēdebāt ex oī ꝑte tētoria.vt ibi comederēt īuitati ſȝ modū illius regni. k Aerei coloris.i.albi.
l Et carbaſini.i.aurei. m Ac hyacin.q ē color ſilis colori celeſti.
n Suſtētata.i.extēſa. o Funib⁹ byſſinis.i.de byſſo fcis:q ē ſpēs lini cādidiſſimi. p Qui eburneis circulis.ī hebreo hr̄. Rotl̄ argēteis.nō.n.videt̄ ꝙ de ebore poſſēt rote vel circuli fieri:q eēnt tāte magnitudinis:ꝙ tētoria illa poſſēt deſuꝑ extēdi.cum ebur ſit de dēte elephātl̄.accipiūtur tn̄ hic rote ⁊ circuli ꝓ circuli medietate.q꞉ illa ſuꝑ q̄ extēdebant̄ tētoria hēbāt figurā ſemicirculi. q Et colūnis marmoreis fulciebant̄.ſ.illi ſemicirculi ex vtraq̄ȝ ꝑte. r Lectuli q̄q̄ȝ .i.ſedilia ꝓ ꝯuiuātib⁹ ad modū lectuloꝝ fcā. s Aurei ⁊ argētei.q꞉ erāt coop̄ta pānis aurifrigiatl̄:⁊ hꝯ. t Suꝑ pauimētū:nō ē itelligēdū ꝙ iſtud pauimētū eēt ī horto vbi erāt arbores plātate.ſȝ ī lateribus horti vbi erāt veſtibula fcā:q̄ gallice dicūtur galeries.
v Smaragdino ⁊c̄.due ſūt ſpēs marmoris diuerſoꝝ coloꝝ ad decorē pauimēti ſic̄ palatiū regis pariſius de albo ⁊ nigro marmore paratū ē
x Bibebāt. Hic ꝯn̄r oñdit̄ magnificētia ꝯuiuij ex mō ſ͠uiendi valde ſūptuoſo ⁊ abūdāti.cū dr̄.Bibebāt aūt q īuitati erant aureis poculis .i.cyphis ad poculū ordinatl̄.ita ꝙ ponit̄ ꝯtētū ꝓ ꝯtinēte.
y Et alijs ⁊c̄.q꞉ ſȝ varietatē ferculoꝝ vaſa mutabāt̄. z Vinū q̄q̄ȝ ſine q̄ nō pōt eē ꝯuiuiū ſolēne. a Abūdās ⁊ ꝑcipuū ponebat̄.i quo

oñdit̄ bonitas ⁊ abūdātia vini. b Nec erat q nolētes cogeret ad bibēdū.q꞉ nolebat rex ꝙ ī aula ſua aliqs vteret̄ mō icōpoſito ⁊ irrōnabili aliq̄ꝝ barbaroꝝ:q ꝯuiuātes nimis īportune idu cebāt hoīes ad bibēdū.vn̄ tal̄ modus venit ī normaniā q̄ eſt ꝑs gallie a barbaris hītātib⁹ ꝑpe polū articū q terrā illā accipiētes eā populauerūt. c Vaſthi q̄q̄ȝ. Hic 4°. deſcribit̄ magnificētia ꝯuiuij ex mō ordinādi.q꞉ mlı̄eres comedebāt ſegregate a viris.⁊ h̄ rōnabil̄r.ꝑ° q꞉ mulieres ſūt debilioris ꝯplexionis q̄ȝ viri.

zatha ⁊ arbona ⁊ bagatha ⁊ abgatha ⁊ zarath ⁊ charchas:ſeptē eunuchis q in ꝯſpectu ei⁹ miniſtrabāt vt itroducerēt reginā vaſthi corā rege:poſito ſuꝑ caput ei⁹ diademate:vt oñderet cūctis poplis ⁊ principib⁹ eius pulchritudinem. Erat eniȝ pulchra valde. Que renuit ⁊ ad regis iperiuȝ qd̄ per eunuchos mādauerat: venire cōtēpſit. Vnde iratus rex: ⁊ nimio furore ſuccēſus:iterrogauit ſapientes qui ex more regio ſemꝑ ei aderāt: ⁊ illoꝝ faciebat cuncta ꝯſilio: ſciētiū leges ac iura maiorū. erāt aūt primi ⁊ ꝓximi charſena ⁊ zethar ⁊ admatha ⁊ tharſis ⁊ mares ⁊ marſana ⁊ mamucha: ſeptē duces perſaꝝ atq̄ȝ medoꝝ:qui vidēbāt faciē regis: ⁊ primi pōſt eū reſidere ſoliti erāt:cui ſnie vaſthi regina ſubiaceret:q̄ aſſueri regis īperiū qd̄ per eunuchos mādauerat facere noluiſſet. Reſpōnditq̄ȝ mamucha audiēte rege atq̄ȝ principib⁹. Nō ſolū regē leſit regia vaſthi:ſed ⁊ oēs principes ⁊ pplos qui ſūt in cūctis ꝓuincijs regis aſſueri. Egrediet̄.n. ſ͠mo regine ad oēs mlı̄eres vt ꝯtēnāt viros ſuos ⁊ dicāt. Rex aſſuer⁹ iuſſit vt regia

ſūt ēt minoris pot⁹ ⁊ cibi:⁊ iō ordinati⁹ comedebant ꝑ ſe q̄ȝ cū virl̄.ſcd̄o q꞉ ꝯſuetudo erat apud ꝑſaſ ꝙ cōiuges maxime nobiliū nō dabāt ſe aſpectib⁹ alioꝝ viroꝝ.⁊ iō tal̄ ſegregatio mlı̄eꝝ a viris in prādio faciebat ad nāc ordinationeȝ:⁊ ad moꝝ honeſtatē.

d Itaq̄ȝ die ſc. Hic ꝯn̄r deſcribit̄ regine iobediētia. ⁊ ſcd̄o ꝯ eā ſnia.ibi.Vn̄ irat⁹ rex.Circa ꝑmuȝ dr̄. Die ſeptimo. dnt h̄ aliq hebrei ꝙ erat dies ſabbati:q vocatur ſeptim⁹: ⁊ ꝙ iuſto dei iudicio ꝑmiſſa eſt vaſthi illo die regē offēdere.vt ſic puniret̄ de h̄ ꝙ diebus ſabbatoꝝ faciebat mlı̄eres hebreas ꝯ legē laborare. ſȝ h̄ de nulla ſcriptura autētica auctem hȝ:nec Joſeph⁹ dic̄. ⁊ iō meli⁹ exponit̄. Die ſeptīo.ſ. ꝯuiuij.

e Cū rex eēt hila.⁊ poſt nimiā potionē icaluiſſet mero.trāſlatio iſta videt̄ in h̄ nōre regē de ebrietate:qd̄ nō ē bn̄ veriſil̄e.q꞉ q̄ȝtū ad oēs alios ordinauerat ꝺ pot⁹ ſobrietate.vt pȝ ex dcis.ſ.ꝙ null⁹ cogeret̄ ad bibēdū:⁊ ꝑꝑ h̄ i hebreo ſic hr̄.Jn die ſeptīo cū eēt meli⁹ cor regl̄ ex vīo.i.iocūdi⁹
f Precepit maumā ⁊c̄.ita ꝙ ibi nō notat̄ rex de exceſſiuo potu q꞉ vinū ēt ſobrie potatū bn̄ letificat cor. g Septē eunuchis .i.miſtris mēſe ſue aſſiſtētib⁹.q dn̄r eunuchi nō ꝑ abſciſiōeȝ genitaliū ſȝ ꝑꝑ ꝯtinētiā caſtitatl̄ ⁊ honeſtatē moꝝ. h Vt itroducerēt reginā vaſthi.vt ſic magnificētiā ſuā oñderet.nō ſolū i ꝓpria ꝑſona:ſȝ ēt i ſibi ꝑ mrı̄monium ꝯiūcta. i Que renuit ⁊c̄.⁊ ſic iſta trāſlatio notat reginā de ꝯtēptu:q ē grauis culpa. dic aūt Joſeph⁹ libro.li.ātiq̄tatis iudaice:ꝙ nō fec̄ h̄ ex ꝯtēptu:ſȝ ꝑꝑ honeſtā cōſuetudinē ꝑſaꝝ:q̄ cōiuges maxime nobiliū nō ſe dabāt aſpectib⁹ alioꝝ viroꝝ.⁊ lr̄a hebraica nō notat eā de aliq̄ cōtēptu vbi ſic hr̄ ⁊ n̄ pl̄s.Et renuit regina vaſthi venire ſȝ ſ͠bū regl̄ i manu eunuchoꝝ.i.ꝑ eunuchos. k Vn̄ irat⁹ rex. Hic ꝯn̄r pōit̄ ſnia ꝯ reginā:ꝺ q̄ ꝑ q̄rit̄:⁊ 2°.rn̄det̄.ibi. Rn̄ditq̄ȝ.Circa ꝑ⁹ dr̄. Vn̄ iratus rex ⁊ nimio fu.ſuc.n̄ tm̄ ꝑꝑ fcȝ q̄ȝtū ꝑꝑ ꝑncipes ⁊ pplos aſſiſtētes:q꞉ q̄ȝq̄ȝ regia ex ſ͠ecūdia ⁊ hōeſtate mlı̄ebri fuiſſȝ mota:tn̄ ꝑncipes ⁊ ppl̄i aſſiſtētes poſſēt ſtati cogitare ꝙ ex ꝯtēptu feciſſet:q꞉ ſ͠bū regl̄ i h̄ caſu ꝺbebat ꝯſuetudini ꝑualere. l Interro.⁊c̄.vt n̄ ꝑcipitāter aliqd ageret ꝺ capite ſuo. m Qui ex ⁊c̄.vt nūq̄ȝ eēt ſine bono ⁊ mag̃ ꝯſilio.cetera patēt vſq̄ȝ ibi. n Qui vi.⁊c̄.q꞉ cōiter ei aderant.vt dcȝē. o Et ꝓ.⁊c̄.i ꝯcilijs ⁊ i mēſis ⁊ i alijs locl̄ honorificl̄. p Rn̄ditq̄ȝ ⁊c̄. Hic pōit̄ rn̄ſio.vbi ꝑ° tāgit̄ regine cl̄pa. q Nō ſo.⁊c̄.ex fcō ſuo.ſ.ſuſpitionē ꝯtēpt⁹ regl̄ ꝑncipib⁹ ⁊ pplis igerēdo. r Sȝ ⁊ oēs ⁊c̄.regi ſubiectos.q꞉ occaſione h⁹ fci qd̄ vbiq̄ȝ diuulgabit̄.mlto magl̄ ꝯtēnēt alie mlı̄eres viros ſuos.2°.exꝑmit̄ ſnia ꝑ modū tn̄ ꝯſilij.cū dr̄.Si tibi placet ⁊c̄.

a Ut nequaq̄ꝫ vltra regina vaſthi igrediat̃ ad regē.ſ; ſit ſimpl'r
repudiata.cetera patēt i lr̃a. ¶ In ꝑncipio.c.i. Heſter vbi dr̃ i
poſtil. In dieb⁹ aſſueri. Poſtq̄ꝫ deſcriptus ē ꝓgreſſus populi ⁊c̃.

ADDITIO.

Expoſitio doctoꝝ nr̃oꝝ dicētiū: ꝙ aſſuer⁹ iſte fuerit octauus rex ꝑſaꝝ p⁹ cyꝝ omiſſis duo/
bus regib⁹ q tm̄ ſeptē mēſib⁹ regnauerūt: poſſet bn̄ ſuſti
neri tanq̄ꝫ vera: nō obſtāte ipugnatōe poſtillatoris: cui⁹ fūdamē
tū i h loco ē inalidū. Fūdat̃.n. ipugnatio ſua i h ꝙ mardocheus
captiuat⁹ fuerat cū
iechonia rege iuda.
⁊ hoc credit ꝓbare
ꝑ illud qḋ dr̃ ifra.z.
c. erat vir iude⁹ i ſu
ſis ciuitate vocabu/
lo mardoche⁹ fili⁹
Jair: filij Semei: fi/
lij Cis de ſtirpe ge/
mini q trāſlat⁹ fue/
rat de hierl'ȝ eo tp̄e
q̊ Jechoniā regē iu
da trāſtulerat Na/
buchodonoſoꝛ ⁊c̃.
Preſupponit.n. ꝙ
illud relatiuū q. ꝯtē
tū i h dcō. Qui trāſ
lat⁹ fuerat. referat̃ ad mādocheū
⁊ ſic deducit ꝙ mar
doche⁹ fuiſſ; ducē/
toꝝ ānoꝝ ⁊ plus i ꝑ̊
anno regni aſſueri
qḋ ē icōueniēs: ſ; re
cte attēdēti lr̃am p̄/
ſuppoſitū ſuū nō va
let. Nā p̄dcm̄ rela/
tiuū poſſet referri
plane ad Cis ꝓauū
mardochei. nō aūt
ad mardocheū. ⁊ ꝑ;
iſtū itellcm̄ ꝯñr ꝯce
dit̃ ꝙ Cis duct⁹ fuit
i trāſmigratione cū
iechonia: nō āt mar
doche⁹ ꝓnepos ſu⁹
⁊ ſic non oꝫ ꝯcedere
ꝑ; iſtā expōnem: ꝙ
mardoche⁹ eēt tot
ānoꝝ qñ fuiſſ; exal
tat⁹ ꝑ aſſueꝝ. vt po/
ſtill'. itēdit: q2 forte
ꝑ magnum tp̄s poſt
trāſmigratōeȝ mar
doche⁹ fuit natus in
ſuſan vel alibi: ꝙ āt
relatiuū p̄dcm̄ poſ/
ſit referri ad Cis ꝓ/
auū mardochei: p;
ꝑ exēplū: nā ſi qs di
ceret ꝙ dauid fuit
fili⁹ ieſſe: filij obed
filij booz: qui con/
traxerat cum Ruth moabite. talis narratio non eſſet reputan/
da falſa: cum illud relatiuum contentum in illo dicto q contra/
xerat. poſſet referri ad ſuum imediatū antecedēs.ſ. booz. nō aūt
ad dauid nec ad alios: ⁊ ſil'r pōt itelligi relatio illa i ꝓpoſito. Ex
qb⁹ ſequit̃: ꝙ opinio cōis expoſitoꝝ nr̃oꝝ nō eſt reſpuēda ꝓpter
icōueniētiā quā allegat poſtillatoꝛ ꝺ etate mardochei ⁊c̃. Ca. II.

b His itaq̄ꝫ geſt'. Poſtq̄ꝫ deſcripta ē regine vaſthi deiectio
hic ꝯñr ponit̃ ipſi⁹ heſter exaltatio: ⁊ h i q̄tuoꝛ ſibi gra/
datim ſuccedētib⁹. q2 p̊mo alijs v̄ginib⁹ regijs ſociat̃. 2°
mod⁹ ml'iebris ei accelerat̃. ibi. Que placuit ei. 3° regi deſpōſat̃.
ibi. Ducta ē itaq̄ꝫ. 4° i amore reg' firmat̃. ibi. Cūqꝫ ⁊ ſcḋo q̄rerēt̃
Circa p̊⁹ ponit̃ p̄ ꝯiultatio gn̄ālis. 2° circa heſter executio ſpālis
ibi. Erat vir iude⁹. Circa p̊⁹ ſciēdū: ꝙ ſic dicit Joſephus libro. ii.
antiq̄tat' iudaice ſedata paſſione ire ⁊ turbatōis i aſſuero de ſcō
p̄dcō vaſthi regine. cepit recolere ei⁹ pulchritudinē ⁊ amorē quē
hūerāt ad iuicē ⁊ dolere de h ꝙ abiecerat eā: maxime q2 eā reuo

care n̄ poterat ꝑꝑ edcm̄ irreuocabile qḋ ſup h dederat ⁊ ꝑ totū regnū
ſuū publicauerat. ꝑꝑ qḋ amici ſui vidētes eū ꝯtinue anxiari ſuaſerūt
ei: vt v̄gines pulcherrimas faceret ad ſe adduci: ⁊ illā q̄ iter eas magl
ſibi placeret vxorē aſſumeret. ⁊ ſic amoꝛ ſeq̄nt' doloꝛē mitigaret p̄ce/
dēt'. ⁊ h ē qḋ dr̃. c Poſtq̄ꝫ regis ⁊c̃.i. paſſio ire ⁊ turbatōis trāſie/
rat. q2 al'r iudicat hō i paſſione poſit⁹ ⁊ ex̄ paſſionē. d Recordat⁹
ē vaſthi. ſic ē i hebꝛeo ⁊ i libꝛis correct'. q2 ſedata paſſione aſſuerus re
cordatus fuit pulchꝛitudinis ipſi⁹ vaſthi: ⁊ amoris q fuerat iter ipſos.

vaſthi itraret ad eū: ⁊ illa noluit:
atqꝫ hoc exēplo oēs principū con
iuges perſaꝝ atqꝫ medoꝝ parui/
pendēt iperia maritoꝝ. Unde re
gis iuſta eſt idignatio. Si tibi pla
cet egrediat̃ edictuȝ a facie tua: ⁊
ſcribat̃ iuxta legē ꝑſaꝝ atqꝫ medo
rū quā p̄teriri illicitū eſt: vt nequā
q̄ꝫ vltra regina vaſthi igrediat̃ ad
regē: ſed regnū illi⁹ altera q̄ meli/
oꝛ eſt illa accipiat. et hoc in oē qḋ
latiſſimū eſt ꝓuinciaꝝ tuaꝝ diuul
get̃ iperiū: ⁊ cūcte vxores taȝ ma
ioꝝ q̄ꝫ minoꝝ deferāt maritis ſu/
is honorē. Placuit ꝯſiliū ei⁹ regi
⁊ pꝛicipib⁹: fecitqꝫ iuxta ꝯſiliū ma
mucha: ⁊ miſit ep'las ad vniūſas
ꝓuincias regni ſui: vt queqꝫ gens
audire ⁊ legere poterat diūſis lin
guis ⁊ lr̃is: eſſe viros pꝛincipes ac
maiores in domib⁹ ſuis: ⁊ hoc ꝑ
cūctos populos diuulgari. II.

His itaqꝫ geſtis: poſtq̄ꝫ re
gis aſſueri idignatio de/
ferbuerat: recordat⁹ eſt
vaſthi que feciſſet vel q̄ paſſa eēt:
dixerūtqꝫ pueri regis ac miniſtri
ei⁹. Querātur regi puelle virgīes
ac ſpecioſe: ⁊ mittant̃ q cōſiderēt
ꝑ vniuerſas ꝓuincias puellas ſpe
cioſas ⁊ virgīes: ⁊ adducāt eaſ ad
ciuitatē ſuſan: ⁊ tradāt in domuȝ
feminaꝝ ſub manu egei eunuchi q
eſt p̄poſit⁹ ⁊ cuſtos mulieꝝ regia
rū: ⁊ accipiāt mūdū muliebꝛē ⁊ ce
tera ad vſu neceſſaria: et q̄cūqꝫ
iter oēs oc'lis regis placuerit: ipa
regnet ꝓ vaſthi. placuit ſmo regi
⁊ ita vt ſuggeſſerāt iuſſit fieri. erāt

vir iude⁹ in ſuſis ciuitate: vocabu
lo mardoche⁹ fili⁹ iair: filij ſemei:
filij cis: dē ſtirpe gemini: q trāſla/
t⁹ fuerat de hierl'm: eo tp̄e quo ie
choniā regē iuda nabuchodono/
ſoꝛ rex babylonis traſtulerat q̄ui
fuit nutrici⁹ filie frīſ ſui ediſſe que
altero noie vocabat̃ heſter ⁊ vtrū
qꝫ parētē amiſerat: pl'chꝛa nimis
⁊ decora facie. Moꝛtuiſqꝫ pr̄e ei⁹
ac mr̄e: mardoche⁹ ſibi eā adopta
uit in filiā. Cūqꝫ ꝑcrebꝛuiſſet reg'
iperiū: ⁊ iuxta mādatū illi⁹ multe
pulchꝛe virgīes adducerēt̃ ſuſan
⁊ egeo traderēt̃ eunucho: heſter
q̄uoqꝫ iter ceťaſ puellas ei tradita
ē: vt ſuaret̃ in nūo feminaꝝ. Que
placuit ei: ⁊ iuenit gr̃āȝ i ꝯſpectu
illi⁹. et p̄cepit eunucho: vt accele/
raret mūdū muliebꝛē: ⁊ traderet
ei ꝑtes ſuas: ⁊ ſeptē puellas ſpeci
oſiſſimas de domo reg': ⁊ tā ipſā
q̄ꝫ pediſſeq̄s eius oꝛnaret atqꝫ ex/
colerent. Que noluit idicare ei po
pulū ⁊ pr̄iā ſuā. Mardoche⁹ eni
p̄cepat ei vt ꝺ hac re oīno reticereȝ
q deābulabat quotidie ante veſti
bulū dom⁹ i q̄ electe v̄gies ſuabā
tur curā agēs ſalut̃ heſter: ⁊ ſcire
volēs qd ei accideret. Cū āt veniſ
ſet tp̄s ſingl'aꝝ ꝑ oꝛdinē puellaꝝ:
vt itrarēt ad regē expletꝭ oib⁹ que
ad cultū muliebꝛē ꝑtinebāt: mēſiſ
duodecim⁹ vertebat̃: ita dūtaxat
vt ſex mēſib⁹ oleo ūngerēt̃ myrti
no: ⁊ alijs ſex qbūſdā pigmēťt ⁊
aromatib⁹ vtēnt̃. igrediēteſqꝫ ad
regē qcq̄d poſtl'aſſēt ad oꝛnatū ꝑ
tinēs accipiebāt ⁊ vt eiſ placuerat

e Que feciſſ; ⁊c̃. ꝯferēdo
penam quā ei iflixerat: ⁊
ſcm̄ qḋ ipa fecerat: ⁊ vide
bat̃ ſibi ꝙ culpā pena ex/
ceſſiſſ; rōnib⁹ ſupꝛadcis.
q2 fecerat honeſtate ⁊ ve
recūdia muliebꝛi: ꝑꝑ qḋ
anxiabat̃ eā reuocare nō
audēs: ne p̄ncipes regni ꝯ
ſe ꝓuocaret ex fractione
edicti irreuocabilis: ⁊ ne
a toto ꝑpl'o ꝑꝑ vnā ml'ierē
reputaret̃ mutabil' tanq̄ꝫ
effeminatus ⁊ mollis: ⁊ ꝑ
ꝯñs regno p̄uaret̃. maxie
cū nō eēt de ſemine regio
ſm dcm̄ Ra. Sa. ca. p̄ce.
f Dixerūtqꝫ pueri re.i. fa
miliares ⁊ itrinſeci volē/
tes occurrere ei⁹ ꝯſolatōi
g Querāt̃ ⁊c̃. ⁊ p; lr̃a vſ/
qꝫ ibi. h Et acci. ⁊c̃.i.
illud qḋ ꝑtinet ad cl'tū et
oꝛnatū: ⁊ dr̃ a mūdo das:
q2 aliq̄ mūdāt carneſ mu
lieꝝ: ſic̄ balnea pigmēta
⁊ ꝯſimilia: ⁊ aliq̄ ēt deco/
rāt exteri⁹ ꝑ ſui mūdiciā
⁊ decorē: ſic̄ veſtes ⁊ oꝛna
mēta de auro ⁊ argēto ⁊
lapidibus p̄cioſis facta.
i Et q̄cūqꝫ ⁊c̃. i. ſup oēs.
k Oculis re. pla. oculis.ſ.
exteriorib⁹ ꝑꝑ pulchꝛitu
dinē. ⁊ ocul' mēt' ꝑꝑ dele
ctatōȝ i ea iuētā ⁊ ꝯſil'ib⁹
l Ipſa re. ꝓ vaſthi. vt ſic
doloꝛ p̄cedēſ det̃ obliuiōi
m Placuit ſmo re. q2 vi
debat̃ ſibi h eē ad ſuā cō
ſolatōeȝ. n Et ita ⁊c̃.
mādādo ſtatiȝ executōi.
o Erat vir iude⁹. Hic ꝯñr
ponit̃ ſpālis executio cir
ca heſter. cū dr̃. Erat vir
iude⁹ i ſuſis ciuitate. dicit
Joſeph⁹ ꝙ tūc manebat
i babylonia: ſed adducta
heſter ad ſuſan: illuc ſe
tranſtulit amore heſter:
quā diligebat vt filiaȝ. ⁊
ſic ſcriptura loq̄t̃ h ꝓ tp̄e
q̊ ſe trāſtulerat apḋ ſuſā.

p De ſtir. ge. ⁊ ſic p; ꝙ fuit de ſtirpe ſaul p̊mi reg' iſrl'. q Qui ⁊c̃.
ꝺ q̄ trāſlatōe hr̃. 4. Re. 24. cetera patēt vſqꝫ ibi. r Heſter q̄qꝫ ⁊c̃.
.ſ. egeo eunucho. s Que placuit ei. Hic ꝯñr deſcribit̃ ꝓmotio he/
ſter q̄ꝫtū ad acceleratōeȝ oꝛnat⁹ ml'iebꝛis. cū dr̃. t Et iuenit ⁊c̃. ⁊ h
ſcm̄ ē ex diua oꝛdinatōe: vt cito ꝓmoueret̃ ad regiā dignitatē: ⁊ ſic li/
beraret ꝑpl'ȝ iſrl' a ꝑiculo ſibi iminēte de ꝓpiquo. v Et tra. ei ꝑtes
ſuas. i. illa q̄ ad victū veſtitū ⁊ oꝛnatū ꝑtinebāt. x Que noluit ⁊c̃.
de p̄cepto mardochei. q2 iudei t̃c erāt captiui ⁊ ſui. ⁊ ſi h ſciret̃ foꝛſitā
poſſ; tāq̄ꝫ igbil' repudiari: q̄ꝫuis ꝑ; v̄itatē eēt de gn̄e regali. vt dcm̄ eſt.
y Qui deābu. q̄ ſi. ſollicit⁹ igrere de bono ipius heſter. z Mēſis
duode. ⁊c̃. ſ. anq̄ꝫ aliq̄ de v̄gibus adduct' ad regis cubiculū ducerētur
q2 p̊mis. a Sex mēſib⁹ vngebant̃ oleo myr. i. lachꝛyma fluēte de
tl'i arboꝛe q̄ hēbat v̄tutē mūdificādi carnē. b Et alijs ſex. ſ. mēſib⁹.
c Quibuſdā pigmēt' ⁊ aromatib⁹ vterēt̃. q̄ faciūt carnē ml'ier' ſuauē
⁊ redolētē ad rep̄mēdū fetores q i ml'ierib⁹ ſolēt eē. oia iſta fiebāt de
ꝯſilio medicoꝝ regis. vt ſic maiorem delectationem iueniret i eis. vel

ſaltē l aliq̄ earū. ⁊ ſic maior delectatio ſupueniēs dolorē abijceret p̄cedentē. a Et que itra ⁊c. Vt ſic de pluribꝰ vna tāq̄ delectabilior ⁊ amabilior eligeret̄: ⁊ tāq̄ regina coronaret̄. b Qui ꝯcubinis ⁊c. hai. de victu ⁊ veſtitu ꝯuenieti eis ꝓuidēdo. tn̄ veriſile ē: q̄ iſte q̄ admiſſe fuerāt ad cubiculū regis erāt eius vxores: dicebant̄ tn̄ ꝯcubine q̄.ſ. nō erāt p̄ncipales vxores ſic̄ ⁊ de abrahā legit̄: q̄ ſara dicit̄ ꝓpria ⁊ p̄ncipalis eiꝰ vxor. alie āt dn̄r ꝯcubine. vt h̄r Gen̄. 25. oēs tn̄ erāt eius vxores. c Inſtabat dies quo heſter ⁊c. debebat itrare ad regis cubiculū ſꝫ modū ⁊ ordinē ſupius poſitū. d Que nō q̄ſiuit muliebrē cultū. ſicut alie ponēs ſe totalr̄ q̄tū ad hoc in eunuchi diſpoſitōe. e Oiu3 oculis grōſa ⁊ amabil̄r videbat̄. decorē eni corpis decor grē ⁊ v̄tutis mirabiliter augmētabat.

f Ducta ē itaqꝫ. Hic cōſeq̄nter agit̄ de deſpōſatōe ⁊ coronatōe heſter. ⁊ pꝫ lr̄a vſqꝫ ibi. g Et dedit regē ⁊c. qđ dupliciter expōit̄: vno modo q̄ mādauit vniuerſis ꝓuicijs vt durātibꝰ nuptijs heſter ceſſarēt ab opibꝰ ſuilibꝰ. alio mō q̄ dedit eis reqē a ſolutōe tributi ꝓ illo anno vel ſaltē pro ꝑte anni. ⁊ h̄ eſt magiſ ꝓbabile. q̄r ceſſatio ab opibus tāto tpe nō eēt pplo grōſa: ſꝫ magis dānabil̄ ⁊ onerosa. h Ac dona ⁊c. p̄ncipibꝰ ſuis. ſicut ſolet fieri in talibꝰ feſtis

i Cūqꝫ ⁊ ſcđo. Hic ꝯn̄ter agit̄ de ꝯfirmatōe amoris ipſius regis ad heſter reginā: qđ fuit ex h̄ q̄ cōſeruauit ſibi vitā ſuā denūciando inſidias q̄ ſibi parabāt̄. ⁊ h̄ a deo fcm̄ ē ne grā quā heſter apđ regē iuenerat minueretur eo q̄ p̄riā ſuā ⁊ pplꝫ noluerat idicare. ⁊ h̄ eſt qđ dr̄: Cūqꝫ ⁊ ſcđo q̄rerētur v̄gines. videlꝫ poſt coronatiōnē heſter: ſimulando q̄ rex aliā ſibi p̄ponere vellet: eo q̄ p̄riā ⁊ genus ꝑdere nō vellet: ⁊ ſic moueret̄ ad indicādū. iō ſubdit̄. k Necdū ꝓdierat ⁊c. iuxta mādatū eiꝰ .ſ. mardochei cuiꝰ mādatū ꝓ nulla re volebat preterire. l In eo igit̄ tpe. q̄ v̄gines ſic adducebant̄ ⁊ q̄ mardocheꝰ ſollicitus ꝓ heſter ad portā regis morabat̄. m Irati ſūt ⁊c. occulte tn̄ machinātes in eiꝰ mortē. cā tn̄ huiꝰ machinatōis nō exprimit̄ h̄: nec in aliqua gloſa hebraica vel latina quā videri. ſꝫ freq̄nter iuentū eſt: q̄ ſui regū machinant̄ in mortē eoꝝ. n Qui ianitores erāt ⁊c. ꝓ tota iſta lr̄a n̄ eſt plus in hebreo. Cuſtodes ſupellectilis. ⁊ rō huiꝰ diuerſitatis ē. q̄r dictio hebraica q̄ h̄ ponit̄ equoca eſt ad limē ⁊ ſupellectilē. tranſlatio tn̄ nr̄a ſeq̄t̄ primā ſignificatiōnē. hebrei aūt ſequunt̄ aliā cui magis ꝯcordat lr̄a ſeq̄ns. cū dr̄. o Volueruntqꝫ ⁊c. Ianitores eni palatij nō ſūt tāte ptātis: q̄ ꝑ arma regē poſſint occidere cū hēat cuſtodes corpis ſui nec ſic itrāt familiariter ad iteriora q̄ poſſint ſibi venenū ꝓpinare. ſed illi q̄ ſūt cuſtodeſ ſupellectilis auree ⁊ argētee l q̄ ſuit̄ regi poſſūt faciliter h̄ facere. cuiuſmodi erāt iſti vt dicūt hebrei. p Quod mardocheū nō latuit. dicit āt Ioſephꝰ q̄ hoc ſciuit ꝑ q̄ndā hebreū q̄ erat famulus valde familiaris vniꝰ illoꝝ eunuchoꝝ. Ra. Sa. vo dic̄ q̄ h̄ ſciuit. q̄r corā mardocheo i idiomate tharſēſi de regis itoxicatōe loq̄bāt̄: credētes

cōpoſite: de triclinio feminaꝝ ad regꝭ cubiculū trāſibāt. Et q̄ itrauerat veſpere egrediebat̄ mane: ſatqꝫ inde i ſcđas edes deducebant̄ que ſub manu ſaſagazi eunuchi erāt: q̄ui ꝯcubinis regis p̄ſidebat nec habebat poteſtatē ad regē vltra redeūdi niſi voluiſſet rex: ⁊ eā vēire iuſſiſſet ex noīe. Euoluto āt tpe ꝑ ordinē iſtābat dies quo heſter filia abiabil frīs mardochei: quā ſibi adoptauerat i filiā deberet intrare ad regē. Que nō q̄ſiuit muliebrē cultū: ſed q̄cūqꝫ voluit egeus eunuchꝰ cuſtos virginū: h̄ ei ad ornatū dedit. Erat enim formoſa valde: ⁊ icredibilis pulchritudine: oīum oculis grōſa ⁊ amabilis videbat̄. Ducta eſt itaqꝫ ad cubiculū regis aſſueri mēſe decimo q̄ vocat̄ thebeth: ſeptio anno regni eiꝰ: ⁊ adamauit eā rex pluſq̄ oēs mulieres: habuitqꝫ gratiā ⁊ miſericordiā corā eo ſup oēs mlīeres: ⁊ poſuit diadema regni in capite eiꝰ: fecitqꝫ eā regnare in loco vaſthi. Et iuſſit ꝯuiuiū p̄parari ꝑmagnificū cūctis principibꝰ ⁊ ſeruis ſuis ꝓ ꝯiūctione ⁊ nuptijs heſter. Et dedit requiē vniuerſis ꝓuincijs: ac dona largitus eſt iuxta magnificentiā principalē. Cūqꝫ ⁊ ſcđo quererent virgies ⁊ congregarent mardocheꝰ manebat ad ianuā regis: necdū3 ꝓdiderat heſter p̄riam ⁊ pplꝫ ſuū iuxta mādatū eiꝰ. Quicqd eni ille precipiebat obſeruabat heſter: ⁊ ita cūcta faciebat vt eo tpe ſolita erat quo eā paruulā nutriebat. eo igit̄ tpe quo mardocheus ad regis ianuā morabat̄: irāti ſūt bagathā ⁊ thares duo eunuchi regis: q̄ ianitōres erāt: ⁊ in primo palatij limie reſidebāt: volueruntqꝫ iſurgere in regē ⁊ occidere eū. Quod mardocheū nō latuit. Statiqꝫ nunciauit regine heſter: ⁊ illa regi ex noīe mardochei q̄ ad ſe rē3 detulerat. Queſitū eſt ⁊ inuentū ⁊ appenſus eſt vterqꝫ eoꝝ in patibulo. et iuſſit rex vt in libro memoriali ſcriberet̄: vt ꝓ vita ſua aliqd repenſaret ei. Mādatūqꝫ eſt hiſtorijs ⁊ ānalibus traditū corā rege.

III.

POſt hec rex aſſuerus exaltauit amā filiū amadathi: q̄ erat de ſtirpe agag ⁊ poſuit ſoliū eiꝰ ſuper oēs principes quos habebat. Cūctiqꝫ ſerui regis qui in foribus palatij verſabant̄ flectebāt genua: ⁊ adorabāt amā. Sic eni p̄ceperat eis iperator. Solus mardocheꝰ nō flectebat genu: neqꝫ adorabat eū. Cui dixerūt pueri regꝭ q̄ ad fores palatij reſidebāt. Cur p̄ter ceteros non obſuas mādatū regꝭ? Cūqꝫ h̄ crebriꝰ dicerēt: ⁊ ille nollꝫ audire nūciauerūt amā ſcire cupiētes vtrū pſeuaret i ſnīa. Dixerat.n. eis ſe eē iudeū. Quod cū audiſſet amā: ⁊ expimēto ꝓbaſſet q̄ mardocheus nō ſibi flecteret genu nec ſe adoraret iratꝰ ē valde: ⁊ ꝓ nihilo duxit i vnū mardocheū mittere manꝰ ſuas: audierat.n. q̄ eēt gēꝭ iudee: magiſqꝫ voluit oēs iudeoꝝ q̄ erāt i regꝭ aſſueri ꝑdere natiōnē. Mēſe primo cuiꝰ vocablꝫ ē niſan: anno .xij. re

q̄ mardocheꝰ illđ idioma penitꝰ ignoraret. q Queſitū ē ⁊c. q̄ ita erat ſm̄ v̄itatē. r Mādatūqꝫ ē hiſ. ⁊c. q̄r p̄ter hiſtoriaſ cōes vbi ſcribebant̄ fcā notabilia: q̄libet rex ꝓ tpe ſuo faciebat ſcribere vnū librū in q̄ fcā ſui tpis ponebant̄. ⁊ h̄ ad memoriā futuroꝝ. q̄r ex factis p̄teritis dirigunt̄ hoīes in agēdis de futuro.

s POſtq̄ hec. deſcripta ipſiꝰ heſter ꝓmotōe. h̄ ꝯn̄r agit̄ de ppl̄i ſui liberatōe. ⁊ p̄ ponit̄ ꝯtra pplꝫ iniq̄ machinatio. ſcđo mira ppl̄i liberatio. 4. ca. **Ca. III.** Circa p̄mū p̄ ponit̄ machinatiōis occaſio. ſcđo ipſa machinatio. ibi: Quod cū audiſſet. tertio machinatōis executio. ibi Dixitqꝫ amā regi. Occaſio āt machinatōis ꝯtra iudeos fuit: eo q̄ mardocheꝰ nolebat adorare amā. ſicut ⁊ ceteri. ⁊ h̄ ē qđ dr̄. Poſt hec rex aſſuerꝰ exaltauit amā ſuper oēs p̄ncipes regni ſui faciēs eū a ſe ſcđm.

t Qui erat de ſtirpe agag. iſte fuit rex amalech. vt habet̄ i. Reg. 15. quē ſamuel occidit. vt ibidē dr̄: ⁊ iō iſte amā habebat exoſos iudeos. q̄r ſaul rex iſrael vaſtauit rgnū agag iterficiēs amalechitas viros ⁊ mlīeres ⁊ puulos vt habet̄. p̄ Reg. 15. ſꝫ ꝯtra h̄ videt̄ qđ dr̄ ifra. 15. Amā filiꝰ amadathi aio ⁊ gēte macedo. Ad qđ dn̄t aliq q̄ idē ē ppl̄s amalechitaꝝ ⁊ macedonū. ſꝫ hoc nō videt̄ veꝝ. q̄r macedonia ē quedā regio i grecia ſꝫ oēs hiſtoriographos. terra vero amalechitaꝝ ē iter egyptū ⁊ terrā promiſſionis: ⁊ ꝓpe terrā edom. p̄mo enim occurrerūt filij iſrl̄ ad pugnādū ꝯ eos i deſerto. vt habet̄. Exo. 17. ⁊ iſte terre ſūt valde diſtātes. ⁊ iō aliter dr̄ ⁊ meliꝰ q̄ aman dr̄ aio ⁊ gēte macedo per ſilitudinē. q̄r macedones iam rebellabāt iperio pſaꝝ. ⁊ alexāder macedo ab eis abſtulit monarchiā. eā trāſferēs ad grecos vt h̄r. i. Machab. i. v Solus āt mardocheꝰ nō flectebat genu neqꝫ adorabat eū. q̄r ex ſupbia ſua volebat ſibi arripe honorē diuinū faciēs ſe adorari tanq̄ deū. vt dic̄ hic gloſa hebraica ⁊ hoc erat ſibi illicitum.

x Quod cū au. Hic ꝯn̄r pōit̄ ipa machiatio: ⁊ n̄ ſolū ꝯ mardocheū: ſꝫ occaſiōe eiꝰ ꝯ totū pplꝫ iudaicū: maxīe q̄r eū iā hēbat odioſū ꝑ iterfectōe3 agag. de cuiꝰ ſtirpe erat. vt p̄dcm̄ ē. ⁊ dēſtructōem amalechitaꝝ ꝑ iudeos tpe ſaulis regꝭ. ⁊ pꝫ lr̄a ex dcis vſqꝫ ibi.

y Mēſe. ⁊c. apud hebreos. ⁊ correſpondet parti martio: ⁊ parti aprili. q̄r icipit a ꝓpigori lunatōe equinoctio v̄nali. ſiue añ equinoctium ſiue poſt: ſic pleniꝰ dcm̄ fuit. Exo. 12. z Anno. ⁊c. ex q̄ patet qđ dictum eſt ſupra in principio huius libri. ſ. q̄ mardocheus in principio regni aſſueri non fuit eleuatus. nec fecit ea que ſequūtur: ſed per magnū tp̄s poſt. ſ. per. 12. annos ad minus.

a ¶ Miſſa eſt ſors in vrnā. iſte eni amā ſortilegus erat ⁊ iō ꝑ mo/dū ſupſticioſū poſuit ſortes ad videdū q̄ meſe machinatio ſua d̄ iterfectiōe iudeoꝝ deberet hr̄e effectū. b Exiuit meſis duo decim' q vocat adar. i. cecidit ſors ſup. 12. meſē q apud hebreos adar vocat. ⁊ correſpōdet parti martio ⁊ parti februario. Poſtea miſit ſortē q̄ die illius meſis deberet ħ fieri. ⁊ cecidit ſors ſuper 13. diem. ⁊ his dictis pꝫ lr̄a hoc excepto. Miſſa eſt ſors in vrnā. i. in vas ad hoc deputatū ſm illi' ſortilegij modū. ſꝫ qs fuerit ille modus magis i pti cularis nō hr̄ ex tex. nec ex gloſa nec eſt neceſſariū ad vitatē hiſtorie. c Que .ſ. ſors. d He/braice dr̄ phur. non eſt ꝑ ħ itelligēdum ꝙ phur ſit nomē he/braicū: ſꝫ ē pſicū. vn̄ i hebreo hr̄ phur. i. goral. ita ꝙ goral ē nomē hebraicū: ⁊ ſi/gnificat ſortē. ⁊ po/nit ꝑ expoſitōe no/minis pſici. Qđ ḡ di/cit ħ: q̄ hebraice dr̄ phur: itelligēdū eſt in libro hebraico ſic ſcribit: Quis ſit pſi/cū: ſꝫ tn̄ ſtati ibidē ꝑ hoc nomen goral: qđ ē hebraicū expo/nit. e Dixitq̄ʒ aman regi. Hic ꝯn̄r deſcribit machina/tōis executio: q2 p' ſortilegium ſtatim aman incepit procurare erga regem occiſionem iudeorum. d: f Eſt ppl's ꝑ oēs ꝓuicias regni tui diſpſus. q2 lꝫ aliq cū zorobabel ⁊ eſdra redijſſēt i ierl'ʒ. tn̄ mlt'i remāſerāt diſpſi ꝑ regnū amore vxoꝝ q̄s acceperāt: ⁊ filioꝝ q̄s in terra illa genuerāt: ⁊ poſſeſſio/nū q̄s acq̄ſierāt. vt dictū fuit eſdre. i. g Nouis vtens legib'. q2 colebāt vnū deū. cū tn̄ an̄ legē datā ⁊ ēt an̄ abrahā gētes com/muniter colerēt pluralitatē doꝝ: qđ adhuc fiebat coīter i regno aſſueri. h Inſup ⁊ regis ſcita. i. edicta. i Cōtēnens. q. d. ſic pōt eſſe origo rebelliōis ⁊ ꝯtētōis in regno tuo. k Et opti/me noſti. ħ dixit adulādo regi. vt magis iclinaret ad credēdū ſi/bi. l Qđ nō expediat regno tuo. cui' bonū in pace oīno conſi/ſtit. m Ut iſoleſcat. i. in malicia creſcat. n Per licētiā. i. ꝑ regis diſſimulatōeꝫ. o Si tibi ⁊c. q. d. lꝫ ħ ſit regno tuo vtile. tn̄ depēdet ex tua volūtate. p Et decē milia talētorū appēdā archarijs gaze tue. i. theſauris tuis ꝓ tributo qđ reddūt tibi: ne ꝑ mortē eoꝝ diminuat in aliq̄ ꝓuēt' regni tui. q Tu/lit ḡ rex annulū ⁊c. antiq̄tus. n. annulis potētū ſignabāt lr̄e eoꝝ ⁊ ad hoc erat ſibi ſignū expſſū. ad hoc ḡ tradidit ſibi vt ſcriberet lr̄as ⁊ ſigillaret ꝓut ſibi placeret de iterfectione iudeoꝝ. ⁊ pꝫ lr̄a ex dictis vſq̄ʒ ibi. r Sūma āt eplaꝝ. i. ſn̄ia i breui. s Ut oēs ꝓuicie ⁊c. armis: ⁊ talib' ad iterfectōeꝫ iudeoꝝ. q2 oīb' daba/tur licētia ħ faciēdi ⁊ bona eoꝝ diripiēdi ad qđ multi erāt iclina/ti. t Statiq̄ʒ i ſuſis pepēdit edictū. qđ fecit amā ne rex mu/taret ꝯſiliū. u Rege ⁊ amā ⁊c. q̄ſi pro regno fuiſſet ordina/tū optimū negociū. x Cūctis iude. ⁊c. ſm ꝙ dic̄ Ioā. 16. Plo/rabitis ⁊ flebitꝭ vos: mūdus āt gaudebit. Ad maiorē itellectum hui' ca. ⁊ aliq̄ꝝ ſeq̄ntiū q̄rit ħ. vtrū adoratio q̄ ē ꝑ genuū flexio/nē ſit ſoli deo exhibēda. Et arguit p̄ ꝙ ſic. ꝑ ħ ꝙ mardoche' no/luit hoc mō adorare amā. cui' cā in pſona ei' hr̄ ifra. 13. ca. vbi dr̄. Libenter eni ꝓ ſalute iſrl' ēt veſtigia pedū ei' deoſculari parat' eſſē: ſꝫ timui ne honorē dei mei trāſferrē ad hoiem: ⁊ quēq̄ʒ ado/rarē excepto deo meo. nec in hoc mardoche' reprobat: ſꝫ magis a ſcriptura ſacra ⁊ doctorib' cōmēdat. Itē Apoc. 22. dic̄ beatus Ioā. Cūq̄ʒ audiſſē ⁊ vidiſſē: cecidi vt adorarē an̄ pedes āgeli qui mihi hec oñdebat ⁊ dixit mihi: Uide ne fecerꝭ. ⁊ ſeq̄t. Deū ado/ra. ex q̄ videt ꝙ adoratio ꝑ genuflexionē ſit ſoli deo exhibenda. In ꝯ̄riū videt ꝑ illud qđ hr̄. i. Reg. 25. vbi dr̄ ꝙ abigail adorauit dauid: de q̄ ibidē dr̄: Et ꝓcidit corā dauid ſup faciē ſuā ⁊ adora/uit ſup terrā: ⁊ cecidit ad pedes ei'. qđ nō potuit fieri ſine genuū flexione. ḡ nō exhibet hoi excellēti illicite. q2 alias dauid ſāctus ħ nō ſuſtinuiſſet ſibi fieri: nec abigail ħ feciſſet q̄ ſcā erat. ⁊ tene

gni aſſueri: miſſa ē ſors i vrnā: que hebraice dicit phur: corā aman: quo die ⁊ quo meſe gēs iudeorū deberet iterfici: ⁊ exiuit meſis duo decim' q vocat adar. Dixitq̄ʒ amā regi aſſuero. Eſt ppl's ꝑ oēs ꝓui/cias regni tui diſpſus: ⁊ a ſe mu/tuo ſepat': nouis vtēs legib' ⁊ ce/rimonijs: iſup ⁊ reg̃ ſcita cōtē/nēs. Et optime noſti ꝙ nō expe/diat regno tuo: vt iſoleſcat ꝑ licē/tiā. Si tibi placet decerne vt pere/at: ⁊ decē milia talētoꝝ appēdam archarijs gaze tue. Tulit ḡ rex an/nulum quo vtebat de manu ſua: ⁊ dedit eū amā filio amadathi de ꝓgēie agag hoſti iudeoꝝ: dixitq̄ʒ ad eū: argētū qđ tu polliceris tuū ſit: de ppl'o age qđ tibi placet. Vo/catiq̄ʒ ſūt ſcribe reg̃ meſe primo ni/ſan: tertiadecia die eiuſdē meſis: ⁊ ſcriptū ē vt iuſſerat amā ad oēs ſatpas reg̃: ⁊ iudices ꝓuiciaꝝ diuī/ſarūq̄ʒ gētium: vt quaq̄ʒ gēs legē po/terat ⁊ audire ꝑ varietate liguarū ex nomie reg̃ aſſueri ⁊ lr̄e ſignate ipi' ānulo miſſe ſt ꝑ curſores reg̃ ad vniūſas ꝓuicias vt occiderēt at/q̄ʒ delerēt oēs iudeos a puero vſq̄ʒ ad ſenē puulos ⁊ mulieres vno die: ħ ē tredecio meſis duodecimi q vocat adar: ⁊ bōa eoꝝ diriperēt. Sūmā āt eplaꝝ ħ fuit: vt oēs ꝓui/cie ſcirēt ⁊ pararēt ſe ad pdcāʒ diē. Feſtinabāt curſoreſq̄ miſſi erāt [re]gis imperium explere. Statimq̄ʒ in ſuſis pependit edictum: rege ⁊ aman celebrante conuiuiuʒ: ⁊ cunctis iudeis qui in vrbe erant flentibus. IIII.

tūr cōiter a doctorib' in ſpū ꝓphetico ⁊c cū dauid locuta fuiſſe. Ad q̄ſtionē iſtā dicēdū. ꝙ adoratio manifeſte ordinat ad reuerētiā illi' qui adorat. reuerētia āt deferēda eſt alicui ꝑꝑ excellētiā ſue vtutꝭ. ⁊ iō vbi ē ſingularis excellētia. ibi debet ſingularis adoratio. talis aūt eſt exce/lētia diua: q̄ ē ifinita: ⁊ iō debet ſibi ſinglarꝭ adoratio: q̄ a doctorib' vo/cat adoratio latrie ſoli deo debite ⁊ exhibēde. Uerūtn̄ q2 excellētia di/uina coicat excellētib' creaturis. nō tn̄ vniuoce: ſꝫ pticipatiue ⁊ dimi/nutiue. ide ē ꝙ aliq̄ adoratio defert creaturis excellētib': ſic angel'ſcis ⁊ pſonis in dignitatib' cō/ſtitutis: q̄ vocat adoratio dulie. De pma vo adorati/one ē ħ qđ. Circa qđ ſcien/dū ꝙ lꝫ adoratio pncipalr̄ ꝯſiſtat i actu iteriori mē/tis deū reuerētis. hꝫ tn̄ ex ꝯñti aliquē actū ſeu aliqđ obſeq̄ū exterius: qđ eſt ſi/gnū actus iterioris: ſicut act' fidei p̄ ⁊ pncipalr̄ cō/ſiſtit in actu iteriori men/tis pme vitati ꝑpter ſe aſ/ſētientis. ſecūdario tn̄ cō/ſiſtit i actu exteriori ꝯfeſ/ſionis q ēt in caſu ē neceſ/ſarius ad ſalutē. ſm ꝙ dr̄ Ro. 10. Corde eni credit ad iuſticiā: ore āt fit cōfeſ/ſio ad ſalutē. Etiā in hoc doctores hebrei ⁊ latini cō/ueniūt: ꝙ ſit aliq̄ reueren/tia ſeu ſuit' exterior vna vel plures ſoli deo exhibē/da ſeu exhibēde: ſꝫ ꝓcedē/do vlteri' in pticulari q̄ ſit illa vel ille varie dr̄. Dixe/rūt eni hebrei ꝙ genuum flexio vni' vl' duoꝝ ē hi': ħ accipiētes ex dcō mardochei i ꝑallegato. c. ⁊ i ħ in pte ſecuti ſūt eos aliq xpiani dicētes ꝙ lꝫ corā pſonis excellēti/b' licite poſſit vnū genu flecti. tn̄ corā deo duo genua ſūt flectēda. ſꝫ ħ dcm̄ videt nimis durꝝ. q2 nō ſolū gētiles: ſꝫ ēt xpiani reuerēdo pſonas excellētes vtunt genuflexione nō ſolū vni' ſꝫ amboꝝ. ⁊ iō ħ eēt ꝯdē/nare xpianos ſaltē i magna pte. Itē ħ videt eē ꝯ̄ ſcripturā ſacrā. vt ta/ctū ē i arguēdo de abigail ⁊ dauid. Itē. 4. Re. i. expſſi' hr̄ de abdia: q fuit ſcūs ⁊ ꝓpha. de q̄ dr̄. Qui cū veniſſet curuauit genua ꝯ̄ heliā: ⁊ pca/tus ē eū. qđ nō feciſſet: nec helias pmiſiſſet. ſi flexio vni' genu vel am/boꝝ eēt pdcō modo illicita. ⁊ iō dicēdū ꝙ nō ē illicita rōne pdicta vel rōnib' pdictis: ⁊ maxime q2 eccl'ia ſciēs vbiq̄ʒ talē adorādi modū. non pdicat ꝯ̄riū: ſꝫ ſemꝑ tacet q̄ſi ꝯcedēs ħ eē licitū. Ad cui' pleniorē itel/lectū ꝯſiderādū: ꝙ aliq̄ de diuis honorib' tracta ſt ad creaturas excel/lētes: ptim timore: ⁊ ptim adulatōe: ⁊ ptim nimia humilitate. nō tn̄ ſt eis exhibita tāq̄ʒ deo. ſꝫ ſic creaturis ei' excellētiā pticipātib' rōe ſci/tatꝭ: ſeu dignitatꝭ: ſeu alteri' excellētie de qb' ē genuū flexio. ⁊ lꝫ hꝫ p̄ fuerit ex malo motiuo: vl' ſaltē min' bono itroducta: tn̄ ex q̄ ꝯſuetudo inualuit: exhibent licite creaturꝭ excellētib': dū tn̄ nō ſit itētio exhibē/tis talia hoīb' illis ſic deo exhibere: nec recipiētꝭ ħ mō recipe. ⁊ ſic ꝑ i/tētionē exhibētis ⁊ recipiētis tollit ꝓprietas act' iterioris latrie. ꝑ cō/ſuetudinē vo itroductā act' exterior obſeruat: remanet tn̄ aliq̄ ſerui/tus ſoli deo exhibēda: q̄ ē act' exterior latrie: ⁊ ſignū act' iterioris. ſ. ob/latio ſacrificij: q̄ i nulla lege exhibet alicui: niſi ei q ꝓ deo hr̄. ⁊ hec vi/det ſn̄ia Aug. de ciui. dei. 10. li. 4. ca. vbi dic̄ ſic: Multa deniq̄ʒ de cl'tu diuino vſurpata ſūt: q̄ honorib' deferūt humanis ſiue hūilitate nimia. ſiue adulatōe peſtifera: ita tn̄ vt qb' ea deferūt hoīes hēreñt: q dn̄r colēdi ⁊ venerādi. ſi āt eis mltū addit adorādo ⁊c. ⁊ ſeq̄t: qs vo ſacri/ficādū cēſuit niſi ei quē deū aut ſciuit aut putauit aut finxit. q. d. nul/lus. Ad argumēta dicēdū. Ad p̄m' dn̄t aliq: ꝙ mardoche' n̄ renuit flecte/re genua corā amā: eo ꝙ illicitū eēt abſolute: ſꝫ ꝑꝑ abuſū ipi' amā: q ex ħ i ſupbiā eleuabat: ſꝫ ħ n̄ vr̄ valere. q2 hoīes mali q̄ʒdiu tolerāt a do' i ſtatu excellēti ſt honorādi. vn̄ ⁊ dauid ſcūs ſaulē peſſimū ipꝫ pſeq̄ntē adorauit. vt hr̄. i. Re. 24. Sil'r iudith q̄ iter mlieres ſcās ꝯputat. ado/rauit holofernē peſſimū genū flexiōe: ſꝫ ꝙ hr̄ Iudith. 10. Adorauit eū ꝓſternēs ſe ſup terrā: ⁊ leuauert eā ſui holofernis iubēte dn̄o ſuo: ꝑꝑ qđ apl's petr'. i. Petri. 2. dic̄. Serui ſbditi eſtote i oī timore dn̄is n̄ tm̄ bonis ⁊ modeſtꝭ: ſꝫ ēt diſcolꝭ: hec ē. n. gr̄a. amā vo erat i ꝑtāte ꝯſtitut'. ſ. a rege ſcđs. vt ſ. dcm̄ ē. ꝑꝑ qđ rōne ſtat' ⁊ officij erat adorād'. ꝓpter qđ aliter dicēdū eſt ꝙ aliqđ de ſe licitum rōne alicuius circūſtātie fit illicitū: ſicut dare elemoſynā mulieri paupcule licitū eſt ⁊ meritoriū. ſi tn̄ fiat itentōe ꝓtrahēdi eam ad luxuriā illicitū eſt. ſic in propoſito

ſꝫ adoꝛatio ꝑ genuflexiõeꝫ licite ſpẽdat̃ excellẽtib⁹ creaturis: tñ red/ dit̃ illicita ꝑ malã itẽtionẽ exhibentis: ſi hãc exhibeat q̃ſi deo. vel ex pte recipiẽtꝭ: ſi exigat iſto mõ. ſic legit̃ de nabuchodonoſoꝛ rege aſſy/ rioꝝ. Judith. 3. ꝙ p̃cepit holoferni vt oẽs deos terre exterminaret. vt ipe ſolus d̃s diceret̃. ⁊ h̃ mõ q̃rebat adoꝛari amã. vt dñt hebꝛei: ⁊ hĩtũ ẽ. ca. p̃ce. qꝛ ꝑ tales excellẽtias machinabat̃ obtinere regnũ vt hr̃ ifra. 16. Ad 2ᵘᵐ dicẽdũ ꝙ argumẽtũ ẽ magis ad oppoſitũ. qꝛ de apl'is tenet eccl'ia ꝙ poſt ꝯfirmationẽ ſpũs ſci ĩ die pẽtecoſtes nõ peccauerũt moꝛ talr̃: ꝑꝑ qḋ ioãnes tũc nõ peccauit. ⁊ maxime quia eleuatus erat i ꝯtẽplatõe ad vidẽdũ ſecreta cele/ ſtia. peccaſſet ãt moꝛtalr̃ ſi honoꝛẽ ſoli deo exhibẽ dũ ãgelo exhibuiſſet. nec põt dici ꝙ deũ ſolũ i ãge/ lo ſibi apparẽte loquẽtẽ adoꝛauerit. qꝛ h̃ angelus nõ ꝓhibuiſſet. ꝓhibitio g̃ angeli nõ fuit ad oñdẽdũ illã adoꝛationẽ eẽ illicitã ſꝫ ad oñdẽdũ excellẽtiaꝫ quã nã humana ꝯſecuta ẽ ꝑ filiũ dei eã ſibi i vnitate ſuppoſiti aſſumẽtẽ. ſm ꝙ exponit btũs Grego. omel'. q̃nta euãgelioꝝ.

¶ Jn. c. 3. vbi d̃r i poſtil. Qꝛ ex ſupbia ſua volebat ſibi accipe honoꝛẽ diuinũ faciẽſſe adoꝛare tãq̃ deũ

ADDITIO. I.

Dicere ꝙ amã fa/ ciebat ſe adoꝛari tanq̃ deũ vt dicĩ glo. hebꝛaica: videt̃ irrõ/ nabil'r dc̃m: nã h̃ eẽt ꝯ re giũ honoꝛẽ: cõe. n. ẽ apud oẽs ẽt idolatras eſtima/ re deũ veꝝ ſeu quẽ putãt vel fingũt deũ eẽ ſup oẽs hoies etiã reges vl' p̃ncipes: vñ ſi amã honoꝛẽ diuinũ vſurpaſſet: ſeq̃ret̃ ex h̃ ꝙ honoꝛem maioꝛẽ q̃ꝫ regiũ ſibi vẽdicaret: ꝙ ex timoꝛe reg' h̃ nõ auderet attẽta/ re: ẽt ſi diuinũ amoꝛẽ poſtponeret: iõ p̃dicta glo. nõ tenet̃ vt auctẽtica ab hebꝛeis: ſꝫ ad reddẽdũ cãꝫ q̃re mardoche⁹ nõ flectebat genua coꝛã amã ſicꝫ alij ſui reg'. Sũt apud eos due opiniones: vna ẽ ꝙ amã poꝛta bat ad collũ q̃dã idolũ. ⁊ ex h̃ mardoche⁹ renuebat adoꝛare amã: ne videret̃ idolũ adoꝛare: alia opinio ẽ ꝙ cũ mardocheus eſſet de ſtirpe Saulis p̃mi reg' iſrl': vt hr̃. s. i poſtilla. c. 2. q q̃dẽ Saul vaſtauit ama/ lechitas ⁊ cepit regẽ agag quẽ occidit Samuel: vt hr̃. i. Re. 15. q̃ rõe vt hr̃ i poſtilla. s. Aman. hẽbat. exoſos iudeos: iõ pari rõne ĩtelligẽdũ ẽ: ꝙ mardoche⁹ hẽbat exoſũ amã tanq̃ deſcẽdẽtẽ ab agag ⁊ amalech: cui⁹ inimicitie hr̃e memoꝛiã ita vt nõ traderẽt obliuioni p̃cepit deus filijs iſrl'. Deut°. 25. vñ mardoche⁹ tanq̃ verax nedum volebat adoꝛare ipm amã: ſꝫ nec etiã oñdere ſibi ſigna alicui⁹ amicitie ad illũ: eẽt. n. ꝯ illud qḋ i coꝛde gerebat ex mãdato dei: ⁊ h̃ opinio videt̃ mag' ꝯſona lr̃e: le/ git̃. n. ifra. c. 5. de mardocheo ꝙ nõ ſolũ nõ aſſurgebat añ ipm amã: ſꝫ nec mouebat̃ de loco ſeſſionis ſue: ꝯſtat aũt ꝙ ſurgere coꝛã aliquo vel moueri de loco ꝓpter reuerẽtiã alicui⁹ nõ eſt adoꝛatio q̃ nõ dꝫ hoibus fieri. Ex quo pꝫ ꝙ ex alia cã mardocheus hoc cauebat. Qḋ aũt habet̃. ĩfra. 13. c. vbi d̃r. Ne honoꝛẽ dei mei trãſferrẽ ad hoieꝫ ⁊c̃. Nõ eſt tenẽ/ dũ tanq̃ auctẽticũ ⁊ in ſcriptura canonica ꝯtentũ: nõ enim habet̃ ab hebꝛeis de iſto libꝛo niſi tm̃ vſq̃ ad. 10. capl'm icluſiue ⁊c̃.

¶ Jn eo. c. 3. vbi d̃r i poſtilla. Nouis vtẽs legib⁹. ADDITIO. II.

Non ſolũ ꝓpter culturã vni⁹ dei dicebant̃ iudei vti nouis le/ gib⁹: ſꝫ ꝑꝑ circũciſionẽ ⁊ obſuãtiã ſabbati ⁊ abſtinẽtiã a cibis imũdis. ⁊ ml'ta hꝫ q̃b⁹ gẽtiles nõ vtebant̃ ⁊c̃. ¶ Jn eo. ca. 3. vbi d̃r i poſtil. Tñ ex q̃ ꝯſuetudo iualuit exhibent̃ licite creatur' ex/ cellentibus

ADDITIO. III.

Conſuetudo adoꝛãdi creaturas ꝑ genuflexionẽ ñ videt̃ aliq̃d facere ad ꝓpoſitũ q̃õnis mote ꝑ poſtil. nã añq̃ aliq̃ ꝯſuetudo d̃ h̃ eẽt. talis adoꝛatio aut erat licita de iure diuo aut nõ: ſi ãt erat licita ſic talis ꝯſuetudo ad hec nihil opat̃: ſi ãt erat illicita ꝑ cõ ſuetudinẽ ꝯriã nõ fieret licita. nulla. n. ꝯſuetudo vim obtinere poſſet ꝯ legẽ diuã. vt i p̃ma ſcḋe. q. 97. arti. 3. i rñſiõe ad p̃mũ argumẽtũ. Uñ circa h̃ videt̃ aliter dicẽdũ. ſ. ꝙ adoꝛatio exterioꝛ ẽ ſignũ ſignificãs i/ terioꝛẽ adoꝛatõeꝫ: nõ nãl'r. ſꝫ ad placitũ: ſicut locutões ſignificãt ꝯce/ ptus iterioꝛes ad placitũ iſtituẽtiũ: iõ nõ ẽ icõueniẽs ꝙ i diuerſis tpi/ b⁹ ſeu i varijs regionib⁹ diuerſa ſint ſigna adoꝛatõis iterioꝛis tã latrie q̃ꝫ dulie: ſic ⁊ diuerſe locutões: vñ licꝫ apud ãtiq̃s ve. te. ſol uere calciamẽta d̃ ſe ꝑtinebat ad reuerẽtiã loci ſci vt hr̃ Exo. 3. ⁊ Joſue. 5. tñ apud nos talis reuerẽtia nõ habet̃: vt pꝫ ꝑ cõeꝫ vſum eccleſie: ⁊ ſil'r poteſt dici de adoꝛatõe coꝛpoꝛali.

REPLICA.

Urgẽſis ẽt circa tertiũ capl'ꝫ ſat' cõpetẽtẽ ponit additio/ nẽ. ſꝫ h̃ i ea videt̃ dubiũ ꝙ dicĩ amã deſcẽdiſſe ab ama/ lech: qꝛ ifra. c. vi. d̃r. Amã aio ⁊ gẽte macedo: nõ igit̃ ama lechites: qꝛ macedonia regnũ ẽ grecie. ⁊ fuit p̃ᵘˢ ⁊ ꝓpꝛiũ re/ gnũ alexãdri magni vñ dicũt̃ Saxones traxiſſe oꝛiginẽ: vñ ſcribit q̃dam. Saxo velut credo. p̃ria fuit añ macedo. Cetera q̃ nõt Bur. de genuflexione nõ ſunt magni põderis: i hꝫ. n. reuerentie ſignis ĩtẽtio faciẽt' diſtinguit an ꝑtineãt ad latriã duliã vl' hyꝑ/ duliã: q̃. n. ad genu/ flexiones dulia vi/ det̃ hr̃e potioꝛes modos q̃ꝫ latria: nã pleruq̃ꝫ coꝛã papa re/ gib⁹ ⁊ p̃ncipib⁹ fle/ ctunt̃ genua vbi coꝛã ſacro eucharĩſtie vix fit iclinatio: nemo tñ vt puto eſti/ mabit aliquẽ ex eis creatoꝛeꝫ ⁊ non po/ tius creaturã ⁊ du liam eis exhiben/ dam.

Que cũ audiſſet mardo/ che⁹: ſcidit veſtimẽta ſua ⁊ idut⁹ ẽ ſacco ſpargens cinerẽ capiti: ⁊ i platea medie ci/ uitatꝭ voce magna clamabat oſtẽ dẽs amaritudinẽ animi ſui: ⁊ h̃ eiu latu vſq̃ ad foꝛes palatij gradiẽs nõ. n. erat licitũ idutũ ſacco aulaꝫ regꝭ itrare. Jn oib⁹ quoq̃ ꝓuicijs oppidis ac locis ad q̃ crudele regꝭ dogma ꝑuenerat planct⁹ igẽs erãt apud iudeos: ieiuniũ: vlulat⁹ ⁊ fle t⁹ ſacco ⁊ cinere mulꝭ ꝓ ſtratu vtẽ tib⁹. Jngreſſe aũt ſr̃ puelle heſter ⁊ eunuchi: nũciaueruntq̃ ei. Qḋ audiẽs cõſternata ẽ: ⁊ veſtẽ miſit vt ablato ſacco idueret eã. Quã accipe noluit. accitoq̃ athach eu nucho quẽ rex miſtrũ ei dederat: p̃cepit vt iret ad mardocheũ ⁊ di ſceẽt ab eo cur h̃ faceret. egreſſuſq̃ athach iuit ad mardocheũ: ⁊ i uenit eũ ſtãtẽ i platea ciuitatꝭ ante oſtiũ palatij. Qui idicauit ei oĩa q̃ acciderãt: quõ aman ꝓmiſiſſet vt i theſauros regꝭ ꝓ iudeoꝝ nece iferret argẽtũ: exẽplar quoq̃ edi/ cti qḋ pẽdebat i ſuſis dedit ei vt re gine oñderet ⁊ moneret eã vt itra ret ad regẽ: ⁊ dep̃caret̃ eũ ꝓ pp'lo ſuo. Regreſſus athach nunciauit heſter oĩa q̃ mardoche⁹ dixerat. que reſpõdit ei: ⁊ iuſſit vt diceret mardocheo. Oẽs ſerui regꝭ: ⁊ cũ cte q̃ ſub ditiõe ei⁹ ſũt noꝛũt ꝓui/ cie: ꝙ ſiue vir ſiue mulier nõ voca tus interius atrium regis itraue/ rit: abſq̃ꝫ vlla cunctatione ſtatim iterficiat̃: niſi foꝛte rex aureã vir/ gã ad eũ tetẽderit ꝓ ſigno clemẽ/ tie: atq̃ ita poſſit viuere. ego igit̃ quõ ad regẽ itrare potero: quẽ tri ginta iam diebus non ſum uoca/ ta ad eum? Quod cum audiſſet

Caplm. IIII.

a Que cũ audiſſet. Poſtq̃ꝫ deſcripta eſt ꝯtra pp'lm iudaicũ aman machinatio. Hic ꝯñter deſcribit̃ eiuſdẽ pp'li libe/ ratio: q̃ fcã eſt ꝑ petitionẽ regine heſter. Circa qḋ ſic ꝓce ditur. qꝛ p̃mo ponitur petitõis diſpoſitio pꝛeuia. ⁊ ſecũdo petitio ipſa. ca. 5. Circa p̃mum pꝛimo ponitur mardochei lamentatio. 2°. regine monitio ibi. Egreſſuſq̃ꝫ athac. 3°. cõmunis oratio. ibi. Rurſũq̃ꝫ. Circa p̃mũ dicit̃. Que cũ audiſſet mardoche⁹. ſ. con/ dẽnationẽ iudeoꝝ p̃dictã ꝑ edicti publicationẽ: vt p̃dictũ eſt.

b Sciditveſtimenta ſua. in ſignum doloꝛis.

c Et indutus eſt ſacco: in ſignum humiliationis.

d Uoce magna clamabat. ꝓpter inocẽtiũ cõdẽnationẽ.

e Uſq̃ꝫ ad foꝛes palatij gradiens. qꝛ nõ poterat aulã ingredi in habitu tã vili qḋ erat ſtatutũ ad magnificẽtiam regalem.

f Ad que crudele regis dogma ꝑuenerat. i. ſentẽtia vel edictũ.

g Planctus ingens erat. ad oſtendendũ animi amaritudinem.

h Jeiuniũ. ad carnis afflictionẽ. i Ululatus ⁊ fletus ⁊c̃. ad ipetrãdum dei ꝓpitiationẽ. k Jngreſſe ſunt aũt puelle he/ ſter ⁊ eunuchi. ſ. ad ipſam heſter: q̃ habitabat in cõclaui. nec ita exibat ad rumoꝛes audiẽdos: ſicut domicelle eius ⁊ miniſtri.

l Quod audiens conſternata eſt. ex inſolite rei auditu.

m Et veſteꝫ miſit ⁊c̃. vt mardocheus honeſtius icederet: ⁊ aulã regiã igredi poſſet. n Quã accipere noluit. qꝛ adhuc non ve nerat tẽpus cõſolatõnis. ꝓpter qḋ heſter miſit miniſtrũ ſibi fa/ miliarem ad mardocheum. vt ſciret cauſam ſue deſolationis.

o Egreſſuſq̃ꝫ. Hic cõſequẽter ponit̃ regine monitio p̃ma. ⁊ po/ ſtea ſecũda. ibi. Qḋ cũ audiſſet. Circa p̃mũ ponitur monitio regi ne. vt oꝛaret pꝛo populo ſuo i periculo poſito. ⁊ pꝫ littera vſq̃ꝫ ibi.

p Exẽplar quoq̃ꝫ edicti. i. copiã: qꝛ exẽplar ꝓpꝛie eſt p̃mũ oꝛigi/ nale. ſecũdo ponit̃ heſter excuſatio. cũ d̃r. Que rñdit ei ⁊c̃. ⁊ ſeq̃t

q Qḋ ſiue vir ⁊c̃. abſq̃ꝫ vlla cunctatione. i. moꝛa.

r Interficiatur. Jſtud edictũ de cõſilio aman fuerat poſitum: ne machinatio eius de moꝛte iudeoꝝ reuocaretur ꝑ aliquẽ ifoꝛ mãtem regẽ ad cõtrariũ. s Que triginta iam diebus nõ ſũ vocata ad eũ. habebat enim rex plures alias vxoꝛes. vt dictũ eſt 2. c. ⁊ foꝛte i illo tꝑe alijs vtebatur. tũ ad reddẽdũ eis debitũ. tũ qꝛ alternis vti delectabile ẽ. vt d̃r. 2. Machab. 15. ſola tñ heſter erat regina. ſicut filia pharaonis inter vxoꝛes ſalomonis.

t Qḋ cum audiſſet. Hic ponitur ſecunda monitio. cum dicitur.

a Ne putes ꝙ aīaȝ tuā tm̄ liberes. a ſnīa ↄ iudeos data: ꝑ hoc ꝙ tu es regina. b Si.n. nūc ſilueris. de vita tua tm̄ cogitās.
c Per aliā occa. libe. iu. q: d̄s hȝ mltos mōs ſuos ſuos liberādi.
d Et tu ⁊ do. p̄ris tui pibi. dina iuſticia. eo ꝙ pp'lȝ tuū neglexerl.
e Et qs nouit ⁊c̄. vt in tali tp̄e parareri. i. i afflictiōe pp'li tui. vt ꝑ te liberaret̄. q. d. a p̄ncipio tue ꝓmotōis nullus h̄ cognit. ſȝ mō ꝑ effectū pȝ. q: a deo ſc̄ā ē tua ꝓmotio ad regnū vt liberes pp'lm tuū. f Rurſūqȝ heſter. Dic ↄn̄r ponit̄ oro cōis. q: heſter obediēs mardocheo voluit ſe picl'o exponere ꝓ pp'lo ſuo. tn̄ petiuit vt ꝑ ipſa ⁊ negocio fieret cōis iudeoꝝ oro. vt ſic ſecurius procederet i facto ſuo.
g Nō comedet̄ neqȝ bibet̄ tribꝰ diebꝰ ⁊ tribꝰ noctibꝰ. nō ē ītelligēdum ꝙ tāto tp̄e abſtinuerint ab oī cibo ⁊ potu. q: tal' abſtinētia eſſet idiſcreta. ſȝ q: ſemel i die nāli tn̄ comederunt ⁊ modicū. ſ. ad ſuſtētatōeȝ nāe tn̄. illud aūt q̄d ē modicū q̄ſi nihil reputat̄ vt hr̄. z. phyſicoꝝ.
h Et tc̄ igrediar ad regē. ↄfiſa de dictis oronibꝰ ⁊ ieiunijs.
i Cōtra legē faciēs īuocata. i. nō vocata
k Tradēſqȝ me ⁊c̄. i. expōnēs me piculo mōtis. q: nō erat certa de euētu futuro: q̄uis ↄfideret d̄ dino auxilio. Ca. V
Die āt. Prepoſita debita diſpōne. Dic ↄn̄r agit̄ de petitiōis ꝓpōne q̄ duplex ē. Prima petitio ē ad regis aīuȝ iclinandū. Scd̄a ad pp'lȝ iudaicū liberādū. c. 7. Pria i tres. q: p̄ ponit̄ heſter poſtulatio. z' ſubditur amā machiatio. ibi Egreſſus ē itaqȝ. 3' machiatōis fruſtratio. ſc. c. Circa pꝰ d̄r Die āt tertio. ſ. poſt p̄dictas orōnes ⁊ ieiunia. m Jnduta ē heſter re. ve. depoſita veſte lugubri q̄ fuerat vſa tp̄e orationis ⁊ ieiunij.
n Et ſte. i atrio. ↄfidēs de dei ſubſidio.
o Cōtra baſilicā. i. aulā regiā. ⁊ d̄r a baſileos: q̄d ē rex i greco.

mardocheꝰ rurſū mādauit heſter dicēs: Ne putēs ꝙ aīaȝ tuā tm̄ libereſ qa i domo reg̃ es p̄ cūctis iudeis. Si.n. nūc ſilueris: ꝑ aliaȝ occaſionē libabūt iudei: ⁊ tu ⁊ domꝰ p̄ris tui pibis. et qs nouit vtrū iccirco ad regnū veneris: vt i tali tp̄e parareris: Rurſūqȝ heſter h̄ mardocheo v̄ba mādauit. vade ⁊ cōgrega oēs iudeos quos i ſuſis reppeꝛ ⁊ orate ꝓ me. Nō cōmedet ⁊ nō bibet tribꝰ diebꝰ ⁊ tribꝰ noctibꝰ: ⁊ ego cū ancillis meis ſimilr̄ ieiunabo. ⁊ tūc igrediar ad regē ↄtrā legē faciēs īuocata: trādenſqȝ me morti ⁊ periculo. Juit itaqȝ mardocheꝰ ⁊ fecit oīa q̄ heſter p̄ receperat. V.

Die āt t̄tio idutā ē heſter regalibꝰ veſtimēt ⁊ ſtetit i atriō domꝰ regie q̄d erat iteriꝰ cōtrā baſilicā reg. At ille ſedebat ſup ſoliū ſuū i conſiſtorio palatij ↄtra oſtiū domꝰ. Cūqȝ vidiſſȝ heſter reginā ſtātē placuit oculis eiꝰ: ⁊ extēdit cōtra eā virgā aureā quā tenebat manu. q̄ue accedēs oſculata ē ſūmitatē virge eiꝰ. Dixitqȝ ad eā rex: quid vis heſter regia: Q̄ue ē petitio tua: etiā ſi dimidiā p̄te regni petieris: dabitur tibi. At illa r̄ndit: Si regi placet obſecro vt veias ad me hodie ⁊ amān tecū ad cōuiuiū q̄d paraui. Statimqȝ rex: vocate igt cito amā vt heſter obediat voluntati. Venerūt itaqȝ rex ⁊ amā ad cōuiuiū q̄d eis regina pauerat. Dixitqȝ ei rex pꝰ q̄ vinū biberat abūdāter. Quid petis vt det tibi: ⁊ ꝓ q̄ re poſtulaſ: etiā ſi dimidiā p̄te regni mei petieꝛ ipetrabis. cui r̄ndit heſter: Petitio mea ⁊ preces ſunt iſte: Si inueni i cōſpectu reg̃ gr̄aȝ ⁊ ſi regi placet vt det mihi q̄d poſtulo: ⁊ meā ipleat petitōeȝ: veiāt rex ⁊ amā ad cōuiuiū q̄d paui eis: ⁊ cras apiā regi voluntatē meaȝ. Egreſſus ē itaqȝ illo die amā letus ⁊ alacer. cūqȝ vidiſſȝ mardocheū ſedētē an̄ fores palatij: ⁊ n̄ ſolū n̄ aſſurrexiſſe ſibi: ſȝ nec motū q̄dē d̄ loco ſeſſiōis ſue: idignatꝰ ē valde: ⁊ diſſimulāta ira reūſus i domuȝ ſuā ↄuocāuit ad ſe amicos ſuos: ⁊ zares vxorē ſuā: ⁊ expoſuit illis magnitudinē diuitiaꝝ ſuaꝝ filiorūqȝ turbā: ⁊ quāta eū gloria ſup oēs pricipes ⁊ ſuos ſuos rex eleuaſſet. Et pꝰ h̄ ait: Regina quoqȝ heſter nullū aliū vocauit ad cōuiuiū cū rege p̄ter me: apd̄ quā etiā cras cū rege praſurꝰ ſū. et cū h̄ oīa heāȝ nihil me hēre puto q̄diu videro mardocheū iudeū ſedētē an̄ fores regias. R̄nderūtqȝ ei zares vxor eiꝰ ⁊ ceteri amici: Jube pari excelſā trabē h̄ntē altitudis qnq̄ginta cubitos: ⁊ dic māne regi vt appēdat ſup eā mardocheꝰ: et ſic ibis cū rege letꝰ ad cōuiuiū. Placuitqȝ ei ↄſiliuȝ: ⁊ iuſſit excelſam preparari crucem. VI.

Noctē illā duxit rex iſōnē iuſſitqȝ ſibi afferri hiſtorias ⁊ ānales prioꝝ tēpoꝝ. Que cū illo p̄nte legerēt: vētum ē ad illū locū vbi ſcriptū erat quō nūciaſſet mādocheꝰ iſidiaſ bagathā ⁊ thares eunuchoꝝ regē aſſuerū ingulare cupiētiū. Q̄d cū audiſſȝ rex ait: quid ꝓ hac fide honoris ac p̄mij mardocheꝰ ↄſecutus eſt: Dixerūt ei ſerui illiꝰ ac miſtri: Nihil oīo mercedis accepit. Statimqȝ rex quis eſt inquit in atrio: Aman quippe interius atriū domus regie intrauerat: vt ſuggereret regi: ⁊ iuberet mardocheū affigi patibulo q̄d ei fuerat p̄patū.

p̄ncipes magis mouerēt̄ inuidia ⁊ odio ↄ ip̄ȝ. vidētes ꝙ ſic̄ hēbat erga regē gr̄aȝ ſinglarē: ita crederēt cū regine familiarē. ⁊ ſic poſtea ꝓ cōſtarēt: ſȝ magis de eiꝰ deiectōe gauderēt. ⁊ lȝ i h̄ forſitā nō bn̄ fecerit: tn̄ ↄmēdat̄ de ſc̄i itētōe. q: faciebat h̄ ad deiectōeȝ ſupbi: ⁊ liberatōeȝ īnocētis pp'li. ſic̄ ⁊ iudith de mēdacijs q̄ dixit holoferni nō ↄmēdat̄: ſȝ de itētōe liberatōis pp'li ſui. ꝑſone.n. bone magnatū ⁊ alioꝝ q ꝓdeſſe p̄nt ex magno zelo ad pp'lȝ ſuū aliqn̄ mouent̄ ad aliqd illicitū. vt pȝ i exēplis p̄dictis. ⁊ pȝ lr̄a vſqȝ ibi. y Ueniat rex ⁊c̄. inuitauit.n. eos ad ↄuiuiū ſil' rōnibꝰ iam dcis. ſ. vt rex magis ad petitōeȝ eiꝰ iclinaret̄: ⁊ amā magis odioſus p̄ncipibꝰ eiꝰ redderet̄. ſc̄m eſt et̄ h̄ dina diſpōne vt iteri mardochei eleuari. ⁊ amā cadere iciperet. vt pȝ. ca. ſe.
z Egreſſus. Dic ponitur ↄn̄r machinatio aman. q̄ orta fuit ex elatōe aman ex regine iuitatōe. ⁊ h̄ notat̄ cū d̄r. Egreſſus ē itaqȝ illa die amā de domo regine letꝰ ⁊ alacer. de ↄn̄ſa ſibi regine amicitia ⁊ familiaritate. a Cūqȝ vi. mar. ſeqt̄ur. idignatꝰ ē valde. q: ſȝ ph̄ȝ. z. rhetorice. puipēſio ē cā ire. reputauit āt ſe puipēſū vltra modum: eo ꝙ vidit mardocheū nō ſolū ipm nō adoraſſe: ſȝ nec et̄ ſibi aſſurrexiſſe. b Et diſſi. ⁊c̄. q: nō poterat eū punire ſine regis licentia.
c Conuocauit ad ſe ami. ad tractādū de punitiōe mardochei quā ſūme deſiderabat q̄d pȝ ex h̄ ꝙ diuitias ſuas: ꝑlē nūeroſā. honores ſibi ipēſos a r̄ge ⁊ r̄gia ꝓ nihilo ↄputabat. q̄diu mardocheus viuebat. ⁊ pȝ lr̄a vſqȝ ibi.
d Jube ⁊c̄ vt magl appareat vidicta de ipſo hita.
e Et dic ⁊c̄. q. d. ſtati ↄcedet tibi. f Et ſic ⁊c̄. q: paſſiōes ire lȝ icipiāt a triſticia. terminant̄ tn̄ i dlectatōe. hita vidicta. vt pȝ ꝑ ph̄ȝ. z. rheto. ⁊. 4. ethi.
g Placuit ⁊c̄. q: erat iux̄ ſuū deſideriū. Cap. VI.
h Noctē illā. h̄ ↄn̄r dſcribit̄ fruſtratio dc̄e machinatiōis. ⁊ p̄ pōit̄ hꝰ fruſtratōnis occaſio. z' ſci executō ibi. Statiqȝ rex. circa pꝰ d̄r. Noctēȝ illā duxit rex inſōnē. q̄d a deo ſc̄m ē: vt mors mardochei diſpoſita i craſtino ipediret̄.
i Juſſitqȝ ⁊c̄. q: ſic dicit Joſephꝰ. vigiliā illā nolebat trāſire i ocio: ſȝ expēdere i aliq̄ vtili ꝓ reg̃ ſuo. ⁊ iō fec̄ corā ſe legi ſc̄ā p̄terita regni ſui. q: memoria p̄teritoꝝ dirigit i agēdis reſpcū futuroꝝ. k Uētū ⁊c̄. q̄d ordinatōe dina ſc̄m ē. vt mardocheꝰ iuſtꝰ remūeraret̄. amā āt ſupbꝰ ↄfūderet̄. cetera patēt vſqȝ ibi.
l Nihil ⁊c̄. q: lȝ rex feciſſȝ eū ↄmorari i palatio ſuo a tp̄e illo q̄ nūciauit ſibi paratas iſidias. h̄ tn̄ erat q̄ſi mercedē expectādo. m Statiqȝ rex. Dic ↄn̄r pōit̄ ſc̄i executio. Circa q̄d p̄ pōit̄ ↄſultatio. z' mardochei exaltatio. ibi. Dixitqȝ ei rex. Circa p̄mū d̄r. Statiqȝ rex qs ē igt i atrio p̄us.n. q̄ſierat a miniſtris ſuis: q̄ hora eēt tp̄is. vt dic̄ Joſephꝰ. ⁊ r̄ndētibꝰ ſuis ſuis ꝙ iā dies illuceſcebat: q̄ſiuit qs de ſuis ↄſiliarijs venerat vt de p̄mio mardochei ↄferret: q: eū p̄miare deſiderabat.

p Placuit ocu. eiꝰ. tū q: eēt oīuȝ ocul' amabilis ⁊ gr̄oſa. vt hr̄. ſ̄. z. c. magis tn̄ i oculis regl cui erat mr̄imonialr̄ ↄiūcta. tū q: gr̄oſitas eiꝰ augmētata fuit tc̄ ex ſp̄ali gr̄a dei. ſic̄ d̄r de iudith. io. c. q Et extē. ⁊c̄. i ſignū benignitatis ⁊ amicitie. r Que acce. liberata a picl'o. s Oſculata ē ⁊c̄. i. ſceptri regij i ſignū reuerētie. t Que ē petitio tua. q. d. paratꝰ ſū eā iplere. q̄d oñdit ſequēs lr̄a. Et ſi dimidiā partē ⁊c̄.
Obſecro vt ve. ad me. Jō iuitauit eū ad ↄuiuiū. vt magl iclinaret ad ſe regl aīuȝ. ſciebat.n. ꝙ delitie mlieꝝ emolliūt virilē aīuȝ
Et amā ⁊c̄. dic̄ Ra. ſa. ꝙ iō ſolū amā cū r̄ge iuitauit ad h̄ ꝙ alij

a ·Rñderūtq3 pueri.i.regis miniſtri. b Aman ſtat i atrio.q: valde mane venerat.vt appēſionē mardochei ipetraret:ſ3 cōiter dr̄:ꝙ ſurrectio matutina nō ē bona fortuna:qḋ ɔtigit i ꝓpoſito.

c Cogitās aman in corde ſuo ꝛc.q: modus ſupbi ē eſtimare ꝙ nullus niſi ipſe debeat honorari. d Nō queȝ rex honorare cupit dʒ idui veſtimētis regÿs.i.qb⁹ nulli licet vti niſi regi. e Et iponi ſup equū q de ſella regl ē.i.quē nullus eqtauit niſi rex. f Et accipe regium diadema ꝛc.ex qbus ſatis pȝ ꝙ aſpirabat ad regnum.

dānū regl.q: ſi ɔſuluiſſȝ vēdere iudeos i ſuitutē pplo alteri⁹ regni.rex idē būiſſet magnā pecuniā i theſaurl ſuis reponēdā quā nō poſſet hr̄e de cadauerib⁹ mortuoꝝ.vl' ſi ɔſuluiſſȝ iudeos occupare i opib⁹ ſuilib⁹ regl:hr̄et rex inde magnā vtilitatē ſic rex egypti de ſuitute iudeoꝝ citates ꝛ caſtra regl edificātiū.vt hr̄ Exo.i.ꝛ ſic pȝ ꝙ ɔſiliū amā nō ſuit vtile regi.ſȝ dānoſū.pma tū expō videt rōnabilior. x Reſpondēſq3 rex.Hic ɔn̄r ponit ipſi⁹ amā ɔdēnatio.ꝛ pȝ littera vſq3 ibi. y Qḋ ille ꝛc.conſcius ꝓpe malicie quā nō poterat operire.

g Dixitq3 ei rex.Hic ɔn̄r ponitur ipſi⁹ mardochei exaltatio.ꝛ p ɔn̄s amā cōfutatio.cū dr̄. h Feſtina.abſq3 aliq retardatōe

i Et ſūpta ſtola ꝛ equo.i.veſte regia ꝛ equo regio.de diademate āt regio tacuit.q: non videbat ſibi ɔuenieter dcm̄:ꝙ alius a rege portaret diadema regiū.qḋ āt ifra.8.c.dr̄ ꝙ mardoche⁹ portabat coronam auream:illa tū nō erat ſil's corone regie.

k Fac vt locut⁹ es ꝛc.q: tu es p̄m⁹ iter p̄ncipes regni mei.ꝛ ſic pȝ exaltatio mardochei.ꝛ p ɔn̄s cōfutatio aman.ideo ſequit.

l Et aman feſti.ꝛc.ſicut ſolēt hoīes ɔfuſi iccedere.

m Si d ꝛc.dic ħ gloſa hebraica:ꝙ ſapiētes illi qui erāt de ɔſilio amā viderāt libros legis moyſi.q: aliq iudei captiui iā tranſtulerāt eos i liguā pſicā.ꝛ ibi viderāt ꝙ hebrei cōparant ſtellis celi ꝛ terre puluerí.vt hr̄ Ge.ij.ꝛ.iſ ꝛ iō dixerūt qñ icipiūt cadere deducunt ad nihilū q̄ſi pulnis.ꝛ qñ icipiūt ꝑualere aſcēdūt ſicut celi ſtelle.ꝛ ideo ſubditur.

n Nō poter' ꝛc.ꝛ pȝ lra. ¶ In.c.6.vbi dr̄ i poſtil'la.Et accipe regiū diadema. ADDITIO.

P Er hoc qḋ dr̄ hic Et accipe regiuȝ diadema.nō itelligit ꝙ hō ille quē rex volebat honorare hr̄et accipere regiū diadema:ſȝ ꝙ equus ille q de ſella regis erat.eēt de illis q ɔſueuerāt portare regiū diadema qñ rex in eo eqtabat.vñ ex ħ nō hr̄ ꝙ amā aſpiraſſȝ ad r̄gnū ꝛc.Ca.VII

o I Ntrauit.Hic ɔſequēter ponit ſcḋa petitio heſter regine ad ppli ſui liberationē

Reſpódērūtq3 pueri:Amān ſtat i atrio.Dixitq3 rex:igrediat.Cūq3 eēt igreſſus ait illi:Quid dʒ fieri viro quem rex honorare deſiderat:Cogitās āt i cōde ſuo amā ꝛ reputās ꝙ nullū aliū rex niſi ſe vellet honorare:rñdit:Hō qūcȝ rex honorare cupit dʒ idui veſtib⁹regijs:ꝛ iponi ſup equuȝ q ď ſella regē:ꝛ āccipe regiū diadema ſup caput ſuū:ꝛ prim⁹ de regijs pricipib⁹ ac tyrānis teneat equuȝ ei⁹:ꝛ p plateā ciuitatꝭ icedēs clamet ꝛ dicat:Sic honorabit quē cūq3 rex voluerit honorare.Dixitq3 ei rex:Feſtina ꝛ ſūptā ſtola ꝛ equo:fac vt locut⁹ es mādocheo iudeo q ſedet añ foreſ palatij.Caue ne qcq̄3 ď his q̄ locut⁹ es p̄termittas.Tulit itaq3 aman ſtolā ꝛ equū:idutūq3 mādocheū i platea ciuitatꝭ:ꝛ ipoſitū equo p̄cedebat atq3 clamabat.Hoc honore ɔdign⁹ ē quēcūq3 rex voluerit honorare.Reuerſuſq3 ē mardoche⁹ad ianuā palatij:ꝛ āman feſtinauit ire i domū ſuā lugēs ꝛ opto capite:narrauitq3 zares vxori ſue ꝛ amicis oīa q̄ eueniſſēt ſibi.Cui rñderūt ſapiētes quos habebat i ɔſilio ꝛ vxor ei⁹.Si dē ſemine iudeorū ē mardoche⁹ añ quē cadere cepiſti:nō poterīs ei reſiſtere:ſȝ cades i ɔſpectu ei⁹.adhuc illis loqntib⁹ venerūt eunuchi regl:ꝛ cito cū ad cōuiuiū qḋ regina parauerat:pergere compulerunt. VII.

I Ntrāuit itaq3 rex ꝛ amā vt biberēt cū regina.Dixitq3 ēi rex ét ſecunda die poſtq̄3 vinō icaluerāt.Quē ē petitio tua heſter vt detꝰ tibi:ꝛ qd vis fieri:etiā ſi dimidiā ptē regni mei petieris ipetrabis.Ad quē illa rñdit.Si inueni grāȝ i oculis tuis o rex:ꝛ ſi placet:dōā mihi aiaȝ meā p q̄ rogo:ꝛ pplm̄ meū.p quo obſecro.Traditi.n.ſum⁹ ego ꝛ ppl's me⁹ vt conteramur iugulemur ꝛ peam⁹.Atq3 vtinā i ſuos ꝛ famulas vēderemur eēt tolerabile malū:ꝛ gemēs tacerē:nūc āt hoſtis nr̄ ē cui⁹ crudelitas redūdat i regē.Rñdēſq3 rex aſſuer⁹ ait:quiſ ē iſte ꝛ cui⁹ potētie:vt ħ audeat facere:Dixitq3 heſter:Hoſtis ꝛ inimic⁹ nr̄ peſſimus iſte ē amā.Qḋ illē audiēſ ilico obſtupuit:Ĩ vultū regl ac regine ferre ñ ſuſtinēs:Rex āt irat⁹ ſurrexit:ꝛ de loco ɔuiuij intrauit i hortū arborib⁹ ɔſitū.amā quoq3 ſurrexit vt rogaret heſter reginā.p aīa ſua:itellexit.n.a rege ſibi patū malū.Qui cū reūſus eēt ď horto nemorib⁹ ɔſito:ꝛ itraſſet ɔuiuij locū:reppit amā ſup lectū corruiſſe in quo iacebat heſter.ꝛ ait:Etiā reginā3 vult opprimere me pn̄te i domo mea.Necdū verbū de ore regl exierat:ꝛ ſtati opuerūt faciē ei⁹.Dixitq3 arbōa vn⁹ de eunuchis q ſtabāt i miniſterio regis.En lignū qḋ paūerat mardocheo q locut⁹ ē p rege ſtat i domo amā habēs altitudinis quinquaginta cubitos.Cui dixit rex:appēdite cū i eo.ſuſpēſus ē itaq3 amā i patibulo qḋ paūerat mādocheo ꝛ regl irā qeuit. VIII.

D Je illo dēdit rex aſſuer⁹ heſter regie domū amā adūſarij iudeoꝝ:Ĩ ꝛ mardōche⁹ igreſſus ē añ faciē regl.Ĩ cōfeſſa ē.n.ei heſter ꝙ eſſet patruus ſuuſ.

z Vultū regl ac.ꝛc.p nimia ɔfuſione.

a ·Rex āt.ꝛc.nolēs dare ſniaȝ donec aliquātulū trāſiret cōmotio ire.

b ·Rep.amā ꝛc.dic ħ'Ra.Sa.ꝙ angelus ipulit euȝ.vt ſic rex rediēs magl moueret ɔ eū.Pōt tū dici ꝙ ex nimia ſtupefactōe ꝛ tiore nō poterat ſe ſuſtētare.ꝛ ſic corruit.

c Etiā re.ꝛc.i.ſtrāgulare. d Et ſta.ope.ꝛc.tāq̄3 ɔdēnati ad mortē.q: tunc erat talis modus.ꝛ adhuc ē i aliqb⁹ regnis ꝙ p aliqb⁹ criminib⁹ ɔdēnatis ad mortē velant oculi quodam bendello.

e Et lignū ꝛc.iſte.n.eunuch⁹ ſuerat ď ill' q iuerāt ad vocādū ipm amā ad reginē ɔuiuiū.vt hr̄ i fine c.pcedētl.ꝛ tc vidit illud lignum i atrio amā fabrefactum.

f Appēdite ꝛc.ꝛ ſic ſup eū reuerſa ē ſua machiatio.ſȝ q ſcribit.puer.z6.Qui fodit foueā icidet i eā

g Et regl ꝛc.q: ſcā vidicta ira qeſcit.cū ſit appetit⁹ vidicte. ¶ In ca.7.vbi dr̄ i po.Dōa mihi aiam meā. ADDI.

I N ħ ꝙ dicit heſter.Dōna mihi aiaȝ meam ꝛc.indicauit ſe eē d pplo iudeoꝝ ď q tacuerat:vñ ſtatiȝ ſeqt̄.q: venūdati ſum⁹ego ꝛ ppl's me⁹.q.d.Ille hoſtis ſolū voluit emere iudeoſ:ſȝ

Circa quaȝ primo ponitur aduerſary ɔdēnatio.z⁹ ppli liberatio.i p̄ncipio.8.c.pma i duas q: p ponit ipſi⁹ heſter iuſta petitio.z⁹ ipſi⁹ amā iuſta ɔdēnatio.ibi.Rex āt.Circa pmū dr̄. p Dixitq3 ei rex.ſ.regine heſter. q Poſtq̄3 vino icaluerat.i.alacrior ſcūs fuerat.

r Que ē petitio ꝛc.ex volūtate adiplēdi voluit ei⁹ petitōem ꝑuenire.

s Dona mihi aiaȝ meā.i.vitā meā.q: iterfcō pplo iudaico ſȝ amā machinatōeȝ.vt hr̄.ſ.3.c.reputabat ſtati ſe moriturā.cū eēt de codē pplo

t Et gemēs ta.ſi de bonore regio debere trāſferri ad ſtatū acillarē.ꝛ i hoc idicauit pplm ſuū de quo ſupra tacuerat vſq3 ad tps opportunū.

v Nūc āt ho.ꝛc.q: nobis iterfcis iſidiabiꞇ vite ei⁹.vñ i pſona regis dr̄ ifra.i6.de ipſo amā.Nā mardocheū cui⁹ fide ꝛ bñficys viuim⁹:ꝛ ɔſortē regni nr̄i heſter cū oī gēte ſua nouis qbuſdā legib⁹ atq3 iaudit' machinis expetiuit i mortē:ħ cogitās vt ill' iterfect' iſidiaret nr̄e ſolitudini ꝛc.Ra.Sa.aliter exponit ħ.Cuius crudelitas redūdat i regē.i.in

ét me q̄ ſū ď cadē gēte cū totā gētē idifferēter emerit.Jtē vbi nos hēm⁹.Nec āt hoſt' nr̄ ē c⁹ crudelitas redūdat i regē.i hebreo hr̄.Nō.n.hoſt' valȝ i dānū regl.ꝛ ē ſeſus ꝙ hoſt' ille.ſ.Amā d q̄ itēdebat:ñ erat tāti valor' ſic dānū qḋ regi iferebat dſtruēdo totā illā gēte ſibi ſbiectā ſil'cū r̄gia.ꝙ āt dr̄ ꝙ Amā iſidiabaꞇ r̄gi iterfcis iudeis:ad qḋ allegaꞇ ill' qḋ dr̄ ifra.i6.c.ñ hȝ auctē i ſcriptura.nā qḋ i ħ li.ɔtineꞇ:p⁹.io.c.ñ ē ď libr' canonicl:nec recipit ab hebreis·

h D Je illo.P⁹q̄3 dſcripta ē ipi⁹ amā ɔdēnatio. Ca. VIII. ħ ɔn̄r dſcribiꞇ inocēt' ppli liberatio.circa quā ſic pcedit q: p pōiꞇ corectio pcogitate malicie.z⁹ vidicatio effrenate audacie.c.9.3⁹ remuneratio ppetrate iuſticie.c.io.Circa p⁹ p̄mittiꞇ mardochei exaltatio.z⁹ malicie hoſtil' correctio.ibi.Nec bis.3⁹ ex ħ ſurgēs noua exſtatio.ibi.Mardoche⁹ āt.circa p⁹ dr̄.

i Dedit ꝛc.i.oēs ipi⁹ facltates. k Et mar.ꝛc.tāq̄3 ſibi familia

ris ⁊ amabilis. tum quia vitam eius ſeruauerat. vt patet ex pce/dentibus. tum quia regine patruus erat.
a Tulitqz rex anulu que ab ama recipi iuſſe. cu a dignitate pſti na ogradado. qz te magni hoies i dignitatib9 ſtituti talib9 anul vtebant. b Et tradidit mardocheo. ipz loco ei9 pmouedo.
c Nec his ote. Hic oñr deſcribit correctio malicie excogitate p ama 5 iudeos. Circa qua p ponit humilis regine petitio. cu dr. procidit ad pedes regi. ⁊ pia. cu dr. fleuitqz. ⁊ ronabil. cu ſ bdit

principatu gemet ppl's. ⁊ io ſic exaltatio ama ipy fuit bonis ca triſticie. ita exaltatio mardochei p qua fuit mltiplicat9 i bonis tpalib9 ⁊ bono re: fuit ca leticie. ⁊ hoc e qd dr. Mardoche9 aut de pa. ⁊ de ſpe. regis egredies. ad ſtatu citatl diſponedu. r Fulgebat veſtib9 regys ⁊c. i ſignu ptatl ſibi date ⁊ dignitatl. s Oiſqz citas exultauit. p deſ/ ſione ipy ⁊ exaltatoe iuſti. t Iudeis aut noua lux oriri viſa eſt. qz prius erat i tenebris triſticie. v Gaudiu: honor. de regine pmotioe q erat de eoru gne. x Et tripudiu. i. geſt9 exterior let9 pcedes ex iteriori leticia: itatum vt pl'es alteri9 getis ⁊ ſecte eor religioi ⁊ cerimonys iugerent. credetes qz haberet deu celi puiſore: g taz ſubito ⁊ mirabili mo hoſte eor diecerat. ⁊ eos ſubleuauerat. Cap. IX.

Orauit vt maliciaz aman agagite ⁊c. et patet littera.
d Reſpóditqz rex Hic oñr ponit regl ceſſio. cu ſubdit.
e Scribite ergo ⁊c. pro eorum ſalute.
f Signates ⁊c. vt null9 audeat odre.
g Accitiſqz ſcribis Hic oñter deſcribit dicte ceſſiois acce lerata executio. ga piculu erat i mora. ⁊ h e qd dr. Accitiſ/ qz ſcribis q hebat di ctadi offin. h Et libra. i. ſcriptorib9.
i Erat aut tps ⁊c. ⁊ ſic duo meſes fluxe rat a tpe q lre 5 iu deos ipetrate p ama miſſe fuerat. qz pmo meſe poſuit ama ſor te q meſe ⁊ q die iu dei debebat iterfici ⁊ ſtati ille lre fuerut ipetrate ⁊ miſſe. vt habet. ſ. 3. ca.
k Iux liguas ⁊ lras. iperiu. n. aſſueri ita erat diffuſu: q i di uerſis puicys no ſo lu erat idiomata di uerſa. ſz etia in aliqbus locis varys lit teris vtebantur.
l Et conſti. ⁊c. ⁊ ſic pz q eadez dies q p ſorte ipſi9 ama erat deputata ad iterfe ctoz iudeor p dina pudetia ordinata e ad 5riu. ſ. ad iterfe ctoz ſuor inimicor.
m Summaqz eple fuit. i. ſnia i breui ⁊ i groſſo. qz pceſſus ⁊ vba lre regalis h no ponut. ſz iferi9. 16. c. ſm opinione aliqx.
n Egreſſiqz ſut ve redary. i. nuncy ſic dicti a veho vehis: q portat nuciu. vel mandatum.
o Et edi. ⁊c. d corre ctoe malicie aman.
p Pepedit i ſuſis. vbi te erat ſedes re gis. vt pz p pdca. i. c.
q Mardoche9 at. Hic oñr deſcribit ex pdcis orta leticia qz ſcribit pucr. 29. In mltiplicatoe iu ſtor letabit vulgus cu at ipy ſumpſerit

Tulitqz rex anulu que ab ama re cipi iuſſerat: ⁊ edidit mardocheo Heſter at coſtituit mardocheu ſu per domu ſua. nec his cotenta pci dit ad pedes reg: fleuitqz ⁊ locuta ad eu orauit vt malitia aman aga gite ⁊ machinatioes ei9 peſſimas qs excogitauerat cotra iudeos: iu beret irritas fieri. At ille ex more ſceptru aureu ptedit manu quo ſi gnu clemetie monſtrabat. Illaqz coſurges ſtetit an eu ⁊ ait: Si pla cet regi: ⁊ ſi iueni gra3 i oculis ei9 ⁊ depcatio mea noci videt ee co traria: obſecro vt nouis eplis: ve teres ama lre iſidiatoris ⁊ hoſtis iu deor: qb9 eos i cuctis reg puicyſ pi re pcepat corrigat. Quo. n. pote ro ſuſtine nece ⁊ iterfectione ppli mei? Rñditqz rex aſſuer9 heſter re gine ⁊ mardocheo iudeo. domu ama coceſſi heſter regine: ⁊ ipſu iuſſi affigi cruci: qz auſus e manu mittere i iudeos. ſcribite g iudeis ſic vob placet ex reg noie: ſigna tes lras anulo meo. Hec. n. 5ſue tudo erat vt eplis q ex regis noie mittebat ⁊ illi9 anulo ſignate erat nemo auderet 5tradicere. Accitiſ qz ſcribis ⁊ librarys reg: erat at te p9 tertij meſis q appellat ſiba: vi ceſima ⁊ tertia illius die: ſcripte ſut eple vt madoche9 voluerat ad iu deos ⁊ ad pricipes: pcuratoreſqz ⁊ iudices q centu. xxvij. puicyſ ab idia vſqz ethiopia pſidebat: pui cie atqz puicie: pplo ⁊ pplo: iux liguas ⁊ lras ſuas: ⁊ iudeis: put le gere poterat ⁊ audire. ipeqz eple q ex reg noie mittebat anulo illi9 obſignate ſt ⁊ miſſe p vedarios: q p oes puicias diſcurretes: vetes lras nouis nucyſ pueiret. Quib9 ipauit rex vt 5ueiret iudeos p ſin gl'as citates ⁊ i vnu pcipet 5grega ri: vt ſtaret p aiab9 ſuis ⁊ oes ini micos ſuos cu 5iugib9 ac liberis: ⁊ vniuſis domib9 iterficeret atqz dle ret. Et 5ſtituta e p oes puicias vna vltoi dies. i. tertiadecima die me ſis duodecimi adar. Summaqz eple h fuit vt i oib9 tris ac pplis q reg aſſueri ſubiacebat ipio: notu fieret paratos ee iudeos ad capieda

vidicta d hoſtib9 ſuis. Egreſſiqz ſut veredary celeres nucios pfere tes ⁊ edictu3 reg pepedit i ſuſis. Mardoche9 at d palatio ⁊ d 5ſpe ctu reg egredies: fulgebat veſtib9 regys hiacynthinis. vz. ⁊ aerinis corona aurea portas in capite: ⁊ amict9 ſerico pallio atqz purpureo oiſqz citas exultauit atqz letata e. Iudeis aut noua lux oriri viſa e: gaudiu honor ⁊ tripudiu. Apud oes pplos vrbes atqz puincias: quocuqz reg pcepta veniebat: mi ra exultatio: epule atqz couiuia ⁊ feſt9 dies: itatu vt plures alterius get ⁊ ſecte: eor religioi ⁊ cerimo nys iugeret. Grādis. n. cuctos in daici nois terror iuaſerat. IX.

Igit duodecimi menſis que adar vocari an ia di xim9: tertiadecia die qn cuctis iudeis iterfectio parabat: ⁊ hoſtes eor ihiabat ſanguini: verſa vice ſupiores iudei ee ceperut: ⁊ ſe d aduſarys vidicare. Cogrega tiqz ſut p ſingulas citates ⁊ oppi da ⁊ loca: vt extederet manu 5 ini micos ⁊ pſecutores ſuos. nulluſ qz auſus e reſiſtere: eo q oes po pulos magnitudis eor formido penetrarat. na ⁊ puiciar iudices duces ⁊ pcuratores: oiſqz digni tas q ſingulis locis ⁊ opib9 perat extollebat iudeos timore mardo chei: que pricipe ee palatij ⁊ pluri mu poſſe cognouerat. fama quo qz nois ei9 creſcebat quotidie: ⁊ p cuctor ora volitabat. Ita qz pcuſ ſerut iudei inimicos ſuos plaga magna: ⁊ occiderut eos: reddetes eis qd ſibi pauerat face: itu vt et i ſuſis qngetos viros iterficeret: ex dece filios ama agagite hoſtis iudeor. quor iſta ſut noia: phar ſandathan ⁊ delphon ⁊ eſpatha ⁊ phoratha ⁊ adalia ⁊ aridatha ⁊ ephermeſcha ariſai ⁊ aridai ⁊ vai ſatha. Quos cu occidiſſet: pdas d ſubſtatys eor agere noluerut. Sta tiqz numer9 eor q occiſi erat i ſu ſis ad rege relat9 e. Qui dixit regi ne: In vrbe ſuſis iterfecerut iudei qngetos viros: ⁊ alios dece filios ama. quata putas eos exercere ce

y Igit duode. me. Hic oñr dſcribit vindicatio effre nate audacie. qz mlti p di uerſas ptes orbis videtes vl audietes lras qs ama miſerat ex noie regl 5di xerat ad iuice q iudeos iterficeret: ⁊ bona eor di riperet. ſz p lras reuocato rias p mardocheu ipetra tas madatu e p totu ipe riu q iudei de ſuis aduer ſarys vidicta acciperet: ⁊ q iudices duces ⁊ pfci p uinciar i h eis aſſiſteret. ſic g pcedit: qz p ponitur h9 vidicatio. 2° erga deu grar actio. ibi. Dies aut tertiuſdecim9. Circa p9 p ponit vidicatio gnalis. 2° ſpalis. ibi. Quid vltra po ſtulas. Circa pmu p ponit vidicatio gnalis p totu i piu3 aſſueri. ⁊ pz lra ex p dcis vſqz ibi. z Fama ⁊c. ſ. pp regiminis bonita te ⁊ ipery pſpitate: a tpe quo fuerat mardocheus poſitus loco aman.
a Ex dece ⁊c. i. pter ipos
b Quor iſta ⁊c. iſti ſpal'r noiant. qz erat pncipales aduerſary iudeor. vn di cit h gloſa hebraica q iſti fily ama h noiati fuerut cu illis ſamaritanis q ſcri pſerut accuſatoez 5 filios traſmigratois. ad ipedie du tepli edificatoz: ipone tes eis falſo. q ſub ptextu tepli edificabat citate. vt dcz fuit Eſdre. 4. ⁊ h feru fuit tpe cyri ſz hebreos. ⁊ iter renouatu tpe aſſue ri. qz dca ihibito iter fuit renouata tpe aſſueri que dnt hebrei fuiſſe filiu cy ri. ⁊ iſtud ipedimetu fuit fcm de 5ſilio filior ama: pre cor h pcurate. ⁊ acci pit iſta gloſa de qda libro hebraico q ititulat cedar cola. i. ordo ſcli. c Pre das ⁊c. ad oñdedu q no erat moti cupiditate aua ricie: ſed zelo iuſticie: ⁊ ne rege offederet. qz bona ta liu ſic ex dlſpone regis i terfector fiſco regio ap plicari debebant.

a Quid vltra. Hic ponit̄ vīdicatio ſpālr̄. ſ. ī vrbe ſuſis tm̄. qꝛ ibi fuerat fcā machinatio amā ꝯ̄ iudeos. ⁊ iō fcā ē ibi maior vīdicatio. ſ. duobus dieb⁹. ⁊ h̄ ē qd dr̄. Quid vl. poſ. q. d. pat⁹ ſū facere. ⁊ iō regina magꝭ fuit auſa vltra petere. d. Det̄ po. iu. ⁊c̄. b Et decē ⁊c̄. q fuerāt occiſi ī die p̄terita vt ſic iuſticia vniformis fieret ī p̄re ⁊ filijs. ⁊ pꝫ lr̄a vſqꝫ ibi.

c Sꝫ ⁊ ꝑ oēs ⁊c̄. iſtd refert̄ ad vīdicatōeꝫ diei p̄cedētꝭ. qꝛ ī ciuitate ſuſa tm̄ hūerūt iudei licētiā iterficiēdi aduerſarioſ duob⁹ dieb⁹. ſ. die. 13. ⁊. 14. duodecimi mēſis. ī alijs āt citatib⁹ ⁊ villis vno die tm̄. ſ. tertiadecima die eiuſdem mēſis.

d Dies aūt. Hic ꝯñr ponit̄ erga deū grāꝝ actio. ī h̄ q dies q̄rtadecima ī q̄ iudei q erāt ex̄ ciuitatē ſuſis q̄euerūt ab iterfectōe aduerſarioꝝ. ⁊ dies q̄nta decima eiuſdē mēſis ī q̄ iudei q erāt in ſuſis q̄euerūt ab hmōi occiſione. ꝯſtitute ſūt ſolēnes apud iudeos vniuerſos vt eſſent memores bñficij diuini hiſ diebus eis dati. ⁊ p̄ ponit̄ harꝫ dierꝫ ſolēnicatō. ⁊ 2° h⁹ ſolēnicatōis ꝯfirmatio ibi. Scripſit itaqꝫ mardoche⁹. ſnīa p̄me ptis pꝫ ex dcis. e Scripſit itaqꝫ. Hic ꝯñr ponit̄ dicte ſolēnicatōnis ꝯfirmatio. ⁊ h̄ duplr̄. p̄ ꝑ mardochei lr̄aſ a iudeis receptas. ſcdo ꝑ lr̄as heſter ⁊ mardochei ſilr̄ ſcriptas. ibi. Scripſerūtqꝫ heſter. Circa p̄⁹ dr̄. Scripſit itaqꝫ mādoche⁹ oīa hec ī h̄ libro ꝯſcripta quē librū ſcripſit mardoche⁹. f Miſit ad ⁊c̄. vt oēs clari⁹ cogſcerēt diuinū bñficiū eis collatū vl̄ doti⁹ diuina bñficia, put ꝯtinet̄ ī ſerie hui⁹ libri. vt q̄rtādecimā ⁊. 15. diē ꝓ feſtꝭ ſuſciperēt. tāq̄ꝫ ex dcis bñficijs grati. Cetera patēt ex dictis vſqꝫ ibi.

g Aman. n. fili⁹ ama. Hic ī breuib⁹ ponit̄ ſnīa ⁊ ꝓceſſus toti⁹ hui⁹ libri. ſ. de ipſi⁹ amā machinatōe. ⁊ de ei⁹ fruſtratōe ꝑ reginā heſter. a q̄ āt iſte ꝓceſſus ī breui ſit h̄ poſit⁹: dicēdū q a mardocheo q hūc librū ſcripſit ⁊ ꝑ modū cuiuſdā recapitulatōis p̄dictoꝝ h̄ īſuit. vl̄ ab eſdra q hūc librū cū alijs repauit. Dubiū ē āt apud aliq̄ſ. vr̄ tm̄ ꝓbabili⁹ q a mardocheo. vn̄ ſbdit̄ ꝯcluſio

h Atqꝫ ex illo ⁊c̄. i. ſortiū non ab aliq̄ fcō iudeoꝝ q̄ mēſe ⁊ q̄ die deberet eē: ſꝫ ipſi⁹ aman q miſit ſortē de iterfectione iudeoꝝ ⁊ ſic fuerūt ibi due ſortes. p̄ma de mēſe. ⁊ ſecūda d die. vt hr̄. ſ. 3. c. ⁊ ꝑꝑ h̄ appellati ſūt dies ſortiū in plr̄ali. ⁊ ex fcō diuine ꝓuidētie q̄ ſortē illā ordinatā ad malū iudeoꝝ ꝯuertit in bonum ipſorum.

dē ī vniuerſis ꝓuīcijs? Quid vltra poſtulas: ⁊ qd vis vt fieri iubeā? Cui illa rn̄dit: ſi regi placet dec̄ ptās iudeis: vt ſic̄ fecerūt hodie ī ſuſis: ſic ⁊ cras faciāt: ⁊ decē filij amā ī patibulis ſuſpēdātur. I p̄cepit rex vt ita fieret. Statīqꝫ ī ſuſis pependit edictū: ⁊ decē filij amā ſuſpēſi ſūt. Cōgregatꝭ iudeis q̄rtadecima die mēſis adar iterfecti ſūt ī ſuſis trecēti viri: nec eoꝝ ab illis direpta ſuba ē: ſꝫ ⁊ ꝑ oēs ꝓuīciās q̄ ditiōi regꝭ ſubiacebāt ꝓ aīab⁹ ſuis ſteterūt iudei: iterfectꝭ hoſtib⁹ ac pſecutorib⁹ ſuis: itātū vt ſeptuagītaqnqꝫ milia occiſoꝝ iplerent: ⁊ nullꝰ de ſubſtātijs coꝝ qcq̄ꝫ ꝯtingeret. Dies āt tertiuſdecim⁹ mēſis adar: vn⁹ apd oēs iterfectiōis fuit ⁊ q̄rtadecima die cedere deſierūt. Quē cōſtituerūt eē ſolēnē: vt ī eo oī tp̄e deīceps vacarent epulis gaudio atqꝫ ꝯuiuijs. At hi q ī vrbe ſuſis cedē exercuerāt tertiodecio ⁊ q̄rtodecimo die eiuſdē mēſis ī cede verſati ſūt: qntodecimo āt die ꝑcutere deſierūt. et iccirco eūdē diē ꝯſtituerūt ſolēnē epularꝫ atqꝫ leticie. Hi vo iudei q ī oppidis nō muratꝭ ac villis morabāt q̄rtūdecimū diē mēſiſ adar ꝯuiuioꝝ ⁊ gaudij decreuerūt: ita vt exultēt ī eo ⁊ mittāt ſibi mutuo ptes epularꝫ ⁊ ciboꝝ. Scripſit itāqꝫ mardoche⁹ oīa h̄: ⁊ lr̄is ꝯph̄ēſa miſit ad iudeos q ī oib⁹ regꝭ ꝓuīcijs morabāt I tā ī vicino poſitꝭ q̄ꝫ ꝓcul: vt q̄rtā decimā ⁊ qntādecimā diē mēſis adar ꝓ feſtis ſuſciperēt ⁊ reuertēte ſemꝑ āno ſolēni celebrarēt honore. qꝛ ī ipſis dieb⁹ ſe vlti ſūt iudei de inimicis ſuis. ⁊ luct⁹ atqꝫ triſticia ī hilāitatē gaudiūqꝫ cōuerſi ſūt: eſſentqꝫ dies iſti epularꝫ atqꝫ leticie: ⁊ mitterēt ſibi inicē ciboꝝ ptes ⁊ pauꝑib⁹ munuſcula largirēt. ſuſceperūtqꝫ iudei ī ſolēnē ritū cūcta q̄ eo tp̄e facere ceꝑāt. ⁊ q̄ mardoche⁹ lr̄is facienda mādauerat. amān. n. fili⁹ ama

i Quecūqꝫ ſuſti. ī pſecutōe aman. k Et q̄ dei. ⁊c̄. ꝑ ꝓcuratōeꝫ heſter ⁊ mardochei. l Suſceperūt iudei ⁊c̄. qꝛ parētes pñt obligare filios ēt futuros ad ea q̄ ſpectāt ad cōe bonū. m Et ſuꝑ cūctes ⁊c̄. i. ad iudaiſmū ꝯuerti. Cetera patēt ex dcis. n Scripſeruntqꝫ heſter regina. Hic ꝯñr ponit̄ ꝯfirmatio dicte ſolēnicatiōis ſcda ad mādatū heſter ⁊ mardochei ſilr̄. ſciēdū tm̄ q iſtud mādatum differt a p̄. qꝛ vt dīt h̄ hebrei heſter ⁊ mardoche⁹ petiuerūt: q liber iſte a ſapiētib⁹ iudeoꝝ reciperet̄ ī numero libroꝝ ſacroꝝ p̄miſerūt tm̄ huic petitōi obſuatōeꝫ dicte ſolēnicatōis eā iterādo ad maiorē aſſertionē. ⁊ h̄ ē qd dr̄. o Ut oī ſtu. ⁊c̄. i. ꝯfirmaret̄.

p Ut hērēt pacē. i. pacifice hītarēt iter gētiles: nec īſoleſcerēt cōfidētes de potentia heſter ⁊ mardochei

dathi ſtirpis agag hoſtis ⁊ aduerſarius iudeoꝝ cogitauit ꝯtra eos malū: vt occideret illos atqꝫ deleret: ⁊ miſit phur qd nr̄a lingua vertit ī ſortē ⁊ poſtea ingreſſa ē heſter ad regē obſecrās vt conatꝰ ei⁹ lr̄is regꝭ irriti fierēt: ⁊ malū qd ꝯtra iudeos cogitauerat: reuerteret ī caput ei⁹. Deniqꝫ ⁊ ipſū ⁊ filios ei⁹ affixerūt cruci: atqꝫ ex illo tēpore dies iſti appellati ſūt phuri. i. ſortiū: eo q phur. i. ſors ī vrnā miſſa fuerit. et cūcta q̄ geſta ſūt epiſtole .i. libri hui⁹ volumie ꝯtinēt queqꝫ ſuſtinuerūt: ⁊ q̄ deīceps imutata ſūt: ſuſceperūt iudei ſuꝑ ſe ⁊ ſemē ſuū: ⁊ ſuꝑ cūctos q religiōi eorū voluerunt copulari vt nulli liceat duos hos dies abſqꝫ ſolēnitate trāſigere quos ſcriptura teſtat. ⁊ cetera expetūt tp̄a annis ſibi iugiꝰ ſuccedētib⁹. Iſti ſūt dies quos nulla vnq̄ꝫ delebit obliuio: ⁊ ꝑ ſingulas generatiōes cūcte ī toto orbe ꝓuincie celebrabūt: nec ē vlla ciuitas ī q̄ dies phuri. i. ſortiū nō obſeruēt a iudeis: ⁊ ab eoꝝ ꝓgenie q̄ his cerimōijs obligata ē. Scripſerūtqꝫ heſter regina filia abiahil ⁊ mardoche⁹ iude⁹ ēt ſecūdā epiſtolam: vt oī ſtudio dies iſta ſolēnis ſācirent ī poſterꝫ. et miſerūt ad oēs iudeos q ī cētū vigīti ſeptē ꝓuīcijs regꝭ aſſueri verſabāt: vt haberēt pacē ⁊ ſu ſcipēt veritatē obſeruātes dies ſortiū: ⁊ ſuo tp̄e cū gaudio celebrarent: ſic̄ ꝯſtituerāt mardoche⁹ ⁊ heſter. et illi obſeruāda ſuſceperūt a ſe ⁊ a ſemine ſuo ieiuniā atqꝫ clamores ⁊ ſortium dies: ⁊ oīa q̄ libri hui⁹ q vocat heſter hiſtoria ꝯtinentur. X.

Rex vo aſſuer⁹ oēꝫ terrā ⁊ cūctas maris īſulas fec̄ tributarias: I cui⁹ fortitudō ⁊ iperiū ⁊ dignitas atqꝫ ſublimitas q̄ exaltauit mādocheū: ſcripta ſūt ī libris medoꝝ atqꝫ pſaꝝ: ⁊ quō mardoche⁹ iudaici generiſ ſcd̄s a rege aſſuero fuerit: ⁊ ma-

q Et ſu. ve. ſ. h⁹ libri iter ſacros codices. r Obſeruātes dies for. h̄ repetit̄ ſolēnitas iſtoꝝ dierūꝫ ad maiorē aſſertionē. s Ieiunia atqꝫ ⁊c̄. i. q tūc hērēt memoriā quō de afflictōibus paratis ſibi ab amā fuerāt his diebus liberati. ⁊ vlteri⁹ repetit de receptiōe h⁹ libri. cū dr̄. t Et oīa ⁊c̄. ꝯſtruat̄ ſic lr̄a. Et oīa q̄ ī hiſtoria h⁹ libri ꝯtinēt̄ ſupple iter libros ſacroꝝ reciperēt. v Qui vo. he. i. q liber ab ipa heſter itiulat̄. licet mardoche⁹ ipm ſcripſerit. ¶ In. c. 9. vbi dr̄ in po. Ieiunia ⁊ clamores. ADDITIO. Hoc qd dr̄. Ieiunia et clāores exponit ab hebreis: q ex ordinatione heſter ⁊ mardochei ſic̄ obſuādi erant dies ſortiū ad noticiā ſolēnē: vt dcm̄ eſt ita obſuarēt ieiunia ⁊ clamores: ſic. ſ. q añ illā ſolēnitatē ieiunarēt ⁊ ſe affligerēt ī memoriā ieiunioꝝ heſter ⁊ iudeoꝝ: q̄ illo tp̄e fuerūt fcā: q̄ qdē ieiunia obſuāt vſqꝫ ī pñtē diē: ſic̄ ⁊ ſolennitates predictas ⁊c̄. Caplm̄. X.

x Rex vo aſſuerus. Hic vltimo ponit̄ remuneratio ꝓ oꝑe iuſticie quā fecerat aſſuer⁹ aman ⁊ ei⁹ filios ſuſpendendo ⁊ mardocheū exaltādo. qꝛ ꝑꝑ h̄ ds eius dilatauit iperiū. qd notat̄ cum dicitur. y Oēꝫ terrā ⁊c̄. locutio eſt hyꝑbolica. qꝛ mlr̄te terre ⁊ īſule ñ fuerūt ſibi ſubiecte. ſic̄ dr̄: tota citas vadit ad tale ſpectaculū: lꝫ maior ps ñ vadat. z Cui⁹ for. ꝯ̄ hoſtes. i a Et ipe. q̄ꝫtū ad ciues. b Et di. ſ. ipialꝭ ⁊ rḡia. c Atqꝫ ſblimi. ⁊c̄. qꝛ mlr̄tos rḡes hūit ſb ditōe ſua. d Qua ex. ⁊c̄. qꝛ ꝑ p̄dcāꝫ ſblimitatē potuit h̄ facer̄. e Scripta

ſūt i libꝛis medoꝝ.
i q̄bus acta aſſueri
diligētiꝰ conſcripta
ſūt q̄ꝫ i hoc libro
¶ Et quō ⁊c̄: vt ſic
memoria bōitatis
eius non ſolū apud
iudeoſ: ſꝫ etiā apud
gētiles futuri tꝑibꝰ
remaneret. Cetera
āt q̄ ſequunt̄ nō itē
do exponere. tū qꝛ
ſatis appet eoꝝ ſen
tētia ex p̄dictis. tuꝫ
qꝛ nō ſūt in hebꝛeo
nec de ſcriptura ca
nonica: ſꝫ magis vi
dent̄ a Joſepho ⁊
alijs ſcriptoꝛibꝰ cō/
ficta. ⁊ poſtea edi/
tiōi vulgate iſerta.
ſm̄ ꝙ dic̄ Hiero. in
ꝓlogo huiꝰ libri. d.
Addēs ea q̄ ex tꝑe
dici poterant: ⁊ au/
diri. ſicut ſolitū eſt
ſcholaribꝰ diſcipli
nis ſūpto themate
.i. materia aliq̄ vel
caſu breui excogi/
tare: q̄bꝰ verbis vti
potuit q̄ iniuriam
paſſus ē. q̄rimoniā
mouendo: vl' ille q̄
iniuriā fecit. ſ. ſe. d/
fendēdo. ⁊ hoc mō
videt̄ feciſſe Joſe/
phꝰ qꝛ vidit i h' libro
ſn̄iaꝫ in breui l̄raꝝ
miſſaꝝ ab aman ꝯ
iudeos: ⁊ ſūmā r̄uo
catōis p hester iꝑe/
trate. vt h̄r. ā. c. 3. ⁊
8. ⁊ iō excogitauit
ſic hō l̄ratꝰ ⁊ eloq̄nſ
q̄lr aman potuit d/
cēter dſcribere ma
chiatōꝫ ſuā colorā/
do apparenti boni/
tate. ⁊ quomodo
mardocheus reuo
catorias litteras po
tuit decēter dicta/
re honoꝛe regis ſer
uato. ita ꝙ non no/
taret̄ de irrationa/
bili mutabilitate.
qd̄ pꝫ ex hoc ꝙ foꝛ/
ma l̄raꝝ aman. q̄ h̄r
ifra. 13. ca. ⁊ foꝛma
l̄raꝝ reuocatoriaꝝ
q̄ h̄r ifra. 16. c. acce/
pte ſt̄ d v̄bo ad v̄bū
d ioſepho. li. ātiq̄ta
tū. ii. i q̄ dſcribit hi/
ſtoriā hester. ⁊ ideꝫ
ꝓbabl'r videt̄ d alijſ
h ꝯn̄tibꝰ ꝙ fuert̄ p̄/
dcō mō excogitata
et ſcripta: ⁊ poſtea
editōi vulgate iſta
Ad di laudē: cuiꝰ ē
honoꝛ ⁊ gl'ia i ſecl'a
ſeculoꝝ. Amen.
¶ Explicit poſtilla
fris Nicolai d lyra
ſup libꝝ hester.

gnꝰ apud iudeos: ⁊ acceptabilis
plebi fratꝝ ſuoꝝ: q̄rens bona po
pulo ſuo: ⁊ loq̄ns ea q̄ ad pacē ſe
minis ſui ꝑtinerēt. Que habēt̄ in
hebꝛeo plena fide exp̄ſſi: h āt que
ſequunt̄ ſcripta repperi i editiōe
vulgata q̄ grecoꝝ lingua ⁊ l̄ris cō
tinēt̄: ⁊ iteri pꝰ finē libri h caplm
ferebat̄ qd̄ iuxta ꝯſuetudinē n̄raꝫ
obelo. i. veru p̄notauimꝰ. dixitq̄ꝫ
mardocheꝰ. A deo facta ſūt iſta.
Recoꝛdatꝰ ſū ſōnij qd̄ viderā hec
eadē ſignificāt̄: nec eoꝝ q̄cq̄ꝫ irri/
tū fuit. paruꝰ fōs q̄ creuit i fluuiū:
⁊ in lucē ſolēq̄ꝫ ꝯuerſus ē: ⁊ i aq̄s
plimas redūdauit: hester ē: quaꝫ
rex accepit vxoꝛē: ⁊ voluit eē regi
nā. Duo āt dꝛacones: ego ſum ⁊
amā. Gētes q̄ ꝯuenerāt hi ſūt qui
conati ſt̄ dlere nomē iudeoꝝ. gēſ
āt mea iſrl' ē q̄ clamauit ad dn̄ꝫ: ⁊
ſaluū fecit ppl'ꝫ ſuū: libauitq̄ꝫ nos
ab oibꝰ malis: ⁊ fec̄ ſigna magna
atq̄ꝫ poꝛtēta iter gētes ⁊ duas ſoꝛ
tes eē p̄cepit: vnā ppl'i dei: ⁊ alte/
rā cūctaꝝ gētiū. vēitq̄ꝫ vtraq̄ꝫ ſoꝛs
i ſtatutū ex illo iā tꝑe coꝛā deo vni
ūſis gētibꝰ: ⁊ recoꝛdatꝰ ē dn̄s po/
puli ſui: ac miſrtꝰ hereditati ſue. et
obſuabūt̄ dies iſti in mēſe adar:
q̄rtadecima ⁊ q̄ntadecia die eiuſ/
dē mēſis: cū oi ſtudio ⁊ gaudio in
vnū cetū ppl'i ꝯgregati: in cūctas
deinceps generatōes populi iſrl'.
¶ Anno q̄rto reḡntibꝰ ptolemeo
⁊ cleopatra: attulerūt doſitheꝰ: q̄
ſe ſacerdotē ⁊ leuitici gn̄iſ ferebat
⁊ ptolemeꝰ filiꝰ eiꝰ hāc epiſtolam
phurim: quā dixerūt iterp̄etatuꝫ
eē lyſimacū ptolemei filiū i hierl'ꝫ
Hoc quoq̄ꝫ p̄ncipiū erat i editiōe
vulgata: qd̄ nec i hebꝛeo nec apd̄
vllū fert̄ iterp̄tū. XI.

Anno ſcdo regnante arta
xerſe maximo pꝛima die
mēſiſ niſā vidit ſōniū mardocheꝰ
filiꝰ iaheri: filij ſemei: filij cis de
tribu beniamī: hō iudeꝰ q̄ hitabat
in vꝛbe ſuſis: vir magnꝰ ⁊ iter pꝛi/
mos aule regie. Erat aūt d eo nu
mero captiuoꝝ quos trāſtulerat
nabuchodonoſoꝛ rex babylonis
de hierl'ꝫ cū iechonia rege iuda: ⁊
h eiꝰ ſōniū fuit. Apparuerāt voces
⁊ tumultꝰ: tonitrua ⁊ t̄remotꝰ ⁊
ꝯturbatio ſuꝑ terraꝫ: ⁊ ecce duo
dꝛacones magni paratiq̄ꝫ ꝯtra ſe in
p̄liū: ad quoꝝ clamoꝛē cūcte cōci/
tate ſūt natōes: vt pugnarēt ꝯ gē/
tē iuſtoꝝ. Fuitq̄ꝫ dies illa tenebꝛa
rū ⁊ diſcrimis ⁊ tribulatiōis ⁊ āgu
ſtie: ⁊ igēs foꝛmido ſuꝑ t̄rā. Cōturbataq̄ꝫ ē gēs iuſtoꝝ ti/
mentiū mala ſua: ⁊ p̄parata ad moꝛtē. Clamauerūtq̄ꝫ ad
deū: ⁊ illis vociferātibꝰ: fōs paruꝰ creuit i fluuiū maximū:
⁊ i aq̄s plurimas redūdauit. Lux ⁊ ſol oꝛtꝰ eſt: ⁊ humiles
exaltati ſūt ⁊ deuoꝛauerūt iclytos. Qd̄ cū vidiſſet mardo
cheꝰ ⁊ ſurrexiſſet de ſtratu: cogitabat q̄d deꝰ facere vellet:
⁊ fixū hēbat i aio: ſcire cupiēs q̄d ſignificaret ſōniū. XII.

Moꝛabat̄ aūt eo tꝑe in aula reḡ cū bagatha ⁊ tha
ra eunuchis reḡ: q̄ ianitoꝛes erāt palatij. Cūq̄ꝫ
itellexiſſet cogitatiōes eoꝝ ⁊ curas diligētiꝰ ꝑui/
diſſet: didicit ꝙ conarent̄ i regē artaxerxē manꝰ mittere ⁊
nūciauit ſuꝑ eo regi. Qui de vtroq̄ꝫ hita q̄ōne: ꝯfeſſos iuſ
ſit duci ad moꝛtē. Rex aūt qd̄ geſtū erat ſcripſit i cōmēta/
rijs. Sꝫ ⁊ mardocheꝰ rei memoriā l̄ris tradidit. pꝛecepit/
q̄ꝫ ei rex vt in aula palatij moꝛaret̄: dat̄ ei ꝓ delatōe mune
ribꝰ. Aman vō filiꝰ amadathi hugeꝰ erat glorioſiſſimꝰ co
rā rege: ⁊ voluit nocere mardocheo ⁊ ppl'o eiꝰ ꝓ duobus
eunuchis reḡ q̄ fuerāt iterfecti. Hucuſq̄ꝫ ꝓhemiū. Que
ſequūt̄ in eo loco poſita erāt vbi ſcriptū eſt in volumie: ⁊
diripuerūt bona vel ſubas eoꝝ. Que in ſola vulgata editi/
one repperimꝰ. Epiſtole aūt hoc exemplar fuit. XIII.

Rex maximꝰ artaxerxes ab idia vſq̄ꝫ ethiopiā cen
tū. xxvij. ꝓuinciaꝝ: pꝛincipibꝰ ⁊ ducibꝰ q̄ eiꝰ iꝑe/
rio ſbiecti ſūt ſalutē. Cū pluribꝰ gētibꝰ iꝑararē ⁊
vniuerſū oꝛbē mee ditioni ſubiugaſſē: volui nequaq̄ꝫ abu
ti potētie magnitudine: ſꝫ clementia ⁊ lenitate gubernare
ſubiectos: vt abſq̄ꝫ vllo terroꝛe vitā ſilētio trāſigētes: op/
tata cūctis moꝛtalibꝰ pace fruerent̄. Querēte aūt me a cō
ſiliarijs meis quō poſſet hoc ipleri: vnꝰ q̄ ſapiā ⁊ fide cete
ros p̄cellebat: ⁊ erat poſt regē ſcd's aman nomie idicauit
mihi in toto oꝛbe terraꝝ populū eē diſpſū q̄ nouis vteret̄
legibꝰ: ⁊ ꝯtra oīum gentiū ꝯſuetudinē faciēs regū iuſſa cō
tēneret ⁊ vniūſaꝝ ꝯcoꝛdiā nationū ſua diſſēſione violaret
Qd̄ cū didiciſſemꝰ: vidētes vnā gētē rebellē aduerſus oē
hoīum genꝰ ꝑuerſis vti legibꝰ: n̄riſq̄ꝫ iuſſiōibꝰ contraire: ⁊
turbare ſubiectaꝝ nobis ꝓuinciaꝝ pacē atq̄ꝫ ꝯcoꝛdiā: iuſſi
mus vt quoſcūq̄ꝫ amā q̄ oibꝰ ꝓuicijs p̄poſitꝰ ē: ⁊ ſcd's a re
ge: ⁊ quē p̄ris loco colimꝰ mōſtrauerit: cū ꝯiugibꝰ ac libis
deleant̄ ab inimicis ſuis: nulluſq̄ꝫ eoꝝ miſereat̄: q̄rtadeci
ma die duodecimi mēſis adar anni p̄n̄tis: vt nepharij ho
mines vno die ad iferos deſcēdētes: reddāt iperio n̄ro pa
cē quā turbauerāt. Hucuſq̄ꝫ exemplar epiſtole. Que ſe
quūt̄ poſt eū locū ſcripta reppi. vbi legit̄. ꝑgenſq̄ꝫ mardo
cheꝰ fecit oīa q̄ ei mādauerat hester: nec tn̄ habēt̄ i hebꝛai
co. ⁊ apud nullū penitꝰ ferūt̄ iterp̄tū. Mardocheꝰ āt de
p̄catꝰ eſt dn̄m: memoꝛ omniū opeꝝ eiꝰ ⁊ dixit. Domine
dn̄e rex oīpotēs: i ditiōe. n. tua cūcta ſūt poſita: ⁊ nō eſt q̄
poſſit tue reſiſtere volūtati: ſi decreuerī ſaluare iſrl'. Tu fe
ciſti celū ⁊ terrā: ⁊ q̄cq̄d celi ābitu ꝯtinet̄: dn̄s oīuꝫ es: nec
eſt q̄ reſiſtat maieſtati tue. Cūcta noſti ⁊ ſcis: qꝛ nō ꝑ ſu/
perbia ⁊ ꝯtumelia ⁊ aliq̄ gloꝛie cupiditate feceri hoc vt nō
adoꝛarē amā ſuꝑbiſſimū. libent̄. n. ꝓ ſalute iſrl' ēt veſtigia
pedū eiꝰ deoſculari paratꝰ eſſē: ſꝫ timui ne honoꝛē di mei
tranſferrē ad hoīem: ⁊ ne quēq̄ꝫ adoꝛarem: excepto deo
meo. Et nūc dn̄e rex deꝰ abꝛahā miſerere populi tui: qꝛ vo/
lūt nos inimici n̄ri ꝑdere: ⁊ hereditatē tuā delere. Ne de
cipias partē tuā quā redemiſti de egypto. Exaudi depꝛe
cationē meā: ⁊ ꝓpitiꝰ eſto ſoꝛti ⁊ funiculo tuo: ⁊ cōuerte
luctū n̄ruꝫ i gaudiū: vt viuētes laudemꝰ nomē tuū dn̄e: ⁊
ne claudas oꝛa te canētiū. Oīs quoq̄ꝫ iſrl' pari mēte ⁊ ob/
ſecratiōe clamauit ad dn̄ꝫ: eo ꝙ eis certa moꝛs ipēderet.

Heſter quoqȝ regina ɔfugit ad dn̄ȝ: XIIII.
paueus piculū qđ iminebat. Cūqȝ depoſuiſſet veſtes regias: fletib⁹ ⁊ luctui apta indumēta ſuſcepit: ⁊ p vnguētis varijs cinere ⁊ ſtercore iplenit caput: ⁊ corpus ſuū hūiliauit iciūijs. oīaqȝ loca i qb⁹ ātea letari ɔſueuerat: criniū laceratione cōpleuit. Et dep̄cabat dn̄m deum iſrael dicēs. Dn̄e mi q rex noſter es ſolus adiuua me ſolitariā ⁊ cui⁹ p̄ter te nullus eſt auxiliator ali⁹. periculū meū in manib⁹ meis eſt: Audiui a p̄re meo ꝙ tu dn̄e tuliſſes iſrael de cūct̄ gentib⁹: ⁊ p̄res n̄os ex oīb⁹ retro maiorib⁹ ſuis: vt poſſideres hereditatē ſēpiternā: feciſtiqȝ eis ſicut locutus es. Peccauim⁹ in ɔſpectu tuo: ⁊ iccirco tradidiſti nos in manus inimicoꝝ n̄roꝝ. Coluim⁹ eni deos eorum. Juſtus es dn̄e. Et nūc nō eis ſufficit ꝙ duriſſima nos oppmūt ſuitute: ſȝ robur manuū ſuaꝝ idoloꝝ potētie deputātes volūt tua mutare pmiſſa: ⁊ delere hereditatē tuā ⁊ claudere ora laudantiū te: atqȝ extinguere gl'iam tēpli ⁊ altaris tui: vt aperiāt ora gētiū ⁊ laudēt idoloꝝ fortitudinē: ⁊ p̄dicēt carnalē regē i ſēpit'nū. Ne tradas dn̄e ſceptrū tuū his q nō ſūt: ne rideāt ad ruinā n̄raȝ: ſȝ couerte ɔſiliuȝ eoꝝ ſup eos: ⁊ eū q in nos cepit ſeuire diſpde. Memēto dn̄e ⁊ oſtende te nobis in tp̄e tribulationis n̄re: ⁊ da mihi fiduciā dn̄e rex deoꝝ ⁊ vniuerſe ptātis: tribue ſmonē cōpoſitū in ore meo in ɔſpectu leonis. ⁊ trāſfer cor illi⁹ i odium hoſtis n̄ri: vt ⁊ ipſe peat: ⁊ ceteri q ei ɔſētiūt. nos aūt libera in manu tua: ⁊ adiuua me nullū aliud auxiliū hn̄teȝ niſi te dn̄e: qui hēs oīum ſciam ⁊ noſti q2 oderī gloriā iniquoꝝ: ⁊ deteſter cubile icircūciſorū ⁊ oīs alienigene. Tu ſcis neceſſitatē meā ꝙ abominer ſignū ſuperbie ⁊ glorie mee qđ eſt ſup caput meū in dieb⁹ oſtētationis mee: ⁊ deteſter illud quaſi pannū mēſtruate: ⁊ nō portē in diebus ſilentij mei: ⁊ ꝙ nō comederī in menſa aman: nec mihi placuerit conuiuiū regis: ⁊ nō biberī vinū libaminū: ⁊ nunꝗ̄ letata ſit ancilla tua: ex quo huc trāſlata ſū vſqȝ in preſentē diem niſi in te domine deus abrahaȝ. De⁹ fortis ſup oēs. exaudi vocē eorū qui nullam aliam ſpem habent: ⁊ libera nos de manu iniquoꝝ: ⁊ erue me a timore meo.

¶ Hec quoqȝ addita repperi in additione vulgata. XV.

Et mādauit ei: haud dubiū qn heſter mardocheus vt igrederet̄ ad regē ⁊ rogaret p pp̄lo ſuo ⁊ p p̄ria ſua. Memorare inqt dieꝝ humilitatis tue: quō nutrita ſis i manu mea: q2 amā ſcd̄s a rege locut⁹ eſt ɔtra nos in mortē: ⁊ tu inuoca dn̄ȝ: ⁊ loq̄re regi pro nobis. ⁊ libera nos de morte. Die aūt tertio depoſuit veſtimēta ornat⁹ ſui: ⁊ circūdata eſt gloria ſua. Cūqȝ regio fulgeret habitu ⁊ inuocaſſet oīum rectorē ⁊ ſaluatorē deū: aſſūpſit duas famulas: ⁊ ſup vnā quidē innitebat̄ q̄ſi pre delitijs ⁊ nimia teneritudine corpus ſuū ferre nō ſuſtinēs: altera aūt famulaꝝ ſeq̄bat̄ dn̄am defluētia in humū indumēta ſuſtētās. Jpſa aūt roſeo colore vultū pfuſa: ⁊ gratis ac nitētib⁹ oculis triſtē celabat aīum: ⁊ nimio timore ɔtractū. Jngreſſa igit̄ cūcta p ordinē oſtia: ſtetit ɔtra regē: vbi ille reſidebat ſup ſoliū regni ſui: īdut⁹ veſtib⁹ regijs: auroqȝ fulgēs ⁊ p̄cioſis lapidib⁹: eratqȝ terribilis aſpectu. Cūqȝ eleuaſſet faciē ⁊ ardentib⁹ oculis furorē pectoris idicaſſet: regina corruit ⁊ in pallorē colore mutato: laſſū ſup ancillaȝ reclinauit caput. Cōuertitqȝ de⁹ ſpiritū reḡ in māſuetudinē ⁊ feſtin⁹ ac metuēs exiliuit de ſolio ⁊ ſuſtentās cā vlnis ſuis donec rediret ad ſe: his v̄bis blandiebat̄. Quid habes heſter: Ego ſū frater tu⁹ noli metuere. nō morieris. nō. n. p te ſed p oīb⁹ hec lex cōſtituta eſt. Accede igit̄ ⁊ tange ſceptrū. Cūqȝ illa reticeret: tulit aureā virgā ⁊ poſuit ſup collū ei⁹: ⁊ oſculat⁹ eſt eā ⁊ ait: Cur mihi nō loq̄ris: Que rn̄dit: vidi te dn̄e q̄ſi angelū dei: ⁊ ɔturbatū ē cor meū pre timore glie tue. Valde. n. mirabilis es dn̄e: ⁊ facies tua plena eſt grāꝝ. Cūqȝ loq̄ret̄ rurſus corruit: ⁊ pene exanimata eſt. Rex aūt turbabatur ⁊ oēs miniſtri ei⁹ ɔſolabant̄ eā. ¶ Exēplar epiſtole reḡ artaxerxis quā pro iudeis ad totas regni ſui puīcias miſit: qđ ⁊ ip̄ȝ in hebraico volumie nō habet̄. XVI.

Rex magn⁹ artaxerxes ab īdia vſqȝ ethiopiā centū. xxvij. puīciaꝝ ducib⁹ ac principib⁹ q n̄re iuſſioni obediūt: ſalutē dicit. Multi bonitate principū ⁊ honore q in eos collat⁹ eſt: abuſi ſūt in ſupbiā: ⁊ nō ſolū ſubiectos regib⁹ nitunt̄ opprimere: ſȝ datā ſibi gl'iaȝ nō ferētes: i ip̄os q dederūt moliunt̄ iſidias. nec cōtēti ſūt grās nō agere bn̄ficijs ⁊ humanitat̄ in ſe iura violare: ſȝ dei quoqȝ cūcta cernent̄ arbitrāt̄ ſe poſſe fugere ſn̄iaȝ. et irātū veſanie prupērūt: vt eos q credita ſibi officia diligēter obſuāt ⁊ ita cūcta agūt vt oīuȝ laude digni ſint: mēdacioꝝ cūiclis conēt̄ ſubūtere: dū aures pricipū ſimplices ex ſua nā alios eſtimātes: callida fraude decipiūt. Que res ⁊ expveteribus pbat̄ hiſtorijs: ⁊ ex his q̄ gerunt̄ quotidie: quō malis quorūdā ſuggeſtiōib⁹ regū ſtudia deprauent̄. Vñ puidēdū ē paci oīuȝ puīciaꝝ. nec putare debet̄ ſi diūſa iubeam⁹ ex aī n̄ri venire leuitate. ſȝ pro q̄litate ⁊ neceſſitate tēpoꝝ. vt reipublice poſcit vtilitas ferre ſn̄iaȝ. et vt manifeſti⁹ qđ dicim⁹ itelligatis. Amā fili⁹ amadathi: ⁊ aio ⁊ gēte macedo: alienuſqȝ a pſaꝝ ſāguine: ⁊ pietatē n̄raȝ ſua crudelitate cōmaculās: pegrin⁹ a nobis ſuſcept⁹ ē: ⁊ tātā in ſe expt⁹ humanitatē vt p̄r n̄r vocaret̄: ⁊ adoraret̄ ab oīb⁹ poſt regē ſcd̄s: q i tātū arrogātie tumorē ſublat⁹ ē: vt regno priuare nos niteret̄ ⁊ ſp̄u. Naȝ mardocheū cui⁹ fide ⁊ bn̄ficijs viuim⁹ ⁊ cōſortē regni n̄ri heſter: cū oī gente ſua nouis qbuſdā atqȝ inauditis machinis expetiuit in mortē: hoc cogitans vt illis iterfect̄ iſidiaretur n̄re ſolitudini ⁊ regnū pſaꝝ transferret i macedonas. Nos aūt a peſſimo mortaliū iudeos neci deſtinatos: i nulla penit⁹ culpa repim⁹. ſȝ ecōtrario iuſtis vtētes legib⁹: ⁊ filios altiſſimi ⁊ maximi ſēperqȝ viuētis dei cui⁹ bn̄ficio ⁊ p̄ribus n̄ris ⁊ nobis regnū eſt traditū: ⁊ vſqȝ hodie cuſtodit̄. Vñ eas l̄ras q̄s ſub noīe n̄ro ille direxerat ſciat̄ eē irritas. pro quo ſcelere an̄ portas hui⁹ vrbis idē ſuſis. ⁊ ipſe q machinat⁹ ē. ⁊ oīs cognatio ei⁹ pēdet in patibuliſ: nō nobis ſȝ deo reddēte ei qđ meruit. Hoc āt edictū qđ nūc mittim⁹: in cūctiſ vrbib⁹ pponat̄: vt liceat iudeis vti legib⁹ ſuiſ. Quib⁹ debet̄ eē adminiclo vt eos q ſe ad necē eoꝝ pauerāt: poſſint iterficere. ẗiadecima die mēſis duodecimi q vocat̄ adar. Hāc. n. diē de⁹ oīpotens meroris ⁊ luct⁹ eis v̄tit in gaudiū. Vñ ⁊ vos iter ceteros feſtos dies hāc hītote diē: ⁊ celebrate eā cū oī leticia: vt ⁊ i poſterū cognoſcat̄: oēs q fidel'r pſis obediūt dignā pro fide recipe mercedē. q aūt iſidiāt̄ regno eoꝝ: perire p ſcelere. Ois aūt puīcia ⁊ ciuitas q̄ noluerit ſolēnitat̄ hui⁹ eē particeps: gladio ⁊ igne peat. ⁊ ſic deleat̄ vt nō ſolū hoib⁹: ſed etiā iuia beſtijs ſit in ſēpiternuȝ: pro exemplo contemptus ⁊ inobedientie.

¶ Explicit liber Heſter.

¶ Incipit pm⁹ plog⁹ in libꝫ Job.

Si aut fiſcellā iunco texere ꝛc. Sicut Iſidorus ait i libro ethimol. libꝫ iob qdā moyſen ſcripſiſſe arbitrant. alij vnū ex ꝓphetis. nōnulli vō eūdē iob p⁹ plagā ſue paſſionis ſcriptorē fuiſſe exiſtimāt: arbitrātes. vt q certamina ſpūalis pugne ſuſtinuit: ipe narraret qs victorias expetiuit ꝛc. Et nō ꝙ hieronym⁹ bis trāſtulit libꝫ iſtū. ꝑ de greco i latinū corrigēdo trāſlationē. 70. interpretuꝫ. ſcdō de hebreo i latinū nullū ſeqndo iterpretuꝫ. Pme trāſlatōi ꝓpoſuit hūc ꝓlogū. vñ dixi eū pmit⁹ expōnedū. Habet autē ǭtuor pticulas. Jn pma dicit hiero⁹ ꝙ emuli eū rephendebāt. qꝛ ſpūalib⁹ itēdebat ꝛ errorꝫ correctōi. q tñ nūqꝫ eū rephēderēt: ſi vacaret tpalibus ꝛ carnalitatis corruptōi. vñ dicit. Si aut fiſcellā ꝛc. Jn ſcda rephēdit eos q nō curāt de codicū vitio dūmō ſit i eis exterior pulchritudo: ibi. Tāta ē.n. vetuſtatis ꝯſuetudo ꝛc. Jn tertia īnitat beniuolos ſuos i libꝫ Job ſꝫ. 70. diminutū pmit⁹ ꝛ corruptū iā ſm trāſlationeꝫ ſuā vt integrum recipiāt ꝛ correctū: ibi: Quapropter o frēs dilectiſſimi ꝛc. Jn ǭrta pte excitat lectoris attentioneꝫ. vt diligēter cōſideret qualiter in iſta trāſlatione ſuppleuit diminuta: amouit ſupflua: dilucidauit obſcura: ibi. Igit̄ ꝛ vos ꝛ vnūquēqꝫ lectorē ꝛc. His viſis lrā expoāt̄. Fiſcella vas ē vimineū vel de iuncis marinis cōtextū: de q̄ legit̄ Exo. 2. a. Sūpſit fiſcellā ſcirpeā ꝛc. b Aut palmaꝝ. i. arborꝫ. c Folia cōplicarē. ꝑ ſportulis faciēdis. d Jn ſudore vultus. ſm ꝙ dr̄ Ben. 3. f. Jn ſudore vult⁹ tui ꝛc. e Et ventris op⁹ ꝛc. i. fiſcellas aut ſportulas ad vendēdū facerē. ꝛ de eaꝝ pcio laute comederē ꝛ biberē. f Nullus morderet. occulte detrahēdo. g Nemo rephenderet. arguēs i opto. h Cibuꝫ q non perit. Joh. 6. ca. Opamini cibū q nō perit. i. bonū op⁹ quo aīa reficit̄. Joh. 3. c. Meus cibus ē vt faciā volūtatē ei⁹ q me miſit: vt pficiā op⁹ eius. Alig libri hñt. Cibuꝫ q nō putrit. qd nihil ē. cuꝫ non dicat̄. putrio tris: ſꝫ putreo putres. i Sētib⁹ vgultiſqꝫ. i. maiorib⁹ errorib⁹. hec ſentis. hui⁹ ſētis. ſicut ait Huguitio dr̄ ſpinavel arbor ſpinoſa. q ꝛ ſentix. cis. dr̄. ꝛ dr̄ a ſentio: qꝛ grauiter ſētit̄ cū pungit. ꝑ ſentes itaqꝫ q̄ graui⁹ offendūt itelligunt̄ maiores errores. ꝑ virgulta p q̄ plane icedim⁹ intelliguntur minores. k Error mihi gemin⁹ iūgit̄. i. ſil' īpōit̄. qꝛ m Corrector vitioꝝ falſari⁹ vocor. ecce pm⁹ error. n Et errores nō auferre ſꝫ ſerere. i. ſeminare. ecce ſcd's error. Qd autē dicunt quidaꝫ. l Gemin⁹. i. nālis. a genio q ē deus nāe. i nulla biblia ineni: poti⁹ ē adinuētio ꝙ lrā. o Tanta ē.n. vetuſtatis cōſuetudo. i. tātam vim hꝫ cōſuetudo vetuſta. i. Theſſal. 4. d. Rogamus vos frēs vt abūdetis magis ꝛ operā detis vt qeti ſitis ꝛc. glo. Difficile ē dimittere cōſuetudinē. vñ Hieremie. 13. f. Si mutare poteſt ethiops pellē ſuā aut pardus varietates ſuas. ꝛ vos poteritis bñ facere cū didiceritis malū. pv. 22. a. Adoleſcēs iuxͣ viā ſuā ēt cū ſenuerit ñ recedet ab ea. p Uitia placeāt. ꝙuis cōfiteant̄ illa eſſe pccā ꝛ mala: tñ placēt. q O frēs dilectiſſimi. Loqt̄ ad heliodoꝝ ꝛ paulinuꝫ qb⁹ ſcribebat. vl' gnāl'r ad oēs beniuolos ꝛ amicos. r Pro flabello. flabelluꝫ dr̄ inſtrm̄ quo expellunt̄ muſce. qd alio noīe emuſcatoriū dr̄. ꝛ dr̄ a flo flas qa flatū facit cū mouet̄ i aere. s Calathis. dr̄ calath⁹ corb⁹ vel panerīū. ꝛ dicit̄ a calon qd ē lignū. qꝛ fit de lignis. ſportula dicit̄ paru⁹ corbus diminutiuū a ſporta. qd ē vas vimineū vel iūceū. ꝛ dr̄ a ſporto fruticc. vñ i qbuſdaꝫ locis texit̄. vel dr̄ ſporta ab aſportādo. qꝛ ibi nccīa deportant̄. Qꝛ vō monachi antiquitus flabella ꝛ calathos ꝛ ſportulas faciebāt. ꝛ amicis ſuis ea ꝑ munere erogabant. ꝛ ipſe Hiero⁹ erat monachus idō exēplificat de his. q. d. ꝑ huiuſmodi munuſculis mitto vobis dona ſpūalia i ppetuū pmāſura. t Btūꝫ iob. i. libꝫ beati iob. v Qui adhuc apud latinos ꝛc. alludit ei qd dicit̄ Job. 2. c. Qui teſta ſaniē radebat ſedēs in ſterglinio. x Et vermibus ſcate. i. ebulliebat v̄mib⁹ erroꝝ. ſcatere ꝓpriē ē aquaꝝ q̄ñ ebulliunt ꝛ erūpūt de cataractl ſuis. vñ hec ſcatebra dr̄ huiuſmodi ebullitio vel eruptio vel ort⁹ aq̄ruꝫ. z Gaudete. i. cum gaudio ſuſcipite. y Integrum. i. ſine defectu ꝛ errore. a Dupliciaei ꝛc. illud ſumit̄ d vltimo iob. b Feci eū. i. libꝫ ſuum. c Hrē q̄ amiſerat. i. q̄ ſubtracta erāt i alijs trāſlatōibus. d Igit̄ ꝛ vos. o heliodore ꝛ pauline. e Utvbicūqꝫ. i iſta pma edictiōe mea. f Uiderit! vḡlas. i. obelos. g Imago ſtelle. i. aſtericus: quid ſit aſtericus: quid obelus ꝛ qd officium habeāt inuenies. ſ. ante mediū illius prologi. ſ. Deſiderij mei. k Ratus. i. exiſtimans. Quid. i. aliquid. h Magis vtile ventuꝝ. i. prouenturum. i Eccleſijs xp̄i ex odio meo. i. ex trāſlatōe mea. que me reddit pluribus odioſuꝫ: vel ꝑpter quaꝫ icurro odium multoꝝ. l Quā ex alioꝝ ꝛc. i. opatōe illoꝝ. i. ꝙ. ſi alia agerē. ꝛ ſm hoc ſignificat hic actum rei alicuius: cui⁹ cōtrariū ē ociū. vñ dr̄ negocium q̄ſi negans ociuꝫ. vel ꝙ ex negocio. i. ꝙ ex trāſlatōibus. Alioꝝ. i. iterpretū. qꝛ. ſ. in iſta trāſlatione corrigunt̄ errores: ꝛ ſupplent̄ defectus alioꝝ interptuꝫ. nec hoc dicit Hiero⁹ ſe iactādo: ſꝫ veritatē potius exprimēdo. ſic loqt̄ apl's. i. Cor. 15. b. dicens. Abundantius alijs omnibus laboraui ꝛc.

¶ Incipit primus plog⁹ in Job ſm hebraicum.

Si aūt fiſcellā iūco texerē: aūt palmarū fōlia cōplicarē: vt in ſudōre vult⁹ mei comederem panē: ꝛ vētris ōpus ſollicita mente pertractarē: nullus mōrderet: nemō reprehenderet. Nūc auteꝫ qꝛ iuxta ſniaꝫ ſaluatoris volo operari cibūꝫ qui nō perit: ꝛ antiquā diuinoꝝ voluminū viam ſentib⁹ virgultiſqꝫ purgare: errōr mihi gēminus iungit̄: correctōr vitioꝝ falſari⁹ vocor: ꝛ errōres nō auferre ſed ſerere. Tānta eſt eniꝫ vetuſtatis ꝯſuetudo: vt etiaꝫ confeſſa pleriſqꝫ ūitia placeāt dum magis pulchros habere volunt codices ꝙ emēdatos. Quapropter ō fratres dilectiſſimi vnicū nobilitatis ꝛ humilitatꝭ exēplar: prō flabello calathis ſpōrtelliſqꝫ munuſculis monachoꝝ: ſpiritalia hꝫ ꝛ manſura dona ſuſcipite: ac bēatum iob quī adhuc apud latinos iacebat i ſtercore: ꝛ ſiermib⁹ ſcatebat errorū: integrūꝫ imaculatūqꝫ gāudete. Quō eni poſt ꝓbationem atqꝫ victoriam dūplicia ſunt ei vniuerſa reddita! ita ego in ligua nr̄a vt audacter loquar fēci eum hābere q̄ amiſerat. Igitur ꝛ vōs ꝛ vnumquenqꝫ lectoreꝫ ſolita pꝛefatione cōmoneo: ꝛ in principijs libroꝝ eadem ſemper annectens rogo: ūt vbicūqꝫ ſēper pꝛecedentes virgultas vidēritis: ſciatis ea que ſubiecta ſunt in hebꝛaicis voluminib⁹ nō haberi. porro vbi ſtelle imāgo pꝛefulſerit: ex hebꝛeo in ſmone nr̄o addita ſunt. necnō ꝛ illa q̄ hr̄i videbāt̄ ꝛ ita corrupta erāt vt ſēſū legētib⁹ tollerēt: orātib⁹ vob magno labore correxi: māḡ vtile qd ex odio meo ēccl'ijs xp̄i venturū rātus: ꝙ ēx alioꝝ negocio.

¶ Explicit expoſitio iſtius ꝓlogi.

¶ Incipit ꝓlogus in iob ſm tranſlationem ſeptuaginta.

Cogor ꝑ ſingulos ſcripture diuine libros aduerſariorum reſpondere maledictis: qui

¶ Incipit ſcd's ꝓlogus in libꝫ Job.

Cogor per ſingulos ꝛc. Iſte ꝓlogus ꝑponit̄ illi trāſlatōi qua beatus Hieronymus libꝛuꝫ iob de hebꝛeo trāſtulit in latinuꝫ. vnde dicit ipſe in. 2. libro contra Rufinum. Tranſibo ad libꝫ iob quē poſt. 70. interpꝛetuꝫ. editōeꝫ quā origenes obelis aſtericiſqꝫ diſtinxit ante annos plurimos latino ſermoni datū. cuꝫ rurſuꝫ iuxta ipſuꝫ hebꝛaicuꝫ verterē ſic locutus ſum. Cogor ꝑ ſingulos ꝛc. Habet aūt iſte ꝓlogus ſeptē particulas principales. Jn pꝛima inuehit̄ contra emulos recipiētes aliorum tranſlationes. ſ. poſt. 70. interpꝛetes. ſuaꝫ aūt quaſi ſuperfluam ꝛ in. 70. iterpꝛetuꝫ rephēnſionem editam refutantes. vñ dicit. Cogor ꝑ ſingulos ꝛc. Jn ſcda arguit a minori. ꝙ ex quo receperunt alioꝝ tranſlationes que erant incōplete. multo magis debeant iſtam q̄ cōpleta eſt recipere ꝛ que īmediate emanat a fontali veritate. vñ dicit. Diſcāt igitur ꝛc. Incōpletionem autē illaꝝ tranſlationū ꝛ maxime apud latinos quibus ſcribit. oñdit. d. Uetꝫ apud latinos ꝛc. Qualiter autem iſta trāſlatio emanauerit imediate a fontali veritate. pꝫ cū ſubditur: Hec aūt tranſlatio ꝛc. Quia vō iſte liber apud hebꝛeos ē dubius ꝛ obſcurus. ſicut ipſe teſtat̄. d. Obliqu⁹. n. etiam apud hebꝛeos totus liber fertur ꝛ lubꝛicus. idō in tertia parte notat tranſferendi diligentiam ꝛ ſollicitudinē. cū dicit. Memini. n. me ꝛc. Jn ǭrta parte dicit. ꝙ apud hebꝛeos liber iſte variuꝫ hꝫ ſtilum apud quos ꝛ metra eſſe pꝛobat. ne forte alicui videat̄ incredulum. ꝛ hec pars incipit ibi. A pncipio itaqꝫ voluminis ꝛc. Jn quinta eliminās emuloꝝ ſuſpitionē trāſlationis ſue

oñdit necitatē.⁊ ſe ad traſſerendū habilē.ibi. Audiāt q̄propter canes mei ⁊c̄.Jn ſexta multipl'r inuit tranſlationē ſuā alioꝝ eē trāſlatiōib⁹ pferēdā.tū.ſ.rōne fidei.q2 ipe catholic⁹ē.ipſi heretici.tū q2 iſta cōple/ ta ē:⁊ alie diminute:iſta verax:⁊ alie ſunt corrupte.oīa iſta manifeſta ſūt lr̄am intuēti.⁊ incipit iſta ps.ibi.Qđ ſi apud grecos ⁊c̄.Jn ſeptima oñdit q͛ veracitas codicuꝫ pponēda ē pulchritudini:quā de duab⁹ trā ſlatōibus ſuis vt eligat lectoris deſerēs volūtati.⁊ iſta pars icipit ibi. Habeāt q volūt veteres libroſ ⁊c̄.His viſis lr̄e iſiſtam⁹.Maledictl.i. vituperijs ⁊ detractiōib⁹

Aduerſariorum.i.emulo rum qui mihi aduerſant̄. Criminant̄ .i. criminoſe mihi iponūt q͛ iterpreta/ tioneꝫ iſtā feceriꝫ i repre henſioneꝫ.70.⁊ tū alioꝝ trāſlatōes recipiūt.vñ ſe qtur.Quaſi nō apud gre cos aqla ſymmach⁹ ⁊ the odotion ⁊c̄.Et tāgit hie/ ronim⁹ triplex gen⁹ tran ſlatōis.pmū ē qñ v̄bū ex v̄bo ō ligua vna trāſfert̄ i aliam.ſcđm ē qñ ſenſus ex ſenſu.tertiū ex vtroqꝫ cōponit̄ vel tēperat̄.lr̄a plana ē. Nō q͛ poſt aſcē/ ſionē dñi āñis.124.aqla pmus iterpres ex hebreo i grecū floruit.deīde poſt annos.53. theodotiō.de/ inde poſt annos.30.ſym/ mach⁹.de his pleni⁹ inue nies i opuſculo de voca/ bulis biblie:vbi exponit̄ iterpres.q.d. Hieronym⁹ iſti trāſtulerūt ō hebreo i grecū:ſicut ego i latinū: ⁊ tñ non rephendunt̄ ab eis: ꝓpterea rephendūt me.eo q͛ trāſlatōeꝫ.70.

interp̄tationē meā rephēſionē ſe ptuagita iterp̄tū criminant̄:quaſi nō ⁊ apđ grecos aqla ſymmach⁹ ⁊ theodotion vel v̄bū e v̄bo:vel ſēſū e ſēſu:vel ex vtroqꝫ cōmixtuꝫ ⁊ medie tēperatū genus trāſlatio nis expſſerint: ⁊ oīa veteris iſtru menti volumina origenes obelis aſtericiſqꝫ diſtinxerit:quos vl' ad ditos:vel de theodotiōe ſūptos trāſlationi antique iſeruit: ꝓbās defuiſſe qđ additū eſt. Diſcāt igi/ tur obtrectatores mei recipere in toto qđ in partib⁹ ſuſceperūt: aut iterpretationē meā cū aſtericis ſu is radere. Neqꝫ eni fieri poteſt vt quos plura itermiſiſſe ſuſceperit nō eoſdē etiā in qbuſdā erraſſe fa teant̄:ꝑcipue in iob:cui ſi ea q̄ ſub aſtericis addita ſūt ſubtraxeri: ꝑs maxima detrūcabit: ⁊ h' dūtaxat apud grecos. Ceteꝝ apđ latinos añ eā trāſlationē quā ſub aſtericiſ

ō greco i latinū trāſtuli ⁊ correxi cū aſtericl ⁊ obelis q̄ſi nō ſi'l'e feceri t origenes:qđ falſuꝫ ē.vñ dic̄.Et q̄ſi nō origenes diſtinxerit oīa volumi na veteris inſtr̄i.i.veteris teſti.p qđ inſtruimur.Diſtinxerit.inq̄ꝫ aſte/ ricis ⁊ obelis quos vel additos.auctoritate ſua de hebraica veritate. Uel de theodotōe ſumptos.i.de tranſlatōe theodotōis.q ſi'l'r cūꝫ illis figuris trāſtulerat de hebreo i grecum.Jnſeruit trāſlatōi antiq.quāꝫ de hebreo trāſtulit i grecū.addēdo que.70.omiſerūt:⁊ ſupflua iugu/ lādo.Supra i illo plogo.Deſiderij mei ⁊c̄.añ mediū inuenies plenius de iſta mā.⁊ qđ ſignificent aſterici.⁊ obeli.Diſcāt igit̄ ⁊c̄.ex quo rece/ perūt trāſlatiōes alioꝝ q̄ min⁹ ſūt cōplete.Diſcāt igit̄ obtrectatores mei recipe i toto.i.cōplete i trāſlatōe mea vetus teſtm̄ Qđ ſuſceperūt i partibus.i.icōplete i alioꝝ trāſlatōibus.⁊ ſi volūt iſtaꝫ recipere non vtant̄ illa trāſlatōe quā cum aſtericis ⁊ obelis correxi.70.ſ.q2 multo melior ⁊ cōpletior ē iſta q̄ꝫ illa.Dicit ġ.Diſcant iſtā q̄ cōpletior ē reci/ pere.Aut debēt.'Radere.i.deſtruere.Jnterp̄tatōeꝫ meā cuꝫ aſtericis ſuis.qbus manifeſtant̄ ea q̄ deficiūt i trāſlatōe.70. Q2 ſi nolūt eā de ſtruere.pꝫ q͛ ſentiūt.70.diminutos fuiſſe.vñ dicit. Nō.n.fieri poteſt vt nō fateant̄.imo nec̄e ē q͛ fateant̄.Eoſdeꝫ.i.70.Jn qbuſdaꝫ erraſſe ⁊ ꝑcipue in Job.vt quos ꝓſpexerint.alia lr̄a.Jntermiſiſſe pl'a.de he braica v̄itate.Si igit̄ recipiūt correctionē illā i q̄ omiſſa a.70.ānotāt̄ multo magis debēt trāſlationē iſtā recipe:in q̄ iuxta hebraicā v̄itatē plenius deſcribunt̄.Cui.ſ. libro iob.ſi ſubtraxeris ea q̄ ſub aſtericl ad/ dita ſūt ab origene ⁊ alijs.Et hoc.i.huiuſmodi detruncatio.Dūtaxat. .i.tātūmodo.Apud grecos.ē.nō apud hebreos.nā apud latinos.q de greco trāſtulerūt eadē detrūcatio habebat̄ añ illā trāſlatiōne quā fe cit Hieronym⁹ cū aſtericis ⁊ obelis.⁊ hoc ē qđ dicit.Ceteꝝ.p ſꝫ.Apud latinos.700.aut.800.v̄ſus ferme.i.fere deſunt.Añ eā trāſlationē quā ſub aſtericis ⁊ obelis nup edidim⁹.i.cōpoſuim⁹ tranſferentes de gre co i latinū.Decurtat⁹.i.abbreuiatus pp textus diminutōeꝫ.'Lacera/ t⁹.pp ſniaꝝ diſcōtinuatōeꝫ.Corroſus.pp itelligētie icōpletionē.Fedi tatē.i.turpitudinē.vl'.Nuditatē.alia lr̄a.i.aptū ōfectū.Hec āt trāſla tio mea.ſ.ſcđa trāſlatio.Nullū de veterib⁹.ſeq̄t interp̄tē.ſicut prima trāſlatio de greco i latinuꝫ:i q̄ ſecut⁹ ſuꝫ trāſlatōeꝫ.70.cū aſtericis.tñ ⁊ obelis.i.ſupplēdo diminuta ⁊ reſcidēdo ſupflua.Sꝫ ex ipo hebraico arabicoqꝫ ſermone ⁊ iterdū ſyro.Jſte tres lingue affines ſūt.Nūc ver ba ⁊c̄.q.d.hec noua trāſlatio nō ſemp expmit v̄bū ex v̄bo:vel ſenſū ex ſenſu.ſꝫ qñqꝫ ſic:qñqꝫ aliter ⁊ qñqꝫ vtrūqꝫ.Quare aūt h' fecerit ſubiū

git.d.q2 totus liber iſte.Fert̄.i.dicit̄.Obliqu⁹.i.oblique ⁊ obſcu re loq̄ns.q2 aliud ptēdit:⁊ aliud itēdit.⁊ iđ accipiēda ſūt v̄ba.nō i ſēſu que faciūt:ſꝫ i ſenſu quo fiūt.vt ē illud Job.2. Bñdic deo ⁊ morere.i.maledic.Et lubric⁹.i.in quo qs de facili poſſet labi p errorē:male.ſ.itelligēdo.Lubricū.n.ē i q̊ qs de facili labit̄.ſic ē glacies vel terra argylloſa.lubricū dr̄ qđ elabit̄.dū tenet̄.ſicut anguilla:q̄ quāto fortius pmit̄.tāto citi⁹ labit̄.⁊ dr̄ ſic liber iſte lubricus.q2 q de verbo ad v̄bū trāſferret:⁊ oīa v̄ba iterpretaret̄ ſm̄ q͛ videntur ſo/ nare.totū pueter/ ret:⁊ totum amit/ teret.⁊ huic expōni cōcordat exemplū de anguilla iſra po ſituꝫ.'Rhetores.i. oratores. a rheſis qđ ē locutio.q2 rhe torib⁹ neceſſaria ē facundia ⁊ copia lo cutionis.Schema/ tiſmenos.i.defect⁹ modi loq̄ndi.ſche/ ma.n.dicit̄ imago vel figura ⁊ moduſ loquēdi.ſicut dicit Huguitio. Mene defectus modi cō/ munis loq̄ndi. Jtē ſchema dicit̄ orna/ tus vl' figura.vnde ſm̄ Donatū ⁊ Gre/ ciſmum huius due ſunt ſpecies.ſ.ſche ma lexcos: ⁊ ſche/ ma diancos .i.figu re dictionis ⁊ ſnie. ſic̄.n.homo varijs. veſtimentis deco/ ratur.ita oratio lati nitatis tā ſoluta q̄ꝫ

⁊ obelis nup edidim⁹: ſeptingēti ferme aut octingēti verſus deſūt: vt decurtat⁹ ⁊ lacerat⁹ corroſuſqꝫ liber feditatē ſui publice legētib⁹ pbeat: Hec aūt trāſlatio nullū de veterib⁹ ſequit̄ iterpretē:ſꝫ ex ipo hebraico arabicoqꝫ ſmone ⁊ iter/ dū ſyro:nūc v̄ba nūc ſēſus:nūc ſi mul vtrūqꝫ reſonabit. Obliquus eni etiā apud hebreos totus liber fertur ⁊ lubric⁹: ⁊ qđ greci rheto/ res vocāt ſchematiſmenos: dū q aliud loquit̄:aliud agit. Ut ſi ve/ lis anguillā vel murenulā ſtrictis tenere manib⁹:q̄ꝫto fortius p̄ſſe/ ris tanto citius elabitur. Memi/ ni me ob itelligētiā huius volumi nis lydium quēdaꝫ pceptorē:qui apud hebreos primus hr̄i puta/ batur:nō paruis redemiſſe num/ mis:cuius doctrina an aliqđ ꝓfe cerim neſcio. Hoc vnū ſcio:non potuiſſe me iterpretari niſi qđ añ

ligata ſchematibus adornat̄:⁊ ſic dicitur. Schematiſmenos.i. defectus ornatus ⁊ figure:q fit ex carentia debite intelligentie. ſignificatio.n.dictionis ē q̄ſi ornatus ⁊ figura eius.vnde qñ de/ ficit a ꝓpria ſignificatiōe eſt ibi defectus ornatus.⁊ figure.i.for me dictionis que ē ſignificatio.Dūqꝫ aliud loq̄t̄.i.in locutiōe p/ tendit.Aliud agit.i.aliuꝫ ſenſuꝫ facit.⁊ iđ dr̄ lubricus.q2 quan/ to qs v̄bo ad v̄bū librꝫ iſtū expſſi⁹ trāſferret:tāto obſcuriorē fa/ ceret:⁊ quaſi totū pderet.q2 nō poſſet itelligi:cū aliud ſonēt ver ba:aliud itelligentia vera.Murenulā.i.lampredā.piſcis ē ſi'l'is anguille.⁊ dicit̄ murena a murina grece qđ eſt murena latine. hanc feminini tm̄ ſexus eſſe tradunt:⁊ concipere a ſerpente.ob id a piſcatoribus tanq̄ꝫ a ſerpente ſibilo euocat̄ ⁊ capit̄.ictu aūt fuſtis difficile interimit̄.ferula autem ꝓtinus.animam habere in cauda certum eſt.nam capite percuſſa vix interimit̄. cauda autem percuſſa exanimat̄.ita dicit Jſidorus.in.12. ethyml'.ad aptatio exempli patet.Ut ſi velis tenere ⁊c̄.q.d.ſi aliquia certa ſententia vel ordine librꝫ iſtum velis conſtringere.totum per/ deſ.Preceptorē.i.doctorē.Prim⁹.i.maxim⁹ i ſcia.'Redimiſſe.i. ꝯduxiſſe. redimere aūt ñ dicit emere.q2 ſacrā doctrinā nō licꝫ emere.Mat.10.b. Gratis accepiſtis gratis date. Jteꝫ Act.8.ca. Pecunia tua tecū ſit in pditionē.qm̄ donū dei exiſtimaſti pecu nia poſſideri:ſꝫ labores ſuos ⁊ expēſas ſuaſ licet redimere ab in iuſtl detentorib⁹ q veritatē dei in iniuſticia detinēt.ſicut dr̄ ad 'Ro.p̊ ca.⁊ ꝓuer.23.e.Ueritateꝫ eme.i.redime.⁊ noli vendere ſapientiam ⁊ doctrinam ⁊ intelligentiam.Sap̄.6.g.Non abſcō dam a vobis ſacramenta dei ⁊c̄.An aliqđ ꝓfecerim.hoc dicit. q2 ita bene intelligebat librꝫ iob.ſicut ille magiſter.⁊ in hoc con fundit coruꝫ ſupbiā qui nolunt interrogare ea de quibus dubi/ tant.contra quos dicitur Eccle.51.f.Appropinquate ad me in/ docti ⁊ cōgregate vos i domuꝫ diſcipline:quid adhuc retarda/ tis.Jnterpretari.i.tranſferre de hebreo in latinum.interp̄tatio enim fit in diuerſis linguis.vt cinos grece canis latine.etymo/ logia autem fit in eadem lingua.vt cum dicitur lapis q̄ſi ledēs pedem.Uſqꝫ ad verba iob.in quibus introducitur iob loquēs de ſeipſo.3.ca.a.Pereat dies in qua natus ſum ⁊c̄.Proſa.i.pro/ ſaica.Oratio eſt.i.proſaice ſcriptus eſt liber.proſa eſt producta oratio ⁊ a lege metri ſoluta. proſon eni antiqui pductū dicebāt

⁊ rectum. vnde que nõ eſt flexa numero: ſed recta pꝛoſa oꝛatio dicitur in rectũ pꝛoducẽda. Alij pꝛoſam aiunt dictam ab eo ꝙ ſpatioſius pꝛoꝛuat ⁊ excurrat nullo ſibi termio pꝛefinito. ita dicit Iſidoꝛus etymol̃. p̊. Idcirco ipẽ me repꝛehendo ⁊c̃. Job. 41. Uerſus a vertendo dicunt̃. vnde Iſidoꝛus etymol̃. p̊. Uerſus dicti ſunt ab eo ꝙ pedibus in oꝛdine ſuo diſpoſiti certo fine moderant̃ per articulos qui ceſa ⁊ membꝛa nominant̃: qui ne longius ꝓuolueren̄t ꝙ̃ iudicium poſſet ſuſtinere. moduꝫ ſtatuit rõ vnde reuerterent̃.
⁊ ab eo dicit̃ verſus ꝙ vertit̃. Hexametri. i. ſex pedum. ab hexa quod eſt ſex: ⁊ metrũ qđ ẽ accidẽs pedis. i. diſcretio ꝓueniẽs i pede ex certo numero tẽpoꝛuꝫ. Aliter dicit̃ metrũ vox conſtãs ex certo numero pedum ſm̃ ꝙ octo metroꝝ genera diſtiguũtur de gbus nihil ad p̃ſens. Dactylo. illo pede qui conſtat ex vna longa ſyllaba ⁊ duabus bꝛeuibuſ ⁊ dicit̃ a dactylon qđ eſt digitus. quia ad moduꝫ digiti a longioꝛe nodo ichoati in duas deſinit bꝛeues. Spondeo. illo pede q conſtat ex duabus ſyllabiſ ꝓductis. vñ ſic dr̃. q2 tractiꝫ ſonat. nã ſponde⁹ tract⁹ gdã dicit̃. i. ſonus g fundebat̃ circa aures ſacrificãtium. vñ ⁊ hi q tubis canebãt i ſacris gentiliũ ſpõdeales nominabãt̃. In p̊ etymol̃. inuenies ſatis de pedibus iſtis ⁊ alijs. Idioma. i. ꝓpꝛietatẽ loq̃ndi ab idios qđ eſt ꝓpꝛiuꝫ: ⁊ hemũ hemi quod ẽ ſermo vel modulatio. idioma. i. ꝓpꝛietas loq̃ndi i qualibet lingua. Alios pedes nõ earũdem ſyllabaꝝ: ſed coꝛũdeꝫ tẽpoꝝ. vt ſi gs poneret ꝓceleumaticũ qui ꝯſtat ex q̃tuoꝛ bꝛeuibus ꝓ dactylo. vñ Uirgili⁹ enei. 10. g. Arietat i poꝛtas: ⁊ duras obice poſtes. Aries dicit̃ q̃dã machina bellica. ⁊ inde arietotas. i. cũ ariete ipingere vel ipugnare. Itẽ rõne equipollentie tẽpoꝝ ſpõde⁹ ponit̃ ꝓ dactylo. vñ Ouidi⁹ i p̃ncipio metamoꝛ. Nec bꝛachia lõgo Margie terraꝝ poꝛrexerat ãphitrites. i. mare ab amphi qđ ẽ circũ ⁊ tero teris. q2 circũ circa terit terrã. ſic igit̃ pꝫ ꝙ rõne equipollẽtie tempoꝝ. licꝫ non ſit earũdẽ ſyllabaꝝ vnus pes ponit̃ ꝓ alio. Pedes ãt dicunt̃. eo ꝙ ꝑ eos metra ambulant ſicut nos pedibus ambulam⁹. Syllaba grece latine cõceptio vl̃ cõplexio dr̃ a cõceptõe lr̃aꝝ. vñ vere illa ẽ ſyllaba q̃ ex plurib⁹ naſcit̃ lr̃is. nam vna vocalis ꝓ ſyllaba abuſiue nõ ꝓpꝛie dicit̃. iõ aũt ſyllabe longe bꝛeueſqꝫ dicunt̃: ꝙ ꝑ varias vocum moꝛas aut dupla aut ſimpla ſpacia tpis hr̃e vident̃. ita dicit Iſidoꝛus i p̊ etymol̃. ⁊ ſatis cõcoꝛdat cũ pꝛiſciano vbi agit de ſyllaba. Rhytim⁹ dr̃ ꝓſa cõſonãtias v̄boꝝ cõtinẽs i fine clauſulaꝝ. ⁊ dicit̃ a rhythmos grece qđ eſt numerus latine. ð q̊ Iſidoꝛus etymol̃. p̊. Rhythmus ẽ g nõ ẽ certo fine moderat⁹: ſꝫ tñ rõnabilr̃ oꝛdinatis pedibus currit: g nihil aliud ꝙ̃ numerus dr̃. Tinnulus. i. tinnens vel dulciter ſonãs. ⁊ dr̃ a tinnio tinnis qđ ẽ leuiter ⁊ pure ⁊ ligde ſonare ⁊ ꝓpꝛie dr̃ de metallo ex cui⁹ ſono dr̃. metallũ eniꝫ ꝑcuſſuꝫ reddit hunc ſonũ tin. ⁊ ide dr̃ tinnio. Pꝛiſcianus i maioꝛi volumine vbi agit de ꝑſonis verbi dic̃ ꝙ tinnit: pluit: tonat: fulminat ⁊ ꝯſilia que ad hoĩes nõ ꝑtinent ꝓpꝛie inueniuntur i tertia ꝑſona. ipꝛopꝛie ãt ⁊ ꝑ figuraꝫ i pꝛima ⁊ ſecunda. Cert̃ numeris pedum ſolutis. i. liberatis. nec artatis lege metri qđ certi pedum menſuris atqꝫ ſpacijs terminat̃. nec vltra dimenſioneꝫ tẽpoꝝ cõſtitutaꝫ ꝓcedit. Rhythmus ãt hꝫ nõ determinatũ numerũ pedum. ſed ꝓ voluntate cõditoꝛis ꝓtendit̃. Metrici. qui nouerunt artẽ metroꝝ. Simplex. g nõ habꝫ metroꝝ peritiam.

itellexerã. A pꝛincipio itaqꝫ voluminis vſqꝫ ad verba iob apud hebꝛeos ꝓſa oĩo eſt. poꝛꝛo a verbis iob in qbus ait: Pereat dies in q̃ nat⁹ ſũ: ⁊ nox in qua dictũ eſt: concept⁹ ẽ hõ. vſqꝫ ad eũ locũ vbi añ finẽ voluminis ſcriptũ eſt: Idcirco ipẽ me repẽhẽdo: ⁊ ago pñiaꝫ i fauilla ⁊ cinere. hexametri v̄ſus ſũt dactylo ſpõdeoqꝫ currẽtes: ⁊ ꝑꝑ lingue idioma crebꝛo recipiẽtes: ⁊ alios pedes: nõ earũdẽ ſyllabarũ: ſꝫ earũdẽ tẽpoꝛum. Interdũ quoqꝫ rhythm⁹ ipſe dulcis ⁊ tinnulus fert̃ numeris pedũ ſolutis qđ metrici magi ꝙ̃ ſimplex lectoꝛ itelligũt. A ſupꝛadicto aũt verſu vſqꝫ ad finẽ libꝛi: paruũ coma qđ remanet: ꝓſa oĩone cõtexit̃. Qđ ſi cui videt̃ incredulũ metra. ſ. eẽ apud hebꝛeos. ⁊ in moꝛẽ noſtri flacci gracciqꝫ pĩdari ⁊ alcei ⁊ ſappho: vel pſalteriũ: vel lamẽtationes hieremie vel oĩa ferme ſcripturaꝝ cãtica compꝛehẽdi: legat philonẽ: ioſephum: oꝛigenẽ: ceſarienſẽ euſebium: ⁊ eoꝛuꝫ teſtimonio me verũ dicere cõpꝛobabit. Audiant quapꝛopter canes mei idcirco me in hoc volumine laboraſſe: nõ vt interpꝛetationẽ antiq̃ repꝛehenderẽ. ſed vt ea que in illa aut obſcura ſũt aut omiſſa aut certe ſcriptoꝛuꝫ vitio depꝛauata manifeſtioꝛa nr̃a interpꝛetatione fierẽt: ⁊ qui hebꝛeũ ſermonem ex parte didicimus: ⁊ in latino pene ab ipſis cunabulis inter grãmaticos ⁊ rhetoꝛes ⁊ philoſophos detriti ſumus. Qđ ſi apud grecos poſt ſeptuagita editionẽ: iã chriſti euãgelio coꝛuſcãte iude⁹ aqla ⁊ ſymmach⁹ ac theodotiõ iudaiꝫãtes: heretici ſũt recepti: q mlt̃a myſteria ſaluatoꝛis ſubdola interꝑ̃tatiõe celarũt: ⁊ tñ i hexaplis habent̃ apud ecclĩas: ⁊ explanãtur ab eccliaſticis viris: quãto magiſ ego xp̄ian⁹ ⁊ de parẽtib⁹ xp̄ianis nat⁹ ⁊ vexillũ crucis in mea frõte

A ſupꝛadicto itaqꝫ verſu. ſ. Idcirco me repẽhendo ⁊c̃. Job vlt. Paruuꝫ coma. i. oꝛatio deciſa vel parua diſtinctio. coma interꝑ̃tat̃ articulus. ⁊ dr̃ i rhetoꝛica punctata ꝓlatio alicuius oꝛatõis ꝑ minoꝛes deciſiones vt Oꝛe: genis: oculis pidꝫ mentiris adeſſe. Elogo: foꝛma: nobilitate cares. In ꝓlogo ſup Iſaiaꝫ plenius iuenies de comate colo ⁊ periodo. Pꝛoſa. i. ꝓſaica. ſ. i eodẽ ꝓlogo expõit̃ gd ſit ꝓſa. Nr̃i. i. latini. Flacci. i. hoꝛatij. Graccus pĩdarus ⁊ alceus greci poete fuerũt. vide i ep̃la ad Paulinũ. Sapho nomẽ fuit puelle q̃ metrice ſcripſit. vñ ⁊ ſaphicũ dr̃ metrũ ab ea inuentum. Pſalteriuꝫ. de quo dicit aratoꝛ: Pſalteriuꝫ lyrici ꝯpoſuere pedes. ſ. i ep̃la ad Paulinũ iuenies ſatis de pſalterio ⁊ lamẽtationibus Hieremie. Ferme. i. fere. cõpꝛehendi. i. cõtineri. Philonẽ q ſcripſit libꝝ ſapiẽtie. de quo dicit Hiero⁹. i libꝛo illuſtrium viroꝝ. Philo iudeus natõe alexandrin⁹ ð genere ſacerdotũ fuit ⁊ poſtea enumerat. 30. libꝛos quos philo compoſuit. ⁊ ſubdit. Sũt ⁊ alia eius monumenta igenij q̃ i noſtras man⁹ nõ ꝑuenerũt ⁊c̃. Joſephum. de quo dicit Hiero⁹ i libꝛo illuſtriũ viroꝝ. Joſeph⁹ mathathie filius ex hieroſolymus ſacerdos a veſpaſiano capt⁹ cum tito filio ei⁹ relict⁹ eſt. hic romã veniens. 7. libꝛos iudaice captiuitatis iperatoꝛib⁹ patri filioqꝫ obtulit: q ⁊ bibliothece publice traditi ſũt. ⁊ ob igenij gl̃iaꝫ ſtatuã q̊qꝫ meruit rome. Scripſit ãt ⁊ alios. 24. antiqtatũ libꝛos ab exoꝛdio mundi vſqꝫ ad. 13. ãnũ domitiani ceſaris ⁊c̃. Hic in. 18. antiqtatum libꝛo ſcripſit de dño ieſu xp̄o i hunc moduꝫ. Eodem tꝑe fuit ieſus vir ſapiens: ſi tamẽ virũ eum nominari phas ẽ. erat. n. mirabiliuꝫ effectoꝛ opeꝝ: ⁊ doctoꝛ eoꝝ g libenter q̃ vera ſunt ſuſcipiunt. pl̃imos quoqꝫ tam de iudeis ꝙ̃ de gẽtibus ſui habuit ſectatoꝛes. ⁊ credebat̃ eẽ xp̄s. cũqꝫ inuidia nr̃oꝝ p̃ncipum cruci eum pilatus affixiſſet. nihilominus qui eum p̊us dilexerãt perſeuerarunt i fide. apparuit. n. eis tertia die viuens ⁊c̃. Oꝛigenem. de hoc ſatis iuenies ſupꝛa. in ꝓlogo ſup Joſue. Ceſarienſeꝫ euſebium. qui ſcripſit eccleſiaſticã hiſtoꝛiã. de q̊ ſcribit̃ ſic i libꝛo illuſtriuꝫ viroꝝ: Euſebi⁹ ceſaree paleſtine ep̃s i ſcripturis diuinis ſtudioſiſſim⁹ edidit ifinita volumina ⁊c̃. dicit̃ aũt ceſarienſis ad differẽtiã alteriuſ euſebij qui fuit natõe ſardus ⁊ vercellẽſis ep̃s. Canes mei. i. detractoꝛes qui equalr̃ ꝯtra bonos ⁊ malos latrant. ⁊ oẽs idifferenter lacerãt q̊s nõ amant. ad Phil̃. 3. Uidete canes: videte malos operarios: videte cõciſioneꝫ. Apo. vlt. Foꝛis canes ⁊ venefici ⁊ ipudici. ⁊ homicide ⁊ idolis ſeruientes ⁊c̃. Interꝑ̃tatõeꝫ antiquã. 70. q̃ fuit oĩum p̃ma. Ex pte. tẽperamẽtũ ẽ ꝯtra ſupbos: qui ſi foꝛte alicuius ligue tenuem ⁊ icompletaꝫ noticiã habeãt q̃ſi totã nouerĩt ſe dilatãt. Rhetoꝛes. media coꝛrepta a rheſis. qđ ẽ locutio. q2 facundia neceſſaria ẽ rhetoꝛibus. Iſidoꝛ⁹ i p̊ etymol̃. Rhetoꝛica ꝑꝑ nitoꝛẽ ⁊ copiã eloq̃ntie ſue maxime i ciuilibus q̃ōnib⁹ neceſſaria exiſtimat̃. Detriti ꝑꝑ vehemẽtiã ſtudij. ſtudiũ eniꝫ ẽ vehemẽs applicatio animi cũ magna volũtate. ad aliqd ꝑficiẽdum. Aqla. q poſt aſcẽſionẽ dñi annis. 124. p̃m⁹ iterpꝛes ex hebꝛeo in grecũ floꝛuit. deide poſt annos. 53. theodotion. deinde poſt anoos. 30. ſymmach⁹. Heretici. ſ. ebionite: q pauperes iterpꝛetant̃. q2 pauperes erãt i intelligentia. de gb⁹ dicit Iſido. in. 8. etymol̃. Hi ſemiiudei ſũt: ⁊ ita tenent euãgeliũ: vt legẽ carnalr̃ ſeruẽt. ⁊ ꝓpter hoc dicuntur hic Judaiçantes iudeos i carnali obſeruatõe legaliũ imitãtes. ſ. in ꝓlogo ſup Eſdrã ſatis de ebionitis. Subdola iterꝑ̃tatõe celarunt. q2 doloſe omiſerũt i interꝑ̃tatõib⁹ ſuis q̃ ſibi cõtraria videbant̃. Subdolus latiũ. dr̃ latẽter doloſus: aſtutus: verſipellis: vanus. Myſteria. i. ſacra vl̃ ſecreta a myſtis vel myſticen grece: qđ ẽ myſteriũ latine. Hexaplis. vide expoſitõeꝫ ſupꝛapoſitã i ꝓlogo ſup Joſue añ mediũ. Uexillũ crucis chꝛiſmate i baptiſmo ipꝛeſſuꝫ. Repetere. i. recitare ⁊ i tranſlatõe iſta

recolligere omiſſa ab alijs trāſlatorib⁹. Depꝛauata. a ſcriptorib⁹. Pu ro. ſine additõe. Fideli. ſine ſubtractõe vł' im̄utatõe. Faſtidioſis. i. faſtidio plenis: vel tedio affectis q. ſ. multa viderūt ⁊ q̄ſi ſatiati meliora faſtidiūt. ſicut iudei faſtidiebāt manna. Nu. ii. Nihil aliud reſpiciunt oculi nr̄i niſi man. tñ manna erat oē delectamētū i ſe hn̄s ⁊ oīs ſapo ris ſuauitatē. ſicut legit̄. 16. Sap. Jtē pv̄. 7. Aīa ſaturata calcabit fa uū. Jn mēbranis. i. i pellib⁹. hec mēbrana dr̄ pgamenū. qꝛ de mēbris aīaliū detrahit̄. vñ Perſi⁹: Jam liber ⁊ bicolor poſitis mēbrana capil lis. Jnq₃ manus charte nodoſaq₃ venit harundo. Purpureis. i. colore pur pureo picturatl. purpura h₃ ſāguineum colorē. Jnitialib⁹. i. capitalibuſ .i. groſſis lr̄is. ſicut ſolēt fieri i initijs librop. ⁊ iō ꝓpter groſſitiem littere potius hn̄t onera q̄ꝫ codi ces. Uel vncialib⁹. i. vnciā auri vel alteri⁹ p̄cioſi coloris appēdētib⁹. vel ad ſcribēdū tāto cōſtan tib⁹. Onera. ꝓ ſūptuoſitatē vel ꝓpter pōdero ſitatē. Codices. Nota ꝙ dic̄ Jſidor⁹ in. 6. etymol. Codex multop librop ē liber vnius voluminis. ⁊ dr̄ codex p tranſlatōem a corticib⁹ arbop ſeu vitiū q̄ſi caudex q̄ i ſe mł' titudinem librop q̄ſi ramop cōtineat. Paupes ſcedulas. i. ſcripta modici pcij. tā i lr̄a q̄ꝫ in membrana necdū₃ i libros redacta.

portās cui⁹ ſtudiū fuit omiſſa repetere: depꝛauata corrigere: ⁊ ſacramēta eccl'ie puro ⁊ fideli apire ſmone: vel a faſtidioſis vel a malignis lectorib⁹ nō obco reprobari. Habeāt q volūt veteres libros vel in mēbranis purpureis auro argētoq₃ deſcriptos: vel vncialib⁹ vt vulgo aiūt: lr̄is onera magis exarata q̄ꝫ codices: dūmodo mihi meiſq₃ pmittāt paupes hr̄e ſcedulas: ⁊ nō tā pulchros codices: q̄ꝫ emēdatos. vtraq₃ aūt editio ⁊ ſeptuagīta iuxta grecos ⁊ mea iuxta hebꝛeos in latinū meo labore tranſlata eſt. Eligat vnuſq₃q₃ qđ vult ⁊ ſtudioſum me magis q̄ꝫ maliuolum probet.

Incipit argumētū i librū Job.

Nota ꝙ ſm Jſidop. i. 6. etymol. ſceda ē pma charta i qua notarius ſcribit ex ore magrī. ⁊ dr̄ a ſcidēdo. ⁊ ſcribit̄ ſine aſpiratōe. ſcđm alios ſcribit̄ ſceda cum aſpiratiōe. ⁊ tūc dr̄ ex greco ſcheym vel ſchiſſe qđ ē ſcidere vel ſciſſio. ⁊ inde hec ſcedula diminutiuū. i. chartula vel ſcriptū qđ nōdū i librū redactū ē. Septuagīta iuxta grecos. i. editio. 70. ab hebꝛeo i grecū trāſlata quā₃ poſtea de greco trāſtuli i latinū cū aſtericl ⁊ obelis. ⁊ mea iuxta hebꝛeos. i. iſta q̄ vere mea ē. qꝛ nullū i ea ſequor iterp̄tē. ſ₃ imediate de hebꝛeo tranſtuli i latinū. Qđ vult. ſ. aut illam quā ſm. 70. de greco trāſtuli in latinū cū aſtericis ⁊ obelis. aut illā q̄ ſine illis figuris imediate ſumitur ab hebꝛeis. Et ꝓbet. p effectū Se eē: Magis ſtudioſū. vtrāq₃ editōe₃ recipiēdo. Quā maliuolū. vtrāq₃ vel alterā repellēdo. Alīq libri hn̄t Me. ⁊ eſt ſēſus. ꝓbet. i. experiat̄ i vtraq₃ ſtudendo: vel ꝓbet. i. cōfirmet aduerſarios cōfutādo. Probet in q̄ꝫ. Me magis eē ſtudioſū. i. magis amore v̄itatis i trāſlationū ſtudio laboraſſe: Quā maliuoluꝫ. vt. ſ. ex inuidia vellem. 70. interpretes condemnare.

Explicit qualiſcūq₃ expoſitio iſtius ꝓlogi.

Poſtilla Nicolai de lyra ſup Job icipit.

Patientiā habe i me ⁊ oīa reddā tibi. Math. 18. Quāuis v̄bū ꝓpoſitū ſit v̄bū ſerui ad dñm. tamen pōt accipi ecōuerſo: vt ſit v̄bū dei ad ſcm̄ iob ſeruū ſuū. qꝛ ꝓpter cōnexionē fideliū ad deū tanq̄ꝫ mēbrop ad caput ſuū. qđ dr̄ de vno pōt itelligi de altero ⁊ ecōuerſo. ſic Act. 9. dn̄s dixit. Saule ſaule qd me pſeqr̄is. ita ꝙ pſecutōe₃ fideliū dixit ſuā. ⁊ ecōuerſo paulus apl's ad Gal. 2. dixit. Xp̄o cōfixus ſū cruci. paſſione₃ ſui capitis ſuā dicēs p cōpaſſionē ⁊ imitatōe₃. Sic igit̄ v̄bū paſſumptum cōueniēter pōt accipi: vt ſit v̄bū dei ad ſcm̄ iob ſibi p fidē icorporatū₃ in q̄ qdē v̄bo duo notant̄ in qb⁹ pceſſus hui⁹ libri ⁊ mā cōtinent̄. pmū ē ſancti iob ſtabilitas in aduerſis. cū dr̄. Patiētiā habe. ſcđs ē dei liberalitas in pmijs redēdis. cū dr̄. Et oīa reddā tibi. vñ dr̄. ifra vltimo. c. Dn̄s āt bn̄dixit nouiſſimis iob magis q̄ꝫ pncipio ei⁹. ⁊ de vtroq₃ iſtop pōt accipi illud Eccl'. p ca. Uſq₃ i tp̄s ſuſtinebit patiēs. ⁊ poſtea redditio iocūditatis. tp̄s āt ſuſtinendi patiēter ē vſq₃ ad terminū diuini bn̄placiti. qđ fecit iob. vt patebit ex decurſu libri. ⁊ ſecuta ē redditio iocūditatis. qꝛ de⁹ ſibi duplicauit i pſenti bona terrena. ⁊ i futuro ſibi reſeruauit celeſtia. de pmo āt. ſ. de patiētia iob i aduerſis agit̄ i h̄ libro a pncipio vſq₃ ad vltimū ca. excluſiue. de ſcđo. ſ. de diuina remuneratiōe agit̄. vlt. ca. ſic magis videbit̄ iferi⁹ in libri diuiſione dn̄o cōcedente. Uerūtamē anteq̄ꝫ deſcēdam⁹ ad lr̄am exponendā: duo ſūt pmittēda pmū₃ ē vtrꝫ. illud qđ in hoc libro eſt tractatū fuit parabola vł' res geſta. Ad qđ dixerunt alīq iudei ꝙ ē parabola. ⁊ ꝙ moyſes ſcripſit librū iſtū₃. vt habet̄ i libro q apud hebꝛeos dicit̄ babathra. ⁊ ad declarādū

ditōe₃ v̄tutl patiētie ⁊ ei⁹ retributōe₃ finxit hoīe₃ noīe iob mł'tipl'r flagellatū. ⁊ amicos ei⁹ q ad cōſolādum eū₃ venerāt mutatos ad oppoſitū. ſ. ad oñdendū eū₃ iniquū ⁊ ꝓ peccatis pteritl a deo merito flagellatū. ipm quoq₃ iob rn̄dentem. tādem obiectōe₃ eop₃ ſubinduxit. ſic auctor libelli q incipit. Ethiopu₃ terras ⁊c. ad declarādum āntiqtatem ſacre ſcripture ⁊ ei⁹ veritate₃ reſpectu fictionū poetap. finxit vna₃ virginē nomine alathia₃ qđ nomen in greco v̄itatē ſignificat in latino. ⁊ quedā paſtorem cui⁹ nomē pſeudis. i. falſus vł' falſitas i greco adinice₃ diſputantes de ſacre ſcripture hiſtorijs ⁊ poetaru₃ fabulis. Sꝫ hoc dictum nō videt̄ ſacre ſcripture cōſonū. pmo qꝛ in pncipio huius libri exp̄mit̄ eius patria mores: poſſeſſioneſ ⁊ proles tanq̄ꝫ de re geſta exp̄mēs cōditōes. ⁊ ſil'r logt̄ ifra de amicis iob. Jte₃ Ezech. 14. dr̄ ex pſona dei. Si fuerit tres viri iſti i medio ei⁹ noe: daniel: ⁊ iob iſti iuſticia ſua liberabūt aīas ſuas. certū ē āt noe ⁊ danieles fuiſſe hoīes v̄os i rez nā. Ex q̄ cōcludit̄ idē fuiſſe d̄ iob a deo eis cōnumerato.

Ir in terra qdē habitaſſe iob vſitidi i finib⁹ idumee ⁊ arabie. ⁊ erat ei añ nomē iobab. Et accepit vxorē arabiſſā: ⁊ gēuit filiū quē vocauit ennon. Erat aūt ipſe fili⁹ qde₃ zareth de eſau filijs fili⁹: d̄ matre v̄o boſra: ita vt ſit quintus ab abꝛaha₃. Et hi ſūt reges q regnauerūt i edom in q̄ ⁊ ipſe regnauit: ſ₃ prim⁹ i ea regnauit balach fili⁹ beor ⁊ nomē eiuſdē ciuitatl nachaba poſt hūc āt balach. Poſt cū iobab: q vocat̄ iob. Poſt iob āt cuſrā q erat dux ex themanorū₃ regione. Et poſt illum regnauit adar fili⁹ bearh q excidit madiā i cāpo moab ⁊ nomē ciuitatl ei⁹ chethcauith.

Explicit argumētum.

Jtē Jac. 5. Ecce beatificam⁹ eos q ſuſtinuerūt. ſufferētiā iob audiſtis: ⁊ finē dn̄i vidiſtis ⁊c. ex quo credendū eſt iob fuiſſe vep hoiem i rez nā. ſic ⁊ xp̄s verus hō paſſus ē in nā humana. Scđm āt pmittendū ē de itentōe: hui⁹ auctoris. qꝛ ex hoc depēdet intellectus hui⁹ libri. Ad qđ plenius intelligēdū₃ ſciēdū ꝙ alīq āntiq pħi dei ꝓuidētiā negauerūt. ſic democrit⁹ ⁊ ep'curi dicētes mūdū eē fcm̄ a caſu. alij v̄o lic₃ dixerit icorruptibilia ⁊ ſuperiora regi diuina ꝓuidētia ab h̄ tñ excluſerunt inferiora corruptibilia. ex quop pſona dr̄. infra. 22. Nubes latibulū ei⁹. ⁊ circa cardines celi pambulat. nec noſtra cōſiderat. alij v̄o corruptibilia que curſu nature pagunt̄. dixerūt regi diuīa ꝓuidentia. tñ ab hoc exceperūt actus humanos ex libero arbitrio ꝓcedentes de qbus dr̄ Tulli⁹ fuiſſe. ⁊ hi iter alia mouebant̄ ad hoc. qꝛ non videbant q̄liter infalibilitas diue ꝓuidētie ſtaret cū liberi arbitrij vertibilitate. Jtem qꝛ videbāt vt frequēter malos hoīes pſperari ⁊ bonos tribulari. qđ nō videbat̄ cōueniēs ꝓuidentie dei. in quop pſona dic̄ Boeci⁹ p. de cōſolatōe loquens ad dn̄m. Oīa certo fine gubernans: hoīum ſolos reſpuis actus. Sed hoc deīn eſt fidei ⁊ moribus contrariū₃ qꝛ tollit penas ⁊ pmia a deo ꝓ demeritis ⁊ meritis reddenda. ⁊ per dn̄s timorem dei pariter ⁊ amorem. ꝓpter quod dicit hic ſcūs Tho. de aquo qui hunc librum expoſuit eleganter. ꝙ ſtudium ſcōp doctop qui ſciētiam habuerūt per infuſionē vel acquiſitōe₃ fuit hunc errorem a cordibus hominū₃ remouere: inter quos de pmis fuit ſcūs iob. ⁊ in hoc bene dicit. ſed vlterius dicit ꝙ intentio ſancti iob in hoc libro fuit ſuppoſito ꝙ res nāles regant̄ diuina ꝓuidentia: declarare vlteri⁹ etiā actus humanos diuina ꝓuidētia regi. ſed ſaluo meliori iudicio non videt̄ hec fuiſſe eius intentio. qꝛ totus liber iſte ꝓcedit p modum cuiuſdam diſputatōis inter iob ex vna pte ⁊ amicos eius ex altera. intentio vero diſputationis cōtra aliquos non eſt declarare vel ꝓbare illud in quo cū eo cōueniunt ſed eo ſuppoſito tanq̄ꝫ vero ⁊ conceſſo ꝓcedere vlterius ad ꝓbādum vel iꝓbandum illud in quo diſſentiūt. Manifeſtum eſt aūt ex pceſſu hui⁹ libri ꝙ amici iob i hoc cōueniebant cū₃ eo ꝙ actus humani regunt̄ diuina ꝓuidentia. qꝛ nitebant̄ ꝓbare eū a deo iuſte punitum ꝓ peccatl ſuis pteritis. ex quo ſeqtur neceſſario ꝙ ſupponebāt ꝓ certo diuinā ꝓuidentiam ordinare de actibus humanis. Hoc etiā p₃ manifeſte per illud quod hr̄ infra. 22. ca. quod iduxit eliphaz themanites ꝯtra tenentes oppoſitū ſicut allegatū eſt. ſ. Circa cardines celi pambulat nec nr̄a conſiderat. vñ ſubdit poſtea. Quop ſuīa longe ſit a me. ⁊ idem poſſet oſtendi ex verbis aliop amicop iob. ſ₃ ꝓpter plixitate₃ omitto

maximе.ꝙ ꝑdictꝰ doctoꝛ hoc cōcedit in ꝓceſſu ſuo.⁊ iō ꝯñter videt̃ dicendum ꝙ itentio ipſius iob in h̄ libꝛo.nō fuit declarare actus humanos regi diuina ꝓuidētia.ſed hoc ſuppoſito tāꝗꝫ ab aduerſarijs conceſſo:ꝓcedere ad declarādū illud in quo diſſentiebant ab eo.quid autē ſit illud.non ſoluꝫ pꝫ ex ꝓceſſu libri ſꝫ ēt ex ꝯceſſione doctoꝛis ꝑdicti.vꝫ.ꝙ licꝫ amici iob tenerēt actus humãos regi diña ꝓuidētia.tñ tenebāt ꝙ aduerſitates huius mūdi nō īferunt̃ alicui niſi ꝓꝑ mala ꝑterita.⁊ ꝓſperitates nō eueniūt alicui niſi ꝓꝑ ꝑcedētia merita.qᵭ ē erroneū.ꝓꝑ qᵭ ſcūs iob itēdit ī hoc libꝛo ᵭclarare cōtrariū.ſ.ꝙ aliqñ ī p̃ñti malis eueniunt bona:⁊ iuſtis aduerſa.ſꝫ oꝛdinē diñe ꝓuidētie ad quā ꝑtinet punire mala ⁊ ꝑmiare bona.⁊ nō ſolum in vita p̃ñti ſꝫ ēt ī futura.⁊ ꝙ hec ſit ītētio ſci iob in h̄ libꝛo.magis patebit pꝛoſequendo domino concedente.

ℭ Incipit liber Job. Cap. I

Vir erat in terra hus nōie iob. Et erāt vir ille ſimplex ⁊ rectus ac timens deum: et recedens a malo. Natiq; ſunt ei ſeptēꝫ filij ⁊ tres filie. Et fuit poſſeſſio eius ſeptem milia ouium: ⁊ tria milia camelorum: qūingēta quoq; iuga boum: ⁊ qūingēte

ℭ Sup ꝓlogum Job vbi dr̃ in poſtil. Sed vlterius dicit ꝙ intentio ſancti Job in hoc loco ⁊c. ADDITIO.

Poſtillatoꝛ videt̃ īpugnare pōnē ſci Tho.circa ītētionē libri Job irrōnablr̃.Ad quod ſciēduꝫ ꝙ licꝫ aduerſarij iob cōcederēt ꝙ actꝰ humani regerent̃ diña ꝓuidētia:ſic tñ ponebāt modū regēdi:ꝙ nō cōpetebat deo.⁊ h̄ iquātū dicebāt ꝙ deꝰ ꝑmiabat iuſtos ⁊ puniebat iiuſtos ſolū ī bonis ⁊ malis tꝑalibꝰ huiꝰ vite.ꝓut pꝫ ī ꝓceſſu etiā ſm poſtill.q quidē modus regendi nō cōpetit diñe iuſticie.nā v̄tutū ꝑmia ēt ſm phm̄ in hac vita dari nō pñt:vñ ī p̊ ethic̃.dic̃:ꝙ hoies accipiūt honoꝛē ab hominibꝰ loco ꝑmij:q̄ſi nō hñtibꝰ aliqd magis ad dādū.Ex q̊ pꝫ ꝙ ꝑmiū v̄tutis excedit oē illud qᵭ tꝑalr̃ poſſet dari.⁊ iō tale ꝑmiū nō ē niſi v̄a felicitas.vñ ſi deꝰ ꝑmiaret iuſtos ſolū ī ꝓſperitatibꝰ huiꝰ vite.eēt ipſiꝰ ꝑmiatio icōgrua:ſilr̃ cū aliq̄ pccā iducāt reatū pene eterne:vt ī ꝑma ſcōe.q.8z.arti.5.ī coꝛꝑe qōnis:ſi deꝰ talia pctā eternalr̃ nō puniret derogaret̃ diñe iuſticie.Ex q̊ ſequit̃ ꝙ amici iob q ponebāt ꝙ deꝰ ſolū ꝑ tꝑalia bona huiꝰ vite ꝑmiabat iuſtos.⁊ ſoluꝫ ꝑ tꝑalia mala huiuſmodi puniebat iniuſtos:ꝓuidentiā dei circa humanos actꝰ iplicite negabāt:ponētes eaꝫ eo mō q̊ deo nō poſſet cōpetere:licꝫ ꝓuidētiā dei cōcederēt in ꝯſuſo:ſic̃ ſi aliqs cōcederet deū eē creatoꝛē celi ⁊ terre.⁊ tñ cū h̄ poneret diuinā eēntiā eē coꝛpoꝛeā:talis iplicite negaret ꝙ deꝰ eēt creatoꝛ celi ⁊ terre.nā v̄tꝰ coꝛpoꝛea nō pōt eē ifinita.⁊ tñ creatio reqrit ifinitatē potētie.Jtē attēdēduꝫ ē circa h̄.ꝙ aliud ē loqui de ītētione iob diſputātis cuꝫ amicis.⁊ aliud de ītētione totalis libꝛi iob.Jntentio.n.iob ī ſua diſputatōe ꝑncipalr̃ erat iuſtificare ſeipm̃.ſ.declarare ꝙ nō erat punitꝰ ꝓꝑ culpā ſuā.cuiꝰ oppoſitū amici ſui itēdebāt ꝓbare.Sꝫ itētio totalis libꝛi iob ꝑncipalr̃ v̄ſat̃ circa h̄ vt oñdat̃ res hūanaſ a diña ꝓuidētia regi:⁊ de hac ītētōe ſcūs Tho.loqt̃:vt pꝫ ītuēti bñ eiꝰ v̄ba ⁊c. REPLICA.

Circa libꝛi iob ꝑncipiū cū poſtill.cōmēdaſſet ſcm̄ Tho.vt egregie hūc libꝝ exponētē ⁊ oñdiſſꝫ intētōeꝫ iob ī h̄ libꝛo nō eē:vt ꝓbet actus humanos regi diuina ꝓuidētia:ſic̃ Tho.dixit.Burgeñ.dic̃ hāc repꝛehenſionē eſſe irrōnabilem:⁊ tñ ipſe Bur.nō ſoluit adductā poſtill.rōnē.arguit.n.ſic: Jrrōnabile ē iter diſputantes dirigere ꝓbatōis ītentōem ad id qᵭ ab vtraq; ꝑte p̃ſupponit̃.Ex hoc.n.Ariſt.ꝓbat in analeticꝭ ⁊ alijs locis:ꝑncipia nō debere ꝓbari.ſꝫ cōclōnes:q2 ꝑncipia tāꝗꝫ cunctꝭ nota p̃ſupponunt̃.q2 ſe hñt ſicut ianua ī domo quā nemo niſi ebꝛius ignoꝛat.Jdeo dixit Ariſ.3.metaph̄.Jn foꝛibꝰ qs delīquit:q.d.nullus.Cuꝫ igit̃ iob ⁊ amici eius p̃ſupponebant actus humanos regi diña ꝓuidentia.habebāt illud ꝑ ſue diſputatōis ꝑncipio.Stultum igit̃ ⁊ irrōnabile fuiſſꝫ iob ferre intētionem ſuam ad ꝓbādum illud quod exp̃ſſe p̃ſupponebant aduerſarij.Nec ſufficit qᵭ bur.vult ꝙ negauerāt illud ꝑncipium implicite q̄uis cōceſſerūt gnāliter.nā q negat deuꝫ eē iuſtum.negat deū eſſe.q2 non eſt aliud deum eſſe:niſi deum eſſe iuſtum.⁊ ideo ſi ꝓpter implicitā negationem intētio iob fuiſſet ꝓbare deuꝫ eſſe ꝓuiſoꝛē actuū humãoꝝ:debebat p̊ ꝓbare deū eē:qᵭ ſic iplicite negaſſēt.Jntētio igit̃ totalis ipſiꝰ iob ē ꝓbare velle:ꝙ ſtāte illo tanq̄ꝫ a ꝑtibus p̃ſuppoſito:puta actus humanos a diuina ꝓuidētia regi:adhuc iuſte in hac vita malis bōa:⁊ bonis mala ꝓueniūt.q2 fuit multis dubiuꝫ:ſpālr̃ amicis iob diſputātibꝰ ad ꝯ̃riū.nā in toto ꝓceſſu ex pena iflicta nitūt̃ ꝓbare iob peccaſſe.vt illa mala iuſte īfligerentur:ſupponentes ꝙ deus bonis et iuſtis nō ꝯferret niſi bona in pꝛeſenti:quod eſt erroꝛ.⁊ hunc intendit iob repꝛobare:vt dicetur infra. Capitulum. I.

Vir erat ī terra hus ⁊c. Hic dcm̄ ē ītētio.ſci iob ī h̄ libꝛo ē declarare ꝙ ex diña ꝓuidētia aliqñ malis bona cōceduntur.⁊ iuſtis aduerſa īferūt̃.qᵭ potiſſime declarat ꝑ ſuā flagellatōeꝫ abſq; culpa ꝑcedēte:deo ꝓ melioꝛi h̄ faciēte.Et iō liber iſte diuidit̃ ī tres ꝑtes.q2 p̊ deſcribit̃ ipſiꝰ iob mlt̃iplex flagellatio.2°.ex h̄ oꝛit̃ diſputatio.ca.3.3°.ſubdit̃ dei determiatio.38.ca.ꝑma in duas.q2 p̊ circa hoc iob deſcribit̃ ꝓſꝑitatis ſtatꝰ.2°.aduerſitatis pōdus ibi.Quadā auteꝫ die.ꝑma in tres.q2 p̊ deſcribit̃ ipſiꝰ iob ꝓſperitas ex ꝑſone ſue ꝯditōe 2°.ex bonoꝝ exterioꝛuꝫ mlt̃iplicatiōe.ibi.Natiq; ſūt 3°.ex filioꝝ mutua dilectōe.ibi.Et ibant.ꝑma adhuc in duas.q2 p̊ deſcribit̃ ipſiꝰ iob patria ⁊ genꝰ.2°.ipſiꝰ multiplex v̄tus.ibi:Et erat.Circa ꝑmū dr̃. a Vir erat ī terra hus.Geñ.22.hr̃ ꝙ melcha pepit ipſi nachoꝛ hus p̊genitū ⁊ buz ſecūduꝫ.vbi dic̃ Rab.Sa.ꝙ ab iſto hus denoīata ē terra iſta de qua fuit iob.⁊ ex hoc ꝯñr dñt alij hebꝛeꝭ ꝙ iob deſcēdit de nachoꝛ frē abꝛahā.⁊ h̄ idē dic̃ Hieroꝰ in li.de heb.qōnibꝰ.ſuꝑ Geñ.de q̊ libꝛo certū ē ꝙ ſit Hiero.vt ipſemet dic̃ ī li.illuſtriū viroꝝ.licꝫ de hebꝛaicis qōnibꝰ ſuꝑ alios libꝛos dubiuꝫ ſit a q̊ ſint facte.ſic̃ alias dixi.Huic ēt dicto ꝯcoꝛdat qᵭ hr̃.ifra.32.ꝙ heliu buzites venit cū amicis iob ad ipꝫ ꝯſolādū.q dictꝰ ē buzites.eo ꝙ deſcēdit de buz ſcōo filio nachoꝛ.vt dic̃ Hiero.li.de hebꝛaicis qōnibꝰ.⁊ ſic cū heliu ⁊ iob fuerūt de eadem cognatōe.ſeqt̃ ꝙ iob deſcēdit de nachoꝛ. b Noie iob.dic̃ āt Augꝰ ⁊ Ambꝛoſiꝰ ſuper epl̃am ad Romanos.ꝙ iſte vocat̃ iobab Geñ.36.⁊ ꝑ ꝯñs ſm eos deſcēdit de abꝛahā per eſau.fuerunt aūt moti ad hoc dicēdum ex ſilr̃itudine noīum.ſ.iob ⁊ iobab.⁊ huic dicto ꝯcoꝛdat quod ī aliqbus biblijs ī fine libꝛi iob.⁊ ī aliqbus poſt ꝑmū ꝓlogū Hiero.ſuꝑ libꝝ iſtuꝫ addit̃.Fert̃ āt iob ī terra habitaſſe auſitide ī finibꝰ idumee ⁊ arabie.⁊ erat ei āte nomen iobab.erat aūt ipſe filius quidem zare de eſau filijs filiꝰ ⁊c.Sed ī h̄ videt̃ melius credendum hieronymo ⁊ hebꝛeis dicentibꝰ eum deſcendiſſe de nachoꝛ.vt dcm̄ ē.q2 fuerunt magꝭ triti ī talibꝰ hiſtoꝛijs ⁊ genealogijs.Nec motiuū alioꝝ valet.q2 freq̄nter cōtingit ꝙ duo hoies valde de diſpari patria ⁊ genere nō ſolum ſimili noīe noiant̃:ſed ēt eodē penitꝰ noīe.Supponit̃ ēt falſum.ſ.ꝙ p̄dicta noīa ſint valde ſilr̃ia.cum tñ ſm v̄itatem ſint multū diſſilr̃ia.ſ.in fine.vt pꝫ in ꝑncipio.q2 hoc nomen iob ī hebꝛeo icipit ꝑ aleph:iobab: v̊o per ioth.Silr̃ additio q̄ allegata ē nō valet.q2 ſic̃ dic̃ Hieroꝰ libꝛo.de hebꝛaicis qōnibus.nō eſt ī hebꝛeo.⁊ iō non eſt ei adherendum ſm ipm̄:dato ꝙ ineniat̃ aliqñ ī fine libꝛi iob.⁊ ex h̄ pꝫ ꝙ ſi ponat̃ ī fine ꝓlogi Hiero.nō ē h̄ de itētōe ſua:ſꝫ hec additio ⁊ ꝯſilr̃es ab aliqbꝰ minꝰ exꝑtis ī hiſtoꝛijs ⁊ genealogijs hebꝛeoꝝ appoſite ſūt:ꝓꝑ qᵭ ꝺ ipſis nō ē curādū.Ex dictis pꝫ ī ꝑte q̄ tꝑe fuit iob.q2 ſm Hiero.li.de hebꝛaicis qōnibꝰ Heliu buzites de q̊ dcm̄ ē ꝙ fuit cōtēpoꝛaneꝰ ipſi iob.lꝫ iunioꝛ ipſo.fuit balaā.de q̊ hr̃ Nu.23.⁊.24.ꝙ fuit circa finē vite moyſi.⁊ ſic iob ⁊ moyſes fuerūt cōtēpoꝛanei. c Et erat.h̄ ꝯñr deſcribit̃ ipſiꝰ iob mlt̃iplex v̄tꝰ.cū dr̃. d Simplex.i.ſine plica doloſitatꝭ ⁊ falſitatꝭ.accipit̃.n.h̄ ſimplicitas nō ꝓut opponit̃ itellectꝰ ꝑſpicacitati.ſed ꝓut opponit̃ doloſitati.ſm v̄bū apl̄i.Ro.16.Volo vos eē ſapiētes ī bono: ⁊ ſimplices ī malo. e Et rectꝰ.i.ꝑ lineā iuſticie ꝓcedēs ī ſuis actibꝰ.rectū.n.dr̃ cuiꝰ mediū nō exit ab extremis.extrema v̊o actuū humanoꝝ ſūt ꝑma ꝑncipia oꝑabiliū.ſ.h̄ facias alij qᵭ tibi vis fieri:⁊ nō facias alij qᵭ tibi nō vis fieri.⁊ vltimꝰ finis.ſ.beatitudo q̄ ē finis v̄tutꝭ.dr̃ q̊ iob rectꝰ.q2 ī oꝑibꝰ ſuis ꝓceſſit a ꝑncipijs oꝑabiliū abſq; decliuitate:recte tēdēs ī finē vltimū q ē beatitudo ⁊ retributio nr̃a ⁊ ꝑmiuꝫ.⁊ ꝑ h̄ oñdit̃ ꝙ iob bñ ſe habuit erga ꝓximū. f Ac timēs deū.ſ.timoꝛe filialis reuerētie.⁊ ſic bñ ſe habuit erga deū. g Et recedēs a malo.nō foꝛmidine pene.ſicut aliqñ faciūt mali.ſꝫ v̄tutis amoꝛe qᵭ ē ꝓꝑium bonoꝝ.⁊ ſic pꝫ ꝙ bñ ſe habuit erga ſeipſum.

h Natiq;.Hic ꝯñr deſcribit̃ ꝓſperitas iob q̄tū ad bona exterioꝛa īter q̄ maioꝛa ſūt filij ⁊ filie iqbꝰ manēt parētes q̊dāmō.ſꝫ illᵭ eccl.30. Moꝛtuꝰ ē pr̃ eiꝰ ⁊ q̄ſi nō ē moꝛtuꝰ.reliqt.n.ſilr̃em poſt ſe.ſ.filiuꝫ.ponit̃ āt maioꝛ numerꝰ filioꝝ q̄ꝫ filiaꝝ.cū dr̃. i Septeꝫ filij ⁊ tres filie.qᵭ fac̃ ad cumulū ꝓſꝑitatꝭ ſue.tū q2 filij cōiter magꝭ diligūt̃:tū q2 pñt magꝭ ī bōis pr̃nis ſuccedere.tū q2 pñt ī regēdis ꝑentū domibꝰ melius adiuuare.ꝯñr ponūt̃ alia bōa exterioꝛa.ſ.ditie qbꝰ ſuſtētat̃ vita ꝑētū ⁊ filioꝝ.ditie āt ātiq̊ꝝ fuerūt ꝑncipalr̃ aīalia:iter q̄ p̊ ponunt̃ illa q ꝺſeruiūt homini ad victū ⁊ veſtitū.cū dr̃. k Et fuit poſſeſſio eius ⁊c. de q̄ꝝ lana hoies veſtiunt̃ ⁊ carnibus nutriunt̃.ſcōo ponunt̃ aīalia homini deſeruiētia ad laboꝛē releuādū.cū dr̃. l Et tria milia cameloꝝ.q maxime deſeruiūt homini ī onerib ꝰ poꝛtādis de loco ad locū.tertio ponunt̃ ea q̄ deſeruiūt homini in agricultura cum dicitur. m Quīgēta q̊qꝫ iuga bouꝫ.q̄rto ea q̄ deſeruiūt hoī ad vecturā cū dr̃. n Et qngēte aſine.ex qbꝰ gnāt̃ muli ſeruiētes hoībꝰ in equitatione.

aſinc: ac familia mlˈta nimiſ. Erāt qꝫ vir ille magnꝰ iter oēs orīētales Et ibāt filij eiꝰ: ⁊ faciebāt ɔuiuia ꝑ domos vnūſqſqꝫ ī die ſuo. Et mittētēs vocabant tres ſororeſ ſuas: vt comederēt ⁊ biberēt cū eis. Cūqꝫ in orbē trāſiſſēt dies ɔuiuij: mittebat ad eos iob: ⁊ ſanctificabāt illos: ɔſurgēnſqꝫ diluculo offerebat holocauſta per ſingulos. Dicebāt eni: Ne forte peccauerint filij mei: ⁊ benedixerint deo in cordibꝰ ſuis. Sic faciebāt iob cūctis diebꝰ. Quadā aūt die cūꝫ veniſſēt filij dei: vt aſſiſtērent corā dn̄o: affuit iter eos ēt ſathā. cui dixit dn̄s: Unde venis? Qui rn̄dens ait. Circuiui terrā: ⁊ per

a Ac familia mlˈta nimis. q̄ erat neceīa ꝓ tot ⁊ tantis adminiſtrandis.
b Eratqꝫ vir ille magnꝰ. i. valde famoſus ꝑꝑ bonitatē ſuā ⁊ vītatē. ī q̄ etiā apparet ꝓſperitas eiꝰ. cuꝫ nomē bonuꝫ ſit diligibilius q̄ꝫ aurum ⁊ argentuꝫ. c Et ibāt. Hic ɔn̄r deſcribiᷣ ꝓſperitas iob ex filiorū mutua dilectiōe. abundātia. n. diuitiaꝝ ſolet eē cā diſcordiaꝝ ꝓpter qꝺ dr̄ Gen̄. iꝫ. ꝙ loth ⁊ abrahā nō poterāt ſil̕ habitare pacifice ꝓpter magnitudinē diuitiaꝝ ⁊ familie. ⁊ iō magna ꝓſp̄itas fuit ipſi iob ꝙ filij eiꝰ q̄ꝫuis eſſēt plures ⁊ valde diuites. adhuc erāt adiuicē valde ɔcordes. ⁊ hoc ē ꝙ dr̄. Et ibāt filij eius. ſe amicabiliter aſſociando. d Et faciebāt cōuiuia ꝑ domos nō ad gulā ſeu carnalitatē ſꝫ ad amicitiā nutriēdā. e Unuſquiſqꝫ in die ſuo. i. vna die hebdōe ſic erāt ſeptē filij. ⁊ ſic in hebdomada ſcd̄a reinci piebaᷣ circulus.
f Et mittētes ⁊c̄. ne viderenᷣ eas ɔtēnere taq̄ꝫ ſexu fragiles: ſed magis eas diligere ⁊ honorare.
g Cūqꝫ ī orbē trāſiſſent dies cōuiuij. i. ī fine hebdomade. vt dcm̄ eſt.
h Mittebat ad eos iob. ex q̄ pꝫ ꝙ nō erat cuꝫ eis ī talibus cōuiuijs: ſꝫ ſtās in loco ſuo ſꝫm maturitatē ſue etatis: ꝑmittebat filijs ſuis talia. qꝛ iuuenibus bn̄ ſunt aliq̄ ꝑmittēda rōne ſue etatis q̄ tam nō decēt maturitatē ſenectutis. i Et ſc̄ificabat illos. qꝛ ī talibus cōuiuiis ſolēt hoīes relaxari ad aliquā ineptā leticiā ſeu eloquiꝫ inordinatōeꝫ. k Cōſurgēſqꝫ diluculo. p̄ma die hebdomade ſequētis anteq̄ꝫ īcipent ſꝫm circuluꝫ cōuiuioꝝ. l Offerebat holo. ꝑ ſinglˈos. i. ſacrificia ad honorē diuinuꝫ totalr̄ incenſa. m Dicebat. n. i. cogitabat. n Ne forte pec. filij mei. ex q̄ pꝫ ꝙ ſi certitudinalr̄ ſciuiſſet eos talibus abuti ɔuiuijs. nō eis ꝑmiſiſſet. o Et bn̄dixerint do. i. maledixerint tātꝰ ē horror blaſphemie diui nois ꝙ in ſacra ſcriptura freq̄nter exponiᷣ ꝑ verbum oppoſituꝫ. ſ. benedictionis.
p In cordibꝰ ſuis. q̄ꝫuis. n. eēt certus ꝙ nō ꝓrupiſſēt in v̄ba ad inhonoratiōnē dei ꝑtinētia. tn̄ timebat ne circa h̄ habuiſſent aliquaꝫ cordis cōmotioneꝫ. q Sic faciebat iob cunctis diebꝰ. ſ. circulo p̄dictoꝝ cōuiuioꝝ ꝑ hebdomadā cōpleto. ī q̄ appet deuotōis ſue ɔtinuatio: qꝺ ē valde laudabile. qꝛ multi freq̄nter incipiunt ⁊ cito tepeſcunt.
r Quadā āt die. h̄ ɔn̄r poſt ſtatuꝫ ꝓſperitatis ipſiꝰ iob deſcribiᷣ tp̄us aduerſitatis q̄ duplex fuit: vna ex bonoꝝ amiſſione. alia ex ꝓprij corporis ꝑcuſſione: q̄ poniᷣ. z. ca. vtraqꝫ v̄o fuit ꝑ demoneꝫ ꝓcurata. ⁊ iō circa p̄mū p̄ poniᷣ huius aduerſitatis ꝓcuratio ſcd̄o eiuſdē executio. ibi. Egreſſuſqꝫ eſt. p̄ma in duas. qꝛ p̄mo poniᷣ ꝓcuratōis occaſio. ſcd̄o ipſa ꝓcuratio. ibi. Cui rn̄dit ſathan. Occaſio āt iſta fuit: qꝛ diabolus ſc̄titati iob iuidēs: audiēs a dn̄o eius cōmēdatōeꝫ: inuidia motus. q̄rere voluit eius ſubuerſionē: verūtamē qꝛ in hac ꝑte magna ſn̄ia ſub breuibꝰ verbis poniᷣ iō aliq̄ de ſc̄tis āgelis ⁊ malis ad itellectuꝫ huius ꝑtis p̄mittunᷣ. Sciendū igiᷣ ꝙ oēs angeli creati ſunt boni. ſꝫ aliq ī ſua cōditōe ꝑſiſtentes ad laudē ſui cōditoris cōuerſi facti ſūt gl̕ioſi ⁊ vocāᷣ filij dei. alij v̄o a ſua cōditōe cadētes ꝑ ſupbiā deprauati. vocati ſunt demones ſiue ſathan. Ulteriꝰ ſciēdū ꝙ aſſiſtere āgeloꝝ corā dn̄o dr̄ vno mō ꝓp̄e. ⁊ ſic angeli ſuperiores q nō mittūᷣ ad exteriora miſteria dn̄r deo aſſiſteᷣ: alij v̄o q mittūᷣ dn̄r miſtrare: ſꝫm ꝙ dr̄ Dan̄. 7. Milia miliū miſtrabāt ei. ⁊ decies milies cētena milia aſſiſtebāt ei. Alio mō large. ⁊ ſic oēs āgeli ſc̄i ēt miſtrātes dn̄r deo aſſiſtere: inq̄ꝫtū vidēt deū clare. 3ᵒ mō largiſſime: ⁊ ſic ēt demōes dicūᷣ dō aſſiſtere īq̄ꝫtū ipſi ⁊ actꝰ coꝝ patent diuino cōſpectui: ſic̄ ⁊ ſc̄oꝝ āgeloꝝ. Ulteriꝰ cōſideradū ꝙ ſic̄ ſc̄i āgeli ī miſteriū miſſi ſalutē hoīuꝫ ꝓmouēt ⁊ ꝓcurāt: ita ⁊ demones ſalutē coꝝ ipediūt ⁊ ꝑturbāt. His igiᷣ p̄miſſis deſcēdamꝰ ad lr̄ām. Quadā āt die. nō ē itelligēduꝫ ꝙ aliq̄ ſucceſſio tp̄is ſit ī deo vel actibꝰ eius itrinſecis q mēſurāᷣ eternitate: ſꝫ tm̄ ī ſubiectī creaturis. s Cū veniſſēt filij dei. i. ſc̄i āgeli miniſtri ad p̄n̄tādū corā deo merita hoīum: ſꝫm ꝙ dixit raphael āgelus Thobie. iz. Quādo orabas cū lachrymis ⁊ ſepeliebas mortuos ⁊ derelinq̄bas prādium ⁊ mortuos ꝑ diē abſcōdebas ī domo tua ⁊ nocte ſepeliebas ego obtuli orōnē tuā dn̄o. t Ut aſſiſterēt corā dn̄o. aſſiſtētia ꝓp̄e dicta q̄ꝫtuꝫ ad āgelos ſupiores: ⁊ aſſiſtētia large dicta q̄ꝫtū ad iferioreſ: ⁊ aſſiſtētia largiſſime dicta q̄ꝫtū ad oēs āgelos ſc̄os: ⁊ ēt demones. ⁊ ī h̄ ſenſu. vltimo ſubdiᷣ. v Affuit iter eos ēt ſathan. qꝛ actꝰ demonis malū humani generis ꝓcurātis patēt diuino ɔſpectui ⁊ adducunᷣ eius examini. x Cui dixit dn̄s. hoc dr̄e nō ē ꝑ vocē ſenſibileꝫ: ſic̄ aliqn̄ fiebat ꝓphetis: vt pꝫ. p̄ Reg. de ſamuele. cū demon ſit nature pure ſp̄ualis: ſꝫ ꝑ māifeſtatōeꝫ alicuiꝰ itelligibil̕.
y Un̄ venis. nō petit ex ignorātia: ſꝫ vt ex eiꝰ rn̄ſione cōuenientius ꝓcedat ad cōmēdāduꝫ ſc̄i iob merita. z Qui rn̄dēs ait: ꝑ h̄ nō ē itelligēdū ꝙ aliqd deo ignotum manifeſtauerit: ſed ꝙ eiuſ malignitas deo nō alijs ſic māifeſteᷣ. a Circuiui terrā. i. hoīes terrenos: qꝛ hoīuꝫ diſcutit curas ⁊ cōſuetudines. vt iueniat vias ⁊ modos nocēdi ꝑꝑ qꝺ dic̄ btūs Petrus: Aduerſarius veſter diabolus tāq̄ꝫ leo rugiēſ circuit querēs quē deuoret
b Nūqd ɔſideraſti ſer. me. iob. q. d. ſatis īueſtigaſti ſed nō īueniſti ī eo occaſioneꝫ mali. ideo ſubdiᷣ. c Quō nō ſit ei ſil̕is. ꝑ h̄ nō ē itelligēdum ꝙ iob eēt ſc̄tior moyſe vl̕ abrahā ⁊ forte aliqbus alijs eiuſdē tēporis: ſꝫ ſꝫm ꝙ ī q̄libet ſc̄ō ē aliq̄ prerogatiua ſpecialis: ꝑꝑ qꝺ de quolibet dr̄. Nō eſt īuentus ſil̕is illi. ⁊c̄.

ambulaui eā. Dixitqꝫ dn̄s ad eū: Nūnqd ɔſideraſti ſeruū meū iob ꝙ nō ſit ei ſilis ī terra: hō ſimplex ⁊ rectꝰ ac timēs deū ⁊ recedens a malo? Cui reſpōndēs ſathan ait. Nūnqd fruſtra iob timet deum? Nōne tū vallaſti eū ac domū eiꝰ: vniuerſāqꝫ ſubſtātiā eiꝰ per circuitū? Opibꝰ manuū eiꝰ bn̄dixiſti: ⁊ poſſeſſio eiꝰ creuit in terra. Sed extēde paululū manū tuā: ⁊ tāge cūctā q̄ poſſidet: niſi in faciē bn̄dixerit tibi. Dixit ergo dn̄ſ ad ſathā Ecce vniuerſa q̄ hꝫ ī manu tua ſt̄. tm̄ in eūꝫ ne extendas manū tuā: Egreſſuſqꝫ ē ſathan a facie dn̄i. Cūqꝫ āt q̄dā die filij ⁊ filie eiꝰ comederēt ⁊ bibēt vinū ī domo fris

d Homo ſimplex ⁊ rectꝰ ⁊c̄. iſta ſunt ſupra expoſita.
e Cui rn̄dens ſathan. data occaſione de ſc̄ti iob cōmendatiōe quā demō iuidus nō poterat ſuſtinere: nitiᷣ eā diminuere dicēs.
f Nūqd fruſtra iob timet deū? q̄ſi dicat. nō: qꝛ ſeruit ſibi ītuitu tp̄aliū: q̄ tu abūdāter miniſtraſti ei. ⁊ iō hꝫ cāꝫ ſeruiendi tibi. ꝑꝑ qꝺ ſubdiᷣ. g Nōne tu vallaſti eū ⁊c̄. i. ſe ⁊ ſua ita vallaſti tua ꝓtectōe ꝙ nō poſſuꝫ eū tentare. iō ɔn̄ter ꝓcedit ad eiꝰ flagellatōeꝫ ipetrādā dicēs. h Sꝫ extēde paululū manum tuā. qꝛ demō nihil pōt nocere hoībꝰ. niſi ſꝫm diuinā permiſſionē.
i Et tāge cūcta q̄ poſſideᷣ. oīa bona eius exteriora ſupius enumerata dādo mihi licentiā extermināndi ea. k Niſi ī facieꝫ benedixerit tibi. i. maledixerit tibi māifeſte: ſupple accidat mihi male. Credebat. n. ſathan ſubtractis omnibus bonis exterioribꝰ ipſi iob ip̄m impellere ad ipatientiā ꝓrumpēdo vlterius in blaſphemiam: aliter. n. nō petiuiſſet eū tentatōibus aggredi: qꝛ cum ſit ſuperbiſſimus: horreſcit a viris ſanctis ſibi reſiſtentibꝰ ſuperari. l Dixit ergo dn̄s ad ſathan. concedendo ei ſuā petitōem. m Tantuꝫ in eū ne extendas manū tuam. ipſum ī ꝓp̄a perſona flagellando. n Egreſſuſqꝫ eſt. Hic ɔn̄ter pōiᷣ impetrate flagellationis executio. ⁊ p̄mo iob multipliciter flagellaᷣ. ſcd̄o eius victoria per patientiam declaratur. ibi. Tunc ſurrexit iob. Circa p̄mum dr̄. Egreſſuſqꝫ eſt ſathan. ad exercendum licentiam ſibi datam. o A facie domini. qꝛ alia intentione iob flagellauit: ⁊ alia deus hoc permiſit. qꝛ deus permiſit iob flagellari. vt per hoc virtus ſue patientie monſtrareᷣ. ſathā autē hoc executus eſt, vt per impatientiam iob ad dei blaſphemiā impelleret. p Cum autē quadā die. Hic aduertēdum ꝙ aduerſa iob ordine contrario nunciantur ordini quo eius ꝓſpera ſuperius enumerantur. quia ibi proceditur a maioribus bonis procedendo ad minora: hic autē econuerſo ad maiorem iob afflictionem: minus eni triſtabile nō ſentiᷣ immediate poſt maius: ⁊ ideo ſi iob in p̄ncipio morteꝫ ſue prolis audiuiſſet. alia minora aduerſa de bonorum amiſſione nō ſenſiſſet: ſed poſt minus triſtabile bene ſentitur ſuperueniens maius. ⁊ ideo ex procuratione demonis factum eſt ꝙ primo nunciarentur iob minora aduerſa ad maiora procedendo. vt ſic in qualibet nunciatione in ipſo efficereᷣ noua afflictio. ⁊ hoc eſt quod dicitur. Cuꝫ autem ⁊c̄. biberent vinum. quod eſt mentium letificatiuum.
q In domo fris ſui primogeniti. vbi rōe primogeniture fiebat ſolēnius ⁊ iocundius conuiuiū. r Nuncius venit ad iob. vt rumores triſticie aggrauarenᷣ rōne leticie q̄ exercebaᷣ a filijs

ſui primogeniti: nũci⁹ vẽnit ad iob q diceret. Bo̊ues arabãt: ⁊ aſine paſcebãtũr iuxͣ eos ⁊ irruerũt ſabei tulerũtq̧ oia ⁊ puẽros pcuſſerũt gladio: ⁊ ẽuaſi ego ſol⁹ vt nũciarẽ tibi. Cũq̧ ádhuc ille loq̃ret venit alter ⁊ dixit: Ignis dei cecidit e celõ ⁊ tactas oues pueroſq̧ ꝯſũpſit: ⁊ effugi ego ſol⁹ vt nũciarẽ tibi. Sꝫ ⁊ ãdhuc illo loq̃nte venit ali⁹ ⁊ dixit. Chaldẽi fecer̃t treſ turmas ⁊ inuaſerũt camelos ⁊ tulerũt eoſ: necnõ ⁊ pueros pcuſſerũt gladio: ⁊ ego fugi ſol⁹ vt nũciarẽ tibi. Adhuc lõq̃bat ille ⁊ ecce ali⁹ itrauit ⁊ dixit. Filijs tũis ⁊ filiab⁹ vẽſcẽtib⁹ ⁊ bibẽtib⁹ vinũ i domo frĩs ſui primogeniti: rẽpẽte vẽt⁹ vehemẽs irruit a regiõe dſerti: ⁊ cõcuſſit q̃tuor anglos dom⁹: q̃ corrũens oppreſſit liberos tuos: ⁊ mortui ſt: ⁊ effugi ego ſol⁹ vt nũciarẽ tibi. Tũc ſurrẽxit iob: ⁊ ſcidit ũeſtimenta ſua ⁊ tõnſo capite cõrruẽs i terrã: adorauit ẽt dixit. Nũd⁹ egreſſus ſuꝫ de vtero matris mee: ⁊ nudus reuertãr illuc. Dñs dẽdit: dñs abſtulit: ſic dño placuit ita fcm̃ eſt: ſit nõmen dñi bñdictũ. In oibũs his nõ pẽccauit iob labijs ſuis: neq̧ ſtũltũ qd ꝯtra deũ locutus eſt. .II.

f Factũm eſt aũt cũ quadã die veniſſent filij dei: ⁊ ſtarent coram dño: veniſſet quoq̧ ſathan iter eos: ⁊ ſtaret in ꝯſpectu eius: vt diceret domin⁹ ad ſathan: Vñ venis? Qui rñdens ait: Circuiui terrã ⁊ pambulaui eã. Et dixit dñs ad ſathã:

iob ipa die. b Boues arabãt. recolit̃ labor boũ ad quẽ ſeq̃t multiplicatio fructuũ: vt ex eoꝝ amiſſione appareat mai⁹ damnum. c Et aſine paſcebant̃ iuxta eos. q.d. ex tuo ifortunio cõtigit ꝙ aſine erãt iuxta boues. ⁊ vt ſil'cum eis a p̃donibus raperet̃. d Et pueros pcuſ. gla. qđ graui⁹ fuit viro iuſto q̃ʒ aīaliũ amiſſio. e Et euaſi ego ſolus ⁊c̃. q.d. alia de cã nõ euaſi vt videt̃: niſi q2 de⁹ voluit ꝙ hoc malũ tibi nũciareꝫ ad tuã afflictõem. ⁊ ſic exponat̃ i ſeq̃ntib⁹. f Cũq̧ adhuc ille loq̃retur vẽit alter ⁊c̃. ex procuratiõe demonis fcm̃ ẽ. vt inter iſtos nũcios nõ eẽt interuallum temporis: i q̊ iob poſſet ad cor recurrere: ⁊ contra aduerſa futura per patiẽtiã ſe armare. g Ignis dei. i. a deo miſſuſ. q.d. ex dina iuſticia fcm̃ ẽ ꝙ tu es ſic i ouibus tuis ⁊ pueris punit⁹: iſte tñ ignis deſcẽderat opatiõe demonis: vt ifra magis videbit̃. h Sed adhuc illo loquente. exponat̃ ſic̃ ſupra. i Chaldei fecerũt tres turmas. q̃ſi. d. tm̃ hñt exercitũ ꝙ nullo mõ poſſes recuperare damnum tuũ de camelis pditis ⁊ pueris occiſis. k Adhuc loq̃batur ille. Hic vltimo ponit̃ plis amiſſio q̃ grauior erat p̃cedẽtib⁹. cũ dr̃. l Filijs tuis ⁊ filiab⁹. in hoc oñdebat̃ ꝙ tota proles ſua erat ibi cõgregata. m Veſcẽtibus ⁊ bibẽtibus vinũ. i. occupatis i potatõibus ⁊ iceptis leticijs ſm̃ itẽtionẽ iſti⁹ nũciãtis: lꝫ aliter eẽt i re. n Repẽte vẽtus vehemens irruit. q.d. ex dina vindicta videt̃ eẽ fcm̃. q2 ventus tãte vehemẽtie nõ conſueuit ſurgere v̾tute nature. o Que corruẽs oppreſſit liberos tuoſ ⁊ mortui ſũt. q.d. nõ remanet tibi ãplius ſpes de futura poſteritate. qđ ẽ occaſio deſolatõis magne: q2 hoies q nõ pñt ſp viuere nãlr̃: deſiderãt ĩ ſuis poſteris remanere: vt hr̃. z. de anĩa. cum ãt flagellatio iob a demone fuerit executiue facta: pꝫ ꝙ põt igneꝫ de celo aereo iferius mittere ⁊ ventos turbinis cõmouere. tũ q2 mã corporalis ſubſtãtijs ſpũalib⁹ obedit q̃ʒtum ad motũ localẽ ⁊ iõ demones ppe v̾tuti dimiſſi. poſſunt facere ea q̃ cauſari pñt ex motu locali. ignis auteꝫ aliquãdo generat̃ ex forti colliſione corpoꝝ: ⁊ ſilr̃ ventus vehemens ex forti motiõe multaꝝ exalationũ: q̃s demon congregare põt ⁊ mouere. tũ ẽt q2 poteſt ppa actiua proprijs paſſiuis applicare ⁊ ſic ignem ⁊ multa alia cauſare ad que tñ alias ſua virtus naturalis nõ ſe extẽdit.

p Tũc ſurrexit iob. Hic ꝯñr patiẽtia ipſius iob declarat̃. Circa qđ ſciẽdũ ꝙ ſtoici dixerũt bona exteriora nõ eẽ aliq̃ bona ipſi⁹ hois: cũ nõ ſint in ipõ. ⁊ iõ ꝯñter dixerunt ꝙ p amiſſione taliũ i ſapiẽte nõ poterat triſticia ieſſe. peripatetici vero dixerũt ꝙ ſũt bona hois. nõ tñ p̃ncipalia: ſꝫ q̃ſi iſtrumẽtalr̃ ad p̃ncipale bonũ hois qđ eſt bonum mentis ordinata: ⁊ ppter hoc ſapientem de amiſſione talium moderate triſtari concedebãt: ita tñ ꝙ per h̾ rõ a ſua rectitudĩe nõ declinaret. ⁊ hec ſnĩa verior ẽ ⁊ catholice doctrine magis conſona ſm̃ ꝙ dic̃ Aug⁹ de ci. dei libro. 9. ca. 4. Hãc igit̃ ſniam iob ſecut⁹ triſticiam de amiſſione dictoꝝ demõſtrauit. ſic moderate vt eſſet ſubiecta rõni. ⁊ hoc ẽ qđ dr̃. Tunc ſurrexit iob ⁊ ſcidit veſtimẽta ſua. i ſignũ triſticie. ⁊ notabiliter dr̃. Tũc. ſ. poſt mortẽ filioꝝ auditã: vt de eis magis q̃ʒ de rerum amiſſione videret̃ doluiſſe. de amicis. n. mortuis nõ dolere duri ⁊ inſenſibilis cordis videt̃ eẽ. ſꝫ v̾tuoſi maxime ſpẽ reſurrectõis hñtes hũc dolorem nõ hñt imoderatũ: ſicut gẽtiles ſpem huiuſmodi nõ hñteſ: ppter qđ dicit aplũs. i. ad Theſſal̃. 4. Nolumus vos ignorare de dormiẽtib⁹. i. de amicis moriẽtibus. vt nõ ꝯtriſtemini. ſ. imoderate: ſicut ⁊ ceteri q ſpem nõ hñt. ſ. gentiles. ſtatum vite p̃ñtis tãtũmodo attendẽtes, ſcũs autẽ iob fidẽ ⁊ ſpem reſurrectiõis habuit: vt pꝫ ex v̾bis ſuis ifra. Scio ꝙ redemptor meus viuit ⁊ in nouiſſimo die de terra ſurrecturus ſum ⁊c̃. ⁊ iõ de morte plis ſue triſticiã habuit moderatã cũ rõne. ⁊ hoc oſtendit p ſigna exteriora. cũ dr̃. Tũc ſurrexit iob. ſurgere. n. ẽ ſignũ animi erecti ſicut ecõtrario pſterni vel cadere ſignum ẽ animi a ſuo ſtatu deiecti. q Et ſcidit veſtimẽta ſua. amouẽs ornamẽtũ extriſecũ p morte filioꝝ ſuoꝝ. ⁊ etiã itrinſecũ. iõ ſubdit̃. r Et tonſo capite. capilli. n. ad decorẽ ſũt dati. s Corruẽs i terrã adorauit. ſ. deũ. ex q̊ pꝫ ꝙ iſta pſtratio poſt erectionẽ p̃cedẽtẽ nõ fuit ex triſticia animũ deijciẽte: ſꝫ magis ex deuotõe. t Et dixit. iob oñdens duplici rõe ꝙ ex mltiplicatõe bonoꝝ tpaliũ ñ dꝫ hõ nimis eleuari neq̧ ex coꝝ amiſſiõe imoderate turbari. ⁊ accipit̃ p̃ma rõ ex hois cõditõe. cũ dicitur. v Nudus egreſſus ſuꝫ. i. carẽs oib⁹ bõis tpalibus. x Nudus reuertar illuc. nõ ẽ itelligẽdũ p h̾ ꝙ hõ d̾beat iteratio matris vteruꝫ introire. ſꝫ ẽ ſenſus: ꝙ ſicut homo egrediẽs de vtero mr̃is igredit̃ mũdũ iſtũ nud⁹ oibus: ſic inde egredit̃. ex q̊ pꝫ ꝙ bona tpalia: ñ ſũt homini cõnaturalia ſꝫ magis extriſec⁹ aduenientia: ⁊ iõ de coꝝ adeptione nõ eſt imoderate gaudẽdũ: nec d̾ amiſſiõe triſtãdũ. ſcđa rõ accipit̃ ex dina liberalitate: per quã hõ cõſeq̃t̃ bona temporalia. qđ notat̃. cũ dr̃. y Dñs dedit. qui põt ea cõcedere ad tps lõgum vel breue. ⁊ p ꝯñs abſq̧ iniuria qñ ſibi placet auferre. iõ ſudit̃. Dominus abſtulit. ⁊ ſubditur. z Sit no. do. bene. regratiãdo dño de cõceſſione bonoꝝ ad tps p̃teritũ: ⁊ q2 tenebat iob ꝙ iſta ſubtractio ordinabat̃ a deo ad ſuũ meritũ. ⁊ ſic cõcludit̃ inocẽtia iob cũ dr̃. a In oibus his. i. flagellatõibus p̃dictis. b Non peccauit iob labijs ſuis. ⁊ p ꝯñs magis cauit ſibi a peccato i factis. q2 facilius ẽ cõtinere a peccato in opere q̃ʒ in ore. c Neq̧ ſtultũ qd ꝯ deũ locutus ẽ. blaſphemãdo aut ẽt murmurãdo.

¶ In p̃mo ca. vbi dicitur i poſtilla. Et tenebat iob ꝙ iſta ſubtractio ordinabatur a deo ad ſuuꝫ meritum. ADDITIO.

Si iob tenuiſſet anq̃ʒ p deũ fuiſſet declaratũ: ꝙ flagellatio ſua ordinabatur ad ſuũ meritũ: multa que infra ſequũt̃ nõ haberent locum: vtpote cum a deo deſiderabat querere cãm ſue flagellationis: vnde dicit̃. Indica mihi cur me ita iudices. ⁊ in alijs. vñ magis videt̃ ꝯſonũ lr̃e ꝙ iob ig̊rabat cãꝫ ſue flagellatõis: lꝫ eã crederet a d̾o eẽ: donec d̾ h̾ fuit a d̾o erudit⁹. vt patebit i ſuis locl. REPLICA.

i In p̃mo ca. vbi poſtill̃. exponit illud v̾bum iob. Sit nomẽ dñi benedictũ. dicit: q2 iob tenebat ꝙ ſubtractio bonoꝝ tpalium a deo ordinabat̃ ad ſuũ meritum. Bur. ſe opponit. d. iob illud ignoraſſe quouſq̧ a deo fuiſſet ſibi declaratũ. Sed iſtud videtur leuiter dictum. cuꝫ. n. tante virtutis fuerit vt a deo cõmẽdaret̃. q̃ſi non fuerit ei ſimilis in terra: iuſtus quo ad affectuꝫ: rectus quo ad intellectum. quõ putãdus ẽ illã diſiunctiuã ignoraſſe: oĩs flagellat⁹ flagellat̃ aut q2 reus. aut q̃a inocẽs. p̃mũ de ſe negauit. Nõ peccaui. igit̃ ſcđum conceſſit. hoc aũt verum nõ põt eſſe niſi ad bonum. i. pbationẽ ⁊ meritum. Confirmat̃. q2 in hoc luctamen aſſumpſit ꝯ amicos ſuos illud ignorantes. Fruſtra. n. diſputando intenderet bonis mala prouenire niſi ſciuiſſet illud ad eoꝝ meritum tendere poſſe. incepit ãt hãc diſputatõeꝫ anteq̃ʒ fuiſſet iſtructus i loco p Burgeñ. allegato. Ca. II.

d Factum eſt autem. Deſcripta flagellatione iob in exteriorib⁹ f bonis. Hic conſequenter ponitur flagellatio in afflictiõe ſui corporis. ⁊ p̃mo ponitur iſta flagellatio: ſecundo flagellati prouocatio. ibi. Dixit autem. tertio prouocati viſitatio. ibi. Igit̃ audientes. Prima in duas. q2 primo ponitur flagellationis impetratio. ⁊ ſecundo eiuſdem executio. ibi. Egreſſus igitur. Circa primum ſciẽdum ꝙ ſicut bona exteriora ſunt ppter corpus hominis: ita corpus ppter animam. ⁊ ideo ſicut corpus eſt magis diligendum q̃ʒ bona exteriora ita plus anima q̃ʒ corpus: ppter quod ſi aliquis ordinet bona anime principaliter ad bonuꝫ corpis. eſt amor ⁊ ordo peruerſus vtpote ſi q̃s ſeruiret deo in operibus bonis ad hoc p̃ncipaliter ꝙ tueretur vita vel ſanitas ſui corporis. per precedentia vero ſatis erat declaratuꝫ ꝙ iob non ſeruiebat deo intuitu bonorum temporalium. q2 valde patiẽter

ſuſtinuerat ſubtractionē co⁊.⁊ iō ſathan vlterius allegauit φ iob ſer uiebat dn̄o in bonis operibus ꝓpter cōſeruationē ſui corporis ꝑncipaliter:quaſi cōſcius:ne ꝓpter peccata ſua occulta eēt a deo i corpore flagellād⁹.⁊ ideo demō petiuit a deo hāc flagellationē:vt cū īpelleret ad īpatiētiā ⁊ blaſphemiā:ſubtracta corpīs ſanitate.⁊ h̄ ē qđ dr̄.Sem̄ eſt aūt.⁊ p₃ ſnīa ex dictis in p̄cedē.ca.vſq₃ ibi. a Et adhuc retinēs īnocentiā.ſ.poſt p̄dictā flagellationē.in hoc āt nō fuit a deo ſupra cōmēdatus ipſe iob.q₂ adhuc nō fuerat flagellatus. b Tu autē cōmouiſti me aduerſus eū nō eſt ꝑ hoc intelligēdū φ deus ab aliq̄ alio moueatur ad aliquid volēdum de nouo:q₂ voluntas eius eſt īmutabilis ⁊ eterna:ſed ſicut volūtate eterna ꝓducit aliqua in tp̄e:ita ab eterno voluit modū ꝓducēdi.⁊ ſic ſicut ipſe ab eterno diſpoſuit flagellare iob ad ei⁹ meritū:⁊ vt per hoc darēt alijs patiētie exēplū ſic etiā ab eterno diſpoſuit hoc fieri ꝑ ipſius ſathan executionē.⁊ poſt eius petitōe₃ ⁊ q̄tu₃ ad hoc dicit.Tu autem cōmouiſti me abſq₃ hoc φ ſit aliqua mutatio in diuina voluntate. c Ut affligerē eum fruſtra.z.phyſi.dr̄ φ fruſtra fit aliquid qn̄ non ſequitur finis intentus:ſicut potio medicine.qn̄ non ſequit̄ ſanitas.⁊ hoc modo iob fuit afflictus fruſtra q̄tum ad intentionem demonis qui ꝑ flagellationē intēdebat eū impellere ad īpatiētiā.⁊ h̄ mō loq̄t̄ hic ſcriptura nō tn̄ fuit fruſtra q̄tū ad itentionē diuā:q₂ erat declaratio patiētie ſci iob q̄ ſecuta ē ꝑ hāc afflictōe₃. d Cui rn̄dēs ſathan.volēs ipetrare corporis iob flagellatōe₃. e Pellē ꝑ pelle. .i.vitā corporalē alterius ꝓ vita ſua corporali tuēda cōtēnet:⁊ multo fortius bona poſſeſſa.q.d.equanimiter portauit iob mortē ꝓlis ſue ⁊ amiſſionē bono⁊:q₂ adhuc remanet ſibi vita ⁊ ſanitas corporalis ꝑ q̄ ſeruit tibi. f Alioqn mitte manū tuā.dādo mihi ſup eū maiorem ꝑtātē. g Et tāge os eius ⁊ carnē.i.ꝑmitte a me tāgi affligēdo non tm̄ exteri⁹:ſ₃ ēt interius qđ ꝑ tactu₃ oſſis ſignificat̄. h Et tunc videbis.i.videre facies alios.ſicut Gen̄.zz.Nūc cognoui.i.cogſcere feci abrahā. i Qđ in faciē bn̄dicat tibi.i.manifeſte maledicat blaſphemādo ſubtracta ſanitate corporis ꝓ q̄ ſeruit tibi i operibus bonis de genere:ſed nō ex intentōe. k Dixit ḡ dn̄s ad ſathan.cōcedendo ei poteſtatem:tamen temperat cā dicēs. l Uerūtamen animā illi⁹ ſerua.i.vitā corporalem.Ra.Sa.exponit animā.i.rōnis vſu₃ ꝑ que₃ hō differt a brutis aīalibus:ita φ afflictio nō ſit tanta φ auferat rōis vſum.q₂ tūc v⁹tus patientie non haberet in eo locum.

> Nunqđ ꝯſideraſti ſeruū meū iob φ nō ſit ei ſimilis in terra: vir ſimplex ⁊ rectus ac timēs deū ⁊ recedens a malo ⁊ adhūc retinēs innocentiā:Tu aūt cōmouiſti me aduerſus eū:ūt affligerē eū fruſtra. Cui rn̄dēs ſathan ait:Pellē pro pelle:⁊ cūcta q̄ h₃ hō dabit ꝓ aīa ſua.Alioqn mitte mānū tuam:⁊ tāge ōs ei⁹ ⁊ carnē:⁊ tūc videbiſ φ i faciē bn̄dicat tibi.Dixit ergo dn̄s ad ſathan.Ecce in manu tua ē:verūtn̄ aiam illi⁹ ſerua.Egreſſus igit̄ ſathan a facie dn̄i:ꝑcuſſit iob ūlcere peſſimo:a plātā pedis vſq₃ ad verticē ei⁹.Qui teſta ſaniē radebat.ſedēs i ſterquilinio. Dixit aūt illi vxor ſua.Adhuc tu ꝑmānes i ſimplicitate tua:Bndic deo ⁊ morere.Qui ait ad illā: Quaſi vna de ſtultis mlīb⁹ locuta es.Si bōna ſuſcepim⁹ de manu dn̄i:māla q̄re nō ſuſtineam⁹:
> In oībus his nō peccauit iob labijs ſuis.Igit̄ audiētes tres amici iob oē malū qđ acciđiſſet ei:venerūt ſinguli đ loco ſuo:eliphaz themanites:⁊ baldath ſuites:⁊ ſophar naamathites.Condixerāt enim vt pariter venientes viſitarent eū ⁊ ꝯſolarent̄.Cūq₃ eleuāſſent ꝓcul oculos ſuos:nō cognouerūt eū.Et exclamātes plorauerūt:ſciſſiſq₃ ueſtib⁹ ſparſerūt puluerē ſup caput ſuū i celū₃.Et ſederūt cū eo i t̄ra ſeptē dieb⁹ ⁊ ſeptē noctib⁹ ⁊ nemo loq̄bat̄ ei vbū.videbāt.n.dolorē eē vehemētē.III.

m Egreſſus.Hic ꝯn̄r ponit̄ ipetrate poteſtatꝪ executio.cum dicitur. n Percuſſit iob vlcere peſſimo.ſ.enormi ⁊ doloroſo. o A planta pedis vſq₃ ad verticē.q₂ nō ſolū percuſſit eum enormiter:ſ₃ ēt gnāl̄r. p Qui teſta ſaniē radebat:ſolēt aūt vlcera leniri ꝑ vnguenta ⁊ huiuſmodi.ſed hic ecōuerſo fuit appoſitio duri. q Sedens i ſterqlinio. ſolet.n.dolor mitigari ꝑ amenitatē ⁊ ſuauitatē loci.ſ₃ hic fuit ꝯtrariū videlic₃ ſterqliniū.Huiuſāt potuit eē duplex cā.Una q₂ iob erat ita depauperatus φ nō poterat habere talia fomenta:q₂ data fuerat poteſtas ipſi ſathan in oībus bonis iob.⁊ iō non eſt veriſil'e φ ei reliqrit aliqđ qđ eēt ei ad cōſolationē.Alia cā q₂ iob vltra afflictionē ſibi datā etiam addebat teſta radendo ſaniē.⁊ ſedendo in loco fetido:vt ſic citius imploraret de miſericordiam. r Dixit āt.Hic ꝯn̄r dſcribit̄ afflicti ꝓuocatio.miſerat.n.ſathan ipſi iob vxorem ſuam vt per eam deijceret eum in īpatientiā ⁊ blaſphemiā:ſicut eiecit de paradiſo primū hoīem per ſuā vxorē.⁊ hoc eſt qđ dr̄.Dixit aūt illi vxor ſua.ad h̄ a diabolo inſtigata. s Adhuc tu permanes in ſimplicitate tua.i.ſtoliditate tua.ita φ hic accipit̄ ſimplicitas ꝓut opponit̄ intellectus perſpicacitati.reputabat.n.eum ſtolidum.eo φ videbat eum in maxima aduerſitate poſitū:⁊ adhuc benedicentem dn̄m:cū econuerſo videret multos malos hoīes ⁊ blaſphemos in magna ꝓſperitate tpali poſitos ideo ſubditur. t Benedic deo.i.maledic:vt melius tibi ſit tpal'r. v Et morere.q.d.ad nihilum vltra valet vita tua.⁊ ſic q̄tum erat in ſe inducebat eum ad blaſphemiam ⁊ deſperationē. x Quaſi vna de ſtultis mulieribus ⁊c̄.vir ſanctus q̄uis ſuas afflictiones proprias patienter ſuſtinuerit:tamen iniurias dei abſq₃ rep̄henſione ſuſtinere nō potuit:q₂ iniurie ꝓprie ſunt tolerande diuine āt vindicande. y Si bona ſuſcepimus.hic accipit̄ ſi ꝓ quia. quia multa bona a deo receperat:vt dictum eſt.ꝑ.ca. z Mala quare non ſuſtineamus:q.d.nulla ē ratio quin debeamus patienter ſuſtinere.ideo eius perfecta patientia concludit̄ cum dicit̄. a In omnibus his non peccauit iob ⁊c̄.⁊ expōat̄ ſicut ſupra. b Igitur audiētes.Hic ꝯn̄r deſcribit̄ ipſius flagellati viſitatio.cu₃ dr̄.Igit̄ audiētes tres amici iob.ꝑ publicā famā.que cito volat de talibus infortunijs magno⁊.l₃ āt iob plures haberet amicos:tn̄ iſti tres erant ꝑncipaliores c Condixerāt enim.tāq₃ amici fideles. d Ut pariter venientes viſitarēt eu₃.i paupertate ⁊ afflictione poſitum:qn̄ amici ficti ſolent ſe elongare. e Ut cōſolarentur. iſta fuit ꝑma coru₃ intentio:ſ₃ ꝓcurante ſathan mutatu₃ fuit ꝑmeditamētū:q₂ conuerſi ſunt poſteā ad eum icrepandum ⁊ contēnendum:vt inferius patebit. f Cūq₃ eleuaſſent procul oculos ſuos.i.in tali diſtantia poſiti.q̄ aliquis poteſt cognoſci. g Non cognouerūt eū.ꝑ nimia mutatione ⁊ deformatōe ſtatus ſui ⁊ perſone. h Et exclamantes.ꝑ dolore. i Plorauerunt.ex cōpaſſione. k Sciſſiſq₃ veſtib⁹.i ſignū meſticie. l Sparſerūt puluerē ſup caput.in ſignū humiliatōis. m In celū.ad ipetrandū remediū diuine miſatōis. n Et ſederūt cū eo i terra.oñdētes ſe q̄ſi deiectos i amici ſui deiectōe. o Septē dieb⁹ ⁊ ſeptem noctib⁹.nō φ eēnt ibi cōtinue:q₂ oportebat eos aliqn̄ refici ⁊ qeſcere:ſ₃ q₂ tāto tp̄e ſederūt ibi horis.ſ.cōuenietib⁹:⁊ iſtud ē vnū de remedijs contra dolorē hoīs afflicti:qn̄ videt ſibi remanſiſſe amicos fideles q inter maiora bona hominis cōputant̄:⁊ quando videt eos ſibi vere cōpati:vt h̄r.z.rhetorice.quia ſicut trabs ponderoſa facilius portat̄ ab homine quando h₃ aliquos ſecum cōportātes: ſic triſtabile ⁊ doloroſu₃ facilius ſuſtinet̄ ab hoīe qn̄ videt aliqs ſibi cōpatiētes quaſi partē doloris ſui ſecum portātes. p Et nemo loq̄bat̄ ei vbū.cuius cā ſubdit̄.Uidebāt.n.dolore₃ eē vehemētē.credebāt.n.iob ita triſticia ⁊ impatiētia ꝑꝑ magnitudinē miſerie oppreſſu₃ φ nō eēt diſpoſitus ad recipiēdū vba co⁊:lic₃ aliter eēt i re:vt p₃ ex p̄dictis.⁊ iō ſm̄ ſuam eſtimatōe₃ expectabant hora₃ qua paſſio triſticie ⁊ impatientie ipſius iob tranſiſſet ſaltē in parte ita φ vellet co⁊ vba recipere.Ex hoc habemus documētū φ hoīes i paſſione poſiti nō ſunt pro tunc corripiendi:q₂ nō ſunt correctionis receptiui:ſ₃ expectādū ē quſq₃ paſſio tranſeat:vt ſic correctōe₃ melius accipiant ⁊ ei acqeſcāt.

¶ In ca.z.vbi dr̄ i poſtil.Uerūtn̄ aia₃ illi⁹ ſua. ADDITIO.

Hoc qđ dr̄.Aiam illi⁹ ſerua.nō recte itelligit̄ de vita corporali tm̄.ꝓut poſtillꝰ.videt̄ velle:nec ēt de vſu rōis tm̄: ꝓut Ra.Sa.exponit:nā ſi oīa alia ad nām ipſi⁹ iob ꝑtinētia deus ꝑmiſiſſet i ꝑtāte ſathan ꝑter vitā corporalē eius ⁊ ēt ꝑter vſum rōnis:ſequeret̄ φ haberet ſathan ꝑtātem ſuperandi eū ꝓut.n.homo adhuc i vita ſua corpali exñs ⁊ vſu₃ rōnis etia₃ hñs a diabolo pōt ſupari:quā ꝑtātē deus nō cōcedebat diabolo. ſi.n.talē ꝑtātē de⁹ diabolo ꝯceſſiſſ₃:ſine dubio iob eēt a diabolo ſupat⁹.vn̄ i iob.4i.c.đ diabolo dr̄.Nō ē ꝑtās i terra q̄ ꝯpet ei.ſ₃ q₂ ſ₃ aplꝫ ad cor.io.Fidel' ds q ñ patiet̄ vos tētari ſup illđ qđ poteſtꝪ ſuſtiere:icirco ds reſuauit i hac ꝑmiſſiōe ꝑtātē ſupādi iob: ne.ſ.diabol⁹ eū final'r ſuparet.qđ ꝑncipal'r fit ꝑ adiutoriū diuinū: vn̄ glo.i h̄ loco ſic dic.Uerūtn̄ aia₃ illi⁹ ſua.nō φ nō tētes.ſ₃ φ nō ſupes.Hoc idē Gre.i.3.moral'.vbi ſic dic.Ita aduerſari⁹ aia₃ ſuare dr̄.cū hāc tētādo ſupare ꝓhibet̄.hec ille. REPLICA.

In ca. x. vbi poſtill. exponens illud. Uerũtñ aiã illi⁹ ſua de vita corporali: vel ſm Ra. Sa. de vſu rõnis. Burgẽ. vtrũq₃ ſine rõe abyciẽs. exponit q̄ p hoc diabolus phibit⁹ ẽ iob ſupare. S₃ illa Burgẽ. expõ plane ẽ ꝯ btm̃ Aug. iz. ſup Gen̄. ponẽtẽ ibi exẽplũ de iob dicẽte. Diabolus timet a tẽtato ſu perari: ita. n. ſupb⁹ ẽ q̄ nullo mõ tẽtare pſumeret quẽ ſuparẽ nõ poſſe putaret: ſi p h̄ qd̄ dr̄. Aiã illi⁹ ſua. diabolus phibit⁹ fuiſſ₃ ne ſuparet iob. nullo mõ ad tẽtãdũ eũ expetiſſet. ſ₃ iõ expetyt: q₂ eu₃ ſupare poſſe p̄ſupſit. ſi aũt expſſe phibit⁹ fuiſſ₃ ſupa re: fruſtra ſupare p̄ſumeret: ſciẽs q̄ niſi pmiſſus nõ poſſ₃ vt dicit ibidẽ btũs Aug. Nec facit pro Bur. allegata glo.

POſt hec aperuit iob os ſuũ: ⁊ maledixit diei ſuo ⁊ locut⁹ ẽ. Pereat dies i qua nat⁹ ſũ: ⁊ nox i qua dcm̃ eſt. cõcept⁹ ẽ homo. Dies ille uertat in tenebras. Non requirat eum deus deſuper: nec illuſtretur lumine. Obſcurẽt eum tenebre: ⁊ ũmbra mortis. Occupet eum caligo: ⁊ iuoluãtur amaritudine.

q̄ myſtica ẽ ⁊ allegorica: vt p₃ in ipſa glo. iõ dr̄ ad btm̃ Grego. vñ q̄uis ver₃ ſit q̄ ds diabolo ptãtẽ tẽtãdi ꝯceſſerat. nõ ſupandi: h̄ tñ ver₃ ẽ nõ põt: q̄ ad ſupãdũ ſit expſſe phibit⁹ p h̄ qd̄ dr̄. Aiam illi⁹ ſua: ppter ea q̄ ſupra ad itẽtionẽ bti Aug. dcã ſũt. Cap. III.

POſt hec aperuit ⁊c. Poſtq̄ deſcripta eſt ſci iob flagellatio. hic pñr ex hoc orit̃ diſputatio. Circa quã p̄mo ponit̃ ppoſitio ipſi⁹ iob q̄rulofa. ſcd̃o amicoꝝ ei⁹ obiectio calũnioſa. 4. ca. Circa itellectu₃ hui⁹ capituli varie dixerũt doctores. Scũs Grego. 4. morali. dicit. q̄ vba ipſi⁹ iob i hoc capitulo qb⁹ maledicit pncipio vite ſue ⁊ ei⁹ ꝯtinuatiõi nõ pñt ad lrã₃ itelligi. Primo q₂ vba ei⁹ videntur oĩno ẽẽ vba hoĩs nõ ſolũ ipatiẽtis: ſed etiã deſperãtis. o₃ aũt dicere q̄ iob nõ cecidit a vtute patientie. tũ q₂ poſt vltimã flagellationẽ vxore ſua pvocãte eũ ad ipatiẽtiã cã corripuit vt debuit. ⁊ de patientia admonuit. vt p₃ ca. pcedẽti. tũ q₂ iferi⁹ vlti. ca. dñs loquẽs ad eliphaz themanitẽ. dixit. Irat⁹ eſt furor me⁹ in te ⁊ i duos amicos tuos: q̄m nõ eſtis locuti corã me rectum ſicut ſeruus meus iob. Scd̃o: q₂ ſi verba ſci iob accipiãtur ad lrãm. ꝯtinẽt ipoſſibilia ⁊ irrõnabilia: dicedo. Pereat dies i qua natus ſum. q₂ dies illa pterierat nec redire poterat. ⁊ ideo ei maledicere videt̃ oĩno irrõnabile. ⁊ qd̄ ſubdit̃ ifra. Dies ille vertat̃ i tenebras. erat oĩno ipoſſibile. ⁊ ideo q̄ iob ſcũs ⁊ ſapiẽs hoc itelligeret ad lrãm: nõ videt̃ ꝯuenienter ẽẽ dcm̃: ppter q̄ ⁊ ꝯſimilia dicit q̄ beat⁹ iob loq̄bat̃ enigmatice ſeu parabolice: ppter qd̄ myſtice exponit̃ totum iſtud caplm̄. Thomas aũt de agno bis nõ obſtãtib⁹ exponit ad lrãm. Ad cuius itellectum ſciẽdum q̄ aliqd eſt aliquãdo triſtabile ⁊ odioſum ſcd̃m ſe acceptũ: quod tamẽ eſt acceptabile ad finẽ relatũ: ſicut potio amara vt ſic ẽ horrida: relata tamẽ ad ꝯſecutionẽ ſanitatis eſt valde accepta. vnde dicit poeta. Ut corp⁹ redimas ferrũ patieris ⁊ ignes ſenſitiue vero partis nõ eſt aliqd ad finẽ referre: ſ₃ ſolius rõnis: ⁊ ideo ſi aliqs de potõe amara loq̄ret̃ ſcd̃m diſpoſitionẽ ſẽſitiue partis: diceret eam amaram: ſi autem ſm diſpoſitione₃ rõnis eã ad ſanitatẽ referret. diceret eã ẽẽ bonã. l₃ aũt ẽẽ ⁊ viuere ſcd̃m ſe ſit delectabile: ſi tamẽ ſit ſubiectum multis miſerys ⁊ triſticys. efficit̃ triſtabile ⁊ odioſum. itãtũ q̄ aliq propter hoc ſe iterimũt q̄uis erronee. Beatus igit̃ iob volẽs ſimpliciter enũciare diſpoſitionẽ ſenſitiue partis miſerias i q̄bus erat abhorreſcẽtis. maledixit pncipio vite ſue ⁊ ei⁹ ꝯtinuatiõi: q̄uis ſcd̃m rõnẽ p virtutẽ patiẽtie illas miſerias acceptaret propter ꝯſecutionẽ pmy vite future: ſicut ⁊ ſaluator noſter Math. z6. dixit. Triſtis eſt anima mea vſq₃ ad mortem. ⁊ ibidẽ. Trãſeat a me calix iſte. exprimẽs diſpoſitionẽ ſenſitiue partis paſſionẽ iminẽtẽm horreſcentis: ad declarãdũ i ſe veritatẽ humane nature paſſibilis: q̄ tamẽ paſſionem illã p rõnẽ acceptabat. ⁊ p hoc p₃ ad dicta Gregory: videlicet q̄ verba iob non erãt ipatiẽtis hoĩs ⁊ blaſphemi: ſicut nec verba chriſti erãt verba hominis per triſticiã a culmine virtutis in aliquo iclinati. ſimiliter nõ erãt irrõnabilia: vt patebit infra. Licet aũt hoc ſit ſubtiliter ⁊ gratioſe dictũ: tamẽ occurrit vnu₃ dubiũ: q₂ amici iob cum eẽnt ſapientes ⁊ viri litterati nunq̄ cõtradixiſſent iob hoc mõ loquẽti: cũ ſcirent paſſiones triſtabiles ẽẽ ſimplr ſenſitiue partis. ⁊ ideo ſcd̃m hoc dcm̃ tota coꝝ diſputatio cõtra iob procedit i equoco: cum nitãtur oſtẽdere iob ex ipatiẽtia maledicu₃ ⁊ blaſphemum: tanq̄ loquẽtẽ ex erronea rõne: que tamẽ diſputatio protrahit̃ vſq₃ ad. 3z. ca. excluſiue: vbi icipit beliu diſputare: de cui⁹ diſputatõe dicet̃ tũc qualiter differt a pcedẽti. Quod aũt tres viri ſapiẽtes ita diu diſputarẽt p nihilo: q₂ in equoco. nõ videt̃. ⁊ ſimiliter q̄ iob ſapiens ⁊ ſcũs ita diu tenuiſſet eos i verbis ad propoſitum non ſpectãtibus: quin apcruiſſet eis itẽtionẽ ſuã: vt ſic taceret. vel ad propoſitum argueret abſurdum rõni videt̃. Propter quod ſaluo meliori iudicio videtur mihi q̄ aliter poteſt dici. Ad cui⁹ intellectum ſciẽdũ q̄ diſputans cõtra aliquẽ ſeu aliqs frequẽter arguit aut aliqd dicit pcedẽs ex ꝯceſſis ab eis ad aliqd cõtra eos ꝯcludẽdũ. amici aũt iob l₃ ꝯuenirẽt cum eo i hoc q̄ act⁹ humani regunt̃ diuina pvidẽtia vt dcm̃ ẽ: tñ differebãt i hoc q̄ punitionem pctoꝝ ⁊ remuneratione boṉoꝝ i futura vita negabãt. ad hoc aũt ſeq̄tur q̄ homini exiſtẽti i multis ⁊ magnis miſerys de q̄bus non apparet liberatio via humana poſſibilis: vita ſua talib⁹ miſerys ſubiecta ſit ei odibilis ⁊ oneroſa: ſi de tolerãtõe taliũ nulla pmiatio i futuꝝ ẽ expectãda. ⁊ p conſequens illa p que venit ad iſtas miſerias ſunt ei odioſa. ſ. ꝯceptio: natiuitas: ⁊ educatio. i tali ꝟo ſtatu erat iob vt p₃ ex pdictis. ⁊ iõ ex ſnĩa erronea amicoꝝ ſuoꝝ quas nouerat. ꝯcluditvitã ſuã ſibi odibilẽ ⁊ oneroſã. ⁊ p ꝯſeq̄ns ſuã ꝯceptionẽ natiuitatẽ: ⁊ educationẽ. ducẽdo eos ad icõueniẽs: eo q̄ iſtud habebant p inꝯueniẽti: q₂ tenebant omnia bona remunerãda tm̃ i vita pñti. ⁊ ideo dicebãt vlterius quaſi iob rñdẽdo: q̄ ſi homo vere peniteat ⁊ ad deũ ꝯuertat̃ a miſerys ſibi iflictis ppter culpã ſuã quãtũcũq₃ ſit a deo liberat̃: ⁊ ad floridũ ſtatũ i victoria maioris pſperitatis reducit̃: quod dcm̃ iob deſtruit p hoc q̄ aliq iniuſti frequẽter i hac vita fruunt̃ pſperitate vſq₃ ad horã mortis ſue. ⁊ ſimilr aliq iuſti affligunt̃ miſerys vſq₃ ad horã mortis ſue. ⁊ ſic ꝯcludit iob q̄ eoꝝ tolerãtia remunerãda eſt i alia vita. ⁊ iſta patebũt ex decurſu huius libri. Et ſic p₃ q̄ diſputatio iob cũ amicis ſuis non pcedit i equoco: q₂ directe itẽdit deſtruere: quod illi itẽdũt aſtruere. Similiter patet q̄ ſcd̃m hunc modũ dicẽdi. iob non põt de ipatiẽtia ſeu blaſphemia notari: q₂ dicta i hoc capitulo ⁊ conſimilia i ſeq̄ntibus non profert ex ſua ſentẽtia: ſ₃ magis tanq̄ ex errore amicoꝝ ſuoꝝ deducta. ſicut nec paulus apoſtolus põt notari de ifidelitate. i. ad Cori. i5. ex eo q̄ ex errore negãtium reſurrectionem ſic deducit. Si reſurrectio mortuoꝝ non eſt. nec chriſtus reſurrexit. ſi aũt chriſtus non reſurrexit. inanis eſt predicatio ⁊ fides noſtra. His igit̃ premiſſis preſens capitulum in duas partes diuiditur: quia primo iob vite ſue deteſtatur incboationem. ſecũdo eiuſdem continuationem. ibi. Quare miſero. Prima in duas. quia primo maledicit tẽpus incboationis vite ſue. ſecundo ipſius incboationi. ibi. Quare non i vulua. Prima adhuc i duas. q₂ primo maledicit dicto tẽpori i generali. ſecundo in ſpeciali. ibi. Dies ille. Circa primum dicitur. Poſt hec. ideſt poſt ſeptem dies in quibus amici ſui cum eo reſiderant lugentes

b Aperuit iob os ſuum. ad dicendum que ſequuntur. ex quo patet q̄ non locutus fuit ex impetu paſſionis: quia ſtatim a principio in verba ſeq̄ntia prorupiſſet: ſed magis ex deliberatione rationis.

c Et maledixit diei ſuo. per modum qui ſequitur.

d Pereat dies in qua natus ſum. non eſt per hoc itelligẽdum q̄ optaret diem preteritum redire ⁊ ſic poſtea perire: quod eſt impoſſibile ⁊ irrationabile. vt arguit beatus Gregorius. ſed loquitur de preterito p modum futuri. ad modum dolentis de aliquo preterito: vt ſit ſenſus: Pereat dies. ideſt vtinam dies natiuitatis mee nunq̄ fuiſſet ſi poſſibile eſſet. vt ſic non fuiſſem natus. Et eodem modo exponendum eſt quod ſubditur. Et nox in qua dictum eſt conceptus eſt homo.

e Dies ille vertatur in tenebras. Hic maledicit dicto tempori in ſpeciali. ⁊ primo diei. ſecundo nocti. ibi. Noctem illam. Circa primum dicitur. Dies ille vertatur in tenebras. quod poteſt fieri pluribus cauſis concurrentibus. vna eſt ex eclipſi ſolis: ſicut fuit in paſſione chriſti. et hec tangitur ibi. Dies ille vertatur in tenebras. propter quod ſubdit̃.

f Non requirat eum deus deſuper. ideſt non inſtituat eum celebrem ſicut inſtituit de die ſabbati propter beneficium creationis. Et non ſit in recordatione. hoc non eſt in hebreo nec in libris correctis: ſed immediate ſubditur. g Nec illuſtretur lumine. et refertur ad eclipſim ſolis predictam in cuius hora licet dies obſcuretur: tamẽ ſatis cito ad lucem priſtinam reuertitur. ⁊ hoc excludit dicens. Nec illuſtretur lumine. ⁊ eſt ſenſus: vtinam dicta: eclipſis duraſſet per totam diem mee natiuitatis. h Obſcurent eum tenebre. Hic tangitur alia cauſa obſcurationis diei. ſcilicet. quando nubes obſcure ſimul concurrunt cum eclipſi. ⁊ hoc tangitur cum dicitur. Obſcurent eu₃ tenebre. ideſt vtinam cum eclipſi ſolis concurriſſent nubes obſcure.

i Et vmbra mortis. ideſt q̄ tanta fuiſſet obſcuritas dicta q̄ homines pre horrore timuiſſent ſibi de morte. k Occupet eu₃ caligo. ideſt vtinam cum obſcuritate nubium in celo aereo fuiſſet nebula circa terram: que proprie caligo dicitur ad maiorem dicte diei horrorem.

l Et inuoluatur amaritudine. ideſt vtinam die illa fuiſſent homines generaliter ſine gaudio ⁊ amaritudine occupati. omnia aũt predicta dixit iob de die ſue natiuitatis p hoc deſignãs. vt horror exterior tẽporis ſignum fuiſſet mali quod ſibi accidit: eo q̄ p natiuitatem venit ad

vitā ſubiectā tātis ac talib⁹ miſerijs.⁊ eodē mō itelligēdū ē de his q ſe quunť q̄ȝtū ad noctē ſue ꝯceptōis. a Noctē illā. Hic ꝯñr maledi/ cit nocti ſue ꝯceptōis i ſpāli.ē aūt nox horribilis de ſe: ſȝ multo horri/ bilioꝛ ē quādo ſuꝑuenit vēt⁹ ꝓcelloſus ⁊ aer caliginoſus.qꝺ notať cū dr̄. Noctē illā tenebꝛoſus turbo poſſideat.i.vtinā ſic fuiſſet hoꝛribilis vt fuiſſet ſignū coꝛrñdēs meis miſerijs. b Nō computeť i dieb⁹ anni.i.nō ſit i recoꝛdatōe aliq̄ laudabili. c Sit nox illa ſolitaria.i. vtinā ſic fuiſſet hoꝛribilis: vt homines nō poſſent ꝯgregari in aliqbus feſtis ſeu conuiuijs.

d Nec laude digna. ita ꝙ nihil laudabile factuȝ fuiſſet in ea.

e Maledicāt ei q male dicūt diei q parati ſūt ſu ſcitare leuiathan. Hoc Tho.exponit dupliciter. vno mō ꝙ ꝑ leuiathan itelligať piſcis magnus q alio noīe vocať cet⁹: quē ꝓpter ſui magnitudineȝ piſcatoꝛes nō audēt iua/ dere de die: vt dicit: ſȝ de nocte tm̄. ⁊ iō qñ itēdūt ei⁹ captōi ſi ſuꝑueniat di es.maledicūt ei.⁊ ſic ſu/ ſcitare leuiathā ē eū i ua dere. Alio mō vt ꝑ leuia than itelligať diabolus: quem ſuſcitare hñt mali hoīes ei obediētes. ⁊ iſti odiūt lucē diei: ſm ꝙ dr̄ Joan.3. Qis q male agit odit lucē. Sȝ ꝑma expo/ ſitio nō videtur vera: qꝛ audiui ab illis qui noue/ rūt captionē illius piſcis

Noctē illā tenebꝛoſus turbo poſ ſideat. Nō cōputeť in diebus an/ ni: nec nūereť i menſib⁹. Sit nox illā ſolitaria: nec laude digna. Ma ledicāt ei q maledicūnt diei q pa/ rati ſunt ſuſcitare leuiathan. Ob/ tenebꝛenť ſtelle caligine ei⁹. Ex/ pectet lucē ⁊ nō videat: nec oꝛtuȝ ſurgētis auroꝛe. Quia nō ꝯcluſit oſtia vētris q poꝛtauit me: nec ab ſtulit mala ab oculis meis. Qua re nō in vulua moꝛtu⁹ ſū: egreſſus ex vtero nō ſtatim perij? Quare excepť⁹ genib⁹? cur lactat⁹ vberi bus? Nūc eni doꝛmiēs ſilereȝ: ⁊ ſōno meo reqeſcerē cū regibus ⁊ ꝯſulib⁹ tre: q edificāt ſibi ſolitudi nes: aut cū ꝑncipib⁹ q poſſident aurum: ⁊ replēt domos ſuas ar/ gēto. Aut ſicut aboꝛtiuū abſcōdi/

dicētib⁹ ꝙ nunq̄ȝ iuadiť de nocte: ſȝ magis i clara die: ita ꝙ piſcatoꝛes a lōge poſſint ꝯ cū tela directe ꝓijcere: qꝛ ſi appꝛopinq̄rēt eēnt i ꝑicu/ lo ſubmerſionis ex motu illius piſcis mare notabilr̄ ꝑturbātis. Scda vero expoſitio videť myſtica. ⁊ iō pono aliā lr̄alē quā ponūt hebꝛei di cētes: ꝙ hec ē vera lr̄a. Maledicāt illi q maledicūt diei expectātes oꝛ bari de ſocietate ſua. tales aūt ſūt hoīes tantis miſerijs oppꝛeſſi ꝙ de vita ſua ſūt attediati. ⁊ ſic ꝑ moꝛtē expectāt a ſocietate ſua ſeꝑari.i.ab vxoꝛib⁹ ſuis vel a cōi ſocietate hoīum. f Obtenc. ſtelle cali. ei⁹.i. vtinā fuiſſet tā obſcura ꝙ nō apparuiſſet aliq̄ ſtella. g Expe.lu.i. vtinā fuiſſet talis ꝙ hoīes p̄ hoꝛroꝛe illi⁹ deſideraſſēt lucē diei: nec tñ videreť ab eis. nec ēt ſignū auroꝛe ſurgētis q̄ p̄cedit lucē ſolis. rōneȝ āt p̄dicte maledictōis ſubdit dicēs. h Quia nō con. oſtia vētris q poꝛtauit me. ita ꝙ nō potuiſſē exire de vtero. i Nec abſtu. mala ab ocu. meis.i. qꝛ nō liberauit me a pñtib⁹ miſerijs quas patioꝛ: qꝺ fe ciſſet. ſi oſtia vētris mr̄is mee clauſiſſet: ita ꝙ nat⁹ non fuiſſem. Sciē/ dū aūt ꝙ ea q̄ p̄dicta ſūt de maledictōe diei natiuitatꝭ iob ⁊ noctꝭ ſue ꝯceptōis: dicta ſūt referēda ad illū diē vel illā noctē numero: i qbus fuit cōcept⁹ ⁊ nat⁹. ⁊ ſic loqť iob de p̄terito ꝑ modū futuri: vt ſ. dcm̄ ē Poſſūt etiā alr̄ exponi referēdo ad idētitatē diei ⁊ noctꝭ. nō numera/ lē ſȝ ſm anni reuolutionē: ſic dies natiuitatꝭ xp̄i dr̄ quolibet anno re/ uerti ⁊ ſm hoc v̄ba iob ſūt accipiēda de futuro: ſicut exp̄mūtur ꝑ mo/ dū futuri. ⁊ tūc ē ſēſus ꝙ vtinā illa nox ⁊ illa dies in reuolutōe anni in qb⁹ iob fuit ꝯcept⁹ ⁊ nat⁹. eēnt de cetero ſic hoꝛribiles ꝙ eēnt ſignū re memoꝛatiuū miſerie iob p̄cedētꝭ. ⁊ exponať ſicut p̄us: niſi quod mo dus loq̄ndi muteť de p̄terito ad futuꝝ. k Quare nō i vulua. Hic ꝯñr iob deteſtať vite ſue ichoationē que ē ꝑ natiuitatē. ipediť aūt na tiuitas duplr̄. vno mō qꝛ fetus moꝛiť poſt aīationē. alio mō añ. ⁊ p̄mo ꝓſeqtur p̄mū modū. ſcdo ſcdm ibi. Aut ſicut aboꝛtiuū. Circa p̄mū di/ cit. Quare nō i vulua moꝛtuus ſum. ſ. añ natiuitatē ⁊ poſt aīationē: qꝛ nullus moꝛiť niſi hñs vitā. l Egreſſus ex vtero non ſtatim perij idest vtinā ſaltē poſt natiuitatē perijſſem: ita ꝙ nec fuiſſem receptus ſuper genua nutricis: nec lacte eius alitus. ⁊ ſubdit cauſā dicēs.

m Nunc enim doꝛmiēs ſilerē. doꝛmitionē enim vocat moꝛtē ꝓpter ſpem reſurrectōis. ⁊ hoc mō frequēter loqtur ſcriptura. ſilētiū aūt vo cat qetē a plāctu miſeriaꝝ hui⁹ vite. n Et ſomno meo reqeſcereȝ. liberat⁹ a miſerijs quas nūc patioꝛ. o Cū regib⁹ ⁊ ꝯſulib⁹ terre. ſ. defūctis ſcūs eis equalis: qꝛ poſt moꝛtē nō remanēt dignitates iſte.

p Qui edificāt ſibi ſolitudines. ſm ꝓpꝛietatē hebꝛaici ſmonis. nō ac/ cipiť hic ſolitudo ꝓut ipoꝛtat domū ſolitariā. ſicut exponit Tho. dicēs ꝙ ꝑ hoc intelliguntť edificia ſolitaria ad delitias reguȝ facta. ſȝ magis ſolitudo hic accipiť ꝓut ſignificat edificia deſtructa: vt ciuitates ⁊ ca/

ſtra: q̄ reges ⁊ magnates aliqñ reedificāt maioꝛa ⁊ foꝛtioꝛa q̄ȝ añ vt in futuꝝ ipſi habeanť in memoꝛia. ⁊ ſic oꝛdinanť ad bonū ho noꝛabile. q Aut cū ꝑncipib⁹ q poſſident auꝝ.i.cū illis qui in pñti vita magis ſtuduerūt ad bonū vtile. r Aut ſicut ab/ oꝛtiuū. Hic ꝓſeqtur ſcdm modū quo ipeditur natiuitas. ſ. añ ani mationē: qñ ſic perit fetus. ⁊ tūc dr̄ aboꝛtiuū. vnde ſubdiť.

s Nō ſubſiſterē. defuncti eni tm̄ ſubſiſtūt in aīa rōnali remanē te. ⁊ ideo aboꝛtiuū in nullo ſubſiſtit. t Vel q ꝯcepti nō vide rūt lucē.i. moꝛtui p⁹ aīationē: tñ añ nati uitatē. ⁊ ſic nō vide rūt lucē huius vite ⁊ in hoc iob reuerti tur ad modū p̄cec/ dentē. v Ibi im pij ⁊c̄.i.a calūnijs. q bus hoīes moleſta/ bant in vita pñti.

x Et ibi reqeuerūt feſſi roboꝛe.i. hoīes bellicoſi q bellādo frequēter fatiganť ibi qeſcunt a talib⁹.

y Et quondaȝ vin/ cti.ſ.a bellatoꝛibus dictis. z Pari/ riter ſine moleſtia. ſupple ſunt ibi cū il/ lis qui eos vinxerāt

a Nō audierūt vo cem exactoꝛis. talia eni ibi nō hñt locū.

b Paru⁹ ⁊ magn⁹ ibi ſūt.ſ. equales: qꝛ paruitas ⁊ magnitu do diſtiguunť ſȝ ꝓ/

tū nō ſubſiſterē: vel q cōcepti nō viderunt lucē. Ibi impij ceſſaue rūt a tumltu ⁊ ibi reqeuerūt feſſi roboꝛe: ⁊ quōndā victi pariť ſine moleſtia. nō audierūt vōcē exacto/ ris. Paruus ēt magnus ibi ſunt: ⁊ ſeruus liber a dn̄o ſuo. Qua/ re miſero data ē lux: ⁊ vita his q i amaritudie aīe ſt? Qui expectāt moꝛtē ⁊ nōn venit: q̄ſi effodiētes theſaurū: gaudētq; vehementer cū iuenerit ſepulchꝛū. Viro c⁹ ab ſcōdita ē via: ⁊ circūdedit eū deus tenebꝛis. Añq̄ȝ comedā ſuſpiro: et q̄ſi iūdātis aq̄ ſic rugit⁹ me⁹: quia timoꝛ quem timebam eue/ nit mihi: ⁊ quod verebar acci/ dit. Nonne diſſimulaui? Nonne ſilui? Nonne quieui? Et uenit ſu per me indignatio. IIII.

ſperitates ⁊ aduerſitates huius vite: qbus ꝑ moꝛtem ſublatis re manēt hoīes equales. ⁊ iō ſubdiť. c Et ſeruus liber a domi/ no ſuo. qꝛ ꝑ moꝛtem ſoluiť talis ſubiectio. d Quare miſero. Hic cōſequenter iob lamētať vite ſue continuationē. ⁊ pꝛimo fa cit hoc gñaliter reſpectu oīum miſeroꝝ. ſecundo ſpālr̄ applicat ad ſeipſū. ibi: Anteq̄ȝ comedā. Circa pꝛimū dr̄. Quare miſero.i. hoī aduerſitatibus afflicto. e Data eſt lux. ita ꝙ ꝑ natiuita/ tem venit ad huius mundi lucē. f Et vita.i. vite ꝯtinuatio. quaſi diceret pꝛo nihilo. g Qui expectant moꝛtē. cū deſide/ rio vt ſint liberati a miſerijs in quibus ſunt. h Et nō venit. ſm coꝝ deſideriū: lȝ finalr̄ veniat cū ſint moꝛtales. i Qua/ ſi effodiētes theſauꝝ.i. ſicut effodiētes theſauꝝ expectāt cū de/ ſiderio eius iuētionē: ita iſti moꝛtē. iō ſubdiť. k Gaudentq; vehemēter cū iuenerint ſepulchꝝ.i. cum veniunt ad talē ſtatū ꝙ ſunt certi de ſepultura ſua ꝓpinqua. Aliter etiā exponiť dicē/ do ꝙ antiquitus in ſepulchꝛis magnoꝝ reponebanť aliqua pꝛe/ cioſa ⁊ abſcondebanť in terra: ⁊ ſic hoīes volentes illa rapē effo diebant terrā. ⁊ ſic gaudebāt qñ ſepulchꝝ iueniebāt ꝓpter ea q̄ erāt ibi repoſita. pꝛima tñ expoſitio magis concoꝛdat lr̄e.

l Viro cuius abſcōdita eſt via. ſupple quare data eſt lux ⁊ vita. ⁊ talis eſt qui in pñti vita oppꝛeſſus eſt miſeria: qꝛ neſcit quo ibit de loco pñtis miſerie: eo ꝙ neſcit hō vtrū odio vel amoꝛe dign⁹ ſit. vt dicitur Eccleſiaſtes.9. ideo ſubditur. m Et circunde/ dit eū ⁊c̄.ſ. ignoꝛantie reſpectu futuroꝝ. n Anteq̄ȝ comedā. Hic iob p̄dicta applicat ad ſeipſū dicēs: Anteq̄ȝ comedā ſuſpiro. pꝛe anguſtijs quas ſuſtineo: ⁊ nō ſuſpiro leuiter ſȝ grauiter p̄ an guſtia nimia. iō ſubdiť. o Et q̄ſi ⁊c̄. q̄ facit magnū tumultū

p Sic rugitus meus. qui eſt ſignū magni doloꝛis. cuius cā ſubdi tur. q Quia timoꝛ quē timebā ⁊c̄. homo eni ſapiēs i ꝓſperi tate exiſtens timet de futura aduerſitate foꝛtune. ⁊ ſic timuit iob tp̄e ꝓſperitatis ſue. ⁊ in hoc notat magnitudinē ſui damni.

r Et qꝺ verebar accidit. verecūdia eſt timoꝛ ingl̄iationis. ⁊ i hꝰ oſtendit iob magnitudinē deiectionis a ſtatu ſui honoꝛis. ⁊ quia poſſet aliquis dicere ipi iob ꝙ merito hoc patiebať ꝓpter pecca ta ſua pꝛeterita: ſicut ſentiebāt eius amici. ideo hoc remouet di cens. s Nonne diſſimulaui.ſ. iniurias mihi factas ab alijs non vindicando. t Nōne ſilui. oppꝛobꝛia pꝛo oppꝛobꝛijs nō reſpondendo. v Nonne quieui. alios non moleſtando. qua ſi diceret ſic. x Et venit ſuper me indignatio. idest miſeria a deo inflicta: quod eſt ſignum ſue indignationis: cum tamen eſ ſem innocens: vt patet ex ſupꝛadictis.

¶ In cap. 3. vbi dicitur in postil. Thomas autem de aquino di/
cit. His non obstantibus. ADDITIO.

Expositio sci Tho. in hoc loco videt̃ rõnabilis: nõ obstã
tibus his q̃ ↄ eã postillator obycit: qd sic p3: nã iob ⁊ ami
ci ei⁹ vt dictũ est in pma additione. disputabãt principalr circa
hoc q iob dicebat se eẽ flagellatũ sine culpa: amici vo asserebãt
ipm esse flagellatũ in penã sue culpe ⁊ suoꝝ: vt p3 manifeste i to
to pcessu huius disputationis. ⁊ sic p3 q eoꝝ disputatio nõ erat
in equoco vt postillator dicit: sed de directo sibi inuicẽ ↄtradice/
bãt. Alia aũt q̃ in hac disputatione interuenerũt: vtpote q iob te
nebat q in alia vita finalr puniebant̃ iniusti ⁊ iusti pmiabãtur:
qd tñ negabat̃ ab aduersarys: nõ erat de pncipalr itentis i dispu
tatione: sed de secũdario supuenietib⁹. vñ infra Job. 32. cap. qñ
cessauit disputatio triũ amicoꝝ. dicit sic: Omiserunt ãt tres viri
isti rñdere iob: eo q iustus sibi videret̃. i. q nõ poterãt ipm ↄuin
cere de iniusticia sua: ex quo p3 q hec erat pricipalis materia di/
sputatiõis. s. vtrũ iob fuisset iustus tpe sue flagellatõis vel nõ. Et
iõ qz iob exprimẽs vitã suã esse odibilẽ fm partẽ sẽsitiuã, put sã
ctus Tho. ponit. iterposuit quedã in hoc ca. i q̃ primordiũ dispu/
tationis ↄsistit: qbus videbat̃ iob asserere se eẽ iustũ ⁊ sine causa
vel culpa flagellatũ: iõ aduersary ↄtra hoc principalr se opposue
rũt nõ curãtes vtrũ fm sẽsitiuã partẽ loq̃ret̃ vel al's. sed soluz iu
sticiã suã ipugnãtes. ⁊ ex hoc approbãtes punitionẽ suã. ⁊ sic ma
nifestũ est q nõ disputabãt in equocis. nec iob eos detinuit i ver
bis ad ppositũ nõ spectãtib⁹: sed iob principalr asserebat se esse
iustũ: aduersary vero hoc sẽp ↄtradicebant. ⁊ circa hoc pricipalr
versabat̃ vtriusq3 partis intentio. Qd aũt postill'. dicit q iob in
h ca. ex snia erronea amicoꝝ suoꝝ quã nouerat ↄcludit viã suã
sibi odibilẽ ⁊ onerosã. ⁊ p ↄñs suã cõceptionẽ: natiuitatẽ ⁊ edu/
cationẽ: ducẽdo eos ad iconueniẽs ⁊c. put in postilla videt̃ irra
tiõabilr dictũ: tũ qz qñ hoc caplm pposuit: nihil legit̃ audiuisse
ab amicis: vt p3 manifeste: nã ipse fuit prim⁹ loq̃ns de hac mate/
ria: nec debuisset eis iponere q aliqd erroneũ credidisset: ex quo
nõ hẽbat de hoc certã noticiã: tũ qz si hoc mõ loq̃ret̃. s. ex alioꝝ
positione vt eos duceret ad icõueniẽs vt postill'. dicit: debuisset
iterponere aliquã dictionẽ q̃ significaret q hoc loq̃bat̃ ex alioꝝ
positione. nõ ex sua: sicut apl's in illa auctoritate quã allegat po/
still'. prima Cor. 15. Nõ fuit locut⁹ simpliciter: sz ↄditiõalr dicẽs
Si resurrectio mortuoꝝ nõ est: g nec xps resurrexit. vbi manife
ste õndit se nõ loq simpliciter sz cõditiõalr. sz eos q resurrectio
nẽ negabãt: qd iob in h loco nõ fecit: sz simpliciter loq̃t tanq̃ ex
sua ppria opinione. put scũs Tho. in sua expõne dicit. Sz vlteri
us circa hoc videt̃ q̃rendũ qua rõne iob tã particulariter male/
dixit diẽ natiuitatis sue: ac noctẽ cõceptiõis. silr ⁊ stellas ⁊ hui⁹
modi. sufficeisset eni õndere suã tristiciã ⁊ dolorẽ simpliciter sic
xps dixit. Tristis est aĩa mea vsq3 ad mortẽ. Math. 26. ca. vl' sal
tẽ sicut Dauid. 2. Reg. i. similr maledixit. d. Mõtes gelboe nec
ros nec pluuia veniãt sup vos. in q̃ satis õndebat̃ q illa q̃ cõtige
rũt i illis mõtib⁹ erãt valde ifortunia. Hieremias ẽt g pp veri/
tatẽ quã ex pte dei pplo denũciabat: fuit multipliciter afflictus
intm ẽt q õndebat se maluisse nunq̃ fuisse natũ. vñ maledice/
bat vi⁹ g pri suo denũciauerat natiuitatẽ suã. tanq̃ illũ q mala
noua denũciabat: vt hr̃ Hiere. 20. Nunq̃ tñ ad tãta ⁊ tã particu
laria descẽdebat in maledicẽdo. vt p3 ibidẽ: vñ iob oẽs modos
cõsuetos in sacra scriptura circa talia videt̃ trãscẽndisse. de q̃ ra
tio videt̃ q̃renda. Ad qd dicẽdũ q scũs Tho. in hoc loco sic dic̃
Cõsiderãdũ est aũt q sicut Hiero. dicit in plogo a verbis iob in
qbus ait. Pereat dies. vsq3 ad illũ locu3 vbi scriptũ est. Jccirco
me rephendo. hexametri versus sunt dactylo spõdeoq3 curren/
tes. ⁊ sic p3 q liber iste p modũ poematis ↄscriptus est: vñ p to/
tum hunc libꝝ figuris ⁊ coloribus vtit̃: qbus poete vti cõsueue
rũt. solẽt ãt poete vt vehemẽti⁹ moueãt ad eãdẽ sniam diuersa
iducere: Vñ ⁊ hic iob ad maledicẽdũ diei sue hunc modũ ob/
seruauit. iducẽs ea qbus aliq̃ dies solet esse odiosa. hec ille. Ex q̃
rõ tãte particularitatis in hoc loco ⁊ in alys hui⁹ libri p3. Sz ad
huc circa modũ loq̃ndi istius libri est vlterius attẽdẽdum q in/
ter cetera q̃ in sacra scriptura tradunt̃ p modũ carminũ seu cãti
coꝝ in qbus multa figuratiue et pabolice tradunt̃ iste liber est
obscurior: eo q sũt in eo multa vocabula ignota ⁊ iconsueta ma
gis q̃ in alys libris: nec etiã in eo regule grãmaticales hebraice
coiter suãtur: cuius cã põt eẽ duplex. vna. s. q fm q̃sdã hebreoꝝ
expositores liber iste fuit ab alia lingua i hebreo trãslat⁹. qd mi
nime contigit in alys libris sacre scripture: ex q̃ dicunt puenisse
pdicta. s. q aliqua vocabula illi⁹ lingue nobis ignote remãsẽrt
in prima ppria forma: sicut cõtigit in libris phicis seu mathema
ticis: q a greco in latinũ fuerũt trãslati i qbus aliq̃ vocabula re/
manẽt greca: sicut ile sumit̃ p mã prima i nãlib⁹. ⁊ ẽ dictio gre/
ca: silr ⁊ cenit capitis: qd sumit̃ p altiori puncto celi supra hemisperiũ
i astronomia: q̃ q̃de dictio cenit nõ est: dictio latina. ⁊ sic plurics ↄtigit
in hoc libro: in q ponunt̃ aliq̃ dictões q̃ nõ sunt hebraice: sz sunt illius
lingue a qua liber iste fuit trãslatus q̃ nobis est ignota. put forte i ali/
qbus locis ifra videbit̃. Alia cã ẽt põt eẽ: qz liber iste pcedit p modu3
tragedie: q̃ dr̃ esse apud grãmaticos cantus hyrcinus: eo q de rebus
crudelissimis ⁊ horridis tractat. s. de casu flebilissimo ⁊ crudelissimo
sci ⁊ pfectissimi viri sicut Job: vt p3 i toto pcessu libri. ⁊ ideo modus lo/
quẽdi difficilis ⁊ obscurior ↄsueuit eẽ i scripturis sic p3 de libro Tre/
noꝝ q etiã de destructõe hier'l3 tragedice pcedit: cui⁹ stilus multũ cõ
format̃ stilo hui⁹ libri i hebreo: licet modus loquẽdi i isto libro obscu/
rior sit mõ loquẽdi i libro trenoꝝ: vñ trãslatio nr̃a magis ⁊ frequẽti⁹
deuiat ab hebreo i hoc libro q̃ i alys sacre scripture libris. quã varie/
tatẽ qz i multis locis ⁊ frequẽter i hoc libro inenit̃: cã breuitatis tãge
re omittã. nisi forte vbi pter hoc snia videt̃ nimis variari ⁊c.

¶ In codẽ capitulo. vbi dr̃ in postilla. Hec Thomas exponit duplr.
vno modo q per Leuiathan itelligit̃ piscis. ADDITIO. II.

Traq3 expositio sci Tho. videt̃ hr̃e locũ. De pma enim sic p3:
nã dato q ille piscis magn⁹ nõ possit capi nisi de clara die put
postill'. dicit sibi fuisse narratum a piscatorib⁹: tũc si cõtigeret
q aliqua dies in qua ipsi itẽderẽt captõi illius piscis finiret̃ ante eius
captionẽ: maledicerẽt illi diei. eo q nõ fuit ptẽsa vsq3 ad finẽ sui ope/
ris. ⁊ de talibus itelligit̃ illud. Qui maledicũt diei q parati sunt susci/
tare leuiathan. Fz ppriũ motiuũ sci Thome. l3 mutet̃ tps ↄgruu3 ad
captionẽ. vtrũ nox vel dies: qz hoc ↄsistit in facto. ⁊ ideo nõ variat mo
tiuũ expositionis. Secũda vo expositio nõ debet censeri mystica sz lit
teralis: nã vt dictum fuit in additione pcedẽti: in hoc libro pcedit per
modũ poeticũ seu tragedicũ. in quo figuris ⁊ coloribus vti est cõsuetũ
⁊ ideo accipe leuiathan p diabolo ad litteralẽ sẽsum pertinet. qui qui/
dẽ sensus lr̃alis in locutionibus figuratiuis seu pabolicis figuratus ten
dit ad lr̃am potius q̃ ad figurã. vt in questiõe de sẽsu litterali supra in
plogo super Geñ. posita. vnde ⁊ infra. 40. ca. vbi de leuiathan agit̃ per
extensũ. cõiter exponitur ad lr̃am de diabolo: ẽt ab ipo postillatore: vt
p3 ibidẽ. Scdm vero q̃sdã hebreoꝝ expositores lr̃a talis est. Maledi/
cũt ei qui maledicunt diei q parati sunt suscitare societatẽ suã. hoc eni
nomẽ leuiathan equiuocũ est in hebreo: vno modo signat illũ magnu3
piscẽ. ⁊ alio modo signat idẽ qd societatẽ suã seu coꝝ: vñ scdo modo ac
ceptũ dicunt q p hoc qd dr̃. Qui maledicunt diei: itelligunt̃ lamẽtato
res seu lamẽtatrices. quoꝝ officiũ est plangere sup mortuos. ⁊ per vba
sua suscitare societatẽ suã ad lamentationẽ ⁊ fletũ: de qb⁹ Hiere. 8. dr̃.
Uocat lamẽtatrices ⁊c. ¶ In codẽ ca. 3. vbi dr̃ in postill'. Qui edificãt
sibi solitudines. ADDITIO. III.

Secũdũ pprietatẽ hebraici fmonis vtrunq3 significat solitudo
. s. desertũ locum ⁊ solitariũ. ⁊ iõ vtrunq3 põt itelligi indifferẽ
ter: non deuiando a pprietate fmonis hebraici ⁊c. ¶ In codem cap. 3.
vbi dicitur in postill'. Uiro cuius abscondita est via ⁊c. Suple. quare
data est lux. ADDITIO. IIII.

Uiro cuius abscondita est via: hoc pprie intelligitur de ipso iob
eo q ipse se icedere credebat per viã iusticie put erat veru3:
⁊ tñ contingebãt illi miserie magne: sicut impys sepe contingunt. ⁊ sic
eius via erat abscondita pter huiusmodi perplexitatem: ex qua circũ
datus erat ignorantia: de quo subdit. Circundedit eum deus tenebris
scilicet ignorantie respectu huiusmodi vie que sibi erat abscondita.

¶ In eodem ca. 3. vbi dicitur in postilla. Quia timor quem timebam
euenit mihi. ADDITIO. V.

Ex hoc q iob dicit se ante timuisse aduersitates que postea ei
cõtigerunt. videtur remouere quandã obiectionẽ que ex pre
dictis p ipsum posset obyci cõtra eu3. Si enim tpe sue psperi
tatis crederet se securũ ab huiusmodi timore: sequeret̃ q qz per ma
gna tẽpora fuerat i prosperitate tã ab extra q̃ ab itra: sic non rationa/
biliter dixisset. Quare non i vulua mortuus sum. ⁊ egressus ex vtero
nõ statim pery. ⁊ huiusmodi. Diceret enim sibi q sua natiuitas ⁊ edu
catio satis profecerat sibi. saltẽ pro toto illo tẽpore i quo fuit i prospe/
ritate. Ad quod remouẽdum dicit. Quia timor quẽ timebam euenit
mihi. q. d. non credat aliqs q vita mea aliquãdo fuit prospera ⁊ geta:
qz licet ab extrinseco ante aduersitates videbar tranquillus: semper
tamẽ patiebar i mẽte timorẽ eoꝝ que euenerunt mihi. ⁊ sic nunq̃ fui
i vera prosperitate. qz ad talem prosperitatẽ reqrit̃ securitas seu tran
quillitas mentis quam ipse asserit se nunq̃ habuisse. Et vt hoc quod
dicit ostendat̃ esse veru3: subdit. Nõne dissimulaui. Circa qd sciẽdũ
q i hebreo non habetur i hoc loco aduerbium iterrogatiuũ le3 nẽne:
sed quedam simplex negatio. scil3 sic. Non dissimulaui: non silui: non
quieui ⁊c. ⁊ est sensus. Timorem quem ide dico me habuisse non dis/
simulaui. quia vt dictum fuit. s. ca. i. Job timens ne forte peccarent fi
ly sui in suis conuiuys: in fine hebdomadarum offerebat per singulos
holocausta: ⁊ sic p3 q timebat eoꝝ spãlẽ ruinã. ⁊ p ↄñs eoꝝ punitionẽ:
quod tamẽ nõ dissimulabat: cũ patẽter ostenderet per holocaustoꝝ

oblationē continuatā. Dicit enī. Nō filui: q͛ vt ibidē dr̄. ſcificabat illos .ſ. filios ⁊ familiā: in qua ſanctificatiōe pſumēdū eſt: ꝙ eos exhortabatur ⁊ monebat. de quo dicit. Nō filui .ſ. timorē quē habebā ex pdictis. ⁊ ſic pȝ ꝙ ipſe itrinſec⁹ erat ɔtinue timore iquietatus: de q̄ dicit. Non genui. ⁊ q͛ huic turbationi ſue itrinſece fuit ſubſecuta aduerſitas extrīſeca. iō dicit. Et venit ſup me idignatio mea. q̄ qdē ſnīa hoꝝ verſuū rationabilr̄ videt̄: q͛ conſona hebraice veritati vt dictū eſt. tū q͛ idcens videt̄ viro iuſto vt ſe laudet. Unde puer. 27. ca. Laudet te os alienū ⁊ nō tuū. necītate tñ iminēte ⁊ cū aliq̄ falſe itēdūt viciare iuſtū: tūc eſt ɔueniens vt iuſtus excuſet ſeſe etiā veraciter iuſtificādo. vnde iob poſtq̄ ab amicis fuit falſe reprehēſus: rationabilr̄ ſe defēdit. vt pȝ in pceſſu. ſed in hac ſua prima ꝑpoſitione cū nōdum audiuerit aliquē eum condēnantē. ſolum intēdebat ſuā miſeriā plāgere modo iā dicto. ſine hoc ꝙ de innocentia ſua aliquid tangeret.

REPLICA.

In ca. 3. vbi poſtill. expoſitionē verboꝝ iob q̄ ſonāt quaſi maledictionē ptractās. ⁊ precipue expoſitionē ſci Tho. pre alijs cōmendās: contra candē obiectionē facit Burgeñ. q̄ſi crimē leſe maieſtatis peractū lōga digreſſione reprehēdit: volēs ſcm̄ Tho. defendere plus iuoluit. Et q͛ tediofū eſt totū tractatū ſuū recitare: reſoluo eū ad certa puncta: qbus ptractatis apparebit qd rei ⁊ rationis habeat. Eſt igit̄ in hac ſua digreſſione pmus punctus iſte: ꝙ tota materia ⁊ principalis diſputationis iob fuit ꝙ flagellaret̄ ſine cauſa. ſcd̄s punctus ꝙ ratio mouēs pricipalr̄ iob ad pmum dictum ē ꝙ iob aſſeruit ſe iuſtum. ⁊ p ɔñs ſine cauſa flagellatum. tertiū dictum ꝙ amici iob ſolū ipugnabāt iuſticiā quā iob ptēdebat: alia āt dr̄ acceſſoria in illa diſputatione. Sed primum dictum videt̄ ſimpliciter falſū. imo erroneū tā cōmendabili ⁊ adeo cōmendato viro nō eſſe iponendum. nā vna oiū pħoꝝ voce reprobat̄: ſoli⁹ enī nālis luminis ductu Ariſ. videt nihil fieri ſine cā. ⁊ plato ſub celo nihil fieri credidit: cui⁹ legitima cauſa i tpe nō preceſſit. ⁊ ſic de alijs phicis ſilr̄ ⁊ theologicis q ɔſētanee dicūt multa fieri ſine culpa. nulla tñ ſine cauſa. Et ſcd̄m dictum ſilr̄ falſū eſt ꝙ iob ſe aſſeruit fore iuſtum: nā hoc faciēdo foret iniuſtus: vt pbat̄. 9. huius. vere enī iuſtus qd ſibi deſit primum. nō qd aſſit agnoſcit. Si enim dixerim⁹ ingt Joānes in canonica ſua prima. cap. i. Q2 pctm̄ non habemus ipſi nos ſeducimus. ⁊ veritas in nobis nō eſt. quapropter illa vba q̄ ad inocētiā vel iuſticiā ipſius iob tendere vident̄. non aliter accipiēda ſūt niſi ſicut vba xpi de ceco nato. Joā. 9. Neqȝ hic peccauit neqȝ parētes eius ⁊c̄. Quia iob nō dixit ſimpliciter ſe nō peccaſſe. nā hoc eēt temerariū. ſed dixit ſe non peccaſſe vt flagellaret̄. volens p hoc amicis errātibus ɔcludere: ꝙ ſi qui flagellant̄: non ſequit̄ neceſſario. igit̄ propter peccata. qui fuit error principalis ⁊ formalis amicoꝝ. vt pȝ in pceſſu libri. Nec tertiū dictū Bur. ſtare pōt: q͛ amici iob nō itendebāt eū pbare iniuſtū. ſed habebāt hoc tanq̄ euidēs ex flagellis. iuxta errorē coꝝ quo neminē dixerunt flagellari ſine culpa. ad qđ ɔcludendum tēdit coꝝ diſputatio: iccirco ex verbis iob accipiētes occaſionē ſcandali. putabāt eū dei blaſphematorē ⁊ ipatientē. ⁊ de hoc nō diſputauerunt: ſȝ ipm̄ iob tanq̄ talē obiurgabāt. vt pȝ in pceſſu lr̄e. Materia ergo diſputationis fuit. in pūti neminē puniri niſi pro pctīs ⁊ econtra. Job aūt vtriqȝ errori ſe oppoſuit. ⁊ nō pro ſua iuſticia: ſed iniuria deo p derogatione facta diſputauit: in cuius ſignū ifra vlti. ca. de⁹ illos tres amicos increpās: nō dicit eos ɔtra iob locutos: ſed ɔtra deum ⁊ dei iuſticiā: iō dicit ibi: Jratus eſt furor meus in te ⁊ in duos amicos tuos. q͛ nō eſtis locuti corā me rectū. i. dogma verum ſm̄ glo. ſi enī ſolum locuti fuiſſet cōtra iuſticiā iob. vt ſonat tertium dictum Burgē. nō poſſent rephēdi quaſi nō rectū locuti fuiſſēt: cum ⁊ iob rephenſibilis erat ⁊ per deū rephenſus: vt pȝ infra. 38. Ex quib⁹ pȝ ꝙ Burgē. cum huiuſmodi falſis dictis ſcm̄ Tho. potius inoluit q̄ defendit. Et iſdē Burgē. ex debilibus motiuis inuehit̄ cōtra poſtill. d. ꝙ iob ex ſnīa ſuoꝝ amicoꝝ erronea quā nouerat eos dogmatiçare. cōcludit querelā ſue natiuitatis. cōceptionis ⁊c̄. ſibi fuiſſe odioſā. cōtra qđ dictū Burgē. arguēdo aſſumit eum vicleſſitis ⁊ huſſitis. nō legit̄ iob ab amicis ſuis audiſſe errorē. igitur ſi ipugnauit: ipugnauit ſibi incognitum. Ad qđ dico ꝙ q͛ viri inſignes fuerunt. vt pȝ ex coꝝ argumentis: ideo fama prodente potuit iob ſcire coꝝ opiniones. ⁊ doctrinas: ⁊ fortaſſe tpe pſperitatis ſe contulit cum eis: ſic ꝙ coꝝ errores nō latebāt ipſum. qn etiā fundabātur errores coꝝ ſup lamētatione digna. ſ. ꝙ nō eſſet vita poſt hāc. vt dicet̄ ifra. ſtantib⁹ enī illis erroribus: lamētabilis eſſet vita iuſti: preſertī flagellati: q͛ ſic eius iuſticie in futuro nihil premij correſponderet. ⁊ in pſēti nō niſi tribulatio. ⁊ ſic expoſitio poſtill. locū habet: ſilr̄ ⁊ obiectio ɔtra ſcm̄ Tho. Per idē reſpondet̄ ad ſcd̄m argumentum Burgē. q͛ ex fama ⁊ mutua collatione ante flagellationē habitis ſciuit iob amicos ſuos his erroribus inuolutos. Rō huius eſt: q͛ doctrina iob non latuit amicos: eo ꝙ in fra. 4. ca. dixit elīphaç primus amicus. Ecce docuiſti plurimos ⁊c̄. Rōnabile igit̄ videt̄ ꝙ ⁊ ipſe iob ſciuerit doctrinas ⁊ opiniones amicoꝝ ſuoꝝ. iccirco inter flagella veritatis amator voluit errores amicoꝝ obiurgare. vn̄ hoc intelligētes: ſe ei iportuni⁹ opponebāt Per idē ad tertium argumētū: q͛ ſatis dedit intelligere qn̄ maledixit

diei ⁊c̄. Cū eſſet voce dn̄i laudatus vt iuſtus ⁊ rectus: creature dei abſolute maledicere nō potuit: cū ſit oīs valde bona. geñ. p. ſed recte maledixit eis ex ſuppoſitione erroꝝ: quos fama docente ſciuit amicos ſuos tenuiſſe. Ex qbus pȝ Burgeñ. etiā ad argumētum poſtill. nō bene reſpōdere. qñ a ſimili allegat aplm̄ etiā ex ſuppoſitione errātiū ⁊ negātiū reſurrectionē. ſic arguēte. Si reſurrectio nō eſt. nec xps reſurrexit. inanis eſt ergo fides nr̄a. Ubi Burgeñ. dicit ꝙ apl's loquitur ɔditionalr̄: ita dico ⁊ ego ꝙ Job ſilr̄ loquitur: ſupplēdo ſic lr̄am. Si veꝝ eſt in futuro nullā eſſe remunerationē pro tribulationib⁹ ſpōte aſſūptis vl̄ ſine culpa iflictis: maledicta ē dies natiuitatis ⁊ nox ɔceptiōis talis hominis q in hac vita ſine culpa flagellat̄. ⁊ ſic illa ɔditōalis equiualet ɔſequētie bone ⁊ legali: q̄uis nō formali: ſicut ⁊ ɔditiōalis apl'i per poſtillatorē allegata cōcludit fidē nr̄am eſſe ianē. immo idē apl's. i. Cor. i5. ſimilē ɔcludit maledictionē dicens. Ergo qui dormierūt in xpo perierūt. Si iquit oībus hoībus ⁊c̄. vide ibi in glo. Nec videt̄ factū Burgē. valere qđ adducit ad reddendum rōnē: q̄re ita particulariter maledicit noctē diē ſtellas ⁊c̄. Quia dicit allegādo ſcm̄ Thomā ꝙ iſte paſſus lr̄e eſt metric⁹: igit̄ poeticus: poete aūt ſolēt modos loquēdi multiplr̄ variare coꝝ q̄ poſſūt: ſȝ nō videt̄ mihi ɔueniēs ſacrā ſcripturā poematibus ⁊ poetis cōparare. cū multa mētiri ſolēt poete canētes. vt dr̄ pmo methaphyſice. vn̄ ⁊ btūs Hierony. ſenſus ſacre ſcripture q videntur falſe ſonare: ironice cōparat huiuſmodi poeticis fictōib⁹ ⁊ athenar ludicris: vt patet ſupra. 5. Reg. i. nec bene ifert Augu. cum ſcō Tho. ex dicto bti Hierony. paſſus iſte eſt metricus ergo poeticus. q͛ multa ſunt poetica proſaica: multaqȝ metra nō poetica. Nec veꝝ eſt ꝙ iob maledixit ſtellis vel qbuſcūqȝ alijs pter diē ⁊ noctē. qbus maledicēs dicit indignū qđ ſol luceat illi diei ⁊c̄. p hoc magis ſolē ⁊ ſtellas magnificat q̄ maledicit ad modū loquēdi de ſolēni viro: idignum eſt eum pſidere vili cōmunitati. imo Hiere. c. 20. plus particulariter maledicit q̄ iob: q nō ſolū maledicit tēpori ortus ſui: ſȝ etiā nūcio ⁊ ceteris: vt ibi patet. Eſt igit̄ Burgē. i hac parte inuolutor ſentētiaꝝ: expoſitionē magiſtralē ſci Tho. nō pmouēs ſȝ poti⁹ corrūpēs. Poſtillator. aūt ſatis ſoluit obiectionē ſcām cōtra ſcm̄ Tho. nā circa. 20. ca. Hiere. exponēs maledictōes ſcās hic ⁊ ibi: ponit duplicē ſenſum: ſcd̄m vnū ſic maledicētes loquūtur ex parte hoīs ſēſitiui ⁊ affectiōe cōmodi: nō ex parte hoīs rōnalis ⁊ affectōe iuſti. ⁊ ſic ſtat bn̄ expoſitio ſci Tho. ſic etiā videt̄ ſcūs Tho. ſētire ſcd̄m aliū ſēſum: ſic maledicētes loquūtur ex opinione pſequētiū aduerſātiū ⁊ errōnee ſētiētiū: nō ſimplr̄. ⁊ ſic ſtat expoſitio poſtillatoris.

In codē ca. vbi dr̄. Maledicāt ei ſicut q maledicūt diei q parati ſūt ſuſcitare leuiathā. ibi poſtillator. adducit duas expōnes ſci Tho. quaꝝ pmā tanq̄ falſā abycit: ſcd̄am vero myſticā dicit. Prima aūt expoſitio ē ꝙ leuiathan eſt ad lr̄ā magn⁹ piſcis: quē ꝑpter ſui magnitudinē piſcatores nō audēt in die iuadere ſȝ tm̄ i nocte. i. qua laborātes ⁊ ꝑpter celeritatē diei oriētis capere nō potētes: maledicūt diei quaſi ipedimēto ſui ꝑfect⁹. Sȝ poſtillator hoc dicit eē falſum ꝙ i nocte ille piſcis capi poſſit: ſȝ ſolum in die clara: ꝑut dicit ſe didiciſſe a piſcatoribus i captōe talis piſcis expertis. Burgē. aūt hāc expoſitionē q̄uis fabuloſā defēdere volēs cōcedit ꝙ tm̄ i die capi poteſt: ⁊ addit: ſi dies terminet̄ añ captionē. tūc maledicūt diei: q͛ nimis accelerauit ad finē añ piſcis captionē. Sȝ illud nō videt̄ rōnabile: q͛ potius maledicerēt nocti q nimis cito aduenit: q̄ diei q nimis cito trāſyt: q͛ ſpecificatio fit a termino ad quē: nō a quo. Etiam ſi vult dicere ɔſequēter ad dcm̄ ſci Tho. potius deberēt diei cito trāſeūti benedicere q̄ maledicere: q͛ die terminato gauderēt ꝙ nox veniſſet i qua capere poſſent ſȝ q͛ res fabuloſa eſt: trāſeat. De eo aūt ꝙ poſtillator dicit ſcd̄am expōnem fore myſticam. Burgē. dicit eā lr̄alē: quod ⁊ ſi veꝝ eēt ſcd̄m allegoricū ſenſum: nō tamē eſt veꝝ ſcd̄m primā terminoꝝ ſignificationē nihil abſurditatis habētē: ꝑut exponit iſte paſſus ſcd̄m hebreos. poſtill. ⁊ etiam Burgeñ.

Jtē i codē capitulo vbi dicit. Uiro cuius abſcōdita eſt via. circūdata eſt lex: hoc verbū cū bn̄ expoſuiſſet poſtillator. Burgē. aliter expoñedo ſi veꝝ diceret nō veniret reprobādū: q͛ eiuſdē paſſus ꝑūt eē plres expoſitōes vere: ſȝ i expoſitōe Burgē. illud nō videt̄ veꝝ ꝙ iob ignorauit iuſtū a deo iuſte flagellari: q͛ h nitebat̄ pbare ɔamicos ſuos i h errātes. vt pȝ i pceſſu libri. ⁊. ŝ. dn̄ſum ē. i. Cor. i. Jtē i codē capitulo ſup vbo. Timor quē nō timebā euenit mihi: vſqȝ ad finē ca. Burgē. eſt cū poſtill. ſȝ i fine vbi poſtillator dicit iob tetigiſſe mām ſue inocētie. Burgē. opponit dicēs: viro iuſto idecēs ſe commēdare abſolute abſqȝ aduerſarioꝝ falſa impugnatōe: qualiter i hoc ab amicis iob cōtra eum adhuc nihil actum dr̄: ſȝ Burgē. falſus itellectus oſtēſus eſt clare. ſupra in primo correctorio huius ⁊c̄.

Capitulum. IIII.

a Reſpondēs aūt. Poſtq̄ deſcripta ē ipſius iob ꝓpoſitio q̄ruloſa. Hic ↄ̄ñter ponitur amicoꝝ eiꝰ obiectio calūnioſa. ⁊ p̄mo ponunt̄ obiectiões triū amicoꝝ eius p̄ncipaliū. ⁊ ſcđo ipſius heliu q̄ cum eis venerat ad iob ↄſoládū. c. 32. Prima in duas. q2 p̄mo ponunt̄ dicte obiectões. ⁊ ſcđo coꝝ replicatões. ca. 15. Prima in tres. ſcđm tres amicos iob. q2 p̄mo ponunt̄ obiectiões p̄mi. ſcđo ſcđi. ca. 8. tertio tertij. ca. 11. Prima adhuc i duas q2 p̄mo ponit̄ ipſius eliphaç obiectio. ſcđo iob rñſio. ca. 6. Prima in duas. q2 p̄mo eliphaç ꝓponit ſuam obiectionē. ſecūdo inducit iob ad eius attētionē. ca. 5. Prima adhuc in duas. q2 p̄mo obiectio ponit̄. ſcđo dei reuelatio ad hoc inducit̄. ibi. Porro. Circa p̄mū ſciēdum q̄ eliphaç recte accepit verba iob q̄ntū ad illud i quo diſcordabat abeo ſc3 q̄ aliq̄ abſq̄ culpa affligūtur i preſenti vita. ⁊ hoc accepit ex v̄bis iob in fine capituli p̄cedentis. vt p3 ex dictis ibidem: ſ3 ex mō loquēdi credidit eū eē ipatientē. ⁊ iō arguit p̄mo eū de ipatiētia. ſecūdo de erronea ſnia. ibi. Recordare obſecro. Circa primum dr̄. Reſpondēs aūt eliphaç: licet obijceret. tamē dr̄ hic reſpōdēs: q2 poſt ipſum iob loquit̄: ⁊ q2 obijciēdo reſpōdet quodāmō dictis eius.

b Si ceperimus loq tibi. modus ē hoīs ipatiētis nō expectare finē verbi quod ſibi dr̄. ⁊ i hoc notat iob de ipatiētia.

c Sȝ ↄceptū ſermonē tenere q̄s poterit: licet eni3 iniurias proprias diſſimulare ſit virtuoſum. iniurias tñ diuinas tolerare vitioſum ē. videbātur aūt ipſi eliphaç v̄ba iob p̄dicta ſonare in dei iniuriā: ꝓpter qđ dicit ſe nō poſſe tacere ſm rectā ↄſciētiā.

d Ecce docuiſti multos. Turpe ē doctori cum culpa redarguit ipſum. ꝓpter qđ vt oñdat ipatiētiā iob: vt credebat. eē turpiorē p̄mo inducit p̄cedētē eius doctrinā. Circa quā ſciēdū q̄ alig ſunt ipatiētes ex ſola ignorantia boni patiētie. ⁊ q̄ntum ad tales dicit Ecce docuiſti multos. Sūt etiā aliqui ipatiētes nō ex ignorātia boni patiētie ſ3 ex animi debilitate. ⁊ q̄ntum ad iſtos dicit.

e Et manus laſſas roboraſti. ideſt opera patiētie relaxata ex debilitate animi. Sūt etiā aliqui ipatiētes ex diuturnitate aduerſitatis qui icipiūt dubitare an talia eueniāt eis ex iudicio diuine prouidētie. ⁊ q̄ntum ad tales dicit.

f Vacillātes cōfirmauerūt ſermones tui. Sunt eni3 aliqui qui aduerſa parua ⁊ mediocria ſuſtinēt: ſed ſuperuenientibus grauibus incipiunt frangi. ⁊ q̄ntum ad tales dicit.

g Et genua tremētia ↄfortaſti. Homini enim portāti graue pondus genua icipiūt tremere. ⁊ p hoc deſignat̄ magne aduerſitatis pondus: ſub quo aliqui icipiūt deficere. Premiſſa igit̄ doctrina iob de patiētia: iuehit̄ ↄ̄ ipſum de defectu patiētie dicēs.

h Nūc aūt venit ſup te plaga. i. amiſſio bonoꝝ exterioꝝ.

i Et defeciſti. per impatientiam.

k Tetigit te. flagellando in proprio corpore.

l Et ↄturbatus es. ꝓrūpēdo i blaſphemiā. dixerat enim iob i fine p̄cedētis capl̄i ſe pcuſſū a deo q̄uis eſſet inocēs. ⁊ hoc eliphaç reputabat blaſphemiā vt magis patebit ifra. ⁊ ideo concludit.

m Vbi timor tuus. reſpectu dei.

n Fortitudo tua. reſpectu mali ſufferēdi: tamē cu3 difficultate.

o Patiētia tua. abſq̄ tali difficultate: vt ſic talis differentia ſit iter fortitudinē ⁊ patiētiam: ſicut philoſophus ponit. 7. ethicoꝝ. inter continentiam ⁊ temperantiam.

p Et pfectio viaꝝ tuaꝝ. quā prius ſimulabas. quaſi diceret. ex effectu patet q̄ iſta fuerunt in te ficta ⁊ non vera.

q Recordare. Hic ↄſequēter eliphaç arguit iob de erronea ſententia: q2 dicit inocētē a deo puniri dicens. Recordare obſecro te reducendo ad memoriam facta preterita.

r Quis vnq̄ inocēs perijt. quaſi dicat. non poſſes oſtendere: nec per conſequens credendum eſt tibi de te.

Reſpondēs autē eliphaz themanites dixit. Si cepérimus loq tibi: forſitā moleſte accipies. Sed ↄceptū ſermonē tenere q̄s poterit? Ecce docuiſti multos: ⁊ manus laſſas roboraſti. Vacillātes ↄfirmauerūt ſermones tui: ⁊ genua trementia ↄfortaſti. Nūc aūt venit ſuper te plaga ⁊ defeciſti: tetigit te ⁊ ↄturbatꝰ es. Vbi timor tuꝰ: fortitudo tua: ⁊ patiētiā tua: ⁊ pfectio viaꝝ tuaꝝ? Recordare obſecro te q̄ uiſ vnq̄ inocens perijt: aūt q̄n recti delecti ſūt? Quin potiꝰ vidi eos q operant̄ iniq̄tatē: ⁊ ſeminat dolores: ⁊ metūt eos: flāte dō periſſe ⁊ ſpū ire eiꝰ eē ↄſūptos. Rugitus leonis ⁊ vox leene: ⁊ dentes catulorū leonū contriti ſūt. Tigris perijt eo q̄ nō haberet p̄dā: ⁊ catuli leonis diſſipati ſūt. Porro ad me dcm̄ ē v̄bū abſcōditū ⁊ quaſi furtiue ſuſcepit auris mea venas ſuſurrij eius. In horrore viſionis nocturne quādo ſolet ſopor occupare homies: pauor tenuit me ⁊ tremor ⁊ oīa oſſa mea pterrita ſunt. Et cū3 ſpiritus me p̄ſente tranſiret: inhorruerunt pili carnis mee. Stetit quidam cuius non agnoſcebam vultum. imago corā oculis meis: ⁊ vocem quaſi aure lenis audiui. Nunquid homo dei comparatione iuſtificabitur. aut factore ſuo purior erit vir:

s Aut quādo recti deleti ſunt. p amiſſionē ſubſtantie ⁊ plis ſue: ſicut tu deletus es.

t Quin potius vidi. p experiētiā cui credēdum eſt.

v Eos qui operantur iniquitatem: manifeſte inimicando.

x Et ſeminant dolores. occulte inſidiando.

y Et metūt eos. ad finē deducēdo.

z Flāte deo piſſe. i. p̄pa pſona

a Et ſpū ire eius eē ↄſumptos. i bonis ſuis ⁊ ple ſua. ⁊ i hoc notat iob hoc modo ↄſumptū ꝓpter peccata ſua preterita: ideo ſequitur.

b Rugitus leonis. ideſt ipſius iob quē leoni cōparat ꝓpter crudelitatem ⁊ rapacitate3 quā ei imponit.

c Et vox leene. ideſt vxoris ſue que ipſum iob ad p̄dicta mala p ſua verba icitauerat. vt iſte dicit.

d Et dētes catuloꝝ leonū. i. rapacitas filioꝝ iob ipſum imitantium.

e Cōtriti ſūt. ſupple diuino iudicio. ⁊ q2 poſſet ei dici q̄ vxor iob percuſſa non fuerat. ideo hoc remouet dicens.

f Tigris perijt. quā p̄us leene ↄparauerat. hic tigridē vocat ꝓpter velocitatē eius ad malū: ſicut tigris ē aīal velociſſimū. dicit igit̄. Tigris pijt eo q̄ non hr̄et pdam. q. d. l3 vxor iob nō fuerit mortua ſicut filij ⁊ filie: nec ſicut iob pcuſſa vlcere: tñ i hoc pcuſſa ē q̄ non pōt bona alioꝝ rapere p ſe nec p maritū nec etiā p filios. iō ſubdit̄. Et catuli leonis diſſipati ſūt.

g Porro. Hic ↄ̄ñr eliphaç ad ſuū ꝓpoſitū iducit diuinā reuelationē. vtꝝ aūt fuerit vera reuelatio vel conficta ab eo Thomas ſub dubio relinq̄t. videtur tñ q̄ fuerit ↄficta: q2 i fine libri dñs dixit ad eū Iratus ē furor meus ↄtra te ⁊ ↄtra duos amicos tuos q2 nō eſtis locuti corā me rectū. Itē q2 hoc iducit̄ ad falſū itellectū. ſ. q̄ nullus a deo punit̄ i p̄nti abſq̄ culpa p̄cedēti: falſum aūt non pōt a deo reuelari. i hac igit̄ p̄ma reuelatōe p̄ tāgit̄ reuelatōis modus ſcđo reuelatōis ſēſus. ibi. Nunqd homo. Circa p̄mū dr̄. Porro ad me dcm̄ ē v̄bum abſconditum. q2 q̄ reuelant̄ alicui ſunt alijs abſcondita. ⁊ ideo ſubditur.

h Et quaſi furtiue. ideſt occulte.

i Suſcepit auris mea venas ſuſurrij eius. q2 talia reuelantur ſecrete: nec capiuntur perfecte. ⁊ ſubditur tempus.

k In horrore viſionis nocturne. tempus enim nocturnum ꝓpter eius q̄etudinē magis ē aptū ad pcipiēdum ea q̄ reuelant̄ q̄ diurnu3 quod inq̄etatur tumultibus actionum humanarum.

l Quādo ſolet ſopor. i. grauis ſomnus.

m Occupare hoīes. p hoc innuit q̄ non erat tunc ſopore grauatus ſicut ceteri.

n Pauor tenuit me. tū ex tēpore nocturno: tū ex iſolita viſione.

o Et cū ſpūs. i. angelus.

p Me p̄ñte trāſiret. i. ad me accederet.

q Inhorruerūt pili carnis mee. q2 p̄ñtiā angelice v̄tutis fragilitas humana videre i ſe deficit: ſcđm q̄ dr̄ Dañ. 11. Vidi viſionē hāc grādē ⁊ nō remāſit i me fortitudo.

r Stetit q̄dam. q. d. iſta viſio nō fuit i raptu vel trāſitoria: ſ3 magis ſtabilis ⁊ fixa: ad denotādū maiorē eius certitudinē.

s Cuius non agnoſcebā vultū. ad denotādū q̄ excederet humanum modum: cuiuſmodi eſt angelus.

t Imago corā oculis meis. q. d. angelus fuit i ſpē viſibili apparēs mihi vigilāti: q̄ viſio excellētior ē q̄ in ſōnis.

v Et vocē q̄ſi aure lenis audiui. ad denotādū q̄ fuerit angelus bonus a deo miſſus. p talē modū loquēdi dr̄. 3. Reg. 19. Poſt ignē ſibilus aure tenuis ibi dominus.

x Nūgd hō. Deſcripto reuelatōis mō. Hic ↄ̄ñr ipſa ponit̄ reuelatio. i q̄ eliphaç oñdit ſibi reuelatū nullū inocētē a deo punitū. ⁊ p̄mo ad h̄ iducit̄ rō ex ↄparatione hoīs ad deū: q̄ talis ē. Nullus homo pōt eē iuſtior aut purior a pctō ipſo deo: q̄ ē regula iuſticie ⁊ in ſup̄mo puritatis ⁊ mūdicie: ſ3 ſi dś puniret aliquē inocētē: inueniret̄ aliqs homo iuſtior aut purior ipſo: q2 inueniunt̄ aliq̄ hoīes ita iuſti q̄ nullo mō punirēt inocētē. ergo ⁊c. hec rō tāgit̄ cū dr̄. Nūgd hō dei cōparatōe iuſtificabit̄. i. iuſtior ipſo iuenit̄. q. d. nō. Iſta vero rō nō valet: q2 deus punitionem inocētis ordinat ad magnitudinem p̄mij ↄſequēdam: ſicut tormenta martyꝝ ad glorie triumphum. ⁊ ideo iuſte facit. homo aūt punitionē inocētis non ſic pōt ordinare. ⁊ ideo nō eſt ſimile. Secūda vero ratio accipit̄ ex cōparatōe hominis ad angelū q̄ ē ſubſtātia pure ſpūalis. ⁊ ideo de ſe nullum habens inclinatiuum ad peccādum. homo vero cōpoſitus ex ſpiritu ⁊ corpore corruptibili ex fomite h3 iclinationem ad

pctm̄:ſcd̄m illud Sap.9. Corpus qḋ corrūpitᷣ aggrauat aīaꝫ ⁊c̄. ⁊ Gen̄. 8. Sēſus ⁊ cogitatio hoīs ꝓna ſunt ad malū ab adoleſcētia ſua. igitᷣ cū nā angelica non īmunis ſit a pctō q: aliq coꝝ ceciderūt: ꝑ ꝯn̄s nullus homo debet iudicari īmunis a peccato. ⁊ ſic nullus īnocēs punitᷣ a deo. Iſta rō tāgitᷣ cū dr̄. a Ecce q ſeruiūt ei. i. angeliq creati ſunt in miniſteriū dei: ſcd̄m illud Dan̄. 7. Milia miliū miniſtrabāt ei ⁊c̄.

b Non ſunt ſtabiles. q: aliqui ceciderūt a ſtatu ſue ꝯditōis.

c Quāto magis hiq habitāt domos luteas. i. hoīes quoꝝ ſpūs corpora terrena īhabitāt.

d Qui terrenū hn̄t fūdamētū. hoc additᷣ ne aliqs crederet ꝙ ex aīa ⁊ corpore nō fieret vnū ꝑ ſe: ſicut nec ex domo ⁊ homine eā īhabitāte: q: ſicut fundamētum ē pars domus: ſic terrenū corpus ē pars hominis: niſi ꝙ homo ē qḋdā cōpoſitū ſubſtātiale: domus aūt artificiale.

Ecce qui ſeruiūt ei nō ſūt ſtabiles ⁊ in angelis ſuis repperit prauitatē. Quāto magis hiq hītant domos luteas qui terrenū hn̄t fūdamētū cōſumentᷣ velut a tinea: de mane vſqꝫ ad veſperā ſuccidentᷣ: ⁊ q: nullus itelligit in eternū peribūt. Qui aūt reliq fuerit auferentᷣ ex eis: morietur ⁊ nō in ſapia. V.

e Cōſumētur velut a tinea. i. deficiēt ⁊ ꝑ fomitē icidēt ī pctā: q: ſicut tinea naſcitᷣ ex veſte ⁊ eā corrodit: ſic fomes naſcēs ex hoīe. ipꝫ ad corruptionē peccati inducit.

f De mane vſqꝫ ad veſperā ſuccidentᷣ. i. q̄ſi ꝯtinue ī peccata labuntᷣ.

g Et q: nullus ītelligit. i. pauci valde itelligūt ꝓpria pctā. ſcd̄m illud ps. 18. Delicta qs ītelligit ⁊c̄. h In eternū peribūt. i. abſqꝫ releuatione a culpa ⁊ miſeria in pn̄ti vita. i Qui aūt reliq fuerint. i. filij hominū pctōꝝ morietiū poſt eos remanētes ⁊ ſcelera coꝝ imitātes.

k Auferentᷣ ex eis. li Ex eis. nō ē in hebreo nec ē de textu. ⁊ iō lr̄a ē plana cū dr̄. Auferentᷣ. ſ. de pn̄ti vita poſt pr̄es ſuos. iō ſubditᷣ.

l Morientᷣ ⁊ nō ī ſapiētia. q: oīs pctōr a claritate ſapiētie cadit ī tenebras ignorātie. Ratio aūt iducta de angelis nō valet: q: pctm̄ angeli ē irremediabile: pctm̄ aūt hoīs originale ⁊ actuale remediabile ē. ⁊ iō homo pctōr pōt recuperare inocētiā. ⁊ ſic abſqꝫ culpa a deo flagellari ad ſue beatitudinis future augmētationeꝫ ſicut p̄dictum ē.

¶ In ca. 4. vbi dicitur in poſtilla. Utrum autem fuerit vera reuelatio vel ficta. ADDITIO. I.

Ex hoc qḋ dr̄ īfra amicis iob. Nō eſtis locuti corā me rectū: nō ītelligitᷣ ꝙ oīa q̄ dicebāt iſti aduerſarij iob fuiſſēt nō recta: q: multa dixerūt vera: vt cū dr̄ ī hac rn̄ſione eliphaꝫ: de eo ꝙ ī angelis ſuis repperit prauitatē. Qui diſſipat cogitatōes malignoꝝ. Btūs homo q corripitᷣ a dn̄o. ⁊ multa ſimilia q̄ manifeſte ꝯtinēt v̄itatē. ⁊ etiā ī dictis ſcōꝝ talia reperiuntᷣ: ſꝫ hoc qḋ dr̄. Nō ſūt locuti corā me rectū ītelligitᷣ ī ꝯcluſione p̄ncipali: circa quā coꝝ itētio v̄ſabatᷣ. ſ. de ꝯdēnatione iob. Diuine reuelatōes etiā aliqn̄ fiūt malis: ſicut pꝫ de balaam mago: Nu. 22. ca. ⁊ iō hec reuelatio potuit eē nō ficta ſꝫ vera: licet eā iduxiſſet eliphaꝫ ad falſū intellectū: ſicut auc̄tes ſacre ſcripture aliqn̄ heretici iducūt ad falſū ꝓbādum. ⁊ tūc auc̄tas ē vera. licet iductio ſit falſa. ⁊ ſic potuit eē ī ꝓpoſito. ſ. ꝙ reuelatio fuerit vera ⁊ nō ficta. ⁊ tn̄ fuit ab eliphaꝫ inducta ad falſum ꝓbādū: vn̄ ſcūs Tho. rōnabilr̄ ſub diſiunctione relinquit hāc reuelationē ab eliphaꝫ ꝯfictā fuiſſe vel veram neqꝫ ex hoc formauit q̄ſtionē arguēs ad aliquā partē: q: nihil refert ī ꝓpoſito an hec reuelatio fuerit vera vel ficta. ¶ In eo. ca. 4. vbi dr̄ ī poſtil. Nūqd hō. deſcripto reuelatōis mō. ADDITIO. II.

Expoſitio poſtillatoris ſuꝑ hoc v̄bū. Nunqd homo dei cōparatione iuſtificabitᷣ. nō viderᷣ rōnabilis. ꝯtigit. n. qn̄qꝫ ꝙ aliqui hoīes iuſti eā maioris eruditōis aliquē flagellāt ſine culpa: vt cū pr̄ filiū ſuū eā maioris eruditōis ſeu diſcipline flagellat ſeu v̄berat de quo ꝓuer. 13. c. Qui aūt diligit filiū ſuū iſtāter erudit eū: vn̄ melius viderᷣ dicēdū ſcd̄m Grego. i. 2. morali. vbi ſic dicit. Dū qs de ꝑcuſſione murmurat: qd aliud q̄ꝫ iuſticiā feriētis accuſat: puriorē ſe ergo viꝝ factore ſuo eſtimat: ſi ꝯtra flagelluꝫ q̄relā parat. eūqꝫ ſibi ꝓculdubio poſtponit: cuius iudiciū de ſua afflictōe redarguit: vt ergo homo reprehēdere iudicē culpe nō audeat: hunc humilr̄ cogitet actorē nature: q: qui mire ex nihilo hominē fecit. ſcm̄ impie nō affligit. hec ille. q̄ qdē expoſitio ſatis ꝓpria ⁊ nō myſtica ē. ſꝫ lr̄alis. Scūs Tho. ī expoſitione ſuꝑ iob dicit ſic. Si enim homo abſqꝫ culpa punitura deo: ſequitur ꝙ homo ſit iuſtior deo: cū enim opus iuſticie ſit reddere vnicuiqꝫ quod ſuum ē: ſi deus homini innocēti cui non deberᷣ pena iferat penam. nō illi reddit qḋ ſuum ē: homo aūt qui a deo ſic patitᷣ penā non facit iniuſtum: nā iniuſtū pati non ē iniuſtū ſcd̄m philoſophū ī ethi. q̄ qdē expoſitio ſatis rationabiliter videtur ⁊c̄. REPLICA.

In capitulo quarto vbi poſtilr̄. dicit eliphaꝫ p̄mū amicū induxiſſe fictā reuelationē: pro eo q: deus nō reuelat falſa. qualia ſunt q̄ dicit ſibi reuelata ⁊c̄. Burgē. ſe opponit dicēs eā fuiſſe verā q̄uis ipſe eā adduxerit ad falſū ītellectū: ſꝫ nō rn̄det ꝑ hec ad poſtillatoris rōnē: etiā bti Grego. 2. moraliū. ca. 38. q dicit ī hoc typū ſignificari hereticoꝝ: q q̄uis multa vera dixerint ⁊ ex ſcia acq̄ſita: q̄ qn̄qꝫ fingūt ſibi reuelata vt licētiꝰ ītroducāt falſa: nec hic ſolum finxit reuelationē vt eā ītroduceret ad falſuꝫ ītellcm̄: ſꝫ q̄tenus ꝑ eā fictā ī tāta credulitate aſſereret falſuꝫ: nā illud qḋ dicit ſibi reuelatū ē formalr̄ falſū. vꝫ. ꝙ nullus iuſtꝰ flagellatᷣ apud iuſtū hominē: minꝰ igitᷣ apud deū iuſtiſſimū: cuiꝰ iuſticia hoīs iuſticie cōparari nō pōt: ſic igitᷣ pꝫ fictio. Preterea ſi vera fuit vt dicit Burgē. nō potuit iferre falſū: q: ex v̄o nō niſi veꝝ: ſꝫ ipſe ex ea intulit falſum: vt pꝫ ī lr̄a. non igitᷣ vera ſꝫ ficta. Nec valet dicere vt Burgē. q: ſcūs Thomas non mouet q̄ōnē de hac ꝓpoſitōe: igitᷣ nō relīqt eā dubiaꝫ: īmo q̄libet nō exponēs expōne neceſſariū ipm̄ dubiū ſub opinione relinquit: de hac aūt reuelatiōe neceſſariū ē videre an ſit vera vel falſa: q: q̄uis multa vera dicat: allegata tn̄ ſibi fcā reuelatiōe falſa nititᷣ auctoriçare. Spūs aūt dei quē deſcribit reuelationē feciſſe: nō auctoriçat falſum: ē igitᷣ ficta reuelatio: nā vera q̄ dicit auc̄te nō idigēt: q: veꝝ a quocūqꝫ dicatᷣ: a ſpū ſcō ē. Si igitᷣ deus ꝑ reuelationē falſa ꝑ eū dicta auctoriçet. fruſtra eū ⁊ alios duos redarguiſſet de non recta locutōe: vt pꝫ īfra vlti. ca. ¶ Itē ī eodē capitulo vbi poſtillator p̄mū argumētū eliphaꝫ reducit ad formā ſillogiſticā ſic. Omnis parcēs īnocēti ē iuſtior flagellāti innocētē: ſꝫ aliqs homo iuſtus parcit īnocēti: deus aūt ſcd̄m dicta iob flagellat īnocētē q: ſine culpa. igitᷣ aliqs homo ē iuſtior deo. Impoſſibilitatē illius ꝯcluſionis oñdit eliphaꝫ ī lr̄a dicēs. Nunqd homo dei cōparatōe iuſtificabitᷣ ⁊c̄. Si ꝯcluſio ē īpoſſibilis: ergo aliqua p̄miſſaꝝ. nō maior. ergo minor. pro illa parte ꝙ deus flagellat īnocētē ſicut vult iob ⁊ poſtillator. Rn̄deo ad maiorē. ꝙ illa ē falſa ī cōparatione dei ⁊ hominis: q: deus penas īnocētiū ordinat ad magnitudinē p̄mioꝝ ſicut tormēta martyꝝ ad triūphū: hō aūt ſic nō pōt. hūc magiſtralē ꝓceſſū Burgē. dicit irrōabilē ex debili motiuo: q: vt dicit cōtigit aliqn̄ ꝙ iuſtus homo flagellat īnocentē ad maioreꝫ eius ꝑfectū: ⁊ ad id allegat illud Prouer. 13. Qui diligit filiū ſuū iſtanter. erudit eū: qui parcit virge odit eū: ſed illud allegatū loqtur de filio repħenſibili ſm̄ glo. ideo de īnocente nō eſt ad ꝓpoſitū. dato tamē ꝙ verū ſit de aliquibus nō arguit dictū poſtillatoris irratiōabile: q: due partes ſubꝯtrarie rōnabiliter ſtāt ſimul in veritate. maxime in materia cōtingēti vt eſt in ꝓpoſito. Stat ēt quēlibet iuſtū leui pena plectere īnocentē ad ſui ꝑfectū: ſꝫ graui pena ⁊ deſtructiua q̄lis eſt de qua agitᷣ nō puto poſſibile neqꝫ iuſtū. ſic eni nullo mō tēdiſſet abrahā ad īmolādū īnocētē filiuꝫ niſi interueniſſet diuicū mādatū q̊ īteruenięte adhuc valde apō ea penſatū eſt. dr̄ eni a dn̄o. Quia feciſti rē hāc ⁊c̄. Gen̄. 22. Nec eſt contra poſtillatorē qḋ Burgē. de btō Grego. adducit. nā beatus Greg. vult ꝙ contra flagellū dei nō eſt murmurandū ſpālr̄ pro culpis inflictū. ſi tn̄ ſine culpa qualr̄ eliphaꝫ nō itellexit. tūc etiā murmurandū nō eſt: ſed opifex nature recognoſcēdus. ⁊ ſic Iob facit q̄uis eliphaꝫ nō itellexerit errore cecus. Cap. V.

Uoca ergo ſi eſt qui tibi reſpondeat: ⁊ ad aliquē ſanctorū cōuertere. Uere ſtultū iterficit iracūdia: ⁊ paruulum occidit iuidia. Ego vidi ſtultum firma radice: ⁊ maledixi pulchritudini eius ſtatim. Longe fi-

m v Uoca q̊. Hic ꝯn̄r eliphaꝫ excitat iob ad ſnīe ſue attentionē ⁊ primo ponitᷣ eius excitatio. ſcd̄o ipſiꝰ iob increpatio. ibi: Uere ſtultū: ⁊ tertio eius monitio. ibi: Beatꝰ hō. Circa primū dr̄. Uoca ergo. q. d. ſi nō intelligis verba mea: voca dn̄m: vt aperiat tibi itellectū. n Et ad aliquē ſanctoꝝ conuertere. i. ſi nō confidis de tuis meritis de quibus nō viderᷣ ꝙ debeas confidere ꝓpter maliciā tuā. deprecare vnū de ſanctis angelis: vt intercedat ꝓ te. o Uere ſtultū. Hic ꝯn̄r eliphaꝫ icrepat ipm̄ iob. ⁊ primo conuertit ſe ad eū increpādū. ſcd̄o ad ſuū propoſitū ꝓbandū. ibi: Nihil in terra. Circa primū dr̄: Uere ſtultū. ſic hꝫ littera correcta. p Interficit iracūdia. ille eni eſt vere ſtultus: qui a virtute patiētie cadit propter aduerſitatis pondus.

q Et paruulū occidit inuidia. iuidia eni eſt triſticia de bono alieno: inq̄ꝫtū eſtimatᷣ ꝓprij boni diminutiuū. ⁊ ſic oīs iuidus in ſua eſtimatione eſt diminutꝰ ⁊ paruulus: talē aūt eſſe ſcm̄: iob credebat eliphaꝫ. ⁊ in hoc icrepat ipſū. ideo ſubditᷣ. r Ego vidi ſtultū firma radice. i. ipſū iob in ꝓſperis exiſtentē: ⁊ in talibꝰ ꝯfirmatū ſm̄ ſuā opinionē. s Et maledixi pulchritudini eius. i. ciꝰ ꝓſperitatē dixi malā. i. alijs nociuā. vnde precedēti capitulo vocauit iob alioꝝ oppreſſoreꝫ dicēs. Rugitus leonis ⁊c̄. vt ibi fuit expoſitū. t Longe fiēt filij eius ⁊c̄. ꝑ oppreſſione ab alienis.

ent filij ei⁹ a salute: ꝛ cōterenť in porta: ꝛ nō erit q eruat. Cui⁹ mes sē famelicus comedet. et ipsū ra/ piet armat⁹: ꝛ bibent sitiētes diui tias ei⁹. Nihil in terra sine causa fit: ꝛ de humo nō egredieť dolor. Homo nascit ad laborē ꝛ auis ad volatū. Quāobrē ego deꝑcabor dn̄m: ꝛ ad deū ponā eloquiū me um. Qui facit magna ēt iscrutabi lia: ꝛ mirabilia absq nūero. Qui dat pluuiā sup facieʒ terre: ꝛ irri/ gat aqs vniūsa. Qui ponit humi/ les in sublime: ꝛ merentes erigit sospitate. Qui dissipat cogitatio nes malignoꝝ: nē possint iplere man⁹ eoꝝ qd ceperant. Qui app hēdit sapiētes in astutia eoꝝ: ꝛ cō siliū prauoꝝ dissipat. Per diē in/ currēt tenebras: ꝛ q̄si in nocte sic palpabūt in meridie. Porro sal/ uū faciet egenū a gladio oris eoꝝ ꝛ de manu violēti pauperē. Et erit egeno spes: iniqtās aūt cōtrahet os suū. Btūs hō q corripit a dn̄o. Increpatione ergo nē reprobes: quia ipe vulnerat ꝛ medeť: pcutit: ꝛ man⁹ ei⁹ sanabūt. In sex tribu/ latiōib⁹ liberabit te: ꝛ in septima nō tāget te maluʒ. In fame eruet te de morte: ꝛ i bello d manu gla dij. A flagello lingue abscōderis: ꝛ nō timebis calamitatē cū vene/ rit. In vastitate ꝛ fame ridebis: ꝛ bestiās terre nō formidabis. Sʒ cū lapidib⁹ regionū pactū tuuʒ: ꝛ bestie terre pacifice erunt tibi. Et sciēs ꝙ pacē hēat tabernaclʒ tuū: ꝛ visitans speciē tuā nōn pec cabis. Et scies qm̄ multiplex erit semē tuū: ꝛ ꝓgenies tua qua/ si herba terre. Ingredieris in abū dantia sepulchrū: sicut inferť acer uus tritici in tpe suo. Ecce hoc vt inuestigauim⁹: ita ē: qd auditum mente pertracta. VI.

a Et cōterentur ī porta. ꝑ cōdēnationē ī iudicio a ꝯciuib⁹ suis. iudices eni antiqtus sedebant ī portis: vt ī ꝑmptu hrēt ab iniu riatis. p hoc notat eliphaʒ ꝙ talia mala eueniēt filijs ipsi iob. b Cuius ꝛc. i. diuitias cōgregatas. c Fame. co. i. raptor qui de/ siderat bona alioꝝ rapere. d Et ipsū ra. ar. qm̄ non solū pa/ tieť ī bonis exteriorib⁹: ſʒ etiā ī ꝑsona ꝑpria. e Nihil i terra dic ꝯñter nitit ꝓbare suū ꝓpositū. s. ꝙ de⁹ nō punit aliquē ī vi ta pñti nisi pp pctā sua pterita. dicens. Nihil i terra sine cā. fit q̄z lʒ aliq effectus sint fortuiti ꝛ casuales respcū scdaꝝ cāꝝ tñ respcū pme cāe q̄ ds ē nihil ē fortui tuʒ. ꝛ nihil casuale. f Et de hu. ꝛc. i. ad/ uersitas nō cōtigit alicui sine cā quod cēt si quis puniret absq pctō pterito. ꝛ inducit ad h̄ sile di cens. g Hō na. ad laborē ꝛ auis ad volatū. eo enim ipo ꝙ nā dedit aui plu/ mas ꝛ alas per hec ostēdit ꝙ nascit vt ꝑ volatuʒ q̄rat sibi uictuʒ: q̄z res nāles sūt ꝑpter suas opa/ tiōes. ꝛ eodē mō eo ꝙ hō nascit nudus tegumēto ꝛ armis: q̄z natura nō dat si/ bi vestes nec arma ad se vestiendū ꝛ se defēdendū: sic dat aui plumas ad co/ opimentū rostrum ꝛ vngues ad se defen dendū: ostēdit ꝙ hō nascit vt ꝑ laborē manuuʒ suaꝝ faciat sibi vestes ꝛ fabricet ar/ ma. Ex hoc igiť cōcludit eliphaʒ ꝙ nihil fit sine cā determiata: q̄z oīa q̄tūcūq3 minima cadūt sub ꝓuidētia diuina. iō subdiť.

h Quāobrē deꝑcabor dn̄m. vt dirigat me i agendis.

i Qui facit magna. i. creaturis supiorib⁹. k Et iscrutabilia. ēt in inferioribus: vt patet de folio arboris. cuius oēs rōnes i par ticulari nullus hō posset ad plenū scrutari: vtpote quare sic est fi guratū vel vnde habeat virtutē ad talē īfirmitatē sanādā.

l Qui dat pluuiā sup faciē terre. ꝯuertendo vapores in aquam.

m Qui ponit humiles. i. hoīes sua pctā humiliter cognoscētes ꝛ emēdātes. n In sublime. i. in maiori ꝓsperitate q̄z ante.

o Qui dissipat cogitatōes malignoꝝ. i. cogitātium male facere inocētibus. p Ne possint iplere manus eoꝝ. i. effectuʒ.

q Qd ceperāt. tractare in mētis cogitatu.

r Qui apprehēdit sapiētes. i. astutos seu cautelosos.

s In astutia eoꝝ. ꝯuertēdo sup eos malū qd alijs īsidiose para/ bāt īferre: sicut ī libro hester de aman dr̄ ꝙ suspēsus fuit ī ligno qd parauerat mardocheo. t Per diem icurrēt tenebras. i. ī die ꝓsperitatis subito icurrēt tenebras aduersitatis.

v Et quasi in nocte sic palpabūt in meridie. idest dū credēt esse firmati in potissimo statu. subito erūt in pessimo.

x Porro saluū faciet egenū. ꝑ egestatē a delictis suis emēdatū.

y A gladio oris eoꝝ. i. ab icrepatōibus ꝛ mēdacijs: detractiōib⁹ ꝛ ꝯdēnatōib⁹ ī iudicijs. z Et erit egeno spes. i. certa expecta tio future ꝓsperitatis in pñti vita: dū ante fuerit emendatus

a Iniqtas aūt ꝯtrahet os suū. ita ꝙ nō poterit loq scilicet ipius sic in peccato pseuerās. Sciēdū aūt ꝙ ratio eliphaʒ supra indu/ cta nō valet: q̄z licet deus affligat inocentē: hoc tamē nō est sine causa: q̄z hoc fit ad exercitiū sue patiētie in vita pñti: ꝛ augmē tum glorie i vita futura: qd iste eliphaʒ non intelligebat.

b Beatus homo. Hic ꝯsequēter eliphaʒ post ipsius iob increpa tionē ꝯuertit se ad eius monitionē. dicēs. Beatus homo q corri pitur a dn̄o: idest qui eius correctionē patiēter recipit se emēdā/ do: q̄z ꝑ hoc ꝯuertiť ad maiorē ꝓsperitatē q̄z ante i vita pñti ſʒ opinionē eliphaʒ: qd tamen non est semp veꝝ: ꝛ ideo concludit.

c Increpationem ergo domini: qua te iuste flagellauit.

d Ne reprobes. per ipatiētiā in blasphemiā ꝓrūpēdo.

e Qr ipse vulnerat. pctōres puniēdo. f Et medeť. emēdatos ꝯso lādo magis q̄z ante. g In sex tribulatōibus liberabit te ꝛ in septi/ ma. scdm Grego. Omel. z5. q̄z septē diebus omne tēpus cōprehēditur recte septenario numero vniuersitas figurať. ꝛ ideo eliphaʒ septē tri/ bulationes enumerat: a quibus asserit iob fore secuꝝ: si fuerit emēda tus: ꝑ hoc isinuans ꝙ in vita presenti poterit maiorē ꝓsperitatē recu perare: ꝛ absq timore aduersitatis viuere. prima ponitur ibi.

h In fame eruet te de morte. i. alijs fame morietibus pre defectu bo norum: tu habebis ad suf ficientiam. secunda ibi.

i Et i bello de manu gla dij. i. alijs gladio aduersa riorum interfectis. domi nus te saluabit. tertia ibi

k A flagello ligue abscō/ deris. idest a detractioni/ bus ꝛ increpationibus ma/ lignantium eris quasi ab sconsus. quia nō audebūt vel non erunt memores ad murmurandū ꝛ detra hendū de te. quarta ibi.

l Et non timebis calami tatem. idest luctum com/ munem ex pestilētia seu corruptione aeris super/ uenientem: quia deus sal uabit te. quinta et sexta ibi ponuntur.

m In vastitate ꝛ fame ri debis. accipitur hic vasti tas pro destructione ter/ re ab hostibus: ꝛ similiter fames ex hoc sequens: tū quia bona terre ab hosti/ bus sunt ablata: tuʒ quia ligna fructifera sunt ab/ scisa. ꝛ ideo ista tribula/ tio famis differt a prece/ denti que causabatur ex sterilitate terre. ista vero ex hostili vastatione.

n Ridebis. idest iste tribulationes alijs supuenientes non diminuēt statum tue prosperitatis. o Et bestias terre. que in terra deuasta ta solent multiplicari ꝛ crescere.

p Non formidabis. quia non nocebunt tibi in persona tua: nec fami lie tue: nec gregibus tuis. q Sed cum lapidibus. Descripta libe/ ratione a tribulationibus. promittit ei abundantiam bonorum alias insolitam. dicens. Sed cum lapidibus regionum pactum tuum. idest terre lapidose que non solent alijs fructificare. tibi afferrent fructum multum: quasi ex pacto tibi seruientes. r Et bestie terre erunt pa cifice tibi. que tamen erūt valde moleste alijs in ꝑsonis ꝛ i legib⁹ suis.

s Et scies ꝙ pacem habeat tabernaculum tuū. idest tota familia ma nens in domo tua quod cedit ad magnam prosperitatem patrisfamili as. t Et visitans speciem tuam. i. considerans prosperitatem tu/ am. v Non peccabis. quia non eleuaberis in supbiā: sed magis de um laudabis. x Et scies quoniam multiplex erit semen tuum. i. videbis filios tuos ꝛ nepotes i magno numero fortes ꝛ diuites ad suc cedendum tibi prospere: quod cedit ad magnam consolationem ho/ minis: quia moriens remanet quodammodo in filijs ꝛ nepotibus su/ is. y Ingredieris in abundantia sepulchruʒ. i. ista prosperitas du rabit tibi vsq ad finem vite tue. z Sicut infertur aceruus tritici in tempore suo. scilicet maturitatis tempore. per hoc insinuat ꝙ vita sua debeat ꝓlongari q̄tū pōt via nature: ita ꝙ mors ei⁹ sit nālis ꝛ nō anticipata. a Ecce hoc vt inuestigauim⁹. ꝑ scripturas ꝛ expiētias.

b Ita ē. ſʒ vitatē. c Qd au. ꝛc. deposita ipatiētie tue tristicia: q im pedit vitatē ꝯsideratōē ꝯturbati. n. min⁹ ꝓuidēt ſʒ phm̄. z. elencoꝝ.

¶ In ca. 5. vbi dicitur in postilla. Uoca ergo. ADDITIO. I.

Hoc qd dr̄. Uoca ergo si est q tibi rñdeat: nō videť referendū ad defectū itellectus ipsius iob. ita ꝙ monebat eū eliphaʒ vt oraret deū vt aperiret sibi itellectū vboꝝ eliphaʒ cū ipsemet potuisset aperire sibi itellectū pdictoꝝ vboꝝ: vnde melius videť di/ cēdum ſm scm̄ Tho. q sic dicit. Uoca ergo si est q rñdeat. q. d. si mihi hoc reuelatū nō credis: tu ipse inuoca deū si forte ipse tibi ad hāc dubi tationē rñdere voluerit. ꝛ si p merita ꝑpria hoc obtinere a deo nō pu tas. ad aliquē scōꝝ ꝯuertere: vt eo mediāte huius rei vitatē a deo co/ gnoscere possis. hec ille ꝛc. ¶ In eodē ca. 5. vbi diciť i postilla. Sed cū lapidibus regionū pactū tuū. ADDITIO. II.

Ubi trãſlatio nr̃a hʒ. Cũ lapidibus regionũ pactũ tuũ. In hebreo hr̃. Sʒ cũ lapidibus agri pactũ tuũ. ⁊ ē ſēſus ꝙ ds̄ liberaret eũ ab offēſione lapidũ. eo mō quo dr̃ ī pſalmo de illo. Qui hitat i adiutorio altiſſimi. ne forte offēdas ad lapidē pedē tuum. ⁊ ſic hec v̾ba nō ptinēt ad abũdantiã bonoꝝ. ſed pertinēt ad liberationeʒ a tribulationibus ſicut imediate precedentia. vbi dicitur. Et beſtias terre non formidabis. Similiter imediate ſequentia. vbi dicitur. Et beſtie terre pacifice erunt tibi.

REPLICA.

In. c. 5. vbi poſtil. i paſſũ iſtũ. Uoca ergo ſiqs ē q rñdeat tibi. exponit de arrogantia eliphaç. q̃ putauit ſe adeo ſubtil̾r loq vt iob nō itelligeret. iō ſuadet ſi non pōt hr̃e hoiem docētē ſe: ſaltē ad aliquē ſcōꝝ debeat hr̃e recurſũ. huic expōni ꝯ̄dicit Bur. Uolēs cũ ſcō Tho. ꝙ velit pſuadere: ſi ab hoie nō pōt certificari ꝙ reuelatio vera ei ſit fcã. q̃rat ab aliq̊ ſcōꝝ. ⁊ arguit ꝯ̄ expōneʒ poſtill̾. ex eo ꝙ eliphaç ꝺ ſuis v̾bis p ſe potuit iſtruere iob. nō igit̃ oportuit eũ remittere ad alios p itellectu ſuoꝝ v̾boꝝ. ita arguo ꝯ̄ Burgē. q̄ nō debebat eũ remittere p acgrēda fide reuelatōis ſibi facte: ſʒ ipſe tenebat̃ pbare vel p ſcripturã de ſe dicta. vel p ſigna: ſicut moyſes nō fuit auſus ſibi reuelationē fcãʒ publicare: nec ſe miſſũ dicere: niſi a dño obtinuiſſʒ v̾tutē faciēdi ſigna qua poſſet pbare: vt late dr̃ Exo. 3. Et xp̃s p̄mo volēs pbare ſe miſſuʒ direxit ad ſcripturã iudeos īcredulos dicēs. Scrutamini ſcripturas. Johis. 5. Sʒ nolētes attēdere ſcripturas direxit ad ſigna. dicens. Opa q̃ facio teſtimoniũ phibēt de me. Ibidē. Si. n. opera nō feciſſē q̃ nemo alius fecit pctm̄ non haberēt. Ecce xp̃s ſue miſſionis ⁊ reuelationis duplicē ponit pbationē. Eliphaç aũt nullã: ⁊ tñ Burgē. exponit ꝙ remiſerit iob ad acgrēdũ fidē ſue miſſionis nulla pbatōe p̄cedēte. Simil̾r xp̃s hãc pbationē ſpũs dei ſuis aplis adiũxit. q̄ dr̃. Illi aũt pfecti p̄dicauerũt vbiq3 dño cooperãte ⁊ ſermonē ꝯ̄firmãte ſequētibus ſignis. Ex qb⁹ pʒ ꝙ eliphaç tenebat̃ reuelationē ſibi fcãʒ pbare. ⁊ nō ſic Job ad dñi vel ſcōꝝ merita remittere: put exponit Burgē. cũ ſcō Tho.

¶ In eo. ca. vbi poſtill̾. illud v̾bũ. Et cũ lapidibus regionũ erit pactũ tuũ: exponit de abũdãtia icōſueta. ſ. ꝙ agri lapidoſi fructificarēt p̄ter ꝯ̄ſuetũ vt viderent̃ ſeruire q̃ſi ex pacto. Sʒ Burgē. exponit de offēſione pedũ ad lapides: put de xp̃o dixit diabolus. Ne forte offēdas ad lapidē pedũ tuũ: ſʒ modicũ ē qð Burgē. hic ſignificat p pactũ cũ lapidibus: nã iter minima icōmoda eſtimat̃ offēſio pedis ad lapidē i quo ſēſu diabolus allegauit illud qð Burgē. Ne forte offēdas. arguēs a minori. q. d. tãta ē cura angeloꝝ circa te vt nō poſſis offēdere: igit̃ nulluʒ icōmodũ icurrere poteris mittēdo te deorſũ. vt q circa te cauēt minima. etiã cetera oĩa. Sil̾e ē argumētũ apl̾i: deo ē cura de bobus: igit̃ et de hoib⁹: ſi. n. illud qð minus videt̃ ieſſe. ieſt. ⁊ illud qð magis: p pactũ igit̃ cũ lapidib⁹ agri nō ſignificat̃ illud modicũ. ſ. nō offēdere pedē: q̄ magl̾ ppe dicēdũ foret de lapidib⁹ plateaꝝ ad q̊s ſepe trãſeũdo offēdim⁹: ſʒ aliqd magnũ ſignificat̃. vt pʒ: ſic̃ beſtie ꝑuiũt īnocēti ad nutũ ita lapides agri fructũ nō ipediētes vident̃ ꝑuire ad pactũ. ⁊ pōt accipi illa fructificatio p abũdãtia a minori. ſi lapides ꝑuiũt ad nutũ q ſũt īſēſibiles: multo ampli⁹ oĩa viuētia q̃ in lr̃a enumerant̃.

¶ Caplm̄. VI.

a Reſpōdēs aũt iob. Poſita ipſius eliphaç obiectōe. Hic ꝯ̄ñr ponit̃ ipſi⁹ iob rñſio: i qua p̄mo deſtruit ipſius eliphaç obiectōeʒ ſcðo aſtruit ſuã p̄ncipalē itētionē. ca. 7. Circa p̄mũ ſciendũ ꝙ eliphaç obiecerat ꝯ̄tra iob arguēs eum p̄mo de ipatiētia. ſcðo de falſa ſnĩa: vt dcm̄ ē ca. p̄cc. ⁊ iō iob i ſua rñſione p̄mo deſtruit p̄mũ qð videbat̃ grauius. ⁊ ſcðo z⁹. ib i. Uñ ⁊ v̾ba mea. Circa p̄mũ ſciēdũ eſt ꝙ eliphaç iponebat iob falſã ⁊ erroneaʒ ſnĩam: eo ꝙ dixerat ſe inocētem a deo flagellatũ. ⁊ ex ꝯ̄ſideratōe fragilitatis humane conat⁹ fuerat oñdere oēʒ hoieʒ pctōrē. ⁊ ſic iuſte puniri a deo: p hoc vlterius ꝯ̄cludens ſuũ ppoſitũ. ſ. ꝙ nullus puniret̃ ī vita pñti. niſi p pctō p̄terito: ⁊ nō p expectatōe p̄mij i futuro. ⁊ q̄ dcm̄ eliphaç q̃tũ ad aliqd erat veꝝ. ſ. ꝙ nullus hō ē oino imunis a pctō ſaltē a veniali: ſm illud puer. 24. Septies ī die cadit iuſt⁹ ⁊ reſurget. iō iob reſpōdēdo ꝯ̄cedit ſe eſſe i aliquo pctōrem. ſʒ dicit pctã ſua eē leuia reſpectu pene a deo ſibi iflicte. ⁊ hoc ſatis erat euidēs ex bonitate vite ſue. ⁊ hoc eſt qð dicit̃.

b Utinã appēderētur pctã mea. ⁊ pʒ ex dictis lr̃a. p hoc aũt infringit̃ ipſius eliphaç argumētũ: q̄ ſi deus puniret hoieʒ i pñti p pctō p̄terito tm̄: ⁊ nō p expectatōe p̄mij ⁊ exercitio patiētie: ſeq̄ret̃ ꝙ pena iflicta ſm quãdã equalitatē correſponderet delicto: ita ꝙ maiores culpe grauius punirētur ⁊ minores min⁹. cũ ds̄ ſit iuſt⁹. videmus aũt ſceleratiſſimos hoies ī vita pñti puniri modicũ: ⁊ aliqñ iuſtos multũ affligi: q̃lis erat iob. ex quo ꝯ̄cludit̃ ꝙ punitio vltima nō ē in vita pñti: nec afflictio iuſtoꝝ p pctō p̄terito ſolum: ſʒ magis p p̄mio recipiēdo ī futuꝝ ſcðm patiētie meritũ.

c Uñ ⁊ v̾ba mea ⁊c̃. Hic ꝯ̄ñter iob excludit obiectionē eliphaç de vitio ipatientie: oñdens ſe rōnabil̾r ꝯ̄q̃ſtũ qñ ſupra dixerat. Pereat dies. ⁊ p̊ oñdit iob ppoſitũ ex magnitudine mali ſibi inflicti. z° ex ſubtractōe ſubſidij. ibi. Ecce nō eſt auxilium. Prima i tres. q̄ p̄mo oñdit iob ſuã q̃rimoniaʒ fuiſſe rōnabilē. ⁊ ſecũdo remouet quãdã obiectionē irrōnabilē. ibi. Nunqd rugiet. 3° reuertit̃ ad ſuã materiã ibi. Quis det ⁊c̃. Circa p̄mũ ꝯ̄cludit iob ſe rōnabil̾r deploraſſe natiuitatē ſuã ⁊ vitã. ex dictis eliphaç: q̄ dixerat ex afflictōe ī pñti vita nullã remunerationē eē expectãdã in alia: ⁊ ideo cũ ſua pena excederet culpã p̄teritam: nec appareret liberatio poſſibilis humana via. ideo merito deplorauerat vitã ſuã: q̃ſi deſiderans liberari a pena p mortē. ⁊ hoc eſt qð dicit̃. Unde ⁊ verba mea. ſupra poſita. 3. c.

Reſpōdēs aũt iob dixit. Utinãm appēderēt̃ pctã mea quib⁹ iraʒ merui: ⁊ calamitas quã patior in ſtatera: q̃ſi harena maris h̾ grauior appareret. Uñ ⁊ v̾bã mea dolore ſũt plenã: q̄ ſagitte dñi in mē ſũt q̃rũ īdignatio ēbibit ſpm̄ meũ: ⁊ terrores dñi militãnt ꝯ̄tra me. Nũqd rugiēt onager cũ habũerit herbã: aut mugiet bos cũ añ preſepe plenũ ſteterit: aũt poterit comedi īſulſũ: qð nō eſt ſale ꝯ̄ditũ: aũt pōt aliqs guſtare qð guſtatuʒ affert mortē: Aie eni eſuriēti etiam amara dulcia eē vident̃. Que prius nōlebat tãgere aia mea: nũnc pre anguſtia cibi mēi ſunt. Quis det vt veniat petitio mea: ⁊ quod ēxpecto tribuat mihi de⁹: ēt q cepit ipē me ꝯ̄terat. Soluat manuʒ ſuã: ⁊ ſũccidat me: ⁊ hēc mihi ſit ꝯ̄ſolatio vt affligēs me dolore nō parcat: nec cōtrãdicã ſermonib⁹ ſãcti. Que eſt eni fortitudo meã: vt ſuſtineaʒ: aũt quis finis meus vt patienter agam: Nēc fortitudo lapidum fortitudo mea: nec

d Dolore ſũt plena rōnabil̾r ⁊ nō ſine cã. e Q̄ ſagitte dñi. i. ei⁹ afflictōes.

f In me ſũt. vſq3 ad intima penetrãtes. g Quaꝝ idignatio. i. violētia ⁊ magnitudo. h Ebibit ſpm̄ meũ. i. itercidit: alias intercipit anhelitũ meum. i Et terrores dñi. ſ. de ꝯ̄tinuatōe hui⁹ mali ī futuro. k Militãt ꝯ̄ me: q̄ his nō poſſũ reſiſtere.

l Nũqd rugiet ⁊c̃. Hic remouet obiectionē irrōnabilē. q̄ poſſet dr̃e eliphaç. aliq̃ paſſus ſũ nō tñ prupi ī talē q̃rimoniã: qð remouet iob p hoc ꝙ ſi aliqd paſſus ē: nō tñ fuit tãti pōderis ꝙ eũ deijceret a ſtatu terrene pſpitatl̾ ⁊ ſic nō hũit mãʒ q̃rulãdi. ⁊ h̾ ē qð dr̃ p q̃zdã metaphorã. Nũqd rugiet onager. oñdēdo ſuũ dolorē.

m Cũ hũerit herbã. i. paſtũ ad ſufficiētiã. q. d. non. ⁊ p hoc itelligit ꝙ hō rōnalis multo minus dʒ ꝯ̄queri ſtãs ī ſtatu pſperitatis.

n Aut poterit comedi inſulſum. i. cibus inſipidus.

o Aut pōt aliqs guſtare. ſ. cibũ egrotatiuũ q pōt iducere morteʒ q. d. hoies abũdãtes in delicijs talia nullo mō comederēt: verũ tñ hoies anxiati p̄ magnitudine famis talia nō abhorrerēt comedere. ꝑʒ qð dr̃ puer. 27. Aia aũt eſuriēs etiã amaꝝ p dulci ſumet ⁊ hoc ē qð dic̃ Job de ſeipo. p Que p̊us. i. tpe pſpitatis mee.

q Nolebat tangere aia mea. i. guſtus meus pre horrore.

r Nũc p̄ angu. famis ⁊ iopie. s Cibi mei ſũt. i. mihi accepti.

t Quis det ⁊c̃. Hic iob reuertit̃ ad p̄cedētem mãm. ſ. ꝙ vita ſua ſubiecta tot miſerijs debeat ſibi eē deteſtabilis ꝑʒ errorē eliphaç dicētis ex talibus miſerijs nullã remunerationē expectari ī futuro: ipſum ad icōueniēs ducēdo: qð habebat eliphaç p incōueniēti. Quis det vt veniat petitio mea. i. ī effectu ipleatur.

v Et qð expecto. cũ magno deſiderio. Tribuat mihi deus. ⁊ qd ſit illud oñdit dicēs. x Qui cepit. me flagellare. ſ. deus.

y Ipſe me ꝯ̄terat. p mortē. z Soluat manũ ſuã. dr̃ ãt man⁹ dñi ligata qñ nō iducit effcm̄ aliquē: ſoluta vero qñ iducit.

a Et ſuccidat me. a pñti vita. b Et hec mihi ſit cōſolatio vt affligēs me dolore nō parcat. ſ. a morte. c Nec ꝯ̄dicã ꝑmonibus ſcĩ. i. voluntati ⁊ p̄ceptis ipſius dei: q eſt ſcũs ſcōꝝ. viri enim ſancti quãdo nō ſunt ī bono ꝯ̄firmati cuiuſmodi erat iob. debēt timere ne oppreſſi tribulatōis pōdere ruãt ī deſperationē ⁊ blaſphemiã qbus mors eſt preeligēda ⁊ preoptãda. ideo ſubdit.

d Que ē. n. fortitudo mea ⁊c̃. q. d. nō eſt ī tãtũ ꝯ̄firmata ī bono. qn debeã timere de caſu. e Aut qs finis me⁹ vt patiēter agã. hoc expſſe dr̃ ꝯ̄tra errorē eliphaç q negabat aduerſitates huius vite ordinari ad finē vite beate ī futuro. ⁊ q̄ ꝯ̄ſideratio huius finis facit patiēter tolerare aduerſa huius vite: vt pʒ ī martyrib⁹ iō hoc remoto ſm erroreʒ eliphaç nō remanet rō patiēter ſuſtinēdi. ſed magis mortē optãdi: vt miſerijs finis iponat̃.

f Nec fortitu. lapidũ fortitudo mea. Fortitudo. n. lapidũ ē ſine

ſenſu.ꝛ iō nō dolent ſi cōterant̄ vel ſcindant̄.ꝛ ſilr̄ eſt de cre.foꝛ
titudo aūt humana ꝛ caro ſūt ī natura ſenſitiua:q̄ de neccitate ꝑ
cipit leſionē ꝛ dolet:niſi hoc miraculo īpediat̄ ꝑ potētiā diuinā.

a Ecce nō ē auxiliū. Hic ꝯñter iob oñdit ſuā querimoniā fuiſſe rōnabilē ꝓpter defectū remedij ꝯ malū ſibi a deo īflictuꝫ.ꝛ primo iob oñdit ꝓpoſitū.ſcđo rñdet cuidā obiectōi ibi.Cōſiderate tertio remouet qđdā dubiū:ibi.Uerūtamē.Circa p̄mū ſciendū ꝙ ꝯ maluꝫ illatū hō hꝫ remediū.vno modo ꝑ ſe.ſ.qñ hꝫ diuitias vel filios potentes ſeu robur coꝛpoꝛis ꝑ que pōt maluꝫ illatuꝫ repellere:ſed oīa iſta erāt ipi iob ſubtracta.vt dcm̄ ē.ſ.p̄ ca.1.z.ꝛ iō dicit.Ecce nō ē auxiliū mihi ī me.ſcđo hꝫ remediū ꝑ amicos bonos ſi ſibi remāſerint:q2 multa ꝑ amicos poſſum⁹ q̄ ꝑ noſipſos nō poſſumus:talia auteꝫ erāt ſubtracta ipſi iob ꝑ ꝓcurationeꝫ ipſi⁹ ſathan:vt dcm̄ ē.ſ.z.c.H̄ ē qđ dic̄.

b Neceſſarij q̄qꝫ mei.i.amici cariſſimi. c Receſſerūt a me.ꝯ mea aduerſitate ñ curātes q2 tñ iſtđ ē clpabile ī amicis.iō ſubdit.

caro mea enea eſt. Ecce ñ ē auxiliū mihi in me:ꝛ neceſſarij quoqꝫ mei receſſerūt ā me. Qui tollit ab amico ſuo miſericoꝛdiā:timoꝛem dñi derelīqt.fratrēs mei p̄terierunt me:ſicut toꝛrens qui raptim tranſit in conuallib⁹. Qui timent pruinā:irruet ſup eos nix. Tempoꝛe quo fuerit diſſipati peribūt ꝛ ūt incaluerint ſoluētur de loco ſuo. Inuoluté ſt̄ ſemite greſſuū eoꝝ:ambulabūt in vacuū ꝛ peribūt. Cōſiderate ſemitas themā:itinera ſaba:ꝛ expectate paulīſp. Confuſi ſūt:quia ſperaui. Uenerunt quoqꝫ vſqꝫ ad me ꝛ pudoꝛe coopti ſūt. Nūc veniſtis.ꝛ mōdo videntes plagā meā timetis: Nūqd dixi:afferte mihi:ꝛ de ſubſtantia vr̄a donate mihi:vel liberate me de manu hoſtis:ꝛ đ manu robuſtoꝛum eruite me: Docēte me:ꝛ egō tacebo ꝛ ſiqd foꝛte ignoꝛaui iſtruite me. Quare đtraxiſtis ſermonib⁹ veritatꝭ cū e vobis nullus ſit q poſſit arguere me: ad īcrepādū tm̄ eloqa cōcinnatis:ꝛ in ventū verba ꝓfertis. Sup pupillū irruitꝭ:ꝛ ſubuertere nitimini amicū veſtrū. Uerūtamē qđ cepiſtis explete. Pꝛebete aurē:ꝛ videte an mentiar. Reſpondetē obſecro abſqꝫ contētione:ꝛ loquētes id qđ iuſtū eſt iudicate. Et nōn inuenietis in lingua mea iniqtatē:nēc ī faucib⁹ meis ſtulticia ꝑſonabit.

d Qui tol.ab ami.ſuo miaꝫ.ſubtrahēdo ſibi auxiliū t̄pe nc̄itatꝭ.
e Timoꝛē dñi relīqt.ſ.filialeꝫ.q2 deū offēdit. f Fratres mei .i.cōſāguinei mei. g Preterierūt me.nō curātes de mea reuelatōe.ꝛ q2 hoc ē culpabile.iō ſubdit̄. h Qui timēt ꝛc̄.i.q ꝓpter timoꝛē minoꝛis ꝑiculi dimittit ſubuenire amico ſuo ī neceſſitate poſito.ſ.ne per tale adiutoꝛiū eius facl'tates diminuāt̄ incurret maius periculuꝫ.ſ.penam a deo ſibi infligendam.
i Tempoꝛe quo fuerint diſſipati.per moꝛtē. k Peribunt. q2 iudiciuꝫ ſine mīa fiet ei qui nō miſeret̄.Jacobi.z.
l Et vt incaluerit ſoluent̄ de loco ſuo.loqt̄ de eis ꝫm metaphoꝛā pruine que ſtatiꝫ diſſoluit̄ cū tangit̄ a ſole.ſic ad tactum diuini iudicij ſoluentur a ꝓſperitate p̄ntis vite. m Inuolute ſunt ſemite greſſuū eoꝝ.fraudulentijs ꝛ aſtutijs. n Ambulabūt in vacuuꝫ.q2 non venient ad terminū debitum q eſt beatitudo futura:ſic̄ medicina dicit̄ ī vacuū ꝓpinata.q̄ nō īducit ſanitatē.
o Conſiderate ſemitas ꝛc̄.Hic ꝯñter reſpōdet cuidā obiectōni q̄ poſſet ſibi fieri.eo ꝙ dixerat amicos ſuos ab eo declinaſſe:q2 tres amici ſui ſupꝛadicti venerāt ad euꝫ cōſolādū.vt h̄r.ſ.z.ca. tñ per ipm ſathan fuerunt inducti ad ipm iob īcrepandum.ꝛ ſic aduentus eoꝝ nō fuit ei cōſolabilis.ꝛ hoc ē qđ dr̄.Conſiderate ſemitas theman.i.aduentuꝫ eliphaç themanitiſ. p Itinera ſaba.i.aduētū alioꝝ q Et expectate pauliſper.i.cōſiderate ꝙ aduētus eoꝝ nō fuit mihi cōſolabilis:nec in aliqđ auxiliuꝫ.iō ſubdit̄. r Cōfuſi ſūt.q2 ſperaui.i.q2 eraꝫ ī ſtatu miſerie.in q̊ debereꝫ auxiliuꝫ ab eis ſperare.confuſi ſūt.q2 nō habebant voluntatē adiuuādi per ipm ſathan a bono ꝓpoſito īmutati.
s Uenerūt quoqꝫ vſqꝫ ad me ꝛ pudoꝛe cooperti ſunt ꝙ homo ī tanta miſeria conſtitutus reputaret̄ eoꝝ amicus.ꝛ iō ꝯuertēdo ſmonē ad eos dic̄. t Et mō videntes ꝛc̄.ne aliqd ꝓ ſubleuatōe mea repetā a vob̄. v Nūqd dixi ꝛc̄.q.d.iſte timoꝛ ī vobis ē fruſtra. x Docete me.ſi habetis maioꝛē ſciētiā. y Et ego tacebo vt audiaꝫ.ꝛ ꝑ hoc īuuit ꝯriuꝫ:q2 ꝓ conſolatōibus dixerunt ſibi v̄ba pūgitiua ꝛ detractoꝛia.iō ſeqt̄. z Quare detra.ꝛc̄. qbus iob dixerat.flagella p̄ntꝭ vite ī ſāctis hoīb⁹ oꝛdinari ad cōſolatōeꝫ vite future. a Ad īcrepā.tm̄ ꝛc̄.ꝯci.i.curioſe cōpōitis:vt videat̄ magis bōa. b Et ī vē.ver.ꝓfertꝭ.i.ad oñtatōꝫ veſtrā. c Sup pupillū irruitis.vocat āt iob ſe pupillū tanq̄ȝ oīb⁹ bōis t̄palib⁹ denudatū. d Et ſubuer.niti.amicū ꝛc̄.conātes euꝫ oñdere erroneuꝫ ꝛ blaſphemuꝫ:vt pꝫ ex p̄dictis
e Uerūtamē qđ cepiſtis explete.H̄ ꝯñr iob remouet dubiuꝫ:q2 ex ei⁹ v̄bis īmediate ꝓpoſitꝭ poſſꝫ aliqs credere ꝙ refoꝛmidaret cū eliphaç ꝛ eius ſocijs diſputare de ſupꝛapoſita queſtione.iō hoc remouet dicens. Uerūtamen quod cepiſtis explete. arguendo contra me.ꝛ quia arguens debet etiam audire ideo ſubditur. Pꝛebete aurem ꝛc̄.ꝛ debitum modum diſputandi tangit dicens.
f Rñdete obſe.ꝛc̄.q2 litigioſi ī diſputatōib⁹ magꝭ volūt obtinere iniurioſis clamorib⁹ q̄ȝ verꝭ rōib⁹.ꝛ iō ſubdit̄. g Loqntes ꝛc̄.i.ꝓponatis tm̄ vera ꝛ recipiatis. h Et non inuē ꝛc̄.i.aliquid contra iuſticiam que debetur ꝓximo. i Nec in faucibus ꝛc̄.i.aliquid contra ſapientiam qua recte de deo ſentitur:intendebat.n.defendere ꝛ pꝛobare veritatem circa humana ꝛ diuina.

¶ In.c.6.vbi dr̄ ī poſtil. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ eliphaç īponebat Job falſam ꝛ erroneā ſententiā

ADDITIO. I.

In h̄ qđ dic̄ Job Utinā appēderētur p̄ctā mea trāſlatio nr̄a mltū deuiat ab hebꝛaica v̄itate. In hebꝛeo.n.ſic h̄r. Utinaꝫ appēderet̄ ira mea.ꝛ calamitas quā patioꝛ ſil' ī ſtatera.qm̄ harena marꝭ he grauioꝛes apparent. Uñ ꝛ v̄ba mea abſoꝛpta ſūt. Ad q̊ꝝ ītelligētiā attēdēdū ē.ꝙ h̄ Job īcipit diſputare ꝯ amicos ſeu aduerſarios. In p̄ma.n. ꝓpōne q.ſ.c.3.ꝯtinet̄.nihil ꝯ eos dixerat:cū nondū mentē eoꝝ hūiſſet:ſꝫ ſolā triſticiā ſuā tragedice ꝓpoſuerat.vt dcm̄ eſt. ſꝫ mō poſtq̄ȝ audiuit Eliphaç īponentē ſibi totā flagelloꝝ ſuoꝝ culpā.vt patet ī dictis ſuis:ꝓuocatus eſt ad irā.eo ꝙ videbat̄ paruipendi ſeu vilipēdi:ſeu contēni ab ipſo Eliphaç.Paruipenſio enim ſeu ꝯtēptus ꝓpꝛie cauſat irā ſecūdum philoſophū in ſecūdo rethoꝛice. Ira autē īpedit rationem:vnde Grego.in moꝛalib⁹. Ira ītelligētie lucē ſubtrahit.ꝛ mentē ꝓuocando cōfundit:triſticia etiā aggrauat animū intm̄:ꝙ ſi omnē ſpem euaſionis excludat:ipſum abſoꝛbet.vt in p̄ma ſecūde.q.37.arti.z.in reſponſiōe ad tertiū argumētū:vnde vidēs iob ī ſe ipſo paſſionē ire ex dictis Eliphaç cauſatā.ſimiliter ꝛ triſticiā magnā ex ſuis calamitatibus:timens ne foꝛte in dicēdis per ipſum aliqd inconuenienter diceretur ex perturbatōe p̄dictaꝝ paſſionū.iccirco in pꝛimoꝛdio ſue diſputatiōis ꝓpoſuit.ꝙ ſua ira ꝛ calamitas erant grauioꝛes harenis.ꝛ hoc cū dicit. Utinā appenderet̄ ira mea ſcilꝫ quā dicta Eliphaç in me cauſarūt Et calamitas quā patioꝛ ſcꝫ in alijs afflictionibus meis. Simul in ſtatera:ita ꝙ ira ꝛ calamitas in vna ſtatera ponerent̄.ꝛ harena maris in alia.ꝛ dicit ꝙ iſte due paſſiones eſſent grauioꝛes harena mariſ. Ex quo concludit:vnde ꝛ verba mea ſunt abſoꝛpta eo ꝙ iudicium rationis ex vehementia talium paſſionum conſueuit abſoꝛbi.ꝛ per conſequens verba pꝛolata talibus inexiſtentibus paſſionibus.ꝛ iſti duo verſus ſt̄ quoddam p̄ambulum notabiliter excuſans ipſum Job a multis que per ipſum in pꝛoceſſu diſputationis minus caute fuerunt dicta:vt in ſequentibus patet:quam quidem excuſationem Job qui locum reſpōdentis in huiuſmodi altercationibus pꝛincipaliter tenuit:ī ꝓpꝛio poſuit loco.ſ.in ſue diſputationis pꝛimoꝛdio:in quo reſpondentes conſueuerunt huiuſmodi excuſationes ſeu pꝛoteſtationes ꝓponere. Si autem dicatur:quomodo Job qui virtuoſus ꝛ patiens erat.iraſceret̄ contra Eliphaç ꝛ alios ꝛ non potius diſſimulaſſet ſeu patienter toleraſſet. Iuxta illud pſal. Ego autem tanq̄ȝ ſurdus non audiebam ꝛ ſicut mutus non aperiens os ſuum. Dicendum ꝙ Job poteſt excuſari ab īpatiētia in hoc multipl'r.tum q2 ira quam dicit ſe habere:intelligenda eſt ꝫm vires inferioꝛes tm̄:ſicut dcm̄ eſt de ſua triſticia. vnde notanter dicit. Uerba mea abſoꝛpta ſunt.q.d.licet intellectus meus vel ratio non ſit abſoꝛpta.verba tamen exterioꝛa ſūt abſoꝛpta:tuꝫ q2 hoc faciebat ꝓpter bonum eoꝝ:qui ei ꝯtumelias īferebāt vt decetero talia non attentarent:iuxta illud Pꝛouerb.z6. Reſponde ſtulto iuxta ſtulticiā ſuā ne ſibi ſapiens videat̄.tum etiā ꝓpter bonum multoꝛum quoꝝ ꝓfectus impeditur per cōtumelias iniſtis illatas. Unde Greg.ſuper Ezech. Homel.zo. Hi quoꝛū vita exēplo imitationis eſt poſita debent ſi poſſunt detrahentium ſibi verba cōpeſcere ꝛc̄.

¶ In eodē ca.6.vbi dicit̄ in poſtilla.ideo ſequit̄. Quare detraxiſtis ſermonibus veritatis.

ADDITIO.II.

Secundum ſcm̄ Tho.ī ſua expoſitione hoc qđ dicit Job. Quare detraxiſtis ſermonib⁹ v̄itatis nō ē referendū ad hoc quod

Job dixerat: flagella pñtis vite i ſcis hoib⁹ ordinari ad ꝯſolationẽ fu/ture vite: cũ Job nõ dixerat adhuc: licet ꝥ poſtea dicat. ſʒ referẽdũ ẽ ad afflictionẽ quã patiebat̃ ex dcis eliphaç dicens. ꝙ mala q̃ ipſi Job ꝯtigerãt. pcedebãt ex ſua culpa: in q̃ detractõe ſeu ꝯtumelia ipſe eli/phaç ledebat ipʒ Job i ſua fama q̃ eſt maximũ bois bonum iter bona exterioꝛa. ⁊ qꝛ hoc faciebat Eliphaç ſine ꝥ ꝙ hr̃et rõnẽ ad talẽ detra ctionẽ faciẽdã: iõ dicit. Quare detraxiſtis ſmonibus ṽitatis: ⁊ vt hec detractio oñdat̃ icxcuſabilis: excludit oĩa illa qb⁹ aliqs repħẽſoꝛ poſ/ſet a detractiõe excuſari.

Quoꝝ primũ ẽ: cũ qs ma/ioꝛis auctl aliũ repħẽdit. ⁊ ꝥ excludit dicẽs. Cũ ex vobis nullus ſit q poſſet me arguere: z⁹ cũ aliqs ṽba dura ꝯ aliquẽ pfert ad ei⁹ vtilitatẽ. nõ ad exa cerbãdũ ipʒ ⁊ ꝥ remouet dicẽſ. Ad icrepãdũ. tm̃. f. ⁊ nõ ad vtilitatẽ eloqa cõ cinatis. i. ſtudioſe ꝯponi/tis vt nõ videant̃ leuiter ce dcã. tertiũ eſt cũ aliqs ṽba q̃ pfert ꝯ aliquẽ efficacib⁹ rõnib⁹ munit: qõ remouet dicẽs. Et in vẽtũ ṽba pferũt. q. d. ṽba vr̃a iania ſũt nullũ robur rõnis hñtia. qrtũ ẽ cũ aliqs aliquẽ repħẽdit co tpe ⁊ ſtatu i quo pſumi põt ꝙ nõ ĩde de/terioꝛ ſʒ melioꝛ fiat. vñ tpe quo aliqs eſt vehemẽter cõtriſtatus. ⁊ ad irã diſpoſitus nõ eſt repħẽdẽdus: qꝛ ſic nõ videt̃ ꝙ repħẽſoꝛ velit coꝛ/rectionẽ. ſʒ potius ſubuerſionẽ eius: ideo dicit. Sup pupillũ irruitis. ⁊ ſubuertere nitimini amicũ veſtrũ. ſc ipſum pupillũ nominat. qꝛ i tri ſticia omniũ auxilio deſtitutus erat.

Militia eſt ṽita homi VII. nis ſuper terram: ⁊ ſicut dies mercenarij dies ei⁹. Sicut ceruus deſiderat vmbꝛã: ⁊ ſicut mercenarius pſtolatur fi/nem opis ſui: ſic ⁊ ego habui mẽ/ſes vacuos: ⁊ noctes laboꝛioſas enũmeraui mihi. Si doꝛmiero di cã quando conſurgã: ⁊ rurſuʒ ex pectabo veſperã ⁊ repleboꝛ dolo rib⁹ vſq3 ad tenebꝛas. Induta eſt caro mea putredine ⁊ ſoꝛdib⁹ pul ueris: cutis mea aruit ⁊ contracta eſt. Dies mei velocius tranſierũt q̃ꝫ a texẽte tela ſuccidit̃ ⁊ cõſũpti ſunt abſq3 vlla ſpe. Memẽto qꝛ vẽt⁹ ẽ vita mea: ⁊ nõ reuertet̃ ocu lus me⁹: vt videat bona: nec aſpi/

REPLICA.

In ca. 6. vbi dr̃. Utinã appẽderent̃ ⁊c. Burgẽ. corrigẽdo lr̃am nr̃am aliq̃ ſupponit. ⁊ aliq̃ ifert. Supponit pmo ꝙ Job vſq3 ad illũ locũ ignoꝛauerit erroꝛes amicoꝝ ſuoꝝ. iõ vſq3 huc nihil ꝯ eos dixit: ꝥ aũt ſuppoſitũ foꝛe falſũ oñſũ ẽ. ſ. i coꝛrectoꝛio p̃ tertij ca. Sup ponit z⁹. ꝙ Job fuit p eliphaç puocat⁹ ad irã pp ei⁹ paruipẽſionẽ ⁊ cõ tẽptũ. Illud ſuppoſitũ ẽt videt̃ falſũ. qꝛ talis ira multiplr̃ culpabilis fuiſſʒ i tã ſcõ viro: nec i aliq̃ auctẽtica ſcriptura repit̃ ſile huic ſuppoſi to de Job: imo ipſemet in fine hui⁹ capli ꝓteſtat̃ ſe rõnabilr̃ dixiſſe. ⁊ dicere velle qõ nõ ẽ irati ſic deſcripti p Burgẽ. cui⁹ rõ cõfuſa ẽ ⁊ abſoꝛ pta. Et etiã dñs repħẽdẽs Job ifra. 38. c. nõ repħẽdit eũ de hꝫ ira ꝯtra amicos ſũpta: ſʒ ſolũ de icauta locutõe ꝯ deũ: vt pʒ ibidẽ. 3⁹ ſupponit ꝙ harene maris debeãt poni ꝓ põdere ꝯirã ⁊ calamitatẽ ipſi⁹ iob. qõ ſuppoſitũ extranee ſonat. nã i ſcripturis harena nõ accipit̃ cõiter. p cõ tinuo ſʒ diſcreto: vt nõ ſignificet magnũ ſʒ multũ vt pʒ Gẽñ. zz. ⁊. 3z. ⁊ Joſue. ii. ⁊ alijs locis plimis. Ponit̃ hic igit̃ ꝓ multitudine paſſionũ nõ ꝓ magnitudine: p ꝯñs nec ꝓ põdere i ſtatera appẽdẽdo. Poſt illa ſic ſuppoſita ifert Bur. p̃ ꝙ ex talib⁹ paſſionib⁹ ire ṽba iob fuerũt ab/ſoꝛpta ex defcũ iudicij rõis qõ nõ videt̃ viro recto huic aſcribẽdum. Infert z⁹. Bur. ꝙ allegatio hꝫ paſſionũ excuſat iob i mltl icaute dcis ⁊ ſic tenet modũ ꝓteſtatiõis i ſcholꝭ fieri ꝯſuete q̃ excuſatio ẽt modici põderis ẽ: nã apud amicos nõ fuit excuſat⁹: q ṽba ſua egreferentes ⁊ erronea reꝓbauerũt: nec apud deũ. qꝛ ipʒ de icaute dcis coꝛripiebat vt pʒ. 38. hui⁹. Jõq3 hebꝛaicã lr̃aʒ p Bur. ꝯfictã ⁊ ſup talib⁹ falſis ſup/poſitis ⁊ illatis fũdatã nõ oꝫ attẽdere: pſtimeũ ſcũs Grego. ⁊ alij dcs i trãſlatõe rõnabilr̃ expoſita ſr̃ ꝯtẽti: vt pctã iob ⁊ ei⁹ calamitas põde rent̃. ⁊ ꝙ calamitas vr̃ grauioꝛ pctis q̃ſi harena maris. i. mltiplr̃ vt po/ſtill. expouit. ❡ In eo. c. vbi poſtill. exponit illud. Quare dtraxiſtl ſmonib⁹ ṽitatis: deſnia ipſi⁹ iob. ſ. ꝙ afflict°o i pñti nõ ſemꝑ ẽ punitio pctõꝝ: ſʒ tẽtatõ aliqñ ob cumulũ meritoꝝ ⁊ pmioꝝ. Bur. cũ ſcõ Tho. ſe opponit exponẽs de eliphaç q detraxit fame ipſi⁹ iob dicẽs cũ ſic fla gellatũ pp pctã ſua exceſſiua: ſʒ qꝛ detractio fame cõſiſtit i ſcõ ⁊ nõ in ſmone. ipꝛoꝑa videt̃ expõ cũ i lr̃a nõ dicat̃: detractũ ſcõ famc: ſʒ ſmo nib⁹ ṽitatl. Qui ãt ſint ſmones ṽitatis qb⁹ hic iob ꝯq̃rit̃ detractũ re/ grẽdũ ẽ: nõ. n. ſmones eliphaç ꝯ iob: qꝛ illi nõ ſũt ſmones ṽitatis: ſʒ er/ ronei. ⁊ ſiq̃ dixit itermiſcẽdo vera: illis veris nõ detraxit ſʒ poti⁹ ꝓpo ſuit. Reſtat igit̃ ꝙ fuerũt ſmones iob qbus obiurgabat erroꝛes ami/coꝝ ab olim ſibi notos ꝓut. c. 3. dcm̃ ẽ i coꝛrectoꝛio p̃. ⁊ ad illũ ſẽſũ tẽ/dũt modi loquẽdi in hoc cap. cũ dicit̃. Quis det vt veniat petitio mea ⁊ tribuat mihi deus qõ excepto. ⁊ q cepit ipſe me cõterat ⁊ hec ſit mi/hi cõſolatio: vt affligẽs me doloꝛe nõ parcat. Ui enim ſermones firmes ſermones ṽitatis ex ſupradictis ſermonibus. c. 3. ortũ habẽtes ⁊ reſpe/ctũ vbi dicit̃. Quare nõ i vulua mortuus ſum ⁊c. Sicut ibi poſtill. ex/ponit: vnde ſermones huius ca. niſi ad futurã ſcõꝝ i hac vita afflicto/rum remunerationẽ ꝑtincãt: nõ ſermones veritatis. ſʒ fatuitatis ſũt. Quis enim niſi deſipiẽs petit afflictionẽ finalẽ ſuperaddi ſine reſpe/ctu ⁊ ſpe pꝛemij: niſi velit icidere i erroꝛes amicoꝝ iob in huiuſmodi afflictione deſperantium de vita futura. Capitulum. VII.

a Militia. Poſtq̃ꝫ iob deſtruxit ipſius eliphaç obiectiones: hic cõſequẽter aſtruit pncipalẽ itẽtionẽ: videlicet ꝙ fe licitas homis nõ eſt in pñti vita ſicut eliphaç ſentiebat. ꝓpter qõ ipſi iob ꝓmittebat felicitatẽ in pſenti vita poſt flagel la ſi ſe emẽdaret: vt patuit in fine capituli pcedẽtis. Primo igit̃ iob oſtẽdit ꝙ talis expectatio felicitatis eſt friuola. ſecũdo q̃ ſit expectatio vera. ibi. Parce mihi. Prima i duas: qꝛ pmo oſtẽdit ꝓpoſitum rõnibus oſtẽſiuis. ſecũdo ducẽtibus ad ipoſſibile. ibi. Qua propter ⁊ ego. pma i duas. qꝛ pmo oſtẽdit ꝓpoſitũ ra/tione generali q̃tũ ad omnẽ hominẽ. ſecũdo ratione ſpe/ciali q̃tum ad ſeipʒ ibi. Induta eſt. Cir ca pmũ pmo ꝓpoit intẽtũ dicẽs. Mili/tia eſt vita bois ſup terram ⁊ ſicut dies mercẽnarij dies ei⁹. Militia enim oꝛdi nat̃ ad finẽ aliũ. ſ. pacẽ ꝑ laboꝛẽ militie cõſequẽdũ: vnde ſecũdũ philoſophũ. 4. ethicoꝝ. Bellamus vt pacẽ habeamus. ſimiliter itentio mercẽnarij eſt merces recipiẽda ꝓ qua ſeruit. ꝑ hoc igit̃ ꝓponit iob ⁊ bene ꝙ i vita pſenti nõ eſt vltimus finis ſeu felici/tas hominis: ſed magis in quiete habẽda ⁊ mercede recipienda poſt hanc vitã: ⁊ ſtatim ꝓbat aſſumptũ. cũ dicit̃.

b Sicut ceruus deſiderat vmbrã. ⁊ eſt ratio talis. Cõſecuto fi/ne vltimo homis appetitus eius qeſcit: aliter nõ eſſet finis vlti/mus. ſed quilibet homo experit̃ in ſeipſo ꝙ quocũq3 bono i vita pꝛeſenti obtẽto. appetitus eius nõ quieſcit. ſed ad aliud obtinẽ/dum tẽdit. ergo vltimus finis ſeu felicitas hominis nõ habetur in vita pꝛeſenti. huius rationis ponit minoꝛẽ dicens. Sicut cer/uus deſiderat vmbꝛã: vt ibi qeſcat poſt laboꝛem.

c Et ſic mercẽnari⁹ pſtolat̃ finẽ operis ſui: vt recipiat mercedẽ.

d Sic ⁊ ego. nõ ſolum loqtur pꝛo ſe ſed ꝓ toto genere humano.

e Habui mẽſes vacuos. id eſt carẽtes cõſecutõe finis vltimi: qõ patet per tẽdẽtiã ſiue ſitim humani deſiderij in aliud.

f Et noctes laboꝛioſas enumeraui mihi. qꝛ laboꝛioſum eſt expe ctare bonũ deſideratũ. ſecũdũ illud pꝛuer. 13. Spes que differtur affligit animam. ⁊ ad hoc plenius exprimendum ſubdit.

g Si doꝛmiero dicam. poſt euigilationem.

h Quãdo cõſurgã ⁊ rurſum expectabo veſperã ⁊c. experit̃ enim homo ꝙ ſemꝑ deſiderat aduentũ futuri tempoꝛis: quod non eſt niſi propter aliquod bonum non habitum conſequendum.

i Induta eſt. Hic oſtẽdit ꝓpoſitũ rõne ſpeciali ſumpta ex parte ſui. expectatio eni3 felicitatis i pſenti vita friuola eſt duplici de cauſa potiſſime. vna eſt quãdo pcuſſus eſt iſanabili lãguoꝛe ſm viã humanã: ꝓpter qõ non eſt ſibi delectabilis ꝓlõgatio vite. ⁊ hoc allegat iob dicẽs. Induta eſt caro mea putredine. i. circũda ta vndiq3. ſicut homo circũdatur r veſtimento.

k Et ſoꝛdib⁹ puluerl. qꝛ ſedebat i ſterqlinio. l Cu. mea aruit ⁊ cõtracta eſt. ex defectu eni virtutis naturalis caro interius conſumitur ⁊ ſic cutis exterius ſiccatur ⁊ rugatur. Secunda ve ro cauſa eſt qñ etas hoĩs ꝓ maioꝛi parte trãſijt ⁊ modicum re/manet ⁊ ſic parũ appꝛeciat̃ quod poteſt haberi i vita pñti. quia quod modicũ ẽ quaſi nihil reputatur. vt habet̃. z. phyſicoꝝ. ⁊ hoc tãgit̃. cum dicit̃. m Dies mei velocius trãſierũt q̃ꝫ ⁊c. cõparat̃ eni vita humana tele: qꝛ ſicut texit̃ addendo fila filis: ſic humana vita deducit̃ addẽda dies dieb⁹. ⁊ ſicut pfecta tela ſuccidit̃ a texẽte. ſic humana vita a deo de vita pñti. iõ ſubdit̃.

n Et ꝯſũpti ſunt abſq3 vlla ſpe. ſ. felicitatis i hac vita expectãde

o Memẽto qꝛ vent⁹ eſt vita mea. Hic ꝯñr rñdet cuidã rõni er ronee q̃ poſſet ſibi fieri: qꝛ dixerũt aliqui philoſophi ꝙ poſt trã/ſitum magni anni qui cõpletur in trigintaſex milibus annoꝝ3 effect⁹ inferioꝛes reuertentur idem numero. vt pote ꝙ plato le get athenis ⁊ in eiſdem ſcholis ⁊ eiſdẽ ſcholaribus ſicut ab ante qñ vixerat ⁊ ſic poſſet aliquis dicere ipſi iob. q̃uis nõ expectes felicitatẽ tẽpoꝛalẽʒ pꝛo iſto tẽpoꝛe: tñ debes expectare in dicta annoꝝ reuolutione. hoc remouet dirigens ſermonẽ ad deum ⁊ dicens. Memento quia ventus eſt vita mea. ventus enim trã/ſiens deficit: ⁊ non reuertitur idem numero.

p Et non reuertetur oculus meus vt videat bona. ſ. vite pñtis in carnali vita. q Nec aſpiciet me viſus hominis in tali ſta tu ſicut nunc. quia ſicut non reuertar idem numero in tali re/uolutione annoꝛum. ſic nec alij homines.

a Oculi tui ĩ me.q̄ꝛ ēt mortui patēt diuo ꝯſpectui. b Et nõ ſubſiſtã.ĩ tali vita mortali ſicͥ imaginãt̃ p̃dicti. c Sicͭ ꝯſumit̃ nubeſ ⁊ ptrãſit.qꝛ nõ reuertit̃ eadē numero. d Sic q deſcē dit ad ĩferos.i.ad ſepulchꝛuʒ ĩfra terrã in q̃ dr̃ eſſe ĩfernus.
e Nõ aſcēdet.ad ſtatũ vite mortalis. f Nec reuertet̃ vltra ĩ do.ſu.ad viuēdũ tali vita ſicͭ mõ. g Neqʒ cog̃ſcet eũ ãpliꝰ ⁊c̃. .i.p̃ſētis vite ſtatus.p talē.n.modũ loq̃ndi dr̃:talis tenet magnũ locum in ciuitate.hec ãt ſnīa ſcī iob nõ ſolũ concordat fidei que talē reditũ dãnat poſt reuelatõeʒ tot annoꝝ:ſed etiã ſen tētie philoſophi.z. de generatiõe.qui dicit expꝛeſſe ꝙ ea q̃ ſũt ĩcorꝛuptibilia redeũt eadē nume ro per motũ:vt ſol luna ⁊ ſtelle:ſed ge nerabilia ⁊ cõrupti bilia nõ redeũt ea/ deʒ numero.ſʒ ſpē. hoc etiã dictũ non contrariat̃ articulo reſurrectionis futu re.tum qꝛ illa reſur rectio non fiet per motũ vl̃ mutatõeʒ ſed per diuã v̄tutē: que poteſt agere ſi/ ne motu ⁊ tranſmu tatione.tũ qꝛ hoies nõ reſurgent ad vitã mortalē ⁊ aĩalem ſicut nunc.vt predictꝰ error dic̃.

ciet me viſus hois. Ocli tũi ĩ me: ⁊ nõn ſubſiſtã. Sicũt ꝯſumit̃ nubes ⁊ ptrãſit:ſic q dẽſcēdit ad iferõs non aſcēdet:nec reuertet̃ vl/ trã i domũ ſuã neqʒ cõgnoſcet eũ ampliꝰ locus eiꝰ. Q̃uapropter ⁊ ego nõ parcã ori meo:lõquar ĩ tri bulatione ſpũs mei:cõfabulabor cũ amaritudine aie mee. Nunqd mãre ego ſuʒ aut cetꝰ:qꝛ circũde diſti me carcere? Si dixẽro ꝯſo/ labit̃ me lectulꝰ meꝰ:⁊ releũabor loq̃ns mẽcũ in ſtratu meo:tẽrre/ bis me p ſõnia:⁊ p viſiõnes hor rore cõcuties. Quãobrẽm elẽgit

b Quapropter ⁊c̃. Hic ꝯñter iob aſtruit ſuũ ꝓpoſitũ ducendo ad inconueniēs ſuũ aduerſarium. videlicʒ ꝙ hõ in miſeria poſitus dʒ cõſiderare fineʒ vite ſue vt imponat̃ finis ſue miſerie ex quo felicitas tp̃alis non erat p ter mino expectãda vt viſuʒ eſt.⁊ felicitas futura in alia vita ab ad/ uerſario negabat̃.⁊ hoc ē qd̃ dr̃. Quapropter nõ parcã ori meo. qn ꝯquerar d̃ vita pñti ſicͭ a p̃ncipio dixi. Per dies ĩ q̃ natꝰ ſũ ⁊c̃.
i Loquar ĩ tribulatione ſpũs mei.modus ē.n.afflictoꝝ de ſua afflictõe loq p modũ q̃rele ingrendo cãm afflictõis ſue.vñ ſub/ dit̃. k Nũqd mare ſuʒ ego aut cetus qꝛ circũdediſti me car cere.i.inſanabili languore. vñ ſic afflicti dicunt̃ eē ĩ carcere ſm cõem modũ loq̃ndi. Querit g̃ iob vtꝝ cã huius fuerit ne noce/ ret alijs ſi eēt potēs ⁊ ſanꝰ.ſicͭ mare intra ripas ſuas artat̃ a deo ne effluat ⁊ ſubmergat habitãtes in arida.⁊ cetus q ē piſcis ma ximus intra oceanũ detinet̃ ne veniat ad maria mediterranea in q̃bus hoies cõmunius nauigãt.ne ſit hoĩbꝰ nimis nociuꝰ.q.d. iob.hec nõ ē cã.qꝛ exiſtens in ꝓſperite nõ fuerã alijs nociuꝰ ſed magis bñficus.vt magis patebit infra.⁊ patuit ex dictis.ſ.p.ca. Sciēdũ ē etiã ꝙ ad reuelatõeʒ doloris duo faciũt.ſ.corp̃alis ſõ/ nus ⁊ meditatio ſpeculatiua ⁊ vigilia.⁊ vtrũqʒ dic̃ ſibi eē ſubtra ctũ.cum dic̃. l Si dix. cõſo.me lectulus meꝰ.p ſomnũ in q̊ eſt q̃es ſẽſuũ. m Et releuabor.a magnitudĩe afflictõis mee.
n Loq̃ns mecũ.i.meditãs ſcã ⁊ honeſta. o Terrebis me p ſõnia.i.p̃mittes terreri.qꝛ ſathan a deo p̃miſſus mouēdo fãta/ ſiam ipſius iob imittebat ſibi ſomnia terribilia ⁊ afflictiua.
p Et p viſi.hor.cõcuties.qꝛ etiã ĩ vigilia demon formabat ante eum ſpēs horꝛibiles.iõ cõcludit ꝙ talis vita tantis afflictionibꝰ expoſita ē odioſa.ſi ſʒ dcm̃ eliphaȩ nõ expectat̃ ex hoc p̃miatio in vita futura.⁊ ſic ducit eliphaȩ ad incõueniēs q ponebat felici tatē hois in pñti vita.⁊ ſic ſʒ eum nõ poterat eſſe odibilis.dixit igit̃. q Quãobrē.i.pp miſerias q̃s ſentio a q̃bꝰ ĩ pñti vita nõ apparet releuatio. r Elegit ſuſpēdiũ.i.mortē q̃ʒtũcũqʒ vilē. cuiꝰ cã ſubdit̃. s Deſperaui.ſ.a felicitate tp̃ali quã ꝓmittit mihi eliphaȩ poſt flagella.tũ qꝛ modicũ vite mee remanet.tũ qꝛ talis felicitas nõ apparet mihi probabiliter ventura.
t Nequaq̄ʒ vltra iã viuã.i.poſt reuolutõeʒ ãnoꝝ non reuertar ad vitã aĩalē quã ponebãt aliq ph̃i vt dcm̃ ē. v Parce mihi. Poſtq̄ʒ oñdit iob ꝙ expectatio ſibi ꝓmiſſa ab eliphaȩ erat friuo la.hic ꝯñr oñdit q̃ ſit ⁊ vñ.ſ.expectatio v̄a.ſ.ꝙ a d̃o tollat̃ d̃ pñti miſia vt fruat̃ q̃ete ĩ alia vita.ꝑ̃o igit̃ petit iob dictã q̃etatio/ nem.ſcd̃o ĩpedimēti retardationē.ibi.Peccaui.Prima in duas qꝛ p̃mo ꝓponit ꝓpoſitũ.ſcd̃o ꝓbat ſuppoſitũ .ibi.Quid ē homo. Circa p̃mũ dic̃.Parce mihi.ſ.ſubtrahendo me de pñti miſeria.
x Nihil.n.ſũt dies mei.i.pauci dies remanēt mihi p̃ ſenectute ⁊ iõ q̃ſi p nihilo debēt cõputari.ſm ꝙ dr̃.z.phyſicoꝝ.Quod mo/ dicũ ē q̃ſi nihil cõputat̃.q.d.iob.Tēpus ē vt corpꝰ meũ tradat̃ ſepulture ⁊ aĩa mea ſit in q̃ete cũ ſcĩs p̃ribꝰ ĩ ſinu abrahe. y Quid ē hõ. Hic ꝓbat ſuppoſitũ.ſ.ꝙ hõ ad beatitudinē ſup̃nãlē ordinet̃:que ĩ pñti vita nõ hr̃.⁊ hoc ꝓbat ex dignitate hois ſup alias creaturas cor/ porales.⁊ ex ſpãli ꝓuidētia dei circa hoieʒ.q̃ ſufficiēter oñdũt ĩpm or dinari ad aliũ finē.⁊ h̃ ē qd̃ dr̃. Quid ē hõ.q.d.nõ ē ſicͭ aĩalia bruta ſed aliqd maiꝰ.iõ ſubdit̃. z Quia magnificas eũ.dãdo eis rõnē ⁊ ĩtellcͭʒ q̃bꝰ p̃eſt creaturĩ ĩferioribꝰ ⁊ ē capax ſui ꝯditoris p cognitõeʒ ⁊ amorē.
a Aut qd apponis erga eũ cor tuũ.p ſpãlē curã ⁊ diligētiã.⁊ ſm taleʒ

ſuſpendiũ aĩa mea:⁊ mortē oſſa mea. Dẽſpaui. Nẽq̄q̄ʒ vltra iam viuã. Parcẽ mihi:nihil eni ſũnt dies mei. Q̃uid eſt hõ qꝛ magni/ ficas ẽũ:aũt qd apponis erga eũ cor tuũ? Viſitas ẽũ dilucl̃o:⁊ ſũ/ bito ꝓbas illũ. Vſqʒquo nõ pãrc̃ mihi:nẽc dimitt̃ me: vt glutiã ſa/ liuã meã? Pẽccaui: Quid faciã tibi o cuſtos hoĩum? Q̃uare po/ ſuiſti me ꝯtrariũ tibi:⁊ fãctꝰ ſũ mi hi metipi grauis? Cur ñ toll̃ pec/ cãtũ meũ:⁊ q̃re ñ aufers iniq̃tatē meã? Eccẽ nũc ĩ pulũe dormiã ⁊ ſi mãne me q̃ſieris nõ ſubſiſtam.

modũ loquēdi dic̃ apl̃s. i. Cor.9. Nũqd eſt cura deo de bobus.
b Viſitas eũ diluculo. dãdo ei a p̃ncipio natiui tatis angelum cuſtodē.
c Et ſubito ꝓbas illuʒ. flagellis ⁊ tribulatiõibꝰ ne in ſupbiã eleuet̃:ſʒ p patiētia quaſi auꝝ ĩ for nace ꝓbet̃.⁊ iſta oñdũt hoieʒ ordiari ad finē hũ dũ ĩ alia vita.iõ ſubdit.
d Vſqʒ q̊ nõ pcͭ mihi? auferēdo me de miſeria pñti. e Nec dimit/ tis me vt glutiã ſaliuam meã. ſaliua.n. deglutit̃ qñ aliqd dulce ĩ ore ſenti tur.p h̃ g̊ ꝙ petit ſaliuaʒ ſuã deglutire petit q̃eteʒ ⁊ dulcedinē vite future loq̃ns metaphorice ſicͭ cõiter fit ĩ h̃ libro.licʒ.n.ſcĩ poſt mortē nõ ſtati admitterent̃ ad gl̃iam añ xp̃i paſſionē:tũ recipiebãt̃ ad magnã reqē ⁊ ꝯſolationē ĩ lymbo ſcõꝝ patꝝ:⁊ erãt certi d̃ futura viſiõe ⁊ fruitõe d̃i.
f Peccaui. Hic ꝯñr iob petit remotionē ĩpedimēti.illud ãt qd̃ maxi me ĩpedit a p̃dictis ē pctm̃.a quo nullus q̄ʒtũcũqʒ ſcũs ĩ pñti vita dʒ ſe reputare oĩo ĩmunē pp pcti occultationē.vñ dic̃ apl̃s.i.Cor.4. Nihil .n.mihi cõſcius ſũ ſʒ nõ ĩ hoc iuſtificatꝰ ſuʒ.pp qd̃ ſcũs iob dic̃. Pecca ui qd faciã tibi o cuſtos hoĩum.q̃ſi diceret.non poſſuʒ tibi aliqd face re ex me:p qd̃ liberer a peccato niſi ex tua gr̃a. g Quare po.me cõ. tibi.dimittendo me ĩ peccato. h Et factꝰ ſũ mihimetipſi grauis. qꝛ pctm̃ ē q̊ddã põdus aggrauãs aĩam. i Cur nõ tollis pctm̃ ⁊c̃. q ſolus hoc potes:⁊ dr̃ pctm̃ qd̃ cõmittit̃ in deũ.iniq̃tas ãt qd̃ cõmittit̃ in ꝓximũ.p hec ãt dicta nõ ĩſinuat̃ aliud niſi deſideriũ ipſius iob.vt p deũ a pctõ liberet̃ ſi aliqd̃ habuerit.vt ſic a vita futura nõ retardet̃ vñ ſubdit̃. k Ecce nũc ĩ puluere dormiã.ſ.p ſepl̃turã.q.d. iminet tp̃s mortꝭ mee.⁊ iõ niſi me cito liberaueris a peccato.de cetero libari nõ potero.qꝛ talis liberatio poſt mortē nõ hʒ locuʒ. l Et ſi mane me q̃ſieris nõ ſubſiſtã.i.nõ habeo certũ tēpus viuēdi vſqʒ ad craſtinũ dieʒ.⁊ ideo feſtina me a peccato liberare.

¶ In ca.7.vbi dr̃ ĩ poſtil. Hic ꝯñr petit remotõeʒ impedimēti.

ADDITIO.

In h̃ qd̃ dr̃ h̃. Peccaui.qd faciã tibi o cu/ ſtos hoĩuʒ ⁊c̃. Scd̃m ſcm̃ Tho.ĩ ſua expõne iob exponit tres rões ſũptas ex humana ĩfirmitate: q̃bꝰ videt̃ ꝙ poſito ꝙ pp pctã meruiſſet flagellari:debuiſſet tñ deꝰ ei parcere. Quaꝝ p̃ma rõ ſu mit̃ ex ĩpotētia ſatiſfaciendi:hõ.n.nihil dignũ põt facere ꝓprijs v̄tu/ tibus ad recõpēſãdã offenſã ꝯ deũ cõmiſſã de q̃ dic̃. Quid faciã tibi o cuſtos hoĩuʒ.q.d.ſi tantam ſollicitudinē de hoĩbus habes.vt quaſi cu ſtos eorum.de ſingulis actibus rõnem requiras non ſuppetunt vires mee ad ſatiſfaciēdũ pp pctã mea r̃mittēda. vñ ſi h̃ ſpectat̃ nũq̄ʒ mihi parces.⁊ iõ hoc nõ obſtãte debes parcere. Secunda ratio ſumit̃ ex ĩ/ potētia perſeuerandi:hõ.n.p̃ſeuerare nõ põt ĩ bono ſine gr̃a dei.vnde ĩ ſcriptura ꝯſuetũ ē dici.ꝙ deꝰ aliquē ĩdurat ex h̃ qd̃ gr̃am ei nõ largit̃ p quã emolliat̃.ſm quem modum iob dic̃. Quare poſuiſti me contra/ rium tibi.i.quare mihi gr̃am non dediſti per quam in bono perſeue/ rans ꝯrius tibi nõ eſſem p pctm̃.⁊ qꝛ p pctm̃ quedã pugna fit hominiſ ad ſeipſum. Iuxta illud pſal. Nõ ē pax in oſſibus meis a facie pctõruʒ meoꝝ.⁊ ſic eũ hõ ꝯrius ſit ſibiipſi p pctm̃ fit etiã ſibiipſi grauis. de q̊ dicit. Fcũs ſum mihimetipſi grauis.in q̊ apparet ꝙ peccatum ſtatim ſuam penam habʒ:vñ poſt hanc penam faciliꝰ videt̃ hoĩ parcēdũ eſſe. Tertia rõ ſumit̃ ex ĩpotētia hois ad purgãdũ pctm̃:hõ.n.per ſeipſum in pctm̃ labit̃.ſed ſolius dei eſt pctm̃ dimittere.⁊ iõ q̃rit iob. Si mea pena ceſſare nõ debʒ q̄ʒdiu pctm̃ maneat.⁊ tu ſolus pctm̃ auferre po/ tes ⁊c̃. Cur nõ tollis pctm̃ meum ⁊c̃. Et circa p̃dicta attendendum eſt ꝙ in p̃dictis rõnibꝰ nõ ē ĩtelligendũ ꝙ iob loquat̃ tanq̄ʒ ſcrutator di/ uinoꝝ officioꝝ:hoc.n.eſſet temerarium.vñ infra.9.ca. Quis põt dice re ei. Cur ita facis:ſed loq̃t ĩplorãdo diuaʒ nñam ſm cõſideratõem humane fragilitatis ⁊ impotentie.vt patet ex dictis. Cap.VIII.

Reſpōdēs aūt baldath ſuites dixit. vſqꝫquō loq̄ris talia: ꝛ ſp̄s multiplex ſmonis oris tui? Nūqd de⁹ ſupplantat iudiciū aut oīpotēs ſubūtit qđ iuſtū eſt? Etiā ſi filij tui pēcauerūt ei: ꝛ dimiſit eos in manu iniqtatis ſue: tu tñ ſi diluculō conſurrexeris ad deū ꝛ oīpōtentē fueris deprecat⁹: ſi mūdus ꝛ rect⁹ inceſſeris: ſtāti euigilabit ad te: ꝛ pacatū rēddet hitaculuꝫ iuſticie tue: intāntū vt ſi priora tua fuerit parua: ꝛ nouiſſima tua multiplicent̄ nimis. Interroga eni generatōeꝫ priſtinā: ꝛ diligentē̄r iueſtiga patrū memoriā: hē ſterni quippe ſum⁹ ꝛ ignoramus qm̄ ſicut vmbra dies nr̄i ſūt ſup terram: ipſi docebūt te. Loquēt tibi: ꝛ ď cordē ſuo ꝓferēt eloqa. Nūqd virere pōt ſcirpus abſqꝫ hūmore: āut creſcere carectū ſine aqua? Cūꝫ ādhuc ſit in flore: nēc carpat̄ manu: āute oēs herbas areſcit: ſic vie ōium q obliuiſcunt̄ deū: ꝛ ſpēs hypocrite peribit. Nōn ei placebit vecordia ſua: ꝛ ſicūt tela aranearū fiduͨcia eius. Innitet̄ ſuper dōmū ſuam: ēt nō ſtabit: fūlciet eā: ꝛ nōn cōſurget. Humectūs videtur antēqꝫ veniat ſol: ꝛ in ōrtu ſuo germē eius egredietur. Supē̄r aceruum petraꝝ radicē̄s eius denſabuntur: ꝛ itē̄r lapides cōmorabitur. Si abſorbūerit eum de loco ſuo: negābit eum: ꝛ dicēt. Non noui te. Hēc eſt enim leticia vite eius: vt rurſum dē terra alij germinentūr. Deūs non proijciet ſimplicēꝫ: nec pōrriget manū malignis: dōnec ipleat̄ riſu os tuū ꝛ

a Reſpōdēs aūt baldath. Hic ponit̄ ɔ ipm iob baldath obiectio. r vbi pmo ponit̄ obiectōis deductio. ſcđo infert̄ intēta ɔcluſio ibi. Deus nō ꝓijciet. pma i duas. q2 pmo baldath ꝓponit ſuū ꝓpoſitū. ſcđo ꝓbat ꝑ exēplū. ibi. Interroga ꝛc̄. Circa pmū pmo arguit cū de mō diſputādi. d. b Uſqꝫquo loq̄ris talia. reputabat. n. ipm loq ex īpetu paſſiōis ꝛ ſic mltiplicare ṽba friuola ſine ordine rationis. Cōſeq̄nter arguit eū de dictis dicēs. c Nūgd de⁹ ſupplātat iudiciū ꝛc̄. Circa qđ ſciēdū ꝙ ſcūs iob rñdēs ipſi eliphaꝫ ſupra. 6. ca. dixerat. Utinā appēderētur pctā mea qbus iraꝫ merui ꝛc̄. oñdens ꝙ maior eēt pena ſua q̄ꝫ peccatuꝫ. ıō baldath dicit ɔ ipſuꝫ. Nūqd de⁹ ſupplantat iudiciū ꝛc̄. q. d. h̄ ē ipoſſe cū ſit regl'a pma iuſtitie ꝛ tñ hoc ſeqtur ex dicto tuo: q2 per te punit pctm̄ vltra cōdignū. hec āt rō concluderet ſi vera eſſet opinio ipſi⁹ baldath i q̄ conueniebat cū eliphaꝫ ſcilꝫ ꝙ pene tpales iſli/ gerent̄ a deo tm̄modo ꝑ pctō cōmiſſo: ſꝫ h̄ nō eſt veꝝ ſicut freq̄nter ſupe ri⁹ ē oñſuꝫ. ſcđo ſcūs iob rñdēs eliphaꝫ ꝓmittēdi ſibi poſt flagella felicitatē tpalē dixerat. Deſpa/ ui. reputās illā ꝓmiſſionē friuolā: qđ dcīn videbat̄ hr̄e apparētia potiſſime ex hoc ꝙ filij iob erāt mortui q ēt ſm eliphaꝫ nō poterāt ſibi reſtitui: eo ꝙ negabat aliā vitā poſt iſtā: ɔ hoc dic baldath. d Etiā ſi filij tui ꝛc̄. ꝛ accipit̄ hic ſi ꝓ qa. q2 reputabat eos diño peccaſſe. ꝛ ꝑꝑ h̄ perijſſe. e Tu tamen ſi diluculo cōſurrexeris. ad deū ꝑ ɔuerſionē tēpeſtinā. f Et oīpotentē fueris deꝑcat⁹. ꝑ cōuerſionē verā ꝛ nō fictā. g Si mūdus ꝛ rectus iceſſeris. diligēter cauendo a peccati recidiuo. iſtis tribus ɔcurrētib⁹ q̄ reqrunt̄ ad debitā cōuerſionē ad deū. h Statīꝫ euigilabit ad te liberādo te de afflictōe. Dicit̄. n. de⁹ ꝑ quādā ſilitudinē dormire alicui cū ipm nō adiuuat: euigilare vō qñ incipit eum adiuuare.

i Et pacatū reddet habitaculū iuſticie tue. ita ꝙ ſicut dom⁹ tua fuit ꝑturbata afflictōib⁹ ꝓpter peccata tua. ita ꝑꝑ ɔuerſionē tuā ad deuꝫ ꝑ iuſticiā replebit̄ pace ꝛ cōſolatōe. k Intātū vt ſi pora tua fuerit parua ꝛ nouiſſima tua mltiplicent̄ nimis. hoc addidit baldath ad reſpōdēdū dicto iob q ſupra dixerat paꝝ remanere de tꝑe vite ſue. q. d. qđ deficiet tibi i lōgitudie tꝑis. ſupplebit̄ copia bonoꝝ q̄ tibi reddēt̄ reſpectu poꝝ. l Interroga. n. ꝛc̄. Hic ɔñr baldath ꝓbat ſuū ꝓpoſitū. ꝛ pmo expimēto ꝑcedētiū. ſcđo ſilitudine reꝝ nāliū. ibi. Nūgd virere pōt. Circa p⁹ dic̄. Interroga. n. gnātionē pſtinā. q̄ꝫtū ad act⁹ patꝝ ātiqꝝ. m Et diligēter iueſtiga patꝝ memoriā. q̄ꝫtū ad act⁹ ꝑcedētiū magis de ꝓpiquo de qb⁹ pōt hr̄i memoria. vt ſic ex plibus hēat̄ maior certitudo. q2 ex plib⁹ memorijs fit vnū expimētū. vt hr̄ p metaphy.

n Heſterni qppe ſum⁹ ꝛ ignoram⁹. q. d. ex vita nr̄a q̄ breuis ē pauca vidim⁹ ꝛ exꝑti ſum⁹. ꝛ iō paꝝ aut nihil ſcire poſſum⁹ niſi r̄currēdo ad patrū ꝑteritoꝝ act⁹. o Ipſi docebūt te. ꝑ ſcripturas q̄s dimiſerunt.

p Et de corde ſuo ꝓferēt eloquia. q2 nihil ſcripſerūt niſi qđ eis certū erat ꝛ ſupplēdū ē qđ itēdebat baldath. ſ. ꝙ ꝑ actus patꝝ ꝑteritoꝝ nō iuenirent̄ alīq flagellati niſi ꝑ peccatis ꝑteritis eoꝝ. ꝛ ſi ſic alīq fuiſſēt ꝑ flagella emēdati fuerāt ēt tūc reducti ad ſtatū tꝑalis felicitatis. qđ tñ nō ē veꝝ i oīb⁹: q2 mlti iuſti mortui ſūt i miſerijs ꝑꝑ maius meritū reſpectu future beatitudinis. q Nūgd virere pōt ſcirpus. h̄ baldath nitit̄ declarare ſuū ꝓpoſitū ꝑ exēplū i reb⁹ nālib⁹. ꝛ primo ponit exēplū. ſcđo applicat ad ꝓpoſitū. ibi. Sic vie oium. Circa pmuꝫ dicit. Nūquid virere pōt ſcirp⁹. i. iuncus. r Abſqꝫ humore. i terra latēte.

s Aut creſcere carectū ſine aq̄. i. ſine humore exteri⁹ apparēte. q. d. ñ. Eſt āt carectū locus in q̄ creſcit herba q̄ vocat̄ carix lōga ꝛ lata: nec poteſt creſcere niſi i aq̄. iō dr̄ a careo cares q2 caret ṽtute ſubſiſtēdi i vigore niſi habeat aquā ſaltē i pede. vñ hic accipit̄ loc⁹ ꝑ locato. cum dicit̄ carectū. ꝛ ɔñr ꝓbat ſuppoſitū. ſ. ꝙ talis herba nō poſſit creſcere ſine aq̄. cū ſubdit̄. t Cū adhuc ſit i flore ꝛc̄. herba. n. dupliciter deficcat̄ vno mō ꝑ defectū nālis ṽtutis ex trāſitu tꝑis. alio mō ꝑ euulſionē a terra. ꝛ vtrūqꝫ remouet a carice dicēs. Cū adhuc ſit i flore. i. in ṽtute ſua nāli. v Nec carpat̄ manu. i. euellat̄. nihilomin⁹ ſi deficiat ſibi aq̄. x Ante oēs herbas areſcit. i. citi⁹ q̄ꝫ q̄cūqꝫ herba. ꝛ ſic ꝓbatū ē ꝓpoſitū. y Sic vie. Hic ɔñr applicat exēpluꝫ ad ꝓpoſitū. Circa qđ ſciēduꝫ ꝙ baldath virorē iunci ꝛ caricis aſſimilat ꝓſperitati tꝑali. humorē aūt terre ꝛ aq̄. adheſioni diñe. ita ꝙ ſic̄ humor terre⁹ aut aq̄us ē cā viroris iunci ꝛ caricis ita adheſio ad deuꝫ ꝑ iuſticiā ē i hoib⁹ cā ꝓſperitati tꝑalis: quā putabat remuneratōeꝫ bonoꝝ opeꝝ ꝛ felicitatē humanā. ꝛ per ɔñs hoies a deo recedētes ꝑ iniuſticiā cadere a felicitate tꝑali i calamitatē. ꝛ h̄ ē qđ dr̄. Sic vie oium. q obliuiſcunt̄ deū iſti ſunt māifeſte mali q̄ſi obliti mandatorum dei.

3 Et ſpes hypocrite. q ē mal⁹ occulte. a Peribit. quia cadet a tꝑali felicitate ꝑ q̄ agebat bona de gñc. b Non ei placebit vecōdia ſua. dic̄ hic Grego⁹. Nulla maior vecordia ē q̄ꝫ diuinis ꝑceptꝭ fortiter iſiſtere ꝑ humana retributōe. ꝛ talis vecordia diſplicet hypocrite qñ cadit a tꝑali bono ſeu humana laude. c Et ſic̄ tela araneaꝝ ꝛc̄. que modico flatu diſſipat̄. d Fiducia ei⁹. q2 de facili fruſtrat̄. e Innitet̄ ſup domum ſuā. cōfidēs de diuitijs ꝛ familijs ſuis. f Et non ſtabit. q2 deus vno flatu totum diſſipabit. g Fulciet eam. querendo q̄dam munimenta contra futura pericula. h Et nō conſurget. i. proſperabitur. Conſequenter reſumit parabolam de ſcirpo per quem deſignat̄ hypocrita. vt dictum eſt. ꝛ ponit duo ex quibus habet̄ ſpes de duratione ſcirpi. primum eſt viror ipſius qui aliquando ſtat poſt defectum humoris lꝫ ad modicum tempus ꝛ hoc ē qđ dicitur. i Humectus videt̄. ſ. ſcirpus. quod ſubintelligitur hic: licꝫ non ſit de textu. k Anteq̄ꝫ veniat ſol. ꝛ hoc propter virorem quem retinet. ſed orto calore ſolis ſtatim viror marceſcit. l Et in ortu ſuo germē eius egredietur. i. in ortu ſolis perdit virtutem germinis. ꝛ ſic eſt de hypocrita qui videbatur bonus ſed adueniente eſtu tribulationis apparet malicia eius.

m Super aceruuꝫ. Hic ponit ſecundum per quod ſperatur de duratione ſcirpi. videlicet quando multi alij ſcirpi ſunt ſibi adiuncti: ꝛ quando creſcit in loco lapidoſo tamen aqueo: ita ꝙ ꝓpter lapides non poteſt de facili euelli. ꝛ hoc eſt quod dr̄. Sup aceruum petrarum. i. in magno numero valde.

n Radices eius denſabuntur. ad faciendum multitudinē ſcirporum. o Et inter lapides cōmorabit̄. quando inter lapides creſcit modo ꝑdicto. p Si abſorbuerit eum de loco ſuo. aliquis eum euellens. q Negabit eum: ſ. locus ſuus.

r Et dicet non noui te. per hoc itelligitur ſimilitudinarie ꝙ locus vnde ſcirpus euellitur nihil operatur ad hoc ꝙ iterum inſeratur vel plantet̄. cui⁹ cauſa ſubdit̄. s Hec eſt. n. leticia vie eius. i. nālis proceſſus ꝛ appetit⁹. t Ut rurſū de terra alij. ſ. ſcirpi v Germinent̄. ꝛ non ille q euulſus eſt. q2 ſm ꝓceſſum nature corrupta nō reuertunt̄ eadē numero. ſed ſpecie tm̄. vt hr̄ z. ď gnātōe. ꝛ ſic ē ď hypocrita: q2 lꝫ ꝑ mltitudinē amicoꝝ. fuerit virēs ꝛ germinās radices ad ꝑmanēdū ꝛ cōmoret̄ iter lapides. . i. i ſocietate fortiū: vtpote i ciuitate forti vl' regno: ſi tñ euulſus fuerit ꝑ mortē. ſocietas ſua dat cū obliuioni: nec q̄rit ei⁹ reditū ſed gaudet de alijs q ei ſuccedūt. x De⁹ nō ꝓijciet. Hic ponitur intenta concluſio ab ipō baldath. ſ. ꝙ ꝓſperitas temporalis ſēꝑ adeſt bonis ꝛ aduerſitas malis. ꝛ h̄ ē qđ dicit̄. Deus non ꝓijciet elongando a ſe temporali ꝓſperitate. y Simplicē. ſ. corde ṽo ꝛ nō ficto ei ſeruiētē. z Nec porriget manū malignis. ad dandum eis felicitatem ꝓſperitatis temporalis.

a Donec ipleat̄ riſu os tuum. q. d. ipſi iob. ſi ſimplr̄ ac recte deo

ſeruieris hoc i te experieris:q2 dabit tibi ꝓſperitatē talē ꝙ nō poteris continere a riſu ⁊ a iubilo ꝑ nimio cordis gaudio.
i Qui oderūt te iduent̄ cōfuſione.i.circūdabunt ſic veſtimēto.
ꝫ Et tabernaculū ipioꝝ nō ſubſiſtet.orietales aūt ppl'i ātiquus i tabernaculis habitabāt.⁊ iō p tabernaculū hic intelliguntur filij familie:⁊ ēt diuitie:q omnia i tabernaculis reponebant:qō aūt dic baldath. Deus nō ꝓyciet ſimplicē.ſ.ꝑhabẽs veritatē in ſpūalibus bonis que nō auferunt a iuſtis.ſed in tpalibus bonis non ē ſeper verum q2 multis ſimplicibus ⁊ iuſtis ſubtrahit bona tēporalia refuādo eis ſpūalia ⁊ eterna. Cap.IX.

Et rñdens iob: Poſita obiectione ipſius baldath. hic ꝯñr ponit̄ ipſi⁹ iob rñſio.⁊ q2 baldath i opponēdo dixerat Nūqd deus ſupplātat iudicium ⁊c̄ ipo nens ipi iob ꝙ ꝯdiceret dine iuſticie. iō ipſe iob rñdēdo oñdit pmo ſe nolle diuinā iuſticiā ipugnare:ſcdō dclarat de quibus intendit

labia tua iubilo. Qui oderūt te induent̄ ꝯfuſione:⁊ tabernaculum ipioꝝ non ſubſiſtet. IX.

Et rñdens iob ait: Vere ſcio ꝙ ita ſit:⁊ ꝙ nō iuſtificet̄ hō cōpoſitus deo. Si voluerit cōtēdere cū eo: nō poterit rñdere ei vnū p mille. Sapiēs corde eſt:⁊ fortis robore. Quis reſtitit ei:⁊ pacē habuit: Qui trāſtulit mōtes ⁊ neſcierūt hi quos ſubuertit in furore ſuo. Qui cōmouet terrā de loco ſuo: ⁊ colūnne ei⁹ ꝯcutiunt. Qui p̄cipit ſoli:⁊ nō orit̄:⁊ ſtellas claudit quaſi ſub ſignaculo. Qui extendit celos ſolus:⁊ egredit̄ ſuper fluctus maris. Qui facit arcturū ⁊ oriōnas ⁊ hyadas:⁊ interiora auſtri. Qui facit magna ⁊ iſcrutabilia:ēt mirabilia quoꝝ nō ē numer⁹. Si venerit ad me:nō videbo eū. Si abierit:nō itelligā:ſi repēte interroget:qs rñdebit ei: Vel qs dicere ei pōt:cur ita fac: Deus cui⁹ ire nemō reſiſtere pōt:⁊ ſub quō curuātur q portāt orbē. Quātus ḡ ſū ego vt rñdeā ei:⁊ loq̄r vbis meis cū eo. Qui ēt ſi habuero qppiā iuſtū nō rñdebo:ſed meū iudicē dep̄ca

cum aduerſarijs diſputare.ibi. Unum eſt. Circa pmū pmo ꝓponit intētum.ſcdō ꝓbat aſſumptū.ibi. Qui tranſtulit. Circa pmū iob tanq̄ rōnabil'r diſputās concedit qō veruꝫ ē in dictis aduerſarioꝝ.dicens. d Vere ſcio ꝙ ita ſit.ſ.ꝙ deus nō ſupplātat iudicium.nec ſubuertit quod iuſtum eſt.ſicut dixerat baldath.
e Et ꝙ non iuſtificet̄ homo cōpoſit⁹ deo.i.ꝯparatus deo.quod dixerat eliphaꝫ ſupra.4.ca.ſed iob illud pius omiſerat. ideo hic reſumpſit.Qō aūt ponit̄ hic cōpoſit⁹ p cōparatus.hoc eſt quia in cōparatione vnum ponit̄ iuxta aliud.⁊ ſic ē ibi qdā cōpoſitio .i.ſimul poſitio.cōceſſo igit̄ h qō erat veruꝫ:iob ꝓponit intētū dicens. f Si voluerit cōtendere cū eo.i.ſi aliqs voluerit cōtendere de dina iuſticia debet inſanus reputari.cui⁹ cā ſubdit̄.
g Non poterit rñdere ei vnū p mille.i.nihil poterit rōnabil'r dicere.⁊ ponit̄ hic numerus determinatus p indeterminato.⁊ rōneꝫ huius aſſignat dicēs. h Sapiēs corde eſt ⁊ fortis robore.iuſticia.n.dei exigit in eo ſapiētiā dirigentē ⁊ potētiā exequētē:⁊ q̄libet eſt infinita cū ſit ideꝫ ꝙ diuina eēntia.finiti autem ad infinitū nulla ē ꝓportio.⁊ ideo nullus contra diuinā iuſticiā pōt cōtendere.iō ſubdit̄. i Quis reſtitit ei.diſputando per ſapiētiā vel repugnādo p fortitudinē. k Et pacē habuit.q.d.nullus.q2 licꝫ cū aliq̄ minoris potētie vel eq̄lis aliqs poſſit p reſiſtentiā diſputando vel pugnādo pacē acqrere.tñ cuꝫ eo qui ē ſapie ⁊ potentie infinite nō pōt pacē acqrere niſi ſe ei ſubyciēdo. l Qui trāſtulit. Hic ꝯñr declarat aſſumptū.ſ.ꝙ diuina ſapia ⁊ potentia excedunt omnē aliā i infinitum.⁊ p oſtendit ꝓpoſitum.ſcdō cōcludit intētū.ibi. Quātus. ꝓpoſitū aūt declarat p effectus mirabiles.⁊ p in rebus nālibus.ſcdō in humanis actibus.ibi. Si venerit ad me. Circa pmū pmo declarat ꝓpoſituꝫ in rebus nālibus inferioribus.ſcdō in ſuperioribus.ibi. Qui p̄cipit ſoli. Circa pmū ſciēdū ꝙ i inferioribus creaturis terra videt̄ firmior ⁊ ſtabilior:q2 eſt cētrū mūdi:⁊ in his q̄ ſūt ſup terrā mōtes vident̄ magis ſtabiles.⁊ tñ deus in terremotu ipſā terrā mouet.⁊ montes aliqñ ſubuertit p ſuā potētiā.⁊ hoc ē qō dicit̄. Qui tranſtulit mōtes ⁊ neſcierūt hi qs ſubuertit.i.hoīes hitantes iuxta illos mōtes.i quo declarat̄ magnitudo dine potentie que ita ſubito facit tm̄ effectū.vt hoīes nō poſſint ꝓuidere nec ſibi cauere. m In furore ſuo.h addidit iob ꝙ deus aliqñ talia facit i vindictā p̄ctoꝝ ſꝫ ordinē ſapie ſue. n Qui cōmouet.de loco ſuo.nō ſm ſe totā cū ſit centruꝫ mundi: ſꝫ ſm aliqs eius partes. o Et colūne eius cōcutiunt.dicunt̄ autē colūne terre partes eius interiores ſuſtentantes exteriores:que cōcutiunt̄ in terremotu.q cauſat̄ ex vapore incluſo in viſceribus terre:q per motum ſuū cōcutit terre iteriora.⁊ ſic exteriora mouent. p Qui p̄cipit ſoli. Hic ꝯñr oñdit magnitudinē diuine ſapie ⁊ potētie in corporibus ſupioribꝰ.dicens. Qui p̄cipit ſoli ⁊ nō orit̄.i.pōt p̄cipere vt nō oriat̄:ſicut.n.tēpore ioſue fecit eum ſtare in medio celi:vt nō ꝓcederet ad occaſuꝫ ſpacio vnius diei

vt hr̄ Joſue.10.ca.ita poſſet p̄cipere ꝙ ſtaret ante ortuꝫ ita ꝙ nō ꝓcederet ad ortū p aliquod tp̄is ſpaciuꝫ.ſm ordinē voluntatis ſue ⁊ ſapie. Poteſt etiā hoc exponi ſm curſuꝫ nature:inq̄tū tegit ſoleꝫ nubibus ante ortū.ita ꝙ nō videt̄ oriri ſm noſtꝝ aſpectū. q Et ſtellas claudit q̄ſi ſub ſignaculo qō fit dupl'r: Uno mō p p̄ſentiam maioris lucis: ſicut de die nō apparēt ſtelle:q̄ſi ſub ſignaculo clauſe.⁊ h ꝓpter p̄ſentiaꝫ ſolis in hemiſpio nr̄o. Alio mō de nocte qñ tegunt̄ nubiū caligie.
r Qui extendit celos ſolus.i.dans eis tantā q̄titatē ſm ordinem ſue ſapie menſuratā:cui⁹ nō pōt hō iueſtigare rōneꝫ .ſ.q̄re celū ſit tāte q̄titatis ⁊ nō maioris nec minoris. s Et egredit̄ ſuper fluctus maris. ſubyciendo eos ordini ſue ſapie:lꝫ videantur maxime mutabiles:q2 mouēt̄ continue. t Qui fac arcturꝫ.qdā cōſtellatio ē que vocat̄ vrſa maior ⁊ vocat̄ arcturus q2 continue voluit̄ circa poluꝫ arcticū ſeu ſeptētrionalem. v Et oriōnas. qdā cōſtellatio eſt clara ⁊ nota q partim dicit̄ eē in ſigno tauri.⁊ partim i ſigno geminoꝝ:⁊ ei⁹ ortus ſignificat tēpeſtates ꝓpter qō dic̄ phus.z.li. metauroꝝ. Quia orion eſt idiſcretus ⁊ difficilis. x Et hyadas.q̄dā ꝯſtellatio ē i fronte tauri:⁊ i ortu ſuo ſignificat pluuias.
y Et interiora auſtri.i.poluꝫ antarticū ſeu auſtralē:⁊ ſtellas q̄ mouēt̄ circa ipſuꝫ.q2 q̄tū polus articus eleuat̄ ſup terrā in hemiſperio nr̄o ⁊ regione nr̄a.ꝓpter qō ē nobis ſemp manifeſtus:tm̄ polus antarticus ſub oriçonte nr̄o.deꝑmit̄.⁊ iō eſt nobis ſemp occultus:⁊ pars celi ꝓpe ipm exiſtens. z Qui facit magna ⁊ inſcrutabilia.nobis:vt pꝫ ex p dictis. a Et mirabilia quoꝝ nō eſt numer⁹:q2 numerare nō poſſumus oīa:tñ ſunt cōp̄henſa a deo ⁊ mēſurata:eo ꝙ facit oīa i pōdere numero ⁊ menſura:vt hr̄ Sap.11. b Si venerit ad me.hic ꝯñr oſtēdit magnitudinē ſapiētie ⁊ potētie dei in humanis.⁊ pmo in exhibitione bñficioꝝ ſue grē.dicēs. Si venerit ad me.per ſuā gratiam.
c Non videbo euꝫ.hunc aduētuꝫ p̄cipiēdo. d Si abierit.retrahēdo ſuaꝫ grām. e Nō itelligā huiuſmodi ſubtractionem:q2 neſcit homo vtꝝ amore vel odio dignus ſit Eccl'iaſtes.9.ſcdō in examiatōe ſubtili factoꝝ noſtroꝝ.dicēs. f Si repēte iterroget.me reducēdo ad cōſideratōeꝫ cōſcie ꝓp̄c:qō fac aliqñ p flagella:aliqñ per bñficia.
g Quis rñdebit ei.ſ.ſufficiēter.q.d.nullus.in hoc.n.rñdet ſufficiēter hō deo.qñ ſecure pōt dicere ſe eſſe puꝝ a peccato qō nullus poteſt dicere.ſm illud ꝓv.20. Quis pōt dicere.munduꝫ eſt cor meū.purus ſuꝫ a peccato. h Uel qs dicere ei pōt.ſ. i Cur ita facis.quaſi ipm caſtigando:alias corrigendo vel corripiēdo:certe nullus cuꝫ in nullo deficere poſſit.tertio oſtendit̄ ꝓfunditas diuine ſapie in p̄ctoꝝ punitione:q2 quocūq; ſe vertit homo:nulla aſtutia nulla potentia poteſt dei vindictam declinare.ſm illud.ps. Quo ibo a ſpū tuo:⁊ quo a facie tua fugiā:⁊ hoc ē qō dr̄. k Deus cuius ire nemo reſiſtere pōt.vindictā ei⁹ euadēdo. l Sub quo curuant̄ q portant orbē.i.angeli q adminiſtrāt oēm creaturā corporalē ⁊ tñ dicunt̄ incuruati ad dei reuerentiā.ſm illud ps. Adorate euꝫ oēs angeli eius. licꝫ aūt effectus p dicti ſint finiti:tñ declarant infinitatem ſapientie ⁊ potentie diuine: q2 reducuntur in deum tanq̄ in cauſaꝫ effectiuā ſimpliciter primam ⁊ per ꝯſequens actum purum ⁊ illimitatum:q2 actus nō limitatur niſi per aliquam potētiā:vnde ⁊ forme magis mālēs ſunt magis reſtricte:cuiuſmodi ſunt forme elemētares. m Quantus ergo ego ſū. Hic ꝯſequenter ex p̄dictis iob cōcludit ſuum ꝓpoſitum:ſcilicet ꝙ nō intendit ꝯ deū contēdere:q2 hoc eēt fruſtratoriuꝫ ⁊ inſanum ⁊ primo hoc cōcludit ex ſui paruitate.ſcdō ex dei maieſtate.ibi. Si fortitudo. Circa primum dicit. Quantus ergo ego ſum.q.d.nullius momenti.
n Ut reſpondeam ei.qui eſt ſapientie ⁊ potentie infinite.
o Et loquar verbis meis cum eo.eius iudicia diſcutiendo:contingit autē aliquando ꝙ aliquis paruus homo.ſ.dignitate ⁊ poteſtate.cōfidēs de ſua iuſticia conſtanter loquitur coram iudice terreno:ſed hoc non poteſt fieri coram iudice deo.⁊ hoc eſt quod dicitur.
p Qui etiam ſi habuero ⁊c̄.nō reſpondebo petendo iuſticiam.
q Sed meum iudicem deprecabor.petendo miſericordiam ⁊ bene dicit. Si habuero quippiā iuſtum.ſub cōditōe ꝓpter icertitudinē ꝓp̄e iuſticie.q2 neſcit homo vtruꝫ amore vel odio dignus ſit: Eccl'iaſtes.9.

a Et cũ inuocantẽ me exaudierit.ſ.ad ꝑfectũ. b Nõ credo ꝙ audierit vocẽ meã.q: videlicet nõ exaudiuit me ad votũ.contingit eniꝫ ꝙ aliquis exaudiat aliqñ ad ꝑfectũ ſuũ:ꝛ nõ tñ ad votũ:ſicut febricitãs cũ petit potũ a medico q negat.exaudit.n.ille cuꝫ ad ꝑfectũ ſuũ.ſ.ad ſanitatẽ ꝓcurãdã:nõ tñ ad votũ ſuũ.ꝛ codẽ mõ hoieꝫ petẽtẽ liberari a flagellis pñtis vite deus aliqñ nõ exaudit ad votũ:exaudit tñ ad ꝑfectũ:ordinãs huiuſmodi flagella ad meritum vite eterne.ꝛ q: hõ flagellatus hoc nõ videt.iõ exaudit⁹ nõ credit ſe exauditũ.iõ ſequitur.

bor. Et cuꝫ inuocãtẽ me exaudierit:nõ credo ꝙ audierit vocẽ meã In turbine enĩ ꝯteret me:ꝛ multiplicabit vulnera mea ẽt ſine cã. Nõ cõcedit regeſcere ſpm̃ meũ: ẽt ĩplet me amaritudinib⁹. Si fortitudo q̃rit robuſtiſſimus ẽſt. Si eq̃tas iudicij: nemo audet ꝓ me teſtimoniũ dicere. Si iuſtificare me voluero:õs meũ cõdemnabit me. Si inocẽtẽ oſtẽdero:prauũ me cõprobabit. Etiã ſi ſimplex fuero:hoc ipſũ ignorabit aĩa mea ẽt tedebit me vite mee. Unũ ẽſt qd̃ locut⁹ ſũ:ꝛ inocẽtẽ ꝛ ipiũ ipſe conſumit. Si flagellat occidat ſemel:ꝛ nõ de penis inocẽtiũ rideat Terrã data eſt i man⁹ ipij: vultũ

c In turbine.n.cõteret me.i.ĩ obſcuritate q: neſcio cãꝫ ſue diſpõnis aduertere. d Et multiplicabit vulnera mea ẽt ſine cã.ſ.nõ mihi. q̃uis ſit nota ſibi.vñ ſubditur e Nõ cõcedit regeſcere ſpm̃ meum.ſi.n.hõ ſciret afflictõem ſuã ordinari ad bonũ ſuũ ſimplr̃:licꝫ affligeret carne. q̃ſceret tñ mente:ſicut ſciẽs ꝑciſionẽ membri ſui putridi valere ad ꝯſuatõꝫ corporis. licꝫ affligeret carne. q̃ſceret tñ mẽte illã ꝑciſionẽ acceptãdo. hõ aũt a deo flagellatus in pñti nõ põt certitudinalr̃ ſcire ꝙ h̃ ſibi cedat ad meritũ vite beate:niſi ſibi fuerit a dñe reuelatũ.ꝛ iõ dic̃. Non cõcedit regeſcere ſpiritũ meũ. f Et iplet me amaritudinibus carnis ꝛ mentis. Põt ẽt dici ꝙ h̃ cõcludit̃ q̃ſi qdãꝫ ĩcõueniẽs ꝯ amicos iob.q pñtẽ afflictõꝫ negabãt ordiari ad ꝯſolatõeꝫ in alia vita futura. g Si fortitudo. Dic ꝯñr oñdit iob ſe nolle cõtendere cũ deo rõne ſue maieſtatĩ.qñ.n.iudex terrenus ẽ paruc fortitudis.ita ꝙ nõ põt coercere peccantẽ. ſecure cõtendit ꝯtra iudicẽ: ſꝫ hoc non poteſt dici de deo. cuius fortitudo eſt infinita. ideo dicitur. Si fortitudo queritur in iudice.

h Robuſtiſſimus eſt.ad coercenduꝫ quecũqꝫ.ſecundo audet aliquis contendere contra iudicem.quando poteſt manifeſte oſtendere ſuaꝫ iuſticiam per teſtimonium aliorum vel per ſeipſum. Primum eſt impoſſibile reſpectu dei:q ſolus cog̃ſcit occulta cordiũ hoiꝫ.ꝛ iõ null⁹ de bonitate ꝓximi poteſt ferre teſtimoniũ ꝯ ſñiam dei.ꝛ hoc ẽ qd̃ dr̃.

i Si eq̃tas iudicij.ſupple querit̃ in iudice ad oñdendũ alicuius inocẽtiã. k Nemo audet ꝓ me teſti.di.corã deo cũ ignoret ſecreta cõſcientie mee ſoli deo nota.ſilr̃ ſcdm̃ eſt ipoſſe.iõ ſubdit̃. l Si iuſtificare me voluero.ꝑ teſtimoniũ meũ ꝯ dei iudiciũ. m Os meuꝫ cõdẽnabit me.ſ.de blaſphemia ꝯ ipm. n Si inocẽtẽ oñdero prauũ me cõprobabit.peccatũ meũ nõ ſolũ alijs ſed ẽt mihi occultũ reuelando.ſm̃ illd̃ ps. Delicta q̃s itelligit. o Etiã ſi ſimplex fuero.i.ſine plica doloſitatis ꝛ falſitatis. p Hoc ipſũ ignorabit aĩa mea.ꝓpter varietatẽ motionũ ꝛ afflictionũ:aliãs affectionũ aĩe:q: ſicut dr̃ neſcit hõ vtrũ odio vl̃ amore dignus ſit. q Et tedebit me ꝛc̃.ex h̃ enĩ ꝙ hõ nõ põt eẽ ſecurus de ſtatu ſuo in vita pñti:conſurgit quodãmodo tediũ viuendi. r Unuꝫ ẽ ꝛc̃. Poſtq̃ iob oñdit ſe nolle cum deo cõtendere:hic ꝯñr oñdit de quo intẽdit cũ ſuis aduerſarijs diſputare.ꝛ p̃mo ꝓbat ꝓpoſitũ per rõnẽ.ſcdo ꝑ exẽplũ ibi. Dies mei.illud aũt qd̃ itendit oñdere ẽ ꝙ flagella huius vite nõ ſolũ ĩfligunt̃ hoi a deo ꝓpter pctm̃ qd̃ fuit p̃ncipale ꝓpoſitũ.ꝛ hoc ẽ qd̃ dicit. Unuꝫ eſt qd̃ locutus ſum.ꝛ volo ſuſtinere. s Innocentem ꝛ ipiuꝫ ipſe cõſumit.i. morte affliget:vt pꝫ ad ſenſuꝫ.Cuꝫ igit̃ mors ſit quedã pena imo maxima in pñti vita.ꝛ hec idifferẽter ĩfert̃ iuſtis ꝛ inocentib⁹: videt̃ ſeq ꝙ inocẽs a deo punit̃ in pñti:ſed q: ſtatim põt ad hoc dici ꝙ nullus ẽ innocẽs a peccato originali: ꝓpter quod eſt debitor mortis: iõ ꝑ hoc inocẽs nõ punit̃ pp̃ h̃ arguit vltra. t Si flagellat occidat ſemel .q.d.ex hoc habet̃ ꝙ de⁹ deberet innocẽtẽ tñ ſemel affligere.ſ.in morte ꝛ non in vita cui⁹ contrarium videmus in multis innocẽtib⁹ a deo afflictis in pñti vita q̃ſi delectet̃ in eoꝝ penis ꝓpter ſe.ꝛ hoc ẽ qd̃ dic̃

v Et nõ de penis innocẽtiuꝫ rideat.hõ.n.ſolet ridere d̃ his q̃ placẽt ꝓpter ſe.ſꝫ q: h̃ eſt impoſſibile ꝙ de⁹ delectet̃ ꝑ ſe in penis innocẽtiũ. iõ oꝫ dare aliã cãꝫ iſtaꝝ penaꝝ.iõ ſubdit̃. x Terra data ẽ in ma. ipij.q.d.iob.ſi tu dicas rñdendo ꝙ ipẽ ſathan ẽ cã.q: hꝫ ꝑtãtẽ ĩ terra. ꝛ ſic inducit potentes h⁹ mundi ad affligendũ innocẽtes inique.vñ ſubdit̃. y Vultũ iudicũ ei⁹ operit.i.intellectuꝫ iudicũ terre opit muneribus.fauore ꝛ alijs huiuſmodi.ne videãt eq̃tatẽ inocentes cõdẽnãdo ꝛ affligẽdo. Hãc rñſionẽ deſtruit iob.q: ſathan nihil põt niſi ꝑmiſſus a deo.ꝛ iõ iſtas penas inocẽtiũ oꝫ reducere ĩ aliã cãm.ſ.in deũ ꝑmittentẽ ꝛ in ꝑmiſſionis cãm.ꝛ h̃ eſt qd̃ dicitur.

z Qd̃ ſi nõ ille ẽ.ſ.ſathan cauſa p̃ma dictarum penarum.

a Quis ẽ ẽ.q.d.ipẽ deus ꝑmittens.ſ.talẽ afflictõeꝫ ad bonum inocẽtũ ĩ alia vita:qd̃ aduerſarij iob negabãt. b Dies mei.hic declarat ꝓpoſitũ ꝑ exẽplũ ſui.oñdẽs ſe eẽ punitũ a deo non pro

iudiciũ eius operit. Qd̃ ſi nõn ille eſt:qs ergo eſt? Dies mei velõciores fuerũt curſore:fugerũt ꝛ nõ viderũt bonũ. Pertrãſierunt q̃ſi nãues poma portãtes:ſicut aquila volãs ad eſcã. Cũ dixẽro neq̃q̃ ita loq̃r:cõmuto faciẽ meã: ꝛ dolore torq̃or. Verebar õmnia opa mea:ſciẽs ꝙ non pãrceres delinq̃nti. Si autẽꝫ ꝛ ſic ipi⁹ ſũ: q̃rẽ fruſtra laboraui. Si lotus fuẽro q̃ſi aqs niuis:ꝛ fulſerint velut mũdiſſime man⁹ mee:tñ ſordib⁹ itingẽſ me:ꝛ abominabunt̃ mẽ veſtimẽta mea. Neqꝫ.n.uiro q ſilis mei ẽ rñdebo:nec q meũ in iudicio ex equo poſſit audiri. Nõn ẽ q vtrũ qꝫ valeat arguere:ꝛ põnere manũ

peccato ꝑcedente.ꝛ 2º inq̃rit cãm puniſtionis ſue.io.c.Circa p̃mũ oñdit p̃mo ſe inocẽtẽ punitum 2º remouet dci ſui falſuꝫ intellectum. ibi. Si lotus fuero. Circa p̃mũ p̃mittit afflictõꝫ ſuã dicẽs. Dies mei.ſ. ꝓſperitatis mee. c Velo.fue.curſore.q abſqꝫ ſtatione tendit ad terminũ.ꝛ ꝑ hoc oñdit iob ꝙ ꝓſperitas ſua tẽporalis non habuerit aliquã fixioneꝫ.ſed tranſijt ſtati ad miſeriaꝫ. ideo ſubdit̃. d Fugerũt ꝛ nõ vi. bonũ.ſ.ſtabile.ſꝫ h̃ eſt valde miſabile qñ hõ ĩ miſeria poſitus recolit tẽpus ſuuꝫ ꝓſpex ſic cito trãſijſſe.ꝛ ad idẽ exp̃mẽduꝫ ponit aliud exẽpluꝫ de naui velociter trãſeũte ad portũ.ꝛ de aq̃la famelica volãte ad cibũ dicẽs. e Pertrãſierũt q̃ſi na.po.portãtes.q̃rũ naute feſtinãt nõ ſoluꝫ ꝓpter deſiderium portus:ſꝫ ẽt ne poma ꝓpter morã ĩ mari putrefiãt. f Cũ dix.neq̃.ita loq̃r.ꝯq̃ren do de mea afflictõe ꝛ miſeria. Cõmuto fa.meã.ꝛ do.torq̃or.i.augẽt dolor meus iterior.ꝛ ꝑ ꝯñs ĩ facie cõmutor.dolor.n.celatus ĩ corde itẽdit̃:q̃ſi it⁹ violẽter retẽt⁹ ꝛ icluſus ſꝫ qñ ap̃it̃ exteri⁹ ꝑ fletũ.ſ.ſeu q̃rulatõeꝫ minuit̃ q̃ſi ꝑ quãdã euaporatiõeꝫ. Poſita afflictõe ſua.declarat inocẽtiã ſuã dicẽs. g Verebar oĩa opa mea.ne eẽt ibi aliqd iniuſtũ.modus.n.hoĩs diligẽter ſuã inocentiã cuſtodiẽtis ẽ ſp̃ timere ne aliqd iniuſtuꝫ faciat. h Sciẽs ꝙ nõ ꝑceres ꝛc̃.q: ad deũ non ꝑtinet dimittere dedec⁹ culpe ſine decore iuſticie. i Si ãt ſic ipi⁹ ſuꝫ.vt meruerim tñ flagellũ. k Quare fru.la.ad cuſtodiẽdũ inocẽtiã tã diligẽter.q.d. h̃ nõ ẽ viſile.ꝛ ſic concludit̃ ꝙ ſua flagellatio nõ fuerit ꝓ pctõ ꝑcedẽte ſꝫ ꝓ alia cã.ſ.ad exercitiũ ſue patiẽtie ꝓ merito vite future.qd̃ itẽdit iob ꝯ aduerſarioſ cõcludere:vt dictum fuit a principio.

l Si lotus fuero. Dic ꝯñr iob remouet falſuꝫ itellectũ ſui dicti ꝑ h̃.n.ꝙ dixit ſe inocẽtẽ a deo punitũ poſſet ab aliquo itelligi ꝙ diceret ſe iuſtũ ĩ cõparatõe ad deũ:cuius ꝯriũ aſſeruit ĩ pncipio hui⁹ capli:ꝛ iõ oñdit ꝙ nullus q̃tũcũqꝫ iuſtus cõpat⁹ deo poteſt dici ꝓprie purus a pctõ:pallidũ.n.cõparatũ ad albũ dr̃ nigruꝫ.ꝛ ĩpfectũ ad ꝑfectũ dr̃ defectiuũ.ꝛ h̃ mõ oĩs creatura q̃tũcũqꝫ lucida dr̃ tenebroſa cõparata ad deũ.ꝛ codẽ mõ humana ĩnocentia cõpata ad puritatẽ diuĩ dr̃ imũditia.ſm̃ illud Iſa.64. Uniuerſe iuſticie nr̃e q̃ſi pãnus mẽſtruate.ꝛ h̃ ẽ qd̃ dr̃. Si lotus fuero.a pctõ cõmiſſo ꝑ penitẽtiã. m Et fulſerit velut mũdiſſime ma.mee. ſuãdo innocẽtiã. n Tamẽ ſordib⁹ intinges me.i. videbor ſordid⁹ iuxta me. o Et abominabunt̃ me veſtimẽta mea.i.opa.q: imũditia opeꝝ ꝓcedit ab imũditia operatis.ꝙ ãt ꝑ veſtimẽta deſignẽtur opa exteriora.pꝫ Math.7. Attẽdite a falſis ꝓphetis q veniunt ad vos ĩ veſtimentis ouiũ ꝛc̃. Cõſeq̃nter ſubdit cãm quare homo cõparatus deo videatur ſordidus ꝛ iniuſtus dicens. p Neqꝫ.n.viro qui ſimilis mei eſt reſpondebo.ſcilicet in tali comparatione.vir eniꝫ iuxta virum poteſt apparere iuſtus:ſed non iuxta deum:cuius iuſticia excedit ĩ infinitum.ꝛ ſic intelligit̃ quod ſubdit̃. q Nec q meũ in iudicio ꝛc̃.q: de⁹ a nullo põt iudicari.iõ ſubdit̃. r Nõ ẽ qui vtrũqꝫ ꝛc̃.q: de⁹ a nullo põt argui. s Et po.ma.ſuã ꝛc̃.i.coercere ſua ꝑtãte me ꝛ deũ:q: de⁹ a nullo põt coerceri.ꝑ iſta oĩa ĩſinuat iob ĩfinitatẽ q̃ ad iuſticie diuĩe excellẽtiã rõne cui⁹ homo q̃tũcũqꝫ iuſtus non põt dici purus:nec per ꝯſequens põt de

ninis iudicijs cōtendere. vñ ſubdit. a Auferat a me virgā ſuā ⁊ pauor ei⁹ nō me terreat. loq̄r ⁊c̄. q. d. iſta duo. ſ. terror diuine vindicte ⁊ pauor. ne iferat̄ irreuerētia diuine excellētie debēt homini ſilentiū īponere: ne audeat de ei⁹ iudicijs ꝯtendere. Tot⁹ eni liber iſte rhetoric⁹ ē. c⁹ mod⁹ ē eādē ſniaꝫ modis plib⁹ explicare. ⁊ maxime qñ hō loq̄t i ꝑſona dolētꝭ q ꝯcept⁹ ſolet exꝑmere plib⁹ modis. aliquādo iterogatiue. aliqñ optatiue: ⁊ aliqñ aſſertiue. ⁊ alijs modis plibus: vt patet in proceſſu huius libri.

¶ In ca. 9. vbi dr̄ i poſtilla. Et colūne eius concutientur.

ADDITIO. I.

Per colūnas terre poſſunt intelligi ad lr̄aꝫ colūne vel q̄cūq; alia edificia: q̄ vident̄ adherere terre: vel ēt mōtes q ſunt q̄ſi columne ſup terrā fundate: q̄ oīa in terremotu concutiuntur.

¶ In eodem ca. 9. vbi dr̄ i poſtilla. qui p̄cipit ſoli ⁊ nō orit̄ .i. poteſt precipere.

ADDITIO .II

Tempe Joſue qñ de⁹ fecit ſtare ſolē i medio celi vt nō ꝓcederet ad occaſum ſpacio vnius diei. ex eadem ſtatōe ſecutū eſt ꝙ ſtaret añ ortū r̄ſpectu hemiſperij antipodū. ⁊ ſic eodē tp̄e deus fecit ꝙ nō ꝓcederet ſol ad ortū. vñ nō oꝫ ꝙ arguat̄ a ſil'itudine ptātis in p̄cipiēdo. q᷑ in vna ⁊ eadē ſtatōe ſol ſtetit vt nō ꝓcederet ad occaſuꝫ. nec etiam ad ortū. ⁊ hoc reſpectu diuerſorum hemiſperiorum ⁊c̄.

ſuā in ambob⁹. Auferat a me virgā ſuā: ⁊ pauor ei⁹ nō me terreat. Loq̄r: ⁊ nō timebo eū. Neq; eni poſſū metuēs r̄ñdere. X.

Tedet aīaꝫ meā vite mee dimittā aduerſū me eloquiū meū. Loq̄r in amaritudine aīe mee: dicā deo: noli me ꝯdēnare. Indica mihi cur me ita iudices? Nunqd bonū tibi videt̄ ſi calūnieris me: ⁊ opprimas me: opus manuū tuaꝝ: ⁊ ꝯſilium ipioꝝ adiuues? Nūqd oculi carnei tibi ſūt: aut ſicut videt hō ⁊ tu videbis? Nunqd ſicut dies hoīs dies tui ⁊ anni tui ſicut humana ſūt tp̄a: vt q̄ras iniq̄tatē meā: ⁊ pctm̄ meū ſcruteris? Et ſcias q᷑ nihil impiū fecerim: cū ſit nemo q de manu tua poſſit eruere. Man⁹ tue fecerūt me: ⁊ plaſmauerūt me totū in circuitu: ⁊ ſic repēte p̄cipitas me? Memēto q̄ſo ꝙ ſicut lutū feceris me: ⁊ i puluerē reduces me. Nōne ſicut lac mulſiſti me: ⁊ ſicut caſeū me coagulaſti? Pellē ⁊ carnib⁹ veſtiſti me: oſſibus ⁊ neruis cōpegiſti me. Vitā ⁊ miſericordiā tribuiſti mihi: ⁊ viſitatio tua cuſtodiuit ſpm̄ meū. Licet hec celes in corde tuo: ſcio tñ quia vniuerſoꝝ memineris. Si peccaui: ⁊ ad horā pepciſti mihi: cur ab iniq̄tate mea mundū me eſſe nō pateris? Et ſi impi⁹ fuero ve mihi eſt: ⁊ ſi iuſtus nō leuābo caput ſaturatus afflictione ⁊ miſeria. Et ꝓpter ſupbiam quaſi leenam capies me: reuerſuſq; mirabiliter me crucias. Inſtauras teſtes tuos cōtra me: ⁊ multiplicas irā tuam aduerſum me: ⁊ pene militant in me.

Ca. X.

b Tedet aiam meā vite me. Poſtq̄ꝫ iob declarauit ſe innocentē punitū fuiſſe: h̄ ꝯñr inq̄rit cām punitōis ſue: quaꝫ maxime ſolēt afflicti q̄rere. Et p̄mo ponit ſuā inq̄ſitōeꝫ ſcḋo infert ꝯ aduerſarios vnā concluſionē ibi. Quare de vulua. Prima in duas. q᷑ p̊ inq̄rit cām ſue punitōis ex ſuppoſitōeꝫ ſue inocētie. ſcḋo abſq; tali ſuppoſitōe. ſcḋa ibi. Si peccaui. Prima in duas ſm̄ duplicē cām quā remouet a deo. ſcḋa ibi. Nunquid oculi. Prima cā punitōis innocētis ē malicia i puniēte: qñ calūniat̄ inocētē ꝑ ſuā maliciā vel opprimit ꝑ violentiā. ⁊ hoc nullo mō pōt eē in deo. ſic igit̄ iſtā ſnīam deducit iob p̄mo lamētādo afflictōeꝫ ſuā dicēs. Tedet aiam meā vite mee. q᷑ lꝫ viuere ſm̄ ſe ſit delectabile: ſubiñ tñ multis anguſtijs efficit̄ tedioſum. ſic erat in iob. c Dimittā aduerſū me eloquꝫ meū. tūc. n. videt̄ hō loq cōtra ſe qñ loq̄t de abbreuiatōe vite ſue. d Dicā deo noli me cōdēnare. ex hoc pꝫ ꝙ iob nō loq̄bat̄ ex deſperatōe. ſed magis ex ſuppoſitōe aduerſarioꝝ ſuoꝝ futuraꝫ vitā negantiuꝫ ad qḋ ſeq̄tur breuiatio vite iob optāda: vt ſic termiaret̄ ſua pena vt frequenter dcm̄ eſt ſupra. e Indica mihi cur me ita iudices. oñdendo mihi cām q̄re ſic grauiter me punis inocentem.

f Nūqd bonū tibi videt̄ ſi calūnieris me. per aſtutiam.

g Et opprimas me. ꝑ violētiā. h Opus manuū tuaꝝ. i. cuꝫ ſim creatura tua. i Et cōſiliū ipioꝝ adiuues. quoꝝ ſtudiuꝫ vtit̄ ad dep̄ſſionē innocētiū iſta ꝓpoſuit iob interrogatiue. q. d. iſta nullo mō pñt in deo eē. ⁊ ſic excludit̄ a deo p̄ma cā punitōis ſue q̄ ē malicia puniētis. k Nūqd oculi. Hic remouet̄ ſcḋa cā q̄ ē ignorātia vitatis: ſic iudex aliqñ punit inocētē etiā ſm̄ ordineꝫ iuſticie: vtpote qñ ſuſpectus ē de crimine licꝫ falſo. ⁊ ſic ꝑ tormēta ſeu q̄ōnes punit inocentē vt ꝑ hec extorqueat vitateꝫ. iſta. n. cā puniēdi inocētē non poteſt eē in deo. cui nihil pōt eſſe occultum. Sic igit̄ ꝓcedit iob p̄mo quaſi inq̄rendo vtꝝ ꝓpter talē ignorantiā puniat̄ a deo: ⁊ ſcḋo oſtēdit ꝙ nō. ibi. Man⁹ tue. Circa p̄mū dicit loquens deo. Nūqd oculi carnei tibi ſūt. ita ꝙ accipias cognitōeꝫ intelligibilē a ſenſibus iter q̊s in h̄ p̄ncipalior ē viſus: q᷑ plꝭes differētias reruꝫ nobis demonſtrat: vt hr̄ p̊. metaph̄. l Nūqd ſicut dies hoīs dies tui ⁊c̄. ita ꝙ ꝑ ꝓceſſū tēporis augeat̄ in te cognitio vitatis ſic accipit̄ cognitio i hoīb⁹

⁊ ꝑ talē modū cognoſcēdi: aliqua vitas te lateat. m Ut q̄ras iniq̄tatē meā ⁊ peccatū meū ſcruteris. per tormēta mihi inflicta: ſicut iudices humani inq̄runt de ignotis. n Et ſcias q᷑ nihil ipiū fecerim ꝑ talē diſq̄ſitionē. ſic iudices terreni ꝑ hoc cognoſcūt q̄ſtionati inocētiā o Cū ſit nemo q de manu tua poſſit eruere. illum quē tu volueris ꝑdicto mō q̄ōnare. p Manus tue. Hic ꝯñr oſtendit talia nō habere locum in deo: cū cognoſcat hoīem ꝑfectiſſime itus ⁊ extra. ⁊ hoc ē qḋ dicit. Manus tue. i. potētia operatiua tua. q Fecerūt me q̄ꝫtum ad aīam q̄ fit a deo per creatiōeꝫ. r Et plaſmauerūt me totū in circuitu. q̄ꝫtuꝫ ad corpus q̄ oīa circūdat̄ ſic veſtimēto quodāmodo.

s Et ſic repēte p̄cipitas me: per flagella. q. d. mirabile ē ꝙ cum tanta diligentia feceris me. ⁊ ſtatim ꝑ flagella velis me deſtruere. hoc iterponit̄ ꝯ errorē amicoꝝ iob: q poſt mortē negabāt aīmā remanere q̄ſi ſeq̄ns ad dictū eoꝝ. qḋ ꝑma facie incōueniēs videtur. t Memento q̄ſo ꝙ ſic lutuꝫ feceris me. hoc dr̄ ad alludēdū ei qḋ dicit̄ in geneſi hominē formatuꝫ de limo terre. Geñ. p̊. ⁊ redigēdo in puluerem Geñ. 3. v Nōne ſic lac mulſiſti me. Incipit deſcribere formationeꝫ hoīs a p̄ncipio ſeminis. qḋ ē de ſupfluo alimenti dealbato ad modū lactꝭ.

x Et ſic caſeū me coagulaſti. in formatōe. n. pueri ſemen viri inq̊ ē vis actiua ſe hꝫ ad mām miniſtrataꝫ a matre in formatōe corporis pueri ſicut coagulū ad lac in formatōe caſei. y Pelle ⁊ carnibus veſtiſti me. quia membra vitalia vt cor ⁊ epar ⁊ cetera operiūtur carnib⁹ ⁊ pelle q̄ſi quibuſdā veſtimētis. z Oſſibus ⁊ neruis cōpegiſti me. ad robur corporis. Deſcripta ergo corporis organiçatiōe. ꝓcedit ad animationem dicens. a Uitam ⁊ miſericordiam tribuiſti mihi. deus enim infundendo animam dat vitam: ⁊ etiam virtutes in quodaꝫ ſeminario inter quas in ipſo iob relucebat miſeratio: ſm̄ ꝙ ipe dicit infra. 31. Ab ifantia mea creuit mecum miſeratio.

b Et viſitatio tua cuſtodiuit ſpꝫ meum: per vite continuatōem exhibendo tua beneficia. tunc enim dicitur deus hominem viſitare quādo dat ei beneficia ſpiritualia ⁊ corporalia. omnia autem iſta expreſſit iob ad oſtendendum ꝙ deus cognoſcit perfecte omnia que ſunt in homine q̄ꝫtuncūq; intima. ideo ſubdit. c Licet hec celes in corde tuo. dicitur autem deus celare in corde ſuo ea que pertinent ad hominem. quando non oſtēdit erga eum beneficia exteriora: dimittendo eum in afflictione magna. d Scio tamen q᷑ vniuerſoruꝫ memineris. ⁊ ſic non ex ignorantia ex parte tua ꝓcedit ꝙ me affligis.

e Si peccaui ⁊c̄. Hic conſeq̄nter inquirit iob cauſam afflictionis ſue abſq; ſuppoſitione ſue innocentie dicens. Si peccaui. i. dato ꝙ peccauerim in iuuentute mea. f Et ad horam pe. mihi. ſ. ſtatim non puniendo: q᷑ iob a iuuentute non fuit afflictus a deo.

g Cur ab iniquitate mea ⁊c̄. q. d. ſi peperciſti mihi in iuuentute ⁊ fortitudine mea: videt̄ ꝙ magis deberes hoc facere i mea ſenectute: in q̄ non poſſum ſic ſuſtinere relaxando ſaltē mihi culpā ex tua pietate.

h Et ſi impius fuero. tp̄e preterito. i Ue mihi ē. i. ſuꝫ ⁊ fui i tanta tribulatione ꝙ deberet tibi pro pena ſufficere.

k Et ſi iuſt⁹. ſupple fui ⁊ ſuꝫ. l Nō le. caput. ad defēdēdū iuſticiā meam. m Saturatus. i. totaliter repletus. Afflictione ⁊ miſeria. Et ſi leuauero caput. tanq̄ꝫ tibi renitens propter ſuperbiam.

n Quaſi leenam capies me. irretiendo me maioribus ſupplicijs. ideo ſubditur. o Reuerſuſq; mirabiliter me crucias. quia prius me cruciaſti per ſubtractionem omnium bonorum. ⁊ nunc per perſecutōeꝫ amicoꝝ meoꝝ: qḋ ē grauiſſimū ſuſtinere. ſ. pſecutōeꝫ ab illꝭ q deberēt ferre auxiliū. p Inſtauras ⁊c̄. i. amicos meos q videntur eē teſtes tui iq̄ꝫtū ꝑ iuſticiā tuā ⁊ impatiētiā meā nitunt̄ me ꝯdēnare.

q Et multiplicas ⁊c̄. i. effectū ire tue: q᷑ nec ira nec alie paſſiōes cadūt i deo. r Et pene. ⁊c̄. i. tenēt me ita ſubiñ ꝙ nullo mō poſſū reſiſtere. Cōſiderādū āt ꝙ lꝫ ſathā amicos iob excitauerit ꝯ eū. h̄ tñ hic deo

attribuit.q2 hoc fac a deo pmiſſus. Sciēdū ēt q iob ad hoc cās puni- tōis inocētiū tā diffuſe q̄ſiuit vt per illas quas remouit tanq̄ incōgru as: intelligat vera cā q̄ eſt exercitiū patiētie ipo2 afflicto2 vt per hoc deueniāt ad pmiū vite future eis a dn̄o ppatū. a Quare de vul ua. Dic vltimo iob ex dictis aduerſario2 ſeq 2tradictōē3 cōcludit: vt .n.p3 ex pcedētib9 ipſi ponebāt felicitatē hoīs i pſperitate temporali. ex q̄ ſeqt q vita miſeriȷs ſubiecta a qb9 non apparet releuabilis. q̄lis erat vita iob. ſit ſibi odibilis ⁊ horrēda. Itē q2 ponebāt poſt mortē ni- hil remanere de homie vitā aliā oīno negantes: ſeqt q mors ſit priuatio oīum bono2 ſimplr. ⁊ p 2ñs ſūme horrēda. ⁊ ſic vita ei oppoſita appetē- da etiā in ſtatu miſero: i q̄ nō puat oē bonū. ⁊ ſic ſequunt 2tradictoria ad dicta ipſo2. Huius autē 2dictiōis iob p deducit primā partē dicēs. Qua- re de vulua eduxiſti me ideſt feciſti naſci me. ſub dit cā3 dicēs. b Qui

Quare a ō vulua eduxiſti me: b qui vtinā cōſūptus eſſē nc̄ c oculus me videret. d Fuiſſē q̄ſi nō eſſē ō vtero tranſlatus ad tumulū. e Nūnquid nō paucitas dierū meo2 finietur breui: f Dimitte ergō me vt plāgā paulului dolorem meū g anteq̄ va dam h ⁊ nōn reuertar i ad terrā tene broſā: k ⁊ ōpertā mortis caligine: l terrā miſerie ⁊ tenebra2: m ubi vm- bra mortis n ⁊ nūllus ordo: o ſ3 ſem piternus horror ibītans. XI.

vtinā conſumptus eſſe3. i. mortu9 añ natiuitatē. c Ne oclus me vi deret. i. vita tā miſera exiſtētē. d Fuiſſē q̄ſi nō eēm. i. ita pa2 par- ticipaſſem de eē q q̄ſi nihil eēt cōputadū. Cōſeqnter ponit aliā partē 2dictiōis dicēs. e Nūqd nō paucitas die2 meo2 finieī: q. d. ſic: p nimia afflictōe ⁊ ſenectute. f Dimitte ḡ me ⁊c. i. vita pn̄ti: q2 adhuc mors videt horribilior. iō ſeqt. g Anteq̄ vadā. per morte3.
h Et nō reuertar. p reſurrectōem ſm aduerſario2 errorē: q negabāt aliā vitā. i Ad ter. tene. i. ſepeliar in terra que de nā ſua eſt opaca.
k Et opertā mortis caligine. q2 viuētes q̄tūcūq miſere fruunt luce q̄ ē ſup terrā: ſ3 p mortē ⁊ ſepulturā ea puant. l Terra3 miſerie ⁊ tenebra2. q2 p mortē ⁊ ſepulturā tollit oīs delectatio ſenſibilis ⁊ co- gnitio itellectualis ſ3 dicta amico2 iob. m Ubi vmbra mortis. q2 ſm eos nihil pōt ibi imaginari niſi horridū. n Et nullus ordo. q̄- diu. n. hoīs ſūt i vita pn̄ti. ſūt i aliquo ordine inſtituti. q2 ſunt diuerſi ſtatus hoīu3 ⁊ in q̄libet ſtatu gradus variȷ: ſ3 p9 mortē ñ remanet aliq̄ talis diſtinctio maxime ſm amicos iob: vt patet ex predictis.
o S3 ſempiternus horror ibitās. q̄ſi diceret. nihil pōt ibi imagina- ri niſi horridu3. ⁊ ad ſemper: q2 amici iob reputabant reſurrectionem impoſſibilem: nec aliquid ipſius hominis remanere poſt morte3: qua- re talis horror eſſet omnino imutabilis ⁊ perpetuus.

¶ In ca. io. vbi dr̄ i poſtil. Tedz aīa3 meā vite mee. ADDITIO. I

Secūdu3 ſcm̄ Tho. ſignāter dr̄. Dimittā aduerſu3 me eloquiū meū. ⁊ nō dic mittā ſeu pferā: nā multotiēs hō aliqs motus i corpe patit pter aliquā paſſionē. ſ3 tñ ita per rōnem motus ipos reprimit q ad vbum exterius nō pcedūt. ſ3 qñ rō oñdere volēs qd interius patiat: occultos motus in vba pducit: tunc eloquiū dimit tere dr̄ q̄ſi qd pri9 retentū fuerat: ⁊ pter hoc ſubdit. Loqr i amaritu dine aīe mee. q. d. vba q̄ exterius pferā iteriorē amaritudinē oñdunt vt det itelligere ſe i pſona hoīs amaricati loq: ſ3 vt veri9 intelligat qd iſta eloquȷ dimiſſio ſit p hoc q a triſticia rō ſupat: ſubiūgit. Dicā deo noli me cōdēnare ⁊c. Cū. n. vincit rō a paſſione: hō 2 deū remurmurat ſ3 qñ iter tribulatōēs hoīs recta rō manet ſe deo ſubdit ⁊ ipſius reme diū poſtulat: ⁊ iō dic. Dicā deo. noli me cōdēnare. hec Tho.

¶ In eodē ca. io. vbi dicitur in poſtilla. Quare de vulua. Dic vltimo Job ex dictis aduerſario2 ⁊c. ADDITIO. II.

Ex h qd iob dic. Quare de vulua eduxiſti me ⁊c. nō videt q i- ferat ex dictis aduerſario2 ſequi aliquā 2dictōe3 nec planus ſenſus lr̄e h tolerat. pmū p3: nā ponētes felicitatē hoīs i pſperitate tē porali nō 2cedūt q vita miſerie ſubiecta ſit ſimplr odibilis cū adhuc remaneat i ipſa vita ipm viuere qd ē qd appetibile. ⁊ h ſatis p3 p epie tiā. q2 plurimi. n. miſeriȷs maxime ſubiecti vident adhuc vitā appete- re: etiā ſi aliā vitā nō credunt ſic ſūt ifideles. ſcdm p3. nā plan9 ſenſus lr̄e teſtat. q Job loqt nō 2dictoria cōcludēdo: ſ3 q̄ſi vnā ⁊ cādē ſniā3 cōtinuando: vñ meli9 videt dicendū. q Job loqt tāq̄ oñdēs iteriorē amaritudinis paſſionē: vt. ſ. dixerat. Loqr in amaritudine anie mee: ſm quā paſſionē hoīs ſic i magna poſiti afflictōe eligūt nūq̄ eē i ho- minū aſpectu: ne opprobriū ſue miſerie hoīb9 inoteſceret. ⁊ de h dic. Quare de vulua eduxiſti me. deo loqñs: quē 2fitet cām eſſe ſue pdu ctōīs ⁊ natiuitatis. Qui vtinā 2ſumpt9 eſſe3. ſ. in vtero. Ne oculus me videret. ſic miſe2. Fuiſſe3 q̄ſi nō eēm. i. nō opto i h totalē priuationē eēndi. quia h nō videt eligibile: ſ3 ſaltē hr̄e aliqualē eēndi modū. ⁊ ſic declarat appetitū pcedētē ex amaritudine paſſiōīs ſue: ſ3 q2 h iā trā ſiuerat i pteritu3. ⁊ p 2ñs erat ipoſſibile. vñ. 6. Eth. hoc ſolo puat de9 facta iam nō fuiſſe. ideo reuertit ad petendum a deo aliq̄ poſſibilia. ſ.

ceſſationē aliq̄ntulā ſua2 afflictionū: de q̄ dic. Nūqd nō paucitas die2 meo2 finiet breui. q. d. e. x q̄ non placuit tibi vt faceres mecū tātā mīa3 vt fuiſſe3 q̄ſi nō eēm mō pdicto ſaltē paucita- te dierum meorum que in breui finietur. Dimitte me vt plāgā ⁊c. Exponatur prout in poſtilla ⁊c. REPLICA.

In ca. io. circa illū paſſū. Quare ō vulua eduxiſti me ⁊c. Cu3 poſtill. dixiſſet Job ex dictis aduerſario2 2clude- re 2dictoria: videlic3 q vita ſubiecta miſeriȷs ieuaſibilibus ſit ſimpliciter odioſa. ⁊ eadem ſit aliquo modo appetenda. Burgē. ſe opponit dicens duo minus probabilia. Primū eſt q i caſu vita mi ſeriȷs ſubiecta ma- ximis non ē ſimplr odibilis pter viue re quod eſt bonu3. ⁊ per conſequens appetibile: pbat h per experientiam. ſed illa experientia

p Eſpōdēs autē ſophar naamathites dixit: q Nū- q̄uid qui mlta loquitur nōn r audiet: ſ aut vir verboſus iuſti ficabit: t Tibi ſōli tacebūt hoīs: ⁊ v cūm ceteros irriſeris a x nullō cō futaberis: y Dixiſti ēnim: Purus eſt ſermo meus: ⁊ mundus ſum

non eſt multis nota: na3 eligibilius eſt nō eſſe q̄ miſeru3 eē ſine ſpe euaſionis. Ideo xp̄s Math. 26. loqñs de iuda dixit ipſū non eſſe ⁊ natum nō fuiſſe bonum. ⁊ per 2ñs eligibile eē: ergo miſe2 dixit malum p 2ñs odibile: imo dixit. Melius illi erat. vbi glo. ordi. vſitate dicit ⁊ ſimpliciter vt non poſſit inferri igit male eē bonum eſt: volens oſtēdere q grāmatica ſimul ⁊ logica que di cūt cōparatiui poſitiuū dici de vtroq extremo2 in pposito nō habeat locum: miſer enim ⁊ ſi propter viuere quod eligibile eſt appetat eē put Burgeñ. p experientia3 exēplificat: hoc ē pter ſpem aliquando euadēdi miſeria3. vbi autē non eſt ſpes euadē di. caſus Burgeñ. nō eſt ad ppoſitum. q2 contra dcm̄ xp̄i ſupra allegatū: vnde ⁊ ſi ſm impetum nature miſeri pter decorem vniuerſi velint eſſe: mallent tñ nō eſſe ex volūtatis deliberatōe ⁊ hoc dictum coincidit cū eo quod Scotus dicit circa tertium de affectione iuſti ⁊ cōmodi. ⁊ tunc nō ſequit ſoz. vult. a. ſ3 ipul ſiōne nature. igit vult. a. q2 arguit a ſm quid ad ſimplr: ſicut i ſimili nō ſequit. Xp̄s voluit auferri calicē ſm affectu3 ſenſiti- uum: igit voluit. Et mercator vult tpe naufragiȷ pȷcere merces igit vult. ⁊ ſic de aliȷs multis. vnde patet prima pars cōditōalis vbi non eſt ſpes releuatōīs a miſeria ibi vita eſt ſimpliciter odi bilis ⁊ horrēda. etia3 apud eos qui felicitatē ſuā ponunt in pſpe ritate vite pn̄tis. Nam ſi pſperitas eſt continua: eſt vera feli- citas: ideo ſimpliciter appetenda. ⁊ per 2ñs eius oppoſitū. ſ. con tinua miſeria eſt odibilis ⁊ horrēda. Et per idem mediu3 ex lr̄a poſtillatoris bene deducit ſecundā ptē cōtradictionis 2tra quā Burgeñ. nihil facit. Loquit igr̄ Job ex ſuppoſitōībus amico2 eos deducēdo ad contradictionē. Scdm autē Burgeñ. dcm̄ q videlicet ipſe cu3 ſcō Tho. ipſi iob frequenter imponit q locu- tus ſit ex multitudine paſſionum rōnem vincentiu3 ad irā puo cantium ſupra iprobatu3 eſt in principio tertȷ capituli XI.

Reſpōdēs aūt ſophar naamathites. Dic ponit obiectio ipſius ſophar cōtra ipm iob. ⁊ ſecundo ponit ipſius iob reſponſio. ſeqnti ca. Circa primū ſophar p arguit iob de multilogo. ⁊ ſcdo nitit eum oſtendere iuſte punitū ⁊ citra cōdi gnū p pctō ſuo. ibi. Atq vtinā. tertio admonet eu3 de remedio. ibi. Si inigtatē. Circa pmū dr̄. q Nūquid q mlta loquitur reputabat. n. iob ex impetu paſſiōīs ſuperflua ⁊ irrōnabilia loq.
r Nō audiet. q. d. tu es ita loqx q ſemp vis loq ⁊ nihil audire. ⁊ cām huius loq̄citatis ſubiungit. s Aut vir verboſus iuſtifi- cabit. q. d. p loq̄citatē vis falſo ptēdere iuſticiā tuā ſicut i diſpu- tatōībus litigioſi ⁊ loqces volūt obtinere clamoribus.
t Tibi ſoli tacebūt hoīs. quaſi diceret. nō eſt rōnabile: cū non ſis tāte auctoritatis nec ſapie. v Et cū ceteros irriſeris. q2 ſu pra dixerat. Quare detraxiſtis ſermonibus veritatis ⁊c.
x A nullo 2futa. q̄ſi diceret. imo ego oſtendam ſtulticiam tuā.
y Dixiſti. n. pur9 ⁊c. h accepit ex hoc qd ſupra. 6. ca. dixerat iob. Et nō inuenietis i lingua mea inigtatē ⁊c. a Atq vtinā. Dic arguit iob pter pctā ſua punitū. ⁊ p 2ñs corā deo imundū. Ad cui9 itellectū ſciēdū q pctm̄ ē trāſgreſſio legis diuine: ⁊ celeſtiū in obedītia mādato2 vt dic Auguſtin9. Lex āt diuina differt a le ge humana: q2 lex humana ē tm̄ vlis. applicatio āt i factis ptīcu larib9 cōmittit iudicib9 in hiſq̄ ſūt iter hoīem ⁊ pximū: ⁊ aliȷs hoīb9 i hiſ q̄ ſūt ad ſeipm. ⁊ h ē: q2 legiſlator nō pōtuit 2ſiderare oēs ptīclares caſus ⁊ circūſtātias: de9 āt certitudnalr 2ſiderat

ola opa humana: etiã q̃tũ ad minima. ⁊ iõ lex eius put ẽ in mẽ
te ipſius ſe extẽdit ad oĩa ẽt pticularia ⁊ ide ẽ ꝙ in legibꝰ huma/
nis aliqs aliqñ peccat i cã pticulari: ⁊ tñ nõ facit ꝯ legẽ humanã.
vniuerſalia.n.nõ ſe extẽdũt ad illud pticulare: ſ; peccãs q̃liter/
cũq; facit ꝯ legẽ diuinã: put accipit mõ p̃dicto. verũtamẽ quia
hõ nõ h; cognitõez huius legis in oĩbꝰ pticularibus. frequenter
cõtingit ꝙ facit cõtra legem diuinã: ⁊ nõ aduertit. ⁊ ex hoc ꝯclu
dit ſophar ꝙ nullus põt ſe ſecure iuſtificare: ſ; ꝙ dic̃ apl̃s. p̃ma.
Corinthioꝝ. 4. Nihil mihi cõſcius ſũ ſ; nõ i hoc iuſtifica/tus ſu;. In hac aũt ꝯductõe ſic ꝑcedit ſophar: q2 p̊ oſtẽdit ꝓfunditatẽ diuine ſapie ⁊ ml'tiplicita/te; ſue legis ad oĩa ſe extẽdẽtis: ꝓpter quod ẽ ab homine incõprehenſibilis. Scd̃o oñdit ꝙ deꝰ facta hoiu; vſq; ad minima cõſiderat: ⁊ ſic iuſte cõdẽnat: q̃uis homini cõdẽnato non videatur. ſcd̃um ꝓſequit̃. ibi. Ipſe.n. Circa p̊mũ dic̃ ſophar. Utina; deus loquereť tecũ ⁊ aperiret labia ſua tibi. ſecreta ſua re/uelando.

in cõſpectu tuo. Atq; vtinã deũs loqreť tecũ: ⁊ aperiret labia ſua tibi: vt oſtẽderet tibi ſecreta ſapie: ⁊ ꝙ mũltiplex eſſet lex eiꝰ: ⁊ itẽlligeres ꝙ multo minora exigarĩ ab eo q̃3 mereť iniquitas tua. Forſitan veſtigia dei comprehẽdes: ⁊ vſq; ad pfẽctũ oĩpotentẽ repies? Excelſior celõ eſt. Et qd facies? Profundior iferno: ⁊ vñ cognoſces? Longior terra mẽſura eiꝰ: ⁊ latior mari. Si ſũbuerterit oĩa ũel in vnũ coartauerit: qs ꝯtrãdicet ei: ũel qs dicere ei põt cur ita facis? Ipſe eni noũit hoiu; vanitatẽ: ⁊ vidẽns iniqtatẽ nõne conſiderat? Uir vãnus in ſũperbiã erigit: ⁊ tãnq̃3 pullũ onagri ſe liberũ

b Et ꝙ multiplex
eẽt lex eiꝰ. ad oĩa q̃tũcũq; minima ſe extẽdẽdo. c Et itelli
geres. ꝑ iſtã reuelationem. d Q multo minora ⁊c̃. i. minus
puniaris debito. e Forſitan veſtigia dei ꝯprehẽdes. hoc di
cit negatiue. veſtigia ãt dei ſũt creature ex q̃ꝝ ꝯditõibus iueſti/
ganť cõditões creatoris: ⁊ iſte creature nõ pñt ad plenũ cõpre/
hẽdi ab hoĩe. ſm illud Eccl'iaſtes p̊. Cũcte res difficiles: nec po/
teſt eas hõ explicare ſermone ſic̃ p; de modico folio arboris de
quo nõ pñt ad plenũ iueſtigari oẽs ꝓpetates: vt q̃re ſit tãte q̃ti/
tatis: vel talis figure: aut v̈tutis. ⁊ dato ꝙ poſſent total'r ꝯphen/
di ab hoĩe tñ ꝑ h̃ non cognoſcereť creator ꝑfecte. q2 nullus effe/
ctus dei. nec ẽt oẽs ſil' adequãt v̈tutẽ dei infinitã. ⁊ ideo ſubdit.
Et vſq; ad pfectũ oĩpotẽtẽ repies: q. d. hoc mãifeſte ẽ ĩpol'e.
g Excelſior celo ẽ ⁊ qd facies ⁊c̃. non eſt ꝑ iſta itelligendum ꝙ
aliq̃ dimẽſio q̃titatiua ſit i deo ſed q2 v̈tus eius icõparabil'r ex/
cedit iſta q̃ inter corpalia videnť maxima. ſignificãs ꝑ h̃ ꝙ non
poſſit attingere ad ſapiam ⁊ v̈tutẽ dei cognoſcẽdam. niſi valde
modicũ ⁊ a longe. ſil'r nec eius potẽtiã. iõ ſubdit. h Si ſubuer
terit oĩa. in nihilum redigẽdo: ſic̃ de nihilo fecit. i Ul' i vnũ
coartauerit. redigẽs ad vnã cõfuſionem: ſic̃ ab aliqbus dr̃ ꝙ oĩa
corporalia a p̃ncipio fuerũt creata ſub vna forma corporeitatis
ĩdeterminata ad aliquã ſpẽm determinatã. k Quis ꝯdicet
ei: q. d. nullus. l Uel qs dicere ei põt ⁊c̃. corrigendo fcã eiꝰ.
m Ipſe eni nouit. Hic ꝯñr oñdit ꝙ deꝰ vſq; ad minima cog̊ſcit
hoĩum peccata. ẽt eis icognita. ⁊ ſic iuſte punit. ⁊ hoc ẽ quod dic̃
Ipe.n. nouit hoĩum vanitatẽ. ꝑ quã auertũť a ſtabilitate v̈tutis.
n Et vidẽs iniqtatẽ nõne cõſiderat. puniẽdo. q̃ſi diceret ſic. di/
cit̃.n. iudex nõ ꝯſiderare malefacta. qñ ñ punit. ⁊ aduertere ſeu
ꝯſiderare qñ punit. o Uir vanꝰ. q declinat a ſtabilitate v̈tu
tis. p In ſupbiã erigit̃. q2 l; p̊mo peccet ꝑ ignorãtiã ſeu paſ
ſionẽ: tñ ex ꝯſuetudie peccãdi ꝑuenit ad h̃ ꝙ peccat ꝑ certã ſcia;
⁊ maliciã: q̃ ẽ manifeſta ſupbia ꝯ deũ. q Et tãq̃3 pullũ ona/
gri ⁊c̃. a iugo ⁊ onere legis diñe. Onager.n. ẽ aſinꝰ ſilueſtris q na
ſcit̃ in campo: ⁊ ſic non naſcit̃ opibus alias oneribus portandis.
ille ãt q naſcit̃ i domo patriſfamilias ad hoc naſcit̃ vt eiꝰ opibꝰ
appliceť. Et qd̃ dixerat. ad iob applicat dicẽs. r Tu autem
firmaſti cor tuũ. i malicia ꝑſeuerãdo ⁊ eam defendendo.
s Et expãdiſti ad deũ manꝰ tuas. q. d. hoc ẽ fruſtra: q2 efficacia;
oratõis ĩpedit malicia tua. t Si iniqtatẽ. Hic ꝯñr admonet
iob de remedio. ſcd̃o rñdet cuidã eiꝰ dicto. ibi. Et habebis. Re/
mediũ oñdit dicẽs. Si iniqtatẽ que i manu tua eſt abſtuleris. te
ꝑfecte ⁊ veraciter corrigẽdo. v Et nõ mãſe. i taber. i. ĩ familia
tua quã debes regere. x Iniuſticia. q̃ tibi eẽt ĩputãda ꝑ de/
fectu tui regiminis. y Tũc leua. po. fa. tu. ipm deprecand:.

z Abſq; macula. i. amoto ĩpedimẽto efficacie orõis tue. a Et eri ſta
bilis. iu ꝓſperitate p̃ñtis vite: deo hoc faciẽte. b Et nõ timebis. a
ſupueniẽtibus malis. c Miſerie quoq;. in q̃ nũc es. d Obliui/
ſceris. ꝓpter abũdantiã ꝓſperitatis ſupueniẽtis. ꝑ talẽ modũ loquit̃
ſaluator Iohis. 16. Mulier cũ parit triſticiã h;. cũ aũt peperit pueru;
iam nõ meminit p̃ſſure ꝓpter gaudiũ. e Et q̃ſi meridianꝰ fulgor
ꝯſurget tibi ad veſpã. h̃ dic̃ ꝯ illõ qd̃ iob ſupra dixerat: q̃ſi nihil repu/
tans ꝓſperitatẽ tpalẽ ſibi decetero affutura;: eo ꝙ eſſet ſenex ⁊ prope

natu; putat. Tũ aũt firmaſti cor tuũ: ⁊ expãndiſti ad eũ manus tuas. Si iniqtatẽ; q̃ eſt i manu tua abſtuleris a te: ⁊ nõ manſẽrit i tabernaculo tuo iniũſticia: tũc leuãre poteris faciẽ tua; abſq; macũla ⁊ eris ſtãbilis: ⁊ nõn timebis. Miſerie quõq; obliũiſceris: ⁊ quaſi aquaꝝ q̃ p̃terierunt nõ recordaberis: ⁊ quaſi meridianus fulgõr ꝯſurget tibi ad veſperã. Et cu; tẽ ꝯſũptu; putaueris õrieris vt lucifer: ẽt hẽbis fiducia; ꝓpoſitã tibi ſpe: ⁊ dẽfoſſus ſẽcuruſ dormies. Requieſces: ⁊ nõn erit q te exťreat Et dẽp̃cabũť faciẽ tuã plimi. oculi aũt ipioꝝ ꝺficiẽt: ⁊ effugiũ peribit ab eiſ ⁊ ſpes illõꝝ aboĩatio aĩe.

mortem. q̃ſi diceret. lic; fueris i veſpera ſenectutis: tñ tãta ꝓſpitas adueniet tibi ꝙ reputabis te eẽ i meridie. i. i potiſſimo ſtatu vite tue. iõ ſeq̃t.
f Et cu; te cõſumptum putaueris. ꝑ afflictionẽ ⁊ ſenectutẽ. g Orieriſ vt lucifer ꝑ ꝓſpitatl abũdantia;. q. d. qd̃ tibi d̃ ꝓſpitate ſubtraheť ex breuitate tpis: ſupplebit̃ ex itẽſione ⁊ ſupabũdantia ꝓſpitatl. h Et hẽbis ⁊c̃. hic rñdet dicto iob q̃ ſupra dixerat nullu; bonum ſibi remanere poſt mortẽ ſm amicoꝝ ſuoꝝ errorem oñdẽs. ꝙ imo. ſ. memoria bona remaneat iter hoĩes ⁊ veneratio. ⁊ h̃ eſt qd̃ dic̃. Et habebis fiducia; d̃ futuro bono poſt morte;.
i Propoſita tibi ſpe. ex
certa expectatõe illius boni. ⁊ qd ſit illud bonũ ſubdit. k Et dẽfoſ
ſus. i. ſepultus ⁊ tumulatꝰ. l Securꝰ dormies. q2 nullus murmu
rabit aut detrahet de tua vita p̃terita. m Requieſces ⁊ nõ erit qui
te exterreat. q2 nullus audebit ſepultura; tuam frangere ſeu vitupe/
rare vel imaginẽ te rep̃ſentantẽ. ſicut fiebat antiqtus valentibus pſo
nis: vt poſt mortem venerareñ in imaginibus ſuis ⁊ ꝓpter tale; glo
riam poſt mortẽ habendam multi gentiles expoſuerunt ſe pro repu/
blica morti ⁊ periculis. ideo ſubdit. n Et deprecabunť faciẽ tuã
plurimi. te in ſepultura vel imagine tua venerando. Conſequẽter oñ/
dit cõtrariũ euenire malis hoĩbus in ſua malicia permanẽtibꝰ dicẽs.
o Ocl'i aũt impioꝝ deficiẽt. q2 nõ obtinẽbũt bonũ qd̃ aſſeq̃ itẽdebãť.
p Et effugiũ ꝑibit ab eis. q2 ñ potuerť liberari d̃ malo eis ſupueniẽte.
q Et ſpes illoꝝ abominatio aĩe. q2 poſt mortẽ nõ habebunt honorem
quẽ ſperabãt: ſed omnes abomĩabunť vitam eoꝝ p̃teritam. ſepl'turã
⁊ memoriam. Qd̃ aũt aliquando vocaui diſputantes ꝯ iob eius ami/
cos: aliqñ aduerſarios: nulla ẽ repugnantia: q2 ſicut dictum fuit. s̃. z. c.
Uenerunt ad ipſum vt amici ad eum conſolandum. ſed per procura/
tionem ſathan conuerſi ſunt vt inimici ad increpandum.

¶ In ca. ii. vbi dr̃ in poſtilla. Et ꝙ ml'tiplex ſit lex eiꝰ ⁊c̃. ADDI.
V Bi trãſlatio nr̃a h;. Et ꝙ multiplex lex eiꝰ ſit. hebraica lr̃a h;.
Et iõ ꝙ duplex ſit lex eiꝰ. Que qdẽ lr̃a nõ põt bñ exponi: ex h̃
ꝙ lex diña ad oĩa q̃tũcũq; minima ſe extẽdit: nã ꝑꝑ h̃ nõ di/
cereť lex duplex. vñ ad v̈itatẽ lr̃e hebraice ꝓprie exponẽdã. al'r videť
dicẽdũ. Pro q̊ ſciẽdum ꝙ lex diuina apud iob ⁊ ſocios eius nõ ẽ acci/
piẽda ꝓ lege moſaica. q̃ apud eos nõ erat diuulgata. nec ẽt ꝓ lege euã
gelica: q̃ nõdũ erat. ſ; apud eos põt lex diuina dupl'r accipi. Uno mõ
ꝓ lege eterna q̃ ſ; auguſtinũ de libe. arbi. ẽ ſũma rõ: cui ſp̃ obtẽpãdũ
ẽ cuiꝰ qdẽ eterne legis rõ ſm eũdẽ Aug. ibidẽ nobis ĩpreſſa ẽ. Nã licet
ſm ſcm̃ Tho. p̊ma ſcd̃e. q. 93. arti. 2. reſpõdẽdo ad. qõnẽ nullus legem
eternã cog̊ſcit ſcd̃; ꝙ i ſeipſa ẽ. niſi ſolũ beati: q ipſam dei eẽntiã videť
oĩs tñ creatura rõnabilis ipſam cognoſcit ſm aliquam irradiatione;
⁊ paticipationem legis eterne. que eſt veritas incõmutabilis. Impri/
mitur etiam rõnali creature lex eterna inq̃tum ineſt ei naturalis in/
clinatio ad id quod eſt conſonũ legi eterne. Unde ſcd̃o ethico. Sumꝰ
inclinati ad habendu; virtutem que quidẽ ĩpreſſio in malis eſt corru
pta. inq̃tum in ipſis naturalis cognitio boni per paſſiones ⁊ vicia ob/
tenebratur. ſimil'r ⁊ inclinatio eoꝝ naturalis ad virtutẽ deprauať per
habitũ viciosũm. ſcd̃o mõ accipit̃ lex diuina pro lege naturali que ſm
auguſti. 2. ꝯfeſ. ſcripta eſt in cordibus hominũ: ſic ꝙ eam nulla delet
iniquitas: quod intelligit̃ q̃tum ad principia p̊ma ⁊ cõmunia legis na
turalis: vnde de iſtis duabus legibus ꝓprie poteſt intelligi iſtud v̈bũ.
ſ. ꝙ duplex ſit lex eius: quaꝝ legu; prima. ſ. eterna ẽ altiſſima ⁊ abſcõ/
dita a nobis: iõ de ipſa dic̃ ſophar. Ut oſtẽderet tibi ſecreta ſapientie.

ꝛ ſeq̄r: q̄ꝫ duplex ſit lex eius.q.d.non ſolum lex nālis q̄ cōiter eſt hoīb⁹ nota q̄ ad pma pncipia ei⁹ ꝛ ē lex dei ſʒ ēt eterna lex:q̄ eſt ſecreta ſapia dei:ſm quā ex cōueniētiſſimis rōibus nobis ignotis punit ꝛ premiat. ꝛ iō ſcdm illā legē ignotā ſi tibi reuelaret̄:itelligeres q̄ꝫ multo minoꝛa exigerent̄ ab eo q̄ꝫ mereṫ inigtas tua. Cōſeq̄nter oñdit q̄ꝫ iudicia dei ſm hō legis eterne ꝯſiderationē ſunt nobis incōpꝛehenſibilia vñ ſub/ dit.Foꝛſitan veſtigia dei cōpꝛehendens.Cōſeq̄nter dicit q̄ꝫ huiuſmo/ di ſapia dei abſcōdita que eſt lex dei eterna eſt altiſſima ꝛ pfūdiſſima ꝛ longiſſima ꝛ latiſſima: de pmo diċ. Excelſioꝛ ē celo.de ſcdō. Pꝛofūdioꝛ iferno.de tertio.Lōgioꝛ terra ò q̄rto.Latioꝛ ma ri:q̄ om̄a ꝯ ponit ad de/ ſignādūʒ ipſi⁹ legis eter ne icōpꝛehēſibilitatem. Ex q̄bus cōcludit.q̄ꝫ q̄c/ q̄d de⁹ agat ſʒ huiuſmo di legem eternā:ſic non pōt ipediri de quo dicit. ſi ſubuerterit oia ꝛc.q̄s contradicet ei.ſic nec re ꝑhēdi:de quo diċ. Quis ei dicet̄ pōt cur ita facis: quod ad gubernationeꝫ hoīs applicat dicēs.Ipſe .n.nouit hoīuꝫ vanitatē. q.d.ſi ſʒ iudiciū ſue legis eterne:hoīem ſubuertit vl' vehemēter punit q̄s ei dīc pōt cur ita facis.ipſe.n.nouit.hoīuʒ vanitatē.

Reſpondens aūt iob XII. dixit:Ergo vos eſtis ſoli hoies:ꝛ vobiſcū moꝛiet̄ ſapiā? Et mihi ē ſt coꝛ ſicut ꝛ vo/ bis:nec iferioꝛ vr̄i ſū. Quis eni h̄ q̄ noſtis ignoꝛat? Qui derideṫ ab amico ſuo ſicut ego:iuocābit de um:ꝛ exaudiet eū. Derideṫ enim iuſti ſimplicitas:lāpās contēpta apud cogitatiōes diuituꝫ:parata ad tēp⁹ ſtatutū.abūdāt taber/ nacula pꝛedonū:ꝛ audacter ꝓuo cant deū:cū ipſe dederit oia i ma nus eoꝝ. Nimirū interroga iu mēta ꝛ docebūt te:ꝛ volatilia celi ꝛ indicabūt tibi. Loquere t̄re:ꝛ rn̄debit tibi:ꝛ narrabūt piſces ma ris. Quis ignorat q̄ꝫ oia hec manus dn̄i fecerit. In cui⁹ manu aīa ois viuētis:ꝛ ſps vniūſe carnis hoīs. Nōne auris v̄ba diiudicat:ꝛ fau ces comedētis ſapoꝛē. In antiq̄s ē ſapia:ꝛ i mlto tpe pꝛudētia apd ipꝫ ē ſapia ꝛ foꝛtitudo:ꝛ ipſe hʒ ꝯſi liū ꝛ itelligētiā. ſi dēſtruxerit.nemo ē q̄ edificeꝫ:ſi iclu ſerit hoīeꝫ:null⁹

REPLICA.

In.ii.ca.vbi trāſlatio nr̄a hʒ de multiplici lege. Burgeñ.foꝛ taſſe put ꝯſueuit fingit q̄ꝫ i hebꝛeo habeṫ duplex vbi nos mul tiplex hēm⁹:qō dico ad hoc fictū:q̄a id qō applicat modici pō deris ē:etiā nō opoꝛtuit eū facere tātā vim de vno termino:cū etiam lr̄a hebꝛaica quā ptēdit:cū trāſlatōe nr̄a coincidit. Cū eni ſʒ oēs vnū ꝛ multa opponunt̄:ꝛ binari⁹ nō eſt vnitas:eſt igiṫ pl'alitas:ſi igiṫ dua litas ē mltitudo duplex pōt dici multiplex.ꝛ ſic ē coicidētia. Sed ad rē de diſtictōe burgē.quā ponit de lege eterna ꝛ nāli:illa diſtinctio nō videṫ ad ꝓpoſitū lr̄e:nā lr̄a ꝓſeq̄ṫ de eterna lege hoīuꝫ incōpꝛehenſi bili:vt pʒ per totū ꝓceſſum capl'i hui⁹:q̄l'r nō ē de lege nature cui⁹ pn cipia ſunt coꝛdib⁹ hoīum idelebil'r inſerta.ꝛ ſm iudiciū recte rationis ad pticularia applicata:que nō pn̄t dici incōpꝛehēſibilia.ſm que etiā bn̄ pōt dici:cur ita facis ꝛc.put in lr̄a:ſed nō ē ſic de lege eterna q̄ du plex ē:imo multiplex quo ad effect⁹ vna tn̄ in ſe ſicut ſpūs mltifoꝛmis tn̄ vnus i ſe diuidens ſingulis ꝓut vult.ꝛ videṫ burgeñ.itrare id pela gus i ꝓpoſito volēs cū btō Aug.de doctrina xp̄iana li.p.q̄ꝫ illa lex eter na quā btūs Aug.vocat lucē ſit itellectui creato rō cogſcēdi v̄itates i cōmutabiles:in q̄ tn̄ btūs Aug.cōiter nō teneṫ a modernis.Ca.XII.

Reſpōdēs aūt. Hic ꝯn̄r poſt obiectionē ſophar ponit̄ ipſius iob rn̄ſio.Circa quā ſciendū q̄ꝫ ſophar ꝛ ſocꝫ eius ad duo tēdebāt vt pʒ ex p̄dictis.Pꝛimū ē.dicere aliq̄ magnifica de dei poten tia ꝛ ſapia ꝛ huiuiuſmodi:vt p hoc viderentur ipſo iob ſapientioꝛes ꝛ ſnie eoꝝ cōtra iob v̄ioꝛes. Secūduꝫ ē:ex dictis de deo aliq̄ falſa cōclu dere cōtra iob:ꝓpter quod ſcūs iob in ſua rn̄ſione pmo remouet pmū z⁹ z⁹.ca.ſequēti.Circa pmū pmo oſtēdit iob q̄ꝫ ea que dixerāt de deo nō erant ſibi ignota.z⁹ q̄ꝫ etiā alꝫs hoīb⁹ erāt vel poterāt eē cōiter no ta:ꝛ per hoc excludiṫ ab eis excellētia reſpectu alioꝝ ꝛ cōfutaṫ eoꝛum iactātia.ſcdā ibi.Nimiꝝ iterroga.Circa pmum diċ iob ex dictis eoꝛuꝫ iactatoꝛꝫs cōcludēdo. b Ergo vos eſtis ſoli hoies.q̄ꝛ homo differt ab aīalibus bꝛutis p itellectū.ꝛ iō ex hoc q̄ꝫ ptēditis vos tm̄ h̄re itel lectū de diuis.videṫ q̄ꝫ alios hoies q̄ſi bꝛuta anīalia reputet̄l.ꝛ p ꝯñs.
c Uobiſcū moꝛieṫ ſapiā ſi tm̄ ē i vobis.ſed h̄ eſt falſuꝫ.vnde ſubdiṫ.
d Et mihi ē coꝛ ſicut ꝛ vobis.i.intellectus qui p coꝛ in ſacra ſcriptura deſignaṫ.ſm illud.ps.36.Lex dei eius i coꝛde ipſi⁹. e Nec iferioꝛ veſtri ſū.i noticia vel ſcīa diuinoꝝ de q̄ vos iactatis.ꝛ ne hoc dictum iputeṫ iactantia ipſius iob ſubdiṫ. f Quis.n.hec q̄ noſtis ignoꝛat. q.d.nō eſt p̄ſumptuoſum q̄ꝫ dico me ſcire illa q̄ poſſunt ab alꝫs cōiter ſciri.ꝛ iō q̄ꝫ mihi iponitis hoꝝ ignoꝛātiā.ē magna deriſio.ꝓpter quod ſeq̄ṫ. g Qui derideṫ ab amico ſuo:a q̄ deberet honoꝛari:ꝓpter qō grauioꝛ eſt deriſio. h Inuoca.de.ꝛ exaudiet eū.q̄ꝛ ꝓpꝛium ei⁹ eſt ſubuenire vbi ſubtrahiṫ humanū ſubſidiū.ꝛ q̄ꝛ talis deriſio vt freq̄nē ter ſe extendit ad alios ſcōs.iō ſequiṫ. i Derideṫ.n.iuſti ſimplici/ tas.i.vita eoꝝ ſine plica doloſitatis derideṫ ab hominibus mundanis q̄ cōſtituūt finē ſuū in tpalibus bonis:q̄ vt freq̄nter acq̄runt fraudib⁹ ꝛ mēdacꝫs.iō reputant iuſtos talia fugientes fatuos ꝛ igrātes.iō dr̄.
k Lampas cōtēpta ꝛc.i.illoꝝ q̄ finē cōſtituūt in huiuſmodi diuitꝫs. apud tales.n. cōtēniṫ vita iuſtoꝝ:lʒ ſit lampas cōtēptiua lucis ſapie. ꝛ ardoꝛis caritat̄.iō ſubdiṫ. l Parata ad tps ſtatutū.i.ad btitudi nem futurā ꝓ vite meritū.ꝛ q̄ꝛ hoīes mali nō ſolū derideṫ iuſtos ſed ēt ꝓrumpūt vſq̄ ad cōtēptū dei.ideo ſubdiṫ. m Abun dant tabernacula pdonū.q̄ꝛ bona alioꝝ p phas ꝛ nephas idiffe renter rapiūt ſibi. n Et audacter ꝓuocāt deū.i.ſine timoꝛe.
o Cū ipſe dederit oia ꝛc.q̄ꝛ poteſtas q̄ male faciūt ieſt eis a deo lʒ ea abutant̄ tanq̄ꝫ deo ingrati. p Nimiꝝ. Hic ꝯn̄ter oñdit iob ea de quoꝝ noticia amici ſui ſe iactabāt:etiā alꝫs hoīb⁹ eſſe nota.ꝛ pmo hoc ꝓponit.ſcdō declarat modū p quē hoies deue/ niūt i cognitionem diuoꝝ:ibi. Nonne auris.Circa pmum diċ. q Interro ga iumēta.interro/ gare creaturas ē ea rum naturas conſi derare:ꝛ reſponſio eaꝝ eſt in hoc q̄ꝫ ex tali conſideratione hō aſſurgit ad co/ gnitionē dei:q̄ eſt p ma cā oiuꝫ.iō ſub/ diṫ. r Quis ig/ rat q̄ꝫ oia hec man⁹ dn̄i fecerit.q.d.nul lus aut pauci.quia oēs cōfitent̄ deum eē pmā cām oium: in cuius manu ē aīa ois viuentis.ſ.irrōnabilis:cuiuſmodi ſunt aīalia piſces ꝛ aues. s Et ſpiritus vniuerſe carnis hominis. .i.anima rōnalis. t Nōne auris ꝛc. Hic ꝯn̄r oſtendit modū deueniēdi in cognitionē dei.ſcdō oñdit q̄ꝫ p talē modū cogſcūt ꝓpꝛietates diuine ibi. Apud ipm.Circa pmū ſciēdū q̄ꝫ ois cogni/ tio humana q̄ mō nāli acq̄riṫ.de q̄ hic agiṫ a ſenſibus oꝛiṫ:ſēſus āt auditus maxime valet ad noticiā q̄ acq̄riṫ p doctrinā.ꝛ q̄ꝫtū ad hoc diċ. Nōne auris v̄ba diiudicat.expiētia vero maxime va let ad cognitionē q̄ ē per inuētōem:vt h̄r p methaphyſice.:talis aūt experiētia deſignaṫ cū diciṫ. v Et fauces comedentis ſapoꝛē.lʒ.n.ſenſus viſus plus faciat ad accipiēdū experientiam q̄ꝫ guſtus:tn̄ q̄ꝛ guſtus eſt q̄dā tact⁹:ꝛ homo in certitudine tact⁹ excedit oia aīalia:nō aūt in alꝫs ſenſibus:iō p guſtuꝫ certitudo experiētie deſignaṫ:que ēt in alꝫs ſenſib⁹ inueniṫ.ꝛ ex duob⁹ modis acq̄rēdi ſciam p̄dictis ſubdit. x In antiq̄s ē ſapiētia q̄ꝛ p lōgitudinē tēpoꝛis potuerunt plura audire ꝛ experiri circa ſpecl'abilia:ꝛ ēt circa agibilia.iō ſubdiṫ. Et mlto tpe pꝛudētia.
y Apud ipꝫ ꝛc. Hic ꝯn̄r oñdit q̄liter modis p̄dcis h̄r noticia de diuinis.ꝛ p ꝓponit ꝓpoſitū.ꝛ ſcdō declarat.ibi. Si deſtruxerit. Circa pmū ꝓponit q̄tuoꝛ de deo.circa qō ſciēdū ē q̄ꝫ i cognitiōe noſtra pmū ē noticia pncipioꝝ:que ſunt nāliter nota tā in ſpecu labilibus q̄ꝫ in agibilibus.ꝛ hoc deſignaṫ hic p intelligentiā:vn̄ ꝛ habitus pꝛincipioꝛum vocatur intellectus. Secundum eſt no ticia concluſionum que ex pꝛincipꝫs deducuntur.ꝛ hoc deſigna tur p conſilium largo modo acceptum:pꝛout impoꝛtat quādaꝫ inueſtigationem ꝛ diſcurſum a pꝛincipꝫs ad concluſiones i ſpe/ culabilibus ꝛ agibilibus.q̄uis pꝛopꝛie loquendo conſilium tm̄ ſit in agibilibus. Tertium eſt certum iudicium de concluſioni/ bus inuentis:ꝛ hoc vocatur hic ſapientia. Quartum autem ſeq̄/ tur ad iſta.ſ.potentia exequens:ꝛ hec vocaṫ hic foꝛtitudo:q̄cq̄d āt pfectōis eſt i creaturis:excellēti⁹ ē in deo.ꝛ iō iſta q̄tuoꝛ dn̄r hic in deo eſſe quantum ad id quod habent perfectionis. remo ta omni imperfectione licꝫ enim deus cognoſcat pꝛincipia ꝛ cō cluſiones quod eſt perfectionis:non tamen acquirit noticiam concluſionum per noticiam pꝛincipioꝛum quia talis acquiſitio per diſcurſum imperfectionem includit. Sciendum etiam q̄ꝫ lʒ iſta quatuoꝛ realiter diſtinguantur in nobis:in deo tn̄ diſtin/ guuntur ſola ratione quia perfectiones que ſunt in creaturis di uiſim ꝛ diſtincte.in deo ſunt vnite.
z Si deſtruxerit. Hic conſequenter oſtendit q̄ꝫ quatuoꝛ pꝛedi cta apparent in deo ex effectibus ſuis hominibus notis.ꝛ pꝛimo hoc oſtendit de tribus.ſ.de foꝛtitudine ſapientia ꝛ conſilio.ſe/ cundo de intelligentia.ibi. Qui imutat. Pꝛimum autem oſten/ dit dupliciter:pꝛimo in quodam generali. ſecundo applicando ad ſtatum hominum in ſpeciali.ibi. Baltheū.regum. Circa p mum dicit. Si deſtruxerit.regna vel ciuitates vel huiuſmodi.
a Nemo eſt qui edificet contra eius voluntatem.
b Si incluſerit hominem.materiali carcere vel infirmitate.
c Nullus eſt qui aperiat:ipſum liberando.ꝛ ſic patet q̄ꝫ in eo ē foꝛtitudo maxima:quia nullus poteſt ei reſiſtere:hoc etiaꝫ con/

cludit ex effectibus magis generalibus dicens.
a Si cōtinuerit aq̄s.ita ꝙ non deſcēdat de celo pluuia:ſicut fecit ad p̄ces helie.3.Reg.17. b Oia ſiccabūt̄.i.ſupficie terre.
c Si emiſerit eas.in nimia abūdantia.ſicut fecit tempoꝛe noe.
d Subuertēt terrā.i.hītātes ī terra:q2 tūc ſolū remāſerūt octo perſone.⁊ q2 iſta oſtendūt infinitatē diuine potentie.concludit. Apud ipſum eſt foꝛtitudo.Conſequenter idem oſtendit de ſapientia dicens.Et ſapientia.quod declarat dicens.
e Ipē nouit ⁊ decipientē ⁊ eum q decipit̄:perfecte eniꝫ ſapientis eſt dephendere aſtutias decipientium ⁊ ſimplicitates ab eis deceptoꝝ.Conſequēter idem oſtendit d cōſilio dicens.
f Adducit cōſiliarios in ſtultuꝫ fineꝫ quādo ſubtrahēdo gratias ſuas obnubilat̄ eoꝝ intellectꝰ qui ꝯſueuerunt dare certa cōſilia ⁊ cōgrua ad finē itētuꝫ ⁊ tunc dant incongrua.⁊ ſic ꝑueniūt ad finem oppoſitū ſicut dicit̄ Iſaia.19. Sapiētes cōſiliarij pharaonis dederūt conſilium inſipiēs.
g Et iudices in ſtupoꝛeꝫ.hic accipiūt iudices q ſolent bn̄ iudicare de agibilibus.⁊ ideo quando cōtrarium iudicij ſui accidit ſtupent ⁊ admirantur.

eſt q̄ aplat. Si cōtinuerit aquas: oīa ſiccabunt̄:ſi emiſerit eas:ſubuertent terraꝫ. Apud ipſū eſt foꝛtitudo ⁊ ſapiā. Ipſe nouit ⁊ decipientē ⁊ eū qui decipit̄. Adducit ꝯſiliarios in ſtultū finē: ⁊ iudices i ſtupoꝛē. Balthēū regum diſſoluit: ⁊ p̄cingit fune renes eoꝝ. Ducit ſacerdotes iglorios: ⁊ optimates ſupplantat. Cōmutās labiū ūeraciū: ⁊ doctrinā ſenū auferens. Effundit deſpectioneꝫ ſup pincipes: ⁊ eos qui oppſſi fuerāt releuat. Qui reuelat pfunda d tenebꝛis: ⁊ pducit in lucem vmbrā moꝛtis. Qui multiplicat gētes: ⁊ pdit eas: ⁊ ſubūſas in integrū reſtituit. Qui imutat coꝛ pꝛincipuꝫ ppli t̄re: ⁊ decipit eos:ūt fruſtra icedāt p iuiū. Palpabūt q̄ſi in tenebꝛis: ⁊ nō in luce: ⁊ errare eos faciet quaſi ebꝛios. XIII.

Ecce oiā hec vidit oculꝰ meꝰ: ⁊ audiuit aur̄ mea: ⁊ itellexi ſingula. Scdm̄ ſciāꝫ vſtrā ⁊ ego noui:nec iferioꝛ vr̄i ſū. Sed tn̄ ad oipotētē loquar: ⁊ diſputare cū deo cupio:pꝛius vos oñdēs fabricatoꝛes mēdacij ⁊ cultoꝛes pūſoꝝ dogmatū. Atq3 vtinā taceretis: vt putarēmini eē ſapiētes. Audite ergo coꝛrectiōes meas: ⁊ iudiciū labioꝝ meoꝝ attēdite. Nūqd deꝰ idiget vr̄o mendacio vt pꝛo illo loq̄mini dolos: Nūqd faciē eiꝰ accipitꝭ ⁊ p deo iudicare nitimini: Aut placebit ei quē celare nihil pōt:aut decipiet vt hō vr̄is fraudulētijs. Ipē vos arguet:qñ i abſcōdito faciē eiꝰ accipitꝭ. Statī vt ſe cōmouit turbabit vos: ⁊ tꝛoꝛ eiꝰ irruet ſ vos. Me-

operat̄ ⁊ hoc ē ꝙ dic̄. Qui imutat coꝛ pncipū populi terre.⁊ p ꝯſſubditoꝝ.q ſolēt ſeq volūtatē pncipū. a Et decipit eos.nō ſic itelligēdo ꝙ deceptio directe ſit a deo:ſ3 q2 ſuo iuſto iudicio ſubtrahit lumē ſuū directiuū.⁊ ſic homo cadet i deceptionē p ꝓpꝛium defectum.
b Ut fruſtra incedāt p inuiū.q2 nō ꝑueniūt ad finē intentū.Errat āt homo duplr̄.Uno mō p ignoꝛātiā.⁊ q̄ntum ad hoc dic̄. Palpabūt q̄ſi i tenebꝛis.Alio mō p paſſioneꝫ.⁊ q̄tuꝫ ad h dic̄. c Et errare faciet eos ⁊c̄. paſſionati.n.ſūt ſicut ebꝛij q aliter iudicāt de agēdis i ebꝛietate poſiti: ⁊ extra:ſicut ēt paſſionati aliter iudicāt qñ ſūt ex paſſionē ꝙ paſſione detēnti:ſicut iratꝰ iq̄tū talis iudicat ſe ſtatim vindicādum.ſedata āt ira iudicat tp̄s ⁊ locuꝫ expectādū. Ca.XIII.
d Ecce oia. Poſtq̄ȝ iob arguit amicoꝝ ſuoꝝ iactantiam:hic excludit eoꝛuꝫ falſaꝫ ſniam.⁊ pmo eam ꝑponit.ſcd̄o puniendaꝫ pdicit.ibi. Audite ergo. tertio eam oſtendit.ibi. Tacete paulisper.Circa pmū cōtinuat dicta ſua pcedentibus ad hoc arguens amicoꝝ pſūptionem dicens. Ecce oīa.q pdicta ſunt de foꝛtitudine diuina.ſapientia eius conſilio ⁊ intelligentia.
e Uidit oculus meus.p effectus pꝛedictos.
f Et audiuit auris mea. a doctoꝛibus.iō ſubdit.
g Scdm̄ ſciam veſtram ⁊ ego noui.⁊ iō in h non poteſtis vos pferre mihi ⁊ me deſpicere. h S3 tn̄ ad oipotentem loq̄r.p deuotā oꝛōnem.q2 tempoꝛe oꝛationis homo cum deo loquit̄.

h Baltheum regum. Hic oſtendit pꝛedicta applicando i ſpāli ad ſtatus hoīum.q vident̄ potioꝛes dicens:Baltheum regum. .i.virtutē eoꝝ militarē.ſ.exercituꝫ. i Diſſoluit.quādo ꝯtra ſpem humanaꝫ debellant̄. k Et pcingit fune renes eoꝝ.qñ ſic deuicti ligati in captiuitatem ducunt̄. l Ducit ſacerdotes ingloꝛios.quando ſimul ducunt̄ in captiuitatē cum regibus:ſicut ſacerdos ſūmus fuit ductus i captiuitatē cū ſedechia rege.⁊ bn̄ dicit igloꝛios.q2 ſacerdotes ſolent in populo p ceteris honoꝛari. ⁊ ſic p oppoſitum oſtēdit calamitatē eoꝝ.⁊ ſic p3 ꝙ in deo ē foꝛtitudo.⁊ ideꝫ oſtendit de conſilio dicens. m Et optimates ſupplātat.dicunt̄ autē optimates optimi cōſiliarij:quos ſupplātat iuoluēdo eos i aſtutijs ſuis:⁊ ſic dāt iutile cōſiliū vel nociuū loco boni.Cōſequēter hoc idē oſtēdit de ſapiētia dicēs.
n Cōmutās labiū veraciū.i.eoꝝ q ſolēt vera loq̄:ſicut philoſophi q̄bus aliqñ ꝑpter eoꝝ elationē ſubtrahit̄ lumē cognitionis vere.⁊ ſic falſa loquūt̄:ſm ꝙ dicit̄ ad Ro.p. Dicētes ſe eē ſapiētes ſtulti facti ſunt ⁊c̄. o Et doctrinā ſenū auferēs.eos infatuādo pdicto modo:nō ꝙ aliqñ falſū a deo imittat̄ itellectibus eoꝝ:ſed quia ex demeritis eoꝝ ſubtrahit illuſtratōem ſuā.⁊ ſic cadūt a vitate p ꝓpꝛium defectū. p Effundit deſpectiōeꝫ ſuper pncipes.quando aufert eos a ſtatu honoꝛis ⁊ ſubijcit eos illis q pus fuerāt eis ſubiecti. q Et eos qui oppꝛeſſi fuerant.p violentiā pncipum. r Releuat.a ſubiectione eoꝝ.
s Qui reuelat pfunda de tenebꝛis.auferendo incarceratos de imis carceribus ⁊ tenebꝛoſis. t Et pducit in luceꝫ vmbraꝫ moꝛtis.i.hītantes q̄ſi i vmbꝛa moꝛtis ſic ſūt icarcerati q timēt quotidie interfici:cū ⁊ iſti pducunt̄ in lucem qñ ex inſperato liberant̄:ſicut fuit de ioachī3 rege iude quē euilmerodach extraxit de carcere:ponēs eū inter pmos regni ſui. v Qui multiplicat gentes.ſic fuit ante diluuiū:vt habetur Gen̄.6.
x Et perdit eas.ſicut fuit in diluuio. y Et ſubuerſas in integrū reſtituit.ſicut fuit poſt diluuiuꝫ p noe ⁊ poſteritatē eiꝰ. Oia iſta iduxit iob.q2 declarāt magnitudē diuine potētie ⁊ pfūditatē ſue ſapie ⁊ certitudinē ſui cōſilij:q2 nunq̄ȝ deficit a fine intento.
z Qui imutat. Hic oñdit ꝙ i deo ē itelligētia:qd maxime p3 p hoc ꝙ ad volūtatē ſuā imutat itellectū ⁊ voluntatē hoīum:etiā maxīoꝝ ſm ꝙ dr̄ pueꝛ.21.Coꝛ regis i manu dn̄i quocūq̄ȝ voluerit inclinabit illud ⁊ ſic patet ꝙ in coꝛdibus hominū intūne

i Et diſputare cū deo cupio.nō temerarie eius facta arguēdo:ſed humiliter veritatē iquirendo.q.d.ipſe in diſputādo ꝯtra me nō vtet̄ verbis pungitiuis ⁊ mēdacibꝰ ſicut ⁊ vos.vnde ſubdit̄. k Pꝛius vos oñdēs fabricatoꝛes mēdacij ⁊c̄.vt aūt patebit infra:anteq̄ȝ inciperet diſputare cū deo.oſtendit eos fabricatoꝛes mendacij.ſ3 diſputādo cū deo oſtendit eos cultoꝛes peruerſoꝝ dogmatū ſimul tpe:ſ3 pus voce ⁊ itētiōe:intēdebat eniꝫ declarare eoꝝ falſaꝫ ſniaꝫ per illā diſputatōeꝫ. ⁊ ſic fcm̄ eſt finaliter:vt habet̄ infra vltimo ca.quādo dn̄s determinādo q̄onem dixit ipſi eliphaz.Iratus eſt furoꝛ meus in te ⁊ i duos amicos tuos qm̄ nō eſtis locuti coꝛā me rectū ſicut ſeruus meus iob.ideo ſubdit̄. l Atq3 vtinam taceretis.ab iniurijs ⁊ falſis ſententijs.
m Ut putaremini eſſe ſapientes.ſm illud pueꝛ.17. Stultus ſi tacuerit ſapiens reputabitur. n Audite ergo. Pꝛopoſita coꝛum falſitate in doctrina:hic oñdit eam a deo puniendam dicens. Audite ergo coꝛrectiones meas.ceſſādo a pꝛedictis.ad euitādum penā diuine vltionis:⁊ ꝙ in pꝛedictis peccauerint.oñdit dicens
o Nūquid deus indiget veſtro mendacio ⁊c̄.illa eniꝫ q̄ dixerant oſtēderant ſe dixiſſe ad defendēdam diuinam iuſticiaꝫ.quod non eſt neceſſe cum aliter poſſit defēdi. p Nunquid faciem eius accipitis quaſi iudicantes pꝛo eius parte eius iuſticiam per falſa defendendo.
q Aut placebit ei.q.d.iſtō nō placet ei:ſ3 diſplicet.ſolet aūt alicui hoī placere defenſio cauſe ſue pꝛopter ignoꝛantiam:quia credit eam eſſe iuſtam.ſed hoc eſt in deo impoſſibile quia nihil poteſt eum latere.
r Aut decipiet̄ vt homo veſtris fraudulentijs.homo eniꝫ aliquando deceptus fraudulentijs aduocatoꝝ vult defenſionem cauſe ſue.qꝺ tamē a pꝛincipio nolebat.ſed hoc non poteſt eſſe in deo qui nō poteſt decipi ab aliquo.iō ſubdit. s Ipſe vos arguet.taq̄ȝ malos.
t Quoniā i abſcōdito faciē eius accipitis.ille.n.in abſcōdito faciem alicuius accipit i iudicio.qui p eo loq̄t̄ ꝯ ꝯſcietiā:ſic faciebāt iſti.quia ſanctā vitā iob nouerāt ⁊ eius inocētiā.⁊ tamē cū condēnabāt q̄ſi ad appꝛobādū diuinā iuſticiā. v Statim vt ſe cōmouerit.loq̄tur de deo ad modū hōis.q qñ cōmouet̄ ira punit:tn̄ talis motio ire non ē in deo:ſ3 ſibi attribuit̄ ſilitudinarie.pp effectū punitōis.ideo ſubdit̄.
x Turbabit vos.p penā inflictā. y Et terroꝛ eius irruet ſup vos. timētes adhuc āplioꝛē vobis penā iferēdā. z Memoꝛia veſtra cōparabit̄ cineri.q cito per ventū diſpergit̄ ⁊ non apparet.hoc dicit iob contra dictum ſophar:qui ſupꝛa dixerat bonum hominis remanere

poſt mortē:inquātū manet ī bona memoria boīuʒ.q.d.iſtud qđ repu‑tatis bonū:nō erit vobis poſt mortē. a Et redigēt ī lutū ceruices veſtre.q̄s inique erexiſtis ꝯ me. b Tacete paulisꝑ. Hic ꝯñr oñdit iob amicoꝝ ſuoꝝ falſitatē.⁊ p̊ oñdit eos fabricatores mēdacij.2° cul‑tores ꝑuerſe doctrine.ibi.Audite ſermonē.Circa ꝑmū ſciēdum ꝙ ipſi falſo arguebāt iob de īpatiētia vltra modū ⁊ de deſperatōe.eo ꝙ a ꝑn‑cipio dixerat.Pereat dies ī q̄ natus ſū.⁊ vtrūq; iob oſtēdit falſū.ꝑ īdu‑cēs eos ad audiētiā dicēs.Tacete paulisꝑ vt loquar.lʒ.n.aduerſario ſit graue diu audire: tamē modicū nō dʒ ſibi eē gra‑ue. c Qđcūq; mihi mens ſuggeſſerit.q.d.ñ detinebo tpſ ī cōponēdo v̄ba ornata falſitateʒ co‑lorātia.ſʒ ſtatiʒ ꝓferam qđ habeo ī corde ꝰm ve‑ritatē.Cōſequēter oſten‑dit eos falſuʒ dixiſſe īpo‑nentes ei īpatiētiā cani‑nā.dicēs. d Quare la‑cero carnes meaſ denti‑bus meis.q.d.q̄ eſt cā ꝙ ex īpatiētia videor lace‑rare carnes meas:ſic voſ mihi imponitis.

e Et aīam meā porto in manibus meis.i.vitam meā nō curo amittere ꝑ deſperationē.ſic illđ qđ portat̄ in manibus videt̄ exponi raptorib⁹.ꝰʒ illđ Grego.omel.37.Depre‑dari deſiderāt q theſauꝝ ī via publice portāt.q.d.iſta q̄ mihi īponitis falſa ſūt.iō ſubdit. f Etiā ſi occciderit me.qđ ē vltimuʒ terribile.

g In ipſo ſperabo.de ſūmo bono ꝑ ipm ī futura vita cōſeq̄ndo.ſed qꝛ ſpes ſine meritis nō ē ſpes ſed p̄ſumptio.iō ſubdit. h Uerūtamē vias meas.i.oꝑa mea. i In cōſpectu ei⁹ arguā.v̄aciter corrigēdo. ſi ē ibi aliqđ culpabile. k Et ipſe erit ſaluator me⁹.qꝛ ē ſaluator fi‑deliū ⁊ nō fictoꝝ iō ſ bdit. l Nō.n.veniet ī ꝯſpectu ei⁹.recipiēs ab eo ſalutē. m Omnis hypocrita.q falſo p̄tendit exterius ſcitateʒ.

n Audite.Cōſeq̄nter oñdit eos cultores ꝑuerſoꝝ dogmatuʒ:qꝛ nega‑bāt vitā futurā.⁊ ex h̄ ꝯñr dicebāt oꝑa v̄tutuʒ in p̄ñti vita ꝓſperitate tꝑali p̄miari.⁊ peccata afflictōibus puniri.⁊ ſic vlteri⁹ dicebāt ipſum iob a deo ꝓ peccatis flagellatū.Falſitatē aūt eoꝝ oñdit iob ꝑ modum cuiuſdā diſputatōis cū deo.eo mō q̄ dixerat.ſ̄.Diſputare cū đo cupio. ⁊ iō ꝑmo modus hui⁹ diſputatōis tāgit̄.⁊ ſcđo diſputatiōeʒ aggredit̄. ibi.Quātas habeo.Circa ꝑmū īducit amicos ſuos ad attētionē dicēs. Audite ſermonē meū tāq; veꝝ. o Et enigmata.i.obſcura ⁊ diffi‑cilia ītellectu. p Percipite au.v̄ris.iſta.n.duo īducūt ad attētōſ dicēdoꝝ.ſ.veritas eoꝝ ad reprobādū falſitatē.⁊ obſcuritas ſiue diffi‑cultas ad exercitādū ītellectū: q Si fuero iudi.ſcio ꝙ iu.īueniar. .i.ſi de doctrina quā ſuſtineo tāq; verā det̄ iudiciū:ſcio ꝙ approbabit̄ tāq; vera.⁊ ſic dabit̄ ꝓ me ſn̄ia.qđ oñdit̄ ī fine libri.vbi dič dñs ad di‑ſputātes ꝯ iob.Nō eſtis locuti recta corā me ſic ſeru⁹ meus iob.

r Quis ē q iudicet̄ mecū.volēs ſuſtinere ꝑtē oppoſitā. s Ueniat. .ſ.ad diuinū iudiciū. t Quare tacēs cōſumor.qñ.n.homo afflictus tacēdo celat afflictionē ſuā īteri⁹:magī affligit̄ q̄; ſi exteri⁹ apiat loq̄n‑do.⁊ vt habeat conſtātiā loq̄ndi.ſubdit loq̄ns ad dñm.

v Duo tm̄ ⁊c̄.a facie tua nō abſcōdar.i.accipiā cōſtātiā loq̄ndi.⁊ que ſūt illa oñdit. x Manū tuā lōge fac a me.ceſſādo a p̄ñti afflictōe.

y Et formido tua ⁊c̄.de futura pena īfligēda:iſta.n.duo ſolēt hoīeʒ ī‑pedire a cōſtāti locutōe.ſ.dolor de p̄ñti malo:⁊ timor de futuro.

z Uoca me ⁊c̄.q.d.duob⁹ p̄dictī amotī parat⁹ ſū diſputare tenēdo ꝑ‑tē opponētis vł r̄ñdētī.q̄lr aūt iſta diſputatio ſit licita dcm̄ fuit in ꝑn‑cipio hui⁹ ca. a Quātas habeo ⁊c̄.Hic ꝯñr aggredit̄ iob diſputa‑tionē.⁊ p̊ oñdit ꝓpoſitū ī ſe ſinglariter.ſcđo in alijs hoīb⁹ cōiter.ſe.ca. ꝑma ī duas.qꝛ ꝑmo oñdit ſe flagellatū a deo ñ ꝓpter culpā.ſcđo inuit verā cāʒ ibi.Poſuiſti.circa ꝑmū fač talē rōeʒ.ſi flagellatio ī vita p̄ñti eēt tm̄ ꝓ culpa p̄terita:ſeq̄ret̄ ꝙ deberet corr̄ñdere pctō ⁊ ñ excedere alr̄ videret̄ iniuſticia eē ī deo:iob aūt erat cōſcius ſue inocētie.⁊ ꝑ ꝯñs ſciebat afflictionē ſuaʒ culpaʒ p̄teritā excedere.iō ad excludēdū fal‑ſam cām̄ ſue punitōis dicebat deo ꝑ modū humilis inq̄ſitōis.Quātaſ habeo iniq̄tates.i.pctā ꝯ ꝓximū.que fiūt contra equitatem iuſticie.

b Et peccata.in me cōmiſſa.ſič ſunt pctā gule ⁊ luxurie ⁊ huiuſmodi.

c Scelera mea.ꝯ deū cōmiſſa:⁊ blaſphemia ⁊ huiuſmodi.

d Atq; delicta.i.pctā ꝯ p̄cepta affirmatiua ꝑ omiſſioneʒ.⁊ iō dicunt̄ delicta q̄ſi derelicta.⁊ ad iſta q̄tuor reducunt̄ oīa alia peccata.

moria v̄ra cōparabit̄ cineri: ⁊ re‑digent̄ in lutū ceruices v̄re. Tace‑te paulisꝑ: vt loquar quodcunq; mihi mens ſuggeſſerit. Quare la‑cero carnes meas dentib⁹ meis: ⁊ aīam meā porto in manib⁹ me‑is: Etiā ſi occiderit me in ipo ſpe‑rabo. Uerūtamē vias meas in cō‑ſpectu ei⁹ arguā ⁊ ipē erit ſaluator me⁹. Non eniʒ veniet in cōſpectu ei⁹ oīs hypocrita. Audite ſermo‑nē meuʒ: ⁊ enigmata ꝑcipite auri‑b⁹ v̄ris. Si fuero iudicat⁹ ſcio ꝙ iuſtus īueniar. Quis eſt qui iudi‑cet̄ mecū: ueniat. Quare tacēs cō‑ſumor: Duo tm̄ ne facias mihi: ⁊ tunc a facie tua nō abſcondar.

Manū tuā longe fac a me: ⁊ for‑mido tua nō me t̄reat. Uoca me ⁊ ego r̄ñdebo tibi: aut certe loq̄r: ⁊ tu r̄ñde mihi. Quantas habeo iniq̄tates ⁊ peccata: ſcelera mea atq; delicta oſtende mihi. Cur fa‑cieʒ tuā abſcōdis: et arbitrarī me inimicū tuū: Cōtra foliū qđ vēto rapit̄ oſtēdis potētiā tuā: ⁊ ſtipu‑lā ſiccā ꝑſeq̄ris. Scribis eni ꝯtra me amaritudines: ⁊ ꝯſumere me vis pctīſ adoleſcētie mee. Poſui‑ſti ī neruo pedē meū ⁊ obſeruaſti oēs ſemitas meas: ⁊ ueſtigia pe‑dū meoꝝ cōſideraſti. Qui q̄ſi putredo ꝯſumēdus ſū ⁊ q̄ſi ueſti‑mētū qđ comedit̄ a tinea. XIIII.

e Oſtende mihi.i.ſi oñderes manifeſte appareret oībus ꝙ nō ſū a te flagellatus tm̄ ꝑꝑ culpaʒ:ſʒ ꝑꝑ aliaʒ cāʒ.ſ.ſapie tue diſpo‑ſitionē:qꝛ nō p̄ceſſerāt ī iob talia ⁊ taʒ grauia peccata.iō ſubdit̄

f Cur faciē tuaʒ abſcōdis.me nō exaudiēdo. g Et arbi.me inimi.tuū.i.ab alijs arbitrari facis q ignorāt ꝓuidētie tue cōſi‑liū.qꝛ modus human⁹ ē grauare aduerſariū ſuū.⁊ qꝛ poſſet dici flagellat te vt in te oñdat potētiaʒ ſuā.hoc remouet dicens.

h Contra folium ⁊c̄.i.ꝯ me qui ſum nullius momēti ⁊ virtutis.

i Oñdis po.tu.q.d h̄ nō decet magni‑ficētiā tuā.ſič ñ de‑cet hoīeʒ robuſtiſſi‑mū expiri vires ſu‑as contra puerum.

k Scribis eni ⁊c̄.ꝑ tuas flagellationes ⁊ ꝑ h̄ qđ dič. Scri‑biſ.oñdit talia fieri nō a caſu ſʒ ex ordi‑ne diuine ſapiētie.

l Et cōſumere me vis pec.adole.mee. q.d.lʒ adoleſcētiaʒ meā nō tranſierim abſq; peccatis:tam̄ rōne iuuētutis illa magis ſunt ꝰʒ tuaʒ mīam cōdonanda. q̄; tam grauiter pu‑nienda.⁊ ſic innuit iob ꝙ cā ſue flagel‑latōis a deo nō fuit tm̄ culpa p̄terita. m Poſuiſti.h̄ inuit q̄ ſit v̄a cā.⁊ hanc inq̄‑rit ex ſpāli cura dei circa ſe.d.Poſuiſti ī neruo pedē meū.neru⁹ iſte ītelligit̄ lex diuine iuſticie q̄ mēs iob tenebat̄ ligata ne diuer‑teret̄ a deo ꝑ pctā. n Obſer.oēs ⁊c̄.i.oēs act⁹ meos vſq; ad mi‑nimū ꝯſiderādo. o Et veſti.pe.⁊c̄.i.oēs circūſtātias actuū pō‑deraſti.q.d.h̄ nō eēt niſi ī me eēt aliqđ nōbile ⁊ ſtabile.qꝛ ad ſa‑piētē ñ ꝑtiet hr̄e tātā curā ⁊ diligētiā đ re vili ⁊ īſtabili cuiuſmōi ſūt a ꝑte corꝑis.iō ſubdit. p Qui q̄ſi putre.⁊c̄.per mortem.

q Et q̄ſi veſti.qđ comedit̄ a tinea.qꝛ v̄mes naſcūt̄ đ carne mor‑tua cā corrodentes:ſič tinea de veſte quā corrodit.⁊ ex h̄ ſeq̄t̄ ꝙ ī hoīe p̄ter corpus ē aliqđ notabile ⁊ ſtabile.ſ.intellectualis aīa: rōne cui⁹ de⁹ hʒ ſpāleʒ curā de hoīb⁹ ꝓuidēdo eis ī futuro p̄mia ꝓ meritī:⁊ ſupplicia ꝓ pctīs.⁊ hec ē v̄a cā flagellatōis ſcī iob vt per patientie meritū acq̄reret̄ ſibi glorie augmentum.

¶ In cā.13.vbi dr̄ ī poſtil.Quodcūq; mens ſuggeſſerit.q.d.non detinebo tēpus in ꝯponendo verba. ADDITIO.

C Um iob ī mltī paſſib⁹ loq̄t̄ ſic vt ꝑma facie videat̄ ipʒ ñ ponere ſpeʒ hoīs ī alia vita:vt cū dič.14.c.Nō cū mortu⁹ fuerit atq; ꝯſūpt⁹:vbi q̄ſo ē:⁊ ibidē p⁹ pauca:Nō cū dormierit ñ reſurget ⁊c̄.ex qb⁹ ⁊ alijs ſilib⁹ q̄ nō ꝰʒ ꝓpaʒ opionē:ſʒ alioꝝ di‑cebat:qdā hebreoꝝ aſſerūt ipʒ hereticū fuiſſe:q̊ꝝ falſitas ī h̄ lo‑co detegit̄:cū ſpeʒ ſuā māifeſtiſſime ponat ī deū p⁹ hāc vitaʒ.d. Etiā ſi occiderit me ī ipo ſꝑabo.q̄ v̄ba ꝯtinuāt̄ cū p̄cedētib⁹ ſic. Poſtq̄;.n.aduerſarios rep̄hēderat de h̄ ꝙ nitebāt̄ excuſare deū ab īiuſticia ꝑ ſua mēdacia:de q̊ dixerat ſupra.Nūqd de⁹ īdiget v̄ro mēdacio:vt ꝓ illo loq̄mini doloſ ⁊c̄.dixit ꝙ poti⁹ đo diſplice‑bāt.⁊ merebāt̄ a deo puniri:de q̊ dič.Aut placebit ei:cui celari nihil pōt ⁊c̄.ipē vos arguet ⁊c̄.Cōſeq̄nter ēt oñdit:ꝙ illđ ī q̊ ad‑uerſarij pōebāt ſpeʒ p⁹ hāc vitā.ſ.ī memoria hoīuʒ erat qđ vanū de q̊ dixit:Et memoria v̄ra ꝯꝑabit̄ cineri ⁊c̄.q.d.memoria quaʒ dicitī eē ſpectādā poſt hāc vitā nulla ē.Cōſeq̄nter vult aperire mētē ſuā clare.⁊ vt redderet eos attētoſ p̄mittit.d.Tacete pau‑lisꝑ vt loq̄r:⁊ ne locutōeʒ ſuā ī h̄ loco eſtimarēt fore fictā ſeu v̄‑boꝝ apꝑatu mixtā:ſubdit.Qđcūq; mihi mēs ſuggeſſerit.q.d.in h̄ loq̄r vobis v̄itatē quā ī mēte habeo:ſublato q̊cūq; figmēto:q̄ qdē v̄itas q̄ in mēte ſua v̄ſabat̄ circa mām de q̄ agebat̄ ē iſta.ſ. ꝙ oēs afflictiōes quas patiebat̄ a deo que acerrime erāt:ēt ſi at‑tingerent vſq; ad mortē ꝑ ſua tormēta violēter inflicta patiēter tolerabat expectādo a deo poſt mortē ſuā remuneratōeʒ.⁊ h̄ ſo‑nāt v̄ba ei⁹ cū dič iterrogatiue.Quare lacero carnes meas dēti‑b⁹ meis.i.q̄ ē cā finalis ī mēte mea mee laceratōis:ꝰʒ quā aīam meā porto in manib⁹ meis.i.qꝛ ex vi afflictionuʒ anima erat ꝓ‑pe exitū ac ſi eēt ī manib⁹ iā quodāmō extra corp⁹:ad quā iter‑rogationē r̄ñdit.Etiā ſi occiderit me in ipo ſpabo.q.d.ſpes mea ē ī ipſo deo me affligēte quē expecto remuneratorē:ēt ſi ipe me

occidat ꝑ iſta tormēta. Sꝫ q: poſſet dici ei ad aduerſarijs: ſi tātā
ſpem i deo habes: cur rephēdis eius iudicia ꝯ te: ꝑ q̄rulosas locu
tiones vt pꝫ ſupra ⁊ īfra multiplr̄. Ad h̄ rñdet declarādo mētem
ſuā ꝓut dixerat. Q̄dcūq꜄ mihi mēs ſuggeſſerit dicam ⁊c̄. verūtñ
vias meas i ꝯſpcū ei⁹ arguā: cui⁹ ſēſus ē. In oib⁹ ꝓclamatiōibus
meis nō arguo vias dei: q̄ oēs ſūt iuſticia ⁊ vitas: ſꝫ vias meas ar
guo: vt ſciā ſi forte ꝑ aliq꜄ viā meā deū offēdi. ⁊ notāter dicit. i cō
ſpectu ei⁹. q.d. nō i ꝯſpcū vr̄o. q nō recte iudicatl: nec īteriora cō/
ſpicitis: ſꝫ i ꝯſpectu
ei⁹. q ituet cor. ⁊ re/
cte iudicat: de quo
poſt pauca dic̄. Nō
.n. venit i ꝯſpcū ei⁹
ois hypocrita. quid
aūt ſit illud qd̄ ſpe/
rat i deo poſt mortē
ſeu occiſionē ſtatiꝫ
ſubiungit. Ipſe erit
ſaluator me⁹. ſ. poſt
mōtē ſeu occiſionē
i futuro ꝑ eternā ſa
lutē. Cap. XIIII.

Homo natus de muliere
breui viuēs tēpore replet̄
multis miſerijs: Qui q̄ſi
flos egredit̄ ⁊ ꝯteritur: ⁊ fugit ve
lut vmbra: ⁊ nūq꜄ in eodeꝫ ſtatu
ꝑmanet. Et dignū ducis ſuꝑ hu/
iuſcemodi aperire oculos tuos:
⁊ adducere eū tecum in iudiciū:
Quis pōt facere mundū de imū/
do ꝯceptū ſemine: Nōne tu q ſo
lus es: Breues dies hois ſūt nu/
mer⁹ menſiū ei⁹ apud te eſt. Cōn
ſtituiſti terminos ei⁹ q p̄teriri nō
poterūt. Recede paululū ab eo:
vt requieſcat donec optata veniat:
⁊ ſicut mercenarij dies ei⁹. lignū
habet ſpem. Si p̄ciſū fuerit: rur/
ſū vireſcit: ⁊ rami ei⁹ pullulāt. Si
ſenuerit in terra radix ei⁹: ⁊ i pul/
uere emortu⁹ fuerit trūcus illius
ad odorē aque germinabit. ⁊ faci
et comā q̄ſi cū primū plantatū eſt
Hō vō cū mortu⁹ fuerit: ⁊ nudā/
tus atq꜄ cōnſūptus: vbi q̄ſo eſt:
Quō ſi recedāt aque de mari: ⁊
fluui⁹ vacuefactus areſcat: ſic hō
cū dormierit nō reſurget. Donec
atterat̄ celū nō euigilabit: nec cō/
ſurget de ſōno ſuo. Quis mihi h̄
tribuat vt in iferno ꝓtegas me: ⁊
abſcondas me donec ꝑtrāſeat fu
ror tu⁹: ⁊ ꝯſtituās mihi tp̄s i quo
recorderis mei: Putāſ ne mortu⁹
hō rurſuꝫ viuet: Cūctis dieb⁹ qui
bus nūc milito: expecto donec ve
niat immutatio mea. Vocabiſ me:

Homo nat⁹
Hic ꝯñter
ſcūs iob qd̄
in ſe declarauerat
ſpecialr̄: declarat i
alijs hoib⁹ gnālr̄. ⁊
p̄mo declarat ꝓpo/
ſituꝫ. ſcđo euacuat
dcm̄ oppoſitū. ibi.
Mons cadēs. Cir/
ca p̄mū oñdit q̄ in
hoie aliqd ſit poſt
mortē remanēs. ſ. rōnalis aia. ſcđo q̄ poſt mortē ē p̄miatio reddē
da. ibi. Breues. tertio oñdit q̄ ex h̄ reſurrectio hois ē expectāda
ibi. Lignū hꝫ ſpeꝫ. q̄rto ꝑ quē modū ſit fiēda. ibi. Quō ſi recedāt
Primū aūt declarat i hoie gnālr̄ eo mō quo declarauerat de iob
ſpālr̄. ſ. ꝑ vilitatē ⁊ ꝑ iſtabilitatē hois ex ꝑte corporis. tñ ſub alijs
v̄bis. iſte .n. liber rhetoric⁹ ē. vt dcm̄ ē. ſ̄. cui⁹ modus ē ad eādē ſē
tētiā plēs adducere ſilitudines. ⁊ idē replicare ꝑ alia v̄ba ad ma
iorē exaggerationē ſeu declarationē. dicit igit̄. Hō nat⁹ de mu/
liere. tanq꜄ de re fragili. b Breui viuens tp̄e. q: aliq̄ aīalia ⁊
aues nāli curſu diuti⁹ viuūt. c Replet̄ multis miſerijs. ſ. ca
lore: frigore: fame: ſiti: īfirmitatib⁹ ⁊ h⁹ ꝓpter pctm̄ p̄mi parētis.
d Qui q̄ſi flos egredit̄. i iuuētute. e Et ꝯterit̄. in ſenectute
vel īfirmitate ſuperueniēte. f Et fugit velut vmbra. q: cito
trāſit ⁊ ꝯtinue ei⁹ vita. g Et nunq꜄ i eodē ſtatu ꝑmanet. nō
ē ꝑ hoc itelligēdū q̄ ſit i ꝯtinua mutatōe. ſicut ponebat Eracli/
tus. vt habet̄. 4. methaphy. ſꝫ q: hō nō eſt diu i eadē diſpoſitiōe
nec ſꝫ corp⁹. q: mō eſt ſan⁹. mō īfirm⁹: ⁊ ſic de alijs diſpōnib⁹: nec
etiā ſꝫ aiaꝫ. q: mō gaudet mō triſtat̄. h Et dignū ducis. i. re
putas dignū. i Suꝑ huiuſcemōi. i. ſuꝑ rē tā fragilē ⁊ iſtabilē
k Aperire oculos tuos. ad ei⁹ directionē ꝑ ꝓhibitiōes ⁊ p̄cepta.
vt a malis retrahat̄: ⁊ i bonis dirigat̄. l Et adducere eū tecū
i iudiciū. i. punire eū ꝓ malis: ⁊ p̄miare ꝓ bonis. q.d. ꝑ tuā ꝓuidē
tiā nō ſic facis alijs creaturis carētib⁹ rōne. ex quo ꝯcludit̄ i hoie
eē aliqd ſpūale ⁊ imortale. rōne cui⁹ ds̄ hꝫ tātā diligētiā de hoie
⁊ q: illud a p̄ncipio ꝯceptōis ificit̄ originali pctō. iō ſubdit.
m Quis pōt facere mūdū de imūdo ꝯceptū ſemine. q: hō origi/
nale pctm̄ trahit ꝑ hoc q̄ ab adā ſꝫ rōnē ſeminalē deſcēdit.
n Nōne tu q ſolus es. q.d. nō ſolū hūiſti diligētiā de humana nā
i ſua ꝯditōe dādo ei aiaꝫ imortalē: ſꝫ etiā i emūdatōe ei⁹ ab origi
nali pctō. ad cui⁹ emūdationē deus ſemꝑ dedit remediū a p̄nci
pio caſus p̄mi hois. o Breues dies. Hic ꝯñr oñdit q̄ rōe aīe
imortalis remanet vita poſt mortē ⁊ p̄miatio meritoꝝ. ⁊ p̄mo re
petit de breuitate hui⁹ vite. ⁊ pꝫ lr̄a vſq꜄ ibi. p Cōſtituiſti ter
minos ei⁹ q p̄teriri nō poterūt. Iſta ꝯſtitutio duplr̄ pōt intelligi.
vno mō ꝓut ē i diuina ordinatiōe. ⁊ ſic termini vite hois p̄teriri
nō pñt anticipādo vel differēdo. q: eius ꝓuidentia eſt ifallibilis.
alio mō vt ē in effectu exteriori. inq꜄tū ex nālibus cauſis ē aliqs
periodus certus vite hois. ⁊ in aliqbus maior ⁊ minor ſꝫ varieta
tē cōplexionis. ⁊ ſꝫ hoc termini vite humane pñt anticipari per
malū regimē. gladiū: vel aliā occaſionē. q Recede paululū
ab eo. vitalē motū vel ſpm̄ nō influēdo alias cōferendo. ſicut .n.
ſol ꝑ ſuā pñtiā ē cā luminis in aere radios influēdo. ſic deus ē cā
vite vitalē ſpm̄ ꝯferēdo. ⁊ iō ſicut receſſus ſolis ē cā noctis. ſic ta
lis receſſus dei ſuo mō eſt cā mortis. ⁊ iō dicit. Recede paululū ab eo
vt q̄eſcat. q.d. ex quo vita humana ē tā breuis ⁊ iſtabilis ⁊ ſubiecta mi
ſerijs. melius ē ſibi vt q̄eſcat ꝑ mortē nō ad ſꝑ. q: mors ꝑ ſe nō ē appe/
tibilis: ſꝫ rōe p̄mij ſe q̄ntl. iō ſeq̄t. r Donec optata ve. i. merces ꝑ
ſe appetēda. iō ſubdit̄. s Et ſic mercenarij dies ei⁹. Dies .n. mercē
narij nō ſūt appetibiles rōe laboris. ſꝫ rōe mercedis p⁹ laborē recipiē/
de. ⁊ iō dies optata mercenarij ē dies expectata ꝓ p̄mio hñdo. ⁊ eodē
mō tp̄s vite pñtis nō eſt tp̄s optatū a viris ſcis: ſꝫ tp̄s vite future qd̄ eſt
tp̄s recipiēde mercedis.
Et q: ꝑfecta retributio
nō ē in aia ſine corpore.
ad qd̄ iformādū hꝫ nālē
iclinatōeꝫ. iō ꝯñr agit de
futura reſurrectōe.
t Lignuꝫ hꝫ ſpem. Hic
ꝯñr oñdit reſurrectiōeꝫ
hois futurā. ⁊ fac̄ talē rō
nē. hō cū ſit nobiliſſima
creatura in iferiorib⁹ nō
ē deterioris ꝯditōis lig̊:
qd̄ hꝫ tm̄ vitā vegetabi/
lē. eēt āt deterioris ꝯdi/
tiōis ſi negaret̄ oīno re/
ſurrectio. q: ſi lignū fue
rit p̄ciſū iteꝝ ꝓducit ra/
mos. ſi aūt ꝑ defcm̄ nāe
fuerit putrefcm̄ ex rōne
ſeminali i eadē mā exñ/
te. rurſū germiat lignū.
de corꝑe aūt hois p̄ciſi a
vita pñti ꝑ mortē violē/
tā vel ꝑ mortē nālē pu/
trefcō nihil tale pullulat
ſꝫ i terrā ſeu puluerē re/
uertit̄. ⁊ iō ne hō ſit peioris ꝯditōis lig̊. ꝯcludit̄ q̄ i hoie ſit aliqd imō
tale. ſ. aia rōe cui⁹ expectat̄ reſurrectio. ⁊ h̄ ē qd̄ dicit. Lignū hꝫ ſpem:
⁊ pꝫ lr̄a ex dictl vſq꜄ ibi. v Et faciet comā. i. ramos ⁊ folia.
x Hō vō cū mortu⁹ fuerit. morte violēta ſeu nāli. y Et nudat⁹.
bonis tꝑalib⁹ q̄ nō portat ſecū. z Atq꜄ ꝯſūpt⁹. ꝑ corꝑis diſſolutōeꝫ.
a Ubi q̄ſo ē: q.d. nihil apparet germinās vel reuertēs. q.d. ex h̄ ꝯclu
dit̄ aia hois eē imortalis. in q̄ reſurrectio expectat̄. Sciēdū āt q̄ iſte
rōes ⁊ ꝯſiles q̄s ponit iob de imortalitate aīe ⁊ reſurrectōe: q̄uis non
ſint demōſtratiue. ſūt tñ ꝑſuaſiones ꝓbabiles: qd̄ ſuffic̄ in ꝓpoſito. iſte
.n. liber rhetorice ꝓcedit: vt freq̄nter dcm̄ ē. ſic āt ad geometrā ꝑtinet
demōſtrare: ita ad rhetorē ꝑſuadere. vt habet̄. i. ethicoꝝ.
b Quō. Hic ꝯñr oñdit modū reſurrectōis future. ⁊ p̄ excludit̄ modus
falſus. 2°. ponit̄ ver⁹. ibi. Quis mihi. Circa p̄mū ſciēdū q̄ aliq poſuerūt
reditū hois ad vitā ꝑ nāꝫ. vꝫ. q̄ poſt magnū circuitū ānoꝝ redeūtib⁹
oibus corꝑib⁹ celeſtib⁹ ad eūdē ſitū: redeāt ydē effcūs numero: vt q̄
idē plato legeret athenis in eiſdē ſcholis ⁊ eiſdē ſcholarib⁹ ⁊ eādē le/
ctionē: ſꝫ h̄ nō ſolū ē ꝯ fidē: ſꝫ etiā ꝯ phi doctrinā. 2°. de gnātiōe. vbi dr̄
q̄ ea q̄ corrūpūt̄ nō redeūt eadē numero ꝑ motū ⁊ mutationē. hūc igr̄
modū reſurgendi excludit iob. d. Quō ſi recedāt aque de mari ⁊c̄. vꝫ.
q̄ ꝑ euaporatiōes ꝯuertunt̄ in aerē ⁊ nō redeūt eedē numero ꝑ nām.
vt dcm̄ ē. c Sic hō cū dormierit. ꝑ mortē. d Non reſurget. ꝑ
modū nālem. e Donec atterat̄ celū. ⁊ ē ſēſus. q̄ ſicut celū qd̄ eſt
incorruptibile ꝑ naturā ipoſſibile eſt atteri ꝑ corruptionem naturalē.
ſic nec homo reſurgere poteſt a morte per naturam.
f Quis mihi. Hic ꝯñter oñdit veꝝ modū reſurrectōis: q̄ fit v̄tute dei
reuniētis aiam corpori. ⁊ q: iſta reſurrectio eſt appetenda. iō ꝑ modū
deſiderātis dicit. Quis mihi hoc tribuat vt in inferno ꝓtegas me. i. in
lymbo ſcōꝝ patrū ſub tua ꝓtectiōe: eo q̄ ibi exñtes ſecuri erāt de ſua
futura felicitate. g Et abſcondas me. a malis huius vite.
h Donec ꝑtrāſeat furor tuus. i. flagella pñtis vite q̄ ex ira tua vident̄
ꝓcedere. tamen ira nō eſt in deo niſi ſimilitudinarie. vt dictum eſt. ſ̄.
i Et ꝯſtituas mihi tp̄s in quo recorderis mei. qd̄ eſt tp̄s reſurrectiōis
in quo videbit̄ deus mortuoꝝ recordari: quoꝝ corpora quaſi oblitus
dimiſerat tam diu in terra. ⁊ q̄ ſit hec intentio ſua oſtendit dicens.
k Putaſne mortuus homo rurſum viuet. q.d. tenēdū firmiter q̄ ſic.
ideo ſubdit. l Cūctis diebus qbus nūc milito. i. in vita p̄ſenti ſto.
quam dixit eſſe militiam ſ̄. ca. 7. m Expecto. cum deſiderio.
n Donec veniat imutatio mea. i. reſurrectio ad conditioneꝫ bonoꝝ.
dicit enim apoſtolus. i. Corin. 15. Omnes quideꝫ reſurgemus ſed non
omnes imutabimur. quia boni ⁊ mali reſurgent: ſed boni tm̄ immuta
buntur reſurgendo ad meliorem ſtatum. o Uocabis me. quia ad
vocem dei reſurgent mortui. ſecundum q̄ dicitur Joh̄. 5. Qui in mo/
numentis ſunt audient vocem filij dei ⁊c̄.

a Et ego rñ.tibi.q.d.p h fiet reſurrectio.q2 creatura obediet creatori
b Operi manũ tuaꝝ.i.mihi q ſũ opus tuũ. c Porriges dexterã.
q2 ſcũs iob ſperabat ſe cũ electis ad dexterã partẽ eẽ collocãdũ.
d Tu q̃dẽ greſſus meos dinumeraſti.i.opa mea bona ⁊ mala.
e Sʒ parce pctis meis.q2 ad btitudinẽ nullus trãſit niſi totalr̃ purgatus a pctis.⁊ eãdẽ ſn̄iaʒ repetit p aliã ſĩlitudinẽ. f Signaſti q̃ſi in ſacculo delicta mea.illa.n.ſic ſolẽt eẽ ſignata ab hoīb⁹ q̃ ſũt certitudinalr̃ enumerata. g Sʒ curaſti iniq̃tatẽ meã.i.curabis vt tranſeã ad felicitatem.

h Mons cadẽs. Poſtq̃ ſcũs iob de vera felicitate hoīs declarauit ſuũ ꝓpoſitũ. Hic on̄r excludit oppoſitũ.ſicut p3 ex.s.dictis.amici iob dicebant felicitatẽ homīs aliquo mõ remanere poſt mortẽ. vno mõ inq̃tũ remanet ipſius bona memoria.qd̄ excludit iob p tria q̃ videnť eẽ multũ ſtabilia:quoꝝ tñ perit memoria. Mons cadẽs. p terremotũ vel p aliũ modũ
i Defluit a memoria hominuꝫ. k Et ſaxum trãſferť de loco ſuo.i.de lapidicina. nec remanet ibi eius memoria.
l Lapides excauãt aq̃.q̃nis ſint duriſſimi.
m Et alluuione terra cõſumiť.q̃uis ſit ſtabilis. ita q̃ nõ remanet memoria de hoc qd̄ ꝯſumptũ ẽ
n Et hoīes ergo ſilr̃ ꝑdes.ſ.a memoria hoīum poſt mortẽ ipſoꝝ cũ ſint minus ſtabiles.

⁊ egõ rñdebo tibi. Operi manuũ tuaꝝ porrigẽs dexterã. Tu q̃deʒ greſſus meos dinumeraſti:ſʒ pcẽ pctis meis. Signaſti q̃i i ſacculõ delicta mea:ſʒ curãſti iniq̃tatẽ meã. Mõs cadẽns dẽfluit:⁊ ſarũm trãſfert de loco ſuo. Lapides excauãt aq̃:⁊ ãlluuione paulati t̃ra ꝯſumit:ẽt hoĩes ergo ſilr̃ ꝑdes. Roboraſti eũ paululũ: vt i perpetuũ tranſiret. Immutabis faciẽ ei⁹:⁊ emittes euꝫ. Siue nobiles fuerint filij eius ſiuẽ ignobiles:nõn itelliget. Attñ carõ ei⁹ dũ viuet dolebit:⁊ aĩa illius ſupẽr ſe

metipſo lugebit. XV.

Reſpondẽns aũt elipbaʒ themanites dixit: Nunquid ſapiẽs rñdẽbit quaſi in ventũ loq̃ns:⁊ iplẽbit ardõre ſtomachũ ſuũ: Argũis verbis cũ qui nõ eſt equalis tibi:⁊ loqueris qd̄ tibi nõ expedit. Quantũ in tẽ eſt euacuaſti timorẽ:⁊ tuliſti pcẽs corã deo. Docũit.n.iniq̃tas tua os tuũ ⁊ imitaris linguã blaſphemãtiũ. Cõdẽnãbit te os tuũ ⁊ nõ ego ⁊ labia tuã rñdebũt tibi. Nunq̃d primus homo tu nat⁹ es ⁊ añ oẽs cõlles format⁹: Nunq̃d cõnſiliũ dei audiſti:⁊ iferior te erit eius ſapiẽtia: Quid nõſti qd̄ igremũſ: q̃d itẽlligis qd̄ neſciãmus: Et ſẽnes ⁊ antiq̃ ſũt in nobis multo vetuſtiores q̃ pres tui. Nunq̃d grãdẽ ẽſt vt cõſoletur te deus: Sẽd verba tua praua hõc prohibent. Quid te eleuat cor tuuꝫ: ⁊ quãſi magna cogitans attonitos habeſ oculos: Quid tũmet ꝯtra deum ſpũs tuus: vt proferas de ore tuo huiuſcemodi ſermones: Quid ẽ homo vt imaculatus ſit: ⁊ vt iuſtus appareat natus de muliere: Eccẽ iter ſcõs ei⁹ nemo imutãbil ⁊ cẽli nõ ſũt mũdi in cõſpectu ei⁹:

o Roboraſti eũ paululũ.fortitudine ⁊ diuitijs i vita preſenti que eſt valde breuis.
p Ut i ꝑpetuũ trãſiret.a vita pn̄ti ad mortẽ abſq3 reditu.maxime.ſʒ opinionẽ amicoꝝ iob ꝯ quos arguebat.q2 negabant aliq̃d de hoīe remanere. q Immutabis faciẽ ei⁹.i morte p quã facies hoĩes marceſcit. r Et emittes eũ.a vita pn̄ti ⁊ memoria hoĩum.q.d.iſta memoria ẽ ita parui momẽti q̃ nullo mõ facit ad btitudinẽ hoīs.alio mõ dicebãt amici iob ad felicitatẽ hoīs poſt mortẽ ei⁹ ptinere q̃ filij eius ſint i potẽtia ⁊ honore i q̃b⁹ manet pr̄ mortuus quodãmõ.⁊ hoc excludit iob.d. s Siue nobiles fuerĩt filij ei⁹.p ptãtẽ ⁊ dignitatẽ ſclarẽ
t Siue ignobiles.p iſtoꝝ carẽtiã. v Nõ intelliget.hoc ſequiť ex dictis amicoꝝ iob q̃ negabãt aiaꝫ itellectiuã remanere poſt mortẽ.⁊ ſic ex dictis eoꝝ ꝯcludit ꝯ eos ꝓſperitatẽ filioꝝ nihil ptinere ad felicitatẽ parẽtũ.Oñdit etiã vlteri⁹ q̃ felicitas hoīs nõ ſit añ mortẽ.d.
x Attñ caro ei⁹ dũ viuet dolebit.q2 vita humana multis miſerijs eſt ſubiecta.vt dcm̄ ẽ.s.i pncipio hui⁹ ca.⁊ q2 vita humana nõ tm̃ ẽ ſubiecta dolori ſẽſibili.ſʒ etiã triſticie aĩe iteriori.iõ ſubdit.
y Et aĩa illi⁹ ſup ſemetipſo lugebit.iſta aũt poſuit iob.q2 de rõne felicitatis ẽ q̃etare appetitũ.⁊ i vita pn̄ti non q̃etať.vt q̃libet experiť.nec etiã i memoria poſt mortẽ remanẽda:nec in ꝓſperitate filioꝝ futura. reſtat igiť q̃ in alio ſit felicitas hoīs ponẽda.ſ.i dei viſione ⁊ fruitõe q̃ oĩno erit pfecta i reſurrectõe q̃ñ corpori cõicabiť glĩa aĩe ſic fuerat ei iſtrumẽtũ merẽdi i vita pn̄ti.⁊ ſic ꝯcludiť ipſius iob itẽtio q̃ ſancti in pn̄ti flagellanť a deo ꝓ p̄mio futuro. Capitulum. XV.
z Reſpõdẽs aũt. Poſtq̃ deſcripte ſũt obiectões amicoꝝ iob cõtra ipſ3 ⁊ ei⁹ rñſiones. Hic ꝯñter ponunť replicatões ꝯtra ipm ⁊ eodẽ ordine quo fuerũt obiectões poſite.⁊ p̄mo ponuť replicationes elipbaç.ſcõo ipſius baldath.18.ca.tertio ipſius ſophar.zo.ca. Circa p̄mũ ſciẽdũ q̃ iob i reſpõſione ſua dixerat aliqua difficilia ⁊ ꝓfunda de imortalitate aĩe ⁊ futura reſurrectõe. vt dcm̄ eſt ca. p̄cedẽti q̃ elipbaç nõ itellexit.vel ꝯ ea obijcere neſciuit. ⁊ ideo illa omittẽs.cũ tñ ð his eẽt pncipale ꝓpoſitũ.ad modũ litigioſi cepit vba iob arguere ⁊ p vba q̃ ꝓtulerat ante diſputationẽ cũ deo.ſcõo ea q̃ ꝓtulerat diſputãdo cũ ipſo.ibi. Oſtẽdã tibi.prima i duas.q2 primo verba iob arguit. ſcõo ad hoc rões iducit.ibi. Nunq̃d p̄mus. Circa primũ p̄mo arguit. iob de vbis ex iactãtia ꝓlatis.q2 dixerat. Nec iferior veſtri ego ſum. quaſi inſinuans q̃ eſſet maior.vt iſte ei imponit.d.
a Nunq̃d ſapiẽs.q̃lẽ tu te facis. b Rñdebit q̃ſi i vẽtũ loq̃ẽs.i.

vane ⁊ iactãter.q.d.nõ.ſcõo arguit eũ de vbis ꝓlatis ex iracũdia. q2 obiurgãs dixerat.ꝑus nos oñdẽs fabricatores mẽdacij.vt elipbaç iponit ſibi.⁊ h ẽ qd̄ dicit. c Et iplebit ardore ſtomachũ ſuũ.q.d.nõ.⁊ dic. d Ardore.q2 ira ẽ acceſſio ſãguis circa cor. tertio arguit eũ de vbis blaſphematorijs.eo q̃ dixerat: Diſputare cũ deo cupio.diſputare.n.cũ aliq̃ vr̃ ſnīe ipſi⁹ ꝯdicere.iõ dicit.
e Arguis vbis eũ q nõ ẽ eq̃lis tibi.q.d.ſapiã ſua itãtũ ſupeminet q̃ nõ ẽ licitũ alicui ꝯdicere ei.q2 opa ei⁹ q̃ nobis videnť irrõnabilia ſũt i ſe rõnabiliſſima.iõ ſubdit.
f Quã.i te ẽ eua.ti.
g Temerarie auſus es ꝓuocare eum ad diſputationem.
g Et tu.pre.co.⁊c. .i.abſtuliſti p malicia tuã ne pces tue ſint accepte coram deo. h Docuit eni ini.tua os tuuꝫ.ex abũdãtia.n.cordis os loq̃ť.⁊ iõ ex iniq̃tate cordis pcedit iniq̃tas oris.
i Cõdẽnabit te os tuũ.oñdẽdo maliciã quã habes i corde abſconditam.
k Et labia tua rñdebũt tibi.i. verba de labijs tuis ꝓlata oñdũt tibi illud qd̄ q̃ris.ſ.cãʒ tue flagellationis. que eſt iniquitas tua.
l Nũq̃d p̄m⁹. Hic ꝯñr adduč elipbaç rõnes ad pdcã.⁊ primo q̃ blaſphemauerat q̃rẽs diſputare cũ deo.d. Nũq̃d primus hõ tu natus es.i.creatus.q2 prim⁹ hõ fuit p creatõeʒ.⁊ ex tũc hũit a deo oẽʒ ſciam q̃ põt haberi p nãm: quã nõ hũit iob. m Et añ oẽs colles format⁹.q.d.es tu ne ſapiẽtior p̄mo hoīe vel p̄mo angelo q creatus fuit cũ mũdo ſẽſibili
n Nunquid conſilium dei audiſti.i.intima ſue ſapientie.
o Et iferior te erit eius ſapiã.q2 ꝓuocaſti eũ ad diſputandũ.q̃ſi potẽs redargueŕ eũ ⁊ ꝯfutare.q.d.ex iſtl apparet magna pſũptio tua de ſapiẽtia tua q̃ tñ modica eſt aut nulla.ideo ſubdit.
p Quid noſti.p alioꝝ doctrinã. q Qd̄ igrem⁹.q tñ hoĩes fragiles ⁊ parue ſcie ſumus. r Quid itelligis.p te iueniẽdo.
s Qd̄ neſciamus.q.d.nihil:imo ecõuerſo plura ignoras q̃ nos ſcimus.vñ ſubdiť. t Et ſenes ⁊ antiqui ſunt i nobis ⁊c.q.d.ab illis potuimus plura ⁊ maiora audire.⁊ ex illis alia iuenire q̃ tu potueris ſcire a doctoribus tuis p eoꝝ doctrinã vl̃ p tuã iuẽtõeʒ.
v Nunq̃d grãde eſt. Hic adducit rõnẽ ad icrepãdũ vba iob q̃b⁹ dixerat. Si fuero iudicatus ſcio q̃ iuſtus iueniar.p hoc inuẽs q̃ nõ erat flagellatus ꝓ culpa.d. Nũq̃d grãde ẽ vt ꝯſoleť te ðs.releuãdo a miſeria ⁊ afflictõe.q.d.nõ.ſed eſt ei valde facile.
x Sed verba tua praua.blaſphematoria ⁊ ſuperba.
y Hoc prohibent.que te manifeſte oſtendunt iniuſtum.
z Quid te eleuat cor tuũ.ſupbia iteriori. a Et q̃ſi magna cogitãs attonitos habes oclos.oñdẽs ſupbiã tuã i ſigno exteriori. mẽs.n.hoīs magna cogitans abſtrahiť ab exteriorib⁹.⁊ ſic oculi corporales remanẽt q̃ſi attoniti.ex h igiť elipbaç notat ipm iob q̃ talia ſigna faceret exterius ex ſupbia.q̃ſi iſinuãs q̃ cogitaret ꝓfũda ⁊ alijs icognita. b Quid tumet ꝯ deũ ſpũs tuus ⁊c. i hoc notat eũ de ſupbia i verbo ⁊ ꝯtra deũ q̃ eſt maxima. vlteri⁹ oſtẽdit verba iob falſa q ſe iuſtificabat.d. c Quid eſt homo vt imaculatus ſit.q2 vita humana nõ põt tranſire ſine culpa.ad cuius ꝓbatione ſubdit. d Ecce iter ſcõs.i.angelos bonos.
e Nemo imu.a bono i malũ.⁊ hoc p nãʒ.licʒ angeli ſci ꝯfirmati ſint in bono p grãm.⁊ qd̄ dr̄. Nemo.nõ ſignificat idẽ qd̄ nullus hõ.q2 angeli nõ ſũt hoĩes.ſed accipiť hic nemo ꝓ nullus gnãlr. ſic Math.ii. Nemo nouit filiũ niſi pr̃. f Et celi nõ ſũt mũdi i ꝯſpcũ ei⁹.q2 corpa celeſtia hñt aliq̃d potẽtionalitatis admixtũ .ſ.ad ſitũ ⁊ illuminatione recipiẽdũ q2 luna ⁊ ſtelle recipiunt lumẽ a ſole.⁊ ex hoc ꝯcludit imũdiciã iob ⁊ inigtatẽ dicẽs.

a Quã.ma.abomi.ꝑ pctã cõmiſſiõis. b Et iuti.ꝑ pctã omiſſionis. c Hõ.i.ipſe iob.quẽ ex abominatiõe nõ noiat ꝓprio noie. d Qui bi.ꝛc̃.i.cõmittit pctã abſqꝫ freno timoris ꝛ mẽſura. Jlle eni q bibit vinũ.qꝛ timet iebriari bibit tẽperate.ſꝫ bibẽs aquã hoc nõ timet.ꝑꝑ h nõ curat ð tali tẽperamẽto.ꝛ ſic iſinuat ꝙ iob tẽꝑamẽtum timoris dei poſtpoſuerat.ꝛ ſic oi iniqtati ſine freno ſe exponebat.Ex ſupradcis ſatis pꝫ ꝙ ṽba ꝛ argumẽta eliphaz nõ ibãt ad itẽtõeꝫ iob: qꝛ nõ q̃ſierat diſputare cũ deo ꝑ ꝯtẽtionẽ quaſi eq̃lis ei vel ſuꝑior: ſꝫ ꝑ humilẽ ṽitatis iq̃ſitionẽ a ſũmo doctore tanq̃ꝫ iferior. ſicut Hiere.12. dr̃. Juſt⁹ q̃dẽ tu es dñe. ſi diſputẽ tecuꝫ: verũtñ iuſta loquar ad te.

ex odio vel ꝑ ꝑmio.iõ ſeqtur. x Terrebit eũ tribulatio.ſuꝑuẽtura. y Et angu.valla.eũ.q.d.ſic̃ rex parat⁹ ad ꝑliũ vallaẽ militib⁹.ſic iſte anguſtijs ꝛ terrorib⁹.ꝛ qꝛ iſtud ꝓcedit ex iuſto dei iudicio.ſubdit ꝑ cã. z Tetẽdit.n.aduerſus deũ manũ ſuã.abutẽs ptãte ſibi a deo ꝯceſſa. a Cucurrit aduer.cũ erecto collo.ꝑ ſuꝑbiã. b Et pigui ceruice armat⁹ ẽ.qꝛ talis ſuꝑbia ꝓcedit ex piguedine diuitiaꝝ ꝛ tꝑalis ptãtis.ꝛ qꝛ ſuꝑbia excecat.iõ ſubdit̃. c Operuit faciẽ ei⁹.i.noticiã itellcũs. d Craſſitudo.i.ſuꝑbia ꝓcedẽs ex tꝑali abũdãtia. e Et de laterib⁹ ei⁹ aruina depẽdet.ex h ſignificat ꝙ miniſtri ei⁹ ꝛ collaterales ex eodem motu malicie ei⁹ obtẽperabãt eam imitãtes.talẽ ãt fuiſſe iob ſignificabat iſte eliphaz dũ adhuc eẽt i ptãte cõſtitutus.

e Oſtẽdã tibi. Hic ꝯñr eliphaz arguit ṽba iob: q̃ dixerat diſputãdo. dixerat .n. q̃ſi ꝯq̃rẽdo ſe viuere i anguſtia pro malo pñti ꝛ timore ꝑ futuro.d. Manũ tuã lõge fac a me:ꝛ formido tua nõ me terreat.ꝛ iõ eliphaz ꝑmo nitit̃ oñdere ſibi cãm timẽdi ꝛ anxiãdi etiã anq̃ꝫ eẽt deiect⁹ a ꝓſꝑitate tꝑali.2⁹. poſt ſuã deiectionẽ.ibi. Habitauit.Circa ꝑmum excitat ipſius attẽtionem.d.

f Audi me qð vidi ꝑ ꝓpriam exꝑiẽtiã.

g Narrabo tibi.ꝛ nõ ſolũ vidi ſꝫ a ſapiẽtib⁹ audiui.ꝛ hoc eſt qð ſubdit̃.

quanto magis abomiabilis ꝛ inutilis homo qui bibit quaſi aquã iniqtatẽ. Oſtẽdaꝫ tibi audi me:qð vidi narrabo tibi. Sapiẽtes cõfitent̃: ꝛ non abſcondũt pr̃es ſuos. Quib⁹ ſolis data eſt terra: ꝛ non tranſibit alienus ꝑ eos. Cunctis dieb⁹ ſuis ipius ſuꝑbit: ꝛ numer⁹ annoꝝ icertus eſt tyrannidis ei⁹. Sonitus terroris ſemꝑ in aurib⁹ illius: ꝛ cũ pax ſit ille ſemper iſidias ſuſpicat̃. Nõ credit ꝙ reuerti poſſit de tenebris ad lucẽ:circunſpectans vndiqꝫ gladiũ.cũ ſe mouerit ad q̃rendũ panẽ:nouit ꝙ paratus ſit in manu ei⁹ tenebraꝝ dies. Terrebit eũꝫ tribulatio: ꝛ anguſtia vallabit eũ ſicut regẽ q preparat̃ ad preliũ. Tetẽdit eni aduſus deũ manũ ſuã: ꝛ ꝯtra oipotẽtẽ roborat⁹ eſt. Cucurrit aduſus eũ erecto collo: ꝛ pingui ceruice armat⁹ eſt. Operuit faciẽ ei⁹ craſſitudo: ꝛ de latibus ei⁹ aruina ðpẽdet. Habitabit in ciuitatib⁹ deſolatis: ꝛ i domib⁹ deſertis q̃ in cumulos ſũt redacte. Nõ ditabit̃ nec ꝑſeuerabit ſubſtãtia ei⁹:nec mittet in terraꝫ radicẽ ſuã. Nõ recedet ð tenebris. Ramos ei⁹ areſaciet flãma: ꝛ auferet̃ ſp̃u oris ei⁹. Nõ credat fruſtra errore ðcept⁹:ꝙ aliquo ꝑcio redimẽdus ſit. Anq̃ꝫ dies ei⁹ ipleant̃ ꝑibit: ꝛ man⁹ ei⁹ areſcẽt. ledet̃ q̃ſi vinea i primo flore botr⁹ eius: ꝛ q̃ſi oliua ꝓijciẽs florẽ ſuũ. Cõgregatio.n.hypocrite ſteril̃: ꝛ ignis deuorabit tabnacl̃a coꝝ q munera libẽter accipiũt. Cõcẽpit dolorẽ: ꝛ pẽꝑit iniqtatẽ. ꝛ vter⁹ ei⁹ preparat dolos. XVI.

r Reſpõdẽns aũt iob dixit: Audiui freq̃nt̃ talia. ꝯſolatores oneroſi uos oẽs eſt̃.nũqd hẽbũt finẽ ṽba vẽtoſa? Aũt aliquid tibi moleſtũ ẽ ſi loquaris?

f Habitabit i ciuitatib⁹. Hic ꝯñr deſcribit anxietatẽ iuſte iflictã iob.qñ fuit a ptãte deiect⁹.d. Habitabit i ciuitatib⁹ deſolatis. ꝑma.n.ẽ pena deiecti ꝙ ſit fugitiu⁹ de loco ꝓꝑo.ꝛ hitet i locis ruinoſis ꝛ occultis.ſcða ẽ ꝑuatio ſue ſubſtantie.ꝛ q̃ꝫtũ ad hoc dr̃. Nõ dubitat̃ ꝛc̃.

g Nec mittet i terrã radicẽ ſuã.i.nõ hẽbit ſtabilẽ ꝛ ſecurã mãſionẽ.

h Non recedet de tenebris.i.ñ reuelabit̃ a ſuis miſerijs ꝑꝑ malũ ſue obſtinatõis.alia pena ẽ qñ ꝑuat̃ ꝓle ſua. qð ipſi iob ꝯtigerat.ꝛ q̃ꝫtũ ad h dr̃.

i Ramos eius.i.filios ꝛ filias. k Areſaciet flãma.i.iterficiet dina iuſticia.ꝑ h iſinuãs ꝙ pueri iob iuſte ꝓ pctis ſuis fuerãt occiſi. l Nõ credat ꝛc̃.redimẽd⁹ ſit .i.liberãdus a miſeria aliq̊ auxilio:qꝛ ẽ idign⁹. m Anq̃ꝫ ꝛc̃.qꝛ mors ei⁹ accelerabit̃ añ curſũ nãc. n Et man⁹ ꝛc̃.i.oĩa ei⁹ oꝑa deficiẽt.

o Ledet̃ ꝛc̃.i.de eo nõ expectabit̃ aliqs bon⁹ fruct⁹.iõ ſubdit̃.

p Et q̃ſi oli.ꝛc̃.ꝛ ſic amittit fructũ ſuũ futuꝝ. q Cõgre.n.hypo.i. ipſi⁹ iob quẽ dicebat hypocritã ꝑtẽdẽdo falſo exteri⁹ ſcitatẽ.

r Sterilis.qꝛ oĩa bona q̃ ꝯgregauerat iob fuerũt ei ſubtracta.

s Et ignis ꝛc̃.i h notat iob ꝙ dũ eẽt i ptãte fuerat acceptor muneꝝ ad ꝑuertẽdũ iudiciũ:ꝛ ex h fuiſſe punitũ pena ignis oues ſuas ꝛ pueros cõſumẽtis.vt hr̃.ſ̃.i.c. Jgnis dei cecidit e celo:ꝛ tactas oues puerosqꝫ ꝯſũpſit.ꝛ iõ dr̃ hic.Et ignis deuorabit tabernacula coꝝ:qꝛ cuſtodes ouiũ ſolẽt i tabernaculis hitare. t Cõcepit dolo.i.ꝑcogitauit malũ alijs facere. v Et peꝑit iniqtatẽ.deducẽs ad effcm̃ cogitationẽ ſuã iniquã:dũ eẽt i ptãte tꝑali. x Et vterus ei⁹ ꝑparat dolos.i.poſt deiectionẽ ſuã nõ mutauit mẽtẽ.qꝛ ſi poſſet habꝫ adhuc nocẽdi volũtatẽ.

¶ Jn ca.15.vbi dr̃ i poſtilla.Docuit.n.iniqtas tua os tuũ.ex abũdãtia enim cordis os loquitur.

ADDITIO.

Littera hebraica i h loco videt̃ ſonare ſic.Cõdẽnet te os tuũ.ꝛ nõ ego.ꝛ labia mea teſtant̃ i te.ꝛ ẽ ſẽſus:ex q̊ iniqtas tua iam manifeſtata ẽ ꝑ os tuũ:qꝛ dcm̃ ẽ.Docuit iniqtas tua os tuũ ꝛc̃:de cetero meli⁹ ẽ vt ꝯdẽnet te os tuũ: vt tc.ſ.ꝯfitearis eẽ ꝯdẽnãdũ.qꝛ mitius agit̃ cõtra cõfitẽtem pctm̃ ſuũ q̃ꝫ contra illũ q pctã ſua etiã manifeſta nitit̃ defendere.Et idẽ itelligit̃ ex hoc qð dicit.Et labia tua teſtentur in te ſub alijs tamen verbis.

Capitulum. XVI.

r Reſpõdẽs ãt iob. Hic põit̃ ipi⁹ iob rñſio.Circa qð ſciẽdũ ꝙ ſicut pꝫ ex ꝑdcis.eliphaz ñ replicauerat aliqd ꝯ iob ð ꝑncipali ꝓpoſito.ſ.ð imõtalitate aie ꝛ futura reſurrectõe.ſꝫ ex ṽbis iob conat⁹ fuerat ꝯdẽnare ipꝫ.ꝑ oñdẽs eũ ꝑſũptuoſũ ꝛ blaſphemũ.ꝛ 2⁹.ꝑꝑ iniqtates ſuas eẽ afflictũ.igr̃ iob i ſua rñſiõe ꝑ euacuat ipi⁹ eliphaz icrepatõeꝫ.ꝛ 2⁹. ðclarat ꝑncipale ꝓpoſitũ.ſ.futurã remuneratõeꝫ.c.17. ꝑma i duas. qꝛ ꝑ excludit icrepatõeꝫ eliphaz i q̃ꝫtũ nitebat̃ oñdere iob ꝑſũptuoſũ ꝛ blaſphemũ.2⁹.q̃ꝫtũ ad h ꝙ dicebat eũ ꝓ pctis afflictũ.ibi. Nũc ãt.Circa ꝑ⁹ dic̃. z Audiui ꝛc̃.ſ.ṽba pũgitiua ꝛ icrepatiua ab eliphaz ꝛ ſocijs ei⁹.iõ ſbdit̃. a Cõſolatores ꝛc̃.qꝛ licꝫ vẽiſſẽt ad ꝯſolãdũ iob:tñ puerſi erãt ad ipꝫ icrepãdũ ꝛ moleſtãdũ. b Nũqd ꝛc̃.i.iactatoria ꝛ ſoliditate ṽitatis carẽtia. c Aut ali.ꝛc̃.ꝓuocãdo me ad irã q̃ꝫtũ i te ẽ. q.d. nõ.ꝛ tñ deberet tibi eẽ moleſtũ icrepatõib⁹ affligere amicũ tuũ.

h Sapiẽtes ꝯfi.ꝛ nõ abſcõ.pa.ſuos.i.doctrinã coꝝ.ſꝫ eã manifeſtãt tꝑe ꝛ loco. i Quib⁹ ſolis data ẽ terra.i.bona terrena qb⁹ vtunt̃ ad vtilitatẽ ſuã.mali aũt abutunt̃ ad ſuã dãnationẽ.

k Et nõ trãſi.ali.ꝑ eos.deijciẽs eos a ſua ꝓſꝑitate. ſicut dr̃ de rege terrã aliq̃ꝫ deuaſtãte ꝙ trãſit ꝑ eã ad libitũ deuaſtãdo eã. eliphaz.n.ponebat felicitatẽ i ꝓſꝑitate tꝑali.ꝛ iõ ꝯñter dicebat bonos ꝛ ṽtuoſos ab ea nõ deijci. l Cũctis dieb⁹. Poſtq̃ꝫ excitauit iob ad attẽtionẽ. Hic ꝯñr ponit ſuã itẽtionẽ.ſ.ꝙ iob adhuc in ptãte tꝑali exñs hũit cãꝫ anxietatis ꝛ timoris ꝓpter mala q̃ fecerat alijs: ꝓpter qð ſemꝑ timebat ſibi iſidiari gladio ꝛ veneno ꝛ alijs modis.ſicut ẽ de tyrãnis. vñ.3.de ꝯſolatõe ꝓſa. q̃nta.cũ dr̃ de dionyſio tyrãno.Exꝑtus ſortiſ ſue ꝑiculoꝝ tyrãn⁹ regni met⁹ pẽdẽtis ſuꝑ ṽticẽ gladij terrore ſimulauit.qð exponẽs ꝯmẽtator dicit:ꝙ cũ dionyſi⁹ tyrãn⁹ exñs i ptãte ſua q̃reret a quodã amico ſuo qd ſibi videret̃ de ipſo rñdit ipꝫ eẽ felicẽ:tũc dionyſius fecit eũ ſedere i regali ſolio veſtib⁹ regijs ornatũ ꝛ apponi optima cibaria añ eũ.verũtñ ſuꝑ caput ei⁹ fecerat appẽdi gladiũ acutiſſimũ cũ filo tenui:quẽ cũ vidiſſet dictus amicus ꝑ anxietate nõ poterat comedere:ſed timebat ꝛ pallebat ꝑ timore gladij ne quolibet momẽto caderet ſuꝑ ipm̃.tũc dionyſi⁹ tyrãn⁹ dixit:licet ſim i ptãte regia ꝯſtitutus:tñ ſum ꝯtinue i tali anxietate quali tu es mõ ꝓpter mala q̃ alijs feci:timẽs quolibet momẽto iſidias mibi parari:ꝛ veneno vel gladio iterfici.ꝛ hoc ẽ qð dr̃. Cũctis diebus ſuis ipius.i.i pctõ obſtinatus. m Suꝑbit.ſꝫ qð dr̃ in ꝑs.Superbia coꝝ q te oderũt aſcẽdit ſemꝑ. Et numer⁹ annoꝝ icert⁹ ẽ tyrãnidis ei⁹.qꝛ ſemꝑ timet ptãtẽ ſuã amittere.iõ ſubdit̃.

Sonit⁹ ter.ſemꝑ i au.illi⁹.ſi.n. audit aliquẽ fremitum videt̃ ſibi ꝙ ſit iꝑetus aduerſarioꝝ irruẽs ſuꝑ eũ. o Et cũ pax ſit.i. cũ nihil tale terribile appareat. p Semꝑ iſi.ſuſpi.vꝫ.machinatões occultas fieri ꝯ ipꝫ. q Nõ cre.ꝙ reuer.poſ.de tene.i. de tali anxietate mẽtis q̃ obnubilat aiaꝫ. r Circũſpe.vndiqꝫ gla.qꝛ ꝓpter mala q̃ fec̃ ſuſcitauit ꝯ ſe odiũ ex oĩ ꝑte:ꝛ nõ ſolũ ab ex̃:ſꝫ ẽt ab itra iõ ſubdit̃. s Cũ ſe mo.ad q̃rẽ.panẽ.i.cũ voluerit accipe corporis refectionẽ. t Nouit.i.timet ꝓbabiliter.

Qð parat⁹ ſit i ma.ei⁹ tene. dies.i.mortis ꝑ itoxicationẽ.ꝛ ſic anxiat̃ nõ ſolũ ab ex̃.ſed ab itra.timẽs itoxicari a ꝓꝑa familia

a Poterā ⁊ ego ſimilia veſtri loq̄.i.vos pūgere ſi eſſetis in loco mei.ſ; hoc nō facerē.vn̄ ſubdit. b Atq; vtinā eēt aīa vr̄a ꝓ aīa mea.i.i afflictōe ⁊ triſticia in q̄ ſum.⁊ ego eſſem liberatus.hoc nō dixit iob ap petitu vindicte.ſ; zelo iuſticie.⁊ vt ipſi i afflictōe poſiti experirent̄ ve ritatē amicitie ſue.ideo ſubdit. c Cōſolarer ⁊ ego vos ſermonib⁹ veris ⁊ dulcibus ⁊ nō pūgitiuis. d Et mouerē caput meū ſup voſ. i ſignū intriſece cōpaſſionis. e Roborarē vos ore meo.iducendo vos ad patiētiā. f Et mouerē labia mea q̄ſi parcēs vobis.ſ.ad mitigationē; doloris veſtri nō ad augmētationem.

a fortiſſimo eū ꝓ ſua voluntate ꝯterēte. e Et poſuit me ſibi q̄ſi i ſignū.ad cui⁹ ꝑcuſſionē multe ſagitte mittūt̄.⁊ ꝑ h̄ innuit iob mltiplices ꝑcuſſiōes ſuas.⁊ idē deſignat ꝑ mltitudinē lāceaꝝ.d.
f Circūdedit me lāceis ſuis ꝯuulnerauit lūbos meos. ꝑ hoc deſignat iterfectionē filioꝝ q de lūbis eius egreſſi fuerāt.
g Nō pepcit.mihi:etiā ꝑcutiēdo me i ꝓprio corpore.iō ſubdit̄.
h Et effudit i terrā viſcera mea.ꝑ hoc deſignās ꝙ dolor ei⁹.ſenſibilis nō tm̄ erat i ſuꝑficie corꝑis:ſ; ēt penetrabat vſq; ad itima

g Sed quid agā;.ad doloris mei reuelationē;.q.d.nō habeo.ideo ſubdit̄
h Si locutus fuero.quaſi ad aliqualē mei conſolationē. i Non quieſcit dolor me⁹.quia eſt intrinſecus radicatus.
k Et ſi tacuero non recedet a me:q: quādo dolor celatur quaſi clauſus iterius magis intendit̄:q̄; ſi ꝑ verba aperiat̄ exteri⁹.
l Nūc aūt ⁊c̄. Hic ꝯn̄ter excludit verba eliphaz ꝑut oñdebāt ipſum pro peccatis afflictū. ⁊ ꝑmo oñdit ſue afflictōis grauitatē.⁊ ſcd̄o ſue inocētie puritatē.ibi. Hec paſſus ſum.⁊ tertio ꝯſolatōis ſibi ꝓmiſſe vanitatē;.ibi. Verboſi amici mei.ꝑma i tres.q: ꝑmo exꝑmit ſuā afflictionē.ſcd̄o remouet quādā dubitationē. ibi. Cōcluſit me.tertio rn̄det ad quādā obiectōē;. ibi. Saccū. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ ſanctus iob fuerat afflictus a diabolo imediate q̄̄tu; ad ablationē ſubſtātie ſue ⁊ filioꝝ:⁊ corporis ſui ꝑcuſſionē ⁊ etiam mediate inq̄̄tū amicos excitauerat ad eius increpationē.⁊ iō loquēdo de affligēte ipſum aliquādo loqtur i ſingulari notādo ipſum demonē.aliquādo i plurari notādo cū ipſo amicos ſuos ꝑ eū excitatos dicit igit̄. Nūc aūt oppreſſit me dolor meus.ſ.q̄̄tum ad corpus. q: aīa non fuit oppreſſa tanq̄; a ſtabilitate virtutis deiecta.

Pōteram ⁊ ego ſimilia vr̄i loqui Atq; vtinam eſſēt aīa vr̄a pro aīa mea. Cōnſolarer ⁊ ego vos ſmonib⁹: ⁊ mōuerē caput meū ſuper vos. Rōborarem vos ore meo ⁊ mouerē lābia mea quaſi parcens vobis. Sēd qd agā? Sī lōcutus fuero:nō qēſcit dolor meus: ⁊ ſi tācuero recedet a me. Nūnc aūt oppreſſit me dolor me⁹: ⁊ in nihilū redācti ſūt oēs artus mei. Rūgē mee teſtimoniu; dicūt contra me: ⁊ ſuſcitātur falſiloquus adūſus faciē meā:cōntradicēs mihi. Collegit furōrē ſuū in me: ⁊ cōmminans mihi ifremuit contra me dētibus ſuis. Hōſtis me⁹ terribilibus oculis me ituitus eſt. Apēruerūt ſuper me ora ſua: ⁊ exꝓbrantes ꝑcūſſerūt maxillā mea;: ſatiāti ſūt pēnis meis. Cōncluſit me deus apud iniquū: ⁊ manib⁹ ipiōꝝ me tradidit. Egō ille quondā opulētus repēnte ꝯtritus ſu;:

tenūit ceruicē meā. Cōfregit me: ⁊ pōſuit me ſibi quaſi in ſignum. Circūdēdit me lanceis ſuis:conuulnerauit lūbos meos. Nōn pepcit: ⁊ ēffudit i terra viſcera mea. Cōncidit me vulnere ſuper vuln⁹ irruit in mē quaſi gigas. Sāccu; conſui ſuper cutē meā: ⁊ operui cinere carnē meā. fācies mea itumuit a fletu: ⁊ palpebre mēe caligauerūt. Hēc paſſus ſū abſq; iniquitate manus mee:cū hāberem mundas ad deu; preces. Terrā ne operias ſanguinē meū:neq; inueniat in te locum latēdi clamor meus. Eccē eni in celo teſtis meus: ⁊ cōnſcius meus in excelſis. Vērboſi amici mei:ad dēum ſtillat oculus meus. Atq; ūtina; ſic iudicaret̄ vir cu; deo: quomodo iudicatur filius hominis cū collega ſuo. Ecce eni breues anni trāſeunt: ⁊ ſēmitam per quam non reuertar ambulo. XVII.

i Concidit me vulnere ſuꝑ vulnus.q: poſtq̄; vulneratus fuerat ꝺ filioꝝ mōrte: fuit vulneratus i ꝓprio corpore.
k Irruit i me q̄ſi gigas.i.i tāta fortitudine ꝙ q̄ſi nihil v̓tutis remāſit i me.
l Saccū. Hic rn̄det ad quādā obiectionē quā eliphaz ſibi.ſ.fecerat.c.ꝑcedēti.d. Nūqd grāde ē vt ꝯſolet̄ te ꝺs: ſ; v̓ba tua praua h̄ ꝓhibēt:qd te eleuat cor tuū: i q̄ ſignauit eliphaz ipm iob remanere i afflictōe ꝓp ſuꝑbiā ſuā.eo ꝙ ñ fuerat humiliat⁹ dina ꝑcuſſione. qd̄ oñdit iob falſu;.d. Saccū ꝯſui ſuꝑ cutē meā.qd̄ faciebāt hoīes tc̄ tꝑis i ſignū hūiliatōis.⁊ ſil̓r capita ſua cinere aſꝑgebāt. m Facies mea itu.a fle.q: fletus ē ſignū ꝯtritōis ⁊ hūiliatōis.⁊ bn̄ dic̄. Facies mea itumuit a fletu.q: ꝑ magnū fletū mlt̄a hūiditas reſoluit̄ a cerebro deſcēdēs v̓ſus ocl̓os ⁊ faciē ⁊ ſic inflat̄. n Et pal.mee cali.i.ocl̓i itra palpebras ꝯtēti.q: ex mag̃ ⁊ ꝯtinuo fletu viſus obſcurat̄. o Hec paſ.ſū. Poſtq̄; iob oñdit ſuā ꝑcuſſionē mltiplicē. Hic ꝯn̄r oñdit ſuā inocētiā.d. Hec paſſus ſū abſq; inigtate man⁹ mee.i.oꝑis mei.qd̄ ꝑ manū ꝺſignatur q̄ ē organū organoꝝ.vt hr̄.3.ꝺ aīa.h̄ āt dixit iob ñ ad ſui iactātiā ſ; ad v̓itat̓ ꝺclaratōē; ⁊ amicoꝝ ſuoꝝ ꝯfutatōē; q ñ poterāt oñdere ex oꝑib⁹ iob p̄terit̓ ꝙ ꝺmeruiſſ; ꝑcuti tot ⁊ tāt̓ plag̓.⁊ q: poſſēt dr̄e:lic; ñ poſſim⁹ oñdere oꝑa tua mala ꝯmiſſa. tñ illō qd̄ omiſiſti deū colere tāq̄; igrat⁹ ꝺ ei⁹ bn̄ficiis h̄ ꝺmeruit.iō iob dic̄ excludēs hāc obiectōē;. p Cū hr̄e; ⁊c̄.ip; debite venerādo.
q Terra ne ⁊c̄.terrā āt appellat amicos ſuos q felicitatē ſuā ponebāt i terrena ꝓſꝑitate.illo mō loq̄ndi q̄ dic̄ Aug. Si auꝝ dilig̓ auꝝ es.ipſi āt nitebant̄ oꝑire ſāguinē iob.i.ei⁹ afflictōē; dicētes ꝙ ērat punit⁹ ꝓ cl̓pa.⁊ ſic nō hēbat iuſtū titulū ꝯq̄rēdi de h̄ corā deo ad ꝺclaratōē; ſue inocētie.⁊ q: poſſ; dici iob.tu ꝺ teipo teſtimoniū ꝓhibes:teſtimoniū tuū ñ ē veꝝ. iō inocat dinū teſtimoniū.d. r Ecce.n.⁊c̄.q ē teſt̓ cordiū.iō ſubdit̄. s Et ꝯſci⁹ me⁹.q: ſcit ſecreta ꝯſciētie.lic; āt null⁹ ꝑ ſe poſſet ſcire ſe carere mortali pctō:tñ h̄ aliqñ vir̓ ſcis ꝯcedit̄ ex dina reuelatōe.⁊ ſic videt̄ fuiſſe de iob.ꝓp qd̄ ſic ꝯfidēs iducebat eū teſtē ñ ad ſui iactātiā:ſ; ad gl̓iā dei ⁊ v̓itat̓ ꝺclaratōē;. t Verboſi. Hic ꝯn̄r iob oñdit ꝯſolatōis ſibi ꝓmiſſe vanitatē vt.n.p; ex.ſ̄.dcis amici iob ꝓmittebāt ei reditū ad felicitatē terrene ꝓſꝑitat̓ ſi ſe emēdaret quā ꝓmiſſionē iob ꝓ nihilo hēbat.d. Verboſi amici mei.i h̄ ſuꝑple qd̄ ꝓmittūt mihi. v Ad deū ⁊c̄.ab eo expēctādo remuneratōē; i futuro. x Atq; vti.⁊c̄.ſic āt iudicat̄ hō cū hoīe ꝯpari ſuo:q: cā vtriuſq; ꝓpōit̄ māifeſte.ꝑ h̄ g̃ dic̄ iob ſe ꝯſiderare ꝙ cā q̄re ſic ꝺs ordinauerat eū affligi eēt māifeſta ſic̄ afflictio ſua:vt ꝑ h̄ ordo dine ſapie appareret flagellādo iuſtos i p̄ñti ad augmētū felicitat̓ coꝝ i futuꝝ.ac ꝑ h̄ amici iob q h̄ negabāt ab errore ſuo reſiliret q felicitatē hoīſ i hac vita pōebāt.qd̄ ēt vlteri⁹ rn̄mouet.d.
y Ecce ⁊c̄.ſ.vite hūane q̄ ē valꝺ breuis.q.d.i re tā iſtabili ⁊ ꝑui momēti ñ p̄t eē v̓a felicitaſ hoīſ. z Et ſe.⁊c̄.q: hō a puericia ꝑ iuuētutē ⁊ alias etateſ trāſit ad ſeniū:ſ; idē ñ reuertit̄ ad etates p̄teritaſ

m Et i nihilū redacti ſūt oēs art⁹ mei.q: ꝑcuſſus erat vlcere peſſimo a plāta pedis vſq; ad verticē. n Rugemee teſtimoniū dicūt contra me.humor.n.iterior deſiccatus erat.⁊ ſic vltra cutis exterior rugas ꝯ̄xerat ⁊ ſic erāt teſtimoniū ꝑcuſſionis ei⁹. o Et ſuſcitat̄ falſiloquus.i.diabolus q ē mēdax:⁊ pater ei⁹.ſ.mēdacii.vt habetur Joh.8.
p Cōtradicēs mihi.ꝑ amicos meos quos cōtra me excitauit.
q Collegit furorē ſuū i me.i.appoſuit totū conatū ad mihi nocēdum.
r Et cōminans mihi ifremuit. loqtur de demone ad modū crudelis beſtie:q̄ frendēs dētib⁹ cōminat̄ ei quē vult deuorare.⁊ ad idē ꝑtinet qd̄ ſubdit̄. s Hoſtis meus terribilibus oculis ⁊c̄. q: fera volēs aliquē deuorare terribiliter aſpicit eū. t Aperuerūt ſuꝑ me ora ſua ⁊ exꝓbrātes.ſ.demon ⁊ amici mei ꝑ eū excitati.demon corā deo me infamando.vt habet̄.ſ̄.i.ca.⁊ amici mei falſo me condemnando.
v Percuſſerūt maxillā meā.i.ꝯtēpſerūt me manifeſte ſicut ꝯtēnit̄ ille q ꝑcutit̄ i facie. x Satiati ſūt.i.letati. y Penis meis. q: demon letat̄ de afflictōe inocētū. Amici enim iob letabātur inq̄̄tum reputabāt eū iuſte ꝑcuſſum.ſcd̄m ꝙ dr̄ in p̄s. Letabit̄ iuſtus cū viderit vindictā.ipſi aūt reputabāt ſe iuſtos. ⁊ ideo oſtēdebāt ſe applaudere diuine iuſticie. z Cōcluſit me ⁊c̄. Hic ꝯn̄ter remouet quādā dubitationē.ex hoc enim ꝙ dixit ſe afflictū a demone.poſſet aliqs credere ꝙ illa afflictio nō ꝓceſſiſſet ex ordine diuine ſapiētie.ideo hoc remouet.d. Cōcluſit me deus apud iniquū.i.diabolū.cui ex ordine ſue ſapiētie ꝯceſſit poteſtatē affligēdi me. a Et manibus ipioꝝ me tradidit inq̄̄tum ab eis perſequi me permiſit. ⁊ qualiter hoc ſit oſtendit.d.
b Ego ille quondam opulentus.ideſt diues ⁊ famoſus.
c Repēte ꝯtritus ſum.qd̄ non ſolet cōmuniter accidere: ſ; a magno ſtatu homo decidit paulatim.iob aūt repētine decidit a tēporali ꝓſꝑitate.demone hoc ꝓcurāte: ⁊ deo ꝑmittēte qd̄ fuit ſatis graui⁹ q̄; ſi paulati cecidiſſ;.⁊ ſignū dine ꝑmiſſiōis i ſpāli.eo ꝙ nō ſic ꝯſueuit fieri
d Tenuit cer.meā.loquit̄ ad modū hoīs debilis.cuius caput tenet̄

¶ In e.c.16. vbi dr̃ i po. Aut aliqd tibi moleſtū ē ⁊c. ADDI.

Hoc qđ dr̃. Aut aliqd tibi moleſtū ē ſi loq̄rl ƒʒ ſcḿ Tho. aľr exponit̃ ſic.ſ. vt in h̄ oñderet iob ꝙ nõ erat paritas i vtraqꝫ pte i hac diſputatõe:nã aïa iob abſqꝫ moleſtia lo q̄bať in ſuã calũniã.⁊ hoc dicit. Nungd aliqd moleſtũ tibi ē ſi lo q̄ris.q.d.ſi tibi eēt moleſtũ ſicut mihi q patioꝛ calũniã:non tñ te ertẽderes i locutõe.Cõſeqnẽter vbi dr̃. Utinã aïa vr̃a eēt ꝑ aïa mea.attẽdẽdũ ē ꝙ i hebꝛaico ponit̃ qdã dictio q̄ vno mõ h̄ʒ ſigni ficationẽ optatiuã. ⁊ ſic ideʒ ſignificat qđ in trãſlatõe nr̃a .ſ. Utinã eēt aïa ve ſtra ꝑ aïa mea.⁊ ex ponit̃ ꝑut i poſtilla. alio mõ ſignificat ſimplicẽ ꝯditionẽ. q.d. Si eēt aïa vr̃a ꝑ aïa mea.ƒʒ qđ itelli git̃ ꝙ iob non appe teret afflictõeʒ ami coꝝ aliquo mõ:ſed ſolũ dicit ꝙ ſi ꝯtin geret eos eē in tali afflictõe cõſolare tur eos libenter.

¶ In co.ca.16. vbi dr̃ in poſtillã. Ter ra ne operias ſãgui nem meum ⁊c.

Spiritus meꝰ attenuabit̃: dies mei bꝛeuiabunt̃: ⁊ ſolũ mihi ſupereſt ſepul chꝛ. Nõ peccaui: ⁊ in amaritudi nibꝰ moꝛať oculus meꝰ. Liberã me ⁊ pone me iurta te: ⁊ cuiuſuis manꝰ pugnet ꝯtra me. Coꝛ eoꝝ lõge feciſti a diſciplina: ꝓpterea non exaltabunt̃. Predã pollicet̃ ſocijs: ⁊ oculi filioꝝ eius deficiẽt. Poſuit me quaſi in ꝓuerbiũ vul gi: ⁊ exẽplũ ſũ corã eis. Caligauit ad idignationẽ oculus meus: ⁊ mẽbꝛa mea quaſi i nihilũ redacta ſũt. Stupebũt iuſti ſuper hoc: ⁊ inocens cõtra hypocritã ſuſcita bitur. Et tenebit iuſtus viã ſuaʒ: ⁊ mũdis manibus addet fortitu dinẽ. Igitur oẽs vos ꝯuertimini ⁊ venite: ⁊ nõ inueniaʒ in vobis vllũ ſapientem. Dies mei trãſie rũt: cogitatiões mee diſſipate ſũt toꝛquẽtes coꝛ meũ. Noctẽʒ ver terunt in diem: ⁊ rurſũ poſt tene bꝛas ſpero lucẽ. Si ſuſtinuero in fernus domus mea eſt: ⁊ in tene bꝛis ſtraui lectulũ meũ. Putrẽdi ni dixi: pater meus es: mater mea ⁊ ſoroꝛ mea vermibus. Ubi ē er go nũc pſtolatio mea: ⁊ patiẽtiaʒ

de textu ƒʒ ſubitelligit̃.q.vbũ iob ad deũ dirigit̃. Et ne credat̃ ꝙ petat liberari ꝑ reſtitutõeʒ ad ꝓſpitatẽ terrenã.iõ ſubdit̃. f Et pone me iuꝫ te.i.i lymbo ſcõꝝ patrũ: vbi defũcti erãt de ſua btitudine futura ſecuri. g Et cuiuſuis manꝰ pugnet ꝯ me.q.d.ibi nõ debeo timere de iſultu cuiuſcũqꝫ hois vel demonis. h Coꝛ eoꝝ. Hic oñdit igno rãtiã amicoꝝ ſuoꝝ circa vitã futurã quã negabãt.⁊ ꝑ oñdit coꝝ igrã tiã.2º ſuã diſplicẽtiã.ibi. Caligauit. Circa pᵐ oñdit igrãtiã coꝝ.q.d. Coꝛ coꝝ lõge feciſti a diſciplina.ſ. vitatl ꝑdicte.elẽgat ãt ds hoies a cogni tiõe vitatl idirecte inqꝫ tũ ex coꝝ dmerito retra bit influxũ illuſtratõis ſue i ꝓpterea nõ exalta bunt̃.i.remuneratõeʒ fu ture vite.q2 igrans igra bitur.vt hẽtur.i.Coꝛ.14. k Predã pollicet̃ ſocijs .ſ.ipe eliphaç q felicitatẽ hois ponebat i ꝓſpitate terrena.⁊ ſic eã ꝓmitte bat ꝑ pmio illis q erant ſue opiniõis q̄ ꝑdã dſi gnatur. l Et oculi fi lioꝝ eiꝰ.q ſũt ibnti ab co ſuo erroꝛe. m Defi ciẽt.a vere btitudinis cõ ſecutõne. n Poſuit me q̄ſi i ꝓuerbiũ vulgi. ex dictl .n.eliphaç q dice bat iob pꝛnitũ pro ſuis pctis ſeq̄bať ꝙ iob inter vulgares i ꝓuerbiũ poneret̃.vt qñ aliqs malus a ꝓſpitate deijceret̃. cõiter diceret̃:accidit iſti ſic ⁊ iob.⁊ ad idẽ ptinet qđ ſequit̃. Et exẽplũ ſuʒ corã eis. o Caligauit. Poſtq̄ʒ iob oñdit amicoꝝ igrantiã. Hic ꝯñr circa h̄ oñdit ſuã diſplicẽtiã.q2 plus dʒ diſplicere defcũs amici in ſapiẽtia q̄ʒ in pecunia.⁊ iõ dicit. Caligauit ad idignationẽ oculus meꝰ. triſticia enim ⁊ ira q̄ eſt ꝑ ꝫelũ q̄ʒuis non excedat animũ:tamẽ ipm tur bat ſcḿ Grego. p Et mẽbꝛa mea quaſi in nihilũ redacta ſunt.q2 ira ⁊ triſticia q̄ ſunt in mẽte redũdant in coꝛpoꝛe.

q Stupebũt iuſti ſup hoc. videlicet ꝙ homines tam lr̃ati ſicut erant amici iob tãto erroꝛe eẽnt decepti. r Et innocẽs ꝯtra hypochꝛitã ſuſcitabit̃.q2 ira q̄ eſt ꝑ ꝫelũ veritatis excitat innocẽtes ad inſurgẽdũ ꝯtra fictionẽ falſitatis. s Et tenebit iuſtus viã ſuã.q2 ꝑpter erro rẽ magnoꝝ illi q ſunt firmi ⁊ ſtabiles in virtute nõ dimittũt viã iuſti cie:ƒʒ magis excitant̃ ad opera pfectõis maioris.ideo ſequit̃. Et mun dis manibus addet foꝛtitudinẽ. t Igit̃. Hic ex pdictis iob ꝯcludit intẽtũ.intẽdebat aũt iob duo. Unũ erat ꝙ amici ſui ab erroꝛe reuoca rẽtur ⁊ q̄ʒtum ad hoc dicit. Igit̃ oẽs vos ꝯuertimini ⁊ venite.retroce cedẽdo ab erroꝛe ⁊ veniẽdo ad veritatẽ. v Et nõ inueniã i vobis vllũ ſapiẽtẽ.q̄ʒtuʒ ad illud qđ de felicitate humana tenetis.ſ.ꝙ ſit in terrena ꝓſperitate:qđ eſt a vera ſapiẽtia deuiare.cuius eſt oĩa opera i finẽ optimum ⁊ vltimũ oꝛdinare. Scḿ qđ intẽdebat iob declarare: erat ꝙ felicitas hominis nõ erat in hac vita.ƒʒ in futuro expectãda.⁊ q̄ʒ tum ad hoc dicit. x Dies mei trãſierũt.q.d.in hac vita nõ ē mihi felicitas expectãda. y Cogitatões mee diſſipate ſunt.i. impedite a ꝯtẽplatõis diuine dulcedine ꝓpter acerbitatẽ afflictõis mee.

z Toꝛquẽtes coꝛ meũ. ideſt retoꝛquẽtes ipſum a ꝯtẽplatõe ꝑme ve ritatis ad ꝯſiderãdũ magnitudinẽ mee calamitatis.

a Noctẽ verterũt in diẽ.auferẽtes mihi ſomniũ ⁊ inducẽtes vigiliã ſicut ſolet fieri de die.ideo ſubditur.

b Et rurſum poſt tenebꝛas ſpero lucẽ.ideſt cũ deſiderio expecto.⁊ q2 amici iob dicebãt ipſum reuerti ad terrenã ꝓſperitatẽ.⁊ ſpaľr ſi ſuſti neret patiẽter.iõ hoc excludit.q.d. c Si ſuſtinuero.ꝑdicta patiẽter

d Infernus domus mea eſt.ideſt ſepultura intra terrã.q2 non expe cto vltra felicitatẽ terrenã. Et ꝑpter illud qđ hic dicit̃ de iferno. ſciẽ dũ ꝙ in hoc loco ⁊ in alijs locis huius libꝛi cõmuniter pꝛo inferno po nit̃ ſcol in hebꝛeo quod apud hebꝛeos frequẽter accipit̃ pꝛo foſſa vel ſepulchꝛo.⁊ ideo ſubdit̃. e Et in tenebꝛis ſtraui lectulũ meũ. ille enim qui ſepelit̃ quaſi in ſtratu ſub terra ponitur que eſt tenebꝛoſa.

f Putredini dixi.q2 poſt moꝛtẽ reſoluit̃ homo in putredinem:⁊ inde vermes oꝛiunt̃:⁊ ſic habẽt quandam affinitatẽ ⁊ ꝓpinqtatẽ ad ho minẽ moꝛtuũ. ſicut pueri habẽt ꝓpinqtatẽ cũ parẽtibus ⁊ ecõuer ſo.⁊ etiã inter ſe. g Ubi eſt ergo nũc pſtolatio mea.ideſt expecta tio felicitatis quam mihi ꝓmittũt amici in hac vita.q.d.nulla eſt.⁊ per conſequens eſt in futuro expectanda a deo. vnde ſubditur.

h Et patientiam meam quis.conſiderat ſcilicet ad remunerandum quaſi dicat nullus.ſcḿ opinionem amicoꝝ meoꝝ felicitatem futuram negantium.⁊ ex hoc ſequitur ꝙ deus non habet ꝓuidẽtiã

ADDITIO.II.

Cum ſãguis inocẽter effũdit̃.ƒʒ modũ loq̄ndi ſacre ſcri pture:illi dr̃ opire ſãguinẽ eiꝰ:q culpã occidẽtiũ occul tãt:ſic dicebat iudas fribꝰ ſuis.Gen̄.37.c. Quid ꝓdeſt ſi occiderimꝰ frẽs nr̃m.⁊ celauerimꝰ ſãguinẽ eiꝰ.i.occultemꝰ culpã nr̃aʒ.⁊ iõ iob in hoc qđ dicit. Terra ne opias ſãguinẽ meũ.videt̃ petere ꝙ aff.ictio ſua nõ operiat̃:ƒʒ declaret̃ ſi ꝑ culpa ſua fuerit Cõſeqnẽter i hoc qđ dicit. Nec iueniati te locum latẽdi clamoꝛ meꝰ.itelligit̃ petere nõ ꝙ iſta ꝙ̄ſtio ſua q̄ ſignificat̃ ꝑ hoc qđ dr̃. Clamoꝛ meꝰ nõ iueniat i terra locũ latẽdi.ſ.vt ex terrene fragi litatis ꝯditõe nõ videat̃ iniuſte ꝙ̄ri:q̄ſi ꝑ culpa punit̃:vñ Gen̄. 4.c. Ecce vox ſãguis fris tui clamat ad me de terra.nã cũ alicuiꝰ ſã guis abſqꝫ culpa fũdit̃ eiꝰ iuſta q̄rela q̄ſi clamat de terra ⁊c.

¶ In e.c.16. vbi dr̃ i po. Uerboſi amici mei. ADDITIO.III

Ubi trãſlatio nr̃a h̄ʒ. Uerboſi.hebꝛaica lr̃a h̄ʒ quãdã di ctionẽ:q̄ ꝓpe ſignificat iterptes:eadẽ.n.dictio ponit̃ hic ⁊ gene.42.vbi dr̃ ꝙ iterpꝛes erat iter ioſeph ⁊ frẽs.⁊ ẽ ſẽ ſus:q2 iob vocabat aduerſarios ſuos quos dicebat amicos ꝑ anti phraſim iterptes ſuos eo ꝙ iterptabantur vba ſua nõ vere:ƒʒ ad ſiniſtrã partẽ:ex h̄.n.ꝙ iob ꝓmiſſiones amicoꝝ tpales ad nihilũ reputabat:iterptabãtur eũ diuinas ꝯſolatões ſpernere.vñ i pce dẽti ca.dicebat ſibi eliphaç ſm verã lr̃am. Nungd paꝝ tibi eſt ſi ꝯſolet te deus:ƒʒ q2 talis iterptatio erat falſa. iõ ſubdit. Ad deũ ſtillat oculus meus.q mẽtẽ meã reſpicit. de quo ſtatim ſupra di xerat. Ecce in celo teſtis meus ⁊c. Capitulum.XVII.

a Spiritus meus. Poſtq̄ʒ ſcũs iob vba eliphaç icrepatoꝛia excluſerat. Hic ꝯñter pncipale ꝓpoſitum declarat.ſ.de futura iuſtoꝝ remuneratõe.⁊ pmo oñdit ꝓpoſituʒ.ſcđo ꝯcludit itẽtũ.ibi. Igit̃. Circa pmũ ponit̃ pmo expectatio future remune ratiõis.ſcđo ponit̃ circa amicos iob defectus huiꝰ cognitõis.ibi. Coꝛ eoꝝ.pmũ aũt oñdit̃ ꝑ bꝛeuitatẽ vite humane ⁊ calamitatẽ. cui ſubdit̃.ex qbꝰ ſequit̃ felicitatẽ hois i futuro expectãdã.ſicut ⁊ frequẽter.ẽ.dcm̃ eſt. Iſte.n.liber rhetoricꝰ ẽ.⁊ iõ eadẽ ſnĩa ſub diuerſis vbis ⁊ ſilitudinibꝰ frequẽter replicat̃. Itẽ ꝓcedit p mo dũ diſputatõis.i eadẽ aũt diſputatõe frequẽter multiplicant̃ ar gumẽta ꝑ varia vba.licet argumẽtoꝝ nõ ſit vis diuerſa.ſic i ꝓpo ſito iob ꝑ bꝛeuitatẽ ⁊ miſeriã vite humane frequẽter ꝓbat expe ctatiõe felicitatl future.⁊ hoc ẽ qđ dicit. Spũs meus attenua bit ⁊c. vita.n. humana ꝯtinuať ꝑ vitales ſpũs egrediẽtes a coꝛde q i ſenectute debilitant̃.⁊ tãdẽ deficiũt.⁊ ſic vita terminat̃.ideo ſubditur. b Et ſolũ mihi ſupeſt ſepulchꝛũ.q.d.itãtũ ſenui ⁊ debilitatus ſũ ꝙ nõ habeo expectare ꝓſperitatẽ pñtis vite:ƒʒ tñ ſepulturã.iõ ſubditur. c Nõ peccaui.licet.n.pñtem vitã nõ trãſiſſet abſqꝫ aliqbꝰ pctis.tñ nõ erãt tãti põderis ꝙ ꝑ ipſa ifli geret̃ ſibi pena tã grauis.de q̄ ſubditur. d Et i amaritudini bus moꝛať oculꝰ meꝰ.⁊ magl fac̃ mẽtionẽ de oculo q̄ʒ de alia ꝑte q2 illa afflictio iterioꝛ mẽtl magl apparet i oculo q̄ʒ in ꝑtibꝰ alijs. Libera me.a pñti afflictõe. Nõ i aliqbꝰ libꝛis ponit̃. Dñe.nõ ẽ

de humãis actibꝰ.qđ ē icõueniēs etiã ſm amicos iob.⁊ iõ ducēdo eos ad hoc icõueniēs ꝯcludit felicitatē hoīs i futuro expectandam a deo. ⁊ qꝛ amici iob dicebãt felicitatē aliquo mõ icē hoī poſt mortē inq̃tuꝫ remanet i memoria hoīuꝫ.vt pꝫ ex ſupradcis.iõ iob excludit h̃.d.

a Jn pfũdiſſimũ ifernũ deſcēdēt oīa mea.i.qcqd ad me ꝑtinet ponet̃ i terra ꝑ ſepulturã.ſꝫ errorē amicoꝝ iob negãtiũ aīe imortalitatē.

b Putas ne ſaltē ibi erit reqes mihi.i.aliqd ꝑtinēs ad felicitatē meã q.d.hoc dicere ē valde ridiculoſũ.cũ corpꝰ mortuũ nullũ hēat ſēſum.

meã qs ꝯſiderat. In pfũdiſſimũ ifernũ deſcēdēt oiã mea. Putas ne ſaltem ibi erit requies mihi?

Reſpondēs aũt XVIII. baldath ſuites dixit: Vſq₃ ad quē₃ finē v̄ba iactabis? Intellige priꝰs: ⁊ ſic loquamur. Quarē reputati ſumꝰ vt iumenta: ⁊ ſordũimꝰ corã te? Quid pērdis aiam tuaꝫ in furore tuo? Nũnqd ꝑpter te derelinqtur terra: ⁊ transferentur rupes de loco ſuo? Nõne lũx ipiꝫ extinguet̃: nec ſplēndebit flãma ignis eiꝰ? Lũx obtenebreſcet in tabernaculo illius: ⁊ lucērna que ſuper eũ eſt extinguet̃. Artãbunt̃ greſſus virtutis eiꝰ: ⁊ pcipitabit eũ ꝯſiliũ ſuuꝫ. Jmmiſit ēniꝫ in rete pedes ſuōs ⁊ in macũlis eiꝰ ãbulat. Tēnebit

nec ꝑcipiat aliqd de his q̃ fiũt vel dñr ex ꝑtinentia ad laudē hoīs mortui vel vituperiũ.⁊ iõ phs.i. ethicoꝝ reprobat opinionē dicētiũ hoīꝫ vere dici felicē poſt mortem eo mõ q̊ dicebãt amici iob. ¶ Jn ca.17. vbi dr̃ in poſtilla. Non peccaui ⁊c̃.

ADDITIO.

In hoc loco vbi dr̃ in tranſlatiõe nr̃a. Nõ peccaui ⁊ i amaritudinibꝰ morat̃ oculus meꝰ.hebraica lr̃a multũ diſtat.dicit.n.ſic. Si nõ mēdaces mecũ.⁊ i amaricãdo me morat̃ oculus.⁊ ē ſēſus ꝙ iob in his v̄bis ꝯq̃rebat̃ de amicis ſuis q ſecũ erãt: đ qbꝰ dic̃.Si nõ mēdaces mecũ q ꝑ mēdacia ipꝫ iprobãtes i amaritudinē ducebãt eũ.intm̃ ꝙ oculus eiꝰ morabat̃ ꝯtinue i afflictiõe.de quo dicit.Et i amaritudinibꝰ morat̃ oculus meꝰ.⁊ vt ab iſta ꝑſecutõe amicoꝝ euaderet ſubdit petēdo.Pone me iux̃ te.⁊ cuiuſuis manꝰ pugnet ꝯ̃ me.q.d.ſic poſſum ab ipugnatõe ſeu iſultu cõtinuo iſtoꝝ euadere.⁊ vt oſtēdat impugnatõeꝫ iſtoꝝ cõtra euꝫ eē iniuſtã ſubiungit.Cor eoꝝ longe feciſti a diſciplina ⁊c̃.

REPLICA.

In ca.17.vbi dr̃.Nõ peccaui ⁊ in amaritudinibus morat̃ oculus meus.hãc nr̃aꝫ trãſlatõeꝫ cõcorditer exponũt doctores ⁊ ſci ⁊ alij: ſꝫ Burgē.finxit puto ſꝫ hebraicã lr̃aꝫ ꝙ debeat ſic ſtare: ſi nõ mēdaces mecũ: ⁊ i amaricãdo me morat̃ oculꝰ meꝰ.qđ exponēdo nõ bñ ꝯtinuat ſēſũ lr̃e: ⁊ nõ ē veriſil̃e ꝙ poſtillator i lĩgua peritꝰ tantã varietatē diſſimulauerit ⁊ nõ viderit: nec ē veriſil̃e ꝙ btũs Hiero.tantam oratõeꝫ trãſferēdo variauerit: ꝯtigit eni aliqñ ꝑpter equocatõeꝫ vel alias ꝑpter dictionũ ſil̃itudinē variare,v̄buꝫ: put ſepe poſtillator notauit i oꝑe ſuo de dr̃ia trãſlatõis nr̃e ⁊ hebraice v̄itatꝭ: vbi i h̃ loco nullã poſuit dr̃iam: Judicet igitur de iſto qui vult.

¶ Ca.XVIII.

c Reſpõdēs ãt. Hic ꝯñter ponit̃ ꝯtra iob ipſius baldath replicatio.⁊ ſcđo ipiꝰ iob rñſio.ca.19.pma i duas.qꝛ pmo baldath de ſtultilogo iob repħēdit.⁊ ſcđo ad principale ꝓpoſitũ arguit. ibi.Nũqd ꝑpter te.Circa pmũ dicit. d Vſq₃ ad quē fi.⁊c̃.q.d.detines tp̄s i v̄bis ſuꝑfluis ⁊ ſuꝑbis. e Jntellige pꝰs.q.d.nõ itelligis q̃ dicis. f Qua.repu.⁊c̃.dixerat eni iob.Nõ iueniã i vobis vllũ ſapiētē.hõ aũt carēs ſapiētia reputat̃ q̃ſi beſtia. g Et ſordũimꝰ corã te.tanq₃ ignorãtes ⁊ viles ꝑſone. h Quid ꝑdis aiaꝫ tuã i furore tuo?q.d.talia dixiſti ex ipetu furoris tui q aiaꝫ a ſapiētia ⁊ v̄tute deijcit.⁊ ſic eã deſtruit ⁊ ꝑdit. i Nũqd.Hic ꝯñr arguit ad ꝓpoſitum.vꝫ.ꝙ aduerſitates pñtis vite nõ ſunt niſi pene pctõꝝ.⁊ hãc opinioneꝫ pmo aſtruit ꝑ ſapiētũ ſnīaꝫ.⁊ ſcđo ꝑ experiētiã.ibi. Nõne lux ipiꝫ.Circa pmũ ſciēdũ ꝙ terra iter elemēta ē maxime ſtabilis cũ ſit cētrũ mũdi ⁊ rupes valde ſolida.ꝑ hec ergo deſignat firmitatē ⁊ ſoliditatē ſue opinionis tãq₃ a ſapiētibꝰ approbatã ⁊ hoc ē qđ dicit.Nũqd ꝑꝑ te derelinquet̃ terra ⁊c̃.i.firmitas ⁊ ſoliditas nr̃e ſnīe ꝑꝑ v̄ba tua irrõabilia q.d.nõ. k Nõne lux.Hic aſtruit ꝓpoſitũ ꝑ experiētiã.⁊ pmo ꝓpoſitũ declarat.⁊ ſcđo epilogat.ibi. Hec ſunt ğ. Prima i tres.qꝛ pmo aſtruit ꝓpoſitũ ꝑ aduerſitates q̃ ꝯtigũt i vita pñti.⁊ ſcđo ꝑ illas q̃ ꝯtigũt i morte.ibi.Auellat̃.tertio ꝑ eas q̃ cõtingũt poſt mortē.ibi. Memoria illiꝰ.pma adhuc i duas.qꝛ pmo declarat ꝓpoſitũ ꝑ aduerſitates cõtingētes extriſecꝰ.2°ꝑ cõtingētes itriſecꝰ.ibi.Attenuet̃.Circa pmũ dr̃.Nõne lux ipiꝫ extiguet̃.i.ꝓſperitas eiꝰ tp̄alis. l Nec ſplēdebit flãma ignis eiꝰ.i.eiꝰ deſideriũ non veniet ad effcm̃.quod eſt maxima pena hoīs ſuꝑbi. m Lux obtenebreſcet i tabernaculo illiꝰ.i.tp̄alis ꝓſperitas illoꝝ q ſunt de domo ⁊ familia eiꝰ decidet ad maiorē pe

nã ipſiꝰ. n Et lucerna q̃ ſuꝑ eũ eſt extiguet̃.i.đs q a ſuperiori dederat ſibi ꝓſperitatē retrahet manũ ſuã.⁊ ſic extiguet̃ hec lucerna.nõ i ſe: ſꝫ i effectu q̃tũ ad ipꝫ ipiũ.iſta iducit baldath.q.d. ꝑ experiētiã vidimꝰ ꝯtingere talia mala ipijs.⁊ etiã illa q̃ ſequũtur.vñ ſubdit̃. o Artabunt̃ greſſus v̄tutis eius.i.diffuſio ſue potētie: qꝛ nõ poterit ea q̃ cogitauerat ꝑficere.

p Et pcipitabit eũ ꝯſiliuꝫ ſuuꝫ.qꝛ ꝯſiliuꝫ qđ cogitabat ſibi fore ad ꝯmodum erit ſibi nociuum.⁊ cãm p̄dictoꝝ ſubdit.d.

planta illius laqueo: ⁊ exãrdeſcet cõtra eũ ſitis. Abſcõditã eſt i terra pedica eiꝰ: ⁊ decipula illiꝰ ſuꝑ ſemitã. Vndiq₃ terrebũnt eũ formidines: ⁊ iuõluent pedes eius. Attenũet̃ fame robur eiꝰ: ⁊ iedia iũadat coſtas illiꝰ. Deuōret pulchritudinē cutis eiꝰ ⁊ ꝯſumat brachia illiꝰ primõgenita mors. Auellat̃ de tabnaculo ſuo fiducia eiꝰ ⁊ calcēt ſuꝑ eũ q̃ſi rex iterītꝰ. Habitēt in tãbernaculo illiꝰ ſocij eiꝰ qui nõ eſt: aſꝑgãt̃ in tabernaculo eiꝰ ſulphur. Deōrſũ radices eiꝰ ſiccent̃: ſurſũ aũt attērat̃ meſſis eiꝰ. Memõria illiꝰ pereat de terra: ⁊ nõ celebret̃ nomē eiꝰ in plateis. Expellet eũ de luce in tenebras: ⁊ dē orbe trãſferet eũ. Nõ erit ſemē eiꝰ neq₃ ꝓgenieſ in ppl̄o ſuo: nec vlle

q Jmmiſit in rete pedeſ ſuoſ.i.volũtarie ſe iplicauit pctõ

r Et in maculis eiꝰ ambulat.cadēdo đ pctõ in pctm̃.

s Tenebit̃ planta illiꝰ laq̃o.i.ꝯſuetudine peccãdi q̃ ē laq̃us detinēs in pctõ: ſꝫ ꝙ dicit Anſelmꝰ libro đ ſil̃itudinibꝰ.

t Et exardeſcet ꝯ̃ eũ ſitꝭ.i.ardor ⁊ deſiderium peccãdi ꝯ̃ ſinderefim remurmurãtē ei p̄ualens ꝑpter ꝯſuetudinē.

v Abſcõdita eſt in terra pedica eiꝰ ⁊c̃. qꝛ pctõr cõſiderat tm̃ bonum ex̃ apparens.⁊ nõ videt malum intra latens.

x Vndiq₃ tenebũt euꝫ formidines.qꝛ hõ malus ꝑꝑ inimicos q̊s acq̃ſiuit ſꝑ ē timidus. y Et iuol.⁊c̃.qꝛ capiet̃ ab aduerſarijs ſibi iſidiãtibꝰ

z Attenuet̃ ⁊c̃. Hic ꝯſequēter oſtēdit ꝓpoſitũ ꝑ aduerſitates intrinſecꝰ ꝯtingētes.⁊ qꝛ iuſtꝰ letat̃ in vindicta pctõꝝ ꝑpter diuine iuſticie zeluꝫ.iõ baldath q ſe iuſtuꝫ reputabat mala q̃ ſequuntur exprimit ꝑ modũ đſiderantꝭ ⁊ đprecãtꝭ.vt ſuꝑueniãt ipijs.d. Attenuet̃ fame robur eiꝰ.i.ipij.ꝑ defectuꝫ.n.nutrimēti corpus attenuat̃: ⁊ robur debilitat̃. a Et iedia iua.co. illius. ipſum vſq₃ ad intima debilitãdo. b Deuoret pulchritudinē cutis eiꝰ.i.iuuētutē eiꝰ in q̃ etate magꝭ relucet pulchritudo.Et ꝯſumat brachia illiꝰ.i.fortitudinē eius q̃ ꝑ brachia deſignat̃.

c Primogenita mors.i.anticipata p̄ueniēs mortē nãlē.

d Auellat̃.Hic aſtruit ꝓpoſitũ ꝑ aduerſitates in morte cõtingētes.q̃ꝝ pma ē eiectio de loco ꝓprio tãq₃ qd horribile ⁊ fetidum.⁊ h̃ tãgit̃ cuꝫ dr̃.Auellat̃ de tabernaculo ſuo.qꝛ antiq in tabernaculis habitabãt. e Fiducia eiꝰ.eo ꝙ ampliꝰ ibi nõ reuertet̃.

f Et calcet ſuꝑ eum q̃ſi rex interitꝰ.i.ꝑ mortē deducat̃ in cinerē ſicut terra que calcatur in pulueres redigitur.

g Habitēt in tabernaculo illiꝰ ſocij eiꝰ q non ē.i.ſocij defuncti q iã nõ ē cum viuētibꝰ.cuiꝰ tabernaculuꝫ ē ſepulchꝝ vbi nõ hꝫ ſocietatē niſi v̄miuꝫ. h Aſꝑgat̃ in tabernaculo eiꝰ ſulphur.i. fetor q ꝑ ſulphur ⁊ fetorē eiꝰ deſignat̃.in ſepulchro ãt nõ ē niſi fetor ⁊ horror.Thomas autē alr̃ exponit.d.Habitēt in tabernaculo illius ſocij eius q nõ ē.i.amici defuncti q iã nõ ē cum eis.⁊ ipſi ſuccedunt ei in domo ſua ⁊ bonis.Aſꝑgat̃ in tabernaculo eiꝰ ſulphur.i.in domo in q̃ ſuccedunt ei amici.q antiqtꝰ in ſignuꝫ triſticie de amici morte aſꝑgebant aliq̃ fetida in domo defuncti.ſic ⁊ mõ aliq accipiunt veſtes nigras.ſed hec expoſitio nõ videt̃ ꝯueniēs.qꝛ ꝙ amici defuncti habitēt in domo eiꝰ ⁊ ꝙ ex morte eius fiãt ſigna triſticie nõ ꝑtinet ad aduerſitates defuncti: ſꝫ magꝭ ad ꝓſperitates.eo mõ quo pũt dici: qꝛ cedunt ad eius honorē. Hic autē ponunt̃ aduerſitates q̃ ꝯtingunt in morte vt dcm̃ ē.⁊ iõ pma expoſitio melior videt̃. i Deorſum radices eius ſiccent̃.i.illa q̃ plãtauerat annihilētur ſine fructu. k Surſum autē atterat̃ meſſis eiꝰ.ſ.tēpeſtate deſuꝑ veniēte.q.d.oīa oꝑa eiꝰ diſſipētur tanq₃ in deteſtatõeꝫ vite eiꝰ p̄terite. l Memoria.Hic aſtruit ꝓpoſitum ꝑ aduerſitates poſt mortē ꝯtingētes.amici.n. iob ad ꝓſꝑitatē hoīs poſt mortē dicebant ꝑtinere ipſiꝰ bonã memoriaꝫ.⁊ eius ꝯ̃riuꝫ ad aduerſitatē.iõ dr̃.Memoria illius ꝑeat de terra ⁊c̃.⁊ pꝫ lr̃a vſq₃ ibi. m Et de orbe tranferet eum.ita ꝙ nullo mõ remanebit i memoria hoīuꝫ: nec ēt remanebit aliq̃liter i ſua poſteritate.iõ ſubditur.Nõ erit ſemē eius ⁊c̃.

a In die eius ſtupebũt nouiſſimi.i.minores de pplo admirabũ/tur de tpe ſue pſperitatis ita ſubito deiecte ad nihilũ.
b Et pmos.i.maiores.i pplo. c Inuadet horror.ne ſil'r eis cõtigat. d Hec ſũt ḡ ꝛc. Poſtq̃ baldath conat⁹ fuerat oñdere ꝙ aduerſitates hui⁹ vite ſũt pene pcedẽtiũ pctõꝝ.hic epilogãdo cõcludit. Hec ḡ ſũt tabernacula iniq.i.pceſſus q̃tũ ad aduerſitates hui⁹ vite in q̃ hoies ſũt viatores q tabernaculis vtunt.
e Et iſte loc⁹ ē ei⁹ q ignorat deũ.q̃tũ ad aduerſitates poſt iſtã vitã qñ ipi ſũt ex viã ꝛ q̃ſi i termino.ꝛ ſic pꝫ ex pdictis ꝙ pceſſus baldath non ē efficax ad pbãdũ ppoſitũ.q2 aduerſitates pdicte nõ ſolũ cõtigũt ipis: ſed ēt frequẽter iuſtꝭ q nõ ſolum i vita ꝛ in morte affligunt: ſꝫ ēt poſt mortē inter hoies dehonorant̃ ſic pꝫ de martyrib⁹ q̃ꝝ corpa phibebãtur ſepeliri: ꝛ relinq̃bant̃ feris ꝛ auib⁹ deuorãda. lꝫ aliqñ hoc ipediretur diuina prouidentia.
In.c.18. vbi dr̃ i poſtilla. Circa pmũ ſciẽdũ: ꝙ terra iter elementa eſt maxime ſtabilis.

relinq̃ in regionib⁹ ei⁹: In die ei⁹ ſtupebũt nouiſſimi: ꝛ primos inuadet horror. Hec ſũt ergo tabernacula iniq: ꝛ iſte locus eius qui ignorat deum. XIX.

r Reſpondens aũt iob dixit: Uſq3quo affligitis aiam meã: ꝛ atteritis me ſmonib⁹: En decies confunditis me: ꝛ nõ erubeſcitis opprimentes me. Nempe ꝛ ſi ignoraui: mecuꝫ erit ignorantia mea. At vos ꝯtra me erigimini: ꝛ arguitis me opprobriis meis. Saltē nũc itelligite: quia de⁹ nõ equo iudicio afflixerit me. ꝛ flagellis ſuis me cinxerit. Ecce clamabo vim patiẽs: ꝛ nemo audiet. Uociferabor: ꝛ nõ ē q iudi

ADDITIO.

Hoc qđ dr̃. Nũqd pp te dereliquet̃ terra.al'r videt̃ exponẽdũ.p q̃ ſciẽdũ ē ꝙ ſicut iob i amicoꝝ ſuoꝝ opinione felicitatē futurã negãtiũ itẽdebat eos ducere ad h icõueniens.ſ.ꝙ ds nõ hr̃et puidẽtiã de humanis actib⁹: vt circa finē pcedẽtꝭ ca. poſtillator allegat: ſic ecõuerſo ſocij ei⁹ ex h ꝙ iob aſſerebat: ꝙ aduerſitates hui⁹ vite nõ dabant̃ i penã pctõꝝ: volebãt ducere ipꝫ iob ad h icõueniẽs.ſ.ꝙ ds nõ hr̃et puidẽtiã de actib⁹ humanis: cuius rõ ē: nã pſuppoſita eoꝝ opinione erronea.ſ.ꝙ in alia vita nõ eēt ſpectãdũ pmiũ nec pena ſi i hac vita ſaltē pctõres nõ hr̃ent punitionē: manifeſte tolleret̃ diuina puidẽtia ab actibus humanis: ex q̃ ſeq̃ret̃ ꝙ ds dereling̃ret terrã: eo mõ q̃ dr̃ Ezech.9.c. Dixerũt.n. Dereliqt dñs terrã ꝛ dñs nõ videt.i.nõ puidet.ꝛ h ē qđ baldath itẽdebat.d. Nũqd pp te.q.d. Nunqd pp opinionē tuã erroneã ſꝫ quã dicꝭ ꝙ mali pſperant̃ i hac vita: dereliquet̃ terra.ſ.a dei puidẽtia: vt dcm̃ ē.ꝛ q2 ſi ds terrã derelinqueret: ſeq̃ret̃ ꝙ nulla firmitas nec ſtabilitas eēt etiã reb⁹ ſolidiſſimis ſicut ſũt rupes: iõ dicit. Et trãſferent̃ rupes de loco ſuo ꝛ vt oñdat baldath opionē ſuã eē notã p expiẽtiã ſubdit. Nõne lux ipij extiguet̃.q.d.p expientiã ē notũ: ꝙ ipij i hac vita puniũtur: hoc.n.aſſumebãt amici iob tãq̃ notũ.ſ.ꝙ nullus innocẽs in hac vita puniebat̃: nec ipi⁹ i pñti remanebat ipunitus. vnde eliphaz i ſua prima reſpõſione ſupra ca.4. dicebat. Recordare obſecro te quis vnq̃ inocens perijt. Capitulum.XIX.

f Reſpõdens ãt iob. Hic ꝯñr ponit̃ ipi⁹ iob rñſio.ꝛ p excludit v̄ba baldath ꝛ alioꝝ amicoꝝ ſuoꝝ.ꝛ ſcdo accedit ad pncipale ppoſitũ.ibi. Saltē nunc. Circa pmum dicitur.
g Uſq3quo affli.ꝛc. iiurioſis v̄bis obiurgãdo. h Et atte.ꝛc. .i.tedioſis me affligitꝭ v̄bis ꝛ nõ rõnib⁹. i En decies ꝯfũditꝭ me.iob.n.qnqes locut⁹ fuerat icipiẽdo ab illo loco. Pereat dies in q̃ nat⁹ ſũ ꝛc.ꝛ amici ſui qnqes ꝯ eũ locuti fuerãt obijciẽdo ꝛ replicãdo. vt pꝫ ex ſupradictꝭ.ꝛ iõ dic̃. En decies ꝯfũditꝭ me.i.nitimini me ꝯfũdere.q2 nitebant̃ iob ꝯfũdere tã ex v̄bis ſuis pprijs q̃ ex v̄bis de ore iob platis. vt freq̃nter patuit i pdictis.ꝛ q2 baldath notauerat iob de igrãtia.ſ.i pncipio pcedẽtꝭ.ca.d. Intelliges prius.iõ q̃ſi ad h rñdẽs iob dic̃. k Nẽpe ꝛ ſi igraui mecũ erit igrãtia mea.i.nihil vobis nocebit.ꝛ iõ dberetꝭ tacere d ipa.
l At vos ꝯ me erigimini.v̄bis pſũptuoſis. m Et argu. me opprobrijs.i.v̄bis iiurioſis. n Saltē nũc. Hic ꝯñr iob accedit ad pncipale ppoſitũ.ꝛ p oñdit ſe nõ ppter pctm̃ afflictũ: qđ baldath conat⁹ fuerat oñdere.z°. remouet quoddã dubiũ. ibi. Quis mihi tribuat. Circa p⁹ p ppõit itẽtũ.d. Saltē nũc itelligite.q.d.prius noluiſtis itelligere. o Q2 ds nõ eq̃ iudicio afflixerit me. h ñ dixit iob ex ppa itẽtõe ſꝫ tãq̃ ꝯcludẽs ex dcis aduerſarioꝝ: q dicebãt oẽs aduerſitates hui⁹ vite iferri a deo i penã peccatoꝝ pteritoꝝ tm̃.ex q̃ ſeq̃t̃ iudiciũ di nõ eē equũ circa iob: cui⁹ afflictio excedebat culpã. p Ecce clamabo. Hic ꝯñr pcedit ad declarãdũ pceſſũ afflictõis ſue reſpcũ culpe.ꝛ pmo oñdit magnitudinē ſue afflictõis.ꝛ z°. minoritatē ſue trãſgreſſionis. ibi. Miſeremini mei. p⁹ oñdit dupl'r.p p afflictões ab extriſeco. z°. ab itrinſeco. ibi. Pelli mee. pma i duas.q2 p oñdit ppoſitũ p defcm̃ remedij. z°. p exceſſũ afflictiui ibi. Spoliauit me. Circa pmũ ſciẽdũ ꝙ afflict⁹ põt hr̃e remediũ dupl'r vno mõ p aliũ. alio mõ p ſeipꝫ. p aliũ v̄o hꝫ remediũ qñ aliqs ei cõpatiẽs eripit ipm. alio mõ p recurſũ ad iudicē q liberat ipꝫ. Utrũq3 aũt erat excluſũ a iob.ꝛ iõ dic̃. Ecce clamabo vim patiens ꝛ nemo exaudiet.p cõpaſſionē auxiliãdo.

cet. Semitã3 meã circũſepſit: ꝛ trãſire nõ poſſũ: ꝛ i callē meo tenebras poſuit. Spoliauit me glĩa mea: ꝛ abſtulit coronã de capite meo. Deſtruxit me vndiq3 ꝛ pẽo. ꝛ q̃ſi auulſe arbori abſtulit ſpem meã. Irat⁹ ē ꝯ me furor ei⁹ ꝛ ſic me hũit q̃ſi hoſtē ſuũ. Sil' venerũt latrões ei⁹: ꝛ fecerũt ſibi viã p me ꝛ obſederũt i gyro tabnaclꝫ meũ frẽs meos lõge fecit ã me: ꝛ noti mei q̃ſi alieni receſſerũt a me. Dereliq̃rũt me pping mei: ꝛ q me nouerant obliti ſũt mei. Inqlini domus mee ꝛ ancille mee ſicut aliẽnũ habuerũt me ꝛ q̃ſi pegrin⁹ fui i ocul' eoꝝ. Suũ meũ vocaui ꝛ ñ rñdit: ore pprio dpcabar illũ. hãlitũ

q Uociferabor. faciens ad iudicē q̃rimoniã.
r Et nõ eſt q iudicet. q2 ds nõ hꝫ iudicē ſupiorē q de penis ab eo iflictis ipi iob poſſit iudicare. Per ſeipꝫ aũt hꝫ hõ remediũ dupl'r. vno mõ p ſuã potẽtiã ſe liberãdo. alio mõ p ſuã patiẽtiã euadẽdo.ꝛ vtrũq3 excludit̃ cũ dr̃.
s Semitã meã circũſepſit ꝛ trãſire nõ poſſuꝫ.i. pceſſui meo tot ipedimẽta poſuit ꝙ non poſſum amouere.
t Et i calle meo tenebras poſuit. ita ꝙ nõ poſſũ videre qđ mihi expediat. triſticia.n. obnubilat itellcm̃. v Spoliauit. Hic oñdit ppoſitũ p magnitudinē afflictiui.ꝛ pmo facit qđ dcm̃ eſt. ſcdo pbat qđdã ſuppoſitũ. ibi. Irat⁹. Circa pmũ ſciẽdũ ꝙ iter bona extriſeca maxima ſũt honor ꝛ dignitas.ꝛ iõ iactura iſtoꝝ ē maxime afflictiua.ꝛ q̃tũ ad pmũ dicit. Spoliauit me glĩa mea.i.honore excellenti q fiebat mihi. ſꝫ.n. cõmẽtatorē.i.ethicoꝝ. Honor ē reuerẽtia q̃ fit alicui in teſtimoniũ ſue v̄tutis ſi fiat i ſecreto vel corã paucis. ſꝫ ſi fiat i palã ꝛ corã multis tũc dr̃ glĩa. Eſt.n. glĩa lõge patens pconiũ.ꝛ ſic pꝫ ꝙ glĩa ē honoris excellentia. q̃tũ v̄o ad ſcdm dicit. x Et abſtulit coronã de capite meo. a ſtatu dignitatis me deijciẽdo. poſt bonũ aũt honorabile ē bonũ vtile quo ſuſtẽtat̃ vita.ꝛ iõ ei⁹ ſubtractio ē afflictiua. qđ notat iob.d.
y Deſtruxit me vndiq3. oĩa bona iteriora ſubtrahẽdo. vt patuit.ſ.i.c.
z Et pereo. pp defcm̃ bonoꝝ exterioꝝ. iõ ſubdit̃. a Et q̃ſi euulſe arbori abſtulit ſpem meã. q̃diu.n. arbor adheret terre per radices. ſi abſcidat̃ remanet ſpes pullulatõis. ſꝫ ſi euellat̃ nõ remanet talis ſpes ſꝫ oꝫ ꝙ deficcet̃.ꝛ p hoc deſignat iob ꝙ nõ hẽbat ſpem reuertẽdi ad pſperitatē tpalē. tũ q2 i hoc nõ hẽbat ſpeꝫ ſuã. ſꝫ i futura remuneratõe. tũ q2 nõ apparebat poſſitas p viã humanã. b Irat⁹ ꝛc. Hic ꝯñter pbat ꝙ de recuperatõe tpalis felicitatis ſparẽ nõ debebat. q2 ſi h eēt. vel eēt a deo v'l ab hoie. pmo excludit pmũ.ꝛ ſcdo z^m ibi. Frẽs meos. Ad pbatõeꝫ ãt primi dicit. Irat⁹ ē ꝯtra me. mihi afflictões ifligẽdo.ꝛ hoc ſeq̃t̃ ex dcis amicoꝝ q dicebãt talia iferri ppter pctm̃. ab irato ãt ꝯ ſe nullus ſperat auxiliũ.ꝛ maxime qñ ira videt̃ idurata. qđ videbat̃ i ppoſito ex ꝯtinuatõe afflictionũ. iõ ſubdit̃: ꝛ ſic me hũit q̃ſi hoſtē ſuũ.
c Simul venerũt latrones ei⁹.i. demones vel predatores q bona iob abſtulerãt.ꝛ dñr iſti ꝛ illi latrones dei. q2 ex pmiſſione ei⁹ ipſi iob mala itulerũt. d Et obſederũt i gyro tabernaculũ meũ. q2 demones adhuc q̃rebãt nocere ipſi iob ſi poſſẽt. e Frẽs meos ꝛc. Hic ꝯñter oñdit ſe deſperare de adiutorio humano. q2 ſi hoc eēt. maxime ſperare poſſet de pſonis q̃ tenent̃ eũ auxiliari. qđ remouet.d. Frẽs meos.i. ꝯſãguineos meos. f Lõge fecit a me. nõ curãtes de mea afflictõe
g Et noti mei. ex q̃dã familiaritate ꝛ ſocietate ſpãli. h Receſſerũt a me. nolẽtes mihi auxiliari. i Dereliq̃rũt me pping mei.i. vicinitate ꝯiũcti k Et q me nouerãt. ex cõicatõe in vita.
l Oblitiſunt mei. q2 nullũ remediũ apponunt circa me.
m Inqlini ꝛc. Hic ꝯñr remouet auxiliũ pſonaꝝ domeſticaꝝ.d. Inqlini dom⁹ mee ꝛc.i. pſone q̃ tenebant̃ mihi ſuire. n Sicut alienũ hũerũt me. miſeriã meã nõ attẽdẽtes.ꝛ ad maiorē cõtẽptũ ſubdit.
o Seruũ meũ vocaui. ad meũ auxiliũ. p Et nõ rñdit. ex cõtẽptu cũ tñ ſine vocatõe ꝛ depcatiõe deberet ſe igerere. q Halitũ meũ exhorruit vxor mea: q̃ mihi deberet maxie eē itima eo ꝙ vir ꝛ vxor ſũt duo i carne vna: ꝛ tñ hõret appropinq̃re mihi pp fetorē d meis vlcerib⁹:

a ¶ Et oꝛa.fi.vteri mei.q ex obligatõe naturali deberẽt miniſtrare mi‑hi ⁊ vocant̃ hic filij iob nepotes ipſi⁹ qui ſaltẽ q̃tū ad plures eoꝝ non fuerũt in illo cõuiuio vbi filij iob fuerunt oppreſſi.
b ¶ Stulti quoq; ⁊c̃. Hic ad maioꝛẽ aggrauatõeʒ oñdit ſe nõ ſoluʒ ab amicis derelictũ.ſʒ etiã ab oĩbus deſpectũ.ẽt ab iſipiẽtib⁹.qꝺ notat̃ ibi. Stulti q̊q; ⁊c̃.⁊ ſapientib⁹ cũ dicit̃. Cõſiliarij mei.⁊ ẽt ab his q̃ qui ante eũ dilexerãt.ibi. Et quem maxime diligebam. ſequitur.
c ¶ Pelli mee. Hic ↄ̃ñter oñdit grauitatẽ ſue afflictionis ab itrinſeco. q2 caro ei⁹ q̃ ẽ media iter cuteʒ ⁊ oſſa ex vlcerib⁹ ⁊ doloꝛib⁹ ↄſũpta erat.⁊ ſic pellis oſſib⁹ adheſerat.
d ¶ Et derelicta ſũt tãtũ‑modo labia circa dẽtes meos.p h̃ innuit ꝙ offi‑cijs alioꝝ mẽbꝛoꝝ ceſſã‑tib⁹ offm̃ locutiõis tãtũ‑mõ ſibi remanſerat.
e ¶ Miſeremini: Hic ↄ̃ñr oñdit iob trãſgreſſionis ⁊ culpe ſue minoꝛitateʒ. qñ.n.aliq̃s punitur vltra ↄdignũ iuſtũ ẽ ei miſere‑ri.⁊ maxime ab amicis.⁊ ꝑꝑ hoc dicit. Miſeremi‑ni mei. qꝺ ṽbũ duplicat ad maioꝛẽ aſſertionẽ ſue inocẽtie: q2 talib⁹ afflict̃ mag̃ ẽ cõpatiẽdũ.
f ¶ Saltẽ vos amici mei. q2 cog̊uiſtis vitã meã ꝑ‑teritã.⁊ ꝑ ↄ̃ñs debet̃ ad‑uertere me non tãta fla‑gella demeruiſſe.
g ¶ Q2 manus dñi tetigit me.ſ.totuʒ intra ⁊ extra affligens me.

meũ exhoꝛꝛuit vxoꝛ mea: ⁊ oꝛabã filios vteri mei. Stulti quoq; de‑ſpiciebãt me: ⁊ cũ ab eis receſſiſſẽ detrahebãt mihi. Abominati ſũt me quõdã ↄſiliarij mei: ⁊ quẽ ma‑xime diligebã auerſat⁹ eſt me. Pel‑li mee ↄſũptis carnib⁹ adheſit os meũ: ⁊ derelicta ſũt tñmõ labia circa dentes meos. Miſerẽmini mei: miſerẽmini mei: ſaltẽ vos ami‑ci mei: q2 manus dñi tetigit me. Quare ꝑſeq̃mini me ſicut de⁹: ⁊ carnibus meis ſaturamini? Quis mihi tribuat vt ſcribant̃ ſmones mei? Quis mihi dẽt vt exarentur in libꝛo ſtilo ferreo ⁊ plũbi lamĩa vel certe ſculpant̃ in ſilice? Scio enĩ ꝙ redẽptoꝛ me⁹ viuit: ⁊ in no‑uiſſimo die de terra ſurrectur⁹ ſũ. Et rurſũ circũdaboꝛ pelle mea: ⁊ ĩ carne mea videbo deũ. Quẽ ʒ vi‑

h ¶ Quare ꝑſeq̃mini me ſicut deus. q.d.nõ ẽ cã.q2 ipſe põt mihi retri‑buere ĩ futuro p̃miũ patiẽtie mee.vos ãt nõ ſic. i ¶ Et carnib⁹ meis ſaturamini.detrahẽdo mihi: aſſerẽtes me ꝓ pctĩs iuſte.punitũ. detra‑ctoꝛes.n.viuis carnib⁹ ſaturant̃. k ¶ Quis mihi tribuat. Hic ↄ̃ñter iob remouet qꝺdã dubium.dixerat.n.ſupꝛa de deo: q̃ſi euulſe arboꝛi abſtulit ſpem meã.⁊ ꝑꝑ hoc poſſent amici ei⁹ credere ꝙ de deo total̃r deſperaret.iõ hoc remouet ꝑ iſinuãs ꝙ velit aliq̃d valde notabile di‑cere.d. Quis mihi tri. vt ſcri.ſer.mei.illa.n.ſũt ſcribẽda q̃ tanq̃ nota‑bilia ſũt ĩ futuꝝ retinẽda.⁊ tãto diligẽti⁹ debẽt ſcribi.q̃to tenaci⁹ de‑bẽt ĩ memoꝛia hẽri.iõ ſubdit̃. l ¶ Quis mihi det vt exarent̃ ĩ libꝛo .i.diligẽter ſcribant̃ ĩ ꝑgameno: ⁊ ſi h̃ nõ ſufficit. m ¶ Stilo ferreo ⁊ plũbi lamina.i.cũ ſtilo ferreo ſcribãtur ĩ plũbo.⁊ ſi lamina plũbi nõ ſufficit ꝓpter mollitiẽ. n ¶ Uel certe ſculpãtur ĩ ſilice.oĩa iſta dicit iob ad deſignãdũ ꝙ ea q̃ dicturus erat erãt notabilia: ⁊ poſt lõgũ tp̃s futura.cuiuſmodi ẽ reſurrectio moꝛtuoꝝ in fine mundi.
o ¶ Scio.n. Hic oñdit q̃d ſit illud qꝺ deſiderabat ſic ſcribi ⁊ retineri. videlicet ꝙ nõ deſꝑabat de deo.ſʒ magis ſꝑabat obtinere ab eo felici‑tatẽ nõ trãſitoꝛiã ⁊ tꝑalẽ: ſʒ magis eternã ⁊ itegrã ĩ coꝛꝑe ⁊ aĩa ꝑ futu‑rã reſurrectõeʒ.⁊ hoc eſt qꝺ dic̃. Scio.i.certa fide teneo.
p ¶ Qꝺ redẽ.me⁹ vi.redẽptoꝛẽ ſuũ dicit dei filiũ ĩcarnãdũ q ab eterno ĩ deitate vixit.ſm ꝙ dr̃ ad Heb.vlt. Jeſus xp̃s heri ⁊ hodie ipſe ⁊ ĩ ſe‑cula. q ¶ Et ĩ no.die de ter.⁊c̃.nõ ꝑ naturã ſʒ ꝑ redẽptoꝛis mei ṽtu‑tẽ.⁊ ideo dicit. Jn nouiſſimo die.ↄtra illos q dixerũt poſt reuolutionẽ multoꝝ annoꝝ eoſdẽ hoĩes numero futuros eẽ: ⁊ ante etiã fuiſſe.po‑nẽtes mũdũ eternũ.⁊ ſʒ h̃ nõ fuiſſet p̃m⁹ dies: nec futur⁹ eẽt vltim⁹.
r ¶ Et rurſũ circũdaboꝛ pelle mea.ↄ̃ illos q ponũt reſurrectionẽ futu‑rã nõ ĩ coꝛpoꝛe ex elemẽtis cõpoſito: ſʒ magis ĩ coꝛpoꝛe de nã celeſti.
s ¶ Et in carne mea videbo deũ.hoc dicit ↄ̃ erroꝛẽ illoꝝ q dñt reſurre‑ctionẽ futurã in carne coꝛpoꝛali cibis indigẽte.q2 talis caro aggrauat aĩaʒ ⁊ nõ põt videre ſic diuinã ẽẽntiã.in reſurrectõe aũt ex glĩa aĩe ad coꝛp⁹ redũdãte fiet caro incoꝛꝛuptibilis in nullo aggrauãs animã: nec impediẽs a diuina viſione. t ¶ Quẽ viſur⁹ ſũ ego ipſe.hoc dixit ad excludẽdũ erroꝛẽ poꝛphirij dicẽt̃.ꝙ ſola aĩa eẽt beatificabilis: ⁊ coꝛ‑pus eẽ oĩno fugiẽdũ.⁊ ſic nõ idẽ ipſe hõ q cõpoſit⁹ ẽ ex aĩa ⁊ coꝛpoꝛe.
v ¶ Et nõ ali⁹.hoc dicit cõtra dcm̃ Ari.z.de gnãtõe. q dicit ea q̃ coꝛꝛũ‑pũtur redire nõ eadẽ numero: ſʒ tm̃ ſpẽ.declarata igit̃ ṽitate reſurre‑ctõis future dicit. x ¶ Repoſita ẽ hec ſpes mea.q.d.nõ de deo de‑ſpero: ſʒ maxime ſpero. y ¶ Jn ſinu meo.i.in coꝛde meo.⁊ loq̃tur de iſta ſpe tanq̃ de re cariſſima q̃ in ſinu abſcõdit̃ ne ꝑdat̃.
z ¶ Quare ergo. Hic ex ꝑdictis repellit ṽba amicoꝝ ſuoꝝ q dicebãt eũ deſꝑatũ.d. Quare ẽ nũc dicit̃ ꝑſeq̃mur eũ: tãq̃ de deo nõ ſperã‑tẽ nec ipʒ timẽtẽ. a ¶ Et radicẽ ⁊c̃.ab ĩpꝛobãdũ dcã ei⁹ de dei ꝓuidẽtia ꝓuidẽte in futuꝝ iuſt̃ ⁊ pctõꝛib⁹ p̃mia ⁊ ſupplicia. qꝺ erit in futuro iudicio.iõ ſubdit̃. b ¶ Fugite ẽ ⁊c̃.i.a ſñia extre‑mi iudicij. c ¶ Qm̃ vltoꝛ iniq.q̃ nõ puniunt̃ hic in pꝛeſenti.
d ¶ Gladi⁹ ẽ.ſ.ſñia extremi iudicij.iõ ſubdit̃. e ¶ Et ſcitote eſſe iudiciũ: nõ ſolũ in h̃ vita: ſʒ ẽt poſt hãc vitã in reſurrectõe bonoꝝ ⁊ maloꝝ.q2 tc̃ erit oĩuʒ gnãle iudiciũ.⁊ oĩa q̃ nũc vident̃ inoꝛdi‑nata ꝺ ꝓſꝑitate tẽ‑poꝛali maloꝝ ⁊ affli‑ctõe inocẽtiũ vide‑bũtur tunc oꝛdina‑tiſſime facta.

ſurus ſũ ego ipſe: ⁊ oculi mei ↄſpe‑cturi ſũt: ⁊ nõ ali⁹. Repoſita eſt hec ſpes mea in ſinu meo. Quare ẽ nũc dicitis ꝑſequamur eũ: ⁊ radi‑cẽ ṽbi iueniam⁹ cõtra euʒ? fugite ergo a facie gladij q̃m vltoꝛ iniq̃ta‑tũ gladi⁹ eſt: ⁊ ſcitote eſſe iudiciũ.

r Reſpondẽs aũt ſo‑phar naamathites dixit. XX. Jccirco cogitatiões mee varie ſuccedũt ſibi: ⁊ mẽs ĩ diuer‑ſa rapit̃. Doctrinã qua me arguis audiã: ⁊ ſp̃us intelligẽtie mee rñ‑debit mihi. Hoc ſcio a principio ex quo eſt poſitus hõ ſuper terrã ꝙ laus ipioꝛũ breuis ſit: ⁊ gaudi‑um hypocrite ad inſtar puncti. Si aſcẽderit vſq; ad celum ſuper‑bia eius: ⁊ caput eius nubes teti‑gerit: quaſi ſterquiliniuʒ in fine perdetur: ⁊ qui eum viderant:

¶ Jn.ca.19. vbi dr̃ in poſtil. Certe ſcul‑pantur in ſilice.

ADDITIO. I.

Hic et q̃daʒ legãt. Uel certe ſcul‑pãt̃ ĩ ſilice.i biblijs tñ ãtiq̃s hr̃. Uel cer‑te ſcl'pãt̃ ĩ ſilice.qꝺ mag̃ ↄſonat cũ he‑bꝛeo. ¶ Jn.e.c.19. vbi dr̃ in po. Repo‑ſita ẽ ẽ ſpes mea.q. d.ñ de dꝺ deſꝑo ⁊c̃.

ADDTIO. II.

v Ubi in trãſ‑latiõe nr̃a dr̃. Repoſi‑ta ẽ ẽ ſpes mea.i he‑bꝛeo ponũt̃ aliq̃ di‑ctões hñtes mlta ſi‑gnificata: q̃ vno mõ ꝓut ad ꝓpoſitũ ſpe‑ctat ſignificãt. Cõſũmata ſũt ſeu ipleta ſũt deſideria mea ĩ ſinu meo ⁊ erit ſñia eadẽ cũ nr̃a trãſlatõe ⁊c̃.

Capl'm. XX.

f r Reſpõdẽs ãt ſophar. Hic ponit̃ ipſi⁹ ſophar replicatio.⁊ ꝑ‑ apit intẽtũ ſuũ.z⁰ ꝓſeq̃t ꝓpoſitũ.ibi. Hoc ſcio. Circa p⁹ ſciẽdũ ꝙ audit̃ ṽbis iob ſophar ↄſẽſit ei ĩ ꝑte.ſ.de iudicio futuro ⁊ imoꝛtalitate aĩe.⁊ h̃ ẽ qꝺ dr̃. g ¶ Jdcirco.i.ꝑꝑ ea q̃ dixiſti.
h ¶ Cogitatões mee varie ſuccedũt ſibi.credẽs illud eẽ veꝝ qꝺ ꝑ‑us ñ credidi.q2 tñ nõ aſſẽtiebat ei ĩ toto.iõ ſubdit̃. i ¶ Et mẽs mea in diuerſa rapit̃.partim tibi aſſẽtiẽdo ⁊ partim diſſẽtiẽdo.
k ¶ Doctrinã q̃ me ar.au.i.aſſẽtiã his q̃ dixiſti de imoꝛtalitate aĩe ⁊ de futuro iudicio. l ¶ Et ſp̃us itel.mee rñ.mi.i.adhuc rõnes hẽo ad ſuſtinẽdũ illud in q̃ diſſẽtio.illud ãt erat de aduerſitatib⁹ ⁊ ꝓſꝑitatib⁹ hui⁹ vite.ſ.ꝙ ſint pene ⁊ p̃mia bonoꝝ ⁊ maloꝝ p̃te‑ritoꝝ.⁊ h̃ intẽdit ꝓſeq: ꝑꝑ qꝺ fcã ſibi de h̃ ſatiſfactiõe ꝑ rñſionẽ iob ſeq̃ntẽ nõ replicauit vltra ↄ̃ ipʒ. m ¶ Hoc ſcio ⁊c̃. Hic ꝓſe‑quit̃ intẽtũ. Circa qꝺ ſciẽdũ ꝙ ſophar de aduerſitatib⁹ ⁊ ꝓſꝑita‑tib⁹ hui⁹ vite diſputãdo cũ iob.ĩ aliq̃ ↄcoꝛdabat ei de imoꝛtalita‑te.ſ.aĩe ⁊ iudicio futuro.⁊ ꝑ ↄ̃ñs ei aſſẽtiebat ꝙ eẽnt punitões ⁊ p̃‑miatões ĩ futuro.⁊ ꝑ ↄ̃ñs ſole aduerſitates ⁊ ꝓſꝑitates hui⁹ vite nõ ſũt punitões ⁊ p̃miatões vitioꝝ ⁊ ṽtutũ.ſʒ cũ iſt̃ ſũt alie in fu‑turo expectãde.diſſẽtiebat tñ a iob ĩ h̃ ꝙ oẽʒ aduerſitatẽ hui⁹ vi‑te ponebat punitionẽ alicui⁹ pcti p̃cedẽt̃.lʒ nõ totalẽ.⁊ ſil'r de ꝓ‑ſꝑitate reſpcũ ṽtut̃.ẽ ſophar ꝑ ꝓſeq̃t q̃tũ ad h̃ illꝺ ĩ q̊ diſſẽtiebat a iob.z⁰ illꝺ ĩ q̊ ↄſẽtiebat.ibi. Fugiet arma.ↄ̃ illꝺ ĩ q̊ diſſẽtiebat a iob maxĩe vr̃ eẽ ꝙ ipijs ⁊ pctõꝛib⁹ freq̃nter ↄtigũt ꝓſꝑitates hui⁹ vite.qꝺ nõ eẽt ſi ſẽꝑ eẽnt p̃miatões actuũ ṽtutis: q nõ ſũt ĩ ipijs.iõ hoc nitit̃ ſophar excludere dicẽs: ꝙ ſũt ita breues ꝙ q̃ſi ꝓ nihilo debẽt cõputari. ⁊ maxime q2 faciũt ad augmẽtũ doloꝛis ſubito ſequẽtis.⁊ p̊mo.deſcribit huiuſmodi ipij tribulationẽ.⁊ ſecũdo aſſignat cauſã.ibi. Cũ enim dulce.p̊ma ĩ duas.q2 p̊mo oñdit di‑ctã tribulationẽ in ꝑſonis ipioꝝ.ſcꝺo in ꝑſonis alioꝝ ſibi adherẽ‑tiũ.ibi. Filij eius. Circa p̊mũ dicit. Hoc ſcio.ſ.qꝺ ſequit̃.
n ¶ A p̊ncipio ex quo ẽ poſitus hõ ſuꝑ terrã.hoc ẽ a p̊ncipio mũdi exꝑtũ ẽ ⁊ in ſcriptis redactũ. o ¶ Qꝺ laus impioꝝ.i.celebꝛitas fame ipſoꝝ. p ¶ Breuis ſit.q2 ſtatĩ ſuccedit diffamatio eoꝝ.
q ¶ Et gaudium hypocrite.qui gaudet de apparenti ſanctitate.
r ¶ Ad inſtar puncti.ideſt nullius durationis ſeu momenti.
s ¶ Si aſcenderit vſq; in celum.ideſt ad altiſſimum ſtatum.
t ¶ Quaſi ſterq̃liniũ in fine ꝑdet̃.q2 ſubito tanq̃ q̃d vile ⁊ fetidũ cõculcabit̃. v ¶ Et q eũ viderãt.i alto ſtatu.

a Dicet.p admiratõe. b Ubi eſt.q.d.ad nihilũ redact⁹ ẽ.iõ ſubdit. c Uelut ſõniũ auolãs ⁊c.qd velociter trãſit ſine veſtigio ⁊ memoria. d Oculus q eũ viderat.i vita pñti.
e Nõ videbit eũ.q: auferet morte ↄtẽptibili. f Neq₃ vltra ĩtuebit eũ loc⁹ ei⁹.q: de mõte nõ reuertit aliqs ad ſtatũ pñtĩ vite
g Filij ei⁹. Dic ↄñter oñdit tribulationẽ ipſi i pſonis ↄiũctis.d. Filij ei⁹ atterent egeſtate.poſt mortẽ pr̃is i penã ſue iniqtatis.
h Et man⁹ illi⁹.i.opa ei⁹ iniqua. i Reddẽt ei dolorẽ ſuũ.nõ ſolũ i ſe:ſed etiã i filijs ſuis.

hebreo habet. Reddens laborẽ ⁊ nõ glutiet.qd exponit Ra Sa.ſic Reddẽs laborẽ.i.ſubſtãtiã alioꝝ laborẽ acqſitã quã abſtulerat:ſ₃ cogitur reddere per penam in vindictam huius inflictam.
f Juxta multitudinẽ. Dic ↄñter oñdit correſpõdẽtiã pene ad culpã. Juxta multitudinẽ.adinuentionum:ſuaꝝ.i.maliciaꝝ quas cogitauit.
g Sic ⁊ ſuſtinebit.penã corñdẽtẽ.vñ ſubdit. h Qm̃ ↄfrĩgẽs.per violẽtiã. i Nudauit pauperis domũ.p rapinã.
k Et non edificauit eam.q: non reſtituit ablata ⁊ damnũ illatum.

k Oſſa ei⁹.i.ſui ſatellites ei robur pſtãtes.put exponit hic Ra.Sa.
l Implebũt vitijs adoleſcentie ſue.i.erũt vitioſi ſicut ipſe. ſm illud Eccle.io. Scdm iudicẽ ppli ſic ⁊ miniſtri ei⁹.
m Et cũ eo i pulnere dormiẽt.i.cũ eo ſubito morietur ſimiles ei in pena ſicut ⁊ in culpa.
n Cũ.n. Dic ↄñter reddit cã₃ dicte tribulatõis q eſt delectatio i pctõ.⁊ pmo ponit iſtã cãm:ſcdo deſcribit corñdẽtiã pene ad culpã. ibi.Juxͣ multitudinẽ.Circa pmũ dicit Cũ.n.dulce fuerit i ore ei⁹ malũ.i.delectabile qd contigit illis q peccãt ex habitu ⁊ ex certa malicia.ſ₃ illud.puer.i. Qui letant cũ malefecerit.⁊ exultãt in reb⁹ peſſimis ⁊c. talib⁹ debet maior pena q̃ illis q peccãt ex paſſione vel ignorãtia.

dicet⁹: ubi eſt: Uelut ſõniu₃ auolans nõ iueniet:trãſiet ſicut viſio nocturna. Ocl's q eũ uiderat nõ videbit:neq₃ vltrã ituebit eũ loc⁹ ſuus. Filij eius atterent egeſtate ⁊ mãnus illi⁹ reddẽt ei dolorẽ ſuũ ŏſſa ei⁹ iplebũt vitijs adoleſcentie ei⁹: ⁊ cũ eõ in puluere dormient. Cũ ẽnĩ dulce fuerit in ore ei⁹ malũ:ãbſcõdit illud ſub lingua ſua Parcet illi ⁊ nõ dereliquet illud: ⁊ celabit in gutture ſuõ. panis ẽi⁹ in vtero illius vertet in fel aſpidũ itrinſec⁹. Diuitiãs quas deuorauit euõmet: ⁊ dẽ ventre illi⁹ extrahet eaſ de⁹. Capũt aſpidũ ſugget ⁊ õccidet eũ lingua vipe. Nõn videat riuulos flumis torrẽtis mellis ⁊ bũtyri. Luet q̃ fecit oĩa:nec tñ cõnſumet. Juxtã mltitudinẽ adinuentionu₃ ſuaꝝ ſic ⁊ ſũſtinebit: qm̃ ↄfringẽns nudãuit pauperis domũ:rapuit: ⁊ nõ edificauit eã: nẽc eſt ſatiat⁹ venter ei⁹: Et cũm habuerit q̃ cõcupierat põſſidere nõ poterit. Nõ rẽmanſit de cibo ei⁹: ⁊ pptẽrea nihil pmanebit de

bonis ei⁹: Cũ ſatiãtus fuerit artabitur:eſtuabit: ⁊ oĩs dolor irruet ſup eũ. Utinã ipleatur vẽter eius vt emittat in eũ iram furoris ſui: ⁊ pluat ſuper illũ bellũ ſuũ. Fugiet ãrma ferrea: ⁊ irruet in arcum ereũ:eductũs ⁊ egrediẽs de vagina ſua: ⁊ fulgurãs in ãmaritudie ſua. vãdẽt ⁊ veniẽt ſup eũ horribiles:õẽs tenebre abſcõdite ſunt in oculis eius. Deuorãbit eu₃ ignis qui nõn ſuccendit:affliget relict⁹ in tabernaculõ ſuo: Reuelabunt celi iniquitatẽ eius: ⁊ terrã cõſurget aduerſus eũ. Apertũ erit germen domus illius:detrahetur in die furoris dei. Dec eſt pars hominis impij a deo: ⁊ hẽreditas verborum eius a domino. XXI.

Reſpõndens autẽ iob dixit: Aũdite q̃ſo ſmones meoſ: ⁊ agitẽ pniã₃. Suſtinete me vt ego loquar: ⁊ poſt mea ſi videbit verba ridete. Nũn quid ↄtra hoiem diſputatio mea eſt:vt meritõ nõ debeã ↄtriſtari: ãttendite me: ⁊ obſtupẽſcite: et

l Nec eſt ſatiatus venter eius.quia plus vellet rapere ſi poſſet. ⁊ ſequit pena reſpondens.
m Et cũ hũerit q̃ ↄcupierat.anxie deſiderando.
n Poſſidere nõ poterit q: violẽter auferet ab eo
o Non remãſit de cibo eius.ideſt de bonis ſuis alijs non deſtribuit.
p Et ppterea nihil remanebit.ſ₃ totũ auferet
q Cũ ſatiat⁹ fuerit.i.plen⁹ bonis ab alijs raptis.
r Artabit.logͥ ad ſiĩitudinẽ illius q nimis comedit: ⁊ ſic artat intra pellẽ vẽtris: que nõ põt vltra extẽdi.inde tũc cãnt torſiones ⁊ dolores. ⁊ ſic tales rapine vertunt in dolorẽ raptoris iudicio dei punientis. ideo ſubdit.
s Utinã ipleat vẽter ei⁹.i.vtina₃ veniat ad terminũ i q̃ ds irreparabilr puniat eũ.ideo ſubdit.
t Et pluat ſup illũ bellũ ſuũ.emittẽs ſup eũ penã in abundantia ſicut de celo cadit pluuia.
v Fugiet arma. Dic ↄñr ponit ſophar illud i quo ↄueniebat cũ iob de punitiõe ipſi⁹ poſt mortẽ.d. Fugiet arma ferrea.i.penalitates pñtis vite q̃ feriũt viſibilr ⁊ de ppe.

o Abſcõdit illud ſub ligua ſua loqtur.de pctõre delectãteſe i pctõ.ad modũ hoĩs hñtis aliqd dulce i ore:qd nõ ſtatim trãſglutit.ſ₃ diu tenet ſub ligua:vt diuti⁹ delectet.iõ ſubdit. p Parcet illi.q: nõ ſtatim trãſglutit
q Et non dereliquet illud.cito deſcendere in ventrem.
r Et celabit i gutture ſuo.vt diuti⁹ delectet.ſicut dicit pħus.⁊.ethicoꝝ:q̃ qdã pultriuoraꝝ deſiderabat habere lõgum collũ ad modũ gruis:vt diutius in guſtu ſapidi pulmẽti delectaret.p hoc iſinuat ſophar q̃ peccãs ex certa malicia q̃rit oẽs vias remanẽdi ⁊ delectãdi i pctõ ſuo. s Panis ei⁹.i.pctm̃ quo delectabat ⁊ reficiebat. t Uertet in fel aſpidũ.ppter amaritudinẽ pene ſeqũẽtis ſicut cibus venenoſus iducit amaritudinẽ mortis.
v Diuitias quas deuorauit.ideſt ab alijs rapuit.
x Euomet.ideſt cum abominatione ⁊ dolore perdet.
y Et de ventre eius extrahet eas deus.i.de loco vbi repoſuerat eas i theſauro.Caput aſpidũ ſurget.i.diabolus vel aliqs potens ſurget ad iuadẽdũ eũ ſicut caput aſpidis eleuat ad mordẽdũ.ſic exponit Thomas ⁊ aliq alij.Sʒ hec expoſitio nõ videt ↄueniẽs q: in hebreo ⁊ in libris correctis habet.Sugget.ſ₃ tũc nõ videt bñ ↄcordare cũ eo qd pmittit. z Caput aſpidũ.pp qd ſciẽdũ q̃ in hebreo vbi habemus caput.ponit hec dictio hebraica rhos:q̃ eſt equoca ad ſignificãdũ caput ⁊ fel.⁊ ſi accipiat in ſcda ſignificatõe plana ẽ lr̃a ſic dicẽdo.Uel aſpidũ ſugget.q: ſicut puer delectat in ſuggendo lac a mamilla:ſic pctõr in operatõe peti:ſugget tamẽ cũ hoc fel amaritudinis ipſius pene ſequẽtis.
Et occidet eũ lingua vipere.i.detractoris ſeu accuſatoris.
b Nõ videat riuulos.i.abũdãtiã. c Mellis ⁊ butyri.p mel qd ſine labore hoĩu₃ p apes efficit.⁊ p butyꝝ qd labore humano de lacte extrahit:itelligit oẽ bonũ delectabile qd hẽt abſq₃ labore hoĩs:⁊ etiã cũ labore.⁊ p h̃ inuit q̃ pctõr ſit puãdus omni bono.
Luet que fecit oĩa.i.oĩa peccata ſua per penam ſequentem.
Nec tamẽ conſumet.q: adhuc pena ſibi i futuro reſeruat.Jn

x Et irruet in arcũ ereũ.i.in penas gehẽne q̃ feriũt inuiſibilr ⁊ a lõge.q: ipũs in pñti eas nõ ↄſiderat futuras p diuinã ſniã. y Educt⁹ ⁊ egrediens ⁊c.logtur de diuina ſnia ad modũ arcus:q q̃diu eſt in forulo abſcõditus nõ pcutit:ſ₃ ſolũ qñ educit.ſic diuina ſnia q̃ eſt modo q̃ſi abſcõdita:in futuro iudicio manifeſtabit p effcũs.iõ ſubdit. z Et fulgurãs i amaritudine ſua.i.in amaritudine pene p eã inflicte. a Uadent ⁊ veniẽt ſup eũ horribiles.i.demones quoꝝ poteſtati tradet.
b Oẽs tene.abſcõ.ſunt i oculis eius.q: tenebre iteriores ⁊ exteriores q̃ erũt in iferno:mõ non ↄſiderant ab ipio. c Deuorabit eũ ignis q nõ ſuccẽdit.i.ignis gehẽne.vt dicit hic gloſa hebraica.
d Qui nõ ſuccẽdit.humano ſtudio:ſ₃ diuino.ſ₃ illud Jſa.3o.Flat⁹ dñi ſic torrẽs ſulphuri ſuccẽdẽs eã. e Affliget relic.i taber.ſuo.i.i loco iferni ſibi deputato a q̃ nulla ẽ redẽptio.iõ dr̃ hic.Affliget relic. abſq₃ ſpe liberatõis. f Reuelabũt celi iniq.ei⁹.q: i iudicio futuro vĩtute diuia oĩa pctã reuelabũt. g Et ter.ↄſur.aduer.eũ ſ₃ q̃ dr̃ Sap.5.Pugnabit p eo orbis terraꝝ ↄ iſẽſatos. h Aper.erit ⁊c.i.dãnatio filioꝝ ſuoꝝ pctm̃ ei⁹ imitãtiũ ad ppe dãnatõis augmẽtũ:qd reformidãs diues epulo i iferno poſit⁹ deſiderabat ne frẽs ſui illuc veĩret p⁹ ip₃.vt hr̃ Luce.i6.Ultimo ↄcludit ſophar.d. i Dec ẽ ps ⁊c.i.ei⁹ dãnatio.
k Et here.⁊c.quã acqſiuit ſibi p̃us opib⁹ ⁊ ſmonib⁹. Capłm. XXI.
l Reſpõdẽs ãt iob. Dic ↄñr põit ipſi⁹ iob rñſio.Circa quã petit p alioꝝ attẽtõe₃.⁊ 2⁰.pſeqͭ ſuã itẽtõe₃.ibi. Or q.Circa p⁹ dic.
m Audi.⁊c.videbat.n.iã ſophar i pte ↄuerſũ.iõ petebat audiẽtiã vt pficeret ei⁹ ↄuerſio ad vẽitatẽ.⁊ ẽt alioꝝ.iõ ſ edit. n Et agi.⁊c.q.d.ſi v̄ba ſr̃ rõnabilia recipite.⁊ ſi irrõnabilia deridete:qd ñ fecerãt amici iob.vñ ſubdit. o Nũqd ↄ ⁊c.q.d.nõ.ppriũ.n.hoĩs ẽ vti rõe.⁊ p ↄñs i diſputãdo rõnabilr log:⁊ rõi aſſẽtire:qd nõ fecerat amici iob.q: v̄ba ei⁹ rõnabilia ñ receperãt.⁊ v̄bis iiurioſis magl q̃ rõib⁹ eũ ipetiuerãt.iõ ſ bdit. p Ut me.⁊c.q.d.imo merito ↄtriſtor õ mõ vr̃o diſputãdi. q Attẽ.me.rõabilr ⁊ pacifice. r Et ob.h̃ dĩc q: i fine dictur⁹ erat õ futuro iudicio:qd o₃ eẽ oib⁹ cã ſtupor ⁊ tior ẽt iuſtl.vñ ſubdit

a Et ego qn̄ re.fu.ꝑti.ne ī me lateat aliqd tūc puniēdū.
b Et cō.car.me.tre.q꜡ paſſiones ⁊ mot⁹ inētis redūdāt ī corp⁹ exteri⁹
c Quare ergo ⁊c. Poſtq̄ȝ iob petiuit attētionē. Hic ɔñter ꝓſequit̄ ſuam itentionē. ⁊ z⁹ ex dcis īfert triplicē ɔclōnē.ibi. Certe noui. Circa p̄mū declarat itētū. p̄mo ꝑ ꝓſperitates maloꝝ. z⁹ ſimul ꝑ aduerſa ⁊ ꝓſpera eoꝝ.ibi. Quotiēs lucerna. p̄ma ī duas. q꜡ p̄mo declarat itentionē ſuā. ſcđo remouet duplicē obiectionē.ibi. Qui dixerūt. Circa p̄mū ſciendū q̄ ſophar ɔ iob arguēdo dixerat q̄ ꝓſꝑitates īpioꝝ ī p̄nti ſūt ita bre/ues q̄ ſūt nulli⁹ momēti qđ excludit ꝑ expientiā.
d. Quare ergo impij vi/uūt. ſcȝ diu ſcđm curſum ſue complexionis.
d Sublenati ſūt. ad ſta/tum honoris.
e Confortatiq; diuitijs ita q̄ ꝑꝑ diuitias ſuas n̄ timēt ab honore deyci. ⁊ q꜡ nō ſolū ꝓſperant̄ ī ꝓ/pria pſona: ſed etiā ī ſibi coniunctis ſubditur.
f Semen eoꝝ p̄manet .ſ. multo tempore.
g Corā eis.i.ipſis viuēti b⁹: vidētib⁹ ⁊ gaudētib⁹
h Dom⁹ eoꝝ ⁊c. ab ex̄.
i Et pacate. ab intra: q꜡ non eſt ibi diſcordia.
k Et nō ē v̄ga dei.i. affli/ctio eis imiſſa deſuper a deo. ɔñter ꝓſeqtur ꝓſpe ritatē eoꝝ magꝭ ī ſpāli.d.
l Bos eoꝝ ɔcepit. diui/tie.n. ātiq̄ꝝ ꝑ maiori ꝑte erāt in aīalib⁹. iter q̄ bo/ues multū reputabātur ꝑꝑ carnes ⁊ pelles ⁊ agri culturā: q̄ꝝ deſcribit hic multiplicationē dicens.

ſupponite digitū ori v̄ro. Et ego qn̄ recordāt⁹ fuero pertimeſco ⁊ ɔcutit carnē meā tremor. Quare ergo impij viuūt: ſubleuati ſūt: con fortatiq; diuitijs: Semē eoꝝ per manet corā eis: ꝓpinquoꝝ turba ⁊ nepotū ī ɔſpectu eoꝝ. Domus eoꝝ ſecure ſūt ⁊ pacate: ⁊ nō ē vir gā dei ſup illos. Bos eoꝝ ɔcepit ⁊ nō abortiuit: vacca pep̄it ⁊ nō eſt priuata fetu ſuo. Egrediūt q̄ſi greges paruuli eoꝝ: ⁊ īfātes eoꝝ exultant in luſib⁹. Tenēt tympa/nū ⁊ citharā: ⁊ gaudēt ad ſonitū organi. Ducūt in bonis dies ſuos ⁊ in puncto ad īferna deſcēdunt. Qui dixerūt deo: recede a nobis ⁊ ſciam viaꝝ tuaꝝ nolum⁹. Quis eſt oīpotēs vt ſuiam⁹ ei: ⁊ qd no bis ꝓdeſt ſi orauerim⁹ illū: Verū tamē q꜡ nō ſūt ī manu eorū bona ſua: cōſiliū īpioꝝ longe ſit a me.

Bos eoꝝ ɔcepit.i. vacca: q꜡ bos ē cōis gn̄is. ⁊ ꝑ h̄ excludit ſterilitatē
m Et nō abortiuit. an̄ ꝑtū ſic aliq̄n̄ ɔtingit. n Vacca pepit. facilr̄ abſq; piculo fet⁹ ⁊ m̄ris. o Et non ē p̄uata fetu ſuo. q̄ ꝑ nutritionē deducit̄ ad debitū robur ⁊ augmētū. ⁊ ſic tollit̄ dicte multiplicatōis q̄dlibet īpedimētū: ⁊ qđ dcm̄ ē de bobus itelligēdū ē de alus aīalib⁹. ⁊ q꜡ ad ꝓſꝑitatē tpalē nō ſufficiunt diuitie niſi aſſit vita iocūda ī ſe ⁊ in amicis. iō ſubdit̄. p Egrediunt̄. ſ. ad ſpaciādū: q̄ſi greges paruuli eoꝝ. iō ſubdit̄. q Et īfātes eoꝝ exultāt luſib⁹ ⁊ ſic pueri ducūt vi tā iocūdā. ſic ⁊ p̄res ⁊ adulti. iō ſubdit̄. r Tenēt tympanū ⁊c. ⁊ nō ſolū breui tp̄e ſȝ lōgo. ⁊ iō ſeqt̄. s Ducunt ī bonis dies ſuos.i. totū decurſū vite ſue. iō ſeqt̄. t Et ī pūcto ad īferna deſcēdunt.i. ad ſe pulturam. ita q̄ inter proſperitatem ⁊ ſepulturam eorum naturaȝ nō interuenit eis aliqua aduerſitas. iſta autem per experientiaȝ videntur aliq̄n̄ ɔtīgere īpijs. ⁊ ꝑ h̄ excludit̄ dcm̄ ſophar. ſ. q̄ ꝓſꝑitas maloꝝ in p̄nti ē breuis. ⁊ cito tollit̄ ꝑ aduerſitatē ſupueniētē etiā ī p̄nti vita. ꝑ h̄ etiā declarat ꝓpoſitū iob. ſ. q̄ ꝓſperitas huius vite nō eſt p̄miū virtu/tis. nec aduerſitas ſemper eſt pena peccati precedentis.
v Qui dixerūt. Hic remouet duplicē obiectionē: q꜡ poſſet aduerſari⁹ dr̄e q̄ ꝓſꝑitas taliū ꝑꝑ h̄ durauit vſq; ad mortē. q꜡ ī ꝓſꝑitate ſua cō/uerſi ſūt ad deū. h̄ excludit. d. Qui dixerūt deo recede a nobis. reph̄e/ſiones eius ꝑ viros ſcōs vel ꝑ inſpirationes iteriores a ſe repellēdo. ⁊ etiā deū v̄bis ⁊ fcīs ɔtēnēdo. iō ſeqt̄. x Quis ē oīpotēs ⁊c. ⁊ qd no. ꝓ/deſt ſi ora. illū. h̄ videt̄ ꝓpē dcm̄ de īpijs negātib⁹ deū h̄re ꝓuidētiaȝ de factis humanis. q꜡ ſic orationes ad deum directe non valerent.
y Verūtn̄. Hic remouet ſcđaȝ obiectionē: q꜡ dr̄et aliq̄s. ex q̄ ꝓſꝑitas ita ɔtīgit malis ſic ⁊ bonis. ſȝ tc nō videt̄ aliq̄ rō q̄re hō debeat decli/nare a malo. h̄ remouet. d. Verūtn̄ q꜡ nō ſūt ī manu eoꝝ bona ſua. bo na. n. tpalia q̄ h̄nt īpij. dr̄r nō eē ī manu ſua.i. in ꝑtāte. q꜡ p̄nt ab eis au ferri violēter: ſȝ bona ſpūalia q̄ ſūt ī v̄tuoſis nō p̄nt ab eis auferri ꝑ vio lētiā. ⁊ iō ꝓprie ſunt ī ꝑtāte ſua. ⁊ ideo dicit iob. Q꜡ bona eoꝝ nō ſūt ī manu ſua. q꜡ bona q̄ q̄rūt īpij ſūt tm̄ tpalia q̄ ſūt auferibilia.
z Cōſiliū īpioꝝ. alias ſnīa longe ſit a me. ꝑ quā volūt a deo declinare ⁊ per hoc excludit̄ obiectio p̄dicta: q꜡ bona ſpūalia non equalr̄ h̄ntur ab īpijs ⁊ iuſtis ſȝ ſolū a iuſtis: ⁊ q꜡ ſunt vere ⁊ ꝑfecte bona. ideo decli/nandū, eſt a peccato ne ꝑdant̄. a Quotiens. Hic dr̄r iob declarat ꝓpoſitū ꝑ aduerſitates ⁊ ꝓſperitates ſimul īpioꝝ. ⁊ facit talē rōnem. Mali in hoc mundo aliq̄ ꝓſperant̄ in tota vita ſua. ⁊ aliq̄ tribulāt̄ igit̄ talis diuerſitas circa iſtos īpios ꝑ ꝓſperitatē. ⁊ illos ꝑ aduerſitatē.

oſtēdit manifeſte q̄ ꝓſperitates huius mundi nō ſint p̄mia vir/tutū: ⁊ aduerſitates pene pctōꝝ. Nec pōt dici q̄ hec diuerſitas ɔtingat ex ignorantia ipſi⁹ dei. cū oīa cognoſcat perfectiſſime. ex quo ſeqtur q̄ oīa talia q̄ vident̄ īordinata: reducent̄ ad ordineȝ debitū: ſȝ diſpoſitionē ſue ſapie: qđ declarabit̄ in futuro iudicio q꜡ talis reductio nō apparet in p̄nti. huius deductionis p̄ oſten dit flagellationē aliquoꝝ īpioꝝ in p̄nti vita. q꜡ ſatis diffuſe oſtē derat ꝓſperitatē aliquoꝝ īpioꝝ per predicta. ſecūdo oſtēdit dei ſciam attingere ad oīa.ibi: Nunqd de⁹ tertio per modū cu iuſdā replicationis breuis reſumit quo rūdā īpioꝝ ꝓſperita tē ⁊ alioꝝ aduerſita tē.ibi: Iſte moritur Circa primuȝ dicit.
a Quotiens lucerna īpioꝝ extinguet̄.q. d. multotiēs ɔtigit q̄ eoꝝ proſperitas deſtruitur.
b Et ſupueniet eis iundatio.i. fortꝭ ⁊ i/petuoſa tribulatio ad modum aque i/undantis.
c Et dolores diui. .i. diſtribuet ipſis ⁊ eoꝝ filijs. de q̄bus habetur poſtea.
d Erūt ſic pa.i. tri/bulatōni nullo mō poterunt reſiſtere.
e Dc⁹ ſua. ⁊c.i. pu/niēdo ei⁹ filios fa/ciet dolere p̄rem: ⁊ ſic dabit ei dolorē ī ſolūmō ī ſe: ſȝ ī pſōiſ

Quotiēs lucerna īpioꝝ extīguet̄ ⁊ ſupueniet eis innūdatio: ⁊ do/lores diuidet furoris ſui: Erūt ſi/cut palee an̄ faciē v̄ti: ⁊ ſicut fa/uilla quā turbo diſꝑgit. De⁹ ſua/bit filijs illi⁹ dolorē p̄ris: ⁊ cū red diderit tūc ſciet: videbūt oculi ei⁹ īterfectionē ſuā: ⁊ de furore oīpo tētis bibet. Quid ēni ad eū ꝑtinet de domo ſua p⁹ eū: etſi numerus mēſiū ei⁹ dimidiet̄. Nunqd de⁹ docebit q̄ſpiā ſciaȝ q̄ excelſos iu dicat: Iſte morit̄ robuſt⁹ ⁊ ſan⁹ diues ⁊ felix: viſcera ei⁹ plena ſūt adipe: ⁊ medullis oſſa eoꝝ irrigāt̄ Alius vo moritūr ī amaritudine aīe ſue abſq; vllis opib⁹: ⁊ tn̄ ſimul in puluere dormiēt: ⁊ v̄mes ope rient eos. Certe noui cogitatōes v̄ras: ⁊ ſnīas ɔtra me iniq̄s. Dici tis ēnim. Vbi eſt dom⁹ p̄cipis: ⁊ vbi tabernacula īpioꝝ: Interrogate

diūctꝭ. f Et cū reddi. hāc penā ꝑ cl̄pa. g Tūc ſciet. q̄ fi lij ſui puniūt̄ ꝑ pctō ſuo. q꜡ pēa tpalr̄ h̄n ⁊ iuſte īfligit̄ filijs ꝑ pctō p̄ris. h Videbūt ocli ⁊c. ſicſilij ſedechie regꝭ fuerūt iterfcī ī ocul ei⁹. vt hr̄. 4. Re. 25. ad aggrauādū ſuū dolorē. i Quid .n. ⁊c.i. ſi filijs ſuis p⁹ ſe.i. p⁹ morte ſuā. q. d. ſi filij ei⁹ fuiſſēt afflicti p⁹ mōtē ei⁹. ex h̄ n̄ aggrauaret dolor ei⁹: q꜡ n̄ ſētiret. k Et ſi nu. ⁊c.i. ſi vita ei⁹ breuiet̄ p⁹ mōtē ei⁹. n̄ ſētit: ſȝ tn̄ ſēſit cū et vi/uēs ⁊ moreret̄. h̄ ſeqt̄ maxīe ex dcis amicoꝝ iob q̄ dicebāt nihil ō hoīe remanere p⁹ mōtē. l Nūqd deū ⁊c. Hic oñdit q̄ diuer ſitas p̄dcā circa īpios n̄ ꝓuenit ex dei igrātia. ita q̄ cogſcat īpie/tatē aliq̄ꝝ. ⁊ ſic eā aduerſitatib⁹ ī p̄nti puniat. alioꝝ āt igret: ⁊ ſic eos ī ꝓſꝑitatib⁹ dimittat. q꜡ oīa nuda ⁊ apta ſūt oculꝭ ei⁹. ⁊ h̄ ē qđ dic̄. Nūqd deū docebit q̄ſpiā ſciaȝ. q. d. n: cū ei⁹ ſcia ſit īfinita. ⁊ ꝑ ɔñſſe extēdit ad oīa. m Qui ex.iu. ita q̄ null⁹ q̄ntūcūq; potēs pōt ſubterfugere iudiciū ei⁹. n Iſte morit̄. Hic breuiter r̄ſu mit diuerſitatē ꝓſꝑitatꝭ ⁊ aduerſitatꝭ circa īpios. d. Iſte q̄uis ſit īpi⁹. Morit̄ robuſt⁹ ⁊ ſan⁹ diues ⁊ felix.i. p̄manēs ī ꝑtāte ⁊ ſanita te ⁊ diuitijs ⁊ iocūditate vſq; ad terminū vite ſue. o Viſce/ra ei⁹ ⁊c. adeps gn̄at ex abūdātia nutrimēti. ⁊ ꝑ h̄ d̄ſignat metha phorice q̄ iſte n̄ ſolū h̄uit diuitias ad ſufficiētiā: ſȝ ēt ad ſupabū/dātiā. p Et medullis ⁊c. p oſſa itelligit̄ fortitudo ⁊ ꝑ h̄ deſi/gnat q̄ iſte fuit roborat⁹ ⁊ ſuffult⁹ auxilio mltoꝝ. q Ali⁹ vo. ī īpietate ſilis p̄dcō. r Morit̄ ī ama. ⁊c. q꜡ n̄ potuit ad h̄ qđ deſiderabat ꝑtīgere: vel ī dolorib⁹ ex īfirmitate ꝓuenietibus.
s Abſq; vl. opi. ita q̄ aduerſitatē ſuſtinet ab itriſeco ⁊ extriſeco
t Et tn̄ ſil ⁊c. ita q̄ q̄ntū ad corp⁹ iter eos nulla erit dr̄ia. ⁊ ex h̄ cō cludit̄ q̄ iſta diuerſitas ꝑ diuinā ſapiaȝ ī futuro ad ordinē reducet̄
v Certe noui. Hic ex p̄dcis iob ɔcludit triplicē ɔclōnē. p̄ma ē ō ſua īnocētia quā amici īpugnabāt ꝑ h̄ q̄ erat a deo afflict⁹ tāq̄ īpi⁹. q꜡ iob manifeſte declarauerat q̄ ꝓſpitates hui⁹ vite nō ſūt p̄mia v̄tutū: nec aduerſitates pene pctōꝝ. ⁊ iō ɔcludit. Certe no/ui cogitatōes v̄ras. q̄bus iudicaſtꝭ ī cordib⁹ v̄ris me ꝑꝑ īpietatē afflictū. x Et ſnīas ɔ me iniq̄s. h̄ idē exteri⁹ ꝑ modū ſnīe ꝓ/ferēdo. iō ſubdit̄. y Dicitis. n. vbi ē dom⁹ p̄ncipis.i. iob q̄ in p̄ncipatu ſedebat. z Et vbi tabernacula īpioꝝ.i. filioꝝ iob. q. d. iſta ſūt ꝓpter pctm̄ iob annihilata. a Interrogate. hec ē ſcđa ɔcluſio q̄ ſit de futuro iudicio: q꜡ ſicut declaratū ē alīq īpij vſq; ad mortē nālē durāt ī ꝓſperitate tpali. ⁊ iō cū dedec⁹ culpe

ñ remaneat ſine decore iuſticie:ſeqr̄ ꝙ ī futuro puniat̄.ꝛ h̄ ē qḋ dic. Interrogate quelibꝫ de viatorib⁹.i.de illis q nō ponūt ſinē ſuū ī bonis tp̄alibus.ſꝫ p viā hui⁹ vite tranſcūt ad terminū felicitatis future. a Et hec eadē.que dixi de futuro iudicio.

b Illū intelligere cognoſcetis.ꝛ talibus eſt credēdum.q prauis affectionibus ꝛ actib⁹ nō hn̄t itellectū obſcuratum.vñ ſubdit.

c Quia ī diēꝫ perditionis.i.in tempus futuri iudicij ꝛ ſupplicij.

d Seruat̄ malus.i.reſeruat̄ ſm ordinē diuine iuſticie:q2 mō ab utit̄ tp̄ali pſpitate.

e Quis arguet ꝛc. q.d.ita fuit obſtinatus ī malo dū viueret.ꝙ nullus audebat eū arguere deſperās de eius correctione.

quelibet de viatorib⁹:ꝛ h̄ eādēꝫ illum itelligere cognoſcetis. Quia in diē pditionis ſeruat̄ malus: ꝛ ad diē furoris ducet̄. Quis arguet corā eo vias ei⁹:ꝛ quē fecit qs reddet illi? Ipſe ad ſepulchra ducet:ꝛ in congerie mortuoꝝ vigilabit. Dulcis fuit glareis cocyti: ꝛ poſt ſe oēm hoīem trahet:ꝛ ante ſe inumerabiles. Quō igit̄ ꝯſolamini me fruſtra:cū rēſpōſio vr̄a repugnare oñſa ſit v̄itati. XXII.

f Et q̄ fecit qs reddet illi.q.d. n̄s ſol⁹.ſ.q pōt punire cū poſt mortē de mal'q̄ fecit ī vita pūti.iō ſubdit̄.

g Ipſe ad ſepulchra ducet̄.i.ꝙuis corp⁹ mortuū ſepeliat̄.tamē aīa q̄ imortalis ē vigilabit:ꝛ illa puniet̄.ꝛ poſt reſurrectionēꝫ in aīa ꝛ corpore ſil'.ꝛ q2 ī inferno nō ſolū punit̄ hō ꝓ pctis ꝓꝓrijs:ſꝫ etiā alioꝝ qbus ī malis ꝯſiliū vel auxiliū pſtitit.ideo ſequit̄.

h Dulcis fuit glareis cocyti.ſm dicta poetaꝝ:cocytus fingit̄ infernalis fluui⁹:in q̄ cruciant̄ aīe impioꝝ.iō interpt̄at̄ luct⁹.glaree aūt ſm aliq̄s ſūt lapilli q trahunt̄ a flumine.ſm alios ſunt imūditie q̄ trahunt̄ a flumis ſupficie.ꝛ ſm vtrāq3 ſignificationē glaree cocyti dicūt̄ hoīes impij:q ad penā iferni vident̄ puniſi.ꝛ tp̄e iob currebat iſtud ꝓ ꝓuerbio. Hoīes ipij vocabant̄ glaree cocyti.ſic mō tales hoīes dicunt̄ ſtipule iferni.ē igit̄ ſēſus. Dulcis fuit glareis cocyti.i.impius dū viueret fuit amicabilis ꝛ fauorabilis hoibus ipijs. i Et poſt ſe oēm hoiem trahit.i.poſt mortē eius de oī ſtatu hoīum aliq deſcendūt ad infernū.

k Et āte ſe inumerabiles.i.ante mortē ei⁹ ml'ti valde iā deſcenderāt.h̄ āt dr̄ ad augmētū pene ei⁹.q2 ſic felicitas cuiuſlibꝫ bt̄i auget̄ ex ſocietate alioꝝ btōꝝ.ſic ꝛ pena cuiuſlibꝫ dānati ex ſocietate alioꝝ.ꝛ maxime qñ fuit fautor ipoꝝ. l Quō igitur. Hec ē tertia ꝯcl'ō ꝑ quā euacuat̄ amicoꝝ iob ꝓmiſſio:q ꝓmittebāt eis tp̄alē felicitatē ſi ſe emēdaret.dicit igit̄. Quō igit̄ conſolamini me fruſtra.de felicitate tp̄ali mihi affutura.

m Cū reſpōſio veſtra repugnare oſtēſa ſūt veritati:q2 iob ſufficiēter oñderat ꝙ tal' felicitas ñ ē pmiū v̄tut'.vt iſti ſupponebāt.

¶ In ca.xi.vbi dicit in poſtilla.Ideo ſubdit̄.Et agite pniaꝫ ſuſtinete me. ADDITIO. I.

Bi in trāſlatōe nr̄a dr̄.Et agite pniam.in hebreo hr̄ ſic. Audite q̄ſo ſermōes meos.ꝛ ſic hec ꝯſolatio vr̄a:cui⁹ ſenſus ē:nā cū iob q ſpectabat ab amicis ꝯſolari:iueniebat tñ oppoſitū ī v̄bis eoꝝ:iō petebat ab eis vt audirēt ſermones ſuos.quā audiētiā reputaret ad ſuā ꝯſolationē:ꝛ h̄ ē qḋ dic. Et ſit hec ꝯſolatio vr̄a.q.d.ex q̄ me nō ꝯſolamini ī v̄bis vr̄is:ſaltē ꝯſolamini me audiēdo v̄ba mea de q̄ ſubdit: Suſtinete me vt ego loq̄r. ꝛ ſi forte diceret̄ ſibi qḋ hoc qḋ petebat erat icōueniēs:poſſꝫ.n. loq multa irrōnabilia ſeu abſurda:q̄ merito nō erāt ſuſtinenda iō ſubdit. Et poſt v̄ba mea ſi videbit̄ ridete ꝛc.

¶ In eo.c.vbi dr̄ ī poſtil. Bos eoꝝ ꝯcepit. ADDTIO. II.

Bi ī trāſlatōe nr̄a dr̄. Bos eoꝝ ꝯcepit ꝛ ñ abortiuit ī hebreo hr̄. Bos eoꝝ ipregnat ꝛ nō excludit.ꝛ ē ſenſus:naꝫ fecūditas aīaliū ꝑ coitū gnāntiū pōt ipediri ex pte maris:qñ ſemē nō ꝓycit̄ ī vtero:ad qḋ remouēdū dic: Bos eorum ipregnat ꝛ nō excludit.ſ.ſemē ex vte ꝑ.ſilr̄ ipedit̄ fecunditas ex pte femine ꝑ aborſū.ꝛ h̄ remouet.d. Et vacca pepit.ſ.ſine aborſu:ꝛ ſic nō ē ꝑuata fetu ſuo.ꝛ ꝑꝫ h̄ accipitur ꝓꝓrie bos pro mare. ſicut vacca pro femina ꝛc. ¶ In eo.ca.xi.vbi dr̄ ī poſtil. Interrogate.hec ē ſecūda concluſio. ADDITIO. III.

Ecūdūꝫ ꝙ poſtillator exponit iſtū v̄ſum.ſ. Interrogate quelibꝫ d̄ viatorib⁹.iob itēdebat mouere ſocios vt interrogarēt illos q ꝑ viā hui⁹ vite trāſcūt ad terminū future felicitatis:vt ab eis cogſcerēt v̄itatē de futuro⁹ iudicio. qb viatoribus dic eē credēdū eo:ꝙ nō hn̄t itellectū obſcuratū prauis actib⁹ꝛ affectiōib⁹q̄ qdē expoſitio nō videt̄ ꝯſona rōni:naꝫ aut viatores iſti q̄s dic iterrogādos ſūt iā in alia vita.ꝛ ſic nō pn̄t iterrogari a nobis. Magnū.n.chaos firmatū ē inter nos ꝛ illos.teſte veritate Luc.16.ca.vñ de curſu cōi nec ipi pn̄t nos auiſare:nec nos illos iterrogare.ꝛ ſic fruſtra diceret iob. Interrogate quelibet de viatorib⁹ ſi āt iſti viatores de qb⁹ loq̄t ſūt adhuc ī ſtatu hui⁹ vite:tūc tales de lege cōi neſciūt vtꝝ trāſituri ſint ad terminūꝫ felicitatis vl' nō ſilr̄ nec nos ſcim⁹ de ipſis an ſint trāſituri ad felicitatē:nec ēt tales ꝑ nālē rōneꝫ ſeu ꝑ experiētiā ſciūt diē iudicij de q̄ hic agit̄ eſſe futuꝝ:cū hoc nō habeat̄ niſi ex diuina reuelatōe:vñ incōuenienter diceret. Interrogate quelibꝫ de viatorib⁹.hodie.n.iā fide xp̄i ꝑ orbē pdicata ꝛ diuulgata nō qlibet viator ſcit ſeu credit diē iudicij gnālis fore.vt pꝫ de ml'titudine paganoꝝ ꝛ hereticoꝝ hoc negātiū Quidā aūt dicūt ꝙ ꝑ hoc qḋ dicit̄. Viatores itelligendi ſunt illi q hac vita vtunt̄ nō vt termino:ſed vt via.ꝛ ſic ꝑ tales viatores intelligūtur iuſti viri:ſed nec hoc videt̄ ſufficere ad intellectū hui⁹ dicti. Cū quia tales hoīes nō ſūt nobis cōiter noti ꝙ tales ſint. cum vſus ſit actus ꝓꝓrie voluntatis.vñ aug.10.de trini. Uti ē aſſumere aliqd in facultatē volūtat' ꝛ iō per opatōes exteriores alicuius hoīs que cadūt ſub ſenſu nr̄o nō deuenit̄ ad verā cognitōeꝫ interioris motus volūtatis ipſi⁹ hoīs:in q̄ motu iteriori vſus ꝯſiſtit. Tñ q2 tales ēt ſic cogſcerēt̄ nō ſuffeciſſet ad certificādū ſocios ipſius iob de q̄ſito idē.n.iudiciū eēt de talibus apud aduerſarios:ſicut d̄ ipſo iob:cū tā illi ꝙ̄ ille eēnt vnius opīonis ſeu ſecte apud eos.ꝛ ſic nullaꝫ certificationē adderēt ī hoc ſup dcīn ipſi⁹ iob. Uñ ad veꝝ intellectū hui⁹ dicti hn̄dū:qḋ pōderat̄ videt̄ ī hac diſputatōe:vt poſt patebit:ad hebraice lr̄e v̄itatē recurrēdū ē vbi ſic hr̄. Interrogate viatores ꝛ ſigna coꝝ nō ígretis.cui⁹ ſnīa ad ꝓpoſitū talis eē videt̄:nā viatores h̄ vocat iſrl'ites:q exeūtes ab egypto ꝛ ad terrā ꝓmiſſiōis ꝑgentes legē diuinā in via ſuſceperūt:quā viā lōgo tp̄e ꝯtinuātes in deſerto viatores poſſūt dici tāq3 nō hn̄tes getam māſionē.q quidē viatores ml'ta ſigna ꝛ portēta ī eadē via a deo habuerūt ſilr̄ diuinas reuelatōes ad diuinā ꝓuidentiāꝫ de humanis actibus ꝑtinētes:vñ talibus merito de hac mā ē credēdūꝫ:nam iſti de ſupnālibus fuerūt illuminati qꝫ doctrina ꝑ ſigna pdicta fuit ꝯfirmata.vñ iob ī veritatē ſue fidei de die iudicij ſeu de remuneratione futura aſſignabat teſtimoniū viatoꝝ pdictoꝝ ī q̄ꝫ ꝓpheticis ſcripturis multa de hoc tradunt̄.ꝛ iō dicebat. Interrogate viatores.q.d.q2 iſta nō pn̄t cognoſci ꝑ rōnē nālem nec per experiētiaꝫ in hac vita acq̄ſita:iccirco iterrogādi ſūt illi viatores qui reuelatōes ſupnāles de talibus ꝛ ſigna ꝯfirmātia ſuaꝫ doctrinaꝫ a deo hūerunt ꝛ ſm hanc ſniam tolli pōt qdaꝫ obiectio:q̄ in hac diſputatōe iob cum amicis aīꝫ pulſat.ſ.quō amici iob tāq3 heretici ſeu ifideles reputant̄ ex h̄ ꝙ remurmuratiōnē futuraꝫ vident̄ negare:vita.n.futura:ſilr̄ reſurrectio mortuoꝝ de articulis fidei ſūt:qꝝ notitia nō pōt hr̄i ꝑ ingſitione nālis rōnis.nec ꝑ experiētiaꝫ in hac vita:niſi ſolū ꝑ diuinaꝫ reuelatōeꝫ:ipſi tñ nō leguntur habuiſſe ꝓpheticas reuelatōes:nec inter ꝓphas fuiſſe.vñ excuſabiles vident̄ de h̄ ꝙ talia nō crederēt:vñ apl's. ad Ro.10. Quō credēt ei quē nō audierūt:quō audiēt ſine pdicāte:ꝛc. Quapropter iob aduerſarios remittebat ad pdictos viatores: qui de talibus erāt ſupnāl'r eruditi:qꝫ doctrina ꝑ ſigna q̄ nō niſi diuinit⁹ fieri pn̄t erat ꝯfirmata.ꝛ hoc ē ꝙ dic. Interrogate viatores ꝛ ſigna eoꝝ nō ignoretis.ꝑ qḋ pꝫ ꝙ aduerſarij hāc ꝓbatōeꝫ nō admittētes excuſabiles nō erāt ex q̄ poterāt hr̄e eruditionē illā a pdictis viatorib⁹ pſerti cū ī locis nō valde remotis cōmorarēt̄:q2 hus terra iob erat de ꝓuincinis arā q̄ ē meſopotamia ī q̄ terra hitauerūt abrahaꝫ ꝛ nachor frater eius:cui⁹ pmogenit⁹ erat hus:vt pꝫ gen̄.22.de q̄ terra erat iob:vt pꝫ in pncipio hui⁹ libri:ſilr̄ ꝛ bus erat ſcđus genit⁹ nachor:vt pꝫ ibidē:a q.ſ. bus deſcēdebat helui.ꝛ iō dr̄ buſites.balaā ēt q ml'tū ꝓphauit de ſtatu ppl'i iſrl'itici:vt pꝫ Nu.24.erat d̄ meſopotamia ex q̄ pſumēdū ē ꝙ iſti ml'ta poterāt ſcire de geſtis ppl'i iſrl'itici:ꝛ de reuelatōib⁹ ꝛ ſignis q̄ illis fuerūt fcā:geſta.n.moyſi ꝛ etiā ioſue ml'tū erāt famoſa:vt ī multis locis ſacre ſcripture hr̄. Si āt dicat̄ ꝙ ēt filij iſrl' trāſeūtes ꝑ deſertū de qb⁹ ſꝫ hāc expōnē h̄ ſit mētio iſta nō credebāt ſaltē explicite imo ꝑ tp̄ales ꝓmiſſiōes ꝛ cōmiatōes ad obſuātiā leg' ducebāt̄.vt pꝫ deut: 28.ꝛ ī ml'tis alijs locis:dicēdū ē:ꝙ h̄ erat tm̄ q̄tū ad ſimplices ꝛ vlgares:q ꝯparāt̄ puero ſub pedagogo exiſtēti:vt ad gal.4.nō aūt q̄tū ad ꝓphas ꝛ viros pfectos de qb⁹ h̄ itēdit.ſ.ꝑ q̄s ſigna fiebāt:de qb⁹ dicit. Et ſigna eoꝝ nō ignoretis.ꝛ iō ī hebraico nō dicit̄. Interrogate quelꝫ de viatorib⁹:ſꝫ iterrogate viatores:vt nō referat̄ hec iterrogatio ad oēs viatores illos:quoꝝ maior ps erāt ſimplices ꝛ vulgares:ſꝫ tñ ad illos viatores ꝑ q̄s ſigna fiebāt:vl' ꝑ h̄ qḋ dr̄. Et ſigna eoꝝ.intelligunt̄ figure ſub qb⁹ in lege moſaica v̄itates inuiſibiliū tradebant̄.vnde.1. corī.10.ca. Oīa ꝯtīgebant eiſi figura.vñ in h̄ ꝙ dicit.ſigna eoꝝ non igretis.inuit ꝙ itelligebāt figuras traditas ī ſcripturis illoꝝ viatoꝝ ī qb⁹ pmia ꝛ punitōes future vite ſignificabant̄ ꝛc. REPLICA.

In ca.xi.vbi dr̄. Interrogate quelibꝫ de viatoribus. qḋ exponens poſtil. vocat viatores q ad terminū felicitatis referunt viā ꝛ curſuꝫ ſuū recta rōne: ꝛ hos dixit iob interrogādos ꝛc. h̄ āt dcīn burgē.dic rōni nō ꝯſonare ex motiuis iualidis ꝛ fūdamēto

ruinoſo cui initif:alr huc paſſuz exponẽdo.pmũ pz.nã arguit ↄ poſtil. ex diſiũctiua dicẽs.illi viatores aut ſũt i preſenti vita aut in alia:ſi in alia:ſic ingt ab eis nihil poſſum⁹ ſcire ſic certũ ẽ de cõi curſu:imo apđ doctos mortui nõ dicunt viatores:nã illi ſoli viatores dicũt g ſunt in via ꝛ ſtatu merẽdi reſpectu btitudinis eẽntialis q̃lr ſunt nõ defũcti.ꝛ q̃uis illa ſcđa ps diſiunctiue cõiter nõ cõcedat:tñ ipe burgen .circa ei⁹ falſitatẽ laborat vſqꝫ ad aſſertionẽ errorꝝ iclusiue:dic.n.de illis in alia vita poſitis:ꝙ ipſi nõ põt nos iuuare:nec nos illos. pmũ ẽ ↄ fidez ꝛ vſuz eccľie catholice q̃ ẽꝫ augu.ꝛ alios ſctõs doctores iõ celebrat ſcõrũ feſtiuitates: qꝛ credit ſe ipſorꝝ interceſſionib⁹ad iuuari.ſcõm ſilr eſt ↄtra praxim eccľie ſacroſãcte q̃ icirco orat p defũctis q̃tenus indulgentiã pys ſupplicatõib⁹ cõſequãt. De reſurrectione.n.cum amici iob videant errõnee ſentire:g putant cuꝫ burgẽ.defũctos a nobis iuuari nõ poſſe.ita enim arguit.z.mach.iz. Niſi eni eos qui ceciderãt reſurrecturos ſperaret:ſuperfluũ videret ꝛ vanũ orare p mortuis ꝛc.cũ poſtil.igiť cõcedo aliam partẽ diſiũctiue videlꝫ ꝙ viatores hic intelligunt recta rõne pcedẽtes p viam huius vite ad terminũ.ois.n.viator ẽm rectam rõnẽ ſciẽs viaꝫ virtutũ ꝛ terminũ felicitatis future actibus ṽtutũ corrñdentẽ põt certificare amicoſ iob i ẖ errore deceptos:q̃ſi pmiũ ṽtutũ ꝛ pen.aꝫ pctõꝝ tñ in hac vita putẽt.ꝛ nõ i futuꝝ ſint expectãda. Di igiť errãtes remittũt ab ipõ iob ad tales viatores recta rõe vtẽtes q̃ iterrogati oẽs rñdebũt:ꝙ curſus hui⁹ vite ẽ pp finẽ grã cuius oĩa fiũt:ſꝫ opa ṽtutũ nõ fiũt grã tpalis rei niſi i relatõe ad aliqđ meli⁹:qđ ẽt ẽm puꝝ phm i hac vita dari nõ põt vt pbat burgeñ.ẽ.in pma additõe hui⁹ libri. Quo ad ſcõm ꝙ videlicꝫ fundamẽtũ expoſitõis burgeñ.ruinoſũ fit.pz:qꝛ fundat ſe ſup lrã hebraica q̃ hꝫ vt dic. Interrogate viatores.ꝛ ſigna eorꝝ nõ ignoretis.d.filios iſrľ eẽ huiuſmodi viatores p deſertũ.q.40.ãnis trãſierũt p deſertũ:ꝛ mlta ſigna a deo acceperũt. Sꝫ ẖ fũdamẽtũ vt dixi ruinoſũ eſt: pmo qꝛ fily iſrľ p deſertũ fuerũt potius vagabũdi deuiatores.q̃ viatores:in q̃ nõ ſolũ ſimplices:ſꝫ ꝛ eorꝝ pncipes oberrabãt:vt pz ad aq̃s ↄdictõis i cuius erroris penã ẽt moyſes terrã pmiſſionis intrare nõ ẽ pmiſſus:vt pz deut⁹ vl.exodi.3z.ꝛ alys murmuratõib⁹.ꝛ i fabricatõe vituli:vñ q̃uis aliqñ erãt viatores ṽſus terrã pmiſſaꝫ:ad cui⁹ figurã ẽt tẽdẽtes ad terrã viuẽtiũ deuius error abducit.ꝛ ſic ẽm modũ loqndi boety:nõ recta rõe icedẽtes potius dicẽdi ſũt deuiãtes q̃ viatores ppe loq̃ndo. Nec illi iſi lrẽ tãq̃ viatores interrogãdi ſũt pter ſigna eis facta:qꝛ vt dic burgeñ.lrã hebraica hꝫ. Et ſigna eorꝝ nõ ignoretis. ſtante.n.lrã hebraica ſic p ſigna accipiũt rões viatorꝝ ſupra deſcriptorũ ẽm poſtil.qꝛ omne ſignũ ẽ ad aliqđ ſignãdũ iſtitutũ:vt dic beat⁹ Aug.p.de doc.xpiana. Rões igiť taliũ viatorꝝ ſũt ſigna q̃ amici iob ignorare nõ debuerũt.ſcđo etiã fundamẽtũ burgeñ.ruinoſũ ẽ.qꝛ fundatũ ſup opione in q̃ ẽt ſcĩ doctores nõ cõcordãt.ſ.q̃ tpe fuerit iob:q̃buſdã dicẽtibus ꝙ fuerit tpe iacob ꝛ poſt flagella duxerit dinam filiã iacob in vxorẽ:de q̃ genuit f.liã pulcherrimã quã duxit phutiphar de q̃ venit aſſenech quã duxit ioſeph vxorẽ in egypto:vñ hebrei excuſãt ioſeph de mrĩmonio alienigene:qꝛ ex pte mrĩs eius fuit de ſua gente: alys dicẽtib⁹ ꝙ fuerit tertia gnãtõe poſt iob.ꝛ ſic fuiſſet tpe pſſure filiorꝝ iſrľ in egypto.ꝛ hãc opiõnẽ recitat btũs aug.18.đ ci.đi.ca.47.ꝛ ẽꝫ vtrãqꝫ opiõne fuiſſꝫ añ tranſitũ filiorꝝ iſrľ p deſertũ:quõ igiť verꝝ erit iob remiſiſſe amicos ſuos ad id qđ nõdum fuit:niſi p modum pphie: q̃ modicaꝫ tũc fidẽ amicis ſuis feciſſꝫ.imo nullã:alys ãt dicẽtib⁹ꝙ fuerit tpe iudicũ.ꝛ illi⁹ opĩonis videt eẽ btũs greg.in pncipio moraliũ ẽm quã opiõnẽ ẽcm burgeñ.hẽt colorẽ:ſꝫ ruinoſum ẽ exponẽ veram ſacre ſcripture fũdare ſup re ſic opinabili ꝛ cõtẽnere rõabilẽ poſtilla. exponẽ cuꝫ ẽt rões ei⁹ↄ poſt:llatorẽ ſint iualide. Nõ.n.ſeqť ſi q̃s neſcit an ſit tranſitur⁹ad terminuꝫ ꝙ igiť neſciat terminuꝫ. Nec ſeqť nos nõ ſcim⁹ forte trãſituꝝ ad terminum igiť a forte nõ poſſum⁹ iterrogare ꝛ inſtrui de termino.qꝛ q̃uis ver⁹ viator ſupra deſcript⁹ ignoret an trãſeat ad terminũ felicitatis:ſcit tñ ex recta rõe ꝙ talis termin⁹ ſit pp quẽ ver⁹ viator currit:l q̃ ſe nõdum eẽ cõgſcit.ita.n.vult gloſa q̃ deſcribit viatorẽ eũ q putẽ vitam viã ſibi eẽ nõ patriã attẽdit:q i delectatõibus ptercũtis ſeculi cor figere deſpicit ſꝫ eterna petit:nõ dic q pue nit. Nũgđ ſoli fily iſrľ p deſertũ.40.ãnis pp pctã vagabũdi:tales viatores ſũt cẽſẽdi put burgeñ.exponit certe puri phi ducti lumie recte rõnis tales viatores exiſtentes:interrogati an pmium virtutuꝫ ſolum expectent in preſenti vita ꝛ non futura: ſic amici iob errantes ſenſerunt:reſponderunt vtiqꝫ ſicut iob. bene.n.penſãdo dicta phorꝝ ꝛ dicta eorꝝ cõparãdo.videre poſſum⁹ ex eis reſurrectõeꝫ futurã put btũs aug.zz.đ ciui.đi.c.z7.oñdit ex dcis platonis ꝛ porphiry.ad tales igť ꝛ quẽlꝫ aliũ viatorẽ iob amicos ſuos ꝛ eorꝝ errores ſeq̃ntes ẽmittit ꝛ ñ ſolũ ad iudeos.

XXII.

R Eſpõdẽs ãt. Dic ponũť due replicatiões amicorꝝ iob.ꝛ p ponit replicatio eliphaz.z⁹ ipſius baldath.ca.z5. ſophar ãt cõtentus fuit rñſione iob vltimo poſita.ꝛ iõ ↄ ipm non replicat vltra. Circa pmũ p ponitur ipſius eliphaz replicatio.z⁹ ipſi⁹ iob reſpõſio.ca.z3. pma i duaſ.quia primo arguit iob de ſtultiloquio.z⁹ đ mltiplici vitio.ibi. Abſtuliſti Circa pmũ ſciẽduꝫ ꝙ iob ſupi⁹ rñdens eliphaz.i6.ca.dixerat. Vtinã ſic iudicaret vir cuꝫ deo quõ iudicat fili⁹ hoĩs cuꝫ collega ſuo. Itẽ ibidẽ Dec paſſus ſũ abſqꝫ inigtate man⁹ mee.ꝛ đ his ṽbis arguit eũ.d.

R Eſpôndens aũt eliphaz themanites dixit. Nũqđ deo põt cõparari hõ: etiã cũm pfecte fuerit ſcie? Quid pdeſt deo ſi iuſt⁹ fueris: aut qđ ei ↄfers ſi immaculata fuerit vita tua? Nũqđ timens arguet te: ꝛ veniet tecũ i iudiciũ: ꝛ nõ pter malitiã tuã plurimã ꝛ ifinitas iniq̃tates tuas? Abſtuliſti eni pign⁹ fratruꝫ tuorꝝ ſine cauſa: ꝛ nũdos ſpoliaſti veſtib⁹. Aquã laſſo non dediſti: ꝛ eſurienti ſubtraxiſti panẽ. In fortitudine brachij tui poſſidebas terrã: ꝛ potẽtiſſimus obtinebas eã. Viduas dimiſiſti vacuas: ꝛ lacertos pupillorũ cõminuiſti. Propterea circũdatus es laqueis: ꝛ cõnturbat te formido ſubita. Et putãbas te tenebras ñ viſurꝫ: ꝛ ipetu aquarꝝ inundantiũ nõn oppſſũ iri. An cõgitas ꝙ de⁹ excelſior celo ſit: ꝛ ſup ſtellarꝝ verticẽ ſublimet? Et dicis: Quid eni nouit deus? Et quaſi p caliginẽꝫ iudicat. Nubes latibuluꝫ ei⁹:nec

b Nũqđ deo põt cõparari hõ.vt adducat ad iudiciuꝫ cuꝫ ipſo de pari.ſic tu petiſti. c Etiã cuꝫ perfecte fuerit ſcie.qꝛ q̃tũcũqꝫ fuerit pfecta ſcia humana.diſtat tñ in ifinitũ a diuina.ꝛ iõ fatuũ ẽ imo iſanũ puocare euꝫ ad iudiciũ. d Quid pdeſt deo ſi iuſt⁹ fueri.qꝛ nihil accreſcit ei de bonis humanis. e Nũqđ timẽs ar.te.accuſãs apud aliquẽ iudicẽ. f Et veniet tecũ i iudi.vt petiſti.q.d.nõ. g Et nõ p.ꝛc.q.d.factũ ẽ tibi ſic de merustiꝫ:ꝛ iõ nõ es ita inocẽs ſic dixiſti. h Abſtuliſti. Dic ↄñr arguit iob đ mltiplici vitio.ꝛ p ponit ſuã repẖẽſionẽ.z⁹ ↄſultoriaꝫ monitõeꝫ:ibi. Acgeſce igť. Pria i duas qꝛ p arguit iob đ mltiplici vitio ↄ primũ.z⁹ đ ẽꝫ:ibi. An cogitas.p igť arguit iob đ rapacitate dicẽs. Abſtuliſti.n.pign⁹ fratꝝ tuorꝝ.qb⁹ đbebas magl cõpati. i Et nu.ꝛc.i.pa ꝝ idutos:q dicimť q̃dãmõ nudi.qꝛ qđ modicũ ẽ q̃ſi nihil reputať ẽꝫ phꝫ.z.phicorꝝ.q.d.ſpoliaſti illos modicl veſtib⁹ q̃s hẽbãt. z⁹ arguit eũ đ defectu pietatl ẽt i caſu nc̃citatl.d. k Aquã laſſo nõ de.ad ei⁹ refocillatõeꝫ. l Et eſurienti ſubtraxiſti ꝛc.qꝛ nõ dare i tali caſu ẽ ſubtrahere.pp qđ dic Aug. Paſce famẽ morientẽ:ſi nõ paniſti occidiſti.tertio arguit euꝫ de tyrãnide.d. In fortitudie brachy tui ꝛc. m Viduas dimiſiſti vacuas.repellẽdo cãs earum. n Et lacertos pupillorꝝ ↄminuiſti.auferẽdo eis virtutẽ ſe defendẽdi.ꝛ ſic eorꝝ iudiciũ puertiſti. o Propter ea circundat⁹ es laq̃is.i.pter mala pdicta illaq̃at⁹ es anguſtys.de qb⁹nõ põt exire. p Et cõturbat te formido ſubita.de malis futuris. q Et putabas.qñ eras i poteſtate. r Te tenebras ꝛc.i.aduerſitates q̃ tenebrl đſignãť. s Et ipetu aq̃ꝝ inũdãtiũ.i.magnarꝝ tribulationũ. t Nõ op.iri.i.ñ fore oppmẽdũ. v An cogi.ẖ ↄñr arguit iob đ pctõ ↄ deũ.ſ.diſidelitate.ꝛ p arguit eũ đ ifidelitate.z⁹ de ei⁹ effcũ ibi. Nũqđ ſemitã. circa p⁹ ſciẽdũ ꝙ aliq dixerũt deũ hẽre noticiã đterminatã đ ſubſtãtys icorruptibilib⁹ꝛ ſupiorib⁹:ñ ãt đ iſeriorib⁹ q̃ ſubiacẽt corruptioni.de quibus ẽm eos nõ hꝫ cognitõeꝫ.niſi in vli:dicentes ꝙ intellectus eius vileſceret.ſi talia determinate ꝛ in particulari cognoſceret.ad hoc aũt ſequiť ꝙ eius puidentia nõ ſe extendat đterminate ad iſta particularia ꝛ corruptibilia.hoc ãt đcm nõ ſolũ eſt cõtra ſacrã ſcripturã:que dicit deũ oĩa ſcire in particulari ꝛ determinate:ſꝫ ẽt ↄ dcm phi.i.de aĩa q habet p icõuenienti ꝙ ds aliqđ ignoret qđ nos cogſcim⁹.nos aũt cognoſcim⁹ pticlaria corruptibilia. Nec valet ſi dicať:de⁹ cognoſcit illa i vli.qꝛ talť cognitio que ẽ tñ i vniuerſali ẽ cõfuſa ꝛ ipſecta.vt hť.i.phicorꝝ.in deo ãt nihil ipſectionis ponẽdũ ẽ.ſilr nõ valet ꝙ dicunt intellectũ diuinũ vileſcere ex taliũ cognitõe.qꝛ nõ cognoſcit recipiẽdo aliqđ ab eis.ſꝫ p eẽntiã ſuã:q̃ pfcẽ oĩa repñtat.ꝛ iõ eliphaz ẖ dcꝫ merito reputabat erroneũ.i quẽ errorẽ dicebat iob icidiſſe .d. An cogitas ꝙ ds excelſior celo ſit: ẖ ẽ qꝛ excelſior celo ẽ.tu credis ꝙ de celeſtib hẽat tñ determinatã cognitõeꝫ.ideo ſubdit. x Et di.i corde tuo. y Quid.n.ꝛc.ſ.de iſtis iferiorib⁹.q.d.nihil vľ modicũ.iõ ſeqtur. z Et quaſi ꝛc.qꝛ cognitio q̃ ẽ tñ in vli ẽ cõfuſa. a Nubes lati.eius.i. infra nubes nõ ſe extẽdit

72

eius cognitio ad inferiora. vnde ſubdit. Nec noſtra conſiderat.
a Nūqd. Hic ꝯſir arguit eū ꝺe effectu dicti erroris. q2 remota dei ꝓuidētia ab opib⁹ humanis. ſequit ꝙ hō ſine freno timoris dei ſe exponat voluptatib⁹ ⁊ pctis. ⁊ h̄ ē qd̄ dic̄. Nūgd ſemitam ſeculoꝝ. i. vitā boiuꝫ ſeculariter ⁊ diſſolute viuentium.
b Cuſtodire cupis. exponēdo te vitijs. q. d. videt̄ ꝙ ſic.
c Quā calcauerūt. i. freq̄nter ābulauerunt. d Uiri iniq. vi tijs expoſiti ⁊ aſſueti. e Qui ſublati ſūt. de p̄nti vita iuſto dei iudicio. f Añ tp̄s ſuū. i. añ tp̄s mortis nālis. g Et fluuius. i. ipetus tribulatōuꝫ ſupueniētiū
h Subuertit fū. eo. i. ptātes ⁊ diuitias i qb⁹ confidebant.
i Qui dicebāt deo recede a nobis iqꝫ tum dicebant eius ꝓuidentiā ad act⁹ humanos ꝺetermi nate ſe nō extēdere
k Et qſi nihil poſſit facere oipotēs. circa actus huma nos puniendos.
l Eſtimabāt eū. q2 nō plus ſe extendit eius potētia ꝙ̃ ſcia.
m Cū ille impleſſꝫ domos eoꝝ bonis. ſ. tpalib⁹. q̄ a dō cō cedunt̄ hominib⁹.
n Quoꝝ ſnia ⁊c̄. q teneo diuinā ꝓui dentiam ad omnia ſe extendere.
o Uide. iu. deſtructionem predictorum errantium.
p Et letabunt̄. nō zelo vindicte: ſꝫ applaudētes diuine iuſticie. q Et innocens ſubſannabit eos. errorē eoꝝ deſpiciēdo. r Nōne ſucciſa ē erectio eoꝝ. i. excreſcētia i ꝓſperitate tpali. s Et religas eoꝝ ⁊c̄. ſi. n. de arbore ſucciſa remaneat trūc⁹ in terra adhuc pullulat. ſꝫ qñ truncus q remāſerat euellit̄ ⁊ cōburit̄: ſpes ⁊ poſſibilitas talis pullulatōis tollit̄. ⁊ p h̄ intelligit ꝙ ſic totalr̄ ꝓſpitas ab icredulis tollet̄. t Acgeſce igr̄. Poſtq̃ elipħaꝫ arguit iob de vitijs. hic admonet eū de v̄tutib⁹ ad recuperādū ꝓſperitatē tpalē quā amiſerat. d. Acgeſce igit̄ ei. i. ipſi deo cui repugnare ñ potes. v Et habeto pacē. ſuſtinēdo patiēter ei⁹ caſtigationē.
x Et per hec hēbis ⁊c̄. i. temporalē proſperitateꝫ valde magnā.
y Suſcipe ex ore ⁊c̄. cōfitēdo ore ⁊ tenēdo corde eius ꝓuidentiā ad oia ſe extēdere. z Si reuerſus fueris ad oipotētem edificaberis. ſicut deſtruct⁹ es p auerſionē ab eo. a Et lōge facies inigtatē a tabernaculo tuo. i. ſi elōgaueris inigtatē nō ſolū a te. ſꝫ ēt ab illis qui ſūt i cura tua. b Dabit ꝓ terra ſiliceꝫ. i. mlto meliora ꝙ̃ añ habuiſti. ſic̄ ſilex p̄ualꝫ terre ſimplici: ⁊ aurum adhuc ampli⁹ ſilici. c Eritq3 oipotēs ꝯ hoſtes tuos. ita ꝙ nō poterūt ā pli⁹ tibi nocere. d Et argētū coaceruabitur. i. ditie gnālr̄ q̄ noie argēti deſignāt̄: ⁊ nō ſolū ꝑmittit ei elipħaꝫ ꝓſperitatē i bonis corꝑalib⁹: ſꝫ ēt i ſp̄ualib⁹ q̄ ſe tenēt ex p̄te aie. ⁊ talia ñ ꝑmiſerat añ. dic̄ igit̄. e Tūc ſup oipotētē ⁊c̄. experiēdo iteri⁹ diuinas cōſolatōes. f Et leuabis ad deū faciē tuaꝫ. euꝫ quiete ⁊ delectabilr̄ ꝯtēplādo. itelligit tñ de cōſolatōibus ⁊ cōtēplatōib⁹ q̄ p̄nt haberi i vita p̄nti. q2 futurā negabat.
g Rogabis eū. ꝯſideēter. h Et exaudiet te velociter.
i Et vota tua reddes. modus ē. n. hōis exauditi a deo reddere vota q̄ ei ꝓmiſerat. k Decernes rem. ſcōꝫ diſpoſitionem ⁊ volūtatē tuā. l Et veniet tibi. abſq3 defectu. cui⁹ cā ſubditur.
m Et in vijs tuis ſplēdebit ⁊c̄. i. de⁹ illuſtrabit te ad diſponēdū de futuro qd̄ ē tibi vtile: ⁊ qd̄ vult tibi dare. n Qui. n. humiliat⁹ fuerit. de ſe fideliter ſubijciēdo. o Erit in gloria. i. in ꝓſpitate tpali q̄tum ad corꝑ⁹ ⁊ aiaꝫ mō pdicto. p Et q icli nauerit ⁊c̄. ad ꝯſiderādū humilr̄ ꝓpos defect⁹. q Ipſe ſalua

noſtra cōſiderat: ⁊ circa cardines celi ꝑambulat. Nūnqd ſemitam ſeculoꝝ cūſtodire cupis quā calcauerūt viri iniq̄ qui ſublati ſunt āñ tēpus ſuū: ⁊ flūuius ſubūertit fundamentū eoꝝ. Qui dicebant deo: recede a nobis: ⁊ quaſi nihil poſſit facere oipotēs: eſtimabāt eū: cūꝫ ille ipleſſet domos eoꝝ bonis. Quoꝝ ſnia ꝓcul ſit a me. Uidēbunt iuſti ⁊ lētabunt̄: ⁊ inocens ſubſannabit eos. Nōne ſuccisā ē erectio eoꝝ: ⁊ rēliqas eoꝝ deuorauit ignis: Acgeſcē igit ei ēt hēto pacem: ⁊ p hec hēbis fruct⁹ optimos. Suſcipe ex ore illi⁹ legē: ⁊ pone ſmones ei⁹ in corde tuo. Si reūerſus fueris ad oipotētē edificaberiſ: ⁊ lōnge facies iniqtatē a tabernaculo tuo. Dabit ꝓ terrā ſilicē: ⁊ ꝓ ſilice torrētes aureos. Eritq3 oipōtēs ꝯtra hoſteſ tuos: ⁊ ārgētū coaceruabit̄ tibi. Tūc ſup oipotētē ðlitijs afflueſ: ⁊ eleuāb ad deū faciē tuā. Roga

bis eū ⁊ ēxaudiet te ⁊ vōta tua reddes. Decernēs rē: ⁊ vēniet tibi: ⁊ i vijs tuis ſplēdebit lumē. Qui. n. hūiliat⁹ fuerit: erit i gliā: ⁊ q̄ni iclinauerit oculos ſuos: ipē ſaluābit ſaluābit inocēs: ſaluābit āt mūditia manuū ſuaꝝ. XXIII.

Reſpondēs autē iob ait: Nūc quoq3 i amaritudīe ē ſmo me⁹: ⁊ māñ⁹ plage mee aggrauatā ē ſup gēmitū meū. Quis mihi tribuat vt cognoſcā: ⁊ iueniam illū: ⁊ ūeniā vſq3 ad ſoliū ei⁹: ponāꝫ corā eo iudiciū: ⁊ ōs meū replebo icrepatōib⁹: ūt ſciaꝫ vba q̄ mihi r̄ndeat: ⁊ itelligā qd loq̄t mihi: Nolo mūlta fortitudīe ꝯtēdat mecū: nec magnitudinis ſue mole me ꝑmat. Propōnat eqtatē ꝯtra me ⁊ ꝑūeniet ad victoriaꝫ iudiciū meū. Si ād oriētē iero nō āpparet: ſi ad ōccidētē: nōn itelligā eū: ſi ad ſiniſtrā qd āgā: Non appħēdam eum. Si me vērtam ad dexteram: non vidēbo illum.

bis. a tribulatōibus: ſup ipios obſtinatos veniētib⁹. iō ſubditur.
r Saluabit inocēs. ſ. corde. s Saluabit autem mūditia manuū ſuaꝝ. q. d. ad perfectam ſaluteꝫ requiritur mundicia cordis ⁊ operis.
t per manus eniꝫ opera deſignant̄. Cap. XXIII.
R Eſpōdēs āt iob. Hic ponit̄ ipſi⁹ iob r̄nſio. notauerat autē euꝫ elipħaꝫ de duob⁹. ſ. ꝙ erat flagellat⁹ pp pctā ſua. ⁊ ꝙ male ſentiebat ð diuina ꝓuidētia. iō ꝑmo excludit ꝑmū. ⁊ ſcðo ſcðm. ca. ſeq̄nti. Circa ꝑmū iob ꝑmo ſe iniuriatū ꝯq̄rit̄. ſcðo ꝓpoſitū exeq̄t̄ ibi. Quis mihi tribuat. circa ꝑmū dic̄. v Nunc quoq3 in amaritudine ē ſermo me⁹. cui⁹ rōnem ſubdit.
x Et man⁹ plage mee. i. ꝑtās ſeu grauitas flagellatiōis quā ſuſtinui.
y Aggrauata ē ꝑ iniuriā mihi irrogatā: eo ꝙ iponit̄ mihi ꝓpter culpam meam fuiſſe illatam.
z Sup gemituꝫ. q. d. ꝑ⁹us habui cāꝫ gemēdi ſilenter. ſꝫ mō habeo cāꝫ conquerendi patenter.
a Quis mihi. Hic ꝓſequit̄ intentū ſuū declarās ſe ꝓpter pctā nō fuiſſe flagellatū. ⁊ h̄ dupl̄r. ꝑ ꝑ diuinū iudicium cui nihil ē occultum. ſcðo ꝑ euidētiā opeꝝ ſuoꝝ ibi. Ueſtigia ei⁹. Prima in duas q2 ꝑmo oñdit. ꝓpoſitū. ſcðo declarat qðdā dcm̄ ſuū. ibi. Si ad oriētē. Circa ꝑmuꝫ iuocādo diuinū iudiciuꝫ dicit. Quis mihi tribuat vt cognoſcā deuꝫ iudicē meū ad ſciēdū cāꝫ afflictōis mee. b Et veniam vſq3 ad ſoliū ei⁹. ſ. vt poſſim audire ab eo qd̄ q̄ro
c Ponā corā eo ⁊c̄. nō dicit ꝯ eū ſic̄ ꝯ p̄te aduerſā ſꝫ corā eo ſicut corā iudice: cui obtēperare volo ⁊ ſic excludit v̄bū elipħaꝫ iponētis ſibi ꝙ vellet cū deo ꝯtēdere de pari. d Os meū replebo icrepationib⁹. In hebreo h̄r: argumētatōib⁹ ſic̄ diſcipulus corā magiſtro aliqñ ml̄tiplicat argumēta nō ad cōtētionē: ſꝫ ad veritatis iquiſitionē quā deſiderat audire a magiſtro. ⁊ h̄ oñdit l̄ra ſeq̄ns cū dr̄.
e Ut ſciā v̄ba ⁊c̄. h̄ ēt oñdit p h̄ qd̄ ſubdit̄. f Nolo mlta fortitudine cōtēdat mecū. i. in tanta ſublimitate mecū loq̄t̄: ꝙ nō poſſim capere ſꝫ magis cōtēperet ſe capacitati intellect⁹ mei. g Proponat equitatē ꝯ me. i. declaret p effectū reuelatōis v̄l māifeſtatiōis ſue grauitatē pene mee ⁊ culpe. h Et ꝑueniet ad victoriā iudiciū meū. i. iudicet ꝓ me: ita ꝙ appareat victoria mea ſuſtinēdo v̄itatē ꝯ amicos meos ipugnātes ipſā. ⁊ ſic poſtea fcm̄ fuit. vt h̄r in fine hui⁹ libri. vbi dñs dic̄. Nō eſtis locuti corā me rectū. ſicut ſeruus meus iob.
i Si ad orientē ⁊c̄. Hic declarat quoddā dcm̄ ſuū. Dixerat. n. de deo. Quis mihi tribuat vt cogſcā ⁊ iueniā illū. p hoc inſinuās manifeſte ꝙ hō v̄tute nāli nō pōt ad ꝑfectā dei cognitionē ꝑtingere. iō h̄ declarat dicēs. Si ad oriētē ⁊c̄. Ad cui⁹ itellectū ſciēdū ꝙ hō ad cognitōeꝫ dei aſcēdit ex creaturl viſibilib⁹. ſꝫ ꝙ dr̄ Sap. 13. A magnitudīe ſpēi creature poterit cogſcibilr̄ creator hoꝝ videri. iter creaturas aūt viſibiles firmamētū tenet ꝑmū locū. cui⁹ mot⁹ icipit ab oriēte tēdēs v̄ſus occidētē. ⁊ q̄tū ad h̄ dic̄. Si ad oriētē iero. motum firmamēti ꝯſiderādo.
k Nō appet. ſ. ipē ōs p h̄ ꝑfecte cognit⁹: q2 l3 firmamētuꝫ ſit creatura valde nobil̄. tñ i infinitū deficit a ꝑfectōe creatoris. ſcðm vo locū tenet ꝓpri⁹ mot⁹ planetaꝝ. q icipit ab occidēte tēdēs v̄ſus oriētē ⁊ q̄tū ad h̄ dic̄. l Si ad occi. me ꝯuertero: planetas ⁊ eoꝝ mot⁹ conſiderando.
m Nō intel. eū. ſ. ꝑfecte: eadē rōe q̄ ð firmamēto. dcꝫ ē. n Si ad ſini. i. ad aqlonē ꝯſiderādo ſtabilitatē poli artici ⁊ ſtellaꝝ q̄ mouēt̄ ꝓpe ipꝫ. o Quid agā. q. d. ñ hēo ſufficiēs mediū ad cogſcēdū ꝑfecte deū.
p Si me. ⁊c̄. i. ad meridiē. vñ ē fortitudo lumis. q Non vi. illū. q2 illð lumē ē tm̄ corꝑale ⁊ i infinitū ðficiēſa diuino lumīe. ⁊ q2 eadē ē diſtātia di ad creaturas. ⁊ creaturaꝝ ad ipꝫ. ſic̄ ē eadeꝫ via a thebis ad athenas ⁊ ecōuerſo. poſſꝫ aliqs credere ꝙ ſic̄ nō cogſcim⁹ deū niſi valde iperfecte pp diſtātiā ipſi⁹ a nobis: ſic ecōuerſo nō cogſceret nos ꝑfecte rōne

bui⁹ diſtātie.iō h̄ excludit.d. a Ipſe vō ꝛc̃.i.oīa opa mea vſ ad mini ma. b Et ꝓbabit me ꝛc̃. ignis autē ꝓbās auꝝ nō dat ei vitatē au/ ri:ſ eā pexiſtētē declarat.ita dīc iob q ignis tribulatōis nō dedit ſibi inocētiā:ſ illā declarauit p ei⁹ patiētiā.ꝛ ſic de⁹ eum ꝓbauit.non ad cognoſcēdū ei⁹ inocētiā ſibi incognitā:ſ vt alijs manifeſtaret.ſic ꝛ tēta uit abrahā Gen̄.zz.vt ei⁹ obediētia alijs notificaret. c Veſtigia eius.h̄ oñr oñdit ꝓpoſitū teſtimonio ſuoꝝ opeꝝ q̄ fuerāt hoīb⁹ nō.d. Veſtigia ei⁹ ſecut⁹ ē pes me⁹ ꝛc̃.i.dictamē recte rōnis ſecut⁹ ſū ī oīb⁹ opib⁹ meis:qd̄ eſt quaſi quoddā veſtigiū ipreſ/ ſu a deo mētib⁹ hūanis

d A mādatis labioꝝ ei⁹ nō receſſi.i.ab illis q̄ p diuinā reuelatōes būi vltra nālē cognitione. q̄uis.n. gētiles non ha buerūt legē a dō reuela ta:q̄ data fuit iudeis in mōte ſynai.tñ illis gen/ tilib⁹ g.viuendo ſm di/ ctamē recte rōnis ꝯuer/ tebāt ſe ad deū depcan/ du.reuelabāt ea q̄ erāt ad ſalutem necīa.a deo īmediate vel mediātib⁹ aligb⁹ ī ſcitate excellēti b⁹.cuiuſmodi fuit iob.q habuit reuelatiōes valō clarā de reſurrectiōe fu tura.vt patuit.ē.19.ꝛ q̄ tū ad dicta reuelata dīc. A mādatis labioꝝ eius. verūtamē qꝛ ipē deus ī ſe nec p cognitōe nāle nec p reuelatōe ꝯphēdit.iō ſeqꝛ. e Ipe eni ſolus ē.ſ.infinite ſciētie.

f Et nemo auertere po/ teſt cogitatōes eius.i.ei⁹ cōſilia cōpꝛehēdere.ē ēt īfinite ptātis.iō ſequiꝛ.

g Et aīa eius.i.volūtas

h Quōcūqꝫ voluit h̄ fec. nllō potēte ſibi reſiſtere

i Cūqꝫ expleuerit ī me volūtatē ſuā.me flagel/ lādo tāq̄ creaturā ſuā.

k Et alia multa ſimilia.

Ipſe vō ſcit viā meā ēt ꝓbabit me quaſi aurū quod per ignē tranſit. Veſtigia ei⁹ ſecut⁹ eſt pes meus: viā eius cuſtodiui:ꝛ non declina ui ex ea. A mādatis labioꝝ ēi⁹ nō receſſi:ꝛ in ſinu meo abſcōdi ver ba oꝛis eius. Ipſe eni ſolus ē:ꝛ nemo auertere pōt cogitatione ei⁹:ꝛ aīa ēi⁹ quōdcūqꝫ voluit hoc fecit. Cūqꝫ expleuerit in me volū tatē ſuā:ꝛ aliā multa ſimilia pſto ſūt ēi. Et iccircō a facie ei⁹ turbat⁹ ſū:ꝛ ꝯſiderās eū timoꝛe ſollicitoꝛ Deus molliuit coꝛ meū:ꝛ oipo/ tens ꝯturbāuit me. Nō ēni perij ꝓpter iminētes tenebrās:nec fa/ ciē meā operuit caligo. XXIIII.

A b oīpotēte nō ſūt abſcō/ dita tpa:qui aūt nōuerūt eū:ignoꝛāt diēs illi⁹. Alij términos trāſtulerūt: diripūerūt greges ꝛ pauē: ſūt eos. Aſinū pu pilloꝝ abēgerūt:ꝛ abſtulērūt pꝛo pignoꝛe bouē vidue. Subūerte rūt paupeꝝ viā:ꝛ ōppſſerūt pari ter māſuetos ṫre. Alij q̄ſi ōnagri in deſto egrediūꝛ ad op⁹ ſuū:vi gilāteſqꝫ ad pdā pparāt panē libe riſ. Agꝝ nō ſuū demetūt:ꝛ vineā ei⁹ quē vi oppſſerūt vindemiant. Nudos dīmittūt hoīes idumen ta tollētes:qbus nō eſt operimē/ tū in frigoꝛe:quōs ībꝛes montiū rigant ꝛ nōn habētes velamē am plexānt lapides. Vim fecērūt de pꝛedātes pupillos:ꝛ vulgū pau/ perē ſpoliauerūt. Nudis ꝛ icedē/ tib⁹ abſqꝫ veſtitu ꝛ eſurietib⁹ tule rūt ſpicas. Inter acerūos eoꝝ meridīati ſūt q calcātis toꝛculari b⁹ ſitiūt. De ciuitatib⁹ fecerūnt vi ros gemere:ꝛ aīa vulneratoꝝ cla mauit:ꝛ deūs multū abire nō pa tiꝛ. Ipi fūerunt rebelles lumini: Neſcierūt vias ei⁹:nēc reuerſi ſūt p ſemitas illi⁹. Manē pꝛimo cō/ ſurgit homicida:iterficit egenūs ꝛ pauperē:pér nocte vō erit q̄ſi fur. Oculus adulṫi ōbſuat caligi nē dicens:nō mē videbit oclus ꝛ ōpiet vultū ſuū. Perfōdiūt ī tene bꝛis domos:ſicūt in die ꝯdixerāt ſibi:ꝛ ignoꝛauerūt lucē. Si ſubi/ to apparuerit auroꝛa ārbitrātur vmbrā moꝛtis:ꝛ ſic ī tēnebꝛis q̄ſi ín luce ambulāt. Leuis eſt ſup fa ciē aque. Maledicta ſit pars ei⁹ ī ṫra:nēc ābulet p viā vineaꝝ. ād

.ſ.flagella. l ꝓſto ſūt ei.qꝛ mibi ꝛ alijs poteſt infligere de facili.

m Et idcirco a facie ei⁹ turbat⁹ ſu.turbatiōe triſticie d̄ pſeti malo.

n Et cōſiderās eū.q pōt mlta ſilia itez facere. o Timoꝛe ſollici toꝛ.de futuro malo.Sciēdū tñ q iſta triſticia ꝛ iſte timoꝛ in ipſo iob nō erāt abſoꝛbētes rōnē neqꝫ deÿciētes a vtute.ſ ſeqntes naturā ſēſi tiuā nāli neceſſitate. p Deus molliuit coꝛ meū.liqfaciēs a firmi/ tate ṫpali. q Et oipotēs cōturbauit me.mō iā pdicto:ꝛ q hoc nō ſuſtinuerit ꝓ pctō ſuo oñdit.d. r Nō.n.perij.i.afflictōes paſſus ſū

s Propter iminētes tenebꝛas.i.ꝓpter pctā patētia. t Nec facie meā operuit caligo.i.ꝓpter pctā latentia que faciem aīe obnubilant interius.lic non appareant exterius. Cap.XXIIII.

A b oipotēte.Poſtq̄ oñdit iob ſe nō fuiſſe punitū ꝓpter pctā ſua.hic ꝯñr oñdit ſe nō male ſenſiſſe de diuina ꝓuidētia.ꝛ p declarat ꝓpoſitū.ſcdō ꝯcludit intētū ibi.Nō ſi nō ita ē.Pꝛima ī duas qꝛ p oñdit ꝓpoſitū ī gnāli.d.Ab oipotente nō ſūt abſcōdita tpa.q.d. intuitus ſue ſcie ferꝛ ſup oia tpa.ita q pfecte cognoſcit pterita pꝛeſentia ꝛ futura. x Qui āt noue.eū.p iueſtigatōe rōnis vl ēt vlterius per reuelatōe. y Ignoꝛāt dies illius.i.modū ſue eternitatis non cō/ pꝛehendunt.ꝛ ſic oñdit ſe iob bñ ſentire de diuina ꝓuidētia ī generali.

z Alij terminos trāſtulerūt.hic ꝯñr oñdit ide ī ſpāli.ꝛ h̄ p diuerſos peccatoꝛes ſine freno timoꝛis dei peccātes.ac ſi eoꝝ facta ñ ꝓſpiceret cui⁹ tñ ꝯriū oñdit p hoc q eos manifeſte puniuit ꝛ punit.pmo igitur deſcribit eoꝝ multiplicē culpā.ſcdō penā a deo inflictā.ibi.Maledi/ cta ſit pars ei⁹.Pꝛima ī duas.qꝛ p expmit pctā ex cōcupiſcētia ocloꝝ oꝛiētia.ꝛ ſcdō ex carnis cōcupiſcētia:ibi.Oculus adulteri.Circa pmū dīc.Alij terminos tranſtulerūt.defalcantes de alioꝝ hereditate.

a Diripuerūt greges.q̄tū ad bona mobilia. b Et pauerunt eos ac ſi eēnt ſui ꝓprij. c Aſinū pupilloꝝ abegerūt.minādo ad domū ſuā. d Et abſtulerūt ꝛc̃.i.titlō pignoꝛis ſub coloꝛe iuſticie:l falſo.

e Subuerterūt pau.viā.i.ſubuerterūt iuſticiā eoꝝ ꝑ munera.

f Et oppꝛeſſerūt pariter ꝛc̃.de qb⁹ credebāt q nō defenderēt ſe ꝛ tñ pſonis pdictis eēt cōpatiēdū ꝓpter ꝯditōe eoꝝ.Cōſeqnter addit de manifeſtl latronib⁹ ꝛ raptoꝛib⁹ dices. g Alij q̄ſi ona gri ī deſerto.ſupple moꝛāꝛ ad latrocinia ꝛ pdas exercēdū:ꝛ p ꝑ lrā ſeqntē q plana ē vſqꝫ ibi. h Quos ībꝛes ꝛc̃.hoīes.n.ſpo/ liati fugiūt ad loca cauernoſa montiū.ꝛ antēq̄ illuc poſſint in/ gredi rigāꝛ ībꝛib⁹ q generanꝛ ī mōtib⁹. i Et nō hñtes vela/ men.veſtis nec do/ mos cōtra imbꝛes.

k Amplexāt lapi/ des.ponēdo ſe itra cauernas acceptan do loca illa ꝓ aliqli remedio. l Vim fecerūt depdantes pupillos.qb⁹ debe/ rent parcere.eo q carent nutritoꝛib⁹

m Et eſurietib⁹ tu/ lerunt ſpicas.i.pau pib⁹ nō hñtib⁹ meſ/ ſem:ſ tñ aliquas ſpicas poſt meſſoꝛeſ collectas.illas etiā abſtulerūt. quod ē vile ꝛ crudele.

n Inter acer. eoꝝ meridiati ſunt.i.in meridie occultati.

o Qui calcātis toꝛ cularib⁹ ſitiunt.i.q vindemia perfecta ita modicū hñt de vino q non ſufficit ad eoꝝ neceſſitatē. p oia iſta itēdit exp mere q tales rapto res p nimia cupidi tate nō parcūt pau/ pibus. p De ci uitate fecerūt viroſ gemere.qꝛ pꝛopter illos q̄s ſpoliauerūt vl occiderūt ī agro illi de citate gemūt eis cōpatiētes.

q Et deus inultū abire ñ patiꝛ.ſ diſpoſitōe ſue ſapie reducēs ad oꝛdinē iuſticie

r Ipſi fue.re.lu.ſciēter agētes ꝯ dictamē recte rōis.qd̄ ꝓcedit ex lumine nāli itellect⁹ s Neſcie.vi.ei⁹.ꝑ igꝛātiā affectatā.

t Nec reuerſi ſūt ꝛc̃.qꝛ nō penituerūt de malis ſuis.qd̄ explī/ ficat.d. v Ma.p ꝯſur.ꝛc̃.ad iſidiādū his q ſurgūt añ clarā lucē. x Interficit egenū ꝛc̃.q necitate ꝯpulſus ponit ſe ī vis añ q̄ alij ſurgāt. y Per no.vō erit ꝛc̃.ītrās domū occlte ad iterficiēdū ꝛ rapiēdū. z Oculus adulteri.h̄ ꝯñr expmit pctā ex cōcupiſcētia carnis ꝓcedētia.d.Oclꝰs adulteri obſeruat ca/ liginē.i.expectat noctē ad cōmittēdū adulteriū. a. Dicēs.i.co gitās. b Nō me vi.ocl⁹.ꝛ ſic pficiā adulteriū ſecur⁹ c Et ope riet vultū ſuū.ad maioꝛē ſui ſecuritatē ne cognoſcaꝛ ab aliq̄ obuiā/ te ſeu p feneſtrā ſpectāte. d Perfo.i te.do.ſ.adulter ꝛ adltera occulte ītroitū adinueniēdo. e Sic ī die ꝛc̃.p nūciū ſignificā do ſeu p lrās adiuicē miſſas. f Si ſubito apparuerit auroꝛa. antēq̄ ꝯpleuerint libidinē ſuā. g Arbitranꝛ vmbꝛā moꝛtis qꝛ fruſtranꝛ in toto vel in pte deſiderata delectatiōe ſua.

h Et ſic in tenebꝛis ꝛc̃.i.ſic bñ agētes ābulāt in luce.ſicifti in te/ nebꝛis.ꝓpter qd̄ dīc ſaluatoꝛ Joh.3.Qui male agit odit lucē.ꝛ nō venit ad lucē.vt nō arguāꝛ opa ei⁹.q āt facit vitatē venit ad lucē ꝛc̃. i Leuis ē ſup faciē aq̄.ſupficies.n.aq̄ ipulſu cuiuſ/ lib vēti ſeqꝛ.ꝛ ſilr adulter ipetū ſue paſſiōis. k Maledicta hic ꝯñr deſcribiꝛ pena a deo iflicta vl īfligēda.cū dr̄.Maledi cta ſit ps ei⁹ in terra.i.hereditas q̄ p pte freqnter deſignatur in veteri teſtamēto:q maledcā dicif.qñ nō pfert aliqd̄ vtile:ſ tñ ſpinas ꝛ tribulos.ſcdm q dr̄ Gen̄.3.Maledicta terra ī ope tuo: cū opatus fueris eā nō dabit fruct⁹ ſuos.ſ ſpinas ꝛ tribulos ger minabit tibi. l Nec ābu.ꝛc̃.i.vinee ei⁹ ſint ita ſteriles ꝛ de/ ſtructe q ñ velit eas viſitare. m Ad ni.ꝛc̃.aliq exponūt o pe/

na gehēne dicētes. ꝙ ibi ē qdā ꝯmutatio de maximo frigore ad maximū icēdiū ad maiorē afflictōez: ⁊ ſeqns lr̄a ꝯcordat. cū dr̄. Et vſqꝫ ad iferos pctm̄ illiꝰ. ſm hebreos p h̄ itelligūt duo tēpora āni q diſtinguit i ſex tpa. vt hr̄ Geñ. 8. in fine. Cūctis dieb' ſemētis ⁊ meſſis frigꝰ ⁊ eſtus eſtas ⁊ hyems nō regeſcēt. ⁊ qdlibet iſtoꝝ ſex tēpoꝝ. ꝯtinet ſpaciū duoꝝ mēſiuꝫ. vt ibidē fuit plenius declaratū. ⁊ dcm̄ fuit ibi ꝙ tp̄s frigoris ē a medio nouēbris vſqꝫ ad mediū ianuarij. tp̄s āt eſtꝰ a medio iulij vſqꝫ ad mediū ſeptēbris. Dicunt ḡ hebrei ꝙ iob loquēdo de pctōribꝰ p̄dictis. ſ. raptoribus ⁊ adulteri. loqͥt ō illis q fuerūt tpe diluuij quo vigebat rapina ⁊ luxuria. ſcd̄ꝫ ꝙ dr̄ geñ. 6. Corrupta eſt āt terra corā dn̄o ⁊ repleta ē inigtate q̄ſtum ad p̄mū. ⁊ ſequit̄. Oīs qppe caro corrupat viā ſuā q̄ſtū ad ſecundum. Dicūt igit̄ ꝙ ppter mala illius tēporis deꝰ āñq̄ induceret diluuiū: fecit vnum ānū in q durauit tēpus frigoris in vna medietate: ⁊ eſtus in alia: ſꝫ qꝛ h̄ de ſcripturis nō hꝫ auctoritatē. iō eadē facilitate cōtēnit̄ q̄ ꝓbat̄. tñ ſcd̄ꝫ iſtā viā poſſet hec lr̄a cōtinuari ad p̄cedentē in q̄ fit mentio de ſterilitate terre ⁊ vineaꝝ. ⁊ iō ſubditur. Ad nimiū calorē trāſiet ⁊c̄. vt ſit ſenſus: ſit eius terra ita ſterilis bonis: ac ſi nō habuiſſet niſi tēpus eſtus: in q̄ terrenaſcētia deſiccant̄. ⁊ tp̄s frigoris in q̄ mortificant̄. ⁊ qꝛ pena p̄ñtis vite nō eſt ſufficiēs ꝓ pctōribꝰ obſtinatis. iō ſeqt̄. Et vſqꝫ ad inferos pctm̄ illiꝰ. i. faciat pctōrē dſcēdere ad penā gehēne. b Obliuiſcat̄ eiꝰ mīa. qꝛ nō ē a dānatis vlterius expectāda. c Nō ſit i recordatōe. i. in bonoꝝ memoria. d Sꝫ ꝯterat̄ q̄ſi li. ifructuoſū qd̄ excidit̄ ⁊ i ignē mittit̄. cuiꝰ cā ſubdit̄. e Paūit ⁊c̄. i. bona ſua cōſūpſit in operibꝰ vanis ⁊ ifructuoſis. f Et vidue nō bñ fecit. i. i bonis operibꝰ ⁊ fructuoſis nihil expēdit. ſic̄ exponūt doctores nr̄i. hebrei āt h̄ rducūt ad tp̄s diluuij. ſic̄ ⁊ p̄dicta dicētes ꝙ hoīes tūc accipiebāt duas vxores: vnā ad delcātionē cōcubitꝰ carnalis tm̄. ⁊ illi dabāt ſterilitatis potū: ne p conceptū ⁊ partuꝫ pueroꝝ debilitaret̄ ⁊ deturparet̄. ⁊ illā bñ veſtiebāt ⁊ paſcebāt vt ad cōcubitū eēt delectabilior: aliā āt vxorē accipiebāt ad generatōez ꝓlis: ⁊ ad illā nō accedebāt niſi cā ipregnatōis. dimittētes eā male paſtā ⁊ veſtitā. g Detraxit forteſ. a ſuo ſtatu p violētiā. h Et cū ſteterit. i. magno ſtatu. i Nō credet vite ſue. qꝛ tales ꝓpter mala q̄ fecerūt ſp timēt iterfici gladio vel veneno. ſic̄ dcm̄ fuit. ꝯ. 15. ca. de dionyſio tyrāno. k Dedit ei deꝰ lo. peni. penā debitā differēdo. l Et ille abutit̄ ⁊c̄. augēdo cōtēptū p mlt'iplicatōez peccatoꝝ: q̄ſi deus nō videat ipſuꝫ qd̄ ē falſuꝫ. iō ſeqt̄. m Oculi āt eiꝰ. ſ. dei. n Sūt i vijs illiꝰ cōſiderādo oīa pctā eiꝰ. o Eleuati ſūt ad modicū. i. ad aliquā poteſtatē terrenā caducā. iō ſubdit̄. p Et nō ſubſiſtēt. quia deijciēt̄ ad inferni penā. q Et humiliabūt̄ ſic̄ oīa ⁊ auferēt̄. i. ſic̄ oīa terrenaſcētia q̄ nō colligunt̄ donec tp̄s meſſis aduenerit. ⁊ ſic peccatores permittunt̄ a deo ſtare donec venerit tp̄s punitōis ſm ordinē ſue iuſticie. ꝫ ꝙ dr̄ Geñ. 15. Nōdū ſunt iplete inigtates amorreoꝝ ⁊ iō ſeqt̄. r Et ſic̄ ſūmitates ſpicarū cōterent̄. videlicꝫ ipleto tpe maturitatis ſue s Qd̄ ſi nō ita ē. Dic iob ex p̄dcis ꝯcludit itētū. ſ. ſe ꝓpter pctā punitū nō fuiſſe nec de dei prouidētia male ſēſiſſe. d. Qd̄ ſi nō ē ita. ſicut dixi. ſ. ꝙ afflictio mea nō corñdet pctis: ſꝫ excedit ⁊ ꝙ dīna ꝓuidētia ſe extēdēs ad oīa differt aliqñ punitōez pctōꝝ i p̄ñti. reſeruans eos pene gehēne ſm ordinem ſapiētie. t Quis me pōt ar. ⁊c̄ q. d. arguat ſecure. v Et po. āñ deū ⁊c̄. tanq̄ irreuerēter ſeu blaſſematorie ꝓlata. q. d. nullus veſtrum hoc poterit.

¶ In ca. 24. vbi dr̄ i poſtilla. Nec ābulet p viam vinearum. ADDITIO. I.

Hoc qd̄ dr̄. Nec ābulet p viā vineaꝝ. ſm ſcm̄ Tho. exponit̄ de pctōre q i rebꝰ terrēis q̄s i ſua pte elegit vltimū finē cōſtituit: ꝫ illud ſapie. 2. Hec eſt pars nr̄a. cui bona huius mūdi qbꝰ male vtit̄ v̄tunt̄ i malū. ⁊ hoc manifeſtat ſubdēs. Nec ābulet p viaꝫ vineaꝝ. Solēt. n. vie vineaꝝ vmbroſe eē ⁊ p ꝯñs tpate ⁊ etiā determinate p ſepes ſeu macerias ex vtraq̄ pte poſitas: vñ ipius p viā vineaꝝ nō ābulat: qꝛ rebus huiꝰ mūdi moderate nō vtit̄: ſꝫ qñq̄ declinat ad vnū extremū: qñqꝫ ad aliud. ⁊ q̄ſtuꝫ ad hoc ſubdit. Ad miniū calorē trāſeat ab aqs niuiū: q̄ſi a ꝯrio vicio i ꝯriuꝫ trāſeat: qꝛ i medio v̄tutis nō manet. cuiꝰ penaꝫ finalē oſtendit dicēs Et vſqꝫ ad iferos pctm̄ illiꝰ. q. d. nō ſolū i terra pſciꝰ maledicit̄: vt dcm̄ fuit ātea: ſꝫ ēt penas in inferno poſtea patietur.

¶ In eo. c. vbi dr̄ i poſtil. ⁊ pōere āñ deū v̄ba mea. ADDITIO. II.

Ubi dr̄ i trāſlatōe nr̄a. Et pōere āñ deuꝫ v̄ba mea i hebreo hr̄. Et ponere ad nihilū v̄ba mea. ⁊ ē ſēſus ꝙ ñ ſolū ſe dic̄ imuneꝫ a mēdacio. qd̄ ē ꝯ mētē loq: ſꝫ ēt a locutōe vana q̄ ad nihilū rputat̄. ⁊ h̄ dic̄ Et pōere ad nihilū v̄ba mea. REPLICA.

In cap. 24. vbi dr̄. Nec ābulet p viā vineaꝝ ⁊c̄. hoc q ā ē maledictio exponit poſtilla. ō pena reproboꝝ: burgeñ. autē ⁊ ſcūs tho. exponūt hoc ⁊ quod ſequit̄ de peccatis ipioꝝ. ſꝫ p̄ma expoſitio pluſq̄ ſcd̄a lr̄aꝫ ⁊ eiꝰ v̄itatē ꝯtinuat. Cap. XXV.

nimiuꝫ calorem tranſiet ab aquis niuiū: ⁊ vſq̄ ad inferos pctm̄ illiꝰ Obliuiſcat̄ eiꝰ miſericordia. Dulcedo illius vermeſ. Nō ſit i recordatione: ſꝫ ꝯterāt̄ ſicut lignū ifructuoſū. Paūit eni ſterilē ⁊ q̄ non parit: ⁊ vidue bene non fecit. Detraxit fortes in fortitudine ſua: ⁊ cū ſteterit nō crēdet vite ſue. Dedit ei deꝰ locū penitētie: ⁊ ille abutit̄ eo in ſupbia. Oculi aūt eiꝰ ſūt in vijs illiꝰ. Eleuāti ſunt ad modicū: ⁊ nō ſubſiſtent: ⁊ humiliabūt̄ ſicut oīa ⁊ auferent̄: ⁊ ſicut ſūmitātes ſpicaꝝ ꝯterent̄. Qd̄ ſi nō eſt ita: qs me pōt arguere eſſe mentitū: ⁊ pōnere āñ deum v̄ba mea?

Reſpōndens aūt XXV. baldath ſuites dixit: Poteſtas ⁊ terror āpud euꝫ eſt: qui facit concordiam in ſublimibus ſuis. Nunquid eſt numerus militū eius? Et ſup quē non ſurget lumē illiꝰ? Nūqd iuſtificari pōt homo cōparatꝰ deo: aut apparēre mūdus natꝰ de muliere? Ecce luna etiā nō ſplēdet: ⁊ ſtelle nō ſūt mūde in ꝯſpectu eiꝰ q̄ſto magis homo putredo ⁊ filius hominis vermes? XXVI.

Reſpōdēs aūt. Hic ponit̄ ipſius baldath replicatio. ⁊ ſcd̄o ipſiꝰ iob rñſio. c. ſeq̄nti. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ baldath v̄bis iob aſſētiēs q̄ſtū ad hoc qd̄ dixerat de dei ꝓuidētia: q̄ aliqñ differt punitionē pctōꝝ. ꝯ h̄ noluit arguere: ſꝫ cōtra illd̄ quod dixerat ſe nō punitū ꝓ pctis q̄ſi oīno ſe aſſereret inocētē. Cōtra h̄ arguit de dīna ſublimitate ⁊ humana fragilitate. Ex qbꝰ videt̄ ꝙ nullus poſſit ſe apd̄ deū inocētē aſſerere. ꝫ dcm̄ aplī. i. Cor. 4. Nihil. n. mihi ꝯſciꝰ ſū. ſꝫ nō in hoc iuſtificatꝰ ſū. Premittit igit̄ dei ſublimitatē. ⁊ ſcd̄o ſubdit humanā fragilitatē: ibi. Nūqd: Circa p̄muꝫ dr̄. y Poteſtas. ſ. abſqꝫ mēſura. z Et terror. qꝛ corā deo dꝫ tremere oīs creatura. a Apd̄ eū ē. ſ. deū. b Qui facit cōcordiā i ſublimibꝰ ſuis. i. in corporibꝰ celeſtibꝰ. Quā cōcordiā exponūt hebrei dicētes ꝙ corpora celeſtia ſunt de igne ⁊ aq̄. ita ꝙ corpꝰ celi ē de aq̄. ſtelle de igne: ⁊ tñ non corrūpunt ſe inuicē ex dīna ptāte ea cōcordāte. Iſtud āt dcm̄ iprobat̄ a ph̄o libro de celo ⁊ mūdo ꝓbāte mltiplr̄ ꝙ corpora celeſtia nō ſūt de nā elemētari. ſꝫ qꝛ hāc iprobatōꝫ pauci iudei itelligūt. iō alia pōt adduci ō geñ. p̄. vbi dr̄. Fecit deꝰ firmamētū i medio aq̄ꝝ. ⁊ diuiſit aq̄s q̄ erāt ſuper firmamētū ⁊c̄. nō āt diuideret inter aq̄s ⁊ aq̄s ſi eēt de nā aq̄. ⁊ iō hāc ꝯcordiā aliter exponūt doctores catholici. qꝛ i regione elemētari vbi ē mutua corruptio ⁊ gnātio. ē pugna cōtinua: ſꝫ i corporibꝰ celeſtibus cū nō ſit talis corruptio. ꝯñs ē vt ſit ibi ꝯcordia. Cōſeq̄nter oñdit eminētiā dei in angelica nā dicēs. c Nūqd ē numerꝰ militū eiꝰ. dicūt̄ aūt celeſtes ſp̄us dei milites: qꝛ obſequūt̄ dīno nutui: ſic̄ milites duci vel ipatori. d Et ſup quē ⁊c̄. qꝛ illumiatōes dīne p̄mo ptīgunt ad āgelos ſupiores. ⁊ inde ad medios ⁊ iferiores: ⁊ inde cōſeq̄nter ad hoīes. e Nūqd iuſtificari. Hic ꝯñr ponit humanā fragilitatē ex ea arguēs ipuritatē. d. Nūqd iuſtificari pōt hō cōparatꝰ deo. q. d. nō pp quod dr̄. Iſa. 64. Oēs iuſtici e nr̄e tāq̄ pānus mēſtruate. f Aut apparere mundus coraꝫ deo. g Natus de muliere. q. d. nō. qꝛ homo eo ꝙ ē ꝓpagatus ex tali origine ex ſeminū cōmixtiōe cōtrahit iclinatōeꝫ ad malū: ⁊ difficultatē ad bonū. ꝫ illud Geñ. 8. Sēſus ⁊ cogitatio cordis humani prona ſūt ad malū ab adoleſcētia ſua: ⁊ h̄ oñdit p locū a maiori. d. h Ecce luna ēt non ſplēdet: qꝛ nō habet lumē a ſe ſꝫ a ſole. i Et ſtelle nō ſūt mūde i ꝯſpcū eiꝰ. qꝛ oīs creatura ad deū cōpata ē q̄ſi tenebra ⁊ ipuritatē habēs. k Quāto magis hō putredo ⁊c̄. i. imūdus ⁊ vilis ſi deo cōparet̄. Ex dictis pꝫ ꝙ iſte baldath non cōcludebat ꝯ iob: qꝛ nō ſe aſſeruerat iuſtuꝫ p oēm modū: nec i cōpatōe ad deū: ſed ſolū ꝙ ñ hēbat tāta pctā quāta erat pena ſibi a deo iflicta: q̄re ꝫ ordinē dīne ſapie ſeſe remunerādū i futuro ſpabat pp meritū ſue patiētie

¶ In ca. 25. vbi dicitur in poſtilla. Hanc concordiā aliter exponunt. doctores catholici ADDITIO.

Hoc quod dicit̄. Qui facit concordiam i ſublimibꝰ ſuis nō ſolū intelligēdū eſt de corporibus celeſtibus: ſꝫ ēt de ſupioribꝰ ſubſtātijs intellectualibus: q̄ in ſūma cōcordia viuūt: inq̄ſtū in participatione pfectiſſima dīne bonitatis exiſtunt: vnde de illis p̄ncipalr̄ dicit̄. In ſublimibꝰ ſuis. i. in magis ſibi ꝯformibus: de qbus ſtatim ſubdit. Nunqd eſt numerus militum eius.

a R Eſpōdēs āt iob. Hic ɔñr pōit ipi⁹ iob rñſio. ⁊ qꝛ ſic̄ dcm̄ ē. dcā
r baldath ɔtra iob nihil efficaciter ɔcludebāt. iō in ſua rñſione
pmo eius dicta euacuat. ſcd̄o pncipale ppoſitū declarat. ca.
ſeq̄nti. ſic̄ patuit ex pdictis: baldath conatus fuerat de eminētia pote
ſtatis ⁊ ſapie diuine q̄dā magnifica dicere: ⁊ ex hoc iob iniuſtū cōclu
dere. iō eius dicta euacuat tāq̄ ipertinētia ad ppoſitū: ſꝫ ad ei⁹ iactā/
tiā tm̄. Circa qd̄ p intētū pponit. ⁊ ſcd̄o oñdit ppoſitū. ibi. Ecce gigan
tes. Circa pmū ſciēdū q baldath dicēdo de deo magnifica. vt contra
iob cōcluderet. videbat̄
in h̄ ipſi deo fauere. ei⁹
ptātē ⁊ ſapientiā defen/
dendo. ⁊ iō iob ɔtra ipm
inuehendo dicit.

R Eſpōndēs aūt iob dixit. Cuius adiutor es: nūq̄d imbecillis? Et ſuſtentas brachiū ei⁹ qui non eſt fortis. Cui dediſti conſiliū? Forſitan illi qui nō habet ſapiam: ⁊ prūdētiā tuā oſtendiſti plurimā: Quē docere voluiſti. nōne eū qui fecit ſpiramentū? Ecce gigantes gemunt ſub aquis: ⁊ qui habitant cū eis. Nudus eſt iferus corā illo: ⁊ nullū eſt operimētū pditiōi. Qui extendit aquilonē ſuper vacuū: ⁊ appendit terrā ſup nihili. Qui ligat aquas in nubib⁹ ſuis: ut non erūpāt pariter deorſū. Qui tenet vultū ſoliȷ ſui: ⁊ expādit ſup illud nebulā ſuā. Terminū circūdedit aqs: vſq̄ dū finiāt̄ lux ⁊ tenebre

b Cuius adiutor es nū/
quid imbecillis? q. d. nō
cū ſit infinite v̄tutis tuo
auxilio non indigentis.
c Cui dediſti conſiliū?
p eius ſapia allegādo ac
ſi eēt inſufficiēs ei⁹ ſcia.
cū tamen ſit infinita,
d Et prudentiam tuam
oñdit plurimā. q. d. dicta
tua ñ valēt ad ppoſiti oñ
ſionē: ſꝫ tm̄ ad tuā oſten
tationē. e Quē do
cere voluiſti. p eo allegā
do. ac ſi neſciret allegare
f Nōne eū q fecit ſpiri/
tamētū. i. aīaꝫ humanaꝫ
q̄ itelligit p itellectiuam
partē: ⁊ corpus admini/
ſtrat p alias vires vitam
anialē dādo q̄ ſtat q̄diu
durat reſpirando.
g Ecce gigātes. Hic ɔñr oñdit ppoſitū. ſ. q v̄ba baldath erant ad va/
nā gloriā p hoc q maiora ſatis infra dicit de dei potētia ⁊ ſapia ⁊ tam̄
oñdit illa nullius eē momēti. pp̄ter qd̄ baldath nō debebat de cogni
tōe minoꝝ gloriari. pmo igit̄ illa maiora exprimit. ⁊ ſcd̄o ppoſitū cō
cludit. Ecce hec ex parte. Circa pmū p exprimit aliq̄ magna dei facta
ſub terra. Ecce gigātes gemunt ſub aqs. Gen̄. 6. dr̄: q gigātes erant in
diebus illis. ſ. an̄ diluuiū: q in diluuio fuerūt ſubmerſi. ⁊ cū eis oēs aliȷ
excepto noe ⁊ q cū eo erāt in archa. ⁊ h̄ fcm̄ fuit ex ptāte dina ſꝫ ordi
nē ſue ſapie ⁊ iuſticie ad puniēdū illi⁹ tpis pctā. vt hr̄ Gen̄. 6. ⁊ hoc eſt
qd̄ dr̄. Ecce gigātes gemūt ſub aqs. i. q gigātes tūc fuerūt i aquis ſub/
merſi. mō gemūt i penis iferni: qui ēt ifernus ē ſub aqs. qꝛ ē i partibus
terre infimis. h Et q habitāt cū eis. i. aliȷ dānati qui cū eis fuerūt
ſubmerſi. i Nudus ē iferꝰ corā illo. qꝛ q̄uis ſit i terre pfundo.
pꝫ tm̄ cōſpectui diuino: ⁊ oia q̄ fiūt ibi. Ulteri⁹ pcedit ad exprimēdū
aliq̄ magna q̄ fiūt a deo ſup terrā. d. k Qui extēdit aqlonē ſup va
cuū. celū āt ſup terrā videt̄ extēſū ad modū tentoriȷ i hemiſperio nr̄o
qd̄ hemiſperiū p aquilonē itelligit̄: eo q polus aqlonaris ſtat ſemper
eleuat⁹ ſup hemiſperiū nr̄m: iter celū āt ⁊ terrā nō videm⁹ niſi aerem
q a vulgarib⁹ vocat̄ vacuū: ſicut dr̄ olla vacua q̄uis ſit aere plena. dic̄
g. Qui extēdit aquilonē. i. celū i hemiſpio nr̄o ad modum tentoriȷ.
l Sup vacuū. i. ſup aerē iter nos ⁊ celū mediū exn̄tē. m Et appē/
dit terrā ſup nihil. terra. n. videt̄ fulcimētū aq̄: ⁊ aq̄ aeris: ſꝫ ſub terra
nihil ē cū ſit ifima ps mūdi. dicit̄ g̃ appenſa ſup nihilū. qꝛ nō hꝫ iferius
elemētū: tn̄ ſic ſtat i medio mūdi tāq̄ cētꝝ p nām ſuā a deo ſibi datā.
n Qui ligat aq̄s in nubib⁹ ſuis. dicūt̄ āt aque q̄ſi ligate in nubib⁹ an/
teq̄ deſcēdāt p pluuiā. o Et nō erūpāt pariter deorſū. ſic. n. deus
ordinauit nubes paulatī reſolui: vt tota pluuia nō ſil' cadat. ſꝫ ſucceſ/
ſiue ⁊ guttatiꝫ put expedit hominibus ⁊ terrenaſcentibus.
p Qui tenet vultū ſoliȷ ſui: ⁊ expādit ſup illud nebulā. ex reſiduis eni
vaporibus qui nō reſoluunt̄ in pluuiā. generat̄ aliqn̄ nebula ipediēs
nos a ɔſpectu celi. qd̄ dr̄ ſoliū dei. ſm illud Iſa. 66. Celū mihi ſedes ē.
q Terminū circūdedit aqs. qꝛ ɔgregauit eas i locū vnū q maxime ē
ocean⁹: vt appareat aliq̄ ps terre arida p hitatōe hoīū ⁊ aīaliū: q̄uis
aq̄ de nā elemēti circūdaret totā terram: cū ſit nimis pōderoſa.
r Uſq̄ dū finiāt̄ ⁊c̄. i. ſucceſſio diei. ⁊ noctꝭ p motū celi. q. d. q̄diu ſta
bit iſte ſtat⁹ mundi p reuolutōeꝫ celi. ⁊ mare ſtabit itra termios a deo
ſibi pfixos. Ulterius pcedit ad ea q̄ fcā ſūt ſuper celum ſidereū. d.
s Colūne celi. i. āgeli. qꝛ p eos adminiſtrat̄ mot⁹ celi. t Cōtremiſcūt ⁊
pauēt ad nutū ei⁹. iſte āt tremor ⁊ pauor nō ſignificāt i āgelis eē aliq̄
penā: ſꝫ tm̄ reuerētiā ad deū. v In forti. illi⁹ repente ⁊c̄. hoc dicit
de diſtinctione elementorum a deo facta. per hoc q aque a principio
non habuerunt plenam denſitatē: ſꝫ erant vaporal'r extenſe p aerē: ſꝫ

die tertia accepta a deo dēſitate debita recepte ſūt i locū vnū ⁊
ɔgregate. ⁊ ſic apparuit diſtinctio terre ⁊ aq̄ ⁊ aerꝭ: per h̄ q aliq̄
pars terre apparuit diſcoopta. ⁊ aq̄ per dēſitatē ab aere ſepate
vt dcm̄ fuit Gen̄. p. ⁊ ex iſta diſtinctiōe elemētoꝝ ſenſibili pce/
dit ad declarādum diſtinctionem angelorū dicens.
x Et pru. ei⁹ ⁊c̄. i. angelos ſupbos q̄s deiecit de celo empyreo ⁊
bonos angelos ad ſe cōuerſos glorie decore perfecit. iō ſubdit̄.
y Spiritus eius ornauit celos. i. angelos qui ſunt ciues celeſtes

Colūne celi ɔtremiſcūnt: ⁊ pauēt ad nutū ei⁹. In fortitudine illi⁹ repēte maria ɔgregata ſūt: ⁊ prudētiā ei⁹ pcuſſit ſupbū. Spūs ei⁹ ornauit celos ⁊ obſtetricāte manu ei⁹ eductus eſt coluber tortuoſus. Ecce hec ex parte dicta ſūt viarū eius. Et cū vix paruā ſtillā ſermonis ei⁹ audierim⁹: quis poterit tonitruū magnitudinis illius intueri?

Capitulum XXVII.

A Ddidit quoq̄ iob aſſumēs parabolam ſuā ⁊ dixit. Uiuit de⁹ qui abſtulit iudiciū meū: ⁊ oīpotēs q ad amaritudinē adduxit animā meā: qꝛ donec ſupeſt halit⁹ i me: ⁊ ſpūs dei i narib⁹ meis: nō loquēt̄ labia mea iniq̄tatē: nec ligua mea meditabit̄ mēdaciū. Abſit a mē:

ſicut ciuitas ornari
dr̄. qn̄ ciues ornāt̄.
z Et obſtetricante
manu ei⁹. i. potētia
dei. a Educt⁹ ē d̄
ſocietate bonorum
āgeloꝝ. b Colu/
ber tortuoſus. i. dia
bolus q dr̄ coluber
qꝛ i ſpē ſerpētis adā
tētauit. ⁊ tortuoſus
propter malitie ſue
calliditatē. ⁊ d̄ hac
ſeparatiōe loquit̄ p
modū obſtetrica/
tōis. qꝛ obſtetrix fe
tū mortuū ſtudet
educere de vtero
mr̄is tāq̄ q̄d putri/
dū ⁊ corruptiuū: ⁊
ſic mali āgeli de ſo
cietate bonoꝝ per
manū dei. oia iſta
pdcā expſſit iob ad
oñdēdū q illa q̄ di/
xerat baldath d̄ po
teſtate ⁊ ſapia dei
nō latebāt ipm cū mlto maiora ſciret. ⁊ hoc ad repmēdū ipſius
baldath oſtētatōeꝫ. c Ecce. Hic ɔcludit itētū. Ecce hec ex pte
dcā ſūt viaꝝ ei⁹. i. effectū dīne ptātꝭ ⁊ ſapie. q ſūt q̄dā vie ad cog/
ſcēdū deū: nec ſunt dicta a me niſi iperfecte: nec ei⁹ potētiam ⁊
ſapiētiā adequāt. qꝛ i cognitionē eius iperfecte ducunt. iō ſub/
ditur. d Et cū vix paruā ſtillā ſermonis eius audierim⁹. i. p
iſta modicū de perfectione ptātis ⁊ ſapie diuine cognouerimus
e Quis poterit tonitruum magnitudinis illius intueri. i. ad co/
gnitionem perfectam coꝝ puenire. q. d. null⁹: qꝛ minor ē ɔpatio
vocis minime q̄ ſilenter inſtillat̄ auribus ad ſonū maximi toni/
trui: q̄ pdictoꝝ effectuū ad magnitudinē ſapie ⁊ ptātis diuine.
⁊ p hoc cōcludit̄ q baldath non debebat gl'iari de ſua ſcia. cum
adhuc attingeret ad multo maiora. Capitulum. XXVII.
f A Ddidit quoq̄ iob. Repulſo dcō baldath. Hic ɔñr acce/
dit ad pncipale ppoſitū declarādū. ſ. q ex dei pUidētia
mali aliqn̄ i vita pn̄ti pſperant̄: ⁊ boni tribulant̄. ⁊ pmo
oñdit hoc i generali. ſcd̄o i ſeipſo in ſpāli. 29. c. ⁊ in hoc ſatiſfacit
amicis ſuis: qꝛ de ipſo erat mota q̄ſtio. ⁊ i ſpāli ſatiſfacit ipſi bal/
dath. q ex magnitudine diuine ſapiētie volebat ipꝫ iniuſtū ɔclu
dere: eo q a deo pcuſſus erat flagellis pn̄tis vite. Primū aūt p/
bat dupl'r. pmo rōne accepta ex paruitate boni qd̄ mali i hoc mū
do pcipiūt. ſcd̄o ex magnitudine boni qd̄ iuſti i hoc etiā mūdo a
deo recipiūt. ca. ſe. Prius. n. ad pbādū ppoſitū acceperat rōnes
ex imortalitate aīe ⁊ iudicio futuro q̄ experiunt̄ poſt hanc vitā.
vt patuit i pcedētib⁹. Circa pmū aūt iob oñdit ſue ſnīe firmitatē
ſcd̄o declarat eā. ibi. Que ē. n. ſpes hypocrite. Circa pmū dicit.
g Uiuit deus. pmittit iuramētū ad maiorē aſſertionē dicēdoꝝ
h Qui abſtulit iudiciū meū. hoc dicit iob ɔcludēs ex dictis ami
coꝝ: qui dicebāt penas huius vite iferri tm̄ p pctō ſm ordinē di
uine iuſticie: ⁊ ad hoc ſeq̄bat̄ iudiciū iob ſublatum: q ſentiebat
ſe innocentem reſpectu tantoꝝ maloꝝ que ſuſtinebat.
i Et omnipotēs qui ad amaritudinē adduxit animā meam. iſta
amaritudo non erat deȷciēs a virtute conſtantie: ſed ſequēs fla
gella in parte ſenſitiua de neceſſitate nature: ⁊ redūdabat i par/
tem intellectiuam nature corporis condeſcendentem.
k Quia donec ſupereſt halitus in me. ideſt vita preſens.
l Et ſpiritus dei i narib⁹ meis. i. virtus reſpirādi a deo mihi da/
ta q̄ pcipue eſt i naribus. qꝛ ſm ph̄m libro de hiſtoriȷs aīalium re
ſpiratio q̄ eſt p nares ɔueniētior ē nature q̄ illa q̄ eſt per os.
m Nō loquētur labia mea iniq̄tatē. dicēdo q ſoli mali tribulā/
tur i hac vita: ſicut vos tenetis. iō ſubdit̄. n Abſit a me vt iu
ſtos vos eſſe iudicem. hunc errorem tenendo. cuius cā ſubditur.

a Donec deficiā.i.q̃diu viuā. b Nō recedā ⁊c̃.a q̄ receder ſi vobis i p̄dicto errore aſſentirē. c Neq̃.n.reprehendit ⁊c̃. ꝙ tales errores vel cōſimiles tenuerim. d In oī vita mea. ió cōcludit oppoſitū de errātib⁹. e Sicut ipi.ini.me.amicos ſuos vocat inimicos inq̄tū aduerſabant ei i veritate doctrine fidei ⁊ moꝝ. f Que ē.n.⁊c̃. Hic accedit ad declarādū veritatē ſue ſnie.ſ.ꝙ ex dei ꝓuidētia mali aliq̄n hic ꝓſperant rōe accepta ex paruitate boni q̄d hic recipiūt.⁊ ió nō cōtrariat dine ſapie talia eis cōcedere ⁊ iuſtis meliora reſeruare. Et circa hoc ſic ꝓcedit.q2 ꝓ exp̄mit hui⁹ boni breuitatē.2° i futuroſ ſeq̄ntē calamitatē ibi. Diues cū dormierit. Circa p̄mū dic. Que eſt.n.ſpes hypocrite.magl ponit exēplū de hypocrita q̄s ō apto peccatore.q2 ſ3 Hiero. Simulata ſcitas duplex eſt iniquitas. g Si auare rapiat bona hui⁹ vite coaceruādo. h Et nō liberet ds aiās ei⁹.de peccato ſuo.q.d.talis nullū bonū pōt ſperare i futuro: nec in p̄nti niſi bonū tranſitoriū ⁊ caducū.quod eſt modicum. i Nūqd ds audiet clamorē eius cū venerit ſup illū anguſtia.ſ.mōtl.q.d.nō.

vt iuſtos vos eē iudice3. Donec deficiā:ñ recedā ab inocētia mea Juſtificationē meā quā cepi tenere:nō deſerā. Neq3 eni rep̄hēdit me cor meū:i oī vitā mea. Sicut ipi⁹ inimic⁹ me⁹ ⁊ aduerſari⁹ me⁹ q̄ſi iniqu⁹. Que ē eni ſpes hypocrite.ſi auare rapiat: ⁊ nōn liberet ds aiam ei⁹? Nūqd ds audiet clamorē ei⁹ cum venerit ſuper eum anguſtia? Aut poterit i omnipotēte delectari: ⁊ iuocare deum omni tempore? Docebo vos per manum dei que omnipotēs beāt:nec abſcōdam. Ecce vos oēs noſtis: ⁊ q̄uid ſine cā vana loq̄mini? Hec ē ps hoīs ipij apud deū: ⁊ hereditas violētoꝝ quā ab omnipotēte ſuſcipiēt. Si m̄ltiplicati fuerīt filij ei⁹: i glādio erūt: ⁊ nepotes ei⁹ nō ſaturabunt pane. Qui reliq fuerit ex eo ſepelient i iteritu: ⁊ viduē illius nō plorabūt. Si cōportauerit q̄ſi terrā argētū: ⁊ ſicut lutū p̄parauerit veſtimenta: preparabit quidem:ſed iuſtus veſtietur illis: ⁊ argentum inocens diuidet: Edificauit ſicut tinea domum ſuam: ⁊ ſicut cuſtos fecit vmbraculum Diues cum dormierit: nihil ſecum auferet: aperiet oculos ſuos: ⁊ nihil inueniet. Appr̄ehendet eum quaſi aqua inopia: nocte opprimet eum tēpeſtas. Tollet eum ventus vrens ⁊ auferetur: ⁊ velut turbo rapiet eum de loco ſuo. Et mittet ſuper eum: ⁊ non parcet: ⁊ de manu eius fugiens fugiet. Stringet ſuper eu3 manus ſuas: ⁊ ſibilabit ſuper illū intuens locum eius.

XXVIII.

Habet argētum venarum ſuarum principia:

iſtud dr̄ ɔtra illos q pctā cōtinuāt:cogitātes in fine ad deu3 per penitētiā clamare:ſ3 iſta ſpe priuant.q2 tūc nō penitet.ſ3 ꝙ dic Augu. Hac aiaduerſione pcutit peccator vt moriens obliuiſcat ſui:q dū viueret oblitus ē dei.vl ſi penitet hoc ē timore pene ⁊ ñ diſplicētia clpe. k Aut poterit i oīpotēte delectari.i btitudine futura. l Et iuocare deū oī tpe.q2 ibi ē laus cōtinua.q.d. nō.⁊ hoc ſpālr̄ dr̄.ɔtra pctōres de btitudine futura ſcipſos aſſecurātes:dicēdo.deus nō fecit nos ad dānandū.ſ3 ad ſaluādū.q2 hoc nō ē verū:niſi ex ſuppoſitōe meritoꝝ. m Docebo vos p manū dei.de illis q̄ a deo accepi. n Ecce vos oēs noſtl.i.doberetis idē cogſcere.⁊ p ɔñs de errore vrō defendēdo tacere.ió ſubdit. o Et qd ſine cā ⁊c̃.qd āt ſit illud q̄d ille vult docere ſubdit. p Hec ē ps hoīs ipij apud deu3.i.illud q̄d recipiet a deo patre ꝓ parte ⁊ hereditate.ſ.bonū p̄ntis vite q̄d ē breue.vñ in pſona taliū dr̄.Sap.2. Fruamur bonis q̄ ſūt ⁊c̃.⁊ ſubdit ibidem. Et hec ſit ps nr̄a ⁊ ſors nr̄a.⁊ q2 iſtud bonū eſt breue nō trāſit ad filios.ió ſubdit. q Si m̄ltiplicati fuerit filij ei⁹.q tamē reputant iter maiora bona. r In gladio erūt.i. occidentur. s Et nepotes eius ⁊c̃.i.morient fame.minus.n.dic ⁊ plus ſignificat t Qui reliq fuerint ex eo.ſ.alij amici non ita propinqui v Sepelient in iteritu.i.ſepultura aſini cui⁹ cadauer dimittit i cāpo cōſumi.ió ſubdit. x Et vidue illi⁹ nō plorabūt.i ſepultura funeris:ſic ſolet fieri. y Si ɔportauerit.i domo ſua cōgregādo. z Quaſi terrā argētū3.i.in magna q̄titate valde. a Et ſicut lutū p̄parauerit veſtimēta.i.in magno numero: ⁊ ad magna tpa. b Juſtus veſtiet illis.q2 talia aliq̄n concedunt iuſtis. c Edificauit ſic tinea domū ſuā. Tinea.n.rodēdo veſtē facit ibi domūculā ſuā:ſ3 cū veſtl excutit tinea de domo ſua eycit.ſic talis eycit de domib⁹ ſuis q̄s edificauit cū magno labore ⁊ expenſis. d Et ſicut cuſtos fecit vmbraculū.ad habitādū tpe modicū.ſ.tpe maturatōis fructuū. e Diues cū dormierit. Hic ɔñr dſcribit calamitatē ipij poſt breuitatē hui⁹ vite ſequentē.d. Diues cū dormierit.p mortē. f Nihil ſecū auferet.de bonis preſentis vite ad portādū ſecū. g Aperiet oculos ſuos.in pena q pus erāt clauſi i culpa. h Et nihil iueniet de bonis p̄ntis vite.nec ēt future:ió ſubdit. i Apprehendet eū ⁊c̃.i.defect⁹ cuiuſlibet boni.⁊ ſentiet afflictionē ſūmi mali. ió ſubdit. k Nocte opp̄met eū tēpeſtas.i. violētia pene ifernalis.que dicit i nocte eo ꝙ eſt in tenebris. l Tollet eū ventus vrēs.i.diabolus.q ſemꝑ ardet cupiditate nocēdi. m Et mittet ſup eū.ſ.flagella. n De manu ei⁹ fugiēs fugiet.i.fugere deſiderabit ſi poſſet.ſ3 q2 hoc ē impoſſibile.ſubdit. o Stringet ſup eū man⁹ ſuas.loq̄t de diabolo ad modū accipitris:q tenēs auiculā captā.⁊ ſentiens ꝙ velit euadere:magis ſtringit eam vnguibus ſuis. p Et ſibilabit ſup eū.ip̄m deridēdo quē i vita deceperat blandiendo q Intuēs locū ei⁹.i.iferni locū ſue punitioni deputatū.vel alr̄. Locū eius.quē tenuit i ſeculo a q̄ ē totalr̄ deiectus.

¶ In ca.27.vbi dicit i poſtilla. Circa p̄mū dic. Que eſt enim ſpes hypocrite. ADDITIO.

Hoc quod dr̄ h. Que eſt.n.ſpes hypocrite videt exponēdū ad continuationē ad p̄dicta ⁊ ēt ad ſeq̄ntia ſic.nā iob intendebat in hoc loco certificare ſocios dē vitate ex̄ite in mente ſua circa ea de qb⁹ altercabāt.ſ.de inocētia vite ſue ⁊ de punitōe maloꝝ ⁊ p̄miatōe bonoꝝ.ꝓpter quod p̄miſit iuramētum.d. Viuit ds p q̄d iuramētum firmauit ꝙ dū3 cēt i vita p̄nti nō loq̄ret inīqtatē3:nec recederet ab innocentia ſua.⁊ q2 aduerſarij iponebāt ei viciū hypocriſis vt p3 ſupra i dcīs eliphaz ca.15.⁊ in alijs locis.hypocrita vō cū ſit duplex vnum habet in corde. ⁊ aliud i ore.⁊ ſic lic3 nō loquat inīqtatē per labia:tenet tamē eā in corde.ſilr lic3 non recedat ab inocētia i actibus exterioꝛib⁹:recedit tñ i mēte.put ſaluator docet m̄ltiplr̄. Math.23.ca. Ex q̄ ſeq̄ret ꝙ ſocij nō crederent dictis ſuis:iccirco ad amouēdū3 ab eis iſtā ſuſpitionē dic. Que eſt.n.ſpes hypocrite ⁊c̃. Nūqd clamorē illi⁹ exaudiet dñs ⁊c̃. Aut poterit oīpotētē delectari.nō d3 mihi iponi pctm̄ hypocriſis cū ego ſim in magna āguſtia cōſtitutus.⁊ idigeo maxime vt deus liberet aiam meā.⁊ vt audiat clamorē meū.⁊ ſic nullo mō debetis dubitare de iuramēto meo.hoc itelligit ad modū alicuius exiſtētis in maximis tribulatiōibus ſeu tormetis:q ad firmādū3 dicta ſua ſeu iuramēta dicit. Videtis ꝙ ſum in tot tribulatōibus a qbus niſi diuino auxilio non poſſū liberari:vñ i h̄ paſſu mihi credere debetis:ꝙ illa q̄ dico nō ſūt ficta.vñ ſubdit. Docebo vos p manū dei.⁊ q2 ſocij vitā ſuā p̄ſtinā cogſcebāt ⁊ ēt tribulatiōes i qb⁹ erat:ex qb⁹ ōberēt moueri ad aſſētiēdū ſibi i p̄dictl ió ſubdit. Ecce vos omnes noſcitis.ſ.predicta.⁊ ꝙ ſine cauſa vana loquamini. imponēdo mihi fictionem ſeu hypocriſim. REPLICA.

In ca.27.vbi dr̄. Que ē.n.ſpes hypocrite.burgeñ.facit continuationem diſcontinuā: continuat enim hic dicta dictis i.15. ca.medijs ꝓtermiſſis:qualiter non facit poſtil.qui continuat ſingula ſingulis:in hac ſua diſcōtinuatione burgeñ.ſicut ſepe repetitis vicib⁹ facit imponit beato viro iob ꝙ principaliter velit ſe oſtendere innocētem ⁊ iuſtum:ſ3 hoc ſupra in principio ca.3.correctū eſt. XXVIII

Habet argētum venaꝝ ſuaꝝ. Poſtq̄ oñdit iob non eſſe indecēs diuine ꝓuidētie imo decēs ꝙ ipij aliq̄n tpaliter ꝓſperant hoc rōne accepta ex puitate boni q̄d a deo ɔſequūt hic ɔñr hoc idē oñdit ex magnitudine boni q̄d iuſti accipiūt a deo:etiā in vita p̄nti.q̄d eſt bonū ſp̄uale.q̄d tñ excedit tpale:ſicut ſi cētenari⁹ numer⁹ paruo numero ɔparet ſ̄m ꝙ dicit Hiero.exponens illud Math.19. Cētuplū accipiet ⁊c̃.⁊ ideo l3 iuſti bonis tpalibus puati iudicent miſeri ab illis q ſolū tpalia bona ɔſiderant:tñ ſ̄m veritatē ſunt in maiori ꝓſperitate ɔſtituti:ꝓpter bōa ſp̄ualia in qb⁹ abundant.⁊ hoc diffuſe oñdit Boetius libro.4.de ɔſolatōe.ꝓpter quod nō eſt idecēs diuine ꝓuidētie ꝙ aliq̄n p̄mittat ipios tpaliter abūdare:qb⁹ non vult bona ſp̄ualia q̄ maiora ſūt ɔcedere:ſicut ⁊ pater ſapiēs bonis filijs cōcedit meliora.malis āt dimittens aliq̄ minora:co ꝙ ſunt ei⁹ filij:ſic i ꝓpoſito:q2 ipij q̄uis nō ſint dei filij p adoptōis grām:ſūt tñ ei⁹ filij inq̄tū ſunt ad ei⁹ imaginē facti p nām itellectualē. Circa ꝓceſſū āt hui⁹ capli ɔſiderādū ꝙ lic3 tā bona tpalia q̄s ſp̄ualia ſint dei dona.aliter tamen

⁊ alr̄: q̄ tꝑalia dat̄ mediate. dādo. ſ. hoī robur corꝑis: ⁊ iduſtriā mētis ⁊ ꝯſilia per q̄ pōt illa acq̄rere. ſꝫ bona ſpūalia cuiuſmodi ſūt gr̄a ⁊ v̄tutes īfuſe: ꝑ ſeipſū dat imediate. ⁊ h̄ ꝓꝑ bonoꝝ iſtoꝝ magnitudinem. ꝑ igit̄ oñdit p⁹. ⁊ 2°. z⁹. ibi. Sapīa v̄o vbi īuenit̄. Inter illa bona corꝑalia q̄ reputant̄ p̄cioſa ſūt metalla auri ⁊ argenti: ⁊ lapides p̄cioſi. ꝑ igit̄ oñdit ꝓpoſitū ī metallis. ⁊ ſc̄do ī lapidib⁹ p̄cioſis: ibi. Terra de q̄. Circa p̄mū dr̄. h̄ꝫ argētū venaꝝ ſuaꝝ p̄ncipia. i. mineras: ex q̄b⁹ tāq̄ ex quibuſdam p̄ncipiis mālib⁹ efficit̄ argētū. ⁊ iſte minere ſūt in aliq̄b⁹ determinatis venis terre: q̄ ꝑ laborē ⁊ humanū ſtudiū reꝑiunt̄: lꝫ cum difficltate. a Et auro loc⁹ ē ī q̊ ꝯflat̄. i. generat̄ cui⁹ gnātio vocat̄ ꝯflatio eo ꝙ mā auri magis eſt digeſta virtute calidi q̄ alioꝝ metallorū: ꝓpter qd̄ ē ductilius ⁊ purius
b Ferrū d̄ terra tollit̄. mā minere d̄ q̄ fit ferꝝ.
c Et lapis ſolut⁹ calore ī es v̄tit̄. i. minera eris q̄ vocat̄ hic lapis. eo ꝙ ꝓꝑ ſui duritiā h̄ꝫ ſilitudinē cū lapide. d Tēpus po. tene. ſ. ipſe de⁹ q̄ ordinauit ſucceſſionē diei ⁊ noctis. e Et vniuer. fi. ⁊c̄. h̄ iterponit̄ ad oñdendū ꝙ q̄uis minere p̄dicte ſint ī terra occulte. ⁊ cū difficultate ⁊ labore magno īueniantur ab hoīb⁹: tñ ipſi deo nihil ē occultū. ⁊ q̄ minere metalloꝝ p̄dicte frequēter in montibus q̄ſi inacceſſibilib⁹ reperiūt̄ iō d̄ ipſis mōtib⁹ ſubdit̄.
f Lapidē q̄q̄ caliginis. ī ſūmitate. n. taliū montiū ſūt cōiter a ſole deni grati: ⁊ īferi⁹ valles ꝓfūdiſſime: vbi ſol parꝝ aut nihil lucet: q̄ ē p̄ncipiū vite ⁊ q̄tū ad h̄ dic̄. Lapidē q̄q̄ caliginis: q̄tū ad ſūmitatē mōtꝫ. g Et vmbrā mortis. q̄tū ad ꝓfūditatē vallis.
h Diuidit tor. a ꝑplo ꝑegri. eos q̄s oblit⁹ ē ⁊c̄. Ex talib⁹ ēt mōtib⁹ d̄ſcēdūt aliq̄n torrētes iux̄ q̄s ē via iter mōtes. ⁊ ex altera ꝑte torrētiū habitāt aliq̄n aliq̄ pauci hoīes iter q̄ꝝ h̄itatōēꝫ ⁊ viā p̄dictā diuidūt torrētes ꝓhibētes acceſſū ad h̄itatores mōtiū. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄. Torrēs diuidit a ꝑplo ꝑegrinātē. i. p̄ābulātē ꝑ viā p̄dictā. Eos q̄s oblit⁹ ē pes hoīs egētis. i. h̄itatores p̄dictos mōtiū ad q̄s ñ ē acceſſus ēt pauꝑꝝ: q̄ ſolēt circuire loca ēt difficilia ad mēdicādū. i Terra ⁊c̄. h̄ ꝯñr oñdit ꝓpoſitū ī lapidib⁹ p̄cioſis. d. Terra de q̄ oriebat̄ panis. i. bladū de q̄ panis efficit̄. k In lo. ſuo ⁊c̄. q̄ aliq̄ñ ꝯtingit ꝙ ſub terra h̄itabili ⁊ arabili ſūt vene ſulphuree: ex q̄b⁹ accēdit̄ aliq̄ñ ignis ꝑ modū vaporꝫ itra terrā iclūſi ⁊ fit terremot⁹ ſubuertēs terrā illā reddēdo eā īh̄itabilē: tñ ſūt ibi aliq̄ñ lapides p̄cioſi rōe caloris ⁊ ſulphurꝫ. vñ ī. 4. metauroꝝ ſꝫ trāſlatōēꝫ ātiquā dr̄ q̄ alchimiſte q̄ nitunt̄ metalla ⁊ lapides ſophiſticare maxime v̄tūt̄ ſulphure. iō ſubdit̄. l Loc⁹ ſapphyri ⁊c̄. q̄ iter lapillos illi⁹ terre gnāt̄ ſapphyr⁹. m Et glc. illi⁹ ⁊c̄. i. minera auri.
n Semi. igno. i. ꝑ illā terrā ſic ſubuerſā ibi aues ñ volitāt. q̄ ñ ē apta ad nidificādū: nec ad q̄rēdū paſtū caꝝ. o Nō calca. eā ⁊c̄. ad vēdēdū mercimonia ſua. p Nec ꝑtrāſiuit eā ⁊c̄. ꝑ oīa iſta dat itelligere ꝙ tal̄ terra nō ē apta h̄itatōi hoīū aīaliū ſeu auiū: tñ ē deo nō vſq̄ ad minima. iō ſubdit̄. q Ad ſili. ext̄e. ma. ſu. i. ꝑtatē ſuā. qd̄ ꝓbat ꝑ effectū. d. r Subuer. a radi. mon. q̊ꝝ radices ſt̄ ſilices. s In petrꝫ ⁊c̄. q̄ ꝑ terremotū aliq̄ñ appet riu⁹ trāſiēs iter lapides. q̄ p̄us erat opt⁹.
t Et oē p̄cio. q̄tūcūq̄ꝫ occltū. v Uidit ocu. ei⁹. q̄ nihil latet ipm. iō ſubdit̄. x Profūda q̊q̄ꝫ ⁊c̄. q̄ ea q̄ ſūt ibi occulta ſibi ſunt nota.
y Et abſcō. ꝓdu. ⁊c̄. i. ad hoīū māifeſtatōēꝫ. z Sapīa vo. Poſtq̄ oñdit ꝙ illa q̄ reputāt̄ p̄cioſa ī corꝑalib⁹ licꝫ ſint occlta: tñ labore ⁊ ſtudio hoīū p̄ñt īueniri q̄uis cū difficltate. h̄ oñdit ꝙ h̄ ē ipoſſe de bono ſpūali: cuiuſmōi ſūt gr̄a ⁊ v̄tutes īfuſe: q̄ h̄ itelligūt̄ noīe ſapīe. Eſt. n. ſapīa ſapida ſcīa. ⁊ iō īcludit cognitōēꝫ dei ⁊ amorē. ⁊ ꝑ ꝯñs gr̄aꝫ ⁊ oēꝫ v̄tutē īfuſā. q̄ ſic̄ v̄tutes morales acq̄ſite ſūt cōnexe ipi ꝓudētie ſine q̄ nō p̄ñt eē: nec ecōuerſo. vt h̄r̄. 6. ethi. ſic v̄tutes īfuſe cōnexe ſūt cū gr̄a

⁊ āuro loc⁹ eſt ī quo ꝯflat̄. Ferꝝ de terra tollit̄: ⁊ lapis ſolutus calore in es vertit̄. Tēpus poſuit tenebris: ⁊ vniūerſoꝝ finē ipſe ꝯſiderat. Lapidē quoq̄ caliginis ēt vmbram mortis diuidit torrēs a ꝑplo ꝑegrināte eos quos oblit⁹ ē pes egētis hoīs: ⁊ inuios. Terra d̄ q̄ oriebat̄ panis: ī lōco ſuo igni ſubuerſa ē. Locus ſapphyri lapides ei⁹: ⁊ glēbe illi⁹ auꝝ. Semitā ignorauit auis: nec ituitus ē eā oculus vulturis. Nō calcauerūt eā filiȷ̄ iſtitoꝝ: nec ꝑtranſiuit ꝑ eā leena. Ad ſilicem extendit manū ſuā: ſubuertit a radicibus mōtes. In petris riuos excidit: ⁊ omnē p̄cioſū vidit oculus ei⁹. Profūnda quoq̄ fluuioꝝ ſcrutat⁹ eſt: ēt abſcōdita ꝓduxit ī lucē. Sapientia v̄o vbi īuenit̄: ⁊ q̄s ē loc⁹ itelligētie? Neſcit hō p̄ciū ei⁹: nec īuenit̄ ī t̄ra ſuauit̄ viuētiū. Abyſſus dicit: nō eſt ī me: ⁊ mare loquit nō eſt mecū. Non dabit̄ aurū obrizum pro ea: nec appendetur argētū ī cōmutatōe eius. Non cōferet̄ tinctis ī die coloribus: nec lapidi ſardonico p̄cioſiſſimo: vel ſapphyro. Non adeq̄bit̄ ei aurū vel vitrū: nec cōmutabit̄ur ꝓ ea vaſa auri excelſa ⁊ eminētia: nō cōmemorabunt̄ cōparatiōe eius. Trahit̄ aūt ſapiētia de occultis. Nō adeq̄bit̄ ei topacius de ethiopia: nec tincture mūdiſſime cōponētur. Uñ ergō ſapiētia venit: ⁊ q̄s eſt locus itelligētie? Abſcōndita eſt ab oculis oīuꝫ viuētium: volucres quoq̄ celi latet. Perditiō ⁊ mors dixerūt: auribus noſtris audiuimus famā eius. De⁹ intelligit viām eius: ⁊ ipſe nouit locū illius. Ipſe enim fines mūdi ītuet̄: ⁊ oīa q̄ ſub celo ſūt reſpicit. Quī fecit ventis pondus: ⁊ āq̄s appēdit ī mēſura. Quando ponebat pluuiȷ̄s legē: ēt viā ꝓcellis ſonātib⁹. tūnc vidit illā ⁊ ēnarrauit: ⁊ preparauit: ⁊ inueſtigauit: ēt dixit homini. Ecce timor domini ipſa eſt ſapientia: ⁊ rece-

⁊ caritate. ꝑ igit̄ oñdit̄ ꝙ h⁹ ſapīa icludēs p̄dicta nō h̄r̄ v̄tute humana. ſc̄do oñdit̄ a q̄ h̄r̄ ⁊ q̄b⁹ dat̄. ibi. De⁹ itelligit viā ei⁹. p⁹ āt oñdit̄ ex ſublimitate ipſi⁹ ſapīe. cū dr̄. Sapīa v̄o vbi īuenit̄. q. d. nō ē ī loco determinato. vt ſic ab hoīb⁹ inueniat̄ ſicut predicta.
a Neſcit hō p̄ciū. ei⁹: q̄ ñ pōt ꝯꝑari aliq̊ bono corꝑeo ſeu tꝑali.
b Nec iue. ⁊c̄. q̄ hoīes delectatōib⁹ carnalib⁹ īteti ad diuinas illuminatōes ⁊ ꝯſolatōes nō ſūt apti. c Abyſſus dic̄. i. ſc̄d oñdit ⁊ dr̄ h̄ abyſſus ꝓfūdū oceani. vbi h̄itāt piſces ſapīe nō capaces.
d Et mare loq̄t̄. i. nauigātes ꝑ mare: q̄ q̄uis ꝑ h̄ poſſint bōa tꝑalia acq̄rere: ñ tñ p̄dictā ſapīam.
e Nō da. aurū ⁊c̄. i. valde purū. ⁊ dr̄ ab ob ⁊ radio. as. eo ꝙ h̄ꝫ colorē optimū
f Nō ꝯferet̄ ⁊c̄. i. lapidib⁹ p̄cioſis ⁊ optimi colorꝫ. q̄ maxime ī india reꝑiunt̄
g Non adeq̄bit̄ ei aurū in p̄cioſitate.
h Uel vitꝝ ī ꝑſpi. q̄ clara eſt ⁊ nunq̄ marceſcit ſapīa vt h̄r̄ Sa. 6. i Trahit̄ ⁊c̄. ſapīa. n. p̄dcō. vꝫ. mō dcā ita occlte ꝓcedit̄ ꝙ latet ēt eos q̄b⁹ dat̄. ſꝫ ꝙ dr̄ eccliaſtes. 9. neſcit hō vtꝝ amore an odio dign⁹ ſit. k Nō adc. ei topa. d̄ ethiopia. lapis. n. h⁹ ſp̄ei melior īuenitur in ethiopia q̄ alibi.
l Nec tin. mun. ⁊c̄. i. ſit̄ ponēt̄ ī p̄cio: ⁊ vocat̄ h̄ tictura mūdiſſima pāni ſericei p̄cioſiſſime tincti. ⁊ oīa iſta dicta ſūt ad oñdēdū ꝙ oīa corꝑalia q̄tūcunq̄ꝫ p̄cioſa nō p̄ñt ſapīe cōparari. iō ſubdit̄. m Uñ ḡ ſapīa veīt. q. d. nō pōt haberi ꝑ induſtriā hominū. iō ſubdit̄. n Abſcōdita ⁊c̄. nec ēt ꝑ āgelos pōt cōſiteri. iō ſubdit̄. o Uolucres q̊q̄ꝫ celi latet. i. āgelos q̄ quibus ⁊ q̄lr̄ ſit dāda neſciūt. niſi habuerint ex reuelatiōe diuina.
p Perditio ⁊ mors dixerūt. i. diabolus ⁊ infern⁹. q Auribus nr̄is audiuim⁹ famā ei⁹. Demones. n. ⁊ hoīes dānati de iſta ſapīa bñ loq̄ audierūt: ſꝫ nō ſecuti ſūt. ⁊ iō bñ dr̄. Famā ei⁹ audiuimus ſꝫ nō p̄ñtiā eius ꝑcepim⁹. r Deus intelligit. h̄ ꝯñr oñdit̄ a q̄ ⁊ a q̄b⁹ iſta ſapīa dat̄. cū dr̄. Deus intelligit viā eius. i. q̄lr̄. debeat dari. s Et ipe nouit ⁊c̄. i. q̄b⁹ debeat cōſiteri: ſm diſpōnē ſue p̄deſtinatōis. qd̄ ꝓbat̄ cū dr̄. t Ipſe. n. fines ⁊c̄. i. oīa tꝑa ⁊ loca: ⁊ oīa q̄ fient in eis ⁊ ſunt facta. v Qui fe. ven. pon. dādo eis inclinatōēꝫ ſui mot⁹. Inclinatōes. n. reꝝ ſūt pōdera eaꝝ. vñ dic̄ Aug. Amor meus pōdus meū eo feror quocūq̄ꝫ feror.
x Et aq̄s appēdit ⁊c̄. ꝯtinēs eas infra limites oceani. ne effūdāt ſe ſuꝑ aridā. y Qñ po. plu. le. vt certis tꝑibus deſcenderent ⁊ certis modis. ſ. guttatiꝫ: ⁊ nō totū ſit̄ ꝑut expedit terrenaſcētibus. z Et viā ꝓcellis ſonātibus. i. vndis maris ſonitū ex ſua cōcuſſione gnāntibus. a Tūc vi. illā. in ſeipō in q̊ oīa ꝯtuet̄ ⁊ licꝫ iſta intuitio ſit ab eterno: tñ dr̄ tꝑāli mō vidiſſe. qñ ex ſapīa ſua eterna mūdus ꝓceſſit in effectu in tꝑe de cui⁹ ꝓductōe loq̄t̄ vt pꝫ ex dictis. ⁊ q̄ nō ſolū ſapīaꝫ. in ſeipſo vidit: ſꝫ ēt eā cōicauit āgelis ⁊ hoīb⁹ q̄ ſūt capaces ipſius. iō ſubdit̄. b Et enarrauit āgelis eā cōicādo oībus. ſm illos q̄ dicunt eos fuiſſe creatos in gr̄a vel bonis tm̄ ſm alios. q̄ hic eſt ſermo. de ſapientia ꝓut h̄ꝫ annexam gr̄am. vt patet per predicta. c Et p̄parauit. dādo eā hominibus. q̄ datio dicitur quedam preparatio inquantum prius ſaltem ordine nature creauit animā humanā capacē gr̄e tanq̄ preparans locum ſapientie. d Et inueſtigauit. i. inueſtigari fecit. quod eſt qñ ex p̄ma gr̄a diuinitus data ꝓcedit̄ per meritum ad gratie augmētum. ſicut ī ſpeculabilibus inueſtigatio eſt proceſſus a principiȷ̄s ad concluſiones. e Et dixit ho-

mini.i.ipſi ade ⁊ alijs ſanctis quibus inſpirauit qđ ſubditur. Ecce timor dei ipſe eſt ſapientia. a Et ecce.a ma.⁊c. ſicut itellectus q̄ ē habitus pn̄cipiorū ē pn̄cipiū ſcie q̄ ē habitus ɔcl'onū. ſic intelligētia ſuo mō ē pn̄cipiū ſapie de q̄ hic ē ſermo. intelligētia aūt iſta ē recedere a malo: qꝛ hic receſſus ē pn̄cipiū accedēdi ad deū ꝑ hoc ꝙ aīa ipſi deo totalr̄ ſubdit̄. vt iſtinctū ⁊ volūtatē di totalr̄ ſeq̄t̄ ⁊ iſta ſbiectio icludit grāꝫ ⁊ v̄tutes iſuſas. ſ; ꝙ dr̄ ro. 8. Qui ſpū di agūt̄ hi filij di ſunt. ⁊ talis ſubiectio ad deū ꝓpe dr̄ timor. g eſt ſpūs ſci donū: cui annectūt̄ grē ⁊ v̄tutes iſuſe. ⁊ ſic pꝫ ꝙ timor di bene dr̄ ſapia de q̄ h̄ ē ſermo. Et recedere a malo itelligētia. ⁊ ſic ēt pꝫ magnitudo boni qđ ɔfert̄ in ſtis ēt i pn̄ti. ꝓpter qđ vere dicūtur felices lꝫ bonis tpālibus careāt ⁊ ipi v̄e ſunt miſeri lꝫ bonis tēporalib⁹ abūdēt. ¶ In ca. 28. vbi dr̄ i po. Hꝫ argētū venarū ſuarū pn̄cipia.

dere ā malo itelligētia.

XXIX.

Addidit q̄uoq; iob aſſumēs parabolā ſuā ⁊ dixit. Quis mihi tribuat vt ſim iuxta mēſes priſtinos. ſm dies q̄bus de⁹ cuſtodiebat me: Quādo ſplēdebat lucerna ei⁹ ſuper caput meū: ēt ad lumen eius ambulabā in tenebris. Sicut fui in diebus adoleſcētie mee. quādo ſecreto deus erat i tabernaculo meo. Quādo erat omnipotēs mecū: ⁊ i circuitu meo pueri mei

ADDITIO. I.

Circa illa q̄ ɔtinent̄ in hoc capi. p̄ter ea q̄ i poſtilla tradūtur vident̄ tria notāda: pmū ē ꝙ iob intēdit iſtruere ſocios q̄bus in p̄cedenti ca. dixerat. Docebo vos ꝑ manū dei: vt cuꝫ ꝑ inueniēdo ſeu acq̄rendo bona tpālia p̄cioſa: vt aurū ⁊ argētū ⁊ p̄cioſos lapides diligēter hoīes laborēt: vt pꝫ ex loco ⁊ mō iuentōis eorū de q̄bus hic agit̄. ꝑ āplius ⁊ diligenti⁹ debent laborare ꝑ bonis ſpūalibus q̄ ꝑ ſapiam intelligūt̄ acq̄rendis. cū ſint ieſtimabilr̄ meliora: qꝛ vt dic̄. Neſcit hō p̄ciū ei⁹ ⁊c̄. Nō adeq̄bit̄ ei aurū: ꝑ quē modū ſapiens exhortat̄ filiū ꝑ diſciplinā ſuā. Prou̇.z. dicēs. Si q̄ſieris eā.ſ. ſapientiā d̄ q̄ hic loquit̄: q̄ſi pecuniā ⁊ q̄ſi theſauros effoderis illā tūc itelliges timorē dn̄i ⁊ ſciaꝫ dei iuenies. ſcđꝫ ē ꝙ iob intēdit ſocios p̄dictos docere ꝙ p̄cipua bona tpālia vt metalla ⁊ p̄cioſi lapides de q̄bus hic facit mētionē: hn̄t ſue emanatōis pn̄cipia ſubt⁹ terrā ⁊ in ꝓfundis fluuiorū ſūt abſcōdita: vt i hoc ca. tradit̄. Ex q̊ pꝫ ꝙ nō ſūt excellētis nāe ſeu ɔditōis: ſcđm. n. ordinē nāe diuinitus inſtitute: illa q̄ altiorē locuꝫ tenēt. altioris dignitatis ſūt: vt pꝫ de regione empyrea reſpectu etheree: ⁊ de etherea reſpectu elemētaris. Sapia v̄o de q̄ hic agit̄ ēt ſi itelligat̄ de ſapia creata q̄ grāꝫ ⁊ v̄tutes iſuſas iportat: hꝫ emanatōeꝫ imediatā a ſūmo rerū pn̄cipio. vn̄ ɔcludit. deus itelligit viā ei⁹ ⁊c̄. Ex q̊ ſeq̄t̄ ꝙ h⁹ ſapia a deo ꝓcedēs ieſtimabilr̄ excedit bona alia ab iferiorbus emanātia: in q̊ ɔformat̄ iob ſapiēti q Prou̇. in. z. ca. ſupra dicto poſtq̄ diſcipulū ſuū erudiendo dixerat. Si q̄ſieris ſapiam q̄ſi pecuniā ⁊ q̄ſi theſauros effoderis illā ſubiungit. Qꝛ dn̄s dat ſapiam. ⁊ ex ore ei⁹ ſcia. q. d. eminētior ē ſapia q̄ a ſūmo deo ꝓcedit q̄ꝫ teſauri q̄s fodiēdo i terra iuenis. tertiū ē ꝙ iob in hoc. c. ⁊ i p̄cedē. voluit informare ſocios d̄ ill' v̄tutib⁹ d̄ q̄b⁹ d̄s ipꝫ iob ɔmēdauerat. fuerat. n. iob ɔmēdat⁹ a deo de q̄tuor v̄tutib⁹: de q̄bus dr̄ in pn̄cipio libri. Job erat vir rect⁹ ⁊ ſimplex: timēs deū. ⁊ recedēs a malo. vn̄ de ſimplicitate q̄ ē q̄dā inocētia dixit i p̄ce. ca. Donec deficiā nō recedā ab inocentia mea. de rectitudine v̄o q̄ ɔſiſtit q̊dāmō in ꝑſeuerādo i bono ꝓpoſito indeclinabl'r icedēdo dixit ibidē. Juſtificatōeꝫ meā quā cepi tenere n̄ deſerā. de timore v̄o dei ⁊ receſſu a malo ɔcludit in h̄ ca. finalr̄. d. Ecce timor dn̄i ipē eſt ſapientia ⁊ recedere a malo itelligētia. q. d. ſocij: iſta ſūt q̄ a deo habui. ⁊ iō nō abſcōdā a vobis. ſic̄ eis p̄miſit. d. Docebo vos ꝑ manū di q̄ oīpotēs habeat. q. d. in me nō abſcōdaꝫ ⁊c̄. ¶ In eo. ca. z8. vbi dicit̄ in poſtil. Tunc vidit illā in ſeipſo.

ADDITIO. II.

Hoc qđ dic̄. Tūc vidit illā. i glo. interli. de ſa. incar. ſic exponit. Tūc vidit illā. i. videri fecit: ⁊ enarrauit ꝑ ora p̄dicātium. ⁊ p̄parauit i cordib⁹ auditorū. ⁊ iueſtigauit occulta ⁊c̄. ¶ In ca. z8. vbi poſtillator illum paſſuꝫ.

REPLICA.

Tunc vidit illam. exponit de ſapientia creaturis cōicata per modum gratie infuſe: bur. dicit glo. interli. exponere de ſapiētia incarnata ad l̄ram: ſꝫ burgeñ. falſe allegat glo. iterli. qꝛ nec illa nec q̄cūq; alia ſic exponit ꝑ allegoriā. ait. n. icarnatam ſapientiam. Tunc vidit. i. videri fecit: Manifeſtum eſt autē per ꝓceſſuꝫ l̄re: ꝙ hic ad l̄ram non dicitur de xp̄o: qꝛ l̄ralr̄ fit ɔpatio bonorū ſpūaliū ad trāſitoria ꝓut i poſtilla. XXIX.

b Addidit quoq; iob. Poſtq̄ ſcūs iob oñdit i gn̄ali ꝙ iuſti aliqñ flagellant̄ in pn̄ti. Hic ɔn̄r hoc idē oſtēdit in ſpāli applicādo ad ſeipſū. ⁊ pmo circa hoc enumerat felicitatē in qua fuit. ſcđo calamitatē i qua incidit. ca. ſe. tertio inocentiā quā ſemꝑ tenuit. ca. 31. Circa pmū p̄ declarat modū ſue ꝓſperitatis. ſcđo circa h̄ ɔfidentiam ſue ſecuritatis. ibi. Dicebāq;. pma in duas. qꝛ pmo declarat ſuā ꝓſperitatē in bonis ſpūalibus. ſcđo in tpālibus. ibi. Qn̄ lauabā. Circa pmum dicit̄. Addidit q̄q; iob ⁊c̄. ⁊ in hoc deſignat̄ alius modus declarandi ſuū ꝓpoſituꝫ.ſ. ꝑ ſuiipſi⁹ exemplum dicens.

Quando lauabam pedes meos butyro: ēt petra fūdebat mihi riuos olei. Quando ꝓcedebaꝫ ad portā ciuitatis. ⁊ in platea parabāt cathedram mihi. Videbānt me iuuenes: ēt abſcōdebātur. ēt ſenes aſſurgētes ſtabāt. Principēs ceſſabant loqui: ēt digitū ſuperponebāt ori ſuo. Vocē ſuam cohibebāt duces: ⁊ linguā eorū gutturi ſuo adherebat. Auris audiēs beatificabat me: ⁊ oculus videns teſtimoniū reddebat mihi:

c Quis mihi tribuat. incipiēdo declarare ꝓſperitatē ſuā incipit a ſpūalibus bonis. ⁊ ideo h̄ exprimit ꝑ modū optātis. qꝛ ſpūalia bona q̄b⁹ nullus male vtit̄ ſūt ſimpliciter optanda.

d Vt ſim iux̄ mēſes ⁊c̄. i. i p̄ſtina ꝓſperitate.

e Scđm dies quib⁹ ⁊c̄. in anima ⁊ corpore.

f Qn̄ ſplen. lu. ei⁹ ſup ca. meū. i. diuina illuſtratio ꝓcedēs a ſuperiori d̄ ſua grā ſpāli vltra nālē illuſtrationē me illuſtrabat

g Et ad lumē eius ⁊c̄. i. in dubijs recte procedebā ꝑ eius ſpālem directionē. h Sicut fui i diebus adoleſcentie mee. qꝛ extunc fuit ſcē vite ⁊ deuote. vnde ſubdit̄. i Qn̄ ſe. deus erat i taber. meo. i. qn̄ in ſecreto loco tabernaculi mei preparato ad actum orandi deus mihi aderat. qꝛ in actu orōnis hō loq̄tur cū deo: ⁊ deus cū hoīe ipm illuſtrādo ⁊ conſolando. k Qn̄ erat oīpo. mecū. ꝑ ſpālē grām ⁊ ꝓtectōeꝫ.

l Et i circuitu meo pueri mei. quos nutriebā i amore dei. Ex dictis videt̄ alicui ꝙ iob cecidiſſet a ſapia que icludit grāꝫ dei: qꝛ dic̄. Quis mihi tribuat vt ſim iuxta mēſes p̄ſtinos ⁊c̄. cui⁹ tn̄ cōtrariū dcm̄ ē freq̄nter. ſ. ꝙ aduerſitas nō deiecit euꝫ a v̄tute. Dicēdū ꝙ licꝫ aduerſitas nō deiecerit eū ab habitu ſapie: nec ab actu. cuꝫ aduerſitates ſuſtinuerit patienter: quod eſt ꝓprium ſapientis. ſ. fortunas aduerſas equanimiter ferre. vt habet̄. pmo ethicorū. tn̄ aduerſitas ſuperueniēs ſublimitatem actus ſapie qui in cōtemplatione ſūmi veri: ⁊ amore ſūmi boni cōſiſtit. in aliquo impedit. inq̄ꝫtum attentionē anime retrahit ne i ſūmuꝫ verū ⁊ bonū tota intentione ferat̄ p̄ dolore ſenſitiue ꝑtis. cui nālr̄ cōpatit̄ retracta i aliquo. niſi hoc diuina virtute ipediat̄. ſicut fuit in xp̄o in quo dolor paſſionis nō ipediebat ſupiorē aīe partē a ſublimitate cōtemplatōis. ⁊ hoc ipedimētū ex ꝑte ſēſitiue ꝑtis ꝓueniēs deſiderabat ſcūs iob amoueri. d. Quis mihi tribuat ⁊c̄. m Qn̄ lauabam Hic ɔn̄r declarat ꝓſperitatē ſuā in tpālibus bonis. ⁊ p̄ q̄ꝫtū ad diuitias z°. q̄ꝫtū ad honores. ibi. Qn̄ ꝓcedebā. Circa pmū ſciēdū ꝙ diuitie ātiquorū pn̄cipalr̄ erāt i pecudibus. ⁊ inde dicta ē pecunia. illud āt qđ eſt p̄cipuū iter illa q̄ de pecudib⁹ detrahūt̄ ē butyrū: qđ ē pinguedo lactis ⁊ iō ꝑ abūdātiā ipſi⁹ itelligit̄ abūdātia in alijs bonis q̄ de aīalib⁹ ꝓueniūt cū dr̄. Qn̄ lauabā pedes meos butyro. i. tātā abūdātiā habebam butiri: ꝙ poterāt ibi pedes lauari. ſicut qñ habet̄ magna copia vini. ad illā exprimēdā dicit̄. ꝙ abūdat vſq; ad lotionē pedū q̄ꝫuis ibi non lauent̄. n Et petra. i. terra petroſa ad fructificādū inepta. o Fundebat mihi riuos olei. i. ꝓferebat oleū i abūdātia. ⁊ ꝑ h̄ itelligit̄ abundantia in alijs terre naſcentibus inter que oleum eſt de precipuis.

p Qn̄ ꝓcedebā. Hic ɔn̄ter declarat i honorib⁹ ſuā ꝓſperitatē. z°. ſubdit hui⁹ honoris cāꝫ. ibi. Auris audiēs. Circa pmū dicit. Qn̄ ꝓcedebā ad portā ciuitatis. vbi erat locus iudicij. q Et i platea. i. i manifeſto ⁊ patēti loco. r Parabāt cathe. mi. tāq̄ꝫ dibus ſuperiori.

s Videbāt me iuuenes. i. iſolentes. t Et abſcondebantur. timore iuſticie mee. v Et ſenes aſſurgentes ſtabant. ad faciendum mihi reuerentiam. x Principes ceſſabant loqui. i. principales in iudicio poſt me tacebant me ſupueniēte. y Et digitū ſupponebant ori ſuo. qꝛ null⁹ p̄ſumebat verbū meū interrūpere. z Vocē ſuam cohi. duces. ſ. militū qui inter alios ſūt audaciores. ⁊ tn̄ nō audebant ſnie mee ɔtradicere. a Et ligua ⁊c̄. i. ſilebāt ac ſi facti fuiſſēt muti neſciētes aliq̄d ɔ̄dicere. diuitias autē ⁊ honores p̄dcōs dic̄ iob ꝑtinere ad ſuā felicitatē tpālem. qꝛ talia. ſic̄ ipedimēta ſunt reprobis: ita ꝓbis ſunt adiumenta v̄tutis. vt dicit btūs Ambro. ſuꝑ lucā. q̄lis erat ipſe iob q ad opa v̄tutū talib⁹ vſus fuerat. vt patebit ex ſeq̄ntibus.

a Auris audiēs. h̄ ɔn̄r ponit p̄dicti honoris ſui cāꝫ. honor. n. deferēdus ē alicui i teſtimoniū ſue v̄tutis. ⁊ iō ɔn̄r oñdit̄ quō iob potētia ⁊ honorib⁹ v̄tuoſe vtebat̄. cū ſubdit̄. Auris audiēs. ſniam meam.

b Beatificabat me. ꝓpter eius eq̄tatē. c Et ocu. vi. te. red. mihi

de ꝟitate mea ⁊ iuſticia. a Eo ꝙ li.pau.vo.i.q̄rimoniā coꝛā me faciētē de iniuſta opp̄ſſione. b Et pu.cui nō erat adiu.ꝓpter qḋ erā eius defenſoꝛ. c Bñdictio perituri.i.illiꝰ q timebat ſtatim perire.
d Sup me veniebat.eo ꝙ ſaluabā eū. e Et coꝛ vidue conſo.ſuꝫ.i.efficaciter ⁊ nō vane. f Juſticia idutꝰ ſū.i.ex oi ꝑte ſtudebā iuſticiā facere. g Oculus fui ceco.igrātē dirigēdo. h Et pes claudo.īpotētē adiuuando. i Pater erā paupeꝝ.ꝑ affectū ⁊ effectum ⁊ ne crederet̄ ꝙ faueret eis nimis ī ꝑiudiciuꝫ iuſticie.ſubditur.
k Et cāꝫ quā neſcie.⁊c̄.i.cām pauper̄:ne forte motu pietatꝭ indiſcrete cōdeſcēderē ei in ꝑiudiciū iuſticie. l Conterebā molas iniqui.i.eiuſ potentias ⁊ violentias.
m Et de dentibus illiꝰ auferebā p̄dā.q: ablata reſtituere cogebā ⁊ de iniurijs facere emendam.
n Dicebāqꝫ ⁊c̄.h̄ ꝯñter deſcribit̄ cōfidentia ſue ſecuritatis q: honoꝛes ⁊ diuitie q̄ hn̄t annexū timoꝛem perdendi .quaſi continue ſunt magis cā triſticie q̄ꝫ delectatōis.⁊ iō hec ſecuritas opinata a beato iob p̄mo deſcribit̄.ſcḋo quoddā ſupius dcm̄ pleniꝰ exprimit̄:ibi Qui me audiebāt.Circa p̄mum dicit̄. Dicebāqꝫ in coꝛde meo tenēdo.
o In nidulo meo moꝛiar.i.in ꝓſperitate mea ſpirituali ⁊ tempoꝛali.
p Et ſic̄ palma.q̄ multo viuit tp̄e. q Mlꝭtiplicabo.ducendo curſuꝫ vite mee in dcā ꝓſpꝑitate
r Radix mea aperta ē ſecus aq̄s.Arboꝛ.n.hn̄s radices in humido multiplicat ſurſum fructum ita iob ex humoꝛe gr̄e in quo coꝛ eius erat fixum faciebat fructum mlꝭtiplicem bonoꝝ operum.
s Et ros moꝛabit̄ i meſſione mea ⁊c̄.Cōtigit.n. ꝙ fructus mlꝭtiplicatus i arboꝛe ꝓpter eſtū nimiū deſiccat̄ ⁊ perit:ſꝫ talis eſtus tēperat̄ ꝑ deſcēſuꝫ roꝛis.⁊ ſilr̄ fructꝰ boni opꝑis aliq̄n deſiccat̄ ⁊ perditur ꝓpter aduentū clatōis.ſꝫ h̄ nō fuit ī iob.q: deus faciebat cū tētatōe ꝓuentū roꝛe ſue bn̄dictionis ⁊ gr̄e.

eō ꝙ liberaſſē pauperē vociferātē: ⁊ pupillū cui nō erat adiutoꝛ. Bñdictiō perituri ſuꝑ me veniebat: ⁊ coꝛ vidue ꝯſolatus ſū. Juſticiā indutus ſum: ⁊ veſtiui me ſicut veſtimento ⁊ diademate iudicio meo. Oculus fui ceco: ⁊ pes claudo. Pater erā pauperū: et cām quā neſciebā diligētiſſime iueſtigabā. Cōterebā molas iniq ⁊ de dētibus illius auferebā p̄dā Dicebāqꝫ. In nidulo meo moriar: ⁊ ſicut palma multiplicabo dies. Radix mea apta ē secꝰ aq̄s: ⁊ rōs moꝛabit̄ in meſſione mea. Gloꝛia mea ſēper inouabit̄: ⁊ arcus meꝰ i manu mea inſtaurabit̄. Qui me audiebāt expectabāt ſētētiā: ⁊ intēnti tacebant ad cōſiliū Uerbis meis addere nihil audebāt: ⁊ ſuꝑ illos ſtillabat eloquiuꝫ meū: Expectābāt me ſic̄ pluuiaꝫ ⁊ os ſuū aperiebāt q̄ſi ad imbꝛē ſerotinū. Si quādō ridebā ad eos nō credebānt: ⁊ lux vultꝰ mei nō cādebat i t̄ra. Si uoluiſſē ire ad eos ſedēbā primꝰ. Cūqꝫ ſederē q̄ſi rex circūſtāte exercitu.erā tn̄ merentium conſolatoꝛ. XXX.

Nunc aūt deridēt me iunioꝛes tp̄e:quoꝝ non dignabar p̄res ponere cuꝫ canibus

t Gloꝛia mea ſemꝑ inouabit̄.hoc dicebat ꝓpter multa bona opera q̄ mlꝭtiplicare intēdebat. v Et arcus meus ⁊c̄.i.foꝛtitudo mea ⁊ defenſio mea ꝯ inſultꝰ tentationū. x Qui me audiebant.Hic reuertit̄ ad exp̄mēdū aliq̄ p̄dicta clariꝰ q̄ ꝑtinēt ad ſuā iuſticiā ⁊ ſapiētiā.d. Qui me audiebāt:loq̄ntē in iudicijs. y Expectabāt ſn̄iam meaꝫ.tāq̄ꝫ ꝟitatis lineā. z Et itēti tacebāt ⁊c̄.nihil vltra querentes.
a Uerbis meis ⁊c̄.reputātes ꝙ nihil rōabile poſſet addi. b Et ſuꝑ illos ſtil.elo.meū.reputātes magnū ꝙ de ꝟbis meis aliqd ītelligebāt.
c Expectabāt me ſic̄ pluuiā.i.deſiderabāt audire ꝟbū meuꝫ:ſic̄ terra ſitiēs pluuiā. d Si q̄n ridebā ad eos.oſtēdendo vultus leticiam.
e Nō credebāt.ꝓpter maturitatē meā p̄cedētē. f Et lux vultus mei.i.leticia faciei mee. g Nō cadebat i terra.tāq̄ꝫ ꝯfuſa ꝓpter leticie ieptitudinē.ꝑ h̄ dat itelligere ꝙ leticia nō erat diſſolutꝰ.nec meſticia ꝯfuſus:ſꝫ tenebat ꝟtutis mediū. h Si voluiſſeꝫ ire ad eos.ꝯſolādū. i Sedebā p̄mꝰ.i.p̄ncipalis iter eos.ideo ſubditur.
k Cūqꝫ ſe.⁊c̄.q̄ſi de nullo timēs. l Erā tn̄ ⁊c̄.tāq̄ꝫ eis ex ꝟitate cōpaſſionis ꝯdeſcēdēs.⁊ ſic pꝫ qḋ ſcūs iob ꝓſpꝑitate tꝑali vſus fuerat ꝟtuoſe.⁊ ꝑ ꝯñs ꝑuenit ad eiꝰ felicitatē.q̄ ē i opꝑibꝰ ꝟtutū. Cap. XXX.
m Nunc āt.Poſtq̄ꝫ iob deſcripſerat magnitudinē ꝓſperitatis i q̄ fuerat.h̄ ꝯñr deſcribit magnitudinē aduerſitatis in quā icide rat.⁊ p̄ deſcribit eā ex mlꝭtiplicatōe mali.2º ex ſubtractiōe remedij:ibi.Clamo ad te.Primū āt oñdit ꝑ oppoſitū ad bōa q̄ i ꝓſpꝑitate ſua habuerat.⁊ vt cōtinuet ſe ad vltimo dicta ca.p̄ce.iō p̄ oñdit ſe turpiter vilipēſū ꝯ p̄cedētes honoꝛes ⁊ excellētias.2º oibꝰ bonis ſpoliatū ꝯ abūdātes diuitias:ibi.Pharetrā.tertio grauiter afflictū ꝯ ſpūales delitias:ibi.Nūc āt.Circa p̄mū ſciēdum ꝙ ſm̄ ph̄m.2.rhetoꝛice.ꝑuipēſiō iniuſta ē cā ire.tāto āt ē iniuſtioꝛ q̄ꝫ to ꝑſona vilipēdēs ē vilioꝛ.⁊ ꝑ ꝯñs ad ſuſtinēdū grauioꝛ.ꝑꝑ qḋ ſcūs iob oñdit ſe vilipēſū ēt a vilibꝰ ꝑſonis.p̄ ꝑꝑ defectū etatꝭ.d. Nūc āt deridēt me iunioꝛes tp̄e.ſcḋo ꝑꝑ defectuꝫ generis.d.
n Quoꝝ nō di.pa.po.cuꝫ canibꝰ gregꝭ mei.i.ad cuſtodiaꝫ canū.3º ꝑꝑ defectū ꝟtutꝭ.d. o Quoꝝ ꝟtus ⁊c̄.4º ꝓpter defectū moꝛis dicēs.
p Et vita ⁊c̄.tanq̄ꝫ peſtiferi ⁊ maligni. q̄nto ꝑꝑ defectū victꝰ ⁊ veſtitꝰ.d. Qui rodebāt i ſolitudie ſqualētes calamitate ⁊c̄. q De ꝯuallibꝰ ⁊c̄.q.d.de cibis taꝫ vilibꝰ adhuc ad ſufficiētiā nō habebāt.ſexto ꝓpter defectū habitatōis.d.
r In deſertꝭ ⁊c̄.ꝑꝑ defectū domoꝛuꝫ.
s Et eē ⁊c̄.i.ſub fructectꝭ ꝑuis ⁊ vilibꝰ:ꝓtecti ab eis ꝯ i tēperiē aeris. t Deli. cōputa.q: meliꝰ r̄fugiū nō habebant.⁊ vilitatem oꝛiginis repetit dicens.
v Filij ſtultoꝝ ⁊c̄.i.nulliꝰ apparentie aut reputationis.
x Nūc āt ⁊c̄.q: cātabāt cātilenas de aduerſitatibus iob factas. y Et factꝰ ⁊c̄.q: loquēdo d̄ miſerijs q̄buſcūqꝫ ponūt mei exēplū.
z Abo.me ⁊c̄.ꝑꝑ fetoꝛē vlceꝝ meoꝝ.
a Et fa.⁊c̄.i maximū ꝯtēptū.ad h̄.n.i duxerat eoſ diabolꝰ vt ꝑꝑ ꝑcuſſiōes ipſiꝰ iob reputarēt eū hoīeꝫ a d̄o maledictū.⁊ ꝑꝑ h̄ ab hoibꝰ ꝯtēnēdū. b Pharetrā ⁊c̄.h̄ ꝯñr oñdit ſe oibꝰ bonis tꝑalibꝰ d̄nudatū ꝯ p̄cedētes diuitias.d.Pharetrā.n.ſuā aperuit.tūc.n.d̄r deꝰ pharetrā ſuā ꝯ iob aperuiſſe.q̄n dedit diabolo licētiā ꝑcutiēdi i bonis exterioꝛibꝰ:⁊ i ꝑſōa:q̄ſi q̄buſdā ſagittꝭ de pharetra diſpōnis diuine extractꝭ. c Fre.po.⁊c̄.q: ex dcis ꝑcuſſiōibꝰ nō ē effrenate locutꝰ.vt hr̄.s̄.2.ca.Jn oibꝰ his nō peccauit iob labijs ſuis.vꝭ pōt referri ad augmētū ſue calamitatis:eo ꝙ ſcūs iob n̄ hēbat libtatē r̄ndēdi maledicis ſuis. Pria āt ꝑcuſſio diaboli i bonis iob fuit ꝑ ſabeos tollētes boues ⁊ aſinos.vt hr̄.s̄. primo ca.q ſabei habitabāt ꝟſus meridiem reſpectu ipſius iob: qui habitabat verſus oꝛientem.vt hr̄.s̄.p̄ ca.Eratq̄ꝫ vir ille magnꝰ iter oēs oꝛiētales.⁊ h̄ ē qḋ d̄r. d Ad dex.i.ꝟſus meridiē:q̄ ē dextera ꝑs nr̄e hitatōis.vt dcm̄ ē.s̄.23. e Oꝛiē.cala.⁊c̄.q: ide ſurrexit p̄ncipiū ꝑcuſſiōis ſue.vt dcm̄ ē. f Pe.me.ſubuer.i.ꝓceſſū ꝓſpꝑitatꝭ mee.Scḋa ꝟo ꝑcuſſio fuit ab igne d̄ celo d̄ſcēdēte oues ſuas ⁊ pueros ꝯſumēte.⁊ h̄ notat̄ cū d̄r. g Opp̄ſſe.q̄ſi ⁊c̄. q: ignis de celo deſcēdēs ꝓcuratōe demonū flāmis opꝑuit oues ⁊ pueros ad modū fluctuū.Tertia ꝑcuſſio fuit i raptu cameloꝝ a chaldeis.⁊ q̄ꝫtū ad h̄ d̄r. h Diſſipauerūt ⁊c̄.q: cameli ꝑ vias poꝛtāt onera. i Inſidiati ſūt mihi.q: chaldei fecerūt tres turmas:vnā ad rapiēdū camelos:alias duas ad iſidiādū ⁊ ꝑſuadū ne aliq̄ſ poſſꝫ ipedire p̄dā eoꝝ.Quarta ꝟo ꝑcuſſio fuit i puerꝭ iob i domo p̄geniti opp̄ſſis qḋ notat̄ cū d̄r. k Quaſi ru.⁊c̄.q: ſathā ꝑ vētū vehemētē ꝯcuſſit q̄ttuoꝛ āguloſ domꝰ ⁊ opp̄ſſit filios ⁊ filias

gregis mei. Quoꝝ virtꝰ manuuꝫ mihi erat ꝓ nihilo:ēt vita ipſa putabātur idigni. Egeſtate ⁊ fame ſterileſ:q rodebāt i ſolitudine ſq̄lētes calamitate ⁊ miſia: ⁊ mādebant herbas ⁊ arboꝝ coꝛtices: ⁊ radix iuniperoꝝ erat cibꝰ eoꝛum. Qui de ꝯuallibꝰ iſta rapiētes:cū ſingula repperiſſent:ad ea cū clamoꝛe currebāt. In dēſertis habitabāt toꝛrētiū: ⁊ i cauernis terre.vel ſuper glareā. Qui iter huiuſcemodi letabāt̄: ⁊ eē ſūb ſētibꝰ delitias cōputabāt. Filij ſtultoꝝ ⁊ ignobiliū: ⁊ in terra penitus nō parentes. Nunc aūt in eoꝝ canticuꝫ verſus ſum: ⁊ factus ſum eis in pꝛouerbiū. Abominātur me ⁊ longe fugiunt a me: ⁊ faciēm meam conſpuere non verentur. Pharetrām enim ſuaꝫ apernit: ⁊ afflixit me: ⁊ frenūm poſuit in os meū. Ad dexterām oꝛientis calamitates mee ilico ſurrexerunt. Pedes meos ſubuertūt oppꝛeſſerunt quaſi fluctibus ſemitis ſuis. Diſſipāuerunt itinera mea:inſidati ſūnt mihi ⁊ pꝛeualuerunt: ⁊ nō fuit qui ferret auxilium. Quaſi rupto muro ⁊ aperta ianua irruerunt ſuper me: ⁊ ad meas miſerias deuoluti ſunt.

ipſi iob iõ ſubdiꝛ. a Reda.ſũ ⁊c̃.q2 ñ appebat vltra ſpes reliquẽdi poſt ſe filiũ. b Abſtulit q̃ſi vetus deſideriũ meũ.nãle eni deſideriũ hoïum eſt relinq̃re poſt ſe ꝓlẽ:in qua quodãmodo maneãt.vt habeꝛ.2.de aïa.⁊.2.Regũ.7. c Et velut nubes pertranſijt ſalus mea.i.ſtatus ꝓſperitatis mee tã in bonis exteriorib9 q̃ꝫ in ꝓle. d Nũc aũt. Hic ꝯñr iob oſtendit ſe grauiter afflictũ in corpore cõtra delitias ꝯtemplationis diuine:q̃s perfectius habuerat in quiete ꝓſperitatis ſue.⁊ hoc eſt qđ diciꝛ. Nũc aũt in memet ipſo marceſcit anima mea.dolore partis ſẽſitiue a ꝯtẽplationis dulcedĩe impedita. ſicut dictuꝫ eſt ca.ꝑcedenti.

e Nocte os meũ ꝑforaꝛ doloribus.dolores eni corporis ĩ nocte aggrauanꝛ.et iõ dicit ꝙ ĩ eo aggrauabanꝛ:ſic ꝙ ꝑtigebant vſq; ad oſſa.

f Et q me comedũt.ſ.vermes de vlceribus meis orientes.

g Nõ dormiũt.cõtinue me rodẽtes.

h In multitudine eoꝝ conſumiꝛ veſtimentũ meũ.i.in tãta multitudĩe ſunt: ꝙ nõ ſolũ cõſumũt carnẽ.ſꝫ etiaꝫ veſtẽ meã. i Et quaſi capitio tunice ſuccĩxerũt me.capitiũ dꝛ ſuperior pars veſtiſ per quã caput ĩtrat iõ ſic noïaꝛ a capite Eſt igiꝛ ſẽſus ꝙ vermes per illã parteꝫ exibãt in tanta multitudine.ꝙ capitiuꝫ erat eis coopertũ in circuitu ad moduꝫ cicture. k Cõparatus ſuꝫ luto.i.ita vilis reputatus apud hoïes.ſicut lutũ.

Redactꝰ ſũ ĩ nihilũ. Abſtulit q̃ſi vetꝰ deſideriũ meũ: ⁊ velut nubes ptrãſijt ſalus mea. Nũc aũt ĩ memetipſo marceſcit aïa mea: ⁊ poſſidẽt me dies afflictiõis. Nocte os meũ pforaꝛ doloribꝰ: ⁊ q me comedũt ñ dormiũt. In multitudine eoꝝ ꝯſumiꝛ veſtimẽtum meũ:⁊ q̃ſi capitio tunice ſuccinxerũt me. Cõparatꝰ ſũ luto: ⁊ aſſimilatꝰ ſũ fauille ⁊ cineri. Clamo ad te ⁊ nõ exaudis me: ſto ⁊ nõ reſpicis me. Mutatꝰ es mihi in crudelẽ: ⁊ ĩ duritia manꝰ tue aduerſaris mihi. Eleuaſti me: ⁊ q̃ſi ſup vẽtũ ponẽs eliſiſti me valide. Scio quia morti trades me: vbi ꝯſtitutã ẽ domꝰ oĩ viuẽti. Verũtamẽ nõ ad ꝯſũptionẽ eoꝝ emittis manũ tuã: ⁊ ſi corruerint ipſe ſaluabis. Flebã quõdã ſup eo q afflictꝰ erat: ⁊ ꝯpatiebaꝛ aïa mea pauperi. Expectabã bona ⁊ ũenerunt mihi mala: pſtolabar lucẽ ⁊ eruperũt tenebre. Interiora mea efferbuerũt abſq; vlla reqe. ꝑuenerũt me dies afflictiõis. Mẽrẽs ĩcedebã: ſine furore ꝯſurgẽs i turba clamabã. Frater fui draconũ: ⁊ ſociꝰ ſtruthionũ. Cutis mea denigrata ẽ ſup me: ⁊ oſſa mea aruerunt p̃ caumate. Verſa eſt in luctũ cithara mea: ⁊ organum meũ ĩ vocẽ flentiũ. XXXI.

Pepigi fedus cum oculis meis: vt nẽ cogitarẽ qdẽ de ꝟgine: Quã.n. ptẽ hẽret ĩ me ds deſup: ⁊ hereditatẽ oipotens de excelſis: Nũqd nõ ꝑditio eſt iniquo: ⁊ alienatio operãtibꝰ iniuſticiã: Nonne ipſe ꝯſiderat vias meas: ⁊ cũctos greſſus meos dinumerat: Si ambulaui ĩ vanitate: ⁊ feſtinauit ĩ dolo pes meꝰ: appendãt me in ſtatera iuſta: ⁊ ſciat deus ſimplicitatẽ meã. Si declinauit greſſus meꝰ de via: ⁊ ſi ſecutꝰ ẽ oculus meꝰ cor meũ: ⁊ manibꝰ meis adheſit macula: ſerã ⁊ aliꝰ comedat: ⁊ ꝓgenies mea eradiceꝛ. Si deceptũ ẽ cor meũ ſup mulierẽ: ⁊ ſi ad oſtiuꝫ amici mei ĩſidiatus ſũ: ſcortũ alteriꝰ ſit vxor mea: ⁊ ſuper illã ĩcuruentur alij. Hoc.n.nephas ẽ ⁊ iniqtãs maxima: ignis ũſq; ad perditionem

l Et aſſimilatus ſũ fauille.que q̃ſi nihil reputaꝛ. m Clamo ad te. Hic ꝯñr oſtendit magnitudinẽ ſue aduerſitatis ex defectu remedij que aggrauaꝛ qñ remediũ non ſperaꝛ.ꝑ ergo tollitur remediũ ex parte diuina.ſecũdo ex parte humana.ibi:Flebã. Circa primũ dicitur:Clamo ad te.orando. n Et nõ exaudis.me liberando. o Sto.in oratione ꝑſeuerando. p Et non reſpicis me.remediũ adhibendo. q Mutatus es ⁊c̃.lꝫ eni deꝰ ſit imutabilis:tñ mutabilia opaꝛ ex qbꝰ varie noïaꝛ.⁊ ſic dꝛ piꝰ qñ dat ꝓſpera.durus qñ infert aduerſa.ſm cõmuneꝫ modum loquendi hoïum:quẽ iob ſeqtur.lꝫ firmiter teneret deũ oïa pie ⁊ iuſte operari. r Eleuaſti me ⁊ quaſi ſuper ventũ ponens.i.in alto ſtatu:tamẽ inſtabili ſicut eſt ventus.ideo ſubdiꝛ. s Eliſiſti me valde.q2 caſus de loco excelſo eſt grauior. t Scio qa morti trades me.finalr̃ poſt flagella.⁊ vnde ſciat ſubdit.

v Ubi conſtituta eſt domus oĩ viuenti.ſepulchꝝ eni eſt vltima domus cuiuſlibet hominis. x Uerũtamẽ nõ ad conſũptõeꝫ coꝝ emittis manũ tuã.q.d.ſi alios a me affligis in pñti vita. hñt tamẽ aliqđ remediũ.ideo ſubdiꝛ. y Et ſi corruerit.in aduerſitates. z Ipſe ſaluabis.ſi ad te conuerſi clamauerint.ego ãt clamo ad te quaſi cõtinue:⁊ tamẽ nõ exaudis me liberãdo ab afflictionibus pñtis vite.ſperabat tamẽ ipſe iob a deo conſequi ſalutẽ in futuro meliorẽ.vt patuit ex ſupradictis.19.ca.q2 credebat reſurrectionẽ futurã.ſed loquiꝛ hic corã amicis ſuis qui non credebãt ipſã. a Flebã ⁊c̃. Hic conſeq̃nter remoueꝛ remediũ ex parte hominũ.Circa qđ ꝑmo oſtendit iob ꝙ hoïes debent ſibi cõpati.d.Flebam quondã.quando in ꝓſperitate eram.

b Super eo qui afflictus erat.ei compatiẽdo nõ ficte ſed veraciter ⁊ ex corde.ideo ſubditur. c Et compatiebatur anima mea pauperi.q.d.ex hoc deberent homines mihi compati.ſꝫ contrarium accidit mihi. d Expectabam bona.i.conſolationes aliquas. e Et venerunt mihi mala.ideſt punitiones ⁊ deriſiões.

f Interiora mea efferbuerunt.a calore vlcerũ interius penetrante.

g Merens incedebã.i.triſtis ꝓpter dolorẽ me affligentẽ.q2 tamẽ iſta triſticia nõ abſorbebat rationẽ deijciens eã a virtute.iõ ſubditur.

h Sine furore conſurgens in turba clamabã.exponẽdo cum moderamine miſeriã meã.per quod deberẽt hoïes moueri ad cõpaſſionẽ.cuius tamen contrariũ accidit.ideo ſubdit. i Frater fui draconum quia illi qui deberent me diligere ſicut fratres.momorderũt me ſuis punctionibus ⁊ detractionibus.ſicut dracones.

k Et ſocius ſtrutionũ. q2 illi qui erant mihi familiares ⁊ ſocij.obliti ſũt mei ſicut ſtrutio obliuiſciꝛ fetus ſui. l Cutis mea denigrata eſt ſuper me.ex humoris exterioris corruptione. m Et oſſa mea aruerũt pre caumate.i.calor vlceꝝ meoꝝ ĩtantum eſt exceſſiuus:ꝙ in parte deſiccauit medullas oſſiũ meoꝝ. n Uerſa ẽ in luctũ cithara mea ⁊c̃.i.ꝓſperitas que erat mihi cã leticie verſa eſt in aduerſitatẽ:que ẽ mihi cauſa triſticie.moderata tamẽ ratione. Cap. XXXI.

o Pepigi fedꝰ. Poſt q̃ꝫ iob oſtenderat ꝓſperitatẽ ĩ qua fuerat:⁊ aduerſitatem in quam ĩciderat.hic tertio oſtẽdit innocentiã quã ſẽper tenuerat.⁊ diuiditur pñs ca.ĩ.10.partes.ſm.10: vitia a qbus oñdit ſe ĩmunẽ.partes patebũt ꝓſeq̃ndo.In prima igiꝛ pte oñdit ſe ĩmunẽ a pctõ luxurie.⁊ ꝑmo a pctõ fornicationis.d.Pepigi fedus cũ oculis meis.i.firmiter ſtatui.ſicut firmaꝛ pactũ: ꝙ vitarẽ oẽm aſpectũ ĩpudicũ. p Ne cogitarẽ quidẽ de virgine.i.ne per aſpectũ inciderẽ in delectationẽ vel conſenſũ alicuius puelle etiã pulcherrime.cuius cauſã ſubdit.d. q Quã eni partẽ haberet in me ⁊c̃.q.d.nullã.pars aũt ⁊ hereditas dei dicitur homo in quo deꝰ habitat per grãm.ipſe autẽ nõ hitat in fedatis per luxuriã:imo elongat ſe ab eis.iõ ſubdiꝛ.

r Nunqd nõ perditio.ſ.inferni. s Eſt iniquo.deputata a deo.

t Et alienatio.ſ.dei. v Operantibus iniquitatẽ.per luxuriã.q.d.ſic.q2 videt oïa q̃ꝫtũcũq; occulta.ideo ſubdiꝛ. x Nõne ipſe cõſiderat vias meas.⁊ ideo ex teſtimonio diuino allegat ſuã mundiciam. d.

y Si ambulaui in vanitate prebens me aſpectibus iuuẽculaꝝ.

z Et feſtinauit in dolo pes meus.querẽs locũ ad eas decipiẽdum.

a Appendat me in ſtatera iuſta.⁊ ſciat deus.i.faciat alios ſcire.

b Simplicitatẽ meã.i.puritatẽ meã quam ipſe nouit. c Si declinauit greſſus meus de via.ſ.munditie. d Et ſi ſecutꝰ eſt oculus meus cor meũ.cogitationes eni ſurreptitie nõ poſſunt ab hoïe euitari.q2 ſicut dicit Augꝰ. Nõ eſt in ptãte noſtra quibus viſis tangamur. tamẽ in poteſtate noſtra eſt ea reſpuere vel acceptare ꝓſequi vel fugere.eſt igiꝛ ſenſus:Si cor meũ.i.cogitationes lubrice carnis ſurrepticias.Secutus eſt oculus meus impudice conſpiciẽdo. e Et manibꝰ meis adheſit macula.imunde tangẽdo. f Serã ⁊ alius comedat.⁊ ꝓgenies mea eradiceꝛ.i.puniar a deo nõ ſolũ in bonis mobilibus:ſed etiã in ꝓle mea.q.d.ſi talia cõmiſiſſẽ.merito priuatus fuiſſẽ bonis meis et filijs. g Si deceptũ ⁊c̃. Hic oſtendit ſe ĩmunẽ a pctõ adulterij.d. Si deceptũ eſt cor meũ ſuper mulierẽ.alteri cõiunctã in matrimonio vel affidatã:ſicut ſonat dictio hebraica. h Et ſi ad oſtiũ amici mei ĩſidiatus ſũ.q̃rens abuti vxore illius. i Scortũ alterius ſit vxor mea.in penã huius. k Et ſup illã ĩcuruenꝛ alij.i.turpiter ⁊ cõiter ſe exponat. l Hoc.n.nephas eſt.ſ.adulteriũ.q2 eſt ꝯtra preceptuꝫ diuinũ. m Et iniquitas maxima.i pctis ꝯtra ꝓximũ.q2 per hoc fit ei iniuria in re maxime ſibi dilecto. n Ignis eſt vſq; ad ꝯſũptiõeꝫ deuorans.ſ.corporis ⁊ aïe.q2 talis nõ ſolũ in aïam:ſꝫ in corpus peccat.

a Et oĩa eradicãs genimĩa.qꝛ aufert certitudinẽ debite ꝓlis:⁊ ſuppo‑nũt heredes illegitimi. b Si cõtẽpſi. Hec eſt ſcḋa pars ꝑncipalis huius ca.in qua oñdit ſe imunẽ a pctõ iniuſticie.d.Si ꝯtẽpſi ſubire iu‑diciũ cũ ſuo meo ⁊ ancilla.⁊ multo minus ꝯtẽpſi ſubire iudiciũ cũ per‑ſona eq̃li vel maiori. c Cũ diſceptarẽt ⁊c̃.i.vellẽt in iudicio diſce‑ptare.cuius cãꝫ reddit.d. d Quid.n.faciã ⁊c̃.q.d.ſi nollẽ iudicari cũ ſuo meo.quõ poſſẽ rñdere in iudicio diuino.q.d.nullo mõ.iõ ſubdit. e Nũqd nõ in vtero ⁊c̃.q.d.lꝫ ſit iferior me rõne ſuitutis:tñ ĩ ſpecie humana eſt mihi eq̃lis.

f Et formauit me in vulua vnꝰ.i.vnus deus me ⁊ ipm formauit. g Si negaui ⁊c̃. Hec eſt tertia pars in qua oñdit ſe imunẽ a pctõ imiſicordie.d. Si negaui quod volebãt paupibus.dũ tñ eoꝝ voluntas eſſet rõnabilis. h Et oculos vi.⁊c̃. nimis ꝓtrahẽdo ꝯſolationẽ debitã. i Si comedi ⁊c̃. ꝑ buccellã itelligũtur alia cibaria q̃ iob liberalr̃ cõicabat:⁊ maxie paupibus vñ ſubdit. k Qꝛ ab ifantia mea.diuerſi enim hoĩes ex cõplexione nãli hñt varias iclinatiões ad actus vtutũ:qꝛ aliq ſũt ꝓni ad liberalitatẽ:aliq ad caſtitatẽ:⁊ ſic de aliis.⁊ talis iclinatio creſcit ꝑ exercitiũ.Scḋs vo iob ex cõplexione ad miſicordiaꝫ ꝓnus erat.⁊ hec iclinatio ꝑ ꝯtinuũ exercitiũ creuerat l Si deſpexi ⁊c̃. Hec eſt q̃rta pars in qua oſtẽdit ſe imunẽ a pctõ ſuperbie:q̃ ſolet oriri aliqñ ex alioꝝ ipotẽtia vel defectu:⁊ h̃ excludit a ſe.d.Si dſpexi ꝑtereũtẽ eo ꝙ nõ hũerit idumẽtũ reputãs eũ ex h̃ vilẽ ⁊ bonoꝝ ſuoꝝ diſſipatorẽ: ſꝫ econtra exhibui me ei miſicordẽ:iõ ſubdit. m Si nõ bñ dixerũt mihi latera eiꝰ.q̃ diſcoopta erãt:⁊ ego operui.⁊ ſic fui occaſio.vt bñdiceret mihi.

deuorãs:⁊ õia eradicãs genimina.Si cõtẽpſi ſubire iudiciũ cũ ſeruo meo ⁊ ancilla mea cũm diſceptarẽt aduerſũ me.Quid ẽnĩ faciã cum ſurrexerit ad iudicãdũ deus ⁊ cũ q̃ſierit qd reſpondebo illi.Nũqd nõ i vtero fecit me q̃ ⁊ illũ operatus eſt: ẽt formauit me i vulua vnus.Si negãui qḋ volebant pauperibus: ⁊ oculos vidue expectare feci. Si cõmedi buccellã meã ſolus:⁊ nõ comedit pupillus ex ea. Qꝛ ab ifantia mea creuit mecũ miſeratio:⁊ de vtero matris mee egreſſa ẽ mecũ Si deſpexi ꝑtereũtẽ eo ꝙ nõ hũerit idumẽtũ:⁊ abſqꝫ operimento pauperẽ.Si nõn bñdixerũt mihi latera eius:⁊ dẽ velleribus ouiũ meaꝝ cãlefactꝰ ẽ. Si lẽuaui ſuꝑ pupillũ manũ meã:etiãꝫ cũ viderẽ me i porta ſuperiorẽ. Hũmerꝰ meus a iũctura ſua cadat: ⁊ brachiũ meũ cũ ſuis oſſibꝰ ꝯfringat Sẽmꝑ.n.q̃ſi tumẽtes ſuper me fluctus timui deũ: ⁊ põdus eius ferre nõ potui.Si pũtaui auꝝ robur meum:⁊ obrizo dixi fiducia mea.Si letãtꝰ ſũ ſuꝑ multis diuitiis meis: ⁊ qꝛ plurima reppe‑rit manꝰ mea.Si ũidi ſolẽ cũ fulgeret:⁊ lunã icedẽtẽ clare:⁊ letatũ eſt i abſcõdito cor meũ:⁊ õſculatus ſũ manũ meã ore meo:q̃ue ẽ iniqtas maxima: ẽt negatio cõtra deũ altiſſimũ.Si gãuiſus ſuꝫ ad ruinam eius qui me oderat:⁊ exultaui ꝙ inueniſſet euꝫ malum Nõ enĩ dedi ad peccãdũ guttur meũ:vt expeterẽ maledicẽs aĩaꝫ eiꝰ.Si nõ dixẽrũt viri tabernaculi mei:qs det de cãrnibꝰ eiꝰ vt ſaturemur.Foris non mãſit ꝑegrinꝰ:õſtiũ meuꝫ viatori patuit.Si ãbſcõdi q̃ſi hõ peccãtum meũ:⁊ celaũi i ſinu meo iniqtatẽ meaꝫ. Si ẽxpaui ad multitudinẽ nimiã ⁊ deſpectiõ ꝓpiquorũ terruit me ⁊ non mãgis tacui: nẽc egreſſus ſuꝫ oſtiũ.Quis mihi tribuat auditorẽ vt deſideriũꝫ meũ audiat oĩpotẽs:⁊ librũ ſcribat ipſe q̃ iudicat:vt i humẽro meo portẽ illũ ⁊ circũdẽ illũ q̃ſi coronã mihi. Per ſinglõs gradꝰ meos ꝓnũciãbo illũ:⁊ q̃uaſi pricipi offerã eũ. Si aduerſũm me terra mea clamat:⁊ cũ ipſa ſulci eius deflent. Si fructꝰ eiꝰ comedi abſqꝫ pecunia:⁊ aĩaꝫ agricolaꝝ eius afflixi: ꝓ frumẽto oriat̃ mihi tribulus: ⁊ pro hordeo ſpina. XXXII.

n Et de velleribꝰ ouiũ mearũ.i.de pãnis factis de velleribꝰ eaꝝ. o Calefactꝰ eſt.i. munitus ꝯtra frigus. p Si leuaui ſuꝑ pupil.⁊c̃.i.poteſtatẽ meã iniuſte. q Etiã cũ viderẽ me ⁊c̃.i.in loco iudicii vbi poterã facere voluntateꝫ meã. r Humerus meus ⁊c̃.i.ſic enormiter puniar a deo:⁊ cãꝫ immunitatis a ꝑdictis viciis ſubdit. s Semꝑ eñi quaſi tumẽtes ſuꝑ me fluctꝰ ⁊c̃.i.ſicut illi qui ſunt in mari nauigantes:videtes fluctꝰ intumeſcẽtes q̃libet momẽto timẽt ſubmergi.ita ſemꝑ ſuꝑ me timui iudiciũ dei venire:ſi aliqd agerẽ ꝯtra eũ.paupes ⁊ ipotẽtes deſpiciẽdo.⁊ ſ: orit̃ ſuꝑbia ex ꝓprio faſtu ex ꝑtãte ⁊ diuitiis ſurgẽte.⁊ h̃ excludit a ſe dicẽs. t Si putaui auꝝ ⁊c̃.ex h̃ excludens a me timorẽ diuinum. v Et obrizo dixi fiducia mea.ponẽdo in ipſo finẽ meum. x Si letatus ſũ.inepte ⁊ ſuꝑbe. y Diuitiis meis ⁊c̃.q.d.veniat ſuꝑ me vindicta diuina. z Si vidi ſolẽ. Hec eſt q̃nta pars in qua oñdit ſe immunẽ a pctõ idolatrie.d.Si vidi ſolẽ.i.diligẽter attẽdi vt cultũ latrie ſibi attribuerẽ:ſicut cõiter faciebãt gẽtiles illiꝰ tꝑis adorãtes corꝑa celeſtia tanq̃ꝫ deos. a Et oſculatꝰ ſũ ⁊c̃.i ſignũ reuerẽtie eis exhibite b Que eſt iniqtas maxima.ſ.ipẽdere creature qḋ attribuẽduꝫ eſt ſoli creatori. c Et negatio ꝯtra deũ altiſſimũ.qꝛ cultꝰ dei falſi ẽ negatio dei veri in facto. d Si gauiſus ſũ. Hec eſt ſexta pars in q̃ oſtẽdit ſe imunẽ a pctõ rãcoris ⁊ inuidie.d.Si gauiſus ſuꝫ de malo alieno. ẽt de malo inimici mei.ſupple.deꝰ puniat me.⁊ in h̃ ꝑ oppoſitũ oñdit̃ caritas ꝑfecta in ipſo iob:q̃ ſe extẽdebat ẽt ad inimicos ſꝫ monitionẽ ſaluatoris Math.5.ca.Diligite inimicos vr̃os ⁊c̃. e Si nõ di.⁊c̃. Hec eſt ſeptima pars in q̃ oñdit ſe imunẽ a vicio ihumanitatis.⁊ ꝑ circa domeſticos.d.Si nõ dixerunt viri tabernaculi mei.i.domeſtici mei. f Quis det de carni.⁊c̃.i.qs det vt ſit corꝑalr̃ pñs nobiſcũ ſẽꝑ vt de eiꝰ ſocietate reficiamur.⁊ ſ: q̃ꝫtum ad extraneos.d. g Foris non mã.⁊c̃.

ſꝫ humane collegi eũ in hoſpitio. h Oſtiũ meuꝫ ⁊c̃.vt libere poſſet ibi accipe refectionẽ ſuã. i Si abſcõdi. Hec ẽ octaua pars i q̃ oñdit ſe imunẽ a vicio hypocriſis.d.Si abſcõdi q̃ſi hõ.i. ſicut ſolẽt multi hoĩes facere. k Pcm̃ meũ.illud idebite negãdo vel falſo excuſãdo. l Et celaui in ſi.⁊c̃.i.in corde meo. m Iniqtatẽ meã.per falſã exteriꝰ ſcitatis oñſionẽ. n Si expaui. Hec eſt nona pars i q̃ oñdit ſe munduꝫ a vicio puſillanimitatis.⁊ ſ:circa ſuã inocẽtiã optat teſtimoniuꝫ diuine vitatis.ibi. Quis mihi.circa ꝑmũ dicit.Si expaui ad multitudineꝫ nimiã.timore multoꝝ a iuſticia deuiando. o Et deſpe.⁊c̃.ita ꝙ a vitate deuiaui timẽs ne offenderẽ ꝓpinq̃s meos ꝯriũ volẽtes. p Et non ma.⁊c̃.q.d.nõ feci ꝑdcã.ſꝫ magis tacui audiẽs icrepatiões ꝓpiq̃ꝝ meoꝝ.eo ꝙ nolebã eis acqeſcere. q Nec egreſſus ⁊c̃.ad agẽdũ aliqd iniquuꝫ ꝑꝑ eos. r Quis mihi. Hic ſuꝑa ꝑdcã q̃rit teſtioniũ dĩne vitatis.d. Quis mihi tribuat auditorẽ.ſ.q̃rimõie mee.vt mecum iterpellat apud deũ pro me.iõ ſubdit. s Ut deſi.⁊c̃. ſniaꝫ ꝑ me ꝓferẽdo.⁊ per talẽ moduꝫ loqt̃.qꝛ ſnia iudicis ſolet fieri i ſcripto. hãc aũt ſniam tulit deus in fine libri.d amicis iob. Nõ eſtis locuti corã me rectũ ſicut ſuus meus iob. t Ut i humero ⁊c̃. tãq̃ꝫ victorie mee vexillũ. v Per ſingu.⁊c̃.i. ꝑ oẽs ꝓceſſus meos. x Pronũciabo illũ.ad dei gl̃iam.iõ ſubdit. y Et q̃ſi pri.⁊c̃.qꝛ de oĩbus bonis humanis gl̃ia deo eſt attribuẽda. z Si aduerſuꝫ me. Hec ẽ decima ꝑs i q̃ oñdit ſe imunẽ a pctõ cupiditatis:qḋ apparet viciuꝫ qñ hõ de terra vult extrahere fructꝰ exceſſiuos.qḋ fit dupl̃r. Uno mõ qñ nimis ꝯtinue colit̃ ⁊ nõ permittit̃ qeſcere.⁊ h̃ excludit a ſe.d.Si aduerſũ me ⁊c̃.i.ex ope oñdit q̃ſi ſe afflictam de nimia cultura. Alio mõ qñ ſubtrahit̃ merces debita agricolis.⁊ q̃ꝫtũ ad hoc dicit.Si fructꝰ eiꝰ comedi abſqꝫ pecunia.⁊ ſubdit̃ ꝯueniẽs pena.ꝑ frumẽto oriat̃ mihi tribulus ⁊c̃. ¶ In ca.31.vbi dr̃ in poſtilla. Si nõ dixerint viri tabernacl̃i mei.i.domeſtici mei. ADDI.I.

Valde iꝑ prope dici vr̃ ꝙ illi q̃ ꝯſiderãt ſocietatẽ alicuiꝰ dñr deſiderare refici de carnibꝰ eiꝰ:ſꝫ h̃ dcm̃ alr̃ vr̃ exponendũ.ſ.ꝙ iob ſic erat amator ⁊ recollector ꝑegrinoꝝ ꝙ oẽs recolligebat i domo nec ꝑmittebat ꝙ aliqs ꝑegrinꝰ maneret ext̃ de q̃ dicit.Foris nõ mãſit ꝑegrinꝰ:ſilr̃ nec volebat ꝙ viatores haberẽt aliqḋ ipedimẽtũ ne itrarẽt i domũ ſuã:de q̃ dicit:Oſtiũ meuꝫ viatori patuit.i q̃ tm̃ excedebat ꝙ domeſtici ⁊ ſuitores ſui fatigati a freq̃nti ſuitio ꝑegrinoꝝ ⁊ extraneoꝝ videtes ꝙ magis curabat ꝺ recollectõe ⁊ refcõe extraneoꝝ q̃ꝫ ꝺ domeſticoꝝ q̃ete ⁊ refrigerio q̃re hẽbãt eũ i odiũ ꝺſiderãtes ab eo vidicari.vñ dicebãt.qs ꝺt ꝺ carnibꝰ eiꝰ.vt ſaturẽur.ſic ꝯſueuit eẽ ml̃totiẽs qñ pr̃familias vr̃ exceder̃ i bñfaciẽdo alieĩs:domeſtici ꝓpi ꝺ h̃ murmurãt:q̃ſi ꝑ illũ modũ q̃ legit̃ Math.20.c.ꝺ opariis ꝯ patrẽfamilias murmurãtibꝰ eo ꝙ ꝑes fecerat eoſq min̄ laborauer̃ hiſ q põtauerãt põdꝰ diei ⁊ eſtꝰ.vñ i ꝓpoſito fãiliares dõeſtici ꝑãpliꝰ excitabãt̃ i odiũ pr̃ifamilias cũ extraneos tm̃ foueꝫ vt ꝓpi fatigarẽt̃.⁊ ſꝫ hãc expõnẽ cũ dixiſſꝫ:ſi ñ dixerit viri tabnacl̃i mei:qs ꝺt ꝺ carnibꝰ eiꝰ vt ſaturemur q̃ſi reddẽſ cãꝫ imediate ſbdit.forl̃ ñ mãſit ꝑegrinꝰ

In eodē ca.3i. vbi dr̃ in postilla: Circa primū dicit. Si expaui ad multitudinē nimiā ꝛc. ADDITIO.II.

Bi dr̃: Si expaui ad multitudinē nimiā ꝛc. in hebreo hr̃ Si expauescere feci multitudinē nimiā ꝛ despectio cogitationū terruit me. ꝛ nō magis tacui. Cuiꝰ sensus est ꝙ iob in hoc loco excusabat se ab acceptōe psonaꝝ: intēn qd multitudinē nimiā a q solēt qnq3 iudices terreri: cū iusticia h suaderet expauescere faciebat. ꝛ tñ cum ꝯtigisset ꝙ aliqs despectꝰ cognationū .s.g magis ꝯtēptibilis erat i cognatōe aliqd iustū p se allegarz: terrebat eū: de q dicit. despectio cognationū terruit me intñ ꝙ tacebat: assēstiendo iusticie: de q dic: Et nō magis tacui: neq3 audebat ꝯ eūs pcedere: de q dicit. nec egressus sū ostiū ꝛc. REPLICA.

In ca.3i. vbi po. distiguit decē ptes p3 decē vicia a qbꝰ iob se excusat i ea pte q dr̃. Si ñ dixerit viri tabnaculi mei qs det d cānibꝰ eiꝰ vt saturemur: se excusat a vicio ihūanitatis: q.d. ita fui humanꝰ domesticis vt ēt carnis .i. corpis mei iugē affectarēt pñtia3 p sui refectōe .i. ꝯsolatōe. Burgē. autē3 hāc expositionē dic ĩpropā: volēs ꝙ hec vba dixerit famuli sui ex odio i viz vidicte: s3 certe magis est ĩpropria vindicta p burgē. ficta: ꝙ qs ex odio velit carnes humanas devorare: tū ēt q2 vba illa nō sonāt in excusatiōnē iob: sicut p3 p totū ca. s3 potiꝰ in accusatiōnē qsi suis fuerit adeo ihumanꝰ put burgē. exponit: vt ex odio affectarēt eiꝰ carnes mādūcare: nec est visile ꝙ sāctus vir ope pietatis fouēdo pegrinos. ꝛ aduenas. vsq3 ad tātā domesticoꝝ fatigā pcesserit: vt carnes eiꝰ ex odio affectarēt. tū q2 vt dr̃ s. ca. i. erat ipsi iob familia multa nimis ꝛ p ꝯñs nō sic facilr̃ fatigabilis: vbi vna familia p aliā potuit subleuari: tū q2 ita heroicꝰ fuit vir iste vt ēt a deo meruerit sic singulariter cōmēdari: vt p3 ca.i. nō est visile pp ꝯnexionē vtutū viciū ihumanitatis tāte i eo fuisse: cū sm pħm bonū tm̄ vno mō fiat .i. cū assistētia oiu3 vtutū moraliū ꝛ circūstātiaꝝ earūdē. ꝛ in fine huiꝰ ca. dicit se nō fuisse onerosū terre in nimia eiꝰ cltura dicēs. Si aduersū me clamat terra ꝛc. Qui igit terre isensibili p3 illū sēsū onerosus nō extitit: ꝯñs est ꝙ rōnabili familie molestꝰ nō fuerit: s3 ei qdā humanitate pepcit. nec est visile sem iob sciēter sustinuisse iniq3 familiā: q ex odio suā expeteret carnē devorādā: q.n. erat oiu3 ꝯsolator: vt dr̃ in lr̃a: quō familie sue vsq3 ad odiū sui fuisset oppsso2. nec opinabile ē familiā suā tm posse ꝯcipe ꝯ eū odiū. q vt dr̃ i h ca. cū seruo nō ꝯtēpsit subire iudiciū. Ex his oibꝰ p3 burgē. deliramentū3.

Omiserūt aūt tres viri isti rñdere iob eo ꝙ iustꝰ sibi videret. Et iratꝰ īdignatusq3 ē heliu filiꝰ barachel buzites de cognatōe rā. Iratꝰ est āt aduersū iob eo ꝙ iustū se eē diceret corā deo. Porro aduersu3 amicos eiꝰ idignatꝰ ē eo ꝙ nō iuenissēt rńsionē rōabilē: sed tātūmō ꝯdēnassent iob. Igit heliu expectauit iob loqnētē: eo ꝙ seniores eēnt q loqbant. Cū aūt vidisset ꝙ tres rñdere nō potuissēt: iratꝰ est vehement. Rńdēsq3 heliu filiꝰ barachel buzites dixit. Junio2 sum tpe: vos āt ātiqores. Jdcirco demisso capite veritꝰ sū vobis indicare meā snīa3. Sperabam.n. ꝙ etas plixio2 loqreƚ ꝛ ānoꝝ mltitudo doceret sapiam. Sed ut video spūs ē i hoibꝰ: ꝛ ispiratio oipotētis dat itelligētiā. Nōn sunt lōgeui sapiētes: nec senes intelligūt iudiciū. Jdeo dicā audite me oñdā vobis etiā ego meā sciam.

Expectaui.n. ſmones vr̃os: audiui prudētiā vestrā. Donec disceptaremini ſmonibꝰ vr̃is: ꝛ donec putabā vos aliqd. dicere cōsiderabā. Sed vt video non est q possit arguere iob: ꝛ respondere ex vobis sermonibꝰ eius. Ne forte dicatis iuenimus sapientiam: deus proiecit eū non homo. Nihil locutus est mihi: ēt ego non scdm sermones vestros respondebo illi. Extimuerūt nec respōderunt vltra: abstuleruntq3 a se eloqa. Qm̄ igit expectaui: ꝛ ñ sūt locuti: steterūt: nec rñderūt vltra rñdebo ꝛ ego partē meā: ꝛ oñdā scia3 meā. Plēnꝰ sū.n. ſmonibꝰ: ꝛ coartat me spūs vēri mei. En vēter meꝰ qsi mustū absq3 spiraculo qd lagūculas nouas dirūpit. Loqr: ꝛ respirabo paululū: aperiā labia mea ꝛ rñdebo. Nō accipiā psonā viri: ꝛ deū hoi nō eqbo. Nescio.n. qdiu subsistā: ēt si pꝰ modicū tollat me fco2 meꝰ. XXXIII

Miserūt āt. Terminata disputatiōe triū Ca.XXXII. amicoꝝ iob ꝯtra ip3. h ꝯñr ponit disputatio qrti .s. heliu. Circa quā p ponit qdā pfatio. ꝛ subdit ista disputatio. ca. se. pma in duas: q2 p ponit huiꝰ disputatōis occasio. ꝛ 2. disputatis excusatio. ibi: Junio2 sū. Occasio āt huiꝰ disputatōis fuit eo ꝙ tres amici iob supra positi auditis vbis iob. qbꝰ inocentia suā multipliciter declarauerat. reputauerūt eū eē iustu3. ꝛ iō merito tacuerūt. q2 cū eo disputare ceperāt eo ꝙ ań ꝯtrariu3 tenebāt. s. ip3 a deo fuisse pp suā iniusticiā flagellatū. heliu aūt adhuc ide3 tenebat: ꝛ iusticiā quā iob p se declarauerat. simulatā ꝛ nō verā credebat. Jtē ipe iob in disputādo qdā vba dixerat: q videbant ipi heliu blasphematoria: pp q erat arguēdus ēt si alias fuisset iustus. pp̄ter qd iratus fuit ꝯtra iob se iustificantē. ꝛ contra tres viros pdictos: eo ꝙ ñ poterāt put ipse estiabat defēdere vitatē: ꝛ h est qd dr̃. Omiserūt āt tres viri isti rńdere iob. ꝛ p3 lr̃a hoc excepto a

b S3 tm̄modo ꝯdēnasset iob .i. conati fuissēt ip3 oñdere iniustū magis ſmonibus ꝙ rōnibꝰ. c Junio2 sū tpe. Hic ꝯñr ponit ipsiꝰ disputatōis excusatio. ꝛ p excusat suā tarditatē. scdo ostēdit loquendi necessitatē. ibi: Sed vt video. Cām aūt qre tādiu tacuerat alijs loquētibus oñdit rōnabilē. d. Junio2 sū tpe. iō debebā antiqo2ibꝰ locū dare iō subdit. d Sꝑabā eni ꝙ etas plixio2 loqreƚ .s. rōnabilr̃ ꝛ efficaciter. eo ꝙ per lōgitudinē tpis mlta videnƚ p expiētiā q dirigūt ad loqndū efficaciter. Frangunt ēt passiones q ipediūt ad loqndū rōnabilr̃. e S3 vt video ꝛc. Hic ꝯñr ostēdit sue locutōis necessitatē. qñ eni aliqs estimat vitatē pire pp̄ter defectum defēsionis. ꝛ credit se sufficiētē ad eiꝰ defēsionem: tūc iminet sibi necessitas loqndi. ne pereat veritas pp̄ter eius taciturnitatē. sic autē estimabat heliu: vt p3 ex pdictis. ꝛ iō pmo ostendit predictoꝝ viroꝝ insufficientiā ad defēsionē vitatis. scdo suā sufficientiā. ibi: Plenus sū ſmonibus. Circa pmū dr̃. S3 vt video spiritꝰ est in hoibus. s. rōnalis q est in iuuenibus sicut in senibus. f Et ispiratio oipotentis dat itelligētiam. de his q sunt supra rōne3: ita iuuenibus sicut ꝛ antiqs. vnde dicit Dauid: Super senes intellexi. iō subditur. g Non sūt longeui sapiētes. in speculabilibus. h Nec senes itelligūt iudiciū .i. quid sit in agibilibus recte agēdū. ꝛ istū duplicē dfectū notat i tribꝰ viris pdictis. ideo subdit

i Jdeo dicā. ne vitas peat pp̄ter coꝝ defectū. mouebat ēt ex presumptione sue scie. quā presūptuosi vix aut nunq3 possunt occultare. ideo subditur. Ostēdam vobis etiā ego sciam mea3. cetera patēt ex dictis vsq3 ibi. k Ne forte ꝛc .i. diximus ꝯtra iob qcqd pōt cōtra eū dici ꝛ qd sit illud subdit. l Deus piecit ꝛc. in hoc breuiter tangit vtus oiu3 rōnū qs addnxerat ꝯtra iob. s. ꝙ deꝰ flagellauerat eū q nō potest decipi nec decipe: sicut hō freqnter decipit ꝛ decipit: ē ēt ipse deus regula iusticie: ꝛ ex hoc ꝯcludebāt ip3 iob iniustū esse ꝛ fuisse. m Nihil locutꝰ ꝛc. q.d. illa q dicā nō dicā eo ꝙ puocauerit me ad irā. q2 ꝯtra me nō est locutus. n Et ego nō p3 ser. ve. rñdebo illi. iste.n. heliu i aliq ꝯueniebat cū iob. s. i h ꝙ ponebat aliq3 maloꝝ pnitionē ꝛ pmiationē bonoꝝ post mortē. discordabat tñ ab eo sic ꝛ alij. q2 dicebat aduersitates pñtis vite p pctō ifligi: l3 nō sint sēp tota pena p eo debita. ꝛ sic vlteriꝰ reputabat iob iniustū ꝛ p pctis punitū. Jn eo igit i q ꝯueniebat cū iob discordabat ab alijs. ꝛ sic nō pcessit p3 ſmones eoꝝ. Jn illꝰ ēt i qbꝰ ꝯueniebat cū eis alias rōes efficaciores adduxit: ꝛ plibus alijs motiuis vsus ē. vt patebit i pseqndo. o Plenꝰ ꝛc. h ꝯñr oñdit suā sufficiētiā ad vitatis defēsionē put estimabat. d. Plenꝰ sū ſmoībꝰ .i. rōibꝰ efficacibꝰ ꝯ iob. p Et coar. ꝛc .i. mētis mee i q ꝯcipiūt ea q sūt ppōnēda sic fetꝰ i vtero. ꝛ dic: Coartat me. q.d. celꝰ defēdēde vitatis me coartat ad loqndū q Et vēter ꝛc .i. mēs mea. vt dcm̄ ē. r Quasi mu. ꝛc. qd pp mltitudinē caloris causat rarefactionē: ꝛ ex ꝯñti dolij fractōe3 nisi hēat respiraculū: pp h innit ꝙ sibi imineret piculū ꝯscie nisi loqret. iō subdit. s Loqr ꝛc. ꝛ sic cōsolabo2 ꝛ euadā cōscie piculum. t Nō acci. ꝛc .i. ipsius iob: deferēdo ei i pjudiciū vitatis. q2 scm̄ est prehonorare vitatē. vt hr̃ .i. ethicoꝝ. v Et deu3 ꝛc. videbat.n. sibi ꝙ si deferret ipsi iob in hoc casu. qui locutus fuerat cōtra diuinā reuerētiā. vt sibi videbat: ꝙ eqnaret eu3 ipsi deo: nō audens ei cōtradicere. sicut nec deo. ꝛ cām huius subdit. d. x Nescio eni qdiu subsistā. in pñti vita. q2 nihil incertiꝰ est hora mortis. y Et si post modicu3 tollat me facto2 meus. adducēs suā3 examinationē ꝛ iudiciū. ꝛ tūc cōdēnaret me p ista taciturnitate: si omitterē vitatē defēdere qdiu hēo spatiū vite. Ex hoc p3 ꝙ iste heliu credebat punitionē pctoꝝ post vitā istā. aliter nō timuisset diuinū iudiciū post mortē. ꝛ eadē rōe ponebat

ſimilationẽ bonoꝝ poſt mortẽ. ¶ In ca.32.vbi dr̄ in poſtilla: Nibil locutus es mihi q̄ſi diceret illa que dicā.

ADDITIO.

Licet iob ↄtra heliu nō legat̄ aliqd fuiſſe locut⁹ in pticulari: vr̄ tñ aliqd fuiſſe ↄ eū locut⁹ i gnāli. Dixerat.n.iob.ſ̄.30.ca. Nūc aūt deridēt me iuniores tpe. Ex q̄ pʒ ꝙ ſētiebat ſe nimis affli ctū ex vilipēſiōe ſeu deriſione iunioꝝ tpe: q ↄ eū talia cōmitebāt d q̄ꝝ numero viſilr̄ vr̄ fuiſſe ipe heliu vt pʒ p effcūm. Ipe.n.nō ſolū icrepa uit eū: ſʒ ēt vilipēdit: vt patebit ifra i multi ſuiſ dics: vñ ↄ i pncipio ſue locutōis i h ca.dixit. Iu nior ſū tpe.q.d.lʒ ſim de iunioribꝰ ſic iob dixerat: nihilominꝰ tñ oñdā vo bis ↄ ego meā ſciaʒ vt.ſ̄. eo.ca. Cōfirmat̄ aūt hec ſnia ex h ꝙ iob nec tres amici ſui nō legūt̄ genea logiçari in h libro: ſʒ ſolū cognominat̄ a regiōibꝰ ſuis. vt iob d terra hus. eliſaʒ themāites. baldath ſui tes. ↄ ſophar naamatites ſed heliu non ſolum co gnominatur a regiōe cū dicit: Buſites. ſed etiam ponitur ibi nomē patris cuʒ dicitur: Heliu filius barachiel ſimilr̄ ↄ nomē cognatōis: cū dr̄ d cogna tōe ramrā. rār ſ āt iterp tat̄ altū.q.d.heliu. Licʒ ego ſim de iunioribʒ icre pātibꝰ ſeu vilipēdētibus iob: nō tñ pr̄es mei erant tales de qbꝰ iob potuiſſʒ dicere: qr̄ū nō dignabar pr̄em cū canibus gregis mei ponere: Hēo.n.pr̄eʒ

Audi igitur iob eloquia mea: ↄ oēs ſmones me os auſculta. Ecce ape rui os meū: loq̄tur ligua mea in faucibus meis. Simplici corde meo ſermones mei: ēt ſniam la bia mea purā loquent̄. Spūs dēi fecit me: ↄ ſpirāculū oipotentis viuificauit me. Si potēs reſpon de mihi: ↄ aduerſus faciē meam ↄſiſte. Ecce ↄ me ſicut ↄ te fecit deꝰ: ↄ dē eodeʒ luto ego quoqʒ formatꝰ ſum. Verūtāmē miracu lum meū nō tē terreat: ↄ eloquē tia meā nō ſit tibi grauis. Dixiſti ērgo i auribꝰ meis: ↄ vocē vbo rum tuoꝝ audiui. Mūdus ſum ego ↄ abſqʒ delicto: imaculatus: ēt nō ēt iniqtas i me. Qr q̄relas i me repperit: iō arbitratꝰ ē me ini micū ſibi. Poſuit i nēruo pedes

ↄ cognationem notam ſeu notabilem. Ex quo etiā videtur ꝙ iſte he liu per arrogantiam ↄ vanam gloriam pceſſit: vnde ↄ vtrāqʒ partem diſputantium vane glorie motu reprehendit. vnde gloſa ſuper illud Iratus eſt heliu. vane eni glie ſectatores cū hoībus ſe pferūt: alios de fatuis ſenſibus: alios idignis meritis rephendunt: hec in glo. qd ppꝛie verificat̄ de heliu q ipm iob de fatuitate ↄ blaſphemia ↄ ſocioſ de igrā tia reprehēdit: put in dictis ſuis pʒ ↄc. ¶ In eodeʒ ca.32.vbi dicit̄ in poſtilla: Et ſi poſt modicū tollat me factor meꝰ.

ADDITIO.II.

Hoc qd dr̄: Et ſi poſt modicū tollat me fcōr meꝰ pōt itelligi ꝙ timebat heliu ne ppter eiꝰ taciturnitatē in pꝛeiudiciū vitatis deus ↄdēnaret eū ad mortē tpalē tollēdo euʒ a pn̄ti vita ante tps ſibi debitū ſm nām. ſ. in etate iuuenili in q̄ erat: vt pʒ i pncipio ca pituli: ↄ ſi ex hoc dicto ſic intellecto nō habet̄ ꝙ heliu crederet puniti onē peccatoꝝ poſt hanc vitam ↄc.

Cap. XXXIII.

a Audi igit̄. Premiſſa igit̄ pfatōe. hic ↄñr pōit̄ diſputatio. ↄ p he liu repetit vba iob ↄtra que diſputare intendit. ſcdo diſputare incipit. ca. ſe. Prima in duas. qꝛ p̄ facit ſuā repetitionē. ſecūdo quibuſdā dictis iob dat rn̄ſionē. ibi: Rn̄debo tibi. Prima adhuc i du as. qꝛ p̄ excitat ipſius iob attentionē. ↄ ſcdo facit ſuā repetitionem. ibi: Dixiſti ergo. Circa primuʒ p̄ excitat ipſius iob attentionē. d. Audi igi tur ↄc. ſubdit etiā ſue excitatōis rōnem. d. b Simplici corde meo ſermo. mei. ſ. ad defenſionē vitatis. ↄ nō ad calumniādū. c Et ſen tentiā labia mea purā loquētur. i. verā abſqʒ admixtione falſitatis. ↄ talia debēt attente audiri. ↄ qꝛ poſſet ſibi dici: tu es iuuenis: nō eſt ſic attēdēdū tibi. iō h remouet. d. d Spūs dī ↄc. ↄ iō qꝛ ſū fcūra ſua: pt mihi dare ſciaʒ ↄ eloq̄ntiā. iō ſbdit̄. e Et ſpi. ↄc. mouēs me ad opa vite. q̄ ſt itelligere ↄ log. f Si po. ↄc. q.d. n̄ debes ↄtēnere iuuētu tē meā. pp qd ſubdit̄. g Ecce ↄ me ſic ↄ te fec ds. aiaʒ rōalē dādo.

h Et de eodē luto ego quoqʒ formatus ſū. q.d. nec ex parte aīe nec ex parte corporis habes aliquā prerogatiuā ante me in naturalibus. nec etiam in ſupernaturali cognitione. ſed magis econuerſo. ideo ſubdit.

i Verūtamē miraculū meum. i. ſcietia mihi diuinitus data.

k Non te terreat. vt non audeas reſpondere. l Et eloquētia mea non ſit tibi grauis. tibi incutiens ſtupefactionē. m Dixiſti. Hic cō ſequēter facit ſuā repetitionē. d. Dixiſti ergo in auribus meis. ita ꝙ tu nō potes negare te dixiſſe. n Mundus ſū. a vitijs carnis.

o Et abſqʒ delicto. i. peccato omiſſionis. p Immaculatus ſcilicet a grauibus culpis que ſunt contra deum. vt idolatria ↄ huiuſmodi.

q Et non eſt iniquitas in me. i. peccatū contra proximum. hoc accepe rat ex verbis iob quibus innocētiam ſuā multipliciter ↄ diffuſe oſten derat ſupra.31.ca. r Quia querelas in me repperit. ideo arbi tratus eſt me inimicū ſibi. hoc aūt accepit heliu ex hoc qd iob di xerat ſupra.13.ca. interrogatiue. Cur faciē tuā abſcōdis: ↄ arbitra ris me inimicū tuū: s Poſuit in neruo pedes meos. hoc di xerat iob.ſ̄.13.ca. t Hoc eſt ergo in quo nō es iuſtificatꝰ. hoc eſt dictū. ex tuis vbis concludā te iniuſtū: ſi nō eſſet aliud contra te dicendū. v Reſpondebo tibi. Hic antequā incipiat pbare iob iniuſtū. p rn̄det ad quedā dicta ſua que videbant̄ impedire diſputatōis pceſſū. qꝛ dixerat.ſ̄.iob. di ſputare cum deo cu pio. q.d. nō cū hoie. ideo p oſtēdit heliu ꝙ iſta petitio ſit ir rationabilis. qꝛ deꝰ ſu fficiēter reſpōde rat. p igit̄ pponit in tētū. d. Rn̄debo ti bi diſputare cū deo cupiēti. x Qꝛ maior ſit deꝰ hoie. ↄ iō pſūptuoſū ē ipm ad diſputationē p uocare. y Ad uerſus cū cōtēdis. i. vis ↄtēdere d pari. z Qd nō ad oia ver ba rn̄derit tibi. ſic hō hoi q̄ſi ſuo cōpa ri. hoc aūt nō decet maieſtatē dei: tñ p alios modos ſuffici enter rn̄dit tibi.

meos: cuſtodiuit oēs ſemitas meas. Hoc ē ḡ i quo nō es iuſti ficatꝰ. Rn̄debo tibi: qꝛ maior ſit deꝰ hoie. Aduerſus eū cōtendis: ꝙ non ād oia verba rn̄derit tibi. Semel lōqtur ds: ↄ ſcdo idipſū nō repetit. Per ſōmniū i viſione nocturna: qn̄ irruit ſopor ſup ho mines: ↄ dormiūt i lectulo. Tūc āperit aures viroꝝ: ↄ erudiēs eoſ iſtruit diſciplina vt auertat hoieʒ ab his que fecit: ↄ liberet eūm de ſuperbia: eruēns animā eiꝰ a cor ruptione: ↄ vitām illius ūt non tranſeat in gladium. Increpāt quoqʒ pēr dolorem in lectulo: ēt omnia oſſa eius marceſcere fa cit. Abōminabilis ei fit in vita ſua panis. ↄ anime illius cibus ante deſiderabilis. Tābeſcet ca ro eius ↄ ōſſa que tecta fuerant

a Semel loqt̄ Hic ↄñr declarat ꝙ deꝰ ſufficiēter ei rn̄dit Circa qd ponit p̄ tri plicē modū dine rn̄ſiōis. ↄ 2° ifert pꝛoſitū p modū ↄcluſiōis ibi. Ecce hec oia. pmꝰ āt modus eſt p hoc qd deꝰ dedit hoī nāle lumē itellectꝰ: qd eſt quaſi quedā ipꝛeſſio lumis diui: p qd pōt videre qd ſit bonū ↄ malū: qd agēdū: qd fugiēdū. ↄ pp hoc dr̄ ps.4. Mul ti dicunt qs oñdit nobiſ bona. ↄ ſubdit pphā p modū rn̄ſiōis. Si gnatū ē ſup nos lumē vultꝰ tui dñe. q.d. ad eoꝝ qōnē rn̄diſti: p h ꝙ lumē intellectꝰ i q̊ pn̄t videre bonū ↄ malū i eis dediſti. ↄ ſʒ h poſſet ipſi iob dici: Qd q̄ris itꝰ habes. ↄ h ē qd dr̄. Semel loqt̄ de us dādo hoī nālē lumē itellectꝰ quod ē in q̄libet hoie. b Et ſecūdo idipʒ ↄc qꝛ aīa itellectiua eſt imortalis. ↄ ſic nō idiget re petitōe. nec p ↄñs lumē eiꝰ nāle. c Per ſōniū ↄc. Hic ponitur ſecūdus modus diuine locutionis cū hoie ſeu rn̄ſiōis. ſ. p reuelatio nē diuinā: q̄ vt freq̄ntiꝰ fit in ſōnis: eo qꝛ q̄etatis ſēſibus a tumul tibus exterioribꝰ: aīa eſt magis apta ad pcipiēdū diuinas reuela tōes. ↄ hoc ē qd dr̄: Per ſōniū ↄc. ſequit̄. d Et dormiūt in le ctulo. q̄ete: tūc.n. ſūt ſōnia minꝰ diſtorta. e Tūc aperit aures .i. potētias coꝝ cognitiuas ad pcipiēdū diuinā iſtructionē. vñ ↄ freq̄nter itellectꝰ per auditū ſignat̄: ſicut freq̄nter dicimꝰ alicui: audis tu. i. itelligis. f Et erudiēs eos ↄc. accipit̄ hic diſcipli na nō pro cognitōe ſpeculabiliū ſʒ agibiliū. vñ ſubdit̄. g Ut auertat hoīem ab his q̄ fecit. qd aliqn̄ fit p reuelationē ipſi fcāʒ. qn̄qʒ aūt p reuelationē factā alteri q mittit̄ a deo ad eiꝰ iſtructio nē. ſicut petrꝰ miſſus fuit ad docēdū corneliū centurionē. Actuū 10.ca. h Et liberet ↄc. i. a pctō. qꝛ in oi pctō mortali icluditur dei ↄtēptꝰ. i Eruēs aīam eiꝰ a corruptiōe. ſ. culpe. k Et vitā illius. a corruptōe pene. iō ſubdit̄. l Et non trāſeat ↄc. ↄ ſm hunc moduʒ loq̄ndi poterat dici iob: ꝙ deus rn̄derat ſibi terrēdo eū per ſōnia. vt peniteret de malicia ſua. qꝛ ipſemet iob dixerat ſupra.7. Terrebis me p ſōnia ↄc. m Increpat q̊qʒ. Hic ponit̄ tertius modus diuine locutionis ſeu rn̄ſionis. ſ. p ifir mitatē carnis a deo imiſſā. qꝛ vexatio dat itellectū. ↄ facit reuer ti ad deū. vñ dr̄ ps.15. Multiplicate ſūt ifirmitates eoꝝ: ↄ poſtea accelerauerūt. ↄ tūc angelus hoīs cuſtos pꝛeſentās corā deo eiꝰ penitētiā ipetrat ſibi grām. ↄ h eſt qd dr̄. Increpat quoqʒ. ſ. deꝰ ipſū peccatorē. n Per dolorē in lectulo. i. p ifirmitatē dolo roſam: q̄ facit eū iacere in lectulo. o Et oia oſſa eius marce ſcere facit. robur corpis debilitādo. p Abo. ei fit in vita ſua panis. i. ois cibus: etiā ille q ante erat ſibi delectabilis: ↄ hoc pp caſū appetitus. q Tabeſcet caro eius. qꝛ hoc ſequit̄ ad abo minatōeʒ nutrimēti. r Et oſſa que tecta fuerant carne.

a Mudabitur.i.apparebūt ꝯſūpta carne. b Appropinqbit corruptōi aīa ei⁹.i.vita q̄ p aīaȝ deſignat̄ eo φ viuificat corpus.
c Et vita illi⁹ mortiferis.i.cauſis morte īducētib⁹.⁊ ſ3 hoc poterat dici ipſi iob:φ ds rn̄derat ei:carnē ei⁹ multiplr̄ affligēdo.
d Si fuerit ꝓ eo.i.ꝓ eo ſic afflicto.penitēte tamē.
e Angelus loquēs.i.penitentiaȝ eius deo ꝓponēs.
f Un⁹.de milib⁹.ſm illud Dan.7.Milia miliū miſtrabāt ei ⁊c̄.
g Miſerebit̄ eius ⁊ dicet.libera eū.vt ſit executor diuine mīe: cui⁹ erat allegator.

h Reuertat̄ ad dies adoleſcētie.i.ad pſtinā ſanitatem ⁊ proſperitatem.
i Depcabit̄ deū:ꝓ remiſſione ſui pcti.
k Et placabilis ei erit.dādo ei effectū deſideratum.
l Et videbit faciē ei⁹ i iubilo.i.i mirabili gaudio:q̄ qdez viſio icipit hic ꝑ fidē:ſ3 ꝯſūmabit̄ i futuro ꝑ aptā viſionē
m Reſpiciet hoīes ⁊ dicet peccaui.i.ñ verebit̄ ꝯfiteri peccatū ſuū.etiā i ꝯſpectu hoīuȝ.⁊ iſto modo poterat dici iob φ erat ſibi rn̄ſum a deo:q ſibi dederat angelū cuſtodē paratū ei ipetrare:grās ſi emēdat⁹ fuiſſet poſt corporis ſui flagellationē.

nudabūt̄. Appropinqbit corruptioni aīa ei⁹: ⁊ uita illi⁹ mortiferis. Si fuerit pro eo angelꝰ loquens vn⁹ de milibus: vt annūciet hoīs eqtatē: miſerebit̄ eius: ⁊ dicet: Libera eū: vt nō deſcēdat i corruptionē. Inueni in quo ei ꝓpitier. Cōſūpta eſt caro ei⁹ a ſupplicijs: reūertat̄ ad dies adoleſcētie ſue. Deprecabitur deū: ⁊ placabilis ei erit: ⁊ videbit faciē eius i iubilo: ⁊ reddet hoī iuſticiā ſuā Reſpiciet hoīes. ⁊ dicet: Peccaui ⁊ vere deliqui: ⁊ vt erā dignus nō recepi. Liberauit aīam ſuā ne pergeret in iteritū ſed viuēs lucē videret. Ecce hec oīa opat̄ deus tribus vicib⁹ per ſingulos: vt reuocet aīas eoꝝ a corruptiōe: ⁊ illuminet luce viuētium. Attende iob: ⁊ audi me: ⁊ tace dū ego loquor. Si autem habes quid loquaris: reſponde mihi. Loquere. Uolo enim te apparere iuſtū. Quod ſi nō habes audi me: tace ⁊ docebo te ſapiētiā. XXXIIII.

n Ecce hec oīa. Hic applicat heliu ꝑdicta ad ꝓpoſitū.⁊ ſcdo monet iob ad itelligēdū.ibi. Attēde iob. Circa pmū dr̄. Ecce hec oīa .i.reuocatōes a pctīs.ꝑdictis modis.⁊ rn̄ſiones de agēdis.
o Opat̄ ds trib⁹ vicib⁹ ꝑ ſingulos.ſ.pctōres.in h loco dicit Ra. Sa.φ trib⁹ vicib⁹ tm̄ recipit ds pctōrē ad pniaȝ:ſ3 ſi qrto recidiuet nō recipit̄ ampli⁹.ſ3 reſuat̄ ad gehenā.⁊ ad h īducit verbuȝ Amos pphe.2.ca. Sup trib⁹ ſceleribꝰ iſrl̄.⁊ ſup qtuor nō ꝯuertā.q.d.dn̄s:ſi qrto recidiuet.ad mīaȝ eū ñ recipiā. S3 illud dcm̄ ē erroneū q2 eſt ꝯ dcā oīuȝ ſcōꝝ:⁊ ꝯ ſcripturā noui ac veteris teſtamēti. Dicit.n.ſaluator. Luce.6. Eſtote miſericordes ſicut ⁊ pr̄ veſter ⁊c̄.⁊ petro qrēti.qtiēs pctm̄ ſit dimittendū fratri Math. 18.dicit. Nō dico tibi vſq3 ſepties:ſ3 vſq3 ſeptuagies ſepties.i.totiēs qtiēs.vt exponit Aug.⁊ p̄r celeſtis dmittit pctm̄ pctōri totiēs qtiēs vere penitet. Itē3 eſt ꝯ ſcripturā vete.teſta.q2.i. Reg. legit̄ dauid peccaſſe i morte ſacerdotū nobe. vn̄ pctm̄ ſuū recogſcēs ⁊ penitēs dixit.i. Reg.22. Ego ſū re⁹ oīuȝ aīaꝝ pr̄is tui.ſicut ibidē expoſui. Itē i adulterio cū berſabee:⁊ homicidio vrie.de q̄ etiā penituit ⁊ veniā obtinuit.ꝓpter qđ dixit ei nathan.2. Reg. 12. Dn̄s qq3 trāſtulit pctm̄ tuū.3⁹ i fractōe iuramenti qđ fecerat ionathe de federe ꝯſeruādo ad ip3 ⁊ ſemē ſuū.⁊ tm̄ hereditatis medietatē miphiboſeth filij ionathe dedit ſibe peſſimo ꝯtractori:ēt poſtq̄ ſciuit inocētiā miphiboſet ⁊ maliciā ſibe.vt hr̄.2.reg. 19.⁊ de h ſilr̄ penituit ⁊ veniā hūit:l3 nō ſit expſſe ſcriptū.q2 poſtea ſcē vixit.4⁹.peccauit in numeratōe ppl̄i.⁊ veniā obtinuit.vt hr̄.2. Reg.vlti. Ex q̄ p3 manifeſte falſū dcm̄ Ra. Sa.ſ.φ p⁹ tertiū reciduū venia ñ det̄. Ad h ēt fac̄ dcm̄ dn̄i p Ezech.33.d. Morte morieris ⁊c̄.ſubdit̄ poſtea. Oīuȝ pctōꝝ ei⁹ nō recordabor. Ex q̄ p3 φ qtūcūq3 recidiuādo qs peccauerit.ſ3 tn̄ penitēs veniā obtinebit. Itē ē ꝯ rōne.q2 ſi poſt tertiū recidiuū nō hr̄ venia.h ē pp aggrauationē pcti ex recidiuo.ſi āt aliqs ponat peccare tāto tpe abſq3 iterruptōe peccati p pniaȝ.nō eſt dubiū qn ei⁹ pcm̄ grauiꝰ ē q̄ ſi fuiſſet iterruptū freqnter p pniaȝ.⁊ tn̄ de iſto ſic ꝯtinuante pctm̄ ſi finalr̄ peniteat.o3 ſ3 Ra. Sa. ꝯcedere φ veniā obtinet: eo φ nō ſolū ſemel.ſ3 ēt ter recipit̄ ad pniaȝ ſ3 eū.ḡ multo forti⁹ illeq freqnter pctm̄ iterrupit p pniaȝ:⁊ recidiuauit p culpā.qtūcūq3 recidiuauerit.dū tn̄ finalr̄ ve penituerit:veniaȝ obtinebit. Dcm̄ ēt Amos allegatū nō valet.q2 nō iducit veꝝ ipi⁹ itellectū: pp qđ alr̄ exponit̄ text⁹ ſupra poſit⁹. Hec oīa opat̄ de⁹ trib⁹ vicibus.i.mouēs pctōrē ad pniaȝ totiēs qtiēs iudicat expedire. vt tn̄ heliu numero ternario hūanis iudicijs alludēdo:i qb⁹ ſniam pcedit trina monitio. p Attēde iob. Hic ꝯnr̄ heliu iteꝝ excitat iob ad attētionē q̄ſi magna dictur⁹.⁊ p3 lr̄a vſq3 ibi. q Uolo eni ⁊c̄.q.d.vellē φ tu poſſes ve h oñdere. r Qđ ſi nō hēs. .i.q2 nō hēs:reputabat.n.cū certitudinalr̄ iniuſtū.vt p3 ex ſupradcis.⁊ ex ſeqntib⁹ apparebit. Si āt ꝯſideret̄ ꝑdcā heliu rn̄ſio ad dicta iob.nō videt̄ valere. Job.n.nō qrebat diſputare cū deo pſūptuoſe ⁊ de pari ſicut heliu iponit ſibi:put fuit ſupra declaratuȝ

13. Itē petebat iob declarationē vitatis ſue īnocētie p diuā ſniaȝ.nō tātū p ſe qtū p alijs.vt recederēt ab errore q̄ credebāt nullū flagellari i pn̄ti niſi ꝓ pctis ſuis.ſic ⁊ dn̄s fecī fine libri.d. Nō eſtꝭ locuti corā me rectū:ſic ſu⁹ me⁹ iob.⁊ iō petitio iob ñ fuit fruſtra aut ſupflua:vt aſſerit heliu:ſic nec dn̄i finalꝭ ſnia. ¶ In.c.33.vbi dr̄ i poſtil. Si potes rn̄de mihi.q.d.nō debes ꝯtēnere iuuētutē meā ⁊c̄. ADDITIO.I.

Hoc qđ dr̄. Si potes rn̄de mihi ⁊c̄.ñ vr̄ exponēdū ſic:φ heliu in his vbis ⁊ ſeqntib⁹ itēdebat mōere ip3 iob ne ꝯtēneret heliu pp iuuētutē ſuā:ipſe.n.heliu erat ita arrogāſq; pſumebat de ſe φ cēt dignior et ſapiētior ipo iob:vn̄ i fine hui⁹ capl̄i dicebat ei. Audi:tace:⁊ docebo te ſapiētiā.ſ3 iſta vba videnꝭ poti⁹ referēda ad h qđ ſupra dixerat iob ca.9. Auferat a me vgā ſuā ⁊ pauor ei⁹ ñ me terreat loqr ⁊ ñ timebo eū:neq3.n.poſſū3 me tuens rn̄dere.de qb⁹ vbis videt̄ φ iob l3 qnq3 videbatur deſiderare diſputare cū do.tn̄ cū h deſiderabat φ poſſ3 talē diſputationē facere ſine terrore: ne p metū ſua rn̄ſio ipediret̄:iō heliu dicebat ipi iob imediate añ vba ꝑdcā. Si potes rn̄de mihi aduerſus faciē meā ꝯſiſte.i.ñ debes te excuſare a rn̄ſiōe mea pp timorē ſeu terrorē quē de me hēas.cui⁹ rōnē ſubdit.d. Ecce ⁊ me ſic ⁊ te fecit de⁹.i.ābo ſum⁹ pure creature:q̄ rōe nō dbes timere:⁊ de codē luto ego q3 format⁹ ſū.q.d.nō hēo progatiuā ſup te i nālib⁹.pp quā debeas me timere ⁊ excuſare te vt nō rn̄deas:ſ3 q2 ipe heliu pſumebat de ſe φ habebat magnā ſciaȝ ſibi diuit⁹ datā.ſilr̄ ⁊ altā eloqntiā:iō ſbdit̄. Uerū tn̄ miraculū meū te nō terreat ⁊c̄.q.d.l3 in bonis nālib⁹ nō excedā te pp q̄ debeas me timere:excedo tn̄ te in ſcia ⁊ eloqntia mihi diuit⁹ datis.⁊ iſta rogo ne terreāt te.vt pp h dimittas rn̄ſionē.⁊ iſta dicebat alliciēs eū ad rn̄ſionē:ſicut ifra in fine hui⁹ capl̄i dicit: Si āt hēs qđ loqris rn̄de mihi:volo.n.te apparere iuſtū.⁊ ꝑdcā expoſitio ꝯcordat cum gloſa q̄ ſup illud vbū: Uerū tn̄ miraculū meū ⁊c̄.ſic dicit. Paulus humilr̄ ſua alta vbū ſolatij vocat:loqns hebreis:iſte ſuā minimā ſciam ⁊ eloqntiā miraculū vocat ⁊c̄. ¶ In eo.ca.33.vbi dr̄ in poſtilla: Circa pmū dr̄. Ecce hec oīa.i.reuocatiōes a pctīs ⁊c̄. ADDITIO.II.

Licet dcm̄ Ra.ſa.in hoc φ aſſerit φ trib⁹ vicib⁹ tm̄ recipit de⁹ pctōres ad pniam ⁊ nō a plius ſit manifeſte erroneū:put poſtillator ſufficiēter oñdit:nō tn̄ ē icōueniēs dicere φ heliu dicēs Ecce hec oīa opat̄ de⁹ trib⁹ vicib⁹ p ſingulos.h itēdebat ſic Ra.ſa.expoſuit:put ēt vba magis ſonāt: Heliu.n.nō credit̄ fuiſſe ppha:vt ſtādū ſit dictꝭ ipſi⁹:potuit.n.in h errare ſicut ēt errauit in ꝯdēnatiōe iob: Qđ āt iducit poſtillator de dauid φ peccauit i morte ſacerdotū nobe iprobatū fuit i additōe ſup.2. Reg.15.nihilomin⁹ tn̄ ex hiſtoria dauid pōt iduci φ de⁹ recipit pctōres ad pniaȝ ēt poſt tertiā recidiuationem. Peccauit.n.dauid in p adulterio berſabee:ſcdo in homicidio vrie:tertio in fractōe iuramēti fcī ionathe.qrto i numeratōe ppl̄i.put poſtillator deduc.⁊ tn̄ dauid finalr̄ penituit ⁊ ꝯnumerat̄ iter ſcōs:cū de⁹ p⁹ mortē ipi⁹ dauid ſepe vocat eū ſuū i ſcripturꝭ ſacrꝭ:pp quē ēt poſteritati ſue mlta bñficia ꝯceſſit:vt p3 Iſa.37. Et ptegā ciuitatē iſtā vt ſaluē eā pp me:⁊ pp dauid ſuū meū.⁊ i codē Iſa.55. Feriā vobiſcū pactū ſepiternū mīas dauid fidelis.⁊ in multis alijs locis. REPLICA.

In.c.32.vbi poſtillator exponit vba heliu.d. Si potes rn̄de mihi.q.d.nō debes ꝯtēnere iuuētutē meā.ſ3 bur.alr̄ volens vba heliu iterptari:inuoluit ip3 i ꝯdcōib3:qb⁹ vt puto ipe heliu inuolui noluiſſet.p bur.dic̄ eum fuiſſe arrogātē ſic φ pſumebat ſe digniorē ipo iob ⁊ magꝭ ſapiētē.2⁹ bur.dic̄ heliu ſētire φ nullā progatiuā hēret vltra iob i nālib⁹.ſ3 quō qſo ſtāt illa i figura φ arrogās ſe pſumeret digniorē.⁊ dret ſe nullā hr̄e progatiuā i nālib⁹:vere.n.arrogāſ nālia ſani hoīs nō eqparat nālib⁹ leproſi.⁊ extreme ifirmi cuiuſmōi fuit iob: nec ſt illa vba arrogātꝭ ſ3 humilr̄ ſētiētꝭ.cu3 dr̄. Me ſic te de codē luto fecī ds.nec valet φ.bur.adducit de.c.9.φ q2 iob allegauit ſe timere deu3: iō metuebat deo rn̄dere:φ iō heliu eſtimauit iob timere ſilr̄ ſeſe.⁊ ſic metueret rn̄dere. Job.n.ſcūs timēs deū rōnabilr̄ hoīe3 timere nō debuit ⁊ g ⁊ amicos ſeniores diſputādo ⁊ errores coꝝ obiurgādo ꝯuicerat:veriſilr̄ iuuenē heliu non timuit nec ei rn̄dere recuſauit.⁊ ſic p3 φ burgē.timorē iob erga deū ad heliu male trāſtulit ⁊ ꝯparauit.
¶ In eo.vbi poſtillatō reprobat errorē Ra. Sa.circa exponē illi⁹ dci heliu. Hec oīa opat̄ ds trib⁹ vicibus ⁊c̄.⁊ veri⁹ exponit. Bur.notat poſtilla.i duob⁹:pmo φ exponit dcm̄ heliu ſm modū faciēdi humanū:ſ3

burgen. dicit q helin errauit. ſicut ra. Sa. g eũ erronee expoſuit. i B aũt Burgẽ. videt deficere: nã nõ e veriſile q. ſ. iob tã magnũ errorẽ. ſ. q ds tñ trib vicib parceret peccãti religſſet itactũ: cũ etiã minores amicoꝝ errores obiurgabat. z. burgẽ. notat po. i exẽplo poſito de dauid circa necez ſacerdotũ: hꝰ corꝛectõez vid. z. Re. 15. Ca. XXXIIII.

a P Ronũciãs quoq. Premiſſa heliu repetitõe z rñſione eius ad dicta iob. Hic icipit arguere ꝯ ipz. dixerat aũt iob duo ꝯtra q arguere itẽdebat. Unũ erat qd videbat ſibi q iob deo ipone ret iniuſticiam. z. q ſibi falſo attribueret iuſticiã z iõ pmo arguit ꝯ pmũ. z. ꝯtra ſcdz. ca. ſe. 3. ꝯtra vtrũq ſimul qſi diſputationem a pncipio reſumendo. ca. 36. pma i tres q pmo audientiã petit. z. ad ppoſitũ arguit. ibi. Abſit a do ipietas. tertio ipſi iob locũ loquẽdi tribuit. ibi. Quid ergo locutus ſũ ad deũ. Circa pmũ ſciẽdũ q heliu reputabat ipm iob paſſionib ire z triſticie mẽte turbatũ. z p oñs ad capiẽdum vba ei min aptũ. pp qd petit audiẽtiã ſapiẽtũ. d.

b Audite ſapientes zc. z cauſam ſubdit. d.

c Auris. n. vba pbat zc. q. d. ſic ſenſus exteriores de pprijs ſẽſibilib recte iudicãt. ſic z ſapiẽtes de itelligibilibus. iõ ſubdit

d Judiciũ eligamus nobis. de dictis iob: z de illis que dicturus ſum.

e Et iter nos videamus qd ſit meli. i. veri dcĩ. ſ. ſuũ an meũ. oñr repetit i breui dicta iob cõtra que intendit diſputare.

f Q dixit iob iuſt ſum. hoc accepit ex eo qd ſupra dixerat Job. 27. cap. Juſtificationẽ meã quã cepi tenere non deſerã. z in hoc ſatis bene repetiuit dictum iob.

g Et deus ſubuertit iudiciũ meũ. hoc accepit iob ex eo qd ibidẽ iob pmiſerat. Uiuit deus q abſtulit iudiciũ meũ. z i hoc male repetiuit. q hoc nõ dixerat iob ex ppria ſnia. ſz qſi ꝯcludẽs ex dictis aduerſarioꝝ. ſicut ibidẽ dcĩ fuit. Dato eni q iob ex ppria ſnia hoc dixiſſet. adhuc male repetiuiſſet. aliud. n. ẽ iudiciũ ſubuertere z aliud auferre. Subuertere. n. iudiciũ ſemp ẽ malũ. nec põt bñ fieri. ppter qd nõ põt deo cõpetere. auferre vero iudiciũ nõ ẽ aliud niſi nõ vti iudicio: qd põt bene fieri i caſu i quo iudex vtit mĩa z nõ rigore. z hoc maxime põt fieri a iudice q hz plenitudinẽ ptãtis: z q nulli aſtrigit: cuiuſmodi ẽ ipſe de. z ex B pz q gcqd heliu i hoc ca. ꝯcludit ꝯ iob iponẽs ei q dixiſſet deũ iniuſtũ: vel iniuſticie ſubuerſorẽ. nõ ꝯcludit ꝯ eũ.

h Jn iudi. n. me mẽda. ẽ. i. falſitas iudicij.

i Violẽta ſagitta mea. i. aduerſitas q ſum pcuſſus ẽ mihi iflicta p violẽtiã dei: z nõ p iuſticiã. Jſta iponit iob falſo. vt pz ex pmiſſis. oñr icrepat iob de pdictis. d.

k Quis ẽ vir vt ẽ iob. i. ita peſſim ſicut ipſe.

l Qui bibit ſubſãnationẽ. i. diui iudicij deriſionẽ.

m Quaſi aquã. i. ſine freno z mẽſura diuinũ iudiciũ deridet. vñ poſtea ſubdit.

n Dixit. n. non placebit zc. cucurrerit cũ eo. hoc aũt iponit ipſi iob. eo q dixerat. ſ. 23. Ueſtigia ei ſecut ẽ pes me. z poſtea. 30. ca. Mutatus es mihi i crudelẽ zc. z iõ ex hoc credidit iſte heliu q iob ſentiret ſe deo diſplicere: qui cũ ſecut fuiſſet: qd eſt falſũ. q iob pdicta vba retulerat ad exteriorẽ ſui flagellationẽ. nõ aũt ad iteriorẽ reprobationẽ z q heliu ex turbatõe mẽtis ipm iob reputabat vba ſua nõ capere. vt pdictũ eſt. iõ redit ad petẽdũ attẽtionẽ alioꝝ. d.

o Jõ viri cordati. i. itelligẽtes. p cor. n. frequẽter itellectus i ſacra ſcriptura deſignatur.

p Abſit a deo ipietas. Hic oñr heliu ꝯ iob arguit ſz eſtimationẽ ſuã: oñdẽs q i deo nõ ſit iniuſticia: qd iob nunq negauerat z pmo pponit intentum dicens. Abſit a deo impietas. z patet littera vſq ibi.

q Quẽ ꝯſti. zc. vbi ad pbãdũ ppoſitũ accedit. Circa quod ſciendum q hõ dclinat a iuſticia qdrupľr. aliqñ pp ipotẽtiã. aliqñ pp timorẽ aliqñ pp ignorãtiã: aliqñ pp fauorẽ. iſta aũt qtuor a deo excludit z ſic deũ eẽ iniuſtũ ꝯcludere itẽdit. p igit excludit p. d. Quẽ ꝯſtituit aliũ ſup terrã. q. d. tãta ẽ ei potẽtia q directe z imediate ſe extẽdit ad oĩa a ſũmitate celi vſq ad imum terre: q ſic oĩa fecit de nihilo. ita põt oĩa ãnihilare. iõ ſubdit.

r Si direxerit ad eũ cor ſuũ. i. volũtatẽ ſuã ad quecũq deſtruẽdũ.

s Spm illius z flatum ad ſe trahet. z ſic totaliter deficiet. ſiue fuerit ãgelus ſiue hõ. z ſic pz q nõ declinat a iuſticia pp defcm potẽtatĩ. pp qd dr.

t Si hẽs g itellcũ diuine poteſtatis.

v Audi qd dr. i. intellige q ex iſta ptẽ nõ põt a iuſticia dficere.

x Nũqd g nõ amat iudiciũ. ſ. diuinum.

y Sanari põt. q. d. pp B nõ potes ſanari a plagl tuis. q tu nõ amas iudicia di. ſz magl ea reprobaſ z iõ ſ bdit. z quõ zc.

z Qui dicit zc. Hic excludit a deo z. vz. declinare a iuſticia ppter timorẽ. q nullũ timet: ſz abſq timore oẽs icrepat qtũcũq magn z qñ vult ãnihilat. z B ẽ qd dic. Qui dicit regi. g tñ pcellẽs eſt in hominibus.

a Apoſtata. qñ nõ ꝯſuat iuſticiã z bonũ cõc: qd eſt a ſuo ſtatu apoſtatare.

b Qui vocat duces. ſ. militie: qui inter alios ſt audaciores

c Impios. qñ crudel vtũt data ſibi ptãte.

d Nec cog. tyrã. cognitiõe approbatõis: ſed magl reprobatõis. iõ ſb

Ronunciãs itaq heliu etiã hec locutus eſt. Audite ſapientes vba mea: z eruditi auſcultate me. Auris enim verba pbat: z guttur eſcas guſtu diiudicat. Judiciũ eligamus nobis: z iter nos videamus qd ſit meli. Quia dixit iob iuſt ſũ: z deus ſubuertit iudiciũ meum. Jn iudicãdo eni me mẽdaciũ ẽ: violentã ſagitta mea abſq vllo pctõ. Quis ẽſt vir vt ẽ iob: qui bibit ſubſãnationẽ qſi ãquaz q gradit cũ opantib iniqtatez: z ãbulat cũ viris ipĳs. Dixit eniz. Nõ placebit vir deo: ẽt ſi cucurrerit cũ eo. Jdeo viri cordati audite me. Abſit a deo ipietas: z ab oĩpotẽte iniqtas. Op eniz hoĩs reddet ei: z iuxta vias ſingloꝝ reſtituet eiſ. Uere eni ds nõ ꝯdẽnabit fruſtra: nec oĩpotẽſ ſubuertet iudiciũ. Quẽ cõſtituit aliũ ſup terrã: aut quẽ poſuit ſup orbẽ quez fabricat ẽ: Si direxerit ad eũ cor ſuũ: ſpm illius z flatũ ad ſe trahet Deficiet oĩs caro ſimul: z homo i cinerẽ reuertet. Si habẽs ergo itellectũ aũdi qd dicitur: z auſculta vocez eloquij mei. nũqd q nõ amat iudiciũ ſanãri põt: Et quõ tu eũ q iuſtus ẽ intantũ cõdẽnas: Qui dic regi: apoſtata: qui vocat duces ipios. Qui nõ accepit pſonas principũ: nec cognouit tyrannũ cũ diſceptaret ꝯ pauperẽ. Opus eni manuũ ei ſũt vniũſi. Subito morient: z in mẽdia nocte turbabunt ppľi: z ptrãſibunt: z auferent violentũ abſq manũ. Oculi eni ei ſup vias hoĩuz: z oẽs greſſus coꝝ conſiderat. Non ſũt tenebre: z nõ eſt vmbra mortis: vt abſcondant ibi qui opant iniqtatẽ. Neq eni vltra in hoĩs ptãte eſt: vt veniat ad deũ in iudiciũ. Cõteret multos innumerabiles: z ſtare faciet alios pro eis. Nouit enim opa eoꝝ: z iccirco inducet noctẽ: z ꝯterent. Quaſi ipios percuſſit eos in loco videntiũ: qui quaſi de induſtria receſſerũt ab eo: z oẽs vias eius itelligere noluerũt vt puenire facerent ad euz clamorez egeni: z audiret vocem pauperum. Jpſo enim concedente pacem: quis ẽſt qui condemnet: Ex quo abſcõderit vultum: quis ẽſt qui contempletur eum: Et ſuper gentes: z ſuper omnes homines. Qui regnare facit hoĩem hypocritã: propter peccata ppľi.

dit. e Subito zc. qñ ds voluerit. qd fit dupľr. Uno mõ pcuſſione diuina imediate. z B tãgit cũ dr. Subito morient. Alio mõ ſeditõe ppľi ꝯ tyrãnũ vľ pncipem mota. z hoc tãgit cum dicitur.

f Et i media nocte turbabunt ppľi. ꝯmoti ad rebellionẽ: q ſolet fieri i clãculo z de nocte.

g Et ptrã. i furore mľtitudis ꝯmote

h Et auferẽt violẽtũ. i. tyrãnũ: q violẽtia regebat z non iuſticia.

i Abſq ma. i. abſq ptãte aduerſarioꝝ tyranni q ſunt ab extra.

k Oculi. n. zc. Hic excludit tertiũ. ſ. declinare a iuſticia p igrãtiã q ſic dr. puer. 15. Jn oĩ loco ocľi dñi: ꝯtẽplant bonos z malos. z iõ ñ põt deficere p igrãtiã. z B ẽ qd dr. Ocľi. n. ei zc. z pz lrã vſq ibi

l Neq zc. vt veĩat ad deũ i iudiciũ. ſ. p q fuerit a do diffinitiua ſnia ꝯdẽnat.

m Cõteret zc. Hic excludit a do qrtũ. ſ. dclinare a iuſticia pp fauorẽ. ſolet ãt aliqs maxĩe fauere mľtitudi. vñ z oñs pp dcẽ iuſtos voluit pcere gnq citatib i fauorẽ mľtitudis. vt hr Geñ. 18. z tñ ñ pcit i piudiciũ iuſticie. pp qd dr. Cõteret mľtos innumerabiles: z ſtare faciet alios p eis: ſic bitatores terre chanaã cõtriuit: z filios iſrľ p illbitare cã fec.

n Nouit. n. zc. peſſima.

o Jdcirco zc. i. mõte repẽtinã.

p Quaſi zc. i. a pietate ſciẽter recedẽtes.

q Percuſſit zc. i. i pñti vita: i q poterãt videre p rõnẽ nãlẽ qd agẽdũ z qd fugiẽdũ: q tñ videre noluert. iõ ſubdit. Qui qſi d iduſtria receſſert ab eo zc.

r Ut puc. zc. ſic clamor filioꝝ iſrľ ꝯ egyptios veĩt ad deũ pp nimiã oppſſionẽ coꝝ. vt hr Exo. 3.

s Jpſo zc. iuſte oppſſis.

t Quis ẽ zc. q. d. null. q null põt ipedire ordinatõez ei.

v Ex q zc. ab ipĳs pp iniqtatẽ ipoꝝ.

x Quis ẽ zc. i. poſſit i eo ꝯſolatõez iuenire: qſi pulchritudinẽ ei ꝯtẽplãdo.

y Et ſup gẽtes zc. hz ptãtẽ talia faciẽdi: z ſi querat qre ergo pmittit regnare malos: z pſperari: rñdet propter pctã populi: vt ſic ab ipio dominãte opprimant z de pctis puniantur

a Q2 ergo ego locutus ſum. Poſtq̃ȝ heliu contra iob arguit. hic ↄſiter locū rńdēdi ei tribuit dicēs. Q2 ergo ego locutus ſum ad deū. ideſt q̃tum ad illa que ſpectāt ad honorē diuinū.

b Te quoqȝ nō ꝓhibebo. q̄n poſſis loqui ꝛ reſpōdere. ꝛ q2 credebat heliu iob turbatū de his q̄ dixerat ↄ eū: oñdit ꝙ nō debeat ſibi diſplicere. ꝛ hoc triplici rōe. p̄ma ē: q2 ſi heliu defecerat i loquēdo: iſte defcūs nō erat a deo repetēdus ab ipſo iob. ꝛ hoc eſt qḋ dicit. c Nūquid a te deus expetit eā. i. inīqtatem ſi eā loquēdo icurri. ſcḋa ē. q2 iob dederat occaſiionē dicēs a p̄ncipio. Pereat dies i qua natus ſuȝ ꝛc̃. ex hoc verbo occaſionez habuit tota diſputatio. ꝛ hoc notat̃ cū dr̃. Tu. n. cepiſti loqui. tertia ē. q2 ipſi iob dabat̃ locus rńdendi. iō dr̃. Nō ſi qd melius noſti ꝛc̃. ſed q2 reputabat iob iſufficientē ad ſibi reſpōdēdū. ideo ſubdit.

d Uiri itelligētes loquantur mihi. i. diſputent mecum obiiciendo.

e Et vir ſapiēs audiat me. mihi reſpōdēdo. ꝛ q2 iob nō eſt talis. iō ſubdit̃. Job āt ſtulte locut⁹ ē ꝛc̃. ꝛ q2 reputabat iob i ſua malicia obſtinatū. iō cōuertit ſe ad deum. dicens.

f Pater mi. ꝑ creationē. g Probet̃ iob. hoc ē ꝓbet̃ ipſius veritas ꝑ flagella tua. q2 nō recipit rōnez. ꝛ cōtra tales vtendū eſt magis flagellis q̃ȝ v̾bis. h Uſqȝ ad finē. i. vſqȝ ad mortē q̄ ē finis vite.

i Ne deſinas ab hoīe inīqtatis. i. obſtinato i inīqtate. ꝛ iō nō deſiſtas ab eius flagellatōe. k Qui addidit ſuꝑ pctā ſua. q̄ fecerāt añ flagella. l Blaſphemiā. iponēdo tibi iniuſticiā.

m Inter nos. i. i p̄ñti vita. n Interim ↄſtrigat̃. penis a te inflictis q2 talis idiget pena. o Et tūc. ideſt poſt vitam preſentem ad iudicium eterne condemnationis.

p Prouocet ſermonibus ſuis deū. i. v̾bis ſuis blaſphematorijs.

Quia ergo ego locutus ſū ad deum: tē quoqȝ non ꝓhibeo. Si errau̾i: tu doce me. Si iniquitatem locutus ſū: vltra nō addā. Nūqd ā te de⁹ expetit eā: q2 diſplicuit tibi? Tu eni cepiſti loq ꝛ non ego. Nō ſi qd noſti meli⁹ loquere. Uiri intelligētes loquant̃ mihi: ꝛ uir ſapiēs audiat me. Job aūt ſtulte locutus eſt: ꝛ v̾ba illi⁹ nō ſonāt diſciplinā. Pater mi: probetũr iob uſqȝ ad finē. Nē deſinas ab hoīe iniqtatis: qui āddidit ſuꝑ peccata ſua blaſphēmiā. Inter nōs itē̃riȝ ↄſtringat̃: ꝛ tūnc ad iudiciū ꝓuocet ſ̾monibus ſuis deū. XXXV.

[I]Gitur heliu hec rurſum locut⁹ eſt: Nunqd equā videt̃ tibi tua cogitatio: vt diceres iuſtior deo ſū? Dixiſti eni: nō tibi placet qḋ rectuȝ ē: vēl qd tibi ꝓderit ſi ego peccauero? Itaqȝ ēgo rńdebo ſ̾monib⁹ tuis ꝛ amicis tuis tecū. Suſpice celū ꝛ ituēre: ꝛ ↄtēplarē ethera ꝙ āltior te ſit. Si peccau̾eris: qd ēi nocebis? Et ſi mūltiplicate fuerint iniquitates tue: qd facies contra eū? Porrō ſi iuſte egeris: qd donabis ei: aut qd de manu tua accipiet? Hōmini q ſimilis tui eſt nocebit ipietas tua: ꝛ filiū hōis adiuuabit iuſticia tua. Proptēr multitudinē calūniatoꝝ clamabūt: ꝛ eiulabūt ꝓpt̃ vim brachij tyrānorū. Et nōn dixit. vbi ēſt de⁹ qui fecit me: q dedit carmina in nōcte. Qui docet nos ſuꝑ iumēta terre: ꝛ ſupēr volucres celi erudit nos Ibi clāmabūt: ꝛ nōn exaudiet ꝓpter ſuperbiā maloꝝ. Non ērgo fruſtra audiet deus oīpotēs cāſ ſinguloꝝ intuebit̃. Etiā cū dixēris nōn ↄſiderabit: iudicarē corā illo ꝛ expecta eū. Nūnc eni nōn ifert furorē ſuū: nec vlciſcit̃ ſcelus valde. Ergō iob fruſtra apit os ſuū ꝛ abſqȝ ſciētia verba multiplicat.

[A]Ddēs quōqȝ XXXVI. Heliu hec locutus eſt:

C In ca. 34. vbi dicitur in poſtilla. Ideo conuertit ſe ad deum dicens. Pater mi. ADDITIO.

[Q]Uod aūt heliu inuocet dñȝ deū ꝑ ſingularē paternitatē dicēs. Pater mi nō ad modicā ꝑtinet arrogātiam. vnde Auguſti. in orōne dñica dicit. Noli tibi aliqd ſpāl̾r vēdicare ſolius xp̄i ſpāl̾r eſt pater. nobis vero oīb⁹ pater eſt i cōi: q2 illū ſolū genuit: nos āt creauit. iō dr̃ Pr̄ nr̄ ꝛc̃. Capl̄ȝ. XXXV.

q [I]Git̃ heliu ꝛc̃. Poſtq̃ȝ heliu iprobauit dcm̄ iob inīq̃tū ſ̾m ſuā eſtimationē deū reputabat iniuſtū. Hic ↄñter eū reprobat inīq̃tū dicebat ſe eē iuſtū. Circa qḋ primo ꝓponit itētū. ꝛ ſcḋo ꝓſequit̃. ibi. Itaqȝ ego rńdebo. Circa p̄mū dr̃. Igitur heliu hec rurſū locutus ē. dederat. n. locuȝ loquēdi ipſi iob. ſȝ q2 nō reſpōdit. diſputationē ſuā reſumpſit. d. r Nūquid equa tibi videt̃ tua cogitatio. vt diceres: iuſtior deo ſum. hoc aūt non iuenit̃ dixiſſe iob: tñ hoc ſeq̄bat̃ ad dicta eius ſ̾m itellcm̄ heliu. iō ſeq̄t̃.

s Dixiſti. n. nō tibi placet qḋ rectū ē. hoc aūt accepit heliu ex ꝟ qḋ iob ſupra dixerat. 10. c. Si iuſtus fuero nō leuabo caput. ſolēt aūt hoīes caput leuare corā p̄ncipe. de hoc ꝙ ſciūt ſibi placere. ꝛ ex hoc itellexit heliu v̾bū iob. q. d. ꝙ iuſticia ipſi⁹ deo nō placeret

t Uel qd tibi ꝓderit ſi ego peccauero. hoc accepit heliu ex ꝟ ꝙ iob ibidē p̄miſerat. Quare mūdū me eſſe nō pateris. qḋ itelligit heliu: ac ſi iob itelligeret ꝙ aliq̄ vtilitas deo accreſceret ex hoc ꝙ i pctō ſeu pena pcti detinebat̃. Et ſic ex iſtis duob⁹ ſi eēnt vera: ſeq̄bat̃ ꝙ iob iuſtiorē deo ſe diceret: q2 ſupra frequēter dixerat ꝙ ſibi placebāt bona: ꝛ diſplicebāt mala. ſȝ ꝑdicta v̾ba iob ad aliū referūtur itellcm̄. ſicut ſupra decimo capitulo fuit expoſitū ex quo pȝ ꝙ heliu ꝓcedit i hoc capitulo ex falſo itellcū v̾boꝝ ipſi⁹ iob.

v Itaqȝ ego reſpōdebo ſermonibus ſuis. Hic cōſequēter heliu proſequit̃ itetum q̃tum ad duo dicta iob ſ̾m itellcm̄ ipſius heliu. Et p̄mo iprobat ſcḋm. ſcḋo primū. ibi. Et nō dixit. Scḋm dcm̄ iob vt heliu itelligebat fuit. ꝙ aliqd deo accreſcit ex culpa ſeu pena hominum. quod improbat ꝑ diuinā excellētiā: q̄ tāta eſt ꝙ malū hoīs ſeu ei⁹ bonū non pōt ei valere ſeu nocere. ꝛ hoc eſt qḋ dr̃. x Suſpice celū. qḋ eſt q̄ſi ſedes dei. ſ̾m illḋ Iſa. 66. Celū mihi ſedes ē. y Et itue. ocul' corporalibus. z Et cōtepla. oculis mētalib⁹.

a Qḋ altior ſit. ſ. ipſe de⁹ icōparabiliter.

b Si pecca. pctis i deū.

c Quid ei nocebis? nihil.

d Et ſi multiplicate fuerint inīqtates tue. i. pctā tua in ꝓximū: q̄ dicūtur inīqtates: eo ꝙ ſūt cōtra equitatem iuſticie.

e Porro ſi iuſte egeris qd donabis ei? q. d. nihil q2 cū ſit i finite ꝑfectiōis nihil ei accreſcit ex operibus noſtris.

f Hoi ꝛc̃. nocebit impietas tua. i. poterit nocere ſi ꝑ maliciā eum calūniaueris: aut per violentiaȝ oppreſſeris.

g Et filiū homis adiuuabit iuſticia tua. ſi cuȝ co iuſte aut miſericorditer egeris. quod declarat cōſequenter dicens.

h Propter multitudinem calūniatoꝝ clamabūt. ſ. oppſſi q̄rētes auxiliū nō ſolū a deo. ſȝ etiaȝ ab hoīb⁹ a q̄bus adiuuāt̃ aliquādo i talibus.

i Et nō dixit ꝛc̃. Hic iprobat p̄mū dcm̄ iob ſ̾ȝ itellectū ſuū. ſ. ꝙ deo nō placet id qḋ rectū eſt: qḋ iprobat ꝑ hoc ꝙ deus ē actor oīuȝ. ꝛ ſpāli mō hoīuȝ: q ad imaginē dei fci ſūt. opera aūt dei bona ſūt. vñ dr̃ Geñ. 1. Uidit deus cūcta q̄ fecerat: ꝛ erāt valde bona. cuilibet aūt actori placēt opera ſua. ꝛ ideo dicere ꝙ deo nō placet homis iuſticia: ē dicere ꝙ deus nō ſit actor ipſius. ꝛ hoc ē qḋ dicit heliu: ↄcludēs ↄtra iob. Et nō dixit. ſ. iob. k Ubi ē deus q fecit me. q2 ꝑ dcm̄ ſuū q̄ſi negat deū actorē ſuū. l Qui dedit carmina i nocte. i. reuelatōes ad iſtructionē hoīum: que dñr carmina: eo ꝙ tales reuelatōes ſcripte ſūt frequēter ꝑ modū carminū: ꝛ dñr dari i nocte: q2 frequēti⁹ tūc dant̃ q̃ȝ de die: quādo aīa nō eſt ipedita exterioribus tumultibus.

m Qui docet nos ſuꝑ iumēta terre. dādo nobis itellectum. quo carēt bruta aīalia. n Et ſuꝑ volucres celi erudit nos. hoc dicit ad remouendum errorem illorum qui dixerunt homines doceri per garrituȝ ꝛ volatum auium de aliquibus futuris.

o Ibi clamabūt. ſ. homines mali ꝓpter malitiā ſuā flagellati.

p Et nō exaudiet. ſ. deus ꝓpter ſuꝑbiā maloꝝ. q2 nō penitēt vere de malis ſuis. hoc aūt nō eēt ſi deo placeret inīqtas ꝛ diſpliceret iuſticia. quod imponebat heliu iob hoc ſentire. vnde adhuc ſubditur.

q Nō ergo fruſtra audiet deus. q. d. fruſtra audiret clamātē niſi videret eū vere penitētē. ꝛ q2 talia nō p̄nt eū latere. iō ſubdit̃. Et oīpotens cāſ ſinguloꝝ ituebit̃. r Etiā cū dixeris. i. i corde tuo tenueris.

s Nō ↄſiderabit. ſ. fcā hoīuȝ: eo ꝙ vident̃ aliq̄ñ mali regnare. iō ſubdit

t Iudicare corā illo ꝛc̃. i. ꝓpara te ad ei⁹ iudiciū futuꝝ expectādum. ꝛ tūc videbis oīa puniri ſ̾ȝ rectū iudiciū. cuius cām ſubdit. d.

v Nunc enim. i. i p̄ñti vita. x Nō īfert furorē ſuū. i. totā penā debitam pro peccatis. quia pene preſentis vite ſūt quedam medicine ad correctionem: ꝛ ideo frequenter obſtinatis apud quos non valet correctio parcit a pena vite preſentis ſaltem in parte: reſeruans eis maiorem penam in futuro. ꝛ in hoc conueniebat iſte heliu cum ipſo iob. q2 tamen in pluribus alijs diſcordabat. ideo inuehitur contra ipſum. d.

y Ergo iob fruſtra aperit os ſuum. reputabat enim eum irrationabiliter multiplicaſſe verba. Capitulum. XXXVI.

z [A]Ddens quoqȝ heliu. Poſtq̃ȝ heliu diſputauerat contra iob. de hoc ꝙ dixerat deū iniuſtuȝ: ꝛ ſeipſum iuſtum ſingulariter de vtroqȝ. hic iterum cōmuniter de vtroqȝ diſputat ↄtra ipm

q̄ſi reſumēs diſputatōēꝫ a pncipio. Et pmo ꝓponit itētū. ſcdo ꝓſeqtur ibi. Deus potētes. Circa pmū dr̄. Addens quoqꝫ heliu. vidēs .n. ꝙ iob tacebat. reſumpſit diſputationē addēs q̄ ſequunt̄. ⁊ pmo excitat eius attētōēꝫ. d. a Suſtine me paululū ⁊ idicabo tibi. ⁊ ſubdit rōnē. d.
b Adhuc .n. habeo qđ ꝓ deo loqr. i. adhuc habeo alias rōnes ad declarationē diuine iuſticie. c Repetā ſciaꝫ meā a pncipio. ſ. de dtiob⁹ de qbus cōtra te diſputaui iteꝝ diſputādo. ideo ſubdit.
d Et operatorē meū. i. ipꝫ deū. e Probabo iuſtū. te puniēdo. ⁊ ꝑ ꝯñs te iniuſtum.

f Deus potētes nō abyicit ⁊c. Hic ꝓſeqtur itentū. ⁊ pmo ꝓbat iob eē iniuſtū. ⁊ ſcdo deū iuſtum. ibi. Ecce deus excelſus. Prima in q̄tuor. q2 pmo ponit ſuā rōnē. ſcdo ex B elicit quādā aliā ꝯcluſionē. ibi. Si audierint. tertio remouet quādā obiectionē. ibi. Simulatores. q̄rto ponit quādā monitionē. ibi. Igit̄. Circa primū ſciēduꝫ: ꝙ ſitudo ꝑ ſe ē cā dilectiōis. ꝫ illud Eccle. iꝫ. Omne aīal diligit ſile ſibi ⁊c. ꝑ accidēs tñ ē aliqñ cā odij in q̄tuꝫ eſtimat̄ ipeditiua ꝓprij boni. vñ ⁊ figuli rixātur ad iuicē in q̄tum vn⁹ ipedit lucrū alteri⁹. ꝫ ꝙ dicit pħs. z. rhetorice hoc aūt nō hꝫ locū in deo cui opa nr̄a bona vel mala nō p̄nt ei valere aut nocere. ſicut dcm̄ eſt capitulo p̄cedēti. Facit ergo heliu talē rōnē. Deus cū ſit potēs: potentes diligit. ⁊ ſic eos a potētia non deyicit niſi ꝑpter coꝝ culpam. ⁊

Suſtine me paululū ⁊ idicabo tibi. Adhuc eni habeo qđ ꝓ deo loquar. Repetāꝫ ſciam meā a principio: ⁊ operatorē meū ꝓbābo iuſtū. Uere eni abſqꝫ mēdacio ſermones mei: ⁊ pfecta ſcia ꝓbabit̄ tibi. Deus potētes nō abijcit cuꝫ ⁊ ipſe ſit potēs: ſꝫ nō ſaluat̄ ipiūs ⁊ iudiciū paupibus tribuit. Nōn aufert a iuſto oculos ſuos: ⁊ reges in ſolio collocat in perpetuū ⁊ illic erigunt̄. Et ſi fuerint in cathenis ⁊ vinciant̄ funib⁹ pauptat̄: idicabit eis opa coꝝ ⁊ ſcelera eorū: quia violēti fuerūt. Reuelabit quoqꝫ aureꝫ eorum vt corripiat: ⁊ loqtur vt reuertant̄ ab iniqtate. Si audierint ⁊ obſeruauerint: cōplebūt dies ſuos i bono: ⁊ ānos ſuos in gloria. Si aūt nō audierit tranſibūt per gladiū: ⁊ ꝯſūmētur in ſtulticia. Simulatores ⁊ callidi ꝓuocant irā dei: neqꝫ clamabūt cum vincti fuerint. Morieē in tēpeſtate aīa coꝝ: ⁊ vita coꝝ inter effeminatos. Eripiet d̄ anguſtia ſua pauperē: ⁊ reuelabit in tribulatōe aurē ei⁹. Igit̄ ſaluabit te dē ore anguſto latiſſimē ⁊ nōn hn̄te fūdamētū ſubter ſe. Reges autē mēſe tue erit plena pinguedine. Cā tūa q̄ſi ipij iudicata ē: cauſaꝫ iudiciumqꝫ recipies. Nōn te ergo ſupet ira vt aliquē opprimas: nēc multitudo donoꝝ iclinet te. Depone magnitudinē tuā abſqꝫ tribulatiōne: ⁊ oēs rōbuſtos fortitudine. Nē ꝓtrahas nocteꝫ: vt aſcēdāt populi pro eis: Caue ne declines ad iniquitatem. Hanc enim cepiſti ſequi poſt miſeriaꝫ. Ecce deūs excelſus in fortitudine ſua: ⁊ nullus ei ſimilis in legiſlatoribus. Quis poterit ſcrutari vias eius: aūt quis audet ei dicere: operatus es iniquitateꝫ: Memento ꝙ ignores opus eius: dē quo cecinerunt viri.

⁊ ex hoc cōcludit iob eē iniuſtus. q2 a potētia ſua ꝑ deuꝫ deiectus eſt. hoc eſt qđ dicit. Deus potētes nō abyicit. a ſtatu ſue poteſtatis.
g Sed non ſaluat. i. damnat. h Impios ꝑpter ſuam nequitiam.
i Et iudiciū pauperibus tribuit. faciēdo vindictā de oppreſſione coꝝ ꝑ potētiā. k Nō aufert a iuſto ocu. ſu. ſꝫ eū reſpicit oculis ſue mīe.
l Et reges in ſolio collocat i perpetuum. ſi bene vtātur ſua poteſtate.
m Et ſi fuerint in cathenis. deiecti a ſuis aduerſarijs ꝑpter pctā que icurrerūt. n Indicabit eis opera coꝝ. q2 vexatio dat intellectū.
o Reuelabit quoqꝫ aurē coꝝ. ꝑ ſpeciales iſtictus reuocādo ad bonū.
p Si audierint ⁊c. Hic elicit quādā ꝯcluſionē ex dictis. q2 ex quo diligit potētes. vt dcm̄ eſt. nec deyicit eos niſi ꝑpter pctā: ex hoc ꝯcludit heliu ꝙ remotis pctis ꝑ pniāꝫ reducet eos ad p̄ſtinā gloriā. ⁊ hoc ē qđ dicitur. Si audierint. corde. q Et obſeruauerint. opere.
r Cōplebūt dies ſuos i bono ⁊c. ſicut legit̄ fcm̄ de manaſſe rege iuda. z. Paral̄. s Si aūt nō audierit. obſtinati i malo. t Trāſibūt ꝑ gladiū. i. educētur de carcere vt iterficiātur. v Et ꝯſūmētur in ſtulticia. i. ꝑꝑ ſtulticiāꝫ ſuā. x Simulatores. Hic ꝯñter remouet quādā obiectionē q̄ poſſet ſibi fieri. q2 dixerat ꝙ deus potētes nō abyicit a ſua ptāte. niſi ꝑpter culpaꝫ. poſſet obyci ꝙ aliqñ potentes ⁊ iuſti deyciūtur: ſicut dicebat iob de ſeipſo. hoc remouet dicēs. Nō talis iuſticia nō fuit vera: ſꝫ tm̄ ſimulata. ⁊ ꝑ ꝯñs ire dei ꝓuocatiua. q2 ſimulata ſanctitas duplex ē iniqtas. ſꝫ Hiero. ⁊ hoc eſt qđ dr̄. Simulatores. ſ. ſcitatis. y Et callidi. ꝑ hoc malitioſe credētes obtinere duratiōnē ſue ptātis. z Prouocāt irā dei. eos deycēte. a Neqꝫ clamabūt. ad deū recognoſcētes culpā ſuā. b Cū vincti fuerint. i. deiecti ab aduerſarijs ⁊ icarcerati. c Morieē i tēpeſtate aīa coꝝ. q2 non tm̄ puniētur hic i corpore: ſꝫ etiā i aīa poſt mortē. quā punitionē ponebat heliu. vt pꝫ ex ſupradictis. d Et vita coꝝ inter effeminatos. i. iter illos q nō poſſunt ſe defendere a malis irruētibus.
e Igit̄. Hic ꝯñter heliu monet ipꝫ iob. q2 dixerat ꝙ deiecti a ptāte ꝑ culpā. ſi peniteāt reducunt̄ ad priſtinā gl̄iaꝫ. ideo monet iob ꝙ ſi peniteat. qđ erat i ſua ptāte: ꝙ iuſte viuat de cetero. vt ſic pmaneat in gl̄ia ſibi reſtituta ⁊ hoc eſt qđ dr̄. Igit̄ ſaluabit te. ſi peniteas.
f De ore anguſto latiſſime. i. de tribulatōe q̄ eſt qđdā foramen anguſtū ꝑ qđ homo intrat quādā latitudinē diuerſaꝝ miſeriaꝝ. q2 abyſſus abyſſum iuocat. vel alr̄. g Latiſſime. i. de artitudine tribulatiōis

eruet te ad latitudinem proſperitatis. ⁊ quod ſequitur.
h Nō habēte fundamētū. refert̄ ad anguſtiā tribulatōis: q̄ niſi ꝑ penitētiā euadat̄. ducit ad penā gehēne: q̄ eſt ſine fundamēto. i. ſine fine. vel. Nō habēte fundamētū. ſ. in quo poſſit q̄ſcere. q2 ſemp ſic pōt ꝓcedere de malo in malū vſqꝫ ad mortē. ⁊ tūc incidit in penam que non habet conſūmationem.
i Reges aūt mēſe tue erit plena pinguedine. i. poteris comedere ſecure ⁊ abūdāter. k Cauſa tua quaſi ipij iudicata eſt. i. cā q̄re pcuſſus es diuino iudicio ē ipietas quā cōmiſiſti: nō āt potētia i qua fuiſti. ⁊ ideo ſubditur.
l Cāꝫ iudiciūqꝫ recipies. i. poteſtatē ⁊ auctem iudicādi ſicut prius habebis. dū tñ fueris emēdatus. ⁊ q2 hec emēdatio erat i ſua ptāte. iō docet eū q̄lr debeat vti reſtituta ſibi poteſtate. dicēs.
m Nō te ergo ſupe ret ira vt aliquē opprimas. pūertēs in diciū ex paſſione.
n Nec multitudo donorū inclinet te. ad puertēdū iudiciū ex cupiditate.
o Depone magnitudinē tuā. i. ſupbiā
p Abſqꝫ tribulatōe. i. ne incidas iteruꝫ in tribulationem.
q Et oēs robuſtos fortitudine. depone. ſ. ꝑ ſniam. ab oppreſſione paupeꝝ.
r Ne ꝓtrahas noctē. i. tps ad dādū hāc ſniāꝫ. s Ut aſcēdāt populi ꝑ eis. q. d. in tali protractione poſſent robuſti multitudinem ſibi aggregare: per quam non poſſes iuſticiam exercere.
t Caue ne declines ad iniqtatē: quācunqꝫ. i. ꝓximū vel i deum.
v Hanc enim cepiſti ſequi poſt miſeriam. eſtimabat enim heliu ipſū iob ſe falſo iuſtificare: ⁊ ex flagellatōibus ſuis iniuſticiā deo attribuere. x Ecce deus. Hic ꝯſequēter iprobat ipſum iob in hoc ꝙ videbat̄ deū dicere iniuſtū. ⁊ pmo ponit ſuā ꝓbationē ſecūdo inducit iob ad attētionem. ibi. Auſculta hec iob. Prima in duas. quia primo probat propoſituꝫ. ſecundo declarat quodam ſuppoſitū. ibi. Memento. Circa pmum facit talem rōnem Ille qui propter ſuā excellētiaꝫ nullis legibus eſt ſubiectus: nec poſſunt ad plenū cognoſci opera eius: nō poteſt ab aliquo dici iniuſtus: q2 iniuſticia ꝓcedit ex tranſgreſſione alicuius legis: ⁊ cognoſcit ex ꝯditiōe ſui operis. deus eſt huiuſmodi. ergo ⁊c. huius rationis ponit minorē q̄tum ad duplicē ſui partē ⁊ pmo q̄tum ad pmā. dicēs. Ecce deus excelſus ſuper omnia. hunc enim cogitant omnes deum eſſe qui omnibus precellit.
y Et nullus ei ſimilis in legiſlatoribus. quia omnes ſunt ſubiecti alicui legi ſaltem diuine. ipſe autem nulli. ſecundo declarat minorem q̄tum ad ſecundam partem. dicens.
z Quis poterit ſcrutari. i. deſt perfecte inueſtigare.
a Uias ei⁹. i. opera q̄ ſunt quaſi q̄dā vie ad deum cognoſcēdum quaſi dicat nullus. ⁊ ideo concludit intentum dicens.
b Aut qs audet ei dicere: operatus es iniqtatē: ei iponēdo iuſticiā. q. d. nullus. c Memento ⁊c. Hic declarat qđdā ſuppoſitū. ſ. ꝙ nullus. pōt ſcrutari opera dei: aliud aūt erat ſatis notū. ſ. ꝙ d̄s nullis legib⁹ ē ſubiectus: ſꝫ ꝙ ei⁹ opa ſint iſcrutabilia. nō ē ſic clarꝫ: eo ꝙ iueſtigam⁹ opa dei ꝑ itellcm̄. ⁊ iō hic declarat ꝙ nō p̄nt pfecte a nobis cognoſci. ⁊ pmo hoc declarat i generali. ſcdo. magis i ſp̄ali. ibi. Qui aufert. Circa pmū dicit. Memēto ꝙ ignores opus eius. i. opera. ⁊ ponit̄ ſingulare pro plurali. ſicut Exo. 8. ca. Uenit muſca grauiſſima. ideſt multitudo muſcarum.
d De quo cecinerūt viri. i. ſapiētes: q dñr viri a virtute. ⁊ dixit: Cecinerūt: q2 modus fuit antiquorum ſapientum ſcribere diuina metrice: vel per modū laudis. vñ ⁊ liber iſte metrice ſcriptus

ē ab illo loco: Pereat dies i qua nat⁹ ſū3 ꝛc. a Oēs hoīes videt eū.i.hñt aliquā de eo noticiā ſaltē q2 ē. vñ ꝛ deū eē circa aliquos doctores ē ꝑ ſe notū. ſ3 q2 noticia quā de deo hēm⁹ ē valde ipfcā. iō ſubdit. b Vnuſqſq3 intuetur ꝓcul. q2 eius cognitio mltū diſtat a pfectōe diua. iſta tñ ipfectio nō ꝓuenit ex defectu entitatis ſeu cognoſcibilitatis diue: ſ3 ex nr̄i itellcūs infirmitate q ſe h3 ad diua. ſicut ocl's noctue ad lucē ſolis. vt hr̄. z. metaphyſice. iō ſubdit. c Ecce de⁹ ma.i entitate ꝛ cognoſcibilitate.

d Vicēs ſcia3 nr̄a3. ꝛ nō ſolū itēſiue. ſed ēt extēſiue. iō ſubditur. e Nu.an. ei⁹ ieſtimabilis. q2 duratio ei⁹ mēſuratur eternitate. q̄ a nobis ē icōpꝛehēſibilis. f Qui au. Hic oñdit ꝓpoſitū i particulari. ꝛ pmo i opib⁹ dei ſenſibilibus. ſcdo i ſpūalib⁹ ibi. In manib⁹. Circa pmu3 dicit. Qui aufert ſtillas pluuie. faciēdo ſiccitatē. g Et effūdit ibꝛes ad inſtar gurgitū .i. abundanter ſm ſuā voluntatē.

Oēs hoīes vident eū: ꝛ ūnuſquiſq3 intuet̄ ꝓcul. Ecce deūs magn⁹ vincēns ſciam nr̄am. nūmer⁹ annoꝝ ei⁹ ineſtimabilis. Qui aufert ſtillas pluuie: ꝛ effūndit ibꝛes ad iſtar gurgitū: qui de nubib⁹ fluūt: q̄ pretexūt cuncta deſup. Si volu erit extēdere nubes quaſi tentoꝛium ſuū: ꝛ fulgurāre lumie ſuo deſuper: cardines quoq3 maris operiet. Per hec eni iudicāt poplos ꝛ dat ēſcas multis moꝛtalibus. In manib⁹ abſcōndit lucē: ꝛ pcipit ei vt rurſuſ aducīat. Annūciāt

ꝛ vtrūq3 fecit ad pces helie. vt hr̄. 3. Reg. 17. ꝛ 18. ꝛ q2 pluuie deſcēdunt de nubib⁹ in pluuiā reſolutis. ideo ſubditur de nubib⁹.
h Si voluerit extēdere nubes q̄ſi tētoꝛiū. aliqñ. n. ſic extēdunt̄ ſup hemiſperiū nr̄m: q vident̄ tāgere terrā in circuitu. ꝛ i medio eleuari ſup cenith capitū nr̄oꝝ. ꝛ ſic vident̄ diſponi ad modū tētoꝛij. i Et fulgurare lumine ſuo deſup. q2 i nubib⁹ cānt̄ coruſcatōes. ꝛ fulgura. k Cardines quoq3 mariſ operiet. q2 mare videt̄ icluſū itra dictā extēſionē nubiū. l Per hec. n. iudicat ppl'os. puniēdo ꝑ pctis aliqñ. ſicut tpe diluuij fcā ē pluuia grādis q̄dragita dieb⁹ ꝛ q̄dragita noctib⁹. vt habet̄ Geñ. 7.
m Et dat eſcas multis moꝛtalibus. q2 aliqñ dant̄ i gr̄a3 vt terra humectet̄ ꝛ pferat fruct⁹ ad nutritionē hoiu3 ꝛ aialium. ꝛ q̄uis iſta q̄ dicta ſunt ſint ſenſibilia. tñ rōnes eoꝝ ꝛ cās nō poſſum⁹ cognoſcere ad pfectū. ꝛ hoc idē dicit pħs i pncipio methauroꝝ dicens de huiuſmodi impſſionib⁹ in qbus hoc qde3 dubitam⁹. hoc āt attingim⁹ aliquo modo iperfecte. n In manib⁹ ꝛc. Hic ō declarat ꝓpoſitū in ſpūalibus. ꝛ ſecūdo reuertit̄ ad ſenſibilia. c. ſe. ibi: Poſt eu3 rugiet ſonit⁹. ꝛ iſte ꝓceſſus eſt rōnabilis. q2 ſicut ex ſenſibilibus manuducimur ad ſpiritualia. lic3 vtraq3 impfecte cognoſcam⁹: ita cognitis vtcunq3 ſpiritualibus que ſūt maxime itelligibilia. nō minus intelligim⁹ ſenſibilia poſtea. imo magis. i hoc. n. differt itellectus a ſenſu. q2 ſenſus poſt excellentia ſenſibilia nō poteſt cognoſcere minoꝛa imediate. vtpote poſt aſpectum ſolis oculus non pōt imediate diſcernere minima viſibilia. Circa pmum dr̄: In manib⁹ abſcondit lucem. i. ꝑ eius virtutē ꝛ diſpoſitionem lux gr̄e ꝛ gl'ie aliqbus abſcondit̄. vtpote repꝛobis. ꝛ aliqbus concedit̄. vtpote electis. ꝛ q de luce ſpirituali itelligat̄. p3 ꝑ hoc quod ſubdit̄. o Annūciat de ea amico ſuo. i. electis. q2 caritas diuidit inter filios regni ꝛ ꝑditionis. p Quod poſſeſſio ei⁹ ſit. non aūt ipſi⁹ repꝛobi. lux aūt coꝛpoꝛalis viſibilis ē. ꝛ cōmunis eſt tam bonis q̄3 mal'. vnde dicit ſaluatoꝛ Math. 5. Solē ſuū oꝛiri facit ſup bonos ꝛ malos. q Et ad eā poſſit aſcendere. ſ. ad lucē gl'ie: ad quā cū dei adiutoꝛio ꝑ opa meritoꝛia poteſt homo peruenire. ¶ In ca. 36. vbi dicitur in poſtilla: Circa pmu3 dr̄: In manib⁹ abſcondit lucem.

ADDITIO.

Sup hoc quod dr̄: In manib⁹ abſcōdit lucē ꝛc. ſcūs tho. i ſua expoſitōe ſic dicit: Inter oēs ſēſibiles effect⁹ ſpūalioꝛ ē lux. vñ efficacioꝛ ē ad ꝓducendū itelligibiliū cognitionē inq̄3tū. ſ. viſus c⁹ cognitio ꝑ lucē pficit̄ pl'ūmū iuuat itellectualem cognitionē. q2 igit̄ iſta lux ſenſibil' ex ptāte dei hoibus occultat̄ ꝛ coicat̄: dat̄ ꝑ hoc itelligi q apud ipm ē q̄da3 excellētioꝛ lux. ſ. ſpūalis quā de⁹ in pmium v̄tutis reſuat: vñ ſubdit: Annunciat de ea. i. de luce ſpūali ꝑ coꝛpalē figurata Amico ſuo. i. v̄tuoſo quē deus amat: Qō poſſeſſio eius ſit. i. q illa lux ſpūalis ſit theſaurus quē deus amicis ſuis reſeruat i pmiū. ꝛ ad eā poſſit aſcendere ꝑ opa v̄tutis ipſā ꝓmerēdo vt ad eā poſſidēdā ſe pparādo: q̄uis h̄ ēt poſſet exponi de luce coꝛpali. Poſuerūt enim platonici q aīe diu3 deriuabant̄ ab aīabus ſtellaꝝ: vñ qñ aīe hūane ſuā dignita

tē ſeruāt ſ3 rōnē viuēdo reuertunt̄ ad claritatē ſtellaꝝ vñ defluxerūt. iō i ſōno ſcipionis legit̄: q ciuitatū rectoꝛes ꝛ ꝯſeruatoꝛes ipfecti. ſ. a celo huc reuertunt̄. i q̄ etiā dat̄ itelligi q heliu nō ponebat vltimā remunerationē virtutis i tꝑalibus bonis ſ3 i bonis ſpūalibus poſt hanc vitā. Hoc āt ē iter oia maxime admirādū: q hō terren⁹ ꝛ coꝛruptibil' ad ſpūaliū vel celeſtiū poſſeſſionē ꝑueniat: iō ſubdit. Sup hoc. ſ. q hō poſſet accedere ad hāc lucem poſſidēdā. Expauit coꝛ meū timoꝛe. ſ. admiratōis ꝛ ſtupoꝛis. Et amotū ē a loco ſuo vt. ſ. nō ſolū deſideret ꝛ ꝯcupiſcat q̄ vident̄ ei cōnālia ſm ſēſibilē vitam: ſ3 ꝛ ad ſpiritualia celeſtia transferat̄. hec ille. Circa qō attēdēdū q licet p̄dicta ſint vera ꝛ ꝓpꝛiſſime dcā tamen ſcōa expoſitio p̄dcā quam ſcūs thomas ponit videt̄ magis ꝯſona ꝓpoſito: nā heliu l3 magl' videat̄ eē eruditus circa ſpūalia q̄3 amici iob: non tamē attingebat ad veritatē eoꝝ q̄ de hac mā per fidē cogſcunt̄: vt patebit i pn° 38. ca.

de ea amico ſuo q pōſſeſſio ei⁹ ſit: ꝛ ad ēā poſſit aſcēdere. XXXVII

s Sup hōc expauit coꝛ meum: ꝛ emotū eſt de loco ſuo. Audiēt auditionem in terroꝛe vocis ei⁹ ꝛ ſonū de oꝛe illi⁹ ꝓcedentē. Sūbter oēs celos ipſe ꝯſiderat ꝛ lumē illius ſup terminos terre. Pōſt eū rugiet ſonitus: tōnabit voce magnitudinis ſue: ꝛ non inūeſtigabitur cū audita fuerit vox eius. Tonabit deus in voce ſua mirabilr̄: qui facit magna ēt iſcrutabilia. qūi pcipit niui

REPLICA

i In ca. 36. vbi dr̄. In manibus abſcondit lumē. poſtillatoꝛ cū btō Greg. 28. moꝛal'. ca. 14. ō puis. ꝛ 9. ō magnis. ꝛ gloſa oꝛdinaria exponit de luce v̄itatis q̄ occultat̄ i manibus. vocāt āt imanes q ſe i latis cogitatōibus extollūt. ꝛ ſic imanibuſ vna dictio ē: a noīatiuo imanis deriuata ſ3 burgeñ. cū ſcō thoma li in manibus exponēdo dicit eē ablatiuū illius noiatiui manus rectum a ꝓpoſitōe in. q2 exponūt illud dcm̄ de luce coꝛpoꝛali q̄ i manibus dei ē: q2 eius ptāte cōicat̄ ꝛ occultat̄. ꝛ q2 recedunt a ſcō Gregoꝛio ꝛ gloſa oꝛdinaria i voce. recedunt ēt i vocis ſignificatōe ſ3 tñ ſine rōne. hoc aūt qō ſeqtur annunciat de ea amico ſuo. Exponit vno mō de luce coꝛpoꝛali. ſilr̄ ꝑ q̄dā q̄ dicit Burgē. vera ꝛ ꝓpꝛiſſime dcā: q̄ tñ ſm fidē noſtrā mihi vident̄ falſa ꝛ erronea. adducit. n. opinionē platonicoꝝ dicētiū: q aīe deriuātur a nā ſtellaꝝ: ꝛ q̄ ſuā dignitatē ſeruāt viuendo ſm rectā rōnē reuertunt̄ ad claritatē ſtellaꝝ vñ defluxerunt. ꝛ cetera q̄ de ſomno ſcipionis allegat q̄ ad erroꝛē oꝛigenis i ſuo peryarchon reduci pñt q̄ ꝛ eis ſimilia fides catholica deridet: q̄ tñ iſta ſenex Burgē. ꝑ ſacre ſcripture expoſitiōe adducere nō veret̄. Fides. n. vera docet aias in fundēdo creari ꝛ creādo infundi. dānat aūt eas a nā ſtellarum deriuari ꝛ reliqua: que q2 manifeſta ſunt apud oēs catholicos doctores non indigent amplioꝛi pertractatione. Capitulum. XXXVII.

Super hoc expauit coꝛ meum. Iſte pauoꝛ ē admiratiōis. ſ. quō hō terrenus efficitur ciuis celeſtis. vel pōt exponi q ſit pauoꝛ timoꝛis. v3. q heliu timeret ꝑuari hac luce ſuis demeritis. q2 neſcit homo vtrū amoꝛe vel odio dignus ſit. vnde ſubditur.
s Audiet auditionē in terroꝛe vocis eius. q2 lux p̄dicta nō eſt ꝑparata oibus: ſed ſolū dilectis. vt dcm̄ eſt. Annunciat de ea amico ſuo. ꝛ iō debet qlibet timere. ne foꝛte non ſit de numero dilectoꝝ ꝓpter defectum bonoꝝ operum. qui nō latet deum. vnde ſubditur.
t Subter omnes celos ipſe cōſiderat: q2 non ſolū ſuperioꝛa determinate cognoſcit. vt dicebant aliq erronei. vt habet̄ ſupꝛa. zz. ca. Circa cardines celi perambulat. nec noſtra cōſiderat. imo etiam iferioꝛa q̄3tumcunq3 minima determinate cognoſcit.
v Poſt eum rugiet ſonitus. Hic reuertit̄ ad effectus dei ſenſibiles. ꝛ pmo tāgit aliquos effectus generatos in nubibus. ꝛ ſecundo ipſas nubes. ibi. Frumētum deſiderat nubes. Circa pmum icipit a tonitruo q cauſat̄ in nubibus tēpoꝛe calido dicēs. Poſt eum rugiet ſonitus. ſ. tonitrui. ꝛ dicit poſt eum. q2 effectus poſterioꝛ eſt ſua cauſa.
x Tonabit voce magnitudinis ſue. dicit̄ autē vox tonitrui vox magnitudinis dei. q2 eſt quidā effectus ipſius. Cauſa enim pma ꝑus iſluit in cātum q̄3 alie cauſe ſecunde. vt habet̄ pma ꝓpoſitōe de cauſis.
y Et non inueſtigabitur ſc3 an homine in particulari ꝛ perfecte. licet enim philoſophi aliqua dixerint de natura tonitrui ꝛ aliarum impꝛeſſionum que generantur in nubibus. hoc tamen fuit in generali tm̄. ꝛ valde imperfecte. vt habetur per philoſophum in pꝛincipio libꝛi methauroꝝ. ideo ſubdit̄. z Qui facit magna ꝛ inſcrutabilia. Conſequenter tangit de niue que generat̄ in nubibus tēpoꝛe frigido. dicēs.
a Qui pꝛecipit niui vt deſcendat in terram. quia ſcðm dei oꝛdinationem fit deſcenſus niuium ꝛ pluuiarum. ꝛ quia pꝛedicta varietas temporum ſecundum caloꝛem ꝛ frigus ꝛ diuerſarum impꝛeſſionum deſeruit vtilitati hominum. ideo ſubditur.

a Qui in manu oiū3 hoīū3 ſignat.i.potētie hoīum operatiue q̄ p manū deſignat̄ q̄ eſt organū organoꝝ.aſſignat varietates tēpoꝝ.
b Ut nouerint ſinguli opa ſua.i.vt attendāt opibus ſuis tēpora apta. aliqb⁹.n.opib⁹ magis ē aptū tps pluuioſū aliqb⁹ vō ſiccū:aliqbus calidū:aliqb⁹ frigidū.⁊ ſic de alijs.⁊ hec etiā varietas ꝓcedit vſq3 ad aīalia vt vario mō ſe habeāt.iō ſubdit̄. c Ingrediet̄ beſtia latibulū ſuū.ꝓpter itēperiē aeris. d Et i antro ſuo morabit̄.tpe ꝯuenienti ad qſcēdū ſm nature ſue modū.Cōſequēter tāgit de origine ventoꝝ ꝑncipaliu3.q ſunt auſter ⁊ boreas.dicens.

vt deſcendat in terra3:⁊ hyemis pluuijs ⁊ imbri fortitudinis ſue. Qui in manu oium hoiu3 ſignat. vt nouerint ſinguli opa ſua. Ingrediet̄ beſtiā latibulū ſuū:⁊ i antro ſuo morabit̄. Ab interioribus egrediet̄ tempeſtas:⁊ ab arcturo frigus:flante deo cōcreſcit gelu: ⁊ rurſū latiſſime fūdunt̄ aq̄. Frumentū3 deſiderat nubes:⁊ nubeſ ſpargūt lumē ſuū:que luſtrāt cūcta p circuitū quocūq3 eas volūtas gubernantis duxerit ad oē q̄d p̄ceperit illis ſuper faciē orbis terrarū:ſiue in vna tribu:ſiue in terra ſua:ſiue in q̄uocūq3 loco miſericordie ſue eas iuſſerit inueniri. Auſculta hec iob:ſtā ⁊ conſidera mirabilia dei. Nūqd ſcis qn̄ p̄cepit de⁹ pluuijs:ut oſtēderet luce3

e Ab interioribus egrediet̄ tēpeſtas.p iteriora itelligit̄ polus antartic⁹ q ſemp ē nobis occultuſ. a pte aūt illa flāt vēti auſtrales.q iter vētos ſunt magis ipetuoſi.nō ē tn̄ p hoc intelligēdū q auſter icipiat flare a polo antartico.ſ3 magis icipit a tropico eſtuali.vt habetur z.methauroꝝ.dr̄ aūt auſter egredi a polo antartico.q2 tropic⁹ eſtiualis. vn̄ flare icipit ē a pte illa reſpcū noſtre hitatiōis.
f Et ab arcturo frig⁹.arcturus ē q̄dā ꝯſtellatio q̄ alio noīe dr̄ vrſa:⁊ voluit̄ circa polū articū.vn̄ flāt vēti boreales q ſūt magl frigidi.⁊ ideo ex illa parte dr̄ frigus venire.
g Flāte deo concreſcit gelu.q2 flātib⁹ vētis borealib⁹ gelu augmētat̄.
h Et rurſū latiſſime fūdūtur aq̄:q2 cū ab oppoſito.ſ.ab auſtro incipiūt vēti flare fiūt pluuie. i Frumētu3 deſiderat nubes. Hic cōſequēter tāgit de nubib⁹ in qbus fiunt ipreſſiōes ꝑdicte.dicēs.Frumētū deſiderat nubes.⁊ hoc duplici rōne.Una ē quia qn̄ ē nimius calor adurit̄ frumētū in cāpo creſcēs.⁊ p nubes tūc tēperat̄ calor vt nō areſcat.ſ3 magis creſcat.Alia ē q2 p nubes fundūtur aque ad terre humectationē:⁊ frumēti nutritionē.⁊ ſic frumētū dicit̄ deſiderare nubes. q2 quelibet res naturaliter deſiderat ſuā perfectionē.⁊ hoc modo dicitur.i.phyſicorum.q materia appetit formam.ſicut turpe bonū.
k Que luſtrāt cūcta p circuitum.quia nubes non ſemper ſtant in codem loco.ſed mouentur circa hemiſperium noſtrum.
l Quocunq3 eas voluntas gubernantis.ſcilicet dei.
m Duxerit.quia ſm eius diſpoſitionem mouentur.
n Siue in vna tribu:ſiue in terra ſua ⁊c.q2 aliqn̄ ꝯtigit q in eadē regione vapores eleuant̄:⁊ in nubes cōdēſant̄:⁊ in pluuias ꝯuertuntur Aliqn̄ aūt ꝯtigit q mouent̄ ad aliā regionē anteq̄ ꝯuertāt̄ i pluuiā.
o In quocūq3 loco mīe ſue eas iuſſerit inueniri.reputat̄.n. effectus diuine miſericordie quando in locis calidis ⁊ ſiccis fiunt pluuie.
p Auſculta hec iob.Hic ꝯñr inducit iob ad ꝑdictoꝝ attētione3.quaſi hoīe3 pre triſticia abſortū ab intellectu rationabiliū .⁊ tn̄ circa idem primo nitit̄ oſtēdere ipſi⁹ iob ignorantiā.ſecūdo reuertit̄ ad declarandū ex qbuſdā effectibus dei ſapiētiā.ibi:Subito aer.Circa primū dicit.Auſculta hec iob.diligēter. q Sta ⁊ cōſidera.non trāſitorie. ſed cū magna deliberatiōe. r Mirabilia dei alias miracula: ideſt opa eius q̄ nō poſſunt ad plenū pſcrutari.vt ſic temerarie nō reꝑhēdas iudicia dei.Et ꝯñr reſumit aliq̄ de ꝑdictis.vt aliqd addat.d.
s Nūquid ſcis:q.d.nō.immo totaliter ignoras. t Quando p̄cepit deus pluuijs.i.diſpoſuerit de tēpore pluuioſo. v Ut oſtenderet lucē nubiū eē.q̄d maxime fit i apparitiōe iridis q apparet tēpore pluuioſo.⁊ tn̄ phīq̄tūcūq3 ſapiētes pauca valde ⁊ generaliter ⁊ impfecte cognouerūt de natura iridis. x Nunquid noſti ſemitas nubium magnas.quia mouentur per aerem magnum ⁊ ſpacioſum.
y Et pfectas ſcias.dicit aūt ſcias i plurali.q2 ipreſſiōes aeris de quibus dictū ē.⁊ adhuc dicet̄.in nubib⁹ generant̄.⁊ ideo noticia earum dependet ex notitia nubiū. z Nōne veſtimēta tua calida ſūt ⁊c. Auſter eni flat a regiōe calida.vt ꝑdictū ē.⁊ ideo calefacit aerē ⁊ hominū veſtimēta ⁊ corpora.oiaiſta poſuit heliu ad deſignādū q erant ignota ipſi iob.⁊ ideo deriſorie ſubdit. a Tu forſitā cum eo fabricat⁹ es celos.q facti ſūt a dō p creationē:i q̄ nulla pſona dō cooꝑat̄
b Qui ſolidiſſimi quaſi ere fuſi ſunt.dicunt̄ aūt ſolidi.eo q non ſunt diuiſibiles.ſicut aer ⁊ aquā q̄ faciliter diuidunt̄ ⁊ reuniunt̄.Solidi/tas eni. pp̄ie ⁊ alie q̄litates elemētares nō ſunt in celis q ſunt alteri⁹ nature. c Oſtēde nobis qd dicam⁹ ⁊c.q.d. tu ſolus es ſapiēs:⁊ nos oēs ſum⁹ inuoluti tenebris ignorātie.q̄d dicit de riſorie q̄tū ad ipſu3 iob.tn̄ ſm veritatē hoīes ſapiētes ⁊ ſi habeant de diuinis opib⁹ aliquā notitiā:tū plura ignorāt q̄ ſciunt.iō ſubditur. d Quis narrabit ei que loquor.q.d.nullus.q2 illa q̄ p maiori parte ignorant̄ nō enarrant̄ niſi valde defectiue.vn̄ de ſubdit̄. e Etiā ſi locut⁹ fuerit hō deuorabit̄.ſ.ei⁹ verbu3 a magnitudine materie.ſicut modicus fluuius a mari. Aliter pūctatur ab aliqbus ſic.Etia3 ſi locut⁹ fuerit.ſ.de⁹.

nubiū ei⁹:Nūqd noſti ſemitas nubiū magnas:⁊ pfectas ſcientias:Nōne veſtimenta tua calida ſunt cū pflata fuerit terra auſtro:Tu forſitan cū eo fabricat⁹ es celos:qui ſolidiſſimi q̄ſi ere fuſi ſūt Oſtēde nobis quid dicamus illi. Nos qppe inuoluimur tenebris. Quis narrabit ei q̄ loquor:Etiā ſi locūtus fuerit:hō deuorabitur at nūc non videret lucē. Subito aer coget̄ in nubes ⁊ vēnt⁹ trāſiēs fugabit eas:Ab aquilone aurum venit:⁊ a deo formidoloſa laudatio. Digne eū iuenire nō poſſum⁹ Magnus fortitudine ⁊ iudicio ⁊ iuſticia:⁊ enārrari nō pōt. Ideo timebūt eū viri:⁊ nōn audebūt cōtemplari ōmnes qui ſibi vidētur eſſe ſapientes. XXXVIII.

f Nō deuorabit̄.i. nō poterit ſuſtinere vn̄ Exo.zo. filiiiſrl̄ ex locutiōe dñi pauore ꝯcuſſi dixerūt moyſi:Loquere tu nobis ⁊ audiem⁹:⁊ nō loq̄tur nobis dominus:ne forte moriamur.
g Subito aer.Oñ/ ſa ipſi⁹ iob ignorantia reuertit̄ ad tangēdū quoſda3 effectus dei mirabiles ad ꝯcludēdū defectū humane ſapientie reſpectu diuine excellētie.d.Subito aer coget̄.i.ꝯdenſabit.in nubes.hoc eni videm⁹ accidere q aliqn̄ aere exiſtēte valde puro.q ſubito ꝯdēſant̄ i nubes.
h Et vent⁹ trāſiens fugabit eas:q2 ſi vent⁹ aqlonaris q diſſipat pluuias.vt habet̄ ꝓuer.z5.incipiat fortiter flare diſſipabit illas nubes.vel trāſferet ad aliā regionē.⁊ tales mutatiōes ſubite ſūt nobis mirabiles. i Ab aquilone auꝝ venit.q2 ſunt ibi aliq minere auri.vnde libro de ꝓprietatib⁹ reꝝ dicit̄:q in mōtibus ſaxonie q ſunt verſus aqlonē oīa metalla fere fodiunt̄ ꝑter ſtangnū ⁊ hoc ē etiā mirabile.q2 regiōes aqlonares ſunt valde frigide.Auꝝ aūtē generat̄ i viſceribus terre a calore ſolis ibide3 terrā penetrāte ⁊ mā3 digerēte:q̄ magl ē digeſta i auro q̄ i alijs metallis.oia tn̄ iſta mirabilia ⁊ maiora ꝓcedunt ex diuina ſapiētia. iō ſubdit̄. k Et a deo formidoloſa laudatio. ex diuina.n.excellētia ꝓcedit q hoīes q̄tūcūq3 ſapiētes laudāt eū cum formidine.eo q nō pñt ſufficiēter laudare.ſ3 illud Eccle.43.Bñdicētes magnificate deū q̄tū poteſtis.maior ē.n.oī laude.Jlla aūtē opa ſolēt hoīes cū formidine facere.q̄ neſciunt ſufficiēter agere. iō ſubdit̄. l Digne eū iuenire nō poſſum⁹.⁊ h pp ſuā excellētiā ad quā ſe h3 itellect⁹ nr̄ ſic ocul⁹ noctue ad lucē ſol̄.iō ſubdit̄.
m Magn⁹ fortitudie.i.reꝝ ꝑductōe. n Et iudicio ⁊ iuſticia. i eaꝝ gubernatōe.q2 oia diſpōit i pōdere ⁊ mēſura.vt dr̄ Sap.ii.
o Et enarrari nō pōt.ſufficiēter a nobis:ſic nec intelligi. ꝓpter q̄d dicit Grego.Balbutiēdo ꝓut poſſum⁹ excelſa dei reſonam⁹ ⁊ ꝓpōne ſexta de cauſis dr̄.Cā pma ſupior ē oī narratōe.⁊ iō deficiūt ligue a narratōe ei⁹ niſi pp narratōe3 eē ipſi⁹.Et ex deis cōcludit itetū.d. p Jō timebūt eū viri. q̄tūcūq3 fortes ſint ⁊ audaces. q Et nō audebūt ꝯtēplari.q̄ſi pfectā ei⁹ noticiam aſſecuti vel aſſecuturi. r Oēs q ſibi vident̄ eē ſapiētes.i.illi q plura ſciūt de effectib⁹ diuinis.q2 q̄to ſunt ſapiētiores:tāto magis pcipiūt defcm̄ ſue noticie. maxime circa diuina.vn̄ ⁊ ſapiens Socrates dicebat.Hoc tm̄ ſcio q̄d neſcio.ſm q refert Hiero.in epl̄a ad Paulinū de oībus ſacre ſcripture libris. Ex ꝑdictis aūt p3 q heliu i aliqb⁹ cū ipſo iob ꝯcordabat.i alijs aūt itellcm̄ ipſi⁹ iob nō bn̄ capiebat.⁊ frequēter opprobria contra iob immiſcebat: ꝓpter que iob noluit ſibi reſpōdere.ſed magis tacere:volens ſe a contentionibus ſecundum dictum apoſtoli ſegregare.

¶ In ca.37.vbi dicitur in poſtilla.Ex predictis patet q helin in aliquibus cum ipſo iob concordabat. ADDITIO.

Q Uod aūt iob nolebat rñdere heliu ſic fecit alijs ſocijs ſibi ꝯdicētib⁹:poſſet eē duplex rō. Prima.ſ.q heliu ſicut deīū fuit loq̄bat̄ ex arrogātia itēdēdo ꝑncipal'r vilipēdere ip3 iob.vn̄ dicebat illi ſupra.33.ca. Tace ⁊ docebo te ſapiā3.⁊

in.34.dicit. Job aũt ſtulte locutus ē:⁊ verba illiꝰ nõ ſonãt diſci plinã.⁊ ſic in alijs locis.⁊ iõ iob ipſi heliu nõ curauit rñdere vi dẽs q̄ intẽtio ſua verſabat̃ circa vanã gloriã: vt vitaret ne foꝛ te incideret in hoc vitio diſputãdo in quo ſecutꝰ eſt ſapiẽs ↄſi liũ dicẽtis puerbioꝝ.26. Ne rñdeas ſtulto iuxta ſtultitiã ſuã: ne efficiaris ei ſilis. ſed alijs q̄ nõ ſic arroganter videbant̃ loq̄: ſed ſolũ arguẽdo ſeu increpãdo iob rñdit vt ipſoꝝ erroꝛ pateſi eret: iuxta illud puerbioꝝ capl'o ſupra dicto. Rñde ſtulto iuxᷓ ſtultitiã ſuã ne ſibi ſapiẽs eſſe videat̃. Secũda q2 heliu i tm̃ p ſupbiã elatuſ ē: q̄ nec correctiõẽ iob deſiderabat ſ3 potius eiꝰ maioꝛe3 ruinã appetebat: quod ē ĩhumanu3 vel ſaltẽ incõſonũ videat̃ pfectis: qḋ p3 ex hoc.nã i fine. 43.c.dicebat heliu · Pr̃ mi pbetur iob vſq3 ad finẽ3 i gbꝰ vbis.put cõiter ex ponunt̃ ⁊ i poſtilla heliu petebat a do q̄ ñ deſiſteret a flagellatõe ipſiꝰ iob i pñti vita ⁊ ẽt i alia vita du ceret ad eternã dãnationẽ. vñ gloſa ibidẽ dic̃. Quia aſpitas ſu pboꝝ vſq3 ad maledicẽdũ ſe extẽdit.ↄ.n.iob deũ deprecat̃.hec i glo. vñ talia loq̄nti nõ videt̃ dignũ rñdere pſertim cũ talia ẽt ex exceſſu ire vident̃ pcedere ſicut in ppoſito.nã heliu p iram fuit pmo ⁊ principaliter puocatus. vnde ſupra.32.cap. Iratus eſt furoꝛ heliu filij barachiel: qua ratione laudabiliter iob ab ſtinuit ſe a reſponſione intendens ire locũ dare: iuxta illud Ec cleſia.8. Non litiges cum homine linguato. ⁊ nõ ſtrues in ignẽ illius ligna ⁊c̃.

Reſpõdẽs aũte3 dñs iob dẽ turbine dixit. Quis ē iſte inuoluẽs ſniãs pmo nibꝰ impitis: Accigẽ ſicut vir lũ bos tuos: iterrogãbo te: ⁊ rñde mihi. Ubi erãs qñ ponebã3 fun damẽta terre: Indica mihi ſi ha bes itelligẽtiã3. Quis poſuit mẽ ſuras eius ſi noſti: vel qs tetẽdit ſup ea3 lineã: Supqͦ baſes il lius ſolidatẽ ſunt. Aut quis dmi ſit lapidẽ angularẽ eius: cũ3 me laudarent ſimul aſtra matutina: ⁊ iubilarent oẽs filij dei: Quis ↄcluſit oſtijs mãre qñ erũpebãt quaſi de vulua pcedẽs: cũ põne rẽ nubẽ veſtimẽtũ eius: ⁊ caligie illud quaſi pãnis infantie obuol uerem: Circũdedi illud termĩs meis: ⁊ põſui vectẽ ⁊ oſtia: ⁊ di xi: Uſq3 huc venies: ⁊ ñ pcedes ampliꝰ: ẽt hic cõfringes tumẽtes fluctꝰ tuos. Nũnqd poſt oꝛtum tuũ pcepiſti diluculo: ⁊ oſtẽdiſti

Ca. XL.

Reſpondẽs aũt dñs. Finita diſputatiõe iob ⁊ amicoꝝ3 eiꝰ. hic ponit̃ ipſius dñi determiatio. i qua pmo arguit heliu de preſumptiõe. ſecũdo repꝫhẽdit ip3 iob de indi ſcreta locutiõe. ibi. Accinge ſicut vir. tertio tres amicos iob de falſa aſſertõe. ca.42.ibi. Poſtq3 aũt. ⁊ ſic determinat qõnem p ipſo iob quãtum ad cõcluſionẽ intentã. lic3 ipſum increpet de mõ loquẽdi indiſcreto. Circa pmũ dic̃. Rñdens aũt domi nus iob. i. pro ipſo iob qui tacebat. vt dictum eſt.

De turbine: q2 fm aliquos virtute diuina vel miniſterio an gelico formata fuit vox q̄ſi pcedens de nubis denſitate ſicut i monte ſynai. exo.20. fm alios vero non fuit ibi talis formatio vocis. ſed dñs loquebat̃ ipſi iob p inſpiratiõe3: q̄ gdem locutio p turbinẽ deſignat̃. eo q̄ h3 obſcuritatem annexam.

Quis eſt iſte. heliu enim acceperat quaſi vices determinãtis queſtionem de diuina prouidentia. ad cuius determinatiõem ſolus deus eſt ſufficiens. ⁊ ideo arguit eius preſumptionem. di cens. Quis eſt iſte quaſi diceret non ē tantus nec talis q̄ debe at ſe de h intromittere propter ſuam inſufficientiam. ideo ſub ditur. d Inuoluens ſententias ſermonibus imperitis. lic3 enim plura de dei poteſtate ⁊ ſapientia vera dixiſſet. tñ intri cate dixerat. ⁊ multa verba cõtumelioſa ↄ iob imiſcuerat.

Accinge. Hic ↄñter arguit iob de indiſcreta locutõe ſpãliter in duobꝰ. pmo q2 dixerat ſupra.13. Diſputare cũ deo cupio. qḋ dixerat nõ pſumptuoſe: ſed ſicut hũilis diſcipulus diſputat cũ magiſtro q̄rens amplius doceri ab eo. ſicut ibidẽ fuit expoſitũ tñ ex modo loq̄ndi poterat aliter iudicari ab aſſiſtentibꝰ. ſicut ⁊ iudicatũ fuit. vt p3 ex ſupradictis: q̄.ſ. dixerat hoc pſumptu oſe: ⁊ volens cũ deo de pari diſputare. ſecũdo q2 cõmemoꝛan do ſuã iuſticiã ex modo loquẽdi videbat̃ aſſiſtentibꝰ q̄ diceret aliqua in diuine iuſticie derogatiõem. ⁊ ideo vtrũq3 dictũ lic3 fuerit veru3. ſicut p3 ex ſupradictis: tñ habuit ſpẽm mali: ⁊ fuit generatiuũ ſcandali. ideo dñs pmo reprehendit pmũ. ſecundo ſecũdum. ca.40. pma in tres. q2 pmo excitat̃ ipſius iob attẽtio ⁊ ſecũdo ſubdit̃ eiꝰ reprehenſio. ibi. Ubi eras. ⁊ tertio euiſdem cõfutatio. ca.39. verſus finẽ. ibi. Et adiecit dñs. Circa pmũ dr̃. Accinge ſicut vir lumbos tuos. homo eni3 pparando ſe ad opꝰ coꝛpoꝛale ſolet lumbos ſuos accingere. ⁊ ideo p hoc deſignat̃ metaphoꝛice pparatio ipſius ad attendendũ ṽba dñi diligẽter.

Interrogabo te ⁊ rñde. al's oſtẽde mihi: ſupra enim.13.ca. iob q̄rens cũ deo diſputare obtulerat ei optionẽ ptis opponẽtis vl' rñdentis. ⁊ ideo dñs hic ſe determinat ad ptem opponẽtis.

g Ubi eras. Hic ↄſequenter ponitur arguitio iob de hoc q̄ indiſcre te dixerat ſe cum deo velle diſputare. quod fit per hoc q̄ hic decla rat̃ incõpꝛehenſibilitas diuine ſapiẽtie. ⁊ ideo fatuũ eſt cũ eo contẽ dere. non ſolũ in facto: ſed etiam in ſigno. ſicut verba iob plata vide bantur deſignare. imenſitas ergo diuine ſapientie ⁊ potentie oſtẽdi tur pmo in ptibꝰ mũdi pncipalibus. ſecũdo in aĩalibus. ibi. Quis po ſuit in viſceribꝰ hoĩs ⁊c̃. Principales aũt mũdi ptes ſunt coꝛpoꝛa ce leſtia ⁊ elementa. ⁊ ideo oſtenditur propoſitum in elementis: q̄ ſunt nobis magis ſenſibilia. ſecũdo in celis. ibi. Nun quid contingere ⁊c̃. vt ſic ſit proceſſus oꝛdina tus a magis notis ad mi nus nota. pma adhuc in duas q2 pmo oſtẽdit̃ p poſitum in coꝛpoꝛibus elementoꝝ. ſecũdo i di ſpoſitionibus eoꝝ. ibi. Nunqd tenuiſti. pma in tres. q2 pmo oſtenditur ppoſitũ in elemẽto ter re. ſecũdo in elemẽto aq̄ ibi. Quis concluſit. ter tio in aere. ibi. Nũquid poſt oꝛtũ ⁊c̃. De elemen to aũt ignis mentionem non facit. q2 nõ videtur hẽre ſperã ppam diſtictã a ſpera aeris. ſemp eni3 videt̃ in aliq̄ materia in coꝛpoꝛibꝰ mixtis: ⁊ in aere ſurſum videt̃ in exalationibꝰ ſiccis q̄ igniuntur p motum aeris. ſicut patet in ſtella comata: ⁊ aſub aſcendente ⁊ deſcẽdente ⁊ ſilibus. Circa primũ de p ductione terre loquitur ad modũ edificij. cuius artifex pmo diſpo ſuit modũ fundamẽti. quod notat̃ cum dic̃. Ubi eras qñ ponebam fundamẽta terre quaſi diceret. nondũ eras natus. ⁊ ideo nõ potes h ſcire. Secũdo artifex diſpoſuit de quãtitate edificij fundamẽto ſup ponẽdi: quod fit per extenſionem linee. ⁊ quãtum ad hoc dicitur.

h Quis poſuit menſuras eiꝰ ſi noſti: vel quis tetendit ⁊c̃. q.d. nõ no ſti. quãtitas eni terre nõ eſt determinata ex natura ſua: ſed poſſet eẽ maioꝛ ⁊ minoꝛ. ⁊ iõ eiꝰ menſura dependet ex ſola dei voluntate. Ter tio cogitat artifex q̄ edificium bene poſſit ſtabiliri. ⁊ quãtum ad h dicitur. i Super quo baſes illius ſolidate ſunt. baſis aũt terre ẽ centrum mũdi. Quarto artifex ponit lapidem angularẽ in fundamẽ to: cui alij lapides poſſint ex diuerſis ptibus coniungi. ⁊ quãtum ad h additur. k Quis demiſit lapidem angularem. lapis iſte intel ligitur ps terre ppingoꝛ centro: cui alie ptes p circuitu3 annectunt̃.

l Cum me laudarent ſimul aſtra matutina ⁊c̃. i. angeli qui in ſcriptu ra filij dei dicunt̃. vt hẽtur in pncipio huius libri. ⁊ etiã aſtra matuti na. q2 a pncipio ſimul creati fuerũt cũ celo empyreo ante diſtinctio nem elemẽtoꝛum ⁊ h iducitur hic ad oñdendũ q̄ pductio terre non fuit neceſſaria ad manifeſtationem diuine ſapientie ⁊ gloꝛie. cum iã ante ab angelis laudaretur. m Quis cõcluſit. Hic conſequenter oſtenditur imenſitas diuine ſapientie in elemẽto aque. quod fm cõ ditionem nature ſue a pncipio terram circũdedit. ſed ex diuina diſpẽ ſatione factũ eſt vt aque cõgregarent̃ in locum vnum: vt ſic appareret arida ad habitatiõem hoĩum ⁊ aĩalium. vt hẽtur Geñ.1. ⁊ hoc ẽ quod dicitur. Quis concluſit oſtijs. ideſt certis terminis.

n Mare. in quo.ſ. cõgregantur aque. o Quãdo erũpebat quaſi de vulua pcedens. i. ex occulto diuine diſpoſitionis. Deſcribit aute3 pductionem aque p modũ pueri naſcentis. eo q̄ aqua eſt maxĩe foꝛ mabilis in res viuas. vñ ⁊ ſemina hoĩum ⁊ aĩaliũ ceteroꝝ ſũt hũida.

p Cum ponerem nubẽ veſtimentum eius. nubes enim generantur ex exalatiõibus humidis q̄ maxime eleuant̃ a mari. ⁊ ſic nubes ⁊ ca ligo fiunt ſuper mare. q Circũdedi illud terminis meis. i. termi nis a me diſpoſitis. r Et poſui vectem ⁊ oſtia. i. clauſuram per ripas altas ⁊ ſolidas. ideo ſubditur.

s Et hic confringes tumentes fluctus tuos. q2 fluctus maris cõfrin guntur ad rupes in littoꝛe exiſtentes. t Nunquid poſt. Hic con ſequenter oſtenditur imenſitas diuine ſapiẽtie ⁊ poteſtatis in aere cum dicitur poſt oꝛtum tuũ pcepiſti diluculo. vt appareret ſic oꝛdi nate in aere ſecundum diſpoſitionem tuam.

u Et oſtendiſti auroꝛe locum ſuum. vt ſic appareat in diuerſis locis ſecundum varium oꝛtum ſolis in eſtate ⁊ hyeme ⁊ tẽpoꝛibꝰ medijs. dicitur autem diluculum principium diei quando primo incipit lux ſolis apparere. auroꝛa vero quando lux ſolis procedens irradiat va poꝛes exiſtentes in aere in oꝛientali parte. omnia iſta premiſſa ſunt ad oſtendendum inſufficientiam ipſius iob ad compꝛehenſionem diuinoꝛum operum. ⁊ per conſequens q̄ non ſit idoneus ad diſpu tandum cum deo.

a Nunqd tenuiſti. Hic cõſequẽter oſtendit̃ imenſitas diuine ſapiẽtie ⁊ ptãtis in gbuſdam effectib⁹ diuinis in elemẽtis. ⁊ pmo in terra dicẽs. Nũquid tenuiſti cõcutiens extrema terre.i.faciẽs terremotũ tua virtute in quo cõcutiunt̃ exteriores partes terre.
b Et excuſſiſti impios ex ea.q2 aliqñ terremot⁹ fit a deo ad punitionem impiorum. c Reſtituet ur vt lutũ ſignaculũ. lutum eni diuiſum cito reunit̃.ſic aliqñ p terremotũ fit aliqua ſciſſura. ceſſante terremotu recludit̃. d Et ſtabit ſicut veſtimẽtum.qδ ſtat in integritate ſua poſtq̃ȝ eſt excuſſuȝ.ſic ⁊ terra poſt talem concuſſionẽ p terremotũ. e Auferet̃ ab impijs lux ſua. q2 aliqñ peũnt in terremotu. vt predictum eſt.
f Et brachiũ excelſum cõfringet̃.i.ptãs ſupborũ q aliqñ in terremotu opprimunt̃. g Nũqd ingreſſus ⁊c̃. Hic oñdit̃ ppoſitum in effectibus qui f.iũt in aquis.cũ dicitur. Nunqd ingreſſus es pfundũ mari.i.ad videndũ ea q̃ ibi latitãt.
h Et in nouiſſimis abyſſi deambulaſti.i.i remotiſſimis ptib⁹ oceani vbi nullus vnq̃ȝ nauigauit.
i Nunqd apte ſunt tibi porte mortiſ.i.inferni:q a ſanctis deſcribitur eẽ ſub aquis ĩ inferioribus terre. k Et oſtia tenebroſa vidiſti.idem notat̃ p tenebroſa oſtia qδ per portas mortis.

aurore locuȝ ſuũ. Nũqd tẽnuiſti ↄcutiẽs extrema terre: ⁊ excuſſiſti ipios ex ea? Reſtituet̃ ũt lutũ ſignaculũ: ⁊ ſtabit ſicut vẽſtimẽtũ. Aũferet̃ ab impijs lux ſua: ẽt brachiũ excelſuȝ ↄfriget̃. Nũqd ĩgrẽſſus es pfundũ mariſ:ẽt ĩ nouiſſimis abyſſi deãbulaſti? Nunqd ãpte ſunt tibi porte mortis: ⁊ õſtia tenebroſa vidiſti? Nũnqd ↄſideraſti latitudinẽ terre? Indicã mihi ſi noſti oĩa in q̃ viã lux habitet: ⁊ tenebraruȝ qs loc⁹ ſit: vt dũcas vnũquodq̃ȝ ad t̃minos ſuos: ⁊ itelligas ſemitas dom⁹ ei⁹. Sciẽbas tũc q naſcitur⁹ eẽs: ⁊ nũmer̃ dier̃ tuor̃ noueras? Nũqd ingreſſus es theſauros niuis aut theſauros grãdinis aſpexiſti q̃ pparaũi ĩ tp̃s hoſtis:in die pugne ⁊ belli? Per quã viã ſpargi

l Nungd conſideraſti latitudineȝ terre.q̃ ſm aſtrologos accipit̃ ab auſtro in aquilonẽ: vbi null⁹ vnq̃ȝ hoĩum potuit tranſire ab vno termino in aliũ. q2 çona torrida intermedia eſt imptrãſibilis ppter exceſſum caloris. m Indica mihi. Hic oſtendit̃ pꝛoſitũ in effectibus qui fiunt in aere:inter quos pmũ locũ tenet diffuſio lucis de die ⁊ tenebrarũ de nocte.⁊ q̃tũ ad hoc dicit̃. Indica mih' ſi noſti oĩa.q.d.tu videris hoc ſentire in eo q voluiſti cũ deo diſputare.
n In qua via lux habitet.i.naturam ⁊ pceſſum ipſius.
o Ut ducas vnũquodq̃ȝ ad terminos ſuos.oĩa eni inferiora p effectũ lucis ſolis ⁊ ſtellar̃ generant̃.⁊ p ſubtractõeȝ ei⁹ quod fit in tenebris corrumpunt̃.⁊ ſic ad ſuos terminos deducunt̃. p Sciebas tunc q naſciturus eſſes.q.d.non.quia cognoſcere p̃ſupponit eſſe.
q Et numerũ dierũ tuor̃ noueras. q nõ poteſt ſcire determinate ab aliquo hoĩe.niſi ex diuina reuelatione:cũ nihil incertius ſit mortis tpe. Conſequẽter pcedit ad effectus qui ſunt ĩ medio iterſtitio aeris dicens. r Nungd ingreſſus es theſauros niuis.theſauri niuis dicunt̃ exalationes hũide:ex quar̃ cõgregatione generant̃ niues ⁊ etiam grandines:quãdo cõgelantur frigore. s Que p̃paraui in tp̃s hoſtis.i.ad punitionẽ hoſtiũ in bellis hoc modo fuit debellat⁹ ſiſara cũ exercitu ſuo. vt hẽtur Judicum.4.c.⁊ philiſtei orante ſamuele.vt habet̃.1.Reg.7.ca.⁊ q2 poſt tempeſtatẽ ſequit̃ ſerenitas. iδ ſubdit̃.
t Per quam viã ſpargit̃ lux.quantum ad ſui claritatem ĩ aere.
u Diuiditur eſtus ſup terrã.q2 ad diffuſionem lucis ſequit̃ intenſio caloris. Cõſequenter pcedit ad effectus ventor̃ gbus impellunt̃ nubes ⁊ pluuie.d. x Quis dedit vehementiſſimo imbri curſuȝ ſuũ. hoc hȝ ex impetu venti eũ ppellẽtis:ſed ĩpetus venti vlteri⁹ reducitur in diſpoſitionẽ diuinaȝ:que nõ eſt ad plenũ iueſtigabilis a nobis.
y Et viã ſonantis tonitrui.⁊ dicit viam.q2 ſonitus tonitrui nõ eſt ſic rei pmanentis in vno loco:ſed tranſeuntis de loco ad locũ.cui⁹ cã finalis ſubditur.cũ dicitur. z Ut plueret.q2 pluuia cõmuniter ſequitur tonitruũ. a Sup terram abſq̃ȝ hoĩe.i.que non colitur ab aliquo hoĩe.vt ſic animalia ſilueſtria haberent herbã ad comedẽdũ ideo ſubditur. b Et pduceret herbas virentes.⁊ q2 fecerat mentionem de vtilitate pluuie.ideo ſubditur de cã effectiua ipſius.d.
c Quis eſt pluuie pater:vel qs genuit ſtillas roris.ros autẽ ⁊ pluuia differunt tm̃ ſm paucitatẽ ⁊ multitudinẽ materie.⁊ p cõſequens eadem eſt cã effectiua differens ſm maius ⁊ minus. d De cui⁹ vtero egreſſa ẽ glacies.i.que ẽ cauſa materialis ipſius.⁊ loquit̃ ad ſimilitudinẽ aĩalium in quor̃ generatiõe vterus femine p̃parat materiã.
e Et gelu de celo qs genuit.i.q̃ ẽ ipſi⁹ cã effectiua:q2 influxus corpor̃ celeſtiũ eſt cã effectiua oĩuȝ iſtorũ.vt habet̃.i.metaurorũ:vbi dicit̃ q tota elemẽtaris regio cõtigua ẽ lationi aſtrorũ vt oĩs virtus eius gubernet̃ inde.oĩa auteȝ p̃dicta hic poſita ſunt ad oſtẽdendũ q nõ ſunt iueſtigabilia ad plenũ naturali rõne.licȝ eniȝ phĩ de cauſa iſtor̃ aliqua dixerunt in generali.tñ hoc fuit obſcure ⁊ iperfecte.vt frequenter dictuȝ eſt ſupra.iδ ſubdit̃.
f In ſimilitudinẽ lapidis aque durant̃.nec vnq̃ȝ fuit dictum pfecte a quocũq̃ȝ hoĩe in ſpeciali ⁊ declaratum: quõ res tã mollis ⁊ fluida poſſit ĩ tantũ ſolidari:⁊ ſi aliqs eſſet qui non vidiſſet nullo mõ crederȝ dicenti:ſic ⁊ de motu ferri ſurſum ad magneteȝ ↄ naturã ſuaȝ. ⁊ iδ q2 cã talium determinata ignoratur. dicit̃ q hẽnt hoc a tota ſpecie.i.a pprietãte cõſeq̃nte ſpecieȝ:ſed q̃ ſit illa pprietas determinate nullus dicit.
g Et ſupficie ſabiſſi.i.oceani.
h Conſtringit̃. q2 ĩ ptibus aquilonaribus q̃ ſunt valde frigide ſuperficies ei⁹ ppe ripas aliqñ congelatur.
i Nungd cõiungere. Hic cõſequẽter oſtendit̃ imenſitat diuine ſapientie ⁊ potentie in corpori

tur lux: diũidit̃ eſt⁹ ſup terram? Qũis dedit vehemẽtiſſimo ibri curſum: ⁊ viãȝ ſonãtis tonitrui vt pluẽret ſup terrãȝ abſq̃ȝ hoĩe ĩ dẽſerto vbi nullus mortaliũ ↄmorat̃: vt ipleret iuiã ⁊ deſolatã: ⁊ pdũceret herbas virẽtes? Qũis ẽ pluuie pr̃: vel qs genuit ſtillas roris? De cũi⁹ vtero egreſſa eſt glacies: ⁊ gẽlu d̃ celo qs genuit? In ſilĩtũdinẽ lapidis aq̃ durant̃: ⁊ ſuperficiẽs abyſſi cõſtrigitũr. Nũnqd cõiũgere valẽbis micantes ſtellas pliades: ãut gyruȝ arcturi poteris diſſipare? Nũnqd produces luciferũ in tẽpõre ſuo: ⁊ vẽſperũ ſũp fines t̃re ↄſurgere facieſ? Nũqd nõſti ordinẽ celi: ⁊ pones rõnẽ ei⁹ ĩ terra? Nũqd ẽleuabis ĩ nebula vocẽ tuã: ⁊ ipet⁹ aq̃r̃ õpiet te? Nũnqd mittes ful

bus celeſtibus.in gbus vnũ eſt mirabile q ſtelle fixe hẽnt ſitũ ita determinatũ ⁊ motũ q nunq̃ȝ appropinquãt ſibi adinuiceȝ magis vno tpe q̃ȝ in alio.⁊ q̃tum ad hoc dicit̃. Nũgd ↄiungere valebis micantes ſtellas pliades. Circa qδ ſciẽduȝ q pliades ſeptẽ ſunt ſtelle ad inuicem valde ppinque.⁊ a vulgarib⁹ hominib⁹ vocãt̃ gallina cũ pullis ſuis.⁊ q̃uis ſint multũ ppinq̃ ĩ ſitu nunq̃ȝ tñ coniungunt̃.⁊ adhuc minus poſſunt coniungi alie ſtelle que magis diſtant ab inuicem. k Aut gyrũ arcturi poteris diſſipare.arctur⁹ eſt q̃daȝ conſtellatio q̃ voluit̃ circa polum arcticuȝ. ⁊ vocat̃ maior vrſa cui⁹ circuit⁹ non põt impediri niſi a ſolo deo. Aliud aũt mirabile in celo eſt in motib⁹ planetaruȝ ⁊ maxime in motu veneris.q2 aliqñ orit̃ añ ſolem q̃ſi deſerta a ſole velociorẽ motũ verſus orientẽ hẽnte.⁊ ſm hoc vocat̃ heſperus ſiue ſtella matutina ſiue lucifer.aliqñ aũt oritur poſt ſolis occaſum q̃ſi deſerẽs ipm velocius mota verſus orientẽ.⁊ ſic dicit̃ veſperus.⁊ quãtum ad hoc dicit̃.
l Nunquid pduces luciferum.i.facies oriri ſtellam veneris.
m In tempore ſuo.i. ante ortum ſolis tempore determinato.
n Et veſperũ.i.eandem ſtellam. o Sup fines terre conſurgere facies:poſt ſolis occaſum.q.d.non.ratio enim huius varietatis in ortũ eius.⁊ ſimiliter aliarum varietatuȝ circa planetas ab homine nõ comprehẽditur.licȝ eni ad ſaluandũ talia apparentia aſtrologi poſuerunt in circuitiõe motuũ planetarum eccentros ⁊ epiciclos,tamẽ nõ habet̃ ex hoc certitudinaliter q iſta ab eis poſita ſint cauſe talium varietatum. q2 forſitan per alium modũ predicta apparentia eque bene vel melius poſſẽt ſaluari. Aliud mirabile eſt q ex motu corporum celeſtium ſequitur varietas effectuũ in elementis.quorum rationes in celo preexiſtentes nõ poſſunt ab hominib⁹ plene cõprehendi.nec ad effectus determinatos plene applicari.⁊ ideo dicitur.
p Nungd noſti ordinem celi ⁊c̃.⁊ q2 in opinione vulgi tonitrua ⁊ fulgura que fiunt in aere ex corporis celeſtis influxu:ſũt magis mirabilia:q2 terribiliora.iδ ſubdit̃. q Nungd eleuabis in nebula vocẽ tuã.i.cauſabis vocẽ tonitrui q in nube generat̃
r Et ĩpet⁹ aquar̃ opiet te. q2 ad tonitruũ ſolet ſequi magnitudo pluuiar̃:que operit celum ne videatur a nobis.
s Nungd mittes fulgura.i.diſpones de eis ad voluntatẽ tuã quaſi eẽnt in obediẽtia tua.oĩa p̃dicta poſita ſunt ad oñdendũ q iob ĩdiſcrete locut⁹ fuerat.d. Diſputare cũ deo cupio.eo q diuina ſapĩa ab hoĩe non poſſit pſcrutari.vt pȝ ĩ effectib⁹ p̃dictis

a Quis poſuit ⁊c̄. Poſtq̄ oñſa ē imenſitas diñe ſapie ⁊ potētie ī partib⁹ mūdi pncipalibus. hic cōſequēter oſtenditur idē ī aīalibus. ⁊ pmo quātum ad ea q̄ ptinent ad cognitiōem. ſecūdo in ptinētib⁹ ad nutritionē. ibi. Nunqd capies. tertio q̄tū ad generationem. in pncipio. 39. ca. q̄rto quātū ad aliquoꝝ aīalium ⁊ auiū mirabilē conditiōꝫ. ibi. Quis dimiſit onagrū. Inter aīalia aūt hō tenet pncipatū. ⁊ ideo ab ei⁹ cognitione incipit. d. Quis poſuit in viſcerib⁹ hoīs. i. in mente eius q̄ latet interi⁹ ſicut ⁊ viſcera. b Sapientiā. q. d. ſolus d̄s qui dedit ſibi lumē naturale itellect⁹ p quod pōt acquirere ſciam coꝝ q̄ poſſunt ſciri ⁊ iueſtigari p rōnem. ⁊ aliqñ illuſtrat p ſpecialē reuelatiōem q̄tuꝫ ad ea que excedūt naturalem cognitionem. deriuant̄ eñi aliq̄ prudentie ad aīalia bruta ⁊ aues ad aliq̄ opa determinata ſicut aranee ad faciēdū telam. ⁊ auib⁹ ad faciendū nidos. ⁊ ſic de alijs. hoc tñ ſpāl'r oñditur in gallo q̄ eſt auis nota ⁊ domeſtica. cū dicit̄. c Quis dedit gallo itelligētiam. q̄ ſic horis in nocte determiatis cantat. ac ſi itelligeret horarū noctis diſtinctionē vocat̄ aūt talis eſtimatio naturalis in gallo intelligētia eo q̄ pcedit ab intellectu diuino. ⁊ hoc ēt mō opus nature dicit̄ op⁹ intelligentie. vnde ſubditur.

gura ⁊ ibūt: ⁊ reuertētia dicēt tibi: aſſum⁹? Quis poſuit ī viſceribus hoīs ſapiāꝫ: vel qs dedit gallo itelligētiā? Quis enarrabit celoꝝ rōnēꝫ: ēt ꝯcētū celi qs dormire faciet? Quādo fundabat̄ puluis in terra: ⁊ glebe cōpingebantur? Nūquid capies leene pdaꝫ: ⁊ aīam catuloꝝ eius īplebis: qñ cubant in antris: ⁊ in ſpecubus inſidiant̄? Quis preparat coruo eſcā ſuām: qñ pulli eius clamānt ad deum vagientes eo q̄ nō habent cibos. XXXIX.

d Quis enarrabit. ſ. gallo. e Celoꝝ rōnem. i. motuū celeſtiū ordinē. vt ſic determinatis horis cantet in nocte. q. d. null⁹ hō eniꝫ hꝫ intellectū ad talia addiſcēdū. tñ in eo apparent opa ex intellectu diuino q̄ eſt actor nature pcedentia. ſicut ⁊ horologia que cognitiōe carent. tñ determinatis horis ſonant ad h̄ diſpoſita p intellectū hoīs. Conſiderandū etiaꝫ ē q̄ vigiles de nocte ſolent determinatis horis cū aliq̄ inſtrumēto ſonare. ⁊ intermedijs tpibus ſilere. vt p hoc faciant horas noctis ab alijs cognoſci: quod nō poteſt dici de gallo. ideo ſubditur.
f Et cōcentū celi qs dormire faciet. medijs tpib⁹ inter pncipia horarū vt p hoc faciat cognoſcere gallū horas noctis ad cantandum. q. d. nullus. q̄ nunq̄ ceſſat celi cōcentus. Conſiderādum aūt q̄ pithagorici dixerūt ex pportiōe motuū celeſtiū ſonū armoniacū cauſari. Sed hoc iprobat phus. 2. celi ⁊ mūdi pbans q̄ ex illis motibus nō cauſat̄ aliqs ſon⁹. ⁊ ideo p cōcētū celi nō intelligit̄ hic aliud q̄ cōuenientia motuū celeſtiū. ⁊ q̄ iſta conuenientia ē a principio mūdi. ideo ſubdit̄. g Quādo fundabat̄ puluis in terra. i. a pncipio pducebat̄ a deo. ⁊ dicit̄ hic puluis. q̄ in aliqbus partibus ē diſcōtinuata ad modū pulueris. ſ. in locis ſabuloſis. ⁊ in aliqbus partib⁹ eſt cōpacta ex humiditate cā ꝯtinuante. ⁊ q̄tuꝫ ad hoc ſubdit̄: Et glebe cōpingebantur
h Nunqd. Hic ꝯñr oñditur imenſitas diuine ſapiētie ⁊ potentie in ptinētib⁹ ad nutritionē. ⁊ pmo ponitur exēplum leene nutriētis catulos. q̄ cum ſint voraces: mirabile ē q̄ ſibi ⁊ catulus poſſit capere pdam ad nutritiōem coꝝ ſufficientē. ⁊ q̄tum ad hoc dicit̄. Nunqd capies leene pdam. ſibi ⁊ catulis ſufficientē. ſecūdo ponit exēplum de pullis corui: qbus coruus nō querit cibum ſeptē dieb⁹. ſ. donec videat eos nigreſcere: ⁊ ſuos eē cognouerit ex nigredine. ⁊ interim nutriunt̄ diuina puiſione ſm q̄ dicit̄ ps. 146. Qui dat iumētis eſcam ipſoꝝ: ⁊ pullis coruoꝝ iuocantib⁹ euꝫ. ⁊ q̄tū ad hoc dicitur. i Quis pparat coruo. i. p ipſo coruo. k Eſcā ſuā. i. nutritionē quaꝫ aues naturali inſtictu miniſtrāt pullis ſuis. l Quādo pulli ei⁹. ſ. corui deſerti ab ipſo vt alieni. m Clamant ad deū. non ē p hoc intelligendū q̄ iſte clamor procedat ex cognitiōe dei q̄ ſit in pullis. ſꝫ q̄ quelibet res naturalis eo ipſo q̄ naturali deſiderio appetit aliqd bonū. quodāmodo clamat ad deū a quo recipit̄ oē bonū.

¶ In ca. 38. vbi dicit̄ in poſtil. Quis eſt iſte. heliu eniꝫ accepat quaſi vices determinātis queſtionē ⁊c̄. ADDITIO. I.

Quod aūt heliu in hac q̄one accepiſſꝫ vices q̄ſi determinātis nō conſonat lr̄e: ſed poti⁹ pꝫ p lr̄am q̄ ipſe tenuit locū opponētis: ſicut ⁊ alij ſocij: niſi q̄ voluit ſupplere defectū coꝝ in opponēdo. Dicebat eiꝫ heliu ſupra. 32. c. Quī igitur ſpectaui. ⁊ nō ſunt locuti. nec rūderunt vltra: rūdebo ⁊ ego ptē meā. Ex quo pꝫ q̄ nō intendebat ſe ingerere p modū determinātis: ſꝫ opponētis ſic̄ ⁊ alij: ſufficiēti⁹ tñ put eſtimabat. Idē pꝫ in. c. 33. vbi heliu dicebat iob. Si potes rūdere mihi ⁊c̄. Ecce ⁊ me ſicut ⁊ te fecit de⁹. ⁊ de eodē luto ego q̄ꝫ format⁹ ſum. ex q̄ pꝫ q̄ ipſe q̄rebat diſputare cū iob de pari: nō aūt q̄onem determinare. Vñ ad declaratiōem hui⁹ qd dicit̄ ꝯ heliu. Quis eſt iſte iuoluens ſnias. attēdendū ē q̄ heliu in hac q̄one ī multis defecerat. Primo eñi q̄ cum ipſe ꝯueniebat cū iob in hoc q̄ pmia virtutuꝫ ⁊ pene vicioꝝ erāt ī vita futura: nō debuiſſent eū ꝯdēnare ſeu iudicare iniuſtū pp flagella q̄ patiebat̄ in hac vita. Credētes eñi pmia ⁊ punitōes in futuro ſeculo. nō debēt cōdemnare patiētes tribulatōes in hac vita: q̄ vt d̄r. Eccl'ia. 9. ca. Uniuerſa eque veniunt iuſto ⁊ impio. vñ ex hoc pprie dicitur heliu iuoluens ſententias eo q̄ affirmans ſententiam ipſius iob aſſerentis in alia vita eē vera pmia ⁊ punitiōes: inoluebat cū ſnia amicoꝝ ipm iob cōdemnātiū: q̄ qdeꝫ ſnie nō conſonāt ad inuicem vt dcm̄ eſt. ⁊ iō iuoluere tales ſnias indicat̄ h̄ a deo eē erroneū cum d̄r. Quis ē iſte iuoluens ſnias. Itē has ſnias ſic iuolutas miſcuit heliu cū ſmonib⁹ iperitis: pmo q̄ multa erronea aſſeruerat: ſicut cū dixerat ſupra. 32. c. Ecce hec oīa opatur deus trib⁹ vicib⁹ p ſingulos: qd ppe itelligit̄ ſm expoſitionē Ra. Sa. ſ. q̄ trib⁹ vicib⁹ tm̄ recipit de⁹ peccatores ad pniam: ⁊ nō amplius: qd tñ eſt falſum ⁊ erroneuꝫ: put poſtillātor ibidem deducit. Itē ex ſerie illius capl'i videt̄ heliu aſſerere q̄ trib⁹ modis tm̄ de⁹ loquit̄ hoī: pmo. ſ. dādo ei lumē naturalis itellect⁹. ſecūdo p reuelatōem ī ſomno factā. tertio p infirmitatē carnis a deo imiſſam qd tñ eſt falſuꝫ: q̄ teſte aplo ad Heb. i. Multipharie multiſq̄ modis de⁹ loquēs prib⁹ in pphis. Iteꝫ ſermones ſui fuerūt impiti. q̄ p magnā arrogantiā ⁊ ſupbiā pceſſit put in additiōe imediate pcedenti fuit dictū ⁊c̄. ¶ In eodē ca. 38. vbi d̄r in poſtil. Ubi eras. Hic ꝯñter ponit̄ arguitio ipſius iob. ADDITIO. II.

Secundū poſtillatorē oīa iſta q̄ in hoc loco ⁊ ſequēti tradunt̄ ad imēſitatem diñe ſapie ⁊ potētie ptinētia dicunt̄ ad oſtendendū q̄ indiſcrete ſeu fatue ſe habuerat iob in cupiēdo diſputare ſeu cōtendere cū deo: qd non videt̄ cōuenienter dictū. nam iob manifeſte ꝯfitebat̄ imenſitatē diuine ſapie ⁊ potētie: vt pꝫ ſupra 26. vbi poſtq̄ narrauit multa de mirabilib⁹ nature a deo facte ſpāl'r circa ptes mūdi pncipales nō ſolū viſibiles: ſed ēt īuiſibiles: vt cum d̄r ibi. Spūs ei⁹ ornauit celos qd exponit̄ de glificatōe angeloꝝ beatoꝝ. ſil'r ⁊ de eiectiōe demonis dixit. Obſtetricante manu ei⁹ educt⁹ eſt coluber tortuoſus q̄ ptinēt ad magnalia dei ⁊ iuiſibilia: q̄ illa q̄ ibi narrauit ſentiebat eē pauca ſeu exigua reſpectu diuioꝝ effectuū idcirco ibidē ſubdit. Ecce hec ex pte dicta ſunt viaꝝ ei⁹. ⁊ cū vix paruaꝫ ſtillā ſmonis ei⁹ audierim⁹: qs poterit tonitruū magnitudis illi⁹ intueri. Ex qbus manifeſte pꝫ q̄ iob ꝯfitebat̄ imēſitatē ⁊ incomprehenſibilitatē diuine ſapie ⁊ potentie: q̄ ī diuis effectibus apparet: nō ergo oportebat de h̄ ſibi aliqd vlteri⁹ pbare. illa eñi q̄ vn⁹ diſputantiū p ſe cōcedit nō requirit̄ vt p alteꝝ ſibi pbent̄. Itē q̄ iob cupet ſe diſputare cū deo: nō eſt de eēntia q̄onis de q̄ pncipal'r agit̄. ſ. de diña puidentia circa act⁹ hūanos: ſed ē quoddā incidēs qd ex indiſcreta locutiōe iob videt̄ cōtigiſſe. incōuenienter igit̄ v̄r q̄ de tali incidente duo capl'a ponerent̄ ī determinatiōe h⁹ q̄onis nihil tangendo de his q̄ q̄onē determinādā pncipal'r reſpiciūt. Vñ circa h̄ al'r v̄r dicēdum
Pro q̄ ꝯſiderandū ē: q̄ iob ī ſuis ꝓclamatiōib⁹ q̄ruloſis inſtāter petebat: vt deus reuelaret ſibi cām ſue flagellatiōis cū ipſe crediidiſſet ſe eē iuſtū. vñ ſupra. iob. 10. c. deo dicebat. Indica mihi: cur me ita iudices: ad quā iterrogatiōem ī multis alijs locis videt̄ tēdere quā tñ iterrogatōem ſeu inq̄ſitiōꝫ de⁹ in hoc ca. ⁊ in ſeq̄nti oñdit eſſe irrōnabilē p hūc modū. nā ꝯſtat q̄ diña puidētia diſpoſuit oīa creata pducēdo ea ſꝫ mēſurā ⁊ modū debite correſpōdētē cuiuſlibet rei exñtie ⁊ duratōi qd exēplificat p̊ de terra: q̄ hitatōi hoīs cui loq̄bat̄ ē deputata: de quo dic̄. Ubi eras qñ ponebā fūdamēta terre ⁊c̄. q. d. illa q̄ ptinēt ad exñtiā terre ⁊ ei⁹ ſtabilitatē fuerūt p meā puidētiā fundata ⁊ mēſurata ⁊ ſolidata te nō exñte: nec ēt nūc hoꝝ rōnē ad plenū conphēdēte. Eodē mō itelligēdū ē qd ſeq̄t̄. Cū me laudarēt ſil'r ⁊c̄. q. d. p meā puidētiā diſpoſitū ē vt a pncipio creatōis me laudarēt aſtra matutina. ⁊ filij dei iubilarēt: cui⁹ puidētie rōnē tu plene nō ſcis ſimiliter h̄ mō ſeq̄t̄. Quis ꝯcluſit oſtijs mare ⁊c̄. ⁊ oēs alie iterrogationes q̄s de⁹ ipſi iob facit ī his duob⁹ capl'is tā de ptib⁹ mūdi pncipalibus q̄ de certis ꝯditiōib⁹ aliquoꝝ aīaliū p hūc modū ſūt itelligēde. ſ. q̄ oīa illa p diuinā puidētiā fiūt: tal'r q̄ in ſuo eē naturali ꝯtinue pſeuerāt: de qb⁹ p ſingula fragilitas hūana nō ſufficeret rēddere rōnē: niſi ſolū q̄ oīa pdicta ⁊ q̄cūq̄ ſimilia p diñā puidētiā fiūt mō ⁊ ordine debitis: iuxta illud ſapie 8. Attigit a fine vſq̄ ad finem fortiter. ⁊ diſponit oīa ſuauiter. ex quo ſeq̄t̄ q̄ idiſcretū ē ſeu iſanū vt hō q̄rat a deo rōnē ſue puidentie circa ſingulares pſonas humanas: put iob

petebat de ſeipſo. Cur me ita iudices. Sed firmiter tenẽdũ eſt ꝙ ſicẽ ſapia ſeu ꝓuidentia diuina oĩa ſuauiter diſponit: lꝫ a nobis ipſi⁹ rõnes ſint incõprehẽſibiles: ſic ipi⁹ ꝓuidẽtia itelligẽda ẽ eſſe iuſta ⁊ rõnabi lis circa actus hũanos: q̃uis a nobis nõ oĩno rõnes cõprehẽdant: iux ta illud apli ad Ro.11. Quã icõprehẽſibilia ſũt iudicia ei⁹: ⁊ iueſtiga biles vie eius. Et ſic de his duob⁹ caplis ↄcludit: ꝙ de ꝓuidẽtia diuina circa act⁹ hũanos nõ ẽ cã q̃renda eo mõ quo iob videbat petere. ⁊ h̄ ẽ quoddã ꝓpuum ⁊ pncipale circa mãm ꝓpoſite q̃onis. Conſiderãdũ tñ ꝙ licꝫ iob de indiſcreta locutõe eẽt rephẽſibilis petẽdo ꝑdicta: nõ tñ ſm ipſius rõnem deliberatã h̄ petebat. Dixerat eni ſupra.13.c. mentẽ ſuã ſocijs reuelando. Etiã ſi occidat me in ipm̃ ſperabo. ex quo pȝ ꝙ nõ murmurabat circa diuã ꝓuidentiã ſeu iuſticiã ex corde int'mo. ſꝫ ſm inferiorẽ rõneȝ ⁊ inſtãtiã ſociorum. vñ in his caplis potius rephẽdebãt aduerſarij q negãdo vitã futurã occaſionẽ pbebant ipſi iob vt inſtanter peteret cãm ſue flagellatiõis q̃ ipſe iob. ⁊ iõ finalr̃ ↄcludit in vlti. ca. ↄ eos: ꝙ nõ fuerãt locuti rectũ corã me ſicut iob. De h̄ ãt ꝙ iob idiſcrete dicebat ſe cũ deo velle diſputare fuit reprehẽſus a deo in fine.39. c. vbi dcm̃ fuit ſibi. Nunqd q cõtendit cũ deo tã facile cõquieſcit ⁊c̃. nõ aũt antea cõquieſcit ⁊c̃. ¶ In eo.c 38. vbi dicit in poſtil. Cuȝ me laudarent ſil'aſtra matutina. i. angeli ⁊c̃.

N unqd nõſti tp̃s partus ibicũ i pẽtris: vẽl pturiẽ teſ ceruas obſuaſti? Dinumerãſti mẽſes ↄcept⁹ earꝝ: ⁊ ſciuiſti tp̃s part⁹ earꝝ? Incuruãt ad fetũ ⁊ pariũt: ⁊ rugitus emittũt. Separãt filij earꝝ: ẽt pgunt ad paſtũ: egrẽdiunt ⁊ nõ reuertẽtur ad eas. Quis dimiſit onagꝝ liberꝝ: ẽt vĩcula ei⁹ qs ſoluit? Cui dedi i ſolitudine domũ: ⁊ tãbnacula ei⁹ i tẽrra ſalſugis. Cõtẽnit mũltitudinẽ ciuitatis: clamorẽꝫ exactoriſ nõ audit. Circũnſpicit mõtes paſcue ſue: ⁊ virẽtia qꝙ pquirit. Nũnquid volet rhinoceros ſuire tibi: aũt morabitur ad pſepe tuũ? Nũquid alligabis rhinocerota ãd arãdũ loro tuo: aũt ↄfriget glebas valliũ pẽſt te.

ADDITIO. III.

H Oc qd̃ dr̃. Cũ me laudarẽt aſtra matutina. põt itelligi ꝓpe d̃ ſiderib⁹ corporalib⁹: q̃ dicunt matutina: q2 tũc erãt de nouo cõdita ſicut apud nos aſtra matutina q̃ a pn̄. dici ſolẽt appere. Dicunt ãt aſtra matutina deũ laudare inq̃ztũ. ſ. pp ſui claritatẽ ⁊ nobilitatẽ ſũt materia diuine laudis. vñ ⁊ illis attribuit laudẽ eo mõ q̊ dr̃ in p̃s.148. Laudate eũ oẽs ſtelle ⁊ lumẽ. filijs vero dei q ſũt angeli attribuit iubilatiõꝫ: q̃ excellẽtiã quãdam laudis iportat: inquãtũ nõ ſolum mãlr̃: ſed ẽt formalr̃ deũ laudant. Cõſiderandũ ẽt ꝙ rõ q̃re iducit h̄ quod dr̃. Cũ me laudarent põt eſſe talis: nã de⁹ volebat oñdere ipſi iob fragilitatẽ hũane ↄditiõis: vt eũ reprimeret ab inq̃ſitiõe altiorum ⁊ ſublimiũ ad diuinã ꝓuidẽtiã ptinẽtiũ: vt dcm̃ eſt. ⁊ iõ excitabat eũ ad attẽdendũ dr̃iam inter ſubãs celeſtes q̃ a pncipio creatõis mũdi deũ laudabãt ⁊ iubilabãt mõ ꝑdicto. ⁊ hũanã nãm q̃ poſt multas reuelatiões elemẽtorꝝ ⁊ mixtorꝝ fuit ꝓducta. vt hẽret i viſcerib⁹ ſciam. ſ. ſcintillaꝫ rõnis: vt circa finẽ h⁹ capli dr̃. q. d. O iob cognoſce fragilitatẽ cognitiõis tue reſpectu ſupiorꝝ ſubãꝝ. illa eni cuȝ terra fũdaret ⁊ anteq̃ꝫ eẽt diſcoopta ad hoc vt ex ea fuiſſes format⁹: iam me laudabãt ⁊ iubilabãt vñ ⁊ tu infim⁹ ⁊ creaturaꝝ vltim⁹ ñ debes alta inquirere. ¶ In eo. ca 38. vbi dr̃ in poſtilla. Nunqd ↄſideraſti latitudines terre. que ſm aſtrologos accipit ab auſtro in aquilone ⁊c̃.

ADDITIO. IIII

S Ecũdũ aſtronomos ↄſtat ꝙ loc⁹ terre cui⁹ zenith capitis eſt polus arctic⁹. ⁊ p ↄñs ipi⁹ oriçon ẽ circulus equnoctij hꝫ diẽ durantẽ p ſex mẽſes: q2 ſole grãdiẽte p ſigna ſeptẽtrionalia. ſ a capite arietis vſqꝫ ad finẽ virginis ↄtinue lux ei⁹ fert ſup terrã. ⁊ p ↄñs ẽ ibi vna dies lucẽs p ſex mẽſes ↄtinuos ſine aliq̃ nocte: ⁊ in oriçonte oppoſito ſeu antipedali. ſ. illi⁹ loci cui⁹ zenith capitis ẽ polus antarctic⁹: p ꝑdictos ſex mẽſes erũt tenebre ↄtiue cuius ↄriũ cõtingit ſole gradiẽte p ſigna meridionalia. Que qdẽ cõſideratio ẽ applicabilis huic qd̃ dr̃ hic. Nũqd cõſideraſti latitudines terre. ſ. a loco ſuppoſito d̃ directo polo arctico vſqꝫ ad locũ ſuppoſitũ de directo polo antarctico: inter q̃ duo loca latitudo terre cõprehẽdit. ⁊ ſeqt̃. Indica mihi ſi noſti in q̃ via hitat lux. ⁊ tenebrarũ qs loc⁹ ſit q. d. ſi tu latitudinẽ terre ꝑdicte cõſideraſti poſſes ſcire in q̃ via hitet lux. ſ. l per durationem cõtinuam ſex mẽſium: ⁊ quis ſit loc⁹ tenebraruꝫ. ſ. de⁹ oppoſit⁹ vbi nox durat totidẽ mẽſib⁹. ⁊ q2 iter iſta loca ſũt alia itermedia i qb⁹ ſm diſtãtiaꝫ a polis ꝑdictis magis ⁊ min⁹ durat latio ſolis ſup terraꝫ qd̃ difficile ⁊ forte ipoſſibile ẽ p ſingula exq̃ſite pp fragilitatẽ hũane cognitiõis iueſtigare: iõ ſubdit. Ut ducas vnũquodqꝫ. ſ. hemiſpiorꝝ itermediorꝝ ad terminos ſuos. ſ. ꝓpos. Et itelligas ſemitas dom⁹ ei⁹. ſ. lucis ſolis q cũ in meridie circa ſũmũ celi mouetur: tũc q̃ſi pambulat ſemitas dom⁹ ſue: ⁊ q2 p motũ celeſtiũ corporũ tpa generatiõis ⁊ duratiõis corporꝝ iferiorꝝ naturalr̃ mẽſurãt ſm dyoniſiũ in q̃rto de diuis noĩb⁹. iõ ſubdit. Sciebas tũc ꝙ naſciturus eẽs ⁊ numerꝝ dierũ tuorꝝ noueras. q. d. ſi tu mot⁹ ꝑdictos ifallibilr̃ cognouiſſes a pncipio: naturalr̃ poſſes ſcire tp̃s natiuitatis tue: ſilr̃ ⁊ durationis: qd̃ tñ eſt tibi ipoſſibile: vt dcm̃ eſt: ⁊ etiam q2 non poſſes aliqd ſcire anteq̃ꝫ eſſes ⁊c̃.

REPLICA.

I N.c.38. Circa expoſitõꝫ h⁹ lr̃e q̃ dr̃. Ubi eras. burg. falſũ iponit poſtillatori: ꝙ vꝫ iob dicat fatue ſe hũiſſe i ꝓuocãdo deũ ad diſputãdũ cũ eo: nã poſtillator i toto ꝓceſſu ip̄ excuſat iob ſic: ſi dixit aliq̃ q̃ prima facie videbant paſſionalia: ꝙ illa nõ dixit niſi ex ſuppõne q̃ amici ſui errabãt: ⁊ ſic deducẽdo eos ad icõueniẽs opiniõi eorũ: ituẽti poſtillatori appere põt clare: ꝙ rephẽſio q̃ de⁹ rephẽdit iob: nõ tẽdit ad aliud niſi ꝙ ex e⁹ locutõe amici ſui ſcãdalizati ſũt: q̃uis iob ñ itẽdebat eos ſcãdalizarẽ. ⁊ iõ rephẽſio directi⁹ ẽ ↄ ſcãdalizatos q̃ꝫ ↄ iob ſicut ↄ phcos ſcãdalizatoſ nõ ↄ xp̃ꝫ: cui⁹ figurã iob i multis geſſit. Burgeñ. et hic ſe finaliter ſſoluit ꝙ ea q̃ videñt rephẽſibilia iob nõ dixit ex rõe deliberatiua: ſꝫ ex rõne iferiori ad ĩpugnationẽ aduerſariorꝝ. ⁊ ſic finalr̃ concedit quod ſepe in ꝓceſſu improbauit. Cetera inqb⁹ circa librꝝ iob burgeñ. notat poſtillatorẽ nõ ſũt digna ptractatõe: q2 ad clarãꝫ lr̃e expoſitionẽ modice deſeruiũt.

Cap. XXXIX.

a N Unquid noſti tp̃s partus ibicũ. Hic ↄñter oſtẽdit imẽſitas diuine ſapie in ptinẽtibus ad gnãtionem faciẽdo mẽtionẽ ibicũ ⁊ ceruarꝝ i qbus ẽ aliqd hoĩbus ignotũꝫ. eo ꝙ ibices habitãt i rupibus: vbi nõ ẽ hoĩuꝫ acceſſus ⁊ ibi pariunt. ſilr̃ ceruę habitãt i magnis nemoribus iter denſitatẽ arbuſtorꝝ ⁊ ibi pariũt: ⁊ h̄ ẽ qd̃ dr̃. Nũqd noſti tp̃s partus ibicũ que ſũt capre ſilueſtres. b In petris. i. i rupibus petroſis ⁊ cauernoſis vbi lupi nõ pñt accedere. c Uel parturiẽtes ceruas obſeruaſti. loqt̃ de eis ad modũ mulierꝝ q̃ i partu idigẽt obſeruatiõe obſtetricũ. ſꝫ diuina ꝓuidẽtia i aĩalibus maxĩe ſilueſtribus ſupplet iſtud offm̃. vñ ſubdit̃. d Dinumeraſti mẽ. ⁊c̃. q. d. nõ. obſtetrices. n. inq̃rũt de tp̃e cõceptus mulierꝝ. numerãdo mẽſes vt melius ꝓnoſticẽt de tp̃e partus earꝝ. e Incuruant ad fetũ ⁊ pariũt. q2 deo ꝓuidẽte facilius pariũt aĩalia q̃ꝫ mulieres. ñ tñ ſine aliq̃ difficultate. iõ ſubdit̃. f Et rugitus emittũt i ſignũ afflictiõis. g Separant filij earꝝ. ſatis cito a cõſortio mr̃is. h Et pgũt ad pa. ad q̃rẽdũ ſibi victũ. ideo ſubdit̃. i Egrediũt ⁊ nõ re. ad eas. q̃ſi abſoluti ⁊ emãcipati a cura parẽtũ. nõ ſic aũt ẽ i hoĩbus. ſꝫ mlt'o tp̃e opꝫ pueros eẽ cũ parẽtibus ꝑ victu ⁊ veſtitu hñdo ⁊ doctrĩa: q̃ nõ pñt hr̃e a ſe ipſis. k Quis dimiſit. Hic ↄñter oñdit diuĩa ꝓuidẽtia ⁊ potẽtia i cõditiõibus aliquorꝝ aĩaliũ i ſpãli. Et prĩo i onagro: q eſt aſinus ſilueſtris: i quo ẽ illud mirabile ꝙ ñ ẽ bene domeſticabile aĩal. cũ tñ aſinus domeſticus nõ vr̃ poſſe diu viuere abſqꝫ cura hoĩs. cũ tñ videat̃ eiuſdeꝫ ſpẽi. ⁊ h̄ ẽ qd̃ dr̃. Quis dimiſit onagꝝ liberꝝ: a ſuitute hoĩuꝫ. l Et vincula ⁊c̃. q. d. aſinus domeſticus capiſtro ligat̃. ⁊ onager talibus nõ tenet̃. m Cui dedi i ſolitudine domũ. q2 magis eligit habitare i deſerto q̃ꝫ i optia ciuitate. n Et tabernacula eius. i. habitatio eius.

o In terra ſalſuginis. i. i terra ſolis ardoribus exuſta: pp quaꝫ aduſtionẽ vr̃ cõuerti i ſalis amaritudinẽ. ſal. n. ex aduſtiõe terre cãtur. vt habet̃ i libro metaurorꝝ. p Cõtẽnit multitudinẽ ciuitatis. magis appetẽs in deſerto habitare. q Clamoreꝫ exactoris nõ audit. i. illius q vellet ab eo exigere laborem i portandis oneribus. quod oĩno reſpuit. r Circũſpicit mõtes paſcue. i. magis eligit de herbis camporꝝ viuere q̃ꝫ de annona ſibi ab hominibus miniſtrata. ſ Nũquid volet rhi ⁊c̃. Hic conſequẽter ponit exemplũꝫ de rhinocerote quod eſt aĩal habens vnum cornu in frõte. ⁊ alio nomine vocatur vnicornis ⁊ ẽ aĩal valde forte nec poteſt domeſticari ⁊ ad laborem ꝓ hoĩbus applicari: imo ſi aliquãdo capiatur ex indignatiõe cito moritur: ita ꝙ non poteſt hominibus deſeruire. ⁊ hoc ẽ quod dicitur. Nũquid volet rhinoceros ſeruire tibi. ſicut aĩalia domeſtica.
t Aut morabit̃ ad pſepe tuũ. ad habendum ibi pabulum bonum. q. d. non q2 magis eligit viuere in ſolitudine.
u Nunqd alligabis rhinocerota. i. aĩal quod in noĩatiuo dicit̃ rhinoceros vel rhinoceron: ꝓut dicit̃ rhinoceron facit rhinocerontem in accuſatiuo rhinoceros facit rhinocerota.
x Ad arãduꝫ loro tuo. i. cathena tua ſicut ligant̃ boues in aratro
y Aut confringet glebas vallium cũ vomere aratri.
z Poſt te. i. ſequẽs te ſicut ductorẽ ſuũ. Alio mõ exponit̃ h̄ vlt

mũ de quodã inſtr̃o ligneo oblongo ⁊ rotũdo quod trahit̃ ſup terram aratã ad ↄminuendũ glebas nimis groſſas. vt ſic terra melius fructificet. a Nunqd fiduciã hebis in magna fortitudine eius. vt ꝑ eã cuſtodias poſſeſſiones tuas. ideo ſubdit̃.
b Et derelinques ei labores tuos. i. fruct⁹ a te elaboratos ad cuſtodiẽdu3. ſicut aliqñ dimittunt̃ canes cũ aliquo famulo ad cuſtodiam talium. c Nunqd credes ei qm̃ ſementẽ reddat tibi. ex frugibus ſic cõſeruatis. d Et aream tuã cõgreget. ſic cũ boue ⁊ aſino fruges ↄgregãt̃ i area ⁊ oĩa iſta ſunt negatiue dicta.
e Penna ſtrutõis. Hic ↄñr ponit̃ exẽplum ſtrutiõis q̃ ẽ auis in plib⁹ mirabilis. in corpore. n. quãtu3 ad grauitatem aſſimilat̃ aĩalibus. q2 ꝑ alas ſuas nõ erigit̃ in altum ſed ſolu3 iuuat̃ ad fortius currẽdum ſup duos pedes ſuos. ⁊ hoc ẽ quod dicit̃. Penna ſtrutionis ſimilis ẽ pẽnis herody. q alio noĩe dicit̃ gelfodius.
f Et accipitri. gallice oſtour: ⁊ vtraq3 auis optime ⁊ celeriter volat. ⁊ iõ mirabile ẽ ꝙ pẽne ſtrutiõis q̃ ſũt eis ſiles nõ deſeruiũt ei ad volatũ. Aliõ aũt mirabile i ſtrutione eſt ꝙ oua ſua abſcõdit in ſabulo vt ibi ꝑ virtutem ſolis calefiãt ⁊ pullificẽt. cũ tñ alie aues naturaliter ſint ſollicite fouere oua ſua: ⁊ pullos nutrire. ⁊ h̃ ẽ qđ dr̃.
g Que derelinquit i terra. ſ. ſabuloſa. Oua ſua. vt dictum eſt.
h Tu forſitã in puluere calefacies ea? q. d. nõ. ſed virtute ſolis hoc fit ex diña ꝓuidentia. i Obliuiſcit̃ ꝙ pes. ſ. hoĩs tranſeuntis. k Conculcet ea. q2 videt̃ ſe hẽre ad modũ obliuiſcentis eo ꝙ nõ reuertit̃ ad fouendũ oua ſua. l Durat̃ ad filios ſuos. q2 ſicut videt̃ negligẽs in fouendo oua. ita in nutriẽdo pullos natos. Aly vero dicũt: ꝙ quando fracta teſta oui vl̃ ouoꝝ apparent pulli. tũc eos recognoſcit ⁊ nutrit. ſed ꝓ tanto dicit̃ dura ad filios. q2 non fouet oua vt inde enaſcant̃. s3 pr̃ma expoſitio magis cõcordat littere ſequẽti. cũ dicitur.
m Fruſtra laborauit. cõcipiendo. eo ꝙ nõ curat de natiuitate pulloꝝ ⁊ nutritiõe: ſed dimittit n Nullo timore cogente. Alie eñi aues diligẽter cuſtodiũt oua ⁊ pullos. ⁊ ſi aliqñ dimittant: hoc ẽ ex timore alicui⁹ ſupuenĩẽtis qui vult mr̃em cũ ouiſ vel pullis capere. ſed ſtrutio dimittit abſq3 tali timore.
o Priuauit eñi eam deus ſapiã. i. naturali induſtria ad fotum ouorũ ⁊ pulloꝝ: que eſt in oĩbus alys auib⁹. p Nec dedit illi intelligentiã. i. talẽ induſtriã que vocat̃ intelligẽtia. eo ꝙ ꝓcedit ab intellectu diño. ſicut p̃cedenti cap. dictũ eſt de gallo.
q Cũ tp̃s fuerit. fugiendi inſequentes. r In altũ alas erigit. ad currẽdum velocius. s Deridet equu3. q2 veloci⁹ currit.
t Et aſcenſorẽ eius. q2 non põt eã attingere. Aliter iſtud exponitur. q2 libro de ꝓꝑetatibus aĩalium dicit̃ ꝙ ſtrutio naturalr̃ odit equũ. ⁊ qñ videt eũ venientẽ erigit alas cõtra ip̃m. ⁊ eũ terrens facit fugere u Nũqd p̃bebis. Hic ponit̃ exemplũ de equo q inter alia aĩalia eſt mirabilis in multis. Primo in fortitudine. cũ dicit̃. Nũquid prebebis equo fortitudinẽ. qui oneratus armis ferreis cũ hoc faciliter portat militem armatũ. Secũdo ẽ mirabil̃ i libidie. q2 iuba colli excitat eũ ad libidinẽ. ⁊ ſi fuerit tonſa minuit̃ libido ⁊ q̃tũ ad h̃ dr̃. x Aut cir. col. ei⁹ hin. q excitat̃ in equis ex appetitu coitus ꝓpter qđ dicitur Hieremie. 5. Eq admatores in feminas: ⁊ emiſſary facti ſunt: vnuſquiſq3 ad vxorẽ ꝓximi ſui hinniebat. Tertio equ⁹ eſt mirabilis in agilitate. q2 q̃uis hẽat magnũ corpus ⁊ ponderoſum. tamen facit magnos ſalt⁹. ⁊ hoc ẽ qđ dicitur. y Nunqd ſuſcitabis eũ quaſi locuſtas. que volant ꝑ ſaltum. Quarto ẽ mirabilis in audacia. ⁊ quãtum ad hoc ſubdit̃. z Gloria nariũ eius terror. odorando enim ꝑ nares ſentit iminẽs bellu3. ⁊ in hoc delectat̃ cum tñ bellũ ſit alys terribile. a Terrã vngula fodit. ꝑ hoc oſtendẽdo ꝙ deſiderat ad bellum currere. iõ ſubditur. Exultat audacter ⁊c̃.
b Nec cedit gladio. imo contra gladios euaginatos currit.
c Sup ip̃3 ſonabit pharetra. militis plena ſagittis. d Vibrabit haſta ⁊ clypeus. oĩa iſta ex motiõe equi faciũt ſonitu3 terribilem. tñ equus talib⁹ non terret̃ ſed magis ad audaciam ꝓuocat̃. ideo ſubditur.

Nũquid fiduciã hẽbis i magna fortitudie ei⁹: ⁊ dereliques ei labores tuos? Nũnqd credes illi qm̃ ſementẽ reddat tibi: ⁊ area3 tuã ↄgreget? Pẽna ſtrutiõis ſimilis ẽ pennis herodij ⁊ accipitriſ: q̃ dereliqñit oua ſua i terra: tũ forſitã i puluẽ calefacies ea? Obliuiſcit̃ ꝙ pes ↄculcẽt ea: aut beſtia agri ↄterat. Durat̃ ad filios ſuos q̃ſi nõ ſint ſui: fruſtra laborauit nullo tiore cõgẽte. Priuauit. n. eã ds̃ ſapiã: nec dedit illi itelligẽtiã. Cũ3 tp̃s fuerit i altum alas erigit: deridet equũ: ⁊ aſcẽſorẽ eius. Nũquid prebebis equo fortitudinẽ: aut circũdabiſ collo ei⁹ hinitũ? Nũquid ſuſcitabis eũ q̃ſi locuſtaſ? Glória nariũ ei⁹ terror: terrã vngula fodit. Exultat audacter: i occurſũ ꝑgit armatis. Cõtemnit pauorẽ: nec cedit gladiõ. Sup ip̃3 ſonabit pharetra: vibrabit haſta ⁊ clipeus. Ferũẽs ⁊ frẽmẽs ſorbet terra3: nec reputãt tube ſonare clãgorẽ. Vbi audierit buccinã dicẽt vah: ꝓcl̃ odorãt̃ bellũ exhortatiõ3 ducũ: ⁊ vlulãtũ exercit⁹. Nũquid ꝑ ſapiã3 tuã plũeſcit accipit̃: expãdẽs alas ſuas ad auſtꝝ? Nũnqd ad p̃ceptũ tuũ eleuabit̃ aqla: ⁊ i arduiſ ponet nidũ ſuũ? In petriſ manet: i p̃ruptis ſilicib⁹ ↄmorat̃ atq3 iacceſſis rupib⁹. Inde ↄtẽplãt̃ eſcã: ⁊ d̃ lõge oculi ei⁹ ꝓſpiciũt. Pulli ei⁹ lãbũt ſanguinẽ: ⁊ ubicunq3 cadauer fuerit: ſtatim adeſt. Et adiecit dñs: ⁊ locut⁹ ẽ ad iob Nũnqd q ↄtẽdit cũ do: tã facilẽ ↄqeſcit? Vtiq3 q arguit deu3 debet ẽt rñdẽ ei. Rñdens aũt iob dño dixit. Qui leuiter locut⁹ ſu3: rñdere qd poſſu3? Manu3 meã ponã ſup os meu3. Vnu3 locut⁹ ſum: qđ vtinã nõ dixiſſe3:

e Feruens. ex ĩpetu.
f Et fremẽs. i. hinniẽs.
g Sorbet terrã. i. videt̃ eã ſorbere pedib⁹ fodiẽdo. h Nec reputat tube ſonare clangorẽ. q eſt ſignũ ↄgreſſus belli: nec ab equo reputat̃ terribilis: ſed magl̃ delectabilis. ideo ſubditur.
i Vbi audierit buccinã ad bellũ exhortantem.
k Dicet vah. i. faciet ſignũ exultatiõis. vah ei3 eſt interiectio exultãtis vñ Iſaie. 44. Vah calefactus ſum. vidi focum.
l Procul odoratur bellum. i. odoratu ꝑcipit.
m Exhortatõem ducu3. qui acies ſuas dirigunt ⁊ exhortant̃ ad bellãdũ.
n Et vlulatũ exercit⁹. q2 vnus exercitus in pr̃ncipio cõgreſſus ↄ̃ alium clamat fõtiter ad aduerſarios terrendum. Oĩa iſta ꝑcipit equ⁹ naturali iduſtria ſibi a deo data a quo factus ẽ in adiutoriũ hoĩs non ſolũ ad ſubiectiõem. ſed ẽt ad iuſticie ⁊ reipublice defenſione3. o Nũqd ⁊c̃. Hic ponit̃ exẽplũ de accipitre q h3 mirabilẽ induſtriã in ſui renouatiõe: q flante auſtro q eſt vent⁹ calidus extẽdit alas ſuas ↄ̃ calorẽ ſolis: vt ſic aperiant̃ pori. ⁊ veteres pẽne ⁊ plume decidãt: ⁊ noue ſupnaſcant̃: cum qbus agilius volet. ⁊ hoc ẽ qđ dicitur. Nunqd ꝑ ſapiam tuam plumeſcit accipiter? q. d. non. ſed ꝑ diuinã ſapiam ipſum predicto modo dirigẽte3.
p Nunqd ad p̃ceptũ ⁊c̃. Hic vltimo ponit̃ exemplũ de aquila q̃ mirabilis ẽ in multis. pr̃mo in volatu. q2 altius volat ceteris auib⁹. ⁊ iõ dicit̃. Nunqd ad p̃ceptũ tuum. i. ſm̃ diſpoſitiõem tuam. q. d. nõ. ſed ſm̃ diſpoſitiõem diuinã. hoc eñi facit aquila ex induſtria naturali a deo ſibi data. Curſus aũt naturalis rerũ ẽ q̃dam motio creature ad p̃ceptũ diuinum. ſm̃ illud p̃s. 147. Ignis grando nix glacies ſpiritus ꝓcellarũ q̃ faciunt verbũ eius. q Et in arduis ponet nidũ ſuum. vbi nõ eſt acceſſus hoĩum nec beſtiarũ. ⁊ hoc ne pulli ſui rapiant̃ ab hoĩbus vel a beſtys deuorent̃. 2° aquila mirabilis ẽ in viſu. q2 acute ⁊ de longe valde videt. ideo ſubditur. r Inde contẽplat̃ eſcam. i. p̃dam ad ſui ⁊ pulloꝝ nutritõe3. ⁊ q2 cõiter accipit predam viuam. ideo ſubdit̃. s Pulli eius lambunt ſanguinẽ. ſ. de p̃da ab ea occiſa currentem. ⁊ q2 aliqñ maxime tp̃e famis nutrit̃ morticijs vel etiã morticinis. ideo ſubdit̃. t Et vbicũq3 cadauer fuerit ſtatĩ adeſt. in quo notat̃ velocitas ſui volatus. u Et adiecit. Hic ↄñter ponitur ipſius iob cõfutatio inquãtum oñditur ip̃m neſcire nec poſſe rñdere. ⁊ hoc eſt qđ dicitur. Et adiecit dñs. Auditis eñi predictis mirabilibus iob obſtupens tacuit. ⁊ ideo dñs ſuper predicta adiecit quod ſequitur. cum dicit̃. x Nunqd qui cõtendit cum deo. i. qui vult cũ eo contendere diſputando: ſicut tu videbaris velle. dicendo. Diſputare cum deo cupio. y Tam facile ↄqeſcit. tacens ⁊ neſciens rñdere. z Vtiq3 q arguit deũ. i. facit argumẽtatiões ↄ̃ deum.
a Debet ⁊ rñdere ei. h̃ aũt dicit̃. q2 iob ſupra dixerat deo. Aut tu loq̃re ⁊ ego rñdebo tibi. ⁊ ſubdit̃ hũilis rñſio iob cõfitendo delictũ ſuũ.
b Qui leuiter locut⁹ ſum. i. indiſcrete ⁊ ſtulte. q2 licet veru3 dixiſſet: exceſſit tamen in modo loquendi. vt ſupra dictum eſt.
c Reſpondere quid poſſum. q. d. nihil niſi confitẽdo ſtultitiã meã. ideo ſubdit̃. d Manũ meã ponam ſup os meu3. vt non aperiat̃ amplius ad ſic loquendũ. e Vnu3 locutus ſum qđ vtinã non dixiſſem. illud fuit quod dixit. Diſputare cũ deo cupio.

a Et alterū. illud fuit ꝙ cōmemorando iuſticiā ſuam videbat̄ dero
gare diuine iuſticie. b Quibus vltra nō addā. diligēter de cete
rō ab his ⁊ cōſimilib⁹ p̄cauendo. ¶ In ca. 39. vbi dicitur in poſtil.
Nūqd noſti tp̄s partus ibicum ⁊c. ADDITIO.

Secūdū quoſdā expoſitores hebreoꝝ rō q̄re hic fit mētio de
ptu ibicū3 magis q̄ alioꝝ aīaliū eſt: q2 ibices ſunt ſicciſſime
complexionis. ⁊ habent viſcera ſtricta. ſimiliter ⁊ meatus. ⁊
ideo partus earum in quo dilatatio viſceru3 ⁊ meatuū maxime req
ritur: ē in eis valde dif
ficilis ſm̄ eaꝝ naturam. vñ ⁊ indigerēt maxie ali
cui⁹ artificij ſeu iuuamē
ti: qd̄ tñ non hēnt: q2 nul
lus obſeruat tp̄a pturiti
onis eaꝝ. ⁊ tñ diua pui
dentia ſupplet dans eis
inſtictū nālem q̄ ſeipſas
adaptant ad ptum. de q̄
dicit. Incuruātur ad fe
tū ⁊ pariūt. Eadē eni rō
ne. ſ. pp ſiccitatē ꝯplexi
onis ibicū filij earū citi⁹
gradiunt̄ ſup terrā ⁊ ſe-
parant̄ a m̄rib⁹ eo ꝙ ca
rent humiditatū ſuperflu
itatib⁹: q̄ impedit motū ꝓgreſſiuū: vñ dicit. Separant̄ filij eaꝝ: ⁊ pgūt
ad paſtū ⁊c. vñ ex ꝓuidentia diuina circa tales ꝓcedit ꝙ tam cito ē
paſtu ſibi poſſunt prouidere. Cap. XL.

⁊ alteꝝ qb⁹ vltrā n̄ addā. XL.

Reſpōdēs aūt dn̄s iob d̄ turbie dixit. Accinge ſic
vir lūbos tuos: iterroga
bo te ⁊ īdica mihi. Nūqd irritū
facies iudiciū meū: ⁊ cōdēnabis
me vt iuſtificeris? Et ſi hēs bra-
chiu3 ſicut ds̄ ⁊ vocē ſili tonas:
circūdā tibi decorē: et in ſublie eri
gere: ⁊ eſto glīoſus: ⁊ ſpecioſis
īduē veſtib⁹. Diſpgē ſupbos i fu
rore tuo: ⁊ ꝯfūde eos: ⁊ reſpici-
ens oēs arrogātē hūilia. Reſpice
cūctos ſupbos et ꝯfunde eos: et
ꝯtere ipios ī loco ſuo. Abſcōde
cos in pulue ſil: ⁊ facies eoꝝ de-
merge ī foueā: ⁊ ego ꝯfitebor ꝙ
ſaluare te poſſit dextra tua. Ecce
behemoth quē feci tecū: fenū q̄ſi
bos comedet. Fortitudo ei⁹ ī lū-
bis ei⁹: ⁊ ūirt⁹ illi⁹ ī vmbilico ven
tris ei⁹. Strīgit caudā ſuā q̄ſi ce-

Reſpondens aūt. Poſtq̄ dn̄s increpauerat iob de hoc ꝙ dixe
rat. Diſputare cū deo cupio. h ꝯñter increpat eū de altero. ſ.
ꝙ derogare diuine iuſticie videbat̄. ſuā iuſticiā nimis cōmemorādo.
Et p̄mo ponit̄ ipſius iob increpatio. ſecūdo ipſius hūilis r̄nſio. 42. c.
p̄ma in duas. q2 p̄ dn̄s ꝓponit ꝓpoſitū. 2° ꝓſequit̄ intentū. ibi Si ha
bes brachiū. Circa p̄mū p̄mo excitat iob ad attentōem. ⁊ p3 lr̄a ex di
ctis ſupra in p̄ncipio. 38. ca. ⁊ ꝯſequenter ꝓponit intentum. d.
d Nūqd irritum facies iudiciū meū ⁊ condēnabis me vt iuſtifice
ris. i. debes tu cōmemorare iuſticiā tuā p talē mō3 ꝙ iudiciū meu3 p h̄
videat̄ hoīb⁹ irritū ⁊ falſum. ⁊ p ꝯñs videar ꝯdēnabilis. q. d. non. ⁊
tñ tu hoc feciſti. q2 p v̄ba tua qbus iuſticiā tuā expſſiſti. amici tui ſic
intellexerunt ꝙ tñ argueres iudicium meū tanq̄ iniuſtum.
e Si hēs brachiū. Hic ꝯñter ꝓpoſitū ꝓbat ꝙ iob erat increpabilis
ex verbo p̄dicto. hoc aūt ꝓbat p excellentiā diuine ſapīe ⁊ potētie q̄ tā
tū excellit potentiā ⁊ ſapiām humanā ꝙ nullus hō d3 ſe iuſtificare p
talem modū quo aliquis poſſit opinari ꝙ talis iuſtificatio cedat aliq̄
mō in derogatiōem diue iuſticie. Excellētia aūt diue virtutis maxi-
me relucet in mūdi creatiōe ⁊ gubernatiōe ⁊ q̄tū ad hoc dr̄. Si hēs
brachiū. i. virtutē q̄ p brachiū deſignat̄. f Sicut de⁹. q ſua virtu
te mundū de nihilo ꝓduxit ⁊ ꝯſeruat. ita ꝙ ſubtracta manutenētia
ipſi⁹. oīa redigerent̄ in nihilum. g Et voce ſili tonas. i. ſi vox tua
ſit tante virtutis ſicut vox dei p quā oīa facta ſunt de nihilo ſicut di
citur. ps. 147. Quia ipſe dixit ⁊ facta ſunt.
h Circūda tibi decorē. i. fac tibi mundū totū ſpericū quod ſit tibi ad
decorem. ſicut vniuerſitas creaturarū ipſi deo. q2 p pulchritudinem
ordinis in creaturis: apparet decor diuine ſapīe ⁊ virtutis.
i Et in ſublime erigere. q̄ſi p̄ſidens oī creature: qd̄ ē ꝓpium dei. ſecū
do appar3 excellentia diuina in p̄latione btōꝝ ⁊ q̄tū ad h̄ ſubdit̄.
k Eſto glorioſus. i. clare a ſanctis angelis cognit⁹: ⁊ reuerenter lauda
tus. glīa enim eſt clara noticia cū laude. l Et ſpecioſus indu. ve.
. i. ſocietate ſcōꝝ angeloꝝ adornatis. ſic eni veſtes ſpecioſe faciūt ad or-
natū hoīs. ſic ſocietas angeloꝝ ad ornatū dei: inq̄tū decor ſue ſapīe ⁊
glorie maxime relucet in eis. m Diſperge. Hic ꝯñter oñdit ex-
cellentiā diue virtutis q̄ tertio mō apparet ī punitiōe maloꝝ. ⁊ hoc
oñdit̄ p̄ in malis hoīb⁹. 2° in demonib⁹. ibi. Ecce behemoth. Circa p̄-
mū dicit. Diſperge ſuperbos. i. peccatores. ſi hēs brachiū ſicut deus.
n Et reſpiciēs oēm arrogantē humi. i. ſol o nutu vel reſpectu deijce
a ſua potētia. dr̄ aūt arrogans: q maiora p̄ſumit ⁊ attētat q̄ facultas
ſua ⁊ decentia ſe extēdat. o Reſpice cūctos ſupbos. nō oculo cle
mentie pcentis. ſed oculo iuſticie puniētis. iō ſubdit̄.
p Et ꝯfū. eos. reddēs eis cōfuſionē pp eoꝝ ſupbia3 ⁊ gloriationem.
q Et cōtere ipios in loco ſuo. i. vbi ⁊ q̄n magis ſecuri non verebant̄
ſuā impietatē opari. r Abſcōde eos in puluere ſil corpora eoru3
p morte redigendo in puluerē. s Et facies eoꝝ. i. aīas q̄ p facies
deſignant̄. eo ꝙ in facie relucent oēs ſenſus: ⁊ in aīa ſunt oēs noticie
intellectiue. t Demergere in foueā. i. i ꝓfundum inferni.
u Et ego cōfitebor. ſi poſſis facere p̄dicta. x Quod ſal. te poſſit
dextera tua. i. ꝙ nō indigeas alicui⁹ auxilio. quod ē ꝓpium ipſius dei.
y Ecce behemoth. Hic ꝯñter oñditur excellētia diue virtutis in pu
nitiōe demonis. Et p̄ ſub ſilitudine aīalis terreſtris. 2° ſub ſili-
tudine piſcis. ibi. An extrahere. Circa primū ſciendū ꝙ iudei di
cunt hic ꝙ behemoth eſt nomē cuiuſdā aīalis incredibilis ma
gnitudinis: in tm̄ ꝙ in vna die depaſcit herbas mille montium
⁊ in craſtino renaſcit̄ herba in tanta magnitudine ſicut erat in
p̄cedenti die. Et ad hoc inducit Ra. Sa. ſup iſtū locum aucto
ritatē ps. 49. in quo vbi hēmus. Iumenta in montib⁹ ⁊ boues.
Hebrei dicūt: Behemoth in montib⁹ mille. ⁊ traſlatio Hiero
nimi ſumpta ime-
diate d̄ hebreo h3
pecudes ī monti
bus miliū. dicunt
eni hebrei ꝙ behe-
moth eſt nomē eq
uocū: ⁊ vno⁹ ſigni
ficat idē quod aīa
lia: ⁊ ſic ē nomē cō
mūis gn̄is ⁊ p̄lale.
Alio mō ſignificat
p̄dictū aīal imenſe
magnitudīs: ⁊ ſic ē
nomē ſpēi ⁊ ſingu
lare. Dicūt etiā he
brei ꝙ in reſurreti
one de⁹ interficiet
illud: ⁊ iuſti carnibus ei⁹ veſcent̄. ⁊ ſic patet ꝙ iudei inciderūt
in errorē ſarracenoꝝ dicentes ꝙ reſurrectio fiet ad vitā aīale3
cibis indigentē. qd̄ improbani Sen̄. i. ca. p ſcripturā noui ac ve-
teris teſti. Habet etiā dcm̄ eoꝝ de magnitudine illi⁹ animalis
multa q̄ ſtatim videtur incōuenientia de paſtu illius. Propter
qd̄ expoſitores catholici exponunt h̄ de demone ſub ſilitudine
elephantis. ⁊ ceti q eſt idem qd̄ leuiathā. vñ poſitis ꝓprietatib⁹
elephantis dicit̄ in lr̄a. Ipſe eſt p̄ncipium viarū dei. q2 tota na
tura angelica a p̄ncipio fuit creata in celo empyreo. Similiter
poſitis ꝓprietatibus leuiathan dicit̄. Ipſe eſt rex ſup oēs filios
ſupbie. Ex qbus dictis ſatis p3 ꝙ ds̄ ſub ſimilitudine illoꝝ aīa-
lium loqtur de demone: q licʒ anteq̄ caderet p peccatū eēt ſu
perior hoīe: deprauat⁹ tñ p peccatum factus ē inferior. ⁊ cecidit
quodāmodo in beſtialem monſtruoſitatē. vñ ⁊ in aīalib⁹ mon
ſtruoſis ſolet apparere. inter aīalia aūt terreſtia elephas eſt val
de monſtruoſus. ⁊ cetus inter marina: ⁊ iō p ipſa hic intelligit̄
diabolus. Ratio autē q̄re hic elephas vocat̄ behemoth. qd̄ no
men in hebreo ſignificat aīalia in plurali. eſt q2 ꝓpter magnitu
dine3 h3 excellētiam ſup oīa aīalia: ita ꝙ corpora pluriū aīaliū
ſimul iuncta nō adequāt eius quātitatem. Igit̄ exponat̄ lr̄a de
demone ſub noīe elephātis deſignato. q2 in parabola ſenſus lit
teralis eſt: non ille q īmmediate per voces ſignificatur: ſed per
res ſignificatas. ſicut Iudicū. 9. dicit̄. Ierunt ligna ad rhānum
ſenſus lr̄alis ē de viris ſichē ſignificatis p ligna. ⁊ abimelech q
p rhānū ſignificat̄. ſic ī ꝓpoſito ſenſus lr̄alis ē de demōe q para
bolice p elephantē deſignat̄. cū dicit̄: Ecce behemoth quē feci
tecū. ſi referat̄ ad elephantē ſic exponit̄ ꝙ elephas factus fuit
ſexta die cū alijs aīalibus greſſibilib⁹. ⁊ eodē die fact⁹ fuit hō. ⁊
ſic iob hic accipit̄ ꝓ ipſo adam in quo etiā fact⁹ fuit iob quodā
modo. ſ. tanq̄ in p̄ncipio toti⁹ nature humane. ſi aūt referat̄ ad
demonem qui per behemoth intelligit̄. ſic exponitur.
z Quē feci te. i. ſicut ⁊ te feci. ⁊ hoc dicit̄ ad excludendū errorē
eoꝝ q maliciā demonis ꝯſiderantes negauerūt ipm̄ eē natu
ram boni dei. vl̄ aliter. Quē feci tecū. i. hētem tecū ſilitudinē
in natura intellectuali in q̄ etiā elephas p quē demon intelligi
tur h3 quādam conuenientiā cum hoīe. Dicitur enim. 8. de aīa
malibus ꝙ oīum aīalium ſilueſtriū maxime domeſticabile eſt
elephas in multis eni eruditur ⁊ ītelligit ⁊ docet̄ adorare regē
quod nō eſt ſic intelligēdū ꝙ h3 intellectū. ſed ꝓpter bonitate3
eſtimatiue habet intellectui aliquid ſimile.
a Fenū quaſi bos comedet. nō eni veſcitur carnibus. ſicut ⁊ lu
pus ⁊ leo: ſed herbis granis ⁊ terrenaſcētibus ſicut ⁊ bos: ⁊ per
hoc intelligitur ꝙ demon q per elephantem ſignificat̄ delecta
tur ⁊ paſcit̄ in hoībus implicatis terrenis cupiditatibus. Conſe
quenter agit̄ de virtute elephantis generatiua. cū dicitur.
b Fortitudo illius in lumbis eius. ſemen eni3 in animalib⁹ ma
ſculis defluit a renibus ad membra genitalia.
c Et virtus illius in vmbilico ventris eius. in coitu enim ſup-
ponit vmbilicum dorſo famelle. ⁊ ideo h3 ibi fortitudine3 ner
uorum. ne ledat̄ ex cōcuſſione corpoꝝ tam magnorum.
d Stringit caudā ſuā ſic ce. q2 in aīalib⁹ p̄dicto mō coeuntib⁹
maſculus ſtringit caudam ſuā inter tibias poſteriores.

a Nerui teſticuloꝝ ei⁹ ꝑplexi ſunt.qꝛ teſticuli aīalium generā tium hn̄t q̄ſdam reuolutiões neruoꝝ.vt hr̄.4.de aīalibus.ꝑ iſta intelligiẗ ꝙ demon ī peccato luxurie maxime delectaẗ.nō qꝛ delectationē in coitu ꝓp ſe hēat.licꝫ aliqn̄ demones ſint icu bi ⁊ ſuccubi.ſed qꝛ illos quos in peccato luxurie pluſq̄ꝫ in alijs peccatis irretit ita fortiter tꝫ ꝙ nō poſſunt manū eius faciliter euadere.⁊ ſic qđ dicitur.Fortitudo illius in lumbis ei⁹.referẗ ad luxuriā viroꝝ que magis viget in renib⁹.Et virtus ei⁹ ī vm bilico ventris eius ad luxuriā mlierū Stringit caudam ſuā q̄ſi cedrū.qꝛ q̄s in hoc peccatū deij cit aſſuefactione li gatos tꝫ.Nerui te ſticuloꝝ eius ꝑple xi ſunt.quia illos qui hoc vitium re liquere volunt di uerſis occaſionib⁹ impedit ⁊ retinet. Conſeq̄nter agit de for titudine elephātꝭ.

b Oſſa eius velut fiſtule eris ⁊c̄.ꝑ h̄ ītelligiẗ fortitudo oſſium ei⁹ ⁊ tibiaꝝ ad ſuſtinēdum cor poris pōdus.iđ di cunt īflexibiles ad

drū:nerui teſticuloꝝ eius ꝑplexi ſūt.Oſſa ei⁹ velut fiſtule eriſ:car tilago illi⁹ q̄ſi lamie ferree.Ipē ē prīcipiū viaꝝ dei.Qui fec̄ eū: applicabit gladiū ei⁹:huic mōteſ herbas ferūt.Oēs beſtie agri lu dēt tibi:ſub vmbra dormit in ſe creto calami ī locis humētibus. Protegūt vmbre vmbrā ei⁹:cir cūdabūt eū ſalices torrētis.Ecce abſorbebit fluuiū:⁊ nō mirabiẗ: ⁊ hꝫ fiduciā ꝙ īfluat iordaniſ in os ei⁹.In oculis ei⁹ q̄ſi hamo ca piet eū:et ī ſudib⁹ ꝑforabit nareſ ei⁹.An extrahē poteris leuiathā

modū eris ⁊ ferri.⁊ ꝑ hoc in demone itelligitur obſtinatio ī pec cato qꝛ libeꝝ ei⁹ arbitriū nō eſt flexibile ad bonum.

c Ipſe eſt p̄ncipiū viaꝝ dei.hoc interponiẗ ad intelligēdum ꝙ ea q̄ dicunẗ hic de demone intelliguntẗ ſub metaphora elephā tis.eſt enī demon p̄ncipiū viaꝝ dei.qꝛ inter creaturas angelica eſt p̄ma.⁊ inter angelos ille q̄ fuit p̄mus ſimplr̄ peccauit ꝑ ſup biam ⁊ fuit alijs cadentib⁹ occaſio peccandi. d Qui fe.eū. ſ.deus. e Applicabit gla.ei⁹.ſ.ꝑtātem nocēdi q̄ ineſt ei a dō q̄uis voluntatē nocēdi hēat a ſeipſo.nō tn̄ pōt eam exequi niſi deo ꝑmittente.ſicut pꝫ in p̄ncipio hui⁹ libri.Conſeq̄nter deſcri bitur cōuerſatio elephantis.cū dr̄. f Huic montes herbas ferūt.qꝛ ſicut dcm̄ eſt ſupra veſciẗ terrenaſcentib⁹.⁊ ꝑ h̄ quod fit hic mētio de montib⁹ intelligiẗ ꝙ ꝑtās demonis maxime ē in ſuꝑbis hoībus. g Oēs beſtie agri ludent illi.ſic̄ dcm̄ eſt ſupra elephas nō viuit de p̄da alioꝝ aīalium ſicut leo.⁊ iđ alie beſtie nō formidāt hītare cū eo.⁊ ꝑ hoc deſignaẗ ꝙ hoīes beſti aliter viuētes ſint ipſi demon iuẍ familiares. h Sub vm. dormit in ſecreto ca.eſt enī elephas aīal calidū:⁊ ī regionib⁹ ca lidis naſciẗ.⁊ iđ ꝯ calorē corꝑis ⁊ tꝑis libenter regeſcit fluuios. vbi in locis paludoſis creſcūt calami.ut hr̄.5.de animalibus.

i Protegūt vmbre vmbrā ei⁹.qꝛ q̄rit loca iuxta calamos vbi ſunt arbores magne q̄rū vmbre cadunt ſuꝑ vmbras calamoꝝ. ideo ſubdiẗ. k Circūdabūt eū ſalices torrētis.q̄ ſunt altio res calamis.⁊ faciūt vmbrā dēſiorem. l Abſorbebit fluui um ⁊c̄.elephas enī ꝓpter magnitudinē corporis ⁊ caliditatem cōplexionis ꝯſueuit multū hēre.vn̄.7.de aīalib⁹.diciẗ ꝙ q̄dam elephas bibit metretas macedonicas.14.in mane.⁊ iteꝝ alias. 8.in ſero.⁊ iđ hic eſt hyperbolica locutio.cū diciẗ. Abſorbebit fluuiū.ſicut de hoīe multū potāte diciẗ ꝙ ſi ſecana vel ali⁹ flu ui⁹ tranſiret ꝑ os eius nō eſſet ſatiat⁹.ꝑ iſta deſignaẗ ꝙ diabol⁹ q̄eſcit ⁊ hītat in hoībus ocio deditis:tanq̄ꝫ in locis vmbroſis q̄ ſunt apta q̄eſcētibus ⁊ ocioſis.⁊ ꝙ cōfidit de facili ſibi incorpo rare q̄ſi potando oēs hoīes inſtabiles:q̄ ꝑ fluuium deſignātur. verūtamē qꝛ nō ſuꝑat oēs:ſed a ſanctis hoībus ſuꝑatur ⁊ maxi me a xp̄o.ideo ſubdiẗ. m In oculis ei⁹ q̄ſi hō capiet eūꝫ.ī q̄ exprimiẗ vn⁹ modus capiēdi elephātem ꝑ hoc ꝙ deſubtus ca uatur terra:⁊ ſupra illā cauatiōem poniẗ pabuluꝫ:quod vidēs illuc accedit ⁊ terra frāgiẗ ex pōdere.⁊ ſic cadit in foueā:⁊ ſic ca piẗ ſicut piſces hamo capiunẗ.qꝛ uenator ſuꝑueniēs eū pungit lancea.ideo ſubdiẗ. n Et in ſubdib⁹.i.in acutis gladijs.

o Perforabit nares ei⁹.q̄ ſunt ꝑtes magis ſenſibiles.ꝑ hoc aūt deſignaẗ ꝙ xp̄s ſuꝑauit diabolū oñdens ei īfirmitatē humane nature:quā credēs ſicut eſcā deuorare fuit capt⁹.Per ſudes āt eius nares ꝑforantes.pn̄t intelligi apl̄i ⁊ alij ſancti:quibus xp̄s dedit ſuꝑ demones ꝑtātem. p An extrahere po.Hic ꝯn̄ter agiẗ de demone ſub ſil̄itudine ceti:q̄ eſt maximū aīal marinū. Dicit enī Plinius ꝙ tn̄ ſpaciū occupat q̄ꝫtum q̄tuor iugera ter

re.mediā aūt ꝑtem iugeri par bouū in die arare ꝯſueuit.ut habetur .i.Reg.14.Et ad deſignādum magnitudinē ceti uocaẗ hic leuiathā quod in hebreo ſonat additamentū coꝝ.qꝛ notabil̄r excedit q̄ꝫtita tē oīum alioꝝ aīaliuꝫ terreſtriū ⁊ marinoꝝ.igitur ſub ſil̄itudine ani malis.tā monſtruoſi.ꝑ oñdiẗ ipſe demon ab hoīe inſuꝑabilis.⁊ 2°.oī bus creaturis terribilis.c.ſeq.p̄ma adhuc in duas.qꝛ p̄mo oñdiẗ inſu ꝑabilis ab hoīe.ſecūdo ſuꝑabilis a deo.ibi. Memēto belli.Circa p̄mū diciẗ.An extrahere poteris.ſ.de mari.

hamo:⁊ fune ligabis liguā ei⁹: Nūqd pones circulū ī narib⁹ ei⁹ aut armilla ꝑforabiſ maxillā ei⁹: Nūqd mltiplicabit ad te ꝑces: aut loq̄ẗ tibi mollia: Nūqd feri ēt tecū pactū:⁊ accipies eū ſuuꝫ ſēpiternū: Nunqd illudēs ei q̄ſi aui:aūt ligabis eū ancillis tuis: Cōcidēt eū amici:diuidēt illū ne gociatores: Nūqd īplēbis ſage nas pelle ei⁹:⁊ gurgūſtiū piſciuꝫ capite illi⁹: Pōēs ſuꝑ eū manuꝫ tuā.Memēto belli:nec vltrā ad das loq.Ecce ſpes ei⁹ fruſtrabiẗ eū:uidētib⁹ cūcꝭ p̄cipitabiẗ. XLI

q Leuiathā.ha.q.d.n̄. qꝛ non pōt ſic capi ſicut piſces alij.⁊ dato ꝙ ſic caperet.tn̄ nō poſſet ſic extrahi ꝓpter pondus ſui corporis. r Et fune ligabis linguā ei⁹.q.d.n̄ ham⁹ enī in quo capitur piſcis appendiẗ in fune: ⁊ ſic lingua piſcis capti ligatur cū illo fune.

s Nunqd mltiplicabit ad te p̄ces.ut ei parcas ⁊ nō capias eum.q.d.non. qꝛ non habet te timere.

t Nunqd feriet tecum pactū.ut ſeruiat tibi ſic̄ domino ſuo:

u Nunqd illudes ei q̄ſi aui.capiendo eū in deci pula ſic̄ capiẗ auicula.

x Aut ligabis eū ancil. tuis.ſicut ligaẗ auicula: ut pueri q̄ cuſtodiunẗ ab ancillis ludāt in ea:Per iſta p̄dicta itelligiẗ ꝙ tanta ē ꝑtās demonis ꝙ nulla uirtute hoīs carminib⁹ herbis lapi dibus caracterib⁹ ⁊ ſil̄ibus pōt aſtringi ſeu artari ad aliqd agenduꝫ licꝫ aliqn̄ hoc fingat ut hoīes talib⁹ intentos in erroribus detineat.

y Cōcident eū amici:di.il.negociatores:īterrogatiue legaẗ.q.d.nō. alia enīꝫ aīalia terreſtria ⁊ aq̄tica aliqn̄ capiunẗ uirtute hūana.⁊ ſic carnes eoꝝ cōīcanẗ alijs ꝑ liberalem diſtributiōem inter amicos:ul̄ ꝑ uenditiōem inter negociatores. z Nunqd īplebis ſagenas pel le ei⁹.i.capies eū cum ſagena.qꝛ pellis piſcis capti in ſagena īuoluiẗ ītra ipſam.q.d.nō.qꝛ n̄ pōt ſic capi. a Et gurguſtiuꝫ pi.ca.illi⁹.eſt autē gurguſtium inſtrm̄ de uimine ſcm̄ ſic noīatum a gurgite fluuij ī quo poniẗ ad capiēdum piſces.qꝛ aliqn̄ intrāt illuc ⁊ non pn̄t exire. Caput autē ceti ē tante magnitudīs ꝙ nō poſſet ingredi talia inſtrā:

b Pones ſuꝑ eū manū tuam.i.virtutē tuā ad faciendū de eo volun tatē tuā.q.d.nō.cum ſit oīo virtute hūana inſuꝑabilis:niſi cū īpingit ad terrā.vn̄ nō pōt ſe mouere:vt diceẗ ꝑte ſequenti:vel qn̄ ex impro uiſo vulneraẗ ex īſidiātib⁹ ſibi.vt dictū fuit.s.c.z. c Memē.bel. Hic ꝯn̄ter oñditur ꝙ q̄uis demon ſit inſuꝑabilis ab hoīe.ſuꝑabilis tn̄ eſt a deo.ideo ſubdiẗ.Memēto belli.qđ demon habuit cōtra te. vt hētur in p̄ncipio h⁹ libri ꝑdendo ſubām tuam ⁊ ꝓlem ⁊ ꝑcutiendo carnē tuā.⁊ ī nullo potuiſti reſiſtere. d Nec vltra addas loq.ali qđ qđ ſonat in derogatiōem iuſticie ⁊ ſapiē mee cū poſſim ipſum de monem ſolo nutu deijcere.ideo ſubdiẗ. e Ecce ſpes eius fruſtra biẗ.in quo tangitur deiectio demonis ſub ſil̄itudine ceti.cet⁹ enī ſpe rans deuorare piſces inſeq̄tur eos fugientes ad littora maris vbi aq̄ nō eſt ita ꝓfunda ꝙ cet⁹ poſſit ibi natare.⁊ ſic impingit ad terrā de q̄ nō pōt ſe retrahere.qđ videntes hoīes occurrūt vndiq̄ꝫ ⁊ interficiūt ipm̄.qꝛ non pōt ſe mouere.ꝑ hoc deſignaẗ ꝙ demon ſperans ſibi in corporare ſcōs a ſua ſpe fruſtabiẗ.qꝛ ab eis virtute dei ſuperabiẗ.⁊ vi dentib⁹ cunctis p̄cipitabiẗ.qꝛ in extremo iudicio cū dānatis in infer num deijcietur. f Uidentib⁹ oībus.qui tūc erūt in iudicio ꝯgre gati. ¶ In ca.40.vbi diciẗ in poſtil.Si habes brachiū.Hic ꝯn̄ter ꝓbat ꝓpoſitum:ꝙ iob ſit increpabilis.

ADDITIO.I.

Hoc qđ diciẗ.Si brachiū hēs ſicut deus.Notandū ē ſm̄ ſan ctū thomā ꝙ cū fuerint duo eq̄les ſi appeat alteri culpā ipo ni ſibi nō eſt reprehēſibile ſi alter coꝝ ſe a culpa expurget q̄ꝫ uis alter culpabilis in hoīum opinione remaneat:qꝛ hō naturaliter plus ſe q̄ꝫ alium diligit.ſed vbi ē tanta diſtantia q̄ꝫta eſt dei ⁊ homis potius dꝫ hō pati culpam iniuſte in ſe referri q̄ꝫ ꝙ iniuſte in deū refe ratur ⁊c̄.iđ dn̄s ad arguēdum iob ponit excellentiā dei ſuꝑ hoīes.Sꝫ mirandū eſt de hoc ꝙ dicit.Si habes brachiū ſicut deus.⁊ ſi voci ſi mili tonas ⁊c̄.nam iob licet de ſua iuſticia videaẗ aliqualiter p̄ſum pſiſſe:ſeu incaute eā cōmendaſſe intm̄ ꝙ iudicium diuinum ꝑ hoc vi dereẗ hoībus irritū ꝓut ſonāt verba ſupra poſita.cū diciẗ.Condēna bis me vt iuſtificeris.nunq̄ꝫ tn̄ legiẗ ipm̄ iob ſe iactare de potētia ꝓ pria:p̄ſertim vt eā diuine potētie equiparet:ꝓut hec verba videnẗ ſonare cum dr̄.Si hēs brachiū ſicut de⁹ ⁊c̄.ſed potius ſupra.c.12.ma

nifeſte ꝯfitetur diuinã potẽtiam eſſe inſuperabilem ſeu incõprehẽſibilem. dicit enim ibidẽ. Apud ipm̃. i. ipm̃ deum ſapiẽtia ⁊ fortitudo. ⁊ ſequit̃. Si deſtruxerit nullus eſt q edificet: ſi incluſerit hoiem nullus eſt q apiet. in quo loco multa alia ad diuinam oĩpotentiã ſingulariter ꝑtinẽtia clare ꝯfitetur. vñ nõ videt̃ rõnabile ꝙ ei imponeret̃ illud credere ſeu aſſerere cuius oppoſitũ ipſemet iob fatebat̃. Ad quod videt̃ dicẽdum ꝙ dñs in his locutiõibus cũ iob ꝓcedit q̃ſi ꝑ modum opponentis: q intendit cõcludere ſuũ aduerſariũ de aliquo q̃ſito contingit eni ĩ talibus ꝙ opponens ꝓponit aduerſario aliquã diuiſionẽ ſufficientẽ circa idẽ q̃ſituꝫ cuius diuiſionis licꝫ alteram ptẽ nõ admitteret aduerſarius. tñ vtranq; vult opponẽs deſtruere vt aduerſarius remaneat totaliter victus. vñ in ꝓpoſito. q2 iob videbat̃ irritũ facere diuinuꝫ iudiciũ ex incauta cõmendatiõe ꝓpe iuſticie. Quod ãt aliqs audeat irritare iudiciũ alterius ꝯtingit dupl'r: vl' q2 ex excellentia ſcie ſm quã poteſt manifeſtare iuſticiã alterius: vel ex excellentia potẽtie ſm quã euacuat alteri⁹ iudiciũ. Et q2 dñs in p̃cedentibus capl'is iam oñderat defectũ ſcie ipſius iob interrogãdo eũ de multis ad ſciam ꝑtinentibus: ut cũ dicit. Quis poſuit fundamẽta terre: ſi noſti. i. nunqd noſti hec vel illa. Circa q̃s interrogatiões ad ſciam ꝑtinentia duo capl'a p̃cedẽtia verſant̃ ꝯuincẽdo ipm̃ iob de ſcie defectu. In p̃cedenti aũt capl'o intẽdit ꝯuincere eũ de defectu potẽtie. d. Si hẽs brachiũ ſicut ds. nõ q2 iob iſta loquẽdo aſſeruiſſet: ſed ut vtrũq; membrum p̃dicte diſtinctõis ad ꝯuincendũ iob totaliter deſtrueret: ut dictum eſt. ¶ In eo. ca. 40. vbi dicit̃ in poſtill. Ecce behemoth. Hic aũt oñditur excellẽtia diuine virtutis.

ADDITIO. II.

Hoc d'r: Ecce behemoth ⁊c. ꝯtinuat̃ ad p̃cedẽtia notabiliter vt in glo. ſic. Quia aũt p̃miſſis v̱bis dñs potentiã ſue magnitudinis ĩtulit: nũc in ſequẽtib⁹ nequiciã antiq hoſtis oñdit: vt bonus famulus dñi erudit⁹ ꝑus virtutib⁹ ſciret q̃ntum eũ diligeret: ⁊ cognita poſt caliditate diaboli diſceret quãtuꝫ timeret: hec in gloſa. ¶ In eodẽ ca. 40. vbi dicitur in poſtilla. Ipſe eſt p̃ncipiuꝫ viaꝝ dei.

ADDITIO. III.

Licet ſathan de quo ſub figura behemoth h̃ p̃ncipaliter intẽdit̃: fit inter p̃mas creaturas dei: nõ ex h̃ ꝓpe diceret̃ p̃ncipiũ viaꝝ dei. vñ ⁊ aliter ⁊ ꝯuenienti⁹ hec verba exponi videt̃ a ſcõ tho. ĩ expoſitõe ſua ſic: vt ꝑ uias dei itelligant̃ oꝑa ꝓuidentie ei⁹. Circa qd ꝯſiderandũ ꝙ deo ſolũ vnũ opus ẽ ꝓpum ⁊ ſue bonitati ꝯueniẽs. ſ. bñfacere ⁊ miſereri. ſꝫ ꝙ de⁹ puniat uel aduerſitates inducat: h̃ cõtingit ꝑꝑ maliciã creature rõnalis: q̃ p̊ in diabolo fuit iuẽta. ⁊ ꝑ ei⁹ ſuggeſtionẽ ad hoiem deriuata: iõ ſignat̃ dicit ꝙ ipſe eſt principiuꝫ viaꝝ dei. i. ꝙ deus diuerſis vijs vtit̃. ſ. bñfaciendo ⁊ puniẽdo: ⁊ ne credat̃ ſic eẽ p̃ncipiũ viaꝝ dei: ꝙ ꝑ ſeipſum ſit potẽs ad nocẽdum: iõ ſubdit. Qui fecit euꝫ applicauit gladium eius.

a Non q̃ſi crudelis. Poſtq; oñdit demonẽ ab hoie inſuꝑabilem. hic ꝯñter oñdit eũ cũctis terribileꝫ. Circa qd p̊ remouet dubiũ. ⁊ ſecũdo ꝓſequit̃ ꝓpoſitũ. ibi. Quis reuelabit. Circa p̃mũ ſciẽduꝫ ꝙ ex conditionib⁹ ipſi⁹ demonis p̃dcis ac ẽt dicẽdis ſub ſil'itudine ceti poſſꝫ aliqs credere deũ eẽ crudelẽ erga creaturas dãdo demõi tantã ptãtẽ. ⁊ h̃ remouet. d. Nõ q̃ſi cru. ſuſci. eũ. cui⁹ rõnẽ ſ̃bdit.

Cap. XLI.

Non q̃ſi crũdelis ſuſcitabo eũ. b Quis. n. reſiſtere pôt vultui meo: ⁊ qs c ãnte dedit mihi vt reddã ei: Oia q̃ ſub celo ſũt mea ſũt. d Nõ parcã ei v̱bis potẽtib⁹: ⁊ e ãd depcãdũ cõpoſitis. f Quis reuelabit facieꝫ idumẽti ei⁹: g Et i mediũ oris ei⁹ q̃s ĩtrabit: h Portãs vult⁹ ei⁹ qs apiet: i Pẽr gyꝝ dẽtiũ ei⁹ formido: k cõrp⁹ illius q̃ſi ſcuta fuſilia: l ꝯpã

b Quis eni po. re. vul. meo. i. volũtati ⁊ p̃cepto meo. q. d. null⁹. ⁊ iõ q̃uis ptãs demõis ſit magna. tñ nõ pôt ea vti niſi quãtum placet mihi. ⁊ ſic poſſum eã reſtringere ⁊ ꝑmittere ꝓut expedit ſaluti electoꝝ. ſecũda ẽt cã ſubditur. cũ dicitur. c Et qs ante dedit mihi ut ⁊c̃. q. d. non ſum obligat⁹ alicui nec poſſum obligari. ⁊ ideo nulli facio iniuriã ſeu crudelitatem cõcedendo demoni ptãteꝫ. tertia aũt cã ſubditur. cum dicitur. d Non parcã ei verbis potẽtibus. i. ꝓpter verba ei⁹ cõminatoria. nec etiam ꝓpter verba eius humilia. ideo ſubdit̃. e Et ad deprecandum cõpoſitis. ſed puniam eũ de malo uſu ſue ptãtis ſm tenorẽ iuſticie ⁊ equitatis q̃ punitio cedet ad honorẽ meum: ⁊ gloriaꝫ electoꝝ. f Quis reuelabit fa. ⁊c̃. Hic conſequẽter exequitur ꝓpoſitũ oñdens ſub ſpecie ceti demonẽ eſſe terribilẽ. p̊ ex eius diſpoſitione. ſecũdo ex eius opatiõe. ibi. Sternutatio ei⁹. Circa p̃mũ dicit. Quis reuelabit faciẽ indumẽti ei⁹. cet⁹ eni in fronte dicit̃ hẽre multas plicas magnas ad modũ falcis deſpoſitas. ad q̃rum releuatiõem uel reuelationem nullus auderet appropinquare ex terrore. ⁊ ꝑ hoc deſignat̃ ꝙ aſtutias demonis ⁊ ei⁹ fraudulentias nullus homo poſſet explicare. g Et i medium oris ei⁹ qs itrabit. os eni ceti ẽ ita terribile ꝙ q̃libet creatura ultra modum horreret intrare. ⁊ ꝑ hoc deſignat̃ ꝙ adhuc dꝫ eſſe magis horridũ incorporari demoni ꝑ peccati mortalis cõſenſum.

h Portas uult⁹ eius quis aperiet: porte uultus ceti dicunt̃ ei⁹ due mandibule ſuꝑior ⁊ inferior q̃ ad modum portaꝝ aperiuntur ⁊ claudunt̃. ꝑ q̃s intelligitur in demone uiolentia ⁊ aſtutia qbus quaſi quibuſdam portis peccatores abſorbet.

i Per gyrum dentiũ eius formido. ꝑ dentes ceti terribiles itelligũtur mali hoies qui ſua ptãte alios ad malũ iducũt. ut ſic demõi ꝑ eos q̃ſi qbuſdam dentib⁹ incorporent̃.

ctũ ſquamis ſeſe p̃mẽtib⁹. m Una vni ꝯiũgit̃: ⁊ nẽ ſpiraculũ qdẽ ĩcedit ꝑ eas. Una alt'i adherebit: ⁊ tenẽtes ſe nequaq̃ ſepabũtur. n Sternutatio ei⁹ ſplẽdor ignis: o ẽt oculi ei⁹ vt palpebre dilucl'i. p Dẽ ore ei⁹ lãpades ꝓcedunt ſic̃ tede ignis accẽſe: q dẽ nãlib⁹ ei⁹ ꝓcedit fum⁹ r ſic̃ ollẽ ſuccẽſe atq; feruẽtes. s Halit⁹ ei⁹ prunas ardẽ fac: ⁊ t flãma de õre ei⁹ egredit̃. u In cõl

k Corpus illius q̃ſi ſcuta fuſilia. i. de ere fuſo q̃ ſunt fortiſſima. l Cõpactum ſquamis ſeſe p̃mentibus. ⁊ ꝯplectentibus. ſquame eni ceti magne ſũt ad modũ ſcuti. ꝑ h̃ autem deſignatur multitudo maloꝝ hoĩum q ſunt quaſi q̃dam ſquame diaboli. ⁊ connexio eorum ad male agendum. ideo ſubdit̃. Una uni coniugitur.

m Et ne ſpira. i. aer incedit ꝑ eas. ſquame eni ceti ſunt ita coniuncte ꝙ uix aer pôt inter eas ingredi. ⁊ ꝑ hoc intelligit̃ ꝙ mali hoĩes ita aliqñ ſunt ad male agẽdum cõnexi ⁊ obſtinati ꝙ non recipiunt inſtinctũ ſp̃us ſancti ad bonũ ſm ꝙ dicit̃. ſupra. 24. Ipſi fuerunt rebelles ⁊c̃. n Sternutatio eius. Hic conſequenter oſtenditur demon terribilis ſub ſimilitudine ceti ex eius operatione. ⁊ primo deſcribitur eius terribilis operatio. ⁊ ſecundo eius mirabilis impugnatio. ibi. Mittet contra eum. Circa p̃mum ſciendum ꝙ ſicut in deſcribendo diſpoſitionem ipſius ceti incipit a capite: ita ſimiliter incipit deſcribẽdo eius opatiões: principalior aũt pars capitis eſt cerebruꝫ ex cuius cõmotõe cãt̃ ſternutatio. iõ dicit. Sternu. ei⁹ ſpl. ig. qñ eiꝫ hõ fortiter ſternutat ex cõmotione cerebri cõmouentur oculi: ⁊ ſic ab eis videntur quaſi quedam ſcintille egredi: ⁊ hoc tanto magis fit in ſternuatione ceti quanto caput eius ⁊ cerebrum ſunt maiora. Audiui a quodam experto in mari ⁊ homine veridico: ꝙ in ripa maris iuxta portigaliam fuerit inuentus cetus: de cui⁹ lingua particulatim occiſa fuerũt onerati. 24. multi: ex quo ſatis apparet magnitudo capitis ⁊ cerebri: ⁊ oculorum. ideo ſubditur. o Et oculi eius vt palpebre diluculi. oculi enim propter leuitatem habent quãdam claritatem: ⁊ ideo oculi ceti ꝓpter magnitudinem videntur a longe per modum cuiuſdã claritatis diffuſe ſimilis aurore ſeu diluculo. per ſternutationem autem ceti intelligitur tentatio diaboli: ex qua procedit ignis ire ⁊ concupiſcentie: ⁊ per claritatem oculorũ proſperitas temporalium: quam diabolus peccatoribus repromittit. Conſequẽter deſcribitur effectus oris. cum dicitur.

p De ore eius lampades procedunt ſicut tede ignis accẽſe. eſt autem teda genus ligni luminaribus apti: ⁊ dicitur a tedet per antiphraſim. cetus enim habet maximum calorem interius: q neceſſarius eſt ad mouendum tantam molem corporis. eſt eni animal reſpirans ſicut delphin. ⁊ ideo de ore eius egreditur aer multum calefactus propter quod igni comparatur: quia nõ ſolum reſpirat per os ſed etiam per nares. ideo ſubditur.

q De naribus eiuſ procedit fumus. i. aer calefactus ⁊ aduſtus.

r Sicut olle ſuccenſe atq; feruentes. ſicut enim aqua in olla calefit per hoc ꝙ ignis apponitur olle: ita aer reſpiratus in pulmone per calorem cordis prope exiſtentem.

s Halitus eius prunas ardere facit. ideſt ita magnus eſt ⁊ calidus ꝙ poſſit accendere prunas: ⁊ loquitur de ceto ad modum ſufflatorij magni: quo ſuccenditur ignis ĩ magna fornace.

t Et flãma de ore eius egre. i. aer tam aduſtus ⁊ calidus ꝙ merito flãme comparatur. Per iſta autem predicta intelligitur ꝙ per tentatões diaboli: feruiores ire inuidie ac ſupbie ſuccendũtur. Conſequenter deſcribit fortitudinem colli quod imediate coniungitur capiti. u In collo eius morabitur fortitudo ĩ libro ſecundo de animalibus dicitur: ꝙ nullus piſcis habet collum niſi generãs: cuiuſmodi ẽ cetus: in cui⁹ collo regritur fortitudo ad portãdum pondus tãti capitis ſicut p̃dictũ eſt: ⁊ ad cõiungendũ ipm̃ reliquo corpori. Per collũ ceti deſignant̃ mali

boies per quos diabolus ſuam maliciam ad alios deriuat.
a Et faciē eius pcedet egeſtas. in ceto enī ꝓpter magnitudinē corporis requirit̄ multū de nutrimēto: ⁊ iō qn̄ vertit faciem ad qrendum cibū euacuat illā ꝑtem maris ſibi ꝓpinquā piſcibus eos deuorando: ⁊ ꝑ h̄ deſignatur ꝙ egeſtas ⁊ carētia virtutū ex ſuggeſtione demonis cātur. Cōiter deſcribit fortitudinē aliaꝝ ꝑtium corporis ceti. d. b Mēbra carniū eiꝰ coherētia ſibi. ꝓpter ſpiſſitudinē mēbroꝝ ⁊ carniū: ⁊ ꝑ hoc deſignat̄ ꝙ hoies iniq̄ q̄ ſunt mēbra diaboli ad malefaciendū ad inicem ſunt colligati.
c Mit. ꝯ eū. h̄ ꝯnr deſcribit̄ īpugnatō dmōis ſꝫ metaphora ceti: ⁊ p̄ a deo q̄ eū deijcit. 2º a creatura quā deſpicit. ibi. Cū ꝯprehenderit. Circa p̄mū dr̄. Mit. ꝯ eū ful. ſ. dōs a q̄ fulmia tāq̄ ſagitte mittūt̄: fulmina āt freq̄nt cadūt ī mari ⁊ naues obruūt. ⁊ eodē mō cetū frequētiꝰ ꝑficiunt q̄ alios piſces ꝑꝑ magnitudinē ſui corꝑis.

lo eius morabitur fortitudo: ⁊ faciē eius p̄cedet egeſtas. Mēbra carniū eꝰ coherētia ſibi. Mittet ꝯ eū fulmiā: ēt ad locū aliū nō ferēt̄. Cor eiꝰ idurabit̄ tāq̄ lapis ⁊ ſtriget̄ q̄ſi malleatoris icꝰ. Cū ſublātꝰ fuerit: timebūt angeli: et t̄riti pūrgabunt̄. Cū apphēderit eū gladiꝰ ſubſiſtē nō poterit neq̄ haſta neq̄ torax. Reputabit enī q̄ſi palleas ferꝝ ⁊ q̄ſi lignū putridū es. Nō fūgabit eū vir ſagittarīꝰ: ī ſtipulā v̄ſi ſūt ei lapides fūde. Q̄uaſi ſtiplā eſtiabit maleū ⁊ deridebit vibrātē haſtā. Sūb ipſo erūt radij ſolis: ⁊ ſternet ſibi auꝝ q̄ſi lutū. Feruēſcē faciet q̄ſi ollā ꝓfūdū maris: et pōnet q̄ſi cū vnguēta bulliūt. Poſt ēuꝫ lucebit ſemita: ēſtiabit abyſſuꝫ q̄ſi ſeneſcētē. Nō ēſt ſup t̄rā ptās q̄ ꝯparet̄ ei: q̄ factꝰ ē vt nullū timēt. Oē ſublim ē videt: ipſē ē rex ſup vniūſos filios ſupbie. XLI.

d Et ad locū alium non ferent̄. ꝑ qđ deſignat̄ certitudo dīne ꝓuidētie ſic̄ de ſapiēte ſagittatore dr̄: ꝙ eius ſagitta nō fert̄ ad aliū locum niſi intentiōis ſue. ꝑ hec fulmina itelligit̄ ſnīa dīna dānatiōis demonis: q̄ non fert̄ alibi: q: cedit ad dei gl̄iam ⁊ ſanctoꝝ: ⁊ tm̄modo nocet demoni: ⁊ malis hoibꝰ q̄ ſunt mēbra eiꝰ ⁊ ꝙ hoc de demone ſpāl̄r intelligat̄: ꝑ hoc patet qđ ſubdit̄.
e Cor eius indurabit̄ q̄ſi lapis. in quo deſignat̄ obſtinatio demonis q̄ non flectit̄ ad bonum ex aliq̄ ꝑcuſſione dīne vltionis.
f Cum ſublatꝰ fuerit timebūt angeli. iſte timor nō eſt aliud q̄ admiratio angeloꝝ ſcōꝝ de diuina virtute ⁊ iuſticia in deiectione ⁊ punitōe demonis: q̄ ꝑtim facta eſt a p̄ncipio ſui caſus: ⁊ cōſumabit̄ in futuro iudicio: qn̄ cū peccatoribꝰ dānatis detrudet̄ in inferno. nec pōt talis admiratio angeloꝝ intelligi de ꝑcuſſione ſeu interfectōe ceti a deo: q: oīs res corꝑalis parua ⁊ modice reputatiōis ē ⁊ q̄ſi nulla reſpectu angeli: ꝓpter qđ in eo nō cadit admiratio de deiectōe rei corporalis ⁊ maxime itellectu carētis: cuiuſmodi ē cetꝰ. g Et territi purgabunt̄: ſm̄ ꝙ dicit dionyſius: lꝫ in angelis nō ſit purgatio ab imūdicia: tn̄ ē ibi purgatio a neſciētia iq̄uātū ꝑ illuminationes diuinas ſeu effectus eiꝰ mirabiles imediate ab eo ꝓcedētes āgeli ſancti aliq̄ cognoſcunt: q̄ prius neſciebant: ⁊ hoc mō angeli in deiectōe demonis de celo empyreo fuerūt purgati a q̄dam neſciētia: videntes diuinā virtutē ⁊ iuſticiā in effectu: quā prius nō viderāt. idem eodēꝫ modo erit in detruſione demonis in inferno cū damnatis in extremo iudicio. Fuerūt etiaꝫ ſancti angeli in caſu demonū purgati ab eoꝝ ſocietate: ⁊ in extremo iudicio ꝑ totalē ſeꝑationem plenius purgabunt̄. h Cum apprehēderit. Hic cōſequēter deſcribit̄ impugnatio diaboli ſub noīe ceti: ⁊ hoc ab homine quē deſpicit: ⁊ hoc ē qđ dicitur. Cū apprehenderit eū gladius ⁊c. in quo ōnditur qđ non timet inuaſionē de ꝓximo: quia quātumcūq̄ hō ſit armatus ad inuadendum vt gladio ⁊ haſta: ⁊ ad ſuſtinēdum torace vel cōſimilibus: tn̄ nullo mō poterit ſtare corā eo ſi auertat: ideo ſubditur. i Reputabit enī vt paleas ferrum. q: ferrū gladij vel ligna lancee nō potuerūt ei nocere: ſicut nec palee ꝓiecte ꝯ hoiem nocent ſibi: ⁊ ſic cetus non timet inuaſionē de ꝓpinquo: ita nec ēt de longinquo. iō ſubdit̄.
k Nō fugabit eū vir ſagittarius. timore ſagittaꝝ contra eū ꝓiectaꝝ. Sciendum tamē ꝙ lꝫ talia nō timeat: tn̄ ex ꝓiectione ſpiculoꝝ de longinquo que nō aduertit: nec ꝑ conſequēs timet vulnerat̄ ⁊ tandē morit̄: ⁊ ſic mortuꝰ ad littꝰ maris ꝓijcitur: ſic̄ dictū eſt. ſupra ca. z. l In ſtipulam verſi ſunt ei lapides fūde. habet enim tantam pinguedinem exterius ⁊ cutis duritieꝫ ꝙ lapides ſic ꝓiecti non nocerent ei. m Quaſi ſtipulaꝫ eſtimabit malleū. nō enīꝫ pōt aliquis tantū appropinquare ſibi ꝙ cum malleo vel cū haſta poſſit euꝫ ꝑcutere: niſi qn̄ impingens ad terrā non pōt ſe mouere: vt dictū eſt ca. p̄cedenti. ꝑ predicta intelligitur ꝙ diabolus qui per cetum intelligit̄: non timet inuaſionem hominis de ꝓpinquo vel de longinquo: q: nulla res corporalis pōt ei nocere niſi inquātum eſt inſtrumentū diuine iuſticie: ſicut eſt ignis infernalis: q̄ eſt corporeus: ⁊ tn̄ ipſum affligit. ſicut autem cetꝰ virtute humana nō poteſt ſuꝑari: vt p̄dictuꝫ eſt ſicut nec ēt aliq̄bus ſpecioſis allici: vt ſe ſubijciat ei: ideo ſubditur.
n Sub ipſo erunt radij ſolis. i. res quātumcūq̄ pulchre nihil reputabuntur ab eo nec etiam quantūcunq̄ precioſe. iō ſubditur.
o Sternet ſibi aurum quaſi lutuꝫ. i. nihil reputabit: per hoc deſignatur ꝙ diabolus nullis rebꝰ ſenſibilibus quātumcūq̄ precioſis vl̄ pulchris allicitur vt ſubijciat ſe homini: licet aliquādo hoc fingat: vt ſibi hominem alliciat in culpa: ⁊ tādem pena perpetua.
p Feruēſcere faciet q̄ſi ollaꝫ. q: ꝑ magnitudinē corporis cetus fa. it magnam cōmotionem maris ex qua cōmotiōe generatur magna ſpuma ī ſuperficie. ideo ſubdit̄.
q Ponet quaſi cum vnguenta bulliūt. que bulliendo ſpumam ſuperiꝰ faciunt ex aere incluſo. per hoc autem intelligitur ꝙ diabolus cōcitat turbatiōes ī hoc mūdo.
r Poſt eum lucebit ſemita. ſicut enī naues trāſeūtes dimittūt veſtigium ſui trāſitꝰ ꝑ aliquod tp̄s: ſic etiam cetꝰ ꝓpter magnitudinē ſui corꝑis dimittit poſt ſe magnū ⁊ longū veſtigium trāſitus ſui: ꝑ qđ deſignat̄ ꝙ turbatiōes a diabolo concitate in hoc mundo nō cito ſedant̄: ſed habēt aliquādo magnū tp̄is tractū. s Eſtimabit abyſſum. i. mare oceanū.
t Quaſi ſeneſcentē. i. impotentē ad ip̄m abſorbēduꝫ: qđ enī antiquatur ⁊ ſeneſcit ꝓpe interitū eſt: vt hētur Heb. 8. ⁊ ꝑ cōſequēs ē debilis virtutis: ꝑ h̄ itelligit̄ demon q̄ ꝓpter dānatiōeꝫ ſuā non dimittit niti contra deum: quaſi ſua pena eſſet terminanda.
u Non eſt ſuper terram poteſtas que comparet̄ ei. animalia āt marina maiora ſunt ſatis q̄ terreſtria: vt dicit Plinius: cuiꝰ cauſā aſſignat humiditatis abundantiam: que membra corporum extēdit: vnde in regionibus humidis ſunt homīes maiores q̄ in ſiccis: ⁊ ideo ſi in mari nulla eſt creatura que equiparet̄ ceto in fortitudine: multo minus inuenitur in terra: ⁊ per hoc deſignatur ꝙ poteſtas demonis maior eſt q̄ poteſtas cuiuſlibet corporalis creature. iō ſubditur.
x Qui factus eſt vt nullum timeret. habet enim demon ex conditōe nature ſue q̄ in eo remāſit integra ꝙ ſit ſuperior omni corporali creatura: ⁊ ſic non timeat eam. vnde ſubditur. y Omne ſublime videt. quia pre ſupbia ſemꝑ nititur aggredi maiora: ꝓpter qđ ſubdit̄.
z Ipſe eſt rex ſuper omnes filios ſuperbie. i. excedit omnes alios in ſuperbia: ⁊ per hoc patet ꝙ ea que dicta ſunt de ceto itelligunt̄ p̄ncipaliter de demone: qui eſt p̄ncipium ſuperbie.

¶ In ca. 41. vbi dicit̄ in poſtilla. Non quaſi crudelis. Poſtq̄ oſtendit demonē ab homine inſuperabilem. ADDITIO. I.

Quod dr̄ hic. Non q̄ſi crudelis excitabo eum. videt̄ alludere ad id qđ ſupra iob. 30. c. ad deū clamans dicebat. Mutatꝰ es mihi in crudelē. ad cuiꝰ declaratiōem ⁊ ꝯtinuationē ad p̄cedentia ⁊ ſequētia cōſiderādum ē: ꝙ licet dñs in p̄cedentibꝰ oſtēderat ipſi iob ꝙ de ꝓuidentia diuina circa actꝰ hūanos non erat cā ab homine oīno q̄renda: ꝓut dcm̄ fuit. ſupra. 38. c. in additōe: nihilominus tn̄ ꝯdeſcēdens fragilitati ip̄ius iob: q̄ vehemēter deſiderabat ſcire rōnes ſeu cās medias ſue flagellatiōis: vt pꝫ ſupra in pl̄ibus locis: voluit inuere ſibi in hoc loco ꝙ ꝓceſſus ſue flagellatiōis incepit ab ip̄o ſathan. vt pꝫ ſupra. z. ca. q̄ ꝑ behemoth ⁊ leuiathan in hoc loco figuratur. ⁊ q: de hoc videret̄ ꝙ iob poſſit magis miſerabiliter proclamare: eo ꝙ deꝰ poſſet eū affligere alijs modis p̄ter crudelitatē ipſius ſathan ideo deus ſatiſfecit ſibi ꝑ hoc ꝙ i cōflictu ſeu bello qđ habuit cū ipſo ſathan: deo adiuuāte nō fuerat ipſe iob ꝯuictus: cū tn̄ ptās ſathan incomparabiliter excedat ptātē ipſius iob. ꝓut infra eo. ca. Nō eſt ptās ſup terrā q̄ cōparet̄ ei: ⁊ de hoc dicit. Memēto belli nec vltra addas loq. q. d. Bellū ꝙ habuiſti cū behemoth ſeu leuiathan ſēper debes hēre in mēoria: eo ꝙ nō potuiſſes ab eo euadere ꝓpa ptāte niſi ſolū dīna: vn̄ nec vltra addas loqui. ſ. locutōes q̄ruloſas. ⁊ q: forte iob ex mēoria talis belli p̄teriti incideret in timorē magnū: ne forte iterum eū affligeret: iō p̄nunciat ei ſecuritatē. d. Ecce ſpes eiꝰ. ſ. ſathan: qui ſperabat ſubuertere iob ad hoc vt faceret eum in facie dñi blaſphemare. ſupra. z. ca. Fruſtrabitur: q: non ē ꝯſecutus intentuꝫ. ⁊ videntibꝰ cūctis p̄cipitabit̄: q: poſt conſolatōem iob vidētibꝰ cūctis fribus ⁊ cognatis: huiuſmodi ſpes ſathā fruſtrata fuit ſeu p̄cipitata. Sed q: adhuc poſſet quis dicere. ꝙ afflictio iob ꝑ tam ferociſſimam creaturam videret̄. ad crudelitateꝫ ꝑtinere: eo modo ꝙ iob dicebat

vbi ſupra. Mutatꝰ es mihi in crudelem. ideo ſubdit. Non quaſi cru delis. ſ. vt tu dicebas: ſuſcitabo eū. q. d. cuius ratio eſt. nam deꝰ nō p̄miſit ſathan tentare ſeu affligere ipſum iob q̄tum poſſet ſeu vellet. hoc eni eſſet crudelitas: ſed deus limitauit potentiam ſuā dicēs. Uerūtamen aiam eius ſerua: i quo deus reſeruauit in p̄miſſione afflictionis ipſius iob ptātem ſuperandi ipſum: vt ibidē in additiōe fuit expoſitum. ⁊ quia iſta reſeruatio non poterat frāgi ab ipo ſathā ideo ſubditur. Quis enim reſiſtere poteſt vultui meo. Ratio aūt quare nullꝰ poſſit reſiſtere ſubdit. Et quis ante dedit mihi vt reddā ei. q. d. ptās ſua non ē a ſeipſo ſed a me: ⁊ iō ſubdit. Oia q̄ ſub celo ſūt mea ſunt. ⁊ q2 forte diceret quis q nō eſſet danda talis ptās creature tam crudeli: q2 poſtq̄ hēret talem ptātem per verba cōminatoria ſeu deprecatoria poſſet vti ptāte ſua ad libitum. ſic ꝯſueuit fieri inter hoīes qui poſtq̄ recipiūt ptātem a ſuperioribus eam retinēt p̄dictis modis ēt ſupiore nolēte: iō ſubdit Nō parcā ei verbis potentibꝰ. ⁊ ad deprecandū cōpoſitis. ſ. vt p̄mittam eū vti ptāte ſua vt vellꝫ ⁊ loqt̄ more hūano ſeu poetico ꝑut i h̄ libro freq̄nter tales locutōes occurrūt: deo eni non ptinēt talia ꝓpe loquendo. ⁊ ſequit̄. Quis reuelabit faciē indumēti eiꝰ in q̄ ꝓſeq̄t ꝓpoſitū de ꝯdōibꝰ demonis ſub ſpecie ceti. Et exponat̄ totū vt in poſtil. vſq̄ ibi. Cū ſublatꝰ fuerit ⁊c.

R Eſpōdēs aūt iob dn̄o dixit. Scio q2 oīa poteſ: ⁊ nullā te latet cogitatio Quis ē iſte q celāt ꝯſiliū abſq̄ ſciā? Ideo iſipiēter locutꝰ ſū: ⁊ q̄ vltra modū excedūt ſciāꝫ meā. Audi ⁊ ego loquar: iterrogābo te: ēt rn̄de mihi. Auditu auriſ audiui te: nūc āt oculus meꝰ videt te: Idcirco ipſe me rep̄hendo: ēt ago penitētiaꝫ i fauilla ⁊ cinere. Poſtq̄ꝫ autē locutꝰ ē dn̄s verba hec ad iob dixit ad eliphaꝫ themaniten. Iratꝰ ē furor meꝰ in te ⁊ in duos amicos tuos: q2 nō eſtis locuti corā me rectum ſicut ſuꝰ meꝰ iob. Sūmite ergo vob ſeptēꝫ tauros ⁊ ſeptē arietes: ēt ite ad ſuū meū iob: ⁊ offerte holocauſtū ꝓ vobis. Iob aūt ſuus meꝰ orabit ꝓ vobis. Faciē eiꝰ ſuſcipiā: vt nō vobis iputet̄ ſtulticiā. Neq̄ꝫ eīꝫ locuti eſtiſ corā me rectū ſicut ſuꝰ meꝰ iob. Abierūt ergo eliphaꝫ themanites ⁊ baldath ſuites ⁊ ſopharna amathites: ⁊ fecerūt ſicut locutꝰ fuerat dn̄s ad eos: ⁊ ſuſcepit dn̄s faciē iob. Dn̄s quoq̄ꝫ ꝯuerſus ē ad penitētiā iob: cū oraret ille ꝓ amiciſ

C In eo. ca. 41. vbi dicit in poſtil. Cū ſublatꝰ fuerit timebūt angeli.

ADDITIO. II.

V Bi tranſlatio nr̄a hꝫ. Cū ſublatus fuerit tiebūt āgeli: i hebreo hr̄. Ex ſublatōe ſua timebūt dij qō intelligit̄ de viris iuſtis de qbꝰ in ps. 81. Ego dixi dij eſtis cuiꝰ ſenſus ē. nā q2 ſtatim ſupra dixerat q diabolus ē ſic obſtinatꝰ in malo q nullo mō flectit̄ ad bonū: de q̄ dicit. Cor eiꝰ indurabit̄ q̄ſi lapis. Pōt q̄s q̄rere q̄. vtilitas fuit in ꝓductiōe talis creature cuiꝰ opa ⁊ mēbra oino ſunt mala: nec ipſe ad bonū ē flexibilis. ad hō tacitā qōnem vr̄ dn̄s rn̄dere ſic: q caſus diaboli ſeu eius ſublatio ē valde vtilis. gnāt. n. ſeu auget i viris iuſtis timorē dei. vidētes. n. q creatura rōnalis i tāta puritate creata ꝑ abuſum libertatis arbitrij lapſa ē in tā magnā ruinā: nō imerito q̄tūcūq̄ ſint pfecti: auget̄ i eis timor ne deficiant eo mō q̄ ſupra. c. 4. dr̄. In āgelis ſuis inuenit prauitatē q̄to magis hitantes domos luteas ⁊c. ⁊ ō h̄ dic̄. Ex ſublatōe ſua timebūt dij. ſ. iuſti viri: q gdē timor dei itelligēdus ē filialis de q̄ Ore. in. i. mora. Qui timet deū nihil negligit: timere deū ē nulla q̄ faciēda ſūt bōa ꝓterire: q gdeꝫ iuſti tētatiōibꝰ demonū territi ſepe purgabunt̄ ab imūdicia. vn̄ Aug. ſup ps. 43. Uita nr̄a in hac pegrinatōe non pōt eē ſine pctō nec ꝓficere ſine tētatiōe: q2 ꝓfectꝰ nr̄ ꝑ tentationē nr̄aꝫ fit nec ſibi q̄ſq̄ inoteſcit niſi tentatꝰ: nec pōt coronari niſi vicerit: nec pt vincere: niſi certauerit: nec pt certare niſi inimicū ⁊ tētatōes hūerit. hec ille: ⁊ iſto mō iuſti tētationibꝰ demonū territi ⁊ i bono ꝑſiſtētes ꝓpe dicunt̄ purgari. ex quo pꝫ q ruina diaboli fuit valde vtilis iuſtis diligētibꝰ deū vt inde diſcerēt q̄tū timerēt: ꝑut dr̄ in glo. allegata i p̄cedēti. c. additōe ſcda. ⁊ ēt vt a piaculis purgarentur. ⁊ h̄ eſt qō apl̄s dicit. Diligentibꝰ deum oīa coopantur in bonum.

C In eo. ca. 41. vbi dicitur in poſtil. Ipſe e rex ſup oēs filios ſupbie. i. excedit omnes alios in ſupbia.

ADDITIO. III.

V Bi tranſlatio noſtra habet. Ipſe eſt rex ſuper omnes filios ſupbie. in hebreo habetur. Ipſe eſt rex ſup oēs filios ſaphac. Saphac vō ē vocabulū obſcurū qō nō ſignificat ſupbiā nec aliqō certū hꝫ ſignificatū ꝫ expoſitōes hebreoꝝ: eo q vocabulū iſtō nō hꝫ ſile in ſacra ſcriptura ꝫ eos: vn̄ dicūt q oꝫ exponi ꝑut cōgruit loco in q̄ ponit̄. ⁊ q2 i h̄ loco plāc agit̄ de ceto leuiathā qō ē maximū aial ⁊ potētiſſimū iter marina cōiter: iō dicūt q interpretatio huiꝰ dictionis eſt piſcis. ⁊ ſic ꝫm eos dr̄. Ipſe ē rex ſup oēs filios piſcīuꝫ. ſed hec expoſitio ē falſa. ⁊ ēt vt credo ficta. ꝑrimū pꝫ. naꝫ aliud vocabulum ſile repit̄. Iſa. 37. vbi dr̄. Comede hoc āno q̄ ſponte naſcunt̄. ⁊ in anno ſcdo pomis veſcere. Et vbi tranſlatio nr̄a hꝫ pomis: in hebreo hr̄ ſaphac ſeu ſaphic q̄ eſt ſilis dictio huic q̄ hic ponitur. ⁊ eſt ſnia ꝫm hebreos: q deus ꝑ iſaiaꝫ ꝓpham ꝓnoſticabat ezechie regi q poſtq̄ ſennacherib receſſiſſet a iudea quā dimiſerat penitꝰ vaſtatā: totꝰ populus ezechie in p̄mo anno miraculoſe vineret ex his q̄ naſcerentur ex granis ꝯtritis ab exercitu aſſirioꝝ ſine cultura hoīs ⁊ in āno ſcdo viueret ēt miraculoſe de fructibus arboꝝ q̄s p̄ciderāt aſſirij. ⁊ ſic pꝫ q ſaphac ſignificat rē p̄ciſaꝫ a ſua radice: q̄ gdem ſignificatio ꝯuenit ꝓpe in hoc loco vt ſit ſenſus. Ipſe eſt rex ſup oēs filios p̄ciſionis ſeu exciſionis: qō ꝓpe ꝑtinet ad diabolūꝫ ꝑ leuiathan in hoc loco figuratum q excedit oēs a deo p̄ciſos in auerſione a deo: q̄ ē ꝓpa p̄ciſio: ⁊ q2 hec p̄ciſio primo ⁊ p̄ncipaliter fuit per ſuperbiam: ideo tranſlatio noſtra competenter ſe habuit interp̄tādo h̄ nomē ſaphac ꝑ ſupbiā. ⁊ ſic pꝫ p̄mum. ſecūdum vō ꝓbabilr̄ appet. nā ipſi hebrei oīa iſta q̄ hic tradunt̄ de leuiathā itelligūt de ipſo ceto nō de diabolo: de quo. ſ. ceto mlta tradūt fabuloſa ⁊ penitꝰ incredibilia ꝑut poſtillator ponit ſupra. 40. c. ⁊ in alijs locis ⁊ vt talia quodam modo ꝯfirmēt eua cuādo verā ſniam nr̄aꝫ ō leuiathā ſpirituali: iō finxerūt q ſaphac ſignificat piſcē mō p̄dcō ⁊ finxerūt q ſilis dictio i ſacra ſcriptura n̄ iueiat̄.

Ca. XLII.

a R Eſpondēs aūt iob. Poſtq̄ deſcripta ē ipſius iob icrepatio eo q nimis extulerat ſuā iuſticiā. h̄ ꝯñter pōit̄ eiꝰ humilis rn̄ſio ꝯfitendo ꝓpam culpam dicēs dn̄o.
b Scio q2 oīa po. q̄cūq̄ ſunt poſſibilia fieri. c Et nul. te la. co. erat eni iſte iob ꝯſcꝰ q cōmemorādo ſuā iuſticiā paſſus fuerat aliquē leuē motū elationis: qui in talibus ſolet oriri de facili ēt in hoībꝰ pfectis: ⁊ talis motꝰ q̄tūcūq̄ ſit oībꝰ alijs occultꝰ: tn̄ deo ē notꝰ. iō ſubdit̄. d Quis ē iſte. i. q̄cūq̄ q̄tūcūq̄ aſtutꝰ. e Qui celat cō. i. q vult cordis ſui celare ſecretū ipi deo. f Abſq̄ ſci. q. d. talis eſt neſciꝰ diuine virtutis: ꝑꝑ qō iob recognoſcit culpā ſuā. d. g Id inſi. lo. ſum. incaute iuſticiam meā ꝯmemorando. h Et q vl. mo. ex. ſci. meā. rōnes diuinoꝝ iudicioꝝ nimis iueſtigādo. de iſtis eni duobꝰ fuerat icrepatus a dn̄o: vt pꝫ ꝑ p̄dicta. i Au. ⁊ ego lo. ꝯfitēdo inſipiētiā meā. k Inter. te. hūilīter ſic̄ diſcipulus. l Et rn̄. mi. me iſtruēdo. m Auditu au. au. te. q. d. añ flagella hūi de te cognitiōeꝫ aliquā ſed tn̄ imperfectā. n Nūc aūt ocu. meꝰ. vi. te. q2 nunc hēo de te cognitiōnē pfectiorē ſicut viſa plenius cognoſcunt̄ q̄ ſolū audita. fuerat eni iob plenꝰ inſtructꝰ de diuina virtute ꝑ flagellationem: q2 vexatio dat intellectū: ⁊ ꝑ reuelatiōm ⁊ allocutiōeꝫ diuinā ſibi factā: vt pꝫ ex p̄dictis. ⁊ q2 ad cognitiōeꝫ pleniorē ſeq̄t ꝑfectior penitētia de cōmiſſis. iō ſubdit iob. o Idcir. ip. me re. culpā meā pfectiꝰ cōfitendo. ⁊ q2 cū cōfeſſione oris oꝫ eē ſatiſfactio opis: iō ſubdit̄. p Et ago pe. in fa. ⁊ ci. i. in auſteritate: ⁊ hūilitate. q Poſtq̄ aūt ⁊c. Poſita increpatione heliu a dn̄o de p̄ſumptōe ⁊ ipſiꝰ iob de icauta locutiōe. h̄ ꝯñter ponit̄ increpatio alioꝝ triū amicoꝝ iob de falſitatis aſſertiōe. ⁊ ꝑ pōit̄ dcā increpatio. 2º icrepatoꝝ emēdatio. ibi. Abierūt ꝫ. 3º ipſius iob plēa reuelatio. ibi. Addidit q̄ꝫ. Circa p̄mū dicit. r Dixit ad eli. the. iſte erat p̄ncipalīter iſtos tres: ⁊ iō dn̄s ad ipꝫ dirigit ſmonē. d. s Ira. ē fu. meꝰ in te ⁊ i duos ami. tu. n̄ dicit i heliu vel i iob: q2 peccare ex p̄ſūptōe ⁊ incauta locutōe ſic peccauerāt heliu ⁊ iob: n̄ ē ita graue ſic̄ peccare i falſitatis aſſertōe: qō ꝯtigerat iſtis tribꝰ: vt pꝫ ꝑ ſupradicta: ⁊ grauitas hꝰ pcī notat̄: ꝑ h̄ qō dr̄. Furor dn̄i iraſcit̄ ꝯ eos. qō nō ſolet dici in ſcriptura niſi pro grauibꝰ culpis. t Qm̄ nō eſ. lo. co. me rectūꝫ. i. dogma verū. u Sic ſ. me. iob. q vā locutꝰ ē: tn̄ icaute q̄tū ad aliq̄: ⁊ q2 grauēs culpe ātiq̄t ſacrificijs expiabant̄. iō ſubdit̄. x Su. ſ vo. 7. tau. ad deſignādū pfectōꝫ pnie ꝑ ſeptēariū nūeꝝ q̄ pfectio ꝯſignat̄ y Et ite ad ſ. meū. iob. vt iuſtus offerat ſacrificium ꝓ iniuſtis. z Fa. eiꝰ ſu. q2 leuiter tm̄ peccauerat: ⁊ cū h̄ pfcē ō h̄ pēituerat a Ut n̄ vo. ipu. ad penā eternā. b Stulticia. falſā doctrinā aſſerēdo. iō ſubdit̄. Neq̄ꝫ. n. lo. eſtis corā me rectū. c Abierūt ꝫ. h̄ ꝯñr ponit̄ icrepatoꝝ emēdatio: q2 obedierūt ꝓmpte diuino mādato. ⁊ pꝫ lr̄a vſq̄ ibi. d Et ſu. do. fa. iob. i. gratū hūit ſacrificiū ꝑ eū oblatūꝫ: ⁊ eiꝰ orōnē nō ſolum ꝓ ipſo: ſed ēt pro amicis ſuis

e Dñs quoq3 cõuerſus.⁊ pȝ lr̃a. f Et addidit. Hic conſe/quenter ponit ipſius iob reuelatio nõ ſolum ad pſperitatem p̃ſtinam: ſed etiã ad maiorem: qđ oſtendit̃ p̃mo in generali cum dicitur: Addidit quoq3 oĩa ⁊c. qđ patebit infra. ⁊ ſc̃do oſtẽditur hoc in ſpeciali: ⁊ q2 inter bona exteriora hominis amici ſũt pre/cipua: ideo ſubditur: g Venerũt aũt ad eum oẽs frẽs ſui ⁊ vniuerſe ſorores ſue. i. viri ⁊ mulieres de ſua cognatione qui no minibus fratrũ ⁊ ſororum exprimunt̃ in ſcriptura: vñ ⁊ abraaȝ vocauit loth nepo tẽ ſuum fratrẽ. Ge ne. 13. h Et cũ cti qui nouerãt euȝ . i. illi qui hũerant familiaritatem cũ eo ex alijs cauſis an te flagella: quia po ſtea ab eo ſe elon/gauerant reputan/tes eum a deo fla/gellatum ꝓpter ei⁹ peccata lȝ occulta. i Et comederunt cum eo panem: qa fecerũt euȝ eo ſolẽ ne prãdium ꝓpter eius releuationem nomine eni3 panis ⁊ aque omnis cib⁹ ⁊ potus intelligitur in ſcriptura. vnde. 4. Reg. 7. dixit heliſeus filijs regis iſrael de ſyria in ſamariam ductis. Appone eis panẽ ⁊ aquam: ⁊ ſubdit̃ ibideȝ: Appoſita eſt eis magna ciborum preparatio. ex quo patet ꝙ per panẽ ⁊ aquã ꝓpheta intelligebat ſolẽne prãdium: nõ enim eſt veriſimile ꝙ rex fecerit niſi ſm intellectum ꝓphete.

ſuis. Et addidit dñs oĩa q̃cunq3 fuerãt iob duplicia. Venerũt ãt ad eũ oẽs frẽs ſui: ⁊ vniuerſe ſo/rores ſue: ⁊ cũncti q̃ nouerãt eũ pri⁹: ⁊ comederũt cũ eo paneȝ in domo ei⁹. Et mouerũt ſup eũ ca put ẽt ꝯſolati ſũt eũ ſup oĩ malo qđ itulerat dñs ſup euȝ: ẽt dede rũt ei vnũſqſq3 ouẽ vnã ⁊ iaurẽ aureã vnã. Dñs aũt bñdixit no uiſſimis iob mag̃ q̃ p̃ncipio ei⁹. Et factã ſũt ei q̃tuordeciȝ milia ouiũ: ⁊ ſex milia camelor: ⁊ mil le iuga bouȝ: ⁊ mille aſine. ẽt fue

k Et mouerũt ſuper euȝ caput recognoſcentes ſe deceptos fu iſſe: reputãtes flagella ꝓpter iniquitateȝ ſuam ei cõtigiſſe: ideo ſubditur: l Et conſolati ſunt eum ſup omni malo. ꝓteſtan tes ꝙ hoc fecerat dominus ad ipſius iob ꝓbationẽ ⁊ maiorem remunerationem. m Et dederunt ei ⁊c. magis ad congau/dendum q̃ ad releuandum: quia dona huiuſmodi ad hoc pa/rũ feciſſent: q2 ſubdit̃: n Vnuſqſq3 ouem vnaȝ. In hebreo habetur: Obulum vnum. vt dicunt hebrei moderni. Releua/tio aũt fortune iob facta eſt a domino: ideo ſubditur. o Dominus aũt benedixit nouiſſimis iob: multiplicando eius bona tẽporalia ⁊ ſp̃ualia. p Et facta ſũt ei. 14. milia ouium ⁊c. ante flagella habuit tñ ſeptem milia ouium ⁊ tria milia ca/melorum: ⁊ quingenta iuga boum: ⁊ q̃ngentas aſinas vt habe/tur ſupra. i. ca. que oĩa hic exprimunt̃ duplicata. q Et fuerunt ei ſeptem filij ⁊ tres filie. ⁊ ſic videtur ꝙ proles eius non fuit duplicata: q2 tot habuerat ante. vt habetur. i. ca. Ad hoc dicunt aliqui ꝙ hoc factum eſt ad meliorem ipſius for tunam: quia ſi proles eius fuiſſet duplicata: bona eius tempora lia fuiſſent nimis diuiſa: ⁊ ſic quilibet reportaret minorem por tionem: ſed hoc videtur parum valere: quia in felicitate prolis magis attenditur bonitas morum q̃ abundantia temporaliuȝ bonorum: ⁊ ideo aliter dicitur ꝙ pueri iob fuerunt mortui in ſtatu ſalutis: vt ſatis patet ex dictis ſupra. i. ca. tales aũt nõ dicũ tur ꝓprie mortui: ſȝ magis viui ſm ꝙ dicit ſaluator Matth. 22. allegãs verbũ dñi qđ habet̃ Exo. 3. Ego ſum deus abraham: ⁊ deus iſaac: ⁊ deus iacob: ideo ſubdit ſaluator: Nõ eſt deus mor tuor ſed viuẽtium: ⁊ ideo q2 pueri iob reſeruabantur in lymbo ſanctorum patrũ cum ipſo victuri in eternũ. ſic intelligit̃ ꝓles eius duplicata ſicut ⁊ alia. r Et vocauit nomẽ vnius diem ꝓpter ſpecioſitatis eius claritatem.

s Et nomen ſecunde caſſiam: que eſt ſpecies aromatica: ⁊ hoc propter: mulieris ſuauitatem.

t Et nomen tertie cornu ſtibij. eſt autem ſtibium vnguentũ quo mulieres depingunt faciem: vt appareant pulchriores: ſm illud. 4. Regum. 9. Depinxit iezabel oculos ſuos ſtibio ⁊c. hoc autem ſtibium in cornu ſeruatur. ſic ergo vocauit iob fili/am ſuam per hoc deſignans ꝙ habebat maiorem pulchritu dinem q̃ poſſit haberi in alijs mulieribus per talem picturam. ideo de filiarum iob pulchritudine ſubditur

u Non ſunt autem inuente: ⁊ per hoc deſignatur ꝙ non ſolum excedebant alias mulieres in pulchritudine corporis: ſed etiaȝ in pulchritudine morum.

x Deditq3 eis pater ſuus hereditatem inter fratres earum: ⁊ per hoc deſignatur conuenientia virtutis ⁊ amoris in vtriſq3. ⁊ quia iob fuit flagellatus in proprio corpore: ideo poſt flagella ad proſperita tis eius augmentum additur longitudo dierum: cum dicitur:

y Vixit autem iob poſt flagella. ſcilicet que predicta ſunt.

z Centum quadraginta annis. ⁊ ꝙ in toto hoc tempore vixerit in proſperitate oſtenditur per h̃ quod ſubditur: Et vidit filios ſuos ⁊c. ⁊ ſequitur: a Et mortuus eſt ſenex: quod pertinet ad vite diutur nitatem. b Et ple/nus dierum. quod perti net ad vite proſperita/teȝ. vnde ſupra. 7. ad de ſignandum ſuam aduer ſitatem dixit: Sic ⁊ ego habui menſes vacuos. propter quod per oppo ſitum plenitudo dieruȝ deſignat in eo abundan tiam bonorum fortune quibus vſus eſt ad vir/tutem: ⁊ bonorum gra/tie quibus perductus ẽ ad futuram gloriam: q̃ perdurat in ſecula ſecu lorum.

rũt ei ſeptẽ filij ⁊ tres filie. Et vo cãuit nomẽ vni⁹ diẽ: ẽt nomẽ ſe cũde caſſiaȝ: ẽt nomẽ tertie cor/nu ſtibij. Nõ ſũt aũt iuẽte muli/eres ſpecioſe ſic filie iob i vniuer ſa terra. Deditq3 eis pr̃ ſu⁹ here/ditatẽ iter fratres ear. Vixit aũt iob poſt flagella hec cẽtũ q̃dra/gita annis: ⁊ vidit filios ſuos ⁊ filios filiorum ſuorum vſq3 ad quartam generationem: ⁊ mõr tuus eſt ſenex ⁊ plẽnus dierum.

Explicit liber iob.

In capitulo. 42. vbi dicitur in poſtilla. Ideo de pulchritudine filiar iob ſubditur: Non ſunt iuẽte ⁊c. ADDITIO

P Er pulchritudinẽ corporalẽ nõ deſignat̃ pulchritudo morũ: vñ ꝓuer. ii. c. Circulus aure⁹ in narib⁹ ſuis mulier pulchra ⁊ fatua. ⁊ ibidẽ. c. vl. Fallax gr̃a ⁊ vana ẽ pulchritudo; mulier timẽs deũ ipſa laudabit̃: ſȝ p pulchritudinẽ filiarũ iob poti⁹ innuit̃: ꝙ illa q̃ tradunt̃ in geſtis iob magis ſũt referẽda ad ſẽſũ ſp̃ualẽ queȝ btũs Greg. notabilr̃ ⁊ large exponit q̃ ad lr̃alẽ modicũ eni cederet i verã laudẽ iob vtrũ pulcherrimas filias hẽret q̃rũ ſiles nõ iuenirẽ tur i vniuerſa terra: put bñ lr̃a teſtat̃: an ꝙ eẽnt mediocriter pl̃chre

Additiones pauli epi Burgẽ. ac replice magr̃i mathie dorung ſup iob feliciter finiunt.

Poſtilla venerabilis fratris Nicolai de Lyra ſuper pſalterium feliciter incipit.

P Ropheta magn⁹ ſurrexit in nobis. Luc. 7. Quã uis liber pſalmor apud hebreos inter agiogra/pha cõputet̃: tñ apud latinos inter libros ꝓphe/ticos reputat̃: nec imerito q2 dauid qui fecit pſal mos ſaltẽ p maiori parte: nõ ſolũ dr̃ ꝓpha: ſȝ eti am eximius ꝓphetarũ: vt dicit̃ in p̃ncipio gloſe ſup librũ pſalmor: ꝓpter qđ cõueniẽter dicit̃ de eo verbũ ꝓpoſitũ: ꝓpha magn⁹ ⁊c. In quo qdeȝ verbo pñt notari q̃tuor cãe huius libri. ſ. efficiẽs materialis: formalis: ⁊ finalis. Cauſa aũt efficiẽs duplex ẽ. ſ. p̃ncipal i ⁊ inſtr̃alis. Principalis ẽ ipſe de⁹ reuelans myſteria in h̃ libro deſcri pta. Inſtr̃alis aũt ẽ ipſe dauid cui ſm Aug. oĩa cõtẽta in h̃ libro fuerũt reuelata ⁊ ab eo deſcripta. Scđm vo Hiero. ⁊ Hilarium ⁊ oẽs docto res hebraicos dauid nõ fecit oẽs pſalmos ſȝ maiorẽ partẽ. Pl̃es aũt alij aliquos pſalmos ſcripſerũt vt moyſes ſalomõ ⁊ aliq alij: vt magl patebit ifra ꝓſequẽdo p titulos pſalmor. Pſalmi tñ facti a dauid ⁊ alijs collecti fuerũt ⁊ in vno libro cõgregati: q dicit̃ liber pſalmor ⁊ hoc p eſdrã ſcribã ⁊ ꝓpħam vel p aliũ ꝓpħam ſcđm q̃cũq3 fuerit vt dic̃ Hiero. in ꝓlogo ſup librũ iſtũ: q in modernis biblijs cõiter nõ hr̃ Tenet̃ tñ coiter a doctorib⁹ nr̃is: ꝙ eſdras q legẽ cõbuſtã a chaldeis repauit: pſalmos a diuerſis fcõs in hoc volumine cõgregauit: non tñ dicit̃ auctor libri ſeu cauſa efficiẽs inſtr̃alis: ſȝ magis ipe dauid: q ma iorẽ partẽ pſalmor fecit. Totũ enim a maiori parte denoĩatur. Hec aũt cauſa efficiẽs duplex. ſ. p̃ncipalis ⁊ inſtrumẽtalis tãgit̃ cum dici tur: ꝓpheta. Ad actum enim ꝓphetãdi concurrit deus: mentem pro phete tãgens ſeu eleuãs ad ſupnaturalẽ cognitionẽ: ⁊ mens prophe te hoc modo tacta ſeu illuminata. oportet enim ꝙ ſimul ſint mo/uens actu ⁊ res mota: propter quod dicit dominus Numeri. 12. Si quis inter vos propheta domini fuerit in viſione apparebo ei aut p ſomnium loquar. In quo verbo tanguntur duo modi prophetandi: ad quos oẽs modi ꝓphetie ꝓprie dicte reducunt̃ put ifra magis ui debitur. Vnus eſt in uigilia qui notat̃ cum dicit̃: in uiſione appare/bo ei. Alius eſt in ſomno: qui notat̃ cũ dicit̃: aut per ſomniũ loquar In utroq3 tñ modo cõcurrit deus ut agẽs p̃ncipale: ⁊ mẽs ꝓphe ut

agēs inſtrumētale: qḋ patet per hoc qḋ dicit: in uiſione apparebo ei. ſ. in uigilia ueritatē ſupnaturalē ei oſtendēs. Aut per ſomniū loqr. occulta ſibi reuelās. Et ſic pȝ pmū. ſ. cauſa effectiua. ¶ Scḋo tangitur cauſa materialis ſiue ſubiectiua cū dicit: magnus. Ad cuius itellectū ſciendum ꝙ ꝑpheta aliquis dicitur magnus ⁊ ꝑphetia ei⁹ magna dupliciter. Uno modo inteſiue: ⁊ hoc tāto magis cōtingit quāto clarioꝛ eſt cognitio ipſius ꝑphete: ⁊ ſm hoc dauid dicit ꝑpheta magnus. vnde ⁊ in pncipio gloſe ſup iſtum librū dicitur: Alij ꝑphete ꝑ quaſdam rerum imagines atqȝ verboꝝ tegumēta ꝑphetauerūt: dauid aūt ſolius ſpūs ſancti inſtinctu ſine omni exterioꝛi adminiculo: ſuam edidit ꝑphetiam. Et hic modus eſt excellētioꝛ ꝑphetie: vt infra magis videbit̄ cum aget̄ de gradibus ꝑphetie. Sed hic modus magnitudinis ꝑphetie magis ꝑtinet ad cauſā foꝛmalē que cōſiſtit i modo tractādi ꝙ̄ ad ſubiectiuā. Alio modo accipit̄ magnitudo ꝓphete ſeu ꝑphetie extēſiue. ſ. qñ ad plura ſe extēdit: ⁊ hoc ꝑtinet ad cauſā ſubiectiuā ſeu materialē. Et hoc modo ꝑphetia in hoc libꝛo cōtēta dicit̄ magna: qꝛ quodāmodo ſe extēdit ad oīa que in ſacra ſcriptura cōtinent̄. Scḋm enīȝ Caſſiodoꝝ ſuper librum iſtuȝ totus xp̄s quātū ad caput ⁊ mēbra ē ſubiectum in tota ſacra ſcriptura: accipiēdo ſubiectū ꝑ materia. Et ſimiliter ſm cū tot⁹ xp̄s eſt materia huius libri: differēti tñ mō a tota ſcriptura ſacra. qꝛ hic eſt ſubiectū ſeu materia per modū laudis: ꝑpter qḋ dicit̄ liber pſalmoꝝ. i. laudum diuinarū: ꝑpter qḋ etiā ab alijs doctoꝛibus cōiter dicit̄ ꝙ continet totā ſacrā ſcripturā per modū diuine laudis. Et ideo de magnitudine materie hui⁹ libri pōt dici illud Exo. 3. Uadā ⁊ videbo viſionem hāc magnā. qḋ eſt verbū moyſi qui interptat̄ extractus de aq̄s: quia nullus eſt aptus ad cōſideratiōnē veritatis in hoc libꝛo cōtente niſi fuerit extractus ab aq̄s voluptatū p̄ntis vite. Ut dicit̄ Iſa. 28. Quē itelligere faciet auditū. ſ. dn̄s. Et rn̄det ꝑpheta: Ablactatos a lacte: auulſos ab vberibus. i. a coꝛpoꝛis voluptatibus. ¶ Tertio in verbo ꝓpoſito tāgit̄ cauſa foꝛmalis cū dicit̄: ſurrexit. Circa qḋ ſciēdum ꝙ duplex ē foꝛma. ſ. foꝛma tractat⁹ ⁊ foꝛma tractādi. Foꝛma tractat⁹ ē diuiſio libꝛi: de qua dicet̄ poſt in libꝛi ꝓſecutione. Foꝛma uero tractādi eſt modus agēdi: qui in ꝓpoſito eſt modus decē laudādi: vt ꝑdictū eſt. qcqd enim in hoc libꝛo cōtinet̄: ꝑ modū diuine laudis ponitur: laus vero diuina oꝛatio ſeu ſpēs oꝛationis. Oꝛatio aūt ſȝ Dama. eſt aſceſus mētis in deū: qui qdem aſcenſus notat̄ cum dicit̄. ſurrexit. ꝑpter qḋ dicit̄ in pſalmo. 56. Exurge gloꝛia mea exurge pſalteriū ⁊ cithara. Glīa ē clara noticia cū laude. Cognitio aūt ipſi⁹ dauid in hoc libꝛo cōtēta fuit valde clara ꝙ̄tum ſe extēdit cognitio ꝑphetica vt iā in parte tactū eſt. ⁊ poſtea plenius tanget̄. Eſt etiā deſcripta ꝑ modū diuine laudis vt dictū ē: ⁊ ideo bene vocat̄ gloꝛia: propter qḋ dicit dauid: Exurge glīa mea. ⁊ addit: Exurge pſalteriū ⁊ citbara: quia aliq pſalmi ab eo deſcripti cantabant̄ in muſico inſtrumēto: qḋ vocat̄ pſalteriū. ⁊ aliq in cythara vt videbit̄ ꝓſequēdo: ſicut ⁊ mō aliq cant⁹ ſine note magis ꝓprie cantant̄ in viella: ⁊ alij in alijs inſtrīs. ¶ Quarto tāgit̄ cauſa finalis cū dicitur: in nobis. i. ad vtilitatē ⁊ ſalutem noſtrā: hō enim eo ꝙ eſt capax dei ꝑ cognitionē ⁊ amoꝛē eſt oꝛdinatus ad quēdā finē ſupnaturalem: ſm illud Iſa. 64. Oc oculus nō vidit nec auris audiuit ⁊ in coꝛ hois nō aſcēdit que ꝑparauit de⁹ diligētibus ſe. Et qꝛ ad finē totaliter incognitum nullus pōt ſe dirigere: iō neceſſariū fuit aliq diuinit⁹ hoibus reuelari: per que dirigerentur in finē ſupnaturalē: huiuſmodi aūt eſt ſacra ſcriptura reuelata diuinitus. ꝑpter qḋ [illegible] dicit apl̄s ad Ro. 15. c. Quecūqȝ ſcripta ſunt: ad nr̄am doctrinā ſcripta ſūt: vt per patiētiā ⁊ cōſolationē ſcripturarū ſpem habeam⁹. q̄ ſpes eſt expectatio certa future btitudinis. Liber aūt pſalmoꝝ cōtinet totā ſacrā ſcripturā ꝑ modū laudis. ideo eſt toti eccl̄ie valde vtilis ad ſpem ⁊ ad cōſecutionē future btitudīs. De quo poſſumus dicere illud Luce. i. Erexit coꝛnu ſalutis nobis in domo dauid pueri ſui. Deus enim ſcūs ⁊ bn̄dict⁹ erexit coꝛnu ſalutis nobis idest ſcripturā ſacrā efficacē ad cōſequēdam ſalutē que e ſcriptura libꝛi pſalmoꝝ vt dictū eſt. in domo dauid pueri ſui: qꝛ dauid ꝑ maioꝛi parte fuit auctoꝛ hui⁹ libꝛi: per quē ſi coꝛde teneat̄ ⁊ ope impleatur: in p̄nti gr̄a habebit̄ ⁊ gloꝛia in futuro. Quod nobis concedat qui eſt benedictus in ſecula ⁊c.

Ad euidētiā maioꝛē hui⁹ libꝛi ⁊ alioꝝ libꝛoꝝ ꝑphetaliuȝ quorū expoſitioni intēdo inſiſtere poſt iſtū. Anteqȝ deſcēdaȝ ad textū huius libꝛi: q̄ritur vtrū dauid fuerit eximius ꝑphetarum. Et arguitur pmo ꝙ nō: qꝛ Deutro. vlti. dicit̄. Nō ſurrexit vltra ꝑpheta in iſrael ſicut moyſes ⁊c. ergo videt̄ ꝙ moyſes fuerit excellētioꝛ ꝑpheta ꝙ̄ dauid. Itē Matth. ii. dicitur. Inter natos mulierum nō ſurrexit maioꝛ ioāne baptiſta: qui fuit ꝑpheta. ergo dauid nō fuit eo excellētioꝛ. In cōtrarium arguitur per gloſam pſalmi ſupra allegatam: que dicit ꝙ dauid fuit eximius prophetarum. Reſponſio. Quoniam iſta queſtio mota eſt propter intellectum prophetarum generaliter: ideo quatuoꝛ hic ſunt videnda. Pꝛimum eſt de quibus ſit reuelatio prophetica. ſecūdum de gradibus pꝛophetie. tertiuȝ de vario tactu ſpūs ſancti circa mētem ꝑphete. quartū de cōparatione ipſius dauid ad alios ꝑphetas. ¶ Circa pmum ſciēdū ꝙ ꝑpheta ſm nominis interꝑtationē dicitur q̄ſi ꝓcul fans: qꝛ denūciat ea que ꝓcul ſūt ſeu remota a naturali cognitione humana. ⁊ ideo de talibus eſt ꝑphetia. Huiuſmodi uero ſūt in triplici gradu: qꝛ quedā ſūt ſic remota ꝑpter cōditionē rei cognoſcēde. ⁊ aliqua ex cognoſcētis cōditione: ⁊ aliqua ꝑpter modū cognoſcēdi. Pꝛimū adhuc eſt in triplici gradu. Pꝛimus eſt ꝑpter rei cognoſcēde eminētiā cuiuſmodi ſūt diuina maxime circa ꝑſonarū ꝓpꝛia: ideo de talibus facte ſūt reuelationes ꝑphetice Iſa. 6. per ſeraphin ter ſcūs clamātia. ⁊ clarius eſt in nouo teſtamēto. vt habet̄. i. Io. 5. Tres ſūt qui teſtimoniū dāt in celo: pater: uerbū: ⁊ ſpūs ſcūs: ⁊ hi tres vnum ſūt. Secūdus gradus eſt ꝑpter rei cognoſcēde latētiā: cuiuſmodi ſūt coꝛdiū ſecreta ſoli deo cognita. Unde ⁊ cogitatio ſimonis magi ꝑ reuelationē fuit cognita petro. Act. 8. Uñ dixit ei: In felle amaritudinis ⁊ obligatione iniq̄tatis video te eē. Cogitabat eni gr̄am ſpūs ſci vēdere. Tertius gradus eſt ꝑpter rei cognoſcēde diſtātiam: que diſtantia uno modo accipit̄ ex parte loci. ⁊ hoc mō heliſeus ꝑ ſpiritū ꝑphetīcū diſtans per magnū ſpaciū vidit Gieci accipiētē munera a naaman ſyro: vt habet̄. 4. Reg. 5. Alio mō accipitur diſtātia ex pte tpis. ſ. ꝑteriti vel futuri. Pꝛeſens enim tps nō diſtat a nobis. De diſtātibus uero ſm ꝑteritū facta fuit reuelatio moyſi quādo ꝑphetauit de creatione mūdi vt dicit Greg. ſuper Ezech. De diſtātibus uero ſm futurū ſiūt coiter reuelationes ꝑphetice: vt pȝ intuēti ſacrā ſcripturā: ꝑpter qḋ ꝑphetia diffinit̄ a Caſſiodoꝛo ſic: Pꝛophetia eſt diuina inſpiratio rerū euēt⁹ īmobili veritate denūciās. Scḋo aliq̄ ſūt remota a cognitione nr̄a ꝑpter cōditionē cognoſcētis: ⁊ hoc ꝑpter aliquē cognoſcentis defectū qui ſupplet̄ per ſpūm ꝑphetīcū. Et hoc modo Abias ſylonites cognouit vxoꝛē hieroboā domū ſuam ingredientē ꝙuis cecus eſſet: vt habet̄. 3. Reg. 14. Tertio mō aliqua ſūt remota a cognitione humana ꝑpter cognoſcēdi modū: ſicut ſalomon habuit noticiā aīaliū ⁊ plātarū: vt habet̄. 3. Reg. 4. nō ꝑ exercitiū ſtudij ſed ꝑ inſpirationē ſpūs ſci. Circa ſcḋm notāduȝ ꝙ ad ꝑphiam ꝓpꝛie dictā req̄rit̄ cognitio itellectiua ſm ꝙ habet̄ Dañ. 10. Intelligētia opus eſt in viſione. ⁊ ideo ſi alicui ſcō cōmunicet̄ aliqd ad ꝑphiam pertinēs: abſqȝ tali intelligentia nō dicit̄ ꝑpheta niſi foꝛſitā valde large ⁊ iꝓpꝛie: qḋ cōtingit tripliciter. Uno modo ſicut in viſione ſicut Pharao vidit ſpicas. Gen. 41. ⁊ Balthaſar manū ſcribētē in pariete. Dañ. 5. ille doꝛmiēs: iſte vigilās: neuter tñ eoꝝ fuit ꝑpheta: qꝛ viſionē nō itellexit. ſȝ Ioſeph ⁊ Daniel q viſiones itellexerūt. Scḋo hoc cōtingit in locutione ſicut Cayphas Io. ii. dixit qd ꝑphetīcum. i. Expedit vobis vt vnus moꝛiat̄ hō pro ꝑplo ⁊ nō tota gēs peat. Intēdebat. n. ſolū dare ꝯſiliū de moꝛte xp̄i ꝙ eēt expediēs: ꝙ̄uis eēt inocēs: ne occaſiōe ipſi⁹ venirēt romani ⁊ tollerēt locū ⁊ gēte. ſȝ a ſpū ſcō ſcḋm ē ꝙ h̄ cōſiliū ſic ꝓtulit: ꝙ moꝛs xp̄i futura foꝛet ꝑ ſalute ſpūali toti⁹ mūdi ipſo caypha h̄ ignoꝛāte: ⁊ pp h̄ fuit ꝑpha ꝓpꝛie loqndo. ſic nec aſina balaā fuit aīal rōnale: q̄uis ꝑ liguā ei⁹ fuerit ꝓlatū verbū rōnale angelo liguā illi⁹ mouēte abſqȝ tñ cognitiōe aſine: ſicut pleni⁹ dixi ſup Io. Tertio mō cōtingit hoc in opatiōe. ſ. qñ ſpūs ſcūs ipellit aliquē ad aliqd agendū: qḋ hȝ ꝓſꝑū euētū: ꝙ̄uis hō ſic mot⁹ h̄ ignoꝛet. ſic Iudi. ii. dr̄ de iepte ꝙ irruit i eū ſpūs dn̄i. ſ. ad pugnādū ꝯ filios āmō. tñ nō fuit ſibi reuelata victoꝛia futura: ⁊ pp h̄ nō dr̄ ꝑpha. ſȝ talis mot⁹ vocat̄ ſpūs ſci iſtinct⁹: q ē caſus ꝑphie ſm doctoꝛes. i. aliqd deficiēs a rōne ꝑphie: ⁊ talis mot⁹ ē ſili⁹ motui ipſi⁹ bn̄ foꝛtunati: q mouet̄ ad aliqd bn̄ agēdū ſine iſta rōne ⁊ cognitione ꝓuia: vt h̄r i libꝛo de bona foꝛtuna. differt tñ: qꝛ mot⁹ bn̄ foꝛtunati ē a cā naturali. ſ. ab influētia oꝛbis vel itelligētie motricis: vt dicūt aliq. vl ab vtraqȝ ſimul: vt dicūt alij. Mot⁹ aūt iepte ⁊ cōſiliū ē a cā ſupnaturali. ſ. ex motiōe ſpūs diui. Iſte tñ iſtict⁹ magis appropinq̄t ad rōnē ꝑphie vt vr̄ ꝙ̄ duo alij modi pdci. Igit̄ q ad rōnē ꝑphie vere req̄rit̄ itelligētia vt dcm̄ ē. iō ſm varietatē itelligētie accipiunt̄ grad⁹ ꝑphie qꝛ ille grad⁹ ē excellētioꝛ vbi ceteris parib⁹ ē itelligētia clarioꝛ: dū tñ ꝑphie limites n̄ trāſcēdat: vt magis videbit̄ ifra. Pꝛim⁹ igit̄ grad⁹ ē qñ cū viſione alicui coīcata dat̄ viſiōis itelligētia: ſic Hieremias vidit ollā ſuccēſā: ⁊ facies eius a facie aqlonis: vt h̄r Hiere. i. ⁊ itellexit ꝑ h̄ ſignificari exercitū regis babylōis vēturū ad cōburēdā ciuitatē irl̄ȝ. Scḋs grad⁹ ē qñ n̄ ſit talis viſio ſeu appitio: ſȝ audit̄ vox iſtruēs de aliq̄ ſupnaturali. ſic. i. Reg. 3. ſamuel audiuit vocē dn̄i ſibi loq̄ntis: nec tñ vidit aliquā effigiē ſibi appentē: qḋ pȝ ex h̄ ꝙ credidit eē vocē hely ipȝ vocātis: vt h̄r ibidē: ⁊ iſte grad⁹ ꝑphie ē excellētioꝛ pdcō: qꝛ voces ſūt ſigna magl expꝛeſſiua vitali ꝙ̄ figure pdcē. Terti⁹ aūt grad⁹ ē qñ n̄ ſolū audit̄ vox iſtruēs: ſȝ

etiã cũ hoc apparet ꝑſona aliqua loquẽs: ꝓpter qđ iſte grad⁹ ē
excellētioꝛ p̄dictis. Jſte tñ grad⁹ variāt̄ tripl'r: qꝛ ꝑſona iſtruēs
ſeu apparēs i aliq̃ effigie aliqñ ē hõ ſcũs: ſic̃. 2. Mach. 15. habet̄
ꝙ onias iã defũct⁹ appuit iude machabeo dicēs ei de hieremia
ꝓpħa ſil'r appente: Hic ē q multũ orat ꝓ pplo ⁊ vniuerſa ſcã ci
uitate irlm ⁊c̃. Aliqñ ē angelus de quo nõ opꝫ exēplũ ponere qꝛ
reuelationes ve. ac no. teſta. vt coiter legunt̄ ſic fcē. Aliqñ aũt
ē effigies repñtãs ipſũ deũ: ſic̃ Jſa. 6. dr̄: Uidi dñm ſedētē ſuper
ſoliũ excelſuꝫ ⁊c̃. Et ſeqtur ibidē: Et audiui vocē dñi dicentis
mihi quē mittã ⁊c̃. Et iſte terti⁹ grad⁹ ꝓphetie ē excellentioꝛ ſe
cundo ⁊ ſcđs p̄mo: ſicut de⁹ ē excellētioꝛ angelo: ⁊ angelus hoīe
Cõſiderãduꝫ autē ꝙ oēs iſti gradus ꝓphetie vere p̄dicti variã
tur dupl'r: qꝛ tales appitiones aliqñ fiunt in ſõno: ⁊ tunc vocan
tur reuelatiões ꝑ ſõnia: aliqñ autē in vigilia: ⁊ ꝓprie vocant̄ vi
ſiones. Et iſte ſcđs modus q vocat̄ viſio ē excellētioꝛ altero: qꝛ
maioꝛ illuſtratio mētis reqrit̄ ad h ꝙ ipſa diſtracta ꝑ opatiões
ſēſuum exterioꝝ in vigilia capiat itelligibilē veritatē de ſuper
naturalib⁹ q̄ȝ i ſõno i q ſēſib⁹ exterioꝛib⁹ qetatis aĩa magis diſ
ponit̄ ad capiēdum huiuſmodi veritatē. Ecõtrario ãt ē i cogni
tiõe accepta via naturali q̃ accipit̄ ꝑ viã ſēſus memoꝛie ⁊ expi
mēti: vt dr̄. 1. metaph. ⁊ iđ talis cognitio nõ põt accipi in ſõno.
Ad illuꝫ autē moduꝫ ꝓphie q fit i ſõno reducit̄ ille q fit in ra
ptu vel extaſi: qꝛ ꝑtũc nõ ē uſus ſēſuuꝫ exterioꝝ ſic̃ nec i ſõno.
Quart⁹ aũt grad⁹ ꝓphie ꝓp̄e dcē ē qñ ſine apparitione alicui⁹
figure vel ſigni ſēſibilis capit̄ ueritas itelligibilis de occultis ꝑ
diuinã reuelationē: ⁊ hoc mõ facte ſũt reuelationes ipſi dauid: vt
dr̄ in p̄ncipio glo. ſuꝑ pſalmũ: vt ſupius ē allegatũ. Et iſte grad⁹
ꝓphetie ē excellētioꝛ ceteris p̄dcis. ſicut. n. ille diceret̄ melioꝛiſ
ingenij ⁊ clarioꝛis q capet veritatē cõcluſionũ geometricalium
ſine deſcriptiõe figurarũ ſēſibiliũ q̄ȝ ille q cape nõ poſſet abſq̄ȝ
tali deſcriptione: ſic in cognitione ꝓphetica illa mēs vr̄ excellē
tius diuinit⁹ illuſtrata: q̃ veritatē intelligibilē capit abſqꝫ ſēſibi
libus ſignis: cuiuſmodi ſũt figure ⁊ voces ſupꝛadicte: q̄ȝ illa que
capit ſub talib⁹ ſignis ſēſibilib⁹. ⁊ ſic pꝫ ſcđm p̄ncipale vꝫ varie
tas graduũ ꝓphetie. ¶ Circa tertiũ ſciēdũ ꝙ ſpũs ſcũs aliqñ tã
git mētē ꝓphe de p̄nti tm̃ ⁊ nõ de futuro nec de p̄terito: ſic̃ Act.
10. de nũcijs coꝛnelij dixit ſpũs ſcũs petro: Ecce viri tres q̃rũt te.
Et ſic tc̃ fcã ē ei reuelatio đ p̄nti: nõ tñ de p̄terita viſiõe coꝛnelij
q̃ vidit angelũ ſibi dicētē: mitte viros in ioppē: ⁊ accerſi ſimonē
⁊c̃. quã viſionē petr⁹ poſtea cognouit ꝑ relationē coꝛnelij: ſic̃ ibi
dē hr̄. Sil'r nec de deſcēſu ſpũs ſci futuro ſuꝑ coꝛneliũ ⁊ ei⁹ ami
cos verbũ petri audituros: ꝑꝑ qđ petr⁹ hoc vidēs fuit valde ad
mirat⁹: qđ nõ fuiſſet ſi p̄cognouiſſet. Aliqñ uero ſpũs ſcũs tãgit
mētē ꝓphe tm̃ de p̄terito: ſicut moyſi fcã fuit reuelatio creatio
nis mũdi cũ dixit. Jn p̄ncipio creauit ⁊c̃. Aliqñ uero tãgit tm̃ de
futuro: ſicut Gen̄. 27. Jſaac bñdicēs filio ſuo iacob cognouit ea
q̃ circa eũ erãt futura: tñ ipſũ pꝛeſentē nõ cognouit: qꝛ credebat
ipſũ eē eſau: nec cõſiliũ rebecce p̄teritũ qđ dederat iacob ꝓ peti
tione bñdictiõis pr̄ne. Aliqñ aũt tãgit de p̄nti ⁊ futuro ſimul: ſi
cut Gen̄. 48. iacob q pꝛe ſenectute videre nõ poterat manaſſen
⁊ ephꝛaim p̄ntes ꝑ ſpũm ꝓpheticũ cognouit: ꝓpter qđ cãcella
tis manib⁹ dextrã ſuꝑ iunioꝛē poſuit: ⁊ qđ eēt futurũ vtriqꝫ frĩ
p̄dixit. Aliqñ uero tãgit de p̄nti p̄terito ⁊ futuro: ſic̃ Luc. 1. dicit̄
ꝙ eliſabet ad ſalutationē marie repleta ē ſpũ ſcõ: ⁊ exclamauit
voce magna ⁊ dixit: Bñdicta tu iter mulieres ⁊ bñdict⁹ fruct⁹
vētris tui. Ex q̃ pꝫ ꝙ cognouit ꝑ ſpũm eã hēre in vtero p̄ntial'r
dei filiũ. Seqtur ibidē: Et btã q̃ credidiſti. ſ. angelo nũciãti tibi
cõceptionē xp̄i. Ex quo pꝫ ꝙ fuit illuſtrata de mõ cõceptionis
p̄terito: ſil'r fuit tacta de futuro: vñ ſubdit̄. Perficient̄ ea q̃ di
cta ſũt tibi a dño. Spũs eni ſcũs opat̄ i mētib⁹ hoīuꝫ ꝓut vult: ⁊
iđ nõ ſolũ modis p̄dcis: ſꝫ ēt alijs põt eas tãgere: tñ ille act⁹ q ē đ
p̄nti p̄terito ⁊ futuro ē ꝑfectioꝛ q̄ȝ ille q ē de duob⁹ tm̃: ⁊ ille q ē
đ duob⁹ q̄ȝ de vno ſolo: ⁊ iter illos q ſũt de vno ſolo: ille q ē de fu
turis cõtigētib⁹ vr̄ ꝑfectioꝛ: qꝛ futura ſũt magis remota a cogni
tiõe nr̃a q̄ȝ p̄ntia vel p̄terita q̃ p̄nt ēt via nãli cognoſci: lꝫ nõ illo
mõ quo ſpũ ꝓphetico cognoſcunt̄. ¶ His p̄dcis deſcēdēdum ē
ad q̃rtũ p̄ncipale qđ ē de cõparatiõe dauid ad alios ꝓphetas.
Circa qđ ſciendũ ꝙ dauid põt cõparari ad ꝓphas noui teſti cu
iuſmodi fuerũt apl'i: ⁊ ſic dauid nõ fuit excellētioꝛ ꝓpharũ: qꝛ
apl'i fuerũt de ſecretis diuinis magis illuminati: ⁊ i maioꝛi pleni
tudine receperunt grãm ſpũs ſci. vt hr̄. 2. ad Coꝛ. 3. ſi aũt cõparet̄
ad ꝓphas veteris teſta. ſic adhuc nõ fuit excellētioꝛ ꝓpharum
vt dicit ſcũs Tho. de agno ſcđa ſcđe: ſed moyſes fuit eo excellē
tioꝛ: cui⁹ rõnē p̄ncipalē aſſignat. eo ꝙ fuit ei cõceſſũ videre diui
nã eēntiã in p̄nti vita exiſtēti: ſm ꝙ dicit Aug⁹ ad paulinã de vi
dēdo deũ. Dcm̃ ē aũt ſupꝛa ꝙ gradus ꝓphie excellētioꝛ ē vbi ē
cognitio clarioꝛ: ⁊ ſic dic̃ ꝙ moyſes fuit excellētioꝛ ſimpl'r. tamē
dauid ſm qđ fuit excellētioꝛ: quia plura xp̄i myſteria magis expreſ
ſit. Ad h: ēt iducit rationeꝫ ſcđam ex parte denũciationis ꝓphetice:
qꝛ moyſes ꝓphiam ſuã denũciauit toti pplo iudeoꝝ. non ſic aũt da
uid nec alij ꝓphe. Tertiã rõnē ad h adducit ex p̄te cõfirmatiõis ꝓ
phetie nũciate: qđ ē ꝑ miracula. maioꝛa eni ſigna fecit moyſes i egy
pto in mari rubꝛo ⁊ in deſerto q̄ȝ dauid ⁊ alij ꝓphete. Sed quicquid
ſit de concluſione. rõnes tñ inducte nõ vident̄ valere ad ꝓpoſitum
qꝛ claritas cognitionis actum ꝓphetãdi excludens nõ põt conſtitue
re excellētioꝛem gradum ꝓphetie: qꝛ idem cõſtitueret ⁊ excluderet
vt videt̄. viſio autē diuine eēntie excludit actum ꝓphetãdi: ſicut ⁊
actum fidei: qꝛ vterqꝫ actus eſt neceſſario enigmaticus: ⁊ ideo viſio
diuine eēntie nõ põt cõſtituere excellētioꝛem gradũ ꝓphetie lꝫ faci
at clarioꝛē cognitionē ſeu aliquē clarius cognoſcētem: ꝓpter hoc ſu
perius dixi ꝙ claritas cognitionis maioꝛ cõſtituit excellētioꝛeꝫ gra
dum ꝓphetie: dum tñ talis claritas limites cognitionis ꝓphetie nõ
tranſcendat. Preterea ſi p̄dicta ratio valeret ſeqtur ꝙ moyſes fuit
excellētioꝛ oībus apl'is p̄ter paulũ: quibus non fuit cõceſſum videre
diuinam eſſentiam in vita p̄nti: qđ tñ ipſe negat ibidē dicens ꝙ apo
ſtoli fuerũt excellētioꝛes moyſe: ergo ex tali viſione nõ põt dici vt vi
detur ꝙ moyſes fuit excellētioꝛ ꝓpheta ipſo dauid. Similiter ratio
ſecũda nõ videt̄ valere: qꝛ denũciatio ꝓphetie eſt aliqđ ſequens co
gnitionē ꝓpheticã: ⁊ ideo nõ videtur variare gradũ ꝓphetie ex hoc
ꝙ pluribus vel paucioꝛibus denũciatur. Similiter tertia non valet
eadem ratione qꝛ cõfirmatio per ſignũ ſequit̄ ꝓphetiam: vnde ēt Jo
annes baptiſta nulluꝫ ſignũ fecit: vt dicitur Joã. 10. ⁊ tamen a dicto
doctoꝛe cõcedit̄ maioꝛ ꝓpheta ipſo moyſe. Similiter nec ex gradi
bus ꝓphetie ſupꝛa poſitis põt moyſes dici excellentioꝛ dauid: qꝛ ex
cellentioꝛ gradus eſt capere veritatē ſupnaturalem abſqꝫ quibuſcũ
qꝫ figuris ⁊ ſignis ſēſibilibus: q gradus fuit in dauid: vt dictũ eſt per
gloſaꝫ pſalmi pꝛeallegatã. Et idē videt̄ per illud qđ habet̄. 2. Reg.
23. Sicut lux auroꝛe oriēte ſole mane abſqꝫ nubibus rutilat: qđ di
cit̄ de dauid. Uiſiones eniꝫ imaginarie ⁊ ſigna ſēſibilia quecũqꝫ ſũt
quaſi quedã nubes claritatē ſolis excedētem virtutem viſus nr̃i no
bis cõtēperantes: ille enim acutioꝛis ⁊ foꝛtioꝛis viſus eſt q claritatē
ſolis põt bene intueri: q̄ȝ ille qui nõ põt abſqꝫ cõtemperamēto tali: ⁊
ideo dauid qui abſqꝫ ſignis ſenſibilibus capiebat radiũ diuine lucis
habuit excellētiſſimũ gradum ꝓphetice cognitionis. Et lꝫ moyſes
eũdem gradũ habuerit: ſm ꝙ dicit̄ Numeri. 12. de ipſo: Palam et
nõ per enigmata deũ videt. i. abſqꝫ figuris ⁊ ſenſibilibus ſignis: vt
ibidē fuit expoſitũ: tñ nõ habuit totiens nec ita coiter tales illuſtra
tiones ſicut dauid. Jtē ſm ꝙ dicit doctoꝛ p̄dict⁹. dauid plenius ⁊ cla
rius exp̄ſſit myſteria xp̄i q̄ȝ moyſes. lex autē vetus ⁊ ꝓphete oꝛdina
bant̄ ad xp̄m ſicut ad finē. vñ dicit apoſtolus Gal. 3. Lex pedagogus
noſter fuit in xp̄o. ⁊ Act. 10. dicitur de xp̄o: Huic oēs ꝓphete teſtimo
nium perhibēt. Et rabi moyſes dicit in libꝛo directionis perplexoꝝ
ꝙ oēs ꝓphete nõ ſũt locuti niſi ad dies meſſie: ⁊ ideo cuꝫ finis ſit no
bilioꝛ his que ſunt ad finē: ꝓphetia dauid videt̄ ſoꝛtiri quãdam ex
cellentiã: ⁊ hoc ex hoc ꝙ xp̄i myſteria ſic expꝛeſſit: ⁊ ideo ꝓbabiliter
videtur poſſe dici excellētioꝛ ꝓpha ipſo moyſe: q̄uis moyſes excellē
tioꝛ fuerit in alijs p̄dictis que ꝓphetiã trãſcendunt vel eam cõſequũ
tur. Beatus etiam Greg. expꝛeſſe dicit ꝙ dauid clarioꝛē cognitionē
q̄ȝ moyſes hũerit. Omel. 4. ſuper finē Ezech. Ad p̄mum dicendum
ꝙ illud eſt verbũ ioſue ſcribētis de moyſe: ⁊ tp̄e ioſue nõ ſurrexerat
ꝓpha maioꝛ moyſe: tñ nõ eſt cõtra illud dictũ ꝙ poſtea maioꝛ ſurre
xerit: ⁊ opoꝛtet hoc dicere ſaltē de ꝓphetis noui teſtamenti: vt pꝛedi
ctũ eſt. Ad ſecũdum dicēdũ ꝙ ioannes baptiſta pertinet ad no. teſta.
vnde dicit ſaluatoꝛ Matth. 11. Lex atqꝫ ꝓphe vſqꝫ ad ioãnem. ſ. ex
cluſiue. vnde ⁊ ꝓphetia ioãnis in nouo ſcribitur teſtamēto: ⁊ iđ ex
cellētioꝛ dicit̄ ꝓphetis veteris teſtamēti. ¶ Ad maioꝛē aũt euiden
tiam dicēdoꝛum ſciēdum ꝙ beatus Hieronymus ter trãſtulit pſal
terium. Primo ſm. 70. interpꝛetes: qđ pſalteriũ romanum dicitur:
eo ꝙ eccleſia beati petri illo vtit̄. Secũdo fecit aliã tranſlationem
non multũ diſtantē a p̄ma: ⁊ tamē magis appꝛopinquãtem hebꝛaico
⁊ vocat̄ pſalteriũ gallicanũ: eo ꝙ Damaſus papa ad rogatuꝫ Hiero.
illud fecit cãtari in eccl'ijs gallicanis: ꝓpter hoc dicitur in regula fra
trũ minoꝝ. clerici faciũt officium ſm oꝛdinem romane eccleſie exce
pto pſalterio: qꝛ fr̃es vtunt̄ pſalterio gallicano. Tertio ad p̄ces So
phonij qui frequēter diſputabat cum iudeis: qui ſolum recipiunt il
lud qđ eſt in hebꝛeo: fecit trãſlationem imediate acceptã ab hebꝛeo
ꝓpter qđ vocatur pſalteriũ Hiero. iuxta hebꝛaicã veritateꝫ: media
aũt tranſlatio eſt cõmunioꝛ inter latinos. ⁊ ideo in expoſitione huius
libꝛi intēdo eam pꝛoſequi: ⁊ vbi notabiliter diſcrepat ab hebꝛeo vel
a trãſlatione Hiero. iuxta hebꝛaicã veritatē: tãgã illud ſm gratiã a
dño deo mihi datam. Jtē notandum ꝙ ſm ꝙ dicit Hiero⁹. in pꝛolo
go ſuper libꝛũ pſalmoꝛũ. 17. ſũt pſalmi ſine titulo: alij aũt ſũt ititula
ti: ⁊ hoc idem patet in hebꝛeo. qui autem ſunt inititulati ⁊ qualiter:
⁊ q nõ. videbit̄ in ꝓſecutiõe libꝛi. De titulis aũt iſtis ē cois opio latio

rū ꝙ appoſiti fuerūt ab Eſdra pˢ i h volumie colligēte ⁊ cōgregāte
vt ſupra dciū ē:tñ apud hebꝛeos ſūt auctētici ſic̄ ⁊ pˢ.ceteri:ſicut ⁊ p̊
mus pˢ.ab Eſdra ꝑ modū ꝓlogi cōpoſit⁹ſiue appoſit⁹inter pſalmos
cōputat̄:ut īfra dicet̄.Sꝫ ꝯ h vr̄ illud qđ dic̄ Hiero.ī epl̄a ad Pauli
nū ī deſcriptiōe uiri iuſti:cū eū dauid arboꝛi q̄ ē ī ꝑadiſo cōpararet:
īter ceteras uirtutes h ēt ītulit:ī lege dn̄i uolūtas ei⁹:⁊ ī lege ei⁹ me
ditabit̄ die ac nocte.h aūt aſſūptū ē de p̊ pˢ.ergo dauid fec̄ eū ⁊ ñ eſ
dras.Dicēdū ꝙ h nomē dauid aliqñ accipit̄ ꝓ libꝛo pſalmoꝝ.⁊ ſic
dic̄ Hiero.ī ꝓlogo galeato q̄ pmittit̄ libꝛis regū.ꝙ iter agiographa
p̊m⁹liber ē iob.⁊ ſecūdus dauid ⁊ ſic ꝺñr:⁊ h mō accipit Hiero.in ꝓ
poſito cū dr̄:cū eū dauid ligno ꝑadiſi cōpararet ⁊c̄.i.liber pſalmoꝝ.
uñ ꝺñr ī eadē epl̄a enumerat libꝛos ueteris ac noui teſti.Et ē ſimilis
modus loquēdi:cū dr̄:Dauid cōparat.ſic̄ cuꝫ dr̄.euāgeliū h dic̄.i.lib
euāgelioꝝ:⁊ iō ñ ualet argumētū:qꝛ dauid ñ ē h nomē actoꝛis libꝛi
pſalmoꝝ:quoꝝ fuerūt multi actoꝛes:ut dicet̄ in expōne p̊mi pſalmi.
¶ In ꝓlogo pſalmoꝝ ubi dicit̄ in poſtilla:tñ apud latinos iter libꝛos
ꝓpheticos reputatur.

ADDITIO

Oppoſitū vr̄ ſētire btūs hiero.q̄ ī ꝓlogo galeato tripharie di
ſtinguens ſacram ſcripturā ait:Terti⁹oꝛdo agiographa poſſi
det:⁊ p̊m⁹liber icipit a iob.ſecūd⁹a dauid ⁊c̄.q̄ q̄dē diſtinctio hiero.
tripartita tenenda uidetur.Nam ut auctoꝛ poſtil.ī p̄ncipio p̊mi pˢ.
ait:Hiero.diligētius ſtuduit circa textū ſacre ſcripture.ꝑꝑ qđ ī huiu
modi magl ē ſibi aſſētiēdū ⁊c̄.p̄ſerti cū ſua opio ī h auc̄te euāgelica
firmet̄.Nā luc.24.legit̄.Neceſſe ē impleri oīa q̄ ſcripta ſūt ī lege
moyſi ⁊ ꝓphis ⁊ pſalmis.ubi ſatis pꝫ ꝙ pˢ.tertiuꝫ oꝛdinē tenēt in ſa
cris ſcripturis diſtictuꝫ a lege ⁊ ꝓphis. ¶ In eodē ꝓlogo ubi dr̄ in
poſtilla:ſꝫ q̄q̄d ſit de cōcluſione.

ADDITIO

Obiectiōes ꝯ rōnes ſci tho.ꝑ poſtillatoꝛē fcē ñ uident̄ hr̄e uigo
rē:qđ de p̊ma obiectiōe pꝫ ſic:Nā uiſio clara diuine eēntie lꝫ ī
btīs ī termino exñtibus ꝓphetiā ſeu actuꝫ ꝓphandi excludat
ñ tñ ī uiatoꝛib⁹:al̄s.n.ſeq̄ret̄ ꝙ xp̄s q̄ a p̊ īſtāti ſue ꝯceptiōis hūit cla
rā diue eēntie uiſionē ñ fuiſſꝫ ꝓpha:qđ eſt ꝯ utriuſqꝫ teſti auc̄tē. Le
git̄.n.deut⁹.18.ꝓphaꝫ ſuſcitabo eis de medio fratruꝫ ſuoꝝ:qđ itelli
git̄ ad lr̄aꝫ p̄ncipalr̄ đ xp̄o ꝓut ibidē cōiter exponit̄.Silr̄ luc.24.duo
diſcipuli de xp̄o ad īuicē cōferētes dicebāt.Fuit uir ꝓpha potēs in
oꝑe ⁊ ſmone.⁊ ſic in aliꝫ locis.Cuꝫ igit̄ xp̄s uer⁹uiatoꝛ ⁊ uer⁹ ꝓpha
fuerit:opꝫ cōcedere ꝙ claritas uiſiōis diue eſſentie limites cognitio
nis ꝓphetice ī uero uiatoꝛe ñ trāſcēdat.etſi h ē cōcedēduꝫ de xp̄o:q
lꝫ uer⁹fuiſſet uiatoꝛ ñ tñ pur⁹a foꝛtioꝛi de puris uiatoꝛib⁹:ut de moy
ſe ⁊ paulo.Rō āt q̄re ī ſtatu vie claritas cognitiōis diue eēntie ñ ex
cludit ꝓphiam ſic̄ ī ſtatu termi ē iſta.Nā uiatoꝛes clare deuꝫ uiden
tes lꝫ ex ꝑte ipſius cognitiōis ñ ſint q̄ſi ꝓcul exñtes:cuꝫ talis uiſio ñ
ſit enigmatica:ex ꝑte tñ cognoſcētiuꝫ q̄ ī ſtatu uie ñ totalr̄ ī ultia ſui
ꝑfectiōe exiſtūt:ꝓcul exiſtere dñr.uñ.2.Coꝛ.5.Quā diu ī coꝛꝑe ſum⁹
a dn̄o ꝑegrinamur.Pōt ēt alia rō aſſignari q̄re uiſio clara diue eēn
tie excludit actuꝫ fidei:ñ āt excludit actuꝫ ꝓphie.Nā fides ē eoꝝ q̄
ñ uident̄ ab ipſo credēte:ſꝫ ꝓphia ē eoꝝ q̄ ſunt ꝓcul a cōi hoīum co
gnitiōe cuꝫ q̄b⁹ ꝓpha cōuerſat̄ ⁊ coīcat ī ſtatu uie:lꝫ ꝓpha eadē cla
re uideat.Ex q̄b⁹ ſeq̄tur ꝙ actus ꝓphandi nō ſꝑ ē enigmatic⁹ ſic̄ ac
tus fidei.Et iō uiſio clara diue eēntie ī uiatoꝛe cōſtituere dꝫ excellē
tioꝛē graduꝫ ꝓphie ꝑꝑ clarioꝛē cognitionē:qđ ſatis oñdit̄.Numeri
12.ubi ipſe deus diſtiguēs iter ꝓphias moyſi ⁊ alioꝝ ſic dic̄:Siquis
fuerit iter uos ꝓpha dn̄i:ī uiſiōe appebo ei uel ꝑ ſōnuꝫ ⁊c̄.Et ſeq̄tur
At ñ talis ſuus meus moyſes.oꝛe.n.ad os loq̄ꝛ ei ⁊ palā ⁊ ñ ꝑ enigma
ta.Ex q̄bus uerbis duo manifeſte hñtur.p̊muꝫ ꝙ actus ꝓphetādi ñ
ſꝑ ē enigmatic⁹qđ pꝫ ī moyſe.ſcđm ꝙ ꝓphia nō enigmatica excellē
tioꝛē graduꝫ ꝓphie ꝯſtituit:ut pꝫ recte intuēti uerba p̄dcā.Itē ſcđa
obiectio poſtil.ñ vr̄ valere.ſ.illa ī q̄ dic̄ ꝙ ex p̄dcā rōne ſci tho.ſeq̄ret̄
moyſē excellētioꝛē fuiſſe oīb⁹apl̄is p̄ter paulū ⁊c̄.Nā iter miſtros no
ui teſti ⁊ veterl ē tā lata diſtātia ꝙ miſtri noui teſta.p̄ferēdi ſūt ſꝑ an
tiq̄s ēt ipſi moyſi:q̄ q̄dē p̄eminētia q̊ ad donū ꝓphie de q̊ agit̄ pōt ꝯſi
derari ex duob⁹.p̊ qꝛ ꝓphe antiq̄ ꝓut coīter tenet̄ ⁊ mod⁹loq̄ndi ſcri
pturarū teſtat̄.ipſū donū hūerūt tm̄mō ī actu ſeu diſpōne nō tñ ī hi
tu:⁊ iō ī illis cōſuetū ē dicere:locut⁹ē dn̄s ad ꝓpham talē:loq̄re talia
⁊ huiuſmodi.Silr̄ fcm̄ ē uerbū dn̄i ſuꝑ talē ſeu man⁹dn̄i ⁊ huiuſmōi
q̄ q̄dē modus loq̄ndi manifeſte denotat ꝙ mētes taliū ꝓpharū indi
gebāt de ſingulis noua reuelatiōe:qđ ñ cōtigeret ſi ī hitu ꝓphiaꝫ ha
buiſſēt.Hit⁹.n.ē q̊ q̄s vtit̄ cū voluerit:vt dic̄ cōmētatoꝛ ī tertio đ aīa
Apl̄is uero donū ꝓphetie vr̄ fuiſſe hitualr̄ collatū:nō.n.īdigebāt no
ua illuſtratiōe de ſingulis q̄ ex copioſa effuſione ſpūs ſci fuerūt de oī
bus ēt ſuꝑnaturalib⁹ ad doctrinā ꝑtinētib⁹ſalutis repente edocti te
ſtāte ueritate.Jo.14.c.Ipſe docebit vos oīa ⁊c̄.Silr̄ luc.21.c.Dabo
vobis os ⁊ ſapiam cui ñ poterūt reſiſtere oēs aduerſarij ⁊c̄.q̄ ⁊ ſimilia
manifeſte denotāt apl̄os hūiſſe ī huiuſmodi ſuꝑnaturalib⁹ q̄ſi hitua
lē illuſtrationē ꝑ modū foꝛme ꝑmanētis q̄ cū volebāt vtebant̄:non
aūt antiq̄.Pōt ēt h deduci ex geſtis vtroꝛūq̄ꝫ.Heliſe⁹.n.q̄ ī illo ſtatu
magn⁹ fuit ꝓpha turbat⁹ aliq̄liter ex ītuitu regis iſrl̄ pſalteriū fecit
applicari:vt ꝑ laudē pſalmodie ſpūm ꝓphie attigeret.4.Reg.
3.c.Apl̄i uero ⁊ aliꝫ q̄ꝫpl̄imi eccl̄ie p̊mitiue ñ ſolū gaudētes ꝯtu
melias patiēdo ſꝫ ī medio toꝛmentoꝝ acerrime cruciati ſpm̄ ꝓ
pheticū retinebāt:q̄ magnalia dei ⁊ ſuꝑnaturalia q̄ ad ꝓphetiā
ꝑtinēt ſepe reſerabāt:qđ maximū ſignū ē ipſos hēre ꝓphiaꝫ hi
tualē atq̄ꝫ īmobilē.Cōſtat āt ꝙ ille q̄ hꝫ aliquā ꝑfectionē ī hitu
ſic̄ ſciam vel huiuſmōi:ſimplr̄ p̄cellit ī eadē ꝑfectiōe ſeu ſcia il
lū q̄ tm̄ ī actu ſeu diſpōne eādē hꝫ ꝑfectionē ſeu ſciam:⁊ ſic moy
ſes q̄ ī actu ſeu diſpōne tātū donū ꝓphie hūit nō pōt dici excellē
tioꝛ ī ꝓphia apl̄is q̄ hitualr̄ eā mō p̄dcō hūerūt:nō obſtante ꝙ
aliqñ clarioꝛē cognitionē ipſe moyſes hūit q̄ excellētioꝛ oīb⁹ ꝓ
phis antiquoꝝ dici dꝫ.Et nō ꝙ lꝫ ſcūs Tho.in ſcđa ſcđe.q.171.
ar.2.ī deciſiōe.q.cōcludit ꝙ ꝓphia ñ ē hit⁹:hoc tñ itelligēdū ē
de ꝓphia ſm̄ ſuā ꝓpꝛiā rōnē.Ad h.n.ꝙ aliq̄s dicat̄ ꝓpha nō re
quirit̄ ꝙ īſit aīe ſue aliq̄s hit⁹ ꝓphetic⁹ꝑ modū foꝛme:vt pꝫ de
antiq̄s q̄ fuerūt ꝓphe ſine tali hitu lꝫ ex h nō excludat̄ ꝙ quis
poſſet hēre donū ꝓphetie hitualr̄:ꝓut dciū ē de apl̄is.Uñ notā
ter cōcludit ſcūs Tho.ibidē ꝙ ꝓphetia ꝓpꝛie loquēdo nō ē hi
t⁹.i.ꝙ de ꝓpꝛia ſui rōne nō ē ꝙ ſit hit⁹.Scđo p̄eminētia ꝓphe
tie apl̄oꝝ reſpectu antiquoꝝ poſſet cōſiderari ex hoc ꝙ donuꝫ
ꝓphetie coīter acceptū ꝓut ī antiq̄s fuit:ē grā gratis data tātū:
vt pꝫ.Mat.7.vbi rñdet.Nunq̄ꝫ noui vos his q̄ dixerūt ī noīe
tuo ꝓphetauim⁹.vñ Hiero.ſuꝑ illud uerbū dicit:Pꝛophetare
⁊ virtutes facere iterdū nō ē ei⁹ meriti q̄ oꝑat̄.Sꝫ ī apl̄is donū
ꝓphetie fuit grā gratū faciēs:vel ex ea īmobilr̄ deriuatum.Ex
ipſa eñ repletione ſpūs ſci q̄ ī grā gratū faciēte fuerūt cōfirma
ti oīum chariſmatū dona.ꝓut coīter tenet̄ hūerīt iter q̄ donū ꝓ
phetie cōnumerat̄.vt pꝫ.ī.Coꝛ.12.Et ſic manifeſtū ē donum ꝓ
phetie in eis fuiſſe grām gratū faciētem vel īſeꝑabilr̄ ſe hñs ad
eā:⁊ per cōſequēs donū ꝓpheticū in eis excellentius fuit q̄ꝫ in
antiq̄s:ſicut grā gratū faciēs excellētioꝛ ē q̄ꝫ gratis data.Ad ſu
pꝛadicta videtur facere illud.2.Coꝛ.3.vbi apl̄s de ſe ⁊ aliꝫ pri
mitiue eccl̄ie dicebat:Nos uero oēs reuelata facie gl̄iā dn̄i ſpe
culātes ⁊c̄.ꝓut dn̄o cōcedēte ibidē declarabit̄.¶ Itē obiectio
poſtillatoꝛis ꝯ ſcđam rōnē ſci Tho.vbi dicit ꝙ cū denūciatio ꝓ
phetie ē aliq̄d ſequēs ꝓpheticā cognitionē:iō nō dꝫ variare gra
dū ꝓphetie ⁊c̄.nō vr̄ valere.Dignitas.n.ſeu excellētia eoꝝ que
ſūt ad finē ex maioꝛi appꝛopinq̄tiōe ſeu adeptiōe finis ſum̄i dꝫ
ēt ſi talis finis nō ſit de eēntia rei ſed eā aliqñ cōſeq̄tur.Hō enī
qui maioꝛē grām hꝫ ſeu magis virtuoſus ē:excellētioꝛ ē alio h
nō hñte:lꝫ grā ⁊ virtutes nō ſint de eēntia hoīs:ſed eaꝫ q̄ñq̄ꝫ cō
ſequunt̄.Cum igit̄ finis ꝓphetie eſt vtilitas eccleſie.ī.Coꝛi.14
Qui ꝓphetizat hoībus loq̄tur ad edificationē exhoꝛtationem
⁊ cōſolationē:ſeq̄tur ꝙ qui plurib⁹ ꝓphiam ſuā denūciat excel
lētioꝛ ē illo qui paucioꝛib⁹ceteris paribus.Bonuꝫ enim ſꝫ phi
loſophū q̄ꝫto vniuerſalius tāto diuinius.vñ denūciatio ꝓpheti
ca pluribus facta excellētioꝛē ꝓphetiā facit:⁊ ſic altioꝛē cōſtitu
it gradū ꝓphetic.p̄ſertim cū toti ꝑpl̄o cultui diuino mācipato
ſuas denūciat ꝓphetias vt moyſes.¶ Itē obiectio cōtra tertiā
rōnē ſci Tho.in qua dr̄ ꝙ cōfirmatio ꝑ ſigna ſeq̄tur ꝓphetiam
⁊c̄.nō vr̄ valere ꝓut ex dcīs ꝯ ſcđam obiectionē ſatis pꝫ.Confir
matio eñ ꝑ ſigna lꝫ nō ſit de eēntia ꝓphie ꝑtinet tñ ad ei⁹ finē
certi⁹ ſeu efficaci⁹ cōſequēdū.Ad h ꝙ ꝓphia credat̄ dant̄ mira
cula:⁊ iō turba vidēs xp̄m adoleſcētē reſuſcitare:qđ eſt de ma
gnis miraculis:magnū ꝓpham ipſū iudicabant;Luc.7.Pꝛo
pheta magn⁹ ſurrexit ī nobis.Uñ ⁊ cōfirmatio apl̄ice doctrine
ſignis a deo fcīs attribuit̄ iux̄ illud Marci vl.Dn̄o cooꝑante ⁊
ſmonē cōfirmāte ſequētib⁹ſignis.Qđ aūt dicit̄ de ioāne bapti
ſta ꝙ nullū ſignū fecit:vt hr̄ Jo.10.⁊ tñ fuit ꝓpha ⁊ pluſq̄ꝫ ꝓpha
Ad h pñt dari rōnes.Pꝛima qꝛ ei⁹vita fuit tā p̄clara ꝙ nō indi
gebat cōfirmatiōe miraculoꝝ.Scđa qꝛ videbant̄ dicta ei⁹ im
pleri euidēter in xp̄o:cui tanq̄ꝫ p̄ncipalioꝛi miracula reſeruabat
ꝓut ibidē coīter dr̄.Et pōt ad hoc reduci illud uerbū xp̄i de Jo
anne.ſ.ꝙ ē pluſq̄ꝫ ꝓpha.Nā ceteri cōfirmatione miraculoꝛum
indigebant:ipſe uero non:lꝫ hoc uerbum alias nō habeat expo
ſitiones.Ad illud qđ ſubiūgit de gradibus ꝓphetie ⁊c̄.ex dcīs
pꝫ ꝙ tā dauid q̄ꝫ moyſes hūerūt ꝓpheticā illuſtrationeꝫ abſq̄ꝫ
ſignis ſēſibilibus:quod ē valde excellēs in gradib⁹ ꝓphetie nō
tñ eſt ſūmus gradus.Nam viſio clara diuine eſſentie in ſtatu
vie quā moyſes habuit:vt dictū ē excellētioꝛē gradū ꝓphetice
cognitionis cōſtituit.¶ Item ꝙ addit poſtil.moyſen nō habu
iſſe totiēs:nec ita cōiter illuſtratiōes ꝓpheticas ſicut dauid:nō
videtur habere aliquod fundamentum in ſacra ſcriptura:nec
ipſemet aliquam allegat auctoꝛitatem ad hoc faciētem:⁊ ideo
nō req̄ritur aliqua ſolutio:pꝛeſertim cum oppoſitum ex ſacra
ſcriptura rationabiliter poſſet deduci.Si enim numerent̄ pſal
mi a dauid editi:⁊ ꝓphetie ſingule ipſi⁹ moyſi in pentateucho

cõtẽte idubitãter ꝓphie excedũt pˢ. ⁊ ꝑ ↄ̃ñs ſi i q̃libꝫ pˢ reqrit̃
noua illuſtratio pari rõne ⁊ i q̃libꝫ ꝓphia moſaica. Nec.n.veri
ſilr̃ vr̃ ꝙ ille q tã familiariter cũ deo ſe hẽbat vt de illo legeret̃
Loq̃bat̃ deꝰ moyſi facie ad faciẽ: ſic̃ hõ ſolet loq cũ amico ſuo:
Exodi.33. hẽret pauciores illuſtratiões q̃ȝ ipſe dauid: de q̊ nihil
tale legit̃: ſȝ potiꝰ aliõ qð ẽ ſatis ad oppoſitum. Legit̃.n.deꝰ mi
ſiſſe ꝓphã ſuũ nathã ad dauid: vt ei reuelaret aliq̃ de volũta
te diuina erga eũ.2.Reg.7.⁊.12. Silr̃.1.Reg.22.⁊.2.Reg.vlt. le
git̃ gad ꝓpha miſſus a deo ad ipſũ dauid vt eidẽ denũciaret q̃
dã futura. Ex qbꝰ ſatis demõſtrat̃ dauid nõ hũiſſe tã freq̃ntes
illuſtratiões ſic̃ moyſes. q nunq̃ȝ legit̃ iſtructꝰ a deo vel angelo
Et nõndũ ꝙ gad ꝓpha ititulat̃ caplõ alle. videns dauid.1. ꝓpha
ipſius dauid. Qui.n. ꝓpha dr̃ hodie: vocabat̃ oli videns.1.Reg.
9. Et qbꝰ pȝ ꝙ gad ꝓpha frequẽter denũciabat ipſi dauid aliq̃
ꝓphetica: qð de moyſe ſilr̃ nunq̃ȝ legit̃. Jtẽ ad h ꝙ poſtil. ait ꝓ
phetiã dauid ſortiri quãdã excellẽtiã: ex eo ꝙ xp̃i myſteria ma
gis exp̃ſſit: cũ finis totiꝰ legis ẽ xp̃s ⁊c̃. Dicẽdũ ꝙ lȝ talis excellẽ
tia ſit vera: nõ tñ cõcludit excellẽtiã ſimplr̃ ſȝ ſcḋm qd. Excellẽtia
eni ꝓphie moyſi ex oĩbꝰ q̃ ad ꝓphetiã efficacẽ cõiter reqrunt̃
cõſurgit: vñ excellẽtior dȝ dici ſimplr̃. Excellẽtia tñ ꝓphie da
uid ex maiori exp̃ſſiõe myſterioꝝ xp̃i tm̃ cõſiderat̃: q̃ qdẽ cõſi
deratio ẽ ſcḋm qd. Nec ẽt ſcḋm hãc cõſideratione excellẽtior ceteris
poſſet dici ꝓphis. Nã de Jſa. ait hiero. i eodẽ ꝓlogo: ꝙ ita vni
uerſa xp̃i eccl̃ieq̃ȝ myſteria ad liqdũ ꝓſecutꝰ ẽ: vt ñ eũ putes de
futuro vaticinari: ſȝ de p̃teritis hiſtoriã texere. hec ille. Cõſtat
ergo ꝙ maior excellẽtia ẽ vniuerſa myſteria xp̃i ⁊ eccl̃ie i liqdũ
redigere q̃ȝ illud qð doctores tradũt de dauid: de q̊ nõ vlr̃ dicũt
ſȝ idefinite myſteria xp̃i exp̊mere: ⁊ tñ nec ob h Jſa. dr̃ eximiꝰ
ꝓpharũ: ⁊ a fortiori nec dauid ſic dȝ dici. Circa qð ẽt attẽdẽduȝ
ꝙ moyſes oĩa xp̃i myſteria iplicite tradidit ſeu figuralr̃: lȝ ñ ex
plicite. totũ.n. nouũ teſtm̃ i veteri ↄtinet̃ iux̃ ſniaȝ greg. ſup illð
ezech.1. Tanq̃ȝ rota i medio rote. Cũ igit̃ moyſes fuerit p̃cipuꝰ
veteris teſta. q̃ſi de nouo legẽ ꝓponẽs: ad cuꝰ legis obſuationẽ
alij ꝓphe ppl̃ȝ iducebãt: ſeqtur ꝙ moyſes oĩa myſteria xp̃i tra
didit. Nec ex h eiꝰ excellẽtia diminuit̃: q: nõ exp̃ſſe tradidit ſȝ
iplicite. Nã h ex defectu ppl̃i cõtingebat q rudis erat: vt docto
res dicũt: ⁊ iõ ñ expediebat talia talibꝰ exp̊mere: ſic̃ ⁊ xp̃s apl̃is
dicebat: Multa hẽo vob dicere ſȝ ñ poteſtis portare mõ. Jo.16.
c. Cõcludo igit̃ ſci tho. ñ obſtãtibꝰ p̃dcis obiectiõibꝰ firmiſſime
vr̃ tenẽda tanq̃ȝ vera ⁊ i ſano ſeu i plano itellectu facere ſcriptu
re fũdata. illa.n. verba deut.vl. Nõ ſurrexit ꝓpha maior moyſe
nõ debẽt itelligi vt poſtillator dic̃ vſq̃ȝ ad tp̃s ioſue tm̃: q: ſi ſic
potiꝰ dixiſſet: Nõ ſurrexit vſq̃ȝ i hodiernũ diẽ ꝓut i ſilibꝰ ſolet
dici: ſȝ cũ dic̃: Nõ ſurrexit vltra. denotat excluſionẽ reſpcũ futu
ri tp̃is: nec ex h excludunt̃ miſtri no. teſta. q: ſtatꝰ antiq̊rũ i ſcri
pturis ſub q̊dã ſcl̃o q̃ſi ꝑpetuo ſepe noĩant̃: vt numeri.18.ca. Le
gitimũ ſẽpiternũ erit vob: qð ñ ſe extẽdit ad tp̃s noue legis. vt
pȝ ituẽti ⁊c̃. Auc̃tas igit̃ bti gre. dicentis ꝙ dauid clariorẽ cogni
tionẽ hũit q̃ȝ moyſes: exponẽda ẽ vt itelligat̃ ſic: ꝙ dauid clariꝰ
exp̃ſſit myſteria xp̃i mõ ⁊ rõne. Silr̃ ⁊ ꝙ glo. ponit dauid fuiſſe
eximiũ ꝓphaꝝ itelligẽdũ ẽ agiographoꝝ. vñ.2.Reg.23. vbi to
ta excellẽtia illuſtratiõis ipſiꝰ dauid hr̃. d. Spũs dñi locutꝰ ẽ in
me ⁊c̃. ibidẽ ititulat̃ egregiꝰ pſalmiſtã iſrl̃: vbi notãdũ ꝙ nõ di
xit egregiꝰ ꝓpha: ſȝ egregiꝰ pſalmiſta: i q̊ ꝓpoſitũ ſatis inuit̃ ⁊c̃.

Circa pſalteriũ burg. ãpliꝰ q̃ȝ circa aliũ ali **REPLICA.**
quẽ libꝝ laborauit addẽdo. Jn additiõibꝰ ãt ill̃ q̃uis ñ
nulla videant̃ abſurda: mãebũt tñ a me itacta ea q̃ dire
cte nõ ſũt ↄ̃ poſtil. Nã i h opere ñ ẽ itẽtiõis mee burgẽ. male dicta
rep̃hẽdere: ſȝ ſolũ poſtil. bñ dcã defẽſare ↄ̃ burgẽ. iualida machi
namẽta. Vñ cũ i aggreſſu poſtillator dixerat ꝙ liber pſalmoꝝ
apud latios reputat̃ iter ꝓphales: q̃uis apud hebreos cõputet̃
iter agiographa. Burgẽ. ↄ̃dic̃ ex ſcõ bti hiero q latinꝰ fuit: q i ꝓ
logo galeato ponit pˢ. iter agiographa. Hic dico ꝙ bñ reſpiciẽti
ꝓlogũ galeatũ: q ẽ ꝓlogꝰ i libro regũ ſtati clare patebit ꝙ illam
diſtictionẽ triptitã nõ aſſerit btũs hiero. niſi vt oñdat libros ab
hebreis receptos diſtigui cõtra apocriphos: ipſe ãt ñ aſſerit illã
hebreoꝝ diſtictionẽ: ſȝ all̃at eoꝝ opionẽ. cõſtat.n. agiographa
ſic̃ ⁊ ꝓphetica multiplr̃ dici. ſcḋm.n. vocũ ꝓprietatẽ agiographa di
cunt̃ oẽs ſacre ſcripture: ſic accipiendo btũs dio. c.1. eccl̃iaſtice
hierarchie dic̃: Venerãdiſſima eloqa dñr eẽ q̃ i agiographis tra
dita ſũt ⁊c̃. Scḋo dñr agiographa: vt ab vſu nois ꝑ hebreos ↄ̃
ꝓphetica ⁊ legalia diſticta: ⁊ bñ hebrei h noĩe abutunt̃: q: agio
graphũ dr̃ ab agios qð ẽ ſcũs: ⁊ graphos ſcriptura: q̃ſi ſcã ſcriptu
ra vel a ſcis cõſcripta. qð nomẽ cũ ſit cõe legalibꝰ ꝓphalibꝰ ⁊ ali
is: ꝑ quãdã anthonomaſiã hebrei fortaſſis ſpãliter dauid ⁊ da
nielis iob ⁊ alioꝝ ſcriptis deputarunt. Silr̃ ꝓpheticus liber. ſ.
hugonẽ de ſcõ victore duplr̃ dr̃: vel q: ſcriptꝰ ſtilo ꝓphetico. ſ. de

futuri vel naturalr̃ ignotis. vel q: ſcriptꝰ a ꝓpha. Jn p̃ma acceptiõe
⁊ dauid ⁊ daniel ⁊ iob libri ꝓphales dici p̃nt: q: altiſſimas ꝓphias ſti
lo ꝓphetico texuerũt. Scḋo mõ loquẽdo ꝓpha triplr̃ cõſiderat̃: vt
videlȝ ſit ꝓpha offõ miſſiõe vel grã. q̃uis igit̃ dauid daniel iob ſpũ ⁊
grã fuerit ꝓphe ñ tñ offõ vel miſſiõe: iõ libri eoꝝ iter ꝓphales nõ cõ
putant̃: ⁊ q: iter legales ẽt ꝓp̃ie cõputari nõ poterãt: hebrei nomẽ
agiographũ eis iponebãt. Jllũ igit̃ modũ btũs hiero. ñ aſſerit nec lau
dat ſȝ all̃at: vt pȝ ſtudioſe reſpiciẽti ꝓlogũ eiꝰ. Nec valet qð burgẽ. ꝓ
cõfirmatiõe ſue itẽtiõis adducit: Luc.24: opȝ ipleri oĩa q̃ ſcripta ſũt
i lege ꝓphis ⁊ pˢ. de me. Nã xp̃s nõ itẽdit ꝑ illa verba diſtinguere li
bros: ſȝ materias libroꝝ. Nõ.n. liber pſalmoꝝ excludit̃ a libris ꝓphe
ticis. cũ i eo oĩa xp̃i ⁊ eccl̃ie myſteria ſũt ſtilo ꝓphico ſcripta. Nec au
ctor libri excludit̃ a ꝓphis cũ ſit eximiꝰ ꝓpharũ: q̃uis nõ legat̃ miſ
ſus ad ꝓphandũ tanq̃ȝ ex offõ. Sȝ q̊ ad materias libroꝝ diſtiguũtur
pˢ. ꝓphie ⁊ lex: q̃ tria i eodẽ reꝑiunt̃ libro. Lex.n. ẽ materia de agen
dis: ꝓphia de futuris euẽtibꝰ. pˢ. de diuis laudibꝰ cãtãdis. Nũc ãt in
libri moyſi reꝑit̃ lex dirigẽs actꝰ humanos: i eiſdẽ reꝑit̃ ꝓphia ꝓnun
ciãs euẽtꝰ futuros. reꝑiunt̃ ẽt i ipſis cãtica ad pſallẽdũ ⁊ laudãdũ de
um: ⁊ illa q̃dã p̃cellẽtia dñr agiographa: q̃ tres materie ẽt reꝑiunt̃ i
pſalterio: ⁊ q̃ſi i ſingulis libris ſacre ſcripture xp̃s igit̃ ꝑ ſua verba di
ſtiguere voluit libroꝝ materias ñ libros vt dcm̃ ẽ. Jtẽ i eodẽ aggreſ
ſu poſtil. mouit qõnẽ: an dauid fuit ꝓphaꝝ eximiꝰ. Et dic̃ ꝙ ſcũs tho.
vult ꝙ ñ ſȝ moyſes. Ad quã qõnẽ ſcũs tho. aliq̃s rõnes adducit. Po
ſtil. ñ faciẽs vĩ de illa qõne ꝑtractat rõnes adductas oñdẽs eas ñ va
lere. Sȝ burgẽ. aſſumit h certamẽ ꝓ ſcõ tho. putãs ſoluere ⁊ euacua
re rõnes poſtil. ↄ̃ ſcḋm tho. fcãs. Sȝ potiꝰ vr̃ eũ inuoluere q̃ȝ defenſare.
Ad qð vidẽdũ tãgã ſcḋm ordinẽ rõnes ſci tho. ſigillati ⁊ obiectiões po
ſtil. ⁊ ſcḋm burgẽ. ꝑtractabo. Eſt igit̃ p̃ma rõ ſci tho. q: moyſes vidit
clare eẽntiã diuã: dauid ñ: igit̃ moyſes ẽ excellẽtior ꝓpha q̃ȝ dauid.
Cõtra effectũ huiꝰ argumẽti arguit poſtil. p̊ ſic. ex eo nemo põt dici ex
cellẽtior ꝓpha qð rõnẽ ⁊ actũ ꝓphandi excludit: ſȝ clara viſio eẽntie
diue ẽ huiuſmodi. ergo ⁊c̃. Burgẽ. ãt dic̃ hãc obiectionẽ nõ valere q:
ſi valeret inqt: xp̃s ñ poſſȝ dici ꝓpha q: ſꝑ clare vidit diuã eẽntiam.
Sȝ huic burgẽ. obiectiõi rñdet ſcũs tho. ſcḋa ſcḋe. q.174. arti.5. i rñ
ſiõe ad tertiũ argumẽtũ. d. xp̃s fuit cõprehẽſor ⁊ viator: inq̃ȝtũ cõpre
hẽſor ñ cõpetit ſibi rõ ꝓphie ſȝ ſolũ inq̃ȝtũ viator. Hec ille. Vñ appȝt
ꝙ ſcũs tho. ſic ꝑ burgẽ. ñ velit defẽdi. Clariꝰ ẽt dic̃ idẽ ibidẽ. q.176. ar
ti.vli. ſolõne tertij argumẽti. vñ ſic̃ clara viſio excludit rõnẽ ꝓphie
a xp̃o ſcḋm ſcḋm tho. ſic eadẽ clara viſio excludit rõnẽ ꝓphie a moyſe ⁊
paulo durãte viſiõe: ꝑ ↄ̃ñs clara viſio nullũ gradũ dic̃ ꝑtinẽtẽ ad rõ
nẽ ꝓphie: qð ẽ ꝓpoſitũ poſtil. Ea ãt q̃ burgẽ. dic̃ de moyſe arguũt eũ
fuiſſe ꝓphis ſui tp̃is excellẽtiorẽ nõ rõne viſiõis clare: ſȝ magis fami
liaris locutiõis dei ad ipſũ: ⁊ h ſignat̃ cũ dr̃: Ore ad os loq̊r ei palã ⁊
nõ ꝑ enigmata: q: p̃cepta ⁊ leges loq̃bat̃ deꝰ ſine enigmatibꝰ. Poſtil.
ẽt ſuã obiectionẽ ↄ̃ p̃mã rõnẽ ſci tho. cõfirmat ꝑ h ꝙ ſi clara viſio ar
guit excellẽtiorẽ gradũ ꝓphie. igit̃ moyſes fuit excellẽtior ꝓpha q̃ȝ
oẽs apl̃i p̃ter paulũ: qð ſcũs tho. negat. Hãc cõfirmationẽ burgẽ. vo
lẽs euacuare ponit duas dr̃ias iter hr̃e ſpm̃ ꝓphie. Primo dic̃ ꝙ anti
qui ipſũ hũerũt i q̃dã diſpõne ⁊ ſolo actu: apl̃i ãt hitu. Jõ apl̃i hũerũt
donũ ꝓphie excellẽtiꝰ q̃ȝ moyſes. Scḋa dr̃ia q: antiq hũerũt h donũ
vt grãȝ gratis datã. apl̃i ãt vt grãȝ gratũ faciẽtẽ: iõ apl̃i erãt excellen
tiores ꝓphe. Sȝ vtrũq̃ȝ mẽbrũ illiꝰ diſtictiõis ẽ ↄ̃ ſcḋm tho. Nã oppo
ſitũ p̃me dr̃ie diſputat ⁊ cõcludit ſcũs tho. vbi ſupra. q.171. arti.2. ꝑ to
tũ: oñdẽs ꝙ lumẽ ꝓpheticũ ſe hȝ ꝑ modũ paſſiõis ⁊ ipreſſiõis: nõ per
modũ hitꝰ. Jdẽ dic̃. q.174. arti.3. i rñſiõe ad ſcḋm ar. ⁊. q.176. ar.vl. i
rñſiõe ad tertiũ argumẽtũ. Sȝ qð addit burgẽ. ꝙ apl̃i poterãt i actu
ꝓphetãdi q̃ñ volebãt qð ẽ ſignũ hitꝰ: h falſũ vr̃. Nã apl̃is dcm̃ ẽ dũ
ſteteritis añ reges ⁊ p̃ſides: nolite cogitare quõ aut qd loq̃mi: dabit̃
.n. vobi illa hora qd loq̃mi: ñ.n. uos eſti q loq̃mi ſȝ ſpũs p̃ris vr̃i q lo
qtur in vobis. Qð exponẽs btũs gre. dic̃. Vos ṽba editi: ſȝ ego ſũ q lo
quor: que fruſtra eẽnt apoſtolis ꝓmiſſa ꝓ certo tp̃e: ſi id facere rõne
habitꝰ eẽt ſemꝑ i eoꝝ p̃tãte. Oppoſitũ ẽt ſecũde dr̃ie burgẽ diſputat
⁊ cõcludit iſdẽ ſcũs tho. ubi ſupra a qõne.176. uſq̃ȝ ad.q.179. in oĩbus
qõnibus ⁊ articulis oñdẽs ꝓphiaȝ eẽ grãȝ gratis datã. Nec ẽ qs do
ctoꝝ notabiliũ tractãs id apoſtoli.1.Cor.12. ubi enumerat inter alias
grãs ꝓphiam q exponat illũ paſſũ de gratijs gratuitis. Ponũt enim
dr̃ias iter grãs: q: grã gratũ faciẽs ſolũ utilis ẽ hñti. grã aũt gratis da
ta etiã nõ hñti: q: eccleſie ⁊ his qbꝰ directione opꝰ eſt. Vñ puerile ar
gu. facit burgẽ. arguẽs. q: apoſtoli ex repletione ſpũs ſci habuerunt
chariſmatũ dona. igit̃ illa dona oĩa erãt gratũ faciẽtia uel iſeꝑabilr̃
ſe hñtia ad illã: nã ſcḋm apo.1.Cor.13. illa ceſſabũt i btĩtudie. gratuita ãt
nõ. ſed ꝑficient̃: q: gl̃ia dr̃ grã cõſumata. igit̃ nec iſeꝑabilr̃ erãt i apo
ſtolis cõiũcta. Fateor ꝙ poſt miſſionẽ ſpũs ſci illa dona fuerũt cõiũ
cta grẽ gratuite. ſȝ ex h nõ ſeqtur. igit̃ illa dona fcã ſũt gratuita uel i
ſeparabilr̃ cõiũcta: ſic̃ nõ ſeqtur albedo ⁊ dulcedo cõiũgunt̃ i lacte.
igit̃ albedo fit dulcedo nec ẽ viſil̃e añ miſſionẽ ſpũs ſci apl̃os dona
grati data nõ hũiſſe: q: regreſſi cũ gaudio eo ꝙ ſpũs eis i noĩe dñi ſui

ſbʒcerēt: audierūt dñʒ dicētē i h nolite gaudere: qꝛ ſpūs vobis ſubijciunt: ſʒ gaudete: qꝛ noīa vr̄a ſcripta ſūt i celis. Nec veriſile eſt illa dona poſt miſſionē ſpūs ſci fcā fuiſſe alteriꝰ rōnis. mā ſerūt igit̄ gratiſ data ꝗ̄uis pfectiori grē coiūcta. Et qꝛ oīa q̄ burgē. h ad ſaluādūʒ dicta ſci tho. ꝯ obiectionē pmā poſtil. adducit ſūt ꝯ ſciñ tho. iō q̄rit ſaluare ea vñ ſcūs tho. ea ſaluari ñ vult. Male igit̄ igreſſus ē certamē p eo: qꝛ ꝯ eū ſētiēſ ſecū ñ ē ⁊c̄. Nūc ſeqtur ſcða rō ſci tho. arguit. n. ſic. moyſes pphiā ſuā denūciauit toti pplo. ñ ſic dauid nec aliqs aliorū. igit̄ moyſes fuit ppha excellētior. Cōtra illam rōnem arguit poſtil. ſic. Denunciatio ⁊ publicatio ē accidēs ſequēs propheticā cognitioneʒ: iō nō variat gradū pphie: Burgē. aūt dic̄ hanc obiectionē nō valere dans iſtātiā de hoīe habente magnā grām ⁊ virtutē. qm̄ ille ē excellētior homine tātā grāʒ nō hn̄te: lʒ grā ⁊ virtꝰ nō ſit de eſſentia hoīs: ſicqꝫ cā q̄nqꝫ cōſeqtur effectuʒ. Sed illud nō ē ſcholaſtice dictum. nā hō hn̄s grām ñ ē p ſe ⁊ itriſece excellentior hoīe nō hn̄te: ſʒ hn̄ ſm̄ denoīationeʒ virtutis ⁊ grē: q̄ extrinſecꝰ adueniunt. ſʒ h nihil ad ppoſitū. nam gradꝰ rei ē ipſi rei modꝰ itriſecꝰ g p nihil extriſecꝰ pōt variari. albꝰ eni hō ñ ē magis hō ꝗ̄ niger: ꝗ̄uis ſit aliꝰ vel alter. oīs eni q̄litas adueniēs variat ſi itriſecꝰ itriſece: ⁊ ſi extriſecꝰ extriſece. Nūc aūt denūciatio pphie vni vel pluribꝰ nō ſolū eſt accidēs extriſecū ſʒ accidēs p accidēs rōni pphie: iō nihil taliū variat gradū ciꝰ itriſecū: q gradꝰ ēt ſm̄ ſciñ tho. attēdit penes maiorē ⁊ pfectiorē illuſtrationē lumis pphetici nō ex maiori pfectiōe pphe ſaltē grāli. Vñ ſtat aliquē ppham eē i grā pfectiorē q nō ē pfectior ppha vtputa hieremias ſcificatꝰ i vtero: nec grauiter legit̄ peccaſſe: ⁊ p veritate multa ſuſtinuiſſe d̄r: iō ille ppha d̄r pfectior eē ꝗ̄ dauid: cū q̄ ſtat φ dauid fuit pfectior ppha: qꝛ pfectiꝰ illuſtratꝰ: vt ēt tʒ burgeñ. Pro cōſolatiōe burgē. q h putauit pfectionē accipi a fine: dico φ ſtat moyſē pp̄ter denūciationē fuiſſe ppham vtiliorem: ſʒ dauid pp̄ter illuſtrationes mētales excellētiorem. Exēplum familiare: ſint duo doctores: vnꝰ excellētiſſ me lr̄ature: alter ſolū cōpetētis: iſte cōpetentis lr̄ature bñ p̄dicat: alter balbutiēs nō pōt p̄dicare: nunqd p̄dicās nō p̄dicāte dʒ cēſeri doctor excellētior: certe nō. ſed bñ cōcedit̄ vtilior ſicꝰ ppoſito. Tādē ſeqtur tertia rō ſci tho. Arguit. n. ſic. Moyſes cōfirmauit pphiam ſuā plibꝰ miraculꝭ ꝗ̄ dauid vel queuꝭ aliꝰ. igit̄ fuit ppha excellētior. Cōtra illā rōnē arguit poſtil. ſic ꝯ ſcðam: qꝛ talis cōfirmatio p miracula ē accidēs. Sʒ burgē. minꝰ erudite dic̄ rñdendo ad illā obiectionē ſic̄ ad porē. Nā facere miracula cū ſit accūs extriſecū nō ſeqns de neceſſitate ſpiñ ppheticū plura vel pauciora facere miracula nō variat rōnē nec gradū itriſecū ſpūs pphie. Confirmat̄ qꝛ ſpūs faciēdi virtutes ⁊ miracula ⁊ ſpūs pphie ſunt dona gratis data ⁊ ēentialr̄ diſticta: iō vnū nō ſpecificat gradū alterius. Stat igit̄ excellētiorē ppham vtputa ioānē baptiſtā pauciora vel nulla facere miracula ⁊ minorē ppham facere plꝛimo ſtat aliquē facere miracula q nunꝗ̄ fuit ppha. ⁊ ecōuerſo eē pphaʒ q nunꝗ̄ fec̄ miraculū. Burgē. āt iter alia duas aſſignat rōnes iualidas q̄re ioānes baptiſta cū eēt plus ꝗ̄ ppha nullū legit̄ feciſſe miraculū ad colorādūʒ ſuū errorē. Prima ē: qꝛ vita eiꝰ fuit tā pclara φ nō idigebat cōfirmatiōe miraculoꝝ. Pʒ aūt φ: vita xp̄i fuit multo pclarior: cuiꝰ tota vita ⁊ oīs actio nr̄a ē iſtructio. Si igit̄ rō burgē. valet: xp̄s minꝰ ꝗ̄ ioānes debuit facere miracula: cuiꝰ oppoſitū docuit dicēs: opa q̄ ego facio teſtimoniū phibēt de me. Scða rō burgē. ad idē ē φ ioānes opationeʒ miraculorū xp̄o tanꝗ̄ pncipali reſeruabat. Nec illa valet qꝛ ea xp̄o reſeruare ad ipſū nō ptinebat: ſicut nec ad eū ptinebat facere niſi in ſtraliter ⁊ miſterialr̄ ſic̄ nec ad quēcūqꝫ ſciñ alium put dcm̄ ē i correctione pme additiōis circa octauū capitulū exodi. Nec valet burg. obiectio ꝯ poſtil. dicētem φ moyſes nō habuit totiēs nec ita cōiter illuſtrationes ppheticas ſicut dauid ſpāliter intellectuales. Cōtra qd burgen. arguit φ qꝛ in ſcripturis plures repiunt̄ pphie moyſi ꝗ̄ ps. q̄s fec̄ dauid: ⁊ cū q̄lbʒ pphia reqrit ſpālē illuſtrationē: ſeqtur moyſen frequentius illuſtratū ꝗ̄ dauid. Etiā qꝛ dauid ſepe fuit inſtructus ab hoībus ⁊ alijs pphis ſicut p nathā ⁊ gad: qð ñ legit̄ de moyſe: igit̄ amplius a deo illuſtratus. Ad hec dicēdum φ poſito ſʒ nō ꝯceſſo φ moyſes hūiſſet plr̄es illuſtratiōes ꝗ̄ dauid: illa tñ hūit cōiter p ſēſibilia ſigna viſui vl̄ auditui pn̄tata: ñ ſic dauid q ſemp hūit itellectuales illuſtratiōes ſine hꝰ ſenſibiliū ſpērū pn̄tatione. igit̄ dauid habuit frequētiꝰ illū excellētiſſimū gradum pphetie ꝗ̄ moyſes. Raro. n. legit̄ moyſes illuſtratꝰ niſi interuēerit aliqð ſēſibil̄r viſū vl̄ auditū p miſteriū āgeloꝝ pn̄tatū. Nec obſtat ſi dauid aliqñ fuit informatꝰ ab alijs pphis i agibilibꝰ vl̄ al̄r. h. n. ſiebat illꝭ tpibꝰ qñ dauid ñ fuit capax pphaliū illuſtratōuʒ vtputa i fuga a facie ſaul: de q̄ .i. Reg. zz. vel i cura ⁊ ſollicitudie qñ cogitauit de domo dñi cōſtruēda. de q̄ .z. Reg. 7. vl̄ i pctō de q̄ .z. Re. iz. ⁊ vl. In talibꝰ. n. diſpōnibꝰ nō ē mēs apta ad pphicas illuſtratiōes maxie intellectuales: qꝛ i his oꝑʒ aium eē a ſenſibiliū occupatiōibꝰ abſolutū. Sʒ ⁊ moyſes huiuſmodi iſtructiōes i agēdis recepit ab hoīe. ſ. ietbro vt pʒ exo. 18. Nec valet φ burgē. rñdet ad rōnē poſtil. acceptā ex dcīs. ſ. tho. Nā excellētia dauid nō ē ſʒ qd ⁊ extriſecū: ſʒ ſimplr̄ ⁊ itriſecū: qꝛ ſʒ ppriā rōnē. qꝛ ſic̄ ſʒ ſciñ tho. dauid plr̄a myſteria xp̄i pleniꝰ ⁊ clariꝰ expſſit: ita ēt pleniꝰ ⁊ clariꝰ vidit: q modi vidēdi cōſtituit eū i eē pphe excellētioris ſimplr̄ ſm̄ ppriā rōnē pphe: q oli ad h vidētes dicebant̄. Et qð arguit burgē. de iſaia nō v3get: qꝛ ⁊ ſi Iſaias put dicit btūs hiero. rōne pluralitatis myſterioꝝ de xp̄o expſſoꝝ fuit magnꝰ ppha: ipſe tñ illū gradū illuſtratiōis itellectualis ſic̄ dauid coiter nō hūit: ſʒ p imagies viſas vel auditas: ſic̄ moyſes cōiter pphetiā texuit. Male igit̄ ꝯcludit burgē. p opīone ſci tho. qꝛ p dicta a ſcō tho. negata: vt patuit. ſ. Pſalmus. I.

Beatꝰ vir. Quāuis btūs Augꝰ dicat ipſū dauid fuiſſe auctorē oīum ps. tñ Hieroꝰ q diligētiꝰ ſtuduit circa textū ſacre ſcripture: pp qð i h ē magl ſibi aſſētiēdūʒ dic̄ ꝯriū. i plogo eni ſup pſalteriū noīat decē auctores pſalmoꝝ. ſ. dauid: moyſē: ſalomonē ⁊ tres filios chore: aſaph ethā: hemā: ⁊ idithū. Preter ēt iſtos dic̄ φ plr̄es ps. ſci ſūt ab alijs ſcīs pphis: q̄rū noīa ignorant̄ vñ ⁊ aliq ps. ſūt ſine titlō: ⁊ aliq hn̄tes titulū nō expmūt noīa auctoꝝ: vt videbit̄ i fra pſeqndo Silr̄ Ra. Sa. ſup pncipiū libri pſalmoꝝ noīat decem auctores ipſoꝝ. ſ. melchiſedech: abrahā: moyſē: dauid: ſalomonē ⁊ aſaph: tres filios chore ⁊ Idithū: ⁊ ſic in aliq̄ differt a Hiero. qꝛ ponit abrahā ⁊ melchiſedech iter auctores pſalmoꝝ: ⁊ omittit hemā ⁊ ethā. Quid tñ videat̄ verꝰ: videbit̄ i locis ſuis pſequēdo. Videret̄ ergo forſitā alicui φ ſm̄ auctores pſalmoꝝ liber iſte poſſet diuidi: ſʒ h nō pōt cōuenieter fieri: qꝛ ps vniꝰ auctoris nō ponunt̄ ſegregati ad vnā ptē: qꝛ iter ps. dauid ponunt̄ plr̄es de ps. alioꝝ: ⁊ iter ps. alioꝝ a dauid: ponunt̄ aliq ps ipſiꝰ dauid vt videbit̄. Itē pꝰ ps. 7i. i cuiꝰ fine ponit̄ i hebreo: explicuīt ps. dauid filij iſai ponunt̄ plr̄es ps ab ipſo dauid ititulati tanꝗ̄ ab auctore Rō āt huiꝰ ē: qꝛ ſʒ φ dic̄ Hiero. i plogo ſup pſalteriū. ps a diuerſis auctoribꝰ cōpoſiti poſtea p lōgū tps fuerūt i vno libro collecti. ⁊ ſicut iueniebant̄ ſic ſcribebant̄ pp̄ter qð aliq ps. prius facti poſterꝰ ſūt ſcripti: qꝛ tardiꝰ fuerūt iueti. Et codē mō de actoribꝰ qꝛ oēs ps. vniꝰ auctoris nō fuerūt ſil̄ iueti: nec imediate vnꝰ poſt aliū: ſʒ i medio fuerūt iueti aliq ps. alioꝝ doctoꝝ: pp̄ter qð liber iſte nō pōt diuidi ſm̄ ordinē auctoꝝ nec ēt tēpoꝝ: vt patʒ ex dcīs: nec ēt materiarū: qꝛ i diuerſis ps. ⁊ diuerſoꝝ auctoꝝ ⁊ diſtāter ſcriptis cadē materia frequēter tāgit̄: ⁊ ecōuerſo aliqñ

Incipit prologus beati Hieronymi pſbyteri in pſalterium.

Pſalteriū rome dudū poſitus emēdarā: ⁊ iuxta ſeptuagita iterptes: licet curſiʒ magna tñ ex pte correxerā. Qð qꝛ rurſuʒ videtis o paula ⁊ euſtochium ſcriptoꝝ vitio depuatū: pluſqꝫ antiquū errorē ꝗ̄ nouā emēdationē valē: me cogitis vt veluti quodā nouali: ſciſſuʒ iā aruū exerceā: ⁊ obliqs ſulcis renaſcētes ſpinas eradicē: equū eē dicētes: vt qð crebro male pullulat crebriꝰ ſuccidat̄. Vñ ꝯſueta pfatione ꝯmoneo tā vos quibꝰ forte labor iſte ꝯſudat ꝗ̄ eos q exēplaria iſtiuſmodi hr̄e voluerit: vt q̄ diligent̄ emēdaui: cū cura ⁊ diligētia trāſcribant̄. Notet ſibi vnuſqſqꝫ vl̄ iacētē lineā vel radiētia ſigna id ē obelos vl̄ aſtericos: ⁊ vbicūqꝫ viderit virgulā pcedētē ab ea vſqꝫ ad duo pūcta q̄ ipreſſimꝰ: ſciat i ſeptuagita trāſlatoribꝰ plus hr̄i. Ubi aūt pſpexerit ſtelle ſilitudinē de hebreis volumibꝰ additū nouerit eq̄ vſqꝫ ad duo puncta iux̄ theodotiōis dūtaxat editionē: q ſimplicitate ſmonis a ſeptuagita iterptibꝰ nō diſcordat. Hec ergo ⁊ vob ⁊ ſtudioſo cuiqꝫ feciſſe me ſciens: non ambigo multos fore: q vel inuidia vel ſupcilio malit ꝯtēnere videri pclara ꝗ̄ diſcere: ⁊ de turbulēto magis riuo ꝗ̄ d puriſſimo fonte potare. Explicit prologus.

in eodē ps. de diuerſis materijs agit͛: ꝓpter qđ nō video bñ q̄liter artificioſe poſſet diuidi liber iſte niſi ī quodā generali: qꝛ ꝑmo ponit͛ ꝑfatio: ⁊ ſcđo executio: ⁊ tertio ꝑncipal͛r itēta ꝯcluſio ſcđa ps icipit ī ꝑncipio ſcđi ps. tertia ī ꝑncipio cēteſimi q̄drageſimiqnti: lauda aīa mea dñm. Huiꝰ eni libri itētio ē diuina laudatio. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ hic ps. ē ſine titulo in hebꝛeo. ⁊ hoc idē dicit Hiero. in ꝓlogo ſuꝑ ps. ꝓpter qđ ſi in aliq̄bus libris inueniat͛ ſcriptū ps. dauid. nō videt͛ eē verū ſed magis ab aliquo neſcio quo pro ſua volūtate appoſitū. ſꝫ magis videt͛ iſte ps. eē cōpoſitꝰ ab illo q ps. collegit ⁊ in h libꝛo redegit: q ſꝫ cōez opinionē ⁊ magis veriſimilez creditur fuiſſe Eſdras: vt ſupra dcm̄ ē: ⁊ ſue collectioni hūc ps. ꝑpoſuit per modū cuiuſdā ꝓlogi: q tñ vere dicitur ps. alijs cōpaginatus. ſm ꝙ habetur Act. iz. vbi dr̄ ſicut ſcriptū ē ps. z. Filiꝰ meus es tu: ego hodie genui te. quod hr̄ ps. ſequēti: q nō poſſet vere ſecūdus dici: niſi iſte eēt pmꝰ: ⁊ merito iter ps. cōputat͛: qꝛ Eſdras. ſpūm ꝓpheticum habuit: ⁊ eiꝰ liber iter ſcripturas canonicas ponit͛. Igit͛ ī h ps. q ꝑ modū ꝑfationis ponit͛: Eſdras iducit ad ſtudiū ſacre ſcripture q̄ in hoc libro cōtinet͛ ꝑ moduz laudis diuine: ⁊ hoc facit dupliciter. ꝑmo: excludēdo a fidelibꝰ doctrinā ꝑuerſā ſecūdo concludēdo in eis doctrinā catholicā ⁊ ſanā: ibi: Sꝫ in lege. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ ī doctria ꝑuerſa hic ē ꝓceſſus: qꝛ ꝑmo ad eā audiēdā aliqs ab īfidelibꝰ iducat͛. ⁊ h excludit dicēs: a Btūs vir ⁊c̄. i. īfideliū. ſicut eni pietas ꝓpꝛie reſpicit cultuz legis diuine: ita ipietas ꝑ oppoſitū ſtudiū doctrine ꝑuerſe. ille aūt q ſe elongat ab ea dr̄ btūs btitudine celeſti nō in re ſꝫ in ſpe: ſicut dic̄ phs i. ethicoꝝ. ꝙ pueros btificamꝰ: q̄uis adhuc nō ſint capaces felicitatis politice: ſed qꝛ ad hoc ſūt diſpoſiti ꝑ cōditionē idolis bone. Secūdo in doctrina ꝑuerſa aliqs ꝑ frequētē auditū hituat͛ ⁊ hoc excludit͛ cū dicit͛. b Et in via ⁊c̄. Per ſtationē enim q̄ īmobilitatē iportat: habitꝰ doctrine ꝑuerſe ſignificat͛: qꝛ habitꝰ ē de difficili mobilis. Tertio habituatꝰ in doctrina peruerſa doctoꝛ alioꝝ efficit͛ ad ſui ⁊ alioꝝ caſū miſerū: ⁊ hoc excludit͛ cum dr̄. c Et in cathedra ⁊c̄. in hebꝛeo habet͛. ⁊ in cathedra deriſoꝝ nō ſedit. ꝑuerſe eni doctrine doctoꝛes ſm veritatē ſūt deriſoꝛes: qꝛ erroꝛes docēt ſub ſpe veritatis. d Sꝫ in lege. Hic cōſequēter cōcludit ꝙ ī fidelibꝰ dꝫ eē exercitiū ſacre ſcripture. ⁊ ꝑmo oſtēdit huiuſmodi exercitiū. ⁊ ſecūdo exercitij ꝑmiū: ibi Et foliū eiꝰ nō defluet. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ ſicut in ꝓgreſſu peruerſe doctrine triplex ē gradus: vt ꝑdcm̄ ē. ſic ē in ꝓgreſſu ſane doctrine. Primꝰ ē itēta auditio ⁊ deuota: quod notat͛ cū dicit͛: Sꝫ in lege ⁊c̄. Secūdus ē habituatio firma: iō ſubditur.

e Et in lege ⁊c̄. ꝑ frequētē eni meditationē habitꝰ ſcie generatur ⁊ firmat͛. Tertiꝰ ē alioꝝ īſtructio ꝑficua ex habitu ꝓcedēs. ⁊ h notat͛ cū ſubdit͛: f Et erit ⁊c̄. diſcipulus eni audiēs deuote ⁊ itēte accipit fructū ſacre ſcripture a doctoꝛe. ſed qñ habituatꝰ icipit docere: tūc dat huiuſmodi fructum alijs tpe ſue doctrine. Cōparat͛ aūt merito talis doctoꝛ ligno ſecꝰ decurſus aq̄rū plātato: qꝛ fidelibꝰ doctoꝛibꝰ eccl'ie aſſūt fluēta diuine gr̄e: ⁊ tādē gl'ie: ſm ꝙ dicit͛ Eccle. z4. Qui elucidāt me: vitā eternaꝫ hēbūt. Sci eni doctoꝛes ſūt ſacre ſcripture q̄ vera ſapia ē elucidatoꝛes. g Et foliū. Hic cōſequēter ponit͛ ꝑdicti exercitij ꝑmiū: ⁊ ꝑmo oſtēdit͛ q̄liter fidelibꝰ cōcedit͛. ſecūdo q̄liter ꝑuerſis doctoꝛibꝰ denegat͛: ibi: Nō ſic ipij. Circa ꝑmū dicit͛: Et foliū ⁊c̄. fluxꝰ eni folioꝝ ē ſignū moꝛtificatiōis arboꝝ: ſꝫ viroꝛ ⁊ permanētia eoꝝ ē ſignū euidēs vite ipſoꝝ. vita aūt ſpūalis in pñti hr̄ ꝑ gr̄am vſqꝫ ad finē cōtinuatā: ⁊ q̄ꝫtū ad h dr̄: Et folium ⁊c̄. i. doctoꝛ fidelis a gr̄a ⁊ charitate nō decidet: qꝛ ī ꝑmiū ſui laboris cōcedit͛ ei in pñti cōtinuatio gr̄e ⁊ adeptio gl'ie in futuro: iō ſubdit͛. h Et oīa ⁊c̄. qꝛ ꝑ opa ſua ad btitudinē ſēpiternā deducet͛. Ro. 8. Diligētibꝰ deū oīa coopant͛ in bonū ⁊c̄.

i Nō ſic ipij. Hic cōſequēter dcm̄ ꝑmiū a ꝑuerſis doctoꝛibus excludit͛: ⁊ ſecūdo rō huiꝰ reddit͛ ibi: Qm̄ nouit. Circa ꝑmū dicit͛. Nō ſic ipij: qꝛ ꝑuerſis doctoꝛibꝰ ꝑmo denegat͛ vita gr̄e: ⁊ ſecūdo vita gl'ie: iō replicat͛: k Nō ſic ⁊c̄. cōparat͛ aūt doctoꝛ ꝑuerſus pului ꝑ vētū deiecto: qꝛ doctoꝛ ꝑuerſus ad fingēduꝫ erroꝛes ⁊ ꝑiculoſas nouitates: ꝑ vētū ſuꝑbie ⁊ ianis gl'ie īpellit͛. ⁊ ſic ꝑmo deijcit͛ in foueā culpe: ⁊ poſtremo in foueā gehēne. ꝓpter quod ſubdit͛. l Iō nō ⁊c̄. lꝫ eni in iudicio extremo oēs general͛r reſurgāt. tñ doctoꝛes ꝑuerſi ⁊ coꝝ ſeq̄ces nō reſurgēt ad ſuā exaltationeꝫ ſed ad maioꝛē ſui deꝑſſionē: qꝛ tūc deijcient͛ in foueā gehēne in aīa ſimul ⁊ coꝛpe. Et qꝛ nō ſolū dānabunt͛ ꝑuerſi doctoꝛes: ſed ēt doctrine ipſoꝝ imitatoꝛes ꝑ mala opa: iō ſubdit͛: m Neqꝫ ⁊c̄. ſic eni debꝫ ſcribi in cōcilio: qꝛ in hebꝛeo ⁊ in trāſlatiōe hiero. accepta imediate ab hebꝛaica veritate hr̄ in cōgregatione iuſtoꝝ iſta aūt cōgregatio ē in btitudine celeſti ſm ꝙ dicit͛ ps. 46. Principes ꝑploꝝ cōgregati ſūt cuꝫ deo abꝛahā. n Qm̄ nouit. Hic cōſequēter rō ꝑdictoꝝ reddit͛. ſ. q̄re gr̄a ⁊ gl'ia ꝑuerſis doctoribꝰ denegat͛: ⁊ bonis cōcedit͛. cuꝫ dicit͛. Qm̄ nouit ⁊c̄. i. ꝓceſſū eoꝝ per viā pñtis vite nouit notitia approbationis: viā aūt ꝑuerſoꝝ nouit notitia reprobationis: ideo ſubdit͛. o Et iter ipioꝝ ꝑibit. qꝛ iter eoꝝ per viā pñtis vite in moꝛte terminat͛ ad dānationeꝫ aīe: ⁊ in futuro iudicio ad dānationē aīe ſimul ⁊ coꝛpoꝛis terminabit͛: ⁊ ſic omnino ꝑibūt ꝑuerſi abſqꝫ aliq̄ ſpe redeūdi.

Incipit liber hymnoꝛum vel ſoliloquioꝛum. Pſalmus .I.

BEatus vir qui nō abijt ī ꝯſilio impioꝛū: et ī via pccōꝝ ñ ſtetit: ⁊ ī cathedra peſtilētie nō ſedit. Sꝫ ī lege dñi volūtas eiꝰ: ⁊ ī lege eiꝰ meditabit͛ die ac nocte. Et erit tāq̄ꝫ lignū qđ plātatū ē ſecꝰ decurſus aq̄ꝝ: qđ fructū ſuū dabit ī tpe ſuo. Et foliū eiꝰ nō defluet: ⁊ oīa q̄cūqꝫ faciet ꝓſperabunt͛. Nōn ſic ipij nōn ſic ſꝫ tanq̄ꝫ puluis quē ꝓijcit vētꝰ a facie terre. Ideo nō reſurgunt ipij ī iudicio: neqꝫ peccatoꝛes ī ꝯſilio iuſtoꝛuꝫ. Qm̄ nouit dñs viam iuſtoꝛum: ⁊ iter impioꝛū peribit.

Pſalmus dauid. II.

In pſalmo ꝑmo btūs vir. vbi dicit͛ in poſtilla. Quamuis beatus Auguſtinus. ADDITIO.

QUod aūt dauid ſit actoꝛ oīum ps. ꝑut Augꝰ ponit pōt tribꝰ modis cōꝓbari. Prima rō ē: nā cōiter tenetur ꝙ dauid dr̄ ꝓpheta antonomatice ſeu ꝑ excellētiā: ſicut etiā paulus dr̄ apl's eodē modo ꝑut in glo. pſalterij in ꝓlogo habet͛. Et rō huiꝰ ē qa dauid reſpectu alioꝝ ꝓphetarū in cōi in duobꝰ excellebat. Primo qꝛ ſine apparitione alicuius figure vel ſigni ſēſibilis veritatē intelligibilē de occultis capiebat ꝑ diuā reuelationē: quod nō ſic ē de alijs ꝓphis cōiter dictis excepto moyſe q ꝑ q̄ſdā ſilitudines rerum capiebāt diuina iux̄ illud Oſee. iz. in manu ꝓphārū aſſimilaboꝛ. Secundo qꝛ alij ꝓphe obſcure ⁊ q̄ſi ꝑ enigmata de xp̄o ꝓphetauerūt. Unñ ſuꝑ illud ps. 17. Tenebꝛoſa aq̄ in nubibꝰ aeris. glo. Obſcura doctrina in dictis ꝓphārū. Dauid āt ꝑut dr̄ in gloſa in ꝓlogo pſalterij de incarnatione de paſſione: de eterna genitura xp̄i euidentiſſime diſſeruit. Sꝫ cōſtat ꝙ he due excellētie ꝓphetādi iueniunt͛ in ps. q nō ītitulātur ipſi dauid ſicut in ipſis q dauid ītitulant͛. In pſalmo .n. ſecūdo. ſ. Quare fremuerūt gētes. q ps. nō ītitulat͛ ipſi dauid: expſſe fit mētio de generatiōe eterna xp̄i cū dicit. Filiꝰ meꝰ es tu: ego hodie genui te. Silr̄ de regno xp̄i a deo cōſtituto cū dr̄. Ego āt cōſtitutꝰ ſū rex. Silr̄ etiā de pluribus alijs xp̄i myſterijs. vt latius patebit ī ſequēti ps. taꝫ in poſtilla q̄ꝫ ī additione. ⁊ h ſine apparitione alicuius figure vel ſigni ſēſibilis: ſic̄ ī alijs ps. ipſi dauid ītitulatis. Hoc idē pꝫ ī q̄ꝫpl'imis ps. ītitulatis filijs choꝛe ⁊ aſaph ⁊ alijs: ꝑut ē manifeſtū diſcurrenti ꝑ ſingulos. Pari igit͛ rōne aſaph ⁊ filij choꝛe ⁊ huiuſmodi deberent dici ꝓphe ꝑ excellētiā ⁊ egregij pſalmiſte iſrl' ſic̄ ⁊ dauid: quod ē icōueniēs ⁊ ꝯ oēs de hac materia loquētes tā hebꝛeos q̄ꝫ catholicos. Secūda rō ē. Nā ſic ps. certū nō hñs titulū nō dꝫ ipſi dauid attribui: ꝑut ſupponūt opinātes ī hac ꝑte ꝯ btm̄ aug. Pari rōne oēs q ſine titulo reꝑiunt͛ nō ſūt dauid attribuēdi: ſꝫ h ē manifeſte falſū. Nam ps. 104. q icipit. Cōfitemini dño ⁊ īuocate nomē eius. ⁊ ps. 95. q incipit. Cātate dño oīs terra. ſūt in pſalterio ſm hebꝛaicā veritatē ſine titulo: ⁊ tñ manifeſtū ē ꝙ eoꝝ actoꝛ fuit dauid: vt pꝫ ꝑmo paral'. 16. c. vbi iſti duo ps. coniuncti attribuunt͛ ipſi dauid: ꝑut etiam poſtil. ibidē dicit: ⁊ pari ratione etiā dicēdum ē de alijs ps. titulū non hñtibus ꝙ ſūt ipſi dauid attribuēdi. Tertia rō ē. nā ſi ps. q alteri ꝑter dauid intitulat͛ nō dꝫ attribui ipſi dauid: ꝑut ſupponūt opinātes in hac parte cōtra btm̄ Aug. pari rōne oēs ps. alijs a dauid ītitulati: ſed hoc eſt falſū. Nā ps. 71. q icipit: Deus iudiciū tuū ⁊c̄. ītitulat͛ ſalomoni ⁊ nō dauid: ⁊ tñ actoꝛ ipſius ps. fuit ipſe dauid. quod pꝫ ex h: nam in fine ipſius ps. dr̄. Cōplete ſūt oꝛōnes dauid filij Iſai. ex q̄ ē manifeſtū ꝙ dauid fecit hūc ps. ⁊ nō ſalomō. Ridiculoſū eni eēt apponere in fine euangelij ſm math. cōpletū eſt euangeliū ſm marcū. Sūt etiam q̄dam alia ad hoc pertinentia: de q̄bus infra videbitur in additione ſuper ps. 41. qui incipit: Quemadmodum deſiderat ceruus ⁊c̄.

In eodem pſalmo pꝛimo vbi dicitur in poſtilla: Comparatur aūt doctoꝛ peruerſus. ADDITIO

APud dialeticos regulariter dr̄: ſicut ꝓpoſitū de ꝓpoſito ⁊ oppoſitū de oppoſito. Unñ cū doctoꝛ catholicus ligno ſecus decurſus aq̄ꝝ plātato a pſalmiſta cōparat͛: merito eiꝰ oppoſitū

ſ. doctoꝛ ꝑuerſus nõ pulueri ſꝫ aliquo ligno i deſ̄to ſeu ſiccitate hñti
cõparari debuiſſet. vñ ⁊ hiere. 17. cũ vir cõfidẽs i dño ligno ſup aq̃s
trãſplãtato cõparat̃: ibidẽ hõ cõfidẽs in hoĩe q̃ſi myrice i deſ̄to ⁊c̄.
aſſimilat̃: Sꝫ rõ drĩe iter vtrãq; auc̄tẽ ex parte materie de q̃ p̄dcẽ au
ctoritates tractãt: ſumi poſſꝫ. Cõfidẽs eni i hoĩe nõ ẽ de ſe malus niſi
inq̃ꝫtũ p̄ncipal'r nõ cõfidat i dño: vñ ibidẽ ſubiũgit. Et a dño recedit
coꝛ eiꝰ ⁊c̄. Et iõ ligno aĩato in ſiccitate degẽti aſſimilat̃: qð adueniẽte
hũoꝛe i vita ꝑſeuerat. Sꝫ doctoꝛ ꝑuerſus ſeu hereticꝰ etiã ſi doctrĩe
ſue ꝑnicioſe aliq̃ꝫtulũ vera miſceat. penitꝰ ẽ ꝑiculoſuſ ⁊ execrãduſ. vñ
nõ ligno aliq̃ualẽ vitã hñti cõparari dꝫ: ſed pulueri per vẽtũ deiecto:
qui penitus infructuoſus ẽ ⁊ inanimatus. REPLICA

QIrca p̄s. p̄mũ poſtil. dĩc btĩ hiero. ſẽtire nõ oẽs p̄s. factos a
dauid: cuiꝰ oppoſitum btũs Augꝰ. ſẽtire videt̃. 17. de ci. dei. c.
14. In hac parte tꝫ poſtil. opinionem btĩ hiero. burgẽ. aũt btĩ
augꝰ. in diuerſis locis: vnuſq̃ſq; ꝓ opiõne rõnes plures adducit. dicit
tñ vterq; poſtil. circa pſalmũ: Dñs regnauit iraſcant̃ ppl'i. Et burgẽ.
circa pſalmũ: Dñe deꝰ ſalut. ꝙ de titulis nõ ẽ multũ curãdũ. verũtñ
ſtudioſis honeſtiꝰ ẽ ſcõꝝ opĩones q̃ꝫtũ poſſibile ẽ concoꝛdare: q̃ꝫ argu
mẽtis iuoluere: idcirco ꝓ q̃licũq; ſcõꝝ cõcoꝛdãtia pono q̃daꝫ veriſi
milia dicta. Quoꝝ p̄mũ ẽ iſtud ꝙ auctoꝛẽ aliciuꝰ rei eẽ cõtigit dupl'r
Aut eni ẽ auctoꝛ: ut architectus: aut vt manufactoꝛ. Illã diſtinctionẽ
ponit Ariſto. 1. methaph. ondẽs circa eãdẽ rẽ illũ iſto digniorẽ aucto
rẽ. Auctoꝛ eni p̄ncipalis ⁊ digniꝛ i edificatiõe domꝰ ẽ architectꝰ: apð
cuiꝰ itellectũ ẽ rei fiẽde rõ ⁊ idea: ad quã aſpiciẽs mãdat domũ ſic fie
ri cuiꝰ mãdati executoꝛ ẽ ipſe manufactoꝛ: q moꝛe irrõnabiliũ vt in
quit Ariſto. nõ ad aſpectũ idee: ſꝫ ad mãdatũ ⁊ directionẽ hñtis ideã
opat̃. Eſt igit̃ vterq; auctoꝛ edificij q̃ꝫuis diuerſimode: ille vt digni
oꝛ q admiſtrat formã ⁊ ſpẽm: iſte vt minꝰ digniꝰ q: diſponit materiaꝫ
Sine illo fieret res irrõnabil'r: vt vult btũs auguſtinꝰ. 83. q. ſine iſto
nõ fieret effectual'r. Eſt igit̃ vterq; rei auctoꝛ: ꝓducit eni ille domũ
itra: iſte domũ ex in effectu. Secũdũ dictũ ẽ: Quicũq; due cãe partia
les cõcurrũt ad eũdẽ effectũ: etſi diuerſimode: effectꝰ ille vere dr̃ ꝓ
cedere ex vtriuſq; efficacia ⁊ auc̄te. Iõ ꝓles vere ꝓducit̃ ab vtroq;
parẽte q: mr̃ admiſtrat materiã: pr̃ formã: vt qbuſdã plꝫ: vel ſic alijs
videt̃: ſi mr̃ aliqd facit ad formã: minꝰ tñ p̄ncipal'r p̄re. Illo etiã mõ
⁊ virgiliꝰ ⁊ guido ambo ſũt auctoꝛes hiſtoꝛie de bello troiano q̃ꝫuis
ille deſcribit eã metro: iſte pſa. Tertiũ dictũ. Quãuis p̄ncipalioꝛ au
ctoꝛ effectꝰ ẽ admiſtratoꝛ forme q̃ꝫ materie. H tñ itelligẽdũ eſt de foꝛ
ma itriſeca ⁊ ſubſtãtiali nõ extriſeca ⁊ artificiali: q: al's manufcõꝛ eẽt
potioꝛ architecto qð ẽ ꝯ p̄mũ dictũ ⁊ Ariſto. Quartũ dictuꝫ: Viſio ⁊
viſiõis itelligẽtia reuelate diuinitꝰ ſũt de itriſeca ⁊ formali rõne ꝓ
phie. pꝫ h dcꝫ ex p̄cedẽte correctiõe: ppterea. n. pphe dici ſũt vidẽtes
⁊ q̃ꝫto gradꝰ viſiõis ẽ excellẽtioꝛ: tãto ppha ⁊ pphia dignioꝛ: ⁊ vt dr̃
Daniel'. 10. Intelligẽtia opꝰ ẽ i viſiõe. Nã nabuchodonoſoꝛ balthaſar
⁊ cayphas q: viſiõis reuelate itelligẽtiã nõ hẽbãt pphe dici nõ merẽ
tur. Per hec dcã põt ſumi talis cõcoꝛdãtia doctoꝝ ſcõꝝ. Nã cũ btũs
Augꝰ oĩum p̄s. auc̄tẽ dauid attribuit: titulos aſaph ⁊ alijs aſcriptos
exponit ad h ſignificãdũ videlꝫ ꝙ illi itelligebantur illoꝝ p̄s. canto
res vel cõpoſitoꝛes ſꝫ materiã a dauid miſtratã. Huiꝰ rei veriſil'itu
do põt accipi ex verbo dauid ifra cũ dixit. Qm̃ nõ cognoui l'raturam
⁊c̄. dauid eni ab icũte pueritia p̃ris ſui paſcebat oues: a paſtu oiuũ aſ
ſũptꝰ ad militiã: ⁊ cito poſt inũctꝰ in regem ꝯñter odiũ ſaul ⁊ ꝑſecutio
nẽ fugiẽs ſtudio vacare nõ potuit: poſt moꝛtẽ ſaul ſtati vnctioneꝫ re
giã aſſecutꝰ: bellis ꝯ philiſtijm occupatꝰ ⁊ alias gẽtes in circuitu a ſtu
dio l'rarũ fuit ipeditꝰ. Oẽs tñ pſalmi vt vult. b. hiero. i hebreo ſũt me
trice ⁊ oꝛnate cõpoſiti: quẽ ſtilũ ill'ratꝰ ſm cõem curſũ ſuare nõ cõſu
euit: niſi qs dicat dauid huiuſmodi ſciãs liberales hũiſſe infuſas: qð
auc̄te caret. nã ſi ſacrã ſcripturã legamꝰ qbuſdã ifuſã q̃ ad ſalutẽ ꝑti
net: nõ tñ legimꝰ artes ifuſas q̃ vtplurimũ ſuiũt ad vanitatẽ. Cũ igi
tur dauid l'raturaꝫ nõ hñs ignoꝛauerit coloꝛes rhetoꝛicos ⁊ artificia
les oꝛnatꝰ: veriſimile videt̃ ꝙ dauid receptas ⁊ itellectas ꝓpheticas
illuſtratiões dederit filijs choꝛe ⁊ alijs ꝓut illos vel alios apud ſe hẽ
bat materiã dictamis: q tanq̃ꝫ i huiuſmodi artibꝰ ꝑiti ex materia ſic
miſtrata cõpoſuerũt carmẽ ⁊ hymnũ ⁊ pſalmũ. Sicq; dauid ꝓpter
admiſtrationẽ materie ex reuelatiõibꝰ diuinis ſibi fcĩs poſt ſpũm ſcm̃
ẽ auctoꝛ oĩuꝫ. p̄s. p̄ncipalis: ⁊ ſic puto opiõnẽ. b. aug. foꝛe verã. Et ide
dauid dictꝰ ẽ egregiꝰ pſalmiſta ⁊ eximiꝰ pphãrũ ꝓut ꝓcedit p̄ma rõ
burgẽ. Cũ hoc ſtat ꝙ aſaph ⁊ filij choꝛe ⁊c̄. ſint auctoꝛes aliq̊rũ p̄s. q:
de mãdato dauid ex miſtrata materia p̊s. illos cõpoſuerũt ⁊ metris
oꝛnauerũt ⁊ decãtauerũt: ⁊ ſic ſm opi. b. hiero. illi i titulis noĩati pñt
dici illoꝝ p̄s. auctoꝛes: q: cõpoſitoꝛes mõ p̄dicto. ⁊ ita dauid ẽ auctoꝛ
oĩum p̄s. ſm materiã ꝓ opiõne. b. aug. ⁊ alij ſũt auctoꝛes aliquoꝝ p̄s.
⁊ foꝛtaſſis oĩum ſm formã ꝓ opiõne. b. hiero. Et ſi qs obijceret ꝙ tc̄
illi cõpoſitoꝛes eẽnt potioꝛes auctoꝛes pſalmoꝝ q̃ꝫ dauid: ſicut p̄nci
palioꝛ ẽ ille q admiſtrat formã q̃ꝫ q materiã: vt patet ex tertio dicto
ſupꝛapoſito: Huic obiectiõi rñdet̃ per idẽ dictum: q: forma quaꝫ illi
compoſitoꝛes dederunt fuit ſolum artificialis ⁊ extrinſeca. materia
aũt quã dauid admiſtrat ⁊ ſi fuit infoꝛmis quo ad illã foꝛmam
extriſecã: fuit tñ foꝛmata foꝛma intriſeca ꝑtinẽte ad naturã ꝓ
phetie puta itelligẽtia: ⁊ hec foꝛma dr̃ itriſeca: q̃ opꝰ ẽ i viſione
ꝓut dictũ ẽ i q̃rto dcõ ſupꝛapoſito. Dauid aũt hũit vt ppha in
telligẽtiã materie ꝓpoſite. igit̃ digniorẽ foꝛmã materie ꝓpoſu
it q̃ꝫ illi cõpoſitoꝛes q foꝛtaſſe p̊s. quos cõpoſuerũt ex miſtrata
materia nõ itellexerũt ſm coꝝ myſteria: ſꝫ ſolũ grãmaticaliter
⁊ i ſupficie ſm foꝛmã artificialẽ quã materie dederũt itelligen
tes ſi fuit metrũ ſpõdaicũ iãbicũ ſaliẽs vel alteriꝰ generis: ⁊ ſic
fuerũt ꝓpꝛie manufcõꝛes. dauid aũt architectꝰ. Pꝫ aũt ex pꝛi
mo dcõ ſupꝛapoſito illũ illis foꝛe potioꝛẽ. q: ille tractabat ma
teriã ſm itelligẽtiã vt ppha. iſti ſm artis actũ ⁊ cõſuetudineꝫ:
ꝑ ꝯñs nõ vt pphe. Quibꝰ ſic ſtãtibꝰ remanet dubiũ: cũ dauid vt
dcm̃ ẽ nõ fuerit l'ratꝰ: ⁊ p̊s cõpoſiti ſiut ab alijs ad eiꝰ iſtructiõeꝫ
quo ad materiã ſibi reuelatã: q̃re aliq attribuunt̃ illis cõpoſito
ribꝰ: ⁊ aliq ipſi dauid imediate: vt pꝫ i titul' pſalmoꝝ ſꝫ hebꝛai
cã veritatẽ. Scðo remanet dubiũ de p̊s. 87. ititulato moyſi fa
mulo dei. Sil'e dubiũ de p̊s. 145. ititulato aggeo ⁊ zacharie.
Ad p̄mum põt dici ꝙ aliq̃ñ dauid ad cõpoſitioneꝫ pſalmoꝝ ſũ
pſit paucos: vt filios aſaph ⁊ cetera huiuſmodi: aliq̃ñ multos.
Pꝛio mõ aſcripſit ⁊ aſcribi fec̄ cõpoſitoꝛibꝰ: ſcðo mõ nõ: q: i enu
merãdo pl'es tituli fuiſſẽt fci imoderati ⁊ tedioſi: igit̃ illos p̊s.
cõpoſitoꝛes ipſi dauid tanq̃ꝫ p̄ncipali aſcripſerũt vtrobiq; ſm
exigẽtiã materie p̊s. Ad ſcðm poteſt dici ꝙ moyſi vel alijs pro
phetis aliq p̊s. aſcripti ſũt: iõ nõ ꝙ ipſi eos fecerũt: ſꝫ q: mate
ria coꝝ ſil'is ẽ materie q̃ i libꝛis pphãrũ illoꝝ cõtinet̃. Cui hic
modus cõcoꝛdãdi ſcõs doctoꝛes nõ placuerit videat de modis
potioꝛibꝰ. Si qs aũt ſeq voluerit opiõnẽ. b. hiero. ſcitate. b. aug.
ſemꝑ ſalua ꝓut fac̄ poſtil. ad argumẽta burgẽ. poterit facil'r rñ
dere. Cũ. n. burgẽ. arguit ꝙ ſi filij choꝛe fuiſſẽt auctoꝛes. 10. p̊s.
eis ititulatoꝝ: aſaph. 12. moyſes. 12. eiñã vniꝰ: ethã vnius: ſeqtur
dauid nõ eẽ illis plus egregiũ pſalmiſtã. Rñdet̃ ꝙ nõ ſequit̃. q:
oẽs reſiduos cõpoſuit dauid q ſunt numero ⁊ myſterio pl'es oi
bus ⁊ diſtributiue ⁊ collectiue. et q: excellẽtioꝛi mõ viſionis vi
dit materias pſalmoꝝ q̃ꝫ alij. Sꝫ qð burgẽ. arguit de p̊s: ſine ti
tulo: ad h põt dici ꝙ illi debẽt attribui auctoꝛi ꝓximi p̊s: pꝛece
dẽtis. Et iõ p̊s. 87. ⁊. 98. q nõ hñt titulũ attribuunt̃ moyſi: q ſm
btm̃ hiero. ẽ auctoꝛ p̊s. 87. Scðs p̊s q ẽ ſine titulo attribuit da
uid ꝓpter auc̄tẽ ſcripture: actꝰ. 4. vbi tanq̃ꝫ p̊s dauid allegat̃.
Per idẽ rñdet̃ facil'r ad alias rõnes ꝑ burgẽ. i pleriſq; locis fa
ctas ꝑ eũ ꝯtra btm̃ hiero. Et hec ſũt dicta melioꝛi iudicio ſaluo

QUare fremuerũt gẽtes. Hic ꝯñr icipit Pſal. 2.
executio huiꝰ libꝛi ſeu narratio. Et põt diuidi in duas
ꝑtes: q: p̄mo agit̃ de xp̄i regno: ſcðo de eiꝰ ſacerdotio. eſt
. n. xp̄ſ rex ⁊ ſacerdoſ vt declarat apl's ad heb. Scða icipit p̊s. 109
Vñ i illo p̊s. dr̃ de xp̄o: Tu es ſacerdos in eternũ ⁊c̄. Iſta tñ diui
ſio nõ ẽ p̄ciſa: q: i p̄ma ꝑte ẽt aliq̃ñ agit̃ de xp̄i ſacerdotio: ⁊ in ſe
cũda de eiꝰ regno. nõ. n. i h libꝛo appꝫet mihi artificial' diuiſio ꝓ
pter ſupꝛadcã: tñ p̄ma ꝑs põt diuidi i ſeptẽ ꝑtes ſm ſeptẽ eiꝰ di
ſtinctiões. ſcða icipit i p̄ncipio ſcði nocturni. tertia i p̄ncipio ter
tij: ⁊ ſic de alijs. Circa p̄mã ꝑtẽ nõ video aliã diuiſionẽ rõnabilẽ
niſi ꝙ qlibꝫ p̊s. ꝑ ſe exponat̃: ⁊ maxie q: itẽdo q̃ꝫtũ potero ſẽſuꝫ
ingrere l'ralẽ. Sciẽdũ igit̃ ꝙ iſte p̊s. i hebꝛeo ⁊ i trãſlatiõe Hie
ro: q̃ ẽ iux̄ hebꝛaicã ueritatẽ: ẽ oino ſine titulo. ⁊ iõ ſi in aliqbꝰ li
bꝛis iueniat̃ aliqs titulus: vt p̊s. dauid. vel aliqd huiuſmodi nõ
ẽ de textu: ſꝫ ẽ appoſitꝰ ab aliq̊ expoſitoꝛe. ſic̄ ⁊ i multis alijs p̊s.
ꝓpter qð de titul' pſalmoꝝ ꝓut coĩter ſcribunt̃ i biblijs. parũ ẽ
curãdũ. ſꝫ ſolũ ꝓut ſcribunt̃ i hebꝛeo ⁊ i trãſlatiõe Hiero. iux̄
hebꝛeũ. Igit̃ q: iſte p̊s. ñ hꝫ titulũ: ex titulo ñ appꝫet qs fuerit au
ctoꝛ huiꝰ p̊s. dicũt ãt hebꝛei moderni ꝙ dauid fec̄ hũc p̊s. laudã
do deũ de victoꝛia hita de philiſteis: q aſcẽderũt ad pugnãduꝫ
ꝯ eũ: qñ audierũt eũ fuiſſe iunctũ publice ſup totũ iſrl': vt hr̃. 2.
Reg. 5. lꝫ eni p̊ fuiſſet iunctꝰ i domo p̃ris ſui ꝑ ſamuelẽ: vt hr̃. 1.
Reg. 16. h tñ fuit ſecrete ⁊ poſtea ſup tribũ iuda ſolã: vt hr̃. 2.
Reg. 2. tñ poſtea fuit iunctꝰ publice ſup totũ pplꝫ iſrl'. q̊ audito
philiſtei aſcẽderũt vt deſtruerẽt regnũ eiꝰ. ⁊ ſꝫ iſtũ itellectũ ex
ponũt hebꝛei moderni p̊s. iſtũ dicẽtes: Quare fremuerũt gẽtes
i. philiſtei: q: oẽs q nõ erãt de gẽte iudeoꝝ vocabant̃ gẽtes ſiue
gẽtiles: vt hr̃ i no. ⁊ ve. teſta. i pluribꝰ locis. Et ꝑpl'i. diuerſarũ. ſ.
ciuitatũ i terra philiſteoꝝ exiſtẽtiũ. Meditati ſũt iania. itẽde
bãt eni deſtruere regnũ dauid: ſꝫ fruſtrati fuerũt ab itẽtiõe ſua
Aſtiterũt reges terre. i. qnq; philiſtinoꝝ ſatrape. Et p̄ncipes. q
ſub eis regebãt pplm̃ terre. Cõuenerũt i vnũ aduerſus dñm: q:
venerũt cõtra dauid: q erat inunctus in regẽ ex oꝛdinatione di
uina: ⁊ ſic dicebat̃ xp̄s dñi. i. vnctꝰ ex oꝛdinatione diuina: ⁊ ſic ve
nerũt contra dñm. ſ. ad deſtruendum eius oꝛdinationẽ. Dirũpa
mus vincula coꝝ. ſm hunc intellectuꝫ verba ſũt philiſtinoꝝ ſe

ipſos exhortãtiũ ad bellandũ cõtra dauid. ne regnũ eius inualeſceret ⁊ ſic ſubyceret ſibi philiſteos: qbꝰ filij iſrael prius erãt ſubiecti: ⁊ hoc mõ loquebant̃. i. Regl. 4. Confortamini ⁊ eſtote viri philiſtym. ⁊ ne ſeruiatis hebreis ſicut illi ſeruierũt vobis: cõfortamini ⁊ bellate. Et ſic loquebantur in ꝓpoſito: ne eẽnt alligati iugo ſeruitutis ſub hebreis dicentes: Dirũpamꝰ ⁊c̃. Qui habitat in celis. verbũ ẽ ipſiꝰ dauid oſtẽdẽtis ꝙ virtute diuina fuerũt fruſtrati ab ĩtẽtõe ſua: q: eiꝰ virtute fuerũt debellati: vt habetur. z. Regl. 5. ⁊ ſic fuerũt ab eo deriſi. Tũc loquetur ad eos ĩ ira ſua. i. vindicta q̃ fuit locutio dñi ꝑ factũ; vñ ſubdit̃: Ego aũt conſtitutꝰ ſum rex. in hebreo hr̃: Ego autez cõſtitui regẽ meuz ⁊ in trãſlatiõe Hiero. iux̃ hebraicã veritatez: Ego aũt ordītꝰ ſuz regẽ meũ. ⁊ ẽ hoc ẽ verbũ dñi loquẽtis de dauid iuncto ĩ regez de ordĩatiõe dñi. q. d. dñs philiſteis: fruſtra nitimini ꝯ regẽ dauid quẽ iſtitui: q: nõ poteſtis reſiſtere mee ordinatõi. Sup ſyon montẽ ſanctũ eiꝰ. q: irl̃m erat metropolis in regno iſrael. ⁊ in monte ſyon erat fortalitium illius ciuitatis ⁊ domus regis: ⁊ ibi fuit templũ edificatuz diuino cultui deputatũ. Predicãs preceptũ eius. in hebreo hẽtur. Narrabo dei ꝑceptũ vel ſtatutũ. ⁊ eſt ꝑncipium verſus ſequẽtis. ⁊ ſilr̃ eſt in tranſlatõe Hiero. iuxta hebraicũ: qđ exponit Ra. Sa. vt ſit verbũ ipſius dauid dicentis. Dñs ꝑcepit mihi vt enarrẽ alijs illud qđ ſequit̃: Dñs dixit ad me: ꝑ reuelatõem. Filiꝰ meꝰ es tu. i. amicabilis ſic̃ filiꝰ. Ego hodie genui te: qđ exponit Ra. Joſeph ſic. i. magnificaui te cõſtituens te ꝑncipem ſup ppl̃m iſrl̃: q dr̃ ꝑmogenitꝰ filiꝰ meus. ⁊ ꝑ ꝯñs tu ſpãli mõ es filius meꝰ. Poſtula a me. qñ debebis ꝯ gentiles pugnare: ⁊ dabo tibi victoriã. ideo ſubdit̃. Et dabo tibi gẽtes ⁊c̃. Reges eos ĩ virga ferrea. i. ſubijcies in gladio. Et tanꝙ̃ vas figuli cõfringes eos. dicit Ra. Sa. ꝙ hoc ſpãlr̃ fuit impletũ qñ dauid ſup filios ãmon debellatos circũegit ferrata carpẽta: diuiſitꝙ̃ cultris: ⁊ trãſduxit eos ĩ typo laterꝝ: vt hr̃. z. Reg. iz. Lateres ãt fiunt de luto ſic̃ vaſa figuli. Et nũc reges ĩtelligite. Hic cõuertit dauid ṽbũ ſuũ ad hortãdũ reges ⁊ iudices ⁊ potẽtes terre: vt attendãt ſe hr̃e deũ regẽ ⁊ iudicẽ ſup ſe: cui debẽt ſeruire in reuerẽtia ⁊ timore. ne deuient a via veritatis ⁊ iuſticie. ⁊ patet ſatis lr̃a ẽm iſtum ĩtellectũ. Licet ãt ĩtellectui ꝑdicto ĩ multis cõſonet lr̃a: tñ nõ videt̃ mihi ad pñs tenẽda. ꝑmo q: lr̃a in pluribꝰ diſcordat; vt videbit̃. zº q: apl̃s ad Heb. i. ꝑ illud quod dr̃ ĩ hoc pſalmo. ꝓbat xp̃z eẽ maiorẽ angelis dicẽs. Ad quẽ. n. aliqñ dixit angelorũ: filiꝰ meꝰ es tu: ego hodie genui te: ꝓbatio aũt nõ valet ex ſenſu myſtico ſz tñ ex lr̃ali: ẽz ꝙ dic̃ Aug. ꝯ vincẽtiũ donatiſtã. Et iõ ẽz apl̃uz q ſciuit vetꝰ teſtm̃ ꝑ eruditionẽ gamalielis: ⁊ ꝑfectiꝰ ꝑ illumiãtiõz ſpũs ſci. oz dicere ꝙ iſte p̃s. ĩtelligit̃ ad lr̃az de xp̃o. Jtẽ Act. 4. apl̃i poſt receptionẽ ſpũs ſci hunc. p̃s. allegauerũt tanꝙ̃ de xp̃o dictũ: vt patebit ĩfra. Jtẽ Ra. Sa. ĩ ꝑncipio gloſe huiꝰ p̃s. dic̃ ſic. Magr̃i nr̃i expoſuerũt hũc p̃s. đ rege meſſia: ꝑ quẽ ĩtelligit̃ xp̃s ĩ lege ⁊ ꝓphetis ꝓmiſſus. vñ ſubdit. ſz ad ĩtellectuz pſalmi planũ. i. lr̃alez. ⁊ ꝓpter rñſionẽ ad hereticos exponit̃ de dauid. Ex hoc dicto Ra. Sa. tria habemꝰ. Unũ ẽ ꝙ doctores hebreorũ antiq ĩtellexerũt hũc p̃s. de xp̃o ad lr̃az. Secũdũ ẽ ꝙ ꝓpter rñſionẽ ad hereticos Ra. Sa. ⁊ alij poſteriores doctores hebreorꝝ expoſuerũt hũc p̃s. de dauid. vocat aũt hereticos cõuerſos đ iudaiſmo ad fidẽ catholicã: q ꝯ alios ꝑmanẽtes ĩ ꝑfidia iudaica arguebãt de hoc pſalmo. non põt aũt argumẽtũ fieri niſi ex ſenſu lr̃ali: vt ſupra dictũ ẽ. ⁊ ſic pz ẽz hoĩes lr̃atos de iudaiſmo cõuerſos ꝙ p̃s. iſte ĩtelligit̃ de xp̃o ad lr̃az: ſic igit̃ duo ꝑdicta ĩ verbo Ra. Sa. ĩcluſa vera ſunt. Sz tertiũ qđ ibi ĩcludit̃ vr̃ oĩno cõfictũ. ſ. ꝙ p̃s. iſte ad lr̃az exponẽdus ſit de dauid: tñ q: cõfitet̃ ꝙ antiq doctores hebreorꝝ hũc p̃s. expoſuerunt de xp̃o: q tñ ſeqbant̃ lr̃az ſeu ſenſuz lr̃alez. itẽ q: cõfitet̃ ꝙ expõ huiꝰ p̃s. de dauid ẽ ꝓpter rñſionẽ ad cõuerſos: ex quo vr̃ cõficta ad euadẽdũ apparẽter cõuerſorꝝ argumẽta. Ego igit̃ volẽs ſeq doctrinã aplorꝝ ⁊ dicta doctorꝝ hebraicorꝝ ãtiquorꝝ exponaz hũc p̃s. de xp̃o ad lr̃az: iꝑobãdo ex textu expoſitõez ꝑdictã Rabi Salomonis ⁊ modernorꝝ hebreorꝝ. cõuenio tñ cũ ipſis ĩ hoc ꝙ iſte p̃s. ſit factus a dauid: q: lz hoc nõ appareat ex titulo cũ nullus ſit ibi vt ꝑdictũ ẽ. nec ex ꝓceſſu p̃s. qui de xp̃o ĩtelligẽdus ẽ: tñ hoc apparet manifeſte ex alia ſcriptura canõica q: Actl. 4. ca.

Quare fremuerũt gẽtes: ⁊ populi meditati ſũt inania? Aſtiterũt reges terre: ⁊ ꝑncipes ꝯuenerũt ĩ vnũ aduerſus dñm ⁊ aduerſus xp̃m eius. Dirũpamꝰ vincula eorũ ⁊ ꝓijciamꝰ a nobis iugũ ipſorũ.

apl̃i ſpũſancto repleti dixerunt. Dñe tu q feciſti celũ ⁊ terrã ⁊ oĩa que in eis ſũt; q ſpũſancto ꝑ os pr̃is noſtri dauid dixiſti. Quare fremuerũt gentes ⁊c̃. ex quo pz ꝙ iſte p̃s. a dauid deſcriptꝰ eſt: in quo deſcribitur regnum xp̃i. Et diuidit̃ iſte p̃s. in tres ꝑtes. q: ꝑmo deſcribitur regni xp̃i iſtitutio. ſcđo inſtituti dilatatio. ibi. Poſtula a me. tertio dilatati veneratio. ibi. Et nũc reges. Circa ꝑmũ ꝑmo ponit̃ remotio ĩpedimẽti. ſcđo ſtabilitio regni. ibi. Ego ãt cõſtitutus. Circa ꝑmũ ſciendũ ꝙ regnum xp̃i ĩpedire voluerũt ꝑſequẽtes xp̃m in ꝑſona ꝓpa ⁊ etiã ĩ mẽbris ſuis. ꝑſequẽtes aũt eũ in ꝑſona ꝓpa fuerũt ꝑncipes iudeorum herodes ⁊ pontiꝰ pilatꝰ q facti ſunt amici in ꝑſecutiõe xp̃i. Luce. z3. Jſtorꝝ aũt aliqui fuerũt gẽtiles. ſ. pontius pilatꝰ ⁊ ſui milites xp̃m crucifigẽtes. iudei autẽ fuerũt herodes ⁊ ꝑncipes ſacerdotũ ip̃z accuſantes ⁊ mortẽ eius negter ꝓcurantes. ⁊ hoc mõ exponit̃ lr̃a iſta Act. 4. Unde poſt illud verbũ ſupra allegatũ. Quare fremuerũt gentes: ⁊ ppl̃i meditati ſunt inania. Aſtiterũt reges terre: ⁊ ꝑncipes cõuenerũt in vnuz aduerſus dñm: ⁊ aduerſus xp̃m eius. ſubdit̃ imediate ꝓ expoſitõe. Cõuenerũt enim vere ĩ ciuitate iſta aduerſus ſanctũ puerũ tuũ ih̃m quẽ vnxiſti: herodes ⁊ pontiꝰ pilatꝰ cũ gentibꝰ ⁊ ppl̃is iſrl̃ ⁊c̃. Primo igit̃ in h̃ pſalmo ponit̃ ꝑſecutio xp̃i a gentibꝰ in generali. cum dicitur.

Qui habitat ĩ celis irridebit eos: ⁊ dñs ſubſannabit eos. Tũc loquetur ad eos in ira ſua: ⁊ in furore ſuo conturbabit eos. Ego autem conſtitutus ſum rex: ab eo ſuper ſyon montem ſanctuz eius predicans preceptum eius.

a Quare fremuerũt gẽtes. i. gẽtiles: ⁊ ẽ verbũ ipſius dauid admirantis malitiã ꝑſecutorꝝ xp̃i quã ꝓuidebat in ſpũ. ſecũdo a iudeis ĩ gnãli. cũ dicit̃. b Et ppl̃i. ſ. iſrl̃. c Meditati ſunt inania. cogitãtes ꝑ mortez xp̃i deſtruere regnũ eiꝰ: cũ tñ per hoc fuerit exaltatũ ⁊ dilatatũ. vñ poſt reſurrectiõz ſuã dixit Math. vlt. Data ẽ mihi oĩs ptãs ĩ celo ⁊ ĩ terra. Tertio đſcribit̃ ꝑſecutio xp̃i a iudeis ⁊ gẽtilibꝰ magis ĩ ſpãli. cũ dr̃. d Aſti. re. ter. i. herodes q vocat̃ rex galilee Mar. 6. ⁊ Mat. 14. ⁊ põtiꝰ pilatꝰ q tenebat ꝓtunc ĩ iudea locũ ĩꝑatoris. vñ ⁊ cẽturio ſub eo cõſtitutꝰ vocat̃ regulus. Jo. 4. e Et ꝑn. ſ. iudeorꝝ vel ſacerdotũ. f Cõuenerũt ĩ vnũ: ad tractãdũ de morte xp̃i: vt expꝛſſe dicũt q̃tuor euãgeliſte. iõ ſubdit̃. g Aduerſus ⁊c̃. ex hoc aũt ꝙ dr̃ hic aduerſus xp̃z eiꝰ. abſolute apparet ꝙ nõ ĩtelligit̃ de dauid. ſz de xp̃o ĩ lege ⁊ ꝓphetis ꝓmiſſo. q: vbicũqz ĩ veteri teſtõ fit ſermo de xp̃o dñi: ĩtelligit̃ đ xp̃o ĩ lege ⁊ ꝓphetis ꝓmiſſo: q anthonomatice dr̃ xp̃s: niſi ꝑ lr̃az ꝑcedẽtẽ vel ſubſequentẽ manifeſte appareat ꝙ ẽmo ſit de alio q dr̃ xp̃s denoĩatiue. ſic̃. z. Reg. i. dixit dauid de ſaule. Quo auſus fuiſti mittere manũ tuã ĩ xp̃z dñi? Dixerat enĩ ille adoleſcẽs ſe ſaulẽ ĩterfeciſſe. ſilr̃ Jſa. 45. Hec dicit dñs xp̃o meo cyro cuiꝰ apꝑhẽdi dexterã ⁊c̃. Sz ĩ hoc loco nõ appet ꝙ dauid dicat̃ hic xp̃us dñi: nec ex titulo pſalmi: q: nõ habet̃ nec ex ꝓceſſu pſalmi: vt iam viſum ẽ: ⁊ amplius videbit̃: ⁊ ideo de xp̃o ad lr̃am intelligit̃.

h Dirũpamꝰ ⁊c̃. verbũ ẽ ipſiꝰ dauid ꝓuidẽtis in ſpũ ſcõ ꝙ colligationes ꝑdictorꝝ ꝯ xp̃z forent deſtruẽde ⁊ puniẽde: q: ⁊ põtiꝰ pilatꝰ in vindictam mortis xp̃i fuit ꝑ ĩꝑatorẽ romanuz in exilium miſſus. ⁊ ſilr̃ herodes de regno deiectꝰ ⁊ in exiliũ relegatꝰ. ⁊ ꝑncipes iudeorꝝ ⁊ totus ppl̃s ꝑ Titũ ⁊ Ueſpaſianũ occiſus ⁊ captiuatꝰ: ẽz ꝙ expreſſe narrat Joſephus ⁊ ſcholaſtica hiſtoria. iõ ſubdit̃. i Qui hitat ⁊c̃. q: machiati fuerũt ĩ mortẽ xp̃i: ne ꝑderẽt locũ ⁊ gẽtẽ: vt hr̃ Jo. 11. ⁊ vt ĩpedirẽt regnũ xp̃i. ⁊ cõtigit eis ꝯriũ: q: ꝑ hoc ꝑdiderũt locũ ⁊ gentez ⁊ regnũ xp̃i fuit exaltatũ ⁊ dilatatũ. Uñ ⁊ ad hoc ſubditur.

k Tũc loq̃ ⁊c̃. ira ⁊ furor ĩ đo ñ hñt locũ ꝓpe ſz ſignificãt acerbitatẽ vindicte quã fecit đs de ꝑſequẽtibꝰ xp̃m: vt dcm̃ eſt. ⁊ ſic deꝰ ad mõz irati vl̃ furẽtis ſe hñt.

l Ego ãt. đſcripta remotõe ĩpedimẽti r̃gni xp̃i. h̃ ꝯñr põit̃ eiuſdẽ r̃gni. ſtabilitio cũ dr̃. Ego ãt ⁊c̃. ⁊ ẽz trãſlatiõz q̃ vocat̃ pſalteriũ gallicanũ. ẽ verbũ xp̃i hoĩs: quẽ deꝰ pr̃ cõſtituit regẽ ſup oẽm creaturã: ẽz ꝙ dr̃ ad Heb. i. Quẽ ꝯſtituit herẽdẽ vniuerſorꝝ.

m Sup ſyon ⁊c̃. Signũ aũt euidẽs glꝰificatiõis xp̃i ⁊ ſtabilitõis in regno celeſti fuit miſſio ſpũs ſci in ſigno viſibili: ẽm ꝙ dr̃ Jo. 7. q̃ſi circa finẽ ca. Nondũ erat ſpũs datus. q: nõdũ erat ih̃s glꝰificatꝰ. Hec autẽ miſſio in ſigno viſibili facta fuit ad lr̃am in monte ſyon ſup cẽtũ viginti credẽtiũ noĩa. ẽz ꝙ dic̃ hier. ĩ epl̃a ad Paulinũ. ⁊ ſatl hr̃ Act. i. ⁊. z.

n Predi. p̃. eiꝰ. ĩ mõte eteni ſyon fuit ĩ tẽplo ĩ q̃ xp̃s pl̃ies ꝑſonalr̃ ꝑdicauit: vt teſtãt̃ q̃tuor euãgeliſte. ⁊ ibi ꝑdicauit ꝑcepta moralia dei. ex illo ẽt loco exierũt apl̃i ad ꝑdicãdũ ꝑ orbẽ verbũ dei. ſicut ꝑdcm̃ fuerat Jſa. z. De ſyon exibit lex ⁊ verbũ dñi de irl̃m. Scđm aũt tranſlationẽ hyeronimi iuxta hebraicã veritatez q̃ ſic hz. Narrabo dei ꝑceptum. ⁊ eſt ꝑncipium verſus ſequentis. ⁊ ſequitur in eodem verſu. Ego ãt orditꝰ ſum. i. feci vel ſtatui. Regem meum. verbum eſt chriſti oſtendentis ex voluntate ſeu precepto dei pr̃is: quomodo deus pater inſtituit eum regem ſuper omnia.

a Dñs dixit ꝛc̄. ſꝫ vtrāqꝫ trāſlationē ꝛ apl'i ſnīaꝫ Heb.i. iſtud ē ver bū xp̄i declarātis ſuā eternā generationē a patre: cū dr̄ ei ī pſona pa tris b Ego hodie genui te. i. eternal'r: ī eternitate enī nihil tran ſit ī p̄teritū: nec expectat̄ ī futuꝝ: ꝛ iō eterna generatio filij a p̄re cō uenienter exp̄mit̄ p p̄ñs tp̄s cū dicit̄: hodie. Generatio aūt ipſi⁹ dauid iā trāſierat ī p̄teritū: ꝛ ſil'iter ſua ꝓmotio ad regnū. ꝛ ideo hoc verbū nō p̄ōt ītelligi de dauid: vt videt̄. maxime cū apl's dicat ad Hebr.i. Ad quē enī dixit aliqñ angeloꝝ filius me⁹ es tu: ego hodie genui te: q.d. ad nullū. ꝛ m'lto mi n⁹ p̄ōt dici de dauid. q2 āgeli ſc̄i ſūt magl' filij di p adoptionē gr̄e q̄ꝫ da uid ꝛ magis magnifica ti: ſꝫ quod dr̄ Math. ii. Qui aūt minor ē ī regno celoꝝ. maior ē illo. Vñ ꝛ dicunt̄ filij dei: Job.i. Cumqꝫ aſſiſterent filij dei ꝛc̄. ꝛ tñ filiatio h̄ ex preſſa nō p̄ōt ītelligi de aliquo angeloꝝ quātūcūqꝫ magno ſꝫ apl'z: ꝛ multo min⁹ de dauid. Ex quo ſeqtur ꝙ hec filiatio hic exp̄ſſa ītelligit̄ de filiatiōe natura li ipſi⁹ chriſti q̄ ꝓcedit eternal'r a p̄re. c Poſtula a me. Hic cō ſequēter deſcribit̄ regni xp̄i dilatatio q̄ facta ē p hoc ꝙ p̄ncipes ter re ꝛ ppl'i ꝓ magna parte ſuppoſuerūt colla ſua iugo xp̄i p fidē ei obe diēdo. ꝛ pfecti⁹ ſubijciēt̄ circa finē mūdi ꝛ pfectiſſime ī extremo iu dicio. qñ oīa pfecte erūt ſubiecta xp̄o: vt dicit apl's ad Heb 2. ꝛ hoc ē quod dr̄: Poſtula a me. verbū ē dei p̄ris ad filiū: quē fili⁹ frequēter orauit ꝓ ſalute fideliū. q̄ ē p fidē xp̄i. d Et dabo ꝛc̄. i veter enī teſtō iudei dicebātur hereditas ꝛ pars dei. ſꝫ q2 ad p̄dicationē xp̄i ꝛ apl'oꝝ remāſerūt obſtiati in īfidelitate. ꝛ gētiles receperūt fidē xp̄i deuote vt pꝫ ex decurſu libri actuū apoſtoloꝝ. iō gētiles hic merito dñr hereditas xp̄i. e Et poſſeſſionē ꝛc̄. q2 a tp̄e apl'oꝝ fides xp̄i diuulgata ē p orbē vniuerſū: ſm ꝙ dr̄ infra pſalmo.18. In omnem terrā exiuit ſon⁹ eoꝝ ꝛc̄. Per hoc ēt pꝫ ꝙ hic. p̄s. ñ. p̄ōt exponi de da uid ad l'raꝫ vt vr̄: q2 regnū ei⁹ nō ſe extēdit vſqꝫ ad termīos terre: ſꝫ fuit ſatis ſtrictū. Nec valet ſi dicat̄ ꝙ ſcriptura hic loqtur de termi nis terre iſrl'. tū q2 illos termīos nō obtinuit dauid: q2 nō fuerūt in tegraliter obtēti vſqꝫ ad tp̄s ſalomonis filij ſui: tū q2 īdefinita vide tur eqpollere vniuerſali. f Reges eos ꝛc̄. p hoc deſignat̄ p̄tās xp̄i īſupabilis ꝛ eterna: ſꝫ ꝙ dictū fuerat Daniel'. 7. Aſpiciebā ī vi ſiōe noctis. ꝛ ecce cū nubib⁹ celi q̄ſi fili⁹ hoīs veniebat. ꝛ vſqꝫ ad an tiquū dieꝝ puenit: ꝛ ī cōſpectu ei⁹ obtulerūt eū. ꝛ dedit ei p̄tātem ꝛ honorē ꝛ regnū ꝛ ſubdit̄: p̄tās ei⁹ p̄tās eterna q̄ nō auferet̄: ꝛ regnū ei⁹ qḋ nō corrūpet̄: vel p virgā ferreā p̄ōt ītelligi gladi⁹ materialis p̄ncipū xp̄ianoꝝ: q rebelles xp̄o tanq̄ꝫ ei⁹ miniſtri debellauerūt ſic pꝫ tp̄e Caroli magni ꝛ alioꝝ p̄ncipū fideliū q ꝯ infideles victorioſiſ ſime ſe habuerūt. g Et nūc reges. Hic ꝯñr deſcribitur regni xp̄i debita veneratio: q2 cū ſit rex regū ꝛ dñs dominātium: vt hr̄ Apocl. .17. oēs reges potētes ꝛ dñi debēt ipſum debite venerari. ideo dicit̄ Et nūc reges ītellig: te. ipſius xp̄i regiā maieſtatem.

Dominus dixit ad me filius me us es tu ego hodie gēui te. Po ſtula a mē: ꝛ dabo tibi gētes he reditatē tuā: ꝛ poſſeſſionē tuaꝫ terminos terre. Reges eos ī vir ga ferrea: ꝛ tanq̄ꝫ vas figuli cō fringes eos. Et nunc rēges intel ligite: erudimini q iudicatis ter rā. Seruitē domino ī timore: ꝛ exultate ei cū tremore. Appre hēditē diſciplinā: neqñ irāſcatur dñs ꝛ pereatis dē via iuſta. Cuꝫ exarſerit in breui ira eius: beati omnes qui confidunt in eo.

h Erudimini ꝛc̄. i. ſcitote vos hr̄e ſupiorē iudicē oīa clare ītuentē: ſm ꝙ dicitur Heb.4. Omnia nuda ꝛ aperta ſunt oculis eius.

i Seruite ꝛc̄. ſ. filiali. k Et exultate ei. p cordis deuotionē ꝛ ele uationē ī deū. vnde dicitur exultatio quaſi extra ſaltatio.

l Cū tremore. hoc addit̄ ne dicta exultatio in diſſolutionē vertatur ſic̄ faciūt diſſolute cātātes ī eccl'ia: cū tñ oīs cāt⁹ eccl'iaſtic⁹ ad excitā dū deuotionē fideliū ordinet̄. m Apphēdite diſciplinā. i. ſubij cite vos humil'r diſcipline xp̄i. In tranſlatiōe vero Hiero. iuxta he braicū hr̄: Adorate pure. ſ. deū adoratiōe latrie ſine fictiōe: antiq he brei dñt hic: Oſculamini filiū. i. facite xp̄o debitū homagiū. de cui⁹ filiatiōe eterna agit̄ in hoc p̄s. vt p̄dictū ē. ꝛ bene dr̄: Oſculamini: q2 faciētes homagiū fidelitatis alicui ipſiꝫ oſculant̄. ꝛ de iſto oſculo di cit̄ Cantl.i. Oſculet̄ me oſculo oris ſui ꝛc̄. Rō aūt dicte diuerſitatis in hac l'ra ē: q2 ī hebraico ſunt ibi due dictiōes equoce. p̄ma ē verbū: ꝛ ſonat ſic naſqu: ꝛ ſignificat apphendite: ꝛ adorate ꝛ oſculamini: tñ frequēti⁹ accipit̄ ꝓ oſculamini. Alia dictio ſic ſonat bar. ꝛ ſignificat diſciplinā ꝛ puritatē ꝛ filiū. tñ freq̄nti⁹ accipit̄ ꝓ filio: vñ dr̄ Math. 16. Beat⁹ es ſymon bariona. i. fili⁹ iona. l'ra aūt ſequēs ſatis cōueniē ter p̄ōt cōiūgi triplici l're p̄dicte: cū dicitur. n Neqñ iraſcatur ſi nō apprehēdatis ei⁹ diſciplinā: vel ſi nō adoretis eum pure. vel ſi nō oſculemini filiū faciētes ei debitū homagiū. ꝛ per conſequēs.

o Pereatis de via iuſta. a via veritatis declinādo. Et q2 ad talē de clinationē ſeqtur diuina punitio: ꝛ frequēter in p̄ñti: quod eſt ſignū diuine clementie in illis qui ſuſtinent patiēter: ideo ſubditur.

p Cū exarſerit in breui ira ei⁹. inferēdo vindictā in p̄ñti. ꝛ bene dici tur in breui: q2 breuis eſt oīs pena p̄ñtis vite reſpectu future.

q Beati omnes qui confidunt in eo. q in afflictiōe poſiti non frāgūtur īpatientia ſeu deſperatione. ſꝫ fiducialiter expectāt remunerationē vite future. ¶ In pſalmo.2. Quare fremu erunt gentes.

ADDITIO.

Circa materiā hui⁹ pſalmi: lꝫ ad eruditionē fideliū ſuf ficiāt auctes apl'orum ī poſtilla allegate. ſ. ad Heb.i. ꝛ actl. 4. qb⁹ manifeſte aſſerit̄ hūc p̄s. de xp̄o filio dei ī telligi: tñ hoc nō ſufficeret ad cōuicēdaꝫ hebraicā īfidelitatē: q̄ auctoritates noui teſtamētī minime recipit. Et iō ex neceſſitate l'r̄e aſſumēda ē rō q̄re hic. p̄s. nō ð dauid: nec ð aliquo puro hoīe poſſet ītelligi vt allegatiōes apoſtoloꝝ ī p̄dictis locis ſint valide contra hebreos quos cōcludere ītēdebāt tāquā a ſenſu l'rali accepte: Nec ad hoc ſuf ficit rō poſtil. ſumpta ex illo aduerbio hodie: cū dicit: hodie ge nui te. Nam lꝫ eterna generatio conuenienti⁹ ſignificet̄ p p̄ñs tempus: quod nō tranſit in preteritum: nec ſpectat futurū q̄ꝫ p alia tp̄a: adhuc poſſent aduerſarij dicere ꝙ ſi hodie non ſumit̄ in hoc loco ꝓ eternitate. ſed ꝓ tēpore propīquo tēpori preſenti: prout frequentius ꝛ cōius accipit̄ ī tota ſacra ſcriptura. Et qḋ addit poſtil. dicenſ: ꝙ cū generatio ipſius dauid ꝛ eius ꝓmotio ad regnū iā trāſierat in preteritū: ideo de ipſo dauid nō pote rat verificari li hodie ꝛc̄. nō videt̄ valere. Nā ſepe ī ſcripturis ſacris hodie accipit̄ ꝓ tp̄e p̄terito vel p modū recapitl'ationis vel inſinuādo ꝙ nō a longiſſimis tp̄ibus p̄teritis illud de quo agit tranſiuerat. vñ Deut.7.c. Hodie te elegit dñs in ppl'm pe culiarem ꝛc̄. quod refert̄ ad tp̄s dationis legis: qḋ iam trāſiue rat p.40. annos fere in p̄teritū ꝛ ſic de multis alijs. Unde non obſtante rōne predicta poſſent aduerſarij intelligere illud. ho die genui te. de ꝓmotione dauid ad regnū: q̄ licꝫ ſit p̄terita: nō tñ tam magnū tranſiuerat tp̄s. Et iō ad oñdenduꝫ ꝙ hic p̄s. ex neceſſitate l'r̄e de xp̄o intelligatur: ꝛ per ꝯñs ꝙ allegatiōes apo ſtolorum ꝯ aduerſarios de hoc p̄s. ſint efficaces: al'r videt̄ dicē dum. Ad cuius declarationem attendendū ꝙ deus multipl'r dicit̄ pater in ſacris ſcripturis reſpectu creaturaꝝ: ſil'r ꝛ genera re ſm ꝙ diuerſimode repreſentatiōem ſeu ſil'itudinem ſuam in creaturis ꝓducit: q2 aut p ſolam creationem ſm quā ei⁹ ve ſtigiū in creaturis repreſentatur. ꝛ ſic ītelligitur illud Job.38. Quis eſt pluuie pater: aut qs genuit ſtillas roris: Aut ſm ſil'itu dinem imaginis vt ī creatura rōnali. Deut.32. Ipſe ē pater tu⁹ Et infra: Deū q te genuit dereliquiſti. Aut ſm filiatiōem ado ptiuam p grām. vt ad Ro.8. Sumus filij dei ꝛ heredes. Aut ſꝫ hereditatē glorie iā poſſeſſam vt ibi. Gl'iamur in ſpe filioꝝ dei. ad Ro.5. Circa quod ꝯſiderandū ꝙ in nullo p̄dictoꝝ modoꝝ tota ſacra doctrina. de⁹ dicit̄ pater alicui⁹ creature in ſingulari nec aliquā creaturā puram ſingul'r generat. ſed tm̄ in vl'i reſpe ctu alicui⁹ termini cōem ſpēm ſignificātis vt in ſupradictis ſeu alicui⁹ multitudinis collectiue: vt Exo. 4. ca. Filius me⁹ p̄mo genit⁹ iſrl'. quod refert̄ ad totū ppl'm. Ratio h⁹ eſt: vt amoueat̄ aīus legētis ab errore: ne forte qs credat deū generare ſeu hr̄e filiū in puris creaturis p generatiōem nature: ſm quā filius ē de ſubā p̄ris. vñ Aug. ſup orōnem dñicam. Noli orare dicendo pr̄ mi: ſolius xp̄i ſingularis ē pater. nobis vero oīb⁹ in cōi. illum enī ſolū genuit. nos āt creauit. Hec aug. Patet ergo ꝙ apl's ef ficaciſſime ex neceſſitate littere arguebat ad Heb.i. dicēs. Cui enī aliqñ angeloꝝ dixit. Filius me⁹ es tu: ego hodie genui te. q. d. Scrutamini ſcripturas in qbus nunquā iuenit̄ deū alicui pu re creature in ſingulari dixiſſe. Filius me⁹ es tu ꝛc̄. q2 nec etiāꝫ ipſis angelis q licꝫ filij dei dicant̄ in cōi: vt iob.i. ca. nunquā tñ ſingulariter alicui eoꝝ dixit. Filius me⁹ es tu: p̄ſertim cuꝫ hac additiōe genui te. q̄ exprimit modū filiatiōis eē p generatiōeꝫ Nec obſtat illud qḋ legit̄. 2. Reg. 7. ca. Ipſe erit mihi ī filiū ꝛc̄ q̄ verba ad l'ram de ſalomone intelligunt̄: licꝫ de xp̄o p̄ncipali⁹ Nā dicēdo. Erit mihi in filiū. manifeſte denotat̄ filiatiōeꝫ illā eē adoptiuā. Adoptio. n. ē acceptio extranee pſone ī filiū: qḋ nō cō uenit filio naturali q ē de ſubā p̄ris inquātum naturalis ē: licꝫ poſſet ei cōpetere p gratiā ſupadditā ſubſtātie. Sil'r ꝛ illud p̄s Ipſe inuocabit me pr̄ me⁹ es tu ꝛc̄. oꝫ intelligi de xp̄o. Nuſquā enī legit̄ de dauid nec de aliquo alio puro hoīe vocaſſe deū in ſingulari p̄rem ꝛc̄. Ex qb⁹ ſatis pꝫ ꝙ neceſſitas intelligēdi fil:a

tionẽ xp̄i ĩ h̄ pſ. cõtentã ſꝫ gnãtiõeꝫ eternã. nõ ſumit̃ ex illo aduerbio hodie: qḋ ſm ꝓpriã ſignificationẽ tp̱aliter poſſet itelligi ſꝫ ſumit̃ ex ſignificatõe v̾boꝝ qbꝰ ãtecedẽter ⁊ ꝯſ̃r adiũgit̃. ſ. ex hoc ꝙ p̄dixit. Filius meꝰ es tu ĩ ſingulari: ⁊ ex h̄ ꝙ ſubiungit. genui te. Intelligẽtia. n. doctoꝝ ſꝫ hilariũ ex cauſis ẽ ſumẽda dicẽdi. Et iõ apl̄s ad heb. p̄. totũ v̾ſũ ſumit ad ꝓpoſitũ ſuũ oñdẽdũ dicẽs. Cui. n. aliqñ ãgeloꝝ ⁊c̃. Silr̃ ⁊ magr̃ ĩ p̄ diſ. z. volẽs eternã gnãtionẽ filij ꝑ auc̃tẽ huiꝰ p̄ſ. demonſtrare ſeq̄ndo apl̄i veſtigia non tm̃ allegauit li hodie genui te. ſꝫ totũ v̾ſũ: qḋ dꝫ ĩtelligi modo p̄dicto. Circa mãm huiꝰ p̄ſ. notãdũ ꝙ d̾cẽ myſteria xp̄i ĩ eo ꝑ ordinẽ exp̄mũt̃. Primũ ẽ: ꝙ regnũ xp̄i nullo ſuffragio humano ſꝫ potiꝰ regibꝰ ⁊ p̄ncipibꝰ gẽtibꝰ ⁊ populis toto ſuo poſſe aduerſãtibꝰ ꝯualuit. Uñ dic̃. Quare fremuerũt gẽtes ⁊c̃. vſqꝫ: ibi. Aduerſus dñꝫ ⁊ aduerſus xp̄ꝫ eiꝰ. ꝑut declarat̃ ĩ poſtilla. Scdm̃ ẽ ꝙ huiuſmodi aduerſarij dei ⁊ xp̄i eius duo p̄ncipalr̃ ĩtẽdebãt ſeu intẽdũt dirũpere vincula ĩ qbꝰ fides catholica p̄cipue fũdat̃. ſ. vnitatẽ eẽntialẽ p̄ris ⁊ filij ⁊ vnionem ꝑſonalẽ duaꝝ nãꝝ ĩ xp̄o. Iſta. n. nedũ a phariſeis ⁊ ĩfidelibꝰ negant̃: q doctrinã xp̄i minime recipiebãt: ſꝫ ẽt ab hereticis euangeliũ recipiẽtibꝰ ꝑuertũt̃. vt pꝫ de arrio ⁊ ſil̃ibꝰ. in q̊ꝝ ꝑſona p̄ſ. dicebat. Dirũpamꝰ vincl̃a eoꝝ. ſ. dñi. ⁊ xp̄i eiꝰ. Nexꝰ. n. atqꝫ vnio ſp̄ũalis ab apl̄o vinculũ d̾r ad eph̄. 4. Sollicite ſeruate vnitatẽ ſp̄ũs in vinculo pacis. Itẽ h̄ꝯ aduerſarij ĩtẽdebãt obediẽtiã dei ⁊ xp̄i eiꝰ a ſe ⁊ toto vniuerſo ſ̄btrahere q̃ fuit cõis ĩtẽtio ꝑſeq̄ntiũ xp̄i ⁊ ſuoꝝ. vñ ⁊ ĩ ꝑſõa eoꝝ pſalmiſta ait. Et ꝓyciamꝰ a nobis iugũ ip̄oꝝ. Iugũ. n. lex euãgelica poſſꝫ dici a iũgo gis. ẽ. n. lex amoris q̃ adĩuicẽ fideleſ iũgit: vñ math. ii. Tollite iugũ meũ ſuꝑ voſ. vñ ⁊ h̄ꝯ aduerſarij ſic̃ vinculũ vnitatis eẽntialis ĩ diuĩs ꝑſonis ⁊ vnionis perſonalis ĩ naturis xp̄i dirũpere ꝑ ſubuerſionẽ fidei conabãt̃: ſic ẽt vnitatẽ euãgelicã a ſe ꝓycere nitebãt̃: in qbꝰ oẽs ꝑſecutõẽs q̃ aduerſus dñm ⁊ aduerſus xp̄ꝫ eiꝰ ĩſurgũt v̾tualr̃ icludi p̄ñt vt pꝫ ĩtuẽti. Sꝫ qa hec ĩtẽtio ianis ẽ ⁊ vacua. ideo ſubdit̃. Qui hitat in celis ⁊c̃. vt in poſtilla declarat̃. Tertiũ ẽ ꝙ regnuꝫ xp̄i ꝯſtitutũ ẽ a ſolo deo: cuiꝰ ordinatõi nemo p̄õt reſiſtere. vnde dic̃ ĩ ꝑſona dei iux̃ hebraicã v̾itatẽ. Ego ãt ꝯſtitui regẽ meuꝫ ſuꝑ ſyon mõtẽ ſcm̃ meũ. Quartũ ẽ ꝙ xp̄s rex ãnũciaturꝰ erat p̄ceptũ dñi cũ dic̃ iux̃ hebraicã v̾itatẽ. Narrabo dei p̄ceptũ ꝑut ĩ poſtilla declarat̃. Quĩtuꝫ ẽ ꝙ xp̄s rex ẽ filiꝰ d̾i p̄ris ſꝫ gnãtõeꝫ eternã ⁊ h̄ cuꝫ dic̃. Dñs dixit ad me ⁊c̃. ꝑut expoſituꝫ ẽ. Sextuꝫ ẽ ꝙ regnũ xp̄i ꝯp̄hẽſuꝝ ẽ ẽt tp̱alia. vñ dic̃. Poſtula a me: ⁊ dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuã: ꝑut ĩ poſtilla declarat̃. Septimũ ẽ ꝙ regnũ xp̄i potiꝰ ꝯſiſtit in ſp̄ũalibꝰ: ⁊ h̄ cũ dic̃. Et nũc regeſ intelligite ⁊c̃. q. d. intꝰlegite regnũ xp̄i nõ ſuꝑficietenꝰ meditãdo: nã ĩ interioribꝰ ſeu ſp̄ũalibus maxime ꝯſiſtit. Octauũ ꝙ hꝰ regni. ſ. dei ⁊ xp̄i recognitio ĩ cultu ĩteriori ꝯſiſtit potiꝰ q̃ꝫ in exteriori. Iuxta illḋ Luc. zo. ca. Que ſunt ceſaris date ceſari ⁊c̃. Unde dicit ſeruite deo cũ timore ⁊ exultate ei cũ tremore. Cultꝰ. n. latrie ꝑ quẽ deꝰ a nobis p̄ncipalr̃ colit̃ ĩ fide ⁊ ſpe ⁊ charitate. ſm aug. ꝯſiſtit: qbꝰ timor ſcũs filialis ⁊ exl̃tatio deuotõis cũ ꝯtritõis tremore ſẽper aſſociãt̃. Nonũ ad ꝑticipatõꝫ regni xp̄i obtinẽdũ neceſſa ẽ ĩcorporatio myſtica cũ ip̄o xp̄o: ꝙ notat̃ cũ dic̃: App̄hẽdite diſciplinaꝫ. vbi ĩ hebraica v̾itate aperte legit̃. Oſculamini filiũ. i. ĩcorꝑamini filio. ꝑ oſculũ. n. vt dic̃ gl. ſuꝑ illud cãticoꝝ. p̄. Oſculet̃ me ⁊c̃. diuerſa corpora ꝯiungũt̃: ꝙ deſignat vnionẽ corporis xp̄i myſtici: iux̃ illud apl̄i. i. Corl̄. io. Oẽs vnũ corpꝰ ſumꝰ. ⁊ ſic ſimplr̃ ⁊ ꝓp̄e filiũ. ſ. xp̄m ſui fideles oſculant̃. ꝑ oſculũ. n. homagij de q̊ loq̄t̃ poſtillator nõ d̾r qs ſimplr̃ aliuꝫ oſculari: ſꝫ ſm qḋ. ſ. oſculari pedẽ eiꝰ vl̃ manũ. Decimũ ꝙ pena eoꝝ q filiũ. ſ. xp̄ꝫ per incorporatõeꝫ nõ oſculant̃ ẽ duplex. Prima in hac vita per carẽtiã gr̃e q̃ ẽ pena ꝯ̄cta: ⁊ h̄ cũ dic̃. Pereatl̄ de via iuſta. Tales. n. a filio ſeparati pereũt a xp̄o. q ẽ v̾a via ĩ p̄ñti. Scḋa v̾o eoꝝ pena ẽ ĩflicta. ſ. ĩ futuro: ⁊ ſp̄ãlr̃ cũ ĩ finali iudicio tradũt̃ ĩ ignẽ eternũ. vt ibi. Ite maledicti ⁊c̃. math. z5. qḋ nõbl̃r inuit cũ dic̃. Cũ exarſerit ĩ breui ira eiꝰ. i. filij cui noluerũt vniri: q venieſ ad iudiciũ ĩ forma ſerui gl̃oſa terribilis ip̄ijs apparebit ſm aug. ſuper Ioh̄. Et ꝓp̄e dic̃ in breui. Nã iudiciũ finale ⁊ ſi maximũ ſit ⁊ ĩnumerabiliuꝫ ſuppoſitoꝝ ⁊ cãꝝ diffinitiuũ: breuiſſimũ tñ ẽ in determinatione ⁊ executõe ſnĩe. iuxta illud apl̄i. In momento ⁊ in ictu oculi ⁊c̃. i. ad Cor. i5.

REPLICA·

In pſalmo ſcḋo poſtillator arguit ꝯ̄ iudeos ex circũſtãtijs lr̃e gnãtõeꝫ hic exp̄ſſaꝫ de dauid vl̃ creatura alia nõ poſſe intelligi. Burgẽ ãt illã rõnẽ paruipẽdẽs q̃ſi iudeis nõ concludat ꝑmittit aliã rõnẽ: q̃ vt ip̄e dic̃ ex nec̃itate lr̃e debeat ꝯcludere iudeis. Hic p̄mo vidẽdũ ẽ quõ burgeñ. irrõnabl̃r mouetur ꝯ̄ rõnẽ poſtil. Scḋo oñdẽdũ ẽ ꝙ rõ burgeñ. quã ꝑmittit etiã nec puro ph̄o minꝰ ꝑtinaci iudeo ꝯcludit. Quo ad p̄mũ burgeñ. dic̃ rõnẽ poſtil. nõ valere qñ ex dicto huiꝰ pſal. Ego hodie genui te. ꝓbat eternitateꝫ gnãtõis: q̃ dauid cõuenire nõ p̄õt. ⁊ putat ꝙ poſtil. arguat eternitateꝫ ex ſolo aduerbio hodie: ⁊ noluit aduertere ꝙ arguit eternitatẽ ex ꝯiũctõe v̾bi p̄teriti tp̱is. ſ. genui ⁊ hodie: qḋ ẽ tp̱is p̄ñtl̄: q̃ ꝯiũctio nulli creature ꝯuẽire p̄õt: ꝑut oñſuꝫ ẽ circa tertiũ capl̄ꝫ exo. p̄ ĩ correctorio illiꝰ dicti. Ero q ero. vbi dcm̃ ẽ ꝙ oẽ coexñs oibꝰ d̾ r̃ijs tẽpoꝝ ⁊ ſil̃ eas ꝯplectẽs ẽ nec̃io eternũ. ſꝫ ſolus deus coexiſtit oĩ d̾r̃ie tp̄oꝝ: ⁊ ẽ ſil̃ ꝯplectẽſ oẽꝫ hꝰ tẽpoꝝ d̾r̃iam. igit̃ ſolus deꝰ ẽ eternꝰ. puto infidelẽ nõ poſſe negare maiorẽ: minor ãt ꝓbat̃ circa tertiuꝫ ca. exo. allegatuꝫ ꝑ lr̃aꝫ ſacre ſcripture ⁊ ſcõs doctores: ibi vide. Ita vult poſtil. h̄ arguere nõ ex ſolo aduerbio hodie ſꝫ ex aduerbio tp̱is p̄ñtl̄ ⁊ v̾bo adiũcto p̄teriti tp̱is. Cuꝫ igit̃ illa tp̱a in nulla creatura cõcurrãt: ⁊ nl̃la creatura ſil̃ illis d̾r̃ijs tẽpoꝝ coexiſtat: cõſtat ꝙ ſolus deꝰ ẽ tal̃ de q̊ vtrũqꝫ ſil̃ verificari poterit. igit̃ illa generatio ĩ hoc p̄ſ. deſcripta ꝑ hodie genui te nulli creature ꝯuenire p̄õt. ꝑ ꝯñs nec ip̄i dauid: q̃ ẽ ꝯcl̄o quã ĩtẽdit poſtil. Eſt igr̃ rõ ſua ſufficiẽs ꝯ̄ iudeos. ⁊ ita de ſolo deo poteſt exponi illud deut. per burgeñ. allegatum. dominus te elegit vt vere propter coexiſtentiã eternitatis reſpectu oĩum tp̄oꝝ deus poterit dicere vere ꝓp̄e ⁊ ſil̃ hodie elegi te nõ creatura q̃cũqꝫ: ſꝫ vere ⁊ ꝓp̄e ⁊ ſil̃ oꝫ dicere creaturã: hodie eligo te. Irrõnabil̃r igr̃ burgeñ. motꝰ ẽ ꝯ̄ bonã rõnẽ poſtil. Quo ad zꝰ vidẽdũ ẽ q̃ꝫtũ ꝯcludit rõ burgeñ. quã multũ magnificat ponẽs vim rõnis ſue ĩ eo qḋ dicit̃. Filius meꝰ es tu. qḋ vt dicit nulle creature reſpcũ dei ꝯuenire p̄õt. igr̃ nec ipſi dauid: qḋ ſic declarat. Nã ſi reꝑiat̃ ĩ ſcripturis ꝙ deꝰ dicat̃ p̄r creature vl̃ gnãre creaturã vel creatura filiꝰ dei: h̄ ſolũ ĩtelligẽdũ ẽ ĩ q̊dã gnãli nõ ĩ ſingulari. ꝓbat̃ h̄ ꝑ dcm̃ Aug. dicẽtl̄ ꝙ nemo dꝫ d̾r̃e deo: p̄r mi: q2 h̄ d̾r̃e ſolũ xp̄i ẽ: ſꝫ hoĩes debẽt d̾r̃e ĩ cõi: p̄r nr̃ ⁊c̃. Sꝫ q̃uis h̄ dcm̃ ſit ſatl̄ catholicũ: tñ ñ ꝯuĩcit ꝑtinacẽ iudeũ. Tũ q2 ñ fũdat̃ ĩ lr̃e hꝰ nec̃itate ꝑut bur. ꝑmiſit ꝯcludere ex nec̃itate lr̃e. Tũ q2 vis ſue rõis ẽ d̾tũs Aug. cuiꝰ dcꝫ ñ grãdiꝑẽdit iudeꝰ. Tũ q2 ex nec̃itate hꝰ lr̃e ñ hr̃ ꝙ ſcripture ſonãtes deuꝫ p̄reꝫ creature ⁊ creaturã filiũ dei ſolũ debeãt ĩtelligi ĩ vl̃i ñ ĩ ſingl̃ari: ⁊ ꝙ d̾s gnãuit creaturã ſolũ ĩ vl̃i reſpcũ aliciuꝰ termi cõis ſp̄eꝫ ſignificãtis: ſeu reſpcũ aliciuꝰ ml̃titudis collectiue. Illḋ inq̃ꝫ dcm̃ ñ ꝯuĩcit puꝝ ph̄ꝫ: ml̃to minꝰ ꝑtinacẽ iudeũ cũ ñ ſit dcm̃ artificioſe. Nã ſm p̄ncipia theologl̄ ⁊ ph̄is p̄õt ꝑſuaderi opꝰ. Diuꝫ. n. vna vox ẽ ꝙ ſic̃ actꝰ ſl̃ ſuppoſitoꝝ ita ⁊ paſſiõẽs: cũ igit̃ gnãre ⁊ gnãri ſint actꝰ ⁊ paſſio: erũt ſuppoſitoꝝ: ſuppoſita ãt ſl̃ ſingl̃aria ⁊ ĩdiuidua: igit̃ gnãns oẽ gnãt ĩdiuiduũ. Sꝫ d̾s gnãt creaturas ſꝫ ſcripturas. Iob. 38. Deutꝰ. 3z. ad Ro. 8. ⁊ ml̃tis alijs locl̄. igr̃ gnãt eas ſꝫ rõꝫ ĩdiuidualẽ ⁊ ñ ſꝫ ſp̄eꝫ: q2 ſp̄es ſũt eterne ĩgnãbiles ⁊ ĩcorruptibiles. Hec eſt ſchola peripateticoꝝ. Itẽ oẽ generans ml̃titudinẽ filioꝝ gnãt qḋlibet ſingulare illiꝰ multitudinis: ſꝫ deꝰ ẽ p̄r totiꝰ multitudinis filioꝝ iſrl̄. ⁊ genuit eã totã: vt pꝫ Deut. 3z. igit̃ genuit qḋlibet ſuppoſitũ eiuſdẽ multitudinis: talis gnãtio nõ terminat̃ ad aliqḋ ĩ cõi: queãmodũ ſõniat burgeñ. ſꝫ potiꝰ ad ꝑ ſe ſingulare ⁊ p̄mo. Nec video cur de v̾tute ſermonis q̃libꝫ hõ a deo gnãtꝰ nõ poſſit dicere deo. p̄r mi: ſic̃ creatꝰ p̄õt vere dicere. creator mi. niſi quia gnãre dei reſpcũ creature accipit̃ trãſũptiue ꝑ facere q̃l̃r frequẽter ĩ ſacra ſcriptura terminoꝝ fit trãſũptio. ſicut igit̃ q̃libet a d̾o factꝰ p̄õt dicere ꝓp̄ie deũ ſuũ factorẽ ſicut redẽptorẽ. ita ĩꝓp̄e ⁊ tranſũptiue p̄õt d̾r̃e deuꝫ ſuuꝫ patrẽ. Nec h̄ ẽ ꝯ̄ d̾tm̃ aug. cuꝫ ſꝫ ip̄m tranſumptiue ꝓpoſitõẽs nõ ſũt vere eẽntialr̃ ſꝫ nũcupatiue. ita ⁊ grãmaticꝰ ebrardꝰ cuꝫ de maſculinis poſuiſſet multas acceptõẽs illius nõis pater dicẽs. Eſt p̄r h̄ cura. p̄r ẽ aliꝰ genitura. ꝯcludit finalr̃. Ac ſũmũ regem vocat ipſa creatio p̄reꝫ: q̃ſi velit d̾r̃e. Deus nõ ẽ p̄r creature ꝓp̄e: ſed dicitur p̄r queãdmodũ de xp̄o d̾r̃. ouis leo petra ⁊c̃. que ſm Aug. ſuper Ioh̄. magl̄ ſũt v̾a ſꝫ ſil̃itudinem q̃ꝫ ſm ꝓp̄etatem. Et iſta multiplici acceptõe p̄ris ſtãte nemo ẽt modici intellectꝰ errare poterit qn intelligat ꝙ deꝰ ẽ p̄r xp̄i rõne gnãtõis. ⁊ h̄ ꝓp̄e: ſꝫ eſt p̄r creature rõne factiõis ſꝫ trãſũptiue. Hoc igit̃ qḋ apl̄s ad heb̄. p̄. de h̄ pſalmo allegauit: cui aliqñ ãgeloꝝ dixit deꝰ filiꝰ meꝰ es tu. ego hodie genui te. vt pꝫ ex dcis. ñ ꝯcluſiſſꝫ iudeis ſꝫ motiuũ vocale burgeñ. ſꝫ cõcludit ſꝫ motiuũ reale poſtil. Nec magr̃ ſnĩaꝝ hãc auc̃tẽ allegat ĩ ſẽſu vocali quẽ p̄tẽdit burgẽ. ſꝫ ĩ ſẽſu reali poſtil. ⁊ huĩc ſẽſuꝫ iuuat lr̃a q̃ ſeq̄t̃ in apl̄o. ego ero illi in patrẽ ⁊c̃. vt ſignificet in diuina gnãtiõe coexiſtere nõ ſoluꝫ p̄ñs vt hodie ⁊ p̄teritũ vt genui ſꝫ ⁊ futuꝝ. q2 ero illi ĩ patrẽ. Hic autẽ ꝯcurſus oĩuꝫ d̾r̃iaꝝ tp̱is nõ eſt poſſibilis in generatione dauid. igit̃ de dauid nõ p̄õt iſte p̄ſ. exponi quod eſt propoſitum apoſtoli ⁊ poſtil.

¶ Pſalmus dauid cum fugeret a facie abſalon filij ſui. III.

Domine qḋ multiplicati ſũt q tribulãt me: multi

¶ Pſalmꝰ III.

Domine qḋ ml̃tiplicati ſũt. Iſte ẽ p̄mꝰ p̄ſ. inter hñtes titulos: vt pꝫ in hebraico ⁊ ĩ trãſlatiõe Hiero. iux̃ hebraicũ. ⁊ ẽ titulꝰ eiꝰ tal̃ p̄ſ. dauid cũ fugeret a facie abſalõ filij ſui. In q̊ titl̄o apparet actor p̄ſ. ſ. dauid. ⁊ mã eius. q2 in illa fuga dauid corã dño ſe humiliauit flens op̄to capite ⁊ nudis pedibꝰ incedens: vt hr̃. z. Reg. i5. ⁊

iniurias ſibi illatas a ſemei verbis et factis patienter ſuſtinens: vt habetur ibidem .ſ.
et orauit dominus vt reſpiceret afflictionem ſuam. et intellexit a domino ſe exauditum
et de iſtis fecit hunc pſalmum et plures alios: vt patebit infra. Igitur diuiditur pſalmus iſte
in tres partes: quia primo deſcribitur multitudo pſequentium. ſecundo dei aſſiſtentis adiu/
torium vel pſidium: ibi. Tu autem domine. tertio aduerſariorum exterminium: ibi. Quoniam tu
percuſſiſti. Circa primum dicit. Domine quid multiplicati ſunt et cetera. quia ſicut dicitur .2. Reg. 15.
facta est coniuratio valida .ſ. contra dauid: populuſque concurrens augebatur cum abſalon
Et ſubditur ibidem. Uenit igitur nuncius ad dauid dicens. Toto corde vniuerſus
populus iſrael ſequitur abſalon.

a Multi dicunt et cetera .i. de anima mea. b Non eſt et cetera. Ad cuius intellectum ſciendum quod berſabee vxor vrie fuit neptis achitophel: et propter hoc fuit principalis conſiliarius abſalon in rebellione contra dauid prędictum ſuum. et ad inducendum populum ad ipſum dauid perſequendum dicebat quod dauid erat ipſi deo odioſus propter adulterium cum berſa

Multi dicunt animę meę: Non eſt ſalus ipſi in deo eius. Tu autem domine ſuſceptor meus es: gloria mea et exaltans caput meum. Uoce mea ad dominum clamaui: et exaudiuit me de monte ſancto ſuo. Ego dormiui et ſoporatus ſum: et exurrexi quia dominus ſuſcepit me: Non timebo milia populi circumdantis me. exurge domine ſaluum me fac deus meus. Quoniam tu percuſſiſti omnes aduerſantes mihi ſine cauſa: dentes peccatorum contriuiſti. Domini eſt ſalus: et ſuper populum tuum benedictio tua.

bee et homicidium viri ſui vrię. ideo populus iſrael cepit vulgariter dicere de dauid
Si quis furatus eſt ouem et interfecit paſtorem poterit eſſe ſaluatio: quaſi diceret non. Ouem autem
vocabant berſabee. quia ſic vocatur in parabola nathan prophetę .2. Reg. 12. Pa
ſtorem autem vocabant vriam qui ipſam nutrierat. vt in eadem parabola dicitur. et hoc di/
cebat dauid. Multi dicunt animę meę: non eſt ſalus ipſi in deo eius. Sed quia dauid
per reuelationem intellexit deum reſpexiſſe humiliationem ſuam et audiſſe eius oratio/
nem. ideo ſubdit. c Tu autem domine et cetera. vbi incipit ſecunda pars in qua deſcribitur aſſiſtentia
diuini adiutorij: cum dicitur: Tu autem domine et cetera. protegens me in perſecutione abſalon.
d Gloria mea et cetera. quia vidit ſe reditu*r*um ad gloriam regni ſui et exaltationem ſuam:
vnde erat fugitiuus. ideo ſubditur. e Uoce mea .ſ. cordis et oris. f Ad dominum
clamaui .i. perſecutione abſalon. g Et exaudiuit me et cetera .i. de monte ſyon in quo erat
tabernaculum ad quod archa domini fuerat reportata de precepto dauid per ſa
doch et abiathar ſacerdotes vt habetur .2. reg. 15. et ibi fiebant ſacrificia et oratio
nes pro ipſo dauid. Uel aliter. De monte ſancto ſuo .i. de celorum habitaculo. ad hoc
.n. fiebant orationes et ſacrificia in monte ſyon. vt exaudirentur in celo: ſicut habetur .3.
Reg. in oratione ſalomonis: Tu exaudies in celo et cetera. h Ego dormiui et cetera. ſo
por autem in ſacra ſcriptura accipitur pro magna triſticia. vnde Gen. 45. dicitur de ia
cob quod fuerat nimis triſtis: et contriſtatus de ioſeph quem credebat mortuum. Nuncia
uerunt ei dicentes. Joſeph filius tuus viuit: et dominatur in tota terra egypti. quo au
dito iacob quaſi de graui ſomno euigilans et cetera. et ſic loquitur dauid. Ego dormiui
et ſoporatus ſum. quaſi abſorptus pre triſticia de afflictione ſua et populi occaſione
ſui et malicia abſalon filij ſui. i Et exurrexi .a. tali triſticia.
k Quia dominus et cetera .i. ſua protectione. ideo ſubditur. l Non timebo et cetera. exercitum abſalon.
m Circumdantis me. intentio .n. erat abſalon et populi qui cum eo erat ſic obſidere
dauid in aliqua ciuitate quod non poſſet aliqualiter euadere. vnde .2. Reg. 17. cum dixiſſet
chuſi de dauid quod ſi vrbem aliquam fuerit ingreſſus: circumdabit omnis populus iſrael
ciuitati illi funes: et trahemus eam in torrentem: vt non reperiatur nec calculus quidem
ex ea. Subditur. Dixitque abſalon et omnes viri iſrael: melius eſt conſilium chuſi et cetera.
n Exurge domine et cetera. victoria .n. quam habuit de abſalon fuit magis virtute
diuina quam humana. o Quoniam tu percuſſiſti. Hęc eſt tertia pars in qua deſcribitur
aduerſariorum exterminium. cum dicitur. Quoniam tu percuſſiſti et cetera. abſalon .n. et populus qui
erat cum eo perſecuti fuerunt dauid ſine cauſa iuſta ex parte ſua: ſed moti fuerunt
propria malicia. p Dentes et cetera .ſ. achitophel et aliorum qui detractionibus ſuis
mordebant dauid dicentes. Si quis rapuit ouem et interfecit paſtorem poterit eſſe
ſaluatio: quaſi diceret non: ſicut ſupra allegatum eſt. dentes autem iſtorum fuerunt contri/
ti: quia achitophel ſe ſuſpendit: vt habetur .2. Reg. 17. et magna pars populi in bello ce
cidit. et alia pars debellata et contrita fugit. vt habetur .3. Re. 18. q Domini eſt ſalus.
hoc dicitur contra illud quod dicebat populus. Si quis rapuit ouem et percuſſit et cetera. quia ſibi dictum
fuerat a domino per nathan propheta ſed peccato illo: dominus tranſtulit peccatum tuum. 7. re. 12
vel quia magis virtute diuina quam humana fuerat dauid ſaluatus a perſecutione abſa
lon: et populi qui erat cum dauid. et ideo ſubditur. r Et ſuper populum et cetera. vel hoc dixit da
uid in fine huius pſalmi. imprecando populo ſuo multiplicationem bonorum ſpiritualium et temporalium
quę frequenter in ſacra ſcriptura per benedictionem deſignantur. Myſtice per abſa/
lon patris perſecutorem intelligitur quilibet tyrannus apoſtatans a fide. perſequens
chriſtum patrem ſuum in membris ſuis: qualis fuit Julianus apoſtata. ſed quantumcunque
talis poteſtate et multitudine ſibi adherente fulciatur: tamen finaliter deijcitur: et frequen/
ter in preſenti ſicut Julianus apoſtata fuit occiſus a ſancto mercurio ad hoc
per glorioſam virginem miſſo: et ſemper in futuro niſi peniteat ante mortem. et
ad hanc ſententiam pot faciliter huius pſalmi littera applicari.

¶ In pſalmo tertio. Domine quid multiplicati ſunt. ADDITIO.

P Salmus iſte duplici ſenſu litterali poteſt exponi: iuxta regulam beati Jſido/
ri in primo de ſummo bono. prout exponitur a magiſtro huius poſtille in plo
go ſecundo ſuper Gen. in ſecunda glo. vz. Primus .n. ſenſus accipiendus eſt ex
ipſo titulo. et ſic tractat de his quę contigerunt ipſi dauid cum fugeret ab ab/
ſalon filio ſuo reddens gratias deo de ſua liberatione. Ad quod ſatis reducitur
littera ſaltem pro maiori parte. prout in poſtilla declaratur. Sed quia in eodem pſalmo con
tinentur aliqua quę nullo modo recte applicantur ipſi dauid in illa fuga exiſtenti: ſed
potius chriſto cui omnia in hoc pſalmo competunt propter quod iuxta primariam ſignificationem litterę
applicantur. idcirco alius ſenſus litteralis huius pſalmi reſultat perfectior primo
ſenſu et ad litteram propior. Continetur .n. in hoc pſalmo. Ego dormiui et ſoporatus
ſum et cetera. quod de dauid in illo ſtatu minime pot intelligi. Nam ſopor et
ſomnus apud gramaticos diſtinguuntur ſicut ſuperius et inferius. In quocunque
.n. eſt ſopor in eodem eſt ſomnus. ſed non econtra. Nam ſopor addit ad dormitionem ſeni
ſuauitatem et quietitudinem quod dauid in illa fuga non legitur habuiſſe. ſed potius
oppoſitum. Legitur .n.
2. Reg. 27. Nunc igitur
mittite cito et nunciate dauid dicentes
ne moreris iſta no/
cte in campeſtribus deſerti ſed abſque dilatione
tranſgredimini ne
forte abſorbeatur rex
et omnis populus qui cum eo eſt.
et infra. Surrexit igitur
dauid et omnis populus qui
cum eo erat et tranſierunt
iordanem donec dilucesceret. Nullo igitur modo ſuſtineri poſſet quod in illa
fuga genuiſſet et ſoporatus eſſet. Quod autem dicit magiſter poſtille quod ſopor in ſcri
ptura accipitur pro magna triſticia. potius habet oppoſitum. Nam ſuper illud
Job. 33. quando irruit ſopor ſuper homines et cetera. glo. cum ceſſant ab exteriori ac
tione ideo fit quies mentis. non igitur quies mentis compatitur ſecum magnam triſticiam.
nec etiam facit ad propoſitum quod allegat poſtillator de illo verbo gen. 45
de Jacob quaſi de graui ſomno euigilans et cetera. Non .n. dicit de ſopore ſed de
ſomno: ſed inter ſoporem et ſomnum eſt differentia vt dictum eſt. Nec valet dicere quod in
alia tranſlatione legitur. Et ſomnum cepi. Nam hebraica veritas teſtatur pro no
ſtra tranſlatione. verba .n. omnino ſimilia ponuntur. et in hoc pſalmo vbi dicitur ſo/
poratus ſum. et in ſequenti vbi dicitur. et requieſcam. vnde omnes dicere quod dormitio in hoc
pſalmo contenta fuit in tranquillitate et quiete: quod non pot ipſi dauid appli
cari in ſtatu illius fugę: vt oſtenſum eſt. Secundus igitur ſenſus huius pſalmi litteralis et
proprius eſt. vt intelligatur de chriſto in paſſione. morte. ſepultura. reſurre/
ctione. et perſequentium punitione: et iſtorum remuneratione. dicit .n. Domine quid mul
tiplicati ſunt et cetera. adeo .n. multiplicati ſunt perſequentes chriſtum: vt etiam eorum
numero adiunctus ſit infelix diſcipulus. Conſequenter dicit. Multi dicunt animę
meę et cetera. Nam multi perſequentium dicebant. Si filius dei eſt deſcendat nunc de
cruce et credimus ei. math. 27. c. a. Conſequenter. Tu autem domine ſuſceptor
meus humanitatis es. Nam .n. diuina humanam ſuſcepit. Et gloria mea.
principalis .n. gratia chriſti eſt quod homo eſt tota trinitas. Et exaltans caput
meum .i. mentem meam quam tanta perſecutione non deprimitur. Sequitur. Uoce mea
ad dominum clamaui. clamans .n. chriſtus in cruce voce magna emiſit ſpiritum.
Luc. 23. Sequitur. et exaudiuit me de monte ſancto ſuo. Nam apoſtolus comme/
morans clamorem validum chriſti dicit. Exauditus eſt pro ſua reuerentia: ad heb
5. ca. Quę exauditio intelligitur quo ad reſurrectionem et efficaciam paſſionis
Sequitur. Ego dormiui in cruce per mortem. ſepe .n. in ſcripturis accipitur
dormire pro mori: vt ibi. dormiuit dauid cum patribus ſuis .3. Reg. 2. c.
Et de Stephano: obdormiuit in domino. act. 7. et ſic de multis alijs. et ſopo
ratus ſum. In ſepultura in qua requieuit a perſecutoribus et opprobrijs. Sic
.n. in morte chriſti quę fuit abiectiſſima et ignominioſa conſideratur magnitudo
patientię ipſius et conſtantię: ſic eius ſepultura fuit honoratiſſima: et ore
prophetico taliter pronunciata. vnde Jſa. 11. Erit ſepulchrum eius glorioſum. ad domino
tandum virtutem magnam morientis quod contentos occidentium et mortuus hono/
rifice ſepelitur. ſequitur. Et reſurrexi et cetera. quia tertia die reſurrexit. ſequitur.
Non timebo milia populi et cetera .ſ. cuſtodes ſepulchri: quia aucte pluri/mo
rum chriſtum circumdabant nec valuerunt reſurrectionem chriſti impedire. Exur/
ge domine .i. fac me exurgere tua diuina potentia. Saluum me fac deus
meus a corruptione: iuxta illud. Et non dimittes ſanctum tuum videre corru
ptionem. Sequitur. Quoniam tu percuſſiſti et cetera. nam omnes perſequentes chriſtum in paſſione
preter penitentes fuerunt grauiter puniti. vt latius patet in hiſtorijs. vnde
Domini eſt ſalus. cuius effectus eſt. Et ſuper populum tuum benedictio tua. effectus enim
paſſionis chriſti eſt gratia in preſenti: et gloria in futuro: quę eſt ſumma benedictio.

¶ Victori in pſalmis canticum dauid
Cum inuocarem IIII.

I N tertio pſal. Domine quid multiplicati. vbi REPLICA.
poſtil. ratione tituli primum exponit pſalmum iſtum de dauid inquantum fuit
figura chriſti: de quo principaliter exponitur. vt vult idem poſtil. in
ſuo repertorio morali. burgenſis mouet difficultatem vocalem et gramati
calem de li. ſoporatus. dicens ſoporem de dauid non poſſe exponi. quia ſo
por ſignificat tranquillitatem vel ſapidam quietem. qualem dauid non habuit in fuga
a facie abſalon. Huic tamen vocali difficultati pot ſatis fieri per id quod
ponit burgenſis. gen. 15. vbi noſtra tranſlatio communiter habet. ſopor irruit in
abraam. et horror magnus et tenebroſus inuaſit eum. vbi burgenſis dicit tranſla
tionem noſtram ſecundum prophetię hebreę ad hebraicam litteram. Unde patet ſoporem non ſpecialiter accipi
pro mente ſapida tranquillitate. prout ſe burgenſis in hoc loco reſtringit. IIII.
s Cum inuocarem. Huic pſalmo premittitur titulus talis ſecundum heb.
Ad victoriam in organis pſalmus dauid. Dicunt Ra. Sa. quod hoc

ꝙ dicit̃ ad victoriã.itelligit̃ ꝙ.pſ.iſte cãtabat̃ a leuitis cũ q̃daꝫ
conatu vniꝰ chori ad ſupandũ alteꝝ.⁊ ecõuerſo.ſic̃ i eccl'ia i can
tu alicuiꝰ pſe vnꝰ chorꝰ nitit̃ alteꝝ ſupare.Per h̃ ãt qd̃ ſubdit̃.
In organis:itelligit̃ ꝙ cãtus hꝰ pſ.magꝭ erat aptꝰ decãtari i iſtrõ
muſico qd̃ vocat̃ organa q̃ʒ i alijs muſicis inſtris.ſic̃ vna nõ ma/
giſ appropat̃ viole q̃ʒ alio muſico iſtrõ.Per h̃ ãt qd̃ dr̃:pſ.dauid
oñdit̃ ꝙ fuit auctor huiꝰ pſ.ad itellectũ võ pdictũ reducit̃ titu/
lus hꝰ pſ.q ponit̃ in trãſlatõe Hiero.iux̃ hebraicũ.q talis ẽ.Ui/
ctori i pſalmis cãti/
cũ dauid Et qd̃ dr̃
Uictori.ſubintelli/
git̃ choro leuitarũ.
qr vnus chorus ni/
tebat̃ aliũ vincere
mõ pdicto.⁊ cũ ſub
dit̃.In pſalmis.ac/
cipit̃ cantus p iſtrõ
in q̊ cãtat̃.ſ.p orga/
nis.ſicut ⁊ econuerſo
aliqñ põit̃ iſtrumẽ
tũ muſicũ p cãtu q
in eo cãtat̃:ſic̃ dicit̃
cõiter:viola fac̃ ho
minẽ tripudiare.qr
ſonus viole facit h̃.qd̃ addit̃.Cãticũ dauid.idẽ penitꝰ ſignificat
ſicut pſ.dauid.qd̃ expoſitũ ẽ.Ad eundẽ intellectuꝫ reducit̃ titu
lus q coiter ponit̃ in biblijs q talis ẽ.In finẽ pſ cãtici dauid. Fi
nis.n.hꝫ rõnẽ vltimi ⁊ optimi.z.phicoꝝ.Leuite ãt in cãtu huiꝰ
pſ.faciebãt vltimũ de potẽtia:vt pꝫ p pdicta.⁊ hoc erat ẽt opti/
mũ i gñe dinaꝝ laudũ.cetera hꝰ tituli patẽt ex dictꝭ.Igr̃ ex pdi/
ctis titulis appet mãifeſte auctor hꝰ pſ.ſ.dauid.ſꝫ mã ñ apparet
ꝓpter qd̃ apud hebreos:⁊ ſil'r apud latinos varie exponit̃ ẽt in
ſenſu lrãli quẽ ꝓut potero intẽdo ꝓſeq.⁊ ꝓpter breuitatẽ ſectã/
dã omiſſis varijs expoſitõibꝰ.vnã accipio q̃ mihi videt̃ magis
ꝯuenire lr̃e ⁊ ẽt rõni.ſ.ꝙ iſte pſ.ſit grãꝝ actio ipſiꝰ dauid ꝓ eius
liberatõe qñ ſaul ⁊ eiꝰ exercitꝰ cingebãt dauid ⁊ viros eiꝰ i modũ
corone.⁊ dauid deſperabat ſe poſſe euadere.⁊ tũc venit nũcius
ad ſaul dicẽs:feſtina ⁊ veni qm̃ ifuderũt ſe philiſtijm ſup terrã.
⁊ tunc fuit cõpulſus dimittere dauid ⁊ viros eius vt hr̃ p̊ Reg.
23.nõ ẽ.n.veriſil'e qn dauid egerit pſalmuꝫ ſpecialẽ reddẽdo dõ
grãs de iſta liberatõe.nec iuenit̃ aliꝰ pſalmꝰ ad h̃ appropriatus
lꝫ i aliqbꝰ alijs pſalmis fiat mẽtio de h̃ bñficio cuꝫ aliqbus alijs
qr idẽ bñficiuꝫ i plibꝰ pſalmis recolit̃. vt pꝫ de eductõe ppl'i iſrl'
de egypto:ꝓpter qd̃ hic pſ.huic itellectui videt̃ ſatis rõabl'r ap/
plicari.Igit̃ ẜꝫ hũc ſẽſũ pſalmꝰ iſte diuidit̃ i tres ptes.qr p̊ ponit̃
grãꝝ actio ꝓ dicta liberatõe.z°.ſubdit̃ audcrſarioꝝ allocutio ꝓ
iniq̃ pſecutõe.ibi.Filij hoium.3°.reſumit̃ dina laudatio i pſalmi
ꝯſũmatõe.ibi.Dediſti leticiã.ſic̃ freq̃nter fit i cãtilenis ꝙ ab eo/
dẽ icipiunt ⁊ ad idẽ terminãt̃.Circa pmũ dauid grãs agẽs dixit
Cuꝫ iuocarẽ.deũ deuote orãdo. a Exaudiuit me.de manu
ſaul liberãdo. b Deꝰ iu.mee.i.iuſticie mee auctor inq̃ʒtum
hoieꝫ iuſtificat:⁊ remunerator inq̃ʒtũ p opibꝰ iuſticie mee remu
nerat.iõ ſubdit̃. c In tribu.eo ꝙ erã circũdatꝰ a ſaule ⁊ exer
citu eiꝰ. d Dila.mi.faciẽdo euꝫ recedere.⁊ ſic habui ſpaciuꝫ
dilatatuꝫ ad euaduꝫ ẜꝫ ꝓpoſituꝫ volũtatis mee. e Mi.mei ⁊c̃.
in futuro ſic̃ feciſti i pterito.bñficiuꝫ.n.obtẽtuꝫ pſtat fiduciã ad
aliud obtinẽdum. f Filij ho.h̃ ꝯñr dauid aduerſarios ſuos
allogt̃ ꝓ iniq̃ pſecutõe.⁊ p̊ arguit eos de pctis iã ppetratis.ſcd̃o
inducit eos ad deſiſtẽduꝫ ab ichoatis ibi.Iraſcimini.tertio ad
exercẽduꝫ opa eq̃tatꝭ:ibi.Sacrificate.Circa pꝰ dic̃ ſic.Filij ho/
minũ.i.rõnabl'r ⁊ iuſte viuẽtiuꝫ:q̃les fuerũt abraã iſaac ⁊ iacob
ex qbꝰ deſcẽderũt ſaul ⁊ viri eiꝰ. g Uſqꝫ q̊ ⁊c̃.i.aggrauati ex
pcti ꝯſuetudine. h Dili.va.i.tãto affectu anhelatꝭ ad me va
ne pſeq̃ndũ.ſic̃.n.medicina dr̃ vana q̃ fruſtrat̃ fine intẽto.ſ.ſani
tate.vt hr̃ ex.z.phyſicoꝝ:ita pſecutio ſaul' ꝯ dauid dr̃ vana:qr fru
ſtrabat̃ itẽtio pſeq̃ntiũ itẽdẽtiũ cape dauid ⁊ occidere dauid.
i Et q̃ritis mẽdaciũ.In h̃ tãgit dauid cãm ſue pſecutõis in pte
qr aliq adulatores ⁊ detractores peſſimi adinueniebãt mẽdacia
ꝯ dauid dicẽtes ſauli:ꝙ querebat eũ occidere:ꝓpter qd̃ dauid di/
xit ſauli de ſpelũca exeũti.p̊ Re.24.Quare audis vᷓba hoĩuꝫ lo
q̃ntiuꝫ:dauid q̃rit malũ aduerſũ te:ecce hodie viderũt oculi tui
ꝙ tradiderit te dñs i mãu mea i ſpelũca ⁊c̃.Trãſlatio võ hiero.
iux̃ hebraicũ hꝫ.Filij viri vſqꝫ q̊ iclyti ignominioſe diligitis va/
nitatẽ q̃rẽtes mẽdaciũ ⁊c̃.⁊ ad eũdẽ itellcm̃ reducit̃.cũ.n.dr̃.Fi
lij viri.i.hoĩuꝫ vᷓtuoſoꝝ:abrahã iſaac ⁊ iacob.Et ponit̃ h̃ ſingl'are
ꝓ plurali.ſ.viri ꝓ viroꝝ.ſic̃ Exo.8.dr̃.Uenit muſca grauiſſima.
.i.multitudo muſcaꝝ.Uſqꝫ q̊ iclyti.i.vos q deberetꝭ ẽẽ iclyti mo/
ribꝰ ſic̃ eſtis inclyti ex parẽtibꝰ.Ignominioſe diligitꝭ vanitatẽ.i.affe/
ctatꝭ me pſeq vane:vt ſupra expoſitũ ẽ:qd̃ ẽ vobis igñinioſũ.vñ dixit
dauid ſauli.i.Reg.24.Quẽ pſeq̃ris rex iſrl' quẽ pſeq̃ris.canẽ mortuũ
pſeq̃rꝭ ⁊ pulicẽ vnũ.q.d.h̃ ẽ tibi valde igñinioſũ.Querẽtes mẽdaciũ.
exponat̃ ſic̃ ſupra. k Scitote qm̃ mirificauit.i mirabileꝫ fecit.
l Scm̃ ſuũ.i.meipꝫ quẽ fec̃ mirabilẽ vocãdo de gregibꝰ ad regnũ iuda
p ſamuelẽ vngẽdo me in regẽ:⁊ me liberãdo freq̃nter mirabili mõ de
ſaule ⁊ exercitu ſuo.vocat ãt ſe dauid ſcm̃ nõ iactãter:ſꝫ gratãter.hec
attribuẽs deo q ſcificauit ipꝫ.In trãſlatõe hiero.iux̃ hebraicuꝫ habet̃.
Miſericordẽ ſuũ.qr vᷓtꝰ miĩe pollebat in dauid:q̃ ſauli manibꝰ eiꝰ tradito
plies pepcit:vt pꝫ p̊ Re.24.⁊.26. m Exaudiet me ⁊c̃.in picul'is futuris
ſicut in preteritis.

exaudiuit me deꝰ iuſticie mee:in tribulatõe dilatãſti mihi. Miſerere mei: ⁊ exaudi orationẽ meã. Filij hominũ vſqꝫ q̊ graui corde. vt qd diligitis vanitatẽ: ẽt q̃ritis mendaciũ. Scitote quoniã mirificauit dñs ſanctũ ſuuꝫ dominꝰ exaudiet me cũ clamauero ad eũ. Iraſcimini ⁊ nolite peccare: quẽ dicitis in cordibus vr̃is: ẽt in cubilibus vr̃is cõpungimini. Sacrificate ſacrificiũ iuſticie ⁊ ſperate in dño: multi dicunt quis oſtẽdit nobis bona. Signatũ eſt ſup nos lumẽ vultꝰ tui dñe: Dediſti leticiã i corde meo A fructu frumenti vini ⁊ olei ſui multiplicati ſunt. In pace in idipſũ dormiã ⁊ requieſcã. Quoniam tu domine ſingulariter i ſpe: cõſtituiſti me:

n Iraſcimini.h̃ ꝯñr dauid inducit aduerſarios ſuos ad deſiſtẽdũ a pctis inchoatis.Circa qd̃ ſciẽdũ ꝙ pctm̃ inchoat̃ in cogitatõe ⁊ manifeſtatur i
locutiõe:⁊ cõſumatur in opatõe.dic̃ igit̃ aduerſarijs ſuis.Iraſcimini
⁊ nolite peccare.i.irã quã ꝯ me accepiſtis nolite in ope ꝯſũmare.
o Que dicitis ⁊c̃.cogitãdo me pſeq. p Et i cubi.vr̃is.i.intẽtorijs
⁊ locis ſolitarijs ꝯ me tractatis. q Cõpũgimini.p ꝯtritõeꝫ ⁊ ꝯpun
ctionẽ a pſecutõe taliũ deſiſtatis.In trãſlatõe Hiero.iuxta hebraicũ
hr̃.Loqmini i cordibꝰ vr̃is ſup cubilia vr̃a ⁊ tacete:⁊ i eũdẽ ſenſũ redu
cit̃.q.d.q cogitatis ꝯ me ſolitarij.nõ ſolũ deſiſtatꝭ ab ope.ſꝫ ẽt a mani
feſtatõe p locutõeꝫ cũ alijs. r Sacrificate.Hic ꝯñr iducit aduer/
ſarios ad opa iuſticie:cuiꝰ ſũt due ptes.ſ.declinare a malo:ad qd̃ indu/
xit pte pcedẽti:⁊ facere bonũ.ad qd̃ iducit i hac pte.d.Sacrificate ſa
crificiũ iuſticie.i.exercete opa iuſticie iuſte viuẽdo cũ ꝓxio qd̃ ẽ ſacri
ficiũ acceptũ deo. s Et ſperate i dño.de recipiẽdo ꝓ talibꝰ pmiũ.
ſꝫ qr poſſet aliqs q̃rere q̃ ſũt iſta bona opa iuſticie.iõ in pſona talium
ſubdit dicẽs. t Multi dicũt ⁊c̃.⁊ hic eſt pncipiũ verſus in hebreo
⁊ in tranſlatione Hiero.iuxta hebraicum.ꝙ aũt iſta queſtio nulla ſit
⁊ ꝙ p igorãtiã iuſticie pdicte nullꝰ excuſet̃ a pctõ.oſtẽdit dicẽs.
v Signatũ ẽ ⁊c̃.lumẽ.n.nãle itellcũs humani qd̃ ẽ q̃dã impſſio diui/
ni luminis:eo ꝙ hõ ẜm ptẽ itellectiuã ẽ ad imaginẽ dei.ſufficiẽter oñ
dit q̃ ſint opa iuſticie:qr ſicut pma pncipia ſpeculabiliuꝫ ſũt p ſe nota
ita ⁊ opabiliũ ex qbꝰ põt deduci ꝯclõnes i lumine nãlis rõnis.ꝓpter
qd̃ dicit apl's.Ro.z.Cũ.n.gẽtes q̃ legẽ nõ hñt nãl'r ea q̃ legis ſũt faci
unt:ipſi ſibi ſũt lex q oñdunt opꝰ legis ſcriptũ in cordibus ſuis.
x Dediſti leticiã.hic incipit vᷓſus ſequẽs in hebreo.⁊ trãſlatiõe Hier.
iux̃ hebreos:vbi dauid reſumit ꝯfeſſionẽ laudis dine:in pſalmi ꝯſũma
tione.dicẽs deo.Dediſti leticiã in corde meo.nõ ſolũ ꝓ liberatõe mea
de manu ſaul:ſꝫ ẽt de liberatiõe ppl'i iſrl' ab infeſtatiõe philiſtinoꝝ:q
venerãt ad occidẽdũ ⁊ deprdãdũ ppl'm ⁊ vaſtandũ bona eorũ:qbꝰ p
ſaulẽ debellatꝭ ⁊ fugatis.ppl's iſrl' collegit pacifice fructꝰ terre ſue.iõ
ſubdit̃. y A fru.fru.⁊c̃.⁊ p iſta tria itelligunt̃ alia terrena ſcẽtia.tñ
in hebreo.nõ eſt olei nec i trãſlatiõe Hiero.iuxta hebreos.
z In pace ⁊c̃.hoc dicit dauid i pſona ſua:qr ad tps fuit a pſecutõe ſaul
ſecurꝰ.⁊ ſic potuit dormire ⁊ quieſcere ſecure.ſil'r hoc dic̃ in pſona ppl'i q
liberatus ab ifeſtatõe philiſtinoꝝ potuit ſecure quieſcere ⁊ dormire.
a Qm̃ tu dñe ⁊c̃.hoc dic̃ dauid ꝓ pſona ꝓpa.qr fuit certificatꝰ p dinã
reuelatõeꝫ de cõſecutõe regni tpalis poſt mortẽ ſaulis.⁊ final'r de ꝯſe
cutõe regni eterni:tñ p mõtẽ xp̃i ad qd̃ nos pducat ⁊c̃. Moral'r expo/
nẽdo pſalmũ iſtũ p ſaulẽ q abutẽs iterptat̃:demõ põt itelligi:q bonis
nãlibꝰ a deo ſibi datis:q̃ remãſerũt in eo cõtinue abutit̃.per dauid.q
interptat̃ manu fortis intelligit̃ q̃libet fidelis.qui cum dei adiutorio
eius inſultibus reſiſtere nitit̃.ẜꝫ illud.i.Petri.5.Aduerſarius veſter
diabolus tanq̃ʒ leo rugiens circuit querens quem deuoret:cui reſiſti/
te fortes in fide.Et cũ per internã cõſolationẽ ſeu diuinã reuelationẽ
ſe intelligit exauditum.ꝯtra demonẽ inuehit̃ eius virtutẽ cõtẽnẽdo:
⁊ per deuotionem in deum erigitur gratias agendo.

In pſalmo quarto.Cum inuocarem. ADDITIO.

Hec expoſitio poſtillatoris ñ videt̃ rõni cõſona nec lr̃e.nã ꝑ mo
dauid pſalmũ egit ſpãlẽ ſup mãm hiſtorie.p̊ Reg.23.quã po/
ſtillator aſſignat p mã hꝰ pſ.q qdẽ pſalmꝰ ẽ.53.cuius titulus eſt talis.
Ad victoriã in organis eruditio dauid qm̃ venerũt ziphei.⁊ dixerũt
ſaul:nõne dauid abſcõditꝰ ẽ apud nos:Cõſtat ãt ꝙ hiſtoria pdicta q̃
hr̃.p̊ Reg.23.q̃ agit de ſaul ⁊ de exercitu eiꝰ.q dauid cingebãt i medũ
corone ⁊c̃.totã ſumit rõnẽ ſeu occaſionẽ in illis ziphei.vt ſatis patet
hiſtoriã illã iuẽti.Si igit dauid iſtũ pſalmum de illa mã edidiſſet.

rõnabile videreť ꝥ iſeruiſſe in titulo hꝰ pͤs.ſicͭ i alio.ſʒ qꝛ ꝥ nõ fecit vi/
deť ꝙ mã hꝰ ps.nõ ē eadē.Preterea lr̃a hꝰ ps.nõ pmittit ĩ mltis locis
vt pdicte hiſtorie ꝓpe applicet.Nã illud qđ dic.ꝛ q̃ritis mēdaciũ.non
cõuenit hiſtorie.çiphei.n.q fuerũt pncipales motores illiꝰ pſecutiõis.
nullũ mēdaciũ legunť ꝓtuliſſe ipi ſaul ſʒ tm̃ ṽitatē ei de abſconſione
dauid apud eos vere reuelaſſe.licʒ malicioſe:iproprie.n.vl' ēt falſe eiſ
diceret q̃ritis mēdaciũ.Jtē illud qđ dic.Mirificauit dñs ſcm̃ ſuũ.nõ
vr̃ ꝓpe ꝯueire dauid ĩ hac vita exñti.q̃ licʒ ſcũs p inocẽtiã ſeu grãʒ di/
ci poſſet.ñ tm̃ mirificatꝰ i eadē ſcitate.Nec ēt ſaluatio dauid de q̃ agiť
ĩ pdicta hiſtoria mira dʒ dici.ſolet.n.ſepe cõtigere ꝙ reges vl' pncipes
caſtra obſidētes ex aliq̃ occaſione a tali obſidione recedãt:ēt ſi nihil
admiratõe dignũ ſupueniat.preterea ꝙ dic.Jraſcimi ꝛ nolite peccare ꝛc.
Et ſacrificate ſacrificiũ iuſticie ꝛc.nõ ꝯueniunt mãe predicte hiſtorie.
Nã dauid in alio ps.pdicto ꝯ aduerſarios illos q ipm p modũ corone
pcingebãt iprecabať deũ ꝓ vltõe dicēs.Auerte mala inimicl meis ꝛc.
qđ minime videť cõſonare cũ hac exhortatõe ſeu iuitatõe.ſ.ſacrifica/
te ꝛc.Sũt ēt i ꝥ ps.alia ipertinẽtia pdicte expõni q̃ pñt patere ĩtuenti
q̃ cã breuitatis omitto ꝛc.Vñ ſeq̃ndo gloſaʒ ordinariã ꝛ alios q hunc
ps.alr̃ itellexerũt videť dicēdũ ꝙ dauid i eo pncipalr̃ intēdit ꝯ idola/
tras.Fuit.n.magnꝰ zelator diui honoris ꝯ illos ꝓut ſatis pʒ ex ꝥ ꝙ in
pmõdijs ſue iuuẽtutl ſe mõtl piclo expoſuit ñ potēs tolerare ꝙ golias
licʒ gigas terribil' exprobaret deũ agminũ iſrl'.vt hr̃ pͦ Reg.17.vñ i ꝥ
ps.ꝯ idolatras itēdere videť pmo eos iprobãdo.Ad cꝰ intellectũ ſciē
dũ ꝙ idola ĩ ſacris eloqis dñr ſurda:iux̃ illud ps.113.Aures hñt ꝛ non
audiunt.Et iõ eoꝝ cultores illudebat helias.3.Reg.18.ca.dicēs.Cla/
mate voce magna ꝛc.q.d.Jnuanũ iuocatis eos q minime audit.Da
uid gͦ ꝯ tales dic.Cũ inuocarē ꝛc.ꝥ ē dr̃e.ego colo deũ viuũ ꝛ vex:quē
cũ iuoco me exaudit:ꝛ in tribulatõe mihi dilatat nõ ſic vos q mortua
ꝛ falſa iuocatis.Et dixit notãter.Deꝰ iuſticie mee.qꝛ ad ꝥ vt iuocans
deũ exaudiať:regriť ꝙ orõ ſit iuſtã.ſ.ꝙ ſit debite circũſtãtiõata.ꝛ tal'
ſp audiť:ſʒ qꝛ orãs nõ dʒ initi ꝓpis meritl ſʒ potiꝰ diue miẽ ſubiungit
Miſerere mei ꝛ exaudi orõnē meã:iux̃ illud dañ.9.ca.Nõ in iuſticijs
nr̃is pſternimꝰ pces nr̃as corã te ſʒ in miſeratõibꝰ tuis.Cõſeq̃nter dic.
Filij hoiuʒ.vbi i hebreo hr̃.filij viri.i.ṽtuoſi.Ad qđ notãdũ ꝙ cl'tores
idoloꝝ erãt in duplici dr̃ia.Nã qdã eoꝝ ex ſimplicitate ſeu igr̃ãtia ta
les deos colebãt ſic iperiti ꝛ vulgares:alij vͦ.ſ.phi ꝯ dictamē rõis eoꝝ
ꝥ faciebãt:vt Aug.narrat ĩ.6.de ci.dei.ca.4.de ſeneca.q cultũ idoloꝝ
ad morē aſſerebat ptinere nõ ad ṽitatē rei.vñ ꝯ tales dđ dicebat.Filij
viri.i.ṽtuoſi:ac ſi diceret:de ſimplicibꝰ ſeu vulgaribꝰ nõ ē admirãdũ
ſi a tramite rõnis deuiēt:ſʒ vos ſapiētes ſeu viri phi q dici debetis filij
viri p aſſimilatõem ṽtutis ſicut filij dei aliq quõꝫ dñť ꝫʒ aſſimilatõeʒ
gr̃e:Vſqʒ q̊ graui corde.i.obſtinati ſeu obdurati cõde:iux̃ illud exo.7.
c.Obduratũ ē cor pharaonis.Diligitis vanitatē ꝛ q̃ritl mēdaciuʒ.Ad
qđ ſciēdũ ꝙ rõ ſeu mēs hũana volũtate ꝛ itellectu pficiť.volũtãtl ãt
bonũ ē finis ſeu ꝯſecutio finis:malũ ãt ipſius ē finis intẽti carẽtia.bo
nũ ēt itellectꝰ ē vex:malũ ãt ipſiꝰ ē falſũ vt ex phyſicis documẽtis hr̃.
Et iõ idoloꝝ cultores diligũt vanitatē:ſil'r q̃rũt mēdaciũ vocãtes deũ
illud qđ nõ ē deꝰ.ꝛ ſic in tali cultura icurriť dupl'r malũ rõis.ſ.intelle
ctus ꝛ volũtat:q̃ qdē duo mala hieremias explicat ꝯ idolatras:hiere.
16.c.d.Dñe ad te gẽtes veniẽt ab extremis terre:ꝛ dicẽt falſũ heredita
uerũt pr̃es nr̃i ꝛ vanũ abſqʒ vtilitate.Cõſeq̃nter fcã exprobratõe taliũ
ĩpos ad idolatriã q̃ſi ꝓphetice p cognitionē xp̃i.cuiꝰ doctririna potiſ/
ſime idola deſtruxit.iux̃ illud Jſa.2.Et idola penitꝰ cõtereť:qđ ꝓpe in/
telligiť fiēdũ ṽtute xp̃i.Sil'r ꝛ ṽitas teſtať.Joh.12.Princeps hꝰ mũdi
eijcieť foras.A pma.n.etate vſqʒ ad ſextã excluſiue i q̃ xp̃s venit ꝛ do
ctrina euãgelica p orbē fuit diuulgata idolatria p vniuerſũ mũdũ pu
blice viguit pterqʒ i pauciſſimis.ſ.iſrl'iticis q cul tui diuo mãcipabãť
licʒ ñ oēs nec ſp:vt pʒ i ſacrl hiſtorijs.Notãter gͦ dic.Scitote qm̃ miri
ficauit dñs ſcm̃ ſuũ.Xp̃s.n.q ſcũs ſcõꝝ ē.Dañ.9.c.mirificatꝰ fuit a pr̃e
nõ ſolũ ĩ ipſiꝰ icarnatõe reſurrectõe ꝛ hiꝰ:ſʒ ēt i demonioꝝ expulſiõe
ĩtãtũ ꝙ pmũ ſignũ eoꝝ q xp̃m p fidē recipiebãt i pmitiua eccl'ia erat
demonioꝝ expulſio.Marci.vl.c.Signa eos q crediderit:hec ſequũť
Jn noie meo demonia eijciēt:q qdē demões pncipales ſũt ĩ idolatria
Dēs.n.dij gẽtiũ demõia.Et qꝛ finalr̃ itendiť a q̊cũqʒ cultore ꝙ exau/
diať ab eo quē colit:iõ ps.iuitãdo idolatras eiſ denũciat ꝙ ſcũs pdictꝰ
intãtũ ē mirificatꝰ ꝙ deꝰ exaudit illos q ad ipʒ ſcm̃ clamãt:vñ ſubdit
Dñs exaudiet me cũ clamauero ad eũ.i.ad illũ ſcm̃ ſic mirificatũ.iux̃
illud.Joh.16.c.Siqd peticritl pr̃eʒ meũ in noie meo ꝛc.Cõnr̃ dic.Jra
ſcimini ꝛ nolite peccare.q ṽſus mltũ varie ab expoſitoribꝰ declarať.
videť tñ cõſonũ lr̃e ꝛ rõni ꝙ gẽtiles phi qbꝰ dauid i hoc ps.loq̃bať co
gnitõeʒ dei hēbãt:iux̃ illud Ro.pͦ.ca.Qui cũ deũ cog̃uiſſēt ꝛc.ꝫʒ quã
cognitõeʒ merito debuiſſēt iraſci ꝯ eos:q idola vane colebant:qꝛ ꝫm
phʒ in ſcđo rethorice:hoies iraſcũť pcipue ꝯ eos:q deſpiciũt ea circa q̃
ipſi maxime ſtudēt.Jdcirco hiꝰ phos pſalmiſta hortať dicens.Jraſci/
mini.i.ꝯ idolatras ſimplices ſeu vulgares q verã phiã p quã verꝰ deꝰ
cog̊ſciť in q̃ maxime ſtudetl deſpiciũt:debetl iraſci ꝛ nõ eis tali crimi
ne pticipare.Vñ ſeq̃ť:ꝛ nolite peccare:ꝛ qꝛ tales phi i cõdibꝰ i ſecretl

cubilibꝰ vanitatē idoloꝝ fatebãť.exteriꝰ tñ vulgari ꝯſuetudini
ꝯſẽtiẽtes iõ eiſdē ait.Qui dicitl ĩ cõdibꝰ vr̃is ꝛ i cubilibꝰ vr̃is ꝯpũ
gimini.ꝥ ē dr̃e.ꝯpũctõeʒ hēbetl hr̃e:ex eo ꝙ circa diuũ cl'tũ aliũ
hẽtis i cõdibꝰ ꝛ i ſecretl:aliđ i exterioribꝰ oñditl.cõſeq̃nter ꝯſulit
eis qd agēdũ ſit iux̃ dictamē nãlis rõis.vñ dic.Sacrificate ſacri
ficiũ iuſticie.ſacrificare.n.dõ ptinet ad ius nãle:vt ĩ ſcđa ſcđe.q.
85.licʒ.n.determinatões ſacrificioꝝ iſtitutõe diuĩa vl' humana
fiãt:de lege tñ cõi nãli ſacrificia ſoli ſũmo ſeu ſupmo enti ſũt offe
rēda:vt ĩ pdicta q̃one ſatis declarať:ꝛ talia ꝓpe poſſēt dici i cõi
ſacrificia iuſticie eo ꝙ nãlis iuſticia ꝥ dictat.Et qꝛ de rõne actꝰ
hũani ē vt ordineť i finē.Finis ãt vltimꝰ ꝛ pcipuꝰ hoĩs ē vltĩa bti/
tudo:q̃ a ſolo dõ expectari dʒ.iõ ſbdiť.ꝛ ſpate i dño.q.d.ſic obla
tio ſacrificioꝝ ſoli dõ ꝯuẽit:ita ipſiꝰ ṽa remũeratio ab eodē ē ſpe
ctãda ñ a vanis idol'.Cõſeq̃nter qꝛ mltivaria circa felicitatē ſeu
btitudinē opiati ſũt:vt phs narrat ĩ pͦ ethi.idcirco ſbdit.Mlti di
cũt:qs oñdit nob bõa.ṽa.n.btitudo ꝫʒ boetiũ ē ſtatꝰ oĩuʒ bonoꝝ
aggregatõe pfcus.Vñ notãter dixit bõa i pl'ali.q.d.qs oñdit no
bis bõa.ꝥ ē q̃ ſũt illa bõa q̃ aggregãť i ṽa felicitate:qbꝰ ſic q̃rẽtibꝰ
rñdit:ſignatũ ē ſup nos lumē vultꝰ tui dñe:ꝥ ē dr̃e ſup noſ.i.i ſu
piori pte nr̃i itellectꝰ:q̃ ē rõ.lumē itellectuale nãlr̃ ē ſignatũ ſeu
impſſũ:qđ qdē lumē a dõ deriuať:vultꝰ dei poſſʒ dici:p qđ lum̃
pma pncipia tã ſpecl'abiliũ q̃ʒ opabiliuʒ cog̊ſcimꝰ a qbꝰ cetera a
nobis nãlr̃ cog̊ſcibilia deducũť:ꝛ ſic illud lumē ſufficiēs ē ad oñ
dēdũ nobis q̃ ſũt illa bõa i ṽa btitudie aggregata q̃ʒtũ nãlr̃ a no
bis pñt cog̊ſci:ꝛ ſic exponiť cõiter iſte ṽſiculꝰ.ſʒ qꝛ vltĩa ꝛ ṽa bti
tudo ſupnãlr̃ nobis ineſt:nec nãli rõe ſufficiẽter cog̊ſciť:idcirco
ꝥ paſſus alr̃ videť exponēdꝰ.ſ.ꝙ rõ nr̃a nãlr̃ illuſtrata vl'tus dei
dicať.Sic.n.p vultũ hõ hoi aſſimilať ſic aſſil'amur deo p rõneʒ
ꝫʒ quã ad imaginē dei ſũmꝰ:vt i pͦ di.3.lumē ãt ſupadditũʒ huic
vultui ē gr̃a p quã cog̊ſcimꝰ ea q̃ ad ſalutē nr̃aʒ ſũt necc̃ia.vñ pſal
miſta notanter dixit.Signatũ ē ſup nos.qꝛ tale lumē nõ ē ſup i
fideleſ ſeu idolatras ſignatũ.Si.n.de lumie nãlis rõis itellexiſ/
ſet q̃rẽtibꝰ qs oñdit nobis bõa ꝓpius rñdiſſʒ.Signatũ ē ſup nos
Si ãt dicat ꝙ hec rñſio nõ ſuffic idolatris lu ie gr̃e carẽtibꝰ dicē/
dũ ꝙ ſic.Na p liberũ arbitriũ qlibʒ ſe poſſʒ pparare ad gr̃aʒ:vñ pṽ
16.Hoĩs ē pparare aĩuʒ:lʒ i ꝥ regrať motio diuĩa.Seq̃ť i alio ṽſu
ꝫʒ hebraicã ṽitatē.dediſti leticiã i cõde meo:a fructu frumẽti ꝛ vi
ni mltiplicati ſũt.Jn q̊ ceterl expõibꝰ omiſſis vr̃ dicēdũ ꝙ pſalmi
ſta i ꝥ loco ad lr̃aʒ loq̃ť de ſacrificio altaris:qđ ē ſũmũ ꝛ vltimũ
ſacrificiũ ſub ſpẽbꝰ frumẽti ꝛ vini p xp̃ʒ ſacerdotē ꝫʒ ordinē mel
chiſedech ꝯſecr̃ũ:q qdē ſẽſus ꝓpe applicať ſic lr̃e.Nã cũ pſalmi/
ſta iuitaſſet idolatras ad ſacrificãdũ deo i gnãli:in hac pticula
reuertiť ad cõmēdãdũ fructuʒ hꝰ ſũmi ſacrificij in ſpãli deo re/
g̃rando ꝛ alloq̃ndo ſic.Dediſti leticiã in corde meo:cũ per ſpũm
video ex ĩfidelibꝰ ſeu iodolatrl.q mõ ſacrificare dõ ꝯfugiũt fide
les mltiplicari de fructu fumẽti ꝛ vini ꝯſecrati.tũc eniʒ incepit
fideliũ mltiplicatio:cũ ꝥ ſacrũ diuulgari icepit:vt pʒ act.2.vñ ꝥ
vtēdũ ē q̃rta regl'a.b.Jſidori de ſpē ꝛ gñe circa expõnē ſacre ſcri
pture:vide ſupra i ꝓlogo ſup geñ.Nã cũ de ſacrificio i gnãli p tra
ctaſſet trãſit ad vltimã.ꝛ ſũmã ſpēʒ ſacrificij.Et qꝛ ꝥ ſacrificiũ ē
vnionis ꝛ vnitatl:i q̃ fideles i pace xp̃i ꝛ eccl'ie regeſcũt.iõ ſubdit
Jn pace i idipʒ dormiã ꝛ regeſcã.q.d.ꝛ ſi cõpalr̃ ñ attigã ꝥ ſacrũ.
Jn pace.i.i vnione.Jn idipʒ.p fidē.Obdormiã.i pñti ꝛ i futuro.
Regeſcaʒ firmiter ſpectãdo diuĩa circa hoc ꝓmiſſa q̃ ſibi ſinglr̃
fuerũt reuelata.vñ ſubdit.Qm̃ tu dñe ſinglr̃ i ſpe ꝯſtituiſti me.

In expõne pſalmi q̃rti quã fac poſtil.vt REPLICA.
gr̃aꝝ actõeʒ ipiꝰ dauid ꝓ bñficio liberatõis:qñ liberatꝰ ē
de obſidiõe ſaul circũdãte eũ ꝛ viros eiꝰ i modũ corone
vt dr̃.i.Re.23.bur.dic eã nec rõi nec lr̃e ꝯſonã.Primũ oñdit ſic
qꝛ ñ vr̃ rõnabile dauid feciſſe duos ps.de eadē mã:ſʒ.53.ps.ē de
illa mã vt dic poſtillatorē ſētire.Jrrõabilr̃ igiť hãc mãʒ huic ps.
aſſignat.Sʒ bur.ñ vr̃ attēdiſſe ꝙ tractatꝰ de cã ꝛ occaſione ñ hʒ
eadē mãʒ cũ tractatu đ effcũ ꝛ executõe.Nã nõ ē eadē mã pmi
libri ſniaꝝ ꝛ ſcđi:cũ tñ pmꝰ ſit de cã:ſcđs de effcũ ꝛ creatura:ſic ē
ĩ ꝓpoſito ꝙ mã ps.53.ē de nuncio çipheoꝝ:q̊ ſauli ĩnotuit dauid
apud ipſos çipheos latitare.Jlloꝝ igiť çipheoꝝ igratitudine ibi
redarguit:vt pʒ:ex q̃ denũciatõe ſaul tãqʒ ex cã motiua ſe trãſtu
lit.ꝛ dauid ad modũ corone circũdedit:adeo ꝙ de euaſione da/
uid q̃ʒtũ de humano igenio ñ erat ſpes:ꝛ tñ diuĩa diſpõne id facie
te euaſit:ecce effcũs ꝓ quo i ꝥ ps.gr̃as agit.Nõ ē igiť irrõnabile
duos ps.fore de ſic diſticta mã quã bur.vnã ꝛ idiſtinctã putat:ꝛ
ſic ꝓcedũt ex falſo fundamẽto falſe applicatões lr̃e:q̃s iſdē bur.
facit quo ad quartũ qđ obijcit. Pſalmus. V

Erba mea.Huic pſalmo pmittiť titulꝰ tal' ꝫm hebreos.
Ad victoriã ſup hanchilot ps.dauid.Ad cuiꝰ itellcm̃ ſciē
dũ ꝙ i hac dictõe hanchilot li ha nõ ē de ſubſtãtia vocabuli:ſʒ ē
articulare accuſatiui caſus i hebreo.ſicut cũ dr̃ i latino o magr̃.

113

li o.ñ ē de ſubſtātia dictionis ſ3 ē articulare vocatiui caſus. Nebi
loth āt dictio hebraica ē equoca ad ſignificādū qōdā iſtrm mu/
ſicū: ⁊ ſic ē nomē ſingulare. ⁊ ꝫ3 h ſēſus hui⁹ tituli ē. ps. dauid ſu/
per nebilot. i. apt⁹ ad cātādū i tali muſico iſtrō. Ad victoriā. i. cū
conatu leuitaꝝ ſiue cātoꝝ ꝑut expoſitū ē i titulo pſalmi ꝓcedē/
tis. Et ad ſignificādū hereditates i pl̄ali: q2 ē pl̄ale hui⁹ nois ne/
hila: qō ſignificat hereditatē. Sil̄e hr̄ frequēter i latino. pila. n.
vt ē iſtrm̄ terēdi ē ſingulare. ⁊ vt ſignificat iacula ē nomē pl̄ale.
vñ v̄ſus. Pila terit
pulteſ: ſ3 pila gerūt
i hoſtes. Et ꝫm h ſē
ſuſ ꝓdci tituli ꝫ3 ali
q̄s hebreos ē: ps da
uid ſuꝑ heredi. i. ꝓ
ꝯſeruatiōe heredi/
tatū duodecim tri
buū iſrael. dic̄ enim
Ra. Ra. ꝙ ps. iſte
fcūs ē a dauid ad h
ꝙ ſacerdotes ⁊ leui
te decātarēt ip3 ad
ipetrādū diuū auxi
liu3 ꝯ hoſtes iſrael
irruētes i terrā ſuā
⁊ ſic iſta dictio ne/
hiloth ꝫ3 vtrāq3 ſi/
gnificatōe3 ponit̄ i
h titulo. q2 denotat
māām pſalmi ⁊ in/
ſtrm in q̊ cantabat̄.
q2 leuite cantabāt
pſalmos vocib⁹ hu/
manis ⁊ inſtr̄is mu
ſicis. Ad victoriam
. i. cū conatu cātoꝝ

ℭ Victori ſuper hereditatibus canticum dauid. V.

Verbā mea aurib⁹ ꝑcipe dn̄e: | itēllige clamorem meū. | Intēdē voci orōnis mee: rēx me⁹ ēt d̄s me⁹. Qm̄ ād te orabo: dn̄e mane exaudies vōcē meā Mane aſtabo tibi ⁊ videbō: qm̄ nōn d̄s volēs iniqtatē tu es. | Nē q3 hitabit iuxta te malignus: neq3 ꝑmānebūt iiuſti añ ōculos tuos Odiſti oēs qūi operātur iniqtatē: ꝑdēs oēs q loquūt mēdaciū. | Viꝝ ſāgūinū ⁊ dolōſū abominābit dn̄s: egō aūt i multitudine miſericordie tue. | Intrōibo in domū tuā: | adorābo ad tēplū ſāctū tuū i timōre tuo. Dn̄e deduc me i iuſticia tua: ꝓp inimicos meos | dirige i ꝯſpectu tuō viā meam. | Qm̄ nōn ē i ore eoꝝ veritas | cōr eoꝝ vanū ē |. Sēpulchrū patēs ē guttur eoꝝ: | linguis ſuis dolōſe agebāt | iūdica illos d̄s. Dēcidāt a cogitatōib⁹ ſuis | ꝫ3 m̄ltitūdinē ipietatū eoꝝ expelle eos: qm̄ irritauērūt te dn̄e. | Et letentūr oēs q ſperāt i te: | in ēternū exultabūt ⁊ hābitabis in eis. Et glōriabūtur in te omnes | qui diligūt nomē tuu3: quōniā tu benedices iuſto | Dōmine vt ſcutō bone voluntatis tue | corōnāſti nos.

ℭ Victori in pſalmis ps. dauid ſuper octauam. VII.

Dominē ne in furore tuo arguas me: | neq3 i ira tua corripias me

vt ſupra expoſitū ē. In idē redit titulus poſit⁹ i trāſlatōe hiero:
iux̄ hebraicū q tal̄ ē. Victori ſuꝑ hereditatib⁹ cāticū dauid. h āt
qō dr̄ victori vel ad victoriā ꝫ3 hebreos pōt referri ad modum
cātādi leuitaꝝ: qerat cū q̊dā conatu vincēdi: vt dcm̄ ē ps. ꝓce. vl̄
pōt referri ad ip3 deū cui dirigebāt hi⁹ cāt⁹. vt eēt victor hoſtiū
Igit̄ ꝫ3 ſēſu3 iſtū ps. iſte diuidit̄ i duas ꝑtes q2 ꝓ deſcribit̄ cātā
di mod⁹. ⁊ ſcdo effect⁹. ibi. Mane exaudies. Circa ꝓmū dr̄ i ꝑſo
na cuiuſlib3 cātoris ꝯputati ad ꝯcātatōe3 h⁹ ps. a Verba ⁊c̄.
exaudiēdo ea i effectu. b Intellige ⁊c̄. i. itētōe3 affect⁹. vñ i
hebreo hr̄ h: cogitatōe3 meā: q2 orō d3 eſſe vocalis ⁊ mentalis.
c Intē. vo. ora. mee. replicatio ē euiſdē ſnie: ſic̄ freq̄nter fit i hiſ
q̄ ꝓnūciāt̄ ex magno affectu. d Rex me⁹ ⁊c̄. i. rex me⁹ ꝑ ſpā/
lē ꝓuidētiā ⁊ ꝓtectō3. l3. n. ſit rex oiu3 ꝑ potētiā ⁊ gnāle regimē:
tñ dicebat̄ ſpāl̄r rex hebreoꝝ ꝑ ſpālē curā ⁊ ꝓtectōe3. q2 ꝯdit illi
ꝓplo quē eduxerat ꝯ egypto ꝑ m̄lta ſigna ⁊ ꝓdigia i mōte ſynai
legē diuā ꝫm ꝙ dr̄ ps. 147. Nō fec̄ tal̄r oi natōi: ⁊ iudicia ſua nō
māifeſtauit eis. e Et de. me. l3. n. ſit de⁹ oiu3 ꝑ creatō3 tñ dice/
bat̄ de⁹ iudeoꝝ ſpāl̄r ꝑ veꝝ cultū ⁊ fidē. gētib⁹ alijs ad idolatriā
deditis. f Qm̄ ad te ora. ⁊ ñ ad idola. ſic̄ gētiles faciebāt. ⁊ ſic
appet mod⁹ cātādi deuot⁹. g Dn̄e ma. exau. h icipit v̄ſus in
hebreo ⁊ i trāſlatōe hiero. iux̄ hebre. vbi ponit̄ orōnis ſiue pſal
mi effect⁹: q ē duplex. ſ. deiectio hoſtiū ⁊ ꝓtectio ciuiū. ſcōs pōit̄
ibi. Et letēt̄. Pria i tres. q2 ꝓ petit̄ hoſtiū ꝯiectio. z°. adhuc ſbdit̄
de ꝓcādi modus ibi. Ego āt i m̄ltitudine. Tertio reſumit̄ ipa pe
titio: ibi. Dn̄e deduc me. Circa ꝓmū dr̄. h Mane exaudies.
. i. exaudias. Hebrei. n. nō hñt modū optatiuū: ſ3 ꝓ eo vtūt̄ futu
ro idicatiui. i Vo. me. faciēdo de hoſtib⁹ vīdictā. ⁊ dic̄ ma/
ne duplici rōe. ꝓma ē q2 illa hora i ſcriptura dr̄ apta ad faciēdu3
vīdictā de pctōrib⁹ ꝫ3 ꝙ dr̄ ifra ps. 100. In matutino iterficiebā
oēs pctōres terre. vñ ⁊ illa hora fec̄ dn̄s vīdictā de egyptijs ſub/
mergēdo eos i mari rubro: ſcdō3 ꝙ hr̄ exo. 14. Iāq3 aduenerat vi
gilia matutina: ⁊ ecce r̄ſpiciēs dn̄s ſuꝑ caſtra egyptioꝝ ꝑ colūnā
ignis ⁊ nubis iterfecit exercitū eoꝝ: ⁊ ſubuertit rotas curruū fe
rebāturq3 i ꝓfūdū. Scda rō ē q2 illa hora ſurgebāt ſacerdotes ⁊
leuite ⁊ diſponebāt ſe ad offerēdū ſacrificiū matutinū: qō cū di/
uinis laudib⁹ offerebat̄. iō ſbdit̄. k Ma. aſta. tibi. ꝑat⁹ ad tuū
obſequ3. l Et videbo. deiectōe3 hoſtiū ꝑ te: cui⁹ cā ſubdit̄.
m Qm̄ nō d̄s ⁊c̄. ſic̄ demōes q a gētilib⁹ ꝓ dijs colebāt̄. iō ſbdit̄
n Neq3 hitabit ⁊c̄. i. idolatra malo igne ignit⁹. lic3. n. deus ſit
vbiq3 ꝑ eēntiā p̄ñtiā ⁊ potētiā. tñ dicebat̄ ſpāl̄r hitare in hieru/
ſalē. ſcdō3 ꝙ dr̄. z. Paral̄. 6. Elegi hierl̄3 vt ſit nomē meu3 i ea. Et
h rōe tēpli ſuo cl̄tui deputati. ⁊ iō iux̄ eū dicebāt̄ hitare iudei i
regno iudee: cui⁹ metroplis erat hierl̄3. ⁊ iō nō erat dignū ꝙ gentiles
habitarēt i terra illa q erāt dediti idolatrie. o Neq3 ꝑmanebunt
iniuſti. i. hoſtes nr̄i iuadētes nos iniuſte. p Añ ocu. tu. ꝑ approba/
tōe3. ſ3 magl̄ deijcies eos ꝑ reprobatōe3. q Odiſti oēs ⁊c̄. i. aduer/
ſarios noſtros inique nos ꝑſeq̄ntes. r Perdes oēs ⁊c̄. q2 m̄lti de
gētib⁹ circa iudeos exñtib⁹ fraudulēter ſil̄abāt cū iudeis amicitiam:
cu3 tñ q̄rerēt eoꝝ ſubuerſionē: ꝫ3 ꝙ hr̄ Neemie. 6. s Viꝝ ſāguinū
. i. effuſorē ſāguinis inocētis. t Et doloſū. amicitiā vt decipiat ſimu
lātē. q̄les erāt hoſtes iu/
deoꝝ. v Abominabit̄
dn̄s. cu3 a ſe reijciendo.
x Ego aūt. h ꝯñr adhuc
ſubdit̄ de pſalēdi ſeu orā
di mō cu3 dr̄ i ꝑſona cu
iuſlib3 cātoris h⁹ pſalmi.
Ego āt. ⁊ icipit h v̄ſus in
hebreo ⁊ i trāſlatiōe hie/
ro. iux̄ hebre. Ego āt ⁊c̄.
. i. ꝓſumēs de tua mīa nō
de mea iuſticia.
y Introibo i do. ⁊c̄. i. i tē
plu3 tuo noi dedicatum.
z Ado. ad tē. ſcm̄ tuum.
q2 iudei ēt ex̄ hierl̄3 exñ
tes v̄ſa facie v̄ſus hierl̄m
adorabāt: vt hr̄. z. paral̄.
. 6. ⁊ Dañ. 6. a In timo
re tuo. i. reuerēdo modo
b Dn̄e deduc me. h ꝯñr
reſumit̄ petitio de ſubie/
ctiōe hoſtiū. cū dr̄ i ꝑſōa
ꝓpl̄i iudaici. Dn̄e deduc
me ⁊c̄. i. deduc me i ꝓte/
ctōe tua vt ſim inſtr̄3 iu/
ſticie tue ad deijciendu3
hoſtes me iniuſte ꝑſeq̄ntes. c Dirige ⁊c̄. faciēdo eā ꝓſperā. ⁊ ad h
allegat aduerſarioꝝ maliciā tāq̄3 cā3. d. d Qm̄ nō ⁊c̄. q2 p⁹ ſil̄atē e3
amicitie inimicitias exercebāt: vt ſupra dcm̄ ē. e Cor eoꝝ ⁊c̄. ni/
hil hñs amicitie ſtabil̄. f Sepul pa. ⁊c̄. q. d. vellēt nos ſi poſſēt vi/
uos deglutire. g Doloſe ⁊c̄. Prius amicitiā ſimulando.
h Iudica ⁊c̄. cōdēnādo eos ad penā ⁊ interitū. vñ in trāſlatōe hiero.
iuxta hebre. hr̄. cōdēna eos deus. i Decidāt ⁊c̄. qbus cogitāt nos
ꝑdere. ⁊ hereditates nr̄as poſſidere. k Scd̄3 m̄ltitdinē ⁊c̄. Mul
tiplicatio. n. pctōꝝ meret̄ exterminiū gēt̄l. l Qm̄ irritauerūt. ⁊c̄.
attribuendo v̄itatē tuā idolis ⁊ demonibus: ſcdm ꝙ dr̄ ps. 95. Oēs dij
gētiū demonia ⁊c̄. m Et letent̄ ⁊c̄. h ꝯñr ponit̄ ſcōs effectus q eſt
ciuiū ꝓtectio. cum dr̄. Et letent̄ ⁊c̄. habita victoria de aduerſarijs ex
q̄ cātur leticia. n In eternum ⁊c̄. i. exultēt q2 ſic̄. dixi. hebrei ꝓ
mō optatiuo vtunt̄ futuro idicatiui. ⁊ dicit: in eternu3. vt in p̄ñti i dn̄o
gaudeāt ipm laudādo: ⁊ ꝑfecti⁹ in futuro. o Et habitabis in eis. i
p̄ñti ꝑ grām. ⁊ in futuro ꝑ gl̄ia3. iō ſubdit̄. p Et gl̄iabūt̄ ⁊c̄. ⁊ ſub/
dit̄ cā. q Qm̄ tu ⁊c̄. in bonis tꝑalib⁹ ⁊ ſp̄ūalibus multiplicando ⁊
ſubdit̄ ꝓ victoria de aduerſarijs grāꝝ actio cum dr̄ in fine ps.
r Dn̄e ⁊c̄. i. ꝑ tuā bonā volūtatē: nō ꝑ noſtrā iuſticiā vel fortitudinē.
s Scuto. ſ. tue ꝓtectōis ⁊ defēſionis. t Coro. nos. dādo victoriā.
de aduerſarijs nr̄is: q̄ ꝑ coronatiōem deſignat̄: eo ꝙ corona victorib⁹
antiqtus donabat̄. Scdm āt ſenſu3 allegoricu3 iſte ps. eſt orō eccl̄ie ꝯ
infideles terrā fideliū inuadentes. Scdm v̄o ſenſu3 moralē ē orō ec/
cleſie ꝯ demones. fideles ſuis tētatōib⁹ ꝑſeq̄ntes ⁊ q̄rentes eos deijce
re a ꝯſecutōe hereditatis eterne: ſ3 iſtos ſenſus nō intēdo ꝓſeq exꝓo
nendo total̄r. tu3 q2 de facilia q̊libet intelligēte pōt ad hoc applicari.
littera huius ps. tum q2 alij doctores ⁊ expoſitores valde ſufficienter
ꝓſecuti ſunt iſtas expoſitiōes. Pſalmus. VI.

Domine ne in furore tuo. Huic ps. ꝓpōit̄ talis titulus i hebreo
Ad victoria3 in organis ſuꝑ octauā ps. dauid. Et ꝫm hebreos
octaua ē hic nomē iſtrumēti muſici eo ꝙ octo chordas habeat. ſic no
minati. ſic̄ monochorda q̄ ē inſtrm muſicu3: ab vnitate chorde noiat̄.
ꝫm hoc igit̄ ſenſus huius tituli ē. ps. dauid ſuꝑ octauā. i. aptus decan/
tari in inſtrō tali. Ad victoriā in organis. i. in cātibus. eomō q̊ cātores
conabant̄ in cāticis vnius chorus aliu3 ſuꝑare. ſic̄ ſupra expoſitu3 eſt
in titulo ps. 4. ſic organis nō ē hic nomē inſtrī ſ3 cātus. Et ꝓpter hoc
Hiero⁹ in trāſlatōe iuxta hebraicu3 ꝓ organis trāſtulit hic i pſalmis.
dicēs. Victori in pſalmis ps. dauid ſuꝑ octauā. ⁊ p3 expoſitio ex his di
ctis ⁊ in titulo pſalmi q̄rti. Et ſil̄r p3. expoſitio tituli q cōiter ponit̄ in
biblijs q talis ē. In fine ps. dauid ꝓ octaua. q2 ꝑ finē h intelligit̄ vlti/
mū de potentia in conatu cantoꝝ. ſic̄ dcm̄ fuit ſupra titl̄o q̄rti pſalmi.
Igit̄ ex ꝓdictis apparet ꝙ dauid auctor fuerit huius ps. ſ3 mā ps. ſeu

de quo fecerit nō apparet: ppter qd̄ varie ꝛ multiplr̄ exponit̄ apud hebreos ꝛ latinos. ꝛ ppter breuitatē ſectādā vnā expoſitōeʒ accipio que mihi videt̄ littere rōnabilius applicari. ſ. ꝙ dauid fecerit iſtum pſ. petēs miām ſup offenſā diuinā: q̄ iactanter ꝛ cōtra legeʒ iuſſit populuʒ numerari abſqʒ datōe argēti qd̄ i tali numeratōe ꝑcipit̄ dari Exo. 30. ca. ppter qd̄ gad ppheta de mādato dn̄i dixit ei. Triuʒ tibi dat̄ optio ꝛc. vt hr̄. z. Reg. z4. Et ibidē ſubdit̄. Dixit āt dauid ad gad: coartor vndiqʒ nimiſ ꝛc. dauid videbat ſeq penā horribilē ſup ſe ꝛ ppl̄ʒ occaſiōe ſui. Et ꝑm hoc iſte pſ. in duas parteſ diuidit̄. q2 ꝑ ponit̄ ipſius dauid mirabilr̄ afflicti deuota petitio. 2ª ipſius dei exauditio. ibi. Diſcedite a me. Circa pmū dauid primo iplorat diuinā miām. 2º ad ipſaʒ obtinendā allegat ſuam penitentiā. ibi. Laboraui. Circa pmū dicit ſic. Domine ꝛc. i. punias me ſʒ rigorē iuſticie tue ſʒ magis ꝑm dulcorē tue mīe: ꝛ dicī i furore tuo alludendo ei quod ſcribit̄ z. Reg. z4. de popli numeratōe. Et addidit furor dn̄i iraſci cōtra iſrl̄ cōmouitqʒ dauid dicēteʒ ad ioab: vade numera iſrael ꝛ iudaʒ. a Miſerere mei dn̄e ꝛc. ex viſione. n. angeli pcutientis populuʒ p numeratōe predicta dauid fuit ita territus ꝙ de cetero fuit languidus intantuʒ ꝙ nō calefiebat veſtib⁹ vt habet̄. 3. Reg. p. Et huius languide frigiditatis vna cā fuit iſte terror: vt dicūt doctores. ſicut expoſui. 3. Reg. p. b Et anima mea ꝛc. videns. n. angelum cedentē populū occaſiōe ſui: ita fuit turbatus ꝙ dixit ad dn̄m. Ego ſum q peccaui. ego ſuʒ q iniq̄ egi. iſti qui oues ſunt qd fecerūt: vertat̄ obſecro ira tua ɔtra me ꝛ ɔtra domū pr̄is mei vt hr̄. z. Reg. vlt. c Sʒ tu dn̄e vſqʒ q̄: ſubintelligit̄ ſuſtinebis populi pcuſſionē ꝛ meā afflictionē. Et ē modus loq̄ndi decurtat⁹. ſic hō anxiat⁹ ꝛ exterritus nō pfert intētōeʒ ſuā complete ſed truncat.

d Cōuertere. de rigore iuſticie ad dulcorē mīe. e Et eripe animā meā. de iſto timore ꝛ afflictōe. f Saluū me fac ꝛc. non ppter iuſticiam meā cū inique egeriʒ. Et ad allegatōeʒ diuine mīe: ſubdit p modum cauſe. g Qm̄ nō ē in morte. i. poſt mortē. h Qui memor ſit tui. memoria fructuoſa. q̄tū ad eos qui decedunt in pctō mortali. iō ſubdit̄. i In iferno āt ꝛc. ſ. cōfeſſione laudis diuine. q̄ſi diceret nullus. eo ꝙ in iferno nulla eſt redēptio. timebat enim dauid ne magna pars populi que moriebat̄ ſubito i illa peſtilētia triuʒ dieꝝ decederet in pctō mortali: ꝛ ſic dānaret̄: quod erat ei valde lugubre: ſicut ꝛ mors filij ſui abſalō. q̄uis ipm ꝑſeq̄ret̄: eo ꝙ pbablr̄ credebat ipm in pctō mortali deceſſiſſe: ſic dein̄ fuit. z. Reg. i8. k Laboraui. ꝧ dn̄r dauid p ipetratōe diuine mīe allegat penitētiam ſuam de peccato cōmiſſo dicens. Laboraui in gemitu meo. pre anxietate cordis nō potens continere a gemitu etiam coram hominibus de die in dieʒ quod eſt duruʒ ꝛ laborioſuʒ maieſtati regie. l Lauabo per ſingulas noctes ꝛc. q2 de nocte in ſecreto cubiculi magis erūpebat in ſignis penitētie p pfluuiū lachrymaꝝ ppter peccatū cōmiſſuʒ. m Turbat⁹ eſt a furore oculus meus. i. a dolore cordis. vnde in hebreo ꝛ in trāſlatōe Hiero. iuxta hebre. p furore habet̄ amaritudine. ex q̄ pfluebāt lachryme in tanta abundantia ꝙ viſus acies caligabat.

n Inueteraui. i. ad interitū corporis ꝛ anime ppinquaui: ſcdm̄ illud Hebre. 8. Quod antiquat̄ ꝛ ſeneſcit ppe iteritū ē. o Inter omnes inimicos meos ſcilicet ſathan ꝛ ſatellites ſuos qui me puocant ad peccatum numeratōis populi: ſcdm̄ ꝙ habetur primo Paral. zi. Conſurrexit autē ſathan contra iſrael ꝛ incitauit dauid vt numeraret iſrael.

p Diſcedite a me omnes qui opamini iniquitateʒ. Hec eſt ſcda pars principalis hui⁹ pſalmi. in qua ponit̄ diuina exauditio de q̄ certificat⁹ fuit dauid p vbū gad pphete dicētis ſibi de mādato dn̄i ꝙ edificaret altare in area ornan iebuſei ꝛ ſibi ſacrificaret. deus āt nō ꝑcipit ſibi offerri ſacrificiū ab homīe niſi placatus erga eū. Scdo hoc intellexit p deſcēſuʒ ignis de celo ſup holocauſtum ſuū: vt hr̄ p Paral. zi. q deſcēſus ſignū eſt diuine placatōis ꝛ acceptatōis: ſic dein̄ fuit Gen̄. 4. de oblatōe abel. ꝛ 3. Reg. i8. de oblatōe helie. Nō ē āt veriſimile ꝙ dauid tm̄ beneficiū trāſierit ſine ſpāli grāꝝ actōe nec inuenit̄ alius pſ. dauid ad hoc applicatus: ppter hoc dixi in ꝑncipio huius pſalmi ꝙ ad iſtam ſententiā rōnabilr̄ applicatur. dicit igit̄ dauid. Diſcedite a me oēs qui ꝛc. i. tu ſathan ꝛ ſatellites tui q me concitaſtis ad numeratione populi.

q Qm̄ exaudiuit dn̄s voceʒ fletus mei ꝛc. ſicut. n. demones ingerunt ſe peccatoribus vt faciāt eos ruere de peccato i pctm̄. ſic refugiunt qn̄ vident peccatorē a deo exauditū ꝛ liberatū. q2 cum ſuperbiſſimi ſint abhorrent ab hoībus deuinci. r Exaudiuit dn̄s. dep̄re. me. ꝛc. replicatio ē eiuſdē ſnīe ad oñdendum maiorē gratitudinē diuine grē ſibi facte. s Erubeſcāt ꝛ ɔturbent ꝛc. reuerti ē ad expreſſ mendū erubeſcētiā ꝛ turbatōeʒ demonū qn̄ vidēt peccatorē reſurgere ꝛ deū ſibi placatū ppter cām dictaʒ. t Couertāt̄. nō cōuerſione penitētie que nō cadit in demonibus: ſʒ ɔuerſiōe erubeſcētie retrocedēdo a me a deo exaudito ꝑm multitudineʒ ſue mīe. iō ſubdit̄. v Et erubeſcāt valde velociter. q2 diuina grā in inſtāti i fūditur: ꝛ per hoc diabolica inſtantia cōfuſā cito repellit̄. Iſte autē pſ. pōt exponi moralr̄ de quolibʒ pctōre veraciter penitente: ꝛ implorante diuinam miām p ſua liberatione a culpa ɔmiſſa ꝛ pena icurſa: ꝛ poſt longam ꝛ deuotam orōnem: pbablr̄ ſe eſtimat a dn̄o exauditū per datam ſibi diuinitus iternā ɔſolationeʒ. ppter qd̄ iſte pſ. inter ſeptē pſalmos pn̄iales eſt pmus. ſed hanc expoſitōeʒ nō itēdo pſeq: tū q2 de facli ad hoc pōt lr̄a applicari: tum q2 doctores nr̄i hāc expoſitōeʒ ꝛ ɔſil'es nō ſolū ſufficienter ſʒ ēt ſufficiētiſſime tractauerūt ꝛ i ſcriptis mltiplr̄ reliquerunt.

Miſererē mei dn̄e quoniā infirmus ſum: ſana me dn̄e: quoniā cōturbata ſunt oſſa mea. Et aīa mea turbata eſt valde: ſed tu domine vſquequo? Cōuertere dn̄e ꝛ eripe animā meā: ſaluū me fac ppter miſericordiā tuā. Quoniā nō eſt in morte q̄ui memor ſit tui in inferno autem quis confitebitur tibi. Laboraui i gemitu meo lauabo per ſingulas noctes lectū meum: lachrymis meis ſtratum meū rigabo. Turbatus eſt a furore oculus meus: iueteraui inter omnes inimicos meos. Diſcedite a me oēs q operamini iniqtatē quoniā exaudiuit dn̄s voceʒ fletus mei. Exaudiuit dn̄s deprecationē meā: dn̄s orōnē meā ſuſcepit. Erubeſcāt ꝛ ɔturbent vehemēter oēs inimici mei: ɔuertant̄ ꝛ erubeſcant valde velociter.

Omine de'me' i te ſperaui ꝛc. Pſalmus. VII.

Huic pſ. preponitur talis titulus in hebreo. Ignorātia dauid quā cecinit dn̄o ſup vba chus filij gemini. Ad cuius itellectū ſciēdū ꝙ chus ꝧ accipit̄ p chuſi: qd̄ ē nomē pprium ꝛ appellatiuū. Et ꝑm ꝧ ē ꝧ duplex expoſitio hui⁹ tituli ꝛ pſ. Prima ē put chuſi ē nomē ppuʒ cuiuſdā hoīs q fuit amicus ipſius dauid: vt hr̄. z. Reg. i5. q ad inſtātiā dauid iunxit ſe ficte cū abſalon vt ipediret ɔſilium achitophel: ꝛ ſignificaret ipſi dauid ea q̄ tractarent̄ ɔ eū in conſilio abſalon: qd̄ fec̄. z. Reg. i7. ꝛ iō qn̄ dauid audiuit ꝙ achitophel dederat ɔſiliū ꝙ ipe cū. iz. milib⁹ bellatoꝝ pſeq̄ret̄ dauid in cāpeſtrib⁹ anteq̄ poſſʒ ingredi aliquod fortaliciū: ꝛ ad ſuggeſtionē chuſi in anguſtia poſit⁹ diſponeret ſe ad trāſeundū iordanē: vt eēt in loco tutiori: ne forte fieret ɔſiliū achitophel ɔ eū. fecit hūc pſ. petēs a dn̄o ab illo piculo liberari: Et ad hāc ſnīam ſatis cōcordat lr̄a pſ. ſʒ lr̄a tituli videt̄ diſcordare cū dr̄. Ignorantia dauid quā cecinit ꝛc. q2 ꝑm oēs expoſitores ignorātia accipit̄ hic p peccato ignorātie qd̄ cōmittit̄ ex igrātia craſſa q̄ nō excuſat a toto. pſecutio āt quā ſuſtinuit ab abſalon ꝛ achitophel ei⁹ ɔſiliario fuit ei inflicta ppter adulteriū cōmiſſū cū berſabee ꝛ homicidiuʒ vrie: ꝑm ꝙ predixit ei nathā ppha. z. Reg. iz. Hec dic̄ dn̄s. Ecce ego ſuſcitabo ſup te maluʒ de domo tua ꝛc. Dicta vo peccata nō fuerūt cōmiſſa p ignorātiā ſʒ ex certa ſciā vt pʒ. z. Reg. ii. Itē q2 chuſi pdict⁹ nō videt̄ fuiſſe de ſtirpe gemini: tū q2 vocat̄ arachites. z. Reg. i5. tum q2 nō ē viſile ꝙ dauid feciſſet ſibi amicū familiarē ꝛ cōſiliariū hoīeʒ ꝺ ſtirpe gemini de q̄ fuerat ſaul eius pſecutor. Et iō ē alia expoſitio quā ſequr̄ Ra. Sa. ꝛ ionathan fili⁹ oʒiel i trāſlatōe chaldaica: ꝙ ch⁹ ſiue chuſi ē ꝧ nomē appellatiuū ꝛ ſignificat ethiopē. ꝛ hoc idem ſentit Hiere. q in trāſlatōe ſua iuxͣ hebreū huic pſ. pmittit taleʒ titulūʒ. p ignoratione dauid q cecinit dn̄o ſup vba ethiopis filij gemini. Et vocat̄ hic ethiops ipſe ſaul: eo ꝙ fuit denigrat⁹ in fama ꝛ morib⁹ p iniq̄ pſecutōe dauid: ꝛ horrēda occiſione ſacerdotū nobe in odiuʒ dauid vt hr̄ p. Reg. zz. cuius occiſionis dauid fuit culpabilis p ignorātiā craſſam: eo ꝙ pn̄te doech idumeo petiuit panes ꝛ gladiū ab achimelech ſacerdote: vn̄ qn̄ abiathar filius achimelech fugit ad dauid nunciando ei mortem pr̄is ſui ꝛ alioꝝ ſacerdotū: vt hr̄ p Reg. zz. Dauid culpā ſuam recognoſcens dixit ad abiathar. Ego ſum reus omniuʒ aiaꝝ patris tui: ꝛ cām huius aſſignans dixit. Sciebam eni. i. ſcire poteram ꝛ debebam in illa die ꝙ cum ibi eſſet doech idumeus proculdubio annunciaret ſauli. ꝛ ideo dauid fecit hunc pſ. orando dominuʒ vt remitteret̄ ſibi dictū ignorātie peccatū: ita ꝙ ppter hoc non traderetur in manus ſaulis ꝛ alioꝝ ipm pſeq̄ntiuʒ: ꝛ ꝑm hoc ſenſus coīs huius tituli eſt. Ignorātiā dauid. i. culpa ignorantie dauid predicta: quā cecinit dn̄o. i. ppter quā remittendam cecinit dn̄o hūc pſ. ſuper verba ethiopis. i. ppter verba ſaulis denigrati in fama ꝛ moribus. filij gemini. q2 ſaul fuit de ſtirpe gemini. vt hr̄ p Reg. 9. Per verba autē iſta ſaulis intelligit̄ preceptū ei⁹

quo precepit doech idumeo interficere ſacerdotes dñi: ⁊ ciuitatem eoꝝ ꝑcutere in ore gladij: viros ⁊ mulieres paruulos ⁊ lactãtes: vt hr̃ p̊ Reg. 22. Ad iſtuꝫ ãt intellectũ vadit titulus Hiero. in tranſlatõe iuxta hebre. ⁊ pꝫ ex dictis. Aliuꝫ ẽt ps. fecit dauid ꝯ maliciã ipſiꝰ doech. vt videbit̃ ĩfra. Dñe deꝰ meus ⁊c̃. Igit̃ ſꝫ ſententiã predictã quã tenẽt hebrei ⁊ Hiero. idem videtur ſentire ex titulo ps. pſalmus iſte in duas partes diuidit̃. qꝛ primo dauid petit ſuam liberationẽ: ibi. Dñe deus. ſcd̃o ad hoc allegat mltiplicem rõnem ibi. Dñe deꝰ meus. Circa p̊muꝫ dic̃ ſic.
a Dñe. ꝑ oĩuꝫ gnãlẽ gubernationem.
b Deus. ꝑ creatõꝫ:
c Meꝰ. ꝑ ſpãlẽ cultum ⁊ deuotioneꝫ.
d In te ſperaui. ſ. d̾ tua pietate ꝯfidenſ pluſq̃ꝫ d̾ mea eq̃tate.
e Saluum me fac ⁊c̃. a ſaule ⁊ ſuis cõplicibus me ꝑſeq̄ntibꝰ ꝓtegẽdo
f Et libera me ab ipſis aſſecurando.
g Nequãdo rapiat vt leo crudeliſſimꝰ
h Aiaꝫ meã. ꝑ occiſionẽ a corꝑe ſeparãdo.
i Dũ nõ ẽ ⁊c̃. ex horrẽda enĩ occiſiõe ſacerdotuꝫ ꝑꝑ dauid. ipſe ſciebat ꝙ ſi caderet in manu ſaulis nullo ꝓcio poſſet redimi: nec ꝑ humanã potẽtiã ſaluari eo ꝙ ſaul tenebat potẽtiã regni.

Pro ignorãtia dauid qñ cecinit dño ſuꝑ v̾ba ethiopis filij ſemi.

Omine deus ps. VII. meꝰ, i tẽ ſperaui: ſaluum me fac ex oibꝰ ꝑſeq̄ntibꝰ me ⁊ libera me. Nequãdo rapiat vt leo aiaꝫ meã dũm nõ ẽ q redimat: neq̃ꝫ q ſaluũ faciat. Domine d̾s meꝰ ſi feci iſtd̾: ſi ẽſt iniquitas in manibꝰ meis. Si reddidi retribuẽtibꝰ mihi mala: decidam merito ab inimicis meis inanis. Perſequat̃ inimicꝰ aiaꝫ meã ⁊ cõprehẽdat: ẽt ꝯculcet i terrã vitã meã ẽt gl'iã meã i pũluerẽ deducat. Exurge dñe in ira tua: ⁊ ẽxaltare i finibꝰ inimicoꝝ meoꝝ. Et ẽxurge dñe deꝰ meꝰ i p̄cepto qd̾ mãdaſti: ⁊ ſynagõga pp'loꝝ circũdabit te. Et ꝓpter hanc in altũ regredere; dominus iũdicat

k Dñe deus. hic ꝯñr dauid ꝓ ſua liberatõe allegat triplicez rõnem. p̊ma accipit̃ ex ſua ĩocẽtia. ſcd̃a ex diuina iuſticia. ibi. Exurge dñe. tertia ex ꝑſeq̄ntium neq̃tia: ibi. Cõſumet̃ neq̃tia peccatoꝝ. Circa p̊mũ dauid allegat ſuã ĩocẽtiã iprecando ſibi malũ ſi in ipſo ſit ꝯriuꝫ. dicẽs. Dñe deus meꝰ. exponat̃ ſicut p̊us.
l Si feci iſtud. de p̄terito. ſ. ꝙ queſieriꝫ mortẽ ſaulis ꝓut ſibi ab eo ⁊ detractoribꝰ iponebat̃. vñ dixit ei dauid. p̊ Re. 24. Quare audis v̾ba hoĩuꝫ loq̄ntiũ: dauid q̃rit malũ aduerſuꝫ te ⁊c̃.
m Si ẽ iniq̃tas ⁊c̃. q̃rens facere de futuro qd̾ mihi iponit̃. vt dictuꝫ eſt.
n Si reddidi ⁊c̃. hoc ẽ ſi ꝑſeq̄ntibus me reddidi malũ ꝓ malo qd̾ pꝫ ex hoc ꝙ ſaul ꝑſeq̄ndo dauid bis cecidit in manꝰ eiꝰ ita ꝙ potuit eũ occidere: vt hr̃ p̊ Re. 24. ⁊ . 26. ⁊ tñ dauid ei pepercit.
o Decidã ⁊c̃. inanis. i. ſine v̾tute. ita ꝙ nõ poſſim me ab eis aliquał̃r defendere. ⁊ ſm hãc lr̃am dauid ĩprecat̃ ſibi maluꝫ pene niſi fuerit ĩnocẽs a p̄dictis. In hebreo ãt ⁊ in trãſlatiõe Hiero. iuxta hebre. ſic hr̃. Si reddidi retribuẽtibꝰ mihi malũ: ⁊ dimiſi hoſtes meos vacuos. ſpoliando ſaulem ⁊ hoĩes ſuos bonis ſuis: imo haſtã ſaulis ⁊ cyphuꝫ aq̃ que acceperat in tentorio ſaulis in certum ſignũ ꝙ poterat euꝫ occidere reſtituit: vt hr̃. p̊ Reg. 26. ⁊ ſm iſtam lr̃am que verior videt̃. in fine huius verſus. Si reddidi ⁊c̃. dauid nõ ĩprecat̃ ſibi malũ ſꝫ allegat innocẽtiã ſuam. ſed ĩ p̊ncipio verſus ſeq̄ntis incipit hoc iprecari. d.
p Perſeq̄t̃ ⁊c̃. i. meipſuꝫ niſi fueriꝫ ĩnocẽs a p̄dictis.
q Et ꝯp̄hẽdat. ita ꝙ ñ poſſiꝫ effugere.
r Et ꝯculcet ⁊c̃. me occidẽdo ita ꝙ cadauer meũ cõculcet̃ ab hoibus ⁊ beſtijs.
s Et gloriam meã. i. gloriã regni iſrael mihi a deo ꝓmiſſaꝫ ꝑ ſamuelẽ.
t In puluerẽ deducat. ꝑ cadauerł mei ĩcineratõem.
v Exurge dñe. Hic ꝯñter allegat rõnem ſue liberationis ex parte diuine iuſticie dicẽs. Exurge dñe in ira tua. i. in effectu iuſticie tue ꝑ vĩdictam.
x Et exaltare ⁊c̃. tuam iuſticiam oñdendo.
y Exurge dñe. deus meus ⁊c̃. i. ſicut tu mãdaſti iudicibus facere vĩdictam de malis: ita facias tu vindictam de meis ꝑſecutoribus. qꝛ nõ habeo iudicem in terra ad quẽ poſſiꝫ recurrere: eo ꝙ me ꝑſeq̄t̃ rex terre.
z Et ſynagoga ⁊c̃. Hic incipit verſus: ⁊ eſt ſenſus: congregatio populoꝝ circũdabit te. ſ. circa tẽplum: in q̊ ẽ habitatio tua orando ꝓ vindicta iuſticie fienda cõtra gentiles eos ꝑſeq̄ntes ideo ſubdit̃.
a Et ꝓpter hãc ĩ altũ regredere. i. ꝓpter iuſiciã faciẽdã ⁊ oñdendam de ſuꝑnis ꝓcede. dr̃ eniꝫ deꝰ q̃dãmõ ꝓcedere ĩ altuꝫ. qñ effectũ ſue potẽtie oñdit q p̊us ñ apparebat.

b Dñs iudicat populos. dicũt̃ ãt hic populi. iudeoꝝ aduerſarij. de q̄bus fuerũt freq̄nter vindicati diuinitꝰ ꝓpter orõnem eoꝝ deuotam: ſicut pꝫ in libris regum: ⁊ ĩ libris Joſue ⁊ iudicuꝫ: ⁊ id̾ dauid ꝯſimiliter petit vĩdicari non çelo vindicte: ſꝫ amore iuſticie. d.
c Judica me dñe ſcd̃m iuſticiã meã. ⁊ pꝫ ſnia ex dictis.
d Cõſumetur. Hic conſequẽter ꝓpter ſuam liberatõem allegat ꝑſequentium maliciam. d. Conſumetur nequitia. in tranſlatione Hiero. iuxta hebre. habet̃. Cõſumetur. ⁊ in idem redit. i. terminetur: ⁊ in hebreo habetur finiatur.

pp'los. Judicã me dñe ſm iuſticiã meã: ⁊ ſm innocẽtiã meã ſuper me. Cõnſumet̃ neq̃tia peccãtoꝝ: ẽt diriges iuſtũ ſcrũtãs corda ⁊ rẽnes deus. Jũſtũ adiutorium meũ a dño: qui ſaluos facit rectos corde. Deꝰ iũdex iuſtꝰ fõrtis ⁊ pãtiens: nunqñid iraſcitur per ſingulos dies: Niſi cõnuerſi fueritis glãdium ſuũ vibrauit: ãrcum ſuũ tetendit ⁊ parauit illum. Et in eõ parauit vaſa mortis: ſagittãs ſuas ardentibꝰ effecit. Eccẽ ꝑturit iniuſticiam: concepit dolorem: ⁊ peperit iniquitatem. Lacum ãperuit ⁊ effodit eum ⁊ incidit in foueam quam fecit. Cõnuertet̃ dolor eiꝰ ĩ caput eiꝰ: ⁊ ĩ verticẽ ipſius iniq̃tas eiꝰ deſcẽdet. Cõfitebor dño ſꝫ iuſticiã eius ⁊ pſallã noĩ dñi altiſſimi.

e Pctõꝝ. i. ſaul ⁊ ſuorũ ſatellitum me neq̃ter occidere q̃rentiũ ⁊ iſta neq̃tia fuit terminata q̃ꝫtũ ad effectum qñ dauid timẽs incidere ĩ manu ſaulis fugit ad terraꝫ philiſtinoꝝ. ſm ꝙ dr̃ p̊ Reg. 27. ⁊ nũciatũ ẽ ſaul ꝙ fugiſſet dauid in geth: ⁊ nõ addidit vltra vt q̃reret deſperãs ſe poſſe caꝑe eũ
f Et diriges iuſtũ. ſ. me ſeruũ tuũ.
g Scrutãs corda ⁊ renes deus. i. tu deus facies p̄dicta q es. Scrutãs corda. i. clare videns cogitationes.
h Et renes. i. d̾lectatões q̄ per renes deſignantur eo ꝙ delectationes venereoꝝ que ſunt magis vehemẽtes vigent in renibꝰ viroꝝ. ſm ꝙ dic̃ greg. omel. 32. Quia virł luxuria in lũbis ſit: feminis ĩ vmbilico: teſtat̃ dñs qui de diabolo ad beatũ iob loq̄t̃: dicẽs: virtus eiꝰ in lũbis eiꝰ: ⁊ fortitudo illius in vmbilico vẽtris eius. Videbat enĩ deus clare cogitatões iniq̃s ſaulis querẽtis occidere ĩnocẽtẽ: ⁊ delectatões eiꝰ malis: eo ꝙ aſſuetꝰ malis delectabat̃ in eis: ſm ꝙ dr̃ ꝓuer. 2. de talibus. Qui letant̃ cũ male fecerint ⁊ exultãt in rebꝰ peſſimis. Et cogitatões dauid rectas ⁊ eiꝰ delectatões bonas: ꝓpter qd̾ dignũ erat vt a deo dirigeret̃ ⁊ adiuuaret̃. id̾ ſubdit̃.
i Juſtum adiutoriũ ⁊c̃. ⁊ pꝫ lr̃a ex dictis.
k Deus iudex iuſtus reddẽs iuſtis ⁊ iniq̃s ſm ſuam iuſticiã ⁊ iniq̃tatẽ perpetratã.
l Fortis. qꝛ nullus põt ĩpedire eiuſ voluntatẽ.
m Et patiẽs. qꝛ nõ ſtatim punit iniq̃tatẽ perpetrataꝫ: ſꝫ expectat dãs tp̄s penitẽtie. id̾ ſubdit̃.
n Nũq̄d ⁊c̃. i. nũquid ĩfert vindictã ſtatĩ cuꝫ aliq̃s cõmittit ꝯtra eum offenſã. q. d. nõ. ſꝫ expectat tp̄s debitũ dans pnĩe locũ: ſꝫ qꝛ qñ pctõres hac dei patiẽtia abutunt̃. grauiꝰ puniunt̃. id̾ ſbdit̃.
o Niſi con. fue. tu ſaul ⁊ ſatellites tui a malis v̾ris.
p Gla. ſuũ ⁊c̃. ad vos ꝑforãdũ: qd̾ fuit ĩpletũ in mõte gelboe vbi ſaul irruit ſuꝑ gladiũ ſuũ q dr̃ hic gladiꝰ dñi: ex hoc ꝙ illud fcm̃ fuit ex ordine diuine iuſticie ĩq̃ꝫtũ fuit penale.
q Arcũ ſuũ ⁊c̃. qꝛ ibidẽ ſaul fuit vulneratꝰ a ſagittarijs: vt hr̃. p̊. Reg. vlt. quoꝝ arcꝰ dñr arcꝰ dñi: eo ꝙ ordĩe ſue iuſticie fuit ſic vulneratꝰ: ⁊ nõ ſolum ſaul fuit ſic mortuꝰ ſꝫ etiã cõplices eius.
r Et ĩ eo ⁊c̃. i. inſtr̃a mortifera: qꝛ ĩ hebreo iſtr̃a cuiuſlibet artł dñr vaſa: ⁊ id̾ oñdẽs q̄ ſint iſta vaſa ſubdit.
s Sagittas ⁊c̃. ſagitte. n. ille q̃rũ ferra igniũt̃ añq̃ꝫ ꝓijciãtur grauiꝰ nocẽt: ꝑꝑ qd̾ talibꝰ ſagittł aliq̃ñ vtunt̃ ĩ bellis maxĩe ꝯ obſeſſos. ſagitte ãt philiſtinoꝝ q̄ dñr ſagitte di rõne p̄dcã fuerũt valde graues ſauli ⁊ ſuis ꝯplicibꝰ: ⁊ id̾ ſagittł ardẽtibꝰ ꝯꝑant̃. cã ãt hꝰ nocumẽti ſubdit̃. cũ dr̃.
t Ecce ꝑtu. ⁊c̃. hic ẽ ordo p̄poſterꝰ: qꝛ conceptio precedit parturitiõeꝫ: ſaul ãt p̊ cõcepit dolorẽ ex inuidia ꝯtra dauid dolẽs ꝙ plus ꝓbitas dauid laudaret̃ cũ cãtaret̃ ĩ choris: ꝑcuſſit ſaul mille ⁊ dauid decẽ milia: vt hr̃ p̊ Reg. 18. ꝑturit ãt iniuſticiã qñ dolore inuidie ĩualeſcẽte q ſimilis ẽ dolori mulieris ꝑturientis filiã ſuã dedit ipi dauid vt euꝫ faceret ruere gladio philiſtinoꝝ: ita ꝙ ſub ſil'atõe amicitie querebat eũ interficere: ſm ꝙ hr̃. p̊. Reg. 18. peperit aũt iniq̃tatem qñ apte ⁊ manifeſte voluit euꝫ interficere: vt hr̃. p̊. Reg. 19. tunc. n. manifeſte apparuit malicia ſua que p̊us latebat in ipſius corde: ſicut in ꝑtu apparet fetus q p̊us latebat in ventre.
v Lacũ aperuit ⁊c̃. qꝛ ſaul q̄ſiuit occiſionẽ dauid ꝑ philiſteos: vt dcm̃ ẽ: ⁊ ipſe incidit in hoc malũ qꝛ ab eis occiſus fuit. id̾ ſubdit̃.
x Cõuertet̃ dolor eius. i. malũ qd̾ ex dolore inuidie cõcepit ꝯtra me cõuertet̃ ſuꝑ euꝫ: ⁊ pꝫ lr̃a ex dictis. Et pꝫ ẽt ex dictis ꝙ dauid h̾ ꝓphetando p̄dixit mortẽ ſaulis ⁊ moduꝫ ⁊ eiꝰ cãꝫ.
y Cõfitebor dño. Hic vltimo ĩ fine ps. ꝯuertit ſe dauid ad laudẽ dei de ſua liberatõe a ꝑſecutõe ſaul' ſꝫ ordinẽ diuine iuſticie. ⁊ pꝫ

lr̃a. Moralr̃ aũt poſſet exponi pſ. iſte vt ſit oratio cuiuſlibet poſiti in afflictõe corporali ex perſecutõe iiuſta: vel afflictõe ſpũali ex tẽtatõe demonũ maligna: petentis diuinitus liberari allegãdo ſuã inocẽtiã ⁊ ꝑſecutoꝝ maliciã. ⁊ ꝑtraſeo: tũ q̃ ad h̃ põt lr̃a de facili applicari ſm p̃dicta. tum quia ſicut predixi intendo inſiſtere ſenſui litterali.

¶ In pſalmo. 7. Domine in te ſperaui. ADDITIO.

Titulus iſtius pſalmi nõ bñ exponiť in poſtilla nec per ↄñs recte aſſignať p̃ncipalis mã̃ eius. Ad qδ ſciẽdũ ꝙ licȝ h̃ nomen chuſi appellatiue h̃ ſumať ꝓut ſignificat ethiopẽ ſm trãſlatõeȝ hiero. ⁊ ẽt ethiops in h̃ loco intelligať ꝓ aliq̊ hoĩe denigrato ĩ fama ⁊ morib⁹ nõ tñ dȝ ĩtelligi de ſaul. Nã manifeſtuȝ ẽ ꝙ tãta fuit hũilitas dauid ꝙ nunq̃ȝ legiť vocaſſe ſaul niſi noĩe ꝓp̃o vel noĩe regio: vel xp̃m dñi tam in abſentia q̃ȝ ĩ p̃ñtia: non ſolũ in vita vt pȝ ĩ aliq̈b⁹ locl̄ p̃mi regũ: ſȝ ẽt p⁹ mortẽ ſepe vocauit eũ xp̃ȝ dñi vt pȝ. in. 2. reg. p̃ ca. Silr̃ ĩ ceterl̄ titu. p̃s. in q̈b⁹ fit mẽtio de ſaul ſꝑvocat eũ noĩe ꝓp̃o ſine aliqua ĩgĩminioſa appellatõe: vt pȝ ĩ p̃s. q̈ ĩcipit. Diligã te dñe. ⁊ ĩ p̃s. Miſerere mei deus miſerere mei. ⁊ ĩ p̃s. Eripe me de inimicis meis de⁹ me⁹: ⁊ ĩ alÿs: vt ĩfra ſuis locis patebit. In q̊ꝝ ꝓp̃is titulis fit exp̃ſſa mẽtio de ſaul ſub ꝓp̃o noĩe ſine tali cog̃mĩatõe. Poſtillator ẽt dixit ĩfra p̃s. 16. ſupra illδ v̓bũ Ut ñ loq̃ť os meũ opa hoĩum: ꝙ dauid ñ relaxauit os ſuũ irreuerẽter de ſaul loq̃ndo ſȝ magis reuerẽter. Nõ g̊ videť rõnabilr̃ dcm̃ ꝙ h̃ ſingl̃ariter noĩaſſet eũ ſic vituꝑoſe. Preterea dr̃e ꝙ dauid fuit cl̃pabilis ꝑ ĩg̊rãtiã craſſã ĩ morte ſacerdotũ ñ vr̃ rõabile. Tũ q̈ ĩpemet poſtillator excuſat. dδ. ab h⁹ pctõ. vt. p̃ re. 22. Tũ q̈ nl̃lo mõ dδ nec aliq̈s ali⁹ bõe mẽtis debuiſſȝ p̃ſumere ꝙ ſaul tãtã crudelitatẽ exercuiſſȝ ĩ ſacerdotes q̈ penit⁹ ĩg̊rabãt inimicitias ĩtriſec⁹: q̃ erãt iter ſaul ⁊ dauid. ⁊ cũ h̃ ſciebãt illa eſſe v̓a q̃ achimelech dixit ſauli. ſ. Quis ĩ oĩb⁹ ſuuſ tuis ſicͭ dauid fidelis ⁊ gener regl̄ ⁊ gl̃ioſus ĩ domo tua ⁊c̃. ꝓut in p̃dcõ ca. Tũ q̈ nõ legiť ĩ libris regũ nec paral̃. ꝙ dauid petiuiſſet veniã ab h̃ pctõ: ſicͭ cõſueuit petere ab alÿs ꝑ ipſũ ↄmiſſis. Nec aliq̈s ꝓp̃ha ex ꝑte dei legiť ipȝ arguere de h̃ pctõ ſicͭ de alÿs. Nec ẽt ĩ h̃ p̃s. fecit mẽtõeȝ δ petẽdo h⁹ veniã. Qδ ãt allegat poſtillator. d. ꝙ dauid cog̊uit culpã ſuaȝ dicẽs ad abiathar. Ego ſũ re⁹ aĩaꝝ oĩuȝ p̃ris tui ⁊c̃. nõ valet. Tũ q̈ dicͭ greg⁹. in. c. ad ei⁹. 5. di. ꝙ bõaꝝ mẽtiũ ẽ ibi timere culpã vbi culpã minĩe repiť. Tũ q̈ talia v̓ba dδ ĩtelligi debẽt dcã eẽ ad ↄſolatõeȝ ⁊ maiorẽ ſecuritatẽ abiathar: vt firmiter dauid crederet eẽ ſibi magl̄ obligatũ. Preterea poſito ꝙ dauid eẽt cl̃pabilis ĩ occiſiõe ſacerdotũ. ⁊ ꝙ circa hoc mã̃ pſalmi v̓ſareť: tñ lr̃a nõ vr̃ recte approp̃ari iſti caſui. Dicͭ. n. dauid ĩ p̃ma allegatõe quã ꝓ ſua liberatõe facit ĩ h̃ p̃s. Dñe de⁹ me⁹ ſi feci iſtud ſi ẽ iniq̈tas ĩ mãib⁹ meis ⁊c̃. Sȝ ↄſtat ꝙ ſm poſtillatorẽ ipſe dauid nõ erat ĩnocẽs ĩ h̃ pctõ ſȝ poti⁹ cl̃pabil̃. quõ g̊ ĩprecabať maledictõeȝ ſi eẽt cl̃pabil̃ dicẽs: ꝑſeq̃ť inimic⁹ aĩaȝ meã ⁊c̃. Ex q̈b⁹ v̓bis mãifeſte appet ꝙ ipe erat ĩmunis ab h̃ ꝙ ſibi ab aduerſario ĩ h̃ loco ĩponebať qδ ñ põt ↄuenire p̃dcõ caſui ꝓut poniť a poſtillatore. Et iδ circa titulũ h⁹ p̃s. ſeq̃ndo trãſlatõȝ hiero. tãq̃ȝ verã: alr̃ vr̃ dicẽdũ. ſ. ꝙ ethiops iſte ẽ ſemei fili⁹ gemĩ ⁊ de cognatõe ſaul: q̈ fugiẽte dδ ab abſalõ egreſſus ẽ ad maledicẽdũ dauid ⁊ mittẽdũ lapideſ ↄ̄ eũ dicẽs. Egredere vir ſãguinũ ⁊ vir belial: reddidit tibi dñs vniuerſũ ſãguinẽ dom⁹ ſaul: q̈m ĩuaſiſti r̃gnũ ꝓ eo. vt hr̃. 2. reg. 16. c. vñ pȝ ꝙ ſemei ille volebat ĩpõere dauid ꝙ fuiſſȝ cl̃pabil̃ ĩ ſãguĩe ſaul: eo ꝙ ſucceſſiſſȝ ſibi ĩ regnũ: ex q̊ dauid ſẽtit ſe valde afflictũ. Unã circũſtãtib⁹ dicebat. ſi fõte reſpiciat dñſ afflictõeȝ meã. ꝓut ĩ eodẽ. c. Et ne tãta ſua ĩiuria neq̈ſſima ĩpunita remãceret dauid p̃cepit ſalomoni tp̃e mõtl̄ ſue vt ĩterficeret ſemei: vt hr̃ 3. re. 2. c. vbi ſic dr̃. Hẽs q̊ȝ apδ te ſemei filiũ gemini q̈ maledixit mihi maledictõe peſſima qñ ibã ad caſtra ⁊c̃. Et ſeq̈ť. δduceſq̈ȝ canos ei⁹ cũ ſãguĩe ad ĩfernũ. Huic igiť hiſtorie ꝓp̃e reduciť ſẽſus lr̃al̃ tituli h⁹ p̃s. ſ. ſic. ꝓ ĩg̊rãtia dauid h̃ ẽ ꝓ culpa q̃ ĩponebať dauid de mõte ſaul cui⁹ cl̃pe nl̃lo mõ erat ſibi ↄſci⁹: ⁊ ſic eã pẽit⁹ ĩg̊rabat eo mõ q̊ ĩtellr̃ illud p̃s 34. q̃ ĩg̊rabã ĩterrogabãt me. qδ expõiť ad lr̃aȝ. ꝓpõebãt ↄ̄ me mala q̊ꝝ ñ erã mihi ↄſci⁹: vt poſtillator expõit ibidẽ ĩfra. ⁊ ſeq̈ť ĩ titl̃o: quaȝ cecinit dño offerẽdo ſibi inocẽtiã ſuã: vt ꝑ h̃ δs ↄuerteret maledictõȝ ſemei ĩ bñdictõeȝ. vt. 2. reg. c. alle. Forte reſpiciet dñs afflictõeȝ meã ⁊ reddet mihi bonũ ꝓ maledictõe hac hodierna. Et ſeq̈ť in titulo ſuꝑ v̓ba ethiopiſ. i. ſemei q̈ ſic erat δnigrat⁹ ĩ vita vt ñ eẽt dign⁹ noĩe ꝓp̃o vocari. abiſai. n. ĩ p̃dcõ. c. canẽ vocabat eũ. d. q̊re malediċ canis iſte dño meo ⁊c̃. vñ notãter dr̃ ĩ titulo ſuꝑ v̓ba ethiopis ñ ſuꝑ fcã. nã lȝ p̃dict⁹ ſemei mittebat lapides ↄ̄ dauid ⁊ ↄ̄ ſuos ei⁹: ⁊ ſpargebat terrã aduerſuſ eũ ĩ magnã ↄtumeliã: vt hr̃. 2. reg. c. ſupradcõ. tñ dauid tãq̃ȝ magnanim⁹ ñ curabat de fcĩs ſuis ſȝ poti⁹ de ĩfamia quã ſibi peſſime ĩponebat: ⁊ iδ ſuꝑ v̓ba ethiopis cecinit dño. Et ſic mã̃ p̃ncipalis h⁹ p̃s. ſupradcã v̓ba illi⁹ ethiopis. ſ. ſemei fũdať. lȝ cũ ea δ alÿs ad eã q̊dãmõ ꝑtinẽtib⁹ tracteť. Circa quã mãȝ decẽ facit. Prio. n. dauid petit ſuã liberatõem tã ab abſalõ a q̊ ꝓ tũc fugiebat q̃ȝ ẽt a ſemei ⁊ a ↄſãguinitate ſaul̃ quã ẽt ꝓ tũc rõnabl̃r timebat ex ſubito ĩcurſu ipſi⁹ ſemei. vñ dicͭ. Saluũ me fac ex oĩb⁹ ꝑſeq̃ntib⁹ me: ſub ſigno vl̃i: vt ↄp̃hẽdat ꝑſecutores ex ꝑte abſalõ ⁊ ex ꝑte ſaul. Et q̈ iſte due ꝑſecutõeſ irruerũt ſuꝑ dauid ſubito q̊ſi ⁊ ex ĩprouiſo: iccirco dicebat. Ne rapiat vt leo aĩam meam ⁊c̃. q. d. iſti ꝑſeq̃ntes ĩſidioſe ⁊ rẽpẽte vt leo me rapere ſine ſpe redẽptõis ĩtẽdũt. Scδo allegat ſuã ĩnocẽtiã de culpa p̃dcã ſibi malicioſe ĩpoſita dicẽs. Dñe δs me⁹ ſi feci iſtδ qδ mihi ĩpõit iſte ethiops. ſ. ꝙ ꝓcuraſſẽ mõtẽ ſaul̃. ſi ẽ iniq̈tas ĩ mãib⁹ meis. vt p̃ter illa mihi ĩpoſita aliq̊ñ malũ ei⁹ ꝓcuraſſẽ. Si reddidi retribuẽtibus mihi mala δcidã merito ab inimicl̄ meis ĩanis. totũ iſtδ expõať ſicͭ ĩ poſtil. vſq̈ȝ ibi. In puluerẽ δducat. 3.° petit vĩdictã ex diuina iuſticia. d. Exurge dñe ĩ ira tua ⁊c̃. 4.° q̈ ethiops ille. ſ. ſemei volebat p̃tẽdere ꝙ dδ ĩuaſiſſet regnũ q̊ſi tyrãnice vl̃ ĩtruſiue dicẽdo q̈m ĩuaſiſti regnũ ꝓ eo: vt ſupra allegatũ ẽ: idcirco petit ſtabilitatẽ regni ſui qδ legitĩe hũerat. Tũ ex ĩſtitutõe diuina ꝑ ſamuelem. vñ dicͭ. Exurge dñe ĩ p̃cepto qδ mãdaſti. h̃ ẽ ĩ ↄfirmatione regni mei qδ ex p̃cepto tuo habui. Tũ q̈ regnũ hũit ẽt ex electiõe ſeu ↄſtitutõe hũana ↄformãdo ſe diuine ĩſtitutõi. vñ dicͭ: ⁊ ſynagoga ppl̃oꝝ circũdabit te q̈ ppl̃i ↄgregati. ſ. ĩ ebrõ ⁊ ĩ irl̃ȝ ſeq̃ndo mãdatũ dei ipm̃ dauid receꝑunt ĩ regẽ: vt ĩ. 2. Reg. 5. ca. 5.° petit ꝙ h⁹ iuſticia ↄ̄ aduerſarios ſuos nõbili⁹ fieret: ꝑꝑ hãc ĩfamiã ſibi malicioſe ĩpoſitã. vñ dr̃. Et ꝑꝑ hãc ĩ altũ regredere. i. ꝑꝑ hãc maledictõeȝ mihi malitioſe ĩ tp̃e mee ꝑſecutõis ĩpoſitã. ĩ altũ regredere. h̃ ẽ alti⁹ oñdẽdo potẽtiã iuſticie tue iudicãdo ppl̃os aduerſãtiũ. vñ dicͭ. Dñs iudicat ppl̃os. ⁊ liberãdo ipȝ dδ iuſtũ ⁊ inocẽtẽ. vñ dicͭ. Judica me dñe ſm iuſticiã meã ⁊ ſm inocẽtiã meã ſuꝑ me. vbi iuſticiã allegat q̃ȝtũ ad verũ ius qδ hẽbat ĩ regno vt dcȝ ẽ. inocẽtiã v̓o q̃ȝtũ ad ei⁹ ĩmunitatẽ a pctõ p̃dcõ ſibi falſe ĩpoſitõ. Sexto q̈ dδ p⁹ mortẽ ſaul ⁊ ſibi ꝓ maiori ꝑte adherẽtiũ crediderat ſe iã eẽ liberatũ ab illa ꝑſecutione: ⁊ mõ videbat ex ea ꝑte adhuc ĩſurgere ↄ̄ eũ tribulatões ⁊ ↄtumelias: idcirco petebat a deo ꝙ illa ꝑſecutio neq̈ſſima iam ex toto termĩareť vñ dicebat. Cõſumeť. i. termineť ſeu finiať: neq̈tia pctõꝝ. i. ſaul ⁊ ſuoꝝ ſatellitũ q̈ ſicͭ ãtea mãu armata eũ q̃rebat occidere: ſicͭ ⁊ mõ ĩiuriãdo ſeu blaſphemãdo ipȝ ꝑſeq̈bãť: q̃ neq̈tia ſic termĩata de⁹ q̈ ẽ ſcrutãs corda ⁊ reneſ dirigeret iuſtũ. ſ. ipȝ dauid: vñ ⁊ dicͭ. Et diriges iuſtũ ſcrutãs corda ⁊ renes δs. q̃ q̈dẽ directio ſibi debebať ex diuina iuſticia ꝑꝑ rectitudinẽ cõdis quã hẽbat circa p̃dcã. vñ ſb̃dit Juſtũ adiutoriũ meũ a dño q̈ ſaluos faċ rectoſ cõde. i. adiutoriũ meũ qδ peto a dño ẽ iuſtũ inq̃ȝtũ ẽ ab eo ad quẽ ꝑtiet ſaluare rectos corde. Septĩo q̈ poſſȝ q̈s q̃rere: ſi de⁹ ex iuſticia ſaluauerat dauid δ mãu ſaul̃ ꝑꝑ rectitudinẽ cordis ſui: ⁊ ſaul ꝑ oppoſitũ cõdẽnauerat ex ei⁹ malicia: quõ tãto tp̃e δs tolerauit maliciã ipi⁹ ſaul̃ ꝑmittẽdo afflictõȝ dδ ab eo: Ad qδ rñdet ꝙ h̃ ñ ẽ ex ĩiuſticia dei nec ĩpotẽtia. q̈ de⁹ ẽ iudex iuſt⁹ ⁊ fortl̄: ſȝ h̃ ꝓuẽit ex diuina patiẽtia ſeu mĩa ꝑ quã ñ ſtatĩ punit. ſȝ dat tp̃s pniẽ: vñ dicͭ. Fortl̄ ⁊ patiẽs nũq̈d iraſceť ꝑ ſingl̃os dies. i. nũq̈d ſtatĩ punit cũ aliq̈s offẽſã ↄmittit. q. d. ñ. ſȝ q̈ñq̈ȝ diſſimlat pctã ꝑꝑ pniaȝ. vt ſapie. 11. ca. Octauo exhortať ſemei ⁊ alios ſeq̃ces ſaul̃ ſicͭ ſiba fili⁹ botri: q̈ ẽt erat gemini ⁊ ex illa ꝑte cõat⁹ ẽ turbare r̃gnũ dδ: vt hr̃. 2. re. 16. c. vt ↄuerterẽť ab ĩpugnatõe ipſi⁹ dauid: ne eis ↄtigeret ſicͭ cõtigerat ipi ſauli ĩ q̊ δſ exercuerat vĩdictã ſne iuſticie. vñ dicͭ. Niſi ↄuerſi fuerit͛l vos. ſ. ↄſãguinei ſeu ſequaces ſaul a ꝑſecutiõe mea. Gladiũ ſuũ vibrabit arcũ ſuũ tetẽdit ⁊c̃. vſq̈ȝ ibi. Sagittas ſuas ardẽtib⁹ effecit. q̃ oĩa acciderãt ipſi ſaul tp̃e ſue mõtl̄ ex ordĩatõe diuine iuſticie ꝓut ĩ poſtilla lati⁹ declarať. q. d. dδ ſupradcis aduerſarÿs. Cõuertimĩ ab ĩpugnatõe mea ne vob̃ ↄtigãt: iuſticia diuina coopãte: ea q̃ ↄtigerũt ſauli p̃deceſſori vr̃o. ſ. ea q̃ ĩ lr̃a ↄtineť: q̃ dauid ĩ h̃ p̃s. narrat ñ ꝓp̃hãdo δ futuro: ꝓut poſtil. dicͭ: ſȝ poti⁹ narratiue cõminãdo. Nono declarat cãȝ tãte vltõis diuine circa ſaul. vt oñdať ꝙ malitia ſaul̃ ꝓp̃a fuit cã h⁹ vĩdicte diuine. nõ ãt dauid ꝓcurãte: ſȝ poti⁹ ĩiuſticiã ab ipõ ſaul patiẽte. vñ dicͭ. Ecce ꝑturit ĩiuſticiã ⁊c̃. ſ. ipe ſaul. ⁊ exponať totũ ſicͭ ĩ poſtil. vſq̈ȝ ibi. Et ĩ v̓ticẽ ipſi⁹ iniq̈tas ei⁹ deſcẽdet. Decimo finalr̃ ↄuertit ſe ad reddẽdas gr̃aꝝ actões δo excuſans ſe ab ĩfamia p̃dcã ſibi ĩpoſita: eo ꝙ punitões ſaul̃ ⁊ ſuoꝝ attribuẽde ſr̃ iuſticie diuine: vt dcm̃ ẽ: nõ ãt ad culpã ipſi⁹ dauid. vnde dicit. Cõfitebor dño ſm iuſticiã eius ⁊c̃.

In expõne pſalmi q̈ ĩcipit. Dñe δs me⁹ ĩ te ſꝑaui. REPLICA. Bur. notat poſtillatorẽ ex trib⁹. Prĩo q̈ poſtil. dicͭ ꝙ ꝑ nomẽ ethiopis qδ poniť ĩ titulo hui⁹ p̃s. ĩtelligiť ſaul. Cõtra qδ arguit bur. ſic. Dauid fuit adeo hũil̃ ꝙ nũq̃ȝ legitur de ſaul irreuerẽter locut⁹: igiť ñ vocauit h̃ ſaul ethiopẽ. Dic rñdeo ꝑ aliq̊ dcã. Primũ. Nõ ẽ op⁹ humilitatl̄ de prauo bñ loq̈: q̈ iniuſtũ ẽ prauoꝝ mala ↄmemorare. Juſticia ãt ⁊ humilitas ſũt v̓tutes ↄnexe: nõ ẽ igiť v̓tutis: ſȝ cuiuſdã crudelitatl̄ opus. qδ de ſaul nõ legiť irreuerẽter locutus. Secũdũ dcm̃. Dauid honeſte loquẽs de ſaul depranato nõ habuit reſpectũ ad ꝑſonã p̃uatam ſȝ publicã: nec hũit reſpectũ ad aliquã ei⁹ v̓tutẽ: ſȝ ad dei tolerãtis. Tertiũ dcm̃: Dauid vl̃ q̈cũq̈ȝ ali⁹ dicẽs v̓itatẽ nõ loq̈ť irreuerẽter: q̈ veꝝ a q̈cũq̈ȝ dr̃ a ſpũ ſcõ ẽ: cui⁹ inſtinct⁹ ⁊ gnãl̃ ⁊ ſp̃ãlis irreuerẽtia rõnabl̃r dici nõ põt. Quartũ dcm̃. Nomẽ ethiopis p̃ ſe

nō ē nomē irreuerētiale:q̄ꝛ ē nomē famoſe gent̄. Quintū dcm̄. Nomē ethiopis ꝓpter aliquā verā ſiīitudinē ad ſaul trāſlatum nō ē irreuerētiale:q̄ꝛ v̄e dcm̄ ad lr̄aꝫ:vl̄ trāſūptiue nō ē irreuerēter dcm̄. Ex q̄b⁹ pꝫ ſolutio argumēti ꝑ burgeñ. facti q̊ ad hoc. Et mirꝝ ē de burgeñ. q̄ expōit illū v̄ſū h⁹ p̄s. Cōſumet̄ neq̄tia pctōꝝ de ſaul ⁊ ſuis ꝯplicib⁹:quō ñ arguit ibi dauid os ſuū irreuerēter ꝯ ſaul relaxaſſe. q̄a maioꝛ irreuerētia ē ipꝫ dr̄e nequā ⁊ pctōꝛē q̄ꝫ ethiopē:q̄ꝛ illa ē irreuerētia ad lr̄aꝫ:iſta ꝑ pl̄chꝛā trāſūptōēꝫ:neutra tñ ē v̄e irreuerētia:q̄ꝛ vtrūqꝫ verū iuxta intellectū terty dci ſuppoſiti. ad laudē.n. di ꝯmemorare pctā p̄rauoꝛuꝫ ⁊ penas coꝛrñdētes nō ē irreuerētiale: ſic dr̄e iudā mercatorē peſſimū ⁊c̄. Scd̄o Burgeñ. notat poſtillatoꝛē h̄: q̄ꝛ dicit dauid peccaſſe ꝑ igr̄ātiā craſſā in nece ſacerdotū q̊s occidit ſaul de q̊ p̊. Reg. zz. qd̄ dcm̄ dic̄ bur. irrōabile, ex eo. Pꝛio q̄ꝛ vt dic̄ poſtil. i loco allegato excuſat dauid a pctō ī illo fcō. ſcd̄o ex eo q̄ꝛ nō legit̄ dauid de pctō illo penituiſſe. Rñdeo h̄ ꝙ burgeñ. falſū īponit poſtillatoꝛi. q̄ꝛ ī loco allegato poſtil. non excuſat dauid a pctō. Et ſi i aliq̊ alio loco ipꝫ videat̄ excuſare: h̄ ītelligēdū ē de tāto nō de toto:q̄ſi nō peccauerit i h̄ fcō ex malicia: ſꝫ igr̊antia craſſa. vt h̄ dic̄ de q̄ mō vide i coꝛrectiōe. z. Reg. iſ. Nec ſeq̄t̄ ſi dauid nō legat̄ penituiſſe de h̊ pctō: ꝙ igit̄ nō peccauit cum ſit pctm̄ venia dignū. q̄ꝛ nō ex malicia fcm̄: imo videt̄ pniam ſuaꝫ de h̄ pctō d̄d deſcripſiſſe. p̊. Reg. zz. vbi dixit ad abiathar. Ego ſuꝫ re⁹ oiuꝫ aiaꝝ p̄ris tui ⁊c̄. Tertio burgeñ. notat h̄ poſtillatoꝛē q̄ſi iplicet exponēdo illū v̄ſū. Dñe de⁹ ſi feci iſtud ⁊c̄. decidā merito ab inimicl̄ meis inanis. vbi dauid īpꝛecat̄ ſibiīpſi malū niſi ſit inocēs. ſꝫ ꝑm poſtil. dauid nō fuit inocēs imo re⁹ i nece ſacerdotū. igit̄ ipꝛecat̄ ſibi malū vt videlꝫ deyciat̄ a q̄ tñ malo ſe petit h̄ liberari: ⁊ ſic ē iplicatio. Hic rñdeo ꝙ dauid in hoc pſalmo hūit duplicē reſpectū: vnū ad pctm̄ igr̊ātie q̊ ad necē ſacerdotū de q̄ ꝑmo: timēs ne ꝓpter h̊ pctm̄ ꝑmitteret̄ a deo ꝑſecutio ipi⁹ dauid. vñ ſe petit liberari: ⁊ ſic ille v̄ſus pōt ꝯtinuari ꝙ dicat dauid. Dñe de⁹ ſi feci iſtud: vꝫ. ex malicia: decidā ab inimicl̄ meis īanis ⁊c̄. Sꝫ tu ſcis ꝙ ꝑ igr̊ātiā: igit̄ veniā merear. ꝓut petiui in p̄ncipio h⁹ p̄s. d. Saluū me fac ex oib⁹. Aliū reſpcm̄ hūit dauid ad pctm̄ ifidelitatl̄: ꝙ ei aduerſary ei⁹ ⁊ adl̄atoꝛes ſaul ipōebāt ſuggerētes ꝙ d̄d ſꝑ tēderet ad malū ſaul ⁊ regnū ipſi⁹ cōaret̄ ſibi vſurpare: ⁊ ob illū reſpectū petit liberari a ſaulis iiuſta ꝑſecutōe: q̄ꝛ nihil coꝝ fecē ei ſic ipōebāt̄: iō dixit: dñe d̄s ſi feci iſtd̄ ⁊c̄. Et ꝑꝫ illū duplicē reſpc̄ꝫ ml̄tū ꝯueñcter applicat̄ titl̄s ⁊ mā h⁹ p̄s.

Uictoꝛi pꝛo toꝛcularibus pſalmus dauid. VIII.

Domine dn̄s dn̄s n̄r: q̄ꝫ admirabile ēſt nomē tuū i vniuerſa t̄ra. Qm̄ eleuāta ē magnificētia tua: ſup celos. Ex ore infantiū ⁊ lactentiuꝫ ꝑfeciſti laudem ꝓpter inimicos tuos: ūt deſtruas inimicū ⁊ vltoꝛē. Qm̄ ūidebo celoſ tuoſ opa digitoꝝ tuo

a **D**Omine ⁊c̄. Huic p̄s ꝑpōit̄ tal̄ titul⁹ ī hebꝛeo. p̄s. VIII. Ad victoriā ſuꝑ haguitit p̄s. dauid. ad c⁹ ītellc̄ꝫ ſciēdū ꝙ hec ſyllaba ha q̄ ꝑponit̄ huic vocabulo guitit ē articulare accuſatiui caſus ī hebꝛeo: ſic̄ ī gallico dicimus le meſtre: hec ſyllaba le ē articulare accuſatiui caſus ⁊ nomiatiui: ſꝫ ī latino nō ponit̄ talis articulatio q̄ꝛ caſus diſtiguūt̄ ⁊ cog̊ſcūt̄ ꝑ variationē vocabuli in fine cū dr̄ magr̄ magr̄i magr̄o magr̄m niſi in vocatiuo caſu vbi dr̄ aliq̄n o magr̄: ita ꝙ li o ē articulare vocatiui caſus igit̄ ſi ſupꝛadict⁹ titulus h⁹ p̄s. de hebꝛeo ponat̄ ī latino dꝫ ſic dici: Ad victoꝛiā vl̄ victoꝛi ſuꝑ guittit p̄s. dauid. ita ꝙ hec p̄poſitio ſuꝑ. ſufficiēter exp̄mit accuſatiuū caſuꝫ in h̄ vocabulo guitit qd̄ ē noīn hebꝛaicū equocū vt dñt hebꝛei q̄ꝛ vno mō ē nomē cuiuſdā inſtrumēti muſici ſic vocati hebꝛaice: eo ꝙ p̊ fcm̄ fuit in geth ciuitate philiſtinoꝝ. ⁊ ſic exponit Ra. Sa. p̄dictum tituluꝫ. p̄s. dauid ē iſte ſupple ſuꝑ guittit. i. aptus decātari in tali inſtr̄o muſico: eo ꝙ diuerſi cātus diuerſis inſtrumētis appꝛopꝛiant̄. Ad victoꝛiā ſiue victoꝛi. i. in q̊dā conatu leuitaꝝ: q̊ꝝ vn⁹ choꝛus conabat̄ i cātādo ſuperare alteꝝ. ſic̄ pleni⁹ fuit dcm̄ ſupꝛa ī titulo p̄s. q̄rti. Aly v̄o hebꝛei antiq̄ dñt ꝙ guittit hic accipit̄ ī alia ſignificatōe. vꝫ. ꝓut ſignificat tōcular dicētes ꝙ ꝑ h̊. ītelligit̄ edom ſiue eſau q̄ dicit̄ toꝛcl̄ar. Jſa. 6ꝫ. vbi dr̄. Quis ē iſte q̄ venit d̄ edom tinctis veſtib⁹ de boſra: Et ſequit̄. Quare rubꝛū ē īdumētū tuū ⁊ veſtimēta tua ſic̄ calcātiū in toꝛculari: Et rñdet. Toꝛcular calcaui ſolus. Dñt. n. ꝙ hec ſcriptura loquit̄ de meſſia i cui⁹ aduētu expectāt regnū romanū ꝑ regnū edom deſignatū calcādū ⁊ ſubyciēdū iudeis ꝑ regē meſſiaꝫ: ſic̄ toꝛcular calcat̄. Et ītelligūt regnū romanū ꝓut aliq̄n ꝯtinuit ſub ſe oīa regna terre q̄ expectāt ſibi ſubyciēda ꝑ regē meſſiaꝫ ⁊ maxime ppl̄m catholicuꝫ romane eccl̄ie ſubiectū. Et ſic exponūt titulū p̄dictuꝫ. Uictoꝛi ſuper toꝛcular. i. regi meſſie deuicturo edom p̄dicto mō. p̄s. dauid. i. dicat̄ ad laudē ei⁹ p̄s. factus ab ipo dauid cum dr̄. Dñe dñs n̄r ⁊c̄.

Jgit̄ pꝫ ꝙ ꝑm hebꝛeos ātiq̄s iſte p̄s ē de victoꝛia facta ꝑ xp̄m. qd̄ veꝝ ē: q̄ꝛ hoc exp̄ſſe ſaluatoꝛ dic̄ Math. zi. allegās aliquod dcm̄ i h̄ p̄s. ſcriptū de ipo. ꝙ cū pueri i tēplo ad ei⁹ laudē clamarēt. Oſāna filio dauid p̄ncipes ſacerdotū īdignati dixerūt ei: audis q̄d iſti dñt. q. d. ñ deberes ſuſtinere talē falſū applauſū. ⁊ rñdit eis. Nūq̄d nō legiſtis q̄ꝛ ex oꝛe īfantiū ⁊ lactētiū ꝑfeciſti laudē. i. vos q̄ legiſtis ſcripturas d̄beretl̄ ītelligere ꝙ h̄ ſcriptū ē de me. Hoc ēt pꝫ ꝑ apl̄um in epl̄a ad hebꝛe. z. vbi magnā ꝑtē h⁹ p̄s. īduxit tāq̄ꝫ dictā de xp̄o: ⁊ ꝑ ꝯñs totū p̄s. d. ſic. Quid ē hō ꝙ memoꝛ es ei⁹ ⁊c̄. vſqꝫ ibi. Omnia ſubieciſti ſub pedib⁹ ei⁹. Et poſtea ſubdit exponēdo de xp̄o. d. Eū āt q̄ modico q̄ꝫ āgeli mīoꝛat⁹ ē videam⁹ ih̄m ꝑ paſſioneꝫ moꝛtis gl̄ia ⁊ honoꝛe coꝛonatū. Nec pōt dici ꝙ iſte expoſitiones fuerint myſtice. ſꝫ ſūt lr̄ales: q̄ꝛ xp̄s loq̄bat̄ legiſperitis. ⁊ apl̄s hebꝛeis q̄ nō attēdebāt niſi ad ſenſuꝫ lr̄alem: ꝓpter quod hebꝛei ātiq̄ bñ dixerūt dicendo ꝙ iſte p̄s. ē de xp̄o itelligēdus ad lr̄ām. ⁊ ꝙ romanū iperiuꝫ erat ei ſubyciēdū: ſicut videm⁹ ipletum i capite a cōſtātini tꝑe. alie ēt ꝑtes oꝛbis xp̄o ſubycient̄ ante finē mūdi: vt ē ꝓphetatum per Danielem. 7. Omnis populus tribus ⁊ lingue ſeruiēt ei. ſed iſtud quod iudei expectant. ſcilicet futurum meſſiā eſt falſum. Accipiendo igitur illud quod eſt veritatis ⁊ falſitatē dimittēdo poteſt exponi titulus hebꝛaic⁹ ſupꝛa poſit⁹. ⁊ titul⁹ Hiero. ī trāſlatiōe iuxta hebꝛaicū qui eſt omnino ſimilis niſi ꝙ ponit plurale pꝛo ſingulari. dicens ſic. Uictoꝛi ꝓ toꝛcularib⁹ p̄s dauid. i. regi xp̄o victoꝛi. Pꝛo toꝛcularib⁹. i. ꝓ meritis ſuaꝝ paſſionū: q̄ toꝛcularia dñr ſi accipiant̄ ꝑtes paſſionis: ſiue toꝛcular. ſi accipiat̄ tota paſſio ſil̄: eo ꝙ ſāguis ei⁹ ibi fuit exp̄ſſus: ſicut ſāguis vue i toꝛcularib⁹ ſeu toꝛculari: ⁊ h̄ in ſpinee coꝛone impōne. flagellatōe ⁊ pedū ⁊ manuū cōfixione: ⁊ lateris trāſfixione ꝑ q̄ hūit plenā victoꝛiā ⁊ gl̄ie coꝛonā ⁊ exaltationeꝫ ſuꝑ oīa creata p̄s. dauid. i. iſte p̄s. fcūs ē a dauid ad ei⁹ gl̄iam ⁊ honoꝛē. Ad diuiſionē igit̄ hui⁹ p̄s ꝑm ſniaꝫ tituli p̄dictā cōſiderādū ꝙ lꝫ triūph⁹ xp̄i fuerit meritoꝛi⁹ rōe humanitatis patiētis: rōe cui⁹ ē ſuꝑ oīa exaltat⁹ ꝑꝫ ꝙ dicit apl̄s Phil̄. z. Humiliauit ſemetipꝫ fcūs obediēs vſqꝫ ad moꝛtē. moꝛtē āt crucis: ꝓp qd̄ ⁊ d̄s exaltauit illū ⁊ donauit illi nomē qd̄ ē ſuꝑ oē nomē tñ fuit effectiue v̄tute diuinitatis: vt pꝫ auc̄te apl̄i īducta: ⁊ iō p̄s. dauid ꝯfitet̄ in xp̄o ꝑtātē diuinitatis: ⁊ ſcd̄o ꝯditionē humanitatl̄. ibi. Quid ē hō. Circa p̄mū dicit. Dñe. oiuꝫ ꝑ gnālē gubernationē. b Dñs n̄r. ꝑ ſpālēꝫ cultū ⁊ fidē ⁊ q̄ꝛ ex ſemine dauid aſſūpſit carnē. c Quā admirabile. i. valde admirabile. d Eſt nomē ⁊c̄. ꝓp quod dic̄ apl̄s poſt v̄ba p̄miſſa. Exaltauit illū ⁊ dedit illi nomē quod ē ſuꝑ oē nomē. Jlla āt q̄ ſuꝑexcellētia ſūt icōpꝛehēſibilia ſūt a nobis: ⁊ ꝑ ꝯñs ſūt admirabilia.

e Qm̄ eleuata ⁊c̄. i. ipſe xp̄s q̄ rōne deitatis dr̄ dei ſapiētia ⁊ virtus ꝑꝫ quod dicit apl̄us. i. ad Coꝛ. i. Pꝛedicamus xp̄m dei virtutē ⁊ dei ſapiētiam. Jn iſtis autem duobus conſiſtit magnificētia eo ꝙ per iſta duo fiūt magna facta circa que pꝛopꝛie eſt magnificētia: vt habet̄. 4. ethicoꝝ. ⁊ nomē magnificentie hoc oñdit.

f Suꝑ celos. i. ſuper omnē creaturā celeſtē etiam angelicā: ſicut dicit apl̄us Heb. i. Tāto melioꝛ angelis effectus quāto differētius pꝛe illis nomen hereditauit ⁊c̄. g Ex oꝛe īfantiū ⁊c̄. Diuinitas aūt xp̄i fuit cōfeſſa ab angelis cōfeſſione laudis ab hoꝛa natiuitatis ꝓut habetur Luce. z. Et ſubito facta eſt cū angelo multitudo militie celeſtis exercitus laudantium deum ⁊c̄. Sed laus iſta fuit perfecta quando pueri in templo clamabant confitentes diuinitatem xp̄i dicentes. Oſanna. i. obſecro ſalua in excelſis. Salutem. n. celeſteꝫ nullus dat niſi deus. ꝑm ꝙ dr̄ in p̄s. Gratiā ⁊ gloꝛiā dabit dñs. Pueri aūt iſti nō erāt hoīes litterati qui ex ſcīa legis ⁊ ꝓphetaꝝ poſſent cognoſcere diuinitateꝫ xp̄i ⁊ ſic ꝯfiteri: ꝓpter quod iſta laus videt̄ ꝓceſſiſſe a ſpū ſcō linguas coꝝ mouente: ſicut locutio aſine balaam non fuit ab ea niſi paſſiue tm̄. ſꝫ effectiue fuit ab angelo linguam eius mouente: ⁊ ſic iſta laus pueroꝝ videtur perfectioꝛ fuiſſe q̄ꝫ angeloꝝ q̄ꝫtum ad hoc ꝙ efficiebatur hoc modo īmediate a ſpiritu ſancto: q̄ pꝛecellit oēs angelos in īfinitū.

h Propter inimicos tuos. confutandos q̄ꝛ ꝑ iſtam laudē ⁊ ſcripture interpꝛetationem a xp̄o factam p̄ncipes ſacerdotum xp̄o inimicātes fuerunt confutati. i Ut deſtruas ⁊c̄. i. populum iudaicum xp̄m perſequentem q̄ fuit eius inimicus: ⁊ etiam vltoꝛ inq̄ꝫtum ſub titulo vltionis iniurie legis moſaice eum perſq̄uebātur iponentes ſibi trāſgreſſionem legis in violatione ſabbati ⁊ quibuſdam alys: ⁊ iſte poplus vltoꝛ ⁊ inimicus pꝛopter hoc poſtea fuit deſtructus per romanos xp̄o eos ad hoc incitante ex oꝛdine ſue iuſticie. k Quoniam videbo. Hic conſequēter dauid expꝛimit i xp̄o cōditōēꝫ humanitatl̄. q̄ꝫtū ad humiliationem eius ⁊ exaltationē dicens. Quoniam videbo ⁊c̄. i. celū ſidereū in q̄ ſunt ſtelle: ⁊ empyreum in q̄ ſunt angeli. eminētiā coꝝ cōſiderando reſpectu nature humane in ſe conſiderate. iō ſubditur.

a Quid ē hō.i.nā hūana respcū āgelice.q̄ſi diceret modicū3 qd.⁊ tñ.
b Memor es ci⁹.eā a pctō liberādo.videt̄.n.de⁹ quodāmodo oblit⁹ fuiſſe humane nāe q̄diu dimiſit eā ſub malo culpe.⁊ pene⁊ recōdat⁹ ipſi⁹ qñ venit liberare eā:ſic petebat dauid: veni ad liberādū3 nos ⁊c. hoc āt nature āgelice nō fecit:cui⁹ pctm̄ nō remediauit. c Aut fili⁹ hoīs.i.filius v̄ginis:q2 hō ē generis cōis.q.d.nā humana xp̄i i ſe ɔſide rata minor ē āgelica ⁊ tñ. d Viſitas eū.aſſumēdo illa3 nām i ſup/ poſito vbi:vt ſic eēt vnus filius v̄ginis ⁊ dei.hoc āt nō fec deus nāe āge lice:q2 nuſq̄ angelos ap/ p̄hēdit:ſ3 ſemen abrahe vt dicitur Hebre.z.
e Minuiſti ⁊c.i ſua paſ ſione q2 āgeli nō ſūt hoc mō paſſibiles.ſ.paſſione corpali. f Glīa ⁊c.q2 p meritū ſue paſſionis re ſurrexit ⁊ aſcendit i celū ⁊ coronatus ſup angelos ſedet ad dexteras dei pa tris.ſecundu3 q̄ dicitur Marci vlt.Et dominus quidē ieſus poſtq̄ locutus eſt eis aſſumptus eſt in celum ⁊ ſedet a dextris dei.

rum: lunam ⁊ ſtellas que tu fun/ daſti. Quid eſt homo q̄ memor es eius: aut filius hominis quo/ niam viſitās eum: Minuiſti eu3 paulominus ab angelis: gloriā ⁊ honore coronaſti eum: ⁊ con ſtituiſti eum ſuper opa manuum

g Et cōſtituiſti ⁊c.ppter qd̄ dn̄s poſt reſurrectionē ſua3 Math.vlti. dixit.Data ē mihi oīs poteſtas i celo ⁊ i terra.⁊ ideo ſubditur.
h Oia ſubieciſti ⁊c.q2 etiam āgeli ſupremi ſunt homini xp̄o ſubiecti.
i Oues ⁊c.iſtud addit̄ ad remouendū errorē illo2.q dixerūt q̄ diua puidētia nō ſe extēdit ad iſta iferiora:ſ3 tm̄ ad ſupiora i q̄2 pſona dr̄. Iob.zz. Circa cardies celi pābulat nec nr̄a ɔſiderat. k Dn̄e ⁊c. Dic in fine ps̄.reſumit dauid pmū v̄ſu3 ſicī cantilenis fieri ſolet:q̄ in fine reiterat̄ pncipiū.⁊ iō exponat̄ ſicut p̄us. Moralr̄ āt poſſet exponi ps. iſte q ē de xp̄o capite.vt viſum ē:de quolibet fideli q eſt mēbrū xp̄i:q p v̄tute humilitatis ⁊ patiētie p diuā v̄tutē ſublimat̄ ad coronā glīe:ad quā ⁊ nos pducat. In ps̄.8.Dn̄e dn̄s nr̄. ADDITIO.

Hic ps̄.ſatis bene exponit̄ in poſtilla exceptis paucis:in qbus videt̄ aliquod vlteri⁹ addēdū.pmū ē.q2 cū dicit.Admirabi/ le ē nomē tuū in vniuerſa terra:innuit nobis q̄ nomē xp̄i de quo agit̄ nō in iudea tm̄ erat publicādū admirabile ſicut nomen dei tpe ve.teſt.de quo in ps̄.Not⁹ in iudea de⁹:⁊ i iſrl̄ magnū nomē eius: ſ3 ēt i vniuerſa terra.quod ſcm̄ fuit p ap̄los qb⁹ iniūctu3 fuit actuū.p ca.Eritl mihi teſtes i iudea ⁊ ſamaria.vſq3 ad extremū terre.qd̄ ⁊ fece rūt:q2 in oēm terrā exiuit ſonus co2.Secundū ē q2 cū dic. Eleuata ē magnificētia ⁊c:itelligit̄ magnificētia ,ppe de humanitate xp̄i.nā p3 p̄hm i.4.ethico.ptinet ad magnificū pparare ɔueniētē hitatōē3.Cō/ ſtat āt,put dr̄ ad coloſſ.z.c.q̄ i xp̄o hitat oīs plenitudo diuinitatis.⁊ hoc ē q̄ dic glo.i h loco.Magnificētia tua.i.fili⁹ tu⁹ de⁹ hō.Eleuata ē de terrena hūilitate ſup celos:⁊ ſi magnificētia dī i h loco ē ipe xp̄s.Ter tiū ē q̄ cū dr̄.Ex ore infantiū ⁊ lactētiū pfeciſti laudē.lic3 i h q̄ dicitl. Ex ore ifātiū.itelligāt̄ pueri i tēplo.vt ipe allegat math.zi.tm̄ h q̄ dic lactētiū.nō ,ppꝛie applicat̄ ipſis puerl.q ia3 trāſcēderāt etatē lacten/ tiū vt de ſe p3:ſ3 h3 itelligi de ſimplicibus fidē catholicā tpe ap̄lo2 re cipiētibus:de qb⁹.i.pet.z. Sicut mō geniti ifantes lac ɔcupiſcite.⁊.i.co rin.3.Lac vob̄is potū dedi:nō eſcā.Vñ ſicut i puerl ſeu i ifātib⁹ laus dei videt̄ pceſſiſſe a ſpū ſcō linguas co2 mouēte:,put dr̄ i poſtilla.ſic i lactētibus q lic3 v̄ſu3 rōnis h̄ntes:nō tm̄ altā doctrina3 pp ſimplicita/ tē ſuam cape poſſet:laus dei ſeu cōfeſſio fidei videt̄ pcedere a ſpū ſcō mētes co2 illuminātē:⁊ ſic ex ore vtrorūq3 laus pficit̄ i corde.ſ.⁊ i ore q2 corde credit̄ ad iuſticiā.oris āt cōfeſſio fit ad ſalutē ad Ro.io.cap. Quartū eſt q2 cū dicit. Celos tuos opa digito2 tuo2 itelligendu3 eſt de empyreo:quod eſt celu3 ſpirituale:⁊ ideo dicit̄. Opera digitorum tuor:quod denotat operis ſubtilitatē:celi āt ſiderei q2 corporei ſūt: nō dicunt̄ opera digito2.ſed potius opera manuu3 iuxta illud. Ope/ ra manuū tua2 ſunt celi.Quintū querendū ē cum ps̄ dicit. Lunam ⁊ ſtellas que tu fundaſti.cur pretermiſit facere mentionē de ſole:q ma xime pncipalior ē inter ſidera:vnde ⁊ i ſcripturis ſacris ſemp eis pre/ fert̄:⁊ de eo fit pncipalis mentio:vt in ps̄.ſolē in poteſtatē diei:⁊ lunā ⁊ ſtellas in poteſtatē noctis:⁊ ſic de multis alijs. Ad quod dicendū q̄ in hoc loco ps̄.loquit̄ de celo empyreo:vt dcm̄ eſt: in q̄ per luna3 deſi gnat̄ vniuerſalis eccleſia: ,put i glo.⁊ ſic per ſtellas debēt intelligi ſin gule beato2 pſone tam angelice q̄ humane:ſecūdum qua3 conſide/ rationem chriſtus deſignari debet per ſolem.qui eſt verus ſol iuſticie. iuxta illud malach.vlti.ca.Orietur vobis timentibus nomen meum ſol iuſticie ⁊c.qui quidem ſol eſt magnificentia dei ſuper celos.vt di/ citur.in primo verſu huius ps̄.iccirco de ſole non facit hic cum luna ⁊ ſtellis mentionem:que tm̄ in celo empyreo ſunt non ſupra celos ſicut ſol:qui eſt magnificentia dei:vnde ⁊ rationabiliter admiratur videns excellentiam huiuſmodi lune ⁊ ſtellarum.Quid eſt homo q̄ memor es eius.Sextum aduertendum eſt q̄ hic ps̄.notabiliter ⁊ proprie cor/ reſpondent auctoritati apoſtoli ad phil.z.per poſtillatorem al/ legate ſcilicet.Propter quod et deus exaltauit illum ⁊c. primo quia ſicut ibi.habetur q̄ per meritū humilitatl paſſionis chriſti ei⁹ hūanitas fuit exaltata i tm̄ q̄ dedit ei nom̄ qd̄ ē ſup omne no mē ⁊c.pari forma ps̄.cū pmiſit i ti.Victori ſup torclarib⁹.qd̄ paſ ſionē denotat.ſubdit.Quā admirabile ē nom̄ tuū ⁊c. huic ēt qd̄ dic ap̄lus.Propter qd̄ ⁊ de⁹ exaltauit illū.corrn̄det pſalmiſta.d. Exaltata ē magnificētia tua ⁊c.Silr̄ huic qd̄ dic ap̄ls.Dedit illi nomen quod eſt ſu per omne nomen correſpondet ps̄.d. Quam admirabi/ le eſt nomen tuum Huic etiam quod dicit apoſtolus. In nomie ih̄u oē genu flectat celeſtiū:cor rn̄det ps̄ .d. Oues et boues ⁊c. Huic autē qd̄ dic. Infer no2 corrn̄det ps̄.Piſces marl q pābulāt ſemitas marl.l3.n.ter ra ſit ifimū el'tū:tñ ſm̄ modū loq̄ndi ſacre ſcripture.maria dnr̄ eē ſub t⁹terrā:eo q̄ flumina fluūt cōiter v̄ſus mare.vñ legit̄. Qr ipe ſup maria fūdauit eā.huic āt qd̄ dicit ap̄ls.⁊ oīs ligua cōfite/ at ⁊c.corrn̄det.ps̄.Ex ore ifātiam ⁊ lactētiū ⁊c.i q̄ ɔphēdit oē3 li guā.ſ.corpalē ⁊ mētalē mō ſupradcō.Septimū pſalmiſta i vltio v̄ſu reſumit pmū v̄ſū.ptermittēdo tñ id qd̄ dixerat.Eleuata eſt. ſup me magnificētia.⁊ ſic pōt itelligi noīe dī i h vltio v̄ſu ſūptū d diuinitate tm̄,put i gl. ad phil.z.nā noīe diuitatl cepit cogſci i vni uerſa t̄ra p exaltatō3 xp̄i.ſic i ifirmitate paſſiōis dr̄ eē exinānita.
In codē.pſal.8.vbi dicit̄ i poſtilla hec ſyllaba ha que pre poīt huic vocabulo guittit. ADDITIO.

Hec ſyllaba ha iux̄ verā ⁊ cōē3 hebraice ligue grāmaticā nec ē articlare accuſatiui nec alicui⁹alteri⁹caſus.q2 idif ferēter p̄pōit̄ cuilib3 caſui.qd̄ ſic p3.nā vbi hēm⁹ gen̄.p. Terra āt erat ianis ⁊ vacua.i q̄ loco terra ē māifeſte noīatiui caſus.ibi p/ pōit̄ hec ſyllaba ha vt ibidē p3.ſilr̄ i eo.c.vbi dr̄. Cōgregatiōeſq̄ aq̄2 appellauit maria.i q̄ loco li aq̄2 ē genitiui caſus.ibi ēt ppo nit̄ huic dictōi aq̄2 hec ſyllaba ha.ſilr̄ gen̄.z.c.vbi trāſlatio nr̄a h3.Precepitq3 ei.d.In hebraico h̄r.Precepitq3 hoī dicēſ qd̄ idē ē i ſn̄ia cū ibidē de hoīe loq̄r̄.i q̄ loco huic dictōi hoī q ē māifeſte datiui caſus p̄pōit̄ hec ſyllaba ha.ſilr̄ gen̄.p.vbi dr̄.Diuiſitq3 aq̄ſ q̄ erāt ſub firmamēto.huic dictōi aq̄s q̄ ē māi feſte accuſati caſus p̄pōit̄ hec ſyllaba ha.vt ibidē p3.ſilr̄ deut.3z.vbi dr̄.Audite celi q̄ loquar.i q̄ loco li celi ē vocatiui caſus.vt ē māifeſtū eidē p̄pōit̄ hec ſyllaba ha.ſilr̄ gen̄.z.vbi dr̄.Cōpleuitq3 de⁹ die.7⁹ vbi li ſe/ ptio ē māifeſte ablati caſus.p̄pōit̄ ei hec ſyllaba.ha ⁊ ſic i alijs q̄ plīmiſ ⁊ inūerabilib⁹locl.ex qb⁹p3 q̄ hec ſyllaba ha ñ ē i hebreo articlare accuſatiui nec alicui⁹alteri⁹caſus.vt dē3 ē.vñ appet q̄ h hūit poſtil.ab aliq̄ min⁹ſufficiēter docto i grāmatica hebraice ligue.ſ3 videdū ē qd ſignificet hec ſyllaba ha i hebraica ligua:cū alicui dictōi p̄pōat̄. Ad qd̄ ſciēdū q̄ cū noīa cōia ſeu appellatiua i ,ppōnib⁹,ppoūt̄ ſine ſigno vl'i itelligūt̄ idifferēter,p q̄cūq3 vno qd̄ illo noīe poſſ3 appellari.vt cū dr̄.magr̄ vēit.itelligit̄ idifferē/ ter de q̄cūq3 q magr̄ dr̄.⁊ ad v̄ificādū talē ,ppōnē ſufficit q̄ vnus magr̄ vēit q̄cūq3 ſit ille:ſ3 ɔtigit ſepe q̄ iter mltos magros q ɔue niūt i aliq̄ ſocietate ſeu collegio ſit aliquis magiſter notior:vt pu ta de quo frequentius fit ſermo in tali ſocietate vel collegio q̄ de ceteris magiſtris propter aliquam preeminentiam officij.vl' alicuius ſingularitatis ad magiſtrum pertinentis. in quo caſu i hebraica lingua cum dicitur.magiſter venit ſine additione itel/ ligitur de quocunq3 indifferenter ſicut in lingua latina fit com/ muniter:ſed cum additur in hebreo hec ſyllaba ha huic dictōi magiſter:tunc non verificatur niſi de illo magiſtro notiori.mō predicto vt dictum eſt:ita q̄ exiſtentibus multis magiſtris in eodem collegio quorum vnus eſſet notior ratione predicta fal/ ſum eſſet dicere.magiſter venit.cum additione huius ſyllabe ha:niſi ille magiſter qui ſingulariter modo predicto determina tur veniſſet:⁊ inde q̄dā eſt regula grammaticalis in lingua he/ braica qd̄ nunq̄ nomini proprio fit additio illius ſyllabe ha:li/ cet etiam propria nomina varientur per caſus.cuius ratio patet ex dictis:quia illud quod ſignificatur nomine proprio nō exigit aliquod ſignum per quod diſtinguatur ab alijs:cum nihil ſigni ficetur per nomen proprium niſi aliquod ſingulare:niſi forte ſu matur equiuoce.quod eſt alterius rationis. Contingit tamen quandoq3 q̄ p̄ponit̄ hec ſyllaba ha ſuperflue ſine hac ,ppria ſigni ficatōe:ſicut ⁊ in ,ppheticis locutōib⁹ q̄nq3 ponunt̄ plura verba

tua2. Oia ſubieciſti ſub pedibus ei⁹: oues ⁊ boues vniūſas: inſup ⁊ pecora cāpi. Volucres celi ⁊ piſces marl: q pambulāt ſemitas marl. Domine dominus noſter q̄ admirabile eſt nomen tuum in vniuerſa terra.

vbi pauca ſufficerēt ſꝫ modū cōem humanū.⁊ iſta ſūt diligenter
attēdenda i expoſitōe multoꝝ paſſuū ſacre ſcripture ad hn̄duꝫ
veꝝ ſēſū lr̄alē.ſicut Iſa.7.ca.vbi dr̄.Ecce v̄go ꝯcipiet i hebraico
addit̄ huic dictōi v̄go hec ſyllaba ha:qđ nō modice attētōis ē:vt
ibidē đo dāte videbit̄. His viſis h̄ nomē guittit i hebraico ſꝫ ſuā
planā ⁊ verā acceptionē nō ſignificat torcular. Vn̄ Ra.abēha/
ẓra.q iter ceteros expoſitores hebraicos ꝓpi⁹ lr̄am ſeq̄t̄:ad ridi
culū reputat dicere ꝙ h̄ ſeq̄t̄ guittit ꝓ torculari ſeu torcularib⁹.

In fineꝫ ꝓ occultis ps dauid.IX.

c Cōfitebor tibi dn̄e i tō/to corde meo:narrabō oīa mirabilia tua. Letabor ⁊ exultabo i te:pſallā noī tuo altiſſime. In ꝯuertēdo inimicū meū retrorſū:īfirmabunt̄ ⁊ peribūt a facie tua. Quoniā feciſti iudiciū meū ⁊ cāꝫ meā: ſediſti ſup thronū q iudicas iuſticiā. Increpaſti gētes ⁊ perijt ipi⁹:nomē eoꝝ deleſti i eternū ⁊ i ſecl̄ꝫ ſecl̄i. Inimici q̄ defecerūt framee i finē:⁊ ciuitates eoꝝ deſtruxiſti. Perijt memoria eoꝝ cū ſonitu:et dn̄s i eternū ꝑmanet. Parauit i iudicio thronū ſuū:⁊ ipſe iudicabit orbē terre i equitate:iudicabit pplōs in iuſticia. Et factus eſt dominus refugiū pauperi:adiutor in

h̄.n.magꝭ ptinet ad
etymologiā ſeu alle
goriā ꝗ̄ ad ſēſū lr̄alē
vn̄ ſꝫ illū ⁊ alios nō
mediocris auctori/
tatis h̄ nomē guittit
ſignificat iſtrꝫ muſi
cū ſic dcm̄ eo ꝙ fuit
datū ad decātāduꝫ
obethedō getheo :
qui fuit leuita . ⁊ ſic
guittit ē nomē adie
ctiuū:ac ſi diceret i
latino iſtrm̄ getheū
vel iō forte ſꝫ alioꝝ
iſtud iſtrm̄ muſicū fuit ītitulatū a geth:eo ꝙ dauid iuenit eū. cū
hūit victoriā de golia:q cognoīabat̄ de geth. Vn̄.i.Regū.17.Ap
paruit vir ille ſpuri⁹ aſcēdēs goliath noīe philiſte⁹ de geth.maxi/
m⁹.n.robur philiſtiuoꝝ:q iſraelē aduerſabant̄ reſidebat i geth:
ꝓpꝑ dauid i lamētationē ſaul ⁊ ionathe:cū dixiſſet:quō ceciderūt
fortes.ſubdit: Nolite nūciare i geth.2.Reg.i.q.d.illi robuſti de
geth h̄ audiētes deridēt de fortib⁹ iſrl̄. vn̄ i memoriā illi⁹ maxie
victorie quā dauid hūit auxilio dīno đ illo robuſtiſſimo philiſteo
de geth ipoſuit h̄ nomē alicui nōbili iſtrō muſico:cū q̊ laudes đo
decātarētur i recognitionē tāte victorie:⁊ ſꝫ hec addit̄ iſta ſylla
ba ha iſti dictioni guitit ad denotandū ꝙ illud iſtrm̄ guitit erat
noti⁹ iter alia inſtrā talia muſicalia aliaꝝ ſpēꝝ:vel forte qꝛ aliqđ
ſingulare inſtrumētū guittit noīe erat noti⁹ ⁊ excellēti⁹ reſpectu
alioꝝ in ſua ſpē:⁊ in tali cātabant̄ huiuſmodi pſalmi. Pſal.IX.

c Cōfitebor tibi dn̄e. Huic ps ꝑponit̄ tal̄ titulus i hebreo
Ad victoriā almut laben ps dđ. Ad cui⁹ itellectū ſciēdū:
ꝙ hec dictio almut ab aliq̄b⁹ i duas ptes diuiditur: ⁊ ſic
ē ſēſus ſup mortē.laben iportat filiationē:⁊ h̄ mō accepit Hiero.
i trāſlatōe iux̄ hebraicū dicēs ſic: Victori ſup mortē filij ps dauid
⁊ ſꝫ h̄ aliq expoſitores nr̄i dixerūt ꝙ dauid fecit hūc ps ꝓ morte
filij ſui abſalon. Sꝫ btūs Aug⁹. h̄ reprobat ⁊ merito:vt videt̄:qꝛ
dauid i morte abſalō nō cecinit carmē leticie ſꝫ magꝭ carmē lugu
bre.d.Fili mi abſalō qs mihi tribuat vt ego moriar ꝓ te ⁊c̄.2.reg.
18.In hoc āt ps exp̄mit̄ carmē leticie:qꝛ i ſcđo v̄ſu dr̄. Letabor et
exultabo i te ⁊c̄.⁊ circa mediū ps.Exultabo i ſalutari tuo. Alij di
xerūt ꝙ dauid fec̄ hūc ps grās agēs de morte p̄genitoꝝ egypti in
exitu iſrl̄ de egypto:vt hr̄ Exo.12.⁊ ſic ē p̄dci ti.ſēſus. Ad victoriā
ſup mortē filij ⁊c̄.i.filiorū.accipiēdo ſingulare ꝓ plurali:ſic̄ Exo.
8.Venit muſca grauiſſima.i.multitudo muſcarū. Sꝫ iſta expō n̄
hꝫ magnā appētiā:qꝛ i toto ps iſto n̄ fit mētio apta de iſta percuſ
ſione p̄genitoꝝ egypti.nec de exitu filioꝝ iſrl̄ de egypto. Itē hec
expō ⁊ p̄dcā iprobant̄ ꝑ h̄ ꝙ p̄dcā dictio hebraica almut i oīb⁹ bi
blijs hebraicis q̄s ego vidi ſcribit̄ ꝓ vna dictōe:⁊ ſic n̄ pōt ſignifi
care poſt mortē. Accipiēdo igit̄ almut ꝓut ē vna dictio adhuc ſꝫ
hebreos hꝫ triplicē ſignificatōeꝫ:qꝛ vno mō ē nomē iſtrī muſici i
q̄ cātabat̄ iſte ps.vt dicūt aliq hebrei. Sꝫ hāc expōnē vt icōueni
entē dimittit Ra.ſa. Alio mō ſignificat iuuētutē:ſic̄ alma in he/
breo ſignificat iuuēcl̄a:⁊ hāc ſeq̄t̄ Ra.ſa.d.ꝙ dauid i ſpu ſcō p̄ui
dit iuuenes fortes de iſrl̄ captiuādos ꝑ romanos:⁊ poſtea ꝑ ma/
gnū tp̄s releuādos lꝫ nō i eiſdē numero ꝑ regē meſſiā:quē i aduē
tu ſuo dic̄ ſubiectuꝝ orbē terraꝝ iudeis.⁊ ſic ē ſēſus ti.p̄dci: Sup
iuuētutē filij.i.filioꝝ ⁊c̄. Sꝫ hec expō ſupponit falſū ⁊ erroneū.ſ.
xp̄ꝫ eē vēturꝫ:⁊ iō totalr̄ ē vitāda. Tertio almut ſignificat occul
tationē.⁊ ſꝫ h̄ ponit̄ ti.hui⁹ ps.coīter i biblijs nr̄is. In fine ꝓ occl̄
tis filij ps dđ.quā ſignificationē ſequūtur Aug⁹ ⁊ Caſſiodor⁹:ꝓꝑ
qđ itēdo eā ſeq. Ad cui⁹ itellectū ſciēdū ꝙ duplex ē iudiciū dīnū
vnū ē iudiciū diſcretōis q̊ diſcernūtur fideles ab īfidelib⁹:⁊ hoc
potiſſime icepit a p̄dicatōe xp̄i aplōꝝ:qꝛ iuſto dei iudicio lꝫ occl̄
to nobis aliq ꝯuerſi ſūt ad fidē:⁊ alij i īfidelitate idurati. Cui⁹ rō
ē nob valde occl̄ta:vn̄ cū apl̄s dixiſſet Ro.9. Cui⁹ vult miſeret̄:et
quē vult īdurat. Et poſtea.11. Vide ḡ bonitatē ⁊ ſeueritatē dei:in
eos qdē q nō credūt ſeueritatē i te āt bonitatē dei.ſi permāſeris.
Poſtea ſubdit. O altitudo diuitiaꝝ ſapie ⁊ ſcie dei:ꝗ̄ īcōprehē/
ibilia ſūt iudicia ei⁹. Et ps.35. Iudicia tua abyſſus mlt̄a. aliđ āt
eſt iudiciū dei:qđ dr̄ iudiciū diſcuſſiōis:qđ erit i fine mūdi.⁊ lꝫ illud iu
diciū futuꝝ ſit valde claꝝ.qꝛ tūc manifeſtabūt̄ ēt occulta cordiū: tn̄ ē
mō nobis valde occultū. ſꝫ ꝙ dicit ſaluator Math.24. De die āt illa
⁊ hora nemo ſcit:neqꝫ angeli i celo:niſi ſolus pr̄. Vtrūqꝫ āt iudiciū da
tū eſt ipſi xp̄o:ſm ꝙ ipſe dicit Ioā.5. Pr̄ oē iudiciuꝫ dedit filio. Et de
iſto iudicio duplici ſibi dato qđ p̄uidit dauid i ſpū ſcō fecit hūc ps.⁊ ſic
eſt ſenſus tituli p̄dicti. In fine ꝓ occultis ⁊c̄.i. iſte ps fact⁹ eſt a dauid
ꝓ occl̄t filij.i.ꝓ duplici iudicio p̄dcō dato filio. In finē.i.dirigēs nos:
ad ꝯſideratōeꝫ finis mū/
di ⁊ btitudis:q̄ tunc retri/
buet̄ iuſtis tanꝗ̄ vltimuſ
finis. Et ſic iſte ps eſt đ iu
diciaria ptāte xp̄i.ſic̄ p̄ce
dens ps de ſua exaltatōe
ꝗ̄tū ad ſēſū lr̄alē. Nō.n.
oīs expoſitio pſalmoꝝ de
xp̄o eſt myſtica:ſic̄.ſ̄. oſtē
ſū eſt ps.2.⁊.8. Et idē dicē
dū eſt de iſto. Plura eniꝫ
⁊ expſſi⁹ ꝓphetauit dauid
đ xp̄o ꝗ̄ alij ꝓphe: ꝓpter
qđ dr̄ eximius ꝓphaꝝ.ſic̄
dictū fuit in p̄ncipio hui⁹
libri. Igit̄ ſm hoc iſte ps diuidit̄ i duas partes:qꝛ p̄ dauid ſe cātare pre
dicit.2⁰.mām ſui cant⁹ ſubiūgit.ibi: In cōuertēdo. Circa p̄mū dicit ſic.
Cōfitebor tibi dn̄e.ſ.ꝯfeſſione laudis. b In toto corde meo.i. itel
lectu ⁊ affectu. c Narrabo oīa ⁊c̄.i.excellētia mirabilia tua:q̄ ſūt
in duob⁹ iudicijs tuis nobis valde occultis.⁊ hic eſt hyꝑbolica locu/
tio.ſicut dr̄. Tota ciuitas currit ad tale ſpectaculū.ad denotādū mul
titudinē euntiū:ꝗ̄uis multi nō vadāt:ſic ſunt multa dei mirabilia:q̄
nō narrant̄ in hoc ps.tn̄ dr̄. Oīa mirabilia:ad denotādū magnitudinē
hoꝝ mirabiliū. d Letabor.iterius. e Et exultabo exteri⁹.dr̄
eni exultatio q̄ſi ex̄ ſaltatio.vn̄.īfra.ps.73.Cor meū ⁊ caro mea exul/
tauerūt in deū viuū.qꝛ ſm ꝙ dicit btūs Greg.homel̄.i.ꝗ̄uis iudiciuꝫ
futuꝝ terribile ſit iniuſtis:tn̄ iuſtis erit mā exultationis:ꝓpter qđ dic̄
ſaluator de illo iudicio apl̄is Luce.21. His aūt fieri icipiētib⁹:reſpicite
⁊ leuate capita vr̄a.i.exhilarate corda:ꝓut exponit Greg.cuius rō eſt:
qm̄ appropinquat redēptio vr̄a. f Pſallā ⁊c̄.i futuro eni iudicio
apparebit xp̄i ſublimitas:cuius in p̄ aduētu oſtenſa eſt humilitas.
g In cōuertēdo. Hic ꝯn̄r dauid exp̄mit mām ſui cantus:q̄ eſt duplex
iudiciū p̄dictū:⁊ primo exp̄mit iudiciū diſcretionis.⁊ ſcđo iudiciū di/
ſcuſſionis:ibi: Cōuertant̄ ⁊c̄.p̄ dicit. In cōuertendo ⁊c̄.q.d. ꝓpter hoc
letabor ⁊ exultabo in te:qꝛ inimicus meus.ſ.diabolus q icitauit dauid
ad numerandū pplm̄:vt hr̄.2.Reg.24.⁊.i.Paral̄.21. ⁊ ēt inimic⁹ hu/
mani generis:in cuius etiā ꝑſona loq̄bat̄ dauid:⁊ nō ſoluꝫ in ſua parte
ꝯuertet̄. h Retrorſū.qꝛ a tp̄e p̄dicatōis xp̄i ⁊ apoſtoloꝝ freq̄nter
demones fuerunt expulſi ⁊ fugati:vt pꝫ in euāgelio Ioā.12. Nūc iudi
ciū eſt mundi:nunc p̄nceps huius mūdi eijciet̄ foras. ⁊ in actib⁹ apo/
ſtoloꝝ in plurib⁹ locis. i Infirmabunt̄.qꝛ ptās demonū fuit debi
litata ne poſſēt tm̄ nocere hoībus ꝗ̄tū an̄.iō ſubditur. k Et peri/
būt ⁊c̄.reputabāt eni in hoc q̊dāmodo ſe perire ꝙ arcebantur a nocu
mēto hoīum:vt dr̄ Marci.i. Quid nobis ⁊ tibi ieſu naçarene: veniſti
an̄ tp̄s ꝑdere nos. l Qm̄ feciſti ⁊c̄.i.facies tp̄e xp̄i a me deſcenſuri
ſm carnē.⁊ loquit̄ de futuro ꝑ modū p̄teriti:ꝓpter certitudinē ꝓphic
quo modo loquēdi frequēter vtuntur ꝓphete. m Sediſti ſuper
thronū ⁊c̄.per hoc.n.deſignat̄ ptās iudiciaria xp̄i ꝗ̄tum ad iudiciū di
ſcretionis quo fideles credētes ab obſtinatis īfidelib⁹ ſunt ſeparati.iō
ſubdit̄. n Increpaſti gētes.per p̄dicationē aplōꝝ de idolatria cui
erāt ſubdite. o Et perijt ipi⁹.i.diabolus. qꝛ gentes p̄dicationem
aplōꝝ recipiētes ꝯfregerūt idola in quib⁹ demones colebantur.
p Nomē eoꝝ deleſti.qꝛ q pri⁹ vocabant̄ pagani.mō vocant̄ xp̄iani:⁊
noīa idoloꝝ ꝑierūt de terra:ſicut p̄dictū fuit Eçech.13. In illa die dic̄
dn̄s ꝑdā noīa idoloꝝ de terra:⁊ nō memorabunt̄ vltra. q Inimi
ci defecerunt framee.i.gladij diaboli quib⁹ q̄ſi inumerabl̄r ſauciabat
genus humanū. r Defecerūt.qꝛ ꝓ magna parte eoꝝ ptās diminu
ta eſt per xp̄m ⁊ aplōs:vt predcm̄ eſt. s Et ciuitates ⁊c̄.multe eni
ciuitates cultui demonū dedite per p̄ncipes catholicos ſūt deſtructe:
vt per Carolū magnū ⁊ alios p̄ncipes xp̄ianos. t Perijt ⁊c̄.i.idola
traꝝ ⁊ idoloꝝ. v Cū ſonitu.i.ꝑ ſonitū p̄dicatōis aplōꝝ ⁊ alioꝝ pre
dicatoꝝ:vt p̄dcm̄ ē.ſ̄.vel alr̄. Cū ſonitu.ſ.armoꝝ ⁊ tubaꝝ:q ſolet fieri
in bellis ꝗ̄tum ad illos q perierāt xp̄ianoꝝ armis. x Et dn̄s ⁊c̄.qꝛ
regnuꝫ dn̄i nr̄i ieſu xp̄i ſtabile eſt in eternū. y Parauit ⁊c̄.per hoc
notat̄ xp̄i ptās iudiciaria ꝗ̄tū ad iudiciū diſcretōis:vt dcm̄ ē.ſ̄.⁊ eſt re
petitio eiuſdē ſnīe:ſic̄ freq̄nter fit i cāticis. z Et fact⁹ ⁊c̄.i.pplō ca/
tholico q fuit valde paup ⁊ abiectus i p̄ncipio. a Adiutor i oppor
tunitatib⁹.i.i tp̄e opportuno:qđ eſt tribulatōis tp̄s.iō ſubditur.
a In tribulatōe.ſ.martyꝝ. tp̄e q̊ꝝ itātū fuit adiuter vt tormēta nō

ſolum ſuſtinerēt paciēter.ſʒ ēt gaudēter.Act.5.Ibāt apl̄i gaudētes a ↄſpectu ↄcilij:qm̄ digni hīti ſūt ꝑ noīe ieſu ↄtumeliā pati.iō ſubditur.
b Et ſperēt ⁊c̄.ꝑ verā fidē. c Qm̄ nō dereliq̄ſti abſq; ↄſolatione.
d Querētes te. moꝛib⁹ ⁊ fide:⁊ iō ꝓtātis bn̄ficijs ſubdit ꝓpħa.
e Pſallite dn̄o.grās agētes. f Qui hītat ī ſyō.i.ī ciuitate celeſti ħ exp̄ſſa ꝑ ſyō q̄ ſpecula iterp̄tat̄:q: ibi facie ad faciē de⁹ videt̄:⁊ iō lʒ ſit vbiq; ꝑ eſſētiā ⁊ p̄ntiā ⁊ potētiā tn̄ ī celo ſpālr hītat ꝑ aptā viſionem.
g Annū.⁊c̄.i.legē euāgelicā quā ſtudioſe docuit v̄bo ⁊ fcō:vt dr̄ Act.i.Cepit ieſus facere ⁊ docere. Hec aūt annūciatio euāgelij fuit iniūcta diſcipulis xp̄i iudeiſ ipſā repellētib⁹:ꝑꝑ qđ paulus ⁊ barnabas dixerūt Actuū.13. Uobis opoꝛtebat p̄ loqui v̄bū dei: ſʒ qm̄ repellet illud ⁊ idiḡs vos iudicatis eterne vite:ecce conuertimur ad gētes:ſic.n. nobis p̄cepit dn̄s. h Qm̄ requirēs ⁊c̄.ↄſtruat̄ ſic. Nō ē oblit⁹.ſ.ipe dn̄s.Clamoꝛē paupeꝝ.i.martyꝝ.Qm̄ recoꝛdat⁹ ē.ſ.clamoꝛiſ ipoꝝ Requirēs ſāguinē eoꝛū de manu tyrānoꝝ:aliqn̄ per penā t̄palē:aliqn̄ per eternā.⁊ aliqn̄ vtroq; modo.
i Miſerere mei dn̄e. loq̄t ī ꝑſona eccl̄ie. k Uide hūilitatē ⁊c̄. i.afflictionē mihi illatā a tyrannis.
l Qui exaltas ⁊c̄.ſic ī pꝛimitiua eccl̄ia ioānes euāgeliſta an̄ poꝛtā latinā in feruētis olei doliū miſſuſ tanq̄ foꝛtis athleta exijt vnct⁹ nō aduſt⁹.⁊ paulus in damaſco ⁊ hierl̄ʒ de ianuis moꝛtis fuit diuinit⁹ ſaluat⁹:vt hr̄ Act.9.⁊.21.et multi alij xp̄i diſcipuli ſic fuerūt ſaluati. m Ut annūciem ⁊c̄.i.in eccleſia militāte:q̄ eſt filia trium

oppoꝛtunitatib⁹ ī tribulatōe. Et ſperēt ī te q̄ nouerūt nomē tuū: qm̄ nō dereliq̄ſti q̄rentes te dn̄e. Pſallite dn̄o q̄ hītat ī ſyō.annūciāte iter gentes ſtudia ei⁹. Qm̄ requirēs ſāguinē eoꝝ recoꝛdat⁹ ē: nō ē oblit⁹ clamoꝛē paupeꝝ. Miſerere mei dn̄e:vide hūilitatē meā de inimicis meis. Qui exaltas me de poꝛtis moꝛtis: vt annūciē oēs laudatōes tuas ī poꝛtis filie ſyō Exultabo ī ſalutari tuo: infixe ſūnt gētes ī iteritu quē fecerūt In laq̄o iſto quē abſcōderūt ↄp̄henſus ē pes eoꝝ. Cognoſcet̄ dn̄s iudicia faciēs: ī operib⁹ manuū ſuaꝝ ↄp̄hēſus ē pctōꝛ. Cōuertātur pctōꝛes ī ifernū: oēs gētes q̄ obliuiſcunt̄ deū. Qm̄ non ī finē obliuio erit pauperꝭ:patiētiā paupeꝝ nō ꝑibit ī finē. Exurge dn̄e nō ↄfoꝛtet̄ hō: iudicēt̄ gētes ī cōſpectū tuo. Cōſtitue dn̄e legiſlatoꝛē ſuꝑ eos: vt ſciāt gētes qm̄ hoīes ſunt. Ut qđ dn̄e receſſiſti lōge: deſpicis ī oppoꝛtunitatib⁹ ī tribulatōe. Dū ſuꝑbit ipi⁹ icē

phātis.Ad ħ.n.fuit ioānes p̄dcō mō ſaluat⁹:vt annūciaret p̄dicatōes xp̄i ī grecia:⁊ apocalypſiʒ ſcriberet ſeptē eccl̄ijs q̄ ſūt ī aſia.Silr̄ paul⁹ vt p̄dicarʒ euāgeliū gētib⁹:vt dr̄.Act.19.Uas electōis mihi ē iſte vt poꝛtet nomē meū coꝛā gētib⁹ ⁊ regib⁹.Et ex eadē cā moꝛs iminēs multis ſcīs fuit diuinit⁹ retardata:vt pʒ in eoꝝ actib⁹:ꝑꝑ qđ ex tanto bn̄ficio a dauid p̄uiſo ſubdit. n Exultabo ⁊c̄.q̄ ſic ſaluabis electos tuos.
o Infixe ⁊c̄.q: multi tyrāni ī gētilitate obſtinati ī ꝑſecutiōe martyrū ſubito moꝛtui ſūt ⁊ ī iferno ↄ̄merſi:ſic egeas ī ꝑſecutōe andree a dēmone ſuffocat⁹ iterijt:⁊ qn̄ tian⁹ ſcā agata iterfecta:dei iudicio ī flumie iterijt:⁊ ſilr̄ de multis alijs accidit.vt pʒ ī legēdis ſcōꝝ. p In laq̄o ⁊c̄. q: plures tyrāni laqueū moꝛtis parātes xp̄ianis p̄occupati ſūt moꝛte diuino iudicio:⁊ ſic fruſtrati ſūt ab ītētōe.ſic iulian⁹ apoſtata ī bello ꝑſaꝝ occiſus ē a btō mercurio iā an̄ defūcto ad p̄ces ſci Baſilij ⁊ popl̄i ſui:eo q̄ ciuitatē ⁊ ppl̄m diſpoſuerat deſtruere ī ſuo reditu de illo bello ⁊ ſic cōpꝛehēſus ē pes ei⁹ in laqueū moꝛtꝭ quē alijs pꝛeparauerat.Et ex ħ ⁊ p̄dictis effectib⁹ ↄcludit dauid. q Cognoſcet̄ ⁊c̄.q: ꝑ effect⁹ iuſticie apparet ptās iudiciaria xp̄i q̄ʒtū ad iudiciū diſcretōis. r Cōuertant̄. Hic ↄn̄r agit dauid de iudicio diſcuſſiōis:qđ erit ī fine mūdi. ⁊ p̄ deſcribit huiuſmodi iudiciū.ſcđo tp̄s antixp̄i p̄uiū ibi: vt qđ dn̄e. Circa p̄mū dicit:Cōuertant̄ ⁊c̄.qđ erit qn̄ ꝑ ſn̄iam iudicis xp̄i deijciētur ī iferni ꝓfundū.⁊ cuiuſmodi ſint iſti pctōꝛes ſubdit.d. s Oēs gētes ⁊c̄.ſ.ī fine vite moꝛiētes ſine remedio pn̄ie.Et q: ſic mali puniēt̄ ita boni p̄miabūt̄.iō ſubdit̄. t Qm̄ ⁊c̄.ħ ē ī finali iudicio. v Obliuio ⁊c̄.videt̄.n.paupeꝝ obliuiſci ī p̄nti nō liberās eos de malis p̄ntis vite.cū tn̄ poſſit.ſʒ tūc recoꝛdabit̄.qn̄ eoꝝ patiētia remunerabit̄.ideo ſubdit̄. x Patiētia ⁊c̄.q: ſicut ꝑ ſn̄iaʒ finalis iudicij iniuſti ibūt in ſuppliciū eternū:ita iuſti ī vitā eternā.vt hr̄ Math.25.Et q: ħ ē deſiderabile iuſtis.iō petit dauid. y Exurge ⁊c̄.ꝑ ptātē iudiciariā ſuꝑ alios hoīes.q: talis ptās auferet̄ in finali iudicio..iō ſubdit̄. z Iudicent̄ gētes.gnālr ſine exceptōe. a In ↄſpectu tuo.ſʒ.q: ptās iudiciaria data eſt ipſi xp̄o.vt.ſ.dcm̄ eſt.iō ſubdit̄. b Cōſtitue ⁊c̄.ſ. xp̄m legiſlatoꝛem euāgelice ad iudicandū eos:ſm̄ q̄ dicitur Actu.10. Ipe eſt q̄ ↄſtitutus eſt iudex viuoꝛum ⁊ moꝛtuoꝛum. c Ut ſciant

gētes ⁊c̄.puri excepto xp̄o q̄ eſt de⁹ ⁊ hō:q̄ in iudicio apparebit in foꝛma humana:ī qua iudicat⁹ fuit coꝛā pilato.iudicabit tn̄ auctoritatiue ꝑ foꝛmā deitatis. d Ut qđ dn̄e. Hic ↄn̄r dauid deſcribit tp̄s antixp̄i:qđ erit finali iudicio p̄uiū.vbi p̄ ponit̄ antixp̄i ꝑſecutio.⁊ 2°.ei⁹ deiectio.ibi.Exurge dn̄e.Circa p̄mū ſciēdū q̄ tāta eſt futura ꝑſecutio eccl̄e tꝑe antixp̄i:vt videat̄ de⁹ cā deſeruiſſe ſi poſſe fieri.quaʒ dauid p̄uidēs ī ſpū dicit.Ut qđ domine ⁊c̄. .i.recedeſ tempe ātixp̄i loq̄ns de futuro per modū p̄teriti ratiōe

dit̄ paup̄:ↄp̄hēdunt̄ ī cōnſilijs q̄bus cogitāt. Qm̄ laudat̄ pctōꝛ ī deſiderijs aīe ſue: ⁊ iniqu⁹ bn̄dicit̄. Exacerbauit dn̄ʒ pctōꝛ: ſm̄ multitudinē ire ſue nō q̄ret. Nōn ē d̄s ī ↄſpcū ei⁹: inq̄nate ſunt vie illi⁹ in oī tꝑe. Auferunt̄ iudicia tua a facie eius: oīum inimicoꝝ ſuoꝝ dn̄abit̄. Dixit ēnī ī coꝛde ſuo:nō mouebоꝛ a gnātōe ī gn̄atione ſine malo. Cui⁹ maledictōe os plenū ē: ⁊ amaritudine ⁊ dolo:ſub ligua eius laboꝛ ⁊ doloꝛ. Sedet ī iſidijs cū diuitib⁹ ī occultis:vt iterficiat inocētem. Oculi ei⁹ ī pauꝑerē reſpiciūt: iſidiat̄ in abſcōdito q̄ſi leo ī ſpelunca ſua. Inſidiat̄ vt rapiat pauperē:rapē pauperē dum attrahit eum. In laq̄ueo ſuo humiliabit eū: inclinabit ſe ⁊ cadet:cūʒ dn̄atus fuerit paupeꝝ. Dixit ēnim in coꝛde ſuo oblitus eſt deus: āuertit faciē ſuaʒ ne videat in finē. Exurge dn̄e deus ⁊ exaltet̄ manus tua: ne obliuiſcaris pauperuʒ. Pꝛopter quid irritauit impius deū:

p̄dicta. videt̄.n.de⁹ recedere q̄dāmō a fidelib⁹ qn̄:nō lib̄at eos cū poſſit a tātis ꝑſecutōib⁹. e Deſpicis ⁊c̄. Illos.n.videt̄ deos deſpicere: tāq̄ rē nulli⁹ p̄cij q̄s non lib̄at tꝑe oppoꝛtuno:qđ ē tp̄s tribulatōis. f Dū ſuꝑbit ipi⁹. i.antixp̄s. ⁊ loquit̄ de futuro ꝑ modū p̄ntis ꝓpter certitudinē ꝓphie.
g Incē.pau.i.ppl̄s xp̄ianus ſibi inobediēs cruciat̄ oī gn̄e cruciat⁹ qđ ꝑ icēdiū d̄ſignat̄ ī ſcriptura ⁊ aliq̄s ad lr̄aʒ icendet. h Cōpꝛehēdunt̄.i.cōpꝛehēdēt̄ vn̄ ī trāſlatiōe Hieronij.iux̄ hebꝛaicuʒ hr̄: Capiant̄.ſ.antixp̄s ⁊ ſatellites ei⁹: q̄ ſm̄ dicta doctoꝝ antiq̄ꝝ in mōte oliueti fulmiabitur: ⁊ magna parſ adherētiū ſibi.d̄ q̄ dic̄ apl̄s 2.ad theſſal̄.2.Tūc reuelabit̄ ille iniqu⁹ quē dn̄s nr̄ ieſus iterfecit ſpū oꝛis ſui.⁊c̄.
i In ↄſili.⁊c̄.q: ſicut cogitabūt cruciare xp̄ianos:ſic a deo cruciabūt̄. k Qm̄ lau.⁊c̄. .i.antixp̄s a ſibi adulātib⁹ q̄ dr̄ hō pctī ⁊ iniqu⁹.2.ad Theſſal̄.2.
l Exacerbauit ⁊c̄.ex nimia adl̄atōe adherētiū ſibi eleuabit̄ ī tātā ſuꝑbiā q̄ blaſphemabit dn̄ʒ ꝓuocās irā dei. m Scđʒ ml̄.⁊c̄. .i.ire dei ↄ̄ ſe ꝓuocate. n Nō q̄ret.ſ.pn̄iaʒ.ſʒ moriet̄ ī obſtinatiōe.iō ſubdit̄. o Nō ē de⁹ ⁊c̄.i.nulli⁹ reputatōis coꝛā ſe:q: d̄ ipo dr̄.2.ad Theſſal̄.2.Qui aduerſat̄ ⁊ extollit̄ ſupꝛa oē qđ dicit̄ de⁹ aut qđ colit̄ ita:vt ī tēplo dei ſedeat oſ̄dēs ſe tāq̄ ipe ſit d̄us.
p Inq̄nate ⁊c̄.q: ſēꝑ occupabit̄ ī pctōꝝ pollutōe. q Auferū.⁊c̄. q: ī nullo timebit dina iudicia ſupꝛa ſe vētura p̄ eletōe ⁊ obſtinatiōe nimia. r Oīuʒ ini.⁊c̄.potētia ⁊ ſedutōe ppl̄os ſibi ſb̄ijciēs.
s Dixit ⁊c̄.q: ex nimia elatōe reputabit dn̄iū ſuū ſtabile. t Sine malo.i.ex p̄ſūpta ſecuritate dicʒ:ero ſine malo cuiuſcūq; pene
v Cui⁹ male.⁊c̄.blaſphemādo xp̄ʒ. x Et amari.⁊c̄.p̄cipiēs iobediētes ſibi ad amaritudinē vite ꝑduci. y Et do.q: v̄bis doloſiſ ml̄tos d̄cipiet. z Sub li. ⁊c̄.q: p̄cipiet iferre laboꝛē ⁊ doloꝛē ſāctis. a Sedet ⁊c̄.meditādo iponere iſidias ſcīs. b Cū di.⁊c̄. hui⁹ ſcl̄i ī ħ ſibi adherētib⁹. c Ut iter.i.ppl̄ʒ fidelē ſibi nō obediētē. d Ocl̄i ⁊c̄.i.ī ppl̄ʒ xp̄ianū tūc depaupādū:ↄſiderās q̄lr poſſit totalr̄ d̄ſtruere ipʒ.iō ſubdit̄. e Inſidiat̄ ⁊c̄.⁊ pʒ lr̄a ex dcīs. f Rape ⁊c̄.q: q̄s toꝛmētꝭ flectere n̄ poterit.v̄b doloſis ad ſe traheт̄ ſtudebit:⁊ q: aliq̄s doloſitate d̄cipiet.iō ſubdit̄. g In la.⁊c̄.ſʒ q: ꝑꝑ hec finalr̄ deijciet̄ iō ſubdit̄. h Incli.⁊c̄.n̄ volūtarie ſʒ dina v̄tute. i Et cadʒ.ſ.a dn̄io ſuo. k Cū do.⁊c̄.ſ.xp̄ianorū ſuo tꝑe ſb̄iectoꝝ:⁊ cā ei⁹ d̄iectōis ſubdit̄ cū dr̄. l Dixit ⁊c̄.n̄ hn̄s noticiā ſcōꝝ meoꝝ. m Auertit ⁊c̄.ex q̄ vr̄ q̄ ātixp̄s futur⁹ fautoꝛ h⁹ erroꝛꝭ ſit:q̄ dina ꝓuidētia n̄ ſe extēdat ad iſta iferioꝛa.
n Exurge dn̄e. Hic ↄn̄r deſcribit̄ ipſi⁹ ātixp̄i finalr̄ deiectio:q̄ fiet v̄tute dina ad p̄ces ſcōꝝ:qđ p̄uidēs d̄d d̄ ħ ſilr̄ oꝛās dixit.Exurge dn̄e d̄s. videbit̄.n.q̄ſi dōmire ātixp̄i tꝑe eo q̄ tāta mala ꝑmittat cū ageт̄:⁊ ꝑ ↄn̄ſ videbit̄ ſurgeт̄ qn̄ icipiet eū deijceт̄. o Et ex.⁊c̄. .i.ptās tua ad eū d̄ijciēdū ⁊ ꝑcutiēdū. p Ne.⁊c̄.dimittēdo eos ī ātixp̄i ꝑſecutōe ⁊ ſuoꝝ. q Pꝛopt̄ ⁊c̄.i.ātixp̄s ſuiſ blaſphēijſ ↄ̄ eū

a Dixit.n.⁊c̃.facta mea ad puniēdū tanq̄ȝ neſciens ea.vt p̄dcm̄ eſt:vel ipotēs ad me reſtringendū:⁊ tñ nō eſt ita.⁊ iō ſubditur.
b Uides.tu de⁹cui⁹oculis oīa ſūt nuda ⁊ apta. c Qm̄ tu ⁊c̃. q̄s ifliget ſcīs tuis antixp̄s. d Cōſideras diligēter.ad punien dū. e Ut tradas eos.ſ.antixp̄ȝ ⁊ ſatellites ſuos. f In ma nus tuas.ſ.iuſticie tue. g Tibi derelict⁹⁊c̃.i.ppl̄us xp̄ianus.
h Orphano.i.ppl̄o xp̄iano q antixp̄i tp̄e videbit̄ q̄ſi ſine pr̄e ꝓte gēte:⁊ mr̄e cōpatiēte. i Tu eris adiutor.accipiēs eos i man⁹ tue mīe. k Con tere brachiū.i.pote ſtatē. l Pctōriſ ⁊ maligni.i.antixp̄i: q dr̄ hō pcti ⁊ fili⁹ ꝑ ditōis.z.Theſſa.z.
m Quereт̄ pctm̄ illi⁹ .i.diligēter diſcutie tur negtia ipi⁹an ſit ãpli⁹vtil̄ ad purgati onē electoꝝ. n Et nō iuenieт̄.ad h vl tra vtilis:eo q̄ ſufficiēter erūt purgati:⁊ ſic antixp̄s cū ſuis deyci etur i ignē iferni:ſicut pr̄ ꝓycit v̄gā in ignē poſt debitā filij caſti gationē.Et q̄ tūc appebit manifeſta ptās ⁊ dn̄iū xp̄i.iō ſubdit̄:
o Dn̄s regnabit ⁊c̃.q̄ ptās ei⁹ptās eterna:q̄ nō auferet̄:⁊ regnū ei⁹qđ nō corrūpet̄:vt dr̄ Dañ.7. p Peribitis gētes.i.tu anti xp̄e ⁊ tui cōplices.⁊ q̄ h erit ad petitionē ſcōꝝ iō ſubdit̄.Deſide riū paupeꝝ ⁊c̃.Et final̄r ꝯcludit dauid. q Iudicare pupil.⁊c̃. pro ppl̄o catholico ⁊ fideli:qđ erit in extremo iudicio. r Ut nō apponat ⁊c̃.i.antixp̄s q erit hō pur⁹lȝ ꝑ maliciā a demone ob ſeſſus:ꝑꝑ qđ oñdit ſe tanq̄ȝ ſit de⁹:vt dicitur.z.ad Theſſal̄.z.

In p̄s.9.Cōfitebor tibi domine.vbi dicitur i poſtil.Ad cui⁹in tellectum ſciendū q̄ hec dictio almut. ADDITIO.

Titulus hui⁹p̄s nō exponit̄ ſ̄ȝ hebraicā v̄itateȝ.nec ēt lr̄a hui⁹p̄s ꝓꝑe applicat̄ huic ſēſui.ſ.ꝓ occult̄ filij.put dr̄ in poſtil.Rō p̄mi ē.nã ſ̄ȝ v̄itatē hebraice ligue hec dictio almut nō ſignificat occultatōeȝ:niſi p̄ponat̄ ei hec lr̄a n.vl̄ h ita q̄ dicatur nalmut vl̄ halmut:vñ iprop̄e vl̄ ñ v̄e iſte titulus iterp̄tat̄ dicēdo ꝓ occultis.Itē fili⁹i h ti.hebraice poſit⁹ñ ē geniti caſus:ſȝ dati.cuȝ dr̄ laben:vt pȝ ſciēti v̄itatē hui⁹ligue:⁊ ſic pȝ p̄mū.ſ.q̄ ti.h⁹p̄s nō exponit̄ i poſtil.ſ̄ȝ hebraicā v̄itatē.Scđȝ pȝ.nã lȝ lr̄a p̄s.ſaltē ꝓ magna ſui ꝑte ſit applicabilis duplici iudicio filij dei:put poſtil. dicit:nō tñ pſalmiſta i h p̄s.tractat de hōꝫ iudicio q̄tū ad eius oc cultationē:ſȝ poti⁹q̄tū ad ei⁹iuſticiā ⁊ potētiā atq̄ manifeſtatio nē.vt pȝ diligēter ituēti:vñ iprop̄e dr̄.Pro occl̄t filij.poti⁹.n.de buiſſet dicere.Pro iudicijs filij.vñ meli⁹videt̄ ti.exponēd⁹.ſ.vt itelligat̄ hec dictio almut.z⁰mō.ſ.prout ſignificat iuuētutē ſeu adoleſcētiā:ſ̄ȝ q̄ i ml̄tis loc̄ ſacre ſcripture accipit̄ alma ꝓ ado leſcētula:⁊ elē ꝓ adoleſcēte:vñ i ti.p̄s.45.dictio eiuſdē ſignifica tōis ponitur.ſ.alamoth:⁊ exponit̄ ibidē ꝓ iuuētutē:ſ̄m Hiero. quã ſniaȝ ibidē ſeq̄t̄ poſtil.iō ſ̄ȝ h ſēſus p̄dc̄i ti.erit tal̄.Uictori i iuuētute ſeu i adoleſētia filio p̄s dauid:quã ſignificationē ſeq̄n do p̄s iſte diuidit̄ i duas ꝑtes:ſ̄ȝ q̄ duplicē mã̄ȝ videt̄ hr̄e:vnã.ſ. p̄mordialē ⁊ figuratiuã.⁊ aliã p̄ncipalē ⁊ figuratã:ſcđa ibi:Para uit i iudicio.Pria ꝑs q̄ ē p̄mordial̄ tracta de victoria dauid:quã hūit ꝯ goliã:vt hr̄.i.Reg.17.cui mãe ꝓꝑe applicat̄ ti.ſ.ſic.Uicto ri filio i adoleſcētia.h ē dicere:iſte p̄s attribuit̄ filio:q fuit victor i adoleſcētia ſua.ſ.dauid:vñ v̄ba hui⁹ ti.ꝓprijſſime adaptãt̄ hu ic hiſtorie:nō ſolū real̄r.ſȝ ēt v̄bal̄r.Legit̄.n.ibi q̄ cū ſaul vidiſſȝ dauid egrediētē ꝯ philiſteū dixit ad abner:cui⁹filius ē iſte puer: vbi i hebreo hr̄:iſte elē.qb⁹v̄bis p̄dict⁹ti.ꝓꝑe corrñdet.vocat̄ eni vtrobiq̄ȝ victor iſte.ſ.dauid fili⁹:⁊ elē.ſ.puer.Circa igit̄ iſtã mãm p̄mordialē p̄ dauid reddit gr̄aꝝ actōes deo de iſta victoria.d.Cō fitebor tibi dñe ⁊c̃.letabor ⁊ exultabo i te:ꝯñr exp̄mit bñficiū qđ a deo hūit i eadē victoria.d.In cōuertēdo inimicū meū retrorſū .ſ.goliã:⁊ ēt i debellatōe ſeu fuga ſuoꝝ cū dic̄.Infirmabūt̄ ⁊ peri būt a facie tua.ſ.philiſtijȝ.Et q̄ hec victoria deo ē attribuēda:iō dic̄.Qm̄ feciſti iudiciū meū ⁊ cãȝ meã.Nō q̄dē iudiciū:q̄ ex me ra iuſticia diuina ꝓceſſit:eo q̄ ſpuri⁹ille.ſ.golias blaſphemabat po pulū dei.d.Ego exprobraui agmīb⁹iſrl̄ hodie:vt i p̄dcō ca.iō ſeq̄t̄ Sediſti ſuꝑ thronū q iudicas iuſticiã.Et q̄ i h ꝯflictu exercitus aduerſarioꝝ ñ eq̄l̄r fuit debellat⁹:gētes.n.ꝓ maiori parte fuer̄t i fugã ꝯuerſe:⁊ ꝑ ꝯñſ ꝯfuſe.ſȝ caput eoꝝ ex toto ꝑditū iō dic̄.Incre paſti gētes.i.philiſtinos.Et ꝑijt ipi⁹.i.golias:⁊ q̄ fama ⁊ gl̄ia oīuȝ eoꝝ ex h actu fuit decetero denigrata:iō dic̄.Nomē eoꝝ dleſti i eternū ⁊c̃.Rō.n.hui⁹deletōiſ:q̄ philiſtini p̄cipue ꝯfidebãt d for titudie ſua:⁊ capit̄ ſui:⁊ excellentia haſte ſue ⁊ gladij:⁊ alioꝝ ar moꝝ q̄ hēbãt.cū ãt ꝑ vnū pueꝝ ſeu iuuenē iermeȝ fuerūt d̄uicti

dixit ēniȝ i corde ſuo nō reqret.
Uidēs q̄uoniã tu laborē ⁊ dolo rē ꝯſiderãs:vt trãdas eos i mã n⁹tuas.Tibi dērelict⁹ ē paup:or phão tu ēris adiutor.Cōtēre bra chiū pctōris ⁊ mãligni:q̄rē t̄ pctȝ illi⁹ ēt nō iuenieт̄.Dn̄s regnãbit
i eternū ⁊ i ſeculū ſeculi:pēribitis gētes de terra illius.Deſideriuȝ pauperum exaudiuit dominus: preparationē cordis coꝝ audiuit auris tua.Iūdicare pupillo ⁊ hu mili:vt nō appōnat vltra magni ficare ſe homo ſuper terram.

tūc fuit deletū p̄dcm̄ nomē coꝝ.Uñ dauid dicebat vt nouerit eccl̄ia hec:q̄ ñ i gladio nec i haſta ſaluet dñs ⁊c̃.Idcirco dic̄.Inimici dfecer̄t framee i finē.i.framee inimici defecerūt i finē:ſeu a fine itēto.Et ſeq̄t̄ Et ciuitates eoꝝ deſtruxiſti.i.tu de⁹q iudicas iuſticiã dſtruxiſti ciuita tes philiſtinoꝝ.ſ.a gl̄ia ſua:eo q̄ iſrl̄ ꝑſeq̄ndo philiſteos venerãt vſq̄ȝ ad portas acharō:q̄ ē p̄ncipalis ciuitas ex q̄ memoria audacie ſeu for titudīs philiſtinoꝝ delebat̄.vñ ſeq̄t̄.Perijt memoria coꝝ cū ſonitu.ſ. tubaꝝ ſeu exercit⁹ppl̄i iſrl̄:⁊ vt oñderet q̄ vltio diuina ꝯ eos adhuc nō erat ꝯſūmata.ſeq̄t̄.et dñſ i eternū ꝑmanet.i.ꝑat⁹vl teriora facere ꝯ aduerſa rios ppl̄i ſui.Parauit i iu dicio ⁊c̃.Hic icipit ſecūda ꝑs hui⁹p̄s.ſ.p̄ncipalis ⁊ fi gura i q̄ pſalmiſta tractat de iudicio ſeu iudiciaria ptāte xp̄i.Ad qđ ſciēdū q̄ hec hiſtoria.ſ.victorie da uid tã ꝯ philiſteū:q̄ȝ ꝯ leo nē ⁊ vrſū:de qb⁹i p̄dcō ca. i.Reg.fit mentio.figuratiua ē multiplicis victorie xp̄i:vñ glo.i p̄dcō ca.ſic ait.Pugna philiſtinoꝝ ꝯtra iſrl̄ pugna demonū ꝯtra eccl̄iaȝ ac cipi pōt.Goliath v̄o diaboli ſuꝑbiã ſignificat.quã dauid ſingulari cer tamie ꝓſtrauit:⁊ ppl̄ȝ dei eripuit:q leonē ⁊ vrſū necauit.i.diabolū.ſ.⁊ antixp̄ȝ:alteꝝ nūc latēter iſidiãtē:alteꝝ poſtea manifeſte ſeuiētē.hec in glo.Et iō poſtq̄ȝ pſalmiſta regratiãs deo hiſtoriã figuralē narrauit ꝯñr i hac ꝑte rē figuratã denūciat:q̄ ꝯſiſtit in duplici iudicio xp̄i.ſ.di ſcretōis ⁊ diſcuſſiōis:ſ̄m q̄ tã diabolus q̄ȝ antixp̄s:⁊ eoꝝ mēbra penit⁹ ꝓſtrant̄.vñ hec ꝑs diuidēda ē ⁊ exponēda put i poſtilla:excepto q̄ ſ̄ȝ hãc expoſitionē q̄dã v̄ſus exponunt̄ meli⁹ſ̄m figurã:ſicut cū dicit.In fixe ſūt gētes i iteritu quē fecerūt:⁊ in laq̄o iſto quē abſcōderūt ⁊c̃.qđ magis ꝓꝑe exponit̄ de philiſtinis q credētes laqueū parare ppl̄o dei ꝑ goliã i ipſo cōprehēſus ē pes eorū.Silr̄.Cogſcet̄ dñs iudicia faciēs ⁊c̃. nã ex h q̄ in oꝑib⁹manuū ſuaꝝ cōprehēſus ē golias dei iudiciū cogno ſcit̄:vt ſic.ſ.de re ad figurã vel ecōtra trãſeat locutio i eodē ꝯtextu.nã ſ̄m Iſidoꝝ d ſūmo bono.zo.ca.ꝑꝑ ꝯnexionē capit̄ diaboli ad ſua mē bra iniq̄ ſcriptura loq̄ns de vno i eodē ꝯtextu trãſit ad loq̄ndū de alte ro ſicut Iſa.14.loq̄ns de rege babylonis.q erat diaboli mēbrū tranſit ad loq̄ndū de p̄ncipe demonū cū ſubdit̄ ibidē:quō cecidiſti de celo lu cifer.Si ãt ꝯtra p̄dictã expoſitionē q̄s obyciat dicēs quō p̄s iſte fuit in titulat⁹ d victoria dauid adoleſcēt̄:cū i eodē p̄s.tractet̄ de iudicijs dl̄ q̄ maiora ſūt:cū tñ denoīatio fieri debeat ſēꝑ ſ̄ȝ ph̄m a digniori.Ad h dicēdū q̄ moris ē ꝓphãꝝ in ſtl̄ib⁹ cū de diabolo tractat̄:⁊ de aliq̄ eius mēbro notabili ititulare ꝓphetiã de mēbro:⁊ deide itroducere tracta tū de capite.ſicut Ezech.z8.ititulat̄ ꝓph̄ia de p̄ncipe tyri.⁊ ibidē tran ſit ad loq̄ndū de diabolo dicēs.tu ſignaculū ſil̄itudis ⁊c̃.⁊ eadē ratiōe ſub titulo victorie dauid ꝯtra goliã tractat̄ de victoria xp̄i ꝯtra diabo lū ⁊ antixp̄m.qui quidē ꝓceſſus eſt nobis cōnaturalis ſ̄m ph̄m i.i.phi ſicorū.ſ.a magis notis ad minus nota. REPLICA.

In p̄s.Cōfitebor tibi dñe.Burgē.iprobat titulū queȝ ponit.b. Hiero.iux̄ hebreū:⁊ quē exponit.b.Aug.caſſi.haymo.⁊ magr̄ in glo.eos ſeq̄t̄ ⁊ poſtil.in q̄ min⁹bñ.ſe hȝ burgē.Primo q̄ iprobat ſan ctos doctores.cū tñ ei videat̄ crimē leſe maieſtat̄ ſi q̄ñq̄ȝ poſtillator declinat dicta ſcī Tho.ex magna rōne.putat.n.oēs añ eū ꝓꝑetatē ideo matis hebrei ignoraſſe.ide auſus fuit ſe cūctis opponere ex debili rōe Arguit.n.ſic ꝯtra titulū:qui eſt ꝓ occultis filij ⁊c̃.Utrūq̄ȝ ingt iudiciū xp̄i.ſ.diſcretionis:⁊ diſcuſſiōis de q̄ hic tractat p̄s nō ē occultū.igit̄ nō eſt applicabile titulo q p̄ponit̄ huic p̄s.ꝓ occultis filij.Hic videt̄ dicē dū q̄ q̄uis vtrūq̄ȝ iudiciū erit manifeſtū i fine ſecl̄i ē tñ nobis imo to ti eccl̄ie occultū ꝓ ſtatu p̄nti:⁊ ſic de eo tractat pſalmiſta i h p̄s.put de clarat ⁊ bñ applicat poſtillator ⁊ magr̄ i glo.Burgē.ãt ſingit aliū titu lū talē.Uictori i iuuētute filio p̄s dauid.ponēs iuuētutē:vbi.b.Hie rony.⁊ ſcī ponūt occultationē.Sȝ reuera titulus nō videt̄ ad ꝓpoſitū hui⁹p̄s.Nã dato ſȝ nō ꝯceſſo q̄ q̄nq̄ȝ p̄mi v̄ſus hui⁹p̄s exponi poſſēt de victoria dauid ꝯtra goliath q̄ ipi i iuuētute ꝯtingebat:ſic̄ Burgē.vult totū tñ reſiduū hui⁹ ꝓlixi p̄s ad huiuſmodi iuuētutē nō ē applicabile iudicio xp̄i:qđ ꝯtingit mūdo iueterato:nec reſpicit ad xp̄i iuuētutem: q̄uis.n.oē iudiciū dedit pr̄ filio:vt pȝ Ioã.5.Ad iuuētutē tñ nullū hȝ reſpectum:nec eſt veriſimile q̄ titulus p̄s.debeat reſpicere tm̄ parteȝ ꝓhemialē:⁊ ad partē executiuã nullã hr̄e applicationē:⁊ ſolū ꝑtinere ad figurã:vt vult Burgē.⁊ nihil ꝑtinere ad rē figuratã.Sed ⁊ ecce ſi q̄s voluerit ſeq Burgē.i expoſitōe p̄me ꝑtis hui⁹p̄s de victoria dauid ꝯtra goliath nō cogit̄ ꝓpter hoc recedere a ſcīs doctorib⁹mutãdo titu lū:nã titulus ꝓ occultis filij ſuit bñ eidē expoſitōi:nã illa victoria ⁊ ſi in facto fuit manifeſta:tñ q̄ ad virtutē qua facta fuit ipſa victoria fuit inopinabilis ⁊ occultiſſima:q̄ diuino iudicio facta.quod eſt occultuȝ filij:q̄uis vt dictum eſt manifeſtandum.

a I N dño ꝯfido ⁊c. Huic ps̄ ꝓponit̄ talis titulus Pſalmus. X. i in hebreo. Ad victoriā dauid. In trāſlatione vo Hiero. iuxta hebreū dr̄. Victori dauid. ⁊ ē eadē ſnia. Exponit̄ āt dupl'r. vno mō ꝙ dauid fecit hūc pſalmū ad laudē dei victoris: vel qui dedit dauid victoriā de inimicis. Alio mō ꝙ dauid fecit hūc ps̄. decātādū a leuitis cū conatu q̄ vnus chor⁹ nitebat̄ aliū ſupare: vt dcm̄ eſt. ſ. ps̄. 4. De mā aūt hui⁹ ps̄. dicit Ra. Sa. ꝙ dauid fecit hūc ps̄. qn̄ fugiēs pſecutionē ſaulis dixit illud qḋ hr̄. i. Reg. 26. Maledicti ſūt in cōſpectu dn̄i q eiecerūt me hodie: vt nō ibabitē i hereditate dn̄i dicētes: vade ſui dijs alienis. Et poſtea ſubdit: qn̄ fugit ad regē geth: ſed lr̄a ps̄. nō videt̄ ꝯcordare cū dr̄. In dño ꝯfido quō dicitis aie mee trāſmigra in montē ſicut paſſer. fugiēſ ſaulis pſecutōes. Iſta lr̄a magis videt̄ ſonare ꝙ remāſerit in terra ex diuina ꝯfidētia. Et eodē mō iprobat̄ opinio q̄ dicit ꝙ dauid fecerit hunc ps̄. eo ꝙ dauid ad iſtantiā virorū ſuoꝝ fugit ad loca mōtuoſa: q erāt tutiora: vt hr̄ i. Reg. in plib⁹ locis. non tn̄ ꝯfidebat in mōtibus illis: ſꝫ in dño. Lr̄a. n. huius ps̄. magis videt̄ ſonare ꝙ deteſtat⁹ fuerit fugā. Et iō videt̄ mihi ſaluo meliori iudicio ꝙ iſte ps̄ ſit exponēdus de reuerſiōe dauid in terrā iuda ex diuina ꝯfidentia: put hr̄. i. Reg. 22. vbi dr̄ ꝙ dauid fugit ad regē moab. cui gad ꝓpħa dixit ex pte dn̄i Noli manere in pſidio: ſꝫ pficiſcere ⁊ vade ad terrā iuda: qḋ ⁊ fecit cōfidens de ꝓtectōe diuina. Igit̄ ꝑ hoc ps̄ iſte diuidit̄ in duas partes: q2 ꝑ ponit̄ ꝯfidētia dauid in pſecutōe. ſcḋo aſſiſtētia dei in ei⁹ ꝓtectione. ibi: Dn̄s in tēplo. Circa pmū dicit ſic. In dño ꝯfido. i. in ei⁹ ꝓtectōe aſſecuratus ex vbis gad ꝓpħe. b Quō ⁊c. i. fuge extra terrā iſrl'a faciem ſaulis. c Sicut paſſer. euolās fugit a facie ſagittātis. ⁊ dirigit dauid vbū illud ad viros q cū eo erāt: q dictā fugā ſibi ꝯſuluerāt: eo ꝙ multi eoꝝ eſſēt amaro aīo ⁊ oppſſi ere alieno: vt hr̄. i. Reg. 22.

d Qm̄ ecce pctōres ⁊c. h allegabāt viri dauid. d. fuge ſicut paſſer terrā iſrl': q2 ſaul ⁊ cōplices ei⁹ oibus modis q̄runt te iterficere. e Ut ſagittēt in obſcuro. i. iſidioſe. f Rectos corde. i. dauid ⁊ frēs eius.

g Qm̄. Hic dirigit dauid ſermonē ad deū. d. Qm̄ quē perfeciſti. i. achimelech ſacerdotē quē in ſtatu pfecto feciſti. h Deſtruxerūt. ſ. ſaul ⁊ doech: ⁊ alij cōplices ei⁹ cū alijs ſacerdotib⁹: vt hr̄. i. Reg. 22. in odiū dauid. iō dicit. i Iuſt⁹ aūt ⁊c. q. d. achimelech iuſt⁹ nihil fecerat dignū morte. vel: Iuſtus. i. dauid q nihil fecerat ꝓpter qḋ tāta ſtrages ꝓpter eū deberet fieri. k Dn̄s. Hic pn̄r deſcribit̄ diuina aſſiſtētia i dauid ꝓtectione. cū dr̄: Dn̄s in tēplo ⁊c. i. in tēplo glie ſue vbi a ſcīs angelis videbit̄ clare: ⁊ ſic eſt ibi mō ſpāli. nō eni pōt itelligi hoc de templo materiali: qḋ nōdū erat factū a ſalomone. l Oculi ei⁹ ⁊c. i. in dauid ⁊ ppl'm eius depauperatū: q2 cū eo erāt m'lti debitis multis obligati: vt dcm̄ eſt. ſ. reſpiciebāt aūt oculi dei ipm dauid ipm ꝓtegendo.

m Palpebre ei⁹ ⁊c. i. ſcrutant̄ actus ⁊ cogitatōes eoꝝ. n Dn̄s iterrogat iuſtū. ad remunerandū. o Et ipiū. ad puniēdū. tpibus tn̄ debitis. p Qui aūt ⁊c. q2 ꝑ hoc ducet̄ ad gehenā. In trāſlatiōe Hierony. iuxta hebraicū hr̄ ſic: Dn̄s iuſtū ꝓbat. i. approbat. i piū aūt ⁊ diligentē iniq̄tatē odit aīa eius. ſ. dei: ꝑparās ei penā ꝑ ſuis iniq̄tatibus. iō ſubdit̄. q Pluet ⁊c. q2 freq̄nter ſubito et iprouiſe moriunt̄ quaſi capti laq̄o. r Ignis ⁊c. q2 in gehēna eſt tāta pena ꝙ vbis nō pōt bene exꝑmi. s Qm̄ iuſtus ⁊c. ſicut oē aīal diligit ſibi ſile. t Equitatē ⁊c. ad remunerandū. ſicut videt iniquitatē ad puniēdū: vt dcm̄ ē.

¶ Victori dauid. ps̄. X.

I N dn̄o cōfido quō dicitꝪ aie mee: trāſmigra | i mōtē ſicut paſſer. Qm̄ ecce pctōres itēderūt arcū: parauerūt ſagittas ſuas i pharetra: vt ſagittēt in obſcuro rectos corde. Qm̄ quē pfeciſti deſtruxerūt: iuſt⁹ aūt qd fecit? | Dn̄s in tēplo ſcō ſuo: | dn̄s i celo ſedes ei⁹. Oculi eius i pauperē reſpiciūt: palpebre eius iterrogāt filios hoīu. | Dn̄s iterrogat iuſtū et ipium: q aūt diligit iniq̄tatē odit aiaꝫ ſuā. | Pluet ſuper pctōres laqueos | ignis et ſulphur ⁊ ſpūs ꝓcellaꝝ pars calicis eoꝝ. | Qm̄ iuſtus dn̄s ⁊ iuſticias dilexit: | eq̄tātē vidit vultus ei⁹. |

¶ Ad victoriam ſuper octauam canticum dauid. XI.

v S Aluū me fac dn̄e ⁊c. Huic ps̄ ꝓponit̄ titulus talis in hebreo. Pſalm⁹. XI. Ad victoriā ſup octauā cāticū dauid. Et hic accipit̄ octaua pro iſtro octo chordaꝝ: in q̄ cātabat̄ illud cāticū: ſicut dictū fuit. ſ. ps̄. 6. Iſtū aūt ps̄. dauid fecit qn̄ fugiēs de ceila ſaluatus fuit cū viris ſuis de ꝑditione hitatoꝝ ceile. q tractauerāt de ꝑditione ei⁹ in manu ſaulis: vt hērent fauorē ei⁹ reddētes ipſi dauid ⁊ viris ei⁹ malū ꝑ bono: q2 ſaluauerat eos de philiſteis: vt hr̄. i. Reg. 23. dicit igit̄: Saluū me fac dn̄e ⁊c. de ciuitate ceile. x Qm̄ ⁊c. opeꝝ ⁊ verboꝝ. y A filijs hoium. i. ab hitatorib⁹ ceile: q hic dicunt̄ filij hoiū ⁊ nō dei: ⁊ iō dr̄. z Uana ⁊c. mutuo ſe exhortātes ⁊ occl'te ad ꝑdendū dauid in fauorē ſaulis regis. a Labia doloſa. ſuppl'e hūt viri ceile. b In corde ⁊c. q2 i vbis ſuis ꝑtēdebant ipi dauid fidelitatē: ⁊ iter ſe ꝯriū tractabāt. c Diſpdat ⁊c. i. labia ceiletaꝝ. d Et linguā magnilo. ⁊c. q2 erāt ꝑtēdētes vbis ipi dauid ꝙ fecerat magna pro eo. vl'. Liguā magniloquā: q2 ciues ceile dicebāt ſe facere magnū pro rege ſaule: vt ſic haberēt ei⁹ grām. ſi traderēt ei dauid. vn̄ ſubdit̄. e Qui dixerūt. i. iter ſe tractauerūt. f Liguā ⁊c. q2 ꝑdēdo dauid magna ꝑ ſaule faciem⁹ ⁊ ſic hēbim⁹ oportunitatē magnā pedēdi ab eo. g Labia ⁊c. i. verba q̄ tractam⁹ ꝯ dauid ꝓcedūt a nobis: ⁊ nō ex alioꝝ ſuggeſtiōe. et ſic erūt magis placita corā rege. ⁊ q̄ eēnt illa vba ſubdit. h Quis nr̄ dn̄s eſt. ſic. n. dicebāt: Quis dubitat qn̄ ſaul ſit dn̄s nr̄: ⁊ nō dauid: ⁊ iō debem⁹ ei fauere. ſꝫ rō nō valet: q2 rō erat ꝯ deū ⁊ iuſticiā. i Propter miſiā. h ꝯñr ponit̄ ipſi⁹ dei ꝓtectio circa dauid cū dr̄ i pſona eius: Propter ⁊c. ſ. dauid ⁊ viroꝝ ei⁹ q multas miſias ſuſtinebāt tāq̄ fugitiui ⁊ depaupati. k Nūc exurgā. ad eos ꝓtegēdū a deā ꝑditione. l Ponā i ſalutari. i. i ephot: vbi dn̄s dedit rn̄ſū ſalutl' ipi dauid petēti. i. Reg. 23. Si tradēt me viri ceile: ⁊ eos q mecū ſūt i manu ſaulis: ⁊ dixit dn̄s tradēt. ⁊ ſubdit̄. Nunciatūq; ē ſaul ꝙ fugiſſet dauid de ceila ⁊ ſaluat⁹ eēt. m Fiducial'r ⁊c. i. in dauid. ad h. n. ſaluauit de⁹ dauid: vt ppl's iſrl' ꝑ eū ꝓtegeret: ⁊ fiducialiter ageret. n Eloqa dn̄i. q̄ locutus eſt ad abiathar reuelādo ꝑditionē hitatoꝝ ceile. o Eloqa caſta. ſine macula falſitatis. p Argētū ⁊c. h addit̄ ad exꝑmendū certitudinē vitatis in vbis diuis. iō ſubdit dauid. q Tu dn̄e ⁊c. ꝓtegēdo ꝯtra dictā ꝑditionē. r Et cuſtodies ⁊c. i. hitatorib⁹ ceile ⁊ a ſaule.

s In eternū. q2 nō pmittes nos cadere i manib⁹ eoꝝ. t In circuitu ⁊c. i. hitatores ceile ⁊ ipe ſaul q q̄rebāt dauid ⁊ viros ei⁹ deceptōib⁹ iuoluere. v Scdm altitudinē tuā. i. ꝑ altitudineꝫ ꝯſilij tui qḋ ē icōphēſibile. x Multiplicaſti filios hoīuꝫ. i. ſaul doech ⁊ alios eoꝝ cōplices: ⁊ ceile hitatores in meā pſecutionē ad exercitiū patiētie mee ⁊ meritū vite future. Poſſet āt iſte ps̄ exponi moral'r de q̄libet viro iuſto i pſecutōib⁹ poſito ꝯ queꝫ parant̄ machinatōes ⁊ exercent̄. De tn̄ totū ꝯuertit ad meritū ſue patiētie: ⁊ ipe eſt ſperās ab oib⁹ liberari auxilio dīne grē. ſꝫ ptrāſeo: q2 de facili pōt lr̄a ad hāc ſniaꝫ applicari.

S Aluū me fac dn̄e qm̄ defecit ſcūs: | qm̄ diminute ſūt vitates | a filijs hominū. Uana locuti ſūt vnuſq̄ſq; ad ꝓximū ſuū: | labiā doloſa i corde ⁊ corde locuti ſunt. | Diſpdāt dn̄s vniuerſa labia doloſa: | ⁊ liguā magniloquā. Qui dixerūt: liguā nrāꝫ magnificabim⁹: | labiā nr̄a a nobis ſūt: | qs nōſter dn̄s ē? Propt̄ miſeriā inopū | ⁊ gemitū paupeꝝ: nūc exurgam dicit dn̄s. Ponā i ſalutari: fiducial'r agā in eo. | Eloquia dn̄i eloq̄a caſta: argētū igne examinatū: | ꝓbatū terre purgatū ſeptuplū. Tu dn̄e ſeruabis nos | ⁊ cuſtodies nos: a generatōe hac | i eternū. In circuitu ipij ambulant: | ꝑm altitudinē tuā multiplicaſti filios hoīuꝫ.

¶ In ps̄. i. Saluum me fac. vbi dicitur in poſtil. Huic ps̄ premittitur talis titulus. ADDITIO.

L Ittera hui⁹ ps̄ n̄ ꝓpe adaptat̄ hiſtorie dauid fugiētī i ceila ꝑut poſtil. exponit. Tū q2 in titulo de hoc nō fit mentio ſicut in alijs pſalmis: vbi de caſibus ſingularib⁹: qui ipſi dauid contigerunt tractantur: ſicut in ps̄. 3. vbi premittitur in titu. pſalmi ps̄ dauid: cū fugeret ab abſalō filio ſuo: ſimiliter. i ps̄. hoc in cuius ti. ponitur. ad victoriā ps̄ dauid. qn̄ venit doech idumeus: ⁊ nunciauit ſauli ⁊c. ⁊ in ps̄. 141. i. cuius titulo ponitur. eruditio dauid cū eſſet in ſpelūca: ⁊ ſic de multis alijs. Tū quia verba pſalmi manifeſte videntur loqui general'r: quaſi de toto mundo. vel ſaltē de gnātione cōtēporanea. cū qua ipſe dauid cōuerſabat̄: in q̄ licet forte eēnt multi ꝓbi viri ⁊ veraces: q2 tn̄ pro maiori parte deficiebant: ⁊ denominationes ꝑm pbm fiūt a maiori iccirco dicebat. Diminute ſūt veritates a filijs hoiuꝫ ⁊ huius modi. Unde melius videt̄ dicendū ꝑm glo. que in hoc loco ſic dicit: vidēs ſcūs vir multiplicatā vanitatē hui⁹ ſecl'i exclamauit pro magnitudie piculi ⁊ ait. Saluū me fac de⁹ ⁊ iſra. Qm̄ defecit ſanctus. i. nō iuenit̄ ſcūs i h mūdo: vbi tot mali ſūt: ⁊ hec opinio fuit in helia qn̄ dixit. Dn̄e derelictus ſū ego ſolus. Hec in glo. ſꝫ quā

gloſā biptitus eſt ps.nā ī pma pte pſalmiſta petit a pũerſitate ſeculi ſaluari.in ſcd̃a oñdit quō ꝯ hꝫ mala ſeculi opoꝛtebat deū exurgere ad remediandū.ſcd̃a ibi. Propter miſiā iopū ⁊c̃. Prima pars facilr̃ ē applicabilis ad ꝑpoſitū eo mō q̊ exponit̃ ī poſtilla ħ mutato.ſ.ꝙ illa q̄ referunt̃ ad viro celile tñ:referat̃ q̄ſi ī vniuerſo mō ꝑdcō.Silr̃ cū dicit̃ ī fine hui⁹ ptis.Quis nr̃ dñs ē.non referat̃ ad ſaul ꝑut ī poſtil.ſꝫ ītelligat̃ ſic ꝙ mēdaces viri de facūdie ſue loq̄citate ꝯfidētes iactabāt ſe de ptāte ꝑpa labioꝝ q̄ſi a deo nō ſint.vñ dicebāt.Quis nr̃ dñs ē.i.qs ē cuius regl̃e nos ſubyciamur.q.d.nullus.Scd̃a ps vō vlterioꝛē reqrit ī daginē.Pro cui⁹ declaratōe ſciēdum ꝙ qꝛ pſalmiſta principaliter attribuebat mala mūdi ad defectū veritatis ī filiys hominū iccirco qꝛ ꝯria ꝯꝛys curant̃ ꝑphice dicit ꝙ ad tollēdū hꝫ falſitatis maliciā ventur⁹ erat ille cui⁹ eloqa ſūt maxīe vā:ſic̃ dcā ipioꝝ ſūme falſa. vñ ſeqt̃. Propter miſeriā iopū ⁊ gemitū paupeꝝ.ſ.iuſtoꝝ q de malis gemūt ⁊ ꝑ pctis ꝯterunt̃.ſupple tollēdā. Nūc exurgā dic̃ dñs .i.apparebo. Ponā ī ſalutari.i.ī ieſu ꝯſolationē paupeꝝ.Et fiducialr̃ agā ī eo.i.potētialr̃:qꝛ nihil ei reſiſtit.ꝯſeq̄nter dicit. Eloqa dñi:oñdēs ꝙ eloqa hui⁹ ſaluatōis ſūt ꝯtraria ꝑdictis:vt dcm̄ eſt. ſūt.n. Quaſi argētū igne examinatū purgatū ſeptuplū.i.ꝑ ſeptiformē ſpm̄ purificata atq₃ rutilātia. Qꝛ tñ aduētū huiuſmodi actoꝛis veritatis nō ita de ꝓpinq̄ pſalmiſta ꝑſpiciebat:iccirco petebat a gnātōe falſiloqua ſibi ꝯtēpanea cuſtodiri ⁊ ſeruari.Vñ dicit. Tu dñe ſeruabis nos a gnātōe hac ⁊ vt magis oñderet ſe indigere tali cuſtodia ſubdit. In circuitu ipy ābulāt ad deuoꝛādū iuſtū eo mō q̄.i.pe.5.c.dr̃.Aduerſarī⁹ veſter diabolus circuit q̄rēs quē deuoꝛet.⁊ ſeqt̃. Scd̃m altitudinē tuā.i.ꝑꝫ īcōphēnſibilitatē ꝯſily tui. Multiplicaſti filios hoiuꝫ.ſ.ipios de qb⁹ ī prima parte dicebat diminute ſūt vītates a filys hoiuꝫ. q.d.ex duobus maxīe idigem⁹ cuſtodia tua.vnū eſt:qꝛ aduerſary ſūt aſtuti ⁊ ſolliciti ꝯtra nos:vnde in circuitu ambulāt.Scd̃m eſt:qꝛ ſūt multi numero:vnde ⁊ ſi nō eſſēt ita ſollicīti adhuc eſſent valde timendi propter eorum multititudinem ⁊c̃. REPLICA.

In pſalmo: Saluū me fac.modica ē diuerſitas:qꝛ expoſitio poſtil.eſt de ſingl̃ari caſu.Burgē.āt gñalr̃ extēſa.

Vſq₃ q̄ dñe. Huic ps ꝑponit̃ talis titulus. Pſalm⁹ XII. ī hebꝛeo.Ad victoriā dauid.vl̃ ſꝫ hiero.Victori dauid q̄ōin idē redit.Et exponit̃ dupl̃r.Vno mō vt ſit ſēſus ꝑ ſuppletioneꝫ.Iſte ps fact⁹ a dauid decātandus eſt ad victoriā.i. cū q̄dā conatu leuitaꝝ.vt freq̄nter.ſ.eſt expoſitū.Alio mō vt ſit ſēſus.Iſte ps fact⁹ eſt a dauid ad laudē dei victoris ſup oia vel q ꝑſtat victoriā.De mā āt hui⁹ ps dicit Ra.Sa.ꝙ fact⁹ ē de q̄tuoꝛ regnis ꝑ q̄ affligēdi erāt fily iſrl̃. Primū eſt regnū babyloniorū q̄ deſtruxit ciuitatē hierl̃ꝫ ⁊ tēplum ⁊ captiuauit ppl̃ꝫ ſub nabuchodonoſoꝛ rege:vt hr̃.4.Reg.vlti.Scd̃ꝫ eſt regnū pſaꝝ.ſub q̄ fuit ꝓhibita reedificatio tēpli:vt hr̃.i.Eſdre.4.ca.tertiū ē regnū grecoꝝ.ꝑ qd̄ fuit poſitū idolū abomiatōis in tēplo ⁊ ppl̃s occiſus ⁊ cōpulſus ad idolatriā ſub antiochio rege:vt hr̃.i.Macha.i.ca. 2.⁊.3.Quartū eſt regnū romanoꝝ.ꝑ qd̄ fuit iteꝝ tēplū deſtructū ⁊ ciuitas ⁊ ppl̃s captiuat⁹ ſub Tito ⁊ Veſpaſiano ipatoꝛib⁹.Et a pma afflictiōe fuerūt liberati fily iſrael ꝑ cyrum.q remiſit captiuitate dans licētiā reedificādi tēplū ſꝫ ꝙ hr̃.i.Eſdre.i.A ſcd̃a ꝑ dariū.ſub q ꝯſūmatū ē tēplū ſcd̃ꝫ: vt hr̃.i.Eſdre.6.A tertia per machabeos:vt ꝓꝫ.i.⁊.2.Macha.A q̄rta expectāt liberari per regē meſſiā.Sꝫ iſtud dcm̄ deficit ī duob⁹.Vnū ē qꝛ ſupponit falſū .ſ.xpm̄ ventuꝝ:⁊ ꝙ debeat termiari iſta captiuitas iudeoꝝ que vſq₃ ad finē mundi durabit.ſm ꝙ dr̃ Amos.2.ſup trib⁹ ſcelerib⁹ iuda ⁊ ſup q̄rtū nō ꝯuertā.qd̄ ſic expōit̃ vno mō ꝙ lꝫ ſcelera tria ꝑ q̄ īcurrerūt tres ꝑmas afflictōes fuerūt eis remiſſa q̄tū ad ħ ꝙ liberarent̃.nō tñ q̄rtū ſcelus:qd̄ fuit venditio ⁊ occiſio xp̄i ꝑ q̄ ſūt ī hac captiuitate.remittet̃ eis ſic.ꝙ ab iſta captiuitate liberent̃.Scd̃m ē ꝙ dicit ppl̃m iſrl̃ grauiter afflictū a regno pſaruꝫ. qd̄ nō eſt veꝝ:qꝛ illud regnuꝫ remiſit captiuitatē babylonie:vt dcm̄ eſt ⁊ ꝑmiſit filios iſrael hītare in terra ſua pacifice ⁊ vti legibus ſuis.Nec illud īpedimētū reedificatōis tēpli fuit a regibus pſaꝝ.vt dicit Ra.ſa.ſup.i.Eſdre:ſꝫ a ſamaritanis qbus fuit conceſſū ꝙ nō pmitterent ciuitatis reedificationē.⁊ ſub hoc ꝑtextu ꝓhibuerūt reedificationē tēpli plus faciētes q̄ꝫ eis mādatū fue

Victori dauid ps̄. XII.
Vſq₃ quō dñe obliuiſceris me ī finē₃: vſq₃quo auertis faciē tuaꝫ a me: Quādiu ponā ꝯſilia ī aīa mea: dolorē in cōde meo ꝑ diē: Vſq₃quō exaltabit̃ inimic⁹ me⁹ ſup me: reſpicē ⁊ exaudi me dñē de⁹ me⁹. Illūmia ocl̃os meos ne vnq̄ꝫ obdoꝛmiā ī moꝛte: ne q̄n dicat inimic⁹ me⁹ ꝑualui aduſus eū. Qui tribulāt me exultabunt ſi mot⁹ fuero: ego āūt ī miſicōdia tua ſpaui. Exultabit coꝛ meū in ſalutari tuo:cantabō dño q bona tribuit mihi: ⁊ pſallaꝫ noi dñi altiſſimi.

rat a rege.Vñ ⁊ poſtea ꝯſūmatū ē tēplū ſub dario rege pſaꝝ.Et ex decurſu.i.Eſdre ⁊ Neemie apparet ꝙ regnū illud tractauit iudeos ſa tis humane:ꝑpter qd̄ dr̃ Ezech.i.ꝙ illud regnū deſignat̃ per faciē hoīs qꝛ illud regnū ſatis humane filios iſrael tractauit.Scd̃o igit̃ ꝺm Ra.ſa.ī pte dimittēdū ē regnū romanoꝝ ⁊ regnū pſaꝝ rōib⁹ ꝑdictis: ⁊ loco ipoꝝ ē accipiēdū regnum aſſirioꝝ.qꝛ captiuauit regnū iſrl̃ tpe Oſee:vt hr̃.4.Re.18.Et regnū aſſyrioꝝ qd̄ afflixit regnū iuda tpe ioachaz quē pharao nechao vinctū miſit ī egytū īponēs terre tributum magnū:vt hr̃.4.Reg.23. Et ſic tertiū regnū ē babyonioꝝ:⁊ q̄rtū grecoꝝ.igitur ſm iſtā ſniaꝫ dauid ꝓuidēs q̄tuoꝛ afflictōes ꝑdictas ſibi ſuccedētes facit q̄tuoꝛ qōes:petēs ⁊ ꝯſiderās eas terminari:dicēs in ꝑſona ppl̃i iſrl̃. a Vſq₃q̄ ⁊c̃.ſ.ī ppl̃o meo mihi ſucceſſuro ꝑmittēdo euꝫ affligi ab aſſyrys. b In finem.i.tādiu.videt̃.n.afflicto ꝙ nūq̄ꝫ debeat terminari ſua afflictio. c Vſq₃q̊ auertis ⁊c̃. tādiu dimittēdo ppl̃m meuꝫ in egyptioꝝ ſuitute. d Quādiu ⁊c̃. tractās ⁊ ꝯſiderās quō poſſiꝫ liberari a captiuitate babylonica.⁊ loqt̃ dauid ī ꝑſona ieſu fily ioſedech ⁊ zoꝛobabel fily ſalathiel:q freq̄nter meditabāt̃ ⁊ deū deꝑcabant̃ de captiuitatis hui⁹ reditu.⁊ dñs exaudiuit eos:qꝛ fcūs ē ſub eoꝝ ducatu:vt hr̃.i.Eſdre. e Doloꝛē ⁊c̃.i.doloꝛ ē qꝛ de deſtructōe ciuitatis hierl̃ꝫ ⁊ tēpli dolebāt q̄ſi ꝯtinue. f Vſq₃q̄ ⁊c̃.i.antioch⁹ q ꝑ ſupbiā ita fuit eleuat⁹ vt videret̃ ſibi ꝙ hr̃et pelag⁹ ad iter agendū ⁊ terrā ad nauigandū ꝑpter mētis elationē: vt dr̃ 2.Mach.5. g Sup me.qꝛ ppl̃ꝫ iſrl̃ afflixit ⁊ nimis ſuppeditauit. ⁊ iō ꝓpħa ſubdit. h Reſpice.oculo tue mīe. i Et exaudi me. liberādo a tāta tribulatōe. k Dñe.ꝑ oiuꝫ gubernationē. l De⁹ ꝑ creatōꝫ. m Me⁹.ꝑ veꝝ cl̃tū ⁊ fidē. n Illumia ⁊c̃.lumie ꝯſolatōis tue. o Ne vnq̄ꝫ ⁊c̃.mōte moꝛtal̃ cl̃pe.⁊ ꝑ ꝯñs ī moꝛte gehēne fract⁹ ī patiētia ⁊ deſpatōe ſb tāta tribulatōe. p Neq̄ ⁊c̃.i.diabol⁹ q Preualui ⁊c̃.qd̄ ꝯtigit quādo aliquē deycit a moꝛte culpe ī moꝛtē gehēne. r Qui tribulāt ⁊c̃.ad hoc.n.ſ.ſenacherib ⁊ pharao ⁊ nabuchodonoſoꝛ tribulauerūt filios iſrl̃ vt trāſferrēt eos de terra ſua:vñ ⁊ ſēnacherib trāſtulit filios iſrl̃ ī aſſyrios.nabuchodonoſoꝛ tres trib⁹ in babylonē:⁊ pharao ioachaz ī egyptū:vt.ſ.dcm̄ ē.Silr̄ ātioch⁹ tribulauit iudeos:vt faceret eos trāſire ad gētilē ritū. s Ego āt ⁊c̃.nō ī iuſticia mea. t Spaui ab iſtis tribulatōib⁹ libari.iō ſubdit̃. v Exl̃tabit coꝛ meū.leticia īferioꝛi. x Cātabo dño leticia exterioꝛi:ſꝫ ꝙ dic̄ ī fra ps.83.Coꝛ meū ⁊ caro mea exultauerūt ī deū viuū. ¶ In ps.12. Vſq₃q̄ dñe. vbi dr̄ ī poſtil.De mā āt h⁹ ps.dic̄ Ra.ſa. ADDITIO.

Expoſitio Ra.ſa.ī hoc ps ñ ē l̃ralis.ex ħ.n.ꝙ ꝓpħa q̄ter repetit petitōes ſeu ꝯq̄ſtiōes ſue tribulatōis petēs ⁊ deſiderās eas termiari:nō ſeqt̃ ꝙ totidē ſint tribulatōes ſepatē a qb⁹ liberari petit.Cōtigit.n.ſepe ī ſcripturis ſacris repetitio vnius ⁊ eiuſdē ad maioꝛē firmitatē ſeu exꝑſſionē ꝯceptus mētis ꝑut īfra.Attollite poꝛtas ⁊c̃.⁊ iteꝝ:attollite poꝛtas ⁊c̃.⁊ iō hec expoſitio ēt īter hebꝛeos nō reputat̃ l̃ralis:ſꝫ q̄ſi myſtica.vñ ⁊ abēhaẓra ⁊ aly expoſitoꝛes q magis ꝓpꝛie l̃ram ſequnt̃ nō referūt q̄tuoꝛ ꝯq̄ſtiones ꝑdictas ad q̄tuoꝛ tribulatōes adinuicē ſeparatas:ſꝫ in vna ⁊ eadē tribulatōe dicūt exꝑmi nouos ſenſus ꝯq̄rentis.vñ cū dr̃.Vſq₃q̄ dñe obliuiſceris me ⁊c̃. pſalmiſta ꝯq̄rit̃ ex hoc ꝙ de⁹ tādiu reliq̄rat eū in tribulatōe:qd̄ videt̃ iā quaſi obliuiſcens eū.Cū aūt dr̃ ſecūdo.Vſq₃q̄ auertis faciē tuā a me:conq̄rit̃ de hoc ꝙ nō ſolū deus ſe oñdit q̄ſi obliuiſcēs:qd̄ ꝯtingit ī humanis ex ſola obliuione que ꝑuenit ex labilitate memoꝛie:ſꝫ ēt deus ſe oñdebat vt volens obliuiſci ex certa deliberatōe:qd̄ ꝓpꝛie ſignificat̃ cum dicit.Auertis faciem tuā a me.Dominus enim qui auertit faciem ſuam a ſuo ſeruo manifeſte oſtendit ꝙ vult eum obliuiſci ⁊ non ei prouidere:quod eſt ſignum maioꝛis indignationis:ꝓut Deutero.32.capi. ait.Abſcondam faciem meam ab eis:que omnia de deo intelligenda ſunt methaphoꝛice.Cum autem tertio conqueritur dicens.Quandiu ponam conſilia in anima mea.propheta oſtendit ſe eſſe valde anxiatum in anima ⁊ doloꝛoſum in coꝛde ex vehementia timoꝛis qui eſt de malo futuro.nam ſm philoſophū i.2.rhetoꝛice.Timoꝛ conſolatiuos facit.Cum autem quarto conqueritur dicens.Vſq₃quo exaltabitur inimicus ſuper me.oſtendit ſe afflictum exaltatione inimici:que inter ceteras preſſuras eſt valde hoꝛribilis.vnde Dauid dicebat.2.Regum.24.incidamus in manus domini et non in manus hominum. Vnde melius videtur dicendum ad litteram ſm gloſam ſcilicet ꝙ propheta in hoc pſalmo in perſona antiquoꝛum patrum quaſi de dilatione aduentus chꝛiſti per quem futuram redemptioneꝫ expectabāt conqueritur:vel in ꝑſona ſanctoꝛum modernoꝛum ſm xp̄i aduentuꝫ

deſiderātiū.iuxta illud phil.i.Cupio diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o.vel poti⁹ ſm vtrūq₃ reddendo ſingula ſingulis.Cū aūt dicit. Reſpice ⁊ exaudi me perit illūiari ne cedat fraudibus inimici confidens in miſericordia dei q₃ exultabit in ſalutari ſuo ⁊c. REPLICA.

Similiter in ps. Uſq₃q̄.poſtillatoris expoſitio ē de tribulatiōibus iſrael ad lr̄am:Burgēſ.de tribulatōibus fideliū₃ p allegoriā.Liberatio.n.ppl̄i iſr̄l a tribulatōib⁹ corporalibus ⁊ tpalib⁹ eſt figura liberationis fideliū a tribulationibus ſpūalib⁹.pſalm⁹. XIII.

a Dixit iſipiens ⁊c. Huic ps ppōitur talis titulus i hebreo.Ad victoriā dauid. Et exponat ſic.s.ps pce. De mā aūt hui⁹ps dicunt aliq₃ q₃ eſt de ſenacherib: q p nūcios ⁊ lr̄as blaſphemauit deū₃ iſr̄l: vt hētur 4.Reg.18.⁊.19.dicēs q₃ ñ poſſet eruere ezechiā₃ de manib⁹ ſuis:⁊ ſic negabat diuinā potentiā₃:⁊ p ꝯñs deū.q₃ ē idē cū ſua potentia.Et lr̄a hui⁹ps.ſatiſ pōt ad hoc applicari.excepto vſu vltimo qui videt̄ diſcordare:qui facit mētionē de reditu captiuitatis plebis iudaice. Senacherib āt ñ captiuauit ezechiam ⁊ ppl̄m ei⁹ ꝯ l₃ captiuauerit oſee regē iſr̄l ⁊ ei⁹ ppl̄m:illa tñ captiuitas nō eſt reducta nec reducet̄ ſm ſnia₃ iudeoꝝ.ꝑpter qd̄ Ra.Sa.exposuit hūc ps de nabuchodonoſor qui blaſphemauit deū iſr̄l vbo ⁊ facto qñ iuſſit icēdi eius tēplū p nabuçardā:qd̄ nō feciſſet ſi reputaſſet eū veꝝ deū.⁊ ſm hoc diuidit̄ iſte ps in q̄tuor ptes:q₃ p̄ deſcribit̄ nabuchodonoſor ⁊ ppl̄i ſui malicia.2⁹circa hoc examinatio diuina.ibi.Dominus de celo.3⁹debita pena ibi:Nōne cog̃ſcet.4⁹liberatio popl̄i iſr̄l ex deīnā.ibi:Quis dabit.Circa p⁹ dr̄:Dixit iſipiēs.ſ.nabuchodonoſor ⁊ eius exercit⁹. b Nō eſt de⁹.nō negabat gnālr̄ deū:q₃ colebat deū ſuū:vt hr̄ Dañ.i.ſed negabat deū iſrael eſſe veꝝ deu₃ potētiſſimū qd̄ eſt falſu₃ ⁊ erroneu₃. c Corrupti ſūt.luxuria:q₃ babylonij erāt luxurioſi. d Et abomiabileſ.idolatria q̄ ē deo abomiabilis.vnde ⁊ freq̄nter i ſacra ſcriptura noiatur abomiatio. e In ſtudijs ſuis. q₃ talia ſtudioſe ⁊ a ꝓpoſito exercebāt. f Nō ē qui ⁊c.ſ. meritoriū l₃ aliqñ faceret aliqd̄ bonū de gñe. g Nō ē vſq₃ ad vnū.Hoc nō ē i hebreo:nec in trāſlatōe Hiero.iux̄ hebraicū:ſ₃ iſra ponit̄ vbi exponetur. h Dñs de celo.Hic ꝯñr ponit̄ dicte malicie examiatio:cu₃ dicit̄.Dñs de celo pſpexit ⁊c.q₃ nihil penit⁹pōt latere ipſum.

i Ut videat ſi ē ⁊c.p verā cognitionē. k Aut regrens deū.p bonā opationē.Et q̄les pdictos iuenerit oñdit̄. l Oēs declinauerūt.a rectitudie iuſticie. m Simul inutiles ⁊c.dicit̄ āt res inutilis q̄ nō valet ad finē itentu₃:ſicut medicina q̄ nō valet ad ſanitatē.Hō āt ordinatur ad felicitatē,ad quā iſti erāt iepti. n Nō ē qui ⁊c.ſ.meritoriu₃ quod nō pōt eē ſine fide ⁊ charitate. o Nō ē vſq₃ ad vnu₃. ita q₃ nec vnus talis repit̄ i eis:q₃ ſine fide impoſſibile eſt placere deo :vt dr̄ ad Hebre.ii.Alr̄ exponit̄:Nō eſt vſq₃ ad vnu₃ exceptiue.i.in oīb⁹ populis nō eſt niſi vnus ppl̄s iudaicus qui de deo hēat legē verā ⁊ cultū Lex eni data in mōte ſynai.ſolū fuit data pplō iudaico. p Sepulchꝝ patēs ⁊c.q₃ nitebant̄ deglutire pplm iudaicū. q Linguis ⁊c. q₃ malu₃ quod iferre nō poterat ptāte:iferre q̄rebāt fraudulētijs ⁊ doloſitate. r Quoꝝ os ⁊c.i.blaſphemijs ꝯ deu₃. s Et amaritudine ⁊c.ꝯ dei pplm quē videbāt iterfici:⁊ ad amaritudinē deduci mortl iō ſubdit̄.Ueloces pedes eoꝝ ⁊c. t Cōtritio ⁊c.Ad h̄.n.diſcurrebant per terrā iſrael vt ppl̄s iudaicus totalr̄ ꝯtereret̄ ⁊ ad miſeriā deduceret̄. v Uiā pacis ⁊c.i.tenere noluerūt.⁊ cā hui⁹ſubditur cū dr̄.

x Nō eſt ⁊c.Scriptu₃ eſt,puer.i5.Per timorē dñi declinat ois a malo.⁊ ideo ſubtracto huius timoris retinaculo currunt hoies ad malū ſine freno. y Nōne ⁊c.Hic ꝯñr ponit̄ pdictoꝝ pctōꝝ pena.cū dr̄. Nōne cog̃ſcent oēs qui operant̄ iniquitatē.ſ.dei iuſticiā.q.d.ſic:qua₃ cog̃ſcent per pene ſibi iſlicte experientiā.

z Qui deuorant ⁊c.quia delectantur in occiſiōe:ſicut in ſapidi cibi comeſtione:ſm illud,puerbi.i.Letantur cu₃ male fecerint ⁊ exultant in rebus peſſimis.

a Dñ₃ ñ iuocauerūt.in afflictione poſiti:q₃ nō crediderūt in eū.ꝑpter qd̄ dr̄ Ro.io.Quō iuocabunt in quē nō crediderunt: b Illic trepidauerunt ⁊c.ſm q₃ ſcribitur,puer.28.Fugit impius nemine pſeq̄nte. dicit āt Ra.Sa.q₃ hoc fuit ipletū in balthaſar nepote nabuchodonoſor qui videns manū ſcribentē in pariete fuit ita terr itu q₃ cōpages renū ei⁹ſolue bātur ⁊ genua ei⁹ad ſe inuicē collide āt ex nimio tremore:vt hētur Dañ.5.⁊ tñ,man⁹illa eū nō tangebat nec ſciebat qd ſignificabat. c Qm̄ dñs in ⁊c.In hebreo nō eſt p̄ncipiu₃ verſus:ſ₃ finis vſus eſt pcedentis:vbi redditur cā dicti timoris. eo eni q₃ dñs eſt in gnātione iuſta.ſ.i ꝯgregatōe iuſtoꝝ.imptitur ab eo talis timor aliqñ malis hoibus. d Conſiliu₃.Hic ē p̄ncipiū verſus:⁊ eſt ſenſus. ꝯſiliū iopis.i.ppl̄i iſrael depauperati.

e Cōfudiſtis.tu nabuchodonoſor ⁊ exercit⁹tuus.i.ꝯfuſibile ⁊ opprobrioſū dixiſtis.⁊ quod ſit illud ꝯſiliū ,ſubdit̄. f Qm̄ dñs ſpes ⁊c.Impropera bāt eni filij iſrael babylonij i captiuitatē ductis q₃ ſperabāt in deo qui ſic p miſerat eos captiua ri. g Quis dabit Hic vltimo ponit̄ liberatio popl̄i iſrael ex dei mīa.cu₃ dicit̄ per modū optantis Quis dabit ex ſyon .i.ex celo p ſyon deſignato:eo q₃ ibi fuit tēplū dñi.vel aliter Quis dabit ex ſyon p modū negātis. h Salutare iſrael. .q.d.nullus.q₃ in captiuitate babyloni ca deſtructū fuit tēplū:vt habet̄.4.Reg.vlti.⁊ ſic nō poterat ibi offerri ſacrificium p ſalute iſr̄l:⁊ ſic liberatio ab illa captiuitate ex ſola dei liberalitate expectāda.ꝑp qd̄ ſubdit̄. i Cū auerterit ⁊c.reducēdo eā de babylone. k Exultabit ⁊c.q₃ redierūt cū magna leticia ⁊ exultatione.Moralr̄ āt poſſet exponi ps iſte de q̄libet pctōre in malis ſuis obſtinato:q l₃ vbis ꝯfiteat̄ deū.tñ negat fcō.ſm illud ad Titū.i.Cōfitent̄ vbis ſe noſſe deū:factis āt negāt.cui⁹malicia deus examiat ⁊ punit:⁊ inocentē de manu ei⁹ eripit.Et ſm pdcā ad hāc ſnia₃ pōt de facili lr̄a applicari. In ps.13. Dixit iſipiēs.

Ad victoriā dauid.ps. XIII.

Dixit iſipiēs i corde ſuo: nōn ē ds̄. Corrūpti ſt̄ ēt abominabiles fci ſt̄ i ſtudijs ſuis: nō ē q faciat bonū: nō ē uſq₃ ad vnū. Dñs de celo ꝓſpexit ſup filios hoim₃: vt videat ſi ē itelligēs : āut regrens deū. Oēs declinauerūt ſil' iūtiles fci ſunt: nōn ē q faciat bonū: nō ē uſq₃ ad vnū. Sepulchrū patens ē guttur eoꝝ: linguis ſuis doloſe agebāt: venenū aſpidum ſub labijs eoꝝ. Quoꝝ os maledictōe amaritudine plenū ē: veloceſ pedes eoꝝ ad effūdēdū ſāguinē. Cōtritio ⁊ infelicitas i vijs eoꝝ: ⁊ viā pacis nō cog̃uerūt: ⁊ nō ē timor dei añ oculos eoꝝ. Nōnē cognoſcēt oēs q operant̄ iniqtatē: q deuorāt plebē meā ſic̄ eſcā panis? Dñ₃ nō inuocauerūt: illic trepidauerūt timore vbi non erat timor. Qm̄ dñs in gn̄atōe iuſta ē: ꝯſiliū iopis cōnfudiſtis: qm̄ dñs ſpes ei⁹ē. Quis dabit ex ſyō ſalutarē iſr̄l? cū auerterit dñs captiuitatē plebis ſue exultābit iacob ⁊ letabit̄ iſr̄l.

ADDITIO.

Salm⁹iſte apō catholicos meli⁹ ⁊ magl ꝓpe pōt exponi ad lr̄a₃ de iudeo ꝯteptore pſonā xp̄i q̄₃ d. ſenacherib vl' nabuch.p q₃ ſenacherib ⁊ nabuch.nō negabāt gnālr̄ deū:q₃ colebāt deos ſuos:vt p₃.4.reg.8. ⁊ Dañ.io. ſ₃ negabāt deū iſr̄l eē veꝝ deū potētiſſimū.Iude⁹ āt xp̄₃ ꝯtēnēs deū negat gnālr̄:cui⁹rō ē:nā ipe oēs dos ceteraꝝ nationū negat. d. Oēs dij gētiū demonia ⁊c.⁊ cū h̄ negādo xp̄₃,ꝑpe negat deu₃ iſr̄l:⁊ p ꝯñs talis gnālr̄ negat deū.vñ de ipſis dr̄ q₃ deū nō hñt:p pric igit̄ iudeus xp̄₃ negās eē deū.ē iſipiēs q i corde ſuo dicit nō ē de⁹.q₃ l₃ i ore ſuo vnū deū pfitea t̄ hr̄e.ſ.creatorē celi ⁊ terre ⁊ hō:⁊ ēt qñq₃ ſplicite pharisei pfiterent̄ eē xp̄₃ deū:vt cū tētātes dicebāt.Scim⁹qm̄ verax es ⁊ viā dei i vitate doces.vt hr̄ math. zz.ca.ex q̄ ſeq̄bat̄ xp̄₃ eē deū cū i doctrina ſua h̄ plies ꝯtineat: nihilomin⁹tñ i corde deū veꝝ negat ꝯtēnēs xp̄₃ q ēver⁹de⁹.ſcdo q₃ qd̄ dr̄:Illic trepidauerūt timore vbi ñ fuit timor:ñ pōt ſanei telligi ō balthaſar,put Ra.ſa.dic:balthaſar.n.l₃ ñ ſciret i pticlari gd man⁹illa ſignificabat ſcribēſ Dañ.5.hñ tñ pcipiebat illō eē magnū mōſtꝝ ⁊ alicui⁹ſignificatiuū ꝯ ſtatū regni ſui:cū i tā magna ſolēnitate ſue feſtiuitatl h̄ appebat vñ optime ſ₃ glo.ꝑpba i h̄ ps.agit ꝯ iudeos ꝯtēptores xp̄i ⁊ negātes verā deitatē ei⁹.circa qd̄ tria fac̄.p.n.ipos icrepat.d.Corrupti ſūt ⁊c.vſq₃ ibi.Nō ē timor dei añ oclos eoꝝ:⁊ circa h̄ eos dicā deo examiatos.d.Dñs de celo,pſpexit ⁊c.ſi ē itelligēs.ſ.corde credēdo deū eē hoie₃:aut regrēs deū.ſ.ſeq̄ndo mādata ei⁹:qd̄ ñ iuenit:ſ₃ oēs dclinauerūt ſil' ſcdo eis minat̄ iudiciū cū dic.Nōne cog̃ſcet oēs q opāt̄ iniqtatē h̄ ē dicere nūqd hi q veꝝ deu₃ negāt ⁊ duorāt plebē meā ſicut eſcā panis.ſ.xp̄i diſcipl'os pſeq̄ndo:nec ō hiſ timēt ſ₃ poti⁹trepidāt vbi ñ ē tior:q₃ timuerūt pdere regnū terrenū.Ioā.ii.Si relinqm⁹eū ſic veniēt romani ⁊ tollēt locū nr̄₃ ⁊c.nūqd ñ cog̃ſcet p experiētia ſupplicioꝝ.Qm̄ dñs i gnātōe iuſta ē.q.d.ſic cog̃ſcet.Iux̄ ē ois dies pditōis eoꝝ.Deut.3z.ca.vñ lr̄a iſti⁹ptis ſic ꝯtexit̄.Nōne cog̃ſcet oēſq opāt̄ inigtatē ⁊c.qm̄ dñſ i gnātōe iuſta ē:⁊ ñ i ea gnātōe p̄ua q̄ deū veꝝ xp̄₃.ſ.ſibi ꝑmiſſū negat.q.d.vtiq₃.⁊ q₃ pcipua cā q̄ iudei ꝯtēpſerūt xp̄₃ fuit ipi⁹hūilitas ⁊ abiectio credētes talia ex ipotētia eē ⁊ ñ volūtarie ſūpta.vñ dicebāt math.27.Si fili⁹dī ē deſcēdat nūc de cruce ⁊c.Iccirco ꝯfutat eos pſalmiſta.d.Cōſiliū iopis ꝯfudiſtl.i.hūilē xp̄₃ ꝯtēpſiſtl.iō q̄s vocabat eis ꝯſulebat in do ſolo ſpē poner̄ ñ i diuitijs ſeu trāſitorijs ſcl'i.vñ dicebat math.i9. c.Si vis pfect̄ eē vēde oia q̄ hēs ⁊ da paupib⁹ ⁊c.iccirco aduerſ⁹ eos iuehit̄ dicēſ admiratiue.ꝯſiliū iopis ꝯfudiſtl:qm̄ dñs ſpes ei⁹ē.

.q.d.ex hoc deberetis eũ magis revereri. Tertio eiſdẽ predicit aliq̃ ↄſolatoria ad ꝓpoſitũ ptinentia.ſ.ꝙ i fine mũdi cũ plenitudo gẽtiũ itrauerit ſm Apo.ad Ro.ii. Reliqe iudeoꝝ ſaluabunt ꝑ eũ dẽ deũ ſaluatorẽ quẽ negauerũt vt dcm̃ ẽ: ideirco eis vlteriꝰ alloq̃tur.d.ſic. Quis dabit ex ſyon ſalutare iſrl. hoc ẽ dicere: vos ↄſilium xp̄i ↄfudiſtis: ſꝫ qs aliꝰ ex ſyõ.ſ.de iudeis ꝑcedẽs dabit ſalutare iſrl. ſupple niſi ille quẽ humilẽ ſpreuiſtis. vñ ſeqt. Cũ auerterit dominus captiuitatẽ plebis ſue ⁊c.i.cũ ille dñs quẽ dixiſtis nõ eſſe deũ redimet pplm ſuũ finaliter a captiuitate diaboli. Exſtabit iacob ⁊c. Iſta expoſitio q̃ extrahit ꝑ maiori pte a glo. ordina. ppriꝰ applicat lr̃e q̃ illa poſtillatoris fũdata ſupra opinionẽ Ra.ſa. vt pꝫ diligẽter itueti. Et nõ ꝙ in hoc pſ.ꝫ trãſlationẽ nr̃am ponũtur tres v̾ſus q in biblys hebraicis minime ineniũt.ſ.ſepulchrũ patẽs eſt guttur eoꝝ. Quoꝝ os maledictiõe ⁊c. Contritio ⁊ felicitas ⁊c. ⁊ iſti tres v̾ſus nõ legũtur i pſ.52. etiã i trãſlatõe noſtra q̃ quidẽ pſal. fere i toto aſſimilat huic. REPLICA.

Sed circa pſalmũ. Dixit inſipiẽs. Burgẽ. facit argumẽtũ inualidũ ↄ̃ poſtil. exponẽtẽ ipſ de iñdelibꝰ ⁊ gẽtilibꝰ ꝙ arguit ſic. Gẽtiles ⁊ n̄ negabãt deũ iſrl' eẽ veꝝ deũ: nõ tñ gnãlr̃ negabãt deũ eẽ: qꝛ colebãt deos ſuos. Exponit igit de iudeis negãtibꝰ xp̄m eſſe deũ. Sꝫ reuera ſi argumẽtũ burgẽ; valet ↄ̃ poſtillatorẽ: valet ẽt ↄtra ſe: qꝛ ſi iudei negabãt xp̄m eẽ deũ: n̄ tñ negabãt gnãlr̃ deũ eẽ. qꝛ deũ veꝝ colebãt ꝫ lege. vñ bñ ſtãt ſil: iudei negabãt xp̄ꝫ eẽ deũ: ſꝫ n̄ negabãt deũ eẽ. Stãt ẽt ſil. deũ negabãt ⁊ n̄ negabãt deũ. pma ps pꝫ ꝑ ſyllogiſmũ expoſitoriũ: qꝛ illũ negabãt ⁊ ille ẽ deꝰ. igit deũ negabãt dmõſtrãdo xp̄ꝫ ꝑ li illũ. ⁊ ille. ſcd̃a ps ẽt manifeſta ẽ ꝑ gnãlẽ ꝓfeſſionẽ ⁊ cltũ oiũ iudeoꝝ. itellcũ igr̃ ps hꝰ vide i ãſbel. ↄ̃ iſi piẽtẽ. ⁊ doctorẽ ſbti.q.i.z.di.ſi.

Domine qs hitabit ⁊c. Huic pſ ꝑmittit Pſal. XIIII. talis titulus i hebreo: pſ dauid. Ex q̃ appet auctor pſalmi. De mãa ãt huiꝰ dñt aliq ꝙ dauid fecit hũc pſ. ad oñdẽdũ qs eẽt dignꝰ hitare i terra iſrl' i ſecuritate ⁊ abſq̃ trãſmigratione. ſ.ille q hꝫ ↄditões i hoc pſ deſcriptas cũ dr̃. Qui igredit ſine macula ⁊c. vſq̃ i finẽ pſ. Promiſit.n. deꝰ illis illiꝰ terre hitationẽ q̃diu colerẽt eũ ⁊ facerẽt iuſticiã. ⁊ eos de terra expellere qñ facerent ↄ̃riũ: vt pꝫ Deut.ii. ⁊ i plibꝰ locis vete. teſta. Et cũ dr̃: Dñe qs ⁊c. ꝑ tabernaculũ ⁊ montẽ itelligit ciuitas hierlm̃. cuiꝰ vna ps erat i mõte. ⁊ i illa fuit tẽplũ. Et ꝑ hierlꝫ q̃ erat metropolis i iudea itelligit tota terra illa. ⁊ ad hoc põt ſatis applicari lr̃a huiꝰ pſ. Videt tñ mihi ꝙ dauid fecit hũc pſ ꝑ ſacerdotibꝰ ⁊ leuitis i tẽplo miſtrãtibꝰ dño. ⁊ iõ tenebant ad maiorẽ ꝑfectionẽ q̃ cõis ppls: ſic eccleſie miſtri q̃ laici. Et ꝫ hoc diuidit iſte pſ i tres ptes: qꝛ ꝓ dauid circa hoc monet q̃nẽ. z.ꝑõit ſolutionẽ q̃nis. ibi: Qui igredit. tertio ↄclõnẽ. ibi: Qui facit hec. Circa pmũ dic. Dñe qs ⁊c.i.qs ẽ dignꝰ tibi ſuire in loco ſcõ vbi ẽ archa teſtamẽti. Et dicit: in tabernaculo: qꝛ tpe dauid archa fuit i tabernaculo qd̃ ei tetẽdit: vt hr̃.i. paral.16. b Aut qs regeſcet. hoc ẽ iquiete mẽtis ⁊ corpis tibi ſuiet. c In mõte ſcõ tuo.i.i mõte moria quẽ elegit deꝰ vt ibi fũdaret tẽplũ ſuo nomini dedicãdũ. d Qui igredit. Hic ↄ̃nter ponit dauid rñſionẽ deſcribẽdo ꝑfectionẽ q̃ in miſtris dñi regrebat cũ dr̃. Qui igredit ⁊c.ſ.corpis ⁊ mẽtis. ꝑcipit.n. Leuitl.zi. ꝙ hõ de ſemie aaron hñs maculã corporalẽ repellat a ſacerdotio. ⁊ pleniꝰ declaratũ fuit ibidẽ: ⁊ mltõ magis ẽ idignus miſtrare deo hñs maculã mortalis culpe. e Et opat iuſticiã. qꝛ nõ ſufficit declinare a malo niſi ẽt opet bonũ. f Qui loqt ⁊c.i. ꝑut exiſtit i corde ſuo. ⁊ hoc facit q̃dã v̾tꝰ q̃ a phõ.4. ethicoꝝ v̾itas noiat: ꝑ quã hõ talẽ in v̾bis ⁊ factis ſe oñdit exteriꝰ q̃lis ẽ iteriꝰ. g Nõ egit ⁊c. Aliũ v̾bis decipiẽdo. h Nec fecit ⁊c.i. ſcõ. i Et opprobriũ ⁊c. defectꝰ coꝝ pteritos iproperãdo vel ad coꝝ iſamiam alys ꝑpalãdo. k Ad nihilũ ⁊c. qꝛ ꝫ v̾itatẽ nõ eſt aliq̃ honore dignus: eo ꝙ honor deferẽdus ẽ alicui i teſtimoniũ ſue v̾tutis: vt hr̃.4.li.ethicoꝝ. l Timẽtes aũt dñm.i. vere v̾tuoſos.
n Glorificat. eos manifeſte ⁊ publice honorãdo. Reuerẽtia enim delata alicui i teſtimoniũ ſue v̾tutis ẽt i ſecreto vel corã paucis dr̃ honor. Si ãt hoc fiat publice ⁊ corã multis dr̃ g'lia q̃ſi q̃dã claria g.mutata in c.a claritate dicta. n Qui iurat ⁊c. qꝛ facit iuramẽtũ bonũ ⁊ tenet ipſ. In trãſlatiõe hiero. iuꝫ hebraicũ hr̃ ſic: Iurat vt ſe affligat ꝑ ieiunia ⁊ vigilias: carnẽ caſtigãdo: ⁊ nõ mutat iuramẽtũ ſuaudo. Tñ ibi ponit iuramẽtũ voto. qꝛ vtrũq̃ eſt obligatoriũ. o Qui pecuniã ⁊c. ẽt gẽtili vt dicit hic glo. hebraica. Et ꝑ hoc videt ꝙ iſte pſ de ꝑfectõe ſacerdotũ ⁊ nõ cõis ppli itelligat: vt dcm̃ ẽ: qꝛ lex moyſi ꝑmittebat cõi pplo tradere ad vſurã alieno q nõ erat d gẽte iudeoꝝ: vt hr̃ Deut. 23. ſꝫ hoc nõ ꝑmittebat ſacerdotibꝰ q debebãt eẽ maioris ꝑfectõis. p Et munera ſup ⁊c. ad accelerandũ ei iuſticie iudiciũ. Cũ eni aliqs caſus dubiꝰ accidebat in aliq̃ ciuitate extra hierlm̃. debebat reduci ad iudiciũ ſacerdotũ i hierlm̃: vt hr̃ Deutero. 17. Et ꝑ determiatõe illiꝰ iudicy n̄ erat licitum eis aliqd accipe ꝑ mercede. q Qui facit hec. Hic ↄ̃ñr dauid iſert ↄcluſionẽ. z.d. Qui facit hec. q̃ dicta ſũt in hoc pſ. r Nõ mouebit.i. nõ amouebit tanq̃ idignꝰ a ſuo miſterio. s In eternũ.i.i vita pñti nec ẽt a pmio i vita futura. Contraria v̾o faciens amouebit: ſm qd̃ dr̃ Iſa. 22. ca. Uade ⁊ igredere ad eũ q hitat i tabernaculo ad ſobnã ꝓpoſitũ tẽpli. ⁊ ꝓpter maliciã ſuã dices ei: Quid tu hic aut q̃ſi qs hic: ⁊ ſubdit. Ecce te faciet dñs aſportari ſicut aſportat gallus galinatiꝰ ⁊c. Moraliter ãt poſſet exponi pſ iſte de ꝑfectione miſtroꝝ eccl'ie. ⁊ poſſet textus applicari de facili: ſꝫ ptranſeo itendẽs ſẽſui lr̃ali.

Pſalmus dauid. XIIII.

Domine qs hitabit i tabernaculo tuo: aũt qs requieſcet i mõte ſcõ tuo? Qui igredit ſine macula: ⁊ operat iuſticiã. Qui loqtur v̾itatẽ i corde ſuo: q nõ ẽgit dolũ i lingua ſua. Nec fecit ꝓximo ſuo malũ: ⁊ opprobriũ non accepit aduerſus ꝓximos ſuos. Ad nihilũ deductꝰ ẽ i ↄſpectu eiꝰ malignꝰ: timentes aũt dñꝫ glorificãt. Qui iurat ꝓximo ſuo ⁊ nõ decipit: q pecũiã ſuã nõ dedit ad vſurã. ⁊ mũnera ſup inocẽtem non accepit. Qui facit hec: nõ mouebit i ẽternũ.

In pſ.14. Dñe quis hitabit. vbi dr̃ in poſtilla. Uidetur tamen mihi ꝙ dauid fecit hunc pſ. ADDITIO.

Ea q̃ in hoc pſ ponunt ad v̾tutẽ ptinentia nõ videñt pertinere ad miſtros eccl'ie tñ ꝑut poſtil. dicit. ſꝫ potiꝰ ad cõem pplm tã q̃ ea q̃ cõiter reqrunt de neceſſitate ſalutis. nã cũ dic. Qui igredit ſine macula itelligit de macula mẽtis tm̃ q̃ ẽ ꝑ culpã mortalis pcti eo mõ q̃ dr̃ Deute.18.ca. Abſq̃ macula eris corã dño deo tuo. vbi loqt toti pplo ⁊ nõ ſacerdotibꝰ tm̃: vt ibidẽ pꝫ. Silr̃ i ꝓhibitione vſuraꝝ nõ legitur in ve. te. aliqua differẽtia iter ſacerdotes ⁊ pplares: ſed idiſtincte ꝓhibebant eis: vſure q̃tum ad iſraelitas: Exo.22.ca. idiſtincte ẽt ꝑmittebant eis q̃tum ad alienigenas: Deute.23. Silr̃ cum dicit. Et munera ſup inocẽtem nõ accepit. itelligitur plane ↄ̃ eũ q accipit munera ꝓ ↄdemnatione inocentis: qd̃ ꝓhibetur coiter deute.16.ca. Uñ ex his et alys i hoc pſalmo ↄtẽtis nõ ſeqt ꝙ iſte pſ itelligat de ꝑfectõe ſacerdotũ ⁊ nõ cois ppli: ſicut poſtil. ait: ſed potius oia i eo cõtẽta videtur eẽ de neceſſitate ſalutis. Et iõ melius videt dicendum cũ glo. q̃ i hoc loco diſtinguit tabernaculũ a monte ſcõ itelligendo tabernaculũ pro pñti eccleſia i qua eſt ↄtinua militia: iuxta illud iob.7.ca. Militia eſt vita hois ſuper terrã. ꝓprium eni eſt belli atq̃ militantiũ i tabernaculis habitare. vnde ⁊ tabernales milites dicunt tanq̃ ſimul hñtes tabernacula. Ad quẽ ſẽſũ facit hebraica v̾itas i q̃ vbi dr̃. Quis hitabit ⁊c. habetur: qs ꝑegrinabit in tabernaculo tuo: qꝛ dr̃ i ſcd̃a Cor.5.ca. q̃diu i hoc corpore ſumus a deo ꝑegrinamur. ↄ̃ñr pro monte ſcõ itelligẽda ẽ eccleſia ſuperior in qua eſt vera reqes. vnde dicit. Quis reqeſcet in monte ſcõ tuo qꝛ nullus in agone ↄtẽdet vbi eſt viſio ꝑfecte pacis. ꝓpha igit qꝛ in pñti eccleſia ꝓpter corporalẽ cohitationẽ bonoꝝ cũ malis q̃dam lꝫ idigni iactãt ſe eſſe de eccleſia cum tñ vere nõ ſint: q̃rens a deo dicit dñe qs hitabit ſeu qs ꝑegrinabit in tabernaculo tuo.i. i pñti eccleſia ſe ſic habeat: vt in monte ſcõ tuo.ſ.in futura btitudine ſit dignus requieſcere. Ad qd̃ ſubditur rñſio dei. Qui igredit ſine macula ⁊c. vbi ponuntur.10. virtutes ſeu.10. effectus virtutũ notabilr̃: vt habetur i glo. vide ibi. Et finalr̃ ↄcludit: q facit hec nõ mouebitur i eternũ qꝛ non ſolũ requieſcet qd̃ q̃nq̃ quodãmõ i hac vita ſaltẽ iperfecte contingit.: ſed talẽ ſtabilitatẽ attinget de qua poſſet dici: nõ mouebitur i eternũ: qd̃ nõ põt dici niſi de requieſcẽte i ſupiori eccleſia. de qua legitur in pſal. deus in medio eius non cõmouebitur. REPLICA.

Pſalmũ. Dñe quis hitabit i taber. poſtillator exponit ſpecifice de heroicis. Burgẽ. ãt gnãlr̃ de eccl'ia. ſpẽs ãt generi nõ cõtradicit ⁊ talis varietas iter poſtillatorẽ ⁊ Burgẽ. ſepe occurrit de q̃ decetero nõ fit mẽtio: qꝛ vtraq̃ ps. ſtare põt i v̾itate. Pſalmꝰ

Conſerua me dñe ⁊c. Huic pſalmo ꝑponitur titulus XV. talis i hebreo: Humilr̃ ⁊ ſimplicis pſ dauid qd̃ exponũt aliqui ꝓ pſona ipſiꝰ dauid ſimplicis ⁊ hũilꝰ vt pꝫ ex decurſu.i.reg.z.z. petentis a deo conſeruari in perſecutionibus ſaulis ⁊ abſalon fily ſui. Sed hoc nõ videtur veꝝ: qꝛ Petrus apoſtolus ad itelligendũ ſcripturas diuinitus illuſtratus dicit hunc pſalmũ intelligendũ eſſe de chriſto ⁊ nõ de dauid. Actuum.z. vbi ſic dicit de chriſto. Quem deus ſuſcitauit ſolutis doloribus inferni: iuxta quod impoſſibile erat teneri illum ab eo: quod ꝓbat per litterã huius pſalmi. d. Dauid enim dicit in eũ.i. in xp̄m vel in pplm chriſtianũ. Prouidebã dñm coram me ſemper ⁊c. vſq̃ ibi. Notas mihi feciſti vias vite: replebis me iocunditate

cũ facie tua.allegãs lrãm hui⁹.ps.ſm.70. trãſlatione q̃ tũc erat autẽ/tica:⁊ ſubdit eã exponẽdo: Uiri fr̃es liceat audenter dicere ad vos de pr̃iarcha dauid qm̃ defũctus eſt ⁊ ſepultus:⁊ ſepulchꝝ ei⁹ eſt apd̃ nos vſq; in hodiernũ diẽ.q.d.hec ſcriptura nõ itelligit̃ de eo:ſ; de xp̃o cui⁹ reſurrectionẽ puidit in ſpũ ſcõ.iõ ſubdit ibidẽ: Preuidens locut⁹ eſt de reſurrectione xp̃i:q2 neq; derelict⁹ eſt in iferno:nec caro eius vidit cor ruptionẽ.Ex quo p; manifeſte ꝙ itentio beati Petri eſt hunc pſalmũ debere itelligi nõ de pſona dauid:ſed de reſurrectione xp̃i.Et iõ que/rere hic aliũ ſenſũ lr̃alem videt̃ quodãmodo iudai zare.Igit̃ ſm iſtã ſniam exponit̃ titulus pdictus. Humil'⁊ ſimplicis dauid .i.iſte ps fact⁹ eſt a dauid ad laudẽ humil'⁊ ſimpli cis.ſ.xp̃i:q de ſeipſo dicit Mathei.xi. Diſcite a me q2 mitis ſũ ⁊ humilis cor de.Et ſ; hoc iſte ps.diui dit̃ in duas ptes.q2 pmo dſcribit̃ hoĩs xp̃i actio vir tuoſa.ſcdo ei⁹ reſurrectio glioſa:ibi.Propter h̃ leta tũ eſt ⁊c.Circa pmũ dſcri bit̃ actio xp̃i v̄tuoſa pmo erga deũ.ſcdo erga pꝛiuꝫ ibi:Scis qui ſũt in terra. tertio iteꝝ erga deũ.ibi: Bñdicã dñm.Circa pmũ dic̃ dauid i pſõa xp̃i hoĩs.

℄ Humilis ⁊ ſimplicis ps dauid.

a Onſerua me dñe XV. b qm̃ ſperaui i te:dixi dñõ c dẽs me⁹es tu: d qm̃ bonoꝝ rũ meoꝝ nõ eges. e Sãnctĩs q ſũt i t̃ra f ei⁹:mirificauit oẽs volũtates meas i eis. g Mltiplicatẽ ſ̄t ifirmi tates eoꝝ: h poſtea accelerauerũt. i Nõ ꝯgregabo ꝯuẽticula eoꝝ k de ſãguinib⁹:nec memoꝛ ero noĩuꝫ l eoꝝ p labia mea. m Dñs pars he/reditatĩs mee: n ⁊ calicis mei:tu es o q reſtitues hereditatẽ meaꝫ mi/hi. p Funes ceciderũt mihi i pcla ris:eteniꝫ q hereditas mea pclara ẽ mihi. r Bñdicãꝫ dñꝫ q tribuit mi hi intellcm̃: s iſup ⁊ vſq; ad noctẽ t icrepuerũt me renes mei. v Pꝛõ/uidebã dñm i ꝯſpcũ meo ſemp: x qm̃ ã dextris ẽ mihi ne cõmoue/ar. y Pꝛõpt̃ h̃ letatũ eſt cor meũ: ⁊ exultauit ligua mea:iſup ⁊ ca/ro mea requieſcet in ſpe. Quoniã nõ derelinques aiã mcã i iferno. nec dabis ſãctũ tuũ videre coꝛꝛu ptionẽ. Notãs mihi feciſti vias vite: adiplebis me leticia:cũ vul/tu tuo: delectatões i dextera tua vſq; i finẽ. ℄ Oõ dauid. XV.

Xaudi domine iuſticiaꝫ meam: itende depꝛeca/tioneꝫ meam. Auribus

a Cõſerua me dñe.p ta/lẽ modũ loquebat̃ xp̃s hõ deo pr̃i:Trãſeat a me calix iſte Math.26.
b Qm̃ ſperaui in te.l; aũt in xp̃o nõ fuerit ſpes,put eſt v̄tus theologi/ca.eo ꝙ ab iſtanti ꝯceptõis ſue fruebat̃ fruitione btã:⁊ ſic erat ibi ten tio que nõ ſtat cũ ſpe q̃ eſt virtus theologica hñs deũ nõ habitũ p obie cto:tñ i xp̃o fuit ſpes glie corpꝛis aũ reſurrectionẽ quã a deo expecta bat. c Dixi dñõ ⁊c.ſic loquebat̃ deo pr̃i poſitus in paſſione. Heli: heli lamazabathani:qđ iterpꝛetat̃ deus me⁹ds me⁹:vt qd dereliquiſti me:Math.27. d Qm̃ bonoꝝ ⁊c. Deus aũt pr̃ nullo creato bono eget:⁊ iõ nõ eget bonis ipi⁹ xp̃i:vt hoĩs. e Scis. Hic ꝯñr deſcri/bit̃ actio xp̃i erga pꝛimũ:⁊ p q̃tũ ad apl'os dicẽs:Scis ⁊c.i.apl'is alyſ q; diſcipulis xp̃i. f Mirificauit ⁊c.i.mirabiles fecit in eis illuſtrã do eos ſcia ad pdicandũ:⁊ ꝯfirmãdo miraculis pdicationes eoꝝ.Iſte tñ actões xp̃i ei cõpetebãt rõne deitatis.Et q2 p pdicationes aploꝝ cõ uerſe ſunt gẽtes ad fidẽ:q̃ pus erant idolatrie dedite.iõ ſubditur.
g Multiplicate ⁊c.i.ifirmitates idolatrie gẽtiliũ.qđ p; ex trãſlatõne Hiero.iuxta hebꝛaicũ vbi dr̃. Multiplicabunt̃ idola eoꝝ. h Po ſtea accelerauerũt.q2 dimiſſis idol'ad fidẽ xp̃i velociter cucurrerũt:iu deis remanẽtibus in ifidelitate pꝛo maioꝛi parte. i Nõ cõgrega/bo ⁊c.i.delubꝛa vbi conueniebãt ad colendũ idola. k De ſãguini/bus.q2 fiebat ſacrificiũ idolis de ſãguinibus aialiũ:⁊ aliqñ de ſãguini bus hoĩum.⁊ talia ꝯuenticula xp̃s p apl'os nõ ꝯgregauit:ſ; magis diſſi pauit. l Nec memoꝛ ero nominũ eoꝝ ⁊c.Et vocat h̃ xp̃s labia ſua labia gentiliũ ꝯuerſoꝝ.qui ſũt mẽbꝛa xp̃i. Sacra eni ſcriptura frequẽ ter ſub vno ꝯtextu lr̃e loq̃ndo de xp̃o capite trãſit ad ei⁹ mẽbꝛa ⁊ econ trario:ſm ꝙ dicit Iſido.li.de ſũmo bono:put plenius declaraui i pnci pio Geñ.gẽtiles aũt ꝯuerſi ad fidẽ catholicã iuramẽta per idola ⁊ alia v̄ba que faciebãt ad eoꝝ reuerentiã totalr̃ dimiſerũt tanꝗ̃ oblita.cu ius rõ ſubdit̃. m Dñs pars ⁊c.i.pars mea hereditaria.dñꝫ eni ieſũ xp̃m elegerũt ꝯuerſi ad fidẽ pꝛo parte ſua hereditaria. n Et cali cis mei.ideſt paſſionis mee q̃ per calicẽ deſignat̃ i ſcriptura.Uñ ſalua toꝛ de ſua paſſione dicit Math.27.Si nõ põt hic calix trãſire niſi bi/bã illũ ⁊c.Multi aũt gẽtiles añ ꝯuerſionẽ xp̃m pſequẽtes:amoꝛe xp̃i poſtea ad paſſionẽ ſe pmptẽ ⁊ letantes obtulerũt:⁊ hoc ꝑpter ſpeꝫ he reditatis eterne ꝯſeq̃ndẽ.iõ ſubdit̃. o Tu es q reſtitues ⁊c.
p Funes ceciderũt mihi in pclaris.i.in apl'is qui pꝛe ceteris fuerũt il/lumiati a ſpũ ſcõ:⁊ ipi per ſoꝛtes miſſi fuerũt ad pdicandũ:que ſoꝛtes aploꝝ per funes intelligunt̃.Uñ in li.Joſue.ſoꝛtes decẽ tribuũ freq̃n ter ibi noĩant̃ funes ⁊ funiculi.Et loquit̃ hic ſcriptura in pſona xp̃i trã/ſcũdo de mẽbꝛis ad caput. q Eteni hereditas ⁊c.i.eccl'ia fideliũ: q̃ vocat̃ hereditas xp̃i:ſicut ſcribit̃ in pſona dñi Hier̃.51.Qui fecit oĩa ipſe eſt ⁊ iſrael ſceptrũ hereditatis ei⁹:dñs exercituũ nomẽ eius.
r Bñdicã. Hic reuertit̃ ſcriptura ad actionẽ xp̃i hoĩs erga deũ.cũ dr̃ in pſona ei⁹:Bñdicã dñm.grãs agẽdo deo pr̃i.ſicut h̃r Joã.xi. Pr̃ gra tias ago tibi qm̃ exaudiſti me ⁊c. s Qui tribuit mihi itellectũ .q2 aĩa xp̃i ab iſtãti creatõis ſue fuit repleta ſciẽtys. t Inſup ⁊ vſq; ad noctẽ.i.vſq; ad moꝛtẽ:q̃ in ſcriptura noꝛ vocat̃. v Increpuerunt me renes mei.i.iudei de ꝯſanguinitate mea nati.Xp̃s eni ſ; car nẽ natus fuit de iudeis.parentela aũt ei⁹ deſignat̃ p renes:eo ꝙ ibi viget virtus gnãtiua in ſexu virili.Iudei aũt icrepuerũt xp̃m in vita dicẽtes ei:demoniũ hẽs.Joã.8.Et dicentes xp̃o: Ecce hõ voꝛaꝝ et potatoꝛ vini et pctoꝛũ et publicanoꝛũ amicus.Math. xi.Et in paſſione dicebãt:Uah qui deſtruis tẽplũ dei ⁊c.mathei 27. x Pꝛouidebã ⁊c.q2 aĩa xp̃i ab iſtanti creationis habuit cõtinue claritateꝫ diuine viſionis. y Qm̃ a d̃xtris ⁊c. huma nitas aũt xp̃i eſt oꝛ/ganũ diuinitati ꝯiũ ctũ:⁊ iõ nõ põt mo/ueri ad aliqd.niſi ſ; volũtatẽ diuinitatis ꝑpter qđ in xp̃o nõ potuit eſſe aliqs mo tus ioꝛdinat⁹ inſur/gens ex pdictis iniu rys vel ex quibuſcũ q; cauſis alys.
ȝ Propter h̃ ⁊c. hic ꝯñr deſcribit̃ ipſius xp̃i glorioſa reſurre ctio.cũ dr̃. Propter hoc.i.ꝑpter reſurre ctionẽ meã q̃ infra ponit̃:q̃ erat cauſa leticie oꝛdinate ipſi xp̃o. Certitudo eniꝫ boni expectati ẽ cã delectamẽti:q2 pp certitudinẽ obtinẽ/di bonũ futuꝝ iã appꝛehendit̃ quaſi pñs:⁊ ſic eſt cã delectatiõis que eſt de bono appꝛehẽſo in pñti. a Inſup ⁊c.ſ.reſurrectio nis future. b Qm̃ ⁊c.i.in lymbo ſcõꝝ patrũ:vbi aĩa xp̃i fuit per.59.hoꝛas tm̃.ſ.ab hoꝛa nona ferie ſexte in qua fuit ſeparata a coꝛpoꝛe vſq; ad diluculũ diei dñice qñ fuit coꝛpoꝛi reiuncta.iõ ſubdit̃. c Nec dabis ⁊c.i.coꝛpus meũ total'r ipunitũ.
d Uidere coꝛruptionẽ.i.incinerationẽ vel putrefactioneꝫ. Fuit tñ ibi coꝛruptio.accipiẽdo pꝛo moꝛte:q2 coꝛp⁹ xp̃i fuit vere moꝛ tuũ per ſeparationẽ aĩe. e Notas ⁊c.accelerando tps reſu/rrectionis mee. f Adiplebis ⁊c.q2 tũc glia aĩe xp̃i quã habuit a pncipio:⁊ que conſiſtit in videndo deum facie ad faciem.fuit deriuata ad coꝛpus in ſuã reſurrectione:q2 ex tũc habuit coꝛpus glioſũ. g Delectationes ⁊c.q2 xp̃s aſſũptus eſt ad dexterã pa tris:ſm ꝙ dr̃ Marci vlti.Et dñs quidẽ ieſus poſtq̃ locut⁹ eſt eis aſſũptus eſt in celũ:⁊ ſedet a dextris dei. h Uſq; in finem.i. vſq; in eternũ:q2 dignitas ſeſſionis hui⁹ inerit xp̃o hoĩ ſẽpiterne duratiõis. Moꝛalr̃ aũt poſſet exponi ps iſte de q̃libet fideli q eſt mẽbꝛũ xp̃i expectans reſurrectionẽ futurã ⁊ poſitionẽ ſui ad de/xterã cũ alys electis.ſm ꝙ h̃r math.25. ℄ In ps.15.Cõſua me dñe.vbi dr̃ i poſtil'.Huic ps pmittit̃ tal'titul⁹. ADDITIO

O Rctio hebꝛaica q̃ in titulo hui⁹pſalmi ponit̃ ſm ſuã pꝛo pꝛiã ſignificationẽ nõ ſignificat idẽ qđ humilis ⁊ ſimpli cis.put in poſtilla.niſi foꝛte ſm ethimologiã:ſ; ꝑpꝛia ſi gnificatio illi⁹dictõis deriuat̃ ab vna dictione q̃ ꝑpꝛie ſignificat aurũ optimũ.Uñ canti.5.vbi dr̃:caput ei⁹aurũ optimũ:ponit̃ in hebꝛaico hec dictio tatẽ:a qua dictione deriuat̃ in hebꝛaico hec dictio lmitã:q̃ ponit̃ in hoc titulo:⁊ ſignificat aliqđ cõpoſituꝫ ſeu oꝛnatũ auro optimo:vñ ſenſus iſti⁹tituli ſ; hebꝛaicã v̄itatẽ talis eſt.Aurũ optimũ ipſi dauid.Dauid.n.in hoc titu.ẽ datiui caſus vñ q2 in hoc pſalmo agit̃ de paſſione chꝛiſti ⁊ ei⁹reſurrectõe q̃rũ pꝛima interactões virtuoſas chꝛiſti eſt optima. Silr̃ ⁊ ſcõa quã tũ ad ea q̃ ad ipſius pꝛemiũ ptinent:iccirco vbi vtraq; ſimul he/ne dr̃.Aurum optimũ ipſi dauid.i.chꝛiſto. Pſalmus. XVI.
i EXaudi dñe ⁊c. Huic pſalmo pꝛeponit̃ talis titulus i he/bꝛeo ⁊ i trãſlatione hieronymi:Oꝛõ dauid.Ex q̃ p; au/ctoꝛ hui⁹pſalmi accipiẽdo large pſalmũ p oꝛone:q2 acci/piẽdo pſalmũ ꝑpꝛie vt dr̃ a pſallẽdo publice:vel cum iſtrumẽto muſico:ſic nõ eſt pſalmus.ſed eſt oꝛo dauid in ſecreto facta apđ deũ pꝛo liberatione ſua a pſecutione ſaulis: ꝑpter qđ ⁊ multas alias fecit oꝛones.Et diuiditur in duas partes.Et pꝛimo: vt ſua oꝛatio exaudiat̃ allegat dauid ſuã inocentiã. Secundo ſaulis ⁊ ſuoꝛũ ſatellitũ maliciã.iſta eni duo faciũt oꝛationẽ alicuius exau dibilẽ.ſecũda ibi:A reſiſtentibus. Circa pꝛimũ dicit ſic:Exaudi dñe ⁊c.i.meipſum,ꝑpter iuſticiã meã quã tenui erga ſaul et dõ/mum ſuam:pꝛo quibus dauid multipliciter ⁊ fideliter laboꝛauit vt p; ex decurſu.i.Reguꝫ.⁊.z. k Auribus ⁊c.loq̃tur de deo

per modū humanū.q2 in deo nō ſūt lineamēta corpis. a Nō in la. ⁊c.i.orationē percipe factā a me veraciter ex corde ⁊ nō labijs tm̄.ſicut oro eoꝝ de qbus dicit Jſa.29. Hic ppl's labijs me hono rat:cor aūt eoꝝ longe eſt a me. b De vultu ⁊c.q.d. paratus ſū ſuſtinere qcqd decreueris vn̄ dicebat ſauli.i.Reg.26.Si dn̄s ĩcitat te aduerſū me odoret̃ ſacrificiū. c Oculi tui ⁊c. inter me ⁊ ſaulē. d Probaſti cor meū.q2 hō videt ea q̄ patēt:deus aūt intuetur cor.vt hr̄.i.Reg.16. e Et viſitaſti nocte.cogſcē do ⁊ examinādo co gitatiōes meas noctumas:q̄ magl latēt.diurne eni aliqñ ꝑ aliq̄ indicia hoīb⁹ patent. f Igne ⁊c. .ſ.igne tribulatiōis me purificantis ab aliqbus meis iſolēcijs:ſine qb⁹ nō tranſit vita humana ſʒ ꝙ dicit̃ Eccl'i.2. Jn igne ꝓbat̃ auꝝ:⁊ in camino argētū ⁊ homines receptibiles in camino tribulationis. g Et ñ ⁊c. nō intēdit dauid ꝑ hoc ſe dicere imunē ab oī pctō:ſʒ q2 non fecerat aliquid iniquū erga ſaul vnde deberet eū ꝑſeq:ſʒ magis pepercit ei a morte cū poſſet euꝫ occidere:vt patet.i. Reg.24.⁊.26.
h Ut nō ⁊c.q2 non ſolū ꝯ ſaul cū ꝑſeqñ tē nō extendit manū ſuā ꝑcutiēdo eū cū poſſet vt dictū ē: ſed nec ēt relaxauit os ſuū irreuerēter de ipſo loq̄ndo:ſʒ magl reuerenter:vt dixit.i.Reg.26. Nūc ergo audi oro dn̄e mi rex vba ſui tui ⁊c. i Propter ⁊c.q̄ dixiſti Leuit.19. Nō queras vltionē:nec memor eris iniurie ciuiū tuoꝝ. k Ego ⁊c.q2 ꝓpter vba tua ꝑdicta ego pepci ſauli nō q̄rēs vltionē.⁊ ſic oportuit me eſſe ꝓfugū i mōtibus ⁊ rupib⁹ in qbus ſūt vie dure.ꝙ ſi iterfeciſſē nō oportuiſſet me ꝑ tales vias ambulare. l Perfice greſ meos ⁊c. vt nō declinē a via vitatis. m Ut nō ⁊c.a rectitudine iuſticie. n Ego clamaui ⁊c.ex hoc ꝙ iā alias ſaluaſti me. hēo ſpē iterū exaudiri:ꝓpter qđ iteꝝ clamaui depcando.d.
o Jnclina aurē tuā mihi ⁊c.loquit̃ de deo more humano q incli nat aurē ſuā alicui qñ vult eū exaudire. p Mirifica mīas tuas.i.fac eas mirabiles:me pauperē liberando a rege tā potente ⁊ iniq̄ q A reſiſtentibus. Hic ꝯñr dauid pro exauditōe ſue orationis allegat neq̄tiā ſaulis.d. A reſiſtētibus dextere tue.manus q̄ eſt organū organo ⁊ deſignat opus diuinū.ita ꝙ opus mīe dicitur man⁹ dextra.op⁹ ſue iuſticie ſiniſtra:ſʒ ꝙ dr̄ Math.25. Statuet oues a dextris:hedos āt a ſiniſtris. Dn̄s aūt poſuit dextram ſuā ſup dauid ex ſua mīa.vngendo eū in regē ꝑ ſamuelē:cui dextre ſaul ⁊ ſui cōplices reſiſtebāt. r Cuſtodi me vt pupillā oculi.i.ita diligēter ꝙ nō poſſint nocere mihi. s Sub vmbra alarū ⁊c.i.ad modū galline ſollicite protegētis pullos ſuos ſub alis: ne miluus poſſit eos rape. t A facie ipioꝝ.i.ſaulis ⁊ ſatellitū ſuoꝝ. v Qui me afflixerūt.ꝑſeq̄ndo ad mortē de loco ad locū. x Jnimici ⁊c.qñ ſaul ⁊ viri ei⁹ cingebāt dauid ⁊ viros ei⁹ in modū corone.ita ꝙ dauid deſꝑabat ſe poſſe euadere.i.Reg. 23. y Adipē ſuū ꝯcluſerūt.ꝑſeq̄ndo me obſtinate abſq3 vlla mīa.ꝑ talē modū loqtur Joānes.i.canonica.3. Qui viderit frēm ſuū neceſſitatē hr̄e ⁊ clauſerit viſcera ſua ab eo ⁊c. z Os eoꝝ locutū eſt ſupbiā.dicētes ſe me occidere ꝯ diuinā ordinationē:q̄ diſpoſuit me regnare p⁹ ſaulē. a Proyciētes me.i.ſuis ꝑſecutiōibus me eyciētes a cōi hoīum ſocietate. b Circūdederūt me.mihi tēdētes iſidias circūq̄q3. c Oculos ſuos ⁊c.itm tu.n.regni terreni ꝑſequebat̃ dauid ad mortē.ne regnū ſaulis trāſiret ad eū ⁊ ad domū ſuā. d Suſceperūt me ⁊c.i.apte me ꝑſequentes cū maxima crudelitate. e Et ſicut ⁊c.q2 cū hoc etiā q̄rebāt capere dauid occultis iſidijs. Et iō exclamauit dauid.d.

ꝑcipe orōnē meā: nōn in labijs doloſis. De vultu tuo iudicium meū ꝓdeat: oculi tui videāt eq̄tatē: Probaſti cor meū ⁊ viſitāſti nocte:igne me exāminaſti: ⁊ nō ē iuēta i me iniq̄tas. Ut nō loquat̃ os meū opa hoīum: ꝓpter vba labioꝝ tuoꝝ ego cuſtodiui vias duras. Perfice greſſus meos i ſemitꝫ tuis:vt ñ moueant̃ veſtigia mea. Ego clamaui qm̄ exaudiſti me d's:inclina aurē tuā mihi ⁊ exaudi vba mea. Mirifica miſericordias tuas: q ſaluos facis ſperātes i te. A reſiſtētibus dextere tue cuſtōdi me: vt pupillā oculi. Sub vmbra alaꝝ tuaꝝ ꝓtege me:a facie ipioꝝ q mē afflixerūt. Jnimici mei aīaꝫ meā circūdederūt: adipē ſuū ꝯcluſerūt: os eoꝝ locutū eſt ſupbiā. Proijciētes me nūc circūdederūt me: oculos ſuos ſtatuerūt declinare i trā. Suſceperūt me ſic leo parat⁹ ad pdā:et ſic catulus leonis habitās i abditis. Exurgē dn̄e ꝑueni eū ⁊ ſupplāta eū: eripe aīaꝫ meā ab ipio:frameāꝫ tuā ab inimicis manus tue. Dn̄e a paucis de terra diuide cos in vita eorū: ⁊ de abſcōditis tuis adipletus ē vēter eoꝝ. Saturati ſunt filijs: ⁊ dimiſerūt reliquias ſuas paruulis ſuis. Ego aūt i iuſticia apparebo conſpectui tuo: ſatiābor cum apparuerit gloria tua.

Ad victoriā ſuo dn̄i Dauid q locut⁹ ē vba carminis hui⁹:i die qua liberauit eum dn̄s de manu omniū inimicoꝝ ei⁹: ⁊ de manu Saul ⁊ dixit. XVII.

Diligaꝫ tē dn̄e fortitudō mea:dn̄s firmamētū meū ⁊ refugiū meū ⁊ libatō me⁹. De⁹ me⁹ adiutō me⁹: ⁊ ſpabō i eū. ꝓtectoꝛ me⁹ ⁊ cornū ſalutis mee:

f Exurge dn̄e ꝑueni eū.⁊ loqtur de ꝑterito ꝑ modū futuri.q2 erat iaꝫ liberatus de inimicis ſuis.vt dcm̄ eſt.ſʒ facit hoc ad exꝑmēdū ſtatum in q̄ fuerat poſit⁹ in ꝑſecutions.dicit igit̃. Exurge dn̄e ꝑueni eū. dādo ei ipedimentū ne ꝑueniat ad itentū:ſicut dictū eſt.i.Reg.23.qñ cīgebat dauid in modū corone ne poſſet euadere:⁊ ex ordinatione diuina venit ſubito nūci⁹ dicēs ad eū. Feſtina ⁊ veni qm̄ infuderunt ſe philiſtei ſup terrā:⁊ ſic ꝓtunc dimiſit ꝑſequi dauid. g Et ſupplāta eū. qđ factū eſt quando ſaul ꝑſequēs dauid ad mortem cecidit i man⁹ ei⁹ ita ꝙ dauid poterat eū occidere:vt hr̄.i.Reg.24.⁊ 26. h Eripe aīaꝫ meam ab ipio.i.a ſaule.
i Frameā tuā.i.me q ſuꝫ gladius tuus ad deſtructionē iſideliū:alr̃ nō potuiſſet interfeciſſe goliath gigantē.nec totiēs debellaſſet philiſteos.niſi dīna virtute pugnaſſet. k Ab inimicis man⁹ tue.i.a ſaule ⁊ ſuis cōplicib⁹ q inimicant̃ tuis operibus i me.
l Dn̄e a paucis.i.a me et viris meis q pauci ſumus reſpectu ſaulis ⁊ exercit⁹ eius. m Diuide eos i vita eoꝝ.ita ꝙ quādiu viuēt nō poſſint nos ꝯtingere nec cape. n De abſcōditis tuis.i.de diuitijs tpalibus q̄ diuino iudicio lʒ nobis occulto freq̄nter ꝯceduntur hoībus malis.
o Adipletus eſt vēter eoruꝫ.ſ.ſaulis ⁊ amicoꝝ ei⁹ qui erāt pleni talibus bonis ꝓpter potētiam regni tpalis. p Saturati ſūt filijs.q2 mali hoīes aliqñ diſpenſatione dei occulta nō ſoluꝫ abundāt bonis tpalibus:ſed etiā in multitudine ꝓlis.
q Et dimiſerunt ⁊c.q2 etiā poſt mortē ſuā abundāt filij eoꝝ.vl'aliter q2 cum ſaule mortui ſunt in monte gelboe illi q erant fortes ⁊ robuſti. ⁊ ſic relicta ſunt bona eoꝝ paruulis ſuis remanētibus. ⁊ qui reſpectu interfectoꝝ erāt nullius momēti.ſʒ q2 dauid nō ꝯfidebat in talib⁹ bonis tpalibus ⁊ terrenis ſed in ſpūalibus ⁊ eternis.ideo ſubdit.
r Ego autē in iuſticia.ſ.legali que cōtinet omnes virtutes.
s Apparebo in cōſpectu tuo.in preſenti per gratiā:⁊ in futuro per gloriā.⁊ ideo ſubditur. t Satiabor ⁊c.que ſatiat appetituꝫ humanuꝫ eo ꝙ ibi conſequitur bonum infinitum. Moraliter poteſt exponi ps iſte de quolibet fideli poſito in magna tribulatione corporis ⁊ anime petenti inde miſericorditer diuinitus liberari. ⁊ ſm̄ predicta littera poteſt faciliter applicari. Pſalmus. XVII.
y Diligam te domine fortitudo mea etc̄. Huic pſalmo preponitur talis titulus i hebreo. Ad victoriam ſeruo domini dauid: qui locutus eſt verba carminis huius:in die qua liberauit euꝫ dominus de manu omnium inimicorum eius et de manu ſaul.et dixit. Diligam te ⁊c. Jn hoc autem titulo apparet auctor pſalmi huius ſcilicet dauid.et materia eius: quia ſicut precedens.ps.eſt oratio dauid vt liberaretur a perſecutionibus inimicorum ſuorum .ita iſte.ps. eſt gratiarum actio pro liberatione ab inimicis iaꝫ adepta.per hoc autem quod in fine dicitur tituli:de manu omnium inimicorum eius:in qua generalitate includitur etiam ſaul:⁊ nihilominus additur. ⁊ de manu ſaul.intelligitur ꝙ perſecutio ſaulis ponderabat ſupra omnes alias perſecutiones.ſm̄ ꝙ dicit hic Ra.Sa. Diuiditur autem iſte ps. in duas partes.quia primo ponitur liberationis dauid narratio.ſecūdo intenta concluſio.ibi. Uiuit dominus. Prima in tres.quia primo ponitur dei liberantis efficacia.ſecūdo liberationis materia. ibi: Laudans inuocabo.tertio liberationis forma.ibi: Miſit de ſummo. Circa primū dicit dauid: Diligā te dn̄e caritatiua dilectione.
x Fortitudo mea.ideſt qui dediſti mihi fortitudinē contra inſultus aduerſarioꝝ. y Dn̄s firmamētū meū.i.dās mihi firmitatē patiētie ⁊ tolerātiā aduerſarioꝝ. z Et refu. ⁊c.i magnitudine iminētiū ꝑiculoꝝ. a Et liberator me⁹.de manu ꝑualētiū inimicoꝝ. b Deus me⁹ ⁊c.ſine cuius adiutorio iā nō potuiſſē euaſiſſe aduerſarios
c Et ſpabo ⁊c.de ꝑmio vite future. d Protector me⁹ ꝯ iſurgētes hoſtes. e Et cornu ⁊c.repellēs ⁊ ꝯcutiēs inimicos ⁊ aduerſarios fortes

a Et ſuſceptor meus.cū declinaui hoſtes me fortiores. b Laudās
Hic ɔ̄ñr ponit liberationis materiā.⁊ p̄ ponit liberationē ſui.ſcd̄o libe
rationē iſrael de terra egypti.ibi:Cōmota eſt.cuius rō infra dicet̄.Cir
ca primū ponit materiā ſue liberationis.ſ.mala illata ſibi ab aduerſa
rijs ſuis tā ſpūalia q̄ corporalia.⁊ q̄tū ad hoc dicit: Laudās inuocabo
dñm.ꝑ euaſione maloꝝ:q̄ ſequunt̄ cū dr̄. c Et ab inimicis ꝛc̄.i.ſi
cut dñs me ſaluauit ab inimicis meis corporalibꝰ.ſ.ſaule ⁊ abſalō ⁊ eo
rum cōplicibꝰ:ita ſpero ꝙ ſaluabit me ab inimicis ſpūalibus.ſ.demo-
nibꝰ. d Circūdedert me ꝛc̄.fuit enī dauid aliquā ita circūdatꝰ ab aduerſarijs ꝙ deſperabat ſe poſſe euadere.vt dcm̄ eſt p̄s [illegible] Et torrētes ꝛc̄. q[illegible] iniquitatē eiꝰ cōmiſſā ɔtra vriā in adulterio vxori ſue ⁊ homicidio vrie.ſuſtinuit pſecutionē abſalon filij ſui:vt habet̄ 2.Reg.12.Et ꝓpter iniquitatē numerationis ppl'i ſuſtinuit magnā turbatōez ⁊ anxietatē ai ex peſtilentia ppl'i ſui:vt hr̄.2.Reg. 24.Et ꝓpter hoc ſubdit.
f Dolores iferni ꝛc̄.q: dolore motus rogauit vt gladiꝰ angeli ꝑcutiētis pplm̄ ɔ̄tereret̄ in eū:vt hr̄.2.reg. 24.⁊ ſic deſcēderet ad infernū:vbi deſcendebant oēs moriētes añ xp̄i aduētū. g In tribulatōe ꝛc̄. ꝑ liberatōe a p̄dictis mal'.
h Et exaudiuit ꝛc̄.i.d̄ celo:qd̄ eſt tēplū gl'ie dei.
i Uocē meā.i.ſua grā dādo mihi liberationez.
k Et clamor meꝰ.ꝛc̄.loquitur de deo more humano q̄ clamor petētis introire aures poſtulati dr̄ qñ eiꝰ orō exaudit̄. l Commota ē ꝛc̄.Hic ɔ̄ñr dauid itroducit liberationē iſrl' ab egypto ꝑ ſue liberatōis exēplo:q: ſicut dicit Ra.Sa.modus antiquorū hebreoꝝ fuit in particularibꝰ liberationibꝰ facere mētionē de liberatione egyptiaca:q̄ fuit gnālis toti pplo.⁊ hoc pꝫ in pluribꝰ locis ſacre ſcripture.dicit ḡ.Cōmota eſt ꝛc̄.i.hītantes in terra ſm modū cōmunē loq̄ndi:q: ꝓpter plagas egypti oēs hītantes egyptū fuerūt ɔterriti et cōmoti:vt pꝫ in Exodo.Et etiā ad litterā iter plagas illas facte fuerūt coruſcationes ⁊ tonitrua horribilia:vt hr̄ Exo.8.ita ꝙ videbat̄ tremere tota terra ⁊ cōmoueri montiū fundamēta. m Qm̄ iratꝰ eſt eis. talia enī erāt ɔtra egyptios diuine iracūdie ſigna. n Aſcendit fumus ꝛc̄.loqtur de deo ad modū hoīs irati:de cuius ore ⁊ naribꝰ exit fumus. o Et ignis ꝛc̄.q: ignis ⁊ grādo mixta pariter ferebant̄ ad punitionē egyptioꝝ.vt habet̄ Exo.9.Et iſte ignis dr̄ a facie dei exarſiſſe q: ꝓceſſit de eiꝰ p̄cepto ⁊ voluntate. p Inclinauit ꝛc̄.nō ꝑ loci mutationē:q̄ deo eſt ipoſſibilis.ſed ꝑ effectus exhibitionē egyptios in terra puniēdo:⁊ hebreos liberando. q Et caligo ꝛc̄.q: fecit tenebras palpabiles tribus diebus in egypto:vt habetur Exo.10. r Et aſcēdit ꝛc̄.ꝑ hoc enī deſignat̄ velocitas diuini ſubſidij ad liberationē ppl'i de egypto.q: oēs filios iſrael eadē die duxit ſimul.cū tñ eſſent in maximo numero:vt hr̄ Exo.12. s Et poſuit tenebras ꝛc̄.hoc intelligit̄ de nube exiſtēte inter exercitū egyptioꝝ ⁊ filios iſrl' ſuper mare rubꝝ que erat obſcuriſſima ⁊ dēſiſſima ex parte egyptioꝝ.ita ꝙ nō poterāt accedere ad filios iſrael:⁊ in nube illa erat angelus pſonā dñi rēpreſētās:vt habet̄ Exo.14.iō dicit hic:Latibulū ſuū ⁊ tabernaculum.
t Tenebroſa aq̄ ꝛc̄.q: ex nubis dēſitate fluebāt pluuie groſſe ad maius ipedimentū egyptioꝝ:verūtñ q: nubes illa ex parte filioꝝ iſrael illuminabat noctē:vt ibidem dicitur.ideo ſubditur.
v Pre fulgore ꝛc̄.quia ex illa nube circa vigiliā matutinā facta ſunt tonitrua ⁊ fulgura rotas currnum ſubuertētia.ideo ſubditur.
x Nubes tranſierūt ꝛc̄.ex quo patet ſententia vſq̄ ibi. y Et miſit ſagittas ſuas.i.fulgura que a deo mittebant̄.ſicut ſagitte ſuper egyptios.ideo ſubdit̄. z Et conturbauit eos.ita enim fuerūt egyptij ɔturbati:ꝙ volētes fugere aquas maris currebant cōtra eos.ſꝫ ꝙ hr̄

⁊ ſuſcēptor meus. Laudās inuocabo dñz: ⁊ ab inimicis meis ſaluus ero. Circūdēderūt me dolores mortis: ⁊ tōrrētes iniq̄tatis ɔturbauerūt me. Dolorēs iferni circūdederūt me: p̄occupauerūt me laquei mortis. In tribulatōe mea inuocaui dñz: ⁊ ad deū meū clamaui. Et exaudiuit de tēplo ſcō ſuo vōcē meā: ⁊ clamōr meꝰ i ɔſpectu eiꝰ itroiuit i aures eiꝰ. Cōmōta eſt ⁊ cōtremuit terra: fundamēta mōtiū ɔturbata ſūt ⁊ cōmota ſunt: qm̄ iratūs eſt eis. Aſcēdit fūmus i ira eiꝰ: ⁊ ignis a facie eiꝰ exarſit: carbones ſuccēſi ſūt ab eo. Inclināuit celos ⁊ dſcēdit: ⁊ cāligo ſub pedibꝰ eiꝰ. Et āſcēdit ſup cherubī ⁊ volauit: volauit ſup pēnas vētoꝝ. Et pōſuit tenebras latibulū ſuū: in circuitu eius tabernaculū eius. tenēbroſa aqua i nubibꝰ aeris. Prē fulgore i ɔſpectu eius nūbes trāſierūt: grando ⁊ carbones ignis. Et itonuit de celo dñs: ⁊ altiſſimus dedit vocē ſuā: grādo ⁊ carbones ignis. Et miſit ſāgittas ſuas ⁊ diſſipauit eos: fulgura multiplicauit: ⁊ ɔturbāuit eos. Et apparūerūt fontes aq̄ꝝ: ⁊ rēuelata ſunt fundamenta orbis terraꝝ. Ab icrepatōe tua dñe: ab iſpiratione ſpūs ire tue. Miſit dē ſummo ⁊ accēpit mē: ⁊ āſſumpſit me de aqs mult̄. Eripūit me de inimicis meis fortiſſimis: ⁊ āb his q oderūt me: qm̄ ɔfōrtati ſunt ſup me. Preuenerunt me i die afflictōis mee: ⁊ factūs ē dñs ꝓtector meꝰ. Et ēduxit me i latitudinē: ſaluū me fecͤ qm̄ voluit me. Et rētribuet mihi dñs ſꝫ iuſticiā meā: ⁊ ſꝫ pūritatē manuū mearū retribuet mihi. Qr cūſtodiui vias dñi: nēc impie geſſi a deo meo. Qm̄ oīa iudicia eiꝰ i cōſpectu meo: ⁊ iuſticiās eiꝰ nō rēpuli a me. Et erō imaculatꝰ cū eo: ⁊ ōbſuabo me ab iniq̄tate mea: Et rētribuet mihi dñs ſꝫ iuſticiā meā: ⁊ ſꝫ puritatē manuū meaꝝ i ɔſpcū oculoꝝ eius. Cū ſcō ſcūs ēris: ⁊ cū viro inocente inōcens.

Exo.14.Fugiētibuſq̄ egyptijs occurrerūt aque ꝛc̄. a Et apparuerūt ꝛc̄.in fundo enī maris ſūt fōtes aquaꝝ in aliquibus locis qui nō apparēt.niſi denudetur fundus maris:qd̄ tunc fuit factū:vt filij iſrael tranſirēt per maris alueū.iō ſubditur.
b Et reuelata ꝛc̄.i.partes terre exiſtentes ſub aquis maris:que hic dicunt̄ fundamenta orbis.ad ſimilitudinem fundamēti domus artificialis:in qua fundamētū eſt pars iferior.quia ſuꝑ terrā ſunt alia elementa ⁊ ſuperius corpora celeſtia. c Ab increpatiōe ꝛc̄.per h̄ oſtēditur a quo ꝓceſſit talis punitio cōtra egyptios.ſ.a dei vindicta contra eos.
d Miſit de ſūmo. Hic ɔſequenter deſcribit̄ forma liberatōis ipſius dauid q̄ facta eſt dīna vītute.⁊ p̄ deſcribit̄ formali bātōiſ eiꝰ ꝑ modū euaſiōis de manu aduerſariorum. ſecūdo per moduz iſecutionis ⁊ deſtructionis eorum.ibi. Quoniaz in te eripiar.Prima in duas. in partē principalez ⁊ icidentalē.ſecūda ibi:Cū ſcō ſcūs eris. Circa primum dicit dauid:Miſit de ſūmo.i.de celo vñ venit auxiliū mihi.
e Et accepit.ſ.deꝰ.
f Me.liberādo ſua gratia ⁊ virtute.
g Et aſſūpſit me ꝛc̄. .i.de tribulatōibus multis ſaule ⁊ abſalone me pſequentibus.Qd̄ autem per aquas tribulatiōes intelligātur.pꝫ Iſa. .8.vbi dr̄. Adducet dñs ſuꝑ eos aquas fluminis fortes ⁊ multas regem aſſiriorū ⁊ oēm gloriā eius.i.exercitus eius. h Eripuit me ꝛc̄.ſ.ſaule et abſalone. i Et ab his qui ꝛc̄.i.Siba filio bochri ⁊ ſibi adherētibus.vt habet̄.2.Reg.20. k Qm̄ ɔfortati ꝛc̄.hñtes magnā potentiā ꝓpter multitudinez ſibi adherentem. l Preuenerūt.ꝛc̄.quia ſaul ita preuenit dauid:ꝙ ad modū corone circūdedit dauid:ꝓpter qd̄ deſperabat ſe poſſe euadere:vt hr̄.1.Reg.23. Et achitophel dedit abſalon ɔſiliū vt pſequeret̄ dauid:ita ꝙ preueniret eū ante q̄ poſſet itrare aliquod fortaliciū.vt hr̄.2.Reg. 17.Et ſiba filius bochri cōcitauit rebellionē cōtra dauid anteq̄ rediſſet ad ciuitatē ⁊ domū regiā. m Et factꝰ ē ꝛc̄.q: ex ordinatiōe diuina ſaul cōpulſus fuit inſecutionē dauid dimittere:eo ꝙ philiſtijm iuaſerāt ſe ſuꝑ terrā iſrl'.vt hr̄.1.Re.23.⁊ nutu dei cōſiliū achitophel fuit diſſipatū:vt hr̄.2.Reg.17.⁊ caput fuit ſibe āputatū de ɔſilio mulieris ſapiētis ⁊ h̄ deo fauente.vt hr̄.2.Regū.20. n Et eduxit me ꝛc̄.ſ.regni iſrael p̄dictis tribulationibꝰ terminatꝪ. o Et retribuet ꝛc̄.ex h̄.n.ꝙ dedit mihi bona tpalia ſpo ab eo ɔſeq eterna. p Et ſꝫ puritatē ꝛc̄.i.operū q̄ ꝑ manꝰ deſignant̄ eo ꝙ manibꝰ opamur. q Qr cuſtodiui ꝛc̄. q̄tū ad p̄cepta moralia affirmatiua. r Nec ipie geſſi ꝛc̄.agēdo ɔ̄ negatiua. s Qm̄ oīa ꝛc̄.exeq̄ndo p̄cepta eiꝰ iudicialia.
t Et iuſticias eiꝰ.i.cerimonias eiꝰ. v Nō repuli a me.caſ dimittēdo. x Et ero imaculatꝰ.ꝛc̄.q: nō patit̄ conſortiū maculatoꝝ:cū ſit ſcūs ſcōꝝ. y Et obſeruabo me ꝛc̄.i.cauebo a recidiuo adulterij ⁊ homicidij i facto vrie ⁊ ɔſilibꝰ. z Et retribuet ꝛc̄.exponit iſte vſus ſicut.ſ. a Cūz ſcō ſcūs eris.Hec eſt pars icidentalis i q̄ dauid icidētalr̄ oſidit dei miſicordiaz et benignitatē gnālr̄ erga bonos:eo ꝙ particulariter locutꝰ fuerat de bonitate dei erga ſe ꝓp ſuā inocentiā.d.Cū ſcō ꝛc̄.vbū eſt dauid ad deū.q.d. ſcūs te ſcm̄ ɔfitebit̄ a q̄ ſua ſcitas deriuat̄. vel aliter:Cūz ſcō.q.ſ.ſcē viuit. b Scūs eris.ſuā ſcitatē imitando. c Et cū viro inocēte.i.q malū alijs non facit. d In

i nocens eris.malū ſci nō iſerēdo.niſi forſitā malū tēporalis pene ad purgatōez culpe preterite vel ad exercitiū ſue patiētie.qḋ ce dit ei ad bonū vite eterne. a Et cū electo.ad vitā eternā ꝑ ꝑdeſtinatōez. b Elect⁹eris.q2 eliget te omiſſis alijs.
c Qm̄ tu ppl'm ꝛc.ſm ꝙ dr̄ Jacobi.4.Deus ſupbis reſiſtit.hu milib⁹ āt dat grām. d Qm̄ tu illu.ꝛc.lucerna ē lumē i teſta ꝛ iō lumē nāle itellectus humani poſiti in corpore terreo bn̄ di cit lucerna.hāc deus lucernā illuminat:qñ lumini nāe addit lu mē gr̄e.q2 gratia ꝑ ficit naturam.
e De⁹ me⁹ ꝛc.Lu men.n.nāle ꝯpatū ad deū tenebra eſt. ſicut ꝛ qlibet crea tura.ꝛ iō dauid pe tit ipſū illuminari gr̄a diuina.vel aliter Tenebre dicūt hic opa meritoria per pctm̄ mortale exti cta.q̄ recupata gr̄a viuificant ꝛ illumi nant. f Qm̄ in te.h̄ ꝯñr deſcribit liberatio dauid per modū iſecutionis aduerſarioꝝ.cū dr̄ Qm̄ i te eripiar.i.ꝑ te eripiar a tētatōe Tentatus eni3 fuit dauid occidere na bal cū oib⁹ ḋ domo ſua:a q̄ tētatōe fuit erept⁹ꝑ vbū abigail a deo ad h̄ directe. ꝑpter quod dixit ei dauid.Bn̄dict⁹ dn̄s deus iſrl'q miſit te hodie in occurſum meū ꝛc.vt habetur ꝑmo Reg.25.
g Et in deo meo.i. in vtute dei mei.
h Traſgre.mu.ca piēdo aduerſarios

eris.Et cū ēlecto ēlect⁹ eris: ꝛ cū puerſo puerteris. Qm̄ tū ppl'm hūilē ſaluū facies | ꝛ oclos ſupbo rū humiliabis. Quoniā tu illumi nas lucernā meā dn̄e: | ds me⁹ il lūmia tenebras meas. Qḋ in tē eripiar a tētatōe.ēt i ḋo meo trāſ grēdiar muꝝ.ḋs mē⁹ipolluta via ei⁹ | eloqa dn̄i igne examiata: | ꝑ tectōr ē oiū ſperātiū i ſe. | Quō niā quis de⁹ ꝑter dn̄m: | aut qs ḋs ꝑter deū noſtrū: Dēus qui ꝑcin xit me vtute: ꝛ pōſuit imacula tā viā meā. | Qui pfēc pedes me os tāq̄ ceruoꝝ | ꝛ ſūꝑ excelſa ſta tuēs me. | q dōcet man⁹ meas ad pliū: | ꝛ pōſuiſti vt arcū ereū bra chia mea.ēt ḋdiſti mihi ꝓtectōez ſalūtis tue: | ꝛ dextera tua ſuſcepit me. Et diſciplinā tua correxit me i finē: | ꝛ diſciplinā tua ipā me do cebit. dilātaſti greſſus meos ſub tus me: ꝛ n̄ ſūt ifirmata veſtigia mea. Perſeqr inimicos meos ꝛ ꝯprehēdā illos: ēt nō ꝯuertar donec deficiāt. Cōfringam illōs nec poterūt ſtare:cadent ſubtus

itra ſuū fortaliciū:qḋ fcm̄ ē qñ cepit fortaliciū iebuſeoꝝ i ilr'm vt hr̄.2.Re.5.ꝛ qñ cepit rabath filioꝝ amō:vt hr̄.2.Re.12.
i De⁹ me⁹ ꝛc.iſta ē lex diua i q̄ nō ē aliq̄ imūdicia ꝯceſſa tāq̄ li cita.licʒ aliq̄ fuerit ꝑmiſſa pp mai⁹ piculū euitādū.ſic vſura cū extneis ne frēs ſitos vſura grauarēt:ꝛ libellus repudij ne vxores occiderēt Deut.23.ꝛ.24. k Eloqa ꝛc.i.pura ꝛ mūda ſic me talla i fornace ꝓbata. l Prote.ē ꝛc.ſ.ipē ḋs:dū tn̄ iſta ſpes ꝑ ueiat ex gr̄a ꝛ meritl.alr̄.n.n̄ eēt ſpes ſʒ pſūptio. m Qm̄ qs ꝛc. q.d.nullus:qm̄ alij ſunt dij tn̄ ꝑticipatiue.ſ.hoies ſancti:ſm il lud ꝑs.81.Ego dixi dij eſtis.vl'ſunt dij tn̄ falſi ſicut idola gentiū.
n Deus q ꝛc.corporali ꝯ hoſtes viſibiles.ꝛ ſpūali contra hoſtes iuiſibiles. o Et poſuit ꝛc.auferēs a me maculā adulterij cū berſabee ꝛ homicidij vrie q̄ macule fuerūt purgate ꝑ patiētiā quā deus dedit dauid in ꝑſecutōe abſalon:ſʒ ꝙ ꝑdixit ei nathā ꝓpheta vt hr̄.2.Reg.12. p Qui pfecit ꝛc.dādo mihi agilita tē ad hoſtes meos inſeqndū. q Et ſup excelſa ꝛc.i.ſtabiliēs i regia dignitate. r Qui docet ꝛc.q2 ḋs docuit eū artē pliādi
s Et poſuiſti ꝛc.dās mihi fortitudinē cōuenietē ad exeqndum pliādi artē. t Et dediſti ꝛc.q.d.fortitudo mea paruʒ poſſet: niſi ꝓtectio tua adeſſet. v Et diſcipli.tua ꝛc.ꝑ tribulatiōes tpales me corrigēdo. x Et diſciplina tua ꝛc.q2 vexatio a deo iflicta dat itellectū. y Dilataſti greſſus ꝛc.i hebreo hr̄ paſ ſus meos.q2 qñ pedes ſūt ꝯiūcti.bō diſpoſitus ē ad cadēdū.ſed qñ ſūt cōuenīēter elōgati tūc ē diſpoſit⁹ad firmi⁹ſtādū.ꝛ per h̄ itelligit̄ firmitas i ſtatu regio:que inerat ipſi dauid a deo.
z Perſequar inimicos ꝛc.q2 nō poterūt manū meam effugere.
a Et nō ꝯuertar.ab coꝝ iſecutōe. b Cōfrigā illos. qḋ cōti git in filijs āmon:qs capta ciuitate regia trucidauit.ꝛ traſtre fecit ſup eos ferrata carpēta traſducēs eos i typo latere:vt hr̄.2.reg. 12. c Et pcin xiſti ꝛc.ꝯ goliath getheū ꝛ ꝯ alios philiſteos qs diua vtute freqnter debellauit. d Et ſupplātaſti ꝛc.ſ.phili ſteos ꝛ alios ppl'os ifideles qs dauid redegit ſub tributo:vt hr̄.2.

Reg.8. e Et inimi.me.ꝛc.cōuertēdo eos in fugam coram me.
f Et odiētes me ꝛc.ſ.ſaulē ꝛ abſalon ꝛ Sibam filiū bochri cū adherē tib⁹ ſibi. g Clamauerūt ꝛc.deficiente eis auxilio humano.
h Ad dn̄m clamauerūt ꝛc.q2 erāt idigni auxilio diuino. i Et com minuā eos ꝛc.tāq̄ deſtitutos ab oi auxilio hūano ꝛ diuino:vt dictū eſt
k Eripies me.i.eripuiſti. l De cōtradictōib⁹ppl'i.ſ.qñ ſub abſalō ꝛ ſub Siba filio bochri ppl's iſrl' rebellās ꝯdixit mihi. m Cōſtitues me.i.cōſtituiſti. n Jn caput gētiū cōſeruās mihi ſtabilitatē regni.

pedes meos. Et pr̄cīxiſti me vir tute ad bellū: ꝛ ſūpplātaſti iſur gentes i me ſubt⁹ me. | Et inimi cos meōs ḋdiſti mihi dorſū: | ꝛ ōdiētes me diſpdidiſti. Clāma uerunt nec erat q ſaluos faceret | ād dn̄m: nec exaudiuit eos. | Et ꝯminuā eos vt puluerē añ faciē venti: vt lutū plateaꝝ ḋlebo eos Eripiēs me dē ꝯtradictōib⁹ppli: ꝯſtituēs me i cāput gētiū. Pō pūlus quē non cognoui ſeruiuit mihi: i āuditu auris obediuit mi hi. Filij ālieni mētiti ſunt mihi: | filij ālieni iueterati ſūt: ꝛ clāudi cauerunt a ſemitiſ ſuis. Viuit dn̄s ēt bn̄dict⁹ deus meus: ꝛ exalte tur de⁹ ſalutis mee. Dēus q das vindictas mihi ꝛ ſubdis ppl'os ſub me: liberator me⁹ ḋ inimicis meis iracūdis. Et ab iſurgētib⁹ i me exaltab me: a viro iniquo eri pies me. Prōptēa ꝯfitebor tibi i nātōib⁹ dn̄e: ꝛ noi tuo pſalmū di cā. Māgnificās ſalutes regi ei⁹ ꝛ fāciēs miſicordiā xp̄o ſuo dō: | ꝛ ſemini eiūs vſq̄ in ſeculū.

Et q2 dn̄iū dauid ſe extē debat ēt ad alias gentes i circuitu q̄ erāt idolatre vt philiſtei ꝛ āmonite ceteri.ideo ſub[illegible]
o Ppl's quē no[illegible] noticia approba[illegible] ꝑ pter eorum idolatriam.
p Seruiuit mihi.obedi ēdo ꝛ tributū reddēdo. ꝛ q2 nō ſolū obediebant dauid i ꝓpria pſona ſʒ ēt nūcijs ab eo miſſis.ideo ſubdit̄. q Jn auditu aurl obediuit mihi.Ue rūtamē q2 iſte gentes re ceſſerūt ab obedītia re gni dauid tpe roboā re gis nepotis ſui ꝛ alioꝝ ſe quentium. ideo ſubdit̄.
r Filij alieni ꝛc.q2 iura uerāt ei ſeruire ꝛ ſucceſ ſorib⁹ ſuis. s Filij ali eni inueterati ſūt.L3.n. i pn̄°bn̄ obedierīt.tn̄ ipo decedēte ab obedientia declinauerūt.iō ſubdit̄.
t Et claudicauerūt a ſe mitis ſuis.Jn hebreo hr̄. Et timebūt i cluſurl ſuis Et i trāſlatōe Hiero.iux̄ hebre.hr̄.Et ꝯhenꝺ̄ i an guſtijs ſuis.ꝛ i candē ſen tētiā reuertit̄:q2 hoies ſe rebellare volentes reclu dūt ſe ꝛ ſua i ciuitatibus ꝛ locl muratis timētes in uadi ab illis ꝯ qs rebellāt.Jſtā āt rebellionē futurā dauid ꝑuidit i ſpū
v Uiuit dn̄s.Hic ponit̄ hui⁹ꝑs.itēta ꝯclō:vʒ.diuini noīs magnificatio ꝑ bn̄ficijs ꝑdictis cū dr̄.Uiuit dn̄s.q2 ē vita ꝑ eēntiā:ꝛ oia viuūt in eo ſm qḋ dr̄ Joh.ꝑ.Quod fcm̄ ē i ipo vita erat.q2 creatura vt ē i deo ē ipa creatrix eēntia:q̄ ē idē quod itelligere diuū.Jntelligere āt ē ſūpmus gradus vite.ꝛ q2 itelligere diuū ē optimū:eo ꝙ vnico actu itelligit pfe cte ſe ꝛ oia alia.iō dicit phs.12.metaphy.ꝙ de⁹ viuit vita nobiliſſima ſēpiterna ꝛ optima. x Et bn̄di.de.me.ex beneficijs mihi collatis.
y Et exaltet̄ de⁹ ꝛc.nō i ſe:cū ſi magnitudinis ifinite ſʒ i creaturl ipʒ laudātibus. z Deus q das vidi.mi.ꝛ pʒ ſnia ex dictis vſq; ibi.
a Propterea cōfitebor tibi.cōfeſſiōe laudis tue. b Jn natōibus q2 ꝑs fci a dauid deriuati ſūt ad oēs nationes in xp̄o credentes.
c Magnificās ſalutes regis ei⁹.i.ſalutes meas q ſū rex ab eo iſtitut⁹
d Et faciēs ꝛc.i.iuncto i regē de ei⁹ mādato ꝑ ſamuelē:vt hr̄.ꝑ.re.16.
e Et ſemini ei⁹ vſq; in ſeculū.q2 deus dedit regnū ipſi dauid pro ſe ꝛ ſucceſſoribus ſuis:vt hr̄.2.Reg.7. ¶ Jn pſal.17.Diligā te dn̄e.vbi dicit̄ in poſtilla.Et poſuit imaclatā viā meā. ADDITIO.

Macule adulterij ꝛ homicidij fuerūt ablate ab aīa ipſi⁹dauid ꝑ ſuā cōtritionē ꝛ dei mīam ēt āteq̄ ꝑſecutōeʒ abſalō patiēter toleraret.licʒ vex ſit ꝙ ſublata macl'a adhuc remāſit reat⁹pene ſatiſ factorie:vt ſatl hr̄ i textu ꝑ poſtillatorē allegato.ſ.2.reg.12.vbi poſtq̄ dauid dixit ad nathā.Peccaui dn̄o.ſtatī rn̄dit.Dn̄s quoq; trāſtulit peccatū tuū. itelligit̄ q̄tū ad culpā:put ēt poſtillator ibidem expo nit.vnde remiſſa culpa manifeſtū eſt ꝙ nō remanet macula. reatus tn̄ pene ſatiſfactorie remāſit.vñ ſeqtur in lr̄a.Uerūtamē q2 blaſphe mare feciſti inimicos nomē dn̄i:fili⁹q nat⁹eſt tibi morte morieť.ꝛ iſta bene tractant̄ in ꝑma ſcdē.q.87.vide ibi.
¶ Jn eo.pſal.17.vbi dr̄ i poſtil.Et ſemini ei⁹vſq; i ſcl'ʒ. ADDITIO.

Proprius ꝛ verius exponit̄ hoc quod dicit̄.Et ſemini eius.de xp̄o q factus eſt ex ſemine dauid ſm carneʒ.Ad Ro.ꝑ.Cuius regnū ē vſq; in ſeculū.quia regnum eius non corrumpetur Dan.7.ca.Et regni eius nō erit finis ꝛc.Lu.ꝑ.ca. Pſalm⁹.XVIII

a C Eli enarrāt glīam dei. Huic ps. ꝑponit̃ talis titulus i hebreo. Ad victoriā ps. dauid. ⁊ in trāſlatōe Hiero. iuxta hebreū. Uictori cāticū dauid. ⁊ ē ſupra expoſit⁹ in ſuo ſili ps. iz. Dicūt āt hebrei ꝙ iſte ps. fact⁹ ē a dauid ꝑ grāꝝ actione de datōe legis: qḋ fuit magnū bñficiū ⁊ ſpāl'r datū filijs iſrl': vt hr̃ infra ps. i47. Quiānūciat v̄bū ſuū iacob iuſticias ⁊c. nō fecit tal'r oī natōi ⁊c. Et ſm iſtū itellectū ps. iſte diuidit̃ in duas ptes. q2 p̊ dauid oñdit magnitudinē dīne ſapie gnāl'r ex excellētib⁹ creaturis ꝑq̄s deuenit̃ in cognitōez creatoris. z° ſpecialiter ex datione legis. ibi. Lex domini immaculata. Circa pmum ſci[illegible]m ꝙ dauid ad de cl[illegible]onem diuine ſa pi[illegible]e non ē vſus creaturis ſpiritualibus: cuiuſmodi ſūt angeli: quia non ſunt viſibiles. ſed corporibus celeſtibus q̄ ſunt manifeſta omnibus dicens. Celi. i. orbes planetarum.

C Uictori cāticū dauid. XVIII.

C Eli⁹ enarrāt glīam dei ⁊ ōꝑa manuū ei⁹ annūciāt firmamētum. Diēs diei eructat v̄bum: ⁊ nox nocti īdicat ſciaz. Nō ſūnt loq̄le neq3 ſermones: quoꝝ non audiantur voces eoꝝ. In oēz t̄rā exiuit ſon⁹ eoꝝ: ⁊ in fines orbis t̄re v̄ba eoꝝ. In ſolē poſuit tābnaculū ſuū: ⁊ ipſe tanq̄3 ſpōſus ꝓcedēs de thalamo ſuo. Exultauit vt gigas ad currēdā viā: ā ſūmo celo egreſſiō ei⁹. Et occurſus ei⁹ vſq3 ād ſūmū ei⁹. nēc ē q ſe abſcōdat a calore ei⁹. Lēx dñi īmaculāta ↄuertēs aīas: teſtimoniū dñi fidele ſapiāz preſtās paruulis. Juſticie dñi recte letificātēs corda: p̄cēptū dñi lucidū illumināſ oc'los. Timōr dñi ſcūs ꝑmanēs in ſcl'm ſcli: iudicia dñi vera iuſtificata i ſemetipſa. Deſidērabilia ſuꝑ āuꝝ ⁊ lapidē p̄cioſū multū: ⁊ dulcioꝛa ſuꝑ mel ⁊ fauū. Etēni ſu⁹ tu⁹ cuſtōdit ca: i cuſtōdiēdis illis retributio multa. Delictā qs itelligit: āb occl'tis meis mūda me: ⁊ āb alienis parce ſuo tuo. Si meī ñ fuerīt dñati: tūc imāculat⁹ ero: ⁊ ēmundabor a d'licto maximo. Et ērūt vt ↄplaceāt eloq̄a oris mei: ⁊ mēditatio cordis mei i ↄſpcū tuo ſp. Dñē adiutō me⁹ ⁊ rēdēptō me⁹.

b Enarrant gloriaz dei idest patenter oſtēdunt magnitudinem ſue potētie et ordinem ſue ſapientie.

c Et opera manuum ei⁹ idest magnitudinem ſue virtutis.

d Annunciat firmamētum in quo ſunt ſtelle fixe. Ex his eniz creaturis excellentibus declarat̃ ordo diuine v̄tutis ⁊ ſapie: ſ3 ꝙ dicit̃ Sap. iz. A magnitudine ſpēi ⁊ creature poterit cog̊ſcibl'r creator hoꝝ videri.

e Dies diei eructat v̄bū: ⁊ nox nocti ⁊c. variatio. n. dieꝝ ſm lōgitudinē ⁊ breuitatē caliditatē ⁊ frigiditatē ⁊ alias variatōes: q̄ ꝑ motū celi cauſant̃: ⁊ ſ3 certas periodos ordinate reiterāt̃. oñdit potētiā ⁊ ſapiaz motoris p̊mi. ſ. dei. Et q2 iſta ſūt oib⁹ nota vel pñt eē. iō ſubdit̃.

f Nō ſūt loq̄le ⁊c. h̄ ē gētes tā diuerſaꝝ linguaꝝ. g Quoꝝ nō audiant̃ ⁊c. q2 oēs hitātes in terra ꝑ p̄dicta pñt edoceri de dīna potētia ⁊ ſapia: ac ſi docerēt̃ ꝑ ſonū voc'l humane. h In ſole po. tabnaculū ſuū. i hebreo ⁊ in trāſlatōe Hiero. iux̃ hebre. hr̃ ſic. Soli poſuit tabernaculū i eis. ⁊ ē ſinis v̄ſus p̄cedēt'. ⁊ ſic expōit̃: q2 ſol i medio plāetaꝝ ponit̃: h3. n. tres ſupra ſe: martē iouē ⁊ ſaturnū. ⁊ tres ifra ſe. venerem mercuriū ⁊ lunā. ⁊ ſic in orbib⁹ planetaꝝ q celi dicunt̃. h3 hitaculū ⁊ fit h̄ ſpālis mētio de ſole magl' q̄3 de alijs ſtellis. q2 ꝑ ipm ⁊ ei⁹ effectus magis inoteſcit ordo dīne ſapie hoībus. i Et ipſe ⁊c. q2 in ortu ſuo egredit̃ de hemiſperio nobis occl'to ornat⁹ ſuis radijs: ſic ſpōſus egredit̃ de thalamo ſuo cōpoſitus ornamētis. k Exl'tauit vt gigas. ⁊c. . i. ad agēdu3 curſū ſuū velocē: ſm ꝙ dr̃. z. eſdre. 4. Uelox curſus ſolis ↄuertit in gyro celū i locū ſuū i vna die. q2 vna die nāli circuit totum celū: qḋ ē ita magnū ꝙ terra nō ē niſi q̄ſi pūctulus reſpectu eius. Ex q̄ apparet p̊mi motoris v̄tus ſapīa ⁊ igens potētia. l A ſūmo celo. i. ab oriēte: q̄ ē p̄ncipalior ps celi. m Egreſſio ei⁹. vſq3 ad occidēte3

n Et occurſus eius. de nocte. o Uſq3 ad ſūmū ei⁹. reuertēdo in oriētē: ſ3 ꝙ dr̃ Eccl'iaſtes. p̊. Orit̃ ſol ⁊ occidit: ⁊ ad locū ſuū r̄uertit̃ ⁊c.

p Nec ē q ⁊c. q2 de die cauſat calorem i hemiſperio nr̃o: ⁊ de nocte in hemiſperio oppoſito. q Lex dñi. Hic ↄñr oñdit̃ ordo dīne ſapie: ſpāl'r ex legis datōe: q̄ diſponebat ad xp3 dei ſapiam ⁊ v̄tutez: vt dicit apl's Gal. 3. Lex pedagogus nr̃ fuit i xp̄o. Et p̊ deſcribit̃ legis date cōditio. z° ei⁹ obſuatō. ibi. Deſiderabilia. Circa p̊mū dr̃. Lex dñi. q2 dñs dedit eā in mōte ſynai. r Immaculata. q2 nō cōcedit aliq̄d imūdū tanq̄3 licitū: l3 ꝑmittat aliqḋ min⁹ malū ad mai⁹ malū euitādū: vt dcm̄ ē. ps. p̄ce. s Cōuertēs aīas. ad ipm deū. ⁊ loq̄t̃ hic de q̄nq3 libris moyſi: q ꝓp̄e dicunt̃ lex apud hebreos. t Teſtimonium dñi fidele. q̄tu3 ad libros ꝓphales: q̊ꝝ dicta fideliter implentur.

v Sapiētiā p̄ſtās ꝑuulis. q̄tu3 ad alios libros ve. teſta. q dicunt̃ agiographa: iter q̊s ↄtinent̃ libri ſapiētiales ad eruditōez paruuloꝝ: vt hr̃ ꝓuer p̊. Parabole ſalomonis ⁊c. ⁊ ſubdit̃. Ut det̃ ꝑuulis aſtutia ⁊ adoleſcēti ſcia ⁊ intellectus. x Juſticie dñi recte. Reuertit̃ magl' ad deſcribēdū i ſpāli ↄditōez legis moſaice: i q̄ erāt tria p̄ceptoꝝ genera. . ſ. cerimonialia p̄cepta q̄ i ve. lege iuſtificatōes vocant̃. ⁊ q̄tū ad h̄ dr̃ Juſticie dñi recte. q2 ad cultū dinu3 erāt iſtitute. y Letificantes corda. q2 leuite cātabāt in ſacrificioꝝ oblatōe. Alia erāt p̄cepta moralia: iter q̄ precipua ſunt precepta decalogi: ⁊ q̄tum ad hoc dicitur.

z Preceptū dñi ⁊c. q2 p̄cepta decalogi ſunt tq̄ſi q̄dā ↄcl'ones imediate elicite a iure nāli: vt dcm̄ fuit exo. zo. ideo ſunt lucide ⁊ clare.

a Timor dñi ſcūs. q2 ppl's audiēdo vocē dñi dātis p̄cepta decalogi fuit valde perterrit⁹: vt hr̃. zz. cui⁹ timoris d3 eſſe memoria ꝑpetua. iō ſubdit̃. Permanet i ſeculū ſeculi. Alia p̄cepta fuerūt iudicialia: ⁊ q̄tū ad h̄ dr̃. b Judicia dñi v̄a. ⁊c. q2 continēt ⁊ manifeſtāt iuſticiā: ſic apparet de legē talionis ⁊ de multis alijs Exo. zi. ⁊. z3. c Deſiderabilia. Hic deſcribit̃ ↄñr legis obſeruatio: que p̊ d3 eē i corde. iō p̊ dr̃. Deſiderabilia. ſupple ſunt p̄cepta dīna. d Suꝑ auꝝ ⁊c. in q̄tū ſpūalia corporalib⁹ p̄ferūt̃

e Et dulciora. guſtui mentis mee.

f Suꝑ mel ⁊ fauū. i. magl' q̄3 ſit mel ⁊ fauū guſtui corporl' rōne iā dicta. Scḋo debent ↄſeruari in opere. ideo ſubdit̃.

g Eteni3 ſeru⁹ tu⁹. q v̄ſeruit tibi.

h Cuſtodit ea. oꝑe adiplēdo. i In cuſtodiendis ill' ⁊c. . ſ. beatitudo futura Sed q2 iā i lege ſūt m'lta p̄cepta. ſ. ſexcēta ⁊. ii. ſ3 hebreoſ iō difficile ē obſuare ea abſq3 delicto. ideo ſubditur.

k Delicta qs itelligit. q. d. nullus ꝑfecte. iō ſ'dit dauid.

l Ab occultis meis mūda me. dulcedine miſericordie tue. m Et ab alienis ⁊c. delictū. n. alteri⁹ trāſit ad aliq̄uē ꝓpter ſuā negligentiā: qñ negligit eos corrigere loco ⁊ tꝑe quos d3: ⁊ h̄ correctione fraterna q̄tum ad oēs: vl' correctōe coactiua q̄tum ad p̄latos ⁊ p̄ncipes de q̄b⁹ erat dauid. ⁊ iō merito dicit. Ab alienis parce ſeruo tuo. q2 ipoſſibile ē vl' ſaltē difficile trāſire ſine d̄fectu i tali correctōe.

n Si mei ⁊c. defectus ꝓprij vel alieni mō dicto. o Tūc immaculatus ero. in ↄſcīa ꝓpria. p Et emūd. ⁊c. q2 q cauet minora pctā: cauet ēt maiora. Aliter exponit̃ ab aliq̄bus ab illo loco. Ab alienis. h̄ ē ab īfidelib⁹: q ſūt alieni a fide. Parce ſuo tuo ita ꝙ nō habeāt potētiā ſuꝑ me: ꝑ quā iducāt me ad pctā infidelitatis ſue. ſicut ātiochus cogebat iudeos trāſire ad ritū gētilez ⁊ idolatrie: vt hr̃. z. Machab. 6. iō ſubdit̃. Si mei nō fuerint dominati. īfideles. Tūc imaculatus ero. ab coꝝ culpa. Et emūdabor a delicto maximo. i. ab idolatria ad qua3 me nō cogent. ⁊ ſic manebo mundus ab ea. q Et erunt vt cōplaceāt ⁊c. q2 eloq̄a ex corde mūdo ꝓcedentia ſunt deo placita. r Et meditatio cordis mei ⁊c. ad te cog̊ſcendū ⁊ amādu3 veraciter.

s Dñe adiutor meus. in tribulationibus ſuperuenientibus.

t Et redemptor meus. de egypti ſeruitute: in q̄ dicit ſe dauid redemptū in ſuis patribus. Lic3 āt iſta expoſitio ſatis concordet l're: tñ nō videt̃ conueniens vt dicat̃ expoſitio l'ralis. p̊ q2 Paulus apl's in lege ⁊ ꝓphetis edoctus ꝑ eruditōez humanā ⁊ dīnā allegat l'ram huius ps. dictā de publicatiōe euāgelij ꝑ apl'os xp̄i Ro. io. cōcludēs. Ergo fides ex auditu. auditus aūt ꝑ verbū xp̄i Sed dico. Nunq̄d nō audierūt: q. d. ſic. qḋ ꝓbat ꝑ l'rām hui⁹ ps. d. Et q̄dē in oēm terrā exiuit ſonus eorum: ⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ. Itēꝝ in fine huius ps. dr̃. Dñe adiutor meus ⁊ redēptor meus. ꝑ hoc. n. ꝙ dr̃. Redēptor me⁹ abſolute intelligit̃ ille q eſt redemptor anthonomatice: ſicut cū dicit̃ ph̄s abſolute itelligit̃ ariſtoteles. Redēptor aūt anthonomatice dictus i ſcriptura ē ipſe xp̄s. Redemptio eni3 a captiuitate egypti fuit ꝑticularl' vnius populi. Redēptio āt facta ꝑ xp̄m ē generalis totius mūdi. Quā redēptionez p̄uidit in ſpiritu ꝓphetico ipſe dauid. quia clarius ⁊ diffuſius ſcripſit myſteria xp̄i q̄3 alij. vt dcm̄ eſt in p̄ncipio hui⁹ libri. ⁊ de hoc fecit hūc ps. Igit̃ ſcḋm iſtum intellectum ps. iſte in tres partes diuidit̃. q2 primo deſcribit̃ euangelij publicatio. ſcḋo publicati ↄditio. ibi. Lex dñi. 3° eiuſdē obſeruatio. ibi Deſiderabilia. Circa p̊mū dicit̃. Celi. i. apl'i: q dicunt̃ hic celi metaphorice. q2 fuerunt excellenter illuminati ⁊ in deum eleuati. Tali mō loq̄ndi vſus ē Iſaias p̊. c. Audite celi ⁊ aurib⁹ percipe terra. Nō. n. alloq̄bat̃ corpora celeſtia ⁊ terrā que ē elemētum: q2 nō hñt ſenſum ⁊ itellcm̄. ſ3 ſub noīe celoꝝ alloq̄bat̃ maiores in populo: ⁊ ſub noīe terre minores: ſicut iudicu3. 9. ſub nomine rhamni itelligit̃ abimelech ſcḋm ſenſum l'rālem. ⁊ ſic i ꝓpoſito

apoſtoli nominantur celi.cū dicitur.Celi enarrant gloꝛiam dei. quam chꝛiſtus habuit in miraculis: ⁊ gloꝛiaꝫ ſue reſurrectionis ⁊ aſcenſionis:hoc narrauerunt verbo ſue pꝛedicationis.Et opera manuum eius annunciat firmamentum.per firmamentum ı̄ quo ſunt ſtelle fixe intelligitur eccleſia ꝗ̄tum ad doctoꝛes ſanctos:vt dicitur Dañ.iz.Qui autem docti fuerint.fulgebunt quaſi ſplendoꝛ firmamenti:et qui ad iuſticiam erudiunt plurimos quaſi ſtelle in perpetuas eternitates.Dies diei eructat verbū ⁊c̄. per diem intelligitur nouum teſtamentum in quo eſt veritas reuelata.per nocteꝫ vero vetus teſtamentum:in quo veritas erat ſub figuris ⁊ velaminibus obumbꝛata.ſic enim loquitur apoſtolus ad Ro.iz.Nox pꝛeceſſit:dies autem appꝛopinquauit. loq̄ns de tēpoꝛe veteris teſtamenti ⁊ noui. Eſt igitur ſenſus. Dies diei eructat verbum.ideſt nouū teſtamētū ab euangeliſtis ⁊ apoſtolis deſcriptum populo chꝛiſtiano.Eructat verbum.ideſt annunciat verbum incarnatum.Et nox nocti indicat ſcientiā.quia vetus.teſtamentum iudeis annunciaui xp̄i myſterium. licet magis occulte:ſicut patet Iſaie.9.Paruulus natus eſt nobis: ⁊ filius datus eſt nobis:⁊ vo.nomen eius admirabilis: conſiliarius: deus foꝛtis ⁊c̄.In quo oſtenditur humanitas chꝛiſti ⁊ diuinitas eius. Et in multis alyȷ̈s locis ſacre ſcripture veteris teſtamenti deſcripta ſunt myſteria chꝛiſti:lꝫ minus clare ꝗ̄ tempoꝛe veritatis reuelate.Non ſunt loquele neqꝫ ſermones.qꝛ apoſtolis alyȷ̈ſqꝫ diſcipulis cum eis exiſtentibus in die pentecoſtes data ē gratia linguarum.vt poſſent pꝛedicare euangelium chꝛiſti linguis omnium gentium.vt habetur Actꝯ.z.quia ſpiritus ſanctus ı̄ linguis igneis cecidit ſuper apoſtolos et alios chꝛiſti diſcipulos.de quibus dicitur ibidem pꝛimo capitulo.Erat autem turba hominum fere.izo.In omnem terram exiuit ſonus eoꝛum.quia viuēte beato Petro fides chꝛiſti pꝛedicata eſt vſqꝫ in franciam que ē in vltimo clymate v̾ſus occidētē.vñ ⁊ ſenonis fūdata eſt eccleſia ı̄ noīe bt̄i petri viui.qꝛ ip̄o viuēte cōſecrata ē.Quꝫ igitur ap̄l'i alyȷ̈qꝫ diſcipuli xp̄i exierūt de irl'm ad publicādūꝫ euāgeliū per oꝛbē:ſcd̄m ꝙ h̄r Actꝯ.p̊.Eritis mihi teſtes in irl'm ⁊ in oī iudea ⁊ ſamaria vſqꝫ ad vltimū terre.Hierl'm āt ſita ē ı̄ medio climate ⁊ iō ſicut euāgeliū publicatūꝫ ē viuēte btō petro vſqꝫ ad vltimū clima v̾ſus occidētē.ita ītelligēdūꝫ ē v̾ſus alias ꝑtes mundi.In ſole poſuit tabernaculū ſuū.i.in bt̄ā v̾gine q̄ nominat̄ ſol ꝓpter plenitudinē gr̄e.qꝛ in ip̄a habitauit xp̄s ſic̄ ı̄ tabernaculo:ꝓpter qd̄ in ꝑſona ei⁹ dicit̄ Eccle.z4.Qui creauit me requieuit ı̄ tabernaculo meo.⁊ ip̄e tanq̄ꝫ ſpōſus ꝓcedēs de thalamo.i.de v̾ginali vtero ad deſpōſandā ſibi eccl'iaꝫ.Exultauit vt gigas ꝓpter magnitudinē v̾tutis.Ad currēdā viā vite p̄ñtis.Scd̄m v̾o lrāꝫ hebꝛaicā ⁊ Hiero.trāſlatōem ı̄ qb⁹ ſic h̄r.Soli poſuit tabernaculū ſuū ı̄ eis exponēdūꝫ ē de xp̄o q ē ſol iuſticie.cui⁹ tabernaculū ē humanitas q̄ ē tabernaculū diuinitatis.Et hoc tabernaculū poſuit de⁹ pr̄ in eis.i.in ap̄l'is alyȷ̈ſqꝫ diſcipl'is cū qb⁹ familiariter habitauit.ſcd̄ꝫ ꝙ d̄r Ioh.p̊.Verbū caro fcm̄ ē:⁊ h̄itauit ı̄ nobis ⁊c̄. Et ipſe tāq̄ꝫ ſpōſus ꝓcedēs de thalamo ſuo.hoc ē de v̾ginali vtero:ſicut p̄ius exponat̄ vſqꝫ ibi.A ſūmo celo egreſſio ei⁹ in icarnatōe in q̄ viſitauit nos oꝛiēs ex alto.Et occurſus ei⁹ vſqꝫ ad ſūmū ei⁹.ı̄ ſua bñdicta aſcēſione ı̄ q̄ aſcēdit de dexterā p̄ris:vt h̄r mat. vlt.Nec ē q ſe abſcōdat a caloꝛe ei⁹.Hic ē ardoꝛ caritat̄ ipſius q ſe extēdit ad oēs ꝗ̄tū ē de ſe:vt dicit Luce.iz.Igneꝫ veni mittere ı̄ terrā:⁊ qd volo niſi vt accēdat̄.Lex dñi.Hic ꝯ̄ñr deſcribit̄ euāgelyȷ̈ publicati cōditio.cū d̄r.Lex dñi.qꝛ ı̄mediate tradita ē a dño ıcarnato:vt pꝫ math.5.Aperiēs os ſuū docebat eos dicēs Beati pauperes ⁊c̄.Lex āt moſaica licꝫ ſit a deo:nō tñ fuit data imediate ab ip̄o ſꝫ mediāte āgelo q ı̄ ꝑſona dñi loq̄bat̄ ei:ꝑꝑ qd̄ ı̄ exodo aliq̄ñ angelus aliq̄ñ dñs noiat̄.ſcd̄m ꝙ dicit bt̄ūs greg⁹ ⁊ bt̄ūs Stephan⁹ Actꝯ.7.dic̄ de moyſe.Hic ē q fuit ı̄ eccl'ia ı̄ ſolitudine cū āgelo q loq̄batur ei ı̄ monte ſynai ⁊ cū p̄ribus noſtris. Et ifra.eo.ca.arguēs iudeos dixit.Qui accepiſtis legē ı̄ diſpoſitōe āgeloꝝ ⁊ nō cuſtodiſtis.Cōuertēs aīas.i.oꝛdinās motus ı̄teriores aīe.lex āt moſaica oꝛdinabat actus exterioꝛes:de motibus āt ı̄terioꝛib⁹ pax ſe ı̄tromiſit.ꝑꝑ qd̄ d̄r in glo.Philippeñ.3. ꝙ lex vet⁹ ꝓhibebat manū nō animuꝫ.Et Math.5.dicit̄.Audiſtis.qꝛ dcm̄ ē ātiq̄s.Nō occides:qui āt occiderit:re⁹ erit iudicio. Ego āt dico vobis:qꝛ oīs q iraſcit̄ fratri ſuo re⁹ erit iudicio.Teſtimoniū dñi.i.euāgeliū.Fidele.qꝛ adiplet qd̄ ꝓmittit inducēs obſeruatoꝛes ad vitā beatā:qd̄ nō faciebat lex vet⁹:ſcd̄ꝫ ꝙ dicit̄ Heb.7.Nihil ad ꝑfcm̄ adduxit lex.Sapiaꝫ p̄ſtās ꝑuul'.i.ap̄l'is alyȷ̈ſqꝫ xp̄i diſcipulis qerāt ſimplices ⁊ humiles:ſꝫ ꝙ dicit ſaluatoꝛ mat.ii.cōfiteboꝛ tibi dñe pr̄ celi ⁊ terre.qꝛ abſcōdiſti hec a ſapiētib⁹ ⁊ pꝛudētib⁹:⁊ reuelaſti ea ꝑuulis.Iuſticie dñi recte.i.cōſilia euāgelica cōeꝫ iuſticiā excedētia:ſꝫ ꝙ d̄r ı̄ſra.Iuſticia tua ſicut montes dei ⁊ iſta cōſilia iuſtificant ⁊ rectificāt ⁊ dirigunt hoīem ad vite perfectionem Letificantes coꝛda.ex conſolatione diuina:ꝓpter qd̄ de ipſis dicit ſaluatoꝛ Math.iz.Simile eſt regnum celoꝛum theſauro abſcōdito ı̄ agro:quē cū ı̄uenit homo abſcōdit ⁊ pꝛe gaudio illius vadit ⁊ vēdit omnia q̄ hꝫ:⁊ emit agrum illū.Quod exponēs gre. dici.Theſaurus abſcōditus eſt celeſte deſideriū.ager v̾o ı̄ q̊ theſaurus abſcōditur eſt diſciplina ſtudyȷ̈ celeſtiſque cōſiſtit in obſeruātia cōſilioꝛum.Preceptum domini lucidum.quia clare ⁊ lucide traditum ē euangelium in quo veritas eſt reuelata.Timoꝛ domini ſanctus ideſt timoꝛ filialis obediētie ac reuerentie.Permanet in ſeculum. quia permanet etiam in beatitudine.⁊ hic timoꝛ domini pertinet ad nouū teſtamentum.Timoꝛ autem pene magis pertinebat ad vetus.quia terroꝛe penarum.a peccatis retrahebat:pꝛopter quod in te[...]bus fuit datum:vt habetur Exo.zo.Iudicia domini vera.quia iu[...]um domini extremum:in quo xp̄us iudicabit erit veriſſimum. Iuſtificata ı̄ſemetipſa. quia cuilibet manifeſte patebit equitas illius iudicyȷ̈. ⁊ vocatur hic iudicia pluraliter:eo ꝙ erit omnium generaliter.Aliter poteſt exponi.Iudicia domini ⁊c̄.i.ſententie a domino date in textu euangelyȷ̈ que ſunt vere ⁊ iuſte.⁊ hec expoſitio magis concoꝛdat littere ſequenti. Deſiderabilia. Hic conſequenter deſcribitur euangelyȷ̈ publicati obſeruatio.que pꝛimo debet eſſe ı̄ affectu:⁊ ꝗ̄tum ad hoc dicit.Deſiderabilia ſuper aurum ⁊c̄.non ſolum ꝗ̄tum ſpiritualia coꝛpoꝛalibus pꝛeferuntur:ſed etiam ꝗ̄tum euangelium lege moſaica excellentius ⁊ perfectius inuenitur:vt patet ex pꝛedictis.Secundo in effectu:⁊ quātum ad hoc dicitur.Etenim ſeruus tuus ideſt bonus xp̄ian⁹ ⁊ maxime in ſtatu perfectionis poſitus qui non ſolum tenetur ad pꝛecepta ſed etiam ad conſilia. Cuſtodit ea.ideſt cuſtodiet opere adimplendo.Retributio multa.quia ſecundum menſuram meriti maius ⁊ minus pꝛemium habetur.Et quia ſicut dictum eſt:lex euangelica non ſolum oꝛdinat motus exterioꝛes ſed etiam interioꝛes.⁊ non ſoluꝫ dat pꝛecepta ſed etiam cōſilia:in quibus homo poteſt de facili deficere abſqꝫ hoc ꝙ auertat.ideo ſubditur.Delicta quis intelligit.quaſi dicat nullus perfecte.ideo ſubditur.Ab occultis meis munda me domine.talia remittendo.Et ab alienis parce ſeruo tuo.que poſſunt ei imputari ratione negligentie coꝛrectionis fraterne quantum ad omnes vel coꝛrectionis coactiue ꝗ̄tum ad pꝛelatos ⁊ pꝛincipes:vt pꝛedictuꝫ eſt.Si mei non fuerint dominati.defectus pꝛedicti.Tunc immaculatus ero in pꝛeſentis vite termino.Et emundaboꝛ a delicto maximo ideſt in moꝛte inueniar mundus a quolibet peccato moꝛtali:quod ⁊ ſi tunc non ſit maximum ex genere:tamen eſt maximum ex tempoꝛis conditione:eo ꝙ ex tunc non eſt remediabile:ſicut nec peccatum demonum:quia ſicut dicit Damaſce.quod eſt hominibus moꝛs.hoc eſt angelis caſus.Et erunt vt complaceant eloquia oꝛis mei.i.oꝛationes mee vocales.Et meditatio coꝛdis mei.i.mentales.In conſpectu tuo ſemper.ideſt tibi placentes.Illud enim quod eſt placitum alicui libēter reſpicitur ab eodem:ſecūdū ꝙ dicitur Geñ.4.Reſpexit dominus ad abel ⁊ ad munera eius.ad cayn vero ⁊ ad munera eius non reſpexit.Domine adiutoꝛ meus.in tribulationibus et pꝛeſſuris.Et redemptoꝛ meus.pꝛecio tui ſanguinis:ſecundum illud.i.Petri.p̊.Non eniꝫ auro vel argento redempti eſtis de vana veſtra conuerſatione paterne traditionis.ſed pꝛecioſo ſanguine quaſi agni incontaminati:⁊ immaculati ieſu chꝛiſti domini noſtri.

¶ In pſal.i8.Celi enarrant.vbi dicitur in poſtilla.Licet autem iſta expoſitio ⁊c̄.

ADDITIO.

Expoſitio hebꝛeoꝛum non concoꝛdat littere ſpecialiter in illo v̾ſu vbi d̄r.Et ipſe tanq̄ꝫ ſpōſus ⁊c̄.q̄ eſt quodāmō p̄ncipalioꝛ ꝑticula hui⁹ p̄s.ſic̄ ſol coꝛpoꝛalis ē p̄ncipalioꝛ pars celoꝝ ⁊ firmamēti ſil'r diei ⁊ noctis de qb⁹ agit.Cōſtat aūt ꝙ ſol coꝛpoꝛalis nō vere d̄r ꝓcedere tanq̄ꝫ ſpōſus:cū nullā hēat ſpōſā:ſil'r nec verificat̄ de eo ꝙ ꝓcedat de thalamo ſuo:cū ei⁹ mot⁹ ſit tm̄ ſꝫ ſitū:ı̄ quo motu nō ꝓcedit de vno loco ad aliū locū.ſil'r nec vere d̄r de ſole coꝛpoꝛali ꝙ exultat vt gigas:cū ſit ıaīatū:ꝓut cōiter tenet̄:⁊ ſic nō cadit ı̄ eo exultatio:que oīa ꝓpꝛie dñr de xp̄o.Eſt.n.xp̄s verus ſpōſus:cū ſpōſā hꝫ ſil'r ⁊ vere ꝓceſſit de thalamo virginali egrediendo ab ipſo thalamo in ſua benedicta natiuitate per verum motum localem.ſimiliter exultauit quia non inuitus ſed letanter cum gaudio charitatis exiuit ad currendum laboꝛem vie pꝛeſentis vite ⁊c̄.

¶ In eodē pſal.i8.vbi d̄r ı̄ poſtil.Et ip̄e tāq̄ꝫ ſpōſus.

ADDITIO.

IN thalamo.ſ.in vtero v̾ginali deus hūane nāe vt ſpōſus ſpōſe copulatus eſt.vt h̄r exp̄ſſe ı̄ glo.ſuper hūc locū.vñ ꝯ̄ſenſus virginis loco totius humane nature expectabat̄ t̄pe annunciatōis ı̄ ſpūali mr̄imonio ı̄ter filiū dei ⁊ humanam nāꝫ celebꝛato:vt ı̄ tertia ꝑte.q.z9.Tho.ı̄ coꝛ.q.añ r̄ñſionē ad argumēta.nō.n.ꝯ̄uenienter dcm̄ ē ꝙ xp̄s ꝓceſſit de v̾ginali vtero ad deſpōſādā ſibi eccleſiā vt ı̄ poſtilla:ſed potius pꝛoceſſit de thalamo virginali.ſicut ſponſus pꝛocedit de thalamo fcā deſpōſatōe.vt v̾ba pſalmiſte ſonāt. Pſalmus. XIX.

a Exaudiat te dñs ꝛc. Huic ps. ꝑponit̃ talis titul᷒ i hebꝛeo. Ad victoꝛiã dauid ps. q̃ pôt vno mõ exponi sic̄ supꝛa ps. iz. Alio mõ. qꝛ sicut dic̄ Ra. Sa. iste ps. fcũs fuit a dauid: postq̃ȝ viri ei᷒ iu rauerũt dicẽtes. Iã nõ egredieri nobiscũ i bellũ: ne extinguas lucernã i isrl̃. vt hr̃. z. Reg. zi. plus. n. poterat iuuare exñtes i plio suis oꝛõnib᷒ absens q̃ȝ pugnãdo coꝛpoꝛis viribus p̃sens: sic̄ ꝛ moyses forti᷒ dimica-uit pcib᷒ ꝯ amalech q̃ȝ exercit᷒ ab eo missus armis istruct᷒ vt hr̃ Exo. 17. vñ ibidẽ dicit̃. Cũq; eleuaret moyses man᷒ suas deuote oꝛãdo vi-cebat isrl̃. si ãt paululũ re-misisset. superabat ama-lech. Est igit̃ sensus p̃di-cti tituli. ps. dauid. i. fcũs ab ipso dauid. Ad victo-riã. s. ipetrandã ꝑ exerci tu suo. ꝛ h̃ ẽ q̃d dr̃. Exau diat te dñs ꝛc. dando vi-ctoꝛiam de aduersarÿs.

b Protegat te. q̃ es exer cit᷒ isrl̃. c Nomẽ dei iacob. i. v̉tus nõis dei pꝛo te inuocata. d Mit tat tibi auxiliũ de sacto .i. de celo per ãgelos scõs tibi assistẽtes in bello.

e Et de syon tueat̃ te. i. merito oꝛõnum ꝛ sacrifi cioꝝ que fiebãt in mõte syon eo q̃ erat ibi archa testamẽti i tabernaculo q̃d tetẽdit ei dauid: vt hr̃ ꝑ. paral̃. i6. ꝛ ibi faciebat sacrificia fieri ꝑ pplo suo ꝓcedẽti ad bellum. ideo subdit̃. f Memoꝛ sit oĩs sacrificÿ tui. i. sacri ficÿ pꝛo te oblati.

Ad victoꝛiã dauid ps. XIX.

Exaudiat te dñs i die tri-bulatiõis: ꝓtegat te no-men dei iacob. Mittãt ti bi auxiliũ de scõ: ꝛ de syon tueat̃ te. Memoꝛ sit oĩs sacrificij tui: ꝛ holocaustũ tuũ pigue fiat. Tri buat tibi ſm coꝛ tuũ: ꝛ õe ꝯsiliũ tuũ ꝯfirmet. Letabimur i saluta ri tuo: ꝛ i noĩe dei nr̃i magnifica bimur: Impleãt dñs oẽs peti-tiões tuas: nũc cognoui qm̃ sal-uũ fecit dñs xp̃ȝ suũ. Exaudiet illũ de celo scõ suo: in potẽtatib᷒ salus dextere ei᷒. Hi in currib᷒ ꝛ hi i eq̃s: nos ãt i noĩe dei nr̃i iuo cabim᷒. Ipsi obligati sũt ꝛ ceci-derũt: nos aũt surrexim᷒: ꝛ erecti sum᷒. Dñe saluũ fac regẽ: ꝛ exau di nos i die q̃ iuocauerimus te.

Uictoꝛi cãticũ dauid. XX.

Dñe i virtute tua leta bit̃ rex: ꝛ sup̃ salutare tuũ exultabit vehemẽter. Desideriũ coꝛdis ei᷒ tribuisti ei: ꝛ volũtate labioꝝ eius non frau dasti eũ. Qm̃ p̃uenisti eum in be nedictionibus dulcedinis: po-suisti in capite eius coꝛonam de lapide p̃cioso: Uitam petÿt a te ꝛ tribuisti ei: lõgitudinem die-rũ in seculũ ꝛ i seculũ seculi. Ma gnã ẽ glia ei᷒ i salutari tuo: gliãȝ ꝛ magnũ decoꝛem impones su-per eũ. Qm̃ dabis eũ in bñdictio nẽ in seculũ seculi: letificabis eũ in gaudio cum vultu tuo. Quo-niaȝ rex sperat in domino: ꝛ in misericoꝛdia altissimi non com-mouebit̃. Inueniat manus tua

exponit̃ de rege dauid ꝑpter respõsionẽ ad hereticos: p̃ q̃s itel-ligit cõuersos hebꝛeoꝝ: q̃ ex lr̃a huius ps. ꝛ expositõe ei᷒ ꝓȝ anti quos ꝯ iudeos sui tp̃is arguebãt. Ex q̃b᷒ pȝ q̃ iste ps. ad lr̃aȝ de xp̃o ẽ itelligẽdus ſm antiquos hebꝛeos. ꝛ iõ aliã expositõeȝ lit-teralẽ seq vel q̃rere: vtpote de rege dauid vl̃ alio q̃cũq; ẽ. magl iudaiçare q̃ȝ iudaiçabãt hebꝛei ãtiqui ꝛ dare occasionẽ moder-nis iudeis defendẽdi suũ erroꝛẽ: ꝑpter q̃d expositio de rege da-uid videt̃ eẽ ꝯficta vt pȝ ꝑ p̃dicta. Psalm᷒ igit̃ iste ad lr̃aȝ expo nẽdus ẽ de magni-ficẽtia regni xp̃i. q̃ cõsistit i ei᷒ exalta-tõe: ꝛ aduersarioꝝ depꝛssione: q̃ ponit̃ ibi. Inueniat̃ man᷒ tua ꝛc. Igit̃ circa p̃-mũ dauid i spũ scõ p̃uidẽs xp̃i hõis re-gnũ ad q̃d fuit exal tatus i humanitate dei p̃ris v̉tute: ꝓȝ q̃ dr̃ Act̃l. z. Dextera igit̃ dei exaltat᷒ ꝛc. dicit sic. Dñe. i. o tu dñe deus pater.

a In v̉tute tua ꝛc. .s. xp̃s rex regum ꝛ dñs dñantiuȝ: q̃ in q̃tũ hõ letabat̃ de v̉tute diuina i q̃ fa-ciebat miracula: ꝛ mentes simpliciuȝ illustrabat sapia: ꝓȝ q̃ dr̃ luc. io. In ipsa hoꝛa exultauit i spũ scõ ꝛ dixit. Confite boꝛ tibi dñe p̃r celi ꝛ

g Et holocaustũ tuũ pingue fiat. i. deo acceptũ. h Tribuat tibi ꝛc. .i. victoꝛiã de aduersarÿs. ad hoc. n. tendit coꝛ omniũ existẽtiũ i p̃lÿs.
i Et oẽ ꝯsiliũ ꝛc. scribit. n. ecclesiastes. 9. Melioꝛ ẽ sapia q̃ȝ arma belli-ca. ꝛ iõ i bellis maxime valẽt cõsilia bona: q̃ cõfirmant̃ q̃n victoꝛia obi tinet̃: ad quã victoꝛiã seq̃t̃ victoꝝ leticia: ſm q̃ dr̃ Isa. 9. Letabuntur coꝛã te sic̄ q letãt̃ in messe: sic̄ exultãt victoꝛes capta p̃da ꝛc. iõ subdit̃.
k Letabimur i salutari tuo ꝛc. cui᷒ v̉tute sup̃ aduersarios exaltamur
l Impleat dñs ꝛc. de ꝓtectõe ei᷒ habẽda ꝛ victoꝛia obtinẽda: q̃b᷒ ha bitis infert. m Nũc cognoui. ꝑ experiẽtiã bñficÿ diui n Qm̃ saluũ fecit ꝛc. i. dauid de mãdato ei᷒ inũctũ: q̃ dr̃ saluat᷒ i salute sui exercit᷒.
o Exaudiet ꝛc. auxiliũ tribuẽdo. p In potẽta. ꝛc. i. ꝑ angelos scõs potẽtes q̃ sũt ad dexterã ei᷒. q Hi in currib᷒ ꝛc. supple cõfidũt. s. aduersarÿ nr̃i. r Nos ãt ꝛc. sperãtes victoꝛiam ꝯseq̃ v̉tute eius.
s Ipsi obligati sũt. i. ob supbiã suã ligati cathenis ꝛ cõpedibus tanq̃ victi. t Nos ãt surrexim᷒. eis ꝑualẽdo nõ nr̃a ſȝ tua v̉tute. iõ s̃bdit̃.
v. Et erecti sum᷒. auxilio man᷒ tue. x Dñe saluũ fac regẽ. i. meipȝ saluãdo exercitũ meũ cuius salus redũdat i me. y Et exaudi nos i die ꝛc. i. in die belli i q̃ solẽt hoĩes iuocare dñm forti᷒ rõne iminentis p̃icli. Moꝛalr̃ pôt exponi ps. iste: vt sit oꝛõ eccl̃ie ꝑ exercitu ꝓcedẽte ad bellũ ꝯ inimicos fidei vl̃ iusticie ꝑ defensione regni. cetera patẽt.

In ps. i9. Exaudiat te dominus ꝛc. ADDITIO.
b Ulla videt̃ rõ q̃re dauid cũ p̃sonalr̃ egrederet̃ ad bella nõ idi geret oꝛõib᷒ sacerdotũ ꝛ sacrificÿs ꝑ victoꝛia sua: ꝛ sic iste ps. magis ꝓpe ad lr̃am exponeret̃ a dauid fcũs: vt ipȝ cãtarẽt sacerdotes ꝑ ipo dauid ad bellũ exeũte ad ipetrãdã sibi victoꝛiã a deo. put ꝓpe sonãt v̉ba psalmi ꝑ magna p̃te sp̃ialr̃ vltimi v̉sus: vbi dr̃ de rege tãq̃ȝ i tertia p̃sõa. Dñe saluũ fac regẽ ꝛc. ꝛ i p̃sõa sacerdotũ. Exaudi nos i die q̃ iuocauerim᷒ te. vñ r̃stringere tp̃s i q̃ fcũs fuit iste ps. ad illõ tp̃s tñ: q̃n dauid nõ egrediebat̃ ad bellũ: nullũ hȝ i lr̃a fũdamẽtũ vt satis pȝ ꝛc.

5 o Dñe i v̉tute tua ꝛc. Huic ps. ꝑmittit̃ Psalmus. XX. talis titulus in hebꝛeo. Ad victoꝛiã ps. dauid. ꝛ in trãslatione Hiero. iuxta hebꝛeũ. Uictoꝛi cãticũ dauid. ꝛ pȝ expositio ex dictis supꝛa ps. io. Ex q̃ pȝ auctoꝛ psalmi. s. dauid. De mã ãt eius dicit Ra. Sa. Magistri nr̃i exposuerunt hunc ps. de rege messia. i. xp̃o. Et ibidẽ subdit q̃ ad h̃ idnxerũt cõcoꝛdãtiã q̃ habet̃ Dan. 7. de xp̃o: vbi dicit̃ sic. Ecce cũ nubib᷒ celi q̃si fili᷒ hoĩs veniebat: ꝛ vsq; ad antiquũ dieꝝ p̃uenit: ꝛ i cõspectu ei᷒ obtulerũt eũ: ꝛ dedit ei p̃tãtem ꝛ honoꝛeȝ ꝛ regnũ: ꝛ oẽs ppl̃i tribus ꝛ lingue seruiẽt ipi: p̃tãs eius p̃tãs eterna que nõ auferet̃: ꝛ regnũ ei᷒ q̃d nõ coꝛrũpet̃. Per magistros aũt suos intel-ligit Ra. sa. doctoꝛes hebꝛeoꝝ antiquos. dicit tñ q̃ iste ps. ꝯuenientr

terre q̃ abscõdisti hec a sapiẽtib᷒ ꝛ p̃udẽtib᷒. ꝛ reuelasti ea puul̃
b Et sup̃ salutare tuũ. i. q̃ꝛ disposuisti saluare mũduȝ per ipsum.
c Exultabit vehemẽter. i. valde: qꝛ excessus nõ hȝ in xp̃o locuȝ.
d Desideriũ coꝛdis ei᷒ tribuisti ei. de sui coꝛpis glificatõe ꝛ cre-dẽtiũ vocatõe. q̃ m̃ltũ desiderauit ꝛ rõnabl̃r. e Et volũta-te ꝛc. i. oꝛõnibus suis voluntatẽ iterioꝛẽ exprimentibus labÿs.
f Nõ fraudasti eũ. qꝛ fuit exauditus i oĩbus oꝛõnib᷒ suis que ꝑ-cedebãt ex volũtate deliberatiua q̃ sẽp erat cõfoꝛmis volun-tati diuine. que semp implet̃. g Qm̃ p̃uenisti eũ ꝛc. ista p̃uen tio fuit a tp̃e abꝛahe: cui dcm̃ fuit a dño Geñ. zz. Et bñdicentur in semine tuo oẽs gẽtes terre: q̃d semẽ est xp̃s. Et i scã elisabeth dicẽte v̉gini marie Luc. p̃ Et bñdict᷒ fructus ventris tui. Aliter exponit̃. P̃euenisti eũ i bñdictõibus. i. in donis spũs scĩ ꝛ chari smatibus q̃bus aĩa xp̃i fuit repleta ab istãti creatõis ꝛ sic p̃uẽta.
h Posuisti in capite ꝛc. dãdo ei dignitatẽ regiã sup̃ oẽm creatu rã. ꝛ hoc auctoꝛitatiue a p̃ncipio vnionis cũ deitate. executiue ãt in sua resurrectiõe: ꝑpter q̃d tũc dixit ap̃ls Math. vlt. Data ẽ mihi oĩs p̃tãs i celo ꝛ i terra. i Uitã petÿt a te. s. gliosã q̃tũ ad coꝛpus quã obtinuit i sua resurrectõe. iõ subdit. k Et tribui sti ei. ꝛ qꝛ xp̃s resurgẽs ex moꝛtuis iã nõ moꝛit̃: moꝛs illi vltra nõ dñabit̃: ſm q̃ dic ap̃lus Ro. 6. iõ subdit̃. l Lõgitudinẽ dieꝝ i seculũ seculi. i. eternalr̃. m Magna ẽ ꝛc. i. in xp̃o cui᷒ ma-gna fuit gloꝛia i sua ascẽsione. n Gloꝛiã ꝛ magnũ ꝛc. q̃d iple tũ fuit q̃n xp̃s in humanitate ascẽdẽs positus ẽ ad dexterã p̃ris vt hr̃ Marci. vlt. o Qm̃ dabis eũ ꝛc. oẽs. n. bñdictões eccl̃ie fiunt in noĩe xp̃i: sicut p̃dictum fuit abꝛahe. vt hr̃ supꝛa.
p Letificabis eum ꝛc. quia quã to humanitas xp̃i ceteris crea turis itellectualib᷒ ꝑpinqoꝛ ꝛ cõiunctioꝛ ẽ deitati: tãto clari᷒ vi det eã: ꝛ ea fruit̃ delectabili᷒. q Qm̃ rex ꝛc. lȝ. n. i xp̃o nõ fue rit spes que est virtus theologica: tamen fuit in ea spes que est certa expectatio future gloꝛie: quam ante passionem non ha-buit q̃tum ad coꝛpus: ſȝ eã sperauit. r Et in mĩa ꝛc. qꝛ hu-manitas xp̃i a v̉bo misericoꝛditer assũpta nũq̃ȝ fuit ab eo sepa-ta nec sepabit̃. qꝛ ẽt i triduo moꝛtis coꝛpus existẽs in sepulchꝛo fuit vnitũ v̉bo: ꝛ aĩa q̃ erat in lymbo. s Inueniat̃. Descripta magnificẽtia regni xp̃i i eius exaltatõe: h̃ ꝯñr describit̃ eiusdeȝ magnificẽtia in aduersarioꝝ depꝛssione. cũ dicit̃. Inueniat̃ ma-nus tua ꝛc. Circa quod sciendũ q̃ vtraq; dicit̃ manus dei. i. ope ratiua v̉tus. que aliq̃n accipit̃ in bono: ꝛ tũc man᷒ ei᷒ dextera re spicit bona eterna ꝛ sinistra ei᷒ bona tp̃alia. ſm q̃ dr̃ p̃v̉. 3. Lon

gitudo dierū in dextera. ⁊ ſiniſtra illius diuitie ⁊ gloria. Aliqñ āt reſpicit malū pene: qḋ a deo īfligit̄ iuſte: ⁊ ſm h̄ dr̄ Heb. 10. Hor rendū ē icidere in manus dei viuētis. Et tūc p ſiniſtrā itelligitur minor punitio: ⁊ p dexterā q̄ fortiꝰ pcutit grauior. Et ſm hoc dr̄. Inueniat manus tua. puniēs peccata. a Oibꝰ inimicis tuis. q̄tū ad penā cōmunē. b Dex. tua. grauiꝰ puniēs ex ſpāli cā. c Inueniat ⁊c. Sicut. n. diligere deū ē actꝰ pcipuꝰ: ita odire eū ē actꝰ peſſimꝰ: eo q̄ odiū dei directe opponitur caritati.

d Pones eos i clibanū ignis. inoluēdo eos igne gehēne e In tpe vultꝰ tui. i. iudicij tui qñ pones faciē tuā ad eos condēnandum. f Dñs i ira ſua. i. i vi dicta ſua. g Conturbabit eos, pferēs contra eos ſniam. h Et deuorabit eos ignis. ſ. gehēne non cōſumēdo ſed eternaliť affligendo. i Fructum eorū ⁊c. i. bona tpalia totaliter ab eo auferes: quibus fruebāt. k Et ſemē eorū. i. imitatores. l A filijs hoīz. i. a ſocietate ſcōrū. Poſſet ēt lr̄a ab illo loco. Inueniat ⁊c. exponi de punitōe iudeorū p̄ morte xp̄i. pp̄ter quā ciuitatē irl̄z ⁊ téplū icēderūt romani. ⁊ ppl'm partiꝫ occiderūt. ⁊ partiꝫ captiuū p mundū diſperſerūt: ⁊ q̄tum ad hoc ſubdit̄. Qm̄ declinauerūt i te mala. ſ. pene xp̄m occidētes ⁊ affligētes. Cogitauerūt cōſilia q̄ nō potuerūt ſtabilire. Dr̄ eni Ioh. 11. q̄ habuerūt cōſiliū iterficiēdi xp̄m: ne occaſione eiꝰ venirēt romani ⁊ tollerēt locū ⁊ gētē. Et hoc cōſiliū nō fuit ſtabilitū. ſꝫ magis accidit ɔ̄riuꝫ: qꝛ pp̄ter mortē xp̄i romani dēſtruxerūt locū ⁊ gētē: vt dcm̄ ē qm̄ pones eos dorſū. i. terga v̄tētes corā aduerſarijs. Et i reliquijs tuis hoc ē pſeq̄ntibꝰ paucis. Preparabis vultū eorū. oī cōfuſioni que magis appet in vultu q̄ i ceteris ptibꝰ corpis. Proſeq̄ndo vero expoſitōeꝫ ḋ finali punitōe: vt. s̄. dcm̄ ē. reſumēda ē ab illo loco. m Qm̄ declinauerūt. ponit̄ cā finalis punitōs. q̄ ē penitētia finalis. q̄ notat̄ cū dicit̄. Qm̄ declinauerūt i te. i. contra te. n Mala. i. peccata q̄ ſūt ɔ̄ deū. ⁊ bn̄ dicit̄. Declinauerunt. qꝛ ſic declinatio i grāmatica ē de caſu i caſuꝫ: ſic declinatio a iuſticia ē rnēdo de pctō i pctm̄. qꝛ ſicut dic̄ Greg. Peccatū qḋ per penitentiā nō diluit̄. mox ſuo pōdere ad aliud trahit: ⁊ tādē ad pfundū cōtēptꝰ ⁊ obſtinatōis deducit: ſm q̄ dicit̄ pv̄. 18. Impiꝰ cū i pfūdū pctōrū venerit cōtēnit. o Cogitauerūt ⁊c. qꝛ repētine tolluntur de felicitate tpali: i q̄ cogitabāt pmanere. p Qm̄ pones eos dorſuꝫ. a facie tua eos deyciēdo i infernuꝫ. ſm q̄ dr̄ Math. 25. Diſcedite a me maledicti i ignē eternū. q In religis tuis .i. demonibꝰ q̄ ſūt a te totaliť relicti. tāq̄ irreuerſibiles ad bonū r Preparabis vultū eorū. mittēdo eos ad ſocietatē eorū. vn̄ mat. 25. dr̄. Diſcedite a me ⁊c. ⁊ ſubdit̄: q̄ pparatꝰ ē diabolo ⁊ angelis eiꝰ. In fine cōcludit pſalmiſta. d. s Exaltare dñe ⁊c. q̄ maxime apparebit i finali iudicio. t Cātabimꝰ ⁊c. qꝛ electi i patria cōtinue cātabūt laudes dīnas: ſm illud pſ. 83. Beati q̄ habitāt i domo tua dñe. in ſecula ſeculorū laudabūt te. Moraliť pōt exponi pſ. iſte de q̄libꝫ iuſto regnū ſuū bn̄ regēte. ſ. q̄tū ad vires iteriores ⁊ ſēſus ⁊ actꝰ exteriores cū dei adiutorio: p q̄ḋ coronabit̄ finaliť i celo: ⁊ eiꝰ inimici. ſ. demōes puniūt̄ i iferno. pſ. XXI.

D Eus deꝰ meus ⁊c. Antiq hebrei hūc pſ. expoſuerūt ḋ tribulatōe ɔ̄ iudeos p Amā excitata i q̄ aduerſarij eorū ad certā diē ſe pparabāt ad occidēdū eos ⁊ ſpoliandū: tractātes iter ſe de mō occidēdi ⁊ affligēdi p cōfixionē manuū ⁊ pedū i ligno: ſic aman pparauerat mardocheo: vt hr̄ heſter. 7. ⁊ veſtē ⁊ ſpolia eorū inter ſe diuidebāt p v̄ba. ⁊ lr̄a huiꝰ pſ. ſatis poſſet ad hāc ſniam applicari. Dixerūt igit̄ q̄ cū dicit̄ in titulo hꝰ pſ. q̄ talis ē i hebreo. Ad vincendū p ceruā matutina pſ. dauid Ceruā matutina dr̄ heſter regina: q̄ de liberatiōe ppl'i ſui valdē fuit puigil ⁊ ſollicita. Ra. Sa. dic̄ q̄ p ceruā matutinā hic itelligit̄ cōgregatio ppl'i iſrl̄: q̄ cerua vocat̄: vt dr̄ pv̄. 5. Cerua cariſſima ⁊ gratiſſimꝰ hinulus: q̄ fuit valde afflicta p nabucodonoſor ipam ſpoliātē ⁊ parti occidētē ⁊ partiꝫ captiuantem. ſꝫ p orōnes ſcōrū huiꝰ cōgregatōis i orōnibꝰ vigilātiū fuit liberata tpe cyri. Et q̄uis poſſit ad h̄ lr̄a applicari: tū iſte expoſitiones ⁊ conſiľes nō p̄ñt eē ve ſi dicat̄ lrales. p̄ qꝛ xp̄s Math. 27. ptulit pncipiuꝫ huius pſ. tanq̄ dictū de pſona p̄pa dicēs i cruce. Heli heli lamazabathani. qḋ ē iterptatū: deus meus deus meꝰ vt q̄d dereliq̄ſti me. ſic. n. iſte pſ. incipit i hebreo ⁊ in trāſlatōe Hiero. iuxta hebreū. q̄ āt i trāſlatōe cōmuni iterponit̄. Reſpice i me. nō ē i hebreo nec in tranſlatione Hiero. dicta: ſꝫ fuit additum a. 70. iterptibꝰ. Et pꝫ ſic ſm ſniam ſaluatoris pncipiū huiꝰ pſ. ⁊ p ɔ̄ñs totus pſ. ad lr̄am de xp̄o ē itelligendus. Itē math. 27. dr̄ q̄ illud quod ifra ſcribit̄ in hoc pſ. Diuiſerūt ſibi veſtimēta mea ⁊c. ipletū fuit i xp̄o. Et idē dr̄. Ioh. 19. Itē paulus apl's q̄ ſciuit legē per exercitiuꝫ ſtudij: ⁊ poſtea plenius p iſtructiōeꝫ ſpūs ſci. allegat lrām huius pſ. ḋ xp̄o dictā. Heb. 2. dicēns de credētibꝰ i xp̄o. Nō cōfūdit̄ eos frēs vocare. ſ. xp̄s dicēs i pſ. Annunciabo nomē tuū fratribꝰ meis in medio eccl'ie laudabo te. Propter quod meritoq̄ q̄dā noīe theodorus q̄ expoſuit hūc pſ. ad lrāꝫ de dauid poſito i pſecutione ſaulis: a q̄ tn̄ diuinitꝰ fuit liberatuſ: pp̄ter hec ⁊ q̄dā alia fuit ɔ̄dēnatus in ſynodo toletana. Igit̄ ſeq̄ndo Xp̄i Mat. Ioh. ⁊ Pauli ſniāꝫ ⁊ determinatōeꝫ eccl'ie iſte pſ. exponēdus ē ad lrām de xp̄i paſſione a q̄ fuit diuinitꝰ liberatꝰ i ſua glorioſa reſurrectōe. Scdm̄ hoc igit̄ i titulo huiꝰ pſ. ſuprapoſito p ceruaꝫ matutinam in telligitur humanitas xp̄i: quia ſicut cerua de nocte latitat in cubili ſuo a quo in mane proſilit apparens in manifeſto. ſic humanitas xp̄i tpe noctis. i. in triduo ſue mortis latuit quaſi i cubili corpus in ſepulchro: ⁊ anima in ſanctorum lymbo: ſed in mane tertia die reſurgens apparuit marie magdalene ⁊ poſtea diſcipulis in manifeſto. Nec mirandū ſi humanitas xp̄i metaphorice dicitur cerua. quia tali modo loquendi frequenter vtitur ſcriptura. ſicut Gen̄. 49. dicit̄. Neptalim ceruus emiſſus dans eloquia pulchritudinis. Deus deus meus. Pſalmus iſte diuiditur in duas partes. quia primo deſcribitur paſſio xp̄i ex carnis infirmitate. 2ᵒ eius reſurrectio ex deitatis virtute ibi. Tu autem domine. Prima in tres. qꝛ tractat xp̄m paſſum. pmo circa paſſionem xp̄i deſcribitur eius derelictio a patre. 2ᵒ eius deriſio a iudeorum gente. ibi. Ego autem ſum vermis. 3ᵒ eius afflictio in paſſione. ibi. Quoniam tu es. Circa primum dauid preuidens in ſpiritu xp̄i paſſionem in perſona eius dicit. Deus deus meus. ideſt o tu pater deus meus ratione humanitatis a te create.

x Reſpice in me. poſitum in afflictione. tamen hoc non eſt i hebreo. vt predictum eſt. y Quare dereliquiſti me. in manibus iudeoruꝫ me perſequentium traditum eorum voluntati.
z Longe a ſalute mea. ſ. corporali: quia non fuit preſeruatus a morte
a Verba delictorum meorum. delicta populi ſua dicit. tum propter membrorum ⁊ capitis affinitatem. tum quia fecit ea ſua quodāmodo ſuſtinendo pro eis penam. In hebreo autem ⁊ in tranſlatione hiero. iuxta hebraicuꝫ habetur ſic. Verba rugitus mei vel clamoris mei. quia xp̄us clamauit in cruce voce magna: dicēs. Heli heli ⁊c. mat. 27.
b Deus meus clamabo per diem. quia circa horam nonam dicit clamauit in cruce: Heli heli. vt dicitur Math. 27.
c Et nocte. precedente ſimiliter clamauit ad patrem pro ſua liberatione dicens. Pater mi ſi poſſibile eſt tranſeat a me calix iſte.
d Et non exaudies. quia non fuit exauditus in iſta oratione. non eniꝫ procedebat ex voluntate deliberatiua: ſed ex ratione afflictionem ⁊ motum ſenſitiue partis proponente ad oſtendendam in xp̄o veritatē humane nature de cuius integritate eſt pars ſenſitiua.
e Et non ad inſipientiam mihi. ſupple hoc contigit q̄ non ſum exauditus: imo i hoc apparuit maxima eius ſapientia ⁊ quātum ad diuinitatem ⁊ q̄tum ad humanitatem: quia iſte modus liberationis humane nature fuit conuenientiſſimus: vt ſic homo penaꝫ ſolueret qui debebat: ⁊ deus redimeret qui poterat.
f Tu autem in ſancto habitas. i. omnia ſancte facis ⁊ ordinate: licet aliquando aliter ignorantibus videatur. g In te ſperauerunt ⁊c. de ſeruitute egypti ⁊ captiuitate babylonis: que liberationes fuerūt quedam figure huius liberationis per mortem meam facte.
h Ego autem ſum vermis. Hic conſequenter deſcribitur ipſius xp̄i deriſio. cum dicitur in perſona eius. Ego autem ſum vermis. i. vilis ⁊ abominabilis in conſpectu iudeorum. vnde expuerunt in faciem eiꝰ: ⁊ colaphis eum ceciderunt tanq̄ cōtemptibilem: vt hr̄ Math. 26.
a Et non homo. i. non vtens ratione ſed magis demonis agitatione. vnde dicebant ei Ioh. 7. Demonium habes.

diꝰ inimicis tuis: dextera tua ieniāt oēs q te oderūt. Pones eos vt clibanū ignis i tpe vultus tui: dñs i irā ſua ɔturbabit eos: ⁊ deuorabit eos ignis. Fructū eorū de terra pdes: ⁊ ſemē eorū a filijs hoiꝫ. Qm̄ declinauerūt i te malā cōgitauerūt ɔſilia q̄ non potuerūt ſtabilire. Qm̄ pōnes eos dorſuꝫ: i reliquijs tuis p̄parabis vultū eorū. Exaltare dñe in v̄tute tua: cantabimus ⁊ pſallemꝰ virtutes tuas.

Ad vicēdū p ceruā matutina. pſ. XXI.

D Eūs ds meꝰ rēſpice i me q̄re me dereliq̄ſti lōgē a ſalute mea v̄bā delictorū meorū. Deꝰ meꝰ clamabo p diē: ⁊ ñ exaudies: ⁊ nocte ēt ñ ad īſipiētiā mihi. Tū āt i ſcō habitas: laꝰ iſrl̄. In te ſperauerūt pr̄es noſtri: ſperauerūt ⁊ liberaſti eos. Ad te clamauerūt: ⁊ ſalui fci ſūt: i te ſperauerūt: ⁊ nō ſunt ɔfuſi. Ego aūt ſū

b Oppꝛo.hoiū.i.maioꝝ.ſ.ſacerdotū ⁊ phariſeoꝝ. c Et abiectio plebis.ſ.ppl'i cōis.licȝ.n.ppl's ꝑmo eū honoꝛauerit.poſtea tñ deceptuſ a ſacerdotibus eū ɔtēpſit.Math.27.Pꝛetereūtes āt blaſphemabāt. iō ſubdit. d Oēs vidētes ⁊c.ſ.tam maioꝛes ꝙ̃ minoꝛes:vt dcm̄ ē.
e Locuti ſūt labyȷs.me vituperādo ⁊ blaſphemādo. f Et mouē. caput.me ſic̃ falſū ꝓphetā notādo.qd āt diceret ſacerdotes.eum blaſphemātes:ſubdit. g Sperauit in dño.eripiat eū ⁊c. Un̄ ſcribit Math.27.Pꝛincipes ſacerdotū illudētes cū ſenioꝛib⁹ ⁊ ſcribis dicebāt: Alios ſaluos fecit:ſe ipſū nō poteſt ſaluū facere.ſ'bdit. Cōfidit in deū: liberet eū nunc ſi vult.
h Qm̄ tu es.h' ɔñr ðſcribit paſſionis afflictio:i q̃ ver⁹ hō recurrit ad diuū auxilium.d.Quoniaȝ tu es ⁊c.i.ſup nāȝ naſci me feciſti de virgine.
i Spes mea ⁊c. qꝛ ſic̃ ſupꝛa dcm̄ ē:i xp̄o erat ſpes inꝙ̃tum in eo erat certa expectatio future gloꝛie quo ad coꝛpus.
k In te ꝓiect⁹ ſū ex vtero.i.tibi in ſuppoſito ꝟbi vnit⁹ a ɔceptōis ꝑncipio.
l De ventre ⁊c.i.deum meuȝ te cogñi.qꝛ aīa xp̄i ab iſtāti ɔceptōis fuit repleta ꝟtutib⁹ ⁊ ſcientyȷs.
m Ne diſceſſeris.⁊c.ſubtrahēdo auxiliuȝ tuum. cuius cauſa ſubditur.
n Qm̄ tribulatio ⁊c.i. acerbitas maxima mee paſſiōis o Qm̄ nō ē ⁊c.eripiēdo de manibus

vermis ⁊ nōn hō:oppꝛōbꝛiū hominū ⁊ abiectiō plebis. Oēs uidētes me deriſerūt me:locuti ſūt labiȷs: ⁊ mouerūt caput. Sperā uit in dño eripiat eū:ſaluū faciat eū quoniā vult eū. Quoniā tu es qui extraxiſti me de ventre:] ſpēs mea ab vberib⁹ matris mee: i tē ꝓiect⁹ ſū ex vtero. Dē vētre matris mee de⁹ me⁹ es tu:] nē diſceſ ſeris a me. Quōniā tribulatio ꝓxima ē:] quōniā nō ē q adiuuet.] Circūdederūnt me vituli multi:] taūri pingues obſederunt me.] Aperūerūt ſuper me os ſuū:] ſicūt leo rapiens ⁊ rugiens. Sicūt aqua effuſus ſū:] ⁊ diſpērſa ſunt omnia oſſa mea.] Fāctū eſt coꝛ meū tanꝙ̃ cera liqueſcens] i medio ventris mei. Arūit tanꝙ̃ teſta virt⁹ mea:] ⁊ ligūa mea adhe

iudeoꝝ ſicut ſupꝛa dictū ē.hec petitio ⁊ ɔſil'es erāt rōnis nō ꝓ ſe:ſȝ ꝟitatē nature paſſibilis oñdētis. p Circūdederūt me ⁊c.i.iudei qui ꝓpter iſolētiā ⁊ carnis petulātiā ve eꝛāt vituli. q Tauri pigues ⁊c. q iudei erāt auari ⁊ diuityȷs ipinguati. r Aperuerūt ⁊c.deſiderantes me deuoꝛare. s Sic̃ leo rapiēs ⁊ rugiēs.ex crudelitatis magnitudine. t Sicut aq̄ effuſus ⁊c.aq̄.n.ꝑfectius effundit de vaſe ꝙ̃ aly liquoꝛes qꝛ de alyȷs liquoꝛibus effuſis remanet ſapoꝛ ⁊ odoꝛ:per h' itelligit ꝙ iudei ita itēdebāt eū ānihilare vt de eo nulla memoꝛia remaneret. v Et diſperſa ſūt oīa ⁊c.i.diſcipuli q debebāt eē alyȷs robuſtioꝛes:tñ iminēte paſſiōe eū relinq̄ntes fugerūt diſperſi:ꝓpter qd̄ ꝑdixit eis xp̄s Joh.16.Uenit hoꝛa:vt diſpergamini vnuſqſqȝ in ꝓpa: ⁊ me ſolū relinq̄tis.Uel aliter ⁊ magis iuxta litterā.Sicut aq̄ ⁊c.i.deſtitu vigoꝛe i pte ſenſitiua ꝓpter hoꝛroꝛē paſſionis iminētis.Et diſꝑſa ⁊c.i.a iūcturis diſſoluta.Tali mō dr̄ Dañ.10.Dñe in viſione tua diſſolute ſūt cōpages mee.⁊ nihil remāſit i me viriū. x Factū ē ⁊c.ſicut .n.cera a caloꝛe ignis reſoluit̄.ſic coꝛ humanum inꙗ̃tū ē ſēſitiue ꝑtis oꝛganū hoꝛroꝛe terribilis iminētis paſſionis:⁊ h' fuit i xp̄o:nō tñ fuit i eo aliqd deoꝛdinatū.Ad cui⁹ plenioꝛē itellectū ſciēdū ꝙ rō deliberatiua aliter mitigat ſeu minuit doloꝛē iterioꝛē aīe:⁊ aliter doloꝛē exterioꝛē ſenſibilē in carne.qꝛ ꝑmū doloꝛē mitigat inꙗ̃tum ibi ponit modū ꝟtutis:ita ꝙ nō trāſgredit̄ limites recte rōnis.⁊ hoc maxime fuit i xp̄o.ſcdȝ āt doloꝛē nō mitigat ſeu diminuit directe qꝛ nō obedit parti itellectiue.diminuit tñ idirecte.qꝛ obedit ꝑ quādā redundātiā ꝟtutis aīe ad coꝛpus:⁊ hoc nō fuit i xp̄o:qꝛ ſicut dic̄ Damaſ.oꝛdinatōe diuina fcm̄ ē vt q̄lib ꝑs faceret id qd̄ erat ſibi ꝓpꝛiū.vt ſic doloꝛ ſenſibilis in xp̄o eēt maxim⁹ ⁊ maxime meritoꝛi⁹:inꙗ̃tū a rōne deliberatiua erat maxime acceptus ꝑꝑ ſalutē hūani generis:⁊ ad expꝛimēdū magnitudinē hui⁹ doloꝛis ſenſibilis dicta ſūt iſta de xp̄o. Effuſus ſū ſic̃ aqua
y Aruit tāꙗ̃ ⁊c.qꝛ humoꝛ exiſtēs i coꝛꝑe xp̄i fuit q̄ſi exhauſt⁹ ꝑ ſudoꝛē ſanguineū:de q̊ hr̄ Luce.22.⁊ ꝑ extractionē ſanguis i flagellatione coꝛonatione.manuū ⁊ pedū cōfixione.⁊ lateris aꝑtōe.i cui⁹ ſignū poſt ſanguinē exiuit aq̄.vt hr̄ Joh.19.ad oñdēdū ꝙ coꝛp⁹ remāſit q̄ſi exāgue poſt ſāguinē arefactū.Et oīa oſſa mea ɔturbata ſūt.qꝛ deficiente ſāguine deficit ꝟtus oſſiū. z Et ligua mea ⁊c.ꝑ defectu humoꝛis.
a Et i puluerē ⁊c.i.ad moꝛtē ꝑ quā coꝛpa rediguntꝰ i puluerē:tñ cōp⁹ xp̄i ab h' fuit ꝑſuatū ꝑ ſue reſurrectōis acceleratōem:vt dcm̄ fuit ſupꝛa.ꝑs.15. b Qm̄ circūdederūt ⁊c.i.iudei ſe hñtes ad me nō ſicut hoies:ſȝ ſic̃ canes rabidi. c Cōciliū ⁊c.ꝟm ꝙ dr̄ Math.27.mane āt facto ɔſiliū inierūt oēs ꝑncipes ſacerdotū ⁊ ſenioꝛes ppl'i aduerſus iħm:vt eū moꝛti traderēt: ⁊ victū adduxerūt ⁊ tradiderūt pōtio pila

to ꝑſidi. d Foderūt ⁊c.clauis i cruce ꝑfoꝛādo.Et lȝ hoc fecerint milites ꝑſidis q erāt gētiles:h' tñ fcm̄ fuit ad iportunā ꝑcē iudeoꝝ. e Dinumerauerūt ⁊c.i.dinumerare potuerūt.Ad cui⁹ itellectū ſciēdū ꝙ qñ aliqs affigebat̄ cruci ꝑus accipiebat̄ mēſura coꝛpoꝛis ſui a manu i manū ꝟm latitudinē:⁊ a ſpatulis vſqȝ ad pedes ꝟm lōgitudinē.vt i ligno crucis fierēt foꝛamina. ꝑ q̄ claui facili⁹ poſſent trāſire.⁊ ſic fcm̄ fuit de xp̄o.qñ autē vna manus fuit ꝑfoꝛata ⁊ affixa humoꝛes cucurrerūt ad locū illum qꝛ nāl'r curruntad locū leſū:⁊ ſic nerui fuerunt retracti ad illā ꝑteȝ.⁊ iō ad hoc ꝙ alia man⁹ reduceret̄ ad locū foraminis i ligno facti.opoꝛtuit eā violēter trahi cū choꝛdis.Et idē itelligēdum ē de pedibus. ꝓpter leſionem factā i partib⁹ ſuꝑioꝛibus: ꝓpter quod ex tali violēta coꝛpoꝛis extēſione apparebāt oſſiū iūcture:qꝛ xp̄s nud⁹ fuit crucifixus.⁊ ſic poterant oſſa ei⁹ dinumerari.
f Ipſi vero ⁊c. eſtimātes me purū hominē:eo ꝙ videbāt me talia paſſum.
g Diuiſe.ſibi ⁊c.ꝟȝ ꝙ dicitur Joh.19. Acceperūt veſtimēta ei⁹ ⁊ fecerīt quatuoꝛ partes.vnicuiꙗ̃ militi partem vnam.

ſit faucibus meis:] ⁊ in pūluerē moꝛtis deduxiſti me.] Qūoniaȝ circūdederunt me canes multi:] conciliūm malignātium obſedit me.] Fōderunt manus meas ⁊ pedes meos:] dinumērauerunt oia oſſa mea.] Ipſi uero ɔſideraūerūt ⁊ iſpexerūt me:] diuiſerunt ſibi veſtimenta mea] ⁊ ſūper veſtem meā miſerūt ſoꝛtē.] Tu āūt domine ne elōgaueris auxiliū tuū a me:]ad defenſionē meā cōſpice. Erue ā framea deus animam meam. ⁊ de manū canis vnicam meā.] Salua mē ex oꝛe leonis:] ⁊ ā coꝛnibus vnicoꝛniū humilitatē meā. Narrābo nomē tuum fratribus meis:] i mediō eccleſie laudabo te.] Qūi timetis dñm laūdate eū: vniūerſū ſemē iacob gloꝛificatē eū. Timēat euȝ omne

h Et ſuper veſtem ⁊c.i.ſuper tunicam eius inconſutilem.vt dicitur ibidem.Et qꝛ non erat conuenienter diuiſibilis: miſerunt ſoꝛtem quis haberet eam totam. i Tu autem domie. Hic conſequenter deſcribitur chꝛiſti reſurrectio ex deitatis virtute.quam xp̄s homo pꝛimo poſtulat.dicens.Tu aūt domine ⁊c. quod factum eſt per accelerationem ſue reſurrectionis que facta eſt tertia die. k Erue a framea ⁊c.i.a moꝛte violēta.que gladio ſolet inferri:quod factum eſt per hoc ꝙ licȝ plage ſibi inflicte ⁊ toꝛmēta de ſua natura deducerent hominem puꝝ vſqȝ ad ſeparationem anime a coꝛpoꝛe.tamen non fuit ſic ſeparata i xp̄o ſed ꝓpꝛia voluntate:ꝟm ꝙ dixerat Joh.10.Ego pono aīam meam:⁊ nemo tollit eam a me:ſed ego pono eam a meipſo.i.pꝛo voluntate mea.Quod etiam fuit oſtenſum per magnitudinem clamoꝛis in moꝛte:que non potuit eſſe naturaliter i homine ſic ꝓpinquo moꝛti:ꝓpter quod centurio videns ꝙ ſic clamans expiraſſȝ ait.Uere hic homo filius dei erat:vt habetur Marci.15.
l Et de manu ⁊c.i.de poteſtate inferni.q deuoꝛat auide ſicut canis. m Salua me ⁊c.i.iudaici populi quē vocat leonem ꝓpter crudelitatem. n Et a coꝛnib⁹ vnicoꝛnium.i.a ꝑſumptione ⁊ ſuperbia militum:qui me putabant cuſtodire intra ſepulchꝛum. o Narrabo nomen ⁊c.i.apl'is alyȷſqȝ diſcipulis quibus manifeſtauit ſuam reſurrectionem factam virtute dei patris:ꝟm ꝙ expꝛimit apl'us.Hebꝛe.2.vt dictum eſt ſupꝛa.
p In medio ⁊c.i.in medio congregationis fidelium.in qua poſt reſurrectionē annunciauit virtutem dei patris ad laudeȝ ⁊ gloriam ſui nominis.Uel aliter.In medio ⁊c.i.faciam te laudari ꝑ apoſtolos alioſqȝ credentes:qui in die pentecoſtes recepta gratia ſpiritus ſācti loquebant̄ varyȷs linguis magnalia dei: Act.2.
q Qui timetis dominū. Hic conſequenter ex tāto beneficio icitat alios ad laudandum deum dicens.Qui timetis dominū. timoꝛe filiali. r Laudate eum.coꝛde ⁊ oꝛe.
s Uniuerſum ſemen iacob.i.vniuerſi imitatoꝛes fidei eius et operum. t Gloꝛificate eum.coꝛam omnibus abſqȝ timoꝛe ⁊ verecundia honoꝛantes eum.quia gloꝛia eſt honoꝛ exhibitus alicui coꝛam multitudine i teſtimoniuȝ ſue virtutis.vt dicit cōmentatoꝛ.ſuper ꝑmo ethicoꝝ. v Timeat eum ⁊c.nō carnaliter ſed ſpiritualiter:ꝟm ꝙ diſtinguit apl'us Ro.2.iſrael ꝟm carnem ⁊ ꝟm ſpūm. a Quoniam non ⁊c.i.xp̄i.quia in paupꝑtate fuit natus conuerſatus ⁊ moꝛtuus.qꝛ a iudeis nudus cruci

fixus: ⁊ in alieno ſepulchro ſepultus. b Nec auertit faciem ſuã a me ⁊c. q: xp̃s i oĩ oratione ſua ꝑcedẽte ex volũtate delibe/ratiua fuit exaudit⁹: vt dictũ ẽ ſupra ps. 20. c Apd te ⁊c. ver bum ẽ xp̃i ad prẽz directũ q: xp̃s i noĩe pr̃is laudaẽ i eccl̃ia per orbẽ terrarũ diffuſa. d Uota mea. i. corp⁹ meũ ⁊ ſãguinem meũ volũtarie a me oblata i cruce. e Reddam. cõuertẽdo ſubſtãtiã panis ⁊ vini i corp⁹ meũ ⁊ ſãguinẽ in ſacro eucharistie. Ipſe ẽ. n. ſacerdos ſũmus qui hanc cõſecratõem efficit ṽtute di/uinitatis. ſacerdos aũt eccleſiaſticus ẽ miſter ꝓferẽs ṽba cõſecratõis i noĩe e⁹

f In conſpectu ⁊c. i. fideliũ corã qb⁹ in eccleſia cõficitur hoc ſacramentum.

g Edent pauperes i. vere humiles.

h Et ſaturabũt. q: ꝑficit eis h̃ ſacrm̃.

i Et laudabũt do minũ. q: cũ diuinis laudib⁹ ⁊ gratiarũ actionib⁹ dʒ accipi hoc ſacramentum.

ſemen iſrael: Qm̃ nõn ſpreuit ne qʒ deſpexit depcationẽ pauperis Nec auertit faciẽ ſuã a me: ⁊ cũ clamarem ad eum exaudiuit me. Apud tẽ laus mea i eccleſia ma/gna: Votã mea rẽddã in cõſpectu timẽtiũ eũ. Edẽt paũperes ⁊ ſã/turabũtur: ⁊ lãudabũt dñʒ: q req rũt eũ viuẽt corda eoꝝ i ſeculũ ſe/culi. Reminiſcẽtũr ⁊ cõuertẽtur ad dñʒ: vniuerſi fines t̃re. Et adõ rabũt i cõſpectu eius: vniuẽrſe fa milie gẽtiũ. Qm̃ dñi ẽſt regnũ: ⁊ ipſe dõminabiẽ gẽtiũ. Mãdu/cauerũt ⁊ adorauerũt oẽs pigues terre: i cõſpectũ ei⁹ cadẽt omnẽs qui deſcẽdũt in terrã. Et ãnima mea illi viuet: ⁊ ſemen meũ ſer/uiet ipſi. Annũnciabiẽ domino genẽratio ventura: ⁊ ãnnuncia/bunt celi iũſticiam eius: popũlo qui naſcetur quẽ fecit dominus.

cundũ. Eccles. ii. ca. Suauis ẽ lux. Certu⁹ ãt i ſcripturis velox nuncius pulchritudinis ẽ. iux̃ illud Gen. 49. i poſtilla allegatũ. cũ ãt tps veteri teſta. nox dicaẽ ſicut ⁊ tps noui dies appellaẽ: iuxta illud Ro. 13. Nox pceſſit. dies ãt appropinquit. cõſeqns ẽ vt iter diẽ noui teſta. ⁊ noctem veteris pcedẽtis aliqđ tps intercipiaẽ: qđ ſe habeat vt crepuſculũ inter pdictã noctẽ ⁊ diẽ. qđ qdẽ crepuſculũ in hac ſilitudine ꝑpe icipit a tpe quo paſſio xp̃i iminebat: i quo ſplẽdor redẽptõis icipiebat oriri: licʒ. n. de tpe paſſiõis diciẽ abac. vlt. Ibi abſcõdita ẽ fortitudo ei⁹: ibidẽʒ tñ de eadẽʒ diciẽ. Splẽdor eius vt lux erit. Termi/naẽ ãt h̃ crepuſculũ i ma nifeſtatõe reſurrectiõis xp̃i: i q̃ ꝑpe ortus ẽ ſol iu ſticie: ⁊ dies euangelica manifeſte claruit. vñ in mãifeſtatõe reſurrectõis legiẽ. Marci. 16. ca. Et valde mane veniunt ad monumẽtũ orto iam ſo le ⁊c. Pſal. igiẽ iſte q tra ctare icipit a tpe paſſiõis ⁊ terminaẽ i mãifeſtatõʒ reſurrectõis ꝑpe cõphen dit crepuſculũ itercep tũ iter noctẽ teſtamenti ve teris: ⁊ diẽ noui: qđ tps ceruã matutina appellari dʒ rõe pdicta. Circa ſcđm vo. ſ. ad q̃ l̃ra h⁹ ps. applicari poſſet: attẽdẽdũ ẽ q đr̃c ꝑut poſtil. dicit: q l̃ra h⁹ ps. ſatis poſſʒ applicari ad tribulatõeʒ cõ iudeos p aman excitatã vt i libro heſter: vl ad tribulatõeʒ eoꝝ p nabuchodonoſor: vt Ra. ſa. diẽ ⁊ hđ: nõ ſolũ ẽ a mẽte ſcõꝝ ⁊ doctoꝝ penit⁹ alienũ: ſʒ ẽt̃ ẽt vita ti l̃re manifeſte cõtrariũ. pmũ pʒ ex allegatõe apl̃i ad hebre. 2. de illo v̾ſu. Narrabo nomẽ tuũ frib⁹ meis. qđ allegaẽ i poſtilla. nõ. n. apl̃us cõclu/deret hebreos ſi ſnĩa h⁹ ps. ad l̃ram applicabilis cẽt ad aliquã hiſtoriã ꝑterq̃ ad mãm paſſionis ⁊ reſurrectõis: imo apl̃s penit⁹ inutiliter al/legaſſet. Euacuaret. n. hebrei ſuã allegatõeʒ aſſerẽdo hũc ps. non de xp̃o ſʒ de alijs poſſe itelligi ad l̃ram ꝑut poſtil. fateẽ. licʒ minus recte. vñ nõ ſolũ cõdẽnãdus ẽ expones hũc ps de dauid ad l̃raʒ vl̾ ꝑplo litt/tico ⁊ hđ ꝑterq̃ de xp̃o. ꝑut i ſynodo toletana p poſtill. allegatur: ſʒ ẽt aſſerẽs q l̃ra h⁹ ps. talibus ẽ ſatis applicabilis: ẽ a mẽte ſcõꝝ alienus: imo expſſe videẽ cõ auctẽ xp̃i i cruce clamãt heli heli lamaçabathani: i q̃ manifeſte oñdit hec ṽba de ipõ debere itelligi: ⁊ p cõñs illa q̃ in pſal mo ſequunẽ. Uñ ⁊ glo. ordinaria i hoc loco ſic dicit. iſte ps. ſufficeret i teſtimoniũ dñice paſſionis: neq̃ ſit alicui excuſatio: neq̃ ſit ãbiguitas. Nec in glo. ⁊ ſic pʒ pmũ. Scđm pʒ. Nã l̃ra ps. planc logẽ q̃ſi de vna p/ſona ſingulari i maxima afflictõe exñti: q̃ qdẽ pſona logẽ vt p ſe diſti cta nõ ſolũ a pſeqntib⁹ ſʒ ẽt a fribus ⁊ cõplicib⁹. vñ pſona illa tribu/latiſſima expſſe dicebat. Narrabo nomẽ tuũ fratrib⁹ meis. ſilr̃: In medio eccl̃ie laudabo te. tanq̃ ab his frib⁹ ⁊ illa cõgregatõe ꝑ tũc di/ſtincta. Ex q̃ pʒ q l̃ra ps. nõ põt itelligi de cõgregatõe fideliũ i pſecu/tõe aman ⁊ nabuchodonoſor ⁊ ſiliũm in qb⁹ pſecutiõib⁹ fidelium con gregatio cõiter affligebaẽ. Que attẽdẽtes qdã hebreoꝝ expoſitores de dđ i pſecutõe ſaulis poſito ⁊ ab illa diuit⁹ liberato hũc ps. expoſue/rũt vt poſſʒ itelligi q̃ſi i pſõa ſingulari: ⁊ ñ đ collectõe ſeu ppl̃i mlt̃itudi ne: q: h̃ cẽt manifeſte cõ totã formã pſalmi. vt dictuʒ eſt. Sed nec hoc ſtare poteſt. obſtãt enim plures verſus qui hoc nullo modo patiunẽ. ſicut cũ diciẽ. Foderũt manus meas ⁊ pedes meos ⁊c. qđ nũq̃ de da/uid legiẽ. nec ẽt q fuiſſet i pſecutione ſaulis q̃litercũq̃ vulnerat⁹. nec oſſa ſua dinumerata. ſilr̃ neq̃ veſtimẽta ſua p aduerſarios diuiſa. nec ſup veſtẽ ſuã ſingularẽ aduerſarij ſortẽ miſiſſent. vt ẽ manifeſtũ i ſua hiſtoria. Nec ẽt dici poſſet q hoc cẽt de mẽte aduerſarioꝝ. licʒ illđ nõ potuiſſẽt effectualr̃ adiplere. nã cũ dauid i ſua pſecutõe pauprime vi/uebat ⁊ mẽdicatiuẽ: nulla rõ patiẽ q ſaul ⁊ ſui cõcupiſcerẽt veſtimẽta ipſi⁹ dauid hr̃e ⁊ mlt̃o min⁹ ſup eã ſortes mittere. cũ v̾ſilr̃ cẽnt viliſſi/mi pcij. milites ãt q h̃ fecerũt circa veſtimẽta xp̃i moti fuerũt ex alia rõe. ꝑut dixi i h̃ paſſu i additõe ſup ioãnẽ. 19. q̃ qdẽ rõ i dauid nõ hʒ lo cũ. vt pʒ eãdẽ rõnem cõſideranti ibidẽ. Similr̃ ſunt ⁊ alij verſus circa finẽ pſalmi. qui ſm hebraicã veritatẽ propriiſſime intelligẽdi ſunt de xp̃o ⁊ de nullo alio. vt ifra patebit ⁊c. ¶ In eodẽ. ps. 21. vbi diciẽ in poſtilla. Ut ſic dolor ſenſibilis i xp̃o cẽt maxim⁹. ADDITIO.

k Uiuent corda ⁊c. q: viuificat ſpũalr̃ ⁊ eternalr̃. Joh. 6. Si qs mãducauerit ex hoc pane: viuet i eternũ ⁊c. l Reminiſcẽt ⁊c. ṽbũ ẽ ipſi⁹ dauid ꝓuidẽtis cõuerſionẽ oĩum gentiũ ad fidem xp̃i añ finẽ mũdi. iõ ſubdiẽ. m Et adorabũt. adoratõe latrie. n Uniuerſe ⁊c. ſic ſupra dcm̃ ẽ. Dañ. 7. Ois ppl̃s tribus ⁊ ligue ſeruiẽt ei. o Qm̃ dñi ẽ regnũ. gnãlr̃. p Et ipe. ſ. xp̃s q idẽ ẽ cũ pr̃e deitatis rõne. q Mãducauerũt ⁊c. i. repleti diuitijs ⁊ honorib⁹: cuiuſmodi ſũt pncipes xp̃iani: q deuote mãducãt cor pus xp̃i. Et bñ dr̃. Mãducauerũt ⁊ adorauerũt. q: nullus dʒ cor pus xp̃i ſumere. niſi adoret. r In cõſpcũ ei⁹ cadẽt. ex latrie reuerẽtia: quod pʒ ex eo qđ dr̃ i hebreo. ⁊ i trãſlatõe Hiero. iux̃ hebreũ. Et curuabũt genu. qđ ẽ ꝑpe latrie ſignũ: ꝑut diffuſius declaraui heſter. 5. s Oẽs qui ⁊c. i. omnes mortales hoies. t Et aĩa mea ⁊c. q: dđ habuit fidẽ xp̃i vẽturi. v Et ſemẽ ⁊c. i. imitatores mee fidei. In hebreo aũt hr̃. Et aĩam ſuã nõ viui/ficauit. cui cõcordat trãſlatio hiero. iux̃ hebreuʒ: q̃ ſic hʒ. Et aĩa eius nõ viuet. ⁊ ẽ finis v̾ſus pcedẽtis. ⁊ ſm h̃ reddiẽ cã eius quod ſupra dcm̃ ẽ. Et adorabũt ⁊c. Ex hoc. n. q xp̃s humiliter ⁊ carita tiue expoſuit ſe morti ꝓ humano genere meruit talẽ honorẽ: ſʒ q dr̃ Philipp. 2. Humiliauit ſemetipſũ fact⁹ obediens vſqʒ ad mortẽ: mortẽ aũt crucis: ꝓpter qđ ⁊ deus exaltauit illũ: ⁊ dona/nit illi nomẽ qđ ẽ ſup oẽ nomẽ: vt i nomie ih̃u oẽ genu flectaẽ ⁊c. Et ſemẽ ⁊c. i. fideles q ſũt ſemẽ xp̃i. x Annũciabiẽ dño ⁊c. i. gnãtio ppl̃i xp̃iani q regenerantẽ i xp̃o aq̃ ⁊ ſpũ ſcõ: q̃ tpe dauid adhuc erat vẽtura ⁊ p orbẽ diuulgãda. y Et ãnũciabũt ce/li iuſticiã ei⁹. i. ipi apl̃i ⁊ alijqʒ diſcipl̃i xp̃i q noiati ſũt celi. ſ. ps. 18. z Juſticiã eius. i. xp̃i ⁊ nõ iuſticiã ex opib⁹ legis: ex qb⁹ nõ iuſti/ficabaẽ ad plenũ hõ: vt hr̃ Ro. 3. a Pplõ q naſceẽ. i. populo xp̃iano ex aq̃ ⁊ ſpũ ſcõ naſcituro. b Quẽ fecit dñs. ſpãli ⁊ no uo genere factionis de q̃ dr̃. Nos fecit vt eſſem⁹ iuſti i conſpectu eius. vbi diẽ glo. pma factio fuit de nihilo. ſcđa de ſãguine ꝑpo. ⁊ iõ magis ẽ attẽdẽda ⁊ cõſiderãda q̃ pma. Moralr̃ ãt põt expo ni ps. iſte de quolibet fideli: q ẽ mẽbꝝ xp̃i: q in afflictiõe mentis vel corporis poſit⁹ petit a deo liberari: a qb⁹ cũ dei adiutorio re/ſurgit ſaltẽ ſpũalr̃. ⁊ ſi nõ corporaliter. quia deus permittit ali/quando fideles ſuos in afflictionibus corporalibus mori. vt per meritum patientie perueniant ad maius premiũ celeſtis glorie. ¶ In ps. 21. Deus deus meus. vbi dicitur in poſtilla. Antiqui hebrei hunc ps. expoſuerunt. ADDITIO.

Circa expoſitionẽ h⁹ ps. duo videnẽ pncipalr̃ addẽda: p/mũ. ſ. circa expoſitionẽ ti. ſcđm circa ea ad q̃ poſſet lit/tera hui⁹ ps. recte applicari. Circa pmũ ſpãlr̃ cũ in ti. diciẽ ſm he/braicã ṽitatẽ. Pro ceruã matutina. attẽdẽdũ ẽ q i ill⁹ ṽbis ꝑter illa q̃ a doctorib⁹ cõiter declaranẽ põt nõbilr̃ itelligi tps ꝓpum ad quod referẽda ſũt ea q̃ i h̃ ps. cõtinẽẽ. qđ qdeʒ tps icipit a tpe quo paſſio xp̃i iminebat ⁊ terminaẽ in tpe q̃ ſua reſurrectio fuit manifeſtata. Ad cui⁹ declaratõeʒ ſciẽdũ q dies artificialis ꝑut cõiter accipiẽ ẽ latio ſolis ſup terrã. Uñ iter quẽlibʒ diẽ ⁊ noctẽ imediate pcedẽtẽ eſt qđdã tps qđ dr̃ crepuſculũ matutinũ: qđ i/cipit ab initio ſplẽdoris q apparet i aere añ ortuʒ ſolis: ⁊ terminaẽ in ipõ ſolis ortu: qđ qdẽ tps. ſ. h⁹ crepuſculũ põt dici ceruã matu tina: eo q nũciat ortũ ſolis ꝓpiquũ: qđ ẽ qđdã deſiderabile ⁊ io/

Non ſolũ dolor ſẽſibilis i xp̃o q cãtur ex corporali nociuo fuit maximus iter dolores pñtis vite. ſʒ ẽt dolor interior q cauſaẽ ex apprehenſione alicui⁹ nociuij ⁊ triſticia dr̃. fuit ẽt maxim⁹ iter ſiles dolores vt ſcũs tho. ſufficiẽter declarat i tertia parte. q. 46. Nec ẽ dicendũ q dolor iterior i xp̃o fuit mitigat⁹ p liberatõeʒ delibe ratiuã. inq̃tum ponit ibi modum ſeu mediũ ṽtutis: ꝑut videẽ poſtil/la ſentire. Nam ſm dictamẽ recte rõnis xp̃s habuit dolorem ꝓ oibus pctis hũani generl ꝓ qbus ſatiſfaciebat: ⁊ q̃ſi ſibi attribuebat. o. ṽba

delictoꝝ meoꝝ. Silr̄ habuit dolorē nālr iuxͣ dictamen recte rōnis ꝓ amiſſione vite corꝑalis: q̄ amiſſio tn̄ ē magis dolēda rōnablr̄: q̄to viuēs q eā amittit ē magis v̄tuoſus ſm phm̄ i libro ethicoꝝ. Ex q̄bus cōſideratōibus dolor xp̄i iterior ēt cū moderamine rōnis ꝯſiderat⁹ manifeſte fuit maxim⁹. Ad nullū.n. puꝝ viatorē ꝑtinuit dolere ſeu triſtari ꝓ oībus humani generiſ ꝑ modū ſatiſfactōis. ſilr̄ nec aliqs pur⁹ viator aiam tā v̄tuoſā dimiſit. ⁊ ſic pꝫ q̄ dolor iterior xp̄i ſm rōnē moderat⁹ fuit maxim⁹ i ſuo gn̄e. Vn̄ xp̄s de dolore corꝑali nō legit̄ ꝯqueri. licꝫ fuerit maxim⁹ i ſuo genere. de dolore tn̄ iteriori q̄ ē triſticia legit̄ dixiſſe. Triſtis ē aia mea vſqꝫ ad mortē: marci.14.c. Vn̄ ad exp̄medā magnitudinē hui⁹ doloris iterioris. q i corde p̄ncipalr̄ ꝯſiſtit dr̄. Fcm̄ ē cor meū tāq̄ cera liq̄ſcēs ⁊c. ex vehementia.n. triſticie q̄ maxime ꝯ̄riat̄ robori cordis cor dr̄ liq̄fieri ⁊ q̄ſi diſſolui. Silr̄ qđ dr̄. Aruit tanq̄ teſta v̄t⁹ mea referēdū ē ad dolorē iteriorē. ſ. ad triſticiā. q̄ ē valde exſiccatiua. Vn̄ ꝓv̄.17.ca. Spūs triſtis exſiccat oſſa. Alia āt vt cū dicit. Diſpſa ſūt oīa oſſa mea. ſilr̄ ⁊. Foderūt man⁹ meas ⁊ pedes meos ⁊ hꝫ referēda ſūt ad exp̄ſſionē acerbitatis doloris ſēſibilis ⁊ exterioris.

℄ In eo. p̄s. vbi dr̄. Foderūt man⁹ meas ⁊ pedes meos. ADDITIO.

Hebrei tn̄ timuerūt ꝯcludi ex iſto paſſu. ſ. cuꝫ dicit̄. Foderunt man⁹ meas ⁊ pedes meos. qđ nulli alteri ꝯ̄ ꝯtētꝉ i ſacra ſcriptura niſi xp̄o i cruce manib⁹ ⁊ pedib⁹ ꝑforato applicari poſſet q̄ coꝝ ꝑuerſitas lr̄am ātiquā corrupit. vn̄ vbi dr̄. Foderūt. finxerūt ibi aliā dictōeꝫ q̄ſi ſil̄is ꝓlatōis ſic. q̄ vbi lr̄a habebat. caru. qđ idē ſignificat qđ foderūt. poſuerūt caari. qđ ſignificat idē q̄ſi leo. quoꝝ negtiā ſenſus lr̄e teſtat̄. cū manifeſte appareat iconſonus ⁊ defectuoſus. Eſt .n. ſenſus p̄dicte lr̄e ſic corrupte talis. Cōſiliū malignātiuꝫ obſedit me q̄ſi leo man⁹ meas ⁊ pedes meos. nulla.n. cōueniētia rōnabilis videt̄ ad hꝫ vt leo obſideat ſpālr̄ man⁹ ⁊ pedes.

℄ In eo. p̄s. vbi dr̄ i poſtil. Erue a framea deus aiam meam. ADDITIO.

Cauſa ex q̄ mors xp̄i de directo ſubſecuta ē. fuerūt ꝑſecutores ⁊ occiſores ipſi⁹ q ſufficiētē cauſam mortꝉ ei itulerūt cū itentōe occidēdi ipm̄ ⁊ effectu ſubſeq̄nte. Sꝫ xp̄s fuit cā ſue motis idirecte. ſ. q2 nō ipediuit. cū ipedire potuiſſet. vel aduerſarios rep̄mēdo. ſic vt nō vellēt aut nō poſſēt eū occidere. vel ꝯſeruando nām carnis ſue. ne a q̄cūq̄ leſiuo opp̄meret̄. qđ ipedimēdū aīa xp̄i inq̄tū vnita v̄bo dei poterat facere ſꝫ aug. i.4. ꝯ̄ trini. ſꝫ q2 hꝫ n̄ fecit. dr̄ ſuā aīaꝫ poſuiſſe. ꝓut ſcūs tho. lati⁹ i tertia ꝑte. q.47. arti. p̄. i cor. q. declarat.

℄ I eo. p̄s. vbi dr̄ i poſtil. Edēt pauperes ⁊ ſaturabūt̄. ADDITIO

Notāda videt̄ dr̄ntia iter hꝫ q̄ dic̄. Edēt pauperes ⁊ ſaturabuntur ⁊c. Et qđ ifra. ſeq̄t̄. Mādūcauerūt ⁊ adorauerūt oēs pingues terre. Nā licꝫ vtrobiqꝫ loq̄t̄ ꝯ̄ mādūcatōe corꝑis xp̄i: vt cōiter tenet̄: tn̄ paupes ſpū q ſūt v̄e humiles ⁊ imitatores xp̄i dicētis. Diſcite a me q2 mitꝉ ſū ⁊ humil̄ corde: mat. ii. cū edūt hꝫ ſacr̄m ſaturātur: q2 i mēte reficiūt̄. ſilr̄ laudāt deū ꝑ hꝫ ſacrificiū laudis. ſilr̄ ⁊ viuēt corda coꝝ in ſeculū ſeculi: iuxta illud ioh̄.6.ca. Qui mādūcat hūc panē: viuet i eternū. Sꝫ pingues terre. ſ. q terrenis ſūt ipinguati: licꝫ mādūcēt ſacr̄alr̄: ⁊ adorēt cōporalr̄: tn̄ nō ſaturant̄: q2 mētalr̄ nō reficiūt̄ nec viuēt ꝑ hꝫ i ſeculū ſꝫ poti⁹ i ꝯſpectu ei⁹ cadēt ⁊ deſcēdūt in terraꝫ. Nā q idigne mādūcat: iudiciū ſibi mādūcat. p̄. Cor. ii. vn̄ notāter dic̄. In ꝯſpectu ei⁹. q2 ſolus de⁹ videt quō cadūt. ⁊ diſcernit q ſumūt ad vitā. ⁊ q ad mortē. Hec expoſitio iſtoꝝ verſuū accipit̄ ex glo. ordinaria. ⁊ videtur magis conſona rei ⁊ littere q̄ expoſitio poſtillatoris

℄ In eo. p̄s. vbi dr̄ i poſtil. Et aia mea illi viuet. ADDITIO.

Sciēdū q̄ ab illo loco: vbi dr̄ i trāſlatōe nr̄a. Et aia mea illi viuet ⁊c. vſqꝫ ad finē pſalmi: hebraica v̄itas ſic hꝫ. ⁊ aiaꝫ ſuā n̄ viuificabit: ⁊ ē finis p̄cedētis v̄ſus. ꝓut poſtil. dic̄. Et ſeq̄t̄ in alio v̄ſu. Viuēt ⁊ ānunciabūt iuſticiā ei⁹ ppl̄o q naſcet̄: queꝫ fecit dn̄s. Ad q̄ꝝ v̄ſuū planū intellectuꝫ cōſiderādū ē: q̄ cū pſalmiſta in hoc pſalmo declaraſſet xp̄i āguſtias ⁊ opprobria ⁊ tormēta ⁊ hꝫ paſſiones: ſilr̄ ⁊ cū hoc oſ̄diſſet iſtantiā orōnis xp̄i ꝓ ſua liberatōe: vt cū dic̄. Ne diſceſſeris a me: ſalua me ex ore leonis ⁊ hꝫ. Et ꝯñr exp̄ſſiſſet ipꝫ fuiſſe exauditū: cū dic̄. Nec auertit faciē tuā a me: ⁊ cū clamarē ad euꝫ exaudiuit me. Cōſeq̄nter ēt declaraſſet ſublimatōeꝫ ⁊ vniuerſalitatē regni ei⁹ dicēdo. Cōuertent̄ ad dn̄m vniuerſe familie gētiuꝫ: q̄m dn̄i ē regnuꝫ ⁊c. mādūcauerunt ⁊ adorauerunt. Ex iſtis ſil̄ ꝯſideratis quoddā ābiguū poſſet oriri ſpālr̄ apud antiq̄s: q hoc hēbāt tm̄ ex ꝓphetico vaticinio: qđ q̄dē ābiguū ſeu dubiū poſſet eē tale. ſ. q̄lr̄ xp̄s ex tāta afflictōe fuiſſet liberat⁹: ⁊ deueniſſet ad tm̄ dn̄iuꝫ ⁊ honorē: vtꝝ. ſ. ꝑ oppreſſionem inimicoꝝ ſuperādo eos corporalr̄ ꝑ ſe vel ꝑ alios. ꝓut ꝯtigerat ipſi dauid: qui fuerat xp̄i figura: vel alio mō. Ad quod declaranduꝫ dicit. Et aiam ſuaꝫ nō viuificauit: hoc eſt dicere q̄ victoria ſua fuit ꝑ mortē ꝓpriā in quibus v̄bis denotat mortē xp̄i eē voluntariā nō tn̄ ab ipſo de directo cauſatā: vt dcm̄ ē dicendo.n. Animā ſuā non viuificauit: ſubintelligit̄: cum hoc facere poſſet: ⁊ ſic fuit voluntaria: q2 tn̄ non dixit. Aiam ſuaꝫ mortificauit. videt̄ innuere q̄ nō fuit cā ſue mortꝉ de directo. ſꝫ ꝑ idirectuꝫ. ſ. n̄ remouēdo cās mortificātes. Cōſeq̄nter reſtabat declarādū quō poſt mortē xp̄i q ſine ſucceſſiōe ſeu poſteritate carnali diſceſſerat: fideſ ſua fuiſſꝫ ꝑ orbē diuul̄gata. Ad qđ ꝯ̄clarādū ſubiunxit. Semen ſeruiēs ipſi ānūciabit̄ dn̄o in generatōe. hoc eſt dicere q̄ licꝫ xp̄s nō habuerit ſemen carnale: qđ ei ſuccederet i fide: ſicut abrahā. habuit tn̄ ſemē ſpūale. ſ. apl̄os ⁊ diſcipulos ſeruiētes ipi: qui reputant̄ apud deuꝫ in generatione. ſ. ſpūali: q q̄dē apl̄i ⁊ alij diſcipuli ānunciaturi erāt iuſticiā xp̄i populo fideli q naſciturus erat ſꝫ ſpm̄. q quidē ppl̄us a dn̄o a quo fides ⁊ charitas ifundūt̄ factus eſt: ⁊ hoc ē quod dicit: Viuent. ſ. apl̄i ⁊ hꝫ. ⁊ ānunciabūt iuſticiā eius populo qui naſcet̄ quē fecit dn̄s. Et ſic pꝫ manifeſte q̄ mā h⁹ p̄s. icipit a tꝑe q̄ paſſio xp̄i iminebat: ⁊ terminat̄ in tp̄s i q̄ ſua reſurrectio incipiebat māifeſte diuulari: qđ tp̄s ꝯgrue ceruua matutina nūcupat̄ rōne prius dicta ⁊c.

℄ In eodem p̄s. zi. vbi dicitur in poſtilla. Moraliter autē poſſet exponi p̄s. iſte ⁊c. ADDITIO.

Difficile cēt imo ⁊ veri⁹ ipoſſibile iſtuꝫ p̄s. v̄acē expōere: de q̄libꝫ fideli i afflictōe mentis ſeu corꝑis poſito ⁊c. ꝓut poſtil. dic̄. Verſus.n. h⁹ p̄s. ꝓ maiori ꝑte ſic dicunt̄ de xp̄o ꝓp̄e qđ ꝯ̄ nullo alio v̄ificāt̄. vn̄ recte tenēdū ē cū glo. p̄allegata: q̄ p̄s. iſte ē ꝓp̄e teſtimōiū ꝓpheticū dn̄ice paſſiōis. REPLICA.

In p̄s. De⁹ me⁹ reſpice i me ⁊c. Burgeñ. oſ̄dit ſe p̄ ſenio delyrare. Nā iponit poſtillatori expoſitōeꝫ. quā tn̄ ex itētōe reprobat. ⁊ de xp̄o expoſitōeꝫ ꝓſeq̄t̄ ꝯ̄ iudeos ꝑ totū. In q̄ expoſitōe notat poſtil. q̄ rō deliberatiua alr̄ mitigat dolorē iteriorē aie: ⁊ alr̄ dolorē exteriorē i ſēſu ⁊ i carne. p̄ mō mitigat directe ponēdo ibi modū v̄tutꝉ: q̄ mitigatio hūit locuꝫ i xp̄o. ſcđo mō nō mitigat niſi idirecte ꝑ modū redūdātie v̄tutꝉ i cārnē ⁊ hec i xp̄o nō fuit: ſꝫ ſuſpendebat̄ a diuinitate. Fuit igit̄ dolor ille maxim⁹. Huic mō dicēdi burgeñ. valde moleſt⁹ audacter ſine diſtictōe ꝯ̄dicit: volēs q̄ ēt xp̄i dolor fuit maxim⁹ cum moderamine deliberatiue: ⁊ recte rationis conſideratur n̄ ꝑpēdēs q̄tꝉ diſtictōib⁹ vtat̄ doctor ſubtil̄ li.3. di.15. tā ꝑtinētib⁹ ad diſtictōeꝫ portionū q̄ affectionū. Cū.n. ꝯſtet xp̄i paſſionē p̄uiſā a deo vt ꝓbat̄ i vltimo tractatu p̄mi libri ſniaꝝ. ꝯſtat ēt ſic p̄uiſā ex ſūma charitate exhibitā: q2 maiorē charitatem nemo hꝫ: q̄ vt animā ſuā ponat qs ꝓ amicis ſuis: q̄ ſūt mitigatiua ꝓut ad rōnē ꝑtinet deliberatiuā. Quo ad p̄uiſionē dic̄. b. greg. Jacula minus feriūt q̄ p̄uident̄. vn̄ mala tolerabili⁹ ſuſcipiūt̄ p̄uiſa. De charitatiua. exhibitōe dicit. b. Ber. Seua ⁊ imania delectabilia facit amor. charitas.n. nomē difficl̄tatꝉ erubeſcit: ſupple accidēte plena deliberatōe. Vn̄ ⁊ ſi affectōe ꝯmodi aia xp̄i triſtabat̄ rōe ꝯiūctōis ad appetitū ſenſitiuū: affectōe tn̄ iuſti tal̄ triſticia mitigata fuit rōe deliberatiua ꝯiūcta fuit p̄uiſo ⁊ ex ſūma charitate exhibito Nec valet qđ bur. adducit: q̄ iō dolor ille etiā rōe deliberatiua moderat⁹ debuit eē maxim⁹: q2 ꝓ oīb⁹ pctīs ſatiſfactorius. nā ſi p̄uiſū fuiſſet minimus dolor imo nullus ſuffeciſſet. ſicut.n. ſolo v̄bo dei cūcta ſunt creata: ita ſolo ipſi⁹ nutu poterāt ſufficienter recreari collapſa. Vn̄ ſci doctores ⁊ magr̄ ſniaꝝ licet de dolore aie xp̄i modeſti⁹ loquūt̄ q̄ burgē. nō tn̄ audēt i ea ꝯcedere dolorem paſſionis. ſꝫ ſolū ꝓpaſſionis. Vn̄ etiā gloſant̄ dicta. b. hil̄. ꝯ̄ burgē. intētionē extreme loquētis de xp̄i paſſione ad inſtar celi aerē ꝑforātis ⁊c. Jd etiā q̄ bur. ſcđo adducit nō plus ꝓbat niſi q̄ dolor aie xp̄i vt ꝯiūcte appetitui ſēſitiue ex affectōe cōmodi fuit maxim⁹: q ex rōne deliberatiua ꝯiūcta fini ⁊ inixa affectiōi iuſti fuit mitigat. Prio mō reſpexit volita. 2⁹ mō acceptata. Et q̄dā mō ſil̄e de ꝓyciēte merces tꝑe picl̄oꝝ. Vn̄ pēſādo i hac mā occiſionē doctoris ſubtilis appꝫ burgeñ. temere locutū ⁊ ad pauca reſpiciētē ⁊ delyrādo ſe in ꝯ̄dictorijs iuoluētē. Dixit nāq̄ i fine hui⁹ corruptōis q̄ xp̄s nō legit̄ ꝯqueſt⁹ de dolore corꝑali: ⁊ ſtati poſt ꝯcludit q̄ ea q̄ dicit hic ꝯquerēdo: diſpſa ſunt oīa oſſa mea: ⁊ ſilr̄ foderūt man⁹ meas ⁊ pedes meos. ad dolorē corꝑaleꝫ debeant referri: que eſt manifeſta contradictio. Vlterius quoq̄ delyrādo circa illum paſſum. Mādūcauerūt ⁊ adorauerūt oēs pigues terre: cadēt oēs q deſcēdūt i terrā. dimittit hebraicā veritatē: ⁊ initit̄ ꝯ̄ſuū morē nr̄e tranſlatōi: ⁊ exponit li cadēt i mala ſignificatōe: cū tn̄. b. hiero. ex hebraica trāſlatōe exponat i bono ponēs ꝓ li cadēt: curuabūt genu: qđ ē ſignū latrie adoratōis requiſite ad dignā ſacre eucharistie coīonē. Et cū poſtilla. cū. b. hiero. exponat ſm allegatā ꝑ eū hebraicā veritatē. Burgē. tn̄ eū quēadmodū ꝯſueuit nequaq̄ rep̄hēdit. Et cum dicit poſtilla. hunc p̄s. moraliter poſſe exponi de quolibet fideli i tribulatiōe poſito ⁊c. burgē. dicit hoc fore ipoſſibile ex ſophiſtica rōne: q2 vt ingt ſic ꝓprie dicuntur i hoc pſal̄. ꝯtēta de xp̄o: q̄ de nullo alio poſſūt verificari: ſi vult dicere ꝓprie veꝝ eſt: ſꝫ nō ꝯtra poſtil. q nō dicit ꝓprie ſꝫ moraliter ⁊ trāſumptiue: cuꝫ.n. xp̄s tribulatus dixit ad lr̄am ꝓprie: foderunt manus meas ⁊ pedes meos. quare ſic fidelis nō pōt dicere trāſumptiue manus ſuas. i. opera ſua fodi. i. calumniari: ⁊ ſic de alijs. vn̄ pꝫ burgen. hic ⁊ alibi vel inuidum vel

delyꝝ q: ſine rōne lyre incōſonū.

Pſalmus. XXII.

Canticum dauid. XXII.

Dominꝰ regit me ⁊ nibil mibi dͤerit: i lōco paſcue ibi mē collocauit. Sūp aquā refectōis educauit me: aiaȝ meā ꝯuertit.] Dedūxit me ſup ſe mitas iuſticie ꝓpter nomē ſuuȝ. Naȝ ēt ſi ambulauero in medio vmbre mortis] nō timēbo mala: qm̄ tū mecū es. Uirgā tua ⁊ baculus tuus: ipſa me ꝯſolata ſunt. Parāſti i ꝯſpectu meo mēſā aduerſus eos q̄ tribulāt me.] Impinguāſti i oleo caput meū:] ⁊ calix meꝰ iebriās q̄ȝ p̄clarus ē.] Et miſericordia tua ſubſequeť me:] oībꝰ diebꝰ vite mee. Et vt ihābitē i domo dn̄i: in longitūdine dieꝝ.

Dominus regit me ⁊c̄. Huic ps. p̄mittitur talis titulus in hebreo. Pſalmꝰ dauid. ⁊ i trāſlatōe hiero. iux̄ hebraicū ꝯāticū dauid. ⁊ idē ē: q: cantꝰ ⁊ pſalmꝰ idē ſignant. Et pȝ expō ex ſupradictis: niſi ꝙ dic̄ hic Ra. Sa. ꝙ aliqn̄ ſpūs ſāctus p̄us tangebat mētē dauid: ⁊ poſtea canebat pſalmū. ⁊ tūc i titulo talis ps. p̄ponit̄ cāticū nomini ipſiꝰ dauid. Aliqn̄ aūt ecōtrario dauid icipiebat canere i inſtrumēto ad excitādū deuotionē ſuā. ſic̄ legit̄. 4. reg. 3. ꝺ beliſeo. Cūq̄ȝ caneret pſalteſ. fc̄ū ſ ē ſ̄euȝ ſpiritus domini ⁊c̄. Et poſt dauid ſentiebat tactū ſpūs ſancti. ⁊ i titu. ps. ſic facti p̄ponit̄ vel p̄mittit̄ nomen dauid cātico. Dn̄s regit me. dicūt aliq ꝙ dauid fecit hunc p̄s p̄uidēs in ſpū captiuitatꝭ babyloni ce reditū. in cuius perſona dicit. Dominus regit me: q: redyt in terrā iſrael dina gubernatōe. Et nihil mihi deerit: q: i via defectuȝ notabilē nō habuit. in loco paſcue ibi me collocauit. i. i terra iſrael: que ē fertilis. Sȝ iſtud nō bn̄ conſonat ei quod dr̄ Neemie. 5. vbi dr̄ ꝙ ppl̄s q redierat de captiuitate erat i tāta paup̱tate: ꝙ aliq diſponebāt vendere filios ſuos ⁊ filias in ſeruitute: ⁊ aly poſſeſſiones ſuas vt poſſent hr̄e alimēta ad viuēdū: p̱p̱ quod Ra. Sa. aliter exponit. ſ. de p̱ſona ipſius dauid: q timore ſaulis cū viris ſuis ad regē moab fugit: vt hr̄ p̊ Reg. zz. Sed q: cū dauid fuerūt hoies fugitiui: ⁊ debitis obligati: ⁊ p̱ ꝯn̄s ad idolatriā ⁊ alia mala p̄oni: gad ꝓpheta de mandato dn̄i dixit ipſi dauid ꝙ nō māeret ibi: ſed iret i terrā iuda: qꝺ ⁊ fecit. Un̄ ⁊ ibi ſubdit̄ Et p̱fectus ē dauid: ⁊ venit i ſaltū areth. ꝯſidēs de ꝓuiſione diuina. ⁊ dicit hic Ra. Sa. ꝙ dina v̄tute factus ē ille locꝰ abūdās fructibꝰ ⁊ aīalibꝰ ⁊ irriguus fontibꝰ: vt dauid ⁊ viri eius poſſent ſuſtentari ibi: ⁊ nō haberēt occaſionē idolatrādi remanētes i terra moab: q̄ erat idolatrie dedita. Pōt ēt dici abſq̄ȝ tali miraculo: ꝙ ille ſaltus erat fertilis: ⁊ abundās victualibꝰ: ⁊ ꝙ fuerit ille ſaltꝰ de quo dr̄ p̊ reg. 14. Omneq̄ȝ terre vulgus venit i ſaltuȝ in quo erat mel ſup̱ faciē agri. ſ. fluēs de arboribꝰ: in qbꝰ apes mellificabāt i magna abūdātia. Et de eadē mā ē p̄s. 10. ſuprapoſitꝰ differt tn̄ in hoc ꝙ ille ē grārūȝ actio de ꝓtectione cōtra iuaſiones ſaulis: iſte v̊o de ꝓuiſione dei i victualibus. Scdm̄ igit̄ hūc ſenſum dicit dauid. Dn̄s regit me ⁊c̄. hoc dicebat de viris ſuis timētibꝰ redire i terrā iuda p̄ inopia: eo ꝙ erāt debitis obligati vt hr̄ p̊ Reg. zz. ⁊ ē ſenſus. Dn̄s regit me. p̱ ꝓphetā ſuū i terram iuda me reuocādo. b Et nihil mihi deerit: ex quo. n. me in terrā ſuo cultui deditā reuocauit. teneo firmiter ꝙ de victu cōuenīēti mihi ⁊ ſocietati mee ꝓuidebit. c In loco paſcue. i. bone ſufficiētie vl̄ bn̄ ſufficiētis ad viuēdū. d Ibi me collocauit: q: i ſaltu areth erat locus ſufficiēs ad viuēdū. vt p̄dictū ē. ex quo pȝ ſnia eiꝰ quod ſubdit̄. e Sup̱ aquā ⁊c̄. q: p̄us timore ſaulis volebā manere i terra gētilium: modo volo contrarium.

f Deduxit me ſup̱ ſemitas iuſticie. i. reduxit me i locū ſue cultu re: q̄ ē iuſticia p̱fecta. g Propter nomē ſuū. i. ne ego vel viri mei aliqd ageremꝰ cōtra honorē nois ſui: vt predictum eſt.

h Nā ⁊ ſi ābulauero ⁊c̄. i. in periculo mōtis ex p̱ſecutione ſaulis itra regnū ſuū. i Non timebo mala. ab eo excogitata.

k Qm̄ tu mecuȝ es. tanq̄ȝ defenſor fortis. Et i hoc dirigit dauid v̊bū ſuū ad ip̄m deū. l Uirga tua ⁊ baculus tuꝰ ⁊c̄. i. defenſiones tue que deſignant̄ noībus baculi ⁊ virge. m Paraſti i ꝯſpectu meo mēſā. i. victū ſufficiētē. n Aduerſus eos ⁊c̄. ſic̄ ſaul ⁊ eius cōplices. o Impinguaſti i oleo ⁊c̄. q̄ſi diceret. nō ſolū ꝓuidiſti mihi de cibo ſȝ ēt de cōueniēti ꝯdimēto. quod noie olei deſignat̄. p Et calix meꝰ ⁊c̄. i. nō ſolū mihi ꝓuidiſti de cibo: ſȝ ēt de potu ꝯueniēti. q Et mīa tua ⁊c̄. ꝓuidēdo mihi ſufficiēter ſuccedēti tp̱e. r Et vt habitē ⁊c̄. i. in terra vbi viget cultꝰ dei. s In lōgitudine dieꝝ. Moralr̄ pōt exponi ps. iſte de hoie deuoto fugiēte a ſeculo tāq̄ȝ a loco p̱iclōſo ⁊ itrante locū religionis maxime mēdicātes ꝯfidēs de diua ꝓuiſiōe ⁊ defēſione ab aduerſarys nō ſolū corporis ſed etiam mentis.

ADDITIO.

In p̄s. zz. Dominus regit me. Ambulatio. Ra. ſa. in hoc loco nullū hȝ fundamētū in ſacra ſcriptura: imo ꝯriū hꝰ qꝺ aſſerit habet̄ in p̄s. 6z. qui p̄s factꝰ fuit i deſerto iudee: cū ibi eēt fugitiuꝰ. ꝓut in illiꝰ titulo cōtineť: ⁊ ibidē exp̄ſſe dr̄ ꝙ dauid erat i terra deſerta inuia ⁊ iaquoſa. vn̄ apparet falſitas fictiōis. Ra. ſa. dicētis ꝙ ille locus abūdabat fructibꝰ ⁊ fluminibꝰ ⁊ hꝫ. q̄ qdē fictio malitioſe fabricata ē ad euacuādū veꝝ ſenſuȝ hꝰ p̄s. i q̄ regimē eccl̄ie ſub xp̄o paſtore denotat̄ inuēdo excellētiā hꝰ regiminis reſpectu ātiq. Ad cuiꝰ declaratōeȝ ſciēdū ꝙ cum pſalmiſta i fine p̄cedētis p̄s. dixiſſe ſentētionalr̄ ꝙ ppl̄s erat naſciturꝰ quē fecit dn̄s noua. ſ. factōe p̱ regeneratōem: in p̄nti igit̄ p̄s. hāc mām ꝓſeqt̄ declarādo effectū ſeu fructū noue factōis ſeu regnātōis. licȝ. n. ꝯtinuatio materie nō ſit neceſſaria omnibus p̄s. ſm hiero. in ꝓlogo nō eſt icōueniēs vt aliqui duo p̄s. ꝯtinui iuicē i materia cōtinuent̄. imo ſm glo. i ꝓlogo pſaltery talis continuatio. ſ. duoꝝ pſal. adinuicē ſepe contingit: qui quidē effectꝰ ſeu fructus p̄ncipalis hꝰ noue factionis ē illū nouū ppl̄m dirigere ſeu ꝺducere ad vitā eternā: qꝺ notat̄ cum dr̄ in fine p̄s. Ut inhabitē i domo dn̄i in longitudine dieꝝ. Unde populus iſte nouus deo regratiando narrat quō ad vitā eternā deducit̄ p̱ xp̄m paſtorē excellentiori modo q̄ȝ ppl̄s antiquus deducebat̄. Et p̊ hoc oñdit in generali. d. Dn̄s regit me. ⁊ nibil mibi deerit. hoc ē dicere ſuȝ ſub regimine talis paſtoris. quod notabile ē: vt nibil mibi deficiat cuius oppoſitum in antiquo ppl̄o legit̄. Nibil. n. ad perfectū deduxit lex. ad hebre. 7. ca. Scdo deſcendit ad particularia declarando initiū hꝰ regimis. d. In loco paſcue ibi me collocauit. p̱ loco paſcue itelligende ſūt dine ſcripture: i qbꝰ fideles paſcūt̄. ꝓut fuerat p̄miſſū. Hiere. 3. ca. Et paſcet vos ſcia ⁊ doctrina. quod impletum fuit per xp̄m. Unde Luc. 24. Tunc aperuit illis ſenſum. vt intelligerent ſcripturas: cuius oppoſitum. de antiquo populo legitur. Iſa. 8. capi. Liga teſtimonium ſigna legē. Cōſeq̄nter tertio dicit. Sup̱ aquā refectōis educauit me ⁊c̄ q: poſtq̄ȝ fidelis iſtruit̄ de fide i loco paſcue: ꝯn̄r deducit̄ ſup̱ aquā refectōis. ſ. baptiſmi i quo reficiūtur q vires p̱ pctm̄ amiſerāt: ⁊ ſic aīa cōuertit̄ ad ſtatū iuſticie: q̄ qdē aq̄ in antiquo ppl̄o nō legit̄ niſi ſm ꝓmiſſionē: vt ibi ezech. 36. Effūdā ſup̱ vos aq̄s mūdas: ⁊ mūdabimini. Cōſequēter q̄rto dicit. Deduxit me ſup̱ ſemitas iuſticie ⁊c̄. vn̄ poſt baptiſmū req̄rit̄ ambulare ſup̱ ſemitas iuſticie. ſ. p̄ceptoꝝ dei: q: ſm Aug. in via dn̄i nō ꝓgredi. regredi ē. Precepta aūt dei i euāgelio ꝯtēta ſemita iuſticie debēt dici. eo ꝙ artiora ſint q̄ȝ p̄cepta veteris legis: cuȝ nō ſolū manū: ſȝ etiā aīum ꝓhibēt: iux̄ illud math. 5. Niſi abūdauerit iuſticia veſtra pluſq̄ȝ ſcribaꝝ ⁊ phariſeoꝝ ⁊c̄. Cōſequēter dicit. Et ſi ambulauero i medio vmbre mortis. ſ. i vmbra ſeculi qꝺ caligine pctōꝝ obſcurat̄. ⁊ ad mortē ducit. Nō timebo mala. qm̄ tu mecū es. ſ. p̱ diſciplinaȝ q̄ denotat̄ p̱ virgā: iuxta illud ꝓuer. 13. Qui parcit virge: odit filiū ſuū Et p̱ dulcē gubernatōeȝ ſeu ſuſtētationē q̄ ſignificat̄ p̱ bacculū: iuxta illud thobie. 5. ⁊ 10. Baculus ſenectutis nr̄e. In qbus. ſ. virga ⁊ baculo ſacramētū penitētie itelligi pōt: qꝺ eſt ꝓpriū remediū ꝯtra vmbram mortis: qꝺ qdē ſacramētū penitētie. p̱ qꝺ fit remiſſio pctōꝝ ꝓprie aīaȝ peccatricē ꝯſolat̄. Un̄ Iſa. 40. ca. cū dixiſſet. Cōſolamini conſolamini pple mi ⁊c̄. Infra ſubiūgit. Loqmini ad cor hierl̄ȝ q̄ qdē cōſolatio i antiqs nō fuit: vn̄ hiere. z. Elōgauit a me cōſolatorē ⁊c̄. Cōſequēter ſexto dicit. Paraſti i cōſpectu meo mēſam. ſ. coīonē corporis xp̄i. Aduerſus eos q tribulāt me. q: indigne ſumētibꝰ obeſt. Qui. n. māducat idigne: iudiciū ſibi māducat. i. Cor. 11. Quo qdē ſacramēto debite ſumpto caput. ſ. mēs ſumētis oleo leticie. ſ. gratie ſpūali ipinguat̄. vn̄ ſeqtur. Impinguaſti in oleo caput meū. ſm illud eccl̄es. 9. ca. Oleū de capite tuo nō deficiat. q̄ qdē mēſa in antiqs nō hūit locū niſi figuratiue. Exo. 25. ca. vbi legit̄ de mēſa poſita i tabernaculo: ſup̱ quā erāt panes ꝓpōnis Et ſequit̄ ſeptimo. Et calix meꝰ iebriās q̄ȝ p̄clarus ē. i. calix ſanguinis xp̄i: q ſic iebriat recte ſumētē ꝙ dat obliuionē terrenaꝝ cogitationū: ⁊ ſic q̄ȝ p̄clarꝰ ē. Diſtiguit tn̄ mēſā ⁊ calicē: n̄ q: diuerſa ſacr̄a ſȝ q: ſub diuerſis ſpēbꝰ ſūpta: ⁊ iter ea iterponit. Impiguaſti i oleo caput meū. q: ipiguatio mētꝭ debite ſumētiū oleo ſpūal̄ leticie cōis effectꝰ ē vtriuſq̄ȝ Conſequēter octauo dicit. Miſericordia tua ſubſequet̄ me. q: ad hꝰ grāꝝ p̄cedētiū reſuationē req̄rit̄ miſericordia ſubſequēs ad cuſtodiā ſicut in collecta dicit̄. Grā tua dn̄e ſup̱ nos p̄ueniat ⁊ ſeq̄tur: q̄ quideȝ grā ſubſequēs nō fuit i antiquo ppl̄o. cuiꝰ teſtm̄ fuit quodāmō factuȝ irritū. Hiere. 31. ca. Feriā cū domo iſrael ⁊ domo iuda pactū nouū nō ſicut pactū quod pepigi cū patribꝰ eoꝝ qꝺ irritū feci. Cōſeq̄nter nono dicit. Ut ihabitē i domo dn̄i i lōgitudine dieꝝ. ſ. i domo dn̄i nō manu facta ſicut in antiquis ſȝ in illa in q̄ eternalr̄ viuit̄. Un̄ dic̄ ꝯcludendo omniū p̄dictoꝝ finē. vt inhabitē in domo dn̄i in lōgitudine dieꝝ. Hec expoſitio p̱ maiori p̱te accipit̄ ex glo. ordinaria: ⁊ pōt dici ſenſus ꝓprius

lral'h⁹ps.q ē pphic⁹ ꝛ vaticīatiu⁹ ꝺ futuro ſic ꝛ pcedēs. REPLICA.

In ps. Dñs regit me. Burgeñ. laborat circa ſenſuȝ ei⁹ myſticū lrale oīno diſſimulādo: mot⁹ ex debili rōe facil'r ſolubiliſſimo reducibili ꝯ ſe. Ñū.n. poſtil. exponit eū ꝺe dauid reuocato p p/ phāȝ gad ꝺe terra moab: vt rediret ī terrā iuda: ꝛ veīſſet ī ſaltū areth: vbi ꝯfidētia diui pſidꝯ dixit. Dñs regit me ꝛc. hiſtoria pȝ p⁹ Reg. zz. huic expoſitōi burgeñ. ſe opponit mot⁹ ex lra ps. h⁹: qꝛ vt ingt: dauid in hoc ſtatu nō erat ī loco paſcuein quo nihil ei deeſſet: cū ſaltus areth deſcribat̄ deſertus iuius ꝛ inaquoſus: vt pȝ p expoſitionem ſupra ps. Deus de⁹ me⁹ ad te de luce ꝛc. Ad hec dico dupl'r. Pri/ mo ꝙ veriſil'e eſt vallem areth ſm aliquā ei⁹ pteȝ fuiſſe ſterilē. vt dſcribit̄ ps. ſupra allega. ꝛ ſȝ ali/ quā ei⁹ ptē fuiſſe delitio/ ſam. Dui⁹ ſiſitudinis rō ē: qꝛ cū abiathar nun/ ciaret dauid exiſtenti in eodē ſaltu areth interfe ctionē pris ſui domus ꝛ ciuitatis ſue p ſaul: dixit ei dauid. mane mecū ne

Canticum dauid. XXIII.

Domini ē̄ſt t̄ra ꝛ plenitu/ do ei⁹: orbis t̄raꝝ ꝛ vni/ uerſi q̄ hītāt ī eo. Q̄r ipē ſuper maria fundauit eum: ꝛ ſu per flumina preparauit euȝ. Q̄uis aſcēdet ī mōtē domini: āut qs ſta bit ī loco ſācto ei⁹? Innocēs ma nib⁹ ꝛ mūndo corde: q nōn acce/ pit ī vano aīam ſuā: nec iurauit in dolo ,primo ſuo. hic accipiet

timeas ꝛc. vt pȝ p⁹ Reg. zz. Sȝ nō ē ſiſil'e ꝙ ꝺō ſic afflictū ad maio/ ē ſui afflictōeȝ voluit ad tā horridū locū iuitare. put deſcribit̄. Eſt igit̄ ſiſil'e partē ei⁹ fuiſſe delitioſaȝ. Et fortaſſe ps illa vallis erat locus de quo dicit̄ p⁹ Reg. 14. Dē vulgus venit ī ſaltū ī quo erat mel ſuper faciē terre. ſ. fluēs de arborib⁹. Dico ſcdo ꝙ ꝛ ſi tot⁹ loc⁹ fuerit inuius inaquoſus ꝛc: tñ dauid vocat euȝ hic locū paſcue ꝛc. ,ppter diuinarum illuminatōeȝ ibi receptaꝝ ꝯſolatōes. ꝛ hoc videt̄ dauid inuere ī ps. ſu/ pra allegato. in quo poſt allegatas miſerias corporales ſubiūgit ,p de/ litijs ſpūalib⁹ dicēs ſic. In ſcō apparui tibi ꝛc. ꝛ ſm illud dcm̄ argumē tū burgē. pōt reduci ꝯ ſuā expoſitionē. Nā eccl'ia pmitiua nō fuit col locata ī loco paſcue in quo nihil ſibi deerat cōſolatōis corporalis. quia Aplūs ad heb. ii. Cōſolatiōes tpales pmitiue eccl'ie deſcribēs ait. Cir/ cuierūt ī melotis ī pellib⁹ caprinis egētes āguſtiati ꝛc. put ēt burgeñ. īfra ps. Uoce mea. exponit. Et q̄ necitudo ī pmitiua eccl'ia fuerit apl's p totū deſcribit. ꝛ vita ſcōꝝ docet. In ſenſu igit̄ lrali de abūdātia cor poraliū ſicut iſte ps. nō pōt ſificari de dauid ſic nec de eccl'ia. Sic igit̄ burgeñ. applicat ad eccl'iaȝ ſpūalē abūdātiā. qō rex ē p allegoriaȝ. ita pōt eadē abūdātia applicari ad dauid ī dicta fuga ad lrām. Burgeñ. ēt ī applicatōe dic̄ pcepta euāgelica ſemitā dici. qꝛ artiora ꝙ̄ precepta legis. cū nō ſolū manū ſȝ ēt aīum cohibeāt. de q̄ vide ſupra pma corre/ ctiōe. geñ. 3. Magis ,p̄p̄e pcepta noue legis dicerent̄ ſemite rōne cō pēdij ꝙ̄ artatōis. cū rōne forme pluſꝙ̄ ve. legis videant̄ extēſa ēt vſꝙ̄ ad hoſtes. iō dr̄ math. 3. ꝙ debeāt abūdare. i. pl⁹ extēdi ꝙ̄ pcepta ve. leg'. vide ibi quō burgeñ. male allegat ad ſuū ,ppoſitū. ps. XXIII.

Domini ē ꝛc. huic ps ppōit̄ talis titulus ī hebreo ꝛ ī tranſla/ tione hiero. iuxta hebreū. Cāticū dauid. Et pȝ expō ex dictis pce. ps. Dicūt āt aliq ꝙ dauid ī hoc ps. deſcribit gnāle domi/ niū dei ſup oēs creaturā: ꝛ pncipiū ps. ſatl ꝯſonat cū dr̄. Dñi ē terra ꝛc. licȝ finis pſalmi videatur ad aliud ī ſpāli tēdere. cuȝ dr̄. Attollite por tas pncipes vr̄as ꝛc. ,ppter quod Ra. Sa. alr̄ exponit. d. ꝙ cōſtructo tēplo p ſalomonē cū archa portaret̄ a ſacerdotib⁹ vt poneret̄ in tēplo ītra ſcā ſcōꝝ: porte clauſerūt ſe: nec fuerūt apte donec ſacerdotes cane rēt ps. 131. Memēto dñe dauid. Et cū venerūt ad locuȝ illū pſalmi. pp dauid ſeruū tuū nō auertas faciē xpi tui. i. ſalomonis ī regno tuo inū/ cti. ſicut pleni⁹ dixi. z. Paralī. 6. ꝛ 3. Reg. 8. Et tūc porte fuerūt apte: ꝛ archa fuit itroducta ī locū ſuū. Dauid igit̄ hec puidēs ī ſpū ſcō fecit hūc ps. ꝛ ps. 131. Nec obſtat ꝙ iſti duo ps. ī hoc libro ſūt ita diſtanter ab īuicē ſituati: qꝛ ſicut dic̄ hiero. ī ,plogo h⁹ libri. ps. fuerūt ſcripti ī hoc libro nō ſȝ ordinē q̄ erāt facti: ſȝ ſm ordinē q̄ fuerūt reperti. Contigit āt ī aliqbus ꝙ illi q erāt pmo facti fuerūt vltimo vel de vltimis repti: ſicut pȝ de ps. 143. Bñdictus dñs de⁹ me⁹ q docet man⁹ meas ad pliū. quē ſm hiero. fecit dauid de victoria habita ꝯ goliath philiſteuȝ. Et ſic fuit pm⁹ vel ſaltē de pmis factꝯ a dauid. Et ecōtra terti⁹ ps. quē fe cit dauid fugiēdo a facie filij ſui abſalō fuit de vltimo factꝯ. ſ. circa fi/ nē vite dauid. Et ſic dicēdū de iſtis duob⁹ ps. lȝ fuerīt de ,ppiquo facti tñ fuerūt diſtāter repti: ꝛ ſic ī hoc volumine ſcripti. Igit̄ ſm ſenſum iſtū ps. iſte diuidit̄ ī duas ptes: qꝛ p̄ deſcribit̄ circa tēplū ſalomonis de bit⁹ cult⁹. z⁹ arche igreſſus: ibi. Attollite portas. Circa pmū dauid p,p/ bat dei cultū. z⁹ p modū qōnis declarat colēdi modū: ibi. Quis aſcen/ det. Circa pmū facit talē rōnē. Ille q ē de⁹ oīum p creatōeȝ ꝛ dñs per gnālē gubernatōeȝ ē ſūme colēdus. ſic ē de deo iſrael: cui⁹ cultui depu tatū fuit tēplū. g̃ ꝛc. huius rōis ponit̄ tm̄ minor. cū dr̄. Dñi ē terra ꝛc.

p plenitudinē itelligūt̄ aīalia ꝛ terrenaſcētia. b Orbis ter raꝝ ꝛc. p hoc tollit̄ error manichei q dixit iſta iferiora corrupti/ bilia nō eē a deo bono ſȝ a malo: qꝛ poſuit duo pncipia vnū boni alteꝝ mali. c Quia ipē ꝛc. nō ē p hoc itelligēdum: ꝙ maria ſint ſimpliciter īferi⁹ terra. cū terra ſit īfimū elemētū ꝛ grauiſſi/ mū: ſȝ ſolū ſȝ aliqs ptes terre. ſ. ripas mariſꝙ̄ ſupeminēt aque ꝛ p talē modū loq̄ndi dicim⁹ ꝙ normādia ē ſupra mare oceanū: ꝛ terra ianuēſis ſup mare mediterraneū. ꝛ ſilr̄ ꝺ fluminib⁹ ꝙ pa riſi⁹ ē ſup ſecanam: ꝛ aurelianis ſup li/ gerim: ꝛ ſic de alijs. Ad hoc. n. ſūt terre ſituate ſup maria ꝛ flumina vt deſuiāt vtilitati hoīuȝ ī na uigatōibus ꝛ piſca/ tōib⁹ ꝛ alijs vtilita/ tibus. d Quis aſcēdet. hic conſe quēter declarat co lēdi modū: p modū qōnis dicens. Quis aſcēdet. q. d. ex quo eſt ita excellēter co lendus: quis erit ad

bñdictōeȝ a dño. ꝛ miſericordiā a deo ſalutari ſuo. hec ē genera tio q̄rentiū eū: querentiū faciē di iacob. Attollite portas pricipēs veſtras: ꝛ eleuāmini porte eter/ nales: ēt itroibit rex glie. Quis ē iſte rex glie? dñs fortis ꝛ potēs: dñs potēs ī prelio. Attoli rē por tas pricipes veſtras: ꝛ eleuami/ ni porte eternales: ꝛ itroibit rex glorie. Quis eſt iſte rex glorie?

iſtum cultum dignus? ꝛ ideo dicit. Quis aſcenddet in montem domini. i. in mōtem moria in quo fuit fundatum templum ꝛ do mino dedicatū. vt habetur. z. Paral. 3.

e Aut quis ſtabit ꝛc: ſtabiliter ibi miniſtrando pro vite ſue me/ rito. ꝛ reſpondet propheta dicens. f Innocens manibus. i. operibus que per manus deſignantur: eo ꝙ manus eſt organuȝ organorum. vt dicitur. 3. de anima. g Et mundo corde. qꝛ non ſufficit munditia exterior: niſi etiam ſit interior.

h Qui non accepit in vano ꝛc. applicando eam totaliter bonis terrenis que vana ſunt: ſm ꝙ dicitur Eccleſiaſtes p̄. Uanitas va nitatum ꝛc. ſed magis applicat eam bonis ſpiritualibus et eter/ nis: cuȝ ipa ſit creatura ſpiritualis ꝛ imortalis.

i Nec iurauit in dolo proximo ſuo. ipſum fallaciter decipiendo ſed magis cum eo veritatem cuſtodiendo.

k hic accipiet benedictionem a domino. i. multiplicationem in bonis temporalibus ꝛ ſpiritualibus.

l Et miſericordiam ꝛc. quia ſi ex fragilitate humana aliquādo peccauerit penitens miſericordiam a deo obtinebit.

m hec eſt generatio querentium eum. quia a talibus bene q̄ri tur ꝛ inuenitur. n Attollite portas principes veſtras. hic cō ſequenter deſcribitur arche ingreſſus qui fuit factus miraculo ſe tempore ſalomonis: vt predictum eſt: ideo dicitur. Attollite portas. i. ſeparate vnam ab altera. o Principes. i. o vos an/ gelice virtutes ad loci ſancti cuſtodiam deputate. propter quod Geñ. 28. Jacob vidit ſcalam cuius ſūmitas tangebat celū ꝛ pes terrā. ſ. in monte moria: vbi fuit templū fundatum poſtea: ꝛ vi/ dit angelos deſcendentes ad reuerentiā loci ꝛ cuſtodiā: ſicut di ctum fuit ibidē. Silr̄ Joſephus in libro de iudaico bello dic̄ ꝙ ante tēpli deſtructionē per titū ꝛ veſpaſianū pceſſerūt multa ſi/ gna deſtructionis tēpli: inter que ponit illud. ſ. in feſto penteco/ ſtes cum ſacerdotes de nocte intrarent templum ad agendum res diuinas. pmo ſenſerunt quedā ſtrepitū ꝛ motū: ꝛ poſtea ſu/ bito audierunt voceȝ dicentem. Migremus hinc. que fuit vox angeloꝝ deſerentiū locū ,ppter maliciam inhabitātiū. Clauſio vero portaꝝ tēpli ꝯ ſacerdotes portantes archam dñi ꝛ earum apertio fuerunt facte miniſterio angelico: propter quod dr̄. At/ tollite portas principes veſtras. i. apite eas. In hebreo ꝛ ī trāſla/ tione hiero. iuxta hebreum habet̄: Leuate porte capita veſtra. i. ſeparate partes veſtras ſuperiores virtute diuina: ꝛ p dñs par tes iferiores. ꝛ ī idē redit. qꝛ āgeli ſūt executores mādati diuini.

p Et eleuamini. i. ſeparamini ad magnificentiam dei.

q Porte eternales: qꝛ dominus promiſerat ponere nomē ſuum in templo illo in ſempiternum. i. abſꝙ̄ temporis determinatiōe: dum tamē ibi fideliter ei ſeruiret̄: ſcdm̄ ꝙ dicit̄. 3. Reg. 9. San/ ctificaui domum hanc quā edificaſti: vt ponerē nomen meū ibi in ſempiternū ꝛc. r Et introibit rex glorie. id eſt archa teſta/ menti ſuper quā erat ſedes dei in propitiatorio: ſicut melius fuit expoſitum Exo. 25. s Quis eſt iſte rex glorie: ammiratiue dicit: quia excellētia glorie eius ꝛ honoris omni eſt creature ad/ mirabilis: ,pter qō reſpōdet̄. t Dñs fortis ꝛ potens contra omnes poteſtates terrenas: que nihil ſunt in conſpectu eius.

v Attollite portas. exponatur ſicut prius: qꝛ repetitio eſt eiuſdē

ad maiorē ꝯfirmationē vſqꝫ ibi. a Dñs virtutū.i.angelicarū ꝫ ptātū.p hoc oñditur ꝙ nō ſolū peſt creaturis īferiorib⁹ ſꝫ et ſupe rioribus. b Ipſe ē rex glie.i.ſup oia glioſus ꝛ bñdictus i ſcl'a ſeculoꝝ.Qui aūt vult tenere pmā expoſitionē:videlꝫ ꝙ in h̄ ps deſcribat ſolū gñalē dñiū dei:ſatis pꝫ expoſitio ex pdictis. vſqꝫ ad locū illū.Attollite portas ꝛc.vbi loqꝛ de deo more humano: qꝛ hoi excedētis magnitudinis reqrit altior itroitus:ꝛ p hoc inſi nuat pp̄ha ꝙ altitudo dei excedit oēm menſurā creatā.Cetera pñt de facili huic ſe tētie applicari.

In ps.23.Dñi ē terra.vbi dr̄ i poſtil la.pp̄ter qđ Ra.ſa. exponit. ADDI. Ista fabla ti lo Ra.ſa. de clauſura portaꝝ qñ fuit por tata archa in tēplo ſalomonis:ꝛ eaꝝ aptione miraculoſa non vi deo qua auctoritate credat:pſerti cū hoc miraculū tā nōbile ve riſilr ſcriptura nō ptermiſiſſet.ſꝫ poti⁹ expſſiſſet ſic expſſit.3.reg. 8.ꝙ cū exiſſet ſacerdotes de ſcūario nebula iplenit domū dñi.in tantū ꝙ nō poterāt ſacerdotes miſtrare.q̄ qdē nebula erat ſignū diue pñtie.Freqnter.n.legit dñs appariuiſſe moyſi in nube.Silr ꝛ.2.paral.7.legit.ꝙ cū cōpleſſet ſalomō pces:ignis deſcēdit de celo.ꝛ maieſtas dñi iplenit domū.Sꝫ de clauſura vel aptōe por taꝝ vtrobiqꝫ nihil legit.Preterea hec narratio ē expſſe ꝯ lraꝫ di centē ꝙ dñs rex glie ꝛ dñs fortis ꝛ potēs ꝛc.erat igreſſur⁹ p illas portas:q̄ denoiatōes nullo mō ptinent ad arcā teſtamenti.ſꝫ ſup eā eſſet ſedes dei in ppiciatorio:put poſtil.dic.ſedes.n.dei nō eſt de⁹.ꝛ maxime qꝛ cū dicit.Dñs vtutū dñs fortis.ponit vtrobiqꝫ nomē dñi tetragrāmaton.qđ nō eſt cōicabile creaturis.Vñ me li⁹ videt dicendū ꝙ in hoc ps pncipalr tractat de igreſſu xp̄i:qui verus de⁹ eſt ꝛ hō in tēplū ꝛ in ciuitatē ſanctā hierl'm in die rami palmaꝝ:qui qdē igreſſus pp̄hicat⁹ fuit ꝫach.9.ca.Ecce rex tuus venit tibi ꝛc.in q̄ igreſſu xp̄s fuit noiat⁹ rex iſrael cū glia in excel ſis.Math.21.ca.Vñ ꝛ eccl'ia iſtos vſus.ſ.Attollite portas ꝛc. cō ſueuit ſolēniter cātare i illa dñica qñ ſolēnizat memoria hui⁹ in greſſus.Circa qđ pſalmiſta puidēs in ſpū itroitū xp̄i in ſua ciuita te ꝛ tēplo publice ſub ti.regali ꝛ dñio:p ponit gñalē dñiū dei in toto orbe.d.Dñi eſt terra.ex q̄ ſcđo quaſi mouēdo hoies ad reue rentiā tāti īfert ꝙ ille q ad cultū ei⁹ adheret:dꝫ eſſe virtutib⁹ taꝫ iterius q̄ exteri⁹ ornat⁹.Vñ dicit.Quis aſcēdet i montē dñi ꝛc. exponat totū ſicut in poſtilla vſqꝫ ibi excluſiue: Hec eſt gñatio qrentiū dñm:querētiū faciē dei iacob.Vbi tertio pnunciat ꝙ ge neratio illa que debebat exire obuiā xp̄o:vt eū deuote ac reuerē ter reciperꝫ.ſicut fuerūt turbe pro tūc occurrētes xp̄o ꝛ ſigna de uotionis ꝛ humilitatis erga eūꝫ oñdētes:erat gñatio bona ꝛ lau dabilis:qꝛ q̄rebāt deū ꝛ faciē dei iacob.i.pñtiā dei icarnati de ia cob ꝛ alijs pr̄iarchis deſcēdētibus ſm carnē.Cōſequēter quarto ſubiūgit ſm vitatē hebraicā:Leuate porte capita vr̄a ꝛc.q.allo quēs portas hierl'm ꝛ tēpli more humano dicat:O porte attēdite quia ille dñs cuius eſt terra ꝛ plenitudo ei⁹ ꝛc.cui⁹ miſtri debent eē inocētes ꝛ mundi ꝛc.itroire debet p vos.Leuare igit debetis capita vr̄a:qꝛ quē totus nō capit orbis p vos igreſſurus eſt.Con ſueuerūt.n.pp̄he q̄ſi paruipēdere domos edificatas ad hitatio nē dei ex reſpectu excellētie ſue magnitudis.Vñ Iſa.66.Hec di cit dñs.Celū ſedes mea:ꝛ terra ſcabellū pedū meoꝝ:q̄ eſt iſta do mus quā edificabitis mihi.Et iſto mō pſalmiſta reputabat por tas hierl'm ꝛ tēpli nō ſufficere ad altitudinē tanti dñi recipiēdā. Conſeqnter qnto ſeqtur:Quis eſt iſte rex glie ꝛc.cui⁹ ſenſus eſt. nā in pdicto ingreſſu pueri hebreoꝝ iſpiratione diuina clamātes cū noiabant expſſe regē iſrael:ꝛ iplicite deū ꝛ regē glie vt patet Math.21.ca.Ex q̄ clamore ꝛ alijs iſolitis ſolēnitatib⁹ occurrētib⁹ tota ciuitas cōmota eſt:ꝛ quaſi admiratiue querebāt:qs eſt hic: vt ibi hr̄:ꝛ hoc eſt qđ dr̄ in pſona pdicte ciuitatis:Quis eſt iſte rex glie:Ad qđ ibidē rñdet.Jeſus naꝫarenꝰ ꝛc.in q̄ noīe:qđ ē ſꝫ rei ve ritatē eſt ſup oē nomē:icludit vā diuinitas ei⁹ ꝛ regnū ꝛ alia q̄ ad myſteriū redēptionis ptinēt.vnde in pſona taliū rñdentiū dicit pſalmiſta:Dñs fortis ꝛ potēs ꝛc.Et idē dicendū de ſecūda iterro gatione ꝛ rñſione:ſi itelligat repetitio ad maiorē firmitatē.Pōt tñ dici ꝙ hec repetitio nō vacat a myſterio:nā xp̄s in h̄ aduentu ad hierl'm duo pncipalr itēdebat ad nr̄am ſalutē explere.ſ.paſſi onē p quaꝫ diabolus vicit:ꝛ ſm eā rñdet p.Dñs fortis ꝛ potens dñs fortis in plio:Vlteri⁹ vo itēdebat ꝯſeq glioſā reſurrectionē: ſm quā in ſcđa rñſione dr̄.Dñs virtutū ipe eſt rex glie.Hec ex poſitio videt ſatis ꝯſona lr̄e ꝛ ſufficiēter in euāgelica narratione fūdata.Pōt etiā iſta applicari ad itroitū xp̄i in vtero vginali.vñ ꝛ ec cleſia cātat iſtos vſus in officio annūciatōis:ſed h̄ nō eſt ſm ſenſū lra lē ſꝫ poti⁹ ſpūalē:qꝛ nō fuerūt apte porte corporales in illo igreſſu:ſed tñ porte mētales recipiētes filiū dei in magna latitudine charitatis ꝛ deuotōis:iux illud cāti.5.ca.Surrexi ego ad apiendum dilecto meo.

In ps.Dñi eſt terra.qꝛ ponit illa pars finalis REPLICA. i Attollite portas pncipes ꝛc.poſtil.allegat quoddā dictū Ra. ſa.qđ dictū burgeñ.dicit fabulā:qꝛ ex ſcriptura nō hꝫ auctori tatē.Et eſt argumētum Burgē.ꝯſuetū more huſi taꝝ.Vñ etiā poſtil.narra tione Ra.ſa.etiā nō gran dipendens exponit.fineꝫ ps ad modū ꝯcluſiōis ſic: Ex quo ps totus dicit de gñali dei dñio cōcluditur more humano:ꝙ ad eius igreſſū qualēcūqꝫ merito porte ſint attollēde ꝛc.Burgeñ.aūt deſcēdit ad ſpēs exponēs de igreſ ſu xp̄i in hierl'm in die palmarū:q̄ expoſitio etſi faueat fidei nr̄e patit tñ īſtantias:p ex eo quia eius igreſſū colētes nō fuerūt ſic diſpoſiti ſic hic deſcribit:cū dr̄.Innocēs manib⁹ ꝛc.Sed vt verū fatear ille cultus fuit magis ex miraculoſa iſpiratione q̄ virtute colētium:quia dicitur Jo.12.de illis cū tanta ſigna feciſſet corā eis:nō credebāt ei:nō ſero i to ta hieruſalē hoſpitio nō receptus redyt in bethaniā: abyqꝫ ꝛ abſcon dit ſe ab eis:nec cultus ille māſiuus fuit:quia cito poſt i eius mortē cō ſenſerunt.Ceteꝝ quia ille ingreſſus per pp̄hetas deſcribitur humilis ꝛ manſuetus ſuper pullū aſine:de quo non videt ꝯuenieter exponi:qꝛ porte ſint attollēde.Nec forma queſtionis ſm Burgeñ.facte in com mota hierl'm fuit,put hic deſcribit.q̄uis queſtio facta fuit.Quis ē h̄. nō tñ.Quis eſt iſte rex glie.nō eni q̄rētes de eo talia predicata ſentie bant:vt patet per omnes euangelij partes.

Dñs virtutum ipſe eſt rex glorie.

Semper dauid. ps.XXIII.

Ad te dōmine leuaui aiaꝫ meā:| deus meus i te cō fido non erubeſcā.| Neqꝫ irrideant me inimici mei:| etenīꝫ vniuerſi q ſuſtinent te | nō ꝯfun dent.| Cōfūdant oēs iniq̄ agētes | ſuperuacue.| Vias tuas domine dēmōſtra mihi:| ꝛ ſcitās tuas edo ce me.| Dirige me i vitate tua | ꝛ doce me:qꝛ tū es ds ſaluatō me⁹.

Pſalmus.XXIIII.

c Ad te dñe leuaui ꝛc.Iſte eſt pmus pſalmus alphabeticus quia verſus incipiūt ordinate a litteris alphabeti hebraici.Prim⁹ verſus ab aleph.ſecūdus a beth:ꝛ ſic conſeqnter.hoc excepto: ꝙ hic omittunt due littere.ſ.vau ꝛ coph.qꝛ nullus verſus per eas inci pit.Sunt tamen in hoc ps.22.verſus ſicut ſūt ꝛ.22.littere hebraice. quia quatuor verſus per duas litteras icipiūt.ſ.18.ꝛ.19.per litterā res ꝛ.16.ꝛ.27.per litteraꝫ phe.Dicūt aliqui ꝙ iſte littere ſic ponunt in pn̄ cipijs verſuū ad ſignificādū aliqđ myſticum.Sed hebrei de hoc nihil dicunt in aliqua ſcriptura quā viderim.Et ideo alij dicūt:ꝙ factū fuit ad quēdā modū ſpecialē dictandi:qui tunc currebat.ſicut in illo hym no:A ſolis ortus cardine.verſus icipiunt p lr̄as alphabeti latini.pmus ab a.ſecūdus a.b.ꝛ ſic dꝫ vſqꝫ ad.g.incluſiue:vt patet itueti.Ad te dñe leuaui ꝛc.Huic ps preponit talis titulus in hebreo.Dauid.ꝛ non plus niſi ꝙ pmittit lr̄a lamech ad deſignādum ꝙ dauid eſt hic datiui caſus.ac ſi diceret ipſi dauid.In trāſlatōe aūt Hiero.iux hebreū addi tur hec dictio in titulo ſic:Sēp dauid.ſꝫ ſaluo meliori iudicio nō vide tur hn̄ addita in ti.qꝛ li ſemp eſt vltima dictio ps pcedētis in biblijs he braicis q̄s vidi:ꝛ ſic nō ptinet ad titulū hui⁹ ps.per h̄ aūt ꝙ i titulo ñ ponit cāticū nec ps.ſic in alijs cōiter:oñdit ꝙ nō eſt ps ppꝛie dictus a pſallēdo:ſꝫ eſt ſimplex oro quā fecit dauid p liberatiōe ſua a pſecutio ne ſaulis:pp̄ter quā multas orones fecit:ſicut dictū fuit.ſ.ps.16.Secū dū h̄ q̄ diuidit hec oro i q̄tuor.qꝛ p dauid petit i deuio h⁹ vite diuā dire ctionē.ſcđo īpedimēti remotionē.ibi: Reminiſcere miſerationū tuaꝝ. tertio termini vite future deguſtationē.ibi:Quis eſt homo.quarto a pſſuris liberationē pp̄ter quietiorē ꝯtēplatiōnē.ibi.Oculi mei.Circa primū premittit modū ſue petitionis.d.Ad te dñe leuaui ꝛc.q.oro eſt aſcenſus vel eleuatio mētis in deū ſm Damaſ. d De⁹ meus in te ꝯfido.i.in tua bonitate nō mea equitate:vnde ifra petit remiſſionē ſue culpe. e Neqꝫ irrideāt ꝛc.i.ſaul ꝛ cōplices ſui me tenēdo ꝛ morte turpi affligendo:qđ etiā timebat ſaul ſibi iferri a philiſteis: vt habet i.Reg.vlti.pp̄ter qđ petyt ab armigero ſuo iterfici ab eo.d.Euagina gladiū tuū:ꝛ iterfice me:ne forte veniāt incircūciſi iſti:ꝛ iterficiāt me illudentes mihi. f Etenim vniuerſi ꝛc.i.deſt qui ſuſtinēt perſecu tiones pp̄ter te:ſicut ego ſuſtineo. g Nō ꝯfundent.finalr ſeu eter naliter.ſꝫ aliqñ ꝯfundant ad tps ſeu tpaliter.Cōſequēter oſtēdit qui ſūt digni confundi eternaliter.d. h Cōfundant oēs ꝛc.i.idolatre ꝛ inocentum perſecutores. i Superuacue.i.inutiliter ꝛ ifructuoſe imo multū damnoſe.Cōſeqnter format petitionē ſuā.d. k Vias tuas ꝛc.ducēdo p viā rectā iuſticie iter deuia hui⁹ vite:q̄ nul lus abſqꝫ tuo auxilio poteſt ſufficiēter euitare. l Et ſemitas tuas edoce me.Semita ſtrictior ē ꝛ rectior via cōi:ꝛ per hoc dauid petit nō ſolum dirigi in iuſticia cōmuni neceſſaria ad ſalutē:ſed cū hoc in iuſti cia excedēte:que tēdit ad perfectionē. m Dirige me ꝛc.que.ſ.non poteſt haberi humana iueſtigatione. n Quia tu es deus ſaluator meus:ad quā ſalutē dirigi nō poſſum niſi per tuā illuſtrationē: homo

eni dñi ſtus ordinaṫ ad finē excedentē cognitionē nãlē. ſm ꝙ dr̄ Iſa. 64. Oculus nō vidit nec auris audiuit: ⁊ i cor hoīs nō aſcēdit q̄ ppara/ ſti diligentib⁹ te. Ad finē aūt icognitū totalr̄ nullus pōt ſe dirigere: et idō oꝫ hoiem edoceri a deo ad ꝯſecutionē ſalutis eterne. a Et te ſu ſtinui tota die.i. ꝑpter te ſuſtinui pſecutionē ſaulis ꝯtinue: propter qḋ decēs eſt vt me ꝯſoleris p tuas illuſtratiōes. b Reminiſcere. Poſt q̄ʒ dauid petyt diuinā directionē iter deuia hui⁹ vite. h̄ dñr petit offen diculi remotionē: qḋ ī via recta pōt ipedire. h̄ aūt eſt peccatū ipediens a recto ꝓceſſu. ad hāc aūt remotionē ipetrandā alle gat p diuinā mīaꝫ.d. Re miniſcere ⁊c. Miſericor/ dia ꝓpriе loq̄ndo eſt act⁹ iterior miſerātis. miſatio vo effect⁹ exterior: ⁊ vtrū/ qꝫ allegat dauid. ſ. actū di uine mīe, qui eſt idem qḋ ipſe de⁹: ⁊ effectū ei⁹ qui re cipiṫ in eo cuius miſereṫ.
c Que a ſeculo ſūt. i. a mū di pncipio. In oib⁹ eni opi bus diuis relucet affectuſ diuine miſatōīs. Cōſeq̄n ter dauid petit pctī remiſ ſionē.d. d Delicta iu uētutis mee. i. pctā ex paſ ſione cōmiſſa: q2 paſſiōes magis dn̄anṫ tpe iuuētu/ tis. e Et ignorantias meas. i. pctā q̄ ſunt p igno rantiā cōmiſſa.
f Ne memineris. ad me puniēdū. De pctīs ꝑpetra tis ex certa malicia nō lo/ quiṫ: q2 pctā q̄ fecit ex cer

⁊ te ſuſtinui tota die. Reminiſce/ re miſerationū tuaꝝ dñe: ⁊ miſeri cordiaꝝ tuaꝝ q̄ a ſeculo ſūt. De/ licta iuuētutis mee: ⁊ ignorātias meas: nē memineris. Scdꝫ miſe ricordiā tuā memento mei tu: ꝑ pter bonitatē tuā dñe. Dulcis ⁊ rectus dñs: ꝑpter hoc legē dabit delinquētib⁹ i viā. Dirigēt manſue tos i iudiciō: docebit mites vias ſuas. Uniuerſe vie dñi: miſeri/ cōrdia ⁊ veritas: reqrētibus te/ ſtamētū eius ⁊ teſtimonia eius. Propter nomē tuū dñe ꝓpitia/ bēris pctō meo: multū eſt enim Quis eſt homo q timet dñī: le/ gē ſtātuit ei in via quā elegit. Aiā eius i bonis demorabiṫ: ⁊ ſemē eiūs hereditabit terram. Firma/

ta ſcia fuerūt facta poſt mortē ſaulis: vt homicidiū vrie ⁊ his ſilia: hāc vo orōnē fecit exiſtēs in pſecutione ſaulis: vt predictū eſt.
g Scdm mīam tuā. ⁊ nō ſm iuſticiā meā. h Memēto mei tu. re mittēdo culpā ⁊ dādo grāꝫ. i Propter bonitatē tuā dñe. de natu ra eni boni eſt vt ſit ſui diffuſiuū: ⁊ idō bonitati tue ifinite ꝯdecēs eſt: vt diffundat ſe erga penitētes remittēdo eis culpā ⁊ ꝯferēdo grām.
k Dulcis ⁊ rect⁹ dñs. i. miſericors ⁊ iuſtus: q2 dulcedo mīe ſine rectitu dine iuſticie nō eſt mīa: ſed puſillanimitas. ⁊ iuſticia ſine mīa eſt cru/ delitas: ꝓpter qḋ dicit Greg. in paſtorali libro. i. Ineſſe bonis rectori/ bus oꝫ iuſte ꝯſulēs mīa ⁊ pie ſeuiēs diſciplina. ne iuſticia ſit aſpa: ⁊ pie tas ſit remiſſa. Sit ergo amor. ſed nō emolliēs. ſit ꝯcluſ: ſꝫ nō exaſpās. ſit pietas: ſed nō pluſq̄ expedit parcēs. l Propter hoc ⁊c. que lex eſt: vt ſi vere penitēaṫ. mīam ꝯſequanṫ: ſin aūt: eternalr̄ punianṫ: tāq̄ ſua mīa abutētes. m In via. ſ. pn̄tis vite: q2 poſt mortē non eſt lo cus pnie. n Diriget manſuetos. i. tractabiles ⁊ benignos: q2 man/ ſuetudo eſt qdā mētis tractabilitas. o In iudicio. ideſt in pceptis iudicialib⁹ ſeruandis: per que hō bene ſe hꝫ ad ꝓximū.
p Docebit mites vias ſuas. q̄ntum ad cerimonialia pcepta diuini cul/ tus: per q̄ hō bene ſe habet ad deū. q Uniuerſe vie dñi. i. opa eius que ſūt quedā vie deueniendi in cognitionē ipſius. r Mīa ⁊ veri tas. i. iuſticia: q2 lꝫ in aliquib⁹ eius operib⁹ magis appareat eius mīa: vt in pmiatione ſanctoꝝ: tn̄ ibi eſt etiā iuſticia inq̄tuꝫ deus ordinauit ꝙ pro talib⁹ operib⁹ rēddereṫ premiū eternū. ꝓpter qḋ dicit aplūs. 2. ad Timo. 4. Bonū certamē certaui: curſū ꝯſūmaui: fidē ſeruaui: idō repo/ ſita eſt mihi corona iuſticie quā reddit mihi dñs in illo die iuſt⁹ index Et ſilr̄ lꝫ in aliquib⁹ opibus magis iuſticia appareat: vt in dānatōe ma loꝝ: tn̄ ibi eſt miſericordia inq̄tū punit citra ꝯdignū: q2 tāta eſt offen ſa q̄tus ille qui offēdiṫ: ⁊ idō in quolibet mortali peccato icurriṫ ō rigo re iuſticie pena ifinita etiā intenſiue: ſi poſſet eſſe. s Reqrentib⁹ teſtm̄ eius. i. legē a deo datā. t Et teſtimonia ei⁹. per oracula pro/ phetaꝝ. Illis eni qui ſcrutanṫ talia apparet ꝙ vniuerſe vie dñi ſunt mīa ⁊ veritas. Uel aliter. Reqrētibus. i. cuſtodiētib⁹ legē ⁊ ꝓphetaꝝ monita. apparet per experientiā diuinoꝝ bn̄ficioꝝ ꝙ vniuerſe vie do mini ſunt miſericordia ⁊ vitas. ⁊ hoc magis ꝯſonat lr̄e Hiero. iux he/ breū: que ſic habet: His qui cuſtodiūt pactum ei⁹ ⁊ teſtificationē ei⁹. Ulterius ꝯcludit dauid petitionē ſuā de remiſſione pctoꝝ dicēs.
v Propter nomē tuū dñe. i. ꝑpter declarationē bonitatis tue.
x Propitiaberis pctō meo. ipm remittendo. y Multū eſt eni. i. excedēs facultatē virtutis mee ad ſatiſfaciendū. q2 de nullo peccato pōt hō ſatiſfacere niſi ex dei dono. nullū. n. op⁹ ſatiſfactoriū eſt abſqꝫ diuina gratia fcm̄. z Quis eſt hō qui timet dñꝫ. Hic dñr dauid pe tit vite future deguſtationē.d. Quis eſt homo ⁊c. timore filiali et per

dn̄s ꝯſolatōes ei⁹ ſentiēs. q. d. iſtō eſt ſūme deſiderādū. cui⁹ cauſa ſubdiṫ. cū dr̄. a Legē ſtatuit ei in via. ſ. legē diuinā ⁊ legē na ture: que dirigūt in viā iuſticie: q̄ eſt pre oīb⁹ eligenda. b Aia ei⁹ i bonis demorabiṫ. ſ. in bonis diuine grē ⁊ ꝯſolatōis. a qb⁹ per pctm̄ mortale nō amouebitur. c Et ſemē ei⁹ hereditabit ter rā. hoc exponiṫ ab aliquib⁹ de terra iſrl̄: quā hitauit ille populus q̄diu deo debite ſeruiuit. Et inde fuit eiectus qn̄ ad idolatriā de clinauit: vt p3. 4. Reg. Sed melius exponiṫ de terra viuētium. pmiū enim eſt finis meriti: ⁊ p ꝯñs meli us ipſo: q2 finis ē me lior his q̄ ſūt ad finē opa autē meritoria ſūt maiora bona q̄ hereditas terrena: ⁊ idō non pōt habere rationeꝫ finis reſpe ctu operꝫ meritoꝝ: ꝓpter qḋ vbicūqꝫ i ſacra ſcriptura pro opib⁹ virtutū ꝓmit tunṫ bona terrena: q̄ſi premiū: itelligū tur bona ſpūalia et eterna tanq̄ pncipa liter itenta. d Fir mamentū eſt dñs ti mentib⁹ eū. q2 ſtabi/ lit tales in bono. In hebreo hr̄. Cōſiliuꝫ dñi timētib⁹ eū. ⁊ in trāſlatōe Hiero. iu/ xta hebraicū hr̄. Se cretū dñi ⁊c. Et i idē reuertiṫ: q2 dans ali

mētū eſt dñs timētibus eum: ⁊ ⁊ teſtamētū ipſius vt manifeſtetur illis. Oculi mei ſemper ad dñm: quōniā ipſe euellet de laqueo pe des meos. Reſpice in me ⁊ mi ſerere mei: q2 vnicus ⁊ paup ſuꝫ ego. Tribulationēs cordis mei multiplicate ſunt: de neceſſitati/ bus meis erue me. Uide humi litatē meā ⁊ labōrē meum: ⁊ di/ mitte vniuerſa delicta mea. Re ſpice inimicos meos: quoniam multiplicati ſunt: ⁊ odio iniquo oderunt me. Cuſtodi aīam meā ⁊ erue me: nōn erubeſcam: quo/ niam ſperaui in te. Innocentes ⁊ recti adheſerunt mihi: quia ſu ſtinui te. Liberā deus iſrael: ex omnibus tribulationibus ſuis.

quibus bonū ꝯſiliū ipos firmat ⁊ ſtabilit. Et lr̄a hec vltima magi ꝯſonat ſeq̄nti. e Et teſtamentū ipſi⁹ vt manifeſteṫ illis. quia occulta legis diuine reuelanṫ talib⁹. f Oculi mei ſēp ad dñs Hic dñr dauid petit ſui liberationē a tribulatōibus: vt quiet⁹ va care poſſit ꝯtemplationi ⁊ diuis ꝯſolationib⁹.d. Oculi mei ſemp ad dñm. de cuius virtute ꝯfido. idō ſubdiṫ. g Qm̄ ipſe euellet de laq̄o pedes meos. i. ab iſidijs mihi p ſaulē ꝑparatis.
h Reſpice in me. tu dñe pietatis affectu. i Et miſerere mei in effectu. k Quia vnic⁹. reſpectu multitudis ſaulē ſeq̄ntis. p talē modū dr̄ cōmuniter. Rex eſt ſolus qn̄ habet paucā genteꝫ ſecum reſpectiue. l Et pauper ſum ego. reſpectu ſaulis: quia ego ſum fugitiuus: ⁊ ipſe eſt rex in ꝑtāte conſtitutus.
m Tribulationes cordis ⁊c. q2 in fauorē ſaulis multi perſeque/ bantur dauid ſicut patet. i. Reg. de ziphēis ⁊ habitatoribus ceile
n De neceſſitatibus ⁊c. ideſt tribulatiōibus imminentibus per quas neceſſe habeo tranſire. o Uide humilitatem meaꝫ. in corde. p Et laborē meum. in corpore.
q Et dimitte vniuerſa ⁊c. acceptando iſta pro ſatiſfactione.
r Reſpice inimicos meos. ad eos reprimendum. s Quoniā multiplicati ſunt. ⁊ ideo non poſſum euadere niſi per tuum adiu torium. t Et odio iniquo oderunt me. ſcilicet eo ꝙ tua ſācta voluntate ordinaſti me regnare. Et quia perſequuntur me ꝓ bo no opere quod feci cum ſaul ⁊ populo eius pro eis exponēdo me periculis: vt patet. i. Reg. in pluribus locis: ⁊ ſic reddūt mihi ma la pro bonis. v Cuſtodi animam meam. ideſt vitam meam: quia anima viuificat. x Et erue me. de periculis mihi prepa ratis. y Non erubeſcam. captus ab aduerſarys.
z Quoniam ſperaui in te. quia tu es protector in te ſperantiū.
a Innocentes ⁊ recti adheſerunt mihi. licet autem in principio fuge dauid aliqui oppreſſi debitis adheſiſſent ei: vt habetur. i. re gum. 22. tamen poſtea multi boni et iuſti conſiderantes ipſius ſaul maliciam ⁊ dauid innocentiam de diuerſis tribubus iſrael venerunt ad dauid adherentes ei: vt hr̄. i. ꝑaral. 12.
b Quia ſuſtinui te. ideſt propter te iniquam ſaulis perſecu/ tionem. et quia ad bonum principem pertinet non ſolum bo/ num proprium optare ſed etiam commune. ideo ſubdit dauid. deprecando.
c Libera deus iſrael. ideſt bonos de populo iſrael.
d Ex omnibus tribulationibus. ideſt corporalibus ⁊ ſpirituali/ bus. Moraliter poſſet exponi ps iſte de quolibet fideli exiſtente i afflictione ſpirituali a deo petēte liberari qui debet facere eaſ/ dem petitiones cum ipſo dauid. Pſalmus. XXV.

Pſalmus. XXV.

Iudicā me dñe: qm̄ ego i inocētia mea] igreſſus ſū: et i dño ſperās nō i firmabor.] Proba me dñe ⁊ tēta me.] vrē renes meos ⁊ cor meū. Qm̄ miſericordia tua ante oculos meos ē:] ⁊ cōplacui i veritate tua.] Nō ſedi cū ꝯcilio vanitatis:] ⁊ cūz iniq̄ gerētibus nō itroibo.] Odiui eccliā malignātiū: et cū ipys nō ſedebo.] Lauabo iter inocētes man⁹ meas:] et circūdabo altare tuū dñe. Ut audiā vocē laudis: ⁊ enarrē vniuerſa mirabilia tua. Dñe dilexi decorē dom⁹ tue: ⁊ locū hitatōis glie tue.] Nē pdas cūz ipys de⁹ aiaz meā: et cū viris ſāguinū vitā meā. In quoꝝ manib⁹ iniqtates ſūt:] dextera eoꝝ repleta ē munerib⁹. Ego aūt i inocētia mea igreſſus ſum: redime me ⁊ miſerere mei. Pēs.n.me⁹ ſtetit i directo: i ecclesiis bn̄dicā te dñe.]

In finē ps dauid priuſq̄ liniret. XXVI.

Dominus illuminatio mea: ⁊ ſalus mea: quē timebo. Dñs ptector vite mee:] a quo trepidabo? Dū appropiāt ſr me nocētes: ut edāt carnēs meas. Qui tribulant me

a Iudica me dñe qm̄ ⁊c. Huic ps premittitur talis titulus
i in hebreo: Dauid. niſi q premittitur lr̄a lamech ad deſi gnandū q dauid eſt datiui caſus. In tranſlatiōe Hiero. iuxta hebraicū nihil pponitur. patet aūt ſnia huius tituli ex ps. precedēti. Dicūt aūt aliqui q dauid fecit hūc ps fugiens pſecuti onē ſaulis ⁊ petēs ab eo liberari: vñ ifra dr̄: Ne perdas cū ipys de us aīam meū ⁊ cū viris ſanguinū vitā meā. De mā tñ hui⁹ ps de terminata non iueni aliquod notabiliter dictū ppter quod ſaluo meliori iudicio videtur mihi q iſte ps ſit exponēdus de ſtatu dauid qñ poſt mortē ſaulis de r̄nſo domini itrauit regnuz manēs in ebron cuz adherentib⁹ ſibi: vt habetur.z.Reg.z. Et qꝛ ſola domus iuda ſeq̄batur ipſū dauid: reliquus āt populus erat cum iſboſeth filio ſaul. iō dauid orauit vt ſtatus ſuus pſperaret. Igitur ſꝫ hoc ps iſte diuidit i duas partes. qꝛ p̊ dauid petit ſe pſperari in bonis. z̊ pſeruari a malis: ibi Ne pdas cuz ipys. Prima i duas. qꝛ p̊ petit pſperitatē in ſtatu regni. ſcđo in cultu dei. ibi: Lauabo. Circa primū dicit ſic dauid: Judica me dñe. i. cāz regni termina pro me. b Qm̄ ego ⁊c. i. abſq3 pſumptione ⁊ ambitōe.
c Ingreſſus ſū. regnū p tuū r̄nſum. d Et in dño ſperans ⁊c. ſm q dr̄.z.Reg.3. dauid pficiēs ſemp ſeipo robuſtior erat dom⁹ aūt ſaulis decreſcēs quotidie. Et qꝛ inocētia dauid de igreſſu regni nō erat oībus nota. iō petit eam manifeſtari. d. e Proba me ⁊c. pbatio aūt ⁊ tētatio ad hoc ordināt: vt aliquid igtū manifeſtet ipſi tentāti: ⁊ ſic hō tentat aliū: deo aūt nihil eſt igtū: ⁊ ideo nō tētat vt ſibi aliqd manifeſtet: ſz alys. ſicut Gen.zz. dr̄. Tentauit deus abrahā ⁊c. qꝛ per hoc q ad pceptū dei parat⁹ fuit filium imolare: notū fuit alys bonū obedientie. ſue ſz q pleni⁹ dictū fuit ibidē. Et hoc modo petyt dauid ſe tētari a dño deo: vt ei⁹ inocentia fieret alys manifeſta: vt ſic libētius ſe ei ſubycerēt. ⁊ ſic factū fuit. qꝛ p hoc q dauid in morte abner fleuit ⁊ ieiunauit: cognouit ppl's eius ⁊ iſrael vniuerſus q nō fuiſſet iterfectus de ſcitu eius: ſm q hr̄.z.Reg.3. Et cognouit oē vulgus ⁊ vniuerſus iſrael i die illa qm̄ nō actū fuiſſet a rege vt occideret abner. Similiter per hoc q nō fuit letat⁹ de morte iſboſet regis: ſz magis iterfectores eius morte puniuit: vt hr̄.z.Reg.4. notum fuit oibus q non ex ambitione vel pſumptione q̄rebat regnū ſed ex diuina ordinatione: ppter qđ ſtatim ſubdit ca.5. Qm̄ vniuerſe trib⁹ iſrael venert ad eum in ebron: vt vngerent eū regē. Et qꝛ ad pfectā inocētiaz regrit mūdicia cordis ⁊ corporis. iō ſubdit. f Ure renes meos. preſeruādo me a pctis carnalibus. g Et cor meū. pſeruando me a petis ſpūalibus. h Qm̄ miſericordia ⁊c. ipſā iugiter meditādo. i Et cōplacui ⁊c. in ipſa delectando. iō ſupple.
k Nō ſedi ⁊c. i. cū hoībus pſumptuoſe icedere volentibus q̄rens ab eis ꝯſiliū de modo itrandi regnū. l Et cū iniqua ⁊c. i. cum ioab ⁊ abiſai ⁊ eoꝝ complicibus qui inique iterfecerūt abner.
m Odiui eccliam malignantiū. ſ. rechab ⁊ baana: qui erāt principes latronū: ⁊ iſidioſe occiderūt dñm ſuū iſboſet.z.Reg.4.
n Et cū ipys ⁊c. qꝛ talibus nō fauit: ſz magis eos iterfici iuſſit.
o Lauabo. Hic ꝯñr petit pſperitatē in cultu dei. d. Lauabo ⁊c. i. vtinā lauē. hebrei eni nō hn̄t modū optatiuū: ſz vtunt pro eo futuro indicatiui. Per manus aūt deſignant opa: eo q manus ē organū organoꝝ: vt dr̄.3. de aīa. per hoc aūt petit dauid ſāctitatē vite: q regrit in cultu dei. iō ſubdit. p Et circūdabo altare tuū dñe. i. veniā ad offerēdas oblationes ⁊ ſacrificia: tñ p ſacerdotes ad quoꝝ ſpectat talia offerre. q Ut audiā vocē laudis. qꝛ in talibus oblationib⁹ leuite cātores cātabāt diuinas laudes.
r Et enarrē vniuerſa mirabilia tua. i. faciā enarrari p leuitas: qꝛ dauid fecit cātica a leuitis decantāda: vt hr̄.i.Regl.16. ⁊.i. Eſdre 3. s Dñe dilexi decorē dom⁹ tue. ppter hoc eni adduxit archā teſtamēti in hierl'm iuxta domū regiā vt hrēt cultū dei ppe ſe. Et fecit eā itroduci intra tabernaculū qđ ei tetēderat ⁊ pparauerat magnifice: vt hr̄.i.Paral'.25. Et voluit ei ēt edificare domū cedrinā: vt hr̄.i.Paral'.17. ſed dñs fecit hoc edificium retardari vſq3 ad tps ſalomonis fily ſui. Dauid tamen pparauit ipenſas: vt hr̄.i.Paral'.29. Et dedit ſalomoni deſcriptionē templi ⁊ oīum edificioꝝ ⁊ vtēſilium.
t Et locū ⁊c. i. locū qui vocat ſanctū ſanctoꝝ: in q̊ erat archa teſtamēti ⁊ ppitiatoriū: qđ erat quaſi ſedes dei: ſicut plenius expoſui Exo.25.
v Ne perdas. Hic ꝯñr dauid petit preſeruari a malis. d. Ne perdas. i. pdi permittas. x Cū ipys. i. cū male ſe hn̄tibus erga deum. pietas eni eſt diuin⁹ cultus: ⁊ iō ipietas diuio cultui opponitur. y Et cū viris ſāguinū. i. cū hoībus male ſe hn̄tibus ad pximū. ſicut ſūt homicide ⁊ raptores: qui dicunt viri ſanguinū. i. multi ſāguinis effuſores cuiuſmodi ſūt raptores đ alieno labore ⁊ ſāguine viuentes. z In quoꝝ manib⁹ ⁊c. qꝛ ſemp parati ſūt inique agere. a Et dextera ⁊c. i. pro quib⁹ inocētes ꝯdēnauerūt ſeu vexauerūt ſeu iterfecerūt.
b Ego aūt ⁊c. In fine ps repetit inocentiā ſuaz circa igreſſū regni quaz allegauerat in principio: ſicut freq̄nter fit in cāticis: in q bus principiū repetit in fine. verūtamē qꝛ pn̄tē vitā nō tranſit aliqs ſine culpa aliq̄. iō ſubdit. Redime me ⁊ miſere mei.
c Pes eni me⁹. i. affectio mea. d Stetit in directo. appetēs rectitudinē iuſticie. e In ecclīys bn̄dicā ⁊c. de bn̄ficys mihi collatis a te. Moral'r poſſet exponi ps iſte de quolibet fideli qui veniēs ad etatē adultā debet regnū ſuū ingredi bene regendo motus interiores: et actus exteriores. Et quia propter pnitatem ſenſuum ad malū patitur difficultatē circa regni huius ſtatū: iō debet deū ſollicite deprecari: vt proſperetur ſtatus ſui regni ad laudem ⁊ cultum nominis diuini. Et
f potest ad hec littera de facili applicari. Pſalmus. XXVI.
Dominus illuminatio mea ⁊c. Huic pſalmo premittitur talis titulus in hebreo: Dauid. preponitur tamē littera lamech. ad deſignandum q eſt datiui caſus. In tranſlatione vo Hiero. nihil pponitur: ſed abſolute dicitur: Dauid. ⁊ per hoc apparet auctor ps. ſ. dauid De materia autem huius ps ⁊ tempore quo factus fuit dicit Hiero. in plogo huius libri: q dauid fecit hūc ps poſt mortē ſaulis anteq̄ vngeret in regem: ⁊ ſm hoc nō pōt itelligi de vnctione qua inunctus fuit a ſamuele: ſicut habetur. i. Reg.16. quia illa inunctio fuit longe añ mortem ſaulis: poſt mortē vo ſaulis bis fuit inunctus. primo ſuper tribum iuda: vt hr̄.z.Reg.z.ca. ſcđo ſuper totū iſrl': vt habetur.z.Regl.5. De qua tamen iſtarum duarum vnctionum factus fuerit hic ps. Hieronymus non dicit: videtur tamen q factus fuerit pro ſecunda. quia pma fuit particularis ⁊ ſm quid: iſta autem generalis ⁊ ſimpliciter. Dicunt autez hebrei ⁊ ē ſatis veriſimile: q quando deus promouet aliquez ad aliquam dignitatem datur ſibi gratia per quam conuenienter poſſit exequi illam: ⁊ hoc niſi promotus ponat ſibi obicem: propter quod dauid ad illam vnctionem deuote ſe preparauit: et hunc pſalmum fecit. Et diuiditur in tres partes ſm tria petita a dauid neceſſaria ad exeq̄ndum debite regie dignitatis officium. Primum eſt contra aduerſarios conſtantia. ſecundum eſt circa diuinum cultuz diligentia. quia per ipſum reges regnant. tertium eſt in bonis perſeuerantia ſine qua alia ſunt inutilia. ſecundum petitur ibi: Unam pety a domino. tertiuz ibi: Adiutor meus eſto. Circa primum dicit dauid: Dominus illuminatio mea in cognitione agendoꝝ que maxime requiritur in rege.
g Et ſalus mea. in periculis belloꝝ.
h Quem timebo. timore filialis reuerentie. i Dominus protector ⁊c. contra hoſtes. k A quo trepidabo. quando enim hoſtes veniunt contra aliquem regez: debet formidare ne hos dominus permiſerit ppter ſuam culpam. ideo ſubditur. l Dū appropiant ⁊c. ideſt mihi ⁊ populo meo nocere volentes. m Ut edāt. ideſt edi faciant a feris ⁊ auibus. n Carnes meas. ideſt populi mei iterficiendi. Et quia dauid ex contritione aduerſarioꝝ ſuorum diuina virtute iam facta confidebat de futura. ideo dicit. o Qui tribulant ⁊c. ideſt tribulauerunt de preterito: quia in libro pſalmoꝝ qui compoſitus eſt metrice. ratione metri frequenter ponitur tempus vnum pro alio: et quia loquentes ex magno affectu freq̄nter mutāt modū loq̄ndi de preterito in futuꝝ ⁊ econtra. Hic autem liber factus eſt p modū orōnis:

seu diuine laudis:in qbus reqrif affectus deuotionis. a Ipsi isir/mati zc.s.saul doech z isboseth z cōplices eoꝝ. b Si ɔsistant zc.d futuro. c Nō timebit cor meū.ɔfidēs de diuino adiutorio sicut iu uit de pterito.iō subdit. d Si exurgat zc.sicut factū est post inūcti onē predictā:vt hr.z.Reg.5.Audierūt ergo philistym q vnxisset da uid in regē sup israel:z ascēderūt vniuersi:vt qreret dauid.Et seqr ibi dē:Et ɔsuluit dauid dñm.d.Si ascendā ad philistym:z si dabis eos in manu mea.Et dñs dixit ad dauid:Ascēde qz tradēs tradā tibi philisti im i manu tua. e Unā pety.Dic ɔñr dauid petit circa diuinū cultū diligē/tiā.d.Unā.s.rem

f Pety a dño.pre ceteris.

g Hāc reqram.depcādo dñm pseuerāter.p obten/tu ipi⁹:qz ad hoc q petitio sit exaudibilis:a deo non solū reqrif q sit pia z p se sicut ista.sz ēt q sit pseue rās.z q̄ sit dicta petitio dr

h Ut ibitē zc.i.q dom⁹ bitatōis mee sit ,ppe locū cultus diuini i Ut vi deā.i.sciā. k Uolūta tē dñi.qz ibi dabanf diui na rūsa. l Et visitē tē plū ei⁹.ad adorādū ibidē freqnter z offerēdū.Et di cit tēplū:qz habuit ,pposi tū edificādi ipsū:vt dictū est.ps.pcedenti.Et vna cā hui⁹ ppositi subditur.

m Qm abscōdit me zc.i. in sui cultus loco.s.qn fu/

inimici mei:ipsi ifirmāti sūt z ce/ciderunt. Si ɔsistāt aduersū me castra: nōn timebit cor meū. Si ēxurgat aduersū me pliū: in hoc ego sperabo. Unām pety a dño hāc reqrā:ūt ihabitem in domo domini oib⁹ dieb⁹ vite mee. Ut videām voluntātem domini: z uisitez tēplū ei⁹. Quoniā abscon dit me in tabernaculo suo: i die mālor ,ptexit me in abscōdito ta bernaculi sui. In pētra exaltauit me: z nūnc exaltauit caput meuz sup inimicos meos. Circuiui z imōlaui i tabernaculo ei⁹ hōstiā vociferatiōis:cantābo z psalmū dicam dño. Exaūdi dñe vocem meam q clāmaui ad te:miserere

giēs saulē ips iterficere volētē venit in nobe ad abimelech sacerdotē z ibi accepit panē z gladiū:vt dr.i.Reg.zi.ca. n In die maloꝝ.in hebreo hr:In die pessima.eo q illa die ibi erat doech idume⁹:qui retu lit sauli hoc fcm̄:ex q̄ secuta est occisio sacerdotū.i.Reg.zz. o In petra exaltauit me.i.in loco sic vocato:q dauid desperabat se posse euadere: uid z viros ei⁹ i modū corone ita q dauid desperabat se posse euadere: z a deo factū fuit q nunci⁹ venit ad saul.d.Festina z veni: qm ifuderūt se philistym sup terrā.Reuersus est ergo saul desistēs psequi dauid.z subdif ibi:Propter h vocauerūt locū illū petrā diuidētē.i.Reg.z3.

p Et nunc exaltauit caput meū.coronādo me corona regni israel paci fice z qete. q Circuiui.freqntando locū diuini cultus. r Et imo laui zc.per sacerdotū man⁹. s Hostiā vociferationis.qz hostie of ferebanf cū vociferatione diuine laudis p cātores. t Cātabo zc. qz ipsemet dauid cantabat corā archa:sm q hr.z.Reg.6. v Exau/di dñe zc.i.orōnē. x Qua clamaui ad te.orādo ex magno affectu pro bono regni statu.z tuo cultu.vt pz per predicta. y Tibi dixit cor meū.quia nō solum orat voce:sed z mente. z Exquisiuit te zc. .i.facies corporis exterior:z facies mētis interior. a Faciē tuā do mine requirā.i.grām tuā.Et loqf de deo more humano.qz quando pe tens est sibi gratiosus vertit faciē ad eū:qn aūt displicet auertit.iō sub dif. b Ne auertas zc.mihi tuā grām denegādo. c Ne decli/nes zc.talis.n.declinatio faciei apud hoīes signū est hoīs irati.

d Adiutor me⁹.Dic ɔñr dauid petit pseuerantiā in bonis.d.Adiutor me⁹esto dñe.q.d.Sine tuo adiutorio nullū est opus bonuz. e Ne derelinqs me.qz tunc nō possē i bono stare. f Neqz despicias me de⁹salutaris me⁹.illa eni q̄ sic relinquunf.despici videf.Et subdit cāz necessitatis pdicti adiutoꝝ.d. g Qm pr̄ zc.i.adā z eua dereliqrūt me expositū miserys pñtis vite:qz p eoꝝ trāsgressionē deriuaf ad oēs hoīes originale pctm̄:per qd hñt ,pnitatē ad malū:z difficultatē ad bo nū. h Dñs aūt assūpsit me.qz recurrentib⁹ad eū non denegat suū auxiliū.ɔ difficultatē ad bonū:z ,pnitatē ad malū.iō subdif: i Le gem pone zc.Lex dicitur a ligando.dicit igitur.Legē pone mihi zc. q.d.ita liga me lege naturali z diuina.vt nō declinē a via regia māda toꝝ tuoꝝ. k Et dirige me zc.per semitā que est arctior z rectior: intelligitur perfectio maior:que est supererogationis:quā dauid desi/derabat. l Ne tradideris me zc.i.in voluntates malignoꝝ spi/rituū mihi aduersantiū. m Qm insurrexerunt zc.demones enim de iustorum innocentia requisiti falsū rñdent z contra eos allegant:si cut patet Job p.q sathan requisitus a domino de inocētia sancti Job falsū respondit:z contra eū falsum allegauit.d.Nūqnid frustra timet iob deū zc. n Et mentita est zc.qz sathan mendax est:z pater ei⁹ idest inuentor mendacy:vt dicitur Joan.8.Aliter exponitur ab aliqui bus ab illo loco.Legem pone mihi domine zc.quod est petitio dauid

petentis.vt a deo sic dirigatur q a saule z eius cōplicibus non ca piaf.Et quod subdif.Qm insurrexerunt in me testes iniq.scilicz illi qui erga saul falso diffamabāt dauid sm q ipse dicit.i.Reg. z4.Quare audis verba hoīum loquentiū:dauid querit malum aduersū te:Sed prima expositio magis consonat lr̄e precedenti z subsequenti:que loquitur de perseuerantia dauid in bonis post mortem saulis:propter quod ex tali perseuerantia : quam a deo obtinere sperabat.concludit in fine psalmi.

mei z exaudi me. Tibi dixit cōr meū ēxqsiuit te facies mea: faciē tuā dñe reqrā. Nē auertas faciē tuā a me: nē declines i ira a suo tuo. Adiūtor me⁹ esto ne dereli qūas me:neqz despicias me de⁹ salutaris me⁹. Qm pater me⁹ z mr̄ mea dereliqrunt me dñs aūt assūpsit me. Lēgē pone mihi dñe ivia tua: z dirigē me i semita re/cta pp inimicos meos. Nē tradi deris me i aias tribulātium me: qm isurrēxerūt i me testes iniq: z mētitā est iniqtas sibi. Credō videre bona dñi:i terra viuētiū. Expēcta dñz viriliter age: z ɔfor tēf cor tuū z sūstine dominum.

Dauid. ps. XXVII.

o Credo videre bo na dñi.electis repro missa. p In ter ra viuentiū.i.in vita beata:q est eterna. Spes eniz est certa expectatio future beatitudinis ex grā z meritis.pueniens Propter qd dauid exhortaf seipm lo/qns ad seips qsi ad aliū.d. q Expe cta dñm.i.p virtutē spei btitudinem ab ipso expectādo. r Uiriliter age.de bo no in me:i⁹ pficien do. s Et confor tetur cor tuum.vir/tute diuine grē:qua stabilif cor.propter qd dr Heb.13.Opti mū est grā stabilire cor. t Et sustine dñz.patienter ferē

do eius discipline flagellū:quia ipe vulnerat z medetur:percutit z manus eius sanabūt.Job.5.Moraliter autez potest exponi ps iste vt sit oratio cuiuslibet sapientis ad vnctionē regiam:seu pō/tificalē se deuote preparantis:quia primo debet petere constan/tiam contra insultus malignorum spirituum.secundo diligen/tiam circa diuinum cultum.tertio perseuerantiam in bonis: vt pertingat ad finalem premium:quia qui perseuerauerit vsqz in finem hic saluus erit.Mathei.10.

In ps.z6.Dominus illuminatio mea.vbi dicitur in postilla.Ex/quisiuit te facies mea.

ADDITIO.

i In his verbis cū dicit psalmista.Exquisiuit te facies mea faciē tuam dñe requirā.videf ,ppzie petere visionē faci alem diuinā:in qua vltima beatitudo consistit.De illa eni dicit Apl's.i.Corl.13.ca.Tūc autem facie ad faciem quod notanter in nuitur in premissis verbis:sz quia talis visio facialis nō habetur de cōmuni lege in statu vie:iccirco per verbū futuri tēporis sub/iūxit:Faciē tuā dñe requirā.i.pseuēranter istabo vt inueniā:z sic in predictis vbis magis videf petere psalmista grām consūmatā q̄ est in glia q̄ grām enigmaticā:q̄ ptinet ad viā.cū tñ subdit.Ne auertas faciē tuā a me.pōt itelligi de grā,put in postilla qz per eā deuenif ad facialē visionē:quā principaliter petiuit.

In eodem ps.z6.vbi dicitur in postilla : Quoniam pater meus. idest adam.

ADDITIO.

Q Um psalmista dicit.Pater meus z mater mea dreliqe runt me:ad litteram pōt intelligi proprie de dauid: qui cū esset minimus fratrum contemptus fuit a parētibus vnde no lebant cū presentare samueli ad vnctionē:quasi cōtemptiue eū relinquentes:a domino tamen per samuelem fuit assumptus:vt patet.i.Reg.16.ca.hec in glosa:z pertinet ad sensum litteralem: qz ad ,ppriam historiā ipsius dauid:Qd autem subditur.Legem pone mihi domine zc.continuatur proprie cum predictis:sz hāc expositionem sic.Nam quia ad regem pertinet regere populuz: sm legem diuinā:iccirco regi precipiebatur Deut⁹.17.ca.vt scri/beret sibi librū legis diuine:z assidue eo legeret.z hoc est quod dicitur.Legem pone zc.

REPLICA.

I In ps.Dominus illuminatio.pauca ponit Burgē.sed q̄ ponit magis tendunt ad littere discontinuationez q̄ ex/positionem.z presertim circa illum passum: Quoniā pa ter meus z mater mea zc.Quē sic exponit q parentes dauid con temnendo eū z abyciēdo:noluerunt eum samueli presentari ad vnctionem quasi contemptiue eum derelinquēdo.Illud autem nō videf verū q parētes dauid illud fecerāt ex contēptu:sed qz nō psumebāt de iuniore:nec de illa prima vnctione facta p samu/

elem factus eſt p̄s iſte: q2 fact9 eſt poſt mortẽ ſaul: vt dicit beatus Hiero. Jlla aũt vnctio lõge añ mortẽ ſaul facta eſt: vt pʒ. i. Reg. 16. etiã hoc videt̃ q2 tp̃e p̄me vnctionis dauid nihil habuit aduerſi q̃d timeret ꝓut hic allegat̃. d. Si ſurgat aduerſũ me preliũ caſtra ⁊c̃. imo ſtati poſt p̄mã vnctionẽ fact9 eſt amiciſſimus ip̄i ſaul ei9 pſaltes armiger ⁊ gener: q̃ oĩa patent. i. Reg. per totum. Q̄uis poſt factus ſit ſaul ei9 ꝑſecutor: de quo hũc p̄s nõ fecit ꝓut beat9 Hiero. ſentit: ⁊ ſupra allegatũ eſt. ¶ Pſalmus. XXVII.

Ad te domie clamabo ⁊c̃. Huic p̄s p̄mittit̃ talis titulus in hebreo. ⁊ ĩ trãſlatione Hiero. ſic p̄s. p̄cedẽti. ꝑꝑ q̃d ex dictis pʒ expoſitio. De mã ãt hui9 p̄s ⁊ tp̃e q̃ fact9 fuerit videt̃ mihi ſaluo meliori iudicio ꝙ dauid fecit hũc p̄s. in ꝑſecutiõe abſalõ ꝯ ipʒ qñ dauid fugiẽs de hieruſalẽ timore abſalõ aſcẽdebat cliuũ oliuaꝝ nudis pedib9 icedens flẽs ⁊ oꝑto capite: ⁊ ſadoch ⁊ abiathar appõtauerũt archã dei volentes ipʒ ꝯcomitari: ⁊ aſcẽdit abiathar ad ꝯſulẽdũ dñʒ: vt hr̃. 2. Reg. 15. ſʒ tũc nõ habuit rñſũ: ꝑꝑ q̃d dauid reputauit deũ ſibi nõ eſſe adhuc placatũ: ꝑꝑ q̃d iuſſit archaʒ reportari in ciuitatẽ ad locũ ſuũ ſua comitiua reputãs ſe ĩdignũ. ⁊ tũc aſcẽdens ſũmitatẽ mõtis vñ tabernaculũ dñi clare videbatur: ex illo loco orauit verſa facie ad locũ ſcm̃: ſicut ſolit9 erat facere qñ veniebat ad locũ illũ. ſicut ⁊ nũc fideles a loco vñ põt videri eccl̃ia alicui9 ſcĩ ibi adorãt: ⁊ viſibile eſt ꝙ tũc fecerit p̄s iſtũ ꝓ ſua liberatõe ab illa ꝑſecutõe: ⁊ ꝑ ſp̄m ĩtellexerit ſe exauditũ. Et ſʒ h̄ diuidit̃ iſte p̄s. q2 p̄ ponit̃ ipſi9 dauid deuota petitio. ſcd̃o ei9 exauditio. ibi: Bñdict9 dñs. Circa primũ dicit ſic. Ad te dñe clamabo. i. magno affectu orabo ⁊ q̃ ſit oro ſubdit̃ cũ dr̃. b Deus me9 ne ſileas a me. denegãdo mihi rñſũ per ſp̄m tuũ: ſicut negaſti mihi petẽti ꝑ abiathar ſacerdotẽ. c Neqñ taceas a me. repetitio eſt eiuſdẽ ad maiorẽ affect9 exp̄ſſionẽ. d Et aſſimilabor ⁊c̃. i. reputabo me mortuũ. ſi nõ des mihi rñſũ. e Exaudi dñe vocẽ ⁊c̃. i. ne differas lõge me exaudire. f Dũ extollo ⁊c̃. q2 verſa facie orabat ad locũ vbi erat tabernaculũ: in q̊ loco per ſp̄m ſciebat fundãdũ eſſe tẽplũ. g Ne ſimul tradas ⁊c̃. q ſũt digni morte tp̄ali. h Et cũ oꝑantib9 iniq̃tatẽ ⁊c̃. perditõe gehẽne. Et q ſunt illi oñdit. d. i Qui loquunt̃ pacẽ cũ ꝓxi. ⁊c̃. i. mecũ. ⁊ de talib9 erat achitophel: q fuerat ꝯſiliari9 dauid. Et ſimiliter abſalon q in v̊bis ⁊ ſignis fingebat ſe diligere dauid vt patrẽ ſuũ: ⁊ tñ machinabat̃ ꝯ dauid in malũ: q2 abſalõ de conſilio achitophel ꝯſpirauit ꝯtra p̄rem: vt hr̃. 2. Reg. 15. k Da ill̃ ⁊c̃. eos ſm̃ demerita puniẽdo. q̃d dixit dauid nõ ʒelo vindicte: ſʒ iuſticie. l Et ſm̃ nequitiã ⁊c̃. i. ſm̃ neq̃tiã ab eis ſtudioſe inuentã: q2 de ꝯſilio achitophel ſub ſp̄e d̃uotõis iuit abſalõ ad locũ cõſpiratiõis fiẽde ꝯ p̄rem. 2. Reg. 15. m Scd̃m oꝑa manuũ eorũ ⁊c̃. Repetitio eſt eiuſdẽ ad maiorẽ exp̄ſſionẽ. n Qm̃ ñ ⁊c̃. i. opera a dño p̄cepta: q̃ ſũt ſancta ⁊ bona. ⁊ talia nõ ĩtellexerunt practice: q̄uis achitophel q erat valde ſapiẽs ĩtellexerit ſpeculatiue. o Et in oꝑa ⁊c̃. q2 abſalõ ſine filio mortu9 ⁊ ĩterfectus ẽ: vt hr̃. 2. Reg. 17. ⁊ achitophel ſuſpẽdio ĩteryt. 2. Reg. 17. Et vtrũq; cõtigit iudicio diuino. p Bñdict9 dñs. Hic ꝯñr deſcribit̃ petitionis dauid exauditio quã in ſpũ p̄uidit in gñali: nõ tñ q̄tũ ad oẽs ꝯditiones ꝑticulares. dicit igit̃. Bñdict9 dñs. tanq̄ grat9 de diuino bñficio. q Qm̃ exaudiuit vocẽ dep̄cationis mee. i. exaudiendã reuelauit. r Dñs adiutor me9. in factis arduis. s Et ꝓtector me9 in ꝑiculis. t Et in ip̃o ſperauit cor meũ. et nõ lingua tm̃. v Et adiut9 ſũ. eo ꝙ ſꝑaui vere corde ⁊ ore. x Et refloruit caro mea. q2 ex leticia cordis ĩteriori fit q̃dã refluentia in carne exteriori: ſʒ ꝙ dr̃ ꝓuer. 17. Animus gaudẽs etatẽ floridã facit: ſp̄s aũt triſtis exiccat oſſa. y Et ex volũ. ⁊c̃. i. motu

Ad te dñe clamabo deus meus ne ſileas a me: ne qñ taceas a me: ⁊ aſſimilabor deſcẽdẽtib9 ĩ lacũ. Exaudi dñe vocẽ orõnis mee duʒ oro ad te: dũ extollo man9 meas ad tẽplũ ſãctũ tuũ. Ne ſimul tradas me cũ pctõrib9: ⁊ cũ oper ãtibus iniq̃tatem ne ꝑdas me. Qui loquunt̃ pacẽ cũ ꝓximo ſuo: mala aũt ĩ cordib9 eoꝝ. Da illis ſʒ opera eoꝝ ⁊ ſm̃ neq̃tiã adiuẽtionuʒ ipſoꝝ. Scd̃m opera manuũ eoꝝ tribue illis: redde retributõeʒ eorũ ipſis. Quõniã nõ ĩtellexerunt opera dñi: ⁊ ĩ operã manuũ ei9 deſtrues illos: ⁊ non edificabis eos. Bñdictus dñs: quõniã exaudiuit vocẽ dep̄catiõis mee. Dñs

adiutor me9 ⁊ ꝓtector me9: ⁊ in ipſo ſperauit cor meũ ⁊ adiutus ſũ. Et refloruit caro mea: ⁊ ex volũtate mea ꝯfitebor ei. Dñs fortitudo plebis ſue: ⁊ ꝓtector ſaluationũ xp̄i ſui ẽ. Saluũ fac populũ tuũ domine ⁊ benedic hereditati tue: ⁊ rege eos ⁊ extolle illos vſq; in eternũm.

¶ Canticum dauid. XXVIII.

Afferte dño filij dei: afferte dño filios arietum. Afferte dño gl̃iã ⁊ honorẽ: afferte dño gl̃iã noĩ ei9: adorate dñʒ ĩ atrio ſcõ ei9. Vox dñi ſuꝑ aq̃s: deus maieſtatꝭ ĩtonuit: dñs ſuꝑ aq̃s multas. Vox dñi ĩ virtute: vox dñi in magnificẽtia. Vox dñi confringentis cedros:

ꝓprie deuotiõis. z Cõfitebor ei. ꝯfeſſione laudis. Et q̃d ꝯſitatur ſubdit. d. a Dñs fortitudo ⁊c̃. quaſi diceret. Ego ⁊ plebs mea cũ ſimus pauci nõ poſſem9 reſiſtere. niſi virtute diua. b Et ꝓtector ſaluationũ ⁊c̃. i. mei q ſũ xp̄s ei9: q2 per eũ in regẽ vnctus. Et q2 ad bonum principẽ ꝑtinet deſiderare bonũ ppl̃i ſui. iõ ſubdit dauid. d. c Saluũ fac ppl̃m ⁊c̃. in ꝑiculis. d Et bñdic hereditati tue. multiplicando ppl̃m tuũ in bonis temporalibus ⁊ ſpũalibus. e Et rege eos. ne deuient a via iuſticie. f Et extolle illos. ꝑducendo eos ad celſitudinẽ celeſtis glorie. g Vſq; in eternũʒ. i. ſine fine. Moraliter autẽ põt exponi p̄s iſte de q̊libet fideli poſito in afflictione corporali vel mentali: ⁊ iõ deuote ſe petit liberari diuinit9 ⁊ ſentiẽſſe a dño exauditũ ſtudet ei d̃uote regratiari. Cetera patent.

Pſalmus. XXVIII.

Afferte dño. Huic p̊s premittit̃ talis titl̃s ĩ hebreo: p̄s dauid. Jn trãſlatõe v̊o Hiero. dr̃. Cãticũ dauid: ⁊ in ideʒ redit: ⁊ pʒ expoſitio ex dictis ſupra p̄s. 22. ⁊. 23. De mã ãt hui9 p̄s dicit Hiero. in ꝓlogo huius libri ꝙ dauid fec̃ hũc p̄s. in ꝯſũm ãtõe tabernaculi quod fecit ad reponendũ archã domini: vt habetur i. Paral̃. 16. quo ꝯſummato erat ibi deo deuote offerẽdũ ⁊ ſeruiendum: ⁊ ſm̃ hoc iſte p̄s diuidit̃ ĩ duas partes. q2 primo dauid ĩuitat ad offerẽdũ deo deuote. ſecundo declarat ꝙ ſeruiendũ eſt ei humiliter ⁊ prompte. ibi: Vox dñi. Circa primũ dicit ſic: Afferte dño filij dei. i. vos filij iſrael q eſtis filij dei tanq̄ ab eo ſpecialiter electi ⁊ dilecti. ſm̃ ꝙ ipſe dicit̃ Exo. 4. Filius meus primogenitus iſrael. Vel aliter.

i Filij dei. ideſt vos ſacerdotes ⁊ miniſtri: qui inter filios iſrael eſtis ſpecialiter electi ad cultum dei. k Afferte filios arietum. hoc dicitur propter iuge ſacrificium in quo offerebãtur quotidie duo agni immaculati: vnus in mane: ⁊ alius in veſpere. ⁊ per hoc intelliguntur alie oblationes ⁊ ſacrificia: que offerebantur medio tempore: quia ante ſacrificium matutinum nõ poterat fieri aliqua oblatio ſeu ſacrificium: ſimiliter nec poſt iuge ſacrificium veſpertinum.

l Afferte domino ⁊c̃. omnia opera veſtra bona ad eius gloriam dirigendo: ſm̃ ꝙ dicit Apoſtolus. i. Corinth. 10. Omnia in gloriam dei facite. Hoc autẽ facit fides operans per dilectionẽ in quibus conſiſtit cultus dei interior: propter quod dicit Aug9 in enchiridion: Fide ſpe ⁊ charitate diligitur deus ſeu colitur. m Afferte domino gloriã nomini eius. ideſt nomini eius tetragrãmaton: quod habebat̃ in tãta reuerẽtia apud hebreos ꝙ non nominabat̃ in publico: ſed tñ in templo ĩ benedictionibus ſacerdotum ſuper ppl̃m. n Adorate dominum ⁊c̃. ideſt in atrio ſacerdotum vbi fiebãt ſacrificia: quod erat ſanctius alio atrio in quo erant alij vulgares ad adorandum ⁊ audiendũ verbum diuinum. o Vox domini. Hic cõſequẽter dauid declarat ꝙ deo ſit obediendũ prompte: ⁊ hoc per multa exempla virtutis diuine cui nullus poteſt reſiſtere. Primum eſt exemplum de trãſitu maris rubri cum dicitur. Vox domini ⁊c̃. quia ſicut dictum fuit Exo. 14. de nube intermedia inter caſtra iſrael ⁊ egyptiorũ diuino iuſſu ꝓceſſerũt tonitrua ⁊ fulgura ſubuertentia rotas curruum egyptiorum: ⁊ aque reuerſe ſunt ſuper egyptios. ideo ſubditur. p Dominus ſuper aquas multas. Secundũ exemplũ eſt in datione legis que facta eſt in terroribus diuine virtutis: ſm̃ ꝙ dicitur Exo. 19. Jam aduenerat dies terti9 ⁊ mane inclaruerat: ⁊ ecce ceperunt audiri tonitrua: ⁊ micare fulgura: ⁊ nubes denſiſſima operuit monteʒ: clangorq; buccine vehementius perſtrepebat. ⁊ quantum ad hoc dicitur q Vox domini in virtute. poſtea locutus eſt dominus dicẽs. Ego ſũ dominus deus tuus qui eduxi te de terra egypti. ⁊ conſequẽter ponuntur decẽ decalogi p̄cepta: ⁊ quãtum ad hoc dicitur. r Vox domini ĩ magnificẽtia. Loq̃batur. n. ſicut rex magnificus imponẽs precepta. Et quia filij iſrael fuerũt valde ꝑterriti: ſm̃ ꝙ dicitur ibi. Et perterriti ac pauore concuſſi ſteterũt procul dicẽtes moyſi. Loquere tu nobis ⁊ audiem9. non loquat̃ nobis domin9 ne forte moriamur. ⁊ q̄tum ad hoc dicitur. s Vox domini ꝯfringentis cedros. i. maiores illius ppl̃i: qui ꝯfracti timore ſic lo

loqͥbanť moyſi. a Et cōfringet dn̄s ⁊c̄. hoc addiť ad denotādum magnitudinē principū illius ppl'i: qui erāt capita tribuū. Jn mōte enim libani creſcūt maiores cedri q̄ꝫ alibi. b Et cōminuet eas ⁊c̄. i. ſicut vitulū paſcētē i libano: qui ex modico ſonitu ⁊ fragore terreť ⁊ tremit: ſic iſti fuerūt mirabilr̄ territi: vt predictū eſt: ⁊ q̄ſi cōminuti in mente. q2 ꝯſiderātes diuinā maieſtatē: ⁊ ſuā fragilitatē reputauerūt ſe q̄ſi nihil ⁊ ſicut res cōminuta. q2 tn̄ moyſes nō fuit in aliq̄ territus dixit ad ppl'm: Nolite timere ⁊c̄. Et ſubdiť: Moyſes aūt acceſſit ad caliginē in qua erat dn̄s. iō ſubditur

c Et dilectus. ſ. moyſes q fuit deo dilect⁹ ⁊ hoibus: vt hr̄ Eccl'. 45. d Quēadmodū fili⁹ ⁊c̄. i. ſecur⁹ ⁊ iperterritus: ſicut vnicornis. Jn trāſlatiōe āt Hiero. iux̄ hebreum ſic hr̄. Et diſpget eas quaſi vitulum libani: ⁊ ſariō quaſi fili⁹ rinocerotis. Et eadē ē ſnia: q2 multū territi diſpergūtur: vñ de filiꝫ iſrl' dr̄ vbi ſ. Perterriti ac pauore cōcuſſi ſteterūt pcul. Et ſarion. i. fili⁹ per quē itelligiť

ēt cōfriget dn̄s cedros libani. Et ꝯminuet eas tāq̄ꝫ vitulū libani: ⁊ dilectus queadmodū fili⁹ vnicorniū. | Vox dn̄i itercidentis flāmā ignis: | vox dn̄i ꝯcutiētis dſertū: ⁊ ꝯmouebit dn̄s deſertū cades. Vox dn̄i pparant̄ ceruos ⁊ reuelabit ꝯdēſā ⁊ i téplo ei⁹ oēs dicent gl'iā | Dn̄s diluuiū inhabitare facit. ⁊ ſedebit dn̄s rex i eternum.

moyſes a deo ꝓdilectus. Sicut filius. quaſi fili⁹ rinocerotis. i. ita ipaui dus ſicut rinoceros: qd̄ idē ſignificat qd̄ vnicornis. Tertiū exemplū eſt de vindicta dn̄i facta ī deſerto de chore ⁊ cōplicibus eius: vt hr̄ Num. 16. Ex quib⁹ aliqui fuerūt cōbuſti per ignē a deo imiſſū: ⁊ aliqui a terra abſorpti: ⁊ q̄ꝫtū ad hoc dr̄. e Vox dn̄i intercidētis ⁊c̄. q2 aaron pro illa plaga ſedāda obtulit thymiama: ⁊ ſic ceſſauit icendiū: ſm q dicit Nume. 16. Obtulit thymiama: ⁊ ſtās iter mortuos ⁊ viuos pro ppl'o deprecat⁹ eſt: ⁊ plaga ceſſauit. f Vox dn̄i concutiētis deſertū. q2 tūc fuit terre motus: ⁊ terra apuit os ſuū ⁊ deglutiuit chore dathan ⁊ abyron ⁊ tabernacula eoꝝ. g Et cōmouebit ⁊c̄. hoc additur q2 hoc factū accidit in deſto cades: vbi māſerunt filij iſrael longo tp̄e: vt hētur Deutero. i. Quartū exemplū poniť cū dr̄. h Vox dn̄i pparātis ceruos. Dicūt hebrei. Vox dn̄i occidētis ceruas. Hiero. in trāſlatione iux̄ hebraicū dicit Vox dn̄i obſtetricātis ceruas. ⁊ ſm hoc iſta lr̄a multiplr̄ exponiť. Ra. Sa. exponit eā de tp̄e meſſie. in quo vt dicit: iudei abundabunt oibus delitijs ac bonis: ⁊ ſic ad voluntatē eoꝝ dn̄s interficiet ceruos: ⁊ alia aialia ſilueſtria: q̄ ſunt comeſtibilia. Sꝫ hoc dictū fūdať ſuper errorē eoꝝ qui dicūt vitā futurā fore aialē cibis idigentē. ſic dixi pleni⁹ ſup Geñ. i. ca. Et in hoc errore ꝯueniunt cū tartaris ⁊ ſarracenis. Dictio aūt hebraica hic poſita equoca eſt ad deſignandū occiſionē obſtetricationē ⁊ preparationē. Scd̄m aūt tranſlationē Hiero. iux̄ hebraicū exponiť de virtute dei dantis ceruis virtutē pariendi: ⁊ etiā nutriēdi fetus: ita q ſupplet ibi vicē obſtetricis. Scd̄m aūt lr̄am communē pōt exponi de terra neptalim ſm q ſcribiť Geñ. 49. Neptalim ceruus emiſſus dans eloqa pulchritudinis. qd̄ exponiť a doctorib⁹ hebreis ⁊ latinis: eo q in ſorte neptali erat terra p̄mitiua añ alias ſortes ꝓferens fruct⁹ ſuos: ſicut ceruus veloci⁹ currit alijs aialib⁹: ⁊ ppter h̄ de illis fiebāt ſacrificia in ſolēnitate paſchali de granis nouis. ⁊ tūc leuite cātabant diuinas laudes: q̄ ſūt eloqa pulchritudis. Scd̄m hoc igitur per ceruos hic itelliguntͬ fruct⁹ de terra neptalim veloces ad matureſcēdū pre alijs: ſicut ceruus velocior eſt in curſu alijs aialibus: q̄ quidē velocitas fiebat diuina virtute oia ꝓducente: ⁊ ſm hoc dr̄. Vox dn̄i pparātis ceruos. Et q2 de illis fructib⁹ fiebat oblatio ī ſolēnitate paſchali: vt dcm̄ eſt. iō ſubdiť. i Et reuelabit ꝯdēſa. i. atriū ſacerdotū ⁊ téplū: q2 tūc aperiebanť ad ſolēni⁹ celebrādū diuina. ⁊ dr̄.

k Cōdēſa. eo q vulgus nō hēbat illuc acceſſū libeꝝ. l Et i templo ei⁹ ⁊c̄. q2 tūc diuine laudes forti⁹ cantabanť per leuitas ⁊ ſacerdotes. Tn̄ hic accipiť téplū ꝓ tabnaclo: qd̄ pparauit arche dn̄i. ⁊ freq̄nter accipiť vnū ꝓ altero in vete. teſtam̄. m Dn̄s diluuiū ⁊c̄. Hic ꝯñr ponitur quintū exéplum de diluuio: qd̄ tp̄e noe fuit inductū diuina virtute ſuper terrā ad puniendū hominū maliciā: vt habeť Geñ. 7. ⁊ quātum ad hoc dicitur. Dn̄s diluuiū. ideſt terrā diſſipatā per diluuium. n Jnhitare facit. per multiplicationē hoīum ⁊ animaliū: que in archa reſeruauit. o Et ſedebit dn̄s. tanq̄ꝫ iudex omnium.

p Rex in eternū. ſm illud Jſa. 9. Multiplicabiť eius imperium: ⁊ pacis eius nō erit finis. Ultimo dauid imprecať populo ſuo bona. d.

q Dn̄s virtutem. ſcilicet ſapiētie in aduerſis. r Dabit pplo ſuo. ideſt det. Hebrei eñi non habēt modum optatiui: ſed pro eo vtunť futuro indicatiui modi. s Dn̄s benedicet. ideſt benedicat.

t Populo ſuo. eū in bonis tēporalibus ⁊ ſpiritualib⁹ multiplicando.

v Jn pace. Quia ſicut dicit priſcian⁹. Si querať quid eſt ſummū bonū in vita. bene reſpondeť pax. Myſtice poſſet exponi ps iſte de materiali eccleſia in qua quotidie offertur agnus imaculatus ieſus xp̄us

ad honorē dei patris ſeu toti⁹ trinitatis: cui ſeruiendū eſt: ⁊ prompte obediendū ꝓpter mirabilia: q̄ fecit in celo ⁊ in terris. Primo mirabili correſpōdet ſacr̄m baptiſmi. ſꝫ illud. i. Cor'. io. Oēs in moyſe baptiçati ſūt in nube ⁊ in mari. Scd̄o vo exemplo correſpondet publicatio euangelij: per quā cōfracti ſūt cedri libani. i. principes ſeculi ſubmittentes humiliter colla ſua iugo fidei. Tertio exéplo correſpondet repreſſio ignis iuſſu dei comburēdi virtutē amittētis i multis martyribus: ſicut patet ex eoꝝ legēdis: ⁊ terremot⁹ oppmēs tyrānos ⁊ eoꝝ miniſtros: ⁊ corruere faciens tépla idoloꝝ. ſicut patet in lēgēdis pluriū martyrum. Quartū vo exéplum repñſentat primitiue eccl'ie ſtatū: q2 tunc ſicut terra p̄mitiua ꝓtulit multos fideles gaudenter ⁊ pmpte currētes ad martyriū: qd̄ fuit materia exultatōis ciuiū celeſtiū in téplo glorie deū iugiter laudantiū. Quintū exemplū p̄figurauit ſtatū mūdi añ incarnationē xp̄i: in quo deo permittēte ſuo iuſto iudicio inundauit diluuiū vitioꝝ: ſꝫ p xp̄m ⁊ apl'os tanq̄ꝫ per alteꝝ noe ⁊ filios eius hitata eſt terra ex multiplicatione fidelium.

Dn̄s ꝟtutē pplo ſuo dabit. dn̄s bn̄dicet pplō ſuo in pace.

Pſalmus cantici i dedicatiōe domus dauid. XXIX.

Exaltabō te dn̄e qm̄ ſuſcepiſti me: nec delectaſti inimicos meos ſup me. | Dn̄e ds me⁹ clamaui ad te: | ⁊ ſanaſti me. Dn̄e eduxiſti ab iferno aiam meā: ſaluaſti me a deſcēdētibus

Jn pſalmo. 28. Afferte domino. vbi dicitur i poſtilla. Vox domini obſtetricans ceruas. ADDITIO.

Apud hebreos duplex eſt vita futura. Prima eſt in tépore meſſie per eos adhuc expectati: in qua vitā aialē gerédo: cibis ⁊ potib⁹ idigebunt: ſicut ⁊ mō: niſi q abundāti⁹ ⁊ ſupra modū: ⁊ delectabili⁹ credūt ſe talia habituros. Scd̄a ē in alio ſeculo in qua ſm principaliores ⁊ magis auctēticos non credūt habere vitā corporalē: ſed ſpūalem tm̄. vnde non conueniūt in hoc errore cum ſarracenis ⁊c̄. Pſalmus. XXIX.

x Exaltabo te dn̄e ⁊c̄. Huic ps p̄mittitur talis titulus in hebreo: ⁊ in trāſlatione Hiero. iuxta hebraicū: ps cātici pro dedicatione dom⁹ dauid. Circa quod ſciendū q iſta dedicatio nō fuit domus dauid in qua habitauit. licet aliqui hoc dicant ⁊ male. quia nō legitur illius domus aliqua dedicatio: ſꝫ templi edificati per ſalomonē: quod hic dicitur dom⁹ dauid: quia voluit templū edificare: vt habeť. 2. Regl'. 7. ſed de mādato domini edificiū fuit retardatū vſq̄ꝫ ad tempus ſalomonis filij ſui. Dauid tamen tradidit ei deſcriptionē templi ⁊ edificioꝝ in circuitu ⁊ vtēſiliū: ⁊ preparauit impenſas ſaltē pro magna parte: vt habetur. i. Paralipo. 28. ꝓpter quod hic dicitur: domus dauid. Dicūt autē hebrei ⁊ ſatis veriſimiliter: ꝓut plenius declaratum fuit. 3. Regū. 8. ⁊. 2. Paral'. 6. q in dedicatione templi: cum ſacerdotes portantes archam vellēt eā tranſferre de tabernaculo dauid in quo fuerat ⁊ introducere intra ſancta ſanctorū: porte templi clauſerant ſe: nec fuerūt reſerate donec leuite cantantes ps. 131. veniret ad locū illum: Propter dauid ſeruū tuum ne auertas faciem chriſti tui. ideſt ſalomonis in regem inuncti. Et tunc porte fuerūt reſerate. Quod vidētes omnes populi cognouerunt q peccatum dauid de adulterio berſabee ⁊ homicidio vrie erat totalr̄ a deo remiſſum ⁊ vſq̄ꝫ ad tempus illud plures de populo tenebant contrariū. Jgitur dauid hoc preuidens in ſpiritu fecit hūc pſalmum in quo deſcribit predicti peccati commiſſionē ex ſua fragilitate: ⁊ eiuſdem remiſſionem ex dei miſericordia ⁊ benignitate. Et ſm hoc iſte pſalmus diuidiť in duas partes. quia primo dauid confitetur diuinam benignitatem vel bonitatem: ſecundo propriam fragilitatem. ibi: Ego autem dixi. Circa primū dauid primo dei bonitatem confitetur. ſecundo alios ad idem hortatur. ibi: Pſallite domino. Circa primum dicit ſic. Exaltabo te domine nomen tuum publice collaudando. y Quoniam ſuſcepiſti me. in tua gratia. poſt tāta flagitia a me perpetrata. ſcilicet in adulterio berſabee ⁊ homicidio vrie. z Nec delectaſti inimicos meos ſuper me. ſcilicet achitophel ⁊ abſalon: qui inducebant populum ad me perſequendum: allegantes contra me predictum flagitium: tamen finaliter non fuerunt delectati: quia achitophel ſe ſuſpēdit: ⁊ abſalon in bello interijt: ⁊ magna pars populi ſequentis ipſum. a Domine deus meus clamaui ad te. corde ⁊ ore.

b Et ſanaſti me. a predicti peccati vulnere.

c Domine eduxiſti ab inferno animam meam: ſaluaſti me a deſcendentibus in lacum. quia propter dicta flagitia eram dignus

i lacum. Pſallitē dn̄o ſci ei⁹: ⁊ ꝯfitemini memorie ſcitat ei⁹. Qm̄ ira i idignatiōne ei⁹: ⁊ vita i volūtate ei⁹. Ad veſ. pe⁊ ōmorabit fletus ⁊ ad matutinū leticia. Ego aūt dixi i abūdātia mea nō mouebor i etnū. Dn̄e i volūtate tua: ꝑſtitiſti decori meo ṽtutē. Auertiſti faciē tuā a me: ⁊ fcūs ſū ꝯturbat⁹. Ad tē dn̄e clamabo: ⁊ ad deū meū ōprecabor. Que vtilitaſ i ſāguie meo: dū ōſcēderō i corruptōe3: Nūqd ꝯfitebit tibi pului⁹: aut ānūciabit ṽitatē tuā: Audiuit dominus ⁊ miſertus eſt mei: dn̄s fact⁹ ē adiutor me⁹. Cōuertiſti plāctū meū i gaudium mihi: ꝯſcidiſti ſaccū meū ⁊ circūdediſti me leticia. Ut cātet tibi glia mea ⁊ nō ꝯpūgar: dn̄e deus me⁹ in eternum confitebor tibi.

C Uictori pſ. dauid XXX.

In tē dn̄e ſperaui nō cōfūdar i etnū: in iuſticia tua libera me. Inclina ad me aurē tuā accelerā vt eruaſ me. Eſto mih i deū ꝓtectore3 ⁊ in domum refugij: vt ſaluum me facias. Quoniam fortitudo mea ⁊ refugium meum es tu: ⁊ ꝓpter nomē tuū deduces me ⁊ enutries me. Educes me de laqueo hoc quem abſconderūt mihi: quoniā tu es ꝓtector meus. In manus tuas cōmēdo ſpiritū meū: redemiſti me dn̄e deus veritatis. Odiſti obſeruantes vanitates: ſuperuacue. Ego autē

gehēna: ſed tu ſaluaſti me tua mīa. a Pſallite dn̄o. Hic ꝯſr alios hortat ad laudādū deū ō mīa ſibi facta. d. Pſallite dn̄o ⁊c. .i. vos ſacerdotes diuino cultui deputati ⁊ ſcificati. b Et ꝯfitemini ⁊c. ꝯfeſſione laudis: ad quor i ꝯfeſſionē cū diceret: Miſerere mei dn̄e dauid. aperte fuerūt porte tēpli: vt dcm̄ eſt pſ p̄cedenti. ⁊ ſic oib⁹ apparuit peccatū dauid a deo dimiſſū. c Qm̄ ira ⁊c. .ſ. cito trāſiens: vn̄ in hebreo ⁊ in trāſlatōe Hiero. iux̄ hebraicu3 hr̄. Qm̄ ad momētū ira ei⁹ ⁊ vita in voluntate ei⁹: q2 nō vult de⁹ mortē pctōris: ſ3 vt conuertat ⁊ viuat. Ezech. 18. Q2 ei⁹ mīa ſuperexaltat iudiciū: Jacobi. 2. d Ad veſpe ⁊c. q. d. ſi in veſpe iducat fletus pctōres puniēdo cito trāſibit: ⁊ i mane dabit leticiā eos cōſolando. e Ego āt dixi. H ꝯſr dauid ꝯfitet ꝓpriā fragilitatē. Et circa h p̄ declarat ſuā miſeriā. ⁊ ſcdo dei clemētia3. ibi: Audiuit dn̄s. circa p̄mū dic. Ego aūt dixi ⁊c. i. in p̄ncipio regni mei qn̄ abundaui bonis tp̄alib⁹ ⁊ ſpūalib⁹. f Nō mouebor ⁊c. a via veritatis ⁊ iuſticie. Ex h .n. q i ꝑſecutōe ſaul' poſit' diu inocentiā ſuauerat: vt p3 exō curſu .i. Reg. de cetero eādē inocētiā ſe tenere cōfidebat. iō dicebat. g Dn̄e i vo. ⁊c. fuit .n. decor⁹ corpore: vt hr̄ .i. Regu3. 16. ⁊ magis mēte ṽtutis decore. Uerūtn̄ q2 i h nimis ꝯfidebat. de⁹ ad horā cū dimiſit: ⁊ ſic grauiter peccādo fragilitatē ſuā cognouit. ⁊ h ē qd addit. h Auertiſti faciā ⁊c. ad horā me relinqndo fragilitati mee. i Et fcūs ſū ⁊c. q2 ꝑ ſathanā i flagitia grauia decie ct⁹. k Ad te ⁊c. corde ⁊ ore. l Et ad deū ⁊c. ꝑ dcō⁊ peccato⁊ remiſſiōe allegādo qd ſeqt. m Que vtilitas ⁊c. i. in pctō meo ex q meruī q ſāguis me⁹ effūderet. n Dū deſcēdo ⁊c. i. ſi ꝑꝑ cū icurrā mortē corꝑis ⁊ gehēne. q. d. nulla. vn̄ ſeqt. o Nūqd ꝯfite. ⁊c. ſ. corꝑis mei icinerati. q. d. nō. ⁊ iō meli⁹ ē vt mihi remittas culpā ⁊ penā eternā eā cōmutādo i penā tp̄alē. p Audiuit dn̄s. Hic ꝯſr ꝯfitet diuinā clemētiā. d. Audiuit dn̄s. dep̄catione meā exaudiēdo. q Et miſt⁹ ⁊c. meū flagitiū remittendo. r Dn̄s fact⁹ ⁊c. i ſult⁹ ſathane a me repellēdo. s Cōuertiſti ⁊c. de pctī cōmiſſione. t In gaudiū mihi. de ei⁹ remiſſione. v Cōſcidiſti ſaccū meū. veſtē lugubrē deponēdo. x Et circūdediſti me leticia. iteri⁹ ꝯſolādo. Hoc āt factu3 fuit qn̄ poſt pctm̄ berſabee ⁊ vrie cōmiſſū ieiunauit dauid ⁊ fleuit iacēs ſuper terrā ifirmato ꝑuulo de berſabee nato: vt hr̄ .2. Reg. 12. Poſtea mortuo puero ſurrexit de luctu: ⁊ mutata veſte lugubri lot⁹ ⁊ vnct⁹ ē i ſignū exultatōis. Cognouit .n. pctm̄ ſuū dimiſſū q̄tū ad culpā ⁊ pene ꝑtē ꝑꝑ luctū ſuū ⁊ pueri mortē. y Ut cātet ⁊c. laud pu blica ⁊ clara. z Et nō ꝯpungar. remorſu ꝯſcie mee ex pctī cōmiſſiōe: qd cognoui eē dimiſſū q̄tū ad reatū culpe. a Dn̄e deus me⁹ ⁊c. q2 i pr̄ia erit ꝯfeſſio laudis diue ꝑfecta. pſ. 83. Btī q hitāt i domo tua dn̄e i ſecl'a ſecl'o⁊ laudabūt te. Moral'r poſſet exponi pſ iſte ō q̄libet fideli: q reuelatōe diuina ſeu ꝓbabili cōiectura cognoſcit aliqd graue pctm̄ a deo ſibi dimiſſū: ꝑꝑ qd gr̄as agit collaudādo dei bonitatē ⁊ recognoſcēdo ſuā fragilitatē. C In pſ. 29. Exultabo te. vbi dr̄ i poſtil. Dicūt aūt hebrei.

ADDITIO.

Hoc dcm̄ hebreo⁊ nullā videt hr̄e veriſilitudine3 ſic dcm̄ eſt .ſ. in additōe ſuꝑ pſ. 23. nec ēt oēs expoſitores hebrei h dicūt: nā rabi abenbaçra: q magis ſeqt ſēſū lr̄alē hunc pſ exponit de dedicatōe dom⁹ dauid: de q l3 nō legat facta aliq ſolēnitas: cū illa nō erat ꝯſtructa ad ſacra ſeu ſacrificia miſtrāda verſiſile tn̄ ē vt aliq iocūditas i ſua dedicatōe fieret: cū illa fuit p̄ma dom⁹ ad honorē regie dignitatl i ꝑplo iſraelitico ꝯſtructa. Addit t abēbaçra q dauid ꝑ aliqd tp̄s an̄ p̄dictā ōdicationē egrotauit ⁊ ꝯualuit: ⁊ ſic de vtroq3 gr̄as agēs hūc pſ ꝯpoſuit: ſ3 quā poſitio ē ſatis eſt lr̄a applicabil'. q gdē expoſitio magis videt admittenda. q̄3 expō Ra. Sa. Tū q2 illa p̄ſupponit miraculū de q debuiſſet fieri mētio. Iſta āt nō p̄ſupponit aliqd ꝑter curſū nālē. Tū q2 de remiſſione adulterij ⁊ homicidij ſūt alij pſ ꝓprij. vn̄ nō eſt neceſſariū vt circa h pſ iſte verſet ⁊c.

REPLICA.

i In expoſitōe pſ. Exultabo te. Burgē. p̄fert rabi abēbaçra rabi ſalomō. Et ſ3 illū exponit iſtū pſ de dedicatōe dom⁹ dauid addēs q dauid an̄ illā dedicationē egrotauit ⁊ ꝯualuit: ⁊ ſic ō vtroq3 gratias agēs hūc pſ cōpoſuit. S3 hec expō ea facilitate ꝯtēnit q ꝓbatur. Nulli .n. auctoritati ſcripture initit. qd ē argumētū apud Burgē. valde cōe. Nec ē veriſil'e dauid domū ſuā ōdicaſſe. cū an̄ ⁊ p⁹ loc⁹ fuerit ꝓphan⁹. i q act⁹ cult⁹ diuini publice fieri nō ꝯſueuerūt. nec ō egrotatōe ⁊ ꝯualeſcētia dauid ſcriptura allegat. Fūdat igit illa expoſitio ſuꝑ ſola volūtate ⁊ imaginatōe. ēt nō ē veriſil'e q dauid fec pſ ſingularē hūc de his q cōtigerūt ſolū ſ3 curſū nālē q̄lia ſunt illa de qb⁹ dicit Abēbaçra put vult Burgē. Et cū poſtillator exponit hūc pſ de gra⁊ actiōe dauid ꝓ remiſſiōe peccati adl'terij ⁊ homicidij valde elegāter Burgē. inſtat dicēs q de illa mā ſūt alij pſ facti. Ubi rn̄deo q nō eſt iconueniēs de vna mā plures eē pſ a dauid fcōs vt p3 diſcurrēti per libru3 pſ.

b Pſal. XXX

i In te dn̄e ſperaui ⁊c. Huic pſ premittit talis titulus i hebreo. Ad victoriā pſ dd. Et in trāſlatōe Hiero. iux̄ hebraicū. Uictori pſ dd. Et p3 expoſitio ex dictl ſupra pſ. 10. ⁊ 4. In aliqbus aūt libris addit: Pro extaſi. ſ3 nō eſt in hebreo: nec i trāſlatione Hiero. iux̄ hebraicū: ⁊ iō videt ab aliq doctore appoſitū. forſan pro eo q ifra dr̄: Ego aūt dixi in exceſſu mētis mee ⁊c. Exceſſus .n. mētis ⁊ extaſis idē ſignificāt. Ex titulo āt apparet auctor pſ .ſ. dauid. ſed materia nō apparet: propter q varie exponitur. Dicunt eni3 aliqui q Dauid fecit hūc pſalmū loquens in ꝑſona populi de captiuitate babylonica liberati preuidens in ſpiritu hanc liberationē. Aliqui aūt dicūt q fecit hunc pſ loquens in perſona populi iſrael liberati de ſeruitute philiſtinorū per ipſū dauid. Sed littera huius pſ nō videtur bene concordare: ꝓpter qd Ra. Sa. dicit q fecit hūc pſ exiſtens in perſecutiōe ſaulis: pro qua multos pſ fecit: quia lōgo tp̄e durauit. ⁊ fecit hunc pſ. gratias agendo eo q multa pericula preterita iā euaſerat: ⁊ orādo pro euaſione preſentiū ⁊ futurorum que formidabat. Igitur ſm hanc ſententiā que videtur mihi littere magis conſona pſ iſte diuidit in duas partes. quia primo dauid oſtendit perſecutionis ſue acerbitatē. ſecundo diuine retributionis equitatē. ibi: Erubeſcāt impij. Prima in duas quia primo oſtēditur cōfidētie dauid ſtabilitas. ⁊ ſecūdo perſecutōis atrocitas. ibi: Miſerere mei. Circa primū dicit ſic dauid: In te domine ſperaui. ſicut in ꝓtectione forti. c Nō confundar in eternum. l3 confundar ad tempus: quia erat exul ⁊ fugitiuus: ⁊ tanq̄ leſor regie maieſtatis. d In iuſticia tua ⁊c. quia confido de ea nō de mea.

e Inclina ⁊c. loquitur de deo more humano cuius eſt aurem ſua3 inclinare ad illud quod vult audire: vel exaudire.

f Accelera ⁊c. ne deficiam in perſecutione. g Eſto mihi ⁊c. in preſentibus periculis. h Et in domū refugij. pro futuris.

i Quoniam fortitudo mea ⁊c. hoīes enim etiā illi qui erant de tribu iuda ⁊ dauid: non audebāt eum recipere timore ſaulis regis: immo etia3 cum eo erant in perſecutione dauid. ſm q dicitur .i. Regum. 23. q ſi in terra ſe abſconderit perſcrutabor eum in cunctis milibus iuda.

k Et propter nomen tuum ⁊c. per talem viam q ſaul non poterit me capere. l Et enutries me. ſcilicet in deſertis locis vbi non poſſum ab hominibus victualia habere. m Educes me ⁊c. ideſt de occultis inſidijs ziphero⁊um: ⁊ conſimiliū quas faciebant contra dauid in fauorem ſaulis: vt habetur .i. Regum. 23. n In manus tuas ⁊c. quia non habeo protectionē ſeu defenſionē ex parte hominum.

o Redemiſti me ⁊c. quia dauid de ſeruitute egypti redemptus fuerat i patribus antiquis. p Odiſti obſeruantes vanitates. ideſt ſōnia auguria ⁊ conſimilia: per quorum obſeruationē aliqui ſperant euadere periculum. q Superuacue. quia talis obſeruatio inutilis eſt immo nociua: quia eſt ſuperſtitioſa. r Ego autē in domino ſpe. ⁊c.

nō in talibus ſōnys vanis a Exultabo ꝛc̄.me liberāte ab anguſtia: q꞉ ſicut perſecutio eſt cauſa triſticie.ſic liberatio eſt cauſa leticie.
b Qm̄ reſpexiſti ꝛc̄.Excelſus enī deus humilia reſpicit ſm̄ ꝙ dicitur ps.136. c Saluaſti de neceſſitatibus.i.de periculis vrgentibus in quibus hō eſt neceſſitatus. d Aiam meā.i.vitā meā.ꝛ que fuerit illa pericula vrgentia ſubdit. e Nec cōcluſiſti ꝛc̄.ſ.ſaulis ꝛ exercit⁹ eius:qui cingebāt dauid ꝛ viros eius i modū corone:ita ꝙ dauid deſpe rabat ſe poſſe euadere:vt habetur.i.Reg.23. f Statuiſti in loco ꝛc̄.

q꞉ tūc ex ordinatione di- uina nūci⁹ venit ad ſaul.d. Feſtina ꝛ veni.q꞉ infude rūt ſe philiſtym ſuper ter ram.ꝛ ſic fuit cōpulſus re cedere: et dauid qui fuit cōcluſus potuit quo volu it abire. g Miſerere mei.Hic cōſeq̄nter deſcri bitur perſecutionis acer- bitas.cū dicitur.Miſere mei dñe.ꝛc̄.pōdere malo- rū preſentiū ꝛ timore fu turoꝝ iminentiū.
h Cōturbatus eſt ꝛc̄.iſta ira erat per ȥelū nō per vi ciū:tamē ex ea dicit̄ ocu- lus corporis turbari.quia paſſio ire maxime appet in facie ꝛ in oculis potiſ- ſime. i Aia mea.quia ira per ȥelū oculum men tis turbat.ſed ira q̄ ē per vitium illū excecat.
k Et vēter me⁹.q꞉ paſſio ire imutat totū corpus.
l Qm̄ defecit ꝛc̄.i.ad de- fectionē fuit diſpoſita ex doloribus ꝛ anguſtys.vñ de ipſo dicitur.3.Reg.p̄: Et rex dauid ſenuerat:ha bebatq꞉ etatis plurimos dies:cūq꞉ operiretur ve- ſtibus nō calefiebat:et ta men tūc nō habebat niſi 70.annos: quia .30. anno

i dño ſperaui]exultabo ꝛ letabor
in miſericordia tua.]Qm̄ reſpe-
xiſti humilitatē meā:]ſaluaſti de
neceſſitatib⁹ aiā meā. Nec cōcluſi-
ſti me i manib⁹ inimici:]ſtatuiſti
in loco ſpacioſo pedes meos.]
Miſerere mei dñe qm̄ tribulor:
cōturbat⁹ ē i ira oculus me⁹:]aiā
mea ꝛ vēter me⁹. Qm̄ defecit in
dolore vita mea:]ꝛ anni mei i ge
mitib⁹. Infirmata eſt i pauptate
virt⁹ mea:]ꝛ oſſa mea cōturbata
ſūt. Sup oēs inimicos meos fa-
ctus ſū opprobriū vicinis meis]
valde: ꝛ timor noſ meis. Qui vi
debāt me foras fugerūt a me: ob
liuioni datus ſū tanq̄ mortuus a
corde. Fact⁹ ſū tanq̄ vas pditū:
qm̄ audiui vituperatiōe multorū
cōmorantiū i circuitu.] In eo dū
cōuenirēt ſil aduerſū me:]accipe
aiā meā cōſiliati ſūt.] Ego āt i te
ſperaui dñe:]dixi de⁹ me⁹ es tu:
in manib⁹ tuis ſortes mee.]Eri-
pe me d manu inimicoꝝ meoꝝ:]
ꝛ a pſequētib⁹ me. Illuſtra faciē

rū erat cū regnare cepiſſet:ꝛ.40.annis tm̄ regnauit:vt habet̄.2.Reg. 5.ꝙ enī ita cito venit ad ſeniū ꝛ mortē:vna cauſa fuit ſcilicet propter dolores ꝛ anguſtias quas in perſecutione ſaulis ſuſtinuit.
m Infirmata eſt ꝛc̄.in illa enim perſecutione multas paupertates ſu ſtinuit tanq̄ fugitiuus.vnde ꝛ ab achimelech panes eſuriens petyt:vt habet̄.i.Reg.21.ꝛ a nabal ſubſidium victus:vt habet̄.i.Reg.25.Ex defectu autem victus debilitat̄ corporis virt⁹. n Sup omnes ꝛc̄. quia eis pro opprobrio dicebatur ꝙ erāt amici proditoris regis lꝫ falſo
o Et timor notis meis.quia timore ſaulis nō audebāt eū recipere:ꝛ ti mebāt occaſione eius damnificari a rege. p Qui videbant me fo ras.hoc eſt in deſertis vbi eram fugitiuus. q Fugerūt a me.timē- tes ne iponeret̄ eis ꝙ eſſent de mea gente r Obliuioni dat⁹ ſum. ſcilicet amicorum meoꝝ. s Tanq̄ mortuus.de quo dicit̄ vulgari ter:Mortuus non habet amicū. t Fact⁹ ſū tanq̄ vas perditum. de quo nullus ſperat recuperationē. v Qm̄ audiui vituperatōēs multoꝝ ꝛc̄.vnde ꝛ nabal cuius māſio erat in carmelo in quo dauid ꝛ viri eius ſepe latitabāt vituperauit dauid:ꝛ viros ei⁹ dicens.Quis eſt dauid:ꝛ quis eſt filius iſai.quaſi diceret.nullius momenti:ꝛ ſubditur. Hodie increuerūt ſerui qui fugiūt dominos ſuos ꝛc̄.
x In eo dum cōuenirent ꝛc̄.ſ.ſaul ꝛ exercit⁹ eius. y Accipe aiā ꝛc̄. q꞉ de morte mea tractabāt. z Ego aūt ꝛc̄.tanq̄ in meo ꝓtectore.
a Dixi deus meus es tu.per verā fidē ꝛ cultū. b In manib⁹ tuis ꝛc̄. .i.ſortes tā vite q̄ mortis mee ſūt in tua diſpoſitōe.In hebreo hr̄. In manibus tuis tpa mea.i.ad viuendū q̄tū tibi placuerit ꝛ nō plus.
c Eripe me ꝛc̄.ſ.ſaulis ꝛ ſuoꝝ complicū. d Et a perſeq̄ntib⁹ me. quacūq꞉ alia occaſione. e Illuſtra faciē ꝛc̄.i.ſuper memetipſū me tua gr̄a illuſtrādo. f Saluū me fac ꝛc̄.nō in mea iuſticia.
g Dñe nō cōfundar.ab aduerſarys captus ſeu acerbitate pſecutionis ipatiēs factus. h Qm̄ iuocaui te.q꞉ potēs es me exaudire.
i Erubeſcāt.Deſcripta acerbitate perſecutionis.hic cōſr̄ deſcribitur equitas diuine retributionis.ꝛ p̄ q̄tum ad perſequētes.ſcd̄o q̄tū ad perſecutionē ſuſtinētes.ibi:Quā magna.Circa primū dicit:Erubeſcāt ipy.nō potētes aſſequi ſuū intētum in pſecutione iuſtorū:ſicut tyrāni

itēdētes ꝑ tormēta auertere martyres a fide:ꝛ nō valētes erube ſcebāt ꝛ cōfūdebant̄ de eoꝝ tolerātia:ſic pꝫ de Datiano ꝛ ſcō vin cētio:ꝛ de Paſchaſio ꝛ ſcā Lucia ꝛ m̄ltl alys:ꝛ ſaul pſeq̄ns dauid eū cape nō valēs reuertebat̄ i domū ſuā cōfuſus.i.Reg.23.ꝛ.24.
k Et deducāt̄ ꝛc̄.poſt vitā iſtā ſi i ſua malicia pſeuerēt.Hoc aūt dicebat dauid nō ȥelo vindicte:ſꝫ ȥelo diuine iuſticie:cui ē applau- dēdū ſꝫ illud ps.57.Letabit̄ iuſt⁹ cū viderit vīdictā ꝛc̄. l Mu ta fiāt ꝛc̄.ſ.ſaulis q aliqñ vocabat dauid filiū:ſic hr̄.i.Reg.24.

tuā ſup ſeruū tuū:]ſaluū me fac i
miſericordia tua:]dñe nōn cōfun
dar qm̄ iuocaui te. Erubeſcant
ipy ꝛ deducāt i infernū: muta fiāt
labia doloſa. Que loquunt̄ ad-
uerſus iuſtū iniqtātē: in ſupbia ꝛ
in abuſione. Quā magna multi-
tudo dulcedinis tue dñe:]quam
abſcōdiſti timētib⁹ te. Perfeciſti
eis q ſperāt i te: in cōſpectu filioꝝ
hoiū: Abſcōdes eos i abſcondi
to faciei tue:]a cōturbatione ho-
minū. Proteges eos i tabnacu-
lo tuo:]a cōtradictōe liguaꝝ. Bñ-
dictus dñs: qm̄ mirificauit miſi-
cordiā ſuā mihi: i ciuitate muni-
ta. Ego autē dixi i exceſſu mētis
mee:]pīect⁹ ſū a facie ocloꝝ tuo-
rū. Ideo exaudiſti vocem ora-
tionis mee:]dum clamarē ad
te. Diligite dominum oēs ſancti
eius: quoniam veritatem requi-
ret dñs]ꝛ retribuet abundanter
facientibus ſuperbiā.]Viriliter
agite ꝛ confortetur cor veſtrū:
omnes qui ſperatis in domino.

vbi dr̄:Dixit ſaul:nū qd hec vox tua ē fili mi dauid:ꝛ leuauit ſaul vocē ſuā ꝛ fle- uit:q̄ſi ei cōpatiēſ ad horā:tñ poſtea q̄ſi- uit eū ad mortē. Et labia hitatoꝝ ceile ꝛ ȥiphreoꝝ:q̄ ꝓtēde- bāt amicitiā ad da uid in v̄bis:ꝛ tñ q̄re bāt eū tradere i ma nu ſaul:vt pꝫ.i.reg. 23.ꝛ.26. m Que loquūt̄ aduerſus iu ſtū.i.memetipꝫ q ēt nihil eiſ nocui.ſꝫ bñ feci. n Iniqtatē. de me dicetes ꝙ q̄- rerē malū ſauli regi ſꝫ ꝙ hr̄.i.Reg.24.
o In ſupbia ꝛc̄.q꞉ aliq d dauid loq̄bāt̄ ſupbe iactātes ſe vt caperēt regis inimi cū:ꝛ aliq i abuſione mēdaciter detrahē tes ipſi dauid:vt ha berēt gr̄a ſaulis.
p Quā ma.ꝛc̄.Hic cōſr̄ deſcribit̄ eq̄tas diuine retributōis q̄- tū ad ſuſtinētes pa tiēter pſecutionem ꝑ deū.Et p̄ fac da- uid qd̄ dcm̄ ē.2°.ex

h iuitat fideles ad patiēter ſuſtinēdū.ibi:Diligite dñ꞉.circa pri mū dicit.Quā magna.i.valde magna. q Multitudo ꝛc̄.i fu- tura btitudie:q꞉ oculus nō vidit nec auris audiuit q̄ pparaſti dili gētib⁹ te:vt hr̄ Iſa.64. r Perfeciſti.i.pfectā rē feciſti ꝛ ppa- raſti. s Eis q ꝛc̄.ſpe debitā:q̄ ē ex gr̄a ꝛ ex meritis ꝓueniēs.
t In cōſpectu ꝛc̄.q nō timēt nec erubeſcūt ſuā ſpē oñdere corā hoīb⁹ eos pſeq̄ntib⁹. v Abſcōdes eos ꝛc̄.i.corā facie tua.que hoīb⁹ hui⁹ mūdi ē abſcōdita. x A cōturbatōe hoīū.q꞉ viſi ſūt oculis iſipiētiū mori.illi āt ſūt i pace:vt habet̄ Sap.3.Et q꞉ nō ſo lā ꝓtegit eos i futuro ſcl'o:ſꝫ ēt aliqñ i pñti.iō ſubdit̄. y Pro teges ꝛc̄.ſpālr eos ꝓteges i pñti ſcl'o. z A cōdictōne ꝛc̄.ſ.ab il lis q liguis ſuis tractabāt de morte coꝝ.ꝛ q꞉ iſtd cōtigit ipi dauid ab hitatorib⁹ ceile:q tractabāt iter ſe ipꝫ tradere i manib⁹ ſaulis. vt hr̄.i.Reg.23.iō gr̄as agēdo ſubdit.d. a Bñdict⁹ do.ꝛc̄.me liberādo mirabilr. b In ciuitate ꝛc̄.i.i ceila i q̄ credidit eū ſaul cape.eo ꝙ erat ciuitas fortl ꝛ clauſa.ſꝫ ꝙ hr̄.i.Reg.23.Nū ciatū ē āt ſaul ꝙ veniſſet dauid i ceilā.ꝛ ait ſaul.Tradidit eū dñl i man⁹ meas:cōcluſuſq̄ ē itrogreſſus vrbē i qua porte ꝛ ſere ſūt.
c Ego āt ꝛc̄.In trāſlatōe Hiero.iux̄ hebreū hr̄:Ego āt dixi i ſtupo re meo.ſtupor.n.ē qdā exceſſus mētl.dauid āt tūc fuit poſit⁹ i ma gno ſtupore:qñ audiuit ꝙ ſaul veniebat ad obſidēdū eū:ꝛ ꝙ viri ceile traderēt eū i manu ſaul:ꝛ tūc dixit dd dño. d Proiect⁹ ꝛc̄. q.d.videt̄ ꝙ ego ſiꝫ poſit⁹ ex cuſtodiā tuā. e Iō exaudiſti ꝛc̄. me mirabilr liberādo. f Dū cla.ꝛc̄.corde ꝛ ore.poſit⁹ i tanta anxietate. g Diligite dñm.h cōſr̄ iuitat fideles ad patienter tolerādū.d.Diligite dñ꞉ oēs ſci ei⁹.ita ꝙ ñ recedatl ab amore ei⁹ poſiti i tribulatōe. h Qm̄ veri.ꝛc̄.bñ remunerādo vos p v̄ris āguſtys ꝛ laborib⁹. i Et retribuet ꝛc̄.i.v̄ris pſecutorib⁹ eos de bite puniēdo.iō ſubdit̄. k Virilr agite.i bonis pſeuerādo ꝛ ꝓ ſpando. l Et cōfor.ꝛc̄.tribulatōes ſufferēdo. m Oēs q ꝛc̄.ſpe d̄bita:q̄ ē certa expectatō future btitudiſ ex gr̄a ꝛ meritl ꝓueniē Expō āt h⁹ p̄s ꝛ ſeq̄ntl ꝛ cōſil'es.lꝫ ſint hiſtoriales ſeu lr̄ales reſpci ipi⁹ dd:ſūt tñ morales reſpcū n̄ri.ſ.i q̄tū dd d dit nob exēplū v̄tut

¶ In pˢ.30. In te dñe ſperaui. vbi dicitur in poſtilla. Igitur ſm
hanc ſententiam. ADDITIO.
Littera huius pˢ nõ põt rõnabilr̃ videri ↄſona ſnie R̃a.
ſa.quã ſequit̃ poſtillator.nã iſte vſus. In man⁹ tuas com
mendo ſpm̃ meũ.qui eſt ꝑpe principiũ pˢ neceſſe eſt vt exponat̃
de xp̃o qui clamãs in cruce eadẽ vba formalr̃ pro ſe ꝓtulit: vt pʒ
Luce.23.ca.⁊ iõ ſicut pˢ ille qui incipit: heli heli lamaſabathani.
h̃ eſt de⁹ de⁹ meus vt qd dereliq̃ſti me. que fuerunt vba in cruce
clamãtis: exponit̃ ad lr̃aʒ de xp̃o. ſic ⁊ pari rõne iſte pˢ vbi ponũ
tur hec vba a xp̃o ẽt in cruce ꝓlata.ſ. In man⁹ tuas cõmẽdo ⁊c̃. ex
ponendus eſt pncipalr̃ de xp̃o: ſic tñ vt qñqʒ xp̃s de ſe loquit̃ ſm
naturã aſſũptã: qñqʒ de mẽbris ſuis: q̃ ſunt corpus ei⁹ myſticum
.ſ.eccl'ia. vñ ſm glo. in hoc loco. Qui eni dignat⁹ eſt pro nobis hõ
fieri. nõ dedignatur nos trãſfigurare in ſe. vñ in hoc pˢ vtenda ẽ
regula Iſidori q̃ ponit̃ in ꝓlogo ſuo Senñ. In hoc igit̃ pˢ xp̃s pmũ
ſm ꝙ hõ orat. In te dñe ſperaui. q̃ vba vſqʒ ibi. Educes me de la
queo quẽ abſcõderũt mihi. incluſiue facilr̃ poſſũt applicari xp̃o
in agone paſſiõis exñti ⁊c̃. ſcdo cũ dicit: In man⁹ tuas dñe cõmen
do ſpm̃ meũ: ſunt ꝓpria vba ab ipſo xp̃o ꝓpe ſuã ſanctã expiratio
nẽ ꝓlata: vt dcm̃ eſt in quibus vbis ſpũ.i.aĩaʒ a corpore in ꝓximo
ſeparandã deo cõmendat. Cõſeq̃nter xp̃s tertio in ꝑſona corꝑis
ſui myſtici ꝑ h⁹ paſſionẽ redẽpti gr̃as agẽs dicit: Redemiſti me
dñe de⁹ vitatis. vbi xp̃s qui eſt vitas: de⁹ veritatis vocat̃. qꝛ fecit
qḋ ꝓmiſit: ⁊ qꝛ h⁹ redẽptionis xp̃i nõ ſunt participes illi. qui finẽ
ſuũ in vanitatib⁹ ſeculi ponunt: ſʒ tñ illi q h⁹ vanitatib⁹ dimiſſis
in dño ſperant: ⁊ in ipſius mĩa letant̃: iõ ſeq̃tur. Odiſti obſeruan
tes vanitates ſupuacue. Ego aũt in dño ſpaui exultabo ⁊ letabor
in mĩa tua vbi oſtendit̃ redẽptio h⁹ mĩe diuine attribuẽda poti
us q̃ʒ meritis. vñ ⁊ vlteri⁹ dicit. Qm̃ reſpexiſti humilitatẽ meaʒ.
.i.īfirmitatẽ.ſ. ꝙ nõ poterã ꝓprijs actib⁹ ſeu meritis redimi. ⁊ iõ.
Saluaſti de neceſſitatibus aĩam meã: hoc ẽ de neceſſitate mortl
ſpũalis in qua multe mĩe icludunt̃: ⁊ iõ pluralr̃ de neceſſitatib⁹
dicit: Cõſeq̃nter xp̃s. q̃rto ſm nãm aſſũptã dicit. Neqʒ ↄcluſiſti
me in manu inimici: qꝛ in ſepulchro poſit⁹: ⁊ ab inimicis cuſtodi
tus. nõ fuit in manib⁹ eoꝝ ↄcluſus ſʒ poti⁹ de illa clauſura exiuit
in ſpacioſũ locuʒ ſ. in ſtatu glioſe libertatis: vñ. Statuiſti in loco
ſpacioſo pedes meos. ⁊ poſſũt hec vba ſpãlr̃ referri ad hoc ꝙ xp̃s
poſt reſurrectionẽ iuit in galileã in montẽ quẽ diſcipulis ſuis ſta
tuerat: vbi ⁊ pedes ei⁹ glorioſos tenuerũt: Math.28.ca. ⁊ qꝛ ſta
ti poſt reſurrectionẽ glioſã xp̃i ei⁹ corpus myſticũ fuit ĩ maximis
tribulationib⁹ ⁊ ꝑſecutionib⁹ tã iudeoꝝ q̃ʒ romanoꝝ. vt pʒ ĩ acti
bus apl'oꝝ. ⁊ in alijs geſtis diſcipuloꝝ xp̃i: iccirco ↄñr xp̃s quito
in ꝑſona corporis ſui myſtici dicit orãdo. Miſerere mei dñe qm̃
tribulor ⁊c̃. q̃ oĩa facilr̃ applicant̃ eccl'ie pmitiue in his tribulati
onib⁹ ↄſtitute: vſqʒ ibi: Super oẽs inimicos meos ⁊c̃. Circa qḋ ſci
endũ ꝙ eccl'a poſt xp̃i reſurrectionẽ nõ ſolũ fuit afflicta ſeu tri
bulata ab inimicis ſuis.ſ. iudeis ⁊ paganis: qui de directo cã ꝑſe
quebant̃: ſʒ ẽt a falſis xp̃ianis: ⁊ pſeudo aplis: de qb⁹. 2. Corin. xi.
Periculis ex gñe: periculis ex gẽtibus: ꝑiculis in falſis frib⁹. Fal
ſi.n. xp̃iani male viuẽtes: ſilr̃ ⁊ pſeudo apl'i falſa dogmatiçantes
opprobriũ ⁊ ẽt timorẽ ſubuerſiõis in religione xp̃iana q̃ʒtũ in ſe
erat cauſabãt: ꝓ qb⁹ oib⁹ xp̃s ĩ ꝑſona eccl'ie dicebat. Sup oẽs ini
micos meos fact⁹ ſũ opprobriũ vicinis meis valde ⁊ timor notis
meis. vt per inimicos itelligant̃ iudei ſeu pagani: ꝑ vicinos pſeu
do apl'i: q magis videbãtur appropinq̃re ad ſeq̃lã xp̃i: lʒ falſe. per
notos vo falſi xp̃iani vulgares. ⁊ ſic cũ dr̃: Vicinis meis ⁊ notl me
is. intelligẽdũ eſt ſub ſenſu ablatiui caſus nõ datiui: ex q̊ꝝ ꝑuerſi
tate ſeq̃bat̃ tãta diffamatio in vita ⁊ doctrina eccl'ie ꝙ ſimplicel
fideles viã ſalutis iquirere ab ipã doctrina eccl'ie diſcebãt. ideo
ſeq̃tur. Qui videbãt me foras fugiebãt a me ⁊c̃. mors xp̃i ſalutife
ra tradita erat fere obliuioni. Vñ ſeq̃t̃ ſexto in ꝑſona xp̃i. Obliui
oni fact⁹ ſũ tanq̃ʒ mortu⁹ a corde. ⁊ fact⁹ ſũ quaſi vas ꝑditũ: qꝛ per
talẽ falſã doctrinã ⁊ ifamiã q̊dãmõ crux xp̃i videbatur euacuari
.1. Cor.1. Cetera aũt que ſequunt̃ facilr̃ ſũt applicabilia ad diuer
ſas ⁊ varias tribulatões: ꝑſecutões: opprobria: ⁊ cõminatões ec
leſie pmitiue poſt reſurrectionẽ xp̃i vſqʒ ibi: In manibus tuis
ſortes mee: vbi in hebraico hr̃: In manib⁹ tuis tꝑa mea. cuius ſen
ſus eſt: qꝛ eccl'ia in hoc ſeculo ↄſtituta tanq̃ʒ nauis in medio marl
nñqʒ fluctibus ſeculi agitat̃: qñqʒ vo ꝓcellis in aurã ↄuerſis ali
quali letat̃ tranquillitate. vt habetur ifra pˢ.106. ⁊ in euãgelio: ⁊
hec ſunt tempora que in manib⁹ dei ꝓfitetur eſſe eccleſia. d. In
manibus tuis tꝑa mea. q.d. tam in tꝑe fluctuationis q̃ʒ in tꝑe ſe
renitatis in te ſperaui. qꝛ deus meus es tu. iuxta illud ad Ro.14.
Siue viuimus ſiue morimur dei ſumus. Conſeq̃nter xp̃s in ꝑſo
na corporis ſui myſtici.ſ. eccl'ie orat. ꝙ pdicte tribulatones nõ ce
dant in ↄfuſionẽ eccl'ie finalẽ. d. Nõ ↄfũdar qm̃ inuocaui te. ſʒ po
tius in confuſionẽ veniant aduerſarioꝝ. ſpãlr̃ eoꝝ qui nomẽ xp̃i

blaſphemant. vnde dicit. Erubeſcant impij ⁊c̃. muta fiant labia dolo
ſa: que loquũtur aduerſus iuſtuʒ ideſt chriſtũ. Iniquitatem in ſuper
bia ⁊ in abuſione. In ſuperbia enim humane ſapientie ſe extollentes
quidã philoſophi loquuntur aduerſus chriſtũ: ſed iudei in abuſiõe ſci
licet ſcripturis abutendo. Conſequenter dicit octauo. Quam magna
multitudo dulcedinis tue. vbi prophetice chriſtus declarat ꝙ omnia
predicta aduerſa cedent in bonum inuiſibile iuſtorum. quorum inef
fabilis ſuauitas eſt. ⁊ ideo dicit. Quaʒ magna multitudo ⁊c̃. quod qui
dem bonum inuiſibile ⁊ abſconditum eſt. vnde dicit. Quam abſcon
diſti timentibus te: ſimiliter ⁊ bonum perfectum eſt: vnde dicit. Per
feciſti eis. quod quidem bonum lʒ modo ſit occultum: ſperatur tamẽ
in futuro iudicio maxime publicari: vnde dicit. Perfeciſti eis qui ſpe
rant in te in conſpectu filiorũ hominum: in quo ſtatu ſcilicet cũ erunt
iuſti intra abſconditum faciei diuine eũ ſcilicet videntes per ſpeciem
tunc erunt omnino abſconditi ideſt ſeparati a conturbatiõe hominũ:
⁊ ſimiliter ꝓtecti a cõtradictione linguaꝝ. ⁊ hoc eſt quod dicit. Abſcõ
des eos in abſcõdito faciei tue: ⁊ ſic ꝓteges eos ⁊c̃. Conſequenter no
no: quia eccleſia lʒ in hoc ſeculo nondum in abſcondito faciei diuine
tranquilla exiſtens. ſed in contradictione hominum ⁊ in contradictio
ne linguaꝝ adhuc fluctuans: cum hoc tamen mirifice miſericordia di
uina ꝓtegitur: iccirco in perſona ipſius eccleſie dicit: Benedictus do
minus quoniã miſericordiã ſuam mirificauit mihi in ciuitate munita
ideſt in hoc mundo que ciuitas munita dicitur ſm glo. eo ꝙ ſapientia
carnis ⁊ philoſophica traditione contra deũ armata eſt: que quidem
ꝓtectio ſic eſt mirificata ꝙ rationẽ humanam excedit. ideo ſequitur:
Ego autẽ dixi in exceſſu mentis mee: ideſt in pauore meo: cum contra
me horribiliter inſurgent gẽtes. Proiectus ſũ a facie oculoꝝ tuorum.
hoc eſt quia per viam humanã nõ poſſem euadere: ſed ſolũ diuina mi
ſeratione fideliũ preces acceptante: vnde ſequitur. Ideo exaudiſti vo
cem orationis mee. Cõſequenter decimo eccleſia ſeu populus fidelis
predictas contradictiones atqʒ anguſtias huiuſmodi expertus: et ex
his mirifica miſericordia liberatus iam alios hortatur dicens. Diligi
te dominũ omnes ſancti eius hoc eſt dicere: ex his tribulationib⁹ non
debetis deſiſtere a via veritatis: ſed viriliter age: quia qui abundãter
ſuperbiũt punientur: ⁊ iuſti ſperantes premiabunt̃. vñ dicitur diligite
dominum ⁊c̃. ⁊ viriliter agite ⁊c̃. Et nota ꝙ in hac vltima concluſione
exhortatoria tangit pſalmiſta tres virtutes quibus viriliter eſt agen
dum ad vltimi finis conſecutionem. quas non tangit ordine nature
ſed dignitatis: vnde primo tangit charitatem tanquam ceteris digni
orem. ⁊ hoc cum dicit: Diligite dominum omnes ſancti eius ſecundo
tangit fidem. que virtutum eſt fundamentum. ⁊ hoc cum dicit. Quo
niam veritatem requiret dominus. tertio ſpem cum dicit. Qui ſpera
tis in domino. REPLICA.

In te domine ſperaui. Hunc pˢ exponit poſtillator ad litterã
de dauid ſm hiſtoriam. Burgeñ. autem putat illaʒ expoſitio
nem irrationabilẽ maxime quia q̃dam ſũt verba que chriſtus
in cruce protulit. que nõ poſſũt ꝓprie de alio exponi. puta in manus tu
as commẽdo ſpm̃ meũ. Sed clarum eſt argumentũ illud modicuʒ va
lere. quia ſancti doctores dicunt illum verſum: ⁊ nonnulla alia verba
chriſti fore doctrinalia pluſq̃ʒ formalia. ⁊ ꝙ chriſt⁹ ea dixerit plus gra
tia exempli q̃ʒ perſonalis ſubſidij. Et quia ſm ſanctos doctores dauid
ſepe ⁊ multũ figurat xp̃m ⁊ gerit eius typum ſpecialr̃ in perſecutione.
nõ mirum ꝙ multi pˢ de dauid per hiſtoriã exponendi xp̃m dominũ
principaliter ⁊ eius paſſionem deſcribũt. ſic ꝙ q̃uis ſint de dauid ad
litteram facti: ſũt tñ per ſpm̃ ſanctum de xp̃o principaliter intenti. Et
per illum modũ dicendi tolluntur multe diuerſitates inter poſtillato
rem ⁊ burgen. circa pſalterium. Pſalmus. XXXI.

Beati quorũ remiſſe ſũt ⁊c̃. Huic pˢ preponitur talis titulus in
hebreo. Dauid eruditio. ⁊ preponit̃ littera lamech ad deſignã
dũ ꝙ dauid eſt datiui caſus. In tranſlatione Hiero. iuxta he
breũ ponit̃ ſic: Eruditio dauid. tamẽ nõ mutat̃ ſenſus: per hoc eni qḋ
ponit̃ hic. Eruditio. dat̃ itelligi ꝙ aliquid ꝓfundum fuit ipſi dauid re
uelatũ. ſed quid ſit illud nõ apparet in ſpeciali ex littera tituli: propter
quod varie circa hoc dicitur ab hebreis doctoribus ⁊ latinis. ⁊ omiſſis
alijs accipio vnũ modum dicẽdi. qui videtur mihi magis probabilis
⁊ magis cõſonus littere: ⁊ ipſum ꝓſequit̃ Ra. Sa. hebre⁹: videlʒ ꝙ da
uid fecerit hunc pˢ quando ſibi fuit reuelatũ a deo dimiſſũ ſibi pecca
tũ adulterij cũ berſabee ⁊ homicidij vrie. quod nõ põt ſciri ab aliq̊ niſi
per ſpecialẽ dei reuelationẽ. alioqn poſſet ſcire aliqs certitudinaliter
ſe habere gr̃am ſine qua nõ remittit̃ culpa: qḋ eſt ↄtra illud Eccleſia
ſtes.9. Nemo ſcit vtrũ amore an odio dignus ſit. Sciendũ igit̃ ꝙ cir
ca dimiſſionẽ dicti peccati fuerũt plures reuelationes diuine. Prima
fuit facta ipſi nathan ꝓphe cui fuit reuelata dimiſſio dicti peccati q̃ʒtũ
ad partẽ pene ipſo dauid peccatũ ſuũ humiliter recognoſcẽte: vt habe
tur.2. Reg.12. Et dixit dauid ad nathã. Peccaui domino. Dixitqʒ na
than ad dauid. Dñs quoqʒ tranſtulit peccatum tuum nõ morieris ⁊c̃.
Mors enim corporalis quã dauid meruerat ꝑꝑ humilẽ ↄfeſſionẽ ſuã

trāſlata fuit ad puer̄ de berſabee natū: tn̄ cū hoc predixit ſibi nathā φ eſſet affligēdus tpalr̄: ꝛ φ dn̄s ſuſcitaret ꝯtra eū malū de domo ſua vt ibidē hr̄. ꝛ he reuelatōes nō fuerūt facte ipſi dauid imediate: q2 tūc nō erat dign⁹: poſtea tn̄ per pniam ꝛ orōnes deuotas meruit: vt ſibi reuelaret̄ dimiſſio pcti pdicti q̄tū ad culpā. ꝛ de hoc fecit hūc ps. Jn q̄ p̄ grās agit de peccati dimiſſione. ſcd̄o orat vt pſeruet̄ a recidiuatione ibi. Pro hac orabit. Prima ī duas. q2 p̄ deſcribit remiſſiōis culpe fructū. ſcd̄o remittēdi modū. ibi. Qm̄ tacui. Circa p⁹ dic. a Bti quꝝ ꝛc. q̄tū ad culpā. Jſti eni ſūt beati in ſpe: ꝛ ſi nō adhuc in re. Remiſſio eni culpe nō fit niſi per grām: que ē q̄dā arra glie. b Et q̄rū ꝛc. ſ. ipſi deo. nō q2 poſſit ei aliqd celari aut tegi ſ3 q2 nō reſpicit ad vlteri us puniēdum ſaltē pena eterna. ꝛ pꝑter h̄ ſubdit. c Btūs vir cui nō ꝛc. ad eternalr̄ puniēdum. d Nec eſt in ſpū ꝛc. q2 vere penitet mēte ſicut exterius ore. e Qm̄ tacui. Dic ꝯn̄r oñditur remiſſionis modus: ꝛ q2 oppoſita iux̄ ſe poſita magis elucēſcunt: iō deſcribitur p̄ remiſſiōis īpedimētū. ſcd̄o eiuſdē factiuū3. ibi: Delictū meū. Circa p̄mū ſciendū φ īpedimentū remiſſionis culpe eſt ei⁹ celatio ſub ſcītatis ſpē. propter qd̄ dr̄ puer. 28. Qui abſcōdit ſcelera ſua nō dirige t̄. dauid aūt peccatū cū berſabee celauit. ꝛ pꝑter ei⁹ maiorē celationē vriā occidi fecit ꝛ ſic de pctō in peccatū miſabilr̄ ruit: deo iuſte pmittēte ꝛ diabolo operante. ꝛ ho eſt qd̄ dicit dauid. Qm̄ tacui. ſcelus meum abſcondendo

Eruditio dauid. XXXI.

b Beāti quoꝝ remiſſe ſunt iniqtates: ꝛ quoꝝ tecta ſunt pctā. Btūs vir cūi nō iputauit dn̄s pctm̄: nec eſt in ſpū ei⁹ dolus. Qm̄ tacui iueterāuerūt oſſa mea: dū clāmarē tota dic. Qm̄ diē ac nocte grauata ē ſup me man⁹ tua: ꝯuerſūs ſu3 ī erūna mea dū ꝯfigit̄ ſpina. Delictū meū cognitū tibi feci: ēt iniuſticiā meā nō abſcōdi. Dixi⁹ cōfitēbor aduerſū me iiuſticiā meā dn̄o: ꝛ tū remiſiſti ipietātē pctī mei. Prō hac orabit ād te ois ſā ctus: ī tpē opportuno. Uērūtn̄ ī diluuio aq̄ꝝ multaꝝ: ād eū nō approximabūt. Tū es refugiū meū a tribulatōe q̄ circūdedit me: exl̄tatiō mea erue me a circūdātib⁹ me. Jntēllē3 tibi dabo: ꝛ īſtruā te ī via hac q̄ gradier̄ firmābo ſuper te oculos meos. Nolitē fieri ſic equ⁹ ꝛ mulus: qbūs nō ē itellect⁹. Jn chāmo ꝛ fremo maxillas coꝝ ꝯſtrige: q nō approximāt ad te. Multa flagella pctōris: ſpērārē aūt ī dn̄o miſericōrdia circūcūdabit. Letāmini ī dn̄o ꝛ ēxultate iuſti ꝛ gliāmini oēs recti corde

f Jnueterauerūt oſſa mea i. vires aīe ex pctōꝝ ꝯtractione. q̄ per oſſa deſignātur. in quibus ꝯſiſtit robur corporis: ſicut in viribus aīe robur mētis. maxime in virib⁹ itellectiuis. g Dū clamarem tota die. iſte clamor nō erat ꝯfeſſionis pctōꝝ. ſ3 anxietas timoris. ne ſup eū appareret diuinū iudiciū in aliqua manifeſta punitione. Ex verecūdia enim nō aperiebat peccata ſua faciēdo pro eis debita ſacrificia in lege precepta: que pro varijs peccatis varie īponunt̄: ꝛ ſic merito formidabat: ne ſuper eū veniret vindicta diuina aperta. ꝛ hoc eſt qd̄ dicit. h Qm̄ die ac nocte ꝛc. i. continue timui aggrauationē manus tue ſup me. i Cōuerſus ſū in erūna ꝛc. ſ. ꝯtritionis. Ad v̄bu3 eni nathā ꝓphe fuit ꝯtritus ꝛ ꝯfeſſus pctm̄ ſecundū depoſita: vt hr̄. 2. Re. 12. k Delictū. Dic ꝯn̄r ponit̄ id qd̄ eſt remiſſionis culpe factiuū. qd̄ eſt humilis ꝛ vera ꝯfeſſio quā fecit dauid ad v̄bu3 nathan ꝓphe: vt dcm̄ eſt. ꝛ hoc eſt qd̄ dicit. Delictū meū ꝛc. per verā confeſſionē ꝛ ſatiſfactionē ꝛ ſacrificioꝝ oblationē. l Et iuſticiā meā nō abſcendi. poſt nathan reprehenſionē. m Dixi. i. firmiter ꝓpoſui ꝛ opere ipleui. n Confitebor aduerſū me iniuſticiā meā dn̄o. modo predicto. o Et tu remiſiſti per grām tuā. p Jmpietatē pcti mei. quantū ad culpā.

q Pro hac orabit: Dic ꝯn̄r dauid orat vt pſeruet̄ a recidiuo. ꝛ p̄ facit qd̄ dcm̄ eſt. ſcd̄o ponit monitionē erga alios. ibi: Nolite fieri. Circa primu3 dicit. ſic. Pro hac. ſ. re que poſtea ſubdit̄: vn̄ ꝛ in tranſlatiōe Hieronẏ. hr̄. Pro hac orat ꝛc. r Orabit ad te ois ſāct⁹. i. a culpa perpetrata per te emendat⁹. s Jn tpe opportuno. qd̄ eſt tp̄s remiſſionis culpe. tunc eī ſūt pces exaudibiles: q2 in gratia facte. ꝛ pro quo tūc ſit orandū ſubdit̄ cū dr̄. t Uerūtamē in diluuio aquaꝝ multaru3. i. tentationū vehementiū. v Ad eū non approximabunt. ſ. pctā per peccati recidiuū. de hoc debet orare deū ois emendat⁹ a peccato: ꝛ ſic orabat dauid. iō ſubdit. x Tu es refugiū meu3 ꝛc. in adulterẏ et homicidẏ ꝑpetratione. y Exultatio mea. relaxando culpā: q2 ſic cōmiſſio culpe eſt penitētib⁹ cā triſticie. ita eſt remiſſio cauſa leticie. z Erue me ꝛc. i. a demonibus querentibus me ipellere ad recidiuum ſm qd̄ dr̄. i. pe. 5. Aduerſarius veſter diabolus tanq̄ leo rugiēs circuit querēs quē deuoret. a Jntellectū tibi dabo. ſm hebreos hoc allegat dauid pro cā qua debebat eū preſeruare a culpa. ꝛ coniungitur ſic l̄re pcedenti. Erue me a circundantib⁹ me. i. a demonib⁹ me tētātibus. q2 dixiſti mihi. Jntellectū tibi dabo. ad cognoſcendum agenda. b Et inſtruā te. ad vitandū vitanda. c Firmabo ſuper te oculos meos. ſicut ſuper rē quā volo cuſtodire cū diligentia. qui eni vult diligenter cuſtodire rē aliquā h3 attentos oculos ſuper ipſam. Et ſi querit̄ vbi dixit iſta dn̄s dauid. pōt r̄nderi φ hec dixit. 2. Reg. 7. vbi dicitur ſic: Ego te tuli de paſcuis ꝛc. ꝛ ſubdit̄. Et fui tecū in oībus vbicūq̄ ambulaſti. ꝛ. i. paral. 17. vbi eadē dicunt̄ d Nolite fieri. Dic ꝯn̄r dauid circa alios facit monitōe3 vt caueant a pctīs. q2 boni pncipis eſt nō ſolū cogitare de ſe ſ3 ēt de ſua gente. ꝛ p̄ facit ſuā monitionē. ſcd̄o ſubdit retributionē. ibi: Multa. Circa primū dic. Nolite fieri ſicut equus ꝛ mulus. i. ſeqn̄tes appetitū ſenſitiuū viuentes vita brutali. e Quib⁹ nō eſt itellectus. q. d. hoc nulla culpa eſt in brutis aīalibus. q2 nō hn̄t itellectū per quē poſſint refrenare appetitū ſenſitiuū: ſ3 in hoībus rōnem hn̄tib⁹ eſt hoc valde culpabile: q2 per rōnē poſſunt appetitū ſēſitiuū refrenare. Et iō de hoib⁹ appetitum ſēſitiuū ſequentib⁹ dauid deprecat̄ deū d. f Jn chamo ꝛ freno maxillas corū ꝛc. i. eos q nolunt obedire tibi ſic equ⁹ indomit⁹: penis ꝛ laborib⁹ eos afflige: ita φ pena dāte eis itellectū obediāt tibi ad nutū: ſicut frequēter legitur in libro iudicu3. φ filẏ iſrl̄ deo recalcitrantes p idolatriā tradebant̄ i man⁹ affligentiu3 eos: ꝛ ſic reuertebātur ad verū dei cultū. g Multa flagella. Dic ꝯn̄r ponit ſue monitōis retributionē. d. Multa flagella pctōris. i. multe pene pctōribus obſtinatis in iferno ſunt reſeruate. ſ3 illud Deut⁹. 32. vbi enumeratis multis flagellis dicit. Nōne hec ꝯdita ſūt apud me ꝛ ſignata in theſauris meis: Mea eſt vltio ꝛ ego retribuā eis in tpe ꝛc. h Sperantē āt in dn̄o. ſpe debita: que ē certa expectatio future btitudinis ex grā ꝛ meritis pueniēs. i Mia circundabit. i. futura btitudine: in qua ex dei mīa circūquaq3 habebit mām leticie: ſupra ſe in viſione diuina: infra ſe videndo iferṅu3 ꝛ tormēta que euaſit ex dei grā: circa ſe ex ſctōꝝ ꝛ angeloꝝ ſocietate grata: ꝛ ideo in fine ps excitat iuſtos ad laudē dei. d. k Letamini in dn̄o. gaudio interiori. l Et exultate. gaudio exteriori. q̄ exultatio dr̄ quaſi extra ſaltatio inq̄tum gaudiu3 mentis ꝓrumpit exterius ī vocibus diuie laudis. m Et gloriamini omnes recti corde. quia ſm φ dicit Apoſtolus Cor. i. Gloria noſtra hec eſt teſtimonium conſcientie noſtre. Hec enim eſt recta gloriatio qn̄ ꝯſcientia non remordet de graui peccato. ¶ Jn ps. 31. Beati quoꝝ. vbi dicitur in poſtilla. Accipio vnu3 modū dicendi. qui videtur mihi magis ꝓbabiliter.

ADDITIO.

i Jſte modus dicendi quē3 inuenit Ra. Sa. non videtur rationabilis. Tum quia ſi dauid in hoc ps tractaret de caſu qui ſibi occurrerat. rationabiliter videt̄ φ hoc expreſſiſſet in ti. ſicut in q̄plurimis alẏs ps de ſe tractātibus hoc fecit vt patet diſcurrenti per titulos. Tū quia littera huius ps bene poſſet applicari communi ſtatui penitentium ꝛ confidentiū ſm vniuerſalem conſiderationem. ꝛ ſic materia ps eſt dignior q̄ ſi particulariter de dauid loqueretur. bonum eni3 ſ3 philoſophū i. Ethi. q̄to vniuerſalius tanto diuinius. Tum quia dauid certificatus fuit de dimiſſione peccati adulterẏ ꝛ homicidẏ per nathan ꝓphetam qui ex parte dei ſibi dixit. Dominus quoq3 peccatu3 tuum tranſtulit ꝛc. 2. Reg. 12. quod verbum intelligendum eſt de dimiſſione culpe quomodo dauid confitebatur dicens ſibi. Peccaui domino. de neceſſitate eni3 incumbit cuilibet credere prophete domini. vt Deutero. 18. ꝛ ſic fundamentum Ra. Sa. non valet. vnde in hoc ps principaliter videtur dauid intendere ad commendatione3 contritionis ꝛ confeſſionis ſimiliter et ſatiſfactionis. que ſunt partes integrales penitentie. vnde et hic ps merito vnus de penitentialibus nominatur. Circa quod pmo oſtendit indigentiam remiſſionis peccatorum reſpectu omniu3 in cōmuni. d. Beati quorum remiſſe ſunt ꝛc. Non enim dixit. Beati in quibus non inuenitur peccatum nam in omnibus de communi lege inuenitur. quia. i. Joā. i. Si dixerimus quonia3 peccatu3 nō habemus noſipſos ſeducimus. ſed dicit. Beati quibus remittuntur. ꝛ ſic apparet neceſſitas penitentie quo ad homines in cōmuni. hoc etiam oſtendit cum dicit. Et quorum tecta ſunt peccata. Non enim dixit. Quorum nulla ſunt peccata. quia tales communiter minime reperiuntur: ſed dicit. Quorum tecta ſūt. i. peccata: que in eis fuerunt ſunt tecta. ac ſi non videatur. Similiter

cū dicit: Beatꝰ vir cui nō iputauit dñs pctm̄. idē oñdit. q. d. lꝫ habuit nō tñ ei iputat̄ a deo. Et in his tribꝰ modis ps. loqtur more humano. Hō enim qñqꝫ parcit ſimplr̄ remittēdo offēſā quā ſibi ſcit eē illatā. nulla recōpēſatiōe vel vindicta interueniēte: ⁊ de hoc dicit. Quoꝝ remiſſe ſūt iniqtates. qñqꝫ aūt qꝛ offēſa illata alicui ē occulta: iccirco nō punit: qꝛ ea q̄ nō appent idē ē ac ſi nō eēnt ſm iuriſpitos: ⁊ de hoc dicit: Quoꝝ tecta ſūt pctā. Quādoqꝫ v̄o hō offēſam ſibi factā dimittit: qꝛ nō curat de ea in modico eā reputās: qꝛ qd̄ modicū ē q̄ſi nihil eē vr̄ ſm phm̄: ⁊ de h̄ dicit: Cui nō iputauit dñs pctm̄. Sꝫ qꝛ de iſtis tribꝰ modis pmꝰ nō cōpetit deo: qꝛ eēt ꝯ eiꝰ iuſticiā imēſā: ſm quā nullū malū dꝫ eē ipunitū. ſcd̄s modꝰ etiā ſibi nō cōpetit: qꝛ eſt ꝯ eiꝰ ifinitā ſciā ſm quā oīa ſūt nuda ⁊ apta añ oculos eiꝰ. Idcirco de tertio mō tm̄ ē agēdū ſm quē qñqꝫ deꝰ nō iputat pctā hoī ea reputās minima: ⁊ hoc rōne pnīe: ſm quā hō vere penitēs ⁊ ſe accuſās eiꝰ peccatum minime reputat̄ a deo. Iux̄ illud de publicano q ſe accuſās deſcēdit iuſtificatꝰ in domū ſuā: Luc. 18. c. Et hoc ē qd̄ ſequit̄ imediate. Nec ē i ſpū eiꝰ dolus. vbi glo. q̄rit: Cui nō iputauit dominꝰ pctm̄: ⁊ rñdit illi. ſ. In quo nō ē dolus. qꝛ ſe accuſat cum ſit pctōꝛ: corde tꝫ qd̄ oꝛe fatet̄: hec in glo. Cōſequēter ſcd̄o oñdit ꝙ nō ſufficit pctōri nō hr̄e dolū in ſpū ſic ꝙ in ſpū accuſet ſe: ſed requirit̄ oꝛis cōfeſſio ſine q̄ nō fit dimiſſio pcti cōmiſſi: ſꝫ potiꝰ augmētat̄ culpa: ſi cōfeſſio oꝛis idebite differat̄: vñ dicit: Qm̄ tacui ineterauerūt oſſa mea: hoc ē qꝛ tacui cōfeſſionē ineterauerūt oſſa mea. i. iterioꝛ foꝛtitudo mētis: q̄ oſſa qñqꝫ dr̄ i ſcriptura vt i ps. Nō ē pax oſſibꝰ meis a facie pctōꝝ meoꝝ: Cui taciturnitati ꝑnicioſe plerūqꝫ aſſociat̄ clamoꝛ ꝑuerſus: ⁊ h̄ eſt cū pctōꝛ n̄ ſolū nō cōfitet̄ ſe pctōrē: ſꝫ potiꝰ clamat iactādo ſe de iuſtitia: vñ ſeqtur: Dū clamarē tota die. vbi glo. Tacuit. n. q̄dā ⁊ q̄dā nō tacuit tacuit cōfeſſionē ⁊ clamat ꝓſūptionē: ſicut ille q ſana mēbꝛa medico oñdebat ⁊ vulnerata tegebat: ⁊ iō nō fuit curatꝰ ſꝫ ineteratꝰ: ſic phariſeꝰ q dicebat: Nō ſū ſic ceteri hoīes ⁊c̄. Luc. 18. c. Cōſequēter tertio oñdit quō ad cōtritionē ⁊ cōfeſſionē ꝑuenit dicēs: Qm̄ die ac nocte grauata ē ſuꝑ me manꝰ tua ⁊c̄. Cuiꝰ ſenſus ē: nā pctōꝛes hꝰ. ſ. q pctā tacēt dū clamāt falſā iuſticiā vt plurimū nō deueniūt ad cōtritionē ⁊ cōfeſſionē penitētialē: niſi pꝰs humilient̄ ꝑ aliquā afflictionē: iux̄ illud Iſa. 28. ca. tm̄mō ſola vexatio dat itellectū auditui. Iō ps. in ꝑſona talis pctōꝛis ad deū dicit. Qm̄ die ac nocte grauata ē ſuꝑ me manꝰ tua ad humiliandū me ſuꝑbū: iō cōuerſus ſū. i. cōtritꝰ: In erūna mea. i. in anxietate mea. Dū cōfigit̄ ſpina. i. dū cōpūcta ē ꝯſcia: cuiꝰ cōſciētie remoꝛſus ſpine iterꝰ fracte ſeu fixe aſſimilat̄: tūc. n. ſēſi doloꝛem cōtritionis: ⁊ iueni meā ifirmitatē: ⁊ ſic. Delictū meū cognitum tibi feci. h̄ ē dicere ſic ꝯuerſus ſū i erūna: vt i cōpūctiōe ꝯſcie irē de vno oppoſito ad aliō: vt q pꝰs tacebā delictū meū nunc cognitū tibi feci. Et iniuſticiā meā. i. merita mea falſa q̄ clamabā Nō abſcōdi. i. nō opui ſꝫ apui ꝑ verā cōfeſſionē: vñ ſeqtur: Dixi cōfitebor aduerſū me ⁊c̄. i quo v̄ſu notāda ſūt aliq̄ v̄ba pmo cū dic̄. Cōfitebor aduerſū me iiuſticiā meā. ſūt. n. aliq q cōfitent̄ iniqtatē ſuā: ſꝫ non aduerſus eos: ſꝫ qñqꝫ aduerſus deū dicētes: deꝰ voluit h̄ fieri. qñqꝫ aduerſus cōſtellatiōes ſiderū dicētes. Stelle mihi fecerūt vel diabolus me decepit ⁊ hꝰ: iux̄ illud. Ad accuſādas excuſatiōes in pctis. q̄ oīa excludit ps. d. Cōfitebor aduerſū me iniuſticiā meā. q. d. ego ſū q peccaui: nō fatū: nō foꝛtuna: nō diabolus me coegit: ſꝫ ego ꝑſuadēti cōſēſi. hec i glo. Secūdo notādū ē cū dic̄: Tu remiſiſti ipietatē pcti mei. qd̄ vr̄ referēdū ad culpā. In pctō eni cōſiderat̄ culpa q̄ ē ipietas pcti: q̄ſi rō formalis ipſiꝰ: cōſiderat̄ ēt pena debita: q̄ pctm̄ qñqꝫ dr̄: vt. 2. Coꝛ. 5. ca. i fine. vñ. d. Remiſiſti ipietatē pcti: qꝛ i vera pnīa culpa q̄ ē ipietas pcti totalr̄ remittit̄: nō aūt pena pcti remittitur ex toto. Cōſequēter q̄rto vt oñderet hāc remiſſionē eē de coī lege neceſſariā ēt ſcīs q i terra ſūt cū dixiſſet: Et tu remiſiſti ipietatē ⁊c̄. ſubdit. Pꝛo hac. ſ. remiſſione pcti. Oꝛabit ad te oīs ſcūs: vñ glo. Inde eni ē ſcūs qꝛ dimiſiſti: qꝛ aliter nō eēt ſcūs nec oꝛaret: quia oēs ſūt pctōꝛes: ⁊ egēt gr̄a dei. hec in glo. q̄ itelligi dꝫ de cōi lege q̄ qdē orō vt digna ſit exaudiri faciēda ē. In tꝑe oppoꝛtuno. ſ. in ſtatu gr̄e: cū q̄ qdē orōne ad h̄ ꝙ ſit efficax reqrit̄ vigilātia: per quā ēt ſcūs dū i hac vita exiſtit abſtineat ſe ab influētia carnalium: ſm illud ſaluatoꝛis: Matth. 26. Vigilate ⁊ oꝛate: vñ ſeqtur Verūtñ in diluuio aq̄rū multarū ad eū nō appꝛoximabūt. q. d. lꝫ ſcūs oꝛet: lꝫ tp̄s ſit oppoꝛtunū: tñ diluuiū aq̄rū ſ. cōcupiſcētiarū ad eū. i. ad ſcm̄ nō debēt appꝛoximari: ſm limitationē ſeu indebitā adheſionē: ⁊ q̄lis ſit orō ſci ad ꝓpoſitū ꝑtinēs declarat cū ſubdit: Tu es refugiū meū a tribulatione q̄ circūdedit me ⁊c̄. h̄ ē dicere: tu q ſolus es refugiū meū: erue me ab ipugnatiōibus carnaliū voluptatū ⁊ erroꝝ q̄ i hac vita coīter circūdāt. Conſequēter q̄nto deꝰ rñdet penitēti ⁊ oꝛāti. d. Intellectū tibi dabo ⁊ iſtruā te i via hac q̄ gradieris. q. d. lꝫ ego ſiꝫ refugiū tuū: tñ opꝫ ꝙ vtaris itellectu tibi dato naturalr̄. ſilr̄ iſtructiōe diue legis tibi tradita ⁊ ſic: Firmabo ſuꝑ te oculos meos. i. dabo tibi gr̄am ꝑſeuerātie: per quā hō firmat̄ i bono: Et ad declarādū quō vti debeat naturali itellectu ſubdit: Nolite fieri ſic equꝰ ⁊ mulus qbꝰ nō ē itellectꝰ: aīalia. n. bꝛuta ſemꝑ ſequunt̄ paſſiōes carnales ſine aliq̄ moderatione rōnis: qd̄ in hoībꝰ ē maxime vicioſū: vñ ēt phi tales icrepāt tanq̄ vitā pecudū eligētes: vt i. 1. eth. Silr̄ ad inuendū ꝙ hō dꝫ iſtrui i hac via q̄ gradit̄ iſtructiōe diue legis ſubdit: In chamo ⁊ freno maxillas eoꝝ cōſtrige. Pꝛecepta eni diua ad moderationē humanoꝝ actuū bñ cōparant̄ chamo ⁊ freno reſpectu bꝛutoꝝ: qꝛ dirigūt actꝰ humanos ꝓhibēdo ⁊ p̄cipiēdo ſic ſeſſoꝛ dirigit equū i via recta ꝑ chamū ⁊ frenū vñ bñ ſubdit: Qui nō appꝛoximāt ad te: hoc ē dicere. qꝛ p̄cepta diuia cōſtrigētia actꝰ humanos ſūt neceſſaria iiuſtis: nō aūt iuſtis qbus lex nō ē ipoſita: vt. 1. ad timoth. 1. ca. vñ dic̄: Qui nō appꝛoximāt ad te. i. ad ſcm̄ oꝛātē i tꝑe oppoꝛtuno: cui deꝰ ſic alloqtur. vñ ſeqtur: Multa flagella pctōis qꝛ ſūt multi ſic a recta via deuiātes: qbꝰ nō ſuffic̄ chamus ⁊ frenū p̄ceptoꝝ: ſꝫ reqrunt̄ ſuꝑ h̄ flagella coꝛꝛectionis vel finalis punitiōis. Sꝑantē aūt i dño mīa circūdabit. ſ. ſꝑantes ſpe foꝛmata. Mīa hoc ē gr̄a gratificās: q̄ miſericoꝛditer dat̄ ⁊ vndiqꝫ tuetur. Cōſequēter ſexto vt oīa p̄dicta deo attribuant̄ nō meritis. finalr̄ cōcludit. Letami i dño. ſ. attribuēdo deo iuſtificationem veſtram potius q̄ ꝓpꝛijs meritis.

REPLICA.

Beati quoꝝ. quē ps. poſtil. exponit ad lr̄am de dauid pnīa pro pctis adulterij ⁊ homicidij. ⁊ ſic dauid i h̄ ps. dat exēpluꝫ vere penitere volētibꝰ. Burg. q i pncipio ſui coꝛꝛuptoꝛij ꝓmiſit velle ꝓſeq ſēſū lr̄alē ab eo lōge recedit motꝰ debiliter: pmū qꝛ dicit ti. huiꝰ ps. exponi poſtil. nō cōſonare. ſcd̄o qꝛ dicit hūc ps. de coītate penitētiū nō de ſolo dauid exponi debere ex eo motiuo: qꝛ bonum de q̄to coīus de tāto diuinꝰ: q̄ ſi coītas pctōꝝ ſit aliqd magis bonū q̄ vnꝰ pctōꝛ. Tertio qꝛ dic̄ dauid. certificatū ꝑ nathā ꝓpham de remiſſiōe pctōꝝ p̄dictoꝝ: q̄ſi ꝑ h̄ volēs inuere ꝙ iō dauid i h̄ ps. ſe formā penitētibꝰ dare nō debuerit vl̄ potuerit. Pꝫ autē illa duo vltima foꝛe irrōnabilia: qꝛ etſi ꝑ nathā fuerit ſibi denunciata remiſſio. quo ad reatū culpe tñ nō pene: qnimo iſdē nathā p̄dixit penā reſeruatā vt pꝫ. 2. Reg. 12. nunqd igit̄ debuit ſe p̄bere formā ⁊ exēplum penitētibꝰ. pmum gr̄as agēdo ꝓ dimiſſiōe culpe: deide ſe humiliando ꝓ relaxatiōe pene debite queadmodū fac̄ vt clare lr̄a huiꝰ ps. oñdit. Irrōnabile quoqꝫ ē dicere pl̄es peccātes vno pctōꝛe exiſtere qd diuinius: vel expoſitionē de plibꝰ magis eē diuinā: maxime qñ expō de vno exemplariter applicat̄ ad alios. Pꝛimū autē motiuū Burgē. eſt oīno falſū. nā ti. huiꝰ ps. ab hiero. ex hebꝛaica v̄itate trāſlatꝰ ē ille. Eruditio dauid. ⁊ ſm gl. magr̄alē itellectꝰ dauid. vt ex ti. det̄ itelligi quō dauid in h̄ ps. velit oñdere ſe eruditū i modis vere pnīe. ⁊ i modis eiſdē alios erudire. Eruditio. n. actionē ⁊ paſſionē ſignat ſicut alia noīa v̄balia. Pꝫ igit̄ Burgē. irrōnabiliter poſtillatoꝛi irrationabilitatem impoſuiſſe.

Pſalmus. XXXII.

Exultate iuſti i dño ⁊c̄. Huic ps. non p̄mittitur titulus aliqs in hebꝛeo. ꝓpter qd̄ dixerunt aliq ꝙ nō ē ps. diſtictꝰ a p̄cedēti. ⁊ occaſione huiꝰ dicti reſpexi tres biblias hebꝛaicas: ⁊ tres libꝛos hebꝛaicos editos ſuꝑ libꝛū pſalmoꝝ: ⁊ in oībꝰ iueni hunc ps. diſtictū a p̄cedēti: nō ſolū in ſignatione ꝑ ſpaciū vacuum iter duos ps. ſed etiā in quotatione: qꝛ iſte ps. apud hebꝛeos quotat̄. 32. p̄cedēs autē. 31. ⁊ eodē mō in trāſlatione Hiero. iux̄ hebꝛeū diſtinguit̄ a p̄cedēti ꝑ lr̄am magnā capitalē i pncipio: ⁊ ꝑ quotationē. qꝛ hic ps. ab eo quotat̄. 32. ⁊ p̄cedēs. 31. Itē Hiero. in ꝓlogo libꝛi pſalmoꝝ facit mētionē de ps. cōiunctis apud hebꝛeos: q tñ ſūt diſtincti aupd nos. ⁊ ēt e ꝯ de cōiūctis apud nos: diſtictis tñ apud hebꝛeos nec tñ facit ibi mētionē de cōiunctiōe iſtoꝝ duoꝝ pſalmoꝝ. Ex quo pꝫ ꝙ ſūt ps. diſticti apud hebꝛeos: ſic ⁊ apud latinos ſaltē a tꝑe beati Hiero. qd̄ diu valde ē ꝙ floꝛuit. ſ. tꝑe datiani ⁊ valētiniani impatoꝝ: q ceꝑunt imperare anno dñi. 381. Hoc autē opꝰ fuit ſcriptum anno dñi. M. 326. Motiuū ēt alioꝝ nō valet. qꝛ multi ſūt ps. ſine ti. ⁊ diſticti ab alijs videlicet. 17. vt dicit. b. Hiero. i ꝓlogo libꝛi pſalmoꝝ. Et iā habuimꝰ de tribꝰ. ſ. d̄ pmo ⁊ ſcd̄o ⁊ iſto: ⁊ de alijs videbit̄ iferiꝰ ꝓſequēdo. igit̄ ex ti. nō p̄ōt videri qs fuerit auctoꝛ huiꝰ ps. qꝛ ti. nō hꝫ: nec iueni hoc clare determinatum niſi ſm intentionem Auguſtini q dicit omnes pſalmos factos a dauid: ſed hāc intētionem non intendo ſequi ſicut dixi a pncipio huius libꝛi. Tenendum tamē eſt ꝙ hic ps. ſicut ⁊ alij factus fuerit ab aliquo ſcō ꝓpheta quicunqꝫ fuerit ille. ſ. dauid: nec aliꝰ vt ex circunſtātia lr̄e videt̄ factus ad hoc ꝙ per leuitas cantaretur in templo: ꝓpter qd̄ ſatis ꝓbabile eſt ꝙ dauid eum fecerit q diuinas laudes per leuitas in tēplo decantādas ꝓ magna parte cōpoſuit vt habet̄. 1. Paral. 2. 1. Eſdre. 3. Igit̄ iſte ps. in duas partes diuiditur. qꝛ pmo auctoꝛ huiꝰ ps. inducit fideles ad dei pꝛeconium. ⁊ ſcd̄o oſtēdit huius pꝛeconij pꝛemium: ibi: Beata gens. Pꝛima in duas. quia pmo inducit ad dei laudationē. ſcd̄o ad hoc inducit triplicē rōnem

ibi: Qꝛ rectū eſt. Circa pmū dicit ſic. a Exultate iuſti in dño. i. exꝫ vos in deū ſaltate ꝑ deuotionē. b Rectos decet collaudatio. ⁊ hoc duplici rōne: vna accipit̄ ex ꝑte laudātis. decēs enim ē vt laudet deū de rectitudine ſua quā hēre nō pōt niſi ex diuina grā: q̄ ſubycit ꝑtē aīe ſupioꝛē ipſi deo: ⁊ vires iferioꝛes rōni. ⁊ in hoc cōſiſtit hoīs rectitudo. Alia rō accipit̄ ex ꝑte dei: qꝛ cū ei⁹ bonitas ⁊ maieſtas ſint infinite: ꝑces pctōꝝ corā eo ſūt idigne: ſm illud Eccle. 15. Nō ē ſpecioſa laus i oꝛe pctōꝛis: ſꝫ decēter laudat̄ a iuſtis. c Cōfitemi dño. confeſſione laudis.

d In cithara. i pſalterio ⁊c. Exprimunt̄ autē hic iſta muſica inſtrā: qꝛ diuine laudes cantabant̄ in tēplo ꝑ leuitas: nō ſolū vocib⁹ humanis: ſed etiaꝫ muſicis inſtris: vt p3. 3. Reg. ⁊. 2. Paral. in pluribꝰ locis: dr̄ aūt hic: In pſalterio decē choꝛdarū. illud eni inſtrꝫ fuit factū in venerationeꝫ io. decalogi ꝑceptoꝛum e Cātate ei cāticuꝫ nouū. Si eni amoꝛ carnal̄ ⁊ laſciui⁹ ſemꝑ facit iuuenire cantilenas ⁊ nouos cātādi modos: multo magis amoꝛ diuin⁹ ſemper facit adiuenire nouos modos deuotionis ⁊ laudis diuine.

Exultate ps̄ XXXII. iuſti i dño: rectos dcet collaudatio. Cōfitemini dño i cithāra: i pſalterio decē choꝛdarū pſallite illi. Cātāte ei cāticū nouū: bn̄ pſallite ei i voci feratiōe. Qꝛ rectū ē verbū dñi: ⁊ oīa opa ei⁹ i fide. Diligit miſericoꝛdiā ⁊ iudiciū: miſicoꝛdia dñi plena ē terra. Verbo dñi celi firmati ſūt: ⁊ ſpiritū oꝛis ei⁹ oīs ūirt⁹ coꝝ. Cōgregās ſicut i vtre aqſ maris pōnēs i theſauris abyſſoſ. Timeat dñꝫ oīs terra: ab eo aūt ꝯmoueant̄ oēs ihabitātes oꝛbē. Qm̄ ipſe dixit ⁊ facta ſunt: ipſe mādauit ⁊ creata ſūt. Dñs diſſipāt ꝯſilia gētiū: reprobāt aūt cogitatiōes pploꝝ: ⁊ reprobāt ꝯſilia pricipū. Cōſiliū aūt dñi i eternū manet: cogitatiōes coꝛdis ei⁹ i gñatiōe ⁊ gñatiōnē. Beāta gēs cui⁹ ē dñs d̄s ei⁹: pplꝰs quē elegit i hēditātē ſibi. De celō reſpe

f Quia rectū ē. Hic conſequēter ad ꝓbādū ſuū ꝓpoſitū iducit triplicē rōnē. ſcḋa ponit̄ ibi: Verbo dñi. tertia ibi: Dñs diſſipat. Prima vō rō accipit̄ ex dei fidelitate. qꝛ fidelitas ē in oībꝰ laudāda: ⁊ maxime fidelitas diuina: que ē excellētiſſima. ⁊ hoc ē qḋ dicit̄: Quia rectū ē vbuꝫ dñi ⁊c. q. d. Bn̄ debetis laudare deū: qꝛ vbū dñi rectū. g Et oīa opa ei⁹ in fide. i. in fidelitate. Rectū enim dr̄ cui⁹ mediū nō exit ab extremis: vbū autē mediū ē iter itētionē loquētis: ⁊ ei⁹ effectū: ⁊ iō tūc ē vbū rectū quādo nō declinat ab intētione loquētis: ⁊ ei⁹ ope. ⁊ ſic eſt in deo: qꝛ ei⁹ vbū ꝓducit effectū ꝓut egredit̄ ab ei⁹ itētione. Fidelitas aūt dei cōſiſtit in ſua iuſticia miſericoꝛdia tꝑata. ideo ſubdit̄. h Diligit miſericoꝛdiā ⁊ iudiciū. Judiciū enim eſt effect⁹ iuſticie. ſed qꝛ miſicoꝛdia ſuꝑexaltat iudiciū: vt habet̄ Jac. 2. iō ſeqtur. i Miſericoꝛdia dñi plena ē terra. k Verbo dñi. Hic ponit̄ ſcḋa rō diuine laudis: q̄ accipit̄ ex ifinita dei ꝑtāte. ⁊ pmo ponit̄ ipſa rō. ſcḋo ex hoc ſequēs vtilis monitio: ibi: Timeat dñm. Circa pmū pmo declarat̄ infinitas ꝑtātis diuine in coꝛpibꝰ celeſtibꝰ cū dr̄: Verbo dñi celi firmati ſūt. q. d. rōnabile ē vt deū laudetis: q ē tāte ꝑtātis ꝙ ſolo ei⁹ vbo celi firmati ſūt. i. ſtabiles ⁊ icoꝛꝛuptibiles facti: qꝛ nō ſūt ſuſceptiui peregrinarū impſſionū: ēt ſm phm. l Et ſpū oꝛis ei⁹. hoc ē vbo ipſi⁹ ⁊ loqtur de deo humano moꝛe: qꝛ vbū ꝓgrediēs de oꝛe hoīs foꝛmat̄ ex aere reſpirato ab aīa: ſm ꝙ habet̄. 2. de aīa. Aer aūt frequēter vocat̄ ſpūs in ſcriptura. m Oīs virt⁹ coꝝ. Jn trāſlatione Hiero. iuxꝫ hebreū habet̄: Oīs oꝛnat⁹ coꝝ: ꝑ quē itelligunt̄ ſtelle: ⁊ in idē redit: qꝛ in varys ſtellis ſūt varie vtutes ⁊ ifluētie. Cōſequēter oñdit̄ poteſtas diuina in coꝛpibus iferioꝛibꝰ cū dr̄. n Cōgregās ſicut i vtre aq̄s maris. Ex hoc dicūt alīq ꝙ aq̄ maris in oceano ſūt ꝯ naturā ſuā detētē. ita ꝙ ſi ſibi dimitterent̄ flueret ſup terras: qꝛ ſunt altioꝛes. terra: vt dicūt in medio oceani. Sꝫ hoc nō videt̄ verū: qꝛ oīa grauia fluida tēdūt ad cētrū vndiq ſm angulum rectū: ⁊ iō ſicut aq̄ oceani ſūt demiſſioꝛes terra iuxta ripā: ita in medio: qꝛ eq̄liter tēdūt vndiqꝫ ad cētrū. vn̄ dicit Aug⁹. ſup Gen̄. ꝙ de⁹ ſic res q̄s cōdidit admiſtrat: vt eas ꝓpꝛios mot⁹ agere ſinat. qḋ nō cēt ſi aq̄ oceani plus diſtaret a cētro mūdi i ei⁹ medio ꝙ in littoꝛe. Igit̄ cōgregatio aq̄rū in vnuꝫ locū: vt hr̄ Gen̄. 1. facta fuit ꝑ hoc ꝙ añ tertiū diē aque per moduꝫ euapoꝛationis eleuatē erāt ſup terrā: ⁊ ꝑ aerē diffuſe: ſꝫ tertia die dedit eis de⁹ dēſitatē debitā: ⁊ ſic occupauerūt minoꝛē locū. fecit ēt cōcauitates ⁊ cauernoſitates in terra: q ꝓpter ſuā ſoliditatē bñ pōt habere aliq̄s ſuas ꝑtes a cētro mūdi magis diſtātes a lys: vt p3 in altis mōtibus in q̄bꝰ cōcauitatibus cōgregarent̄ aq̄ ⁊ appereret arida: ad hitationē hoīum ⁊ aīaliū ſicut dictū fuit pleni⁹ gen̄. 1. Aq̄ tñ ſtant in oceano tanq̄ in naturali loco. Et ſic dicunt̄ ibi cōgregate ſicut aq̄ i vtre: qa ꝑus erāt alibi diffuſe vt dictū eſt. o Pōnēs in theſauris abyſſos. i. inferioꝛes aq̄s maris q̄ ſūt hoīb⁹ occulte: ſicut illa q̄ reponuntur in theſauris. Mō aūt aque maris nominent̄ abyſſi vel abyſſus: p3 Gen̄. 1. vbi dr̄: Et tenebꝛe erāt ſup faciē abyſſi ⁊ ſpūs dñi ferebat̄ ſup aq̄s. Jbi eni ſignat̄ noīe abyſſi ⁊ aquarū idē: vt dictum fuit plenius ibidē. p Timeat dñm. Hic cōſequēter ex dictis ponit̄ vtilis monitio cum dicit: Timeat dñm oīs terra. i. habitātes in terra: qꝛ terra eſt elemētū inſēſibile in quo nō cadit timoꝛ. q Ab eo aūt cōmoueant̄ cōmotione timoꝛis: ⁊ eſt repetitio eiuſdeꝫ ſententie ad maioꝛē expꝛeſſionem: ⁊ rōnem huius timoꝛis ſubdit dicens.

r Quoniam ipſe dixit ⁊ facta ſūt. ſicut enim ſimplici voluntate oīa creauit de nihilo: ita pōt in nihilū redigere: ⁊ ideo merito debet eum creatura rōnalis timere ⁊ hoc timoꝛe filiali.

s Dñs diſſipat. Hic ponit̄ tertia rō diuine laudis: que accipitur ex gubernationis ſeu dñy generalitate: qꝛ pōt oīa ſm ꝙ ſibi plꝫ ꝓmouere ⁊ impedire: ⁊ hoc eſt qḋ dicit̄: Dñs diſſipat ⁊c. Hoc apparet ex eo qḋ habetur Gen̄. 11. in filiis noe: qui habuerūt inter ſe conſilium edificandi turrim cuius cacumen pertingeret ad celum: ſed dñs repꝛobauit conſilium eoꝝ ita confundens eoꝝ labia vt non intelligeret vir ſuum pꝛoximum: ⁊ ſic deſtiterūt ab opere ſuo incboato.

t Repꝛobat autē ⁊c. Hoc apparuit i egyptys cogitantibus filios iſrael capere inter deſertū ⁊ mare rubꝛum: ſed dominus eos ſubmerſit: ⁊ filios iſrael liberauit: vt habet̄ Exo. 14.

u Et repꝛobat cōſilia ꝑncipū. ſicut patet in libro Joſue: qꝛ multi reges cōuenerūt in inuicem: vt interficerēt ioſue ⁊ filios iſrl̄ ſed fuerūt debellati ⁊ occiſi. Aliter autē pōt exponi iſte vſus de machinationibus cōtra dauid a deo diſſipatis: cum dicit̄: Dñs diſſipat ⁊c. i. ſaulis ⁊ ſuoꝝ ſatellitum: qui perſeq̄bant̄ dauid moꝛe gētilium infideliū: ſed ipſi nō obtinuerūt intētū. Repꝛobat autē ⁊c. i. philiſtinoꝝ. qꝛ audientes dauid inunctū ſuper iſrael. venerunt cum exercitu magno ad diſſipādum eius regnum. ſꝫ ipſi virtute diuina magis ꝙ humana debellati fuerunt ab eo ⁊ ſubiugati: vt habetur. 2. Reg. 5. Et repꝛobat cōſilia ꝑncipum i. abſalon ⁊ achitophel: ⁊ coꝝ qui erāt ꝑncipales i tribubꝰ iſrl̄ ꝯ dauid cōſurgētiū: ſꝫ ꝑ magna ꝑte fuerūt occiſi: ⁊ relīq fugati: vt habet̄. 2. Reg. 18. Et qꝛ hec facta ſūt diuina vtute ⁊ ꝓuidentia: q̄ in ſua diſpōne nō fallit̄ iō ſubdit̄. x Cōſilium aūt dñi in eternū manet: qꝛ lꝫ diuina ſnīa aliq̄n mutet̄: vt p3 de niniuitis Jone. 3. tñ ei⁹ cōſiliuꝫ nō mutat̄. Cōſiliū enim dei ꝓpꝛie accipitur ſm diuinā oꝛdinationē ꝓut eſt in ſeipſo. Snīa aūt aliq̄n accipitur ſm merita hoīum ⁊ demerita q̄ ſunt variabilia. y Btā gēs. Hic cōſequēter deſcribit̄ diuine laudationis ſiue cult⁹ pmium: ⁊ pmo ponit̄ i ipſū pmuꝫ. ſcḋo hui⁹ pmy cā ſiue ꝑncipiū ibi: De celo reſpexit dñs: Circa pmum ſciēduꝫ ſm ꝙ dicit Boeti⁹ de cōſol. li. 3. Btitudo ē ſtat⁹ oīum bonoꝝ cōgregatione ꝑfect⁹ q in re hēbit̄ in pria in fruitione dei: cui⁹ bonitas ē infinita. Ad hāc autē btitudinem ꝑuenit̄ per verum dei cultum ſꝫ ꝙ dicit ſaluatoꝛ Jo. 12. Ubi ego ſum illic ⁊ miniſter me⁹ erit: ⁊ ſic habetur in ſpe in viā ꝑ veruꝫ ⁊ debituꝫ dei cultuꝫ. ⁊ hoc ē qḋ dr̄: Btā gens cuius ē dñs deus eius. per verā fidē ⁊ debitum cultum.

z Pplꝰs quē elegit. electione ꝑdeſtinationis: q infallibilr̄ cōſeq̄tur effectuꝫ iō ſubdit. a Jn hereditatē ſibi: qꝛ ꝑdeſtinati imobilr̄ adherebunt deo in patria celeſti: ita ꝙ erūt hereditas dei: ⁊ deus erit hereditas ipſoꝝ: qꝛ illos quos ſic ꝑdeſtinauit ab eterno vocat tꝑaliter ad fidē ſuā: ⁊ iuſtificat ꝑ grām finalē. ⁊ ſic cōſequēter eos magnificat per gloꝛiam ſm ꝙ dicit apoſtolus Ro. 8. Quos pꝛedeſtinauit hos ⁊ vocauit: ⁊ quos vocauit: hos ⁊ iuſtificauit: ⁊ quos iuſtificauit: hos ⁊ magnificauit: ⁊ ſic qui ꝑus fuerant beati in ſpe: facti ſunt beati in re.

b De celo. Hic conſequenter oſtenditur huius pꝛemiationis pꝛincipium. ⁊ pꝛimo oſtendit pꝛopoſitum. ſecundo declarat per exemplum: ibi: Non ſaluatur rex. Circa pꝛimum ſciendum ꝙ opera meritoꝛia non ſunt pꝛima cauſa pꝛopter quam aliqui ꝑmiantur in vita beata: ſm ꝙ declarat apoſtolus Ro. 9. de Jacob ⁊ Eſau dicens: Cum nondum nati fuiſſent aut aliquid boni aut mali egiſſent dictum eſt ꝙ maioꝛ ſeruiet minoꝛi: ſicut ſcriptum eſt: Jacob dilexi: eſau autem odio habui. Nec etiam meritoꝛum futuroꝛum pꝛeuiſio: immo pꝛeparatio gratie in tempoꝛe procedit ex eterna pꝛedeſtinatione: vt pꝛedictum eſt: ⁊ hoc ē quod dicitur: De celo pꝛoſpexit dominus: ⁊ accipitur hic celum ſumme trinitatis quod idem eſt quod deus. quia ab eterno oīa pꝛeuidit in ſeipſo. ideo ſubditur.

1 Uidit oēs filios hoīum.ſ.eq̄les in naturalib⁹:ſed aliquos ele
git ex ſpāli grā ad ꝑticipationē btitudinis ſupnaturalis ad quā
nō pōt hō attingere ex naturalib⁹. b De pparato ꝛc.repeti
tio ē eiuſdē ad maiorē affirmationē.Et quos ſic elegit ex ſua me
ra volūta e ꝛ grā hos diſpoſuit iuſtificare in tpe ꝑ gram finalez
alijs dimiſſis:iō ſubdit. c Qui finxit ſigillatī corda eorū.i.
aīas q̄s creauit eiuſdē nature in ſpē diſtinctas īdiuidualr.ꝛ pro
pter hoc hic dr̄:Sigillatī.Jn trāſlatione vō Hiero.iux hebraī
cū habet:Fingens
pariter cor eorūz.i.
corda:q pōnit hic
ſingulare ꝑ plurali
ſicut Exo.8.Uenit
muſca grauiſſima.
Qd aūt dicit Hier.
hic pariter referen
dū ē ad vnitatē ſpe
cificā aīarum.Nō
aūt diuerſitatis hu
ius lrē ē ꝗ dictio he
braica hic poſita.ſ.
iahad aliqñ accipi
tur ꝑ ſingularitate:aliqñ ꝑ ſimultate.70.autē īterp̄tes accepe
rūt vnā ſignificationē.Hiero.aūt in trāſlatiōe iuxta hebreum
accepit aliā.Et credo ꝙ in hoc loco.70.īterp̄tes meli⁹ acceperūt
ꝛ lʒ aīe ſint eiuſdē ſpēi:tñ variant in opatiōib⁹ c iūcte corpori
bus:q aliqñ declināt ad bonū verū:ꝛ aliqñ ad bonū apparens
tñ.ꝛ ſm hoc diuerſificant ſtat⁹ bonoꝝ ꝛ maloꝝ.ꝛ hec oīa ſunt
deo clariſſime nota.iō ſubdit:Qui itelligit oīa opa eorum.

pit dñs:ūidit oēs filios hominū.
De ꝑparato habitaculo ſuo:Re
ſpexit ſup oēs q habitāt terram.
Qui finxit ſigillatī corda eoꝝ:q
itelligit oīa opa eoꝝ.Nō ſaluāt
rex ꝑ multā virtutē:ꝛ gigās nō
ſaluabit i multitudīe vtutiſ ſue.
Fallāx equus ad ſalutē:i abūdā
tia aūt virtutis ſue non ſaluabit.

Ecce oculi dñi ſup metuētes eū
ēt i eis q ſperant ſup miſicordia
ei⁹.Ut eruāt a morte aīas eoꝝ:
ꝛ alāt eos i fame.Aīa nr̄a ſuſti
net dñuʒ.qm̄ āditor ꝛ ꝓtector
noſter ē.Quia i eo letabitur cor
nrm̄ nr̄:ꝛ in noīe ſcō ei⁹ ſpauim⁹
Fiat miſicordia tua domie ſup
nos:queādmodū ſpauim⁹ in te.

2 Nō ſaluat rex.Hic declarat ꝓpoſitū ꝑ exēplum.ſ.ꝙ diuina
ꝓuidētia ē pmum pncipium ſalutis hoīum:tā in corꝑalibus ꝙ̄
in ſpūalib⁹:tꝑalibus ꝛ eternis.ꝛ pmo ponit exēplū in reprobatiſ
ſcdo in electis.ibi.Ecce oculi dñi:Circa pmū dicit ſic:Nō ſalua
tur rex ꝑ multā vtutē.ſ.ſui exercit⁹ niſi cū hoc hēat diuinā ꝓte
ctionē.hoc apparet Nu.21.de ſeon rege q cū exercitu fortiſſimo
egreſſus ē obuiā filijs iſrl̄ ſed ſtatim cecidit in plio.
e Et gigas nō ſaluabit ꝛc.hoc appet ibidē de og rege baſan:qui
ſolus remāſerat de ſtirpe gigātū:vt dr̄ Deut.3.ꝛ tñ ſtatim corru
it corā filijs iſrl̄:ſil̄r in goliad gigāte quem dauid adhuc adole
ſcēs ictu lapidis iterfecit. f Fallax equ⁹ ad ſalutē.ꝟ appet
in pharaone ꝛ exercitu ei⁹:de quo ſcribit Exo.15.Jngreſſus eſt
eques pharao cū currib⁹ ꝛ eq̄tib⁹ ei⁹ in mare:ꝛ reduxit ſup eos
dñs aq̄s maris.Jſta aūt dicta ſūt ad oñdēdū ꝙ non potuerunt
ſaluari corꝑaliter ꝛ tꝑaliter virtute humana multo min⁹ pote
rūt cōſeq ſalutē ſpūalē ꝛ eternā abſqʒ dei grā ſpāli.
3 Ecce oculi dñi.Hic cōſequēter ponit exēplū q̄tū ad bonos:
cum dr̄:Ecce oculi dñi ſup metuētes eū:vt eos diligēter cuſto
diat:ſicut hō figit oculos ſup rē quā vult diligēter cuſtodire:ꝛ
ſi aliqñ ꝑmittat eos tribulari tꝑaliter:ꝟ tñ ē ad bonū ipſoꝝ:vt
ꝑ patiētie meritū hēant mai⁹ pmiū:iō ſubdit. h Et in eis q
ſpant.ꝛ p.i.in eis q ſpant. i Sup miſericordia ei⁹.ꝛ in quo
ſpent ſubdit cūʒ dr̄: k Ut eruat a morte.ſ.culpe:
l Et alat eos i fame.ſ.pane celeſti.dānatis eſurietib⁹ ſm ꝙ dr̄
Jſa.65.Hec dicit dñs de⁹.Ecce ſerui mei comedēt ꝛ vos eſurie
tis ꝛc.Et q dñs aliqñ liberat ſpantes in ſe nō ſolūʒ in futuro:ſʒ
ēt in pñti.iō pōt aliter exponi:Ut eruat a morte ſicut heliā eru
it de manu iezabel eūʒ occidere volētis:ꝛ pauit eum tpe famis
ꝑ coruos ꝛ mulierē viduā:vt hr̄.3.Reg.17.Et eodē mō fuit de
ꝓphis q̄s abſcōdit abdias ne iterficerent ꝑ iezabel:ꝛ pauit eos
pane ꝛ aqua:vt habetur.3.Reg.18.propter quod ſubdit au
ctor hui⁹ ps. m Aīa nr̄a ſuſtinet dñm.i.patienter expectat
ei⁹ bñplacitūʒ. n Qm̄ adiutor ꝛc.i futuro:ꝛ aliqñ in pñti ꝑ ſuo
bñplacito vt dictūʒ ē. o Quia i eo ꝛc.q.d.ſi tribulemur ex
teri⁹ tñ cōſolamur ab eo iteri⁹:ꝛ q iſta cōſolatio ꝓcedit ex ſpe
retributionis future:iō ſubdit. Et in noīe ſcō ei⁹ ſpabim⁹.Pro
pter qd̄ finaliter orādo cōcludit. p Fiat miſicordia tua ſu
per nos:queādmodūʒ ſpauim⁹ in te:ꝛ hoc ſpe debita:q̄ ē certa
expectatio future btitudinis ex grā ꝛ meritis ꝓueniēs.

¶ Jn ps.32.Exultate iuſti:vbi dr̄ in poſtilla ſed hanc opinionez
nō intendo ꝓſequi. ADDITIO.

O Pinio aug.ē ꝓbabilior vt dcm̄ ē in additione ſup pnci
piū h⁹ libri.vñ hic ps.ſic ꝛ oēs alij dauid ſūt attribuēdi.

¶ Jn eodē ps.vbi dr̄ i poſtilla.Fidelitas autē dei cōſiſtit in ſua
iuſticia. ADDITIO.

O On vr̄ rō q̄re fidelitas ꝑtineat ad tēperamētūʒ iuſticie
ꝛ miſericordie:vñ meli⁹ vr̄ dicēdūʒ cū glo.vbi ſic:Fide
lis dr̄ de⁹:ſʒ aliter de⁹ aliter hō fidelis dr̄.fidelis.n.ē de⁹ dans

homini qd̄ ꝓmiſit fidelis ē hō credēs ꝓmittenti deo.Hec in glo.que
magis cōſonare videt rōni fidelitatis vel fidei ꝛc. ¶ Jn eodem ps.
vbi dicit in poſtilla:Circa pmūʒ pmo declarat īfinitas poteſtatis.

I N expōne hui⁹ vſus.ſ.Uerbo dñi celi firma ADDITIO.
ti ſunt ꝛc.multum vr̄ deuiare poſtillator a cōi ſnīa catholico
rūʒ:q i ꝟ loco diſtictionē pſonarūʒ i diuinis īſinuari dicunt vt
pʒ ꝑ Ambro.in.6.de trinita.vñ pmo ſnīarūʒ.di.2.iter ceteras teſtio
niales auctēs de diſtictione diuinarūʒ pſonaꝝ ꝟ īducit.Tenēdūʒ eſt
igit ī ꝟ loco cū gl.dicēte
Uerbo dñi.i.filio pr̄is.
Et ſpū oris ei⁹.i.ſpū ſcō q
ꝓcedit a filio:q ē os pr̄is
Hec i gl.Dicere āt ꝙ ꝟ
logt pſal.de dō more hu
mano ē nimis iudaiʒare.
¶ Jn eodēʒ ps.32.vbi
dr̄ in poſtilla.Cōgregās
ſicut i vtre aq̄s maris.

O ADDITIO.
Pinio poſtilla
toris i ꝟ loco cir
ca cōgregationē aq̄rum
videt diſcordare ab illo qd̄ ipſemet videtur opinari in hac eadem
materia in prouer.c.30.qd tamē in hoc probabilius videat Heñ.i.eſt
magis ꝓpꝛie tractādūʒ ꝛc. REPLICA

I N ps.Exultate iuſti.Burg.notat poſtillatorē.pmo q expo
nēdo vſūʒ iſtū.Opa dei i fide dic.i.i fidelitate.Fidelitas aūt
dei cōſiſtit i tēperamēto iuſticie ꝛ mīe.Burg.putat ꝟ ſine rōne dcm̄
dicēs.ꝙ fidelitas dei cōſiſtit:ꝟ:q dat hoī qd̄ ꝓmiſit.ſʒ vr̄ Burg.ici
dere i id qd̄ redarguit.de⁹.n.dās qd̄ ꝓmiſit fidel̄ ē:ſʒ Burg.ſʒ cūcta
q̄ ꝓmittit ꝛ dat cōſonāt tēperamēto iuſticie ꝛ mīe:q i oī ope dei cō
currūt queādmodū circa q̄rtū ſnīarū declarari cōſueuit diſ.44.vi
de ibi Scotū.Stat igit fidelitas dei i dcō tēperamēto:qd̄ Burgē.ca
lūniari nitebat.Scdo Burgē.notat poſtillatorē i expōne illi⁹ vſus:
Uerbo dñi celi firmati ſūt dicētē:ꝛ ꝓpha loqtur de vbo ꝛ ſpiritu di
more humano.Jn hoc dicit Burgē.poſtillatorē nimis iudaiʒare pro
eo q ſci doctores ꝛ magr̄ ſnīarū ex ꝟ loco arguūt trinitatē pſonarūʒ
Ad id rñdeo ꝙ ſci doctores credētib⁹ pſuaſionē facere pñt de myſte
rio trinitatis hūdcē ex iſto loco ꝛ alijs ſm ſēſū lr̄alē:quē auctor ſacre
ſcripture ſpūs ſcūs efflagitat:ſʒ nō ē ſm ſēſū lr̄alē:put voces pmarie
ſignificāt ſine abſurditate.ſi eni in aliq̄ ſacre ſcripture vocūʒ ſignifi
catio pmaria falſū aliqd īducit.vt Judicū.9.Jerūt ligna ad cōſulen
dū ſup electiōe:regis:qd̄ q falſū ē ꝑ ſēſu lr̄ali haberi nō dʒ.tūc enim
ſēſus pabolic⁹ ꝛ myſtic⁹ locū hʒ ꝑ ſēſu lr̄ali.Jn ꝓpoſito aūt nō eſt ſic.
q cū nihil abſurditatis ſit in expōne poſtil.ei⁹ expō ē pmo lr̄alis:ex q̄
ſumi pōt argumētū validū ēt apud īfideles:cū ꝟ ſtat eiuſdē paſſus
eē lr̄alē ſēſū pncipaliorē:q̄uis nō coīorē ꝛ porē:put Burgē.itēdit:a
quo tñ apud īfidelē argumētū validū ſumi nō pōt.Si enim qs velit
arguere iudeo vel pagano trāſumēdo terminos lr̄e:vt accipiēdo ce
los ꝓ apl̄is:vbū dñi ꝓ filio i diuinis:argumētū ꝓcederet i equocis.ꝛ ꝑ
cōſequēs iualidū.Jnfidelis ēt ex hꝰ argumēto ſētiret pluralitatem
deoꝝ ex ꝓpoſitione pluriū pſonarum:quo poſito nō poſſet ei ex hoc
loco pſuaderi dei oīpotētia.Nā poſitis plurib⁹ dijs nullus eoꝝ eſſet
omps:q alter alterū faceret nullipotētē:ſic arguit doctor ſubti is.ꝛ
añ eū Ouidi⁹ de vetula.Ad euadēdū hꝰ īfidel̄ iū errorē ꝛ deriſionem
70.iterp̄tes myſteriū trinitatis occultauerūt i ſua trāſlatiōe:vt dñt
doctores ſci circa illū locū Jſa.9.vbi loco illi⁹ dci.Et vocabit nomē
ei⁹ admirabilis de⁹ fortis ꝛc.trāſtulerūt magni cōſilij angelus.Et q
ipſe Burgē.i vltimo articulo ꝓlogi ſui i ꝟ op⁹.dicit poſtillā magiſtri
nicolai fore adeo vl̄em:ꝙ ſepe ēt īfideles ad eā hēant recurſūʒ.idcir
co placuit imo decuit poſtillatorē hui⁹ paſſus oñdere expōnēʒ ſm ſi
gnificationē terminoꝝ oib⁹ coēʒ ſine abſurditate:expōnē fidelibus
ſpūalē nō reyciēdo:imo ea vtit in diſputatiōe de tpe meſſie ꝯ iudeoſ
fruſtra igit Burgē.laborat calūniādo.Tertio Burgē.notat poſtilla
torē circa illū paſſū:Cōgregās ſic i vtre aq̄s ꝛc.aſſerēs ꝙ poſtil.puer
bio.3.diſcordat ab eo qd̄ ꝟ opinat:ſed falſū iponit ei.nā idē qd̄ ꝟ dic
dixit ex itētiōe bti aug.de q̄ in ſcdo correctorio.Heñ.i.ſupra.vide ibi.

B Enedicā dñm in omni tpe ꝛc.Hic ē ſe Pſalm⁹.XXXIII.
cundus ps.alphabeticus:q icipiūt vſus ordinate per lr̄as al
phabeti hebraici:hoc excepto ꝙ omittit ꝟ lr̄a ſexta.ſ.vau.q
nullus vſus ꝑ eā icipit:tñ ſūt hic.22.vſus:ſicut ſunt.22.littere hebrai
ce:q ſūt hic duo verſus incipiētes ꝑ lr̄am phe.ſ.16.ꝛ.22.Ad qd autez
poſite ſint iſte littere in pncipijs verſuū.dictū fuit ſupra ps.24.Hu
ic aūt ps.ꝓmittit talis titulus in hebreo.Dauid qñ cōmutauit ratio
nem ſuam corā abimelech ꝛ fugauit eū ꝛ abijt.huic tñ noī dauid pre
mittit lamech lr̄a ad deſignādū ꝙ eſt datiui caſus:ꝛ ē ſenſus:Jpſi da
uid fuit hic ps.pro gratiarū actione:qñ cōmutauit rōnēʒ ſuāʒ.i.vbū

Psalmus dauid qñ ɔmutauit os suū corā abimelech ⁊ eiecit cū ⁊ abijt. XXXIII.

b Benedicā dñs i omni tēpore: semp laus eius in ore meo. In dñō laudabitur aīa mea: audiāt māsueti ⁊ letentur. Magnificate dñm mecū: ⁊ exaltem⁹ nomē ei⁹ i idipsū. Exq̄siui dñm ⁊ exaudiuit me: ⁊ ex oibus tribulatiōibus meis eripuit me. Accedite ad eū ⁊ illumināmini: ⁊ facies vestre ñ ɔfūdēt. Iste paup clamauit et dñs exaudiuit eū: ⁊ de oībus tribulationib⁹ ei⁹ saluauit eū. Immittit āgelū dñi i circuitu timētiū eū: ⁊ eripiet eos. Gustate ⁊ videte qm̄ suauis ē dñs: beat⁹ vir q sperat i eo Timēte dñm oēs sācti ei⁹: qm̄ nō ē inopia timētibus eū. Diuites eguerūt ⁊ esurierūt: iq̄rētes āt dñm ñ minuēt oi bono. Uenite filij audite me: tīmorē dñi docebo vos. Quis ē hō q vult vitam: diligit dies uidē bonos? Prohibē linguā tuā a mālo: ⁊ lābia tua ne loquāt dolū. Diuerte a malo et fac

ſuum. ⁊ similis titulus ponit̄ in translatione Hiero. iuxta hebreum vbi sic habet̄: Dauid qñ cōmutauit os suū. ⁊ accipit̄ os ꝓ v̄bo ꝓlato ore corā abimelech: ⁊ eiecit eū ⁊ abyt. Ad cui⁹ intellectū sciēdū q̄ ista duo noīa abimelech ⁊ achimelech hñt magnā couenietiā: ꝓpter q̄d dixerūt aliq̄ q̄ significāt eādē ꝑsonā dicētes q̄ dauid fecē hūc ps. qñ fugiēs saulē venit i nobe ad achimelech sacerdotē: vt hr̄. i. Reg. zi. Et tūc mutauit os suū corā eo: q2 nō dixit se fugitiuū: s3 ꝓ negocys regētib⁹ a rege missū. Ps3 huic dcō ɔriat̄ q̄d sequitur i ꝑdcō ti. Et fugauit eū vel eiecit: q2 achimelech ñ fugauit dauid: s3 magis eum amicabilr̄ ⁊ honorifice suscepit prebēs ei panes ⁊ gladium: vt hr̄ ibidē; ꝓpter q̄d aliter exponit̄ coiter a doctoribus hebreis ⁊ latis de fuga dauid; ad achis regē geth ad quē3 fugit recedēs ab achimelech. Erat eni binomi⁹: q2 vocabat̄ abimelech noīe regni: ⁊ achis noīe ꝑsoe: s̄m q̄ dicit Ra. Sa. sic impatores romani dicebant̄ cesares noīe impiȷ ⁊ tñ hēbāt ꝓpriū nomē ꝑsonale. s. iuli⁹ augustus tyberi⁹: ⁊ sic de alys. Et hoc deīn cōsonat ei q̄d dr̄ Gen. zo. ⁊ z6. q̄ abraā iuit ad ꝑegrinādum in gerarā vbi regnauit abimelech: ⁊ filr̄ postea ꝑ magnū tp̄s isaac. Illa aūt ciuitas q̄ antiq̄tus dicebat̄ gerara: postea vocata fuit geth. De gerara eni dr̄ q̄ erat i palestina q̄ ē terra philistinoꝝ. ⁊ idē dr̄ de geth ⁊ glibet rex vocabat̄ abimelech noīe regni. Qñ āt dauid fugit i geth fuit cognit⁹ a philisteis: vñ dixerūt: Nunqd iste ē dauid rex terre. q. d. bonū eēt eū iterficere ne veniat ad regnū ⁊ iualescat ɔ nos: ꝓpter q̄d adduxerūt eū ad achis vt moreret̄: ꝓpter q̄d dauid i tali ꝑiculo posit⁹ simulauit se isanū: s̄m illud poeticū. Stulticiā simulare loco prudētia sūma ē. Et iō achis tanq̄ isanietē eū eiecit. ⁊ sic dauid de periculo liberat⁹ abyt: ⁊ ꝓ g̃rã actione hūc ps. cōposuit. Igit̄ s̄m h̄ iste ps. i duas ptes diuidit̄. q2 p̄mo dauid de sua liberatione dño regratiatur. scdo alios ad bonū hortat̄. ibi: Accedite ad eū. Prima i duas: q2 p̄mo ponit̄ g̃rarū actio. ⁊ scdo eiusdē augmentatio: ibi: Magnificate dñm mecū. Circa p̄mū dicit dauid. a Bñdicā dñm. ei regratiādo.

b In oi tp̄e. s. ꝓspitatis ⁊ aduersitatis ɔ multos q bñdicūt deū tātū mō tp̄e ꝓspitatis s̄m illud zach. ii. Bñdic t⁹ dñs de⁹ qm̄ diuites fci sumus: s3 maledicūt tp̄e aduersitatis. vñ vxor iob dicebat ei i aduersitate posito: Bñdic deo ⁊ morere. i. maledic. vt ibidē fuit expositū: Job. z. c Semp laus ei⁹ i ore meo. li semp nō iportat hic cōtinuitatē. Nō eni pōt hō mortalis cōtinuare diuinā laudē: q2 op3 q̄ aliqñ iterrūpat ex fragilitate carnis saltē tp̄e dormitionis: s3 iportat freqñtiā sicut de hoīe eccl'iam frequētāte dr̄ q̄ semꝑ ē i eccl'ia: l3 aliq̄b⁹ tp̄ibus sit ex̄. d In dño laudabit̄ aīa mea. i. si in me sit aliqd laudabile totū attribuat̄ deo a quo illud hēo Uel aliter. In dño laudabit̄ aīa mea. q. d. de laudib⁹ hoīum nō curo: q2 frequēter laudāt q̄d ē vituꝑabile ⁊ ecōtra. sed laudari a deo desidero: cui⁹ laus est vera. Laudat aūt de⁹ hoīem qñ ꝑ aliquē effectū vel signum p̄bet ei virtutis testimoniū: Et h̄ mō loq̄tur ap̄ls. z. Cor. io. Qui gl̄iat̄ in dño gl̄iet̄. non eni q seipsū cōmēdat ille ꝓbat⁹ ē. i. approbat⁹: sed quē dñs cōmēdat Hoc eni mō de⁹ pluries dauid cōmēdauit. e Audiāt māsueti ⁊ letent̄. Mansuetudo est virtus ire repssiua: q̄ iter alias v̄tutes maxime in dauid appuit: q2 saul eū ꝑsequēs ad mortē bis in manus ei⁹ cecidit: ⁊ tñ nō solū ei ꝑepcit: s3 et viros suos ab ei⁹ iterfectione repssit: vt hr̄. i. Reg. z4. ⁊ z6. Et ꝓpter hāc māsuetudinē sp̄aliter de⁹ ipsum i bonis tp̄alib⁹ ⁊ sp̄ualibus multiplicauit s̄m q̄ ipse dicit. z. Reg. iz. Māsuetudo mea multiplicauit me. ꝓpter q̄d dicit dauid h̄: Audiāt māsueti: bona mihi a deo collata ꝓ māsuetudine mea.

f Et letent̄. sciētes q̄ ita fuit eis. g Magnificate. Hic cōsequēter ponit̄ g̃rarū actiōis augmētatio. Reputabat eni dauid diuinum bñficiū erga se ita magnū q̄ nō sufficiebat ad regratiādū. ⁊ iō iuitat alios ad adiuuādū ipsū. d. Magnificate dñm mecū ⁊c. de bñficio mihi collato. ꝓpter q̄d subdit. h Exq̄siui dñm ⁊ exaudiuit me ⁊c. ⁊ p3 l̄ra. i Accedite. Hic cōsequēter dauid alios ad bonu3 hortat̄ primo ad bonu3 vite cōtēplatiue ꝑ quā hō ordinat̄ ad deum. scdo ad bonu3 vite actiue ꝑ quā3 ordinatur ad ꝓximum. ibi. Uenite. Prima in duas: q2 p̄mo ponit exhortationem. scdo inducit ad h̄ rōnem ibi: Iste paup. Circa p̄mum dicit: Accedite ad eum. s. ad deu3 ad quē accedit̄ nō passib⁹ corpis: s3 affectib⁹ mētis ꝑ verā cognitionē ⁊ amorē; iō subdit̄. k Et illuminamini. De⁹ eni ē lux: vt hr̄ Jo. i. ⁊ iō sicut accedēs ad lumē vel lucē corpalē corpalr̄ illuminat̄: sic accedēs ad deu3 ꝑ bonum mētis affectum sp̄ualr̄ illustrat̄

l Et facies vr̄e nō cōfundent̄. i. nō patiemi repulsā i orōnibus vr̄is. Illi⁹ eni facies cōfūdit̄ cui⁹ petitio repellit̄. m Iste pauper. Hic adducit ad suum ꝓpositu3 rōnē: ⁊ p̄mo exemplo sui. d. Iste paup clamauit. i. ego q su3 exul paup ⁊ fugitiu⁹. n Et dñs exaudiuit eum. liberādo a philisteis mō supradcō.

o Et de oib⁹ tribulatiōib⁹ ⁊c. q2 ñ solu3 fuit mō saluat⁹ a philisteis: s3 ēt de manib⁹ saulis q eū ꝑsecut⁹ fuerat occidere eum: vt hr̄. i. Regu3 i plib⁹ locis. q. d. Si ego q sū paup ⁊ fugitiu⁹ iueni gratiā apud deu3. silr̄ illi q vero corde accedunt ad deu3. secundo iducit rōnē ex pte sp̄us āgelici dicēs. p Immittit. s. iflupu3 sue v̄tutis. q Angelus dñi ⁊c. hoc p3 i plib⁹ locis sacre scripture. vñ ⁊ angelus liberauit loth a sodomis: Gen̄. i9. ⁊ tres pueros de camino ignis: Dan̄. 3. vbi dr̄ q̄ angelus dñi descēdit cum azaria ⁊ socys ei⁹ i fornacē: ⁊ excussit flāmā ignis de fornace. ⁊ silr̄ liberauit danielē de lacu leonum. Dan̄. 6. Hoc allāt dauid ad ondēdu3 cōdescēsionē angeloꝝ erga eos q corde vero ⁊ puro accedunt ad deu3. tertio adducit rōnē ex pte ipsi⁹ dei dicēs.

r Gustate ⁊ videte. q. d. experimento potestis ꝓbare. s Qm̄ suauis ē dñs ⁊ loq̄tur ad modu3 hoīum dulcedinē vini ꝓbātiū q2 p̄mo modicu3 degustāt: ⁊ ex h̄ cognita ei⁹ dulcedine alliciuntur ad ampli⁹ gustādu3: sic hoīes deuoti p̄mo ꝑcipiētes aliquid de dulcedine dei ampli⁹ alliciūt̄ ad ampli⁹ sētiēdu3. S3 aduertēdu3 q̄ ꝓbātes dulcedinē vini illud modicu3 q̄d ꝑgustāt sup linguā diu retinēt. sic sētiētes diuinā bonitatē debēt eā q̄diu ꝑnt retinere q2 h̄ ē q̄dā ꝑludiu3 btitudis future. ꝓpter q̄d sequitur.

t Beat⁹ vir ⁊c. Talis n. ꝑgustatio diuine dulcedinis auget spem future btitudinis. L3 autē aliqñ apō hoīes nimia familiaritas pariat cōtēptum: talis tñ familiaritas dei ad hoīem q̄ ei coicat in p̄nti vita suā dulcedinē: magis auget reuerētiā filialē hominis ad deu3: iō subdit̄. u Timete dñm oēs sci ⁊c. Ex hoc eni q̄ sētiunt in se diuinā p̄ntiā mō ꝑdicto sufficit eis p oi bono: imo alia bona eis desipiunt: nisi q̄tum necessitas exigit. Econtrario autē ē de cupidis hui⁹ mundi q̄b⁹ oīa deficiūt: ꝓpter q̄d subdit̄.

x Diuites eguerūt. q2 h3 q̄ dicit Hiero. i ep̄la ad Paulinū. Antiq⁹ dcm̄ ē: Auaro deest tā q̄d h3 q̄ q̄d nō h3. iō subdit̄.

y Et esurierunt. q2 nō audēt frui bonis habitis: s3 ea relinquunt alys. z Inq̄rētes autē dñm. fide ⁊ deuotiōe. a Nō minuent̄ oi bono. q2 abundāt i bonis sp̄ualib⁹. Tp̄alia v̄o quātum cūq̄ modica eis sufficiunt: imo ꝓ diuitys cōputant̄. vnde dicit ap̄ls. i. Timothei. 6. Hn̄tes alimēta ⁊ q̄b⁹ tegamur: his cōtēti sumus. Et Hiero. in ep̄la ad Paulinu3: Uict⁹ ⁊ vestit⁹ diuitie sūt xp̄ianoꝝ. b Uenite fily. Hic cōsequēter hortat̄ ad bonum vite actiue q̄ cōsistit in vitatione pcti: ⁊ opatione boni ad proximum. Timor autē dñi facit vitare pcm̄ s3 illud ꝓuer. i5. Per timorē dñi recedit oīs a malo. iō dicit. Uenite fily. ꝓ desiderio discipline. c Timorē dñi docebo vos. q ē initium sapientie. d Quis ē hō q vult vitā. s. btām in q̄ nullus moritur. e Diligit dies ⁊c. in btitudine celesti: vbi dies nō iterrumpent̄ noctib⁹. faciat supple q̄d sequitur. f Prohibe linguā tuā. vbi do cet v. tatio pcti oris. ⁊ p̄mo respectu dei: cum dicit.

g A malo. s. blasphemie ⁊ diuini cōtēpt⁹ ⁊ filiū. scdo respectu ꝓximi: cum dicit. h Et labia tua ne loquant̄ dolum. s. deceptiones: falsitates ⁊ h̄ɔ ɔ ꝓximu3. i Diuerte a malo. vitādo pctm̄ opis. k Et fac bonū. Iste eni sunt due ptes iusticie. Pōt ēt aliter exponi: Diuerte a malo. i. obserua p̄cepta negatiua q̄ malu3 ꝓhibēt. sicut non occides. Et fac bonum. i. obserua mādata affirmatiua q̄ iducunt ad bonum. sicut: Memento vt diē sabbatum scifices: ⁊ honora patrē tuum ⁊ matrē. talis enim obseruatio ducit ad vitā btām: Matth. i9. Si vis ad vitā igredi serua mādata. Et sic respondet dauid ad illud q̄d supra q̄sic

bonū:ingre pacē ⁊ pſeq̄re eam. Oculi dñi ſup iuſtos: ⁊ aureſ eiꝰ ī p̄ces eoꝝ: Uultꝰ aūt dñi ſup faciētes mala:ūt ꝑdat de terra memoriā eoꝝ. Clamauerūt iuſti ēt dñs exaudiuit eos: ⁊ ex oibꝰ tribulatiōibꝰ eoꝝ liberauit eos. Juxtā ē dñs his q tribulato ſūt corde: | ⁊ hūmiles ſpiritu ſaluabit. Multe tribulatiōes iuſtoꝝ: ⁊ de oibꝰ his liberabit eos dñs. | Cuſtodit dñs oia oſſa eoꝝ: vnuʒ ex his nō ꝯteret. Mors peccatoꝝ peſſima ē:ēt q oderūt iuſtum delinquēt. | Redimet dñs aias ſuoꝝ ſuoꝝ: | ēt nō dliquēt oēs qui ſperāt i eo. p̄s dauid XXXIIII.

Iudicā dñe nocētes me: expugna ipugnātes me Apphēdē arma ēt ſcutū: ⁊ exurge i adiutoriū mihi. Effūde frameā ⁊ ꝯclūde aduerſus eos q ꝑſequunt me: | dic aie mee ſalus tua ego ſū. Cōfundāt ⁊ reuereant:q̄rētes aiaʒ meā. Auertāt retrorſū ⁊ ꝯfundant: cogitāteſ mihi mala. Fiāt tanq̄ puluiſ ante faciē venti: | ⁊ angelus dñi coartās eos. | Fiāt uie illoꝝ tenebre | ⁊ lūbricū: ⁊ āgelus dñi pſequēs eos. Quoniā gratis abſcōderūt mihi iteritū laquei ſui: | ſuꝑuacue exprobrauerūt aiaʒ meā Ueniat illi laqueꝰ quē ignorat: | ⁊ captio quā abſcōdit apphēdat eū: ⁊ i laqueū cadat i idipꝫ. Aia aūt mea exultabit i dño: | ⁊ delectābit ſup ſalutari ſuo. Oia oſſa mea dicēt:dñe quis ſimilis tibi: Eripiēns inopē dē manu fortiorū eiꝰ:egēnū ⁊ pauperē a diripiētibꝰ eū. | Surgētes teſtes iniq:q̄ ignōrabā iterrogabānt me. Retribūebāt mihi mala pro bonis:

rat. Quis ē hō q vult vitā ⁊c. a Ingre pacē.q̄ ē ſūmū bonū
b Et pſeq̄re eā.i.ꝑfecte ſeq̄re:qd fit qū ꝑ bona opa hō ad paceʒ
eternā ꝑtingit. c Oculi dñi. Poſtq̄ dauid iduxit aios ad
bonū. Hic ꝯñr oñdit fructū:⁊ q2 oppoſita iux ſe poſita magis elu
ceſcūt.iō mixti agit de fructu bonoꝝ opum ⁊ maloꝝ.d. Oculi
dñi ſup iuſtos.tanq̄ ſup ſpāliter dilectos. Oculus eni dirigitur
ad id qd ſpāliter diligit. d Et aures eiꝰ ad p̄ces eoꝝ.tanq̄
ꝑate ad exaudiēdū e Uultꝰ aūt dñi.ſ.ire ⁊ turbatiōis

f Sup facientes
mala.ad puniēdū.
vñ i hebreo ſic hr̄:
Ire dñi ſup facien
tes mala ad puniē
dū: ideo ſubditur.
g Ut ꝑdat de terra
⁊c.i.de terra viuē
tiū i q̄ nō hēbūt lo
cuʒ.⁊ aliqñ ēt ꝑdit
memoriā eoꝝ de
terra p̄ntis vite:q̄ ē
morietiū:q2 pꝰ eoꝝ
vitā nō remanet fa
ma ſʒ ifamia.ꝫ q
dr̄ puer.io. Memo
ria iuſti cū laudibꝰ
⁊ nomē ipioꝝ pu
treſcet. h Clama
uerūt iuſti. deuote
orādo. i Et do
minꝰ exaudiuit eos
ꝓmouēdo eos i bo
nis. k Et ex oī
bꝰ tribulatiōibꝰ ⁊c.
ꝓtegēdo eos a mal
ſpūalibꝰ:⁊ ēt aliqñ
a corꝑalibꝰ:ſic libā
uit danielē de lacu
leonū:⁊ treſ pueroſ
de camino ignis:ꝑfcē tñ liberat eos qñ ducit eos ad regeʒ trāſ
ferēdo de malis vite p̄ntis. l Juxᷓ ē dñs ⁊c.q2 ſemꝑ ꝑatꝰ eſt
eos. diuuare eos liberādo. vel vtutē patiētie tribuēdo ad maiꝰ
meritū ipſoꝝ m Et humiles ſpū ſaluabit.ſm q dr̄ ꝓuer.29
Humilē ſpu ſuſcipiet glia. n Multe tribulatiōes iuſtoꝝ.
q2 aliqñ dñs ꝑmittit:vt ꝑ patiētie meritū ꝑueniat ad maiꝰ p̄
miū.iō ſubdit. o Et de oibꝰ his ⁊c.q2 trāſlati ad regeʒ libe
rant ab oibꝰ p̄ntis vite penalitatibꝰ. p Cuſtodit dñs oia oſ
ſa eoꝝ.ꝑ oſſa i qbꝰ cōſiſtit robur corꝑis itelligunt vtutes i qbus
cōſiſtit robur mētis:q̄s dñs cuſtodit illeſas finalr̄ i electis ſuis
q Mors pctōꝝ peſſima. Mors eni nature mala ē.q2 ē ꝑuatio
corꝑalis vite.mors aūt culpe peior:q2 ē ꝑuatio ſpūalis vite: ſed
tñ nō ē peſſima:q2 q̄diu pctōr ē i p̄nti vita pōt redire ad vitam
ſpūalē ꝑ pniam .ſʒ mors gehēne ē peſſima a q̄ nō ē reuerſio poſ
ſibilis:⁊ hec ē mors pctōꝝ i mortali peccato decedentium.
r Et q oderūt ⁊c.q2 odiū frn̄ū ē occaſio multoꝝ maloꝝ:ſic ecō
trario amor ꝓximi ē cā bonoꝝ:q2 q diligit ꝓximū legē ipleuit
Ro.i3. Jn hebreo ⁊ i trāſlatiōe Hiero.iux hebreū hr̄: Interfici
et ipios malicia ⁊ odiētes iuſticiā:q2 malicia hois ē ſemꝑ cauſa
mortis eiꝰ ſpūalis:⁊ aliqñ ēt corꝑalis ſic malicia achitophel fu
it occaſio ſue ſuſpēſionis:vt hr̄.2. Reg.17. s Redimet dñs
⁊c.h fuit adipletū i xp̄o q nos redemit ſuo ſāguine p̄cioſo.
t Et nō deliquēt.finalr̄. u Oēs q ſꝑant i eo.ſpe formata ca
ritate q̄ ꝓuenit ex grā ⁊ meritis.⁊ h itelligēdū ē de p̄deſtinatis

Iudica dñe nocētes me ⁊c. Huic Pſalmus.XXXIIII
i ps.ꝑmittit tal̄ titulus i hebreo ⁊ i trāſlatiōe Hiero iux
hebreū. Dauid tñ i hebreo preponit lr̄a lamech:ad deſi
gnādū q dauid ē datiui caſus.⁊ ē ſēſus. Hic p̄s.appropriatꝰ eſt
ipſi dauid tanq̄ eiꝰ auctori,⁊ ſic appet auctor huiꝰ p̄s. Materia
aūt eiꝰ nō ſic appet. Expoſitores tñ hebrei ⁊ latini dicūt coiter
q dauid fecit hūc ps ꝯ ꝑſecutionē ſaulis petēs diuinū auxiliū.in
q̄ ꝑſecutione multos p̄s fecit q2 diu durauit. Et diuidit i duas
ꝑtes.q2 p̄mo dauid poſtulat auxiliū diuine defēſionis. ſcd̄o de
clarat ꝑiculū ſue ꝑſecutiōis:ibi: Surgētes teſtes: Prima i tres
q2 p̄mo petit diuinū auxiliū.ſcd̄o ꝓphice p̄dicit deiectioneʒ ho
ſtiū.ibi. Cōfūdant.tertio exp̄mit ſue liberatiōis gaudiū.ibi: Aia
aūt mea exultabit i dño. Circa p̄mū dic: Judica dñe nocētes me
iudicio cōdēnatiōis i h ſcō:q2 iuſte ꝑſequunt me.ſic pʒ manife
ſte ex dcurſu.i. Reg.q2 dauid nihil fore fecerat ſauli aut pplo

ſuo.ſʒ fecerat eis multa bona: ꝓ qbꝰ reddebāt ei mala: ꝓpter qd ſub
dit dauid. y Expugna ipugnātes me:q2 nō poſſū eos expugnare
3 Apphēde arma.loqtur de deo more humano:q2 aliqs volēs auxi
liū p̄ſtare alicui munit ſe armis:⁊ h duplicibꝰ.ſ.armis ad ſuſtinēduʒ
ictꝰ ⁊ q̄tū ad h dic: a Et ſcutū.⁊ armis ad iuadēdū:⁊ q̄tū ad hoc
ſubdit. b Effūde frameā.i.euagina gladiū. c Et conclude
aduerſus ⁊c.ita q nō poſſint amplꝰ me ꝑſeq. d Dic aie mee.ꝑ
reuelationē iteriorē. e Salus tua ego ſū.ꝑ effectū exteriorem.
f Cōfūdant. Hic cōſe
quēter dauid ꝓphice p̄
dicit deiectionē hoſtiuʒ
ſ.ſaulis doech:⁊ cōſiliuʒ
d. Cōfūdant ⁊c. h fuit i
pletū qñ ſaul cōfuſibil̄
de ꝑlio fugiēs ſeipſū in
terfecit:⁊ ſilr̄ doech ar
miger eius:⁊ magna ps
ppl̄i fugiēdo iteryt ⁊ iſti
pluries q̄ſierant dauid
ad mortē.
g Fiant ⁊c.ſicut puluis
nō poteſt reſiſtere ven
toꝝ impulſui .ſic nec ſa
ul ⁊ viri eius philiſtino
rum inuaſioni.
h Et angelus ⁊c.nō eni
ſaul ⁊ exercitus eius fu
iſſent ſic debellati a phi
liſteis niſi angelꝰ domini
iuſto dei iudicio fuiſſet
ꝯtraꝰ eis ꝓ pctis ſuis;.ſm
q dr̄ Deut.32. de filiis
iſrl̄:qñ ꝑſeq̄bat vnꝰ m il
le:⁊ duo fugarēt decem
milia:nōne iō q2 deꝰ ſuꝰ
vēdidit illos:⁊ dñs con
cluſit illos. i Fiant
vie ⁊c. vt nō videāt no
cīua ad euitādū. k Et lubricū.vt nō poſſint ſtare. l Et āge
lus dñi h totū p̄dixit dauid ꝓphice.⁊ motꝰ çelo diuine iuſticie ⁊ cauſā
dicē punitiōis ſbiūgit qñ dic. m Quñ gratis.i.ſine cā. n Abſcō
derūt ⁊c.q2 ſaul ⁊ cōplices ſui ponebāt iſidias occultas ꝯ dauid: vt
hr̄.i. Reg.23. o Suꝑuacue ⁊c.dicētes vituꝑia de me mēdaciter
vt ſupra expoſitū ē frequēter. p Ueniat illi ⁊c.in hoc p̄dicit ꝑ ꝓ
phetie modū mortē ipſius ſaulis q voluit dauid malicioſe occidere
ꝑ manꝰ philiſtinoꝝ:vt hr̄.i. Reg.18.⁊ ipſe ſaul ab ipſis philiſteis fuit
vulneratꝰ ⁊ timēs ab eis turpiter occidi ſeipſū iterfecit.vt hr̄.i. Reg.
3i.⁊ ſic cecidit ī laqueū quē ꝑauerat ipſi dauid:qd a p̄ncipio ignora
uit. q Aia autē mea. Hic ꝯñr exp̄mit gaudiuʒ de ſua liberatione
futura de manu ſaulis:⁊ oium aduerſarioꝝ ſuoꝝ.d. Aia aūt mea ⁊c.
ſibi grās deuote reddendo. r Et delectabit ⁊c.i.de h q ſaluabit
me ꝓ ſue voluntatis bñplacito.nō dicit de morte ſaulis ⁊ exercitꝰ eiꝰ
de q̄ doluit ⁊ luxit.vt hr̄.2. Reg.i. Sʒ gaudere de ꝓpria ſalute perti
net ad charitatē quā hʒ hō ad ſeipſū. s Oia oſſa mea dicēt.magna
eni leticia ⁊ admiratio mētis redundat ad vires corꝑis.iō.d. Oia oſ
ſa mea dicēt.i.manifeſtabunt geſtibꝰ exultatiōis gratitudineʒ mihi
p̄ſtite ſaluationis. t Dñe qs ſiſis tui.q.d.nullus. u Eripiens
iopē.i.meipſuʒ ⁊ ppl̄m mihi adherētē. Erat eni dauid a facie ſaulis
fugitiuꝰ.⁊ ꝑ ꝯñs bonis ſuis ſpoliatꝰ:cōuenerunt ēt ad ipſuʒ hoies de
pauꝑati ⁊ debitis obligati. vt hr̄.i. Reg.22.⁊ factꝰ ē coꝝ p̄nceps.
x De manu ſocioꝝ eiꝰ.ſ.ſaulis ⁊ ſui exercitꝰ. y Egenuʒ ⁊ pauꝑeʒ
⁊c.bona eni mobilia ⁊ imobilia fugitiuoꝝ fiſco regio applicantur.⁊
ſic bona dauid ⁊ coꝝ q cuʒ ipſo erāt diripuerunt ſatellites ſaulis.
3 Surgētes. Poſtq̄ dauid poſtulauerat auxiliuʒ diuine defēſionis.
h ꝯñr allegat ꝑiculuʒ ſue ꝑſecutiōis.⁊ p̄mo ꝓpoſitū declarat.ſcd̄o ꝓ
ſe ⁊ ſibi cōpatiētibꝰ orat:ibi: Exultēt.p̄ma i tres:q2 p̄mo oñdit ꝓpoſi
tuʒ ex ipoſitiōe falſi.ſcd̄o ex cōſpiratiōe coī ibi: Et aduerſuʒ me.ter
tio ex adiunctiōe doli.ibi. Quñ mihi. Circa p̄mum ſciēduʒ q multi d
ppl̄o iſrl̄ ad habendum grāʒ ſaulis iponebāt dauid multa falſa qbꝰ
applaudebāt ſaul.q2 ꝑ h ꝑſecutio quā faciebat ꝯ dauid videbat eſſe
iuſta.⁊ ex h aggrauabat ꝑſecutio ꝯ dauid:⁊ h ē qd dic: Surgētes te
ſtes iniq.q2 aliq de p̄dcis ꝓponebāt falſa ꝯ dauid corā ſaule:⁊ aly at
teſtabant ad maiorē aſſertionē. a Que ignorabā.i.nō erā mihi
cōſciꝰ iſtoꝝ maloꝝ. b Interrogabāt me.i.ꝓponebāt ꝯ me ac ſi
deberē rñdere.loqtur de ſe q̄ſi de reo q hʒ rñdere ꝑti aduerſe.
c Retribuebāt mihi mala pro bonis.q2 multa bona fecerat dauid
ſauli ⁊ pplo eiꝰ pugnādo ꝓ eis ꝯ philiſteos:vt pʒ.i. Reg in pluribus

locis. a Sterilitatē aīe mee:q2 ex pſecutione ſaulis cogebaī vitā auſterā ducere i deſtis ⁊ ſterilib⁹ locis. b Ego aūt cū mihi moleſti ceñt iduebar cilicio.in ſignum humiliatiōis ⁊ mortificationis: ad ipetrādū bñficiū diuine cōſolatiōis. c Humiliabā in ieiunio aīam meā.i.vitā meā aīalē. d Et oro mea i ſinu meo cōuertetur i.ad bonū meū ordinabiť. ⁊ q2 dauid ex pſecutione ſaulis a charitate frña nō decidit:qđ maxime p3 ex B.q2 eidē ī manu ſua tradito bis a morte pepcit.vt hř.i.Reg.24.⁊.26. e Quaſi pximū.iō dicit: Et q̄ſi frem nrm:ſupple reputās ſaulē ⁊ ei⁹ ppl3.

f Sic cōplacebā.in proſpitate eo⁊ ꝯ philiſteos vt dcm̄ ē ſupra ps.4. g Quaſi lugēs ⁊c. de corū aduerſitate vñ lugit ⁊ plāxit de ſaulis ⁊ ſui exercitus morte: vt hř.2.Reg.i. h Et aduerſū me. Hic pñr oſtendit grauitatē ſue pſecutiōis ex cōſpiratiōe coī ꝯ eu3. q2 ēt illi q erāt de tribu dauid cum ſaule aſpirabāt ad mortē ipi⁹ dauid vt p3 de ziphcis.i.Reg. 24. Et ibide3 hř q̄ ſaul dixit de dauid. Quod ſi terrā īgreſſus fuerit perſcrutabor eū i milib⁹ iuda:de qua tribu erat dauid:⁊ multo magis illi q erāt:de alijs tribub⁹ erāt cū ſaul ī pſeqndo dauid Et B ē qđ dič:Et aduerſū me ⁊c.q2 veniētes cū ſaule ad qrēdū dauid ptēdebāt hilarē faciē ad captādā grām regis. i Cōgregata ſūt ⁊c.q2 ñ ſemp puidebat picula ſibi pparata.vt p3 ex hoc

ſterilitatē aīe mee. Ego aūt cum mihi moleſti eēnt:induebar cilicio. Humiliabā i ieiunio aīa3 meam: ⁊ orō mea ī ſinu meo ꝯuertetur. Quaſi pximū ⁊ q̄ſi fre3 nrm ſic ꝯplacebā:q̄ſi lugēs ⁊ ꝯtriſtat⁹ ſic humiliabar. Et aduerſum me letati ſunt ⁊ ꝯuenerūt: ꝯgregata ſūt ſup me flagella ⁊ ignorauī. Diſſipati ſunt nec ꝯpuncti:tēptauerūt me: ſubſānauerūt me ſubſānatiōe: frēduerunt ſup me dētib⁹ ſuis. Dñe qñ reſpicies: reſtitue aīam meā a malignitate eo⁊: ā leonib⁹ vnicā meā3. Cōfitebor tibi i ecclīa magna: i populo graui laudabō te. Nōn ſupgaudeāt mihi q aduerſant mihi inique: q ōderūt me gratis ēt annuūt oculis. Quoniā mihi qde3 pacifice loq̄bāt: ⁊ i irācūdia terre loq̄ntes dolos cogitabāt. Et dilatauerūt ſup me os ſuū: dixerūt euge euge viderunt oculi nři

qđ hř.i.Reg.23.vbi dř q̄ ſaul ⁊ viri ei⁹ cigebāt dauid ⁊ viros eius ī modū corone ita q̄ deſpabat ſe poſſe euadere. Nō.n.poſuiſſet ſe ī tali loco vbi ſic cigi potuiſſet ſi patū ſibi piculū pſciuiſſet. k Diſſipati ſūt a cōnexione charitatis frne erga me. l Nec cōpucti de ſua inigtate. m Tētauerūt me.ſ.cape. n Subſānauerūt me ⁊c.i.deriſione dcā a naſo rugato. Dicebāt eni adulatores ⁊ detractores vitupia de dauid ī pñtia ſaulis ei⁹ beniuolētiā captantes. o Frēduerūt ſup me ⁊c.ptēdebāt eni corā ſaule q̄ vellēt ſi poſſēt eū deuorare:⁊ iō ꝯ talia cōuertit ſe ad deū depcādo dicēs. p Dñe qñ reſpicies.me oculo tue pietatis ⁊ mīe. q Reſtitue aīam meam ⁊c.i.pone me i ſecuritate ab eo⁊ pſecutiōe:ita q̄ ſim reſtitut⁹ i pſtia pace. r A leonib⁹.i.ab hoīb⁹ crudelib⁹ more leonum. s Unicā meā.i.vitā meā ſolā.l3 eni plures eēnt cū dauid:tñ ipſū ſolū q̄rebat ſaul ⁊ cōplices ei⁹ iterficere. t Confitebor tibi ⁊c.i.vtinā cōfitear tibi cōfeſſione laudis i loco cult⁹ tui. Hebrei eni ñ hñt optatiuū modū:ſ3 vtunť futuro idicatiui modi loco optatiui. u In pplo graui.morib⁹ ⁊ etate.cuiuſmodi ſūt ſacerdotes ⁊ leuite. x Laudabo te.i.vtinā laudē.vna eni cā q̄re dauid affligebať in pſecutiōe ſaulis:erat pp B q̄ accedere nō audebat ad locū diuini cult⁹. vel pōt aliter exponi:vt ſit pphia de futuro cū dř:Cōfitebor tibi ⁊c. q2 ps.a dauid fci cātabanť a cultorib⁹ dei ī veteri teſtō ⁊ ēt mō cātanť i nouo. y Nō ſupgaudeāt mihi.capiēdo me ⁊ tenēdo ad ſuā3 volūtatē. z Qui aduerſanť ⁊c.ſ.ſaul ⁊ cōplices ei⁹:vt p3 ex pcedētib⁹. a Qui oderūt me gratis.i.ſine cā me odiētes ī cordibus ſuis b Et annuūt oculis.paſſiōes eni odij ⁊ ire maxime apparēt ī facie ⁊ ī oculis potiſſime. c Qm̄ mihi. Hic pñr oñdit grauitatē ſue pſecutiōis ex adiūctiōe doli:q maxime aggrauat pſecutionē.gatē neſcit poſit⁹ī pſecutiōe ī qb⁹ debeat cōfidere.pp qđ aplš.d.2.Cor. ii.enumeratis piculis ī qb⁹ fuerat.vltimo loco dič:piculis ī falſis fřib⁹.q2 illud fuerat mai⁹.ſm B igiť dič dauid:Qm̄ mihi ⁊c.ptēdentes mihi amicitiā. d Et i iracūdia ⁊c.i.ſm modū hoīum terreno⁊: q aliud hñt i corde:⁊ aliud i ore. e Dolos cogitabāt.ſ.ꝯ me.vt p3 de hitatorib⁹ ceile ⁊ ziphcis.i.Reg.23. f Et dilatauerūt ⁊c.loqntes ſupbe. g Dixerūt euge euge.iteriectio ē gaudētis. h Uiderūt oculi nři.fugā ⁊ exiliū iſti⁹ hoīs. i Uidiſti dñe.hāc inigtatē ꝯ me. k Ne ſileas.B ē ne diſſimules ⁊ trāſeas abſq̄ debita punitione.B dicebat dauid nō zelo vidicte:ſ3 diuine iuſticie. l Dñe

ne diſcedas. Extrahēdo brachiū defēſiōis tue.q2 ñ poſſē tot laq̄os euadere. m Exurge ⁊ i.⁊c.eos cōdēnādo. n De⁹ ⁊c. q2 nō hēo iudicē ad quē poſſi3 recurrere niſi ad te:q2 ps aduerſa erat rex terre. o Judica me ſ3 iuſticiā tuā.q̄ ñ cōdēnať inocētes ſ3 ipios. p Et ñ ſupgaudeāt mihi.capiēdo me ⁊ tenēdo ſ3 ſuā volūtatē. q Nō dicāt ⁊c.gaudētes de mea captione:ſic philiſtei gaudebāt de captiōe ſāſōis.Judi.16. r Nec dicāt.q.d.ſi tenerent me ſtatim tractarent me interficere crudeli morte. s Erubeſcāt ipy. t Et reue. tanq̄ fruſtrati ſua itētiōe. u Qui gratulanť.i. q̄rūt gratulari.ſ.ſaul ⁊ ei⁹ viri. x Induanť cōfu.i.tiore q.d.talib⁹ circūdeť vndiq̄ ſic veſtimētū circūdat hoiem ex oī pte. y Qui ma.⁊c.loquētes de me falſa corā ſaule z Exultēt. Hec ē vltia ps hui⁹ ps.i q̄ dauid orauit p ſe ⁊ cōpatiētib⁹ ſibi.d.Exultēt ⁊c.i.approbāt a Juſticiā ⁊c.deum laudādo de mea liberatiōe a piculis grauib⁹.iō ſeqtur. b Qui volūt.i.mei q ſū ſu⁹ dñi. c Et ligua ⁊c.i.ore ⁊ corde eā cōfitebitur. d Tota.⁊c.i.ſingulis dieb⁹. Myſtice ēt expōiť ps.iſte ð xpo c⁹ dauid fuit figura ſic de3 ē.ſ ps.3.⁊.4 q paſſus ē i ſe ⁊ ī mēbris ſuis a pplo iudaico ⁊ tyrānis.⁊ iō i B ps.ſ3 hūanitatē loqns ꝑpetit a pře ſeu tota tritate auxiliū pfectiōis.⁊ 2⁹ exp̄mit grauitatē ſue pſecutiōis:ibi.Inſurgētes quā grauitatē explicat p ex īpoſitiōe falſi.q2 ſibi fuit īpoſitū q̄ eēt falſus ppha: ⁊ ī mēbris ſuis q̄ eēnt magi ⁊ deceptores.2⁹ ex cōſpiratiōe coi.ibi. Et aduerſū me.q2 ꝯ eū cōuenerūt herodes ⁊ pōti⁹ pilat⁹ cū pncipib⁹ ſacerdotū.vt.ſ.expoſitū fuit.2.pſ.3⁹ex adiūctiōe doli:ibi Qm̄ mihi qdē pacifice loq̄bant:q2 mltos dolos cogitauerť ꝯ xp̄3:vt p3 ex tex. euāgelij ⁊ ꝯ mēbra ei⁹.vt p3 ex actibus aplo⁊ ⁊ epl̄is pauli. Reſiduū āt h⁹ expōnis omitto:tū pp breuitatē ſectādā. tū q2 ſatis diffuſe tradiť gl.ſup ps.tū q2 cōſideratis illꝯ q ſūt expoſita ð dauid ī B ps.pōt de facili applicari lřa hui⁹ps.xpo p ei⁹ pſona:partim p mēbris ſuis:in qbus ſe dicit pſecutionē pati. Act.9.Saule ſaule quid me perſequeris.

Pſalmus. XXXV.

D Jxit iniuſt⁹ vt delinqt ⁊c. Huic ps.pmittiť tal' titul⁹ ī trāſlatiōe Hier.iux hebreū. Pro victoria ſui dñi dauid.qđ exponūt ſic aliq q̄ dauid fec̄ hūc ps.p victoria ppli iſrl' gl'ioſe excūtis de ſuitute egypti ad ſuiēdū dño libe:ſ3 q̄ fuit dcm̄ pharaōi. Exo.5. Hec dič dñs de⁹ hebreo⁊: Dimitte ppl3 meū vt ſacrificet mihi i deſto:⁊ l3 lřa hui⁹ps.poſſ3 ad B applicari.ſaluo tñ meliori iudicio mihi vř meli⁹ q̄ dauid fec̄ hūc ps.de ſeipo a pſecutiōe ſaul' plies diīnit⁹ liħato.qđ vř ex ti.ps.q tal' ē ī hebreo. Ad victoriā ſuo dñi dauid. Et huic noi dauid ꝑpōiť lřa lamech.ad oñdēdū q̄ ē datiui caſus.⁊ ſic li ſuo dñi ñ refert ad ppl3 iſrl: ſ3 ad ipſū dauid. Igiť ſ3 hūc ſenſū ps.iſte diuidiť i duas ptes. Et p agiť ð malignitate ſaul' dauid pſeqntl:2⁹ de benignitate dñi ipſ liħantl.ibi: Dñe i celo mīa tua. Circa p⁹ dř ſic: Dixit iniuſt⁹⁊c.i.ſaul firmiter diſpoſuit ⁊ delibauit de iterficiēdo dauid.l3 iiuſte ð q̄ð liħatiōe hř.i.Re.20. Et itellexit iōathaſ q̄ diffinitū eēta pře ſuo vt iterficereť dauid. f Nō ē ⁊c.q.d. Si aūt oclos mētis ei⁹ timor dñi pōereť:a tāto malo retraheret.ſ3 q̄ dř puer.15. Per timorē dñi decliat ois a malo. g Qm̄ dolo.ſ.cū dauid faciēs cū generū ſuū:vt ſic occidereť gladio philiſtino⁊.put hř.i.Reg.18. h In cōſpcū ei⁹.ſ.dei q2 nulla doloſitas latet eū. i Ut iue.⁊c. cū.n.ſaul ñ potuit occidere dauid latēter ac doloſe gladio philiſtio⁊ pſecut⁹ē eū patēter maniſeſtās odiū qđ ꝯcepat cōtra ipſ k Uerba oris ⁊c.qñ ſuaſit ionathe de quo cōfidebat dauid ſic

Uidiſti dñe ne ſileas:dñe ne diſcedas a me. Exurge ⁊ itēde iudicio meo ð̄s meūs: ⁊ dñs me⁹ i cā3 meā. Judica me ſ3 iuſticiā tuā dñe ð̄s me⁹: ⁊ nō ſupgaudeant mihi. Nōn dicāt i cordib⁹ ſuis euge euge aīe nře: nec dicant deuorabim⁹ eū. Erubeſcāt ēt reuereant ſil':q grātulanť mal' meis. Induanť ꝯfuſiōe ⁊ reuerētia q maligna loquūť ſup me. Exultēt ⁊ letēť q volūt iuſticiā meā: ⁊ dicāt ſēp magnificeť dñs q volūt pacē ſui eius. Et linguā mea meditabiť iuſticiā tua3: tota die laudē tuā. ¶ Pro victoria ſuo domini dauid. ps. XXXV.

D Jxit iniuſt⁹ vt delinquat i ſemetipſo:nōn ē timor dei añ oculos ei⁹. Qm̄ dolose egit in cōſpectu ei⁹:ūt iueniať iniqtas eius ad odium. Uerba oris ei⁹ iniqtas ⁊ dolus: noluit itelligere vt bene ageret.

de seipso q adduceret dauid vt moreret. i. Reg. 20. l Noluit itelligere rc. q2 cũ ionathas inocẽtiã dauid allegaret saul i telligere noluit: sed magis idignãs ionathã lãcea pcutere voluit vt ibidẽ dr̃. a Inigtatẽ rc. q2 de nocte vigilãs cogitabat quõ posset dauid cape r eũ occidere. b Astitit oĩ vie non bone i. male. q2 pat⁹ fuit pseq dauid p vias pessimas scilicet super abruptas petras. q̃ solis ibicib⁹ sunt puie. vt hr̃. i. Reg. 24. Uel alr̃. Astitit oĩ vie nõ bone. q2 pat⁹ erat oĩ cõsilio malo acqescere iõ subdit̃. Maliciã autem nõ odiuit. k Dñe i celo. Dic ɔñr agit õ benignitate dei: q̃ pmo declarat̃ generalr̃. secundo spãliter: ibi: Filij aũt hominũ. tertio singulariter ibi: Nõ veniat mihi pes supbie. Primo gõnditur gñaliter erga oẽs creaturas viuẽtes vitã aĩa li. Circa qõ sciẽdũ

Inigtãtẽ meditatus ẽ in cubili suo: | astitit oĩ vie nõ bone: maliciã aũt nõ odiuit. Dñe i celõ misericordia tua: r veritas tũa vsq ad nubes. | Justiciã tua sicut mõntes dei: | iudiciã tua abyssus multa. Hõies r iumẽta saluabis dñe: queãdmodũ multiplicasti miĩcordiã tuã ds̃. | Filij aũte hoĩuz: i tegmie alar tuar spabũt. | Inebriabunt ãb vbertate dom⁹ tue: r torrẽte voluptatis tue potabis eos: | Qm̃ apud te ẽ fõs vite: | r i lumie tuõ videbimus lumen. | Pretẽde miĩcordiã tuã sitiẽtib⁹ te: | r iusticiaz tuã his q recto sũt corde. | Non veniat mihi pes supbie: | r mãn⁹ peccatoris nõn moueat. Ibi cẽciderũt q opant̃ inigtatẽ: expulsi sunt nec potuere.

q mĩa supexaltat iudiciũ. Jac. 2. Uñ iter dei ppřietates tz quãdã excellẽtiã. pp qõ dr̃ q mise1i ẽ ei⁹ ppriũ. r ad h oñdẽdũ dr̃: Dñe i celo mĩa tua. tanq̃ i loco supio1i. d Et vitas rc. q̃ sunt iferiores celo. e Justicia tua rc. q̃ vt i pl'ib⁹ sũt iferiores nubib⁹. f Judicia tua abyssus multa. i. hoib⁹ abscõdita. verũ tñ q2 ista appent aliqñ p effect⁹: r maxime dei largitas de q̃ pn cipalr̃ h agit̃: iõ subdit̃. g Hoies r iumẽta rc. q2 nõ solũ creatura rõnalis saluat̃ p dei puidẽtiã: s ẽt brutalis: q2 aĩalib⁹ dat pilos p vestitu: r auib⁹ plumas: r eis de victu puidet sufficiẽter sine sollicitudine eo. h Quẽadmodũ multiplicasti rc. q. d. ex multitudine mĩe tue pcedit q nõ solũ rõnabilib⁹ creaturis s ẽt irrõnabilib⁹ ita puideres. i Filij aũt hoiũm. Dic ɔñr oñdit̃ dĩna largitas spãliter. s. circa hoies: q eo ipso q sũt ad imaginẽ dei: fci sũt ad bonũ excedẽs creaturã irrõnalẽ ordinati. s. ad bonũ rõnis. quo si bñ vtant̃ ad btitudiñẽ supnaturalẽ vlterius deducunt̃. r h ẽ qõ dr̃: Filij aũt hoiũm. s. rõnabilr̃ r iuste viuẽtium. k In tegmine alarũ rc. i. btitudine recta r abscõdita apud te: fm illud Jsa. 64. Oculus nõ vidit: r auris nõ audiuit r i cor hois nõ ascẽdit: q̃ pparasti diligẽtib⁹ te. ideo subditur.
l Inebriabunt̃. i. saturabunt̃ absq̃ tñ fastidio. m Ab vbertate dom⁹ tue. i. dom⁹ celestis glie: fm q dcm̃ ẽ supra ps. 16. Saciabor cũ appuerit glia tua. n Et torrẽte rc. h addit̃ ad ostẽdẽdũ pfectionẽ refectiõis glie q2 apud nos refectio pficit̃ ex cibo r potu. o Qm̃ apud te rc. de⁹ eni ẽ vita p eẽntiã: r oĩa sũt i eo vita: s q dr̃ Jo. i. Qd factũ ẽ. s. i creaturis: Jn ipso vita erat. Creatura eni anteq̃ crearet̃ nõ erat aliud q̃ creatrix eẽntia q̃ ẽ p eẽntiã ipsa vita vt dictũ ẽ. p Et i lumine rc. i. i lumie creato glie videbim⁹ lumẽ tue eẽntie qõ videri nõ põt ab itellectu creato nisi ad h eleuet̃ p lumẽ glie fortificãs p lumẽ naturale i tellect⁹ creati: sic nec oculus noctue posset videre lucẽ solis: nisi aliq̃ addito sibi fortificaret̃. pp qõ dr̃. 2. metaph. q sic se hz oculus noctue ad lumẽ solis. ita itellect⁹ nr̃ ad ea q̃ sũt manifestissima i natura. p q̃ intelligunt̃ dĩna q̃ de se sũt manifestissima: s virtutẽ itellect⁹ nr̃i excedẽtia sic r lux solis ẽ maxime visibilis: tñ i proportionata noctue oculis. Et q2 ad hãc visionẽ nõ possum⁹ ptigere nisi p dĩnã grãm. iõ subdit dauid deprecãdo.
q Pretẽde mĩam rc. i. dirigẽtes cognitionẽ suã naturalẽ q̃tuz possibile ẽ ad te illustra fidei cognitiõe. r Et iusticiã rc. i. viuẽtes fm rectũ iudiciũ rõnis rectifica rectitudine gr̃e tue: q̃ solã iustificat pfecte. r sic semp cõtigit. q2 grã ẽ pfectio nature. r iõ dirigẽtib⁹ se i deũ q̃tũ possibile ẽ vtute nature nõ denegat̃ pfectio gr̃e. s Nõ veniat. Dic ɔñr oñdit̃ dĩna liberalitas singulariter q̃tũ ad ipsũ dauid: q depcãdo dĩc: Nõ veniat rc. i. pes saul supbi r suo satellitũ ad me p sua volũtate conculcandum.
t Et manus peccatoris. i. psuadẽtis mihi malum.
u Nõ moueat me. supple a rectitudine vitatis r iusticie. Ul aliter: Nõ veniat rc. i. demõ q p supbiã cecidit nõ me subyciat sibi p pctm̃ mortale. Et manus peccatoris. i. ptãs demonis in peccato obstinati. Nõ moueat me. a statu gr̃e. r vtrũq̃ fuit cõcessũ aliq̃ mõ ipsi dauid ex diuina largitate q2 nõ fuit dat⁹ in manu saul ipsũ psequẽtis: s aliqñ p sathã in pctm̃ mortale iciderit: tñ p penitẽtiã surrexit. r in finali grã decessit. x Ibi ceciderũt rc. q2 pseuerãtes i pctis freqũter tradunt̃ in manib⁹ inimico spaliter: r in ptãte demonis finalr̃ tradent̃.

In ps. 35. Dixit iniust⁹. vbi dicit̃ in postilla. Circa qõ sciẽdũ q misericordia superexaltat iudiciũ.

ADDITIO.

Licet verũ sit q misereri r parcere ppřie sit dei vt in collecta cãtat ecclĩa nec tñ pp̃ter hoc vitas diuina dz dici inferior q̃ mĩa dei sicut nubes sũt inferiores celo put postil. dicit. nam mĩa dr̃ de deo s opatiõnẽ in creaturis: inq̃tũ defect⁹ alio sblenat respectu cuius dr̃ in ps. Miseratiões ei⁹ sup oĩa opa ei⁹. s vitas diuina siue accipiat̃ eẽntialr̃ siue psonalr̃ appropriãdo eã filio pri coeterno: put Jo. 14. c. Ego sũ via vitas rc. nullo mõ tamẽ dz dici iferior q̃ ei⁹ mĩa: vt ẽ manifestũ. Sz ad itellectũ bo vsuũ attẽdẽdũ ẽ q dauid i h loco tractat de qbusdaz opatiõib⁹ dĩnis put referunt̃ ad creaturaz rõnalẽ. s. mĩa r vitas iusticia r iudiciũ. s i h loco cuz dr̃. Ueritas dei. itelligit̃ fides. vt in. i. Thimo. 2. Oẽs hoies vult de⁹ ad agnitionez vitatis venire. qõ itelligit̃ de vitate fidei. r sic in plurib⁹ locis. Manifestũ ẽ autẽ q mĩa dei maxime relucet i celo: vbi bti mĩam dei plene cõsequunt̃ vt Mat. 5. c. Cui⁹ rõ ẽ. Nã gliam celestẽ nullus de cõdigno fm legez coẽm meret̃. Uñ apls ad ro. 8. c. Nõ sũt cõdigne passiões hui⁹ scli ad futurã gliam q̃ reuelabit̃ i nobis: r sic manifestũ ẽ q i celo maxie relucet mĩa dei i btis r iõ dr̃. Dñe i celo mĩa tua: s fides dei nõ hz locũ in existẽtib⁹ i celo: q2 p clarã visionẽ excludit̃ saltẽ q̃tũ ad actũ: r iõ fides dr̃ eẽ vsq ad nubes q̃ qdẽ nubes sũt iferiores celo: r i regione corruptibili: r fm vsũ nr̃m ipsi celo appropinquãt. r sic p nubes ppe itelligit̃ stat⁹ iusto exñtiũ in via: in qb⁹ dĩna vitas maxime relucet fm fidẽ formataz. r sic ppřie dr̃: Ueritas tua. i. fides tua vsq ad nubes. Cõsequẽter q2 iusticia dĩna ẽ fortissima: sic q nullus ei resistere possit. iccirco dic̃. Justicia tua sicut mõtes dei. sicut eni mõtes altissimi: q dicunt̃ mõtes dei sũt iaccessibiles: sic iusticia dĩna ẽt q̃ in rebus iferiorib⁹ relucet ẽ irresistibilis. Judicia aũt dei q̃ inestigabilia sunt r icõprehẽsibilia recte dicunt̃ abyssus multa: q2 sicut abyssus est abscõdita ab oculis hoiũm: sic r dĩna iudicia. Jste videt̃ sẽsus pprius p dicto vsuũ: s vlteri⁹ vidẽdũ ẽ quõ cõtinuat̃ snĩa bo vsuũ pcedentib⁹ r sequẽtib⁹. Pro quo sciẽdũ q h rñdit psalmista cuidã tacite qõni. Cũ eni de pdicto iniusto. s. saule tot mala dixisset intñ q pctã sua ñ ex ignorãtia simplici: s poti⁹ ex affectata pcederẽt r h cũ dic̃: Noluit itelligere vt bñ ageret. r isup q ipsũ dauid pseqbat̃ ex cerca malicia r ex odio iusticie: r h cũ dicit: Maliciã aũt non odiuit. q̃ qdẽ circũstãtie maxime aggrauãt delictuz. Ex istis põt oriri qdã qõ admiratiua q̃ aliqñ a pphis i silib⁹ casib⁹ mouet̃. s. quõ de⁹ tolerat q ipius talis pessim⁹ psequat̃ seu oppmat inocẽtẽ r iustuz. vñ abac. i. in sili dco sic alloqbat̃: Quare nõ respicis sup inique agẽtes: r taces deuorãte impio iustiorẽ se. Ad h rñdet ps. q h nõ pucnit ex debilitate iusticie diuine: q2 iusticia tua sic mõtes dei. Neq̃ ẽt ex h q hec iferiora nõ cõsideret put qdã errãtes dicebãt iob. 22. c. Circa cardines celi pambulat nec nr̃a cõsiderat. r h cuz dicit: Judicia tua abyssus multa q̃si pti gat penetrãdo vsq ad ifima r secreta: s poti⁹ pdicta tolerãtia prouenit ex hoc q vera felicitas r terminatio ẽ in celo: vbi mĩa dei relucet p miãdo iustos i vita beata r imortali: de quo dic: Dñe in celo mĩa tua rc. silr̃ i bonis i hac vita exñtib⁹ ẽ felicitas ichoatiua p grãm: de quo dicit. Ueritas tua vsq ad nubes. qõ itelligẽdũ ẽ de vitate fidei formate: q̃ i hac regione corruptibili attingit̃. Cõsequẽter declarat qdã q̃ ad btitudinẽ ptinẽt: r pmo q̃tuz ad btitudinẽ impfectã q̃ ẽ in statu vie p spem: r hoc cuz dic̃. Filij autẽ hoĩum in tegmine alaruz tuaruz spabunt. scdo q̃tuz ad btitudinẽ pfectã q̃ ẽ i rc. s. in statu glie. r hoc cum subiungit. Inebriabunt̃ a b vbertate dom⁹ tue rc. exponantur oĩa vt in postilla: vsq ibi. Ibi ceciderunt. Ubi postq̃ oñderat vbi sit vera pmiatio: ɔñr declarat vbi sit vera punitio. s. i vltimo supplicio ifernali. vbi nul'a ẽ redẽptio. de quo. d. Ibi ceciderunt q opant̃ inigtatẽ. expulsi sunt neq potuerunt stare. q2 nõ ẽ ibi possibilitas redeũdi ad statum gr̃e. Et sic pz q̃liter qõ tacite in hoc ps. mota soluit̃ sẽtentialiter eo mõ quo infra in ps. 72. s. Quã bon⁹ deus israel expsse mouet̃ r soluit̃. put ibi largius patebit.

REPLICA.

In ps. Dixit iniust⁹ rc. Burgẽ. notat postillatorez circa illum passuz. Dñe in celo misericordia tua rc. q2 dicit ex cõgruẽtia misericordiã iter ceteras dei ppřietates hẽre quãdam pcellẽtiã. iõ dr̃ mĩa in celo: vitas antẽ vsq ad nubes rc. Burgen. rustico more se opponit in his q̃ humano mõ trãsferunt̃ ad diuina. q̃ trãslatio ex ɔ̃rys cõgruẽtys ɔ̃rio mõ fieri põt. sicut xps dr̃ leo. nunc ouis. r

nūc rex:nūc ꝟmis ꝛc̄.ita ēt nubes abyſſus mōtes īferiꝰ ſupiꝰ ꝛc̄.qꝛ.n. nūc dei effectꝰ ſūt nobis magis familiares pn̄t deſcribi ꝑ mōtes no bis manifeſtos. Judiciū aūt ꝑ abyſſū nobis occultam:ꝛ ecōuerſo mi ſericordia rōne iterminabilitatis pōt circūlog ꝑ abyſſū:iudiciū autē rōne timoꝛis q̄ſi i ꝓſpectu manifeſtū ē vt mōtes: put narrat beatus hiero. hāc vocē. Uenite ad iudiciū. ſemꝑ auribꝰ ſuis iſonuiſſe. Ruſti cale igiꝛ ē ex his facere materiā diſputatiōis.que cōtrarijs modis ſic pn̄t iterꝑtari ꝛ applicari.

Pſalmus. XXXVI.

a Noli emulari ꝛc̄. Huic ps.ꝑmittit talis titulus i hebꝛeo:ꝛ i trāſlatione Hier.iuꝛ hebꝛeum: Dauid abſq̄ aliq̄ additiōe niſi q̄ in hebꝛeo ꝑponitur lra lamech ad deſignandū q̄ dauid ē datiui caſus. ꝛ ē ſēſus q̄ h̄ ps.appropriat̄ ipſi dauid tāq̄ auctoꝛi. De materia ꝟo huiꝰ ps.ſciēdū q̄ mltiꝟi dētes ſaulē regē ꝛ doech armigerū ſuū: ꝛ poſtea abſalon ꝛ achitophel ꝛ plēs alios iniq̄ agētes tēpoꝛalr̄ ꝓſpari.ꝛ dauid i nocētē ꝛ parētes ſuos.ꝛ fr̄es ſuos ꝛ multos alios iuſtos tūc ꝛ poſtea tpalr̄ affligi:declinabāt ad malū ꝛ recedebant a bono:q̄ſi deꝰ curā de actibꝰ hoīum nō hēret. Et iō dauid fecit hūc ps. oñdēs q̄ ꝓſpitas maloꝝ ſit cōtēnēda ꝛ iuſtoꝝ appetēda ē. qꝛ iuſti ſēper ſūt melioꝛis cōditiōis ēt in pn̄ti lȝ hoībꝰ bona ſēſibilia tm̄ cōſide rātibꝰ ɔ̄riū videat̄. Diuidit̄ igit̄ iſte ps. i duas ptes.qꝛ pmo facit ſuā deductionē. ſcōo ponit quādā monitionē:ibi:Expecta dn̄m. Pꝛima in duas.qꝛ pmo declarat̄ ꝑpoſitū ex eo q̄ iuſti ꝛ iniuſti in pn̄ti hn̄t. ſcōo ex eo q̄ in futuro recipiēt:ibi: Nouit dn̄s. Pꝛima in duas.qꝛ pmo oſtēdit̄ ꝑpoſitū ex cōditione boni.ſecūdo ex adiūctione mali:ibi Obſeruabit pctōꝛ. Pꝛima adhuc in duas.qꝛ pmo oñdit̄ ꝑpoſitū ex boni cōditione.ſcōo ex eiꝰ duratione:ibi: Noli emulari. Circa pmū dauid facit talē rōnē. Jlla ꝓſpitas ē melioꝛ ꝛ magis appetēda in qua qs aſſeqtur maiꝰ bonū. ſed ꝓſpitas iuſtoꝝ in pn̄ti ē hꝰ. ergo ē magis appetēda. Maioꝛ ē huiꝰ rōnis dauid ſupponit tanq̄ ꝑ ſe manifeſtā. qꝛ nihil ē appetibile niſi inq̄tū bonū.ꝛ iō q̄tū hȝ de bonitate tātū hȝ de appetibilitate. Minoꝛ̄ aūt declarat oñdēdo pmo q̄ ꝓſpitas maloꝝ in pn̄ti modica ē. ſcōo q̄ ꝓſpitas iuſtoꝝ ēt in pn̄ti ē magna. ibi:Spa in dn̄o. Circa pmū ſciēdū q̄ īter bona hoīs bona tpalia que ſūt exterioꝛa ſūt modica. bona aūt aīe q̄ ſūt ꝟtutes ꝛ ſciētie ſūt maxima. bona ꝟo coꝛpis ſūt media. ꝓſpitas aūt tpalis maloꝝ ē i bonis exterioꝛibꝰ ſeu coꝛpis tm̄:ꝛ iō nō ſe extēdit ad maioꝛa bona ipſiꝰ hoīs. ꝑpter q̄ nō ē appetēda.ꝛ hoc ē q̄ dr̄: Noli emulari ꝛc̄.i. noli imitari malignātes in ſuis opibꝰ. b Neq̄ ȝelaueris.i.amaueris.

c Faciētes iniq̄tatē. tales eni nō ſūt imitādi nec amādi inq̄tū mali. qꝛ lȝ natura ſint ex caritate diligēdi q̄diu ſūt in pn̄ti vita in qua pn̄t ad bonū reuerti. tn̄ eoꝝ malicia ē odiēda. ꝛ ſic loqtur ſaluatoꝛ Luce 14. Si qs venit ad me ꝛ nō odit pr̄em ſuū aut mr̄em ꝛc̄. nō pōt eē meus diſcipulus. ſubdit aūt rōnē ꝑdictoꝝ. d d Qm̄ tanq̄ ꝛc̄. fenū ꝛ olus cito deſiccant̄. qꝛ parū in terra radicant̄:ꝛ ſic modicum attra hūt de humoꝛe viroꝛē nutriēte ꝛ cōſeruāte: ſic appetitꝰ maloꝝ radicat̄ in bono ſenſibili. q̄ hȝ modicū de bonitate. ꝛ ſic eiꝰ appetibilitas cito trāſit: ꝛ eiꝰ adeptio ꝛ cōtinuatio faſtidiū inducit. ſicut pȝ de cibo quē famelicꝰ appetit. ſatiatꝰ ꝟo abhoꝛret ꝛ reijcit. e Spa in dn̄o Hic cōſequēter declarat q̄ iuſti in pn̄ti ēt aſſequunt̄ maiꝰ bonū. q̄ ē bonū virtutis: ꝛ nō ſolū bonū ꝟtutis politice q̄ ē ꝑ acq̄ſitionē: ſed etiā ꝟtutis infuſe que ē ꝑ grām. ꝛ ēt aliq̄n cū hoc tpalē abūdātiā lȝ nō ſēper. qꝛ eſt de minoꝛibꝰ bonis: ꝑpter q̄ coꝝ ꝓſpitas etiā in pn̄ti ē appetēda. ꝛ hoc ē q̄ dr̄: Spa in dn̄o. figēdo appetitū in ſūmo bono.

f Et fac bonitatē.i.bona opa. g Et ihabita ꝛc̄. qꝛ ſicut dictū eſt Juſti cū bono ꝟtutis aliq̄n aſſequunt̄ affluētiā in tpalibus bonis.

h Delectare in dn̄o. delectatio dr̄ q̄ſi de alio lactatio. igit̄ in dn̄o delectari ē de bonitate eiꝰ lactari q̄ ſugit̄ ꝑ cognitionē ꝛ amoꝛem.

i Et dabit ꝛc̄. iuſti eni nō petūt a deo ſimplr̄ niſi bona grē ꝛ virtutis q̄ ſemꝑ dant̄ petētibꝰ q̄n petūt ꝓ ſe ꝛ perſeuerāter. q̄ faciūt iuſti. de alijs aūt bonis īferioꝛibꝰ nō faciūt petitiones niſi ſub conditione.ſ.ſi expediāt honoꝛi diuino ꝛ ſaluti ſue vel alioꝝ: ꝛ hoc etiā mō deus eos exaudit. k Reuela dn̄o ꝛc̄. nō ei aliqd manifeſtādo. qꝛ oīa nuda ꝛ apta ſūt oculis eiꝰ ab eterno: ſed in oꝛōne corā eo tuū deſideriū explicādo. ꝛ directionē eiꝰ petēdo l Et ipſe faciet. qꝛ ſicut natura nō deficit in neceſſarijs. ſic nec auctoꝛ nature multo minus.

m Et educet ꝛc̄. ponēdo opa iuſticie tue alijs in exēplū ꝟtutis: ſȝ q̄ dicit ſaluatoꝛ Mattℏ.5. Sic luceat lux veſtra corā hoībꝰ. vt videāt opa veſtra bona. n Et iudiciū tuū ꝛc̄. iudicium ē effectꝰ iuſticie. ꝛ ꝑ hoc deſignat̄ q̄ deꝰ iuſtos fac̄ ꝓſpari in opibꝰ iuſticie vſq̄ ad ꝑfectionē. Et ꝑ talē modū loq̄t̄ ſapiēs puer.4. Juſtoꝝ ſemita q̄ſi lux ſplēdēs ꝛ creſcēs vſq̄ ad ꝑfectū diem.i. vſq̄ ad ꝑfectionē iuſticie: ſicut aſcēſus ſolis ꝑficit̄ in meridie.ꝛ qꝛ deꝰ tāta bona cōfert iuſtis ēt in pn̄ti iō ſubdit̄.

o Subditꝰ eſto dn̄o. humiliter ꝛ deuote ſeruiendo.

p Et oꝛa eum.q.d. tunc cōfidenter poteris oꝛare eum qꝛ cōſeq̄ris intētū: ſi tn̄ oꝛo ſit pia ꝓ te ꝛ pſeuerās q̄lis ē oꝛo iuſtoꝝ.

q Noli emulari. Hic ɔ̄r oñdit̄ q̄ ꝓſperitas iuſtoꝝ eſt maioꝛ ēt i pn̄ti: ꝛ h̄ ex duratione. qꝛ ꝓſperitas maloꝝ cōſiſtit in bonis tpalibus ꝛ trāſitoꝛijs ꝛ coꝛruptibilibꝰ: vt pȝ ex ꝑdictis. ꝓſpitas autē iuſtoꝝ cōſiſtit pncipalr̄ in bonis aīe q̄ ſunt icoꝛruptibilia inq̄tū manēt in aīa ſepata: ꝑpter q̄ dr̄: Noli emulari ꝛc̄. hoc eſt pctōꝛ q̄ nō vadit ꝑ viā legis diuine ꝛ rōnis recte: ſȝ ſm̄ ipetū paſſiōis ſue: ſm̄ q̄ dr̄ Jſa.53. Oēs nos q̄ſi oues errauimꝰ. vnuſq̄ſq̄ in viam ſuā declinauit. Et talis in via ſua ꝓſpat̄: q̄n obtinet q̄ intēdit. Jſta tn̄ ꝓſpitas ē magis aduerſitas: qꝛ etſi ſit alicuius boni tpalis additamētū. ē tn̄ boni ſpūalis detrimētum ſm̄ q̄ dicit Augꝰ in ſmone de inocētibꝰ. Lucrū in archa: dānū in cōſcia: tulit veſtē: ꝛ ꝑdidit fidē: acqrit pecuniā ꝛ amittit iuſticiā. ꝛ iō de talibꝰ dr̄ hic. Noli emulari.i. imitari. r Jn eo q̄ ꝓſpat̄ in via ſua.i.facta illiꝰ q̄ ꝑdicto mō ꝓſpat̄: cuiꝰ ꝓſperitas ē magis aduerſitas iudicāda. s Deſine ab ira ꝛc̄.ſ. talium q̄ frequēter paſſiones ire nimium excedētes patiunt̄ ad cōplēdum ſuas iniq̄tates: iō ſubdit̄. t Noli emulari vt maligneris. ꝛ ſubdit̄ cauſa

u Qm̄ q̄ malignant̄ ꝛc̄. ſaltē in moꝛte naturali: ꝛ frequēter anticipant̄ ꝛ moriunt̄ moꝛte inaturali.ſ. gladio veneno vel aliq̄ hꝰ

x Suſtinētes autē dn̄m.i. patiēter expectātes eiꝰ bn̄placitum

y Jpſi hereditabunt terrā.ſ. viuētiū q̄ ꝑpetuo poſſidebunt ꝛ frequēter in hac terra diutiꝰ malis hoībus viuunt: iō ſubdit̄

z Et adhuc puſillum.ſ. tpis. a Et nō erit pctōꝛ. ſubtractꝰ de medio mō ꝑdicto. b Et q̄res locū ꝛc̄. qꝛ frequēter pro ſuis malicijs nō ſolū deſtruunt̄ in pſonis ꝓprijs ſȝ ēt loca eoꝝ ꝛ poſteritas tota. c Māſueti autē ꝛc̄. exponat̄ ſicut prius. qꝛ māſueti ſunt illi q̄ expectāt patiēter bn̄placitū dn̄i.

d Et delectabunt̄ in multitudine pacis.ſ. ſupne: q̄ ē ꝑfecta pax ꝛ frequēter ē in multitudine pacis tpalis. qꝛ māſueti non mouēt rixas ꝛ brigas: ꝑpter q̄s debeāt ab alijs ingetari. pōt etiam hoc referri ad pplm iſrl̄. q̄ q̄diu ſeruiuit dn̄o māſuete ꝛ obediēter hitauit in pace in terra a deo ſibi data: vt pȝ ex decurſu veteris teſtamēti. e Obſeruabit. Hic ɔ̄r oñdit̄ q̄ ꝓſpitas iuſtorum ſit maioꝛ q̄ maloꝝ ex adiunctione mali. qꝛ ꝓſpitas maloꝝ ſemꝑ hȝ malū pene annexū. Et h̄ cōtigit vno mō qꝛ ſunt diuiſi a ſeipſis: eo q̄ ſēſualitas trahit ad bonū ſēſibile rōni ɔ̄riū. dictamē aūt rōnis ſiue ſyndereſis ad ɔ̄riū: ꝑpter q̄ dicit phs.9. ethicoꝝ. De ipſis cōtēdit ipſoꝝ aīa. ꝛ h̄ q̄dē huc trahit. hoc autē illuc. queadmodū diſcrepātia. Et poſtea cōcludit dicēs. Jgit̄ ſi ſic miſerū ē eē malū fugiēdū maliciā itēſe. Alio mō cōtingit ex h̄ q̄ mali toꝛquent̄ inuidia de bono ꝟtutis: q̄ relucet ī iuſtis. ide ē q̄ tyrāni aliq̄n plus affligebant̄ de patiētia ꝛ magnanimitate martyꝝ q̄ ipſi martyres de afflictiōe ſibi illata a tyrānis: ꝛc̄. vt legit̄ de datiano ꝛ ſcō vicētio. vn̄ dixit ei beatꝰ vicētiꝰ: Paratꝰ ſū xp̄i fiꝰ ad oīa: vt dū deuotionē meā punis in coꝛpoꝛe acerbiꝰ: ipſe puniaris i mēte. Et ſubdit̄: Ad hec martyris ꝟba ſūma voce datianꝰ cepit ifremere. ꝛ rabido oꝛe cum ſtridoꝛe dētium anhelare: vt oñderet pfidia ſe potiꝰ q̄ martyrē dei laniare ꝛ hoc ē q̄ dr̄ h̄: Obſuabit pctōꝛ iuſtum ꝛc̄. dolēs de bono ſue ꝟtutis. f Dn̄s autē ꝛc̄. qꝛ nō hēbit itētum quo itēdebat iuſtū auertere a ꝟtute. g Qm̄ ꝓſpicit q̄ veniet dies eius.i. dies

Pſalmus dauid. XXXVI.

Noli emulari i malignātibꝰ: neq̄ ȝelaueris faciētes iniq̄tatē. Qm̄ tanq̄ fenū velociter areſcēt: ꝛ quē admodū olera herbaꝝ cito decidēt. Spa i dn̄o ꝛ fac bonitatē: ēt ihabita terrā ꝛ paſceris i diuitijs eiꝰ. Delectare in dn̄o: ēt dabit tibi petitiōes coꝛdis tui. Reuelā dn̄o viā tuā: ꝛ ſpa i eo: ēt ipſe faciet. Et educet q̄ſi lumē iuſticiā tuā: ꝛ iudiciū tuū tāq̄ meridiē: ſubditꝰ eſtō dn̄o: ēt oꝛa eū. Noli emulari i eo q̄ ꝓſpat̄ i via ſua: i hoīe faciēte iniuſticias. Deſine āb ira: ꝛ derelique furoꝛē: noli emulari vt maligneris. Qm̄ q̄ malignāt exterminabunt: ſuſtinētes aūt dn̄m ipi hereditabūt terrā. Et adhuc puſillū: ēt n̄ erit peccatoꝛ: ēt q̄res locū eiꝰ: ꝛ nō inuenies. Māſueti aūt hereditabunt terrā: ꝛ delectabūt i multitudie pacis. Obſuabit peccatoꝛ iuſtū: ꝛ ſtridebit ſup eū dētibus ſuis. Dominus autē irridebit eum: quoniā ꝓſpicit q̄ veniet dies eiꝰ.

debite punitionis ꝓ ſuis malis. a Gladiū euaginauerunt pctōꝛes ⁊c̄.q2 frequēter armāt ſe q̄tū pn̄t ad deſtruēdū iuſtos.
b Gladiꝰ coꝝ itret i corda ipſoꝝ ⁊c̄.q2 etſi ꝑſecutionē inferunt iuſtis in coꝛꝑe ipſi ꝑ̇us ꝑſecutionē ſuſtinēt in mēte:vt dictuꝫ eſt de daciano.Item q2 frequēter cōtingit diuino iudicio.vt moꝛs quā ꝑparauerāt alijs veniat ſuꝑ eos.ſicut amā fuit ſuſpenſus ī patibulo qḋ ꝑparauerat mardocheo:Heſter.7.Alr̄ pōt exponi lr̄a de iniquo ſaule ⁊ dauid iuſto ab illo loco:Obſeruabit pctōꝛ iuſtū.i.ſaul ipſum dauid cui frequenter inſidias poſuit. vt hr̄.1.Re.Et ſtridebit ſuꝑ eū dētibꝰ ſuis:q2 frequenter ex nimia ira ⁊ deſiderio occidēdi euꝫ frēduit ſuꝑ ipſum. Dn̄s autē irridebit eū.q2 ab itēto frau dauit eū non ꝑmittēs dauid cadere ī manꝰ eiꝰ. Qm̄ pꝛoſpicit ꝙ veniat dies eiꝰ.ſ.moꝛtis q̄ interfectꝰ fuit a philiſteis.Gladiū euaginauerūt pctōꝛes quia ſaul ⁊ eiꝰ ſatellites cū gladijs ⁊ arcubꝰ frequēter q̄ſierunt ad moꝛteꝫ dauid ⁊ viros eiꝰ.Gladiꝰ eorū itret in coꝛda ipſoꝝ.In h̄ dauid vr̄ ꝓphice moꝛtē ſaulis pꝛedixiſſe:⁊ doech idumei.q2 ipſi irruerūt ſuꝑ ꝓpꝛios gladios.⁊ ſic ſe iterfecerūt.1.Reg.vl.Et arcꝰ coꝝ cōfringat̄. tota eni virtus ſaulis ⁊ ſui exercitꝰ fuit ibi cōfracta. c Meliꝰ ē modicū iuſto.q2 q̄tūcūq3 modicū hēat de bonis tꝑalibꝰ hꝫ ibi ſufficiētiaꝫ eo ꝙ appetitꝰ eiꝰ tēdit ad bona ſpūalia: in qbꝰ q̄etat̄ eius aīa.

Gladiū euaginauerunt peccatores:itēderūt arcū ſuū.Ut decipiant pauꝑē ⁊ inopē: vt trucident rectos coꝛde.Gladiꝰ coꝝ itret in coꝛda ipſoꝝ:⁊ arcꝰ coꝝ ꝯfringat̄. Meliꝰ ē modicū iuſto:ſuꝑ diuitias pctōꝝ multaſ.Qm̄ bꝛachia peccatoꝝ ꝯterēt̄:ꝯfirmāt aūt iuſtos dn̄s.Nouit dn̄s dies immaculatoꝝ:⁊ hereditas coꝝ i etnū erit.Non ꝯfūdent̄ i tꝑe malo:ēt i diebꝰ famis ſaturabūt̄:q2 pctōres ꝑibūt.Inimici vō dn̄i mox vt honoꝛificati fuerit ⁊ exaltati deficiētes queadmodū fumꝰ dficiēt.Mutuabit̄ pctōꝛ ⁊ n̄ ſoluet: iuſtꝰ aūt miſcꝫ ⁊ tribuet.

d Suꝑ diuitias pctōꝝ multas.in qbꝰ nō hn̄t ſufficiētiā:ſed magis idigētiā:q2 eis abutunt̄ ꝑ ꝓdigalitatē ſeu auaritiā a virtute declinātes.Si ꝑmo mō abutunt̄.ſ.ꝑ ꝓdigalitatē:ſtati diuitijs euacuant̄.⁊ ſic ad tenēdū ſtatū ſuū anxiant̄ diuitias idebite acquirēdo.Si ſcḋo mō.ſ.ꝑ auaritiā ſic icurrūt idigētiā.tū q2 non audēt vti ſuis diuitijs:tū q2 creſcēte cōcupiſcētia vr̄ eis ꝙ ſemꝑ plus ei deficiat:q2 ſi hn̄t cētū:anhelāt ad hn̄dū mille.⁊ ſi mille ad decē milia:⁊ ſic ſemꝑ augmētādo:⁊ tn̄ poſtea totū ꝑdunt in moꝛte:⁊ aliqn̄ etiā ante.q2 ab eis ꝑ̄dones vl̄ latrones auferunt. iō ſubdit̄. e Qm̄ bꝛachia ⁊c̄.i.diuitie in qbus cōfidebant.
f Cōfirmat aūt iuſtos dn̄s.q2 a bono v̄tutis nō mouent̄ i ꝓſꝑis vel aduerſis. g Nouit dn̄s.Hic ꝯn̄r oñdit̄ ꝓſꝑitas iuſtoꝝ excellētioꝛ ꝓſꝑitate maloꝝ ex eo qḋ in futuro recipiēt:⁊ pꝛimo circa hoc tāgit̄ diuerſitas recepti:⁊ ſcḋo meriti:ibi:Apud dn̄m. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ iuſti in futuro recipiēt ꝓ ſuis oꝑibꝰ ꝑmiuꝫ glīe.mali vō malū pene eterne.ſm̄ ꝙ dr̄ Matth.25.Et ibūt hi in ſuppliciū eternū.iuſti aūt in vitā eternā.Et h̄ ē qḋ dr̄:Nouit dn̄s dies imaculatoꝝ:q2 ipſe ſolus nouit ſecreta coꝛdiū.Multi aūt vident̄ imaculati exteriꝰ:ſed ſūt valde maculati interiꝰ. Et hec noticia diuina q̄tū ad iuſtos ē noticia appꝛobationis ad quā ſeq̄tur ꝑmiuꝫ retributionis eterne:iō ſeq̄tur:Et hereditas coꝝ in eternū erit. h Nō cōfūdent̄ in tꝑe malo.i.in extremo iudicio:imo magis honoꝛabunt̄:q2 tūc eis dicet̄:Uenite benedicti pr̄is mei ꝑcipite paratū vobis regnū ab oꝛigine mundi ⁊c̄.Sed ipij tūc cōfūdent̄:qbꝰ tūc ꝑ oppoſitū dicet̄.Ite maledicti in ignē eternū ⁊c̄. i Et in diebꝰ famis ſaturabunt̄.q2 tūc ipij dānati eſuriēt ꝑ carētiā ois boni.⁊ iuſti ſaturabunt̄ per adeptionē ſūmi boni.iō dr̄ Iſa.65.Serui mei comedēt ⁊ vos eſurietis k Inimici vō dn̄i ⁊c̄.in vita pn̄ti q̄ nō ē niſi momētum reſpectu future. l Deficiētes queadmodū fumꝰ deficient. q2 quāto plus fumꝰ exaltat̄ deficit.ſic ipij q̄to plus fuerint exaltati in vita pn̄ti.tāto magis deꝑ̇ment̄ in futura:ſm̄ ꝙ dicitur Apoc.18.Quātū glificauit ſe in delitijs:tātū date illi de toꝛmentis ⁊ luctu. m Mutuabit̄ pctōꝛ ⁊c̄.mutuari eſt ab alio recipere.pctōꝛes aūt in iferno ſemꝑ recipient penā ꝓ ſuis demeritis ⁊ nō ſoluēt:q2 tm̄ remanebūt obligati ſicut ꝑ̇us.ſ.ad penā eternā.q2 in iferno nulla ē redēptio. n Iuſtꝰ autē miſeret̄ ⁊ tribuet.iſte iuſtꝰ vt dicit Ra.Sa.itelligit̄ ipſe deꝰ q miſeret̄ oibus ⁊ tribuit eis bona.ſed meliꝰ trahit̄ hec lr̄a ad exꝑmēdū miām ſu

az q̄ iuſtis tribuit glīe plenitudinē:iō ſubdit̄. o Quia bn̄dicētes ei.i.ipſi deo q̄les ſūt iuſti. p Hereditabūt terrā.ſ.viuentium.
q Maledicētes aūt ei.q̄les ſūt ipij. r Diſꝑibūt.eterna ꝑditiōe.
s Apud dn̄m.Poſtq̄ deſcripta ē diuerſitas iuſtoꝝ ⁊ ipioꝝ q̄tuꝫ ad receptionē ꝑmij ⁊ pene:hic ꝯn̄r deſcribit̄ eoꝝ diuerſitas q̄tum ad meritū ⁊ demeritū:q̄ ſūt rōnes recipiēdi penā ⁊ ꝑmiū.⁊ ꝑmo oſtēdit̄ hec varietes in oꝑibus vite actiue.⁊ ſcḋo cōtemplatiue.ibi.Os iuſti. Circa ꝑmū dicit̄ ſic:Apud dn̄m ⁊c̄.ſ.iuſti. t Dirigetur.in via pn̄ti. vt nō declinet a rectitudine iuſticie.iō ſubdit̄.
v Et viā eiꝰ volet.i.appꝛobabit eā oꝛdinās ad meritum vite eterne.
x Cum ceciderit.ꝑ peccatum veniale.
y Nō collidet̄.q2 ꝑ hoc a grā nō decidet:iō ſubdit̄: z Quia dominus ſupponit manū ſuā huius aūt manꝰ ſuppoſitio ē diuine grē cōſeruatio.quaꝫ hn̄s pōt vitare oē pctm̄ moꝛtale:ſꝫ ipſa ꝑuatꝰ nō pōt:q2 peccatū qḋ mox ꝑ pn̄iam non diluit̄ ſuo pondere trahit ad aliud.vt dicit Greg̊. ſuꝑ Ezech.Sꝫ q2 iuſti ꝑdeſtinati aliqn̄ cadūt ꝑ pctm̄ moꝛtale:qḋ pꝫ de dauid.iō pōt etiaꝫ exponi de caſu moꝛtalis pcti cū dr̄:Cū ceciderit.ꝑ pctm̄ moꝛtale.Nō collidet̄.i.irreꝑabilr̄ nō frāget̄.Quia dn̄s ⁊c̄.ꝑ pn̄iam eū reducēdo ad grām.

bn̄dicētes ei hēditābūt terrā:maledicētes aūt ei diſꝑibūnt.Apud dn̄ꝫ greſſus hois:dirigēt̄:⁊ viā eiꝰ volet.Cū ceciderit n̄ collidet̄ q2 dn̄s ſupponit manū ſuā.Iunioꝛ fui eteni ſenui:ēt n̄ vidiſti iuſtū derelictū:nec ſemen eiꝰ q̄rēs panē.Tota die miſeret̄ ēt ꝯmodat:ēt ſemē illiꝰ i bn̄dictiōe erit.Declīa a malō:⁊ fac bonū:ēt inhabita i ſcl'ꝫ ſcli.Quia dn̄ſ amat iudiciū:ēt nō dereliquet ſcōs ſuos:i etnūꝫ ꝯſuabūt̄.Iniuſti puniēt̄:ēt ſemē ipioꝝ peribit.Iuſti autem hereditabūt terrā:⁊ inhabitabūt i ſeculum ſeculi ſuꝑ eā.Os iuſti meditabitur ſapiētiā.

a Iunioꝛ fui etenim ſenui.Ex hoc apparet ꝙ dauid fecit hunc ps̄.in ſua ſenectute. b Et non vidi iuſtum derelictum.⁊ intelligit̄ de iuſto pꝛedeſtinato:qui ſi aliquando derelinquat̄ a deo ꝓpter ſuum peccatum;tamen finaliter recipit̄ ad ſtatū gratie.
c Nec ſemē eiꝰ ⁊c̄.⁊ accipit̄ hic ſemē ꝓ oi ipſū imitāte in oꝑibus bonis.Cōtra hoc vr̄ q2 dauid q fuit iuſtꝰ ⁊ ꝑdeſtinatꝰ q̄ſiuit panē ab abimelech.1.Reg.25.⁊ a nabal.1.Reg.25.Et helias ſimilr̄ a muliere ſareptana.3.Reg.17.Dicēduꝫ ꝙ ſcriptura hic vtit̄ ⁊ in plibꝰ alijs locis coi mō loquēdi.Dr̄ autē coiter ꝙ nullus ē in foꝛo qn̄ ſunt ibi pauci in reſpectu ad alias vices:q2 ill ōqḋ modicuꝫ ē q̄ſi nihil cōputat̄.2.phyſi.Lꝫ autē ſemē iuſti aliqn̄ q̄rat ſeu mēdicet panē inuoluntarie hoc tn̄ raro cōtingit:niſi illis q ſumunt ſtatuꝫ mēdicātiuꝫ.⁊ rariꝰ cōtingebat tꝑe veteris teſti:qn̄ dauid ꝓtulit v̄bū iſtud.q2 abundātia bonoꝝ tēpoꝛaliuꝫ ꝓ iuſticie oꝑibꝰ ꝓmittebat̄:vt pꝫ Deut.28.⁊ Iſa.1.c.Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis.ideo ſubditur.
d Tota die miſeret̄.q̄tuꝫ ad actuꝫ pietatis iterioꝛē. e Et cōmodat.q̄tuꝫ ad effectuꝫ exterioꝛē:⁊ hoc de bonis a deo ſibi collatis.
f Et ſemē illiꝰ ⁊c̄.i.in abundātia ſufficiēti bonoꝝ ſpualiuꝫ ⁊ tꝑaliuꝫ.
g Declina a malo.obſeruādo ꝑ̄cepta decalogi negatiua.
h Et fac bonum.obſeruando affirmatiua.
i Et inhabita in ſeculum ſeculi.ideſt per hoc inhabitatis in eterna beatitudine.ſm̄ illud Matth.19.Si vis ad vitam ingredi ſerua mādata.⁊ quia vita beata a ſolo deo dat̄ ideo ſubditur:pꝛo cauſa.
k Quia dominus amat iudicium.ideſt opera iuſticie que pꝛecipiuntur mandatis decalogi. l Et non derelinquet ſanctos ſuos.ideſt pꝛedeſtinatos qui ab eo finaliter recipiunt̄:ideo ſubditur.
m In eternum conſeruabuntur in vita beata.Et quia ſicut iuſti ꝓ operibus iuſticie pꝛemiabuntur:ita impij pꝛo operibus iniuſticie punientur:ideo ſubditur. n Iniuſti punientur pena eterna.
o Et ſemē impioꝝ ꝑibit.i.imitatoꝛes impietatis ipſoꝝ.
p Iuſti autem hereditabunt terrā.ſ.viuentium.
q Et inhabitabunt ⁊c̄.ideſt eternaliter.vbi enim in veteri teſtamēto duplicatur ſeculum ſicut hic.intelligitur perpetuitas a parte finis Et ex hoc patet ꝙ.hic loquitur dauid de terra viuentium.quia terra iſta inferioꝛ poſt iudicium non habitabitur.
r Os iuſti meditabitur ſapientiam.Poſita varietate meriti ⁊ demeriti quantum ad iuſtos ⁊ impios in vita actiua.hic conſequenter ponitur in vita contemplatiua:cum dicitur:Os iuſti meditabitur ſapientiam.ideſt loquetur ſapientiam ex meditatione coꝛdis ſui pꝛocedentem ſm̄ dictum ſaluatoꝛis Matth.12.Ex abundantia enim coꝛdis os loq̄tur:bonus hō de bono theſauro ſuo pꝛofert bona v̄ba Sapientia autem dicitur quaſi ſapida ſcientia.que pꝛopꝛie eſt circa cognitionem diuinoꝛum.

a Et ligua ei⁹ ⁊c̄. q̄ȯ ip̄oꝛtat rectitudinē cognitiōis i agēdis ad p̄ꝛoxi mū. b Lex dei ei⁹. i. p iugē meditationē. c Et nō ſupplanta- bunt ⁊c̄. q̄ꝛ nō amouebit a via iuſticie p demonis vel hōis ſuggeſtio nē. Sic aūt meditatio iuſti ē circa legē dei vt eā cuſtodiat: ita medi- tatio ipi⁹ ē. vt malū cōceptū pficiat: iō ſubdit. d Cōſiderat pecca toꝛ iuſtū q̄liter ⁊ quō poſſit decipe ipſū. e Et q̄rit moꝛ. eū. q̄ꝛ nō ſolū q̄rit ei nocere i bonis exterioꝛib⁹: ſ; ēt in pſonali ppꝛia. nec ſolum q̄rit eū puare vita coꝛpali ſ; ēt ſpūali: q̄rēs eū auertere a via iuſticie. ſed q̄ꝛ de⁹ freq̄nter eri- pit iuſtū de manu impij ideo ſubditur.

f Dñs autē ⁊c̄. ſic p; de ioſeph. quē liberauit do mi⁹ de manib⁹ fratrū ſuoꝝ g Nec dāna- bit ⁊c̄. i. ad petitionē ei⁹ ſeu volūtatē: ſic libauit ioſeph adiudicatū carce ri ad petitionē mulieris iniq̄ Geñ. 39. Et danielē adiudicatū leonibus ad ſuggeſtionē hoīm iniq̄ rū. Dañ. 6. h Expe- cta dñm. Poſtq̄ oñdit pſpitatē iniquoꝝ eē cō tēnēdā: ⁊ iuſtoꝝ appetē dā. Hic ɔ̄ñr ponit ſuam monitionē: v; q̄ hō cō

⁊ lingūa ei⁹ loq̄tur iudiciū. Lex dei ei⁹ i coꝛde ip̄ſi⁹: ēt nō ſupplā tabūt greſſus ei⁹. Cōſiderāt pec catoꝛ iuſtū: ēt q̄rit moꝛtificare eū. Dñs aūt nō derelinquet eū i ma nib⁹ ei⁹: nec dānabit eū cū iudi- cabit illi. Expectā dñm ⁊ cuſto- di viā ei⁹: ⁊ exaltabit te vt heredi tāte capias terrā: cū perierit pec catoꝛes videbis. Vidi ipiū; ſup exaltatū: ⁊ eleuatū ſic cedros li- bani. Et trāſiui ⁊ ecce nō erat: ⁊ q̄ſiui eū: ⁊ ñ ē iuēt⁹ loc⁹ ei⁹. Cu

mittat ſe fideli diſpōni diuine: nec moueat a rectitudine iuſticie ex maloꝝ trāſitoꝛia pſpitate. o. Expecta dñm. i. ei⁹ diſpōnē patiēter. i Et cuſto. viā ei⁹. obſuādo mādata ei⁹. k Et exaltabit te. de val le p̄ñtis miſerie. l Ut heredi. ca. ter. ſ. viuētiū. m Cū perierint pec. vi. bti enim vidēt dānationē maloꝝ: ⁊ ē eis materia exultationis iq̄tū ea aſcrūt eā ex gr̄a diñe miſatiōis. n Vidi ip. ⁊c̄. i p̄ñti vita do pmittēte. o Et eleua. ſic ce. li. h ē i maxīa dignitate tpali. i mōte. n. libani creſcūt maxīe cedri: h p; d nerone ipiſſimo: q tñ imparuit toti mūdo: ⁊ de mltis alijs tyrānis. p Trāſiui ⁊ ec. ñ erat q̄ꝛ talis ptās ē ita breuis q̄ nō ē niſi q̄dā trāſit⁹: ſ; q̄ dr̄. Sap. 2. Umbꝛe. n. trāſit⁹ ē tps nr̄m. q Queſiui ⁊c̄. q̄ꝛ i pfūdo iferni ē abſcōdit⁹. r Cuſtodi ino. nulli nocumētū iferēdo s Et vide eq̄tatē. iuſte cū p̄ximo agen- do. t Quī ſūt ⁊c̄. q̄ꝛ bona opa p meritū remanēt cū illis q traſeūt de h mūdo: ceteris eis deficiētib⁹. u Iniuſti aūt diſpibūt. p eter nā dānationē. x Sil' reliq̄e ipioꝝ iteribūt. i. filij quos reliq̄rūt. ⁊ ſūt imitatoꝛes ſcelerū prn̄oꝝ. y Salus āt ⁊c̄. i. ſalus eterna q̄ dat a ſolo deo. z At ptec. eoꝝ i tē. tri. i. moꝛtis. q dñs eos ptegit a po teſtate demōis. a Et adiuua. firmādo eos ɔ tētationes in p̄ñti ⁊c̄. b Et libabit. ſi ceciderit i manu inimici p pctm̄. c Et eruet ⁊c̄. p verā pniām. d A pctoꝛib⁹. i. a demōib⁹ i pctō obſtinatis ⁊ pſeuerantib⁹ e Et ſal. eos. deducēdo eos ad gl'iā dei. f Q̄ꝛ ſpauerūt i eo: ſpe debi ta: q puenit ex meritis ⁊ gr̄a diuina. Poſſet ēt h expōi de ptectiōe diuia q̄ ptegit fideles ſuos i p̄ñti ab hoīb⁹ iniq̄s: ſic libauit filios iſrl' de ma nu pharaōis ⁊ dauid mltotiēs de pſecutiōe ſaulis: ⁊ idē poſſet exēplifi cari i multis alijs. Expō āt h⁹ ps. tota moꝛalis ē. ⁊ iō nō op; addere aliā moꝛalitatē. ¶ In ps. 36. Noli emulari. vbi dicit̄ in poſtilla. Deſine ab ira ⁊ derelinque furoꝛem. ADDITIO.

Verba. ſ. Deſine ab ira ⁊ derelinq̄ furoꝛē non vident̄ ppꝛie ex poni i poſtilla. tū q̄ꝛ maligni de q̄b⁹ loq̄tur nō ſolū ſequūtur paſſiones iraſcibilis: ſ; poti⁹ ⁊ frequēti⁹ cōcupiſcibil'. q̄ ſūt ma gis cōnaturales. tū q̄ꝛ ip̄ꝛope dr̄ q̄ hō deſinat ab ira alteri⁹: vel dereli quat furoꝛē ei⁹. ſ;. n. iſtū itellectū deberet dici. Recede ab ira ⁊ caue furoꝛē ⁊ h̄ȯ. vñ meli⁹ hr̄ i glo. vbi ſic dr̄: Deſine ab ira. i. nō iraſcaris d floꝛe maloꝝ: q̄ꝛ idē iraſci ⁊ idignari ē ɔ deū murmurare ⁊ ppe blaſphe mare: ſilr ⁊ derelinq̄ furoꝛē ē eadē ſnīa ſub alijs v̄bis: ⁊ q̄ꝛ ex tali emu latiōe murmuratiua hō efficit̄ malignus. iō ſubdit. Noli emulari vt maligneris. ¶ In eodē ps. 36. vbi dr̄ i poſt. Mutuabit̄ pctōꝛ ⁊ ñ ſoluet

Licet pctōꝛes i iferno recipiāt penas p ſuis ADDITIO. demeritis: nō tñ ex h ppe pūt dici mutuari. de rōne. n. mutui ē q̄ obligat recipiētē ad reſtituēdū illȯ q̄ȯ recepit vl' equalē ſ; cōſtat q̄ pctōꝛes i iferno ñ tenent̄ ſoluere pēas q̄s recipiūt: l; ſemp remaneāt obligati ex demeritis pteritis. Sed magis ppe dicēdū ē ſm gl. ſ. ſic. Mutuabit pctōꝛ. q̄ꝛ accipit coꝛp⁹ ⁊ mētē ⁊c̄. a deo. Et ñ ſoluet q̄ꝛ de receptis ñ fac̄ ſ; dei pcepta. Iuſt⁹ āt miſet̄ ⁊ tribuet. de his q̄ ac cepit a deo. ⁊ ſic ſoluit mutuū. Et ſeq̄tur: Q̄ꝛ bñdicētes ei. ſ. i oīb⁹ gr̄as agētes ⁊ iuſſa ſequētes. Hereditabūt terrā. ſ. viuētiū. ¶ In eodē ps. 36. vbi dr̄ i poſtilla. Iunioꝛ fui etenī ſenui ⁊c̄. ADDITIO.

Hec expō nō vr̄ ſufficiēs. tū q̄ꝛ manifeſtū ē p experiētiam q̄ ita frequēter cōtingit: vt filij iuſtoꝝ mēdicent ſic ⁊ ipioꝝ: imo q dā phoꝝ aſſerebāt q̄ oīs diues ē iniq̄⁹ aut heres iniqui: tū;

q̄ꝛ l; quīq̄ illȯ q̄ȯ modicū ē q̄ſi nil reputet̄: tñ valde icōueniēs vr̄ q̄ dauid ita ſpāliter teſtet̄: q̄ nec i iuuētute nec i ſenectute vi diſſet iuſtū q̄rētē panē: cū ipſemet i pſona ppꝛa oppoſitū fuiſſet expt⁹: vt p; i locis allatis i poſtil. Vñ meli⁹ vr̄ dicēdū cū glo. ſm quā panis i h loco itelligit̄ cib⁹ ſpūal'. iux illȯ Eccl'iaſtici. 15. Ci bauit illū pane vite ⁊ itel'lect⁹. q̄ȯ ſp ē cū iuſto ⁊ cū ſemie ei⁹ deſcēdēte p imitationē. Nec mirū ſi i h loco panis ad l'rā; itelli gat̄ p cibo ſpūali q̄ꝛ i h ps. cū dr̄. terra ſimpl'r itelligit̄ terra ſpūal ſ. terra viuētium vt ibi. Suſtinētes aūt dñm ipſi hēditabūt terrā q̄ȯ expōit̄ ēt a poſtillatoꝛe de ter ra viuētiū. Vñ̄ po ſtilla. in fine h⁹ ps. dic̄ q̄ tota ei⁹ expō ē moꝛal' ſeu ſpūal' ⁊c̄. REPLICA.

In ps. Noli i emulari. bur. nōt poſtil. ſi- ne cā. Cū. n. expōe- ret illū paſſum: De ſine ab ira ⁊c̄. p; ɔti nuationē vt q phi bet ne emulet̄ pra uos ſuis paſſiōibus cōtinuo phibet ne

ſtodi inocētiā: ⁊ vide eq̄tātē: q̄m ſunt reliq̄e hōi pacifico. Iniuſti autē diſpibūt: ſil' reliq̄e ipioꝝ in teribūt. Salus aūt iuſtoꝝ a dño: ēt ptectoꝛ eoꝝ i tpe tribulatiōis. Et adiuuabit eos dñs: ⁊ liberā bit eos: ⁊ eruet eos a pctōꝛib⁹: ⁊ ſaluābit eos: q̄ꝛ ſpauerunt in eo.

¶ Cāticū dauid i ɔmemoꝛatiō; ſabbati. XXXVII.

Domine ne i furoꝛe tuo arguas me: neq̄ i ira tua coꝛripias me. Q̄m ſagitte tue ifi

emulet̄ eoꝝ irā ⁊ furoꝛē: iō dr̄. Deſine ab ira ⁊c̄. Bur. neſcio q̄d ſuſurrās d ppꝛietate vocis q̄ magis ppe debeat dici. Recede ab ira ⁊ caue furoꝛē. tñ ita ppe ⁊ magis dr̄ q̄s ñ emulari irā alioꝝ ſic re cedere ab ira alioꝝ. Nec vex dic burg. q̄ꝛ maligni freq̄nti⁹ mo uent̄ paſſiōib⁹ ɔcupiſcibil' q̄ iraſcibil'. Nā mot⁹ iordiati cōcupi ſcibil' poti⁹ attēdunt̄ penes fragilitatē q̄ malignitatē. Mot⁹ āt iraſcibil' attēdunt̄ penes violētā iniq̄tatē ⁊ iiuſticiā ⁊ malignita tē: q̄ h dſcribunt̄: Et q̄ȯ nōt de mutuatione pctōꝝ ⁊ de ſolone iu ſtoꝝ ſtat bñ ſ; vtrāq̄ expōnē. Illȯ āt q̄ȯ dr̄. Nō vidi iuſtum de relictū; nec ſemē ei⁹ q̄rēs panē. bur. expōit de pane ſpūali: poſtil latoꝛ āt de pane coꝛpali. Et ſic experiētia oñdit dicēdū ɔꝛū: vt p; i. Reg. 25. r̄ñdit poſtil. q̄ illa expō d; itelligi vt i plib⁹. q̄ȯ. n. mo dicū ē p nihilo cōputat̄. Nā q̄ viri iuſti aliq̄n egeāt pane: fina liter tñ ñ fraudant̄ nec egeſtate peunt. Iō dixit pr̄ ſāct⁹ frāciſc⁹ Nō ē foꝛmidādū q̄ filij eterni regis fame peāt: q i paupertaa reli giōe ſūt gn̄andi: ⁊c̄. S; expōni Bur. occurrit difficultas: q̄ꝛ xp̄s clamauit i cruce ad dñm: Quare de eliqſti me. iō vult poſti. q̄ h audiat̄ finalr iuſtos nūq̄ derelinq. S; de pane ſpūali maioꝛ dif ficultas e. ñ. n. puto illū foꝛe iuſtū q pane ſpūalē ñ ɔtinuo requirat ⁊ q̄rat. De illo. n. dr̄. Qui edunt me adhuc eſuriēt ⁊c̄. Niſi foꝛte bur. velit recurrere ad foꝝ ſpūs libtatis q̄ dat̄ apex pfectōis vltra quā pficere ñ pōt: de q̄ erroꝛe loq̄t̄ clemētia ad nr̄; de hereticis.

Domie ne i. f. ⁊c̄. Huic ps. pmittit̄ talis titulus i hebꝛeo. Pſalm⁹ dauid ad recoꝛdādū. i trāſlatiōe vo hier. iux hebꝛaicū ſic hr̄. Cāticū dauid i cōmemoꝛatiō nē ſabbti: q̄ āt Hic. addidit ſabbi foꝛſitā fuit ad denōndū q̄ iſte ps. cātabat̄ a leuitis i dieb⁹ ſabboꝝ. tñ hebꝛei d h nihil dicūt: q̄ȯ videri. Ex ti. vo hebꝛaico appet auctoꝛ ps. ſ. dauid. De mā āt dic Ra. Sa. q̄ dauid fec̄ hūc ps. i pſōa toti⁹ ppl'i iſrl' collectiue ad re coꝛdādū pctā ppl'i corā deo ad hūiliationē ⁊ diñe mīe ipetratio nē. fuit. n. cōſuetū apȯ hebꝛeos ſic recoꝛdari coē pctm̄ ppl'i. Alij vo expoſitoꝛes latini dñt q̄ dauid fec̄ hūc ps. loq̄ns i pſōa pctōꝛ diuiſiue. ita tñ q̄ pt expōi d q̄l; pctōꝛe. Alij āt dicūt q̄ fec̄ hc̄ ps. loq̄ns i pſōa bti iob. ⁊ hūc modū pcedēdi vr̄ Caſſio. pſeq. S; ſal uo melioꝛi iudicio oēs iſte expōnes videt̄ myſtice ⁊ moꝛales: p q̄ȯ dicēdū q̄ dauid fecerit hūc ps. de ſeipo ad recoꝛdādū ppꝛa pctā nōbilia corā dño. Lz. n. fuiſſēt dimiſſa q̄tū ad culpā: ⁊ p ipſa ſuſtinuiſſet aliq̄ā penā. tiebat tñ ne adhuc alia adderet̄ ſup ſe vel ſup ppl'z ſuū. Et dato q̄ fuiſſet certificat⁹ de dimiſſiōe to ti⁹ culpe ⁊ pene: tñ vtile foꝛet ſibi ad ſui hūiliationē corā dō talia recoꝛdari. Igit̄ ſ; h ps. iſte diuidit̄ i duas ptes. q̄ꝛ p pōit̄ hȯ recoꝛ datio. z⁹ itēta ɔclō i fi. ps. ibi: Ne derelinq̄s me. Circa p⁹ ſciēdū q̄ dauid legit̄ peccaſſe nōbil'r. p i fcō ɔ̄ie ethei. vt hr̄. z. Reg. ii. z⁹ i nūeratiōe ppl'i. z. Reg 24. P̄io igit̄ dauid rcoꝛdat ſcd̄s. z⁹ pmū: ibi: Q̄ꝛ fact⁹ ſū: Et circa vtrūq̄ rcoꝛdat̄ clpā cōmiſſā ⁊ pe nā iflictā. Sciēdū ēt q̄ l; d vtroq̄ fecerit ps. ſpāles fec̄ tñ hc̄ ps. d vtroq̄ ſil'. Et p recoꝛdat̄ vltimū tāq̄ vicinū magis tpi i q̄ fec̄ hūc ps. d. Dñe ne i furo. t. ar. me. i. ñ punias me ſ; rigoꝛē iuſticie tue: q̄ꝛ h eēt mihi ipoꝛtabile: ſ; magis ſ; tēpamētū mie tue. Nō dubēt q̄ eodē mō icipit ps ſext⁹ quē fec̄ i ꝑ̄etate poſit⁹ ex ppli p

cuſſione .p iſta numeratõe. vt dcm̄ fuit ibidē. a Q̄m ſa. ꝛc. i. pene mihi denūciate ex pte tua p nathan pphã dicētē. Hec dicit dn̄s: aut. 7. ãnis vēiet tibi fames i terra tua. aut trib⁹ mēſi bus fugies aduerſarios tuos: aut tribus diebus erit tibi peſtilētia i terra. Un̄ dauid iſtis ſagitt) pcuſſus dixit. Coartor nimis vndiq3. z. Reg. z4. b Et ↄfirmaſti ꝛc. i. firmiter diſpoſuiſti me puniri altero iſtoꝝ triū modoꝝ. c Nō ē ſa ꝛc. i. punitõis tue. qꝛ dauid vidēs angelū cedentē ppl'z fuit. ſ. modū pterit⁹. ꝛ ex hoc in pte ſecuta ē i carne ei⁹ tãta frigiditas ꝙ n̄ calefiebat veſtib⁹ vt dictum fuit. 3. Reg. i. d Nō ē pax oſſi. meis. q̄ ſūt fortiora carne.

e A facie pec. me. i. pp peccata mea: p h̃ iſinuãs ꝙ mul to plus dolebat de culpa ꝙ̃ de pena. iō ſubdit. f Q̄m iniq. ꝛc. i. nō ſū ſufficiens ad ſatiſfaciē dū. Un̄ ꝛ pp h̃ pec catū dauid ōs pcu tiebat ppl'z qd̄ erat ipſi dauid valde graue. iō ſubditur. g Sicut on⁹ ꝛc. in tantū ꝙ dicebat. z. Reg. z4. Ego ſū q peccaui: ꝛ ego qui iniq̄ egi: iſti q oues ſūt qd fecerūt. vtatur obſecro ira tua ↄ̄ me ꝛ ↄ̄ domū patris mei. b Pu trueru̅t ꝛc. qꝛ pctm̄ adultery qd̄ cōmi

re ſūt mihi: ꝛ cōfirmaſti ſup me manū tuã. | Nō ē ſanitas i carne mea a facie ire tue: | n̄ ē pax oſſib⁹ meis ã facie peccatoꝝ meoꝝ. Q̄m iīqtates mee ſupgreſſe ſūt caput meū: | ēt ſic on⁹ graue grauate ſūt ſup me. | Putruerunt ꝛ corrupte ſūt cicatrices mee: | a facie iſipiētie mee. | Miſ fact⁹ ſu3 ꝛ curuat⁹ ſū vſq3 i finē: tota die ↄtriſtat⁹ igrediebar. Q̄m lūbi mei ipleti ſūt illuſiōib⁹: | ēt nō ē ſanitas i carne mea. Afflictus ſu3 ꝛ hūmiliat⁹ ſū nimis: rugieba3 a gēmitu cordis mei. | Dn̄e ãte te oē deſideriū meū: | ēt gemit⁹ me⁹ a te nō ē abſcōdit⁹. | Cor meū cōturbatū ē dereligt me vt⁹ mea: | ꝛ lūmē ocloꝝ meoꝝ ꝛ ip̄3 n̄ ē mecū. | Amici mei ꝛ ꝓximi mei: adū ſū me appropīquerūt ꝛ ſteterūt. Et q iuxꝫ me erãt ō lōgē ſteterūt ēt vi faciebāt q q̄rebãt aiã3 meã.

Et q iq̄rebãt mala mihi lōcuti ſt vanitates: ꝛ dolos tota die meditabãt. Egō ãt tãq̄3 ſurd⁹ nō audiebã: | ꝛ ſic mut⁹ nō apiēs os ſuū. Et fact⁹ ſū ſic hō nō audiēs: ꝛ nō hn̄s i ore ſuo redargutōes. Q̄m in te dn̄e ſpaui: tu exaudies me | dn̄e ds me⁹. Q̄uia dixi nēq̄n ſup gaudeãt mihi inīmici mei: | ꝛ dū ↄmōuēt pedes mei: ſup mē magna locuti ſūt. Q̄m egō i flagella parat⁹ ſū: | ꝛ dōlor me⁹ i ↄſpectu meo ſēp. | Q̄m iniqtãtē meã ãnūciabo: | ꝛ cōgitabo .p peccato meo. | Inimici ãutē mei viuūt ꝛ ↄfirmati ſunt ſup me: | ēt m̄ltiplicati ſunt q ōderūt me iniq̄. | Q̄ui retribuūt mala .p bonis | ōtrahebãt mihi: quoniã ſequebãr bonitatem. Nē derelīquas me domine deus me⁹: ne diſceſſeris a me Intende in adiūtorium meu3: | dōmine deus ſalutis mee.

pitãter dedit hr̄ditatē mi phiboſeth iuſtꝰ: ſibe ſuo ei⁹ peſſimo ↄtractori. vt hr̄. z. Re. i6. z Amici ꝛc. h̃ appet ō abſalō filio ei⁹ ꝛ amaſa nepote ſuo: ꝛ achitophel ↄſiliario ſuo: q pſeq̄bant̄ dauid vſq3 ad mortē. a Et q iu. ꝛc. an̄ pſecutiōꝫ abſalō. b De lō. ſte. i. a me receſſerūt pp tiorē abſalon. c Et vim fa. ꝛc. qꝛ abſalō ꝛ ſui ↄplices toto conatu ſuo q̄rebãt dauid ad mortē. d Et q inq. ma. mi. ſic ſemei ꝛ cōſimiles. e Locuti ſūt va. falſa mihi iꝑponantes. Dicebat eni ſemei. Egredere vir ſanguinu3 ꝛ vir belial. vt hr̄. z. Re. i6. f Ego ãt tanq̄3 ꝛc. i. me audire diſſimulabã. patiēter ſuſtinēs ei⁹ maledictiō3. Un̄ abiſai volēti ip̄3 iterficere dixit. Dimitte eu3 vt maledicat ꝛc. Ex h̃ p3 ſnia vſq3 ibi. g Q̄m i te ꝛc. i. exaudias. hebrei. n. n̄ hn̄t optatiuū ſic. ſ. dcm̄ ē. ſ3 vtūt̄ futuro indicatiui loco eius. h Quia dixi. ſ. tibi i oro ne mea. i Neq̄n ſupgaudeãt ꝛc. i. aliq̄n me tenēãt .p volūtate ſ.a.a.! me iterficiēdū: qd̄ ſūme deſiderãt. k Et dū cōpe: mei. fugiēdo pp abſalon de ciuitate regali. l Sup me ꝛc. ſic p3 de ſemei. vt dcm̄ ē. ꝛ ſimil'r achitophel dixit ad abſalon. z. Reg. i7. Eligã mihi. iz. milia viroꝝ ꝛ ↄſurgēs pſeq̄r dauid hac nocte. ꝛ irruēs ſup eū qppe q laſſus ē ꝛ ſolutis manibus pcutiã eū. Et ſic iſte iactabat ſe ꝙ pcuteret dauid fugiētem.

m Q̄m ego ꝛc. i. ꝓmpt⁹ ſ̄o ad ſuſtinēdū flagella q̄ dn̄s mihi voluerit iferre. Un̄ dixit. z. Reg. i5. ad ſadoch. Reporta archã dei i vrbē: ſi inuenero grãm i oculis dn̄i reducet me: ꝛ oñdet mihi eã ꝛ tabernaculū ſuū. ſi aūt dixerit mihi nō places pſto ſū: faciat qd̄ bonū eſt coram ſe. n Et dolor me⁹ ꝛc. qꝛ ſcio me meruiſſe .p pctō adultery cū berſabee ꝛ homicidy vrie. ꝛ p talē modū loq̄t i fra ps. 5o. Pctm̄ meū ↄ̄ me ē ſp. o Q̄m ini. ꝛc. ſtati eni cā recognīt ad rephēſiōnē nathã pphe. vt hr̄. z. Reg. Et .p expiatõe ei⁹ m̄lta poſtea obtulit ſacrificia: q q̄dãmō annūciabãt pctã .p gb⁹ offerebãt: qꝛ alia ſacrificia offerebant̄ .p pctis ex certa malicia cōmiſſis ꝛ alia .p pctis ignorãtie. vt p3 i Leui. p Et cogita. ꝛc. cauēdo diligēter a recidiuo. q Ini. ãt ꝛc. ſ. abſalō ꝛ achitophel ꝛ coꝝ cōplices pp q̄x ptãtē cui nō poterat reſiſtere ↄpulſus erat fugere. r Et m̄lti. ſūt. vn̄. z. Reg. i5. dr̄. Cūq3 imolaret victias fcã ē ↄiuratio valida. ſ. ↄ̄ dauid ppl'ſq3 ↄcurrēs augebat̄ cum abſalon: ꝛ ibidē ſbdit̄. Uēit igr̄ nūci⁹ ad dauid. d. Toto cōde vniuerſus iſrl' ſeq̄t̄ abſalon. s Qui ode ꝛc. qꝛ dauid m̄lta bona fecerat eis. ꝛ iō ſubdit̄. t Qui re. ꝛc. me pſeq̄ndo. u Detra. mi. me iſamãdo. x Q̄m ſe. bo. i. .p bōis q̄ fecerã eis iſta mihi iferebãt tãq̄3 igratiſſimi. y Ne dere. me. Hic ponit̄ h⁹ pſalmi ↄcluſio itentai q̄ dauid deū depcat̄: vt eū pſeruet a recidiuo i pterita mala. d. Ne dere. me dn̄e. ſ. in pdicta mala reincidere. z De⁹ me⁹ ꝛc. q. d. ſi ad modicū dimiſeri me fragilitati mee nō potero tētatōib⁹ reſiſtere. ꝛ iō ſubdit̄. a Intēde ꝛc. cōtinue pſtãdo mihi auxiliū. b Dn̄e ds ſa. mee. i. a q̄ efficiēter. ꝛ i q̄ ſubiectiue ↄſiſtit ſal⁹ vite eterne. Ad quã nos pducat q ſine fine viuit ꝛ r̄gnat. ¶ In ps. 37. Dn̄e ne in furore. vbi dicitur poſtilla. De materia autem eius dicit Ra. Sa.

ſerat cū berſabee q̄dãmō redyt in pctō de ppl'i nūeratõe. iō ſubdit̄. i A fa. inſi. mee. i. pp inſipiētiã meã. De pctō eni h⁹ nūmeratiōis dixit dauid. z. Reg. z4. Peccaui valde in h̃ facto: ſ3 pcor dn̄e vt trãſferas iniqtatē ſui tui qꝛ ſtulte egi nimis. k Miſer fa. ſum. h̃ ↄ̄ſir dauid recordat̄ peccato de adulterio cū berſabee ꝛ eã q̄ ſecuta fuerūt ad illud. d. Miſer fact⁹ ſu3. qꝛ dō ingrat⁹ cecidi i tã enorme pctm̄. l Et cur. ſum vſ. i fi. i. deuictus ſum totalr̄ a rectitudine iuſticie. m Tota die cō. igrediebar. ad locū ſolitariū pnie: qꝛ poſtq̄ reprehēſus fuit a nathã ppha de illo pctō ꝛ vrie homicidio: qd̄ ſecutū fuerat adulteriū dr̄ de dauid. z. Reg. iz. Et ieiunauit dauid ieiunio: ꝛ igreſſus ſeorſum iacuit ſup terrã. ꝛ ſubdit cãm. d. n Q̄m lūbi ꝛc. ſ3 ꝙ dicit Gre. omel. 3z. Luxuria viroꝝ iacet i lūbis. ꝛ iō lūbi dauid illuſionib⁹ fuerūt repleti. qn̄ p illuſionē demonis incurrit crim̄ adultery. i trã. Hier. iux hebraicū hr̄ ſic. Q̄m lū. mei ip. ſūt. ignominia. qꝛ valde ignominioſum fuit dauid incurrere tm̄ flagitiū Pōt ēt h̃ reduci ad feditatē quã fecit abſalon accedēs publice ad vxores pr̄is ſui ad ignominiã ei⁹. vt hr̄. z. Re. i5. qd̄ ↄtigit dauid pp pctm̄ adultery cū berſabee ꝛ homicidy vrie. ſicut pdixit ei nathã ppha. z. Reg. iz. Hec dic̄ dn̄s ꝛc. ꝛ ſeq̄t̄. Suſcitabo aduerſum te malū de domo tua. Et pp h̃ recordat̄ h̃ dauid pſecutionē quã ab abſalon ſuſtinuit: q̄ fuit in penã peccati pdicti. o Et nō ē ſa. in car. mea. qꝛ ex ifirmitate carnis pcedit luxuria. Lumbi ãt ꝛ caro ipi⁹ dauid dicunt̄ nō ſolū p pſona ſua: ſ3 ꝛ .p pſona fily ſui abſalon: qꝛ fili⁹ ē de ſba pr̄is. p Afflict⁹ ſum. de malicia fily mei abſalon. q Et hu. ſum ni. qꝛ p en3 fugitiu⁹ fact⁹ ſum de metropoli ciuitate regni mei. ſ. de hierl'm. vt hr̄. z. Reg i5. r Rugiebã ꝛc. qꝛ dauid dolorē in corde ſuo exñtē p ſigna exteriora manifeſtabat. nec oĩo celare poterat. s Dn̄e an̄ te ꝛc. qꝛ te nō latet aliqd̄ ſecretū. t Et ge. me⁹ ꝛc. q. d. appone mihi remediū. u Cor meū cōtur. eſt. pp pdicta. x Dereligt me ꝛc. qꝛ fugiēs ō irl'm pp abſalon aſcēdebat cliuū oliuaꝝ ſcãdēs ꝛ flens ꝛ opto capite ꝛ nudis pedib⁹ incedēs. vt hr̄. z. Reg. i5. ꝛ ſic fuit multū fatigat⁹ in illo itinere. maxime cū eſſet ia3 ſenex ꝛ etatis puecte. y Et lu. ocu. ꝛc. qꝛ ſicut erat fatigat⁹ in corpe. ita turbat⁹ in oculis ex labore ꝛ ſenectute. ꝑt ēt h̃ referri ad oclos mētis. qꝛ i illa fuga turbat⁹ ꝛ min⁹ puidēs pci

ADDITIO.

Hec expōn vr̄ rõabilior: qꝛ ↄtēta i h̃ ps. cōia ſūt pctōrib⁹: q a deo i hac vita flagellãt̄ pp pctã ↄmiſſa: ꝛ ēt p⁹ remiſſionē vni⁹ pcti i aliō reicidūt: ꝛ itex pcitēt: ſic cōit̄ ↄtigit i hoĩb⁹ ptērq̄3 i viri valde pfcis vn̄ n̄o3 appropare iſtū ps. Job nec alicui pſone ſinglari. ꝛ hanc expōnem vr̄ ſeq glo. ad quã lr̄a facil'r ē applicabilis: ꝛ ſm̄ h̃ pñs ponit̄ inter ps. penitētiales.

REPLICA.

In ps. Dn̄e ne i furore ſcdo. Poſtil. iter m̄ltas expōnes eligit ꝛ pſeq̄t̄ illã ō pſona dauid m̄ltū elegãter. Ɖ3 bur. pelegit illã ra. la. expōnē q̄ ē ō tota ↄgregatõe ppl'i. Et iō bur. dic̄ eū eē ps pnialē. Et fortaſſe n̄ mouet roĩb⁹ qb⁹. ſ. circa ps. Dti q̄x. Ɖ3 q̄ſtū rões ſue x⁹u dã. vide ibi. Et mix ꝙ bur. h̃ Ra. ſa. ſeq̄t̄ quē ſp ꝓprobare ↄſueuit. Et puto nullã aliã hūiſſe cã3: niſi qꝛ poſtil. h̃ ip̄3 religt. ps. XXXVIII.

Dixi cuſtodiã ⁊c̃. Huic ps ꝑmittit talis ti. i hebꝛeo. Ad victo/riã iditũ ps dauid. Iſtis tñ noĩb⁹ iditum ⁊ dauid ꝑmittit lr̃a lamech ad deſignãdũ ꝙ ſũt datiui cãus. Ad itellectũ aũt h⁹ ti. ꝯſiderãdum ꝙ ſic dr̃. i. Paral'. z5. Dauid ꝯſtituit cãtoꝛes ad diuas laudes ducẽtos. 88. q ꝑ vices canerẽt diuas laudes i tẽplo. ⁊ i iſtis fecit tres ꝓ̃ncipales cãtoꝛes. ſ. aphat hemã ⁊ iditũ. fecit ẽt ps. ab iſtis cãtoꝛib⁹ decãtãdos. ſʒ ꝙ hr̃. i. Paral'. 16. ⁊ i. Eſdre. 3. Eſt igr̃ ſenſus h⁹ ti. Pſalm⁹ dauid. i. ſibi appꝛopat⁹ tãꝗ̃ auctoꝛi. Iditũ. i. appꝛopat⁹ cãto/rib⁹ exñtib⁹ ſub iditũ ꝑ eos decãtãd⁹. Ad victo/riã. i. cũ qdã conatu: inq̃ꝫ tũ vna ps cãtoꝝ nitebat̃ ſuꝑare aliã. ꝓut expoſitũ fuit .ſ. ps. 4. In trãſ. Hiero. iuxta hebꝛeũ ponit̃ talis ti. Pꝛo victoria iditũ canticũ dauid. In biblijs aũt nr̃is cõiter dr̃ ſic. In finẽ cãticũ dauid ꝓ iditũ. Et in iſtis ti. eadẽ penit⁹ eſt ſnĩa ſic i ti. hebꝛaico. ut pʒ ex dictis h̃ ⁊ .ſ. ps. 4. Per hũc igr̃ ti. apparet auctoꝛ ps ⁊ ꝑ quos erat decãtãd⁹. ⁊ mod⁹ cãtandi. ſed mã nõ apparet ꝓpter qð de h̃ varie dr̃ apud hebꝛeos ⁊ latinos. Et omiſſis multis ꝓpter ꝓlixitatẽ vitãdã accipiã duos modos exponẽdi: q videt̃ mihi magis lr̃e ꝓpinq. Un⁹ mod⁹ ẽ quẽ ꝓſeqtur Ra. Sa. d. ꝙ dauid fecit hũc ps. pꝛo tribulatiõib⁹ vẽturis filijs iſrl' ul' ſuꝑ pp̃lm iſrl' maxie tempoꝛe captiuitat̃ babylõice. quã ꝓuidit dauid i ſpũ. Et iõ i h̃ ps. oñdit ꝙ debeãt eã patiẽter ſuſtinere cũ depcatiõe ad deũ ꝓ ei⁹ terminatõe. Et ſm h̃ expõit̃ iſte ps. ſic ꝙ dauid loq̃bat̃ i ꝑſona pp̃li captiuati. d. Dixi cuſtodiã vias meas. i. cũ diligẽtia me cuſtodiã. vt ñ deliquã i ligua mea. q. d. ne aliq̊ mõ murmurẽ de diuis iudicijs qñ dimittit gẽtiles ⁊ idolatras dñari ⁊ filios iſrl' ꝑ pctĩs ſuis ad tp̃s affligi ⁊ captiuari. Poſui oꝛi meo cuſtodiã cũ ꝯſiſteret peccatoꝛ. i. pp̃ls babylonic⁹ idolatrie dedit⁹ aduerſũ me. cũ. n. pp̃ls iſrl' erat ibi i captiuitate: iſidiabãt babylõij aliqd rapere de oꝛe ei⁹ ut poſſẽt eũ accuſare: ꝓpter ꝙ opoꝛtebat eũ tũc maioꝛẽ cuſtodiã oꝛi apponere. Obmutui ⁊ hũiliat⁹ ſuꝫ. corã babylonijs. Et ſilui a bõis. i. a lege diua. ut dic̃ Ra. Sa. qꝛ de ea nõ audebat loq coꝛam babylonijs. Et doloꝛ me⁹ renouat⁹ ẽ. qꝛ p⁹ doluerat de ſua captõe. ⁊ iterꝝ de lege dei depſſiõe. Cõcaluit coꝛ meũ itra me. qꝛ ira ẽ accẽſio ſanguis circa coꝛ: ẽt illa q̃ eſt ꝑ zelũ q̃lis eſt iſta. ⁊ ſic cauſabat caloꝛẽ itra. Locut⁹ ſuꝫ i ligua mea. i. tacite oꝛãdo. Notum fac mihi dñe finẽ meũ. i. finẽ h⁹ captiuitat̃. ut ſic poſſim mãifeſte ⁊ publice ꝓmere verba diue laudis vel leg̃. Et numeꝝ dieꝝ meoꝝ qs ẽ. i. dierũ h⁹ captiuitatis. Ut ſciã qd deſit mihi. i. q̃ꝫtũ diſto a redẽptiõe h⁹ captiuitat̃. Et ꝓ acceleratiõe redẽptiõis allegat bꝛeuitatẽ vite hũane. d. Ecce mẽſurabiles. i hebꝛeo hr̃. Ecce palmos. palm⁹ ãt eſt menſura breuis. ꝓpter ꝙ Hiero. in trãſla. iux̃ hebꝛeũ dic̃. Ecce breues ⁊c̃. idẽ ſignificat ꝙ dr̃ h̃: Ecce mẽſurabiles. qꝛ res breuis ẽ de facili mẽſurabilis. Poſuiſti dies meos. q. d. niſi cito terminet̃ iſta captiuitas in ea moꝛiar. ex quo ita breues ſũt dies mei. Et ſubã mea tãq̃ꝫ nihilũ añ te. qꝛ illud qð ẽ modicũ q̃ſi nihil reputat̃. iõ ſubdit̃. Ueruntñ vniuerſa vanitas oĩs hõ viuẽs. ex quo vita eius ẽ ita breuis. ⁊ ſic ẽ parue duratiõis. ita ẽ parue cognitiõis. iõ ſubdit̃. Uerũtñ i imagĩe ꝑtrãſit hõ in hebꝛeo hr̃. In obſcuritate. ⁊ idẽ ſignificat qð dr̃ h̃. In imagĩe. qꝛ illud qð tm̃ cognoſcit̃ in ſua imagine: cognoſcit̃ impfecte. ⁊ ſic hõ ẽ ꝑue cognitõis: ita ⁊ frequẽter iutilis ⁊ noxie ſollicitudĩs. iõ ſubdit̃. Sʒ ⁊ fruſtra ꝯturbat̃. i. vana ſollicitudĩe anxiat̃ cui⁹ cã ſubdit̃: Theſaurizat. cũ magna ſollicitudĩe. Et ignoꝛat cui ꝯgregabit ea. qꝛ foꝛſitã cito moriet̃. ⁊ theſaur⁹ ſu⁹ ignotis relinquet̃. ⁊ iõ ꝯcludit̃ ꝙ ſollicitudo ⁊ ſpes hoĩs ẽ ponẽda in deo. cũ dr̃. Et nũc q̃ eſt expectatio mea. nõne dñs: q. d. ſic. Et ſubã mea apð te ẽ: ⁊ accipit̃ h̃ ſubã ꝓ diuitijs. Diuitie enĩ iuſtoꝝ reſeruant̃ apð deũ. ſm illud Iſa. 64. Oculus ñ vidit nec aur̃ ⁊c̃. Et qꝛ ex ꝯfidẽtia diua inſurgit hõ ad depcandũ ipm deũ. iõ depcãdo dicit. Ab oĩb⁹ iniqtatib⁹ meis erue me. nõ ſolũ q̃ꝫtũ ad culpã. ſed etiã q̃ꝫtũ ad iſti⁹ captiuitatis penã. vñ ſubdit̃. Oppꝛobꝛiũ inſipienti dediſti me. i. pp̃lo babylonico idolatrie dẽdito. Obmutui ⁊ ñ apui os meũ. ad rñdendũ ꝯ illatũ mihi oppꝛobꝛiũ. Qm̃ tu feciſti. ſubijciẽdo me ei⁹ ſuituti. iõ ſubdit̃. Amoue a me plagas tuas. i. penas iſtas a te mihi inflictas: q̃ꝝ grauitas allegat̃. cũ ſubdit̃ a foꝛtitudine man⁹ tue. i. punitiõis tue. Ego defeci. q̃ſi nõ potẽs vel ſaltẽ cũ difficultate ſuſtinere. Et h̃ terminat̃ v̄ſus in hebꝛeo ⁊ i trãſla. Hiero. iuxta hebꝛeuꝫ. ⁊ v̄ſus ſequẽs icipit. cũ dr̃. In increpatõ ib⁹. i. duris punitõib⁹. Pꝛopter iniqtatẽ coꝛripuiſti hoĩem. i. iſraeleꝫ. q. d. lʒ punitio tua ſit dura. tamen eſt iuſta. Et tabeſcere feciſti ſicut araneã. In hebꝛeo ⁊ i trãſla. Hiero. iuxta hebꝛeũ hr̃: ſic tineam aĩam ei⁹. i. vitã ei⁹ reddidiſti cõtẽptibilẽ ⁊ ꝯculcatã corã babylonijs. Uerũtñ vane cõturbatur oĩs hõ. q. d. lʒ iuſte poſueris nos i captiuitate. tñ babylonij abutunt̃ nr̃a ſuitute. ⁊ ꝯ nos ꝓuocant̃ ſine cã. ideo ſubdit̃ depcatio ð libatõe ab ea. cũ dr̃. Exaudi. oꝛonẽ ⁊c̃. Ne ſileas. i. ne diſſimules audire. Qm̃ aduena ego ſũ. i terra babylonis. Adhuc ⁊c̃. q. d. tñ ibi colo te. Et peregrin⁹ ſicut omnes pr̃es mei. ſ. abꝛaham iſaac ⁊ iacob ꝑegriati ſũt i terra aliẽa. vt pʒ i Geñ. iz. ⁊ z6. Remitte mihi culpaꝫ ⁊ captiuitat̃ penã. Ut refrigerer. ꝑ tuam ꝯſolatiõꝫ. Pꝛi⁹ q̃ꝫ abeã ð vita pñti ꝑ moꝛtẽ. Et ãpliuſ nõ ero. ſ. i ſtatu merendi vel i ſtatu q̊ poſſum in regnũ iudee reuerti. Alio⁹ põt expõi ps. iſte ð ipſo dauid ita ꝙ fecerit ipſum poſitus i fuga a facie abſalon filij ſui. p⁹ q̃ꝫ audierat vituꝑia ſibi illata a ſemei. Sic̃. n. ꝓ ꝑſecutõe ſaulis fecit m̃ltos ps. vt ex dcĩs ſ. patuit. ⁊ ĩfra adhuc patebit: ſic̃ ⁊ de ꝑſecutõe ſibi mota ab abſalon. Et vr̃ mihi ꝙ hec expõ ſcða ẽ magis rõabilis ⁊ magis cõſona lr̃e q̃ꝫ ꝓcedẽs. Et ſm h̃ ps. põt diuidi i tres ꝑtes. qꝛ ꝑ deſcribit̃ ipſi⁹ dauid patiẽtia. ⁊ z° ei⁹ ꝯfidẽtia. ibi. Locut⁹ ſũ. 3° oꝛonis iſtãtia. ibi. Exaudi oꝛonẽ meã. Circa p⁹ dic̃ ſic. Dixi. i. firmiter i coꝛde meo ꝓpoſui. b. Cuſtodiã ⁊c̃. murmurãdo ꝯ deũ de afflictiõe mea. c Poſui oꝛi ⁊c̃. i. ſemei mihi maledicẽs ⁊ lapides ⁊ terrã ꝯ me ꝓijciẽs. vt hr̃. z. Re. 16. d Obmutui. nihil rñdẽdo ſibi. e Et hu. ſũ. magna enĩ hũiliatio erat ꝙ rex patiẽter talia ſuſtineret. f Et ſil. a bo. Iſte enĩ ſemei erat dign⁹ moꝛte ꝑ crimẽ leſe maieſtatis ꝑ qð dixit Abiſai: Quare maledicit canis moꝛitur⁹ dño meo regi: vadã ⁊ ãputabo caput ei⁹. Dauid ãt nõ dedit ſibi lĩcĩã ſʒ mag̃ ꝓhibuit. Et ſic ſiluit a bono iuſticie fiẽde. ñ tñ peccauit. qꝛ illa iniuria erat ꝯ ꝑſonã ſuã. ⁊ ſic poterat ſine leſiõe iuſticie dimittere vĩdictã l' differre: ſʒ mag̃ meruit ſuſtinẽdo patiẽter ex hũilitate. Uñ ſ\bdit̃ ibidẽ. Dimitte eũ vt maledicat ſi foꝛte rſ̃piciat dñs afflictõꝫ meã ⁊c̃. De duob⁹. n. bonis vnũ ẽ meli⁹ altero. vñ dicit apl's. i. ad Coꝛ. 6. Qui iungit virgineꝫ ſuam mr̃imonio bene facit. ⁊ qui non iungit melius facit.

g Et doloꝛ meus renouatus eſt. quia tunc recoluit in ſpeciali de malicia filij ſui abſalon. dicens. z. Re. 6. Ecce filius meus q egreſſus eſt de vtero meo q̃rit aĩam meã: quãto magis nũc fili⁹ gemi. ð q̃ malicia valde dolebat. vñ ⁊ moꝛtuo abſalon i ſua malicia dicebat. z. Reg. 18. Quis mihi tribuat vt ego moꝛiar ꝓ te fili mi abſalõ. lugẽs ei⁹ dãnatõꝫ. ſic̃ expoſitũ fuit ibidẽ. h Cõ. coꝛ me. ⁊c̃. ex caritate. n. quã hẽbat ad filiũ dolebat ð ei⁹ cl̃pa mag̃ q̃ꝫ ð ꝑſecutõe ab eo ꝯ ſe mota. i Lo. ſũ. h̃ ꝯñr ðſcribit̃ ipſi⁹ dauid ꝯfidẽtia. ⁊ p̊ ðſcribit hũanũ ðfectũ. z° ex h̃ ꝯcludit ꝙ ð ſolo ðo ẽ ꝯfidẽdũ. ibi. ⁊ nũc. Deſcribẽdo ãt hũanũ defcm̃. p̊ icipit a ſe ipo. d. Lo. ſũ i li. me. te ðpcãdo cõde ⁊ oꝛe. k No. fac ⁊c̃. i. terminũ ꝑſecutõis i q̃ ſũ. l Et nu. di. me. qs ẽ. i. q̊t dieb⁹ ſtabo i iſta tribulatõe. m Et ſci. qd de. mi. q̃ꝫtũ opoꝛtebit me vlteri⁹ ſuſtinere. q. d. cũ difficultate poſſũ iſta ſuſtiere. ⁊ iõ deſidero finẽ ſcire.

n Ec. mẽ. i. breues. vt. ſ. expoſitũ ẽ. Poſuiſti dies meos. iõ ſ\bdit̃.

o Et ſub. mea. i. vita mea. vt hr̃ i trã. hiero. iux̃ hebꝛeũ. p Tãq̃ꝫ ni. añ te. qꝛ qð modicũ ẽ q̃i nihil reputat̃. Scðo ꝓcedit ad oñdẽdũ hũanũ ðfcm̃ gnãl'r. d. q Ue. vni. ⁊c̃. qꝛ oĩs hõ ẽ ita breuis vite ꝙ qcqd ꝯtigit ĩ ea dʒ rputari iane. ⁊ ſic̃ ẽ modice duratõis: ita ẽ ꝑue cognitõis. iõ ſ\bdit̃. r Ue. i ima. ⁊c̃. ẽt iutil' ⁊ freq̃nt noxie ſollicitudĩs. iõ ſ\bdit̃. ſ Sʒ ⁊ fru. ⁊c̃. ⁊ expõat̃ ſic̃ i ꝓcedẽti expõne dcm̃ ẽ. t Et nũc. h̃ ꝯñr ꝯcludit ꝙ ð ſolo deo ẽ ꝯfidẽduꝫ. ex q̊ ðfect⁹ hũane fragilitat̃ tãt⁹ ẽ. d. Et nũc ⁊c̃. ⁊ expõat̃ ſic̃ i expõne ꝓmiſſa. Et qꝛ ð ſolo ðo ẽ ꝯfidẽdũ. iõ ꝯuertit ſe ad ipꝫ ðpcãdũ. d. u Ab oĩ. ini. ⁊c̃. nõ ſolũ q̃ꝫtũ ad culpã ſʒ ẽt q̃ꝫtũ ad penã mihi a te inflictã. q̃ nõ ſolũ erat dura: ſʒ ẽt ignominioſa. iõ ſ\bdit̃. x Op. inſi. de. me. ſ. ſemei mihi maledicẽdi. vt pʒ ex ꝓdcĩs. y Obmutui pa. ſuſtinẽdo. vt ꝓdictũ ẽ. z Qm̃ tu fe. vñ dixit Dauid. z. Reg. 16. Dñs enĩ ꝓcepit ei vt malediceret dauid. tñ peccauit ſemei hoc faciẽdo. qꝛ iniq̃ volũtate hoc faciebat dñs eiꝫ aliqñ malis hoĩb⁹ vtit̃ ad bonũ. vt diffuſius fuit ibi dictum.

Pꝛo victoꝛia iditũ cãticũ dauid. ps XXXVIII.

Dixi cuſtodiã vias meas: vt nõ deliquam in ligua mea. Poſui oꝛi meo cuſtodiã: cũ ꝯſiſteret peccatoꝛ aduerſum me. Obmutui ẽt humiliat⁹ ſuꝫ ẽt ſilui a bonis: ⁊ doloꝛ me⁹ renouat⁹ ẽ. Cõcaluit coꝛ meũ itra me: ⁊ in meditatõne mea exardeſcet ignis. Locut⁹ ſũ i ligua mea: notũ fac mihi dñe finem meũ. Et numeꝝ dieꝝ meoꝝ q ẽ: ũt ſciã qd deſit mihi. Ecce mẽſurabiles poſuiſti dies meos: ẽt ſuba mea tãq̃ꝫ nihiluꝫ añ te. Uerũtñ vniũſa vanitas: oĩs hõ viuẽs. Uerũtñ i imagine ꝑtranſit hõ: ſʒ ẽt fruſtra ꝯturbat̃. Theſaurizat ⁊ ignoꝛat cui ꝯgregabit ea. Et nũnc q̃ ẽ expectatio mea: nõne dñs: ⁊ ſuba mea apud te ẽ. Ab omnibus iniquitatibus meis erue me: i oppꝛobꝛium inſipienti dediſti me. Obmutui ⁊ non aperui os meum: quoniam tu feciſti: amoue

a Amoue a me plagas tuas.i.penas mihi iuſte inflictas a qbus nō poſſum liberari niſi p te. b A fortitudine man⁹ tue.i.punitiōis tue.exponat̄ ſicut p̄us.vſq3 ibi. c Corripuiſti hoīez.i.incipiē ex fragilitate hūana peccantē. d Et tabeſcere feciſti ⁊c̄.i.aīam meā vel pſonā reddidiſti cōtemptibilē corā abſalon ⁊ ei⁹ ꝯplicib⁹. e Ueruntn̄ vane conturbat̄ ois hō.ſ.de iſrl̄:ſm q̄ dicit̄.z.Reg.i5.Toto corde vniuerſus iſrael ſeqt̄ur abſolon.Et iſti vane ꝯturbabant̄ ꝯ dauid.tū q2 nō hēbant cāz iuſtam.tum q2 nō habuerunt intentum.ſed magis cōfuſionem.
f Exaudi.Hic vltimo ponit̄ inſtātia oratiōis ipſius dauid.cū dicit̄ Exaudi ⁊c̄.p effectū liberatiōis mee.

a mē plagas tuas. A fortitudine man⁹ tue ego defeci i icrepatiōib⁹:pp iniqtatē corripuiſti hoiez Et tabeſcere feciſti ſicut araneā aīaz ei⁹:| verūtn̄ vane ꝯturbatur ois hō. Exaudi orōnē meā dn̄e:

g Aurib⁹ pcipe lachrymas meas.fleuit eni dauid in illa pſecutiōe.ſm q̄ dicitur z.Re.i5.Dauid aſcēdebat cliuū oliuaꝝ flēs ⁊ opto capite ⁊ nudis pedib⁹ icedēs. h Ne ſile.i.ne tardes ſeu diſſimules audire depcationē meā. i Qm̄ aduē.⁊c̄.hoc dixit.q2 erat fugitiu⁹ de ſua ciuitate r̄gia. k Sicut oēs pa.mei.i.patriarche ſācti q in terra aliena fuerūt aduene ⁊ pegrini.ut p̄dictū eſt.
l Remitte mihi.ſ.adulteriū cū berſabee:⁊ homicidiū vrie ppter qō ſciebat dauid pſecutionē abſalon eueniſſe ſibi:put Nathan pp̄ha ſibi p̄dixerat.z.Reg.iz.hec dicit dn̄s:Ecce ego ſuſcitabo ſup te malū de domo tua ⁊c̄. m Ut refrigerer.p tuā ꝯſolationē. n Priuſq3 abeā.de vita pſiti per mortē.
o Et āplius nō ero.ſ.in ſtatu merēdi.⁊ pp h̄ nūc eſt tp̄s remittēdi.q2 poſt mortē non ſit peccati remiſſio. Moraliter poſſet exp̄oi pſalm⁹ iſte de quolibet fideli exiſtēti in afflictiōe tpali pro peccatl ſuis ⁊ ſuſtinet eam patienter.⁊ cōfidens ꝯ dina miſericordia ipſam implorat deuote ⁊ inſtanter.Et ꝯſideratis p̄dictl lr̄a h⁹ pſalmi pōt ad hoc de facili applicari. ¶ In p̄s.38. Dixi cuſtodiā vbi dr̄ i poſtil.Ad itellectū āt h⁹ ti. ADDITIO.
e Ex hoc ti.pōt ſumi argumētū p opinione bti Aug.dicētis q̄ oium p̄s.actor ē dauid. Et rō q̄re aliqū ititulant̄ filys chore aſaph ⁊ hm̄oi ē:q2 approprianṫ eis tanq3 cātorib⁹.qō p3 manifeſte in h̄ p̄s.cui⁹ actor ē dauid.⁊ tn̄ approprîat iditū tanq3 cātori.⁊ ſic de alys intelligēdū ē l3 nō ita exprimat̄. ¶ In co.p̄s.38.vbi dicit in poſtil.Accipiā duos mōs exponēdi.
Neuter iſtoꝝ modoꝝ vr̄ rōnabilis ſeu ADDITIO
a ꝯſon⁹ lr̄e huius p̄s.Modus.n.Ra.Sa.nō ꝯſonat p̄n° hui⁹ p̄s.cū dr̄:Dixi cuſtodiā ⁊c̄.⁊ poſui ori meo cuſtodiam ⁊c̄.Et exponit̄ in pſona pp̄li exn̄tis in captiuitate babylonica:q̄ diligēter cuſtodiebāt ſe a murmuratōe ꝯ dinis iudicys:cū ds̄ pmitteret idolatras dn̄ari ⁊ filios iſrl̄ affligi ⁊c̄.nā h̄ ē manifeſte ꝯ illud qō ꝯtinet̄.4.Reg.io.c.⁊.z.paral.zo.c.in qb⁹ locis ⁊ alys q̄pl̄imus teſtat̄ lr̄a q̄ captiuitas babylonica pceſſit ex v̄a iuſticia ī vltiōz p̄uaricationū magnaꝝ a pp̄lo iſrl̄ ⁊ regibus coꝝ ꝯtinue ꝯmiſſaꝝ.hoc ēt hr̄ Dan.9.c.vbi daniel in orōne ſua expſſe pfitebat̄ dinā iuſticiā circa deſtructiōem hierl̄in ⁊ trāſmigratiōem pp̄li:vn̄ de hoc nullus loc⁹ erat murmuratōi.Silr̄ ⁊ qō dicit.Notū fac mihi finē meū.qō exponit de fine illi⁹ captiuitatis:nō videt̄ rōnabilr̄ dcm̄.nā finis babylonice captiuitatl fuit notificat⁹ a deo p hieremiā.Hier.z9.c.vbi dr̄.Cū ceperint impleri in babylone.7o.āni.viſitabo vos ⁊c̄.Un̄ nō oportebat orare.Notū fac mihi finē meū.Silr̄ cū dicit:q̄ pp̄ls ille nō audebat loq de lege dina corā babylonys:nullum h3 fundamētū in lr̄a.Silr̄ qō introducit̄.In imagine ptrāſit hō:ſed fruſtra cōturbat̄ ⁊c̄.qō exponit̄ de vanitate ſollicitudinis hūane l3 ſit i ſe verꝝ.tn̄ oino videt̄ impt̄inēs huic pposito.⁊ ſic de multis alys in h̄ p̄s.ꝯtentis.Scd̄s ēt modus exponēdi ad quē magl inclinatur poſtil.ſ.q̄ dauid fecerit hūc p̄s.poſit⁹ in fuga abſalon ⁊c̄.nō videt̄ rōnabilis.nā de illa pſecutōe abſalon ſilr̄ ⁊ de iniurys ſibi illatis a ſemei.iam fecerat p̄s.tertiū ⁊ ſeptimū:q de ipſa pp̄a mā intitulant̄.vn̄ nō vr̄ rōnabile q̄ iſte p̄s.de eadē pſecutōe exponat̄.Tū q2 nō videt̄ rō q̄re aly p̄s.p̄dicti de h̄ ititularent̄ exp̄ſſe.⁊ nō iſte.p̄s.Tū q2 applicare hm̄oi pſalmū ad aliquā ſingularem hiſtoriā cū poſſet itelligi ad lr̄am de vniuerſaliori mā nō ē aliud q̄3 lucernā accenſaz ſub modio includere:qō ē icōueniēs.Cōſtat aūt q̄ vl̄iora ſūt potiora ⁊ diniora q̄3 pticularia ſeu ſingularia inq̄ztū hm̄oi ſm ph̄m i.i.ethi.Tū q2 ſi dauid fuit actor p̄s.ipi intitulatoꝝ tm̄ ⁊ nō alioꝝ put poſtil.opinat̄:⁊ de iſtis maior ps applicat̄ caſib⁹ ſingularib⁹:q ipſi dauid ꝯtigerunt:put ipſemet poſtil.in h̄ p̄s.⁊ in alys plurimis videt̄ velle.ſequeret̄ q̄ filij chore ⁊ aſaph pl̄es p̄s.ꝯpoſuiſſēt de myſterys xp̄i ⁊ ecclie ⁊ ꝯ alys vlib⁹ ad diuerſos ſtat⁹ ecclie ptinētes q̄3 ipſe dauid q p maiori pte de ſuis ſingularib⁹ caſib⁹ vt pl̄imū tractat ſ3 opi poſtil.put p3 diſcurrēti p p̄s.ititulatos ipſi dauid ⁊ p pp̄as expōnes coꝝ a poſtil.aſſignatas.h̄ āt videt̄ valde incōueniēs:cū de dauid ſingulariter legat̄.z.Reg.z3.c.q̄ fuit egregi⁹ pſaltes iſrl̄ ⁊ doctores ēt ipm̄ dicāt eximiū pp̄haꝝ:qō magis ꝯueniret filys chore ⁊ aſaph:ſi hm̄oi applicatōes ſingulares poſtillatoris

⁊ depcationē meā:aurib⁹ pcipe lachrymas meas. Ne ſileas qm̄ aduena ego ſū apd̄ te ⁊ pegrin⁹:ſicut omnes patres mei. Remitte mihi:ut refrigerer priuſq3 abeam:⁊ amplius non ero.

cēnt v̄e.Tū q2 ſt̄ ibi aliq v̄ſus valde ipertinentes pposito:ſic̄ vniuerſa vanitas oīs hō:⁊ i imagine ptrāſit hō.⁊ theſaurizat ⁊ ignōat cui ꝯgregabit.⁊ huiuſmodi:que ⁊ ſimilia verba licet ſint in ſe v̄a:ſunt tn̄ i hac mā impropa ⁊ impt̄inētia. Un̄ meli⁹ vr̄ dicendū q̄ h̄ p̄s nō applicat̄ alicui hiſtorie p̄terite vel future in ſingulari:ſ3 intelligit̄ idiſtincte de q̄libet penitēte:q mūdana ꝯtēnit:q̄ hoies cōiter ſequūt̄ ⁊ magis plagl ſeu turbatōib⁹ afflict⁹ a deo petit ſuā liberatōz.Un̄ p̄s.iſte i.ii.pticulas diuidit̄.Prio.n.q2 ſ3 ph̄m i.z.rhetorice:hoies iraſcūt̄ p̄cipue ꝯ eos q deſpiciūt ea circa q̄ ipſi maxime ſtudent.Iccirco penitens iſte q de cōtēptu mūdi p̄ncipalr̄ intendebat loq:merito timebat calūnioſos ⁊ litigioſos.vn̄ dicit.Dixi cuſtodiā vias meas:vt nō delinquā in lingua mea nō ſolū p fatua vel ocioſa.ſed ēt p v̄a eloqa:q̄ nō pacifice tolerāt̄ a calūnioſis diligētib⁹ mundū:⁊ iō ſubdit̄.Poſui ori meo cuſtodiā dū ꝯſiſteret petōr.i.mūdan⁹ aduerſu3 me.Scd̄o q2 ex h̄ ſilētio ſeq̄bat̄ q̄ ēt a bonis alys ānūciādis abſtinebat:ita q̄ nō poterat bonos docere:iō dolor ei renouat⁹ oñdit̄.Un̄ dicit ſilui a bōis:⁊ dolor me⁹ r̄nouat⁹ ē.Tertio q2 ex hac taciturnitate ſeq̄bat̄ i cōde ſuo ⁊ aīo magn⁹ eſt⁹ ⁊ ardor iux̄ illō hier.zo.c.Fuit i corde meo q̄ſi ignis eſtuās ⁊c̄.iō ꝯīr q̄ſi ꝯpulſus hūit loq.vn̄ dicit.Cōcaluit cor meū itra me ⁊c̄.⁊ locut⁹ ſū in lingua mea:q̄ qdē locutio nō hoib⁹ mūdanis.⁊ cōtumelioſis ſ3 dō a q̄ cū ſilētio audiri poterat dirigebat̄.Un̄ ꝯīr q̄rto explicat dō ſuā locutiōz q̄ talis ē.Notū fac mihi dn̄e finē meū ⁊c̄.Ad qō ſciendū q̄ iſte penitēs mūdana ꝯtēnebat reputans ea vana ex ſui breuitate ⁊ varietate:⁊ iō ſoli deo loq̄bat̄.d.Notū fac mihi dn̄e.i.tu q ſcis vniuerſa:fac mihi notū finē meū ⁊ numeꝝ dieꝝ meoꝝ vt ſciaz qd deſit mihi.i.q̄ztū debeo durare i h̄ ſeclo:⁊ ſic poſſē ſcire breuitatē ⁊ diuturnitatē mee duratōis.Ad qō r̄ndit.Ecce mēſurabiles poſuiſti dies meos.i.breues ⁊ q2 ēt i illa modica duratiōe n̄ ē ſtabilitas ſ3 magna mobilitas ⁊ varietas.iō dicit Et ſubā mea tāq3 nihil añ te ē:q2 ēt illa breuis duratio in q̄ hō vr̄ ſubſiſtere tāq3 nihil añ te ē:q2 duratio mobilitatis q̄ ſucceſſiua ē tāq3 nihil reputat̄ reſpectu eternitatis i q̄ ē tota ſil̄ itermīnabilis vite poſſeſſio ſm boetiu3.⁊ ſic ꝯcludit.Uerūtn̄ vniuerſa vanitas oīs hō viuēs.Quinto oñdit mūdana eē ꝯtēnēda ex h̄ q̄ in hoīe ē aliqō ppetuo manēs.ſ.aīa:ſm quā ē ad imaginē dei:i q̄ imagine de hac vita trāſit ceteris mūdanis exteriorib⁹ oio dimiſſis.iō ſubdit.Uerūtn̄ i imagine ptrāſit hō.i.hō de hac vita i ſola imagie trāſit ad aliā vitā exteriora mūdana totalr̄ relinq̄ns:⁊ ēt corp⁹ ppu3 qō n̄ ē de eēntia imaginis.vn̄ dicit.Et fruſtra ꝯturbat̄.ſ.i actōib⁹ ⁊ ꝯſiderys mūdanoꝝ.Sexto q2 forte qs dicer3 n̄ eē fruſtrabilia iſta mūdana:q2 l3 hō i ſeipſo n̄ poſſ3 ea diuturne poſſidere p ſe:poſſet tn̄ p filiū vel heredē q reputat̄ eadē pſona cū pr̄e:iō cōcludēs hūc errorem dic̄.Theſaurizat ⁊ ignorat cui cōgregabit ea.neſcit.n.ſi fili⁹ i eis ſibi ſuccedat an inimic⁹.⁊ ſic cōcludit q̄ turbatio humana circa talia acq̄rēda vel cōſeruāda oio ē fruſtrabilis.Septio ex p̄dictis ꝯcludit q̄ i reb⁹ mūdanis nō ē ponēda ſpes ſ3 i deo apud quē ſubā hois ē.⁊ h̄ eſt q̄ dic̄.Et nūc q̄ ē expectatio mea:nōne dn̄s:⁊ ſubā mea apud te ē.Et nō q̄ i hebreo nō ponit̄ eadē dictio vbi hic dr̄.Et ſubā mea apd̄ te ē:⁊.ſ.vbi dr̄.Et ſubā mea tāq3 nihil āte te ē:ſ3 ponūt̄ diuerſe dictiōes q̄ biū ꝯſonāt huic expoſitōi.vt p3 i illa ligua erudito.Octauo q2 nēo ſine petō ē:vt expectatio ſua i deo ſit certa:petit erui ab oīb⁹ iniqtatib⁹.ſ.culpe.vn̄ dicit.Ab oībus iniqtatib⁹ meis erue me.Et q2 ſtult⁹ q remanet in vanitate mūdana irridet iuſtos ⁊ bonos.iō ſequit̄.Opprobrium inſipiēti dediſti me.q.d.iō debes me eruere.q2 dediſti me opprobriū inſipiēti eo mō quo dicit̄ alibi.Nō erubeſcāt in me q ſpectāt te ds̄ iſrl̄ qō qdē opprobriu3 q2 nō ex culpa depcātis inſurger3 oñdit dicēs.Obmutui ⁊ nō apui os meum.i.nō egi cōtentioſe ſed tacui. Et q̄ ſit cā hui⁹ taciturnitatis virtuoſe ſubdit cum dicit. Qm̄ tu feciſti.ſ.me talem dans mihi patientiam ſeu diſcretionem ad talia tolerāda ſeu euadēda.Nono poſtq̄3 petiuit remiſſionem culpe petit remiſſionem pene:vnde dicit. Amoue a me plagas tuas.⁊ vt oſtenderet illas plagas eſſe grauiter illatas:ſic q̄ vix poſſet eas tolerare:ſubdit.A fortitudīe man⁹ tue ego defeci.q.d.plage tue ſic moderēt̄ erga me vt

ꝑficiã:nõ vt deficiã. Decio ne forte qs eſtimaret ꝙ hꝫ plage fortiter illate excederẽt rõnẽ3 iuſticie.τ eẽnt q̃ſi vindicatiue.ideo ſubdit. Jn increpatiõib⁹ ꝑꝑ iniq̃tatem. Corripuiſti hoĩem.q.d.hec icrepatio tua iuſta ẽ q2 ꝑꝑ iniq̃tatem. Et pia ẽ:q2 ordinat̃ ad correctiõem.vñ dicit. Corripuiſti hoĩem:τ modũ correctiõis oñdit eſſe valde afflictiuũ. cũ dicit. Tabeſcere feciſti ſicut araneã aĩa3 ei⁹.nã aĩa penitẽtis in talib⁹ plagis grauib⁹ in hac vita cõſtituta tabeſcit τ attenuat̃ ſentiẽs maximã fragilitatẽ ſuã. Et ex his ſeq̃t̃ ꝙ hõ ex tali increpatiõe correctiua q̃tũcũq3 graui rõnabil'r cõqueritur ſeu ꝯturbat̃ ſed ex fragilitate hũana vñ dicit. Uerũtñ vane cõturbatur oĩs hõ.ſ. ſic correct⁹.l3 affligat̃ τ tabeſiat.

¶ Pro victoria cãticũ dauid. XXXIX.
Expectãns expectaui dñm: ẽt itẽdit mihi. Et ẽxaudiuit ꝑceſ meas: τ ẽduxit me de lacu miſerie τ de luto fecis. Et ſtãtuit ſuꝑ petrã pedẽs meoſ: τ direxit greſſuſ meõs. Et imiſit i õs meũ cãticũ nouũ:]carmẽ deo nr̃o. Uidẽbũt mlt̃i τ timẽbũt: τ ſꝑabũt i dño.]

Undecimo inſtanter petit ſuã liberatiõem trib⁹ modis. Primo.ſ.ꝑ orõnem q̃ eſt eleuatio mẽtis in deũ. ſcdo ꝑ deꝑcationẽ q̃ ẽ frequens ſupplicatõ. tertio ꝑ lachrymas q̃ in ꝑcib⁹ ad impetrandũ miã3 ſunt efficaces. vñ dicit. Exaudi orationẽ meã dñe.quo ad ꝑmũ. Et deprecatiõem meã. quo ad z⁹.aurib⁹ ꝑcipe lachrymas meas quo ad tertiũ. Et reddẽs rõnẽ3 quare exaudire debet dicit. Ne ſileas quoniam ego aduena ſum apõ te τ peregrinus.hoc eſt dicere.ego iam ſum apud te. in ſpe. licet adhuc ſum aduena τ peregrin⁹ in hoc ſeculo in quo nõ hẽo ꝗetam manſionẽ.ad heb.i3.τ ſeq̃tur. Quaſi oẽs prẽs mei.iuxta illud apl'i.z.Cor. 5.ca. Quãdiu eni ſum⁹ in corꝑe.a dño ꝑegrinamur:τ q̃ ſit ſua petitio ſubdit.d. Remitte mihi vt refrigerer.hoc ẽ dicere. remitte mihi iniquitates.ſ.culpe:τ plagas.ſ.pene de quibus ſupra dixerat Ut refrigerer.ꝑ miſericordiã ab eſtu vicioꝝ τ penarũ. Priuſq̃ȝ abeã. ab hac vita vbi nũc ꝑegrin⁹ ſum. Et ãpli⁹ nõ ero.ſ.in ea. ¶REPLICA.

Circa ps. Dixi cuſtodiã.cũ poſtil.ex multis expoſitiõib⁹ vnã ꝑelegiſſet.ſ.ꝙ exponat̃ ꝑs.iſte de dauid exiſtente in fuga tꝑe ꝑſecutõis ab abſalon filio ei⁹ illate:τ ad illũ caſum ꝑs.hũc ꝑtinẽter applicaſſ3 bur.ſe putat lucernã accẽdere:dicẽs hũc ꝑs.exponi debere nõ de vno ꝑticulari ſed de quolibet penitẽte indiſtincte:hñs ꝓ rõne ꝑncipali:q2 vniuerſaliora ſũt potiora ꝑticularib⁹. Et magl' diuina allegãs ad id ariſtotelẽ.i.ethi. Sed hec rõ q̃ burg.vtit̃ frequenter brocardica videt̃:q2 nõ diſtinguit de vniuerſali in eſſendo ꝑdicãdo τ cauſando. Nã in eſſendo cõſtat ꝑticularia vniuerſalib⁹ potiora. q2 q̃cquid tale vniuerſale ꝑfectiõis includit:includit ꝑticulare:τ vltra:iccirco vulgatũ v̾bum ẽ:ꝙ priora cõitate ſunt potiora ꝑfectione. Sil'e iudiciũ eſt de vl'i in ꝑdicando:ſed de vniuerſali in cauſando puto burg.nolle dicere:q2 ꝓpoſito ſuo minime ſeruit. Nec allegat Ariſt.i eo ſẽſu i q̊ ipſe allegata v̾ba ſcribit:q2 itẽtio ariſt.ẽ ꝙ bonũ õ q̃ȝto cõi⁹ õ tãto diuini⁹. Nũcãt ꝑ cõi⁹ nõ intẽdit vl'ius ſed cõicabilius. Et cum bur.aliq̃uẽ paſſum ſacre ſcripture ꝑſerti pſalmoꝝ exponit de plurib⁹ vel de oĩb⁹ peccatorib⁹:quẽ poſtil.ſm ſonũ ꝑmarium terminoꝝ ſine abſurditate exponit de vno ſingulari peccatore alíȝ tñ bñ applicabilis ꝑ modum exẽpli ſemꝑ ipſe bur.adducit ꝓ regula illud ariſto.ꝯ ipius intẽtionẽ. Uniuerſalia ſunt potiora ſingularib⁹. putãs ſe accendiſſe lucernã τ aliq̃d diuinũ in medium deduxiſſe.q.d.rẽ de pl'ib⁹ peccatorib⁹ ſit aliq̃d diuini⁹ q̃ȝ dicere de vno:vl' q̃ſi pl'es peccatores ſint aliq̃d plus boni q̃ȝ vn⁹ ſingularis:qõ quãtũ ſeruit lr̃ali expoſitõi penſent h⁹ bur.amatores ei⁹ fraſtas grandipẽdentes. Ceterũ putat burg. aliq̃d diuinũ adduxiſſe arguẽdo ꝯ poſtil.q2 ꝑmo lr̃aliter exponit multos ꝑs.de ſingularib⁹ caſib⁹ ipſius dauid volẽs ſm opi.bt̃i hiero.quã ſeq̃t̃ poſtil.de auctorib⁹ pſalmoꝝ:ꝙ tunc filíȝ chore aſaph iditũ τc̃. plura myſteria xp̃i τ eccl'ie deſcripſerũt q̃ȝ dauid: ꝗ vt plurimum ſm expoſitiõem poſtil.de ſe ſuiſq̃ȝ caſib⁹ ſcripſit. Rñdeo ꝙ q̃ȝuis poſtil. ꝑ ad lr̃am ſm ꝙ termini cõiter ꝑtendũt ſine abſurditate multos ꝑs. exponat de dauid ſingul'r:nõ intendit tñ excludere ſenſus lr̃ales corundẽ ꝑs.ꝑncipales:ꝗ ſunt de xp̃o τ eccl'ia:quoꝝ typũ dauid gerit.typu3 inquã xp̃i aliq̃ñ in regẽ cõſtituti:aliq̃ñ ꝑ malos tribulati:aliq̃ñ vt victoris de tribulatõib⁹ liberati τc̃.typum ẽt gerit eccleſiã in ſua ꝑſona deſcribẽs:nunc a deo electam:nũc a prauis abiectã:nũc tribulatã nũc de tribulatõe gr̃as agentẽ τc̃.qui ſunt ſenſus ab auctore ſpiritus ſancto principaliter intenti:licet ſint alíȝ ſenſus ꝑores ſed nõ digniores ꝑ voces ꝑmo ſine abſurditate ſignificati. Et ꝑ ea dicta ſoluũtur multe dr̃ie circa pſalteriũ inter burg.τ poſtil.quoꝝ alter refert ſe ad caſum ſingularẽ ꝑ voces ꝑmo ſignificatũ alter ad ſenſũ exemplare3 ꝑ ſpm̃ ſanctũ ꝑncipal'r intentũ. Et ad id correctoriũ volo oẽs dr̃ias hꝫ referri vt nõ oporteat inutiles fieri repetitiões. Pſalm⁹. XXXIX.

a Expectãs expectaui τc̃. Huic ꝑs.ꝑmittitur talis titulus in hebreo. Ad victoriã ꝑs dauid. Jn tranſla.ꝟo Hiero.iux̃ hebreũ ſic habet̃. Pro victoria canticũ dauid.τ idem penit⁹ ſignificat. Expoſitio aũt hui⁹ tituli pꝫ ex dictis ſupra ꝑs.iz.vbi ponit̃ conſimilis titulus. Ex titulo aũt iſto apparet auctor pſalmi.ſ.dauid. ſed mã nõ apparet.τ ꝓpter hoc varie exponit̃. Dicit autẽ Ra. Sa.ꝙ dauid fecit hunc pſalmũ ꝓ beneficio exhibito ꝑp'o iſrl' i exitu de egypto.q2 tũc fuit educt⁹ de ſ̾uitute dura τ vili. quod notat̃ cũ dr̃. Et eduxit me de lacu miſerie τ de luto fecis τc̃. Et tũc trãſito mari rubro cecinit cãticũ nouũ.d. Cãtem⁹ dño glorioſe τc̃. Exo.15. Et ſic lr̃a3 ſequẽtẽ applicat ad ea q̃ facta ſũt populo iſrael i deſ̾to. Sed huic expõni videt̃ repugnare manifeſte quod ſubditur. Sacrificiũ τ oblationẽ noluiſti τc̃.in quo deſcribit̃ euacuatio ſacrificiorũ τ oblationu3 veteris teſtamẽti vt magiſ patebit ꝓſeq̃ndo. Iſta aũt nõ fuerũt tũc reprobata ſed magis a deo iſtituta i mõte ſynai. ꝓpter ꝙ aliter exponitur a doctoribus catholicis. Et dicũt aliq̃ ꝙ dauid fecit hunc pſalmum ꝓ gr̃aꝝ actiõe de ſua liberatiõe a ꝑſecutione filíȝ ſui abſalon. Sed ꝯ hoc videt̃ ꝙ circa ꝑncipiũ hui⁹ pſalmi dr̃. Miſit in os meũ canticũ nouum τc̃.q2 dauid fuit liberat⁹ ꝑ mortẽ abſalon:de qua nõ cecinit carmẽ leticie:ſed planxit τ luxit.d. Abſalon fili mi qs mihi tribuat vt ego moriar ꝓ te.z.Reg.18. Item hec expoſitio τ ꝯſimiles vident̃ eſſe ꝯ intentiõem apl'i manifeſte Heb.10.vbi inducit lr̃am huius pſalmi dictã ad litterã in ꝑſona xp̃i:vt patebit infra lr̃am hui⁹ pſalmi ꝓſeq̃ndo: ꝓpter qõ dicere ꝙ ad lr̃am intelligit̃ de dauid ſeu quocũq̃ȝ alio τ myſtice tñ de xp̃o. videt̃ eſſe q̃dam iudaici erroris ꝯfirmatio. Ad exponendum aũt hunc ꝑs de xp̃o due regule exponẽdi ſacrã ſcripturã q̃s cu3 alíȝs expoſui in ꝑncipio ſuꝑ Geñ.ſunt hic repetende. Prima eſt de dño τ eius corpore qõ ẽ eccleſia ſeu fideliũ cõgregatio. Quia ꝓpter cõnexionẽ capitis ad corp⁹ τ ecõtra ſacra ſcriptura frequẽter ſub vno cõtextu trãſit de vno ad aliud loquens q̃ſi de vna ꝑſona.ſicut Iſaie.61. Induit me veſtimento ſalutis τ indumẽto iuſticie circundedit me q̃ſi ſponſum decoratum corona τ q̃ſi ſponſam ornatã monilib⁹ ſuis. Qõ eni dicitur quaſi ſponſũ decoratũ corona.referendũ eſt ad xp̃m.τ qõ ſubditur:q̃ſi ſponſam τc̃.ad corpus ei⁹ myſticum qõ eſt eccleſia.ſ3 ꝙ dicit Aug.3.de doctrina xp̃iana. Hoc pꝫ ẽt clari⁹ in nouo teſtõ Act.9.vbi dr̃. Saule ſaule q̃d me ꝑſeq̃ris.i.corp⁹ meũ myſticu3 Saulus eni nõ ꝑſequebat̃ xp̃m in ꝑſona ꝓp̃a ſed ei⁹ fideles.qõ autẽ ſtatim ſubdit̃. Ego ſum ih̃s nazaren⁹.ad ꝑſonã dñi refert̃. Alia regula ẽ de corꝑe dñi biꝑtito.q2 in corꝑe dñi myſtico cõtinent̃ ſimul mali cũ bonis vſq̃ȝ ad diẽ iudicíȝ. ſed tunc ſegregabunt̃ ſicut paſtor ſegregat oues ab hedis.τ rõne hui⁹ cõmixtõis aliq̃ñ vituperant̃ boni cũ malis. Sicut Iſa.i. Cognouit bos poſſeſſorẽ ſuũ:τ aſinus ꝑſepe dñi ſui.iſrael aũt me non cognouit:τ ꝑpl's me⁹ nõ intellexit. Aliq̃ñ aũt mali eꝯ cõmendant̃ cũ bõis. ſicut Oſee.ii. Puer iſrael dilexi eũ. His igit̃ ꝑmiſſis ꝑs iſte diuiditur in tres ꝑtes.q2 ꝑ̊ ponit̃ circa myſterium incarnatiõis gr̃arum actio ex ꝑte corporis myſtici.ſecũdo huius myſteríȝ ratio ex ꝑſona xp̃i.ibi. Sacrificiũ.tertio deuota deꝑcatio ꝓ ſtatu corporis myſtici.ibi. Tu autẽ dñe. Circa ꝑmũ dicit̃ in ꝑſona corꝑis xp̃i myſtici. Expectãs expectaui dñm.quia ſancti patres de corpore xp̃i myſtico exñtes ꝑ fidem cũ magno deſiderio expectauerũt xp̃i aduentu3.vñ dicebant Iſa.64. Utinã diſrũperes celos τ deſcẽderes. b Et intẽdit mihi.i.orationi fidelium de aduentu xp̃i. c Et exaudiuit ꝑces meas.in mũdũ veniẽdo.
d Et eduxit me de lacu miſerie τc̃.q2 reſurgẽs a mõtuis eduxit ſanctos p̃res de inferno. e Et ſtatuit ſupra pe.i.xp̃m.ſm ꝙ dicit apl'us.i.Cor.10. Petra aũt erat xp̃us. f Pedes meos.i.affect⁹ q̃b⁹ aĩa gradit̃.ꝑ ꝑdicatiõem eni xp̃i τ apl'oꝝ ceperunt hoĩes contẽnere tꝑalia τ totũ affectũ ſuum ponere in deum.
g Et direxit greſ.meos.i.actus meos in vitam eternam. τ hoc ꝑ legem euãgelicã q̃ introducit ad bt̃itudinem:qõ lex vetus facere non poterat.ſm ꝙ dicit̃ Heb.7. Nihil ad ꝑfectu3 adduxit lex. h Et miſit in os meũ τc̃. Iſtud impletum fuit qñ apl'i τ alíȝ diſcipuli recepto ſpiritu ſancto in ſigno viſibili loquebantur varíȝs linguis magnalia dei. Act.z. i Uidebunt multi. q2 ad vocem apoſtolorum aliorũq̃ȝ cum eis deum laudantium conuenit multitudo τ mente confuſa eſt pre nimia admiratiõe vt ibidem dicitur. k Et timebunt τc̃.q2 auditis verbis beati petri multi cõpuncti ſunt corde de xp̃i morte τ conuerſi ſunt ad fidem:τ appoſite ſunt in die illa anime circiter tria milia:vt ibidem dicitur. vnde τ ſubditur.

Beatus vir cuiꝰ eſt nomen dñi.ſ.ihū xpi. b Spes eiꝰ.qꝛ ſm ꝙ dicit̃ Act.4.non eſt aliud nomē ſub celo datum hoībus in quo oportcat nos ſaluos fieri. c Et nō reſpexit in vanitates.i.in leges gentiliū idolatrie deditaꝝ. d Et inſanias fal.i.errores iudeoꝝ ꝯ xp̄m obſtinatoꝝ:q ꝓprie dicunt̃ inſanie.qꝛ auertunt a mētis ſanitate.Conſequēter oſtenditur magnitudo myſterij incarnatōis.cū dicit̃. e Multa feciſti ⁊c̃.munduꝫ creādo ⁊ gubernādo.ſed ſatis magis fuit mirabile ip̄m recreando ꝑ tuā benedictā incarnatōem ⁊ paſſionem.ideo ſeqt̃. f Et cogitatōibus tuis.qbꝰ ab eterno diſpoſuiſti myſterium tue icarnatōis. g Nō eſt q ſiſis ſit tibi.q.d.h̄ mirabile excedit oia alia In hebreo habet̃. Et cogitatiões tue nobis.i.pro nobis. ſm ꝙ trāſfert Hiero.in tranſlatione iuxta hebreū. ⁊ eſt ibi finis v̄ſus: ⁊ exponat̃ ſicut p̄us.Et cogitatiões tue.qbꝰ ab eterno diſpoſuiſti carnem aſſumere.pro nobis.ſ.ſunt:qꝛ ſunt cauſa noſtre ſalutis. Nō eſt qui ſil̄is ſit tibi. p̄ncipium ē v̄ſus ſequētis:⁊ ꝯiūgit̃ cū l̄ra ſequēti ſic. Nō ē q ſil̄is ſit tibi.ſ.i mirabilibꝰ faciēdiſ maxie ī mirabili icarnationis myſterio.

Beatūs vir cuius eſt nomē dñi ſpēs eiꝰ: ⁊ nō rēſpexit i vanitateſ ⁊ inſaniās falſas. Multā feciſti tu dñe ds meꝰ mirabilia tua: ⁊ cōgitatiōibꝰ tuis nōn ē q ſil̄is ſit tibi. Annūciāui ⁊ locutꝰ ſū:multiplicāti ſūt ſup numeꝝ. Săcrificiuꝫ ⁊ ōblationē nōluiſti: āures autē pfeciſti mihi. Holocauſtuꝫ ⁊ ꝓ peccatō nō poſtūlaſti: tūnc dixi ecce uēio. In capitē libri ſcriptū ē dē me vt facerē volūtatem tuā: ds mēus volui ⁊ legē tuaꝫ ī medio cordis mei. Annūciāui juſticiā tuā ī ēccl̄ia magna: ecce lābia mea nō ꝓhibebo dñe tu ſciſti. Iūſticiā tuā nō abſcōdi i corde meo: v̄itātē tuā ⁊ ſalutarē tuum dixi Nōn abſcōdi miſericordiaꝫ tuā ⁊ ūeritatē tuaꝫ: ā ꝯcilio multo. Tū aūt dñe ne lōge făcias miſatōes tuas a me: miſicōrdia ⁊ v̄itas tua ſēp ſuſceperunt me. Qm̄ circūdēderūt me mala quōꝝ nō ē numerꝰ: ꝯp̄hēderūnt me iniqtates mee: ⁊ nō pōtui vt viderē. Multiplicatē ſūt ſup capillos capitis mei: ⁊ cor meū dereliqt me. Cōplăceat tibi dñe vt eruas me dñe ād adiuuādūꝫ me reſpice. Cōnfūdant̃ ⁊ reuereăt̃ ſil̄:q q̄rūt aiaꝫ meā vt auferant eā. Auertant̃ retrorſuꝫ ⁊ reuereant̃:q volūt mihi mala. Ferăt cōfeſti ꝯfuſionē ſuā:q dicūnt mihi euge euge. Exūltēt ⁊ letēt̃ ſup te ōēs querētes te: ⁊ dicānt ſēp magnificet̃ dñs qūi diligūt ſalutare tuū. Egoāūt mēdicꝰ ſum ⁊ pauper: dominūs ſollicitus eſt mei.

h Annūciaui ⁊ locutꝰ ſū.ſ3 poſſibilitatē meā.ſ3 qꝛ excedūt facultatē humanā.ideo ſubdit̃. i Multiplicati ſunt ſup numerū.In tranſla.Hiero.iuxta hebreū hētur.Plura ſunt q̄ꝫ narrari queāt.ſ.mirabilia tua.maxie in myſterio tue incarnatiōis cōtenta.⁊ ideo qd dicit̃ hic.Multiplicati.forte ē l̄ra corrupta vitio ſcriptoꝝ ponentiū multiplicati ꝓ multiplicata.vel ſi ſit littera v̄a ſupplendū eſt ſic.Multiplicati ſunt.ſ.effectus mirabiliū tuoꝝ. k Sacrificiū.Hic ꝯñter oſtendit̃ myſterij incarnatiōis rō:⁊ hoc in ꝑſona xp̄i.qꝛ ꝓpheta trāſit de corpore ad caput ꝑ modū p̄dictum.Circa qd ſciendū ꝙ vna cā huius benedicte incarnatiōis fuit ad ſupplendū impfectiōem legis ꝑ ip̄m xp̄m incarnatum:ꝓpter qd ipſe dicit Math.5.nō veni ſoluere legē ſed adimplere.In lege aūt erant aliq̄ p̄cepta cerimonialia de ſacrificijs ⁊ oblatōibꝰ offerendis.Hec aūt ſacrificia erāt impfecta qꝛ nō poterāt auferre peccata.⁊ ideo iſta īpfectio fuit ſublata ꝑ vnū ſacrificium pfectum.ſ.corpus xp̄i in cruce oblatum.qd ſuccedit oībus ſacrificijs veteris legis.Et hoc ē qd dicit apl̄s ad Heb.9.Impoſſibile ē enim ſanguinem tauroꝝ ⁊ hircoꝝ auferre peccata.iō ingrediens mundū.ſ.dei filius per ſuā incarnatiōem dicit.Hoſtiā ⁊ oblatiōem noluiſti.corpꝰ autē aptaſti mihi.i.corpꝰ paſſibile aptū imolatiōi:ſicut diffuſius expoſui ſup epl̄am ad Heb.⁊ hoc ē qd dicit̃ hic.licꝫ aliq̄ vocabula ſint mutata.qꝛ xp̄s ⁊ apl̄i nō ſemp allegauerūt ſcripturā veteris teſti de verbo ad verbū.Dicit̃ ḡ in ꝑſona xp̄i hoīs loq̄ntis deo pr̄i vel toti trinitati.Sacrificiū qd fiebat de aīalibus ⁊ auibus.

l Et oblatiōeꝫ.q̄ fiebat de rebꝰ inanimatis.vt de pane ſimila ⁊ oleo ⁊ ſil̄ibꝰ. m Noluiſti.qꝛ talia nō erant deo accepta ď ſe ſicē corpꝰ xp̄i qd q̄tidie offert̃ in altari.ſ3 tm̄ ex fide offerentiū.

n Aures aūt pfeciſti mihi.ad Heb.10.dicit̃.Corpus aūt aptaſti mihi.vt dcm̄ eſt.tn̄ eadē eſt ſnīa.cum dicit̃. Aures aūt pfeciſti mihi.i.aures pfectas ad obediendū qd fuit in hoc ꝙ fuit obediens deo pr̄i vſq3 ad mortē crucis.vt hr̄ Phil.2. o Holocauſtum.hoc erat quoddā genꝰ ſacrificij qd totū incendebat̃ ad honorem dei. p Et ꝓ peccato.i.hoſtiam ꝓ peccato cuius vna ps incēdebat̃:⁊ alia erat ſacerdotū.vt diffuſius dixi ſup Leui.

q Non poſtu.qꝛ talia nō fuerūt de ſe deo accepta.vt dictū eſt.

r Tunc dixi.ego xp̄s. s Ecce venio.ad offerēdū ſacrificiū acceptiſſimū deo. t In capite libri ⁊c̃.Iſte eſt liber diuine p̄deſtinatōis.de q̄ ſcribit̃ in p̄s.69.Deleant̃ de libro viuentiū ⁊c̃. In capite aūt huius libri dicit̃ eē deſcriptuꝫ illō qd p̄ ⁊ pncipaliter ptinet ad diuinā p̄deſtinatiōem.ſicut caput ē principalis ps hoīs. Myſterium aūt incarnatiōis xp̄i ꝑ qd oēs hoies inducunt̃ ad vitam eternā ſiue btām eſt illud qd p̄ncipaliter ptinet ad diuinā p̄deſtinationem.⁊ ideo bn̄ dicit.In capite libri.ſ.diuine p̄deſtinationis.

u Scriptum ē de me ⁊c̃.ꝓpter qd dicit xp̄s Jo.6.Deſcēdi de celo nō vt faciā volūtatē meā ſed volūtatē eiꝰ qui miſit me.Et qꝛ voluntas deliberatiua xp̄i hoīs ſemꝑ erat diuine voluntati cōformis.iō ſubdit̃.

x Deus meꝰ vo.⁊ le.⁊c̃.ſ.legē euangelicam. y Annū.iuſti.tuaꝫ.i.legē euāgelicā q̄ ꝯtinet iuſticiā pfectam.

z In eccleſia ma.i.i templo vbi oēs iudei cōueniebant:in q̄ xp̄s freq̄nter docuit:vt deſcribunt q̄tuor euāgeliſte.Silr̄ in eccleſia magna ꝑ totuꝫ orbē diffuſa in qua xp̄us ꝑ apl̄os euāgeliū ꝓmulgauit:ſm ꝙ dicit̃ p̄s.18.In oēm terrā exiuit ſonus eoꝝ. a Ecce labia mea ñ ꝓhibebo.a ꝓmulgatione veritatis euāgelice ꝑ me ⁊ alios doctores eccl̄ie. b Iu.tu.nō ⁊c̃.qꝛ xp̄s eā manifeſtauit v̄bis ⁊ factis.

c Ueritatē tuaꝫ.q̄ impleſti ꝓmiſſum de xp̄o pr̄ibus factū. d Et ſalutare tuū.i.meipſum a te miſſum ꝓ ſalute hoīuꝫ.

e Dixi.oīa iſta manifeſte docuit xp̄us.vt p3 ex decurſu euangelij.

f Non ab.mi.tuā quā ꝑ me voluiſti mūdo facere. g Et ve.tuā.qꝛ mīa ⁊ v̄itas ſemꝑ ſe cōcomitantur in opibꝰ dei. h A cōcilio multo.ſic d3 ſcribi ꝑ.c.qꝛ ſic ē in hebreo.⁊ ī tranſla.Hiero.iuxta hebreū hr̄.In eccleſia multa.qd idem eſt. i Tu āt dñe.Hic ꝯñter deſcribit̃ ipſius xp̄i deuota deprecatio ꝓ ſtatu corꝑis ſui myſtici.⁊ p̄mo q̄ꝫtum ad amotionē mali.⁊ 2° q̄ꝫtū ad adeptionē boni.ibi.Exultēt.Circa p̄mū dicit.Tu aūt dñe.i.tu ds pr̄. k Ne lon.fa.⁊c̃.i.a corꝑe meo myſtico:ꝓ quo xp̄s legit̃ frequēter oraſſe in euāgelio. l Miſe.tua ⁊c̃.oratione meā ſemper exaudiendo.Ois enim oratio xp̄i ꝓcedens ex voluntate deliberatiua fuit exaudita.ſ3 ꝙ dicit ſaluator Jo.11.Ego āt ſciebā qꝛ ſꝑ me audis:qꝛ volūtas xp̄i deliberatiua ſemꝑ fuit ⁊ ē ꝯformis volūtati diuine ⁊ cām hꝰ deprecatiōis ſubdit.d. m Qm̄ cir.me ma.ſ.pene

n Quoꝝ nō eſt nu.mlt̄e eni penalitates fuerūt inflicte xp̄i fidelibꝰ a p̄ncipio eccl̄ie:vt p3 in apl̄is ⁊ martyribꝰ. o Cōprehēderunt me ini.mee.qꝛ a p̄ncipio fuerūt aliq mali cū bonis ī corpore xp̄i myſtico: vt p3 de iuda ꝓditore:⁊ multis alijs.a p̄ncipio aūt inſurrexerūt hereſes:vt p3 ex epl̄is pauli ⁊ alioꝝ apl̄oꝝ.pꝑ qd btūs Jo.ī euāgelio ſuo exp̄ſſit diuinitatē xp̄i ꝯ ebionē ⁊ cherinthū ⁊ eoꝝ ſequaces eā negātes ſm qd dicit Hiero.in libro illuſtriū viroꝝ. p Et nō potui vt vi.qꝛ hereſes inſurgētes multū obnubilabāt fidē ſimpliciū.

q Multiplicate ſūt ⁊c̃.modꝰ ē loq̄ndi hyꝑbolicꝰ.ad deſignādū multitudinē hereſuꝫ q̄ īſurrexerūt ī eccl̄ia dei.ſ3 ꝙ p3 ꝑ Aug.de hereſibꝰ.

r Cōplaceat ti.dñe vt eruas me.i.corpꝰ meū myſticū a malis p̄dictis.

s Dñe ad ad.me reſpice.ꝯ mala īſurgētia de futuro. t Cōfundāt̃ ⁊ reuertant̃ ⁊c̃.i.fideliū meoꝝ vitā:cuiuſmodi fuerūt tyrāni in p̄mitiua eccl̄ia:quoꝝ multi fuerūt cōfuſi corꝑaliter ſ3 ordinē diuine iuſticie.⁊ aliq cōfuſi confuſione pnie q̄ ē ꝯfuſio adducens gloriā.qꝛ multi videntes patientiā martyrū ⁊ dei v̄tuteꝫ circa ip̄os cōuertebant̃ ad fidē. u Qui di.mi.eu.euge.iteriectio ē exultātis:q̄ aliqñ ꝓfert̃ ad ꝯgaudendū.⁊ ſic ꝓferebat̃ a fidelibꝰ ď patia martyrū gaudētibꝰ aliqñ ēt ꝓfert̃ ad deridēdū.⁊ ſic ꝓferebat̃ a martyrum perſecutoribus.

x Exultēt.h̄ ꝯñr pōit̃ depcatio xp̄i ꝓ ſuo corꝑe myſtico q̄ꝫtuꝫ ad adeptōꝫ bōi.cū dr̄.Exul.⁊ le.ſup te.deū pr̄eꝫ l̄ totā tritatē de bono qd datur eſ eis. y Omnes q̄.te.i.fideles mei q te q̄runt ꝑ verā fidem.

z Et di.ſꝑ ma.do.regr̄ando ď bōis eiꝰ. a Qui di.ſa.tu.i.me xp̄ꝫ quē miſiſti ꝓ ſalute hoīuꝫ. b Ego āt mē.⁊c̃.ſi h̄ r̄fert̃ ad ꝑſonā xp̄i.certū ē ꝙ vitā valde pauperē duxit ī h̄ mūdo ſic̄ p3 ex euāgelio.ſi āt r̄ferat̃ ad corpꝰ xp̄i myſticū.ſic certū ē ꝙ fuerūt ⁊ ſunt mlt̄i fideles pꝑ xp̄m paupꝑtatē eligētes. c Dñs ſol.ē mei.qꝛ ſufficiēter ꝓuidet̃ talibꝰ ex ꝓuidētia dei:ſm ꝙ dicit ſaluator.Math.6.p̄mū q̄rite regnū dī ⁊ iuſticiā eiꝰ.⁊ hec oīa adijcient̃ vobis.⁊ ideo ī fine p̄s concluditur.

a Adiutor meus.ad bonum pmouēdo. b Et ptc.meus a malis pſeruādo. c Tu es.ds me⁹ne tardaueris.mihi aſſiſtere ī pdictis.
d Beat⁹ q intelligit. Huic ps pmittit̄ talis titulus in hebreo.Ad victoriā ps.dauid:ꝛ in trāſla. Hier.iuxta hebreū. Pro victoria canticum dauid.ꝛ idez penit⁹ ſignificant.Ex pdictis āt pꝫ expoſitio h⁹ ti.ꝛ ex titulo apparet auctor ps.ſ.dauid.ſed mā huius ps.nō apparet pp qd̄ varie dr̄ a diuerſis.Dicunt enī aliq ꝙ dauid fecit hunc ps.p ſalomone filio ſuo:quē diſpoſuerat

Pſalmus. XL.

Adiutor meus ēt ptector meus tu ēs:deus meus ne tardaueris.
Pro victoria cāticum dauid.
Beatus q ītelligit XL. ſup egenū ꝛ paupem:in die māla libabit eū dn̄s. Dn̄s ↄſuet eū ꝛ viuificet eū: ꝛ beatū faciat eū i terra:ēt n̄ tradat eū i aiaꝫ inimicoꝝ ei⁹. Dn̄s opēꝫ ferat illi ſup lectū doloris ei⁹. vniuerſū ſtratū ei⁹ verſaſti i īfirmitate ei⁹. Egō dixi dn̄e miſere mei: ſānā animā meā q2 peccaui tibi. Inimici mēi dixerūt mala mihi: qn̄ mōriet̄ ꝛ pibit nomē ei⁹. Et ſi igrēdiebat̄ vt vidēret vana lōquebat̄ cōr ei⁹ ↄgregauit iniqtatē ſibi Egrēdiebat̄ foras: ēt loq̄bat̄ in idipꝫ. Adūerſuꝫ me ſuſurrabāt ōēs inimici mei:aduērſuꝫ me cogitabāt mala mihi. Uērbum iniquū ↄſtituerūt aduerſuꝫ me:nūn qd q dormit nō ādijciet vt reſurgat: Eteni hō pácis mee in quō ſperaui:qūi edebat panes meos magnificaūit ſup me ſupplātationē. Tu āūt dn̄e miſere mēi: ēt reſuſcita me:ēt retribuā eis. In h̄ cōgnoui qm̄ voluiſti me qm̄ n̄ gaudēbit inimicus me⁹ ſūp me.

regnare poſt ſe de volun tate dn̄i.vt appet.i.Paral.z8.hoc tn̄ nō obſtante adonias frater ei⁹ volebat euꝫ ſupplātare.vt hr̄.3.Reg.i.tū q2 hēbat p ſe abiathar ſūmuꝫ ſacerdotem ꝛ ioab pncipē militie:q adiuuabāt partem adonie.vt hr̄ ibidē. tū q2 videbat prēm ſuū ſenē iacentē in lecto tāꝙ impotentē.ſꝫ p ſapiaꝫ nathan pphe adonias fuit fraudat⁹ a pposito:ꝛ ſalomon cōſtitut⁹ in regno.vt hr̄.3.Reg.i. Dicunt igit̄ ꝙ de h̄ dauid fecit hunc ps.d.Beatus q intelligit ꝛc̄.i. btūs ſit nathā ppha q poſuit ītellectū ſuū p ſalomōe egeno ꝛ paupe:iꝙ tū adonias volebat eū de regno excere.Et ſic ↄn̄r ꝙ tū pn̄t lr̄aꝫ ſeq̄ntē applicant ad hāc māin.Sed hec expoſitio ꝛ ↄſimiles vident̄ diſſonare ab intētiōe ſaluatoris:Joh.i3.vbi allegat ſcripturā huius ps.tanꝙ dictā de ſeipſo ad lr̄am.d.Sed vt impleat̄ ſcriptura. Qui manducat meū panē:leuabit calcaneū ſuum ↄ me. Cui ↄcordat lr̄a hebraica in hoc ps.q̄ ſic hꝫ.Comedēs panē meū magnificabit ſup me talū.Et in trāſlatione. Hiero.iuxta hebreum que ſic habet.Qui manducabat panem meum.leuauit contra me plantam. Et ſcdm oēs expoſitores catholicos ſaluator Jo.i3.allegat ſcripturā de h̄ ps. Dicēdum igit̄ ꝙ dauid q plura myſteria xp̄i deſcripſit ꝙ alij pphete vt dictum fuit in pncipio huius libri.preuidens paſſionem chriſti ꝛ eius reſurrectionem in ſpiritu.fecit hunc pſalmuꝫ . q ſm hoc diuiditur in duas ptes .in prima agit̄ de xp̄i paſſione.in ſecūda de ei⁹ reſurrectione.ibi.Tu aūt dn̄e.Circa pmū ſciendum ꝙ paſſio xp̄i incepit a ſua pauptate quā pati cepit ab hora natiuitatis.Et iō pmo agit̄ de ei⁹ pauptate.ꝛ z°. d ei⁹ morte.ibi. Inimici mei.Circa p⁹ dic̄ dauid.Btūs q ītelligit ꝛc̄.i.xp̄m q ī pauptate fuit nat⁹ vtpote de paupe matre:ꝛ in paupere loco:ꝛ pauperib⁹ pānis inuolutus.ꝛ ſimiliter in paupertate ↄuerſat⁹.Un̄ dicit de ſeipō Math.8.Uulpes foueas hn̄t:ꝛ volucres celi nidos.fili⁹ aūt hois non hꝫ vbi caput ſuū reclinet.Silr̄ fuit ī paupertate mortu⁹:vtpote veſtib⁹ ſuis ſpoliat⁹ :ꝛ in alieno ſepulchro repoſitus.De iſto igit̄ paupe dicit dauid.Btūs q intelligit ꝛc̄.i.intus legit.ita ꝙ ſub pauptate quā geſſit in forma nr̄e hūanitatis.intus legit p verā fidem caritate formata diuitias ſue deitatis q̄s dabant itelligere opa diuine virtutis q̄ faciebat. e In die mala libera. eū dn̄s. q2 talem fidelē in die iudicij liberabit dn̄s a ptāte inimici.
f Dn̄s conſeruet euꝫ in corpore. g Et viuificet eū ſua gr̄a ī mēte.
h Et btūm faciat eum ī terra.ſ.viuētium in q̄ ē beatitudo vera.
i Et nō tradat eū in aiam.i.ad voluntatē. k Inimi.ei⁹.corpaliū ꝛ ſpiritualiū. l Dn̄s opem ꝛc̄.i.cū iacuerit ſup lectū afflictus dolore corpis ſeu mētis. m Uniuerſum ſtratū ei⁹ ver.mutat ppha modū loquēdi de tertia pſona ad ſcdam:q̄ mutatio fit valde frequēter in pphis.Et eſt ſenſus hui⁹ lr̄a ꝙ ſic cōſolet̄ ꝛ ſanet̄ a deo ꝙ non indigeat lecto parato ad iacēdum:ſed magis reuerſet̄ tanꝙ lect⁹ quo aliqs nō indiget.ampli⁹ p talē modum ſaluator Jo.5.c.dixit languido ab eo curato in pbatica piſcina.Surge tolle lectū tuum ꝛc̄.ꝛ h̄ pcepit ad manifeſtatiōem miraculi pfecte ſanatiōis.Conſter dauid cōuertit ſe ad orandum p ſe ſicut orauerat p alijs.d. n Ego di.dn̄e miſerere mei.cui⁹ cām ſubdit.d. o Sana aiaꝫ meā q2 pecca.tibi. in adulterio berſabee:ꝛ homicidio vrie:ꝛ ppl̄i nūeratione. Uirt⁹ enī diuinitatis xp̄i q̄ ſanat peccata ē eterna.ſm ꝙ dicit apl̄s ad Heb. i3. Jeſus xp̄s heri ꝛ hodie:ipſe ꝛ in ſecula.ppter qd̄ poterat ſaluare aiaꝫ dauid a peccatis. p Inimici mei. Hic ↄn̄ter agit̄ de xp̄i morte: ꝛ mutat dauid modū loq̄ndi.q2 pus locut⁹ fuerat de xp̄o:h̄ introducit xp̄m loquētem.ſic̄ ps.z°. cum locut⁹ fuiſſet de xp̄o.d.Quare fremuerunt gētes.ↄn̄ter introducit xp̄m loquētem in ppa perſona ꝛ dicētē. Ego āt cōſtitutus ſum rex ab eo ꝛc̄. ſicut fuit ibidē expoſitum. ꝛ hec mutatio fit frequēter in pphis.igit̄ in pſona xp̄i dicit̄. Ini.me dixerunt mala mihi.q2 iudei dixerunt ei vituperia frequēter. ſicut pꝫ Jo.8. Nōne bene dicim⁹ nos:q2 ſamaritan⁹ es tu:ꝛ demonium hēs. q Quādo morict̄:ꝛ peribit nomē eius. Frequēter enī tractauerūt de xp̄i morte:vt ſic piret memoria nois eius. Jo.ii.Ab illo die cogitauerūt vt interficerent eū.Alij etiā tres euāgeliſte ſcribunt q̄liter tractauerūt de eius morte.
r Et ſi ingrediebat̄ ꝛc̄. Hic mutat̄ ſimiliter modus loquēdi.q2 ſcriptura freq̄nter loq̄ndo de plrib⁹ in plurali trāſit ad loquendū de illis q̄ſi de vno.eo ꝙ ſūt cōiuncti ad aliquid vnū:ꝛ maxime in ſcripturis pphaꝝ. ꝛ ſic dicit̄ hic.Et ſi igrediebat̄. ſ.quilibꝫ de inimicis meis.
s Ut vide.me docentē vl̄ ↄuerſātē.
t Uana loquebat̄. q2 falſa referebat ad meā diffamationem. u Cor ei⁹ ꝛc̄.q2 frequēter iudei poſuerūt inſidias xp̄o:vt euꝫ caperēt in ſmone vl̄ in aliquo rephenſibili facto.ſicut patet in plurib⁹ locis in euāgelio.
x Egre.fo.ad vulgares turbas. y Et lo.in idip.diffamādo xp̄m vt auerteret deuotiōem ppl̄i ab eo.ſicut hētur Jo.io. Demoniū hꝫ ꝛ qd eum auditi: Poteſt etiam iſta littera ab illo loco.Et ſi ingrediebat̄ vt videret:exponi ſingulr̄ de ipſo iuda qui aliqn̄ egrediebat̄ ad tractandū cum iudeis de traditione xp̄i:ꝛ iterum ingrediebat̄ conſortium xp̄i ꝛ aploꝝ:vt videret tpus ꝛ locū quō poſſꝫ eum caute tradere.ꝛ ſic multa falſa ꝛ iniqua fingebat:ꝛ dicebat hinc ꝛ inde put ſcribunt q̄tuor euāgeliſte.
z Aduerſum me ſuſurrabant ꝛc̄.i.latenter detrahebant.
a Omnes inimici mei.ſ.ſcribe ꝛ phariſei ꝛ cōſimiles.
b Aduer.me co.ma.mihi.ſ.iferre mortē cōtēptibilē ꝛ doloroſā
c Uerbū ini.cō.aduer.me.q ordinauerunt xp̄m mortuuꝫ in ſepulchro cuſtodire.ne eius diſcipuli cū tollerent:ꝛ dicerent euꝫ reſurrexiſſe.vt hētur Math.z7.ideo ſubdit̄. d Nunqd q dormit.i.iacet mortuus in ſepulchro. e Non adijciet vt re. q.d.nō.Sic enī loq̄bant̄ de xp̄o mortuo illud qd̄ de reſurrectōe ſua pdixerat ↄtēnendo. f Eteni hō pa.mee ꝛc̄.q.d.xp̄s. Nō eſt mirū ſi iudei q erāt inimici mei talia dicebāt ꝛ faciebāt ↄtra me.q2 ēt diſcipulus me⁹ mihi familiari ↄ me ↄſpirauit cū eis.ſ. iudas ſcharioth.ꝛ h̄ ē qd̄ dicit̄.Eteni hō pacis mee.i.mecuꝫ habitans pacifice. g In quo ſpe.i.d quo dn̄di ꝙ cōſiderē d eo .ſ.in eo ꝙ portabat ꝛ cuſtodiebat illa q̄ ex deuotōe offerebātur p neceſſarijs xp̄i ꝛ diſcipuloꝝ eius:ꝛ ad dandum paupibus: vt hētur Jo.iz.ꝛ.i3. h Qui edebat pa.me.ꝛ dicit panes in plurali.q2 iudas cū alijs diſcipulis in cena dn̄i duplicem panē māducauit.ſ.corporalē ꝛ ſacr̄alem:q2 corpus xp̄i cū alijs ſumpſit.
i Magnificauit ſup me ꝛc̄.tradēdo me iudeis ad hoc ꝙ eſſem totaliter deiect⁹ ꝛ cōculcatus p mortē.ſed nō habuit intētum: q2 xp̄s p hoc magis exaltatiōeꝫ habuit tertia die reſurgēdo.tūc enim dixit.Data eſt mihi ois ptās in celo ꝛ in terra.
k Tu aūt dn̄e. Hic conſter agit̄ de xp̄i reſurrectiōe.cuꝫ dicitur in pſona xp̄i hois.Tu aūt dn̄e.i.tu deus pater vel tota trinitas.
l Miſerere mei vt nō dimittas diu aiam meam in inferno: ꝛ corp⁹ meum in ſepulchro. m Et reſuſcita me.animam corpori reuniēdo:quod factuꝫ fuit tertia die qn̄ reſurrexit ī corpe glorioſo. p gloria enī corporis quā non hūit an̄ reſurrectōem legitur xp̄s oraſſe:Jo.iz. n Et retribuā eis.iſtud fuit adimpletum quādo populus iudaic⁹ fuit occiſus ꝛ captiuatus p romanos ppter peccatum qd̄ cōmiſerat in xp̄m ſicut predixerat chriſtus Luc.i9.Uidens ieſus ciuitatē ſanctam hieruſalem fleuit ſup illā.d.Q2 ſi cognouiſſes ꝛ tu.ſ.mala tibi ventura ſilr̄ fleres.
o In hoc cognoui qm̄ voluiſti me.i.dilexiſti vel approbaſti.
p Qm̄ non gaudebit inimicus meus.i.populus iudaicus.
q Super me.ſ.finaliter:quia quāuis iudei de morte chriſti ad horam letati fuerint:tamen poſt reſurrectionem magis fuerunt contriſtati. quia tunc fuit magis declarata gloria chriſti.

Sed põt hic q̃ri: q̃uo xp̃s hõ q̄ habuit pfectam noticiã ab inſtã/
ti ſue cõceptionis p ſuã reſurrectiõem cognouit erga ſe dilecti/
onem vel approbatiõem p̃ris. Ad hoc dicẽdum q̄ p̃ter ſciaȝ di
uinã q̄ cõpetit xp̃o inquãtum de⁹. ponit̃ in xp̃o triplex noticia a
doctorib⁹. Prima ē q̄ cognoſcit v̄bũ ⁊ alia in verbo ⁊ ſm̃ iſtam
noticiam nõ recognoſcit vnã creaturã p aliam: vel vnũ effectũ
p alium. q2 in hac noticia non ſunt cognitões volubiles ab vno i
aliõ tranſeũtes: ſed p v̄bũ imediate alia cogſcũt̃. Scd̃a noticia
q̄ i p̃n⁹ ꝯceptõis ſue
cognouit res in ge/
nere p̄põ p ſciaȝ di
uinitus infuſam. ⁊
iſta noticia põt ꝯſi
derari dupliciter.
vno modo q̄ʒtũ ad
acq̄ſitionẽ: ⁊ ſic nõ
recognoſcit vnum
p aliud. q2 cognitõ
diuȝ q̄ ſic cognoſcit
ſil̃ ſibi fuit infuſa.
Alio mõ q̄ʒtum ad
vſũ ⁊ ſic bñ cogſcit
vnũ p aliud. ſic ha
bens noticiã acqui
ſitã vtẽdo ea aliq̄ñ
ꝯcludit effectuȝ p
cãm vel ecõuerſo cãm p effectũ. ⁊ vnũ ſil̃e p aliud: ⁊ ſic de alijs
mõis ꝯcludendi. ⁊ h̃ mõ xp̃s Math. 17. cũ q̄ſiuiſſet a petro. Re
ges terre a q̄bus recipiũt tributũ: a filijs ſuis an ab alienis? rñ/
dit petr⁹ ab aliẽis. ꝯcluſit xp̃s. g̊ filij ſunt liberi. Tertia cognitõ
ē experimẽtalis q̄ fuit acq̄ſita p lumẽ intellect⁹ agẽtis. ⁊ iſta co
gnouit vnũ p aliud ⁊ nõ ſolũ q̄ʒtũ ad vſũ: ſed ẽt q̄ʒtũ ad acq̄ſiti/
onem. ⁊ ſm̃ h̃ de xp̃o dicit apl̃s Heb. 5. Didicit ex his q̄ paſſus ē
obedientiã. a Me aũt pp ⁊c̃. lȝ eñ xp̃s nõ meruerit gl̃iam
aĩe ſue quã ab inſtanti ſue ꝯceptiõis habuit: tñ meruit gl̃iaȝ cor
poris ⁊ ſuã exaltatiõem. ⁊ q̄ʒtũ ad h̃ dicit. Me aũt pp ĩno. i. pp
meritũ inocẽtis vite. b Suſcepiſti. corp⁹ gl̃ioſum mihi cõ/
ferendo: ⁊ in eodẽ ad te aſſumẽdo. ſm̃ q̄ dr̃ Mar. vlti. Et dñs
q̄dem ih̃s poſtq̄ʒ locut⁹ eſt eis aſſumpt⁹ ẽ in celũ. Et q2 hec aſſũ/
ptio ē ſtabilis ſm̃ q̄ ibidẽ ſubdit̃: ⁊ ſedet a dextr̃ dei. iõ ſequit̃.
Et cõfirmaſti me in cõſpectu tuo in eternũ. Ulti. in fi. p̃s. p̄pha
dauid gr̃as agit de p̃dictis. d. c Benedict⁹ do. de⁹ iſrl̃. q2 lȝ
ſit deus oĩum p creatiõem. tñ dicebat̃ deus iſrl̃ p debitũ cultũ
⁊ verã fidem. d Fiat fiat. in hebreo aũt hẽtur. Amẽ amen.
qd̃ importat veritatis cõfirmationeȝ. ¶ In p̃s. 40. Btũs q̄ in/
telligit. vbi dr̃ in poſtil. Sȝ põt q̃ri q̃uo xp̃s hõ. ADDITIO.

Hec qd̃ de facili põt ſolui ex mõ loquẽdi ſacre ſcripture.
Cõſueuit. n. ſcriptura de deo ẽt ſȝ deitatẽ aliq̄ dicere q̄
ei nõ ptinẽt ſm̃ ſuã eternã noticiã ſȝ ſolũ ſm̃ ſuũ effcm̃
eo mõ quo Geñ. 22. legit̃. Nunc cognoui q̄m̃ times deũ. qd̃ cõit̃
exponit̃. Nũc alios feci cognoſcere. Uñ a fortiori pñt exponi h̃
v̄ba p̃s. ſ. In h̃ cognoui q̄m̃ voluiſti me. i. alios cognoſcere feci.
Et ſic in hoc loco nõ req̄rit̃ altior altercatio. REPLICA.

In p̃s. Btũs q̄ intelligit circa illũ paſſũ. In hoc cognoui
q̄m̃ voluiſti me. poſtil. mouet q̄õnẽ q̊ gñe noticie xp̃s ce
pit cognoſcere. ⁊ bñ ſoluit. vide ibi. Burg. aũt nitit̃ ire
p cõpendiũ volẽs hũc paſſũ expõi ſic illũ Geñ. 22. Nũc cog̊ui. i.
cogſcere feci. Sȝ expoſitio h̃ bti Aug. 16. d̃ ciui. c 37. locũ hȝ vbi
ſcriptura loq̄t̃ d̃ nouitate cognitõis d̃i. h̃ ãt agit d̃ nouitate cogni
tionis hũanitatis ad deũ. Uerũtñ eã expoſitõȝ ſup allegatũ locũ
bur. geñ. abijcit ⁊ q̄ʒuis ſit. b. aug. ꝯtẽnit. h̃ ãt ꝯ poſt. cũ ñ hẽat lo
cũ grãdi pẽdit. qd̃ ē ſignũ icircũſpecti vl̃ inuidi. Pſalm⁹. XLI.

Quẽadmodũ deſiderat. Huic p̃s p̃mittit̃ tal̃ ti. i hebreo.
Ad victoriã eruditio filijs chore. ⁊ huic dictõi filijs p̄po
nit̃ l̃ra lamech: ad deſignãdũ q̄ eſt datiui caſus. ⁊ ē ſen
ſus q̄ p̃s iſte ē eruditio facta filijs chore a deo p ſpũȝ p̄pheticũ
q̄ cantãdus ē a leuitis cũ quodã conatu victorie: ſic ſupra freq̄n
ter expoſitũ eſt. Tñ ſm̃ Aug. q̄ dicit oẽs p̃s fcõs a dauid iſte p̃s.
denoiat̃ a filijs chore. nõ q2 ab eis fact⁹: ſed q2 ab eis decantan
dus. Sȝ ꝯ hoc videt̃: q2 lȝ filij chore fuerint de leuitis: tñ nõ fue
rũt cantores ſed ianitores. vt hr̃. 1. Paral̃. 26. iteȝ Ra. Sa. ⁊ alij
doctores hebrei ⁊ Hiero. q̄b⁹ in hoc magis ē credendũ. vt vr̃ di
cunt q̄ iſte p̃s. fact⁹ fuit a filijs chore. vtrũ ãt ab vno vl̃ plurib⁹
eoꝝ nõ inueni dcm̃ ab hebreis. Sed Hier. videt̃ ſentire q̄ fuerit
fact⁹ ab vno q̄ inter filios chore fuit excellẽtior. vñ in trãſla. iux̃
hebreũ põit talẽ titulũ. Pro victõia doctiſſimi filioꝝ chore. nec
h̃ dcẽȝ ifringit̃ p h̃ q̄ i ti. hebraico i pl̃ali dr̃: filijs chore. ſic d̃ aliq̄
li⁹ vl̃ tractatu edito ab aliq̊ frẽ minore freq̄nter dr̃: hec ē doctria frũȝ
minoꝝ. Sciẽdũ igit̃ q̄ lȝ filij chore p̃mo fuerint cũȝ patre ſuo in illa
rebellione ꝯ moyſen. de q̄ hẽtur Nu. 16. tñ audita rep̄henſione moy/
ſi penituerũt. alijs tñ ſe elongãtib⁹ a tabernaculis chore ⁊ ſibi adherẽ
tium remãſerũt. vt pſuaderẽt patri q̄ p̄eiteret ⁊ obediret moyſi: q̊ ñ
acq̄eſcente rupta fuit terra. ⁊ chore cũ ſibi adherẽtib⁹ peunte factuȝ
eſt grãde miraculuȝ vt filij eius. nõ pirent. ſm̃ q̄ dr̃ Nu. 16. vbi iſtud
miraculũ fuit pleni⁹ expoſitũ ⁊ infra pleni⁹ dicet̃ p̊s. 45. Extũc auteȝ
filij chore totis viſceri/
bus ꝯuerſi ſunt ad dñȝ.
⁊ d̃s dedit eis ſpm̃ p̄phe
ticũ: ⁊ multa de futuris
p̄phetauerũt. ⁊ p̊s fece/
runt: quoꝝ iſte ē vn⁹: in
quo agit̃ de ſtatu popu/
li iſrl̃ exñtis in captiuita
te babylonica quã preui
derunt in ſpũ. Et diuidi
tur in duas ptes. q2 p̃io
a dicta captiuitate libe/
ratio poſtulat̃. ⁊ 2° ad h̃
rõ allegatur. ibi. Iudica
me deus. q̄ lȝ ſit p̃s. diſti
ct⁹ ab iſto apud nos ⁊ in
trãſla. Hiero. in q̄ ponit̃
42. p̃pter qd̃ ſic q̄taui.
q̄ʒuis aliter nõ diſtinxerim: tñ non diſtinguit̃ apud hebreos. Prima i
duas. q2 p̊ deſcribit̃ deſideriũ liberatõis. 2° tedium dilatõis. ibi. Fue
runt mihi lachryme. Circa p̃mũ in pſona deuotoꝝ iudeoꝝ in captiui
tate babylonica exiſtiũ dicit̃. Queãdmodum deſiderat ceruus ⁊c̃. q̄
vexat⁹ a venatorib⁹ ⁊ calefactus multũ deſiderat aquam.
f Ita deſiderat ⁊c̃. i. vt reducar ad locũ tui cultus. ſ. in hierl̃m: quam
deus ad hoc elegerat. vt hr̃. 2. Paral. 6. g Sitiuit. i. ſũme deſide/
rauit. h A a mea ad deũ fortẽ viuũ. ſic eſt in hebreo. ⁊ in trãſla.
Hier. iuxta hebraicũ. Sed vitio ſcriptorum poſitũ eſt fontem in li/
bris noſtris cõiter p̃pter l̃raꝝ ſil̃itudinẽ: vel ex impitia aliquoꝝ cor/
rectoꝝ q̄ ex ignorãtia veritatis hebraice poſuerũt hic fontẽ. eo q̄ pre
mittit̃. Queãdmodum deſiderat ceru⁹ ad fontes aquaꝝ ⁊c̃.
i Qñ veniã ⁊c̃. i. i loco cult⁹ diui. h̃ mõ loq̄tur ſcriptura Exo. 23. Ter
in anno apparebit oẽ maſculinũ tuũ coram dño deo tuo.
k Fuerunt mihi. Hic ꝯñter deſcribit̃ tediũ dilatiõis. ⁊ p̃mo ex tp̄is
longitudine. 2° ex afflictiõis multitudine. ibi. Abyſſus. p̃ma in duas.
q2 p̃mo exp̃mit̃ tedium. 2° ſubdit̃ aliq̄le ſolatium. ibi. Quare triſtis.
Circa p̃mũ dr̃. Fuerũt mihi lachryme mee. q2 ppl̃s deuot⁹ freq̄ẽter
lachrimabat̃ in babylone p̄ captiuitatis longitudine magis amore
cult⁹ diui q̄ʒ patrie. vtrũq̄ʒ eñ erat tunc deſertũ. l Panes die ac
nocte. q. d. iſte lachryme ex tedio p̄cedẽtes auferebãt mihi appetitũ
comedẽdi. ſic dr̃ de ãna. 1. Reg. 1. Porro illa flebat ⁊ ñ capiebat cibũ.
m Dum dicitur mihi q̊tidie a babylonijs mihi exprobrantibus.
n Ubi ē deus tu⁹. q. d. nullius virtutis ē. q2 nõ põt ppl̃m ſuũ a captiui
tate liberare. ⁊ de talib⁹ blaſphemijs ꝯ deũ affligebant̃ boni iudei ſu
pra modũ. ideo ſubdit̃. o Hec re. ſũ ⁊c̃. cũ lachrymis orãdo. Hoc
mõ dicebat ãna. 1. Reg. 1. q̄ flendo orabat. Uinũ ⁊ oẽ qd̃ inebriare po
teſt nõ bibi ſed effudi aĩam meã in ꝯſpectu dñi. p Qm̃ trãſibo i
locum ta. i. in hierl̃m: vbi dauid p̃mo fecit tabernaculum ad reponẽ
dum archã dei. q Admirabilis. q2 ibi dabant̃ diũa rñſa ⁊ mira/
bilia. r Uſq̄ʒ ad domũ dei. q2 ibi fuit edificata dom⁹ dei p ſalo/
monẽ: ad quaȝ trãſlata fuit archa de tabernaculo qd̃ dauid fecerat.
vt hẽtur. 3. reg. 8. s In voce exultatiõis ⁊ cõ. ſ. diuine laudis. ibi
enim leuite diũas laudes cantabãt cum mẽtis exultatione.
t Son⁹ epulantis. In trãſla. Hiero. iuxta hebreũ hr̃. Multitudinis
feſta celebrãtis. ⁊ tunc ē plana l̃ra. ad idem aũt põt referri qd̃ dr̃ hic.
Son⁹ epulantis. q2 nõ ſolũ leuite diũas laudes cantabãt i pacificoꝝ
oblatõe: ſed ẽt offerẽtes: q̊ꝝ vna ps illi⁹ oblatiõis erat: ⁊ de illa epula
labant̃ letanter corã dño. u Quare triſtis. Hic ꝯñter ponit̃ aliq̄/
le ſolatium qd̃ ſurgebat ex h̃ q̄ ppl̃s deuotus firmiter ſpabat ab illa
captiuitate liberari. ſicut p hieremiaȝ ⁊ alios p̄phas fuerat dictum.
p̃pter qd̃ ſic dicebat ppl̃s deuotus loquẽdo ſibipſi. Quare triſtis es
aĩa mea. q. d. recipias ꝯſolatiõnẽ. ⁊ ſubdit cãm. x Spera in dño.
firmiter ab eo expectando liberatiõem. y Quoniam adhuc con
fitebor illi. cõfeſſione laudis in loco deputato ſuo cultui: ⁊ qualis fu/
tura ſit hec cõfeſſio ſubditur. z Salutare vultus mei. i. dans mi
hi leticiam ſalutis. a Et deus meus. tu es ſupple: ⁊ nõ alius.
b Ad meip̃m aĩa mea cõ. ē. pp p̃dicta. c Propterea. ad aliqualẽ
meã ꝯſolatiõem. d Memor ero tui de terra iordãis. i. bñficioꝝ
q̄ feciſti in terra iordanis qñ feciſti p̃res noſtros tranſire p alueum
arentẽ. ⁊ poſtea aque iuerunt ſm̃ curſum ſuum. vt hẽtur Ioſue. 3.

Me aũt p̄pter inocẽtiã: ſuſcẽpi
ſti: ⁊ ꝯfirmaſti me i ꝯſpectu tuo
i eternũ. Bñdictus dñs d̃s iſrl̃ a
ſeculo i ſeculũ: fiãt fiat. ¶ Pro
victoria doctiſſimi filioꝝ chore.
Quẽmadmodũ XLI.
deſiderat ceru⁹ ad fõtes
aquaꝝ: ita deſiderat aĩa
mea ad te de⁹. Sitiuit aĩa meã
ad deũ fortẽ viuũ: qñ veniã ⁊ ap
parebo añ faciẽ dei. Fuerũt mi
hi lachryme mee panes die ac
nocte: dũȝ dr̃ mihi quotidie: vbi
ē̃ſt de⁹ tu⁹. Hec recordãt⁹ ſuȝ ⁊
effudi i me aĩaȝ meã: qm̃ tranſi/
bo i locũ tabernaculi admirãbil̃
uſq̄ʒ ad domũ dei. In voce exul
tatiõis ⁊ ꝯfeſſiõis ſon⁹ epulãtis.
Quarẽ triſtis es aĩa mea: ⁊ qua
re conturbas me? Sperã in deo
quoniã adhuc ꝯfitebor illi: ſalu/
tarẽ vultus mei ⁊ deus me⁹. Ad
meip̃ȝ aĩa mea ꝯturbata ē: p̄pte/
reã memor ero tui d̃ t̃ra iordãiſ:

a ¶ Et hermonii.i.de mirabilibus factis i terra hermonii:q̄ ſic nomi/nata ē a mõte hermõ.⁊ eſt ꝓpe iordanē. b A mõte modico.q2 il/le mõs hermõ ē modicus reſpectu mõtiū in terra illa exñtiuꝫ. Dicit tñ' Ra.Sa.ꝙ mõs modic⁹ h̄ dr̄ mõs ſynai:q2 ē modic⁹ reſpectu mon tiuꝫ i qb⁹ mortui ſunt aaron ⁊ moyſes.i illo autē mõte dedit de⁹ po pulo iſrl' bñficiū legis.vt hr̄ Exo.19.⁊.20. Iſtoꝝ autē bñficioꝝ recor dabant̄ iudei i captiuitate babylonica poſiti ad ſuā ꝯſolationē.q2 ex illis habebāt ſpēꝫ ſue liberatiõis.q2 ſicut dicit Greg.omel'.i.Sequen tiuꝫ reꝝ certitudo ē pte ritorum exhibitio.

c Abyſſus.Hic ꝯñr de/ſcribit̄ tediuꝫ dilatiõis ex afflictiõis multitudi ne.⁊ mixtiꝫ deſcribitur hic multiplex afflictio ⁊ iterpoſita cõſolatio. dic ergo.Abyſſus abyſſuꝫ i uocat.i.vna afflictio ali am.Dr̄ eiꝫ cõiter ꝙ vnū dānuꝫ ſiue maluꝫ nõ ve nit ſolitariū : ſꝫ adducit ſecuꝫ alia:⁊ ſic fuit i pro poſito q2 cuꝫ malo ca/ptiuatiõis de terra pro/pria euenit iudeis malū oppſſiõis i ſeruitute ⁊ la borib⁹ duris ⁊ cõteptibi lib⁹ verbis ⁊ huiuſmõi.

d In voce cataractaꝝ. cataracte dei dñr fene/ſtre celi:q̄ p quandā ſili tudinē videnť aperiri i voce tonitrui ⁊ fulguris ⁊ pluuiaꝝ magnaꝝ in ta lib⁹ deſcendētiuꝫ.ſꝫ ꝙ dr̄ Gene.6.de diluuio. Et cataracte celi apte ſunt.⁊ p hāc ſiliťudinē denotať multitudo ⁊ magnitudo afflictionū q̄ ſup ppłiꝫ iſrl' venerunt tpe captiuitatis babylonice iuſto dei iudi cio ꝓ ſua iniqtate:iõ ſubdiť. e Oia excelſa tua ⁊ fluctus tui.i.pe ne i ſlicte a ſupiorib⁹ ⁊ i ſeriorib⁹. f Sup me trãſierunt.ſic aque nimie terrā cooperiūt.Uerū tñ q2 i talib⁹ dꝫ haberi patiētia:iõ ſubdiť.

g In die mãdauit dominus ⁊c̄. p diē intelligiť tempus proſperita/tis.⁊ per noctꝫ tempus aduerſitatis.Eſt igitur ſenſus: ꝙ ſicut deus in ꝓſperitate oſtēdit miſericordiā ſuam hoībus.ita tpe aduerſitatis quo oñdit iuſticiā ſuā.nõ dꝫ omitti canticū laudis ei⁹.ſm ꝙ dcm̄ fuit ſupra ps.33.Benedicā dñm in oi tpe.i.tēpore ꝓſperitatis ⁊ aduerſita tis.ideo ſubdiť. h Apud me oratio deo vite mee.i.directa deo q eſt auctor ⁊ cõſeruator vite mee. i Dicā deo ſuſceptor me⁹ es.q2 ppłm iſrl' ſuſcepit tanꝙ ſibi peculiarem educēdo de egypto mirabi/liter ⁊ dando ei legē. k Quare oblit⁹ es mei.dimittēdo me tādiu in captiuitate.licꝫ eni obliuio nõ cadat in deo.tñ ad modū obliuiſcē tis ſe hꝫ qñ petētibus auxilium nõ pbet. l Et q̄re contriſtatus i/cedo.p viam huius vite. m Dum affligit me inimic⁹.i. populus babylonicus. n Dū confringūť oſſa mea.laborib⁹ duris ⁊ verbe/ribus:ſicut in egypto fuerūt afflicti.vt patet Exo.5.

o Exprobrauerunt mihi.verbis duris ⁊ blaſphematorijs.iõ ſubdiť. p Dū dicūt mihi ⁊c̄.exponať ſicut ſupra. q Quare triſtis es aīa mea.Hic iterponiť ꝯſolatio ex ſpe liberatiõis:⁊ exponať ſicut ſupra.

¶ In ps.41. Queadmodum .vbi dicit̄ in poſtilla. Iſte pſalmus de/nominatur a filijs chore. ADDITIO.

Non habeť in lr̄a i.i.Paral'.26.ꝙ filij chore ſic ſimpliciter no minati fuiſſent ianitores ſed gdā choreitarū de filijs aſaph. vñ ſicut ex h̄ ꝙ aliq de filijs aſaph fuerūt ianitores:ñ hētur ꝙ aſaph nõ eſſet de cãtoribus:ſic eadē rõne ex hoc ꝙ aliq choreite erãt ianito res.ñ ſeqť ꝙ oēs filij chore eēnt iāitores:vñ illa auctas p poſt.allega ta nõ facit ꝯ opi.btī Aug.mlťi eni doctores heb.maioris auctis apud eos ꝙ̄ Ra.Sa.tenēt dauid fuiſſe auctorē oīum ps.dicere aūt ꝙ filij chore a tpe pditionis pr̄is eoꝝ qð fuit in deſerto habuerūt ſpm̄ ꝓphe ticum:vr̄ oīno irrõnabile.Tū q2 ſine fundamēto alicui⁹ auctoritatis ſacre ſcripture.Tū q2 nõ ē veriſile ꝙ in tā longis tpibus q̄ fluxerūt a tpe moyſi vſꝙ ad tps dauid nõ fuiſſet facta aliqua mētio i aliq̄ hiſto ria Ioſue vl' iudicū vel ſamuelis de ipſis filijs chore ſi fuiſſent ꝓphe vt poſtil.ſequēdo Ra Sa.vr̄ velle.Itē de aſaph eman ⁊ iditū nõ le/gitur aliqð miraculū in lr̄a:nec in dictis expoſitoꝝ:⁊ tñ eis ītitulanť plēs ps.vt pꝫ ps.diſcurrēti.Et iõ iſta q̄ de ꝓphia filioꝝ chore narran tur.videnť magis ficticia ꝙ̄ vera ex qbus cū alijs q̄ dicta fuerūt i ad/ditõe.ſ.p⁹ ps.vr̄ ꝙ opi.Aug.ſtat i ſuo vigore. REPLICA

Circa ps.Queadmodum.mouet Burgen. differentias inter beatum Hiero. ⁊ beatum Aug.de auctoritatibus pſalmorū

⁊ hermõnij a monte modico. Abyſſus ābyſſuꝫ inuocat: i voce cãtaractaꝝ tuaꝝ. Oia ēxcelſa tua ⁊ fluct⁹ tui:ſūp me trãſierūt. In diē mãdauit dñſ miſicordiā ſuā ⁊ nocte cãticū eius. Apūd me orō deo vite mee:dicā dēo ſuſce ptor me⁹ es. Quarē oblit⁹ es mei et q̄rē ꝯtriſtat⁹ īcedo dūꝫ affligit me inimic⁹. Dūꝫ cõfrigunť oſſa mea: exprobrauērt mihi q tribu lãt me iimici mei. Dūꝫ dicūt mi hi p ſinglos dies vbi ē ds tu⁹:q̄/re triſtis ēs aia mea ⁊ q̄re cõtur/bas me:Spa i do qm̄ adhuc cõ fitebor illi:ſalutare vultus mei ⁊ deus meus. ps. XLII.

Iudicā me ds ēt diſcer/

dë qbus vide circa pſalmū pmum. Pſalm⁹. XLII.

r Iudica me.Poſtꝙ poſtulata ē liberatio.h̄ ꝯñr ad h̄ alle i gať rõ.⁊ accipiť ex malicia gētis babylonice:q̄ erat de/dita idolatrie.⁊ iõ rõabile videbať ꝙ ppl's deū colēs ab ei⁹ ſuitute liberaret.⁊ h̄ eſt qð dr̄:Iudica me de⁹.i.ſm iudiciū tuū iuſtū libera me. s Et diſcerne caꝫ ⁊c̄.i. babylonica ido latrie dedita. t Ab ho.iniquo ⁊c̄.q2 pplus babylonic⁹ non ſolū male ſe hēbat erga deum p idolatriam.ſꝫ etiam erga homi nes p iniuſticiā.Et

ne cauſam meam de gente non ſãcta:ãb hoie iniquo ⁊ doloſo erue me. Q2 tñ es ds fortitudo mea:q̄rē me repuliſti ēt q̄re tri/ſtis icedo dū affligit me inimic⁹: Emittē lucē tuā ⁊ ūeritatē tuā: ipſa mē deduxerūt ⁊ adduxerūt i mõtē ſãnctū tuū ēt i tabernaclã tua. Et itroibo ad altare dei:ãd deū q letificat iuuētutē meam. Cõfitebor tibi i cithara de⁹ deuſ me⁹:q̄rē triſtis es aia mea ⁊ q̄re ꝯturbas me: Spa i deo quoniā adhuc ꝯfitebor illi ſalutare vult⁹ mei ⁊ ds me⁹. ¶ Ad victoriā fi/lijs chore eruditio. ps XLIII.

Deus auribus noſtris audi uimus:patreſ noſtri annū/

cā dicte libatõis al legať.cū ſubditur.

u Quia tu es ds ⁊c̄. q.d.ñ poſſū libera/ri p me ſꝫ ſolum ex tua fortitudine.

x Quare me re.a ci uitate ⁊ terra depu tata tuo cultui.

y Et q̄.tri.ice.⁊c̄. exponať ſic ſupra.

z Emit.lu.tuā.ad educēdū nos ð ťra babylõica:ſic emiſi ſti ad educēdū pr̄es nr̄os de egypto.ſic hr̄ Exo.14. Nūꝙ ðfuit colūna nub p diē nꝫ colūna ignis p noctē corā pplo.

a Et ve.tuaꝫ.q̄ p/miſiſti per moyſē nos libare de capti uitate qñ fuerťur ad te.Deut.30.Si ad chardines celi fueris diſſipat⁹ inde retrahet te dñs deus tu⁹ ad terrā quā poſſederūt pr̄es mei. b Ipſa me deduxe.i.de/ducēt logť ꝓpha de futuro p mõꝫ pteriti pp certitudinē ꝓphie ⁊ h̄ modus loquēdi frequēs ē in ꝓphis.Uñ Iſa.9.dr̄ de xpo ꝓ/tūc futuro.Paruul⁹ nat⁹ ē nobis. c In mon.ſan.tu.iſte eſt mons moria:vbi ſalomõ edificauit tēplū:vt hr̄.2.Paral'.3.

d Et i ta.tua.dicunť h̄ tabernacula loca q̄ erãt circa tēplū oro/ni deputata. e Et itro.ad al.dei.i.ad offerendū ſacrificia ⁊ oblatiões q̄ offerebanť in altari holocauſtoꝝ:⁊ ad offerēdū thy miama ſup altare incēſi. f Ad deū q le.⁊c̄.iuuēt⁹ ãt ppłi iu/daici fuit in exitu de egypto.ſꝫ ꝙ dicit dñs.p Hier.2.c. Recor dat⁹ ſiꝫ adoleſcētiā tuā:qñ ſecuta es me i deſerto.Et iſta iuuēt⁹ fuit qdāmõ renouata i liberatõe ppłi de captiuitate babyloni/ca.ſm ꝙ dr̄ infra ps.101. Renouabit vt aquile iuuent⁹ tua.

g Cõfitebor ti in ci.q2 diue laudes cantabanť a leuitis nõ ſolū humanis vocib⁹.ſed ēt muſicis inſtrīs.vt hr̄.1.Paral'.25.

h Quare tri.⁊c̄.exponať ſicut ſupra.Myſtice poſſet exponi ps iſte a pn̄.Queadmodū deſiderat ⁊c̄.de q̄libet pſona deuota:q̄ ꝯſiderās miſeriā pñtis vite reputat ſe eē in captiuitate babylo nis:q̄ cõfuſio iterptať.⁊ iõ totis pcordijs ſuſpirat de pñti ſeculo nequā eripi ⁊ ad terrā ſuā q̄ ē terra viuētiū pduci.ſm ꝙ dicebat Paul⁹ apl's ð ſeipo phil'.i.c. Deſideriū hñs diſſolui ⁊ eē cū xpo.⁊ iõ tal' pſõa ſic deuota plãgit ſe eē i miſia vite pñtl ⁊ depcať pdu ci ad glīaꝫ celeſtis vite.vbi deū ſuū videbit facie ad faciē:⁊ vbi erit laus iugiſ.ſꝫ ꝙ dr̄ ifra ps.83. Btī q̄ hitãt i domo tua dñe i ſe cula ſeculoꝝ laudabūt te.Et huic ſnīe ꝯſideratis pdictis poſſet littera huius ps.faciliter applicari: ꝓpter qð ptrãſeo.⁊ q2 ſe/lu lr̄ali iſiſtere ppono ſꝫ grãs a deo mihi datā. Pſalm⁹. XLIII.

i Deus aurib⁹ nr̄is. Huic ps.pmittiť tal' ti.i hebreo.Ad vi ctoriā filijs chore eruditõ.Et expõať ſic ti.ps pc.q ē idē i ſnīa cū iſto ⁊ ēt i vbis.niſi ꝙ hec dictio eruditio põiť h̄ i fine.ibi ãt põiť i 2⁰ loco.De mã ãt h⁹ ps.dicūt aliq ꝙ ps.iſte ē ð ſtatu captiuitatl babylõice:q̄ puiſa fuit a filijs chore:vt.ſ.dcꝫ ē ita ꝙ i h̄ ps.rcõdãť bñficia pplõ iſrl' pſtita ⁊ miſie i qb⁹ erat i ba bylõe:⁊ petiť libatio ab ipis.ſꝫ ſꝫ h̄ ps. iſte ñ differt a pcedēti i ſnīa niſi fõte modicū.pp qð alij exponūt ð ſtatu ppli i captiuita te fcā p romãos:i q̄ ſť mõ.Sꝫ h̄ ñ vr̄ rõabil' dcꝫ.q2 ab iſta capti uitate ñ rducēť ad terrā natiuitatl ſue.Uñ dr̄ Luc.21.ð iſta capti uitate.Captiui ducēť i oēs gētes:⁊ irl'ꝫ a gētib⁹ calcabit:dõec i/pleať tpa nationū.Et iõ ð iſta captiuitate ñ dicerꝫ ꝓpha illõ qð põiť i fine h⁹ ps.Exurge dñe adiuua nos.⁊ rdime ⁊c̄.Et iõ ſaluo meliori iudicio mihi vr̄ meli⁹ dicēdū:ꝙ ps iſte ſit fact⁹ ð pſecu. tõe quā ſuſtiuit ppl's iudaic⁹ ſb ãtiocho nobili.vt hr̄.1.⁊.2.macb. quā i ſpū puiderť filij chore.Scdõ h̄ igr̄ iſte ps.diuiť i tres ptes

q2 pmo deſcribit̃ antiquoꝝ dei bñficioꝝ recordatio. 2º pñtium maloꝝ deploratio. ibi. Nūc aūt repuliſti. 3º ꝑ liberatiõe depcatio. ibi. Hec oĩa. Prima adhuc in duas. q2 ꝑ recordant̃ pterita facta. 2º vba. ibi. Tu es ipſe. Circa pmū dr̃. Deus aurib' nr̃is ⁊c̃. ſm ꝙ dicit Ra. Sa. ⁊ bñ. ex iſta lr̃a p3 ꝙ filij chore nõ loquebatur ꝑ ſeipſis: q2 mirabilia q̃ fecit deus in exitu de egypto ⁊ i deſerto pplo iſrl' nõ cognouerūt ꝑ narratiõem pꝛũm ſuoꝝ. q2 ipſimet oculis ꝓpꝛis viderūt. ⁊ ideo loquunt̃ ꝑ pplo tūc futuro: qđ ipletū fuit tpe machabeoꝝ: quo populus exiſtẽs i magna afflictiõe recolebat bñficia ãtiqͥs prib' collata. Vñ i. z. macha. 8. dicit̃ õ iuda machabeo. Ammonuit ãt eos ⁊ de auxilijs dei q̃ facta ſūt erga parentes. ⁊ ꝙ ſub ſennacherib. 185. milia pierunt ⁊c̃. iõ ſubditur. a Opuſ qđ opatus es i diebus eoꝝ. i. morſi ⁊ ioſue ⁊ alioꝝ priꝫ. b Man' tua gentes diſpdi. q̃ hitabant in terra pmiſſionis. qđ ipletum eſt tpe ioſue. c Et plãtaſti eos. ſ. filios iſrl' in eadẽ terra. d Affliriſti pplos. q2 aliq eoꝝ fuerūt in plꝰs trucidati. vtpote chanãei ⁊ iebuſei. e Et ex. eos. q2 aliq eoꝝ receſſerūt pꝛe timõe añ igreſſū filioꝝ iſrl': vt dr̃ i. ſu iti i li' Joſue.

ciauerunt nobis. Opꝰs quod opat' es i dieb' eoꝝ: ⁊ i dieb' antiqs. Mañ' tua gẽtes diſpdidit: ẽt plãtaſti eos: afflixiſti pplos: ⁊ expũliſti eos. Nec enim i gladio ſuo poſſederũt terrã: ⁊ brachiū eoꝝ nõ ſaluauit eos. S3 dextera tua ⁊ brachiū tuū ⁊ illuminatio vult' tui: qm̃ cõplacuiſti i eis. Tū es ipſe rex me' ẽt ds me': q mãdãs ſalutes iacob. In tẽ inimicos nr̃os vẽtilabim' cornu: ẽt in noie tuo ſpnem' iſurgẽtes in nobis. Nõn ei3 i arcu meo ſpabo: ⁊ gladi' me' ñ ſaluabit me. Saluaſti ei3 nos de affligẽtib' nos: ⁊ odiẽtes nos cõfudiſti. In deo laudabimur tota die: ẽt i nomie tuo cõfitebimur i ſeculū. Nūc ãũt repuliſti ẽt cõfudiſti nos: ẽt non egredieris i v̄tutib' nr̃is. Auertiſti nos retrorſū poſt inimicos nr̃os: ⁊ q õderũt nos diripiebãt ſibi. Dediſti nos tãq̃ oues eſcarū: ẽt i gẽtib' diſpſiſti nos. Vendidiſti pópulū tuū ſine pcio. ẽt ñ fuit mltitudo i cõmũtatõib' eoꝝ. Poſuiſti nos opprobriū vicinis nr̃is: ſubſãnatiõe3 ⁊ deriſū his q ſũt i circuitu nr̃o. Poſuiſti nos i ſilitudinẽ gẽtib': cõmotionẽ capitis i pplis. Tota die verecũdia mea cõ me ẽ: ẽt cõfuſio faciei mee coopuit me. A voce exprobrãtis ⁊ obloquẽtis: a facie inimici ⁊ pſequẽtis. Hec oĩa vẽnerũt ſuper nos nec obliti ſum' te: ẽt iniq̃ nõ egim' i teſtõ tuo. Et non rẽceſſit retro cor noſtꝝ: ⁊ dclinaſti ſemitas nr̃as a via tua. Qm̃ hũmiliaſti nos i loco afflictiõis: ⁊ cooperuit nos vmbra mortis. Si obliti ſum' nomẽ dei nr̃i: ẽt ſi expãdimus manus noſtras ad deū alienum. Nonne deus requiret iſta: ipſẽ enim nouit abſcondita cordis. Quoniam propter tẽ mõrtificamur tota die eſtimati ſumus ſicut oues occiſionis. Exũrge q̃re obdõrmis domine:

de iudeis valde fuerũt interfecti. 3 Et in gẽ. di. nos. q2 multi de eis tūc fuerũt capti. ⁊ alijs gẽtib' in ſeruitute vẽditi. a Vendidiſti po. tuū ſi. pcio. tot eni de iudeis vendebant̃ ꝙ dabant̃ ꝑ modico pcio qđ q̃ſi ꝓ nihilo reputabat̃. iõ ſubdit̃. b Et nõ fuit mul. ſ. pecunie vel ementiū. c In cõmutatiõib' eoꝝ. ⁊ ꝑꝑ hoc pciū erat modicū ⁊ q̃ſi nullum: q2 pauci erãt emptores reſpectu vẽdentium. De hac ãt venditiõe iudeoꝝ ⁊ captiuatiõe ⁊ occiſione dr̃. z. Macha. 5. Erãt autem toto triduo. 80. milia interfecti. 40. milia vincti: non minus autem venũdati.

d Poſuiſti nos op. vici. noſtris. i. gẽtilib' q erãt circa terra3 pmiſſionis q gaudebãt de infortunio iudeoꝝ exprobrãtes eis ⁊ deridẽtes eos: ideo ſubdit̃. e Poſuiſti nos in ſilitudinẽ ⁊c̃. qñ eni loquebant̃ de infortunio aliquoꝝ. ponebãt ꝑ exemplo vel ſilitudie infortuniū iudeoꝝ. f Cõmotionẽ ca. in po. ſolent eni hoĩes mouere capita p admiratiõe. qñ vident aliqd magnū repente deiectū ⁊ anihilatum q̃lis erat ſtatus iudeoꝝ. g Tota die verecũdia mea cõ me ẽ. i. occurrit mihi occaſio verecũdandi. h Et cõfuſio faciei mee coopuit me. homo enim cõfuſus ſolet faciẽ opire ⁊ ſe q̃ntum põt abſcõdere. i A voce exprobrãtis ⁊ obloquentis. cõ pplm iudaicū. k A fac. ini. ⁊ pſequẽtis. q2 nõ ſolū moleſtabant eos v̄bis ſ3 etiam factis. l Hec omnia. Hic conſequenter ponitur deprecatio pro liberatione. ⁊ primo ad hoc allegatur rõ ex pte ppli afflicti. ſecũdo ex parte dei. ibi. Exurge. Rõ autẽ q̃ dꝫ mouere deũ ad liberandū pplum afflictū ex pte eius eſt. qñ ſuſtinet patiẽter ⁊ nõ mouet̃ a lege dei. ſic fuit in ꝓpoſito: q2 in pſecutõe regis antiochi l3 aliq iudei legẽ dereliquerint. tñ maior ps ſatl ſtetit in lege dei. ⁊ p ea ſuſtinẽs afflictiones ⁊ tormẽta exquiſita. vt habet̃ .i. Mach. ⁊. z. ⁊ h eſt quod dicitur hic. hec omnia ſcilicet mala ſupra dicta m Venerũt ſu. nos. nec obliti ſum' te. q a colim' te ſic deū nr̃m. n Et iniq̃ non egim' in teſtõ tuo. mandata legis tue trãſgrediendo. o Et nõ receſſit retro cor noſtrum. ꝑ apoſtaſiam a fide. p Et declinaſti ſemitas nr̃as a via tua. q2 ꝑ afflictiões q̃s ſuſtinem' videt̃ ꝙ repuleris nos a te. q Quoniã humiliaſti nos in lo. af. q2 iudei tpe illo fugerunt ad loca deſerta q erãt afflictiua: ita ꝙ habebant afflictionẽ ſuper afflictionẽ. Unde dicitur. z. Macha. 5. Judas autẽ machabeus ſeceſſit in deſertum locū. ibiq3 inter feras vitam in montibus cum ſuis agebat ⁊ feni cibo veſcentes demorabant̃. Unde hic in hebreo ⁊ in tranſlatione Hiero. iuxta hebraicum habetur: in loco draconū pro quo nos habem': in loco afflictionis. r Et coopuit nos vmbra mortis. q2 i quolibet momẽto erant in mortis periculo. s Si obliti ſumus ⁊c̃. eius recordatione3 debitis tẽporibus omittendo. t Et ſi expandimus manus ⁊c̃. ſcelus idolatrie cõmittendo. v Nonne deus requiret iſta. ad puniendum ſuo iuſto iudicio. q. d. ſic. vnde ſubditur. x Ipſe enim nouit ⁊c̃. Hoc dicitur contra errorem gentilium quorundã qui negabant diuinam prouidentiam ſe extendere ad act' hominū. y Quoniã propter te. i. propter cuſtodiam legis tue. 3 Mortificamur tota die. iuſſerat enim antiochus interfici iudeos: qui nollẽt ad ritum gẽtilium tranſire: vt habetur. i. Machab. i. a Exurge. hic cõſequẽter ad liberatione3 populi allegatur ratio ex parte dei cui ſeruiebat populus iudaicus: ⁊ ipſe poterat eum liberare in momento. ideo dicitur: Exurge. ⁊ loquitur õ deo more humano. quia ille qui oppreſſo vult auxilium ferre ſurgit ad iuuandum ipſum. b Quare obdormis domine. deus enim ad modum dormientis dicitur ſe habere. quando permittit malos dominari ⁊ iuſtos tribulari. vnde quando aliqua talia videntur: cõiter dicitur: deus dormit.

S3 q2 victorie iſte fuerũt fcẽ diuina virtute magis q̃ humana. ideo ſubdit̃. Nec. n. in gladio ſuo poſſederũt terrã. ⁊ p3 lr̃a. f Tu es ipſe. Hic cõſequenter recolunt̃ antiquoꝝ v̄ba. q2 ioſue ⁊ alij bellatores illi' tpis videntes victorias mirabiles q̃s deus dabat eis: attribuebãt eas diuine virtuti. ⁊ ita ſperabant de futuris. ⁊ ideo ſic dicebãt. Tu es ipſe rex me'. ꝑ ſpãlem gubernatiõem: ꝓpter qđ etiã deus dedit illi pplo leges. 63 qđ dicit̃ infra ps. 146. Nõ fecit taliter oĩ nationi: ⁊ iudicia ſua nõ manifeſtauit eis. Et h fuit q2 xp̃s de illo pplo erat naſcitur'. g Et deus me'. ꝑ ſpãlem cultū. h Qui mãdas ſalu. iacob. i. victorias in bellis. pplꝰs eni iudaic' exiuit de iacob ꝑ. iz. patriarchas: a qbus denoĩate ſunt. iz. tribus iſrl'. i In te. i. ꝑ tua3 virtutẽ. k Inimicos no. ventilabimus. i. fugere faciemus. l Cornu. i. ptãte nobis a te data. Sicut eni de pterito ⁊ de pñti hẽbãt victorias virtute dei. ita ſpabãt õ futuro. m Et i no. tuo ⁊c̃. i. nullo mõ timebim' de eoꝝ inſultib' de tua virtute cõfidentes. ideo ſubdit̃. n Nõ eni in arcu meo ⁊c̃. ⁊ p3 littera vſq3 ibi. o In deo laudabimur tota die. i. ſi laudamur õ talibus victorijs. totū attribuat̃ deo: ⁊ nõ nobis p Et in noie tuo cõfitebimur. cõfeſſione laudis ꝑ beneficijs collatis nobis. q In ſeculū. hoc ẽ ſemp in futuro. r Nūc aūt. Hic cõſñr recolunt̃ miſerie in qbus erat pplꝰs iudaicus tpe antiochi regis. cū dicit̃. Nunc aūt repuliſti. q2 videbat̃ gens iudeoꝝ a deo repulſa. ſicut mulier cui dabat̃ libellus repudij. s Et cõfudi. nos. Unde dicit̃. i. Macha. i. ⁊ vniuerſa dom' iacob induit cõfuſionẽ. ⁊ maxime q2 antioch' rex poſuit abominandū idolum deſolatiõis ſup altare dei: vt dicit̃ ibidẽ. t Et non egre. ⁊c̃. in hebreo ⁊ in trãſlatiõe Hiero. hr̃. In exercitib' noſtris. ⁊ ide3 eſt. tū q2 iudei nõ poterãt tūc cõgregare exercitū: tum q2 ſi tūc cõgregarent. pugnare tñ cõ antiochū regẽ nõ auderent. u Auerti. nos re. ⁊c̃. i. fugere nos feciſti ⁊ inimicos nr̃os nos inſequi. vñ dicit̃. i. Macha. z. ꝙ matathias ⁊ filij ei' fugerunt ad montes. ⁊ ꝙ multi ſecuti fuerũt eos. x Et q oderunt ⁊c̃. q2 antioch' ⁊ milites ſui rapiebãt bona iudeoꝝ. y Dedi. nos tanq̃ oues ⁊c̃. q̃ interficiunt̃ vt edant̃: ſic tpe antiochi multi

a Exurge.repetit̃ h verbũ ad exp̃mẽdũ deſideriũ liberatiõis.
b Et ne repellas.ſ.p̃ces nr̃as. c In finem.ideſt finaliter.
d Quare faciẽ tuã auertis.loq̃tur de deo more humano:quia q̃diu
oꝛationẽ aliquoꝝ nõ exaudit:faciẽ ſuam auertit. e Obliuiſceris
inopie nr̃e.in tãta eni inopia erãt:ꝙ feni cibo veſcebant̃ vt p̃dictũ ẽ.
f Et tribulatiõis noſtre:qꝛ multis modis ⁊ varijs tribulant̃: vt patʒ
p̃mo Mach.⁊.z. g Qm̃ humil.ẽ in tribulatõe aĩa nr̃a.i.vita nr̃a:
tũ qꝛ i ſignũ humilitatis nr̃e vel humiliatõis ponebãt cinerem ſup

exurge ⁊ nẽ repellas in finem.
Quare faciẽ tuã auertis:obliui-
ſceris inopie nr̃e: ⁊ tribulationis
nr̃e: Qm̃ humiliata ẽ i puluere
aĩa nr̃a:ↄglutinat᷒ ẽ i terra vẽter
nr̃.Exurge dñe adiuua nos:ẽt re
dime nos ꝓpter nomẽ tuum.]
Victori ꝓ lilijs filioꝛuʒ choꝛe
eruditiõis cãticũ amãtiſſimum.

Eructauit coꝛ XLIIII.
meũ verbũ bonum:dicõ
ego opa mea regi. Lin-

capita ſua:ſic mos erat
iudeoꝝ:tũ qꝛ habitabãt
i mõtibus iter feras: vt
ẽ dcm̃ vbi nõ habebãt le
ctiſternia ſed iacebãt in
pulueribus.⁊ iõ ſubdit̃.
h Conglutinat᷒.i.imme-
diate adherens.
i In terra vẽter noſter.
qꝛ nec etiaʒ paleas habe
bãt quas iter ſe ⁊ terraʒ
ponerẽt.ideo cõcludit̃.
k Exurge dñe adiu.nos.
tantis malis oppreſſos.
l Et redime nos ⁊c̃. qð
colim᷒:ne ex malis q̃ ſu
ſtinem᷒ veniat apud gẽ
tiles i cõtẽptũʒ. Mora
liter põt exponi p̃s.iſte de quolibet fideli i magna afflictione poſito
mẽtis vel coꝛpoꝛis vel vtroqʒ modo:q tñ patiẽter ſuſtinet priſtina be
neficia dei ſibi collata recolẽs: vt ſe oſtẽdat gratuʒ.⁊ ꝑ cõſequẽs di-
ſpoſitũ ad alia i futuro recipienda.⁊ ſic vlteri᷒ explicat mala q̃ ſuſti-
net corã deo:petens humiliter ⁊ deuote ab eis liberari diuina miſeri
coꝛdia ⁊ virtute. Pſalmus. XLIIII.

m Eructauit ⁊c̃. Huic pſalmo p̃mittit̃ talis titulus i hebreo. Ad
victoriã ſuꝑ ſoſanim filijs choꝛe eruditio cãtici dilectionuʒ.
Circa quod ſciẽdũ ꝙ iudei moderni dicũt ꝙ hoc nomẽ ſoſa-
nim ſignificat roſas i plurali. Hiero.aũt trãſfert lilia q ponit hic talẽ
ti. Victori ꝓ lilijs filioꝝ choꝛe eruditõis cãticũ amãtiſſimũ.credo tñ
ꝙ Hiero.melius dicit i ꝓpoſito. ⁊ ꝙ tꝑe ſuo iudei dicebãt ſignifica-
tionẽ dicte dictõis lilia i plurali ⁊ liliũ qñ ponit̃ in ſingulari ipſi᷒. vñ
in toto veteri teſtõ vbicũqʒ ẽ iſta dictio hebꝛaica i plurali vel ſingula
ri. Hiero.tranſfert lilia vel liliũ.⁊ in q̃dã glo.hebꝛaica ſuꝑ locuʒ iſtũ
ego repi ſic dictũ. Victoꝛia ſuꝑ lilia. Quicq̃d tñ ſit de ſignificatõe iſta
r illa.ñ mutat̃ tñ ſnĩa apð heb.nec apð latios:qꝛ ſ3 heb.ꝑ lilia vl' roſas
h itelligũt̃ filij iſrl':q alios pp̃los i fidð excellebãt ⁊ cultu vni᷒ dei ⁊ i p̃s.
iſto exp̃mũt̃ ꝓſꝑitas filioꝝ iſrl' q̃ fuit p̃uiſa i ſpũ a filijs choꝛe. ⁊ h ab
vno coꝝ vel pluribus.ſicut expoſitũ fuit ſupꝛa.p̃s.40. Tñ de iſta ꝓ-
ſperitate varie dr̃ ab hebꝛeis. Dicũt enim aliq̃ ꝙ fuit illa quã habue
runt ſub rege aſſuero ad ꝓcurationem regine heſter. Et ſm hoc p̃s.
iſte loq̃tur ad lr̃am de rege aſſuero ⁊ regina heſter ⁊ ſtatu ꝓſpero iu-
deoꝝ tꝑe illo. Alij dicũt ꝙ loquit̃ de ꝓſperitate que fuit ſub ſalomo
ne.que ſatis apparet.3. Reg.⁊.z. Paral'. Et ſm hoc p̃s.iſte loquit̃ ad
lr̃am de rege ſalomone ⁊ filia pharaonis ei᷒ vxoꝛe. Uel ſm alios de
regina ſaba q̃ venit ad regẽ ſalomonẽ ⁊ dedit ei.izo.talẽta auri ⁊ aro
mata multa nimis ⁊ gẽmas p̃cioſas.vt habet̃.3. Reg.io. Aliqui autẽ
doctoꝛes catholici dicũt ꝙ p̃s.iſte loquit̃ ad lr̃aʒ de rege dauid ⁊ ber
ſabee:ex q̃bus deſcenderũt multi reges boni ⁊ iuſti.vt ezechias ⁊ io-
ſias ⁊ plures alij q ꝑ roſas vel lilia deſignant̃. Sed oẽs iſte expoſitio-
nes vel cõſimiles excludunt̃ ꝑ hoc ꝙ de rege de quo fit ſermo in hoc
p̃s.infra dicit̃.vt pʒ ex decurſu lr̃e. Sedes tua de᷒ in ſeculum ſeculi
virga directiõis. Itẽ poſtea ſubdit̃ de rege ⁊ regina ſil'. Audi filia ⁊ vi
de ⁊ inclina aurẽ tuã ⁊c̃.⁊ ſubditur. Et cõcupiſcet rex decoꝛẽ tuũ.qm̃
ipſe eſt dñs deus tu᷒:⁊ adoꝛabũt eũ. Et in tranſlatiõe hier. iuxta he-
bꝛeũ hẽt̃. Et cõcupiſcet rex decoꝛẽ tuũ qꝛ ipſe ẽ dñs d̃s tu᷒ ⁊ adoꝛabũt
eũ. De aſſuero aũt vel ſalomone vl' dauid ſeu quocũqʒ alio rege moꝛ
tali nõ põt dici ꝙ ſit de᷒ ⁊ latria adoꝛãdus. Iteʒ Heb.i. apl's allegat
hunc p̃s.dictũ ad lr̃am de xp̃o dicens. Ad filium aũt. Thꝛonus tuus
deus in ſeculũ ſeculi.ꝓpter qð p̃s.iſte loquit̃ ad lr̃am de rege imoꝛta
li ieſu chꝛiſto qui eſt vere deus latria adoꝛãdus:⁊ de ſua ſponſa eccle
ſia tanq̃ʒ de regina. Item in tranſlatiõe chaldaica q̃ apud hebꝛeos ẽ
autẽtica:⁊ vocat̃ targũ:vbi nos hẽmus in hoc p̃s. Specioſus foꝛma
p̃ filijs hoĩum.hẽtur ſic. Pulchꝛitudo tua rex meſſia maioꝛ q̃ʒ filioꝝ
hoĩs. Ex quo pʒ ꝙ p̃s.iſte intelligit̃ de xp̃o ẽt ſm hebꝛeos. Igitur ſm
hoc põt exponi ti.p̃dict᷒. Ad victoꝛiã ſuꝑ lilia ⁊c̃.vt ſit ſenſus:p̃s. iſte
eſt eruditio facta ꝑ ſpm̃ ſanctũ filijs choꝛe cantici dilectionũ ſuꝑ lilia
.i.de cantico dilectionũ xp̃i ⁊ eccleſia ꝑ lilia deſignatoꝝ.qꝛ xp̃s virgo
eſt.⁊ eccleſia mater ⁊ virgo.⁊ hic p̃s idem eſt qð iſtud canticũ decan-
tandum ad victoꝛiã.i.cũ quodã conatu leuitaꝝ.ſicut frequẽter ſupe

rius expoſitum eſt.⁊ ad eundem intellectũ de facili põt reduci
ti. Hiero.vt pʒ de ſe. Secũdum igit̃ hunc ſenſuʒ p̃s.iſte diuidi
tur in duas ꝑtes.qꝛ p̃mo p̃mittit̃ q̃dã p̃fatio.⁊ ſecũdo ſubdit̃
narratio.ibi. Specioſus foꝛma. Premittit̃ aũt p̃fatio:qꝛ de ma
xima re loquit̃ p̃s.iſte.ſ.dulciſſima dilectione xp̃i ⁊ eccleſie. In
qua p̃fatione p̃mo ponit̃ p̃ncipale agens hui᷒ p̃s.ſ.ſpũs ſanctus
in q̃dam plenitudine.cũ dicitur. Eructauit coꝛ meũ.ſicut enim
venter ex plenitudine cibi coꝛꝑalis emittit eructationẽ.ſic coꝛ

gu̇a mea calam᷒ ſcribe:velociter
ſcribẽtiſ.] Specioſus foꝛma p̃ fi
lijs hoĩuʒ:] diffuſa ẽ gr̃a i labijs
tuis:ꝓpterea bñdixit te d̃s i eter
nũ. Accigere gladio tuo: ſuꝑ fe-
mur tuũ potentiſſime. Specie
tua ⁊ pulchꝛitudie tua: itẽde ꝓ-
ſꝑe ꝓcede ⁊ regnã. Propter vi
tatem ⁊ mãſuetudinẽ ẽt iuſticiã
⁊ deducet te mirabiliter dextera
tua.] Sagitte tue acute:ppl'i ſb
te cadẽt i choꝛda iimicoꝝ regis.

ꝓphete ex plenitu
dine gratie ſpũalis
emiſit hunc ſermo
nem. ideo ſubdit̃.
n Uerbuʒ bonũ.
qꝛ eſt myſterij xp̃i
⁊ eccleſie exp̃ſſiuũ.
⁊ ideo non ſolũ bo
nuʒ ſed ẽt optimũ
Et in hoc i quodaʒ
generali tangit̃ ma
teria hui᷒ p̃s. Ter
tio oſtenditur intẽ
tio cũ ſubditur.
o Dico ego opera
mea regi.i.ad lau-
dem regis regũ ie-
ſu xp̃i. Quarto mo
dus loquẽdi cũ dicit̃. p Lingua mea ⁊c̃.i. ſpũs ſancti.q in
docẽdo nõ indiget interuallo tꝑis. q Specioſus foꝛma.h
ↄñter ponit̃ narratio.⁊ p̃mo deſcribit̃ regis xp̃i magnificentia.
ſcðo ſponſe decẽtia.ibi. Aſtitit regina.tertio ꝓlis ↄueniẽtia.ibi.
Adducent̃. Circa p̃mũ.p̃mo deſcribit̃ xp̃i magnificẽtia q̃tum
ad hũanitatẽ.ſecũdo q̃tuʒ ad deitatẽ.ibi. Sedes tua de᷒. Iſta
tñ diuiſio nõ eſt p̃ciſa:qꝛ in p̃ma ꝑte fit aliq̃ mentio de deitate:
⁊ in ſecũda de humanitate:ſed ẽ a pluri. Circa p̃mũ ſciẽduʒ ꝙ
ſpecioſitas optume ſedet in p̃ncipe.ꝓpter qð dicit̃. Spẽs p̃ua-
mi digna eſt imperio.⁊ quantũ ad hoc dicit̃ de xp̃o. Specioſus
foꝛma ⁊c̃. Fuit eni ſpecioſus pꝛe alijs ex ꝑte coꝛpoꝛis.qꝛ coꝛpus
eius fuit foꝛmatũ ſpũs ſancti virtute.in cuius oꝑe non põt eſſe
erroꝛ nec defect᷒. Similiter ex ꝑte anime.qꝛ ab inſtanti creati-
onis fuit repleta oĩb᷒ gratijs virtutibus ⁊ ſcientijs.ſm qð dicit̃
Ioan.3.ꝙ datus ẽ ei ſpiritus non ad mẽſuram. Secũdo in p̃nci
pe ſedet optime eloquẽtie claritas.⁊ quãtum ad hoc ſubditur.
r Diffuſa eſt gr̃a in labijs tuis.vñ dicit̃ Luce. 4. Mirabant̃
oẽs in verbis q̃ ꝓcedebant de oꝛe ei᷒. s Propterea bñdixit
te deus in eternũ.iſta bñdictio ẽ gloꝛie coꝛpoꝛis collatio ⁊ ad ce
lum aſſumptio.quã nõ habuit xp̃s a p̃ncipio ſed ex virtutis me
rito. Tertio in p̃ncipe requirit̃ ꝓbitas.⁊ quãtum ad h ſubdit̃.
t Accingere gladio tuo.nõ materiali quo xp̃s nõ fuit vſus.imo
vſum eius ꝓhibuit petro. Io.18. Dixit g̃ ih̃s petro. Mitte gla-
dium tuũ in vaginã. Et ideo gladius hic itelligit̃ verbũ dei.ſm
ꝙ dicit apl's Eph.6. Et gladiũ ſpũs qð eſt verbũ dei. Et iſto gla
dio vſus fuit xp̃s ſuo verbo p̃ſcindẽs vitia ⁊ erroꝛes.
u Suꝑ femur tuũ.ꝑ femur vbi viget vis generatiua itelligitur
humana nã:in q̃ xp̃s p̃dicauit ⁊ docuit. Cõſequẽter redit ad de-
ſcribendũ expꝛeſſius ſpecioſitatẽ.d. x Specie tua ⁊ pulch.
tua. Circa qð ſciendũ ꝙ ſpecioſitas ꝓp̃e cõſiſtit in viuacitate co
loꝛis ⁊ ꝓpoꝛtione mẽbꝛoꝛum:ſed ad pulchꝛitudinẽ cũ iſtis re-
quiritur debita ꝑfectio quantitatis. Uñ.4.ethi.dicit̃ ꝙ in ꝑui
p̃nt dici foꝛmoſi ⁊ cõmenſurati nõ tñ pulchꝛi. In xp̃o aũt nihil
defuit de his q̃ ꝑtinent ad debitam foꝛmoſitatẽ ⁊ ꝑfectionem
coꝛꝑis ⁊ anime:ideo nõ ſolũ a ſpecie:ſed ẽt a pulchꝛitudine cõ-
mendat̃. y Intẽde ꝓſpere.i.ꝓſperitati ppl'i tui.ad hoc eni
tẽdebat intẽtio xp̃i. z Procede.ꝑ viam moꝛtalis vite.
a Et regna.qꝛ ea finita obtinuit regnũ q̃tum ad executionem
ꝓpter qð in ſua reſurrectione dixit apl'is Math.vlt. Data ẽ mi
hi oĩs ꝑtãs i celo ⁊ in terra. Et qꝛ gloꝛiã coꝛpoꝛis quã tũc habuit
merito p̃cedenti accepit:vt iam dcm̃ eſt.ideo ſubditur.
b Propter veritatẽ.ſ.vite ⁊ doctrine. c Et mãſuetudinẽ.
qꝛ moleſtias ⁊ iniurias ſuſtinuit ſine mẽtis ꝑturbatõe.ſm ꝙ p̃i
dixerat Iſa.42. Non erit triſtis neqʒ turbulentus.
d Et iuſticiã.abũdantẽ quã fecit in ſua paſſione offerẽdo ſeipꝫ
deo p̃ri pꝛo offenſa generis humani. ⁊ ſic fecit recõciliatiõem
ꝑ viam iuſticie. e Et deducet ⁊c̃.ꝑ dexterã q̃ eſt ꝑs nobilioꝛ
⁊ foꝛtioꝛ intelligit̃ diuinitas xp̃i cuius oꝛgano cõiuncta erat hu
manitas.⁊ ideo in oĩbus mouebat̃ ſm motũ deitatis.
f Sagitte tue ⁊c̃.ſm ꝙ dicit Ra. Sa.lr̃a iſta ẽ reuerſata ſicut
⁊ in plurib᷒ locis ſacre ſcripture.⁊ ad hẽndum planũ intellectũ

ei⁹ ſic ē ſituāda. Sagitte tue acute cadēt ĩ corda inimicoꝝ regis ppl'i ſub te. Per ſagittas q̄ miſſe a longe feriunt. ītelligunt̄ apl'i a xp̄o miſſi ad p̄dicādum ⁊ deſtinati. vt habet̄ Marci vlti. Eūtes docete oēs gētes. Et iſte ſagitte ceciderūt in corda inimicoꝝ xp̄i ita penetrātes corda īfideliū ⁊ gētiliū ꝙ multi ꝯuerſi ſūt ad fidē ꝑ orbē vniuerſuȝ: ⁊ ſic fcī ſunt de inimici' amicis. iō ſubdit̄. Sub te. i. ſub obediētia tua xp̄e. a Sedes tua. Hic ꝯñr deſcribit̄ magnificētia regis xp̄i q̄ꝫtū ad deitatē: tñ' cū hoc adiūgit̄ de humanitate. quia iſte due nature ſūt īſeparabil'r coniūcte in vno ſuppoſito. dicitur igit̄. Sedes tua deus. i. maieſtas regia. Uñ ī hebreo ⁊ i tranſlatione hiero. iuxͣ hebreuȝ ponit̄. Thronus tu⁹ deus. thronus autē dicit̄ proprie ſedes regie maieſtatis.
b In ſecl'm ſeculi. in hebreo habetur Ollā veed. ⁊ ſignificat in ſecl'ȝ ſeculi: ⁊ vltra: ⁊ eſt regula apud hebreos. ꝙ vbicūqȝ ſic ſcribit̄ ītelligitur duratio perpetua a ꝑte finis: ⁊ aliq̄ñ ab vtraqȝ parte: Ex quo pȝ ꝙ hic fit ſermo de regno xp̄i. De quo ſcribit̄ daniel'. 7. Poteſtas eius poteſtas eterna q̄ nō auferet̄ ⁊ regnū ei⁹ qđ nō corrūpet̄.
c Uirga directōis ⁊c̄. Diſtīguit̄. n. regnū a tyrānide: ꝑ hoc ꝙ tyrān⁹ q̄rit vtilitatē ꝓpriā ꝑ ſubditoꝝ opp̄ſſionē: rex aūt bonū cōe ſubditoꝝ ꝑ eorū directionē ſᷣȝ lineā veritatis ⁊ iuſticie.
d Dilexiſti iuſticiaȝ ⁊ odiſti ⁊c. hoc aūt dr̄ de xp̄o rōne humanitatis: ꝓpter illud qđ ſubdit̄. e Unxit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo ⁊c. xp̄s. n. ī humana natura vnct⁹ fuit plenitudie gr̄e ab īſtāti creatiōis aīe. f Pre ꝯſortib⁹ tuis. i. oīb⁹ intellectualib⁹ creaturis: ꝓpter qđ dr̄ Joh̄. 3. ꝙ dat⁹ ē ei ſpiritus nō ad mēſuram.
g Myrrha ⁊ gutta ⁊ caſſia: ꝑ iſtas ſpēs aromaticas poſſunt ītelligi aromata q̄ ſācte mulieres emerūt ad vngendū corp⁹ dñi: q: de talib⁹ ſpēbus erāt ꝯfecta. Et q: corp⁹ dñicū erat q̄ſi veſtimētū deitatis. ſᷣm ꝙ ſcribit̄ Phil'. 2. ca. Habitu īuētus vt hō. ideo ſubdit̄. h A veſtimētis tuis. ⁊ dr̄ in plurali ꝓpter diuerſas partes corꝑis. i A domib⁹ eburneis. dom⁹ eburnee ſunt pixides facte de ebore vel alabaſtro: qđ ē ſil'e ebori: ī qb⁹ illa aromata erāt repoſita ſicut ī domib⁹ ſuis. k Ex qb⁹ delectauerūt te. q: deuotio illaꝝ mulierū fuit accepta xp̄o: lȝ nō vnxerint corp⁹ ei⁹: q: nō inuenerūt eū ī ſepulchro. iam. n. ſurrexerat teſte angelo. l Filie regū. inter. n. mulieres illas fuerūt maria iacobi ⁊ marie ſalome. q̄ fuerūt ſorores beate v̾ginis marie ex ꝑte matris de q̄ certū eſt ꝙ deſcēdit de ſtirpe dauid ⁊ alioꝝ reguȝ a dauid deſcēdētiū: ⁊ idē veri ſil'e eſt de ſuis ſororib⁹. iō dicit̄ hic: Filie regū ī honore tuo. q: illā vnctionē facere volebāt ad xp̄i honorē. m Aſtitit. Hic ꝯñr deſcribit̄ regine decētia. cū dicitur. Aſtitit regina. ſ. eccl'ia xp̄i ſponſa. n A dextr' tuis. i. ī potiorib⁹ bonis ei⁹: qđ pȝ de eccl'ia triumphāte: q̄ ē cuȝ xp̄o in bonis celeſtis gl'ie. ſil'r de militāte q̄ aſtat ipſi xp̄o ī bonis gr̄e q̄ ſūt maxima bona p̄ñtis vite. o In veſtitu deaurato: ꝑ hoc ītelligit̄ decor ſapiētie q̄ refulget ī eccl'ia. p Circundata varietate. ſ. chariſmatū ⁊ virtutū. q Audi filia. legē euāgelicā. ſicut enī eccl'ia ē xp̄i ſpōſa. ita ⁊ ei⁹ filia r Et vide. ītelligendo.
s Et īclina aurē tuā. ad obediēdū oꝑe adiplēdo. t Et obliuiſcere ppl'ȝ tuū. i. iudaicū ppl'ȝ de q̄ deſcēdit p̄mitiua eccl'ia. ſic̄ pȝ ī apl'is q fuerūt natōe iudei. v Et domū patris tui. i. ſynagogā ſiue tēplū in q̄ cōueniebāt iudei ad ſacrificia offerēdū: que ceſſauerūt eo ꝙ eſſēt figure oblatōis corꝑis xp̄i ī cruce. ⁊ iō illis ſacrificijs legalib⁹ ⁊ īperfectis ſucceſſit ſacrificiū vnū ꝑfectiſſimū. ſ. eucbariſtie ſacramētū. x Et cōcupiſcet rex ⁊c̄. q: xp̄s rex delectat̄ ī cultu ſpūali eccl'ie: q ē pulchrior q̄ꝫ cultus exterior ſynagoge ī auro tēpli ⁊ ſil'ib⁹ cōſiſtens. y Qm̄ ipe ē dñs de⁹ tu⁹. ꝓpter hoc xp̄s dicebat Joh̄. 4. Spūs ē deus ⁊ eos q adorāt in ſpū ⁊ veritate oportet adorare. z Et filie tyri ī munerib⁹ tyrus fuit ciuitas gētiū. ⁊ iō ꝑ filias tyri ītelligunt̄ ciuitates gentiliū deſignādo a parte totū. Et ml'te ciuitates gētiliū conuerſe ſūt ad fidē ꝑ p̄dicatōeȝ aploꝝ offerētes xp̄o munera deuote.

Sedes tūa de⁹ ī ſecul'ū ſeculi: virgā directōis virga regni tui. Dilexiſti iuſticiā: ⁊ odiſti iniq̄tatē: ꝓpterea ūnxit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo leticie pre cōſortib⁹ tuis. Myrrhā ⁊ gutta ⁊ caſſia a ūeſtimentis tuis: ā domib⁹ eburneis: ēx qbus ꝺlectauerūt te filie reguȝ ī honore tuo. Aſtitit rēgia a dext̄ris tuis ī vēſtitu ꝺaurato: circūdata varietate. Aūdi filia ⁊ ūide ⁊ īclinā aurē tuā: ēt obliuiſcē ppl'ȝ tuū ⁊ dōmū p̄ris tui. Et ꝯcūpiſcet rex ꝺcorē tuū qm̄ ipē ē dñs ꝺs tu⁹ ⁊ adorabūt eū. Et filiē tyri ī munerib⁹: vūltū tuū dep̄cabūt̄ oēs diuites plebis. Ois gl'iā ei⁹ filie reg' abitus: ī fimbrijs āureiſ circūamictā varietatib⁹. Addūcent̄ regi v̾gines poſt eā: prīmē ei⁹ afferent̄ tibi. Afferēnt̄ ī leticia ⁊ exultatione: ādducentur in tēplū regis. Prō p̄rib⁹ tuis nāti ſunt tibi filij: ꝯſtitūes eos p̄ncipes ſuꝑ oēȝ terrā. Mēmores erūt nōis tui dñe: in omni generatione ⁊ generatione. Proptērea ppl'i ꝯfitēbunt̄ tibi ī etērnū: ⁊ in ſeculum ſeculi.

a Uultū tuū ⁊c̄. videm⁹. n. adipletū ꝙ p̄ncipes mūdi ⁊ potētes honorāt xp̄ȝ ⁊ eccl'iā ſuā humil'r ſe ſubijciēdo eis. b Ois gl'ia ⁊c̄. gl'ia. n. eccl'ie cōſiſtit ī ornatu īteriori chariſmatū ⁊ v̾tutū ⁊ nō ī magno apparatu exteriori. ſicut ſynagoga gl'iabat̄ ī parietib⁹ tēpli deauratis ⁊ vaſis aureis ⁊ ceteris p̄cioſis ī miniſteriū tēpli deputatis. ideo ſubditur. c In fimbrijs aureis. i. ſapīe doctrinis. d Circūamicta varietatib⁹. ſ. diuerſoꝝ ſtatuū q ſūt ī eccl'ia dei ⁊ ī varietatib⁹ charimatū ⁊ v̾tutū q̄ ſunt in perſonis ⁊ hoꝝ ſtatuum. e Adducentur regi. Deſcripta magnificentia regis ⁊ regie ī ſeipis. Hic ꝯñr idē oſtēdit̄ ī ꝑle ꝓcedēte ab eis nō ꝑ carnalē gnātioneȝ ſed ſpūalē. ſ. per fidem ⁊ ſacramēta. Et p̄mo agit̄ de filiab⁹. ſcđo de filijs. ibi. Pro patribus. Circa p̄mū dr̄. Adducentur regi ⁊c̄. loq̄t̄ hic de ſponſa ꝑ ſil'itudinē regine quaȝ ſequūtur domicelle ad ei⁹ honorē. vñ in hebreo dicit̄ ſic. In bordatis ducet̄ ad regem virgines ſequunt̄ eā. ⁊ ī trāſlatione hiero. iuxta hebreuȝ hr̄. In ſcutulatis ducet̄. hoc ē ī veſtib⁹ pulchre ⁊ varie depictis ⁊ ornatis ducet̄ eccl'ia ſpōſa ad regē xp̄ȝ: ⁊ v̾gines ſequūt̄ eā: q: multe nobiles puelle ſpreto maritali thoro virginitatē ſuā cōſecrauerūt xp̄o: qđ cedit ad honorem eccleſie.
f Proxime ei⁹ ⁊c̄. ⁊ ī trāſlatōe b̄ti hiero. hr̄. Amice ei⁹ ducent̄ tibi. hoꝝ. n. v̾gies ꝯſecrate ſūt amice eccl'ie: ⁊ totū ordinat̄ ad honorē ſpōſi xp̄i.
g Afferent̄ ī leti. ⁊ exul. ſ. mēt'. al'r. n. talis ꝯſecratio nō placet xp̄o. vtpote ſi fieret ꝑ violētiā. Pōt ēt dici al'r. Afferēt̄ ī leticia ⁊ exl'tatōe. q: talia facta ꝑfectōis fiūt āgelis ſcīs ꝓcurātib⁹. q de talib⁹ letant̄ ⁊ exultāt: q: ſcribit̄ Luce. 15. ꝙ gaudēt de penitētia pctōꝝ. ⁊ ꝑ ꝯñs de ꝓmotione iuſtoꝝ ad oꝑa ſupererogatōis. h Adducent̄ ⁊c̄. i. ad ſeruiendū xp̄o regi: al'r nō ei placerēt. ſȝ magis diſplicerēt: ſicut pȝ de v̾ginib⁹ q̄ ꝯſecrabant̄ ad ſeruiēdū dee veſte. i Pro patrib⁹ tuis. Hic cōſequenter agit̄ de filijs. ⁊ cōuertit pſalmiſta v̾bum ſuuȝ ad regem xp̄m dicēs. Pro patrib⁹ tuis. i. loco patꝝ tuoꝝ ſᷣȝ humanā nāȝ q fuerūt p̄riarche: reges ſcī ⁊ ꝓph̄e ex qb⁹ deſcēdit xp̄s carnē. k Nati ſūt ⁊c̄. i. apl'i ⁊ diſcipuli q patriarchis ⁊ ꝓphetis ſucceſſerunt. l Cōſtitues eos p̄ncipes ⁊c̄. ī ſpūalibus: q: ꝯſtituti ſunt ep̄i ꝑ diuerſas orbis partes
m Memores erūt nominis tui ⁊c̄. q: ꝑ doctrinā quā ſeminauerūt ⁊ quā in ſcripto dimiſerūt reduxerūt ⁊ reducēt ad memoriā facta regis xp̄i generatōibus ſibi ſuccedētibus vſqȝ ad finē mūdi. ideo ſubdit̄.
n Propterea populi. credentes per eorum doctrinam.
o Cōfitebūtur tibi. ꝯfeſſione laudis. p In eternū ⁊c̄. q: iſta laus nō ſolū eſt ī p̄ñti ſȝ erit potior ī futuro: ſᷣm ꝙ dr̄ īfra p̄s. 83. Beati q habitāt ī domo tua dñe ī ſcl'a ſcl'oꝝ laudabūt te. Pſalmus. XLV.

DEus noſter refugium. Huic p̄s p̄ponit̄ talis titulus in hebreo. Ad victoriaȝ filijs chore ſuper alamot canticuȝ. Et dicunt aliqui hebrei ꝙ alamot eſt nomen muſici inſtrumēti: ſuꝑ qđ vel in quo cantabat̄ p̄s iſte. Alij vero dicūt ꝙ ē nomen cōmune: ⁊ ſignificat iuuentutes ī plurali: ⁊ iſti melius dicūt vt credo: ⁊ hunc ſenſum ſequit̄ Hiero. in tranſlatiōe iuxta hebreum: vbi ponit talem ti. Uictori filioꝝ chore ꝓ iuuētutibus canticū: Dicunt aūt aliqui expoſitores catholici ꝙ dauid fecit p̄s. hūc cōfitēs diuinā ꝓtectioneȝ circa ſe ⁊ circa regnū ſuū. Sed quo tꝑe dauid vel filij ei⁹ fuerit talis terremotus qualis deſcribit̄ in principio hui⁹ p̄s. cum dicit̄. Propterea nō timebim⁹ cum turbabit̄ terra: ⁊ transferent̄ montes ⁊c̄. non inuenit̄. ꝓpter hoc dicit: Ra. ſa. ⁊ alij hebrei ꝙ filij chore fecerūt hunc p̄s. quando miraculoſe fuerūt ſaluati pereunte chore. ideſt patre eoruȝ cum alijs multis. ſᷣm ꝙ dr̄. Nu. 26. Et factuȝ eſt grande miraculuȝ. vt pereunte chore filij non perirent. Dicit aūt Ra. Sa. ⁊ ſatis veriſil'r ꝙ illud miraculum fuit: q: ad dictuȝ moyſi alij receſſerunt a tabernaculis chore ⁊ ſocioꝝ eius: vt hr̄ Nu. 24. Filij autē chore remanſerunt ſuadētes patri vt obediret moyſi: ⁊ tunc ipſo nō acq̄eſcente ſubito aperta fuit terra ⁊ chore cum ſuis cōplicibus ad infernuȝ deſcendentib⁹ filij eius diuina virtute ſteterunt in aere in medio illius aperture: quouſqȝ terra ſub pedibus eoꝝ fuit recluſa ⁊ hoc fuit grande miraculuȝ. Si enim cum alijs receſſiſſēt de tabernaculo patris ſui ante terre aperturaȝ: nulluȝ fuiſſent miraculuȝ de ſalute eoꝝ ſicut: neqȝ de ſalute alioꝝ. Uiſo igit̄ hoc miraculo dei circa ſe ꝯuerſi fuerunt ad deuȝ toto corde. ⁊ regeuit in eis ſpiritus ꝓphetie: ⁊ fecerunt hunc p̄s. ⁊ in iſtis bñ dicit Ra. Sa.

vt credo. ⁊ ad hoc cõcordat ti. p̄s. ſupraposit⁹. Ad victoriã filÿs chore ſup iuuẽtutes cãticũ: vt ſit ſenſus. p̄s iſte appropriatᷣ filÿs chore vt au/ctorib⁹ q̄ ẽ cãticũ ſup iuuẽtutes. ſ. filioꝝ chore miraculoſe ſaluatas: vt dcm̃ ẽ. Ad victoriã. i. q̄ ẽ p̄s. decãtãd⁹ a leuitis cũ quodã conatu victo/rie: ſicut freq̄nter ſupra expoſitũ eſt. dicit ãt Ra. Sa. vlterius ꝙ i hoc p̄s. denũciauerũt filÿ chore ſimile ſignum ĩ futuro fiendũ de quo dixe/runt: Nõ timebim⁹ dũ turbabitᷣ terra ⁊c̄. Sꝫ q̄a tale ſignuꝫ non legitᷣ poſtea factũ maxime tp̄e filioꝝ chore: videtᷣ melius dicendũ ꝙ fece/runt hunc p̄s. gr̃as agentes deo de liberatõe ſua: ⁊ cũ hoc denũciantes aliqua circa filios iſrael de ꝓximo ventura. Et p̄mo ponitᷣ p̄mũ. ſcd̃o ſcd̃ꝫ: ibi. Fluminis impet⁹. Circa primum dicitur.

a Deus noſter. ꝑ veram fidem ⁊ confeſſionem.

b Refugiũ ⁊ virtus. ſupple ẽ nobis. ideo ſubditᷣ.

c Adiutor ĩ tribl'ationib⁹ ⁊c̄. i. hoc ꝙ terra apta eſt ſub pedibus noſtris: ⁊ ſaluaſti nos pereũtibus alÿs.

d Propterea nõ timebim⁹ ⁊c̄. i. non timuim⁹ vidẽtes mãifeſte auxiliũ gr̃e tue. ⁊ loquūtᷣ de p̄terito ꝑ modũ futuri. ⁊ hic mod⁹ loquẽdi eſt freq̄nter ĩ ꝓphis ſic ecõ/uerſo freq̄nter ĩ ꝓphis loquūtᷣ de futuro ꝑ modũ p̄teriti. Vel al'r vt ſit locutio de futuro: vt ſit ſẽſuſ. Propterea q: ſaluaſti nos ĩ terremotu tã mirabili ⁊ horribili. Nõ timebim⁹ dũ turbabitᷣ terra. i. ſi accidat caſus ſil'is vl' ẽt magis horribil'. ⁊ h̄ de tua bonitate ⁊ potẽtia ↄfiſi.

e Et tranſfe. ⁊c̄. i. ſi ↄtingeret motus terre tã horribilis ꝙ ex hoc montes ꝓpinqui mari caderent in mare: ſicut aliquando contingit ĩ terremotib⁹ magnis. Et q: ex tali caſu cauſatᷣ ſonus terribilis ⁊ turbatio aq̄ꝝ maris. ideo ſubditur.

Victori filiorũ chore ꝓ iuuentutibus canticũ. XLV.

OEũs nr̃ refugiũ ⁊ virt⁹: adiutor ĩ tribulatõibus q̄ ĩuenerunt nos nimis. Propterea nõ timebim⁹ dũ turbabitur t̃ra: ⁊ trãſferentᷣ mõtes in cor mari. Sonuerũt ⁊ turbate ſũt aq̄ coꝝ: cõturbati ſunt mõtes in fortitudine ei⁹. Fluminis ĩ pet⁹ letificat ciuitatẽ dei: ſcificauit tabernaculũ ſuũ altiſſimus. Deus ĩ medio eius non cõmouebitur adiuuabit eã de⁹ mane diluculo. Cõturbate ſũt gẽtes ẽt inclinata ſunt regna: dedit vocẽ ſuã mota eſt terra. Dñs virtutũ nobiſcum: ſuſceptor noſter deus iacob. Venite ⁊ videte opa domini q̄ poſuit prodigia ſup terram: auferens bella vſq; ad finẽ t̃re. Arcũ ↄteret ⁊ ↄfriget arma ⁊ ſcuta ↄburꝫ igni. Vacate ⁊ videte q̄m ego ſũ de⁹: exaltabor ĩ gẽtib⁹ ⁊ exaltabor ĩ t̃ra. Dñs v̄tutũ nobiſcũ: ſuſceptor noſter deus iacob.

f Sonuerũt ⁊ turbate ſunt ⁊c̄. Ex dictis pꝫ ꝙ iſte p̄s. eſt p̄mus iter illos quos fecerũt filÿ chore: q: fecerũt ip̄m ꝓ gratiarũ actione ſue liberatõis ⁊ ſaluatõis. ⁊ tũc p̄mo regeuit ĩ eis ſpũs ꝓpheticꝰ: vt predictuꝫ ẽ: tñ nõ eſt ſcriptus ĩ p̄mo loco: q: p̄us ſcripti fuerũt ĩ libro pſalmoꝝ ſm̃ ordinẽ quo reperiebantᷣ: ⁊ aliq̄ñ p̄ores poſterius reperiebãtᷣ: ſicut fuit dictuꝫ in p̄ncipio huius libri.

g Fluminis ĩpet⁹ ⁊c̄. Hic ↄſequẽter deſcribitᷣ futuroꝝ p̄nunciatio in ſpũ ꝓphetico. Circa quod ſciendum ꝙ dicta terre ruptura cõtigit q̄ñ filÿ iſrael erãt ĩ deſerto. Primũ autẽ mirabile ꝙ deus fecit eis ĩ exitu de deſerto fuit tranſitus iordanis mirabilis. ſecũdũ aũt fuit deſtructio chananeoꝝ terribilis. ⁊ p̄mo denũciatᷣ p̄mũ. ſcd̃o ſcd̃m: ibi. Cõturbate ſũt gentes. Circa p̄mũ ſic dᷣ. Fluminis ĩpetus. i. curſus iordanis ĩpetuoſus.

h Leti. ci. ⁊c̄. i. letificabit ppl'ꝫ iſrl' q̄ dᷣ ciuitas dei. Ciuitas eni. i. ciuiũ vnitas: ppl's ãt iſrl' vnit⁹ erat ĩ cl'tu vni⁹ veri dei. ⁊ iõ merito vocatᷣ ciuitas dei: quã ciuitatẽ letificat curſus iordanis dupl'r. Vno mõ q: ſtetit vt ppl's trãſiret ꝑ alueũ ſiccũ vt hᷣ Joſue. 3. Alio mõ q: poſtq̄ꝫ trãſierat ppl's iordanis iuit curſũ ſuũ ſicut añ fecerat: vt hᷣ ioſue. 4.

i Scificauit ⁊c̄. hic accipitᷣ tabernaculũ ꝓ archa. ſ. ↄtinẽs ꝓ ↄtẽto: ſic aliq̄ñ fit ecõuerſo: ſic cõiter dᷣ. doliũ ẽ bonũ rõne bonitatis vini in eo cõtenti. Archã aũt teſtamenti tunc deus ſanctificauit. i. eĩus ſanctitateꝫ oſtendit q: ſtatim cum ſacerdotes eaꝫ portantes poſuerunt pedes in aqua iordanis curſus aque ſupueniẽtis ſtetit: ⁊ quãdo exierũt de iordanis alueo. curſus iordanis ſolitus reincepit: vt hᷣ Joſue. 3. ⁊ 4.

k Deus in medio ei⁹ ⁊c̄. i. ĩ medio populi iſrael: qui dᷣ ciuitas: ita ꝙ dimittat eaꝫ ſubtrahendo ſuum auxiliũ. ideo ſubditᷣ.

l Adiuuabit eã dñs mane diluculo. i. valde propte ⁊ cito

m Conturbate ſũt. Hic denunciatᷣ ſcd̃m. ſ. deſtructio chananeoruꝫ ⁊ alioꝝ ĩ terra ꝓmiſſa habitantiũ. q: cuꝫ audierunt ſiccatõem iordanis diuina virtute ꝓ tranſitu filioꝝ iſrael. diſſolutũ ẽ cor eoꝝ: ⁊ nõ remãſit ĩ eis ſpũs. timẽtes ĩtroitũ filioꝝ iſrl'. vt hᷣ Joſue. 5. ⁊ h̄ eſt q̄d dᷣ. Cõturbate ſunt gentes. in terra ꝓmiſſa habitãtes.

n Et inclinata ſũt regna. i. deiecta ſunt ab audacia ⁊ fortitudine ſua. ⁊ dicit regna in plurali: q: 30. reges ⁊ vnus fuerũt debellati a ioſue ⁊ filÿs iſrl': vt hᷣ ioſue. 12.

o Dedit vocem ſuã. ſ. dñs. ⁊ h̄ ꝑ ſacerdotes qui de p̄cepto eius in circuitu hierico tubis clãgebãt: ⁊ in die ſeptimo ex tali clangore ⁊ popl'i clamore muri hierico funditus euerſi corruerunt: vt hᷣ Joſue. 6. ⁊ q: hoc factuꝫ fuit per terremotuꝫ a deo ĩmiſſuꝫ. ideo ſubditur.

p Mota eſt terra: Jſte vero terremotus nõ contigit a cã naturali: ſed diuina virtute. iõ ſeq̄tᷣ.

q Dñs virtutũ ⁊c̄. i. acceptator deprecationũ noſtraꝝ.

r Venite. ꝑ deuotõeꝫ.

s Et videte. ꝑ attẽtõeꝫ.

t Opera dñi. q: illud fcm̃ contigit virtute diuina non humana.

v Que poſuit ꝓdigia. in hebreo ⁊ in trãſlatiõe hiero. iuxta hebreum. hᷣ. Solitudines. q: ciuitas hierico fuit poſita ſub maledicto ad reedificãduꝫ: vt hᷣ Joſue. 6. Maledictus vir corã dño q̄ ſuſcitauerit ⁊ reedificauerit ciuitatẽ hierico.

x Auferẽs bella vſq; ad finẽ terre. q: habitatores terre ꝓmiſſionis ita fuerũt debellati ꝑ ioſue ⁊ filios iſrael ꝙ nullus audebat bellum mouere cõtra eos: ſm̃ ꝙ dᷣ Joſue. 11. Quieuitq; terra a p̄lÿs. ideo ſubditur.

y Arcũ ↄteret ⁊ cõfriget arma ⁊c̄. q̄ñ ꝑ talia nõ poterunt reſiſtere filÿs iſrl'. ⁊ q: iſta fiebãt diuina v̄tute. iõ ſubditᷣ in perſona domini.

z Vacate ⁊ videte. ꝑ diligẽtẽ attẽtõeꝫ.

a Q̄m ego ſũ de⁹. cuius virtuti null⁹ poteſt reſiſtere.

b Exaltabor in gẽtibus. in earũ mirabili contritione.

c Et exaltabor in terra. q: ꝑ effectuꝫ videbitur ꝙ null⁹ põt mihi reſiſtere.

d Dñs virtutũ nobiſcũ ſuſceptor ⁊c̄. iſtud v̄bum eſt filioꝝ chore cõfitentiũ in fine pſalmi ſe ſaluatos de terre aptura diuina v̄tute.

Ad victoriã filÿs chore. p̄s dauid. XLVI.

OMñes gentes plaudite manib⁹: iubilate deo ĩ voce exl'tatõis. Q̄m dñs excelſus terribil': rex magn⁹ ſup oẽꝫ t̃rã. Subiec̃ pplos nob: ⁊ gẽtes ſb pedib⁹ nr̃is. Elegit nob hereditatẽ ſuã: ſpẽꝫ iacob quã dilexit

p̄s. XLVI.

e Omnes gentes plaudite ⁊c̄. Huic p̄s. p̄ponitᷣ talis titul⁹ ĩ hebreo. Ad victoriã filÿs chore p̄s. ⁊ pꝫ ſenſus h⁹ tituli ex ſupradictis. Jn h̄ ãt p̄s. ſpũ ꝓphetico ponitᷣ gratiarũ actio a filÿs chore ꝓ victoria futura ſub ioſue de populis habitãtibus ĩ terra chanaan. circa quã exprimũtᷣ hic aliqua dei beneficia ĩ ſpãli que nõ fuerũt expreſſa p̄s. p̄ce. ⁊ diuiditᷣ ĩ duas partes. q: p̄mo ppl's iſrl' ad dei laudẽ ĩducitᷣ. ⁊ ſcd̃o ad hoc rõ ĩducitᷣ: ibi. Q̄m dñs. Circa p̄mũ dᷣ. Omnes gentes. i. oẽs tribus iſrael: vñ in hebreo habetᷣ. Oẽs populi ⁊ ſil'r ĩ trãſlatõe Hiero. iuxta hebreũ hoc eni nomẽ gentes cõiter accipitᷣ ꝓ gẽtilib⁹ q̄ nõ erãt de filÿs iſrael. Sꝫ h̄ nomẽ ppl'i indifferenter accipitᷣ ꝓ iudeis ⁊ gẽtilib⁹

f Plaudite manib⁹. i ſignũ exultationis. in hebreo hᷣ. Tangite manib⁹. ſ. iſtrumẽta muſica: in q̄bus diuine laudes canebantur a leuitis: ⁊ cũ h̄ ẽt vocibus humanis. iõ ſubditᷣ. Jubilate deo in voce exultatõis.

g Q̄m dñs. Hic ↄñr rõ ad h̄ ĩducitᷣ. ⁊ 2° diuina laus reſumitᷣ. ibi pſallite. Circa p̄mũ p̄mo accipitᷣ rõ diuine laudis ex ſua excellẽtia cũ dᷣ. Q̄m dñs excelſus. q: tranſcendit oẽꝫ intellectuꝫ creatum. ⁊ per conſequens omnem laudem ſibi oblatam ſm̃ ꝙ dicitur. Eccle. 43. Benedicentes dñm exaltate euꝫ quãtũ poteſtis: maior ẽ. n. oĩ laude. Scd̃o adducitᷣ rõ ex ei⁹ bñficÿs. cũ dᷣ.

h Terribil'. ſ. hoſtib⁹ nr̃is. q̄d magis exp̄mitᷣ cũ dᷣ.

i Subiecit populos nobis. i. chananeos ⁊ ammorreos alioſq; q̄ habitabãt ĩ terra ꝓmiſſionis. Jn hebreo aũt habetᷣ. Peſtilẽtiauit populos nobis. i. peſtilẽtia eos ꝑcuſſit ꝓ nobis vt haberemus victoriã. ⁊ h̄ fcm̃ fuit pugnãte ioſue ↄ eos: ſm̃ ꝙ dᷣ Joſue. 10. Cũq; fugerẽt filios iſrael ⁊ eſſent ĩ deſcẽſu bethoron: dñs miſit ſup eos lapides magnos de celo vſq; ad azecha ⁊ mortui ſunt multo plꝛes lapidibus grãdinis q̄ꝫ quos gladio ꝑcuſſerũt filÿ iſrl'.

k Et gẽtes ſub pedibus nr̃is. hoc fuit ĩpletũ ĩ q̄nq; regibus q̄ tũc fugerũt ĩ ſpeluncã: vt ibidẽ habetᷣ. ⁊ poſtea inde educti ſunt ad ioſue. Et ait ad p̄ĩcipes exercitus q̄ ſecũ erãt. Jte ⁊ ponite pedes veſtros ſup colla reguꝫ iſtoꝝ. ⁊ ſeq̄tᷣ poſtea. Sic. n. faciet dñs cũctis hoſtibus veſtris ↄ quos dimicabitis.

l Elegit dñs ⁊c̄. dicebatᷣ. n. terra premiſſionis ſpãli mõ hereditas dei: eo ꝙ ibi viguit cultus dei.

m Speciẽ iacob. Jn hebreo hᷣ. Gloriã iacob. de hoc. n. gl'iatus fuit iacob patriarcha: ꝙ illa terra fuit ſibi et ſuo ſemini ꝓmiſſa: vel põt ibi accipi iacob ꝓ populo iſrael deſcẽdẽte a iacob. ⁊ ſic ẽ ſenſus: Spẽm iacob. i. terrã ſpecioſaꝫ quam dedit populo deſcẽdẽti de iacob.

n Quaꝫ dilexit. ⁊ iſtud põt referri ad perſonam patriarche iacob. de q̄ dixit dominus Malachie primo. Jacob dilexi: eſau autem odio habui. vel ad populum deſcendentem de iacob qui fuit populus peculiaris ipſi⁹ dei: vt habetur Deuteronomio. 7.

a Aſcendit deꝰ i iubilo. iſte aſcenſus fuit qñ habita eſt victoria de populis hitantibꝰ i terra ꝓmiſſionis:ſm ꝙ dr̄ Joſue.ii. Quieuitq3 terra a plꝫs. Filij āt iſrael poſuerūt tabernaculum dn̄i in ſylo:vt hr̄ Joſue.i8. Cōgregati ſūt oēs filij iſrael i ſylo.ibi fixerūt tabernaculū teſtimonij:ꝛ fuit eis terra ſubiecta. Sylo āt ē i ſorte ephraim q̄ ē terra mōtuoſa.tabernaculū āt fuit apoꝛtatū3 de galgalis:q locus ē ꝓpe ioꝛdanē.ꝛ ſic demiſſioꝛ.ꝓpter qđ poꝛtantes tabernaculū ꝛ archā ad locū ſylo icedebāt aſcēdēdo.ꝛ ꝑ talē modum dicit deus aſcendiſſe.qꝛ ꝓpiciatoꝛiū quod erat ſup archa3 erat q̄ſi ſedes dei:ſicut dcm̄ fuit Exo.25. Illa āt depoꝛtatio fuit cu3 iubilo dinarum laudū.q̄ cātabant vocibus humanis ꝛ muſicis inſtrumētis.ꝛ l3 h̄ nō ſit ſcriptū Joſue i8. tamē hoc ꝓbabiliter dicit ex alijs locis ſcripture i qbꝰ archa legit̄ depoꝛtata cū tali ſolēnitate:vt hr̄.2.Reg.6.qñ archa fuit depoꝛtata ad locū quē parauerat dauid.ꝛ ſimilr̄.3.Reg.8.

Aſcēdit deus i iubilo: ꝛ dn̄s i voce tube. Pſallite deo nr̄o pſallite:pſallite regi nr̄o pſallite. Qm̄ rex oīs t̄re deꝰ:pſallite ſapiēter. Regnabit deꝰ ſup gētes:ds ſedet

b Pſallite: Hic ꝑ p̄dictis dei bn̄ficijs laus eiꝰ reſumit̄.cum dr̄. Pſallite deo nr̄o.ꝛ dr̄ qnquies pſallite.ad maioꝛē iuitatōe3 ſm numeꝝ qnq3 libroꝝ moyſi.cuius cā ſubdit̄. c Qm̄ rex oīs terre dn̄s.iō excellēter laudād⁹.iō ſubdit̄. d Pſallite ſapienter.i.mature ꝛ deuote:ꝛ nō iſolēter ſeu diſſolute.

e Regnabit deꝰ ſuper gētes.l3.n.mō regnet:tñ pfectiꝰ apparebit regnū ſuū i futuro iudicio. f Deꝰ ſedet ſup ſedē ſāctam ſuā.i.ſup ꝓpitiatoꝛiū:ſ3 modū p̄dictū.vel ſup celū empyreū:qđ figurabat̄ ꝑ ſcā ſcōꝝ i quo erat ꝓpitiatoꝛiū.ſic plenius dictum fuit Exo.25. g Principes populoꝝ.i.i2.tribuum iſrael.

h Cōgregati ſūt cū deo abrahā.i.ad locū diui cultus in ſylo:vbi cōgregati fuerūt p̄ncipes ppl̄i iſrael.vt dcm̄ ē ſupa. Et dr̄ deus abrahā:qꝛ abrahā p̄mo publice fidē viniꝰ dei p̄dicauit ſeu cōfeſſus eſt.alijs ad idolatriā declinātibꝰ. i Qm̄ dij foꝛtes terre iſti ſūt iudices terre iſrael:de qbꝰ dicit̄ Exo.22. Dijs non detrahes ꝛ p̄ncipi ppl̄i tui nō maledices. k Uehemēter ꝛc.fuerūt ml̄tū ialtati qñ terra fuit ſubiecta filijs iſrl̄:ꝛ locꝰ diui cultꝰ i ſylo ſtabilitꝰ. ¶ In ps.46. Oēs gētes ꝛc. ADDITIO.

Licet lr̄a hꝰ ps ſcđꝫ tū ad plura i eo ↄtēta aliq̄lr̄ poſſ3 tolerare expoſitōe3 poſtil.ꝛ Ra.ſa.quē i h̄ loco ſeq̄t̄:nō tñ ex toto.vñ apud catholicos veriꝰ ꝛ magis ꝓpe exponit̄ ad lr̄am de aſcēſione xp̄i ꝛ de eiꝰ ſeſſione i celo ꝛ de regno eiꝰ.ad qđ ſciēdū ꝙ lic3 ꝓpitiatoꝛiū qđ erat ſup archā ſit q̄ſi ſedes dei:put poſtil.allegat:ex hoc nullo mō ſeq̄t̄ ꝙ ꝓpitiatoꝛiū dicat̄ deꝰ ſic ꝙ cū dicit̄. Aſcēdit deꝰ i iubilo.ſit idē.ac ſic dicat̄. Aſcendit ꝓpitiatoꝛiū arche i iubilo.put poſtil.vult. Legit̄.n.de celo ꝙ ſit ſedes dei:Jſa.vlt.nūcꝫ tñ ad lr̄am celū dicit̄ deꝰ.ſilr̄ ꝛ archa federis cū ſuo ꝓpiciatoꝛio i trāſitu ioꝛdanis vbi maxime fuit glificata ꝑ miraculū ibi fcm̄:vt p3 ioſue.3.nō tñ ibidē vocat̄ ds.ſ3 dr̄. Ecce arca federis dn̄atoꝛis oīs terre:vñ p̄ſuppoſita catholica fide iſte ps.ad lr̄ām itelligit̄ i pſona eccl̄ie reddētis grāꝝ actiōes deo ꝓ aſcēſione xp̄i ad celū.ꝛ h̄ cū dic̄. Aſcēdit deꝰ in iubilo ꝛc. qꝛ in iubilo āgeloꝝ dicētiū. Uiri galilei quid aſpicitis in celū ꝛc. Dn̄s i voce tube.ſ.apoſtolice:qꝛ tpe aſcēſionis apl̄is fuit iniūctū p̄dicatōis officiū vlr̄. Mar.i6. Eūtes i mūdū vniuerſu3 p̄dicate euāgeliū ꝛc.ſilr̄ eccl̄ia reddit grās de ſeſſione xp̄i i celū cū dicit. Deꝰ ſedet ſup ſedē ſcām ſuā.ſilr̄ ꝛ de extēſione regni xp̄i ſuper oēm terrā:ꝛ ſup gētes ꝛc. cū dr̄. Rex oīs terre deus:ꝛ regnabit deꝰ ſup oēs gētes.iux̄ illud Math.28. Data ē mihi oīs ptās i celo ꝛ i terra.ſilr̄ ꝛ de hoc.ſ.ꝙ p̄ncipes pploꝝ.ſ.apl̄i de qbꝰ dr̄. Conſtitues eos p̄ncipes ſup oēm terrā. Cōuenerūt credēdo. Cu3 deo abrahā.i.cū xp̄o q ē deꝰ abrahe.q.ſ.abrahā hūit duos filios vnū de ācilla:ꝛ aliū de libera.qđ allegoꝛic̄ tāb aplō.Gal.4.ð duobꝰ teſtis.ꝛ ſic eccl̄ia reddit grās ſpāles de h̄.ſ.ꝙ principes pploꝝ.ſ. apl̄i cōgregati fuerūt cū xp̄o deo abrahā cōiungēdo ſil̄ duo teſtamēta ↄ deos foꝛtes terre.ſ.iudeos terrēa ſapiētes.q de ſe p̄ſumētes vehemēter eleuati ſr̄.i.valde ſupbierūt.q̄ qđe bn̄ficia eccl̄ie collata ſr̄ tā maxia:vt ꝓ eis ↄdecēter eccl̄ia iuitat oēs gētes ad laudē dī.ꝛ ſepe replicat.pſallite pſallite ſapiēter.cetera āt q̄ i h̄ ps.ↄtinet̄ facilr̄ huic ꝓpoſito poſſēt applicari. Et ſic expō hec d3 teneri apud catholicos nō ſolū vt v̄a:ſ3 ēt vt ꝓpe lr̄alis tāq̄ ex p̄ma ꝛ ꝓpā ſignificatōe lr̄e ↄſurgēs ꝛ fidei v̄itati oīo ↄſona:cu3 h̄ tñ ſtare pōt ꝙ ex ea foꝛte nō ſumat̄ argumētū efficax ↄ ifideles:put ↄtigit i ml̄tis locis ſacre ſcripture ꝛc. REPLICA.

In expōne ps. Oēs gētes. Burgeñ.adducit ↄ poſtillatoi rē ꝙ ad lr̄am ſcđm p̄mū ſonū vocis debeat exponi ð xp̄i aſcēſione. Poſtil.āt gnāl̄r exponit de deo ſ3 verā trāſūptōe3 ꝙ videlicet qs videt̄ aſcēdere ipo aſcēdēte i quo credit̄ reſidere:vñ burgeñ. in fine ſue expoſitionis fatetur ex ſua expoſitione contra infideles argumentū efficax ſumi non poſſe:quod veꝝ eſt ſignu3 expōnē burgeñ. litteralem non eſſe. Ex poſtillatoꝛis autem expoſitione etiam ifidelis conuincit̄ ꝙ deus iſrael ab omnibꝰ ſit venerandus:qꝛ ē terribilis rex magnꝰ.prout patet ex miraculis in expoſitōe poſtil.deductis q̄ negari nō pn̄t.ſ3 ad argumētu3 burgeñ.cōe ē ↄ iſtā ipſiꝰ expōnē.conſueuit.n. arguere.v̄ba ſūt pticlari bꝰ magl̄ dina:ſ3 poſtil.expōit v̄l'r ð deo. vbi Bur. pticul̄r artat ad xp̄3.igit̄ expō poſtil.ē melioꝛ ꝛ dinioꝛ:ſ3 argumētū reputo modicu3 hic ſic alibi ꝑ ea que ſupius dictaſunt.

ſup ſedē ſcā3 ſuā. Pricipes populoꝝ ↄgregati ſr̄ cū dō abrahā: quoniam dij foꝛtes terre vehemēter eleuati ſūt. ¶ Canticū pſalmi filioꝝ choꝛe. XLVII.

Pſalmus. XLVII.

Magnꝰ dn̄s ꝛ laudabilis nimis. Huic ps.i hebꝛeo ꝛ i trāſlatione Hiero.iux̄ hebꝛeū ꝑponit̄ talis titulus. Canticū pſalmi filioꝝ choꝛe.ꝛ p3 ſn̄ia ex ſupradictis. De mā vero huiꝰ pſalmi dicunt cōiter expoſitoꝛes nr̄i ꝙ ps.iſte loqtur ad lr̄a3 de magnificētia ciuitatis hierl̄3 ꝛ tēpli.q̄ ſalomō rex valde magnifice fecit edificari.vt habet̄ 3.Reg.ꝛ.2. Paral̄.ꝛ hoc ad dei cultū ꝛ honoꝛē:qđ puidētes i ſpū filij choꝛe dixerūt:vel dauid ſ3 alios. Magnꝰ dn̄s ꝛ laudabilis nimis i ciuitate dei noſtri.i.i hierl̄3:quā deus elegit ad cultū nois ſui: vt habet̄ 2.Paral̄.6. In mōte ſcō eius.qꝛ i mōte moꝛia ſiue ſyon erat tēplū ꝛ regale palatiū. Fundat̄ exultatōe vniuerſe terre. Tota.n.terra iſrl̄ exultauit i tēpli ꝛ ciuitatis edificatōe ꝛ ↄſumatōe:multi etiā de alijs terris aliqñ veniebāt ad tēplū cā deuotōis. Mons ſyon latera aqlonis quia ſyon eſt in pte aqlonari citatl̄ hierl̄m:vt dicūt aliq.ſm alios magis eſt i pte auſtrali.ꝛ ſic lr̄a cēt exponēda. Mons ſyon.ſ.a pte auſtrali. Latera aqlonis.i.pars ei oppoſita i hieruſalē. Ciuitas regis magni.i.faciunt ciuitatē regis noſtri.i.dei:ad cuiꝰ cultū ē electa cā deuotōis. Deus i domibꝰ eiꝰ cognoſcet̄.qꝛ i edificijs ad diuū cultū deputatl̄ nō ſolū fiebāt ſacrificia.ſ3 ēt ibi vigebat doctrina legl̄ ꝛ ꝓphaꝝ.vñ ꝛ xp̄s in euāgelio freq̄nter legit̄ docuiſſe i tēplo:ꝛ i ſcō ſcōꝝ dabant̄ dina reſponſa. Cum ſuſcipiet eā.ꝓmouēdo citatē ad hāc gl̄iam.vñ ꝛ i trāſlatōe Hiero.hr̄ ſic. Deꝰ i domibꝰ eiꝰ agnitꝰ ē.i auxiliādo. Qm̄ ecce reges terre congregati ſūt ꝛc.qꝛ ml̄ti reges audiētes famā ſalomonis veniebāt ad audiēdu3 eiꝰ ſapiām:ꝛ ad vidēdū ipſiꝰ ꝛ ciuitatis maginſficētiā. Jpſi videntes ſic admirati ſūt.qꝛ maioꝛa videbāt q̄̃ audierāt.ꝛ iō ml̄tū admirabant̄:ſ3 ꝙ dicit̄ de regina ſaba.3.Reg.io. Cōturbati ſūt ꝛ cōmoti ſūt. quia ipſi vel ſaltē multi coꝝ inidia pcuſſi turbabantur:vt dicunt iſti. Tremoꝛ apprehendit eos.qꝛ timebāt de ſuis regnis expelli ꝑ potētiā ſalomonis ꝛ ſic toꝛquebant̄ doloꝛibus multis.ideo ſubdit̄. Jbi doloꝛes ꝛc. Jn ſpiritu vehemēti conteres naues tharſis.iſtud refertur ad ioſaphat regē iude:q ad ſilitudinē ſalomonis fecit naues ad afferēdū auru3 de ophir:ſ3 tēpeſtate inſurgēte confracte ſunt:eo ꝙ cōtraxerat amicitiā cum ochoꝫia rege iſrael peſſimo.vt hr̄.2.Paral̄.20. Sicut audiuimꝰ ſic vidimus iſta ſunt verba hominū tempoꝛe ſalomonis exiſtētium:qui videntes ciuitatis hieruſalē magificētia3:dicebāt ſe videre ipletum quod a filijs choꝛe ꝛ alijs ꝓphetis audierant eſſe predictum. Suſcepimus deus miā3 tuam ꝛc.qꝛ in tēplo a ſalomone edificato dabant̄ diuina reſponſa ꝛ alia beneficia. Scđm nomen tuu3 deus.quod eſt imenſu3. Sic ꝛ laus tua i fines terre.ſ.diffuſa ē.vnde dixit dauid.p̄ Paral̄.22. Domus quam edificari volo domino talis debet eſſe:vt in omnibus regionibus nominet̄. Letet mons ſyon.i. habitantes in eo: propter loci magnificentiam. Et exultent filie iude.i.ciuitates iude. Propter iudicia tua domine.per que ſubieciſti nobis gētes in circuitu noſtro. Circundate ſyon ꝛ complectimini eam.validis muris ꝛ munitionibus. Narrate in turribus eius.laudes dei cuius beneficijs hec fiunt. Ponite coꝛda veſtra in virtute eius.totum ei attribuendo ꝛ diſtribuite domos eius.ideſt diſtinctis officijs ad dei gloꝛiam diſponite.vt enarretis in ꝓgenie altera.ideſt filijs veſtris ſuccedentibus dei beneficia.ideo ſubditur. Quoniam hic eſt deus deus noſter ꝛc.

Licet autem hec expoſitio videat̄ in pluribus littere ↄcoꝛdare.tñ in aliqbus diſcoꝛdat.ſ.ab illo loco.cū dr̄. Qm̄ ecce reges terre cōgregati ſūt.qđ nō videt̄ poſſe itelligi ad lr̄a3 de regibꝰ veniētibꝰ ad regē ſalomonē:vt audirēt eius ſapiam:qꝛ de illis dicit̄.i. Paral̄.9. Oēſq3 reges terraꝝ deſiderabāt videre faciē ſalomonis:vt audirēt eius ſapientiā. Deſideriū aūt ſi cōpleat̄ delectat aiā3 vt habet̄.i ꝓuerbijs.ꝛ iō valde diſſonat qđ ſubdit̄ i h̄ ps. Jpſi videtes ſic admirati ſūt ↄturbati ſūt ꝛc. imo magis de eiꝰ viſione gaudebāt ꝛ de eiꝰ amicitia acqſita letātes recedebāt:ſicut patet ibidē de regina ſaba. Et idē ꝓbabiliter itelligit̄ de alijs:q ſimili cauſa ad ſalomonē veniebāt. Jtē quod ſeqtur:i ſpū vehemēti.dicūt referri ad ioſaphat:qđ nō videt̄ ↄuenienter dcm̄.eo ꝙ fuit gntus rex a ſalomone.ꝓpter quod ficticiū videt̄ ꝙ ſcriptura in eodē

ꝯtextu faciat talē ſaltū: ꝓpter quod ⁊ aliq alij hebꝛei exponūt ps. iſtuꝫ
de rege meſſia ꝑ quē itelligūt xp̄m futuꝝ: in cuius aduentu expectāt
hieruſalē ⁊ tēplū reedificari magis magnifice q̄ꝫ vnq̄ꝫ fuerit. ⁊ ſic ex/
ponūt lrām iſtā. Magnus dn̄s ⁊ laudabilis nimis in ciuitate dei nr̄i.
vſqꝫ ad locū illū. Reges terre. Qui exponūt locū illum de regibꝰ gog
⁊ magog: ⁊ alijs regibus ſibi adiungendis: quos dicunt venturos ꝯtra
hieruſalē ſic reedificatā: ſꝫ deſtruētur per regē meſſiam. Et ad h̄ indu
cūt ſcripturā. Ezech. 38. vſqꝫ ad finē eiuſdē libri. iō ſubdiť. Cōturbati

Magnꝰ dn̄s ⁊ laudabilis nimis: in ciuitate dei nr̄i in mōte ſcō eiꝰ. Fundatur exultatōe vniūſe t̄re: mons ſyō latera aquilonis ciuitas regis magni. Deus i domibꝰ eius cognoſceť: cū ſuſcipiet eā. Qm̄ ecce reges terre ꝯgregati ſunt: ꝯuenerūt i vnū. Jpſi vidētes ſic admirati ſūt conturbati ſūt cōmoti ſunt. tremoꝛ apphēdit eos. Jbi dolores vt pturientis: i ſpū vehementi cōteres naues tharſis. Sic audiuimꝰ ſic vidimꝰ in ciuitate dn̄i virtutū i ciuitate dei noſtri: deus fundauit eā in eternū. Suſcepimus deꝰ miſericoꝛdiā tuā: i medio tēpli tui. Scd̄m nomē tuū d̄s ſic ⁊ laus tua i fines t̄re: iuſticia plena ē dextera tua. Letet̄ mons ſyō ⁊ exultēt filie iude: ꝑꝑ iudiciā tua dn̄e. Circūdate ſyon ⁊ ꝯplectimini eā: narrate i turribꝰ eius. Ponite coꝛda vr̄a i v̄tute eiꝰ: ⁊ diſtribuite domos eiꝰ vt enarretis in pꝛogenie altera. Quoniā hic ē deus deꝰ noſter in eternum ⁊ in ſeculū ſecli: ipſe reget nos i ſecl'a

ſūt ꝯmoti ⁊c̄. ⁊ quia non
ſolū venient per terram
ſed etiaꝫ ꝑ mare in naui/
bus ſuis: quas ꝯteret do
minus. iō ſubditur i ſpū
vehementi ꝯteres. ⁊ tūc
filij iſrael vidētes iſta di
beneficia dicēt: ſic audi/
uimus. ſ. ꝑ dicta pphaꝝ.
Sic vidimus in ciuitate
dei noſtri. eē adimpletū
⁊ ſic applicant lr̄aꝫ ſeq̄n
tem ad ſuū ꝓpoſitū. Sꝫ
expoſitio hec ē erronea
qꝛ ſupponit xp̄m vēturū
i mundūꝫ: ſicut pꝛobaui
diffuſius per ſcripturas
veteris teſtamēti: i q̄dā
queſtione quā diſputaui
de aduentu xp̄i: q̄ in plu
ribus locis habeť. ꝓpter
quod ſaluo melioꝛi iudicio videť mihi melius dicendū q̄ iſte ps expo
nendus ē ad lrām de xp̄o: cuius aduentꝰ iam tranſijt: in quo aduentu
citatem hieruſalē ⁊ templū magis gloꝛificauit ſine cōparatōe q̄ꝫ vnq̄ꝫ
fuerit: qꝛ ibi fuit oblatus a beata virgine. ⁊ ibidem pluries docuit: ⁊ in
hieruſalē cū diſcipulis ſuis iminēte paſſione cenauit: ⁊ i hieruſalē pꝛo
nobis moꝛti fuit adiudicatus ⁊ ꝓpe poꝛtā citatis paſſus Joh. 19. Jn ci/
uitate āt hieruſaleꝫ p̄mo diſcipulis ſuis māifeſtauit ſuā reſurrectōeꝫ:
⁊ de mōte oliueti: qui eſt iuxta hieruſalē aſcendit in celū: ⁊ apoſtolis i
monte ſyon exiſtentibꝰ miſit in ſigno viſibili ſpm̄ ſcm̄ ſc̄m q̄ dic̄ hiero.
in epl'a ad Paulinū de omnibus diūe ſcripture libꝛis. 7. ca. q̄ epiſtola
poniť i pn̄cipio bibliaꝝ noſtraꝝ tp̄e moderno: ⁊ ꝓpter iſta ⁊ alia m'lta
in q̄bus deus noſter ⁊ hō i vna perſona citatem gloꝛificauit ⁊ templū:
dr̄ Aggei. z. Adhuc vnū modicū eſt: ⁊ ſubdiť. Et veniet deſideratꝰ cū/
ctis gentibus: ⁊ iplebo domū iſtā gloꝛia dic̄ dn̄s exercituū. ⁊ ibidē ſub/
diť. Magna erit gloꝛia domus iſtiꝰ nouiſſime plus q̄ꝫ p̄me. ⁊ certū eſt
q̄ ꝓpheta loq̄bať de templo q̄d reedificabať poſt reditū de captiuita
te babylonica. ⁊ iſtud q̄ſi nullius reputatōis fuit reſpectu templi p̄mi
quod edificauerat ſalomon in edificijs ⁊ huiuſmodi. pꝛopter quod in
nullo poteſt verbuꝫ ꝓphete verificari: niſi ꝑ h̄ q̄ xp̄s gloꝛificauit ip̄m
ꝑ pꝛedicta: adhuc. n. ſtabat illud tēplū: igiť ſc̄m hūc ſenſuꝫ ps iſte diui/
diť i tres ptes. qꝛ p̄mo poniť ꝓphic denūciatio. z°. eiuſdē denūciatōis
ipletio ibi. Sicut audiuimꝰ. 3°. ipletiōis publicatio ibi. Circūdate ſyō
Circa p̄mū dr̄. a Magnus dn̄s ⁊c̄. ⁊ hoc ex ſuis magnis bn̄ficijs.
b Jn ciuitate de noſtri. ſ. hierl'ꝫ q̄ fuit electa ad cultuꝫ dei.
c Jn monte ſcō eius. qꝛ i parte citatis i q̄ erat mons ſyon erat tēplum
diūo cultui deputatuꝫ ⁊ iō dicebať mons ſcūs. qꝛ ſcm̄ in vna ſignifica
tiōe idem eſt quod diūo cultui deputatū: ꝓpter quod veſtes ſacerdo/
tales dicunť ſācte: ⁊ cetera diūo cultui deputata: in locl āt iſtis fuerūt
p̄dicta beneficia ad dei laudē exhibita. ex hoc eccl'ia. d Fundať.
in fide ꝑ xp̄m ibidē p̄dicantē i ꝑſona ꝓpꝛia: ēt miracula facientē: ⁊ per
apoſtolos poſtea: vt hr̄ Act. z. ca. e Exultatōe vniuerſe terre. i. ad
exultatōeꝫ vniuerſe terre: qꝛ fides catholica de hieruſalē ad alias par
tes oꝛbis ꝑ p̄dicatōeꝫ diſcipuloꝝ xp̄i ē deriuata: ſc̄m q̄ erat ꝑ Jſaiam
p̄dictū. z. ca. De ſyon exibit lex ⁊ verbū dn̄i de hieruſaleꝫ. q̄d eſt cauſa
exultatōis omnibus fidelibus. f Mons ſyon latera aquilonis.
quia ſicut dictum eſt. mons ſyon eſt in aquilonari parte hieruſalem.
g Deus in domibus ⁊c̄. xp̄s. n. deus ⁊ homo in templo fuit cognitus a
ſancto Symeone iuſto ⁊ ab anna ꝓpheteiſſa ⁊ alijs fidelibus.
h Cum ſuſcipiet eam. ſ. hieruſalē ꝓmouendo eam ad talem gloꝛiam.
vn̄ ⁊ in tranſlatōe Hiero. iuxta hebꝛeum habetur. Jn auxiliando.
i Quoniam ecce reges terre. iſti fuerunt tres reges qui venerunt ad
adoꝛandum xp̄m natum. k Jpſi videntes admirati ſunt. ſ. vidē/
tes ſtellam ductriceꝫ ad pueꝝ ihm ⁊ eius matreꝫ. l Conturbati
ſunt cōmoti ſunt. iſtud referť ad herodē regem ⁊ ſuos fautoꝛes. q au/
dientes verba pꝛedictoꝝ fuerunt valde conturbati. ſc̄m q̄ dr̄ Math.
z. Audiēs aūt herodes rex turbatus eſt ⁊ omnis hieroſolyma cū illo.
⁊ qꝛ aduentus regum fuit cā turbationis herodis ⁊ ſuoꝝ vt dictuꝫ eſt.
iō ſub eodem contextu ponit vnuꝫ iuxta aliud: ſicut effectus iux̄ cām

⁊ econuerſo. ⁊ ēt ſc̄m modū loq̄ndi ſcripture q̄ variať ď bonis ad
malos. ſꝫ illā regulā exponēdi ſacrā ſcripturā quā poſui in p̄nci
pio Gen̄. q̄ ē de coꝛpoꝛe dn̄i biptito: qꝛ eo cōtinenť boni ⁊ mali. ⁊
ꝓpter taleꝫ cōiunctiōeꝫ i vno coꝛpoꝛe freq̄nter fit tranſitꝰ ď vno
ad aliud. Et h̄ mō ſpōſa i cātic'l dicit. Nigra ſū ſꝫ foꝛmoſa. nigra
ꝓpter pctōꝛes: foꝛmoſa ꝓpter iuſtos: ſicut ibidē pleniꝰ fuit expo
ſitū. ⁊ h̄ mō pōt dici i ꝓpoſito q̄ ſcriptura ſub vno contextu lo/
q̄ndo de regibꝰ cupientibꝰ xp̄ꝫ adoꝛare trāſit ad loq̄ndū de he/
rode ⁊ ſuis fautoꝛi/
bus q̄rētibꝰ eū occi
dere. m Tremoꝛ
appꝛehēdit. eos. co
q̄ herodes timuit
regnuꝫ ſuū ꝑdere.
⁊ qꝛ ex h̄ iteriꝰ toꝛq̄
bať. iō ſubditur.
n Jbi doloꝛes vt
parturiētis. v'l iſtō
pōt referri ad dolo
res matꝝ: q̄ꝝ filios
herodes occidi fec̄
ꝑꝑ xp̄m. Math. z.
o Jn ſpū ⁊c̄. in he/
bꝛo ⁊ in trāſlatione
Hiero. iux̄ hebꝛeū
hr̄. Jn ſpū vꝛedinis
⁊ dr̄ ab vro vris. he
rodes. n. audiēs q̄
magi rediſſēt i ter/
rā ſuaꝫ ꝑ mare i nauibus tharſis: iratꝰ eas ſuccēdit: vt hr̄ in ſcho
laſtica hiſtoꝛia. ⁊ ſic adipleta ē ꝓphetia iſta. p Sicut audi/
uimꝰ. Hic ꝯn̄r poniť ꝓphetie adipletio. cū dr̄. Sicut audiuimꝰ.
. ſ. a filijs choꝛe vel alijs ꝓphis. q Sic vidi. adipletū i aduē
tu xp̄i. ⁊ loq̄ť hic ps. i ꝑſona fideliū q dicebāt adipletuꝫ xp̄i my/
ſteriū. r Jn cita. dei vir. i. āgeloꝝ. āgeli. n. ſcī ꝓpter reueren
tiā diūi cultꝰ freq̄ntabāt locū illū. s Deꝰ fun. ⁊c̄. qꝛ xp̄s d̄s ⁊
hō fūdauit eā i fide catholica: vt p̄dcm̄ ē. q̄ fūdatio ſtabilis eſt i
eternū. t Suſce. deꝰ ⁊c̄. h̄ fuit adipletū qn̄ xp̄s ꝑ quē miām
dei conſecuti ſumꝰ: oblatus ibi fuit. ⁊ veritatē euāgelicā docuit.
v Scd̄ꝫ no. tuū deꝰ. i. ſꝫ magnitudinem nōis tui q̄ ē ifinita.
x Sic ⁊ laus tua ⁊c̄. i. diffuſa ē ꝑ oꝛbē terraꝝ ꝑ p̄dicatōeꝫ apl'oꝝ
y Juſticia. ſ. abūdāte q̄ ꝯtineť i v̄itate euāgelij. z Plena ē ⁊c̄.
. i. ꝓpitiatio ſeu largitas tua ꝑ quā ē ꝑ oꝛbē diffuſa. a Letetur
mōs ſyon. vn̄ doctrina euāgelica accepit exoꝛdiū: vt p̄dictū eſt.
b Et exultēt ⁊c̄. i. ciuitates iude i q̄bus p̄dicauit xp̄s i ꝓpa ꝑſoā.
c Pꝛopter iudicia dn̄e. eis ꝑ te denūciata. d Circūdate. hic
ꝯn̄r deſcribiť ipletōis dicte ꝓmulgatio: q̄ facta ē ꝑ apl'os q adi/
pletū xp̄i myſteriū ꝯſtāter publicauerūt i hieruſalē ⁊ citatibus
ꝓpinqs ⁊ remotis ſc̄m q̄ dixit eis xp̄s Act. p̄. Eritis mihi teſtes i
hierl'm ⁊ i oī iudea ⁊c̄. Et h̄ ē q̄ dr̄ eis i ſpū ꝓphetico. Circūdate
ſyon: q̄ſi i mōte ſyon vbi erat tēplū. ⁊ ēt i alijs locl ꝑ hierl'm con
ſtāter diſcurrebāt publicādo fidē xp̄i ⁊ miracl'is ꝯfirmabāt itā
tū q̄ i plateis ponebāť ifirmi i lectul' veniēte petro: vt ſaltē vm/
bꝛa illiꝰ obūbꝛaret quēq̄ꝫ illoꝝ: ⁊ libareť ab ifirmitate ſua: vt hr̄
Act. 5. e Narrate i tur. ⁊c̄. i. publice ⁊ manifeſte: ſic̄ p̄cones
clamātes i turribus audiūtur de tota ciuitate.
f Ponite coꝛda veſtra i virtute eius. i. ipſius xp̄i. i cuius virtute
magnalia faciebāt apl'i: vt habeť in actibꝰ apoſtoloꝝ.
g Et diſtribuite domos eiꝰ. i. oꝛdinate loca ad cultū ipſiꝰ. q̄d fe/
cerūt apl'i p̄mo i hierl'ꝫ ⁊ ciuitatibꝰ iude. poſtea vero i oꝛbe terra/
rū vbiq̄ꝫ ſecūdū q̄ habeť ex eoꝝ actibꝰ. ideo ſubdiť.
h Ut enarretis i ꝓgenie altera. i. gētilitate que erat altera ꝓge/
nies a iudea qꝛ p̄mo p̄dicauerūt apl'i ⁊ xp̄i diſcipuli iudeis ⁊ po/
ſtea gētibꝰ ꝑ oꝛbē diffuſis. Quid āt p̄dicauerūt. oñdiť cū ſubdiť.
i Qm̄ hic ē deus. ſ. xp̄s cuius diuinitatē p̄dicauerūt.
k Deus noſter. q ſe dedit nobis: ⁊ nō ſolū i pn̄ti ꝑ gr̄aꝫ: ſꝫ etiā i fu
turo ꝑ gloꝛiā. iō ſeq̄tur. l Jn eternū ⁊ i ſeculū ſeculi.
m Jpſe reget nos i ſecl'a. Hebꝛei dicūt. Jpſe reget nos ſuauiter.
qꝛ diuina ꝓuidētia attigit a fine vſq̄ꝫ ad finē foꝛtiter: ⁊ diſponit
oīa ſuauiter. Hiero. aūt i trāſlatōe iuxta hebꝛeū dicit. Jpſe reget
nos. qꝛ tūc magl apparebiť q̄ ipſe ē rectoꝛ xp̄ianoꝝ i hoc q̄ defi/
ciētibꝰ humanis auxilijs hēbit ſpālē curā ipſoꝝ. Rō aūt huiꝰ di
uerſitatis i lr̄a ē iſta. qꝛ i hebꝛeo ſic habeť. Jpſe reget nos almut.
almut aūt ſi ſint due dictōes ſignificat ſup moꝛtē vel in moꝛte. ⁊
ſic accipit Hiero. ſi āt ſit vna dictio ſic ſignificat ſcl'a i pl'ali: ꝓut
lr̄a hꝫ cōis: v'l iuuētutē loco cuiꝰ hebꝛei dn̄t ſuauiter. eo q̄ hō pue
rū ſuū paruulū ducit i ſuauitate ⁊ nō i rigoꝛe. ſꝫ q̄ dicit Ra. Sa.

ſup iſtū locū. Hiero.tñ min⁹ bñ videt̃ dicere:q2 ĩ oĩb⁹ biblys he/
braicis q̄s vidi.almut hic ē vna dictio ⁊ nō due. Pſal.XLVIII.
a A Udite hec. Huic p̃s.p̄mittit̃ talis titulus in hebreo: Ad
victoriā filys chore p̃s.⁊ ĩ trāſlatōe hiero.iux̄ hebreū.
Uictori filiop̄ chore cāticū.titulus aūt cōis ē. In fine fi
lys chore p̃s.⁊ ē eadē ſnīa ĩ iſtis:vt pꝫ ex dictis ſupra p̃s.4. Et pꝫ
expoſitio ex ſupradictis. Sciēdū tñ ꝙ ſm Aug.p̃s iſte intitulat̃
a filys chore:q2 ab eis decantādus:ſed a dauid factus.ſm vero
Hiero.et doctores
hebreos:qb⁹ videt̃
mihi magis in hoc
aſſentiendum.iſte
p̃s ⁊ aly ſic ĩtitulati
a filys chore.fuerūt
ab eis fci.ſ.ab vno
eop̄ vel pluribus.
vt dc̄ꝫ fuit ſupra p̃s
41.⁊ ex dictiſ ibidē
pꝫ expoſitio h⁹ titlĩ:
Diuidit̃ aūt iſte p̃s.
ĩ duas ꝑtes.ſ.ĩ ꝓhe
miūꝫ ⁊ tractatum:
ſcda icipit:ibi. Cur
timebo. Circa p̄mū
p̄mo redduntur au
ditores beniuoli ex
communi vtilitate
doctrine.cū dicitur
Audite hec oēſ gen
tes.q.d.illud quod
eſt hic dicēdū vtile
eſt ꝓ bono cōi oĩuꝫ.
b Aurib⁹ ꝑcipite.i.
aure corꝑis ⁊ mētl.

Victori filiorum chore canticum. XLVIII.

a A Udite hec oēs gētes:au
b ribus ꝑcipite oēs q hita
tis orbē. c quiqꝫ trigene ⁊
filij hoĩuꝫ:ſil' in vnū diues ⁊ pau
per. d Os meū loquet̃ ſapiaꝫ e ⁊ me
ditatio cordis mei prudētiā. f In
clinabo ĩ parabolā aurē meam: g
aperiā in pſalterio ꝓpoſitionem
meā. h Cur timebo ĩ die mala: i ini
quitas k calcanei mei circundabit
me. l Qui ꝯfidūt in virtute ſua: m ⁊ ĩ
multitudine diuitiap̄ ſuarū glo
riātur. o Frater nō redimit redi
met hō: q nō dabit deo placationē
ſuā. r Et preciū redēptōis anime
ſue: s ⁊ laborabit ĩ eternū t ⁊ viuet

c Quiqꝫ terrigene.i.q̄rūcūqꝫ nationū ⁊ ſtatuuꝫ.iō ſubdit̃. Si/
mul ĩ vnū diues ⁊ pauper. Scdo reddunt̃ attēti ex dicendoruꝫ
ꝓfūditate.cuꝫ dr̃. d Os meū loquet̃ ſapiam.q̄ ē noticia de
altiſſimis. e Et meditatio cordis mei prudētiā.q̄ ē directiua
ĩ agibilibus humanis.tertio reddunt̃ dociles ex modi loquendi
ĩtelligibilitate.cuꝫ dr̃. f Inclinabo ⁊c̃.i.applicabo ĩtellectū
meū ad ĩtelligendū verba legis ⁊ ꝓphetap̄:q̄ freq̄nter ſūt para/
bolica.⁊ tūc potero lucide tradere alys ipa.iō ſubdit̃. Aperiā.i.
lucide tradā. g In pſalterio ⁊c̃.⁊ dicit ĩ pſalterio:q2 iſte p̃s.
erat aptus decantari ĩ tali iſtrumēto. h Cur timebo. Hic cō
ſeq̄nter ponit̃ tractat⁹ in quo p̄mo mouet̃ q̄daꝫ qō ⁊ ſoluit̃.⁊ ſe/
cūdo declarat̃ ſolutio:ibi. Qui cōfidūt:tertio ex h q̄dā monitio
ĩducit̃:ibi. Ne timuerl. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ iſta qō ē d̄ extremo
iudicio qd̄ erit valde formidabile ĩiuſtl:delectabile tñ iuſtl.tc̄ vi
dentib⁹ vindictā de peccatorib⁹.ſm ꝙ dr̃ p̃s.57. Letabit̃ iuſtus
cū viderit vindictā:manus ſuas lauabit ĩ ſanguine peccatorum
ꝓpter qd̄ ſaluator Luce.21.loq̄ns de aduētu ad iudiciū dicebat
diſcipulis ſuis. His autē fieri ĩcipiētib⁹ reſpicite ⁊ leuate capita
veſtra.i.exhilarate corda veſtra.ſm ꝙ exponit Greg. Scdm h
igr̃ pſalmiſta mouet qōnē dicēs. Cur timebo ĩ die mala.i.ĩ die iu
dicij.q̄ freq̄nter vocat̃ dies mala ĩ ſcripturis veteris teſtamenti
⁊ noui:⁊ loq̄tur ĩ ꝑſona generis humani ĩ quo ſūt plures mali q̄ꝫ
boni.ſm ꝙ dicit̃ Eccl'iaſtes p̄. Stultop̄ ĩfinit⁹ ē numer⁹. Conſe
q̄nter rñdet ad qōnē dicēs. i Iniq̄tas calcanei mei ⁊c̃.i.ĩ h
habebo timere ĩ iudicio ſi iniq̄tas circūdet me:ſicut rete inuol
uēs auē captā vl' beſtiā.⁊ iō dic̃. k Calcanei mei.i.opis mei:
q2 calcaneū hoĩs facit veſtigiū ĩ puluere.opa autē hoĩum aliq̄ñ
vocant̃ ĩ ſcriptura veſtigia eop̄.⁊ ĩ hoc ĩtelligit̃ ꝑs oppoſita.vꝫ.
ꝙ abſoluti ab iniq̄tate nō habebūt tūc timere. l Qui cōfi/
dūt. Hic ꝯñr declarat̃ dicta ſolutio:⁊ p̄mo q̄ꝫtuꝫ ad ĩiuſtos.ſcdo
q̄ꝫtū ad iuſtos:ibi. Et dñabunt̃ eop̄ iuſti. Circa p̄mū ſciēdum ꝙ
iniq̄tas circūdās ĩpiuꝫ ꝓpter quā ĩ iudicio cōdēnabit̃ ex duob⁹
p̄ncipal'r orit̃.ſ.ex p̄ñtis ꝓſperitatis ĩordinato appetitu:⁊ ex fu/
ture felicitatis cōtēptu.p̄mo declarat̃ p̄mū.⁊ ſcdo ſcdꝫ:ibi. Nō
videbit ĩteritū.circa p̄mū dr̃. Qui ꝯfidūt.i.fiduciā ⁊ finē ponūt
m In virtute ſua.i.in poteſtate tēporali in ſe ⁊ amicis ſuis.
n In ml'titudine diuitiap̄ ⁊c̃.tāq̄ꝫ ĩ ſūmo bono.⁊ ꝑ ꝯñs ĩ abyſſū
peccatop̄ labunt̃:in q̄ꝫ iſta duo faciunt ruere.tales inq̄ꝫ ĩ futu/
ro iudicio habebūt timere.cui⁹ cā ſubdit̃ cum dr̃. o Frater
nō redimet.q2 nullus ab illa ſnīa poterit redimi p̄cio amicoruꝫ
ſuop̄ ſm ꝙ dr̃ ꝓ.6.Zelus ⁊ furor viri nō parcet ĩ die vindicte:
nec q̄eſcet p̄cib⁹ cuiuſq̄ꝫ:nec recipiet ꝓ redēptōe dona plurima.
p Redimet hō: ĩterrogatiue.q̄ſi dicat.ipſe peccator poterit ne

ſe redimere:/q.d.nō.iō ſeq̄t̃. q Nō dabit deo ⁊c̃.i.ſacrificium vel
oblatōeꝫ vñ placet̃ ſibi de⁹. r Et p̄ciū redēptōis anīe ſue.ſil'r nōn
poterit dare:q2 erit ex ſtatum merendi.ꝓpter qd̄ ſequitur.
s Et laborabit ĩ eternū.i.affliget̃ pena eterna. t Et viuet adhuc
ĩ finē.vt ſemꝑ ſentiat penā:q̄ a non viuētib⁹ nō ſentit̃.ꝓpter qd̄ dicit̃.
Apoc.9. In dieb⁹ illis q̄rēt hoĩes mortē ⁊ eā nō ĩueniēt ⁊ deſidera/
būt mori ⁊ fugiet mors ab eis. Et h mō exponit Hiero.paſſum iſtum
v Nō videbit. Hic ꝯñr declarat̃ ſcdm.ex h.n.ꝙ hoĩes mūdani vidēt

adhuc ĩ finē. u Nō videbit interitū
x cū viderit ſapiētes morientes:ſi
mul ĩſipiens ⁊ ſtultus peribunt.
y Et relinquēt alienis diuitias ſuas:
z ⁊ ſepulchra eop̄ a domus illop̄ ĩ eter
nuꝫ. b Tabernacula eop̄ ĩ ꝓgenie
⁊ ꝓgenie: c vocauerūt noĩa ſua d in
terris ſuis. e Et homo cū ĩ honore
eēt nō ĩtellexit: f cōparat⁹ ē iumē
tis ĩſipiētib⁹: g et ſimilis factus eſt
illis. h Hec viā illop̄ i ſcādalū ipſis:
k ⁊ poſtea ĩ ore ſuo ꝯplacebūt. l Si
cut oues m ĩ ĩferno poſiti ſūt: n mors
depaſcet eos. o Et dñabunt̃ eop̄ iu
ſti ĩ matutino: p ⁊ auxiliū eop̄ q veterā
ſcet ĩ ĩferno r a glīa eop̄. s Uerūtñ
d̄s redimet aīaꝫ meā de manu ĩ
feri: t cū accēperit me. v Ne timueris

iuſtos ⁊ iniuſtos ſapiētes
⁊ ſtultos ſimiliter mori.
reputāt ꝙ nō ſit alia vi/
ta poſt mortē in q̄ iſti p̄/
mient̃ ⁊ illi puniantur.⁊
hec eſt occaſio currendi
ad vitia ſine freno.vnde
⁊.in ꝑſona taliū dicitur.
Sap.2. Ex nihilo nati ſu
m⁹:⁊ poſt hec erim⁹ tāq̄ꝫ
nō fuerim⁹.⁊ poſtea con
cludit̃. Uenite g̃ ⁊ frua/
mur bōis q̄ ſūt.⁊ ſubdit̃:
Nullū pratū ſit qd̄ non
ꝑtrāſeat luxuria nr̃a.⁊ ꝑ
ꝯñs tales ponūt finē ſuū
vltimū in vita iſta:nec ꝑ
ꝯñs poſt mōtē q̄runt ali
qd:niſi ꝙ remaneant in
hoĩum memoria:ſed ad
penā ĩferni deueniunt ꝑ
talia.g̃ ſm iſtā ſnīam dr̃
hic. Nō videbit ĩteritū
.ſ.gehēne. x Cuꝫ vi/
derit ſapiētes ⁊c̃.i.homo
carnalis eo ꝙ videt ſapi/
entes q ſūt iuſti ⁊ ĩſipiētes q ſūt ĩiuſti ſil'r mori.nō credit eē ĩteritū ge/
hēne. y Et reli.⁊c̃.trāſcūdo de vita p̄ñti:q2 ſic̃ ĩiuſti nō portāt ſecū
diuitias ſuas:ſic nec iuſti. z Et ſepulchra eop̄. In hebreo.⁊ ĩ tran
ſlatōe Hiero.iux̄ hebreū hr̃. Et ĩteriora eop̄.⁊ ĩ idē redit q2 ſepulchp̄
fit ĩtra terrā:⁊ iō ſepulchra ſūt ĩteriora habitacula mortuorum.
a Dom⁹ illop̄ ĩ eternū.reputāt.n.iſti ꝙ iuſti ⁊ iniuſti poſt mortē nihil
habeāt ĩ ſe niſi ꝙ cadauera eop̄ ĩ ſepulchris remanēt abſqꝫ alia re'ur/
rectiōe futura:ꝓpter qd̄ q̄runt ꝑpetuari q̄ꝫtū poſſūt ĩ vita iſta faciēdo
alia ad eop̄ famā p⁹ mortē.vñ ſubdit̃. b Taber.eop̄ ⁊c̃.faciūt.n.
aliqua magna ⁊ fortia edificia:que poſſunt ꝑmanere ĩ multis genera
tionibus:vt ſic in illis remaneat eop̄ fama.iō ſubdit̃. c Uocaue/
runt noĩa ſua.i.q̄ſierūt vocari ꝑ famā remanēteꝫ. d In terris ſuis.
q2 hō magis curat de fama ĩ vita:⁊ poſt vitā ĩ terra ꝓpa q̄ꝫ ĩ aliena.ſil'e
legit̃.2.Reg.18.de abſalon vbi dicit̃. Porro abſalon erexerat ſibi titu
lū cū adhuc viueret.dixerat.n.nō habeo filiū ĩ quo.ſ.maneat memo/
ria mei.⁊ h erit monimētū nominis mei ⁊c̃. Hui⁹ āt erroris cā ſubdit̃
e Homo cū ĩ honore ⁊c̃.honor hoĩs ꝯſiſtit ĩ hoc ꝙ fact⁹ ē ad imaginē
dei capax ipſius ꝑ cognitionem ⁊ amorē.⁊ ſic ordinat̃ ad beatitudinē
eternā:quā hō carnalis nō ĩtelligit:vt dcm̄ ē.vnde ſubdit̃.
f Cōparat⁹ ē ⁊c̃.eo ꝙ elegit vitā voluptuoſaꝫ:que vocat̃ vita pecudū
p̄mo ethicorum. g Et ſimilis factus eſt illis.quia ſubtracto hono
re imaginis non differt homo a brutis.vnde in perſona talium carna/
lium dicitur. Eccleſiaſtes.3. Unus eſt interitus hominis ⁊ iumento/
rum ⁊ equa vtriuſqꝫ conditio:ſicut moritur homo:ſic ⁊ illa moriunt̃:
nec habet aliquid iumento amplius. h Hec via illorum.i.proceſ/
ſus taliū ĩ vita p̄ñti. i Scāda.ipis.q2 facit eos ruere de pctō ĩ pec/
tū:vt p̄dictuꝫ eſt. k Et poſtea in ore ſuo ꝯpla.q2 iactant ſe de tali
vita tanq̄ꝫ aſſecuti felicitatē homini poſſibilē. Sed quia non vident
nec conſiderant penam ſibi paratam poſt mortem.ideo ſubditur.
l Sicut oues.ſ.ducte ad occiſionem hoc ignorantes.ſic iſti.
m In iferno po.ſunt.poſt mortē. n Mors depaſcet eos.ſ.mors
gehēne:q̄ ſēper affliget eos:⁊ ruminabit ſic̃ vermes corrodūt cadauer
in ſepulchro. o Et dñabunt̃. Hic ꝯñr declarat ſolutionem ſupra
poſitā q̄ꝫtum ad iuſtos q non hn̄t timere ĩ iudicio:ſꝫ magl letari:vt ſu/
pra dcm̄ ē.⁊ hoc ē qd̄ dr̃. Et dñabunt̃ ⁊c̃.qñ iudex veniēs ſua claritate
illuminabit vniuerſa q̄ prius erant ĩ nocte:q2 tūc clare diſcernent̃ pij
ab ĩpys.⁊ iſti in btitudine dñabunt̃.⁊ illi ĩ ĩfernū detrudent̃.iō ſubdit̃
p Et au.eop̄.qd̄ hēbāt ab amicl carnalib⁹ ĩ vita p̄ñti.. q Uete.in
ifer.q2 total'r ceſſabit. r A glīa ⁊c̃.ſupple erit trāſitū ad maximaꝫ
ꝯfuſionē. Sꝫ q2 iuſti a talib⁹ erūt liberi.iō ſubdit̃. s Uerūtñ.⁊c̃.i.
d̄ ptāte ei⁹.⁊ loq̄t̃ h pſalmiſta ĩ ꝑſona cuiuſlibꝫ iuſti. t Cū acce.⁊c̃.ſ.
de p̄ñti vita.vl' al'r. Cū acce.me.i.me recepit ad ſuam gratiam.
v Ne timue. Hic ex p̄dcis p̄ōit̃ q̄dā vtilis monitio.ſ.ꝙ hō nō turbet̃

ſeu admiret̃ cũ viderit aliquos malos ĩ p̃ñti pſperari:ꝛ ſe talib⁹ p̃uari qꝛ totũ erit oppoſitũ ĩ futuro.ꝛ hoc ẽ quod dr̃. Ne timueris.q̃ſi miſer ꝛ p̃uatus oĩbus bonis. a Cũ diues ꝛc̃.viuens carnal'r ꝛ mundane.
b Et cũ mltiplicata ꝛc̃.ĩ parẽtib⁹ ꝛ p̃le. c Qm̃ cũ iterierit.p̃ mor/tẽ cito ꝛ repẽte. d Non ſumet oĩa.minus dic̃ ꝛ plus ſignificat.ſ.q̃ nulla portabit.iõ ſubdit̃. e Neqꝫ deſcẽdet ꝛc̃.i.felicitas vite p̃ñtl.
f Quia aĩa ꝛc̃.i.cõmẽdabit̃ ab adulatoribus qui aſſiſtunt talibus.
g Cõfitebit̃ tibi.te comẽdãs. h Cũ bñfeceris ei.i.op̃at⁹ fueris ad eius lucꝝ t̃pale vl' hono rẽ vel aliquid ſimile.
i Introibit vſqꝫ in p̃ge/nies ꝛc̃.deſcẽdẽs cũꝫ eis ad ĩfernũ:ſicut fuit imi/tator paternoꝝ ſcelerũ.
k Uſqꝫ ĩ eternũ non vi debit lumen.grẽ ꝛ glĩe. qꝛ in ĩferno nulla ẽ redẽ ptio.p̃ hoc ãt ĩtelligitur

cũm diues factus fuerit homo: ꝛ cũm multiplicata fuerit gloria domus eius. Quõniã cũ ĩterie/rit nõ ſumet oĩa: neqꝫ deſcendet cũꝫ eo gloria eius. Quĩa anima eius ĩ vita ipſius bñdicet̃: cõfitẽ/

oppoſitũ de iuſtis.ſ.q̃ videbũt lumen grẽ ꝛ glĩe eternal'r. Ultimo re/petit cãm erroris hoĩum carnaliũ.cũ dr̃. l Homo cũ ĩ honore ꝛc̃. ꝛ exponat̃ ſic̃ p̃us. Ad hoc.n.repetit̃ vt p̃ h̃ ĩtelligat̃ q̃ ẽ ṽbũ memoria dignum:ꝛ debet imprimi in cordibus hominum.

¶ In p̃s.48. Audite hec.vbi dicit̃ in poſtilla. Sciẽdũ tñ q̃ ſ̃ꝫ Aug⁹. ADDITIO.
De hac diuerſitate opinionũ auguſtini ꝛ hiero.circa actores pſalmoꝝ ſatis dcm̃ ẽ ĩ additõe ſupra p̃s. p̃mũ.ꝛ.4i.vñ.ibi videndũ ẽ q̃d circa h̃ rõnabili⁹ ſit tenendũ. Sꝫ circa mãm hui⁹ p̃s.ingrendũ videt̃ q̃d tã magnũ ꝛ p̃fundũ ꝛ tam aptũꝫ ad ĩtelligẽdum ṽba legis ꝛ p̃phetaꝝ ĩ hoc p̃s.cõtineat̃:vt in ſuo p̃hemio pſalmiſta tanta p̃ponat ad reddẽdũ auditores attentos.tam ex dicẽdoꝝ p̃funditate dicẽdo. Os meũ loquet̃ ſapiaꝫ q̃ꝫ ex vtilitate ĩ agẽdis cũ dicit. Et meditatio cordis mei prudẽtiã.ꝛc̃.hꝫ:que in h̃ p̃s. p̃hemial'r p̃ter modũ cõem pſalmoꝝ p̃ponunt̃. Si ãt dicat̃ q̃ cã hui⁹ ẽ eo q̃ ĩ hoc pſalmo declarat̃ quõ hõ dꝫ formidare extremũ iudiciũꝫ. ꝛ nõ cõfidere de mũdanis bonis:q̃ poti⁹ ſunt cõtẽnenda:cũ ſint modi/ce duratõis ꝛ hꝫ:que ꝛ ſilĩa ĩ hoc p̃s.apte continẽtur hoc nõ videt̃ ſuf/ficere:qꝛ iã ĩ aliȷs pſalmis preteritl:vt ĩ p̃s. Dixi cuſtodiã.ꝛ ẽt ĩ futuris p̃ut ĩfra patebit:de iſtis multa tradunt̃:p̃ut ĩ locis ſuis poſſet videri. Sꝫ dicendũ ad hoc videt̃ q̃ ĩ hoc p̃s.clari⁹ ꝛ aperti⁹ explicatur myſte riũꝫ redẽptõis xp̃i.ꝛ hoc inq̃ꝫtũꝫ apte tradit q̃ humanũ genus cõiter tendebat ĩ dãnatõem ĩfernalem.ꝛ hoc cum dicit. Sicut oues ĩ ĩferno poſiti ſunt:mors depaſcet eos.qđ loquit̃ q̃ſi de cõi lege.ꝛ cũ hoc etiaꝫ tradit q̃ redẽptio ab huiuſmodi cõdẽnatione ĩfernali a nullo eſt niſi a deo.ꝛ hoc cũ dicit.verũtñ deus redimet aĩam meaꝫ de manu inferi Innuit ẽt q̃ hec redemptio fiet p̃ hoĩeꝫ.ꝛ hoc cũ dic̃. Redimet hõ.vt ĩfra dicet̃. Et ſic p̃ꝫ q̃ ĩ hoc p̃s.tradit̃ illud myſteriũ a ſeculis abſcõdi/tũ:de quo apl's ad coll'.p̃. Myſteriũ quod abſcõditũ fuit a ſeculis ge/neratõib⁹:nũc manifeſtũ ẽ ſcĩs:ꝛ qꝛ iſta tã magna ꝛ p̃fũda ꝛ taꝫ vtilia toti generi humano:tã ĩ credẽdis q̃ꝫ in agẽdis nõ ſic legunt̃ apte ꝛ cõ/pẽdioſe tradita ĩ p̃pheticis ſcripturis veterl teſtamẽti:idcirco nõ ĩme rito ĩuitat ꝛ ĩcitat oẽs gentes ꝛ oẽs hitantes orbẽ cuiuſcũqꝫ ſtatus:ꝛ h̃ cũꝫ dicit. Oẽs gẽtes ꝛc̃.quiqꝫ terrigene ꝛc̃.p̃mittẽs ſe locutuꝝ ſapiaꝫ de diuinis.ꝛ prudẽtiã de humanis.ꝛ hoc cũ dicit: Os meũ loquet̃ ſa/pientiã ꝛc̃.ꝛ de parabolis legis ꝛ p̃phetarũ eis aperire p̃poſitõeꝫ.ꝛ h̃ cũꝫ dicit. Inclinabo ad parabolã aurẽ meã ꝛc̃.q̃ oĩa p̃p̃e p̃tinẽt ad my ſteriũꝫ redẽptõis xp̃i:vt p̃ꝫ ĩtuenti ꝛc̃. Ex q̃bus rõnabl'r infertur q̃ au ctoritas iſtius p̃s nõ niſi egregio pſalmiſte iſrael eſt attribuenda.

¶ In eo.p̃s.vbi dr̃ ĩ poſtil. Redimet hõ ĩterrogatiue. ADDITIO
Nulla rõ nec aliqđ ſignũ apparet ĩ lr̃a hebraica nec latina q̃re illud qđ dr̃. Redimet hõ.teneat̃ ĩterrogatiue vñ meli⁹ videt̃ dicẽdũ q̃ illa ṽba ĩtelligunt̃ plane:ſic̃ ĩmediate p̃cedẽtia ꝛ ſe/quentia. Pro quoꝝ ĩtelligẽtia ſciẽdũ q̃ frater ĩ ſcripturis p̃ter rõnem cõiunctõis:q̃ p̃uenit ex ſanguinitate qñqꝫ ſignificat ſocietatẽ vl' parti/cipatõeꝫ ĩ bono vel ĩ malo. Exẽplũ p̃mi. Oẽs fratres eſtis vos. math. 23.c. Exẽplũ ſcdĩ Gen̄.49.ca. Symeõ ꝛ leui fratres:vñ qꝛ nullus hõ q̃ ſit frater ĩ crimine cõi homani generis põt redimere:qꝛ ĩdiget p̃piciat/tiõe p̃ ſe:ꝛ iõ nõ poſſet p̃p̃e aliȷs ſuffragari:p̃ut ad hebre.5.ca. idcirco frater nõ redimet ſꝫ hõ ſupple q̃ nõ ẽ frater in huiuſmodi criminis p̃/ticipatione poſſet redimere.ꝛ hoc ẽ quod dicit. Redimet homo.ſ.nõ frater in crimine ſed hõ.qua tamen poteſtate ꝛ auctoritate talis hõ re dimat poſtea declarat.d. Uerũtñ deus redimet aĩam meam. in quo oſtendit q̃ hec redemptio facta per hominem fit virtute diuina. Con ſequenter autem declarat quomodo frater non redimat cũ ſubdit. Non dabit deo placationẽ ſuã ꝛc̃.exponatur vt in poſtilla.interpo/ſuit tamen. Redimet homo inter hoc quod predixit. Frater non re/dimet ꝛ hoc quod ſubiungit. Non dabit deo placationem ſuam: vt excluderet errorem.poſſet enim quis eſtimare q̃ ad nullum hominẽ pertineret redimere ex quo frater non redimit.

¶ In eo.p̃s.vbi dr̃ ĩ poſtil. Hõ cũꝫ ĩ honore eſſet nõ intellexit.
Ex hoc q̃ hõ ẽ capax dei p̃ cognitõeꝫ ADDITIO.
ꝛ amorẽ ñ cõtigit eũ ñ ĩtelligere:ſꝫ poti⁹ cõ:vñ ĩpropa vi det̃ expõ poſtillatoris ĩ h̃ ṽſu.ſꝫ poti⁹ videt̃ dicẽdũ q̃ ho nor h̃ ĩtelligit̃ đ honore mũdano:đ q̃ ſupra loq̃t̃ circa p̃ncipiũ p̃s. .d.Qui cõfidit ĩ ṽtute ſua ꝛc̃.de q̃ honore.ſ.mũdano ẽt ĩmediate ſupra loq̃t̃ cũ dr̃.vocauerũt noĩa ſua ĩ terrl ſuis ꝛc̃.ꝛ talis honor apparens eſt propria cã vt homo non intelligat qꝛ abundantia: ꝛ amor terrenoꝝ ĩ/tellcm̃ excecãt hu/manũ:vñ p̃p̃e dic̃. Hõ cũ ĩ honore eẽt ꝛc̃.ſ.hũano ñ ĩtelle/xit.vñ ꝛ cõparatur. iumentis ꝛc̃.

bit̃ tibi cũm bñfeceris ei. Introi bit vſqꝫ ĩ p̃genies patrum ſuoꝝ: ũſqꝫ ĩ eternũ nõ videbit lumen. Hõ cũm ĩ honore eſſet nõ intellexit: comparatus eſt iumentis inſipiẽ tibus: ꝛ ſimilis factus eſt illis.

¶ In.e.p̃s.48.vbi dr̃ ĩ poſtil. Et auxi/liũ coꝝ. ADDI.
Hoc qđ dicit. Ueteraſcet nõ ſignificat idẽ quod ceſſabit p̃ut poſtil.dicit. Nã licet qđ veteraſcit ꝛ antiquat̃ p̃p̃e ĩteritũ ſit.vt ad heb.8.cã.tñ ex hoc nõ dr̃ ceſſare.vñ iſta ṽba. Auxiliũꝫ coꝝ veteraſcet in inferno a gloria coꝝ.potius vi/dent̃ referenda ad auxiliũ quod hoĩes habere putant in memo ria hoĩũꝫ poſt eos relicta:ad qđ p̃tinet illud qđ p̃us dixerat. Uo cauerũt noĩa ſua ĩ terris ſuis.qđ q̃dẽ auxiliũ licet nõ ſtatiꝫ delet̃ cũ morte tñ veteraſcet ĩ p̃ceſſu t̃p̃is donec ex toto deleat̃.iuxta illud. Eccleſiaſtes.i. Nõ ẽ memoria p̃oꝝ:ſꝫ nec eoꝝ q̃dẽ q̃ poſtea futura ſũt recordatio:vñ ſenſus eſt. Auxiliũ coꝝ.i.hoĩum q̃ fa/ciunt magna ꝛ fortiora edificia:vt coꝝ fama p̃petuet̃. Uetera/ſcet ĩ ĩferno.ſ.hꝫ auxiliũ ipſis iã in ĩferno exñtib⁹ lãguet. Et ve/teraſcet a gloria coꝝ hoc ẽ dicere q̃ licet illa edificia fortia p̃ma neant ĩ mlt'is generationibus:tamen veteraſcent a glĩa edificã/tiũ:qꝛ ſepe contingit eẽ magna ſepulchra ꝛ edificia antiq̃ quoꝝ noĩa fabricãtiũ ignorãt̃:ꝛ ſic veteraſcũt a glĩa coꝝ.ſ.edificãtiũ.

¶ In p̃s. Audite hec oẽs gentes.poſtil. REPLICA.
Iſe bñ hꝫ exponẽs cũ de diuino iudicio:quõ ĩ illo nullus p̃/uerſus cõfidẽs ĩ ṽtute ſua ꝛc̃.redimi poterit neqꝫ p̃ frẽm neqꝫ p̃ ſe. Burgen̄ exponit de myſterio redẽptõis xp̃i ſine cõti/nuatõe lr̃e.ꝛ vt p̃poſitũ ſuũ elaboraret accepit nomẽ fr̃is valde extnec:vt ille dicat̃ frater alicui⁹ q̃ p̃ticipat cũ eo ĩ crimine:q̃ acce ptio nimis extorta ẽ.nec p̃bat̃ p̃ cõcordãtiã p̃ eũ adductã gen̄.49 qꝛ ſymeon ꝛ leui nõ dicunt̃ ibi frẽs rõne criminis:ſꝫ rõe germis q̃ꝫuis coꝝ poſteri fuerãt futuri criminoſi:vt ibidẽ dr̃:nec ſonat catholice qđ Burgen̄.hic p̃tendit. Pretẽdit.n.q̃ frater q̃ iuſtus ẽ redimere põt prauũ h̃ deſcriptũ videlicet cõfidẽtẽ ĩ ṽtute ſua:ꝛ ĩ multitudine diuitiaꝝ ſuaꝝ gloriantẽ ꝛc̃.p̃ꝫ a c̃rio ſenſu q̃ argu mẽtũ burgen̄.ſepe grãdi pẽdit. Arguit̃.n.ſic. Frater ĩ crimine p̃/ticeps ĩ crimine nõ redimet.igit̃ nõ p̃ticeps in crimine:ſꝫ inocẽs redimere põt.cõñs videt̃ falſuꝫ ẽt de xp̃o q̃ redimit talẽ prauũꝫ iudicio diuino dãnatũ:qꝛ efficacia ſue redẽptõis reſpicit patiẽs di ſpoſitũ q̃le nõ ẽ id qđ hic deſcribit̃. Bene igit̃ dic̃ poſtil.q̃ li re/dimet hõ.dꝫ exponi ĩterrogatiue:vt ſẽſus ſit:ex q̃ fr̃ nõ redimet an forte hõ redimet ſe.q.d.nõ.iõ ſeq̃t̃:nõ dabit deo placatõeꝫ ꝛ p̃ciũ redẽptõis aĩe ſue:qꝛ ẽ ext̃ ſtatũ merẽdi:ſꝫ laborabit ĩ eternũ .i.affliget̃:ꝛ viuet adhuc ĩ finẽ qꝛ etſi đſiderabit mori mors effu giet ab eo. Et h̃ mõ ẽt btũs hiero.exponit hũc paſſũ:cui burgen̄. ſine rõne audet ſe opponere. Notat etiam Burgen̄.poſtil.expo/nentẽ illũ paſſũ. Hõ cũ ĩ honore eẽt nõ ĩtellexit.de honore ſubli mi ꝛ ſp̃ũali:qꝛ ad imaginẽ dei creat⁹. Burgẽ.aũt exponit de ho/nore mũdano excecãte ne ĩtelligat:ſꝫ nõ videt̃ p̃p̃hãm honoreꝫ mũdanũ ſic grãdi pẽdere:vt dicat hoĩeꝫ ĩ eo eẽ:ſꝫ poti⁹ videri eẽ: ſꝫ loq̃t̃ de ṽo honore:de q̃ ſupra. Glĩa ꝛ honore coronaſti eũ ꝛc̃.ꝛ cũ carnal' hõ de q̃ hic ſmo:illũ veꝝ honorẽ nõ aduertit:dr̃ nõ ĩtel ligere:q̃ tñ ad h̃ creat⁹ fuerat:vt ĩtelligeret rõnẽ imaginis:ſub/tracto.n.honore imaginis nõ differt a brutl.iõ dr̃. Silis fcũs iu/mẽtl ſ̃ btracto ãt honore mũdano adhuc remanet hõ.ꝛ ſepe a be ſtialitate reuertit̃ ad rõcinationẽ. Nec ẽ alicui⁹ põderl qđ Bur. dicit de ueteraſcere:qꝛ idẽ ẽ cũ dicto poſtil.poſita.n.reſolutiõe p̃ tẽpus ceſſat quod veteraſcit vt vult poſtil: Pſalmus. XLIX.

Deus deoꝝ dñs locutus ẽ. Huic p̃s.ĩ hebreo ꝛ ĩ trãſlatõe hiero.iuxta hebreum p̃ponitur talis titulus Pſalmus aſaph.ꝛ ſ̃ꝫ Aug.attribuit̃ ei ſolũ ſicut cãtori:qꝛ fuit vn⁹ de p̃ncipalib⁹ cãtorib⁹:vt habet̃.i. Paral'.dauid aũt ſicut aucto/ri.ſ̃ꝫ vero hiero.ꝛ oẽs hebreos q̃bus ĩ hoc magis aſſentio.aſaph nõ fuit tñ cantor:ſꝫ etiã p̃p̃ha.ꝛ fecit hunc p̃s.ꝛ plures alios: vt videbit̃ ĩfra.de materia vero huius p̃s.dicũt aliqui doctores ca/tholici q̃ p̃s.iſte loq̃tur de datione legis in mõte ſynai ad quẽ ve

nit dn̄s ī terrore tonitrui ꝛ fulguris. vt habeť Exo.19. Sed cōtra
hoc videť qđ ī pncipio huius ps. diciť. Deus deoꝝ dn̄s locut⁹ ē:
ꝛ vocauit terrā a ſolis ortu vſqꝫ ad occaſū. ꝛ ibi ē finis pmi vſus
ī hebreo ꝛ ī trāſlatōe hiero. iuxta hebreū. Ad dationem āt legis
moſaice non vocauit dn̄s habitatores terre a ſolis ortu vſqꝫ ad
occaſū: ſꝫ tm̄ ppl'ꝫ iudaicū: cui ſoli data ē lex illa: eo ꝙ xp̄s ō pplo
illo ſm carnē erat naſcitur⁹: vt dcm̄ fuit ī pn°. Exodi. Itē ī h ps.
nō fit mētio de mōte ſynai in q̊ data ē lex moſaica: ſꝫ ſolū de mō
te ſyon: ī q̊ data fuit
lex euāgelica: quia
xp̄s ibi docuit: ꝛ ſu/
per apl'os ſpm̄ ſcm̄
miſit ad confirma/
tionē euangelice le
gis. ideo dicitur hic
Ex ſyon ſpecies de/
coris eius. Itē in h
ps. fit mentio de re
probatiōe ſacrifici/
oꝝ vete. le. ſꝫ ꝙ di/
ciť īfra. Nō accipiā
de domo tua vitu/
los. Et poſtea. Nū/
qd manducabo car
nes tauroꝝ. In da/
tiōe vo legis ī mōte
ſynai nō fuerūt re/
probata veteris le/
gis ſacrificia ſꝫ ma
gis inſtituta ꝛ approbata: ꝑpter qđ dicit Ra. Sa. hebre⁹ ꝙ iſte
ps. loqtur ad l'ram de rege meſſia. i. xp̄o: cui⁹ aduētus erit mani/
feſt⁹: qꝛ tūc fiēt m'lta mirabilia vtute dīna: īter q̄ vt diċ erit vnū
. ſ. ꝙ oēs iudei ꝑ orbē diſperſi. q̄ſi ī mom̄eto cōgregabunť ad ipꝫ
ī hierl'ꝫ. ꝛ ſm hoc exponit qđ ſubdiť: Cōgregate illi ſanctos eius
Et ſic ꝯn̄r applicat l'ram ad ſuū ꝑpoſitū ꝑut pōt. Omittať igiť
opinio ei⁹ q̄tū ad hoc qđ cōtinet falſitatis. ſ. ꝙ xp̄s ventur⁹ ſit ī
mundū ꝛ iudei congregādi ad ipm̄. ꝛ accipiať id quod ē vitatis
. ſ. ꝙ iſte ps. loqť ad l'ram de rege meſſia q ē xp̄s dn̄s nr̄. Et diui/
diť ī duas ꝑtes. qꝛ p° deſcribiť aduēt⁹ xp̄i. 2°. vt⁹ ſui euāgelij. ibi.
Audi ppl's meus. Prima ī duas ſm duplicē xp̄i aduentū. ſ. ī car/
nē vl' mūdū. ꝛ ad iudiciū. ꝛ pmo agiť de pmo. 2°. de ſcđo ibi. De⁹
manifeſte veniet. Circa pmū ſciēdū ꝙ dij aliqñ ī plurali dicunť
ī ſcriptura ꝓphe ꝛ hoīes ſcī: qꝛ p alijs ſūt ꝑticipes deitatis. ꝛ hoc
mō dr̄ īfra ps. 81. Ego dixi dij eſtis ꝛ filij excelſi oēs ſm ꝙ expōit
ſaluator Ioh. 10. c. d. Illos dixit deos ad q̊s ſmo dei fcūs ē. ſꝫ h
igr̄ dr̄ h. a De⁹ deoꝝ dn̄s. i. ille q ē vn⁹ ver⁹ de⁹ ꝛ dn̄s dn̄oꝝ
. i. ſcōꝝ ꝓphaꝝ. lꝫ. n. ſit dn̄s oīuꝫ gnāl'r. tm̄ iſtoꝝ ē dn̄s ſpāl'r: inq̄/
tū obediūt ei ſicͭ fidel' ſeru⁹ dn̄o ſuo. b Locu. ē. ſ. ī hūanitate ꝑ
nobis aſſumpta: vn̄ diċ Ioh. 8. Pricipium q ꝛ loquor vobis
c Et voca. ter. ꝛc̄. h ē finis vſus vt p̄dictū ē. ꝛ ē ſenſus ꝙ vocauit
hitātes ī terra ab ortu ſolis vſqꝫ ad occaſū ad euāgelicā legē ꝑ ſe
ꝛ ꝑ apl'os q̊s miſit ī mūduꝫ. ſꝫ ꝙ dr̄ ps. 18. In oēꝫ terrā exiuit ſo/
nus eoꝝ ꝛc̄. Lex āt moſaica fuit data tm̄ vni pplo. ſ. iudaico.
d Ex ſyon ꝛc̄. xp̄s. n. docuit euāgeliū ī mōte ſyō. ꝛ ad ei⁹ ꝯfirma
tōeꝫ ibidē ſpm̄ ſcm̄ ſuꝑ apl'os miſit: ex q̊ fcī ſūt ꝯſtātes ꝛ loq̄ntes
oīb⁹ liguis: vt īde exirēt ad p̄dicādū ī diuerſis ꝑtib⁹ orbis. ſicͭ p̄di
ctū fuerat Iſa. 2. De ſyon exibit lex. ꝛ vbū dn̄i de hierl'm. ꝛ h eſt
qđ dr̄ h. Ex ſyon ſpēs decoris ei⁹. qꝛ puritas legis euāgelice īde
deriuata ē ad alias ꝑtes terre. e De⁹ ma. ve. h ꝯn̄r agiť de ad/
uētu ad iudiciū. q erit valde māifeſt⁹. ſꝫ qđ diċ ſaluator mat. 24.
Sicͭ fulgur exit ab oriēte: ꝛ appet vſqꝫ ī occidētē: ita erit aduēt⁹
filij hoīs. ꝛ h ē qđ dr̄. De⁹ māifeſte veniet. qꝛ ōs ī hūana nā appa
rebit in iudicio: ī q̊ fuit iudicat⁹ corā pilato: ſꝫ apparebit ī forma
gl'ioſa oīb⁹ māifeſta. f Et nō ſilebit. qꝛ ꝓferet ſniaꝫ ꝯ īpios. d.
Ite maledicti ꝛc̄. ꝛ ꝓ iuſt' dicens. Venite bn̄dicti pr̄is mei ꝛc̄. vt
hr̄ mat. 25. g Ignis ī ꝯſpectu ei⁹ ꝛc̄. h dr̄ de igne ꝯflagratōis
q p̄cedet aduētū iudicis. h Et ī circuitu ei⁹ ꝛc̄. ī tantū ꝙ ad/
mirabiť oīs creatura. i Aduocauit celū ꝛc̄. qꝛ āgeli cū eo de/
ſcēdēt ad iudiciū. ſm ꝙ ipſemet diċ Math. 16. Fili⁹ hoīs vētur⁹
ē ī gl'ia pr̄is ſui cū āgelis ſuis. ꝛ tūc reddet vnicuiqꝫ ſm opa ſua.
k Et terrā. qꝛ ad p̄ceptū ei⁹ mortui ō terra reſurgēt. Ioh. 5. Oēs
q ī monumētis ſūt audiēt vocē filij dei. l Diſcernere pplm
ſuū. tūc. n. diſcerneť pij ab ipijs: ſicͭ ſegregātur oues ab hedis ꝛ
ibūt ipij ī ſuppliciū eternū. iuſti āt ī vitā eternā: vt hr̄ math. 25.
iō ſubdiť. m Cōgregate illi. i. xp̄o. n Sāctos ei⁹. ſicͭ mē
bra capiti. ꝛ dirigiť h vbū ad āgelos ſcōs q erūt executores diui
iudicij ī hoc. o Qui ordināt teſtm̄ ei⁹ ſuꝑ ſacrificia. duplex

D ps. aſaph. XLIX.
Eūs dōꝝ dn̄s lōcut⁹ ē: ꝛ
vōcauit ťrā. A ſol' ortu
vſqꝫ ad occaſū: ēx ſyō ſpēs decoꝝ
ei⁹. Deūs māifeſte vēiet: ꝛ ōs nr̄
ēt nō ſilebit. Ignis ī cōnſpectu ei⁹
exardeſcet: ꝛ ī circūitu ei⁹ tempe
ſtas valida. Aduocāuit celuꝫ de
ſurſū: ēt ťrā diſcernerē ppl'ꝫ ſuū.
Cōgregāte illi ſanctōs ei⁹: q ōrdi
nāt teſtm̄ ei⁹ ſuꝑ ſacrificia. Et an
nūciabūt celi iuſticiā ei⁹: qm̄ de⁹
iudex ē. Aūdi ppl's me⁹ ꝛ loquar
iſrl' ꝛ tēſtificabor tibi: dēus de⁹
tu⁹ ego ſū. Nō in ſācrificijs tuis
ārguā te: holōcauſta autē tua in
cōſpectu meo ſūt ſemꝑ. Nō ācci
piā de domo tua vitulos: neqꝫ de
gregib⁹ tuis hircoſ. Quoniā mee
ſunt oēs fere ſiluaꝝ: iumēta ī mō
tib⁹ ꝛ boues. Cognōui omnia vo
latilia celi: ꝛ pūlchritudo agri me
cū eſt. Si ēſuriero non dicā tibi:
me⁹ ē eni orbis terre ꝛ plenitudo
eius. Nūnqd mādūcabo carnes
tauroꝝ: aut ſaguinē hircoꝝ pota
bo? Immōla deo ſacrificiuꝫ lau
dis: ꝛ redde āltiſſimo vota tua.

autem eſt teſtamentum. ſ. vetus ꝛ nouum. In veteri autem fuerunt
multa ſacrifcia: quia imperfecta. In nouo autem ē vnum perfectiſſi/
mum in quo xp̄us imolatur ſcilicet eucbariſtia: quod inſtitutum eſt a
xp̄o q̄tum ad id quod eſt eſſentiale. Sed circa ſolēnitatem huius ſa/
crificij multa ſūt ordinata a ſanctis patribus noui teſtamenti. ꝛ eodē
mō fuit de ſacrificijs veteris legis a ſanctis patribus illius tēporis. ꝛ
iſti patres ꝛ illi xp̄o aggregabuntur. p Audi populus. Hic conſe/
quēter deſcribiť virtus euāgelij: que ꝯſiſtit principal'r in duobus ſci/
licet ī auctoris conditio/
ne ꝛ ſacrificij oblatione:
quia per conditionem
auctoris omnia vera ꝓ/
bantur ꝛ ad ſacramentū
eucbariſtie omnia ſacra
menta noue legis ordi/
nātur. Primo igitur po/
nitur primum. ſecundo
ſecundum. ibi. Non ī ſa/
crificijs. Circa primum:
ſciendū ꝙ propria con/
ditio xp̄i: qui eſt auctor
euangelij eſt ꝙ deus eſt
ꝛ homo verus in vna ꝑ
ſona. vnde dicit Leo pa/
pa. Paris eniꝫ periculi ē
ſi in filio dei vera huma/
nitas: aut patris negetur
equalitas. Humanitatē
eniꝫ declarauit inter ho
mines conuerſando in natura paſſibili: deitatem autem verbis et fa/
ctis eā oſtēdēdo. ꝛ hoc ē quod dicitur hic in perſona eius. Audi popu/
lus ꝛc̄. xp̄s enim in perſona propria predicauit filijs iſrael: ꝛ ſi aliquā/
do alijs predicauit vt ſamaritanis: tamen hoc fuit ita raro ꝙ pro ni/
hilo reputatur reſpectiue: propter quod dicit Math. 15. Non ſum miſ
ſus niſi ad oues q̄ ꝑierūt dom⁹ iſrl'. q Et teſti. tibi. vbis ꝛ fcis.
r De⁹ ōs tu⁹ ꝛc̄. deitatē aūt teſtificat⁹ ē vbis Ioh. 10. Ego ꝛ pr̄ me⁹ vnū
ſum⁹: ꝛ ī multis alijs locis. ſil'r fcis faciēdo miracula ꝑ īperiū tanq̄ ꝓ/
pria ꝑtāte: qđ ē ſoli⁹ deitat': ſꝫ dicit. De⁹ tu⁹. qꝛ nāꝫ humanā deitati vni
tā aſſūpſit de pplo iſrl': qꝛ btā vgo deſcēdit de ſemine dauid. Per h āt
ꝙ actor euāgelij declarauit ſuā deitatē: firmitatē dedit vbis ꝛ fcis ſuis
q̄ ī euāgelijs ꝯtinenť: cū a deo q ē ipſa vitas nō poſſit tradi aliq̄ falſitas
s Nō ī ſacri. Hic ꝯn̄r oñditur euāgelij vtus q̄tū ad eucbariſtie ſacrifi
ciū ꝛ pmo declarať ꝑpoſitū. ſcđo ꝯcludiť ītētū. ibi. Intelligite h. Pri
ma ī duas. qꝛ p° poniť ſacrificioꝝ veter' leg' euacuatio. ꝛ ſcđo ſacrificij
noue leg' ſtabilitio. ibi. Immola deo. Circa pmū ſciēdū ꝙ ſacrificia ve
ter' legis hūerunt curſū vſqꝫ ad mortē xp̄i: ſꝫ extūc fuerūt mortua. po
terāt tm̄ ſuari vſqꝫ ad publicationē euāgelij: dū tm̄ hoīes non ponerēt
ibi fidē. p⁹ publicatōeꝫ āt euāgelij ſt̄ mortifera. diċ q̊. Nō ī ſacrificijs. ſ.
vete. teſta. t Arguā te. tāq̄ rephēſibilē ſi omittāť. ꝛ h a tꝑe paſſiōiſ
qꝛ vſqꝫ tūc offerēda erāt ex dei obediētia. v Holocauſta ꝛc̄. In he
breo ꝛ ī trāſlatōe Hiero. hr̄. Et holocauſta tua corā me ſūt ſꝑ. ꝛ ſm ꝙ
dicit Ra. Sa. ꝛ bn̄ rōne hui⁹ copulatiue: ꝛ. li nō. qđ ē ī pncipio vſus hic
reſumiť. ꝛ ē ſēſus. Et holocauſta tua n̄ ſūt corā me ſꝑ. i. de cetero nō ſūt
mihi accepta. Et h mō loqť ſcriptura ps. p̄cedēt'. vbi dr̄. Nō dabit deo
placationē ſuā: ꝛ p̄ciū redēptōis aīe ſue. ſubītelligiť. ſil'r nō dabit. vt ſ
dcm̄ ē. x Nō accipiā ꝛc̄. q. d. ſicͭ ſacrificia veteris legis nō ſūt mihi
ampli⁹ accepta rōe obediētie: ita nec rōe īdigētie: nec a ꝑte aīaliū tuo/
rū q̄ſi eis īdigeā qꝛ oīa aīalia tā domeſtica q̄ ſilueſtria mea ſūt.
y Cognui oīa ꝛc̄. h diċ: qꝛ de aliqb⁹ auib⁹ fiebāt ſacrificia. ſ. de turturi/
bus colūbis ꝛ paſcerib⁹. z Et pulchri. ꝛc̄. qꝛ fiebāt oblatōes ī lege
de frugib⁹. a Si eſuriero ꝛc̄. i. ſi ita eēt ꝙ eſurirē nō oporteret ꝙ a
te aliqd peterē: cū oīa in poteſtate mea habeā. ſed qꝛ ſicut deus nō īdi/
get talibus ꝑpter defectū reꝝ: ſic nec ex conditōe ſue nature cui repu/
gnat comedere ꝛ bibere inq̄tum deus. ideo ſeqtur.
b Nunqd mādūcabo ꝛc̄. q. d. non. c Immola deo. Hic ꝯn̄r deſcri
biť ſacrificij noue legis ſtabilitio. ꝛ pmo īmolatio huius ſacrificij p̄cipi
tur. ſecūdo miniſter īdebitus excludiť. ibi. Peccatori. Circa primum
ſciēdū ꝙ xp̄us inſtituēdo eucbariſtie ſacramētum: ſimul p̄cepit huius
ſacrificij exercitiū ſꝫ ꝙ dicit Luce. 22. cū dixiſſet. Hoc eſt corpus meū
quod pro vobis tradeť. ſtatim ſubdiť: hoc facite in meam cōmemora/
tionē. ꝛ hoc eſt quod diciť hic. Immola deo ſacrificiū laudis. i. ſacrifi/
ciū eucbariſtie: quod īmolať cū laudibus diuinis.
d Et redde altiſſimo vota tua. que ꝓmiſiſti ī baptiſmo q̄tum ad oēs
catholicos: ꝛ in ſuſceptione ſacri ordinis: vel profeſſione religionis. q̄
tum ad clericos ꝛ religioſos. q. d. ſine iſtis ſacramētum eucbariſtie ne
reciperetur digne a laicis ꝛ ab īferioribus: nec adminiſtraretur digne
a miniſtris eccleſie ꝛ ſuperioribus. ideo ſubditur.

a Et inuoca me.ſi feceris iſta. b In die tribulatõis.i.tentationis.
c Eruã te.q2 ſicut dr̃.i.Cor.io.Fidelis ãt e de⁹ q nõ patiet̃ vos tẽtari vltra id qd̃ poteſtis:ſ3 faciet cũ tẽtatione ,ꝓuetũ vt poſſitis ſuſtinere.
d Et honorificabis me.digne recipẽdo vl̃ adminiſtrãdo ſacramẽtu3 euchariſtie. e Peccatori.Hic dñr miniſter idebitus excludit̃ cũ dr̃.Peccatori aũt dixit deus ipſu3 repellendo. f Quare tu enarras iuſticias meas.euãgeliũ i miſſa recitando vel exponendo.
g Et aſſumis teſtamentũ ⁊c̃.q2 ep̃la ⁊ cetera q̃ ſequunt̃ vel dicuntur in miſſa accipiunt̃ ꝑ maiori pte d veteri vl̃ nouo teſtamẽto. h Tu vo odiſti diſciplinã.mãdata ſupioꝝ contẽnendo ⁊ ẽt mea.ideo ſubditur.
i Proiecisti ſmões meos retrorſu3.qd̃ explicat magi i pticulari dicens.
k Si vi.⁊c̃.i furto ei⁹ pticipãdo vl̃ exẽplo illi⁹ furtũ aliud ꝯmittẽdo.ſeqñdo ꝯcupiſcentiã oculorũ.
l Et cũ adulter) ⁊c̃.ſeqñ do cõcupiſcẽtia3 carnis.
m Os tuũ ⁊c̃.i.mal̃ ꝟb ⁊ ſupb ſcẽdo ſupbiã vite.vñ ſeq̃t̃. n Et lingua tua ⁊c̃.In hebreo habet̃ Blaſphemiã.pctm̃ eni3 blaſphemie procedit ex magna elatõe ſuperbie. Scõm ãt lrãm noſtram iſtud referẽt ad receptõ3.ꝓximi.cu3 dr̃. Et lingua tua concinabat dolos.i.colorabat falſa ⁊ mẽdacia ad ꝓximi deceptões.

Et inuoca me in die tribulatiõis: eruã te ⁊ honorificabis me. Peccatori ãt dixit de⁹:q̃re tu enarras iuſticias meas: ⁊ aſſumis teſtm̃ meũ p os tuũ? Tu vo odiſti diſciplinã: ⁊ ꝓiecisti ſmões meos retrorſũ. Si uidebas fure3 currebas cũ eo: et cũ adulteris portionẽ tuã ponebas. Os tuũ abũdauit malicia ⁊ lingua tua ꝯcinnabat dolos. Sedẽs aduerſus frẽm tuũ loq̃baris: ⁊ aduerſũ filiũ matris tue põnebas ſcãdalũ: hec feciſti ⁊ tacui. Exiſtimaſti inique q ero tui ſilis: arguã te ⁊ ſtatuã cõtra faciẽ tuã. Intelligite hec q obliuiſcimini deũ: neq̃n rapiat ẽt nõ ſit q eripiat. Sacrificium laudis honorificabit me: ⁊ illic iter quo oſtẽdam illi ſalutarẽ dei.

o Sedẽs aduerſus ⁊c̃.falſo accuſãdo eũ i iudicio vel calũnioſe ip3 obiurgãdo. p Et aduer.fi.ma.tue.i.aduerſus catholicũ ecclie matris tue filiũ. q Ponebas ſcandalum. ꝓbendo ei occaſionẽ ruine ex vbis tuis malis ⁊ factis. Scãdalũ eni ẽ dictũ vl̃ fcm̃ minus rectũ ꝓbẽs alteri occaſionẽ ruine. Qd̃ ãt oĩa mala iſta ꝓdicta ſint i multis ecclie miniſtris.tã clericl q̃ etiã religioſis malis:apparet ad ſenſu3: ⁊ ex hoc ꝓbẽt laicis ⁊ ſimplicib⁹ mãe ſcãdalum.
r Hec feciſti ⁊ tacui.q2 de⁹ mala nr̃a nõ ſtatĩ punit:ſ3 freq̃nter differt ſm ordinẽ ſapie ſue.⁊ iõ videt̃ malis q nõ debeat alias punire.iõ ſubdit̃. s Exiſtimaſti inique ⁊c̃.i.q nõ diſplicẽant mihi pctã tua eo q nõ ſtati3 punio ipſa:ſed expecto tẽpus debitum.ideo ſubditur.
t Arguã te.ſaltẽ i morte. v Et ſtatuã ꝯ faciẽ tuã.p remorſũ ꝯſcie tue.q̃ eſt magna pena in dãnatis:ppter qd̃ vocat̃ v̀mis ꝯſcie mordens ⁊ corrodens cõtinue Iſa.66.Vermis eoꝝ nõ morietur:⁊ ignis eoꝝ non extinguet̃. x Intelligite.Hic vltimo ponit̃ itenta cõcl'o.q2 predicta ad hoc ſunt iducta q mali ante mortẽ corrigãt̃.⁊ ſic per ſacramentum euchariſtie:quod dicit̃ viaticũ ad patriã reducant̃.⁊ hoc ẽ quod dicit̃.Intelligite h qui obliuiſcimini deũ.ei⁹ mandata cõtẽnendo.
y Nequãdo rapiat.ſ.vos de pñti vita. z Et non ſit q eripiat.quia in inferno nulla eſt redemptio. a Sacrificium laudis.ſ.euchariſtie:vt dictum eſt. b Honorificabit me.ſi ꝓmiſſa debita penitentia recipiat̃ ⁊ adminiſtret̃. c Et illic iter q̃ ⁊c̃.i v̀tute hui⁹ ſacrificij.
d Salutare dei.i.vita beata in q̃ ẽ ſalus nr̃a ad quã nos pducat ⁊c̃.
¶ In ps̃.49.Dr̃⁹ deoꝝ.vbi dr̃ i poſtil.Et ligua tua ꝯcinabat dolos.

In biblijs hebraicis correctis nõ dr̃ ibi blaſphemiã nec aliqua dictio ad eã ptinens.ſ3 ponit̃ ibi quedã dictio que proprie ſignificat dolum in ſingulari vel fraudem. ADDITIO. i

¶ In eo.ps̃.vbi dr̃ i poſtil.Sacrificiũ laudis.i.euchariſtie. ADDI.

Et illic iter.gloſa.Illic.i.i ſacrificio laudis.Et iter.q2 hoc ſacrificiũ ẽ iter ad deũ.hec i glo.q̃ videt̃ magis ꝓpria huius lr̃e. Et notãdũ q ꝓut dr̃.Ioh.14.ca.Xp̃us ẽ via v̀itas ⁊ vita.q̃ tria p ordinem innuuntur in hoc q dicit.Illic eſt iter quo oſtendam illi ſalutare dei.in hoc.n.q dicit.Illic eſt iter.oſtendit̃ q ibidẽ eſt via vt dcm̃ eſt.cum autem ſubdit.Quo oſtendam illi.innuitur ibi eſſe veritas.id enim quod vere oñdit̃ nõ niſi veritas eſt.cu3 aũt ſeq̃t̃.Salutare dei.intelligitur vita.ſ.beata in qua eſt vera ſalus.⁊ ſic ps̃ in predictis verbis manifeſte innuit q in ſacrificio laudis.ſ.in euchariſtia eſt realiter ipſe xp̃us.qui eſt veritas via ⁊ vita ⁊c̃. Pſalmus. L.

c Miſerere mei deus.Huic ps̃.ꝑmittit̃ talis titulus in hebreo ⁊ i tranſlatione Hiero.⁊ decetero per talẽ modũ loquendi intelligat̃ tranſlatio Hiero.iuxta hebreu3:vt breuius ſcribat̃.Ad victoriã ps̃.dauid cũ venit ad eũ nathã ꝓpheta qñ itrauit ad berſabee.

Circa quod ſciendũ q hoc nõ fuit imediate poſt adulteriu3 eu3 berſabee:ſed quãdo poſt mortẽ vrie dauid accepit in vxorẽ berſabee:tũc.n.venit nathã ad arguẽdũ dauid:vt habet̃.z.Re.iz ⁊ tũc dauid peccatũ ſuũ recognoſcens dixit:peccaui domino.⁊ de penitẽtia illa fecit ps̃.iſtu3.⁊ ſic p3 acuctor ⁊ materia hui⁹ ps̃. q diuidit̃ i duas ptes.⁊ i pma dauid petit culpe remiſſionẽ i ſcda gratie reſtitutõe3 ibi.Aſperges me.L3 ãt iſta duo ſint idẽ re.q2 nõ remittit̃ peccatũ:niſi p gratiã iuſtificantẽ:differũt tñ rõe:q2 remiſſio clpe reſpicit maculam q̃ abijcit̃: iuſtificatio gratiã que acq̃rit̃. Prima in duaſ.q2 pmo ponit̃ iploratio remiſſiõis.z⁹ ad hoc iducit̃ allegatio mltiplicis pſuaſionis: ibi.Qm̃ iniqtatem Circa pmũ dic dauid.Miſerere mei de⁹ ⁊c̃.ſcdm Augu. mĩa miſeris neceſſaria ẽ.⁊ iõ dauid iplorando magna3 mĩam cõfitet̃ ſua3 magna3 miſeriam ⁊ i h oñdit clpe ſue grauitatem.
f Et ſm mltitudinem miſerationu3 tuaꝝ.iplorãdo miſerationũ mltitudinẽ.oſtendit ſue culpe multiplicitate3.q2 primo peccauit

Ad victoriã dauid pſalmus cu3 venit ad eũ nathã ꝓpheta quãdo intrauit ad berſabee. L.

Miſerere mei de⁹ ſm magnã miſericordiã tuã. Et ſ3 mltitudinẽ miſerationũ tuaꝝ. dele iniqtatẽ meã. Ampli⁹ laua me ab iniquitate mea: ⁊ a peccato meo munda me. Quoniã iniquitatẽ meam ego cognoſco: ⁊ peccatũ meu3 ꝯtra me eſt ſemp. Tibi ſoli peccaui ⁊ malũ corã te feci:ut iuſtificeris in ſermonibus tuis ẽt vincas cum iudicaris. Ecce enim in iniquitatib⁹ conceptus ſum: ⁊ in peccatis concepit me mater mea. Ecce enim veritate3 dilexiſti: incertã ⁊ occulta

adulterãdo.z⁹ pctm̃ ſuũ celare volẽdo.3⁹ i modo celãdi.q2 volebat itroducere falſũ heredẽ iducẽs vriã ad dormiẽdũ cũ vxore ſua:vt ſic puer cõcept⁹ de dauid aſcriberet̃ vrie.4⁹ i h q nõ potens h facere vriã fideliſſimũ militẽ ſuũ fecit occidi ꝓditorie.5⁹ q2 occaſione mortis ipſi⁹ plures alij de ſeruis dauid fuerũt mortui:vt hr̃.z.Reg.ii. g Ampli⁹ laua me ⁊c̃.i h.n.q petit ampliorẽ lotionẽ ⁊ mũdationẽ oſtendit peccati ſui diuturnitatem. macule.n.i veſtib⁹ recenter contracte de facili abluunt̃:ſ3 iuetcrate de difficili.a tpe aũt quo dauid cõmiſit adulteriũ cũ berſabee vſq3 ad reprehẽſionẽ p nathan trãſiuit annus vl̃ circiter:qd̃ p3 ex h q puer quẽ cõceperat berſabee de dauid iã erat natus: vnde ⁊ dixit ſibi nathan:fili⁹ q nat⁹ eſt tibi morte morietur.
h Qm̃ iniqtatẽ.Hic dñr iducit̃ mltiplex pſuaſio ad ipetrãdam dictã remiſſionẽ.⁊ pma accipit̃ ex pte vere pnie ipſi⁹ dauid.propter quã de⁹ peccata remittit ⁊ h ẽ quod dic.Qm̃ iniqtatẽ meã ego cognoſco.q.d.miſerere mei:q2 iniqtatẽ meã tãq̃ vere penitens recognoſco. i Et pctm̃ meũ ꝯ me ẽ ſẽper.i.horridũ mihi:⁊ ſicut aduerſarius exñs cõtinue ꝯ me pſentialr̃. Scda rõ accipit̃ ex pte v̀itatl dñe ad quã ptinet iplere qd̃ ꝓmiſit.Promiſerat ãt ds dauid añ peccata ꝓdicta q firmaret regnũ ei⁹ ad poſteros ⁊ q filius ſuus edificaret tẽplũ dñi:quã ꝓmiſſionẽ multi dicebãt ipeditã ⁊ fruſtratã ꝓpter vrie occiſione3:ꝓpter qd̃ dauid ad peccati ſui remiſſionẽ allegat dicte ꝓmiſſionis ipletõe3 ſ.en dãdicẽs. k Tibi ſoli peccaui.ſ.tãq̃ iudici ⁊ punire potẽti. peccauerat.n.ꝯ vriã ⁊ alios occaſione hui⁹ interfectos:tñ q2 erat rex nõ habebat iudicẽ ⁊ ſuperiorẽ q poſſet eũ punire niſi deum.
l Et malũ corã te feci.⁊ ſubitelligit̃ remitte mihi. m Ut iuſti.in ſer.tuis.i.vt ꝓmiſſio tua mihi facta ipleat̃ ⁊ ꝓut decet tuã veritatẽ. n Et vincas cũ iudicaris.faciẽdo ꝯriũ illius quod de te iudicat̃ a multis.ſ.q tua ꝓmiſſio mihi facta ſit retractata In hebreo hr̃.Et mundaberis cum iudicaris.i.apparebis mundus adiplẽdo ꝓmiſſũ cũ tñ de te a malis iudicet̃ ꝯrium mõ pdicto.Tertia pſuaſio accipit̃ ex humana fragilitate ex q̃ pctm̃ ei⁹ ẽ remiſſibile:nõ ſic ãt pctm̃ ãgeli i q̃ ẽ talis fragilitas.⁊ h ẽ qd̃ dr̃.
o Ecce.n.in iniquitatibus ⁊c̃. quia homo deſcẽdens ab adam p carnalẽ gnãtiõe3 i vnione aĩe ad corp⁹ ꝯhit originale peccatũ: quod ẽ ad pctã actualia iclinatiuũ rõne fomitis remanentis ẽt i illis q mũdati ſũt ab originali inq̃tũ ẽ culpa. p Et in pctis cõcepit ⁊c̃.repetitio ẽ eiuſdẽ ad maiorẽ exp̃ſſionẽ. Quarta ãt pſuaſio accipit̃ ex diuina v̀itate.⁊ ẽ eadẽ cũ ſecũda.repetit̃ tñ h ſub alijs v̀bis eo q ẽ efficacior alijs.ſic cõiter fit i pſuaſiõib⁹ q rõ magis efficax ſub alijs v̀bis ꝑlies replicat̃.dic q. q Ecce.n.⁊c̃.tu

ꝗ es ipſa v̾itas.q.d.ex ꝯſeq̄nti decēs ē ꝙ ꝓmiſſiones tue v̾ificēt̃.
a Incerta ⁊ occl'ta ⁊c̃.ad occulta.n.diue ſapie ptinēt futura cō tingētia:de qbus erat ꝓmiſſio ipſi dauid facta de ſucceſſione re gni i filÿs.⁊ de deſcēſu xp̄i de ſemine eiꝰ.q.d.decet vt iſta ipleāt̃ q̄ nō iplerent̃ niſi pctm̄ mihi remitteres. a Aſpges.Dicc ō ſeq̄nter petit dauid gr̄e reſtitutōez.⁊ p̊ ponit̃ ſua petitio.2ᵒ. ad h̄ īducit̃ m'tiplex ꝑſuaſio:ibi.Docebo iniq̊s.Primo ꝗ petit gr̄am iuſtificātē dicēs.Aſperges me dn̄e.i.aſpgas.Hebrei.n.nō habēt optatiuū modum: ſ3 ꝓ eo vtunt̃ futu ro indicatiui.

b Hyſopo ⁊ mūda boꝛ.loq̄t̃ de mūda tōe ſpūali ꝑ modū3 emundatōis coꝛpo ralis.q2 emūdatio leproſi ⁊ cōtamina ti ex tactu moꝛtici ni fiebat cū hyſopo vt hr̄ in Leuitico. et ī h̄ cōfitet̃ dauid ſe īcurriſſe lepra3 ⁊ moꝛtem ſpūalem.
c Lauabis me.i. laues me aqua tue gr̄e:de q̄ dr̄ Ezech. 36.Effūdā ſup vos aquā mundā ⁊ mū dabimini ab oībus ingnamētis veſtri.

ſapientie tue manifeſtaſti mihi. Aſpgēs me dn̄e hyſopō ⁊ mū daboꝛ:lau̇abis me ⁊ ſup niuē de albaboꝛ.Auditu̇i meo dabis gau diū ⁊ leticiā:⁊ exultabūt oſſa hu miliata.Auerte faciē tuā a pctis meis:et oēs iniqtates meas de le.Coꝛ mūdū crea i me d̊s:⁊ ſpi ritū rēctū inoua i viſceribꝰ meis. Nē ꝓijcias me a facie tua:ēt ſpi ritū ſanctū tuū3 nē auferas a me. Reddē mihi leticiā ſalutar̄ tui. ⁊ ſpū pꝛīcipāli ꝯfirmā me.Doce bo iniquos viās tuas ⁊ ipij ād te ꝯuertent̃.Libēra me de ſāguini

d Et ſup niuē dealbaboꝛ.q2 dealbatio ſpūalis maioꝛ ē coꝛpali ⁊ melioꝛ.q2 ibidē idē ē eſſe maius ⁊ melius q̄to ſpūalia coꝛpalibꝰ p̄ferunt̃.Scd̄o petit dauid ſpm̄ ꝓphetie:qui ab eo receſſerat ꝑꝑ peccata p̄dicta dicēs. e Auditui meo da.gau.i.des gaudiu3 auditui meo ꝑ hoc ꝙ facias me audire auribꝰ mētis reuelatōes tuas ſic añ. f Et exul.oſſa humi.i.tāta erit exultatio i mēte mea ꝙ redūdabit ad coꝛpꝰ meū i terra humiliatū:q2 ex penitē tia dauid iacuit i terra.2.Reg.12. g Auer.fa.tu.⁊c̃.vt nō aſpi cias ea āpliꝰ ad puniēdū. h Et oēs iniq.me.dele.ſic delēt̃ ſcri pture de qbus nō curat̃.⁊ q2 h̄ nō pōt fieri ſine gr̄a iuſtificāte.iō repetit petitōez ia3 poſitā de iuſtificatōe ꝑ gr̄am:ſic affectuoſe petentes replicāt ſuas petitōes:iō dr̄. i Coꝛ mūdū crea ⁊c̃. ⁊ dicit crea.q2 gr̄a iuſtificās de potētia ſubiecti nō educit̃:ſed in aīa a deo creat̃. k Et ſpm̄ rectū.i.recte tendētē in deum.
l Innoua in viſceribꝰ meis.qd̄ fit ꝑ gr̄e reſtitutōez.2ᵒ. repetit pe titionē de gr̄a ꝓphetie.d. m Ne ꝓijcias me ⁊c̃.ſ.ſubtrahen do a me tua ſecreta. n Et ſpm̄ ſcm̄ tuū.ſ.ꝓpheticum.
o Ne auferas a me.mihi nō reſtituēdo:q2 adhuc tunc carebat ip̄o.iō ſubdit̃. p Redde mihi ⁊c̃.i.ſalutare tuū me letificās.
q Et ſpū p̄ncipali.i.ſpū ſcō. r Cōfirma me.p̄ſeruando me a reciduo. s Docebo iniq̊s.Hic ꝯn̄r ad p̄dictā petitionē ipe trandā iducit̃ m'tiplex ꝑſuaſio.⁊ p̄ma accipit̃ ex parte boni ad alios deriuādi.cū dr̄.Docebo iniquos vias tuas.q.d.ſi mihi pe tēti gr̄am reſtitueris:hoīes iniq ex pn̄ia mea edocti penitebunt. ⁊ ſeq̄t̃. t Vias tuas.i.mādata tua. v Et ipij ad te ꝯuer tent̃.ꝑ penitētiā.⁊ dicunt̃ ipij ꝓpe peccātes ꝯ deū.iniq̊ v̊o cōtra ꝓximū:tn̄ freq̄nter vnū ꝓ alio accipit̃.Scd̄a ꝑſuaſio accipit̃ ex bono qd̄ eueīet ipſi dauid deū laudādo ex reſtitutōe ſue iuſticie ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄. x Libera me ⁊c̃.i.a pena moꝛtis quā īcurri ꝑꝑ effuſionē ſāguinū v2ie ⁊ alioꝝ occaſione eiꝰ interfectoꝛum.
y Et exultabit.⁊c̃.videtur ꝙ deberet dicere miſericoꝛdiā tua3. Ad hoc dicēdū ꝙ i omnibꝰ dei opibꝰ ſꝑ ſe cōcomitant̃ mīa ⁊ iu ſticia.⁊ iō cū dr̄ hic. z Iuſticiā tuā.ſubītelligit̃ miſericoꝛdia temperata.⁊ ſic fuit ī ꝓpoſito.q2 l3 dauid nō habuerit tunc pe nam moꝛtis quam īcurrerat in ꝓpa ꝑſona:tn̄ eā habuit ī ꝑſona filij ſui de berſabee nati:vt hr̄.2.Reg.12.cū hoc ēt ꝑſecutionem grauē ſuſtinuit a filio ſuo abſalon cōtra eū motā ī penam huius peccati:ſicut dr̄.2.Reg.12.Suſcitabo aduerſu3 te malū de do mo tua. a Dn̄e la.mea ape.vt.ſ̄.dcm̄ eſt.⁊ ī hoc petit dauid reſtitutōem gr̄e:q2 illi ſoli ꝗ ſūt ī gr̄a poſſunt debite coꝛā deo os ſuū aprire ad ip̄m laudādū:q2 nō ē laus ſpecioſa ī oꝛe peccatoꝛis Eccle.15.Tertia ꝑſuaſio accipit̃ ex ꝓmptitudine ipſiꝰ dauid ad ſatiſfaciendū que notat̃ cum dr̄. b Qm̄ ſi voluiſſes ⁊c̃.i.pa ratus erā ⁊ ſum facere.Circa qd̄ ſciēdū ꝙ ſacrificia veteris legi nō erāt deo accepta de ſe:ſ3 tm̄ ex fide ⁊ deuotōe offerētium:ꝓ pter qd̄ dr̄ gen̄.4.Reſpexit dn̄s ad abel ⁊ ad munera eiꝰ:q2 non reſpexit ad munera:niſi ꝑꝑ bonitatem offerētis.⁊ iō dauid ante

remiſſionē peccati nō erat ī ſtatu offerēdi:ita ꝙ ſue oblatōes eēnt deo accepte.remiſſio āt pctī acq̄rit̃ ex cōtritōe ſufficienti.ideo ſubditur.
c Sacrifi.deo ſpūs ⁊c̃.q2 ſacrificia deo oblata n̄ erāt accepta niſi p̄ce dēte ꝯtritōe debita.Quarta ꝑſuaſio accipit̃ ex dīna v̾itate.q2 deus añ ꝓmiſerat dd̊ tēplū edificādū ꝑ filiū ſuū naſcituꝝ:vt hr̄.2.Reg.7.qd̄ īpletū nō fuiſſ3.ſi dd̊ ꝑꝑ pctm̄ v2ie moꝛtuꝰ fuiſſ3 ſ3 rigoꝛē iuſticie.⁊ q2 decet deū adiplere ꝓmiſſū:iō h̄ allegat dd̊.d. d Beni.fac ⁊c̃.i.p̄ce de magl ſ3 dulcoꝛē mīe:q̄3 ſ3 rigoꝛē iuſticie.

bus deus deꝰ ſalutis mee:⁊ exul tabit ligua mea iūſticiā tuā.Dō mine labia mea apies:⁊ os meu3 annunciabit laudē tuā.Quoniā ſi voluiſſes ſacrificiū dediſſē vti q3:holocauſtis non delectabe ris.Sācrificiū deo ſpiritus con tribulatus:coꝛ cōtritū ⁊ humilia tum deꝰ non deſpicies.Benigne fac domine i bona volūtate tua ſyōn:ūt edificentur muri hieru ſalem.Tunc acceptabis ſacrifi cium iuſticie oblationes ⁊ holo cauſta:tunc impōnent ſuper alta re tuum vitulos.

e Syon.i.mōti ſyon:⁊ q̄ ſit illa bōa volūtas oñdit d. f Ut edificent̃ ⁊c̃. .i.muri tēpli ī hierl'3 ꝑ fi liū meū:qd̄ fuit edifica tū ī illa pte vbi eſt mons ſyon:tn̄ cū h̄ clauſit ſalo mō hierl'3 triplici muro: vt dcm̄ fuit.3.Reg.3.
g Tūc acce.⁊c̃.i.pᵒ reſti tutōe3 iuſticie mee ſacri ciū meū erit tibi accepta bile.vel pōt h̄ referri ad ſacrificia ſalomōis obla ta tēplo edificato:q̊ꝝ ac ceptatōe3 d̊s oñdit ꝑ de ſcēſū ignis d̊ celo ſup ea: vt hr̄.2.paral'.7. h Tc ip̄o.⁊c̃.ex tūc.n.cū maiōi d̊uotōe ⁊ fiducia obtl'ēt ibi ſacerdotes ſacrificia.

¶ In ps.50.Miſerere mei deus.vbi dicitur in poſtilla.Licet aūt iſta duo ſint idē i re. ADDITIO.

Ex hoc ꝙ culpa nō remittit̃ niſi ꝑ gr̄am iuſtificātē nō ſequitur ꝙ iuſtificatio per gratiā.⁊ remiſſio culpe ſint idē in re ꝓut po ſtil.videt̃ arguere:ſed potius oppoſitū.nam cū gr̄a iuſtificās ſit cauſa remiſſionis culpe:ſeq̄tur ꝙ iuſtificatio per gr̄a3 ſe habeat ad remiſſoi nem culpe ſic cā ad effectū.⁊ ſic ſeq̄tur ꝙ differat i re cū idē non ſit cā ſui ipſiꝰ.ſ3 v̾itas hꝰ ē ꝙ ſi gr̄e ifuſio ⁊ remiſſio culpe ſ̄m ſubſtātiā actꝰ ꝯſiderent̃ idē ſunt.cū eodē actu deus largit̃ gr̄am ⁊ remittit culpam: ſi vero cōſiderent̃ ex parte obiectoꝝ ſic differūt ſ̄m dfferentiā culpe. que tollit̃ ⁊ gratie que infundit̃.p̄ma ſcd̄e.q.113.

¶ In eo ps.vbi dr̄ i po.Ut iuſtificeri i ſ̄mōibꝰ tuis. ADDITIO.

Promiſſio facta ipſi dauid a deo añ pctm̄.de hoc ꝙ firmaret regnū eiꝰ ad poſteros.⁊ ꝙ filiꝰ ſuꝰ edificaret templum domini poterat adimpleri abſq3 hoc ꝙ deus remitteret dauid culpā3 quā icurrerat.Dato.n.ꝙ dauid fuiſſet eternal'r ꝯdēnatus.poſſet ex eo deſcendere ſalomō:vel alius filiꝰ ꝗ edificaret templum.⁊ ad poſteros deſcendere regnū ſuū etiā vſq3 ad xp̄m.Chꝛiſtus.n.ex multis deſcen dit pctōꝛibus:vt p3 in eius genealogia:vn̄ hoc ꝙ dr̄.Ut iuſtificeris in ſermonibus tuis:nō bene itelligendo exponit̃:vt ꝓmiſſio tua mihi fa cta adimpleat̃:ꝓut poſtil.exponit:ſed p̄dicta v̾ba melius vident̃ expo nenda ſ̄m glo.q̄ in hoc loco ſic dicit.Precat̃ ergo dauid vt parcat:vt ſic impleat qd̄ ꝓmiſit de venia igemiſcētis.d.Quacūq3 hoꝛa peccatoꝛ ingemuerit oīum iniqtatū eiꝰ nō recoꝛdaboꝛ.q.d.Iō me munda vt iu ſtificeris i ſermonibꝰ tuis:que ſūt de ꝓmiſſione venie igemiſcenti.Et vincas.i.cōuincas eos:ꝗ dicunt ꝙ nō parceres mihi eo ꝙ grauiter pec caui.Cū iudicaris ab eis.Hec in glo.Nec miru3 ſi deus dr̄ iudicari ab hoīe:na3 ſ̄m glo.deus tante iuſticie ē:vt ſe cu3 hoīe vellet iudicari:vn̄ Iſa.5.ca.Iudicate iter me ⁊ veniā meā.Si āt dicat̃ ꝙ ſermones illi de venia concedenda igemiſcēti fuerunt dicti ꝑ Ezechielē ꝗ magno tp̄e fuit poſt dauid.Ad hoc dicendū ꝙ ēt moyſes ꝗ p̄us fuit:hoc idē videt̃ aſſerere Exo.34.vbi dic̃.Dn̄ator dn̄e deus miſericoꝛs ⁊ clemens ⁊ pa tiens:⁊ multe miſeratōis ac verax:ꝗ cuſtodis miſericoꝛdiā ī milia au ferēs iniqtatem ⁊ ſcelera atq3 pctā ⁊c̃.quod itelligit̃ circa penitētes. ī hebꝛeo aūt vbi nos habemus.Et vincas cū iudicaris.habet̃.Et mun des cū iudicabis quod magis coꝛreſpōdet ſenſui p̄dicto:h̄ ē dicere iu ſtificando ſeu verificādo ſermones tuos de venia cōcedēda pctōꝛibꝰ mundabis peccatoꝛem.ſ.penitentē cū ip̄m iudicabis ⁊c̃.

¶ In eo.ps.vbi dr̄ in poſtilla.Dicit igit̃.Ecce eni3 v̾itatē dilexiſti.

Succeſſio regni ī filÿs dauid.⁊ deſcenſus. ADDITIO.

xp̄i de ſemine eiꝰ poterant impleri etiam ſi peccatum non fu iſſet remiſſū ipſi dauid:vt dcm̄ ē:ſ3 verba hec.Ecce.n.verita tem dilexiſti incerta ⁊ occulta ſapie tue manifeſtaſti mihi.al'r vident̃ exponēda.ſ.vt referant̃ ad reuelatōem factā ipſi dauid penitenti per nathan ꝓphetā3 dicentē ſibi.Dn̄s trāſtulit a te pctm̄ tuū.2.Reg.12. ca.que qdem remiſſio erat icerta multis:imo fere oēs ſciētes grauita tē delicti ipſius dauid credebant oppoſitū:ſ3 erat vera ⁊ occulta apud ſapiam dīnā ⁊ manifeſtata dd̊ ꝑ ꝓphām:vn̄ dic̃ ſic.Ex q̄ remiſſio pctī

mei:l3 ſit icerta hoībus ⁊ occulta:tñ eam mihi manifeſtaſti: precor ǧ vt eā ad pfectū in publicū adducas: vñ ,ppe ſubiungit. Aſperges me dñe hyſopo ⁊c.nā Leuit.14.vbi agiť de ritu lepꝛoſi mūdati qō ſignificat peccatorē cui iā culpa ē remiſſa. legiť ꝙ cū ſacerdos inuenerit lepꝛā eē mūdatā:facit circa eū qdā cerimonialia:iter q̄ cū hyſopo aſpergit lepꝛoſū illū iā mūdatū:vt ibi lati⁹ cōtineť:ad quē ritū referēda ſūt ṽba dauid ī hoc loco.q.d.ex q̄ iam manifeſtaſti mihi p ,pphā occulta ſapie tue.ſ.remiſſionē pctī mei p quā ſū ṽe mūdat⁹:l3 occulte iā nō reſtat niſi vt ritu ſacerdotali aſperges me hyſopo ⁊ mundaboꝛ.ſcilic3 ī publicu3. REPLICA.

In ps. Miſerere mei de⁹ Burgeñ.de remiſſione culpa ⁊ iuſtificationis idētitate volēs aliqd dīc ꝯ poſtillatorē ſeſe īuoluit dicēs pmo iuſtificationē foꝛe cām remiſſionis:ex hoc arguit ꝙ nō ſūt ide3 ī re:q2 nihil ē cā ſui ipſius ſ3 illud dictū ſuū non videť bñe ṽitatē:q2 poꝛ ē ō cōi lege remiſſio q̄ iuſtificatio:iō vulgo dř ꝙ expulſio vicij ṽtutl mereť igreſſū.nullū āt poſteri⁹ ē cā poꝛis.vt ſic.dicit ſcdō ꝙ ē idē act⁹ rmiſſio ⁊ iuſtificatio qō dcm̄ ēt nō videť vez.q2 ſtat ꝙ deť grā ⁊ nō remittať culpa.ſic ī btē ṽginis cōceptōe iuxta doctrina3 ſchole fratz mioz.vñ de idētitate ⁊ diſtictōe remiſſionis culpe ⁊ ifuſionis grē:ſiue q̄ ad act⁹ ſiue quo ad obiecta.grādis diſputatio ē iter ſcotiſtā ⁊ thomiſtas.vide de hoc ſcotū li.4.di.16.q.2. Jn codē ps.circa pañū illū. Ut iuſtificeris ī ſermonibus tuis cū poſtil.exponit eū de ṽificatōe pmiſſoz factoꝛu3 ipſi dauid de firmitate regni ſui ad poſteros ⁊c. Burgeñ.exponit ō ṽitate ſermonū dñi qbus dř.Quacūq3 hoꝛa peccatoꝛ igemuerit ⁊c.ſ3 replicat ꝯ ſe ꝙ illi ſermones de venia cōcedēda igemiſcēti fuerūt ezechieli lōge poſt tēpoꝛa dauid dicti.nō igiť dauid potuit ea exēplariter allegare.iō adducit aliā auctoꝛitatē de Exo.34.ſ3 illi ſermones nō ſūt dei ſed moyſi:⁊ ſic eſſet ſenſus. Ut iuſtificeris in ſermonibus moyſi cui⁹ ,ppe ſūt:vt p3 in loco allegato.Per idē p3 q̄tum valeat qō burgē. ſubdit circa ṽſū.Ecce.n.veritatē dilexiſti.nā ſtāte iudicio hoīs3 ꝙ pp grauitatē pctī dō de⁹ ñ pmittit filiū ſuū regnare poſt ip3:nec xp3 naſci ex ei⁹ ſemine optime locū h3 expō poſtil.ꝙ autē hoīes hēbāt illa3 opinionē oñdit burgeñ.circa ps.Dñe pbaſti.allegās ad h illud pſalmiſte Multi dīt aīe mee nō eſt ſalus illi in deo eius. (ps. LI.

⁋ Ad victoꝛiā pſalm⁹ dauid qñ venit ad eū doecb idumeus ⁊ nūciauit ſauli ⁊ dixit ei: venit dauid ī domū achimelech .LI.

Quid gloꝛiaris ī malicia: q potens es in iniqtate? Tota die iniuſticiā cogitauit ligua tua:ſicut nouacula acuta feciſti dolū. Dilexiſti maliciā ſup benignitatē: iniqtatē mag q̄s loq eqtatē. Dilexiſti oīa verba pcipitatōis ligua doloſa. Propterea ds deſtruet te ī finē:euellet te ⁊ emigrabit te de tabernaculo tuo: ⁊ rādicē tuā ō terra viuētiū. Uidebūt iuſti ⁊ timebūt: ⁊ ſup eū ridebūt ⁊ dicēnt: ecce hō q nō poſuit deu3 adiutorē ſuū. Sed ſperauit ī multitudine diuitiaz ſuaz: ⁊ preualuit ī vanitate ſua. Ego āt ſicut oliua fructifera ī domo dei: ſperaui in miſericoꝛdia dei in eternū ⁊ in ſeculū ſecli. Confitebor tibi ī ſecl3 qñia feciſti: ⁊ expectabo nomen tuum: qñoniam bonum in conſpectu ſanctoꝛum tuoꝛum.

a q Uid gloꝛiaris. Huic pſalmo pmittiť talis titulus ī hebꝛeo.Ad victoꝛiā ps.dauid.qñ venit doecb idume⁹:⁊ āñciauit ſauli:⁊ dixit ei:venit dauid ī domū achimelech.⁊ ī trāſlatōe Hiero.poniť titulus eiuſdē ſnie:l3 ṽba aliquātulū ſint mutata.De hac āt āñciatiōe hř p̄ Reg.22.q2 cū ſaul turbatus de h ꝙ dauid euaſiſſet man⁹ ei⁹ cōqrereť de ſeruis ſuis tāq̄ de fautoꝛibus ipſius dauid:iſte doecb dixit ſauli ꝙ viderat dauid in domo achimelech ſacerdotis.⁊ ꝙ dederat ei panes ⁊ gladiu3.adiūgēs ēt falſū ſ3 opinionē aliquoz ſicut modus ē relatoz.ſ.ꝙ achimelech cōſuluiſſet p dauid deū.tñ ꝯriu3 videť mihi ,pbabilius.ſ.ꝙ ꝯſuluit ſicut ibidē pleni⁹ fuit expoſitū: ,ppter ꝙ ſaul irat⁹ iuſſit ſacerdotes.vxores ⁊ puulos coz iterfici:⁊ ciuitatē coz deſtrui:cui⁹ iuſſionis doecb cū ſuis ſatellitibus fuit executoꝛ:vt ibidē hř ⁊ de hoc fecit dauid ps.iſtū.⁊ diuidiť ī duas ptes.q2 p mo malicia doecb arguiť.ſcdō inocētia dauid oñdiť:vt oppoſita iux ſe poſita magis eluceſcāt:ibi.Ego āt.Prima ī tres:q2 pmo dauid arguit doecb maliciā ſcdō pdicit penā:ibi.Propterea deſtruet te.tertio oñdit vtilitatis conſeqntiā.ibi Uidebūt iuſti.Circa pmū dicit.Quid gloꝛiarī ī malicia.q.d.hec ē peſſima glīa:qa ppā ē illoz q peccāt ex certa malicia ⁊ habitu. ſignū.n.habitus generati eſt delectatio ī ope.2.ethicoz. ,ppter qō dř. puer.p. Qui letanť cū malefecerit ⁊ exultāt ī rebus peſſimis.

b Qui potēs ⁊c.i.potēter exercuiſti iniqtatē:ſacerdotes vxores coꝛu3 ac puulos occidēdo.vt dcm̄ ē.ī hebꝛeo ⁊ ī trāſlatōe hiero.ſic hř.Quid gloꝛiaris ī malicia potēs mīa dei tota die.ita ꝙ li tota die quod ē pncipiū ṽſus ſecūdi ī trāſlatōe noſtra.ē finis pmi ī heb.⁊ ī trāſlatōe Hiero. ⁊ ē ſenſus. Quid glīaris ī malicia potēs.i.quid gloꝛiaris eo ꝙ malicia3 tuam potenter exercuiſti ī opere ⁊ ī ſacerdotū occiſiōne. Mīa dei tota die.i.mīa dei q̄ tota die ſuſtinet te ī vita.debuiſſet te retraxiſſe a tāta malicia. c Tota die iniuſticiā cogitauit ligua tua. Jn hebꝛeo ⁊ ī trāſlatōe hiero.ſic icipit ṽſus iſte. Jnſidias cogitauit lingua tua.tamē nō mutať ſnia.iſte.n. doecb q̄ſi ꝯtinue īſidiabať dauid ⁊ amicis.eius ipſos ſauli falſo accuſādo:qō erat iniuſtu3. d Sic noua.acuta ⁊c. nouacula bñ acuta aufert pilos q̄ſi iſenſibiľr. Doecb āt ſic doloſitates ſuas coloꝛabat ꝙ ſaul nō pcipiebat:⁊ q2 faciebat h ex habitu.q cauſat delectatōe3 ī ope.vt dcm̄ ē.iō ſeqť. e Dilexiſti maliciā ſup benignitatē ⁊c.⁊ p3 lra vſq3 ibi f Dilexi.oīa ṽba pcipitatōis.i.ṽba ſaulis qbus precipitater pcepit ſacerdotes occidi:ad qō eū iduxiſti. g Lingua doloſa.vt p3 per predicta.

b Propterea de⁹ ⁊c.hic ꝯñr dauid ī ſpū ,pphetico pdixit ipſius doecb penā dicēs. Propterea de⁹ deſtruet te ī finē.l3 mō ſis potens cum rege.

i Euellet te ⁊ emigrabit te de tabernaclō tuo.aīam de coꝛpoꝛe auferendo qō fuit īpletū ī mōte gelboe: vbi doech iuſto dī iudicio iterfecit ſe ,put dc3 fuit.p̄ Reg.vlt.

k Et radicē tuā ⁊c. hoc fuit impletum quādo dauid fecit iterfici filiū doecb ī q̄ ſpabat p⁹ moꝛtē ſua3 manere.ſicut ī q̄da3 radice remanente.vt dcm̄ fuit. pmo Reg.vltimo. ⁊.2.Reg.pꝛimo. l Uidebunt iuſti. Hic conſequenter ponitur vtilitatis conſequentia:quia iuſti videntes punitionem iniquoꝛum:ex hoc magis firmantur in bono ⁊ contēnunt pꝛoſperitatem maloꝛum.⁊ hoc ē quod dicitur. Uidebunt iuſti.ſ.doecb deſtructionem. m Et timebunt.magis offendere deum q̄s ante. n Et ſuper eum ridebunt.contemnentes eius pꝛoſperitatē pteritā. o Et dicēt.ecce hō q nō poſuit deū adiutoꝛe3 ſuū.p bona merita p Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum: quas male acquiſiuit ſauli adulando:⁊ munera ab illis qui habebant negociari cum rege.male accipiendo.

q Et preualuit.ad tempus:quia inter ſeruos ſaulis erat potentiſſimus.vt habetur pmo Reg.22. r Jn vanitate ſua. quia pꝛoſperitas eius tranſiuit velut vmbꝛa.

s Ego aūt. Hic conſequenter oſtenditur ipſius dauid innocentia.quia pꝛopter doecb ⁊ ſaulis maliciam nō reliquit ſuam innocentiam:quod patet ex hoc ꝙ ſauli bis in ſua manu tradito bis a moꝛte pepercit.vt habetur.pmo Reg.24.⁊.29.⁊ hoc ē quod dicit. Ego autem ⁊c.non eſt per hoc itelligēdum ꝙ aliqua arboꝛ oliue eſſet iuxta domum dei:q2 pꝛecipitur Deut⁹ 16. Non plantabis lucum iuxta altare domini dei tui:neque vllam arboꝛem ſed per oliuam fructiferam hic intelligitur oleum quod de fructu oliue exprimitur:quo lucerne in domo dei replebantur:ſm ꝙ dř Leuit.24. Precipe filijs iſrael vt offerant oleu3 de lignis oliuarum puriſſimum ad concinnandas lucernas. cum autem lucernarum aliquc ardebant de nocte ⁊ de die.lic3 plures arderent de nocte.eſt igitur ſenſus. Ego autem ſicut oliua ⁊c.i.ſicut fructus oliue eſt fomentum luminis continue in domo dei:ſic inocentia mea lucebit coꝛam deo nec extinguetur per doecb vel ſaulis nequitiam. t Speraui ī miſericoꝛdia dei ī eternū ⁊c. .i.non tantum in vita preſenti:ſed etiam ī futura.ideo ſubditur.

v Confitebor tibi in ſeculum.confeſſione laudis.

x Quia feciſti mihi miſericoꝛdiam in preſenti.

y Et expectabo nomen tuum.ī futura retributione iuſtoꝛum.

z Quoniam bonum eſt ⁊c.qui laudant continue nomen tuum: ſed in conſpectu iniquoꝛum non eſt bonum:qui frequenter verbis ⁊ factis blaſphemant ipſum. Moꝛaliter autem poſſet expo ni ps.iſte de quolibet iniquo detractoꝛe:qui per detractiones ⁊ adulationes ſuas excitat aliquem potentem ad inocentu3 perſecutionem:pꝛo quo conſequitur finaliter penam eternam:⁊ cū hoc aliquando tempoꝛalem.⁊ ad hoc conſideratis predictis poteſt de facili applicari littera huius pſalmi.

Jn ps.51. Quid gloꝛiaris.vbi dicitur ī poſtilla.Circa pꝛimū dic. Littera hebꝛaica ſic habet. ADDITIO.

q Quid gloꝛiaris:in malicia o potens miſericoꝛdia dei tota die.quod ſic exponit abenbaçra:⁊ bene vt videtur.o potens.ideſt doecb qui pꝛotunc potens erat apud regem ſaul. Quid gloꝛiaris in malicia.ideſt in vanum gloꝛiaris in tua malicia me perſequendo.nā miſericoꝛdia dei tota die ē.q̄ me ,ptegit a tua pſecutōe.quod conſonat cū fine ps.vbi dř. Ego autem ſicut oliua ⁊c.ſperaui in miſericoꝛdia dei. Pſalmus. LII.

a Dixit inſipiēs. Huic ps̄ in hebreo p̄mittitur talis titulus
b Ad victoriā ſuper mahalat eruditio dauid. Et dicūt ali/
qui hebrei q̄ mahalat eſt hic nomē inſtr̄i muſici cui ap/
propriabat̄ cantus huius ps̄. Alij aūt dicūt q̄ ſignificat chorū. et
hoc modo accipit Hiero. in trāſlatione ſua: vbi ponit talē titulū.
Victori per chorū eruditio dauid. Fm ergo hanc ſignificationem
quā credo veriorē ſēſus huius ti. eſt q̄ dauid fecit hunc ps̄ decan
tandū a choro leuitarū cū quodā conatu victorie ſicut ſupra fre
quenter eſt expoſi/
tū. In aliquibus bi
blijs titulo predicto
addit̄ p amalech: ſꝫ
hoc ē falſū: q2 hebre
us ꝛ Hiero. nō hn̄t
nec ps̄ iſte fuit fact⁹
ꝯtra amalech: vt vi
debit̄ i pceſſu. Sci
endū ergo q̄ ps̄ ter
tiuſdecimus eſt mul
tū ſilis iſti in ſnia et
vbis: vt pꝫ intuenti.
ppter qđ dicit Ra.
ſa. q̄ dauid fec̄ hūc
ps̄ ꝯ titū qui deſtru
xit teplū ſcōm ꝛ po
pulū iudaicū parti īterfecit ꝛ parti captiuauit: ſicut fecerat ps̄. 13.
ꝯtra nabuchodonoſor regē babylonis: qui primū tēplū deſtruxit ꝛ
ppl̄m captiuauit. Dicit etiā Ra. ſa. q̄ in aduētu meſſie tēplū re/
edificabit̄: ꝛ iudei per orbē diſperſi ibi in momento congregabū
tur. ſed hoc eſt falſū ꝛ erroneū. vt ſupra dictū eſt freq̄nter. ppter
qđ ps̄ iſte pōt exponi de afflictione iudeorū per regnū grecorū a q̄
multi iudei fuerunt īterfecti ꝛ multi captiuati: ꝛ maxime tpe an
tiochi illuſtris: ppter cuius tyrannidē iudei qui remāſerant i ter
ra fugerūt ad montes ꝛ ad alia loca relinq̄ntes oīa que habebāt
in ciuitatibus ꝛ villis. vt habet̄. i. Macha. 2. ab hac āt miſia ſeu
captiuitate fuerunt ſubleuati per machabeos qui ciuitatē ꝛ tem
plum recuperauerūt: ꝛ ifideles de iudee finib⁹ eiecerūt: qđ preui
dens dauid in ſpū fecit hunc ps̄ qui diuiditur in quatuor partes.
quia primo deſcribitur grecorū ꝛ ſpecialr̄ antiochi malicia. ſecū/
do examinatio diuina. ibi. Deus de celo pſpexit. tertio debita pe
na. ibi: Nōne ſciēt. ꝛ quarto liberatio popl̄i ex dei miſericordia.
ibi: Quis dabit. Circa primū dicitur. Dixit inſipiēs. i. antiochus.
b Non eſt deus. quia cultū veri dei amouit de hierl̄m ꝛ ciuitati
bus iudee: ꝛ idolū poſuit ſuper altare dei. vt hr̄. i. Mach. i. ꝛ ſic fa
cto ꝛ verbo negabat verū deū. c Corrupti ſunt. peccato luxu
rie. greci enī erant luxurioſi: ꝛ de antiocho nobili qui fuit figura
antixp̄i dicit̄ ſpecialr̄ Dan. ii. ca. ꝛ erit in ꝯcupiſcētijs feminarū.
d Et abominabiles facti ſūt. peccato idolatrie. qđ vocat̄ abomi
natio frequēter in ſcriptura. ꝛ de antiocho dr̄. i. Mach. i. q̄ edifi
cauit abominandū idolū ſuper altare dei. e Nō eſt qui faci/
at bonū. ſ. meritoriū: qđ fieri nō pōt ſine fide ꝛ charitate: lꝫ aliq̄n
facerēt aliqđ bonū de genere. Nō eſt vſq̄ ad vnū. Hoc nō eſt in
hebreo. nec in tranſlatione Hiero. ſed īfra ponitur vbi exponet̄
f Deus de celo. Hic conſeq̄nter ponit̄ examinatio malicie. cum
dr̄: Deus de celo pſpexit ſuper filios hoīum. quia nihil penitus la
tet ipſum. ꝛ hoc ſpecialiter dr̄ contra illos qui negabant diuinā
puidentiam ſe extendere ad actus humanos.
g Ut videat ſi eſt intelligens. per veram cognitionē.
h Aut requirens deū. per bonam operationē. quales autem īuē
ti fuerint ſubditur. i Omnes declinauerunt. a rectitudie iu
ſticie. k Simul inutiles facti ſunt. ideſt inepti ad ꝯſecutōē
vite beate. ſicut medicina dicitur inutilis. que eſt inepta ad ꝯſe/
cutionē ſanitatis. l Nō eſt qui faciat bonum. exponat̄ vt. ſ.
m Non eſt vſq̄ ad vnum. quod dupliciter exponitur. Uno mo
do incluſiue: vt ſit ſenſus q̄ nec vnicus talis reperitur in eis ſcili
cet in hominibus antiochi: q2 ſine fide impoſſibile ē placere deo
Heb. ii. Alio modo excluſiue: vt ſit ſēſus: In omnibus populis nō
eſt niſi vnus qui de deo habeat legē veram ꝛ cultū ſcilicet popu/
lus iudaicus. cui data fuit lex in monte ſynai: de qua datione di/
citur infra ps̄. 146. Nō fecit taliter omni nationi: ꝛ iudicia ſua nō
manifeſtauit eis. n Nōne ſcient. Hic ꝯn̄r ponitur determia
tio pene debite. cū dicitur: Nonne ſciēt ꝛc̄. q. d. imo ipſi ſcient dei
iuſticiam per pene infligende experientiam. vn̄ in perſona taliū
dicitur Sap. 5. Laſſati ſumus in via iniquitatis ꝛ perditionis ꝛc̄.
ꝛ ſubditur poſtea: Talia dixerūt hi q̄ in iferno poſiti ſunt.
o Qui deuorant plebem meam vt cibum panis. i. ita delectātur
ſpoliatione ꝛ occiſione innocentū: ac ſi comederent bonū cibū.

Victori p chorū eruditio dd.
Dixit iſipiēs i corde ſuo: n̄ ēſt ds. Corrupti ſūt ꝛ abominabiles fci ſunt in iniqtatib⁹: nō ē q faciat bonū. Deus de celo pſpexit ſup filios hominū: ut videat ſi eſt itelligēs aut reqrens deū. Omnes declinauerūt ſimul iutiles fci ſūt: nō ē q faciat bonū: nō ē vſq̄ ad vnū Nonne ſcient oēs qui operantur iniquitatē: qui deuorant plebeꝫ meam vt cibum panis? Deum non inuocauerunt: illic trepidauerunt timore vbi nō fuit timor. Quoniā ds diſſipauit oſſa eorū q hominib⁹ placēt: ꝯfuſi ſunt quoniā deus ſpreuit eos. Quis dabit ex ſyon ſalutare iſrl̄: cū conuerterit deus captiuitatem plebis ſue: exultabit iacob ꝛ letabitur iſrael.
Ad victoriā in organis erudi

p Deū nō inuocauerunt. quia nō crediderunt in eum. ppter qđ dicit̄
Ro. 10. Quomodo inuocabunt eū in quem non crediderunt?
q Illic trepidauerunt ꝛc̄. fm q̄ ſcribitur puer. 28. Fugit impius nemi
ne pſequente. ppter enim mala que fecerunt timent in omni loco ſi
bi inſidiari: ꝛ in omni cibo ipotionari: ppter quod dicit Boetius. 3. de
ꝯſolatione de Dionyſio tyranno: qui ppter mala que fecerat erat i cō
tinuo timore. Sortis ſue piculorū expertus tyrannus regni met⁹ pen/
dentis ſuper verticem gladij terrore ſimulauit: cum enim quidā ami
cus ſuus diceret eum feli
cem. fecit euꝫ ſedere in ſo
lio regali: ꝛ optima ciba/
ria fecit apponi: ꝛ ſuper ca
put ſedētis gladium acu
tiſſimū tenui filo appēdi:
quē perſpiciens ille qui ſe
debat nullo modo come/
dere poterat: ſed pre timo
re timebat ꝛ pallebat. tūc
dixit ei dyoniſius: quomō
dicis me felicē qui ꝯtinue
ſū in tali ſtatu quali tu es
modo? r Quoniā de/
us diſſipauit oſſa eorum.
ideſt virtutem eorū. Qui
hominibus placent. ſicut
ſunt vane glorioſi applauſu hominū ꝛ adulationib⁹ delectati. de diui/
no bn̄placito nō curantes. In hebreo habet̄. Deus diſpergit oſſa obſi/
dentiū te. ꝛ in tranſlatione Hiero. Circundantiū te. ꝛ ideꝫ eſt. ꝛ refert̄
ad antiochū ꝛ eius exercitū qui obſiderunt ꝛ deſtruxerūt ciuitates iu/
dee: ſed ipſi poſtea fuerunt fugati ꝛ debellati a machabeis ꝛ antioch⁹
miſerabiliter mortuus fuit in montibus: cadens enī de curru habuit
oſſa colliſa ꝛ tandē miſerabilr̄ mortuus eſt. vt habet̄. 2. Mach. 9.
s Confuſi ſūt qm̄ deus ſpreuit eos. intantū enī fetebat antiochus ex
languore a deo immiſſo q̄ eius fetore exercitus grauabat̄. vt ibideꝫ hr̄.
quod erat maxima confuſio ſibi ꝛ toti exercitui. t Quis dabit ex
ſyon. Hic ꝯn̄r deſcribitur populi liberatio ex dei miſericordia. ꝛ loqui
tur dauid per modū optantis ad exprimendū deſiderium huius libe/
rationis dicens. Quis dabit ex ſyō. i. ex habitantibus ſeu miſtrantib⁹
in templo. quod erat in monte ſyō. v Salutare iſrael. ideſt reme/
dium contra antiochum ꝛ eius exercitū. ꝛ hoc fuit adimpletū quando
dominus dedit conſtantiam ꝛ audaciam mathatie ꝛ filijs eius ad pu
gnandum pro populo. qui mathatias fuit ſacerdos miniſtrans in tem
plo ꝛ manſit in hierl̄m. vt habetur. i. Machab. 2.
x Cū conuerterit deus captiuitatem plebis ſue. inductam per antio/
chum. y Exultabit iacob ꝛ letabitur iſrael. quod factum fuit quā
do iudas machabeus ꝛ populus qui erat cum eo: recuperata ciuitate
mundauerunt templum reedificantes altare ꝛ ſuper illud offerentes
cum gaudio magno. vt habetur. i. Machab. 4. vnde ibidem dicitur.
Facta eſt leticia in populo magna valde. Moraliter autem poteſt ex/
poni pſalmus iſte de quolibet peccatore in malis ſuis obſtinato qui li
cet confiteatur deum verbis negat tamen factis fm illud apoſtoli ad
Titum. i. Confitentur ſe noſſe deum: factis autem negant. cuius mali/
ciā deus examinat ꝛ punit ꝛ inocētē de manu eius eripit. ꝛ huic ſnie de
facili ꝯſideratis pdictis pōt lr̄a applicari.
In ps̄. 52. Dixit iſipiens. vbi dicitur in poſtilla. Propter quod pſal/
mus iſte.

ADDITIO.

Pſalmus iſte magis proprie poteſt exponi preſuppoſita verita
te fidei de antichriſto ꝛ de afflictione fidelium per ipſius ty/
rannicā poteſtatem: cuius antixp̄i figura fuit antiochus: put
communiter tenet̄ a qua afflictione maxima liberandi ſunt per xp̄ꝫ.
Ad qđ attendendū eſt q̄ ſicut in ps̄. 13. qui pro maiori parte aſſimilat̄
huic. agit̄ de iudeo xp̄ꝫ in perſona ꝯtemnēte: qua rōe de ipſo iudeo p/
prie dr̄. Dixit iſipiens in corde ſuo: nō eſt de⁹. put in additōe ſup eūdē
ps̄ fuit oſtenſum: ſic in hoc ps̄ agit̄ de antixp̄o cui⁹ principalis ꝛ ppria ne/
quitia ꝯſiſtit in negādo xp̄m eē deū. ꝛ ſic pprie de ipſo poſſet dici: Di/
xit inſipiens in corde ſuo: nō eſt de⁹. nā lꝫ antixp̄s in ore ſuo verū deuꝫ
pfiteatur eſſe in mundo cū legē pentateuchā aſſerat verā eſſe. cuius
legis cerimonialia ꝛ iudicialia ꝛ huiuſmodi reſtaurare attentabit: vt
doctores communiter dicūt: in qua lege manifeſta ſunt teſtimonia de
deo: nihilominus tn̄ in corde deū negat verū: negando xp̄m eſſe veruꝫ
deū eo mō quo ſupra fuit expoſitū in pdicta additōe: vn̄ iſti duo ps̄ ad
inuicē correſpōdent ſicut pmū ꝛ vltimū vni⁹ rei: nā ſicut pſecutio iude
orū facta in capite xp̄o fuit pma ꝛ principalis inter oēs eccleſie perſe/
cutiones: ſic ꝛ perſecutio antixp̄i eſt vltima ꝛ maxime principalis iter
pſecutiones eccl̄e in xp̄i membris perpetratis. Et iō iſte ps̄ diſtinguē
dus eſt ꝛ exponendus ſicut cōpar ſuus. ſ. 13. exceptis duobus v̄ſibus q̄
nō ponuntur eodē modo in vtroq̄ ps̄. ſ. q2 vbi dicit̄ in ps̄. Om̄s dñs in

generatione iuſta eſt.ꝯſiliū īopis ꝯfudiſti:qm̄ deꝰ ſpes eiꝰ eſt.in h̄ ps le git:Qm̄ deꝰ diſſipauit oſſa eoꝝ qui hoībꝰ placēt ꝯfuſi ſunt:qm̄ deꝰ ſp̄ne uit eos.Primus ſēſus fuit expoſitus in additione ſup p̄dcm̄ ps:applicā do illa v̄ba ꝓprie ad iudeos:qui ꝯſilia xp̄i īopis ꝯtēpſerūt vide ibi.Sȝ ſēſus ꝯtētus in h̄ ps.ſ.Qm̄ deꝰ diſſipauit.ꝓprie applicat̄ ipys adhereti bus antixp̄o q̄ꝝ oſſa.ſ.mēbrā erūt diſſipata:q2 ſeparata a regno dei: et ētiā iter ſe ꝯfracta iñ ꝯtrariū mēbroꝝ xp̄i cuiꝰ os nemo ꝯfregit:vt in ep̄la ad thi.2.ca.vn̄ q2 hec pſecūtio vltima terminat̄ in ſeparatione pfecta mēbroꝝ xp̄i a diabolo et antixp̄o ⁊ eoꝝ mēbrīs.Jc circo poſtq̄ h̄ ps dixit de reprobis qm̄ deus diſſipa uit oſſa eoꝝ:qui hoībꝰ pla cēt.ſ.antixp̄i ⁊ ſeq̄ciū eiꝰ q hoībꝰ placebūt largiēdo eis bona tp̄alia de q̄bꝰ dic Qm̄ deꝰ diſſipauit.i.ſp̄re uit.Eos ſtati ſubiūxit de electis.Quis dabit ex ſyō ſalutare iſrl̓ ⁊c̄.iuxta illō Math.25.Jbūt in vitā eternā.⁊ ſic ꝯfūdit̄ mani feſte iſipiēs.ſ.antixp̄s:qui dicebat in corde ſuo:Nō eſt deꝰ.q̄ gdē v̄ba.ſ.Quis dabit ex ſyō ⁊c̄.⁊ cū auer terit dn̄s captiuitatē ple bis ſue.q̄ in vtroq̄ ps finā liter ꝯtinent̄:denotant ſa lutē vniuerſalē fidelium: put fuit in paſſiōe xp̄i ſȝ ſufficiētiā:⁊ erit in aduen tu.2ꝰ q̄tum ad oēs electos:qd̄ nō ꝓprie pōt dici de liberatione a capti uitate babylonica:nec ab oppreſſione ātiochi cū i vtraq̄ pp̄ls iſraeliti cus erat diſpſus p orbē.⁊ ſic tales liberationes nō erāt vniuerſales.Ce tera aūt ꝯtēta in h̄ ps facil̓r applicant̄ ꝓpoſito ex his q̄ dicunt̄ i poſtil. ⁊ etiā in additōe ſupradcā mutat̄l mutādis ⁊c̄.

tio dauid qn̄ venerūt ʒiphei ⁊ di xerūt ſauli:nonne dauid abſcon ditus ē apud nos. LIII.

D Eūs i noīe tuo ſaluū me fac:⁊ i v̄tute tua iudica me.Deꝰ exaudi orōnē meā:auri bus pcipe v̄ba oris mei. Quo niā alieni iſurrexerūt aduerſū me: ⁊ fortes q̄ſierunt aiā meā:⁊ nō ꝓpoſuerūt deū ante ꝯſpectū ſuū. Ecce eni deꝰ adiuuat me:⁊ dn̄s ſuſceptor ē aie mee. Auerte mā la inimicis meis:⁊ i v̄itate tua diſpde illos.Voluntarie ſacrifica bo tibi:⁊ ꝯfitebor nomi tuo dn̄e qm̄ bonū ē.Qm̄ ex oī tribulatiōe eripuiſti me:⁊ ſup inimicos me

C Jn eodē ps vbi dr̄ in poſtil.Nō eſt qui faciat bonū. ADDITIO.

V Eritas hebraica in hoc loco ſic hȝ:Nō eſt qui faciat bonū:nec etiā vnꝰ.ſenſus eſt:nā lȝ erunt tp̄e antixp̄i aliq̄ boni q2 m̄ erūt pauci numero:iccirco in nihilū reputant̄:iux̄ p̄bm in 2ꝰ phyſi. qd̄ modicū eſt quaſi nihil reputat̄. REPLICA.

C Jrca ps.Dixit inſipiens oſtēdit Burgeñ.ſuā iſipiētiā:ſicut ſu pra circa ps eiuſdē pncipij ⁊ ibi vide correctionē.Pſal.LIII.

a D Eus in noīe tuo ſaluū me fac.Huic ps ꝓponitur talis titulus i hebreo.Ad victoriā in organis eruditio dauid qn̄ venerunt ʒi phei ⁊ dixerūt ſauli nōne dauid abſconditus eſt apud nos.vt hr̄.i.Reg.23.⁊.26.q̄uis eni eſſet de tribu iuda ſicut ⁊ dauid:tñ i fauo rē regis voluerūt eū tradere in manꝰ eiꝰ.⁊ ſic ex hoc titulo pat3 auctor ⁊ materia huius pſalmi in generali.Per hoc aūt qd̄ dr̄ in organis ſigni ficat q̄ cantus huius pſalmi appropriatus erat huic iſtrumēto muſico quod dicitur organa.titulus etiā conſimilis ponitur in trāſlatōe Hie ronymi.ſed ponitur ibi ps.ſ.cantus pro inſtrumēto ſicut dictū fuit ſu pra ps.4.Diuiditur aūt iſte pſalmus in duas partes.q2 p̄mo dauid po nit ſuam deprecationē.ſecundo vt ſit magis exaudibilis facit deo vo tum ſeu ꝓmiſſionē.ibi:Uoluntarie.Circa p̄mum dicit.Deus in nomi ne tuo.ideſt in virtute nomīs tui a me inuocati. b Saluū me fac. a ʒiphꝫis mihi iſidiantibus ⁊ ſaule ⁊ viris eius me pſeq̄ntibus.

c Et in virtute tua iudica me.i.pro me conſeruans meam inocētiam: ⁊ puniens eoꝝ maliciam. d Deus exaudi orōnē meam.per conde ſcenſum tue ſaluationis. e Auribus percipe verba oris mei. loqui tur de deo more hominis qui iclinat aures ad petitionē quam vult ex audire. f Qm̄ alieni iſurrexerunt aduerſum me.i.ʒiphei volētes me pdere.⁊ in hoc alienati ſunt a me:q̄uis ſint de tribu mea.

g Et fortes queſierunt aīam meā.i.ſaul rex ⁊ exercitus eius.

h Et nō ꝓpoſuerunt deū ante ꝯſpectū ſuū.quia dei timore poſtpoſito querunt me inocentē iterficere. i Ecce enim deus adiuuat me.i. ſpero q̄ me adiuuabit in hac tribulatione. k Et dn̄s ſuſceptor eſt aie mee.i.cōſeruator vite mee. l Auerte mala inimicis meis.ideſt auerte a me mala ab inimicis cōtra me cogitata:⁊ ꝯuerte ſup eoꝝ ca pita:ſ̄m q̄ dr̄ puer.ii.Jn iſidijs ſuis capient̄ iniq. m Et i veritate tua diſperde illos.ita q̄ non poſſint pficere qd̄ cogitant cōtra me ſicut veraciter ꝓmiſiſti inocentiā conſeruare. n Uoluntarie.Hic ꝯn̄r dauid ꝓmiſſionē deo facit.vt ſua deprecatio ſit magis exaudibilis di cens:Uoluntarie ſacrificabo tibi.ſacrificium laudis ⁊ etiam ſacrifici um legis qū potero ad locū diuini cultus accedere.quia protunc non poterat.eo q̄ exul ⁊ fugitiuus erat. o Et cōfitebor nomini tuo do

mine qm̄ bonū eſt.i.cōfitebor nomini tuo dn̄e confeſſiōe laudis bonitatem quam mihi exhibuiſti. p Qm̄ ex omni tribulati one eripuiſti me.de preterito.ex quo ſpero q̄ ſic fiet de futuro.et ideo ſubdit̄. q Et ſuper inimicos meos deſpexit oculus meꝰ ideſt pro nihilo computaui eoꝝ inſidias contra me.cōfidens de tua bonitate nō de meis meritis vel virtute.Moraliter autem poteſt exponi pſalmus iſte contra relatores peſſimos excitantes potētes contra inocētes:quoꝝ iſidias inocentes euadunt ex di uina bonitate.

os deſpexit oculꝰ meꝰ.C Victo ri i pſalmis eruditio dauid. LIIII

E Xaudi deꝰ orōnē meā ⁊ ne deſpexeris deꝓcatio nē meam:itende mihi ⁊ exaudi me.Cōtriſtatus ſū i exer citatōe mea:⁊ ꝯturbatꝰ ſū a voce inimici:⁊ a tribulatione pctōris. Quoniā dclinauerūt i me iniqta tes ⁊ i irā moleſti erāt mihi.Cor meū ꝯturbatū eſt i me. ⁊ formi do mortꝫ cecidit ſup me. Timor ⁊ tremor venerūt ſup me:⁊ ꝯtē xerūt me tenebre.Et dixi qs̄ dā bit mihi pēnas ſic colūbe:⁊ vola bo ⁊ reqeſcā.ecce elōgaui fugiēs ⁊ māſi in ſolitudine.Expectabā

C Jn ps.53.Deus i nomine tuo.vbi dr̄ in poſtil.Et ſup ini micos meos deſpe xit oculus meus. ADDITIO.

J N hebreo habet̄:⁊ ſu p inimicos meos deſpexit ocu lus meus.qd̄ intelli gendū eſt eo modo quo dr̄.Letabit̄ iu ſtus cū viderit vidi ctā ⁊c̄.Pſal.LIIII.

E Xaudi deꝰ orōnē meā. Huic pſal mo p̄mittit̄ talis titulus i hebreo.Ad victoriā in organis: eruditio dauid.Et eſt ſenſus q̄ dauid eruditus a domino fecit hunc pſalmum ad eruditionem alioꝝ. qui pſalmus decantandus eſt in organis cum quodā conatu vi ctorie.ſicut frequenter expoſitum eſt ſupra.Titulus autem Hie ronymi eſt eiuſdem ſentētie lȝ aliquantulum differat in littera que talis eſt.Victori in pſalmis eruditio dauid.De materia v̄o huius pſalmi varie dicit̄.ſed illud quod mihi videtur ꝓbabilius ⁊ magis conſonū littere eſt q̄ dauid fecit hunc ps gratias agens deo quando fugiēs de ceila ſaluatus fuit de manibus ſaulis qui volebat eum in ceila obſidere.⁊ de manibus populi ceile:qui di ſponebat eum ſauli tradere:vt habetur.i.Regū.23.cum tamen ſaluaſſet populum illū de manibus philiſtinoꝝ.vt habetur ib dem.Jgitur iſte pſalmus diuiditur in tres partes.quia p̄mo da uid orando ſuum periculū exprimit.ſecūdo ceile populum argu it.ibi:Precipita dn̄e.tertio circa ſe diuinū beneficiū recolit.ibi Ego autē.Circa p̄mum dei auxilium iuocat dicēs:Exaudi deus: orationē meam.⁊ quater eandem ſentētiā replicat ſub alijs ver bis.ad oſtēdendum magnū affectum ſue orationis.ſecūdo cauſā allegat dicēs. s Cōtriſtatus ſū in exercitatione mea.i.q̄ per exercitium armoꝝ liberaui ceile populum:⁊ tamen tanq̄ ingra tus voluit me tradere in manus ſaulis. t Et conturbatus ſū a voce inimici:ſcilicet ſaulis qui dixit me obſidere in ceila vt au diui. v Et a tribulatione peccatoris.ideſt a tribulatione mi hi preparata per dolum populi ceile.qui in hoc peccauit grauiſſi me. x Quoniam declinauerunt in me iniquitates.illi enim qui volebant eum tradere in manu ſaulis dicebant eū reum le ſe maieſtatis querendo malum ſaulis ꝓpter quod non debebāt eū ſaluare lȝ pugnaſſet pro eis. y Et in ira moleſti erant mi hi.quāuis non meruiſſem ſed magis oppoſitum.ideo ſubdit̄.

ʒ Cor meum contur.eſt in me.ex iſtorum dolo ⁊ etiam meo peri culo.ideo ſubditur. a Et formido mortis cecidit ſuper me.tū propter potentiam ſaulis me perſequentis.tum propter nequiti am populi tradere me diſponentis.

b Timor.in corde. c Et tremor.in corpore cauſatus ex timo re. d Uenerunt ſuper me propter predicta.

e Et contexerunt me tenebre.ideſt aduerſitates dure.aduerſā tes enim in ſacra ſcriptura frequēter tenebre nominant̄.

f Et dixi qs da.mi.pē.ſi.colūbe ⁊ vo.⁊ requieſcā.timuit enim da uid ne ciues clauderent portas:⁊ ſic nō poſſet exire pro ſua volū tate ad ſaluandum ſe ⁊ viros ſuos qui erant cū eo.quia tamē de ciuitate exijt.ideo ſubdit̄. g Ecce elongaui.fugiēs ſaulē ⁊ po pulum ceile. h Et manſi in ſolitudine.ideſt in deſerto.ſ̄m q̄ habetur.i.Regum.23.

i Expectabā eum qui ſal.me fecit.q.d.lȝ manus ſaulis protunc euaſiſſē.tñ magis conſiderabā de ꝓtectione dei q̄ de aſperitate deſerti.q2 ſaul poſtea q̄ſiuit eū ſup abruptiſſimas petras q̄ ſolis

ſodicibus ꝑnic ſūt.vt hꝛ.i.Reg.24. a A puſillanimitate ſpꝯ. .i.a timoꝛe nimio cū eraꝫ in ceila recluſus. b Et tēpeſtate.ſ. ſaulis volētis me ibi obſidere. c Precipita dñe. Hic ɔṫr da uid arguit ꝑplm ceile.⁊ ꝑ deſcribit eoꝝ culpā.⁊ ſcdo penā debitā ibi: Ueniat moꝛs. Circa primū dicit oꝛando. Precipita dñe ⁊ di uide linguas eoꝝ.i.fac hitatoꝛes ceile ita ꝑcipitāter loq ⁊ diſcoꝛ dāter ab inuicē ꝙ nō poſſint ꝑficere ſuā ꝑditionē tradēdo me ma nibꝰ ſaulis. d Qm̄ vidi.i.certitudinalr̄ itellexi. e Iniq tatē ⁊ ɔdictionē ꝛc.

nit.ſic dr. m Extēdit manū ſuā in retribuēdo.ſm aliqs iſtud refer tur ad ꝑplm ceile qui nitebaṫ retribuere ipſi dauid malū pro bono.ſꝫ alios referṫ ad deū qui hꝫ manū extenſā ad retribuēdū penaꝫ ꝑ pctō. tpe tñ debito ſm oꝛdinē iuſticie ſue.⁊ huic ɔſonat lra ſeqns cum dr. n Cōtaminauerūt te.eiꝰ.i.dei legē que ꝓhibet ꝑſequi inocētē. o Diuiſi ſunt ab ira vul.eius ꝛc.i.vultus ꝑpli ceile.qui in vultu erant pacifici cū dauid ⁊ contrariū habebāt in coꝛde. p Molliti ſūt ſer mo.eiꝰ ſu.oleū ⁊ ipſi ſūt iacula.qꝛ in ꝑñtia dauid loquebantur amica bilia ⁊ pacifica ⁊ in occul to tractabāt contraria.

qꝛ qrunt me inique tradere ɔtradicētes inocētie mee.vt pa tet ꝑ pdicta. Uel di cit: ɔtradictionē.qꝛ nō oēs ɔcoꝛdabant ad tradēdū eū. f Die ac nocte ꝛc.qꝛ aliq intātū erāt ma ligni ꝙ diſcurrebāt ſup muros ad vidē dū ne dauid exiret: donec ſaul cum ſuo exercitu veniſſet. g Et laboꝛ i me.ꝛc. qꝛ maligni ⁊ iniuſti in h laboꝛabant no cte ⁊ die. h Et nō defecit ꝛc.qꝛ i ci uitate ceile erāt ali qui publici vſurarij ⁊ mercatoꝛes frau dulēti. i Qm̄ ſi inimicꝰ meus ꝛc.co ꝙ ſibi nocuiſſe.

cū q ſaluū me fecit: ā puſillanimi tate ſpūs: ⁊ tēpeſtate. Precipitā dñe diuide liguas eoꝝ: qm̄ uidi ini quitatē ⁊ ɔdictōeꝫ i ciuitate. Die ac nocte circūdabit eā ſup muros eiꝰ iniqtas ⁊ laboꝛ i medio eiꝰ ⁊ i iuſticia. Et ñ defecē d plateis eiꝰ: vſura ⁊ dolus. Quoniā ſi inimi cus meꝰ maledixiſſꝫ mihi: ſuſti nuiſſē vtiqꝫ. Et ſi is q oderat me ſup mē magna locutꝰ fuiſſꝫ abſcō diſſē mē foꝛſitan ab eo. Tu vero hō vnanimis: dux meus ⁊ notus meꝰ. Qui ſil' mecū dulces capie bas cibos: i dōmo dei ambulaui mus cū ɔſēſu. Ueniat moꝛs ſup illos: ⁊ deſcēdant in iferñū viuē tes. Qm̄ neqtie in hitaculis eo rū: i medio coꝝ. Egō āt ad deuꝫ clamaui ēt dñs ſaluauit me. Ue ſpēre ⁊ mane ⁊ meridie nārrabo ⁊ annūciabo: ⁊ exaudiet vocē me am. Redimet i pace aiaꝫ meā ab his q appꝛopiquāt mihi: qm̄ itēr mltos erāt mecū. Exaudiet ds ⁊ hūiliābit illos q ēſt añ ſcla. Nō.n. ēſt illꝰ ɔmutatō ⁊ ñ timuerūt deū: extēdit mānū ſuā i rtribuēdo. Cō tamiauerūt teſtm̄ eiꝰ: diuiſi ſūt ab ira vultꝰ eiꝰ: ⁊ appꝛopinquit coꝛ illiꝰ. Molliti ſūt ſmones eiꝰ ſup oleū: ⁊ ipſi ſūt iacula. Iactā ſup dñm curā tuā ⁊ ipſē te enutriet: ēt nō dabit i etnū fluctuationē iu ſto. Tu vero deus deduces eos: i puteū iteritus. Uiri ſanguinū ⁊ doloſi nōn dimidiabunt dies ſu os: egō aūt ſperabo i te domine.

q Iacta ſup ꝛc. Hic dauid alloquiṫ ſeipſū vt i deo po nat ſpem ſuam. r Et ipē te enutriet.qꝛ in deſertis locis lōgo tpe vixit dauid cū viris ſuis per dei ꝓuidentiam ſpālēꝫ.vt pꝫ i.Reg. s Et nō dabit in eternū fluctuationē iu ſto.ideſt ipſi dauid.⁊ loqṫ de ſe tāqꝫ de alio. fluctua tionē aūt vocat ꝑſecutio nē ſaulis ꝑ quā dauid cō pellebaṫ fugere d loco ad locū.q non ſemp durauit: quia moꝛtuo ſaule dauid in regē inūctus fuit. t Tu vo deꝰ deduces eos .ſ.ꝑditoꝛes ⁊ ꝑſecutoꝛes meoſ. v In puteū ite ritus.hoc eſt ad moꝛteꝫ.⁊ ſubdit cauſam.d. x Uiri ſangui.⁊ doloſi.i. qrētes effundere ſangui nē inocētē ⁊ doloſe.

k Suſtinuiſſē vtiqꝫ: .i.habuiſſē cām ſuſtinendi patiēter. l Et ſi is qui oderat me. manifeſte. m Super me magna ꝛc.cōminādo mihi moꝛteꝫ vel aliqd tale. n Abſcondiſſē me foꝛſitan ab eo. ſi vidiſſem me ipotētē ad reſiſtēdū. o Tu vō homo vnanimis.alloquiṫ ꝑplm ceile ſub noīe hoīs qui oſtēderat ſibi amicitiā tanqꝫ habēs cū eo vnā mentē p Dux meus.qꝛ per nunciū adduxerat da uid ad defēſionē ſue ciuitatis. q Et notus meus.ex noticia eni quā hēbat dauid cū cīs venit citiꝰ in eoꝝ auxiliū. r Qui ſimul mecū dulces capiebas cibos.qꝛ ꝑpl's ille comedebat cū da uid ſicut cū amico familiari. In hebꝛeo hꝛ. Dulcoꝛabimus cōſi liū.⁊ in tranſlatione Hiero. Qui ſimul habuimus dulce ſecretū. qꝛ maioꝛes ciuitatis ceile aliqñ tractabāt ɔſilia cū dauid i ſignū amicitie. s In do.dei am.cū ɔſēſu. In hebꝛeo hꝛ. Cū fremi tu.i.cū turba magna.vt exponiṫ Ra.ſa.⁊ in idē redit.qꝛ qñ mul ti ɔſētiunt vadunt ſimul in turba. Sciendū aūt ꝙ domꝰ dei non accipiṫ hic pro tēplo qd̄ erat in hierlm̄ ad qd̄ dauid tunc nō pote rat nec audebat aſcēdere: ſꝫ accipiṫ pro ſcola vel ſynagoga: que habebaṫ in quolibet ciuitate iudeoꝝ nō ad ſacrificandū qꝛ h ſo lū erat licitū fieri in hierlm̄.ſed qꝛ ꝑpl's ibi ɔueniebat ad audien dū legē ⁊ oꝛādū deū. t Ueniat moꝛs. Hic ɔṫr ꝑdicit penam debitā.d. Ueniat moꝛs ſuper illos.hoc dixit dauid nō zelo vindi cte: ſed zelo diuine iuſticie. Uel aliter. Ueniat moꝛs ſuper illos.i. digni ſunt ꝙ veniat ſup illos moꝛs. v Et deſcē.in ifer.viuē tes.ſicut choꝛe ⁊ complices eiꝰ.vt hꝛ Nu.16.eo ꝙ ingrati de bñfi cijs moyſi rebellauerant ei.ita fecerūt hitatoꝛes ceile ipſi dauid vt pꝫ ex ꝑdictis. x Qm̄ neqtie.ſ.multe ſūt in eis.vt pꝫ ꝑ ꝑdi cta. y Ego āt. h tertio dauid recolit circa ſe diuinū bñficiꝫ tanqꝫ gratꝰ.d. Ego āt ad deū clamaui.tāqꝫ ad ſaluatoꝛē meū. z Et dñs ſal.me de manibꝰ ſaulis ⁊ hitatoꝝ ceile. a Ueſpe ⁊ ma.ꝛc.i.tribꝰ tpibꝰ per diē. b Narrabo ⁊ annūciabo.diuia bñficia mihi collata.ſic legiṫ d daniele.Dañ.6.ꝙ tribꝰ tpibꝰ i die adoꝛabat deū ɔ hierlm̄. c Et exau.vocē meaꝫ.de futuro ſic exaudiuit de pterito. d Redimet i pa.ꝛc.i.vitā meā e Ab his q ap.mihi.i.ꝑditoꝛibꝰ ceile q appꝛopinquāt mihi i ſignū ami citie. f Qm̄ iter mul.erāt mecū.i.i magno numero aſſiſtebāt mihi ad me ꝑdēdū.⁊ in h erat grauiꝰ ꝑiculū.tū qꝛ erāt multi.tūꝫ qꝛ doloſi. g Exaudiet deꝰ.me.ſ.depcantē. h Et hu.illos ad nihilū deyciēdo. i Qui eſt añ ſecula.i.ille qui eſt deꝰ eter nus ⁊ potēs oīa.⁊ cām huius deiectionis ſubdit. k Nō enim eſt illis cōmutatio.de peccato ad ꝑniam ſꝫ ſunt obſtinati ⁊ ſic nō merētur veniā. l Et nō ti.deū.ſed magis ɔtēpſerunt. ſic dr de obſtinato ꝓuer.18. Impius cū in ꝓfundū pctōꝝ venerit contē

y Nō dimidiabūt dies ſuos.i.nō viuēt ſm medietatē vite ſue natura lis qꝛ moꝛs taliū cōmuniter acceleratur ſꝫ dictū Saluatoꝛis Math. 26. Oēs qui acceperint gladiū gladio peribunt. z Ego aūt ſpabo in te dñe.liberante me a ꝑiculis: ita ꝙ viuā ſm totuꝫ curſū vite mee. quod patet ex.3.Reg.i.vbi dicitur: Et rex dauid ſenuerat habebatqꝫ etatis plurimos dies. Moꝛaliter autem poteſt exponi ꝑs iſte de quoli bet iuſto in ꝑſecutione poſito contra quem etiam ab ingratis fabꝛi cantur machinatōes doloſe.ꝓpter quod oꝛat deuote ab iſtis liberari: quē dñs exaudit ⁊ aduerſarios eiꝰ puniuit.⁊ ad hoc poteſt de facili ap plicari littera conſideratis predictis. ¶ In ꝑs.54. Exaudit deꝰ. vbi diciṫ in poſtil. Cōtaminauerunt teſtm̄ eius.

ADDITIO.

Melius videnṫ iſta vba referri ad deū: vt ſit ſēſus. Cōtaminaue rūt teſtm̄ eiꝰ.i.legē dei: in cuiꝰ penā. Diuiſi ſūt ab ira vultus eiꝰ .ſ.dei: ⁊ hāc diuiſionē ⁊ diſcoꝛdiā ipꝛecabaṫ pſalmiſta ſupꝛa in eodē ꝑs.d. Precipita dñe ⁊ diuide linguas eoꝝ.

¶ In eodē ꝑs vbi dr in poſtil. Moꝛalr āt pōt exponi.

ADDITIO.

Potius videṫ ꝑtinere ad ſēſuꝫ litteralē exponere iſtū ꝑs de qli bet iuſto in ꝑſecutione poſito ꝛc.ad quē ſēſum ꝓpꝛie erit nota bilioꝛ ⁊ vniuerſalioꝛ qꝫ exponēdo ɔtra hitatoꝛes ceile: de qua hiſtoꝛia iā plures ꝑs dauid fecerat.

REPLICA.

In ꝑs. Exaudi deus.cū poſtillatoꝛ exponiṫ illum paſſum: Cōta minauerunt teſtamētum eius diuiſi ſūt ab ira vultus eius.de ꝑuerſis quoꝝum vultus et ira ſunt diuiſi: qꝛ per vultum publi ce blādiunṫ.⁊ per irā occulte ſeuiūt: ponēs exēplum de ceilēſibus: qui dauid venerabātur in publico: ſꝫ occulte apud ſaul eūꝫ tradere conati ſunt. Burgē.āt vult meliꝰ exponere dicēs ꝙ vultus debeat ad deū re ferri: vt ſit ſēſus ꝙ ꝑuerſi diuiſi ſunt ab ira vultus dei: ſꝫ iſta expoſitio nō videṫ ꝓpꝛia ꝙ mali in penā diuidanṫ ab ira vultus dei.naꝫ eſto ꝙ diuidanṫ a grā ⁊ lenitate vultus dei.nō tñ ab ira: qꝛ huic merenṫ ſēper ſubyci ⁊ ab illa ſemp puniri.⁊ habere vultum dei iracundū quaſi ſem per preſentem.per conſequēs non diuiſi ab ira vultus dei. Nec valet qd̄ Burgeñ.addit ꝙ iſte ꝑs nō poteſt eſſe de ceilēſibus.quia multi ꝑs alij ſunt de illa materia: ex quo nō ſequiṫ.igiṫ iſte non.nec valet.mate ria huius ꝑs eſt de ꝑuerſis generaliter.quia cum hoc ſtat ꝙ ſit de cei lenſibus ſpecialr̄ ⁊ exēplariter.

Pſalmus.LV.

Miſerere mei deus. Huic ꝑs ꝑmittitur talis titulus in hebꝛeo. Ad victoꝛiā ſuper columbam mutam elongatione dauid mi ktam quando tenuerunt eum philiſtei in geth. Ad cuius intel lectum ſciēdum ꝙ ſm aliquos hebꝛeos miktā eſt dictio compoſita ex imik ⁊ tam.⁊ ſic ſignificat hūilē ſimplicē vel perfectuꝫ.⁊ hoc modo accipit Hiero.qui ponit talē titulum: Uictoꝛi pro columba muta: eo ꝙ procul abierit dauid humilis ⁊ ſimplex: quando tenuerūt eū philiſtei

¶ Victori ꝓ columba muta elōgationū / Victori ꝑ colūba miletā co ꝙ ꝓcul abierit dauid humil' ⁊ ſimplex quando tenuerunt eū phili/ſtei in geth. LV.

Miſerere mei de9 qm̄ ꝯcul/cauit me hō tota die ipu/gnās tribulauit me. Concul/cauerūt me inimici mei tota die quō/niā multi bellātes aduerſuȝ me. Ab altitudine diei timebo: ego vo i te ſperabo. In deo laudabo ſer/mones meos: in deo ſperaui nō timebo qd faciat mihi caro. To/ta die vba mea execrabāt̄ aduer/ſum me: oēs cogitatōes eoꝝ i ma/lum. Inhabitabūt ⁊ abſcōdēt: ipi calcaneū meū obſeruabunt. Si/cut ſuſtinuerūt aiaȝ meā ꝓ nihi/lo ſaluos facies illos: i irā popu/los cōfringes. De9 uitā meaȝ an/nūciaui tibi: poſuiſti lachrymas meas in ꝯſpectu tuo. Sicut ⁊ in ꝓmiſſione tua: tūc ꝯuertent̄ inimi/ci mei retrorſū. In qcūqȝ die iuo/cauero te: ecce cognoui qm̄ ds me9 eſ. In dō laudabo vbū i dn̄o laudabo ſmonē: i dō ſperaui nō timebo qd faciat mihi hō. In me ſt̄ ds vota tua q̄ reddā laudatōēſ tibi. Qnoniā eripuiſti aiaȝ meaȝ d mōte ⁊ pedes meos d lapſu: ut placeā corā deo i lumine viuētiū.

in geth. ⁊ ſm iſtū ſenſū opoꝛtet hic ſupplere per talē modū: Dauid hu/
milis ⁊ ſimplex ſupple fecit ps̄ iſtum qn̄ tenuerunt cū philiſtei in geth
ſm alios vo miktā eſt nomē cātici ſpecialis ſicut motett9 apud nos vl'
hoquetus. ⁊ dicit' Ra. ſa. ꝙ ſignificat canticū pulchꝛū vel decētē. ⁊ ſm
hoc eſt ſenſus tituli hebꝛaici: Miktam dauid. i. canticū dauid decēs
ab eo factum qn̄ tenuerunt eum philiſtei. De iſta aūt tentione dicunt
aliqui expoſitoꝛes noſtri ꝙ intelligitur quando ieſbidenob philiſte9
niſus fuit percutere dauid. preſidioqȝ ei fuit abiſai filius ſaruie ⁊ per/
cuſſū philiſteū interfecit
vt habetur. z. Reg. zi. ſȝ
iſtud nō videt̄ verꝝ: qꝛ da
uid nō fuit ibi captus. im/
mo habuit victoriā. pꝛete
rea illud bellū non fuit in
geth. ⁊ iō Ra. ſa. expōit h̄
de dauid quando fugienſ
a facie ſaul venit ad achiſ
regē geth quē cū cognouiſ
ſēt philiſtei dixerūt: Nū/
quid nō iſte eſt dauid rex
terre. vt hr̄. i. Re. zi. ⁊ tūc
tenuerūt eū adducētes ad
achis vt interficeret̄. ſed
achis credēs eū eſſe furio
ſum eiecit eū: ⁊ ſic ſaluat9
fuit. De hoc ergo dauid fe
cit hunc ps̄. ⁊ ſilr. 33. ſicut
dictū fuit ibidē. ſed ps̄. 33.
magis reſpicit euaſioneȝ
dauid ad mandatū achis
ꝓpter quod ille ps̄ incipit
a gratiaꝝ actione ſic: Benedicā dn̄m in omni tpe ⁊c̄. iſte aūt ps̄ magis
reſpicit ad captionē ipſius ꝑ quā fuit i periculo. ꝓpter qd̄ ille ps̄. icipit
ab iploꝛatione diuine mīe ſic. Miſerere mei deus ⁊c̄. De eadem enim
materia dauid aliquando plures ps̄ fecit. vt ſatis patuit per ſupꝛadcā.
Sciendū etiam ꝙ dauid hic vocatur columba muta elongationū. co
lumba quia fuit ſine felle amaritudinis. quia ſaulē ipſum pſequētem
ad moꝛtem bis ſaluauit eum a moꝛte. vt habet̄. i. Reg. z4. ⁊. z6. Mu
ta qꝛ tētus a philiſteis nō audebat loqui idioma hebꝛaicuȝ: ſed muta
uit os coꝛam achis ne amplius cognoſceret̄. vt habetur. i. Reg. zi. Di
citur etiā columba elongationū. qꝛ timoꝛe ſaulis fugerat extra terraȝ
iſrael ad terrā philiſtinoꝝ. quid aūt ſignificetur per hoc ꝙ dicitur i ti/
tulo. Ad victoꝛiā. frequēter dictū eſt. ſ. conatus leuitaꝝ. ⁊ ſic patet ſen
tētia tituli hebꝛaici. ⁊ ſilr tituli Hiero. que eſt eadē in ſubſtantia. Pa/
tet etiā auctoꝛ huius ps̄ ⁊ materia in generali. Scd̄m hoc igitur ps̄ iſte
diuiditur in tres partes. qꝛ pmo ponitur ipſius dauid depꝛecatio. ſcd̄o
depꝛecationis exauditio. ibi: Sicut ſuſtinuerūt. vel potius ibi: Pro ni
hilo. vt videbitur. tertio gratiaꝝ actio. ibi: In deo laudabo. Circa pri/
mū dicit dauid. a Miſerere mei deus qm̄ cōculcauit me homo.
. i. hoīes. eo modo loquendi quo dr̄ Exo. 8. Venit muſca grauiſſima. i.
multitudo muſcaꝝ. plures enim philiſtei tenebant eum impugnātes
eū ⁊ ꝯculcantes ſicut moꝛte dignū. iō ſubditur.
b Qm̄ multi bellantes aduerſū me. qꝛ querebant eū occidere. vt pdi
ctū eſt. In hebꝛeo habetur ſic. Multi bellātes aduerſū me altiſſime.
quaſi diceret. tu deus qui es altiſſimus libera me ab iſta multitudie a
qua nō poſſū me defendere. ⁊ vſus ſecūdus incipit ſic. Quacunqȝ die
timebo ⁊c̄. ⁊ tunc lr̄a eſt plana. cū ſubditur. Ego vo in te ſperabo. i qua
cūqȝ die occurrerit mihi materia timēdi. ⁊ ſic pꝛo eo qd̄ dicit̄ in pꝛinci
pio huius vſus in tranſlatione noſtra. c Ab altitudine diei. qd̄ eſt
de pꝛecedenti vſu. In hebꝛeo eſt: altiſſime. ⁊ hoc modo ſignant̄ verſus
in tranſlatione Hiero. Pōt etiam exponi tranſlatio noſtra ſic: Ab alti
tudine diei timebo. i. tpe alti diei. quia fugitiui qualis erat dauid ma/
gis timēt de die q̄ȝ de nocte: quia nō poſſunt ita de facili ſe abſcondere
⁊ euadere de die ſicut de nocte. d Ego vo in te ſperabo. i. in q̄cun
qȝ timoꝛe nō deſperabo: ſȝ magis ſpabo de tua ꝓtectione.
e In deo laudabo ſmones meos. te deuote depꝛecando.
f In deo ſpaui ⁊c̄. i. homo carnalis. nec per hoc intēdit a ſe excludere
oēm timoꝛē hoīs ſed tm̄ timoꝛē qui deycit in deſpationē. ꝓpter qd̄ ſi/
mul ponit: In deo ſperabo. g Tota die vba mea ⁊c̄. i. oīa verba de
me dicta ad meā laudē retoꝛquebant̄ in meā condēnationē. dicebant
enī philiſtei: Nunqd nō iſte eſt dauid rex terre: nōne huic cantabant
per choꝛos dicētes: Percuſſit ſaul mille ⁊ dauid decē milia: ⁊ ex iſtis
concludebant ꝙ deberet occidi ne poſſet eis vlterius nocere. vt habe
tur. i. Reg. zi. ideo ſubditur. h Oēs cogitationes eoꝝ in maluȝ. i.
ad inferendum mihi malū. i Inhabitabunt ⁊ abſcondent. i. publi
ce ⁊ occulte querent mihi nocere. k Ipſi calcaneum meuȝ ſerua/
bunt. querentes me ſupplantare. Et videtur hic dauid pꝛophetice lo/
qui de malis que queſierūt philiſtei facere ſibi qn̄ audierunt ipȝ
eſſe vnctum in regē ſup iſrael: quia tunc queſierunt eum occide
re. vt habetur. z. Reg. 5. l Sicut ſuſtinuerūt animam meā.
In hebꝛeo ⁊ in tranſlatione Hiero. habetur: Expectantes aiam
meam. ideſt ſperantes auferre aiam meam de coꝛpoꝛe. ⁊ coniun
gitur cum littera pꝛecedenti imediate: qꝛ eſt finis huius vſus. et
ſequens vſus incipit ibi. Pꝛo nihilo. m Pꝛo nihilo ſaluos fa
ciet illos. Hec eſt pars ſecunda huius ps̄ in qua deſcribitur exau
ditio dauid depcan
tis. ⁊ pꝛimo q̄ȝtum
ad repꝛeſſionem ad
uerſarioꝝ. cum dici
tur: Pꝛo nihilo ſal/
uos facies illoſ: iter
rogatiue. ⁊ eſt ſēſus:
ſaluabis aduerſari/
os meos pꝛo nihilo.
ideſt qui nihil boni
fecerūt: ſed tm̄ ma/
la. quaſi diceret. nō
decet iuſticiā tuam
iō ſubdit̄. n In
ira. i. vindicta iuſti/
cie tue. o Popu
los. philiſtinoꝝ.
p Cōfringes deus.
ita ꝙ li de9 eſt finis
hui9 vſus. In heb. ⁊ i
trāſlatōe Hiero. ⁊ i
trāſlatione cōi ē pn
cipiū vſus ſequētis.
⁊ hoc fuit adimpletū qn̄ philiſtei veniētes ad deſtruēdū regnum
dauid fuerūt diuina virtute debellati magis q̄ȝ humana. ꝓpter
qd̄ tūc dixit dauid: Diuiſit dn̄s coꝛā me inimicos meos ſicut diui
dunt̄ aque. vt hr̄. z. Reg. 5. q De9 vitā meā ⁊c̄. i. ꝑicula vite
mee annūciaui tibi in mea oꝛone. r Poſuiſti la. meas in con
ſpectu tuo. eas exaudiēdo. s Sicut ⁊ in ꝓmiſſione tua. i. ſic
ꝓmiſiſti mihi me in periculis exaudiri. t Tūc cōuertent̄ ⁊c̄.
. i. cū me exaudieris depcātē aduerſarij mei fugiēt. quaſi dicerȝ.
hoc ſemꝑ attribuā virtuti tue ⁊ nō mee. Lr̄a hebꝛaica ſic hȝ ab il
lo loco: Deus vitā meā ⁊c̄. motionē meā numeraſti: pone lachꝛy/
mā meā in vtre tuo. nōne in numero tuo tūc conuertētur inimi/
ci mei retroꝛſū. ⁊ eſt ſēſus. Motionē meā numeraſti. i. loca ad q̄
fugi a facie ſaulis. Pone lachꝛymā meā in vtre tuo. vt ſit repoſi/
ta coꝛā te q̄ſi in vaſe mīe tue ad exaudiēdu. Nōne in numero tuo
ſupple erit. q. d. ſic. qꝛ tu pones eā in numero tuo cū alijs anxieta
tib9 q̄s ſuſtinui. Tūc ꝯuertent̄ inimici mei retroꝛſū. Trāſlatio vo
Hiero. ſic hȝ: Secretioꝛa mea tu numeraſti. i. nullū meū ſecretū
abſcōditū eſt tibi. Repone lachꝛymā meā in vtre tuo. ⁊ exponat̄
ſicut pus: ſȝ nō i narratiōe tua. qua feres ſniam ꝯ malos. Tūc cō
uertent̄ inimici mei retroꝛſū. exponat̄ ſicut pus. v In qua/
cūqȝ die ⁊c̄. ſinceriter ⁊ deuote. x Ecce cognoui ⁊c̄. exaudiēdo
me ⁊ ſaluādo. y In deo. Hec eſt tertia ꝑs hui9 ps̄: in qua po/
nit̄ ipſi9 dauid grāꝝ actio pꝛo ſua liberatōe dicētis. In deo lauda
bo vbū. i. tuū factū ſeu bn̄ficiū. grās referēdo. z In dn̄o lau/
dabo ⁊c̄. repetitio eſt eiuſdē ad maioꝛē affectus exp̄ſſionē.
a In deo ſpabo. ꝙ me ꝓteget de futuro ſicut fecit de pterito.
b Nō timebo ⁊c̄. timoꝛe deyciēte me i deſpatōeȝ vl' nimis ptur
bante rōnē. c In me ⁊c̄. fecerat. n. aliq̄ vota ſpālia ipſi deo ſi
liberaret eū ab illo ꝑiculo. lȝ nō ſint exp̄ſſa in ſcriptura: q̄ deſide/
rabat adīplere. d Que reddā ⁊c̄. i. ad laudē noīs tui. ⁊ ſubdit
cāȝ. d. e Qm̄ eripuiſti ⁊c̄. i. qꝛ feciſti illud ꝓpter qd̄ voui tibi.
⁊ iō iuſtū eſt vt reddā vota tibi. f Vt pla. ⁊c̄. In heb. ⁊ in trā
ſlatione Hiero. hr̄: Vt ambulē coꝛā deo. ꝓcedēdo de bono i me/
lius. g In lumie ⁊c̄. i. q̄ȝdiu ero in vita pn̄ti. vl' in lumie viuē
tiū. h̄ eſt in lumie grē qua viuit̄ i deo. Moꝛalr pōt exponi ps̄ iſte
de q̄cūqȝ fideli qui poſit9 in moꝛtis ꝑiculo oꝛat deū deuote ꝓ ſua
liberatione. ⁊ a deo exaudit9 agit grās deo tanq̄ȝ grat9. ¶ In
ps̄. 55. Miſerere mei de9. vbi dr̄ i poſtil. Pꝛo nihilo ⁊c̄. ADDI.
i In hebꝛaica vitate vbi dr̄. Pꝛo nihilo. ponit̄ q̄dam dictio
equoca. q̄ ſignificat qn̄qȝ nihilū. qn̄qȝ vanitatē. qn̄qȝ vo
inigtatē. Cōſeq̄nter vbi trāſlatio nr̄a hȝ. Saluos facies
illos. in hebꝛeo hr̄. Saluabis ab illis. vn̄ hec vba ſm lr̄aȝ hebrai/
cā ꝓpꝛie exponunt̄ ſic. Pꝛo inigtate. ſ. aduerſarioꝝ de q̄ imedia/
te an̄ dixerat. Saluabis ab ill'. i. ſaluabis me ab illis: ⁊ ſic exponi
tur vſus a qbuſdā hebꝛeoꝝ expoſitoꝛib9 ſȝ quā expoſitionē non
oȝ, vt teneatur iterrogatiue ſȝ plane. Pſalmus. LVI.

Iſerere mei de⁹. Huic pſ pmittit᷑ talis titulus in hebreo Ad victoriam ne diſpdas dauid miktam qñ fugit a facie ſaul in ſpelũcã. Ad cui⁹ itellectũ ſciendũ ꝙ dauid legitur bis fugiſſe i ſpeluncã a facie ſaul. Primo in ſpeluncã odollã vbi venerũt ad eũ illi qui erãt de cognatiõe ſua. ⁊ alij q erãt i ãguſtia ꝯſtituti ⁊ fact⁹ eſt coꝝ pnceps. i. Reg. zz. ⁊ de iſta nõ loq᷑ hic: qꝛ de iſta fuga ititulatus eſt ali⁹ pſ. ſ. i 41. ſm ꝙ dicit Hiero. in ꝓlogo ſup pſ. Scdo qñ ſaul pſequebat᷑ dauid ſup abꝛuptiſſimas petraſ q̃ ſolis ibicib⁹ ſũt p-uie. vt hr̃. i. Re. z4. ⁊ tũc ſaul itrauit cã-dẽ ſpelũcã ad purgã-dũ vẽtrẽ: dõ ãt ⁊ vi-ri ei⁹ fugiẽteſ ſaul p⁹ itrauerãt eandem ſpeluncam latitan-tes i ei⁹ iteriori pte: ⁊ tũc viri dauid vo-luerũt ſaulẽ occide-re ſ ʒ dauid h ipedi-uit: ⁊ ſilẽter orã chla-mydis ſaul abſcidit ⁊ cuʒ exiſſet ſaul de ſpelũca poſt eũ abijt clamãs ⁊ oſtẽdit ei pãnũ pciſũ in argu-mẽtũ ꝙ poterat eũ occidiſſe ſi voluiſſʒ. qδ recogſcens ſaul grãs egit ipi dauid.

Ad victoriã ne diſperdas dauid milctã qñ fugit a facie ſaul regis iſrael in ſpelũcam. LVI.

Iſerere mei deuſ miſerere mei: quoniã ite confidit aĩa mea. Et i ũmbra alarũ tuarũ ſpabo: dõnec trãſeat iniqtas. Clamabo ad dẽũ altiſſimũ: deũ qui bñfecit mihi. Miſit de celõ ⁊ liberauit me: dẽdit i opprobriũ conculcãtes me. Miſit de⁹ miſericordiã ſuã ⁊ vitatẽ ſuã: ⁊ eripuit aĩaʒ meã de medio catulꝝ leonũ: dormiui ꝯtũrbat⁹. Filij hõiuʒ dẽtẽs coꝝ arma ⁊ ſagitte: ⁊ ligũa coꝝ gladi⁹ acut⁹. Exaltare ſup celos de⁹: ⁊ i õmni terra gloria tua. Laqueum parauerũt pedib⁹ meis: ⁊ icũruauerũt animã meã. Foderunt añ faciẽ meã foueã: ⁊ iciderũnt in eã. Paratũ cor meũ de⁹ paratũ cor meũ: cãtãbo ⁊ pſalmũ dicam. Exũrge gloria mea ẽxurge pſalterium ⁊ cithara: exũrgã dilucl'o. Cõfitẽbor tibi i pplis dñe ⁊ pſalmũ dicã tibi i gẽtib⁹. Qm̃ mãgnificata ẽ vſqʒ ad celos miſicõdia tua: ⁊ ũſqʒ ad nubes vitas tua. Exãltare ſup celos ds: ⁊ ſup oẽʒ ẽra gloria tua.

⁊ recedẽs cũ exercitu ſuo a pſecutõe dauid tc̃ ad tp̃s ceſſauit. ⁊ de fuga dauid ad hãc ſpelũcã loq᷑ titulus h⁹ pſ. ⁊ ſic pʒ vltima ps h⁹ tituli. Ad itellcm̃ vo prime ptis pʒ ex dictis ꝙ dauid erat i periculo mortis qñ fugit ad ſpeluncã illã. ppter qδ in titulo hui⁹ pſ loq̃ns de deo dixit. Ne diſperdas. i. ne diſperdi permitas. Dauid miktam. i. ipſius dauid canticũ decẽs: vel ſuaue. vt dicit Ra. ſa. quaſi diceret dauid. ſi permitteres me pire nõ poſſẽ ampli⁹ cantica dulcia ad laudẽ tuã facere ⁊ dicere. qδ aũt pponit᷑. Ad victoriam ſignificat conatũ lenitaꝝ in cantu hui⁹ pſ. vt frequẽter dcm̃ eſt. Scdʒ alios vo miktã ſignificat humilẽ ⁊ ſimplicẽ. vt dcm̃ eſt pſ pceedẽti. ⁊ ſic poſuit Hiero. titulũ hui⁹ pſ. d. Pro victoria. vt nõ diſperdas dauid humilẽ ⁊ ſimplicẽ qñ fugit a facie ſaulis i ſpeluncã. ⁊ patet ſnĩa ex dictis: Igit᷑ pſ iſte in tres partes diuiditur. quia primo ponit᷑ ipſius dauid anxia deprecatio. ſecundo diuina exauditio. ibi: Miſit de celo. tertio grãꝝ actio. ibi: Exaltare. Circa primũ dicit: Miſerere mei de⁹ miſerere mei. ⁊ ſʒ ꝙ dicit Ra. Sa. ſemel dicit miſerere deus. petens ne occideret᷑ a ſaule. ſcdo petens ne ſaul occideret᷑ ab ipſo. vñ ⁊ tunc dixit dauid. Propiti⁹ ſit mihi dñs vt nõ mittã manũ meã i xp̃ʒ dñi. i. Re. z4. Põt etiã dici ꝙ replicat miſerere mei. ad maiorẽ effectus ſui expſſioneʒ. ſicut freq̃nter fit i orõnib⁹ deuotl. b Qm̃ i te ⁊c̃. hic dic᷑ allegãdo ꝙ ds õbeat ſui miſereri: qꝛ ppriũ ẽ ipſi⁹ pſtare mĩaʒ illis q bñt i ipſo fiduciã. c Et i vmbra ⁊c̃. ſicut pullus ſub alis mr̃is ſue ne rapiatur a miluo. d Donec tranſeat iniquitas. ſ. ſaulis me pſequẽtis. e Clamabo. corde ⁊ ore. f Ad deũ altiſſimũ. ⁊ per ꝯſeq̃ns potentiſſimũ ad me ſaluandũ. g Deũ qui bñ fecit mihi de pterito: ⁊ ſic ſpero ꝙ faciet de futuro. In trãſlatione Hiero. hr̃. Deũ vltorẽ meũ. qꝛ nolebat accipere vltioneʒ de ſaul manu ppria ſed expectabat eã de manu diuina. vñ dicebat. Vlciſcatur me deus de te. manus aũt mea nõ ſit in te. i. Reg. z4. h Miſit de celo ⁊ liberauit me. Hic ꝯñr deſcribit᷑ diuina exauditio. cũ dr̃. Miſit de celo ⁊ liberauit me. omne eni bñficiũ a deo preſtitũ ꝯuenieter dr̃ celitus datũ. i Dedit in opprobriũ cõculcantes me. ſ. ſaul ⁊ viros eius q̃rentes me occidere ⁊ ſic me dare in ꝯculcationẽ hoiuʒ ⁊ beſtiaꝝ. Nõ aũt dauid tunc exprobrauerit ſauli ⁊ viris eius. hr̃. i. Re. z4. vbi dr̃: Dixitqꝫ ad ſaul quare audis verba hoiuʒ loquentiũ: dauid querit malũ aduerſũ te ⁊c̃. ⁊ poſtea: Quẽ pſequeris rex iſrael quẽ perſequeris: canẽ mortuũ pſequeris ⁊ pulicẽ vnũ. quaſi diceret. hoc vertit᷑ in opprobriũ tuum. k Miſit deus miãm ſuã ⁊ vitatẽ ſuã. i. iuſticiã ſuã. quia ſemp ꝯcomitant᷑ ſe in operibus diuinis. l Et eripuit aĩaʒ meam de medio catuloꝝ leonũ. i. hoium ferocium cuiuſmodi erant ſaul ⁊ ſatellites eius. m Dormiui ꝯturbatus. qñ fui in perſecutione coꝝ poſitus. homo enim poſitus in tali perſecutione nõ poteſt dormire quiete. In tranſlatione Hiero. habetur. Anima mea dormiuit in medio leonũ ferocium. ⁊ poteſt reduci ad eandem ſententiam. vt patet. n Filij hoium. cum ſaule exiſtentium. o Dentes eoꝝ arma ⁊ ſagitte. quia parati ſunt mala dicere de prope per obiurgationẽ: ⁊ de longe per detractionem. ſicut ſagitte a longe percutiunt. p Et lingua eorum gladius acutus. quia ſicut gladius acutus ſeparat coniuncta naturaliter. ſic doech ⁊ alij conſimiles per ſuas detractiones ⁊ oblocutiones diuidebant amicitiam inter dauid ⁊ ſaulem: cum tamen ſaul deberet eum naturaliter diligere ſicut generũ ſuum. q Exaltare. Hic conſeqũẽter ponitur gratiarũ actio. cũ dicitur. Exaltare: ſuper celos. ideſt laus tua magnificetur ab angelis ſanctis.

r Et in omni terra gloria tua. ſupple magnificetur a cunctis hoibus deuotis. ⁊ ſubdit cauſam ex parte ſui. d. s Laqueuʒ parauerũt pedibus meis. i. poſuerũt iſidias ad me capiendũ. t Incuruauerũt aĩam meaʒ. ideſt icuruare voluerunt vitã meã deijciendo me in morteʒ. v Foderũt ante faciem meã foueaʒ. querẽtes me ad mortem. x Et inciderunt in eam. quia ſaul in quo tanq̃ʒ in principe erat totus exercitus in virtute. itrauit i ſpeluncam in qua dauid potuiſſet eum ſi voluiſſet occidere. vt predictum eſt. ⁊ quia ex hoc habebat materiã laudandi deum ſubditur.

y Paratum cor meum deus. ad te laudandum ⁊ tibi ſeruienduʒ. ⁊ replicat idem dicens: Paratum cor meum. ad oſtẽdendum magnũ affectum. ⁊ eodem modo dicitur. z Cantabo ⁊ pſalmum dicam. quia eſt replicatio eiuſdẽ per alia verba. a Exurge gloria mea. gloria ẽ clara noticia cum laude. ⁊ ſic dauid ſeipſum excitat ad recognoſcẽduʒ diuina beneficia in laudibus diuinis. b Exurge pſalterium ⁊ cithara. hoc dicit quia alique laudes diuine conuenientius cantabantur in pſalterio ⁊ alique magis in cithara.

c Exurgam diluculo. ideſt prompte ⁊ expedite animo volẽti.

d Confitebor tibi in populis domine. preuidit enim dauid in ſpiritu ꝙ laudes diuine ab eo compoſite cantãde erant in futuro in diuerſis populis ⁊ gentibus. ſicut adimpletũ videmus. e Quoniaʒ magnificata eſt vſqʒ ad celos miſericordia tua. hoc fuit adimpletum tempore ioſue: quando ſol ſtetit ſpacio vnius diei vt iſrael haberet plenam victoriaʒ. vt habetur ioſue. io. f Et vſqʒ ad nubes vitas tua. quod fuit etiam tunc adimpletum quando dominus miſit lapides magnos de nubibus ſuper aduerſarios iſrael. vt ibidẽ habetur. g Exaltare ſuper celos deus ⁊c̃. exponat᷑ ſicut ſupra. Moraliter poteſt exponi pſ iſte ſicut precedens: quia eſt ſimilis materia in vtroqꝫ. ⁊ eadem diuiſio. vt patet per predicta.

In pſ. 56. Miſerere mei. vbi dicit᷑ in poſtil: Magnificata eſt vſqꝫ ad celos miſericordia tua. ADDITIO.

Ulla ratio videtur quare ſtatio ſolis miracl'oſa tempore ioſue attribuatur miſericordie diuine: ⁊ miſſio lapiduʒ de nubibus attribuatur diuine veritati: cum vtrunqꝫ pertineat ad miſericordiam vel iuſticiam ſeu potentiam ⁊ huiuſmodi. Pʒ ſẽſus proprius hui⁹ vſus. ſ. Magnificata ẽ vſqʒ ad celos miſicordia tua. ⁊ vſqʒ ad nubes vitas tua. hẽtur in additione ſup pſ. 35. vbi ſimilia vba ponunt᷑. ſ. Dñe i celo miſicordia tua. ⁊ vitas tua vſqʒ ad nubes. vide ibi. Pſalmus. LVII.

Si vere vtiqʒ. Huic pſ pmittit᷑ talis titulus in hebreo ſm Ra. ſa. Ad victoriã ne diſperdas dauid ſuaue canticũ ſiue decens: ſm vo Hiero. titulus talis eſt: Victori vt nõ diſpdas dauid humilẽ ⁊ ſimplicẽ. ⁊ patet expoſitio vtriuſqʒ per pdicta in titulo pſ precedentis. De materia vo hui⁹ pſ dicit Ra. ſa. ꝙ dauid fecit hunc pſ quãdo ſaul ad denunciationẽ ʒiphcoꝝ exiuit cũ tribus milibus viroꝝ electorum ad querendum dauid. vt habetur. i. Reg. z6. quod cuʒ cognouiſſʒ dauid per exploratores ſuos: accepto ſecũ abiſai clam venit ad caſtra ſaulis de nocte ⁊ inuenit omnes dormiẽtes: ⁊ cuʒ abiſai vellet ſaulem occidere. dauid hoc ꝓhibuit. ⁊ aſſumpta haſta que erat ad caput eius ⁊ cypho aque receſſerunt inde. Cunqʒ ſic eſſent elongati ꝙ erant in loco tuto. dauid clamauit fortiter euigilans abner ⁊ populum. icul p nseos de hoc ꝙ male cuſtodierant dñm ſuum. oſtendens per haſtã ⁊ cyphum aque ꝙ potuerat ſaulẽ occidiſſe ſi voluiſſet. ⁊ per hoc declarauit maliciam ſaulis ⁊ alioꝝ ipſum innocẽtẽ pſequentium. Igitur ſm h pſ iſte diuidit᷑ i duas partes. in pͥma dauid oñdit ſaul' ⁊ ſatellitũ ſuoꝝ maliciã. ⁊ in ſcda pdicit penã debitã. ibi: De⁹ ꝯteret. Circa pͥ⁹ dic᷑.

a Si uere vtiqꝫ iuſticiā loqmini.i.ſi iuſticiā vultis loqui. b Recte iudicate.q.d.per haſtā ꝛ cyphū aque poteſtis manifeſte perpendere iuſticiā ꝛ inocētiā meā erga ſaul.ꝛ ei᷒ maliciam ɔtra me. c Filij hoium.rōnabiliter ꝛ iuſte viuentiū.tales eni fuerūt patriarche ex quibus deſcēderat ſaul ꝛ ppl's eius.ꝛ ex hoc deberēt moueri ad recte iudicandū ꝛ viuendū.ſꝫ q: faciebāt ɔriū.iō ſubdit̄. d Etenīꝫ in corde iniquitates operamini in terra.i.iniquitates quas cogitaſtis in cordibus vr̄is ope adipletis. e Iniuſticias man᷒ vr̄e ɔcinnāt.i.ornant: vel palliāt appareti iuſticia ꝛ falſa.In hebreo hr̄: Iniquitatē manib᷒ vr̄is cōtra pōderate.i.iniqtatē qua me pſequimini pōderate ɔtra inocentiā meaꝫ. vt ſic videat̄ eius grauitatē ꝛ ab ea ceſſetis.ꝛ cādeꝫ ſniam habet lr̄a Hiero.q̄ talis eſt:Iniquitates manuum vr̄aꝝ appendite.ſ. in ſtatera iuſta modo iaꝫ dicto. f Alienati ſūt peccatores a vulua erra/uerūt ab vtero ꝛc̄.hoc dr̄ pro tanto q: hoies puerſi in ſuis oplb᷒ dicunt̄ male nati ſm cōmunē modum loquēdi Ra.Sa.exponit hoc de illis qui cū adhuc ſ vtero matris exiſtūt p̄ aliqua ſigna figurat̄ eoꝝ vita mala futura.ſicut eſau in vtero matris ipellebat frēm ſuū Iacob.
g Furor illis ſm ſilitudinē ſerpētis.In hebreo hr̄ Venenū illis.ꝛ ad eundē ſēſū referr̄:q: ſpētes ex ira ꝛ furore effundūt venenū. h Sic aſpidis ſurde ꝛ obturātis aures ſuas.q: vidēs icantatorē ponit vnā aurem ɔtra terrā ꝛ aliā obturat cauda ſua ne audiat carmē icātatoris:ſic peccatores obſtinati qualis erat ſaul ꝛ ei᷒ viri nolūt audire vū reuocent̄ a ſuo errore. i De᷒ ɔteret.Hic ɔñr dauid pdicit penā talib᷒ debitaꝫ. ꝛ p̄ predicit hꝫ penā.ſcdo vtilitatē idē ſequētē.ibi:Letabit̄.Circa primū dicit ſic:Deus ɔteret dentes eoꝝ.quibus mordebāt alios vbis iniurioſis ꝛ detractorijs.dicebāt eni ipſū dauid eſſe reū crimine leſe maieſtatis cū tñ bonū regis ꝛ regni q̄ſiuiſſet. k Molas leonū ferociū.i.ſaul doech ꝛ ɔſimiliū admodū leonis ferociū. l Confringet dñs.qd̄ fuit ipletū in monte gelboe vbi mortuus fuit ſaul ꝛ doec ꝛ mlti alij. m Ad nihilū deueniēt tanq̄ aqua decurrēs.q: regnuꝫ fuit amotus a ſaul ꝛ poſteris eius. n Intēdit arcū ſuū donec iſirment̄. iſtud pōt referri ad deū qui pcuſſionē maloꝝ ſm ordinē iuſticie ſue parat inferendā debito tpe.Pōt etiā referri ad quēlibet obſtinatū i ſuo malo qui ſemp tendit arcū ſue malicie ad nocēdū alijs q̄diu pōt viuere.Et huic cōcordat trāſlatio Hiero.que ſic hꝫ:Intēdant arcū ſuū donec conterant̄. o Sicut cera que fluit auferent̄ de pñti vita morte repētina.In hebreo hr̄:Quaſi limax tabefactus auferētur.ꝛ in trāſlatione Hiero.Quaſi vermis tabefactus ptranſeāt.ꝛ eſt eadē ſnīa.lꝫ ſint alia verba:q: per vtrūqꝫ deſignat̄ ſubtractio petoꝝ repētina.
p Supercecidit ignis.ideſt punitio a deo imiſſa.Et nō viderūt ſoleꝫ. ſubtracti de hoc mūdo p morte.In hebreo hr̄:Occidit abortiuū mulieris qd̄ nō vidit ſolē.ꝛ ſilr in tranſlatione Hiero.ꝛ eſt eadē ſnīa.p ħ eni itelligitur punitio diuina que petores ad nihilū deducit.
q Priuſq̄ꝫ itelligerēt ſpine vr̄e rhamnū.per ſpinas itelligunt̄ hic filij paruuli iniquoꝝ.vt dicit Ra.ſa.per rhamnū qui acuti᷒ pungit itelliguntur filij eoꝝ adulti:qui plus de malo ſciunt ꝛ faciunt.ꝛ ſm hoc eſt ſenſus.Priuſq̄ꝫ intelligerent ſpine veſtre.ideſt anteq̄ꝫ filij veſtri paruuli haberent tantum intellectum q̄ poſſēt ita male agere ſic adulti.
r Sicut viuētes ſic in ira abſorbet eos.ideſt eo tempore quo ſperabit̄ de duratione vite eorum deus auferet eos ſubito de preſenti vita.In tranſlatione Hieronymi ſic habetur:Anteq̄ꝫ creſcant ſpine veſtre in rhamnum.ideſt anteq̄ꝫ veniant ad maliciā rhamni.modo ſupra expoſito.Quaſi viuentes in ira tempeſtas rapiet eos.ꝛ eſt littera planior ꝛ eadem ſententia.In hebreo autem habetur:Sicut viuens ſic in ira abſorbet eos ꝛ refertur ad deum qui ſicut viuēs ideſt viuidus ꝛ fortis cuius poteſtati non poteſt reſiſti:ſic in ira abſorbet eos auferens repētine de preſenti vita. s Letabitur.Hic conſequenter ponitur vtilitas ſequens ex malorum punitione.cuꝫ dicitur:Letabitur iuſtus cū viderit vindictam:ideſt peccatorum punitionem non motus ȥelo vin

¶ Victori vt nō diſpdas dauid humilem ꝛ ſimplicem. LVII.

Si uere vtiqꝫ iuſticiā loqmini recte indicate filij hoiūꝫ.Etēni i corde iniqtates operamini i t̄ra: iiuſticias man᷒ vr̄e ɔcinnāt. Alienati ſunt petōres a vulua:errauerūt ab vtero:locuti ſūt falſa. Furor illis ſꝫ ſilitudinē ſerpentis:ſicut aſpidis ſurde ꝛ obturantis aures ſuas. Que nō exaudiet vocē icātātiū: ꝛ venefici icātātis ſapiēter. De᷒ cōteret dētes eoꝝ i ore ipſoꝝ: molās leonū ɔfriget dñs. Ad nihilū deueniēt tanq̄ꝫ aq̄ decurrēs: itēdit arcū ſuū donec iſirment̄. Sicut cerā q̄ fluit auferētur:ſup cecidit ignis ꝛ nō viderūt ſolē. Priuſq̄ꝫ itelligerēt ſpine vr̄e rhamnū: ſic viuētēs ſic i ira abſorbet eos. Letabit̄ iuſt᷒ cū viderit vidictā: manus ſuas lauabit i ſāguine petōr̄. Et dicēt hō ſi ūtiqꝫ ē fruct᷒ iuſto ūtiqꝫ ē deus iudicās eos i terra.

¶ Victori vt nō diſpdas dauid humilē ꝛ ſimplicē qñ miſit ſaul ꝛ cuſtodierunt domum ad occidendum eum pſ.LVIII.

Eripē me de inimicis meis ds̄ me᷒: ꝛ āb iſurgētibus i me libera me. Eripē me de operātib᷒ iniqtatē: ꝛ dē viris ſāguinū ſalua me. Q: ecce ceperūt aiam meā:irruerūt in me fortes. Neqꝫ iniquitās mea neqꝫ petīm meū dñe:ſinē iniqtate cucurri ēt direxi. Exurgē i occurſuꝫ meū ꝛ uide: ꝛ tū dñe deus virtutū deus iſrael. Intendē ad viſitādas oēs

dicte proprie ſꝫ ȥelo diuine iuſticie. t Manus ſuas lauabit. ideſt opera ſua magis iuſtificabit.ſm illud Apoc.l.zz.Iuſtus iuſtificet̄ adhuc. v In ſanguīe ꝛc̄.i.in punitiōe ei᷒ q̄ eſt occaſio melioratōis vite ſue.ſm illud ,puer.zi.Mulctato peſtilēte ſapientior erit paruulus. x Et dicet hō.i.q̄cūqꝫ rōnabilr̄ loqns.
y Si vtiqꝫ eſt fructus iuſto.ꝛ accipitur hic ſi pro quia.quia ex punitione peccatorum affirmabit premium iuſtorum.per locuꝫ a ɔrijs. ȥ Utiqꝫ ē de᷒ iudicās eos i terra.i.dans ſniam pro eis: nō ſolū i futuro ſꝫ ēt freq̄nter in pñti.
¶ In pſ.57.Si vere vtiqꝫ.ADDITI.
Materia hui᷒ pſ ſꝫ q̄ſdaꝫ hebreoꝝ expoſitores vniuerſali ꝛ pp᷒ pōt aſſignari.ſ.vt exponat̄ d̄ falſis iudicib᷒ q̄ ptēdūt ſe iuſticiā diligere.ꝛ tñ iudicia falſa pferunt:q̄bus pſ expro brās allogt̄.Si vere vtiqꝫ iuſticiā loqmini recte iudicate.ħ eſt dicere:ſi iuſticiā quā vniuerſalr̄ loqmini iudicijs pticularib᷒ applicaretis deberetl recte iudicare.ſꝫ tñ oppoſitū facitl.qd̄ declarat.d. Etenī i corde ꝛc̄.exponat̄ puti i poſtil. q: coīr tales falſi iudices occltāt ſuā falſā iuſticiā ſub colorib᷒ apparētib᷒.iō ſeqt̄.Iniuſticias man᷒ vr̄e ɔcinnāt.i.ornāt.put in poſtil.In heb.hr̄.Iniqtatē man᷒ vr̄e ponderāt:ꝛ eſt ſēſus.Talr̄ cōpōderatl in falſis ſtateris rōnes falſas ꝛ appentes cū v̄is ꝛ v̄idicis ac ſi eſſēt eiuſdē valoris.Cetera āt exponant̄ vt in poſtil.applicādo ea vniuerſalr̄ iudicib᷒ iniqs q̄s de᷒ iudicat q̄nqꝫ in pñti p repētinā ꝛ ſubitā eraditionē. Pſal.LVIII.
a Eripe me.Huic pſ pmittit̄ tal̄ ti.i heb.Ad victoriā ne diſpdas dauid cāticū dicēs qñ miſit ſaul ꝛ cuſtodierūt domū ad occidēdū eū.ħ hr̄.i.re.i9.q̄ ſaul voluit pcutere lācea dd̄ pſallētē corā eo:ſꝫ dēclinauit dauid ictū ꝛ iuit ad domū ſuā ꝛ tūc ſaul miſit ſatellites ſuos nocte illa i domū dd̄ vt cuſtodirēt eū ꝛ iterficeret̄ manē.qd̄ cū annūciaſſet michol ipi dauid dpoſuit eū p feneſtrā ꝛ ſic abijt ꝛ ſaluat᷒ ē.Igit̄ q: tūc fuit dd̄ in mortis piculo.iō ſic icepit ti.hui᷒ pſ.Ne diſpdas.i.ne diſpdi pmittas tu dñe de᷒ me᷒ dauid cāticū q: ſi piret.vlteri᷒ laudes tuas nō cātaret. In trāſlatōe Hiero.icipit ſic ti.Victori vt nō diſpdas dd̄ humilē ꝛ ſimplicē.reſiduū hui᷒ ti.ē ſic i hebreo.Et ex ſupradcis pꝫ ſnīa h᷒ ti.pꝫ ēt auctor hui᷒ pſ.ſ.dd̄ ꝛ mā ei᷒ i gnāli.Ad hūdū āt ei᷒ noticiā i ſpāli pſ iſte diuidit̄ i tres ptes.q: p̄ ponit̄ ipi᷒ dd̄ deuota petitio. 2ºdei exauditio.ibi.Et tu dñe.3º p exauditōe grāꝝ actio.ibi:Ego āt cātabo.Pīa adhuc i tres.q: p̄ dd̄ i ſua petitōe allegat ſuā īguſtiā.ſcdo ppriā inocētiā.ibi:Neqꝫ iniqtas.tertio aduerſarioꝝ neqtiā.ibi:Intēde.Circa p᷒ dic̄.Eripe me de inimicl meis de᷒ me᷒. q.d.n poſſū eripi ſine tuo adiutorio b Et ab iſur.ꝛc̄.q: ad captādū ſaul beniuolētiā mlti iſurgebāt ad capiēdū dd̄ q̄uis eſſet inocēs.iō ſbdit̄. c Eripe me ꝛc̄.q: ſciēter pſeqbāt̄ inocētē. d Et de vi.ꝛc̄.i.d viri pati ad effūdēdū ſāguinē inocētē. e Q: ec.ꝛc̄. .i.meipꝫ a pte pncipali q̄ ē aīa d̄ſignās totū.reputabāt.n.ſe dd̄ cepiſſe.eo q̄ cuſtodiebāt domū i q̄ erat.reputātes q̄ n poſſꝫ eos effugere.iō ſubdit̄. f Irruerūt ꝛc̄.q̄ꝝ fortitudini n̄ poſſū bellādo reſiſtere. g Neqꝫ iniqtas.ħ ɔñr allegat ſuā inocētiā.d.Neqꝫ iniqtas mea.peccādo ɔ p̄ximū. h Neqꝫ pcīn ꝛc̄.peccādo ɔ deū ſiupple meruerit iſtā pſecutōeꝫ.iō ſubdit̄. i Sine ini.ꝛc̄.curſu vite pñtl. k Et direxi.opa mea ad finē debitū.In trāſlatōe Hiero. hr̄.Et illi currūt ꝛ ppārāt̄.ꝛ ſꝫ ħ refert̄ ad ſatellites ſaul q̄ diſcurrebāt tāq̄ pati ad dauid occiſionē.iō ſubdit. l Exurge ꝛc̄.ad liberādū me anq̄ me occidāt. m Et vide.meā inocētiā ꝛ eoꝝ maliciā. n Et tu dñe.ꝛ p ideſt.i.tu dñe. o De᷒ virtu.i.angeloꝝ
p De᷒ iſrl.p verā fidē ꝛ ſpāl cultū. q Intēde.Hic ɔñr vt ſua orō ſit exaudibilis allegat aduerſarioꝝ maliciā.ꝛ p̄mo explicat eoꝝ culpā.ſcdo predicit penā debitam.ibi:Deus oſtendit.Circa

primū dicit̄. Intende ad viſitandas oēs gētes. qꝛ diuina ꝓuidentia ſe extendit ad oēs tā iuſtos ꝙ̄ iniuſtos ad reddendū eis ſʒ merita ⁊ demerita: iō ſubdit. a Nō miſerearis oībꝰ qui opantur iniquitatē. ex certa malicia ⁊ obſtinata: qꝛ tales ſūt idigni mīa.
b Conuertent̄ ad veſperā. ſatellites enī ſaul venerūt veſpere ad cuſtodiendū domū dauid de nocte. vt predictū eſt. c Et famem patient̄ vt canes. i. magno deſiderio q̄rentes occidere dauid. In hebreo hr̄: Et latrent vt canes. qꝛ iter ſe loq̄bant̄ quō euʒ occiderent.
d Et circuibūt ciuitatē. qꝛ nō ſolum cuſtodiebāt domū dauid ſʒ aliq eoꝝ currebāt ꝑ vicos ne manus eoꝝ euaderet. vel qꝛ poſtꝙ̄ ſciuerīt eū fugiſſe ſcrutabātur loca ciuitatis ſi forte alicubi laterʒ.
e Ecce loquentur i ore ſuo ⁊ gladiꝰ in labys eoꝝ. qꝛ inter ſe tractabāt de ipſius dauid occiſione.
f Qm̄ quis audiuit. i. ac ſi nullus eoſ audiret. vñ in trāſlatione Hiero. hr̄. Quaſi nemo audiat. tamē michol audiuit ⁊ ipi dauid annūciauit. g Et tu dñe.

gentes: nō miſereāris oībus qui operant̄ iniqtatē. Cōuertent̄ ad veſperam ⁊ fāmeʒ patientur vt canes: ⁊ circuibūt ciuitatē. Ecce loquent̄ i ore ſuo: ⁊ gladius in labys eoꝝ: qūoniā qs audiuit: Et tū dñe deridebis eos: ad nihiluʒ deduces oēs gētes. Fortitudinē meā ad te cuſtodiā: q̄uia deus ſuſceptor meus es: deūs meus miſericordia eiꝰ ꝓueniet me. Deūs oñdit mihi ſup inimicos meos nē occidas eos: nēquādo obliuiſcāt̄ ppli mei. Diſpgē illos ī vtute tua: ⁊ dpone eos ꝓtector meꝰ dñe. Delictū oris eoꝝ: ſermoneʒ labiorum ipſoꝝ. ⁊ cōprēhendan-

Hic ꝯñr deſcribit̄ petitōis exauditio. ⁊ p̄ ꝙ̄tū ad ipſius dauid liberationē. ſcdo ꝙ̄tū ad aduerſarioꝝ punitionē. ibi: Deꝰ oñdit. Circa primū dicit. Et tu dñe deridebis eos. fruſtrādo eos ab itētōe: qꝛ cū obſiderent domū dauid fugit per feneſtrā. vt p̄dictū eſt.
h Ad nihiluʒ deduces ⁊c̄. malignantes ſilr̄ ſic ⁊ iſti. i Fortitudinē meā ad te cuſtodiā. i. exponēdā tuo ſeruitio. k Quia deꝰ ⁊c̄. liberando me a querētibꝰ me occidere. l Deꝰ meus ⁊c̄. qꝛ deus miſericorditer liberauit dauid anteꝙ̄ veniret mane in quo ſaul diſpoſuerat eū occidere. m Deꝰ oñdit. Hic ꝯñr ponit̄ exauditio petitōis dauid ꝙ̄tū ad aduerſarioꝝ punitionē: cuʒ dr̄: Deus oſtendit mihi ſup inimicos meos. i. ſup ſaul ⁊ ſatellites ſuos. n Ne occidas eos. vlciſcēdo de manu ꝓpria: qꝛ hoc faciam per alios in iuſticia mea: lʒ aūt nō ſit ſcriptū ꝙ deꝰ mortē ſaulis ⁊ ſuoꝝ ſatellitū dauid reuelauerit: tñ hoc credenduʒ eſt eo ꝙ cū eſſet ꝓpha hoc dixit. ⁊ hoc dauid adipleuit. vt hr̄. i. Reg. 24. ⁊ 26. o Neq̄ñ obliuiſcātur ppli mei. ſuis ꝑſecutoribꝰ miſereri. hec enī mīa dauid regis data eſt in exemplū totius plebis.
p Diſperge illos in virtute tua. hoc fuit adimpletū in monte gelboe qñ corā philiſteis ceperunt per diuerſas vias fugere. i. Regū vlti. q Delictum oris eoꝝ ſer. la. ipoꝝ. reſumat̄ li depone. cū dr̄: Delictū oris eoꝝ ſermonē labioꝝ ipſoꝝ. qꝛ verba quibus ſaul ⁊ doech diſponebāt dauid īterficere fuerūt depoſita ⁊ deiecta: qñ ceciderunt in monte gelboe. r Et cōpre. in ſu. ſua. quādiu enī ſaul fuit humilis. placuit deo ⁊ electus fuit in regē. ⁊ qñ ſupbiuit: dñs eū abiecit. vt hr̄. i. Re. 15. s Et de execra. ⁊ mēda. an. i conſumatione. qꝛ iminēte morte ſaulis reprehēſus fuit a ſamuele ſibi apparēte de tranſgreſſiōibꝰ ſuis. vt hr̄. i. Reg. 28.
t Et ſcient. per experiētiam punitionis ⁊ reuelationē ſamuelis. quia deus dominabitur iacob transferens regnum ad dauid et domum eius. v Cōuertētur ad veſperam ⁊ famem patient̄. iſtud refertur ad famem inductā tempore dauid in terra iſrael. vt habetur. 2. Reg. 21. que fuit iducta a deo tribus annis ꝓpter peccatum ſaulis qui iniuſte occiderat gabaonitas. vt ibidem dicitur: ⁊ ideo illi de cognatione ⁊ tribu ſaulis in illa fame fuerunt grauius afflicti. ⁊ iō ꝙ̄tum ad hoc dicitur. Cōuertētur ad veſperam. reuertendo ad proprias domos de agro vel alio laboricio ſicut moris eſt. x Et famem patientur. quia nō inuenient ibi vnde reficiantur. y Circuibunt ciuitatem. querendo victuʒ per mendicitatem. z Ipſi diſpergentur. tranſeundo ad alia loca que tempore illius famis erant minꝰ afflicta.
a Ad manducādum. ideſt ad querendum victum.
b Si vō non fuerint ſaturati. ⁊ accipitur hic ſi pro quia: quia nō inueniebant ad ſufficientiam. ideo ſubditur.
c Et murmurabunt. per impatientiam: quia multi coruʒ impatienter illam penuriam ſuſtinebant.

d Ego autem. Hec eſt vltima pars huius pſalmi: in qua ponitur ipſius dauid gratiarum actio pro ſua liberatione. cum dicitur. Ego auteʒ cātabo. ideſt in deuotis canticis laudabo. e Fortitudinem tuam. qua me eripuiſti de inſidys ſaulis. f Et exaltabo mane miſericordiam tuam. ideſt ſummo mane ſurgam ad magnificanduʒ miſericordiam tuam. ⁊ ſubdit cauſaʒ. g Quia factus es ſuſceptor meus. de aduerſariorum meorum manibus. h In die tribulationis mee. qꝛ diſponebant omnino me occidere. i Adiutor meus tibi pſallā ⁊c̄.

tur in ſuperbia ſua. Et de execrātione ⁊ mēdacio annūciabunt̄ i cōſūmatione: in ira cōſūmationis ⁊ nō erūt. Et ſciēnt quia deꝰ dñabitur iacob: ⁊ finium terre. Cōnuertentur ad veſperā ⁊ fāmē patient̄ vt canes: ⁊ circuibūt ciuitatem. Ipſi diſpērgentur ād manducādū: ſi verō nō fuerint ſaturati ēt murmurabunt. Ego āutem cantabo fōrtitudinē tuā: ⁊ ēxaltabo mane miſericordiam tuam. Quiā factus es ſuſceptor meus: ⁊ refugium meum in diē tribulationis mee. Adiūtor meus tibi pſallam quia deꝰ ſuſceptor meus es: deus meus miſericordia tua.

repetitio eſt eiuſdem ſententie ad maioreʒ expreſſionem deuotionis ſue. Moraliter poſſet exponi p̄s iſte de quolibet fideli in anguſtia exiſtēte qui per preces ſuas merer̄ liberari ⁊ perſecutores ſuoſ puniri. Allegorice vero exponitur de chriſto per dauid figurato qui cuſtoditus fuit in ſepulchro tāꝙ̄ alter dauid in domo: ſʒ hͦ non obſtante per diuinaʒ potentiam reſurrexit ⁊ iudei qui illum in ſepulchro fecerant cuſtodiri in penam huius fuerūt per romanos captiuati ⁊ per orbem diſperſi: tamē ad veſperam huius mundi conuertentur ad chriſtum. et famem patientur per fidei chriſtiane zelum contra hereſes ſicut canes latrantes. ⁊ fidem chriſti cum feruore magno ⁊ deſiderio predicantes. ſed de hac expoſitione breuiter pertrāſeo: qꝛ diffuſe traditur in gloſa ordinaria ſuper librum pſalmoꝝ.

¶ In p̄s. 58. Eripe me. ADDITIO.

Littera huius p̄s pro magna parte nō poteſt applicari ad hiſtoriā illā. i. Re. 19. ſ. qñ miſit ſaul ſatellites: vt cuſtodirēt dauid in domo ſua vt iterficeret̄ ⁊c̄. nō enī recte appropriat̄ huic propoſito qd̄ dr̄. Et tu dñe deꝰ vtutū itēde ad viſitādas oēs gētes ⁊c̄. Cum iſte caſus fuit ſingularis in q̄ viſitatio diuina ſe nō extendebat ad oēs gētes: ſʒ tñ ad liberationē dauid ⁊ ſuoꝝ. Etiā ſi dicat̄ ꝙ liberatio ipiꝰ dauid q̄dāmō ſe extēdebat ad totū pplm̄ iſraelis eo ꝙ erat ipſoruʒ rex futurus adhuc iproprie ſeu ipertinēter diceret̄ ſup hͦ. Ad viſitādas oēs gētes. Silr̄ vbi dr̄. Ne occidas eos neq̄ñ obliuiſcant̄ ppli mei. ſʒ diſpge illos in virtute tua ⁊c̄. Dicere etiā ꝙ deus preceperat dauid ꝙ non interficeret ſaul: ne obliuiſceret̄ ppl̄s miſereri perſecutoribus ſuis eſt omnino ſine fundamēto: nuſꝙ̄ enī tale legitur in hiſtoria ꝓpria ipſius dauid: nec ipſe dauid abſtinuit ab occiſione ſaulis ex mīa ſed potiꝰ ex fidelitate: vt hr̄. i. Re. 26. ca. Quis enī extēdet manū in xp̄ʒ dñi ⁊c̄. Similiter cū dicit. Diſperge illos in virtute tua: qd̄ ꝓprie intelligit̄ de aduerſarys: nō fuit adipletū in gelboe: vt dicit poſtil. nā ibi ſaul ⁊ doech qui fuerūt principales aduerſary occiſi ſūt ⁊ nō diſperſi. Similiter dicere ꝙ illud quod legit̄. Cōuertent̄ ad veſperam ⁊ famē patientur vt canes ⁊c̄. referendū eſt ad illos de cognatione ſaulis: qui fuerūt in illa fame grauius afflicti ꝙ̄ ceteri. eſt omnino ſine fundamēto. Nā in illa hiſtoria. 2. Reg. 21. vbi de hac fame agit̄: nihil legit̄ ſpāle de cognatione ſaulis ꝙ̄tum ad hoc ꝙ paterent̄ graniorē famem ꝙ̄ ceteri. Inſuper ⁊ veritas hebraica in hoc loco vbi nos habemꝰ: famē patiētur. habet: ⁊ rugient vt canes. Unde verius dicendū eſt ⁊ magis littere cōſonū: ꝙ lʒ in hoc p̄s agat̄ ſaltē in ſui principio ⁊ forte etiā in fine de cuſtodia dauid per ſatellites ſuos q̄ fuit figura xp̄i in ſepulchro a militibus cuſtoditi: tñ pro magna parte p̄s iſte ad lr̄am trāſit ad agēdum de re figurata. ſ. de xp̄o in ſepulchro cuſtodito ⁊ de eius reſurrectione ⁊ pena aduerſarioꝝ ⁊ etiā de reconciliatione eoꝝ: ꝓut plene in gloſa ordinaria habetur nec eſt iſte ſenſus allegoricus: ꝓut poſtil. dicit ſʒ ꝓprie lr̄alis tanꝙ̄ ex neceſſitate lr̄e cōſurgens. Si aūt obyciat̄ de titulo in quo ꝯtinetur qñ miſit ſaul: ⁊ cuſtodierūt domū ad occidēdū cū: ex quo videt̄ ꝙ materia huiꝰ p̄s referenda eſt tm̄ ad illā cuſtodiā ipſiꝰ dauid ⁊ eiꝰ liberationē ⁊ hͦ. Ad hoc rñdet̄ ꝙ illa v̄ba tituli nō denotāt ꝙ tota materia pſalmi lr̄alis ſit de illa cuſtodia dauid. ſʒ tm̄ ꝙ p̄s fuit factus a dauid tp̄e illius cuſtodie. nō enī dicit titulus ꝙ illud canticū eſt de miſſione ſaul ad cuſtodiā dauid in domo ⁊c̄. ſed ꝙ fuit factus quando miſit ⁊c̄. vñ ti. demōſtrat tp̄s editionis pſalmi nō materiā: ſicut in mltis ꝓpheticis locutionibꝰ hoc habet̄. vñ Iſa. 6. ca. cū legit̄. In anno q̄ mortuus eſt rex ozias ⁊c̄. non intelligitur ꝙ illa reuelatio ꝓphetica debeat itelligi tm̄ de morte ozie: qꝛ multa maiora ⁊ diuiniora fuerunt iſaie

reuelata ꝓ tūc: vt pꝫ ibidē: ſꝫ tm̄ ille ti. denotat tp̄s reuelatōis: ⁊ ſic in
ꝓpoſito. Eſt tñ notādū ꝙ q ꝛ vt dcm̄ eſt: cuſtodia dauid ī domo fuit cu
ſtodie xp̄i figura in ſepulchro. iō tenendū eſt ꝙ dauid exn̄s in illo peri
culo petebat a deo hec q̄ ſequūt̄. Primo petebat a deo ſuā liberatōez
d. Eripe me de inimicis meis ⁊c̄: vſqꝫ ibi. Exurge in occurſū meū ⁊ vid
⁊ tūc dauid illuminatꝰ ꝑ ſpm̄ de cuſtodia xp̄i in ſepulchro quā figurabat
in q̄ xp̄s cuſtodiebat̄: nō vt occideret̄ ſm̄ carnē: cū iā mortuꝰ eēt: ſꝫ vt
occiderēt eiꝰ famā occultādo reſurrectionē eiꝰ: ⁊ ſic eū tollerēt d̄ cordi
bꝰ fideliū: qđ minime valuerūt: ſicut neqꝫ cuſtodes dauid eū potuerunt
occidere. Sup qđ dauid ɔn̄r ſcđo ꝓphetice orat ꝓ reſurrectiōe xp̄i a
ſepulchro. d. Et tu dn̄e deꝰ virtutū intēde ad viſitandas oēs gētes. vbi
hebraica vitas hꝫ. Reſurge ad viſitādas oēs gētes. Reſurrectio enī
xp̄i ordinata fuit ad gn̄alē iuſtificationē mūdi ſm̄ ſufficiētiā: iux̄ illud
ad Ro. 4. ca. reſurrexit ꝓpter iuſtificationē nr̄am: ſꝫ q ꝛ nō oēs partici-
pes ſūt grē reſurrectiōis: ideo ɔn̄r ſubdit tertio. Nō miſerearis oībꝰ q
opant̄ iniquitatē. hoc eſt dicere. q̄uis viſitatio tua ſufficiēs ſit ad viſi-
tandas oēs gētes: nō tn̄ oībꝰ miſereberis ſꝫ quibuſdā. ſ. ꝑdeſtinatꝭ: ideo
ꝓprie dicit. Nō miſerearis oībꝰ ⁊c̄. ſubintellige: ſꝫ qbuſdā. vt hr̄ ī glo.
Et q ꝛ inter illos opantes iniqtatē circa pſonā xp̄i ⁊ circa eiꝰ cuſtodiaꝫ ī
ſepulchro de qua agit̄ ꝑncipales fuerūt iudei: iō d̄ ipſis quarto tractat
tripliciter. Primo de ſtatu q̄rundā: coꝝ. ſ. qui ɔuerſi ſūt ad fidē poſt re
ſurrectionē xp̄i ⁊ aſcēſionē ⁊ ɔfirmationē aplo꞉ꝝ: de qbus dicit: Cōuer
tent̄ ad veſperā. ideſt tardius ſeu ſerius: quia anteq̄ꝫ eū crucifigerēt h̄
debuiſſent facere: ⁊ iſti famē ɔuertendi alios patiētur vt canes: vl' ſm̄
hebraicā vitatem. Et rugient. ſ. latrando in reprehēſione ī fidelium: vt
pꝫ de paulo: ſilr̄ ⁊ de ſtephano ⁊ de alijs: qui quidē cōuerſi. ſ. in primiti
ua eccl'ia euangeliçādo. Circuibant ciuitatē. ſ. mundū qui circūſtat vn
diqꝫ iudeā vbi iſta dicebant̄: ſicut canes in nocte rugiūt ɔtra fures ⁊ la
trones. Pōt etiā itelligi. Cōuertent̄ ad veſperā: de iudeis qui per inter
ualla tēpoꝝ poſt diuulgationē euāgelij cōuertunt̄ quotidie: qui dicū-
tur ad veſperā ɔuerti. i. in ſexta etate ſeculi. Ex quibꝰ fuerūt ſilr̄ ⁊ erūt
nōnulli qui circuiūt ciuitatē. ſ. eccl'iam ɔtra hereticos vel ſaltē ɔtra iu
daicas īpugnatōes: vt pꝫ in geſtis ſeu tractatibꝰ taliū qui īueniunt̄ pre
cipue in hiſpania: vbi iulianꝰ pomerij de ſtirpe hebraica fuit toletanus
archiep̄s tertius ſucceſſor beati alphonſi: ⁊ eiꝰ maxime imitator: ꝓut ī
hiſtoria roderici toletañ. hr̄. Silr̄ ⁊ petrus alfonſi huius nationis qui
edidit quendā dialogū ſolēnem ad fidei catholice ɔfirmationē. Silr̄ ⁊
magiſter alfonſus burgeñ. magnus ph̄s ⁊ biblicus qui ī. 60. etatis ſue
anno fere fidem xp̄i ⁊ ſacrū baptiſmū ſuſcepit. Et cōſequenter cū eſſet
ſacriſta eccl'ie baliſolitañ. plura opuſcula ad ɔfirmationē fidei ⁊ cōfu-
tationē iudaice pfidie edidit: ⁊ ſic de alijs de quibꝰ dicit ⁊ ꝑncipaliꝰ de
primitiuis. Ecce loquunt̄ in ore ſuo ⁊c̄. q ꝛ etiā ipſi cōuerſi loquunt̄ in
ore ſuo magnalia dei q̄ alijs ītimāt. vn̄. Gladiꝰ in labijs eoꝝ. ſ. gladius
verbi dei penetrabilior oī gladio: vt in ep̄l'a heb. 4. ca. ⁊ ſequitur. Qm̄
quis audiuit. q. d. iō īſtans ꝑdicatio taliū cōuerſoꝝ ad fideꝫ fuit a deo
ſuis tꝑibus ꝑordinata. Qm̄ quis audiuit: q ꝛ. ſ. pauci audiunt cū effectu
verbū dei: ⁊ q̄n̄qꝫ magis īclinant̄ ad audiendū ſimiliū predicationes:
tanq̄ꝫ magis ɔtenti de teſtimonijs aduerſarioꝝ: ſꝫ q ꝛ multi ſūt qui cor
de nō audiūt iſtos nec illos: ſeqt̄. Et tu dn̄e deridebis eos. ſ. nō audien
tes. Cetera poſſent faciliter applicari huic ꝓpoſito. ſ. vſqꝫ ibi. Deꝰ oſten
dit mihi ſuper inimicos meos ⁊c̄. vbi oſtendit̄ ſcđs ſtatus iudeoꝝ. ſ. pfi
doꝝ qui obſtinati remanēt in neqtia ſua ꝑteruiētes: quoꝝ ſtatū vl' po
tius ruinā p̄s declarat cū dicit. Deꝰ oſtēdit mihi ſuper inimicos meos:
. i. oſtēdit mihi qualr̄ iſti inimici xp̄i ſunt puniēdi ad gl'iam dei ⁊ eccl'ie
vtilitatē. Pro quo ſciendū ꝙ lꝫ magnitudo ſceleris iudeoꝝ xp̄m occi-
dentiū ſeu ipſius occiſionē ɔn̄r approbantiū tanta fuerit ꝙ videretur
ɔgruū diuine iuſticie: vt ſtati delerent̄ de terra: ꝓut hr̄ Numeri. 14. c.
cōſumam eos ſubito: tn̄ dina ſapīa ordinauit ne fūditꝰ ⁊ ſubito perirēt
de hoc ſecl'o. Tū vt ex eis q̄n̄qꝫ aliqui in tēpoꝝ ſucceſſiōe ſaluarentur
Tū vt eccleſia teſtimonia veteris legis ab eis hr̄et. Sūt enī ꝓut dicit
glo. quedā bibliothece noſtri ⁊ baiuli codicū nr̄oꝝ a quibꝰ tanto fidu-
cialius in originalibꝰ ſacre ſcripture accipit̄ teſtimoniū q̄ꝫto nobis aui
dius aduerſant̄. Tū q ꝛ vindicta diuina in eis magis relucet: cū ī diuer
ſis tꝑibꝰ ⁊ in varijs locis deiectio ⁊ opprobriū coꝝ demonſtrat̄: q̄ꝫ ſi in
breui tꝑe ⁊ in quibuſdā regionibꝰ cōſūpti fuiſſēt: qđ ꝓprie orabat pſal
miſta. d. Ne occidas eos neq̄n̄ obliuiſcant̄ ppl'i mei. ſ. ne obliuiſcātur
mīe tue qua eos ſpectas vt ad cōuerſionē ꝓuocent̄: ſilr̄ ne obliuiſcant̄
ſacraꝝ lr̄aꝝ tuaꝝ. que apud eos originalr̄ reſidēt: ſilr̄ ne obliuiſcantur
iuſticie tue vidētes eos quotidie affligi ⁊ ſupprimi in penā ſceleris oc-
ciſionis xp̄i: q̄ oīa poſſent tradi obliuioni: ſi celeriter fuiſſent conſum-
pti. Magis enī mouēt viſa q̄ꝫ audita: ſicut ſēſus viſus certior eſt audi
tu ⁊ ceteris ſenſibꝰ: ꝓut in ꝑͦ metaphy. ⁊ q ꝛ ſi in vno loco ſeu regiōe tm̄
remanſiſſent puniēdi: nō ſeq̄rent̄ ꝑdicte vtilitates in toto orbe: iccirco
dicit. Diſperge illos in virtute tua. i. per oēs gentes diſpergant̄ vt teſti
monia ſacre ſcripture q̄ apud eos ſūt: ſilr̄ ⁊ euidentia diuine vindictē
vbiqꝫ demonſtrarent̄: vn̄ ſeqtur. Et depone eos. ſ. vt ſint opprobriuꝫ
hoīum. ⁊ q ꝛ illi pfidi ⁊ ſi ope nō poſſūt iā ɔtra xp̄m recalcitrare: vbis

tn̄ nō ceſſant eū blaſphemare: iccirco dicit: Delictū oris eoꝝ ſer
monē labioꝝ ipſoꝝ: ex quo ſequit̄ ꝙ cōprehēdunt̄ in ſupbia ſua.
Nā ſm̄ glo. cōprehēdit̄ aliqs in ſupbia ſua: cū videt ſe ſupbe egiſ
ſe: ⁊ tn̄ fruſtra: q ꝛ factū eoꝝ irritū vidēt: ⁊ tn̄ remanet delictū eo
rū apud alios in memoria: ⁊ h̄ ſpāl'r in duobꝰ. ꝑͦ in execratōe in q̄
ſunt coiter iter gentes. ſilr̄ ⁊ in mendacio. inq̄ꝫtū ɔ xp̄m mēdaci-
um finxerūt non ſolū in vita dicētes eū ſeductorē ⁊c̄. ſꝫ etiam in
morte aſſerentes ip̄m nō reſurrexiſſe ⁊ dātes pecuniā ad occul
tandā reſurrectionē: vt hr̄ Math. 28. ca. ⁊ hoc eſt qđ dicit̄. Et de
execratione ⁊ mēdacio annūciabunt̄. ſ. ab apl'is ⁊ alijs veris ꝑdi
catoribꝰ. vn̄ finis taliū. ſ. iudeoꝝ in ꝓteruia ſua ꝑtinaciū eſt ī con
ſumatione ⁊ in ira ɔſūmmationis. i. in vindicta dei qua pctō: cō
ſumit̄: ita vt finalr̄ pereat abeſſe eterno ⁊ gl'ioſo: de quo ſeqt̄. Et
nō erunt. ⁊ ſeqtur. Et ſcient q ꝛ dn̄s dn̄abit̄ iacob ⁊ finiū terre. h̄
eſt q ꝛ iam in illa cōſūmatione per experientiā cognoſcent ꝙ xp̄s
quē contēpſerunt dn̄abitur iudeis ⁊ gentibꝰ ⁊c̄. Cōſeq̄nter decla
rat tertiū ſtatū iudeoꝝ. ſ. q̄n̄ in fine mundi ɔuertent̄: ⁊ de his dic
Cōuertent̄ ad veſperā. ſ. in fine mundi qui eſt eiꝰ veſpera ſimpli
citer: ⁊ pōt ɔſtrui cū ꝑcedēti vſu ſic. Cū illi iudei ſciēt: q ꝛ deꝰ dn̄a-
bitur iacob ⁊ finiū terre per verā fidē tūc cōuertētur. exponatur
vſus ſicut prius. ⁊ ſeqnit̄ de iſtis. Ipi iā diſpergent̄ ad māducan-
dū. ſ. vt alios lucrent̄. ſi vͦ nō fuerint ſaturati. eo ꝙ mlt̄i rema[n]e
bunt īcreduli murmurabunt ɔtra tales. i. īcrepabūt. Sꝫ notādū
vbi tranſlatio nr̄a hꝫ. ⁊ murmurabūt. hebraica lr̄a hꝫ quādā di-
ctionē equiuocā. q̄ vno modo ſignificat murmurationē. alio mō
ſignificat manſionē ſeu quietē: quā hō dr̄ hr̄e ī nocte cū iacet in
domo recollectus. ⁊ ceſſat a laboribus diurnis. eo modo quo dr̄.
Geñ. 24. ca. locus ſpacioſus ad manēdū. vbi enī dr̄ ad manēdū.
ponitur ſilr̄ dictio ſicut hic. ⁊ ad iſtā vltimā ſignificationē ma-
gis tēdit lr̄a ꝑus ꝓut hic ꝓprie ſyllabicat̄: ⁊ ſic erit ſēſus. Si nō fu
erint ſaturati. ſ. q ꝛ nō oēs ɔuertent̄: tn̄ iam quieſcēt ſeu ceſſabūt
q ꝛ iā finis huius mundi erit: in quo talia hūt ceſſare. Conſeq̄nter
q̄nto cōcludit in pſona xp̄i hominis qui totā laudē ⁊ victoriā deo
attribuit. Ego aūt cātabo fortitudinē tuā: ⁊ exultabo mane miſe
ricordiā tuā. q ꝛ vt ait p̄s. Ad veſperā demorabit̄ fletus: ⁊ ad ma-
tutinū leticia: in quo īſinuat̄ leticia reſurrectōis q̄ mane diuice di
ei ꝑ fuit manifeſtata: q ꝛ factus es ſuſceptor meus ⁊c̄. me reſuſci
tans: ⁊ refugiū meū a cuſtodia aduerſarioꝝ liberans: q̄ oīa dine
mīe attribuit. ɔcludēs. Deꝰ meꝰ mīa mea.

REPLICA.

In p̄s. Eripe me ⁊c̄. Quē poſtil. exponit de dauid cuſtodi
to in ſua domo ⁊c̄. ꝓut ti. huiꝰ p̄s formalr̄ ſonat. Burgē.
qui conſueuit titulos magnificare: ⁊ ſm̄ formā ti. mām
p̄s aſſignare: hic dimittit formā ti. exponēs p̄s iſtū de xp̄o cuſto-
dito in ſepulchro redarguēs poſtil. qui ſm̄ formā ti. accipit mām
p̄s ad cauendū ſniaꝝ inuolutionem. Catholice pōt dici ꝙ littera-
lis ſenſus huius p̄s. primus eſt de dauid iuxta formā ti. ſed ꝑ alle
goriā eſt de xp̄o: cuius figuram geſſit dauid in multis: vt ſupra ſe
pe dictū eſt. ⁊ ſpāliter in hac materia huiꝰ p̄s. Et cū burgeñ. dicat
hunc ſenſū fore litteralē de xp̄o: ɔceditur ei ſicut ſupra ꝙ eſt ſen-
ſus principalis: ſꝫ nō primus ad lr̄am ſm̄ vocū ſignificationē. eſt
igit̄ ſenſus lr̄alis ꝑmus de dauid tanq̄ꝫ de figura: ſꝫ ꝑncipalis eſt
de xp̄o tanq̄ꝫ figurato. Argumēta aūt burgē. de applicatōne q̄ru-
dā vſuū modici pōderis ſūt: nā ſūt q̄dā ɔgruētie applicabiles ꝓ
⁊ contra: q̄ de neceſſitate rōnis nihil ɔcludūt.

Pſalmus. LIX.

Deus repuliſti. Huic p̄s premittitur talis titulus ī hebreo
ſm̄ Ra. Sa. Ad victoriam ſuper roſe teſtimonium ſua-
ue canticū dauid ad docendum quando pugnauit cōtra
aram fluuiorum ⁊ ſyriam ſoba ⁊ reuerſus eſt ioab ⁊ percuſſit edō
in valle ſalinarum duodecim milia. Ad cuius intellectum ſcien-
dum ꝙ dauid miſit ioab ⁊ omnē exercitum bellatoruꝫ contra fi
lios āmon q iniuriati fuerant nuncijs dauid. vt habetur. 2. Re.
10. ⁊ debellatis filijs āmon ⁊ ſyris qui venerūt in eorū auxilium
ioab redijt in hieruſalem. vt habetur. 2. Reg. 10. ⁊ poſtea dauid
cum toto exercitu ſuo expoſuit ſe vt iret ad pugnandum contra
ſyros. vt ibidem habetur. Dicit igitur Ra. Sa. ꝙ ſyri hoc audiē
tes miſerunt nuncios ad dauid dicētes ꝙ nō erat ei licitum veni
re cōtra ipſos ꝓpter fedus ⁊ iuramentum quod fecerat iacob cū
laban ſyro. vt habet̄ Geñ. 31. ⁊ tunc dauid cōſuluit ſapiēies legis
qui reſponderunt ei ꝙ erat licitum eo ꝙ ſyri prius fregerant iu-
ramentū veniēdo ad bellū cōtra ſeruos dauid in auxiliū āmoni
taruꝫ. vt dcm̄ eſt. ⁊ q ꝛ cuſanraſathaim rex ſyrie īpugnauerat filii-
os iſrl'eos ſubijciēs ſuituti ſue ꝑ octo annos. vt hr̄ iudicū. 3. Dicit
igit̄ Ra. Sa. ꝙ in ti. ꝑdicto per roſā itelligit̄ cetꝰ ſapientū qui te
ſtificatus fuit ipſi dauid ꝙ licite poterat ɔtra ſyros ad bellū ꝓce
dere. ⁊ q̄ꝫtū ad h̄ dr̄: Super roſe teſtimoniū. i. rn̄ſum datū ipſi da
uid per cetum ſapientum. de quo reſponſo ⁊ victorijs ſeq̄ntibꝰ q̄
tāgūtur in quodā generali in titulo cum ſubditur. Qm̄ percuſſit

aram fluuioꝝ ⁊c̄. fecit dauid pˢ iſtū. ſm̄ hoc igiᷓ ſenſus huiꝰ ti. eſt. Cāticū ſuaue dauid. ſupple eſt iſte pˢ ab eo factꝰ. Super roſe teſti moniū. i. ꝓpter rn̄ſū ſibi datū a cetu ſapiētū ꝑ roſā dſignato. Ad docēdū. ſ. ipſū dauid ꝙ licitū erat ſibi pugnare ↄtra ſyrios. qd āt ſignificet. Ad victoriā. i. pncipio ti. freqnter. ſ. dcm̄ ē. Qn̄ ꝑcuſſit arā fluuioꝝ. aram ē nomē ciuitatꝭ i qua hītabat labā ſyrꝰ. ⁊ dicitᷓ fluuioꝝ. qꝛ erat i medio duoꝝ fluminū. ꝑꝑ qđ alio noīe vocatᷓ me ſopotamia. a meſo qđ ē mediū in greco. ⁊ potamos qđ eſt fluuiꝰ. tute humana. o Et exaudi me depcantē pro regno meo. ⁊ ad hoc īpetrādū allegat diuinā ꝓmiſſionē. d. p Deus locutꝰ ⁊c̄. i. ſamuele: cui dn̄s reuelauit futurā regni ꝓſperitatē tp̄e dauid. ꝓpter qđ dixit. i. Reg. iz. Queſiuit ſibi dn̄s viꝝ iuxta coꝛ ſuū. ⁊ pcepit ei vt eēt duꝫ ſup ppl̄m ſuū. ⁊ hanc reuelationē ſamuel dixit ipſi dauid. ꝓpter qđ ſubditᷓ q Letaboꝛ. i. deo ſalutari meo. r Et partiboꝛ ſichimā. i. diuidam ſpolia terre ſichē bellatoꝛibꝰ meis q̄ fuerat occupata ab aduerſarȳs re gni iſrl̄. s Et ↄuallē tabernaculoꝝ metiboꝛ. locꝰ eſt ꝓpe ioꝛdanem

Et reuerſus ē ioab. ſ. ā bierl̄ꝫ debellatiſ āmonitꝭ ⁊ ſyrys: vt pdcm̄ eſt. Et pcuſſit edom ⁊c̄. iſta victo ria attribuitᷓ dauid z. Reg. 8. vbi dr̄. Fe cit qqꝫ ſibi dđ nom cū reuertereᷓ capta ſyria i valle ſalinaꝝ ceſis. iz. milibꝰ. ⁊ ſe gᷓ. Et fcā ē vniuer ſa idumea ſuiēs dđ z. i. Paral. attribuitᷓ abiſai. de q̄ dr̄. i. Pa ral. is. Abiſai vo filī us ſaruie pcuſſit edō i valle ſalinaꝝ. h āt attribuitᷓ ipſi ioab. dicēduꝫ ꝙ iſti tres fuerūt i illa victoꝛia qꝛ facta fuit i reditu dđ de ſyria ad quaꝫ

In finem pro his qui commutabuntur

Victoꝛi. ꝓ lilȳs teſtimoniū humi liſqꝫ pfecti dauid ad docēdū qn̄ pugnauit aduerſus ſyriā meſo potamie ſoba ⁊ reuerſus ē ioab: ⁊ percuſſit edom in valle ſalina rum duodecim milia. LIX.

Deus repuliſti nos ⁊ de ſtruxiſti nosᵗ irātus es ⁊ miſertꝰ es nobis. Cōmō uiſti t̄rā ⁊ ↄturbaſti eā: ſanā ↄtri tiōes eiꝰ qꝛ cōmota ē. Oſtendiſti ppl̄ō tuo dura: potāſti nos vino cōpūctiōis. Dediſti metuētibꝰ te ſignificationem: vt fūgiāt a facie arcꝰ. Et liberēnᷓ dilecti tui: ſalūū me fac dextēra tua ⁊ exaūdi me. Deūs locutꝰ ē i ſcō ſuo. letabōꝛ ⁊ partibōꝛ ſichimā: ⁊ ↄuallē taber naculoꝝ metiboꝛ. Meꝰ ē galaad ⁊ meꝰ ē manaſſes: ⁊ ephraim foꝛ titudo capiꝭ mei. Judā rex meꝰ: mōab olla ſpei mee. Jn idumeā extendā calciamētū meum: mihi aliēnigene ſubditi ſūt. Quis de ducet me i ciuitatē munitā: qūis deducet me vſqꝫ i idumeā. Nō nē tu deus q repūliſti nos: ⁊ nōn egredieris deus i virtutibus no ſtris. Dā nobis auxiliū de tribu latione: ⁊ vana ſalus hōmis. Jn deo faciemus virtutē: ⁊ ipſe ad nihilum deducet tribulātes nos.

vbi iacob reuertēs de me ſopotamia declinās eſau fratrē ſuūꝫ fixit tētoꝛia et appellauit nomē loci illiꝰ ſochoth. i. tabnacula. Ge ne. 33. illa eni vallis erat đ regno iſrl̄ ſed occupata fu it ab aduerſarȳs qbus ex pulſis dauid reſtituit ter rā filȳs iſrael vnicuiqꝫ ꝫ menſurā ſibi debitā. ⁊ qꝛ in iſtis dauid fuit adiutus ſpecialiter ab aliquibꝰ tri bubus. ideo ↄn̄ter exp̄mit eas dicens.
t Meꝰ eſt galaad. ibi fue runt homines bellicoſi ſi cut iair ⁊ iepte: de quibus deſcēderunt hoīes foꝛtes
v Et meus eſt manaſſes. hoc dicit q̄ꝫtum ad illam partē que erat citra ioꝛda nē de qua fuit gedeon vir

capiēdā iuerat cū toto exercitu ſuo. vt pdictū ē. Et attribuitᷓ hec victoꝛia ipſi dauid tāq̄ꝫ regi. ioab vo tanq̄ꝫ pncipi militie: abiſai vo tanq̄ꝫ duci vniꝰ aciei q fec̄ ꝓbitatē notabilē in illa victoꝛia. ꝑꝑ qđ attribuitᷓ abiſai tāq̄ꝫ duci. Nō ē. n. iconueniēs idē attribui di uerſis pſonis rōnibꝰ diuerſis. iz. milia. i. Paral. is. ponunᷓ. i9. mi lia. nec ē ↄdictio qꝛ minoꝛ numerꝰ icludiᷓ i maioꝛi. nec ponitᷓ hic minoꝛ numerꝰ cū pciſiōe ptis excedētꝭ. q̄. i. Paral. exp̄miᷓ. i tran ſlatōe vo Hiero. taꝭ ponitᷓ ti. Victoꝛi ꝓ lilȳs teſtimoniū humilis ⁊ pfecti dauid ad docēdū qn̄ pugnauit aduerſū ſyriā meſopota mie ſoba ⁊ reuerſus ē ioab ⁊ pcuſſit edoꝫ i valle ſalinaꝝ. iz. milia Ad cuiꝰ itellectū ſciēdū ꝙ vbicūqꝫ i ve. te. Hiero. tráſfert liliū vꝭ lilia. hebꝛei dicūt roſā vel roſas. ſic̄ dcm̄ fuit. ſ. pˢ. 44. iō idē im poꝛtaᷓ ꝑ vtrūqꝫ. ſ. cetꝰ ſapiētū. Et lꝫ h ponaᷓ ſingulare. ſ. roſa ſm hebꝛeos. Hiero. tn̄ tráſfert pl̄ale dicēs lilys. eo ꝙ qlibet de cetu ſapiētū poterat dici roſa vel liliū ꝑꝑ pulchritudinē ſapie. ⁊ ſic to tꝰ cetꝰ dr̄ lilia in pl̄ali. qđ āt ſubditᷓ. Humilꝭ ⁊ pfecti dauid ē. qꝛ di ctio hebꝛaica mixtā. ſm Ra. ſa. ſignificat cāticū decēs vꝭ ꝑtchꝝ ſm Hiero. vo humilē ⁊ pfectū. qđ āt dr̄ h. Teſtimoniū humilis ⁊ pfecti dauid. nō dr̄ teſtimoniū dauid. eo ꝙ dederit ipſū: ſꝫ qꝛ a ſa piētibꝰ fuit ſibi datū. vt pdcm̄ ē. ⁊ ſic pꝫ expō ti. Hiero. ex his q̄ di cta ſūt i expoſitōe ti. hebꝛaici. Deꝰ repuliſti. Ad itellcm̄ huiꝰ pˢ ſci endū ꝙ añq̄ꝫ regnū iſrl̄ fuiſſet i manu dauid ſimpliciter. fuerat multipl̄r afflictū ⁊ vaſtatū: vt pꝫ tp̄e iudicū ⁊ i pncipio regni ſaul i q ꝑhiliſtei tenebāt ipꝫ in tāta ſuitute ꝙ faber ferrariꝰ nō erat i tota terra iſrl̄. cauerāt eni philiſtei ne facerēt hebꝛei gladiūꝫ aut lāceā. ne poſſēt rebellare. vt hr̄. i. Reg. iz. Jtē moꝛtuo ſaule phili ſtei itrauerūt ciuitates regni iſrl̄ vn̄ fugerat ppl̄s ⁊ hitauerūt ibi vt hr̄. i. Reg. zi. Jtē pꝰ moꝛtē ſaul fcā eſt lōga ↄcertatio de reg in ter domū dauid ⁊ domū ſaul. vt hr̄. z. Reg. z. ꝑꝑ qđ gētiles in cir cuitu regni iſrl̄ exn̄tes multipliciter vaſtauerūt illō nō hn̄tes va lidā reſiſtētiā ꝑꝑ dictā ↄtētionē. dauid igiᷓ h ↄſiderās fec̄ pˢ iſtū i q p vaſtationē regni plāgit. ⁊ reſtitutionē eiꝰ ꝓphice pdicit. ibi: Et liberēᷓ. Circa pmū dr̄. a Deꝰ repuliſti nos. ꝓpter pctā nr̄a.
b Et deſtruxiſti nos. i. deſtruere pmiſiſti. c Jratꝰ es ↄ regnū iſrl̄ tpibꝰ pteritꭵ. vt pꝫ ex dcis. d Et miſtꝰ ⁊c̄. qꝛ regnū i parte ↄſeruaſti. e Commouiſti ter. ⁊c̄. i. cōmoueri ⁊ ↄturbari pmiſi ſti hitātes i terra nr̄a ab aduerſarȳs. f Sana ↄtritōes ⁊c̄. tp̄e meo. g Oñdiſti ppl̄o ⁊c̄. ꝓpter eiꝰ pctā. h Potaſti nos ⁊c̄. vino merorꝭ. i. vinū dꝫ vino meroꝛis. ⁊ idē eſt qꝛ meroꝛ eſt cōpunctio de pctis.
i Dediſti metuētibꝰ ⁊c̄. reſpectu futuri tpis. k Vt fugiāt ⁊c̄. tue iuſticie q̄ extēta eſt ad ꝑcutiēdū peccātes. ⁊ h arcus effugitur cauēdo a pctis. l Et liberētur. Hic ↄn̄r reſtitutioneꝫ ⁊ aplia tionē regni pdicit. ⁊ h ꝓ pdicit. ſcdo cui attribuēdū ſit oñdit. ibi: Quis deducet. Circa pmū icipit orādo. d. Et liberenᷓ dilecti tui. i. ppl̄s iſrl̄ q dr̄ dilectꝰ deo. Oſee. ii. Puer iſrl̄ ⁊ dilexi eum.
m Saluū fac. ſ. ppl̄ꝫ iſrl̄. n Dextera tua. q. d. nō pōt fieri vir

foꝛtis. x Ephraiꝫ foꝛtitudo capitis mei. i. regni mei. y Juda rex meꝰ. i. cuſtos ⁊ defēſoꝛ regni mei. Jſte eni due tribus fuerunt foꝛti oꝛes ⁊ bellicoſioꝛes alȳs. ꝓpter qđ fuerūt ſituate in duabꝰ extremita tibus regni. tribus ephꝛaim in extremitate aquilonari. ⁊ tribus iuda in extremitate auſtrali. ſicut plenius fuit dictū cū agereᷓ de diuiſione terre in libro Joſue. z Moab olla ſpei mee. i. ſemꝑ ſpero in deo ꝙ terra moab erit mihi ſubdita ad ſuiēdum ſicut olla qua homo vtitur in miniſteriuꝫ ſuū. Jn hebꝛeo hētur. Moab olla lauationis mee. i. po pulus moab erit mihi ita ſubiectus ſicut olla ad lotionē pedū ꝑparata
a Jn idumea extēdam calciamētum meum. i. calcabo eā ⁊ ſubyciā ꝑ plenā victoꝛiam. b Mihi alie. ſubdi. ſunt. i. alie natiōes in circui tu regni mei mihi ſunt ſubiecte. Jn hebꝛeo hētur: Mihi philiſtea aſſo ciata eſt. i. addita regno meo: quia ſeruiuit dauid ſub tributo. vt habe tur. z. Reg. 8. c Quis deducet. Hic ↄn̄r oſtenditur ꝙ predicte vi ctoꝛie ſunt deo attribuende. vnde dicit dauid: Quis deducet me in ciui tatē munitā muris victualibus bellatoꝛibus ⁊ armis.
d Quis deducet me vſqꝫ in idumeā. vbi erant multi foꝛtes ⁊ bellico ſi. reſpondet. e Nōne tu deus. quaſi diceret. nullus alius pōt mi hi hoc facere. f Qui repuliſti nos. tempoꝛibus preteritis. vt patet ex predictis. g Et nō egredieris deus in virtutibus noſtris. ideſt exercitibus noſtris interrogatiue. quaſi diceret. imo tu egredieris: ali ter nihil facere poſſemus. propter hoc ſubditur. h Da nobis auxi. de tri. ⁊ vana ſalus hominis. ⁊ patet littera ex dictis. Moraliter poteſt exponi pˢ iſte de quolibet vere penitēte: qui ↄſiderās regnum anime ſue per peccata preterita diſſipatū lamentatur ⁊ pro reſtitutione ipſi us ad ſtatum virtutis ⁊ gratie deprecatur. ad hoc auteꝫ adiuuatur per quatuoꝛ. Primum eſt pura confeſſio que per iudaꝫ deſignatur qui cō feſſio interpretatur. ſecundū eſt a recidiuo preſeruatio que per manaſ ſen intelligitur eo ꝙ interpretatur obliuio. talis enim ſic ſe habet ad peccata preterita quaſi oblitus ſit iterum operari ipſa. Tertiuꝫ eſt bo ni operis multiplicatio: que deſignatur per ephꝛaim qui interpretatur creſcens aut fertilitas. Quartum eſt proprie conſcientie teſtificatio. ſm illud Apoſtoli. z. Coꝛinth. i. Gloꝛia noſtra hec eſt teſtimonium con ſcientie noſtre. ⁊ figuratur per galaad: qui interpretatur aceruus te ſtimony. ⁊ talis ſubycit ſibi concupiſcentiam carnis per moab deſi gnatam qui interpretatur ex patre. hec autem concupiſcentia trahi tur ex carnali generatione: et concupiſcentiā oculoꝛum que figura tur per idumeam que terrena interpretatur. et ſuperbiam vite: que per philiſteam deſignatur: eo ꝙ oꝛe contendens interpretatur. ſu perbi enim verbis deſpicabilibus nituntur alios contēnere. ſed quia omnia iſta emanant a deo. ideo ſibi eſt tota victoꝛia attribuenda.

Exaudi deus. Pſalmus. LX.
Huic pſalmo premittitur talis titulus in hebꝛeo Ad victoꝛiam ſuper oꝛganum ipſi dauid. ⁊ patet eius expoſi tio ex dictis ſupra pſalmo. 4. De materia autem huius pſalmi dicunt doctoꝛes communiter ꝙ dauid fecit iſtum pſalmuꝫ exiſtens in ſaulis

ꝑſecutione.ſed vbi ⁊ qñ nõ dr̃ clare.Saluo aũt meliori iudicio videt̃
mihi ꝙ fecit iſtũ ṗs poſtꝙ̃ euaſerat manus ſaulis ipꝫ in modũ corone
cingentis.vt hr̃.i.Reg.23.ꝓpter qḋ dauid aſcẽdit inde.vt habetur.i.
Reg.24.⁊ hitauit in locis tutiſſimis engaddi:que erat v̾ſus finẽ regni
ſaulis vt ſic ſi ſaul ipſũ ĩſeq̃ret̃ poſſet citius exire de ꝑtãte eius.ꝓpter
qḋ ⁊ finalr̃ tranſiuit ad terrã philiſtinoꝝ.vt hr̃.i.Reg.27.Sciẽdũ tñ
ꝙ lꝫ ṗs quartus.Cũ inuocarẽ ⁊c̃.ſit de eadẽ materia.tñ differt ab iſto.
q꞉ ille ṗs quartus eſt ꝓprie de bñficio illiꝰ euaſionis de manu ſaul ipſũ
in modũ corone cingẽtis:
iſte v̾o de hoc bñficio iaꝫ
exhibito ⁊ aliȷ̃s exhiben-
dis:vt patebit in ꝓceſſu.
Jtẽ quia ṗſ.quartuꝫ fecit
dauid ĩmediate poſt receſ
ſũ ſaulis ab ipſo.iſtuꝫ aũt
poſtea qñ iã dauid elõga-
tus erat ĩ fine regni ſaulis
Igit̃ in h̓ ṗs ṗ dauid diui
na bñficia ſibi ꝓ̃ſtita reco
lit.ſcḋo ꝓ̃ſtanda ꝓphetice
ꝑdicit.ibi:Jnhitabo. ter-
tio pro vtriſqꝫ grãs agit.
ibi.Sic pſalmũ dicã.Cir-
ca primũ incipit ab orõne
deuota ſicut gratus ⁊ duo
tus.d. a Exaudi deus
deꝑcationẽ meã. ⁊ patet.
b Afinibus terre.ſ.iſrl̃.
c Ad te clamaui. faciens
hũc ṗs.vt iã dictũ eſt. Ul
terius recolit bñficiũ ſibi
ꝓ̃ſtitũ in euaſione de ma-
nibꝰ ſaulis.d. d Duꝫ
anxiaret̃ cor meum.eo ꝙ
ſaul ⁊ eiꝰ exercitꝰ cinxerat
me in modũ corone ne poſſẽ euadere.vñ ibidẽ dr̃ ꝙ dauid deſꝑabat ſe
poſſe euadere ꝓpter qḋ anxiabat̃.ſed ſicut ibidẽ dr̃ ex ordinatione di
uina nũcius venit ad ſaul dicẽs.Feſtina ⁊ veni:q꞉ philiſtĳm effuderũt
ſe ſuꝑ terraꝫ.ꝓpter qḋ fuit cõpulſus recedere a dauid.ꝓpter qḋ voca-
uerũt locũ illũ petrã diuidentẽ.vt hr̃ ibideꝫ.⁊ hoc eſt qḋ dr̃. e Jn
petra exaltaſti me.liberãdo me a predicta anxietate. f Deduxiſti
me.ad locũ tutiorẽ.vt ꝑdictũ eſt. g Q꞉ factus es ſpes mea.i omni
anguſtia. h Turris fortitudinis a facie inimici.i.ſaulis me ꝑſeq̃n
tis. i Jnhitabo.Hic dñr ꝓphetice ꝑdicit bñficia a deo ſibi ꝓ̃ſtãda
Et ṗ in cultu diuino.qḋ dauid deſiderabat.d.Jnhitabo ĩ tabernaculo
tuo.dauid .n.tetẽdit tabernaculũ iux̃ domũ ſuã in q̊ poſita fuit archa
⁊ diuinꝰ cultus ordinatꝰ.⁊ dauid illũ locũ freq̃ntabat ⁊ deũ laudabat:
vt hr̃.i.Paral.16. k Jn ſecula.h̓ exponit Ra.ſa.dicẽs ꝙ ſic dauid
ꝓ̃uidit ſe hitatuꝝ in tabernaculo dei in pñti ſeculo.ſic ꝓ̃uidit ſe hitatu
rũ in ſeculo futuro ĩ tabernaculo dei q eſt locꝰ ſctõꝝ. l Protegar ĩ
vela.⁊c̃.ita ꝙ aduerſarĳ mei nõ poterũt me caꝑe.Scḋo ĩ regno.cũ dic̃
m Qm̃ tu deꝰ meꝰ ⁊c̃.teneo firmiter ꝙ. n Dediſti hereditatẽ.i.re
gnũ iſrael. o Timẽtibꝰ nomẽ tuũ.i.mihi ⁊ filĳs meis me imitãti-
bus.hãc eni hereditatẽ dederat deꝰ dauid auctoritatiue qñ fuit inun-
ctus ꝑ ſamuelẽ.ſꝫ executiue qñ fuit inũctus in regẽ ſuꝑ totũ iſrl̃. vt hr̃
2.Reg.5.Tertio q̃tũ ad vite ſue curſũ cũ dr̃. p Dies ſuꝑ dies re-
gis adĳcies.i.facies eũ viuere ꝫm curſũ vite ſue.iḋ ſubdit̃. q An-
nos eiꝰ.ſupple multiplicabis. r Uſqꝫ in diẽ ge.⁊ gnãtionis.ſic eñi
fuit de dauid.vixit eñi.70.annis.vt hr̃.2.Reg.5.⁊ ſic potuit videre fi
lios vſqꝫ in tertiã gñationẽ. s Permanet ĩ eternũ ⁊c̃.i.ſic ꝑmane-
bit regnũ meũ.q꞉ xp̃s deſcẽdit a dauid ꝫm carnẽ cuiꝰ regnũ eſt eternũ.
t Miam ⁊ veritatẽ eius ⁊c̃.i.qs poterit explicare.verbũ eſt ipſius da
uid recog̃ſcẽtis circa ſe mĩam ⁊ v̾itatẽ dei iexplicabilẽ. v Sic pſal
mũ.Hic dñr dauid pro bñficĳs ꝑdictis grãs agit.d.Sic pſalmũ dicaꝫ
no.tuo in ſe.ſe.i.q̃diu viuã. x Ut reddã vota mea.i.laudes a me
tibi ꝓmiſſas. y De die in diẽ.i.ꝑ ſinglos dies.Uel aliter:Sic pſal
mũ dicã noĩ tuo in ſeculũ ſeculi.i.vſqꝫ ad finẽ mundi.q꞉ ṗs ab ipſo da
uid facti cãtabunt̃ ſemꝑ in eccl̃ia dei.⁊ eodẽ mõ reddunt̃ ab eo ꝓmiſ-
ſe laudes que ſunt idem quod pſalmi.

Ad victoriã ſuper organum pſalmus dauid. LX.

Exaudi deus deꝑcatiõeꝫ meã:itẽde orõni mee.A finibus t̃re ad tẽ clamaui dũ ãnxiaret̃ cor meũ:ĩ petrã exaltaſti me.Deduxiſti me q꞉ fcũs ẽs ſpes mea:tũrris fortitudinis a facie inimici.Jnhãbitabo ĩ tabnaculo tuo ĩ ſeculã:ꝓtegãr in velamẽto alaꝝ tuaꝝ.Qm̃ tũ ds̃ meꝰ exaudiſti orõnẽ meã dẽdiſti hereditatẽ timẽntibꝰ nomẽ tuũ.Diẽs ſuper dies regis adĳcies. ãnnos eius vſqꝫ ĩ diẽm generationis ⁊ generatõis.Pẽrmanet ĩ eternũ ĩ ꝯſpcũ dĩ:miſicordiã ⁊ v̾itãtẽ eiꝰ qs reqret:Sic pſãlmũ dicã noĩ tuo ĩ ſeculũ ſeculi:ũt reddã vota mea dẽ die in diem.

Pſalmus.LXI.

Ad victoriã ſuꝑ iditũ.ṗs.LXI.

Nonnẽ deo ſubiecta erit aĩa mea:ãb ipõ.n.ſalutare meũ.Nã ⁊ ipẽ ds̃ meꝰ ẽt ſalutaris meꝰ ſuſceptor meꝰ:ñ mõuebor ampliꝰ.Quouſqꝫ irruitis ĩ hõieꝫ:iterficitis ũniuerſi vos tãꝗ̃ pãrieti ĩclinato ⁊ macerie d̾pulſe.Uẽrũtñ ꝓ̃ciũ meuꝫ cogitauerũt repellere:cũcurri ĩ ſiti:õre ſuo bñdicebãt ⁊ cõrde ſuo maledicebãt.Uẽrũtñ dõ ſ biecta eſto anima mea:quoniam ab ipſo patientia mea.Quia ipſe deus meꝰ ⁊ ſaluator meus:adiutor meus non emigrabo.Jn deõ ſalutare meum ⁊ glõria mea:deũs auxilĳ mei ⁊ ſpẽs mea in deo eſt.

z Nonne deo.Huic ṗs ꝑmittit̃ talis titulus in hebreo.Ad victo
riã ſuꝑ iditũ ṗs dauid.Dicit aũt Ra.ſa.ꝙ idituꝫ eſt hic nomẽ
iſtri muſici cui appropriabat̃ cãtus huiꝰ ṗs.Alĳ v̾o dicũt ꝙ iditũ ẽ no-
men vnius de tribꝰ principalibꝰ cãtoribus a dauid iſtitutis.ꝓut dictũ
fuit ſupra ṗs.38.⁊ ꝫm hoc ſenſus huiꝰ ti.eſt ꝙ ṗs iſte factus fuit a dauid
decantãdus per leuitas qui erãt ſub idithũ.De mã v̾o huiꝰ ṗs dicunt
aliq ꝙ dauid fecit ipſũ poſtꝙ̃ adeptus fuerat regnũ iſrael qñ philiſtei
voluerũt ipſũ deĳcere a regno.vt hr̃.2.Reg.5.⁊ ideo cõfidens de deo
dicebat:Nõne deo ſubiecta erit aĩa mea ⁊c̃.⁊ dñr inuehebat̃ cõ-
tra philiſteos ſubdens:Quouſqꝫ irruitis ſuꝑ hoiem ⁊c̃.i.ſuꝑ me-
ipſũ ad me deĳciẽdũ:ſed h̓ non videt̃ bñ dictũ.q꞉ de eiſdẽ ſubdi
tur.Ore ſuo bñdicebãt.ſ.mihi.⁊ corde ſuo maledicebãt.philiſtei
aũt ⁊ alie gẽtes nõ bñdicebãt ſibi ore ſꝫ maledicebãt. ſic̃ ⁊ male-
dicebãt corde.⁊ iḋ ſaluo meliori iudicio videt̃ mihi ꝙ fecerit ṗs
iſtũ cũ eſſet in ꝑſecutione ſaulis.⁊ hoc poſtꝙ̃ ad verbũ gad ꝓphe
de terra moab redĳt ad terrã iuda.vt hr̃.i.Reg.22.de quo etiaꝫ
fec̃ ṗs.10.vt.ſ̃.dictũ
eſt.tñ illũ fecit in re
ditu ſuo.iſtũ autem
poſtꝙ̃ ꝑ aliqḋ tp̃ſ in
terra iuda mãſerat.
⁊ q꞉ redĳt ⁊ ĩ iudea
mãſit ex dina ꝯfidẽ
tia:iḋ ṗs.10.ab ea ĩci
pit.cũ dr̃:Jn dño cõ
fido ⁊c̃.ſilr̃ ⁊ iſte cũ
dr̃.Nõne deo ſubic
cta erit anĩa mea ab
ipõ.n.ſalutare meũ
Igit̃ ꝫm h̓ ṗs iſte di
uidit̃ ĩ duas ꝑtes.q꞉
ṗ deſcribit̃ ipſiꝰ da-
uid de dõ ꝯfidẽtia.
ſcḋo arguit̃ aduerſa
rioꝝ ſuorũ malicia.
ibi:Quouſqꝫ irruiti
Circa primũ dic̃ ſic:
Nõne deo ſubiecta
erit aĩa mea.obediẽ
do mãdato eiꝰ ꝑ gad
ꝓphaꝫ.q.d.ſic.⁊ ſ h̓-
dit cãꝫ.d. a Ab
ipſo eni ſalutare me
um.i.expecto ſalutẽ meã ĩ aĩa ⁊ corꝑe.qḋ ꝓbat ꝑ h̓ qḋ ſubditur.
b Nã ⁊ ipſe deꝰ meꝰ.ꝑ creationẽ. c Et ſalutaris meꝰ.ꝑ guber
nationẽ.adiutor ꝯtra ſaulẽ me ꝑſeq̃ntẽ. d Nõ mouebor am
plius.de terra iſrl̃ niſi de volũtate eiꝰ.ex q̊.n.ad eã redierat dõ mã
dato dñi.nõ eſt v̾iſil̓e ꝙ eã poſtea exiuerit trãſiẽs ad terrã phili-
ſtinoꝝ.vt hr̃.i.Reg.27.ſine diuina reuelatõe ſpãli ſibi ĩmediate
facta vel ꝑ gad ſeu aliũ ꝓphetã.vel per abiathar ſacerdotẽ q erat
cũ dauid ⁊ freq̃nter ꝯſulebat ꝓ eo dñꝫ.vt hr̃.i.Reg.in plibꝰ locis
q̃uis tal̓ reuelatio nõ ſit ſcripta.q꞉ nõ oĩa ſcripta ſũt. e Quo
uſqꝫ irruitis.h̓ dñr dauid arguit aduerſarioꝝ ſuoꝝ maliciã.et ṗ
arguit eos de crudelitate.ſcḋo de cupiditate. ibi: Uerũtñ vani.
Prima in duas.q꞉ ṗ arguit ſuoꝝ ꝑſecutoꝝ ſeuiciaꝫ.ſcḋo reſumit
ſuã ĩ deo ꝯfidentiã.ibi:Uerũtñ deo.Circa primũ dicit:Quouſqꝫ
irruitis.tu ſaul doech ⁊ ꝯſil̓es. f Jn hoiem.i.in meipſũ rõna
biliter ⁊ iuſte viuentẽ.⁊ loq̃t̃ de ſe tanꝙ̃ de alio. g Jnterfici
tis ⁊c̃.i.q̃ritis me iterficere. h Tãꝙ̃ parieti ĩclinato ⁊c̃.i.mi-
hi minamini mortẽ tanꝙ̃ parieti ꝓpinquo ad ruinaꝫ.Jn hebreo
⁊ in trãſlatiõe hiero.ſic hr̃.Sicut murus ĩclinatꝰ ⁊ maceria cor-
ruẽs.⁊ ſic nõ refert̃ ad dauid ſꝫ ad ꝑſecutores eiꝰ.⁊ eſt ſẽſus.Mi
namini mihi mortẽ.ſicut murꝰ iclinatus ⁊ maceria corruẽs minã
tur mortẽ tranſeũtibꝰ iuxta ſe. i Uerũtñ ꝓ̃ciũ meũ cogitaue
rũt repellere.ſ.ſaul ⁊ ꝯſiliarĳ eiꝰ.⁊ vocat hic dauid ꝓ̃ciũ ſuũ duaſ
filias ſaulis:quaꝝ primã ſaul ꝓmiſit ſibi dare in ꝓ̃ciuꝫ pro bellis
ꝯtra philiſteos gerendis.⁊ ſcḋam quã dedit dauid pro centũ pre
putĳs philiſtinoꝝ.⁊ tñ iſtud ꝓ̃ciũ fuit a dauid repulſũ:q꞉ ṗma fu
it data adriel molachite.vt hr̃.i.Reg.18.⁊ ſcḋa poſt fugaꝫ dauid
fuit data phalthiel filio lais.vt hr̃.2.Re.3. k Cucurri in ſiti
.i.ad bella ꝯtra philiſteos expedite ꝓceſſi ex deſiderio hñdi filiã
regis vxorẽ.Uel aliter:Jn ſiti.q꞉ bellãtes multũ ſitiũt.pro eo v̾o
ꝙ dr̃ hic in ſiti.in hebreo hr̃:Narrauerũt mẽdaciũ.⁊ ĩ trãſlatiõe
hiero.Placuerũt ſibi in mẽdacio.⁊ ſic refert̃ ad ſaul ⁊ ꝯſiliarios
ſuos:q mẽdacĳs volebãt decipe dauid. l Ore ſuo bñdicebãt
ſaul ⁊ ſui ꝯſiliarĳ ꝓ̃tendẽtes ore.q꞉ fierẽ gener regis ad meã exal
tationẽ. m Et corde ſuo maledicebãt.q꞉ ꝑ hoc ĩtẽdebãt me
morti tradere gladĳs philiſtinoꝝ.vt hr̃.i.Re.18.vbi dr̃.Saul ãt
reputabat dicẽs.Nõ ſit manꝰ mea ſuꝑ eũ ſed ſit ſuꝑ eũ manꝰ phi
liſtinoꝝ. n Uerũtñ.Hic dauid repetit ſuã ꝯfidentiã in deũ.
⁊ exponat̃ ſicut in principio ṗs.q꞉ eſt eadẽ ſnĩa.⁊ patet littera vſ-
qꝫ ibi. o Jn deo ſalutare meũ.i.tota ſalus mea. p Et glo
ria mea.ꝫm illud apl̃i.2.Cor.10.Qui gloriat̃ in dño gloriet̃.
q Deus auxilĳ mei.i.dator auxilĳ mei tꝑe ꝓ̃ſenti. r Et ſpes
mea in deo eſt.reſpectu vite future.Spes eñi ẽ certa expectatio

futurc btitudinis ex gr̄a ꝛ meritis ꝓcedēs vel ꝑueniēs. ꝛ iō ad hāc ſpem inducit fidelē ppl'm.d. a Sperate i eo oīs cōgregatio ppl'i.ſ.fidelis.infideles eni nō hn̄t vn̄ vitā btām ſperare valeāt. b Effundite corā illo corda vr̄a.i.pces ex deuotis cordib⁹ ꝓcedētes. c Deus adiutor nr̄ in eternū.ſine cuius adiutorio nullū op⁹ eſt meritoriū. d Veruntn̄. Poſtq̄ dauid arguit pſecutores ſuos de crudelitate.h̄ cōter arguit eos d̄ cupiditate. ꝛ p̄ arguit eoꝝ auariciaꝫ.z⁰ ſubdit cām.ibi.Semel.

Circa pmū dic. Veruntn̄ vani filij hominū.dicunt̄.i.vani hoīes q nō ordināt opa ſua ad finē debitū.cuiuſmodi ſunt auari finē ſuū ponētes i diuitijs. ſic̄ medicina dr̄ vana q̄ nō ordinat̄ ad ſanitatē. e Mēdaces filij hominū i ſtater] vt decipiāt ipſi.hoīes eni cupidi in falſis ponderib⁹ ſtudēt alios decipere. f De vanitate in idipꝫ. oīa eni talia ſtudia dicunt vana vl' vanitas q̄ ſūt ad malū ordiata:q̄ talia acq̄ſita i mōte dereliquūt̄ .lꝫ. n.rex ſaul talib⁹ deceptiōib⁹

Sparē i eo oīs ꝯgregatō ppl'i:effūditē corā illo corda vr̄a:d̄s adiutor nr̄ i eternū. Verūtn̄ vani filij hoīuꝫ: mēdāces filij hoīuꝫ in ſtateris:vt decipiāt ipſi d̄ vānitate i idipꝫ. Nolite ſpare i iniqtate ꝛ rāpinas nolite cōcupiſcē: diuitie ſi affluāt:nolite cor appōere. Semel locut⁹ ē d̄s duo hec audiui:qā ptās dei ē ēt tibi dn̄e miſericordia:q̄ tū reddis vnicuiq̄ iuxta opa ſua. ¶ Pſalm⁹ dauid cum eēt in deſerto iudee. LXII.

Deūs d̄s me⁹:ad te de luce vigilo. Sitiuit i te aīa mea : q̄ multiplicit̄ tibi caro mea. In t̄rā deſ̄ta iniā ꝛ iaquoſa ſic i ſāctō appui tibi vt ui

nō vteret̄ in ꝓpa pſona.tn̄ q̄ erat cupidus qd̄ pꝫ ex h̄ q gabaonitas iniuſte occidit cupiditate bereditatis eoꝝ duct⁹. vt hr̄.z.Reg.zi.credibile ē q talia p alios exercebat.doech āt idume⁹ ꝛ alij ſatellites ei⁹ p ſe ꝛ p alios talia exercebāt. In hebreo ſic hr̄. Mendaces filij hoīum in ſtateris ad aſcēdendū.i.ad ponendū in ſtatera. Ipſi ꝛ vanitas ſil'.i.ſunt eiuſdē pōderis. vt expōit ra.Sa.q̄ tales nihil valēt ſicut nec ipſa vanitas. g Nolite ſperare in iniqtate p fraudulētiā h Et ra.no.cōcu. auferendo aliena p violētiā. i Diuitie ſi affluāt nolite cor appōere.ponēdo ibi finē vltimū:q̄ iſta deducūt ad gehēne interitum.

k Semel. Hic reddit p̄dictoꝝ cām q̄ accipit̄ ex rigore diue iuſticie ad puniēdum malos.ꝛ dulcore ſue miſericordie ad p̄miādum bonos.ꝛ h̄ ē qd̄ dr̄.Semel locut⁹ ē de⁹.q̄ in deo vnicū eſt verbū quo oīa exponūt̄ ꝛ dicunt̄ lꝫ hoīb⁹ diuerſis reuelatōib⁹ notificent̄.iō ſubdit̄.Duo hec audiui.ꝛ q̄ ſint illa ſubdit. dicēs.

l Quia poteſtas dei eſt.ad puniendum ſm rigorē ſue iuſticie.

m Et tibi dn̄e mi.ad p̄miandū ſm dulcorē tue gratie.nec mirādū q mutat modū loquēdi de tertia pſona ad ſecūdam.q̄ mutatio freq̄nter fit i ꝓphis ꝛ maxime in libro pſalmoꝝ q metrice ſcript⁹ ē in hebreo. n Quia tu reddes vnicuiq̄ iuxta opera ſua.ſicut iuſt⁹ iudex q nō pmittit aliqd̄ malū ipunitū nec aliqd̄ bonū irremuneratū. Moraliter pōt exponi p̄s.iſte de q̄libet iuſto q ex obedientia ad deū pſecutiōes iniuſtas patiēter tolerat ꝛ vitia pſecutoꝝ arguēs corā deo memorat ꝛ eq̄tatē diue retributiōis ꝓ vtriſq̄ expectat. ¶ In p̄s.6i. Nōne deo. vbi dr̄ in poſtilla.Duo hec audiui.

ADDITIO.

Quāuis eni ꝓpha plura audiuerat.dicit tn̄ ſe h̄ duo audiſſe:q̄ ſꝫ gl.oīa q̄ dicta ſunt i lege ꝛ ꝓphis ad hec duo referunt̄.ſ.ad h̄ q ptās dei ē.ꝛ iō timēdus.Et tibi dn̄e mīa.ꝛ iō diligēdus. Inter has eni duas molas aīa fidelis dꝫ cōteri:ne pp terrorē ptātis deſpet.vel pp ſuauitatē miſeratiōis p̄ſumat:ꝛ ne qs putet q d̄s ſola ptāte ſine mīa vtat̄ i puniēdis: ꝛ ſola mīa ſine iuſticia i p̄miandis:ideo dicit.Et tibi dn̄e mīa: q̄ tu reddis vnicuiq̄ ſm opa ſua. Nā in vtroq̄ mīa vtit̄ p̄miādo vltra ꝯdignū ꝛ puniēdo citra:ꝛ ſic in reddēdo vnicuiq̄ ſm opa ſua vtit̄ mīa. Nō eni dicit q̄tū opa ſua:ſed ſm opa ſua:hoc ē q̄ mali puniēt̄:ꝛ boni p̄miabunt̄:nō tn̄ ſꝫ ꝯdignitatē:ſꝫ mō p̄dcō.

o Deus d̄s me⁹. Huic p̄s p̄mittit̄ talis Pſalm⁹. LXII. titulus in hebreo:p̄s dauid.cuꝫ eſſet in deſerto iudee.ꝛ ſil's titulus ponit̄ in trāſla. Hiero. ꝛ ex hoc pꝫ falſitas tituli q cōiter ponit̄ in biblijs nr̄is.p̄s dauid cū eſſet in deſerto idumee. Itē q̄ oēs expoſitores tam hebrei q̄ latini dicūt q dauid fecit hūc p̄s.fugiens a facie ſaulis.in tota aūt illa fuga nō legit̄ dauid fuiſſe in idumea ſed tm̄ in terra moab ꝛ terra iſrael ꝛ

vltimo in terra philiſtinoꝝ.pp qd̄ ſicut dixi a p̄ncipio de titulis pſalmoꝝ paꝝ ē curāduꝫ niſi p q̄to accipiūt̄ imediate ab hebreo vl' trāſl. Hiero.iuxta hebraicuꝫ:q̄ in alijs multa ſunt appoſita ſm fantaſias expoſitoꝝ. De materia vō hui⁹ p̄s.ſciendū q dauid in p̄ncipio pſecutionis ſue a ſaule fugit ad regē moab.vt hētur.i.Reg.zz.ſed inde ad dcm̄ gad ꝓphe redijt ad terrā iuda.vt ibidē dr̄.ꝛ hītauit i locis deſertis:q̄ in ciuitatib⁹ nō poterat hītare pp pſecutiōem ſaulis.ꝛ ideo idiguit cōſolatōib⁹ diuinis:tū q̄ erat i terra ſui pſecutoris:tū q̄ erat i locis

deſertis ꝛ ſterilib⁹ oībus bōis.decēs fuit q d̄s eū ꝯſolaret̄:q̄ ad ei⁹ mādatum venerat ad locū illū.ꝛ de iſtis fecit dauid p̄s.iſtū in q̄ p̄mo gloriat̄ de cōſolatiōib⁹ diuinis.z⁰ vaticinat̄ deiectiōꝫ ſuis aduerſarijs.ibi. Ipſi vō. tertio letat̄ in laudibus ꝯditoris.ibi. Rex. Circa p̄mū dicit ſic. Deus de⁹ me⁹ ad te de luce vigilo. q̄ ſūmo mane ad diuīas laudes ꝯſurgebat. hoc ē ꝯ̄ p̄ncipes q vſq̄ ad altā diē volunt dormire.

p Sitiuit in te aīa mea. deſiderās ꝯſolatōeꝫ tuā in h̄ deſerto i tpalibus ꝛ ſpūalibus ꝛ de maxime de xp̄o:q̄ dauid ſūme deſiderabat xp̄m de ſuo ſemine ſm carnē.naſciturū:q̄ de ipo ad dauid

derē v̄tutē tuā ēt gl'iā tuaꝫ. Q̄m melior ē miſ̄icordia tua ſr̄ vitas lābia mea laudabūt te. Sic bn̄dicāꝫ te i vita mea:ēt i noīe tuo leuābo man⁹ meaſ. Sicut adipe ꝛ pīguedine repleat̄ aīa mea: ꝛ lābijs exl'tatiōis laudabit os meū. Sic mēmor fui tui ſup ſtratum meū:i matutinis meditabor i te: q̄ fuiſti adiutor me⁹. Et in vēlamēto alaꝝ tuaꝝ exl'tabo:adhēſit aīa mea poſt te:mē ſuſcepit dextera tua. Ipſi vō i vānū q̄ſierūt aīaꝫ meā:itroībūt i iferiora t̄re: trādēt̄ i man⁹ gladij:ptēs vulpiū erūt. Rex vō letabit̄ i d̄o:laudābunt̄ oēs q iurāt i eo:]q̄ ōbſtructum eſt os loquentiuꝫ iniqua.]

facta fuit repromiſſio.ideo ſubdit̄. q Quam mul.tibi caro mea. q̄ multi de dauid carnal'r deſcēdentes vt ezechias ioſias iſaias ꝛ daniel.ꝛ multi alij ſancti q fuerūt de ſemine regio hoc deſiderauerunt. vn̄ dicit ſaluator apl'is Luc.io. Multi reges ꝛ ꝓphete deſiderauerūt videre q̄ vos videtis. r In terra deſer. q̄ tūc dauid erat in deſerto iudee:vt dictuꝫ ē. s Inuia ꝛ inaquoſa.i.carēs vijs ꝛ aquis q̄lis eſt terra deſerti. t Sic in ſcō ap.tibi.i.ſic in tali loco deſerto habui illuminatiōem ꝛ ꝯſolatiōem tuā:ac ſi eſſem in loco ſanctuarij tui vbi fiebant diue reuelatiōes eo q erat ibi archa teſti ꝛ cultus dei.

u Ut viderē virtutem tuā.a pſecutiōe ſaulis me ꝓtegentem.

x Et gl'iam tuā.q̄ talis ꝓtectio cedebat ad dei gl'iaꝫ. Vel aliter. Ut viderē vir.tuā.i.xp̄m de me naſciturū q eſt virt⁹ dei.ſm illud apl'i.i.ad Cor.i. Predicam⁹ xp̄m dei virtutē. Et gloriā tuā.gloria ē clara noticia cū laude.oīa aūt ad noticiā ptinētia in diuinis filio appropriantur.ꝛ iō dr̄ dei gloria.ſicut ꝛ dei virt⁹. y Q̄m melior ē mi. tua ſup vitas.vita eni nature vita gr̄e:ꝛ vita glorie depēdēt ex dei miſericordia tanq̄ ex re meliori.iō ſubdit. z Labia mea lau.te. ꝓ ꝯſolationib⁹ mihi exhibitis. a Sic bn̄.te in vita mea.i.in tota vita mea.

b Et in noīe tuo.i.in virtute noīs tui. c Leuabo ma.meas.i oratione deuota. d Sicut adipe ꝛ pin.reple. aīa mea.i. ſicut corpus reficit̄ pinguib⁹.ſic aīa mea tuis illuminatiōib⁹ ꝛ cōſolatiōibus.

e Et labijs exul.lau.os meū.q̄ de tātis bn̄ficijs nō ero tibi igratus.

f Sic me.fui tui ſup ſtratuꝫ meū.cogitās de tua bonitate nō ſolum d̄ die.ſꝫ ēt de nocte. g Et in ve.ala.tu.exultabo.i.de tua ꝓtectiōe gaudebo. h Adheſit aīa mea poſt te.feruēti dilectione.

i Me ſuſce.dex.tua.in ſua ꝓtectōe ꝛ ꝯſolatiōe. k Ipſi vō.h̄ ꝯūr vaticinat̄ deiectiōꝫ ſuis aduerſarijs.d. Ipſi vō.ſ.ſaul ꝛ complices ſui.

l In va.q̄.aīam meā.q̄ fruſtrati ſunt ſua intentiōe q̄ q̄rebant dauid occidere. m Introibūt in iſe.ter.q̄ q̄rebāt aliq̄n dauid in cauernis ꝛ ſpelūcis terre. Vel ī inferiora terre.i.gehēnā q̄ ē in inferioribus terre. n Tradent̄ i man⁹ gla.q̄ gladio ceciderūt i mōte gelboe.

o Partes vulpiū erūt. cadauera eni eoꝝ remāſerūt ſup terrā:ita q vulpes ꝛ alie fere poterāt deuorare. p Rex vō letabit̄. Hic vltimo dauid letat̄ de ꝯſolatiōib⁹ ꝯditoris.d. Rex vō letabit̄ i deo.ꝛ loquit̄ de ſe ſicut de alio.ꝛ vocat ſe rēgē.tū q̄ inunct⁹ fuerat p ſamuelē vt hr̄.i.Reg.i6.tūc q̄ erat certificat⁹ diuina reuelatione:q regnaret poſt ſaulē. q Lau.oēs ꝛc.iuramentū eni debite factū ē act⁹ virtutis:q̄ fundat̄ ſup reuerentiā diue veritatis.iō dr̄ Deut.io. Per nomē illius iurabis. r Quia obſtructū ꝛc.ſ.doech ꝛ alioꝝ detractoꝝ ſauleīn ꝯ̄ dauid mendaciter ꝓuocantiū:quoꝝ os fuit obſtructū qn̄ ceciderunt in monte gelboe.ꝛ loqt̄ hic dauid de futuro p modūꝫ p̄teriti pp certitudinē ꝓphetie. Moraliter pōt exponi p̄s.iſte de quolibꝫ iuſto in pſecutiōe hoīum poſito:q tn̄ fouet̄ diuīs ꝯſolationib⁹:ꝛ ei⁹ aduerſarij final'r deſtruūtur:ꝓpter qd̄ in dn̄o letat̄ non zelo ꝓprie vin

dicte ſed iuſticie diuine. ¶ In ps. 62. Deus de⁹ meus. vbi dicit̄ in poſtilla. Sic in ſancto apparui tibi. ADDITIO.

In hebreo hēt. Sic in ſancto vidi te. ſ. p illūinatiōs ⁊ ꝯſolationē: qđ ad idem redit ſicut in trāſla. noſtra. ¶ In eo. ps. vbi dr̄ in poſtil. Laudabunt̄ oēs q iurant i eo. ADDITIO.

Iurare p creaturas ṗncipalr̄ ſeu ſimplr̄ vr̄ illicitū. vn̄ Hiero. ſup illud Math. 5. Ego dico vobis nō iurare oino nec p celū nec p terrā ⁊c. dicit q ſaluator nō p deū iurare ꝓhibuit ſ per celū ⁊ terrā. vn̄ ſm canones cleric⁹ p creaturas iurās punitur. 22. q. 1. in decretis. ſecundario tn̄ ſm qđ. inquātū i creaturis diuina veritas manifeſtat̄: poſſet de eis ſumi iuramentū. ſic iuramus p euāgeliū ⁊ p ſcōs. i. per deū: cui⁹ vitas i euāgelio ⁊ p ſcōs māifeſtat̄. Cū g ps. ſimplr̄ h dicat. Laudabūtur oēs q iurāt i eo. meli⁹ vr̄ dicendū q itelligat̄: de xp̄o q ē ver⁹ rex in q̄ laudant̄ oēs q in eo iurāt obite: eo q ē ſignū diuine reuerētie. Et lz i pmiſſis de dauid ad lr̄am loq̄ret̄: n̄ ē mirū ſi reuertat̄ ad loq̄ndū d̄ xp̄o cū de figura ad figuratū freq̄nter fit trāſit⁹ i ſacris ſcripturis.

¶ Victori cātici dauid. LXIII.

Exaudi ds̄ oīonē meā cū depcor: ā timore inimici eripe aiā3 meā. Protexiſti me a ꝯuentu malignātiu3: a mltitudinē opantiū iniqtatē. Qr exacuerūt vt gladiū liguas ſuas: itēderūt arcū rē amarā: vt ſagittēt i occultis imaclatū. Subito ſagittabūt eū ēt n̄ timebūt: firmauerūt ſibi ſmonē neq̄. Narrauerūt vt abſcōderēt laqos: dixerūt qs videbit eos? Scrutati ſūt iniqtates: defecerūt ſcrutātes ſcrutinio. Accedet hō ad cor altu3 ⁊ exaltabit̄ ds̄. Sagitte puulo⁊ facte ſūt plage eo⁊: Jfirmate ſūt ꝯ eos ligue ipſo⁊. Cōturbati ſunt oēs q videbāt eos: ⁊ timuit oīs hō. Annūciauerūt opa dei: ⁊ ſcta ei⁹ itellexerūt. Letabit̄ iuſt⁹ i dn̄o ⁊ ſpābit in eo: ⁊ laudabuntur oēs recti corde.

¶ Victori ps̄ dauid cātici. LXIIII.

Te decet hymn⁹ ds̄ i ſyō: ēt tibi reddet̄ votū i irlz.

Pſalmus LXIII.

Exaudi ds̄ ora. meā. Huic ps pmittit̄ tal' ti. i hebreo. Ad victoriā ps dauid. ⁊ in trāſla. Hiero. Victori canticū dauid. ⁊ idez ſignificāt. pz aūt expoſitio ex ſupradictis i plurib⁹ titulis ſil'ib⁹. Dicit aūt Ra. Sa. q doc. antiq hebrei expoſuerūt hunc ps. de daniele qui fuit de ſemine dauid. Vn̄ Iſa. dixit regi ezechie. 4. Reg. 20. De filijs tuis q egredient̄ ex te quos generabis tollent̄. ⁊ erunt eunuchi in palatio regis babylonij qđ fuit ipletū in daniele ⁊ ſocijs ei⁹: vt hr̄ Dan. 1. Dauid igit̄ puidēs in ſpū q daniel de ſuo ſemine erat naſciturus: ⁊ p inuidiā malignātiū foret in lacum leonū ꝓijciendus: ⁊ inde mirabiliter liberādus fecit hūc ps. loqns in pſona danielis. ⁊ ſm h diuidit̄ i tres ptes. qr pmo recolit̄ diuinum bn̄ficiū. 2⁰ deſcribit̄ malū aduerſantiū. ibi. Quia exacuerunt. tertio ſubdit̄ bonū cōſiderātiu3. ibi. Cōturbati ſunt. Circa pmum dicit̄. Exaudi ds̄ oronem meā cum depre⁊. i. de corde pco⁊. tal: ter. n. daniel depcabat dn̄m itra lacū leonu3.

b A timore ini. ⁊c. i. a timore leonum qb⁹ dat⁹ ſum ad deuorādum: ⁊ ſic eiū eſt: qr de⁹ miſit ad eū angelū ſuū: ⁊ ꝯcluſit ora leonū: vt habet Dan. 6. ⁊ ſic ſine timore potuit cum eis eē. ⁊ accipit̄ h ſingulare ꝓ pluralī. cum dicit̄. Inimici. i. inimico⁊: ſicut Exo. 8. Venit muſca grauiſſima. i. multitudo muſca⁊. c Protexiſti me ⁊c. i. machinātium malum in corde: ſed ēt i ope: ꝑpter qđ ſubdit̄. d A multitudine opantium inigtatē. Circa qđ ſciēdum. q Dari⁹ rex diſponebat ponere danielē ſup totum regnū: vt hr̄ Dan. 6. pp qđ ṗncipes ⁊ ſatrape inuidentes ꝯgregati ſunt ad iuicē q̄rentes occaſionē mortis ꝯ danielē: vt ſic moreret̄. Ideo dicit. Protexiſti me a cōuentu malignātiū. qr de⁹ ipm mirabilr̄ liberauit. e Quia exacuerūt vt gladiu3. Hic ꝯñter deſcribit̄ malū ipſo⁊ aduerſantiū danieli. Et p deſcribit̄ malu3 eo⁊ culpe. ⁊ 2⁰ pene ibi. Scrutati ſunt. Circa pmū dicit̄. Quia exa. ⁊c. tractādo de morte inocētis danielis. f Intēderunt arcū re3 amarā. In hebreo hētur. Verbū ama⁊. arc⁹ aūt ferit a lōge. ⁊ iſti i ſilr̄ ꝓpoſuerunt a longe v̄ba: p que daniel finalr̄ moreret̄: vt poſt videbitur.

g Subito ſagit. eū. hoc eni intendebāt. ſ. ipm finaliter ex improuiſo occidere. h Et nō timebūt. qr nō videbāt dei vindictā ſup. ſe ventur am. i Firmauerūt ſibi ſer. neq̄. qr erāt i ſua malicia obſtiati.

k Narrauerūt vt abſcōderēt la. i. modos capiēdi danielē malicioſe.

l Dixerūt qs videbit eos. q. d. nullus videbit intentu3 noſtrū donec hēamus effectū. ⁊ ita accidit. qr vt hētur Dan. 6. Principes ⁊ ſatrape ſurripuerūt regi vt poneret edictū: vt oīs qui peteret aliquā petitiōꝫ a quocūq deo ⁊ hoie vſq ad. 30. dies: niſi a te rex mittat̄ in lacu3 leonu3: ⁊ hoc dicebāt ſub ptextu boni ei⁹: vt ſic hoies magis redigerent̄ ſub timore darij in ṗncipio regni: vt ibidē plenius expoſui: p hoc itendentes cape danielē: de quo tenebant q nō dimitteret adorare deu3 ſuū pp regis edictū: qđ ⁊ accidit: vt hr̄ ibidē. Rex āt in ṗncipio n̄ pcepit eo⁊ fraudē: qr nō poſuiſſet illā legem: qđ pat3 ex hoc q poſuit cor ſuū vt liberaret danielē. ne mitteret̄ in lacum leonū: vt hr̄ ibidem.

m Scrutati ſunt. Hic ꝯñter deſcribit̄ malū pene ipſo⁊. eu3 dicitur. Scrutati ſunt inigtates. qr cū magna diligētia q̄ſierunt vias iniquaſ ad interficiēdum danielē. n Defecerunt ſcrutātes ſcru. i. defecerunt ab intēto. qr finalr̄ daniel fuit liberat⁹. ⁊ ipi fuerūt a leonib⁹ deuorati. ⁊ iō ſubdit̄. o Accedet hō ad cor al. in hebreo hētur. Cor ꝓfundū. ſm illū modum loquēdi q hētur Jo. 4. pute⁹ alt⁹ eſt. i. ꝓfundus. Iſte hō fuit darius rex: q ꝓfunde ꝯſiderās ꝓfunditatē dīne ſapie ⁊ iuſticie in mirabili ſaluatiōe danielis a leonib⁹. iuſſit accuſatores eius mitti i lacū leonū cū filijs ⁊ vxorib⁹.

p Et exaltabit̄ ds̄. qr tūc dari⁹ ſcripſit vniuerſis pp̄lis regni ſui vt oēs timerēt ⁊ pauerēt deū danielis: vt hr̄ ibidē. q Sagitte puu. ⁊c. qr pp v̄ba q̄ ꝓtulerūt ad mortē dāielis querēdā mortui fuerūt: vt pz ex dictis. ⁊ vocant̄ h paruuli q̄uis eēnt pncipes ⁊ magni: qr ex inuidia ꝯ danielem fuerāt moti: vt dictū eſt. Inuidia v̄o eſt triſticia d̄ bono alteri⁹ inq̄tū eſtimat̄ ꝑp̄u boni diminutiuū: vt dicit phus. 2. rhetoꝛice. ⁊ iō nullus inuidet alteri: niſi inq̄tū per ipſum reputat ſe diminutum: ⁊ p ꝯñs puulu3. ⁊ iō oīs inuidus inq̄tū h⁹ ē paruulus: ſm q declarāt btūs Gre. 5. moral. expones illō iob. Paruulū occidit inuidia ab illo v̄o loco incluſiue. Et exaltabit̄ ds̄. lr̄a hebraica ſic hz. Et ſagittabit eos dn̄s ſagitta ſubita. facti ſunt ict⁹ eo⁊: ſcandalizauerunt eos lingue eo⁊. tranſlatio v̄o Hiero. ſic hz. Sagittabit ergo eos dn̄s iaculo repētino. inferent̄ plage eo⁊: ⁊ corruent in ſemetipſos linguis ſuis. ⁊ pz q eadem ē ſententia in hebreo ⁊ in tranſlatiōe Hiero. ⁊ exponit̄ de iaculo vel ſagitta diuine iuſticie qua pcuſſi fuerūt aduerſarij danielis ſubito: qr cū crederēt eū inuenire a leonib⁹ deuoratum: ſubito educt⁹ fuit viuus ⁊ ſanus. ⁊ ipſi ꝓiecti fuerūt leonibus ⁊ in momēto deuorati.

r Cōturbati ſunt. Hic ꝯñter deſcribit̄ bonū ꝯſiderantium: qr oēs vidētes liberationē danielis mirabilem ⁊ punitōem aduerſario⁊ eius terribilem fuerūt mirati ⁊ timuerūt deu3 danielis. ⁊ hoc eſt qđ dicit̄. Conturbati ſunt. nō turbatiōe doloris: ſ admirationis. s Et timuit oīs homo. deum denielis.

t Annūciauerūt opa dei. qr iſtud fcm̄ fuit publicatu3 ad laudē dei p totū regnum: vt pdictu3 ē. u Et facta ei⁹ ⁊c. i. intra ſe legendo meditati ſunt aduertētes q hoc non poterat fieri niſi virtute dīna. x Letabit̄ iuſtus. i. daniel. y In dn̄o. qr letitia ſua erat debite ordinata. z Et ſperabit in eo de futura vita obtinēda. a Et lau. ⁊c. exēplo danielis qui ſaluat⁹ ē p ſua rectitudie. Moralr̄ pōt exponi ps. iſte de q̄libet iuſto ab inigs vſq ad mortē calūniā ſuſtinēte: q tn̄ ꝓ ſua iuſticia ſubito diuinit⁹ liberat̄: ⁊ ei⁹ aduerſarij condemnant̄.

¶ In ps. 63. Exaudi deus oronem. vbi dicitur in poſtil. Scrutati ſunt. ADDITIO.

In v̄a lr̄a hebraica ſic hr̄. Et iteriora hois ⁊ cor ꝓfundū. q gdē lr̄a ꝯtinuat̄ cum pmiſſis ſic. Defecerūt ſcrutātes ſcrutinio. ſ. chaldei q danieli aduerſabāt̄: lz ſcrutati fuiſſent in toto conatu interiori ⁊ corde ꝓfundo: defecerūt tn̄ tāq̄ a deſiderio ſuo defraudati.

Pſalmus. LXIIII.

b Te decet hymnus. Huic ps. pmittit̄ talis titulus in hebreo. Ad victoriā ps. dauid cantici. In tranſlatōe vero Hiero. ſic habet̄. Victori ps. dauid cantici. Et patet expoſitio ex ſupradictis in plurib⁹ ti. In aliquibus aūt biblijs ponit̄ ſic titulus. In finē ps. dauid canticū Hiere. ⁊ aggei vel ezechiel de v̄bo pegrinationis. Sed oīa iſta ⁊ conſimilia ſi inueniantur ſunt q̄dam additiones facte ab expoſitoribus: eo q ps. iſte loq̄t̄ de reditu captiuitatꝭ babylonice quē pdixerūt hieremias ⁊ ezechiel: ⁊ agge⁹ ꝓphetauit his q redierāt a captiuitate ꝓ tēpli reedificatōe: q dauid puidit in ſpū. ⁊ de h fecit ps. iſtū. Diuidit̄ āt ps. iſte in duas ptes. qr p agit̄ de reditu captiuitatis. 2⁰ de ſtatu fertilitatis. ibi. Viſitaſti terrā ⁊ inebriaſti. Circa p⁹ dr̄. Te decz hymn⁹ ds̄ in ſyon. ſic dicebant redeūtes de captiuitate: eo q ds̄ illū locū elegerat ad cultū ſuū. vt hr̄. 2. Paral. 6. In hebreo hr̄. Tibi ſilentiū laudis ds̄ in ſyon. Et in tranſla. Hiero. Tibi ſilet laus deus in ſyon. nec ē ꝯriu3 tranſlationi nr̄e. qr hoc dicit̄ ꝓ eo q diuina laus q̄ntuncūq fiat ab hoīe: deficit in infinitum a diuina magnitudine collaudata. c Et tibi reddetur ⁊c. qr ibi adducebantur ea que dn̄o per votum obligabantur.

a ¶Exaudi oꝛa. meã. vox ẽ ppl'i redeuntis reedificatiõẽm tem/pli poſtulantis. b Ad te oĩs caro veniet. i. de oĩ natione ve/nient hoĩes ad te adoꝛandũ. qñ tẽplum fuerit reedificatũ. vñ Act. 8. legit' q eunuch' regine candacis a longinqs valde ptib' venit adoꝛare deũ in hierl'm in illo templo reedificato. ⁊ idem fiebat de alijs mũdi ptibus. c Uerba iniq. i. fcã babylonioꝝ eo mõ quo dicit'. 2. Reg. i. Qd ẽſt vbum qd factum eſt.

d ¶Preualuerunt ſup nos. pp pctã noſtra captiuando ⁊ tẽplum deſtruendo.

e Et impietati. ⁊c. ad terrã noſtrã nos reducẽdo ⁊ tẽplũ reedificando.

f Btũs quẽ ele. ⁊c. ad ſeruiẽdum tibi in loco cult' tui.

g Inhabitabit in atrijs tuis. atria. n. erant loca circa tẽ/plum vbi fiebãt ſa/crificia ⁊ oblatões: oꝛones: ⁊ legl lecti/ones. vt dictũ fuit pleni'. 3. Reg.

h Replebimur in bonis dom' tue. q2 ſacerdotes ⁊ mini/ſtri viuebãt de bo/nis oblatis i domo dei. De hoſtijs etiã pacificis offerẽtes vnã ptez hẽbant: quã cozã dño letanter comedebãt.

Exaudi oꝛonẽ meã: ad te oĩs caro veniet. Uerba iniquoꝝ p̃ualu erũt ſup nos: et ĩpietatib' nr̃is tu ppitiaberis: Btãt' quẽ elegiſti ⁊ aſſũpſiſti: inhabitãbit i atrijs tu is. Replebimur i bonis domus tue: ſctũ ẽ tẽplũ tuũ mirabile i eqtate. Exaudi nos ds ſalutaris noſter: ſpẽs oĩuz finiũ t're ⁊ i ma ri lõge. Preparãs mõtes i v'tu te tua accinct' potẽtia: q cturbãs pfũdũ maris: ſonũ fluctuuz ei'. Turbabũt' gẽtes ⁊ timebũt q ha bitãt t'minos: a ſignis tuis: exit' matutini ⁊ veſpe delectabis. Ui ſitaſti terrã ⁊ inebriaſti cã: mlti plicaſti locupletare eaz. Flumẽ dei repletũ ẽ aqs: parãſti cibũ il loꝝ: qm ita ẽ pparatio eius. Ri uos ei' iebꝛias mltiplica genimi na ei': i ſtillicidijs ei' letabit' ger minãs. Bñdicẽs coꝛone ãni be nignitatis tue: ⁊ cãpi tui reple bũt' vbertate. Pinguẽſcẽt ſpeci oſa deſti: ⁊ exltatiõe colles acci gentur. Indũti ſunt arietes oui um: ⁊ vallẽs abundabunt fru mento: ⁊ clamabunt etenĩ hy mnum dicẽt. ¶ Uictoꝛi cãticũ pſalmi. LXV.

Iubilate deo oĩs terra: pſalmũ dicite nomini

tur abundantia lanaꝝ q̃ ſunt indumẽta arietũ ⁊ ouium.

g Et valles ⁊c. in terra eni illa in vallib' ſeminant' melioꝛa grana.

h Clamabũt eteni ⁊c. dicunt' clamare ⁊ hymnũ dicere metaphoꝛice ſicut ſupꝛa expoſitũ ẽ. vel q2 ex frumẽtis illis dabant' p̃mitie ſacerdotibus ⁊ decime leuitis diuinas laudes cantãtib'. Moꝛaliter põt expo ni ps. iſte de quolibet vo penitente tanq̃ recedẽte de babylonica captiuitate ⁊ ad fertilitatẽ bonoꝝ opeꝝ totis viribus anhelante tã i ſe q̃ in alijs. ⁊ cõſideratis pdictis põt ad hoc littera de facili applicari.

¶ In ps. 64. Te decet hymn'. vbi dicit' i poſtil la. In aliquib' autez bi blijs.

ADDITIO.

In biblijs hebꝛa icis nec in tranſ latõe chaldaica nulla mentio fit i h ti. o hieremia aggeo ⁊ ezechi ele nec de vbo pegrina tõis: ſicut nec in ps. aliqua mẽtio fit de captiuitate chaldaica. nec de chal/deis: vt pz ĩtuẽti. Et vbi dr' in trã. nr̃a. Uerba ini quoꝝ. in heb hr'. Uerba iniqtatũ. vñ in hoc loco plani' ⁊ mag's conſonum lr'e ſe hz qdaz expoſitoꝛ hebꝛeoꝝ: q dicit q iſte ps. fuit fact' p tpe ſterilita tis qñ ppl's deuz oꝛabat p pluuia: ⁊ de' exaudie bat eos. Ad qd ſciẽdũ q iter cetera bona tpalia q̃ deus pplo iudaico pmittebat p cſeruatiõe legis diuine: vnũ pcipuũ erat pluuia oppoꝛ tuna: ⁊ cõminabat' eis in penã pctoꝝ clauſurã celi. ſ. ſterilitatẽ. vnde Deut. ii. Si obedieritis mãdatis meis ⁊c. dabo pluuiã terre vr̃e tpa/neã ⁊ ſerotinã. ⁊ ifra. Cauete ne foꝛte recedatl a dño. ⁊ ſeq'. Iratuſq3 dñs claudat celũ ⁊ pluuie nõ deſcẽdant: ⁊ ide eſt q iter alias oꝛones qs ſalomõ fecit in dedicatiõe p̃mi tẽpli: vna ẽ talis. ſ. Si clauſũ fuerit celũ: ⁊ nõ pluerit pp pctã coꝝ: ⁊ oꝛantes in loco iſto pniam egerint ⁊c. Exaudi ds in celo: ⁊ dimitte pctã ſuoꝝ tuoꝝ. ⁊ ſeq'. Da pluuiã ſuper terrã tuã quã dediſti pplo tuo ⁊c. vñ ps. iſte p totũ a pplicat' huic ma terie. ſ. cũ aliqñ poſt edificatiõẽm tẽpli cõtingebat ſterilitas ex pctõ ppli: ⁊ ppl's cuertebat' ad deũ oꝛãs in tẽplo irl'm ⁊ ds miſerebat' eis: tũc ppe ps. iſte erat decãtandus: in q ps dicit'. Te decet hymn' ds in in ſyon ⁊c. i. cdecens ẽ nos te laudare in hoc ſcõ loco ⁊ reddere vota nr̃a tibi. vbi nos dignare exaudire. vñ ſeqtur. Exaudi oꝛonem meaz. vbi vitas hebꝛaica hz. Exaudiẽs oꝛonem meã: qd cſtruit' cũ pdictl. ſ. tibi reddẽdũ eſt votũ q exaudis oꝛonez meã. ſ. ppl'i in q p pſona logt'. Et q2 bñficiũ pluuie oppoꝛtũe nõ ſolũ ad hoĩes ſz ad oĩa aĩalia ſe ex/tendit: iõ 2° dicit. Ad te oĩs caro veniet eo mõ q dicit'. Et iples oẽ aĩal bñdictiõe. Coñr tertio q2 cã ſterilitatis fuit pp pctã: q qdẽ pctã ds mi ſerãdo pepcerat: put in oꝛone ſalomonis pdicta ctinebat': iõ ſeqtur. Uerba iniqtatũ pualuerũt ſup nos: ⁊ ĩpietatib' nr̃is tu ppiciaberl. i. pepciſti. futurũ p pterito. Coñr qrto laudat pplm quẽ ds elegerat ad hitandũ p fidẽ i tali loco. vñ dicit. Btũs quẽ elegiſti ⁊ aſſumpſiſti ha bitabit i atrijs tuis. in q loco p fidẽ hitantes nõ ſolũ replebant' bonis ſpũalib'. ſ. remiſſiõe pctoꝝ: ſed ẽt tpalib'. ſ. pluuijs ⁊ hmõi. ⁊ h eſt qd ſe/quit'. Replebimur in bonis dom' tue. Cetera in h ps. ctenta huic p/poſito ſatis pñt applicari put in poſtil. Pſalm'. LXI.

l Iubilate deo oĩs ter. Huic ps. pmittit' talis ti. i hebꝛeo. Ad vi ctoꝛiã canticũ pſalmi. Et in trãſla. Hiero. Uictoꝛi canticum pſalmi. ⁊ pz expõ. vtriuſq3 ex ſupꝛadictis in ſil'ib' titulis. Sz ex ti. iſtis nõ appet auctoꝛ nec mã h' ps. Ra Sa. exponit hũc ps. tãq̃ ſit graꝝ actio p liberatiõe futura de captiuitate iſta i q̃ ſunt iudei in diuerſis ptib' oꝛbis. ad qd applicat qd in fra dr'. Impoſuiſti hoĩes ſup capita nr̃a. i. diuerſos reges ⁊ coꝝ ſatellites. Et q2 ab hac captiuitate ſpant liberari p meſſiã venturũ ⁊ ei' tẽplũ reedificaturũ vbi reddẽt vota q̃ mõ faciũt in captiuitate iſta vt liberent' de ea. ideo ſubdit' po ſtea. Introibo in domũ tuã. in holocauſtis reddã tibi vota mea. Hec aũt expoſitio fundat' ſup fundamẽtũ erroneũ. ⁊ p cñs ruinoſũz. ſ. q xps ſit vẽtur' i mundũ qd iã trãſijt i pteritũ. Iõ ſaluo melioꝛi iudicio mihi vr' q ps. iſte a q̃cũq3 ſit fact' ẽ graꝝ actio p libatiõe ppl'i iudaici de egypto. d q libatõe pl'es alij ps. faciũt mẽtiõez. Igit' ſm h ps. iſte i duas ptes dıdit'. q2 p̃ auctoꝛ h' ps. iducit oẽs ad dei laudatõz. ⁊ 2° addu cit ad h mltiplicẽ rõnẽ. ibi. Ueite ⁊ videte. Circa p' dic. Iu. do oĩs ter. i. oẽs hitãtes i terra. ⁊ dr' iubil' ppe gaudiũ coꝛdis: qd nõ pt totaliter celari qn oñdat' in ſigno exterioꝛi. k Pſal. di. noĩ ei'. in h vr' eſſe

i Sanctũ eſt templum tuũ. i. tuo nomini dedicatum.

k Mirabile in equitate. oẽs enim caſus difficiles ⁊ dubij refe/rebant' ibi ad ſacerdotes leuitici generis. vt hr' Deu. 17. vt deter minarent qcqd eſſet iuſtũ ⁊ iniuſtũ. ⁊ erat firma ⁊ ſtabilis coꝛuz ſñia. l Exaudi nos de' ſalutaris noſter. in reedificatiõe tẽ/pli ⁊ ciuitatis. m Spes oĩum ⁊c. i. tu q es ſpes oĩum habi/tantium in mari ⁊ in terra q̃tũcũq3 longe. q2 nullũ bonũ poſ ſumus hẽre niſi a te. ⁊ allegat' ad hoc rõ ex pte diuine potentie. cũ dicit'. n Preparãs montes. i. tu q facis ⁊ ſuſtẽtas montes p voluntate tua. o Qui cturbas ⁊c. cmouens tẽpeſtates ſicut tibi placet. ⁊ q2 ex talibus hoĩes terrent'. ideo ſubditur.

p Turbabunt' gentes ⁊c. ſ. totius terre. q A ſignis tuis. i. a mirabilib' q̃ facis i terra ⁊ in mari omnes ctremiſcunt. q. d. tu q es tante potentie potes nos exaudire in templi ⁊ ciuitatis re/edificatiõe. ideo ſubdit'. r Exit' matutini ⁊c. i. oblatiões ſa crificij matutini ⁊ veſptini delectabiles facies fidelib' tibi de/uotis. ⁊ hoc potiſſime fuit tẽplo reedificato: q2 ẽt a pncipio redi tus in hierl'm edificauerũt altare: ⁊ obtulerunt ſup illud holo/cauſtũ dño ⁊ mane ⁊ veſpere. vt hr'. i. Eſdre. 3. s Uiſitaſti ter rã. Hic cñr dauid pphetat de ſtatu fertilitatis future poſt redi tum captiuitatis. cum dicit'. Uiſitati terrã ⁊ inebria. eã. pluuijs tuis cã fecũdando ⁊ loqtur de futuro p modũ pteriti pp certitu dinẽ pphie. t Multiplicaſti locu. eã. q2 ex fertilitate terre/naſcẽtium q̃ ſunt diuitie naturales multiplicant' vlteri' diuitie artificiales. u Flumẽ dei ⁊c. h eſt fluui' ioꝛdanis q dicit' dei fluui': q2 ad ingreſſum arche dei nudat' fuit ei' alue': vt hẽtur Ioſue. 3. ⁊ q2 in illo baptizatꝰ fuit xps deus ⁊ homo.

x Paraſti cibũ ⁊c. ſm eni q aq̃ ioꝛdanis ſunt maioꝛes vl' mino/res. ſz h terra illa pfert fruct' amplioꝛes vl' paucioꝛes: put au diui ab aliqbus q habitauerũt ibi. y Riuos ei' inebꝛians. In hebꝛeo ⁊ in tranſlati. Hiero. hr'. Sulcos ei' inebꝛiãs: q2 cum ſulci terre q ſunt q̃ſi qdam riuuli humectantur illa q̃ ſunt ſemi/nata vel plantata ad germinãdũ vel fructificãduz diſponunt'.

z In ſtillicidijs ei'. i. i pluuijs de celo ſtillantibus a deo.

a Letabit' germinãs. i. terra germina pferens: q dicit' tũc leta ri metaphoꝛice ſic ⁊ pratũ ridere: qñ incipit vireſcere: vel dr' ter ra germinãs letari: q2 tũc ẽ cã leticie colẽtib' cã ⁊ hitantib' i ca.

b Benedices coꝛone ⁊c. i. ex bẽignitate tua bñdices circulo ãni dando roꝛes. pluuias ⁊ caloꝛes ⁊ hmõi tpibus debitis put expedit fecũdationi terre. iõ ſubdit'. c Et campi tui ⁊c. ſ. fructuum ⁊ vocant' hic campi terre culte. d Pingueſcẽt ⁊c. pferẽdo ſine hoĩs cultura paſcua aĩalibus nutriẽdis. e Et exul. ⁊c. i. herbis vireutib' circũdabunt'. ⁊ ſic exultabũt colles metapho/rice: ſicut pratũ virens dicit' ridere: q2 tales herbe ſunt cã exul/tatõis paſtoꝛib' ⁊ aĩalibus. f Induti ſunt ⁊c. in hoc deſigna

ꝓphetia de futuro ꝙ ps. iſte eēt decātandus in laudeȝ dei a diuerſis gnātōibus. a Date gloriā laudi eiꝰ.i.timore depoſito laudate cū corā oībus:qꝛ gloria eſt clara noticia cū laude. a Dicite deo ⁊c. in multiplici egyptioꝝ ꝑcuſſione.vt hꝛ̄ Exo.vſqꝫ ad.14.c.īcluſiue.

b. In mltitudine ⁊c.loqtur de pterito ꝑ modū futuri:ſic̄ freqnter fit in ꝓphis.⁊ maxime in libro pſalmoꝝ cā metri.qꝛ metrice ē deſcriptꝰ. Pharao aūt rex egypti ⁊ eiꝰ ppl's a deo plagis ꝑcuſſi freqnter aſſerebant dimittere ppl'ȝ iſrl'.dū tm̄ eſſent liberati:⁊ poſt liberatione retractabant.vt pȝ Exo. ī pluribꝰ locis:⁊ ſic mētiebantur:qꝛ ñ intēdebāt ppl'ȝ dimittere:ſȝ tm̄ libari a diuina percuſſione.

eius:dāte gloriam laudi eiꝰ. Dicite deō ꝙ̄ terribilia ſunt opera tua dñe: in mltitudīe ꝟtutis tue mētieñ tibi inimici tui. Oīs terra adoret te ⁊ pſallat tibi:pſalmū dicat noi tuo. Venite ⁊ videte opa dei:terribilis ī ꝯſilijs ſuꝑ filios hoiuȝ. Qui ꝯuertit mare ī aridā:ī flūmine ptrāſibūt pede. ibi letabimur ī ipſo. Qui dñatur in virtute ſua ī eternū:oculi eiꝰ ſuꝑ gētes reſpiciūt:q exaſperāt nō ex altēt ī ſemetipſis. Bñdicite gentes deū nōſtꝝ:⁊ auditā facite vocē laudis eius. Qui poſuit aiam meā ad vitā ⁊ nō dedit ī ꝯmotionē pedes meos. Qm̄ ꝓbaſti nōs deꝰ:ignē nos examiaſti ſicut examinat argētū. Induxiſti nos ī laqueū:poſuiſti tribulatiōes ī dorſo noſtro ipōſuiſti hoies ſuꝑ capita noſtra. Trāſiuimꝰ ꝑ igneȝ ⁊ aquā:⁊ eduxiſti nos ī refrigeriuȝ. Introibō ī domū tuā ī holocauſtis:reddā tibi vota mea q̄ diſtixerūt labia mea. Et locutū eſt os meū:ī tribulatione mea. Holocauſtā medullata offerā tibi cū īcēſo arietū:offerā tibi boues cuȝ hircis. Venite audite ⁊ narrabo oēs q timetis deū : quāta fec̄ aie mee. Ad ipȝ ōre meo clamaui: ēt exultaui ſub ligua mea. Iniqtateȝ ſi aſpexi ī corde meo: nōn exaudiet dñs. Propterea exaudiuit ds: ⁊ attēdit voci depcationis mee. Bñdictus ds:q ñ amouit oronē meā ēt miſicordiā ſuā a me. ℭ Victori ī pſalmis cāticū carminis. LXVI.

Deus miſcat nr̄i ēt benedicat nobis:illumiet vultuȝ ſuū ſuꝑ nos: ⁊ miſereat nr̄i. Vt cognoſcamus in terra viam

c Oīs ter. adoret te.replicatio ē ſnīe in ꝑ verſu poſite ad maiorē expreſſionē affectꝰ:ſicut cōiter fit in graꝝ actionibus.

d Veite. Poſtq̄ auctor hꝰ ps induxit ad dei laudatiōem.h ꝯñter adducit ad hoc mltipliceȝ rōnē.⁊ adducit ꝑ rō ex mirabiliū opatione.⁊ zꝰ ex ppli a grauibꝰ liberatōe ibi. Bñdicite.3ꝰ ex ſpūali ꝯſolatiōe. ibi. Venite audite. Circa pmū dicit. Veite ⁊ videte opa dñi. q̄ fuerunt valde mirabilia in liberatiōe ppli iſrl' de egypto.vt hꝛ̄ in Exo.

e Terribilis in cōſilijs ſuꝑ filios ho.i. ſuꝑ egyptios: q ex decreto diui ꝯſilij freqnter ⁊ terribiliter ꝑcutiebantur.

f Qui cōuer.ma.in aridam.qꝛ ds mare rubruȝ diuiſit:vt filij iſrl' trāſirent ꝑ ſiccum:⁊ egyptij eos inſequētes mergerenī in maris ꝓfundo.Vt hꝛ̄ Exo.14. g In flu.ptrā.pe.i. in flumine iordanis vbi filij iſrl' ſicco pede trāſierunt. Joſue.3.

h Ibi le.in ipſo.qꝛ tūc ppl's iſrl' letatꝰ fuit in deo. i Qui dñatur in virtute ſua in eternū.qꝛ ptās eiꝰ ptās eterna q̄ nō auferet. Dañ. 7.

k Oculi eius ſuꝑ gētes reſpiciūt.qꝛ oia nuda ⁊ apta ſunt oculis eius Heb.4. l Qui exaſperāt.deo recalcitrādo. m Nō exaltenī in ſemetipſis.qꝛ ⁊ ſi ad horā eleuenī.tñ eternaliter deprimuntur.

n Benedicite. Hic ꝯñter accipit rō diue laudis ex liberatōe a laboribꝰ duris:a qbus liberatꝰ fuit iſrl' in exitu de egypto.⁊ q̄tuȝ ad h dr̄ Benedicite gētes deū nr̄m q ſic liberauit nos de afflictōe egyptioꝝ.

o Qui poſuit aīam meā ad vitā.qꝛ q̄to ppl's iſrl' plus opprimebatur ab egyptijs.tanto magis multiplicabat ⁊ creſcebat. vt hētur Exo.i.

p Et non dedit ⁊c.i.non ꝑmiſit me cadere per idolatriam.

q Qm̄ ꝓbaſti nos deꝰ.non ad capiendū noticiā de aliquo ignorato: cū oia tibi nota ſint ab eterno:ſed vt patiētiā ⁊ fidelitatē nr̄am notā faceres toti mūdo. r Igne nos examinaſti.i.in afflictiōe ignis q̄ cogebanī coquere lateres.vt hꝛ̄ Exo.5.ꝑꝑ qd dicit dñs Hiere.ii. Eduxi eos de fornace ferrea egypti. s Induxiſti nos in laqueū.i.iduci ꝑmiſiſti:qꝛ pharao ⁊ ſerui eiꝰ ſemꝑ q̄rebāt occaſiones īplicādi filios iſrl' maioribꝰ laboribꝰ.vñ dicebant. Vacant ⁊ iccirco vociferātur dicētes eamꝰ ⁊ ſacrificemꝰ dño deo nr̄o:opprimanī opibus.

t Poſuiſti tribulatōes ⁊c.qꝛ cogebanī ab egyptijs portare onera grauia luti ⁊ lateris. u Impoſuiſti hoies ⁊c.ſ.exactores pharaonis q cōpellebant eos ad opa nimis grauia.⁊ eos flagellabāt. vt hꝛ̄ Exo.5.

x Tranſiuimꝰ ꝑ ignē.i.ꝑ laborē ignis ad coquendum.

y Et aquā.quā portabāt ꝓpꝫs hūeris ad cōmiſcēdum cū terra:vt inde lateres formarenī. z Et eduxiſti nos in refrigeriū.i.in libertatem a tanta ſuitute:vel aliter. Trāſiuimꝰ ꝑ ignē.qꝛ murmurāte populo iſrl' ꝯ deū in deſerto accēſus fuit ignis ⁊ deuorauit extremā ptē caſtroꝝ.ſed orāte moyſe fuit abſorptꝰ.vt hētur Nu.ii. Et aquā.ſ.fluuij iordanis q̄ ſiccata fuit in trāſitu ppli. Et eduxiſti nos in refrige.i.i terrā ꝓmiſſam lacte ⁊ melle manantē. a Introibo in domū tuā. i.locū tui cultus nō tm̄ vacuus.iō ſubdiī. b In holocauſtis.i. ſacrificijs ad honorē dei total'r incēſis. c Reddaȝ ti.vo.mea q̄ di. i.diſtīcte ⁊ a ꝓpoſito emiſerūt labia mea. d Et locutū ē ⁊c.hoies enī in tribulatiōe exñtes ſolent votā facere dño ſi euadant.

e Holo.me.i.bona ⁊ pinguia. f Offerā ti.cū incen.ari.i.cū arietibus total'r incēſis ad honorē tuum. g Offe.tibi bo.cū hir. de iſtis tribꝰ fiebāt ſacrificia maiora.ſ.de bobꝰ hircis ⁊ arietibꝰ minora aūt fiebāt de auibus. h Venite.h ꝯñter inducit rō diue laudis ex ſpūali ꝯſolatiōe.cū dr̄. Venite ⁊ audite.oēs q timetis deū.talibus enī narrāda ſunt diua bñficia q hēnt ea ī reuerētia.nō aūt in malicia obſtinatis q deſpiciunt ea:ꝑꝑ qd dicit ſaluator Math.7. Nolite dare ſcm̄ canibꝰ:neqꝫ margaritas veſtras ponatis añ porcos.iō ſubdiī. i Et na.⁊c.eā ſpāl'r ꝯſolādo.fuit.n.ppl's iſrl valde ꝯſolatus:qñ viderunt egyptios mortuos pꝰ trāſitū maris rubri:⁊ ī datiōe leg'ł ⁊ ī alijs bñficijs diuis. k Ad ipm ore meo cla.cireg ratiādo. l Et exul.⁊c.i.gaudiū ⁊ dulcedinē ſenſi iteriꝰ ī corde: dū laudarem exteriꝰ ore. Coñr oñdiī qbꝰ talia ꝯcedūī vl' denegāī.cū dr̄. m Iniqtatē ſi ⁊c.ꝯſciꝰ mihi mortal' peccati.

n Nō ex.do.qꝛ oro talis ñ ē exaudibil'.

o Pro.ex.ds. ſupple depcatiōȝ meā qꝛ nō fui taliū mihi ꝯſciꝰ.⁊ qꝛ h ēt ꝓcedit ex di bñficio. ideo ſubditur.

p Bñ.ds q ñ amo. ora.meā.repellēdo ꝑꝑ pcti maliciam.

q Et mi.ſuā a me. ſupple ñ abſtulit:ſȝ magis bñficia ſue mīe ꝯtulit. Et loqī h ſcriptura de pplo iſrl' ꝓ illis q erāt boi ⁊ deuoti:rōne q̄ꝝ ꝯmēdaī totꝰ ppl's.ſic̄ ecōuerſo rōe maloꝝ vituꝑaī ſȝ regulā d corꝑe diui ꝑmixto quā poſui in Gen̄.pnº. Moral'r pt expoī ps.iſte ſic̄ ⁊ ꝓcedēs d qlȝ d pcti ſuitute educto tāq̄ d egypto q tenebra īterptaī:⁊ ad di laudē īſurgit ex ſua mirabili libatōe.qꝛ magl ē ipiū iuſtificare q̄ celū ⁊ terrā creare ſȝ Aug.ſuꝑ Jo.⁊ ex grauiū laboꝝ euaſiōe q ſūt ī opibus pctōꝝ.vñ dr̄ ī pſōa pctōꝝ Sap.5. Laſſati ſumꝰ ī via iniqtatl' ⁊ ꝑditōis:ābulauimꝰ vias difficiles ⁊c.⁊ etiam ex diua ꝯſolatiōe q̄ freqnter mag' ſētiī pꝰ verā pniaȝ d pctis q̄ añ pctōꝝ ꝑpetratōȝ.

ℭ In ps.65. Jubilate do vbi dr̄ ī poſt. Bñdictꝰ ds ⁊c. ADDI.

Cum oro repelliī ꝑꝑ pcti maliciā:nō ꝑꝑ h ꝓpe dr̄ amoueri oro:ſȝ effectus orationis:vnde melius videtur iſte vſus expōi ſic.ſ.ꝙ ps.regratiaī deo ī ꝑſona ppli vel ſui ipſiꝰ ex h ꝙ tal'r deduxit eū ſeu gubernauit:ꝙ nūq̄ poſſȝ deferre orōnē:inq̄tū cōiter erat ī tribulatōe ⁊ afflictōe:⁊ ſic erat ſibi neceſſariū orare:ſil'r nūq̄ potuit deferre graꝝ actōȝ inq̄tū ſꝑ af fuit ſibi diua mīa.⁊ h ē qd dic̄. Bñdictꝰ ds q nō amouit oroneȝ meā ⁊ mīaȝ ſuā a me.nā ſi nūq̄ eēt ī tribulatōe oro tepeſcereȝ:⁊ ſi mīa ñ affuiſſet.graꝝ actio ñ inaleſcereȝ:q̄ ē d cētia oronis deuote:vt apl's dicit:⁊ ad h vr̄ glo.declinare. Pſalmꝰ. LXVI.

Deus mi.no. Huic ps ꝑmittiī talis ti.in hebreo. Ad victoriā in organis ps.cātici. Et in trā. Hiero.dr̄. Victori ī ps canticū carmis.⁊ ē eadē ſnīa ī vtroqꝫ ti.q pȝ ex ſupradictis ps.4. Ex titulis āt iſtis ñ appet auctō pſalmi nec mā. Dicūt āt circa h aliq ꝙ ps.iſte ē graꝝ actio ꝓ fertilitate cuiuſdā āni.iudei.n.collect'l fructibꝰ ꝯueniebāt ī ſeptēbri in irlm q mēſis erat q̄ſi totꝰ feſtiuꝰ.qꝛ ī illo mēſe erat feſtū tubaꝝ ⁊ feſtū expiatōis ⁊ tabnaculoꝝ.⁊ feſtū cetꝰ ſeu collecte.vt hꝛ̄ Leui.23. Et qñ ānꝰ fuerat fertilis:ꝯſuetū erat ꝙ aliqs vir ſcūs ⁊ deuotꝰ faciebat cāticū ſpāle ꝓ graꝝ actōe.⁊ ſic fuit de iſto ps. vt dicūt:ſȝ ñ exꝑmūt qs fuerit auctō ille. Scdȝ h igr̄ ps.iſte diuidiī ī duas ptes.qꝛ ꝑ ponit hꝰ fertilitatis iploratio.2º.ꝓ obtētu ipſiꝰ graꝝ actio.ibi. Confiteanī. Circa pmum diciī. Deus mi.nr̄i.pctā remittendo.

s Et be.nobis.in bonis ſpūalibꝰ ⁊ corꝑalibꝰ nos multiplicādo.

t Illu.vul.ſu.ſu.nos.loqī ſcriptura de deo ad modū hois:q qñ vult graȝ facere alicui oñdit ei vultū hilarē ⁊ iocūdū. u Vt co.ī ter.i.ī fertilitate terre. x Viā tuā.i.veſtigia tue gr̄e per

effectū fertilitatis ꝯceſſe. a In omnib⁹ gentib⁹ ſaluta.tuū. i. vt ſit notū oībus gētib⁹ ꝙ tu hēs ſpālē curā de ſalute noſtra. ideo ſubdit. b Confiteant̄ tibi ppl'i ds.i.p effectū nobis cōceſſū ꝯfiteant̄ tuā bonitatē ac deitatē:ꝛ ad te ꝯuertant̄.ſicut legit ꝙ qn̄ iudei fuerūt liberati miſerabiliter de pſecutiōe amā. multi gentiles per diuerſas partes eoꝝ crimonijs iūgebant̄. vt habetur Heſter.8. c Letētur ꝛ exultent ꝛc̄.ſicut patuit in amā:q diuino iudicio fuit ſuſpēſus cū filijs ſuis. d Et gētes in terra dirigis.q: per tales effectus dirigis gentiles ad cognitionem tue veritatis.

e Confiteant̄ tibi ppl'i ds. Hic ꝯuerponit̄ graꝝ actio p fertilitate adepta. cum dicit̄. Cōfiteātur ti.po.ds.ſ.ꝯfeſſione tue laudis.ꝛ q̄re debeāt ſic cōfiteri ſubditur.

f Ter.de.fru.ſuū. in magna abūdantia p tue grē bn̄ficiū.ideo ſubditur.

tuā:i oībus gētib⁹ ſalutare tuū. Cōfiteātur tibi ppl'i ds:ꝯfiteant̄ tibi ppl'i oēs. Letētur ꝛ exultent gētes:qm̄ iudicas ppl'os i eqtate ꝛ gētes i terrā dirigis. Cōfiteant̄ tibi ppl'i ds: ꝯfiteāt̄ tibi ppl'i oēs t̄rā dedit fructū ſuū. Bn̄dicāt nos ds ds nr̄ bn̄dicat nos ds ꝛ metuāt eū oēs fines t̄re. Victori ds ps cātici. LXVI.

Exurgat de⁹ et diſſipent̄ inimici ei⁹ et fugiāt q̄ oderunt eum ā facie eius. Sicut deficit fumus deficiant: ſic fluit cera a facie ignis:ſic pereāt peccatores a facie di. Et iuſti epulētur ꝛ exultēt i ꝯſpectu dei: ꝛ delectēt̄ i leticia. Cantate deo pſalmū dicite noi ei⁹: iter facite ei q aſcēdit ſup occaſū:dn̄s nōmē illi. Exultate in ꝯſpectu eius:turbabunt̄ a facie ei⁹ pātris orphanorū ꝛ iudicis viduaꝝ. Deus in loco ſācto ſuo:dn̄s q inhabitare

det exhortāt:ꝛ cū hoc etiā ſatis plixa.ideo eā dimitto ꝛ accipio aliā:q̄ magis cōſonat ſcripture noui teſti. Paulus eni apl's ad Eph.4. exponit ſcripturā hui⁹ ps.de miſſione ſpūs ſancti poſt aſcenſionem xp̄i.d. Unicuiqꝫ noſtrū data ē grā ſm̄ mēſurā donatōis iſtiu xp̄i.pp qd̄ dicit. Aſcendēs in altū captiuā duxit captiuitatē:dedit dona hoīb⁹. ꝓpter qd̄ videt̄ ꝙ ps iſte.ad l'ram non ſit graꝝ actio de preteritis bn̄ficijs: ſed magis ꝓphetia de futuris p xp̄m exhibēdis:qd̄ ꝓuidens dauid in ſpū fecit ps iſtū. Scd̄m igitur hunc ſenſum ps.iſte in duas ptes diuiditur.q: p̄ agitur de xp̄i reſurrectiōe.2⁰ de ei⁹ aſcēſione.ꝛ cū iſtis agit̄ d beneficijs ſeq̄ntib⁹ ad ea. ſecūda incipit ibi. Cantate deo. Circa p̄mū dauid poſtulat xp̄i reſurrectōem.d. Exurgat deus. q: xp̄s mortu⁹ fuit ex humanitatis īfirmitate. ſꝫ reſurrexit ex diuinitatiſ virtute. k Et diſſipētur inimici ei⁹.i. iudei q in vindictā mortis xp̄i p titū ꝛ veſpaſianū ptiꝫ fuerunt trucidati.ꝛ ptiꝫ captiuati.ꝛ p orbem diſpſi: vel aliter. Inimici ei⁹.i. ſpūs maligni:qui xp̄o reſurgēte fuerunt cōfuſi ꝛ ſpoliati.

g Benedicat nos ds ds nr̄.de futuro ſicut iam fecit de pterito. h Et metuāt eū oēs fines terre.tanq̄ iudicē oīum ad puniēdū mala potētiſſimū. Licet aūt hec expoſitio in pl'ibus ꝯcordet littere.tn̄ videt̄ aliquo mō extnea ꝙ p fertilitate in iudea q̄ ē pua terra inuitarent̄ oēs gētes ꝛ ppl'i totius mūdi ad ꝯfeſſionē diuine laudis.ꝛ maxime q: talis fertilitas nō erat in alijs terris.pp qd̄ ſaluo meliori iudicio vr̄ mihi ꝙ ps.iſte nō eſt grāꝝ actio p pterito bn̄ficio:ſed magis ē ꝓphetia de futuro.ſ.de xp̄i incarnatōe ꝛ ei⁹ ꝯuerſatōe inter hoīes:qd̄ qdem bn̄ficiū fuit a ſanctis prib⁹ ſūme deſideratū.pp qd̄ aliqs ſanct⁹ ꝓpha qcunqꝫ fuerit ille vr̄ de hoc ps.iſtū feciſſe.d. Deus miſereat nr̄i.mittendo nobis. ſaluatorē. Et bn̄dicat nobis.ꝯferēdo grām ſuā. Illuminet vultū ſuū ſup nos.clarificando miraculis filiū ſuū.q dr̄ vult⁹ pris. q: ē ei⁹ imago.ad Co.i.dr̄. Trāſtulit i regnū filij dilectiōis ſue:q ē imago iuiſibilis dei.hoc enī petebat ſaluator Jo.17. Pater clarifica filiū tuum.ꝛ ipſe rn̄dit. Clarificaui ꝛ iterū clarificabo. q: clarificauit eū miraculis an̄ mortē ꝛ poſt reſurrectiōem. Et miſereat̄ nr̄i.liberādo a gehēna p ſanguinē filij ſui. Ut cognoſcamus in terra viā tuā.pſalmiſta cōuertit v̄bum ſuū ad xp̄m. cuius vita hoībus fuit cognita iter hoīes ꝯuerſando:docēdo.ſanitates donādo. In oīb⁹ gētib⁹ ſalutare tuū.q: ſalus p xp̄ꝫ fcā notificata ē oībus gentib⁹ p pdicatiōem aploꝝ:ſm̄ ꝙ dr̄ ps.18. In oēm terrā exiuit ſon⁹ eoꝝ ꝛc̄. Confiteant̄ tibi ppl'i ds. ꝯfitendo tuā deitatē. Cōfiteāt̄ tibi ppl'i oēs .ipēdendo latrie ſuitutē. Letentur ꝛ exultent gētes.de ſua vocatōe ad fidē xp̄i. Qm̄ iudicas ppl'os in eqtate vocādo ad fidē ſe diſponētes p opa iuſta ſine pſonaꝝ acceptōe.vn̄ petr⁹ vidēs vocatōꝫ cornelij iuſti dixit. Act. 10. In v̄itate ꝯpi ꝙ n̄ ē pſonaꝝ acceptio apd̄ deū:ſꝫ i oī gēte q timet deū ꝛ opa̅t iuſticiā accept⁹ ē illi.iō ſbdit̄. Et gētes i terra dirig| in viā eterne ſalutis. Cōfiteāt̄ tibi ppl'i de⁹.ꝛ qd debeāt cōfiteri.ſubdit̄ cū dicit̄. Terra dedit fructū ſuum.i.virgo btā ꝑtulit filiū:de q̄ terra dicit̄ Iſa.45.apiat̄ terra ꝛ germinet ſaluatorē. Et q: vocādi ad fidē baptizādi erāt in noīe trinitatis.ſm̄ ꝙ hētur Math.vlt. Euntes docete oēs gētes baptizātes eos i noīe pris ꝛ filij ꝛ ſpūs ſancti.ideo ſubdit̄. Benedicat nos ds.cōferendo grām baptiſmalē.ꝛ dr̄ bn̄dicat in ſingulari ad denotandū vnitatē eēntie.ꝛ ds ter ad oñdendū trinitatē pſonaꝝ:ſic Iſa. 6.trinitas pſonaꝝ oñdit̄ p ſeraphin ter ſanct⁹ clamantia.ꝛ vnitas eēntie p h̄ qd̄ ſubdit̄. De⁹ exercituū: Et metuāt eū oēs fines terre.n̄ tiore ſuili ſꝫ filiali:q ſtat i caritate. Pſalm⁹. LXVII.

Exurgat ds. Huic ps.pmittit̄ talis titulus in hebreo. Ad victoriā dauid ps cantici.ꝛ in trāſla. Hiero. Uictori dauid ps cantici.ꝛ ē eadem ſnīa vtrobiqꝫ.q̄ pꝫ ex predictis in alijs titulis. Ex titulo aūt iſto appet auctor h⁹ ps.ſ. Dauid de mā do h⁹ ps.dicit Ra. Sa.ꝛ alij hebrei ꝛ etiā aliq doctores catholici in hoc eos ſeq̄ntes ꝙ dauid hunc ps.p graꝝ actōe de beneficijs collatis ppl'o iſrael ptim in egreſſu de egypto. ptim in progreſſu p deſertū.ꝛ pti in egreſſu terre ꝓmiſſionis ꝛ poſt egreſſū. Dicunt tn̄ ꝙ iſta beneficia non ponunt̄ in hoc ps.eodē ordine q̄ fuerunt facta.ſed q̄tū ad aliq̄ priora poſtponunt̄ poſteriorib⁹ ꝛ ecōuerſo.ꝛ q: iſta expoſitio ē multū intricata.ꝛ in aliqbus vi

l Et fugiāt q oderūt eūꝫ.i.demones. m A facie ei⁹.q: poſt reſurrectiōem in noīe xp̄i fugabant̄ demones de obſeſſis. n Sicut deficit fumus deficiant.nō eſt p hoc intelligendū corruptio eoꝝ q̄tum ad naturā eoꝝ.cum ſint imortales.ſed deiectio eoꝝ a ptāte quaꝫ habebāt ſup hoīes. Adorabant̄ eni cōiter in idolis:q̄ idolatria p orbem eſt annihilata. o Sic pereant peccatores.i.demones mō pdicto: q ꝓpē vocant̄ peccatores:q: ſunt in pctō obſtinati:q: irremediabile eſt peccatū angeli. p Et iuſti epulētur ꝛc̄.q: poſt reſurrectionem xp̄i fideles ſil'bitantes in hierl'm reficiebant̄ in dn̄o exultantes.ſꝫ ꝙ dicit̄ Act.2. Perdurantes vnanimiter in tēplo ꝛ frāgentes circa domos panem ſumebant cibū cum exultatiōe ꝛ ſimplicitate cordis collaudantes deū. q Cantate. h̄ cōſequēter agit̄ de xp̄i aſcēſione ꝛ ei⁹ bn̄ficijs.ꝛ p̄ iuitant̄ angeli ad laudandū xp̄m aſcēdentē.2⁰ hoīes. ibi. Regna terre cantate deo. Circa p̄mū p̄mo inuitant̄ angeli ad ei⁹ miniſteriū.2⁰ ad ꝯſortiū ꝛ ad vtrūqꝫ cuꝫ exultatōe.ſecūda.ibi. Curr⁹ dei. Prima adhuc in duas.q: p̄mo dauid facit ꝓpoſitū.2⁰ ad h̄ iducit exemplū.ibi. Deus cū egredieris. Circa p̄mū dicit ſic. Cantate deo.ꝛ dirigit̄ hoc v̄bum pncipal'r ad angelos q xp̄o aſcēdenti exhibebāt miniſterium cū laudib⁹.vn̄ in eius aſcēſu apparuerūt āgeli.vt hr̄ Act.i. r Iter facite ei.i.miniſteriū exhibete xp̄o aſcendēti:nō pp ſui indigētiam ſed ad ei⁹ magnificentiā. s Qui aſcēdit ſup occaſum. In hebreo hētur. In arabot:ꝛ vt dicūt hebrei:nomen ē ꝓpum vnius de ſeptē celis.q̄liter aūt diſtinguūt ſeptē celos nō ē p̄ntis ſpeculatiōis: ſꝫ ſm̄ eos hec ē vera l'ra. Qui aſcēdit in celū.qd̄ cōpetit xp̄o:q: xp̄s aſcēdit ad celum empyreū:qd̄ antonomatice celū dicit̄:ꝛ ideo dicit̄ hic celū ſine additiōe.eadē vero ſnīa deſignat̄ p hoc qd̄ hic dicitur. Qui aſcendit ſup occaſum.iudei eni adorabāt ad occidentem:ſicut declaratum fuit plenius in Exo.2.3. Reg.in qbus agitur de diſpōne tabernaculi moyſi ꝛ templi ſalomonis.p hoc ergo ꝙ dicit̄ xp̄us aſcendiſſe ſup occaſum:itelligitur aſcendiſſe ſup locuꝫ adoratiōis humane.ſ.ad locū adoratōis angelice:q locus ē celum empyreū:vbi angeli adorāt ꝛ venerātur deū.ideo ꝛ de xp̄o ſubdit̄. t Dn̄s nomen illi.ꝛ dicit̄ dn̄s abſolute:q: preeſt oī creature.ſm̄ ꝙ dicit̄ Math.vlt. Data ē mihi oīs ptās in celo ꝛ in terra. u Turbabunt̄ a facie eius.ſ.inimici ſui:de qbus dictū eſt in pncipio huius ps. x Patris orphanorū ꝛ iudicis viduaꝝ.i.a facie illius q eſt pater orphanoꝝ ꝛ iudex viduaꝝ. ꝓpum eni ipſius dei ē miſereri.orphani āt ꝛ vidue magis indigent diuina mīa q̄ alie pſone.ꝛ iō xp̄s ver⁹ deus dr̄ pater orphanoꝝ eos nutriendo.ꝛ iudex viduaꝝ.eas de iniurijs ſibi illatis q̄ eis ſolent inferri eo ꝙ nō p̄nt ſe defendere:vindicando. y Deus i loco ſancto ſuo. hoc ē in celo empyreo.lꝫ enim ſm̄ deitatē ſit vbiqꝫ p p̄ntiam:eſſentiā ꝛ potentiā.in celo tn̄ empyreo dr̄ eē ſpecialiter p glorie refulgētiam. ſm̄ etiā humanitatem aſſūptaꝫ ē ibi ſicut in loco ꝓpo ꝛ determiato. z Deus q inhabitare ꝛc̄.p quā pōt intelligi eccleſia triūphans.q: oēs ibi hitantes ſunt in caritate pfecta concorditer viuētes. Poteſt etiaꝫ domus dei dici eccleſia militās q̄ fuit valde vnanimis poſt aſcenſionem xp̄i ſub apl'is.ſm̄ ꝙ dicit̄ Act.4. Multitudinis aūt credentiuꝫ erat cor vnū ꝛ anima vna.nec quiſqꝫ eoꝝ q̄ poſſidebat aliquid ſuum eſſe dicebat:ſed erāt illis oīa cōīa. Et q: illo tp̄e multi de iudaiſmo ꝛ de gentib⁹ ad fidem xp̄i ꝯuertebant̄.vt hētur Act.2.ꝛ i plurib⁹ locis

ideo ſubdit. a Qui educit vinctos in fortitudine ꝛc. Circa qḋ ſciē dum qḋ dicit Aug. ſup Jo. Maius eſt iuſtificare impiū q̄ꝫ creare celū ꝛ terrā. ꝛ iō iuſtificare impiū ē opus magne fortitudīs. ꝛ maxime qn̄ tenet̄ in peccato ligat⁹ vinculo cōſuetudinis. ꝛ h̓ notat̄ cū dicit̄. Qui educit vinctos in fortitudine. ſed adhuc maioris fortitudinis ē q̄ aliquis nō ſolū p̄dicto mō ligat⁹: ſed ēt actu perſequēs fidem ꝯuertat̄: ꝛ de infidelitate educat̄: q̄lis fuit Paulus ꝛ plēs alij. ꝛ iō ſubditur.

b Similiter eos q exaſperāt. ſ. ꝯ xp̄ꝫ vbis ꝛ factis. ꝓpter qḋ dixit xp̄s paulo Act. 9. Saule ſaule qd me pſequeris: Sꝫ adhuc difficilius videt̄ q̄ aliq mortui in infidelitate ſeu mortali peccato reſuſcitētur: ꝛ ad fidē ſeu penitētiam reuertātur. ſicut fuit de iuuene reſuſcitato a ſcō Joanne euāgeliſta. ꝛ de illo q per ſuſpendiū ſe iterfecerat reſuſcitato a btō martino ꝛ de multis alijs diuina virtute ſic reſuſcitatis in noīe xp̄i. iō ſubdit.

c Qui bitant in ſe. tranſlatio hiero. ſic hꝫ. Educit vinctos in fortitudīe. increduli aūt hitauerūt in ſiccitatibus. ꝛ ſic eſt alius ſenſus talis. Increduli. ſ. in infidelitate obſtinati. Habitauerūt in ſiccitatib⁹. i. caruerūt humore virtutis ꝛ grē. d Deus cū egredereris. Hic ꝯñter adducitur exēplum ad ꝓpoſitū vel potius argumētum ex exēplo deductū q: mai⁹ fuit xp̄m in celū aſcēdere q̄ꝫ angelū in pſona dei loquēteꝫ ad dandū legē ſup montē ſynai deſcēdere. ꝛ ideo q: tūc facta fuit ſp̄alis grā pplō fideli. multo forti⁹ debuit in xp̄i aſcenſione fieri. ꝛ h̓ eſt qḋ dicit̄. De⁹ cū egredereris ꝛc. exeuntes de egypto quē p̄cedebat dn̄s p diem in colūna nubis. ꝛ p noctē in colūna ignis Exo. 13. e Cū p̄tranſires in deſerto. ſ. vſq; ad montem ſynai. f Terra mota eſt. q: mons ſynai videbat̄ tremere. g Etenīꝫ celi diſtillauerūt ꝛc. i. dei deſcēdentis in monte ſynai. q: nubes denſiſſima operuit monteꝫ ſynai Exo. 19. ex q̄ nube ſtillabāt pluuie. ex h̓ ꝯcludit. dicens.

h Pluuiā voluntariā ſegregabis ꝛc. i. multo magis eccl'iam tuā que ē hereditas tua empta tuo ſanguine irrigabis voluntarie pluuia grē tue. i Et infirmata ē. q: poſt aſcēſionem xp̄i eccl'ia in hierl'm collecta multas pſecutiōes ſuſtinuit. vt hr̄ Act. 8. ꝛ 9. k Tu vō pfecam. q: deus tantā virtutē cōtulit credentib⁹: q̄ ex illis pſecutiōib⁹ magis creuit ꝛ ꝯfirmata fuit fides catholica. l Animalia tua ꝛc. i. fideles tui q in plurib⁹ locis ſacre ſcripture dicūt̄ oues dn̄i ꝛ codeꝫ mō hic dicūt̄ aīalia ei⁹. ꝛ hoc modo accipit Ra. Sa. q: aīalia dei ſūt filij iſrael. m Paraſti in dulcedine ꝛc. i. populo catholico q fuit paup ꝛ abiect⁹ i p̄ncipio paraſti ad ſufficiētiā ſcḋꝫ q̄ dicitur Act. 4. Grā magna erat ī oīb⁹ illis: neq; n. q̄ſq̄ꝫ egens erat inter illos.

n Dn̄s dabit ꝛc. qḋ fuit tūc ipletū. ſꝫ q̄ dicit̄ Act. 4. Virtute magna reddebāt apoſtoli teſtīoniūꝫ reſurrectiōis dn̄i nr̄i ieſu xp̄i.

o Rex virtutū dilecti. traſla. hiero. hēt. Reges exercituū federabunt̄. q: p p̄dicatiōem aploꝝ aliorūq; diſcipuloꝝ xp̄i nō ſolū vulgares hoīes. ſed multi reges p̄ncipes ꝛ potētes fuerūt federati cum xp̄o per ſuſceptiōem fidei. ꝛ hoc ē qḋ dicit̄ hic. Rex virtutū. i. reges potētes. ꝛ accipit̄ hic ſinglare ꝓ plurali. ſicut Exo. 8. Venit muſca grauiſſima. i. multitudo muſcaꝝ. p Dilecti. i. facti ſunt dilecti ipſi⁹ xp̄i q eſt dilect⁹ pr̄is. ſm̄ q̄ dicit̄ Math. 3. Hic ē filius meus dilectus ꝛc.

q Et ſpeciei domus ꝛc. q: p̄ncipes ꝛ potētes cōuerſi ad fidem dederunt eccl'ie pcioſa donaria. ex q̄bus ornata eſt eccleſia. vt pꝫ in pluribus hiſtorijs ꝛ ſanctoꝝ legēdis. ꝛ hoc eſt qḋ dicit̄. Et ſpēi domus. hoc eſt ad ſpēm ꝛ decorem dom⁹ dei que eſt eccleſia ptinet.

r Diuidere ſpolia. hoc ē diuerſis eccleſijs ꝛ pſonis eccleſiaſticis diuidere p̄dicta donaria. Cōſeq̄nter oſtēditur q̄liter tpalib⁹ talib⁹ ſit vtendū cum dicit̄. s Si dormiatis. Ad cui⁹ intellectū ſciendū q̄ cleros grece idem ē q̄ ſors latine. colūba autem h̓ accipit̄ ꝓ eccl'ia q̄ frequēter colūba noīatur in canticis. pēne aūt huius columbe ſūt virtutes eā ad celeſtia eleuātes. dicit ergo. Si dormiatis. i. quieſcatis.

t Inter medios cleros. i. inter ſtatus eccleſie. ſ. militātis ꝛ triūphantis: qḋ fit qn̄ ſic vtunt̄ boīes bonis p̄ñtis vite: vt nō amittāt bona eterna: ſed magis acqrant. q: ſicut diuitie ipedimēta ſunt reprobis. ita ꝓbis ſunt adiumenta virtutis. vt dicit Ambro. ſup Luce. ꝛ ſic.

u Penne colūbe deargētate ſunt. q: p̄ñs vita ducit̄ i ꝯſcie puritate.

x Et poſteriora dorſi ei⁹. i. ſupiores ptes pennaꝝ q̄ ſunt ſup columbe dorſum. y In pallore auri. i. terminant̄ in pfecta caritate q̄ habet̄ in ſtatu pr̄ie. Conſeq̄nter oſtēdit p quoꝝ miniſteriū deus talia agit. cū dicitur. z Dum diſcernit cele. i. pater celeſtis.

a Reges. i. rectores. b Sup eā. i. ſup eccleſiam. qḋ fuit factū qn̄ deus decreuit mittere aplos ad diuerſas ptes orbis ad regendam ꝛ ordinādam eccl'iam. ad cui⁹ regimen ꝛ ordinatiōꝫ apl'i inſtituerūt p diuerſas ptes orbis epos ꝛ ſacerdotes: vt patꝫ ex eoꝝ geſtis. ideo ſubdit̄. c Niue dealbabunt̄ in ſelmon. ſelmon vno mō eſt ꝓpum nomē cuiuſdam montis. vt hr̄ Judi. 9. Alio mō ē nomē appellatiuū ꝛ ſignificat obſcuritatē. ꝛ ſic accipit̄ hic ab hebreis. ꝛ ſic eſt ſenſus hu⁹ lr̄e. Niue dealbabunt̄. i. ſup niuē dealbabunt̄. ꝛ ē modus loquēdi hebraic⁹. vn̄ ſupra ps. 50. vbi habem⁹. Sup niuem dealbabor. In hebreo hētur de niue albabō. i. pl⁹ q̄ nix. In ſelmon. i. illi q fuerūt in obſcuritate erroꝝ. q: p miniſtros eccleſie infideles ꝯuerſi ad fidē baptiçabant̄. ꝛ ſic q fuerant in obſcuritate erroꝝ ſup niuē dealbabant̄. q: maior ē dealbatio mentis q̄ꝫ corporis. q̄to ſp̄ualia corporalib⁹ pferunt̄. ꝛ q: ſic augmētata fuit eccleſia. iō ſubdit̄. d Mons dei mons pinguis. ꝛ incipit h̓ verſus ſequēs p̄cedenteꝫ i hebreo ꝛ i traſla. hiero. Et dicit̄ hic eccleſia mons pinguis pp abūdantiā gratie diuine in p̄mitiua eccleſia maxime. e Mons coagulat⁹. in hebreo ꝛ in traſla. hiero. hētur. Mons excelſus. ꝛ idem ſignificat. q: coagulatio hic accipit̄ ꝓut importat ꝓpoſitiōem ad rem aliquā p quam inaltat̄. Et dicit̄ eccleſia mons excelſus vel coagulat⁹. q: ſꝫ dictū ſaluatoris Math. 13. aſſimilat̄ grano ſinapis. qḋ cū ſit minimū: aſcendit arborem magnā. p fidei dilatatiōeꝫ ꝓpter qḋ de ea dicit̄ Iſa. 2. Erit in nouiſſimis diebus mons domus dei in vertice montiū ꝛc. f Ut qd ſuſpicamini ꝛc. pſalmiſta cōuertit ſmonem ad gentiles idola colentes in delubris ꝛ phanis. d. Ut qd ſuſpicamini. i. falſo creditis. g Mōtes coagulatos. i. loca ſalutis ext̄ eccleſiam eſſe. ſ. templa vr̄a ꝛ idola

h Mons in quo beneplacitum ꝛc. i. ille ſolus eſt vere mons coagulat⁹ ꝛ pinguis in quo beneplacitū eſt deo cohabitare. cuiuſmodi eſt eccleſia militans. vn̄ dicit ſaluator Math. vlti. Ecce ego vobiſcū ſum o'bus diebus vſq; ad cōſūmatiōem ſeculi. Et eccleſia triūphans in q̄ eternaliter cū ſanctis hitabit. iō ſubdit̄.

i Etenim dn̄s ha. in finē. in tran. hiero. hētur. In ſempiternū.

k Currus dei. Hic ꝯñter pſalmiſta inuitat angelos ad deferendum xp̄o aſcēdenti conſortiū. ad magnificentiam eni regis nō ſolū facit multitudo miniſtrantiū ſed ēt multitudo aſſociatiū. ſm̄ q̄ dicit̄ ꝓuer. 14. In multitudine ppl'i dignitas regis: i paucitate vō plebis ignominia p̄ncipis. Et pmo iuitat pſalmiſta angelos ad xp̄i aſcēdentis conſortiū. 2⁹ declarat eccleſie ꝓfectuꝫ. ibi. Benedict⁹ dn̄s. Circa pmū pſalmiſta ad ſuū ꝓpoſitū p̄mittit exēplum de multitudine angeloꝝ aſſiſtentium in datiōe legis. ſm̄ q̄ hētur Deut. 33. vbi dicitur. Dn̄s de ſynai venit. ꝛ ſubditur. Et cū eo ſanctoꝝ milia. i. angeloꝝ vt ibidem fuit expoſituꝫ. ꝛ hoc ē qḋ dicitur hic. Currus dei. dicunt̄ aūt angeli dei currus dei eo q̄ ſibi ſubſunt. ꝛ ꝓpter hoc dicitur in eis ſedere ſicut in curru vel in ſede. ſm̄ q̄ dicit̄ infra ps. 79. Qui ſedes ſup cherubin. l Decē milibus multiplex. i. duplicat⁹. vn̄ in hebreo legit̄. Bis decē milia milia letantiū: q: angeli ſancti ſemp laudant deū. m Dn̄s in eis ꝛc. i. aſſociat⁹ fuit p eos in legis datione ſup montē ſanctū ſynai. Et ex hoc arguit q̄ maior multitudo debuit eē in aſcēſu xp̄i. d. n Aſcendiſti in altū. i. in celū empyreum. o Cepiſti ca. i. accepiſti illos q in lymbo detinebant̄ captiui: cos tecū ad celeſtia deducēdo: qḋ fuit mai⁹ q̄ꝫ dare legē moſaicam. ꝛ ideo debuiſti hēre tecū maiorem angeloꝝ multitudinē. p Accepiſti do. in ho. i. accepiſti dona ſp̄us ſci a deo patre ſeu tota trinitate diſtribuēda hoīb⁹. i. ap'lis ꝛ alijs xp̄s diſcipulis in die pentecoſtes. Nec eſt p hoc intelligendum q̄ xp̄s hō in ſua aſcēſione accepit ſp̄um ſp̄um: cū ab inſtanti ꝯceptiōis

---

facit vni⁹ moris in domo. Qui educit victos i fortitudie: ſilr̄ eos q exaſperāt q hābitāt i ſepulchris. De⁹ cū egredereris i ꝯſpectu ppl'i tui: cūꝫ ptrāſires i dſerto. Terra mota ē: etenī celi diſtillauerūt a facie dī ſynai a facie dī iſrl'. Pluuiā voluntariā ſegregabis dē hereditati tue: ēt īfirmata ē: tū vō pfeciſti eā. Aialiā tua habitabūt i ea: paraſti i dulcedie tua paupi dē. Dn̄s dabit vbūꝫ euāgelizātib⁹: virtute mlta. Rex virtutū dilecti dilecti: ēt ſpēi domꝰ diuidē ſpolia. Si dormiatis itēr medios cleros pēnē colūbe deargentate: ꝛ poſteriora dorſi ei⁹ i pallorē auri. Dū diſcernit celeſtis rēges ſupēr eā niue dealbabūt i ſelmō: mōns dei mōs pinguis. Mōs coagulat⁹ mōs pinguis: ut qd ſuſpicamini mōntes coaglātos: Mōns i quo bn̄placitū ē deo hitare i eo: ēteni dn̄s hitabit i finē. Currꝰ dī dēcē mili b⁹ multiplex milia letātiū: dn̄ūs i eis i ſynai i ſcō. Aſcēdiſti i altūꝫ cēpiſti captiuitatē: accēpiſti do-

fuerit plenus ſpū gratie ⁊ veritatis Jo.i. Sed ꝓ tanto dicit̄ xp̄s
accepiſſe dona ſpūs ſcī in ſua aſcenſione. q2 ad declaratōem ſue
ꝑfecte glificatiōis ad dextrā pr̄is datus fuit ſcūs ſpūs in ſigno
viſibili apl'is. ꝓpter qđ dicit̄ Jo.7. Nondū erat ſpūs datus. q2
nondū erat ieſus glificat⁹. Et q2 ſpūs ſanct⁹ non ſolū datus fuit
ī ſigno viſibili apl'is qui iudei erāt. ſed ēt gentilib⁹. vt pꝫ Act.io.
de cornelio ⁊ amicis ei⁹. ⁊ in plurib⁹ alijs locis eiuſdē libri ⁊ de
alijs gētilib⁹. ideo ſubdit̄. a Eteni nō credētes ⁊c̄. q. d. ēt ꝑ
dona ſpūs ſancti fa
ctū ē q̄ gētiles nō
credētes. ſ. prius in
vnū deum: habitēt
dn̄m deū: ⁊ habitē/
tur ab eo. q2 ꝑ gr̄az
ſancti ſpūs ds̄ habi
tat in hoīs ⁊ hoīes
in deo. ſm q̄ dicit̄
.i. Joā. 4. Qui ma/
net in caritate ī deo
manet ⁊ de⁹ in eo.
⁊ iō li credentes pt
teneri noīatiue vl'
accuſatiue.
b Bn̄dict⁹. h̄ pn̄r
pſalmiſta enarrat
eccleſie ꝓfectū. qđ
fac̄ dupliciter vno
modo declarando
eius ꝓmotionē. alio modo aduerſarioꝝ fidei depreſſionem. z⁹
facit ibi. Verūtn̄ deus. Circa p̄mū dicit. Bn̄dict⁹ dn̄s die quot/
tidie. i. ꝑ ſingulos dies laudet̄ a fidelib⁹. ⁊ cā ſubdit̄ cū dicitur.
c Pro. iter ⁊c̄. ꝓmouēdo ecclā̄ de bono ī meli⁹ ad ſalutē electoꝝ.
Et q2 ſꝫ aplꝫ. i. Timo. z. De⁹ vl't oēs hoīes ſal. fi. ⁊ ad agnitōz ve/
tatis veīre. iō ſbdit̄. d De⁹ nr̄ ds̄ ſal. fa. q̄a ab eo ē ſal⁹ hoīuꝫ. ꝑdi
tio āt ex malicia eoꝝ ſm q̄ dr̄ Oſee. iꝫ. Perditio tua ex te iſrl'.
tm̄ mō ex me auxiliū tuū. e Et dn̄i dn̄i eximor. i. a morte.
q2 ſic ꝓpꝛiū ē dei ſaluos facere. ita ēt a morte culpe ⁊ gehēne fa/
cere declinare. Et notādū q̄ cū dr̄ h̄. Dn̄i dn̄i. nō ē nugatio. q2 ī
hebreo ſunt duo noīa. p⁹ eſt nomē dn̄i tetragāmaton: qđ ſignifi
cat dei purā ſubām. ſm ē adonai: qđ iportat dn̄iū. ⁊ ꝑ pn̄s reſpe
ctū ad creaturā. ⁊ ſic nō ē ibi nugatio q2 ſūt noīa a diuerſis ꝓpe
tatib⁹ īpoſita. ꝓp qđ Hiero. trāſtulit: dn̄i dei mortis egreſſus: q2
vbicūq3 ponit̄ noīe dn̄i tetragāmaton qđ ē ieffabile. Hier. trāſ/
fert hoc noīe dn̄s. ⁊ iō ꝓ adonai trāſtulit dei. f Veruntn̄. h̄
pn̄r declarat̄ aduerſarioꝝ fidei deiectio. ⁊ p̄io q̄ntū ad iudeos.
z°. q̄ntū ad gētiles tyrānos. ibi. Increpa feras. Pria ī duas. q̄a p̊
pōit̄ iudeoꝝ deiectio. z°. xp̄ianoꝝ exultatō. ibi. Preuenerūt. Cir
ca p̄mū dicit: Verūtn̄ ds̄ cō. ⁊c̄. q. d. q̄uis ds̄ velit oēs ſaluos fi
eri. tn̄ vult capita inimicoꝝ ſuoꝝ pūiri ſꝫ ordinē iuſticie ſue: cui⁹
fuerūt ſacerdotes ⁊ p̄ncipes iudeoꝝ. vt habet̄ ī textu euāgelio/
rum. g Verticē capilli ꝑam. ⁊c̄. i. ciuitatē hierl'm q̄ erat ca/
put regni iudee. ⁊ dr̄ vertex capilli. i. capilloſus. q̄a ꝓpter muros
⁊ turres eā circūdātes videbat̄ iexpugnabilis: ſic̄ vtex capillo/
ſus dr̄ fortis ⁊ tn̄ fuit deſtructa ⁊ icēſa a romāis ꝑp pctā iudeoꝝ
eā inhītantiū. Modus āt deſtructiōis ei⁹ ſubdit̄. cum dicitur.
h Dixit dn̄s ⁊c̄. Ad cui⁹ intellectū ſciēdū q̄ iudea ī q̄ metropo
lis erat irl'm ē ſita ex vna ꝑte ſup iordanē fluuiū: iuxta quē ē ter/
ra baſan: vt pꝫ ī libro Numeroꝝ. ⁊ ex alio latere ſup mare me/
diterraneū. Veſpaſian⁹ āt miſſus a nerone ꝯ iudeā aggregauit
ſibi exercitū ex vtroq3 latere. ſ. ꝑ terrā baſan ⁊ ꝑ mare. ⁊ h̄ ē qđ
dr̄. Dn̄s dixit. q2 ex diūa diſpoſitōe facta ē deſtructio iudee ī vl
tiōez mortis xp̄i. ſic̄ p̄dixerat ſaluator Luc. i9. c. Ex baſan ꝯuer/
tā: ꝯuertā ī ꝓfundū maris. i. ꝯuertā exercitū ꝯtra iudeā ex ꝑte
terre baſan ⁊ ex ꝑte maris. i Vt itingat̄ pes tuus ⁊c̄. q2 in
deſtructōe irl'm tāta fuit occiſio iudeoꝝ: q̄ pedes ābulātiū tin
gebāt̄ ī ſanguīe. ⁊ canes ſꝫ ſuū appetitū poterāt ſanguinē occi/
ſoꝝ lingere. A p̄n°. n. belli vſq3 ad finē fuerūt decies cētena mi/
lia iudeoꝝ occiſi. ut dicit Joſephus lib. de iudaico bello. cā aūt
tāte occiſionis ſubdit̄. cū dr̄. k Viderūt īgreſ. tu. ds̄. iudei
.n. viderāt ꝓceſſū xp̄i ꝑ terrā coꝝ p̄dicādo: ⁊ miracula faciēdo.
⁊ iō erāt magis puniēdi tanq̄3 excuſatiōz ſui ſceleris n̄ hn̄tes ꝓ/
pter qđ dicit ſaluator Jo. i5. c. Si opa nō feciſſem in eis q̄ nemo
ali⁹ fecit peccatū nō hērent. nūc autem viderūt ⁊ oderunt ⁊ me
⁊ pr̄em meum ⁊c̄. Et ibidē p̄mittit̄. Si nō veniſſem ⁊ locut⁹ eis
nō fuiſſem. peccatum non hērent. nūc autem excuſationez non
hn̄t de pctō ſuo l Ingreſſus dei ⁊c̄. in hoc pſalmiſta confi/
tetur deitatem xp̄i ⁊ ei⁹ humanitatē in qua deſcēdit a dauid. ⁊

na in hoīb⁹. Etēni nō credētes ī
habitare dn̄ū deū. Bn̄dictus
dn̄s die quotidie: ꝓſpēꝝ iter faci
et nobis ds̄ ſalutariū nr̄oꝝ. De
us noſter deus ſaluos faciendi:
ēt dn̄i dn̄i exit⁹ mortis. Verūtn̄
ds̄ ꝯfriget capita inimicoꝝ ſuo/
rū: verticē capilli p̄ambulātiū ī de
lictis ſuis. Dixit dn̄s: ex baſan
ꝯuertā: ꝯuertā ī ꝓfūdū maris. Vt
intigāt pes tu⁹ ī ſāguie tuo: lin/
gua canū tuoꝝ ex inimicis ab ipo
Viderūt igreſſus tuos ds̄: igreſ
ſus dei mei regis mei q̄ui ē ī ſācto
Preūenerūt pricipes coniūcti
pſallētib⁹: ī medio iuuēcl'aꝝ tym
paniſtriaꝝ: In ecclijs bn̄dicite
deo: dn̄o de fōtib⁹ iſrl'. Ibi beni
āmin adoleſcētulus: ī mentis ex/
ceſſu. Principes iuda duces eo
rū: principes zabulon ⁊ pricipes
neptalim. Mandā deus virtuti
tue: ꝯfirmā hoc deus qđ opat⁹
es in nobis. A templo tuo in hie
ruſalem: tibi offerent reges mu
nera. Increpā feras ārundinis.

alijs regib⁹. m Qui eſt ī ſancto. i. in celo eſt empyreo ſanctis an/
gelis ⁊ ſpiritib⁹ appropriato. n Preuenerunt. Hic conſequēter
ponit̄ xp̄ianoꝝ laudatio q̄ ꝓceſſit non ex celo vindicte ſed diuine iu/
ſtitie. cū dicit̄: Preuenerunt. Circa qđ ſciendū q̄ anteq̄3 venirēt ro/
mani ad deſtruendaꝫ irl'm ⁊ terrā ī circuitu: xp̄iani ibidē exiſtentes
monitu angeli trāſierunt in regnū agrippe: qđ erat cōfederatum ro/
manis ꝓut habet̄ in eccl'iaſtica hiſtoria. ⁊ h̄ eſt qđ dicit̄. Preuenerūt
pricipes. i. apl'i ⁊ alij principales īter xp̄anos. q2 ſicut dictū eſt: ꝑuene
rūt deſtructionē terre ī
de recedēdo ad regnuꝫ
agrippe trāſeundo. vbi
cum alijs fidelib⁹ īſiſte/
bant diuinis laudib⁹. iō
ſubdit̄. o Coniūcti
pſallētib⁹ ⁊c̄. i. virginuꝫ
deuotaꝝ. q2 a pricipio ec
cleſie aliq̄ virgines fue/
rūt deo ꝯſecrate. ſic̄ par
tꝫ de ſācta tecla ⁊ de plu
rib⁹ alijs. vt magis pate
bit ifra. ⁊ vocant̄ h̄ tym
paniſtrie: nō q2 vterent̄
tympāis materialib⁹. ſꝫ
q2 cū apl'is inſiſtebāt di/
uinis laudib⁹. ⁊ hoc mō
beat⁹ Aug⁹ virginē ma
riā noīat tympaniſtriaꝫ
ī ſmōe de natiuitate ipſi/
us. d. Audite igit̄ quēadmodū tympaniſtria nr̄a cantauerit. ait eniꝫ.
Magnificat aīa mea dn̄m ⁊c̄. p In ecclijs benedicite ⁊c̄. hoc di
cit. q2 apl'i ⁊ primi diſcipuli xp̄i fuerunt de populo iſrl'. vt patet ex de
curſu euāgelij ⁊ ab iſtis tanq̄3 a fontib⁹ originata ē deuotio laudis in
eccl'ijs. q Ibi beniamin. i. paul⁹ qui fuit de tribu beniamin ſm
q̄ dicit Ro. ii. q̄ ꝯuerſus ad fidē iūxit ſe cū alijs fidelib⁹: vt habetur
Act. 9. r Adoleſcētulus. q2 ſꝫ veritatē adhuc erat adoleſcēs q̄n̄
fuit ꝯuerſus. vnde dr̄ Act. 7. Et teſtes depoſuerūt veſtimēta ſua ſec⁹
pedes adoleſcētis qui vocabat̄ ſaulus. ⁊ ſatis cito poſt fuit ꝯuerſus.
Vel dr̄ adoleſcentul⁹. q2 inter alios apl'os fuit vltio ad fidē vocat⁹.
s In mentis exceſſu. q2 fuit rapt⁹ vſq3 ad tertiū celū. vt habetur. z.
Cor. iz. t Principes iuda duces coꝝ. dn̄s. n. nr̄ ih̄s xp̄s fuit de tri
bu iuda ſm carnem. vt habet̄ Ro. i. ⁊ per ꝯn̄s. Jacobus Joannes ſi
mō ⁊ iudas ⁊ iacob⁹ minor ei⁹ cognati germani fuerunt de eadeꝫ tri
bu. vt videt̄. ⁊ iſti fuerūt cum alijs apl'is duces xp̄ianoꝝ. In tranſla/
tione Hiero. habet̄. Principes iuda ī purpura ſua. q2 ꝓpter xp̄m ſu/
ſtinuerunt martyriū ſuo ſanguine purpurati. ⁊ lꝫ iohānes nō trāſie/
rit ꝑ gladiū. tn̄ paratus fuit ſuſtinere martyriuꝫ q̄n̄ fuit miſſus ī fer/
uentis olei doliū: ꝓpter qđ dicit. Aug⁹ libro de bono cōiugali. Nō eſt
ipar meritū martyrij in iohāne q̄ paſſus nō eſt. ⁊ ī petro paſſus eſt.
u Principes zabulon ⁊ pricipes neptaliꝫ. iſte due trib⁹ acceperunt
ſortes ſuas ꝓ magna ꝑte ī galilea. vt habet̄ in Joſue. de q̄ fuerūt plu
res diſcipuli xp̄i. vn̄ vocabant̄ galilei. Act. i. ⁊ z. ⁊ ideo de tribu zabu
lon ⁊ neptaliꝫ fuerunt ibi aliqui. x Manda deus virtuti tue. v/
bum eſt pſalmiſte loquētis in perſona primitiue eccleſie. ⁊ ē ſenſus
Manda deus virtuti tue. i. poteſtati angelice que tua mādata exe/
quitur. ſcilicet vt ꝓtegat nos ⁊ defendat: qđ tunc fuit factuꝫ. q2 ſicut
dictuꝫ ē: eccleſia fideliū de monitu angeli trāſiuit ad agrippe regnū
tanq̄3 ad locū ſecuruꝫ. Item tūc petrus fuit educt⁹ de carcere ꝑ an/
gelus Act. iz. y Confirma hoc deus qđ operatus es ī nobis. nos
docēdo ⁊ reſurrectiōꝫ tuā manifeſtando. ⁊ ſpiritū ſanctū nobis mittē/
do. z A templo tuo in hieruſalē. q2 in illo templo xp̄s frequēter
docuit. ī monte etiā ſyon in quo erat templuꝫ ſup apl'os alioſq3 diſci
pulos ſpirituꝫ ſanctū miſit. ſm q̄ dicit Hiero. in epiſtola ad Pauli
nuꝫ de oībus ſacre ſcripture libris. a Tibi offerent reges mune
ra. ꝑ hoc. n. q̄ xp̄s apl'os alioſq3 diſcipulos ſic cōfirmauit q̄ ꝯſtanter
fidem p̄dicauerunt ꝑ orbē: multi reges cōuerſi dederūt multa ⁊ ma
gna munera ad edificationē eccleſiaꝝ ⁊ ſuſtentationē pauperꝝ xp̄ia
noꝝ amore xp̄i. ſic̄ patet ex geſtis apl'oꝝ ⁊ aliorꝫ xp̄i diſcipulorum.
b Increpa feras. Hic ꝯn̄ter iuehit̄ pſalmiſta ꝯ gētiles tyrānos: iter
quos maiores fuerūt īꝑatores romani ⁊ eoꝝ prefecti: qui conati ſūt
fidē catholicā deſtruere: vt patet de nerone: dōitiano: decio: diocle/
ciano ⁊ valeriāo ⁊ multis alijs. ⁊ q̄ntū ad h̄ dicit. Increpa feras. ⁊ vo/
cat p̄ncipes romanos feras. q2 dabāt feris martyres deuorandos: ꝑ
ut patet ī multis martyrū geſtis. c Arundinis. arundo. n. vento
mouet̄. ⁊ ita p̄ncipes romanoꝝ vēto vane glorie mouebāt̄. vel q2 ad
quēlibet errorē idolatrie de facili cōuertebant̄. ſm q̄ dicit Leo pa
pa ī ſmone ſanctoꝝ petri ⁊ pauli. de roma q̄ magnā credebat ſe fe/
ciſſe religionē. cū nulli⁹ gētis reſpuiſſet falſitatem. Et bene dicit. In

crepa feras ꝛc̄.q₂ pſalmiſta ꝓuidit. Cōſtantinū impatorem poſt mul
tam ſtragem chriſtianorum a deo lepra percutiendum ꝛ a princip/
bus apl'orum petro ꝛ paulo increpādum. ꝛ ſic ad fidē ꝯuertēdum: vt
hētur in geſtis beati ſilueſtri. a Cōgregatio tauroꝝ ꝛc̄.i.ꝑncipes
romani ꝙ vocati ſunt fere ꝓpter crudelitatē. Congregatio tauroꝝ i
vaccis ppl'oꝝ.cōparāt̄ eni tauris domeſticis.qđ notat̄ ꝑ hoc qđ dici
tur. In vaccis ppl'oꝝ.q₂ tauri indomiti nō ſunt ſic cōgregati cū vac/
cis boūm. ꝛ rō hui⁹ cōparationis.q₂ non ſoluꝫ conabant̄ ſubuertere

cōgregatiō tauroꝝ in vaccis po/
puloꝝ:]vt ēxcludāt ēos ꝙ ꝓbati
ſūt argēto. Diſſipā gētes q̄ bella
volūt: venient legāti ex egypto:
ēthiopia ꝓueniet man⁹ ēius dō.
Rēgna terre cātatē deo: pſallite
dn̄o. Pſallitē deo ꝙ aſcēdit ſuꝑ

xp̄ianos ꝑ tormēta tāꝙ̄
fere.ſed ēt ꝑ blandimē/
ta tanꝙ̄ tauri domeſtica
ꝓmittēdo eis honores
diuitias ꝛ ſilia. dū tamē
vellent recedere a fide
xp̄iana. vt pꝫ ī mlt'i mar
tyrum geſtis.iō ſubdit̄.
b Ut excludāt.ſ.a veri
tate fidei. c Eos ꝙ ꝓ/
bati ſunt argēto.i.magis
probati in fide ꝙ̄ argen/
tum in fornace. d Diſſipa gentes q̄ bella volūt.iſte gētes ſūt ro/
mani ꝙ ꝑ bella totū orbem ſibi ſubiugauerūt. e Ueniēt lega. ex
egypto.hoc ꝯñter pōt exponi de philone ꝙ cum ſocys ſuis de alexan/
dria egypti fuit miſſus legatus ad impatorem claudiū. ꝛ tunc ꝯ̄xit fa
miliaritatē cū petro apl'o rome exn̄ti. ꝛ reuertēs alexādriā eccl'iam
ſancti Marci ꝯgregatā honorauit: ꝛ in libris ſuis magnifice cōmen/
dauit: ꝓut ſcribit̄ in libro illuſtriū viroꝝ. f Ethiopia ꝑ.ma.eius
deo. Ethiopia eni ē iuxta egyptū. ꝛ citius ꝛ vniuerſalius fuit cōuerſa
ad xp̄m ꝙ̄ egyptus.vꝫ ꝑ btūm Matheū aplm.qui veniēs ad illā ꝓ/
uinciā baptizauit regē ꝛ eius filiū: quē a morte ſuſcitauerat ꝛ filiam
ei⁹ ephigeniā virginē xp̄o ꝯſecrauit: ꝛ eam ducētis virginib⁹ p̄fecit: ꝛ
ppl'm regni ꝓ maiori ꝑte baptizauit. vt hētur in p̄dicto libro illuſtriū
viroꝝ. ꝛ hoc eſt qđ dicit̄. Ethiopia ꝓueniet.ſ.egyptum.
g Manus ei⁹ deo.i.dare deo man⁹ ꝑ ꝯfederatiōem ad xp̄m. Confe/
deratio eni in plurib⁹ locis ſacre ſcripture dicit̄ dexteraꝝ datio.q₂ ho
mines fedus inientes in multis ꝑtib⁹ dant inuicē dexteras manus.
h Regna terre. Hic vltimo pſalmiſta iuitat hoīes ad pſallendū deo
aſcēdenti.d. Regna terre.i.hītantes in oīb⁹ regnis terre.
i Cantate deo. ipm deuote laudādo. k Pſallite deo ꝙ aſcendit
ſuꝑ celū celi.i.ad extremitatē celi empyrei qđ ē excelſius īter celos.
l Ad orientē.hoc dr̄ q₂ xp̄s aſcēdens in celū aſcendit de monte oliue
ti.vt hētur Act.i.ꝙ mons ē in orientali ꝑte iuxta hierl'm: in q̄ ꝯpletū
fuit myſteriū redēptionis humane. m Ecce dabit voci ſue ꝛc̄. Ꝥ
cōiter exponit̄ de voce q̄ xp̄s ſuſcitabit mortuos a ſepulchris i fina/
li iudicio.ſed vt cōtinuet̄ lr̄e. p̄cedentib⁹ pōt exponi de voce p̄dicati/
onis apl'oꝝ aliorūꝙ̄ diſcipuloꝝ xp̄i ꝙbus xp̄s aſcendens p̄cepit p̄dica
re ꝑ orbem euāgeliū. ſm ꝙ hētur Marci vlt. Euntes in mundū vni/
uerſum p̄dicate euāgeliū oī creature. Et huic voci q̄ dicit̄ vox xp̄i: eo
ꝙ fuit de ei⁹ mandato. Dedit vocē virtutis cōfirmādo p̄dicationem
eoꝝ miraculis. vñ ibidem ſubdit̄. Illi aūt ꝓfecti p̄dicauerunt vbiꝙ̄
dn̄o coopante ꝛ ſermonē confirmāte ſequētibus ſignis.
n Date glo. deo ſuꝑ iſrl'.i. ꝓpter bona q̄ fecit iſrl'.ꝑ quē notat̄ ppl'us
xp̄ianus cui facta ſunt bñficia p̄dicta. vñ dicit apl's Ro.z. Nō enim
ꝙ in manifeſto iude⁹ ē: neꝙ̄ q̄ in manifeſto in carne ē circūciſio: ſed ꝙ
in abſcōdito iude⁹ eſt: ꝛ circuncíſio cordis in ſpiritu non littera.
o Magnificentia ei⁹ ꝛc̄. qđ exponit̄ ab aliꝙb⁹ de nubib⁹ materiali/
bus ex ꝙb⁹ ꝓcedūt pluuie: coruſcatiōes ꝛ tonitrua: ꝑ que apparet ho
minib⁹ ꝑtās dei ꝛ ei⁹ magnificētia. Sꝫ vt cōtinuet̄ lr̄a. videt̄ melius
exponi de apl'is aliyſqꝫ diſcipulis ad p̄dicandū miſſis. de ꝙbus dicitur
Iſa.60. Qui ſunt hi ꝙ vt nubes volant. Ex iſtis eni nubib⁹ ꝓceſſerūt
pluuie ſacre doctrine ſm il'ud Deut.3z. Cōcreſcat vt pluuia doctrina
mea. ꝛ tonitrua annūciando errorē diuinoꝝ iudicioꝝ. ꝛ coruſcatiōes
miraculoꝝ. ꝑꝑ qđ ſubdit̄. p Mirabilis d̄s i ſcīs ſuis. q₂ ꝑ eos fe/
cit mirabilia: cecos illuminādo leproſos mūdando: mortuos ſuſcitā/
do ꝛ cōſimilia. q Deus iſrl'.i.ppl'i xp̄iani: ſicut ſupra expoſitū eſt.
r Ipſe dabit virtutē. opandi p̄dicta. s Et forti. ad tolerādū cō/
ſtanter illata ſibi tormēta: ſicut pꝫ in martyrib⁹. t Plebis ſue.i.
ppl'o xp̄iano. ꝛ ꝑꝑ bñficia p̄dicta fidelib⁹ collata ponit̄ in fine ꝓ gr̄a/
rum actiōe. u Benedict⁹ d̄s. in donis ſuis i ſecula ſeculoꝝ amen.
nō miret̄ aliꝙs ſi totiēs i expōne hui⁹ ps. vſus ſuꝫ ſenſu metaphorico
q₂ aliter nō pōt fieri. Uñ Ra.Sa. exponēs iudaice tm̄ vel plus vtit̄
ꝓphete.n. cōiter ꝑabolice loquunt̄. ¶ In ps.67. Exurgat d̄s. vbi dr̄
i poſtil. Qui aſcēdit ſuꝑ occaſū. In heb. hr̄ araboth. ADDITIO.

Araboth in heb. ꝓꝑe ſignificat occaſū. vñ q₂ ꝑmū celū mobi
le ꝓut cōiter tenetur mouet celos iferiores motu diurno ab
oriēte in occidentē: iccirco illū celū vocat̄ apud eos araboth
.i.tendēs ad occaſū: q₂ ſm ph'm motus denoiat̄ a termio ad quē: ꝛ q₂
ꝓut cōiter tenet̄ in corporib⁹ celeſtib⁹ ē alius mot⁹ tendens ab
occidēte i oriētem: ꝛ ē mot⁹ ꝓꝑus ſolis ꝛ planetaꝝ: ꝛ ēt ſtellarū
fixaꝝ: ꝙ mot⁹ dꝫ denoiari orientalis.ſ.a termino ad quē ꝛc̄. De
illo pōt intelligi illud qđ ponit̄ in fine pſalmi. Qui aſcēdit ſuper
celos celoꝝ ad orientē: ita vt ꝑ iſta duo intelligat̄ ad lr̄aꝫ ꝙ xp̄s
aſcēdit ſuꝑ oēs celos corꝑales nō excludēdo ꝙn aſcenderit alti⁹
nō eni dixit ꝙ aſcendit in occaſū vel in orientē. ſꝫ ſuꝑ occaſū ce/
los celoꝝ ad orientē. Cū aūt dicit. Aſcēdiſti in altū ꝛc̄. intelligē/
dum ē de ſūma al/
titudine q̄ attingit
ad ſeſſioneꝫ a dex/
tris p̄ris: q̄ ē ſūma
altitudo: ad quam
nā hūana attigere
poſſit. qđ declarat̄
cū ſubdit. Accepi/
ſti dona in hoīb⁹: i/
de.n. xp̄s hūit acci/
ꝑe dona ſp̄us ſancti
hoīb⁹ diſtribuēda.

celū celi: ad oriēteꝫ. Eccē dabit
voci ſue vocē virtutis:] dāte glo
riam deo ſuper iſrael: magnificē
tiā ei⁹ ꝛ virtus ei⁹ in nubibus.]
Mirābilis d̄s i ſāctis ſuis: deūſ
iſrael ipſē dabit v̄tutē ēt fortitu
dinē plēbis ſue: bñdictūs deus.

¶ In eo. ps. vbi dr̄ i poſtil. Et accipit̄ h̄ ſingulare ꝓ plurali.
Tranſlatio hiero. in hoc loco ē ꝓꝑa ADDITIO.
ſicut i heb. iō nō oꝫ vt accipiat̄ ſingulare ꝓ plurari: nec
i hebreo in hoc loco hūtur v̄ba q̄ ſonēt noiat'r vel ꝑtici/
pialiter: dicͤcti: ſꝫ poti⁹ v̄baliter.ſ. federabunt̄: federabunt̄ ſeu
amicabunt̄: ꝛ ē ſenſus ꝙ multi reges vel p̄ncipes cateruati vel
ſucceſſiue cōfederarent̄ ꝛ amicarent̄ cū fidelib⁹ xp̄i fidē ſuſcipi
entes. Conſequenter vbi dicit̄. Et ſp̄ei dom⁹ diuidere ſpolia. In
heb. hr̄. Et ſpēs domus diuidit ſpolia. ꝛ ſpēs domus vulgariter
inter hebreos dicit̄ vxor. vñ idem eſt ac ſi dicat ꝙ ſpēs domus
.i. eccl'ia q̄ eſt ſponſa xp̄i diuidet ſpolia p̄ncipū ꝛ potētuꝫ: eo mō
quo dicit̄ in poſtil. ¶ In eodem ps. vbi dicit̄ in poſtilla. Niue
dealbabuntur in ſelmon. ADDITIO.

Hoc nomē ſelmon appellatiue ſumptū i hebraico ſigni/
ficat vmbrā q̄ nō ſemꝑ accipit̄ ꝓ obſcuritate vel erro/
re: ſꝫ ſepe ſignificat gr̄e defenſaculum. vt ibi. Scapulis
ſuis obumbrabit tibi: ꝛ Luc.i. Uirtus altiſſimi obumbrabit ti/
bi. Unde ſm glo. q₂ fit ex corꝑe ꝛ lumine: lumē eſt v̄bū. caro xp̄i
eſt corpus: acceſſit lumē corpori.i. v̄buꝫ carni: ꝛ ſic cātur q̄dam
vmbra ineffabilis q̄ eccl'ia ꝓtegit̄: ꝛ ſic eccleſia dicitur ſelmon
.i. mons vmbraculoſus. in q̄ dealbabūt̄ hoīes ꝑ remiſſionē pec
catoꝝ: de quo ſelmon ſtati ſubdit. Mons dei mons pinguis. de
quo Iſa.z. ꝛ michee.3. In nouiſſimis dieb⁹ erit mons dom⁹ dn̄i
ſuꝑ v̄ticem montium. ꝓut in poſtilla. ¶ In eo. ps.67. vbi dici
tur in poſtil. Uiderūt ingreſſus tuos d̄s. ADDITIO.

Hebraica v̄itas hꝫ. Uiderūt greſſus tuos de⁹ greſſus dei
mei: qđ melius videt̄ adaptari ꝓpoſito: ꝙ̄ trāſlatio nr̄a
q̄ dicit vtrobiꝙ̄ ingreſſus. Nā iudei ꝓꝑe loquēdo nō vi
derunt ingreſſum xp̄i in terra ſeu i mūdo lꝫ viderunt ei⁹ ꝓgreſ/
ſum ſeu ꝓceſſum ꝑ ſuos effectus. Pſalm⁹. LXVIII.

a Saluum me fac d̄s. Huic ps. ꝑmittit̄ talis titulus in he/
breo. Ad victoriā ſuꝑ roſas dauid. In trāſla. v̄o Hiero.
ſic hr̄. Uictori ꝓ lilys dauid. ꝛ eſt eadē ſn̄ia vtrobiqꝫ. ꝑ
hoc aūt ꝙ dicit̄: ad victoriā vel victori ſignificat̄ conat⁹ leuita
rum in cantādo: ſicut freq̄nter dictuꝫ eſt. Per roſas aūt ſm he/
breos intelligunt̄ fily iſrl' ꝙ fuerunt ppl's a deo elect⁹. ꝛ ſm eos
ydem itelligunt̄ ꝑ lilia. q₂ vbicūqꝫ in ve. te. Hiero. trāſfert liliū
vel lilia in plurali. Hebrei dicūt roſam vel roſas. vt dcm̄ eſt ſu/
pra ps.44. Fily aūt iſrl' fuerūt in afflictōe poſiti in captiuitate
babylonica ꝛ in captiuitate ꝑ romanos in q̄ ſunt adhuc: q̄s ꝓui/
dit dauid. ꝛ ideo fecit hūc ps. ad lr̄am: vt dicūt: orans ꝓ liberati
one eoꝝ. quā liberatiōem aliꝙ hebrei referūt ad captiuitatē ba
bylonicā. aliꝙ ad iſtā in q̄ ſunt. Aliꝙ expoſitores ēt catholici re/
ferunt hoc ad liberatiōem ipſius dauid ꝛ viroꝝ ei⁹ de ꝑſecutōe
ſaulis. Et hec expoſitionū variatio videt̄ q̄dam a v̄itate deuia/
tio. ꝑꝑ qđ Aug. ꝛ Caſſidorus dicūt ꝙ h̄ ps. ad lr̄aꝫ loquit̄ de xp̄o
cui⁹ myſteria pleni⁹ ceteris ꝓphetis dauid ꝓuidit ꝛ expꝛſſius ſcri
pſit. ſicut pleni⁹ fuit dictū in p̄ncipio hui⁹ libri. Et iō ꝓuidēs paſ
ſionem xp̄i in ſe ꝛ i mēbris futurā fecit hunc ps. qđ pōt declara
ri ꝑ ſcripturā no. teſta. Saluator eni Io.15. de ſeipſo dicit. Ut i/
pleatur ſmo ꝙ in lege eoꝝ ſcript⁹ eſt. Qm̄ odio habuerunt me
gratis. ꝛ ſic qđ dicit̄ in hoc ps. Multiplicati ſunt ſuꝑ capillos ca
pitis mei ꝙ oderūt me gratis. dicit impletuꝫ ad lr̄am in ſeipſo.
Sil'r Paulus apl's Ro.11. allegat qđ hr̄ in hoc ps. Fiat mēſa eo/
rum corā ipſis in laqueū ꝛc̄. dictū ad lr̄am de iudeis excecatis:
eo ꝙ ꝑſecuti ſunt xp̄m. Item Ro.15. qđ hr̄ infra. Et opprobria
exprobrātiū tibi ceciderūt ſuꝑ me. dicit dcm̄ eſſe ad litterā in

pſona xpi. Itē Jo.2.ſcribiť ꝙ cū xps facto flagello de funiculis eieciſſet emētes ꝛ vendētes de templo recordati ſunt diſcipuli ei⁹.qꝛ ſcriptū eſt.zel⁹ domus tue comedit me. Et ꝑ hoc inſinuat euāgeliſta ꝙ hec ſcriptura q̄ hētur in hoc ps.tunc ad lr̄am fuit ipleta de xpo.ꝑꝑ qd̄ dicit Aug.de hoc ps. qꝛ xps hic loquiť oīno dubitare nō ꝑmittimur. Hic eni v̄ba illa expreſſa ſunt:q̄ in eius paſſione cōpleta ſunt. apl̄i ēt loquētes de xpo teſtionia et iſto ps.dederūt. Quis aūt deuiet a ſentētijs eoꝝ: aut qs agn⁹ nō ſeqͥt arietes? Igiť ſʒ hūc ſenſū ps.iſte diuidiť in tres ptes qꝛ pͥo dauid loqͥť i ꝑſona xpi ꝛ corporis ei⁹ myſtici petit a penis liberatiōeʒ 2°. ꝑdicit iudeoꝛuʒ punitionē.ibi: Fiat mēſa coꝝ.3°. cōuertit ſe ad dei laudationeʒ.ibi. Laudabo. Prima in duas. qꝛ p̄ ponit penarū explicatio.2°. petiť liberatio. ibi. Ego vo orōneʒ. Prima adhuc in duas.qꝛ p̄ ponūť pene illate factis.ſecundo verbis.ibi. Quoniā ꝓpter te. Prima adhuc in duas.quia primo plangiť penaꝝ illatio.2°. inferentium multiplicatio.ibi. Multiplicati ſunt. Circa pͥmū diciť. Saluuʒ me fac de⁹.ſ.a penis illatis. b Qm̄ intraue.aq̄ ꝛc̄.ꝑ aq̄s itelliguntur ꝑſecutiōes ſeu ꝑſequētes.ſʒ ꝙ dᷣ Iſa.8. Adducet dn̄s ſuꝑ eos aq̄s fortes ꝛ multas regē aſſyrioꝝ. Et iō hec lr̄a pōt itelligi de capite xpo.qꝛ ꝑſecutōes iudeoꝝ intrauerūt vſqꝫ ad aīaʒ ei⁹.i.vſqꝫ ad ſeparatōem aīe a corpore.ꝛ de corpe ei⁹ myſtico.qꝛ Stephanū ꝛ Jacobū ꝛ plr̄es alios occiderūt. c Infix⁹ ſum i limo ꝓfundi.hoc ēt itelligi pōt de xpo capite rōne ſue ſepulture.qꝛ fuit poſit⁹ intra terraʒ. Similiter de fidelibus ſuis:quoꝝ multi fuerūt in carcerib⁹ recluſi.vt hētur in actib⁹ aploꝝ. 8.c. ꝛ alijs plurib⁹ locis. d Et nō eſt ſub.i.diuitie.qꝛ xps ēt ꝓpͥis veſtib⁹ ſpoliatus fuit poſit⁹ in cruce:vel aliter. Non eſt ſubā.i. virtus ſubſiſtendi in corꝑe mortuo ꝛ ſepulto.ꝛ loquiť de virtute naturali nō de diuina q̄ nō fuit a corpore ſeparata.

Ueni in altitudinē maris.i.in ꝓfundū ꝑſecutōis:q̄ noīe aquaruʒ deſignať.vt ſupra dictū eſt.q̄libʒ aūt ꝯgregatio aquaꝝ mare vocať in hebreo. f Et tempeſtas demerſit me.i. acerbitas paſſionis ex q̄ obijt i cruce. g Laboraui clamās.ſ.i cruce:qñ voce magna clamās emiſit ſpūm Math.27.

Rauce facte ſunt fau.mee. Raucedo eni cātur ex ſiccitate humoꝝ in faucib⁹ ꝛ arterijs.xps aūt in paſſione multos humores emiſit de corpore: vtpote in ſanguineo ſudore.de quo habetur Luc.22. In flagellatiōe:in corone ſpinee ipoſitione ꝛ in manuum ꝛ pedum tranſfixione. i Defecerunt oculi mei.quia oculi ei⁹ corꝑales in morte fuerunt extincti.

Dū ſpero in deū meū.qꝛ certitudinal̄r expectabat gl̄iam ſui corꝑis in reſurrectiōe:q̄ facta ē diua virtute. l Multi.ſūt. h ꝯn̄ter xps hō plangit aduerſantiū multiplicatiōem.d. Multiplicati ſūt ꝛc̄.modus ē loquēdi ad deſignandū magnā aduerſantiuʒ multitudinē. m Qui ode.me gra.i.ſine cā cū ꝯ̄rio deberent eū diligere ꝓpter bona q̄ fecerat eis veritatē docēdo ſanitates donādo.ꝛ ſic de alijs ꝓpter qd̄ dixit eis Jo.10. Multa bona opa oſ̄di vobis ex pr̄e meo.ꝓpter qd̄ eoꝝ op⁹ vultiſ me lapidare. Iſti aūt odientes xpm fuerūt multiplicati. qꝛ phariſei p̄ cōceperūt ꝯ̄ eū odiū.2°. ſcribe.3°. ſacerdotes.ꝛ vltimo populus a ſacerdotib⁹ decept⁹: ꝓpter qd̄ petiuit liberatiōem barrabe ꝛ xpi crucifixionem Marci.15. n Cōfortati ſūt q ꝑſe.ſunt me ꝛc̄.qꝛ herodes ꝛ pilat⁹ ꝑſtiterūt eis fauorē. Herodes.n. illuſit eū ꝛ ſpreuit Luc.23 Et pilat⁹ in fauorē iudeoꝝ dedit iniquā ſniam ꝯ̄ xpm. o Que nō rapui ꝛc̄.modus ē loquendi ꝑ quē ſignificať ꝙ tūc ſoluit penā ꝓ pctis hūani generis q̄ nō ꝯ̄traxerat. p Deus tu ſcis inſi.meā.hoc nō intelligiť de ꝑſona xpi in qua nulla fuit inſipiētia ſed oīmoda ſapīa.ſed ſicut paſſionē omnium membrorum ſuoꝝ dicit ſuam Act.9. Saule ſaule qd me ꝑſequeris: ꝛ zacharie.2. Qui tāgit vos tangit pupillam oculi mei.ꝛ hoc propter connexionem capitis ad membra.ſic inſipientiam membrorum ſuorum ꝛ delicta ſua eſſe dicit. Et qꝛ pro iſtis penā portauit ꝛ ſatiſfecit.ſicut hō ſatiſfaciēs ꝓ debitis alterius facit quodāmodo illud debitū eſſe ſuum.ſicut ēt cōiter diciť onus muli ꝛ cameli.qꝛ illud on⁹ diciť eſſe ſuū ſolum ad portādum non q̄ntum ad poſſeſſionē ꝛ dn̄ium ꝛ bn̄dicit. q Et deli. mea a te ꝛc̄. qꝛ delicta eoꝝ q ea abſcōdunt nolentes deſerere ꝛ cōfiteri. xps nō fecit ſua ꝓ eis ſatiſfaciēdo ſed ſolū delicta eoꝝ q vere cōtriti cōfitentur.

Victori ꝓ lilijs dd̄. LXVIII.

Saluuʒ me fac d̄s: qm̄ itrauerunt aque vſqꝫ ad aīaʒ meā. Infixus ſuʒ i limo ꝓfundi: ēt nō ē ſuba. Ueni i altitudinē maris: ēt tēpeſtas demerſit me. Laboraui clamās rauce facte ſunt fauces mee: defecerūt oculi mei dū ſpero i deū meū. Multiplicati ſūt ſuꝑ capillos capitꝭ mei: q oderūt me gratis. Cōfortati ſūt q ꝑſecuti ſunt me inimici mei iniuſte: q̄ nōn rapui tūc exoluebā. Deus tu ſcis iſipiētiā meā: ēt delicta mea a te nō ſūt abſcōdita. Nō erubeſcāt i me q expectāt te dn̄e: dn̄e v̄tutū. Nōn ꝯfūdanť ſuꝑ me: q q̄rūt te d̄s iſrael. Qm̄ ꝓpter te ſuſtinui opprobriū: operuit ꝯfuſio faciē meā. Extrane⁹ fact⁹ ſū fratrib⁹ meis: ꝛ ꝑegrinus filijs mr̄is mee. Qm̄ zelus dom⁹ tue comedit me: ꝛ opprobria exprobrantiū tibi ceciderūt ſuꝑ me. Et operui i ieiunio aīaʒ meā: ēt factū ē i opprobriū mihi. Et poſui veſtimētū meū ciliciū: ēt fact⁹ ſuʒ illis in parabolam. Aduerſū me loquebantur q ſedebāt i porta.

r Nō erubeſcant i me ꝛc̄.loquiť ꝓ ſanctis pr̄ibus in lymbo ſalutem xpi expectātib⁹ cuʒ magno d̄ſiderio.ꝛ ideo niſi ad eos deſcēderet xpus cēt eis ꝯfuſio: ꝛ maxime ꝓphetis ibidem exiſtentibus qui talia predixerant ventura. nec orat ſic xps hō dubitās d̄ aduentu futuro. ſʒ ſic̄ orauit in ſuſcitatiōe lazari: quā tn̄ ſciebat certitudinaliter futurā. vn̄ dixit tūc: Gratias ago tibi pr̄ qm̄ audiſti me.ego autē ſciebā qꝛ ſemꝑ me audiſ Jo.11.ſed ſic orādo oſ̄debat in ſe v̄itatē humane nature. in q̄ minor ē pr̄e.

s Nō cōfundanť ſuper me ꝛc̄.hoc dixit ꝓ aplis alijſqꝫ diſcipulis quoꝛuʒ cōfirmatōem petebat a patre: ita ꝙ nō timerēt ſeu erubeſcerent de xpi cōfeſſione: ſed magis gl̄iarenť: qd̄ ꝛ factū fuit ꝑ miſſionē ſpūs ſancti.poſtqꝫ de ipſis dᷣ Act.5. Et illi q dem ibant gaudētes a ꝯſpectu cōcilij: qm̄ digni habiti ſunt ꝓ noīe ihū cōtumeliam pati. t Deus iſrl̄.i.ppl̄i xpiani. vt dictuʒ eſt in ps.pce. u Qm̄ ꝓpter te.h ꝯn̄r ſaluator explicat penas ſuas in v̄bis.d. Qm̄ ꝓpter te ꝛc̄.qꝛ iudei vocabāt eū infideleʒ ꝛ demoniacum: Jo.8. Nōne bn̄dicim⁹ nos qꝛ ſamaritan⁹ es: ꝛ demonuū hēs? Et qꝛ cū tenerēt eū vinctū.plures dicebāt ꝯ̄ eū falſum teſtimoniū Mathei.26. x Operuit cōfuſio fa.meā.qꝛ velantes faciē ſuā ꝑcutiebant eū.dicētes. Prophetiza qs eſt q te ꝑcuſſit: reputātes eū ꝓphetā falſum Luc.22. y Extrane⁹ fa.ſum frib⁹ meis.i.iudeis.quos vocat frēs.eo ꝙ ipſe erat iudeus. z Et ꝑegri.fi.ma.me.ſ.ſynagoge. ꝛ ē repetitio eiuſdē ſn̄ie ꝑ alia verba ad maiorem expreſſionem.

Qm̄ zelus dom⁹ tue comedit me.qd̄ oſ̄dit xps maxime quādo de domo dei eiecit negociatores Jo.2.d. Nolite facere domuʒ patris mei domū negociatōis. a Et opprobria exprobrantiū tibi. miracula eni xpi attribuebant iudei virtuti demonis Math.12.hic nō eijcit demonia niſi in beelzebub ꝑncipe demonioꝝ: q̄ tn̄ fiebant virtute totius trinitatis.ꝛ ſic inferebāt opprobria pr̄i. b Ceciderunt ſuper me.qꝛ occaſione miraculoꝝ q̄ xps faciebat virtute deitatiſ. q̄ eſt cōis toti trinitati ꝛ maxime in ſuſcitatiōe lazari: iudei q̄ſierunt occaſionē mortis xpi.dicētes. Quid facim⁹: qꝛ hic hō multa ſigna facit ꝛc̄. Joh.11. Et hoc ē qd̄ diciť. Ceciderūt ſuꝑ me.obruendū morte. ſicut lapideſ ꝓiecti a machina ꝯ̄ turrim infrāgibilē reſiliunt cadētes ſupra domū turri cōiunctā eaʒ frangētes ꝛ deſtruētes. ſic opprobria iudeoꝝ ꝓiecta ꝯ̄ virtutē deitatis cui nocere nō poterāt. reſilierūt ſupra fragilitatem humanitatis deitati cōiunctā.ꝛ eam obruerunt morte.

c Et operui in ieiunio ꝛc̄. xpus eni ieiunauit.40. dieb⁹ ꝛ.40. noctibus Math.4. d Et factū eſt ꝛc̄. qꝛ diabolus accepit ex hoc occaſionem tentādi xpm ꝛ ꝑſuadendi ei vt eū adoraret: vt ibidem hētur: qd̄ xps ſibi reputauit opprobriū: ꝓpter qd̄ repulit eū indignāter.d. Uade ſathana ꝛc̄. e Et poſui veſtimentū ꝛc. doctores eni cōiter dicunt ꝙ ꝑ ciliciū hic itelligiť fletus xpi in ſuſcitatione lazari. Jo.11. eo ꝙ antiqͥtus flentes mortuū induebant ciliciū. Sed mihi videť ꝙ cōuenienter ꝑ ciliciū pōt intelligi aſꝑitas veſtiū xpi.cū eni reprobauerit mollitiē veſtiū Math.11.d. Ecce q mollib⁹ veſtiunť in domib⁹ regum ſūt.ſatis appet ꝙ aſperis veſtib⁹ vtebanť.qꝛ cepit facere ꝛ docere Act.1. vn̄ ꝛ Jo.19.diciť: ꝙ eius tunica erat incōſutilis deſuꝑ contexta ꝑ totū.ꝛ hoc mō ſunt veſtes cilicine ꝛ aſpere.

f Et factus ſum illis in pa.hoc ē in deriſuʒ: qꝛ de eo dicebāt. Ecce hō vorax ꝛ potator vini publicanoꝝ ꝛ peccatoꝝ amicus Math.11.

g Aduerſum me loquebanť ꝛc̄.i.ꝑncipes ſacerdotū: q euʒ iudicauerunt mortis reum Marci.14. Et iſti vocantur ſedētes in porta dupli ci de cā.tum qꝛ ſedebant iuxta portā tēpli ad docēdum populū. tum qꝛ ſm̄ modum iudicum antiquoꝝ aliquādo ſedebant in portis ciuitatum ad iudicandum populum in cōmunibus cauſis.romani enim retinebant ſibi cauſas ſanguinis.

⁊ ī mē pſallēbāt q bibēbāt vinū. Ego vo oꝛonē meā ad te dñe: tps bñplaciti ds. In multitudie miſicodie tue: exaudi me: In vita tē ſalutis tue. Eripē me de luto vt nō infigar: libēra me ab hiſ q oderūt me. ⁊ de pfūdis āquaꝝ. Nō mē demergat tēpeſtaſ aque neqꝫ abſoꝛbeat me pfūdū: neqꝫ vrgeāt ſup me puteꝰ os ſuū. Exaudi me dñe qm̄ benigna ē miſicoꝛdia tua: ſcḋm multitudinē miſatonū tuaꝝ reſpice me. Et nē auertas faciē tuam a puero tuo: qm̄ tribloꝛ velociter exaudi me. Intēdē aīe mee ēt libera eā: ꝑpter inimicos meos eripe me. Tū ſciſ ipꝛoperiū meū ēt ꝯfuſionē meā: ēt reuerētiā meā. In conſpectu tuo ſūt oēs q tribulāt me: ipꝛopériū expectauit coꝛ meū ⁊ miſeriā. Et ſuſtinūi q ſil ꝯtriſtaret ⁊ nō fuit: ēt q ꝯſolaret ⁊ nō īueni. Et dederūt i eſcā meā fel: ēt in ſiti mea potauerūt me aceto. Fiāt mēſa eoꝝ corā ipſis i laqueū: ēt i retributiōes ēt i ſcādalū. Obſcūrēt ocli eoꝝ ne videāt: ēt doꝛſū eoꝝ ſēp icurua. Effūdē ſup eos irā tuā: ēt furoꝛ ire tue ꝯphēdāt eos. Fiāt habitatio eoꝛum deſerta: ēt i tabernaculis eoꝛum nō ſit qui inhabitet. Quoniam quē tu percuſſiſti pſecuti ſunt.

a Et in me.i.de me. b Pſallebant.deriſoꝛie. c Qui bibebāt vinū.ſcribiť eniꝫ in quodā libello hebꝛaico q intitulať: condēnatus iudicio: ꝙ ꝑpter verbū ſalomōis pꝟ.31. Date ſiceram.i.potū inebꝛiatiuuꝫ merētibus: ⁊ vinuꝫ his qui amaro ſunt aīo. ſapiētes iudeoꝝ oꝛdinauerūt ꝙ condēnatis ad moꝛtē dareť plenꝰ cyphus de vino foꝛti vt magis hilariter ſuſtinerēt moꝛtē. ⁊ illud vinuꝫ fuit acceptū ꝑ xpo ⁊ duobꝰ latronibus cū eo crucifigēdis. ſꝫ iudei vinū illud acceperūt ⁊ biberunt cū deriſione xpi. ⁊ ꝑpter taleꝫ deriſionē diciť hic. In me pſallebant q bibebāt vinuꝫ. ⁊ in loco vini ꝑdicti poſuerūt acetū. vt diciť infra. Aliter ēt pōt exponi ꝙ de crucifixione xpi tanqꝫ de re inſolita ⁊ notabili fuerūt facte cantilene deriſoꝛie in fauoꝛē ſacerdotū: q eius moꝛteꝫ ꝓcurauerūt tanqꝫ de falſo ꝓpħa volēte regnare ⁊ nō potēte: q̄ decantabātur ꝑ tabernas. ⁊ ſic dicitur. In me pſallebāt ⁊c̄. Oēs āt iſte pene pñt ad mēbꝛa xpi applicari: qꝛ ꝑpter xpm ſuſtinuerūt oppꝛobꝛia ⁊ cōfuſiones ⁊ pſecutōes ēt ab amicis intimis tanqꝫ ab extneis. affixerunt ēt ſe ieiunijs ⁊ cilicijs: ⁊ ſuſtinuerūt ēt condemnatōes ꝑuerſas a iudicibꝰ ⁊ deriſiōes ab ebꝛioſis potatoꝛibus: vt pꝫ in multis ſanctoꝝ martyrū geſtis. d Ego vo oꝛonem. Hic cōſequenter petiť ipſius xpi capitis ⁊ mēbꝛoꝝ liberatio a penis. Et pͦ poniť dicta petitio. 2ͦ ad hoc induciť rō. ibi. Exaudi me. Circa pͥmū dř. Ego vo oꝛonem meā ⁊c̄. ſ. dirigo. e Tempus bñ. ds. i. expectās tēpus liberatiōis ſcḋm diſpōnem ſue volūtatis. f In multitudi. mi. tue ⁊c̄. oꝛabat enī xps nō ſolū ꝑ ſe in pſona: ſed ēt ꝑ membꝛis ſuis que ſunt multa. ⁊ ideo petit multitudinē. miſericoꝛdie. g In vitate ſalutis tue. i. ſalutis a te ꝓmiſſe: que ꝓmiſſio ē in veritate.

h Eripe me: de luto vt ⁊c̄. ſupius dixit: infixus ſum in limo: q limus idem ē qḋ lutū. ꝓpter qḋ ſciendum ꝙ aliqñ diciť aliqs infigi in lutuꝫ qñ cadit ibi: lꝫ cito reſurgat. ſed magis ꝓpe diciť infigi qñ nō pōt inde retrahi. Supius aūt xps dixit ſe infixum in luto: eo ꝙ moꝛtuꝰ fuit ⁊ poſitꝰ in ſepulchꝛo intra terrā. ħ aūt petit vt nō infigať. i. ꝙ non diu ibi remaneat ꝑ ſue reſurrectiōis accelerationem. i Libera me ab ⁊c̄. i. iudeis a quoꝝ poteſtate fuit totaliter liberatꝰ ī reſurrectōe.

k Et de pfundis aquaꝝ. i. pſecutionū: vt ſupꝛa dictū ē: ad quaꝝ pfūdū hō deduciť qñ occidiť. ⁊ in hoc petit ſuā reſurrectionē ſicut pꝛius ꝑ talia tñ verba: quod ſolet fieri in talibus oꝛonibꝰ: iō adhuc ſubdiť.

l Nō me demergat tēpeſtas aque: ſupius dixit: ⁊ tēpeſtas demerſit me: eo ꝙ moꝛtuus fuit ī cruce. Qḋ ergo hic dř. Nō me demergat tēpeſtas aque: ſenſus ē. i. me ꝑ moꝛtē demerſuꝫ nō diu teneat in moꝛte

m Neqꝫ abſoꝛbeat me ꝓfundū. i. coꝛpꝰ meū intra ſepulchꝝ non putrefiat ſeu coꝛrūpať. ⁊ a vermibus coꝛroſum abſoꝛbeať. n Neqꝫ vrgeat ſup me puteus ⁊c̄. In hebꝛeo habeť: Nō obturet ſup me puteus os ſuuꝫ: ⁊ diciť hic puteꝰ lymbus īferni ad quē deſcēdit aīa xpi ad extrahēdū ide pr̄es detētos. ſcḋm illud zacharie. 9. ca. Tu quoqꝫ in ſanguine teſtamēti tui eduxiſti vinctos de lacu in quo nō erat aqua. Sic igiť petit xps vel potiꝰ dauid in pſona xpi ꝙ anima xpi cito de īferno redeat ad coꝛpus: ⁊ reſurrectio cōpleať: ita ꝙ coꝛpꝰ nullā coꝛruptiōem ſeu putrefactiōem patiať: qḋ ⁊ factū fuit ſicut ſupꝛa dictuꝫ ē pſ.15. o Exaudi me. Hic ꝯñter adduciť rō ſue exauditiōis. ⁊ accipiť pͥmo ex pte ꝓpͥetatis dīne: cuius ꝓpͥetas eſt miſericoꝛdia ⁊ benignitas: ⁊ ꝑ ꝯñs ad exaudiendū ꝓnitas. ⁊ hoc eſt qḋ diciť. Exaudi me dñe qm̄ benigna eſt ⁊c̄. ⁊ patet littera. Secūdo accipiť ex pte obediētie xpi q fuit obediēs patri vſqꝫ ad moꝛteꝫ: ꝑpter qḋ vocať hic puer. noīe enī pueri frequēter in ſacra ſcriptura deſignať ſcḋm illus valde obediens. ⁊ ſcḋm hoc xps vocať puer Act. 4. Conuenerūt. n. vere in ciuitate iſta aduerſus ſanctū puerū tuū ieſuꝫ quē vnxiſti herodes ⁊ pontiꝰ pilatꝰ ⁊c̄. ⁊ ſcḋm hoc diciť hic. p Ne auertas faciē tuā ⁊c̄. oꝛonem meā repellendo. ⁊ loqtur de deo ad modū hoīs q auertit faciē qñ nō vult exaudire depꝛecatiōem petentis. q Intende aīe mee. i. vite mee coꝛpali. r Et libera eā. reſuſcitādo a moꝛte.

s Propter inimicos meos. i. ꝑpter iudeos: qḋ dupliciter exponitur. vno mō de iudeis obſtinatꝪ: vt ꝑ reſurrectōꝫ xpi ꝯfundanť. Alio mō de conuertēdis: vt audita xpi reſurrectiōe cōuertanť. ſicut legitur Act. 2. ꝙ pͥdicante petro xpi reſurrectiōeꝫ multi ꝯuerſi ſunt ad fidem. ⁊ ibidē ſubdiť. Et appoſite ſunt in die illa aīe circiter tria milia. t Tu ſcis impꝛopꝛiū meum. i. mihi illatū in vbis iniurioſis. vt pꝫ ex pꝛedictis. u Et cōfuſioneꝫ meā. qꝛ captꝰ ſum ad modū latronis. x Et reuerentiā meam. hic accipiť reuerentia ꝑ verecūdia. ſicut irreuerēs dř inuerecūdus: ꝑpter qḋ in tranſlatōe Hiero. dř. Ignominiā meā. i. ſputis ⁊ colaphis mihi a iudeis illatis. y In ꝯſpectuo ⁊c̄. q. d. ꝑ volūtate tua potes eos punire. z Impꝛoperiū expectauit ⁊c̄. qꝛ poſt colaphos ⁊ ſputa a iudeis illata a militibus pſidis fuit illuſus ⁊ crudeliter occiſus. a Et ſuſtinui ⁊c̄. hoc videť falſū. qꝛ apłi i moꝛte xpi ſimul cōtriſtati ſunt: ſcḋm ꝙ dixerat eis Joan. 16. Amen dico vobis qꝛ ploꝛabitꝪ ⁊ flebitis vos. Dicēdū ꝙ loquiť hic ſcḋm cōeꝫ modū loquēdi quo diciť nullus adeſſe vbi pauci ſūt reſpectiue. ſicut dř nullꝰ eſt in eccleſia vel ī foꝛo: qꝛ pauci ſunt ibi, ſcḋm ꝙ deberēt vel ꝯſueuerunt eſſe. ita in moꝛte xpi fuerūt pauci cōtriſtati: cum tamen debuiſſent omnes compati ei cui inſenſibilia compati videbātur. quia in moꝛte chꝛiſti ſol obſcuratus eſt. ⁊ terra mota ⁊ petre ſciſſe ſunt. ⁊ monumenta ſunt aperta. vt patet ex decurſu euangelij. b Et qui conſolaretur ⁊ non inueni. quia etiam pꝛincipalis eiꝰ diſcipulus. ſ. petrꝰ eū in ſua pñtia ter negauit.

c Et dederūt in eſcā meā fel. ſicut diciť Math. 27. Et dederūt ei vinū bibere cū felle mixtū. Et qꝛ fel erat de natura ſua magꝪ eſibile qꝫ potabile. iō noiat ipm eſcam. d Et in ſiti mea potauerūt me aceto. Jo. 19. Cum gͦ accepiſſet ihs acetum ⁊c̄.

e Fiat menſa eoꝝ corā. Hic ꝯñr pꝛedicitur iudeoꝝ punitio. cū dicitur. Fiat menſa eoꝝ corā ⁊c̄. Quādo enī hierłm fuit obſeſſa a romanis: iudei illuc cōuenerūt ad celebꝛādum paſchale cōuiuium: qḋ non poterat fieri extra hierłm. ⁊ ſic fuerūt illaqueati: qꝛ fuerunt a romanis circūcluſi ſicut aues in laqueo.

f Et in retributiōes. penaꝝ debitaꝝ ꝑpter moꝛtem xpi illataꝫ ſicut enī pͥdixerat Luc. 19. Circūdabunt te inimici tui: ⁊ coanguſtabunt te ⁊c̄. ſequiť. eo ꝙ nō cognoueris tp̄s viſitatiōis tue.

g Et ſcandalum. ruendo de malo in malum. quia pꝛimo paſſi ſunt famem in illa obſidione: in tantuꝫ ꝙ mulieres comedebāt paruulos ſuos: vt dicit Joſephus libꝛo de iudaico bello: ⁊ ex cōſequenti moꝛtis peſtilentiam. ⁊ vlterius captionem ⁊ occiſionē quātum ad multos: ⁊ captiuitatem quātum ad alios.

h Obſcurentur oculi eoꝛum ne videant. quia remanentes per oꝛbem diſperſi ſunt in ſua īfidelitate excecati: ſcḋm ꝙ dicit apoſtolus Ro. 11. allegans ſcripturam iſtam.

i Et doꝛſum eoꝛum ſemper incurua. pondere peccatoꝛum ſuper appoſitoꝛum. k Effunde ſuper eos iram tuam. i. effectum iuſticie tue. l Et furoꝛ ire tue. i. rigoꝛ tue iuſticie.

m Compꝛehendat eos. quod factum eſt in deſtructione eoꝛuꝫ per romanos. n Fiat habitatio eoꝛum deſerta. quia romani deſtruxerunt ciuitates eoꝛum ⁊ loca.

o Et in tabernaculis eoꝛum non ſit qui inhabitet. quia expulſi ⁊ captiuati fuerunt totaliter de iudea. ⁊ huius punitionis cauſa ſubditur. cum dicitur.

p Quoniam quem tu percuſſiſti ⁊c̄. ſcilicet chꝛiſtum occidendo eum. dicit enim apoſtolus Ro. 8. de deo patre. Pꝛopꝛio filio ſuo non pepercit: ſed pꝛo nobis omnibus tradidit illuꝫ. ⁊ ſic percuſſit eum. quia perſecutionibus iudeoꝛum expoſuit: hoc tamen fuit ex maxima caritate: ſcḋm ꝙ dicitur pꝛima. Joannis. 3. Sic deus dilexit mundum: vt filium ſuum vnigenitum daret. Sed iudei perſecuti ſunt eum ex inuidia ⁊ iniquitate: pꝛopter quod puniti fuerunt.

qȯ puniti fuerũt. a Et ſup do.ꝛc̃.q2 nõ ſolũ pſecuti ſũt ad mo2
tẽ xp̃m in pſona ꝓp2ia.ſed ẽt mẽbra ei⁹.ſtephanũ lapidãdo. ia/
cobũ occidẽdo:alios icarcerãdo ꝛ flagellãdo:vt pꝫ i Act.apl̃oꝝ
b Appone iniqtatẽ.i.appones.ſ.pmittẽdo.q2 de⁹ nõ ẽ cã iniq/
tatis effectiue ſꝫ tñ pmiſſiue. c Sup iniqtatẽ eoꝝ.q2 ſuper
pctõꝝ cõmiſſionẽ ẽt appoſuerũt obſtinationẽ:ideo ſubditur.
d Et nõ itrẽt in iuſticiã tuã.reuertẽdo de culpa ad grãm.
e Deleant̃ de lib2o viuẽtiũ.p finalẽ rep2obationẽ ꝛ eternã dã/
nationẽ. f Ego
ſũ paup. xp̃s enim
i pauptate fuit na/
tus:cõuerſat⁹.mo2
tu⁹:ꝛ i alieno ſepul
ch2o poſit⁹.
g Et dolẽs.q2 do/
lo2 in paſſione xp̃i
fuit maximus.
h Salus tua deus
ſuſcepit me.reſuſci
tãdo a mo2te.
i Laudabo. Dic
dñr vltimo ponit̃
gr̃arũ actio cũ dr̃.
Laudabo no.di ꝛc̃.
nõ eſt intelligẽdũ
ꝙ ex laude huma/

ẽt ſup dolo2ez vulneꝝ eoꝝ addi/
derũt.] Appone iniqtatẽ ſup ini/
qtatẽ eoꝝ: ꝛ non itrẽt i iuſticiã
tuã. Deleãt̃ de lib2o viuẽtiũ:et
cũ iuſtis nõ ſcribãt̃. Egȯ ſũ pau
p ẽt dolẽs:ſalus tua ds ſuſcepit
me. Laudabo nomẽ dei cũ cãti/
co:et magnificabo eũ in laude.]
Et placebit do ſup vitulũ nouel
lũ:] co2nua pducẽtẽ et vngulas.
Videant paupes ẽt letent̃.q̃rite
deuꝫ ẽt viuet aĩa vr̃a. Dñs exau/

na aliqd deo accreſcat ſꝫ ipſis laudãtib⁹. k Et placebit do ꝛc̃.
ſacrificiũ enim diuine laudis magis ẽ deo placitũ q̃ȝ ſacrificiũ
aĩaliũ ẽt a tp̃e veteris legis:q2 ſacrificia aĩaliũ nõ erãt accepta
niſi ex deuotione offerẽtiũ:tp̃e vo noue legis talia ſacrificia ſũt
tanq̃ȝ mo2tua rep2obata.ꝛ h̃ ẽ qȯ pdixit ſaluato2 Joã.4.Uenit
ho2a ꝛ nũc ẽ qñ veri ado2atores ado2abũt pr̃em in ſpũ ꝛ vitate.
l Uideãt paupes.i.xp̃iani q in pmitiua eccl̃ia fuerũt pauperes
m Et letent̃.de mutatione cult⁹ co2palis veteris legis in ſpũa/
lẽ noue. n Querite deũ.in fide ꝛ caritate: o Et viuet
aĩa vr̃a.vita gr̃e. p Dñs exaudiuit paupes dñs.pces eoꝝ
exaudiẽdo. q Et vinctos ſuos ꝛc̃.pr̃es in lymbo detẽtos cũ
xp̃o reſurgẽte educẽdo:pȯt ẽt hoc referri ad fideles q in pmiti/
ua eccl̃ia in carcerib⁹ vinciebant̃:ꝛ aliqñ fractis carcerib⁹ diui/
nit⁹ liberabant̃. r Laudẽt illũ celi ꝛ terra.i.ciues celeſtes
ꝛ hoĩes in terra habitãtes. s Mare ꝛ oĩa reptilia in eis.nõ
q2 talia irrõnabilia deũ laudẽt ꝓp2ie: ſed q2 ſũt hoĩb⁹ materia
diuine laudis q eũ laudãt ex ſuis creaturis. t Dñs de⁹ ſaluã
faciet ſyõ.hoc exponit̃ dupl̃r:vno mõ de eccl̃ia militãte q̃ p ſyõ
ſignificat̃:eo ꝙ icepit ibi p xp̃i pdicationẽ.q frequẽter legit̃ p2e
dicaſſe in tẽplo qñ erat i mõte ſyõ:ꝛ ibi cõfirmata fuit p ſpirit⁹
ſci miſſionẽ i ſigno viſibili ſup apl̃os alioſq3 xp̃i diſcipulos:ẜꝫ ꝙ
dic̃ Diero.in ep̃la ad Paulinũ de oĩb⁹ ſacre ſcripture lib2is.
u Et edificabunt̃ ciuitates iude.q2 apl̃i aliiq3 diſcipuli de mõ/
te ſyõ miſſi ſũt ad pdicãdũ p o2bẽ vniuerſũ:vbi p eos cõſtitute
ſũt ꝛ o2dinate eccl̃ie q̃ dñr ciuitates:eo ꝙ ciuitas ẽ ciuiũ vnitas.
ibi aũt vniebant̃ fideles in fide ꝛ caritate.dñr ẽt ciuitates iude
i.xp̃i q ſic noiat̃:eo ꝙ fuit de tribu iuda ſicut ꝛ Gen̄.49.ſamſon
noiat̃ dan ẜm oẽs expoſito2es catholicos ꝛ heb2eos:cũ dr̃:Dan
coluber in via.q2 fuit de tribu dã. x Et ihabitabũt ibi.fideles
xp̃i. y Et hereditate acq̃rẽt eã.q2 decedẽtib⁹ pmis alii q̃ſi
hereditarie ſuccedũt eis. z Et ſemẽ ẜuoꝝ ei⁹.i.xp̃i.ꝛ vocan
tur hic ei⁹ ẜui ſui diſcipuli:quoꝝ ſemen.i.imitato2es eoꝝ poſſi
dẽt eccl̃ias p o2bẽ. a Et q diligũt nomẽ ei⁹.exñtes i caritate
b Ditabũt in ea numero ꝛ merito:q2 ſola caritas diuidit inter
filios pditiõis ꝛ regni.Alio modȯ exponit̃ de eccl̃ia triũphante
q̃ ſyõ appellat̃:Deb.12. Acceſſiſtis ad ſyõ mõtẽ ꝛ ciuitatẽ dei vi
uẽtis irl̃m celeſtẽ ꝛ multoꝝ miliũ angeloꝝ frequẽtiã. Dãc aũt
ſyõ celeſtẽ de⁹ ſaluã fecit:qñ p hoĩes illuc aſcẽdẽtes angelo2um
ruinã repauit.Et edificabunt̃ ciuitates iude.i.xp̃i:ꝛ pñt dici he
ciuitates diuerſoꝝ angeloꝝ o2dines.Et inhabitabũt ibi.ſãcti il
luc aſſũpti.Et hereditate acq̃rent eã.i.imobil̃r.ſicut hereditas
dr̃ res imobilis.Et ſemẽ ẜuoꝝ ei⁹.i.fideles diſcipuloꝝ xp̃i imi/
tato2es.Poſſidebit eã.eternal̃r abſq3 omiſſione . Et q diligunt
nomẽ ei⁹ hitabũt in ea:q2 in ciuitate celeſti ẽ caritas pfecta. eſt
eñi ibi vna vox letãtiũ:ꝛ vn⁹ ardo2 co2diũ. ¶ In p̃s.68.Saluũ
me fac.vbi dr̃ i poſtil. Nec o2at ſic xp̃s hõ. ADDITIO.
Chriſt⁹ o2auit nõ ſolũ vt oñderet vitatem humane nãe
in q̃ mino2 ẽ pr̃e. ſꝫ ẽt vt oñderet ſe eẽ a pr̃e:vñ ipſe dicit
Jo.11. P2opter ppl̃ꝫ q circũſtat dixi.ſ.vba orõnis:vt cre
dãt q2 tu me miſiſti:qȯ itelligit̃ ẽt ẜm deitatẽ. Uñ Aug⁹.10.de
trinitate.dic̃ ꝙ o2auit xp̃s.ne fili⁹ igno2et̃.o2auit ẽt xp̃s vt nobis

exẽplũ daret o2ãdi. Ut amb.ſup luc.in materia orõnis xp̃i dic̃ ad p2e
cepta vtutꝭ nos ifo2mat exẽplo. Itẽ q2 xp̃s ſciuit q̃dã eẽ fiẽda mediã
te ſua orõne:iccirco cõuenienter o2at .put in.3.p̃te.q.21.articulo pmo
in rñſione ad ſcdm argumẽtũ. ¶ In eodẽ pſalmo vbi dr̃ in poſtilla:
Et placebit deo ſup vitulũ nouellum. ADDITIO.
Poſtillato2 relinqt ſine expõne illa vba q̃ in lr̃a cõtinentur.ſ.
Co2nua pducẽtẽ ꝛ vngulas.q̃ qdẽ vba non vident̃ applicari
ſacrificiis veterꝭ legꝭ i qb⁹ nuſq̃ȝ fit mẽtio de h̃ ꝙ tauri vl̃ vituli de q
b⁹ ſacrificia fiebãt pdu/
cerẽt co2nua vl̃ vngl̃as:
vt pꝫ i leuitico ꝛ i aliis lo
cis vbi de ſacrificiis ve.
le.tractat̃.ꝛ ſic hec vba i
ſẽſu lr̃ali videt̃ oĩno ſup
flua ꝛ ifructuoſa.vñ ẜm
doctrinã gre.31. mo2aliũ
cũ rõ lr̃e defeciſſe cogno/
ſcit̃:reſtat vt ad ſẽſũ my
ſticũ ſine dubitatiõe re/
currat̃. Quapp̃ i h̃ loco
recurrẽdũ ẽ ad iſtũ ſẽſũ
ſpũalio2ẽ ẜm quẽ cũ dr̃.
Lauda.no.dei cũ cã.ꝛc̃.
itell̃r de futura laude.ſ.
pr̃ie q̃ magꝭ plꝫ do q̃ȝ oĩs
vita gr̃e.q̃ qdẽ vita ſigni

diuit paupes dñs:et victos ſuõſ
deſpexit.] Laudẽt illũ celi et tr̃a
mãre et oĩa reptilia in eis . Qm̃
deũs ſaluũ faciet ſyon:ẽt edifica
bũt̃ ciuitates iude. Et inhãbita/
bunt ibi:ẽt hereditate acquirent
eam. Et ſemẽn ſeruo2um ei⁹ poſ
ſidebit eam :et qui diligunt nõ/
men eius habitabũnt in ea.

¶ Uictori dauid ad re/
co2dandum. LXIX.
D E⁹ i adiũto2iũ meũ itẽde

ficat̃ p vitulũ nouellũ ex nouitate vite pducẽtẽ co2nua qb⁹ expugnẽ
tur heretici ꝛ eccl̃ie aduerſarii:ſil̃r ꝛ pducẽtẽ vngl̃as qb⁹ aſpa ſcꝭ lical/
cet ꝛ eos qb⁹ tñ terrẽa ſapiũt vngul̃ excitet .put i gl.largi⁹ dr̃
Saluũ me fac de⁹. vbi poſtillato2 dicit xp̃m REPLICA.
hoĩeꝫ o2are: vt oñdat vitatem humane nãe in ſe in q̃ mino2
ẽ pr̃e. Burg.ãt iux̃ itẽtiõeꝫ ſci tho. .put cũ all̃at tertia p̃te.21.q.xp̃ꝫ dic̃
o2aſſe nõ ſolũ ẜm humanitatẽ:ſꝫ ẽt ẜꝫ deitatẽ:qȯ ſatis erronee ſonat
nã o2are ſic̃ ado2are ẽ act⁹ latrie q ẽ act⁹ ſeruitutis inferio2is ad ſup2io
rẽ:Xp̃s aũt ẜm cõem catholicoꝝ doctrinã ſic nõ dr̃ ſe hẽre ad pr̃em
ẜm deitatẽ.ſꝫ ſolũ ẜm humanitatẽ. Motiua ẽt burgẽ.ad ſic dicẽduꝫ
nõ cogũt. Nã pmũ cũ dic̃ xp̃m o2aſſe vt oñderet ſe eẽ a pr̃e:ẜm illud
Jo.11. P2opter ppl̃m q circũſtat dixi vt credãt q2 tu me miſiſti. Naꝫ
nõ opꝫ illã orõnẽ de deitate itelligi:ſꝫ humanitate i q̃ fuit miſſus miſ
ſione viſibili. Nec o2auit xp̃s i ꝓpoſita all̃atione vt crederent eum
facere miracula vtute dei iterpellati q eũ miſit. Multi.n.dixerũt fa
cere eũ miracula i ptãte demonũ. O2auit igit̃ ad dñm:vt huc erro2ẽ
excluderet dũ nõ a diabolo ſꝫ a deo poſtularet. Ad idẽ ẽ Dil.10.ð tri/
nitate:ꝛ.11. Qȯ aũt all̃at btm̃ amb2oſiũ ꝙ xp̃s o2auit vt daret nobis
o2ãdi exẽplũ ẽ ꝯ burg.nã dare exẽplũ ptinet ad humanitatẽ xp̃i. q2
dic̃ b.aug.niſi eẽt ver⁹ de⁹ nõ afferret remediũ:niſi eẽt ver⁹ hõ nõ p/
beret exẽplũ. Nec cogit ſi xp̃s ſciuit aliq̃ fiẽda orõne ſua mediante.
q2 aĩa xp̃i vidit i vbo ea q̃ vbũ vidit:iõ iux̃ ea q̃ vt hõ vidit i vbo o2a/
uit fieri vt hõ nõ vt de⁹.ſꝫ vt cõſulam⁹ ſenectuti bur.delyrãtis dice
re poſſum⁹ ẜm coĩcationẽ ideomatũ xp̃m deũ o2are:ſicut damaſcen⁹
dicit pueruꝫ ſtellas creare. ¶ In eodẽ pſalmo circa illũ paſſũ.Et pla
cebit deo ſacrificiũ diuine laudis ſup vitulũ nouellũ co2nua pducẽ
tẽ ꝛ vngulas. vbi gl.magr̃alis ad lr̃am his vbis dic̃ nõ plus ſignifica/
ri niſi ꝙ vitulus nouellus in ſacrificio offerẽdus nõdũ hẽat co2nua ꝛ
fo2tes vngulas iõ talis dr̃ pducere ea vtute argumẽti naturalis n.ã
i lege ꝓhibitũ fuit defectuoſa aĩalia i naturalib⁹ offerri. Nõ ſũt igit̃
talia vba ſupflua vt putat bur.nã i multis paſſib⁹ ſacre ſcripture ſen
ſus allego2ic⁹ plus pẽſat vba ꝛ ad maio2ẽ vtilitatẽ refert q̃ȝ lr̃alis ſen
ſus. Nõ igit̃ ſeqtur lr̃alẽ ſẽſũ eẽ iutilẽ vel abiiciẽduꝫ. ꝛ p̊ recurrẽduꝫ
ad ſenſũ myſticũ:ẜm doctrinã.b.aug.ꝛ.b.gre.31.mo2aliũ:q2 hoc ſolũ
faciẽdũ ẽ vbi lr̃a ẜm pmariã vocũ ſignificationẽ eẽt falſa vel abſur/
da:q̃liter nõ ẽ in ꝓpoſito:q2 in ꝓpoſito ſẽſus lr̃e ẽ ſiue offerant̃ perfe
cti boues iã habẽtes co2nua ꝛ vngulas ſiue vituli adhuc naturaliter
ea pducẽtes adhuc placebit ampli⁹ ſacrificium laudis q̃ȝ legis .put i
tendit poſtillato2. Pſalmus. LXIX.
c D E⁹ in adiuto2iuꝫ ꝛc̃. Huic p̃s.pmittit̃ talis titulus i heb2eo:
Ad victoriã dauid ad reco2dãduꝫ.in trãſlatiõe Diero.ſic dr̃
Uictori dauid ad reco2dãdum.ꝛ ẽ eadẽ ſnia vt pꝫ et ſup2adi
ctis. Qȯ autẽ dr̃ h̃ ad reco2dãduꝫ dicunt expoſito2es coiter ꝙ h̃ dicit̃
eo ꝙ dauid fec̃ hunc p̃s.ad bñficia ſibi pſtita a deo reco2dãda :pp qȯ
i aliqb⁹ bibliis poſt illud vbuꝫ ad reco2dãduꝫ addit̃ ꝙ dñs fecit euꝫ
ſaluuꝫ.ſꝫ hocadituꝫ fuit ab aliquo expoſito2e qcũq̃ȝ fuerit ille:q2 h̃
nõ habet̃ in heb2eo nec in trãſlatione Diero.iuxta heb2aicam veri/
tatem. Item ẜm hoc eadem eẽt ratio ꝙ in quolibet p̃s.quem dauid
fecit p2o ſua liberatione a periculis poneretur ad reco2dandum: qȯ
nõ eſt verum:ꝛ ideo ſaluo melio2i iudicio videt̃ mihi ꝙ hic p̃s.eſt p
phetia de futuro.p2euidit enim dauid in ſpiritu ſcõ ꝙ pncipiuꝫ hui⁹

ꝑs. recordādū eēt in eccl'ia dei in ꝓncipio oīum horarū canonicarum vel īux̄ ꝓncipiū ſicut videmꝰ adipletū: ⁊ pp̄ h̄ i titulo poſuit ad recordādū. Jtē de hoc ps. ⁊ ſequēti q icipit. Jn te dñe ſꝑaui ⁊c̄. dicūt aliq expoſitores ꝙ ē idē ps. i hebreo. alij aūt oppoſitū ꝓpter qđ vidi plures libros hebraicos: ⁊ in aliqbꝰ ponit̄ idē ps. in alijs aūt diſtinctꝰ. primū tñ vr̄ mihi veriꝰ. lꝫ Hiero. dicat duos eē pſalmos. qꝛ hūc quotat. 69. ⁊ aliū. 70. nō tñ mutat̄ ſnīa: ſiue hoc teneat̄ ſiue illud: qꝛ vterqꝫ vr̄ eē factꝰ a dauid cū eēt in pſecutione abſalon filij ſui vt mihi vr̄ ſaluo meliori iudicio.

Secundū igit̄ hūc ſēſū diuidit̄ ps. iſte in duas partes. qꝛ p̄mo dauid petit celerē liberationē. ſcđo ad hoc iducit multiplicē rōneꝫ: ibi: Jn te dñe. Circa primū dicit: Deꝰ in adiutoriū meū itēde. qꝛ nō poſſū abſalō filio meo reſiſtere ſic ipſemet dicit. z. Reg. 15. Surgite ⁊ fugiamꝰ; neqꝫ eni erit nobis effugiū a facie abſalon.

a Dñe ad adiuuādum me feſtia. qꝛ achitophel nitebat̄ eū pſeq ⁊ cōprehēdere eadem nocte: vt hr̄. z. Reg. 7.

b Cōfūdant̄ ⁊c̄. qđ ⁊ factū ē: qꝛ achitophel ſe ſuſpēdit: vt hr̄ eodē. c. ⁊ abſalō iterfectꝰ fuit: vt hr̄ ſequēti. c. c Auertātur retrorſū ⁊c̄. qꝛ ppl's q erat cū abſalō eo deuicto fugit in tabernacula ſua. vt hr̄. z. Re. 18. ⁊ ad idē refert̄ qđ ſubditur.

dñe ad adiuuanduꝫ me feſtina. Cōfūdant̄ ⁊ reuereant̄: q q̄runt aīaꝫ meā. Auertāt̄ retrorſuꝫ ⁊ erubeſcāt: q volunt mihi mala. Auertāt̄ ſtati erubeſcētes: q dicūnt mihi euge euge. Exultēt ⁊ letēt̄ i te oēs q q̄rūt te: ⁊ dicānt ſemꝑ magnificet̄ dñs: q diligūt ſalutare tuū. Ego vero egenꝰ ⁊ pauꝑ ſuꝫ: dš adiuua me. Adiutor meꝰ ēt liberator meus es tu: dñe ne moreris. ps. LXX.

In te dñe ſꝑaui nōn cōfūdar i eternuꝫ: i iuſticia tua libera me ⁊ eripe me. Inclinā ad me aurē tuā: ⁊ ſalua me. Eſto mihi i deū ꝓtectorē ⁊ i locū munitū: vt ſaluū me facias. Qm̄ firmamētū meū: ⁊ refugiū meuꝫ es tu. Deus meꝰ eripe me de manu peccatoris: ⁊ ēt d̄ manu

d Auertant̄ ſtati erubeſcētes: qꝛ fugiētes de p̄lio merito erubeſcūt.
e Qui dicūt mihi euge euge. iteriectio ē gaudētis: qꝛ ppl's exñs cum abſalō erat in tāta multitudine ꝙ gaudētes dicebāt: ſtati hēbimꝰ eū in manibꝰ nr̄is captū. f Exultēt ⁊ letent̄ ⁊c̄. i. ego ⁊ viri mei q q̄rimus iuſticiā tuā. ⁊ ꝑ te liberari. g Et dicāt ſemꝑ magnificet̄ dñs de bñficijs nobis p̄ſtitis. h Ego vō egenꝰ ⁊c̄. qꝛ in illa fuga ſiba p̄ſtitit ei cibaria: vt hr̄. z. Reg. 16. Et in termino berzellai galaadites ⁊ machir filiꝰ amihel p̄ſtiterūt ei neceſſaria: vt hr̄. z. Reg. 17. ⁊ iō ſubdit̄. i Deꝰ adiuua me. q̄ſi diceret. ſine tuo auxilio nō poſſū reſiſtere: ⁊ iō ſubdit̄. k Adiutor meꝰ. ꝯ hoſtes iuadētes. l Et liberator meꝰ es tu. i. a ꝑiculis iminētibꝰ. m Dñe ne moreris. ⁊ in hoc petit celerē liberationē ſicut in ꝓncipio ps. ¶ Jn ps. 69. Deꝰ i adiutoriū vbi dr̄ in poſtil. Jteꝫ de hoc ps. ⁊ ſequēti q icipit. Jn te dñe ⁊c̄.

Apud hebre. iſti ſūt duo ps. diſtincti. qđ pꝫ ex quotatione pſalmoꝝ ⁊ ēt in eoꝝ orōnibus. qꝛ vterqꝫ ps. per ſe legitur inter eos ⁊ cantatur. ADDITIO

Pſalmus. LXX.

n In te dñe ſꝑaui ⁊c̄. Lꝫ hic ps. nō ſit aliꝰ a p̄cedēti: vt credo: qꝛ tñ a Hieronymo ⁊ alijs nr̄is doctoribꝰ ponit̄ aliꝰ: iō volo ponere aliquā diſtinctionē: ⁊ ꝓpter pſalmoꝝ quotationē: ꝓut hr̄ in libris nr̄is. Sciēdū igit̄ ꝙ in aliqbꝰ biblijs ponit̄ hic talis titulꝰ Pſalmꝰ dauid filioꝝ ionadab ⁊ p̄oꝝ captiuoꝝ. ſꝫ in hebreo ⁊ in tranſlatione Hiero. nullus ſimpl'r ponit̄ titulus. ⁊ iō iſte vr̄ appoſitꝰ ſc̄m imaginationē vel opinionē alicuiꝰ expoſitoris: qꝛ nec iſte titulus videtur multū cōcordare ſequēti lr̄e: ꝓpter qđ ſicut dictū ē vr̄ magis ſecūda ꝑs huiꝰ ps. in q̄ dauid ad ſui liberationē a deo iducit multiplicē rōnē: ⁊ diuidit̄ in duas ꝑtes. qꝛ p̄mo dauid iducit hmōi rōnes. ſecūdo ꝓmittit multiplices grarū actiōes: ibi: Ego aūt ſemꝑ ſꝑabo. Prima in tres qꝛ p̄mo iducit rōnes ex ꝑte dei. ſcđo ex parte ſui. ibi: Jn te cantatio mea ſemꝑ. tertio ex ꝑte aduerſarij. ibi: Cōfūdant̄. Circa p̄mū allegat p̄mo dei magnificētiā. ſcđo eiꝰ iuſticiā. ibi: Deꝰ meus eripe me. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ ad magnificū ꝑtinet adiuuare cōfidētē de ſe: ⁊ maxime qñ hꝫ iuſticiā ꝓ ſe. ⁊ hoc allēgat dauid dicēs: Jn te dñe ſꝑaui. tāq̄ i adiutore potēti. o Nō cōfūdar i eternū. i. final'r. qꝛ in pſecutione abſalō reportauit honorē: ⁊ abſalō cū ſuis cōfuſionē. p Jn iuſticia tua libera me. q. d. tibi ꝓpriū ē iuſtos liberare: cuiuſmodi ſuꝫ ego in hac pſecutione. q Jnclina ad me aurē tuā. loqtur de deo ad modū hoīs: q iclinat aurē qñ vult exaudire dep̄cātē. r Eſto mihi in deū ꝓtectorē ⁊c̄. q̄ſi diceret nulla ꝓtectio aut munitio valet mihi ſine te. s Qm̄ firmamētū meū. dās mihi firmitatē cōſtātie.
t Et refugiū meū es tu. in oī tribulatione. oīa iſta oñdūt fiduciā quā hēbat dauid in deo: ꝓpter quā exaudibilis erat ſua petitio.
u Deꝰ meꝰ. Hic ꝯñr dauid allēgat diuinā iuſticiā ad quā ꝑtiēt iniqs punire: q̄les erāt pſecutores dauid: ⁊ hoc ē qđ dic̄. Deꝰ meꝰ ⁊c̄. i. peccatoꝝ qꝛ multi i fauorē abſalō iniuſte pſeq̄bant̄ eū. x Et de manu cōtra ⁊c̄. i. ipſiꝰ abſalō q agebat ꝯ legē naturalē ⁊ diuinam ⁊ humanā pſeq̄ndo p̄rem ſuū quē ōs lex p̄cipit honorare.
y Et iniq. i. achitophel q fuit cōſiliariꝰ dauid: ⁊ ꝯ eū dabat iniq̄ cōſilia: ⁊ de eiꝰ cōſilio abſalō ꝯ p̄rem rebellauit: vt dictuꝫ fuit. z. Reg. 15.

ꝯ legeꝫ agētis ēt iniq. Qm̄ tū es patiētia mea dñe: dñe ſpēs mea a iuuētute mea. Jn te ꝯfirmatꝰ ſuꝫ ex vtero: dē vētre mr̄is mee tū es ꝓtector meꝰ. Jn te cātatio mea ſemꝑ: tanq̄ ꝓdigiū factꝰ ſū multis ⁊ tū adiutor fortis. Repleāt̄ os meū laude ūt cantē gloriā tuā: tota die magnitudinem tuā. Ne ꝓijcias me i tꝑe ſenectutis: cū defecerit virtꝰ mea ne dereliquas me. Quia dixērūt inimici mei mihi: ēt q cuſtodiebāt aīam meā ꝯſiliūꝫ fecerūt i vnū. Dicētes deus dereliqt euꝫ: pſeqmini ⁊ ꝯp̄hēdite eū: qꝛ ñ ē q eripiat. Deus ne elōgeris a me: deꝰ meꝰ i auxiliū meū reſpice. Cōfūdant̄ ⁊ d̄ficiāt d̄trahētes aīe mee: ōpiāt ꝯfuſiōe ⁊ pudore q querūt mala mihi. Ego autēꝫ ſemꝑ ſperabo:

z Qm̄ tu ⁊c̄. i. p̄ſtans mihi patiētiā i hac tribulatiōe. fuit eniꝫ tūc valde patiēs. vt hr̄. z. Re. 16. qꝛ iiurias ſemei ſibi maledicētis: ⁊ lapides ꝯ eū mittētis valde patienter portauit.
a Domie ſpes ⁊c̄. q. d. nihil boni ſperaui obtinere niſi ꝑ te. b Jn te cōfirmatꝰ ſū ex vtero. nō ē ꝑ hoc itelligendū ꝙ fuerit i vtero mr̄is ſcificatꝰ. ſꝫ hoc dic̄: qꝛ in vtero matris fuit a deo ꝓtectꝰ ſine q̄ ꝓtectiōe nō fuiſſet de vtero mr̄is natꝰ: vñ ⁊ in trāſlatione Hiero. hr̄: A te ſuſcitatꝰ ſū ex vtero ⁊c̄. c De vētre mr̄is mee. i. ab hora natiuitatis mee vſqꝫ nunc.

d Tu es protector meꝰ. ſicut fuiſti anteq̄ eſſem natꝰ. e Jn te cātatio mea ſemꝑ. Hic adducit rōnes ſūptas ex parte ſui. ad oñdēdum ꝙ orō ſua ſit exaudibilis. ⁊ accipit̄ prima ratio ex ſua deuotiōe. ſcđa ex corporis defectiōe ibi: Ne ꝓijcias. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ ad deū ꝑtinet audire orōnes deuotoꝝ: q̄lis erat dauid q cōtinue erat itētꝰ diuinis laudibꝰ. ⁊ hoc ē qđ dicit: Jn te cātatio mea ſemper. te deuote laudādo f Tanq̄ prodigiū ⁊c̄. fuit enim multū mirabile ꝙ adhuc iuuenis leonē ⁊ vrſum ſuffocauit: ⁊ gigantem fortiſſimum in funda ⁊ lapide debellauit. vt habetur. i. Reg. 17. g Et tu adiutor fortis. q. d. tu feciſti iſta mirabilia ⁊ non ego: ideo ſubdit. h Repleatur os meum laude. pro diuinis beneficijs. i Vt cantem gloriam tuā. in pſalmis a me compoſitis. k Ne proijcias: Hic cōſequēter accipitur ratio ex parte defectionis ipſius dauid qui iam erat ſenex ⁊ tendens ad defectū roboris: qñ abſalō cōtra eū rebellauit. ad deū aūt qui fortiſſimus ē ꝑtinet adiuuare deficiētes: maxime i cā iuſta: ſicut erat in ꝓpoſito. ⁊ hoc ē qđ dicit: Ne ꝓijcias me in tꝑe ſenectutis ⁊c̄. i. tꝑe ſenectutis ⁊ defectibilitatis mee nō ſubtrahas a me auxiliū virtutis tue. l Qꝛ dixerūt ⁊c̄. i. de me qđ poſtea ſubdit̄. m Et q cuſto. ani. ⁊c̄. i. vitā meā. ſ. achitophel ⁊ cōſimiles qui fuerāt p̄us conſiliarij dauid ⁊ cuſtodes corporis ſui. n Cōſilium fecerūt in vnum. ideſt cum ipſo abſalon ad me iugulandum. o Dicentes deus ⁊c̄. poſuit enim iſte achitophel in capitibus ppl'i ꝑ ſuam aſtutiam ꝙ dauid erat ſimpl'r reprobatꝰ a deo ꝓpter adulteriū cū berſabee: ⁊ homicidiū vrie: ſicut pleniꝰ erat dictū ſupra ps. 3. ad hoc vt ppl's pſeq̄ret̄ dauid ſecurius tanq̄ hoīem a deo reprobatū. ⁊ iō ſubdit dauid
p Deus ne elongeris a me. ſubtrahendo auxilium defenſionis tue. q Deꝰ meꝰ in au. ⁊c̄. loquit̄ de deo ad modū hoīs q hꝫ oculos attētos ad eū quē vult adiuuare. r Cōfūdant̄ ⁊ defi. de. ⁊c̄. q̄les erant achitophel ⁊ ſui ſeq̄ces vt pꝫ ex dictis. s Opiant̄ cōfu. ⁊ pu. ⁊c̄. qđ ⁊ ſc̄m fuit: qꝛ achitophel ſeſe ſuſpēdit: vt hr̄. z. Reg. 17. ⁊ abſalō pēdēs in quercu per crines interfectus fuit: ⁊ magna pars ppl'i: ⁊ reliqua pars confuſibiliter fugit. z. Reg. 18.
t Ego autem. Poſtq̄ dauid pro exauditione ſue petitionis allegauit rationes. hic conſequenter promittit pro ipſa gratiaruꝫ actiones: ⁊ primo facit proceſſum. ſecundo oſtendit promiſſionis principium: ibi: Quoniam non cognoui. tertio redit ad propoſitum. ibi: Nam ⁊ ego. Circa primum dicit: Ego autem ſemꝑ ſperabo liberari de tribulationibus per tuum auxilium:

a Et adijciā ſup oēm laudē tuā.i.ad laudes q̄s feci tibi.ſemper adijciā alias ſm auxilia q̄ pſtabis mihi. b Os meū annunciabit iuſticiā tuā.eā cōfitens ore ſicut ⁊ teneo corde: ſm illud Ro.10.c.Corde credit̄ ad iuſticiā:ore aūt fit cōfeſſio ad ſalutē.
c Quō nō cognoui. Hic ɔ̄nr oñdit̄ hui⁹ pmiſſionis pncipiū īplerū.nō eni pōt aliq̄s tales laudes excellētes deo ſoluere niſi habeat noticiā de diuinis:quā noticiā nō habuit dauid p ſtudij exercitationē:ſed p diuinā infuſionē:⁊ hoc ē qđ dicit:Quō nō cognoui lr̄aturā p doctrinā humanā:qđ pȝ ex h̄ q̄ iuuenis exñs fuit deputat⁹ ad cuſtodiā ouium vt pȝ.1.Reg.16.⁊ inde fact⁹ fuit armiger ſaulis.⁊ inde aſſūpt⁹ ad militiā in bello ɔ̄ goliath: vt dictū fuit.1.Reg 17. d Introibo in potentias dñi.i.ad cognoſcēdū ei⁹ v̄tutes ⁊ magnificētias p ipſi⁹ īſpirationē.ideo ſubditur.
e De⁹ docuiſti me a iuuētute mea.q̄a iuuenis erat q̄ñ fuit inunct⁹ p ſamuelē.1.Reg.16.⁊ extūc ſpūs dñi direct⁹ ē in dauid. vt ibidē dr̄:Et cepit pphare ⁊ ps.facere. f Et vſq; in ſenectā ⁊c̄.vixit enim dauid vſq; ad ſenectutē.ſm q̄ hr̄.3.Reg.1.Et rex dauid ſenuerat hēbatq; etatis plurimos dies.nec fuit derelict⁹ a dño.niſi ad tp̄s modicū.propter berſabee ⁊ vrie pctm̄. g Donec annūciē brachiū tuū i.magnitudinē v̄tutis tue. h Gñationi oī q̄ vētura ē.qđ pȝ īpletū.q̄ p̄s.dauid a tp̄e ipſi⁹ in gñationib⁹ ſibi ſuccedētib⁹ recitati ſūt:⁊ vſq; ad finē mūdi recitabunt̄ inter fideles.
i Potētiā tuā ⁊c̄.hoc refert̄ ad illud qđ p̄dicit̄:Donec annūciē
k Vſq; i altiſſima q̄ feciſti.i.facies. l Magnalia.q̄ de myſterijs xp̄i q̄ ſūt maxima:diffuſi⁹ ⁊ clari⁹ ſcripſit q̄ȝ ceteri pphe: vt dictū fuit in pncipio hui⁹ libri. m De⁹ q̄s ſimilis ſit tibi.q.d nullus:q̄ v̄t⁹ oīs creature diſtat in īfinitū a creatoris virtute.
n Quātas oñdiſti mihi ⁊c̄.ſ.malo pene:q̄ dauid fuit in multis tribulationib⁹ ⁊ piculis mortis:vt pȝ ex decurſu.1.Reg.⁊.2.
o Et cōuerſus.erga me oculis tue mīe. p Viuificaſti me. de piculis mortis eripiēdo. q Et de abyſſis terre iterū reduxiſti me.q̄ dauid frequēter ſe abſcōdit i ſpelūcis ⁊ cauernis terre:de q̄b⁹ poſtea exibat deo ipſū de piculo educēte.
r Multiplicaſti magnificētiā tuā.me frequēter magnifice liberādo. s Et cōuerſus cōſolat⁹ es me.poſt aduerſitatem pſpitatē cōferēdo q̄ tūc ē magis pceptibilis:⁊ cā maioris cōſolationis. t Nā ⁊ ego cōfitebor tibi. Hic ɔ̄nr reuertit̄ ad ppoſitū.ſ.laudes ⁊ grār̄ū actiones deo pmittēdo:dicēs: Nam ⁊ ego cōfitebor tibi.cōfeſſione laudis. u In vaſis pſalmi v̄itatē tuā de⁹.h̄ ē in inſtr̄is muſicis more hebraico quo inſtr̄a cuiuſlibet artis dicunt̄ vaſa.Dauid aūt diuinas laudes canebat nō ſolū voce:ſȝ ēt inſtr̄is muſicis:vt frequenter appuit ex p̄dictis.iō ſubdit̄. x Pſallā tibi in cythara ſcūs iſrl̄.i.tibi q̄ ē de⁹ ſāct⁹ ipſi⁹ iſrl̄. y Exultabūt labia mea cū cātauero tibi.q̄ magna deuotio mētis redūdat ēt ad ſenſus corpales p delectationem.
3 Et aīa mea quā redemiſti.i.vita mea quā eripuiſti a p̄cedentib⁹ piculis ⁊ redimes a futuris. a Sȝ ⁊ ligua mea tota die meditabit̄ iuſticiā tuā.i.ex meditatiōe cordis cōfitebit̄ iuſticiam tuā. b Cū cōfuſi ⁊ reueriti fuerint ⁊c̄.qđ cōtigit abſalō ⁊ achitophel ⁊ cōplicib⁹ eoȝ q̄ q̄rebāt aīam dauid. Moraliter pōt exponi p̄s.iſte de quolibet fideli exñti in magna tribulatione q̄ corā deo narrat picula ſibi iminētia petēs ab eis velociter liberari:⁊ pmittēs deo deuote ac fideliter regratiari. In p̄s.70.In te dñe ſpaui.vbi dicit̄ in poſtil.Circa p̄mū allegat dei magnificentiam.

ADDITIO.

Magnificētia ppꝛie dicta ſm philoſophū in q̄rto ethicorū ē circa opa magne ſūptuoſitatis q̄ ad ppoſitū nō ptinet:vñ in expōne hui⁹ v̄ſus.ſ. In te dñe ſpaui.improꝑe introducit̄ magnificētia:ſed in hoc v̄ſu vt vr̄ dauid duo allegat:ppter q̄ oȝ a deo exaudiri.Primū q̄ in eo ſpat q̄ eſt eternus:⁊ nō in rebus mūdanis q̄ ſūt caduce ſeu momētanee.⁊ hoc ē qđ dicit. In te dñe ſpaui nō cōfūdar in eternū.ſcđo q̄ hȝ iuſticiā ⁊ ſic ptinet ad deū q̄ eſt ſū me iuſt⁹ eū liberare:vñ dicit: In iuſticia tua libera me. In eodē pſalmo vbi dicit̄ in poſtilla.Quoniam non cognoui litteraturam.

ADDITIO.

Ubi lr̄a nr̄a hȝ lr̄aturā:in hebreo hr̄ quedā dictio q̄ ſignificat pncipal̄r numerū ſeu numerationē.vñ ſm quoſdā expoſitores hebreoȝ ſēſus ē. Nō cognoui ſeu neſcio numerare omnē laudē tuā ſeu iuſticiā tuā de q̄b⁹ imediate añ loq̄bat̄ eo mō quo dicitur alibi in pſalmo. Annūciaui ⁊ locut⁹ ſū:multiplicati ſūt ſup numeȝ ac ſi diceret. Tota die annūciabo ſalutare tuū i v̄l̄i;q̄m nō cognoui numerare particularia.

REPLICA.

In p̄s. In te domine ſpaui poſtil.poſt diuiſionem dicit dauid ī p̄ma pte allegare dei magnificētiā. Burg.aūt dic̄ q̄ īpꝛope ītroducit̄ h̄ magnificētia allegās ad h̄ ariſtotelē q̄rto ethicoȝ dicētes q̄ magnificētia ē circa opa magne ſumptuoſitatis:q̄ ad deū n̄ ptinēt. Hic dico q̄ ſȝ p p̄iā rōnē v̄tutis moral̄ nulla virtus habet locū in deo nec ſm illam rationē:vbi eſt circa ardua ⁊ difficilia:que locū in deo nō habet:⁊ ideo ppter effectus qui a deo fiūt vel a deo fieri petunt̄ aſſignari in ſcripturis deo ratio virtutis illius vel alterius cōſueuit. Nūc autem liberatio quam in propoſito dauid fieri petiuit:ſine maximis ſumptibus more humano fieri non potuiſſet. Per deum igit̄ facta ex effectu trāſfertur ad deum virtus magnificētie quaſi id per deum factū dicatur opus magnificum qđ per hominem maximis expēſis fieri oportuiſſet:⁊ ideo beatus Auguſti.83.q.44.q.dicit magnificētiam eē adminiſtrationem rerū excelſaruȝ:quo adminiſtratio in ppoſito apud deum ppꝛie locū habet. vnde ⁊ ſm hūc.ſēſum. Burgen.īfra circa p̄s. Benedic.allegādo ſuū auctorē abēbazra dicit ex operib⁹ creationis deū ppꝛie dici magnificū q̄ ariſtoteles dicit magnificētiā virtutē a q̄ magna opa fiūt:⁊ fortaſſis op⁹ cōſeruationis qđ petiuit hic dauid ab ope creationis ſm magnitudinē pfectionis nō lōge diſtat.pōt igit̄ ppꝛie dici magnificū:ſicut ⁊ btūs martin⁹ dicit̄ triū mortuorum ſuſcitator magnificus ⁊c̄.

Et adijciā ſup oēȝ laudē tuā. Os meū ānūciabit iuſticiā tuaȝ:tota die ſalutare tuū. Quō nō cognoui lr̄aturā itroibo i potētias dñi: dñe memorabor iuſticie tue ſoli⁹. Deus docuiſti me a iuuētute mea: ⁊ vſq; nūc pnūciabo mirabilia tua. Et ūſq; i ſenectā ⁊ ſeniū: d̄s ne d̄relinq̄s me. Donec ānūciē brachiū tuuȝ:gñatiōi oī q̄ vētura ē. Potētiā tuā ⁊ iuſticiā tuā de⁹ ūſq; in altiſſima q̄ feciſti magnalia: deus q̄s ſimilis ſit tibi: Quantas oſtēdiſti mihi tribulatiōes multas ⁊ malas: ⁊ ɔuerſus viuificaſti me: ⁊ de abyſſis terre iterū reduxiſti me. Multiplicaſti magnificētiaȝ tuā:ēt cōuerſus cōſolatus es me. Naȝ ēt ego ɔfitebor tibi in vāſis pſalmi veritatē tuā d̄s:pſallāȝ tibi in cithara ſāct⁹ iſrl̄. Exultābūt labia mea cū cantauero tibi: ēt anima mea quā redemiſti. Sȝ ⁊ liguā mea tota die meditabit̄ iuſticiaȝ tuā:cū cōfuſi ⁊ reueriti fuerint qui querunt mala mihi.

In ſalomonē p̄s. LXXI.

Deūſ iudiciū tuū regi da: ⁊ iuſticiā tuā filiō regis.

Pſalmus. LXXI.

c Deus iudicium tuum ⁊c̄. Huic pſalmo premittitur talis titulus in hebreo:Salomoni.⁊ in trāſlatione Hiero.dicitur:In ſalomoneȝ.⁊ eſt eadē ſententia.ſcilicet q̄ pſalmus iſte attribuitur ſalomoni: hoc tamen varie exponitur. Dicunt enim hebrei moderni ⁊ aliqui doctores noſtri q̄ dauid fecit hunc pſalmum orās pro filio ſuo ſalomone:vt regnum ſub manu ſua proſperaretur in iuſticia ⁊ veritate:⁊ ideo intitulatur a ſalomone tanq̄ȝ ab eo p quo fiebat oratio. Hieronymus autem in prologo ſuper librum iſtum dicit q̄ ſalomon fecit hunc pſalmum:⁊ ſic intitulatur ab eo tanq̄ȝ ab auctore. De materia vero huius pſalmi mihi videtur ſaluo meliori iudicio q̄ non ſit proſperitas regni ſub ſalomone: ſed magis prophetia de chriſto rege propter plura in hoc pſalmo contenta: que non poſſunt conuenienter de ſalomone dici:ſed ſolum de chriſto rege vt patebit infra proſequendo. Et hunc ſenſum proſequuntur Hieronym⁹ Auguſtinus ⁊ Caſſiodorus:⁊ ſm hoc pſalmus iſte in duas partes diuiditur.quia primo propheta denunciat chriſti regiam dignitatem. ſecundo ex hoc collaudat diuinam maieſtatem:ibi: Benedictus dominus. Prima in duas:quia primo declaratur in chriſto auctoritas iudicis.ſecundo bonitas regiminis:ibi: Deſcendet. Circa primum propheta ad exprimendum eius deſiderium de re prenunciata per modum orationis denunciat chriſti poteſtatem iudiciariam dicens: Deus iudicium tuum regi da.ideſt tu deus pater da regi chriſto poteſtatem iudiciariam:quod factum eſt:vt habetur Joan.5. Pater omne iudicium dedit filio.
d Et iuſticiam tuam. ideſt poteſtatis predicte executionem.
e Filio regis. ideſt chriſto qui ſcđm deitatem filius eſt regis eterni.ſ.pr̄is.⁊ ſm humanitatem eſt filius dauid regis:vt habet̄ Matt.1. Qui deſcendit de ipſo dauid ſm carnē: Ro.1.⁊ ſm vtrāq; naturā data eſt ei poteſtas iudiciaria.lȝ enim eadem ſit poteſtas patris ⁊ filij in diuinis:tamen illam habet filius a patre: ſicut ⁊ ſubſtantiam.

ſilr̄ ſm̄ humanitatē data ē xp̄o ptās iudiciaria: qꝛ ī extremo iudicio apparebit in forma humana in q̄ fuit iudicat⁹ corā pilato: appuit tn̄ corā eo in natura paſſibili: ſꝫ ī iudicio appebit in forma glīoſa.

a Judicare pp̄lm tuū ⁊c̄ h̄ cōtinuat̄ ei qd̄ ꝑdicit̄. Da iuſticiā tuā filio regis. Judicare. i. ad iudicādū actu. b Pp̄lm tuū. i. xp̄ianum q ē pp̄ls p̄ris ſic̄ ⁊ filij. c In iuſticia. ſ. reddēdo ei ſm̄ merita.

d Et paupes tuos ī iudicio. vt ꝓ abiectione quā ſuſtinēt in p̄n̄ti recipiāt exaltationē ⁊ honorē ī futuro: ſm̄ ꝙ dr̄ Matth. 5. Bti pauperes ſpū qm̄ ipſoꝝ ē regnum celoꝝ. e Suſcipiāt mōtes. i. angeli. ſm̄ ꝙ dr̄ īfra p̄s. 124. Mōtes in circuitu ei⁹. i. angeli ſm̄ ꝙ exponit Augu.

f Pacē pp̄lo. q receperūt mādatū a deo denūciādo pacē fideli pp̄lo ī xp̄i natiuitate: ſm̄ ꝙ hr̄ Luce. 2. Facta ē cū angelo multitudo militie celeſtis exercit⁹ laudantiū deū ⁊ dicētiū: Glīa ī altiſſimis deo: ⁊ in terra pax hoīb⁹ bone voluntatis. g Et colles iuſticiā. ꝑ colles q ſūt montes minores ītelligūtur

Judicāre pōpulū tuū in iuſticiā: ⁊ paupes tuos ī iudicio. Suſcipiāt mōtes pācē pp̄lo: ēt colles iuſticiā. Judicābit paupes pp̄li: ēt ſaluos faciet filios paupeꝝ: ⁊ humiliābit calūniatorē. Et ꝑmanēbit cū ſole ⁊ ānte lunā: ī gn̄ationē ⁊ gn̄ationē. Deſcēdet ſicut pluuia ī vellus: ēt ſicut ſtillicidia ſtillātia ſup t̄rā. Orieēt ī diebꝯ ei⁹ iuſticia et ābūdātia pacis: donec auferat̄ luna. Et dn̄ābitur a mari vſq̄ ad mare: ēt a flumine

apl̄i alijqꝫ xp̄i diſcipuli: q acceperūt mādatū a xp̄o de ꝓmulgāda lege euāgelica: ī q̄ cōſiſtit iuſticia ſm̄ ꝙ declarat apl̄s Ro. 4. ⁊ 5.

h Judicabit paupes pp̄li. hec ſubdit ꝓpha ad oñdēdū ꝙ ꝓphia ſua eēt in effectu adiplēda: ⁊ exponat̄ ſicut p̄us. i Et ſaluos faciet filios paupum. i. imitatores xp̄i ⁊ apl̄oꝝ aliorūqꝫ diſcipuloꝝ. q fuerūt paupes euāgelici. k Et humiliabit calūniatorē. i. deijciet tyrannos fideliū xp̄i ꝑſecutores: ſic̄ pꝫ de nerone q p̄mā ꝑſecutionē mouit ꝯ eccl̄iam: ⁊ domitiano q mouit ſcd̄am: ⁊ vterqꝫ fuit de īmꝑio deiect⁹. ⁊ p̄m⁹ ſe īterfecit. ſcd̄s a ſenatu īterfect⁹ fuit. ⁊ de multis alijs tyrānis idē cōtigit. Vel ꝑ calūniatorē p̄ōt ītelligi antixp̄s q aduerſabitur eccl̄ie: ⁊ extollet ſup oē qd̄ dr̄ de⁹: aut qd̄ colit̄ quē dn̄s ieſus īterficiet ſpū oris ſui: ⁊ deſtruet ī illuſtratione aduēt⁹ ſui: vt hr̄. 2. Theſſal. 2.

l Et ꝑmanebit cū ſole. i. eternalr̄ a ꝑte. ſic̄ ſol ē īcorruptibilis: qd̄ v̄ificat̄ de xp̄o nō ſolū q̄ꝫtū ad deitatē: ſed ēt q̄ꝫtū ad humanitatē.

m Et an̄ lunā. i. anteq̄ꝫ crearet̄ luna: qd̄ v̄ificat̄ de xp̄o ſm̄ deitatem q̄ ē eterna: ꝓpter qd̄ dr̄ Hebreoꝝ. 13. Jeſus xp̄s heri ⁊ hodie ipſe ⁊ in ſcl̄a. n Deſcēdet. Hic ꝯn̄r deſcribit̄ bonitas regiminis: ⁊ qꝛ īcipit a māſuetudine p̄ncipis: ſm̄ ꝙ dr̄ p̄s. 89. Qm̄ ſupuenit māſuetudo ⁊ corripiemur. iō p̄mo deſcribit̄ manſuetudo xp̄i. ſcd̄o magnitudo ſui īperij: ibi: Et dn̄abit̄. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ xp̄s in p̄mo ſuo aduētu non venit in magnitudine ſue ptātis: ſꝫ in benignitate ſue humilitatis: ſꝫ ꝙ fuit ꝓphetatū zach. 9. Ecce rex tu⁹ venit tibi iuſt⁹ ⁊ ſaluator: ⁊ ipſe pauper: ꝓ quo trāſtulit. Matth. 21. Ecce rex tu⁹ venit tibi māſuet⁹: ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄: Deſcēdet ſic̄ pluuia in vellus. i. ſuauiter ⁊ īperceptibiliter deſcēdet in v̄gine ꝑ ſuā īcarnationē ita ꝙ latuit ēt mūdi p̄ncipē. ſ. demonē. Et notādū ꝙ pluuia in vellere recipit̄: ⁊ ab eo exp̄imit̄ ſine corruptione velleris: ſic xp̄s fuit cōcept⁹ ⁊ nat⁹ abſqꝫ corruptione v̄ginis.

o Et ſicut ſtillicidia ⁊c̄. q̄ cū q̄dā ſuauitate cadūt in eā. ⁊ oīa iſta dn̄r ad oñdēdū benignitatē ⁊ humilitatē xp̄i in ſuo p̄mo aduētu.

p Orieēt in dieb⁹ ei⁹ iuſticia. i. fides catholica: q̄ cōtinet ꝑfectā iuſticiam. q Et abūdā pa. h̄ exponūt aliq de pace tꝑali: q̄ fuit ꝑ orbem vniuerſū tꝑe natiuitatis xp̄i ꝓpter qd̄ Auguſt⁹ ceſar tūc iuſſit pp̄lm ꝑ totū orbē numerari. Luce. 2. ſed h̄ nō bn̄ cōſonat lr̄e ſequēti q̄ dr̄: Donec auferat̄ luna. qꝛ cito poſt īſurrexerūt bella ēt ī iudea iudeis ad iuicē pugnātib⁹: ⁊ iterū ꝯ romanos rebellātib⁹: ſm̄ ꝙ dicit Joſephus libro de iudaico bello: ꝓpter qd̄ ciuitas irl̄m ⁊ terra in circuitu fuit deſtructa: ⁊ iō meli⁹ exponit̄ h̄ de pace quā angeli clamauerūt ī xp̄i natiuitate dicētes: Glīa in altiſſimis deo: ⁊ ī terra pax hoīb⁹ bone volūtatis: ⁊ hec cōſiſtit ī trāquillitate cōſcie: q̄ ꝑmanet in iuſtis omni tꝑe: ꝓuer. 12. Nō cōtriſtabit iuſtū qcq̄d ei acciderit: ⁊ ſic ꝑmanet ī iuſtis vſqꝫ ad finem mūdi. cui ſuccedit pax celeſtis q̄ exuꝑat oēm ſēſū: ⁊ ſic manet eternaliter a ꝑte finis ſic̄ ⁊ luna q̄ ē incorruptibilis.

r Et dn̄abitur. Hic cōſequēter deſcribitur magnitudo regni xp̄i. ⁊ p̄mo quātū ad ei⁹ dilatationē. ſcd̄o q̄ꝫtū ad fame diffuſionem ibi. Sit nomē. Prima in duas. qꝛ p̄mo deſcribit̄ regni dilatatio. ſcd̄o adducitur ad h̄ rō: ibi: Quia liberabit. Circa p̄mū dr̄: Et dn̄abit̄ a mari vſqꝫ ad mare. i. ſup totā terrā mari circūdatā. lꝫ enim ocean⁹ ſit vnū mare: tn̄ ſm̄ diuerſas ſui ꝑtes varie noīat̄: vtpote mare oriētale a parte oriētis: ⁊ occidētale a ꝑte occidētis: ⁊ eodē mō a ꝑte auſtri ⁊ aqlonis. Jn oīb⁹ eni iſtis terris aliq receperunt fidē xp̄i ꝑ ꝑdicationē apl̄oꝝ aliorūqꝫ diſcipuloꝝ ſm̄ ꝙ dictū fuit ſupra p̄s. 18. exponendo illud. Jn oēꝫ terrā exiuit ſon⁹ eoꝝ ⁊c̄. s Et a flumine. ſ. ꝑadiſi terreſtris. t Vſqꝫ ad terminos orbis terrarū. ⁊ in trāſlatione Hieronymi dr̄: Vſqꝫ ad terminos orbis terre. i. vſqꝫ ad terminos orbis cōſtituti circa terrā ꝑ circuitū: ⁊ iſti termini ꝓtēdunt̄ vſqꝫ ad vltimū celū: ⁊ tātū ꝓtēdit̄ ptās xp̄i: ꝓpter qd̄ dic̄ Matthei vl. Data eſt mihi oīs ptās in celo ⁊ in terra. Ex ꝑdictis patꝫ ꝙ p̄s. iſte nō p̄ōt v̄ificari ad litterā de ſalomone: qꝛ pax q̄ fuit ſb̄ eo nō multū durauit: ſed eo mortuo ſtatim regnū eius ſciſſū fuit. 3. Re. 12 īmo ēt an̄ mortē ſalomonis dn̄s ei aduerſarios ꝓpter ei⁹ peccata ſuſcitauit. 3. Reg. 11. Item ipſe monarcha nō fuit: ſed tm̄ in iudea ⁊ ī aliqb⁹ terris ꝓpinquis regnauit.

uſq̄ ad t̄minos orbis terraꝝ. Corā illo ꝓcidēt ethiopes: ēt inimici ei⁹ terrā lingēt. Reges tharſis ⁊ inſule munera offerent: reges arabū ⁊ ſaba dona adducēt. Et ādorabūt eū oēs reges: oēs gētes ſuiēt ei. Qūia liberabit paupeꝫ a potēte: ⁊ paupeꝫ cui n̄ erat adiutor. Parcet paupi ⁊ iopi: ⁊ aīas paupū ſaluas faciet. Ex vſūris ⁊ iniq̄tate rediet aīas eoꝝ: ⁊ honorabile nomē eoꝝ corā illo. ⁊ viuēt ⁊ dābit̄ ei ꝺ auro arabie

v Corā illo ꝓcidēt ethiopes. Hoc cōuenieter p̄ōt exponi ad lr̄am de celeri ꝯuerſiōe ethiopū ad xp̄m ad ꝑdicationē bti Matthei: ſicut dictū fuit ſupra p̄s. 67. exponēdo illud. Ethiopia ꝑueniet man⁹ eius deo. ⁊ ſm̄ hoc dicit̄ hic: Coram illo ꝓcidēt ethiopes: fidē ei⁹ humiliter recipiendo: ⁊ eū deuote adorādo. x Et inimici ei⁹ terrā ligēt. i. ethiopes q p̄us erāt inimici ei⁹ ꝑ idolotriā. inclinauerūt ſe ad ipſū adorādū deuote ac ſi terrā pre deuotione ⁊ humilitate vellēt lingere: ⁊ in h̄ impletū fuit dictū Jſa. 60. Venient ad te q detrahebāt tibi. ⁊ adorabūt veſtigia pedū tuoꝝ. Aliter exponit̄ ab aliqb⁹. Et inimici ei⁹ de iudeis obſtinatis cōtra xp̄m: qui in obſidione Titi fuerunt ita fame cōſtricti ꝙ ipſi querebant ad comedendum illa que de emundatione cibi fuerunt ꝓiecta ad terraꝫ: ⁊ in ſterquilinijs. ſed littera magis continuat̄ ſm̄ p̄mā expoſitionem.

y Reges tharſis ⁊ inſule munera offerēt. hoc exponitur ab aliquibus de regibus qui venerant adorare chriſtum: qui erāt de illis partibus. poteſt etiam hoc exponi de pluribus partibus vl̄ nationibus: que hic nominant̄ quarū reges ⁊ p̄ncipes fideꝫ xp̄i acceperunt ⁊ munera deuote dederūt ad eccl̄iarum cōſtructionē ⁊ paupum xp̄ianoꝝ ſuſtentationem.

z Et adorabunt eum omnes reges terre ⁊c̄. quod impletum fuit in cōſtantini conuerſione: cui tanq̄ꝫ monarche obediebant reges terre: ⁊ ipſe p̄cepit vbiqꝫ terrarum ad honorē xp̄i eccleſias edificari: ⁊ ſic oēs reges terre adorauerūt eum. i. xp̄m. quod dupliciter p̄ōt intelligi. vno modo quia caput eoꝝ. ſ. imperator in quo oēs alij erāt in v̄tute: adorauit xp̄m deuote. Alio mō p̄ōt exponi ꝙ ex ei⁹ imꝑio ꝑmiſerūt eccl̄ias ad honorem xp̄i edificari. Jtē alio mō p̄ōt exponi ꝓ tꝑe moderno: quo idolatria fere ceſſauit in mūdo. ⁊ ſic oēs reges ⁊ gētes eis ſubdite adorāt vnū verū deum: ⁊ ꝑ ꝯn̄s xp̄m q eſt verus de⁹. lꝫ nō oēs reges ⁊ gētes eis ſb̄dite credūt deuꝫ humanatuꝫ ꝓ mundi ſalute. a Quia liberabit. Hic ꝯn̄r ponit̄ dicte dilatatiōis rō q̄ ē iuſticia: ad quā ſequitur pax regni quā deſiderāt oēs mortales: vt hr̄ Heſter. 13. ⁊ iō maxime fac̄ ad dilatationē regni: ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄. Qꝛ lib̄abit pauperē a potēte. q. d. merito dilatabit̄ ei⁹ īperiuꝫ: qꝛ potētes arcebit a tyrānide ſup paupes. qd̄ factuꝫ ē ꝑ h̄ ꝙ maximi p̄ncipes mundi ſubditi ſunt iugo xp̄i. ⁊ ſic īferiores ⁊ īpotētes a tyrānide eripiunt̄ ⁊ h̄ rōne potētuꝫ ⁊ timore xp̄i: ⁊ patet littera vſqꝫ ibi.

b Ex vſuris ⁊c̄. qꝛ ſummus p̄ōtifex qui eſt xp̄i vicarius prohibet vſuras in iure canonico: ⁊ multi principes chriſtiani ei⁹ edicto edocti prohibent vſuras ⁊ prohibuerunt: ⁊ ad earum reſtitutionem ſubditos compulerunt.

c Et viuet. hoc intelligitur de vita chriſti poſt reſurrectionem que eſt immortalis: ſm̄ ꝙ dicitur Ro. 6. Chriſtus reſurgens ex mortuis iam non moritur: ⁊ ideo illa vita ſola dicenda eſt vita ſimpliciter: qꝛ vita preſens potius dicēda eſt mors q̄ꝫ vita ſꝫ ꝙ dicit beatus Gregorius omelia. 35.

d Et dabitur ei de auro arabie. quia poſt reſurrectionem chriſti multi principes ⁊ potentes ad fidem conuerſi dederunt donaria precioſa ad edificationem eccleſiarum. ⁊ ſic veriſimile eſt ꝙ dederunt de auro arabie quod eſt precioſiſſimum.

Et tādo zabūt de ipſo ſemp.i.p ei⁹ bñficijs adorabūt deum. b Tota die.i.aſſidue.q̄tū pōt fieri bono mō. c Bñdicent ei.de ſuis bñficijs regratiādo. d Erit firmamēt ū ⁊c. In he breo hr: Erit abūdātia frumēti.⁊ i trāſlatiōe hiero. ſic dr. Erit memorabile triticū.⁊ iō trāſlatio cōis corrupta p ſcriptores vr ex ſīlitudine dictionū bñs firmamētū p frumētū. qd exponūt hebrei dicētes q in aduētu meſſie quē falſo expectāt frumēta creſcēt i tāta altitudine ſic̄ cedri libani: ⁊ faciēt ſpicas magnas ⁊ latas: ex qb⁹ vēto flāte decidet ſimila q̄ iudei p ſua voluntate poterunt ſatiari. Sʒ qꝛ iſtud ē oīno irronabile ⁊ erroneuʒ: iō meli⁹ exponit de ſacro eucharīſtie i quo xp̄s cōtinet̄ vbiqꝫ in eccleſijs ſb ſpecie panis tritice. ppter qd ſe cōparat grano frumēti: Jo.iz.c. ⁊ iō dr hic: Erit frumētū.i.eucharīſtie ſacr̄ʒ.

⁊ adorabūt de ipſo ſēp: totā die bñdicēt ei. Erit firmamētū i trā i ſūmis mōtiū: ſupextollet ſup libanū fruct⁹ ei⁹: et florebūt de ciuitate ſic̄ fenū terre. Sit nomen ei⁹ bñdictū i ſeculā: antē ſolē permanēt nomē ei⁹. Et bñdicent in ipſo oēs trib⁹ terre: oēs gentēs magnificabūt eū. Bñdictus dñſ ds iſrael: q facit mirabilia ſolus.

c In terra in ſūmis mōtiū. qꝛ ep̄i ⁊ ſacerdotes q in eccl'ia dei ſūt q̄ſi mōtes: ſup capita ſua eleuant h ſacrm. f Supextollet ⁊c. qꝛ fruct⁹ hui⁹ ſacri extollit hoīnē ad altitudinē celi. Joā.6. Sigs mādūcauerit ex hoc pane viuet in eternū. g Et florebūt ⁊c.i. de eccl'ia in q̄ vniunt fide ⁊ caritate xp̄iani. ciuitas eni ē ciuiū vnitas. h Sic fenū ter. ⁊c. ſic eni fenū ſubito multiplicat̄: ſic xp̄iani p orbē in pruo tpe fuerūt multiplicati. i Sit nomē. Hic p̄ir deſcribit magnitudo regni xp̄i q̄tū ad diffuſionē famē: qꝛ nomē xp̄i ⁊ xp̄ianoꝝ dilatatū ē p orbē ⁊ magis dilatabit̄: ⁊ h ē qd dr h: Sit nomē ei⁹ bñdcʒ .i. ſolēni memoria diuulgatū. k In ſcl'a.i.i gn̄atiōib⁹ ſibi ſuccedētib⁹. l An ſolē pmanet nom ei⁹. qꝛ ab eterno ē nomē xp̄i ſm ei⁹ deitatē: ⁊ ex h cū p̄cedētib⁹ pʒ q ps. iſte nō pōt couenienter ad lrām exponi de ſalomone: de cui⁹ noīe nō erat vbum nec memoria añ ipſi⁹ tpa. m Et bñdicent in ipſo ⁊c. qꝛ in oībus ptib⁹ mūdi bñdicunt fideles in noīe xp̄i. n Oēs gētes magnificabūt eū. tanq̄ ſaluatorē ⁊ dñm oīum. o Bñdict⁹. Hic vltimo ponit̄ grarū actio p bñficijs p̄dcis: cū dr: Bñdict⁹ dñs de⁹ iſrl̄.i. ppl'i xp̄iani ſic ſupra expoſitū ē. p Qui fac̄ mirabilia ſolus. maxima eni mirabilia i myſterio xp̄i cōtinent̄: q̄ in h ps. deſcribunt̄: vt viſū ē. q Et bñdictū nomē maieſtatis ei⁹ i eternū: qꝛ angeli ⁊ hoīes ſci eternalr̄ laudabūt deū: ſm q habet̄ iſra ps. 83. Bti q hītāt i domo tua dñe ⁊c. r Et replebit̄ maieſtate ei⁹ oīs terra. qd fuit ipletū in miſſiōe ſpūs ſci: qꝛ tunc ſpūs dñi repleuit orbē terrarū. h ēt alr̄ exponit̄ de miraculis factis p orbē terrarū ad p̄ces ſcōꝝ: q̄ miracula ſūt maieſtatis diuine declaratiua. s Fiat fiat. In hebreo dr: Amē amen. qd ſignificat fideliter: ⁊ duplicat̄ ad deſignādū hui⁹ pphie certitudinē. Cōplete ſūt orōnes dauid filij iſai. ſm hiero. ⁊ doc. hebreos iſtud ad ſigīt huic ps. ⁊ ex h vr q dauid fecerit hūc ps. ⁊ nō ſalomō. Sʒ q̄rit h quō h ſit verū q orōnes dauid i h ps. ſūt cōplete cū poſtea in h libro ſint plcs ps. a dauid tanq̄ ab auctore ititulati. Ad qd rñdēt aliq doctores nr̄i q hoc dr p tāto. qꝛ in h ps. agit̄ de xp̄i regno: ad qd oēs ps. ſci a dauid ſūt ordinati tanq̄ ad finē: finis aūt iportat cōplemētū. Alr̄ aūt pōt dici ⁊ magis lraliter q ps. iſte ſm vitatē fuit vltim⁹ iter ps. fcōs a dauid: tñ nō fuit ſcript⁹ i vltimo loco: qꝛ ps. ſcribebant̄ in libro pſalmoꝝ: ſm q inueniebant̄: ſic dcm̄ fuit in p̄ncipio hui⁹ libri: ⁊ ex h cōtigit q ps. 143. q fuit pmo fact⁹: vel ſaltē de pmis. ponit̄ circa finē libri qꝛ fuit de vltimo inuētis: ⁊ eodē mō iſte q fuit vltimo fact⁹ ponit̄ circa mediū libri: qꝛ ſic fuit iuēt⁹. ⁊ hāc ſolutionē tāgit Ra.ſa. in gloſa ſua. ¶ In ps. 71. De⁹ iudicium. vbi dr in poſtil. Et permanebit cum ſole ⁊c.

ADDITIO.

Vbi trāſlatio nr̄a hʒ: Et pmanebit cū ſole. vitas hebraica dicit. Et timebūt te. cū ſole ⁊c. ⁊ ſic pōt itelligi hic vſus d duratione xp̄iane religiōis: vt ſit ſēſus q q̄diu tpa reuol uunt̄ iux curſu ſolis ⁊ lune: ſm quē diſtinguunt̄ tpa ſemp timebit xp̄s in eccl'ia: ꝯ illos q dicunt eccl'am aliq̄n defuturā: ⁊ ſm hūc ſēſū magis oñdit̄ q̄ ſi dicat q xp̄s manebit cū ſole: qꝛ vt dicit gloſa nō ē magnū pmanere cū ſole ei p quē oīa facta ſunt. ¶ In eodē pſalmo vbi dicit̄ i poſtilla. In hebreo habetur: Erit abundantia frumenti.

ADDITIO.

In hebreo in hoc loco cū h q dr frumētū ſupponit̄ q̄daꝫ dictio q̄ onat picat: q̄ n̄ ſignificat abūdātiā ſed poti⁹ placētā ſeu placētulā frumēti: ⁊ ſic vera trāſlatio ſm hebraicā vitatem in hoc loco talis ē. Erit placeta ſeu placētula frumēti: qd p̄prie applicat̄ ſacro eucharīſtie: in quo ſub ſpē placētule frumēti verū corp⁹ xp̄i cōtinet̄: ⁊ cū hoc cōcordat trāſlatio chaldaica in q̄ vbi dr: In ſūmis mōtiū. expſſe dicit̄. In capitib⁹ ſacerdotum. ¶ In eodē ps. vbi dr in poſtil. Ante ſolē pmanet nomen eius.

ADDITIO.

In h loco hebraica vitas vbi dr: Permā̄et nomē ei⁹: dicit hynō nomē ei⁹: q̄ nō ē eiuſdē ſignificatiōis cū hoc qd dr: Permanet: ſʒ ſignificat filiatiōnē: vñ Rabi abenhaʒra in ſua gl. in h loco ſic dic. Hec dictio hynō ē vbuʒ paſſiuū. qd deriuat̄ ab hoc noīe nyn. qd p̄prie ſignificat filiuʒ. hec ille Et ſic ſēſus ē q añ ſoleʒ filiabit̄ nomen ei⁹: ac ſi dicat q ab eterno iſte rex ē fili⁹. vñ ex iſto loco ex neceſſitate lr̄e hebraice pōt ſumi efficax argumētuʒ ad h q i diuinis ē dare filiū ſeu filiatiōnē ab eterno. Et nota q in hoc loco ⁊ p̄cedēti imediate fauorabilior ē lr̄a hebraica vitati fidei q̄ cōis nr̄a trāſlatio: ⁊ ſic ē in q̄plimis alijs locis ſacre ſcripture.

Et benedictūʒ nomē maieſtatis ei⁹ i etnū: ⁊ replebitur maieſtate ei⁹ oīs terra: fiāt fiat.

¶ Cōplete ſunt oratiōes dauid filij iſai. Cāticū aſaph. LXXII.

Quām bonus iſrael de⁹ his qui recto ſunt corde. Mei autem pene moti ſūt pedes: pene effuſi ſūt greſſus mei. Quia ʒelaui ſuper iniquos:

¶ In eodē ps. 71. De⁹ iudiciū. vbi dr i poſtil. Cōplete ſunt orōnes dauid filij iſai.

ADDITIO.

Ex q̄ dauid fecit hunc ps. ſm hieronymuʒ ⁊ oēs doctores hebreos put vitas lr̄e in fine teſtat̄. Sumit̄ argumētuʒ p opinione auguſtini dicētis q pſalmi ēt ītitulati alijs pſonis pter dauid ſunt attribuēdi ipſi dauid tanq̄ actori. nā iſte ps. ititulat̄ ſalomoni: ⁊ tñ ei⁹ actor fuit dauid. Silr̄ ex pſalmo imediate p̄cedēti ſ. In te dñe ſpaui: q nō ititulat̄ alicui actori: ⁊ tñ tot⁹ itelligit̄ fact⁹ i pſona dauid: put pʒ ēt in poſtilla ſumit̄ argumētū p p̄dicta opinione auguſtini dicētis q etiā pſalmi nullū hñtes titulū attribuēdi ſūt dauid tanq̄ actori.

Pſalmus. LXXII.

t Quam bonus iſrael deus ⁊c. Huic pſalmo premittitur talis titulus in hebreo: Pſalmus aſaph ⁊ in tranſlatione Hieronymi. Canticum aſaph. ⁊ eſt penitus eadem ſententia. Secundum Auguſti. iſte pſalmus intitulatur ab aſaph non tanq̄ ab auctore ſed tanq̄ a cantore. quia ſm eum dauid fecit omnes pſalmos ſed aliquos fecit decantādos per aſaph qui erat vnus de principalibus cantoribus. Secūdum vero Hierony. ⁊ doctores hebraicos quibus videtur in hoc magis aſſentiendum ſicut dixi a principio huius libri aſaph non ſolum fuit principalis cantor. ſed etiam habuit ſpiritum prophetie: ⁊ fecit hunc pſalmum. ⁊ plures alios: prout videbitur infra. Fecit autem hunc pſalmum ad oſtendendum bonitatem diuine prouidentie: que attingit a fine vſqꝫ ad finem fortiter: ⁊ diſponit oīa ſuauiter. Sap. 8. lʒ frequēter hominibus ignorantibus ⁊ infirmis videatur cōtrarium eo q vident frequēter malos temporaliter proſperari ⁊ iuſtos multipliciter tribulari In hoc igitur pſalmo ſic procedit: quia primo ponit intentam concluſionem. ſecundo ad vtrāqꝫ partem adducit rationem. ibi: Mei autem. tertio ponit veritatis determinationē. ibi: Exiſtimabam. Circa primum dicitur: Quā bonus. id eſt valde bonus. eſt ſupple.

u Deus iſrael. qꝛ lʒ ſit deus omniū per creationē: dicit̄ tamen. deus iſrael per veram fidem. verūtamen quia bonitas diuina nō ſentitur ab iniquis: ſicut nec claritas delectabilis eſt oculis infirmis: ſed ſolū ſentitur ⁊ deguſtatur a bonis: ideo ſubditur.

x His qui recto ſunt corde. qꝛ recte tendunt in deum ſicut in ſūmuʒ bonum. y Mei autem. Hic cōſequēter arguit ad vtrāqꝫ parteʒ ⁊ primo ad oppoſitum. ſecundo ad p̄poſitum. ibi: Si dicebam. Contra bonitatem diuine prouidentie accipitur ratio ex duobus maxime. ſ. ex proſperitate malorum ⁊ ex tribulatione iuſtorum: ⁊ pmo arguitur ex pmo. ſecūdo ex ſecundo. ibi: Ideo cōuertet̄. Prima adhuc in duas. quia pmo ponitur proſperitas malorum. ſecundo iniquitas ipſorū. ibi: Ideo tenuit. Circa primum loquitur propheta in perſona populi infirmi: qui videns proſperitatem malorum incipit dubitare de bonitate diuine prouidentie. vnde multi talia videntes dicunt deum dormire: quaſi non habeat prouidentiam de humanis actib⁹ ſicut dicit Tulius ⁊ plures alij: in quorum perſona dicitur iob. zz. Circa cardines celi perambulat: nec noſtra conſiderat. Dicit ergo propheta in perſona infirmorum: Mei autem pene moti ſūt pedes ⁊c. id eſt fere cecidi a rectitudine ſentiendi de bonitate diuine prouidentie. z Quia ʒelaui ſuper iniquos. id eſt motus fui per quandam concupiſcentiam ad ſequendum eos. Unde dicitur Eccleſiaſtes. 9. Ne ʒeles gloriam ⁊ opes peccatoris. id eſt nō concupiſcas ea

Et motiuuꝫ ꝺcē cōcupiſcētie tāgit ꝺicēs. a Pacē pctōꝝ vidēs.i. eoꝝ tp̄alē felicitatē.Uiſa eni magis mouent aīam q̄ȝ audita.Et ꝯñr magis explicat ī p̄ticulari eoꝝ felicitatē ꝺicēs. b Q̄ꝛ nō ē reſpe/ ct⁹ morti eoꝝ.i.nō videnť cito mori ſꝫ ꝺiu viuere ꝛ ꝺiuti⁹ q̄ȝ iuſti.Ec/ cleſiaſtes.7.Juſt⁹ p̄it in iuſticia ſua:ꝛ ipi⁹ multo viuit tp̄e in malicia ſua. c Et firmauerunt ī plaga eoꝝ.i.nō ē lōga ꝺuratio ī plaga eo ruꝫ q̄ſi ſit firmata:qꝛ ſi īfirmenť aut vulnerenť cito curanť habētes in ꝓmptu remedia curationuꝫ ꝓpter abundātiā ꝺiuitiaruꝫ ſuaruꝫ

pācē peccatoꝝ vidēs. Quiā nō ē reſpect⁹ morti coꝝ:ēt firmamen/ tū ī plaga coꝝ. In lābore hoīuꝫ nō ſūt:et cū hōīb⁹ nō flagellabūť Jō tēnuit eos ſupbia:ōpti ſūt ini qtate:ꝛ īpietāte ſua. Prōdijt q̄/ ſi ex adipe iniqtaſ eoꝝ: trāſieꝛt ī affectu coꝛdis. Cōgitauerūt ēt locuti ſūt neqtiā:iniqtātē ī excel/ ſo locuti ſūt. Poſuerūt ī celū os ſuū:ēt ligua eoꝝ trāſiuit ī terra. Jō ꝯūertet ppl's me⁹ hic:ēt ꝺieſ plcni ī-ūenientur ī eis. Et ꝺixērt quō ſcit ꝺe⁹:ꝛ ſi ē ſcia ī excelſo: Eccē ipſi peccatoꝛes ꝛ abūdan/ tes ī ſeculo:obtinuerūt ꝺiuitiaſ. ēt ꝺixi ergō ſine cā iuſtificaūi coꝛ

d In laboꝛe hoīum nō ſunt.ſꝫ in ꝺelitijs ꝛ ſola tijs viuūt. e Et cū hoī bus nō flagellabuntur. qꝛ pꝛopter ꝺiuitias ſuas eis parciť ꝺe grauib⁹ ꝛ ꝺuris laboꝛib⁹ q alijs im ponūť. Et frequēter ēt cōtingit ꝙ bonis iuſtoꝝ in tēpeſtatib⁹ ꝺeſtructiſ eoꝝ bona remanēt ille/ ſe. f Jō tenuit. Hic ꝯñr ꝺeſcribiť eoꝝ iniq/ tas cū ꝺr̄: Jō tenuit eos ſupbia:qꝛ tp̄alis ꝓſperi tas frequēter ē occaſio ſupbiēdi.Et ꝺicit tenuit qꝛ talis ſupbia nō eſt ad horā p̄ moduꝫ paſſionis trāſeūtis: ſꝫ p̄ modū hi/ t⁹ p̄manētis. g Opti ſūt iniq.peccādo ꝯ̄ p̄xi/ mū. h Et ipietate.pec cādo ꝯ̄ ꝺeū:qꝛ ſicut pie/ tas ſignificat ꝺei cultū:ſic ipietas ei⁹ oppoſitū.Et ꝺicit opti ſūt.qꝛ vn ꝺiqꝫ ad peccādū ītēti ſūt:ſicut veſtimētū op̄it hoīem circūquaqꝫ.

i Prodijt q̄ſi ex adipe ꝛc̄.i.ex ꝺiuitiarū pinguedine q̄ p̄ſtāt fomētuꝫ oīb⁹ vitijs qꝛ pecunie obediūt oīa. Eccleſiaſtes.io. k Traſierūt in affectū coꝛdis.i.hituati ſūt in malis:ꝛ ſic afficiunť ꝛ letanť in ipis ſm̄ illud ꝓuer.z.Qui letanť cū male fecerint ꝛ exultāt in reb⁹ peſſi/ mis. l Cogitauerūt ītellectū ſuū ꝛ īduſtriā applicādo ad malici am m Et locuti ſūt neqtiā.p̄cipiētes ſuis ſatellitib⁹ exeq ipſā ad iuſtoꝝ afflictionē:ſic p̄ꝫ ī tyrānis tā in nouo q̄ȝ in veteri teſtamento. n Jniqtatē ī ex.locu.ſūt.blaſphemias ꝺicēdo ꝺe ꝺeo:ſic pharao ꝺice bat.Exo.5. Neſcio ꝺn̄m ꝛ iſrl̄ nō ꝺimittā. Et ſēnacherib.4.Reg.i8. ꝺicebat ꝙ ꝺe⁹ nō poſſet liberare ezechiā ꝛ ppl'm ſuū ꝺe manu ei⁹.ꝛ ī nouo teſtō multi tyrāni blaſphemias magnas ꝺixerūt ꝺe xp̄o.

o Poſuerūt in celo os ſuū. p̄cipiētes ſe adoꝛari ſic ꝺeū:qđ p̄ꝫ ꝺe nabu chodonoſoꝛ q p̄cepit holoferni exterminare ꝺeos oēs terre:vt ipe ſo lus ꝺe⁹ ꝺiceretť: Judith.3.Et cai⁹ imp̄atoꝛ miſit ſtatuā ſuā vt ī ea ado rareť tanq̄ȝ ꝺe⁹ ab vniuerſis:ſm̄ ꝙ ꝺicit Joſeph⁹ libꝛo ꝺe iudaico bel lo ꝛ alij hiſtoꝛiographi:iō ſubdiť. p Et ligua eoꝝ trāſiuit in terra. i. lingua eoꝝ intātū trāſiuit metas rōnis ac ſi nō eēnt hoīes terreni: ſed magis celeſtes. q Jō cōuerteť. Hic ꝯñr arguit ex iuſtoꝝ ad/ uerſitate ꝺicēs.Jō cōuerteť ppl's me⁹ h̄.qꝛ ppl's īfirm⁹ cōuertiť ad cōſiderādū ꝓſp̄itatē maloꝝ iux̄ aduerſitatē bonoꝝ. r Et ꝺi.ple ni.ſ.vigilijs ꝛ meditatiōib⁹. s Jnuenienť ī eis.in cōſideratione taliū. t Et ꝺixe.poſt talē cōſideratione: u Quō ſcit ꝺe⁹.i.mi ranť.quō ꝺe⁹ p̄mittit talia.ſi ad hec ſe extēdat ſua ꝓuidētia:p̄p̄ qđ ſb ꝺiť repetēdo bꝛeuiter ꝓſp̄itatē maloꝝ iux̄ aduerſitatē iuſtoꝝ:qꝛ op poſita iux̄ ſe poſita magis eluceſcūt. x Ecce ipſi pctōꝛes ꝛc̄.i.i ma lis hui⁹ ſcl'i. y Obtinuerūt ꝺiuitias qb⁹ habētur coꝛp̄ales ꝺelicie. ꝛ ſubdiť. z Et ꝺixi.ego exercitat⁹ in iuſticia cōcludēs ex p̄dictis

a Ergo ſine cā.i.fruſtra. b Juſtificaui coꝛ ꝛc̄.cauēdo a pctō coꝛ/ dis. c Laui iter ino.ꝛc̄.cauēdo pctā op̄is:ꝛ cauſa ſubditur.

d Et fui flagel.tota ꝺie.i.q̄ſi cōtinue.frequēter enī cōtigit ꝙ iuſti p̄ totā vitā ſuā vel magnā p̄tē ſue vite ſūt in afflictione. e Et caſti gatio mea in matutīs.i.velociter adhibita.qñ eni electi cadūt in pec catū.ꝺe⁹ nō ꝺiffert punire vſqꝫ in futurū:ſꝫ punit ī p̄ñti:ꝛ cito ꝺe cur ſu coī:vñ ꝺr̄.z.Macha.6.Etenī multo tp̄e nō ſinere pctōꝛib⁹ ex ſn̄ia agere:ſꝫ ſtatī vltiones adhibere magni bñficij ē indiciū. f Si ꝺice bā. Hic ꝯñr arguit ad oppoſitū exēplo iuſtoꝝ q frequēter leguńť af flicti ī vita p̄ñti ad magnitudinē p̄mij cōſequēdi in futuro: ꝛ hoc eſt qđ ꝺr̄.Si ꝺicebā narrabo ſic.i.tenebo iſtā opinionē appetēdo cū pctō rib⁹ talē ꝓſp̄itatē. g Ecce nationē filioꝝ tuoꝝ.i.iuſtoꝝ.q ſūt filij ꝺei p̄ grām. h Reproꝛbaui.qꝛ ipſi cōtēpſerūt terrena ꝛ patiēter ſuſtinuerūt aduerſa ꝓpter p̄miū in futura vita ſic p̄ꝫ ꝺe abꝛahā ꝛ iſa ac ꝛ alijs ſcīs p̄rib⁹.ſ.p̄riarchis ꝛ pp̄his:Uñ ꝛ iſaias fuit ſerrat⁹: ꝛ hie remias lapidat⁹ ꝛ ꝺaniel ī lacū leonū ꝓiect⁹ ꝓpter qđ ꝺr̄ Judith.8.

meū:ēt laui īter inocētes manus meas. Et fūi flagellat⁹ tota ꝺie: ꝛ caſtigātio mea ī matutiniſ. Si ꝺicēbaꝫ narrabo ſic:ecce natōeꝫ filioꝝ tuoꝝ repꝛobāui. Exiſtimā bā vt cognoſcerē:h̄ labōꝛ ē ante me. Dōnec itrē ī ſāctuariū ꝺei:ēt ītelligā ī nouiſſimis eoꝝ. Uērū/ tn̄ p̄p̄ ꝺolos pōſuiſti eis:ꝺieciſti eōs ꝺū alleuarēť. Quō facti ſūt ī ꝺeſolationē:ſubitō ꝺefecerūt:pē rierūt p̄p̄ iniqtātē ſuā. Uēlut ſo/ mniū ſurgentium: ꝺōmine in ci/ uitate tua imaginem ipſoꝛuꝫ ad nihilum rediges. Quiā inflam/ matum eſt coꝛ meum: ēt renes mei commutati ſunt: ꝛ āď nihi/

Oēs q placuerūt ꝺeo p̄ multas tribulatiōes trāſierunt fidele[s] Et Actl.z3.Per ml'tas tribl'atiōes op̄ꝫ nos ītrare ī regnū celo[rum] i Exiſtimabā. Hic cōſequēter poniť vitatis ꝺeterminatio:ꝛ p[ri] mo poniť hec ꝺeterminatio.ſcđo ꝺeterminationis ꝺeclaratio ibi: Uerūtñ.Circa p̄mū oñdiť q̄liter hēať vitas hui⁹ q̄ōnis.ſ.p̄ ꝺiuinā reuelationē ꝛ nō p̄ humanā īueſtigationē:qꝛ ꝺe p̄miati[o] ne bonoꝝ ꝛ ꝺe punitiōe maloꝝ ī vita futura nō h̄r aliq̄ certitu do ex inq̄ſitione humana:ſꝫ tm̄ ex reuelatiōe ꝺiuina:ꝛ hoc ē q[đ] ꝺr̄:Exiſtimabaꝫ v[t] cognoſcerē.i.vt po ſē cognoſcere vit[a] tē ꝺe p̄dictis p̄ iue ſtigationē rōnis. k Hoc laboꝛ ē ante me.q̄ſi ꝺiceret.q̄ȝ tūcūqꝫ ad h̄ labo/ rarē nō poſſē attin gere ad hāc vitatē. ꝛ ꝺe talib⁹ ꝺr̄ Eccle ſiaſtes. 8. Quanto plus laboꝛauerit: hō ad q̄rēdū.tanto min⁹ īueniet. l Donec itrē in ſā/ ctuariū ꝺei.i.ad in tellectū ſacre ſcri/ pture ꝺiuinit⁹ reue late:quā vocāt ſan ctuariū eo ꝙ ꝺe⁹ in illa loq̄tur.ſic ī ſan ctuario ꝺiuinit⁹ rñ ſa ꝺabantur.

m Et itelligā ī nouiſſimis eoꝝ.i.itelligā punitiones ꝛ p̄mia vi/ te future: ꝺe qb⁹ ap̄te loq̄tur ſcriptura in veteri teſtō ꝛ nouo in plurib⁹ locis.ꝺuo tñ tāgā ad p̄ñs: vnū ꝺe veteri teſtō ꝛ aliud ꝺe nouo. Dañ.iz.ꝺr̄:De his q ꝺoꝛmiūt in puluere terre euigilabūt alij in vitā eternā:ꝛ alij in oppꝛobꝛiū vt videāt ſemp̄.Similiter Matth.z5.Jbūt hi in ſuppliciū eternū:iuſti aūt in vitā eternā n Uerūtñ. Hic ꝯñr ꝺ ctā ꝺeterminationē ꝺeclarat:ꝛ p̄mo quā tū ad penā maloꝝ.ſcđo q̄ȝtū ad bonū iuſtoꝝ.ibi: Quia īflāma/ tū ē.Circa p̄mū ꝺr̄:Uerūtñ ꝓpter ꝺolos.qb⁹ iniuſti ꝺefrauda uerūt ꝛ afflixerūt inocētes ꝛ iuſtos. o Poſuiſti eis.ſ.finē ſue ꝓſp̄itatis tp̄alis eos ſubtrahēdo ꝺe p̄ñti vita.hoc ꝺicit con/ tra illud qđ ſupꝛa fuerat īductū ad oppoſitū ꝺe lōga vita malo rum:qꝛ nō ē reſpect⁹ moꝛti eoꝝ.qꝛ ēt aliqñ cōtingit ꝯ̄riū ex ꝺiui na oꝛdinatione: ꝛ hoc ad terroꝛē alioꝝ maloꝝ ꝛ cōſolationē bo noꝝ:iō ſubdiť. p Deieciſti eos ꝺū alleuarenť.i.ꝺū adhuc eſ ſēt in augmēto ſue ꝓſp̄itatis tp̄alis:ſic p̄ꝫ ꝺe antiocho illuſtri ꝛ ꝺe multis alijs tyrānis. q Quō facti ſunt in ꝺeſolationē:qꝛ nō ſoluꝫ aliqñ moꝛiunť:ſꝫ ēt poſſeſſiōes eoꝝ ꝛ ꝺomicilia ꝺeſtru unť. r Subito ꝺefecerunt.ꝺe p̄ñti vita. s Perierūt.in gehēnali pena. t Propter iniqtatē ſuā.qꝛ moꝛtui ſunt cum finali īpenitētia. u Uelut ſōniuꝫ ſurgētiuꝫ.illa enī q̄ vidē/ tur in ſōnis nō ſunt res vere ſꝫ imaginarie:iō ſtatī euaneſcūt ho mine euigilāte:ſic ꝓſp̄itas tp̄alis cōparata ad eternā nulla ē: ꝛ iō cōparať ſōnio:qꝛ ſtatī euaneſcit p̄ moꝛtē q̄ oculos ap̄it quos culpa clauſit vel clauſos tenebat in p̄ñti vita. x Dñe ī ciui/ tate.ꝙ addiť tua.in aliq̄b⁹ libꝛis nō ē in hebꝛeo. Jn trāſlatione ꝺo Hiero.ſic h̄r. Jn ciuitate eoꝝ imaginē ipſoꝝ ad nihiluꝫ redi ges.potētib⁹ enī hui⁹ mundi fiebāt antiq̄t⁹ imagines in ciuitati b⁹ qb⁹ ppl'ares reuerētiā faciebāt.ꝛ qñ ꝺiuino iudicio eijcieban tur a ſua tyrānide vel p̄tāte ꝛ īterficiebanť.iſte imagines in ꝺe teſtationē eoꝝ cōfrigebanť.Uel p̄ imagines ītelliguńť filij co ruꝫ.qꝛ fili⁹ ē naturalis imago p̄ris:ꝛ tales tyrāni leguńť frequē/ ter īterfecti cuꝫ tota ꝓle ſua:vt h̄r in libꝛo Reg.in pluribus lo/ cis ꝛ in pluribus alijs hiſtoꝛijs. y Quia inflāmatum eſt. Hic conſequēter ꝺeſcribitur pꝛemiatio bonoꝛum in p̄ſenti quā tum ad bona gratie:ꝛ in futuro quantum ad bona gloꝛie.Dicit igitur pſalmiſta in p̄ſona talium:Quia inflāmatum eſt ꝛc̄.iſtud quia nō refertur ad pꝛecedētia quaſi hic reddatur ratio pꝛedi/ ctoꝛum:ſed magis ſequentium.ꝺicit ergo.Quia inflāmatuꝫ eſt coꝛ meum per ꝺei puram ꝺilectioneꝫ z Et renes mei com mutati ſunt.per carnis concupiſcentie remiſſionem aut repꝛeſ/ ſionem:que viget in renibus quātum ad maſculos:vt ꝺicit Gre goꝛius omelia.3z. a Et ad nihilum redactus ſum.qua ſi ꝺicat ex hoc ꝙ ꝺilexi ꝺeum ex toto coꝛde: ꝛ expꝛeſſi impe/ tum luxurie, ſecutum eſt ꝙ ego ad nihilum redactus ſum in

mea reputatiõe. a Et neſciui.i.me ignorãtē reputaui. Quã to eni hõ plus ꝑ charitatē deo cõiūgit: ⁊ a carnali libidine retra hit: tãto min⁹ ſe reputat ꝑ humilitatē: ⁊ magis cognoſcit ſuam ignorãtiã: iõ ſubdit̃. b Ut iumētū fact⁹ ſū apud te.i.in ſcie tie tue cõparatione: q̃ magis excedit cognitionē humanã: q̃ hu mana brutalē. c Et ego ſemꝑ tecū. q2 qñ hõ reſilit in ꝓpriã prauitatē ⁊ ignorãtiã cõmittit ſeſe totaliter diuine diſpõni: ⁊ ipſe eū recipit: ſm ꝙ dr̃ ps.54. Jacta ſuꝑ dñm curã tuã, ⁊ ipſe te enu triet. iõ ſubditur.

d Tenuiſti manū dexterã meam. me dulciter in tua ꝓte ctiõe recipiēdo.
e Et in voluntate tua deduxiſti me. a deuijs vite p̃ſentis mihi p̃cauēdo.
f Et cū gl'ia ſuſce piſti me. de preſēti miſeria ad vitam btãm trãſferendo. ideo ſubditur.
g Quid eni mihi ē i celo ⁊c̃. q̃ſi diceret nec i celo nec in ter ra ē aliq̃ creatura q̃

luꝫ redactus ſū: ⁊ neſciui. Ut iu mētū fact⁹ ſū apud te: ⁊ ego ſem per tecuꝫ. Tenuiſti manū dexte rã meã: et i volūtatē tua deduxi ſti me: ⁊ cū gloria ſuſcēpiſti me. Quid ēni mihi ē in celo: ⁊ a te qd volui ſuꝑ terrã: Defecit ca ro mea ⁊ cor meū: de⁹ cordiſ mei ⁊ pars mea deus i eternū. Quia ecce q elongãt ſe a te ꝑibūnt: ꝑ didiſti õmnes q fornicãt abſ te. Mihi aūt adherere deo bonū ē:

mihi ſufficiat ꝓ btitudine mea: q̃ cõſiſtit obiectiue in ſolo deo: q ē bonitatis īfinite. iõ ſubdit̃. h Deficit caro mea ⁊ cor me um. in cõſideratione bonitatis tue q̃ nõ põt cõp̃hēdi a finita ỽtute. ſꝫ ꝙ dicit̃.i.Cor.2. Qđ oculus nõ vidit nec auris audiuit ⁊ in cor hoīs nõ aſcēdit q̃ p̃parauit de⁹ his q diligūt eū. iõ ſubdit̃
i De⁹ cordis mei.i.aīe mee creator ⁊ bñficiator. ideo ſubditur.
k Et pars mea de⁹ in eternū.i.adimplēs deſideriū meū.
l Quia ecce qui elõgãt ſe a te.ꝑ peccatum mortale.
m Peribūt. ꝑditione gehēne. n Perdidiſti oēs ⁊c̃. ꝑ pctm̃ idolatrie: qđ in ſcriptura fornicatio noiat̃. o Mihi aūt ad herere deo bonū ē.ꝑ fidē ⁊ caritatē in p̃nti. p Ponere in do mino deo ſpeꝫ meã.ꝑ certã future btitudinis expectationē. ſpes eñi eſt certa expectatio future btitudinis ex gr̃a ⁊ meritis ꝓue niēs. q Ut annūciē ⁊c̃.i. illa q̃ debēt annūciari fidelib⁹ ad gl'iam tuã ⁊ eoꝝ vtilitatē. r In portis filie ſyõ. hoc nõ eſt in hebreo nec ī trãſlatiõe Hiero. ſed fuit appoſitū ab aliquo expo ſitore. eo ꝙ in veteri teſtamēto ꝓphe ⁊ doctores annūciabãt re uelatiões ſibi factas ⁊ legis expoſitiones in portis atrioꝝ dom⁹ dñi: q̃ erat in mõte ſyõ: ꝓpter qđ fuit dictū Hieremie.7. Sta in porta dom⁹ dñi ⁊c̃. ¶ Jn ps.72. Quã bon⁹ iſrl': vbi dicit̃ in poſti. Scđm vero hiero. ⁊ doctores hebreos. ADDITIO.

Non oēs doctoreſ hebrei h̃ ſētiūt. ſ. ꝙ dauid fecit oēs ps. nec in hoc videt̃ magis aſſētiēdū hieronymo q̃ȝ aug. ſed poti⁹ ecõtra: vt dictū ē ſupra in p̃ncipio libri ⁊ in ps. ime diate p̃cedētib⁹: ⁊ in q̃buſdã alijs ⁊c̃. ¶ Jn eodē ps vbi dicit̃ in poſtilla: q2 zelaui ſuꝑ iniquos. ADDITIO.

Iſte zelus põt exponi in bonū. ſ. de zelo iuſticie eo mõ q̃ dr̃ in ps. zelus domus tue comedit me. Juſti. n. vidētes ꝓſꝑitatē maloꝝ frequēter zelãt zelo iuſticie nõ cõcupi ſcētie timētes. ſ. ne ſimplices ex taliū ꝓſꝑitate decipiant̃. vñ dic̃ īfra. Jõ ꝯuertet̃ ppl's me⁹ h̃ ⁊c̃. Et q2 zelus cordis ⁊ cetere paſſio nes aī cū valde itēdunt̃ turbãt mot⁹ corꝑales ſm ph̃m: iõ p̃edi xit pſalmiſta. Mei aūt pene moti ſūt pedes ⁊c̃. qđ intelligit̃ de motu ⁊ greſſib⁹ corꝑalib⁹ que ex vehemētia zeli iuſticie p̃cipita bant. ¶ Jn eodem ps.72. vbi dicit̃ in poſtil. Quia non eſt reſpe ctus morti eorum. ADDITIO.

In hebraico ponunt̃ ī hoc ỽſu aliq̃ dictiões obſcure ⁊ eq uoce: ſm q̃s q̃dã hebreoꝝ expoſitores hūc ỽſū ſic īterꝑ tant̃. Q2 nõ ſūt ligamēta in morte coꝝ: qđ ſic exponūt: q2 iſti pec catores moriunt̃ abſq3 penis corꝑalib⁹: ac ſi nõ eēnt aīe coꝝ li gate ſuis corꝑib⁹: ⁊ ſic ſine pena corꝑali vel ſaltē cū leuiſſima mi grant̃ ab hac luce: qđ nõ cõtigit cõiter hoīb⁹: ſilr ⁊ qđ ſequitur. Et firmamētū ī plaga coꝝ: iterꝑtant̃ iux̃ lr̃am hebraicã q̃ vr̃ ſo nare ſic. Et ē ſana valitudo eoꝝ: qđ ſic exponūt. ſ. ꝙ tales ipſi in vita ſua ſūt fortes ⁊ validi ⁊ moriunt̃ ſine penis ſaltē grauib⁹. ⁊ iõ ſubdit īmediate. Jn labore hoīum nõ ſūt ⁊c̃. q. d. iſti nec labo rãt in vita q2 fruunt̃ ſuauitate corꝑali: nec i morte: q2 ſine agone moriunt̃: cui⁹ oppoſitū frequēter cõtingit ēt in viris iuſtis ⁊ ſcis ¶ Jn eodē ps vbi dr̃ in poſtil. Uerūtñ propter dolos.

In hebreo hr̃. Uerūtñ in dolis ſeu frau ADDITIO. i dib⁹ poſuiſti eos. qđ exponit̃ ab aliq̃b⁹ hebreis ſic: ꝙ ipſi innocētes defraudãt ſeu affligūt: finalr̃ defraudant̃ ⁊ decipiūt̃. ſ. i iſtis mūdanis: q2 frequēter cõtigit eis qđ ſubdit̃. ſ. Deieciſti eos dum alle uiarentur exponat̃ ꝓut in poſtilla. ¶ Jn eodem ps.72. vbi dicitur i poſtilla. Quia inflãmatum eſt. ADDITIO.

Hec cõiūctio. ſ. q2 meli⁹ vr̃ referēda ad p̃cedētia i p̃ncipio ps. h Ad qđ ſciēdū ꝙ cū pſalmiſta dixerat ꝙ zelo ꝓſꝑitatis impioꝝ pene moti eēnt pedes ei⁹ viſi ꝓpter ea q̃ fuerūt ſibi reuelata i ſãctuario dei. ſ. i ſacra ſcriptura de punitiõe maloꝝ ⁊ p̃miatione bo noꝝ ad q̃ cognoſcēda at tigere nõ poterat ꝑ iue ſtigationē naturalis rõ nis. ſed ꝑ illuſtrationeꝫ diuinã. iccirco dic̃ ꝙ in flãmatū ē cor ei⁹ ex zelo p̃dicto ⁊ renes cõmuta ti ꝑ vehemētiã cõſidera tionis circa inq̃ſitionem cãe h⁹. renes. n. q̃nq3 di cunt̃ erudire hoīem eo mõ q̃ dr̃. Increpuerunt me renes mei. Et q2 oīa iſta nõ ſufficiebãt ad hñ dū q̃ſitum: iõ dic̃. Et ego ad nihilū redact⁹ ſū ⁊ ne ſciui: q̃ſi diceret tota in quiſitio mea fruſtrata

ponere i dño deo ſpeꝫ meã. Ut annūciē oēs p̃dicatiões tuas: in portis filie ſyon.

Eruditio aſaph. LXXIII.

Ut qd deus repuliſti in finē3 irat⁹ ē furor tu⁹ ſu ꝑ oues paſcue tue: Memor eſto cõgregatiõis tue: quãꝫ poſſediſti ab initio. Redemiſti virgã hereditatis tue: mõs ſyon i quo habitaſti i eo. Leua man⁹ tuas in ſuꝑbiãs eoꝝ in finem:

fuit: q2 neſciebã de his reddere rõnē. vñ ſeq̃tur. Ut iumētū fact⁹ ſum apud te.i.in cõparatiõe tue iuſticie ⁊ ꝓuidētie q2 tñ in illis inq̃ſitiõ bus nunq̃ȝ deuiabat a cõfeſſione iuſticie ⁊ bonitatis diuine lꝫ i ꝑticu lari neſciret rõnē reddere: iõ ſubdit. Et ego ſemꝑ tecū. ſ. i vera fide ꝑ quã talia attribuebãt diuine pietati: ⁊ iõ ſubdit. Tenuiſti manū dex terã meam ⁊c̃. exponat̃ ſicut in poſtilla. Pſalmus. LXXIII.

s Ut qd de⁹ repuliſti. Huic ps. p̃mittit̃ talis titulus in hebreo ⁊ v in trãſlatiõe Hiero. Eruditio aſaph ⁊ hꝫ multiplicē itellectū q2 erudit⁹ fuit a deo ꝑ reuelatione de cõtētis i h̃ ps. ⁊ ſcripſit hūc ps. ad eruditionē alioꝝ. De materia ỽo hui⁹ ps. dicit Ra. Sa. ꝙ aſaph in ſpū ꝓuidēs captiuitatē ppl'i iſrl' ꝑ Titū ⁊ veſpaſianū fiēdaꝫ ⁊ diu duraturã: fecit hūc ps. orãs ꝓ liberatione ppl'i ab iſta captiuita te i q̃ nūc ē: quã liberationē expectãt iudei fieri ꝑ regē meſſiã qui re edificabit eis ciuitatē irl'm ⁊ tēplū: ⁊ reſtituet eis archaꝫ teſti ⁊ vaſa ſanctuarij. Sꝫ hec expõ hꝫ erroneū fūdamētū. ſ. ꝙ xp̃s futur⁹ ſit in mūdū: cū hoc iã trãſierit in p̃teritū vt frequēter dcm̃ ē. ſilr̃ quãtum ad hoc qđ dr̃ de archa teſti ⁊ alijs vaſis ſãctuarij: ꝙ ſint eis reddēda q2 dr̃ Hiere.3. Jn dieb⁹ illis ait dñs nec dicēt vltra archa teſti dñi: ne q3 aſcēdet ſuꝑ cor: neq3 recordabunt̃ illi⁹: nec viſitabunt̃ nec fiet vl tra. ꝓpter qđ ſaluo meliori iudicio mihi vr̃ ꝙ ps. iſte loq̃tur ad lr̃am de captiuitate babylonica quã ꝓuidit aſaph futurã. ⁊ in h̃ ps. orauit ꝓ ei⁹ liberatione. Scđm igit̃ ſēſū hūc ps. iſte diuidit̃ in q̃tuor ptes. p̃ mo eni aſaph ꝓ libatione ppl'i allegat p̃ſtinã dei amicitiã. ſcđo aduerſã tiū maliciã: ibi. Leua man⁹ tuas. tertio dei potētiã: ibi Uſq3quo. q̃r to ppl'i miſeriã. ibi: Ne tradas beſtijs. Circa p̃mū ſciēdum ꝙ ad ma gnanimū ꝑtinet ꝙ ſi amic⁹ ei⁹ familiaris in aliquo offēderit eū: cit⁹ us ei recõciliari dꝫ ꝓpter p̃ſtinã amiciciã. de⁹ aūt elegit ppl'ꝫ iſrl' tan q̃ȝ ſibi familiarē ⁊ peculiarē: ⁊ ex hoc allegat aſaph diuinã recõciliatio nē lꝫ multiplr̃ deū ppl's offēderit añ babylonicã captiuitatē. ⁊ hoc eſt qđ dr̃: Ut qd de⁹ repuliſti. ſ. populū tibi familiarē ⁊ electum.

t In finē.i. tã diu ſuſtinēdo ei⁹ captiuitatē. u Irat⁹ ē furor tuus ꝑ hoc nõ ē itelligēdus in deo aliq̃s mot⁹ paſſionis ſꝫ rigor ſue vltiõis x Suꝑ oues paſcue tue.i. ſuꝑ ppl'm tuū iſrl' quē pauiſti mãna.40. an nis ī deſerto vſq3q̃ itroduxiſti eū i terrã melle ⁊ lacte fluētē. vt hr̃ Jo ſue.5. y Memor eſto ⁊c̃. q2 dñs cõgregauit filios iſrl' i ramaſſe quã do debuerūt egredi de egypto: vt dcm̃ fuit Exo.12. z Quã poſ. ⁊c̃. ſ. exit⁹ de egypto: q2 ꝑ legē ſuſceptã ppl's iſrl' obligauit ſe deo ad ſuiēdū ſibi ſpãli ſuitute. a Redemiſti ỽgã.i. ſceptrū regiū. b Heredita tis tue.i. iudee: q̃ dr̃ hereditas dñi eo ꝙ ibi viguit cult⁹ diuin⁹. vbi aūt ſpãliter hēbat locū ſceptrū regiū. oñdit̃ cuꝫ dr̃. c Mõs ſyõ in q̃ hitaſti i eo. q2 i mõte ſyõ fuit tēpluꝫ i quo dicebat̃ de⁹ ſpãli mõ hitaſſe ⁊ ēt dom⁹ regia: ſicut frequēter dictuꝫ ē ſupra. d Leua man⁹ tu. Hic cõſequēter allegat ꝓpheta aduerſãtiuꝫ maliciã: ꝓpter quã decēs ē ꝙ de⁹ eã puniat: ⁊ liberet detētos ab eis. Et circa h̃ p̃mo allegat malici am babylonioꝝ. ſcđo apoſtatãtiū iudeoꝝ: ibi. Signa nr̃a. Circa p̃mū dic̃: Leua manus tuas.i. virtutē tue ptãtis. quia in deo non habent lo cum lineamenta corporis. e Jn ſuperbias eorum in finem. ideſt ad frangendum totaliter ſuperbiam babyloniorum: quod fa ctum fuit quando dominus per Cyrum ⁊ darium babyloniam de ſtruxit: vt habetur Dañ.5. Et huius deſtructionis allegat cauſã mo uentem dicens.

a Quãta malignatꝰ ẽ inimicꝰ.i.rex babylonis ⁊ eiꝰ populus.
b In ſcõ.i.in tẽplo diuino cultui deputato. Cõſequẽter explicat magis in ꝑticulari mala facta a babylonijs in ciuitate ⁊ in tẽplo dei cuꝫ dr̃. c Et gl'iati ſũt.tanq̃ feciſſẽt ꝓpria ṽtute cũ tñ a te factũ fuerit ꝓpter ppl'i correctionẽ. d Qui oderũt te.i.babylonij q erant idolatre. e In medio ſolẽnitatis tue.i.in irl'm quã deſtruxerunt babylonij in q̃ iudei manẽtes in circuitu cõueniebãt ter in anno ad celebrãdũ feſtiuitates dñi.ſ.in feſtis paſce pẽtecoſtes ⁊ tabernaculorũ.vt habeť Exo.23.

Q̃ꝫtã malignatꝰ ẽ inimicꝰ i ſãctõ: Et gl'iãti ſunt q õderũt te:in mediõ ſolẽnitatis tue. Poſuẽrũt ſigna ſua ſigna ⁊ nõ cõgnouerũt:ſicũt i exitu ſũp ſũmũ. Quãſi in ſilua lignoꝝ ſecuribꝰ exciderunt ianuas eiꝰ in idipꝫ: i ſecuri ⁊ aſcia deiecerũt eã. Incẽdẽrũt igni ſanctuariũ tuũ i terrã:pollu̾rũt tabernaculuꝫ noĩs tui. Dixerũt in cõrde ſuo cognatio eoꝝ ſil' quieſcẽre faciamꝰ oẽs dies feſtos di a terra. Signã nr̃a nõ vidimꝰ iã nõn ẽ ꝓpħa:ẽt nos nõ cognoſcet amplꝰ. Vſq̃ꝫquõ ds ĩpꝛopãbit inimicꝰ:irritat ãduerſariꝰ nomẽ tuũ i finẽ: Vt qd au̾rtis manuꝫ tuã ⁊ dexterã tuã: dẽ mediõ ſinu tuo i finẽ: Deũs autẽ rex noſter

f Poſuerũt ſigna ſua.i. vexilla ſua in ſignuꝫ victorie: qꝛ capta ciuitate chaldei poſuerũt vexilla ſua ſuꝑ portas: ⁊ loca ſolẽnia in ſignũ captõis ⁊ victorie.ideo ſubdiť.
g Sicut in exitu.ſ.belli hita victoria. h Super ſũmũ.i.ſuꝑ turres ⁊ loca ardua:vbi in ſignũ victorie ſolẽt poni vexilla ⁊ interponitur.
i Et nõ cognouerunt.ſ. chaldei hoc faciẽtes ꝙ ꝓpter pctã ppl'i iſrl' dabat deꝰ illis tãtã victoriam:ſꝫ attribuebant ſue ꝑtãti. k Quaſi in ſilua lig.ſecu.exci. ⁊c̃.i. ianuas ciuitatis a deo electe:ita irreuerẽter exciderunt ⁊ deſtruxerunt ſicut ligna de ſiluis.
l Incẽderũt igni ſãctuarium tuũ.i.templuꝫ tuo cultui deputatũ ⁊ dedicatũ:vt hr̃.4.Reg.vi. m In terra.q̃ſi diceret.ſãctuariũ tuũ qð ẽ in celo nõ potuerũt deſtruere.
n Polluerũt ⁊c̃.qꝛ capto tẽplo imolauerũt ſuis idolis victoriaꝫ eis attribuẽtes.ſicut cõſueuerant in victorijs aliarũ gentiũ.
o Dixerũt in corde ſuo ⁊c̃.i.de hoc habuerũt cõe cõſiliũ chaldei.qð ſubdiť. p Quieſcere faciamꝰ oẽs ⁊c̃.erat eni coꝝ itẽtio vt deus hebreoꝝ amplꝰ ibi nõ coleret:ꝓpter qð tẽplũ fũditus deſtruxerũt.
q Signa nr̃a. Hic ꝯñr ꝓpħa allegat maliciã apoſtatãtiũ iudeorum multi eni iudeoꝝ trãſierũt tũc ad chaldeos:vt habeť Hiere.38.⁊ illi erãt acriores ꝯ ciuitatẽ ⁊ tẽplũ tanq̃ apoſtate a iudaiſmo.ſicut ⁊ de rapſace q iudeꝰ fuerat:vt hr̃.4.Reg.18.⁊ iſti dicebãt.Signa nr̃a nõ vidimꝰ.ideſt talia q̃lia data ſũt pr̃ibꝰ nr̃is in exitu de egypto.
r Iã nõ ẽ ꝓpħa q annũciet nobis dei volũtatẽ.⁊ ſic debemꝰ eũ derelinq̃re ſicut reliq̄t nos:iõ ſubdiť. s Et nos nõ cognoſcet amplius. i.facta nr̃a nõ approbabit. Reputabãt eni deũ totaliter repuliſſe populũ iudaicũ.Sꝫ ꝯ illud qð diciť hic. Iã nõ ẽ ꝓpħa.vr̃ manifeſte qð hr̃.4.Reg.⁊ Hiere.33.⁊ pluribꝰ alijs capl'is ꝙ hieremias ꝓpħabat eis i noĩe dñi.Ad qð dicẽdũ ꝙ nõ reputabãt eũ ꝓpħam dñi:imo etiã illi q remãſerãt in iudaiſmo dicebãt ei:nõ miſit te dñs ⁊ mẽdacium loq̄ris: Hiere.43.⁊ multo magis apoſtate iudeoꝝ putabãt euꝫ falſũ ꝓpħam. t Vſqꝫquo. Hic cõſequẽter ꝓpħa allegat dei potẽtiaꝫ q̃ tãta ẽ ꝙ ſolo nutu poterat deſtruere illos q tãtũ vituꝑiũ fecerant ciuitati ⁊ loco ſuo noĩ deputato dicẽs. Vſqꝫquo deꝰ.i.q̃ꝫdiu.
u Improꝑabit inimi.improꝑabãt eni chaldei iudeis captiuatis ꝙ deus eoꝝ nõ eẽt verꝰ deꝰ:qꝛ eos nõ ſaluauerat.⁊ qꝛ iſtud in iniuriã noĩs dei reſultabat ſubdiť. x Irritat aduerſariꝰ nomẽ tuũ in fineꝫ.i. nimis diu:iõ ſubdiť. y Vt qd auertis manũ tuã ⁊c̃.ſupple extrahere. z De medio ſinu tuo in finẽ.i.tã diu. Et loq̄tur de deo ad modũ hoĩs:q q̃ꝫdiu differt ꝑcutere diciť manũ ſuã in ſinu tenere.Et ꝙ iſta dilatio nõ ꝓcedat ex ipotẽtia oñdit dicẽs. a Deꝰ auteꝫ rex nr̃ añ ſcl'a.qð põt exponi dupl'r. Vno mõ ſic. Rex nr̃ q ẽ deꝰ añ ſcl'a.i. ab eterno.nõ tñ rex ab eterno:qꝛ nomẽ regis cõnotat reſpectum ad creaturã ſubditã.Alio mõ vt ꝑ ſcl'a itelligant̃ reuolutiones multoꝝ iubileoꝝ.ſcl'm eni cõiter accipiť in ſacra ſcriptura ꝓ reuolutione.50 annoꝝ.ab exitu eni de egypto vſqꝫ ad fũdationẽ tẽpli ꝑ ſalomonem fluxerũt anni q̃dringẽti octoginta.⁊ ĩde ſeptẽ anni vſqꝫ ad cõſũmationẽ eiꝰ:vt hr̃.3.Reg 6.Et inde vſqꝫ ad deſtructionẽ eiꝰ ꝑ nabuchodonoſor q̃dringẽti.10.ſcḋm doctores hebreoꝝ:⁊ ſic pꝫ ꝙ multi iubilei fluxerũt ab exitu de egypto ⁊ igreſſu terre ꝓmiſſiõis vſqꝫ ad tẽpus aſaph:q erat cõtẽporaneꝰ ipſi dauid ⁊ multo pl'es vſqꝫ ad tp̃s captiuitatis babylonice ꝓ quo loq̄bať in hꝫ p̃s.dicẽs: Añ ſcl'a opatꝰ ẽ ſalutẽ: Et ſcḋm iſtã expõnẽ ſcḋam:li añ ſcl'a.nõ notat eternitatẽ diuinitatis ſꝫ

tp̃s qð fluxit a ſalute filioꝝ iſrl' de egypto ꝑ igreſſũ terre ꝓmiſſionis vſqꝫ ad terrã i q̃ aſaph fecit hũc p̃s.vel vſqꝫ ad captiuitatẽ babylonis.ꝓ cuiꝰ relaxatiõe orabat. b Opatus ẽ ſalutẽ in medio terre.adducẽdo filios iſrl' in ſignis ⁊ ꝓdigijs in irl'm ⁊ ꝓmiſſiõis terrã:q̃ ẽ in medio climate terre hitabilis.
c Tu cõfirmaſti in ṽtute tua mare qꝛ in trãſitu maris rubri aq̃ erãt filijs iſrl' ꝓ muro a dextris ⁊ ſiniſtris.vt habeť Exo.14.
d Cõtribulaſti capita draconũ in aq̄s.qꝛ aq̃ reuerſe ſũt ſuꝑ egyptios vt ibidẽ hr̃:q q̃dẽ egyptij noĩe draconuꝫ deſignantur:qꝛ regnum egypti draco noĩatur: Ezech.29.Draco magne q excubas i medio fluminũ ⁊c̃.

añ ſecula:opãtꝰ ẽ ſalutẽ i medio terre. Tũ ꝯfirmaſti in ṽtute tua mare:ꝯtribũlaſti capita draconũ ĩ aq̄s. Tũ ꝯfregiſti capita draconis:dẽdiſti cũ eſcã popl'is ethiopũ. Tũ dirupiſti fõtes ⁊ torrẽtes tũ ſiccaſti fluuios ethan. Tuũs ẽ dies ⁊ tua ẽ nox:tũ fabricatꝰ es aurorã ⁊ ſolẽ. Tũ feciſti oẽs terminos terre:eſtatẽ ⁊ ṽer tu plaſmaſti ea. Memor eſto huius: inimicũs impꝛoperauit domino ⁊ põpulus inſipiens incitaũit nomen tuuꝫ. Nẽ tradas beſtijs animãs confitentẽs tibi: ⁊ animas pauperum tuorum ne obliuiſcaris in finem. Reſpicẽ in teſtamẽtum tuũ:qũia repleti ſũt q̃ui obſcurati ſũt terre domibꝰ iniq̄tatũ

e Tu cõfregiſti capita draconis.ꝑnci pales egypti ſbmergẽdo. f Dediſti cũ eſcã ppl'is ethiopũ .i. auibꝰ coruini gñis:q paſcunť cadaueribꝰ.mare eni rubrum ꝓiecit egyptioſ mortuoſ i mari ad littꝰ deſti:vt hr̃ Exo.14.⁊ ſic fuerũt i eſcã auibꝰ coruini gñis:q̃ vocanť hꝫ ethiopes.ꝑmo ꝓpter ſilitudineꝫ nigredinis.ſcḋo qꝛ in aliq̃ parte ethiopie hoĩeſ comedũt dracones ⁊ ſpẽtes:⁊ egyptij vocanť hic noĩe draconũ. g Tu dirupiſti ⁊c̃:qꝛ eduxit aquã de petra ĩ deſto i tãta abũdãtia ꝙ ppl's bibit ⁊ iumẽta:vt hr̃ Nu.20. h Tu ſicca.flu.ethã.i tranſlatiõe Hier.hr̃:Flumina fortia ethã.Ethã eni vno mõ ẽ nomẽ ꝓpriũ cuiuſdã deſti:vt hr̃ Nu.33.Alio mõ ẽ nomẽ appellatiuuꝫ ⁊ ſignificat fortitudinẽ:⁊ ſic trãſtulit Hier.H. Dicaũt Ra.Sa.ꝙ ꝑ fluuios ethã ſeu fortitudis itelligiť fluuiꝰ iordanis q fuit ſiccatus diuina ṽtute i trãſitu filioꝝ iſrl'.Joſue.3.Et accipiť plurale ꝓ ſingulari:cũ dr̃ fluuios.i.fluuiũ:ſic Exo.32.Iſti ſũt dij tui iſrl' ⁊ tñ nõ erat niſi vnꝰ vitulus cõflatilis. i Tuꝰ ẽ dies ⁊ tua ⁊c̃. qꝛ tibi obediunt ſic creatori. k Tu fabricatꝰ es ⁊c̃.ꝑ q̃ itelligitur creatio corpoꝝ celeſtiũ. l Tu feciſti oẽs ter.ter.ꝑ qð intelligiť creatio iferioꝝ corpoꝝ.⁊ ꝑ hꝫ itelligiť vlteriꝰ creatio medioꝝ. m Eſtatẽ ⁊ ver tu plaſmaſti ea.q̃ſi diceret.tu es factor oium tẽpoꝝ.Oia aũt iſta iduxit ꝓpħa ad oñdendũ magnitudinẽ diuine ꝑtãtis q̃ poterat libare pplm ſuũ ⁊ vindictã accipe de blaſphemijs:iõ cõcludit dicẽs. Memor eſto.⁊ qd ſit illð oñdit .d. n Inimicꝰ ipꝛoꝑauit dñ o.qꝛ iproperãdo captiuis iudeis ꝙ deꝰ eos nõ poterat ſaluare: iproꝑabãt ipſi deo. o Et ppl's inſipiẽs.i.babylonicꝰ q dr̃ iſipiẽs:eo ꝙ nõ hẽbat verã cognitioneꝫ de deo i q̊ ſolo ẽ vera ſapĩa. p Incitauit nomẽ tuũ.i.ex blaſphemijs noĩ tuo irrogatis meruit ꝙ exciteť iuſticia tua ad faciendũ vĩdictã de ipſis. q Ne tradas. Hic vltimo allegat ꝓpheta populi iſrael miſeriam qui in babylonia freq̄ẽter dabatur morti ſine cauſa:ſicut patet in tribus pueris in ignem proiectis:eo ꝙ nolebant adorare ſtatuã aureã: Dañ.3. Et daniel fuit proiectus in lacum leonum eo ꝙ orabat deum. Dañ.6.propter qð dicit aſaph:ne tradas beſtijs.i.leonibus ſicut daniel:qꝛ non eſt tanta iuſticia in alijs ſicut in daniele:qua mererentur ſaluari.vel aliter: Ne tradas beſtijs.i.babylonijs beſtialiter viuentibus ⁊ crudeliter:lꝫ enim extunc eſſent traditi babylonijs quantum ad captiuitatem:nõ tamẽ quãtum ad mortem inferendã niſi per regis ſententiam. r Animas.i.homines:denotans totum a parte digniori:ſicut Exo.i.Oẽs anime que egreſſe ſunt de femore iacob. s Confitentes tibi.confeſſione fidei ⁊ laudis t Reſpice in teſtamẽtum tuum.quo ꝓmiſiſti filios iſrael liberare de captiuitate quãdo per penitẽtiam cõuerterẽtur ad te: Deutro.30.c.Si ad cardines celi fueris diſſipatꝰ inde te retrahet dñs deus tuꝰ ⁊c̃.Allegat etiam babyloniorũ peccatum dicẽs. v Quia repleti ſunt ⁊c̃.domibus iniq̄tatũ.i.iniquitatibus in q̄bus ꝑſeuerãt tanq̃ habitãtes in domibus.
x Qui obſcurati ſũt terre.i.a terrenis deſiderijs que obſcurãt

lunē rōnis. a Ne auertat̄ .a tua mīa. b Humilis fcūs cōfusus.i.ppl's isrl' p captiuitatē humiliat⁹ ⁊ confusus.
·paup ⁊ inops.a.ppl's isrl' p captiuitatē depaupat⁹ ⁊ iops fcūs ·Laudabunt nomē tuū.i reditu de babylone i irl'm:qð ⁊ fcm̄ fuit qz zorobabel ⁊ alij cū eo redeūtes edificauerūt altare dei vt offerrēt i eo holocaustomata:⁊ fecerunt festū tabernaculoꝝ:vt hr̄.i.Esdre.3. e Exurge de⁹.ad liberādum pplm tuum.
Judica ⁊c̄.i ferēdo penā ꝑ iniurijs irrogatis ꝯ tuā maiestatē iō subdit̄. g Me mor esto ⁊c̄.⁊ pz lit tera ex p̄dictis. Ne obliuiscaris voces inimicoꝝ tuoꝝ.i.babylonioꝝ te blasphemātium:⁊ pp h̄ dn̄r inimici dei:⁊ qz erāt idolatre pessimi. i Supbia eoꝝ q te oderunt ascēdit semp.i.tātū eni ascendit supbia regis babylonis q faciebat se adorari tanq̄ deū i aurea statua quā erexit. Dan.3. ꝑut ibidē fuit expositū. Moral'r pōt exponi ps.iste:vt sit orō ecclesie ꝑ pplo catholico.q aliqñ p demones detinet̄ i captiuitate pcti.ad cu⁹ libationē allat pmo ecclia dei amicitiā:q̄ populū catholicū recepit p grām baptismalē.scdo demonū malicia obstinatā:tertio dei potētiā ad pctoꝝ iustificationē.qrto ppli miseriā q̄diu detinet̄ i captiuitate pcti qð p babylonē significat̄: qz babylō cōfusio iterpt̄at̄:⁊ ad h̄ lr̄a pōt de facili consideratis p̄dictis applicari. ¶ In ps.73. Ut qd de⁹.vbi dr̄ i postil. pro pter qð saluo melio2i iudicio.

Ne āuertat̄ hūmil' fact⁹ ꝯfusus pāup ⁊ inops lāudabūt nomē tuum. Exūrge ds̄ iudicā cāz tuā. memo2 esto ip2opio2 tuoꝝ q̄ ab insipiente sunt tota die. Ne ōbliuiscaris voces inimicorum tuorum:superbiā eorum qui te oderunt ascendit semper.

ADDITIO.

Psalm⁹ iste nō vr̄ rōnabilr̄ exponendus de babylonica captiuitate.nam pm⁹ v̄sus q ē q̄si thema toti⁹ ps.h̄ non tolerat.manifestū ē.n.q captiuitas babylonica pcessit ex euidētissima iusticia diuina cui oēs pp̄he de illa captiuitate loquētes attribuūt illā captiuitatē vt pz.3.Reg.17.vbi p extēsū recitant̄ maxima scelera decē tribuū isrl'.pp q̄ ex dei iusticia fuit ablat⁹ a cōspectu dei:⁊ ibidē hr̄ q ēt ipse iudas ambulauit i erro2ib⁹ isrl' donec ꝑiceret eos de⁹ a facie sua.Itē.2.pal.vlt.de iuda dic̄.q̄ plīmas abomiatiōes:⁊ cōcludit donec ascēderet furo2 dñi i iuda:⁊ nō cēt vlla eoꝝ curatio.Et multa ad h̄ ptinētia hiere.44.c.⁊ i multis alijs locis.vñ nō vr̄ cōueniēter dcm̄ q psalmista q̄si cōquerēs vel saltē admirās dixisset. Ut qd de⁹ repulisti i finē.irat⁹ ē furo2 tu⁹ ⁊c̄.cū cā hui⁹ repulsiōis erat manifestissima ⁊ iustissima:vt dictū ē.Uñ daniel iā exn̄s q̄si i fine seu termino illi⁹ captiuitatis.s.70.annoꝝ cū o2asset ꝑ libatiōe ppli ⁊ reedificatiōe tēpli:nō allat nisi mi̅satiōes diuās:vt pz Dan.9.c. vbi iter multa ad h̄ ptinētia dic̄.Tibi dñe iusticia: nob āt cōfusio faciei ⁊ oī isrl' ⁊c̄.Silr ⁊ zach.pmo de hac materia āgelus ad deū loqtur sic.Usq̄z q̄ nō miseberis irl'm ⁊c̄.Nō.n.isti pp̄he cōquerētes seu admirātes ꝑ tali libatiōe o2abāt cū i h̄ nō būisset locū s3 solū mīaz būit petētes:⁊ idē pz de oib⁹ pp̄his d hac materia loqūtib⁹.Et hec ē rō q̄re ra.sa.⁊ alij expositores hebreoꝝ ñ exposuerūt hūc ps.de illa captiuitate:l3 mlta i eo ꝯtēta possēt de illa captiuitate exponi.Uñ maioꝝ sp reuerētia salua ps.iste vr̄ loq pncipal'r de afflictiōe fideliū xp̄i p tyrānidē romanoꝝ a tpe passiōis xp̄i vsq̄z ad tps cōstātini cesaris:s h̄ q̄ stat⁹ ecclie fuit i tranqllitate ꝑut i histo2ijs eccl'iasticis largi⁹ cōtinet̄.vñ ps. ꝑuidēs tā crebras ⁊ acerbas cōtinuas atq̄z diuturnas ꝑsecutōes ꝯ fideles xp̄i ꝑ illo tpe isurgere fec̄ hūc ps. circa qð q̄tuo2decim fac̄.Nā pmo q̄si conq̄rēs vel saltē admirās de diuā iusticia inq̄tū oues pascue xp̄i sic tradebat seu tradi ꝑmittebat i manib⁹ ifideliū ⁊ spāliter romanoꝝ alloqtur deo.d.Ut qd deus repulisti nos i finē.i.totalr̄ seu ꝑpetuo nos repellis a tua ꝑtectiōe:in q̄ repulsiōe de⁹ ōñdebat se q̄si iratū sup oues pascue sue.iō seqt̄.Iratus ē furo2 tu⁹ sup oues pascue tue.vñ q̄uis tribulatiōes ille seu ꝑsecutiōes i bonū spūale fideliū cedebāt:tñ s3 hūanā appentiā videbant̄ fideles a deo repelli ⁊ ꝯ eos furo2 dei icēdi.qð est magna admiratiōe dignū cū fideles i pmitiua ecclia erāt valde deuoti ⁊ i amo2e dei feruētes:vt pz ex eoꝝ gestis ⁊ ex eoꝝ vita:vñ ꝓp̄e poterāt dici oues pascue xp̄i.Nō sic de his q i babylōica captiuitate existebāt:q ꝑ maio2i pte idolatrabāt:vt pz p magrm̄ histo2iarū dicētē:q oēs ibidē exn̄tes pter socios danielis ado2auerāt statuā nabuch.⁊ idē tenēt hebreoꝝ docto2es. vñ l3 inter eos cēnt paucissimi iusti:nō pp h̄ totus ppl's potuit dici oues pascue xp̄i:qz qð modicū ē ꝑ nihilo reputat̄ fm phm.Cōsequēter scdo allat rōnē q̄ ad deū ptinere vr̄ ꝑtegere seu libare oues suas ꝑdcās ab hōi ꝑsecuto2ib⁹:⁊ h̄ ex memo2ia patꝝ antiq̄rū qb⁹ fideles xp̄i i fide succedūt.d.Memo2 esto cōgregatiōis tue quā possedisti ab initio h̄ ē dicere a tpe antiq̄ q̄ fuit segregat⁹ ppl's dei a ceteris natiōib⁹ ad cultū diuinū:⁊ sic ab eo possessus: coiter fuerūt a deo ꝑtecti ⁊ libati ab afflictiōib⁹ aduersarioꝝ p signa ⁊ ꝑdigia pserti i tpib⁹ i qb⁹ leges diuas obſuabāt:vt pz ex decursu veteris testi ꝑ magna pte.qð breuiter epilogās dic̄.Redemisti vgā hereditatis tue .i.p vgā mosaicā p quā fuerūt multa ꝑdigia fcā:redemisti hereditatē tuā a captiuitate egyptiaca:⁊ seqtur.Et mōs syō i quo habitasti in eo vbi ꝑtermissis q̄plimis medijs de directiōe p desṫū ⁊ acq̄sitione terre:fac̄ mētionē dē vltima gete quā hūerūt qñ tēplū dei fuit circa mōtē syō edificatū:in q̄ dr̄ de⁹ habitare: vt hr̄.3. Reg.8.c.vñ dic̄ mōs syon i quo hitasti i eo:ex q̄ b⁹ allegat psal.q de⁹ nō min⁹ debuisset ꝑtegere oues pascue sue.s.pplm acq̄sitiōis noue legis q̄ cōgregationē antiquā patrū.Cōsequēter tertio petit suppssiōnē romane supbie ex duob⁹.pmo ex h̄ q tēplū deo dedicatū destruxerit. ꝓ quo sciēdū q l3 destructio ciuitatis ⁊ tēpli scōi p romanos fuit a deo o2dinata i vltionē occisiōis xp̄i:vt pz Dan.9.c.⁊ i alijs locis.romani tñ nō tēdebāt ad illū finē:s3 vt iudeos debellarēt tanq̄ rebelles romano impio.qð manifeste pz ex h̄ q ita tyrānice ⁊ crudeliter ꝑsecuti sūt discipulos xp̄i sic̄ ⁊ iudeos:vñ sic̄ nabuch. l3 in ꝯstructiōe tēpli pmi fuit executo2 dīne iusticie:vt dr̄ hiere.29.c.tñ qz ei⁹ itētio i h̄ nō ferebat̄ s3 poti⁹ i ꝑpriā elatiōnē ⁊ supbiā:iccirco de hoc fuit culpabilis.Et idē dicēdū de romanis i destructiōe tēpli scōi.vñ circa h̄ dic̄.Leua man⁹ tuas in supbiā eoꝝ.i.romanoꝝ ⁊c̄.vsq̄z ibi.Polluerūt tabernaculū nois tui.exponant̄ hi v̄sus sicut in postilla:hoc excepto q ea q̄ in postilla applicant̄ babylonijs circa destructionē tēpli pmi applicent̄ romanis respectu tēpli scōi.Cōsequēter q̄rto dicit.Dixerūt i co2de suo ⁊c̄.in hoc v̄su ps.ponit scdam rōnē q̄ romani ꝑsequētes fideles xp̄i tpe supradicto erāt digni punitione diuina eo .s.q ꝑpria itētio eoꝝ erat amouere gliaz nois dei de terra.in q̄ pessima itētione oēs fere cōueniebāt.vñ cum dicit.Dixerūt in corde suo:denotat q hoc erat ex ꝑpria itētione eoꝝ.Intētio eni coiter dr̄ eē i corde. In h̄ ēt q dicit.Cognatio eoꝝ simul.denotat q oēs senato2es vel impato2es ⁊ alij eoꝝ p̄sidētes erāt vni⁹ itētionis i hac ꝑsecutiōe:⁊ q̄ sit illa itētio declarat dicēs.Quiescere faciam⁹ dies festos dei a terra.Circa qð sciēdū q fideles xp̄i in pmitiua ecclia vsq̄z ad tps cōstātini p̄dictū nōdū ꝑmittebant hr̄e ecclias seu tēpla sacra ad cultū diuinū publice dedicata:sicut in antiquo testō erat tēplū hierosolymitanū dedicatū ad hoc q cult⁹ diuin⁹ apō fideles cōsistebat totaliter i mētis tranqllitate ⁊ deuotione:q̄ sunt ꝑpria festa in qb⁹ de⁹ fm aug. colit̄: qð intēdebāt romani a fidelib⁹ xp̄i amouere:⁊ hoc ē qð dic̄.Quiescere faciam⁹ oēs dies festos dei a terra:sic q gloria nois dei cessaret in terra.Cōsequēter q̄nto psal.in ꝑsona fideliū sic tribulato2um dicit. Signa nr̄a nō vidimus.l3 eni in pmitiua ecclesia tpe p̄dicto multa signa ⁊ miracula fiebāt a deo p aplos ⁊ alios discipulos xp̄i ad fidei cōfirmationē iuxta illud marci.16.Dño coopante ⁊ sermonē cōfirmante sequētibus signis:nō tñ p illa signa tollebat̄ vniuersaliter persecutio xp̄ianoꝝ:sicut in antiquo tpe p signa facta p moysē fuit populus totaliter a captiuitate redēpt⁹:s3 semp remanebat crudelitas persecutionis.vñ notāter dicit.Signa nr̄a nō vidim⁹.nō.n.dicit:signa nō videmus.q.d. multa signa ⁊ miracula occurrebant.sed dicit signa nostra.s.signa que congregatio dei ab initio a deo possessa:de qua in pn̄cipio ps.locutus fuerat:per que populus dei totaliter liberaretur ab afflictione.talia signa nō vidimus i toto isto tēpo2e:⁊ idē itelligitur cum dicit̄.Jam nō est ꝓpheta ⁊ nos nō cognoscet amplius.s.ꝓpheta talis qui totū populū liberet ab huiusmodi persecutione.Cōsequenter sexto repetit admiratiōnē seu querelā suam in pn̄cipio ps.ꝑpositam addens vel explicās querelā de diuturnitate huiusmodi persecutionis.⁊ hoc cum dicit.Usq̄zquo deus improperabit inimicus: similiter ⁊ declarās q hoc videbat̄ redūdare in dedecus diuini nois: ⁊ hoc cum dicit.Irritat aduersarius nomē tuum in finē:similiter dicit.Ut qd auertis manū tuā ⁊c̄.exponat̄ sicut in postilla.Cōsequēter septimo allegat rōnē q̄re huic generationi noue s.fideliū xp̄i.de qua loqtur:deberet poti⁹ succurri p diuinā potētiā ⁊ mīam:⁊ hoc cū dicit.Deus aūt noster rex añ secula ⁊c̄.q.d.l3 idē deus ⁊ rex sit moderno2 ⁊ antiquoꝝ eiusdē v̄tutis ⁊ potētie tñ opatus est salutem in medio terre:q̄si diceret tpib⁹ nr̄is opatus est salutē icarnationē ⁊ passionē in medio terre.i.in irl'm q̄ dr̄ eē in medio terre hitabilis.vñ ab hebreis dicit̄ vmbilic⁹ mūdi:⁊ iō poti⁹ debuisset succurrere suis fidelibus q̄ añ ꝑsertim cū eis ꝑmisisset.Ego aūt vobiscū sū vsq̄z ad cōsumationē seculi.Matth.vl.Que ꝑmissio nō fuit facta antiqs sic absolute nisi sub ꝯditione.Cōsequēter octauo allegat signa ⁊ ꝑdigia que fuerunt facta patrib⁹ tam in redemptione egyptiaca q̄ in deductione per desertum:vt ostendat q diuina potentia excedit potestatem

diuīn corpoꝝ ī regiōe actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ exiſtiū: ⁊ a fortiori ptātem tyrānoꝝ excedit. vt ex h̄ ꝯcludat ꝙ de⁹ poſſet eos facil'r ſuppmere: ⁊ h̄ cū dic̄. Tu ꝯfirmaſti ī v̄tute tua mare ⁊c̄. vſq; ibi. Tu⁹ ē dies ⁊c̄. Et exponant̄ illi v̄ſus ſic̄ ī poſtilla. Ꝯſequēter nono oñdit ꝙ diūa potētia nō ſolū ſe extēdit ad trāſmutationē hoꝝ īferioꝝ: ſ; ēt ad creatōnē celeſtiū ⁊ terreſtriū corpoꝝ: q̄ qdē creatio ē ī īfinitū maioris potentie ꝙ̄ trāſmutatio: vt ē manifeſtū: ⁊ circa h̄ dic̄. Tu⁹ ē dies ⁊ tua ē nox vſq; ibi memor eſto. exponant̄ ſic̄ ī poſtilla. Ꝯſequēter decimo petit libationē ppl'i fidelium ex h̄ ꝙ eoꝝ afflictio redūdabat ī iproꝑiū diuinū ſic̄ etiā ſupradixerat ⁊ h̄ cū dr̄: Memor eſto huī⁹ inimicus ipꝛoꝑabit dño ⁊ ppl's īſipiēs ⁊c̄. exponant̄ ſic̄ ī poſtilla. Ꝯſequēter vndecimo petit libationē ppl'i fideliū a romanis ⁊ eoꝝ ſeq̄cib⁹ ex h̄ ꝙ illi. ſ. aduerſarij erāt brutales eo ꝙ carebāt cognitione diūa: ⁊ fideles erāt ꝯfitētes deo ꝯfeſſiōe vere fidei ⁊ laudis: ⁊ h̄ cū dicit. Ne tradas beſtijs. i. romanis: q l; vt hoīes viuerēt: beſtie tñ debēt dici ī ꝯparatiōe fideliū. vñ ⁊ dañ. 7. monarchia romanoꝝ ī beſtia q̄rta deſignat̄: hoīes aūt ꝯſueuerūt ī ſcriptura dici aīe ꝓut ī poſtil. all'at̄. Et notāter dic̄. Aīas pauꝑum tuoꝝ: q2 veri fideles xp̄i ꝓprie dici debēt pauꝑes ſpū. Mat. 5. c. ꝑſerti ꝓ tp̄e illo d̄ q̊ ps. h̄ loq̄tur: q̄ tp̄e pñt noīari pauꝑes ſimpl'r: eo ꝙ nihil appropꝛiabāt ſibi: ſ; viuebāt ī coī Act. z. c. Ꝯſequēter duodecimo petit libationē ex ꝓmiſſiōe diūa ī nouo teſtō. ſ. de aſſiſtētia circa fideles vſq; ad ꝯſummationē ſcl'i ꝓut ē allegatū: vñ dic̄. Reſpice ī teſtm̄ tuū. ſ. nouum: qd̄ ē ꝓꝑe tuū: q2 ꝯfirmatū ī tuo ſāguine. iux̄ illud zach. 9. Tu aūt in ſāguine teſti tui emiſiſti victos tuos ⁊c̄. qd̄ ppl's exñs ī captiuitate babylonica nō recte potuiſſet dicere. ſ. reſpice ī teſtm̄ tuū: q2 illa captiuitas fuit ordinata ī vltionē teſti dei. q2 irritū fecerāt. Hiere. ii. c. Et vt oñdat q̄tū neceſſaria eēt diūa ꝓuidētia ad cuſtodiā huī⁹ teſti ſubiūgit. Quia repleti ſūt q obſcurati ſūt terre domib⁹ iniq̄tatū. h̄ ē dicere q2 illi q ſūt obſcurati carētes. ſ. lumine gr̄e ⁊ fidei ⁊ terrenis adherentes. ſ. romani repleti ſūt domibus iniq̄tatum. ſ. q2 omnia quecūq; habent ordināt in exercēdam iniq̄tatē ſuā contra diuulgationem diuini nominis. ⁊ ſic diuina ꝓuidētia erat valde neceſſaria. Ꝯſequēter .i3. petit huiuſmodi liberationē ex pietate xp̄i que maxime in pauperibus ⁊ humilib⁹ relucet: vt in ps. Aīas pauꝑum ſaluas faciet. ⁊ hoc cū dicit. Ne auertat̄ humilis factus ꝯfuſus. In illo enim ſtatu eccleſie. ſ. ꝑmitiue de quo hic tractat̄ in populo fidelium maxime vigebat humilitas ⁊ paupꝑtas: vt patet in eorum geſtis: q etiam expectabāt ⁊ petebāt laudare nomē dñi glorioſe ⁊ publice ſicut fuit tp̄e ꝯſtātini: qui eccleſias fecit edificari per orbē ad laudem diuini noīs: ⁊ iō dicit Pauꝑ ⁊ inops laudabūt nomē tuum. Ꝯſequenter. i4. petit vt ſupra allegās ꝙ iſta cauſa erat dei potius ꝙ̄ ſua. vnde dicit Exurge deus ⁊ iudica cauſam tuā. hoc ē dicere nō peto vindictam ſeu vltionem ſanguinis ſ̄uoꝝ tuoꝝ ſic̄ antiq petebāt: vt ī ps. Innoteſcat ī gētib⁹ vltio ſāguīs ſ̄uoꝝ tuoꝝ. ſed peto vt iudices cām tuā. ſ. blaſphemiā tui noīs vñ dicit. Memor eſto iproꝑioꝝ tuoꝝ ⁊ ne obliuiſcaris voces inimicoꝝ tuoꝝ ⁊c̄. inimici eni. i. romani nō credebāt ꝙ martyria ſcōꝝ cederēt ī magnā eoꝝ gl'iaꝫ: ſed ſolū ꝯcludebāt ex h̄ ipotētiā dei: ⁊ hoc publice aſſerebāt. vñ ſeq̄tur. Ne obliuiſcaris voces inimicoꝝ tuoꝝ. ex qb⁹ vlteri⁹ ſeq̄bat̄ ꝙ aduerſarij nedū nō corrigerent̄: ſ; ꝙ eorum pctā q̄ ꝑcipue fūdabant̄ ī ſuꝑbia q̄tidie augerent̄ vñ ſuꝑbia eoꝝ aſcēdit ſemꝑ. in tm̄. n. creuerat romanoꝝ ſuꝑbia ꝙ qdā eoꝝ faciebant ſe adorare vt deos: vt p; de hadriano q poſuit ſtatuā ſuā in tēplo vt ibi adoraret̄ vbi de⁹ ꝯſueuerat adorari: ī q̊ graui⁹ vr̄ peccaſſe ꝙ̄ nabuch. q ſeipſū fec̄ ī ſtatua adorari: ⁊ h̄ ꝑꝑ circūſtātiā loci. Ex qb⁹ diligenter ꝯſideratis p; ꝙ ps. nō petit ī h̄ ps. expſſe vīdictā de aduerſarijs. ſed poti⁹ eoꝝ correctionē ꝑ ſuppſſionē eoꝝ ſuꝑbie. Unde cū īcepit ꝯ eos orare dixit. Leua man⁹ tuas ī ſuꝑbiā eoꝝ. nō ī ꝑſonas eoꝝ ſ; in vicia Silr̄ in fine h̄ inuit dicēs. Suꝑbia eoꝝ q te oderūt: ⁊ ē ꝓꝓri⁹ modus ſcōꝝ noui teſti: q nō mortē pctōꝝ ſ; eoꝝ correctionē deſiderāt: ſed fideles antiq teſti expſſe petebāt vltionē ⁊ vīdictā corꝑalē ꝯ babylōios: vt p; īfra ī ps. Suꝑ flumina babylonis: vbi hr̄: Filia babylōis miſera. beat⁹ q retribuet tibi: qd̄ ad l'ram ītelligit̄ de deſtructione regis babylonis ꝑ ꝑſas: qd̄ fuit ī penā deſtructiōis irl'm: ⁊ ē ꝓꝓri⁹ modus antiquoꝝ qb⁹ a deo ꝑcipiebat̄ īterficere corꝑal'r oēs chananeos ⁊ amalechitas ⁊ huiuſmodi. vt in. i. Reg. i5. c. qd̄ nō ꝑtinet ad ꝑfectionē ſtatus ſcōꝝ noui teſtamenti. Et ex hoc ſatis patet ꝙ materia huius ps. intelligēda eſt vt ſupra.

Victori nō diſꝑdas ps. aſaph cātici. LXXIIII.

c Confitēbimur tibi deus ꝯfitēbimur: ⁊ inuocabim⁹ nomē tuū. Narrabim⁹ mirabilia tua: cū; accepo tp̄s: ego iuſticias iudicabo. Liquefacta eſt terra: ⁊ oēs q habitant in ea: ego ꝯfirmaui colūnas eius. Dixi iniquis nōlite inique agere: ⁊ delinquentibus nolite exaltare cornu. Nolite extollēre in altu; cornu veſtrum: nōlite loqui aduerſus deu; iniquitatem. Quia neq; ab oriente neq; ab occidente neq; a deſ̄tiſ mōtib⁹ qūoniā ds̄ iudex ē.

REPLICA.

i In ps. vt qd de⁹. Cu; poſtil. iter ceteras expōnes eā q̄ de captiuitate babylonica elegiſſet ⁊ optime applicaſſet. burg. ex debil. cā dic̄ eā irrōnabilē. Nā vt dic̄ ꝓphe dicūt illā captiuitatem eē ex iuſtiſſima ⁊ manifeſtiſſima cā: ⁊ all'at ad h̄ multa loca ꝓph̄arū. iō pſalmiſta nō potuit rōnabil'r ꝯqueri. o. Ut qd deus. Ad hoc rñdeo. ꝑmo ꝙ ꝓphis allegatis ꝑ burgē. ꝯſtitit cā illi⁹ captiuitatis q2 fuerunt ꝯtēporanei illoꝝ ꝑuoꝝ regu; ꝓpter quos captiuitas fuit īflicta; palpauerunt ⁊ captiuitatē ex ea cā predixerunt. Dauid āt vel aſaph ſolu; ī ſpū ꝓuiderunt captiuitatē non cām: q̄uis ſcirēt eā nō futurā ſine cauſa: cām tñ in ſpe fortaſſe nō viderunt. Stat eni mētē ꝓphete tāgi de vno ⁊ nō de alio iō dixit heliſe⁹. 4. Reg. 4. Et dñs celauit hoc a me ⁊c̄. Rñdeo ſecundo ꝙ data ꝙ viderint ⁊ cām ⁊ effectu; ī ſpu: nō ſequit̄ igit̄ nō poterāt rōnabil'r orare ꝓ libatione allegādo ad id familiaritatē ⁊ amicitiā dei ad ppl'm illu; añ h⁹ pctā habitā: ꝓut expōit poſtilla. Nec op; dici ꝙ illa oro h; formā q̄rimonie: ſed poti⁹ admiratiōis ⁊ deſiderij. Et ī ea forma dixit angelus zacharie ꝑmo. Dñe de⁹ exercituu; vſq;quo tu nō miſ̄eberis irl'm ⁊ vrbiū iuda qb⁹ irat⁹ es. ⁊ apoc. 6. Similis forma ē: nō q̄rimonie ſāctoꝝ ſed deſiderij ſ̄m ordinē iuſticie ꝯplēdi ſ̄m gloſā: q2 dicit̄ ibi. Uſq;quo dñe nō vindicas.

Pſalmus. LXXIIII.

a c Confitebimur tibi de⁹. Huic ps. ꝑmittit̄ talis titulus in hebreo. Ad victoriā nō diſꝑdas ps. aſaph cātici. Et ī trāſlatiōe Hiero. Uictori ñ diſꝑdas ps. aſaph cātici. ⁊ ē eadē ſnīa vtrobiq; q̄ talis ē. Iſte ē ps cātici aſaph ne diſꝑdas. i. vt ñ ꝑ captiuitatē diſꝑdas ppl'm iſrael: ſic̄ feciſti ī captiuitate babylonica. Sic̄. n. ps. ꝑcedēs ē oro aſaph ꝓ libatione ppl'i a dicta captiuitate vt dcm̄ ē. ita iſte ps. ē deſcriptio ppl'i reuerſi ī terrā natiuitatis ſue ſ̄b cyro rege. Qd̄ āt ꝑmittit̄ ad victoriā vel victori ſ̄; trāſlationē Hiero. deſignat conatu; leuitaꝝ ī decātatiōe h⁹ ps. vt frequēter ſupꝛadcm̄ ē. Scdꝫ igit̄ hūc ſēſu; ps. iſte diuidit̄ in tres ꝑtes. q2 ꝑ̊ deſcribit̄ reuerſoꝝ ꝯditio. ſcdo aduerſarioꝝ punitio: ibi. Dixi iniq̄s. tertio ꝑ ambob⁹ gr̄aꝝ actio. ibi: Ego āt. Circa ꝑmū dr̄ ī ꝑſona ppl'i de captiuitate babylonica reuerſi: Confitebimur tibi de⁹. ꝙ iuſte nos captiuaſti ꝓ pctis nr̄is. b Confitebimur. ꝙ miſ̄icorditer nos reuocaſti. c Et īuocabim⁹ nomē tuu;. iſta duo ꝯfitēdo. vñ dr̄ Neemie. 9. de reuerſis a captiuitate babylonica. Quater ī die ⁊ q̄ter in nocte ꝯfitebantur. ⁊ orabant in ꝯfeſſione ⁊ adoratiōe; de nocte ꝯfitētes dei iuſticiam: ⁊ de die ei⁹ miāꝫ. ſ̄m illud ps. 4i. In die mādauit dñs miāꝫ ſuā: ⁊ nocte cāticu; ei⁹. d Narrabim⁹ ⁊c̄. h̄ dr̄ ī ꝑſona ppl'i q narrabat mirabilia dei: qb⁹ de⁹ ꝑ̄res eoꝝ libauerat de egyptiaca captiuitate: ⁊ ipſos de captiuitate babylonica. e Cum accepētē. ego iuſti. iudi. Ra. Sa. coiungit hāc l'ram cū ꝑcedēte dicens ꝙ ē v̄bu; ppl'i iſrl'. ⁊ ē ſēſus: Cu; accepo tp̄s. ſ. feſtiuū. Ego iuſticias iudicabo i. laudes tuas narrabo nō ſic̄ gētiles q ī vanitatib⁹ ⁊ idolatrijs expēdunt feſtos dies. S; q2 iudicare nō iuenit̄ dcm̄ ī ſacra ſcriptura ꝓ narratiōe laudis: iō aliter dr̄ a doctorib⁹ nr̄is ſ. ꝙ ꝓpha mutat h̄ ꝑſonā ⁊ loq̄tur ī ꝑſona dei dicētis: Cū accepo tp̄s. i. cu; venerit tp̄s diſpoſitu; ſ̄m ordine; ſapie mee: qd̄ expectat̄ ī oīb⁹ oꝑib⁹ diūis. f Ego iuſticias ⁊c̄. i. ſnīas iuſticie ponā ī effectu: iuſtos de afflictiōib⁹ liberādo ⁊ ipios puniendo.
g Liq̄ facta ē ter. ſ. iſrl'. h Et oēs q hitāt ī ea. q2 ſic̄ v̄tute ignis metalla reſoluunt̄ ⁊ liq̄ſcunt: ſic terra iudee ⁊ hitātes ī ea ⁊ eoꝝ edificia ꝑ īcēdiu; a chaldeis fuerūt deſtructa. i Ego ꝯfir. ⁊c̄. ī reuerſione de captiuitate: ⁊ vocant̄ h̄ colūne terre iſrl' zorobabel: ieſus fili⁹ ioſedech eſdras. neemias. agge⁹. ⁊ zacharias ꝓphe ⁊ ceteri q ꝯfirmauerūt corda ppl'i ad reedificationē tēpli ⁊ ciuitatis. k Dixi. Hic ꝯñr deſcribit̄ aduerſātiu; punitio: q2 babylonij q filios iſrl' captiuauerāt ꝑ ꝑſas ⁊ medos fuerunt d̄bellati ⁊ deſtructi: vt hr̄ Dañ. 5. ⁊ q̄tu; ad h̄ dr̄ ī ꝑſona dei: Dixi: cui⁹ dicere ē facere: ſ̄m illd̄ ps. 3z. Dixit ⁊ fcā ſunt. l Iniq̄s. i. babylonijs. m Nolite ini. ⁊c̄. q2 abſtulit eis ptātē exercēdi vltra ſuā neq̄tiā. n Et delinquē. no. ⁊c̄. i. ptātē regiā: q2 ad medos ⁊ ꝑſas trāſtulit eā: Dañ. 5. o Nolite extol. ⁊c̄. repetitio ē eiuſdē ad maiorē ꝯfirmationē. p Nolite loq ⁊c̄. i h̄ tāgit̄ cā deiectiōis potētie babylonis q2 ꝯ deu; blaſphemias loq̄bant̄: vt dcm̄ ē ps. ꝑcedēti. q Quia neq; ab oriente ⁊c̄. i. ex nulla parte poteris diuinu; modicu; effugere: iō ſubdit̄. r Qm̄ de⁹ iudex ē. q ē pñs

vbiq; p eentiā potētiā ⁊ pñtiā. ſm ꝙ dr̄ ifra ps.138. Si aſcēdero i celū tu illic es: ſi deſcēdero ad ifernum ades ⁊c.

a Hūc humiliat.eū eyciēs a ſua ptāte. b Et hūc exaltat.a ſtatu humili ⁊ paupe: ⁊ hoc facit de quolibȝ p ſua voluntate.⁊ hȝ pȝ i rege babylonis quē deiecit p cyꝝ: ⁊ quēȝ a ſtatu miſerabili ad monarchiā pduxit. Qñ.n. fuit natus de filia regis aſtriagis fuit i nemore expoſit⁹ feris ⁊ auib⁹ deuorādus: ſȝ diuina v̄tute fuit ſal uat⁹: ⁊ poſtea ad monarchiā exaltat⁹. put plenius dr̄ i ſcholaſti ca hiſtoria ſup dañ.

Et cā efficiēs dicte deiectiōis ſupborū a ſublimitate ſbdit cū dr̄. Quia calix in manu dñi. p calices i ſcriptura itelligit pena a deo inflicta vel infligenda: vnde habet̄ ſupra ps.10. Pluit ſup peccato res laqos ignis ſul phur ⁊ ſpūs pcella rū ps calicis eorū.

Hūc hūiliat ⁊ hūnc exaltat: qꝛ calix i manu dñi ūini meri plen⁹ mixto. Et iclinauit ex hoc i hoc: verūtamē fex ei⁹ nō eſt exinanita: bibēt oēs pctōres t̄re. Ego aūt an nūcia bo in ſeculū: cātabō deo ia cob. Et oīa cornua peccatoꝝ cō frīgaȝ: ⁊ exaltabūt cornua iuſti. ❡ Victori in carminib⁹ ad aſſy rios ps aſaph cātici. LXXV.

Notūs i iudea de⁹ i iſraēl magnū nomē ei⁹. Et fa ct⁹ ē i pace lōc⁹ ei⁹: ⁊ hita tiō ei⁹ i ſyō. Ibi ꝯfregit pōtētias arcū ſcutū gladiū ⁊ bellū. Illūmi nās tu mirabilr̄ a mōtib⁹ eternis: ꝯ turbāti ſūt oēs iſipientes corde. Dormierūt ſomnū ſuū: ⁊ nihil

c Uini meri.i.puri. ſine aq̄. Et in hebreo habetur. Uini fortis.

d Plenus mixto.i. i calice cū vino forti mixta ē aliq̄ ſpēs forti ficatiua ⁊ iebriatiua. ſicut ſolet fieri i clareto. oīa iſta dicunt̄ ad deſignādū acerbitatē vltionis diue. ⁊ inclinauit.ſ.calicem ſuū.

e Ex hoc i hoc.ad iebriandū vnū populū poſt aliū puniēdo pec catores ſucceſſiue ſm ordinē ſue iuſticie: ſic puniuit iudeos p ba bylonios: ⁊ poſtea babylonios p medos ⁊ pſas: ⁊ poſtea medos ⁊ pſas p grecos: ⁊ grecos p romanos. f Uerūtñ fex eius ⁊c.i. fundus i quo feces reſidēt calicis nō ē euacuat⁹: qꝛ ſemp i deo re manet v̄tus ad puniēdū peccatores. iō ſubdit̄. Bibēt oēs pecca tores terre. g Ego āt. Hic vltimo ponit̄ grāꝝ actio p pplī li beratōe ⁊ aduerſarioꝝ punitōe. cū dr̄. Ego aūt anunciabo.ſ.dei v̄tutē ⁊ laudē. h In ſeculū. qꝛ ps. iſte a tpe aſaph vſqȝ nunc decātat⁹ ē ad laudē dei: ⁊ adhuc decātabit̄. ideo ſubdit̄.

i Cātabo deo iacob. licȝ.n. ſit de⁹ oīum p creationē: dr̄ tñ deus iacob ſpālr̄. eo ꝙ pplus iſrael deſcēdēs a iacob ſuſcepat dei legē nō alij ppli. vñ dr̄. ifra ps.147. Qui ānūciat v̄bum ſuū iacob: iu ſticias ⁊ iudicia ſua iſrael. Non fecit taliter omni nationi ⁊c.

k Et oīa cornua.i. ſupbias ⁊ ptātes. l Peccatoꝝ ꝯfrigam.i. cōfrigēda denūcio p poteſtatē diuā: vel alr̄ pōt dici ꝙ pphеta. hic mutat modū loq̄ndi: qꝛ prius dicebat i pſona ppā. Ego autem ānunciabo ⁊c. ⁊ ꝯſeqn̄ter trāſit ſiue deſcēdit ad loquēdum i pſo na dei. d. Oīa cornua peccatoꝝ cōfringā. qꝛ deus fecit de pctōri bus vindictā. ⁊ trāſitus talis freqn̄ter fit i pphetis: ⁊ i illis maxi me q metrice ſcripſerūt: q̄les fuerūt illi q pſalmos fecerunt.

m Et exaltabūt cornua iuſti.i. xpī: q dicit̄ anthonomatice iuſt⁹. eo ꝙ iuſtificat alios: ſcdȝ ꝙ dr̄ Iſa.53. In ſcia ſua iuſtificabit ipe ſeruos meos multos. ⁊ iniqtates eorum ipe portabit. In reſur rectōe āt xpī exaltata fuerūt eius cornua: ppter quod dixit tūc Math. vlt. Data ē mihi ois poteſtas i celo ⁊ i terra. ppter quod ſcus zacharias noīauit xpm cornu. Luce.p. Erexit nobis cornu ſalutis i domo dauid pueri ſui. Xps.n. deſcēdit de dauid ſȝ car nem. Ro.p. Qui factus ē ei ex ſemine dauid ſm carnē. Moralr̄ pōt exponi ps. iſte de q̄libȝ v̄e penitēte q egreſſus de captiuitate peccati. cōfitet̄ dei iuſticiā ⁊ ei⁹ miāȝ: ⁊ ptātē demonū contēnit. ⁊ deo grās agit. ❡ In ps.74. Cōfitebimur. vbi dr̄ i poſtilla. Cum accepero tempus. ADDITIO.

Quidā expoſitores nr̄i intelligūt hec v̄ba.ſ. Cū accepero tps ⁊c. a filio dei dicta añ carnis aſſūptionē: vt ſit ſēſus. Cū ego q ſuȝ eternus. Accepero tps.i. fuero fcūs hō tpalr̄. Tunc iuſticiā iudicabo iuxta illud. Ioh.5.ca. Oē iudiciū dedit pr̄ filio ⁊ ſic cū dr̄. Liq̄facta ē terra ⁊c. itelligit̄ a ſoliditate virtutū: eo ꝙ oēs fere leproſi erāt i pctō añ aduentū xpī: ſȝ dicit. Ego ꝯfirma ui colūnas ei⁹.i. aplōs: ⁊ correſpōdēter ad iſtum ſenſū poſſūt ex poni tā pcedētia q̄ ſequentia. ❡ In eodem ps. vbi dicit̄ i poſtilla. Quia neqȝ ab oriente. ADDITIO.

Attendēdū ē quō itelligant̄ iſta v̄ba. Neqȝ a deſertl mō tib⁹. qꝛ nō videt̄ corrñdere huic qō pmittit̄: nec ab oriē te neqȝ ab occidēte potius.n. debuiſſe dr̄c. Nec ab aglone ⁊ ma ri: ſic cōſueuit ſcriptura loq. cū de q̄tuor partib⁹ mūdi agit: vt in plurimis locis. Sȝ ad hui⁹ ppūm itellectū ſciēdū ꝙ ſcdm aſtro nomos terra hitabil̄ ſe extēdit ab oriēte i occidētē: ſic ꝙ cōtinet 180. gradus: q̄ ē medietas totius orbis terre ⁊ hec diſtantia q̄ eſt ab oriēte terre vſqȝ ad occidētē dicitur lōgitudo terre: latitudo .n. terre habitabilis: q̄ cōſiderat̄ ab aglone ad auſtꝝ non ē tāte diſtātie: qꝛ nō occupat niſi.66. grad⁹ fere. vñ totū reſiduū tā ex parte aglonari q̄ auſtrali ſūt deſerta loca: put phi ⁊ aſtronomi de hȝ loqn̄ tes tā rōnib⁹ q̄ iueſtigatōib⁹ demonſtrant. Qñ igit̄ pſalmiſta volens q̄tuor ptes mūdi notare: noīauit ptem oriētalē ⁊ occidētalē ſub ppis noībus eo ꝙ ab oriēte i occidēte ſe extēdit hitatio hūana: ſȝ ptē aglo narē ⁊ auſtralē noīauit deſertos mōtes: qꝛ ſubtracta pte hitabili i lati tudine terre ex vtraqȝ pte remanēt magna loca deſerta i q̄b⁹ viſir̄ ſūt mōtes ⁊c. ❡ In eo. ps.74. vbi dr̄ i poſtil. vini meri. ADDITIO.

Ubi trāſlatio no ſtra hȝ. Meri: i hebraico habet̄ q̄dā dictio: q̄ mag⁹ ſonat ſpiſſum vel lutuoſuȝ: qō qdam hebreoꝝ ſic expo nunt ꝙ in hoc calice.ſ. vl tionis diue ē vinum lu tuoſuȝ ⁊ ſpiſſuȝ. qō gene rat i fūdo mltas feces. ſic ꝙ de inferiori parte vbi ſūt feces bibūt peccato res grauiſſimi: ⁊ de ſupe riori bibunt alij qui non tam grauiter peccarunt: ⁊ hoc ad deſignandum ꝙ ſeruatur proportio diue iuſticie circa punitionē trāſgreſſorū. Pſalmus. LXXV.

n Notus i iudea de⁹. Huic ps. pmittit̄ talis titulus i hebreo. Ad victoriā i organis ps. aſaph cātici. ⁊ i trāſlatōe hiero. Uictori i carminib⁹ ps. aſaph cātici. ⁊ pȝ ſnia vtriuſqȝ tituli ex dcis ſu pra ps.4. De mā āt h⁹ ps dicit Ra.ſa. ꝙ aſaph pūidēs i ſpū afflictōem regni iudee p ſennacherib tpe ezechie: ⁊ ei⁹ pcuſſionē a dō: ſȝ ꝙ hr̄.4. Re.19. ꝙ āgelus dñi pcuſſit i caſtri aſſyrioꝝ.185. milia. qō vidēs ſēna cherib fugit confuſus ad terrā ſuā: ⁊ ibi fuit occiſus a filijs ſuis: vt hr̄ ibidē fec̄ēt de hȝ ps. iſtū. ⁊ huic dicto cōcordāt pl'es doctores ⁊ expoſi tores catholici: ppter qō itēdo illud ſequi. Igit̄ ſm hoc ps. iſte diuidit̄ in tres partes. quia primo deſcribitur regni iudee conditio. ſecundo ſennacherib deiectio. ibi. Ibi confregit. tertio gratiaꝝ actio ibi. Quo niam cogitatio hominis. Circa primum ſciendum ꝙ in regno iudee metropolis erat hieruſalem i qua erat templum: propter quod vige bat ibi diuinus cultus ⁊ ſcientia legis et prophetaruȝ: ⁊ hoc eſt qō dr̄. Notus in iudea deus. non ſicautem in alijs terris: vbi non vigebat ve rus dei cultus: nec ſcientia legis ⁊ prophetarum.

o In iſrael magnum nomen eius. hoc eſt nomen domini tetragram maton quodeſt appropriatum altiſſimo creatori: in quo nomine ſacer dotes in templo benedicebant populum.

p Et factus eſt in pace. ideſt in tempore pacis. q Locus eius.i. tē plum in quo habitat deus per ſpecialem effectum dando ei reſponſa ſuper ppitiatorium: hoc enim tēplū fuit edificatum tpe ſalomonis. q propter hoc nominatus fuit ſalomō. ideſt pacific⁹: quia maxima paꝝ fuit in regno iudee temporibus eius: vt habetur.3. Reg.

r Et habitatio eius in ſyon. quia templum fuit edificatum in illa par te ciuitatis hieruſalem vbi eſt mōs ſyon. s Ibi confregit. Hic cō ſequenter deſcribitur ipſius ſennacherib deiectio: eo ꝙ volebat de ſtruere ciuitatem hieruſalem: ⁊ templum in ea edificatum cultui di uino deputatum. ⁊ hoc eſt quod dicitur. Ibi confregit.ſ. deus.

t Potentias.i. bellatores exercitus ſennacherib.

v Arcū ſcutū ⁊c.i. oīa inſtrumenta bellica: quia interfectis bellatori bus arma bellica ad nihilum valebant vltra ipſi ſennacherib: ppter qō fuit territ⁹ ⁊ ꝯfuſus: vt pdictū ē. x Illuminās tu mirabiliter a montibus eternis. montes eterni hic dicuntur āgeli qui ſunt immor tales. quia miniſterio angelico facta eſt exercitus ſennacherib pro ſtratio: ⁊ factum eſt hoc mirabiliter. quia corpora eorum redacta fue runt in cineres. veſtib⁹ eorum ⁊ armis remanentibus illeſis. ita ꝙ eze chias ⁊ viri ſui ſine difficultate aliq̄ poterant colligere arma ⁊ ſpolia. ⁊ per hoc illuminati ſunt in cognitione diuine virtutis. In hebreo hr̄ De montibus rapine. ⁊ in tranſlatione Hiero. A montibus captiui tas. ⁊ tunc referendum eſt ad montem ſyon: ⁊ montem moriam vbi templum erat fundatum: quia ſennacherib intendebat ſpoliare ⁊ ca ptiuare habitantes in eo: ſed ſacrificijs ⁊ orationibus ibi factis ordi natione dei percuſſit angelus caſtra aſſyriorum: vt predictuȝ eſt. ⁊ ſic accidit cōtrariū. y Turbati ſunt omnes inſipientes corde. ideſt bellatores ſennacherib. q erant adhuc idolatre. ⁊ ſic inſipiētes de deo veram noticiam non habentes. z Dormierunt ſomnum ſuum dormitione mortis: ſecundum ꝙ dicitur Ioh.11. Lazarus amicus no ſter dormit.i. mortuus eſt. vt ibidem ſubditur.

a Et nihil inuenerunt oēs viri ⁊c. qꝛ bellatores ſennacherib multis di uitias p bella acq̄ſierant q̄s ibideȝ dimiſerunt qꝛ mortui nihil potue runt ibi habere: ⁊ illi pauci viri qui ibi remanſerāt. ita repēte fugerūt cum ſennacherrib ꝙ nihil potuerunt de illis ſecum portare.

a Ab icrepatione tua deus iacob dormitauerunt.i.mortui ſunt non morte naturali:ſʒ tua virtute ſcḋm ordinē iuſticie tue.
b Qui aſcēderunt equos.i.eqtes exercitus ſennacherib.
c Tu terribilis es.ī iudicijs tuis. d Et qs re.ti.q.d.nullus:cū īfinita ſit tua virtus. e Ex tūc ira tua.i.ſtati cū decreueris punitionem alicuiꝰ.ꝓcedit in effcū ſcḋm modū tue iuſticie vel ſententie.
f De celo auditū feciſti iudiciū.q꞉ punitōeʒ ſennacherib ⁊ exercitus eius deus nunciauit iſaie:⁊ iſaias ezechie:vt habetur.4.Reg.19.

g Terra tremuit.i.habitātes ī terra iuda ꝑ timore tremuerūt ex aduētu ſennacherib cōtra eos.
h Et quieuit.q꞉ audientes ꝑcuſſionē ſui exercitus ⁊ fugā eiꝰ ī ſecuritate quieuerunt.iō ſubditur.
i Cū exurgeret ī iu.ḋs.i.ad faciēdū vindictā.de ſēnacherib ⁊ exercitu eiꝰ
k Ut ſaluos.face.⁊c̄.i.ezechiā ⁊ populum eius.
l Qm̄ cogita.hoīs.Hic vltimo ponit̄ grāꝝ actio ꝓ ppl'i liberatōe ⁊ ſuper hoꝝ punitione cuʒ dicit̄.

īuenerūt oēs viri diuitiaꝝ ī manibus ſuis.] Ab increpātōe tua ḋs iacob:dormitauerūt q aſcēderūt equos. Tu terribilis es:ēt qs reſiſtet tibi:ex tc̄ ira tūa. De celo auditū feciſti iudiciū: terra tremuit ⁊ quieuit. Cū ex̄urgeret ī iudiciū ḋs:ūt ſaluos faceret oēs māſuetos terre.] Qm̄ cogitatio hominis ꝯfitebit̄ tibi:⁊ reliqe cogitationis diē feſtū agent tibi.] Uo

Qm̄ cogitatio hominis.i.ezechie rationabiliter viuentis ⁊ populi ſui.
m Confitebitur tibi.ꝯfeſſione laudis ꝓ ſua liberatione mirabili.
n Et reliqe cogi.⁊c̄.reliqe cogitatōis dicunt̄ hic memorie de illo facto q꞉ ezechias ⁊ populus ſuꝰ nō ſolū egerūt grās deo ſemel.ſ.qñ liberati fuerūt:ſʒ ēt poſtea qñ iſtud bñficiū occurrebat memorie eoꝝ.ꝑꝑ qḋ ī veteri teſtamēto fuerūt aliq̄ feſta āānuatī ordinata ad bñficia diuina recolēda:ſic̄ feſtū paſce ꝓ exitu de egypto.⁊ feſtū pētecoſtes ꝓ datiōe legis:⁊ ſic de alijs.⁊ ſil'r in nouo teſtamēto de natiuitate xp̄i ⁊ eiꝰ reſurrectōe ⁊ aſcēſione ⁊ ꝯſil'ibus.trāſlatio Hiero.hʒ ſic.Quia meror hoīs ꝯfitebit̄ tibi:reliquijs meroris accingeris.qḋ ſic pōt exponi.Quia meror hoīs.ſ.ezechie ⁊ populi ſui q fuerūt ī merore poſiti ꝓ vbis ⁊ litteris blaſphematorijs ꝯ deū ipſiꝰ ſennacherib ⁊ nūcioꝝ eiꝰ:vt hr̄.4.Reg.19.Cōfitebit̄ tibi.q꞉ tūc ezechias orauit dñm cōfitēs ꝙ ꝓ peccat' ſuis ⁊ populi talia cōtigiſſent.Reliquijs meroris accingeris.q꞉ poſtq̄ ezechias ex merore ſciderat veſtimēta ſua ⁊ idutꝰ fuerat ſacco.vt hr̄ ibidē.aſcēdit ī domū dñi.⁊ expādit illas litteras blaſphematorias corā altare dñi q̄ſi accingens illud.Jn hebreo āt ſic hr̄.Qm̄ ira hoīs cōfitebit̄ tibi:⁊ reliqas ire cinges vel retinebis.qḋ exponit Ra.Sa.ſic.Qm̄ ira hoīs.i.ſennacherib q iratꝰ ꝯtra regnū iude volebat illud ḋſtruere.Cōfitebit̄ tibi.i.erit occaſio cōfitēdi tibi ꝯfeſſione laudis.q꞉ populus a ꝑſecutōe eiꝰ liberatꝰ habuit maioreʒ occaſionē grās agendi deo:⁊ ſe occupādo in diuīs laudibus.Et reliqas ire cinges vel retinebis.quod exponit Ra.Sa.de regibus ꝑſeq̄ntibꝰ ppl'm iſrl'.q qñ videbāt liberationē eiꝰ mirabilē retinebant̄ ab ira:⁊ ꝯuertebant̄ ad dei laudē.ſicut nabuchodonoſor ex ira fecit ꝓijci tres pueros ī caminū ignis:ſʒ qñ vidit liberatōeʒ eoꝝ mirabilē.fuit ꝯuerſus ī māſuetudinē deū laudās ⁊ dicēs.Bñdictꝰ deꝰ eoꝝ ſidrac videlicet miſac ⁊ abdenago.ſʒ q꞉ ſennacherib ex liberatōe ezechie ⁊ ppl'i iſrael mirabili.nō legit̄ ꝯuerſus ad dei laudem ſed magis ad oppoſitū.q꞉ fugiens ad terrā ſuā adorauit ī tēplo neſrach deū ſuū.vt hr̄.4.Reg.19.Jdeo al'r exponit̄ iſta lr̄a.Et reliqas ire cinges vel retinebis.q꞉ ſennacherib fugiēs ⁊ irā ꝯ iudeam retinēs cogitabat ſi poſſet iteꝝ exercitū ꝯgregare ad deſtructōem iudee:ſʒ fuit īpeditꝰ a deo:ex cuiꝰ ordinatōe filij ſui adramelech ⁊ ſaraſar occiderūt eū.vt hr̄ ibidē.Cōſeq̄nter ꝓpheta īuitat ppl'm ad dei laudē dicēs. o Uouete ⁊ reddite dño.i.vota q̄ feciſtis vt liberaremini a ſennacherib ꝑſecutōe:reddite ex quo eſtis liberati:q꞉ diſplicet īfidelis ꝓmiſſio.Eccleſiaſtes.5. p Oēs q ī circuitu eiꝰ.i.de tota terra iudee q̄ ē ī circuitu hierl'ʒ ⁊ tēpli. q Affert' mu.ter.i.deo q terribile iudiciū fec̄ de ſēnacherib ⁊ exercitu eiꝰ.Jn hebreo ⁊ ī trāſla.Hiero.li terribili.ē finis huiꝰ vſus.⁊ vſus ſeq̄ns īcipit.ibi.Et ei q aufert ſpm̄ pncipū.vbi reddit̄ rō q̄re deꝰ dr̄ terribilis ī fine ꝑcedētis vſus.⁊ ē ſēſus cōtinuādo ad lrāʒ ꝑcedēteʒ.Affertis munera terribili.⁊ ei ⁊ pro idest.
r Et ei q aufert ⁊c̄.i.vitā eoꝝ:ſicut dcm̄ ē de ſennacherib ⁊ pncipibus ſui exercitus. s Terribili apud reges terre.q꞉ alij reges audiētes punitionem ſennacherib.deum iſrael timuerunt.Moraliter poteſt exponi pſalmus iſte de q̄libet cōitate fideli ſeu perſona ſingulari que de afflictōe magna corporali temporali vl' ſpirituali a deo magnifice liberatur:⁊ ex hoc ad dei laudem deuote excitatur.

¶ Jn pſalmo.75.Notus in iudea deus.vbi dicitur in poſtilla.Jn hebreo habetur.De montibus ⁊ rapinis. ADDITIO.
i In hoc loco lr̄a hebraica hʒ vocabula diuerſimode iterp̄tabilia:ſicut ī multis alijs locis:ſʒ vnꝰ modus ītelligēdi ꝓpingor lr̄e talis eſt.Terribilis es tū mirabil'r q̄ mōtes feraꝝ.i.rapaciuʒ aīaliū:⁊ eſt ſenſus:ꝙ ſicut hoīes ꝯſueuerūt terreri a mōtibus in qbus fere habitāt:ſic magis fuit territus ſennacherib:⁊ illi q cuʒ eo remāſerūt a deo inferēte illā plagā terribilē.vñ ſeq̄tur.Turbati ſunt omnes inſipientes corde.Pſalmus.LXXVI

Uoce mea ad dñʒ clamaui ⁊c̄.Huic pſalmo p̄mittit̄ talis titulus ī hebreo.Ad victoriā ſuꝑ iditū ipſi aſaph ps.⁊ in trāſlatōe Hiero.Uictori ſuꝑ iditū ps.aſaph.⁊ ē eadē ſnīa ī vtroq̄:vt pʒ ex ſupradictis ī pluribꝰ locis.Dicūt aūt aliq ſeq̄ntes ī hoc opinioneʒ Aug.dicētis ꝙ dauid q fecit oēs pſalmos vt dcm̄ fuit in pncipio huius libri diffuſius:fecit hūc ps.ꝓ ꝑſecutōibꝰ q̄s ſuſtinuit a ſaule et abſalō filio ſuo.ſʒ ꝯ iſtḋ dcm̄ ē qḋ ī tit'lo dr̄.Pſalmꝰ aſaph.propter qḋ iſti refugiūt ad iterp̄tatōeʒ nominis dicētes ꝙ

uete ⁊ reddite dño deo vr̄o:oēs q in circuitu eiꝰ affertis munera: Terribili ⁊ ei q aufert ſpiritū principuʒ:terribili apud reges terre.
¶ Uictori ſuper iditū ps aſaph.
Uocē mea ad LXXVI. dñm clamaui:voce mea ad deū ēt itēdit mihi.Jn diē tribulatōis mee deum exq̄ſiui māibꝰ meis nocte ꝯ eū:⁊ nōn ſū deceptus.Renuit ꝯſolari aīa

aſaph īterpretat̄ tranſiliens.Dauid āt ī hoc pſalmo inſtruit calcātes tribulatōes huiꝰ vite ꝑ vtutē fortitudinis:⁊ trāſiliētes ad deū per cōfidētiā ī ipſo:ſicut ipſe ī ꝑſecutōe ſaulis ⁊ abſalon filij ſui.Suꝑ iditū:q꞉ p̄mo fuit cātatꝰ pſalmus iſte per eum.ſed iſta expoſitio p̄ma facie videt̄ extorta.ꝓpter quod Ra.Sa.dic̄ ꝙ aſaph fecit hūc ps.q꞉ habuit ſpm̄ ꝓpheticum.vt dcm̄ ē.⁊ ſic p̄uidit tribulatōeʒ ī qua mō ſūt iudei per romanos factaʒ de q̄ fecit hūc ps.orās ꝓ liberatōe ppl'i iſrael ab iſta captiuitate a qua ipe ⁊ alij iudei expectāt liberari ꝑ regem meſſiam ventuꝝ:⁊ ſic dr̄ ī hoc titulo.Pſalmus aſaph.i.factus ab ipſo aſaph.Suꝑ iditum.dicēs ꝙ iditū nō ē nomē ꝓpium vniꝰ cātoris ꝓut accipit̄.p̄.Paral'.25.ſed eſt nomen appellatiuū ⁊ ſignificat leges ī plurali ſcḋm ꝓprietatem chaldaici ſermonis quo vtunt̄ frequenter ꝓphete:⁊ maxime ī hoc libro pſalmoꝝ.⁊ per leges ītelligunt̄ hic diuine ſententie:qbus decreuit ppl'm iſrael affligi ꝑ romanos ſcḋm ordinem ſue iuſticie.q꞉ frequenter ī ſacra ſcriptura lex accipit̄ ꝓ ſētentia q̄ ꝑ legē ꝓfert̄.Expoſitio āt iſta q̄tum ad aliqd ē falſa.ſ.ꝙ xp̄s ſit venturus:⁊ iudeos ꝑ orbē diſperſos in hieruſalem congregaturus.propter quod aliter eſt exponendus iſte titulus.ſ.ꝙ aſaph ī ſpū p̄uidit captiuitatē babylonicā futurā ꝓpter peccata maloꝝ iudeoꝝ.vt pʒ.4.Reg.in fine.⁊ eā termināndaʒ ꝑ orōnes bonoꝝ viroꝝ.ſ.danielis.vt pʒ Dañ.9.⁊ ezechielis ⁊ alioꝝ ſcōꝝ illiꝰ tpīs:⁊ ſcḋm leges ſue ſapie ⁊ iuſticie q̄ ꝑ iditū ſignant̄:⁊ ſic fec̄ hūc pſalmū de futuritōe huiꝰ captiuitatis ⁊ eiꝰ termīatōe.Scḋʒ hoc igit̄ pſalmus iſte diuiditur ī duas partes.quia aſaph primo proponit ītētum:ſcḋo declarat propoſitum ibi.Jn die tribulationis.Circa primum dicit in perſona propria et ſanctorum qui futuri erant in captiuitate babylonica.d.Uoce mea ad dñm clamaui.quia ipſe orauit pro liberatione illius captiuitatis future.⁊ ſil'r ſancti qui fuerunt tempore captiuitatis.ſ.hieremias et ezechiel dauid ⁊ ceteri pro eodem orauerunt. v Et intēdit mihi:quia a deo exauditi fuerunt.captiuitas enim illa fuit liberata in fine ſeptuaginta annorum.ſcḋm cōe dictum.ſcḋm hebreos ī fine q̄nquagīta duoꝝ annoꝝ. x In die.Hic cōſeq̄nter declarat ꝓpoſitum.⁊ p̄mo q̄tum ad predictoꝝ ſcōꝝ orōnē.ſcḋo q̄tum ad populi liberatōeʒ:ibi.Memor fuit.p̄ma ī duas.q꞉ p̄mo ponit̄ oratio ſcōꝝ deuota.2°.eoꝝ afflictio ex fragilitate humana.ibi.Nūquid ī eternū.Circa p̄mū ī ꝑſona ſanctoꝝ ꝓ liberatione captiuitat' deꝑcātiū dicit̄.Jn die tribulatiōis mee.i.tꝑe captiuitatis babylonice. y Deū exqui.i.diligenter q̄ſiui miām eiꝰ ꝑ deuotā orōnē.iō ſubdit̄. z Manibus meis.ſ.ad deū extēſis. a Nocte.i.tribulatōis tꝑe:qḋ ꝑ noctē deſignat̄.
b Cōtra eū.ſ.vſus hierl'ʒ vbi dicebat̄ habitatio dei ꝓpter tēplū qḋ fuerat ibi:ꝓpter qḋ iudei ex̄ terrā ꝓmiſſionis ī captiuitate poſiti verſa facie ꝯtra hierl'ʒ adorabāt.vt hr̄ Dañ.6.⁊.3.Reg.8.
c Et nō ſū deceptus.q꞉ ſecutꝰ eſt final'r.orōnis effectus.ſ.liberatio ppl'i ꝑ cyꝝ regē ꝑſaꝝ.vt hr̄.i.Eſdre.⁊.2.Paral'.vlt.Jn trāſla.Hiero.habet̄.Manus mea nocte extēdit̄.ſ.ī orōne tribulatōis tꝑe.Et nō geſcit.q꞉ ſci orabāt ꝓ liberatōe ppl'i quaſi continue.
d Renuit cōſolari aīa mea.ſ.ī corporalibꝰ delectatōibꝰ a qbus ſci tūc ſe abſtinebāt:vt dei miām faciliꝰ īpetrarēt.vñ dr̄ Dañ.10.Jn diebꝰ illis ego daniel lugebaʒ triū hebdomadaꝝ diebꝰ:panē

deſiderabilē nō comedi ⁊c̄. ⁊ hieremias dixit baruch hiere. 45. Ecce q̄s edificaui ego deſtruo. ſ. ppl'z meū iſrl'. ſeq̄r ibi. Et tu q̄ris tibi gaudia. q. d. nō debes q̄rere captiuitatis tpe populi dn̄i.
a Memor fui ⁊c̄. q2 i talib⁹ afflictōibus deus reſpicit ſcōs ſuos viſitās eos ſpūalib⁹ ɔſolatōib⁹. b Et exercitat⁹ ſū. i diuinis laudib⁹. c Et defecit ſpūs me⁹. q2 aliq̄n hoīes deuoti ex feruēti deuotōe rapiūtur a ſenſibus: ⁊ ſic deficit ſpūs q̄tū ad vſum actualē exterioꝝ ſenſuū. Littera hiero. ſic h3. Recordans dei

p orōnes ⁊ merita iuſtoꝝ. ex quo ɔcludit q̄ multo forti⁹ liberabit̄ ab iſta p orōnes eoꝝ: v̄tutē huius rōnis ponit diffuſe. ſ. liberatōe3 populi de egypto dn̄a v̄tute. ⁊ p̄mo i generali. ſcōo magis i ſpāli. ibi. Uiderūt te. Circa p̄mū dicit. Memor fui opeꝝ dn̄i. q̄ fecit p liberatōe ppl'i de egypto pcutiēs egyptu3 multis plagis. vt habetur in Exo.
y Quia memor ero ab initio ⁊c̄. i. mirabiliū q̄ fecisti i pncipio hui⁹ liberatōis. ſ. apparēdo moyſi i rubo i ſpecie ignis rubū nō cōburētis. Exo. 3. ⁊ de verſione virge moyſi i colubꝝ: ⁊ iteꝝ i virgā. ⁊ de manu ei⁹ apparente lepꝛoſa ⁊ iteru3 ſana: ⁊ de ɔuerſiōe aque fluminis i ſanguinē: que mirabilia fecit deus in pncipio liberationis de egypto. mittens ad hoc moyſen. Exo. 4.

mea: memor fui dī ⁊ dlectat⁹ ſū ⁊ exercitat⁹ ſū ⁊ defecit ſpūs me⁹. Anticipauerūt vigilias ocl'i mei: tūrbat⁹ ſū ⁊ n̄ ſū locut⁹. Cogitaui dies antiquos: ⁊ ānnos eternos i mēte habui. Et meditat⁹ ſū nocte cū corde meo: ⁊ exercitabar ⁊ ſcōpebam ſpiritum meū. Nunquid in eternum proijciet deus: aūt non apponet vt cōplacitior ſit adhuc: Aūt in finē miſericordiā ſuā abſcidet: a generatiōne in generatōe3: Aūt obliuiſcet̄ miſereri de⁹: aūt ɔtinebit in ira ſua miſericordias ſuas: Et dixi nūc cēpi: h̄ mutatio dexte excelſi. Memor fui operū dn̄i: q2 mēmor ero ab initio mirabiliū tuoꝝ. Et medi

tabor i oīb⁹ opib⁹ tuis: ēt i adiuētionibus tuis exercebor. Deus i ſancto via tua: qūis deus magn⁹ ſicut deus noſter: tū es deus qui facis mirabilia. Notā feciſti in populis virtutem tuām: redēmiſti i brachio tuo ppl'm tuū: filios iacob ⁊ ioſeph. Uiderūt te aque ōs ⁊ timuerūt: ⁊ turbāti ſūt abyſſi. Multitudo ſonit⁹ aq̄ꝝ: vōce3 dederūt nubes. Eteni ſagitte tue trāſeūt: vox tonitrui tui i rōta. Alluxerūt coruſcatōes tue orbi terre: cōmōta eſt ⁊ ɔtremuit terra. Jn mari via tua ⁊ ſemite tue in aq̄s multis: ⁊ veſtigiā tua nō cognoſcent̄. Deduxiſti ſicut oues ppl'3 tuū: i manū moyſi ⁊ aarō.

ɔturbabar: loq̄bar ⁊ deficiebat ſpirit⁹ me⁹. ⁊ eadē ſn̄ia eſt in hebreo. q̄ ſic pōt exponi. Recordās dei. i. dn̄oꝝ bn̄ficioꝝ erga pplm iſrl'. Coturbabar. ex offenſa ei⁹ ɔ deū ex q̄ meruit captiuari. Loq̄bar. ɔferendo dn̄am bonitatem ad populi igratitudine3. ⁊ econuerſo. Et deficiebat ſpūs me⁹. p nimia admiratiōe. ⁊ loq̄t̄ ppha i pſona. ppa pūidēs iſta: ⁊ i pſona iuſtorū i captiuitate babylonica detētoꝝ.
o Anticipauerunt vigilias oculi mei. ſ. excitat⁹ a ſomno aperui oclos meos añ vigilias. i. ante q̄ eēt tps ſurgendi ad matutinū: ⁊ ad dicēdū laudes dn̄as de nocte ſm modū ɔſuetū: ſic. n. faciunt hoīes deuotōe feruentes: q2 ſurgūt añ alios ad orādū. e Turbatus ſū. de ira dei excitata ppl'z. f Et nō ſū locut⁹. i. nō habui audaciā aliq̄d petēdi a deo p ɔfuſione. ſic. n. loq̄bāt tres pueri i camino ignis. Dañ. 3. Et nūc nō poſſum⁹ apire os. ɔfuſio ⁊ opprobriū facti ſumus ⁊c̄.
g Cogitaui dies antiquos. i. creatōis mundi. q̄n hō factus eſt ad imaginē dei dn̄ans oībus creaturi iferioribus: ⁊ tñ p culpā ſuā fuit eiect⁹ de delicijs paradiſi. ſicut ⁊ nos de terra nr̄a.
h Et ānos eternos ⁊c̄. repetitio ē eiuſdē ſn̄ie ad maiorē expſſionē. ⁊ dicunt̄ hic anni eterni anni p̄mi. ſicut ⁊ mōtes dicunt̄ eterni i plib⁹ locl ſacre ſcripture ad deſignādū lōgitudinē duratōis.
i Et meditatus ſum ⁊c̄. recolens nr̄am culpā ⁊ dn̄inā iuſticiā.
k Et exercitabar. i talibus meditatōib⁹. l Et ſcopebā ſpm̄ meū. diligēter iueſtigādo ne ibi lateret aliq̄ grauis cl'pa dei offēſiua. m Nūq̄d. hic ɔn̄r deſcribit̄ iuſtoꝝ afflictio ex fragilitate humana. dr̄. n. pv̄. 13. Spes que differt̄ affligit aiam. Juſti aūt i captiuitate poſiti ſperbant ide liberari: q2 tñ iſta liberatio differebat̄ mens eoꝝ affligebat̄: ⁊ dicebāt. Nūq̄d i eternū pijciet deus. nos a terra noſtra. modus ē loq̄ndi hoībus i afflictiōe lōga poſitis: q2 ſic apprehēdit̄ ab eis ex humana fragilitate: q̄ſi ſemp deberet durare. n Aut non apponet vt cōplacitior ſit adhuc. erga pplm ſuū quē ppter culpā ſuā de terra ſua captiuanit tāq̄ abiectū. o Aut i fiñē. h̄ ē totalr̄. p Miſericordiā ſuā abſcidet. a nobis. q A gnātōe i generatōe3. i. i gnātōibus ſibi ſuccedētibus. r Aut obliuiſcet̄ ⁊c̄. cū tñ ei⁹ ppetas ſit miſereri ⁊ parcere. s Aut ɔti. i ira ſua mīas ſuas. ita q̄ nō extēdet eas āplius ad nos. tales q̄relas ⁊ ɔſiles ſolēt facere hoīes ēt boni i afflictōe poſiti ex pte ſenſualitatis moti. l3 per rōnē ſentiāt ɔtriu3. ſicut xp̄s ſm ſenſualitatē dicebat. Tranſeat a me calix iſte. ⁊ ſm rōnē dicebat. Uerūtamē nō ſicut ego volo ſed ſicut tu. iō ſubdit̄. t Et dixi nūc cepi ⁊c̄. Jn hebreo ⁊ i tranſlatōe hiero. h̄r. Et dixi ibecillitas mea ē. v Hec mutatio dextere excelſi. ⁊ ē ſenſus. Et dixi ſcōm rōnis iudiciū. Jmbecillitas mea ē hec. i. talis q̄relatio quā p̄miſi pcedit ex ibecillitate humana. Mutatio dextere excelſi. p dexterā itelligit̄ mīa dei. ⁊ p ſiniſtrā eius iuſticia. ē igit̄ ſenſus. Hec mutatio dextre excelſi. i. mutatio effect⁹ ſue pietatis q̄ nos i terrā iſrl' itroduxit: ⁊ nūc p ſiniſtrā ſue iuſticie ide eiecit ⁊ afflixit. pceſſit ſcōm ordinē ſue ſapie ⁊ iuſticie. ad nr̄am correctionē. x Memor fui. hic ɔn̄r declarat ppoſitū q̄tū ad populi liberationē: quā declarat futurā p ſile vel maius. q2 ppl's iſrael diutius ⁊ grauius fuit afflictus i captiuitate egyptiaca q̄ i babylonica: ⁊ tñ ab illa fuit liberatus

z Et meditabor i oībus operib⁹ tuis. q̄ feciſti i liberatōe ppl'i de egypto.
a Et i adiuentiōib⁹ tuis exercebor. i. i pceptis legis: q̄ ſpāl'r adiueniſti vt dares ea ppl'o de egypto exeūti. b Deus i ſcō via tua. i. i angelo ſcō tuo q̄ pcedebat caſtra filioꝝ iſrl' in colūna ignis ⁊ nubis. oſidēs eis viā p die ⁊ nocte. Exo. 13. ⁊ 14. ⁊ ɔn̄r pſalmiſta ex talib⁹ admirās ɔuertit modū loq̄ndi. d. c Quis deus magn⁹ ſicut de⁹ noſter. q. d. nullus. q2 nullus ali⁹ pōt facere opera virtutē totius creature excedētia. iō ſubdit̄. d Tu es deus q̄ facis mirabilia nō ſolū hoīb⁹ ſ3 etiā angelis: q2 mirabilia diuina nō ſolū excedunt facultatē humanā. ſ3 etiā angelicā. e Notā feciſti i ppl'is. totius orbis terre. f Uirtutē tuā. q2 multipl'r pcuſſiſti egyptū: ⁊ hoc p ſcripturas legis ⁊ pphaꝝ q̄ diffuſe ſūt ad oēs ppl'os diuulgate p pdicationē aploꝝ aliorūq̄ xp̄i diſciploꝝ: ⁊ etiā p iudeos diſpſos p orbē terraꝝ.
g Redemiſti i brachio tuo. i. i fortitudine tua: q̄ p brachiū deſignat̄.
h Ppl'3 tuū filios iacob ⁊ ioſeph. dicit filios iacob: q̄tū ad illos q̄ cu3 iacob dſcēderūt i egyptū de q̄b⁹ h̄r Gen̄. 46. ⁊ q̄tū ad poſteritatē eoꝝ dic̄. aūt filios ioſeph: q2 illi fuerūt nati i egypto. ⁊ iſti ⁊ illi fecerāt vnū pplm a deo electū eo q̄ xp̄s de illo populo erat naſciturus.
i Uiderūt te. hic deſcribit̄ liberatio ppl'i de egypto magi i ſpāli p diuiſionē maris rubri ipſa3 ſpecificādo. cū dr̄. Uiderūt te aq̄ ⁊c̄. i. ita diuiſe fuerūt aque maris rubri ad iperiū tuū ac ſi te viderēt ⁊ timerent: q2 ēt creatura iſenſibilis obedit creatori. k Et turbati ſūt abyſſi. inq̄tū ɔ naturā ſuā ſolidate ſūt: ⁊ erāt p muris filijs iſrael a dextris ⁊ ſiniſtris. Exo. 14. l Multitudo ſonit⁹ aq̄ꝝ. q2 aq̄ maris rubri cu3 magno fremitu ⁊ fragore reuerſe ſūt ſup egyptios: ſubuertētes curr⁹ ⁊ eq̄tes eoꝝ. vt h̄r ibidē. m Uocē dedē. nu. q2 dn̄s ex colūna ignis ⁊ nubis fecit pcedere ɔ egyptios fulgura ⁊ tonitrua. vt dcm̄ fuit ibidē.
n Eteni ſa. ⁊c̄. q2 illa fulgura pcedebant q̄ſi q̄dā ſagitta deo imiſſe.
o Uox to. ⁊c̄. i. ad ſilitudine3 rotaꝝ. q̄n. n. audit̄ ſon⁹ rotaꝝ curruū: videt̄ aliq̄n q̄ ſit tonitruū. vl'alr̄. p Jn rota. q2 ſonit⁹ tonitrui cātur i nubib⁹ q̄ voluunt̄ circa terrā. q Alluxerūt coruſcatōes ⁊c̄. q2 ille coruſcatōes ⁊ tonitrua deuenerūt ad noticiā oiu3 habitātiū i terra. vt predictū ē iō ſubdit̄. r Cōmota ē ⁊c̄. q2 ex tali noticia i oīb⁹ terre ptibus aliq̄ miroti ſūt ad diuinā reuerentiam ⁊ timorem.
s Jn mari via tua ⁊c̄. q2 viam fecit populo ſuo per medium maris.
t Et veſtigia tua ⁊c̄. q2 poſtq̄ aq̄ reuerſe fuerūt ad locū ſuū. illa via ab hoībus nō fuit viſa. v Deduxiſti ſicut oues ⁊c̄. p deſertū ad modū ouium. x Jn manu moyſi et aaron. q2 moyſes erat dux populi: ⁊ aaron frater eius ſummus ſacerdos offerens hoſtias et ſacrificia pro ſalute populi iſrael. vnde Exo. 6. dicitur Jſte eſt aaron et moyſes quibus pcepit dominus vt educerent filios iſrael de egypto. Moraliter poteſt exponi ps iſte de quacunq̄ cōgregatione fideli ſeu perſona ſingulari exiſtente in tribulatione temporali ſeu ſpirituali rogante deu3 deuote ab ea liberari: ⁊ quantūcunq3 ex ifirmitate humana tedio afficiatur: tamen ſperat diuinitus liberari exemplo precedentium ſanctorum quos deus liberauit de manibus tyrannoꝝ per gloriam martyrij ad eternam beatitudinē transferendo: ⁊ aliquādo etiā in pſenti vita ad tempus reſeruando ad ɔfirmationē xp̄ianoꝝ in fide: qui videntes aliquando martyres liberari de manibus tyrannorum miraculoſe. per hoc magis confirmabantur in fide.

¶ In ps.76. Voce mea. vbi dicitur in postil. Sup iditū. ADDITIO.

Iditū nec hebraice: nec chaldaice ſignificat leges in plurali: nec in ſingulari: dat.n.ſignificat legē in ſingulari: ſimiliter datoch ſignificat leges in plurali: ſꝫ iditū nihil horū ſignificat: niſi forte per modū etymologie valde remote. Vñ alij expoſitores hebreoꝝ dicūt ꝙ iditū: vt ē ꝓpriū nomē illiꝰ cātoris de quo.i. Paral.25. vt ē nomē alicuiꝰ muſici iſtrumēti ſeu modulaminis quo cantor ille frequētiꝰ vtebatur.

¶ In eo. pſalmo vbi dicitur in poſtil. Scdꝫ hoc igitur pſal. iſte diuiditur in duas partes. ADDITIO.

Non ꝓprie videtur applicari materia huiꝰ ps. captiuitati baby. tū quia in illa captiuitate rariſſimi iuſti reperiebantur. vt dictū eſt

¶ Eruditio aſaph. LXXVII.

Attendite pópule meus legem meam: inclinate aurē veſtram in verba oris mei. Aperiā in parabolis os meū: lóquar propoſitiones ab initio.

ſupra in additōe ſup ps.73. Vt qd deꝰ. tū quia qd dicit poſtil. de ſanctis qui abſtinebāt a delectatōibꝰ tpe huiꝰ captiuitatis nullū fundamētū hꝫ in lra. niſi ſolū de daniele in illo ieiunio triū hebdomadaꝝ. Illud.n. quod allegat de baruch. 4 5. manifeſte deuiat a veritate lre: tā hebraica ꝙ̄ latina. nō.n.legitur ibi. Et tu q̄ris tibi gaudia: put poſtil. allegat. ſꝫ dicit Tu q̄ris tibi grādia. put māifeſte veritas hebraica hꝫ. ſimiliter ⁊ in libris nris correctis habetur. Tū quia qd dicitur. Nūqd in eternū ꝓiciet deꝰ ⁊c. vſqꝫ ibi. Aut ꝯtinebit in ira ſua miās ſuas: iclusiue nullū videtur hre locū in illa captiuitate cū eēt taxata a deo duratio illiꝰ captiuitatis. ſ.70. ānoꝝ. hiere.29. q̄ qdē taxatio nō erat ſaltē ſcis q ꝓ liberatōe ppli orabāt ꝓut pꝫ Dan. 9.ca. in quoꝝ pſona ps. iſte loqtur ſm poſtil. vñ meliꝰ videtur dauid ꝙ ps. iſte loqtur de afflictōe ppli xpiani ſub tyrānica ptāte romani imperij in pmitiua ecclia: de q̄ mā tractat ps.73. Vt qd deus. ꝓut in addi. ibidē fuit expoſitū. De fidelibꝰ.n. illiꝰ tpis pñt oia cōtēta in hoc ps. exponi. ipſi.n. ꝓpe renuebāt cōſolari in delectatōibꝰ mūdi: ⁊ memores dei per ſpē ⁊ charitatē delectabantur ēt in martyrio ꝯſtituti ſimiliter in diuinis laudibꝰ q̄tidie exercebantur āticipādo vigilias. ⁊ hmōi. Iſti.n. poterant dicere admiratiue. Nunqd in eternū. ⁊c. quia duratio illiꝰ pſecutionis non legebatur ꝑtaxata in ſacris ſcripturis: vñ ex fragilitate hūana vna cū ignorātia termini illiꝰ pſecutiōis admiratiue ꝯquerebantur ac ſi eſtimaret ꝙ ille pſecutōes eēnt in ꝑpetuū durature: vñ ad ꝯſolationē oiū pdictoꝝ dicit. Nunc cepi. ⁊c. Sciēdū ꝙ potētia diuina q̄ manifeſtata fuit in ve. le. per miracula ſubuertētia aduerſarios corpalr ⁊ liberātia pplꝫ dei: vt in egypto: in no. le. potiꝰ fuit oñſa p mirabilē patiētiā ſcōꝝ in acerbiſſimis cruciatibꝰ ⁊ pſecutōibꝰ aſſiduis. Et hāc diām inuit apo. ad heb.ii.ca. vbi dicit. Sci p fi. vi. re. ⁊c. obturauerūt ora leonū. extixerūt ipetū ignis. caſtra vterunt ⁊ hmōi. q̄ oia ptinēt ad ſtatū ātiqꝝ. ſ. ve. le. vbi oia iſta ⁊ ſimilia legūtur: ſꝫ poſtea ſubdit. Alij vero diſtenti ſūt nō iueniētes redēptionē ⁊c. qd ptinet pcipue ad ſtatū ſcōꝝ. no. te. quoꝝ ꝙ̄ plurimi pſerti in pmitiua ecclia nō iuenerūt redēptōeꝫ. ſ. corporalē vt meliorē iuenirēt redēptioneꝫ. ſ. ſpūalē de qbus ibidē dicit. Lapidati ſūt ſe. ſ. i ocu. gladij mortui ſūt ⁊c. q qdē fuerūt maximi in teſtimonio fidei: vt ibidē cōcludit apo. d. Et hi oēs teſtimonio fidei ꝓbati ſūt. ex qbꝰ pꝫ ꝙ in ſtatu pmitiue ecclie de q̄ hic tractatur. Cepit mutatio ⁊c. ſ. potētia dei q̄ manifeſtabatur antiqs per deſtructōeꝫ aduerſarioꝝ corpalē nūc. ſ. in ſtatu pmitiue ecclie pncipaliꝰ manifeſtabatur p mortē ⁊ pſecutōeꝫ fideliū illatā ab aduerſarijs. ⁊ h nō imerito. quia iſti ſeq̄bantur veſtigia xpi: q moriēdo vicit hoſteꝫ. Illi vero nōdū iā pfecti ſeq̄bantur veſtigia moyſi ⁊ alioꝝ patꝝ q nō moriendo: ſꝫ ſuperādo vicebāt. vñ dicitur. Et dixi ⁊c. h ē in ſolutōe pdictaꝝ admiratōnū ⁊ cōſolatōe pſecutionū ſup qbꝰ cogitabā ānos eternos ⁊ hmōi. Dixi nūc cepi. i. nūc in pmitiua ecclia icipit mutatio dexꝫ. ex mō ſupradicto. ⁊ ponitur ibi cepi. in pma pſona ꝓ cepit qd ē tertia pſona: ſicut in pluribꝰ locis hr. ⁊ ſic ſci remanēt ꝯſolati de pſecutōibus ſuis inq̄tū cedebat in gloriā dei p teſtimoniū fidei: ꝯñr ꝯmemorat miracula antiqꝝ patꝝ. d. Memor fui ope. do. ⁊c. exponatur ſicut in poſtil. ⁊c. mutatis mutādis vſqꝫ ibi. Deduxiſti ſicut oues pplm tuū ⁊c. h ē dicere ꝙ oia miracula illa ptinebant ad illū ſtatū ipſem q p ꝓmiſſiōes tpales adducebatur: vt pma ſcdē. q.99. arti. vlti. in corpe. q. ſicut ⁊ a puris hoibꝰ regebantur. ſ. a moyſe ⁊ aron. ſecꝰ autē oportuit fieri in ouibus xpi quaꝝ ipſe eſt paſtor ⁊ exemplar: quē ſequentes non debent admirari de mundi perſecutōibus: iuxta illud. Qui vult venire poſt me abneget ſemetipſū. REPLICA.

In ps. Voce mea. ſimilis ē altercatio. poſtil. bñ applicādo expōit illū pſalmū de captiuitate babylonica terminando p orōnes ſcōꝝ illiꝰ tpis: in quoꝝ pſona pſal. iſte loqtur. Burgen: āt eponit de pſecutōe ecclie pmitiue ſub tyrānide romani imperij aſſerēs ꝙ expoſitio poſtil. ſit irrōnabilis. pmo ex eo quia in illa captiuitate rariſſime inueniebantur ſci ⁊ iuſti: vbi dico ꝙ ſufficiūt daiel. tres pueri. ezechiel. abachuc. aggeꝰ zacharias. neemias. zorobabel: de qbus ꝯſtat ex canone ſacre ſcripture pter plures alios in quoꝝ pſona ꝓpha hāc orōnē texuit. Quod āt hi delectatōes corporales abiecerit de daniele ⁊ tribꝰ pueris cōſtat dañ. p dcm. De alioꝝ abſtinētia nō oportet dubitare: nec vrget ꝙ tps captiuitatis illius erat taxatū q̄ñ idō non habeat locū qd hic dicitur. Nunqd in eternū ꝓiciet deꝰ: aut cōtinebit in ira ſua ⁊c. quia ꝓphetie nō ſunt diffinitiue ⁊ ſi diffinita foret taxatio adhuc deꝰ vult rogari: vñ ⁊ āgelus zach. p. nō obſtāte illa taxatōe ſibi nota dixit. Dñe deus exercituū. ꝓut in pcedēti correctōe allegatū ē. Burgen. āt expoſitio q̄ putat aliqd magni repperiſſe maiores ſuſtinet difficltates. Primū oiūm cū exponit illuꝫ paſſuꝫ. Nūqd in eternū ꝓiciet ds. de q̄relis ſcōꝝ no. te. extranee videtur ſonare cū ſacro canone nō legimus q̄relas pmitiue ecclie q̄ñ apli gaudebāt in cōſpectu ꝯſilij. ſimiliter ⁊ alij qñ digni habiti ſūt ꝓ nomie ihu ꝯtumeliā pati. act.4. Et ipe bur. dicit eoſdē ſcōs renuiſſe ꝯſolatōes mundi: ſꝫ memores dñi p ſpē ⁊ charitatē delectabantur ēt in martyrio ꝯſtituti. Nec valet pma rō q̄rele ſcōꝝ p burgen. h cōficte q̄ſi idō q̄rulabantur. quia terminū pſecutōis ecclie igrabāt. nā pax ecclie ꝑtaxata in apoc. legitur: vbi clare ois ſtatꝰ ecclie p tūc ⁊ nūc futurus diſtiguitur. Nec ſcda rō ſua multū decorat ſtatū ecclie pmitiue. quia dicit eā q̄rulaſſe pp ignorātiā termini ⁊ humanā fragilitatē: illa.n. ecclia nō catholice dicitur fragilis fuiſſe q̄ tātas victorias exercuit: vt ēt regna ⁊ impiuꝫ ſubiugaret. Nec ēt igrātia in ea locū habuit: quia in ea fuerūt ꝓphe ⁊ doc. p ſpm. ſ. edocti de oi veritate ad illū ſtatuꝫ ptinente iuxta xpi ꝓmiſſuꝫ. nec minor difficltas oritur ex alio dcō burgē. q̄ ad mutatōem dextere excelſi. nititur.n. diſtiguere ecclia pmitiuā a ſynagoga p agere. ⁊ pati q̄ſi ſynagoga in ſuis victorijs fuerit in ſpera actiuoꝝ. ecclia āt pmitiua fuerit in ſpera paſſiuoꝝ. Allegat ad h apo. ad heb.ii. vbi ſm expōnē ſuā de ſynagoga dicitur. Sci p fi. vi. re. ⁊ ea q̄ ſeq̄ntur vſqꝫ ibi. Alij vero diſtēti ſūt: nō iueniētes redēptōeꝫ lapidati ſūt: ſecti ſūt ⁊c. q̄ dicit ptīere ad eccliaꝫ pmitiuā. ſꝫ ficta ē hec glo. burgen. ſimiliter ⁊ diſtictio in illa glo. fūdata. Nā apls tā actōes ꝙ̄ paſſiones allegatas de ſcis ve. le. dixit ꝓut oēs exponūt: ⁊ apls oñdit ibidē in pncipio ca.12. vbi poſt iducta exēpla patiētie: ⁊ vtutū ſcōꝝ ve. te. iducit exēpla vtutū xpi euidentiꝰ: ⁊ ſcōꝝ no. te. Et quia expoſitio burgen. ē ꝯ rotundā lrām. male applicat dcm apli: ſic male expoſitū ad exponēdū illd illiꝰ ps. hec mutatio dex. excelſi in no. te. Nec valere videtur fundamētū qd aſſumit ex dictis. ſ. tho. pma. ſcdē. q.99. ꝙ. vꝫ. miracula p aplm in illo loco allegata ptinebāt ad illū ſtatū impfectū deductū p ꝓmiſſiones tpales. ⁊ directū p puros hoies. ſ. moyſen ⁊ aaron: quia de illo ſtatu dicitur ꝯñr. Nō ſuſcipiētes redēptōeꝫ. ſ. tpalē. vt meliorē iuenirēt reſurrectōeꝫ: ⁊ ſeqtur de eodē ſtatu: qbꝰ dignus nō erat mūdus: vñ pꝫ ꝙ illa miracula nō ptinēt ad ꝓmiſſiōes tpales: ſꝫ ſpūales ⁊ eternas: ꝓut vult glo. magr̄alr ⁊ cōiter oēs ſic exponūt aplꝫ ⁊c. ps. LXXVII

Attēdite pple meꝰ ⁊c. Huic ps pmittitur talis titulus in hebreo ⁊ in trāſlatōe Hiero. Eruditio aſaph ⁊ accipitur duplr. ſ. actiue ⁊ paſſiue: quia de his q̄ in h ps. cōtinentur aſaph fuit edoctus a parētibus. vt pꝫ in textu: ⁊ p ſpm ſcm plenꝰ. ſcripſit etiā ps. iſtū ad eruditionē populi. De mā vero huius ps. ſaluo iudicio meliori mihi videtur ꝙ aſaph fecit hūc ps. volens oſtēdere ex ſcripturis ⁊ hiſtorijs antiquis ꝙ regnum iſrael pertinebat ad dauid ⁊ poſteritatem eius ex diuina electione. Inter alias aūt tribus. tribus ephraim videbatur magis aſpirare ad regnū: tū quia ephraim fuit filius ioſeph qui habuit dominium ſuper alios fratres ſuos in egypto. tum quia iacob patriarcha adoptauit ephraim ⁊ manaſſen in filios. vt habetur Gen. 48. tū quia benedicēs eis ꝑpoſuit ephraim qui erat iunior ipſi manaſſe. vt ibideꝫ habetur. vnde ⁊ hieroboā q inuaſit regnū q̄tū ad decē tribus fuit de tribu ephraim. ꝓpter qd aſaph licet toti populo iſrael in hoc ps. loquatur: tñ ſpecialiter ꝯtra tribum ephraim iuehitur. Igitur ſcdꝫ hunc ſenſum ps. iſte in tres partes diuiditur. quia pmo aſaph pmittit quādā prefationē. ⁊ ſcdo ſubiungit ſuā narrationē ibi. Quāta audiuimus. tertio ꝯcludit intētam ꝯcluſionē. ibi. Et repulit. Circa pmum aſaph. reddit auditores beniuolos dociles ⁊ attentos ſicut ſolet in prefationibus fieri. reddit autem auditores beniuolos in perſona dñi dicens. Attendite populе meus ⁊c. q. d. vos q eſtis mihi populus peculiaris ⁊ electus debetis eſſe beniuoli ad audiēdā legē quā p ceteris populis dedi vobis in mōte ſynai. ſcdo reddit eos dociles. d.

b Inclinate aurē ⁊c. modus.n. eſt docilis diſcipuli aurē ſuā humilr inclinare ad verba magiſtri ſui. tertio reddit eos attētos ex difficultate dicēdoꝝ ad q̄ debēt hoies attēdere. d.

c Aperiā in parabolis os meū. vocātur hic parabole facta ⁊ dicta veteris teſtamenti: quia fuerunt figure noui. i. Cor.10. Oia in figura ꝯtigebāt illis. d Loquar ꝓpoſitōes ab initio. i. que ſolēt tractari iter ſapiētes ab antiquo. vñ in hebreo ⁊ in trāſlatōe Hiero. habetur. Loquar enigmata antiqua.

a Quãta. Hic ꝯñr ſubdiť narratio ĩ q̃ p̄ deſcribiť bonitas dei ⁊ igratitudo pplĩ. ĩ quodã gnãli. ſcðo magis ĩ ſpãli: ibi. Filij ephrẽ. Circa pⁱmũ oñdit bñficia dei collata pplõ iudaico fuiſſe ſufficiẽter ei manifeſtata: vt de ĩgratitudine nõ poſſet p ignorantiã excuſari. d. Quãta audiuim⁹. ſ. dei bñficia collata pplõ iudaico in egreſſu de egypto. ⁊ ĩ ꝓgreſſu p deſertũ. ⁊ in igreſſu terre ꝓmiſſionis: q̃ diffuſe ſcripta ſũt in libris moyſi ⁊ ioſue ei⁹ miniſtri.
b Et cognouimus ea. ⁊ modus cognoſcendi ſubdiť. cum diciť.

filij s iſrľ q̃ ꝯ voluntatẽ moyſi ꝓceſſerũt ad p̄liũ ꝯtra ãmorreos ⁊ amalechitas: vt hř. Nu. 14. Et ĩ illis filij ephraim fuerũt pⁱncipales ⁊ alios monẽtes eo q̄ p̄ ceteris aſpirabãt ad d̄ñiũ rõnib⁹ ſupradictis. ⁊ h̃ ẽ qð dř. Filij ephrem. ĩ hebreo ⁊ ĩ trãſlatõe Hiero. habeť. Filij ephraim. eſt .n. idẽ nomẽ ephrem ⁊ ephraim. Sicut .n. noĩa latina ꝓpria frequẽter variant a p̄te finis. vt guillermi⁹ ⁊ guillerin⁹. ita etiã ĩ hebreo. tñ eãdẽ pſonã ſignificãt. t Intẽdẽtes ⁊ mittẽtes arcũ. i. tẽdẽtes arcũ ⁊ mittẽtes ſagittas ex eo. v Cõuerſi ſũt ĩ die belli: q2 ſtatim fuerũt debellati ⁊ fugerunt ꝯfuſi vt habeť Nu. 14.

c Et patres nr̃i ⁊c. q̃bus debemus credere tanq̃ ſollicitis de noſtra ſalute.
d Nõ ſũt occultata ⁊c. q2 p̄res narrauerũt filijs ĩ ſuccedẽtib⁹ ſibi gnãtõibus.
e Narrantes laudes d̄ñi. hoc referť ad illud qð p̄mittiť ·patres noſtri narrauerũt nobis laudes d̄ñi. q̃bus moyſes ⁊ alij iuſti laudauerũt deũ in exitu maris rubri dicẽtes. Cãtem⁹ d̄ño glorioſe ⁊c. Exodi. 15.
f Et virtu. ei⁹. q̃b⁹ ꝑcuſſit egyptũ decem plagis.

Quanta audiuim⁹ ⁊ cognouim⁹ ea: ⁊ patres nr̃i narrauerũt nobis. Non ſũt occultata a filijs eoꝝ: in gñatõe altã. narrãtes laudes d̄ñi ⁊ ꝟtútes ei⁹: ⁊ mirãbilia ei⁹ q̃ fec. Et ſuſcitãuit teſtimoniũ. ĩ iacob: ⁊ legẽ poſuit ĩ iſrľ. Quãtã mãdauit p̄rib⁹ nr̃is: nota facere ea filijs ſuis: ũt cogſcat gñatio altã. Filij q̃ naſcenť ⁊ exurgẽt: ⁊ narrabũt filijs ſuis. Ut põnãt in deo ſpez ſuã: ẽt nõ obliuiſcant operũ dei ⁊ mãdãta ei⁹ exq̃rãt. Ne fiãt ſic p̄res eoꝝ: generatio praua ⁊ exaſperans. Generãtio q̃ nõ direxit cor ſuũ: ⁊ nõn eſt credit⁹ cuz deo ſpũs ei⁹. Filij ẽphrẽ itẽdẽtẽs ⁊ mittẽtes arcũ: ꝯuerſi ſũt ĩ die belli. Nõ cuſtõdierũt teſtamẽtũ dei: ⁊ ĩ lege eius noluerũt ambulare. Et õbliti ſũt bñficioꝝ eius: ⁊ mirabſliũz eius q̃ oñdit eis. Corã patribus eoꝝ fecit mirabilia ĩ terra egypti: ĩn cãpo thaneos. Interrupit mare ⁊ ꝑduxit eos: ⁊ ſtãtuit aq̃s q̃ſi ĩ vtre. Et deduxit eõs ĩ nube diei: ⁊ tota nocte ĩ illuminatiõe ignis. Interrũpit petrã in

x Nõ cuſtodierũt teſtũ dei ⁊c. q2 ad mãdatũ dei p moyſen noluerũt ꝓcedere ad bellũ ꝯ aduerſarios: ſz volebãt ĩ egyptũ diuerti vel reuerti ⁊ poſtea ꝓp̄a capitoſitate moti p̄rexerũt ꝯ inhibitionẽ moyſi fcãm ex p̄te dei. ⁊ tñ ĩ ſuſceptiõe legis cum alijs petiuerãt q̄ mãdata dei fierent eis p moyſen ꝓmittẽtes q̄ humilr obedirent. ſm q̄ habeť Exo. 20. dicentes moyſi. Loq̃re tu nobis ⁊ audiemus. nõ loq̃ť nobis d̄ñs ne forte moriamur. ⁊ ꝑp h̃ dř hic. Nõ cuſtodierũt teſtũ ⁊c.

plagis. g Et mirabilia ei⁹. q̃ fecit dticẽdo patres nr̃os p mare rubꝝ ⁊ p deſertũ. h Et ſuſcitauit ⁊c. q2 poſt eductionem populi de egypto dedit eis legẽ ĩ mõte ſynai. Exo. 22. q̃ vocať teſtimoniũ: eo q̄ decẽ p̄cepta decalogi fuerũt ſcripta ĩ tabulis lapideis. vt ĩ ꝑoſterũ eẽnt ĩ teſtiõniũ diuine locutõis cũ pplõ. Moyſes ſilr ſcripſit Deuteronomiũ ⁊ p̄cepit poni ĩ latere arche vt eẽt ibi ĩ teſtimoniũ ꝯ pplm. vt hř Deut⁹ 31. Dř ẽt lex a ligãdo. q2 filij iſrael eã ſuſceperũt p ſe ⁊ p poſteris ſuis: ⁊ ſic ligabat oẽs p̄ñtes ⁊ abſentes futuros: ſm q̄ dř Deut⁹ 29. Nec vobis ſolis ego hoc fedus ferio: ⁊ hec iuramẽta ꝯfirmo: ſz cũctis p̄ñtib⁹ ⁊ abſentibus: ꝑpter qð dř. i Quãta mãdauit ⁊c. Ex q̃ .n. patres legẽ receperãt p ſe ⁊ p ſua poſteritate tenebanť eis notificare. ꝑpter qð diciť Deut⁹ 6. Narrabis ea filijs ac nepotibus tuis.
k Ut cogſcat gñatio altera. q2 p̄res tenebãt notificare filijs de gñatione ĩ gñatõem. iõ ſubdit. l Filij q̃ naſcenť. ⁊ p3 lra ex dictis. ⁊ h⁹ notificatõis ſubdiť cã finalis duplex. vna ẽ adeptio boni. q̃ notať cũ dř. m Ut ponãt ⁊c. de futura retributiõe.
n Et nõ obliuiſcãť opeꝝ dei. Minus dicit ⁊ plus ſignificat. i. in ſua memoria teneant firmiter opa dei. o Et mãdata ei⁹ ⁊c. ſanũ itellectũ a ſapiẽtibus ingrendo: vt ſic ipleãt ope. nõ ſolum ſm ꝟba legis ſz ẽt ſm itentionẽ mãdãtis. Scða cã p̄dicte notificatõis ẽ euitatio mali. q̃ notať cũ dř. p Ne fiãt ſic p̄res ⁊c. i. irã dei ꝓuocantes. q̄ .n. p̄res de egypto exeũtes p magna parte fuerũt praui ⁊ deũ exaſperãtes: p3 ĩ fabricatõe vituli aurei: ⁊ in multis alijs q̃ tanguntˀ ĩ Exodo. ⁊ ĩ libro Nu. ꝑpter quod dixit moyſes ꝓpinq⁹ morti ſue Deut⁹ 31. A die q̃ egreſſus es de egypto ſemp aduerſus d̄ñm ꝯtẽdiſti. iõ ſubdiť. q Generatio q̃ nõ direxit cor ſuũ. ad deũ diligendũ ⁊ in p̄ceptis ei⁹ ãbulandu3.
r Et nõ ẽ creditus ⁊c. q2 icreduli fuerũt ei⁹ ꝓmiſſionib⁹. vt p3 Nu. 14. ⁊ loq̃ť hic aſaph ꝓ malis hoibus illi⁹ pplĩ rõne q̃ꝝ ſit ẽt vituperãt boni. ſm illã regulã quã ego poſui in p̄ncipio Geñ. de corpe d̄ñi pmixto ex bonis ⁊ malis. s Filij ephrem. Hic ꝯſeq̃nter oñdit dei bonitatẽ ⁊ pplĩ igratitudinẽ magis ĩ ſpãli. ⁊ p̄mo q̃tũ ad ipſi⁹ ephraim tribũ. ſcðo q̃tũ ad totũ pplm. ibi. Et obliti ſũt. Circa p̄mũ ſciẽdũ. q̄ aliq̃ hebrei exponũt hãc lraz de filijs ephraim: q̃ viuẽte adhuc p̄re multiplicati ſũt ⁊ fortificati: ⁊ p̄ſumptuoſiores effecti rõnib⁹ ſupradictis exierũt de egypto vt iſti dicũt: ⁊ p viã breuiorẽ igredi voluerũt terraz ꝓmiſſionis. ſ. p terrã philiſtym q̃ vicina ẽ. vt hř Exo. 13. Sz iterfecti ſũt a philiſteis q̃ habitabãt ĩ geth ⁊ ĩ terris circũiacẽtib⁹: eo q̄ p̄occupabãt tp̄s a deo cõſtitutũ: q̃ dixit abrahe Geñ. 15. ſemen ei⁹ futuꝝ peregrinũ ĩ terra aliena q̃dringentis ãnis: q̃ nõdũ erãt cõpleti. ſed h̃ nõ videť veꝝ: q2 ĩfra aſſignať cã h⁹ ingratitudinis. Corã patribus eoꝝ fecit mirabilia ĩ terra egypti. nulla ãt mirabilia legũť facta ꝑ pplõ iſrael ĩ terra egypti añ tp̄s moyſi q̃ lõgo tp̄e nat⁹ ẽ poſt mortẽ ephraim patriarche. Itẽ ãte tp̄s moyſi filij iſrľ erãt ĩ egypto ĩ magna ſeruitute: ⁊ ſic nõ ẽ viſile q̄ poſſet igredi ꝑ ſua voluntate ⁊ maxie cũ exercitu: ꝑpter qð iſtõ meli⁹ exponiť de

teſtũ ⁊c. y Et obliti ſũt. Hic ꝯñr deſcribiť bonitas dei ⁊ igratitudo pplĩ gnãlr. ⁊ p̄mo ĩ cõparatõe pplĩ ad bñficia dei igreſſum terre ꝓmiſſionis p̄cedẽtia. ſcðo q̃tũ ad ſeq̃ntia: ibi. Et iduxit eos ĩ mõtẽ ſcificatõis. Prima ĩ duas. q2 p̄ deſcribunť bñficia dei. ſcðo igratitudo pplĩ ibi. Et appoſuerũt. Prima ĩ tres. q2 p̄ deſcribunť bñficia p̄ſtita pplõ ĩ egypto. ſcðo ĩ mari rubro: ibi. Interrupit mare. tertiõ ĩ deſerto: ibi. Interrupit petrã ⁊c. Circa p̄mũ dič ſic. Et obliti ſũt. ſ. filij iſrael gnãlr.
z Bñficioꝝ eius. q2 flagellãdo egyptios ⁊ pecora eoꝝ. ſaluauit hebreos ⁊ ſubſtãtiã eoꝝ. a Et mirabiliũ ⁊c. q2 egyptijs exiſtẽtib⁹ ĩ tenebris tribus dieb⁹ lux magna erat vbicũq3 habitabãt filij iſrael. vt hř Exo. 10. qð fuit valde mirabile. ⁊ ſilr ĩ alijs plagis egypti a q̃b⁹ filij iſrľ fuerũt imunes ⁊ ſaluati. b Corã patrib⁹ ⁊c. videť q̄ deberet dře: corã eis. q2 loq̃ť de eis q̃ exierũt de egypto. vt p3 ꝑ lrãm p̄cedẽtẽ ⁊ ſubſequentẽ. Ad qð dicẽdũ q̄ cõiter filij ẽt iã ꝓnecti exierũt cũ patribus ſuis: ſicut naaſon cũ aminadab p̄re ſuo. ⁊ ſic de alijs. Et licz patres ⁊ filij illa mirabilia vidiſſent. tũ ſcriptura facit memoriã de patribus magis q̃ de filijs: q2 erãt honorabiliores ⁊ p̄ncipaliores. Põt ẽt aliter dici de mirabilib⁹ factis ĩ pſona moyſi: de q̃ dicũt hebrei ⁊ ſatis ꝓbablr ſic ego poſui ſup illud. Exo. 4. Quis fabricat⁹ ẽ mutũ ⁊ ſurdũ: videntez ⁊ cecũ: q̄ cũ adduct⁹ fuiſſet corã pharaone vt occideret ꝑp iterfectiõez egyptij. Exo. 2. ſpiculator. qui debebat eũ occidere fuit tũc ꝑcuſſus cecitate. ⁊ ſic moyſes euaſit. Pharao etiaz videns eum recedentem factus eſt mutus ad horam ita q̄ nõ potuit ſeruis ſuis precipere vt caperetur: ⁊ ſerui ſui ita attoniti ac ſic eſſent ſurdi ⁊ ceci. ⁊ ſic ex talibus miraculis moyſes fugit libere. Iſta autem mirabilia fuerunt facta in iuuentute moyſi qui in egreſſu de egypto fuit. 80. annorum: Exodi. 7. et ſic iſta mirabilia non fuerunt viſa a iuuenibus de egypto exeuntibus: ſz ſolũ a p̄rib⁹ eoꝝ. c In cãpo thaneos. thãnis ciuitas ẽ egypti regia: ꝑp qð tenebanť ibi regia ꝯſilia: ſz qð dř Iſa. 19. Stulti p̄ncipes thaneos ſapiẽtes ꝯſiliarij pharaonis dederũt cõſiliũ iſipiẽs. Et q2 ꝑp obſtinationẽ regis tota egypt⁹ flagellabať diuerſis plagis: ciuitas regia ⁊ terra ꝓpiqua grauius ꝑcutiebať: ꝑpter qð de illa fit hic ſpãlis mẽtio. Silr ſi referať hec lra ad mirabilia circa moyſen fcã vt p̄dcm̃ ẽ: veriſimile ẽ q̄ hoc fuerit ĩ thãnis ĩ qua rex frequẽtius habitabat.
d Interrupit. Hic ꝯñter deſcribũtur dei bñficia ĩ mari rubro exhibita cũ dř. Interrupit mare ⁊ ꝑduxit eos. q2 ſicco pede fecit eos trãſire. vt habeť Exo. 14. e Et ſtatuit aq̃s q̃ſi ĩ vtre. aque .n. detinẽtur in vtre ne effluãt. ⁊ eodem mõ aque maris diuiſe ex vtraq3 parte detinebãtur diuina ꝟtute ne effluerẽt ſup filios iſrľ: q2 vt ibidẽ dř. erant eis q̃ſi ꝑ muro a dextris ⁊ a ſiniſtris. f Et deduxit eos ĩ nube diei ⁊c. i. colũna nubis ⁊ ignis. vt ibidẽ habeť. Et colũna nubis ꝓtegebat eos ab ardore ſolis: ⁊ colũna ignis oñdebat eis viã ĩ tenebris noctis ĩ qua trãſierũt mare rubrũ: ⁊ alijs etiã tp̄ib⁹ q̃ñ de nocte icedebat exercit⁹ Utrũ aũt eẽt vna colũna ignis ⁊ nubis vel due dcm̃ fuit Exo. 14.
g Interrupit. Hic ponũtur beneficia exhibita in deſerto non omnia ſed aliqua: ⁊ ſpecialiter fit hic mentio de beneficio aque. de quo habetur Exo. 17. quando educte fuerunt aque de petra oreb: ⁊ hoc eſt qð dicit. Interrupit petram in heremo. i. loco ſicco ⁊ deſerto.

a Et adaq̃uit eos.i.abũdãter potauit. b Uelut ĩ abyſſo mlt̃a.qꝛ egreſſe fuerũt aq̃ ĩ magna abũdãtia:qꝛ ĩ exercitu hebreoꝝ erãt ſexcẽta milia abſqꝫ mulierib⁹ ꝛ puulis ꝛ pecorib⁹:ꝛ iõ oportuit ꝙ eẽt aqua multa vñ tãta mlt̃itudo ppl̃i poſſet adaq̃ri.Silr̃ ẽt ſcm̃ legit̃ Nu.zo. vbi dr̃ ꝙ moyſes pcuſſit virga bis ſilicẽ ꝛ egreſſe ſũt aq̃ largiſſime ita vt ppl̃s biberet ꝛ iumẽta.ꝛ ppter hoc ſubdit̃. c Et eduxit aquam de petra ꝛc̃.ꝙ enim iſta eductio aq̃ de petra fuerit alia a pcedente pꝫ: qꝛ illa fuit ãte datione legis:iſta vͦ poſt.vt pꝫ ĩtuenti libꝝ Exo.ꝛ Nu.

heremo: ꝛ adaquauit eos velut in abyſſo multa. Et eduxit aquã de petra: ꝛ eduxit tanq̃ꝫ flumina aquas. Et appoſuerunt adhuc peccare ei: in irãm excitauerunt excelſũ in inaquoſo. Et tentauerunt deũ in cordib⁹ ſuis: ut peterent eſcas aĩab⁹ ſuis. Et male locuti ſũt de deo: dixerũt nũquid poterit de⁹ parare mẽſã in deſerto? Qm̃ percuſſit petrã ꝛ fluxerunt aq̃: ꝛ torrentes iundauerũt. Nũquid ꝛ panẽ poterit dare: aut parare menſã ppl̃o ſuo? Ideo audiuit dñs ꝛ diſtulit: ẽt ignis accẽſus ẽ in iacob: ꝛ irã aſcendit in iſrael. Quia nõ crediderunt in deo: nec ſperauerũt ĩ ſalutari ei⁹. Et mãdãuit nubib⁹ deſup: ẽt ianuas ce-

Sciẽduꝫ tñ ꝙ illa q̃ narrant̃ ĩ hoc p̃s.ꝛ ĩ alijs nõ ſemp narrant̃ eo ordine q̃ fuerũt fcã: ſꝫ aliq̃ pͥus fcã poſtea ſcribũt̃ ꝛ ecõuerſo.ſic̃ pꝫ ĩ alijs libris. ſacre ſcripture:ꝛ maxĩe ĩ illis q metrice ſcripti ſũt q̃lis eſt liber pſalmoꝛuꝫ.
d Et appoſuerũt. H̃ ↄñr oñdit̃ ĩgratitudo populi ꝛ pͥmo q̃tũ ad ĩgratitudinis magnitudinẽ.ſcdͦo q̃tũ ad ei⁹ mlt̃itudineꝫ. ibi.Quotiens exacerbauerũt.Prima ĩ duas.qꝛ pͦ oñdit̃ ppoſitum ĩ his q̃ cõtigerũt ãte miſſioneꝫ exploratoꝝ.ſcdͦo p⁹ miſſioneꝫ coꝝ.ibi.In oĩbus his.Prima adhuc in duas.qꝛ pͥmo d̃ſcribit̃ ppl̃i ĩgratitudo.ſcdͦo dei mãſuetudo.ibi.Jdͦ audiuit. Circa pͥmũ dr̃. Et appoſuerũt adhuc peccare ei.ꝛ p H̃ qdͦ dr̃. Et appoſuerũt.apparet recidiuũ eoꝝ ĩ pctm̃.ex quo aggrauat̃ negociũ. anteq̃ꝫ.n. trãſiſſent mare rubꝝ peccauerũt ↄ moyſen ꝛ deũ dicẽtes. Quid H̃ facere voluiſti vt educeres nos de egypto.ꝛ ſubdit̃. Mlt̃o.n.meli⁹ erat ſeruire egyptijs q̃ꝫ mori ĩ ſolitudine.Exo.14. e In irã excitaue.ꝛc̃. .i.in deſerto in q̃ erat defect⁹ aque:qꝛ poſt trãſitũ maris rubri freq̃nter murmurauerũt ↄ deũ ꝛ moyſen in deſerto:vt pꝫ ĩ libro Exo.ꝛ Nu.
f Et tẽtauerũt deũ ꝛc̃.i.ex pmeditatõe ꝛ certa malicia.Tentare aũt ẽ accipe experimẽtũ d̃ aliquo.iſti ãt voluerũt experiri ĩſenſibili ſigno an de⁹ haberet curã de eis puidẽdo eis de victualibus.iõ ſubditur.
g Ut peterent eſcas ꝛc̃.i.ad ſuſtentamẽtũ vite ipſoꝝ cũ deberẽt hoc tenere firmiter ex pcedẽtib⁹ ſignis.Legunt̃ ãt hoc bis petiuiſſe:ſemel ante datione legis.vt hr̃ Exo.16.vbi dixerũt moyſi.Cur ĩduxiſti nos ĩ deſertũ iſtud vt occideres oẽꝫ iſtã multitudinẽ fame:ꝛ alias poſt legẽ datã.vt hr̃ Nu.ii.dicẽtes.Quis dabit nobis ad veſcẽdũ carnes ꝛc̃. Et q̃tũ ad iſtud ſcdͦm ſubdit̃. h Et male locuti ſũt de deo.ꝛ modus loq̃ndi ſubdit̃ cuꝫ dr̃.Dixerũt. i Nũquid d̃s poterit parare mẽſã ĩ deſerto.i.refectionẽ ſplẽdidã carniũ.qꝛ erãt attediati eſu mãne.dicẽtes. Nu.ii.Aĩa nr̃a arida ẽ:nihil reſpiciũt ocl̃i nr̃i niſi man.ꝛ ꝙ de⁹ deberet H̃ facere arguebãt p ſignũ datõis aque de petra dicentes.
k Qm̃ pcuſſit petrã.i.pcuti fecit p moyſen. l Et fluxerũt aque.H̃ dr̃ de pͥma eductõe aq̃ añ datõe legis q̃ tãgit̃.Exo.16. m Et torrentes inũdauerũt.qꝛ aq̃ ĩ magna abũdãtia exierũt:vt ſupra dcm̃ eſt.
n Nũq̃d ꝛ pa.po.dare.ex mõ loq̃ndi appꝫ ꝙ nõ loq̃bãt̃ aſſertiue vt fideles:ſꝫ magl̃ dubitatiue ꝛ deũ tẽtãtes.Sciẽdũ ẽt ꝙ locutio hec nõ ĩtelligit̃ de datõe mãne q̃ pceſſit eductionẽ aq̃ de petra ĩmediate pdictã:qꝛ mãna fuit pͥus data.vt hr̃ exo.16.ꝛ pͥma eductio aq̃ de petra poſtea ſubdit̃ exo.17.Sꝫ p petitionẽ panis hic ĩtelligit̃ petitio cibi delicati carniũ q̃ ponit̃ Nu.ii.iõ ſubdit̃. o Aut parare mẽſaꝫ ꝛc̃.i.refectionẽ ſplẽdidã ꝛ delicatã.In hebreo ꝛ ĩ trãſl̃a.Hiero.hr̃.Aut parare carnẽ ppl̃o ſuo. p Jdͦ audiuit.Hic deſcribit̃ dñi manſuetudo.qꝛ nõ ſtati puniuit coꝝ ĩgratitudinẽ.ſꝫ pͥmo ĩpleuit coꝝ petitõeꝫ:ꝛ diſtulit penã tpe debito ĩferendã:ꝛ circa hoc pͥmo ponit̃ dei ordinatio.ſcdͦo ordĩatõis executio:ibi.Et mãdauit.Circa pͥmũ dr̃. Ideo audiuit dñs. coꝝ petitõeꝫ nõ ppter meritũ ſꝫ ad ſue potentie declarationem.
q Et diſtulit.ĩferre eis penã debitã. r Et ignis accẽſus ꝛc̃.i.furor dñi q freq̃nter in ſcriptura p ignẽ deſignat̃:accẽſus ẽ ↄ ppl̃m deſcendẽtẽ de iacob.iõ ſubdit̃. s Et ira dei.ꝛ ẽ expoſitio pcedẽtis vbi.Et p idẽſt .i.ira dei aſcẽdit ĩ iſrl̃ ad puniẽdũ ipm̃ vt videbit̃ ĩfra.ꝛ cã huius ire ſubdit̃.cũ dr̃. t Quia nõ crediderunt ꝛc̃.ex miraculis.n.precedentibus debebant credere firmiter ꝛ ſperare ꝙ deus non deficeret eis ĩ neceſſarijs.Aliter ẽt exponit̃ ab aliq̃bus. Et ignis accenſus eſt in iacob.de igne.q deuorauit extremã partem caſtroꝝ.Nu.ii.ſed prima

expoſitio magis conſonat ordini hiſtorie. v Et mandauit. Hic ↄñr deſcribit̃ diuine ordinatõis executio.ꝛ pͥmo q̃tum ad piã exauditionẽ.ſcdͦo q̃tuꝫ ad iuſtã punitionẽ:ibi.Adhuc eſce. Circa pͥmũ primo ponit̃ exauditio petitionis panis cuꝫ dicitur. Et mãdauit nubibus deſuper.qꝛ mãna data eis p pane.exo.16. generabat̃ ſurſũ ĩ aere:vbi ẽ locus nubiũ. x Et ianuas celi. .ſ.aerei. y Aperuit.ĩ q̃tũ mãna ĩde deſcẽdere fec̃.iõ ſubdit̃:
5 Et pluit illis mãna.deſcẽdebat.n.cuꝫ rore.vt habetur Nu.ii.

li aperuit. Et pluit illis manna ad mãducãdũ: ẽt panẽ celi dedit eis: Panẽꝫ angeloꝝ mãducauit hõ: cibaria miſit eis ĩ abũdãtia. Trãnſtulit auſtrũ de celo: ꝛ induxit ĩ virtute ſua aphricũ. Et pluit ſup eos ſic̃ puluerẽ carnes: ꝛ ſic̃ harenã maris volatilia pẽnata. Et ceciderũt ĩ medio caſtroꝝ coꝝ: circa tabnacl̃a coꝝ. Et mãducauerũt ꝛ ſaturati ſt̃ nimis: ꝛ d̃ſideriũ coꝝ attulit eis: ñ ſt̃ fraudati a deſiderio ſuo. Adhuc eſce coꝝ erant in ore ipſoꝝ: ꝛ irã dei aſcẽdit ſuper eos. Et occidit pingues coꝝ: ꝛ electos iſrl̃ ĩpediuit. In omnibus his peccauerunt adhuc: ꝛ non crediderunt in mirabilibus eius. Et defecerunt in vanitate

Nos autem ꝛ pluuia differunt ſoluꝫ ſm multitudinem ꝛ paucitatem materie.ideo dicitur hic manna deſcendere p modum pluuie.
a Et paneꝫ celi dedit eis.i.formatum in celo aereo.
b Panem angeloruꝫ ꝛc̃.qꝛ mãna formabat̃ ꝛ d̃ſcẽdebat miniſterio ãgelico.
c Cibaria miſit ꝛc̃. qꝛ q̃libꝫ colligebat q̃tum edere poterat Exo.16. Conſequenter ponit̃ petitõis carnium exauditio.cum dicitur.
d Trãſtulit auſtꝝ d̃ celo ꝛc̃.auſter eſt ventus meridionalis quem tunc deus fec̃ ceſſare a flatu ſuo.ꝛ fecit flare aphricum qui eſt ventus occidentalis. lateralis tamen verſus meridiem.quia in regione oppoſita caſtris que erant verſus vẽtum illum erat magna multitudo coturnicum quas ventus ille tranſportauit vltra mare rubrum ad locum vbi erant caſtra hebreoꝝ.vt hr̃ Nu.ii.vbi dr̃.Uentus ãt egrediens a dño arreptas trans mare cõturnices detulit ꝛ dimiſit in caſtra.iõ ſubdit̃.
e Et pluit ſuper eos ſicut puluerem.i.valde abundanter.
f Carnes.non mortuas ſed viuas.ideo ſubditur.Et pro idẽſt.
g Sicut harenã maris ꝛc̃.ꝛ dicit ſicut harenã maris ppter abũdãtiã.qꝛ inde habuerũt ſatis ad comedẽdũ vſqꝫ ad mẽſẽ Nu.ii.
h Et ceciderũt ꝛc̃.ita ꝙ poterãt eas cape ſine aliq̃ difficultate.
i Et mãduca.ꝛc̃.qꝛ mlt̃i tantũ comederũt ꝙ vͤtebat̃ ĩ nauſeã:ſꝫ ꝙ dr̃ Nu.ii.Donec exeat p nares veſtras ꝛ vertatur in nauſeaꝫ.
k Et deſideriũ coꝝ ꝛc̃.i.abundãtiã carniũ ſicut deſiderauerãt.
l Non ſunt fraudati a deſiderio ſuo.qꝛ cõſecuti ſũt effectum:tñ ad malum ipſoꝝ vt ſtatim ſubditur. m Adhuc eſce.Hic cõſequenter deſcribit̃ exceptio diuine ordinationis q̃tuꝫ ad coꝝ punitõeꝫ.cũ dr̃.Adhuc eſce coꝝ ꝛc̃. qꝛ ñ totũ adhuc comederãt ꝛ pbabile ẽ ꝙ ipſi vel plures coꝝ actu comedebãt qñ dei punitio venit ſup eos.iõ ſubdit̃. n Et ira dei ꝛc̃.i.ad puniendum eos poteſtatiue.iõ ſubdit̃. o Et occidit pingues coꝝ.i.diuites repletos diuitijs. p Et electos iſrael.i.fortes et nobiles. q̃ſi dicat.ſine acceptõe pſonaꝝ puniuit magnos ꝛ puos mõte repentina:ppter quod locus ille vocat⁹ fuit ſepulchra cõcupiſcentie.qꝛ ibi ſepelierunt ppl̃ꝫ q deſiderauerat carnes.Nu.ii.ĩ fine.
q In oĩb⁹.Hic ↄñr oñdit̃ bonitas dei ꝛ ingratitudo ppl̃i ĩ his q̃ acciderũt poſt miſſionẽ exploratoꝝ.de qua habetur.Nu.13.qꝛ exploratores de ſua legatione reuertentes terruerunt populuꝫ ita ꝙ volebãt reuerti ĩ egyptũ.vt hr̃.Nu.14.Caleph autẽ filius iephone ꝛ ioſue filius nun econtrario confortabant ppl̃m dicentes ꝙ poterãt hoſtes debellare ita faciliter ſicut poterãt comedere panẽ.ſꝫ populus nolebat eis credere ſꝫ magis voluit eos cũ moyſe ꝛ aarõ lapidare.ꝛ H̃ ẽ qdͦ dr̃.In oĩb⁹ his.i.ñ obſtãtib⁹ pdictis dei bñficijs ꝛ punitõibus. r Peccauerũt adhuc.ex nimia ĩgratitudine. s Et nõ crediderũt ĩ mirabilibus eius.qꝛ ppter mirabilia q̃ fecerat educẽdo eos de egypto debebãt credere firmiter ꝙ ĩtroduceret eos ĩ terrã pmiſſionis valde facil̃r. qdͦ fuiſſꝫ niſi coꝝ malicia ĩpediuiſſet.iõ ſubdit̃. t Et defecerũt ꝛc̃.qꝛ pp illud pctm̃ oẽs q exierũt de egypto.a.zo.ãnis ꝛ ſupra.ex diuina ſñia mortui ſũt ĩ deſerto:vt hr̃ Nu.14.pter caleph filiũ iephone ꝛ ioſue filiũ nun ꝛ leuitas q nõ fuerant numerati a.zo.ãnis ꝛ ſupra ſꝫ ab vno mẽſe ꝛ ſupra.vt ibidẽ fuit expoſituꝫ.

a Et ãni eoꝝ cũ feſtinatõe.q᷑ mors mľtoꝝ accelerata fuit i rebellione chore. Nu.16.⁊ ꝑ ſerpẽtes ignitos. Nu.21.⁊ i peccato beelphegor: ꝑ q̃ occiſi ſũt.24.milia hoiuꝫ Nu.25. b Cũ occideret eos ⁊c̃.nõ ẽ itelligendũ de eiſdẽ hoibus i numero.ſꝫ de diuerſis eiuſdẽ tñ ppľi cũ de⁹ iterficeret aliquos ſubito.alij timebãt: ⁊ miĩam a deo petebãt. c Et rememorati ſũt ⁊c̃. pugnãs pro eis ꝯ̃ exercitũ pharaonis.vñ dixerũt Fugiam⁹ iſraelẽ dominus pugnat ꝑ eis ꝯ̃ nos.exo.14.⁊ ſiľr ꝯtra amalech: ſm ꝙ dr̃ exo.17. Cũq; leuaret moyſes manus vincebat iſrľ. d Et d̃s excelſus redẽptor eorũ ẽ.de captiuitate egypti.ſꝫ iſta reuerſio ad deum ſalteꝫ q̃tum ad mľtos nõ erat ex amore iuſticie ſꝫ timore pene. ideo ſubditur.

e Et dilexerũt eũ i ore ſuo.q᷑ in exterioribus v̾bis p̃tenderũt ſigna diuine dilectionis.

f Et lingua ſua ⁊c̃. q᷑ nõ ſic habebant in mente,put p̃tendebant ore.iõ ſeq̃r.

g Cor autẽ eoꝝ ⁊c̃. ꝑ verã dilectioneꝫ.

h Nec fideles habiti ſũt ⁊c̃.i.in p̃ceptl legis q̃ dicit̃ teſtm̃ ꝑ debitã ipletioneꝫ in operatione.

i Ipſe aũt ẽ miſericors.q᷑ ei⁹ ꝓpum ẽ miſereri ⁊ parcere.

k Et ꝓpiti⁹ fiet ⁊c̃. puniens eos citra condignum.

l Et ñ diſꝑdet eos. totaliter delẽdo ſicut meruerant.

m Et abũdauit ⁊c̃. .i.effectum vindicte ſue quẽ auertit pro parte.ideo ſubdit̃.

dies eoꝝ: et anni eoꝝ cũ feſtinatione. Cũ occideret eos q̃rebãt eũ ⁊ reuertebant̃: ⁊ diluculo veniebãt ad eũ. Et rememorati ſũt q᷑ de⁹ adiutor eſt eoꝝ: ⁊ de⁹ excelſus redẽptor eoꝝ eſt. Et dilexerũnt eũ in ore ſuo: et ligua ſua mẽtiti ſũt ei. Cor aũt eoꝝ nõ erat rectum cum eo nec fideleſ habiti ſunt in teſtamẽto ei⁹. Ipſe ãt eſt miſericors ⁊ ꝓpiti⁹ fiet peccatis eoꝝ: ⁊ non diſꝑdet eos. Et abũdauit vt auerteret irã ſuã: et non accẽdit oẽꝫ irã ſuã. Et recordatus eſt q᷑ caro ſunt: ſpiritus vadens ⁊ nõ rediens. Quotiẽs exacerbauerũt eũ i deſerto: in irã cõcitauerũt in inaquoſo. Et ꝯuerſi ſunt ⁊ tẽtauerũt deũ: ⁊ ſanctum iſrľ exacerbauerũt. Nõ ſũt recordati man⁹ ei⁹: die q̃ redemit eos de manu tribulantis. Sicut poſuit in egypto ſigna ſua: et ꝓdigia ſua i cãpo thaneos. Et ꝯuertit i ſãguinẽ flumina eoꝝ ⁊ hymbres eoꝝ ne biberẽt. Miſit i eos cynomiã ⁊ comedit eoſ: ⁊ rãnã ⁊ diſꝑdidit eos. Et dedit erugini fruct⁹ eoꝝ: ⁊ labores eoꝝ locuſte

domos tuas oẽ genus muſcaꝝ: ⁊ ſic iter illas fuerũt muſce canine q̃ h̄ ſingulariter exp̄munt̃ eo ꝙ fuerãt alijs grauiores. c Et ranaꝫ ⁊c̃. plaga ranaꝝ fuit ſcd̃a de q̃ h̃r.exo.8.i p̄ncipio.⁊ ponit̃ hic ſingulare ꝑ plurali. Ranã.i.ranas.⁊ idẽ dicendũ de cynomia. d Et dedit erugini.i.vento vrẽti q corrũpit ſegetes.de iſta erugine nõ fit mẽtio i exo. q᷑ ſolũmodo ponunt̃ ibi plage notabiles.cũ q̇bus fuerũt alie que non ſunt ibi ſcripte ſic dr̃ hic de erugine: ⁊ ſequenti verſu de pruina.

e Et labores eoꝝ.i.fructus per laborem eorum productos.

Et occidit i grãdine vineaſ eoꝝ. ⁊ moros eoꝝ i pruina. Et tradidit grãdini iumẽta eoꝝ: ⁊ poſſeſſiones eorũ igni. Miſit i eos irã idignatõis ſue: idignationẽ ⁊ irã ⁊ tribulatõeꝫ: imiſſiones ꝑ angelos malos. Viaꝫ fecit ſemite ire ſue nõ pepercit a morte animaꝝ eoꝝ: ⁊ iumẽta eoꝝ i morte ꝯcluſit. Et ꝑcuſſit oẽ primogenitũ i terra egypti: primitias ois laboris eoꝝ i tabernaculis cham. Et abſtulit ſicut oues pplm̃ ſuũ: ⁊ ꝑduxit eos tãq̃ gregẽ i deſerto. Et deduxit eos i ſpe ⁊ nõ timuerunt: ⁊ inimicos eoꝝ operuit mare. Et iduxit eos i mõtẽ ſcificationis ſue: montem quẽ acquiſiuit dextera ei⁹. Et eiecit a facie eorum gẽtes: ⁊ ſorte diuiſit eis t̾rã in funiculo diſtributõis. Et hitare fecit i tabernaculis eoꝝ: trib⁹ iſrael. Et tentauerunt ⁊ exacerbauerunt deũm excelſum: ⁊ teſtimonia eius non cuſtodierũt. Et auerterunt ſe ⁊ nõ ſeruauerunt pactum: quemadmodũm patres eorũ: conuerſi ſunt in arcum prauum. In irã ꝯcitauerũt

f Locuſte.i.locuſtl.iſta fuit plaga octaua.de q̃ habetur exo.10.

g Et occidit ⁊c̃. Iſta fuit plaga ſeptima: de qua habetur exo.9.

h Et moros eoꝝ in pruina. In tranſlatõe hiero. habetur. In frigore folia moroꝝ corrumpente.

i Et tradidit grãdini iumẽta eoꝝ.q᷑ aĩalia tũc i cãpis exiſtentia ex magnitudine grãdinis fuerũt iterfecta.vt ibidẽ h̃r

k Et poſſeſſiones eoruꝫ igni.q᷑ grãdo ⁊ ignis mixta pariter ferebant̃.vt ibidem habetur.

l Miſit i eos irã idignatõis ſue.i.effectũ ire ſue. ⁊ idignatõis per plagas dictas ⁊ ſequentes.

m Immiſſiones ꝑ ãgelos malos.hoc dr̃ ad oſtẽdenduꝫ ꝙ ãgeli mali fuerũt executores diue iuſticie i ꝑcuſſiõib⁹ egypti. tñ aliq̇ boni angeli aliqñ ſunt executores i talib⁹: ſic deũ fuit pleni⁹ exo.12

n Viam fecit ſemite ire ſue.q᷑ puniẽdo egyptios declinabat ab hebreis.

o Nõ pep̄cit ⁊c̃.indifferenter ꝑcutiẽs magnos ſicut ⁊ paruos.

p Et iumenta eoruꝫ ⁊c̃. Iſta fuit quinta plaga q̃ percuſſit aĩalia i campis peſtilẽtia.vt h̃r exo.9.i p̄ncipio. q Et ꝑcuſſit ⁊c̃. Iſta fuit decima plaga.de q̃ h̃r exo.12.i medio ca. r Primitias om.la.⁊c̃.i.i tabernacľis egyptioꝝ deſcẽdẽtiũ a cham: q᷑ meſraim fuit fili⁹ cham.vt h̃r Gen.10. Ab iſto ãt meſrai d̃noiata ẽ egypt⁹ q᷑ ibi d̃noiat⁹ fuit. vñ i toto ve.te.vbi i nr̃a trãſla.põit̃ egypt⁹.i hebreo h̃r meſrai. s Et abſtu.⁊c̃. pplm̃ iſrľ diligẽter cuſtodiẽdo: ſic paſtor cuſtodit oues. t Et ꝑduxit eos ⁊c̃.vbi pauit eos pane celeſti vt p̃dictũ ẽ. v Et dedu.eos ⁊c̃.ꝑueniẽdi i terrã ꝓmiſſã. x Et nõ ti.licꝫ.n.timuerit ſuꝑ mare vidẽtes exercitũ egyptioꝝ approp̄inquãtẽ eis: tñ moyſe eos aſſecurãte ſecuti ſũt eũ ꝑ mare.ita ꝙ timor ille ñ fuit tãt⁹ ꝙ ipediret eos a ſeq̃la moyſi.

y Et iduxit. Hic ꝯñr oñdit̃ bonitas dei ⁊ igratitudo ppľi poſt igreſſuꝫ terre ꝓmiſſionis.⁊ diuidit̃ i tres ꝑtes q᷑ p̄ deſcribit̃ dei bonitas.ſcd̃o ppľi malignitas: ibi. Et tẽtauerunt.tertio pene acerbitas: ibi. Audiuit de⁹ ⁊c̃. Circa p̄mũ dr̃. Et iduxit eos ⁊c̃.i.i hierlm̃ q̃ ẽ metropolis iudee i q̃ edificatũ fuit tẽplũ i mõte moria.2.paraľ.3. z Mõtẽ quẽ ⁊c̃.q᷑ fuit acq̇ſit⁹ magl v̾tute diua q̃ȝ humana. a Et eiecit a facie eoruꝫ gẽtes.i.chananeos ⁊ alios ibi habitãtes: vt diffuſe tradit̃ i libro Ioſue

b Et ſorte di.⁊c̃.de q̃ diuiſiõe h̃r Ioſue.13.ca.vſq; ad.17.ca.incluſiue.

c Et habitare fec̃ ⁊c.i.i domib⁹ ⁊ villis a gẽtilib⁹ edificatl. d Et tẽtauerũt.h̄ ꝯñr ponit̃ ppľi malignitas exercẽdo peccata ãtiq̃ patꝝ ſuoꝝ. cũ dr̃. Et tẽtauerũt.diffidẽtes de diua v̾tute. e Et exacerbauerũt ꝓuocãtes ad irã. f Deũ.mitiſſimũ. g Et teſtimonia ⁊c̃.i.legl p̃cepta. h Et auerterũt ſe.ſciẽter recedentes a diuina ſeruitute.

i Et nõ ſerua.pa.i.legẽ quã pepigerãt obſeruare dicẽtes exo.24. Oia q̃ locut⁹ ẽ dñs faciem⁹ ⁊ erim⁹ obediẽtes. k Queadmodũ p̄res ⁊c̃. q adorauerũt vitulũ ⁊ mľtipľr offẽderũt deũ i deſerto. Cõuerſi ſũt ⁊c̃. ꝑ ꝓmptitudinẽ ad male agẽdũ: ſic arcus cũ ipetu emittit ſagittas.

l In irã ⁊c̃. Circa qd̃ ſciẽdũ ꝙ ãteq̃ poneret̃ archa dñi i ſylo ⁊ p⁹ deſtructionẽ ſylo vſq; ad edificatõeꝫ tẽpli ſalomonis licitũ fuit hebreis

n Et nõ accẽdit ⁊c̃.i.vindictã.ſꝫ ſolũ parteꝫ ei⁹.cuius cã ſubdit̃ ex ꝑte fragilitatis humane.cũ dr̃. o Et recordat⁹ ẽ.i.ad modũ recordãtis ſe habuit.q᷑ obliuio i deũ nõ cadit. p Quia caro ſũt.i.fragiles ⁊ ꝓni ad caſuꝫ ꝓpter fomitẽ ex carne ꝓcedẽtẽ. ꝓpter quod et pctm̃ hois remediabile ẽ.nõ ãt ãgeli q carnem ⁊ oſſa nõ hꝫ. q Spũs vadẽs ⁊c̃.i.tendens ad mortẽ ꝑ ſeparatione a corꝑe.nõ q᷑ ſpũs hois moriat̃ q ẽ icorruptibilis: ſꝫ q᷑ hõ cõpoſit⁹ ex corꝑe ⁊ ſpũ morit̃.⁊ nõ rediẽs.q᷑ ſpũs ſeparat⁹ a corpore ad ipſũ nõ redit v̾tute nature. r Quotiẽs. Poſtq̃ deſcripſit igratitudinẽ ppľi q̃tũ ad ei⁹ magnitudinẽ hic ꝯſeq̃nter deſcribit eã q̃tũ ad multitudinẽ.⁊ p̄mo cõmittẽdo.ſcd̃o omittẽdo: ibi. Nõ ſũt recordati. Circa p̄mũ dic̃. Quotiẽs exacerbauerunt ⁊c̃.ſua peccata mľtipľr reiterãtes.q.d.multotiens.vñ dixit dñs. Nu.14. Tẽtauerũt me iã ꝑ decẽ vices: ⁊ tñ dixit illud anno ſecũdo egreſſionis de egypto: a cui⁹ egreſſu vſq; ad ingreſſũ terre ꝓmiſſionis fluxerũt.40.ãni.ex quo pꝫ ꝙ i reſiduo tꝑe.38.annoꝝ multis vicibus offenderũt eũ.nec oẽs offenſiones ſũt ſcripte.iõ ſubdit̃. s Et cõuerſi ſũt ad mala preterita.

t Et tentauerunt deũ ⁊c̃.⁊ ꝓ ideſt.i.deũ ſanctificantem iſrael.

v Exacerbauerũt.q de ſua natura dulciſſimus eſt.

x Nõ ſũt recordati. Hic oñdit ꝓpoſitũ ex miſſione.q᷑ tenebãt̃ recordari bñficia eis p̄ſtita i egypto.qd̃ omittebãt ex ſua igratitudine: ⁊ h̄ ẽ qd̃ dr̃. Nõ ſunt recõdati man⁹.i.poteſtatis diue die q̃ redemi eos de manu tribulãtis.i.pharaonis queꝫ ſubmerſit i mari cũ ſuo exercitu ꝓ liberatõe ppľi. y Sicut poſuit i egypto ſigna ſua.i.decẽ plagas q̇bus ꝑcuſſit egyptũ. z Et prodigia ſua ⁊c̃.iſtd̃ ẽ ſupra expoſitũ. a Et ꝯuertit ⁊c̃.vt h̃r exo.7.

b Miſit i eos cynomiã.i.muſcã caninã.iſta fuit plaga q̃rta egypti: de q̃ dicit̃ exo.8. Immittã i te ⁊ i ſeruos tuos ⁊ i pplm̃ tuũ ⁊ i

offerre oblatõẽs ⁊ ſacrificia votiua alibi q̃z vbi erat archa. q2 illᵉ tpib⁹ archa nõ habuit ſtabilẽ mãſionẽ. ſʒ q̃diu fuit i ſylo ⁊ i tẽplo ſalomõis nõ fuit hoc licitũ. ſicut pleni⁹ fuit dcm̃ Deut⁹ iz. Poſt edificatõẽʒ aũt tẽpli iſti imolabãt i excelſis deo: qđ erat illicitũ niſi ex diſpẽſatõe ſpãli: ſicut helias obtulit ſacrificiũ i mõte carmeli. 3. Reg. 18. Et nõ ſolũʒ imolabãt i collib⁹ deo ſʒ ẽt demonib⁹ i idolis: qđ erat grauiſſimũ. ideo ſubdit. a Et i ſculptilib⁹ ſuis ⁊c. i. ad vindictã eum puocauerunt.
b Audiuit de⁹. Hic deſcribit pene acerbitas cuʒ dr̃. Audiuit de⁹ pdictam populi nequitam.
c Et ſpreuit eũ. pp ſuã nequitiam vl maliciam.
d Et ad nihiluʒ ⁊c. tradẽs eũ poſt mortẽ ioſue dure ſuituti alioꝝ pplõrũ. eo q2 dclinauerat ad idolatriã. vt pʒ ex decurſu libri iudicũ. ⁊ pmi reg.
e Et re. ⁊c. q2 capta archa dñi q̃ fuerat i ſylo. vt hr̃. i. re. 4. citas ſylo fuit dſtructa.
f Et tra. ⁊c. q2 philiſtei forteſ ppli eoſ occiderũt ⁊ captiuauert.
g Et pulchritudinẽ eorũ ⁊c. i. archã teſtamenti q̃ erat glĩa ppli iſrl q̃ʒ ceperũt philiſtij: pter qđ vxor finees moriens dixit p. reg. 4. Tranſlata ẽ glĩa de iſrl q2 capta eſt archa dei.

cũ i collib⁹ ſuis: ⁊ i ſcũlptilibus ſuis ad emulatõeʒ cũ puocauerunt. Audiuit de⁹ ⁊ ſpreuit ẽt ad nihiluʒ redegit valde iſrl. Et repulit tabernaculũ ſylo: tabnaculum ſuũ vbi hitauit in hominib⁹. Et trãdidit i captiuitatẽ virtuteʒ coꝝ: ⁊ pulchritudinẽ coꝝ in manus inimici. Et ꝯcluſit in gladio populũ ſuũ ⁊ hereditatẽ ſuã ſpreuit. Juuenes coꝝ comedit ignis ẽt virgines coꝝ nõ ſũt lamentate. Sacerdotes coꝝ i gladio ceciderunt: ⁊ viduẽ coꝝ nõ plorabant. Et excitat⁹ ẽ tãq̃z dormiẽs dñs: tãq̃z potẽs crapulat⁹ a vino. Et pcuſſit inimicos ſuos in poſteriora: opprobriũ ſempiternũʒ dedit illis. Et repulit tabernaculuʒ ioſeph: ⁊ tribuʒ ephrem nõ elegit. Sʒ elegit tribũ iuda: mõtẽ ſyon quẽ dilexit. Et edificauit ſicut vnicornis ſcificiũ ſuũ: i t̃rã quã fũdauit i ſcl̃a. Et elegit dauid ſeruuʒ ſuũ: ẽt ſuſtulit eũ de gregib⁹ ouiũ de poſt fetãtes accepit eũ. Paſcere iacob ſuũ ſuũ: ẽt iſrl hereditatẽ ſuã. Et paũit eos in inocẽtia cordis ſui: ⁊ in intellectibus manuum ſuarum dedũxit eos.

b Et cõcluſit i gladio populuʒ ſuũ. ſ. philiſtinorum.
i Et hereditatẽ ſuã. ſ. terrã iſrael. k Spreuit. itãtũ. n. erant ſpreti ſub ſeruitute philiſtinoꝝ q2 faber ferrari⁹ nõ inueniebat i iſrael: ne hebrei ibi facerẽt gladiũ aut lãceã. p. Reg. 13. l Juuenes eoꝝ comedit ignis accẽſus p philiſtcos. m Et vgines coꝝ ⁊c. q2 q̃libet q̃rebat locũ fugiẽdi dimittẽdo occiſos iſepultos ⁊ inlamentatos.
n Sacerdotes coꝝ ⁊c. ſ. ophni ⁊ finees. p. Re. 4. o Et vidue eoꝝ nõ plorabant. eadẽ rõne q̃ dcm̃ fuit de vginib⁹. p Et excitatus ẽ. Hic dñr ponit diuĩa ꝯſolatio cũ dr̃. Et excitat⁹ ẽ tãq̃z dormiẽs domin⁹. q̃diu dimiſit ſic pplm affligi videbat q̃ſi dormiẽs. q Et tãq̃z potens. ſic dʒ ſcribi: q2 i hebreo ⁊ in trãſla. hiero. hr̃. Quaſi fortis crapulat⁹ a vino. ille. n. q̃ fortis ẽ robore qñ ſopit⁹ ẽ a vino nõ põt vti ſua fortitudine: ⁊ ſic videbat multis de pplõ iſrl de ipſo deo q̃diu fuerũt in tãta afflictõe: ſʒ tũc viſus fuit eis q̃ excitat⁹ qñ cepit eos iuuare ⁊ aduerſarios pcutere. iõ ſubdit. r Et pcuſſit ini. ſu. ⁊c. q2 pcuſſit philiſteos i ſecretiore pte natiũ. p. Reg. 5. ⁊ cõputreſcebãt pminẽtes extales coꝝ. vt ibidẽ hr̃. s Opprobriũ ſempiternũ dedit illis. quia coacti fuerũt remittere archã ad terrã iſrl: vt coꝝ plaga turpis ⁊ vituperabilis ab oib⁹ cognoſceret. q2 cũ archa remiſerũt anos aureos recognoſcẽtes plagã ſuã vilem. q2 ẽt hoc fcm̃ redactũ ẽ i ſacra ſcriptura q̃ vſq3 hodie vbiq3 diuulgat. t Et repulit. Hic ponit intẽta ꝯclo i h ps. ſ. q2 dignitas regia ptineat ad dauid ⁊ ei⁹ poſteritatẽ ex diuĩa electiõe ⁊ nõ ad tribũ ephraim. ⁊ hoc ẽ qđ dr̃. Et repulit tabernaculũ ioſeph. i. citatẽ ſylo i quo repoſita fuit archa i tabernaclõ. Joſue. 18. ⁊ dicit tabernaculũ ioſeph eo q2 ſylo erat i ſorte ephraim filij ioſeph.
v Et tribũ ephreʒ nõ elegit. i. ephraiʒ. ſ. ad regiã dignitatẽ. Hieroboã. n. q̃ fuit de tribu ephraiʒ q̃ regnauit ſup decẽ trib⁹. nõ regnauit ex diuina electõe: ſʒ vſurpatiue ex ppli rebelliõe ꝯ filiũ ſalomonis. vt hr̃. 3. Reg. 12. x Sʒ elc. tri iu. p dignitate regia. y Montem ſyon quẽ dilexit. i. elegit ad ſuũ cultũ. q2 altare de mãdato ei⁹ fuit ibi edificatũ p dauid. 2. Reg. 24. ⁊ poſtea ibidẽ fuit edificatũ tẽplũ p ſalomonẽ. 2. Paral. 3. iõ ſubdit. z Et edificauit. i. edificari fecit.
a Sicut vnicornis ⁊c. i. ſcm̃ edificiũ ſuo nomini deputatũ. Et dicit ſicut vnicornis: q2 ſicut vnicornis nõ pmittit aliud animal ad ſuum latibulũ accedere: ſic de⁹ phibuit oẽm alienigenã a ſacerdotib⁹ ſibi cõſecratis ĩtra tẽplũ miniſtrare. ſm q2 ſcribit Nu. 3. c. Externus q̃ acceſſerit ad miniſtrãduʒ morte moriat. vñ ozias rex q̃ voluit thurificare ibi. ſtatim fuit lepra percuſſus: ſicut habetur. p. Paral. 26.
b In terra quã fũdauit i ſecula. i. in iudea quãʒ fũdauit p cultu ſuo ⁊ regali ſolio ſtabiliter q̃ſtum fuit ex parte ſua: ⁊ ita fuiſſet niſi peccata ppli iſrl ipediuiſſent. c Et elegit dauid ſeruũ ſuũ. in tribu iuda ⁊ inter filios iſai. q̃uis eſſet iunior. d Et ſuſtulit eũ de gregib⁹ ouiũ paſcebat. n. actualr gregem qñ fuit vocatus vt ſamuel vngeret eum i regẽ p. Reg. 16. e De poſt ferãtes. i. poſt oues fetas. vñ tranſlatio hiero. hʒ. Sequẽte fetas adduxit. i. oues habentes fetus.
f Paſcere iacob ſeruũ ſuũ. i. pplm iſrael deſcendẽte de iacob: ⁊ ſic de paſtore ouiũ factus eſt paſtor fideliũ. g Et iſrael hereditatẽ ſuã.

vocat ẽt ppls iſrl hereditas dñi. eo q2 fuit ſpãlr a deo elect⁹. ⁊ p talẽ modũ loqt moyſes Deut⁹ 32. pars ãt dñi ppls ei⁹: iacob funiculus hereditatis ei⁹. h Et pauit eos. i. gubernauit.
i In inocẽtia cordis ſui. i. in puritate ꝯſcie. k Et i intelle. ⁊c. i. prudẽter ſe habẽs i opibus ſuis: ſm qđ dr̃. p Reg. 18. Jn oibus quoq3 vijs ſuis prudẽter agebat dauid. l Deduxit eos. vñ. 2. Reg. 5. dixerũt ei filij iſrl. cũ eẽt ſaul rex ſup nos: tu eras educẽs ⁊ reducẽs iſrl. Myſtice exponit ps. iſte de regno xpi cui⁹ figura fuit regnuʒ dauid. pter qđ i hoc ps. pmo excitat attentõeʒ iudeoꝝ tanq̃ ad myſteriũ excellẽtiſſimũ. 2⁹ oſtendit bonitateʒ xpi ⁊ igratitudinem iudeoruʒ ab illo loco Aũdata audiuim⁹. vſq3 ibi. Et repulit tabnaculuʒ ioſeph. oĩa. n. beneficia ibi narrata ꝯtulit xps inq̃ſtuʒ de⁹ ipſis iudeis. vñ dr̃ Heb. 13. Jeſus xpus heri ⁊ hodie ipe ⁊ i ſecula Et licʒ in hoc ps. arguat igratitudo iudeoꝝ gnalr: tñ igratitudo ſacerdotum ſpãlr q̃ p ephraiʒ deſignant. q2 ſicut ephraiʒ in bñdictõe iacob fuit ꝓpoſit⁹ manaſſe. ſic ſacerdotes pcellebãt pplm ex ſua cõſecratõe: ⁊ iſti fuerũt magis igrati xpo deo. q2 mortẽ ei⁹ pcurauerunt ⁊ regnũ iude q̃ quodã ſpãli mõ dicebat regnuʒ xpi voluerũt vſurpare rebellãtes romanis. vt dic Joſeph⁹ libro đ iudaico bello. Ultimo aſaph ab illo loco. Et rpulit tabnaculũ ioſeph ⁊c. vſq3 ad finẽ ps. deſcribit dilatatõeʒ regni xpi ⁊ eccl̃ie pfectum: ſic ipletũ videm⁹ p orbẽ terraꝝ. ¶ Jn ps. 77. Attẽdite. vbi dr̃ i poſtil. De mãto hui⁹ ps.

ADDITIO.

Non ſolũ voluit aſaph oñdere i h ps. q2 regnũ iſrl ptineret ad dauid ⁊ poſteritatẽ ei⁹: ſʒ ẽt q2 cult⁹ diu̾⁹ debebat eẽ i mõte ſyõ ex diuĩa electõe: nõ ãt i ſylo vl alibi. vñ i fine dic cõcludẽs. Et repulit tabernaculũ ioſeph: ⁊ tribũ ephraĩ ñ elegit ſʒ elegit tribũ iuda mõtẽ ſyõ quẽ dilexit. vñ ſit de vtraq3 replĩõe. ſ. ioſeph ⁊ ſylo ⁊ đ vtraq3 electõe. ſ. iude ⁊ ſyõ agit. ¶ Jn co. ps. vbi dr̃ i poſtil. pp qđ meli⁹ expõit de filijs iſrl.

ADDITIO.

Hoc expoſitõ nõ videt valere: tñ q2 i illa hiſtoria. Nu. 14. nulla fit tribuũ diſtictio nec aliq̃ mẽtio ſpãl de ephraiʒ vel iuda ⁊ hõ. imo nõ ẽ v̾iſĩle q2 ephraĩ fuiſſʒ ibi pncipal motor: cũ ioſue q̃ erat đ tribu ephraĩ aſſignat⁹ i exploratorẽ ꝯdicebat alijs exploratorib⁹ ſicut ⁊ caleph de tribu iuda: vt i hiſtoria pʒ: tũ q2 illa hiſtoria nõ ptinet ad ppoſitũ: nã hic ps. vult improbare decẽ trib⁹ iſrl q̃ vt dic ſe ſeparauerũt a regno dauid in deſerto. ⁊ nulla talis ſepatio legit. nec poſtea. vſq3 ad tps roboã. Nõ meli⁹ videt dicẽdũ ad ppoſitũ q2 hic loqt ps. pphetice de illo futuro bello qđ fuit initũ iter abiã regẽ iude ⁊ hieroboã regẽ iſrl q̃ erat de tribu ephraĩ: vt hr̃. 2. paral. 13. qđ qdẽ belluʒ fuit initũ ſpãlr ſup diuiſione regni. vñ abias ipm monuit hieroboam ⁊ alios eũ ſeq̃ntes. d. Nũ ignoratl q2 de⁹ iſrael dederit regnũ dauid i ſẽpiternũ ⁊c. ⁊ ſurrexit hieroboã ſeruũ ſalomonis ⁊ rebellauit ſit̃ ibidẽ abias redarguit hieroboã ⁊ alios đ eiectõe ſacerdotũ ⁊ đ ſemine aarõ: qđ ptinet ad reprobatõʒ diuĩ cultr̃ pnitioſe fcãm p hieroboã ⁊ iſrahelitas. ⁊ p⁹ mlta ꝯcludit: Filij iſrl nolite pugnare ꝯ deũ veſtꝝ: in q̃ bello exercit⁹ hieroboã cũ iſrahelitis excedebat exercitũ abie cũ iuda i duplũ: ⁊ tñ clamãtib⁹ viris iude ⁊ ſacerdotib⁹ canẽtib⁹ cũ tubis pterruit ðs hieroboã: ⁊ pcuſſit eos abias ⁊ ppls ei⁹ plaga magna. ⁊ pfect⁹ ẽ abias hieroboã fugiẽtẽ: ⁊ cepit aliq̃s citates ei⁹ ⁊c. put ibidẽ lati⁹ cõtinet. De h igit bello pphetãdo pſalmiſta ſumit exordiuʒ ſui ppoſiti valde pprie: eo q2 de⁹ ibidẽ oñdit q̃ſi miraculoſe q2 hieroboã rex q̃ erat đ tribu ephraĩ ⁊ alie trib⁹ eũ ſeq̃ntes iiuſte ſeparauerũt ſe a regno dauid: ⁊ iõ ꝯuerſi ſũt. ſ. i fugã i die belli ſupradicti: ⁊ loqt de futuro p modũ pteriti ex certitudine pphetic: put ſepe ꝯſueuerunt loq pphe: ⁊ ſeqt Nõ cuſtodierũt teſtm̃ dei. ſ. de electõe dauid ⁊ poſteritatis eius. Et i lege eius noluerunt ãbulare. ſepãdo ſe a cultu dei qđ erat i irlm ⁊ fabricãdo ſibi vitulos. Et obliti ſũt bñficioꝝ ei⁹ ⁊c. ⁊ q̃ ſint illa bñficia vlr ſubiũgit. d. Coraʒ prib⁹ coꝝ

fecit mirabilia ī terra egypti ī cāpo thaneos. ꝯcludēs hꝫ ī vlˀi oīa illa q̄ fuerūt facta ī egypto ꝯtra pharaonē ⁊ egyptios. d̄ qbꝰ ꝓpe dicit̄. Corā patribꝰ eoꝝ: q2 illi q fuerūt tp̄e belli p̄dicti nihil viderūt ex iſtꝭ: ſꝫ ex narratōe patrū hoc habuerunt. Et ſeqt̄ narratio ꝑticularis miraculoꝝ ⁊ bn̄ficioꝝ dei vſqꝫ ad electōem dauid ⁊ ſyon: de qbꝰ p̄ncipalr̄ ītēdebat. Et exponat̄ totꝰ ꝓceſſus pſalmi ī narratōe hꝫ bn̄ficioꝝ ⁊ miracl̄oꝝ ⁊ electōis dd̄ ⁊ ſyō ſicˀ ī poſtil. ¶ In eo. p̄s. vbi dr̄ ī poſtil. ⁊ ſic iſta mirabilia. ADDITIO

¶ Canticū aſaph. LXXVIII.

Deus vene̊rūt gentes in hereditatē tuaꝫ: polluerunt tēplū ſanctū tuuꝫ: poſuerunt hierl̄ꝫ ī pomoꝝ cuſtodiā. Poſuerūt morticina ſeruoꝝ tuoꝝ eſcās volatilibꝰ celi: carnes ſcōꝝ tuoꝝ beſtijs terre. Effuderūt ſanguinē ipſoꝝ tāq̄ꝫ aquā ī circuitu hierl̄m: ⁊ nō erat q ſepeliret. Facti ſumꝰ opprobriū vicinis nr̄is: ſubſānatio ⁊ illuſio his q in circuitu nr̄o ſunt. Vſqꝫ quo dn̄e iraſceris in finē: accendetur velut ignis zelus tuꝰ. Effūde irā tuā in gētēs que te nō nouerunt: ⁊ in regnā q̄ nomen tuū nō īuocauerunt. Q2 cōmederūt iacob: ⁊ locum eius deſolauerunt. Ne memineris iniquitatum noſtrarum antiquarum cito anticipent nos miſericordie tue: quia pauperes facti ſumus nimis. Adiuuā nos deus ſalutaris noſter: ⁊

Iſta mirabilia nullū hn̄t fundamētū ī ſacra ſcriptura: vn̄ hꝫ verā expoſitionē illiꝰ v̄ſus. Filij ephraī: itendentes ⁊c̄. quā ſupra poſui nō īdigemꝰ iſtis fabulatōibus.

¶ In eodē p̄s. 77. vbi dr̄ ī po. Myſtice expōit̄ pſal. iſte. ADDITIO.

Magiſter raimūdꝰ marī. in. 2ᵃ. parte pugiōis. ca. p̄. ponit multas ſilitudines figuratiuas īter diuiſionē iudeoꝝ tp̄e hieroboā ⁊ iſrahelitas q ſub ephraī ſepe noīant̄: ⁊ īter iudeos q cōiter noīant̄ tribꝰ iuda: ⁊ īter diſionē ipſoꝝ iudeoꝝ ī iudeos ⁊ xp̄ianos poſt paſſionē xp̄i. ſ. ī hebdomada. 70. daniel̄. Nā ſicut ī p̄ma diuiſione maior hebreoꝝ numerꝰ. ſ. decē tribꝰ receſſerūt a regno dauid q fuit verꝰ rex a deo electꝰ: ⁊ adheſerūt hieroboā ſeruo eiꝰ: ⁊ minor ꝑs eoꝝ. ſ. tribꝰ iuda ⁊ alia tribꝰ ſtetit ī v̄itate deū colendo ⁊ domū dauid ſeqndo. ſic in ſcd̄a diuiſione maior ꝑs iudeoꝝ receſſit a regno xp̄i dicētes. Nō habemꝰ regē niſi ceſarē. Joh. 19. c. et minor ꝑs. ſ. apl̄i ⁊. 70. diſcipl̄i ⁊ qdā alij pauci reſpectu ꝑſeqntiū ſecuti ſūt dn̄m xp̄m veꝝ meſſiā. Silr̄ ſic ī p̄ma diuiſione ꝑs illa q̄ a dauid receſſit: turpiter īcidit errorē: q2 duos vitulos coluerūt tāq̄ꝫ deū: vt exo. 32. ca. ſic ī ſcd̄a diuiſione iudei a xp̄o recedētes duos meſſias falſos ſibi ſtatuerūt vnū poſt aliū. ſ. vnum ī irl̄ꝫ noīe barcocha: ⁊ alteꝝ poſtea ī citate q̄ dr̄ byter noīe bēcochā: ꝑut ī hiſtorijs Talmudicis ⁊ ī hiſtoria ioſephi iſta latiꝰ tradunt̄: hec ⁊ alia notabilr̄ ponit magr̄ p̄dictꝰ vbi ſupra. Ex quibꝰ oñdit̄ ꝙ nō ſolū de regno dauid dici dꝫ ꝙ fuit figura regni xp̄i ī vl̄i ſed ēt diuiſio vl̄ ſeparatio iſrahelitaꝝ ſeu ephraitaꝝ a regno dauid ⁊ cultu dīno ī hierl̄m fuit ꝓp̄a figura ſeꝑatōis iudeoꝝ ꝑ maiori ꝑte a regno xp̄i ⁊ eiꝰ eccl̄ia: qd̄ facit ad maiorē attētōem cōtētoꝝ ī hoc p̄s. ad quā attētionē p̄s. iuitat ī p̄ncipio huiꝰ p̄s. d. Attēdite ppl̄s meꝰ. in q̊ p̄s. ꝯcl̄o finaliſē ꝯdēnare ephraiꝫ ⁊ ſylo q figurant magnā ꝑtē iudeoꝝ recedentiū a vero xp̄o: ⁊ ſynagogā reprobatam eoꝝ: ſimilr̄ ⁊ cōmendatio iude que figurat paucos de genere hebreoꝝ cōfitētes xp̄ꝫ. ſilr̄ ⁊ cōmēdatio ſyon q̄ ſignificat eccl̄iam xp̄i. ſicut ſyon erat citas dauid. REPLICA.

In p̄s. Attēdite. poſtil. exponit ſatis cōtinuādo mā̄ꝫ p̄s. de electōe dei: q̄ dauid ⁊ ſua domꝰ electa fuit ad regnū: ꝯ quā electōeꝫ nulla alia tribꝰ q̄ꝫ ephraī p̄ſūpſit. iō cū generali rep̄hēſione igratitudinis iudeoꝝ ſpāl̄r reprobat̄ p̄ſūptio ⁊ igratitudo illiꝰ tribꝰ ſpāl̄r ⁊ q̄ſi īcidētal̄r. Burgeñ. alr̄ aſſumit: ſꝫ valde diſcōtinuat mām hꝰ p̄s. Nā cuꝫ a p̄ncipio dicat de bn̄ficijs dei erga ppl̄m iudaicū ī exitu de egypto ⁊ de plagꝭ ꝯ egyptū ⁊ ita gnāl̄r ꝓſeqt̄: q̄uis aliqū ſpālia de diſtictōe tribuum iuda ⁊ ephraī īterſerat. Nō ē āt rōnabile nec v̄iſil̄e vt de actis ī egypto ī mari rubro ⁊ ī deſerto ſubito vadat ad hiſtoriā abie ⁊ hieroboā ꝑut hic burgē. vult. ⁊ poſt modicū reuertat̄ ad egyptū ⁊ deſertū fine cā meliori q̄ꝫ hic burgeñ. allegat. dicit pſal. ꝓphetice loq: cū tn̄ totꝰ p̄s. ſit hiſtoricꝰ. vt pꝫ eiꝰ mām diſcurrēti. Meliꝰ igit̄ poſtil. ꝯtinuat mām hꝰ p̄s. q2 ſic nō vagat̄ vt burgeñ. nec motiuū bug. fūdatū ſuꝑ auctoritate negatiua videt̄ valere. Nā nō ſeqt̄ Nume. 14. vbi tractat̄ de īfauſto bello iudeoꝝ: nō fit ſpālis mētio de tribu ephraī niſi ꝙ ioſue de illa tribu reſtitit ne bellarēt. igit̄ tribꝰ ephraī nō fuit motrix ad illud bellū ꝑ qd̄ poſtil. lr̄am ⁊ mām huiꝰ pſal. cōtinuat. ſufficit. n. veriſil̄itudo ſūpta ex rōnibꝰ poſtilatoris: q̄s vide ī po. nec legit̄ d̄ tali bello ab exitu de egypto vſqꝫ ad tp̄s p̄s. q̊ mā hꝰ p̄s. pōt cōtinuari: bellū āt inter abiaꝫ regem iuda ⁊ hieroboā regē iſrael. quod burgeñ. hic p̄dicto modo vagando introducit hꝫ contra ſe idē argumētuꝫ qd̄ burgeñ. fac̄ cōtra poſtil. nā ī illo bello ⁊ eiꝰ hiſtoria nulla fit mētio de arcu filioꝝ ephrē igit̄ nō eſt ad ꝓpoſitū burgeñ. expoſitio. Tale. n. argumentū eſt apud burgē. cōiter achilles: q̄uis apud doctos modicū concludat: q2 eſt ab auctoritate negatiua: quod grādipēdūt etiam heretici. Vyckleff ⁊ hus. Sꝫ ⁊ hꝫ falſū videt̄ qd̄ burgeñ. ad ꝓbatōeꝫ ſui ꝓpoſiti adducit: videlicꝫ ꝙ p̄s. vult reprobare decē tribꝰ iſrael: q̄ ſe a regno dauid ſeꝑauerunt: cū tn̄ p̄s. iſte loqt̄ gnāl̄r de bn̄ficijs dei toti ppl̄o exhibitis: ⁊ gnāl̄r de totiꝰ ppl̄i igratitudine ab exitu de egypto vſqꝫ ad tp̄a p̄s. q ī ſp̄ū vidit exaltatōeꝫ ephraī ī ꝑſona hieroboā: reliqs ꝑtibꝰ hꝰ p̄s. hiſtorialiter ītellectis: iō illa tribꝰ ꝑ incidentiā in hoc pſalmo prenoſtice abijcit̄ de alijs tribubus faciēdo mentionem. Eſt igit̄ diſtictio tribuum iuda ⁊ ephraī nō p̄ncipale ī pſalmo. ſꝫ īcidētale. Sꝫ qd̄ addit burg. hieroboā ⁊ tribꝰ eū ſeqntes iuſte ſe a r̄gno dd̄ ſeꝑaſſe n̄ videt̄ veꝝ. nā d̄ illa ſeꝑatōe dixit dn̄s. 3. reg. 12. A me fcm̄ ē hꝫ v̄bū. d̄ q̄ mā vide correctōeꝫ qntā geñ. 49.

Deus venerūt gētes ⁊c̄. p̄s. LXXVIII. Huic p̄s. p̄mittit̄ talis titulus ī hebreo. p̄s aſaph. ⁊ ī trāſlatōe hiero. canticum aſaph. ī hoc auctor apparet hꝰ p̄s. De mā v̊o huiꝰ dn̄t aliq expoſitores nr̄i ꝙ loqt̄ de ꝑſecutōe iudeoꝝ ſub antiocho rege q polluit tēpluꝫ ponendo ibi abominandū idolū ⁊ ppl̄m iſrl̄ occidit q nolebāt trāſire ad gētilē ritū. vt hr̄ diffuſe. p̄. ⁊. 2. Machab. Sꝫ huic expoſitōi nō conſonat qd̄ dr̄ ī p̄ncipio p̄s. Poſuerūt hierl̄m ī pomoꝝ cuſtodiā. loco cuiꝰ ī hebreo ponit̄ Poſuerūt hieruſalē ī aceruum. Et ī trāſlatōe hiero. In aceruis lapidū. ꝑ qd̄ manifeſte exprimit̄ deſtructio ciuitatis ⁊ templi: qd̄ nō fecit antiochus. ſꝫ polluit tēplū ponēdo ibi idolū: vt p̄dictū ē. ꝓꝑ qd̄ melius dr̄ ꝙ p̄s. iſte loqt̄ de deſtructōe ciuitatis ⁊ templi facta per nabuchodonoſor regē babylonis. vt hr̄. 4. Reg. vlt. ⁊ de reparatione ꝑ cyꝝ regē perſaꝝ q dedit licentiā reedificādi tēplū. p̄ eſdre. p̄. Igitur ſm̄ hunc ſenſū p̄s. iſte diuidit̄ ī tres ꝑtes. q2 p̄mo ponit̄ pſalmiſte lamētatio ꝓ dicta deſtructōe. ſcd̄o eiꝰ dep̄catio ꝓ reparatiōe. ibi. Effunde iram tuā. tertio ipſiꝰ cōſolatio ꝓ exauditōe: ibi. Nos āt. Circa p̄mū dicit̄ lamētando. Deus venerūt gētes. i. babylonij q erāt gentiles.

b In hereditatē tuā. i. ī iudeā q̄ dicebat̄ dei hereditas eo ꝙ eā filijs iſrl̄ dedit: ⁊ q2 ī ea fides ⁊ cultus dei viguit. ſicut dcm̄ ē ſupra p̄s. 75. Notꝰ in iudea deꝰ. c Polluerūt tēplū ⁊c̄. ip̄m deſtruēdo ⁊ vaſa dīni cultus aſportādo. ⁊ humanis vſibꝰ applicādo. Dañ. 5. d Poſuerunt hieruſalē ī pomoꝝ cuſtodiā. Cuſtodes. n. pomoꝝ faciūt magnū aceruum lapidū. vt deſuꝑ aſcēdētes videāt ꝑ totū pomeriū: ⁊ ſic iſta tranſlatio redit ī idem cū trāſlatōe hiero. ⁊ lr̄a hebraica. vt pꝫ ꝑ predicta.

e Poſuerūt morticinia. i. corꝑa mortificata. vn̄ tranſlatio hiero. hꝫ. Dederūt cadauera ſeruoꝝ tuoꝝ. q2 indifferenter cū alijs occidebant leuitas ⁊ ſacerdotes diuinis miniſterijs ītēdētes. f Eſcas volatilibus celi. q2 ſuꝑ terrā remāſerūt īſepulta. g Carnes ſcōꝝ tuoꝝ. q2 īdifferēter occidebāt iuſtos ⁊ pctōres. exceptꝭ paucꝭ a deo reſeruatis.

h Effuderūt ſāguinē ⁊c̄. ex dcis pꝫ ſn̄ia. i Facti ſumꝰ opprobriuꝫ vici. no. q2 philiſtei ⁊ alij ī circuitu iudee hitātes faciebāt de iudeis ſuas deriſiones. ſubſannatio ē modꝰ deriſionis dictꝰ a rugatōe naſi.

k Vſqꝫ q̊ dn̄e iraſceris ī finē. tenēdo ppl̄m tuū ī afflictōe ⁊ captiuitate tā cōtinue ⁊ ꝓlixe. l Accēdet̄ velut ignis ⁊c̄. ita ꝙ nō extiguat̄. nec mitiget̄. ⁊ loqt̄ pſalmiſta ī ꝑſona ppl̄i ī captiuitatē ducti ſic ꝓuidebat. m Effunde. Hic ꝯn̄r ponit̄ pſalmiſte dep̄catio. ⁊ p̄mo implorat dinam iuſticiā ꝯ hoſtes. ſcd̄o eiꝰ miaꝫ erga ciues: ibi. Ne memineris. Circa p̄mū dic̄. Effunde irā tuā. i. effectū iuſticie tue ꝑ vindictam.

n In gētes ⁊c̄. q2 nō hēbāt fidē vniꝰ veri dei. ſꝫ erant idolatre peſſimi colētes idolū belis ⁊ ēt draconē. Dañ. 14. o Et ī regna. q2 ſub rege babylonis ml̄ta regna erāt ſubiecta. p Que nomē ⁊c̄. q2 nō habebāt eiꝰ fidē. ꝓꝑ qd̄ dic̄ apl̄s Ro. 10. Quō īuocabūt eū ī quē n̄ crediderūt. q Q2 co. ⁊c̄. i. ppl̄ꝫ d̄ſcēdētē d̄ iacob: quē dn̄r comediſſe eo ꝙ bona eiꝰ diripuerūt ⁊ ppl̄m ī magna ꝑte occiderūt ⁊ captiuauerūt ſicut tyrānꝰ dr̄ comedere ſubditos ſuos. r Et locū eiꝰ ⁊c̄. q2 citates iudee depopulauerūt ⁊ deſtruxerūt. s Ne memineris. Hic ꝯn̄r implorat dei mīam erga ciues. d. Ne me. ini. no. anti. i. ab ātiquo a p̄rībꝰ noſtris īceptaꝝ. vt pꝫ ī ꝓceſſu libri Judicū. t Cito āticipēt ⁊c̄. cuius āticipatōis cām ſubdit. v Quia pauperes facti ⁊c̄. i. ſpoliati ⁊ afflicti. ⁊ iō āticipēt nos mīe tue: ne ex nimia triſticia abſorbeamur ꝑ īpatientiā ſeu deſperationē. ⁊ loqt̄ aſaph ī ꝑſona ppl̄i īfirmi: cuiꝰ captiuitatē futurā ꝓuidebat. x Adiuua nos deus ⁊c̄. i. q ſaluaſti nos de

egypto ⁊ ī aliȷs periculis ꝑteritis.⁊ ī hoc allegat̃ diua magnificētia.qꝛ modus eſt magnifici libenter audire bona q̄ ꝯtulit.vt hr̃.4.ethicoꝝ.
a Et ꝓpter glo.no.tui ⁊c̃.q.d.qꝛ tu noīaris deꝰ noſter ⁊ nos ppl's tuꝰ:⁊ iō nr̃a liberatio ꝑtinet ad gl'iaꝫ noīs tui. b Et ꝓpitiꝰ eſto pec.no. ꝓpter no.tu.i.ꝓpter tuā bonitatē nō ꝑꝑ nr̃aꝫ iuſticiā. c Ne forte dicāt ⁊c̃.i.iter gētiles. d Ubi ē deꝰ coꝝ.q.d.nulliꝰ momēti ⁊ v̄tutis ē:ex quo nō ſaluauit ppl'ꝫ ſuū.Sic.n.loq̄bant̃ babylonȷȷ ⁊ aliȷ gētiles de deo iudeoꝝ. e Ut ino.in na.corā ocu.no.vltio ſan.ſer.tuoꝝ q effu.ē.Hic terminat̃ verſus ī hebreo ⁊ ī trāſlatōe Hiero. ⁊ ē ſenſus. Ultio ſan.ſer.tuo.⁊c̃. q effuſus ē.a babyloniȷs.Innoteſcat in natōibꝰ.ita ꝙ oēs natōes ſciāt. Corā oculis noſtris.ita.ſ.ꝙ nos etiaꝫ videamꝰ ad laudem tue iuſticie:ſicut fcm̄ fuit de aman ⁊ filiȷs eiꝰ q totam gentē iudeoꝝ machinabat̃ exterminare ⁊ vidētibus iudeis fuit ſuſpenſus cum filiȷs ſuis ī patibulo.heſter.7. f Introeat in con.tuo ge. cō.vt a vīculis ⁊ carceribus abſoluant̃. g Scdm̄ ma.bra.tui.i.fortitudinis tue q̄ ꝑ brachiū deſignat̃. h Poſſide filios ⁊c̃.i.morti ꝓpinq̊ꝝ ex nimia afflictōe.vñ trāſlatio hiero.hꝫ.Filios iteritꝰ. Filiȷ āt īteritꝰ dicūt̃ illi q ſūt diſpoſiti ad īteritū:ſic̃ filiȷ mortis q ſūt digni morte.ſcꝫ modū loq̄ndi ſcripture. i Et redde ⁊c̃.ſ.philiſteis ⁊ aliȷs natōibꝰ ī circuitu iudee poſitis. k Septuplū ⁊c̃.i.vīdictā ꝑfectā q̄ ſeptenario deſignat̃.cuiꝰ cā ſubdit̃. l Improperiū ipoꝝ ⁊c̃.captiuitatē.n.iudeoꝝ attribuebāt īpotētie diuine:⁊ ſic iuſtū erat ꝙ tal' blaſphemia puniret̃. m Nos āt.h vltio pōit̃ grāꝝ actio ꝓ depcatōis exauditiōe quā vidit aſaph futurā:⁊ iūgit ſe cū ppl'o tpe libatōis future eo ꝙ erat de eadē lege.d. Nos āt ppl's tuꝰ.cui ī mōte ſynai legē dediſti.

ꝓpter gloriam noīs tui dñe libera nos. Et ꝓpitius eſto pctīs nr̃is ꝓpter nomē tuū:ne forte dicant in gentibꝰ vbi eſt deus eoꝝ. Ut inoteſcat in natiōibꝰ corā oculis nr̃is:vltio ſanguinis ſeruoꝝ tuoꝝ q effuſus eſt. Introeat in ꝯſpectu tuo:gemitus ꝯpeditoꝝ. Scdꝫ magnitudinē brachiȷ tui:

n Et oues paſcue tue.qꝛ māna celeſti nos pauiſti. o Cōfitebimur tibi ī ſeculū.cōfeſſione laudis ꝓ liberatōe nr̃a:⁊ nō ſolū ſemel ſꝫ futuris tꝑibus.iō ſubdit̃. p In gnātōeꝫ ⁊ generationē.i.ī gnātionibꝰ ſibi ſuccedētibꝰ. q Annūciabimꝰ laudē tuā.qđ videmꝰ impletum eo ꝙ p̄s.iſte recolit̃.vt ſit orō eccl'ie ī gnātōibus ſibi ſuccedētibus ad magnificatōem laudis diue. Moral'r pōt exponi p̄s.iſte:vt ſit oratio eccl'ie ꝯ īfideles eccl'ias ⁊ ſcā loca ꝓphanātes occidētes pplm xp̄ianuꝫ ⁊ eiꝰ terrā deſtruētes:ꝑꝑ qđ eccl'ia ī ꝑncipio hꝰ p̄s.hāc deuaſtatōeꝫ lamētat̃.⁊ 2ꝰ deuote ⁊ humil'r ꝓ reſtauratōe depcat̃:ibi.Effūde ⁊c̃.iplorādo dei iuſticiā ꝯ īfideles:⁊ eius mīam erga fideles.⁊ vltimo regratiatur in ſpe exauditionis.ibi. Nos autem.

¶ In p̄s.78.Deꝰ venerunt gētes.vbi dr̃ in poſtil.De mā vero eius.

Materia hꝰ p̄s.ñ pōt applicari ad deſtructōeꝫ. ADDITIO
m ciuitat' ⁊ tēpli ꝑ nabucho.vt poſtil.vult.primo qꝛ nullo mō ꝯſonat hic ꝙ dicit̃.Poſuerunt morticina ſeruoꝝ tuoꝝ ⁊c̃.⁊ carnes ſcōꝝ tuoꝝ.Cōſtat.n.ꝙ tota fere multitudo iudeoꝝ q fuerunt captiuati vl' occiſi ī tꝑe nabucho.nec erāt ſ̄ui dī nec ſci:ſꝫ potiꝰ idolatre ſeu apoſtate a fide dī:vt ī mlt' loc' hr̃ a ꝓphis.vñ ⁊ ezech.q ī medio illiꝰ captiuitat' babylōice ꝓphauit:dic̃ ī ꝑſona dei.Fili hoīs mitto te ad filios iſrl' ad gētes apoſtatrices ⁊c̃.ezech.2. Licꝫ.n.iter eos fuiſſēt aliq pauciſſimi iuſti.ſ.hieremias daniel ezechiel eſdras ⁊ hꝫ:illi tñ nō fuerūt occiſi:nec eoꝝ ſāguis effuſus ⁊c̃.nec ab eis noīanda ē tota illa ml'titudo ſ̄uos dī ⁊ ſcōs:quinīo ſacra ſcriptura vl'r loq̄ndo eos noīat apoſtatas:vt pꝫ ī p̄dicta auc̄te ezech.⁊ Iſa.ſimpl'r eos noīat gētē peccatricē.d. Ue gēti peccatrici ⁊c̃.Iſa.p̄.ca.⁊ ſic ī mlt' aliȷs locis diuerſimode appellabāt̃ a ꝓphis trāſgreſſores diuoꝝ ꝑceptoꝝ.nō āt ſ̄ui dī nec ſci. Itē nō ꝯſonat huic expōni qđ dr̃.Polluerūt tēplū ſcm̄ tuū:qꝛ chaldei cōbuſſerūt ipꝫ ⁊ penitꝰ deſtruxerūt:qđ ē alteriꝰ rōnis a pollutōe.Iteꝫ nō ꝯſonat huic expōni qđ dr̃. Ne memineri' iniqtatū nr̃aꝝ āti q̄ꝝ.ipſi.n.de pn̄ti hēbāt q̄ꝫpl'imas iniqtates:ꝓ qbꝰ potiꝰ debebāt depcari deū q̄ꝫ ꝓ iniqtatibꝰ ātiqs ſeu āti q̊ꝝ.vñ meliꝰ ⁊ ꝓpriꝰ expōit̃ ꝑ doctores nr̃os iſte p̄s.ſ.de ꝑſecutōe iudeoꝝ tꝑe ātiochi:ī q̊ tꝑe maiores eoꝝ.ſ.ſacerdotes ⁊ eoꝝ ſeq̄ces a qbꝰ ml'titudo dꝫ denoīari fuerūt veri ſ̄ui dei:⁊ ml'ti eoꝝ ſacro martyrio coronati:eo ꝙ ꝑꝑ honorē dī ⁊ ne idola colerēt diſponebāt ſe morti:vt pꝫ ī libris mach.Antiochꝰ ēt ñ ꝯbuſſit nec deſtruxit tēplū ſꝫ potiꝰ polluit idolo abhoīabili ibidē cōſtituto.ſil'r ⁊ iſti ꝓpe dicebāt. Ne memineris iniqtatū nr̃aꝝ āti q̄ꝝ:cū eēnt recte viuentes:⁊ iō recte credebat̃ ꝙ ille tribl'atōes eis aduenīſſēt ex pctis āti q̊ꝝ.vñ hebraica l'ra ī h loco hꝫ. Ne memineris iniqtates āti q̊ꝝ. Qđ āt obiȷcit̃ a poſtil.ex h ꝙ dr̃.Poſuerūt irl'ꝫ ī pomoꝝ cuſtodiā.nō valet ꝯ p̄dicta:itelligit̃.n.ſcꝫ q̊ſdā ꝙ fecerēt irl'ꝫ vilē ⁊ abiectā ſic̃ cuſtodiā pomoꝝ q̄ pomis collect' ī modicū reputat̃:licꝫ nō ſit ꝯſtructa.Scōꝫ v̄o q̊rūdā hebreoꝝ expōnē quā ī h loco credo eē veram.dictio q̄ hic ponit̃ vbi tranſlatio nr̃a hꝫ.In pomoꝝ cuſtodiam.ꝓprie ſignificat loca infima ſeu ſubterranea.vñ dn̄t ꝙ greci ī ꝑſecutōe ātiochi fodebāt irl'm ī ml't' loc' ad q̄rēdos theſauros:ꝓut ſepe faciūt ꝯbellatores ſcītātū famoſaꝝ:⁊ ſic itelligūt illđ.Poſuerūt irl'ꝫ ī foueas ſeu foſſas īfimas ſeu ſubterraneas rōe p̄dicta ⁊c̃. REPLICA.

i In p̄s.Deꝰ venerūt gētes ⁊c̃.poſtil.dic̃ mām eiꝰ eē deſtructōeꝫ ciuitatis ⁊ tēpli ꝑ nabuchodonoſor:⁊ bñ applicat.ſꝫ burgeñ.dic̃ illa applicatiōeꝫ nō valere primo ex eo qꝛ oēs in illa captiuitate erant apoſtate ⁊ idolatre:ideo de eis non poteſt expōi.Poſuerūt morticina ſ̄uoꝝ tuoꝝ ⁊c̃.⁊ carnes ſcōrūꝫ ⁊c̃. Ad illud dico iudicio meliori ſaluo ꝙ ipia ē ſn̄ia burgeñ.ī hac ꝑte qđ ſic pꝫ:qꝛ captiuitatē ⁊ miſerias h deſcriptas ꝯ̄ cōmīabat̃ ppl'o ī diuino cl'tu bñ r̃fōmato ꝑ ioſiā optimū regē cꝰ cōmīatōis cā aſſignat̃ prauitas manaſſe r̄gl':vt pꝫ ꝑ l'raꝫ planā.4.reg.23.⁊.24.⁊ qꝛ pꝰ ioſiā ñ fuit rex ita prauꝰ ⁊ potēs q pplm ꝯuerſū ꝑ ioſiā ita gnāl'r auerteret a dō vt ipſe ſētit burgeñ. Nā ioachī poſt ioſiā regnauit tribꝰ mēſibꝰ:⁊ victꝰ a pharaone rege egypti ductꝰ ē ī reblata:vt pꝫ.4. reg.24. poſt quē regnauit eliachiꝫ alias dictꝰ ioachī.hꝰ tꝑibꝰ iſte miſie īceperūt ꝑ regē babylōis latrunculos chaldeoꝝ ⁊ ſyrie moab ⁊ amō ⁊ totū ꝑꝑ manaſſe pctm̄:vt dr̃ eo.ca. Nec burgē.ipiā ſn̄iaꝫ ſuā ꝓbat ꝑ ezechielē:qꝛ ille fuit miſſus ad reſiduū ppl'i iā captiuati ad eiꝰ potētes q erāt deſꝑati ex vehemētia tribl'atōis:⁊ rōe illiꝰ deſꝑatōis domꝰ exaſꝑans dicebāt̃:qbꝰ nō obſtātibꝰ ſanguis ml'tꝰ ſcōꝝ īnocētiū ī circuitu irl'm fuit effuſus añ ꝯſūmatā captiuitatē iux̄ mētē hꝰ p̄s. Nū ſine īpietate dr̃e poſſumꝰ oēs ſacerdotes leuitas ⁊ īnocētes apoſtataſſe ⁊ nō ml'tos ī ppl'o bonos remāſiſſe:de q̊ꝝ occiſione h dr̃. Cū ⁊ ipſe burg.leuitas ī pleriſqꝫ locis ſic laudat:ꝙ nec ī adoratōe vitl'i nec morte xp̄i ꝯſēſerūt:nec vnq̄ꝫ idolatriā cōmiſerūt:vt ꝓbat ī fra.i.2.additōe ioh. Nō erāt igit̃ oēs ipiȷ ⁊ apoſtate tꝑe captiuitat' babylōice ꝓut vult burgē.ꝯdicēdo ſibiipi:modi āt loq̄ndi ꝓphaꝝ ꝑ bur.allegati ꝯ ꝑuerſis exponāt̃. Qđ āt ſcđo obiȷcit bur.ꝙ deſtructio tēpli nō dr̃ pollutio vocalis ē diffic'ltas. Qđ tertio obiȷcit ꝯ orōne ſic tribl'atoꝝ. Ne memineri' iniqtatū nr̃aꝝ āti q̄ꝝ ⁊c̃.ꝓut bur.allegat ē ad ꝓpoſitā poſtil.qꝛ nō ꝑꝑ pctā ſua ſꝫ p̄deceſſoꝝ ſuoꝝ achaz ⁊ potiſſime manaſſe paſſi ſūt:vt hꝫ l'ra plana ſupra allegata. Ad ſcđm ēt qđ bur. fac̃ ꝓ v̄itate expōnis facil'r pōt deduci ꝓ expōne poſtil. Cū.n.dic̃ ꝙ tꝑibꝰ ātiochi a bōis ſacerdotibꝰ ⁊ eoꝝ ſeq̄cibꝰ ꝺ̄bebat denoīari tota ml'titudo ſic ēt ī mā poſtil.qñ erāt pl'es ꝓphe ſacerdotes ⁊ iuſti:ꝓut dcm̄ ē q̄ꝫ tꝑe ātiochiane cladis.

poſſide filios mortificatorum. Et redde vicinis noſtris ſeptuplum in ſinu eorum:improperiū ipſoꝝ quod exprobrauerunt tibi dñe. Nos auteꝫ populus tuus ⁊ oues paſcue tue:cōfitebimur tibi in ſeculum. In generationem:⁊ generationem annunciabimus laudem tuam.

p̄s. LXXIX.

q Ui regis iſrl' itēde. Huic p̄s p̄mittit̃ tal' titulꝰ ī hebreo. Ad victoriā ſuꝑ ſoſanym teſtimoniū aſaph p̄s. Circa qđ ſciēdū ꝙ ſoſanym ſcꝫ hebreos modernos ſignificat roſas pl'ali ſcꝫ v̄o Hiero.ſignificat lilia.⁊ dic̃ meliꝰ vt credo ſcꝫ qđ dixi pleniꝰ.ſ.ī titulo p̄s.44.tñ ꝑ hoc mutat̃ ſn̄ia.qꝛ idē hic itelligitur ꝑ roſas ⁊ lilia.eodē mō q̄ dcm̄ fuit p̄s.44.Dic̃ igit̃ Ra.Sa. ꝙ ꝑ lilia itelligunt̃ filiȷ iſrl' ad h iducēs illđ Cāti.2.Sic liliū iter ſpinas:ſic amica mea iter filias.qđ expōit ꝯ ſynagoga ſeu ꝯ ppl'o iſrl'.lilia igr̃ iſta pꝰ tp̄s aſaph fuerūt ī tribꝰ notabilibꝰ ꝑſecutiōibꝰ deſignat' ꝑ ſpinas.ſ.ꝑ babylonios.⁊ ꝑ ātiochū illuſtrē:⁊ ꝑ romanos.ī q̄ ſūt mō:a p̄ma āt ꝑſecutōe fuerūt liberati ꝑ cyrū q dedit eis libertatē redeūdi ad terrā ſuā.dō h illi īſpirāte.i.Eſdre.i.a ſecūda ꝑ machabeos:⁊ a tertia expectāt iudei liberari ꝑ meſſiā futurꝝ.⁊ ꝑꝑ h ī p̄s.ter dr̃ ꝯuerte nos.ſ.ꝯ luctu ad ꝯſolatōeꝫ:ꝓut ipſe ra.ſa.dic̃.ſ.q̄rto v̄ſu ⁊ octauo ⁊ vltīo.Et ad hūc ſēſū adaptat l'raꝫ huiꝰ p̄s.ꝓut pōt.Sꝫ hec expō ē erronea q̄ꝫtū ad h ꝙ dic̃ xp̄ꝫ venturꝝ:qꝛ loqt̃ ꝯ p̄mo eiꝰ aduētu q iā trāſiuit in ꝑteritū.ꝓut diffuſe ꝺ̄claraui ī q̄dā q̄ſtione de q̊libꝫ ꝑ ſcripturas ve.teſta.Itē ī aliqbꝰ valde extorte expōit l'raꝫ q̄ hr̃ ifra.Fiat manꝰ tua ſuꝑ viꝝ dextere tue ⁊ ſuꝑ filiū hoīs quē ꝯfirmaſti tibi.quā expōit de eſau ꝑ quē itelligit ipiū romanū vl' potiꝰ pplꝫ catholicū romane eccl'ie ſubꝫ.d.ſic.Fiat manꝰ tua.i.vīdicta tua ſuꝑ viꝝ ꝺ̄xtere tue.i.ſuꝑ eſau q ē vir ſtās.ſ.vt ſignū ad ſagittā:vt faciat vīdictaꝫ dextera tua ꝯ ipō.pꝫ ꝙ iſta expō ē extorta:qꝛ vir dextere dei ⁊ ꝯfirmatꝰ ſibi nō accipit̃ ī ſcriptura niſi ī bono.Caſſiodorꝰ āt ⁊ aliq aliȷ doctores catholici exponūt hunc pſalmuꝫ ad l'ram de xp̄o.⁊ bene vt credo:tum qꝛ l'ra valde ꝯſonat.vt videbit̃ exponendo:tum qꝛ hoc dictum conſonat dictis hebreoꝝ antiquoꝝ.Dicit enim Ra. Moyſes exponens illud Geñ.40.Uidebā corā me vitē ⁊c̃.vna

expoſitio eſt. Hic ẽ iſrl' de egypto trãſplãtat⁹ ĩ terrã ꝓmiſſionis. Alia expõ ẽ: Hic ẽ meſſias: ſic̃ ſcriptũ ẽ ps.79. Et pfice eã quã plã tauit dextera tua. ⁊ ẽ plãtatio a ſupiori ad iferi⁹. Et h̃ dcm̃ Ra. moyſi valde ↄſonat pſone xp̃i ĩ q̃ ẽ duplex nã. ſ. dĩna nã ⁊ hũana dĩna a ſupi⁹. humana ab iferi⁹. ⁊ pȝ ꝙ ĩpe allegat hãc ſcripturã d̃ meſſia dictã p quẽ ĩtelligit xp̃ȝ. Igit̃ ſ̃ȝ hũc ĩtellectũ ſẽſus p̃dci tituli cũ dr̃. Ad victoriã ſup lilia teſtimoniũ aſaph. ps talis ẽ: ps iſte ẽ teſtimoniũ aſaph ſup lilia vl' p lilys vt hȝ ti. Hiero. i. ſuper xp̃ȝ ⁊ eccl'iaȝ ſuã vl' corp⁹ myſticũ q̃ per lilia deſignãtur. vt pleni⁹ fuit dcm̃. s. ps 44. Qđ ãt in ti. pre mittit̃: ad victoriã: ſignificat conatũ le uitarꝫ ĩ cãtãdo hũc ps ſic̃ freq̃nter. s. di ctũ ẽ. a Qui reg' iſrl' ⁊c̃. Ad intellcm̃ h⁹ ps ſciẽdũ ꝙ vna ẽ eccl'ia ve. ⁊ no. te ſtamẽti. q̃ freq̃nter ĩ ve. ⁊ no. teſtõ dr̃ vi nea dei. vñ dic̃ Gre go. homel'. 7. ſuper euãgeliũ. Quis v̓o p̃riſfamilias ſilitu dinẽ recti⁹ tȝ q̃ȝ ↄdi torn̄r q regit q̃s cõ didit: ⁊ electos ſuos in hoc mundo poſſi det quaſi ſubiectos dominus in domo qui habet vineam ſuam. ſcilicet eccleſiam. q̃ ab abel iuſto vſqȝ ad vltimum electum qui in fine mundi naſci tur⁹ ẽ. q̃t ſcõs ꝓtulit q̃ſi tot palmites miſit. Aſaph igit̃ ꝓceſſũ h⁹ vinee ĩ ſpũ p̃uidẽs ſcõ ſcripſit hũc ps. In q̃ p̃ deſcribit ſtatũ hui⁹ vinee añ xp̃i aduẽtũ: ⁊ ſcđo poſt ei⁹ aduẽtũ. ibi: De⁹ v̓tutũ ↄuerte. Prima in duas. qꝛ p̃ p̃mittit oro pſalmiſte. 2°. ꝓceſſus hui⁹ vinee ibi. Uineã de egypto. Prima adhuc ĩ duas. qꝛ p̃ ponit̃ aſaph oro ſcđo orãdi rõ. ibi: Excita. Circa primũ dic̃. Qui regis iſrl' itende. oroni mee. b Qui deducis ⁊c̃. aliq exponũt h̃ dicẽtes ꝙ fily iſrl' de egypto exeũtes ꝓpter inũdationẽ nili ñ poterãt iuenire ſe pulchꝝ ioſeph: cui⁹ oſſa tenebant̃ ſecũ aſportare ſic̃ fuit eis ĩpoſi tũ. Geñ. 50. ca. ⁊ q̃dã ouis ductu angelico natauit vſqȝ ad locũ ſe pulchꝛi ioſeph ad oñdendũ locũ vbi debebãt oſſa ei⁹ accipe: ⁊ ꝓ pter h̃ fuit vocata ouis ioſeph mõſtrãs oſſa: q̃ accipiens moyſes ſecũ portauit. vt hr̃ Exo. 13. ⁊ ſ̃m h̃ ẽ ſenſus hui⁹ l'r̃e. Qui deducis. ſ. pplm̃ iſrl' p angelũ p̃cedẽtẽ caſtra eoꝝ. vt hr̃ Exo. 14. c Ue lut ouẽ ioſeph. q̃ ſilr̃ ducta fuit ad ſepulchꝝ p angeluȝ mõ p̃dcõ. Sȝ qꝛ h̃ dictũ de oue ioſeph ĩprobaui Exo. 13. al'r exponenda eſt hec l'r̃a ſic: Qui deducis ioſeph. i. pplm̃ iſrl' denoĩatũ a ioſeph eo ꝙ ipſũ ſaluauit tp̃e famis in egypto. Uelut ouẽ. i. diligẽter cuſto diẽs eũ ſicut paſtor gregẽ ſuũ. d Qui ſedes ⁊c̃. qꝛ ꝓpitiatoriũ qđ dicebat̃ ſedes dei erat ſup cherubĩ. ſicut pleni⁹ fuit expoſituȝ Exo. 25. e Manifeſtare corã ⁊c̃. Iſte tres trib⁹ figebant tẽ toria ad occidẽtalẽ plagã tabernaculi. vt hr̃ Nume. 2. In occidẽ tali v̓o p̃te tabernaculi erat ſcm̃ ſcõꝝ vbi erat ꝓpiciatoriũ ĩ quo dabant̃ diuina r̃ñſa: ⁊ ꝓpter h̃ hic̃: Manifeſtare corã ephrai ⁊c̃. dãdo nobis ꝓpitia r̃ñſa. f Excita. Hic ↄñr ponit̃ dicte oro nis rõ. qꝛ aſaph p̃uidebat pplm̃ dñi multipliciter affligẽdũ a di uerſis ppl'is: ⁊ iõ pro ei⁹ liberatõe p̃cabat̃. d. Excita potẽtiã tuaȝ. cui nullus põt reſiſtere. g Et veni. p effectũ tue potẽtie.
h Ut ſaluos ⁊c̃. ab affligẽtib⁹ nos. ⁊ ↄnumerat ſe aſaph ppl'o fu turis tp̃ib⁹ affligẽdo rõe p̃dicta ps p̃cedenti. i De⁹ v̓tutũ. i. angeloꝝ. k Conuerte nos. a culpa ad gr̃aȝ ⁊ a luctu ad leticiã
l Et oñde fa. tu. loquit̃ de deo ad modũ hoĩs q q̃ȝdiu tenet iraȝ ↄ aliquẽ auertit ab eo faciẽ: ſȝ qñ placat⁹ eſt oñdit ſibi faciẽ hila rẽ: ⁊ ĩ h̃ petit aſaph dĩnã placationẽ. m Et ſalui erim⁹. qꝛ ſi ne tua gr̃a nõ põt nobis eſſe ſalus. n Dñe de⁹ vir. q̊uſqȝ ira ſce. i. q̃ȝdiu. o Sup oronẽ ſui tui. i. ſup illud de q̊ te rogo. ſ. d̃ liberatõe ppl'i. q. d. iſta dilatio ẽ ſignũ ire tue in ppl'o. p Ciba bis nos. reſumat̃ li quouſqȝ. vt ſit ſẽſus: q̃ȝdiu: Cibabis nos pane lachꝛymaꝝ. i. ꝑmittes nos ĩ captiuitate ⁊ afflictõe: qꝛ hoĩes ĩ tali ſtatu viuũt in lachꝛymis ⁊ luctu. q In mẽſura. i. ſ̃m mẽſurã p̃ctõꝝ n̄roꝝ. q. d. nos meruim⁹ hãc afflictionẽ pp p̃ctã n̄r̃a: ſȝ tu nos libã ex tua gr̃a. r Poſuiſti nos ⁊c̃. qꝛ ſamaritani q̊s rex aſſyrioꝝ fecit hitare ĩ ciuitatib⁹ iſrl'. vt hr̃. 4. Reg. 17. odiebant iudeos ⁊ ecõuerſo. ⁊ iõ ĩpediebãt q̃ȝtũ poterãt reditũ iudeoꝝ ĩ terraȝ ſuã: ⁊ poſtq̃ȝ redierãt de licẽtia cyri fuerũt eis multũ moleſti. vt pȝ p̃ Eſdre ⁊ Neemie q̃ſi p totũ. s Et ini. ⁊c̃. ſic̃ dr̃ Neemie. 4. Factũ ẽ ãt cũ audiſſȝ ſanaballath ꝙ edificarem⁹ muꝝ: irat⁹ ẽ valde. ⁊ mot⁹ nimis ſubſãnauit iudeos ⁊c̃. t De⁹ v̓tutũ ⁊c̃. exponat̃ ſic̃ pri⁹: qꝛ repetio ẽ eiuſdẽ. ſic̃ freq̃nter fit ĩ oronib⁹. v Uineã. h̃ ↄñr deſcribit̃ ꝓceſſus eccl'ie añ xp̃i aduẽtũ: q̃ ꝓprio noĩe dr̃ ſynagoga: ⁊ p̊ deſcribit̃ ꝓceſſus ĩ pſ̃pitate: 2° ĩ aduerſitate. ibi: Ut qd deſtruxiſti. Circa p̊⁹ dic̃: Uineã. i. ppl'ȝ iſrl' dei elito rẽ Iſa. 5. Uinea dñi exer cituũ dom⁹ iſrl' ẽ. x De egypto ⁊c̃. educẽdo pplm̃ illũ mirabil'r de egypto q̃ erat terra idolatrie d̃dita ſic̃ agricola trãſplantat vi neã de terra mala ĩ bonã y Eieciſti gẽtes. de terra ꝓmiſſiõis. vt hr̃ ĩ li. Ioſue cui⁹ victorie ↄ reges cha naã fuerũt mag' v̓tute di uina q̃ȝ humana. z Et plãtaſti eã. dãdo ppl'o iſrl' ĩ terrã ꝓmiſſiõis gẽtẽ ſ̃m qđ dr̃ Ioſue. ii. Cepit ḡ io ſue oẽȝ terrã ſic̃ locut⁹ eſt dñs ad moyſẽ: ⁊ tradidit eã ĩ poſſeſſonẽ filys iſrael ſ̃ȝ p̃tes ⁊ trib⁹ ſuas: genit qȝ terra a p̃lys. a Dux itineris ⁊c̃. ĩ colũna nubis p diẽ ⁊ ĩ colũna ignis per noctẽ vt dux eſſes itineꝝ vtroqȝ tp̃e. Exo. 13. b Et plãtaſti ⁊c̃. i. ſcõs p̃res: vt ioſue ⁊ ↄſil'es q cultu ⁊ fide dei erãt radicati. c Et iple. ⁊c̃. p multiplicationẽ ꝓlis
d Operuit mõtes ⁊c̃. per adeptionẽ honoꝝ ⁊ dignitatꝝ: qđ maxime fuit tp̃e dauid ⁊ ſalomonis ⁊ alioꝝ regũ bonoꝝ. e Extẽdit palmi. ⁊c̃. ſ. mediterraneũ. f Et vſqȝ ad flumẽ. ſ. euphratẽ. g Propagi nes ei⁹. ⁊ ĩ h̃ denotat̃ dilatio poſſeſſiõis: qꝛ tota terra ĩtermedia ſubie cta fuit reḡ iſrl' tp̃e ſalomonis. vt freq̃nter. s. dcm̃ ẽ. h Ut quid. Hic ↄñr deſcribit̃ ꝓceſſus ĩ aduerſitate. cũ dr̃. Ut qd deſtruxiſti ma ceriã ei⁹. i. ãgeloꝝ cuſtodiã eo ꝙ ppl's erat ↄuerſus ad idolatriã. vt pȝ 3. ⁊ 4. Reg. ĩ multꝭ locis. vel p maceriã ĩtelligit̃ clauſura hierl'm quã deſtruxerũt chaldei. i Et vinde. ⁊c̃. qꝛ reges ſyrie ⁊ multi aly añ deſtructionẽ ciuitatꝭ p nabuchodonoſor ⁊ p⁹ fuerũt eis moleſti bona eoꝝ rapiẽtes ⁊ ppl'ȝ occidẽtes. vt pȝ. 3. ⁊ 4. Re. ⁊ ĩ li°. eſdre ⁊ Neemie ⁊. i. ⁊. 2. Mach. k Extermiauit ⁊c̃. i. nabuchodonoſor q ſic noĩat̃: eo ꝙ diu hitauit iter feras. Dañ. 4. l Et ſingula. ⁊c̃. Iſte fuit an tioch⁹ rex q fuit valde ſingularis ĩ ſupbia q̃ſi hr̃et terrã ad nauigãdũ ⁊ mare ad ãbulãdũ ꝓpter mẽtis elationẽ. 2. mach. 5. fuit ẽt valde fer⁹ p tormẽta ĩhumana ⁊ exq̃ſita ĩducẽs ppl'ȝ iſrl' ad trãſgreſſionẽ legis. 2. mach. 7. In heb. hr̃. Et cõmotio agri depaſta ẽ eã. p cõmotionẽ ĩtel ligũt̃ oẽs beſtie. q̃ coĩter mouẽt̃ p agꝝ ad depaſcẽdũ ipȝ. pp qđ hiero. trãſtulit: Et oẽs beſtie agri depaſte ſũt eã p qđ põt ĩtelligi multitudo diuerſaꝝ gẽtiũ q̃ erãt ĩ exercitu antiochi ⁊ alioꝝ regũ iudeã deuaſtã tiũ. m De⁹ v̓tutũ. h̃ ↄñr deſcribit̃ ſtat⁹ eccl'ie pfect⁹ p⁹ aduentũ xp̃i: quã pfectionẽ petit aſaph deuote. d. De⁹ v̓tutũ ↄuerte. p ↄdeſcẽſionẽ bonitatis tue. n Reſpice ⁊c̃. oculo tue clementie. o Et viſi ta. ĩ ꝓpria pſona. p Uineã iſtã. qđ fcm̃ ẽ ĩ ſua bñdicta ĩcarnatiõe ĩ q̃ viſitauit nos oriẽs ex alto Luc̃. i. q Et pfice eã ⁊c̃. ſtat⁹. n. ve. te. fuit ĩpfect⁹ ſ̃ȝ qđ hr̃ ad Heb. 7. Nihil ad pfectũ adduxit lex. ſȝ hec p fectio reſ̃uabat̃ xp̃o. pp qđ dic̃ Math. 5. Nõ veni ſoluere legẽ ſȝ ad ĩplere. qꝛ moralia p̃cepta adĩpleuit. ↄſilia ſupaddẽdo: iudicialia vero adĩpleuit rigorẽ tẽperãdo. vt hoĩes cauerẽt a malis ⁊ ſtuderẽt bonis. mag' ducti amore boni: qđ ẽ ꝓpriũ pfectoꝝ. q̃ȝ timore mali pene: qđ ẽ ĩpfectoꝝ. vñ dic̃ poeta: Oderũt peccare mali formidine pene. Oderũt peccare boni v̓tutis amore. Cerimonialia v̓o q̃ tm̃ figuralia erãt adĩ pleuit ĩ ſua ĩcarnatõe ⁊ paſſiõe cui⁹ erãt figure. ⁊ ſacr̃a efficaciora iſti tuit q̃ ↄferũt gr̃aȝ ⁊ ĩtroducũt ad gl'iaȝ: qđ nõ poterãt facere ſacr̃a ve teris legis: pp qđ dñr egena ⁊ ĩfirma Gal. 4.
r Et ſuper filium hominis quem confirmaſti tibi. reſumatur li. Re ſpice. ſcilicet ſuper chꝛiſtum hominem qui in euãgelio vocatur filius hominis. i. virginis: quia hoc nomẽ homo eſt generis communis: aly autem ſunt fily hominum. ſcilicet viri ⁊ mulieris. s Quem confir ma. ⁊c̃. i. ĩmobil'r aſſũpſiſti: qꝛ qđ ſemel aſſũpſit nunq̃ȝ dimiſit. vt dicit damaſce. vñ ⁊ ĩ triduo mõtꝭ xp̃i aĩa ex̃ñs ĩ lymbo ⁊ cõp⁹ ĩ ſepl'chꝛo fue rũt ↄiũcta v̓bo. t Incẽſa igni ⁊c̃. p h̃ ĩtelligũt̃ ſacerdotes iudeoꝝ q in vltionẽ mortis xp̃i a romanis fuerunt obſeſſi ⁊ tandẽ ĩ incendio

Ad victoriã ſup lilia teſtimoniũ aſaph. ps̃. LXXIX.

Qui regis iſrael itende: q deducis velut ouem ioſeph. Qui ſedes ſuper cherubin manifeſtare: corã ephraiȝ beniamin ⁊ manaſſe. Excitã potentiã tuã ẽt veni ũt ſaluos facias nos. De⁹ ↄuerte nos: ⁊ oñde faciem tuã ⁊ ſalui erimus. Dñe de⁹ virtutũ: quouſqȝ iraſceꝛ ſup orõnẽ ſui tui. Cibabis nos pane lachꝛymaꝝ: ⁊ potũ dabis nobiſ ĩ lachꝛymis ĩ mẽſura. Poſuiſti nos ĩ cõtradictionẽ vicinis n̄ris: ẽt inimici n̄ri ſubſannauerũt nos. Deus virtutũ ↄuerte nos: ⁊ oñde faciẽ tuam ⁊ ſalui erim⁹. Uineam de egipto trãſtuliſti: eieciſti gẽtes ⁊ plãtãſti eã. Dux itineꝝ fuiſti ĩ cõſpectu ei⁹: ⁊ plãtãſti radices ei⁹ ⁊ ĩpleuit t̃rã. Operuit mõtes vmbꝛa ei⁹: ⁊ arbuſta ei⁹ cedros di. Extẽdit palmites ſuos vſqȝ ad mare. ẽt vſqȝ ad flumẽ ꝓpãgies ei⁹. Ut qd deſtruxiſti maceriã ei⁹: ⁊ vidẽmiãt eã oẽs q p̃tergrediũtur eã. Exterminãuit eam aper de ſilua: ⁊ ſingulãris ferus depaſtus eſt eã. Deũs virtutum cõuerte: reſpice de celo ⁊ vide ⁊ viſitã vineã iſtã. Et pficẽ eã quã plantauit dextera tua: ⁊ ſupẽr filium hominis quẽ cõfirmãſti tibi. Incenſã igni

tēpli aliq eoꝝ fuerūt mortui ⁊ aly fugerūt ad ſubterranea loca vbi fu erunt capti ⁊ īterfecti. iō ſubdit̄. a Ab icrepatione vultus tui pe ribūt. qꝛ ex rigore diuine iuſticie q̄ hic icrepatio dr̄ in vltionē mortis xpi perierūt. b Fiat man⁹ tua ſup viꝝ dextere tue. vir iſte ē xp̄s hō ad dexterā dei p̄ris aſſūptus. Marci vlt̄. Et dn̄s quidē ieſus poſt q̄ʒ locut⁹ eſt eis aſſūptus eſt in celū ⁊ ſedet a dextris dei. Sup viꝝ iſtū poſt ei⁹ aſcenſionē facta eſt ſpāl'r manus dn̄e virtutis declarādo eius glīā ⁊ deitatē per miracula facta ab apl'is alyſqꝫ diſcipulis ī noīe xp̄i.

c Et ſup filiū hoīs. ⁊ acci pit hic ⁊ pro idē: vt illud qō ſubdit̄: ſup filiuʒ hoīs ſit expoſitiuū illi⁹ qō p̄re mittit̄: ſuper viꝝ dextere tue. vt p̄ h̄ hō xp̄us itelli gat̄ de quo. s. dixerat: Sup filiū hoīs ⁊c̄.

d Et nō diſcedimus a te. per auerſionē a fide. vn̄ dicit apl's Roma. 8. Quis nos ſeparabit a charitate q̄ eſt i xp̄o ieſu: tribulatō. fames nuditas aut gladi⁹ ⁊c̄. q. d. nō. ſicut lr̄a ſeq̄ns oñdit. e Viui. nos. vita grē in p̄nti ⁊ glīe in futuro. f Et nomē tuū inuocabimus. tpal'r in p̄nti: ⁊ eternal'r in futuro. ſm̄ illud ps. 83. Beati qui hītant in domo tua dn̄e in ſecula ſeculoꝝ laudabunt te. g Dn̄e de⁹ vir. cō. nos ad te pfecte diligendū. h Et oñde ⁊c̄. per aptā viſionē.

i Et ſal. eri. qꝛ in clara viſione ⁊ pfecta fruitione ꝯſiſtit eterna ſalus.

⁊ ſuffoſſa: āb icrepatiōe vult⁹ tui peribunt. Fiāt man⁹ tua ſup virū dextere tue: ⁊ ſuper filium hoīs quē ꝯfirmaſti tibi. Et nōn diſce dim⁹ a te viuificabis nos ⁊ nōmē tuū inuocabim⁹. Dōmine de⁹ vir tutum conuerte nos: ⁊ ōſtende faciem tuam ⁊ ſalui erimus.

C In ps. 89. Qui regis iſrael. vbi dr̄ in poſtilla. Manifeſtare corām ephraim beniamin. ADDITIO.

q Uidā expoſitores hebreoꝝ aliter aſſignant cām noiatōis ha rū tribuū. s. ephraim beniamī ⁊ manaſſe dicētes q̄ qn̄ iacob bn̄dicebat filys ſuis. Gen̄. 49. in bn̄dictōe ioſeph dixit iſta v̄ba. Inde paſtor egreſſus eſt lapis iſrl'. Ex quib⁹ v̄bis dicūt q̄ ſumit̄ exordiuʒ h⁹ ps cū dicit. Qui regis iſrl'. qō in heb. ⁊ in h̄ loco p̄prie ſonat. Quis ē pa ſtor ſeu rector iſrl': ⁊ iō ſubiūgit ps. Qui deducis velut ouē ioſeph. s. fi liū illū: in cui⁹ bn̄dictione de⁹ fuit noīatus paſtor ſeu rector iſrael. Et qꝛ pſal'. noiauerat in h̄ loco ioſeph rōne p̄dicta. vlteri⁹ noiat duos fili os ioſeph. s. ephraim ⁊ manaſſe. noiauit etiā beniamin cū iſtis duob⁹ duplici de cā: p̄ma eo q̄ dixerat: Qui ſedes ſup cherubī manifeſtare. archa eni teſtamēti vbi erāt cherubin: p̄ fuit in ſorte ioſeph: qꝛ in ſylo: ſcdo in ſorte beniamin. s. in hierl'ʒ. ⁊ iō noiauit beniamī cū alys. Item qꝛ ioſeph ⁊ beniamin ambo erāt fily rachel: q̄ qdē fuit vxor iacob p̄ri ma in itētione: lʒ ſcda in executōe. vt pʒ Gen̄. 29. ⁊ iō ſimul noiat oēs tribus ab ea deſcendētes ⁊c̄.

C In codē ps. vbi dr̄ in poſtilla de⁹. ADDITIO.

S Ecūdū Aug. iſte v̄ſus. s. Deus virtutū ꝯuerte nos ſūmā toti us ꝯtinet religiōis: vn̄ trina repetitione cōmēdat̄. hec ille. Sʒ attēdēdū eſt q̄ trina repetitio hui⁹ v̄ſus nō ꝯa myſterio va care: p̄ quo dici pōt q̄ facies dei q̄ eſt xp̄s vt h̄r. i. Cor'l. 13. tripl'r nobis oñdit̄ ad ſalutē: p̄ in ſtatu vie per fidē: q̄ eſt oñſio enigmatica: ſcdo in p̄ria p aptā ⁊ clarā viſionē: q̄ dr̄ eſſe facie ad faciē. vn̄. i. Cor'l. 13. ca. Ui demus nunc p ſpeculū ⁊ in enigmate tunc aūt facie ad faciē. Tertio i ſtatu reſurrectionis glīoſe in quo nobis oñditur xp̄s nō ſolum quo ad mentē ſʒ etiā quo ad corpa cū oculi corporales glīoſi xp̄ʒ in glīa reſpi cient: de q̄ pōt itelligi illud Iſa. 52. ca. Oculo ad oculū videbūt cū cō uerterit dn̄s ſyon. In quib⁹ oñſionibus triplici mō ꝯuertit̄ ad deū: in p̄ per fidē iuſtificantē: in ſecundo p viſionē beatificantē. in tertio per glīam ꝯſumantē. vn̄ merito ter repetit pſal'. Deus de⁹ ꝯuerte nos: et oſtende faciē tuā ⁊ ſalui erimus.

C In codē ps. vbi dicitur in poſtilla. In hebreo habetur. Et commo tio agri depaſta eſt ea. ADDITIO.

i N hebreo nō h̄r in h̄ loco dictio ſignificās cōmotionē: ſʒ eſt ibi q̄dā dictio que ſm̄ q̄ſdā eſt nomē ſp̄ei cuiuſdā auis nobis ignote: ⁊ ſilis dictio ponit̄. s. i ps. 49. vbi trāſlatio nr̄a hʒ. Et pulchri tudo agri mecū eſt. que qdē auis dr̄ eſſe iter volatilia ſicut leuiathan iter piſces. C In codē ps. 79. vbi dr̄ in poſtilla. Cerimonialia que tn̄ figuralia erant. ADDITIO.

c Erimonialia vete. te. nō tn̄ erāt figuralia. hēbāt eni duplicē rōnē. s. lral'ē q̄ ad cultū dei pro illo tp̄e ordinabat̄: ⁊ figuralē q̄ ordinabat̄ ad figurandū xp̄m ⁊ eius myſteria. put largi⁹ h̄r p̄ma ſcde q. 102. arti. 2. arguēdo in oppoſitū. nihilomin⁹ tn̄ veniēte xp̄o ceſſabāt cerimonialia ⁊ oēs rōes eoꝝ vt h̄r in eadē pte. q. 103. arti. 3. in corp.q.

I N ps. 79. Qui regis iſrl' itēde ⁊c̄. Burgē. nōt poſtil. REPLI. qꝛ dixit. Cerimonialia tn̄ fore figuralia. volēs burgē. ſʒ itēti onē ſā. Tho. q̄ ēt ſint lr̄alia. Ad hec ꝯcordādū dico q̄ poſtil. loqt̄ ſʒ p̄ncipalē itētionē iſtituētis q̄lis nō ē lr̄alis. rō. n. legaliū ſpāl'r cerimonialiū duplex ē. op⁹ ⁊ exercitiū. s. op⁹ operans ⁊ op⁹ operatū: primū

reſpicit p̄ncipalē itentionē iſtituētis. qꝛ ad h̄ p̄ reſpicit. iō reſpe xit de⁹ ad abel ⁊ ꝯ̄ir ad munera ei⁹. Gen̄. 4. Ad ſcdm aūt. s. op⁹ opatū ſola occaſione de⁹ reſpexit. imo ſm ſc ⁊ p̄p̄iā rōnē lrales deſpexit. qꝛ h⁹ facta ſūt ei moleſta imo odita. vide ca. p. Iſa. hec eſt ſnīa. b. Aug. i. ⁊. 2. retractionū. ⁊ magri in p̄ncipio. 4. ⁊ coiter oīuʒ catho. doctoꝝ. vn̄ de ſolo ope operāte bn̄te reſpectū ad iſti tuētē dixit poſtil. ad occaſionale qō reſpicit lraʒ occidentē: ⁊ ad op⁹ opatū direxit burgē. ſuū reſpectū adhuc vt appet iudaiçās.

Pſalm⁹. LXXX.

C Uictori in torcularib⁹ aſaph. Exultate deo LXXX. adiutori nr̄o: iūbilate dō iacōb. Sumitē pſalmū ⁊ date tympanū: pſalteriū iocūdū cū cithara. Bucciate ī neomēia tuba ī iſigni die ſolēnitat. vr̄e. Qꝛ p̄ceptū ī iſrl'ē ⁊ iūdiciū dō iacob.

k Exultate dō ⁊c̄. Huic ps p̄mittit̄ tal' titl's i heb. Ad victo riam ſup baguittit aſaph. Ad cui⁹ itel lectū ſciēdū q̄ p̄ma ſyllaba hui⁹ dictōis baguittit ñ ē d ſub a vocabuli ſʒ ē articu lare accuſatiui ca ſus: ſic dr̄ i latino: o magr̄. l. i o nō ē de ſub a dictōis ſʒ ē artic'lare vocatiui caſus. guit tit aūt i hebreo hʒ duplicē ſignificationē. qꝛ ſignificat iſtrm̄ mu ſicū ſic noiatū eo q̄ reptū fuit in ciuitate geth. vt dic̄ Ra. ſa. ſi gnificat ēt torclar. ⁊ h̄ mō trāſtulit Hiero. q ponit talē ti. Uicto ri in torcularib⁹ aſaph. ita q̄ ſʒ cū ibi accipiat̄ ſingulare p pl'ali. s. torcular pro torcularib⁹ ſic freq̄nter fit in ſcriptura ⁊ econuerſo. pōt āt ꝯueniēter dici q̄ guittit h̄ accipit̄ i vtraqꝫ ſignificatōe. ad cui⁹ itellectū ſciēdū q̄ ps iſte ſpāl'r erat decātādus i feſto tubaꝝ vt magl' videbit̄. pſeq̄ndo: qō icipiebat p̄ma die ſeptēbris q̄ apō hebreos ē i nouilunio ppinquori eqnoctio autūnali: ſiue fit añ eq noctiū ſiue p⁹ ſiue in ipo eqnoctio. illo āt tp̄e coiter cōplete ſunt videmie i terra pmiſſiōis q̄ calida ē. ⁊ iō de vino tūc expſſo ō tor cularib⁹ fiebāt libamina ſacrificioꝝ itēplo. pp qō ps iſte ititulat̄ a torcularib⁹ ſeu torculari. Itē qꝛ leuite cātabāt ps nō ſolū voci b⁹ humanis ſʒ ēt muſicis iſtr̄is. vt freq̄nter dcm̄ ē. ⁊ cāt⁹ hui⁹ ps magis p̄prie cātabat̄ iſtro muſico. qō hebraice vocat̄ guittit. pp h̄ ēt iſte ps ititulat̄ baguittit put ē nomē iſtr̄i muſici. ⁊ ſic accipi tur i h̄ ti. i. ſignificatōe duplici. His p̄miſſis ſciēdū q̄ vna de cau ſis qb⁹ iſte ps cātabat̄ ī feſto tubaꝝ. erat p graꝝ actōe de fructi b⁹ anni collectl'. qꝛ collectio tūc erat cōpleta. vt dcm̄ ē. Et iō ps iſte diuidit̄ i duas ptes. qꝛ p̄ iducit̄ ppl's ad gratitudinē erga de um. ſcdo oñdit̄ ei⁹ igratitudo p oppoſitū. vt oppoſita iuxta ſe po ſita magl' elucēſcāt. ſcda ibi. In tribulatōe. p̄ma i duas: qꝛ p̄ ppl's ad dei laudē icitat̄: ſcdo ad h̄ rō adducit̄: ibi. Qꝛ p̄ceptuʒ. Circa primum dr̄. Exultate. deuotōne. l Deo adiutori noſtro. in oīb⁹ piculis ⁊ negocys. m Iubilate. ore vocis: ſʒ illud ps. 83. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuū. n Deo iacob Dicit̄ aūt de⁹ iacob: eo q̄ votū fecit ei de cultu ſpāli. Gen̄. 28. d. Si de⁹ fuerit mecū ⁊c̄. ſeq̄t̄: Erit mihi dn̄s i deū: ⁊ lapis iſte queʒ erexi in titulū vocabit̄ dom⁹ dei ⁊c̄. o Sumite pſalmuʒ. ad decātandū nō ſolū vocib⁹ ſʒ ēt iſtr̄is muſicalib⁹. iō ſubdit̄.

p Et date tympanū. Nō exp̄mit h̄ iſtrm̄ guittit q̄nis ſit magis p̄priū cātui hui⁹ ps q̄ alia. qꝛ p̄ncipalē mētionē fecerat de ipo in ti. ps. Scdm̄ eni hebreos tituli fuerūt appoſiti in p̄ncipys pſal moꝝ ab auctorib⁹ ipſoꝝ. q Buccinate in neomenia tuba. i. i nouilunio. ⁊ dr̄ a neos grece qō ē nouū latine. In oib⁹. n. nouilu nys faciebāt feſtū ppter bn̄ficiū diuine gubernatōis: eo q̄ in no uilunio coiter magis apparet trāſmutatio tp̄is. ſʒ in nouilunio mēſis ſeptimi cū h̄ ꝯcurrebat feſtū tubaꝝ. qō erat valde ſolēne apud iudeos. vt h̄r Leuit'l. 23. ⁊ Nume. 29. iō ſubdit̄. r In iſigni die ſolēnitatis vr̄e. i. feſti tubaꝝ. In hebreo h̄r. In termi no diei feſti vr̄i. ⁊ eſt eadē ſnīa. qꝛ termin⁹ dicti feſti q̄tū ad ei⁹ ichoatiōnē erat p̄ma dies mēſis ſeptimi. In trāſlatōe v̄o Hiero. ſic habet̄: In medio menſe die ſolēnitatis vr̄e. ⁊ ad ideʒ pōt re ferri. qꝛ p̄ma dies menſis ſeptimi eſt in medio anni. ſʒ q̄ incipit annus a principio marty. alio tn̄ modo icipit a principio ſeptem bris. put dcm̄ fuit plenius Gen̄. 7. ⁊ Exo. 12. Si autē referat̄ hoc ad mediū menſis ſeptimi. ſic dies ſolēnitatis refertur ad quītā decimam diē eiuſdē menſis. in qua icipiebat ſolēnitas taberna culoꝝ. Leuit'l. 23. Nume. 26. s Qꝛ preceptū. Hic ꝯ̄ter po nitur dicte iductionis ratio. cū dr̄. Quia preceptum in iſrael eſt q. d. bene debetis deum laudare in dicta ſolēnitate. qꝛ dn̄s prece pit hoc iſraeli in lege Leuit'l. 23. ⁊ Nume. 29. vt p̄ditū eſt.

t Et iudiciū deo iacob. i. faciet vindictā de precepti omiſſione. Ratio v̄o quare dn̄s precepit illam ſolēnitatē tubaꝝ. fuit ppter memoriam liberationis iſaac ab imolatione. vel potius propter

memoriā obedientie abrahe qui parat⁹ fuit filiū īmolare. ⁊ ipſius iſaac qui parat⁹ fuit ex eadē obediētia ad deū imolationē ſuſtinere. ſicut pleni⁹ fuit declaratū Gen. zz. Vñ ⁊ in feſto p̄dicto iudei clangebāt in cornib⁹ arietū in memoriā arietis oblati pro iſaac. a Teſtimoniū in ioſeph poſuit illud. Dicit Ra. ſa. ꝙ codē die poſt reuolutionē annoꝝ ioſeph educt⁹ fuit de carcere. ⁊ ſic illa dies fuit ſolēnis etiā pro ioſeph liberatione.

b Cū exiret de ter. egy. In hebreo habet̄. ſup terraꝫ egypti. qḋ ſm iſtā expoſitiōeꝫ fuit qñ ioſeph fcūs fuit ꝓpoſitus ſuper egyptū. ⁊ tunc iuit ad vidēdū terram egypti. ⁊ ad ꝓuidēdū de ꝯſeruatione frumēti. ſm ꝙ dicitur Gen. 41. Egreſſus ē itaqꝫ ad terrā egypti ⁊c̄.

c Linguam quam ñ nouerat audiuit. Dicit Ra. Sa. ꝙ hꝫ accipit̄ lingua pro idiomate. ſicut frequenter accipit̄ in ſcriptura. ⁊ ēt i modo cōmuni loq̄ndi. dic̄ ḡ ꝙ gabriel docuit ioſeph. 70. idiomata q̄ añ nō nouerat. ſꝫ tñ hebraicū.

Teſtimoniū i ioſeph poſuit illḋ cū exiret ꝺ t̄ra egypti linguā quā nō nouerat audiuit. Diuertit ab onerib⁹ dorſū ei⁹: man⁹ ei⁹ in cophino ſeruierūt. In tribulatione inuocaſti me ⁊ liberaui te: exaudiui te i abſcōdito tēpeſtatis: ꝓbaui te apud aquā ꝯtradictōis. Audi populus me⁹ ⁊ cōteſtabor te: iſrael ſi audieris me nōn erit in te deus recens: neqꝫ adorabis deū alienum. Ego eni ſuꝫ dñs deus tuus qui eduxi te ꝺ terra egypti: dilata os tuuꝫ ⁊ iplebō illud. Et

d Diuertit ab oneribus dorſū ei⁹. qꝛ liberat⁹ fuit a ſeruitute p̄ncipis militie. q ipſuꝫ emerat i ſeruū. Gen. z9. e Man⁹ ei⁹ i cophi. ſer. ſicut mod⁹ ē miniſtrātiū i domib⁹ p̄ncipū. Qḋ āt dictū ē i hac expoſitōe gabrielē oīa idiomata ioſeph docuiſſe. falſum eſt. qꝛ ad hoc ſe non extēdit virtus angeli. vt in iſtāti vel tꝑe tā breui hꝫ faciat ſꝫ ſolū ad virtutē ſpūs ſci: qui donū linguaꝝ dedit apl'is. Act. z. Preterea ſci ⁊ doctores catholici dicūt coīter ꝙ hoc donū p̄mo datuꝫ fuit apl'is. vt poſſent p̄dicare fidē catholicam in omni lingua. que rō nō habuit locū i ioſeph ⁊ ideo aliter exponit̄ hec ſcriptura ab illo loco: Teſtimoniū in ioſeph ⁊c̄. i. in ppl'o iſrl' noīato noīe ioſeph. qꝛ ppl'ꝫ illū ſaluauit in egypto tꝑe famis. vt dictum eſt in p̄s p̄cedenti. Cū exiret de terra egypti. qꝛ cito poſt exitū de egypto dedit dñs p̄ceptū de feſto tubaꝝ moyſi in deſerto. ſꝫ ſic̄ dictū eſt in hebreo hr̄. Super terrā egypti. ⁊ tūc ſupplēdū eſt libere. qꝛ añ retinebat̄ ppl's iſrl' in aliq̄bus ciuitatib⁹ ſub ſeruitute vñ nō poterat exire. ſed p̄mogenitis iterfectis habuerūt licētiā exeūdi ad aliā terrā egypti. ⁊ eundi per quā partē vellēt. Liguā quā nō nouerat audiuit. qꝛ ppl's audiuit deū loq̄ntē dādo eis decē legis p̄cepta. Exo. zo. Diuertit ab onerib⁹ dorſū ei⁹. qꝛ ppl's de ſeruitute egyptiaca fuit diuinitus liberat⁹. In trāſlatōe Hiero: hr̄: Amoui ab onere humeꝝ ei⁹. ⁊ eſt eadeꝫ ſn̄ia niſi ꝙ mutatur modus loq̄ndi de deo de tertia ꝑſona ad p̄mā. que mutatio frequēs eſt in ꝓphetis: Man⁹ eius in cophino ſeruierūt. i. in inſtro facto ad exportandū feces de ciuitatib⁹. ad qḋ cōpellebant̄ filij iſrl' in egypto. ꝓut dictū fuit Exo. i. In hebreo ⁊ in trāſlatōe hiero. hr̄. Man⁹ eius a cophino tranſierūt vel receſſerūt. ⁊ ſic refertur ad tp̄s in quo fuerūt a dicta ſuitute liberati. trāſlatio auteꝫ iſta refert̄ ad tp̄s in quo fuerāt in ſeruitute occupati. f In tribulatione. Hic ꝯñr deſcribit̄ igratitudo ppl'i ⁊ p̄ q̄tuꝫ ad culpā. ſcḋo q̄tū ad penā. ibi: Et dimiſi eos. Circa p̄mū dicit̄ in perſona dei p̄ recolētis ſua bñficia p̄ſtita: In tribulatōe. qua fuiſti oppreſſus in egypto dura ſuitute. g Inuocaſti me. vt: te liberarē. h Et liberaui te. in ſignis ⁊ ꝓdigijs te educendo.

i Exaudiui te in abſcōdito tēpeſtatis. i. qñ tēpeſtas veniebat ſuper egyptios exaudiui te ſaluādo quaſi in abſcōdito ⁊ loco tuo.

k Probaui te apud aquā ⁊c̄. declarādo tuā igratitudinē ⁊ rebellionē. Nu. zo. l Audi ppl's. cui ſpālē legē dedi in mōte ſynai.

m Et ꝯteſtabor te. i. ero ꝯtra te teſtis ſicut ⁊ iudex ſi legē meam trāſgreſſus fueris. iō ſubdit̄. n Si audieris me obediendo ei qḋ dixi tibi in datione legis. Exo. zo. Nō hēbis deos alienos corā me. o Nō erit in te ⁊c̄. i. nulla creatura nāl'r vel artificial'r facta erit apud te a te pro deo reputata. oīs eni creatura in tꝑe eſt facta. ⁊ per ꝯñs eſt recens reſpectu eternitatis. p Neqꝫ adora. ⁊c̄. vñ Exo. zo. ſubdit̄. Nō adorabis ea neqꝫ coles. ego eni ſū dñs de⁹ ⁊c̄. ⁊ nō alius ſicut falſo dixiſti de vitulo. Exo. z3. Iſti ſunt dij tui iſrl' qui te eduxerūt de egypto. q Dilata os tuū petēdo tibi vtilia. r Et iple. ⁊c̄. dādo petitionē tuā. ſi tñ

me ſolū recognoueris. s Et nō au. ⁊c̄. mihi obediendo. t Et iſrael nō itēdit mihi. mādata mea paruipēdendo. in quo apparet maxima igratitudo. v Et dimiſi eos. Hic ꝯñr ponit̄ hui⁹ igratitudinis ſeq̄ns pena q̄ eſt multiplex. Prima eſt ꝑuatio grē ſpūalis. q̄ notatur cū dr̄. Et dimiſi eos. ſubtrahendo ab eis meā grām a pctis ꝯſeruātē. ideo ſubdit̄. x Scḋm deſideria cordis coꝝ. i. ſm iclinationeꝫ fomitis ad malū. y Ibūt in adiuentionibus ſuis. i. in pctis enormib⁹ ab ipſis inuētis. Scḋa pena eſt ſubtractio ſubſidij tꝑalis que notat̄ cū dr̄. z Si ppl'us me⁹. i. ppl'us iſrl' quē redemi de egypto. a Audiſſet me mihi obediēdo

nō audiuit populus meus vocē meam: ⁊ iſraēl non intendit mihi. Et dimiſi eos ſm deſideria cordis eorum: ibunt in adinuētionibus ſuis. Si populus meus audiſſet me iſrael: ſi i uijs meis ambulaſſet. Pro nihilo forſitan inimicos eorum humiliaſſē: ⁊ ſuper tribulantes eos miſiſſeꝫ manum meam. Inimici domini mentiti ſunt: ⁊ erit tempus eorum in ſecula. Et cibauit illos ex adipe frumenti: ⁊ de petra melle ſaturauit eos.

b Si in vijs ⁊c̄. precepta mea obſeruādo q̄ ſunt vie ꝑueniendi ad btītudinē. Math. 19. Si vis ad vitā igredi ſua mādata.

c Pro nihilo. i. gratis.

d Forſitan ini. ⁊c̄. eos ad nihilū deducendo. ⁊ dicit forſitā. nō ꝓpter mutabilitatē diuine volūtatis q̄ ē imutabilis. ſꝫ ꝓpter v'tibilitatē hoīs ꝺ bono ad malū. ꝓpter qḋ freq̄nter ipedit̄ diuine ꝓmiſſiōis effect⁹ q ē ſub ꝯditōe. ſ. ſi hō ꝑſeueret i bono. e Et ſuper. ⁊c̄. eos iterficiēdo. ſic̄ feci pharaoni i mari rubro. q̄ ſubſidia eis nō feci ꝓp eoꝝ igratitudinē de p̄terit bñficijs. Tertia pena eſt iflictio ſupplicij gehēnal'. q̄ notat̄ cū dr̄. f Inimici do. ⁊c̄. iſti fūt ꝑuerſi iudei q ꝓmiſerāt obſuare legē dei. Exo. z4. dicētes Oīa q̄ mādauerit nobis dñs faciem⁹ ⁊ erim⁹ obediētes. ⁊ tñ ſciēter ⁊ a ꝓpoſito cito trāſgreſſi fuerūt enormiter vitulū ꝯflatilē adorātes. Exo. 3z. g Et erit ⁊c̄. i. tp̄s punitōis h⁹ pcti. qꝛ lꝫ tūc i pte fuerit punitū. vt ibidē hr̄. qꝛ ceciderūt i illa die q̄ſi. z3. milia tñ adhuc reſuat̄ punitio i futuꝝ. ſꝫ ꝙ dixit dñs moyſi p⁹ illā mortalitatē. Ego āt i die vltōis viſitabo hꝫ pctm̄ eoꝝ. h Et ci. ⁊c̄. ꝺ pane fcō ꝺ ſimila tritici. qꝛ nō obſtāte dcā trāſgreſſiōe itroduxit ppl'ꝫ ad terrā ꝓmiſſā tritico abūdātē. i Et ꝺ pe. ⁊c̄. qꝛ apes mellificāt i rupib⁹ terre ꝓmiſſiōis. vbi abūdāter mel colligit̄. vñ ⁊ terra illa dr̄ manās melle. Exo. 3. Moral'r pōt exponi p̄s iſte vt ſit graꝝ actio eccl'ie ꝓ aliquo ſeu ꝓ aliq̄b⁹ bñficijs a deo exhibit ppl'o xp̄iano. verūtñ qꝛ ſꝫ dcm̄ ſaluator' Math. 13. eccl'ia ē ſic̄ ſagēa nōdū tracta ad litt⁹. ⁊ ſic hꝫ bonos cū mal' ꝑmixtos iō gratitudinē bonoꝝ ꝯſiderās erga deū. p̄ i hꝫ p̄s i deuꝫ ꝑ exl'tationē ⁊ iubilū eleuat̄. z⁹ igratitudinē maloꝝ ꝯſiderās eos i ꝑſona dñi deteſtat̄. ⁊ patēt ptes ſꝫ p̄dicta. ¶ In p̄s. 80. Exl'tate deo. vbi dr̄ i po. Et iō p̄s iſte diuidit̄ i duas ptes. ADDITIO.

Pſalm⁹ iſte ñ videt̄ v'e exponi i poſtil. eo ꝙ p̄ſupponit̄ falſū tā circa cāꝫ celebratōis feſti tubaꝝ q̄ꝫ ēt circa tp̄s cōplete collectiōis fructuū i terra ꝓmiſſiōis. qḋ pꝫ ſic. nā feſtū tubaꝝ nō celebrat̄ ꝓ graꝝ actōe de fructib⁹ collectis ipi⁹ anni ſic̄ neqꝫ collectio fructuū tūc erat cōpleta: ꝓut poſtil. ſupponit i hꝫ loco: cui⁹ ꝯ̄riū ipſemet fatet̄ ifra p̄s. 83. vbi dic̄ ꝙ. iz. mēſis ſeptēbris erat tp̄s ad hꝫ aſſignatū. Falſitas āt p̄ſuppoſiti p̄dicti pꝫ. Legit̄. n. Deut. 16. Solēnitatē q̄qꝫ tabernaculoꝝ celebratis ꝑ ſepteꝫ dies qñ collegeris de area ⁊ de torculari fruges tuas. ex q̊ pꝫ manifeſte ꝙ i feſto tabernaculoꝝ de hꝫ agebat̄. ⁊ ꝙ ꝓ tunc erāt fruct⁹ collecti. nō āt in feſto tubaꝝ. idē pꝫ Leui. z3. vbi ſic dr̄. Quintadecima ergo die menſis ſeptimi qñ ꝯgregaueritis oēs fructus terre vr̄e celebrabitis ferias dñi. 7. dieb⁹. Vñ ad veriorē itellectū hui⁹ p̄s premittenda ſunt duo. Primū eſt ꝙ iter feſta vete. teſt. de quib⁹ agit̄ leuitici p̄dicto capl'o ⁊ in alijs locis quedā erāt celebrāda cū gaudio ⁊ leticia in memoriā p̄teritoꝝ bñficioꝝ: ſic̄ feſtū paſche in memoriā redēptōis egyptiace: ⁊ feſtū pētecoſtes i memoriā dationis legis. ⁊ feſtū tabernaculoꝝ qḋ celebrabat̄. 15. die mēſis ſeptimi in memoriā bñficioꝝ dei in deſerto exhibitoꝝ: de quo feſto dicit in predicto capl'o. Hitabitis in vmbraculis ſeptē diebus. ⁊ ifra. Vt diſcant poſteri vr̄i ꝙ in tabernaculis feceri hītare filios iſrl'. in quo quidē feſto. ſ. tabnacl'oꝝ reddebant̄ graꝝ actōes cū magna leticia de fructib⁹ collectis codē anno. vñ in capl'o preallegato cū dixiſſet. Qñ congregaueritis omnes fructus terre veſtre celebrabitis ferias domini ſepteꝫ diebus. poſtea ſubiungit. Sumetiſqꝫ vobis in die primo fructus arboris pulcherrime ſpatulaſqꝫ palmaꝝ. ⁊ ſequit̄. Et letabimini coraꝫ domino deo veſtro ſeptē diebus. Quedam v'o alia feſta celebrant̄ ad hoc vt in illis temporibus ad deū conuerterentur. ⁊ ideo talia feſta lꝫ eſſent celeberrima nō tamē cū gaudio ſaltē corporali celebrabant̄. que quidē feſta duo erant. ſ. primum p̄ma die menſis ſeptimi in qua

excitabātur ad ↄtritionē: vt ad deū ↄuerterentur. ⁊ iō illa dies voca/
baṫ dies clangoris. Nume. 29. Dies clangoris ē ⁊ tubaꝝ. ſilr vocabaṫ
⁊ feſtū memoriale. Leuit. 23. quod qdē memoriale pōt itelligi dupłr:
vno mō reſpectu celebrātiū q̄ habebāt reducere ad memoriā flagitia
p̄terita vt ↄterentur: alio mō reſpectu dei q̄ memor iuſticie patrū ⁊ ꝓ/
miſſionū q̄s eis fecerat ⁊ ſpālr abrac filios eoꝝ reduceret ad ſtatū pe
nitētie. ⁊ auerteret ab eis irā ſuā: vt p̄z Exo. 32. ca. vbi agiṫ de ꝓpitia/
tione pcti vituli ⁊ i alÿs locis q̄pluribus: vbi memoria patrū ꝓue
nia poſteritatis eoꝝ allegabaṫ. Scd'm v̄o feſtū erat decima die hui⁹
mēſis ſeptimi: qd̄ vocabaṫ dies expiationis celeberrimus ⁊ ſanct⁹ ꝓ/
pter expiationē pctōꝝ quā in illa die a deo ſpectabant: Leuit. 16. in q̄
quidē feſto ceſſabant gaudia quecūq̄z tpalia imo tenebanṫ affligere
aīas. Dr̄ eni Leuit. ca. p̄allegato. Ois aīa que nō fuerit afflicta die h̄
peribit a ppl'is ſuis. Nō aūt quare dies p̄ma ⁊ dies decima menſis ſe/
ptimi erat aſſignata ad hō pniam ⁊ ꝓpiciationē. Nume. p̄dicto ca. eſt
vidēda. Scd'o p̄mittendū eſt q̄ tube in veteri lege dupliciter accipiū
tur. vno modo ꝑ tubis ductilibus q̄ de metallo fiunt: que quidē tube
vocantur in hebreo bacoſrot. ⁊ iſtis vtebantur in ſolēnibus leticÿs ⁊
in bellis ⁊ in alÿs ↄgregationibus: ſilr ⁊ in feſtis p̄ modo dictis ⁊ neo/
menÿs coībus. vn̄ Nume. 10. Si quā hēbitis epulū ⁊ dies feſtos ⁊ calē
das canetis tubis ſuper holocauſtis ⁊c̄. que quidē tube erāt argētee:
vt ibidē dr̄ ⁊ vocabanṫ bacoſrot vt dictū eſt. Alio modo accipiṫ tuba
pro cornea que q̄nq̄z dr̄ buccina: ⁊ talis tuba ſemꝑ vocaṫ in hebreo nō
acoſrot ſ3 ſophar: ⁊ talibus tubis vtebanṫ ſpālr q̄n deus vel ei⁹ miſtri
ppl'z itendebant excitare ad attētionē alicui⁹ magni: ſicut in datione
legis legiṫ. Clāgorq̄z buccine vehemēti⁹ ↄſtrepebat. vbi loco buccine
habeṫ in hebreo ſophar. Exo. 19. ſilr q̄n ꝓphete exhortabanṫ ppl'z ad
pniam: talis exhortatio aſſimilabaṫ in ſcriptura voci tube cornee. vt
Iſa. 58. ca. Quaſi tuba exalta vocē tuā. ⁊ Ezech. 33. Si audiens aūt q̄s
ſonitū buccine nō ſe obſeruauerit ⁊c̄. ſanguis ipſi⁹ ſuper caput ei⁹ erit.
vn̄ in quolibet iſtoꝝ locoꝝ ⁊ ↄſimiliū habetur in heb̄. ſophar nō acoſ
rot: l3 trāſlatio nr̄a idifferēter videaṫ iſta accipere vt in plurib⁹. In h̄
igiṫ feſto. ſ. clangoris ſeu tubaꝝ nō tuba ductilis ſ3 cornea ad ꝓuocati
onē pnie clāgebaṫ rōne p̄dicta. His p̄miſſis ps̄ iſte fuit ꝓprie ordi/
natus pro feſto tubaꝝ. ſicut ēt hodie hebrei eundē ps̄ cantāt in eodē
feſto. ſed nō ordinaṫ ad grāꝝ actiones de fructib⁹ collectis vt i poſtil/
la: ſed potius vt prepareṅṫ per timorem dei ad expiationē ſeu idulgē
tiā in ꝓximo futurā. ſ. in decima huius menſis vt dcm̄ eſt. Vn̄ ps̄ cir/
ca hoc octo facit. Primū ꝓponit q̄ coīter. ſ. i alÿs tpib⁹ ꝯſterti feſtinis
exultandū eſt deo ⁊ iubilandū tanq̄ adiutori ⁊ gubernatori. ⁊ h̄ ñ
ſolū mente ⁊ ore ſed etiā cū muſicis iſtrumentis: ⁊ de hoc itelligūtur
duo v̄ſus p̄mi. ſ. Exultate deo ⁊c̄. Date tympanū. Cōſeq̄nter ſcd'o dic
q̄ in feſto tubaꝝ alr̄ eſt agēdum. ſ. q̄ nō in muſicis iſtris iocundis ſed
potius in tuba cornea eſt clangēdū ſeu buccinādū eo q̄ hoc feſtū non
ordinaṫ ad grāꝝ actionē de preteritis ſed potius ad ↄtritionē de com
miſſis: ⁊ ad diſponendū pplm̄ ad ſuſcipiēdā expiationē. vn̄ dicit. Buc
cinate in neomenia tuba. ſ. cornea. vn̄ in hebreo i h̄ loco dr̄ ſophar: qd̄
nullo mō ſignificat niſi tubā corneā: qd̄ facṫ ad excitationē pctōꝝ ad
pniam ꝓuocando eos nō ad leticiā ſed ad timorē. ⁊ q̄ neomenie ſunt
12. in quolibet anno ſicut ⁊ 12. lunatōes: iccirco declarat q̄ ſit iſta neo
menia: de qua in hoc ps̄ loquiṫ. d. In iſigni die ſolēnitatis v̄re. Cetere
aūt neomenie nō erāt ſolēnes qd̄ p̄z ex hoc q̄ nō cōnumerabanṫ iter
alias ferias dn̄i ſāctas. Leuit. 23. vn̄ ⁊ in eis poterāt opera ſeruilia fa
cere ſicut ⁊ in alÿs diebus ꝓphanis: ſed hec neomenia. ſ. ſeptimi men
ſis erat ſolēnis ⁊ ſancta: in qua nō licebat aliquid opari: vt in p̄dicto
ca. habetur. Et h̄ notaṫ cū diciṫ. In iſigni die ſolēnitatis v̄re. i. ſ. illa ne
omenia tm̄ debet buccinari tuba cornea mō predicto ⁊ nō in alÿs. In
ceteris aūt neomenÿs tube ductiles clāgebanṫ. vt Numeri. 10. vbi s.
cuius rationē reddit. d. Quia preceptum in iſrael eſt ⁊c̄. exponaṫ vt in
poſtilla. Conſeq̄nter tertio: q̄ hoīes ſepe retrahunṫ a diuino timore:
igiṫ pſalmiſta ducit ↄtra tales teſtimoniū dicēs. Teſtimoniū i ioſeph
poſuit illud. cuius ſenſus eſt: q̄ in hiſtoria ioſeph habeṫ manifeſtū te/
ſtimoniū q̄ hō debet preponere diuinū timorē timori humano. Io/
ſeph cum ab vxore dn̄i ſui agitareṫ vt cōmitteret adulteriū: diuinū
timorē allegauit dicens. Quō poſſum facere malū hoc ⁊ peccare i de
um meum: Gen̄. 39. qui qdē ioſeph l3 ob hanc cauſā fuerit acriter icar
ceratus: de eo eni legiṫ in ps̄ ca. 4. Humiliauerunt in compedib⁹ pe/
des eius ⁊c̄. poſtea tamen de carcere eductus ꝓpoſitus fuit ſuper totā
terram egypti. vt habetur Gen̄. 41. ⁊ hoc eſt qd̄ dicit: Teſtimoniū in
ioſeph poſuit illud ⁊c̄. hoc eſt dicere: manifeſte videm⁹ q̄ ioſeph fuit
ab oneribus ⁊ ſuitutibus in quibus fuerat poſitus: diuinitus libera/
tus: eo q̄ timuit deū pluſq̄ homīes. ⁊ nō ſolum hoc ſed etiam ſup ter/
ram egypti quaſi dn̄s exiuit. Gene. 41. capi. cuius regionis linguam
non nouerat: qd̄ eſt magis mirabile q̄ habere dominium in ꝓpria pa
tria. Et ex his patet ꝓpria expoſitio horum verſuum vſq̄z ibi excluſi
ue. In tribulatione. Conſequenter quarto inducit aliud teſtimoniū
de populo iſraelitico. d. In tribulatione inuocaſti me ⁊c̄. Ad quod ſci
endum q̄ teſtimoniū de ioſeph p̄dictū nō oīno ſuffeciſſet ad
inducendū pctōres ad pniaz: cū ipſe ioſeph eſſet iuſtus de q̄ nul/
lus defectus peccati i ſcriptura legiṫ: qd̄ nō inueniṫ i cōi ſtatu ho/
minū: de quib⁹. i. Ioā. i. ca. Si dixerimus q̄ peccatū nō hēmus.
mīa igiṫ diua circa ioſeph facta forte nō eſſet trahēda ad ↄſeq̄n
tiā q̄tū ad manifeſtos pctōres: iō ps̄ ſufficiēs iductiuū allegat q̄
ad pctōres vt timore pctōꝝ cōmiſſoꝝ a ↄtritōe nō deſiſtant. vn̄
dicit. In tribulatōe iuocaſti me ⁊ liberaui te. vbi loquiṫ populo
iſraelitico quē deus liberauit a tribulatōe egyptiaca: de qua vt
in glo. metu egyptioꝝ nō audebāt gemere cū affligerenṫ vnde
Exo. 2. Poſt multū v̄o tp̄is mortu⁹ eſt rex egypti ⁊ igemiſcētes fi
lÿ iſrael ꝓpter ſeruitiū qd̄ erat duꝝ ⁊c̄. Ex quo apparet q̄ in tp̄i/
bus lōgis retroactis gemere nō audebāt: ⁊ iō dicit. Exaudiui te
in abſcōdito tēpeſtatis. q̄ tribulatōes illas q̄ſi in cordib⁹ abſcō/
debant: ſ3 q̄ hec liberatio nō fieret eis tanq̄ bonis ⁊ iuſtis ſic fa
cta fuit ioſeph oſtendit cū ſequiṫ. Probaui te apud aquā ↄtradi
ctionis de qua legiṫ Nume. 20. in qua ↄtradictōe de potētia di/
uina ⁊ ei⁹ bonitate detraxerūt dicētes vt in ps̄. Nūquid poterit
de⁹ mēſam parare in deſerto. Ex quibus ↄcludiṫ q̄ nō ſolū bo
nis de⁹ ꝓuidet de ſua mīa. ſ3 etiā pctōribus: qd̄ introducit ps̄ ad
excitandū pplm̄ vt cōuerteret ad deū. Conſeq̄nter quinto quia
homīes freq̄nter retrahunṫ a timore diuino ꝓpter falſas ſugge/
ſtiones demonū. qui vtplurimū in idolis colunṫ: iccirco ps̄ dic.
Audi ppl'e meus ⁊c̄. q̄ verba plane referunṫ ad idolatriā quam
dupliciter ꝓhibet: p̄. ſ. in corde cū dicit. Nō erit in te. ſ. itra te. de
us recens: q̄ ſ'm glo. cū imago recētis dei. ſ. nō eterni in mēte por
taṫ: tunc imago veri dei in ipſa creatōe aīe ipreſſa remanet vetu
ſta. ſcd'o idolatriā ꝓhibet in exteriori cultu: ⁊ h̄ cū dicit. Nec ado
rabis deū alienū. ⁊ q̄ ad iſta erāt obligati per p̄cepta diue legis
in prima tabula cōtenta que icipiebat a cognitiōe dei. Exo. 20.
ca. Ego ſū dn̄s de⁹ tuus qui eduxi te ⁊c̄. Iccirco ps̄ h̄ cōmemorat
illud verbū. ſ. primū in decalogo: cui imediate ſequunṫ p̄dicta
p̄cepta. vn̄ ꝓprie p̄miſit. Audi ppl's me⁹ ⁊ ↄteſtabor te. i. teſtimo/
nÿs ſcripturaꝝ ꝓbabo qd̄ dicā tibi. Non erit in te deus recēs.
Cōſequēter ſexto q̄ multi retrahūtur a diuino timore ſeu cul/
tu timētes ne deficiāt in tpalib⁹: q̄ credebāt hr̄e a demonib⁹ q̄s
in idolis colebāt: iuxta illud oſee. 2. ca. Uadā poſt amatores me
os qui dāt panes mihi ⁊c̄. iccirco ps̄ cōtra hoc dicit. Dilata os tu
um ⁊ iplebo illud. quod pōt dupliciter itelligi: p̄ reſpectu bonoꝝ
tpaliū: q̄ deus nunq̄ deficit in neceſſarÿs: iuxta illud ps̄. Re/
quirentes aūt dn̄m non minuentur omni bono. ſecūdo reſpectu
bonoꝝ ſpiritualiū: que in bonum infinitum ordinanṫ: circa qd̄
notanter dicit. Dilata os tuū: q̄ deſideria temporalium l3 mul
ta ⁊ varia ſint: anguſta tn̄ ſūt ⁊ modici valoris: ſ3 ſpūlia eo q̄ ſūt
iſinita requirūt magnā dilatationē ſeu capacitatē in recipiente:
iō dicit: Dilata os tuū. q. d. nō deſideres breuia ⁊ finita: ſ3 iſinita
⁊ eterna. Et ego iplebo illud q̄ ſolus deus pōt tale deſideriū ſa/
tiare. Conſequenter ſeptimo q̄ ſ'm ph'm plures ſunt quos ſen
ſus certificat: q̄ quos ratio pſuadet: iccirco ps̄ ad certificationē
p̄dictoꝝ iducit teſtimoniū experimētale de ipſo populo iſrael: q̄
q̄diu receſſerūt a deo: ⁊ adheſerūt idolis fuerūt deſerti a diuina
ꝓtectōe: vt p̄z in multis hiſtorÿs ſacris: ſpecialiter in libro iudic.
quaſi per totum. ⁊ hoc eſt qd̄ dicit. Et nō audiuit populus vocem
meā ⁊c̄. Et dimiſi eos. i. permiſi eos ambulare. Secūdū deſide/
ria cordis eoꝝ ⁊ exponaṫ ꝑut in poſtil. ⁊ ſequitur. Ibunt in adi/
uentionibus ſuis: iuxta illud oſee. 9. ca. Facti ſunt abominabiles
ſicut ea que dilexerūt: ⁊ loquiṫ de idolatris. Cōſequēter octauo.
idē intēdit inducere ab oppoſito: q̄. ſ. quādo populus ille obedie
bat mandatis dei proficiebat in duobus. primo. ſ. quia a deo ꝓ/
tegebaṫ. ſpecialiter ab hoſtibus: ſecundo quia prouidebatur ei a
deo non ſolum circa neceſſaria vite. ſed etiā circa quedā delecta
bilia que conferunt ad vite cōſeruationē: primū oſtēdit cū dicit
Si populus meus audiſſet me. Et nota q̄ in heb̄. nulla dictio po
niṫ hic q̄ ſonet forſā vel forſitan que eſt dictio dubitandi. ſed ha/
betur ſic. Iſrael ſi in vÿs meis ambulaſſet quaſi pro modico ini
micos eius humiliaſſē. q. diceret: ſine vlla difficultate: quia quod
modicum eſt quaſi pro nihilo reputaṫ ſ'm philoſophū in de ce/
lo. ⁊ hoc eſt manifeſtū: quia voluntati diuine nō eſt qui reſiſtat. Et
q̄ quādocūq̄z populus dei in vÿs eius ambulat tribulantes eos
ſunt inimici dei: eo q̄ perſequuntur pplm̄ ſuum ⁊ turbant eius
cultum: iccirco cum ps̄ dixiſſet: Sup tribulantes eos miſiſſem
manū meam. ſubdit. Inimici v̄o domini mētiti ſunt ei. q. diceret
tribulātes populum dei inimici domini ſūt: eo modo quo diciṫ
Exo. 23. ca. in ſimili materia. Inimicus ero inimicis tuis. ſilr ex
tales inimici deo mētiunṫ iq̄ātum denegāt eius dominium
generale: ſ'm q̄ teneṫ ſeruos ſuoſ ſeruare ⁊ nō turbare cultum
ei⁹. ⁊ ſequitur. Et erit temp⁹ eorum in ſecula. exponatur prout

poſtilla. Quo ad ſcd̄m dicit. Cibauit eos ex adipe frumēti ad oñ dendū ꝙ de⁹ ꝓuidebat ppl'o ſuo de pertinētib⁹ ad ꝯſeruationē vite que in noīe panis icluduntur. ſil'r ꝓuidebat eis de alijs de lectabilib⁹ ad ꝯſeruationē vite ꝯferentib⁹: ⁊ circa h̄ dicit. Et de petra melle ſaturauit eos. qꝛ terra ꝓmiſſionis de oīb⁹ abūdabat ex quib⁹ p̄s itēdit iducere ppl'm ad diuinū timorē per clangorē tube cornee in p̄ma parte ſignatū oſtēdēdo eis exēpla de bonis tp̄alibus: quib⁹ ppl's ille ad act⁹ v̄tutū iducebat̄. REPLICA.

ſubdit: Pone illos vt rotā ⁊c. ex qb⁹ videt̄ ꝙ loqt̄ de hoſtibus iſrl' futuris p⁹ tp̄s ſuū. Nō. n. fit petitio de p̄terit̄ı. ꝓp qđ ſaluo meliori iudicio videt̄ mihi ꝙ aſaph fec̄ hūc p̄s ꝯtra ſēnacherib ⁊ ei⁹ exercitū. ſic̄ de p̄s. 75. ſ. dcm̄ eſt. pſalmiſte. n. de eadē re plēs aliqñ p̄s fecerūt ſicut. ſ. pluries dcm̄ eſt de dauid. ⁊ eodē mō dr̄ hic de aſaph. verūtñ p̄s iſte differt a. 75. qꝛ ille p̄s loqt̄ p̄ncipal'r cōtra ſēnacherib nō exp̄mēs ppl'os in odiū iudeoꝝ ſibi adiūctos. In hoc aūt fit ecōuerſo qꝛ exp̄mūtur p̄ncipal'r ppl'i in circuitu iudee bitātes q icitauerūt ſēnacherib ad

In p̄s Exultate do. poſtil. ⁊ Burgeñ. ſatis ꝯcordant in cōcluſione: qꝛ qđ burgeñ. exponit de timore dei: poſtil. đ laude dei. qꝛ timor filialis non eſt ſine laude nec laus ſine timore. In quibus v̄o diſſonāt ꝑtinent ad cultū iudeorū: quē puto ſm vſum modernū burgeñ. fuiſſe magis notū. poſtil. tñ ſm vſū antiquū in ſcriptura ſatis oñdit fūdamētū: nec multū ꝑtinꝫ ad itellectū ſenſus lral' ille vel iſte vſus cultus. certū eſt nō eſſe oino eundē ⁊c̄.

Pſalmus Aſaph. LXXXI.

Deūs ſtetit in ſynagoga deoꝝ: i medio aūtē deos diiudicat. Uſquequo iudicatis iniqtatē: ⁊ facies pctoꝝ ſumitis. Iudicate egeno ⁊ pupillo hūmilē ⁊ pauperē iuſtificate. Eripitē pauperē: ⁊ egenū de manu pctōris liberate. Neſcierūt neqꝫ itellexerūt: i tenebris ambulāt mouebunt̄ oīa fūdamenta terre. Ego dixi dij eſtis: ⁊ filij excelſi oēs. Uos aūt ſicut hoīes morie mini: ⁊ ſicut vn⁹ de pricipib⁹ cadetis. Surge de⁹ iudica terram: qm̄ tu hereditabis ī oīb⁹ gētib⁹.

Cāticū p̄s. aſaph. LXXXII.

Deūs quis ſimilis erit tibi: ne taceas neqꝫ compeſcaris deus. Quoniaꝫ ecce inimici tui ſonuerunt: ⁊ qui oderunt te extulerunt caput. Sup populum tuum malignauerunt conſilium: ⁊ cogitauerunt aduerſus ſanctos tuos. Dixerunt venite ⁊ diſperdamus eos de gente: ⁊ non memoretur nomen iſrael vltra. Quoniam cogitauerunt vnanimiter: ſimul aduerſum te teſtamentum diſpoſuerunt tabernacula idumeorū ⁊ iſmaelite. Moab ⁊ agareni gebal ⁊ ammon ⁊ amalech: alienigene cum habitantib⁹ tyrum.

veniēdū cōtra terrā iuda tp̄e ezechie duplici rōne. vna qꝛ inidebāt iudeis et eos odiebāt. alia qꝛ illi populi iā ſēnacherib ſubditi erāt. q deos coꝝ extermi nauerat. ſm ꝙ dr̄. 4. Regū. 19. Uere dn̄e diſſipauerūt reges aſſyrioꝝ gentes ⁊ terras oiū ⁊ miſerūt deos coꝝ in ignē. ſolatiū ḡt eſt miſo h̄re ſociū. ⁊ iō icitauerūt ſēnacherib vt veniret in iudeā ad ſubijciendū ſibi gētē ⁊ deſtruēdū ibi diuinū cultū. Igit̄ ſm h̄ p̄s iſte diuidit̄ i duas ꝑtes. qꝛ aſaph p̄ depcādo narrat hoſtiū neqtiā. ſcđo cōtra eos iplorat diuinā iuſticiā. ibi: Fac illis. Circa p⁹ dic̄. De⁹ qs ſil'is erit tibi. trāſlatio Hiero. hꝫ: De⁹ ne taceaſ tibi. ⁊ rō

a D Eus ſtetit in ſynagoga. Huic p̄s p̄mit Pſal'. LXXXI. tit̄ talis titulus in hebreo ⁊ in trāſlatōe Hiero. Pſalm⁹ aſaph. ex q̄ apparet auctor. De mā v̄o hui⁹ p̄s dicunt expoſitores hebrei ⁊ catholici. ꝙ aſaph fecit hunc p̄s ꝯ̄ ꝑuerſos iudices argues coꝝ neqtiā ⁊ petēs ſup h̄ diuinā iuſticiā ad lineam eqtatis talia reducentē. dicit igit̄. De⁹ ſtetit in ſynagoga. i. in congregatōe. ⁊ dr̄ a ſyn qđ eſt con. ⁊ goge aggregatio. b Deoꝝ. i. iudicū. ſm ꝙ dr̄ Exo. 22. Ad deos vtriuſqꝫ cā ꝑueniet. i. ad iudices. Et dr̄ de⁹ ſtare in ꝯgregatōe iudicū. qꝛ clare videt ⁊ attēte facta ⁊ dicta coꝝ. iō ſubdit̄. c In medio ⁊c̄. i. diſcernit vtrū iudices iuſte vel iniuſte iudicēt. ⁊ iō ſubdit aſaph ꝯtra iudices ꝑuerſos. d Uſqꝫq̊. i. q̄diu. e Iudicatis iniqtatē: iuſtificādo partē iniquā ꝓpter munera vel fauorē. f Et fa. pec. ſumitis: i. ꝑſonas maloꝝ ꝓpter coꝝ potētiā vel aliā cāꝫ malā acceptatis. g Iudicate egeno ⁊ pupillo. ei⁹ iuſticiā declarando. h Humilē ⁊ pau. iuſtificate. i. ſuā iuſticiā ꝯſeruate. i Eripite pauperē. de manu diuitis iniq. k Et egenū de ma. pec. li. q eū calūniat̄ iniuſte. l Neſcierūt neqꝫ itellexerūt. ſ. talia fecere. nō ꝓpter ignorātiā legis ſed ꝓpter errorē electōis quā ignorat oīs malus. vt h̄r̄. 3. ethicoꝝ. Qꝛ ēt ille qui peccat ex certa ſciētia igrat. ſ. ꝙ tale malū ſit dimittēdū ne ꝑueit̄ aliq̊ bono apparenti. qđ tūc elegit ex ꝑuerſa affectōe ipꝫ ad h̄ iclināte. ⁊ iō ſeqt̄.
m In te. ambulāt. qꝛ ꝑuerſitas affect⁹ iducit tenebrā i itellectu
n Mouebunt̄ oīa fū. terre. I finali iudicio i quo iſta ꝑuerſa ad debitū ordinē iuſticie reducent̄. o Ego di. dij eſtis. ſ. ꝑticipatiue. eo ꝙ iudices ex officio ſūt executores diuine iuſticie. p Et fi. ex. oēs. inq̄tū ad ei⁹ imaginē ſunt facti. q Uos aūt ſi. ho. moriemini. qꝛ ꝑtās v̄ra nō ꝑſeruabit vos a morte. r Et ſicut vn⁹ de p̄cipib⁹. i. de angelis ſupbiētib⁹. s Cadetis. in foueā gehēne ꝑ eqtatē diuine ſn̄ie. iō ſubdit̄. t Surge de⁹ iu. terrā. i. ſurges ad iudicādū h̄itantes terrā gn̄al'r. v Qm̄ tu he. in oi. gētib⁹. qꝛ finali iudicio pacto oēs electi erunt ſubiecti ordini ſue mīe imobil'r. ⁊ reprobi ordini ſue iuſticie. Myſtice pōt exponi p̄s iſte ꝯ̄ ſacerdotes ⁊ ſcribas iudeoꝝ q xp̄m humilē ⁊ paupeꝫ ꝯdēnauerūt ad mortē ꝓpter qđ per diuinū iudiciū a romanis fuerūt tp̄al'r occiſi ⁊ captiuati. ⁊ in iudicio extremo erunt eternaliter condemnati. Pſalmus. LXXXII.

o D Eus qs ſil'is erit tibi. Huic p̄s p̄mittit̄ talis titulus in hebreo ⁊ in trāſlatōe Hiero. Cāticū p̄s aſaph. ex quo apparet auctor p̄s. De mā v̄o ipſi⁹ dicūt coiter doctores hebrei ⁊ latini ꝙ aſaph fecit hūc p̄s ꝯtra hoſtes iuadētes terrā ⁊ ppl'm iudeorū. ⁊ lr̄a ꝯcordat. ſꝫ ꝯtra q̄s hoſtes vl' q̊ tp̄e nō dicūt. ſꝫ lr̄aꝫ exponunt ꝑtim de hoſtib⁹ q̄s habuerunt a p̄ncipio exit⁹ de egypto vſqꝫ ad tp̄s aſaph. ⁊ ꝑti de hoſtib⁹ q fuerūt poſtea. Sꝫ ꝯtra h̄ videtur ꝙ de illis petit aſaph: Fac ill' ſicut madiā ⁊ ſyſare ⁊c̄. ⁊ poſtea

huī⁹ diuerſitatis eſt. qꝛ dictio hebraica q̄ ponit̄ ibi. ſ. domyn equoca eſt ad ſignificandū ſil'itudinē ⁊ taciturnitatē. credo tñ ꝙ iſta tranſlatio melior eſt in h̄. qꝛ ſtati ſubdit̄. Ne taceas. ⁊ iō in trāſlatōe Hiero. eſt quedā apparēs nugatio. exponat̄ igit̄ iſta trāſlatio. De⁹ quis ſil'is erit tibi. q. d. dij gētiū quos deſtruxit ſēnacherib nō erāt ſil'es tibi. ſꝫ ꝙ dr̄. 4. Reg. 19. Nō eni erāt dij: ſꝫ opa manuū hoīum. iō ſubditur.
y Ne taceas. i. ne diſſimules iniuriā hoſtiū nr̄oꝝ. qui reputāt te deijciendū ꝑ ſēnacherib ſic̄ deos ſuos. z Neqꝫ cōpc. de⁹. i. ne retinearis ampli⁹ ab illatōe vindicte. cui⁹ cā ſubdit̄. a Qm̄ ecce ⁊c̄. q voluīt deſtruere locū cult⁹ tui. b Sonuerūt. i. ad h̄ cū fremitu armorū ⁊ ſonitu tubaꝝ venerūt. c Extulerūt caput. ꝯtra te ſupbiētes vñ dixit ſēnacherib ſcribēs ezechie: Nō ſeducat te de⁹ tu⁹. 4. Re. 19. Credebat eni ꝙ nō poſſet ſaluare ezechiā ⁊ ppl'm ei⁹ de manu ſua. d. Nū igit̄ ſolus poteris liberari: Nūqd liberauerūt dij gētiū ſinglos ⁊c̄.
d Sup ppl'ꝫ ⁊c̄. ſ. excitarēt ſēnacherib ꝯtra ppl'm dei ⁊ tēplū: vt dcm̄ eſt. e Et cogita. ⁊c̄. i. ſacerdotes ⁊ leuitas tuo cultui deputatos. ſicut ēt res iaīate dicunt̄ ſcē. eo ꝙ ſūt diuino cultui deputate: vt vaſa veſtes ⁊ h̄9. f Dixerūt. ad iuicē mutuo ſe exhortātes. g Uenite ⁊ diſp. ⁊c̄. i. ſic deleam⁹ eos ꝙ nō remaneat hui⁹ gētis memoria.
h Qm̄ cogi. ⁊c̄. i. ꝯcorditer in malo. i Sil' aduer. ⁊c̄. i. pactū firmū ad deſtruēdū terrā ⁊ tēplū cult⁹ tui. k Diſpoſuerūt. i. firmiter ſtatuerūt. Et q fuerint iſti ppl'i explicat. d. l Tabernacl'a idumeoꝝ. i. bitātes i tabnacul' idumeoꝝ. iſti āt deſcēderūt ab eſau q altero noīe vocat⁹ ē edō. ⁊ ſic̄ iſte odiebat iacob frēꝫ ſuū q̄rēs occidere euꝫ. vt h̄r̄ Geñ. 27. ſic idumei deſcēdētes ab eo odiebāt filios iſrl' deſcēdentes a iacob. m Et iſmaelite. iſti d̄ſcēderūt ab iſmael filio abrahe Geñ. 16. ⁊ odiebāt filios iſrl' q deſcēderāt de iſaac. ſic̄ ⁊ iſmael ꝑſeq̄bat̄ iſaac ſm ꝙ dr̄ Gal'. 4. n Moab. iſte fuit fili⁹ loth. ⁊ ſil'r āmon q poſtea ponit̄. vt h̄r̄ Geñ. 19. Et ab iſtis denoīati ſūt duo ppl'i. ſ. moabite ⁊ ammonite. ⁊ iſti odiebāt ppl'os iſrl' iponētes eis lꝫ falſo ꝙ tuliſſēt parteꝫ terre ipoꝝ qñ aſcēderūt de egypto. vt h̄r̄ Iudic̄. 11. o Et agareni. Iſti fuerūt filij cethure. q̄ alio noīe dicta ē agar. vt dcm̄ fuit Geñ. 25. ⁊ iſti odiebāt filios iſrl'. ſic̄ ⁊ iſmaelite frēs ſui. p Gebal. de iſto ñ h̄r̄ clare origo. niſi forte fuerit ſobal fili⁹ ſeyr horrei. Geñ. 36. Noīa eni hebrea aliqñ ſic variant̄ a ꝑte principij ſicut ⁊ latina. Nicolaus eni ⁊ colin⁹ ſunt idē nomē. variatū tñ a parte principij. Iſti igit̄ deſcēdētes de gebal fuerūt moleſti filijs iſrl' ſic̄ ⁊ idumei bitatores mōtis ſeyr.
q Et amalech. ppl's iſte odiebat filios iſrl'. ⁊ p̄ iuaſit eos in deſerto cū aſcēderēt de egypto. Exo. 17. r Et alienigene. In hebreo h̄r̄. philiſtei. qui fuerunt multū ifeſti iudeis. vt pꝫ. 1. Reg. s Cū bitātib⁹ tyꝝ. lꝫ eni bitatores tyri fuerīt ꝯfederati iudeis tp̄e ſalomonis ⁊ hyrā regi tyri. vt habetur. 3. Reg. 5. tamē poſtea fuerunt eis inimici. Et omnes iſti ppl'i fuerunt habitantes i circuitu terre filioꝝ iſrael. ⁊ incitauerunt ſēnacherib regē aſſyriorum ad veniendum contra regnū iudee tempore ezechie rationibus predictis. ideo ſubditur.

a Eteni aſſur venit ꝛc. hoc nõ dr̃ eo ꝙ filij loth eſſent principales in illo exercitu: ſꝫ ſenacherib rex aſſyrioꝝ vt dictũ eſt. ſed hoc dr̃ de filijs loth eo ꝙ ipſi vẽdicabant ius in aliq̃ parte terre. vt predictũ eſt. et ſic ille exercitus faciebãt quodãmõ ad eoꝝ adiutoriũ. b Fac ill'. Hic dñr aſaph iplorat ꝯtra predictos hoſtes diuinã vindictã dicens. Fac illis ſicut madian ꝛ ſyſare. quos miraculoſe debellauit deus per barach. Judic. 4. c Jn torrẽte cyſon. bellũ illud fuit ꝓpe torrẽtẽ illũ. ꝛ multi fuerũt ibi ſubmerſi. vñ dr̃. Judic. 5. Torrẽs cyſon traxit cadauera eoꝝ. d Diſperierũt in endor. nomẽ eſt loci vnde fuit illa mulier phitoniſſa. quã ꝯſuluit ſaul. i. reg. 28. Et bellũ illud fuit ꝓpe.
e Facti ſũt vt ſtercus terre. q2 cadauera eoꝝ remãſerũt ſup terrã iſepulta.
f Pone pncipes eoꝝ ꝛc. Jſtos debellauit dñs miraculoſe p gedeonẽ ꝛ trecẽtos viros cũ eo. Judic. 7.
g Oẽs principes eorũ .i. ppl'oꝝ ſupra memoratoꝝ.
h Qui dixerunt ꝛc. i. hieruſalẽ in qua erat tẽplũ dei. ꝛ p ꝯñs terrã iudee cui' metropolis erat hierl'm. i Deus me' po. ꝛc. i. fac illos iſtabiles. Dicit aũt Ra. ſa. ꝙ p rotã itelligit̃ h̃ q̃dã ſpẽs tribuli ſeu herbe q̃ i ſũmitate facit quãdã ſperã albã lanugini ſilẽz. q̃ ad modicũ flatũ vẽti diſpgit̃ ꝛ diſparꝫ ꝛ ſilr̃ ſtipula flatui vẽti reſiſtere nõ põt. ꝛ ita factũ fuit de exercitu ſẽnacherib. q2 angelus dñi vna nocte iterfecit ibi centũ octogintaq̃ꝫ milia. vt hr̃. 4. Reg. 19. k Sicut ignis ꝛc. ex magna potẽtia.
l Et ſicut flãma cõburẽs mõtes. ex ardoris vehementia. m Jta pſeq̃ris illos ꝛc. q2 corpora mortuoꝝ in exercitu ſennacherib fuerũt redacta in cineres. ita ꝙ ezechias ꝛ viri eius poterãt colligere ſpolia abſq3 aliq̃ difficultate. n Jmple facies eoꝝ ignominia. qđ tũc fuit ipletũ. q2 ſẽnacherib mane ſurgẽs ꝛ vidẽs illã peſtilẽtiã ſui exercitus fugit cũ paucis ad terrã ſuã ꝯfuſus. o Et q̃rẽt nomẽ tuũ dñe. h̃ nõ dr̃ pro ipſo ſẽnacherib qui vidẽs illã plagã diuinit' iflictã nõ q̃ſiuit deũ p pniam. ſed magis tanq̃ꝫ idolatra peſſimus adorauit in tẽplo neſrac deũ ſuũ. vt hr̃ ibidẽ. ſed h̃ dr̃ pro aliquib' cũ eo fugiẽtib'. q cõſiderãtes dei iſrael potẽtiã exhibuerũt ſibi reuerentiã. vñ ꝛ plurimi quoꝝ amici fuerãt i illa peſtilẽtia mortui iputãtes h̃ ſupbie ſẽnacherib. eo ꝙ blaſſemauerat deũ iſrael diſponebãt eum iterficere. ꝓpter qđ ꝯuertit ſe ad adorãdũ deũ ſuũ: ꝓmittẽs ei ꝙ imolaret ei duos filios adramelech ꝛ ſaraçar: ſi poſſet illđ piculũ euadere. qđ illi itelligentes iterfecerũt eũ. vt dictũ fuit pleni'. 4. Reg. 19. p Erubeſcant ꝛ ꝯturbent̃ ꝛc. h̃ dr̃ de ſẽnacherib ꝛ alijs cũ eo in malis obſtinatl'. frequẽter eni ſcriptura ſub eodẽ ꝯtextu de malis trãſit ad bonos. ꝛ ecõuerſo ſicut dictũ fuit in pncipio Gen̄. ſm regulã illã de corpe dñi bipertito ꝛ hitũ eſt exẽplũ. ſ. ps. 77. vbi dr̃. Cũ occideret eos q̃rebãt eũ. qđ nõ põt itelligi de eiſdẽ numero. ſꝫ q2 aliqb' occiſis ꝓpter ſuã maliciã. alij hoc videtes ꝯuertebãtur ad deũ p pniam ſaltẽ ad horã. vt ibi dictũ fuit. q Et cogſcãt. p expiẽtiã pene ſibi iflicte. r Q2 nomẽ tibi de'. ꝛ nulli alteri eſt diuinitas attribuẽda. h̃ eni demones ꝛ dãnati cogſcunt. s Tu ſolus altiſſimus in oĩ terra. q2 nulli alteri põt cõpetere potẽtia ifinita. Moralr̃ põt exponi ps iſte. vt ſit orõ eccl'ie ꝯ hoſtes fideliũ referẽs humilr̃ corã deo eoꝝ neqtiã. ꝛ ſup h̃ petẽs deuote diuinã vindictã. exẽplo maloꝝ antiq̃ꝝ a deo iuſte punitoꝝ.

¶ Jn ps. 82. Deus q̃s ſilis erit tibi. vbi dr̃ in poſtilla. Propter quod ſaluo meliori iudicio. ADDITIO.

H Ec expoſitio nullũ hꝫ fundamẽtũ i ſcripturis ſacris. nuſq̃ꝫ .n. legit̃ in ſacra ſcriptura nec in glo. autẽticis ꝙ gẽtes in h̃ ps expſſe vel aliq̃ eoꝝ icitaſſẽt ſẽnacherib ad veniẽdũ cõtra hierl'm ſeu cõtra iudeos: ſꝫ potius ex plano textu hiſtorie ſacre hr̃ alia cã potiſſima qua ſẽnacherib aſcẽdit ꝯtra iudeã ꝛ ei' regẽ. ſ. ezechiã. legit̃. n. 4. reg. 16. ꝙ achaz rex iuda tribulat' a rege ſyrie ꝛ a rege iſrl': qui cõtra eũ cõſurrexerunt habuit refugiũ ad regẽ aſſyrioꝝ: ꝛ recepit eũ in dñm. vt ad liberaret a pdictis aduerſarijs. vñ lr̃a ibidẽ ſic dicit: Miſit ãt achaz nuncios ad regẽ aſſyrioꝝ dicẽs. Seru' tuus ꝛ fili' tu' ego ſũ: aſcẽde ꝛ ſaluũ me fac de manu regis ſyrie ꝛc. ſꝫ poſtea cũ ezechias fili' pdicti regis achaz regnaſſet rebellauit ꝯ regẽ aſſyrioꝝ. ꝓut legit̃. 4. Regũ. 18. vbi loq̃ns de exordio regis ezechie dic̃ ſic. Rebellauit q̃q3 ꝯ regeꝫ aſſyrioꝝ: ꝛ ñ ſuiuit ei: nulla eni regrit̃ alia icitatio idumeoꝝ vl' hiſmaelitaꝝ ꝛ hꝫ. ꝓut poſtil. ait ad h̃ ꝙ ſẽnacherib iſurgeret ꝯ ezechiã ꝛ regnũ ei': q2 pdicta rebellio fuit ſufficiẽs cã ad hoc vt ex dictis pꝫ pſerti cũ ſẽnacherib manifeſte anhelabat ad monarchiã volẽs ſibi oẽs gẽtes ſubijcere. vñ legit̃ ſcripſiſſe ezechie regi. 4. Reg. 19. ſic. Tu enim

Eteni aſſur venit cũ illis: fci ſunt in adiutoriũ filijs loth. Fac illis ſicut madian ꝛ ſyſare: ſicut iabin in torrente cyſon. Diſperierũt in endor: fci ſũt vt ſterc' tre. Pone principes eoꝝ ſicut oreb ꝛ zeb: ꝛ zebee ꝛ ſalmana. Oẽs principes eoꝝ: qui dixerũt hereditate poſſideam' ſãctuariũ dĩ. Deꝰ meus pone illos vt rotã: ꝛ ſic ſtipulã ante faciẽ vẽti. Sicut ignis q cõburit ſiluam: ꝛ ſicut flamma cõburens mõtes. Jtã pſequeris illos in tempeſtate tua: ꝛ in ira tua turbabis eos. Jmplẽ facies eorum ignominia et q̃rẽt nomẽ tuũ dñe. Erubeſcant ꝛ ꝯturbent̃ in ſeculũ ſeculi ꝛ ꝯfundant̃ ꝛ pereãt. Et cognoſcant q̃uia nomen tibi domin' tu ſolus altiſſimus i oĩ terra.

ipſe audiſti q̃ fecerũt reges aſſyrioꝝ vniuerſis terris: quõ deuaſtauerunt eas ꝛc. Ex q̃ pꝫ ꝙ nõ idigebat icitatorib': ad h̃ vt iudeam ſubiugaret: q2 potẽtiſſime itẽdebat ſibi ſubiugare nationes. vñ ps iſte nõ videt̃ approp̃iãdus ſẽnacherib nec exercitui ei'. nec ẽt alicui de pſecutorib' gẽtis iudaice in ſingulari: ſꝫ pſalmiſta in h̃ ps itẽdit gñalr̃ loqui ꝯ aduerſarios ꝛ ipugnatores ppl'i iſraelitici qui fuerũt tpe regni ipſius dauid ꝛ ſucceſſoꝝ ei' ꝛ ſpecialr̃ eoꝝ qui erãt iuſti ſicut ezechias ꝛ ioſias ꝛ hꝫ. Pro quo ſciẽdũ ꝙ tpe iudicũ q̃ñcunq3 ppl's iſraeliticus recedebat a deo ꝛ adherebat idolis: tradebat eos deus i manib' inimicoꝝ circunſtãtiũ: vt hr̃ Judic. 2. Silr̃ ꝛ q̃ñ ſurgebãt aliqui iudices ꝓuidẽtia diuina ſaluabãt̃ ab hoſtib': vt in eodẽ ca. hr̃ in gñali ꝛ dñr q̃ſi per totũ librũ in ſpeciali. regnãte ãt dauid cuius regnũ fuit a deo in ꝑpetuum ſtabilituꝫ ꝓut q̃ꝫplurime auctoritates ſonãt fuit eis ꝓphetice dictum a deo per nathã ꝓphetam ꝙ de cetero populus dei nõ turbaretur ſic per aduerſarios. vñ. 2. Reg. 7. ſic legitur. Ponã locum ppl'o meo iſrl': ꝛ nõ turbabitur ampli': nec addẽt filij iniquitatis vt affligãt eum ſicut prius ex die qua cõſtitui iudices ſuper ppl'm meum iſrl': ſed q2 in principio regni ipſius dauid ſuper iſrl' ſtatim aſcẽderunt philiſtei cõtra eũ. 2. Reg. 5. ꝛ poſtea in ꝓceſſu tpis habuit agere bella cũ diuerſis natiõib' in circuitu ꝛ ſpãliter cuꝫ ſyria moab ꝛ ãmon ꝛ philiſtijm ꝛ amalech ꝛ idumeo: ꝓut poteſt haberi. 2. Reg. 8. iccirco dauid preuidẽs in ſpũ iſta bella futura tpe ſuo ꝛ etiã alia tpe ſucceſſorũ cõpoſuit iſtũ ps petẽs a deo vindictã de ſuis aduerſarijs eo mõ ſaltẽ quo cõſueuerũt facere tpe iudicũ: q̃ñ iudex erat deo gratus. ꝛ ideo dicit: Fac illis ſicut madian ꝛ ſyſare. Unde notãdũ ꝙ ſicut illi quos hic noĩat de quib' fuerat facta vindicta a deo tpe iudicum. ſ. madian oreb ꝛ zeeb ꝛ hꝫ nõ currerunt ſimul ſꝫ ſucceſſiue in diuerſis tpibus ſic itelligendũ eſt de inimicis de quibus in h̃ ps vindictã petit pſalmiſta. ſ. tabernacula idumeoꝝ ꝛ hiſmaelitaꝝ ꝛ hꝫ. nec obſtat quod dicit. Cogitauerũt vnanimiter ſimul ꝯ hꝫ: quia inq̃ꝫtum in hoc oẽs conueniebãt. vt diſperderẽt iſraelẽ de gẽte in hoc vnanimes dici poſſunt: ſicut vna ẽr fides vel opinio diuerſoꝝ q̃ñ cõueniunt in eodẽ credibili ſeu opinabili. licet nõ ſint in eodẽ tpe nec loco. ꝛ notanter dicit ps. Ecce inimici tui ſonuerũt. ſilr̃ ꝛ aduerſũ te teſtimoniũ diſpoſuerunt quaſi diceret per amplius debes vindictã exercere in iſtis q̃ꝫ in alijs aduerſarijs qui fuerunt tpe iudicũ. q2 tunc iſraelite erãt idolatre ꝛ per ꝯñs qui aduerſabant̃ eis nõ aduerſabãtur deo ſꝫ tpe dauid ꝛ ſimiliũ qui veꝝ deũ colebant eoꝝ aduerſarij inimici dei debent dici ꝛ cõtra eũ teſtimoniũ diſponere: vñ potius erant puniendi. ex quibus bñ cõſideratis ſatis patet ꝓpria applicatio lr̃e huius ps ad hanc expoſitionem ꝛc. REPLICA.

i In ps. Deus quis ſilis. poſtil. applicat hiſtoriã pſecutõis ꝛ punitõis ſẽnacherib ad mãm huius ps. ſꝫ ꝓpter gẽtes iudeis vicinas in h̃ ps cõmemoratas addit poſtil. ꝙ iõ fit illaꝝ gẽtiũ cõmemoratio: q2 ille icitabãt ſẽnacherib ad inuadẽdũ ꝛ deſtruẽdum iudeos. Et puto ad h̃ bonã fore veriſimilitudinẽ: q2 ille gẽtes valde oderãt iudeos: ꝛ ſepe eos iſeſtabant: ita vt achaz cõtra eos iuocaret auxiliuꝫ ſẽnacherib. vt patet. 4. Reg. 16. ꝛ ſic auxilio eius recepto in iudeos nõ poterant deſeuire. Audiẽtes aũt ezechiã rebellare ꝛ a tributo ſẽnacherib receſſiſſe gauiſe ꝓculdubio ipſũ ad inuadẽdum iudeos cõcitabãt auxilia ꝓmittentes: vt eſt commune in populis. Burgen̄. attẽdẽs rationabilẽ applicationẽ materie huius ps ad ſẽnacherib: tam quo ad inuaſionem q̃ꝫ ſui exercitus deiectionem ſolum obijcit cõtra id quod poſtil. addidit de cõcitatõe: ꝛ facit argumentum ſatis debile quod fundat ſuper falſa imaginatõe: videlicet ꝙ eiuſdẽ effectus nõ poſſunt eſſe plures cauſe partiales occaſionales. vl' ſine quibus nõ. Arguit eni ſic primo. Nõ legitur de illa cõcitatõe ſed nõ ſequitur: igitur nõ eſt veriſilis: q2 ſupra veriſimilitudo oſtẽſa eſt. Et ſecundo arguit. Rebellatio ezechie fuit cauſa mouẽs ſẽnacherib: igit̃ nõ gẽtium concitatio. Sꝫ conſtat non ſeq. q2 commune eſt in effectibus plures cauſas partiales ꝯcurrere: nec expoſitio burgẽ. đ bellis dauid contra hoſtes iudeoꝝ valꝫ

q2 philiſtei fuerūt p̄mi ⁊ acerbiores ipugnatores dauid. vt pꝫ. 2. Reg. 5. qui tn̄ hic iter hoſtes nō nōiant̄. ⁊ ſic valet argumentuꝫ ꝯſuetū: valet ⁊ meū i ſil'i forma. Nō legit̄ aſſur vnq̄ ꝯtra dauid pugnaſſe: tn̄ in h̄ ps dr̄. Etenī aſſur venit cū illis: facti ſunt in adiutorium filijs loth: ⁊ ſic de multis alijs que cōtra Burgeñ. obijci poſſent ⁊c̄.

Pſalmus. LXXXIII.

a Q
Uā dilecta tabernacula. Huic ps p̄mittit̄ talis titulus ī hebreo. Ad victoriā ſup haguittit filioꝝ chore p̄s. In q̄

C Ad victoriam haguittit filiorum chore. p̄s. LXXXIII.

Q
Uām dilecta tabernacula tua dn̄e virtutū: ꝯcupiſcit et deficit aīa mea ī atrio dn̄i. Cor meū ⁊ caro mea: exultauerunt in deū viuū. Etenī paſſer inenit ſibi domū: ⁊ turtur nidū vbi ponat pullos ſuos. Altaria tua dn̄e virtutū: rex meus ⁊ deꝰ meꝰ. Beati q̄ habitāt ī domo tua dn̄e: in ſecula ſeculoꝝ laudabūt te. Beatꝰ vir cuiꝰ eſt auxiliū abs te: aſcēſiones ī corde ſuo diſpoſuit i ūalle lachrymaꝝ: ī loco quē poſuit. Etenī bn̄dictionē dabit legiſlator: ibūt de virtute in virtutē ūidebit deꝰ deoꝝ in ſyon. Dn̄e deus virtutū exaudi orōnē meā: auribꝰ percipe deus iacob. Protector noſter aſpice deꝰ: ⁊ reſpice in faciē xp̄i tui. Quia melior eſt dies vna in atrijs tuis: ſup milia. Elegi abiectꝰ eē ī domo dei mei: mag̃ q̄ hītare ī tabnaculis pctōꝝ. Q2 miſicordiā ⁊ ūitatē diligit deꝰ gratiā et glīā dabit dn̄s. Nō priuabit bonis eōs q̄ ambulant in inocētia: domine virtutū beatus homo qui ſperat in te.

ſm̄ Hiero. ⁊ doctores hebreos appareꝫ auctor p̄s vel auctores. ſ. filij chore. nō tn̄ dicūt vtrū fuerit factꝰ ab vno eoꝝ vl̄ a pluribꝰ. De materia vo huiꝰ p̄s dicūt doctores hebrei q̄ p̄s iſte exprimit deſideriū filioꝝ iſrael exiſtētiū in captiuitate ad tēpli reedificationē. Sꝫ ſaluo meliori iudicio videt̄ mihi q̄ magis exprimat deſiderium ſanctoꝝ adhuc in hac valle miſie degentiū deueniēdi ad gaudiū ſupnoꝝ ciuiū. de quoꝝ numero erant filij chore ſpm̄ ꝓpheticū hn̄tes. Et ſm̄ hoc iſta dictio haguittit. in duplici ſignificatione deſeruit. q2 ſignificat inſtrumentū muſicū cui appropriat̄ cantꝰ huius p̄s. ⁊ q2 ſignificat torcular. vt. ſ. dictū eſt plenius p̄s. 80. eo q̄ iſte p̄s ꝓprie cātabatur in mēſe ſeptēbri collectis vindemijs ⁊ in torcularibꝰ expſſis. ſ. in feſto cetꝰ vel collecte. qd̄ fiebat. 12. die huiꝰ mēſis. vt hr̄ Leuit. 23. ⁊ Nume. 29. In memoriā vel potius figurā collectionis ſanctoꝝ in regno celoꝝ. ꝓpter qd̄ illud feſtū dr̄ celeberrimum atq3 ſanctiſſimū ibidē. Igit̄ ſm̄ hoc p̄s iſte diuidit̄ in duas ꝑtes. q2 p̄ oſtendit̄ q̄ felicitas ſupna debet ſup oīa ꝯcupiſci. ſcd̄o ſubditur qualr̄ hō valeat ipſā adipiſci. ibi: Beatus vir. Circa p̄muꝫ dr̄. Quaꝫ dilecta. i. valde dilecta. b Tabernacula tua ⁊c̄. i. angeloꝝ. ⁊ dicit tabernacula tua in plurali ꝓpter diuerſos btōꝝ ſtatus ſm̄ varia eoꝝ merita. ꝓpter qd̄ dicit ſaluator Joā. 14. In domo pr̄is mei manſiones multe ſunt. c Concupiſcit ⁊ deficit ⁊c̄. q2 oīs itellectus ⁊ affectus hoīs exiſtētis in via deficit a ꝑfecta cognitione ⁊ dilectione btitudinis ſupne. ſm̄ illud. i. Cor. 2. Oculus nō vidit nec auris audiuit. ⁊ in cor hoīs nō aſcendit. q̄ ꝑparauit deus his qui diligunt illū. d Cor meuꝫ ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuū. fortes enī motus aīe redundāt ad corpus. ſicut ex magno timore hoīes ifrigidant̄ ⁊ palleſcūt. ⁊ ex maxima ira calefiūt ⁊ rubeſcūt. ⁊ iō cū aīa fortiter exultat in deo fit q̄dā redundātia in ſenſu corporeo. Cōſeq̄nter oſtendit q̄ fortitudo ſupna quietat hoīs appetitū. d. e Etenī paſſer inenit ſibi domū ⁊c̄. i. locū ad quieſcendū. q. d. multo magis rōnabilis creatura habet locū in quo quietat̄. ⁊ hec eſt btitudo celeſtis. ꝓpter qd̄ ſubdit̄. f Altaria tua dn̄e virtutū. i. angeloꝝ. ſupple ſunt illa in quibꝰ q̄etat̄ appetitus humanus. ⁊ vocat hic altaria electoꝝ diuerſa ꝯſortia. ſꝫ varia eoꝝ merita. q2 in illis iugiter offerunt̄ ſacrificia diuine laudis. ꝓpter qd̄ ſubdit̄. g Bti qui habitant in domo tua dn̄e. i. in celeſti beatitudine. h In ſecula ſeculoꝝ ⁊c̄. In hebreo habet̄. Cela. vbi nos habemus in ſecl'a ſeculoꝝ. ⁊ ſꝫ doctores hebreos illa dictio ſignificat ꝑpetuitatē a parte poſt. ⁊ ꝓpter hoc Hieroꝰ trāſtulit: ſemꝑ. talis aūt laudatio ꝑpetua nō pōt verificari ad lr̄am de laude celebrata in templo poſt captiuitatē babylonicā reedificato. q2 illud tēpluꝫ durauit tn̄. 420. annis ſm̄ hebreos. tū q2 medio tp̄e laus diuina fuit interrupta. ſ. tp̄e antiochi illuſtris. qui poſuit ibi abominandū idolū. ⁊ fecit ibi īmolari carnes ſuillas ⁊ aīalia īmunda ſm̄ cultum idoloꝝ. i. Macha. i. i Beatus vir. Hic ꝯn̄r oñdit̄ qualr̄ hō btitudinē ſupnā valeat adipiſci. ⁊ p̄ oñdit̄ q̄ hoc nō pōt fieri ſine ſpāli dei adiutorio. ſecūdo ad hoc porrigit̄ depcatio. ibi: Dn̄e d̄s v̄tutū. Circa p̄mū dr̄. Btūs vir. ſ. in ſpe. q̄ eſt certa expectatio future btitudinis. k Cuiꝰ ē auxiliū abs te. i. a te. Iſte. n. due ꝑpoſitiones abs ⁊ a idē ſignificāt. q. d. ad btitudinē ſupnam nullus pōt attingere niſi ꝑ tuū auxiliū ſpāle. q2 excedit facultatem creature. ſed ille qui ad hoc per te dirigit̄ pōt attingere ⁊ modus ſubdit̄ cū dr̄. l Aſcēſiones in corde ⁊c̄. i. gradus virtutū per quos aſcendit̄ ad celū. quos hō grā dei illuminatus in ſe diſpoſuit. q2 vſus liberi arbitrij cū dei grā ad meritū ꝯcurrit. m In valle lachrymarū. hoc eſt in ſtatu pn̄tis miſerie. in quo eſt meritū ⁊ demeritū.
n In loco quē poſuit. i. ꝯſtituit ipſe deꝰ ad merendū vitā beatā ꝑ lachrymationē ⁊ fletū. ſm̄ q̄ dicit ſaluator Math. 5. Bti qui lugēt. qm̄ ipſi ꝯſolabunt̄. o Etenī bn̄dictionē ⁊c̄. Hic eſt xp̄s legiſlator euāgelice qui dat bn̄dictionē grē ſue lugentibus pro remiſſione culpe cōmiſſe ⁊ pro dilatione celeſtis glīe. ⁊ de talibꝰ ſubdit̄
p Ibūt de virtute in virtutē. ſemꝑ ꝓficiēdo in augmento grē donec ꝑueniant ad terminū viſiōis beate. iō ſubdit̄. q Uidebit̄ deus deoꝝ. i. ſcōꝝ angeloꝝ ⁊ electoꝝ: qui dicunt̄ dij participatiue.
r In ſyon. ſ. celeſti. d̄ qua dicit̄ Heb. 12. Acceſſiſtis ad ſyō montē ⁊ ciuitatem dei viuētis hierl'ꝫ celeſtē ⁊ multoꝝ miliū angeloꝝ frequentiam.
s Dn̄e deus virtutū. Hic ꝯn̄r ponit̄ deprecatio pro auxilio diuino ipetrādo ad hāc btitudinē ꝯſequēdā. ⁊ p̄ pſalmiſta depcationē iſtā ꝓſequit̄. ſecūdo ad cōmendationē ſupne btitudinis reuertitur. ibi. Q2 melior eſt. Circa primū dicit pſalmiſta in ꝑſona fideliū: Dn̄e deus virtutū. i. angeloꝝ. vt freq̄nter dictuꝫ eſt. t Exaudi orōnē meā. ꝑducendo ad beatitudinē. v Auribus percipe. oſtendendo per effectū.
x Deus iacob. qd̄ dr̄ eo q2 fecit deo ſpāle votū. vt dictuꝫ eſt ſupra p̄s 80. y Protector noſter. ꝯtra iſultus demonū.
z Aſpice deus. preces noſtras acceptādo. ſicut dr̄ Geñ. 4. Reſpexit dn̄s ad abel ⁊ ad munera eius. a Et reſpice in faciē xp̄i tui. Illi q̄ exponunt pſalmū iſtū de deſiderio exiſtētiuꝫ in captiuitate babylonica ad tēplū reedificāduꝫ. exponūt h̄ de çorobabel. ⁊ aliqui alij de neemia ſacerdote. ſꝫ vtrunq3 ifringitur. tū q2 çorobabel nō fuit rex. nec ꝑ ꝯn̄s iunctus vn̄ poſſet dici xp̄s. ſilr̄ neemias nō fuit ſacerdos ſūmus. qui ſolus ꝯſecrabatur per iunctionē ꝓprie dictā. ſicut declaratuꝫ fuit Leuit. 4. tuꝫ q2 ſm̄ hebreos iudei nō habuerunt aliquā vnctionem regū vel pōtificū poſt captiuitatē babylonicā. ꝓpter qd̄ etiā Ra. ſa. exponit h̄ de dauid. vt ſit ſēſus. q̄ oratio popl'i reuerſi de captiuitate ſit exaudibilis per merita eius ſicut moyſes in ſua oratiōe allegabat merita patrū abrae iſaac ⁊ iacob. Exo. 32. Sed quia ſicut dictum eſt p̄s iſte nō poteſt ꝯueniēter exponi ad litterā de ſtatu ppl'i iſrl' inter captiuitatē babylonicaꝫ ⁊ aduētum xp̄i. ideo melius exponitur de ieſu naçareno qui eſt vere chriſtus anthonomatice dictus. quia per eiꝰ meritum omnes orationes eccleſie habent effectuꝫ. ꝓpter quod ī omnibus oratiōibus eccleſie ponitur in fine. Per dominum noſtrum ieſū chriſtum ⁊c̄. vel aliquid ſimile.
b Quia melior eſt dies vna in atrijs tuis. Hic reuertitur p̄s ad oſtendēdum excellentiam ſuperne beatitudinis. ꝓpter quod eſt ſūme deſiderabilis dicēs. Quia melior eſt dies vna in atrijs tuis. ideſt in celeſtibus cōſortijs. vt predictum eſt ſupra.
c Super milia. ſ. bonaꝝ dieꝝ que poſſēt hr̄i in pn̄ti vita. iō.
d Elegi abiectus eſſe. i. in humilitate viuere: ſine qua ad illā beatitudinem nō poteſt perueniri. ſm̄ dictū ſaluatoris Luc. 18. Quicūq3 nō receperit regnū dei vt puer. nō itroibit in illud. ideſt per humilitateꝫ vt paruulus. e In domo dei mei. ideſt in eccleſia militante que eſt domus dei iferior. ſicut eccleſia triumphās eſt domus dei ſuperior. f Magis q̄ habitare in tabernaculis peccatorum. ideſt ī excellentijs ſuperborum. quia ſuperbia icluditur in omni peccato mortali. per quod hō ſubtrahit ſe a debita obediētia dei.
g Quia miſericordiam ⁊ veritatem. ideſt iuſticiā.
h Diligit deus. ꝓpter quod ſe ꝯcomitātur in oꝑibus diuinis.
i Gratiam. in preſenti. k Et gloriam. in futuro.
l Dabit dominus. vere humilibus. ꝓpter quod dicitur ꝓuer. 29. Humilem ſpiritū ſuſcipiet gloria. ⁊ Jac. 4. dicitur. Deus ſuperbis reſiſtit. humilibus autem dat gratiam. m Nō priuabit bonis. ſcilicet gratie ⁊ glorie. n Eos qui ambulāt in inocentia. lꝫ frequēter priuentur in preſenti bonis temporalibus. ꝓpter h̄ cōcluditur ī fine.
o Beatus hō q̄ ſperat ī te. per ſpem formatā charitate ⁊ nō in bonis tranſitorijs ⁊ caducis.

¶ In ps. 83. Quam dilecta. vbi dicit̄ in poſtil. Concupiſcit ⁊ deficit anima mea. ADDITIO.

Quidā exponūt hec v̄ba. ſ. Cōcupiſcit ⁊ deficit aīa mea. al'r ſic ſcilicet vt aīa ex vehementia ꝯcupiſcētie ſeu deſiderij tēdēdi in deū ꝑfecte: qđ quidē deſideriū in hac vita nō cōplet̄. Deficit. i. affligit̄ eo mō quo dr̄. Defecerūt oculi mei in eloquiū tuū dicētes. Quā ꝯſolaberis me: cui⁹ rō eſt: q2 ſpes q̄ differt̄ affligit aīaʒ. ꝓuer. 13. ca. ⁊ hec ſnīa videt̄ magis ꝯſona lr̄e: i q̄ nulla fit mētio de cognitōe ſʒ ſolū de affectu ⁊ defectu: qui ꝓprie ītelligūt̄ cū dr̄. Cōcupiſcit ⁊ defecit mō ꝑdicto: nec͛ ꝯtra hoc eſt qđ ſequit̄. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt ⁊c̄. q2 cū gaudio charitatis ſtat languor dilatōis: iuxta illđ cāticoꝝ. 2. Amore langueo ⁊c̄.

¶ In eodē ps. vbi dr̄ in poſtil. Cōſeq̄nter oſtendit' ꝙ beatitudo ſuꝑna quietat hoīs appetitum. ADDITIO.

Hec rō quā poſtil. aſſignat ad oñdendū ꝙ btītudo ſuꝑna quietat hoīs appetitū: ſūpta ex hoc ꝙ paſſer ⁊ bruta aīalia īueniūt locū ad quieſcēdū nō videt̄ hr̄e efficaciā: q2 multi etiā phoꝝ poſuerūt finē vltimū in corporalib⁹ delectatōib⁹: ſm̄ quos etiā rōnalis creatura in talibus quietat̄: vt ī ꝑ ethicoꝝ. Vn̄ ꝓpter planū ītellectū huius v̄ſus. ſ. Eteni paſſer ⁊c̄. quidā exponūt totū illud qđ legit̄ a principio ps. ſ. Quā dilecta tabernacula tua. vſq͛ ibi. Bti qui hitant ī cluſiue de tabernaculis manufactis. ſ. mālibus in qb⁹ de⁹ colebat̄: et vbi archa teſtamēti reſidebat: ad q̄ tabernacula deuoti ī remotl agētes maxime ꝑ deſideriū tendebāt. vn̄ ⁊ dauid cū ab archa dn̄i ⁊ eius tabernaculo habuiſſet ſeparari dixit. Si īuenero grām in oculis dn̄i: reducet me ⁊ oñdet mihi eā ⁊ tabernaculū ſuū. 2. Reg. 15. vn̄ in ꝑſona cuiuſlibet taliū pſal. dicebat. Quā dilecta tabernacula tua. ſil'r ⁊ Concupiſcit ⁊ deficit aīa mea ⁊c̄. maxime eni deſiderabāt viri iuſti iuxta talia tabernacula collocari: vt ad dei cultū manciparent̄: ſm̄ quē ſēſū ītelligendū eſt qđ dr̄. Eteni paſſer īuenit ſibi domuʒ ⁊c̄. eo mō quo ſaluator dicit. Luc. 9. Vulpes foueas hn̄t. ⁊ volucres celi nidos: fili⁹ aūt hoīs nō hʒ vbi reponat caput ſuū ⁊c̄. q. d. pſalmiſta. Paſſeres qn̄q3 nidificāt in templo dei. ⁊ vbi ſunt ei⁹ altaria vbi ego collocari ſeu hitare deſidero: ⁊ ſm̄ hanc expoſitionē ꝯgruēti⁹ cōtinuat̄ lr̄a q̄ dicit. Et turtur nidū vbi reponat pullos ſuos. cū hoc qđ ſequit̄ imediate: Altaria tua dn̄e virtutum. q͛ ſm̄ expoſitionē poſtil. eſt eni ſenſus talis. Eteni paſſer īuenit ſibi domū. ⁊ turtur nidū iuxta altaria tua dn̄e virtutuʒ. vbi ego deſidero cohitare. Et nota ꝙ vbi trāſlatio nr̄a hʒ turtur: hebraica v̄itas habet hyrundo. qđ magis ꝯſonat huic expoſitioni. cū hyrundo coīter in magnis edificijs ꝯſueuit nidificare. qđ aūt ſequitur. Bti qui hitāt in domo tua. ītelligit̄ de domo celeſti. ꝓut poſtil. exponit. vn̄ ꝯuenienter ps. fecit mentionē ꝑ̊ de deſiderio iuſtoꝝ ad tabernacula manufacta ꝓpter cultū dei ibidē exhibendū vt ex hoc magis oñderet̄ vehemētia deſiderij ipſoꝝ ad hitandū in domo celeſti: vbi beatificant̄: de quo dicit: Bti q hitant in domo tua. q. d. tabernacula tua. ſ. huius eccl'ie militantis ſunt tā dilecta ꝙ in eis cor ⁊ caro exultāt in deū: ſed hec exultatio eſt īperfecta: ꝓpter qđ īducit exēplū. d. Sicut paſſer īuenit ſibi domū ⁊c̄. ad īſinuandū ꝙ hec exl'tatio quodāmodo eſt brutalis in cōparatione celeſtis exultationis: eo ꝙ non beatificat nec participat eternitatē: q̄ tn̄ duo facit hitatio in domo celeſti. Primū oſtendit cū dicit. Bti qui hitant in domo tua. ſcđm cū dicit. In ſecula ſeculoꝝ laudabunt te. Cōſeq̄nter dicit: Beatus vir cuius eſt auxiliū a te. vbi oſtēdit quomō hitatio domus celeſtis in qua hō eternaliter btificat̄ hr̄i poſſit. ⁊ exponat̄ totū ſicut in poſtilla. excepto ꝙ in hoc loco tranſlatio nr̄a in quibuſdā deuiat ab hebraica v̄itate: nā vbi nos habemus. Aſcēſiones in corde ſuo diſpoſuit in valle lachrymaꝝ in loco quē poſuit. hebraica v̄itas ſic habet: Semite in cordibus ſuis trāſeūtes in valle lachrymaꝝ fōtē poſuerunt eū. Eteni bn̄dictōes ⁊c̄. cuius ſēſus ad ꝓpoſitū talis eſſe videt̄. ſ. ꝙ vir ille qui eſt beat⁹ in ſpe: eo ꝙ hʒ auxiliū diuinū ad hoc vt in beatitudinē tendat: hʒ ſemitas ſuas in corde ſuo. ſ. tendēdi in beatitudinē: ad quā nō per latā viā ſʒ per ſtrictā que ſemita eſt homo deducit̄: vt Math. 7. ca. ⁊ mutat̄ ſingulare in plurale: ꝓut freq̄nter in ſcripturis cōtingit. Cōſeq̄nter oſtendit que ſunt iſte ſemite in quibus hō habet auxiliū diuinū. vt in verā beatitudinē tēdat. ⁊ hoc cū dicit. Trāſeuntes in valle lachrymaꝝ fontē poſuerūt eū. Pro quo ſciendū: ꝙ xp̄s qui veras ſemitas tendendi in beatitudinē hoībus oſtendit de quibus ſemitis Iſa. 2. ca. Ambulauimus in ſemitis ſuis: precipue ⁊ ſuccincte hoc legit̄ oſtendiſſe Marci. 16. c. cū apoſtolis precepit. Euntes ī mundū vniuerſū ⁊c̄. Qui crediderit ⁊ baptiçatus fuerit ⁊c̄. Tranſeuntes igit̄ apl'i de mandato xp̄i. In valle lachrymaꝝ. ſ. in vniuerſū mundū. Fontē. ſ. baptiſmum. Poſuerunt eū. ſ. auxilium diuinū: de quo prius dixerat: qui quidē fons. ſ. baptiſmus proprie preſtat auxiliū diuinū tendendi in beatitudinē cum verbis xp̄i que ſunt forma ſacr̄i: de qua dicit. Eteni benedictionē dabit legiſlator. Et nota ꝙ vbi nos habemus bn̄dictioneʒ in ſingulari: hebraica veritas habet benedictiones in plurali: qđ pōt intelligi de alijs ſacramentis: in quibus benedictio xp̄i. ſ. grā a xp̄o deriuata augetur ſeu cōfertur. Itē vt oñderet ꝙ ille fons baptiſmalis habʒ efficaciā inſtrumentaliter ad tēdendū in beatitudinē preſuppoſita tn̄ fide recta: ꝓut in v̄bis ſaluatoris predictis oſtēdit̄: iccirco anteq͛ dixiſſet ps. Fontē poſuerunt eū. premiſit. ſemite in cordibus ſuis. Fides enim formata proprie ſunt ſemite tendendi ī diuinam cognitionem ⁊ amorem ⁊c̄.

¶ In eodem ps vbi dicitur in poſtilla. In ſecula ſeculorum laudabūt te: in hebreo habetur. Cela. ADDITIO.

Hec dictio cela lʒ ſm̄ aliquos hebreoꝝ doctores min⁹ bene ſentientes ſignificet perpetuitatē. ſʒ tn̄ doctores hebraicos in eadē lingua eruditos ⁊ ſm̄ doctores nr̄os hoc nō ſignificat. primū patet. nā rabbi abenhaçra ſupra ps. 3. ſcilʒ. Dn̄e quid multiplicati ⁊c̄. dicit ꝙ hec dictio cela nihil ſignificat: ſed in quibuſdā locis ponit̄ ad ſupplendū modulamē cantus: ad quod duas rationes īducit. Prima eſt ꝙ hec dictio. ſ. cela nō inuenitur in tota ſacra ſcriptura veteris teſtamēti niſi ſolū in pſalterio. quod ordinatū fuit vt cantaret̄ ſil'r in cantico abachuc qđ ē ꝑ modū pſalmi. ⁊ hoc eſt veꝝ. Ex quo ſequit̄ ꝙ ſi perpetuitatē ſignificaſſet: cū in q͛plurimis locis ſacre ſcripture ītentio ꝑpetuitatis hr̄ ꝙ ibidē qn̄q3 hec dictio cela īterponeret̄. Scđa rō eſt: q2 hec dictio cela ponit̄ ſepe in pſalterio ⁊ ī ꝑdicto cātico abacuch: vbi nullo mō ſignificat ꝑpetuitatē ſeu ſēpiternitatē. vn̄ ſupra in ps. Exultate deo. vbi trāſla. nr̄a dicit. Probaui te apud aquā cōtradictionis. in hebreo additur cela ſil'r abacuch. 3. vbi dr̄. Deus ab auſtro veniet: ⁊ ſanctus a monte pharan. ſuꝑaddit̄ in hebreo cela. Sed ꝯſtat ꝙ ꝓbatio apud aquā ꝯtradictionis nō fuit ꝑpetua ſimiliter nec aduētus dei de monte pharā: ⁊ ſic īuenit̄ in alijs locis vbi nulla ꝑpetuitas habet locū: Hiero. etiam videt̄ eſſe iſtius opinionis: qđ patet ex hoc: nā nunq͛ īuenit̄ ꝙ ipſe tranſtuliſſet iſtā dictionē cela ſed ſemꝑ dimiſit eā ac ſi nō eſſet ibi poſita: ſicut pʒ in hoc ps̊. nā vbi dr̄. Auribus percipe deus iacob. ſuꝑadditur in hebraico cela in cuius loco nihil poſuit. ⁊ ſic fecit per totū pſalteriū. vn̄ manifeſtū eſt ꝙ qui appoſuit in hoc loco ſemꝑ hoc fecit preter mentē Hiero. cū in nullo alio loco īueniat̄ hanc dictionē cela trāſtuliſſe. ſm̄ v̄o gloſā nr̄aʒ hec dictio cela ſignificat' diapſalma. vbicunq͛ eni in pſalterio cela ponit̄: lʒ Hiero. nihil loco ei⁹ ponat: gloſa nr̄a ponit ibi diapſalma. qđ ſignificat ſʒ catholicon requiē diſtincte ꝯtinuatōis. ſ. pauſationē. Caſſiodorus aūt dicit ꝙ diapſalma vbicunq3 repertū fuerit fit per quādā ſonoꝝ mutationē. pʒ igit̄ ſm̄ hos doctores ꝙ cela nō dic̄ ꝑpetuitatē. vn̄ qđ in tranſlatione nr̄a dicit̄ in hoc v̄ſu. In ſecula ſeculoꝝ laudabunt te. nō habet̄ ex hac dictione cela: ſʒ ex alia dictione que ponit̄ in hebraico. ſ. od. qđ coīter ſignificat vltra: et quādoq3 perpetuitatē: vt in pſalmo nonageſimoquinto. Dominus regnauit in ſeculum ⁊ vltra.

¶ In eodem ps. Quam dilecta. vbi dicitur in poſtil. Quia miſericordiam ⁊ v̄itatem. ADDITIO.

Ubi tranſlatio nr̄a habet: Quia miſericordiā ⁊ veritatē diligit deus. hebraica v̄itas ſic dicit. Q2 ſol ⁊ ſcutū ſeu ꝓtector eſt deus. ⁊ nulla v̄ba ponunt̄ ibi equoca: ex quib⁹ iſta varietas poſſet oriri. ſenſus aūt hoꝝ v̄boꝝ iuxta hebraicaʒ v̄itatē talis videt̄ eſſe: dicturus eni ps. Grām ⁊ gloriā dabit dn̄s: ꝑmiſit quō deus h̄ dat. Pro quo ſciendū: ꝙ cū aliqua forma introducit̄ ab agēte de nouo in aliquo. qn̄q3 poſt ītroductionē forme nō eſt neceſſaria actio agētis ad illi⁹ forme ꝯſeruationē: ſicut cū ignis ītroducit formā ignis in aliquo ſubiecto: qn̄q3 tn̄ eſt neceſſarius ꝯtinu⁹ īfluxus agētis in ſubiecto etiā poſt ītroductionē forme ad ipſius forme ꝯſuationē: ſic̄ fit in illumiatōe. corp⁹ eniʒ lumioſū nō ſolū ītroducit in aere diſpoſito formā lumis d̄ nouo ſʒ etiā req̄rit̄ ei⁹ īflux⁹ ꝯtinu⁹ ad cōſeruationē illi⁹ forme ītroducte: ſic ꝙ ceſſante tali īfluxu ſtatī ceſſat illa illumiatio. ⁊ iſto mō dn̄s dat grām ⁊ gl'iaʒ. ſ. ꝙ nō ſolū eā īfundit ſʒ ēt ꝑ īfluxū cōtinuum q͛diu durat eā ꝯſeruat: cui⁹ rō eſt: q2 grā ſm̄. Augl. in libro d̄ nā ⁊ grā eſt q̄dā lux aīe. ſil'r ⁊ gl'ia q̄ eſt grā cōſūmata ſm̄ eundē. ⁊ q2 nulla lux īter corꝑalia luce ſolis eſt lucidior: iccirco cōparat deū in cōferēdo grām ⁊ gl'iam ſoli: nō hn̄s aliqđ lumē ſēſibile al ti⁹ cui iſta cōpararent̄. Cōſeq̄nter q2 hō ſic in grā cōſtitut⁹ ſʒ ſtatū pn̄tis vite adhuc īdiget: vt cū diuinū auxiliū ꝓtegat ꝯ̄ tētationū īpulſus vt in grā ꝑſeueret vſq3 ad finē vite: ꝓut ēt Aug⁹ dicit in libro de ꝑſeuerātia: iccirco pſalmiſta vocat deū ꝓtectorē ſeu ſcutū reſpectu coꝝ q in grā cōſtituti ꝑ illuiationē diuā ⁊ ꝑ ei⁹ ꝓtectionē in eadē ꝑſeuerāt vſq3 ad gl'ie cōſecutionē. REPLICA.

In ps. Quā dilecta. Cū poſtil. ex lr̄a illa: Eteni paſſer iuenit ſibi domū ⁊c̄. oñdit ꝙ btītudo ſuꝑna q̄etat hoīs d̄ſideriū faciēs talē rōnē. Si aīalia bruta dei ꝓuidētia iueniūt ſui appetit⁹ quietationē: multo amplius rōnabilia. quā deductionē Burgē. dicit nō hr̄e efficaciaʒ: q2 multi phi poſuerunt

beatitudinē in corꝑalib⁹ delectatōib⁹: ecce pro deo ꝙ̄ efficaciter
Burgeñ. efficacē rōnē poſtil. vult īfirmare. Efficacia eniȝ rōnis
poſtil. fundat̄ ſuꝑ regula q̄ a nullo docto. negat̄: videlȝ. Si illud
qđ min⁹ videt̄ ieſſe ineſt. ⁊ id qđ magis. id aūt qđ īfert ex ↄn̄ti: ſȝ
ſola btitudo ſuꝑna qetat appetitū rōnabilē: h̄ ꝓbat btūs Augu.
in li. ↄfeſ. d. Jnqetū eſt cor meū de⁹ donec requieſcat in te. Jllud
āt qđ burgeñ. ↄ̄ illā ſubſūptionē adducit de ph̄is errorē. nō igit̄
valet factū ph̄orꝝ. Jlli enī loquunt̄ de qetatōe irrōnabilis appe
tit⁹: q2 beſtialis. Si
eniȝ nulla rō adeſt:
expiētia docuiſſet ī
nulla re cauſata ⁊ fi
nita rōnabilē appe/
titū qetari: ſuꝑ fun
damento igit̄ erro/
neo burgeñ. fundat
aliā illi⁹ deſiderij đ
quo hic ſmo qetati
onē ſȝ erroneā. Se/
cūdū falſū qđ dicit
burgeñ. eſt ꝙ vide/
lȝ totū principiū. ps
exponat̄ de tabna/
culis manufactꝭ: ad
q̄ deuoti ſic afficiūt̄
ſicut h̄ dicit. Et ſi ſꝫ
iudaiſmum hr̄et h⁹
expoſitio colorē: tn̄ ſm euāgeliū ſapit errorē: q2 dicit Joā. 4. Ue
nit hora qñ neqȝ in hieroſolymis neqȝ in monte h̄ adorabitis pa
trē: ſȝ veri adoratores adorabūt pr̄eȝ in ſpū ⁊ v̄itate. Cui⁹. n. appe
tit⁹ ex vehemētia ↄ̄ficeret in re manufacta niſi accipiēdo ſignū
ꝓ ſignato: vt ſi affecto xp̄i ſepulchrū: veri⁹ xp̄ȝ ſepultū: ꝑut bea/
tus Ambro. dicit in ſmone paſchali: Quid īqt q̄ſierūt mulieres
in ſepulchro niſi ieſū. ⁊ qd vos q̄ritis in eccl'ia niſi ſaluatorē ma
nufacta enī oīa plus deficiunt appetitui rōnali ꝙ̄ appetitus ra/
tionalis tabernaculis manufactis. Pſalmus. LXXXIIII.
a Enedixiſti dn̄e terrā ⁊c̄. Huic ps p̄mittit̄ talis titulus
b in hebreo: Ad victoriā filiorꝫ chore ps. ⁊ in tranſlatione
Hiero. Uictorꝫ filiorꝫ chore cāticū ⁊ eſt eadē ſnīa vtro/
biqȝ. que ſatis pȝ ex ſupradictis. De materia v̄o hui⁹ ps dicūt he
brei coīter. ꝙ ſicut p̄cedens loquit̄ ſm opinionē eorꝫ de deſide/
rio redeundi de captiuitate babylonica ad reedificandū tēplū.
ſic iſte ps eſt grāꝫ actio pro ſua reuerſione ⁊ pro bono ⁊ pacifico
ſtatu terre eis collato. ſȝ ſicut nō ſū ſecut⁹ eorꝫ dictū in p̄cedenti
ps. ſic nō videt̄ mihi ſeq̄ndū in iſto ſaltē in toto. q2 poſt reditum
captiuitatis babylonice nō legit̄ ppl's iſrael tātaȝ pacē ⁊ ꝓſperi/
tatē habuiſſe vſqȝ ad aduētum xp̄i. ꝙ ad h̄ poſſit ↄueniēter ap/
plicari illud ꝙ īfra dr̄. Cōuerte nos de⁹ ſalutaris nr̄ ⁊c̄. vſqȝ ad
finē ps vt videbit̄ ꝓſeq̄ndo. imo ppl's de captiuitate babyloni/
ca reuerſus fuit freq̄nter ꝓhibitus ab edificatione tēpli. i. eſdre.
⁊ in reedificatione muri ciuitatis multipliciter afflictus ⁊ īpe/
ditus. ꝓpter qđ vna manu faciebāt opus: ⁊ altera tenebāt gladi
um ad ſe defendendū ab hoſtibus irruētib⁹. Neemie. 4. Jtem
ppl's reuerſus de captiuitate ſemꝑ ſuiuit ſub tributo. p̄ regibus
ꝑſarꝫ. poſtea grecorꝫ. ſicut pȝ ex libris Eſdre Neemie ⁊ Macha
beorꝫ. ⁊ ex hiſtoria Joſephi in libro antiquitatū. ⁊ h̄ vſqȝ ad tp̄s
iude machabei ⁊ fratrū ſuorꝫ. qui ad tp̄s liberauerunt ppl'm de
manu antiochi illuſtris. nec tūc etiā ppl's habuit magnā paceȝ.
q2 iudas machabe⁹ ⁊ fratres ſui in defēſione ppl'i fuerūt ſucceſ
ſiue iterfecti. ꝓpter qđ videtur mihi ſaluo melior: iudicio ꝙ ps
iſte nō tā eſt grāꝫ actio pro reditu captiuitatꝭ babylonice ꝙ̄ pro
ꝓphetia de liberatione perfecta per xp̄m fiēda. Ad cui⁹ itellectū
ſciendū ꝙ liberatio a babylonica captiuitate fuit figura libera/
tionis per xp̄ȝ fiēde. ⁊ ideo pſalmiſta in hoc ps fecit mētionē de
vtraqȝ. vt oñderet correſpōdētiā figurati ⁊ figure. Et iō ps iſte
diuiditur in tres partes. q2 p̄ ponit̄ grāꝫ actio pro liberatōe tē/
porali per cyrū. ſecundo deprecatio pro liberatione ſpūali fiēda
per xp̄m. ibi: Cōuerte nos deus. tertio ꝓnunciatio ore ꝓphetali
circa xp̄i myſteriū. ibi: Audiā qd loquat̄. Circa primū dr̄ ī ꝑſona
ppl'i de babylone reuerſi: Bn̄dixiſti dn̄e terrā tuā. i. iudeā. cui⁹
metropolis. ſ. hierl'm fuit. electa a deo. vt poneret nomē ſuū ibi
2. Paral. 6. Qñ dr̄ deus bn̄dixiſſe qñ reduxit ppl'm de captiui
tate vt ibi deo ſuiret. ideo ſubdit̄. b Auertiſti captiuitatē
iacob. i. ppl'i deſcēdentis a iacob. c Remiſiſti iniquitatem
plebis tue. ꝓpter quā fuerat captiuati ī babylone. d Ope/
ruiſti oīa peccata eo. i. nō vis ea āplius videre ad puniēdū. ⁊ loq
tur de pctīs preteritis. ꝓpter que ppl's fuerat ductus in captiui
tatē babylonis. e Mitigaſti oēm irā tuā ⁊c̄. q2 relaxatio pene ſi
gnū eſt mitigationis ire. f Cōuerte nos deus ſalutaris noſter. h̄
ↄn̄r ponit̄ depcatio pro liberatōe ſpūali que fiēda erat per xp̄m cū dr̄
Cōuerte nos deus ſalutaris nr̄. ad te clarius cognoſcendū ⁊ perfecti⁹
amandū. qđ factū eſt per doctrinā xp̄i. que figuras ⁊ obſcuritates ve
teris teſtamenti explanauit. ⁊ rigorē eius tēperauit. ꝓpter qđ dr̄ lex
amoris. vetus teſtm̄ lex timoris. g Et auerte irā tuā a nobis. qđ
fcm̄ eſt per xp̄i ſatiſfactionē. vſqȝ enī ad illā oēs q̄tūcūqȝ iuſti deſcē
debāt ad īfernuȝ. ⁊ ſic ira
dei nō fuit totalr̄ auerſa.
h Nūqd ī eternū iraſce/
ris nobis. q. d. non. cū par
cere ⁊ miſereri ſit tibi ꝓpri/
um. i Aut extendes
irā tuā a gñatione ⁊c̄. ſibi
ſemꝑ ſuccedētibus. quaſi
diceret. nō. q2 aduent⁹ xp̄i
fuit ꝓmiſſus īfra certū tē
p⁹. vt hr̄ Dañ. 9. ꝑ hebdōas
ab eo p̄dictas. ⁊ Aggei. 2.
dicit̄: Adhuc vnum modi
cū ⁊c̄. ⁊ ſubdit̄: Et veniet
deſideratus cunctis gēti/
bus. qđ exponit̄ đ xp̄o ab
hebreis doctoribus ⁊ lati
nis. k Deus tu ↄuer/
ſus. ad nos ꝑ tuā bn̄dictā
īcarnationē. l Uiuificabis nos. per tuā grām. Joan. i. Grā ⁊ veri
tas per ieſū xp̄m facta eſt. m Et plebs tua letabit̄ ī te. per plebeȝ
itelligit̄ ppl's ſimplex ⁊ coīs. Jn natiuitate v̄o xp̄i paſtores qui fuerūt
ſimplices letati ſūt. Luc. 2. Et reuerſi ſūt paſtores glīficantes ⁊ lau/
dātes deū ⁊c̄. Similr̄ qñ xp̄s venit in hierl'm ꝑpe ſuā paſſionem rece
ptus fuit a ppl'o cōi letanter. ⁊ pueris clamantib⁹ oſanna filio dauid.
Math. 21. n Oñde nobis dn̄e miām tuā. Jn aduentu enī xp̄i in
mundū fuit viſibilr̄ oñſa dei mīa. Jn punitione enī adā ⁊ diluuio ⁊ ſi
milibus fuerat oſtēſa dei iuſticia: Et ſalutare. ⁊ pre ideſt. o Salu
tare tuū da nobis. i. filiū tuū. ꝓpter qđ Jſa. hoc ꝓuidens dixit. 9. Fili⁹
datus eſt nobis. ⁊ vocabit̄ nomē eius admirabilis ↄſiliarius deus for
tis ⁊c̄. ⁊ loquit̄ de futuro per modū p̄teriti. ꝓpter certitudinē ꝓphie.
⁊ ſic ſcđa pars huius v̄ſus eſt expoſitiua prime. per hoc enī ꝙ deus pr̄
dedit nobis filiū ſuū in īcarnatione oñdit nobis viſibilr̄ miām ſuaȝ.
p Audiā. Hic ↄn̄r pſalmiſta prenunciat dictā deprecationē exaudiē
dam. ⁊ p̄ ꝓnunciat īcarnationē filij dei. ſcđo modū īcarnandi. ibi: Ue
ritas de terra. Circa p̄mum dicit. Audiā. attēte. q Quid loquat̄ ī
me dn̄s. per internā reuelationē. ⁊ qd ſit illud ſubdit dicens.
r Qm̄ loquetur pacē in plebē ſuā. q2 ipſo nato angeli ſtatī cātauerūt
Gloria in altiſſimis deo. ⁊ in terra pax hominibus bone volūtatꝭ. Lu
ce. 2. ⁊ dicit. Jn plebē ſuā q̄tum ad ppl'm iſrael cōmunē.
s Et ſuꝑ ſanctos ſuos. q̄tum ad maiores ſcilicet doctores ⁊ dei mini
ſtros. de quibus multi crediderūt in xp̄m. vt dr̄ Joan. 12.
t Et in eos qui conuertunt̄ ad cor. ideſt veraciter ⁊ ex corde cōuertū
tur ad xp̄m. qđ dicitur ꝓpter gentiles qui relicta gentilitate fidem ca
tholicā ſuſceperunt deuote. Jn hebreo ⁊ in tranſlatione Hiero. habe
tur. Et nō conuertunt̄ ad ſtulticiā. ideſt idolatriā que ē maxima ſtul
ticia ſcilicet attribuere creature deitatē. ad quā idolatriā nō ſunt gē/
tiles conuerſi vel reuerſi poſt fidē xp̄i ſuſceptā. imo idolatria ceſſauit
ſm ꝙ predixerat dn̄s zach. 13. Jn die illa dicit dn̄s perdā nomīa ido/
lorꝫ de terra. v Uerūtamē ꝑpe timentes ⁊c̄. q2 xp̄s nō ſolū p̄ſtat
ſalutē his qui ſunt ꝑfecte ↄtriti. ſed etiā his qui ſūt attriti qui dimit/
tunt peccare ꝓpter timorē dei. qui timor lȝ ſit ſuilis ſaltē q̄tū ad ali/
quid. tamen introducit charitatē. ſicut ſeta filū ſm Augꝰ. prout alle/
gat magr̄. 3. ſnīarꝫ. diſ. 34. Et ideo dr̄ hic ꝙ eſt ꝑpe timentes: inq̄tum
talis timor de ꝓpinquo diſponit ad charitatē. x Ut ihitet ⁊c̄. i.
xp̄s qui eſt glīa pr̄is. in quo v̄bū caro factū eſt ⁊ hitauit in nobis. ideo
ſubdit̄. Et vidim⁹ gloriā ei⁹. gl'iaȝ quaſi vnigeniti a pr̄e. Joan. i.
y Mīa ⁊ v̄itas ⁊c̄. i. ſimul ↄuenerunt in ꝑſona xp̄i. q2 ex dei mīa v̄bū
aſſūpſit carnē ad cōplēdū v̄itatē ꝓmiſſiōis facte pr̄ibus veteris teſtī
de īcarnatione filij dei. z Juſticia ⁊ pax oſculate ſūt. q2 xp̄s ī ſua
paſſione ſatiſfecit pro nobis per viā iuſticie: quā iuſticiā ſtatī pax fuit
oſculata. q2 per ſuū ſanguinē pacificauit ea que ſunt in celis ⁊ in ter/
ris. Coī. i. a Ueritas. hic ↄn̄r deſcribit moduȝ natiuitatis xp̄i. q2
natus eſt de virgine. ⁊ hoc eſt quod dr̄: Ueritas. i. xp̄s qui dicit de ſe/
ipſo. Joan. 14. Ego ſū via v̄itas ⁊ vita. b De terra orta ē. i. de vir
gine que terra vocat̄. Jſa. 45. Aperiat̄ terra ⁊ germinet ſaluatorē. illa
enī que oriunt̄ de terra nō oriunt̄ ex cōmixtione maris ⁊ femine. ſic
beata virgo concepit ⁊ peperit ſine viriliconſortio. ⁊ propter h̄ de iſto
ↄceptu ⁊ ortu p̄dixit. Jſa. 53. Aſcēdet ſic virgultū corā eo. ⁊ ſicut radix

---

Uictorꝫ filiorꝫ chore canticū.
Benedixiſti LXXXIIII.
dn̄e terrā tuā: āuertiſti ca/
ptiuitatē iacob. Remiſi/
ſti iniqtateȝ plebis tue: operuiſti
oīa pctā eorꝫ. Mitigaſti oēm irā
tuā: auertiſti ab ira indignatiōis
tue. Cōuerte nos deus ſalutaris
noſter: ⁊ auerte irā tuaȝ a nobis.
Nunqd ī eternū iraſceris nobis
aūt extendes irā tuā a generatōe
in generationē. De⁹ tu cōuerſus
viuificabis nos: ⁊ plebs tua leta
bitur in te. Oſtēde nobis dn̄e mi
ſericordiā tuā: ⁊ ſalutare tuū da
nobis. Audiā quid loquat̄ in me
dn̄s deus: qm̄ loquetur paceȝ in
plebem ſuā. Et ſuper ſanctos ſu
os: ⁊ in eos qui ↄuertunt̄ ad cor.
Uerūtamen ꝑpe timentes eū ſa/
lutare ipſi⁹: ut inhitet gloria ī ter
ra nr̄a. Miſericordiā ⁊ v̄itas ob
uiauerūt ſibi: iuſticiā ⁊ pax oſcl'a/
te ſunt. Ueritas de tr̄a orta eſt:

de terra ſitiēti.i.de virgine nō fecundata ſemine virili:ꝛ ſm doctores catholicos ꝛ hebꝛeos antiquos ca.54.Jſa.loquitur de xp̄o vt magl de clarabit̄ ibidē dn̄o ꝯcedente. a Et iuſticia de celo ꝓſpexit.i.pater iuſtus vel tota trinitas diſpoſuit vt dei filius acciperet de v̄gie carnē vt ſic per viā iuſticie hō ver⁹ ſatiſfaceret ſicut p̄mus hō deum offēdit. Cōſeq̄nter oñditur qua virtute btā virgo fuit fecūdata.cū dr̄. b Et eni dn̄s dabit benignitatē.i.gr̄e ſue plenitudinē nō ſolū ad ſc̄ificationē mentis virginis:ſed etiā q̄tū ad fecūdationē vētris. c Et terra noſtra.i.btā v̄go itē mērata. d Dabit fructū ſuū.q2 in partu v̄go ꝑmāſit ꝛ poſt partū. Cōſequēter agit̄ ð xp̄i p̄curſoꝛe.cū dr̄. e Juſticia añ eū ambulabit.i.ioannes baptiſta.qui dr̄ iuſticia eo q̄ pn̄iam predicauit ꝑ quā fit iuſticia de offēſis ꝯmiſſis.ꝓpter qđ dicit ſaluatoꝛ Matth.zi.Uenit ad vos iohānes ī via iuſticie.Et q2 nō ſolū iuſticiā penitētie p̄dicauit ſ3 ēt p̄mo eā tenuit ī aſperitate veſtit⁹ ꝛ parcitate vict⁹.ſm q̄ dicit̄ Matth.3.Johēs habebat veſtimētū de pilis cameloꝝ ꝛ ꝫonā pelliceā circa lūbos ſuos.eſca aūt eius locuſte ꝛ mel ſilueſtre.iō ſubdit̄. f Et po.ī via.ſ.pn̄ie. g Greſſus ſuos. vt fcō oñderet ī ſeipſo.qđ alijs p̄dicaret v̄bo.ſicut ð xp̄o dr̄.Act.i.Cepit ieſus facere ꝛ docere.ꝯtra maliciā ſacerdotū ꝛ ſcribarū.ð q̄bus dicit ſaluatoꝛ Matth.z3.Dicunt eni ꝛ non faciūt.quibus ſil̄es ſunt qui virtutū oꝑa pꝛedicant verbo:ꝛ deſtruunt exemplo ſuo malo.

ꝛ iūſticia de celo ꝓſpexit. Etēni dn̄s dabit benignitatē:ꝛ t̄rā nr̄a dābit fructū ſuū. Jūſticia añ eū3 āmbulabit ꝛ pōet ī uīa greſſus ſuoſ.

¶ Jn p̄s.84.Bn̄dixiſti.vbi dr̄ ī poſtilla.Ad cui⁹ ītellectū ſciendum q̄ liberatio a babylonica captiuitate.

ADDITIO.

Pſalmus iſte nō ꝑtinet in aliq̄ ad gr̄aꝝ actionē ꝓ liberatione de captiuitate babylonica ꝑ nimo ꝓut habet̄ ī glo.iſte ē vn⁹ de p̄ncipalib⁹ p̄s.q̄ de aduētu p̄mo xp̄i tractat:qđ ſic p3.Nā3 p̄ma ei⁹ ꝑs q̄ ꝯtinet̄ ī trib⁹ p̄mis v̄ſibus quā poſtillatoꝛ appꝛopꝛiat redēptioni babylonice nullo mō videt̄ rōnabil̄r poſſe ei adaptari.tūm q2 h̄ qđ dr̄.Auertiſti captiuitatē iacob.nō pōt de illa liberatōe ītelligi ſ3 quā nō fuit auerſa captiuitas iacob.eo q̄ decē tribus q̄ erāt maxima pars deſcēdentiū de iacob.ꝛ qui coiter vocabant̄ iſrl̄ fuerūt transmigrati vltra flumīa gaꝫan:vt.4.Reg.18.ꝛ nō fuerūt participes hui⁹ liberatōis.vn̄ nō eſt veꝝ dicere q̄ in illa liberatōe babylonica fuerit auerſa captiuitas iacob:ſ3 ſola captiuitas iude ſeu hierl̄m:Tū q2 ēt illi ð iuda ꝛ alijs tribub⁹ q̄ fuerūt trāſmigrati in babylonia l3 eis fuiſſet data licētia reedificandi tēplū ꝛ ciuitatē hierl̄m:nō tn̄ fuerunt liberati ſeu redēpti a ſuitute:q2 ſēꝑ remāſerūt ſub ſuitute ꝛ tributo regis ꝑſaꝝ ꝛ alioꝝ ſuccedētiū.ꝓut poſtil.deducit in p̄ncipio expōnis h⁹ p̄s.vn̄ melius videt̄ dicēdū q̄ tot⁹ iſte p̄s loq̄tur notabil̄r de aduētu p̄ xp̄i in ꝑſona fideliū iuſtoꝝ qui ꝯcurrerūt tp̄e ſui aduētus:ꝛ h̄ triplici modo ſm triplicē eoꝝ ꝯſiderationē.erāt eni aliq̄ eoꝝ qui ſcrutātes ſcripturas cog̊ſcebāt q̄ iā plenitudo tp̄is ſui aduētus īminebat:ꝛ iſti loq̄bant̄ ꝑ modū gr̄aꝝ actionis:ꝛ q̄ſi ex certitudīe ſcripturaꝝ.h̄ reputabāt tāq̄3 preteritū iā:ꝛ in ꝑſona taliū loq̄tur vſq3 ibi.Conuerte nos de⁹ ꝛc̄.excluſiue ſ3 q2 tales iuſti adhuc nō cog̊ſcebant viſibil̄r myſteriū ipletū:iccirco oꝛabāt vt iplereſ nō tanq̄3 dubij de ipletōe.ſ3 tanq̄3 ad eā deuoti:ꝓut freq̄nter in ſacris ſcripturis ſil̄e habet̄:ꝛ in ꝑſona taliū loquit̄ vſq3 ibi. Uerūtn̄ ꝓpe excluſiue:qn̄ v̄o tales iā viſibil̄r cog̊uerūt aduentū xp̄i h⁹ ipletū.tūc de eo aliq̄ notabilia myſteria ꝑ modū laudis narrauerūt ꝛ in ꝑſona taliū loq̄tur vſq3 in finē p̄s.Circa primū dicit.Bn̄dixiſti domine terrā tuā.Jn quo v̄bo valde notandū eſt ſm gloſā q̄ q2 in ꝯdēnatione Ade:p̄ma maledictio quā de⁹ ꝯtra eū ſn̄ial̄r diffiniuit.fuit maledictio terre.Gen̄.3.Maledicta terra ī oꝑe tuo.Cōuenīēter igit̄ ī aduētu xp̄i p̄miſit p̄s.Bn̄dixiſti dn̄e terrā tuā.q.d.O dn̄e ī aduētu filij tui reuocaſti illā ſn̄ia3 latā ꝯtra adā:q2 ꝑ aduētū xp̄i:bn̄dixiſti terrā:quā ꝓpter adā iā maledixeras ꝛ declarās q̄ ſit iſta benedictio dicit.Auertiſti captiuitatē iacob.Jacob eni ibi ītelligi debet eo mō quo Luc.i.ca. Et regnabit in domo iacob in eternū.ꝓut.ſ.cōpꝛehendit oēs iuſtos.h̄ igit̄ domus iacob q̄ ſub diabolo ꝛ lege mēbꝛoꝝ captiuabat̄:fuit liberata ꝑ xp̄m.Et notandū q̄ plenitudinē h⁹ tp̄is bn̄dictionis ꝛ redēptōis iuſti ſcrutātes ſcripturas ꝯſiderabāt iā īminere p̄cipue ex danielis pꝛophetia.cui angelus declarās determinatū tp̄s aduētus xp̄i per certas hebdōas.vt h̄r Dan̄.9.ibidē ei exp̄ſſit quoſdā effectus h⁹ aduēt⁹ dicēs: 70.hebdomade vt ꝯſumet̄ p̄uaricatio ꝛ finē accipiat pctm̄ ꝛ deleatur iniq̄tas.vn̄ v̄ba pſalmiſte in hoc loco in ꝑſona taliū ſcrutantiū ſcripturas p̄dictas ꝓpꝛie ꝯſonant ſn̄ial̄r huiuſmodi dictis danielis.ꝛ hoc cum dicit:Remiſiſti iniquitatē plebis tue ꝛc̄.Mitigaſti irā tuā ꝛc̄.q.d.ex quo tp̄s aſſignatū per danielē in hebdōibus iā īminet:iā certi ſumus ex certitudine ꝓphie q̄ remiſiſti iniquitatē ꝛc̄.ꝛ oꝑuiſti pctā.ꝛ mitigaſti oēm irā tuā ꝛc̄.vn̄ p3 q̄ hec p̄ma pars huius p̄s ꝓpꝛijſſime adaptat̄ huic ꝓpoſito ꝛc̄.Cōſeq̄nter in ſcđa parte dicit.Conuerte nos de⁹ ꝛc̄.vbi gloſa qđ dixi vt p̄teritū oꝛo vt fiat.ꝓphetice ergo dixit vt p̄terita.ſ.ea que ꝯtinent̄ in p̄ma ꝑte.h̄ aūt.ſ.in ſcđa oꝛat vt vere ſint futura.hec ī glo. ꝛ ſic p3 rō diſtinctiua īter p̄mā partē iā expoſitā ꝛ hāc ſcđa3 in q̄ p̄s ī ꝑſona eoꝝ qui ex teſtimonio ſcripturaꝝ nouerāt tp̄s aduēt⁹ xp̄i īminere.q2 tn̄ nōdū h̄ ipletū viſil̄r viderāt vt ipleat̄ oꝛāt.ꝛ exponūt̄ iſti v̄ſus vſq3 ibi.Uerūtn̄ ꝓpe timētes eū excluſiue.ſicut ī poſtil. excepto illo v̄ſu vbi dr̄.Audiā q̄d loquat̄ in me de⁹ ꝛc̄.q̄ ſm hanc expōnē videt̄ eſſe exponēdus.ſ.q̄ iuſti oꝛātes ꝓ aduētu xp̄i non petebāt ſolū illū videre dicētes.Oſtende nobis dn̄e miām tuā ꝛc̄. ſ3 ēt doctrinā ſuā ſaluberrimā audire iux̄ illud.ꝛ h̄ eſt qđ dicit. Audiā q̄d loquat̄ in me de⁹ h̄ eſt nō ſolū peto ſuā viſionē:ſ3 etiā3 ſuā audire doctrinā q̄ quidē doctrina.ſ. xp̄i p̄ncipal̄r ꝛ ſinaliter ꝯſiſtit ī pace.ſ. ſpūali bn̄da:ꝑ qua3 filiationē dei adoptiuā ꝓpꝛie attingim⁹ iux̄ illud Math.5.cap. Bti pacifici qm̄ filij dei vocabunt̄.ꝛ h̄ eſt qđ dr̄.Qm̄ loq̄t̄ pacē ī plebē ſuā.in ſmone eni dn̄i in mōte.xp̄s p̄ locut⁹ fuit pacē ī plebē ſuā mō p̄dicto.Et ſuꝑ ſcōs ſuos.ſ.apl̄os q̄ ibi p̄ncipal̄r aſſiſtebāt. ſil̄r.Et in eos q̄ ꝯuertunt̄ ad coꝛ.ſ.in futuris tp̄ib⁹ doctrinā ſuā recipiētes.Circa p̄mū dicit.Uerūtn̄ ꝓpe timētes eū ꝛc̄.qđ ꝓpe pōt ītelligi eſſe dictū in ꝑſona eoꝝ qui iā natiuitatē xp̄i īminere ꝑcipiebāt ꝛ ſpāl̄r beate v̄ginis q̄ tp̄s ꝯceptōis certi⁹ ceteris creaturis cognouerat ex quo poterat p̄cognoſcere tp̄s natiuitatis:qđ q̄dē tp̄s fuit ꝓpoꝛtionatū tp̄i ꝯceptionis.vn̄ Luc.z.Jmpleti ſūt dies vt pareret:ꝛ ſic in ꝑſona ei⁹ ꝛ etiā ioſeph:qui iā ꝯſcius erat h⁹ myſterij appꝛopinquāte tp̄e bn̄dicti part⁹:pſalmiſta dicebat verba p̄dicta.ſ.Uerūtn̄ ꝓpe timētes eū.h̄ eſt dicere:h̄ pꝛo quo oꝛaui in ꝑte p̄cedēti iā adeſt.q2.Pꝛope timētes eū ſalutare ipſi⁹.vbi cū dicit timētes.itelligēdū eſt de timoꝛe filiali ꝛ ſcō q̄ ꝑmanet in ſeculū ſeculi:q̄l̄r aūt erat ꝓpe timentes eū:declarat cū ſeq̄tur:Ut ihitet gl̄ia in terra nr̄a.exponat̄ ꝓut in poſtil.Cōſeq̄nter in ꝑſona taliū narrat quedā notabilia circa h̄ myſteriū.ꝛ h̄ cū dic̄:Mia ꝛ v̄itas obuiauerūt ſibi ꝛc̄.Ad qđ ſciēdū q̄ iſte v̄ſus ꝛ ſeq̄ntes multifarie exponunt̄ in glo.ꝛ ab alijs doctoꝛib⁹ quoꝝ ſn̄ie bn̄ pn̄t adaptari l̄re ſeq̄ndo tn̄ p̄dictā expōne3:videt̄ rōnabil̄r poſſe dici q̄ h̄ q̄ dr̄:Mia ꝛ v̄itas obuiauerūt ſibi ꝯtinuat̄ cū duab⁹ partibus precedētib⁹ ſic.nā iuſti p̄dicti q̄ pꝛo aduētu xp̄i oꝛabāt initebant̄ diuine mīe.cui oꝛo ſemꝑ initit̄:ſ3 cū tales ꝑ ſcrutiniū ſcripturaꝝ aduentū xp̄i iminere reperiebāt initebant̄ v̄itati diue:ꝛ iō cū tales aduētu3 ei⁹ viſibil̄r ꝑceperunt:tūc mīa q̄ petebat̄ in oꝛone ꝛ v̄itas q̄ in ſcripturis repiebat̄ ꝓpꝛie obuiauerūt ſibi.Cōſeq̄nter oñdit q̄d geſtū ſit qn̄ mīa ꝛ v̄itas obuiauerūt ſibi:ꝛ de hoc ſubdit Juſticia ꝛ pax oſculate ſūt.in quib⁹ v̄bis īcarnationē xp̄i innuit ſ3 quā humana nā in iuſticia oꝛiginali potiſſime ꝯſtituta.Et pax.ſ. ſpūalis q̄ vnionē ꝛ fruitionē appetitaꝝ v̄tutū ī ſūmo bono ſ3 eoꝝ nyſſū ſignificat.Oſculate ſunt.ſ.vnite deo ꝑ verā fruitionē ſine qua vnione fruitiua ꝑfecta pax h̄ri nō pōt.Cōſeq̄nter innuit hanc vnionē h⁹ nature aſſūpte ad deū eſſe ꝑſonalē.ſ.factā in ꝑſona filij dei:ꝛ h̄ cū dicit.Ueritas de terra oꝛta eſt.in q̄ loco v̄itas itelligēda eſt pꝛo filio dei:ne quo Joā.14.Ego ſū via v̄itas ꝛ vita.ſ3 circa ipſā veritatē que eſt ver⁹ deus ipoſſibile eſt naſci nec oꝛiri tp̄al̄r. niſi tm̄ ſm aſſūptionē nature cui h̄ cōpetere poſſet:ꝛ ſic ꝑ coicationē idiomatū de ipſo filio dei v̄ificari poſſet tp̄al̄r oꝛiri:iccirco cū dr̄.Ueritas de terra oꝛta eſt.ꝓpꝛie innuit̄ q̄ illa veritas eſſet vnita nature naſcibili tp̄al̄r.Jnnuit̄ etiā cū dr̄.De terra.modus natiuitatis xp̄i:q2.ſ.natus fuit de virgine.ꝓut deducit̄ in poſtil.Cōſequēter dicit.Et iuſticia de celo ꝓſpexit.qđ ītelligit̄ ſm gloſā ſic. Ueritas.i.xp̄s.De terra.i.de v̄gine natus eſt:vt iuſticia de celo ꝓſpiceret.hoc ē dicere:vt iuſtificarent̄ hoies a deo.pōt ēt itelligi hoc qđ dr̄.Et iuſticia de celo ꝓſpexit.ꝑ eo q̄ naſcēte dn̄o fcā eſt multitudo militie celeſtis laudātiū ꝛc̄.Luc.z.qđ ad iuſticiā ꝑtinet.ſ.vt creature honoꝛē debitū tribuāt creatoꝛi ſuo ſil̄r dicendū ē de ſtella q̄ apparuit ī oꝛiēte nato dn̄o.Math.z.q̄ magos duxit ad adoꝛatōe3 xp̄i qđ etiā ꝑtinet ad iuſticiā mō p̄dcō:ꝛ ſic ca3 veritas oꝛta eſt de terra iuſticia de celo ꝓſpexit.qđ āt ſequitur. Eteni dn̄s dabit benignitatē ꝛc̄.vſq3 ad finem p̄s.exponat̄ vt in poſtilla excepto verbo vltimo ī q̄ dr̄.Et ponet ī via greſſus ſuos. qđ meli⁹ videt̄ referri ad xp̄m de quo p̄ncipali⁹ loq̄t̄ p̄s.ꝛ ſēſus talis ē.Juſticia.ſ.iohēs.Añ ipſū.i.xp̄3.Ambulabit.q̄ q̄dem xp̄s. Ponet ī via greſſus ſuos.ſ.ī decurſu pn̄tis vite:eo mō q̄ ð ipo ſc̄o legit̄.ſ.ī p̄s.Exl̄tauit vt gigas ad currēdā viā ꝛc̄.

REPLICA.

Jn p̄s Bn̄dixiſti.Cū poſtil.rōnabil̄r repꝛobauit expōnē iudeoꝝ exponētiū hūc p̄s.de gr̄aꝝ actione ꝓ reductione a captiuitate babylonica.moꝛē tn̄ gerere volēs hebꝛeis ꝯcedit q̄ p̄ma ꝑs huius ſine abſurditate pōt illi materie applicari.burgen̄.ꝯtra id inuehit̄.q.ſit īpoſſibile ſic applicari p̄mā3 partem p̄s.ad id motus p̄mo q2 dicit ꝑ illā redēptionē captiuitatē iacob auerſā.cū tn̄ maioꝛ ꝑs iacob ſteterit ī decē tribub⁹ n̄ redēptis

ꝑtis vſq; in hodiernum diē. ꝑ reductionē igiꝛ a captiuitate babylonica nō ē auerſa captiuitas iacob: ſʒ ſolū iude ⁊ irl'ʒ. Nec ēt ſic fuit illa captiuitas redēpta qn ſemꝑ mãſerint ſub tributis ⁊ tribulationibꝰ. hec ſūt motiua burg. Ad q̄ dicēdū vr p̄mo ꝙ nominat h iudā ⁊ irl'm noīe iacob tanq̄ ꝑtē digniorē de iacob apd quē ex dei ordinatione reſidebāt regalia ⁊ ſacerdotiū. A p̄ncipaliori āt cōſueuit fieri denolatio. De illa igiꝛ p̄ncipaliori portōne iacob libata. cōueniēter ⁊ ſine abſurditate dici potuit captiuitas iacob auerſa.

Oratio dauid. LXXXV.

i Inclinā dñe aurē tuā ⁊ exaudi me. qm̄ inops ⁊ pauꝑ ſum ego. Cuſtodi aiā meā. qm̄ ſanctꝰs ſū: ſaluū fac ſeruū tuū ds meꝰ ſꝑante i te. Miſerere mei dñe quoniā ad te clamaui tota die: letifica aiā ſui tui: qm̄ ad te dñe aiā meā leuaui. Quoniā tu dñe ſuauis ⁊ mitis: ⁊ multe miſicordie tue oibꝰ iuocātibꝰ te. Auribꝰ percipe dñe orōnē meā: ⁊ itēde voci dep̄catiōis mee. In die tribl'atōis mee clamaui ad te: qa exaudiſti me. Non ē ſilis tui i diis dñe: ⁊ nō ē ſm opa tua. Oēs gētes q̄ſcūq; feciſti veniēt ⁊ adorabūt corā te dñe: ⁊ glorificabūt nomē tuū. Qm̄ magnꝰ es tu ⁊ faciēs mirabilia: tu es ds ſolus. Deduc me dñe i via tua: ⁊ igrediar i vitate tua: letet coꝛ meū vt timeat nomē tuū. Cōfitebor tibi dñe deꝰ meꝰ i toto corde meo: ⁊ glificabo nomē tuū i eternū. Qꝛ miſicordiā tua magna eſt ſuꝑ me: ⁊ eruiſti aiā meā ex inferno iferiori.

ſcdo pōt dici ꝙ recedētibꝰ decē tribubꝰ a regno roboā. nō ſic receſſerūt gnīmo de ſingulis tribubꝰ in irl'm ⁊ aliis ciuitatibꝰ iude remāſerūt ex deuotione nolētes a ſolatō templi arce ⁊ cultu vnīꝰ dei ſe cludi. vt inuit bur. ſuꝑ ps. p̄cedēti. ⁊ idē videri pōt. 3. Reg. 12. vbi poſtq̄ dr. nec ſecutꝰ ē quiſq̄ domū dauid p̄ter tribum iuda ſolā: ſtatim poſt ſubdiꝛ de tribu beniamin q̄ ēt ſeq̄baꝛ domū dauid. ⁊ de reliq̄s addiꝛ. cito poſt cū dr. Miſſus ꝓpha ſemeyas vt loq̄reꝛ regi roboā ⁊ ad oēs domū iuda ⁊ beniamin ⁊ reliq̄s pplos. Et ad idē fac qd in eodē ca. ſeqtur. Et abyt iſrl' i tabernacula ſua. ſuꝑ filios aūt iſrl' q cūq; bitabāt i ciuitatibꝰ iuda regnauit roboā ⁊ idē fcm planiꝰ de reliq̄s iſrl' tꝑe ioſie pʒ. 2. ꝑalip. 34. nec leuite cōſēſerūt i facturā vitulorū hieroboā: ꝓut ꝓbaꝛ auctē burg. ſuꝑ Deꝰ venerūt gētes. iō ēt dr i eodē. c. 3. Reg. 12. quō hieroboā fec ſacerdotes de extremis ppli q nō erāt de tribu leui. vn ⁊ tribꝰ iude ⁊ leui ſemꝑ dnr fuiſſe cōiūcte: qbꝰ ſic ſtātibꝰ ſi itelligat bur. auerſionē captiuitatis iacob vlr ſic vr ptēdere: dico ꝙ illa diſtributio debeat itelligi accōmoda nō ꝓ ſingulis generū ſʒ ꝓ gnībꝰ ſingulorū: ꝓut ſepe cōtingit i ſacra ſcriptura. Sʒ ad illud qd bur. addit ꝙ ēt redeūtes de trāſmigratione babylonica māſerūt ſemꝑ ſub tributis ⁊ tribulatiōibꝰ. dico ꝙ nō pōt ex h iferre ꝙ captiuitas iacob non ſit auerſa qꝛ multe gētes fuiūt ſub tributis tn̄ libe a ſuitute captiuitatis: nec poſtillatoꝛ voluit abſolute p̄ncipiū huiꝰ ps. itelligere de liberatione babylonice captiuitatis ſʒ ſolū ꝓ quāto eſt figura redēptionis humani generis q̄ ꝑ xpm fcā ē: de q̄ redēptione et ad lrāʒ p̄ncipalr ps iſte loqtur ꝓut poſtil. clariꝰ exponit.

a Inclina dñe aurē tuā. Huic ps. Pſalmꝰ. LXXXV.

i p̄mittiꝛ talis titulus i hebreo: Oro dauid. Ex quo pʒ auctoꝛ ps. De materia vō eiꝰ dicūt coiter doctores hebraici ⁊ latini ꝙ dauid fec hūc ps. i ꝑſecutione ſaulis exñs ꝓ ſua liberatione deū orās. Oro aūt ſm Damaſ. ē petitio decētiū a deo. hō. n. i orōne nō dʒ a deo petere niſi qd decet deū dare: ⁊ ideo dauid i hac orōne p̄mo all'at exauditiōis diuine decētiā. ſecundo explicat petitiōis ſue formā. ibi: Deduc me dñe. Prima i duas. qꝛ p̄mo dauid allegādo dictā decētiā p̄mo iducit ad hoc rōnes ſūptas ex ꝑte ſui. ſcdo ex ꝑte dei. ibi: Qm̄ tu dñe ſuauis. Circa p̄mū all'at tres rōnes. q̄rū p̄ma accipiꝛ ex ſua idigētia. qꝛ cū deꝰ ſit ditiſſimꝰ: ſm ꝙ dr. 21. ꝓpoſitione de cauſis. Primū ens cū ſit diues ꝑ ſeipſū ⁊ nō ē diues maiꝰ eo: decet eū iopē ſubleuare: q̄lis erat dauid ⁊ alii q erāt fugitiui cū eo ſm ꝙ dr. 1. Re. 22. Cōuenerūt ad eū oēs q erāt i anguſtia cōſtituti ⁊ opp̄ſſi ere alieno ⁊ factꝰ ē p̄nceps eorū. ⁊ h all'at dauid dicēs: Inclina dñe aurē ⁊c. ⁊ loqtur de deo more hois q iclinat aurē ſuā ad illud qd vult exaudire. b Qm̄ iops ⁊ pauꝑ ſū ego. Scda rō accipiꝛ ex ſua inocētia: qꝛ cū deꝰ ſit iuſtiſſimꝰ decet eū inocētes libare: ⁊ h allegat dauid dicēs. c Cuſtodi aiam meā. i. vitam meam.

d Qm̄ ſcūs ſū. i. inocēs erga ſaulē. qd pʒ ex h ꝙ cū ſaul eū ꝑſeq̄reꝛ. dauid actu ſaluauit eū bis a morte: vt hr. 1. Reg. 24. ⁊ 26.

e Saluū fac ſuū tuū. i. meipſū i inocētia tibi ſeruientem.

f Sꝑantē i te. q. d. nō poſſē ſaluari de manu ſaul niſi ꝑ te. Tertia rō accipiꝛ ex orōnis iſtātia quā decet deū exaudire. qn̄ ē pia ⁊ ꝑſeuerās q̄lis erat oro dauid. ⁊ h all'at dicēs. g Miſerere mei dñe qm̄ ad te clamaui tota die. i. ꝑſeuerāter ⁊ inſtāter.

h Letifica aiam ſui tui. liberādo me de ꝑſecutione ſaulis.

i Qm̄ ad te dñe aiam ⁊c. i. corā te nō ſolū ore ſʒ ēt corde. qꝛ ſm Damaſ. oro ē eleuatio mētis in deū. k Qm̄ tu. Hic dnr all'at rōnes ſūptas ex ꝑte dei: ⁊ ſūt q̄tuor. Prima accipiꝛ ex dei clemētia quā decet exaudire dep̄cātes: ⁊ h all'at dauid dicēs: Qm̄ tu dñe ſuauis ⁊ mitis. l Auribꝰ ꝑcipe orōnē meā. dādo mihi effectū orōnis ⁊ dep̄catiōis mee. Scda rō accipiꝛ ex dei magnificētia quā decet exaudire recognoſcētes p̄terita bñficia q̄lis erat dauid: ⁊ hoc ē qd dicit.

m In die tribulationis mee. i. tꝑe huiꝰ tribulationis: in q̄ ſū cōfidēter: Clamaui ad te. n Qꝛ exaudiſti me. tꝑibꝰ p̄teritis dādo mihi victoriā ꝯ vrſū ⁊ leonē ⁊ ꝯ goliath gigātē. 1. Regū. 17. Tertia rō accipiꝛ ex diuina potētia q̄ cū ſit ifinita pōt ſtati adiuuare. ⁊ h all'at dauid dicēs. o Nō ē ſilis tui ⁊c. qd ē verū ſi accipiaꝛ de diis gētiū q ſūt dii falſi. iſte ſolus ē deꝰ verus. Silr ſi itelligaꝛ de diis ꝑticipatione: cuiuſmōi ſūt angeli ⁊ hoīes ſci. qꝛ ſūt vtutis finite.

p Et nō eſt ſm opa tua. qꝛ ex ifinita tua potētia potes facere opa. oēʒ vtutē creature trāſcēdentia. q. d. tu potes me ſtatī liberare ꝓ voluntate tua. q Oēs gētes q̄ſcūq; feciſti. h poniꝛ q̄rta rō q̄ accipiꝛ ex dei honorificētia. ꝓponebat eñi dauid ſi a ſaule liberareꝛ ⁊ ad regnū ꝓmouereꝛ: ſic dñs dixerat ꝑ ſamuelē ꝙ edificaret dño tēplū famoſū ⁊ augmētaret diuinū cultū. ad qd tēplū venirēt cā orōnis. nō ſolū iudei: ſʒ ēt gētiles lōginq. ꝓpter qd de tēplo edificato dixit Salomon. 3. Reg. 8. Inſuꝑ ⁊ alienigena q nō ē de pplo tuo iſrl' cū venerit de terra lōginq̄ ꝓpter nomē tuū. Audieꝛ eñi nomē tuū magnū ⁊ manꝰ tua fortis ⁊ brachiū tuū extētū vbiq;. cū venerit ⁊ orauerit in loco iſto tu exaudies i celo ⁊c. Et ex hac dei honorificētia oro dauid erat exaudibilis. ⁊ h ē qd all'at dauid dicēs. Oēs gētes q̄ſcūq; feciſti. i. aliq ex oibꝰ gētibꝰ. ſic dr: oē aial fuit i archa noe. in q̄ fuerūt aliq̄ idiuidua de oibꝰ ſpēbꝰ aialiū: vel pōt dici ꝙ ē hyꝑbole ad ſignificādū ꝙ multi de gētilibꝰ venirēt: ſic dr: totꝰ ppl's ciuitatis currit ad tale ſpectaculū. ad deſignādū multitudinē eūtiū: lʒ maioꝛ ꝑs nō vadat. r Uenient ⁊ adorabunt corā te dñe. in tēplo a me edificādo. ſic eñi voluit facere: vt pʒ. 2. Reg. 7. Hec tn̄ edificatio fuit dilata vſq; ad tꝑs filii ſui de p̄cepto dñi ibidē. tn̄ dauid p̄parauit ipēſas ꝑ magna ꝑte ⁊ tradidit exēplar tēpli ⁊ edificiorū in circuitu ſalomoni filio ſuo: vt habeꝛ 1. Paral'. 28. Et ſic quodāmō edificauit. s Et glificabūt nomē tuum. ad honorē dei eñi ꝑtinebat ꝙ gētiles veniebant adorare in loco ſuo noī deputato. t Qm̄ magnꝰ es tu ⁊ faciēs mirabilia. ex mirabilibꝰ eñi eiꝰ auditis in ꝑtibꝰ lōginq̄s deueniebāt adorare in irl'm vt dictū ē in orōne ſalomonis. u Tu es deꝰ ſolus ex mirabilibꝰ eñi eiꝰ vtutē totiꝰ creature trāſcēdētibꝰ. cognoſcebaꝛ etiā a gentibꝰ ꝙ erat deꝰ ⁊ nullus alius. x Deduc me. Poſtq̄ allegauit decētiam diuine exauditionis. hic dñr ponit formā ſue petitionis. ⁊ primo reſpectu boni oꝑandi. ſcdo reſpectu mali euadēdi. ibi: Quia miſicordia. tertio reſpectu regni cōſequēdi. ibi: Et tu dñe. Circa p̄mū dicit. Deduc me dñe in via tua. i. in via iuſticie. ꝑ quā nō poſſum abſq; deuio icedere ſine tua directione. y Et igrediar in vitatē tua. i. i veritate vite a te tradita in lege. z Leteꝛ coꝛ meū. ex tua conſolatione. a Ut timeat ⁊c. hoc addit ad excludēdum leticiā ineptā.

b Cōfitebor tibi dñe deꝰ ⁊c. ꝙ bonū opꝰ nō hēo a me ſʒ a te.

c Et glificabo nomē ⁊c. In oibꝰ oꝑibꝰ meis tuā gliam p̄ncipalr q̄rendo: ſm illud. 1. Cor. 10. Oia in gliam dei facite. d Qꝛ miā ⁊c. Hic dnr format petitionē reſpectu mali amouendi: ⁊ vt petitio ſit magis exaudibilis de futuro: cōfiteꝛ ſe liberatū de p̄terito dicens. Qꝛ miſericordia tua magna eſt ſuꝑ me: liberando me de ꝑiculo p̄terito. qd explicat dicēs. e Et. ꝑ idē eſt. f Eruiſti aiam meā. i. vitā meā.

g Ex iferno inferiori. In hebreo hr ſcol. qd aliqn̄ accipiꝛ ꝓ iferno. ⁊ aliqn̄ accipiꝛ ꝓ foſſa. ⁊ ſic accipiꝛ hic ſm hebreos aliquos. qꝛ dauid fuerat in ꝑiculo mortis ꝓpinque quādo ſaul fecit cuſtodiri domum eiꝰ nocte vt occidereꝛ mane. ⁊ ſic ponereꝛ in foſſa terre. ſed euaſit ex dei adiutorio. vt habeꝛ. 1. Reg. 19. ⁊ hoc eſt qd dicit dauid. Eruiſti animam meam ex inferno inferiori. hoc eſt a foſſa ſepulture que fit infra terrā. Ra. Sa. exponit de inferno ꝓprie dicto vbi meruerat dauid deſcendere ꝓpter adulterium berſabee ⁊ homicidium vrie: ſed nathan ꝓpheta dixit ei: Trāſtulit dñs peccatum tuū. ⁊ ſm hoc dixit dauid: Eruiſti animā meam ⁊c. Sed iſtud nō videꝛ cōueniēter dcm

q2 dauid fecit pſalmū iſtū in pſecutione ſaulis exñs. pctā aūt illa cō-miſit dauid poſt mortē ei⁹ p magnū tps. vt pz. z. Reg. ii. Nec pōt cō-uenienter dici q dauid hoc dixerit pphetādo de futuro: q2 nō hūit p̄-cognitionē ſui caſus q̄ reqrit̃ ad pphiam: Dañ. io. Intelligētia ē op⁹ i viſione. ⁊ iō accipiēdo ſcol p iferno. pōt aliter dici. ſ. q dauid ibi dōme ruerat deſcēdere p occiſione ſacerdotū nobe. cui⁹ dauid fuit in cl'pa vt declaratū fuit. i. Regum. zz. Qd ⁊ recognouit dicēs ad abiathar. Ego ſū re⁹ oīum aiarū pr̄is tui. ⁊ reuelatū fuit dauid q illud peccatū erat ſibi relaxatū a deo: ⁊ ſic dixit: Eruiſti aiam meā ⁊c. Cōſequēter poſtulat liberari a malo d futuro dicēs. a Deus iniq. ſ. ſaul doecb ⁊ eorū ſatellites. b Inſurrexerūt ſup me. q̄rentes me occidere iniuſte.

Dñi. Deus iniq īſurrexerūt ſuper me: ⁊ ſynagoga pōtētiū q̄ſierūt aīaʒ meā: ēt nō pp̄oſuerūt te ī cōſpectu ſuo. Et tū dñe ds miſa toꝛ ⁊ miſicoꝛs: patiens ⁊ multe miſicoꝛdie ⁊ verax. Reſpice in me ⁊ miſerere mei: dā īperiūm tuū puero tuo: ēt ſaluū fac filiuʒ ācille tue. Fac mecū ſignuʒ ī bonū: vt videāt q oderūt me ⁊ pfūdant. Quoniam tu domine ad iuuiſti me: et conſolatus es me.

c Et ſynagoga. i. cōgregatio. d pōtētiū. q2 potētes de regno adherebāt ſauli regi. e Queſierūt aiam meā. auferre eā de coꝛpe. f Et nō pp̄oſuerūt te ⁊c. i. nō faciūt hoc amoꝛe iuſticie. ſ3 liuoꝛe inuidie. ⁊ ſic ꝯ legē tuā q̄rūt inocētē iterficere. q. d. ex h decet te me liberare. g Et tu dñe ⁊c. Hic pn̄r foꝛmat petitionē de adeptione regni. ⁊ pmo allat diuinaʒ miam q̄ elegit eū p2e frib⁹ ſuis dicēs. Et tu dñe miſatoꝛ ⁊c. Secūdo ei⁹ vitatē. ad quā ptinet iplere illud qd dixerat ſamueli de regno dauid futuro cū dicit. h Et verax. iplēdo pmiſſa: iō ſubditur. i Reſpice in me. oculo mie. k Da impiū. i. regnū iſrael. l puero tuo. i. mihi obedieti. m Et ſaluum fac filiū ancille tue. mrēm aūt ſuā vocat dei ancillā. i. fidelē ⁊ deuotā. n Fac mecū ſignū in bonū. de regno pacifice obtinēdo. qd factum fuit ſibi qñ phil iſtei aſcēderūt ꝯ eū ad deſtruēdū ei⁹ regnū: eo q adiuuerāt eū de nouo inūctū ſup totū iſrl. vt hr̄. z. Reg. 5. Et dñs dedit ei ſignū q iniret bellū ꝯ philiſteos qñ audiret ſonitū gradiētis in cacumine piroꝝ: per qd ſignū deſignabat̃ ſibi aſſiſtēs auxiliū angeloꝝ ſicut dictū fuit ibi dē o Ut videāt q oderūt ⁊c. q2 tūc philiſtei fuerūt debellati con fuſibilr̃ ⁊ in fugā cōuerſi: qd puidit dauid futurū: ideo ſubdit. p Qm̄ tu dñe adiuuiſti me ⁊c. ⁊ loqtur de futuro p modū pteriti pp̄ter certitudinē pphie. Moꝛalr̃ pōt exponi ps. iſte de quolibet fideli poſito in afflictione coꝛpali ab hoib⁹ excitata. vel ſpūali a demonibus q p ſua liberatione oꝛat deū deuote. allegās pmo decētiā exauditionis diuine. ex pte ſui allegās idigētiā: inocentiā: oꝛonis inſtātiā ⁊ ex parte dei clemētiā: magnificētiam potētiam. honoꝛificētiā. ⁊ vlterius foꝛmat petitionē ſuā. ibi: Deduc me. vt in bono ope cōſeruet̃. ⁊ a malo culpe ⁊ pene pſeruet̃. ⁊ ſic tādē ī regno glie coꝛonet̃. ⁊ ſic cōſideratis predictis pōt ad hoc lr̄a iſta de facili applicari ⁊ partes diſtingui. ¶ In ps. 85. Inclina dñe: vbi dr̄ in poſtil. De materia vō ei⁹ dicunt cōmuniter doctoꝛes hebꝛaici ⁊ latini. ADDITIO.

Doctoꝛes latini ⁊ oēs hūc ps. exponētes nō oēs exponūt de dauid in pſecutione ſaulis poſito: vt poſtillatoꝛ vr̄ aſſerere. naʒ glo. cois t3 hūc ps. q̄ ē q̄dā oꝛo put in ei⁹ titulo pmittit̃ intelligi de xpo put in eadē lati⁹ cōtinet̃: q̄ gdē expō glo. in hoc loco nō videt̃ eē myſtica ſ3 lr̄alis. tū q2 h qd dr̄. Cuſtodi aiam meā qm̄ ſcūs ſū. nō pōt pp2ie dici de dauid in hac vita exñte. ī q qñq3 fuit pctoꝛ qñq3 iuſt⁹. nunq̄ tñ ſcūs dū viueret ab aliq legit̃ vocari pſerti a ſeipſo qd elationē ſapit. tū q2 illud qd dr̄: Oēs gētes q̄ſcūq3 feciſti. nō recte applicat̃ ad edificationē tēpli quā dauid pponebat facere. vt poſtil. aſſerit. tale eñi ppoſitū nec edificiū nō cōtinet̃ in lr̄a hui⁹ ps. neq3 cōgrue hō petit grām p eo qd ponit ſeu pponit ſe facturū: q2 ſm phm .3. ethi. nō foꝛtes ſed agoniʒātes coꝛonant̃. tū q2 illud qd dr̄ Saluuʒ fac filiū ancille tue valde icōſonū ē: vt attribuat̃ dauid de cuius mr̄e nulla mētio penit⁹ legit̃ i ſcriptura fieri. de pr̄e. n. dauid ſepe fit mentio tā tpe ſuo. vt pz in. i. Reg. 16. q̄ ēt poſt Iſa. ii. c. Egredietur vga d radice ieſſe. ⁊ in multis alijs locis nuſq̄ tñ de mr̄e. vñ poti⁹ debuiſſʒ dicere. Saluū fac filiū ſui tui. Recti⁹ igit̃ iſte ps. ſeu oꝛo ſm gl. itelligēda ē a dauid facta in pſona xpi q in foꝛma ſui legit̃ oꝛaſſe. Oꝛat ēt p nob vt ſacerdos nr̄. oꝛat ēt ī nobis tanq̄ caput nr̄3. ⁊ iſtructio nr̄a. vñ pmo oꝛādo declarat fragilitatē ſuā in foꝛma ſerui dicēs. Inclina dñe ⁊c. qm̄ iops ⁊ paup ſū ego. Cōſequēter inuit ſcitatē ſuā. d. Qm̄ ſanct⁹ ſum ego. que non ad ſupbiam elati reputanda eſt. ſed potius ad confeſſionem nō ingrati. vt in glo. q̄ vba pp2ie ad xpm ptinēt. alij vō q̄tūcūq3 ſancti de ſeipſis nunq̄ legunt̃ talia vba ptuliſſe. Abꝛahā eñi Geñ 18. ca. dixit. Ego ſum puluis ⁊ cinis. ſimiliter ⁊ btūs ioannes baptiſta de ſe dicit. Qui de terra eſt de terra loqtur. Jo. 3. ca. vñ fatetur ſe eſſe de terra terrenus: ⁊ talis fuit modus cois ſcōꝝ: q l3 de ſeipſis quādoq3 dicāt ſe eē iuſtos non tñ ſanctos. l3 alios a ſe qñq3 ſcōs vocent: vt in ps. Sanctis qui in terra ſunt eius. Conſequēter pclamat diuinā miſericoꝛdiā ex aſſiduitate oꝛonis ⁊ eleuatione mētis dicēs. Miſerere mei dñe ⁊c. Cōſequēter dicit qm̄ tu dñe ſuauis allegās rōnes ſue exauditionis ⁊ exponant̃ iſti vſus ſicut in poſtilla referendo eos ſuo modo ad xpm vſq3 ibi cum dicit̃. Omnes gētes ⁊c. qui gdem verſus recte intelligēdus eſt pphetice dictus. put in glo. pnunciat enim eccliam dei eſſe vbiq3 dilatādaʒ cuʒ dicit. Omnes gentes quaſcūq3 feciſti ⁊c. ſimiliter ⁊ nomen dei vbiq3 p2edicādū cum dicit. Et gloꝛificabūt nomē tuū. Cōſequēter pnunciat q per gloꝛificationē ſeu pdicationē nois dei. ⁊ per miracula hoc cōfirmātia excludūtur dij falſi a terra. ⁊ h cuʒ dicit. Quoniā magnus es tu ⁊ faciens mirabilia tu es de⁹ ſolus: hoc eſt dicere ſic gloꝛificabit̃ nomē tuū p pdicationē in oībus gētibus quaſcūq3 feciſti. ⁊ etiā demōſtraberis magnus q2 facies mirabilia: ex quo: manifeſtabit̃ q tu es deus ſolus ⁊ nō alius Cōſequēter dicit. Deduc me dñe in via tua vbi ps. oꝛat in pſona xpi p2o mēbꝛis ſuis de gb⁹ dixerat. Omnes gētes quaſcūq3 feciſti veniēt ⁊ adoꝛabūt te ⁊c. p gbus nō oꝛat vt veniāt ad viam q2 in eadem iā ſunt: ſed vt in via dñi iam exiſtētes deducant̃ ne labant̃ in ea. aliud eſt enim ſm gloſā duci ad viā: qd eſt adiuuari ne in ea cadat̃. Et ingrediar in vitate tua. i. vlterius te ducēte pficiā in veritate tua. ⁊ ſic pficiēdo. Letet̃ coꝛ meū vt timeat nomē tuum. Timoꝛ eñi dei cuʒ leticia ſpūali admiſcēdus eſt in hac vita: q2 leticia ſeu iocūditas aīum trahit: timoꝛ vō a via recedere nō ſinit: ⁊ ſeqtur. Cōfiteboꝛ tibi dñe ⁊c. exponat̃ vt in poſtilla: vſq3 ibi. Eruiſti aiam meā ab iferno inferioꝛi. in gb⁹ verbis cōfitet̃ in pſona eccl'ie q fuerit liberata a dānatione infer ni per miſſionē filij. dicit̃ aūt infernus inferioꝛ. q2 preſens vita vbi eſt coꝛruptio ⁊ moꝛtalitas infernus eſt reſpectu habitationis celeſtis vbi eſt vita ineffabiliū gaudioꝝ: ſed habitatio dānatoꝝ adhuc eſt inferioꝛ reſpectu iſtius vite. Cōſequēter dicit. Deus iniq ſurrexerūt ſup me. qd pōt exponi tam p2o xpo in ſua paſſione q̄ p membꝛis in aſſidua pſecutione tyrānoꝝ ⁊ hereticoꝛum. Et tu dñe de⁹ miſeratoꝛ. q2 pp2iū eſt ei miſereri: Et patiens q2 expectat malos. ⁊ inde eſt: Multe mie ⁊ verax. in pmiſſis. Reſpice in me ⁊ miſerere mei: da iperiū tuuʒ. ⁊ iudicij poteſtatē. iux illud Jo. 5. poteſtatē dedit ei iudicium facere: Puero tuo. i. ſeruo. ſ. xpo in foꝛma ſerui. Et ſaluū fac. ſ. reſuſcitādo. Filium ancille tue. i. btē virginis. iuxta illud: Ecce ancilla dñi: Luce. i. c. Si aūt p mēbꝛis intelligat̃ intelligēdum eſt. Da imperium tuum. puero tuo. ſ. ſanctis q ſedebūt ad iudicādum. Mat. 19. ⁊ accipit̃ ſingulare p plurali: put ſcriptura ſepe conſueuit. q gdē ſunt filij ancille. i. eccleſie. ⁊ ſeqtur. Fac mecum ſignum in bono. qd in pſona xpi intelligēdum eſt de ſigno reſurrectionis iuxta illud Mat. iz. Signum nō dabit̃ ei niſi ſignum Jone pphete. ⁊ ſeqtur. Ut videāt qui oderunt me ⁊ cōfundant̃. ſ. iudei ⁊ alij pſequētes q cōfundant̃ in reſurrectione xpi. Pōt etiaʒ h intelligi de mēbꝛis per redundātiā capitis. ⁊ q2 per reſurrectionē virtus dei declarat̃ ⁊ ſpes credētium cōfirmat̃. ex gbus dicit Qm̄ tu deus adiuuiſti me ⁊ cōſolatus es me. ¶ In codē ps. vbi dicit̃ in poſtil. Pōt aliter dici. ſ. q dauid ibi demeruerat deſcēdere p2o occiſione ſacerdotum nobe. ADDITIO.

Hec opinio poſtil'atoꝛis fuit improbata ſupra in additōne. z. Reg. i5. c. vbi rōnabiliter eſt oſtēſum q dauid nō fuit in culpa circa occiſionē ſacerdotum nobe l3 fuiſſet in cauſa. nec ex hoc qd dixit ad abiathar. Ego ſum re⁹ oīum aiarum pr̄is tui ⁊c. ſeqtur qd poſtillatoꝛ intēdit. piarum enim mētium eſt ibi apponere culpā vbi nulla eſt. Qd autē dicit q reuelatum fuiſſet dauid illud peccatum eē relaxatum a deo nullū habet fundamētum in ſcriptura. REPLICA.

In ps. Inclina. cum poſtillatoꝛ exponit materiā huius ps. de dauid: put coiter exponunt doctoꝛes: bur. ſe opponit. d. q nō oēs doctoꝛes ſic exponunt: nec poſtil. dixit omnes ſed cōmuniter. Opponit ſcōo burg. per hoc qd dicitur in ps. Cuſtodi aiam meā: q2 ſanct⁹ ſum. qd ſine iactātia dauid de ſe pp2ie dicere nō potuit. Ad qd rñdet poſtil. q ſanctus trāſumit̃ p innocēte: ⁊ ſic dauid ſe pōtuit in hac parte bn̄dicere inocētē. tertio opponit burg. cōtra applicationeʒ illi⁹ paſſus oēs gentes quaſcunq3 feciſti volēs q q2 de edificatione templi in lr̄a nō fit mētio: iō ad illā nō debeat fieri applicatio. Etiā vt dicit nemo congrue petit grām ad id qd ponit vel pponit ſe facturuʒ ⁊ allegat ad idē ariſtotelē dicētē: nō foꝛtes ſ3 agoniʒātes

Filiorum chore cantici. ps.
Fundamēta LXXXVI.
ei' i mōtibus ſcis: diligit
dōmin' portas ſyon ſuper oīa ta
bernacula iacob. Glorioſa dicta
ſunt de te ciuitās dei: Memor

conari. Ad illud dicēdū ꝙ illud argumētū ſi valet hꝫ locum in multis pſalmis: in qb' de materia nō fit mētio ſꝫ ꝑ debitas applicationes ingrit̃ ſepe materia pſalmoꝝ. Nūc aūt poſt p̃mam inunctionē factā ꝑ ſamuelē: dauid ꝓpoſuit cultū dñi dei augere: ꝛ ad id tēplū cōſtruere: ad qd̄ oēs gētes ſm̄ diſtributionē accōmodā vel hypbole vēture erāt ad deū honorādū. Accipit igitur dauid ex h̄ materiā orōnis petēs vt det ei grām id pficiēdi qd̄ ꝓpoſuit. nō petit coronari nec p̄miari ſꝫ in opere ꝑtinēte ad meritū adiuuari. Brocardica ē igit̃ allatio ariſtotel' q̄ nō ē ad ꝓpoſitum. nec verū vr̃ aſſumptū burgē. ꝙ videlicet nemo cōgrue petit grām ad id qd̄ ſe facturū ꝓponit: qꝛ magis cōgrue petit gſ ꝑ grām iuuari in faciēdis q̄ꝫ in his q̄ iā facta ſūt. nā p̃mū reſpicit meritū in quo totū ē gratioſū: ſm̄ aūt petit p̃miū qd̄ apl's declarat iuſtū ſcribēs. z. ad Timoth. 4. vbi poſt enumerata ꝑ grām merita: exigit coronā de iuſticia quā inqt reddet iuſt' iudex. q̄rto burgē. opponit ꝙ dauid nō potuit ſibi attribuere illud huius ps. Saluū fac filiū ancille tue. ꝛ rō ſua ad h̄ vr̃ valde pueriliter ſonare. qꝛ vt inqt nuſq̄ꝫ in ſcripturis fit mētio de mr̃e dauid. ſed bñ de p̄re: iō nō debuit h̄ allegare mr̃em ſuā: ſed poti' dixiſſe. Saluū fac filiū ſui tui nō ancille. Quāuis eni illa cōſequētia nullū hēat colorē: errat tñ i āñcedēte: imo ɔ̄dicit ſibiipſi: qꝛ ſm̄ ipſius correctoriū ſup ps. Dñs illuminatio mea. fit mētio de mr̄e dauid ad lrām: Qm̄ pr̃ me' ꝛ mr̄ mea dereliq̄rūt me ꝛc̃. ꝛ ps. 5o. ad litterā fit mētio de mr̄e dauid. ꝛc̃. Et mirū q̄re dauid in orōnis ſue humilitate nō poſſit vel debeat mr̄is ſue carnalis vel etiā ſpūalis ſynagoge veri' eccl'ie memoriā facere dicēdo. Saluum fac filiū ancille tue ꝛc̃. In hoc loco eni ꝛ ifra ps. Credidi. burgē. dicit ꝙ fideles pñt ſe dicere filios ancille dei. i. eccl'ie: ſed excludit vtrobiqꝫ dauid ſine rōne: q̄ſi dauid ad eccl'iam tanq̄ꝫ mr̄em nō ꝑtinuerit vel q̄ſi fidelis nō fuerit. In quo oñdit ſe bur. iude ꝑuī fidelē ñ cē vel fuiſſe: ſic ſuū optimū regē dauid de eccl'ia eyciēdo. ꝛ inter fideles nō cōputādo: ſed qd̄ ſpūaliter tāgit de occiſiōe ſacerdotū nobe. vide corrigi. z. Reg. 15. Pſal. LXXXVI.

a Fundamēta ei' in mōtib'. Huic ps. ꝑtermittit̃ talis titulus in hebreo ꝛ in trāſlatione Hiero. Filiorū chore pſalm' cātici. Et pꝫ expō ex ſupradictis ps. 83. ꝛ. 84. De materia v̄o hui' ps. dicūt aliq hebrei ꝙ loqtur de ciuitate irl'm quā edificauit ſalomō eā claudēdo triplici muro ꝛ de tēplo qd̄ ibi edificauit valde notabil'r ꝛ ſūptuoſe. vt pꝫ. 3. Reg. ꝛ. z. Paral. Sed hoc nō vr̃ poſſe ſtare. qꝛ cū dr̃ ifra. Glioſa dcā ſūt de te ciuitas dei. In hebreo dr̃: Cela. qd̄ ꝑpetuitatē ſignificat a parte poſt vt dictū ē ſupra ps. 84. ꝓpter qd̄ Hiero. addidit hic ſemꝑ qd̄ ē omiſſū in trāſlatione coī. Ciuitas aūt ꝛ tēplū qd̄ edificauit ſalomō nō durauit in ꝑpetuū: ſed ſolū. 4zo. annis ſm̄ hebreos ꝛ tūc nabuchodonoſor ciuitatē ꝛ tēplū deſtruxit ꝛ ſuccēdit. 4. Reg. vl. ꝓpter qd̄ aliq alij hebrei doctores dixerunt ꝙ ps. iſte loqtur de ciuitate hierl'm ꝛ tēplo reedificādis ꝑ regē meſſiam quē adhuc ſpectāt nobili' ꝛ alti' q̄ꝫ fuerint tpe ſalomonis. vnde dixerūt aliq ipſoꝝ ꝙ i aduētu meſſie mōs ſyō eleuabit̃ in altū. qꝛ dñs ibi trāſferet mōtē ſynai ꝛ mōtē thabor ꝛ mōtē carmeli. ꝛ ſup ipos eleuabit̃ mōs ſyō. iducētes ad hoc illud Iſa. z. Erit in nouiſſimis dieb' mons dom' dñi in v̄tice mōtiū ꝛ eleuabit̃ ſup colles. ꝛ ſic ſm̄ eos dr̃ in p̄ncipio hui' ps. Fūdamēta ei' in mōtibus ſcis: diligit dñs ꝛc̃. Et tres dicunt̃ mōtes ſci p̄dicti. qꝛ in vno data fuit lex. Exo. zo. in alio oſtēſa victoria barach. Iudicū. 4. in tertio deſcēdit ignis de celo ſup ſacrificiū helie. 3. Regū. 18. Sꝫ dictū iſtoꝝ p̄ma facie vr̃ ridiculū ꝛ ficticiū. ꝓpter qd̄ Ra. Sa. reprobat ipſū ſup Iſa. dicēs: ꝙ eleuatio dom' dñi ē itelligēda: ſꝫ magnitudinē ſignoꝝ ꝛ mirabiliū q̄ fiēt ibi in aduētu meſſie: q reedificabit tēplū ꝛ ciuitatē irl'm in mōte ſyō. ꝛ ibi adducētur iudei q ſūt diſꝑſi ꝑ orbē. qꝛ gētes apud q̄s ſūt diſꝑſi audientes mirabilia dei q̄ tūc fiēt ibi filios iſrl' quos īueniēt in terris ſuis mittēt honorifice: offerētes eos donū dño. Et iducit ad h̄ auctoritatē. Iſa. 66. Annūciabūt gl'iam meā gētib'. ꝛ adducēt oēs fr̄es veſtros de cūctis gētib' donū dño i eqs ꝛ q̄drigis ꝛ lecticis ꝛ i mulis ꝛ carrucis ad mōtē ſcm̄ meū i irl'm dic dñs. ꝛ ad h̄ applicat lrām ſequētē. Memor ero raab ꝛ babylonis ꝛc̃. Hr̄ ꝓut pōt. Sꝫ pſecutionē hui' adaptationis dimitto ad vitādū ꝓlixitatē. Et qꝛ fūdat̃ ſup erroneū fūdamētū. ſ. xp̄m vēturū ad ſalutē hoīum qd̄ iā trāſijt in ꝑteritū. ſm̄ ꝙ tꝫ tota eccl'ia tanq̄ꝫ diuinis miraculis cōfirmata ſm̄ ꝙ dicit̃ Marci vl. Illi aūt ꝓfecti p̄dicauerūt vbiqꝫ dño cooꝑante ꝛ ſmonē cōfirmāte ſequētib' ſignis. Ad quā ſeqtur verā eē fidē eccl'ie. vel deū eē teſtē ꝛ cōfirmatorē falſitatis. qd̄ ē manifeſte ipoſſibile. Et hāc v̄itatē declaraui diffuſe ꝑ ſcripturas veteris teſti i q̄dā q̄ōne de quolibet q̄ a multis hr̄. ꝓpter qd̄ hic ſolū repeto vnā auctoritatē q̄ hr̄ Aggei. z. q̄ talis ē: Adhuc vnū modicū ē ꝛ ego mouebo celū ꝛ terrā mare ꝛ aridā ꝛ mouebo oēs gētes; ꝛ veniet deſiderat' cūctl gētib' ꝛ iplebo domū iſtā gl'ia dicit dñs exercituū. Agge' aūt ꝓpha tūc loq̄bat̃ de domo dñi que a zorobabel ꝛ alijs p̄rib' deuotis edificabat̃ poſt reditū captiuitatl babylonice exhortās ppl'ꝫ ad illi' edificationis op' dicēs in ꝑſona dñi ꝙ eſſet gl'ificāda mirabil'r i aduētu deſiderati cūctl gētib': ꝑ quē intell'r xp̄s ſm̄ expoſitores catholicos ꝛ hebreos. qd̄ nō eēt verū niſi xp̄s veniſſet ſtāte adhuc illa domo q̄ iā diu deſtructa ē ꝑ romanos. ſ. 4z. poſt paſſionē xp̄i anno. Itē in auctoritate p̄dicta ſubdit ꝓpha: Magna erit gl'ia dom' iſti' nouiſſime plus q̄ꝫ p̄me: dicit dñs exercituū. ex quo duo mani eſte oñdūtur videlicet ꝙ illa dom' q̄ iā edificabat̃ erat nouiſſima. ꝛ ſic nō erat tertia expectāda futurl tpib' edificāda. vt iudei expectāt: ꝓpter qd̄ dr̃ Hiere. 7. Nolite cōfidere in v̄bis mēdacib' dicētes: tēplū dñi: tēplū dñi: tēplum dñi. qꝛ nō edificabit̃ tertio. Aliud ē ꝙ ꝓpha aſſeruit domū ſcd̄am ꝑ zorobabel ꝛ alios p̄res edificatā fore magis gl'ificādam q̄ꝫ p̄ma fuerit. qd̄ nullo mo pōt itelligi niſi ꝑ hoc ꝙ fuit honorificata glioſe de xp̄i p̄ñtia: q fuit ibi oblat' a mr̄e ſua. Luce. z. Ibi ēt plures ꝑſonal'r p̄dicauit. vt cōcorditer dicunt q̄tuor euāgeliſte. ibi ēt multa miracula fecit: vtpote cecos ꝛ claudos curādo. Mat. zi Et alia mirabilia opando. In mōte ēt ſyō in quo erat tēplū miſit ſpūm ſcm̄ ſup apl'os vt dicit Hiero. in epl'a ad Paulinū de oībus ſacre ſcripture libris. qd̄ fuit mirabile maximū. ſ. ꝙ hoīes illiterati ꝛ ſimplices ſtatim oēs ſcripturas ſacras intelligerēt: ꝛ oīb' linguis loq̄rent̃. ꝛ q p̄us erāt timidi nulla aduerſa ꝓ xp̄o formidarēt pati ſed magis gauderēt. ſꝫ ꝙ dr̃ Act. 5. Ibāt apl'i gaudētes a cōſpectu cōcilij: qm̄ digni hīti ſūt ꝓ noīe ieſu cōtumeliā pati. Et iſta ꝛ cōſimilia facta ꝑ xp̄m ſūt illa ſigna maiora q̄ Ra. Sa. dicit fiēda in irl'm ꝛ in mōte ſyō in aduētu meſſie Sꝫ in hoc errat ꝙ expectat fiēda illa q̄ iā ſūt facta. Auctoritas vero Iſa. quā allegat ꝓ ſe loqtur de p̄dicatione apl'oꝝ aliorūqꝫ xp̄i diſcipuloꝝ. ꝑ quā adducti ſūt de oīb' mundi partibus aliq ad fidē xp̄i. q̄ adductio nō fit per motū localē: ſed ꝑ motū aīe ad fidē: ꝛ ſm̄ hoc dicit ſaluator Io. io. de vocatione gētiū ad fidē. Et alias oues hēo q̄ non ſunt ex hoc ouili. ꝛ illas oues opꝫ me adducere ꝛ fiet vnū ouile ꝛ vn' paſtor. Propter p̄dicta ꝛ plura alia q̄ cā breuitatis omitto ſancti doctores nr̄i. Hiero. Aug. Caſſio. dicūt ꝙ iſte ps. ad lrām loqtur de myſterio xp̄i ꝛ eccl'ie. qd̄ qdē myſteriū cognouerunt filij chore ꝑ ſpiritū ꝓp̄hie in hoc ps. deſignātes eccl'iam noīe ſyō ꝛ irl'm. qꝛ ſm̄ v̄itatē eccl'ia ꝓut reſtringit̃ ad ſtatū noui teſtamēti fuit ibi fundata ꝛ inchoata ꝑ xp̄i oblationē: p̄dicationē mortē: ꝛ reſurrectionē. ꝛ ſpiritus ſci miſſionē. ꝛ hoc ē qd̄ dr̃ Heb. iz. Acceſſiſtis ad mōtē ſyon ꝛ ciuitatē dei viuētis irl'm celeſtē ꝛc̃. Igit̃ ſm̄ hoc ps. iſte diuidit̃ in duas partes ſm̄ duos eccl'ie ſtat' ſcilicet militātis ꝛ triumphātis. de ſcd̄o agit̃ ibi: Sicut letātiū. Circa p̄mū deſcribit̃ hui' ciuitatis. ſ. eccl'ie militātis faſtigiū. ſcd̄o multiplitatio ciuiū. ibi: Memor ero. tertio vtriuſqꝫ effectiuum p̄ncipium ibi: Nunqd ſyō. Circa p̄mum dicitur.

a Fūdamēta ei'. i. eccl'ie. b In mōtib' ſcis. i. in monte ſyon. vbi xp̄s p̄dicauit: ꝛ in alio mōte vbi legē euāgelicā ꝓmulgauit. Matth. 5. 6. ꝛ. 7. Et in mōte thabor vbi corā trib' diſcipulis petro iacobo ꝛ ioanne futurā gl'iam ſue reſurrectionis in trāſfiguratione preoſtendit. Matth. 17. Vel aliter. In mōtib' ſcis. i. in xp̄o ꝛ apl'is. ꝛ hoc mō loqtur Ioan. Apoc. zi. Et murus ciuitatis hñs fūdamēta duodecim ꝛ in ipſis duodecim noīa apl'oꝝ ꝛ agni. c Diligit dñs portas ſyon. i. approbat. Et dicunt̃ hic porte ſyō illa ꝑ q̄ fit igreſſus ad eccl'iam militātē. ſ. exorciſm' ꝛ cathecīſm' ꝛ baptiſm'. d Sup oīa ꝛc̃. i. ſup cultū veteris legis q fuit in plurib' tabernaculis. p̄ i tabnaculo a moyſe fcō. Exo. z6. z° in tabernaculo fcō a dauid. z. Reg. 6. ꝛ tertio i tēplo ſalomonis. 3. Reg. 6. e Glioſa dicta ſūt de te. in veteri ꝛ nouo teſtamēto. vt pꝫ in hoc pſalmorū libro. ꝛ in alijs libris ꝓpheticis patebit dño cōcedēte. In nouo v̄o teſtō pꝫ vbiqꝫ. f Ciuitas dei. Ciuitas eni ē ciuiū vnitas. in eccl'ia v̄o in oīb' nationib' vniunt̃ hoīes per fidē ꝛ caritatē xp̄i. ꝑ qd̄ efficiunt̃ ciues celeſtes: ſm̄ ꝙ dr̃ Eph. z. Iam nō eſtis hoſpites ꝛ aduene. ſed eſtis ciues ſcōꝝ ꝛ domeſtici dei ꝛc̃.

g Memor ero raab ꝛc̃. Hic cōſequēter deſcribit̃ ciuiū multiplicatio. Circa qd̄ ſciēdum ꝙ lex moſaica nō fuit publicata oībus nationibus: ſed tm̄ iudeis ſm̄ ꝙ dr̃ ifra ps. 147. Nō fecit taliter oī nationi: ꝛ iudicia ſua nō manifeſtauit eis. qꝛ alie gētes ad eam nō tenebant̃ ſed ad legem euāgelicā oēs obligabant̃. ꝓpter qd̄ xp̄s precepit eam per apl'os alioſqꝫ xp̄i diſcipulos vbiqꝫ publicari: Marci vl. Euntes

in mūdū vniuerſū pdicate euāgelium omni creature: Qui credide-
rit τ baptiʒat⁹ fuerit ſalu⁹ erit:q vo nō crediderit cōdēnabit.τ p talē
publicationem multiplicat⁹ē numer⁹ fideliū p orbē:τ hoc ē qd dici
tur.Memor ero raab τ babylonis τc. Hic noīant a'lq ppl'i circa ter
ram iudee habitātes q p pdicationē aploꝝ cōuerſi fuerūt ad fidē in
magna pte:τ p iſtos intelligunt alij ppl'i p orbē diſpſi.ex qb⁹aliqui a
tpe aploꝝ fuerūt ad fidē cōuerſi.ſicut dictū fuit ſupra ps.18.Scien-
dū tū q̄ ſm hebreos τ ēt beatū Hiero.in trāſlatione iuxta hebreū

hoc nomē raab.qd h po
nit nō ē nomē ,ppriū
illius mulieris q̄ recepit
nūcios ioſue τ abſcōdit.
Joſue.2.ſed ē nomē ap-
pellatiuū τ ſignificat ſu
perbiā vel ſupbaʒ.p qd
deſignat gēs egypti:que
tpe moyſi p ſupbiā fuit

ero raab τ babylonis: ſcientium
me. Ecce alienigene τ tyrus τ
populus ethiopum:hi fuerunt
illic. Nūqd ſyon dicet homo
ēt homo nat⁹ ē in ea:τ ēt ipſe fun-
dauit eam altiſſimus. Dominus
narrabit in ſcripturis populoꝝ:
τ principū horum qui fuerūt
in ea. Sicut letantium omniū.
habitatio eſt in te.

valde rebellis deo.vt hr in Exo.ſed poſt mortē xpi humiliter ſuſce-
pit fidē xpi catholicā p pdicationē bti marci.ſicut ethiopes p pdica-
tionē bti mathei.Jtē vbi trāſlatio nr̄a habet:Ecce alienigene.Jn he
breo τ in trāſlatione Hiero.hr:Ecce paleſtina.τ in illa terra aliquā-
do multū viguit fides xpiana. a Hi fuerūt illic.i.aliq de iſtis po
pulis pdictis recepti ſūt in eccl'ia q̄ dr ciuitas dei vt dictum ē.Jn he-
breo τ in trāſlatione Hiero.habet ſic.Jſte nat⁹ē ibi.τ ē eadē ſenten
tia.q: lʒ iſte referr ad quēlibet pplm pdictū.vt ſit ſēſus.iſte.i.qlibet
de ppl'is pdictis ad eccl'iam recept⁹ natus eſt ibi.i.renat⁹ p baptiſmū
ſm q̄ dicit Saluator Jo.3.Niſi qs renat⁹fuerit ex aq̄ τ ſpū ſācto: nō
pōt itroire in regnū dei. b Nunqd ſyō.Hic cōſequēter punitur
duoꝝ pdictoꝝ pncipiū effectiuū:qd ē xps verus hō τ verus de⁹.cum
dicit:Nunqd ſyon dicet hō.q.d.ſic.Jn hebreo τ in trāſlatione Hier.
habet:Ad ſyō dicet τc.Et ſic pʒ q̄ in trāſlatione iſta li ſyon eſt datiui
caſus vt ſit ſenſus:hō dicet ipſi ſyō.Jſte hō pōt intelligi ioānes bapti
ſta ,pnūciās xpi aduētū:ſm q̄ dr Jo.i.Fuit hō miſſus a deo cui nomē
erat ioānes.hic venit in teſtimoniū vt teſtimoniū phiberet de lumi
ne τc.Aliter exponit vt iſte hō ſit ipſe xps.qui aduētū ſuū dixit i mō
te ſyō vbi frequēter predicauit ipſū eē cōpletū.Et etiā eccl'ie per ſyō
ſignificate aduētū ſuū pnūi eē cōpletū dixit.ſ.apl'is alijſqʒ diſcipulis
in qb⁹eccl'ia ſm ſtatū noui teſtamēti incepit.iō ſubdit. c Et hō
nat⁹ē in ea.i.in eccl'ia p ſyon ſignificata:vt pdictū ē.q: xps nat⁹ ē de
vgine q̄ ē nobiliſſimū mēbrū eccl'ie.Et dicit in ea.q: xps ab inſtanti
cōceptionis fuit in vtero mr̄is hō pfect⁹ vtutib⁹ τ ſciētijs.lʒ non ſm
q̄titatē corporis. d Et ipſe fūdauit eā altiſſim⁹.i.ipſe hō xps q ē
altiſſim⁹ ſm naturā diuinā fūdauit vginē eam cōfirmādo ſua gra.
ita q̄ nec mortalr̄ nec venialiter peccauit.Uel eā.i.eccl'iam quā fun
dauit mō ſupradicto. e Dn̄s narrabit.i.narrari faciet.
f Jn ſcripturis pploꝝ.i.in euāgelijs ad oēs ppl'os deriuatis modo ſu
pradicto.Et dicit:narrabit: q: ipſe xps nihil ſcripſit:ſed ſcribere euā
gelia euāgeliſtis iſpirauit. g Et pncipum hoꝝ q fuerūt in ea.i.in
ſcripturis aploꝝ q ſūt pncipes eccl'ie poſt xpm.τ ipſi ſcripſerūt xpi τ
eccl'ie myſteriū vt pʒ in epl'is Pauli apl'i τ alioꝝ.Jn hebreo τ in tran
ſlatione Hiero.hr.Dn̄s narrabit in ſcriptnris pploꝝ:iſte nat⁹ē in ea
ſemp.τ vt dicit Ra.Sa.τ bn̄ in hoc li ſemp referr ad pmaʒ ptē hui⁹
vſus ſic:Dn̄s narrabit.i.narrari faciet mō pdicto.Semp in ſcriptu-
ris pploꝝ.q: iſte ſcripture vſqʒ ad finē mūdi narrabunt iter pop'los
credētes. in qb⁹cōtinet qd ſubdit:Jſte nat⁹ē in ea.i.ipſe xps nat⁹eſt
de vgine:τ eccl'ia mō pdicto. h Sicut letātiū.Hic pn̄r deſcribit
ſcōs ſtatus eccl'ie.ſ.triūphantis in quo ē laus iugis τ ppetua.ſicut ſu-
pra dcm̄ eſt ps.83.Bti q habitāt in domo tua dn̄e in ſcl'a ſcl'oꝝ lauda
būt te τc.τ hoc ē qd dr hic:Sicut letātiū oīum habitatio ē in te.nō.n.
pōt dici ita generaliter q̄tū ad ſtatū vite pn̄tis.nec q̄tū ad leticiam
ſpūalē.q: ſp ſūt aliq mali mixti cū bonis: qbus nō cōpetit leticia ſpi
ritualis.nec q̄tū ad leticiā corpalē:q: in eccl'a ſemper ſūt aliq afflicti
meſticia tpali. ℂ Jn ps.86.Fūdamēta ei⁹.vbi dr in poſtilla:Jn he
breo additur cela. ADDITIO

O Stēſum fuit in additione ſupra ps.83.additione.3.q̄ cela in
hebreo nō ſignificat ppetuitatē:nec ē neceſſaria iſta allatio:
q: ex alijs que cōtinent in ps.hoc ſatis manifeſtat ei⁹ mate-
ria τc. ℂ Jn codē ps.vbi dicit in poſtilla.Auctoritas vo Jſa.quā al-
le.p ſe loqtur de pdicatione apoſtolorum. ADDITIO.

A Uctoritas Jſa.Et adducēt oēs fr̄es τc.Jſa.66.non ,ppꝛie ex
ponit de hiis q adducunt ad fidē xpi p pdicatione aploꝝ ſen
diſcipuloꝝ.nā de alibus ipꝛope d cerit q̄ adducunt in eqs
τ q̄drigis τ huiuſmodi q: ad talē adductionē ſcilicet ad fidē xpi non
ptinet adductio p talia τ multominus ad huiuſmodi reductionē p-
tinet illud qd ibidē imediate ſeqtur vbi ſic.Quomodo ſi inferant fi
lij iſrael mun⁹ i vaſe mūdo in domū dn̄i.nō eni portant hi q ad fideʒ
xpi noniter veniūt in vaſe mūdo ſicut mun⁹ τc. lʒ i hac auctoritate.

Jſaias pnūciat qdā valde nouū in eccl'ia dei qd i ſynagoga an
tiq reputabat ſacrilegiū ſcilicet q̄ oſſa ſcōꝝ martyrū ſeu cōfeſ
ſoꝝ τ huiuſmodi portant cū magna veneratione ad eccl'iam:τa
q̄ ſacre relige in capſis ſeu religarijs pcioſis τ mūdis. τ ſic ,ppe
adducunt fr̄es.i.ſci in coꝝ religis in q̄drigis τ huiuſmodi.τ tan
q̄ munus cōſecratū deo offerūtur in vaſib⁹mūdis. Apud anti
quos aūt ſcilicet veteris teſtamēti nulla oſſa nec aliqd de corpo
re mortuoꝝ q̄tūcū qʒ ſcōꝝ in trabāt tēplū immo tāgētes talia
erāt phibiti ab in-
greſſu tēpli donec
purgarent: vt patʒ
Leuit.zi. τ hec vr
eē vna de auctori-
tatib⁹ validis con-
tra iudeoꝝ pfidiaʒ
τ ibidē dn̄o ꝯcedē
te plenius videbit

ℂ Jn codeʒ ps.vbi dr in poſtilla.Circa pmū dicit:Fundamenta
eius.i.eccleſie. ADDITIO

N On habet in lr̄a cui referat illud relatiuū.ſ.ei⁹.nec in
hoc ps.pceſſit aliq mētio de eccl'ia:q: pimū vbū huius
ps.ē qd dicit.Fundamēta eius nō exprimēdo cui⁹. Ad
qd bn̄ reſpōdet in glo.vbi ſic.nō refert ei⁹ad aliqd pmiſſū.ſed
ad cordis ppbe meditationem qui nunq̄ de illa.ſ.eccl'ia corde
tacuerat.etſi ore aliqn omiſiſſet:hec in glo. ℂ Jn codeʒ ps.vbi
dicit in poſtilla.Diligit dn̄s portas ſyon. ADDITIO.

P Er portas ſyō forte meli⁹intelligerent gr̄a τ vtutes qui-
bus pſeuerāter habitis infallibiliter fit ingreſſus ad ec
cleſiā nō ſolū militātē ſed etiā triūphantem.per baptiſ
mum autem fit huiuſmodi ingreſſus inquātū per eum gr̄a con
ſequit:q: ſm philoſophū.Unūquodqʒ ppter aliud τ illud ma-
gis.Jnde eſt q̄ ingreſſus ad eccl'iam magis eſt attribuēdus gra
tie q̄ baptiſmo.pſertim cum de⁹ nō alligauit potētiā ſuam ſa-
cramētis:τ ſic ſine baptiſmo pōt fieri huiuſmodi ingreſſus nun
q̄ tamē ſine gr̄a τ virtutibus theologicis:has igit portas,ppꝛie
ſuper oīa diligit deus tabernacula iacob:in qbus gr̄a nō cōferē
bat.gr̄a enim τ vitas p ieſū xpm facta eſt.Jo.i. ℂ Jn codeʒ ps.
vbi dicit in poſtil.Nunqd ſyon. ADDITIO.

A D maiorē declarationē hui⁹vſus τ ſequētiū ſciendū ē
q̄ dicere q̄ quis fūdauit aliquā ciuitatem anteq̄ fūda
tor in ea naſceret implicat q̄ talis fundator fuit ante ta
lem fundationem.τ tn̄ fuit natus in eadē iam fundata:qd non
pōt intelligi niſi de xpo ſm duas naturas in pſona ſua vnitas q̄
fuit ab eterno ſm fūdationem eccl'ie:τ tn̄ temporaliter i.ea na
tus:τ q: hoc myſteriū excedit omnē cognitionē naturalē huma
nam:icci rco nullo modo eēt credibile niſi deo reuelāte:vn̄ cir-
ca hoc ps.dicit:Nunqd ſyon dicet homo:τ hō natus eſt in ea τc.
quaſi diceret.cui hoī puro credendum eēt tantū myſterium.ſ.
q̄ aliqs natus in ciuitate fundaſſet eam an̄ ſuā natiuitateʒ. cui
reſpōdet:Dn̄s narrabit in ſcripturis populoꝝ.q.d.lʒ nō eēt cre
dendum alicui puro hoī annūciati tantū myſterium ſed tamē
hoc credēdum eſt deo reuelāti τ hoc eſt qd ſubdit.Dn̄s narra-
bit in ſcripturis populoꝝ.hoc eſt dicere de hoc nō crederet ali-
cui puro homini niſi q: dn̄s narrabit in ſcripturis τ exponat hic
verſus ,put in poſtilla.Si aūt vbi dicit in trāſlatione nr̄a.Nū-
quid ſyon.legat.Ad ſyon dicet.tūc intelligēdum eſt admirati-
ue:vt ſi dicat.Quomodo ad ſyon dicent tam ardua q̄ hō nat⁹
in ea eſt fūdator eius ad qd reſpōdet:Dn̄s narrabit τc.τ eadē
ſententia cum prima. ℂ Jn eodem ps.vbi dicitur in poſtil.Si
cut letantium. ADDITIO

A Ttēdendum eſt quare dicit ps.Sicut letātium:τ nō di
cit ſimpliciter:letantes erimus ſed ſicut letantium. Cu
ius rō eſt:q: ſm gloſam talis erit leticia future beatitu
dinis qualē hic nō nouimus exprimere. vnde cū nō poſſet expri
mi dixit vt potuit q: Iſa.64.ca.Qd oculus nō vidit nec auris au
diuit τc.Et notādum q̄ ſm gloſam iſte pſalmus breuis eſt nu-
mero verboꝝ:magnus aūt pōdere ſentētiarū:qd ſic patet:nā
in hoc ps.nūnt ſeptē excellētie notabiles eccl'ie ſpiritualis:q̄
rum tres ſumunt ex parte ſui edificij.Prima.ſ.ex fundamētis
que ſūt pma pars edificij:τ de hoc dicit:Fundamēta ei⁹in mon
tibus ſanctis.ſecūda eſt ex portis ipſius que ſūt vltima pars edi
ficij:τ hoc cum dicit:Diligit dn̄s portas ſyon.tertia vo excellen
tia ſumit ex parte illarum partiū que continent inter predicta
duo extrema:vtputa cōſtructio parietū τ tecti τ huiuſmodi.de
qbus dicit:Glorioſa dicta ſunt de te.q.d.inenarrabilia ſunt que
dicta ſunt de te.ſ.de fabrica τ cōſtructione tua ſpūali p prophe
tas in ſcripturis.τ ideo breuiter ſub genere ea cōcludit dicens

gloſa dicta. quarta excellētia ſumiť ex multiplicatione ciuiū qꝛ non ex vna natione tm̄ ſed ex oibus: ⁊ de hoc dicit: Memor ero raab ⁊ babylonis ⁊c. vſqꝫ ibi: Hi fuerūt illic: qnta ſumiť ex parte edificatoris q̄ fuit verus deus ⁊ verus homo. ꝓut tradiť i ſcripturis: ⁊ de hoc dicit. Nūquid ſyō dicet hō: ⁊ dn̄s narrabit ⁊c. ſexta ſumiť ex parte leticie habitātiū in ea que talis eſt q̄lis nō poſſet exprimi: ⁊ de hoc dicit. Sicut letātiū oīum. ꝓut ſupra exponiť. ſeptima eſt ex capacitate illius ciuitatis: que tāta ē vt oēs electos quoꝝ numerus ſoli deo ē cognitus in ſe letā/ter recipiat: ⁊ de h̄ dicit. Oīum noſtꝝ habitatio eſt in te. qualiter autē iſte littere applicentur ex dictis in poſtilla cum additionibus facilr̄ poteſt hri ⁊c.

¶ Cāticū pſalmi filijs chore ad victoriā ſup mahalat ad rn̄den/dum eruditiōi heman ezraite.

Domine LXXXVII. deus ſalutis mee: i die clamaui ⁊ nocte corā te. Intret i cōſpcū tuo o͛ō mea: iclinā aurē tuā ad ꝑcē meā. Qꝛ rēpleta ē malis ānima mea: ⁊ vi tā mea iferno appropinquauit. Eſtimāt⁹ ſū cū deſcēdētib⁹ in la cū: factus ſū ſic hō ſine adiuto/rio iter mortuos liber. Sic vul/nerati dormientes in ſepulchris quoꝝ nō es memor āpli⁹: ēt ipſi de manu tua repulſi ſūt. Poſuē rūt me i lacu i ferriori: i tenebroſis ēt i vmbra mortis. Sup me ꝯfir mat⁹ ē furor tu⁹: ēt oēs fluct⁹ tu os idūxiſti ſup me. Lōgē feciſti notos meos a me: poſuērūt me abomiatiōē ſibi. Trādit⁹ ſū ēt nō egrediebar: oculi mei lāgue/rūt ꝑ inopia. Clāmaui ad te dn̄e tota die expandi ad te man⁹ me/as. Nūqd mortūis facies mira/bilia: aūt medici ſuſcitabūt ⁊ ꝯfi tebūť tibi? Nūnqd narrabit ali/qs i ſepulchro miſicordiā tuā: ⁊ veritātem tuā in ꝑditionē.

Pſa. LXXXVI. a Domine deus ⁊c. Hu/ic pſ. ꝑmit tiť talis titulus in hebreo. Cāticū pſ. filijs chore ad vi/ctoriā ſup mahalat ad reſpōdēdū eru/ditioni hemā ezrai te. Ad cuius itelle/ctum ſciēdū ꝙ de iſto hemā ⁊ de ethā ezraite a quo intitulatur pſ. ſequēs duo ſunt modi dicendi apud hebreos. Unus ē ꝙ fue rūt leuite cātores. ſicut videť pretēdere littera. i. Paral. 25. qui habuerunt ſpūm ꝓphetie. ⁊ ſic pſ. fecerunt ⁊ ſm̄ hoc dicuntur ezraite a loco ezrai vn̄ fuerūt oriūdi. ⁊ hūc modū dicēdi ſecut⁹ ſum. 3. Reg. 4. ⁊ i. Paral. z. vbi de ipſis fit mentio. Ali⁹ modus dicēdi eſt ꝙ fuerūt de tribu iude deſcēdentes ab eo per zaram filiū eius: qꝛ genuit phares ⁊ zaram de thamar. ⁊ hoc videť lit/tera ꝓtendere. i. Paral. z. Et ſm̄ hūc modum dicendi dicuntur ezraite. i. de tribu zare. ſed qcqd ſit de tribu eoꝝ nō multum re fert ad ꝓpoſitum. qꝛ teneť ab oibus hebreis ⁊ Hiero. ꝙ habue rūt ſpūm ꝓphetie per quē fecerūt pſ. ab eis intitulatos. ⁊ ſꝫ h̄ in titulo iſto pꝫ auctor pſ. huius ſcilicet heman ezraita. Itē ſciē dum ꝙ hec dictio hebraica mahalat eſt equiuoca: qꝛ ſignificat qōdam inſtrm̄ muſicū ⁊ choꝝ ⁊ infirmitatē. Et in hac triplici ſi gnificatione hic accipiť. qꝛ cantus huius pſ. magis ꝓprie canta bať in inſtrō muſico noīe mahalat q̄ꝫ in alijs. Itē qꝛ cantabať a choro leuitarū nō ſolū inſtrīs muſicis ſed etiā vocib⁹ humanis Itē qꝛ ſm̄ hebreos pſ. iſte loqtur de afflictionibus ppl'i iſrl' ipm̄ debilitantibus ⁊ infirmātibus. Scdm̄ latinos vo͛ loqtur de paſ ſione xp̄i q̄ ſm̄ infirmitatē humane nature aſſūptā cōueniebat ſibi. Qd̄ aūt in titulo poniť ad victoriam deſignat conatū leui/tarū in modo cātādi hūc pſalmum. Qd̄ aūt poniť ibi filijs cho/re ad reſpōdēdum. deſignat ꝙ illi de choro heman incipiebāt cantū huius pſ. ⁊ filij chore reſpōdebant: ſicut dicit. z. Mach. .i. Jonatha inchoāte ceteris aūt reſpōdentibus ⁊c. ⁊ ſic in titu/lo illo tāgiť auctor pſ. ⁊ modus cantādi quātum ad cantores ⁊ inſtra ⁊ conatus in cantu ⁊ materia pſ. in generali. Ad eūdē in/tellectū de facili reduciť titulus qui coiter poniť in biblijs: ſed aduertēdū ꝙ habet melach pro mahalat qd̄ ꝓceſſit ex ignorā/tia idiomatis hebrei. ⁊ ſic fuit male ſcriptū ꝑ lr̄as latinas. ſimi/liter pro ad victoriā habet in fine: ⁊ eadē ſnīa qꝛ finis hic acci/piť pro vltimo de potētia qd̄ faciebāt leuite in cātādo hūc pſal mū: ſicut plenius fuit expoſitū ſupra titulo pſ. 4. Similiter ad dictū intellectū reduciť titulus poſit⁹ in trāſlatione Hiero. niſi ꝙ pro hac dictione mahalat ponit choꝝ. ⁊ ſic accipit vnam ei⁹ ſignificationē tm̄: ⁊ alias duas omittit ſicut ꝑdictū eſt. Ra. Sa. dicit ꝙ materia hui⁹ pſ. ſūt afflictiones quas ppl's iudaicus ſu/ſtinuit. ⁊ maxime in babylonica captiuitate q̄s ꝓuidit heman ezraita. ⁊ ſic fecit hūc pſalmū deum depcando pro populi libe/ratione. In cuius pſona loqtur in hoc pſ. qui ſm̄ hoc diuiditur in duas partes. In pma enim diuinū auxilium implorať. In ſe cunda ad hoc ratio multiplex allegať ibi: Quia repleta eſt ma lis. Circa pmum dicit: Dn̄e. ratione generalis gubernationis.
b Deus. ratione creationis. c Salutis mee. ratione mee li berationis de egypto. que ex gratitudine hic recoliť. vt libera/tio de captiuitate babylonica citius impetretur.

d In die clamaui ⁊ nocte. ⁊ ſic oſ̄ditur orōnis pſeuerātia ⁊ intentio pura. cū ſubdiť. e Corā te intret in cōſpectu tuo oratio mea. Ex quo oſtēditur feruēs ⁊ deuota: quaſi ſe ingerēs: ⁊ iſta tria faciūt orā/tionē exaudibilē. ideo ſubdiť. f Inclina aurē tuam ad precem meā. exaudiēdo eam per effectū. g Quia repleta eſt malis. Hic cōſequēter ad ꝓpoſitum allegať ratio multiplex. ⁊ pmo ex horrorē illati ſupplicij: fuerūt enim iudei in captiuitat e babylonica hor ribi liter afflicti ex quo decēs erat diuinā miſericordiā ſuper hoc cōmo/ueri. ⁊ hoc allegať cum dicitur. Quia repleta ē malis. ſ. pene corporalis
h Aīa mea. quaſi dice/ret: nō poſſum plus ſuſti nere. ideo ſubditur.
i Et vita mea inferno appropinquauit. In he/breo autē habeť: ad ſcol appropinquauit. Scol autem ſignificat foſſā ⁊ infernū. ⁊ vtroqꝫ mo/do hic accipitur. qꝛ per mortē corporalē quam pſalmiſta allegat ꝓpin/quam corpus deſcendit ad foſſam. ⁊ anima pro illo tempore ad infernū qꝛ anime quātūcūqꝫ iu/ſte deſcēdebant ad lym bum patrum.
k Eſtimatus ſum cum deſcēdētibus in lacū. quaſi diceret ita ſum abſorptus corporalibus penis ſicut deſcēdentes in lacum profundū abſorbenť aquis.
l Factus ſum ſicut homo ſine adiutorio. qꝛ tu ſubtraxiſti a nobis tu um adiutoriū cōtra babylonios. ⁊ humanū adiutorium nō habem⁹
m Inter mortuos liber. quaſi dicat ab iſtis afflictionib⁹ nō apparet liberatio niſi per mortē ex quo ſumus deſtituti adiutorio diuino ⁊ humano. n Sicut vulnerati dormiētes in ſepulchris. ideſt ſicut mortui. o Quoꝝ nō es memor amplius. qꝛ cito danť obliuioni.
p Et ipſi de manu tua. ideſt de manu tue ꝓtectionis quātum ad ſta tum vite preſentis. q Repulſi ſūt. qꝛ nō admittunť ampli⁹ ad actus vite pn̄tis ſm̄ ꝙ diciť Job. 16. Semitā per quam nō reuertar ego ambulo. r Poſuerūt me in lacu inferiori. Lacus frequēter accipiť in ſcriptura ꝓ carcere. q̄ aliqn̄ fit ſup terrā: aliqn̄ ſub terra. ⁊ tūc dr̄ lac⁹ inferior. in captiuitate aūt babylōica multi de iudeis fue rūt poſiti i carcerib⁹. qꝛ ēt ſedechias rex eoꝝ fuit icarcerat⁹. Ex q rō nabilr̄ colligiť ꝙ aliq fuerūt poſiti i carcerib⁹ ſubterraneis. ⁊ q̄ꝫtum ad hoc dr̄ h̄. Poſuerūt me in lacu inferiori in tenebroſis. qꝛ ibi eſt de fect⁹ lucis. s Et in vm. ⁊c. qꝛ nō pn̄t hoīes diu ibi viuere ꝑ natu/rā. t Sup me. Hic ſcd̄o allāť rō ex rigore diuini iudicij: ſm̄ quē ppl's iudaicus tūc fuit punit⁹. ⁊ iō decēs erat vt rigor iuſticie tē/peraret ꝑ dulcorē mīe. ⁊ h̄ allāt pſ. dicēs. Sup me cōfirmat⁹ eſt fu/ror tu⁹. i. rigor iuſticie tue. u Et oēs ⁊c. i. ipet⁹ tribulationum.
x Induxiſti ſup me. ⁊ loqť de deo ad modū maris ꝓcelloſi. y Lō ge feciſti notos meos a me. Uocat hic notos idumeos. qꝛ iudei ⁊ idu/mei ex duob⁹ frīb⁹ deſcēderūt. ſ. iacob ⁊ eſau ꝓpter hoc diciť Deu tro. 23. Nō abominaberis idumeū: qꝛ frr̄ tu⁹ ē. vn̄ dicūt hebrei ꝙ qn̄ ducebanť captiuatij in babylonē ſpabāt hēre cōſolationē aliquā ab idumeis ꝑ quoꝝ terrā debebāt trāſire. ſed ipſi magis ibi iuenerunt deriſionē ⁊ deſolationē. iō ſubdiť. z Poſuerūt me abominatio/nē ſibi. a Tradit⁹ ſū. in manu babylonioꝝ. b Et nō egredie bar de afflictione. ⁊ ſeruitute eoꝝ. c Oculi mei lāguerūt pre iopia afflictio eni mētis ⁊ corporis magis appet in oculis q̄ꝫ in alijs parti/bus. d Clamaui ad te dn̄e ⁊c. i. ore ⁊ corde petiui aſſidue. vt ri gor tue iuſticie erga nos cōuertať in dulcorē mīe. e Nunquid mortuis. Hic tertio allegať rō ex decore diuini obſeqi: ad qd̄ terra iudee erat electa a deo ⁊ ppl's iudaic⁹: ꝓpter qd̄ ſpālē legē accepit a deo: Exo. 20. Et iō decēs erat ꝙ iſte cult⁹ reſtitueret per hoc ꝙ ppl's iudaic⁹ de babylone in iudeā reduceret. qd̄ hic allāt pſalmiſta oſ̄dē do ꝙ alij modi nō ſunt ita cōueniētes dicēs: Nunqd mortuis facies mirabilia. i. ſuſcitādo iudeos mortuos ⁊ ſepultos i terra iuda ad ſ̄/uiēdū tibi. q. d. nō. lꝫ eni aliq fuerint ibi ſuſcitati: tn̄ fuerunt valde pauci: qd̄ autē modicū ē q̄ſi nihil reputať. z phyſi. f Aut medi ci ſuſcitabunt ⁊ cōfitebunť tibi. cōfeſſione laudis. illi. ſ. q ꝑ medicos fuerunt ſuſcitati. q. d. nō. qꝛ nō ſe extēdit ad hoc ars ipſorum.
g Nunqd narrabit aliqs in ſepulchro mīam tuā. q. d. nō. qꝛ in ſepul chro nō ē niſi corp⁹ iaiatū ⁊ putrefactū. h Et vita. tu. in pdi. i. i

iferno dãnatoꝝ:q ꝓprie vocať pditio.q.d.nõ.q꞉ exñtes ibi magl blaſphemãt deũ. a Nunqd cognoſcent in tenebris.i.i g:etib⁹ obtenebꝛatis ignoꝛãtia ⁊ erroꝛe. b Mirabilia tua.q.d.nõ:ipediẽte ħ malicia ipſoꝝ:Sap.z.Excecauit eni illos malicia coꝝ. c Et iuſticia tua in terra obliuionis.i.i terra ab hoĩb⁹ nõ hitata ꝑpter qđ dr̃ obliuiõi.data.q.d.nõ.q꞉ ad obſequm diuinũ ſola creatura itellectualis ẽ aptã.Jſte aũt vic reſtituẽdi diuinũ cultũ ad ħ ſũt excluſe: vt ꝑ ħ oñdať exaudiẽda via pdicta.ſ.ꝑ reductionẽ ppl̃i in iudeaȝ.⁊ talis modus loqndi frequenter ẽ in ꝓphis.⁊ maxie i libꝛo pſalmoꝝ q metrice ſcript⁹ ẽ.ſ.ꝙ ad plenũ itellectũ vbi aliqd ẽ ſuppleđũ. o Et ego Dic qrto allegať rõ ex pte humani deſiderij. iudei eni deuoti q erãt i babylone ferueti deſiderio qrebãt redire i iudeã magis ꝑpter cultũ

Nunqd cognoſcẽtur i tenebꝛis mirabilia tua:ẽt iuſticia tua i terra obliuionis? Et ego ad te dñe clamaui:ẽt mane oꝛõ mea pueniet te. Ut quid dñe repellis oꝛõnẽ meã:auẽrtis faciẽ tuaȝ a me? Paup ſuȝ ego et i laboꝛib⁹ a iuuẽtute mea:exaltat⁹ aũt hũmiliat⁹ ſũ et ꝯturbat⁹. Jn mẽ tranſiẽrũt ire tue:et terroꝛes tui ꝯturbauerũt me. Circũdẽderunt me ſic aq̃ tota die:circũdẽderũt me ſil̃. Elõgaſti a me amicũ et ꝓximũ: ẽt notos meos a miſeria.

diuinũ ꝙ ꝓ ꝓnãle ſolatiũ.⁊ ħ allegať cũ dr̃.Et ego ad te dñe clamaui. oꝛe ſimul ⁊ coꝛde. e Et mane oꝛõ mea pueniet te.i.anteꝙ aliqd opari icipiã dirigã oꝛõnẽ meã ad te. f Ut qd dñe repellis oꝛõnẽ meã.cã nõ exaudiendo. g Auertis faciẽ tuã a me.loqtur de deo moꝛe humano:q꞉ hõ auertit faciẽ ab illo quẽ nõ vult exaudire.Conſequẽter allȝt neceſſitatẽ exauditionis dicẽs. h Paup ſũ ego ⁊ i laboꝛib⁹ a iuuẽtute mea:Juuẽt⁹ aũt ppl̃i iſrl̃ itelligiť ꝑ tpe quo fuit i egypto:ſm illud Diere.z.Recoꝛdat⁹ ſũ tui miſerãs adoleſcẽtiã tuam ⁊ caritatẽ deſpõſationis tue qñ ſecuta es me in deſerto.ſ.in exitu de egypto.⁊ tũc ppl̃s iſrl̃ fuit valde paup ⁊ afflict⁹. i Exaltat⁹ aũtẽ.in adeptione terre ꝓmiſſionis regib⁹ chanaã debellatis tpe ioſue ⁊ adhuc plus tpe dauid ⁊ ſalomonis:q꞉ tũc ppl̃s iſrl̃ fuit maxime exaltat⁹ k Dumiliat⁹ ſũ ⁊ cõturbat⁹.ꝑ nabuchodonoſoꝛ regẽ babylonis.ciuitatẽ ⁊ tẽplũ deſtruẽtẽ:⁊ pplm captiuãtẽ. l Jn me.i.ſuper me. m Trãſierũt ire tue ⁊c̃.i.effect⁹ punitionis tue venerũt ſup me. n Circũdederũt me ſicut aq̃ tota die.i.ſicut aq̃ tãgit intrãtẽ ipſã circũquaqȝ.ita punitiones tue tetigerũt me in aĩa ⁊ coꝛpe. o Circũdederũt me ſimul.⁊ ħ facť ad aggrauationẽ.q꞉ qñ aliq̃ mala pene eueniũt ſucceſſiue facili⁹ poꝛtanť. p Elõgaſti a me amicuȝ ⁊ ꝓxi.i.illos q fuerunt añ amici mei ⁊ ꝓximi:ita ꝙ nõ poſſũ hẽre ab eis cõſiliũ ⁊ auxiliũ. q Et notos meos a miſeria.ſupple mea. ita ꝙ ꝑ eos nõ põt releuari.Jn trãſlatione võ Diero.hr̃.Et notos meos abſtuliſti.ita ꝙ nõ pñt auxiliũ ferre mihi. Scđm doctoꝛes nr̃os catholicos Aug.⁊ Diero.⁊ ceteros qb⁹ in hac pte magis ẽ adherẽduȝ: mã hui⁹ ps.ẽ paſſio dñi nr̃i ieſu xp̃i:quã pſalmiſta puidit ꝑ ſpũm ꝓpheticũ.⁊ ẽt ſcripſit in ħ ps.loquẽs in pſona xp̃i.Sȝ hãc expõnẽ nõ ꝓſequoꝛ.q꞉ clare ⁊ lucide tradita ẽ in gloſa ſup pſalteriũ q̃ hr̃ vbiqȝ.⁊ ſic ad eã põt qlibet recurrere.⁊ ſm hoc expõ quã poſui ẽ tm̃ figuralis.q꞉ oĩa in figura cõtingebat illis.i.Coꝛ.io.ca. ¶ Jn ps.87.Dñe deus.vbi diciť in poſtilla.Cãticũ ps.filijs choꝛe. ADDITIO.

Titulus hui⁹ ps.videť ſingularis iter ceteros.ẽ eni duplicat⁹ q꞉ cũ diciť:Cãticũ ps.filijs choꝛe.videť idẽ titulus oĩno cuȝ titulo.47.q incipit:Magn⁹ dñs.q hȝ ꝓ titulo.Cãticũ ps.filioꝝ choꝛe.⁊ ſic in qbuſdã alijs.cũ autem addiť ad victoꝛiã ſup mahalath ⁊c̃.vr̃ ali⁹ titulus cũ ibi noĩeť ali⁹ tanꝙ actoꝛ ps.Jtẽ in quocũqȝ titulo poniť hec dictio.ad victoꝛiã.ſeu victoꝛi.ſemꝑ ab ipſa eadeȝ dictione icipit titulus:vt pȝ diſcurrẽtĩ ꝑ oẽs titulos pſalmoꝝ vbi hec dictio poniť:ſȝ cũ i hoc titulo poſtꝙ dixerat.Cãticũ pſalmi filioꝝ choꝛe poſtea ſubdit.Ad victoꝛiã ⁊c̃.Ex ħ pȝ ꝙ ſit ſcđs titulus:q gdẽ titulus ſic duplicat⁹ manifeſte facť ꝓ opinione bti aug.attribuẽtis auctoꝛitatẽ oĩuȝ ps.ipſi dauid.⁊ diuerſitatẽ tituloꝝ in qb⁹ alij dicunť qſi actoꝛes attribuit officio cantoꝛat⁹.ſ.eo ꝙ dauid actoꝛ diſtribuebat quoſdã pſalmos qbuſdã cãtoꝛib⁹.qđ ſatis hr̃ ex ħ titulo vbi duo qſi actoꝛes noĩanť.ſ.filij choꝛe ⁊ hemã.qđ nõ cõtingit in ꝓphicis locutionibus.lȝ eni ꝓphe cõcurrãt frequẽter in eadẽ ſnĩa nõ tñ in eadẽ foꝛma vboꝝ nec vnꝙ legiť ꝙ vna ⁊ eadẽ ꝓphia numero duob⁹ ꝓphis ſil̃ ⁊ ſemel attribuať.Cũ igiť iſte ps.attribuať pmo filijs choꝛe:ſcđario vero hemã:manifeſtũ ẽ ꝙ iſti nõ ponunť hic tanꝙ actoꝛes:ſed poti⁹ tãꝙ cãtoꝛes.filij eni choꝛe erãt leuite:ſil̃r ⁊ iſti ezraite:vt hr̃ in locis allegatis ꝑ poſtillatoꝛẽ ad planũ ⁊ verũ ſẽſũ:vñ ⁊ vtriſqȝ tanꝙ cantoꝛib⁹ dauid diſtribuit iſtũ ps.q̃ rõne eis ititulať.pñt ẽt multi cõfoꝛmiter vnũ ⁊ eũdẽ pſalmũ vel hymnũ cãtare ſub oĩmoda cõfoꝛmitate ſonoꝝ ⁊ modulaminũ:nõ tñ eãdẽ ꝓphiam ſub eiſdẽ vbis ⁊ ſyllabis ꝓferre.qlibet eni ꝓpha hȝ ſuũ ꝓpriũ modũ loquẽdi ſeu ſcribendi i ꝓphetijs.vñ ⁊ hiero.dicit in ꝓlogo ſup Jſa.ꝙ ipſe fuit vꝛbane eloqntie:nõ aũt hieremias ⁊ ſic de alijs.vñ apud veros hebꝛaiciſtas mod⁹ loquẽdi toti⁹ pſalterij ẽ cõfoꝛmis qſi ab vno ꝓpha ſeu actoꝛe cõpoſi

t⁹ ſicut ⁊ pẽtatheuc⁹ ⁊ alij libꝛi q tñ vnũ hñt actoꝛẽ.Poſtillatoꝛ võ volẽs fugere rõnem quе ꝓ btõ auguſtino manifeſte facit aſſerit ꝙ actoꝛ hui⁹ ps.fuit hemã ezraites volẽs excludere filios choꝛe:qđ nõ valet:cũ ps.iſte pmo ititulеť filijs choꝛe:⁊ ſcđario hemã:vt dcm̃ ẽ.Sciẽdũ ẽt ꝙ multi hebꝛeoꝝ expoſitoꝛes ſunt iſti⁹ opiniõis.ſ.bti aug.allegãtes ad ħ illud qđ legiť.z.Reg.z3. c.vbi de ipſo legiť ꝙ fuit egregi⁹ pſalmiſta iſrl̃ vt ibidẽ:q gdem allegatio vr̃ valida.ſi eni pſalmi intitulati filijs choꝛe ⁊ aſaph: oẽs eẽnt ab eis cõpoſiti potioꝛi modo potuiſſẽt vocari egregij pſalmiſte iſrael ꝙ ipſe dauid. ps.eni eis ititulati vt cõiter tractant ad litterã de altioribus myſterijs xp̃i ⁊ eccl̃ie ꝙ pſalmi i titulati ipſi dauid: q ꝑ magna pte tractãt litteraliter de ſuis caſib⁹ ſingularib⁹:ꝑut pȝ in qtuoꝛ ps.imediate pcedẽtib⁹.ps.eni q incipit.Quaȝ dilecta tabernacula tua ⁊c̃.intitulatur filijs choꝛe:in quo gdẽ ps.tractať de btitudine celeſti.ſil̃r ps.q icipit.Bñdixiſti dñe.intitulat⁹ eiſdẽ.tractat egregie ad lr̃am de pmo aduẽtu xp̃i.ps.etiã qui incipit.Fundamẽta ei⁹.eiſdẽ intitulat⁹ tractat notabil̃r ⁊ valde cõpẽdioſe de eccl̃ia triũphãte ⁊ militãte vt ſupꝛa dictũ eſt.ps.võ iter pdcõs poſit⁹ q incipit:Jnclina dñe intitulat⁹ ipſi dauid agit ad litterã ſm poſtillatoꝛẽ de pſecutione quã paſſus ẽ dauid a ſaule ⁊ alijs ſuis pſecutoꝛib⁹:q̃ gdẽ materia ad litterã incõparabiliter ẽ minoꝛis dignitatis reſpectu pdictarũ.⁊ ſimiliter inueniеť in toto pſalterio qſi ꝑ magna pte.Ualde iꝑpꝛie igiť attribuereť ſoli dauid ꝙ eẽt egregi⁹ pſalmiſta:cũ filij choꝛe ⁊ aſaph ſimiliter ⁊ heman poti⁹ debuerũt dici egregij ſi pſalmoꝝ q ſũt eis intitulati fuiſſẽt actoꝛes:⁊ dauid eẽt actoꝛ coꝝ tm̃:q ei intitulantur. Sũt etiã alie rões ꝓ opinione bti aug.q̃ fuerũt ſupꝛa tacte in ſuis locis.iſta aũt ponunť hic eo ꝙ reſpiciũt ſingularitatẽ iſtius ti.Jtẽ ſciẽdũ ꝙ hec dictio mahalath q̃ poniť in hoc titulo ſumẽda ẽ in illa pma ſignificatione.ſ.ꝑut ſignificat qđdã inſtr̄m muſicũ vel certũ modũ cãtãdi.cui cõcoꝛdat hoc qđ ſtatim ſeqtur ad reſpõdendũ.Sũt aũt quedã cãtica q̃ cantanť per modũ rũſoꝛij:vt in eccl̃ia frequẽtať.vñ circa titulos pſalterij vr̃ dicẽdũ ꝙ ſũt qdam q exprimũt materiã pncipalẽ pſalmi vel ſaltẽ illã a quo pſalmus icipit exoꝛdiri: ſicut ps.3.Dñe qd multiplicati. cui⁹ titulus eſt:Pſalm⁹ dauid cũ fugeret ab abſalõ filio ſuo.⁊ ſic de ſilib⁹.Sũt alij tituli in qbus nõ exꝑmiť materia nec aliquid de cõtẽtis in pſalmo:ſed declarať modus cãtandi.ac ſi diceret in pmo tono vel in ſcđo tono ⁊ hõ:vel declarať oꝛganum muſicũ in quo talis cant⁹ ꝑpri⁹ dȝ poni.⁊ iſtis modis intelliguntur negumoth qđ ponitur in qrto ps.⁊ nehiloth q̃ ponitur i gnto:⁊ mahalath q̃ poniť in hoc ps.⁊ ſic de multis alijs.⁊ iſti⁹ opinionis ẽ ra.abẽhazra q iter alios expoſitoꝛes hebꝛeos fuit pfectioꝛ in ſua grãmatica:vñ nõ ẽ curãdũ qtum ad ſẽſũ lr̃alem de iſtis titulis q ad oñſionẽ modi cãtãdi vel pſallẽdi ponũtur: niſi foꝛte ꝑ modũ ethimologie:q̃ nõ ptinet ad ſẽſũ litteralẽ:vñ ⁊ eccleſia vniuerſalis cui⁹ auctoꝛitas maxima ẽ:nõ cõſueuit legere hos titulos in eccl̃ia.Pis omiſſis circa materiã hui⁹ ps poſtillatoꝛ videť nõ modicũ a vitate deuiare:⁊ poſtponit ẽt ſententiam doctoꝝ nr̃oꝝ q cõmuniter tenẽt hũc ps.de paſſione xp̃i tractare ⁊ adheret opinioni ra.ſa.ſingulari qui ipſũ exponit de afflictione iudaici ppl̃i in babylonica captiuitate.quã gdẽ expõneȝ ra.ſa.littera nõ patiť vt pȝ manifeſte in certis locis.⁊ pmo in ħ qđ dicit.Jn die clamaui ⁊ nocte coꝛã te ⁊c̃.oſtẽſum eſt enim ſupꝛa in additione ꝙ ppl̃s ille in babylonia exñs tot⁹ vel maxima pars ei⁹ a q̃ totũ dȝ denoĩari erãt idolatre.tres aũt pueri ⁊ daniel ⁊ eſdras tanꝙ pauciſſimi ꝓ nihilo ſũt reputãdi ſm phm i.z.phyſicoꝝ.vñ oꝛõ taliũ idolatrarũ nõ erat exaudibilis vſqȝqȝ Jtẽ hoc qđ dr̃:Jnter moꝛtuos liber.nõ ꝑprie itelligiť ſm hanc expõnẽ:liberatio eni ꝑ moꝛtẽ falſa liberatio ẽ: niſi i illis q aliaȝ vitã melioꝛẽ certitudinal̃r ſpectant.vñ ⁊ phs iꝑobat in ethicis occidẽtes ſeipſos quãtũcũqȝ ſint in anguſtia ſũma poſiti.Jtem qđ ſeqtur.Nunqd moꝛtuis facies mirabilia ⁊c̃.vſqȝ ibi:Jn terra obliuionis.valde inſufficiẽter exponunť ſm hãc expõnem. vult eni poſtillatoꝛ allegare in pſona illi⁹ ppl̃i ꝙ nulla via eſſet ad reſtituendũ diuinũ cultũ niſi ꝑ reductionẽ ppl̃i in iudeã. qđ ẽ manifeſte falſuȝ.poterat eni diuin⁹ cult⁹ reparari per aliaſ nationes eo mõ quo dr̃ Math.3.c.Potẽs ẽ de⁹ ex lapidib⁹ iſtis

ſuſcitare filios iſrł:q̄ gdē auctoritas bñ itellecta ꝯ̄dicit huic ex
poſitioni poſtillatoris:ſilr̄ hoc qđ dr̄. Ut gd dñe repellis orōnē
meā ⁊c̄. nō verificat̄ de babylonieis:q vt dictū ē idigni erāt exau
ditione:vñ i vanū q̄reret̄. Ut gd dñe repellis. vnde ꝓpter iſta ⁊
multa alia q̄ ex iſtis poſſēt deduci tota lr̄a fere p̄s. nō ē applica
bilis huic expōni. Nec rōnabilr̄ hec expō debuiſſet occupare
mēbrana. q̄ nec ē lr̄alis nec figuralis. vera igit̄ expō huiꝰ p̄s. q̄
rēda ē in glo. nr̄a vbi ſingularis v̄ba pōderant̄ ⁊ applicant̄ paſ
ſioni xp̄i q gdē xp̄s
fuit vere iter mor
tuos liber: vt i glo.
cū q̄buſdā ſuis cir
cūſtātijs ⁊c̄.

REPLICA

In p̄s. Dñe
deꝰ ſalutis
mee. burg.
dicit nō eē curādū
de titulis:iō eccl'ia
vl'iſq̄ ē maxime au
ctoritatis:nō ꝯſue
uit legere hos titu
los:⁊ tñ in multis locis fecit de eis magnos tractatꝰ. Sȝ in ma
teria huiꝰ p̄s. burg. valde iuadit poſtillato. dicēs ipſū multuȝ a
v̄itate deuiare ⁊ poſtponere ſn̄iam doctoꝝ nr̄oꝝ q coiter tenēt
hūc pſalmū tractare de paſſione xp̄i. Inſpicientī aūt diligēter fa
ctū poſtillatoris:pȝ ꝙ burg. falſū iponit poſtil. nā ipſe amplecti
tur cū ſcis doctoribꝰ eādē v̄itatē ſic dicēs circa finem huius p̄s.
Scdm doctores nr̄os catholicos: Aug. ⁊ Hiero. ⁊c̄. q̄bꝰ in hac ꝑ
te magis adherēdū ē materia huiꝰ p̄s. ē paſſio dñi nr̄i ieſu chri
ſti:quā p̄uidit p̄s. ꝑ ſpūm ꝓpheticū ⁊ eā ſcripſit in hoc p̄s. loq̄ns
in ꝑſona xp̄i:q̄ expō q̄ clare tradita ē. ⁊ in gloſis nr̄is coiter repi
tur eā nō reſumo ſed ſolū expono lr̄am vt figuralē. iux̄ illud. i.
Cor. io. Oia in figura cōtingebāt illis. hic modus dicēdi debuit
ſufficere burgē. in multis locis pſalmoꝝ ne calūniaret̄ poſtilla
torē figuraliter exponētē:figuratā tñ ⁊ p̄ncipalr̄ a. ſ. ſ. materiaȝ
intētā nō reyciēdo. Illa aūt q̄ burgē. opponit ꝯ̄ illā figuralē ex
poſitionē nō ſūt inſolubilia. Primū cū dicit ꝙ ppl's tp̄e captiui
tatis babylonice fuit coiter malus:⁊ ꝑ cōſequēs fruſtra orat q̄
nō meret̄ exaudiri. Ad qđ rn̄deo ꝙ iſta orō nō ponit̄ hic exaudi
bilis merito ppl'i captiuati:ſed merito ꝓphe ꝑſonā ppl'i capti
uādi aſſumētis ⁊ ꝓ ppl'o orātis ⁊ rōnes exauditionis allegātis.
ſcđo obycit burgē. de eo qđ dr̄. Factꝰ ſū ſicut hō ſine adiutorio i
ter mortuos liber:qđ de eis verificari nō pōt:q̄ mors pctōꝝ peſſi
ma:nō igit̄ libera. Ad qđ dico ꝙ nō ē allegatio ppl'i ſȝ prophete
credētis ⁊ ſꝑantis melioris grē repoſitionē ꝑ mortē. tertio oby
cit burg. ꝯ̄ illud qđ dr̄. Nunqd mortuis facies mirabilia ⁊c̄. qđ
dicit incōuenieter exponi q̄ſi nō ſit via reparādi cultū diuinuȝ
niſi ꝑ liberationē ppl'i a captiuitate p̄dicta. Ad hoc rn̄det̄ ꝙ po
ſtillator exponit nō de neceſſitate ſed de congruitate:q̄ magis
decuit diuinū cultū reparari ꝑ ppl'm in datione legis deſponſa
tū in lege educatū. ⁊ vñ cōſtabat ex diuina ꝓmiſſione xp̄m na
ſciturū. Ne igit̄ ꝓmiſſio facta p̄rībꝰ fruſtraret̄ de potētia ordia
ta id fieri oportuit: q̄uis de ptāte abſoluta multiplex alius mo
dus poſſibilis fuit iux̄ allegatū burgē. de Matth. 3. Pōt deꝰ de
lapidibꝰ ſuſcitare filios abrae. quā auctoritatē burgē. pēſat val
de cōtra poſtil. cū tñ laboret in equocis. q̄ iſte loq̄tur de poten
tia ordinata:ille aūt de abſoluta q̄ reſpicit potētiā obiectiualē.
ſm quā qđlibet pōt fieri ex quolibet. nō aūt ſm ordinatā ſm
quā ex azimo vel lapide nō fit hō quod vltimo obycit burgē. vi
delicet ꝙ ppl's captiuus q̄ prauus nō meruit exaudiri: iō fru
ſtra in ꝑſona eius dr̄: Ut gd dñe repellis orōnē meā ⁊c̄. Soluit̄
ex rn̄ſis ad p̄mā obiectionē.

Pſalmus. LXXXVIII.

a Miſericordias dñi. Huic p̄s. p̄mittitur talis titulus in he
breo ⁊ in trāſlatione Hiero. Eruditio ethā ezraite in q̄
notat̄ auctor huiꝰ p̄s. ſicut dictū ē pleniꝰ p̄s. p̄cedēti. Di
cit̄ aūt p̄s. iſte eruditio ethan. q̄ de ipſo fuit eruditꝰ per ſpiritū
ſanctū:⁊ ipſū ſcripſit ad eruditionē alioꝝ. De materia aūt huiꝰ
p̄s. dicūt cōcorditer doctores hebrei ⁊ latini ꝙ p̄s. iſte loq̄tur de
ſtabilitate ⁊ ꝑpetuitate regni dauid q̄ cōpleta ē in xp̄o ⁊ i nullo
alio. de cuiꝰ regno dr̄ Dañ. 7. Aſpiciebā in viſione noctis:⁊ ecce
q̄ſi filiꝰ hoīs veniebat ⁊c̄. ⁊ ſubdit̄. tās eiꝰ poteſtas eterna q̄
nō auferet̄. ⁊ regnū eius qđ nō corrūpet̄:ſm expoſitores hebre
os ⁊ latinos:ſȝ in hoc ē dr̄ia ꝙ iudei expectāt hoc eē cōplēduȝ in
meſſia futuro. Catholici v̄o dicūt hoc eē cōpletū in xp̄o q deſcē
dit de ſemine dauid ſm carnē. Ro. i. ⁊ Matth. i. vbi eiꝰ gene
ratio deſcribit̄ ꝑ dauid:⁊ de ꝑpetuitate regni eiꝰ dixit angelus

Eruditio ethan ezraite p̄s.
Miſericor LXXXVIII.
dias dñi i eternū canta
bo. In generatione ⁊ ge
nerationem: ānūciabō veritateȝ
tuā i ore meo. Qm̄ dixiſti i etēr
num miſericordia edificābit̄ i ce
lis: preparabitur vēritas tua in
eis. Diſpōſui teſtamētū elēctis
meis iuraſti dāuid ſeruo meo vſ
qȝ in eternū ꝑparabo ſemen tuū
Et edificābo in generatiōe ⁊ ge
neratiōnē: ſedē tuā Cōfitēbūtur
celi mirabilia tua dñe: etēniꝰ veri
tatē tuā in ecclēſia ſanctoꝝ. Qm̄
q̄s i nubibꝰ eq̄bitur dño ſimi
lis erit dēo i filijs dī. Deūs q glo
rificat̄ i ꝯſilio ſctōꝝ: māgnus ēt

ad virginē: Luc. i. Dabit illi dñs deꝰ ſedē dauid p̄ris eius ⁊ regnabit i
domo iacob in eternū:⁊ regni eiꝰ nō erit finis. Diuidit̄ autē p̄s. iſte in
duas partes. q̄ p̄mo pſalmiſta ſe excitat ad dei laudationem. ſecun
do explicat huius laudis rationē. ibi: Quoniā dixiſti. Circa p̄muȝ di
cit. Miſericordias dñi. lȝ enim in deo ſit tm̄ vna miſericordia ſicut
⁊ vna volūtas:tñ habet multos effectꝰ ex q̄bus noīatur in plurali.
b In eternū cātabo. i. hoc carmine laudabo. ⁊ dicit in eternū q̄ p̄ui
dit hūc p̄s. vſqȝ ad finē mūdi decātādū in eccl'ia: ⁊ iſta laus diuina ad
huc erit ꝑfectior in p̄ria
ſicut dcm̄ fuit ſupra p̄s.
83. Bti qui habitant in
domo tua dñe ⁊c̄.
c Annūciabo v̄itatē tu
am in ore meo. hoc dic̄:
q̄ miſericordia ⁊ v̄itas
iuſticie ſemꝑ ſe cōcomi
tant̄ in opibꝰ diuinis: lȝ
in aliquo ope plus relu
ceat iuſticia:⁊ in alio mi
ſericordia. ſicut dictuȝ
fuit ſupra pleniꝰ p̄s. 24.
d Quoniā dixiſti. Hic
cōſequēter explicat huiꝰ laudis rationē. ⁊ p̄mo in generali. ſecundo
magis in ſpāli. ibi Cōfitebunt̄. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ ratio huius lau
dis p̄ncipaliter eſt ꝑpetuatio regni dauid in xp̄o que deſcribit̄ p̄nci
paliter in hoc p̄s vt dictū eſt. ſed q̄ lex diſponebat ad xp̄m. ſm ꝙ di
cit̄ Gal. 3. Lex pedagogus nr̄ fuit in xp̄o. ⁊ iō data fuit illi ſoli populo
de quo xp̄s erat naſciturus. ꝓut dictū fuit plenius in p̄ncipio Exodi
⁊ ideo ſecūdaria ratio dicte laudis eſt datio legis:⁊ vtrūqȝ bñficium
hic deſcribit̄ in quodā generali. p̄mittit̄ tñ modus qualiter ꝓceſſe
rūt ex ordinatione dei cum dicit̄: Quoniā dixiſti. ideſt ordinaſti.
e Miſericordia edificabit̄ in celis. q̄ effectꝰ diuine miſericordie p̄
us reuelant̄ ſcis angelis:qui ſūt executores opum diuinoꝝ q̄ȝ homi
nibus. Dicit etiaȝ edificabit̄ in celis. q̄ per effectū diuine miſericor
die circa xp̄i myſteriū reparat̄ ruina angeloꝝ. f Preparabitur
veritas tua in eis. i. veritas iuſticie tue que ſemꝑ cōcomitatur opus
miſericordie. Cōſequēter ꝓcedit ad duo bñficia p̄dicta. ⁊ primo ad
legis dationē cū dr̄ in ꝑſona dñi. g Diſpoſui teſtamētū. i. legem
que frequēter in veteri teſtamēto vocat̄ teſtamētū.
h Electis meis. i. filijs iſrł quos elegi in ppl'm peculiarem. Cōſequē
ter ꝓcedit ad bñficiū p̄ncipale dicēs. i Iuraſti dauid ſuo meo
vſqȝ in eter. prepa. ſemē tuum. i. nō deficiet generatio tua de ſemine
tuo vſqȝ ad xp̄m: qđ patet impletū per xp̄i genealogiā. Matth. i.
k Et edi. in gene. ⁊ gene. ſedē tuam. i. regnuȝ tuū cōtinuabo ſuccedē
tibus generationibus vſqȝ ad xp̄m: ⁊ ita factū fuiſſet niſi reges a da
uid deſcēdentes poſuiſſēt impedimētum: q̄ iſta ꝓmiſſio ſicut ⁊ mul
te alie in ſcriptura fiūt ſub conditione. ſi reges a dauid deſcendētes
deo obedirēt. ſed q̄ multū declinauerūt ad idolatriam: vt patet. 4.
Reg. ideo regnū dauid tp̄e ſedechie fuit interruptum.
l Cōfitebunt̄. Hic cōſequēter explicant̄ duo predicta beneficia in
particulari. ⁊ p̄mo q̄tum ad legis dationē. ſcđo quātuȝ ad regni da
uid ꝑpetuationem: ibi: Tūc locutus es. Circa p̄mum ſciēdum ꝙ lex
fuit data ſatis cito poſt exitū de egypto. ⁊ iō hic mētio fit de iſto exi
tu ⁊ aliq̄bus beneficijs exhibitis ante ingreſſū terre ꝓmiſſionis. ſe
cūdo poſt ingreſſum. ibi: Thabor: Circa p̄mum dicitur. Confitebun
tur ⁊c̄. hoc enim confitebantur facto in deſcenſu manne de celo. de
qua ſcribitur Sap. 16. Panē paratū de celo preſtitiſti eis ⁊c̄.
m Etenim veritatem tuā. de adimplectione ꝓmiſſionis facte abra
he ⁊ alijs patribus quibus ꝓmiſit terram chanaan: quam veritateȝ
confeſſi ſunt filij iſrael intrātes terram illam.
n In eccleſia ſanctorum. i. in loco diuino cultui deputato, vbi con
ueniebant homines ſancti ⁊ deuoti.
o Quoniā quis in nu. equa. dño. Iſte nubes fuerunt illa nubes que
precedebat populum de egypto exeūtem: Exo. i3. ⁊ illa nubes denſiſ
ſima que operuit mōtem ſynai quādo dominus dedit ibi legē. Exo.
i9. ⁊ de illa nube ꝓcedebāt verba decē que dñs dixit populo. Exo. 20.
In iſtis autē duabus ſingulariter apparuit virtus diuina.
p Similis erit deo in filijs dei. Filij dei dicunt̄ angeli: ſicut habetur
Iob. i. Cum veniſſent filij dei vt aſſiſterēt corā dño. eſt igitur ſenſus
Quis in filijs dei. i. in angelis ſanctis. Erit ſimilis deo. per equalitatē
q. d. nullus: q̄ etiā ille qui inter omnes eſt excellētior diſtat a virtute
dei in infinitum. q Deus qui glorificatur in conſilio ſanctoruȝ.
ideſt angelorum quibus ſecreta diuina primo reuelantur: vt per eos
ad homines deferantur
r Magnus. poteſtate. s Et terribilis. reuerentia ⁊ honore. eo
modo quo dicit̄ Geñ. 28. Quā terribilis eſt locus iſte. ideſt reueren
dus ⁊ venerabilis.

a Suꝑ oēs ꝗ in circuitu ciꝰſūt.i.ſuꝑ oēs angleos ꝗ ei aſſiſtunt.
b Dñe deꝰ virtutū.i.angeloꝝ ꝗ executores ſūt diuine volūtatis.vñ vnꝰ ordo noīat̄ virtutes. c Quis ſil'is tibi.q.d.nullus ꝑ eq̄litatez q2 angeli ſupremi diſtāt a deo iproportionabil'r:⁊ alie creature multo fortiꝰ.iō ſubdit̄. d Potēs es dñe.potētia īfinita q̄ ſoli deo cōuenit. e Et vitas tua in circuitu tuo.Ueritas intellectꝰ nr̄i cauſatur a rebꝰ.ſ3 vitas ītellectꝰ diuini eſt cā rerū:cā vo relucet in effectibus ſuis.⁊ iō vitas diuina in oībꝰ relucet creaturis.vñ gloſa ſuꝑ ps.ii Defecerūt veritates ⁊c̄.

Sicut ab vna facie reſultāt multe ſil'itudies in pluribꝰ ſpeculis:ſic a vitate diuina multe vitates in creaturi . Dñr aūt creature eē ī circuitu dei nō q2 icludat̄: in eis:ſed q2 itimior eſt oī creature ꝙ ipſa ſibi: eiꝰ ꝑncipia itrinſeca vniēs ⁊ in eē cōſeruās.

f Tu dñaris ꝑtāti maris.q2 ad eiꝰ impiū mare fuit diuiſū: vt ꝑberet filij iſrl' trāſitū ꝑ ſiccū

g Motū aūt fluctuum eiꝰ tu mitigas.q2 tūc aq̄ facte ſūt q̄ſi murus ſolidus ex vtraq3 ꝑte diuiſionis.Exo.14.

h Tu humiliaſti ſicut vulneratū ſuꝑbū.i.pharaonē ⁊ eiꝰ exercitū eos ibi ſubmergēdo.

i In brachio vtutis tue q.d.iſta ꝑfecta ſūt ꝑ tuā potētiā.vel qđ dicit̄ hic In brachio virtutis tue diſꝑſiſti inimicos tuos. pōt referri ad victoriaz

terribilis ſuꝑ oēſ ꝗ ī circuitu eiꝰ ſunt. Dñe deꝰ virtutū q̄uis ſimilis tibi:pōtens es dñe ⁊ vitās tua ī circuitu tuo. Tu dñaris poteſtati maris mōtū aūt fluctuuz eiꝰ tu mitigas. Tu hūiliaſti ſicut vulneratū ſuꝑbuz:ī brachiō virtutis tue diſꝑſiſti inimicos tuos Tui ſunt celi ⁊ tua ē terra:orbē terre ⁊ plenitudinē eiꝰ tu fundaſti:aquilōnez ⁊ mare tu creaſti. Thabōr ⁊ hermon ī noīe tuo exultabūt:tuū brachiū cū potentia Firmēt̄ manꝰ tūa ⁊ exaltet̄ dx̄tēra tua iuſticiā ⁊ iudiciū ꝑparatio ſediſ tue. Miā ⁊ vitāſ ꝑcēdēt faciē tuaz bēatꝰ ppl's ꝗ ſcit iubilationē. Dñē ī lumie vultꝰ tui ābulabūt et ī noīe tuō exltabūt tōta die: ⁊ ī iūſticia tua exultabūt̄. Quōniā gloria vtutis coꝝ tu es:⁊ ī bēneplacito tuo exaltabit̄ cornu nr̄m

filij iſrl' quā dedit eis dñs de amelech. Exo.17. k Tui ſūt celi ⁊c̄. q.d.nō ē mirādū ſi feciſti talia:q2 tu feciſti oēm creaturā celeſtē ⁊ terreſtrē:⁊ iō eſt in obedietia tua. l Aglonē ⁊ mare tu creaſti. In hebreo ⁊ in trāſlatione Hiero.hr̄:Aglonē ⁊ dextrū tu creaſti.ꝑ dextrū ſm ꝙ dicit Ra.Sa.itelligit̄ ꝑs auſtralis oppoſita agloni: q2 ſi hō vtat faciē ſuā de occidēte vſus quē iudei adorāt ad oriētē:h3 auſtꝝ ad partē dexterā. m Thabor.Hic cōſequēter deſcribunt̄ beneficia poſt ingreſſū terre ꝓmiſſionis cū dr̄:Thabor ⁊ hermō ⁊c̄.Thabor ē mōs in terra ꝓmiſſionis in quo fuit denūciata victoria barach de ſiſara ⁊ de eiꝰ exercitu:Iudic.4.q̄ victoria facta fuit virtute diuina:vt ſeq̄tur ibidē.5.ca.De celo dimicatū eſt ꝯ eos:Et ꝓ grārū actione delbora ⁊ barach cātauerūt cāticū Iudic.5.De mōte vo hermō nō recolo aliqđ notabile factū ibi niſi dicat̄ illud qđ ſupra poſui ps.41.ſcil3 ꝙ hermō eſt mōs ꝓpinquꝰ loco iordanis.vbi trāſierūt filij iſrl' ſicco pede:de quo bñficio deū laudauerūt.ꝓpter qđ dr̄:Thabor ⁊ hermō in noīe tuo exultabūt.i.erūt occaſio exultationis ꝓ effectibꝰ tue virtutis ibi oñſis. n Firmet̄ manꝰ tua.ꝯ inimicos nr̄os. o Et exaltet̄ dextera tua.eos debellando.qđ fuit īpletū q̄n ioſue debellauit reges chananeoꝝ. p Iuſticia ⁊ iudiciuz ꝑparatio ſedis tue.Sedes aūt dei dicebat̄ ꝓpitiatoriū vt dictū fuit Exo.25.Iſta ſedes fuit ꝑparata q̄n archa teſtamēti ſupra quā erat ꝓpitiatoriū habuit ſtabilē māſionē:qđ ꝑmo fuit in ſylo:Ioſue.18.ſcđo in tēplo ſalomonis.3.Reg.8.Ad ꝑparationē aūt huiꝰ ꝑceſſit iuſticia dei ⁊ iudiciū ꝗbus chananei fuerūt debellati:⁊ ēt ꝓpter neq̄tias ſuas eiecti:⁊ ſil'r tēpore ſalomonis q̄n data ē pax pp'lo iſrl' ne turbaret̄ ab oībus aduerſarijs in circuitu.3.Reg.4. q Miā.erga nos. r Et vitas erga pr̄es nr̄os q̄bꝰ ꝓmiſiſti dare terrā chanaā in coꝝ filijs. s Precedēt faciē tuā.expellēdo aduerſarios de terra illa vt archa tua ⁊ ꝓpitiatoriū hēāt q̄etā māſionē.⁊ q2 diuine laudes ibi cātabant̄:iō ſubdit̄. t Btūs ppl's ꝗ ſcit iubilationē.Iſti erāt ſacerdotes ⁊ leuite ad diuinū obſequium deputati de q̄bꝰ adhuc ſubdit̄. u Dñe in lumine vultꝰ tui ambulabūt.i.in lumine naturalis rōnis qđ ē quedam impreſſio diuini luminis vt dictuz fuit ſupra ps.4.⁊ in lumine diuine legis in quo lumine ſacerdotes ⁊ leuite alios ꝑcedebāt tanq̄ magis edocti. x Et in noīe tuo exultabūt.te deuote laudando.
y Tota die.i.ſingl'is diebꝰ:horis tñ ad hoc cōpetētibꝰ:q2 oportebat eos aliq̄n refici ⁊ q̄ſcere. z Et in iuſticia tua exaltabunt̄.q2 ad ſacerdotes leuitici generis caſus dubij referebant̄ vt viderēt q̄d eēt

iuſtū vel iniuſtū:⁊ coꝝ ſnīa inuiolabil'r obſuabat̄:vt hr̄ Deutꝰ.17. a Qm̄ gl'ia virtutis coꝝ tu es.hoc ē:virtꝰ coꝝ ⁊ ſapia ad tuā gl'iam ordinat̄. b Et in bñplacito tuo exaltabit̄ cornu nr̄m.i.ꝑtās nr̄a q̄ ꝑ cornu deſignat̄ in ſcriptura.cuiꝰ cā ſubditur
c Quia dñi ē aſſūptio nr̄a.ſua vtute educēdo nos de egypto ⁊ in terrā ꝓmiſſionis inducēdo. d Et ſci iſrl'.⁊ ꝑ ideſt.i.dei iſrl' ꝗ eſt ſcūs ſcōꝝ3.ita ꝙ iſrl' eſt hic genitiui caſus:ſicut Iſa.i.Blaſphemauerūt ſcm̄ iſrl'.i.ſcm̄ deū iſrl'. e Regis nr̄i.Ab eductiōe eni iſrl' de egypto vſq3 ad tꝑs ſaulis nullus habuit ꝓprie ꝑtātē regiā ſuper illos niſi deꝰ: ſicut declaratū fuit ſupra libro Ioſue ⁊ Iudicū: ꝓpter qđ cu3 ppl's petiuit regē:dñs dixit ad ſamuelē.i.Regu3.8. Nō te abiecerūt ſ3 me ne regnē ſuper eos. f Tūc locutꝰ es.Hic cōſeq̄nter deſcribit̄ in ſpāli ꝑncipale bñficiū .ſ.de ꝑpetuitate regni dauid.Circa qđ pſalmiſta ꝑmo recitat diuinā ꝓmiſſionem.ſcđo regni dauid deiectionē.ibi: Tu vo repuliſti.tertio iplorat eiꝰ reſtitutionē.ibi:Uſque quo dñe.prima adhuc in tres.q2 ꝑmo recitat̄ ꝓmiſſio de regni dauid ꝓmotiōe.ſcđo de ſucceſ

Quia dñi ēſt aſſūptio noſtra: ⁊ ſancti iſrāel rēgis nr̄i. Tūc locūtus es ī viſiōe ſanctis tuis ēt dixiſti:poſui adiutoriū in pōtēte ⁊ ēxaltaui electū dē plebe mea. Inueni dauid ſeruū meū : oleō ſctō meo vnxi eū. Manꝰ.n.mea auxiliabitūr ei:⁊ brachiūz meū cōfortabit eū. Nihil ꝓficiēt iimicꝰ in eo : ⁊ filiꝰ iniq̄tātis nō apponet nocere ei. Et cōcidā3 a facie ipſiꝰ inimicos eiꝰ. ⁊ odientēs eū ī fugā conuertā. Et veritās mea ⁊ miā mēa cū ipſo: ⁊ ī noīe mēo exaltabit̄ cornu eius. Et pōnā ī mari manū eiꝰ.ēt ī fluminibꝰ dexterā eius. Ipē inuocabit me pꝛmeꝰ es tu: deꝰ meꝰ ⁊ ſuſceptor ſalutis mee . Et ēgo primogenitū ponā illū:ēxcelſū ꝑ regibꝰ trē. In eternū ſeruābo illi miſericordiā meā: ⁊ tēſtamētū meū fidele ipi

ſoꝝ eiꝰ correctione.ibi:Si aūt.tertio de dauid regni ꝑpetuatione.ibi:Miam.Circa ꝑmū dr̄.Tūc.ſ.illo tꝑe quo ſaul tanq̄ rex fuit populo ꝑlatus.Locutus es in vi.ſan.tuis.i.ſamueli de inunctione dauid.i.Reg.16.⁊ ipſi nathan de ſucceſſione regni dauid 2.Reg.7. g Et dixiſti poſui adiutoriū.ſ.meū. h In potēte.i.in ipſo dauid ꝗ a iuuētute leonē ⁊ vrſū ⁊ gigātē interfecit. 1.Reg.17. i Et exaltaui electum.i.dauid. k De plebe plebe mea.i.de humili ſtatu.q2 tūc paſcebat oues actu.i.Reg.16.iō ſubdit̄. l Inueni dauid ſeruū meū.i.ſeruū fidelem ⁊ bonū. m Oleo ſcō meo vnxi eū.ꝑmo ꝑ ſamuelē.i.Reg.16. ſcđo ſuꝑ iudā tm̄.2.Reg.2.tertio ſuꝑ totū iſrl'.2.Reg.5.
n Manꝰ eni mea.i.fortitudo mea. o Auxiliabit̄ ei.contra hoſtes. p Et brachiū meū cōfirmabit eū.repetitio eſt eiuſdē ſnīe ad maiorē exꝑſſionē. q Nihil ꝓficiet ⁊c̄.i.ſaul cum ſatellitibꝰ. r Et filiꝰ iniq̄tatis.i.abſalō cū ſibi adherētibus ꝗ valde inique rebellauit cōtra dauid patrē ſuū querens eius mortē. s Et cōcidā a facie eius inimicos eiꝰ.i.philiſteos q̄rētes deſtruere regnuz eiꝰ.2.Reg.5. t Et odiētes ⁊c̄.i.ammonitas ⁊ ſyros ꝗ fugerūt a facie exercitꝰ dauid.2.Reg.10.
u Et vitas mea.iplēdo ſibi ꝓmiſſū. x Et miā.remittēdo ei multiplex pctm̄.ſ.adulteriū cū berſabee homicidiū vrie ⁊ ſuꝑbiā in ppl'i numeratione:vt hr̄.2.Reg.11.⁊.24.l3 eni ꝓ iſtis peccatis dauid fuerit punitꝰ tꝑal'r:nō tñ eternal'r. y Et in noīe ⁊c̄.i.ꝑtās regia.ꝓpter qđ ſubdit̄. z Et ponā ⁊c̄.q2 dauid ſbiecit ſibi terrā philiſtinoꝝ ſituatā ſuꝑ mare mediterraneum.
a Et ī fluminibꝰ ⁊c̄.i.in ſyria vbi ſūt plura flumina.vñ ⁊ meſopotamia ſyrie dr̄ a meſo qđ ē mediuz ⁊ potamos fluuiꝰ q2 eſt in medio fluuioꝝ hinc ⁊ inde currētiu3:ſicut dictum fuit plenius: Geñ.24.⁊ hoc fuit īpletu3 q̄n dauid debellauit ſyros ⁊ tributo ſubiecit.2.Reg.10. b Ipſe inuocauit ⁊c̄.Dauid enim fuit valde deuotꝰ ⁊ freq̄uēter īuocauit deu3 ⁊ ſaluatorē:vt p3 in libro pſalmoꝝ in pl'ibꝰ locis. c Et ego ꝑmogenitum ponā illum.i.honorabilē ſicut filiꝰ ꝑmogenitꝰ ē honorabilior alijs.
d Excelſuz pre regibꝰ terre.ſ.illiꝰ tꝑis vl' pre regibꝰ terre ꝗ erāt in circuitu iudee quos dauid ſubiecit ſibi:vt hr̄.2.Reg.
e In eternuz ſuabo illi miam meā.q2 ſaluatꝰ ē ſalute eterna.
f Et teſtm̄ meu3 fidele ipſi.i.fideliter adiplebo qđ ſibi ꝓmiſi de ſucceſſione regni ⁊ alijs bonis ⁊ hoc per nathā ꝓphetam.2.

Reg.7. a Et ponã in ſclm ſcli ſemẽ ei⁹.i.in ſuccedẽtib⁹ generationib⁹ ſeruabo ſemẽ ipſi⁹ vſqȝ ad xp̄m in quo ꝑpetuabit regnũ ei⁹:iõ ſubdit̃.Et thronũ ei⁹ſicut dies celi. b Si autẽ. Hic cõſequẽter pſalmiſta recitat ꝑmiſſionẽ factã ipſi dauid de ſucceſſoꝝ ei⁹ benigna correctione:q̃ hr̃.z.Reg.7.ꝛ hic recitat̃ i ꝑſona dei dicẽs Si aũt dereliq̃rint filij ei⁹.i.reges ab eo deſcendẽtes. c Legeȝ meã ꝛc̃.qđ factũ fuit tp̄e achaȝ manaſſes ꝛ ſedechie:vt hr̃.4.Reg. d Si iuſticias meas ꝓphanauerit. qđ fecerunt eorum aliqui idolatriam inducẽdo etiã ĩtra templum dñi.

rã ꝛc̃. e Auertiſti.i.fugere feciſti. f Adiutoriũ gladij eius.i. viros debellatores q ꝑ gladiũ debebãt defẽdere pplm ꝛ ipſi fugerũt nocte de irlm vt hr̃.4.Reg.vl.iõ ſubdit̃. g Et nõ es auxiliatus ei in bello.cõtra chaldeos. h Deſtruxiſti eũ ab emũdatione.Dũ eni ppl̃s erat in terra ꝓmiſſionis vtebat̃ aq̃s luſtratiõis ad purificãdũ hoies inq̃natos ex tactu alicui⁹ morticini ſeu alteri⁹ rei ĩmunde. ſm ꝙ dr̃ Nu.19.ſed ducto pplo in captiuitatẽ ceſſauit talis emũdatio. i Et ſedẽ ꝛc̃.i.maieſtatẽ regni abſtuliſti. k Minoraſti ꝛc̃.q: tũc multi viuẽtes vtriuſqȝ ſexus fuerunt occiſi ꝛ mortui.ꝛ ſic dieſ vite coꝝ fuerũt minorati. l Perfudiſti ꝛc̃. q: ad terrã lõginquam fuerũt filij iſrl̃ ducti captiui cõfuſibilr̃ valde.

e Uiſitabo in virga iniquitates eorum ꝛc̃.q.d.non exterminabo eos totaliter vtẽs auſteritate iudicis:ſȝ caſtigabo eos afflictiõnib⁹ tp̄alib⁹ ꝫelo pr̃ne correctionis.ꝛ h̃ maxime factũ fuit qñ rex ſedechias capt⁹ fuit ꝛ in babylone duct⁹.ꝛ ſic regnũ dauid interruptũ fuit.

f Miam. Hic cõſequẽter pſalmiſta recitat ꝓmiſſioneȝ dei de regni dauid ꝑpetuitate:q̃ habetur.z.Re.7.ꝛ hic recitat̃ in ꝑſona dei dicẽtis: Miaȝ aũt meã nõ diſꝑgam.i. totalr̃ auferam.

g A beo.i.eius ſuc

Et ponãȝ i ſclȝ ſeculi ſemẽ ei⁹:ꝛ thronũ ei⁹ ſic̃ dies celi. Si ãuteȝ dereliquerĩt filij ei⁹legẽ meãȝ:ꝛ i iudicijs meiſ non ãbulauerint. Si iuſticiãs meas ꝓphanauerit ꝛ mãdata mea nõ cuſtodierint. Uiſitãbo i virga iniq̃tates eoꝝ: ꝛ i verberib⁹ peccata eoꝝ. Miſericordiãȝ aũt meã nõ diſꝑgam ãb eo:neq̃ nocebo i ṽitatẽ mea Neqȝ ꝓphãnabo teſtm̃ meuȝ:ẽt q̃ ꝓcedũt đ labijs meiſ nõn faciã irrita. Semel iũraui i ſcõ meo ſi dauĩd mẽtiar:ſemẽn ei⁹ i eternũ mãebit. Et thrõn⁹ei⁹ ſic̃ ſol i ꝯſpectu meo:ꝛ ſic̃ luna ꝑfecta i eternũ:ꝛ tẽſtis i celo fidelis. Tu vẽro repuliſti ꝛ deſpexiſti:diſtũliſti xp̄ȝ tuũ. Auertiſti teſtm̃ ſui tui:ꝓphanãſti i terrã ſãctuariuȝ ei⁹. Deſtruxiſti oẽs ſepes ei⁹:põ

ſuiſti firmamẽtũ ei⁹fortitudinẽȝ Diripuẽrt eũ oẽs trãſeũtes viã: fãct⁹ẽ opprobriũ vicinis ſuis. Ex altaſti dexteram deprimẽtiũ eũ: letificaſti oẽſ inimicos ei⁹. Auertiſti ãdiutoriũ gladij ei⁹:ẽt nõ es auxiliat⁹ ei in bello. Deſtrũxiſti eũ ab emũdatiõe:et ſedẽȝ ei⁹i terra colliſiſti. Minorãſti dies tẽporis ei⁹ ꝑfũdiſti eũ cõfuſione. Uſqȝquõ dñe aũtis i fineȝ exardeſcẽt ſic̃ ignis ira tua: Memorare q̃ mea ſubſtãtia:nũqd eni vane ꝯſtituiſti oẽs filios hoiuȝ: Quis ẽ hõ q viuet et nõ videbit mortẽ: ẽruet aiaȝ ſuã de manu i feri: Ubi ſũt miſericordiẽ tue antique dñe: ſic̃ iurãſti dauid i ṽitate tua: Memõr eſto dñe opprobrij ſuoꝝ tuoꝝ:qđ ꝯtinũi i ſinu meo mltãꝝ gẽtiũ. Nõ exprobra

m Uſquequo ꝛc̃. Hic cõſequẽter pſ.implorat regni dauid reſtitutioneȝ dicẽs.Uſquequo ꝛc̃.ſci licet oculos mĩe tue a nobis. n In finẽ.i. ita diu. o Exardeſcet ꝛc̃.q.d.ita exardeſcet ira tua ꝙ nunq̃ extiguet̃:ſicut nec ignis habẽs cõbuſtibile appoſitũ:cũ tñ ꝑcere ꝛ miſereri tibi ſit ꝓpriũ.ideo ſubdit̃. p Memorare que ꝛc̃.i.ꝙ fragilis ẽ humana natura ad caſum ſȝ ꝙ dr̃ Gen̄.8.Senſus eni ꝛ cogitatio cordis humani ꝓna ſũt ad maluȝ ab adoleſcẽtia ſua.ꝛ iõ ſemꝑ indiget tua mĩa.ꝛ hoc cõſequẽter oſtẽdit

ceſſione. h Neqȝ nocebo.i.nocumẽtũ irreparabile iferã. i In ṽitate mea.modus ẽ aſſerẽdi.q.d.ſicut ſũ ver⁹ de⁹ita tale nocumẽtũ nõ inferã. k Neqȝ ꝓphanabo teſtm̃ meũ.i.promiſſũ ipſi dauid factũ. l Et q̃ ꝓcedũt de labijs meis.i.de labijs nathã ꝓphete in ꝑſona mea loquẽtis ipſi dauid.z.Reg.7. m Nõ faciã irrita.ſȝ ſequet̃ effectus tp̄e debito a me diſpoſito vñ ſubdit̃. n Semel iura.in ſã.meo.i.in me ſcõ:ſicut Gen̄.zz.dr̃:Per memetipſũ iuraui dicit dñs. o Si dauid mẽtiar.hic accipit̃ ſi ꝓ nõ.i.nõ mẽtiar ipſi dauid. p Semẽ eius in eternũ manebit.q: gn̄ationes a dauid vſqȝ ad xp̄ȝ ꝑuenerũt vt ꝑdictũ ẽ:in quo ꝑpetuatũ ẽ ei⁹ regnũ.iõ ſubdit̃. q Et thronus ei⁹ ſicut ſol.q: ſicut ſol ꝛ luna durabũt in ꝑpetuũ:ita xp̄i regnũ. r Et teſtis in celo fidelis.q: nõ ſolũ ẽ iudex ſȝ ẽt teſtis corã pr̃e de his q̃ fiũt in terris:ꝛ maxime de hoc qđ ſuſtinuit ꝓ ſalute humani generis:ꝓpter qđ in corpe ei⁹ reſeruate ſũt cicatrices ad teſtimoniũ ṽitatis. s Tu võ.Hic ꝯñr pſ.declarat deiectionẽ regni dauid qđ maxime cõtigit ꝑ captiuitatẽ babylonicã quã pſ.ꝓuidẽs dicit:Tu võ repuliſti ꝛ deſpexiſti.ſ.regnũ dauid tp̄e ſedechie. t Diſtuliſti xp̄m tuũ.in quo ꝓmiſiſti ꝑpetuare regnũ dauid.a captione eni ſedechie vſqȝ ad natiuitatẽ xp̄i fluxit magnũ tp̄s in quo ſci pr̃es illi⁹tp̄is ꝓ tali dilatione ſuſpirabãt ꝛ affligebant̃.ſm ꝙ dr̃ puer.13.Spes q̃ differt̃ affligit aiam. u Auertiſti teſtm̃ ſerui tui.i.ꝓmiſſũ factũ dauid ſeruo tuo retardaſti.iõ dr̃ hic:Auertiſti.ꝛ nõ abſtuliſti.

x Prophanaſti.i.ꝓphanari ꝑmiſiſti. y In terra ſanctuarium ei⁹.i.tẽplũ qđ dr̃ ſanctuariũ dauid eo ꝙ ꝑcepit illđ edificari per ſalomonẽ filiũ ſuũ ꝛ ꝓparauit impẽſas ꝛ tradidit exemplar edificioꝝ ꝛ vaſoꝝ.i.Paral.z8.qđ fuit ꝓphanatũ qñ ꝑ chaldeoſ fuit cõbuſtũ.4.Reg.vlt.ꝛ hñ dr̃ ꝓphanaſti in terra ſanctuariũ:q: ſãctuariũ qđ ẽ in celo ꝓphanari nõ põt. z Deſtruxiſti oẽs ſepes ei⁹.i.muros irlm ꝛ aliarũ ciuitatũ quos deſtruxerũt chaldei. a Poſuiſti firmamẽtũ ei⁹.i.irlm q̃ erat fortior ciuitas tanq̃ metropolis. b Formidinẽ.q: ẽt poſt reditũ captiuitatis babylonice illi q hĩtabãt ibi:erãt in magna formidine:vt hr̃ Neemie.i. c Diripuerũt eũ oẽs trãſeũtes viã.quia ſamaritani ꝛ alij q erãt ipſis ꝓpinq̃ irruẽtes in pplm iudeorum homicidia faciebãt ꝛ ꝑdas rapiebãt:ꝛ iõ ſubdit̃. d Fact⁹ ẽ opprobriũ vicinis ſuis.q: gl'iabant̃ de ꝑdis ꝛ occiſionib⁹ in populo iſrl̃ factis.ꝛ ex hoc pȝ ſnia ſequẽtis ṽſus.Exaltaſti dexte

ex vltimo fine hoĩs dicẽs. q Nunqd eni vane ꝯſtituiſti ꝛc̃.q.d. nõ.q: de⁹ ꝛ natura nihil faciũt fruſtra.dicit̃ eni aliqd vane factũ vel cõſtitutũ:qñ nõ attingit finẽ intẽtũ.ſicut medicina dr̃ fruſtra confecta vel ꝓpinata.qñ nõ iducit ſanitatẽ.nullus aũt hõ põt ꝑtingere ad vltimũ finẽ vite humane:q̃ ẽ felicitas ſuꝑna niſi ex dei mĩa.ꝛ ideo ſi humano generi nõ adeſſet:vane videret̃ cõſtitutũ gen⁹humanum. Sciẽdũ tñ ꝙ nõ fruſtra ſũt cõſtituti q nõ ꝑtingũt ad hũc finẽ:q: hoc ẽt cedit ad gl'iam dei:ꝓp quã ꝓncipaliter omnia ſũt cõdita.puer.16. Oĩa enim ꝓpter ſemetipſũ opat⁹ẽ dñs hoc ẽt cedit ad gl'iam electorũ:q ex dei mĩa attingũt finẽ vltimũ.ꝛ hãc ſniam deducit apl's ſatis diffuſe.Ro.9.ꝛ.z.Timoth.z.In magna domo nõ ſolũ ſũt vaſa in honorẽ ſȝ etiã in cõtumeliã ꝛc̃. r Quis ẽ hõ qui viuet ꝛc̃.q.d.nullus:q: ſtatutũ ẽ hoibus ſemel mori. s Eruet aiam ſuã de manu inferni.q.d.nullus.ꝓ tp̄e iſto in quo oẽs deſcẽdũt ad ifernũ quantũ cũqȝ iuſti.ꝛ hoc durauit vſqȝ ad redẽptionẽ factã ꝑ xp̄ȝ ipſi dauid ꝓmiſſã:vt pȝ ꝑ ꝑdicta.ꝛ iõ iplorat ei⁹aduẽtũ dicẽs. t Ubi ſũt mĩe tue antiq̃ dñe.q: ab antiquo fuit ꝓmiſſio facta de xp̄o ipſi abrahe: Gen̄.zz.In ſemine tuo bñdicent̃ oẽs gẽtes terre:ꝛ poſtea ipſi dauid z.Reg.7.ꝑ ipſũ nathã.vt ſupra expoſitũ eſt:ideo ſubditur.

u Sic iura.da.in ve.tua.i.i teipſo q es ipſa ṽitas. x Me.eſto op. ſer.tuoꝝ.i.opprobrij illati ſuis tuis. y Multarũ gẽtiũ.i.a multis gẽtib⁹a tp̄e captiuitatis babylonice vſqȝ ad xp̄m.q: toto illo tp̄e q̃ſi cõtinue ppl̃s expectãs xp̄m fuit i opprobrio:ſȝ tp̄e machabeoruȝ fuerit ſubleuat⁹auxilio paruulo:Dan̄.ii.ꝛ iõ cõcepto xp̄o btã ṽgo dixit in cãtico ſuo:Luce.i.Depoſuit potẽtes de ſede:ꝛ exaltauit humiles.Fuit eni natura humana mirabiliter exaltata ꝑ hoc ꝙ fuit ĩ vnitate ſuppoſiti a ṽbo aſſũpta.ꝛ maxime ppl's de quo ſm carnẽ fuit natus q̃ſtũ ad credẽtes. z Nõ cõtinui i ſinu meo.i.diſſimilaui ꝛ patiẽter ſuſtinui opprobriũ mihi illatũ ab ifidelib⁹. Et loq̃tur ꝓpheta in ꝑſona ppl'i expectãtis xp̄i aduẽtũ.vel põt iſtud referri ꝛ melius ad pplm catholicũ q in ꝑmitiua eccl'ia ſuſtinuit multa opprobria patiẽter ꝓpter xp̄m:ſm ꝙ dr̃ Act.5.Ibãt gaudẽtes a cõſpectu cõcilij.qm̃ digni habiti ſunt ꝓ noĩe ieſu cõtumeliã pati.ideo ſubdit̃.

a Nõ exprobrauerunt cõmutationẽ xp̄i tui.qđ ſȝ hebreos itelligit̃ de meſſia:Ex hoc eni xp̄s ꝛ ẽt catholici ſuſtinuerũt mlta opprobria. q: ꝑ doctrinã xp̄i ꝛ aploꝝ reprobat̃ vita ꝛ doctrina ſcribaruȝ ꝛ phariſeoꝝ:in q̃ erat q̃dã cõmutatio.In hebreo ꝛ i trãſlatiõe Hiero.hr̃: Nõ exprobrauerunt veſtigia xp̄i tui.ꝛ tunc ẽ plana littera.q: facta ꝛ ṽba xp̄i q̃ ſunt.ei⁹ veſtigia fuerunt a ſacerdotib⁹ꝛ legiſꝑitis reproba

ta.⁊ ꝓpter eoꝝ ſeq̄lā catholici a ſacerdotibꝰ ⁊ ſcribis ⁊ poſtea a tyrā nis multa opprobria ſuſtinuerũt ⁊ tormēta.⁊ q̄ꝛ talia ſuſtinebāt nõ ſolũ patiēter.ſꝫ ēt gaudēter:vt dictũ ē.iõ ſubdit̃ in ꝑſona eoꝝ.

a Bñdictꝰ dñs in eternũ.de oibꝰ q̄ fecit nobis in ꝓſꝑis ⁊ aduerſis.ꝭꝫ illud ꝑs.33.Bñdicā dñm in oi tp̄e.ſ.ꝓſꝑitatis ⁊ aduerſitatis.

b Fiat fiat.i.ita ſtabiliamur ꝑ eiꝰ grām.ꝭm illõ Heb.13.Bonũ ē grā ſtabilire coꝛ.ꝙ in aduerſis ⁊ ꝓſꝑis in ipſo ſtabiliter maneamus.

¶ In ps.88.Miās dñi.vbi dr̃ in poſt.Tui ſũt celi ⁊c̄. ADDITIO

Quidā expoſitores hebreoꝝ dicũt ⁊ forte bene ꝙ pſalmiſta hic numerat ſex drĩas poſitionis mũdi.ſ.ſurſũ ⁊ deorſuꝫ.⁊ hoc cũ dicit.Tuĩ ſunt celi ⁊ tua ē terra.ↄſeq̄n ter ſiniſtrũ ⁊ dexterũ:⁊ hoc cũ dicit.Aqlonẽ ⁊ dextrã tu creaſti.ↄñr añ.⁊ retro.⁊ h̄ cũ dic̃.Thabor ⁊ hermõ.Thabor.n.ē i ꝑte occidētali reſpcũ terre ꝓmiſſionis ⁊ ſic retro.⁊ hermõ in orientali.⁊ ſic ē añ.q.d.ps.oēs drĩe poſitionis in q̄bꝰ mũdus cõſiſtit in tua ſũt potētia:ꝭm quā expoſitionē nõ req̄rit̃ ꝙ in thabor vel in hermõ aliq̄d notabile eēt factũ.

¶ In eodē ps.vbi dr̃ in poſtilla:ideo ſubditur Beatus populus q ſcit iubilationem. ADDITIO.

Expoſitio huiꝰ vſus.ſ.btũs ppl̃s q ſcit iubilationeꝫ.in poſtilla tradita nõ vr̃ cõſona rõni.tũ q̄ꝛ nõ videt̃ aliq̄ rõ q̄ hec btitudo.ſ.faciēdi iubilationē appropet̃ ſacerdotibꝰ ⁊ leuitꝭ tm̃:cũ iubilatio in laudē dei de q̄ agit̃ hic toti pplo ꝑcipit̃.vñ legitur in ps. Jubilate deo oīs terra.⁊ in alijs q̄ꝫplurimis locis:tuꝫ q̄ꝛ ex hoc ꝙ ſacerdotes ad diuinũ cultũ deputant̃.nõ ſeq̄tur ꝙ in lumine ambulēt ſed ꝙ in eo ambulare debēt.Meliꝰ ergo vr̃ dicēdũ cũ gloſa dicente ꝙ iubilus ē gaudiũ q̄d vbis explicari nõ põt:nec tñ penitꝰ reticeri:vñ ⁊ vociferationes iubiloſe cõſueuerũt fieri qñ tāta leticia adeſt q̄d exprimi nõ põt:ꝓut de heliſabet legit̃.Luc.i.c.ꝙ cũ cognouiſſet aduētũ mr̃is dei ad ſe tm̃ fuit plena leticia ſpũs ſcĩ ꝙ exclamauit voce magna q̄ſi iubiloſe vociferās.ppl̃s ergo ille q ſcit de illo gaudēdũ eē q̄d dici nõ põt:nouit de grā adepta iubilare:⁊ de deo nõ de hoīe.vñ ſequitur:Dñe in lumine vultꝰ tui.ſ.in illuminatione ſpũs ſcĩ cui ſnīe ꝓpe adaptant̃ ſeq̄ntia vſq̄ꝫ ibi:Et ſcĩ iſrl̃ regis nr̃i.¶ In eodē ps.vbi dr̃ in poſtilla:Miam aũt meā nõ diſꝑgā. ADDITIO

Aliꝰ vr̃ dicēdũ ꝙ h̄ q̄d dr̃:Neq̄ꝫ nocebo.refert̃ ad id q̄d ꝑdixit:Miam aũt meā.⁊ ad h̄ q̄d ſeq̄tur immediate.In vitate mea.⁊ ē ſēſus ſic.Miam meā ab eo totalr̃ nõ auferā vt veritas mea quā illi ꝓmiſi remaneat illeſa.ſi eni miam ab eo abſtuliſſet ſeq̄ret̃ nocumētũ.i.defectꝰ in vitate diuina.q̄ q̄dē ſnīa replicatur ſꝫ alijs vbis:cũ ſeq̄tur:Teſtamētũ meũ. Pſalmus. LXXXIX.

c Domine refugiũ.Huic ps.ꝑmittit̃ talis titulus in hebreo ⁊ i trāſlatione Hiero.Orõ moyſi viri dei.⁊ eiuſdē ſnīe eſt titulus q coīter ponit̃ in biblijs q talis ē Orõ moyſi hoīs dei.dicit aũt glo.ſuꝑ ps.iſtũ ꝙ intitulat̃ a moyſe nõ ſicut ab auctore:ſed q̄ꝛ fuit legiſlator veteris teſtamēti ⁊ ꝓpħa noui.⁊ in h̄ ps.aliq̄ tāgunt̃ ꝑtinētia ad vetꝰ teſtm̃ ⁊ aliq̄ ad nouũ.iõ ītitulat̃ a moyſe:q̄ꝫuis dauid hũc ps.fecerit.gloſa võ iſta ꝓcedit ꝭm opinionē Auguſtini q dicit ꝙ dauid fecit oēs ps.Sed btũs Hiero.q plus ſtuduit in talibꝰ.⁊ oēs doctores hebrei dicũt ꝙ plures alij fecerũt pſalmos īter quos auctores ab ipſis ponit̃ moyſes:ſicut pleniꝰ dixi in ꝑncipio huiꝰ libri:Et iſtud dictũ tanq̄ꝫ veriſiliꝰ ſecutꝰ ſum.nec rõ data in gloſa valet:q̄ꝛ eadem rõne multi alij ps.in q̄bꝰ ponunt̃ aliq̄ ꝑtinētia ad vetꝰ teſtm̃:⁊ aliqua ad nouũ intitularent̃ a moyſe.q̄d ē manifeſte falſũ ex ꝑcedētibus ⁊ ſequētibꝰ.Jdeo cõſequēter dico ꝓut vr̃ mihi ꝙ ps.iſte ſit orõ moyſi ad īpetrādũ bñficia dei pplo iſrl̃ quē eduxit de egypto.Ad īpetrādũ aũt bñficia de futuro modus optimꝰ ē oñdere gratitudinē de beneficijs receptis in ꝑterito.iõ ps.iſte in duas ꝑtes diuidit̃.q̄ꝛ ꝑmo moyſes tanq̄ꝫ gratus recolit ꝑterita bñficia:⁊ ſcd̃o ꝑces porrigit ad alia īpetrāda.ibi.Quis nouit.Circa ꝑmũ recolit bñficia collata humane nature generalr̃.ſcd̃o nature lapſe ſpecialiter.ibi:Ne auertas.Pria in duas.q̄ꝛ ꝑmo recolit bñficia.ſcd̃o errorem circa hoc excludit.ibi: Priuſq̄ꝫ mõtes.Circa ꝑmũ ſciēdũ ꝙ duplex bñficiũ fuit collatũ hoī etiā añ lapſũ.ſ.bñficiũ creationis quo ad imaginē dei creatꝰ ē ꝭꝫ animā:cap̄ax ipſiꝰ ꝑ cognitionē ⁊ amorē.Scd̃m bñficiũ ē gubernatiõis q̄ꝛ hõ vltra creaturas alias corꝑales ordinat̃ ad beatitudinem ſuꝑnaturalē:ad quā conſequēdam indiget ſpeciali gubernatione ⁊ ꝓuidētia dei:de qua dicit apoſtolus.i.Cor.9.Nõ ē cura deo de bobus.⁊ hoc duplex beneficiũ recolit moyſes dicēs.Dñe refugiũ factꝰ es nobis.i.humane nature a te ex nihilo ꝓducte:que ꝑ tuā ſpecialem directionē ⁊ ꝓtectionē dirigit̃ in finem vite btē.

d A generatione in generationē.q̄ꝛ ⁊ in ſtatu nature ↄdite ⁊ nature lapſe indiget homo ꝑdicta directione ad cõſecutionē vite beate.

e Priuſq̄ꝫ mõtes fierēt.Hic cõſequēter remouet occaſionem errādi.q̄ꝛ dixerat:Dñe refugiũ factus es nobis ⁊c̄.poſſet aliq̄s credere ꝙ aliqua factio vel nouitas eēt in deo:q̄d eſt falſũ ⁊ erroneũ.⁊ iõ hoc remouet oſtēdēs dei eternitatē que includit immutabilitatē.⁊ h̄ ē q̄d dr̃.Priuſq̄ꝫ mõtes fierēt ⁊c̄.i.ante q̄ꝫ mũdus crearet̃.

f A ſclo ⁊ in ſeculũ tu es deꝰ.i.eternaliter.⁊ iõ ꝙ deꝰ dicit̃ factꝰ refugium nobis ñ ē ꝑ aliquā mutabilitatē in dõ vl̃ nouitatē:ſꝫ tm̃ ī creatura factaꝫ:ad quā ſeq̄tur real̃ relatio in ipſa:⁊ rationis tm̃ in deo qua ſic nominat̃ de nouo ſiue ex tempore:ſicut ⁊ dicitur homo factus vel creatus.⁊ ſic de alijs.

uerũt inimici tui dñe:q̄d exprobrauerũt ↄmutationem xp̄i tui. Bñdictũſ dñs ī eternũ:fiat fiāt.

¶ Oratio moyſi viri dei.

Dominē LXXXIX.

d refugiuꝫ factꝰ es nobis: ā gñatione ī gñationeꝫ. Priũſq̄ꝫ mõtes fierēt aut formarẽt terra ⁊ orbis:ā ſclo et ī ſclm tu es d̃s. Nẽ auertas hõminem in humilitatem:ēt dixiſti cõuertimini filij hominuꝫ. Quõniam mille anni ante oculos tuos:tān quaꝫ dies heſterna q̄ ꝑterijt. Et cũſtodia in nocte:que prõ nihilo habentur eorum anni erunt.

g Ne auertas.Hic cõſequēter ponit̃ dei bñficiũ erga humanā naturā poſt lapſũ:q̄d eſt reuocatiõ de culpa ad grām:q̄d quideꝫ bñficiũ deꝰ nõ deſiſtit ꝑſtare nature lapſe cā reuocādo:aliquando monitis:aliq̄ñ bñficijs:aliq̄ñ flagellis:⁊ alijs modis ꝭm ordinē ſue ſapīe īfinite.ꝑmo ergo hoc bñficiũ ꝓponit.ſcd̃o errorem humanũ circa hoc excludit ibi.Qm̃ mille.Circa ꝑmũ dicit.Ne auertas.i.ne dimittas.

h Hoīem in humilitatē.i.hoīem ꝑ pctm̃ deiectũ a ſtatu ſublimi in quo dñabat̃ creaturis ad ſtatuꝫ p̄ñtis miſerie in quo patit̃ etiā a muſcis.

i At dixiſti conuertimini ⁊c̄.q.d.pſalmiſta.ita feciſti:q̄ꝛ dixiſti pctõribus.Cõuertimini filij hoīum.ꝑ penitētiā reſurgendo de culpa ad grām.Q̄d aũt hoc fecerit deꝰ a ꝑncipio pꝫ.quia adam ⁊ eua ſtatim poſt tranſgreſſionem reprehēdit.⁊ ſimiliter cayn poſt obitũ fratris dicens.Cur cõcidit facies tua.Geñ.4.⁊ poſt eius occiſionē dixit.Ubi eſt abel frater tuus.q̄ſi inducēs eũ ad penitētiā.Et iſtam reuocationē peccatoꝝ ſemꝑ cõtinuauit aliquādo per ſeipſuꝫ:aliquādo per angelos:aliquādo per homies ſanctos vt pꝫ in decurſu veteris ⁊ noui teſtamenti.

k Quoniam mille.Hic remouet circa hoc errorem humanuꝫ.⁊ primo pro tempore ante diluuium.ſecundo poſt.ibi.Que pro nihilo habentur.Circa ꝑmum ſciendum ꝙ homines differunt a peccatis conuerti ſperātes longam vitam.⁊ hoc maxime contigit ante diluuium in quo homines diu viuebant.ſcilicet nongentis annis ⁊ octingentis ⁊ aliquādo plus:vt patet Geñ.5.ſed hoc remouet dicēs.Quoniā mille anni ante oculos tuos.i.reſpectu eternitatis.qua diuina cognitio menſuratur.

l Tanq̄ꝫ dies heſterna que preterijt.hoc addidit:quia tempus preteritum iam nihil eſt.tēpus quātuncũq̄ꝫ longum eternitati comparatum quaſi nihil eſt.

m Et cuſtodia in nocte.Jſtud eſt de eodeꝫ verſu:⁊ accipitur h̄ cuſtodia pro vigilia:quia nox diſtinguitur in quatuor vigilijs.in quibus ſolent mutari milites de nocte pro cuſtodia exercitꝰ.⁊ ſic vna vigilia equinoctio vernali:qñ ꝑmo ſolent reges ad bella procedere non habet niſi tres horas:⁊ ſemper diminuitur ꝓcedente tempore vſq̄ꝫ ad ſolſticium eſtiuale.⁊ per hoc deſignatur diminutio temporis humane vite per mortem accidentalē.quaſi dicat.⁊ ſi curſus naturalis vite hominis duraret mille annis ante diluuium:tamen aliquando breuiabat̃ quantum tres hore vel pauciores diſtant a die integra.24.horarum per mortem accidentalem ex infirmitate ſuꝑueniēte vel occiſione ſic̄ vita abel fuit abbreuiata ⁊ multoꝝ alioꝝ.

n Que pro nihilo.Hic conſequenter remouet fiduciam vite longioris poſt diluuium:ex qua erronee homines differunt reuerti a peccatis:quia extunc vita hominis fuit magis breuis. Circa quod ſciendum ꝙ hic incipit verſus ſequens ꝭm Hieronymum ⁊ ꝭm hebraicam veritatem:littera tamen hebraica ſic habet.Fluctuaſti eos ſomnus erunt:quia in diluuio erant fluctibus aquarum ſubmerſi:exceptis octo perſonis:ſcilicet noe ⁊ filijs eius ⁊ eorum vxoribus:Geneſis.7.⁊ poſtea vita hominis fuit abbreuiata intantum ꝙ non videbatur niſi ſomnus breuis.⁊ eadem eſt ſententia littere Hieronymi que hic habet:percutiente te eos:ſcilicet aquis diluuij:ſomnium erunt.ideſt quaſi nullius reputationis ſicut ſomniuꝫ.⁊ ad hoc

reducitur littera cõis que ſic hꝫ. Que pro nihilo habenť eorum ãni.i.ãni vite hoĩs ðcetero erũt de nũero eoꝝ q̃ ꝑ nihilo habẽť. iõ ſubdiť. a Mane ſic herba trãſeat ⁊c̃. ꝑ mane ĩtelligitur ꝑncipiũ hũane vite: ꝑ veſpe finis. ⁊ ſic aliqñ herba floret mane ⁊ veſpe deſiccať: ſic etiã finis vite hũane eiꝰ pricipio cito ſuccedit: cuiꝰ cã ſubdiť cũ dř. b Qꝛ defecimus ⁊c̃.i.ĩ vĩdicta quã feciſti ꝑ diluuiũ. vita hũana ſic ꝓceſſit ad defectũ: ⁊ qꝛ vindicta illa ꝓceſſit ex mľtiplicatiõe pctõꝝ. ſm ꝙ dř Geñ. 6. Repleta ẽ terra iniqtate a facie eoꝝ ⁊ ego diſꝑdam eos cuꝫ terra. ideo ſubditur. c Poſuiſti iniqtates ⁊c̃.ſ. ad puniendũ: ſic iudex ponit corã ſe reũ quẽ vlt punire. d Seculũ nrꝫ.i. decurſũ tẽporũ noſtrorum. e In illuminatione vultꝰ tui.i. in palã corã te: ſicut illud qð ẽ in lumine. ſm illud Eccleſi. 24. Oculi dñi mľto lucidiores ſuꝑ ſolem. vias hoĩuꝫ circunſpiciũt. f Quoniã oẽs dies nři defecerũt ⁊c̃. repetitõ ẽ ſnie ꝑdicte ad maiorẽ exꝑſſiõem.

Mane ſicut herba trãſeat mãe floreat ⁊ trãſeat: veſꝑe decidat iduret ⁊ areſcat. Quiã defecimꝰ in ira tua. ⁊ ĩ furore tuo turbatĩ ſumꝰ. Poſuiſti iniqtates nřas ĩ ꝯſpectu tuo: ſeculũ noſtrũ in illũminatiõe vultꝰ tui. Quo niãꝫ oẽs dies nři defecerũt ⁊ ĩ ira tua defecimꝰ. Anni noſtri ſic aranea meditabũnť: dies annoꝝ noſtrorũ in ipſis ſeptuaginta ãni. Si autẽ ĩ potẽtatibꝰ octogitã anni: ⁊ ãmpliꝰ coꝝ labõr ⁊ dolor Qm̃ ſuꝑuenit mãſuetudo: ⁊ cõrripiemur. Quĩs nouit ptãteꝫ ire tue: ⁊ pre timore tuo irã tuã dinumerare. Dẽxteraꝫ tuã ſic nõtã fac: ⁊ erũditos corde ĩ ſapiẽntia. Cõuertere dñe vſqꝫquõ: ⁊ deꝑcãbilis eſto ſuꝑ ſeruos tuos. Replẽti ſumus mane mĩa tua: exũltabimꝰ ⁊ dlectati ſumꝰ ĩ oibus diebꝰ nřis. Letãti ſumꝰ ꝓ diebꝰ qbꝰ nos hũiliaſti: ãnis quibꝰ vidimꝰ mala. Reſpicẽ ĩ ſeruos tuos ⁊ ĩ opã tua: et dirigẽ filios eorum. Et ſit ſplẽndor domini dei noſtri ſuper nos ⁊ õpera manuum noſtrarum dirige ſuper nos: et opus manuuꝫ noſtrarum dirige.

b Exultabimꝰ ⁊ delectati ſumꝰ in oibꝰ diebꝰ nřis. qꝛ ſtatiꝫ mari trãſito cantauerũt canticũ exultatiõis dicẽtes. Cantemꝰ dño glorioſe. ⁊c̃. c Letati ſumꝰ ⁊c̃.i. humiliari nos ꝑmiſiſti ĩ dura ⁊ vili ſeruitute egypti. Oppoſita.n. iuxta ſe poſita magis eluceſcũt. ⁊ iõ qꝛ dũ ſeruitꝰ ꝑcedẽs adhuc habebať ĩ recẽti memoria. ex hoc augebať populi leticia. d Reſpice. ⁊c̃. Hic ꝯñter poniť bñficiũ de cõſtructiõe tabernaculĩ ad cultũ diuinũ ad cuiꝰ ꝯſtructionẽ ſeniores ppľi obtulerũt donaria ⁊ minores oꝑati ſunt faciẽdo opꝰ tabernaculi: ⁊ vaſa ad miniſteriũ neceſſaria.ſ. bezeleel filiꝰ huri ⁊ plures aliȷ. ⁊ hͦ eſt qð petit moyſes dicens. Reſpice ĩ ſuos tuos.i. ſeniores ĩſpirãdo eis volũtatẽ offerẽdi donaria ad opus tabernaculi. e Et ĩ opa tua.i.ĩ ope tabernaculi ⁊ vaſoꝛuꝫ ad cultũ tuũ. f Dirige filios eoꝝ. dans eis ad hͦ ſapiẽtiã ⁊ intellectũ: ⁊ hͦ fecit dñs: vt hř Exo. 13. .d. Ecce ego vocaui bezeleel ex noĩe filiũ huri ⁊ ipleui ipm ſpũ dĩ ſapiẽtia ⁊ intelligentia ⁊c̃. Et Exo. 36. Fecit ergo bezeleel ⁊ ooliab. ⁊ oẽs viri ſapientes. qbꝰ dedit dñs ſapiẽtiã ⁊c̃. g Et ſit ſplẽdor dñi dĩ nři ſuper nos.i. deitas dans in tabernaculo reſponſa. ſic factum eſt conſtructo tabernaculo vbi dabantur diuina reſponſa ð ꝓpitiatorio: ſm ꝙ dicitur. Exo. 25. Inde precipiam ⁊ loquar ad te ſuper propitiatorium.

g Anni nři ſicut aranea meditabũť. In heb. ⁊ ĩ trãſlatiõe Hie. hř. Cõſũpſimꝰ ãnos nroſ ſic ſmonẽ.i. ſic ſmo cito trãſit ⁊ ðſinit eẽ: ſic ãni nři: ⁊ ꝑtinet ad ſniaꝫ ꝑdictã de breuitate vite hũane. lřa ãt cõis referť ad inutilitatẽ laborĩ q̃ freq̃nter ꝯtigit ĩ vita hoĩs: qꝛ ſic aranea multũ occupať ad texẽdũ telã q̃ modico vẽto diſſipať: ſic hoĩes mľtũ ſtudẽt ⁊ meditanť ad ꝯñdũ honores vel diuitias: q̃ velociter amittunť. ⁊ ſic dř. Anni noſtri.i. homines in annis noſtris viuentes. h Meditabũtur. inutilia ſicut aranea multuꝫ intendit ꝓ tela faciẽda. Cõſequẽter ꝓſeqtur magis in particulari ⁊ determinate vite humane breuitatem dicẽs. i Dies annoꝝ ⁊c̃. de cõicurſu. k Si aũt ĩ potẽtatibꝰ.i. in bene complexionatis. l Octogĩta anni. in ſtatu ꝯueniẽti. m Et amplius eoꝝ.i. tẽpus vltra ꝓcedẽs. n Labor ⁊ dolor. qꝛ ſenectꝰ nõ eſt niſi q̃daꝫ languor. o Qm̃ ſuꝑuenit mãſuetudo. in heb. ⁊ in tranſlatiõe Hiero. hř. Qm̃ tranſiuimus cito. q. d. vita preſens non eſt niſi q̃dã tranſitus breuis. Et auolauimꝰ de pñti ſeculo: ſicut auis de nido. ⁊ ſic ꝯtinuať ſnie ꝑcedenti de breuitate vite nře. lřa aũt cõis poteſt reduci ad diuinã ſniaꝫ qua ĩmiſit diluuium: qꝛ peccata hoĩuꝫ demeruerũt deletioneꝫ humani generis ſimpliciter: ſed ꝑ mãſuetudinẽ diuinaꝫ ſaluatus ẽ noe cũ filiȷs ſuis ⁊ eoꝝ vxoribus ad ꝯtinuationeꝫ generis humani. ⁊ quãtuꝫ ad hoc diciť. Qm̃ ſuꝑuenit mãſuetudo.ſ. diuini iudiciȷ ipſuꝫ ꝯtẽperans a rigore. p Et corripiemur. qꝛ hoĩes ſapientes dictam punitionem attendentes a ſuis inſolentiȷs emendantur.

q Quis nouit. Poſtq̃ ꝑs. recoluit beneficia dei ꝑterita. hic cõſequẽter ꝓcedit ad alia bñficia impetrãda.ſ. de legis datione ⁊ tabernaculi cõſtructione. ſecũdũ ibi petiť. Reſpice dñe. Circa primũ primo ꝯtinuat ſe ad ꝑcedẽtia dicens: Quis nouit ⁊c̃. q. d. ex quo vita hoĩs eſt ita breuiata: ⁊ ſcia acqritur per experiẽtiaꝫ lõgi tẽporis. Quis nouit poteſtatẽ ire tue.i. quis in tam breui tẽpore poſſet ſcire excellentiã tue poteſtatis ⁊ vindicte. q. d. nullꝰ niſi ex tua ſpeciali iſtructiõe. iõ ꝯñter petit hanc inſtructionem dicens. r Dexterã tuã.i. poteſtatẽ tuã que ꝑ dexterã in ſcriptura deſignať. s Sic notã fac nos illuſtrãdo. t Et eruditos corde.i. fac eruditos corde. v In ſapiẽtia a te nobis ĩfuſa ⁊ data ⁊ hoc fuit ipletũ qñ dedit illi populo legis diuine bñficiũ. ⁊ ꝓpter hoc de illa lege dicit moyſes Deut. 4. ca. Hec ẽ ſapientia nřa ⁊ intellectus corã ppľis. x Conuertere dñe reſpiciendo nos oculis tue miſericordie. y Uſqꝫquo.i. vſque ad aliqð. vnde alia trãſlatio habet alq̃ñtulũ. q. d. illud qð tibi placuerit q̃tuncũqꝫ apð te ſit modicũ ſufficiet mihi: ⁊ erit mihi magnũ. z Et deꝑcabilis eſto ſuꝑ ſuos tuos. ꝑces eoꝝ exaudiẽdo. ⁊ vt ſint magis exaudibiles recolit bñficiũ in trãſitu maris rubri exhibitũ dicẽs. a Repleti ſumꝰ mane mĩa tua. qꝛ ſubmerſit dñs exercituꝫ egyptioꝝ in mari rubro ꝑbẽs filiȷs iſrľ trãſitũ ꝑ ſiccũ. ⁊ hͦ fuit factũ in vigilia matutina. Exo. 14.

h Et opera ⁊c̃. Iſtud bis repetitur ſemel pro conſtructione tabernaculi: ⁊ ſemel ꝓ ſacrificiȷs ibidem per manus ſacerdotum offerendis. Expoſitores noſtri communiter exponunt hunc pſalmuꝫ de chriſto ab illo loco. Dexteraꝫ tuaꝫ ⁊c̃. q in ſacra ſcriptura dicitur patris dextera. Sed hanc expoſitionem non proſequor: tum qꝛ mihi videť magis myſtica q̃ꝫ litteralis. tum qꝛ expoſitio iſta valde ſufficienter ponitur in gloſa. Moraliter auteꝫ poteſt expõi ꝑs. iſte vt ſit oratio cuiuſlibet fidelis q vt orõ ſua ſit exaudibilis prĩo recolit diña bñficia hũano generi ꝑſtita. ⁊ ſic vlteriꝰ petit diña ſapiẽtia illuſtrari iteriꝰ ĩ mẽte ⁊ ĩ oꝑibꝰ ſuis exteriꝰ dirigi diña vtute. ¶ In ꝑs. 89. Domie refugiũ.

ADDITIO.

Et dictũ ẽ pluries in precedẽtibꝰ non oẽs doctores hebrei tenẽt opinionem beati. Hiero. ſed multi eorũ tenent ſicut Auguſtinus: ſcilicet ꝙ ſolus dauid fuit actor omniuꝫ pſalmoꝝ in pſalterio contentorum: ⁊ per conſequens iſtius pſalmi. intitulatur autem a moyſe ratione tacta in glo. que quidem ratio valida eſt non obſtante eo ꝙ contra eaꝫ obiciť a poſtillatore. non enim quia ĩ hoc ponuntur aliqua pertinentia ad vetus teſtamẽtum. ⁊ aliqua ad nouum ex hoc ſolo intitulatur iſte pſalmus a moyſe: quia ſic loqueretur ꝙ aliȷ q̃ꝫplures pſalmi eidem ĩtitularentur ꝓ ut poſtillator allegat. Sed ideo pſalmus iſte intitulari videtur moyſi: quia in eo tanguntur breuiter ea quibus lex moſayca eſt imperfecta licet bona ⁊ a deo data: que quidem lex debebat perfici per chriſtum. Ad cuius declarationẽ ſciendum ꝙ ſecundum apoſtolum ad hebreos. 7. capitulo. Nihil ad perfectum adduxit lex. de cuius legis imperfectione eſt ꝙ in ea terrena promittebantur: ſimiliter ⁊ cõminabantur tranſgreſores per penas temporales non perpetuas. vt patet ex communi decurſu veteris teſtamenti: cuius ratio eſt quia ſecũdum auguſtinum contra fauſtum. 4. libro. Populus ille carnalis rebus vite preſentis totaliter inherebat. ſed conſtat ꝙ talia momentanea ſunt ⁊ quaſi nullius durationis reſpectu eternitatis: ſed lex chriſti tanq̃ꝫ perfecta ⁊ bona ſempiterna ⁊ ſpiritualia promittit ſimiliter ⁊ de penis perpetuis comminatur. vnde in preſenti pſal. moyſi intitulato primo oſtenditur imperfectio veteris legis ex breuitate vite ꝑſentis cui temporalia in eadem lege promiſſa ordinantur ſeu comminantur ſecundo petitur lex chriſti perfecta que ordinatur ad eternitatem conſequendam. ſecunda ibi. Dexteram tuaꝫ ſic notam fac. Circa primum nouem facit. Nam primo premittit ꝙ deus eſt factus refugium a generatio in generationem: ſcilicet a generatione ãtiqui teſtamenti: q̃ generatio dicitur: vt Mar. 8. ca. Generatio iſta ſignuꝫ querit. in qua generatione felicitas eterna nõ attingebatur: ad generationeꝫ ſcilicet noui teſtamenti que etiã generatio dicitur. Math. 24. ca. nõ trãſibit generatio hec donec oĩa fiãt in qua talis felicitas ſ. eterna adipiſcitur: circa qð notanter dicit. Domine refugiuꝫ factꝰ es in nobis: qꝛ ðs eternꝰ factus homo tpaliter ẽ ꝓpriũ ⁊ ſingulare re

fugiuꝫ a ꝑma generatiõe iꝑfecta ad ſecundã generationẽ ꝑfectã. Cõ
ſequẽter ſecũdo oñdit imenſitatẽ eternitatis diuine: ⁊ h̃ cũ dixit. Pri
uſq; montes fierẽt ⁊c̃. ſ. ante mũdi cõſtitutionẽ. Et a ſcl'o in ſcl'ꝫ tu es
ds ad deſignandum ĩterminabilitatẽ eternitat' a ꝑte poſt ſicut a ꝑte añ
Licet. n. duratio eterna nõ ſit ſucceſſiua ſm ꝑus ⁊ poſteriꝰ tñ ĩ cogni
tione hũana q̃ tꝑalis eſt nõ põt intelligi niſi cũ q̃daꝫ ſucceſſiõe ĩfini
ta. cognita. n. ſunt ĩ cognoſcẽte ꝑ modũ cognoſcentis. Cõſeq̃nter ter
tio oñdit breuitatẽ hũane duratiõis: ⁊ eiꝰ cãm ſm ſtatuꝫ pñtis vite
⁊ hoc cũ dicit. Ne auertas hoiẽꝫ. Circa qd̃ ſciendũ ꝙ hebraica v̓itas ĩ
h̃ loco nihil qd̃ ſonat negationẽ ponit ſꝫ ſic dicit. Auertiſti hoiem in
hũiliatione ⁊ dixiſti: ꝯuertimini ſeu reuertimini filij hoĩum qd̃ expo
nit abenhaçra hebreꝰ d̃ neceſſitate moriẽdi quã ĩcurrit ꝑmꝰ hõ ꝑ pec
catũ: ⁊ ẽ ſenſus. Auertiſti hoĩeꝫ. ſ. adam. In hũiliatiõe ſeu abiectione.
⁊ hoc poſt lapſuꝫ. cui hoĩ. Dixiſti reuertimini filij hoĩuꝫ. ſ. in terram.
Legit̃. n. Geñ. 3. ĩ hac materia donec reuertaris ĩ terrã de q̃ ſumptuſ
es: q2 puluis es ⁊ ĩ puluerẽ reuerteris: ⁊ notãter dicit. Auertiſti hoĩeꝫ
ĩ hũiliatõe. ĩ ſingulari. ⁊ poſtea ĩ pl'ali. Reuertimini filij hoĩuꝫ. q2 lꝫ
adã ꝑmo fuit abiectꝰ ⁊ hũiliatꝰ in pctõ. ⁊ ſibi ſoli videbat̃ deus loq ĩ
ꝑdicta auctẽ: tñ pctm̃ ⁊ eiꝰ pena trãſiuit ĩ poſteros: q2 oẽs ex hoc ĩcur
rerũt neceſſitatẽ moriẽdi ⁊ iõ pluraliter dicit. Reuertimini. ſ. ad ter
rã moriẽdo. Cõſeq̃nter quarto oñdit ex hoc ꝙ vita hũana ſm ſtatuꝫ
pñtis vite rõe ꝑdicta terminabilis ẽ ꝙ ipa ẽ momẽtanea ⁊ ĩ nihilũ re
putanda: ⁊ hoc ex ꝯſideratiõe ꝑtiũ tꝑis huiꝰ vite. ſ. ꝑterite pñtis ⁊ fu
ture. nã ꝑs ꝑterita duratõis tꝑalis quãtũcũqꝫ longa: eſt ĩ ſe nihil cuꝫ
iã trãſijt tota eiꝰ duratio. ⁊ de h̃ dicit. Qm̃ mille anni añ oculos tuos
tãq̃ꝫ dies heſterna q̃ ꝑterijt. ⁊ hec v̓ba poſſunt dirigi ad deũ vel etiaꝫ
ad hoĩeꝫ. ꝑs v̓o pñs huiꝰ duratiõis ẽ breuiſſima: q2 ſolũ ꝯſiſtit in aliq̃
ꝑticula ꝓpinq̃ nũc indiuiſibili: ⁊ de hoc dicit. Et cuſtodia ĩ nocte. i. q̃
daꝫ vigilia noctis q̃ eſt ipſiꝰ noctis tertia vel q̃rta ꝑs vtpl'unum. ⁊ ſic
in nihiluꝫ reputanda ꝓ ſua breuitate: q2 ſm ph̃m. 2. phyſicoꝝ. Quod
modicũ eſt q̃ſi nihil reputat̃. vñ de vtraq̃ꝫ ꝑte duratiõs hũane. ſ. ꝑte
rita ⁊ pñti cõcludit dicens. Que ꝓ nihilo h̃r. ꝑs v̓o durationis hũane
q2 nondũ ẽ in actu ſꝫ ſolũ ĩ potentia: iccirco q̃ eſt duratio exiſtens ſꝫ q̃
ſi fantaſtica ſeu imaginaria: ⁊ de h̃ dicit ſm verã lrãꝫ hebraicã ⁊ trãſ
latõe Hiero. Fluctuaſti eos ſomnꝰ erũt. q. d. ꝙ fluctuatio durationis
hũane q̃ ꝓcedit a pñti tꝑe ĩ futuꝝ eſt ſicut ſomnꝰ. i. ſicut ea q̃ viden
tur in ſomnis q̃ in fantaſia cõſiſtũt ⁊ non ĩ re. Cõſequenter q̃nto oñ
dit defectũ hũane vite pñtis ex duobꝰ. ſ. ex ſui mobilitate ſeu iſtabi
litate: ⁊ q2 tendit ĩ deteriꝰ: ꝑmuꝫ oñdit cũ dr̃. Mane ſicut herba tran
ſeat. q̃ſi diceret. hec duratio hũana nõ ſolũ eſt in nihiluꝫ reputanda
ratiõibꝰ ꝑdictis. ſꝫ etiã q2 mobilis eſt ⁊ ſemꝑ ĩ trãſitu: ⁊ hoc ẽ qd̃ dic̃.
Mane ſicut herba trãſeat. 2ꝰ oñdit cũ dic̃. Mane floreat ⁊ tranſe
at ⁊c̃. Ad qd̃ ſciẽdũ ꝙ lꝫ duratio hũana diſtinguat̃ ꝑ ml'tas etates. tñ
põt diſtigui ꝑncipaliter in tres ꝑtes. ſ. ĩ tꝑs augmẽti. de quo dic̃. Ma
ne floreat. ⁊ ĩ tꝑs mediũ in quo nõ videt̃ augmẽtũ nec diminutio in
viribꝰ ſenſibiliter: ſꝫ ſolũ trãſitꝰ tꝑis: de quo dicit. Et trãſeat. ⁊ tꝑs di
minutõis: de quo dicit. Veſꝑe occidat induret ⁊ areſcat ĩ quo veĩ ꝑe
ꝯtingũt tria coiter. ſ. diminutio virũ corꝑis. ⁊ de hoc dic̃. Decidat. 2º
frigidatio ſenilis: ex qua mẽbra q̃ſi terreſtria indurant̃. de quo dicit
Induret. tertio mors ꝑ quã hõ in puluerẽ areſcit: de quo dicit. Et are
ſcat. Cõſequenter ſexto reddẽs rõem ꝑdictoꝝ dicit. Q2 defecimꝰ in
ira tua ⁊c̃. hoc eſt dicere ꝙ totũ hoc ꝯtingit ex ira ⁊ furore diuino ꝯ̃
hũanũ genꝰ. q q̃dẽ furor ⁊ ira in deo methaphorice itelligẽda ſunt. ſ.
ꝙ ſic ſe hꝫ vt iratꝰ ⁊ furore plenꝰ: ⁊ ne q̃s eſtimaret hãc vindictã dĩnã
eſſe iniuſtã. ſubdit. ⁊ poſuiſti iniq̃tates nr̃as in cõſpectu tuo. i. ira tua
ꝓuenit ex hoc. q2 iniq̃tates nr̃as ñ diſſimulaſti. ſꝫ poſuiſti eas in cõſpe
ctu tuo vt nos punires ꝓ eis: vbi aũt trãſlatio nr̃a dicit ſcl'm noſtrũ ĩ
heb. h̃r. Abſcõdita noſtra. ⁊ ẽ ſenſus pctã nr̃a etiã ſi eſſent occulta fue
runt detecta. In illuminatione vultus tui. vt punirẽtur. Ex q̃bus in
fert ꝙ breuitas ⁊ defectus hũane vite. de qua prius cõquerebat̃ eſt
attribuenda ire diue ꝑdicto mõ ĩtellecte: vnde dicit. Quoniã oẽs di
es noſtri defecerunt: ⁊ in ira tua defecimꝰ. Septimo declarat ãplius
defectũ huius vite hũane ex duobus. quorũ primũ eſt ex inani labo
re: q2 vtpl'imũ hec vita breuis cõſumit̃ ĩ occupationibꝰ inutilibus: ⁊
de h̃ dicit. Anni nr̃i ſicut aranea meditabũt̃. eo ꝙ ſine vtilitate ⁊ fru
ctu boni operis tranſeunt. 2ꝰ eſt ex menſura huius duratõis cuius
ſpacium includit̃ in nũero. 70. annoꝝ vtplurimũ in longeuis: ⁊ rariſ
ſime attingunt. 80. annos: ⁊ de hoc dicit. Dies annorum noſtrorum.
70. anni ⁊c̃. ⁊ ſi forte ĩ pauciſſimis hoc ſpacium excedatur ſcilicet vl
tra. 80. annos neceſſe eſt vt multiplicetur labor ⁊ dolor: eo ꝙ ipſa ſe
nectus grauis morbꝰ eſt vtplurimum. Et ex hoc ſatis apparet ꝙ hic
pſal. nõ fuit a moyſe cõpoſitus: in cuius tempore homines frequen
ter excedebant iſtam menſuram annoꝝ. Ipſe enim moyſes cũ octo
genarius fuiſſet incepit eſſe cũ pharaone: vt Exo. 7. ca. ⁊ poſtea ſuper
uixit per. 40. annos. Aaron etiaꝫ fuit tante etatis fere. ſimiliter ⁊ ca
leb cum eſſet 120. ãnorum dicebat hodie. 85. ãnorũ ſum ſic valẽs. Io
ſue. 14. capitu. ⁊ ſic preſumendum eſt de alijs illius temporis. ſcriptu
ra eni nõ recitat iſta tanq̃ꝫ inſueta. Cõſequẽter octauo vt oſten
deret ꝙ ira diuina cui hec breuitas vite attribuit̃: non fuit rigo
roſa ſed potius mãſueta: ſubdit. Qm̃ ſuperuenit mãſuetudo ⁊
corripiemur. hoc ẽ dicere ꝙ diuina mãſuetudo ſuꝑuenit in hac
punitiõe dãdo locũ hoibus vt corriperent̃ cuꝫ potuiſſet eos to
taliter delere ꝓpter peccatũ. Cõſequẽter nono oſtẽdit ꝙ cõmi
natiões ve. le. que de tꝑalibꝰ malis fiũt ſunt imꝑfecte. ⁊ hoc cũ
dicit. Quis nouit poteſtatẽ ire tue. Ad qd̃ ſciẽdũ ꝙ poteſtas ire
diuine magis cognoſcit̃ in futura pena q̃ eſt eterna: q̃ꝫ in ꝑ̃ſenti
que ẽ temporalis. poteſtas enĩ ire hoĩs eſt corpꝰ occidere ⁊ poſt
nihil facere: deus aũt hic punit ⁊ poſt in gehennaꝫ mittit. vnde
Math. 10. ca. Nolite timere eos q occidũt corpus. vnde potius
timendus ẽ ds propter penas futuras que ſunt ꝑpetue q̃ꝫ ꝓpter
penas huius vite terminabilis: per quas ad obſeruantiam le
gis moſaice populus ille inducebatur: iccirco dicit. Quis nouit
poteſtateꝫ ire tue. ſ. future vbi magis poteſtas ire diuine digno
ſcitur: ⁊ vt oſtenderet ꝙ eſtimatio huiuſmodi magne ire diui
ne eſt vtilis ad inducẽdũ diuinũ timorẽ ſalteꝫ initialem ſeu ſer
uileꝫ: ſubdit. Et pre timore tuo iraꝫ tuaꝫ dinumerare. ⁊ ẽ ſenſuſ
quis nouit poteſtatẽ ire tue. ſ. future: ⁊ quis nouit dinumerare
huiuſmodi irã tuã pre timore tuo. q. d. nullus vel pauci. Ex quo
apparet ꝙ ꝯminatiões ve. le. modice vtilitatis ſunt ſicut ⁊ eius
promiſſiões: vt dictũ eſt. ex q̃bus oſtendit̃ imꝑfectio ve. le. Se
quit̃ aũt in lr̃a. dexterã tuã ⁊c̃. vbi ĩcipit ſecunda pars huiꝰ ꝑ̃s.
in qua pſalmiſta petit ꝑfectioneꝫ no le. ꝑ quã hoĩes bona eter
na ꝯſequunt̃: Circa qd̃ quinq̃ꝫ facit qm̃ primo petit principium
precipuum ⁊ ſummum huius perfectionis quod eſt xp̃s. naꝫ ſi
cut lex ꝑ moyſen data eſt ſic gratia ⁊ veritas per ieſum chriſtuꝫ
facta eſt. Ioh̃. i. chriſtus autem dextera in ſcripturis quandoq̃ꝫ
nominatur. vt ibi. Dextera domini fecit virtutem. vnde dicit
Dexteram tuam ſic notam fac. vt ſcilicet homines per notiaã
huiuſmodi dextere diſcãt magis adherere ſpiritualibus ⁊ eter
nis q̃ꝫ temporalibus ⁊ tranſitorijs. ⁊ ſic erunt corde eruditi in
ſapientia non duri ⁊ carnales ſicut antiq. ſapientia. n. eſt d̃ ſum
mis ⁊ eternis rebꝰ. vnde ſententia huius verſus talis eſt. Dexte
ram tuam domine ſic notam fac. ⁊ fac eruditos corde in ſapien
tia. vt li ⁊. repetere faciat imediate precedens verbum. ſ. fac. Cõ
ſequenter ſecundo ad inclinandum diuinam miſerationem al
legat diuturnitatem preterite aduerſitatis. vnde dicit. Conuer
tere domine vſquequo ideſt iam ad magnum tempus durauit
predictus ſtatus imperfectus. ⁊ ideo tempus eſt vt te talem ex
hibeas vt poſſis a peccatoribus exorari. vnde ſubdit. Et depre
cabil'is eſto ſuper ſeruos tuos. Cõſequenter tertio oſtẽdit que
ſunt illa bona que conſecuti ſunt illi qui per noticiam dextere
dei eruditi fuerĩt in ſapientia de quo dicit. Repleti ſumus ma
ne ⁊c̃. Ad quod ſciendum ꝙ repletio miſericordie ⁊ exultatio
⁊ delectatio: de quibus hic agitur: nõ bene poſſunt intelligi de
temporalibus: cũ iaꝫ illa reprobauerit in parte precedẽti ex ſui
breuitate ⁊ inſtabilitate. cui enim mille anni precedentes nihil
ſunt ⁊ cuiꝰ terminus vltimus vite eſt octuaginta annorum. vt
ſupra oſtendit. quid prodeſt tali vt exultet ⁊ ſit iocundus omni
bus diebus ſuis ſic temporaliter ĩtellectis: vnde neceſſe eſt di
cere ꝙ hic loquitur de duratione eterna. in qua omnes dies ſũt
ſimul nec ſibi inuicem ſuccedunt. ſimiliter ⁊ hec repletio ⁊ exul
tatio intelligenda ſunt ſpiritualiter pro ut ſunt in mane eterni
tatis. de qua alibi dicit. Mane aſtabo tibi ⁊ videbo te. ⁊ ideo ꝓ
phetice orat vt populus per noticiam dextere dei. de qua dixe
rat. repleatur miſericordia diuina in mane eternitatis vt ſic ex
ultet ⁊ delectetur in omnibus diebus ſimul ſcilicet non ſucceſ
ſiuis. Ex quo ſequitur ꝙ ſicut in temporibus retroactis fuerũt
afflicti ſeu humiliati corporaliter ⁊ etiam mentaliter. ſic tem
pore gratie erunt letati ſaltem ſpiritualiter in quo eſt vera le
ticia: ⁊ de hoc dicit. Letati ſumus pro diebus quibus nos hũili
aſti ⁊c̃. in hoc autem loco littera hebraica habet. Repleamur
mane miſericordia tua ⁊ exultemus ⁊ letemur ⁊c̃. leticia nos ꝓ
diebus q̃bus nos hũiliaſti ⁊c̃. qd̃ magis conſonat propoſito. Cõ
ſequenter quarto dicit. Reſpice in ſeruos tuos ⁊ in oꝑa tua di
rige filios coꝝ: vbi hebraica v̓itas ſic h̃ẽt. Oñdatur ſeruis tuis
opꝰ tuũ ⁊ pulchritudo tua ſuꝑ filios coꝝ. In q̃bus v̓bis duo pe
tit. ꝑmuꝫ. ſ. incarnationeꝫ filij dei oñdi ſeruis ſuis. Incarnatio
. n. dr̃ opus dei ꝑ excellẽtiã. iuxta illud. Abachuc. 3. ca. Opꝰ tuũ
ĩ medio ãnoꝝ notũ fac. 2ꝰ. ſ. petit grãꝫ deriuari in filios: ⁊ de h̃
dicit. Et pulchritudinẽ tuaꝫ ſuper filios coꝝ. grã. n. ſm glo. ſuꝑ
illd̃. Vt exhilaret faciẽ ĩ oleo. ẽ q̃dã nitor aĩe. hec igr̃ grã a xp̃o
deriuat̃ ĩ filios adoptõis: vñ Ioh̃. i. De plenitudĩe eiꝰ oẽs acci
pimꝰ grãꝫ ꝓ grã. Cõſequẽter q̃nto dic̃. Et ſit ſplẽdor dñi dei nr̃i
ſuꝑ nos ⁊c̃. Ad cuiꝰ euidẽtiã attẽdẽdũ ẽ ꝙ ſꝫ ſcm̃ tho. prĩa ſcīe.

q.iii.articulo tertio .i corpe qſtiōis .qnqȝ ſunt effect⁹ gratie ī nobis.pm⁹ eſt vt aīa illuſtreť ſeu ſaneť: ſcōs ē vt bonū velit.terti⁹ vt bonū qō vult efficaciter opeť.qrt⁹ eſt vt ī bono pſeueret.qntus ē vt ad glīam pueniat:de trib⁹.n.pmis effectib⁹ pdictī tractat pſ.i ꝓ pſtī:ō duob⁹ vo vltimis tractat ī pſ.imediate ſeqnti: vt ibidē videbiť. Dic̄ ḡ de p effectu grē. Sit ſplēdoꝛ dñi dī nrī ſup nos.Sͣa.n.ꝟȝ aug.in lib.ō nā τ grā ē qdā lux aie:τ qꝛ a deo ī fundiť imediate iccirco recte dr̄. Splēdoꝛ dñi dei nrī. τ qꝛ hec lux nō ē nālis:ſȝ ſupnaturalis iccirco dr̄. Sup nos.q.d.ſup nraȝ nām. De.ꝫ. vero effectu dicit τ opa manuū nrarū dirige. In pꝛio.n.effectu volūtas in q̄ ꝯſiſtit radix meriti ſe hȝ vt mota tm̄ ñ vt mouēs.ſȝ in iſto ſcdō ſe hȝ vt mota τ mouēs.τ iō dicit Opa manuū nraꝝ i.act⁹ nrī volūtarÿ put ſunt act⁹ fidei ſpei τ charitatl a volūtate eliciti: ḡ qui dē act⁹ ēt ſunt ſup nos: iqꝫtū excedūt facultatē hūane nature: iō petit vt diriganť a ſplendoꝛe dñi ſupꝛadicto: de tertio vo effectu dr̄.Et opa manuū nraꝝ dirige nō addendo illud ſup nos:vt intelligať ſimpliciter de qbuſcūqȝ actib⁹ a voluntate ipatis:ñ ſoluȝ iteriorib⁹ ſȝ ēt exteriorib⁹.q.ſ.ad exteriorē execūt materiā. Nō imerito igr̄ hic pſ.ītitulať moyſi tāqȝ in pſona ei⁹ loqť pſ. De moyſe.n.ī pꝛia appāritiōe a deo facta ī rubo legitur deo dixiſſe. Obſecro dñe mitte quē miſſur⁹ es.Exo.4.ca.ī quo petebat ꝙ de⁹ mitteret xp̄m quē miſſurus erat vt grāȝ τ vitatē daret ſine iterpoſitiōe legis impfecte que data fuit p moyſen: τ in hoc conſiſtit motiuū expoſitōis huius pſ.ſupꝛadicte.

Laus cantici ipſi dauid.

Qui hitāt i adiuto XC.
rio altiſſimi:i.ptectiōe dī celi ꝯmorābiť. Dicet dñō ſuſceptoꝛ meus es tu: τ refugiū meū deus me⁹ ſperabo in eum. Quoniā ipſe liberauit me de laqueo venantiū: τ a verbō aſpo. Scapulis ſuis obūbꝛabit tibi: τ ſub pēnis ei⁹ ſpab. Scutō circūdabit te vēritas ei⁹ nō timebis a timoꝛe nocturnō. A ſagitta volāte ī die a nēgocio pābulante i tenebꝛis ab incurſu et demonio meridiāno. Cadent a latere tuo mille: τ decē milia a dextris tuis ad te aūt ñ appꝛopiquabit. Verū tñ ōculī tuiſ ꝯſiderab: τ rētributionem petōꝝ videbis. Qm̄ tū es dñe ſpes mea: altiſſimū pōſuiſti refugiū tuū. Nōn accedet ad te malū: τ flagellūȝ ñ appꝛopiqbit tabernaculo tuo. Qm̄ āngelis ſuis mādauit de te vt cuſtodiāt te ī oib⁹ vÿſ tuiſ. In mānib⁹ poꝛtabūt te ne foꝛtē offēdas ad lapidē pedē tuū. Sūp aſpidē τ baſiliſcū ābulabis: et ꝯculcab leonē τ

a Qui habitat.τc̄. Huic pſ.ꝑponiť Pſalmus. XC.
q talis titulus ꝯmuniter ī biblÿſ: Laus cantici ipī dauid. Sȝ iſte titulus fuit appoſitus ab aliquo doctoꝛe ꝓ ſua volūtate.qꝛ ī hebꝛeo τ ī trāſlatiōe Hiero.nullus oīno poniť titulus: ꝓpter qō dicūt hebꝛei ꝙ iſte pſ fact⁹ fuit a moyſe ſicut τ ꝑcedēs τ ſilr̄ ſequētes vſqȝ ad cēteſimū pſ.q icipit. Miſericoꝛdiā τ iudiciū cātabo tibi dñe.qm̄ ī nullo iſtoꝝ in pncipio fit mētio de dauid: vel quolibet alio doctoꝛe vel ꝓpheta.τ iō referūť ad moyſen tāqȝ auctoꝛē: ſicut τ pſ.imediate ꝑcedēs. Et ſunt.ii. pſ.coꝛreſpōdētes qꝫtū ad numeꝝ.ii.benedictionū: qbus moyſes bñdixit filÿs iſrl̄ Deut.33. Et ſic̄ moyſes pſ.precedēti petÿt bñficia dei pplo exeūti de egypto: ita ī hoc pſ denūciat multiplex dei beneficiū ſup pplȝ. Et ꝟȝ hoc diuidiť in tres partes.qꝛ pmo denūciat eis adeſſe diuinā ꝓtectionē. ſecūdo inimicoꝛuȝ deiectionē ibi: Cadēt a latere tuo mille.τ tertio ppl̄i exaltatiōȝ ibi: Qm̄ in me ſperauit. Circa pmū dicit: Qui habitat ī adiutorio altiſſimi.i.ꝯfidenter ſpat de eius adiutoꝛio: cuiuſmodi erat ppl̄s iſrael ī exitu de egypto: qꝫtū ad bonos τ deuotos illi⁹ ppl̄i.

b In ꝓtectiōe τc̄. Iſti enī fuerūt ſēper a deo ꝓtecti vſqȝ ad ingreſſuȝ terre ꝓmiſſiōis vt pȝ ex decurſu libꝛi Exo.τ Nu.lȝ frequēter mali fuerit puniti τ moꝛtui in deſto. c Dicet dñō.ſ. ppl̄s deuot⁹ recognoſcens dei beneficia. d Suſceptoꝛ me⁹ es tu: qꝛ pharaone pplȝ pſequēte.ds̄ ſuſcepit eū ī ſua ꝓtectione. vt hr̄ Exo.14. e Spabo ī eū.de futuris bonis ab eo conſequēdis. f Qm̄ ipſe τc̄.i.egiptioꝝ me perſequētiū tanqȝ illaqueatū: vnde dixit pharao. Coartati ſunt in terra cōcluſit eos deſertū.q.d.nō poſſunt effugere man⁹ noſtras. Exo.14.

g Et a v̄bo aſpo; qꝛ pharao dicebat ſe eos cape τ iterficere. Cōſequenter pſ.dirigit v̄bū ad pplȝ in dicto piculo poſitum dicēs.

h Scapulis ſuis τc̄.vñ Exo.14.diciť: Tolleſqȝ āgelus dñi q ꝑcedebat caſtra iſrl̄.abÿt poſt eos.τ ſeqtur poſtea. Et erat nubes tenebꝛoſa τ illuminās noctē ita vt ad ſe iuicē toto noctis tpe accedere nō valerēt.vel pōt illud referri ad colūnā ignis τ nubis q̄ diuino ꝑcepto p diē ꝯtēperabat pplo iſrl̄ ardoꝛem ſolis p modū obūbꝛātis: τ de nocte oſtēdebat eis viā: vt ſic ds̄ eſſet coꝛuȝ ductoꝛ; vtroque tempoꝛe vt habetur. Exo.13.

i Scuto circundabit te veritas.ideſt.ꝓteget.

k Veritas ei⁹.q̄ ꝓmiſit moyſi ſic eē ductoꝛeȝ ppl̄i.iō ſubditur.

l Nō timebis.τc̄.i.a latronib⁹ τ pdonib⁹: q de nocte ſolēt inuadere

m A ſagitta volā.in die.i.inaduētibus de die cū ſagittis: qō fuit impletū qñ amalechite venerūt ad pugnādum ꝯ iſrael in deſerto. Exo.17.q fuerūt ſagittarÿ.ſicut τ eſau a quo deſcēderūt. Geñ.36. Qō autē eſau fuerit ſagittariuſ.pȝ Geñ.27.vbi dixit ei iſaac. Sume arma tua pharetrā τ arcū.moyſe aūt oꝛāte fugati fuerūt amalechite. Exo.17.

n A negocio pambulāte τc̄. In heb.hr̄. A deber deābulante in tenebꝛis τ quereb vaſtante ī meridie. Et dicit hic Ra.ſa. ꝙ dēber τ qreb ſunt noīa demonū. τ pmo eis pmiſſa ē ptās magis nocendi in tenebꝛis ſecūdo vo magis in meridie ſiue ī clara die. Et videť deū ei⁹ ſatis ꝓbabile: qꝛ ſicut erāt angeli ſancti deputati ad ꝓtectionē ppl̄i iſrl̄ vt ſupꝛa dcm̄ ē.τ appebit infra.ita a deo pmiſſi ſunt angeli mali ad tētādū pplȝ. τ illi q erāt in pplo ſancti τ boni a tentationib⁹ iſtorum diuinitus ſunt ꝓtecti.τ quantuȝ ad iſtos loquitur hic pſalmiſta. mali vero in illo populo fuerunt pluries deiecti in peccatum per demonum tentationes: vt patet in fabꝛicatione vituli. Exodi.32.τ in alÿs coꝝ malis.vt patet in libꝛo Nume.in pluribus locis. o Cadent a latere tuo mille. Hic conſequenter denunciat populo aduerſarioꝛum deiectionem dicēs Cadent a latere tuo mille.τ deceȝ milia a dextris tuis. Hoc fuit impletum quando ſeon rex amoꝛꝛeoꝝ τ og rex baſan τ balac filius ſephoꝛ venerunt ad pugnandum contra populum iſrael τ fuerunt debellati magis diuina virtute qꝫ humana. p Ad te autem non appꝛopinquabit.ſcilicet gladius aduerſarioꝛum ad nocendum tibi hec fuit impletum Nume.31.vbi dicitur ꝙ debellatis madianitis pꝛīcipes exercitus iſrael tribuni τ centuriones dixerunt ad moyſen. Nos ſerui tui recenſuimus numerum pugnatoꝛum quos habuimus ſub manu noſtra.τ nec vnus quidem defuit. ꝓpter quod recognoſcentes hoc eſſe diuinitus factuȝ obtulerūt domino quicquid auri potuerūt inuenire in pꝛeda.vt ibidem habetur.τ ideo ſubditur.

q Verūtamen oculis tuis conſiderabis.talem ꝓtectioneȝ diuinā ſuper te tanquam gratus. r Et retributionem peccatoꝛum videbis.ideſt deiectionem aduerſarioꝛum pꝛo ſuis peccatis. Et ex iſta cōſideratione tanquaȝ gratus domino dices quod ſequitur.

s Quoniam tu es dñe ſpes mea.qꝛ in te confido non in virtute mea.

t Altiſſimum poſuiſti refugium tuuȝ.ideſt pꝛebuiſti te nobis tanqȝ refugium altiſſimum ad quod non poteſt accedere malum. Conſequenter pſalmiſta conuertit verbum ad populum.

u Non accedet ad te malum.ideſt quādiu pones in deo ſpem tuam ſicut in refugium.non accedet ad te malum ſcilicet moꝛtalis culpe.

x Et flagellum.ſcilicet tempoꝛalis pene. Non appꝛopiquabit tabernaculo tuo.cuius cauſa ſubdiť.

y Quoniam angelis ſuis mandauit de te quod patet ex hoc ꝙ angelus pꝛecedebat caſtra iſrael in columna ignis τ nubis. Exo.14.

z In manibus poꝛtabunt te.ideſt ſuo miniſterio dirigent te in via.

a Ne foꝛte offendas ad lapidem pedem tuum. ambulando per loca ſaxoſa τ abrupta.τ hoc eſt quod dicitur Deutero.8. Adduxit te dominus per deſertum quadraginta annis.veſtimentum tuū quo operiebaris non defecit.τ pes tuus non eſt attritus.τ iſtud fuit verificatum in bonis.licet mali aliquando fuerint laboꝛe afflicti ſicut ibidē fuit expoſitum. Hanc autem ſcripturam. Quoniam angelis ſuis τc̄. allegauit diabolus dictam de chꝛiſto. Math.4.ſed ꝟm Hieronimū ipſe falſo allegauit.

b Super aſpidem τ baſiliſcum ambulabis.quia dominus deduxit eos per deſertuȝ vbi erant animalia venenoſa τ feroci a: τ tamen nō nocuerunt populo permanenti in bono.ꝟȝ ꝙ dicitur Deut.8. Dominus ductoꝛ tuus fuit ī ſolitudine magna atqȝ terribili in qua erat ſerpens flatu adurens τ ſcoꝛpio ac dipſas. Et ponitur hic ſingulare pꝛo plurali.ſerpens.ideſt ſerpentes.τ ſic de alÿs ſicut dicitur Exo.8. Venit muſca grauiſſima.ideſt multitudo muſcarum τ ꝟm hoc dicitur. Super aſpideȝ τ baſiliſcum ambulabis.ideſt inter talia animalia ſecure ambulabis que etiam erant in deſerto.ſicut τ pꝛedicta que ſūt expꝛeſſa.non enim fuerunt expꝛeſſa omnia genera animalium venenoſoꝛum τ ferociū que erāt in illo deſerto.ſȝ ſufficit aliq̄ expꝛimere

deut.S. per q̄ intelligunt̄ alia. a Quoniā i me ſpauit. Hic vltio denunciat̄ ppl'i exultatio q̄ marie fuit qn̄ intrauerūt terrā ꝓmiſſio nis quā obtinuerūt tpe ioſue cū gloria ꝛ triūpho. ꝛ per h̄ ſignificaba tur ingreſſus terre viuentiū aptus p xp̄m ꝛ hoc ē qđ dicit ps. loquens i pſona dei. Qm̄ in me ſpauit popul' iſrl̄. b Liberabo eū. de ipe dimentis occurrentib'. c Protegā eū. a gladijs aduerſarioꝝ. d Quoniā cognouit nomen meum. ſm̄ q̄ dr̄ ſupra ps. 75. Notus in iudea deus i iſrl' magnū nomē ei'. e Clamauit ad me. orādo de uote. f Et ego exau diā. dādo ei effectū peti tionis ſue. g Cū ipo ſū i tribulatiōe ad exer citiū ſue patientie. h Eripiā eum ꝯpetenti tpe. i Et glorificabo eū p adeptionē terre ꝓ

draconem Quoniā i me ſperauit liberabo eū: protegā eum quoniā cognouit nomē meum: Clamauit ad me ꝛ ego exaudiā eū cū ipſo ſū in tribulatiōe: eripiā eum ꝛ glorificabo eum. Longitudinē dierum replebo eum: ꝛ oſtendā illi ſalutare meum.

miſſionis glorioſe ꝛ pfecti' p adeptiōꝫ terre viuētiū p illā ſignificate. pmiū. n. n̄ deficit a merito ſed magis excedit. bonū āt tpale minus ē bono virtutis. ꝛ iō qn̄cunqꝫ p ope virtutis ꝓmittit̄ aliqđ tpale bonū p illud itelligit̄ bonū ſpūale: quod ē pncipale pmiū: ſicut declaratū fuit pleni'. Gen. 15. ꝛc. ꝛ littera ſeqns huic vltio concordat cum dicitur. k Longitudine dieꝝ replebo eū. q2 vita beata nō habet terminū. l Et oſtendā illi ſalutare meū. i. meipſ i quo conſiſtit ſal' eterna i viſione dei apta. Moraliter ps. iſte pōt exponi de quolibꝫ fideli ſpante in dño ſpe formata caritate: q̄ eſt ex grā ꝛ meritis ꝓueniēs: corā quo cū dei adiutorio exercitus cadit demonū debellat'. ꝛ ſic finaliter exaltat̄ in celeſtib' coronat'. ¶ Jn ps. 90. Qui hītat. ADDITIO.

Quod ps. iſte ſit ad lrāꝫ intelligend' de multiplici bñficio dei ſup ppl'ꝫ iſrahelticū i deſerto: put poſtil. aſſerit ē oīno irrōbile: nā ppl's ille i tota ſacra ſcriptura noiat̄ dure ceruicis ꝛ i obediens deo ꝛ mādatis ei': de qb' i ps. 94. dr̄. Et dixi ſp hi errāt corde ꝛc. qđ nō ſolū itelligēdū eſt de his q ꝯſumpti fuerūt i deſto ſꝫ ēt de filijs eoꝝ qui terraꝫ ꝓmiſſiōis ingreſſi ſunt. vñ. Nume. 32. poſtq̄ dixit moyſes. Jratuſqꝫ dñs aduerſus iſrl' circūduxit eū p deſertum 40. ānis donec ꝯſūeret̄ vniuerſa gnātio ꝛc. ſubdit. Et ecce inqt vos ſurrexiſtis p pribus vr̄is icremēta ꝛ alūni oīum pctoꝝ: vt augeretis furorē dñi ꝯ iſrl̄. nō ḡ de talib' poſſꝫ v̄ificari qđ in fi. ps dr̄. Qm̄ in me ſpauit liberabo eū ꝛc. hr̄ditateꝫ. n. trereſtrē ꝛ oīa bñficia exhibita illi pplo attribuit ꝓmiſſiōib' patrū nō āt meritis illi' ppl'i dure ceruicis vt hr̄ expſſe deut. 9. Et idē ē q nō ſolū ab expoſitorib' catholicis put patet in glo. cōi: ſed ēt ab expoſitorib' hebreoꝝ pcipuis iſte ps. expōitur ad lrāꝫ d̄ q̄libet ſeruo dei q eidē p verā charitatē adheret: vt patꝫ p rabi abēhaſra in glo. ſup ps. filr ꝛ ra moyſes egypti' i ſuo libro notabili apud hebreos de directiōe pplexoꝝ. 3. q. ca. 5. vbi iſtū ps notabiliter allegat applicādo ea q̄ in eodē ꝯtinēt̄ cuilibet hñti diuinā cognitionē cū vehementi dilectione: vt ibidē hr̄: hoc ēt ꝯſonat huic qđ dr̄ in euangelio math. 4. Scriptū ē. n. Angelis ſuis mandauit de te vbi lꝫ veꝝ ſit ꝓut ait hiero. q diabol' ibidē falſe allegauit: h̄ hēt intelli g ex eo q diabol' nō ꝯcludebat ꝓpoſitū. ſ. q deberet ſe xp̄s mittere deorſum. q2 h̄ eēt manifeſte ꝯ illud. Nō tentabis dñm deū tuū. cuꝫ hoc tñ ſtat q auctas illa p diabolū allegata intelligēda ſit de quolibet filio dei: alias magis ꝓprie euacuaſſet xp̄s allegationē diaboli dicēdo q illa v̄ba intelligebāt̄ nō de aliq̄ ſingulari ſꝫ de pplo iſraheliti co. Sūt ēt alia ꝯtra ſniāꝫ poſtil. q̄ cā breuitatis omitto. Vñ meli' vr̄ dicendū q hic ps. ꝯtinuat̄ cū imediate pcedenti: lꝫ. n. pſalmi cōiter adinuicē n̄ ꝯtinuēt̄ i materia qñqꝫ tñ aliq ps. adiuicē ꝓximi ꝯtinuātur: vt i ꝓhemio gloſe ſup pſalteriū hr̄: q2 igitur ps. i vltia pte pcedentis ps. tractat de trib' pmis effectib' grē: vt ibideꝫ dictū fuit. Jn hoc v̄o ps. tractat de alijs duob' effectibus vltis: quoꝝ vnus ē pſeuerare in bono gratie: alius v̄o eſt puenire ad gloriā de quo primo effectu tractat' vſqꝫ ibi. Qm̄ in me ſpauit. de h̄o v̄o vſqꝫ ad finē pſal. Circa pmū duodecīꝫ facit. Primo. n. dicit q ille q eſt in grā cōſtitut' indiget vt ꝓtegat̄ a deo taliter vt ei pſeuerātia in bono deť. ꝛ h̄ eſt qđ dicit. Qui hītat i adiutorio altiſſimi h̄ eſt dicere: ille q hītualiter ē i gratia dei q̄ ē verū adiutoriū altiſſimi adhuc idiget vt i ꝓtectiōe dei celi cōmoret̄. vñ notanter i pria pte v̄ſus dixit. Qui hītat i adiutorio p v̄bū de pñti ad denotandū q talis i grā e pricipaliter conſtitut'. Jn ſa v̄o pte verſus dixit. Cōmorabit̄. p verbū de futuro. vt intelligat̄ q ꝓtectiōe pſeuerātie idiget quo ad futuꝝ. iuxta illđ. i. Cor. 10. ca. Qui ſtat videat ne cadat. Cōſequēter 2°. dicit q talis. ſ. i grā cōſtitutus debet orare p perſeuerantia pdicta: ꝛ hoc cum dicit. Dicet domino ſuſceptor meus es tu ꝛ refugiū meū ſperabo in eū: hoc ē dicere. q habitāſ in adiutorio altiſſimi mō pdicto dicere debet deo orādo. Suſceptor meus es tu. i. ſis tu. Et refugiū meū a tentationib' ſeculi hui'. ꝛ q2 talis oratio fundari debet i vera ſpe. ideo dicit. Spabo in eū. Cōſequēter tertio declarat que ſunt illa in qbus marie ꝓtectiōe indiget. qui habitat in adiutorio altiſſimi. ſ. in gratia ꝯſtitut' de quo dicit q ſunt duo i genere cōiter. ſ. pſpera ꝛ aduerſa. hoīes. n. p pſperitatem ſcl'i eleuati ſemp incidūt i laqūꝫ ſupbie: ꝛ de h̄ dicit. Jpſe liberauit me de laqo venantiū. ſicut. n. animal capit a venatore p aſcā qđ bonū apparēs puta cibū uel h̄ꝫ: ſic hoīes a diabolo ſeu a mūdo capiunt̄ p aliqua bona apparētia mūdana. De aduerſis aūt dicit. Et a v̄bo aſpo. ſolent. n. hoīes propter vitandas aſpitates ſcl'i. vtputa detractiōes hoīuꝫ ſeu inſultatiōes vel pſecutiōes a via recta deuiare: a qb' q hītat i adiutorio altiſſimi idiget a deo ꝓtegi p pſeuerātiā. Cōſeqnter q̄rto declarat modū ꝓtectiōis. d. Scapulis ſuis obūbrabit tibi ꝛ ſub pēnis ei' ſpab. Scuto circūdabit te v̄itas ei'. Hic ſinit̄ iſte v̄ſus i heb. in quo denotant̄ duo mōi ꝓtectiōis diuine circa exn̄teꝫ in grā vt i ea pſeueret. Primus. n. mod' ē fouendo eū q̄ſi p modū nature. ſicut. n. auis iſtinctu nature pullos ꝓtegit ab eſtu ꝛ a frigore ponēdo eos ſub ſcapulis ꝛ ſub alis: ſic de' pſtat auxiliū exn̄ti i grā ne ab eſtu vitioꝝ iſlāmet̄. neqꝫ etiā a frigore pigritie ſeu hebetudinis eius fides ſeu ſpes tepeſcat: ꝛ d̄ h̄ dic. Scapulis ſuis obūbrabit tibi: ꝛ ſub pēnis ei' ſpabis. Scđs v̄o mod' ē q̄ſi artificialis. ſicut. n. hō p ſcutū ꝓtegitur a iaculis inimici ſic de' p v̄itatē ſue fidei ꝓtegit exn̄tē i grā: ne iacula inimici ei noceāt: de quo dr̄. Scuto circūdabit te v̄itas ei': qđ notabiliter cōcordat cū eo qđ dr̄. i. petri. 5. ca. Aduerſari' veſter diabolus circuit: cui reſiſtite fortes in fide. vnde māifeſte apparet q ſcutū v̄itatis diuine: q̄ eſt fides: debet circūdare fidelē ad h̄ vt n̄ ledat̄ ab aduerſarijs. qđ xp̄s nos docuit i ſua tentatōe. math. 4. in qua cū aduerſari' tentādo circuiret p diuerſa vitia: ſicut p gulaꝫ inanē gloriaꝫ ꝛ h̄ꝫ xp̄s circūdedit ſe ſcuto veritatis. quālibet eni tentationē contra eū cōmiſſam euacuauit p auctoritatē ſacre ſcripture que eſt veritas diuina: primaꝫ. ſ. tentationeꝫ gule cuꝫ dixit. Scriptum ē. Nō in ſolo pane. ꝛc. ſecundam cum dixit. Scriptum eſt. Nō tentabis dñm deum tuum. tertiam cum dixit. Scriptum eſt. Dominū deū tuum adorabis. Conſequenter quito dixit. Non timebis a timore nocturno. A ſagitta volāte per diem: ſic continuat̄ verſus in heb. in quo denotantur ad litteram duo genera periculorum. q̄ homini quādoqꝫ ꝯtingūt. inſidioſe: ſic vt ab eis nō bene valeat pſeruari. Primū eſt quando i nocte occulte iſidiant̄ inimici: ꝛ de hoc dicit. Nō timebis a timore nocturno. Secūdū eſt quādo etiā in die per artē ſagittādi a lōge inimic' inſidiat̄: a qbus qui habitat in adiutorio altiſſimi a deo ꝓtegit̄ ne ſubito ꝛ improuiſa morte decedat. ꝛ per iſta poſſunt intelligi duo genera tentationū quoꝝ vnum eſt ex ignorantia: ꝛ eſt nocturnum ex defectu manifeſtationis: aliud vero ē ex defectu recte deliberatiōis circa ea que ſunt manifeſta ꝛ de hoc pōt intelligi. A ſagitta volante per dieꝫ. Conſequēter ſexto dicit. A negocio perambulante in tenebris ab incurſu ꝛ demonio meridiano. Et notandū q vbi dicit̄ in tranſlatione. noſtra negocio. in heb. habetur. a deber. que ſignificat peſtē vbicūqꝫ ponit̄: ꝛ vbi habemus: in curſu. habetur cōneteb. que quidem dictio ſignificat morſum peſtiferum. vnde Deute. 32. vbi dicit̄. Morſu amariſſimo. ponitur conneteb in hebreo. ſimiliter. Oſee. 13. Ero morſus tuus iſerne: loco morſus ponitur conneteb. ꝛ eſt ratio. nā duo genera ſunt morboꝝ peſtilētium: quoꝝ vnū ē qñ nō apparet ab extra aliqua cauſa peſtifera: ꝛ de tali peſte dr̄ q ābulabat i tenebris. i. in occultis. Aliud gen' eſt qñ appet ſignū: vtputa antraꝝ ſeu apoſtema i aliquo mēbro vl morſus alicui' aīalis venenoſi. vt Nume. 21. legit̄ de ſpētibus ignitī. q morſu pcutiebāt̄ ppl'ꝫ: de quo morſu piclitabāt̄. ꝛ d̄ iſto dic. A morſu ꝛ demonio meridiāo. q2 talia ſigna ſūt māifeſta ſicut ea q̄ fiūt i meridie. ꝛ ſūt qñ morſus demoniac'. vñ ſenſus ē q a q̄cūqꝫ peſte liberabit̄. q in ꝓtectiōe dei celi cōmorabit̄. ne ſubito ꝛ iprouiſo decedat. Per iſta ēt pñt itelligi duo gnā tētationum quorū vnū ē qñ pſecutores occulte ipugnāt ꝛ d̄ h̄ dic. Perābulāt i tenebris. Scđs ē qñ pſecutores publice ꝛ palā pſequūt̄. de quo dic. Et demonio meridiāo. Opio aūt Ra. ſa. circa deber ꝛ cōneteb quā allegat poſtil. fabuloſa ē ꝛ nulli' fundamēti i ſcriptura. Cōſequēter. 7. dic. Cadēt a latere tuo mille ꝛc. vbi denotat q ille q hītat i adiutorio altiſſimi ſic ab eo ꝓtegit̄ grē pſeuerātie. q ēt ſi ꝯtigat cū eē i aliq̄ magno piculo dictoꝝ ſeu pliorū vbi plurimi piclitāt̄ ex vna parte ꝛ alia: tñ ipſe erit a deo ꝓtect'. ꝛ de h̄ dic. Ad te aūt nō approximabit. Cōſequēter octauo denotat q exn̄tia iuſti d̄ quo loqt̄ i medio hoꝝ piculoꝝ pōt eē ſibi vtilis. iquātū ex hoc ꝯſiderat diuinā iuſticiaꝫ circa eos q in

vtroq3 latere cadũt: ⁊ de h dicit. Verũtñ oculis tuis ꝯſiderabiſ ⁊ retributionẽ pctõꝝ videbis. Cõſeqnter nono ps. reuertit̃ ad de⁊ us. d. Qm̃ tu es dñe ſpes mea ⁊c. ẽ ſenſus: rõ tante ꝓtectiõis eſt: q2 tu de⁹ q es ſpes mea: poſuiſti refugiũ tuũ. Altiſſimũ. i. potẽtiſ ſimũ. Loca. n. q̃ ſunt altiſſima ſunt tutiora ab ĩpugnatiõe hoſti um. Cõſeqnter. io. ꝯuertit̃ ad illũ q h̃itat in adiutorio altiſſimi d. ꝙ erit tut⁹ a q̃cũq3 malo ⁊ flagello vniuerſalr̃ ne accedat ad eũ vl̃ appropinq̃t tabernaculo ſuo: ſicut eũ faciat a rectitudine vite deuiare: õ q̃ dicit. Nõ accedat ad te malũ nec flagellum ⁊c. Cõſter. ii. dic q̃m angelis ſuis mãdauit ð te ⁊c. ad denotãdũ ꝙ iſta ꝓtectio nõ ſolũ fit a deo ĩmediate: ſ3 q̃nq3 etiã ab ãgelis de ei⁹ mãdato: vñ dicit. Qm̃ angelis ſuis de⁹ mãdauit de te ⁊c. In manib⁹ portabũt te ⁊c. Cõſter iz. dicit. Sup aſpidẽ ⁊ baſiliſcũ ãbulabis ⁊c. ad denotãdũ ꝙ ſic ꝓtegit̃ a dño iuſt⁹ ꝓdict⁹: vt ẽt calcãdo venenoſa aĩalia ei nõ nocebũt: qð ſpũalr̃ itelligi ð3 de diabolo q̃ i figura ſ̃petis apparuit ĩ ꝓma tẽtatõe humana: pp qð ⁊ ꝯculcãdus ẽ a iuſtis. Gen. 3. c. Ipa ꝯteret caput tuũ. Et q2 multe ſũt ſpẽs ſeu idiuidua h⁹ hoſtis ſilr̃ ⁊ ꝗ̃plurime ei⁹ v̄ſutie: iccirco noiat eũ multis noib⁹ aĩaliũ ferociũ ⁊ venenoſoꝝ. ſ. aſpidẽ ⁊ baſiliſcũ leonẽ ⁊ draconẽ. Cõſeqnter dic. Qm̃ ĩ me ſpauit ⁊c. vbi tractat̃ de q̃nto effectu grẽ: qð ẽ ꝑducere ad gl̃iã. Circa qð tria fac: q2 pmo pmittit cãſ h⁹ effectu um p modũ meriti: ⁊ h cũ dic. Qm̃ ĩ me ſpauit. Vbi notãdũ ꝙ vbi ĩ trãſlatõe nr̃a h̃r: ſpauit ĩ heb. h̃r haſach qð ſignificat amorẽ nõ ſolũ ſimplr̃. ſ3 ẽt vehemẽtiã amoris: ſ3 quã talis diligens oĩno fert̃ ĩ ſuũ dilectũ. put Ra. moy. manifeſte oſtẽdit libro ⁊ pte ⁊ capl̃o allegato. Vñ deut. io. vbi dr̃. Et tñ pr̃ib⁹ tuis ꝯglutinat⁹ ẽ ðs ⁊ amauit eos. vbi trãſlatio nr̃a h3. Cõglutinat⁹ ẽ ðs. In heb. h̃r idẽ v̄bũ. ſ. haſach. vñ ĩ pſona xp̄i dic ps. ꝙ q2 ille q h̃itat ĩ adiutorio altiſſimi vehemẽter dilexit me ſeu ꝯglutinat⁹ ẽ mihi: iõ a me fuit liberat⁹ ⁊ ꝓtect⁹ vt eẽt pſeuerãs: q qde3 dilectio tã vehemẽtiſſima nullo mõ poteſt adaptari ppl̃o iſraelitico in deſto exñti. ſ3 tm̃ pr̃ib⁹ ſeu viris valde ꝑfectis. Et vt oſtẽderet ꝙ hec dilectio nõ ẽ fũdata ĩ aliq̃ vana ſeu falſa cognitõe: iccirco dic. Qm̃ cognouit nomẽ meum. ſ. p veram fidem. Scðo ad denotãdũ ꝙ ẽt h̃ũs graꝝ ⁊ charitatẽ orare ð3 p h⁹ ꝓtectiõe: vt ĩ pricipio ps. dcm̃ ẽ: vt. ſ. ei pſeuerãtia donet̃. put Aug. declarat ſup illud v̄bũ orõnis dñice: vbi dr̃. Sctificet̃ nomẽ tuu3. iccirco dic. Clamauit ad me ⁊ ego exaudiã eũ. q. d. iſte q me vehemẽter dilexit: ⁊ ſic nõ pſũpſit de ſe: ſ3 adhuc orauit clamãdo vt eſſet a me ꝓtect⁹ p pſeuerãtiã: iccirco Eriꝛ ĩ eũ ⁊ gl̃ificabo eũ. ſ. dabo ſibi nõ ſolũ ꝓtectionẽ vt pſeueret ſ3 etiã finalẽ gl̃iã. Cõſeqnter tertio declarat ĩ quo ꝯſiſtit illa gl̃ificatio. Pro quo ſciẽdũ ꝙ beatitudo q̃ ẽ v̄a gl̃ificatio ꝑncipalr̃ ꝯſiſtit ĩ clara viſiõe dei. vñ ſ3 augu. viſio ẽ tota merces de q̃ dic. Et oñdã illi ſalutare meũ. ſ. xp̄3 ĩ maieſtate: ſ3 q2 aliq̃n viſus fuit ðs p eſſenti ã: nõ tñ btifice. ſicut p3 de paulo ĩ raptu: vt. z. Cor. iz. ca. iccirco addẽdũ ẽ ad h ꝙ viſio dei ſit btificata ꝙ ſit eterna. vñ dic. Lõgitudine dieru3 replebo illũ. i. vita eterna q̃ ſufficit ad replẽdũ ſeu ſatiãdũ affectũ hũanũ. oẽs. n. alie lõgitudies citra eterna3 nõ replẽt ꝑfecte hũana3 volũtatẽ q̃ fert̃ ĩ bonũ ĩfinitũ. Et notãdũ ꝙ rabi abenhazra ĩ ſua expoſitiõe declarãs iſtud v̄bũ. Et oñdã illi ſalutare meũ. ſic dicit. Senſus h⁹ ẽ vt delectet̃ in ſplẽdore diuino: qð ẽ vez ſalutare dei: vel ẽt ſignificat meſſiã: hec ille: q ſũt v̄ba notãdiſſima ĩ teſtimoniũ dei. Itẽ notãdũ ꝙ iſte ps ꝑcipu⁹ ẽ ꝯ tẽtatiões q̃ fidelib⁹ ſepe ꝯtigũt: ⁊ iõ frequẽtat̃ ĩ eccl̃ia in tp̃ib⁹ ĩ q̃b⁹ magis diabol⁹ nitit̃ ad decipiẽdũ. ſ. ĩ dieb⁹ ieiunij ⁊ ĩ ꝯpletorijſ. put h̃r ĩ glo. hebrei ẽt vocãt eũ cãticũ occaſionũ. ⁊ l3 apð eos incipiat ps. ab illo loco vbi dr̃. Qui h̃itat ĩ adiutorio altiſſimi: ſicut apð nos: tñ q̃ñcũq3 eũ cantãt ł recitãt ĩ ſuis officijs icipiũt a pte vltia ꝑcedẽtis ps. ſ. vbi dr̃. Et ſit ſplẽdor dñi dei nr̃i ⁊c. ⁊ ſic ꝯtinuãt vſq3 ad fi. ſ. vbi dr̃. Oñdã illi ſalutare meũ. qð valde ꝯſonat huic expõni: q2 ab illo loco ĩcipiũt narrare q̃nq3 effect⁹ grẽ. ſupradcõs: ⁊ ꝯtinuãt vſq3 ad fi. h⁹ ps. vt dc̃3 ẽ. REPLICA.

In ps. Qui h̃itat: q2 poſtil. eũ expõit vt oñdat ps. denũciare bñficia ði ſup ppl̃3 exeũtẽ ð egypto: burgeñ. temere redarguit. d. illã poſtil. expõnẽ oĩno irrõnabile3 ex motiuis debilib⁹ ĩ ꝑcedẽti correctiõe ſolutis. In ſpãli obycit prio q2 ppl̃s iſrl̃i ĩ ðſerto fuit dure ceruicis ⁊ puerſus. igr̃ merito ppl̃i illi⁹ nõ ꝓuenerũt bñficia h enumerata. Rñdet̃ ꝙ poſtil. nõ dicit de merito illi⁹ ppl̃i q̃ ad illa bñficia. ſ3 dic ꝙ ſicut ĩ ꝑcedẽti ps. ps. petijt a deo ppl̃o exhiberi illa bñficia: ita ĩ h ps. denũciat ea ſup ppl̃3 futura: nihil igr̃ ꝯcludit burgẽ. Scðo obycit burgẽ. ꝙ pp puerſitatẽ ppl̃i nõ põt ille v̄ſus de eo exponi. Qm̃ ĩ me ſpauit liberabo eũ. Neſcio rõnẽ burgẽ. tã vari⁹ ẽ loq̃ndo de ppl̃o iſrl̃: nũc eũ dignificat vltra modũ ꝯtendẽs de ei⁹ ꝓmatu ẽt in eccl̃ia xp̄iana: vt patet Gen. 9. Nũc aũt vilificat ppl̃3 illũ ad vltimu3: q tñ deo fuit valde peculiaris ⁊ ſpãliter deſpõſat⁹: vt p3 p totũ libz̃ũ exodi. ⁊ de illo ppl̃o dr̃. Non ẽ alia natio tam grãdis ⁊c. Deut. 4. huic ppl̃o dcm̃ ẽ. Eritis mihi ĩ regnũ ſacerdotale: gẽs ſcã ppl̃s acq̃ſitiõis. exo. 19. ⁊ ĩ ps. ii3. Facta eſt iudea ſcificatio ei⁹ ⁊c. ⁊ alibi. Notus ĩ iudea ðs. ⁊c. Quicq̃d tñ ſit de adoptione h⁹ ppl̃i. dicendũ ẽ ꝙ bñficia pſtita illi ppl̃o ⁊ pmiſſa ẽt in h ps. ꝓdcta. nõ ꝓuenerũt pp merita ppl̃i: ſ3 pp fidẽ ⁊ merita patꝝ ad ſatiſfaciẽdũ pmiſſiõib⁹ eis fcis. ⁊ ꝯtigerũt illi ppl̃o in figura nr̃i q ad illa bñficia ſpũalr̃ itellecta aſpiram⁹ nõ nr̃is meritis ſ3 merito xp̄i pr̃ib⁹ pmiſſi ⁊ nobis exhibiti. Vñ ſi burg. fuiſſet memor eaꝝ cãꝝ diue miſatiõis ⁊ bñficioꝝ q̃s p lõgã digreſſionẽ aſſignauit ſupra. Exo. 33. ĩ vltimo correptorio abſtinuiſſ3 ab his obiectiõib⁹ hic ⁊ ꝑcedenti ps. factis. q2 illis ibi dictis formalr̃ ꝯdicũt. Et cũ vltimo burg. obycit auctẽ hebreoꝝ doctoꝝ aliquoꝝ q hũc ps. exponũt de quolibet fuo dei. Rñdeo ꝙ nõ ſeq̃t̃: illi ſic exponũt: igr̃ alio mõ exponi nõ põt. Burg. etiã h3 vnũ argu. ſibi familiare: ꝙ bonũ de q̃to cõius de tãto diuini⁹: igit̃ expoſitio de plurib⁹ ſiue bonis ſiue malis melior ẽ ꝗ̃ de vno vel ſingulis: q̃uis ãt ſepe oſtẽderi3 illud argumẽtu3 nõ vallere ꝯ poſtillatorẽ: valet tñ ꝯ faciẽtẽ.

C Pſalm⁹ cãtici in die ſabbati. XCI.

b Bonũ3 eſt cõfiteri dño: ẽt pſallere noĩ tuo altiſſime. Ad ãnũciãdũ mane miſicordiã tuã ⁊ v̄itatẽ3 tuã p noctẽm. In decãchordo pſalterio: cũ3 cãtico ĩ cithãra. Quiã ðlectaſti me dñe ĩ factura tua: ⁊ ĩ opib⁹ manuu3 tuaꝝ exultabo. Quã3 magnificata ſũt opa tua dñe: nimis ꝓfũdẽ fcẽ ſũt cogitatões tue. Vir iſipiẽns ñ cogſcet: ẽt ſtult⁹ ñ itelliget h. Cũ exorti fuerit pctõres ſic̃ fe-

C Pſalmus. XCI.

b Bonum ẽ ꝯfiteri dño. Huic ps. pmittit̃ talis titulus ĩ hebreo ⁊ ĩ trãſlatiõe Hiero. ⁊ ĩ trãſlatione cõi. Pſalmus cãtici ĩ die ſabbati. ⁊ ſm hebreos moyſes fecit hũc ps: decãtãdu3 ĩ die ſabbati q celebris ẽ apud hebreos ĩ memoriã bñficij creatiõis. ſ3 ꝙ dr̃ Gen. z. ⁊ benedixit ðs diei ſeptimo ⁊ ſcificauit illũ ⁊c. Et diuidit̃ ps iſte ĩ tres partes. q2 primo ps. iducit p beneficio creatiõis ad graꝝ actionẽ. ſecundo oñdit igratoꝝ punitionẽ ibi: Vir iſipiẽs. tertio gratoꝝ pmotionẽ ibi: Et exaltabitur. Circa pmu3 dr̃: Bonũ ẽ ꝯ iteri dño. ſ. ꝯfeſſione laudis diuine. ⁊ q2 talis cõfeſſio nõ ſolũ fiebat ſimplici v̄bo ſ3 aliq̃n cũ cãtu ſolẽni ⁊ potiſſime ĩ die ſabbati: ideo ſubdit̃. b Et pſallere ⁊c. i. ad gl̃iam nõis tui: ad quã ð3 talis laus ordinari nõ ad tpale lucꝝ ꝑncipalr̃: l3 miniſtri dei ſecundario poſſint ĩtẽdere ad victũ ſuũ ⁊ veſtitu3 ſ3 decẽtẽ ſtatum. c Ad ãnun. ma. i. tpe pſperitatis. d Miſericordiã tuã. q2 q̃cq̃d pſperi habem⁹: venit ex dei miſericordia. e Et v̄i. tuã. i. iuſticiã tuã. f Per noctẽ. i. tpe tribulatiõis: q2 q̃cq̃d aſpi nobis cõtingit: ex v̄itate diuine iuſticie ꝑcedit. Vel põt hoc referri ad ſolẽnitatẽ ſabbati in q̃ ſacerdotes ⁊ leuite nõ ſolu3 canebãt diuinas laudes de die ſ3 ẽt de nocte ꝓ aliq̃ ei⁹ parte. Et q2 nõ ſolu3 canebãt laudes diuinas vocib⁹ humanis ſ3 ẽt muſicis iſtrumentis. iõ ſubdit̃. g In dca. pſal. i. decẽ chordaꝝ. h Cu3 cantico. qð fiebat voce humana. i In cithara: q2 varijs inſtrumẽtis vtebant̃ in canticis diuerſis: ⁊ rõ motiua hui⁹ cãtus tãgit̃ cũ dicit̃. k Q2 delectaſti me dñe ĩ factura tua. q2 creature a deo ꝓducte ſũt cã exultatiõis ⁊ delectatõis boi. tũ q2 creature corporales facte ſũt ĩ ei⁹ obſeqũ. tũ q2 p grad⁹ creaturaꝝ aius hoĩs eleuat̃ ad deũ cognoſcẽdũ ⁊ amãdũ verũtñ q2 homo rationes creaturaꝝ nõ poteſt ꝑfecte attingere ſm ꝙ dr̃. Eccleſiaſte ĩ i. ca. Cũcte res difficiles nec eſt q poſſit eas explicare ſmõe. ideo ſubdit̃ admiratiue. l Quã magnificata ſunt opa tua dñe. ⁊ ex h apparet magnitudo diue potẽtie. m Nimis ꝓfunde facte ſunt cogitatiões tue. q2 diuina ſecreta nõ poſſunt attigi ab aliq̃ creatura virtute ꝓpria ⁊ nõ ſolũ ꝓut ſunt ĩ deo: ſed ẽt ꝓut ſunt ĩ effectib⁹ mirabilib⁹. nullus. n. vnq̃ p rõne3 inueſtigare potuit ĩ particulari q̃litate3 magnetis q̃ ferrũ attrahit ⁊ ideo dicit ꝙ hoc h3t a tota ſpecie: q2 ꝓprietas illa ſeq̃tur ſpeciẽ magnetis. ſed q̃ ſit illa ignoratur. ⁊ idẽ eſt ð virtutibus aliarũ reru3 occultis. ⁊ cõñderatio taliũ debet inducere hominẽ ĩ admirationẽ ⁊ laudem cõditoris. n Vir inſipiens non cognoſcet. Hic cõſequenter oñdit ingratoꝝ punitionem. ⁊ primo tãgit eorum vitiũ dicens. Vir inſipiẽs nõ cognoſcet. Dicitur aũt inſipiens ille qui nõ ſapit beneficiũ ſue creationis. ⁊ iſte merito tanq̃ ingratus repellit̃ a beneficio diuine illuſtratiõis. ⁊ ideo ſubditur. o Et ſtultus nõ intelliget hec. i. intra ſe non legit diuina bñficia meditando: ex quo meret̃ a deo puniri. ꝓpter qð ſubdit̃. p Cum exorti fuerint peccatores ſicut fenum. quod cito areſcit ⁊ deſiccatur.

a Et apparuerint.modico tp̄e florentes tp̄ali pſperitate
b Omnes qui opantur iniq̄tatē.quos de⁹ aliq̄n permittit pſperari tpaliter pp̄ter aliq̄d modicū bonū ipoꝝ.q̄d nō meret eternā mercedē ſed tm̄ tēpoꝛalē.ideo ſubdit. c Ut intereāt in ſcl'm ſeculi i.eternaliter pp̄ ſuas iniq̄tates.q̄d procedit ex alto dei cōſilio.iō ſubditur. d Tu aūt altiſſimus in eternū dn̄e.⁊ p̄ dn̄s potens pun̄ ⁊ quādo ⁊ q̄diu placuerit tibi iniq̄s multipliciter punire.ideo ſubdit.
e Quoniam ecce inimici tui dn̄e ⁊c̄.⁊ patet ſententia ex dictis.
f Et exaltabit.Hic d̄r ter deſcribit gratorum pmotio.⁊ p̄mo q̄tū ad tp̄ale dn̄ium.2° q̄tū ad diuinū obſequiū.ibi.Plā tati.Circa p̄mū d̄r.Et exaltabit.ſicut vnicoꝛnis coꝛnu meū.q̄d fuit i pletū tp̄e ioſue:q̄n .30.⁊ vnus reges fuerūt a populo iſrael debellati.vt habet.Joſue.iz.
g Et ſenect⁹ mea ī miſericoꝛdia vberi. In hebreo h̄r.Et linitio mea in oleo romoſo.i.abundāti.⁊ hoc fuit ipletū tp̄e dauid q̄ fuit linit⁹.i.vnct⁹ i regē oleo romoſo.i.abūdāti.q̄ ter fuit inunct⁹.p̄mo p̄ ſamuelē.i.Reg.16.2° ſup tribū iuda.2.Reg.2.⁊ tertio ſup totum iſrael.2.Reg.5.⁊ ad eandē ſniam reducit littera Hiero.q̄ talis eſt.Et ſenect⁹ mea i oleo vberi.⁊ vocat tp̄s dauid ſenect⁹ reſpectu tp̄is ſub ioſue.q̄ multi āni fuerūt itermedij.Ad eādē ſententiā reducit littera cōis.Et ſenect⁹ mea i miſericoꝛdia vberi.q̄ dauid ſuſcepit vnctionē regni a deo nō ſolum p̄ pſona ſua.ſ; ēt p̄ filijs ab eo deſcēdētib⁹.vt h̄r.2.Reg.7.⁊ h̄ pceſſit ex magna dei mīa q̄ p̄ oleum deſignat̄ i ſcriptura. h Et deſpexit oculus me⁹ inimicos meos.q̄ dauid cōfidens de dei adiutoꝛio inſultū philiſtinoꝝ ⁊ alioꝝ aduerſarioꝝ ſuoꝝ reputauit p̄ nihilo. i Et iſurgentib⁹ i me malignatib⁹ audiet auris mea.q̄ſi diceret.talis rumoꝛ tangit aures meas tm̄mō ⁊ nō coꝛ.q̄d cōtingit in dauid nō ex ſupbia vel pſumptione de virtute pp̄ia.ſed ex diuina cōfidentia. k Juſtus vt palma floꝛebit.vocat moyſes ip̄m dauid iuſtū.q̄ deo accept⁹ fuit:⁊ floꝛuit in fama ⁊ virtute ⁊ ēt in ſublimitatis honoꝛe.ideo ſubditur.
l Sicut cedrus libani multiplicabit.q̄ cedr⁹ valde inaltatur.
m Plantati.Hic d̄nter deſcribit exaltatio populi q̄tū ad cultū diuinū qui tp̄e dauid valde fuit augmētat⁹ p̄ ip̄ꝫ q̄tū ad oꝛdines ſacerdotū ⁊ leuitaꝝ.vt habet.i.Paral.23.vſq; 27.excluſiue.⁊ h̄ eſt q̄d d̄r Plantati in domo dn̄i.i.ſacerdotes ⁊ leuite ad diuinū cultū ibidem deputati. n In atrijs domus dei noſtri floꝛebūt.q̄ i atrio ſacerdotū hoſtias imolabant:⁊ in alijs atrijs legē docebāt. o Adhuc multiplicabunt i ſenecta vberi.q̄ nō ſolū i iuuentute multiplicabātur in bonis opib⁹ſed ēt in ſenectute. p Et bene patientes erunt. i.bona recipientes a deo.ſm̄.n.philoſophū bn̄ficiat⁹ dicit bn̄ paſſus a bn̄factoꝛe.⁊ h̄ ſonat lrā Hiero.clari⁹ q̄ talis eſt.Adhuc in ſenectute fructificabūt pingues:⁊ frondentes erūt.i.ex pinguedine gratie.bona op̄a pducentes. q Ut ānunciēt q̄m rectus dn̄s ⁊c̄.Hic icipit v̄ſus vltius in hebreo ⁊ i trāſlatione.Hiero q̄ ſic habet.Annūciātes q̄ rect⁹ dn̄s:⁊ eſt ſenſus q̄ nō ſolū in iuuentute:ſed etiam in ſenectute annūciarent pplo cōſtāter iuſticias dn̄i rectas.
¶ In ps.91.Bonum eſt d̄fiteri dn̄o.vbi d̄r in poſtil.Et ſm̄ hebreos moyſes fecit ps.iſtum.

ADDITIO.

Ictū eſt ſupra q̄n oēs hebrei ſunt illi⁹ opionis:imo plurimi eoꝝ attribuūt iſtū ps.ſicut ⁊ oēs alios ipi dauid.⁊ q̄ freq̄ns repetitio vnius ⁊ eiuſdē eſt faſtidioſa.iccirco de cetero nō intendo aliquid addere circa auctem pſalmoꝝ:niſi aliq̄d noui allegēt in ſequētib⁹. ¶ In eo.ps.vbi dicitur in poſtil.Uir inſipiens.Hic d̄ſequenter oſtendit ⁊c̄.

ADDITIO

Oc quod dicit pſalmiſta.Uir inſipiens nō cognoſcet ⁊ ſtultus nō intelliget hec:videtur ptinere pp̄ie ad defectū cognitionis ſeu intelligētie.nō aūt ad defectū gratitudinis:p̄ ut dicit poſtil.de quo in lrā hui⁹ ps.nō videt̄ fieri aliq̄ mentio.vn̄ circa h̄ aliter videt̄ dicendū.Pro quo ſciendū ē.q̄ ps in pcedenti verſu nō ſolū pfitet̄ pductionē reꝝ a deo:de qua dicit q̄ magnificata ſunt op̄a tua dn̄e.ſed ēt puidentiā ⁊ gubernationē reꝝ ab ipo deo de q̄bus dicit.nimis pfunde facte ſunt cogitatiōes tue.Ad perfectionē eni puidentie ptinet oīa intima ⁊ pticularia conſiderare:q̄d requirit profūdas cogitationes:⁊ ideo dicit.Nimis pfunde facte ſunt cogitationes tue.ſ.circa res gubernandas.ſed ſicut fuerūt aliq̄ vt platonici qui diuinā puidentiā amouerūt a ſingularib⁹ generabiliū ⁊ coꝛruptibiliū pp̄ eoꝝ inſtabilitatē.vt Aug⁹ narrat.8.de ciuita.dei. ſic etiā fuerunt multi q̄ amouerūt puidētiam diuinā circa res hūa

nū:⁊ apparuerit oēs q̄ ōpant̄ iniq̄tatē.Ut itereāt i ſcl'ꝫ ſcli:tu aūt altiſſim⁹ i eternū dn̄e.Q̄m ecce inimici tui dn̄e:q̄m ecce inimici tui pibūt:⁊ diſpgent̄ oēſ q̄ operantur iniq̄tatē.Et exaltabit ſic vnicoꝛniſ coꝛnu meū:ēt ſenect⁹ mea in miſericoꝛdia vberi.Et deſpexit oculus me⁹ inimicos meos:

ēt iſurgētib⁹in me malignātibuſ audiet auris mea.Juſt⁹ vt palma floꝛebit:ſicut cedrus libani multiplicabit̄.Plātati i domo dn̄i:i ātrijs dom⁹ di n̄ri floꝛebūt Adhuc mltiplicabunt̄ i ſenecta vberi:ēt bn̄ patiētes erūt ūt ānūciēt.Q̄m rect⁹ dn̄s deus noſter:⁊ non eſt iniquitas in eo.

nas:pp̄ter hoc q̄ videbāt in hoc mūdo q̄plurimos iniuſtos floꝛere ⁊ pſperari:ſimiliter ⁊ iuſtos ſepe magnas pati aduerſitates:ex q̄ concludebāt q̄ taliū puidentia ſeu gubernatio nō ptineret ad deū qui ſumme iuſtus eſt:⁊ iſte erat erroꝛ dicentiū de q̄b iob.22.Sup cardies celi pābulat:⁊ n̄ra non d̄ſiderat:⁊ q̄ taliū rōcinatio eſt ſtulta:iccirco dicit ps.Uir iſipiēs nō cognoſcet hec.i.nō cognoſcet q̄ cogitatōes di circa reꝝ hūanaꝝ gubernationē ſunt pfunde ⁊ valde:⁊ reddēs cām q̄re ſtult⁹ h̄ nō intelligit ſ;d it.Cū exoꝛti fuerit pctōꝛes ſic fenū.i.multiplicāt in h̄ ſclo pluſ q̄ alij iuxta illud eccs.i.Stultoꝝ ifinit⁹ ē nūer⁹.Et appuerit oēs q̄ opant̄ iniq̄tatē.h̄ eſt q̄ nō ſolū multiplicāt̄ nūero ſ; etiā pſpant̄ florentes ⁊ hoc ē motiuū iſipiētis ⁊ ſtulti pdicti quo nitit̄ amouere dīnā puidentiā ſeu gubernationem ab h̄ꝫ rebus hūanis q̄d q̄dē ps reꝓbat cū dic̄:Ut itereāt i ſcl'ꝫ ſcli.h̄ ē dicere:talis mltiplicatio ⁊ pſpitas nō ē reputāda.In ſcl'ꝫ ſcli.ſ.i vita futura.Cui⁹ rō ē eo q̄ tales l; mō floꝛeāt iteribūt tn̄.q̄ de⁹ q̄ ē altiſſim⁹ ⁊ potētiſſim⁹ i eternū n̄ pmittit talia ipunita.vn̄ ſeq̄t.Tu aūt altiſſim⁹ ⁊c̄.q̄m ecce iimici tui ⁊c̄.vſq; ibi.Qui ogant̄ iniq̄tatē. Cōſequēter tractat ps.de iſtis q̄ l; q̄nq; ſuppmāt̄ finalr̄ tn̄ q̄ſi triūphalr̄ eleuāt:d q̄ b⁹ dic̄.Exaltabit ſic vnicoꝛn⁹ coꝛnu meū cui⁹ rō ē:q̄ d̄r.i.ioh.5.ca.Hec ē victoꝛia q̄ vicit mūdū fides n̄ra Et q̄ q̄nq; ptigit q̄ magna ps vite iuſti ſit i tribulatione:dic̄ q̄ ēt tales i ſenectute ſepe refloꝛēt:⁊ d h̄ dic̄.Et ſenect⁹ mea i mia vberi.q̄ q̄dē iuſti ſepe vidētes punitōeꝫ maloꝝ letāt̄ i māifeſtatiōe dīne iuſtitie eo mō q̄ d̄r.Letabit iuſt⁹ cū viderit vidictā.⁊ de h̄ dicit.Deſpexit ocul⁹ me⁹ ⁊c̄.⁊ q̄ q̄nq; hec vidicta nō videt̄ ſ; audit̄:iō dic̄.Et iſurgētib⁹ i me malignātib⁹ audiet aurl mea ſupple vidictā ſeu punitionē eoꝝ.Cōſeq̄nter oñdit p̄ exemplū dīiā quā poſuerat iter iuſtos ⁊ ipios.d.Juſt⁹ vt palma floꝛebit ⁊c̄.q.d.ſic iter plātas ſūt q̄dā que cito floꝛēt ⁊ cito areſcūt.ſicut fenū ⁊ h̄ꝫ.⁊ ſunt q̄dā alie q̄ nō ita cito floꝛēt ſ; paulati:⁊ tales ſolide ⁊ recte creſcūt i altū ſic palma ⁊ cedr⁹.ſic iter hoīes q̄nq; cōtingit q̄ impij exoꝛti ſūt ſicut fenū q̄d modice durationis eſt Juſt⁹ aūt ſic palma ⁊ ſic cedr⁹:⁊ iō ſicut aſſimilauit p̄mo peccatoꝛes feno.d.Cū exoꝛti fuerit pctōꝛes vt fenū.ſic mō aſſimilat iuſtos palme ⁊ cedro ⁊c̄ d.Juſt⁹ vt palma ⁊c̄.Eſt ēt alia dīia inter plātas ex loco vbi plātant̄.q̄ q̄dā loca ſunt magis apta ad fructificādū q̄ alia.⁊ iō dicit de iuſtis.Plātati i domo dn̄i.h̄ ē dicere:nō ſolū iuſti hn̄t excellētiā ex pte ſui ſ; ēt ex loco vbi plātant̄.Q̄ in domo dn̄i.Et i atrijs dom⁹ dei.ſ.i grā ⁊ v̄tutib⁹ q̄ ptinēt ad iuſtos i q̄b⁹ de⁹ hitat.Cōſeq̄nter q̄ circa punitionē impioꝝ oñderat q̄ erāt i eternū puniēdi:⁊ h̄ cū dixit.Ut itereāt i ſcl'ꝫ ſcli.nūc aūt dicit q̄ iuſti i alia vita pncipaliter p̄miabunt̄:⁊ h̄ ē q̄d dicit.Adhuc multiplicabūt i ſenecta vberi.vn̄ p̄ ſenectā recte poſſet itelligi vita futura q̄ vltimū locū tenet i duratiōe hūana:q̄ q̄dē ſenecta i viris iuſtis vberrīa ē iuxta illud.Inebriabimur ab vbertate dom⁹ tue.⁊ notāter dixit.Adhuc.q.d.n̄ ſolū i hac vita q̄nq; p̄miāt iuſti ſ; pncipalr̄ i futura vn̄ notāter ſubdit.Et bn̄ patiētes erūt.q̄ i actib⁹ btīficis iuſti ſolū paſſiue ſe hn̄t.viſio.n.i q̄ pncipalr̄ d̄ſiſtit btitudo ſil̄r ⁊ gaudiū ſeu leticia q̄ talē viſionē d̄ſequūt̄ nō niſi q̄dā paſſiōes ſūt.De viſiōe.n.manifeſtū ē q̄ vidēs nihil agit i viſā rē ſ; eꝫ.de gaudio v̄o ⁊ leticia ſeu delectatiōe patet p̄ aug.i4.de ciui.dei.q̄ eas nūerat iter ceteras paſſiōes aie.vn̄ pp̄ijſſime.⁊ valde notabiliter dic̄.Et bn̄ patiētes erūt.⁊ q̄ iuſti i illa vita beata ex d̄ñti hn̄t q̄ndā actiōꝫ ſ.laudare deū iuxta illō.Iſa.62.c.Sup muros tuos irl'ꝫ iccirco dic̄.Ut anūciēt q̄m rect⁹ dn̄s n̄r ⁊ nō ē iniq̄tas i eo.vbi li vt.cū d̄r.Ut ānūciēt.tenet̄ nō cāliter ſ; d̄ſecutiue.Et ē ſenſus q̄ tales i ſenecta vberi bn̄ patiētes mō pdcō.ptinue ānūciabūt rectitudinē dīne iuſticie circa p̄miū bonoꝝ.⁊ q̄ ſic in eo iniq̄tas.ſ.circa punitionē maloꝝ.l;.n.multa alia de attributi cētialib⁹ dīnis ⁊ ei⁹ effectib⁹ circa creaturas ſunt laudāda:tn̄ d rectitudie iuſticie ⁊ de amotiōe iniq̄tatl facit mētiōnē:vt pcludat inſipiētiā ſtulti ſupradicti.q̄ diuinā gubernationē amouebat ab hūanis actib⁹ ex iniuſticia q̄ i eis appebat:vt ſupradictū eſt oñdens q̄ i alia vita finalr̄ demonſtrat̄ q̄ rect⁹ ē dn̄s ⁊c̄.Si āt obijciatur d̄ pdicta de h̄ q̄d dicit̄ eccs.9.Uniuerſa eq̄ eueniunt iuſto ⁊

impio bono ⁊ malo mūdo ⁊ imūdo ⁊c̄. Ex quo patet ꝙ iſta bona tꝑalia idifferenter ſe hn̄t ad bonos ⁊ ad malos: qꝺ ēt ſepe vr̄ ꝑ exꝑientiā. Cuiꝰ oppoſitū videt̄ innuere p̄s. in ꝗbuſdā v̄ſibus hꝰ p̄s. vt dictū ē. Ad h̄ dicēdū ſꝫ Tho. p̄ma ſe. q. vi. ar. vi. i cor. q. ꝙ deus tn̄ dat iuſtis de bonis tꝑalibꝰ ⁊ ēt de malis. ꝙtuꝫ eis expedit ad ꝑueniendū ad vitā eternā. Malis aūt qn̄qꝫ ꝑmittit euenire bona tꝑalia. vt i eis iuoluant̄ i penā pctōꝝ. vnd e p̄s. in h̄ loco loqtur de iuſtis qbꝰ deꝰ aliqn̄ exhibet bona tꝑalia vt ide adimet̄ ad ꝯſecutionē ſpūaliū eo mō q̊ dr̄ i p̄s. timētes āt dn̄ꝫ minuent̄ oī bono. Notandū etiaꝫ ꝙ iſte p̄s. ꝓprie ꝑtinet ad diē ſabbati. i ipſiꝰ. n. exordio tractat de ſabbato legali qꝺ ad memoriā creationis rerū fuit p̄cipaliter a deo inſtitutū. ut patet. Exo. ii. ca. de quo dicit. Delectaſti me dn̄e i factura tua ⁊ in opibꝰ manuū tuaꝝ exultabo. ⁊ ſic reddit grās de creatiōe rerū ad qꝺ ſabbatū illud īſtitutū fuit: i fine āt p̄s. tractat de ſabbato vltio ⁊ finali in quo ē vera reqes aīaꝝ: i quo ſancti bn̄ patiētes laudes diuīas indeſinēter ānunciabunt: de ꝗbus dicit. Adhuc multiplicabuntur ⁊c̄. bn̄ patientes erunt vt anuncient. ⁊c̄. vt. s̄ expoſitum eſt.

Laus cantici dauid in die āte ſabbatum qn̄ fundata eſt terra.

Dominus re- XCII.
gnauit dēcorē idūtꝰ eſt: idutꝰ ē dn̄s fortitudinē ēt p̄cīxit ſe. Etēni firmauit orbē terre: q non ꝯmouebit̄. Parāta ſedes tua extunc: a ſecŭlo tu es.

REPLICA

Circa p̄s. Bonuꝫ eſt cōfiteri. Et dn̄s regnauit decorem idutus ⁊c̄ diuerſificant̄ poſtillator. ⁊ burg. in applicationem non in ſententie veritate. Pſalmus. XCII.

a Dominus regnauit. Huic p̊s p̄mittitur talis titulus i trāſlatione cōmuni. Laus cantici ipſi dauid i die āte ſabbatuꝫ qn̄ fundata eſt terra. Et fuit iſte titulꝰ appoſitus ab aliquo doctore ꝓ ſua volūtate ſeu imaginatiōe. q2 i hebreo ⁊ in trāſlatiōe. Hiero. nullꝰ oīno ē titulus. nec iſte p̄s factꝰ fuit a dauid ſm hebreos ſꝫ magis a moyſe: vt. s̄. dictū ē. ⁊ dicit Ra. Sa. ꝙ p̄s iſte loqt̄ de tꝑe meſſie cui ſubyciēda ſunt regna mundi. ⁊ tunc iudei h̄ videntes dicēt. Dn̄s regnauit decorē indutꝰ ē ⁊c̄. ꝙ autē dicit hūc p̄s. loq de regno xp̄i veruꝫ eſt: q2 de ip̄o ꝓphetauit moyſes ſm ꝙ dicit ſaluator. Joh̄is. 5. Si crederetis moyſi crederetis forſitan ⁊ mihi: de me. n. ille ſcripſit. ⁊ Luce vltio dr̄. Et icipiēs a moyſe ⁊ oībꝰ ꝓph̄is dn̄s interp̄tabat̄ illis in oībꝰ ſcripturis q̄ ꝺ ipſo erāt: ꝙ āt dic̄ xp̄m vētuꝝ ē falſuꝫ ⁊ erroneuꝫ q2 iaꝫ diu ē ꝙ venit: ⁊ regna mūdi ſibi ſubiecit ꝑ fidē eiꝰ i oībꝰ regnis publicatā quā aliq in oībꝰ regnis ſuſcipiētes venerūt ad xp̄i obediētiaꝫ. ⁊ ſic lr̄a hꝰ p̄s iā ipleta eſt i regno xp̄i. Et ſm h̄ p̄s iſte diuidit̄ in tres ꝑtes: q2 p̊mo hic deſcribit̄ regni xp̄i inchoatio. ſo eiuſdeꝫ ipugnatio. ibi. Eleuauerūt flu. tertio eius confirmatio. ibi. Mirabiles. Circa p̊muꝫ dicit̄. Dn̄s. ſ. ih̄s xp̄s verus hō verus deus. b Regnauit q2 in ſua reſurrectiōe poteſtateꝫ ſuꝑ omnē creaturā accepit. ꝓpter qꝺ dicit. Math̄. vlt. Data eſt mihi oīs poteſtas in celo ⁊ i terra. c Decoreꝫ indutus eſt. Indumentū. n. diuinitatis ē vel fuit hūanitas xp̄i. ſm ꝙ dr̄ Phil. z. In ſimilitudinem hoīm factꝰ eſt ⁊ habitu inuentus vt homo. ⁊ h̄ indumentū ante reſurrectiōeꝫ fuit paſſibile ⁊ mortale ⁊ deturpatuꝫ in paſſiōe. ſm ꝙ dicit̄. Iſaie. 53. Nō ē ei ſpecies neqꝫ decor: ſꝫ in reſurrectiōe fuit glorioſuꝫ. ⁊ ſic decoratum.

d Indutus ē dn̄s fortitudinē. q2 iſtud idumentuꝫ factū ē mortale ⁊ ipaſſibile. e Et precixit ſe. q2 tāq̄ꝫ fortis p̄cictꝰ i inferno detētos potēter eduxit: ⁊ ad celeſtia deduxit. ſm ꝙ dr̄ ſupra p̄s. 67. Aſcendit in altum cepiſti captiuitatem accepiſti ⁊c̄.

f Eteniꝫ firmauit orbē terre. i. ſtabileꝫ fecit: q̄ꝫuis ſit de nihilo v̄tute ſue deitatis. q̄ſi diceret nō eſt mirū ſi fecit p̄dicta: cuꝫ ſit tante virtutis. g Parata ſedes tua extūc. q2 a creatione celi ēpyrei parata ē ſedes hoīs xp̄i ibideꝫ ſuꝑ āgelos. h A ſeculo tu es. ſꝫ ꝙ dr̄. Heb. 13. Ih̄s xp̄s heri ⁊ hodie ip̄e ⁊ in ſecula.

i Eleuauerunt flumina dn̄e. Hic cōſequenter deſcribitur ipugnatio regni chriſti. qꝺ p̊mo fuit impugnatū per p̊ncipes ſacerdotuꝫ volentes ipugnare xp̄i reſurrectioneꝫ ⁊ aſcenſionē ⁊ xp̄i regni p̄dicationem. vt habetur. Act. 4. ⁊ in pluribus alys locis. poſtea ꝑ imperatores romanos ⁊ alios tyrannos q vbiqꝫ terrarum extirpare nitebant̄. populum chriſtianum. vt ſic de xp̄i regno non eſſet āplius memoria in terra. ⁊ hoc ē quod dicit̄. Eleuauerūt flumina ideſt potentes huius mundi q per flumina ꝺ ſignātur: vt magis patebit infra. k Eleuauerunt flumina voceꝫ ſuaꝫ. qꝺ fuit ꝯpletum qn̄ iperatores romani ⁊ aly tyranni voce publica p̄cipiebant xp̄ianos vbiqꝫ exterminari. l Eleuauerunt flumina fluctꝰ ſuos. i. ꝑſecutiones ſuas atroces ꝯ xp̄ianos: ꝑ talem parabolaꝫ loquit̄ Iſa. 8. Adducet dn̄s ſuꝑ eos aquas flūinis fortes ⁊ multas regeꝫ aſſyriorū. m Mirabiles elatiōes maris. Hic ꝯſnter deſcribit̄ regni chriſti cōfirmatio: que facta ē ꝑ duo ſpecialiter. Primū eſt: q2 inter ꝑſecutiōes atrociſſimas tyrānoꝝ maxius creuit numerꝰ xp̄ianoꝝ: vt patet ex geſtis apl̄oꝝ ⁊ martyrū ⁊ cronicis tꝑoꝝ ⁊ hoc ē qꝺ dr̄. n Mirabiles elatiōs maris. i. ꝑſecutiōes p̄tātis ſecularis cōtra fidē catholicaꝫ. o Mirabilis i altis dn̄s. qui fecit eam maxie creſcere i ꝑſecutionibꝰ. Scōm fuit multitudo ⁊ magnitudo miraculoꝝ in teſtimoniū veritatis predicte ꝑ apl̄os alioſqꝫ xp̄i diſcipl̄os ſm ꝙ Marci vl. dr̄. Illi aūt ꝓfecti p̄dicauerunt vbiqꝫ dn̄o cooꝑante ⁊ ſmones confirmante ſeq̄ntibus ſignis. i. miraculis ſola diuina virtute factis. ⁊ iō erāt teſtimonia certa v̄itatis. cū deus nō poſſit eſſe teſtis falſitatis. ⁊ h̄ eſt quod dr̄.

Eleuauerūt flumia dn̄e: eleuauerūt flumia vocē ſuā. Eleuauerūt flumia fluctꝰ ſuos: a vocibꝰ aq̄ꝝ multaꝝ. Mirabiles elatōes maris: mirābilis i altis dn̄s. Teſtimōnia tua credibiliā facta ſūt nimis: dōmum tuam decet ſanctitudo dn̄e in longitudine dieꝝ.

o Teſtimonia tua. ꝑ opera ſola diuina virtute poſſibilia. p Credibilia facta ſunt nimis. i. magis q̄ꝫ p̊ma principia ſciētiaꝝ acq̄ſitaꝝ q2 illa accipiunt̄ ex experiētia ſenſuuꝫ q poſſunt falli ⁊ deludi vt frequēter reꝑtuꝫ eſt: ſꝫ v̄itas diuina nō p̄ōt fallere neqꝫ falli.

q Domū tuaꝫ decet ſanctitudo dn̄e in lōgitudie dieꝝ. q2 domꝰ dei que ē eccl̄ia militās ꝑmanebit in ſanctitate fidei vſqꝫ ad finē mūdi ⁊ in eccleſia triūphante nō recipit̄ aliud niſi ſanctū. ſm ꝙ dr̄ Apoc. 21. Non introibit in eā aliqd coinquinatū ⁊ durabit in eternum.

In p̄s. 92. Dn̄s regna. vbi dr̄ i poſtilla. Et p̄cixit. ADDITIO.

Impugnatio regni xp̄i p̊ncipaliter eſt duplex. nam aut ꝑ falſam ſeu hereticaꝫ doctrinaꝫ: ⁊ de hoc ꝓprie dicitur. Eleuauerunt flumina vocem ſuam. quia tales aduerſary per verba que vocibus exprimuntur ꝓprie impugnāt doctrinā xp̄i. Impugnatur etiam ꝑ perſecutiōes atroces ſeu tyrannicas: ⁊ de hoc intelligitur Eleuauerunt flumina fluctus ſuos: q2 nō ſolum vocibus ſed tumultuoſis ꝑſecutionibus eam impugnant. In eodē p̄s. vbi dicitur in poſtil. Etenim firmauit orbem terre. ADDITIO.

Continuando expoſitionem huiꝰ p̄s. ad lr̄am de regno xp̄i ꝓut poſtil. ait ⁊ bene ſm h̄ dicitur. Eteni firmauit orbē terre qui nō cōmouebitur. meliꝰ exponit̄ de fundatione eccleſie q̄ orbis terre dr̄. iuxta illud ſap. i. ca. Spiritꝰ dn̄i repleuit orbem terrarū. q̄ quidē expoſitio correſpondet auctoritati pſalmiſte ꝑ poſti. allegate. ſ. Aſcendens in altuꝫ captiuā duxit captiuitatē: ibidem. n. ſubditur imediate. Accepiſti dona in hoībus. ꝑ illa. n. dona ſpiritus ſancti data a xp̄o hoībꝰ fuit eccl̄ia fundata: iuxta illud ꝓuer. 9. ca. Sapīa edificauit ſibi domū ⁊c̄. ⁊ ifra. Excidit colūnas ſeptē. vn̄ p̄s ſic̄. i illa auc̄te. Aſcendēs in altū poſtq̄ꝫ fecit mentiōꝫ de eductiōe captiuitatis ab inferno ſtatiꝫ ſubiungit chriſtus de fundatiōe eccleſie mō p̄dicto ſic pari forma in hoc loco poſtq̄ꝫ fecit mentioneꝫ de huius mōi deductioneꝫ cum dixit. Et p̄cinxit ſe. ſ. fortitudine ad deducendum detētos in inferno: ſtatiꝫ ſubdit de fundatione eccleſie. d. Etenim firmauit orbē terre. In eodeꝫ p̄s. 92. vbi dicit̄ in poſtil. Mirabiles. Hic ꝯſnter deſcribitur regni xp̄i confirmatio. ADDITIO.

Littera hebraica in hoc loco ſic ſonat. Pluſq̄ꝫ voces aquaruꝫ multaꝝ. Et q̄ꝫ mirabiles elationes maris mirabilis in altis dn̄s. i. mirabilior: ⁊ totum eſt vnus verſus in heb̄. cuius ſenſus eſt ꝙ mirabilior eſt dn̄s. i. chriſtus fortitudine indutus in altis q̄ꝫ voces aquarum multaruꝫ ⁊ elationes maris: que ſunt due impugnationes regni chriſti ſupradicte. Et rō eſt: q2 chriſtus vincit oēs predictas ꝑſecutiones: ſic vt eccleſia ꝑ chriſtuꝫ firmata nō commoueatur quod credit in magnum teſtimonium fidei. ⁊ ideo ſubdit. Teſtimonia tua credibilia facta ſunt nimis. ⁊ q̄ ſint illa teſtimōia declarat. d. Domū tuā decet ſcītudo ⁊c̄. ſ. ꝙ domus dei que eſt eccleſia non obſtantibus impugnationibus p̄dictis remanet in ſua ſanctitate vſqꝫ i finem ſeculi duratura: iuxta illud math̄. vlt. ca. Ego autem vobiſcuꝫ ſum ⁊c̄. ⁊ de hoc dicit. Dn̄e in longitudine dieꝝ. prout in poſtil.

r Deus vltionum. Huic p̄s preponitur. Pſal. XCIII.
talis titulus in tranſlatione cōmuni. Pſalmus dauid quarta ſabbati. ſed videtur appoſitus ab aliquo expoſitore: qu a in hebreo ⁊ in trāſlatione. Hiero. nullꝰ penitꝰ eſt titulus nec ex littera hꝰ p̄s aliqd apparet vnde debeat appropriari ad decātādū i q̄rta dies ſabbati. i. q̄rta die a ſabbato: q̄ eſt tertia die creatōis mūdi i q̄ diſticta fuer̄t elemēta: vt hr̄. Gen̄. i. Iteꝫ ſꝫ hebreos dauid non fecit hūc p̄s. ſꝫ moyſes vt dictū eſt. De mā. vero huius p̄s dicunt hebrei ꝙ

loquit᷑ de captiuitate iſta in q̄ ſunt mō ꝑ diuerſas ptes orbis diſperſi in q̄bus ſuſtinent opprobria multa ⁊ afflictões maximas a xp̄ianis: a q̄bus expectāt liberari ꝑ regē meſſiam venturū. ⁊ ideo dicūt ꝙ moyſes hoc puidens in ſpū fecit hunc ps. interpellans diuinā vindictā ad populū iſrl̄ liberatiōem ſed hoc fundamētū eſt erroneū: q̄ȝ aduentus xp̄i iam tranſit in ꝑteritū: ſicut frequēter dictū eſt. ⁊ iō q̄ntū mihi vr̄ ſaluo meliori iudicio dicendū ꝙ in hoc ps. moyſes intendit reuocare pplm̄ iſrl̄ a quodā errore peſtifero currēte tpe ſuo. Circa qḋ ſciendū ꝙ circa diuinā ꝓuidentiā aliq̄ errauerūt dicentes ꝙ iſta inferiora corruptibilia ꝓpter eoꝝ variabilitatē nō ſubiacent diuine ꝓuidentie: ⁊ maxime act⁹ humani. q̄ȝ nō videbant q̄liter infallibilitas diuine ꝓuidētie ſtet cū libertate arbitrij: ī q̄rū ꝑſona dicit᷑ Job. xx. Nubes latibulū ei⁹. circa cardines celi pābulat nec nr̄a cōſiderat. ⁊ iſte error ē valde piculoſuſ. ⁊ ꝑnitioſus. ex h̄. n. ſeq̄t᷑ ꝙ hoīes ſine freno currant ad vitia ꝓ bonis vel malis ſuis actib⁹: n̄ expectātes penas aliq̄s vel premia. ꝓpter qḋ fuit cura ſanctis hoīb⁹ hūc errorē extirpare. Qḋ aūt iſte error cucurrerit tpe iob p̄ȝ

C Pſalm⁹ dauid q̄rta ſabbati.

Dēūs vltionū. XCIII.

Deꝰ dñs: ds̄ vltionū libere egit. Exaltare q̄ iūdicas terrā: rēdde retributionē ſupbis. Vſq̄quo peccatores dn̄e: vſq̄quo peccatores gl'iabunt᷑. Effabūnt ⁊ loquēt᷑ iniq̄tatē: loquent᷑ oēs q̄ opant᷑ iniuſticiā. Populū tuū dn̄e humiliauerūt: ēt hereditatē tuā vexauērūt. Viduā ȝ ⁊ aduenā īterfecerunt: ⁊ pupillos occiderūt. Et dixērūt non vidēbit dn̄s: nec intelliget ds̄ iacob. Intelligite īſipiētes ī populo: ēt ſtulti aliq̄n ſapite. Qui plātauit aurē n̄ audiet: aut q̄ finxit oculū nō ꝯſiderat. Qui cōrripit gētes nō arguēt: q̄ dōcet hoīeȝ ſciam. Dn̄s ſcit cogitatōes hoīuȝ q̄m vane ſūt. Beat⁹ hō quē tu erudieris dn̄e: ēt de lege tua docueris eū. Vt mitigēs ei a dieb⁹ malis: dōnec fodiat᷑ peccatori fouea. Quiā nō repellet dn̄s plebē ſuā: ēt hēditatē ſuam nō dereliquet. Quoādūſq̄ iuſticia ꝯuertat᷑ ī iudiciū: ēt q̄ iuxta illā: omnēs q̄ recto ſunt corde. Q̄uis conſurget mihi aduerſus malignātes: aūt q̄s ſtabit mecū adūſus opantes iīq̄tatē. Niſi q̄ȝ dn̄s adiuuit me

q̄ȝ allegat᷑ libro Job. c. p̄di. q̄ſi currēs illo tpe. ⁊ ꝑ ꝯn̄s tpe moyſi: q̄ fuit ei cōtemporane⁹: q̄ȝ heliu buzites q̄ fuit vnus de q̄tuor amicis iob ꝯ eū diſputantib⁹: ſm̄ cōem opi. dicit᷑ fuiſſe balaam: de quo certū eſt ꝙ fuit cōtemporane⁹ moyſi: vt p̄ȝ Nu. xx. Ex quo ſequit᷑ ꝙ moyſes ⁊ iob fuerūt contēporanei. ⁊ ꝑ ꝯn̄s error p̄dictus currebat tpe moyſi: ⁊ aliq̄ de populo iſrael erāt hoc errore infecti: q̄ȝ erant ad mala ꝓni: vt patet ex libris moyſi. ꝓpter qḋ moyſes videt᷑ feciſſe hunc ps. ad reuocandū eos ab errore p̄dicto: qḋ facit oñdendo punitionē maloꝝ manifeſte factā a deo qḋ verū non eſſet niſi ei⁹ ꝓuidētia ad iſta inferiora ⁊ ad act⁹ hūanos ſe extēderet. Et ſm̄ hoc ps. iſte in duas ptes diuiditur. q̄ȝ p̄mo oñditur ꝓpoſitum in punitione egyptioꝝ: quā filij iſrl̄ viderant. ſecūdo in punitōe iudeoꝝ quā ipſi experti fuerāt. ibi. Quis ꝯſurget mihi. Prima in tres. q̄ȝ p̄mo p̄dictus error in egyptus fuiſſe oñdit᷑ ſecūdo a filijs iſrl̄ excludit᷑. ibi. Intellige inſipientes in pplo. ⁊ tertio ex dictis quoddā correlariū cōcludit᷑. ibi. Btūs hō. Circa p̄mū dicit moyſes. a Deus vltionū. i. punitionū iuſte ꝓcedentium.
b Dn̄s. q̄ȝ eſt iudex ſupior oībus. c Deus vltionū libere egit. q̄ȝ nō eſt ſubdit⁹ alicui legi. ⁊ iō pōt parcere a pena ſm̄ ꝙ ſibi placet cuicunq̄ȝ delinquēdi. nec facit in h̄ iniuſticiā alicui. ⁊ iō ſup punitioȝ maloꝝ deprecādus ē. ꝓpter qḋ ſubdit᷑ deprecando. d Exaltare oñdendo tuā potentiā. e Qui iudicas terrā. inferēdo peccatorib⁹ penā. f Reddere retributiōem ſupbis. i. egyptijs ex ſupbia nolentib⁹ obedire tuis mādatis de dimiſſione ppl̄i iſrl̄: vt p̄ȝ in Exo. a. 5. c. vſq̄ȝ ad. 13. c. incluſiue. Et ſciendū ꝙ moyſes ī hoc loco loq̄tur ꝓ tpe in quo filij iſrl̄ in egypto detinebant᷑: ꝑ quē modū ꝓphete frequēter de pteritis loquunt᷑. iō ſubdit. g Vſq̄quo pec. dn̄e. i. egyptij idolatrie dediti. h Vſq̄quo peccatores glori. detinētes ppl'ȝ in ſeruitute vili. i Effabunt ⁊ loquētur iniq̄tatē. ſicut pharao Exo. 5. dixit inique. Quis ē dn̄s vt audiā vocē ei⁹ ⁊ dimittā iſrael. Neſcio dominū ⁊ iſrael nō dimittā. k Populū tuum dn̄e hu. in operib⁹ duris luti ⁊ lateris. Exo. i. l Et hereditatē tuā. i. filios iſrl̄ q̄ ſunt hereditas tua. ſ'ȝ illud. Hereditas mea iſrael. m Vexauerūt intm̄ ꝙ vitā eoꝝ ad amaritudinē pduxerunt: Exo. i. n Viduā ⁊ aduenā ⁊c̄. i. ꝑſonis q̄b⁹ deberēt ꝯpati n̄ pepcerūt: qḋ p̄ȝ ex h̄ ꝙ pueros natos ſtati ī flumie ꝓijci p̄cepūt. ⁊ ſic nullā crudelitatē exercere ꝯ ppl'ȝ iſrl̄ horruerūt ⁊c̄ā h⁹ ſubdit᷑. o Et dixe. corde ſuo tenēdo ac ore pferēdo p Nō vi. ⁊c̄. q̄ȝ tenebāt ꝙ diuina ꝓuidentia nō ſe extēderet ad iſta inferiora: vt p̄dictū ē. ⁊ ſic ſine freno timoris dei faciebāt horribilia. q Intelligite. Hic ꝯn̄r hūc errorē excludit a pplo iſrl̄ q̄ diu moratus fuit cū egyptijs. ⁊ ſic plures eoꝝ erāt īfecti errorib⁹ ⁊ vitijs ꝙ p̄ȝ ex hoc ꝙ poſt vocē dn̄i loquētis eis ī mōte ſynai Exo. 20. cito declinauerūt ad idolatriā ꝑ fabricationē vituli ⁊ adorationem Exo. 32. ⁊ iō errorē taliū arguit moyſes dicens: Intelligite īſipiētes ī pplo. i. vos de pplo iſrl̄ q̄ eſtis īfecti errore egyptioꝝ itelligite efficaciam diuine ꝓuidētie ad oīa ſe extēdētis. r Et ſtulti aliquādo ſa

pite. i. ex quo eſtis ſepati ab egyptijs. veritatē circa diuinā ꝓuidentiaȝ cognoſcite. Sapiētia. n. eſt cognitio de diuinis.
s Qui plantauit aurē non audiet. q̄ſi diceret. h̄ eſt abſurduȝ ꝙ homines corruptibiles cognoſcant iſta inferiora ⁊ deus ignoret: q̄ȝ quicq̄d perfectionis ē ī iſtis inferiorib⁹ totum preexiſtit eminentius in prima cā. ꝓpter qḋ philoſophus. i. de aīa arguēs cōtra empedocleȝ ducit eū ad incōueniens ꝙ deus aliq̄ ignoraret q̄ inferiores cognoſcūt. ſ. litē. q̄ȝ dicebat ſimile ſimili cognoſci: iſta aūt inferiora dicebat cōpoſita eē ex amicitia ⁊ lite. ſ'ȝ i ſuperiorib⁹ lis nō habet locum nec ꝑ ꝯn̄s cognitio litis. t Qui corripit gentes. i. q̄ egyptios gentiles corripuit nobis videntib⁹ terribiliter puniendo. u Nō arguet. ſimiliter. opera veſtra mala q. d. immo. x Qui docet hoīeȝ ſcientiam. i. deus a quo ē oīs ſcia. q. d. quomodo ignorabit illud qḋ homo ſcit. y Domin⁹ ſcit cogitatiōes hominum. quaſi diceret etiaȝ cogitationes intra mentem latentes ipſe cognoſcit vſq̄ȝ ad minima.
z Quoniam vane ſunt. i. ad malum prone. ſm̄ ꝙ dicitur Gen. 8. Senſus ⁊ cogitatio cordis humani ī malum prona ſunt.
a Beatus homo quem tu erudieris domine. Hic quoddam correlarium concluditur ex dictis. ex quo enim cogitatiōes hominum vane ſunt ⁊ ad maluȝ prone cito declinant ad errores: niſi aſſit diuina correctio. ideo dicitur. Beatus homo quem tu erudieris domine. ipſum illuſtrando in mente.
b Et de lege tua erudieris eum. id eſt docueris eum ad ſequēdum dictamen legis naturalis que eſt quedā impreſſio diuine legis in nobis. ⁊ cum hoc inſtruxeris eum de lege a te data ī mōte ſynai ⁊ de lege per te danda in euangelio: de cuius datiōe futura habuit moyſes noticiam. ꝓpter quod dicit ſaluator. Joh. 5. ca. Si crederetis moyſi: crederetis forſitan ⁊ mihi.
c Vt mitiges ei a diebus malis. id eſt diuine vltionis peccata punientis. d Donec fodiatur peccatori fouea. id eſt mors corporalis: per quam corpus ponitur in foſſa terre: ⁊ mors eternalis per quam ponitur anima in fouea gehenne vſq̄ȝ ad diem iudicij: in quo ſimul corpus ⁊ anima ponentur in gehenna.
e Quia nō re. do. ple. ſuaȝ. i. mandatis ſuis obedientē. f Et hereditatē ſuaȝ nō derelinq̄t. q̄ in fidelib⁹ adherentib⁹ ſibi cōſiſtit: q̄s in p̄ſenti fouet ꝑ grām ⁊ in futuro ꝑ gl'iaȝ. iō ſubditur.
g Quoadūſq̄ȝ iuſticia. ſ. diuina. h Conuertat᷑ ī iudiciū. i. ponatur ī executione in extrēo iudicio. in q̄ oīa reducent᷑ ad debitū ordinē iuſticie. i Et q̄ iuxta illā. i. q̄ tunc ſecure poterūt expectare terrorē diuine iuſticie. reſpōdet. k Omnes q̄ recto ſunt corde. ꝓp qḋ ſaluator loquens de extrēo iudicio dicit aplis Luc. 21. His āt fieri incipentibus reſpicite ⁊ leuate capita vr̄a. i. exhilarate corda veſtra vt expōit beatus Greg. ⁊ Sap. 5. dicit᷑ Tunc ſtabūt iuſti in magna ꝯſtātia aduerſus eos q̄ ſe anguſtiauerūt ⁊c̄. l Quis cōſurget. Hic ꝯn̄ter oñdit diuinā ꝓuidētiaȝ ſe extendere ad act⁹ humanos ꝑ punitionē hebreoꝝ: qui l'ȝ pluries fuerint puniti in dſerto tn̄ fuit ibi duplex notabilis punitio vna ꝓ adoratiōe vituli: alia ꝓ rebellione cōi: qua ppl's voluit in egyptū reuerti. ⁊ a pōitur ibi. Nunq̄d. Circa p̄mū ſciendū ꝙ p̄ria punitio facta eſt de p̄cepto moyſi. Exo. 32. vbi dixit. Si quis eſt dn̄i iūgat᷑ mihi. ⁊ poſtea ſubdit᷑. Ponat vir gladiū ſub per femur ſuuȝ: ⁊ occidat vnuſq̄ſq̄ȝ fratrē ⁊ amicū ⁊ ꝓximū ſuum ⁊c̄. ⁊ ſubdit᷑. Et ceciderūt in die illa q̄ſi. 23. milia. ⁊ h̄ ē qḋ dicit h̄ moyſes loq̄ns ī ꝑſona ꝑ̄pa de pterito ꝑ modū p̄ntis vl' futuri: qḋ freq̄nter fit ī ꝓph̄is. o. Quis cō. mi. ad. ma. i. aduerſus incitātes ml'titudinē ppl̄i ad fabricatōeȝ vituli. fuerūt enī ibi aliq̄ ſcitātes alios: ⁊ iſti fuerūt peſſimi. m Aut q̄s ſta. me. aduer. opant. iniq̄tatē. i. aduerſus ſeq̄ntes p̄dictoꝝ inſtigationem.
n Niſi q̄ȝ dn̄s adiuuit me. i. niſi mihi affuiſſ'ȝ dei auxiliū ſpāle.

b paulominus habitaſſet in inferno aīa mea.i.vita mea.⁊ accipit hic īfern⁹ p foſſa vel ſepultura.⁊ ē ſenſus:fuiſſē; mortuus ⁊ ſepulture tradit⁹.vnde lra hebraica ſic hʒ. Habitaſſet in taciturnitate aīa mea.q2 p mortē auferſ loquela.aaron enī timore mortis q̄ ſibi imminebat a pplo fecit vitulū: ⁊ libētius ppls moyſen īterfeciſſet qñ ɔtriuit vitulū ī pulueré.Exo.3z.niſi fuiſſet repreſſus diuina virtute timorē ei incutiēte.vnde ſubdiſ.

Si di.⁊c.i ex quo diſpoſui diſcedere ō mōte ſynai ad pceptū dñi dicentis mihi. Exo.3z.Uade deſcēde:peccauit populus tu⁹ quē eduxiſti de terra egypti. c Miſericordia tua dñe adiuuabit me.i.ex tē ſui certificat⁹ φ p tuā miſericordiā me ptegeres a populi furore.iō ſubdiſ. d Scdm magnitudinem dolorum meo⁊ in corde meo.i. quos ſuſtinui propter peccata populi in adoratione vituli pp qđ dolore ⁊ iracundia motus moyſes piecit tabulas ⁊ fregit eas ad radices montis. Exo.3z.

paulōminus habitaſſet ī iferno aīa mea. Si dicebā; mot⁹ ē pes me⁹:miſicoꝛdia tua dñe adiuuabit me. Scdʒ mltitudinē doloꝝ meoꝝ ī coꝛde meo:conſolātiōes tue letificauerūt aiā; meā. Nūquid adheret tibi ſedes iniqtatis:q fingis laboꝛem ī pcepto. Captabūt ī animā; iuſti:et ſāguinē inocētē ɔdēnabūt. Et fāctus ē mihi dñs in refugiū:et de⁹ meuſ in adiutoꝛium ſpei mee. Et reddet illis iniquitate; ipſoꝛū:ēt in malicia eoꝝ diſperdēt eos:diſperdet illos dominus deus noſter.

e Conſolatiōes tue letificauerūt aiam meā.qñ poſt multā pcū iſtātiā dñs pces moyſi acceptauit ⁊ nouas tabulas teſti ſibi dedit.Exo.34. f Nunquid adheret tibi ſedes inigtatis. Hic ponit ſcōa pūtio notabilis hebreoꝝ ex q̄ oñdit φ diuina pͥuidentia ſe ex̄tēdit ad regimē actuū; humanoꝝ. ⁊ iſta punitio fuit qñ populus territ⁹ verbis exploratoꝝ voluit reuerti ī egyptū Nu.14.reputās φ nō poſſet ipleri dei pceptū de tranſitu ad terrā pmiſſiōis pp multitudinē ⁊ magnitudinē populoꝛum ibidē habitātiū.⁊ pp hāc rebellionē exploratores q populū terruerāt pcuſſi fuerūt morte repentina a dñō.⁊ ſnia mortis diffinita fuit a dñō ſup oēs q numerati fuerāt ī exitu ō egypto a.zo. annis ⁊ ſupꝛa.ita φ mortui ſūt ī deſerto oēs.pter ioſue ⁊ caleph filiū; iephone:vt ibidē habet.⁊ ex iſta punitione ⁊ pcedenti debuerūt filij iſrl̄ ab errore ſupꝛadicto reuocari.⁊ h̄ eſt qđ dicitur Nunqd adheret tibi ſedes iniqtatis.i.habituatio in malo.

g Qui fin.la.ī p.i.falſo dicis te pceptū dñi nō poſſe adiplere de igreſſu terre ab eo pmiſſe.Et q2 ex ſua obſtinatione ī malo voluerūt moyſen ⁊ aron ioſue ⁊ caleph lapidib⁹ obruere.Nu.14. iō ſubdiſ. h Captabūt.i.captauerūt. i In aī.iu.i.iuſtioꝝ volētes eos interficere:ſʒ q2 defenſati fuerūt ptectiōe diuina.ſm φ ibidē dr̄.Cūq; clamaret oīs multitudo ⁊ lapidib⁹ vellet eos obruere vel oppmere apparuit gloria dñi ⁊c.ideo ſubditur.

k Et fact⁹ eſt mihi dñs in refugiū.i.mihi ⁊ alijs trib⁹ mecu; exiſtētibus. l Et reddet illis inigtatē ipſoꝝ.q2 exploratores q terruerant populū ſtati; pcuſſi fuerūt morte repētina.

m Et ī malicia eoꝝ diſperdet eos.q2 alij eis acgeſcētes vagabūdi fuerūt p deſertu; quouſq; proſtrata ſunt ibi cadauera eoꝛu; vt ibidē habeſ.⁊ ideo ſubdiſ. n Diſperdet illos dñs deus noſter.cui⁹ pͥuidentia ad oīa ſe extendit q̄tūcunq; minima.

C In ps.93.De⁹ vltionū. vbi dr̄ ī poſtilla. Et iō q̄tum mihi vr̄.

ADDITIO.

Erroꝛ iſte circa diuinā pͥuidentiā nō ſolū tpe moyſi vel iob cucurrit.ſʒ ēt in alijs varijs ⁊ diuerſis ⁊ q̄ſi in oīb⁹ tpibus occurrit.pſerti ī hiis q fide catebat q nō ſolū diuinā pͥuidentiā negant:ſʒ ēt ipm deū aſſerūt nō eſſe:iuxta illud.Dixit inſipiēs ī coꝛde ſuo:nō ē deus.tpe etiā pphetaꝝ q longe poſt moyſen fuerūt in ipo populo iſraelitico h̄ erroꝛ manifeſte viguit.legitur.n.ezechil.8.de iſrahelitl idola colentib⁹.Dixerūt dñs non videt nos:dereliqt dñs terrā in quo expꝛeſſe negabāt pͥuidentiā diuinam circa iſta inferioꝛa.vñ nō oʒ ps.iſtū appꝛopꝛiare illis q fuerunt tpe moyſi.ſupfluū etiā vr̄ moyſi ad reuocādum hūc errorē aliquē ps.oꝛdinare cū in tota lege moſaica hoc doceſ duplici mō.Pꝛimo hiſtoꝛaliter: vt pʒ de pmis parētib⁹ a deo punitis pp trāſgreſſionem pcepti. Geñ. 3.ca.ſilr ⁊ de cayn a deo punito pꝑter fratricidiū.Geñ.4.c.ſilr de gnātione diluuij a deo deſtinata pp peccata.Geñ.6.c. Item de ſodomitis dīna iuſticia ſubuerſis.Geñ.19.c.⁊ ſic ō alijs q̄plurimis in pentateucho cōtentis.Ex qbus oñditur φ de⁹ p ſuam pͥuidentiā iuſtiſſimā; punit reꝑoboſ:⁊ pmiat bonos.Secūdo pʒ hoc ex lege moſaica ex pceptis q̄ in ea dant: q̄ oīa fundanſ ī timoꝛe ⁊ amoꝛe dīno ⁊ in penis ⁊ pmijs a deo pmiſſis ſeu cōminatis hoib⁹ ſm dīnā pͥuidentiam.vt patet cuilibet intuenti.nō g̃ videſ hic ps.ex hoc moyſi appꝛopꝛiari ſicut nec egyptijs.Sed melius videtur dicen.du; ſm glo.cui ēt ɔcordant pcipui expoſitores hebreoꝝ.ſ.φ iſte ps.loqtur generalr̄ ɔ oēs malefactores poſtponēteſ diuinū timorē ex incredulitate dīne pͥuidentie ſiue ſint de pplo iſrahelitico ſiue de alijs natiōib⁹.De manaſſe.n.rege iuda de q̄ legiſ. 4. reg.zı.φ impleuit irlm̄ ſanguine inocētiu; ab oꝛe vſq; ad os:ꝑpe pñt verificari q̄ dicunſ in hoc ps.ſ.Uiduā ⁊ aduenā īterfecerūt ⁊ pupillos occiderūt.φ aūt h̄ feciſſet ex incredulitate diuine pͥuidentie pʒ z.paral.33.vbi de ipſo manaſſe poſt ei⁹ pniā; legiſ.Cognouit manaſſes: quoniam dominus ipſe eſt deus.ex quo pat; φ ante hoc nō cognoſcebat dominū eſſe deum.nec p ɔñs pͥuideri humano generi:⁊ ſic de multl alijs tam paganis q̄ īfidelib⁹ ſeu hereticis:⁊ ēt falſis xp̄ianis ɔtigit ſepe in multis ⁊ ī diuerſis ptibus ⁊ non tm̄ in vno tpe ſeu in vna generatione vel regione determinata: ⁊ ideo dicit pſalmus. Uſq;quo peccatores domine vſq;quo gloꝛiabuntur.quod exponēs. Ra.abenhaçra dicit ⁊ bñ φ p ite rationē; libꝛo.vſq;quo.intelligitur aſſiduitas hui⁹ pcti ⁊ hui⁹ freq̄ntia in multis ⁊ varijs tpibus:ad quā ſnīam facile adaptaſ littera:put cōtineſ in poſtil.ſpecialitate mutata ad generalitatē.Et notādū φ lʒ in hoc ps.nullus ponaſ ti.in heb. nec in trāſla.hiero.tñ veꝝ ē φ iſte ps.inter hebreos legiſ in qualibʒ q̄rta fēria.rō aūt q̄re quarte ferie appꝛopꝛieſ.hētur in glo.vide ibi.

C In eo.ps.94.vbi dr̄ in poſtil.Quoadu[s]q; iuſticia.ſ.diuina.

ADDITIO.

h Ebraica lra in h̄ loco nō hʒ illud relatiuū q.ſed ſic ⁊ iuxta illā oēs q recto ſunt coꝛde.⁊ intelligiſ plane nō admiratiue:ſed ſic.Quoadu[s]q; iuſticia.ſ.dīna.Couertaſ ad iudiciū.ſ.in executiōe extremi iudicij. Et quoadu[s]q; iuxta illam .ſ.iuſticiā.Sunt oēs q recto ſunt coꝛde.vñ li.et.cū dicit.Et iuxta illā iteꝝ repetit li quoadu[s]q;:ſic ſepe ī ſcripturl ɔtigit ⁊c.

REPLICA

c Circa ps.Deus vltionū.diuerſificanſ:q2 poſtil.applicat peccata ⁊ eoꝝ penas corñdentes ad ſpāles pplos ⁊ ad ſpālia tpa. Burg.āt ⁊ glo.magiſtralis generalr̄ applicant ad oīa ⁊c.q̄ applicatio videſ moralis:q2 ſic in tota ſacra ſcriptura ſpālia vicia repꝛehenduntſ:⁊ punita deſcribunſ:q̄tenus talis punitio cunctis ſit moꝛale exēplum.ne ad ſilia vicia defluāt:⁊ ſimilē punitionem incurrāt: nec eſt īconueniēs moyſen vel quēcūq; certis ſcripturis gnālr aliqd facere ⁊ p decantatiōem carminis vel ps.ad ſpālia applicare: ⁊ p ea ſoluunſ obiectiōes burg.in pꝓpoſito.

Pſalm⁹. XCIIII.

o Uenite exultemus dñō. Huic pſalmo nullus oīno titulus pꝛeponiſ in hebreo nec in trāſla. Hiero.iuxta hebreū. Et ſm hebreos iſte pſalm⁹ factus ē a moyſe circa fine; vite ſue quādo mortui fuerāt in deſerto oēs q poſt exitū de egypto nūerati fuerant a zo.ānis ⁊ ſupra preter caleph ⁊ ioſue:vt dictū eſt precedenti pſalmo in quo ps.inducit filios moꝛtuoꝝ:de qbus dixit dñs Nu.14.φ ingrederenſ terrā pmiſſionis loco prm ſuoꝝ ad dei laudem ⁊ obedientiam ne ex rebellione ⁊ inobedientia impedirenſ ab ingreſſu terre pmiſſionis ſicut ⁊ pr̄es eoꝝ.⁊ lra hui⁹ ps.ad hoc faciliter pōt applicari.Sed apls Heb.3.⁊.4.ponit magnā pte; hui⁹ ps.ſ.ab illo loco. Hodie ſi vocē ei⁹ audieritis.vſq; ad finē dicēs φ h̄ dictū fuit a dauid ad qđ ſequiſ φ ē auctoꝛ toti⁹ ps.dicit ēt ibidē apls φ ps.iſte ñ loqſ de igreſſu terre pmiſſionis q iam añ annos multos trāſierat tpe ioſue:ſʒ de ingreſſu terre viuentiū aperiendo p xp̄m tpe gratie.q2 p ſuā benedictā paſſionē amouit ipedimentū. Et ſm hoc ps.iſte in tres ptes diuidiſ.q2 pmo ppls maxie hebraic⁹ ſm intentiōem aplī ad xp̄i laudē inducit.z⁰.ad hoc multiplex rō adducit.ibi. Qm̄ deus magn⁹.tertio pncipalis intētio cōcludiſ.ibi. Hodie ſi vocē eius audieritis.Circa pmū dicit dauid pͥuidēs xp̄i aduētū in q̄ erat exultandū:vñ ī ei⁹ natiuitate angeli exultauerūt Luc.z.Facta ē cū angelo mltitudo celeſtis exercit⁹ vel militie laudantiū deū ⁊c.⁊ multo forti⁹ hoīes debebant exultare.tū q2 vēit ī nā hūana aſſūpta nō ī angelica.ſm φ dr̄ Heb.z. Nuſq; āgelos apphēdit ſʒ ſemē abrahe:tū q2 vēit ſatiſfacere p pctō gnīs hūani nō angeli:qđ ē irremediabile:dic igr̄:Ueite.ñ paſſib⁹ coꝛpoꝛis ſʒ affectibus mentis p fidem ⁊ deuotiōem.

p Exultemus domino.non ſolum interius:ſed etiam exterius deuotionis ſigno:quod notatur cum diciſ. Exultemus ⁊ iubilemus.quia exultatio dicitur quaſi extra ſaltatio:quod fit quando mentis deuotio reſultat exterius in ſenſibili ſigno ſimiliter iubilus dicitur coꝛdis gaudium ita intenſum φ non poteſt interius contineri quin appareat in ſigno exteriori.

q Deo ſalutari noſtro.id eſt ad laudem ieſu chꝛiſti qui eſt deus verus

Ꝯ Pſalmus. XCIIII.

Uenitē exultēm⁹ dñō iubilem⁹ deo ſalutari nr̄o

⁊ noſtra ſalus. ꝓpter qđ fuit ſic noīatus. Math. i. Uocabis nomē ei⁹ ieſum: ipſe.n.ſaluū faciet populū ſuum a peccatis eoꝝ. ieſus.n. interpretatꝰ ſaluatoꝛ. a Preoccupem⁹ faciē ei⁹ in cōfeſſione. ſue deitatis ⁊ hūanitatꝭ. ⁊ dicit. Preoccupem⁹.i. tentationē diaboli ab hac cōfeſſione nitētis nos ipedire anticipem⁹. b Et in pſalmis.i. laudibus deuotis. c Jubilemus ei. Qm̄ deus. Hic ꝯñter ad ꝓpoſitū multiplex ratio adducit. ⁊ p̄mo ex regia dignitate. cū dicit.

d Qm̄ deus magn⁹ dñs. q.d. bñ debemus iubilare xp̄o qm̄ ipſe ē de⁹ ⁊ p ꝯñs magnus dñs.

e Et rex magn⁹ ſup oēs deos.i. ſactos angelos ⁊ ꝓphetas dei amicos q ī ſcriptura dicūtur dij pticipatiue. 2º. ex ei⁹ poteſtate. cum dicitur.

f Quia ī manu ei⁹ ſunt oēs fines terre.i. ī ei⁹ poteſtate q̄ pt eos ad nihil redigere. qđ ꝓbat conſequenter dicens.

g Quoniā ipſi⁹ eſt mare ⁊ ipſe fecit illud. cōgregans aquas ī vnū locū. Gen.i. h Et ſiccā.i. pteȝ terre aridam.

i Manus ei⁹ formauerūt. p h.n. ꝙ congregauit aq̄s in vnū locū q diciť ocean⁹. apparuit pars terre aq̄s diſcoopta. Gen.i. ⁊ hoc pp habitationē hoīuȝ ⁊ aīaliū. Tertio adducitur rō. ex beneficijs hūane nature collatis ſpecialiter. inter q̄ p̄mū ē creatio hoīs ad imaginē dei qđ non cōuenit alijs corpoꝛalib⁹ creaturis. ⁊ in recognitionē huius dicit.

k Uenite adoremus. adoratiōe latrie. l Et ꝓcidamus. hūiliter adorando. m Et ploꝛem⁹. peccata nr̄a ꝯfitēdo. n Ante deū q fecit nos. ad imaginē ⁊ ſīlitudinē ſuam. o Quia ipſe ē dñs de⁹ noſter. dans ſe nobis p ſuā benedictā incarnatiōem. Secūdum bñficium ē diue gubernatiōis: q̄ ſpāli mō ſe extēdit ad humanā naturam vltra bruta aīalia. pp qđ dicit apl's. i. Coꝛ. 9. Nō eſt cura deo de bob⁹. ⁊ q̄ntum ad hoc dicit. p Et nos ppl's paſcue ei⁹. q2 nobis ꝓuidet ſpāli mō. pōt etiā hoc referri ad ppl'm hebraicū quē deus pauit manna. 40. ānis in deſerto ⁊ ad ppl'm catholicum in eccl'ia paſcit quottidie eucharistie ſacro. q Hodie. Hic ꝯñter cōcludit intentū p̄ncipale. qđ ſm apl'm eſt inducere ppl'm: maxime hebraicū ad obediēdū xp̄o humiliter ⁊ deuote. ne impediať ab ingreſſu terre viuentiū ſicut p̄res eius ipediti fuerūt ab ingreſſu terre ꝓmiſſionis pp rebellionem ipſoꝝ. Et circa iſtam ꝯcluſionē p̄ ponit monitio. 2º. adducit exemplū ibi. Sicut in irritatiōe. ⁊ tertio pena illata exprimit. ibi. Quadraginta annis. Circa p̄mū dicit: Hodie.i. tp̄e grē qđ vocať dies. Ro. 13. Nox p̄ceſſit: dies aūt appropinquauit ⁊c. vbi p noctē itelligit vetus teſtm̄: ⁊ p diem nouū. r Si vocē ei⁹ audieritis. ⁊ accipit hic ſi pro quia vox dñi audita eſt in lege noua q̄ data ē a deo in carne apparente. vetus aūt teſtm̄ fuit datū p angelum loquētem in pſona dei. ſm ꝙ dicitur Act. 7. Hic moyſes ⁊c. ⁊ ſubdiť. Hic eſt qui fuit in eccleſia ſolitudine cum angelo q loquebatur ei in monte ſynai. s Nolite obdurare coꝛda veſtra. legē euāgelicā repellēdo. obduratio enī coꝛdis humani in malo nō ꝓuenit p̄mo ex pte dei ſed ex pte liberi arbitrij hominis a deo ſe auertētis. ⁊ ideo ꝯñter iuſte deus retrahit grām ſuam coꝛ mollificantem. ⁊ ſic in infidelitate ⁊ malo obdurať.

t Sicut in irritatiōe. Hic ꝯñr ad ꝓpoſitum adduciť exēplū de illis q territi v̄bis exploratoꝝ rebelles fuerūt dño ⁊ moyſi. ⁊ voluerunt reuerti in egyptū. Nu. 14. ⁊ hoc eſt qđ diciť. Sicut ī irritatiōe ſȝ diē tentatiōis in deſerto.i. nolite obdurare coꝛda veſtra ſicut fecerūt in deſerto. Jn irritatiōe ſm diē tentatiōis. vocať aūt illud peccatū irritatio dñi. q2 viderāt tot mirabilia ei⁹ in trāſitu maris rubri ⁊ alijs mirabilibus ꝙ nullo mō debebāt dubitare de ipletiōe ꝓmiſſionis diue. ſed ꝙ abſq3 difficultate introduceret eos in terram ꝓmiſſionis.

u Ubi tentauerūt me p̄res veſtri. multotiēs. vñ dicitur Nu. 14. Jaȝ tentauerūt me p decem vices. x Probauerūt ⁊ videre opa mea.i. tot viderunt opa mea mirabilia ꝙ nullo mō deberent facere talia.

y Quadraginta an. of. fui ge. illi. Hic ꝯñter poniť pena debita. q2 q̄draginta annis fuit ppl's iſrl' ipeditus ab ingreſſu terre ꝓmiſſionis in q bus oēs moꝛtui fuerūt in deſerto q viderāt mirabilia dei ⁊ increduli fuerāt. vt dr̄ Nu. 14. Et h̄ ē quod dr̄. Qua. an. of. fui ge. il. retardās eos ab ipletiōe ꝓmiſſi. z Et dixi ſemp hi errant coꝛ. ⁊ talis erroꝛ erat affectat⁹: ⁊ ſic nō alleuiabat ſed magis aggrauabat.

a Et iſti nō cognouerūt vias meas.i. p̄cepta mea in q bus debebant ambulare. ⁊ hoc malicia ipſoꝝ eos excecante. b Ut iuraui.i. irreuocabilr̄ diffiniui. c Jn ira mea.i. in effectu vindicte mee. d Si intrabūt.i. nō intrabunt. e Jn reqem meā.i. in terrā ꝓmiſſionis in q̄ dedit deus filijs iſrael quietem. ⁊ q2 illa fuit figura qetis bonoꝝ in patria. q2 oīa in figura cōtingebant illis. i. Coꝛ. 10. ideo p hoc intendit dauid inducere ppl'm maxie hebraicum. ne per rebellionē ad xp̄m ꝓhibeātur ab ingreſſu terre viuentium: vbi eſt qes btōꝝ. Jn ps. 94. Uenite exultem⁹. vbi dr̄ in poſtil. Ad qđ ſeqtur ꝙ ē auctoꝛ toti⁹ ps.

Preoccupem⁹ faciē ei⁹ ī ꝯfeſſione: ⁊ ī pſalmis iubilem⁹ ei. Qm̄ deus magn⁹ dñs: et rex magnus ſup oēs deos. Quia ī manu eiuſ ſūt oēs fines terre: et altitudies mōtiū ipſi⁹ ſunt. Qm̄ ipſiꝰ ē mare et ipſe fecit illud: ⁊ ſiccā man⁹ ei⁹ formauerūt. Uenite adorem⁹ ⁊ ꝓcidam⁹ ⁊ ploꝛem⁹ ante dñꝫ q fecit nos: q2 ipſe ē de⁹ nr̄. Et nos ppl's paſcue ei⁹: et oues man⁹ ei⁹. Hodie ſi vocē ei⁹ audieritis: nolite obdurare coꝛda v̄ra

Sicut ī irritatiōe: ſm diē tētationis in dſerto. Ubi tētauerūt me patres veſtri: pꝛobauerunt ⁊ viderunt opera mea. Quadraginta annis offenſus fui generationi illi: ⁊ dixi ſemper hi erant coꝛde. Et iſti nōn cognouerunt vias meas: vt iuraui in irā mea ſi intrabunt in requiem meam.

Pſalm⁹ dauid qñ dom⁹ edificabať poſt captiuitatē. XCV.

Cantate dño cāticum nouū: cātate dño

ADDITIO.

Iſte ps qui ſine ti. ē: eſt poſit⁹ inter illos. 12. ps. q̄s poſtil. attribuit moyſi. Sed nulla rō v̄r q̄re magis appropriet dauid q̄ alij ps. q huic a pte añ ⁊ poſt ꝯtinuať: vñ ex auctē apl'i in poſtilla allegata ſatis hētur ꝙ ēt ps. ſibi ꝯiuncti approbādi ſunt ipi dauid: ſȝ ideȝ pōt hēri ex ps. 94. q etiā ex necitate lr̄e hētur ꝙ non fuit ei⁹ auctoꝛ moyſes ēt ſm poſtilla.

f Cantate dño. Huic pſalmo p̄mittiť talis titulus in tranſlatione cōmuni. Pſalm⁹. XCV. Pſalm⁹ dauid cū domus edificabať poſt captiuitatē. Et ſm iſtum titulū dauid fecit hūc pſalmū. ſm aūt hebreos moyſes fecit hunc pſalmū. vt dictū eſt ſupra ps. 89. Sed hec varietas auctoꝛis nō multum refert ad ꝓpoſitum q2 vterq3. ſ. moyſes ⁊ dauid ſpiritū ꝓpheticuȝ habuit: ⁊ de chꝛiſti myſterijs ꝓphetauit. vt patuit per predicta. Sed de materia huius pſalmi a qua dependet intellectus litteralis ē magis curandum. Et ſm titulum iſtum pſalm⁹ iſte eſt diuinarum gratiaruȝ actio ſeu diuina laudatio de reedificatione templi poſt captiuitatem babylonicam tempoꝛe zoꝛobabel. vt habetur Eſdre. i. Sed hoc dictum impugnat Hieronym⁹ per hoc quod diciť in principio huius pſalmi. Cantate dño canticum nouū ⁊c. quod non legitur tunc factū ſed magis cantauerunt canticū antiquum. ſm ꝙ dicitur. i. eſdre. 3. Steterunt ſacerdotes in oꝛnatu ſuo cū tubis ⁊ leuite filij aſaph i cymbalis vt laudarent deum per manum regis dauid.i. per cantica ab eo facta. vt ibidem fuit dictum. a tēpoꝛe vero dauid vſq3 ad illam reedificatiōem fluxerunt q̄ngenti anni vel circiter. q2 p̄mum tēpluȝ fundatū quarto anno ſalomonis ſtetit. 410. annis. ⁊ tempus captiuitatis durauit. 70. ānis. Jtem per hoc ꝙ ſubditur. Annūciate inter gētes ⁊c. gentiles non fuerūt admiſſi ad illam reedificationem ſed magis repulſi. vt habeť. i. Eſdre. 4. Preterea in hebꝛeo ⁊ in trāſlatione Hieronymi nullus penit⁹ ēſt titulus. ⁊ ideo p̄dictus titulus videť appoſit⁹ ab aliquo expoſitoꝛe ſm imaginatōeȝ ſuā litteram hui⁹ pſalmi ad dictū edificium applicante. Ra. Sa. vero dicit ꝙ hic pſalm⁹ loquiť ad tempus futurum. ⁊ vocat tēpus futurū tempus meſſie: qđ ipſe ⁊ alij iudei dicunt eſſe futurū. ⁊ tunc edificabitur ei⁹ tēpluȝ nobiliſſimum: in quo fient iſte laudes ⁊ oblationes que videnť tāgi in hoc pſalmo. cum diciť in p̄ncipio. Cantate dño ⁊c. ⁊ poſtea in medio ſubditur. Tollite hoſtias ⁊c. Sed iſtud ſecundū ē erroneum. ſ. ꝙ chꝛiſtus ſit venturus in mundum ⁊ reedificatur⁹ materiale templū. ſicut frequenter ſuperi⁹ expreſſum eſt. Sed primum eſt veruȝ ꝙ iſte pſalmus loquitur pro tempoꝛe chꝛiſti quod pꝛopꝛie incepit a pꝛincipio p̄dicatiōis euangelij. ⁊ ex tūc incepit tēplum reedificari per xp̄m nō ex lapidibus inſenſibilibus ſed ex xp̄i fidelibus q ſunt lapides viui in edificio celeſtis hieruſalem collocandi. Et ſm hoc pſalmus iſte diuidiť in duas partes. q2 p̄mo pſalmiſta inducit ad xp̄i p̄conium. ⁊ ſecundo ad ei⁹ debitum obſequium. ibi. Cōfeſſio. Prima in duas. q2 p̄mo inducit ad actum p̄conij. ſecūdo ad diuulgatiōem euangelij. ibi. Annūciate. Circa p̄mum dicit. Cantate dño.i. dño ieſu xp̄o qui eſt rex regum ⁊ dñs dominatium. Apo. 19. g Canticū nouū: ad nouum enī teſtamētum ptinet canticum nouū. ſm ꝙ dicit Nouus rex noua lex noua gaudia. vñ ⁊ angeli nouū canticum cantauerunt in natiuitate xp̄i. Luc. 2. Gloria in altiſſimis deo ⁊c. h Cantate dño omnis terra.i. omnes habitatoꝛes terre q b⁹ aduentus xp̄i fuit cauſa leticie.

a Cātate dn̄o. repetitio ē eiuſdē ad maiorē excitationē. ſicut ſolet fieri i cāticis. b Et bn̄dicite nomini ei⁹. grās agēdo de tāto bn̄ficio. c Annūciate de die i diē. i. ptinuate hꝰ laudem.
d Annūciate iter gētes gloriā ei⁹. Hic pn̄ter pſalmiſta iducit ad pdicationē euāgelij q̄ fcā eſt nō ſolū iudeis ſ₃ etiā gētilibꝰ p orbē diſpſis. ⁊ hoc ē qđ dr̄ hic. Annūciate iter gētes gloriā eius. i. gloriā ſue reſurrectōis ⁊ aſceſionis ⁊ alia ad fidē ptinētia.
e In oībus pplis mirabilia ei⁹. i. opera miraculoſa xpi q̄ annunciauerūt apli alij q₃ xpi diſcipuli. nō ſolū v̄bo ſ₃ etiā fcō faciētes miracula in noīe ⁊ v̄tute xpi. F₃ q dr̄ Marci vlti. Illi aūt pfecti pdicauerūt vbiq₃ dn̄o cooperāte ⁊ ſermonē pfirmāte ſequētibus ſignis.
f Qm̄ magnꝰ dn̄s. q̄ſi dicat. nō ē mir ſi talia fiūt virtute ei⁹. q₂ magnꝰ eſt in potētia cuiꝰ magnitudinis nō ē finis.
g Et laudabilis nimis. q₂ trāſcēdit limites cuiuſcūq₃ create v̄tutis. pp̄ter qđ dr̄ Eccle. 43. Magnificate eū q̄tum poteſtis. maior ē. n. omni laude. h Terribilis ſup oēs deos. q₂ terribilis ē demonibꝰ q p dijs colebant̄ i idolis a gētilibꝰ. iō ſubdit̄. Qm̄ oēs dij gētiū demonia.

omnis terra. Cātate dn̄o ⁊ bn̄dicite nomini ei⁹: annūciāte de die i diē ſalutare eius. Annūciāte inter gētes gl̄iā eius: i oibus pplis mirabilia ei⁹. Qm̄ magnus dn̄s ⁊ laudabilis nimis: terribilis ſup oēs deos. Qm̄ oēs dij gētiū demonia: dn̄s aūt celos fecit. Cōfeſſio ⁊ pulchritudo i pſpectu eius: ſcimōnia ⁊ magnificētia i ſcificatione ei⁹. Afferte dn̄o p̄ric gētiū: afferte dn̄o gloriā ⁊ honorem: afferte dn̄o gloriā nomini eius.

i Dn̄s aūt celos fecit. nō aūt dij gētiū. k Cōfeſſio. Hic pn̄r pſalmiſta iducit ad obſequiū xpi debitū. ⁊ ſcđo adducit ad h̄ motiuū. ibi. Cōmoueat̄. Ad debitū aūt obſequiū xpi pmo reqrit̄ iterior ⁊ exterior mūdicia. q₂ ipſe ē ſcūs ſcōꝝ Dan. 9. ⁊ q̄tū ad h̄ dr̄. Cōfeſſio. q̄ tollūtur imūdicie iteriores. l Et pulchritudo. i. mūdicie exteriores appoſite. m In cōſpectu eius. i. in cultu ipſiꝰ. hoc dr̄ ad excludēdū imūditias q̄ fiebāt i cultu gentiliū. ſic i ſacris priapi viri ⁊ mulieres icedebāt nudi ⁊ fiebāt ibi alie vilitates q̄s nō facerēt mō meretrices. Similr̄ i cultu veteris legis erāt aliq imūditie corporales i effuſione ſāguinis aīaliū imolatoꝝ q̄ nō ſūt i cultu noue legis. vbi offert̄ corpꝰ ⁊ ſāguis xpi ſub ſpēbus panis ⁊ vini. n Scimonia. i. applicatio ad diuina.
o Et magnificētia i ſcificatōe ei⁹. i. i cultu noue legis q ſcificatio dr̄. eo q ſcificat cultores. qđ non faciebat cultꝰ veteris legis. pp̄ter quod dic̄ apl's Heb. 10. Impoſſibile. n. ē ſāguine tauroꝝ ⁊ hircoꝝ auferri pctā. iō ſubdit̄. Scificati ſumꝰ p oblationē corporis ieſu xpi. In hac igit̄ ſcificatōe ē magnificētia: q₂ i eucharistia totꝰ xps cōtinet̄: quo nō pōt aliqđ maiꝰ cogitari rōe ſue deitatis. iō ſubdit̄. p Afferte dn̄o p̄s. gen. ad fidē xpi pūerſarū.
q Afferte dn̄o gl̄iā ⁊ honorē. ſ̄m cōmētatorē ꝑ ethico. Honor ē reuerētia exhibita alicui i teſtimoniū ſue bonitatis. ēt ſi fiat in ſecreto ſiue corā paucis. tūc ē gloria qn̄ exhibet̄ ei i palā coram mltis. p h̄. n. iducimur ad exhibēdū reuerētiā dn̄o nr̄o ih̄u xpo i publico ⁊ ſecreto. r Tollite hoſtias. i. laudibꝰ diuinis extollite corpꝰ ⁊ ſanguinē ih̄u xpi ſub ſpēbꝰ panis ⁊ vini. q diciūt̄ hoſtie i pl'ali. q₂ l₃ ſit vnū ſacr̄ pfecte. tn̄ ſūt ibi due pſecratiōes diſtincte q̄ꝝ vna alterā nō expectat. Itē q₂ hoc ſacrificiū oibꝰ ſacrificijs ⁊ oblatōibꝰ veteris legis varijs ⁊ multiplicibꝰ ſuccedit tāq̄ pfectū ipfectis. s Et itroite i atria ei⁹. i. loca cl̄tui xpi dedicata. q₂ tn̄ i oibꝰ ē vnica eccl'ia. iō ſubdit̄. Adorate dn̄m in atrio ſcō ei⁹. t Cōmoueat̄. Hic pn̄r adducit ad h̄ motiuum pcipuū. ⁊ ſcđo ſubdit̄ exultatio fideliū: ibi. Letent̄ celi. Circa pmū dr̄. Cōmoueat a fa. ei⁹ vni. terra. i. hitatores terre moueātur corā xpo motu timoris ⁊ reuerētie. cuius cā ſubdit̄. cū₃ dicitur.
v Dicite i gētibꝰ q₂ dn̄s. ſ. ih̄s xps. x Regnauit. i. regnū ſuper totā creaturā accepit i ſua reſurrectiōe ⁊ aſcēſione. F₃ q dic̄ Math. vl. Data eſt mihi ois ptās ⁊c. ⁊ mar. vlt. Et dn̄s qdē ih̄s poſtq̄ locutꝰ ē eis aſſumptꝰ ē i celū ⁊ ſedet a dextris dei. Augꝰ. ⁊ Caſſiodorꝰ hic addūt dicētes. q₂ dn̄s regnauit a ligno. ſ₃ hec additio: a ligno. nō ē i hebreo nec in greco nec i trāſla. Hiero. loqn do de trāſlatōibꝰ ei⁹ q̄s vidi. ⁊ iō credo q aſſūptū ſit de tranſlatōe theodotōis vel ſymmachi vel alicuiꝰ alteriꝰ. q₂ pl'es fecerūt diuerſas trāſlatōes. Et q₂ xps exaltatōe₃ regni meruit p ſuā paſſionē i cruce. ſ̄m q dr̄. Phil'. z. Humiliauit ſemetipſū factꝰ obediēs vſq₃ ad mortē: mortē āt crucis. pp̄ter qđ ⁊ deꝰ exaltauit illū. iō aliqs trāſlatoꝝ h̄ addidit: a ligno. ſ. crucis. ⁊ F₃ h̄ dr̄ i hymno eccl'iaſtico. Impleta ſūt q̄ cōcinit dauid fidel' carmine. dicēs i natiōnibꝰ regnauit a ligno deꝰ. ⁊ p₃ q iſte hymnꝰ pcedit F₃ opinionē Aug. dicētis q dauid fecerit hūc p̄s. ⁊ oēs alios. y Etenim ⁊c. ab errore idolatrie: q a tpe pdicatōis xpi ⁊ aploꝝ cepit ceſſare. F₃ q pdictū fuit Zach. 13. In illo die pdā noīa idoloꝝ de terra. z Qui nō cōmouebit̄. ſ. q v̄itate xpiane fidei q̄ ſtabit vſq₃ ad finē mūdi q̄tūcūq₃ tribulatōibꝰ ipellat̄. a Iudicabit. qđ itelligit̄ de iudicio diſcretōis. qđ a tpe xpi icepit. q₂ p pdicatōes ei⁹ ⁊ ſuoꝝ diſcipuloꝝ aliq vocati ſunt ad fidē alij ſ i i fidelitate dimiſſis iuſto dī iudicio: ſ₃ nobis occulto. de q̄ dicit ſaluator. Ioh. 12. Nūc iudiciū ē mūdi. iudiciū₃ āt diſcuſſionis ppenis ⁊ pmijs reddēdis expectat̄ i fine mūdi. ⁊ de iſto duplici iudicio ē nonus p̄s. ſic dcm̄ fuit. ſ. in p̄s. illo.

Tollite hoſtias: ⁊ itroite in atria ei⁹: adorate dn̄m i atrio ſcō eius. Cōmoueat̄ a facie ei⁹ vniuerſa. terra: dicite i gētibꝰ q₂ dn̄s regnauit. Etenim correxit orbē₃ terre q nō cōmouebit̄: iudicabit pplos i equitate. Letētur celi ⁊ exultet trā: pmoueat̄ mare ⁊ plenitudo ei⁹: gaudebūt cāpi ⁊ omnia que i eis ſunt. Tunc exultabūt ōmnia ligna ſiluarum a facie dn̄i quia venit: quōniam venit iudicare terrā₃. Iudicabit orbē terre in equitie.

b Letent̄ celi. hic pn̄ter ponit̄ exultatio fideliū. q₂ aduētꝰ xpi i mūdū nō ſolū fuit cā exultationis fidelibꝰ: ſed ēt creaturis oibꝰ. ⁊ h̄ ē qđ dr̄. Letent̄ celi. i. ciues celi cuiuſmōi ſūt āgeli ſci q i natiuitate xpi cātauerūt cāticū leticie. vt dcm̄ ē i pncipio hꝰ p̄s. Celi ēt māles letati ſūt q₂ xpo nato ſtellā nouā miſerūt Mat. z. c Et exul. ter. i. pncipes terre. qđ ipletū ē qn̄ reges venerūt xpm natū adorare. math. z. d Cōmoueat̄ mare ⁊ plenitudo ei⁹. i. mare ⁊ eiꝰ vnde ſibi reuerētiā exhibeant: qđ factū fuit qn̄ mare ⁊ eiꝰ vnde ſe ei calcabiles pbuerūt. Math. 14.
e Gaudebūt cāpi. quod ipletū fuit qn̄ paſtores i cāpis cōgregati ſuper gregē ſuū vigilātes xpm natū adorauerūt gaudētes. Luce. z. Et reuerſi ſunt paſtores glorificātes ⁊ laudātes deū. f Tūc exultabūt. i. ſigna exultatōis erūt. g Oia ligna ſiluaꝝ. hoc ipletū ē i aduētu xpi ad irl'm qn̄ ppl'i cedētes ramos de arboribꝰ ſternebāt i via clamātes ⁊ dicētes. Oſāna filio dauid. Math. 21. i ſignū exultatōis magne. Quia aūt dicit̄ ligna oīa. hyperbolice ē. ſicut dr̄. Oēs de ciuitate cucurrerunt ad ſpectaculū l₃ pl'es remaneāt q̄ vadāt. h Qm̄ venit iudi. terrā. iudicio. ſ. diſcretōis ſeparādo fideles ab ifidelibꝰ vocādo electos ad fidē p ſuā ⁊ eccl'ie pdicatōe₃. pp̄ter qđ dicit ſaluator Ioh. 12. Nūc iudiciū ē mūdi. iudiciū. n. diſcuſſionis p penis ⁊ pmijs reddendis de q̄ agit̄ ſeqnti p̄s. expectat̄ i futuro. i Iudicabit orbē terre ⁊c. ⁊ pplos i veritate ſua. iudiciū. n. diſcretōis q̄ aliq vocant̄ ad fidē ⁊ grāz: alij nō. eſt valde iuſtū l₃ hoc ſit nobis occultum. pp̄ter quod dicit p̄s. 35. Iudicia tua abyſſus mlta. Moralr̄ pōt exponi p̄s. iſte de quolib₃ fideli q ē dei filiꝰ p grāz ⁊ adoptōe₃ ſic xps ē dei filiꝰ p nāz. ⁊ iō ſicut xpo pꝑetit iudiciū diſcretōis ſup alios mō pdcō. ita cuilib₃ fideli ipoſitū ē iudiciū diſcretōis ſup pprias cogitatōes locutōes ⁊ opatōes: vt nulli iniuſto pſētiat corde: nullū iniuſtū pferat ore nec exerceat i ope. p̄s. XCVI.

D Ominus regnauit. Huic pſalmo pmittit̄ talis titulꝰ i trāſlatione cōi. Pſalmꝰ dauid qn̄ terra eiꝰ reſtituta ē ei. ⁊ F₃ hūc titulū dauid fecit hūc p̄s. ſ̄m hebreos v̄o moyſes fecit ipm. vt dcm̄ ē ſupra p̄s. 89. ſ₃ de hac varietate nō eſt magna vis. vt dcm̄ eſt p̄s. pce. ſ₃ magis curādū ē de mā huiꝰ p̄s. Et F₃ hūc titulū dicūt doctores aliq q pſalmꝰ iſte ē grāꝝ actio ipſius dauid. qn̄ debellatis phiſiſteis q regnū eiꝰ inaſerāt ⁊ alijs gētibꝰ i circuitu q regnū ſuū moleſtabāt: terra ſua fuit reſtituta i pace ⁊ qete. S₃ l'ra huiꝰ pſalmi nō videt̄ pcordare. cū dr̄. Nubes ⁊ caligo i circuitu ei⁹. ⁊ poſt ſubdit̄. Ignis añ ip₃ pcedet. q₂ i bellis ipſiꝰ dauid ꝯ aduerſarios nō legimꝰ apparuiſſe talia ſigna. Itē apl's Heb. 1. allegat ſcripturā huiꝰ p̄s. dictā ad l'rā de xpo dicēs. Et cū itroducit pmogenitū i orbē terre dicit. Et adorēt eū oēs angeli dei. qđ accipit̄ ex hoc pſalmo. cū dr̄. Adorate eum oēs angeli eius. Apl'i. n. allegātes ſcripturā veteris teſtamēti nō ſemp acceperūt eam de v̄bo ad v̄bū: ſ₃ ſuffecit eis aliqn̄ accipe ſenſū: q̄uis hic nō ſit magna mutatio i v̄bo. q₂ i hoc pſalmo ponit̄ iperatiuū ſcđe pſone. cū dr̄. Adorate. ad Heb. i. iperatiuū tertie pſone. Sciēdū eſt etiā q duplex ē xpi aduentus. ſ. i mundū q preterijt. ⁊ ad iudiciū q futurus ē. pſalmus aūt iſte loqtur de aduentu ad iudicium. ⁊ ſic itelligitur apoſtoli verbum. Et cum itroducit primogenitum. i. predicit introducendū₃ ad iudiciū ſicut expoſui ibidem. tūc. n. apparebit i poteſtate cōſtitutus tanq̄ primogenitus. i pmo aūt aduentu apparuit humilis ⁊ abiectꝰ. huic aūtē ſententie cōcordat Ra. Sa. in pte dicēs q hic pſalmus loquit̄ ad futuꝝ: quod vocat tēpus meſſie. ſed expectat pmū eius aduentū adhuc futurū erronee. vt frequenter ſupra dcm̄ ē. Patet igit̄ F₃ ſniam apl'i ⁊ Ra. Sa. q p̄s. iſte ad l'ram itelligit̄ de xpo nō de dauid niſi figuratiue

nec titulus in pncipio posit⁹ valet multū ad oppositū.q2 i hebreo z in trāslatione hiero.nullusē oīno titulus.z iō videt iste titulus apposit⁹ fuisse ab aliq expositore ꝑ sua volūtate. Dicēdū igit ꝙ psalmus iste loqtur de aduētu xpi ad iudiciū discussionis:sicut pcedēs de aduētu ei⁹ ad iudiciū discretōis.z diuidit i tres partes.q2 pmo describit ipsi⁹ xpi gnāle dniū.scdo aduent⁹ ad iudiciū.ibi. Nubes.tertio exultatio fideliū.ibi. Audiuit.z ista tria se cōsequunt adiuicē.vt videbit ꝓsequēdo Circa pmū sciēdū ꝙ xps i sua resurrectiōe z ascēsione accepit sup oīa creata gnāle dominiū. ꝓpter quod dixit math. vlt. Data ē mihi omnis ptās zc.z hoc ē qd dicit.

a Dñs regnauit.s.dñs noster iesus xps.

b Exultet terra.i.hītantes i terra.q2 xps p resurrectionē z ascēsionē suā pbuit alys ingressum ad gloriā.

c Letent insule mlte.q2 fides catholica pdicata ē per aplos aliosq3 xpi discipulos habitātibus i insulis maris oceani.vt p3 de anglia z hybernia.z ēt maris mediterrāei.vt p3 de sicilia z cypro z pluribus alys.

d Nubes z caligo.q2 ad generale dominiū seqt extremū iudicium a quo nō pōt appellari.iō post

tate:z populos in veritate sua.

Psalmus ipsi dauid quando terra ei⁹ restituta ē ei. XCVI.

D Omin⁹ regnauit exultet terra letētur isule multe. Nubes z caligo i circuitu ei⁹:iusticia z iudiciū correctio sedis ei⁹. Ignis ante ip3 pcedet z inflāmābit i circuitu inimicos ei⁹. Alluxerūt fulgura eius orbi tre:uidit z cmota ē terra. Mōtes sicut cera fluxerūt a facie dñi: a facie dñi ois terra. Annūciauerūt celi iusticiā eius: Et viderunt oēs populi gloriā eius. Cōfūndant oēs qui adorant sculptilia z qui gloriant i simulacris suis. Adorate eū oēs āgeli ei⁹:audiuit et letata est syon. Et exultauerūt filie iude:ꝓpt iudicia tua dñe. Qm tu dñs altissim⁹ sup oēs trā: nimis exaltat⁹ es sup oēs deos. Qui diligitis dñm odite malum custodit dñs aias scōꝝ suoꝝ:de manu pctōris liberauit eos. Lux orta est iusto:z rectis corde leticia. Letāmini iusti in dño z cfitēmini memorie sanctificatōis ei⁹.

Psalmus. XCVII.

C Antāte domino cātic ū nouū:q2 mirābilia fecit. Saluauit sibi dextera

xpi dominiū hic cnter describit eius generale iudiciū ad qd veniet in magna potestate.z h ē quod dr. Nubes z caligo i circuitu eius zc.xps ascēdēs i celū habuit nubē i obsequiū.fm ꝙ dr. Act.p. Uidētib⁹ illis eleuatus ē z nubes suscepit eū ab oculis eoꝝ.z subdit. Hic ihs q assūptus ē a vobis i celū sic veniet.s.ad iudiciū. Ex quo innuit ꝙ obsequio nubis vtet.fm ꝙ dr Luce.zi. Tūc videbūt filiū bois venientē i nube cū potestate magna.iō subdit.

e Iusticia z iudiciū zc.i.correctio orbis pcedēs a potestate ei⁹ iudiciaria:q p sedē designat:eo ꝙ sētētia iudicis sedēdo dat.erit iusticia z iudiciū.i.recta z irreuocabilis

f Ignis ante ipm pcedet.s.ignis cōflagratōis qui pcedet iudicium

g Et iflāmabit i circuitu inimicos ei⁹.q2 data snīa iudicis reprobi illo igne inoluētur.z sic i iferno retrudent.

h Alluxerūt fulgura eius orbi terre.q2 añ iudiciū fiēt multe ipressiones ignee z terribiles.ideo subditur.

i Uidit z cōmota ē terra.i.habitātes i ea vidētes talia cmouebūtur cōmotōe timoris.

k Mōtes sicut cera fluxerūt .i.fluēt.q2 loqtur de futuro p modū pteriti ꝓpter certitudinē pphie.q2 tūc erūt terremot⁹ magni p loca s3 qd dicit Mat.z4.ex qb⁹ ruēt mōtes.

l Annūciauerūt celi iusticiā.q2 p signa i celo apparentia: manifestabit iudicis aduētus ppinqu⁹.

m Et viderunt oēs ppli gliā ei⁹.q2 oēs tā electi q reprobi vidēbūt xp3 boiē3 veniētē i ptāte z gloria.q visio erit terribilis reprobis z delectabilis electis.iō subdit.

n Cōfundant.i.cōfundent.

o Oēs q ado.sculptilia.i.oēs idolatre q tūc maxime cfundent.qm creaturis attribuerūt cultū soli deo debitū nō solū ab hoib⁹ sed etiam ab angelis.ideo subditur.

p Adorate eu3.i.adorate xp3 adoratione latrie.quia est verus deus.

q Audiuit. Hic icipit vsus i hebreo z i trāslatōe hiero.vbi describitur exultatio fideliū.q2 sic iudiciū extremū erit reprobis terribile.ita iustis erit delectabile.vñ dr Luce.zi.de illo iudicio: Arescētib⁹ hoibus p timore z exultatiōe.z post subdit. His āt fieri icipiētib⁹ respicite z leuate capita vra.i.exhilarate corda vestra.s3 ꝙ exponit Greg.omel. .i.z hoc dictū fuit aplis ꝓ oibus electi. Igit circa hoc pmo ponit exultatio fideliū.scdo quoddā correlariū:ibi. Qui diligitis. Circa pmū dr. Audiuit syon.i.eccl'ia p vbū xpi z aploꝝ q pnūciauerūt iudiciū futuꝝ

r Et letata ē.q2 h ē mā exultatōis ꝓ electis.vt dictum est.

s Et exulta.filie iu.i.fideles aīe z electe.z subdit cā h⁹ leticie.cū dr.

t Propter iudicia.z dic iudicia i plali.q2 nō solū iudiciū datu3 pglia electoꝝ erit eis cā leticie.s3 ēt iudiciū datū ꝓ dānatōe reproboꝝ.fm ꝙ dr ps.57. Letabit iustus cū viderit vidictā.z q2 tūc oīa xpo pfecte subycient.iō subdit.

v Qm tu dñs zc.i.sup oēs hoies q i terra nascunt.

x Nimis exaltatus es sup omnes deos.i.angelos sanctos q dicūt dy pticipatiue Dañ.z. Exceptis dys q̄ꝝ nō ē cum hominibus conuersatio.

y Qui diligitis dñm. Hic vltimo cōcludit quodda3 correlariū.q2 iudiciū extremū terribile erit iniustis z delectabile iustis.vt pdictum est.iō psalmista hortat hoies ad iusticiā z ab iiusticia retrahit dicēs. Qui diligitis dñm odite malū.s.culpe.quod opponitur bonitati diuine.z ꝙ possint pctm mortale euitare ostendit dicens.

z Custodit dñs aias scōꝝ suoꝝ.q i tentatōibus recurrunt ad ei⁹ auxiliu3 fm ꝙ dr.i.Cor.io. Fidelis de⁹ q nō patiet vos tentari supra id quod potestis s3 faciet cū tētatōe puentū vt possitis sustinere.iō subdit.

a De manu pctōris liberauit eos.i.d manu demonis q obstinat⁹ ē i pctō z sp hoies retrahere nitit ad pctm.z q2 hec liberatio fit p grām diuā.iō subdit.

b Lux orta est iusto.i.lux grē diue.

c Et rectis corde leticia.q2 lux gratie ē qdam arra glorie.propter quod repetitur idem.cum dicitur.

d Letamini iusti i domino.que est leticia deuotionis.

e Et confitemini memorie sctificatōis ei⁹.gras agentes de dono grē vos scificātis. Moralr pōt exponi ps.iste de qlib3 fideli q est dei fili⁹ p adoptōe3 sic xpus ē dei fili⁹ p nā3.z iō sic ad xpm ptinet iudicium discussiōis gnāle.ita ad quēlib3 fidele3 ptiet iudiciū discussiōis singlare.ppa3 cscia3 discutiendo: vt quod ibi inuenerit de male actis et cogitatis sic per penitentiā puniat vt penam iudicy futuri euadat.fm ꝙ dicit apostolus.i.ad Cor.io. Si nosmetipsos iudicaremus:non vtiq3 iudicaremur.

Explicit h sext⁹ nocturn⁹ psaltery. Psalmus. XCVII.

f C Antate dño. Huic psalmo pmittit talis titulus i hebreo z i trāslatōe hiero. Psalmus.fine aliq additōe. z sic p titulū istū ñ apparet auctor psalmi nec ei⁹ mā. s3 hebreos moyses fec psalmū istū vt dcs ē supra ps. 90.s3 Aug.vo dauid fec hūc psalmū z oēs alios.s3 de hac varietate nō ē magna vis.vt dcm est ps.95. De mā vero h⁹ ps.dicit Ra.sa.hebreus ꝙ ps.iste loqtur de tēpore futuro:p qd itelligit tēpus messie quod iudei expectāt futuꝝ.in q dicunt multa mirabilia fienda per regem messiā.i.xpm.z fm hoc dicit in pncipio huius psalmi. Cantate dño canticū nouū q2 mirabilia fecit. .i.faciet fm ipm.quia scriptura hic loquitur de futuro per modum preteriti propter certitudinem prophetie.tempore enim quo factus est iste psalmus xpus erat venturus in mundu3:sed mirabilia ista que dicit fienda.iam sunt facta in aduentu xpi.q2 ꝙ dei filius in humana natura apparuit.virgo concepit z peperit.z cetera mirabilia que xps fecit:non solum sunt mirabilia:s3 etiam mirabilissima.z fm hoc doctores nostri exponunt psalmum istum de duplici aduentu xpi.s.in mundum z ad iudiciu3 generale z vltimum quod vocatur iudicium discussionis. Sed saluo meliori iudicio videtur mihi ꝙ conuenienter potest exponi de aduentu xpi.in mundum z de iudicio discretionis quod incepit a tempore predicationis xpi z apostoloru3.vt supra dictū est z fm hoc psalmus iste.z.95.sunt circa eandē materiā.vnde z similiter incipiunt et magnam habent conuenientiam non solum in sententia sed etiam in verbis. Bene enim reperiuntur psalmi plures de eadem materia facti non solum a pluribus auctoribus sed etiam ab vno auctore.vt in superius dictis patuit in psalmis ipsius dauid. Igitur scdm hoc psalmus iste in duas partes diuiditur.in prima ponitur gratiarum actio de beneficio incarnationis.in secunda de beneficio iudicy discretionis quo electi sunt ad fidem vocati.secunda:ibi. Iubilate domino omnis terra. Circa primum dicitur. Cantate domino.s.filiu xpo.

g Canticum nouum.tanq auctori noui testamenti in cuius ortu nouum canticum cantauerunt angeli. Luce.z.

h Quia mirabilia fecit.nascendo.languidos curando.mortuos suscitando.resurgendo z ascendendo.z spiritum sanctum in signo visibili mittendo quo simplices z illiterati sunt noticia scripturarum illuminati z linguis omnium loquebantur. Act.z.

i Saluauit.i.salutem fecit.

k Sibi.hoc est ad honorē filij .s.dei patris.

l Dextera eius z brachium sanctu3 eius.i.xps dei patris filius.qui dicitur eius virtus.i.ad Cor.p.ca. Predicamus xpm dei virtutem.virtus autem consistit in parte dextera ꝓpter quod z frequenter dextera nominatur i scriptura.similr

xp̄s brachiū dei dr̄. Iſa.53. Dn̄e qs credidit auditui noſtro ꝛ brachium dn̄i ꝛc̄. que ſcriptura itelligit̄ ad lr̄am de xp̄o. vt plenius oſtendet̄ dn̄o concedente qn̄ ad locum illum veniemus.
a Notū fecit dn̄s.i.de⁹ pater. b Salutare ſuū.i.filiū ſuum ꝑ ſalute mundi humanatū: ꝛ ſic viſibilē fcm̄. c In conſpcū gētiū reuelauit iuſticiā ſuā.i.fidē catholicā iuſtificantē que per ꝑdicationē apoſtoloꝝ ꝛ alioꝝ xp̄i diſcipuloꝝ publicata ē gētib⁹ diſperſis ꝑ orbē terraꝝ. d Recordat⁹ ē mīe ſue ꝛ vitatis ſue domui iſrael.i.promiſſionis facte patrib⁹ ei⁹. ſicut Gen̄.22. promiſſum fuit abrahe. Bn̄dicent̄ i ſemie tuo ꝛc̄.q. ꝓmiſſio mifice diter ꝛ veraciter ipleta ē i xp̄o nato de ſemie abrahe ꝑ iacob qui alio nomie dictus ē iſrael. Gen̄.32. ꝛ q2 effect⁹ h⁹ ꝓmiſſiōis extēſus ē ad oēs gētes. ideo ſubditur.
e Viderūt oēs termini terre.i.ꝑ fidez cognouerūt: ꝛ ꝑ miracula corā eis fcā.
f Salutare dei nr̄i.i. dominū noſtruz ieſū xp̄m ꝑ quē ē ſalus hoium. ſ3 ꝙ dr̄ Act.4. ꝛ non eſt in aliquo alio ſalus.

eius: ꝛ brachium ſanctum eius. Nōtum fecit dominus ſalūtare ſuum: i conſpectu gentium reuelauit iuſticiā ſuā. Recordat⁹ ē miſericordie ſue: ꝛ veritatis ſue domui iſrael. Viderūnt oēs termini terre: ſalutarē dei nr̄i. Iubilatē dn̄o ois t̄ra: cātatē et exultatē ꝛ pſallitē. Pſallite dn̄o i cithara i cithara ꝛ voce pſalmi: i tubis ductilib⁹ et vocē tube cornee. Iubilate in cōſpectu regis dn̄i: moueatūr mare et plenitūdo ei⁹ orbis terraꝝ ꝛ qūi habitāt i eo: Flūmina plaudēt manu: ſimūl montes exultabūt a ꝯſpectu dn̄i: quōniaz venit iudicare terraz. Iudicabit orbem terrarum in iuſticia: ꝛ populos in equitate.

Pſalmus. XCVIII.

Dōmin⁹ regnāuit iraſcāt̄ ppl̄i: q ſēdes ſup cherubin mōueat̄ terra. Dn̄s in ſyōn magnus et excelſus ſup oēs populos. Cōfitcānt̄ noī tuo magno qūoniā terribile ꝛ ſanctū3 eſt: ꝛ hōnor regnis iūdiciū diligit. Tū paraſti directiones: iūdiciū ꝛ iūſticiam: in iācob tu feciſti. Exaltatē dōminu3 deum noſtrum: ꝛ adōrate ſcabellum pedum eius: quoniām ſanctum eſt. Moyſēs ꝛ aaron in ſacerdotibus eius: et ſamuel iter eos qui iuocāt nomē

g Iubilate. Hic icipit verſus i hebreo ꝛ i trāſlatōe hiero. vbi ponit̄ iuitatio graꝝ actionū ꝓ iudicio diſcretiōis quo electi ad fidē ꝛ grām ſūt vocati. cum dr̄. Iubilate dn̄o ois terra. q2 de oībus terre partibus aliqui ſunt vocati.
h Cātate.i. laudate i cordib⁹ interi⁹. i Et exultate.i. ſignis deuotionis exteri⁹. k Et pſallite. recitādo ore pſalmos a ꝓphetis ad dei laudē factos. Et q2 iſte pſalmus tpe veteris teſtamēti cātabat̄ a leuitis ꝓ expectatōe dicti beneficij. q talia cātabāt nō ſolū vocibus humanis ſ3 etiā muſicis iſtrumētis. iō ſubdit̄. Pſallite dn̄o i cithara ꝛc̄. In tubis ductilib us.i. cū martello factis. l Et voce tube cornee. q2 aliqn̄ vtebant̄ inſtrumētis de cornibus aīaliū fcis: maxime i feſto tubaꝝ qd̄ celebrabat̄ i pncipio ſeptimi menſis. m Iubilate i ꝯſpectu regis dn̄i.ſ. ihū xp̄i q ē rex regum ꝛ dn̄s dominātiū. Apoc.19.
n Moueat̄ mare. ad ei⁹ reuerentiā. quod fcm̄ fuit qn̄ pedibus eius ſe calcabile pbuit. o Et plenitudo ei⁹.i. habitātes i inſulis maris q2 multi cōuerſi ſūt ad fidē. vt dcm̄ ē ps. pce.
p Orbis terraꝝ ꝛ. p ideſt. q Qui habitāt i eo. q2 non ſolū de iſulis maris ſ3 ēt de terris oībus aliq ſunt cōuerſi ad fidem.
r Flumina plaudēt.i. habebūt occaſionē exl'tatōis ſi haberēt ſenſu3. ꝛ hoc fuit ipletū qn̄ xp̄s tactu ſue ſanctiſſime carnis vim regeneratiuā dedit aquis i baptiſmo. s Simul mōtes exultabūt.i. cū exultatōis erūt. quod fuit ipletū qn̄ xp̄s i mōtib⁹ legē euāgelicā ꝑdicauit ꝛ ibi miracula fecit. vt hr̄ Math.5. ꝛ Ioh.6. ꝛ i plurib⁹ locis. ꝛ q2 ꝑ ſuā ꝑdicatiōe3 cepit vocare electos ad fidē quod ptinet ad iudiciu3 diſcretionis. iō ſubdit̄ ꝓ cā predicte exultatōis ſeu gratiaꝝ actiōis. t Qm̄ venit iudicare terrā. ꝛ q2 iſtud iudicium ē iuſtū q̄uis ſit nobis occultū. iō ſubdit̄. Iudicabit orbem terraꝝ in iuſticia ꝛc̄. Pſalmus iſte moraliter pōt exponi eodem modo ſicut ꝛ.95. quia ſunt de eadem materia. vt dcm̄ eſt in pncipio huius ps. Pſalmus. XCVIII.

v c Dōmin⁹ regnauit. Huic ps. nullus titulus ꝓponit̄ in hebreo nec i trāſlatōe Hiero. Dn̄t āt hebrei ꝙ moyſes fec ipm̄. vt dcm̄ ē ps.90. ſ3 h nō videt̄ veꝝ. q2 i hoc ps. dr̄ Moyſes ꝛ aaron i ſacerdotib⁹ ei⁹ ꝛc̄. ꝛ ſubdit̄. Ipſi iuocabāt dn̄m ꝛ exaudiebat eos. ꝛ ſic auctor h⁹ ps. videt̄ log de ipſis tanq̄ de pteritl. ꝓpter qd̄ ps. iſte videt̄ eē fact⁹ nō ſolū poſt tp̄s moyſi ſ3 etiā poſt tp̄s ſamuelis. ꝛ iō doctores noſtri dicunt ipm̄ eſſe factū a dauid qui ſamueli ſuperuixit. ꝛ dicunt ꝙ fecit ps. iſtum de regno xp̄i. Sed ſaluo meliori iūdicio iſta expoſitio videt̄ mihi magis myſtica q̄ lr̄alis. q2 in hoc ps. fit inuitatio ad dei cultu3 ſm̄ modum veterl legis. vt patebit proſequendo qui modus nō h3 locum in xp̄i regno. Ra. Sa. vero dicit ꝙ ps. iſte loqtur de regno meſſie qui debellaturus ē reges gog ꝛ magog ꝛ multos alios pp̄los eu3 cis. ſm̄ ꝙ videt̄ pretendere dictu3 Ezech.39. ꝛ tunc regnū mūdi pacifice obtinebit̄ a iudeis. Sed hoc dcm̄ eſt erroneum. tu3 quia aduentus meſſie tranſyt in preteritum. tum q2 ſm̄ dictum Augu.20. de ciuitate dei.ii.ca. ꝛ alioꝝ ſanctoꝝ gog ꝛ magog de quibus loquitur Ezechiel nō ſunt aliq populi determinati ſed ſunt perſecutores eccleſie a diabolo ad hoc inducti ꝛ inducendi maxime circa finem mundi Igitur ſaluo meliori iudicio pſalmus iſte mihi videtur eſſe factus a dauid ad inducendum populum ad diuinum cultum de quo fuit valde ſollicitus. vt p3 pmo Paral̄.ꝛ.2. Regum. ꝛ hoc fuit poſtq̄ debellatis philiſteis et alys contra regnum eius inſurgentibus ipſe adduxit archa3 domini in monte ſyon itra tabernaculum quod ei tetenderat: ꝛ cōſtituit ibi ſacerdotes et leuitas ad cultū dei celebrandū vt habetur pmo Paral̄. 16. ꝛ ſm̄ hoc pſalmus iſte i duas partes diuiditur. quia primo dauid icitat populum ad cultum diuinum. ſecundo ad hoc recitat exempla ſanctorum patrum: ibi. Moyſes. Prima in duas. quia primo dauid declarat cōſtitutionem ſui regni. ſecundo inducit ad laudē dei: ibi. Confiteant̄. Circa primum dicit. Dominus regnauit.i. regnare me fecit. per tale3 modū dicit dominus Gen̄.22. ad habraham. Nunc cognoui ꝙ timeas deu3.i. cognoſcere feci. Qm̄ enim dominus fecerit regnare dauid patet.2. Reg.7. Hec dicit dominus exercituū. Ego te tuli de paſcuis ſeq̄ntes greges vt eſſes dux ſuper populum meum iſrael. ꝓpter quod regnu3 dauid dicitur regnu3 dei. ꝑ Paral̄.29. Seditq3 ſalomon ſuper ſolium dn̄i in regem pro dauid patre ſuo. x Iraſcant̄ populi. quia philiſtei audita vnctione dauid fuerunt irati ꝛ conati ſunt regnu3 eius deſtruere.2. Reg.5. ꝛ ſimiliter alienigene qui erant in circuitu iudee: ſ3 quia fuerūt debellati a dauid magis v̄tute dīna q̄ humana. iō ſubdit̄.
y Qui ſedes ſuper cherubin. hoc dicit̄: quia propitiatorium ſuſtētabat̄ ab ipſis cherubin. vt dcm̄ fuit exo.25. ꝛ dicebat̄ ſedes dei. eo ꝙ inde dabant̄ dīna reſpōſa. z Moueat̄ terra. In trāſlatione hiero. habet̄. Concutiat̄ terra.i. habitātes in terra inimicoꝝ noſtroꝝ cōcutiant̄ timore ꝛ nobis ſubyciant̄. ꝛ ꝙ h ſit decens fieri allegat dicens.
a Dn̄s in ſyon magnus.i. ille q a nobis colitur in monte ſyon eſt magnus dn̄s. Et excelſus ſuper omnes pp̄los. b Confiteant̄ nomini tuo magno. Hic dn̄ter dauid iducit populū ad cultū dei dirigens ſermonem ad deū dicens. Confiteant̄ noī tuo magno. cōfeſſione debite laudis. c Quoniā terribile.i. venerabile. ſicut Gen̄.28. Quā terribilis ē locus iſte ꝛc̄. d Et ſanctum eſt. formaliter ꝛ effectiue. quia omnis ſcificatio fit in dei nomine. e Et honor regis. In hebreo ꝛ in tranſlatione hieronymi habetur. Et imperium regis: ꝛ in ide3 redit. quia obedire imperio dei eſt eum honorare. f Iudicium diligit. ideſt equitatem ſicut patet in veteri ꝛ nouo teſtamento vbi eum fieri precepit. g Tu paraſti directiones.i. precepta moralia que dirigunt in finem vltimum. math.19. Si vis ad vitam ingredi ſerua mandata. h Iudicium. ideſt precepta iudicialia.
i Et iuſticiam. ideſt cerimonialia: que dicuntur iuſtificationes i ſcriptura veteris teſtamenti. k In iacob tu feciſti. ad hec enim tria genera preceptorum reducuntur omnia mandata que dedit populo iſrael in monte ſynai. ideo ſubdit dauid.
l Exaltate. ideſt q̄tum poteſtis laudibus extollite. m Dominū deum noſtrum. pro recognitione ſuorum beneficiorum.
n Et adorate ſcabellū pedū eius. ideſt ante ſcabellū pedū ei⁹. ꝛ iſtud ſcabellum dicebat̄ archa teſtamēti que erat ſub ꝓpitiatorio. ita ꝙ ꝓpitiatoriū erat q̄ſi ſedile dei. ꝛ archa teſtamenti tanq̄ ſcabellū illi⁹ ſedis. ſicut dcm̄ fuit Exo.25. o Quoniam ſanctum eſt. dicebat̄ enī archa ſancta: eo ꝙ ſancta continebat.ſ. tabulas digito dei ſcriptas. ꝛ virgam aaron: ꝛ vrnam auream māna plena3. p Moyſes ꝛ aarō in ſacerdotibus eius. Hic ad ꝓpoſitum adducitur exemplū ſanctoꝝ patrum. cum dicitur. moyſes ꝛ aaron in ſacerdotibus. hoc eſt fuerunt inter ſacerdotes deum colētes. qd̄ p3 de aaron quia fuit ſūmus ſacerdos. ſil'r moyſes officio ſacerdotali vſus ē i ꝯſecratōe aarō ꝛ filioꝝ ei⁹. vt dcm̄ fuit Exo.28. q Et ſamuel iter eos q iuocāt nomē ei⁹. ꝑ erat n. cuneo ꝓphaꝝ dn̄m colentium. vt habet̄ pmo Reg.19.

a Jnuocabant dñm.humiliter ⁊ deuote. b Et ipſe exaudiebat eos.ſicut pȝ de moyſe ⁊ aaron i exo.⁊ pluribꝰ alijs locis.⁊ de ſamuele. p̄mo Reg.7.⁊.12. c In colūna nubis loq̄bat̄ ad eos.hoc inuenitur ſcriptū de moyſe ⁊ aaron i pluribus locis.⁊ idē credēdū ē de ſamuele. eo ꝙ hic dr̄:⁊ maxime.q2 deus cepit loq cū eo a iuuentute.vt hr̄ p̄mo. Reg.3.⁊ cā hꝰ exauditōis ſubdit̄.cū dr̄. d Cuſtodiebāt teſtimōia eiꝰ.q̄ztū ad iudicialia ⁊ cerimonialia q̄ dn̄tur quedã dei teſtimonia.
e Et p̄ceptū qd̄ dedit illis.i.p̄cepta moralia que magl ꝓp̄e dicunt̄ p̄cepta.⁊ ponit̄ h̄ ſinglare ꝑ plurali eo mō q̄ dr̄. Exo. 8. Venit muſca grauiſſima.i.muſce. f Dñe d̄s no. ⁊c̄.repetitio ē eiuſdē ad maiorē affirmatiōeȝ.
g Et vlciſcēs i oēs adinuentōes eoꝝ.i.puniēs d̄fectꝰ eoꝝ q nō ꝓcedebāt ex iſtictu tuo ſȝ magl ex eoꝝ arbitrio.ſicut pȝ de moyſe et aaron Nu.20. vbi dr̄ ꝓpter aquas ꝯdictōis. Dixitq3 dominus ad moyſen ⁊ aaron.q2 nō credidiſtl mihi vt ſcificaretl me corā filijs iſrl̄ nō ītroducetis hos pp̄los i terrā quā d̄di p̄rib' eoꝝ. q2 i penā hꝰ fuerūt morte p̄uenti.

eius. Jnuocabāt dñȝ et ipſe exaudiebat eos: in colūnā nubis loq̄batur ad eos. Cuſtodiebāt teſtimonia eiꝰ ⁊ p̄ceptū qd̄ dedit illis. Dñe deus noſter tu exaudiebas eos:deꝰ tu ꝓpitiꝰ fuiſti eis:et vlciſcēs i oēs adinuētōes eoꝝ. Exaltate dominū deū noſtrū ⁊ adorate i mōte ſcō eiꝰ:qm̄ ſcūs dñs d̄s nr̄.

Pſalmꝰ ꝓ ꝯfeſſione. XCIX.

Jubilate deo oīs terra: ſeruite dño i leticia. Jntroite i ꝯſpectu eiꝰ:i exultatione. Scitote quoniā dominus ipſe eſt deus:ipſe fecit nos ⁊ non ipſi nos. Populus eius ⁊ oues paſcue eius: itroite portas eius in confeſſione: atria eius in hymnis confitemini illi. Laudate nomen eius quoniam ſuauis eſt dominus:in eternum miſericordia eius ⁊ uſq3 in generatione ⁊ generationem veritas eius.

Pſalmus dauid. C.

Miſericordiā ⁊ iudicium cātabo tibi dñe: pſallā3

h Exaltate.i.laudibꝰ extollite. i Dñm.rōne gn̄alis gubernatōis. k Deum.rōne creatōis.
l Noſtrū.rōne cultꝰ ſpālis. m Et adorate i mōte ſcō eiꝰ.i.i monte ſyon q iā erat dīno cultui applicatꝰ.q2 ibi erat archa teſtamēti ad myſteriuȝ a leuitl ⁊ ſacerdotibꝰ celebrādū.vt p̄dictū ē. Myſtice exponit̄ p̄s.iſte de regno xp̄i qd̄ accepit i ſua reſurrectōe ⁊ aſcenſione.qd̄ qdeȝ regnū p̄ncipes iudeoꝝ irati conati ſūt deſtruere ⁊ poſtea p̄ncipes romanoꝝ.ſȝ ecōtrario fcm̄ eſt:q2 p̄ncipes romani voluntarie ſubmiſerūt colla regno xp̄i a tp̄e ꝯſtātini ⁊ iudei i ſuitutē xp̄ianoꝝ p̄ncipū ſūt redacti. Hoc igit̄ dauid in ſp̄ū p̄uidēs ꝑ regnū ſuū figurari ītroduxit xp̄m regnātē dicēs. Dñs regnauit ⁊c̄.⁊ ad eiꝰ laudē iducit pplm̄ catholicū ad hoc adducēs exēpla ātiquoꝝ patꝝ q de regno xp̄i noticiaȝ habuerūt ⁊ deuotōe letati ſunt.vn̄ ⁊ ſaluator Joh.8.dixit de abraham. Abrahā p̄r vr̄ exultauit vt videret dieȝ meū:vidit ⁊ letatꝰ ē. Hāc aūt expoſitōeȝ i ꝑticulari non ꝓſequor.q2 diffuſe tradita eſt i gloſa ſuper p̄s.que vbiq3 habetur.⁊ i expoſitōibus alioꝝ doctoꝝ.

In p̄s.98. Dñs regnauit. vbi dr̄ i poſtil. Circa pꝰ dic̄. dñs regnauit. ADDITIO.

Non videt̄ ꝓp̄a expō quā facit i h̄ loco poſtil.de hoc qd̄ dr̄. Dñs regnauit.i.me regnare fecit:q2 eadē rōne cū ſaul regnauit poſſet dici. Dñs regnauit.q2 dñs fec̄ euȝ regnare:vt pȝ p̄ Re.10.ca.vbi ſamuel dicebat ſauli. Me miſit deꝰ vngere te i regē:ſȝ cū dr̄. Dñs regnauit.ꝓp̄e dȝ ītelligi de regno xp̄i.i cuiꝰ regno dñs vere ⁊ ꝓp̄e regnat:q qdē ē dñs q ſedet ſuꝑ cherubin:vt ſtati p̄s.declarat.vn̄ expoſitio hꝰ p̄s.de xp̄o ꝑut glo.⁊ doctores cōiter tenēt nō ē myſtica ſȝ lr̄alis.

In eodem p̄s.vbi dr̄ i poſtil. Et vlciſcens i omnes adinuentōes eorum. ADDITIO.

Licet plerūq3 deꝰ corrigit ſeu punit iuſtos.nō tn̄ dr̄ vlciſcēs niſi ꝯ aduerſarios tm̄:vt pȝ diſcurrēti ꝑ ſcripturas. Et id̄ meliꝰ videt̄ dicendum ꝙ deus fuit vlciſcens i adinuētōes moyſi ⁊ aaron:eo ꝙ iniurias contra eos illatas per dathan ⁊ abyron et eorum cōplices vīdicauit:vt pȝ Nume.16.ca.⁊ ſic magis ꝓp̄e continuat̄ cum eo quod premiſerat dicens: Dñe tu exaudiebas eos. Pſalmus. XCIX.

n Jubilate deo. Huic pſalmo p̄mittit̄ tal' titulus i hebreo. Pſalmus ad cōfitēdū.⁊ i tranſlatōe hiero.⁊ i iſta q̄ cōiter vtimur dr̄. Pſalmꝰ ꝑ cōfeſſione.⁊ idē penitꝰ iportat̄. Ex hoc āt titulo nō apparet auctor p̄s.ſȝ a iudeis dr̄ fuiſſe moyſes.ab Auguſtino vero ip̄e dauid.ſȝ de hoc nō ē magna vis.q2 auctor eiꝰ qcūq3 fuerit ſp̄ū ſcm̄ habuit.ſȝ ex titulo p̄dicto ſatis apparet ad qd p̄s.iſte factꝰ fuerit.ſ.vt cātaret̄ i oblatōe hoſtie pacifice de q̄ hr̄ Leuit.7.q̄ offerebat̄ dño ꝓ aliquo bn̄ficio ab eo obtinēdo.ad quod p̄exigit̄ dīna placatio vel pro bn̄ficio obtēto ad qd̄ dȝ ſeq grāꝝ actio.⁊ ꝓpter hoc talis oblatio dicebat̄ q̄dā cōfeſſio dīne laudis.⁊ ſilr̄ p̄s.iſte q decātabat̄ i oblatōe eius. Et didit̄ i tres ꝑtes.i p̄ma ad dei laudē iducunt̄ oēs gn̄alr̄.i ſcd̄a ppl's iudaicus offerēs ſpālr̄:ibi. Jntroite i cōſpectu.tertio miniſtroꝝ cetus ſinglariter:ibi. Ppl's eiꝰ. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ oīs hō a deo recipit ſpeciale bn̄ficiū.ſ.rōnē ⁊ itellectū.ꝑ quod ē capax ipſiꝰ dei.qd̄ alijs creaturis iferioribꝰ nō cōuenit.ꝓpter quod ad laudē dei tenet̄ aſſurgere. ⁊ hoc ē quod dr̄. Jubilate deo oīs terra.i.hitantes i omni terra.
o Seruite dño i leticia.q2 nō placent deo ſeruitia coacta ſȝ voluntaria.⁊ hec ſūt delectabilia. p Jntroite i cōſpectu eiꝰ. Hic ꝯn̄r indu-

citur pplus hebraicꝰ ſpecialr̄ q offerebat hoſtias pacificas ad oſtiū atrij ſacerdotū:ita ꝙ videbat oblatōeȝ ſui ſacrificij.⁊ q̄ztū ad hoc dr̄. Jntroite i cōſpectu eiꝰ.i.ad locū vn̄ cōſpici poterat diuinꝰ cultꝰ i altari holocauſtoꝝ quod nō ꝑmittebat̄ gentilibus.
q In exultatione.i.i mētis deuotione.cuius ratio ſubditur.
r Scitote qm̄ dñs ipſe ē deꝰ.i.creator oīuȝ.quod declarat̄ i homine.cū dr̄. s Ipſe fecit nos.dādo aīam itellectualē q̄ non educit̄ d̄ potētia materie.vn̄ dic̄ ph̄s libro de aīalibꝰ.ꝙ itellectꝰ ē ab extriſeco.⁊ ſic ꝑ creatōem que ſoli deo cōpetit qui ē virtutis ifinite:que ad creatōeȝ req̄rit̄: eo ꝙ inter ens ⁊ nihil nulla ē ꝓportio. ⁊ ex hoc ſeq̄t̄ ꝙ ſit creator oīum. quia virtꝰ infinita multiplicari nō pōt.ſed eſt vna tm̄.
t Populus eiꝰ.hic iducit̄ miniſtroruȝ cetus ſpecialiter.q2 i oblatōe hoſtie pacifice ſacerdotes et leuite itrabāt ad altare.illi ad offerendū iſti ad cātādū.⁊ q̄ztū ad hoc dr̄. Populus eiꝰ ⁊ oues paſcue eiꝰ itroite ⁊c̄.lȝ.n.oēs hebrei eēnt ppl's d̄i:tn̄ ſacerdotes ⁊ leuite ſpeciali mō dicebant̄ eiꝰ ppl's:q2 ad eiꝰ obſequium deputati erant.
v Et oues paſcue eiꝰ.q2 de oblatōibꝰ ⁊ decimis deo oblatis erāt nutriti ⁊ ſuſtentati:eo ꝙ deſeruiebant diuino culti.id̄ ſubditur.
x Jntroite portas eiꝰ.ad altare diuini cultus.
y In confeſſione.ſ.laudis diuine.offerendo ſacrificia ⁊ cantando cantica.⁊ ad hoc pertinet quod ſubditur.
z Atria eius.i.itroite in atria eius.quia altare holocauſtorum erat in atrio ſacerdotum quod dicebatur atrium interius:⁊ ſic per alia atria vbi laici erant tranſibant prius.
a In hymnis.ideſt laudibus ad hoc factis a ſanctis prophetis.
b Confitemini illi. confeſſione laudis.
c Laudate nomen eius quoniam ſuauis eſt dominus. ideſt cito placabilis hoſtijs ⁊ laudibus deuotis. d In eternum miſericordia eius.quia ſemper paratus eſt indulgēre penitētibus.
e Et vſq3 in generatione ⁊ generationem veritas eius. fideliter adimplēdo promiſſa. Moraliter poteſt exponi pſalmus iſte vt ſit inuitatio ad dei laudem populi communis ⁊ miniſtrorum eccleſie in oblatione euchariſtie que cum diuinis laudibꝰ debet offerri deo patri.quia hec eſt hoſtia vere pacifica per cuius oblationem ſummus ſacerdos ieſus xp̄s pacificauit omnia que in celis ⁊ in terris ſunt. Col'.p̄mo. Pſalmus. C.

f Miſericordiā ⁊ iudiciū. Huic pſalmo p̄mittit̄ talis titulꝰ i hebreo ⁊ i trāſlatōe Hiero.⁊ cōi: Pſalmus dauid. Ex quo titulo apparet auctor huius pſalmi.ſ.dauid qui videt̄ feciſſe hūc pſalmum qn̄ cognouit ſe ſtabilituȝ i regno iſrl'a deo.ſm ꝙ hr̄.2.Regū.5. Et cognouit dauid qm̄ ꝯfirmaſſet euȝ deus regem ſuper iſrael.⁊ ideo tunc firmiter propoſuit bene vti regia poteſtate ad ſui meritum ⁊ aliorum exemplum.liceȝ ex ꝓpria fragilitate ⁊ diaboli inſtigatione ab hoc propoſito aliquando ceciderit vt in facto vrie ⁊ in populi numeratione ſeu aliquibus alijs.de quibus tamen vere penituit. Et diuiditur in tres partes.quia primo oſtenditur qualiter dauid ſe habuit deuote erga deum.ſecundo munde ad ſeipſum:ibi. Perambulabam i innocentia cordis mei.tertio iuſte ad populum.ibi. Non proponebam ante oculos meos rem iniuſtam.⁊ in iſtis tribus conſiſtit bonus vſus regie dignitatis. Circa primum dicit. Miſericordiam ⁊ iudicium cantabo tibi domine.ſcilicet laudibus recognoſcēs miſericordiam tuam qua me ad regnum promouiſti. Et iudicium.quo ſaulem ⁊ domum eius abieciſti. Aliter exponit Rabi Salomon ſic. Miſericordiam et iudicium cantabo tibi domine.ideſt recognoſcam tuam miſericordiam in proſperis:attribuens illa tue miſericordie ⁊ non mee iuſticie ſeu potētie.⁊ iudicium tuum in aduerſis.illa attribuens equitati tue iuſticie pro demerito mee culpe.
g Pſallam ⁊ intelligam quando venies ad me.reuelando mihi ſecreta tua per ſpiritum prophetie. que eſt gratia gratis data et ab habente certitudinaliter cognita.non ſic autem eſt de gratia gratum faciente.

a In via imaculata.qz ſpūs nō tang't corda ꝓphetaꝝ qñ ſunt actu maculati macula carnaliū voluptatū.ꝓpter quod moyſes q cū deo ſolitus erat loq retraxerat ſe ab actu matrimoniali.vt dcm̄ fuit Nu.12. b Perambulabā.Hic ꝯñr oñdit q̃lr mundc ſe habuit ad ſeipſū.cū dr̄.Perambulabā.i.i operib⁹ meis ꝓcedebā. c In inocētia cordis mei.i.in puritate conſcientie.

d In medio domus mee.q̃ſi diceret.mlto plus extra.qz hoies z maxime ꝑncipes z potētes magis ſūt ſolliciti ſeruare honeſtatē iter extraneos q̃3 iter domeſticos.

e Nō proponebā. H ꝯñter oſtēdit iuſticia dd erga ppl'z. z ꝑmo q̃tū ad malos.ſecundo q̃tum ad bonos:ibi.Ocli mei ad fideles.Circa ꝑmum oſtendit: ꝑmo dauid affect⁹. cū dr̄.Nō ꝑponebā āte oculos meos rē iiuſtā.ſ.ad cōcupiſcēdū aliqd iiuſtu3 cupiditate ductus: exemplo raptoru3.

f Faciētes ꝑuaricatōes.i.dine legl trāſgreſſiones.

g Odiui.ſ.eoꝝ maliciā.qz eiuſdē ṽtutis ē diligere bonū:

z itelligā i viā imaculata qñ venies ad me. Perābulabā i inocētiā cordis mei: in medio domus mee. Nō ꝑponebā ante oculos meos rē iniuſtā:facientes ꝑuaricatiōes odiui. Nō adheſit mihi cor prauū:declinantē a me malignū non cognoſcebā. Detrahētē ſecreto ꝓximo ſuo: hūc pſeq̄bar Supbo oculo z iſatiabili corde: cum hoc non edebam. Oculi mei ad fideles t̄re: vt ſedeāt mecū:ambulās in via imaculata hic mihi miniſtrabat. Nō habitabit i medio dom⁹ mee qui facit ſupbiā:qui loqt̄ iniqua nō direxit in

z odire malū ei oppoſitū. h Nō adheſit mihi cor prauū.q̃ſi dicat.z ſi ex paſſione fui mot⁹ ad horā ad aliquā malicia3.nō tñ adheſit mihi ꝑ obſtinatōe3. i Declinātē a me malignum.i.malo igne ignitum.ſ.igne iuidie.ire ſuperbie z hꝰ.q declinabat a dauid talia deteſtāte. k Non cognoſcebam.per approbatōe3 q̃tūcūq3 eēt mihi ꝓxim⁹ſicut p3 de ioab nepote ſuo:cuius maliciā nō approbauit ſ3 magis reprobans eū iterfici iuſſit. z qz dauid nō ſolū puniebat peccata opis ſed ēt oris. ideo ſubditur

l Detrahentē ſecreto ꝓximo ſuo.i.i ei⁹abſentia.z ſic ē ei celatū: qz nō poteſt audire. m Hunc pſeq̄bar.ad puniēdu3.z qz nō ſolū puniebat pctā operis z oris.ſ3 ēt apparentia i alijs ſignis.iō ſubdit̄. n Superbo oculo.qz diſpoſitio cordis maxime apparet i ocul'. o Et iſatiabili corde.q̃lis ē auar⁹.ꝓpter qd dr̄ auar⁹ q̃ſi auidus eris:qz nō pōt ſatiari pecunia. p Cu3 h nō edebā.i.tales nō erāt cōmēſales mei nec de domo mea.

q Oculi mei.Hic ꝯñter oñdit q̃lr ſe habuit ad bonos.z ſcd̄o iterat̄ qualr ſe habuit ad malos:ibi.Nō habitabit.Circa ꝑmū dic̄.Oculi mei ad fideles terre.i.fui ſollicit⁹ingrere vbi tales poſſēt iueniri z mihi ſociari. r Ut ſedeāt mecū.i cōſilijs z iudicijs z menſis.z qz nō ſolū habuit bonos cōſiliarios ſ3 ēt bonos miniſtros.iō ſubdit̄. s Ambulās i via imaculata.ꝑ vite ſcitate3 z honeſtate3. t Hic mihi miſtrabat.i.i domo mea ſuiebat.

v Nō habitabit.Hic reuertit̄ ad oñdendū qualr ſe habuit ad malos eos a ſe repellēdo.cū dr̄.Nō hitabit i medio dom⁹mee.i.iter miniſtros meos. x Qui fa.ſupbiā.alios deſpiciēdo vl' cōculcādo. y Qui loqt̄ zc̄.qz tales non audebant loq i preſentia dauid nec ēt apparere.z quia aliq ſunt ita mali q non ſolum ſunt a ꝑncipibus bonis repellēdi ſed ēt vita ꝑuādi vt iuſticia ſeruetur z alij terreāt̄.iō ſubdit̄. z In matutino.i.celeriter ſine expectatōe ne ſuperueniret impedimentum.

a Interficiebā omnes peccatores terre.q pro peccatis ſuis erāt digni morte.quod p3 de rechab z baana q proditioſe iterfecerāt iſboſeth.ꝑ hoc credētes placere ipſi dauid.ſ3 ipe eos iterfici ſtatim iuſſit.2.Reg.4.Si āt i ꝯriū arguat̄ de ioab q ꝓditioſe iterfecit abner.2.Reg.3.z tñ diſtulit punitōe3 ei⁹ vſq3 poſt mortē ſuā.Dicēdū q dauid nūq̃3 fuit ita firmat⁹ i regno nec ita potens ſicut ſalomon fili⁹ eius.vt p3 ex.2.Reg.23.z iō non potuit eum i vita ſua ita punire abſq3 periculo ſeditōis ſic̄ tpe ſalomonis.de quo fuit dauid reuelatu3 q regnaret pacifice abſq3 ppl'i ſeditōe.z iō punitionem eius rōnabil'r diſtulit.ꝓut dcm̄ fuit.2.Regū.Ad qd autem dauid interficiebat peccatores ſubditur.

b Ut diſperderē de citate dñi.i.de hieruſalē quā dñs ad cultū ſuū elegit.vt hr̄.2.Paral'.6.z ꝑ ipſā itelligit̄ totū regnum dauid in quo hieruſalē metropolis erat. c Oēs operātes inigtatē q̃tu3 poterat fieri ꝑ viā humanā.Moralitas aūt huius pſalmi ē q q̃libet ꝑnceps ſe habeat ſ3 formā h a dauid traditā.deuote ſe hñs erga deū.mūde z honeſte ad ſeip̄3.z iuſte ad ppl'3 ſibi ſubiectū.

d Domine exaudi orationem meam Pſalmus. CI.

Huic pſalmo ꝑmittit̄ talis titulus i hebreo z i trāſlatōe Hiero.Oratio pauperl cū anxiaret̄ z corā dño effunderet eloqu3 ſuū.Ex quo titulo nō apparet aliqs auctor determinat⁹.tñ ſ3m Augu.dauid fecit hunc pſalmū.ſ3 hebreos ṽo auctor i ꝑticulari ē icognitus tenet̄ tamē abſq3 dubio q aliquis hñs ſpm̄ ſcm̄ fecit ip̄m quicūq3 fuerit ille.De mā vero huius pſalmi dicunt expoſitores aliq q loqt̄ ad lr̄am de anxietate i qua fuit ppl's ſyon.i.illi qui remanſerunt ibi de voluntate dauid ipſo fugiente īde ꝓpter abſalō.2.reg.15.ca.z iſti fuerūt ſadoch z abiatar et alij ſacerdotes ibi de mādāto dauid archā reportātes z chuſi arachites amic⁹ dauid z decē cōcubine ad cuſtodiā dom⁹ derelicte.vt hr̄ ibidē.z iſti afflicti ꝓpter fugā dauid dñi ſui vacabāt orationi ꝓ ei⁹ reditu.z ſic ititulat̄ iſte pſalmus Oratio pauperis.ſ.ppl'i i ſyō remanētis mō ꝑdcō. Sed hec expoſitio nō h3 apparētiam.quia in hoc pſalmo fit mentio de edificatione ſyon:que in reditu dauid nō fuit edificata qz abſalon nihil ibi legit̄ deſtruxiſſe.Itē multa que dicunt̄ i hoc pſalmo nō pñt ad hoc applicari niſi valde extorte.ꝓpter qd alij dicūt magis apparenter q ꝑs.iſte loqtur ad lr̄am de anxietate ppl'i iſrael in captiuitate babylonica detēti.qz deuotiores illi⁹ppl'i erant valde anxiati de deſtructione citatis z templi vbi vigebat cultus dei:ꝓpter qd vacabant orationi ꝓ ppl'i liberatōe z citatis z templi reedificatione.z poſſet ad hoc lr̄a ſatis applicari.Sed hec expoſitio z cōſiles vident̄ infrugi per dcm̄ apl'i Heb.ꝑ.vbi aplus allegat lr̄am huius ꝑs.que hr̄ ifra.Initio tu dñe terrā fūdaſti zc̄.vſq3:ibi.Et anni tui nō deficient.dcm̄ de xp̄o ad lr̄am ꝓbans ꝑ eam equalitatē filij ad p̄rem in potētia z duratōe.vt dictum fuit ibidē.z ſatis apparet apl'i ꝓceſſum ituenti.z ſ3m hoc ꝑs.iſte loquit̄ ad lr̄am de tpe xp̄i.Huic aūt dicto q̃tū ad hoc cōcordat Ra.Sa.dicēs q ꝑs.iſte loquit̄ ad lr̄am de anxietate populi iſrael i hac captiuitate poſiti orantis z deſiderantis ab ea liberari per regem meſſiam ventuꝝ z reedificatuꝝ templum z ciuitate3.z ſic ſ3m eū loqtit̄ de tpe xp̄i.ſed q dicit ip̄m ventuꝝ z templum materiale reedificatuꝝ falſum eſt.vt dcm̄ eſt ſupra ꝑs.86.Accipiendo igitur de dictis eius quod verū ē.videt̄ mihi ſaluo meliori iudicio q ꝑs.iſte ad litteram loquit̄ de anxietate populi iſrael cum deſiderio deprecantis ꝓ aduentu xp̄i quod maxime contigit tpe antiochi illuſtris q ſupra modum afflixit ppl'm iſrael.vt hr̄ ꝑ.z.2.Macab.z quāto plus affligebat̄ tanto magis deprecabatur pro aduentu ſaluatoris.z ſ3m hoc ꝑs.iſte i duas partes diuiditur.quia primo ponitur afflicti populi deprecatio.ſecundo ipſius per xp̄m subleuatio:ibi.Tu autem domine in eternu3 permanes.Prima in duas.qz primo ponitur populi petitio.z ſcd̄o ad hoc allegatur ratio:ibi.Quia defecerunt ſicut fumus dies mei.Circa primu3 dicit pſalmiſta in perſona populi anxiati.Domine exaudi orationem meam.procedentem ex corde:quia oratio eſt aſcenſus mentl in deum ſ3m Damaſcenum. e Et clamor meus.ꝓcedens ex ore.

f Ad te veniat.i.acceptus ſit corā te. g Non auertas faciem tuā a me.repellendo orationem meā:ſicut homo auertit faciē ab eo que3 non vult exaudire. h In quacūq3 die tribulor iclina ad me aurē tuā loquitur de deo ad modum hominis q inclinat aurē ad audiēdu3 petitionē quā vult exaudire.z qz non ſolum petit exauditionē ſed etiā exauditionis velocitatem ꝓpter magnitudinem tribulationis preſētis.iō ſubdit̄.Velociter exaudi me. i Quia defecerunt. Hic ꝯñr ꝓ dicta exauditione allegatur ratio.z primo ex facto.ſcd̄o ex ṽbo.ibi.Tota die zc̄. Factum quod primo allegat̄ eſt pondus tribulationis populi iudaici tpe ātiochi q nitebat̄ totaliter deſtruere legē dei.vt p3 ꝑ Machab.z.2.z hoc ē qd dr̄.Quia defecerūt ſic̄ fum⁹ dies mei.i.ſunt ꝓpiqui defectui niſi tu adiuues k Et oſſa mea ſicut cremiū aruerūt.cremiū dr̄ a cremo cremas:z ē illud qd in patella remanet de frixione.ātiochus ṽo nolētes dimittere ritū iudaicū faciebat frigi i ſartaginib⁹ z cremari.vt hr̄.2.machab.7. l Percuſſus ſū vt fenū.qz ſicut fenū ad ardorē ſolis deſiccat̄.ſic ppl's iſrl' ex ardore tribulatiōis ātiochi ꝓ magna pte deficiebat.aliq ꝑ mortē z aliq ꝑ traſitū ad ritum

Domine exaudi orōnem meā: z clamor me⁹ ad te veniat. Non auertas faciem tuam a me:in quacunq3 die tribulor inclina ad me aurē tuā. In quacunq3 die innocauero te: velociter exaudi me. Quia defecerunt ſicut fumus dies mei: z oſſa mea ſicut cremium aruerūt. Percuſſus ſum vt fenum z aruit

cōſpectu oculoꝝ meoꝝ: In matutino iterficiebā oēs pctōres terre:ut diſꝑderē de ciuitate domini omnes operantes iniquitate3.

Orō pauperl cū anxiaret̄ z corā dño effuderet eloquiū ſuū.CI.

gẽtilẽ. vt hr̃. p̃. machab. p̃. a Quia oblitus ſum ꝛc. q2 multi de po/pulo fugerũt ad loca deſerta vbi nõ hẽbãt panẽ ad comedẽdum. ſm ꝙ dr̃. z. machab. 6. Judas ãt machabeus ſeceſſit ĩ deſertuꝫ locũ: ibiq3 ĩter feras ĩ mõtib⁹ cũ ſuis vitam agebat ꝛ feni cibo veſcentes demo/rabãtur. b A voce gemitus mei. adheſit os meũ carni mee. Dic accipit̃ caro ꝓ cute. ſm ꝙ dic̃ Diero. ꝛ hebrei. q2 tã ex fame ꝗ ex ani/mi ãxietate caro tabeſcebat ꝛ ſic cutis oſſibus adherebat.

c Similis fcũs ſũ ꝛc. q2 ſicut dcm̃ eſt populus fugerat ad deſerta.

coꝛ meũ: q̃ꝛ oblit⁹ ſũ comedere panẽ meũ. A vocẽ gemitus mei: adheſit os meũ carni mee. Simi lis factus ſuꝫ pellicano ſolitudi/nis: fact⁹ ſuꝫ ſic̃ nycticoꝛax in do micilio. Vigilaui ꝛ fact⁹ ſuꝫ: ſicut paſſer ſolitari⁹ in tecto. Tota die exprobrabãt mihi inimici mei: ꝛ q̃ui laudabãt me ãduerſũ me iu/rabant. Quia cinerẽ tanꝗ panẽꝫ mãducabã: ꝛ poculũ meũ cũ fle/tu miſcebã. A facie ire idignatio nis tue: q2 ẽleuans alliſiſti me. Dies mei ſicut vmbꝛa declinaue runt: ꝛ ego ſicut fenũ arui. Tu ãt dñe in eternũ pmanes: ꝛ memo/riale tuũ i generatione ꝛ genera/tionẽ. Tu exurgens miſereberis ſyon: q2 tẽpus miſerendi eius q2

d Factus ſum ſicut ny/cticoꝛax. que nõ apparet de die nec clamat. ſic mlt̃i de pplo abſconditi ĩ lo cis occultis nõ audebãt de die cõparere: nec etiã aliqueꝫ ſtrepitum emit/tere ne dephenderent. e Vigilaui. ñ potẽs doꝛ/mire ꝓ anxietate animi. f Et fcũs ſuꝫ ꝛc. fugitiui .n. nõ vadunt vniti. ſ3 ma gis diſperſi: ꝛ quilib3 ab/ſcondit ſe vbi poteſt. g Tota die. Dic ꝯñter allegat̃ rõ exauditionis ex vbis iniurioſis ꝛ ĩpꝛo/perioſis ꝗ ſatellites ãtio/chi pferebãt cõtra deuꝫ ꝛ pplm. ꝛ h̃ ẽ quod dr̃. Tota die exprobꝛabant mihi inimici mei. ꝛ plus affligebat̃ ppl̃s ex bla/ſphemys contra deũ ꝗ ꝯ ſeipſũ. h Et q laudabãt me. ſ. deriſoꝛie. ſic homini timido aliqñ dr̃. Ecce hõ magne cõſtãtie ꝛ tale ĩpꝛoperiũ ꝓ oppoſitũ irrogatũ magis ſo let pungere. i Aduerſũ me iurabãt. i. iurãtes execrãdo ſibi malũ. ponebãt me tãꝗ exeplũ dicentes. Si nõ fecero hec. ita male accidat mihi ſicut pplo iudeoꝝ. ꝛ ꝙ ſenſus ſit iſte. oñdit tranſlatio Diero. que ſic h3: Exultãtes mihi ꝑ me iurabãt. Exultantes mihi. i. deridẽtes me mõ pdcõ. Per me iurabãt. execratõis iuramẽto ponẽtes miſeriã meã ꝓ exeplo. que magis exp̃mit̃. cũ ſubdit̃. k Quia cinerẽ tanꝗ pa/nẽ mãducabã. modicũ hñs de paſta cã decoquẽs ĩ cinerib⁹ ꝛ ſic cine/res erãt admixti ĩ pane. l Et poculũ meũ cũ fletu miſcebam. i. la chꝛyme fluebãt de oculis meis ꝓ doloꝛe: ita ꝙ cadebãt ĩ cypho vel in vaſe ĩ quo debebã bibere. Et q2 iſta miſeria cõtigit pplo ex dei pmiſ/ſione ꝑpter peccata ppl̃i cõmiſſa. iõ ſubdit̃. m A facie ire idigna/tõis tue. i. vidicte tue. ſm ꝙ dr̃. p̃. Machab. p̃. Et fcã eſt ira magna ſu/per pplm valde. n Quia eleuãs alliſiſti me. i. grauiter. ſic graui⁹ allidit̃ q de alto deycit̃. Põt ẽt dici ꝙ iudei fuerãt eleuati tpe heſter ꝛ mardochei. vt hr̃ ĩ libꝛo heſter. ꝛ hoc tpe monarchie pſaꝝ. cui ſucceſ ſit regnũ grecoꝝ de quo exiuit radix peccati antioch⁹ illuſtris. pꝛimo machab. p̃. ꝛ iſte grauius afflixit iudeos ꝗ aliqs pcedẽtiuꝫ regum.

o Dies mei ſicut vmbꝛa declinauerũt. i. q̃ſi ad nihilũ redacti ſũt ſicut vmbꝛa. p Et ego ſic̃ fe. arui. i. ꝓ feruoꝛe tãte tribulatõis q̃ſi defeci.

q Tu ãt dñe i eternũ pmanes. Dic ꝯñr deſcribit̃ ppl̃i ꝯſolatio ꝑ ad/uetũ xp̃i q̃ hic ꝑ pſalmiſtã pdicit̃. ꝛ ſic ꝑ xp̃3 poſtea fuit ipleta. Et diui dit̃ reſiduũ hui⁹ pſalmi ĩ tres ptes. q2 pmo deſcribit̃ eccl̃ie pmotio ꝑ aduentũ xp̃i. ſcdo futura tribulatio tpe ãtixp̃i: ibi. Rñdit ei. tertio vi te pn̄tis ceſſatio ĩ fine mũdi: ibi. Initio tu dñe. Pꝛima ĩ duas. q2 pmo deſcribit̃ eccl̃ie pmotio. ſcdo ex hoc ꝯcludit̃ graꝝ actio: ibi. Scribãt̃ hec. Pꝛima ĩ duas. q2 ꝑ ponit̃ eccl̃ie pmotio ꝑ xp̃m ĩmediate. ſecũdo mediãtib⁹ apoſtolis: ibi. Quoniã placuerũt. Circa pmũ ſciẽdũ ꝙ xp̃s rõe deitatis pmanet ĩ eternũ. ꝛ hãc veritatẽ cõfeſſi fuerũt iudei Joh. iz. dicẽtes Nos audiuim⁹ ex lege q2 xp̃s manet ĩ eternũ. ꝛ ſic per ſuã eternã potẽtiã mutat tpa ꝛ etates trãſfert regna atq3 cõſtituit. Dañ. z. ꝛ ſic aliqñ de tribulatiõib⁹ rebeuat ad ꝓſperitatẽ ꝛ ecõuerſo deycit ſm ſuã voluntatẽ. ꝛ hoc ẽ qd̃ dr̃. Tu ãt dñe ĩ eternũ pmanes. i. ſtabil̃r. ꝛ q2 ſtabilis manẽs dat cũcta moueri. vt dicit̃. z. de cõſolatione. ideo ſubditur. r Et memoꝛiale tuum in generatione ꝛ generationem quia vno intuitu videt ſucceſſionẽ omnium gnãtionuꝫ. ꝛ ſubditur cõ ſolatio iudeoꝝ xp̃3 expectãtiũ. s Tu exurgẽs dñe. videt̃. n. boib⁹ iacere qñ nõ pꝛeb3 eis auxiliũ. ꝛ ꝓ oppoſitũ ſurgere quando pꝛebet.

t Miſereberis ſyon. i. ppl̃i colẽtis deũ in ſyon de quoꝝ numero erat ſcũs ſymeon Luce. z. ꝑpter qd̃ rñſum accepit a ſpũ ſcõ nõ viſurum ſe moꝛtẽ niſi pꝰs videret xp̃m dñi. quẽ oẽs aly iuſti ẽt expectabãt. quod fuit adipletũ qñ ibi ĩ tẽplo fuit oblat⁹ qd̃ erat ĩ mõte ſyon ꝛ qñ ibi pdi/cauit ꝛ miracula fecit: ꝛ qñ ĩ cenacl̃o ſyon ſup apl̃os ſpm̃ ſcm̃ mi ſit. ſm ꝙ dic̃ Diero. ĩ epl̃a ad Paulinũ de oĩbus ſacre ſcripture libꝛis. ꝛ tũc fuit adipleta ꝓphetia Zacharie. 9. Exulta ſatis filia ſyon. iubila filia hieruſalẽ. ecce rex tu⁹ venit tibi iuſtus ꝛ ſalua/toꝛ ꝛ ipſe paup ſm ꝙ allegat math. zi. ꝛ ꝑ hoc ꝙ dr̃ hic paup ma nifeſte p3 ꝙ cõſolatio ppl̃i ĩ aduẽtu xp̃i nõ erat ĩtelligẽda ꝑ exhi bitõeꝫ bonoꝝ tẽpoꝛaliũ ſ3 ſpũalium: que tãto melioꝛa ſũt quãto que ſunt anime coꝛpalibus pferunt̃.

vẽnit tempus. Quõniã placue/runt ſeruis tuis lapidẽs eius: ꝛ tẽrre ei⁹ miſerebuntur. Et timẽ/bunt gẽtes nomẽ tuum domine: ꝛ omnes reges terre gloꝛiã tuã. Quia ẽdificauit dominus ſyon: ꝛ videbitur in gloꝛia ſua. Reſpẽ/xit in oꝛationeꝫ humiliuꝫ: ꝛ non ſpreuit pꝛecẽ eoꝛuꝫ. Scribãntur hec in generatõe altera: ꝛ pòpu/lus qui creabit̃ laudabit dominũ Quiã ꝓſpexit de excelſo ſancto ſuo: dñs de celo in terram aſpe/xit. Vt audiret gemit⁹ cõpedito/rũ: vt ſolũeret filios interẽptoꝝ. Vt ãnũciẽt in ſyon nomẽ dñi: ꝛ laudẽ eius in hieruſalẽ. In cõn uenĩẽdo populos in vnũm: ꝛ re/ges vt ſeruiant dño. Reſpõndit

v Quia venit tp̃s mi. eius. ſ3 ꝙ fuerat di ctum ꝑ ꝓphetas ꝛ matie Dañ. 9. vbi aduent⁹ xp̃i ſub cer tis hebdomadibus annoꝝ diffinitur.

x Quia venit tp̃s. hoc reduplicat̃ ad maioꝛẽ aſſertionẽ.

y Quõ placuerunt Dic ꝯñr ponit̃ pꝛo/motio eccl̃ie que fa cta ẽ ꝑ xp̃m mediã/tibus apl̃is q pdica uerũt fidẽ xp̃i pmo ĩ hieruſaleꝫ ꝛ iudea vt hr̃ ĩ actib⁹ apl̃oꝝ iõ ſubdit̃. Quoniaꝫ placuerunt ſeruis tuis. i. apoſtolis.

z Lapides eius. i. fideleles de iudeis conuerſi q fuerunt pmi lapides ĩ edifi/cio ſpirituali eccl̃ie poſiti ſicut pdictuꝫ fuerat Zacharie. 9. poſt vba ſupꝛa pꝛemiſſa de aduẽtu xp̃i. Et ſaluabit eos dñs de⁹ eoꝝ ĩ die illa vt gregẽ ppl̃i ſui. q2 lapides ſci eleuabunt̃ ſup ter/rã ei⁹. a Et terre eius miſerebunt̃. i. iudee in q pmo apoſto/li pdicauerũt ꝛ multa miracula fecerũt: Act. z. Multa queq3 ꝓdigia ꝛ ſigna ꝑ apl̃os ĩ hieruſalẽ fiebãt. ꝛ ibi ſubdit̃. Oẽs etiaꝫ q credebãt erãt pariter ꝛ habebãt oĩa cõmunia. poſſeſſiones q3 ꝛ ſubſtãtias vendebãt ꝛ diuidebãt omnia omnib⁹ ꝓut vnicuiq3 opus erat. ꝛ ideo lapides iſti ſup terrã eleuati ꝑ cõtẽptũ tempo/ralium apl̃is merito placuerũt. b Et timebũt gẽtes nomẽ tuũ dñe. q2 fideles xp̃i ꝑ apl̃os alioſq3 diſcipulos diffuſa ẽ ad gẽ tes ꝑ alias oꝛbis ptes. c Et oẽs reges terre gl̃iam tuã. q2 nõ ſolũ vulgares receperũt fidẽ xp̃i ſed ẽt pncipes maximi. vt p3 ĩpletũ ĩ plurib⁹ regnis terraꝝ. ꝛ in oĩbus ĩplebit̃ añ finẽ mũdi.

d Quia edificabit dñs ſyon. i. eccl̃iam que merito ſyon vocat̃. quia ibi incepit ꝑ xp̃i oblationẽ. pdicationeꝫ. miraculoꝝ opera/tioneꝫ. ꝛ ſpũs ſci miſſionẽ. vt ſupꝛa dcm̃ eſt. e Et videbitur ĩ gloꝛia ſua. ibi. n. manifeſtauit gloꝛiã ſue reſurrectõis apoſtolis ꝛ ẽt aſcenſionis: q2 de monte oliueti aſcendit q ẽ iuxta hieruſa/lem. Act. p̃. f Reſpexit ĩ oꝛõneꝫ humiliũ ꝛ nõ ſpreuit pcem eoꝝ. adiplendo petitionẽ illoꝝ q humil̃r ꝛ deuote petebãt eius aduentũ. g Scribant̃. Dic ꝯñr cõcludit̃ graꝝ actio. q2 tm̃ beneficiũ nõ eſt dãduꝫ obliuioni. ꝛ iõ dicit. Scribant̃ hec. quia ſcriptura deſeruit memoꝛie. h In gnãtione altera. i. vt ge/neratões ſequentes habeant de hoc noticiã. ꝛ ſic fcm̃ ẽ ꝑ euãge/liſtas ꝛ apl̃os q doctrinã xp̃i ꝛ opera deſcripſerunt vt fideles po puli aſſurgerẽt ad laudẽ xp̃i. iõ ſubdit̃. i Et ppl̃s q creabit̃ laudabit dñm. i. ppl̃s xp̃ianus q creat̃ ꝑ baptiſmũ per quem cõ/ſtituit̃ ĩ eſſe grẽ q creatur in aĩa. k Quia ꝓſpexit de excelſo ſancto ſuo. tũc. n. ꝓpe terraꝫ ꝓſpexit oculis ſue miſericoꝛdie qñ viſitauit nos oꝛiens ex alto in ſua incarnatione.

l Ut audiret gemit⁹ ꝯpeditoꝝ. i. pctoꝝ qui a diabolo tenebãt cõpediti cõſuetudine peccãdi. m Ut ſolueret filios iterem ptoꝝ. a vinculis ignoꝛãtie ꝛ ĩfidelitatis. n Ut annũcient in ſyon nomẽ dñi ꝛ laudẽ ei⁹ ĩ hieruſalẽ. i. ĩ eccl̃ia q nomine ſyon ꝛ hieruſalẽ deſignat̃. ſm ꝙ dic̃ apl̃s heb. iz. Acceſſiſtis ad ſyõ mõ tẽ ꝛ ciuitatẽ dei viuentis hieruſalem celeſtẽ ꝛc. ĩ qua fideles an/nunciant nomẽ dñi ei⁹ fidẽ libere ꝯfitẽdo ꝛ pdicando ꝛ laudes ei debitas exhibẽdo. o In cõueniẽdo ppl̃os. p diuerſas oꝛbis ptes diſperſos. p In vnũ. i. ĩ vnitatẽ fidei ꝑ caritatẽ foꝛma/te. ꝛ q2 nõ ſolũ vulgares venerũt ad vnitatẽ fidei ſed ẽt pncipes. iõ ſubdit̃. Et reges vt ſeruiãt dño. q Rñdit. Dic ꝯñr deſcri bit̃ tribulatio fideliũ tpe antixp̃i q erit acerbiſſima tñ breuis in

tpe.ꝫ ꝙ dr̄ mat.24. Erit eni tribl'atio magna q̄lis nūq̄ fuit ab initio mūdi vſq3 mō neq3 fiet: ⁊ niſi abbreuiati fuiſſēt dies illi nō fieret ſalua ois caro.ſ3 ꝑpter electos breuiabunt̄.⁊ hec breuitas petit̄ hic i pſona eccl'e tūc tribulāde cū dr̄.'Rn̄dit ei.i.eccleſia ipſi xp̄o.⁊ loq̄t̄ de futuro p modū preteriti ꝑpter certitudinē ꝑphetie. a Jn via v̄tutis ſue.i.patiētie q̄ tūc erit maxime neceſſaria. b Paucitatē dieꝝ meoꝝ.i.dieꝝ afflictōis mee. c Nūcia mihi.vt ex breuitate valeā aliqualiter ꝯfortari.

Benedic aīa mea dño ⁊c. Pſalmus CII.

Benedic aīa mea. Huic ꝑs.ꝑmittit̄ talis titulus i hebreo ⁊ i trāſla.hiero. Dauid.niſi ꝙ ꝓponit̄ lr̄a lamech.ad deſignādū ꝙ ē datiui caſus:⁊ videt̄ ꝙ ps.iſte ſit q̄dā laus dīna ab ipſo dauid ꝯpoſita. Et ſm hoc diuidit̄ i tres ptes.q2 p̄mo dauid ad dei laudē excitat nāz humanā.ſcđo āgelicā:ibi.Dñs i celo.tertio oēm creaturā:ibi.Bñdicite dño oīa. Prima i tres.q2 p̄mo dauid inuitat ſe ad dei laudē ex bñficys a deo ſibi collatis ſingulariter.ſcđo ex bñficys collatis ppl'o iſrael

Lr̄a hebraica ⁊ hiero.planior ē:q̄ ſic hʒ.Afflixit i via .ſ.hꝰ vite. Fortitudinē meā.q2 tūc fortes i fide ſupra modū3 affligent̄. Abbreuiabit dies meos.i.dies afflictōis mee ꝑpter electos vt ꝑdictū ē.⁊ q2 tūc tāta erit tribulatio ꝙ videbit̄ aliqbus de eccleſia ꝙ fides catholica d̄beat totaliter deficere.iđ ſubditur i perſona eccl'e. d Ne reuoces me.totaliter auferēdo de pſenti vita. e Jn dimidio dieru3 meoꝝ.i. ante mundi terminū quod eſt tempꝰ

ei in viā virtutis ſue: paucitatem dieꝝ meoꝝ nūncia mihi. Ne reuoces me i dimidio dieꝝ meorū: in generatione ⁊ gn̄atione3 anni tui. Jnitiō tu dñe t̄ram fundaſti: ⁊ op̄a manuū tuarū ſūt celi. Jpſi peribunt tu autē ꝑmanes: ⁊ oēs ſicut veſtimētū veteraſcēt. Et ſicūt opertoriū mutabis eos ⁊ mutabunt̄:tū autē idē ipſe es ⁊ anni tui nō deficiēt. Filij ſeruoꝝ tuoꝝ habitabūnt ⁊ ſemē eoꝝ in ſeculū dirigetur. Dauid. CII.

Benedic aīa mea dño: ⁊ oīa que intra me ſunt nomini ſancto eius. Bñdic ānima mea dño: ⁊ nōli obliuiſci oēs retributiones eiꝰ. Qui ꝑpitiat oībus iniquitatibus tuis: qui ſanat omnes infirmitates tuas. Qui redimit de interitu vitā tuā: qui coronat te in miſericordia ⁊ miſerationibus. Qui rēplet in bonis deſideriū tuum renouabit̄ vt aquile iuuentus tua. Faciens miſericordias dñs ⁊ iudiciu3 oībus iniuriam patiētibus. Notas fecit vias ſuas moyſi: filijs iſrael voluntates ſuas. Miſerātor ⁊ miſericors dñs: longāminis ⁊ mūltum miſericors. Nōn in ꝑpetuum iraſcetur: neq3 in eternum cōminabitur. Nōn ſcđ3 peccata nr̄a fecit nobis: neq3 ſ3 iniqtates

ſpāl'r:ibi. Faciēs miſericordias.tertio omnibus iuſtis gn̄aliter:ibi. Miā. Circa p̄mū dic ſic dauid ſe excitās ad dei laude3 Bñdic aīa mea dño.⁊ accipit̄ hic bñdictio cōfeſſionis.ſ.laudis dīne qua minor bñdicit maiori:⁊ nō ꝑ bñdictiōe cōſecratōis q̄ fit ecōuerſo .ſ3 ꝙ dicit apl's. Heb.7. Sine vlla ꝯdictiōe qđ minus ē a meliori bñdicit̄. Per hoc autem ꝙ dicit.
s Anima mea:intelligūtur potētie anīe exteriores.vt viſus auditꝰ.⁊ ſic de alys. t Et oīa que itra me ſūt.ſupple bñdicite. v Nomini ſcō eiꝰ.⁊ ꝑ hoc intelliguntur oēs potentie interiores. .ſ.itellectus volūtas fātaſia ſenſus cōis.⁊ appetitꝰ ſenſitiuus.oīa.n.iſta dinis laudibꝰ debēt applicari. x Bñdic aīa mea dño.exponat̄ ſic pus. y Et noli obliuiſci oēs retributōes eiꝰ.q2 ſ3 ꝙ dicit Seneca libro de bñficys. Oiu3 igratiſſimꝰ ē q bñficy accepti oblitꝰ ē.dauid āt a iuuētute a đo magna bñficia recepit q ex tūc leonē vrſū ⁊ goliath gigātē iterfecit.⁊ cū iuniori iter frēs eēt i regē vnctꝰ fuit p ſamuelē. z Qui ppi.⁊c. dauid.n. valde grauiter legit̄ peccaſſe i adulterio cū berſabee ⁊ homicidio vrie ⁊ i numeratōe ppl'i:⁊ tn̄ de iſtis obtinuit remiſſionē a đo.vt hr̄.2.reg. 12.⁊ vltimo.⁊ ꝑ ꝯns de alys minoribꝰ pcctis. a Qui ſa.oēs ifir.tu. .ſ.ſpūales.vt dcm̄ ē.⁊ ēt corpales.q2 dauid bellis aſſuetus aliqñ ſuſtinuit plagas ⁊ graues ictus.de quibus beneficio dei fuit ſanatus.

ſtatutū duratōis eccl'e militātis.ſm ꝙ dicit ſaluator.mat.ꝟ.vltimo. Ecce ego vobiſcū ſū oībꝰ diebꝰ vſq3 ad ꝯſūmatōe3 ſeculi.
f Jn generatōe ⁊ generatōe3 āni tui.q.d.tu dñe cuiꝰ duratio ē eterna potes facil'r hoc facere ꝑ volūtate tua. g Jnitio tu dñe terrā fūdaſti. Hic ꝯn̄r deſcribit vite p̄ntis ceſſatio q̄ erit in generali reſurrectōe.motus.n.celi ordinatur ad cōpletōem numeri electoꝝ.⁊ iđ ipo habito ceſſabit.⁊ hoc eſt qđ dr̄. Apoc.10.c. Jurauit p viuētē i ſecula ſeculoꝝ:q2 tp̄s āplius nō erit.⁊ q2 talia ꝑcedēt ex poteſtate ⁊ volūtate dei q̄ vna ē i p̄re ⁊ filio ⁊ ſpū ſcō. iđ dr̄. Jnitio tu dñe terrā fūdaſti.i.tu dñe ihū xp̄e fūdaſti terra3 initio.i.ꝑncipio tp̄is.⁊ dicit fūdaſti.q2 terra ē cētru3 mūdi.
h Et ope.ma.tu.ſūt celi.⁊ ꝑ iſta duo itelligūt̄ oēs alie creature.
i Jpſi peribunt ⁊c.ſicut eni eternitas ſeq̄t omnimodā ſtabilitatē ⁊ imutabilitatē.ita tp̄s motū ⁊ mutationē.ſolus āt deus eſt omnino imutabilis.celi āt ſuperiores ſūt mutabiles q̄tū ad ſitum.iferiores āt vt aer q̄tū ad alteratiōnē.i omni āt mutatiōe ē aliq̄ deperditio.q2 ceſſat aliqđ eē qđ p̄us erat.⁊ ſic i fine mūdi celi peribūt nō q̄tū ad ſubſtātiā ſ3 q̄tum ad aliquā diſpoſitionē. q2 corp̄e celeſtia ceſſabūt a motu locali.⁊ elementaria a mutua actiōe ⁊ alteratōe ſubſtantys coꝝ remanētibus.ideo ſubditur.
k Et oēs ſicut veſtimētū veteraſcēt.a ſtatu i quo ſunt:
l Et ſicut opertoriu3 mutabis eos.q2 adueniente eſtate veſtis hyemalis mutat̄:q2 nō ē ā pliꝰ neceſſaria.remanēte tn̄ eius ſubſtātia.ſic corpora celeſtia ⁊ elemētaria mutabunt̄ a ſtatu in quo ſunt qui non erit amplius neceſſarius cōpleto numero electoꝝ.
m Tu āt idē ipſe es.ſ.oino imutabilis. n Et āni tui nō deficiēt.nō ē ꝑ ꝟ itelligēdū ꝙ i eternitate q̄ ē mēſura durationis diuine ſit aliq̄ ſucceſſio:ſ3 q2 eā apprehēdere nō poſſumus:nec per ꝯſeq̄ns exprimere niſi ꝑ ꝯpatōe3 ad tp̄s. o Filij ſuoꝝ tuoꝝ. .i.apoſtoloꝝ quos genuerūt ꝑ vbū euāgely.ſm ꝙ dic̄ apoſtolus. Corithys. Jn xp̄o ihū ꝑ euāgeliū ego vos genui.⁊ iſti ſr̄ de xp̄iāi.
p Habitabūt.ſ.eternal'r corā te poſt terminum huius vite.
q Et ſemen coꝝ i ſeculū dirigef̄.q2 ſemp actu ⁊ cōtinue i deum ferunt̄. Moraliter pōt exponi ps.iſte de quolib3 vere penitēte qui de peccatis cōmiſſis affligit̄ ꝑ penitētiā:⁊ deu3 deprecat̄ vt ad ſe veniat ꝑ grām ⁊ ipm i aduerſis ſtabiliat ꝑ patiētiā vt ſic i termino vite p̄ntis ꝑueniat ad gl'ia3. Jn ps.101. Dñe exaudi.vbi dr̄ i poſtil. Circa p̄mū dicit ps. ADDITIO.

Clamor i ſcripturis ſepe ſignificat affectu3 cordis.iuxta illđ. Uerba mea auribꝰ ꝑcipe dñe itellige clamorē meū vbi gl'oſa. Clamorē.i.affectu3 cordis. Uerba.n.auribꝰ ꝑcipiunt̄. Clamor āt q̄ ē affectus cordis itelligit̄:q2 q̄ſi itus legit̄. vnde in hoc loco cū dr̄. Exaudi orationē meā.ꝑprius itelligi d3 de orōne vocali q̄ cadit ſub auditu. Cū āt dicit. Et clamor meus ad te veniet.ꝑprius hʒ itelligi de affectu cordis q̄ fine vocis ſtrepitu ad

b Qui redimit ⁊c.qñ ſaul fecit cuſtodiri domū dauid de nocte vt interficeret mane ⁊ fugiēs ſaluatꝰ ē.p̄.'Reg.19. Sil'r qñ ſaul ⁊ viri eius cigebāt dauid i modu3 corone.ita ꝙ deſperabat ſe poſſe euadere ⁊ tn̄ ſaluatꝰ fuit dei ordinatōe.p̄'Reg.23. c Qui coronat te ⁊c.qñ fuit coronatus i regē ſup tribū iuda.2.'Reg.2. d Et miſ'atiōibus.qñ fuit coronatus poſtea ſup totū iſrael.2.'Reg.5. e Qui replet in bonis deſideriū tuū.dauid dādo de aduerſarys victoriā.2.'Regū.5.⁊.6. ⁊ diuitias ⁊ gloriā. f Renouabit̄ vt aquile iuuentus tua.ſ.in reſurrectōe futura qua reſurgent i etate virili.dauid āt mortuꝰ fuit i etate ſenili.3.'Reg.2.vel pōt referri ad coronatōe3 ſalomonis q viuente adhuc p̄re iſtitutꝰ ē rex ab eo:cū eēt adhuc iuuenis.⁊ ſic ſenectꝰ dauid fuit q̄dāmō mutata i iuuētutē:inq̄tū filiꝰ rep̄ntat p̄ris pſonā.ſ3 illud eccle.30. Mortuꝰ ē p̄r eiꝰ ⁊ q̄ſi nō ē mortuꝰ.reliq̄t.n.ſil'em ſibi poſt ſe.
g Faciens. Hic ꝯn̄r recitat beneficia populo iſrael collata vt ſic non ſolum ipſe ſed etiam totus populus iſrael ad dei laude3 excitetur. Et diuiditur in duas.quia p̄mo recitat̄ beneficioꝝ collatio.ſecundo.ad hoc inducitur ratio.ibi. Quomodo miſeretur. Circa primu3 primo ponitur beneficium liberationis de egypto.cum dicitur. Faciens miſericordias dominus ⁊ iudicium omnibus iniuriam patientibus.i.filys iſrael qui multas iniurias paſſi fuerunt ab egyptys.vt ꝑ3 in Exo.quibus fecit miſericordiam eos liberādo.⁊ iudicium.egyptios mĺtiplici ter puniendo.ſecundo ponitur beneficium date legis.cum dicit̄.
h Notas fecit vias ſuas moyſi.i.precepta legis que erāt vie veniendi ad ſalutem. i Filys iſrael voluntates ſuas.ideſt mandata ſua ſue voluntatis expreſſiua que nota fecit filys iſrael immediate per ſeip̄3 q̄tum ad precepta decalogi Exodi.20.⁊ per moyſen quātum ad alia. tertio ponitur beneficium diuine miſerationis.cum dicitur.
k Miſerator ⁊ miſericors dominus. qui dicit̄ miſericors rōe affectꝰ interioris.⁊ miſerator actu rōne effectus exterioris.
l Longanimis. diu expectans peccōres ad penitentiam.
m Et mĺtū miſericors.q2 miā ſuperexaltat iudicium. Jacobi.2.
n Non in perpetuum iraſcet̄.ſ.electis ſuis quibus finaliter placat̄.
o Nō ſ3 pec.no.⁊c.puniēdo nos citra cōdignū q2 tāta ē offēſa quātꝰ ille q offēdit̄.deꝰ āt ifinitꝰ ē.⁊ ꝑ ꝯn̄s offenſa ꝑ pctm̄ mortale cōmiſſa.

a Qm̃ ẜm altitudi. celi a terra. Altitudo celi a terra accipit̃ ẜʒ medietatē diametri celi, ⁊ adhuc deficit ſpiſſitudo terre a ſupficie vſq; ad cētrū. punctus āt orientis diſtat a puncto occidētali i celo ẜm totuʒ celi diametrū. ⁊ iō p minorē diſtātiā itelligit̃ remiſſio pene. ⁊ per maiorem remiſſio culpe que ē maius malū q2 opponit̃ bono ſpūali. pena āt bono corpali. ⁊ hoc ē qḋ dr̃. Qm̃ ẜm altitudinē celi a trra. i. ẜʒ magnā mēſurā ſue mīe. b Corrobo. mi. ſuā ſu. ti. ſe. liberādo eos a malo pene.

c Quātū di. or. ab occidēte. i. ẜm mēſurā maiorē ſue miſericordie.

nostras retribuit nobis. Quoniā ẜm altitudinē celi a terra: corroborauit miſericordiā ſuam ſuper timētes ſe. Quantū diſtat ortus ab occidēte lōge fecit a nobis iniquitates noſtras. Quomodo miſeret̃ pater filioꝝ: miſertus eſt dñs timētib⁹ ſe: qm̃ ipſe cognouit figmētū nr̃m. Recordat⁹ ē quoniā puluis ſum⁹: homo ſic fenū dies eius tanq̄ flos agri ſic efflorebit. Quonīā ſpūs ptranſibit in illo ⁊ nō ſubſiſtet: ⁊ nō cognoſcet ampli⁹ locū ſuū. Miſeri

d Longe fecit a no. ini. nr̃as. liberādo nos a malo. e Quō miſeret̃. Hic dn̄r hui⁹ miſeratōis ponit̃ rō. ⁊ pmo ex pte diuine bonitatis. cum dr̃: Quō miſer̃ pr̃ filioꝝ ⁊c. ſcd̄o ex pte humane fragilitatis. ⁊ primo q̄tum ad animam. cuʒ dicitur.
f Qm̃ ipſe cognouit ⁊c. i. fomitem iclinātē nos ad petm̄. et ſic exponunt hebrei. iuxta illud gen̄. 8. Senſus ⁊ cogitatio humani cordis pna ſ̄t ad malū ab adoleſcentia ſua. ſcd̄o q̄tuʒ ad corpus. cum dr̃.
g Recordatus eſt qm̄ puluis ſum⁹. q̄tū ad corpus quod i puluerē reſumitur. vnūqḋq; n. reſoluitur i ea ex qb⁹ cōponitur. h Hō ſicut fenū. vires ad tps modicū. i Dies ei⁹. i. vita ei⁹. k Tāq; flos agri ſic efflorebit. q2 ſicut flos agri ad calorē ſolis deſiccatur. ſic vita hois ad calorē febris vel alterius infirmitatis ſtatim extermināt̃.

l Qm̃ ſpūs ptrāſibit i illo ⁊ nō ſubſiſtet. qḋ pōt dupliciter exponi. vno mō de ſpū vitali q egredit̃ a corde ⁊ i alijs partib⁹ facit ſenſuʒ ⁊ motū ⁊ ipo deficiēte deficit corporalis vita. Alio mō de ſpū rōnali. q cū pertrāſit a corpore deſinēs ipm iformare deficit vita ẜm q dr̃. p de aīa i fine. q egrediēte aīa corp⁹ expirat ⁊ marceſcit. m Et nō cogſcet āplius locū ſuū: In trāſlatōe Hiero. hr̃. Et nō cognoſcet eū vltra loc⁹ ei⁹. ⁊ vtrūq; veꝝ ē. q2 ſicut exiſtentes i vita pn̄ti nō cognoſcūt ea que fiunt i receptaculis defunctoꝝ: ſic nec defuncti ea q̄ fiēt i locis viuentiū. ẜm q dicit Auguſtin⁹ libro de cura p mortuis agēda. ⁊ ē itelligendū hoc de lege cōmuni: q2 aliq̄n fit aliter ex reuelatōe ſpāli. Sciēduʒ etiā q beati vidēt i vbo ea q̄ faciūt ad augmentū beatitudinis ſue. ⁊ ſic vidēt ea que fiūt hic iferius ad reuerētiā eoꝝ ⁊ honorē.

n Miſericordia. Hic dn̄r accipit̃ rō laudādi deū ex bn̄ficijs oib⁹ iuſtis collatis. cū dr̃. Miſericordia āt dn̄i ab eterno ⁊ vſq; in eternuʒ. i. abſq; termino a pte finis. o Super timētes eū. timore filialis reuerentie q manet ēt i patria. ẜm illud pſ. 18. Timor dn̄i ſcūs pmanēs i ſeculū ſeculi. p Et iuſticia illi⁹ i filios filioꝝ. q ſūt imitatores paternoꝝ bonoꝝ. q His q ſeruāt teſtm̄ ei⁹. corde retinēdo et opere adiplēdo. ⁊ ō hoc pʒ lr̃a v̄ſus ſeqn̄tis. r Dn̄s i celo. Hic dn̄r iducit dauid ad dei laudē āgelicā creaturā. Circa quod ſciēdū q licʒ de⁹ ſit vbiq; p eſſentiā p̄ſentiā ⁊ potētiā. tn̄ ē i celo ſpāli mō. ſ. p aptā viſionē. ⁊ hoc ē qḋ dr̃. Dn̄s i celo ⁊c. ⁊ q2 ibi videt̃ clare a ſcīs āgelis. iō ſubdit̃.

s Bn̄dicite dn̄o oēs ange. ei⁹. bn̄dictōe laudis diue. q̄ minor bn̄dicit maiori. vt ſupra dcm̄ ē. t Potē. v̄tu. q2 v̄t⁹ eoꝝ ēt mālis ſupra modū excedit v̄tutē oīum corporaliū. ⁊ q2 hec virtus remāſit i demonib⁹ ideo dr̃. Job. 41. Nō ē poteſtas ſup terrā q̄ ei cōparet̃. verūtamē. quia ſancti angeli omnino ſūt obediētes diuine voluntati. ideo ſubditur.

v Facientes v̄bū illi⁹ ⁊c. Iſti ſermones ſūt reuelatōes: q̄ pmo fiūt angelis ſupiorib⁹ ⁊ p illos medijs: ⁊ p medios i ferioꝛib⁹: ⁊ p iferiores ſāctis hoib⁹ ẜʒ Diony. de āgelica hierarchia. x Bn̄dicite dn̄o ⁊c. Hͻ exponit̃ dupl'r. vno mō de oibus āgelis coiter q aliq̄n dicunt̃ dei v̄tutes, ppter excellētiā ſue v̄tutis. Alio mō ſpāl'r de ordine medio āgeloꝝ ſecūde hierarchie. q dr̃ ordo v̄tutū: eo q miniſterial'r opant̃ i miraculis factis diuā v̄tue ꝯ ſolitū curſū nāe. iō ſubdit̃. y Miniſtri ei⁹ ⁊c. p talia. n. miracula oñdit̃ q de⁹ i creaturis nō agit ex neceſſitate nāe ſʒ ex libera voluntate. z Bn̄dicite. Hic vltimo iducit dauid oēm creaturā ad dei laudē. d. Bn̄dicite dn̄o oīa opa ei⁹. Creature. n. intellectuales laudāt eū, ppe. q2 capaces ſūt ipſi⁹ p cognitōeʒ ⁊ amorē. alie āt creature laudāt eū metaphorice. inq̄tum i eis ⁊ i eaꝝ, ppetatib⁹ relucet dei ſapiā ⁊ bonitas ei⁹. ⁊ inq̄tū ſunt mā laudis diuine creaturis itellectualibus.

¶ In pſ. 102. vbi dicit̃ i poſtil. Notas fecit vias ſuas moyſi. i. pcepta legis. ADDITIO.

Legit̃ exo. 33. q moyſes petiuit a dn̄o: vt oñderet ſibi vias ſuas: in q̄ capit'o de⁹ ſibi dixit Ego oñdā oē bonū tibi. ⁊ i fra ca. 34. legit̃ q trāſeūte dn̄o corā moyſe ait. Dn̄ator dn̄e de⁹ miſericors, ⁊ clemēs patiēs ⁊ ml'te miſeratōis ⁊c. vbi ſcd̄ʒ verā expōnē lr̃alem de⁹ ipleuit qḋ moyſi pmiſerat. ſ. oñdere ei vias ſue miſericordie: vt ibidē pleni⁹ ē exponēduʒ. ⁊ iō cuʒ i hoc loco dr̃. Notas fec̄ vias ſuas moyſi. ad hͻ ē referēdū. ſ. ad vias diue miſericordie que fuerūt moyſi ſingulariter oñſe ⁊ nō populo. Precepta autē diua ſeu mādata i qbus exp̄mit̃ diua voluntas. notificata fuerunt filijs iſrael vniuerſaliter i datione legis: ⁊ ſic, ppe itelligit̃.

cordia aūt dn̄i ab eťno ⁊ vſq; i eťnū: ſup timētes eū. Et iuſticia illi⁹ i filios filioꝝ: his q̄ ſuāt teſtamētū ei⁹. Et memores ſūt mādatoꝝ ipſi⁹: ad faciēdū ea. Dn̄s i celo parauit ſedē ſuā: ⁊ regnum ipſi⁹ oib⁹ dn̄abit̃. Bn̄dicite dn̄o oēs angeli ei⁹ potētes v̄tute: faciētes v̄bū illi⁹ ad audiēdā vocē ſmonū ei⁹. Bn̄dicite dn̄o oēs virtutes ei⁹: miniſtri ei⁹: q facitis voluntatē ei⁹. Bn̄dicite dn̄o oīa opa ei⁹ in omni loco dominatōis ei⁹: bn̄dic aīa mea dn̄o. CIII.

Notas fecit vias ſuas moyſi. ſ. vias diue mīe. Et filijs iſrael volūtates ſuas. i. pcepta ſua in qbus diua volūtas. ſ. pcepti manifeſtatur. que aūt ſint ille vie q̄s de⁹ notas fecit myoſi pſal. ſtati ſubdit cū dic̄. Miſerator ⁊ miſericors domin⁹ ⁊c. vſq; ibi. Miſericōdia autē dn̄i ab eterno ⁊ vſq; i eternuʒ. in quibus v̄ſib⁹ multa ponūt̃ ad miſeratōes diuinas ptinētia debis q̄ moyſi fuerūt notificata. exo. c. alle: vt pʒ vtrāq; auctoritatē ītuēti. Cōſeqn̄ter tāgit pſal. mādata dei i generali q̄ populo fuerunt notificata: ⁊ hoc cū dic̄. His q ſeruāt teſtimoniū eius ⁊ memores ſunt mandatoꝝ ipſi⁹ ad faciēdū ea.

¶ In eo. pſ. 102. vbi dr̃. i poſtil. Qm̃ ẜʒ altitudinem celi a terra. ADDITIO.

Licet veꝝ ſit q maior ē diſtātia iter punctū oriētis ⁊ pūctū occidētis q̄ iter altitudinē celi ⁊ terre. , put poſtil. ait: tn̄ attente cōſideratis v̄bis pſ. iſta diuerſitas n̄, ppe applicat ad remiſſionē pene ⁊ remiſſionē clpe , put ipe vult applicare: nā i hoc qḋ dr̃. Corroborauit mīam ſuaʒ ſup timētes ſe., ppe itelligit̃ ifuſio gratie gratificātis per quam timētes deū ſunt i ſua miſericordia corroborati. p hoc aūt q dr̃. Longe fecit a nobis iniquitates noſtras. itelligitur elongatio a malo culpe: , put ēt ipſe poſtil. exponit. Conſtat āt q infuſio gratie ē cauſa remiſſionis culpe. ſic introductio lucis ē cā expulſionis tenebraꝝ. vt in pma. 2. q. 113. articulo. 8. i reſpōſione ad pmū argumētū. dato ēt q aliquo reſpectu pus eēt remiſſio clpe: nūq̄ tn̄ minoris dignitatis ſeu vtilitatis eēt ifuſio grē q̄ remiſſio culpe. vn̄ nullo mō ē dicendū q ifuſio grē ſit minor q̄ remiſſio culpe. ⁊ iō ad veꝝ itellectū hoꝝ v̄ſuum. ſ. Qm̃ ẜʒ altitudinē celi ⁊c. aliter videtur dicendū. Pro quo ſciēdū q licʒ magis diſtet oriēs ab occaſu q̄ celū a terra vt dcm̄ ē: tn̄ maior diuerſitas ē ẜʒ nām iter altitudinē celi ⁊ ifimitatē terre q̄ iter oriētē ⁊ occidentem: pma eniʒ diuerſitas ē talis q nūq̄ de vno extremo nāľr peruenitur ad reliquum. nunq̄. n. aliq̄ pars celi accedit ad terraʒ nec econtra: ſed aliqua pars oriētalis p motum celeſteʒ deuenit ad occidētalē ⁊ ecōtra: ⁊ iō ifuſio grē i eo q pus eā nō habebat, ppe cōparat̃ altitudini celi a terra: eo q deo q i hoc loco cōparatur celo, ppriuʒ ē miſereri ⁊ grām ifūdere: creature aūt q̄ hic cōparatur terre. nullo modo pertinet miſereri reſpectu dei ſeu deitatis. Remiſſio autem culpe, ppe comparatur diſtantie orientis ab occaſu: que licʒ ſint maxime diſtātes tamen de vno peruenit̃ ad reliquum: quia de ſtatu grē quādoq; deuenit̃ ad lapſuʒ culpe ⁊ econtra ſicut ſigna vel ſtelle que ſunt in oriente: q̄nq; ſūt in occaſu ⁊ econtra: vnde quod dicit̃. Secundum altitudineʒ celi referēdū ē ad ifuſionē grē: qḋ āt ſeqt̃. Quātū diſtat ortus ab occidēte. referēdū ē ad remiſſionē clpe mō pdcō. Et notādū q nō dixit pſ. q̄tū diſtat celū a terra ſic̄ dixit q̄tū diſtat or⁹ ab occaſu: ſʒ dixit ẜʒ altitudinē celi a terra: ad denotādū q nō cōparat̃ i hͻ loco celū ad terrā ẜʒ diſtātiā tātū: ſʒ poti⁹ ẜʒ diuerſitatē nāe: q2 ſic̄ celū ē altū ſimpl'r: ⁊ terra i ſima ſimpl'r: ſic ⁊ de⁹ ē ſūm⁹ grē largitor. ⁊ creatura rōnalis i ſima i ordine nāe reſpcū recipiētiū gratiam.

¶ In eodeʒ pſ. 102. vbi dr̃ in poſtil. Bn̄dicite dn̄o oēs v̄tutes eius. hoc exponit̃ dupliciter. ADDITIO.

In hoc loco hebraica lr̃a hʒ. Bn̄dicite dn̄o oēs exercit⁹ eius. qḋ, ppe itelligit̃ de corporib⁹ celeſtib⁹ q̄ dicuntur exercit⁹ dei. vn̄ Iſa. 40. ca. Leuate i excelſū oclos v̄ros ⁊ videte q creauit hec: q educit i numero militiā. i. exercitū eoꝝ Et oēs ex noīe vocat. vn̄ i his q̄tuor v̄ſib⁹ vltimis h⁹ pſ. notabl'r

designat ps.5.diſtictões i vniuerſo. Jn pma.n.denotat xpm q i
ſede celeſti ſibi parata.ſ.empyrio oibus dñatur.ꝛ de hoc dicit.
Dñs i celo parauit ſedē ſuā:ꝛ regnū illi⁹ oibus.dñabit.i ſcdo lo/
co ponit nām āgelicā beatam:ꝛ de hoc dicit. Bñdicite dño oēs
angeli ei⁹.i tertio loco ponit corpa celeſtia:de qb⁹ dicit. Bñdici/
te dño oēs exercit⁹ eius miniſtri ei⁹ q facit i volūtatē ei⁹.vnde no
tāter dicit i angelis. Faciētes vbū ei⁹ ad audiendū vocē ſermo/
nū ei⁹ ad denotandū ꝙ angeli p itellectū exequuntur diuinam
voluntatē tāq̄ itel
lectuales nature: ſz
d̄ corporib⁹ celeſti/
bus dixit. Faciētes
voluntatē ei⁹.qꝛ cū
ſint ianiata ſ3 cōe3
ſctōꝝ opinionē lic3
faciāt voluntatem
dinā nō tñ audiunt
vocē ſermonū ei⁹.
Jn q̄rto loco ponit
oia opa ꝯphēdēdo
oia iſta inferiora.d.
Que ſūt i omni lo/
co dñatōis dei:ꝛ qꝛ
i hac regiōe iferio/
ri aia humana ſpā/
lius deū h3 bñdice/
re:cui⁹ ē capax p co
gnitionem ꝛ amorem:iccirco in.5.loco concludit correſpōdēter
ad pricipium. Benedic aia mea dño. REPLICA.

In ps. Bñdic. Circa illum paſſu3. Notas fecit vias ſuas
moyſi. Burgeñ.adducit reſumēdo q̄dā p eū dcā.ſ.exo.
33. Sz vide ibi illa correcta q̄ſi q̄dā delyramēta:q̄ nō ſolū a lyra
ſz ab oibus recedētia. Jllud āt qd̄ circa illū paſſu3. Qm̄ ſcd̄m al
titudinē celi a terra. Burgeñ.applicat de ordine remiſſionis cul
pe ꝛ i fuſionis gr̄e: vide cor.circa ps. Miſerere mei de⁹ ꝛc̄. Circa
illū paſſu3 āt. Bñdicite dño oēs v̄tutes ei⁹. Burgeñ.ē ſingl'aris
diſtinguēs iter āgelos ꝛ corpora celeſtia ex eo:qꝛ angeli faciētes
volūtatē dei audiūt vocē ſermonū ei⁹:corpora āt celeſtia cū ſint
ianiata ꝛ faciāt voluntatē dei nō tñ audiūt vocē ſermonū eius.
ppē burgeñ.volēs loq pprie videt̄ ſe iuoluere circa vocē ſermo/
nū dei. Eſt.n.illa vox non ſenſibilis:ſz itelligibilis ſignificatio di
uine inſpirationis:quā pcipiunt ꝛ aiata ꝛ inaiata:qꝛ nihil exclu/
dit ab iſpiratōis diue illapſu.iō de corpib⁹ celeſtib⁹.dr̄ baruch.3.
Stelle vocate rn̄derūt aſſum⁹ de modis loq̄ndi dei:ꝛ idiomati/
b⁹ grādis ſermo ē apd̄ doct.circa.2.ſen. ps. CIII.

a Benedic aia mea ꝛc̄. Huic ps.nullus titulus preponit̄ in
b hebreo nec i trāſlatōe hiero.ppter qd̄ dixerūt aliqui ꝙ
nō ē ps.diſtinct⁹ a p̄ce.ſz in libris hebraicis quos vidi po
nit̄ ps.diſtinct⁹.ꝛ ſimil'r in tranſlatōe hiero.quia quotat̄ ps.103.
precedens autē.102. Et hoc idem dic̄ hiero.in plogo ſup librum
pſalmoꝝ. Et diuidit̄ in tres partes.p̊ pſalmiſta ad dei laude3 ſe
iducit.ſcd̄o ad hoc rōnes adducit:ibi. Confeſſionē.3.º dictā lau/
dem reſumit:ibi. Cātabo dño. Circa p̊mu3 dic̄. Benedic anima
mea dño.ꝛ dic̄ anima mea.q.d.nō tm̄ lingua:ſicut faciunt hypo
crite Jſa.29. Populus hic labys me honorat:cor āt eoꝝ longe ē
a me. b Dñe deus meus magnificat⁹ es vehementer.i.tāte
excellētie es ꝙ nō potes laudari a creatura q̄tum es laudabilis
Eccleſiaſtici.43. Maior.n.eſt omni laude. c Confeſſionē.
Hic ꝯñr adducit̄ rō motiua ad dei laude3.ꝛ p̊mo ex ordinata p/
ductione mundi partium.2.º ex debita puiſione viuentium:ibi.
Qui emittis. Circa p̊mum ſciendum ꝙ prima pars et p̊ncipalis
mundi eſt celum empyreum a p̊ncipio ſue creationis angelis re
pletum.ſicut dcm̄ fuit in p̊ncipio Geñ.ꝛ hoc notat̄ cum dr̄. Con
feſſionem ꝛ decorem iduiſti.ita ꝙ per decorem intelligit̄ celu3
empyreum dcm̄ a pyr.quod eſt ignis:nō ꝙ ſit igneum:ſz ſplēdi/
dum.ꝛ ſic aliquo modo conuenit cum igne in ſplendore.per con
feſſionem itelligit̄ congregatio angeloꝝ ſanctoꝝ deum confitē
tium continue confeſſione laudis diuine.ꝛ iſtis duobus modis
dicit̄ deus idutus metaphorice.qꝛ ſicut indumentum facit ad
ornatū hoīs iduti ſic i iſtis creaturis p̊ncipal'r relucet gloria dei
ꝛ ideo ſubdit̄. d Amictus lumine ſicut veſtimēto.qꝛ lumē
magis pprie eſt in ſpūalibus ſubſtantys q̄ in corporalibus. Se/
cunda pars machine mundi eſt celum cryſtallinum ꝛ ſidereum
continens ſperam ſtellaru3 fixarum ꝛ orbes ſeptē planetarum.
ꝛ q̄tum ad hoc dr̄. e Extendens celum.ſ.ſidereum.
f Sicut pellem.videt̄.n.extēdi ſuper hemiſperium noſtꝝ qua/
ſi tentorium. g Qui tegis aquis ſuperiora ei⁹. Jn hoc tāgit̄

Benēdic anima mea dño:
dñe deus meus magni/
ficat⁹ es vehemēter. Cō
feſſionē ꝛ decorē induiſti: amict⁹
lumine ſicut veſtimēto. Extēdēs
celū3 ſicut pellē: qui tegis aquis
ſuperiora ei⁹. Qui ponis nubē aſcē
ſum tuū: qui ambulas ſup pēnas
ventoꝝ. Qui facis angelos tuos
ſpiritus: et miniſtros tuos ignē
vrentē. Qui fundaſti terrā ſup
ſtabilitatē ſuā: nōn iclinabit̄ in ſe
culū ſeculi. Abyſſus ſicut veſti/
mentū amict⁹ ei⁹: ſup mōntes ſta
bunt aque. Ab increpātione tua
fugiēt: a voce tonitrui tui formi/
dabūt. Aſcēdūnt mōtes ꝛ deſcē/
dūt cāpi: i locu3 quē fundaſti eis.
Terminū poſuiſti quē nō trāſgre
dietur: neq3 ꝯuertētur opire ťrā.
Qui emittis fontes in ꝯuallib⁹:
inter mediū montiū ptranſibunt
aque. Potābūt oēs beſtie agri:
expectabūt onagri i ſiti ſūa. Su/
per ea volucres celi habitabunt:
dē medio petrarū dabūt voces.

celum cryſtallinum: quod eſt ſupra ſidereum: quod dicitur aqueum
Geñ.p.eo ꝙ ꝯuenit cū aquis i diaphaneitate.ſicut ꝛ empyreū dicitur
igneū mō predicto. Tertia pars eſt elementū ignis ꝛ aeris continens
ſpacium qd̄ ē intra ſperā lune ꝛ ſuperficiē terre ꝛ aque.ꝛ q̄tu3 ad hoc
dr̄. h Qui ponis nubem aſcenſu3 tuū.in hebreo ꝛ in tranſlatione
hiero.habet̄. Currum tuū.qꝛ nubes per aerē videnť ferri ad modum
curruū.ꝛ qꝛ talis motus fit cōiter p impulſu3 ventoꝝ.ideo ſubdit̄.
i Qui ambulas ſup pennas ventoꝝ.ꝛ dicunt̄ penne ventoꝝ metapho
rice.ad deſignādum ve/
locitatē motus ipſoꝝ.qd̄
autē dr̄ hic deus ambu/
lare ſup pennas vētoꝝ:
ꝛ agitare nubes q̄ſi cur/
rum ſuū.p hoc deſignat̄
ꝙ tales ipreſſiones ꝛ cō/
ſimiles fiunt i aere ex di
uina diſpoſitōe.ꝛ qꝛ de⁹
nām corporalē per ange
los adminiſtrat: vt dicit
Aug.ſup Geñ.iō ſubdit̄.
k Qui facis ꝛc̄.i.ſpūales
ſubas facl āgelos tuos.i.
nūcios tuos. Angel⁹.n.ē
magl nom̄ officy q̄ nāe.
l Et mi.ꝛc̄. H dr̄.qꝛ āge/
li legunt̄ frequenter ap/
paruiſſe i ſpecie ignis.vt
moyſi i rubo ardēti. Exo.3. Vocat̄ tñ angel⁹ ille dñs.qꝛ pſonā dñi re/
repreſentabat.vt dicit Greg⁹. Jtem.4. Reg.2.in trāſlatōe helie.que
facta ē miniſterio angeloꝝ.apparuit currus igneus ꝛ equi ignei. Sil'r
4. Reg.6.apparuit mons plenus equoꝝ ꝛ curruū igneoꝝ in circuitu
heliſei.qꝛ ſicut dicit hiero.ad defenſionē ei⁹ venerunt angeli. Et dic̄.
Jgnem vrentē.qꝛ angeli ardent caritate ꝛ ſunt efficaces ad executio/
nem volūtatis diuine. Quarta pars ē elementū terre ꝛ aque quod ſil'
cōtinet̄ cum ſpera terre:ꝛ de p̊mo dr̄. m Qui fundaſti terram.qꝛ
ſicut fundamentu3 eſt iferior pars domus.ſic terra ē iferior pars ma
chine mundi. n Sup ſtabilitatē ſua3.i.ſuper centrum mundi ad
quod vndiq3 tendūt nāl'r ptes terre.ꝛ iō ſubdit̄. o Nō iclinabit̄
i ſeculum ſeculi.declinās a cētro i aliq̄ parte.qꝛ hoc ē ſibi inālē.d̄ ele/
mento v̄o aque ſubdit̄. p Abyſſus.i.oceanus q dr̄ abyſſus ppter
ſui pfunditatē. q Sicut veſtimentū amictus ei⁹.qꝛ oceanus cir/
cundat terrā vndiq3 excepta vna pte q̄ remāſit arida ppter vita3 ho
minu3 ꝛ aialium terreſtriū.vt dcm̄ fuit plenius. Geñ.p̊mo.
r Super montes ſtabunt aq̄. Ex hoc loco dic̄ Ra. Sa.ꝙ aq̄ i medio
oceani ſunt altiores q̄ mōtes i terra poſiti. Sz h falſum ē.qꝛ cū aque
ſint graues ꝛ fluide equal'r tēdūt ad cētꝝ vndiq3.ꝛ ſic nō ſūt altiores i
medio q̄ i ripa.ꝛ iō illud qd̄ dr̄ hic.itelligendū ē de aquis pluuialib⁹
q̄ generant̄ in nubib⁹ ſ3 ꝙ dic̄ Job. Qui ligat aquas in nubibus ſuis.
nubes autem generantur ſup cacumina mōtiū. s Ab icrepatiōe.
tua fugient.qꝛ nubes pluuioſe mouent̄ de loco ad locum ſm̄ ordine3
voluntatis diuine. Aliter exponit̄ hoc referendo ad homines. Jn nu
bibus enim frequenter generant̄ impreſſiones terribiles.vt tonitrua
fulgura ꝛ turbines q̄ dicunt̄ q̄dā increpatiōes diuine:que frequenter
ſunt ſigna ire ſue.ꝛ ſic hoīes territi fugiunt de campis ad loca magis
ſecura. Conſequenter reuertitur ad diſpoſitionē elemēti terre q̄ i ali/
quibus locis eſt mōtuoſa in alys plana.ꝛ q̄tū ad h dr̄. t Aſcēdūt
mōtes ꝛ deſcēdūt cāpi.ꝛ iſte aſcēſus ꝛ deſcēſus non eſt aliud q̄ eleua/
tio maior mōtiū ꝛ minor cāpoꝝ.vlteri⁹ reuertit̄ ad diſpoſitōe3 elemē
ti aq̄.d. v Terminū poſuiſti.ſ.aq̄s oceani. x Neq3 ꝯuer.opire
terrā.ſic̄ fecerūt tpe diluuy.ſicut pmiſit dñs noe. Geñ.9.di. Neq3 erit
deiceps diluuiū diſſipans oē3 terram. y Qui emittis. Hic ꝯñter
adducit̄ rō diuine laudis ex debita puiſione viuētiū.ꝛ p̊ ex puiſione
habitantiū ſup aquā.2.º ex puiſione habitātiū itra aquā.ibi. Hoc ma
re.tertio q̄tū ad vtrāq3 naturā.ibi. Omnia a te expectant. Prima in
duas.qꝛ p̊ d̄ſcribit̄ dīna puidētia circa viuētia ſup terrā i cibo corpoꝝ.
ſcd̄o.in alteratione tempoꝝ:ibi. Fecit lunā i tpe. Circa p̊mū deſcribit
mixtī puiſionē aialiū auiū ꝛ hoīu3.ꝛ p̊ q̄tū ad puiſionē humidi ſine
q̄ vita ſēſitiua nō pōt cōtinuari.d. Qui emittis fōtes i cōuallib⁹.quia i
deſcēſu vel pede mōtiū oriunt̄ coiter fontes magni ex qbus oriuntur
fluuy notabiles.ꝛ hoc ē ad ſuſtētatōe3.viuētiū iō ſubdit̄. z Pota/
būt oēs ꝛc̄.qꝛ ml'tū hn̄t de calido iteriori. a Jn ſiti ſua.i.refici dcis
aquis i ſua ſiti.vñ ꝛ trāſlatio hiero.ſic h3. Et reficiāt onagri ſiti3 ſua3.
b Sup ea volucres celi habitabūt.qꝛ ſūt aliq̄ volucres aq̄tiles i flu/
minib⁹ habitātes vel ppe.alie ēt volucres cāpales vel nemoroſe ve/
niūt illuc ad bibēdū ꝛ ad loca ſua reuertunt̄ gaudētes.ideo ſubditur.
c De medio petraꝝ dabūt voces.h dr̄ pp aues in foraminib⁹ muroꝝ
habitātes vel ēt i rupibus.ſicut dr̄ de aquila Job.39. Jn petris morat̄

⁊q; i acceſſis rupibus.i hebꝛeo tñ hȓ.De medio ramoꝝ.⁊ i trāſlatōe hiero.De medio nemoꝝ.⁊ h̄ q̄tum ad aues i arboꝛibꝰ cāpoꝝ vel ſil/ uaꝝ cōmoꝛātes. a Rigās mōtes.ſ.deꝰ. b De ſupioꝛibꝰ ſuis. .i.de nubibus pluuioſis ſup mōtes generatis:vt ibi creſcat herba aīa/ libꝰ ſilueſtribꝰ oppoꝛtuna. c De fructu opeꝝ tuoꝝ ſatiabiȓ terra. .i.de effectu pluuie q̄ ē opus tuū fecundabiȓ terra.ideo ſubditur.
d Producens fenum iumentis.ad eoꝛum nutrimentum.
e Et herbā ſeruituti hoīum.i.vſui.granū.n.ſeminatū in terra p̊ ꝓdu/ cit herbā.poſtea ſpicaꝫ.⁊ vltimo granum vñ fit pa nis ad vſū homīs.iō ſub/ ditur. f Ut educas paneꝫ de terra.⁊ quia ad ſuſtentationem vite hu/ mane nō ſolū regritur ci bus:ſꝫ ēt potus ꝗ p̄ncipa liter ē vinū de vite.ideo ſubditur. g Et vinū letificet coꝛ hoīs.regriȓ ēt ꝯdimētū.iō ſubditur.
h Ut exhi. faciē i oleo. ⁊ ꝑ oleū quod ē p̄ncipale cōdimentū itelliguntur alia.⁊ q2 pluuia terrā hu mectās fecūdat arboꝛes iō ſubdiȓ. i Satura bunȓ ligna cāpi ⁊c̄. dicit .n.phs.2.de aīa ꝙ i arbo ribus radices ſūt ſimiles oꝛi i aīalibꝰ.q2 p radices attrahiȓ alimētū arbo ad eiꝰ nutritōeꝫ ⁊ fructi/ ficatōeꝫ.In hebꝛeo autē ⁊ i trāſlatōe hiero.hȓ ſic Saturabunȓ ligna dñi. ⁊ ſm Ra. Sa.ligna dñi hic itelligūȓ ligna paradiſi terreſtris.Sꝫ q2 illa mō nō venīūt i vſum hoīs niſi enoch ⁊ helie.⁊ hic agiȓ de lignis ſeruiētibus ad vſuꝫ hoīs.iō pōt dici ꝙ oīa alia ligna cōueniēter dñr ligna dñi.q2 ſūt eiꝰ creature.
k Illic paſſeres nidificabūt.i hebꝛe.⁊ i tranſlatōe hiero.hȓ ſic. Aues nidificabūt.aues.n.alterius ſpēi magis nidificāt i cedris q̄ꝫ paſſeres ꝗ cōiter nidificāt i tectꝭ domoꝝ. l Herodij domꝰ dux ē eoꝝ ⁊c̄.He rodiꝰ ē nomē auis p̄dalis q̄ gallice vocaȓ grifant.⁊ nidificat i cedris.⁊ diciȓ dux paſſeꝝ vel auiū eo mō loquēdi quo leo rex dȓ aīaliū.⁊ iō cū dȓ.Herodij domꝰ:ibi ē punctꝰ.⁊ referȓ ad cedros vbi nidificat hero/ dius:cuiꝰ nidus dȓ domꝰ eiꝰ.⁊ qȯ ſeqȓ.Dux ⁊c̄.referȓ ad herodiū mō p̄dicto. m Mōtes excelſi.ſupple ſūt refugia.Ceruis.ſic̄ petra ca/ uernoſa ē refugiū herinacijs.ē aūt herinacius aīal paruum ſpinoſuꝫ.
n Fecit lunā.Hic ꝯñr oñdiȓ qualȓ deꝰ ꝓuidet viuētibꝰ i alternatiōe tempoꝝ.cuꝫ dȓ.Fecit lu.i tpe.ſm.n.varium motum lune magis ap/ paret ſenſibilis mutatio aeris q̄ꝫ ſꝫ alios planetas. o Sol cogno/ uit occaſuꝫ ſuū.i.determiate vadit ad occaſuꝫ.ac ſi haberet itellectū: q2 talis motꝰ ē ab itellectu itelligentie motricis.ꝑ talē modum dȓ.ꝙ opꝰ nāe ē opꝰ itelligētie. p Poſuiſti te.⁊c̄.p occaſū ſolis.
q Et fa.ē nox.q2 ſic̄ dies ē latio ſolis ſup terrā:ita nox eſt latio eiꝰ ſub terra. r In ipſa ⁊c̄.q2 tunc magꝭ diſcurrūt ad q̄rēdā p̄dā q̄ꝫ de die. iō ſeqȓ. s Ca.le.⁊c̄.⁊ q2 oīa illa ꝓcedūt ex dina ꝓuidētia.iō ſubdiȓ.
t Et querāt a deo eſcam ſibi.⁊ q2 habita p̄da reuertunȓ ad ſua latibu la.iō ſubdiȓ.Oꝛtus ē ſol ⁊c̄. v Exibit hō ad opus ſuū.ſicut.n.fere diſcurrunt p noctē vel de nocte ꝓpter victuꝫ q̄rēduꝫ.ſic ecōtrario hō ꝗ ē aīal māſuetuꝫ nā de nocte q̄eſcit ⁊ de die exit ad opa ſua.⁊ q2 ex ta libus effectibꝰ apparet altitudo dine ꝓuidētie nobis icōpꝛehenſibilis iō āmiratiue ſubdit dauid. x Quā magnificata.i.valde magnifi/ cata. y Sunt opa tua dñe ⁊c̄.q2 ipſa eſt regula veritatis.
z Impleta ē terra poſſeſſione tua.i.hoīb ⁊ aīalibꝰ q̄ ſūt dei creature.
a Hoc mare.Hic ꝯñr agitur de ꝓuiſiōe viuētiuꝫ itra aquā.⁊ p̄ deſcri bit locum eoꝝ.cuꝫ dȓ.Hoc mare magnuꝫ.ſ.oceanus vbi currunt oēs aque. b Et ſpacioſuꝫ manibus.i.locis.dictio.n.hebꝛaica hic poſi/ ta equoca ē ad ſignificādum manꝰ ⁊ loca. c Illic reptilia.i.piſces diuerſoꝝ geneꝝ. d Quoꝝ nō ē numerus.q2 nō pñt ab hoīe nume rari.ſꝫ deo oīa ſūt numerata. e Aīalia puſilla cuꝫ magnis.In ma ri.n.ſunt piſces aliꝗ valde parui ⁊ aliqui valde magni.vt cete grādia: quoꝝ magnitudo ē q̄tuoꝛ iugeꝝ terre.vt dicit Plinius.
f Illic naues ptranſibūt. vt bona i vna terra abundātia depoꝛtētur ꝑ nauigiuꝫ ad aliā talibus carētē ⁊ ecōuerſo. g Draco iſte ⁊c̄.i he bꝛeo ⁊ i trāſlatōe hiero.hȓ. Leuiathā iſtū tu foꝛmaſti ad ludēdū i eo: dñt hebꝛei ꝙ ē vnꝰ piſcis ſinglarꝭ icredibiȓ magnitudinis.iō dȓ:leuia/ than iſtuꝫ.in ſingulari. dicūt tamē hebꝛei ꝙ deus a principio creauit

Rigāns mōtes dē ſuperioꝛibus ſuis:de frūctu operū tuoꝝ ſatia/ bitur terra. Prōducens fenū iu/ mentis:⁊ herbāꝫ ſeruituti hoīuꝫ Ut ēducas panē de terra. ⁊ ūinū letificet coꝛ hoīs. Ut ēxhilaret fa ciē in oleo:⁊ panis coꝛ hoīs ꝯfir/ met. Sāturabunȓ ligna cāpi ⁊ ce dri libani q̄s plātauit:illic pāſſe/ res nidificabūt. Hērodij domus dux ē eoꝝ:mōntes excelſi ceruis petra refugiuꝫ herinacijs. Fēcit lunam i tpe:ſōl cognouit occaſū ſuū. Pōſuiſti tenebras ⁊ factā ē nox:i ipſā ptrāſibūt oēs beſtie ſil ue. Catūli leonū rugientes vt ra/ piant:⁊ q̄rānt a deo eſcā ſibi. Oꝛ tus eſt ſol ⁊ ꝯgregati ſūt:⁊ in cu/ bilibus ſuis collocabunȓ. Exibit hōmo ad opꝰ ſuū ⁊ ad operatōeꝫ ſuā vſqꝫ ad veſperū. Quā māgni ficata ſūnt opa tua dñe:oīa in ſa/ pientia feciſti:īplēta ē terra poſ/ ſeſſione tua. Hōc mare magnū ⁊ ſpāacioſū manibꝰ:illic reptiliā quō rū nō eſt numerꝰ. Animālia pu/ ſilla cū magnis:illic nāues ptran ſibunt. Drāco iſte quē foꝛmaſti ad illudendū ei:oīā a tē expectāt vt des illis eſcā in tpe. Dantē te illis colligēt:āperiēte te manum tuā oia iplēbunȓ bonitate. Auēr tente aūt te faciē turbābūtur aufe rēs ſpūm eoꝝ ⁊ dēficiēt:⁊ i pūlue/ rē ſuuꝫ reuertētur. Emittē ſpiri/ tūꝫ tuū ⁊ creabūnȓ:⁊ rēnouabis faciē t̄re. Sit glōꝛia dñi i ſeculū: letabiȓ dōminus i operibꝰ ſuis. Qūi reſpicit terrā ⁊ facit eaꝫ tre/ mere:qui tāgit mōtēs ēt fumigāt

duo idiuidua huiꝰ ſpēi maſculū ⁊ feminā.ſꝫ q2 deus ꝓuidit ꝙ ſi mlȓtiplicarēȓ.nauigatio īpediretȓ q̄ deſeruit vtilitati mūdi.ideo occidit femellā ⁊ ſale cōdiuit reſeruāſeā iuſtꝭ poſt reſurrectōꝫ. qȯ āt ſubdiȓ.Quē foꝛmaſti ad ludēdū i eo.dñt ipſi hebꝛei ꝙ tri bꝰ hoꝛis i die deꝰ ludit cū leuiathan.Sꝫ p̄mū dcm̄ ē ꝯ ſacrā ſcri/ pturā Geñ.p̊.q2 foꝛmatis gnālȓ oībus piſcibꝰ dixit deꝰ.Creſcite et mlȓtiplicamini.⁊ ſic ñ creauit aliquaꝫ ſpēm i maſclȯ ⁊ femina quā nō vellet mlȓtiplicari.Itē ꝙ dñt carnes femelle reſuatas iu ſtis i reſurrectiōe.ē erroꝛis ſarracenoꝝ i quē iudei moder/ ni ceciderūt credē/ tes ꝙ r̄ſurrectio ſit futura ad vitā aīa/ lē cibis idigētē. Et qȯ dȓ ꝙ deꝰ ludit in eo vȓ cū eo tribꝰ ho ris i die.puerile ē ⁊ ficticium.Et iō alȓ d̄dꝰ ꝙ pſalmiſta h̄ loqȓ de cete cuiꝰ ſūt plā idiuidua i mari nominās cū leuia/ than.ſic̄ Job.40.ꝗ noīaȓ ēt draco i trā ſla.cōi.q2 geñ.p̊ vbi dȓ.cete grandia.in hebꝛe hȓ. dracones magꝰs.tñ ſ h̄ iſtꝭ noī/ bꝰ itellȓȓ h̄ p̄ncipl̄r diabolꝰ.ſic̄ i li. Job fuit dcm̄. Et iō lr̄a p̄ ē exponēda d̄ ꝓp/ etatibꝰ ceti.⁊ 2º. de ꝓpꝛietatibus dia/ boli per illas ſigni/ ficatꝭ.Qȯ ꝗ p̊ dȓ.Draco iſte i cōi trāſlatiōe vȓ leuiathā iſtū.i trā/ ſlatōe hiero.ꝑ ꝓnomē demōſtratiuū ⁊ nom̄ cui adiūgiȓ deſigna tur eiꝰ magnitudo euidēter excedēs magnitudinē alioꝝ aīaliū terreſtriū ⁊ marinoꝝ.⁊ p h̄ qȯ ſubdiȓ.Ad illudēdū ei vȓ ludēdū i eo.ñ ē itelligēdū ꝙ li ad.teneaȓ cālȓ q̄ſi ad h̄ leuiathā finalȓ ſit foꝛmatꝰ.ſꝫ teneȓ ꝯſecutiue.q2 ad eiꝰ foꝛmatōeꝫ ꝯſecuta ē illuſio illa.Ex h̄.n.ꝙ leuiathā fcūs ē a d̄o i cōpe tā magno.ſeqȓ ꝙ necīa ſit ei magna cibatio ex alijs piſcibꝰ marꝭ q̄s deuoꝛat.pp qȯ alij piſces cetū vidētes ex iſtictu nāli fugiūt verſus ripā vbi cetꝰ nata/ re nō pōt pp aq̄ puitatē.⁊ iō cetꝰ eos iſeq̄ns ipigit ad terrā ⁊ a pi ſcatoꝛibꝰ ibi occidiȓ.q2 nō pōt ſe mouere.⁊ ſic illuſus ſua ſpe fru ſtraȓ.ꝑ h̄ āt p̄ncipalȓ itelligūȓ ꝓpetates demonis.q2 ꝑ demon/ ſtratōeꝫ coꝛpis eiꝰ excedētē.cū dȓ.Draco iſte.itelligiȓ ptās d̄mo nis oēꝫ ptātē coꝛpalē excedēs.ſi ſibi dimittaȓ.ꝑ illuſionē vō ceti dictā itelligiȓ illuſio demonis.q2 credēs xp̄ꝫ i ſe deuoꝛare i ſua paſſione ⁊ mēbꝛa ſua i tꝑali ꝑſecutōe p eū ꝯ eos excitata defrau daȓ ab itēto.⁊ remanebit poſt iudiciū ligatꝰ i iferno.q2 nō erit āplius ad exercitiū ſcōꝝ i hoc aere caliginoſo. h Oīa a te ex/ pectāt.h̄ icipit verſus i hebꝛeo ⁊ i trāſlatōe hiero.vbi pſalmiſta d̄/ clarat ꝓuiſionē dinā circa vtrāqꝫ nām p̄dictā ſilȓ.d.Oīa.ſ.viuen tia ſup terrā ⁊ i aq̄s. i A te expectāt ⁊c̄.q2 ꝑ appetitū nālem ⁊ ſenſitiuū tēdunt ad id qȯ ē a deo circa ipſa oꝛdinatū.⁊ ſic dcm̄ ē ſupꝛa ꝙ opꝰ nāe ē opꝰ itelligētie. k Dāte te ⁊c̄. h̄ dȓ ſpālȓ pp illa viuētia q̄ ñ ſolū q̄rūt cibū ad hoꝛā ſꝫ ēt ꝯgregāt ꝓ tpe futu/ ro.ſic̄ foꝛmica colligit grana i eſtate vñ viuit i hieme. l Apiēte te ⁊c̄.ꝑ diffuſionē bōitatꝭ tue i effectibꝰ. m Oīa iple ⁊c̄.i.bo no ꝯueniēti ſue nāe. n Auer.āt ⁊c̄.d̄negādo p̄dictā diffuſionē.
o Turbabūȓ.ex defcū nutrimēti. p Auferes ſpūm ⁊c̄.i.vitā.
q Et defi.a vita pñti. r Et i pul.⁊c̄.i.i māꝫ vñ fuerūt foꝛmata q̄ ꝓ maioꝛi pte ē terra. s Emitte.i.emittes.ſic̄ hȓ i hebꝛeo ⁊ in trāſla.hie. t Spi.tu.i.tue volūtatꝭ effcm̄. v Et crea.i.d̄ nouo foꝛmabūȓ eadē i ſpē ſꝫ curſū nāe:⁊ aliqñ eadē i nūero ad d̄/ claratōeꝫ ptātis dine i opibꝰ miraclȯſis. x Et reno. ⁊c̄.ſic̄ pꝫ i eſtate.q2 tc̄ renouaȓ herbis ⁊ floꝛibꝰ ⁊ fructibꝰ qbꝰ p̄uata fuerat i hyeme. y Sit glo.do.i.laꝰ ⁊ honoꝛ ſibi debitꝰ ipendaȓ.
z In ſe.ſe.i.abſqꝫ termio a pte finis. a Leta.dñs ⁊c̄.i.in crea turꝭ ad ſuā gl̄iā oꝛdiatꝭ:ſꝫ ꝙ dȓ ꝓuer.16.Uniuerſa pp ſemetipꝫ. opatꝰ ē dñs. b Qui reſpi.⁊c̄.vt pꝫ i motu terre ꝓcedēte ex dina oꝛdiatōe. c Qui tāgit ⁊c̄.tactu fulgurꝭ:qȯ freq̄ntiꝰ cadit i mōti bus altis. d Et fumigabunt.quia ignis fulgureus magis fu migat q̄ꝫ iflāmet.Sciendū aūt ꝙ oīa predicta de oꝛdine creatu raꝝ ⁊ ꝓuiſiōe viuētiū ad hoc iducta ſūt vt ex eis rōalis creatura

in ſurgat ad laudē ⁊ honorē ↄditoris. a Cātabo. hec eſt vlti ma pars in qua pſalmiſta reſumit dei laudē in pncipio ps. ichoa tā. d. Cātabo dn̄o in vita mea. i. q̄ȝdiu viuā. iō ſubdit̄. b Pſal lā deo meo q̄ȝdiu ſū. Et dicit cātabo ⁊ pſallā. q₂ diua laus dȝ pce dere ex corde ⁊ ore. c Jocundū ſit ei elo. meū. i. corā eo pla citū. d Ego vō delectabor in dn̄o. i. in ↄſolatōib⁹ diuinis ⁊ nō in terrenis. e Deficiāt pctōres a terra ⁊c̄. Loq̄t̄ de pctōrib⁹ ⁊ iniqs in ſua malicia obſtinatis. f Bn̄dic aīa mea dn̄o ⁊c̄. ⁊ ſic terminat cāticū ſicut incepit ipȝ. qd̄ freq̄nter fit in cāti lenis. ⁊ exponat̄ ſic̄ in pncipio ps.

Cātabō dn̄o i vita mea: pſallam deo meo q̄ȝdiu ſum. Jocūdū ſit ei eloquiū meum: ego vero dele ctabor i dn̄o. Deficiēt pctōres a t̄ra: ⁊ iniq ita vt nō ſint: bn̄dic aīa mea dn̄o. ¶ Alleluia. CIIII.

¶ Jn ps. 103. Bene dic. vbi dr̄ i poſtilla Bn̄dic aīa mea dn̄o ⁊ dicit aīa mea.

ADDITIO.

Hic ps vide tur ↄtinua ri ppꝛie cū v̄bo vltimo p̄ceden tis ps. ibi. n. ↄcluſit Bn̄dic anima mea dn̄o nō exp̄mēs mo dū ſeu mā̄ȝ h⁹ bn̄di ctionis ſeu laudis. Jn h̄ v̄o ps reſumēs illud v̄bū vltimū. ſ. Bn̄ dic aīa mea dn̄o. declarat mā̄m hui⁹ laudis ſeu bn̄dictōis ſuptā ex rex creatōe vn̄ Ra. haben. in ſua glo. ſup ps in h̄ narrat opa a deo facta in creatōe mūdi. Gen̄. i. Ex qb⁹ opib⁹ de⁹ dȝ ppꝛie di ci magnific⁹: q₂ magnificētia ſm phȝ. 4. ethi. eſt v̄t⁹ aq̄ magna opa fiūt: q̄ quidē magnificētia excedit nr̄am narrationē: ⁊ iō di cit. Uehemēter: ⁊ q₂ hūana mēs nō attingit nāl'r ad noticiā dei niſi iq̄ȝtū a cognitōe creaturax pcedit in cognitionē creatoris: iuxta illud ad Ro. i. ca. Jnuiſibilia dei a creatura mūdi p ea q̄ fa cta ſūt itellc̄ā ↄſpiciunt̄. iccirco dic̄. Cōfeſſionē ⁊ decorē iduiſti. Pro q̊ ſciēdū q̄ ſic̄ aliqs hō maxie potēs ⁊ v̄tuoſus ſi ſit vndiq̄ coop̄t⁹ aliq̊ pulcherrimo ⁊ p̄cioſiſſimo idumēto. tal' nō pōt vide ri nec p ↄn̄s laudari a vidēte ipm: niſi ex decore ⁊ p̄cioſitate idu mēti: ſic de⁹ nō pōt a nobis cog̊ſci nāl'r neqȝ laudari niſi p crea turas ab ipſo factas: ex q̄ ↄſideratōe ps dicit. Cōfeſſionē ⁊ deco rē iduiſti. q. d. Ex decore tui idumēti qd̄ ↄſiſtit i opib⁹ tuis habe m⁹ te laudare ſeu ↄfiteri: ⁊ q̄ ſint illa opa ſubdit. d. Amict⁹ lumi ne ſic̄ veſtimēto: q₂ in pncipio creatōis rex fit mētio de pductio ne luc̄ Gen̄. i. Fiat lux. vn̄ lumē h̄ dcm̄ p ps. referēdū eſt ad illō lumē p̊ creatū q̄litercūqȝ accipiat̄ ſiue corpal'r ſiue ſpūal'r ſiue vtroqȝ mō: vt ibidē eſt videndū. ↄn̄r dicit. Extēdēs celū ſic̄ pel lē qui tegis aqs ſupiora ei⁹. vbi tāgunt̄ opa ſcd̄e diei: i qua factū fuit firmamētū diuidēs aq̄s ſupiores ab iferiorib⁹: ⁊ ſic poſtea ſucceſſiue facit mētionē de fundamēto terre: ⁊ de plātis ⁊ de lu miarib⁹. ⁊ de piſcib⁹ ⁊ de beſtijs: ⁊ de hoie lȝ nō ſuato ſemp ordi ne quo gen̄. i. tradunt̄. Jntroducit ēt q̄dā ad puidētiā viuētiū ptinētia: ſicut de pluuijs fōtib⁹ ⁊ vētis: ⁊ de nutrimēt' aīaliū et hō. ⁊ ↄn̄r ↄcludit de vltimo fine creaturax q̄ ſūt ad clarā notici am deitat' cū laude facte: ⁊ h̄ cū dicit. Sit gl'ia dn̄i in ſeculū ⁊c̄. Jn fine āt declarat vltimū finē hoīs iuſti: cū dicit. Ego vō dele ctabor in dn̄o. ſil'r ⁊ punitionē ipiox. cū dicit. Deficiāt pctōres: ⁊ ſic reſumit. Bn̄dic aīa mea dn̄o. q. d. ſic ſumit̄ ex creaturis bn̄ dictio ſeu laus diua. Ad quā expoſitionē ſatis bn̄ poſſet applica ri l'ra p̄ſuppoſitis glꝫs de his q̄ tradūt̄ i poſtil. ad h̄ ptinētibus.

¶ Jn eodē ps. vbi dr̄ in poſtil. Sup mōtes ſtabūt aq̄. ADDI.

Opinio Ra. Sa. in h̄ loco verior ē. Rō āt quā poſtil. cō tra eū facit. d. q̄ cū aq̄ ſint graues ⁊ fluide eq̄l'r tendūt ad centx vndiqȝ nō valet: nā v̄tute diua erāt cōgregate p̄ter nām ſuā vt terra arida appareret. vn̄ gen̄. i. Cōgregēt̄ aq̄ q̄ ſub celo ſt̄ ad locū vnū ⁊ appeat arida. ⁊ d̄ h̄ plēi⁹ ē vidēdū ibidē

¶ Jn eodē ps. vbi dr̄ in po. Herodij dom⁹ dux ē eox. ADDI.

Vera littera hebraica hȝ ſic in h̄ loco. Ciconia in abieti b⁹ dom⁹ ei⁹: vel abietes ſūt dom⁹ ei⁹: ⁊ h̄ apparet manife ſte: q₂ ciconia cōiter hitat ſeu nidificat in altis edificijs ſeu altis arborib⁹: ⁊ p ↄn̄s i abietib⁹ ſeu cedris ⁊ ↄſonat cū h̄ qd̄ ſeq̄t̄. Mōtes excelſi ceruis. vbi hebraica l'ra cuȝ dr̄. Ceruis. hȝ ibicibus: q̄ coiter hītant in altis mōtib⁹ ſicut ciconia in altis ar boribus ſeu edificijs.

REPLICA.

In ps. Bn̄dic. 2° burgen̄. laudat ſuū auctorē Ra. habē. dicēs eū ppꝛie dicere deū magnificū i ope creatōis ⁊c̄. Circa ps āt in te dn̄e ſperaui 2⁹ iſdē burgen̄. dicit magnificētiā eſſe circa opa magna ⁊ expēſax allegās ad id Ariſto. q̄ magnificētia in ope creatōis ppꝛie locū nō hȝ. q₂ de⁹ creādo nullos ſūptus fecit: q₂ de nihilo cūcta pduxit: ⁊ ita burgen̄. fātaſiando h̄ laudat in abenba ẋra qd̄ ſupra rep̄hendit in poſtil. circa ps. Jn te dn̄e ſperaui. ⁊ vide ibi cor. circa illū paſſū. Supra mōtes ſtabūt aque. burgen̄. allegat qd̄ di xerat circa. i. ca. gen̄. vide ibi corr̄.

Pſal. CIIII.

g Confitemini dn̄o ⁊c̄. ſm q̄ dicit Hiero. in plogo ſup librum iſtū. ps iſte pmus eſt iter illos qui dicunt̄ alleluiatici ⁊ ſȝ hoc alleluia qd̄ ponit̄ iter pn cipiū hui⁹ ps. ⁊ fineȝ p̄ce dentis nō pertinet ad ps p̄ce. q̄uis h̄ aliq dicāt: ſȝ ponit̄ magis in principio hui⁹ ps tā̄q̄ȝ ei⁹ titl'us. q₂ ps a titulis ſuis denoian tur. Sciēdū ēt q̄ all'a nō eſt vna dictio vt credunt aliq: ſȝ due in hebreo: q₂ allelu ſignificat laudate ⁊ eſt v̄bū iperatiui modi ia ſignificat deū: ⁊ tenet̄ hic in accuſatiuo caſu. pȝ igit̄ q̄ ps iſte eſt quedā in uitatio ad laudē diuinaȝ ⁊ duo ſeq̄ntes ſil'r. Et ſm Augꝰ. facti ſunt a dauid. ſm v̄o Hiero. ⁊ hebreos auctor ignorat̄ i particulari. tenet̄ tn̄ q̄ facti ſūt ab aliq̊ viro ſcō vel plurib⁹ ſpm̄ ſcm̄ hn̄tib⁹. Diuidit̄ aūt ps iſte in duas partes. q₂ p̊ pſalmiſta excitat ppl'm ad laudē diuinā. ſcd̄o ad hoc efficaci⁹ agendū recitat bn̄ficiox dei memoriā. ibi: Memētote. Circa pmū dicit pſalmiſta. Cōfitemini dn̄o. ↄfeſſiōe laudis pro bn̄ficijs ab eo obtētis. h Et iuocate ⁊c̄. pro obtinēdis. q₂ gratitudo de p̄teri tis bn̄ficijs eſt optima diſpoſitio pro alijs ipetrādis. i Annuncia te iter gē. ⁊c̄. ſue bonitatis ⁊ ptātis declaratiua q̄ explicant̄ ifra.

Confitemini dn̄o ⁊ iuocate nomē ei⁹: annūciate iter gētes opera ei⁹. Cātate ei ⁊ pſallite ei: nārrate oīa mi rabilia ei⁹. Laudamini i noīe ſcō ei⁹ letet̄ cor q̄rētiū dn̄ȝ. Querite dominū ⁊ ↄfirmamini: querite fa ciē eius ſemp. Memētote mira biliuȝ eius que fecit: prodigiā ei⁹ ⁊ iudicia oris eius. Semen abra ham ſerui eius: filij iacob electi ei⁹. Jpſe dn̄s deus noſter: i vni uerſa terra iudicia ei⁹. Memor fuit i ſeculū teſtamenti ſui: verbi quod mandauit in mille genera tiones. Qd̄ diſpoſuit ad abrahā: ⁊ iurameti ſui ad iſaac. Et ſtatuit illud iacob in p̄ceptuȝ: ⁊ iſrael in

k Cātate ei. ore. l Et pſallite ei. corde. m Narrate oīa mira bilia ei⁹. i. aliq̄ ex oīb⁹. q₂ oīa nō poſſunt narrari ſiue enumerari ptricu lariter. n Laudamini in no. ſan. ei⁹. i. opa facite bona de gn̄e ⁊ ex ſtentōe gl'ie diuine: vt ſic ex illis opibus laudemini in nomie dn̄i ad quē opa illa ſūt directa. o Letet̄ cor q̄rentiū dn̄m. q̄rens eni ali qd hȝ mā̄m leticie. q̄n eſt certus de iuentione. querētes āt dn̄m fide liter. iueniūt eū ifallibiliter. ſȝ illud Math. 7. Ois qui q̄rit iuenit ⁊c̄. iō ſubdit̄. p Querite dn̄m. ⁊ ↄfir. i. ſitis certi de iuētōe. q Que rite faciē ei⁹. i. placete in ↄſpectu ei⁹. r Memētote. h̄ ↄn̄r ps reci tat dei bn̄ficia ad laudē ei⁹ excitatiua. Et diuidit̄ i q̄nqȝ ptes: ſȝ q̄nqȝ p̄res q̄x tpib⁹ de⁹ bn̄ficia ↄtulit iſraeli. ptes patebūt pſeq̄ndo. pma ps ↄtinet tp̄s abrahe vſqȝ ad iacob. dicit igit̄: Memētote mira. ei⁹ que fe cit. q₂ abrahā de fornace chaldeox miraculoſe liberauit. vt dcm̄ fuit Gen̄. 11. ⁊ ppter vxorē ei⁹ pharaonē regē egypti ⁊ abimelech regē gera re flagellauit Gen̄. 12. ⁊ 20. s Prodi. ei⁹. ſigna p̄dcā vocāt̄ pdigia q̄ſi pcul a digito dicta. eo q̄ cā effectiua taliū eſt hoib⁹ icognita vel oc culta. q₂ fiūt ↄ curſū nature. ⁊ ſic imediate depēdēt a diua volūtate q̄ nobis occulta eſt. t Et iu. ⁊c̄. q₂ flagellatio regū dcā fuit q̄dā effe ct⁹ diue iuſticie. pōt ēt l'ra hui⁹ v̄ſus referri ad mirabilia q̄ fcā fuerūt i terra egypti p moyſē ⁊ aarō ad punitionē illi⁹ ppl'i. q̄ explicant̄ ifra ps iſto. v Semē abrahā. i. vos q eſt' ſemē abrahā debet' iſta memo rari. x Serui ei⁹. q₂ alijs ad idolatriā declinātib⁹ abrahā ↄfeſſus ē ſe ſoli deo ſuire tpe nēroth. y Filij iacob. i. vos q eſt' filij iacob debet' iſta memorari. q₂ fides abrahe p iſaac deriuata ē ad iacob. ali is ad ifidelitatē declinātib⁹. z Electi ei⁹. q₂ cū adhuc eēt i vtero m̄ris ei⁹ cū eſau. elect⁹ fuit a dn̄o eſau reprobato cuȝ tn̄ nihil boni aut mali adhuc egiſſēt. vt dic̄ apl's ad Ro. 9. a Jp̄e do. ⁊c̄. p vex cultū ⁊ fidē. lȝ ſit dn̄s ⁊ de⁹ oiuȝ p creationē ⁊ gubnationē. iō ſbdit̄. b Jn vniuer. ⁊c̄. q₂ p ſua voluntate pōt pctōres punire. c Memor fuit in ſe. ⁊c̄. i. in oēs gn̄atōes fideles. ⁊ ponit̄ ibi numer⁹ determinat⁹ p i determiato. q₂ numeri trāſcēdētes millenariū nō ſūt niſi replicatio nes ei⁹ vel ptiū ei⁹. d Qd̄ diſpo. ⁊c̄. dicēs ei Gen̄. 22. Per memet ipȝ iuraui dic̄ dn̄s. q₂ feciſti rē hāc ⁊c̄. ſeq̄t̄. Bn̄dicā tibi ⁊ mlt'iplicabo ſemē tuū ſic̄ ſtellas celi. ⁊ ſubdit̄ poſtea: Bn̄dicēt̄ i ſemie tuo oēs gen tes terre. qd̄ ipletū ē i xp̄o. e Et iura. ⁊c̄. q₂ iuramētū d̄i p̄dcm̄ iplēdū erat i ſemie d̄ſcēdēte p̄ iſaac. ſȝ q̄ dic̄ dn̄s abrahe gen̄. 21. Jn iſaac voca bit̄ tibi ſemē. f Et ſtatuit. h̄ ↄn̄r d̄ſcribit̄ tp̄s a iacob vſqȝ ad ioſeph cū dr̄: Et ſtatuit illō iacob i p̄ceptū. ſ. v̄bū dn̄i ad abrahā ⁊ iſaac d̄ cl'tu d̄i. eo q̄ d̄ ſeīe ei⁹ erat xp̄s naſcitur⁹. vn̄ dixit ei dn̄s ge. 28. Ego ſū dn̄s de⁹ abrahā p̄ris tui ⁊ de⁹ iſaac: terrā i q̄ dormis tibi dabo ⁊ ſemi tuo. ⁊ i illa terra xp̄s nat⁹ fuit ⁊ myſteriū nr̄e redēptōis ipleuit. p h̄ āt q̄ dix̄ dn̄s. Ego d̄s abrahā ⁊c̄. iūxit ſibi cl'tū vni⁹ v̄i d̄i. vn̄ ⁊ iacob euigilās di xit: Erit mihi dn̄s i deū ⁊c̄. g Et iſrl'. ⁊c̄. iſte ē iacob p̄dcūs q p̊ vocat⁹

eſt iacob: eo ꝙ naſcẽs tenebat plantã frĩs ſui Gẽñ.25. poſtea ãt voca/
tus eſt iſrl': eo ꝙ cũ angelo fortiter luctat⁹ fuit Gẽñ.32. a Dicẽs ti
bi dabo terrã chanaan. ſicut iã allegatũ eſt. qꝛ ĩ illa iacob dormiebat.
b Funiculũ hereditatis vr̃e. eo ꝙ illa terra ſortib⁹ erat diuidẽda: qd̃
ĩpletũ fuit tp̃e ioſue poſtea. c Cũ eſſent numero breui ⁊c̃. ſ. iacob
⁊ familia ſua. d Et ptrãſierunt de gente in gentẽ ⁊c̃. qꝛ iacob cũ
familia ſua de terra chanaan tranſiuit in egyptũ Gẽñ.46. põt etiã h̃
referri ad abrahã qui cũ familia ſua trãſiuit de chaldea in ſyriã Gẽñ.
11. ⁊ de ſyria in terrã chanaan ⁊ ide in egyptũ Gene.12. ⁊ ide redyt ĩ terrã chanaan Gẽñ.13. ⁊ ide peregrinat⁹ eſt in gerarl Gene.20. Silr̃ iſaac ĩ terra chanaã pegrinat⁹ fuit in geraris Gẽñ.26.
e Nõ reliquit hoĩem ⁊c̃. notabili nocumẽto. vñ ⁊ laban pſeq̃ntẽ iacob ꝓhibuit ne ei malũ agerẽ. Gene.31. Et ſilr̃ iterfectl hitatorib⁹ ſichẽ terror inuaſit oẽs p circuitũ ciuitatl ⁊ nõ ſũt auſi pſequi iacob ⁊ filios ei⁹ ide recedẽtes. Gẽñ.35. f Et corripuit pro eis reges. ſ. pharaonẽ regem egypti ⁊ abimelech regẽ gerare. vt dcm̃ eſt. ſ. g Nolite tãgere xp̃os meos. vnctio ãt corporalis regũ ⁊ pontificũ p̃ fuit ordinata a deo tp̃e moyſi. ⁊ iõ iſti dicunt̃ hic xp̃i. i. vncti nõ ab vnctione corpali: ſed ſpũali que eſt per grãm dei.
h Et in pph̃is meis nolite malignari. ꝙ eni abrahã pph̃a fuerit. hr̃ Gẽñ. 15. ſilr̃ iſaac ꝓphetice p̃dixit vẽtura iacob ⁊ ſeminĩ ei⁹. Gẽñ.27. ſilr̃ iacob futura p̃dixit nouiſſimis tpib⁹ Gẽñ.49.

teſtamẽtũ eternũ. Dicẽns tibi dabo t̃rã chanaan: funiculũ hereditatis veſtre. Cũ eẽnt numero breui: pauciſſimi ⁊ icole ei⁹. Et ptrãſierunt de gẽte in gẽtẽ: ⁊ de regno ad ppl'z alterũ. Nõ reliqt hominẽ nocere eis: ⁊ corripuit ꝓ eis reges. Nolite tangere xp̃os meos: ⁊ ĩ ꝓphetis meis nolite malignari. Et vocauit famẽ ſup t̃rã: ⁊ omne firmamẽtũ panis ꝯtriuit. Miſit ãñ eos virũ: ĩ ſeruũ venũdat⁹ ẽ ioſeph. Humiliauerũt ĩ cõpedib⁹ pedes ei⁹: ferrũ ptranſijt aiam ei⁹ donec veniret v̾bũ ei⁹. Eloquiũ dñi ĩflãmauit eũ: miſit rex ⁊ ſoluit eũ: princeps ppl'oꝝ ⁊ dimiſit eũ. Cõſtituit eũ dñm domus ſue: ⁊ p̃icipẽ oĩs poſſeſſionis ſue. Ut erudiret p̃ncipes ei⁹ ſicut ſemetipſũ: ⁊ ſenes ei⁹ prudẽtiã doceret. Et itrauit iſrl' ĩ egyptũ: ⁊ iacob accola fuit ĩ t̃ra chã. Et auxit ppl'm ſuũ vehemẽter: ⁊ firmauit eũ ſup inimicos ei⁹. Cõuertit cor eoꝝ vt odirẽt ppl'm ei⁹.

i Et vocauit. h̃ deſcribit̃ tp̃s ioſeph vſq; ad moyſẽ qui ex ordinatõe diuina vẽdit⁹ fuit in egyptũ ad meritũ ſue patiẽtie et ꝓuidendũ prĩ ſuo ⁊ frĩb⁹ tp̃e famis future de qua h̃ dr̃. Et vocauit. ſ. dñs. k Famẽ ſup terrã. ſ. ſeptẽ annoꝝ de qua hr̃ Gẽñ.41.
l Et oẽ firmamẽtũ panis. i. ſuſtentationẽ vel nutrimẽtũ. m Cõtriuit. Per hoc nõ eſt itelligendũ ꝙ panis ſimpliciter defecerit. quia tũc etiã vẽdebant̃ alimẽta in egypto. vt hr̃ Gẽñ.42. ſ; qꝛ tũc fuit maxima ſterilitas ⁊ defectus panis. n Miſit añ eos. ſ. iacob ⁊ ei⁹ filios. o Uirũ. ſ. ioſeph: qui dr̃ vir a v̾tute: eo ꝙ noluit adulterio ſue dñe ꝯſentire. Gẽñ.39. p In ſuũ ⁊c̃. p̃ncipi militie egypti Gẽñ.39.
q Humiliauerũt in cõpe. ⁊c̃. qꝛ ad falſam accuſationem dñe ſue fuit ĩ carcere religat⁹. r Ferrũ ptranſijt aiam ei⁹. qꝛ ex cõpedib⁹ ferreis nõ ſolũ fuit afflict⁹ in corpore ſ; ẽt in mẽte. q̃uis nõ ceciderit a v̾tute patientie. s Donec veniret v̾bũ ei⁹. qñ a deo iſtructus expoſuit ſõnia pincerne regis ⁊ piſtoris ipſi⁹. ⁊ h̃ v̾aciter ſicut ꝓbauit rei euentus. Gẽñ.40. t Eloquiũ dñi ⁊c̃. In trãſlatione Hiero. hr̃. Probauit eũ. ſ. hr̃e dei ſpũ. ⁊ qꝛ auꝝ ꝓbat̃ in igne. iõ h̃ ponit̃ iflãmauit ꝓ ꝓbauit. v Miſit rex ⁊ ſoluit eũ. audito p magr̃z pincernaꝝ ꝙ optime iterp̃tatus fuerat ſõnia p̃dicta Gẽñ.41. x Cõſtituit eũ dñz domus ſue. eo ꝙ p iterpretationẽ ſõnij ſui cognouit eũ hr̃e ſpũ dñi geñ. 41. y Et p̃ncipẽ oĩs poſſeſſionis ſue. ſ; ꝙ dr̃ Gẽñ.41. Dixit quoq; rurſũ pharao ad ioſeph: Ecce ꝯſtitui te ſup vniuerſã terrã egypti.
z Ut erudiret p̃ncipes ei⁹ ⁊c̃. qꝛ nõ habebãt ſciam niſi humanit⁹ acquiſitã per exercitiũ ſtudij: qd̃ p̃ viguit in terra egypti. vt hr̃. i. methaphi. ibi: Primo gẽs ſacerdotũ vacare ꝯceſſa eſt ⁊c̃. a Et ſenes ei⁹ prudentiã doceret. qꝛ nõ ſolũ docuit eos de diuinis. ſ; ẽt de agibilib⁹ humanis. b Et itrauit ⁊c̃. cũ filijs ⁊ familijs eoꝝ. ⁊ h̃ ad mãdatũ ioſeph vt poſſẽt ibi viuere famis tp̃e. vt hr̃ Gẽñ.46. c Et iacob accola ⁊c̃ . i. in egypto q̃ ſic noĩat̃: eo ꝙ meſraim a q̊ denoĩata ẽ egypt⁹ fuit filius cham. geñ.10. vñ vbicũq; in ve. te. hr̃ egypt⁹ in latino. ĩ heb̃. hr̃ meſraĩ.
d Et auxit ppl'm ſuũ ⁊c̃. ſ. dñs cui⁹ ppl's dicebat̃ iacob ⁊ filij ei⁹: eo ꝙ eũ colebãt alijs ad idolatriã declinantib⁹. e Et firmauit eũ ⁊c̃. qꝛ ꝓpter potentiã ioſeph timebant̃ oẽs de cognatõe ei⁹. f Cõuertit cor eorũ. ſ. egyptioꝝ. g Ut odirẽt ppl'm ei⁹. ſ. filios iſrael qꝛ ſicut dr̃ Exo.1. Surrexit rex nouus in egypto: qui ignorabat opa ioſeph. ⁊ icepit affligere filios iſrl' per ſe ⁊ pplm ſuũ. ita ꝙ ad amaritudinẽ pducebat vitã eoꝝ. vt dr̃ ibidẽ. h Et dolũ ⁊c̃ . i. in filios iſrael. qꝛ rex egypti p̃cepit obſtetricib⁹ vt in partu hebreaꝝ iterficerẽt maſculos: ſimulãdo ꝙ paſſe fuiſſẽt aborſum. Exo.1. i Miſit moyſen. Hec eſt q̃rta ps in q̃ deſcribit̃ tp̃s moyſi. ⁊ p̃ ponit miracula facta ĩ egypto. 2° facta ĩ deſ̾to. ibi: Petierũt.

⁊ dolũ facerẽt in ſ̾uos ei⁹. Miſit moyſen ſ̾uũ ſuũ: aarõ quẽ elegit ipſũ. Poſuit ĩ eis v̾ba ſignoꝝ ſuorũ ⁊ ꝓdigioꝝ: ĩ t̃ra cham. Miſit tenebras ⁊ obſcurauit: ⁊ nõ exacerbauit ſ̾mones ſuos. Cõuertit aq̃s eoꝝ in ſanguinẽ: ⁊ occidit piſces eoꝝ. Et dedit t̃rã eoꝝ ranas ĩ penetralib⁹ regũ ipſoꝝ. Dixit ⁊ venit cynomia ⁊ cynifes: ĩ oĩb⁹ finib⁹ eoꝝ. Poſuit pluuias eoꝝ grãdinẽ: ignẽ ꝯburẽtẽ ĩ t̃ra ipſoꝝ. Et pcuſſit vineas eoꝝ ⁊ ficulneas eoꝝ: ⁊ ꝯtriuit lignũ finiũ eoꝝ. Dixit ⁊ venit locuſta ⁊ bruc⁹: cui⁹ nõ erat numerus. Et comedit oẽ fenũ ĩ terra eoꝝ: ⁊ comedit oẽz fructũ t̃re eoꝝ. Et pcuſſit oẽ primogenitũ ĩ t̃ra eoꝝ: primitias oĩs laboris eoꝝ. Et eduxit eos cũ argẽto ⁊ auro: ⁊ nõ erãt ĩ tribub⁹ eoꝝ infirm⁹. Letãta ẽ egypt⁹ ĩ profectione eoꝝ: qꝛ icubuit timor eorũ ſup eos. Expandit nubẽ in protectionẽ eorũ: ⁊ ignẽ vt luceret eis per noctẽ. Petierunt ⁊ venit

Circa p̃mũ ponunt̃ plura d̾ miraculis fc̃is ꝓ filijs iſrl' tp̃e moyſi: ſ; nõ ponunt̃ ſ̾z ordinẽ hiſtorie: ꝓpter qd̃ dimitto iſtã ptẽ idiuiſã. dr̃ igitur. Miſit moyſẽ ſ̾uũ ſuũ. ad libãdũ filios iſrl' de egypto. d̾ q̃ miſſiõe hr̃ Exo.3. k Aarõ ⁊c̃. Hũc eni adiunxit moyſi vt pro eo loq̃ret̃ multitudini eo ꝙ erat eloq̃ns ſ̾z ꝙ dr̃ Exo.4. Aaron fr̃ tu⁹ leuites ſcio ꝙ eloq̃ns ſit ⁊c̃. ſequit̃ Ipſe loq̃tur ꝓ te ad ppl'm. l Poſuit ⁊c̃. illa enim ſigna fiebãt virtute diuina: ad v̾ba tñ moyſi et aarõ. iõ ad hoc exp̾imẽdũ ꝯuenĩẽter dr̃ Poſuit ĩ eis v̾ba ſignorũ ſuoꝝ ⁊ ꝓdigioꝝ ĩ terra chã. i. in terra egypti rõe ſupradcã.
m Miſit ⁊c̃. iſta fuit plaga egypti nõa qꝛ fuerũt tenebre palpabiles in terra egypti: ita ꝙ tribus diebus nemo vidit fratrẽ ſuũ nec mouit ſe de loco ĩ q̊ erat. vbicũq; ãt hitabãt filij iſrl' lux erat. Exo.10. n Et non exacer. ⁊c̃. qꝛ cũ pharao ꝓmittebat pniam: de⁹ remouebat plagã. ⁊ ſic dulcorabat ſuũ ſ̾monem.
o Cõuertit aq̃s ⁊c̃. hec fuit p̃ma plaga q̃ hr̃ Exo.7. p Et dedit terra eoꝝ ranas. in tãta multitudie ꝙ itrabãt oĩa loca ⁊ officinas egyptioꝝ. ⁊ hec fuit ſc̃da plaga q̃ hr̃ Exo.8. q Dixit et ve. cy. muſca canina. tñ cũ h̃ venerũt muſce graues diuerſi gñis. ⁊ hec fuit q̃rta plaga q̃ hr̃ Exo.8. r Et cynifes ĩ oĩb⁹ finibus eoꝝ. hec fuit tertia plaga. Exo.8. s Poſuit pluuias eoꝝ ⁊c̃. ⁊ iſta fuit ſeptima plaga in qua grãdo ⁊ ignis mixta pariter ferebant̃ Exo.9. t Et pcuſſit vi. ⁊c̃. ſ. in grandine ⁊ igne p̃dictis.
v Dixit ⁊ venit lo. ⁊ bru. Iſta fuit octaua plaga ĩ qua corroſũ fuit qd̃ remãſerat ex igne ⁊ grãdine Exo.10. iõ ſubdit̃. Et comedit oẽ fenũ ⁊c̃. x Et pcuſſit oẽ p̊genitũ ⁊c̃. ⁊ hec fuit plaga decima. ĩ qua ſũt mortua oĩa p̊genita hoĩũ ⁊ beſtiaꝝ Exo.12. De q̃nta v̾o plaga ⁊ ſexta nõ fit h̃ mẽtio. y Et eduxit eos ⁊c̃. qꝛ de mãdato dñi acceperũt mutuo a vicinis vaſa argẽtea ⁊ aurea. et ſic ſpoliauerũt egyptũ Exo.12. nõ tñ in h̃ cõmiſerũt furtũ. qꝛ de mãdato dei fuit: cui⁹ ſũt oĩa. ſicut ibidẽ pleni⁹ fuit dcm̃. z Et nõ erat ⁊c̃. h̃ a deo fcm̃ fuit: vt oẽs ſimul abſq; ĩpedimẽto poſſẽt egredi de egypto. a Letata ẽ ⁊c̃. Cui⁹ cã ſubdit̃: cũ dr̃: Qꝛ incubuit timor eoꝝ ſup eos. Ex h̃. n. ꝙ oẽſ p̊geniti erãt ſubito mortui timebãt alij mori ſi ãpli⁹ in terra filij iſrl' morarent̃. ſ̾z ꝙ hr̃ Exo.12. b Expãdit nubẽ ⁊c̃. ꝯ ſolis eſtũ. c Et ignẽ. i. columnã ignis. d Ut luceret ⁊c̃. ſ̾m ꝙ dr̃ Exo.13. Dñs ãt p̃cedebat eos ad oſtẽdendã viã p diẽ in colũna nubis: ⁊ p noctẽ ĩ colũna ignis. vt dux eẽt vtroq; tp̃e. e Petierũt. Hic ꝯñr deſcribit mirabilia facta ĩ deſ̾to poſt exitũ de egypto. qꝛ deficiẽtib⁹ cibarijs q̃ acceperãt ĩ egypto ceperũt murmurare dicẽtes. Utinã mortui eẽm⁹ p manũ dñi ĩ egypto qñ ſedebam⁹ ſup ollas carniũ ⁊ comedebam⁹ panẽ ĩ ſaturitate. ⁊ tc̃ dñs fec̃ aduolare ml'titudinẽ coturnicũ. ⁊ h̃ ẽ qd̃ dr̃. Petierũt ⁊ venit coturnix. i. ml'titudo coturnicũ. ſic̃ Exo.8. venit muſca grauiſſima. i. ml'titudo muſcaꝝ

a Et pāne celi ſaturauit eos.i.mānā de celo deſcēdente.vt hēt Exo.16. b Dirupit petrā ⁊ fluxerunt aq̄ ⁊c.h̄ hr̄ exod.17.et Nu.20. c Qm̄ memoꝛ fuit vbi ſci ſui.q.d.iſta bn̄ficia nō fuerunt illi pplo collata ꝓpter merita ſua cū eſſet rebellis ⁊ murmurās ꝯtra deū.ſ; ꝓpter merita abꝛahe ⁊ ad iplēdū ꝓmiſſionē ei factā Gen̄.22. d Et eduxit. Hic vltimo ponū̄ bn̄ficia facta tpe ioſue qui poſt moꝛtē moyſi eduxit pplm iſrl de deſerto: ⁊ itroduxit i terrā ꝓmiſſiōis de mādato dn̄i.vt hr̄ Joſue.i.⁊ h ē quod dr̄: Et eduxit .ſ.dn̄s. e Pplz ſuuz.ſub ducatu ioſue. f In exultatione.q2 multuz fuit gauiſus.ſ.ppls qn̄ iordanis in ſuo trāſitu fuit deſiccatus Joſue.3.

g Et dedit illis regiones gentiū.videlz totā terrā chanaan vbi pri⁹ gentiles habitabāt.vt diffuſi⁹ tradit̄ i libꝛo ioſue.

b Et laboꝛes pplorū poſſederūt.i.ciuitates edificatas laboꝛib⁹ alioꝝ.⁊ alia bona eoꝝ laboꝛib⁹ acquiſita. i Ut Cuſtodiāt iuſtificatiōes ei⁹.i.mādata ei⁹ in lege tradita.⁊ q̄diu ea ſuauerunt in illa terra pacifice bitauerūt.vt pz ex decurſu veteris teſtamēti.Sciēdū tn̄ q hoc nō erat pncipale pmiū ſ; poſſeſſio terre viuētiū per illā pncipalr̄ itellecta.ſicut freq̄nter dcm̄ eſt.ſ.premiū eni principale eſt quid melius meritoꝛio ope.op⁹ aūt ṽtutis meli⁹ ē ſimpliciter q̄ q̄cūq3 poſſeſſio tpalis.pp qd nō pōt eē ṽtutis pmium pncipale.

cotur nix: et pāne celi ſaturauit eos. Dirūpit petram ⁊ fluxerūt aq̄:abierūt i ſicco flumina. Qm̄ memoꝛ fuit vbi ſci ſui:quod habuit ad abꝛahā pueꝝ ſuū. Et eduxit populū ſuū i exultatiōe: ⁊ electos ſuos in leticia. Et dedit illis regiones gētiū: ⁊ laboꝛes ppl̄oꝝ poſſederūt. Ut cuſtodiāt iuſtificatōes ei⁹: ⁊ legē ei⁹ reqrāt.

Alleluia:alleluia. CV.

Confitēmini dn̄o quoniā bon⁹:quoniā i ſeculū miſericoꝛdia ei⁹. Quis loquet̄ potētias dn̄i:auditas faciet oēs laudes ei⁹? Bti q cuſtodiunt iudiciū: ⁊ faciūt iuſticiā i omni tēpoꝛe. Memēto noſtri dn̄e i bn̄placito populi tui: viſitā nos i ſalutari tuo. Ad uidendū in bonitate electoꝝ tuoꝝ:ad letandum in leticia gētꝭ tue:ut lauderꝭ cū hereditate tua. Peccāuim⁹ cū pꝛib⁹

nrīs iniuſte egim⁹:iniquitātē fecimus. Pātres nrī in egypto non itellexerūt mirabilia tua:nōn fuerunt mēoꝛes mltitudinis miſericoꝛdie tue. Et irritāuerūt aſcēdētes i mari:mari rubꝛo: ⁊ ſaluauit eos pp nomē ſuū:ut notā; faceret potētiā ſuā. Et icrēpuit mare rubꝝū ⁊ exiccatum eſt: ⁊ deduxit eos i abyſſis ſicut i deſerto. Et ſaluauit eos de manu odiētiū: ⁊ redēmit eos de manu inimici. Et opēruit aq̄ tribulātes eos:vn⁹ ex eis nō remāſit. Et crēdiderunt vbis ei⁹: ⁊ lāudauerūt laudē ei⁹. Cito fecerūt obliti ſunt operum eius: ⁊ nōn ſuſtinuerunt conſiliū eius. Et cōncupierunt concupiſcentiā in deſerto: ⁊ tēntauerunt deū in inaquoſo. Et dēdit eis petitionem ipſoꝛum: ⁊ miſit ſaturitatem in animas eoꝝ. Et irritauerunt moyſen in caſtris:aaron

In ps.104.Confitemini dn̄o.vbi dr̄ i poſtilla. Querite faciem eius.

ADDITIO.

Cum aūt vltim⁹ finis humane vite eſt viſio facialis dei iuxta illud.i.Corl.13.ca.Uidem⁹ nunc in ſpeculo ⁊ i enigmate tunc aūt facie ad faciē.hic ps nos ammonet vt ſēper q̄ramus faciē ei⁹:hoc eſt q hitualr̄ vel actualr̄ ſemp in hoc tēdam⁹ tanq̄ in vltimum finem.

Pſalm⁹. CV.

k Confitemini dn̄o qm̄ ⁊c. Huic ps pmittit̄ talis titulus in heb.⁊ in trāſlatione cōi.Alleluia all'a.Semel pro laude dei in pn̄ti.⁊ iteꝝ pro laude ei⁹ in ciuitate celeſti.⁊ ſm h dr̄ Apocal.19.Audiui voces in celo angeloꝝ dicētiū all'a ⁊c.⁊ ſequitur poſtea:Et iteꝝ dixerūt all'a.pp qd in eccl'ia qn̄ cātat̄ verſus all'a in principio dr̄ all'a.⁊ in fine reſumit̄.Diuidit̄ aūt ps iſte in duas partes.q2 p pſalmiſta iuitat ad laudē diuinā.ſcdo poſtulat eius grām.ibi:Memēto nr̄i.Circa pmum dicit:Cōfitemini dn̄o qm̄ bon⁹.bonitate.cui⁹ nō eſt finis.⁊ q2 nō ſolū bonus eſt in ſe.ſ; ēt bonitatē ſuā coīcat creaturis.iō ſubdit̄. l Qm̄ i ſeculū mīa ei⁹.⁊ q2 nō poſſūt ſufficiēter iſta enarrari a creatura itellectuali.iō ſubdit̄. m Quis loq̄tur potētias dn̄i auditas faciet ⁊c.q.d.nullus.cū ſit potētie iſinite ⁊ maioꝛ oī laude.Eccleſiaſtici.43.

n Bti qui cuſto.⁊c.recte iudicādo q̄tū ad iudices. o Et faciūt iuſticiā.recte viuēdo cū ꝓximo q̄tū ad oēs. p In omni tpe.q2 q pſeuerauerit vſq3 in ſinē in bono ope ſaluus erit.ſ; dictū ſaluatoꝛis Math.10. q Memēto.h ꝯn̄r pſalmiſta iplorat diuinā grāz.⁊ p ponit̄ hui⁹ ſupplicatio.ſcdo pctōꝝ ꝯfeſſio.ibi Peccauim⁹.tertio reſumit̄ dicta depcatio.ibi:Saluos fac nos. Circa primū dicit.Memēto nr̄i dn̄e.ꝯferēdo tuā grāz.iō ſubditur. r In bn̄placito ppl'i tui.q2 ſuā grāz bn̄s placet ei.

s Uiſita nos ⁊c.i.ad ſaluationē nr̄az nō ad dānationē qualiter viſitas repꝛobos.⁊ q2 ſalus eterna cōſiſtit in viſione dina.ideo ſubdit̄. t Ad videndū.ſ.te facie ad faciē. v In bonitate electoꝝ tuoꝝ.q.d.ad hāc viſionē ſolū pducēt̄ electi decedentes in bonitate finali. x Ad letandū in leticia gētis tue.q2 illā viſionē iſepabilr̄ cōcomitat̄ delectatio ſumma ⁊ leticia.

y Ut lauderis cū he.⁊c.i.cū electis q ſunt hereditas tua. z Peccauim⁹.q2 vā humiliatio facit depcationē nr̄az efficacē.ſ; illd Eccl'iaſtici.35.Oro humiliātis ſe nubes penetrabit ⁊c.iō pſalmiſta ſue depcationi iterponit pctōꝝ ꝯfeſſionē.⁊ cū h recolit diuoꝝ bn̄ficioꝝ exhibitionē.vt ſic nō ſolū ꝯfiteat̄ pctā.ſ; ēt aggrauationē eoꝝ ex diuoꝝ bn̄ficioꝝ igratitudine ꝯſurgētē.Et diuidit̄ in octo ptes ſ; octo pctā.⁊ dei bn̄ficia.ptes patebūt pſeq̄ndo.Primū āt pctm̄ eſt iſidelitatis.q2 cuz ppl'us vidiſſet tot dei bn̄ficia ⁊ mirabilia i egypto.tn̄ diffiſus ē de dei ptāte in trāſitu maris rubꝛi dicēs moyſi Exo.14.Foꝛſitā nō erāt ſepl'chꝛa i egypto iō tuliſti nos vt moꝛeremur in hac ſolitudine.⁊ h eſt qd dr̄.Peccauim⁹ cū pꝛib⁹ nr̄is.i.ſic pr̄es nr̄i eoꝝ pctā imitantes.Et q̄uis pſalmiſta eſſet ſcūs.tn̄ cōnumerat ſe pctōꝛib⁹.eo q erat membꝛū illi⁹ ppl'i. a Iniuſte egim⁹.ꝯtra ꝓximum.

b Iniq̄tatē fecim⁹.ꝯtra deuz. c Pr̄es nr̄i ⁊c.q2 ſi bn̄ itellexiſſet:deo d cetero firmiter adheſiſſet

d Nō fuerunt me. mul. miſe.tue.ꝑ eis egyptios multipliciter affligēdo: ⁊ eos a flagellis pſeruando:ſic̄ pz pce.ps.⁊ hāc igratitudinē patꝝ oſtēdit p effectū.d. e Et irritauerunt ⁊c.ſ.moyſē ſup mare rubꝝ.⁊ p ꝯn̄s in eodn̄z dicētes:Foꝛſitā non erāt ſepulchꝛa ⁊c.vt pallegatū eſt. f Et ſaluauit eos ⁊c.⁊ non ꝓpter iuſticiā eoꝝ. g Ut notā fa.po.ſuā.q2 oīa opa dei oꝛdinant̄ ad ei⁹ gl'iam.ꝓuer.16.Uniuerſa ꝓpter ſemetipz opatus eſt dn̄s. h Et icrepuit mare rubꝝ ⁊c.h hr̄ ſatis diffuſe Exo.14.

i Et ſaluauit eos de manu odiētiū.i.egyptioꝝ pſeq̄ntiū eos ad occidendū. k Et redemit eos ⁊c.i.de ptāte pharaonis regis egypti.

l Et opuit aq̄ tribulātes eos.i.pharaonē ⁊ ei⁹ exercitū eos pſeq̄ntes ⁊ ſm q dr̄ Exo.14.reuerſū eſt mare p diluculo ad prioꝛē locū:fugiētibuſq3 egyptijs occurrerūt aq̄ ⁊ iuoluit eos dn̄s i medijs fluctibus.

m Un⁹ ex eis ⁊c.ſicut ibidē ſubdit̄.Nec vn⁹ quidē ſupfuit ex eis.

n Et crediderunt ⁊c.Dicit h Ra.ſa.q filij iſrl timebāt egyptios ſeq eos in deſto p aliā viā:quſq3 viderunt egyptios moꝛtuos ſup litt⁹ maris.ſ; vidētes tunc crediderunt ṽbis dei ⁊ moyſi. o Et lauda. ⁊c. dicētes illud cāticū.Cātem⁹ dn̄o gl'ioſe ⁊c.Exo.15. p Cito fecerūt Hic ponit̄ ſcd̄m pctm̄.ſ.murmuratōis pro defectu cibi ⁊ pot⁹.vt hēt Exo.16.⁊.17.Itē Nu.11.de murmure pro defectu carniū.⁊.20.pro defectu aque.⁊ h eſt qd dr̄:Cito fecerūt.i.paꝝ ſteterūt in dei laude.

q Obliti ſūt ⁊c.quib⁹ eis puiderat i piculis maioꝛib⁹. r Et nō ⁊c. .i.nō expectauerūt ſufficiēter tps i q de⁹ diſpoſuerat eis ſubuenire ſ; ꝯſiliū voluntatis ſue.ſ; puenerūt illud murmurādo ſine rōe. s Et ꝯcupierūt ⁊c.ſ.carniū.vt dictū eſt. t Et tēta.deū ⁊c.i.i loco aque penurioſo.⁊ dicit tētauerūt.q2 nō ſolū petierūt aq̄s ad ſiti ſuā releuādā:ſ; ēt ad expiendū ſēſibili exēplo ſi de⁹ eſſet in eis vel nō.ſ; q dr̄ Exo.17. v Et dedit eis ⁊c.ſ.carnes ⁊ aq̄s vt pleni⁹ ꝯtinet̄ in locis pallegatis. x Et miſit ⁊c.q2 dedit eis carnes ad veſcēdū vſq3 ad menſē itegꝛ.ita q ṽtebant̄ eis in nauſeā ex nimia repletiōe.vt hēt Nu.11.In hebꝛeo ⁊ in trāſlatōe Hiero.hr̄:Et miſit tenuitatē i aīas eorū.i.defectū viuificādi coꝛpoꝛa.q2 ſicut dicit̄ ibi:Adhuc carnes erāt in oꝛe eoꝝ.⁊ ecce furoꝛ dn̄i ꝯcitatus in pplm pcuſſit eū plaga magna nimis.vocatuſq3 eſt loc⁹ ille ſepulchꝝ ꝯcupiſcentie.ibi eni ſepelierūt pplm qui deſiderauerat carnes. y Et irritauerūt.Hec eſt tertia pars in qua deſcribit̄ peccatū ſeditionis choꝛe ⁊ ſibi adherentiū.qui pro ambitione ſacerdotij mouit ſeditionem contra moyſen ⁊ aaron. Nu.16.put ibidē diffuſius fuit dictū.⁊ hoc eſt quod dicitur.Et irrita.moy.in ca.aaron ſanctū dn̄i.i.conſecratū ad fungendū ſacerdotio coram dn̄o.ſm q habetur Leuit.9.Irritatio aūt iſta fuit:q2 choꝛe ⁊ ſibi adherentes dixerunt eis.ſufficiat vobis.quia omnis multitudo ſāctoꝛum eſt.q.d.debet vobis ſufficere q ſitis in eodē gradu cum alijs vn̄ ſubditur ibidē.Cur eleuamini ſuper pplm domini:

a Apta eſt terra ⁊ deglutiuit dathan.⁊c̄.put diffuſius tradit̄ Nume ri.16. b Et exarſit ignis in ſynagoga eoꝝ.⁊ iterfecit.250.viros q offerebāt icenſū tanq̄ vendicātes ſibi illicite ſacerdotiū.vt hr̄ ibidē. c Et fecerūt.Hec ē q̄rta pars in qua deſcribit̄ petm̄ adoꝛatiōis vituli.tñ iſtud p̄ceſſit tp̄e imediate p̄ſcripto.ſm q̄ hr̄ Exo.32.⁊ hoc eſt qđ dr̄:Et fecerunt vitulū in oꝛeb.i.ꝑpe montē oꝛeb. d Et adoꝛauerūt ſculptile.⁊ ponit̄ hic ſculptile pro ꝯflatili.q2 vitulus ille nō fuit fact⁹ per ſculpturā ſ3 per fuſurā.vt hr̄ Exo.32.ꝑpter qđ in hebꝛeo ⁊ in tranſlatōe Hiero.hr̄.Et adorauerūt ꝯflatile.q2 tamē vtrūq3 eſt nomē idoli.iō ponit̄ hic vnū p̄o alio in trāſlatione cōi. e Et mutauerūt gl'iam ſuā3.i.deū veꝝ in quo debebāt gloꝛiari.⁊ qui gl'ioſos eos eduxerat de terra egypti f In ſil'itudinē vituli comedētis fenū.qui ē aīal irratiōabile:⁊ p̄ ꝯñs extraneus a diuinitate.
g Obliti ſūt deū qui ſaluauit eos.de ſuitute durā egypti. h Qui fecit magnalia in egypto.egyptios multipliciter flagellādo. i Mirabilia in terra chā.i.in egypto ſic noīata rōne ſupꝛadicta.ꝑplm iſrl'a plagis egyptioꝝ ꝑtegēdo. k Terribilia i mari rubꝛo.pharaone3 ⁊ eius exercitum ſubmergēdo. l Et dixit.ſ.dñs. m Vt diſperderet eos.ꝑpter eoꝝ ingratitudinem. n Si nō moyſes ele.eius ſtē.in ꝯfra.ſuis oꝛonib⁹ ipediēdo effectū diuine vidicte vñ dixit ei dñs.Exoð.32. Cerno q̄ pp'lus iſte dure ceruic' ſit:dimitte me vt iraſcat̄ furor meus ꝯtra eos ⁊ delcā.⁊ ibidē ſubdit̄.Placatuſq3 eſt dñs ⁊c̄.⁊ ſic p3 ſnīa eius qđ ſubdit̄.Vt auerteret irā ei⁹ ⁊c̄.

ſciā dñi Apērta eſt terra ⁊ deglutiuit dathan:⁊ operuit ſup ꝯgregatiōnē abiron. Et ēxarſit ignis i ſynagoga eoꝝ:flamma cōbuſſit peccatoꝛes. Et fecērūt vitulū in oꝛeb.⁊ adōꝛauerūt ſculptile. Et mūtauerūt gloꝛiā ſuā i ſimilitūdinē vituli comedētis fenū. Obliti ſūnt deum q ſaluauit eos:q fēcit magnalia i egypto:mirābilia in t̄ra cham:t̄ribiliā in mari rubꝛo. ēt dixit vt diſpdēret eos:ſi nōn moyſes elect⁹ ei⁹ ſtetiſſet i ꝯfractiōe i ꝯſpectu ei⁹. Vt auerteret irā ei⁹ ne diſpderet eos.⁊ ꝑ nihilō hūerūt t̄rā deſiderabilē. Nōn crediderūt v̄bo ei⁹:⁊ murmurāuerūt i tabernaculis ſuis:nō exaudierūt vocē dñi. Et eleūauit manū ſuā ſup eos:vt ꝓſterneret eos i deſ'to. Et ūt deijceret ſemē eoꝝ i natōīb⁹:⁊ diſpgeret eos i regionib⁹. Et initiāti ſūt beelphegoꝛ:⁊ cōmederūt ſacrificia moꝛtuoꝝ. Et irritaūert eū i ad iūētōib⁹ ſuis ⁊ mltiplicāta ē i eis ruina. Et ſtē

o Et p̄o nihilo:Hic icipit verſus in hebꝛeo ⁊ in trāſlatione Hiero.⁊ eſt q̄nta pars in qua ponit̄ peccatū rebellionis q̄ñ pp'ls territus verbis exploratoꝝ voluit reuerti in egyptū.put diffuſe tradit̄ Nu.14.⁊ hoc eſt qđ dr̄:Et p̄o nihilo ha.ter.deſidera.i.terrā abꝛahe ꝑmiſſā lacte ⁊ melle fluentē ſiue manātē.eā eni p̄o nihilo habuerūt q̄ñ in egyptū reuerti voluerūt. p Nō crediderūt v̄bo ei⁹.quo ꝑmiſerat eos itroducere in terrā illā. q Et murmurauerūt in tabernaculis ſuis.ſm q̄ dr̄ Nu.14.Igit̄ vociferās oīs turba fleuit nocte illa.⁊ murmurati ſūt ꝯtra moyſē ⁊ aaron ⁊c̄.de nocte aūt manebāt itra tabernaculū. r Et eleuauit ma.ſuā ſup eos:vt ꝓſterneret eos in deſerto.tūc eni data eſt ꝯtra eos ſnīa dina:vt oēs qui numerati fuerāt a.20.annis ⁊ ſupꝛa nō igrederent̄ terrā ꝑmiſſionis:ſ3 moꝛerent̄ in deſ'to p̄ter caleph ⁊ ioſue.Nu.16. s Et vt deijceret ſemē eoꝝ ⁊c̄.iſta pena fuit tūc cōminata tñ p̄cib⁹ moyſi ipedita.
t Et initiati ſūt.Hec eſt ſexta pars in q̄ deſcribit̄ petm̄ pp'li iſrl'i idolatria beelphegoꝛ.qđ pleni⁹ deſcribit̄ Nu.25.Circa qđ ſciēdū q̄ Nin⁹ rex aſſyrioꝝ qui ꝯdidit niniuen.p̄ri ſuo moꝛtuo belo noīe.imaginē fecit quā belū noīauit.⁊ hoīb⁹ reis ꝯfugientib⁹ ad imaginē parcebat.ꝑpter qđ hoīes ceperūt illi imagini exhibere diuinos honoꝛes.⁊ īde deriuata eſt idolatria ad alias gētes.⁊ fil'r noīa idoloꝝ.q2 ſic aſſyrij idolū ſuū vocauerūt belū:ita alij bel.vt babylonij.⁊ alij beel.⁊ alij baal.ſm varietates idiomatū.Moabite aūt idolū ſuū vocauerūt beelphegoꝛ:de quo hic agit̄.⁊ eſt nomē cōpoſitū ex duob⁹ itegris.ſ.beel ⁊ phegoꝛ:qđ eſt nomē mōtis vbi colebat̄.Igit̄ balac rex moabitaꝝ de cōſilio balaā miſit puellas pulchꝛas ⁊ nobiles ꝑpe tētoꝛia filioꝝ iſrael vt per eas iducerent̄ ad idolatriā.⁊ ſic deus offenderet̄ ꝯtra pplm iſrael ⁊ aliqui de pp'lo luxurioſi accedebāt ad eas.⁊ cū vellēt eas cognoſcere nō aſſētiebāt ſm p̄ceptū regis balac:niſi cū eis prius idolatrarent.vt dictū fuit plenius Nu.25.de quo ſecuta fuit dei ira ꝯtra pp'l3 ⁊ plaga magna.⁊ hoc eſt qđ dr̄.Et initiati ſunt beelphegoꝛ.i.applicati ſūt cultui illi⁹ idoli. v Et comederunt ſacrificia moꝛtuoꝝ.i.de carnib⁹ aīaliū idolis imolatoꝝ. x Et irritauerūt eū.ſ.deū. y In adinuētionib⁹ ſuis.i.in pctis ſtudioſe ab eis factis. z Et multiplicata eſt in eis ruina.q2 tūc occiſi ſūt.24.milia hoīum.vt ibide3 dr̄. a Et ſtetit phinees ꝯſtāter ꝯtra idolatras.q2 occidit zābꝛi ducē trib⁹ ſymeonis cū muliere madianite. b Et placauit.ſ.deū per ſuū bonū ꝫelū. c Et ceſſauit quaſſatio.i.plaga a filijs iſrl'. d Et reputatū eſt ei ad iuſticiā.q2 ꝑpter h̄ factū fuit certificat⁹ a deo q̄ ſuccederet p̄ri ſuo in ſūmo ſacerdotio.vt ibidē dr̄. e In gn̄atione ⁊ gn̄ationē.q2 adhuc iſtud factū recolit̄ in memoꝛia3 iuſticie ipſi⁹. f Et irritauerūt. Hec ē ſeptima pars de peccato ꝯdictōis.ꝑpter aque defectū quod pleni⁹ ponit̄ Nūm.20.⁊ ꝯtigit añ factū p̄cedens l3 poſt ſcribat̄.q2 pſalmiſte nō ſemp tenēt oꝛdine3 hiſtoꝛie.⁊ h̄ ē qđ dr̄ Et irritauerūt eū.ſ.dñm. g Ad aq̄ſ ꝯtradictiōis.q2 ipa tiēter ⁊ ꝯtentioſe locuti ſūt ꝯtra moyſē ꝑpter aque d̄fectū.⁊ p̄ ꝯñs contra dñ3 nō expectātes dei te ci⁹ bn̄placitū.

tit phines ⁊ placaūit:⁊ ceſſāuit q̄ſſatio. Et reputātū ē ei i iuſticiā i gn̄ātione ⁊ gn̄atione vſq3 i ſēpitnū. Et irritaūerunt eū ad aq̄as ꝯtradictōis:⁊ vexātus ē moyſes ꝑpt̄ eos:q2 exacerbauerunt ſpm̄ ei⁹. Et diſtīxit i lābijs ſuis:nō diſpērdiderūt gentes q̄s dixit dñs de⁹ illis. Et cōmixti ſūt iter gētes ⁊ didicerunt opa eoꝝ ⁊ ſuierunt ſculptilib⁹ eoꝝ:⁊ factū ē illis i ſcādalu3. Et imolaūerūt filios ſuos ⁊ filias ſuas demonijs. Et effūderunt ſanguinē īnocētē ſanguinē filioꝝ ſuoꝝ ⁊ filiaꝝ ſuaꝝ:quas ſacrificauerunt ſcūlptibilib⁹ chanaan. Et infēcta ē t̄ra in ſanguinib⁹:⁊ contaminata ē in opibus eoꝝ:⁊ foꝛnicāti ſunt in ādinuētionib⁹ ſuis. Et irāt⁹ ē furoꝛe dñs i populū ſuum:⁊ ābominat⁹ ē hereditatē ſuam. Et trādidit eos in man⁹ gentium:⁊ dñāti ſunt eoꝝ. q oderunt eos. Et tribulauerūt eos inimici eoꝝ:⁊ humiliāti ſunt ſub mānibus eoꝝ:ſepē liberauit

h Et vexat⁹ ē moyſes ꝑpter eos.i.turbatus mēte intātū q̄ timuit ne de⁹ denegaret eis aquā ꝑpter maliciā eoꝝ.⁊ ſic ñ credidit plene v̄bis dñi quib⁹ ei dixit ⁊ aaron f̄ri ſuo. Loq̄mini ad petrā coꝛā eis.⁊ illa dabit eis aq̄s.propter qđ p̄cutiēdo petrā p̄otulit verbū dubitatiuū.d.Nū de petra hac aquā vobis poterim⁹ eycere.vt ibidē pleni⁹ fuit expoſitū.iō ſubdit̄. i Et diſtinxit ⁊c̄.i.manifeſte oñdit i mō loq̄ndi heſitationē coꝛdis ſui.ꝑ qđ ſtati fuit a deo rep̄heñſus ⁊ ab ingreſſu terre ꝑmiſſiōis excluſus. k Nō diſp.⁊c̄.h̄ ē p̄ncipiū v̄ſus in heb.⁊ i trāſlatōe Hiero.⁊ ē octaua ps in q̄ agit̄ de pctō idolatrie i terra ꝑmiſſiōis iā adepta ꝑpetrato.⁊ diuidit̄ i duas.q2 p̄ deſcribit̄ culpa.⁊ 2⁹ pena.ibi:⁊ irat⁹ ē.Circa p̄mū ſciēdū q̄ dñs p̄cepit hitatoꝛes terre chanaā iterfici:Nu.33.ne p̄ eos filij iſrl'ad idolatriā traherent̄.⁊ ipi cupiditate ducti ꝑmiſerūt eos viuere ꝑp tributū qđ eis reddebāt.vt dcm̄ fuit in li⁹ Ioſue.⁊ ſic tracti fuerūt ad idolatriā eoꝝ.⁊ h̄ ē qđ dr̄.Nō diſpdiderūt gētes.⁊ p3 ex dcis l'ra vſq3 ibi. l Et imola.fi.⁊c̄.q̄ in idolis colebant̄.⁊ ex h̄ apparet vehemētia peti idolatrie in filijs iſrl'.q2 nō ſolū imolabāt demonijs aīalia in cultu dino.ſ3 ēt ꝓlē ſuā quā nāl'r diligūt.⁊ cōſeruāt bꝛuta aīalia q̄ſtūcūq3 ferocia. m Sculptilib⁹ chanaan.i.chananeoꝝ iter eos hitantiū.vt dcm̄ eſt. n Et infecta ē terra in ſāguib⁹.i.polluta ⁊ ꝯtamiata eſt.ſm qđ ſubdit̄:Et cōtaminata eſt ⁊c̄. o Et foꝛnicati ſūt.i.idolatrauerūt.q2 idolatria foꝛnicatio noīat̄ in ſcriptura.q2 i ea recedit aīa a ſpōſo ſuo vero .ſ.deo. p In adiuētōib⁹ ſuis.i.ſtudioſe ⁊ cū magna diligētia acq̄ſitis. q Et irat⁹ ē.Hic ꝯñr ponit̄ pena q̄ eſt auxilij diuini ſubtractio ⁊ aduerſarioꝝ dñatio.⁊ h̄ ē qđ dr̄:Et irat⁹ eſt furoꝛe dñs.In q̄ notat̄ grauitas culpe deū ꝑuocātis. r Et abomiat⁹ eſt he.⁊c̄.ſ.filios iſrl' qui dicūt̄ dei hereditas i ſcriptura:q̄ ꝑpter pctā ſua fuerūt reiecti a ꝑtectione dina ſicut cib⁹ abominabilis reijcit̄. s Et tradidit eos ⁊c̄.idolatrie deditaru3. t Et dñati ⁊c̄.⁊ ſic ex odio p̄cedēti graui⁹ afflixerūt eos.iō ſeqt̄.Et tribulauerūt eos ⁊c̄. v Et humiliati ſūt.coꝛā deo. x Sub mani.⁊c̄.pena iflicta dante eis itellectū. y Sepe li.⁊c̄.ſic p3 ex dcurſu libꝛi iudicū.q2 q̄ñcūq3 ab inimic' afflicti humil'r deū deꝑcabant̄ ſuſcitabat dñs iudices ad eoꝝ libatione.ſ3 q̄ dr̄ iudic.2.Cūq3 dñs iudices ſuſcitaret eis i dieb⁹ eoꝝ flectebat̄ miā ⁊ audiebat afflictoꝝ gemitus.⁊ liberabat eos de cede vaſtātiū.

a Ipſi āt exacer.eū in cōſi.ſuo.qꝛ malum culpe ꝓuenit ex defe-ctibilitate liberi arbitrij:⁊ nō ex deo. b Et humiliati ſūt ⁊c. ⁊ pꝫ lr̄a ex dictis vſqꝫ ibi. c Et memoꝛ fuit teſtamenti ſui.i. ꝓmiſſi ſui per moyſen dicti Deut°.30.Si ad cardines celi fueris diſſipatꝰ.ſ.ꝓpter peccata tua.īde retrahet te dn̄s deus tuus: ſi vere penitueris.⁊ aſſumet atqꝫ introducet in terrā quā poſſede rūt pr̄es tui. d Et penituit ⁊c.ad modū penitētis ſe habuit qn̄ q̊s captiuauerat de captiuitate reduxit. e Et dedit eos in mīas ⁊c.⁊ hoc pꝫ de manaſſe rege iu-da quē d̄ captiuita-te in regnū reſtitu-it.2.Paral'.33.⁊ de ioachin rege iuda: quē rex babylonis de carcere abſtulit: ⁊ inter maioꝛes re-gni ſui cōſtituit.4. Re.vlt. f Sal uos fac. Hec eſt vlti ma pars huiꝰ p̄s. in qua reſūmit pſalmi ſta ſuā dep̄catioꝫ ad ppl'i iſrl' liberati onē.d. Saluos fac nos dn̄e deus nr̄.de ſuitute ⁊ anguſtijs in q̄bus ppl's tuꝰ eſt afflictꝰ in diuerſis terris.qꝛ a tp̄e iudi-cū fuit ppl's iſrl' fre quēter captiuatus a diuerſis gētibꝰ. g Et congrega nos de nationibꝰ.i loco tui cultus.ſ.i iudea.

eos. Ipſi aūt exacerbauerūt eū i ꝯſilio ſuo:⁊ hūiliati ſūt i iniq̄ta tibꝰ ſuis. Et vidit cū tribularētur ⁊ audiuit oꝛonē eoꝝ. Et memoꝛ fuit teſtamēti ſui:⁊ p̄nituit eū ſꝫ multitudinem miſericoꝛdie ſue. Et dedit eos i miſericoꝛdias:i cō ſpectu oīum q ceperāt eos. Sal-uos fac nos dn̄e deus noſter: ⁊ cōgrega nos de natōibꝰ. Et cō fiteamur noi ſancto tuo:⁊ gloꝛie mur in laude tua. Bn̄dictus dn̄s deꝰ iſrael a ſeculo ⁊ vſqꝫ in ſecu-lū:⁊ dicet ōis ppl's fiāt fiat.

Alleluia. CVI.

Confitēmini dn̄o qm̄ bo nus qm̄ in ſeculū miſeri coꝛdia eiꝰ. Dicāt q̄ui redēpti ſūt ā dn̄o:quōs redemit d̄ manu ini mici de regiōnibꝰ ꝯgrēgauit eos.

h Ut cōfi.no.ſan.tuo.confeſſione tue laudis. i Et glꝛiemur in laude tua.in pn̄ti per grām.⁊ in futuro per glꝛam. k Bn̄-dictus dn̄s deꝰ iſrl'.in oībꝰ que facit ⁊ faciet nobis in aduerſis et ꝓſperis. l Et dicet.i.dicat.qꝛ hebꝛei pꝛo optatiuo vtunt̄ fu turo indicatiui. m Fiat fiat. In hebꝛeo hr̄: Amē.qd̄ ſignifi-cat ſtabilitatē v̄itatis.⁊ ponit̄ h̄ ſemel tm̄ ⁊c.

¶ In p̄s.105. Confitemini.vbi dr̄ in poſtil. Saluos fac nos: hec eſt vltima pars huius p̄s. ADDITIO.

In hac vltima parte dep̄catoꝛia p̄s nō loquit̄ de ſuitute ſeu āguſtijs iudeoꝝ q̄ fuerūt a tp̄e iudicū ⁊ citra vſqꝫ ad tēplum ſcōm:qꝛ iā de his dixerat grās agēdo:⁊ dedit eos i miſe-ricoꝛdiā ⁊c.ſꝫ hic loq̄tur ad lr̄am de captiuitate vltima iudeoꝛū ⁊ oīum fideliū a qua erāt ſaluādi ꝑ xp̄m:de q̊ dicit. Saluos fac nos dn̄e deꝰ noſter.ſilr̄ erāt ꝯgregandi de natōibꝰ.ſ.vniuerſis in cōfeſſione vere fidei de quo dicit: Ut cōfiteamur nomini ſācto tuo.ꝑ quā cōfeſſionē adepturi erāt glꝛiam:de quo dicit. Et gloꝛie mur in laude tua:que oīa facta fuerūt ꝑ illū bn̄dictū q̄i venit i nomine dn̄i:⁊ iō cōcludit. Bn̄dictus dn̄s deꝰ iſrael a ſeculo ⁊ vſ-qꝫ in ſeculū.ſ.a ſeculo ve.te.vſqꝫ ad ſeculū noui.vel a ſeculo hu ius vite vſqꝫ ad ſeculū future:de quo dixerat. Et glꝛiemur. Et ꝙ hec ſit expoſitio lr̄alis:pꝫ ꝑ ra.abenhaçra. qui īter hebꝛeos fuit maximꝰ expoſitoꝛ ad lr̄am:qui in h̄ loco ſic dicit. Pſalmiſta loq̄ tur in ſpū ſcō in ꝑſona filioꝝ captiuitatis nr̄e.hec ille.que quidē v̄ba lꝫ i iplicēt falſitatē iq̄ꝫtū p̄tēdūt meſſiā adhuc vētuꝝ ad ſal uādū gn̄alr̄:oſ̄ndit tm̄ v̄itatē in h̄ ꝙ pſalmiſta loq̄bat̄ de ſaluatio ne que ſuo tp̄e fiēda erat per xp̄m. REPLICA.

In p̄s. Cōfitemini.ſecūdo vltimū paſſū. Saluos nos fac deꝰ ⁊c.cū poſtillatoꝛ totū p̄s expoſuiſſet ſine burgen̄. op poſitōe:de tribulatōibꝰ trāſgreſſionibꝰ ⁊ redēptionibus filioꝝ iſrl' tp̄e tēpli p̄mi:exponit de epilogatōe ⁊ reſūptione dep̄ cationis pꝛo ppl'i iſrl' liberatōe. Burgen̄.aūt diſcōtinuās lr̄aꝫ di cit hūc paſſū exponendū de ſupplicatōe pꝛo liberādis iudeis ab iſta vltima captiuitate:vt ob hoc dicat̄. Saluos fac nos ⁊c.ſꝫ vi de ꝙ argumentū a burgen̄.ꝯtra poſtil.ſepe factū h̄ ꝯ burgen̄.lo cū hꝫ.arguit enī ſepe ſuperiꝰ ſic:fruſtra iudei tp̄e captiuitatis ba bylonice rogāt liberari:qꝛ fuerūt ꝑuerſi ⁊ domꝰ exaſperās ⁊c.iō nō merent̄ exaudiri.ideoqꝫ ſic arguo in ꝓpoſito:peioꝛes ſunt iu dei ſub pn̄ti captiuitate negātes ſine rōne xp̄m dn̄ꝫ:ideo fruſtra oꝛāt. Saluos fac nos dn̄e ⁊c.ſm̄ burgen̄.qꝛ nō merent̄ exaudiri cū ſint blaſphemi ꝯtra xp̄m ⁊ eccl'iam.ſꝫ pꝛo ꝯſolatione burgē. ſolutū eſt argumentū ſupꝛa ꝙ videlꝫ ſi liberatio nō hꝫ reſpectū ad ppl'i merita hꝫ tm̄ reſpectū ad merita patꝝ ⁊ ad dei ꝓmiſſa ꝯplēda.

n Confitemini dn̄o. Huic p̄s p̄mittit̄ talis titulus Pſal'.CVI in hebꝛeo: Alleluia.⁊ pꝫ ſn̄ia ex ſupꝛadictis p̄s.104. De mā au tē huiꝰ p̄s dicit Augꝰ ꝙ eſt grāꝝ actio pꝛo redēptione gn̄ali fa cta per xp̄m quā pſalmiſta ꝓuidit in ſpū.⁊ ad h̄ īducit qd̄ ſubdit̄: Di-cāt qui redempti ſūt a dn̄o. Et ſequit̄ vn̄ facta ſit illa redēptio. A ſolis oꝛtu ⁊ occaſu ab aq̄lone ⁊ mari. Sed lr̄a ſeq̄ns nō cōſonat que non vi det̄ loq̄ de redēptione ꝑ xp̄m facta.ſꝫ magis de liberatōe a quibuſdā ꝑicl'is coꝛpoꝛalibꝰ.vt ma-gis videbit̄ ꝓſeq̄ndo. ꝓ-pter qd̄ Ra.ſa.dic̄ ꝙ iſte p̄s eſt quedā īuitatio ad grāꝝ actionē quoꝛūcūqꝫ liberatoꝝ diuinitꝰ a peri culis ⁊ anguſtijs. Et h̄ ſē-ſus ſaluo melioꝛi iudicio videt̄ mihi lr̄alis. Expoſi tio v̄o Aug.magis myſti-ca videt̄.nec valet moti-uū qd̄ pꝛo ea inducit̄: Di cāt q̄ redēpti ſūt: Ab oꝛtu ſolis ⁊c.qꝛ ſicut pꝫ ex de-curſu libꝛi Iudicū ⁊ q̄rti Reg.illis tp̄ibꝰ ppl's iſrl' freq̄nter fuit captiuatꝰ.⁊ ſi nō totalr̄ tm̄ ꝑticulari-ter ad oēꝫ poſitionē terra rū in circuitu terre ꝓmiſ-ſiōis exiſtētiū.⁊ ꝑ ꝯn̄s in-de potuerūt redimi ⁊ i iu deā reduci. Ig̊t̄ ſm̄ iſtū ſēſū p̄s iſte in duas ꝑtes diuidit̄.qꝛ p̄ pſalmiſta in ducit ad grāꝝ actionē li-beratos a ꝑiculis gn̄alr̄. 2° liberatos a q̄buſdā pe riculis ſpālr̄.ibi: Errauerūt. circa pꝛimū ſciendū ꝙ pſalmiſta inducit ad grāꝝ actionē nō ſolū a periculis liberatos.ſꝫ etiā alios per ipſos.et iō ꝯſtructio p̄me partis īcipit ibi. o Qui redēpti ſunt.i.liberati a quibuſcūqꝫ ꝑiculis. p A dn̄o.i.per dn̄m. q Quos redemit d̄ manu inimici.eos affligētis qualitercūqꝫ. r De regionibꝰ. diuer ſis vbi erāt diſꝑſi. s Cōgregauit eos.in terra ſua.ſ.iudea.

A ſolis oꝛtu ⁊ occaſu:ab aq̄lone ⁊ mari. Errāuerūt i ſolitudine in inaquoſo:viā ciuitatis habitacu-li nō inuenerunt. Eſurietes ⁊ ſitiē-tes:aīa eoꝛuꝫ in ipſis defecit. Et clamauērunt ad dn̄m cū tribula-rent:⁊ de neceſſitatibus eoꝝ eri pūit eos. Et dedūxit eos i viā re-ctam:ūt irent in ciuitatem habi tationis. Cōnfiteantur domino miſericoꝛdie eius:⁊ mirābilia eiꝰ filijs hominum. Quia ſatiauit animam inanem:⁊ ānimam eſu rientem ſātiauit bonis. Sēden-tes in tenebꝛis ⁊ in vmbꝛa moꝛtis ūinctos in mendicitate ⁊ ferro. Quia exacerbauerunt eloquia dei ⁊ conſilium altiſſimi irritaue runt. Et humiliātum eſt i laboꝛi bus coꝛ eoꝛum:⁊ infirmāti ſunt.

t A ſolis oꝛtu ⁊c.i.ab hoībꝰ terris circa iudeā poſitl' in q̄cūqꝫ plaga ꝓ pe vel lōge. Iſti iq̄uā dicāt deū laudādo ⁊ alios ad h̄ īuitādo.ſicut da uid liberatꝰ de manibus achis regis geth dixit.ſ.p̄s.33. Magnificate dn̄m mecū ⁊c.ita iſti liberati dicāt alijs: Cōfitemini dn̄o qm̄ bonꝰ.cu-ius bonitatē in nr̄a liberatōe exꝑti ſumꝰ. v Qm̄ i ſeculū ⁊c.qꝛ nū q̄ꝫ denegat̄ vere penitentibꝰ. x Errauerūt. Hic ꝯn̄r īuitat libera tos ab aliquibꝰ ꝑiclis ſpālr̄ q̄ coīus ſolēt accidere hoībꝰ. Et diuidit̄ i ſex partes ſm̄ ſex pericula.⁊ patebūt ꝑtes ꝓſeq̄ndo. Pꝛimū ꝑiculū ē deuiatōis in itinere ad qd̄ ſequunt̄ alia.ſ.famis ⁊ moꝛtis ⁊ ꝯſimiliuꝫ. ad h̄ hr̄ exēplū Gen̄.21.de agar ⁊ hiſmaele filio ſuo q̄ errabat in ſolitu dine berſabee.⁊ cōſūpta aq̄ in vtre puer fuit in ꝑiculo moꝛtis.ſꝫ dn̄s mr̄em ⁊ pueꝝ liberauit de ꝑiculo ꝑ angelū.⁊ ſilr̄ ꝯtigit multis alijs.⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄: Errauerūt in ſoli.in iaquoſo.qꝛ in talibꝰ deſ̄tis nō ſūt aq̄ niſi valde raro. y Uiā ciuitatis ⁊c.i.non īuenerūt vnā ſtratā du cētē ad aliquā ciuitatē vbi poſſēt hītare ſecure.qꝛ ī deſertis nō ſūt ta-les vie. Et ex h̄ ſequit̄ ꝑiculū famis ⁊ ſitis.eo ꝙ victualia nō īueniun tur in deſertis.iō ſubdit̄. z Eſuri.⁊ ſiti.aīa eo.in ipis defecit.qꝛ ex defectu victualiū ſequit̄ defectꝰ viriū vitaliū. a Et cla.ad do.vt liberarent̄. b Et de neceſ.eoꝝ.i.de dictis ꝑiculis. c Eripuit eos.clamātes ad ſe deuote. d Et deduxit ⁊c.ſua ꝓuidētia nō hu-mana. e Ut irēt in ciui.ha.i.i qua poſſēt hītare ſecure.⁊ ſibi de vi ctualibꝰ ꝓuidere.⁊ qꝛ ad h̄ dꝫ ſequi grāꝝ actio.iō ſubdit̄. f Cōfi-teant̄ do.miſe.eiꝰ.i.īducāt ad cōfitendū illos q̄bꝰ facti ſūt. g Et mira.eiꝰ fi.ho.i.q̄ facta ſunt filijs hoīuꝫ īducāt ſupple eos ad grās agē dū. h Qꝛ ſatiauit ⁊c.i.debilitatē ex deuio itineris. i Et aīam eſurietē ex defectu cibi. k Satiauit bonis.⁊ accipit̄ aīa ꝓ ipo hoīe co mō quo totū denoīat̄ a nobilioꝛi ſui ꝑte. l Sedētes. Hic ponit̄ liberatio a ſcd̄o ꝑiculo.ſ.captiuatōis ab hoſtibꝰ a q̄ multi liberati ſunt diuinitꝰ.exēplū huiꝰ hr̄.2.Paral'.33.de manaſſe rege iuda libato diuitꝰ a carcere ⁊ cōpedibꝰ ⁊ in ſuo regno reſtituto.⁊ ſilr̄ ꝯtigit multis.⁊ h̄ ē qd̄ dr̄: Se.in tene.⁊ in vm.moꝛtl'.qꝛ carceres ſūt coīter i locis tenebꝛo ſis. m Uinctos in mēdici.⁊c.qꝛ talibꝰ dat̄ ſtrictꝰ victus ⁊ auſterꝰ ⁊ cā talis captiuatōis ſubdit̄. n Qꝛ exacer.elo.dei.i.deū loq̄nteꝫ ꝑ legē ⁊ ꝓphas. o Et humiliatū ē ⁊c.i.a ſupbia deiectū afflictōe dāte eis itellectū. p Et ifirmati ſunt.i.debilitati virtute.

a Nec fuit q adiuuaret. auxilio hūano eis deficiēte. tales ſupple dñs freqnter liberauit. ⁊ cā ſubdit. b Et clamauerūt ad dñz. vere pe nitētes ⁊ petētes ei⁹ auxiliū. c Et de neceſſitatib⁹ eoꝝ. i. de predi ctis malis. ex quo tenent ad grāꝝ actōez. Liberauit eos. iō ſubdit.
d Cōfiteant dño. ⁊ pꝫ lrā ex dictis. e Suſcepit eos. Hec eſt ter tia pars in qua ponit liberatio a tertio ꝑiculo. ſ. īfirmitatis corꝑalis q̄ aliqñ a deo īducit ꝓpter peccata. ⁊ a deo ſanat veniēte vera pnīa. exē plū hr̄. 4. Reg. 20. de ezechia rege iuda. ⁊ ſimile multis alijs cōtigit. de qbus dr̄: Suſcepi eos de via iniqtatis eoꝝ. ſ. ad puniēdū infirmitate cor poris. ſicut pr̄ accipit filium ad caſtigandū.

f Propter iniu. enim ſu. hu. ſūt. i. fracti ⁊ debilitati īfirmitate. g Omē eſcā abominata ē aīa co rū. īfirmitate īgraueſcen te. h Et appropinqua uerūt vſqꝫ ad portas mor tis. ex deſꝑatōe recuperā de ſanitatis. ſicut ezechi as īfirmat⁹ dixit. Ego di xi in dimidio dierū meo rū. vadā ad portas īferi. Iſa. 38. co ꝙ iſaias dixe rat ſibi ex parte dñi: Di ſpone domui tue: morieris eni tu ⁊ nō viues.

i Et clamauerunt ad do minū ⁊c. exponat ſic. ſ.

k Miſit vbuz ſuū. i. effe ctū verbi ſui. l Et ſa naui eos. q: dicere dei ē facere. ps. 32. Ipſe dixit ⁊ fca ſūt. m Et eripuit eos de iteritionib⁹ eoꝝ. i. ab īfirmitatib⁹ ducētib⁹ eos ad iteritū mortis.

n Cōfiteant dño. expo nat ſicut prius. o Et ſacrificēt ſacrifitiū laudis. q: in veteri lege ſacrificia offerebant cū diuinis lau dib⁹. ⁊ ſic eſt in noua lege de ſacrificio eucharíſtie.

nec fūit q adiuuaret. Et clāmaue runt ad dñz cū tribularent: ⁊ de neceſſitatibus eoꝝ liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris ⁊ vm bra mortis: ⁊ vincula eoꝝ diru pit. Cōfiteānt dño miſericordie ei⁹: ⁊ mirabilia eius filijs hoium. Quia cōtriuit portas ereas: ⁊ ve ctes ferreos cōfregit. Sūſcepit eos de via iniquitatis eorūz: ꝓp iniuſticias eniz ſuas humiliati ſūt. Omnē eſcam abominata eſt ani ma eoꝝ: ⁊ appropinquauerunt vſqꝫ ad portas mortis. Et clāma uerunt ad dñm cū tribularent: ⁊ de neceſſitatibus eorūz liberauit eos. Miſit uerbū ſuūz ⁊ ſānauit eos ⁊ ēripuit eos de iteritionib⁹ eoꝝ. Cōnfiteant dño miſericor die ei⁹: ⁊ mirabilia ei⁹ filijs hoiuz. Et ſacrificēt ſacrificiuz laudis: ⁊ annūciēnt opa ei⁹ in exultatione. Qūi deſcēdunt mare in nauib⁹: fāciētes opatione ī aquis mltis. Ipſi ūiderunt opa dñi: ⁊ mirābi lia ei⁹ in ꝓfūdo. Dixit ⁊ ſtētit ſpi ritus ꝓcelle: ⁊ exaltati ſūt fluctus eius. Aſcēdūt vſqꝫ ad celos ⁊ de

p Et annūciēt opa ei⁹. in ſcipſis experta per mirabilē ſanationē.
q In exultatione. deuotōis ⁊ nō diſſolutōis. r Qui deſcēdūt ma re. Hec eſt quarta pars in qua ponit grāꝝ actio pro liberatōe a quar to ꝑiculo: qđ eſt tēpeſtas in maria deo īmiſſa. ⁊ a quo frequēter hoīes diuinitus liberant. exemplū habet Ione. i. q: ꝓpter tēpeſtatē a deo im miſſā periclitabant. ⁊ diuinitus fuerunt liberati. ⁊ hoc eſt qđ dr̄. Qui deſcendunt mare in nauib⁹. mare eni diſtat a cētro circūquaqꝫ equa liter. ⁊ iō eſt īferi⁹ ipſa terra vbiqꝫ ſicut in ripa. ꝓut dcm̄ fuit. ſ. ps. 103.
s Faciētes ope. in aquis multis. Ibi eni eſt magn⁹ labor dirigēdo na uem ⁊ remigando. ⁊ ſic de alijs. t Ipſi viderūt opa dñi. q: multa īſolita vident in mari. v Et mirabilia ei⁹ in ꝓfundo. aliqñ eni de ſcendūt aliqui de nautis ad recolligendū anchoras ꝓiectas vſqꝫ ad ꝓ fundum maris. x Dixit ⁊ ſtetit ſpūs ꝓcelle. q: ad iperium dñi ex citat ventus cōmouēs mare. ⁊ iō cum dr̄ hic: Stetit. nō iportat quie tatio vēti: ſꝫ magis fortificatio. ſicut homo ſtans fortior eſt q̄ iacēs vl ſedēs. ꝓpter qđ in trāſlatione Hiero. habet: Dixit ⁊ ſurrexit ventus tēpeſtatis. y Et exaltati ſūt fluctus ei⁹ aſcendūt vſqꝫ ad celos ⁊c. q: qñ vnde ſunt magne in mari nauis eleuata ſup vndam aſcēdit vſ qꝫ ad magnā partē aeris: qui vocat celū ī ſcriptura. vñ dicuntur volu cres celi qui volitant ꝑ aerem. ⁊ qñ vnde de altitudine deſcendūt vi detur ꝙ debeāt deſcendere vſqꝫ ad ꝓfundū maris qđ dr̄ abyſſus.
z Aīa coꝝ in malis tabeſcebat. ꝓpter periculū iminētis naufragij.
a Turbati ſūt ⁊ moti ſūt ſicut ebrius. q: ex magna cōmotione maris mouet cerebrū. ⁊ per ꝯñs turbat caput ⁊ vires aīe ſenſitiue.
b Et oīs ſapia eoꝝ deuorata eſt. q: turbato cerebro ⁊ virtute fātaſti ca īpedit ītellect⁹ ab actu ſuo. q: ſm ꝙ dr̄ 3° de aīa. Intelligētibus no bis neceſſe eſt fātaſmata ſpeculari. c Et clamauerūt ad dñz. ex ponat ſicut ſupra. d Et ſtatuit ꝓcellā eius. i. ꝑtātē. e In aurā. i. in ventū ſuauē ſiue tranquillitatē. f Et ſiluerūt fluctus ei⁹. q: fluct⁹ maris ꝯturbati faciūt terribilē ſonitū. qui ceſſat fluctib⁹ quietatis.
g Et letati ſūt. ſ. hoīes ī nauib⁹ exiſtētes. h Et deduxit eos. ſ. dñs.

i In portū voluntatis eoꝝ. i. in portū ab eis deſideratū. q: ad hoc debet ſeq grāꝝ actio. iō ſubdit. k Confiteant dño mīe eius ⁊c. exponat vt. ſ. l Et exaltent eū. laudes debitas red dēdo. m In eccl'ia plebis. i. in loco diuini cult⁹: vbi cōuenit ppl's fidelis. n Et in cathedra ſenioꝝ ⁊c. hoc dr̄. q: in veteri lege doctores magis ꝓuecti ſcīa ⁊ etate docebant legē ⁊ ꝓphetas iuxta templū. ⁊ in noua lege ꝑdicatores annunciāt verbuz diui num. o Poſuit flumia. Hec eſt quinta pars in qua deſcribi tur liberatio a peri culo quinto. qđ ꝓce dit ex ſterilitate ter re que coiter ꝯtigit ex nimia ſiccitate q̄ aliqñ a deo propter peccata hoīuz imit tit: ⁊ ſm ordinez di uine ſapie remittit ⁊ de hoc habet exē plū. 3. Reg. 17. ꝙ ſic citate fcā tpe achab ad verbū helie ⁊ ad preces ei⁹ reuocata 3. Reg. 18. ⁊ ſile plu ries ꝯtigit vel in to to vel in parte. q̄ꝫtū ergo ad h dr̄ poſuit flumina in deſertū ea deſiccādo ad mo dū deſerti. q: aliqñ ex magna ſiccitate ⁊ longa nō ſolū de ſiccant torrētes ge nerati ex aqs pluui alib⁹. ſꝫ ēt deſiccan tur fōtes ex quibus flumina oriūt. ideo ſubdit. p Et exi tus aq̄ꝝ. i. fōtes ex quib⁹ aque exeunt de ſubterraneis lo cis. q In ſiti. i. in ariditate. ⁊ q: ad hoc ſequit deſicca tio terre. ſequit.

ſcēdunt vſqꝫ ad abyſſos: aīā eoꝝ in malis tabeſcebat. Tūrbati ſūt ⁊ moti ſūt ſicut ebrius: ⁊ oīs ſa pientia eoꝝ deuorata eſt. Et cla māuerūt ad dñm cū tribularent: ⁊ de neceſſitatib⁹ eoꝝ eduxit eos. Et ſtatūit ꝓcellā ei⁹ in aūrā: ⁊ ſi luērūt fluct⁹ ei⁹. Et lētati ſūt q: ſi luerūt: ⁊ dēduxit eos ī pōrtū volū tatis eoꝝ. Cōfiteānt dño miſeri cordie ei⁹: ⁊ mirabilia ei⁹ filijs ho minū. Et exāltēt eū in ecclīā ple bis: ⁊ ī cāthedra ſenioꝝ laudēt eū. Pōſuit flumina ī deſtuz: ⁊ ēxit⁹ aq̄ꝝ ī ſitim. Tērraz fructiferā ī ſalſuginē: ā malicia ībabitātiū in ea. Poſūit deſtū ī ſtāgna aq̄ꝝ: ⁊ trā ſine aq̄ ī exit⁹ aq̄ꝝ. Et cōlloca uit illic eſuriētes: ⁊ ꝯſtituērūt ci uitatē hitatōis. Et ſemināuerunt agros ⁊ plātāuerūt vineas: ⁊ fecē rūt fructū natiuitaṫ. Et bēnedixit eis ⁊ mltiplicati ſunt nimis: ⁊ iū mēta coꝝ nō minorauit. Et pāu ci fcī ſūt: ⁊ vexāti ſūt a tribulatōe maloꝝ ⁊ dolore. Effūſa ē ꝯtētio ſup pricipes: ⁊ errāre fecit eos in inuio et nōn in via. Et ādiuuit

r Terrā fructiferā in ſalſuginē. i. poſuit terrā que prius ꝓferebat fructus vberes in ſterilitatē. ſal enim reddit terrā ſterilē. ⁊ cā ſubdit. s A malicia hitantiū in ea. . i. talia facit deus in punitione habitantiū. ⁊ q: ſuccedente vera penitentia condeſcendit diuina miſericordia. iō ſubdit.
t Poſuit deſertū. ideſt terrā predicto modo deſiccatā.
v In ſtagna aquaꝝ. dando pluuias ⁊ niues in tanta abundātia ꝙ in ſtatum priſtinū reducuntur torrētes fontes ⁊ flumina.
x Et collocauit illic eſuriētes. reducēdo hitatores qui īde fuge rant ꝓpter nimiā ſterilitatē. y Et ꝯſtituerunt ciuitatē hita tionis. reparādo loca que ꝓpter inhabitationē facta fuerant in parte ruinoſa. ita ꝙ fuerunt apta ad habitandum. z Et ſe minauerunt agros. ad habendum cibū. a Et plātauerūt vi neas. ad habendum potū. b Et fecerunt fructū natiuitatis. ideſt fructū naturalē ⁊ bonuz. terra eni que diu quieuit a cultu ra. qñ iterum īcipit coli ſolet ferre fructus multiplices ⁊ bonos.
c Et benedixit eis. multiplicādo eis tꝑalia ⁊ ſpūalia.
d Et iumēta eoꝝ nō minorauit minus dicit ⁊ plus ſignificat. i. multiplicauit. e Et pauci. Hec eſt ſexta pars in qua ponit li beratio a ſexto ꝑiculo: qđ eſt diſſēſionis iter ꝯciues: q̄ q̄ꝫto eſt iti mior tāto eſt ꝑiculoſior. ⁊ ī ea ſolēt ꝑire maiores q ſūt capitanei diſſēſionū: ⁊ paupes euadere ꝑ oppoſitū. ⁊ q̄ꝫtū ad h dic. Et pau ci facti ſunt. ꝯciues alicui⁹ ciuitatis vel cōpatriote. f Et vexa ti ſūt ⁊c. iteri⁹ ꝯſurgēte. ⁊ vñ cōſurgat ſubdit. g Effuſa ē cō tentio ſup ꝑncipes. vt pꝫ manifeſte in ciuitatib⁹ lombardie et in alijs locis. h Et errare fecit os in īuio. i. iuſto ſuo iudicio ꝑ miſit eos errare deuiādo a iudicio rōnis recte. i Et nō ī via. ꝑ quā poſſent hr̄e intētum. lꝫ eſſet malū ⁊ ſic defraudant nō ſo lum a bono rōnis. ſꝫ etiā a bono ſenſualitatis ab eis optato.
k Et adiuuit pauperē de īopia. q: contētio tyrānoruz ⁊ mutua occiſio. eſt pauperum oppreſſoꝝ ab eis ſubleuatio ⁊ multiplica tio: nō ſolū in bonis tꝑalibus: ſꝫ etiā in ꝑle. iō ſubditur.

a Et poſuit ſicˈ oues familias. ⁊ q̄ꝛ talis mutatio dextere excelſi eſt bonis cā leticie. iō ſubdit̃. b Uidebūt recti ⁊ letabunt̃. ⁊ q̄ꝛ eſt triſticie occaſio malis ⁊ iniq̄s. iō ſubdit̃. c Et oīs iniq̄tas. i. oīs hō iniquus. d Oppilabit os ſuū. ex ſua deiectiōe factus tacens ⁊ mutus. Jn fine ↄcludit pro oībꝰ predictis. e Quis ſapiēs ⁊ cuſtodiet hec. in archa cordis ſui tanq̄ theſaurū chariſſimū. f Et itelliget. i. itra ſe leget freq̄nter meditādo. g Mīas dn̄i. q̄ ſubueniūt hoi ī oī neceſſitate fideliter iuocanti.

pauperē de iopia: ⁊ poſuit ſicut oues familias. Uidebūt recti et letabunt̃: ⁊ oīs iniq̄tas oppilabit os ſuū. Quis ſapiens ⁊ cuſtodiet hec: ⁊ itelliget miſericordias dn̄i.

Cāticū pſalmi dauid. CVII.

Paratū cor meū deꝰ paratū cor meū: cātabo ⁊ pſallā i gliā mea. Exurge pſalteriū ⁊ cithara: exurgā diluculo. Cōfitebor tibi i populis dn̄e: ⁊ pſallā tibi in nationibus. Quia magna eſt ſuper celos miſericordia tua: ⁊ uſq̄ ad nubes veritas tua. Exaltare ſup celos deꝰ ⁊ ſup oēꝫ terrā gloria tua: vt liberētur dile-

Numerus autem predictorꝫ periculorum a quibus deus libat pōt ſic accipi. q̄ꝛ piculū aut ↄtigit a pnciꝰ intriſeco vl̄ extriſeco. ſi p mō aut ex paucaꝝ pſonaꝝ. vl̄ totiꝰ coitatꝭ ſi p mō. ꝭ contingit aut ex pte aīe. et ſic ↄtingit piculū dn̄iatiōis de via cōi in itinere pcedēs ex ignorātia. vel ex pte corpis. ⁊ ſic accipit̃ piculꝫ ifirmitatꝭ ↄtingentis ex humoꝝ diſtēperātia. Si ab itrinſeco ⁊ ē coitatis. ſic accipit̃ piculū diſſēſionis. Si āt ſit ab extrinſeco. ꝭ ↄtigit dupliciter. Uno mō ab hoſte. ⁊ ſic accipit̃ captiuitas. alio mō a ↄtinēte. ſ. aere q̄ pp ipulſionē vētoꝝ ↄturbat mare. ⁊ ſic accipit̃ piculū tēpeſtatꝭ. ⁊ p nimiā ſiccitatē reddit terrā ſterilē ⁊ ſic accipit̃ piculū ſterilitatꝭ. ❡ Jn ps. 106. Cōfitemi ⁊c̄. ADDI.

Huic ps. nō pmittit̃ alla i hebr. De materia vō eiꝰ q̄ntū ad pmā ptē. ſ. vſq̄ ibi. Errauerūt ī ſolitudine excluſiue vr̄ tenēdū cū auguſtino. ſ. q̄ agit ps ad lr̄am de redēptione gn̄ali fcā p xp̄m quā pphetice puidebat. de illis enim pprie dicitur q̄ ſūt redēpti a dn̄o ⁊ ↄgregati a regiōibꝰ ⁊ a q̄tuor ptibꝰ mūdi: q̄ mō loq̄ndi plures vſi fuerunt pphe cū de ↄgregatōe fideliū i vna ⁊ eadē eccl̄ia pphetarent. ⁊ ſic ↄtinuat̃ pma ps huiꝰ ps. cum vltima ps. pcedētis vbi dixerat. Et ↄgrega nos de natōibꝰ ⁊c̄. qđ āt dicit poſtil. q̄ ppl̄s iſrl̄ fuit freq̄nter captiuatꝰ pticulariter ad oēꝫ poſitōeꝫ terraꝝ i circuitu terre pmiſſionis exn̄tiū lꝫ q̄ntū ad aliq̄d teneat v̄itatē: nō tn̄ pprie de ꝭ v̄ificaret̃. De regiōibꝰ congregauit eos a ſolis ortu ⁊ occaſu ⁊c̄. qđ plano mō itelligit̃ d̄ eiſdē ſimul redēptꝭ: ⁊ a q̄tuor ptibꝰ mūdi ſilr̄ ↄgregatꝭ. vn̄ ſup illud v̄bū. De regiōibꝰ ↄgregauit eos ⁊c̄. ait Augꝰ. ne vidēs ꝭ ſibi attribuat q̄ꝛ liberatus fuit a pharaone vel hꝰ. iō ait. De regiōibꝰ congregauit eos. i. de q̄tuor climatibꝰ mūdi. Qđ aūt obijcit poſtil. d̄ lr̄a ſeq̄nti. ſ. Errauerūt ī ſolitudie ⁊c̄. vſq̄ ad finē ps q̄ vr̄ loq̄ de liberatōe a q̄buſdā piculis corpalibꝰ nō valet. Pro q̄ ſciēdū q̄ fideles q̄ ſūt redēpti a dn̄o ⁊c̄. credētes q̄ ſolus deꝰ libat a cūctis piculis: ſic ipi ↄfitent̃ dn̄o ↄfeſſiōe laudis ⁊ grāꝝ actōis: ⁊ ſic alios q̄ſcūq̄ a piculis liberatos iuitāt ad hꝰ ↄfeſſionē ⁊ grāꝝ actionē. Un̄ ⁊ pma ps huiꝰ ps cū ſeq̄ntibꝰ ſic eſt ↄſtruēda. ſ. Qui redēpti ſūt a dn̄o q̄s redemit de manu inimici. Et de regiōibꝰ ↄgregauit eos ⁊c̄. Dicāt nūc ꝭ qđ ſeq̄t̃. ſ. q̄. Qui errauert̃ ī ſolitudie eſuriētes ⁊ ſitiētes ⁊c̄. Et clamauerūt ad dn̄ꝫ ⁊ eripuit eos. Cōfiteātur mīe eiꝰ ⁊c̄. ⁊ rō huiꝰ eſt. Q̄ꝛ ſatiauit aīaꝫ ianē ⁊c̄. illud qđ ī pncipio dr̄. Dicāt. ↄſtruit̃ cū ꝭ qđ dr̄. Cōfiteant̃ dn̄o mīe eiꝰ ⁊c̄. ⁊ ē ſenſus q̄ redēpti a dn̄o. ſ. fideles xp̄i imitari debēt oēs a q̄buſcūq̄ piculis libatos ad ꝭ vt grāꝝ actōes deo pſoluāt: ⁊ ſic ↄfiteāt̃ dn̄o mīe eiꝰ: ⁊ iſto mō pſeq̄t̃ i ſeq̄ntibꝰ piculis ⁊c̄. Jn eodem ps 106. vbi dr̄ in poſtil. Et mirabilia eiꝰ filijs hoīuꝫ. ADDITIO.

Quod dr̄. Et mirabilia eiꝰ filijs hoīuꝫ. videt̃ ſic itelligendū. ſ. q̄ illi q̄ hꝰ mirabilia a deo receꝑunt i ſui liberatōe ↄfiteāt̃ illa mirabilia non ſolū deo ſꝫ ēt filijs hominum vt deꝰ laudet̃ ab audiētibꝰ: ⁊ eadē rōe dr̄ ifra i ſilr̄. Et exaltēt eū i eccl̄ia plebis ⁊c̄. Jn eodē ps. vbi dr̄ in poſtil. Qui deſcendunt mare in nauibus. ADDITIO.

Quod mare diſtet a cētro eq̄liter circūq̄q̄ꝫ: ꝑut poſtil. dicit. ē manifeſte falſuꝫ loq̄ndo de cētro terre ſeu d̄ cētro mūdi: qđ idē ē ꝑut i talibꝰ coiter accipit̃. nā ſi eq̄liter diſtarꝫ mare ab hꝰ cētro: ſic tota terra eēt aq̄ſcoopta: ſic fuit i pria die creatiōis. Si āt loq̄t̃ de ptibꝰ terre q̄ nō fuerūt diſcoopte: ⁊ de his tn̄ dic̄ q̄ equaliter diſtant a cētro: ex ꝭ nō ſeq̄t̃ q̄ mare eēt iferiꝰ terra vbiq̄ꝫ ꝑut ipe ↄcludere itēdit: ſꝫ potiꝰ oppoſituꝫ. ſ. q̄ mare eēt altiꝰ ipſa terra vbiq̄ꝫ. ↄn̄a ē manifeſtiſſima: q̄ꝛ q̄ntō aliq̄d magꝭ diſtat a cētro: tāto magꝭ accedit ad circūferētias ⁊ p ↄn̄s eſt altiꝰ: veꝝ eſt tn̄ q̄ icedētes p terrā v̄ſus mare coiter dicūt̃ in ſacra ſcriptura deſcēdere ſic cū ꝭ dr̄. Qui deſcēdūt mare. ⁊ Jone. i. legit̃ de iona eūte ad mare. Deſcēdit in ioppen q̄ eſt portꝰ maris: ⁊ ſic de multis alijs locis. Et eſt rō. q̄ꝛ cū oīa flumina vadāt ad mare: vt Eccle. i. ⁊ ſm curſū fluminū ↄſueuerūt hoīes vocare ptes terre a quibꝰ fluūt ſupiores: ſilr̄ ⁊ ptes ad q̄s fluūt iferiores: ideo eūtes verſus mare deſcēdētes dicunt̃ ſicut ⁊ ipe fluētes aque: ſꝫ ex ꝭ nō ſeq̄tur q̄ partes maris ſe habeāt in altitudīe reſpectu terre: ſic̄ in ripa ꝑut poſtil videt̃ velle. quō aūt ſit itelligendū ꝭ vidēdū eſt Gen̄. p. vbi agit̃ de ↄgregatōe aq̄ꝝ ⁊ apparitōe aride. REPLICA.

In ps. Cōfitemini. 3. Cū poſtil. diceret expoſitionē b. Aug. fore myſticā q̄ exponit ps. de redēptōe ppl̄i facta p xp̄ꝫ: ⁊ diceret māꝫ huius ps fore grāꝝ actionē pro liberatōe a q̄buſcūq̄ꝫ periculis corpalibꝰ ſic picula corpalia i lr̄a deſcribūtur. Burg. ↄtēdēs expoſitionē btī augꝭ. fore non myſticā ſꝫ lr̄alē: qđ tn̄ puto d̄ mēte augꝭ. nō fuiſſe. Nā ſm eūdē btm̄ aug. ē. allegatū ſepe ille ē ſēſus lr̄alis pmꝰ quē voces vel res ſine abſurditate ſignificāt. Oīs aliꝰ autē myſticꝰ meret̃ dici. Nūc aūt redēptio xp̄i ad picula corpalia: de q̄bus ꝭ ps dicit: nō ſe extēdit pncipalr̄: ⁊ xp̄s ēt ſibi chariſſimos illis piculis ⁊ ad ea ſuſtinēdū aīauit. d. Nolite timere eos q̄ occidūt corpꝰ ⁊c̄. Mathei. 10. voluit. n. ſuos charos his piculis exerceri: vt pbat apl̄s ad hebre. 11. i ſiti frigore ⁊ nuditate. Jpe ēt apl̄s gl̄iat̃ ſe hꝰ piculis expoſitū Cōcludēs. piculꝭ i falſis fribꝰ. 2. Corꝭ. 11. redēptio igit̃ p xp̄m facta pncipalr̄ reſpicit ſpūalia: de quibꝰ. b. aug. hūc ps exponit: ⁊ ꝭ myſticare eſt trāſferre corpalia ad ſpūalia. Circa illū paſſū. Qui deſcēdūt mare in nauibꝰ ⁊c̄. cū poſtil. dic̄ q̄ mare diſtat a cētro terre eq̄lr̄: ⁊ p ↄn̄s iferiꝰ dr̄ ad qđ ꝭ dr̄ fieri deſcēſus. Burgen̄. dicit illud manifeſte falſuꝫ ⁊ rō ſua eſt: q̄ꝛ ſic aqua maris totā terrā coopiret. Jbi dico q̄ Burgē. non attēdit ad legē poſitā aq̄s ne trāſirēt fines ſuos. pueř. 8. Ad quā legē poſtil. reſpexit: ⁊ cum Burgen̄. ſubſumit ſi poſtil. vult hoc intelligere de terra diſcoopta tūc nō ſeq̄t̃ q̄ mare ſit iferiꝰ terra. ſꝫ potiꝰ oppoſitū. Ad qđ dico q̄ bn̄ ſequit̃ in reſpectu q̄ ad nos: q̄ꝛ ſic̄ terra ē ſub pedibꝰ nr̄is ita ⁊ mare: ſꝫ q̄ ad nām eſt aq̄ ſup terrā: q̄ꝛ cōtinet terrā i ſui cōcauitate pterq̄ ex ea parte qua deꝰ voluit vt appareat arida. quomodo aūt fuit factū. vide in corr̄. Gen̄. i. Pſalmꝰ. CVII.

b Paratū cor meū deꝰ ⁊c̄. Huic ps pmittit̃ talis titulus i hebreo ⁊ in trāſlatōe Hiero. Cāticū pſalmi dauid. per ꝭ aūt q̄ preponit̃ Cāticū. dat̃ itelligi q̄ dauid grās agēdo hūc ps decātabat. ⁊ ſic venit ſup eū ſpūs pphetie reuelās ea q̄ in ꝭ ps ſūt deſcripta. ſicut de heliſeo dr̄. 4. Reg. 3. Cūq̄ꝫ caneret pſaltes facta eſt ſup eū manus dn̄i ⁊c̄. De mā huiꝰ ps pꝫ ex circūſtātia lr̄e q̄ eſt grāꝝ actio de reſtitutione regni iſrl̄ in ſtatū bonū. tpe dauid victoria ſibi a deo cōceſſa de aduerſarijs. ⁊ potiſſime de idumeis q̄s redegit ſub tributo. 2. Reg. 8. ꝭ ēt pꝫ per titulū ps. 59. qui ps cōuenit cū iſto nō ſolū in ſnīa: ſꝫ etiam in verbis ab illo loco. Ut liberent̃ dilecti tui ⁊c̄. vſq̄ꝫ ad finē. pncipiū tn̄ differt hic ⁊ ibi. q̄ꝛ ps ille icipit a planctu eo q̄ dauid ibi plāgit deiectionē regni iſrl̄ an̄ tps ſuū. Jſte aūt ps icipit a leticie cātu ex victoria ipſi dauid cōceſſa. Et ſm hoc ps iſte in duas partes diuidit̃. ⁊ p ponit̃ ꝭ exultatio. ⁊ ſcđo exultatōis rō. ibi: vt liberent̃. Circa pmū ſciendꝫ q̄ q̄n̄ exultatio mētis in deū ſm partē ſupiorē aīe itēdit̃: fit quedā redundātia ad vires iferiores eā ſeq̄ntes ſuo mō. ſic autē fuit in dauid q̄n̄ fecit iſtū ps. ⁊ hoc eſt qđ dicit: Paratū cor meū deꝰ. i. aīa in parte ſupiori. i Paratū cor meū. in parte iferiori. per cor enī ex q̄ pcedit ſenſus ⁊ motus ad alias partes corporis itelligit̃ aīa q̄ eſt pncipiū vite in corpore. k Cātabo. ore. l Et pſallā. mēte. ſm illud ps 83. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt i deū viuū. m Jn glo. ⁊c̄. Gl̄ia ē clara noticia cū laude. Dauid āt iter alios pphas hūit valde claraꝫ noticiā: ⁊ pphiaꝫ ſuā ptulit p modū dine laudis. vt dcm̄ fuit ī pncipio hꝰ libri diffuſiꝰ. pp qđ pphia ſua bn̄ vocat̃ ꝭ gl̄ia. n Exurge pſal. ⁊c̄. q̄ꝛ dauid ps ſuos cātabat voce ppria ⁊ muſicis iſtr̄is. o Exurgā ⁊c̄. Jlla. n. hora hoīes deuoti ſurgūt ad laudē dei. vn̄ ⁊ angeli deū laudātes dn̄r aſtra matutīa. Job. 38. Cū me laudarēt aſtra matutia ⁊ iubilarēt oēs filij dei. ⁊ Gen̄. 32. Angelus dn̄i luctās cū iacob. dixit ei. Dimitte me: iā. n. aſcēdit aurora. q. d. iā ē hora laudādi deū n̄ luctādi ſic dcm̄ fuit ibidē. p Cōfite. ti. ⁊c̄. ↄfeſſiōe laudis. q Jn populꝭ ⁊c̄. puidit. n. i ſpū q̄ ps ſui forēt i futuris gn̄atōibꝰ decātādi. ſic videmus ipletū i eccl̄ia. r Q̄ꝛ magna ⁊c̄. Qđ. n. aliq̄bꝰ angelis de celo cadētibꝰ alij remanētes fuert̃ ↄfirmati. pceſſit ex mīa dei. s Et vſq̄ꝫ ⁊c̄. i. v̄itas iuſticie tue p quā angeli ſupbiētes ceciderūt i ꝭ aere caliginoſo vbi gn̄ant̃ nubes. ppter qđ dicunt̃ aeree poteſtates.

t Exaltare ſup celos deꝰ. ⁊ ſup oēm terrā ⁊c̄. per celū ⁊ terrā itelligit̃ oīs creatura quā excellētia dei excedit i ifinitū. v Ut liberētur.

Hic incipit ꝟſus in hebreo ⁊ in trāſlatione Hiero. vbi dauid reddit rō/ nē ſue exultationis: que eſt reſtitutio regni iſrl̄ in meli⁹: quā exprimit ꝑ per modū petitionis a deo. d. Ut liberent ⁊c̄. Et exponatur iſta lr̄a vſq; ad finē pſ ſicut ſupra expoſita eſt pſ. 59.

¶ In pſ. 107. Paratū cor meū. vbi dr̄ in poſtil. in gloria mea. Gloria eſt clara noticia.

ADDITIO.

Quod prophetia dauid inter alia proprie dicatur gloria rati/ one inducta p̄ poſtil. hoc facit pro opinione Augl. dicentis ꝙ oium pſalmorū fuit actor ipe dauid. ſ. n. aſaph ⁊ filij chore et alij eſſēt actores pſ ſibi ītitu latoꝝ: pari rōe cuiuſlibꝫ coꝝ ꝓphie ſeu pſ. glia de berēt dici: q2 eodē modo clarā noticiā per modū dīne laudis in ſuis pſ my ſteria dīna tradiderūt vt dcm̄ fuit in additione ſu per ꝓlogum pſalterij ⁊ in quibuſdā alijs additioni bus. ¶ In eodē pſ. vbi dicitur in poſtilla. Quia magna eſt ſuper celos mi ſericordia tua.

ADDITIO.

Similia verba po nūtur pſ. 35. vbi dr̄. Domine in ce lo mīa tua ⁊ veritas tua vſq; ad nubes. q̄ quidēꝫ ꝟba fuerūt in additione ſuper predictū pſ expoſi ta. ⁊ eodēꝫ modo vident

cti tui. Saluū fac dextera tua ⁊ exaudi me: deus locut⁹ eſt in ſcō ſuo. Exultabo ⁊ diuidā ſichimā: ⁊ ꝯuallē tabernaculoꝝ dimetiar. Me⁹ ē galaad ⁊ meus ē manaſ/ ſes: ⁊ ephraim ſuſceptio capitis mei. Juda rex me⁹: moab lebes ſpei mee. In idumeā extēdā cal/ ciamentū meum: mihi alienigene amici fci ſūt. Quis deducet me i ciuitatē munitā: qs deducet me vſq; i idumeā? Nōne tu de⁹ q re puliſti nos: ⁊ nō exibis de⁹ ī virtu tib⁹ nr̄is? Da nobis auxiliū de tri bulatiōe: q2 vana ſalus hōis. In deo faciem⁹ virtutē: ⁊ ipſe ad ni/ hilū deducet inimicos noſtros. ¶ Pro victoria dauid canticū.

h̄ exponēda: vide ibi. Nec obſtat ꝙ in h̄ loco dicit. Magna eſt ſuper celos de⁹ mīa tua. ⁊ ibi dicit. Dñe in celo mīa tua. q2 qd̄ dr̄ h̄. Magna eſt ſup oēs celos referr̄ ad h̄ ꝙ mīa excedit merita beatoꝝ. Qd̄ autē ibi dr̄. In celo mīa tua referr̄ ad beatos qui in regno celoꝝ exiſtētes mīam ꝑfecte conſequunt̄ ſicut legit̄ Math. 5. ca.

REPLICA.

In pſ. Paratū cor meū de⁹. Circa illū paſſū. Quia magna eſt ſup celos mīa tua. Burgen. facit applicatōes nō neceſſarias: de q̄ vide circa pſ. Dixit iniuſtus.

Pſalmus. CVIII.

a Deus laudē meā ⁊c̄. Huic pſ p̄mittit̄ talis titulus i hebreo. Ad victoriā dauid pſ. ⁊ in tranſlatōe Hiero. Pro victoria dauid cāticū. ⁊ p3 ſnīa ex ſupradictis pſ. 4. ⁊. 12. De mā ꝟo hui⁹ pſ di cit beatus petrus Actl. i. ꝙ lr̄a huius itelligit̄ de paſſione xp̄i ſpālr̄ ꝙ̄ tū ad hoc ꝙ fuit tradit⁹ a iuda ꝓditore: q mot⁹ fuit ad hoc auaricia et iudei ex iuidia: vn̄ dr̄ Actl. i. In dieb⁹ illis exurgēs petrus in medio fra trū dixit: Uiri frēs oportet ipleri ſcripturā quā ꝓdixit ſpūs ſcūs ꝑ os dauid de iuda qui fuit dux eoꝝ qui cōprehenderūt ieſū: ⁊ ſubditur po ſtea: Scriptū eſt eni in libro pſalmoꝝ. Fiat cōmoratio eoꝝ deſerta: ⁊ nō ſit qui hitet in ea: ⁊ epatum ei⁹ accipiat alter. Prima ꝟo pars hui⁹ vbi habet̄. ſ. pſ. 68. ⁊ ſcda in hoc pſ. tn̄ beatus petrus ꝯiunxit vtranq; ſcripturā. Actl. i. vt allegatū eſt. q2 vterq; pſ loquit̄ de xp̄i paſſiōe. Et p̄ma pars exprimit penā iudeoꝝ pro xp̄i morte: q2 fuerūt captiuati p̄ romanos ⁊ terra eoꝝ deſtructa. Secunda ꝟo pars expmit ſubſtitutio nē mathie loco iude. Ad ꝓditionē ꝟo xp̄i ꝯcurrerūt iſti. ſ. iudas vēden do. ⁊ iudei emendo: vt deſcribūt quatuor euāgeliſte. Igit̄ ſm hoc da/ uid in hoc pſ loquit̄ in pſona xp̄i hōis: qui freqnter legit̄ deū patrem oraſſe. ⁊ potiſſime iminente ſua paſſione. Et ſm hoc pſ iſte diuidit̄ in tres partes. q2 ꝑ ponit̄ oronis xp̄i ichoatio. ſcdo ad hoc adducitur rō. ibi: Q2 os peccatoꝝ. ⁊ tertio ſubdit̄ oronis ichoate ꝯſūmatio. ibi: Et tu dñe. Circa primū dr̄ in pſona xp̄i: De⁹. ſ. pater quē xp̄s hō legit̄ fre/ qnter deū ſiuū vocaſſe Math. 27. Heli heli lamaçabatani. qd̄ iterp̄re tat̄ deus me⁹ deus me⁹ quare dereliquiſti me? b Laudē meā ne tacueris. i. orōnē meā ad te directā. In oi. eni orōne debita laudat̄ de us: nō diſſimules nec differas exaudire. c Q2 os pctōris. Hic ꝯūr adducit̄ rō vt ſua orō fiat cito exaudibilis: ⁊ accipit̄ ex doloſitate ſue traditōis iminentis: vbi ꝑ deſcribit̄ ꝓditoꝝ culpa: ⁊ ſcdo pena. ibi: Fi ant dies. Proditores aūt fuerūt iudei emētes: ⁊ iudas venditor: ⁊ cul pā vtroruq; ſimul deſcribit ſicut ꝟba ementis ⁊ vēdentis ſimul ꝯcur runt. ⁊ ꝙ̄tum ad h̄ dicit. Q2 os pctōris. ſ. cet⁹ ſacerdotū q ꝑ habuerūt noticiā de xp̄o ꝙ eſſet a deo miſſus ſm ꝙ dcm̄ fuit ſup illud math. 21. Agricole aūt vidētes filiū dixerūt hic eſt heres. Sed q2 xp̄s cepit re/ p̄hendere coꝝ vitia ⁊ hr̄e grām coraꝫ cōi pplō. iſta cognitio de xp̄o fuit in eis obſcurata iuidia ⁊ odio ꝯtra xp̄m: que obſcuritas magl ag/ grauabat ꝙ̄ alleuiabat peccatū. ⁊ iō cet⁹ ſacerdotū dr̄ os pctōris.

d Et os doloſi. i. iude ꝓditoris qui ſciens principes ſacerdotuꝫ con/ gregatos ad tractandū de morte xp̄i: acceſſit ad eos tractās cuꝫ eis de ei⁹ venditōe. Luc. 22. ca. e Locuti ſūt aduer. ⁊c̄. ſ. iu/ dei ⁊ iudas ſimul tractādo de traditione mea. Itē ꝙ̄tū ad iude os ſingulariter ꝟbis doloſis querētes eū capere in ſermōe. Ma thei. 22. dicētes. Magr̄ ſcim⁹ q2 verax es ⁊c̄. hoc dicebāt doloſe vt facili⁹ poſſent eū cape. vt hr̄ ibidē. Itē Joan. 8. ꝓponētes que ſtionē de muliere dep̄rehēſa in adulterio: vt ſi diceret eā dimit/ tendam arguerent euꝫ legis trāſgreſſorem. ſi lapidandā: diceret eū crudelē: ⁊ ſic red

Deus laudem CVIII. meaꝫ ne tacueris: q2 os peccatoꝝ: ⁊ os doloſi ſu per me apertū ē. Locuti ſunt ad/ uerſuꝫ me ligua doloſa: ⁊ ſermō nib⁹ odij circūdederūt me: ⁊ ex/ pugnauerūt me gratis. Pro eo vt me diligerent detrahebant mi hi: ego autē orabam. Et poſue/ runt aduerſum me mala pro bo/ nis: ⁊ odiuꝫ pro dilectione mea. Conſtitue ſuper eū peccatorem: ⁊ diabolus ſtet a dextris ei⁹. Cuꝫ iudicatur exeat condemnatus: ⁊ oratio eius fiat in peccatum. Fiant dies eius pauci: ⁊ epiſcō/ patum eius accipiat alter. Fiant filij ei⁹ orphani: ⁊ vxor ei⁹ vidua.

derēt eū pplō odi bilē. vt pleni⁹ dictū fuit ibidē. f Et ſmonib⁹ odij circū/ dede. ⁊c̄. dicentes ei ex odio Joan. 8. Sa maritan⁹ es tu ⁊ de/ moniū hēs: ⁊ Jo. 9. dicentes de eo. Nō eſt hic hō a deo qui ſabbatum nō cuſto dit. g Et expu/ gnauerūt me grati. vn̄ dixit eis Joā. 10. Multa bona opera oſtendi vobis ex patre meo. ꝓpter qd̄ eorū opus vultis me oc/ cidere: ⁊ in tota paſ ſione ſua expugna/ uerūt eū gratis. i. ſi/ ne cā. h Pro eo vt me ⁊c̄. idē ſt pro bono quod eis feci vnde me diligere deberent. i Detrahebant mihi. dicentes de me: Luc. 11. In beelzebub principe demonioꝝ eycit demonia: ⁊ Mathei. 11. Ecce homo vorax ⁊ potator vini publicanorum ⁊ pctōꝝ amicus k Ego autem orabā. vn̄ de eo dr̄ Luc. 6. ca. ꝙ erat pnoctans in orōne dei. l Et poſuerunt aduerſū me mala pro bonis. red dentes ꝟba iniurioſa detractiones ⁊ pſecutiones pro bonis q̄ fe ci iter eos. docēdo. ſanitates ꝯferēdo. ſicut p3 in euāgelio.

m Et odiū pro dilec. mea. q2 ex dilectōe magna erga ppl̄ꝫ iudai cū opabat̄ ſalutē i medio terre. ꝓpter qd̄ dr̄ Math. 23. Quoti/ ens volui ꝯgregare filios tuos queadmodū gallina ꝯgregat pul los ſuos ſub alas. ⁊ pro iſta dilectōe ꝯcepit ppl̄s iudaicus maxi mū odiū ꝯ xp̄m. n Cōſtitue ſup eū. i. ꝯſtitues. o Pecca torē. i. caiphā qui erat pōtifex anni illi⁹ qui dr̄ hic pctōr eo ꝙ vl/ timatū ꝯſiliū dedit de morte xp̄i. Joā. 11. p Et diabolus ſtet a dextris ei⁹. i. ſtabit. q2 ad h̄ a diabolo excitabat̄ pncipalr̄: quia cū eſſet tunc pōtifex poterat alios ad ſuā ſnīam iclinare.

q Cū iudicat̄. iſtud ad iudā ſpālr̄ referr̄: cui⁹ iudiciū a xp̄o fuit ꝓlatū in cena: Cū dixit de iuda: Ue hoī illi per quē filius hominis tradet̄ ⁊c̄. Math. 27. Eſt aūt ve cōminatio pene eterne.

r Exeat cōdemnat⁹. q2 poſt verba predicta xp̄us dedit iude pa nē itinctū: quo accepto introiuit in eū ſathanas ad amplius euꝫ poſſidendū: ⁊ exiuit ꝯtinuo de ſocietate xp̄i ⁊ apoſtoloꝝ. vt ha/ bet̄. Joan. 13. ⁊ iuit ad pficiendū ꝓditionē ſuam: accipiendo co/ horte ⁊ a pontificibus ⁊ phariſeis miſtros vt traderet in manib⁹ eoꝝ ieſū. vt habetur Joan. 18. ideo ſubditur.

s Et oratio eius fiat in peccatū. Hic accipit̄ orō pro ratōe oris. ſm iterpretationē nois orō oris ratio. ⁊ hec oratio non fuit dire cta ad deū ſed ad pncipes iudeoꝝ vt traderēt ſibi ſocietateꝫ ar/ matoꝝ. t Fiant. Hic cōſequēter ponit̄ predicte culpe debi ta pena. ⁊ primo ipſius iude ſpecialiter. ſecundo populi iudaici generaliter. ibi: Nutantes. Circa pmum dicitur: Fiant dies ei⁹ pauci. quia cito ſuſpendit ſeipſum poſtꝙ̄ tradiderat xp̄m Ma/ thei. 27. ⁊ Actl. i. v Et epiſcopatū eius. ideſt apoſtolatū. vn/ de ⁊ epiſcopi in eccleſia ſunt ſucceſſores apoſtolorum. vt habet̄ in decretis di. 21. ca. In nouo teſtamento.

x Accipiat alter. ſcilicꝫ beatus Mathias qui loco eius fuit ele/ ctus Actl. i. y Fiant filij eius orphani ⁊ vxor eius vidua. ſci licet ipſius iude: pro quibus ſuſtentandis fur erat: ⁊ loculos ha/ bens tradēdo vxori ⁊ filijs ea que dabantur pro egenis: vt dicit hic quidam doctor ⁊ ſatis cōcordat ei quod dicitur Joan. 12. vbi cum dixiſſet iudas de vnguēto effuſo: Quare hoc vnguentū nō venit. ideſt venditur trecētis denarij ⁊ datum eſt egenis: ⁊ ſub/ dit euangeliſta. Dixit autem hoc nō quia de egenis pertinebat ad eum: ſed q2 fur erat ⁊ loculos habens ⁊c̄.

a Nutantes trāſferant̄ filij ei⁹. Hic ɔ̄ār ponit̄ pena ppl̄i iudai/ cigñal̄r qui in penā mortis xp̄i per romanos fuit captiuat⁹ ꝛ de ſtruct⁹. ꝛ p̄ deſcribit̄ hec pena. ſcd̄o recolit̄ cā. ibi: Pro eo ꝛc̄. Cir ca primū d̄r: Nutantes trāſferant̄ filij ei⁹. i. iudaici populi.

b Et mendicent. oībus bonis ſuis ſpoliati. c Et eyciant̄ de hitationib⁹ ſuis. qꝛ de tota iudea fuerūt eiecti. d Scrutetur fenerator oēm ſubām ei⁹. Jn trāſlatiōe Hiero. ponit̄: exactor. ꝛ iſte fuit titus qui p̄cepit oēm ſubſtātiā iudeoꝝ diligēter iquiri ꝛ auferri. iō ſubdit̄.

e Et diripiāt alieni labores ei⁹. i. diuitias eoꝝ laborib⁹ acquiſitas. f Nō ſit illi adiutor. quia nullus ali⁹ ppl̄s auſus fuit iuuare iudaicū ppl̄m ɔ̄ romanos: imo ēt Agrippa rex qui erat iudeus noluit eos iuuare: ſꝫ magis ɔiūxit ſe romanis: vt refert Joſephus li°. de iudaico bello. g Nec ſit q miſereat̄ pupillis ei⁹. qꝛ milites romani ſine mīa eos ptī occidebāt parti captiuabāt m̄ltipliciter affligentes. iō ſubdit̄. h Fiāt nati ei⁹ i ite. ꝛ in ge. vna. i. īfra tp̄s vni⁹ gñatōis. qꝛ. 42. anno. poſt paſſionē xp̄i debellauerunt eos romani. i Delea tur nomē ei⁹. qꝛ illi q remāſerunt de iudeis diſp̄ſi ſūt p diuerſas ptes orbis:

Nutāntes trāſferantur filij eius: ꝛ mēndicent: ꝛ ēyciantur de habitationib⁹ ſuis. Scrutēt̄ fenerator oēꝫ ſubſtātiā ei⁹: ēt diripiant alieni labores ei⁹. nón ſit illi adiutor: nēc ſit q miſereat̄ pupilli ſei⁹ Fiāt nāti ei⁹ i iteritū: i generatiōe vna dēleatur nomē eius. Jn mēmoriā redeat iniqtas patrū ei⁹ in ɔſpectu dn̄i: ꝛ peccatū mr̄is eius non deleat̄. Fiánt ɔtra dn̄m ſp: ꝛ diſpēreat de terra mēoria coꝝ p ēo q̄ non eſt recordat⁹ fácere miſericordiā. Et pſēcut⁹ ē hoieꝫ iōpē ꝛ mēdicū: ꝛ ɔpūnctū corde mōrtificare. Et dilēxit maledictionē ꝛ ūeniet ei: ꝛ nōluit bn̄dictionē ꝛ ēlōgabit̄ ab eo. Et idūit maledictionē ſicut veſtimētū: ꝛ itrauit ſīc aq̄ i iteriora ei⁹: ꝛ ſīc oleuꝫ i oſſib⁹ ei⁹. Fiāt ei ſicut veſtimentuꝫ quo operit̄: ꝛ ſicūt zona q̄ ſp precingitur. Hōc opus corū qui dētrahūt mihi apud dn̄ꝫ: ꝛ q lō/

ſubiecti gētib⁹ alijs. ita q̄ nō faciūt p ſe ppl̄ꝫ hn̄tē aliquā terraꝫ: ſeu dn̄iū. k Jn memoriā ꝛc̄. qꝛ īfra. 42. annos p̄dictos illi q tractauerūt de morte xp̄i erant mortui ſaltē pro maiori pte. ſed eoꝝ iniqtas fuit ad memoriā reducta qn̄ in vindictā mortis xp̄i captiuitas fuit ſup ppl̄m iducta. l Fiāt ɔtra dn̄m ſēp. i. fiēt: qꝛ illi qui remāſerūt p maiori pte ſūt obſtinati in īfidelitate: et ſic ſūt ɔtra dn̄m. m Et diſpeat de ter. ꝛc̄. q̄ꝫtū ad bonū qꝛ de eiſ nō remanet niſi memoria ad malū coꝝ. ſꝫ q̄ d̄r puer. io. Memoria iuſti cū laudib⁹: ꝛ nomē ipioꝝ putreſcet. n Pro eo ꝛc̄. hic recolit̄ dicte punitōis cā. cū d̄r. Pro eo q̄ nō eſt recordatus. ꝛ icipit hic v̄ſus in hebreo ꝛ i trāſlatōe Hiero. o Facere miſericordiā. min⁹ dicit ꝛ plus ſignificat. ſ. q̄ ppl̄s iudaic⁹ fecit crudelitatē maximā in pſecutōe ſaluatoris. iō ſubdit̄. p Et pſecutus eſt hoieꝫ. i. xp̄m de v̄gine natū. ei⁹ eni deitatē pſeq nō poterāt. q Jnopē ꝛ mēdicū. Xp̄s. n. duxit vitā pauperē valde.

Et cōpunctū corde. i. afflictū mente ex iudeoꝝ igratitudine.

Mortificare. qꝛ pilato iudicāte illū dimitti debere. noluerūt acqeſcere. d. Si hūc dimittis nō es amic⁹ ceſaris. Joā. 19. t Et dilexit maledictionē. q̄ iprecat̄ pſecutorib⁹ inocētū Deut°. 27. et in multis alijs locis. v Et veniet ei. qꝛ pſecutionē atrociſſimā ſuſtinuit a romanis. x Et noluit bn̄dictionē. q̄ i lege im p̄cabat̄ p opib⁹ mīe. y Et elōgabit̄ ab eo. qꝛ romani nō fuerunt miſti p̄plo iudaico. z Et iduit ꝛc̄. i. fuit circūdat⁹ maledictōib⁹ ſicut hō circundat̄ veſtimēto. ꝛ qꝛ pena hui⁹ maledictionis nō tm̄ tetigit iudeos in exteriorib⁹ bonis. ſꝫ ēt in iteriorib⁹ corpis ꝛ aīe. iō ſubdit̄. Et itrauit ſicut aq̄ i iteriora ei⁹. a Fiat ei ꝛc̄. pꝫ ex dictis ſnīa. b Et ſicut zona ꝛc̄. qꝛ fuerūt ligati ꝛ ſic violēter tracti ex̄ terrā ſuā: ꝛ ſic captiuati. Jn fine hui⁹ maledictōis ɔcludit p̄s loq̄ns i pſona xp̄i hoīs. c Hoc op⁹ eoꝝ. i. hec pena q̄ p̄dicta eſt p ope malo reddita ill̄. d Qui detra. ꝛc̄. i. iudeis q multipl̄r detraxerūt xp̄o. vt p̄dictū eſt. e Qui lo. ma. ꝛc̄. i. vitā meā. De cui⁹ deſtructōe iter ſe tractauerūt. vt p̄dictū eſt. f Et tu dn̄e. h vltimo ponit̄ oſ̄onis xp̄i ſupi⁹ ichoate ɔſūmatio dicētis ad p̄rem. Et tu dn̄e. i. Dn̄e angeloꝝ ꝛ hoīum.

Fac mecū. ſ. mīaꝫ me reſuſcitādo ꝛ glificādo. h Propter no. ꝛc̄. i. vt nomē tuū glificet̄ p meā exaltationē. i Qꝛ ſua. ꝛc̄.

ſanās oēs morbos ꝛ vulnera. k Libera me. a iudeoꝝ pſecutiōe. l Qꝛ egen⁹ ꝛc̄. qꝛ vt dcm̄ eſt duxit vitā valde pauperē. m Et cor me. ɔtur. ꝛc̄. ex iudeoꝝ igratitudine. n Sicut vmbra cum decli. abla. ſū. de vita pn̄ti p mortē ꝛ paſſionē meā. o Et excuſſus ſū ſic locuſte. i. trāſiēs de loco ad locū fugiēdo pſecutionē: ſic pꝫ Math. 2. vbi d̄r q̄ pp̄ter pſecutionē herodis fuit portat⁹ i egyptū: ꝛ fugiēs pſecutionē iudeoꝝ abijt trās iordanē Joā. 10. ꝛ alias pp eoꝝ pſecutionē abijt in regionē iuxta deſertū in ciuitatē q̄ d̄r effrem Joan. 12.

quūnt̄ mala aduerſus aiaꝫ meā. Et tū dn̄e domine fác mecuꝫ pp nōmē tuū: qūia ſuauis eſt miſericordia tua. Libēra me quiā egenus ꝛ paup ego ſū: ꝛ cōr meū cōturbatū ē itra me. Sīc ūmbra cū declinat ablat⁹ ſū: ꝛ ēxcuſſus ſuꝫ ſicut locuſte. Gēnua mea īfirmata ſſūt a ieiunio: ꝛ cāro mea imutata ē pp̄tēr oleū. Et ēgo fcūs ſū opprobriū illis ūiderūt me ꝛ mouerūt capita ſua. Adiūua me dn̄e de⁹ me⁹: ſáluū me fac pp miſericordiā tuā. Et ſciánt qꝛ man⁹ tua h̄: ꝛ tu dn̄e feciſti eā. Máledicēt illi ꝛ tū bn̄dices: q iſūrgunt i me confundantur: ſerūus autē tuus letabitur. Indūant̄ qui detrahūt mihi pudore: ꝛ opiántur ſicut diploide ɔfuſione ſua. Cónfitebor domino nimis in ore meo: ꝛ in mediō multorum laudabo euꝫ. Qꝛ āſtitit a dextris paupis ūt ſaluā faceret a pſequētib⁹ aiaꝫ meā.

p Genua mea ꝛc̄. Jeiunauit eni xp̄s. 40. diebus ꝛ 40. noctib⁹ ɔtinue Mathe. 4. ꝛ poſtea eſurijt ex attenuatōe corporis: ꝛ nō ſolū ex illo ieiunio ſꝫ etiā alijs laboribus ꝛ vigilijs paſſus ē fatigationē corporis q̄ maxime ſentit̄ in genib⁹: eo q̄ ſuſtinēt pondus corporis: vn̄ d̄r Joā. 4. Jeſus aūt fatigat⁹ ex itinere ſedebat ſup fōteꝫ q Et caro mea ꝛc̄. in maciē. r Propter oleū. i. ex defectu olei in q̄ notat̄ tenuitas cibi ſui cōdimento carētis. ꝛ huic cōcordat trāſlatio Hiero. q̄ ſic hꝫ: Et caro macilenta eſt abſq̄ oleo. Jn hebraico ſic h̄r. Et caro mea macilēta eſt abſq̄ pinguedine. corp⁹ eni xp̄i optime cōplexionatū erat: qꝛ virtute ſp̄ūs ſci formatū fuit: q̄ nō pōt deficere. ꝛ iō i iuuentute habuit conuenientē carnoſitateꝫ: q̄ tm̄ fuit īmutata in maciē ex ieiunijs laborib⁹ ꝛ vigilijs. pp̄ter qd̄ Joā. 8. dixerunt iudei ad eū. Quinq̄ginta annos nōdū habes ꝛc̄. ſic eni locuti fuerūt: qꝛ q̄ꝫuis h̄ret tm̄. 32. annos cū dimidio vel. 33. ſm alios. videbat̄ tm̄ ſatis plus h̄re pp mutationē corporis ꝛ faciei ex p̄dictis. s Et ego fact⁹ ꝛc̄. vt pꝫ ex ſupradictis: ꝛ maxime hoc fuit in ſua paſſione. ideo ſubdit̄. t Viderūt me ꝛ mouerūt capita ſua. me deridēdo. ſicut d̄r Math. 27. Pretereūtes aūt blaſphemabant eū mouētes capita ſua ꝛ dicētes: Vah q deſtruis tēplū dei ꝛc̄. v Adiuua me dn̄e de⁹ meus. in paſſione cōfortando. x Saluū me fac pp̄ter mīam tuā. a morte ſuſcitando.

y Et ſciāt qꝛ man⁹ tua hec. i. ptās tua qua ſola mortui reſurgere pn̄t.

z Maledicēt illi. qꝛ iudei in malicia obſtinati apl̄is gl̄iaꝫ reſurrectionis xp̄i p̄dicantib⁹ illis maledicebāt Act. 19. Cū aūt quidā idurarētur ꝛ nō crederēt maledicētes viā dn̄i corā omni multitudine: paulus diſcedens ab eis ſegregauit diſcipulos ꝛc̄. a Et tu dn̄e bn̄dices ꝛc̄. qꝛ p̄dicationē apl̄oꝝ ɔfirmauit per curationes languidoꝝ ꝛ ſuſcitationes mortuoꝝ: ꝛ alia dei bn̄ficia q̄ dicunt̄ bn̄dictiones in ſcripturis. iō ſubdit̄. b Qui iſur. in me confū. qꝛ ex dictis miraculis confundebant̄ aduerſarij v̄itatis. c Seruus aūt tuus letabit̄. qꝛ xp̄s letabat̄ in ſe ꝛ in mēbris ſuis. d Induāt̄ q detra. mihi pu. i. vndiqꝫ habeāt cām verecundie: ſicut veſtimentū circūdat vndiqꝫ. e Et opiant̄ ſicut diploide ꝛc̄. in trāſlatōe Hiero. h̄r. Sic pallio. ꝛ ex dictis pꝫ ſnīa: qꝛ eſt repetitio eiuſdē ſnīe ſub alijs v̄bis ſicut ſolet fieri in oſ̄onib⁹ ꝛ cāticis. f Cōfitebor dn̄o. ɔfeſſiōe laudis. g Et i medio multoꝝ laudabo eū. qd̄ v̄ificatū fuit i xp̄o. qn̄ poſt reſurrectionē diſcipulis ſuis apparuit manifeſtās reſurrectionē ſuā ad laudē dei p̄ris: ꝛ ēt i mēbris ſuis p q̄ laudauit deū p̄reꝫ: ꝛ laudat vbiqꝫ i eccl̄ia. h Qꝛ aſti. a dex. pau. i. xp̄i hoīs i ſe ꝛ in mēbris ſuis. i Vt ſaluā fa. a pſe. aiaꝫ meā. me reſuſcitādo ꝛ mēbra mea ptegēdo ꝛ ſua gr̄a viuificādo.

¶ Jn p̄s. 108. De⁹ laudē meā. vbi d̄r i po. Os pctōris ꝛ doloſi. ſ. iude.

ADDITIO.

Judas p̄ditor pp̄rie d̄r doloſus: qꝛ doloſe cū oſculo paci dn̄ꝫ tradidit: ſacerdotes āt q patēter xp̄ꝫ blaſphemabāt ꝛ i eū man⁹ ſceleratas iniecerūt: nō doloſi dicunt̄ proprie: ſꝫ trāſgreſſores ſeu pctōres. ¶ Jn codē p̄s. vbi d̄r in poſtil. Hoc opus eoꝝ. i. hec pena.

ADDITIO.

Secūdū glo. p̄cedētia q̄ fuerēt ſingl̄ariter dcā applicāda ſūt ipi iude. cū āt h d̄r plural̄r. Hoc op⁹ eoꝝ q dtrahūt mihi ꝛc̄. itelligit d iudeis: qd̄ v̄r mag̃ p̄p̄e dcꝫ lꝫ vtrūqꝫ ſit applicabile ꝛc̄. p̄s. CIX.

Dixit dñs 7c̄. Hic incipit scđa ps pncipalis ī executõe hui⁹ libri. sicut fuit dcm̄ a pncipio: in qua agit̄ de sacerdotio xp̄i: tñ ista diuisio nõ est pcisa: qꝛ cũ h̄ tractant̄ multa alia: sed est per re ductionē ad istud qđ ī h̄ ps tangit̄. Cui pmittit̄ talis titulus ī hebreo. ps dauid. sed preponit̄ littera lamech. ad designãdũ φ dauid est da tiui casus: 7 sic apparet auctor hui⁹ ps. qꝛ approp̄iat̄ ipsi dauid sic au ctori. De materia ṽo huius ps dicũt aliqui hebrei φ est gratiaꝝ actio pro victoria diuinitus concessa abrahe de quatuor regibus. vt habet̄ pleni⁹ Geñ. 14. 7 sic expo nũt qđ dicit̄ in principio: Dixit dñs domio meo. vt sint ṽba elieçer ſui abra he. d. Dixit dñs. i. de⁹ qui est dñs oīum. Dño meo. s. abrahe. Sede a dextris meis. i. sis secur⁹ de ꝓtecti one mea in bello ɔtra am raphel 7 alios qui erãt cũ eo. Donec ponã inimicos tuos. i. reges predi ctos: qui dicunt̄ inimici abrahe eo φ captiuauerãt loth nepotē suuȝ. Scabellũ pedũ tuoꝝ. hñdo de eis plenã victoriã. 7 sic ɔuenienter ap plicant lr̄am ad suũ ꝓpositũ: put possunt. Aliȷ ṽo hebrei dicunt φ est graꝝ actio ipsius dauid: de h̄ φ dñs eũ assecurauerit in ꝓsecutõe sau lis: φ nõ traderet̄ in manib⁹ ei⁹. 7 sic cum dr̄. Dixit dñs 7c̄. ṽbũ est ipsi us dauid dicẽtis pro graꝝ actione: Dixit dñs. i. deus dixit mihi. Dño meo. i. pro dño meo saule me ꝓseqn̄te. Sede a dextris meis. i. sis secu rus de ꝓtectione mea: qꝛ nõ traderis in manib⁹ ei⁹. Donec ponã inimi cos tuos. i. oēs illos qui nitũtur te ipedire a regni ɔsecutione. Scabel lũ pedũ tuoꝝ. i. totalr̄ tibi subiectos: qđ fuit ipletũ: vt pȝ. 2. Reg. 7. i. Paral. 7 sic ɔm̄r nitunt̄ applicare lr̄am ad istud ꝓpositũ. Istas duas expositiones nõ itendo ꝓsequi: tum ad ꝓlixitatē vitãdã: tum qꝛ cõti nent falsitatē 7 a lr̄a dissonantiã: qđ pȝ de prima expositione: q̄ȝ illud qđ in principio dr̄: Dixit dñs dño meo 7c̄. est verbum elieçer: 7 ꝑ ɔ̄ñs alia que sequunt̄: ad quod videt̄ seq φ sit actor ps. cui repugnat ps ti tulus: vt dcm̄ est. Item scđa expositio que dicit. Dixit dñs dño meo. i. pro meo dño saule: videt̄ extorta manifeste. Item illud qđ dr̄ ifra: Tu es sacerdos in eternũ 7c̄. nõ põt ɔuenire ipsi dauid nec etiã abra he. qꝛ nõ fuerũt sacerdotes: vt pȝ de dauid manifeste: silr̄ de abrahã: qꝛ dedit decimas melchisedech sacerdoti: Geñ. 14. Preterea dato φ fuissent sacerdotes. illud sacerdotiũ nõ fuit eternũ: 7 iõ hec littera dr̄ de illo solo cuius sacerdotium est eternũ. s. xp̄o: ꝑm qđ diffuse tractat apl's ad heb. 7. dicens. Jesus aũt eo φ maneat in eternũ sempiternuȝ habet sacerdotiũ. 7 ideo ps iste ad litteram loqt̄r de xp̄o. Itē hoc pȝ per dcm̄ saluatoris Math. 22. vbi dr̄. Congregatis autem pharisęis iterrogauit eos iesus dicens. Quid vobis videt̄ de xp̄o cuius fili⁹ est? dicunt ei. dauid. ait illis. Quomodo ergo dauid in sp̄u vocat eum do minũ. d. Dixit dñs dño meo sede a dẽxtris 7c̄. 7 subdit̄. Si ergo dauid vocat eum dñm quõ filius eius est? 7 nemo poterat ei r̄ndere ṽbum. qꝛ pharisei diuinitatē xp̄i ignorabant: per quã xp̄s est dñs ipsi⁹ dauid: 7 filius eius ꝑm carnē: Ro. i. Qui factus est ei ex semine dauid q̄ȝ car nem. Ex verbis aũt predictis duo apparēt manifeste. s. φ dauid fuit auctor huius ps. 7 φ ps iste loquit̄ de xp̄o. hoc etiaȝ apparet per dcm̄ apl'i Heb. i. vbi per litterã huius ps ꝓbat xp̄m maiorē angelis. d. Ad quē autem angeloꝝ dixit aliqñ: Sede a dextris meis. qadusq̄ ponã inimicos tuos scabellũ pedũ tuoꝝ. q. d. nulli. iõ subdit: None oēs sũt administratoꝝ spiritus in ministeriũ missi? ꝓbatio autem nõ fit nisi ex sensu litterali ꝑm φ dicit Aug⁹ ɔtra Uincentiũ donatistaȝ. ex quo patet ꝑm sententiam apostoli φ hic ps loquitur ad litterã de christo. Item hoc potest declarari per dicta doctorum hebreoꝝ antiquoruȝ. primo qꝛ ionathan filius oçiel qui tante auctoritatis fuit 7 est apud hebreos φ nullus fuit ausus cõtradicere sibi in trãslatione sua chal daica: vbi nos habemus: Dixit dñs dño meo 7c̄. trãstulit sic: Dixit do minus ṽbo suo. sede 7c̄. Abrahãm aũt nõ põt dici dei verbum nec da uid: sed tm̄ dei filius iesus christus: ꝑm φ dr̄ Joan. i. In pncipio erat verbum 7 verbum 7c̄. hoc etiã patet per quandã glo. hebraicam que est Rabbi ioden super illud ps. 17. Et dedisti mihi ꝓtectionē salutis tue 7 dextera tua suscepit me. Glo. in futurum deus sanctus 7 benedi ctus conuertere faciet regem messiã ad dexterã suam: sicut scriptum est ps. 109. Dixit dñs dño meo: sede a dextris meis. 7 idem dicit Ra. moy. hadarsan sup illud Geñ. 18. Apparuit aũt illi dñs ad ilicē mam bre 7c̄. patet igitur ex dictis xp̄i 7 apl'i pauli 7 doctoꝝ antiquoꝝ apud hebreos: 7 adhuc apparebit ꝓsequendo hunc ps. φ ps iste intelligen dus est de xp̄o. His premissis ps iste in duas partes diuidit̄. qꝛ primo describit̄ xp̄i ɔditio. secundo agit̄ de eius sacerdotio. ibi: Jurauit do minus. Conditio aũt ipsius xp̄i est φ est deus 7 homo in vna persona ita φ ꝑm naturã humanam est minor patre. ꝑm diuinam equalis ei. primo ergo ostenditur ista minoritas. 7 secũdo equalitas. ibi: Tecum principium. minoritas autem fuit ostensa per hoc φ christus in natu ra humana fuit exaltatus a deo patre in sua bñdicta ascēsione: nullus eni exaltatur nisi a maiore se. 7 hoc est qđ dicit dauid lo quens de futuro per modũ preteriti. ꝓpter certitudinē ꝓphetie

b Dixit dñs. i. deus pater. Dño meo. i. pi xp̄o quē dauid vo cat dñm suũ rõne deitatis.

c Sede a dextris meis. qđ iple tum fuit in sua ascēsione. ꝑm φ dr̄ Marci vlti. Et dñs quidē ic sus postq̄ȝ locutus est eis assũptus ē in celũ: 7 sedet a dextris dei

d Donec ponam inimicos tuos. i. iudeos qui persecuti fuerunt xp̄m ad morteȝ.

Psalmus dauid. CIX.

Dixit dñs dño meo: sede ã dextris meis. Dõ nec ponaȝ inimicos tu os: scabellũ pedũ tuoꝝ. Uirgã virtutis tue emittēt dñs ex syõn: dominarē: ĩ medio inimicorum tuoꝝ. Tecum pricipiũ in diē vir tutis tue in splẽdoribus scõꝝ: ex vterõ antelu ciferũm genui te.

e Scabellũ peduȝ tuoꝝ. i. subiectos ti bi: qđ videmus iple tum. qꝛ illi qui ð iu deis crediderũt sũt xp̄o subiecti per fi dem. illi ṽo qui icre duli remanserunt. sunt membris xp̄i subiecti: qꝛ in terris principum xp̄ianoꝝ ma nent sicut serui 7 abiecti: iter saracenos aũt hitare nõ permittũ tur vt a fide dignis audiui. Ad ascensionē ṽo xp̄i secuta est mis sio sp̄us sancti in signo visibili. vt habet̄ Act. 2. ꝓpter qđ dicit̄. Joan. 7. Nondũ erat sp̄us datus: qꝛ iesus nondũ erat glorifica tus. Ista ṽo missio fuit facta in monte syon: vt dicit Hiero. i po stilla ad Paulinum de oib⁹ sacre scripture libris. 7 apostoli aliȷ qȝ discipuli spiritu sancto ɔfirmati: de syon exierunt ad predicã dum per orbem glĩam xp̄i. ꝑm φ dixerat eis saluator: Act. i. Ac cipietis virtutē superueniẽtis sp̄us sancti in vos 7 eritis mihi te stes in hierl'm 7 in omni iudea 7 samaria. 7 vsq̄ȝ ad vltimũ ter re. Et hoc est qđ pdixit hic dauid dirigens ſmonē ad xp̄m.

f Uirgã virtutis tue. i. potestatem docendi in oibus linguis. et faciẽdi miracula ad confirmationē doctrine.

g Emittet dñs. i. deus pater qui cum filio misit sp̄m scm̄ confe rentē potestatem istam apostolis. h Ex syon. qꝛ sp̄us sanct⁹ ex syon vel in syon apostolis fuit missus: vt predictum est. Et ex syon missi sunt apostoli ad predicandũ. nõ solum a filio sed etiã a patre. 7 quia per doctrinam 7 miracula apostolorum illi q per orbē ꝓpter idola xp̄m ꝓsequebant̄ conuersi sunt ad fidē 7 subie cti ipsi christo. ideo subditur. i Dñare. s. tu christe.

k In medio inimicoꝝ tuoꝝ. Notandum ṽo φ potestas docen di predicta ɔueniēter significat̄ per virgaȝ: qꝛ doctores hebreo rum antiquitus virgam portabant in signum doctrine: 7 similr̄ bacculum portant pastores eccl'ie: vñ 7 apostolis ad predicãdũ missis Marci. 6. dr̄ φ non portent aliquid in via nisi virgaȝ tm̄ silr̄ potestas miracula faciendi per virgam designatur. vñ moy se misso a deo in egyptum dr̄ Exo. 4. Uirgam quoq̄ȝ hanc sume in manu tua in qua facturus es signa. l Tecum principiũ. Hic consequenter ostēdit̄ equalitas xp̄i ad patrē. que ɔuenit ei ratione diuẽ nature: que est eadē in patre 7 filio. et hoc est quod dr̄. Tecum principium. pncipiũ dr̄ hic ipse pater. q̄ȝ φ dr̄ Joan. i. In principio erat ṽbum. i. in patre filius. qui est cum filio iquã tum est vnus cum eo in natura 7 distictus in ꝑsona. hoc aũt ipor tat hec dictio tecum. s. vnionē distinctoꝝ. m In die virtut tue. hoc est in claritate patris: que est dies sine nocte. Apocl. 21. Nox enī nõ erit illic. in qua die videbitur aperte ṽtus xp̄i q̄ȝtus ad deitatē 7 humanitatem: qꝛ sancti i patria reficiunt̄ iterius in aspectu deitatis 7 exterius in aspectu humanitatis: vt dic̄ Aug⁹ super Joan. ideo subdit̄. n In splendorib⁹ scõꝝ. qui illumi nati lumine gl'ie eleuant̄ ad dictã visionē. o Ex vtero ante luciferꝝ genui te. hoc dr̄ in persona patris: nec miꝝ: qꝛ modus lo quēdi freq̄nter mutat̄ in ꝓphetis 7 maxime in ps. vt frequẽter apparuit in predictis. 7 ostendit̄ hic coeternitas filiȷ ad patreȝ. Ex vtero. qꝛ fili⁹ ē de substãtia p̄ris. p Ante luciferꝝ genui te. i. ante ꝓductionē stellaꝝ: que nomine luciferi designantur: si cut totum a nobiliori parte denominatur: 7 per consequens gene ratio filiȷ pcedit creationē celi cum quo facte sunt stelle. tẽpus autem sequitur motũ celi: 7 per consequens ante tempus est ge neratio filiȷ. 7 per consequens eterna: quia ante tempus non est nisi eternitas. littera autem hebraica sic habet: Populi tui prin cipes in die virtutis tue in decore sancto de matrice aurore tibi ros adolescentie tue. 7 ꝑm istam litteram in prima parte huius versus non ostenditur equalitas filiȷ ad patrem: sed magis con tinuatur sententia versus precedentis. in quo agitur de potesta te docendi 7 miracula faciendi apostolis data. per quã facti sũt principes super omnem terram in spiritualibus. ꝑm φ dicitur ps. 44. Constitues eos principes super omnem terraȝ 7c̄. 7 hoc est quod dicitur hic. populi tui. idest apostoli aliȷ qȝ discipuli cuȝ eis existentes in die pentecostes. Principes. supple sunt Actuali

ꝑuli cū eis exiſtentes in die pentecoſtes. Principes ſupple ſunt ꝯſtituti: qꝛ coiter hoc v̓bū ē in oib⁹ ſuis modis ⁊ tꝑibus ſuppōit̄ in hebreo. Jn die v̓tutis tue. i. in die pentecoſtes q̄ declarata eſt virt⁹ tua ī miſſione ſpūs ſcī: in ſigno viſibili. ſcḋm ꝙ dicit. Act. z. Dextera igr̄ dei exaltatus effudit hūc quē vos videtis ⁊ auditis. Jn decore ſctō. qꝛ grā ſpūs ſancti ſcificat ⁊ decorat. De matrice aurore ⁊c̄. Hic oñdit̄ ꝙ ſicut apoſtoli ꝯfirmati fuerūt virtute ſpūs ſancti: ſic eadē virtute formatū fuit corp⁹ xp̄i de v̓gine. ⁊ hec ē ſnīa.

Jurauit dñs ⁊ nō penitebit eū: tu es ſacerdos ī eternū ſcḋm ordinē melchiſedech. Dñs a dextris tuis: ꝯfregit in die ire ſue reges. Judicabit ī natiōib⁹ iplēbit ruinas: conquaſſabit capita ī terra multoꝝ. De torrēte in via bibit: ꝓpterea exaltauit caput. Alla.

Confitebor tibi dñe ī toto corde meo: in **CX.**

Rabi barachie exponētis ſuꝑ. Gen. illud. Trenoꝝ vlt. Pupilli facti ſum⁹ abſqꝫ patre: de⁹ ſanctus ⁊ bñdictus ait iſrl̄i vos dixiſtis corā me: pupilli facti ſum⁹ abſqꝫ p̄re: redēptor quez ego ex vobis ſuſcitabo ſine p̄re erit. ſic̄. ſcriptū eſt p̄s. 109. De matrice aurore tibi ros infantie tue. Ex hoc igit̄ dicto patꝫ ꝙ p̄s. iſte ſcḋm intentionē illius doctoris loquit̄ de xp̄o q expectabat̄ vt redēptor: ⁊ ꝙ naſcitur⁹ erat in terris de matre ſine p̄re. ⁊ ſcḋm hoc exponit̄ iſta lr̄a. De mr̄ice aurore. i. d̓ vtero v̓ginis q̄ aurora dr̄: qꝛ ſicut ſol viſibilis orit̄ de loco aurore: ſic xp̄s de v̓gine ort⁹ ē q dr̄ ſol iuſticie Malac. 4. Orīet̄ vobis timentib⁹ nomē meū ſol iuſticie. Tibi ros. i. corp⁹ formatū virtute ſpūs ſancti de puriſſimo ſanguie beate v̓ginis: ſicut ros generat̄ virtute celeſti ī materia hūoris Adoleſentie tue qꝛ dei filius imutabilis ⁊ etern⁹ in corpore aſſūpto de virgine fact⁹ eſt in fans ⁊ adoleſcēs ⁊ tandē vir ꝑfectus.

a Jurauit dñs. Hic ꝯñr agitur de xp̄i ſacerdotio: ⁊ qꝛ ad ſacerdotiū in difficilib⁹ ⁊ dubiꝭ ꝑtiebat vltimū iudiciū Deut. 17. Si difficile ⁊ ambiguū apud te iudiciū eſſe ꝑſpexeris: ſurge ⁊ aſcēde ad locū quē elegerit dñs deus tu⁹: veniesqꝫ ad ſacerdotes leuitici generis ⁊c̄. iō hic p̄mo agit̄ de ſacerdotio xp̄i. ſecūdo d̓ ei⁹ iudicio finali. ibi. Judicabit. Circa p̄mū dicit. Jurauit dñs ⁊ nō penitebit eū. i. firmiter ſtatuit ⁊ abſqꝫ retractiōe Gen. zz. Per memetipſū iuraui dicit dñs ⁊c̄. ſeqtur. Jn ſemine tuo benedicent̄ oēs gētes terre: qḋ ipletū ē in ſacerdotio xp̄i d̓ ſemie abrae deſcendentis: benedictio enim pertinet ad officiū ſacerdotis.

b Tu es ſacerdos in eternū: qḋ intelligit̄ de ſacerdotio xp̄i: vt ſupra declaratū ē. ⁊ idē dicit Ra. moyſes Hadarſan ſuꝑ illud Gen. 14. At vero melchiſedech rex ſalē. hoc eſt ac ſi dixerit ſcriptura p̄s. 109. Tu es ſacerdos ī eternū ſcḋm ordinē melchiſedech iuſt⁹ ⁊ ſaluator: vt dr̄ zach. 9. Jubila filia hirl̄z: ecce rex tuus veniet tibi iuſt⁹ ⁊ ſaluator. Ex hoc dicto hr̄ ꝙ melchiſedech q interpretat̄ rex iuſticie: fuit figura xp̄i: ⁊ ꝙ hec ſcriptura h⁹ p̄s. 109. ītelligēda ē de xp̄o.

c Scḋm ordinē melchiſedech: qꝛ ſic̄ melchiſedech obtulit panē ⁊ vinū in ſacrificium Gen. 14. ſic xp̄s in ſacrificiū euchariſtie ꝯſecrat corp⁹ ſuū ⁊ ſanguinē: qꝛ in hoc ſacrificio ipe ē ſacerdos ⁊ hoſtia.

d Dñs a dex. tuis cō. ⁊c̄. Jſti ſunt q aduerſus xp̄m ſurrexerūt. ſ. herodes ⁊ ponti⁹ pilatus ⁊ p̄ncipes iudeoꝝ regētes pplm̄. ſicut dictū fuit diffuſius p̄s. z. exponendo illud. Aſtiterūt reges terre ⁊c̄. Et iſti fuerūt ꝯfracti ī die ire dei. i. vindicte ipſius: qꝛ pilat⁹ ⁊ herodes fuerūt relegati ī exiliū ꝑ imꝑatorē romanū: ⁊ p̄ncipes iudeoꝝ ꝑ romanos exterminati.

e Judicabit. Hic ꝯñter agit̄ de iudicio finali: qḋ fiet ꝑ xp̄m auctoritatiue ex deitate: executiue in hūanitate: qꝛ ī forma humana in iudicio apparebit: ⁊ hoc eſt qḋ dicitur. Judicabit in nationib⁹. qꝛ illud iudiciū erit generale.

f Jmplebit ru. Jn hebreo hr̄. Funera: qꝛ corpora defunctoꝝ q̄ ꝑ mortē reuertunt a vita p̄n̄ti reſuſcitabunt̄ diuina virtute: ⁊ ſic replebūtur aīab⁹ ea viuificantibus: vt ſic iuſti ſit b̄ti in aīa ⁊ corꝑe: ⁊ impij dānati in vtroqꝫ. iō ſequit̄.

g Cōquaſſabit ca. i. grauiter dānabit tyrannos huī⁹ mundi q fuerūt ſuꝑ alios p̄ncipes ⁊ capitanei.

h Jn terra multoꝝ. qꝛ in multis terris magis viget ⁊ viguit tyrānis qꝫ regnū. Conſequēter oñdit̄ vñ ꝑtās iudicādi meritorie cōceſſa eſt xp̄o hoī. cum dicit̄.

i De tor. ī via bi. i. de fluxu ſeu impetu tribulatiōis bibit in via vite p̄ntis: ⁊ maxime in ſua paſſiōe: ꝓpter qḋ dixit iacobo ⁊ ioāni Math. zo. Poteſtis bibere calicē quē ego bibitur⁹ ſum: Qḋ aūt ꝑ torrentem intelligat̄ impet⁹ tribulatiōis pꝫ Jſa. 30. Spiritus ei⁹ velut torrens iundans vſqꝫ ad mediū colli ad ꝑdendas gentes ī nihilū.

k Propterea exaltabit caput. ꝑtātiue iudicādo ⁊ oibus dñando. ſcḋm ꝙ dicit̄ Phil. z. Humiliauit ſemetip̄m factus obediens vſqꝫ ad mortē: mortē aūt crucis: ꝓpter quod ⁊ de⁹ exaltauit illum ⁊c̄.

Jn p̄s 109. dixit dñs: vbi dr̄ ī poſtil. Hōec po. ⁊c̄. ADDITIO.

Dicet iter ſaracenos qꝫplures iudeoꝝ habitēt: vt ē manifeſtū in hiſpania ⁊ apud trāſeuntes in terrā ſanctā tñ ēt ibi ſeruiliter ⁊ abiecte viuūt. ſic ꝙ fideles ibi h̄itantes eis ī oibus ꝓferunt̄: qḋ magis cedit in honorē fidei eo ꝙ ſaraceni nō hēnt aliquā rōnem ad hoc niſi iudeoꝝ generalē abiectiōem. Jn eo. p̄s. vbi dr̄ ī poſtil. Jmplebit ruias.

ADDITIO. Ubi trāſlatio noſtra dicit ruinas ī hebreo hr̄ q̄dam dictio q̄ ſignificat cadauera: qḋ magis applicat̄ ſnīe poſtil.

Pſalm⁹. **CX.**

Confitebor tibi dñe ⁊c̄. Jn p̄cedenti p̄s. actū ē de ſacerdotio xp̄i ⁊ ei⁹ ſacrificio qḋ eſt euchariſtia: ī iſto agit̄ d̓ euchariſtie efficacia. qꝛ ſicut baptiſmus ē q̄dam ſpiritualis generatio: ſic euchariſtia ē regeneratorū ſpūalis nutritio. tñ cū hoc agitur hic de qbuſdam alijs opibus diuis ex qbus oībus eſt laudandus. ⁊ iō huic p̄s p̄mittit̄ ꝓ titulo. Alleluia. qḋ ſignificat laudate deū. ⁊ eſt hic duplex dictio. ſicut dictū fuit ſupra p̄s. 104. Diuidit̄ aūt p̄s. iſte in duas ꝑtes. qꝛ p̄mo pſalmiſta deū ſe laudare promittit. z° ad hoc rōnes adducit ibi. Magna opa dñi. Circa p̄mū dicit. Confitebor tibi dñe. cōfeſſione laudis.

l

l [consilio] iuſtorum ⁊ congregatione. Magna opa dñi: exqſita in oēs volūtates ei⁹. Cōfeſſio ⁊ magnificētia op⁹ ei⁹: ēt iuſticia eius manet ī ſcl'ꝫ ſeculi. Memoriā fecit mirabiliū ſuoꝝ miſericors ⁊ miſerator dñs: eſcā dedit timētib⁹ ſe. Memor erit ī ſcl'ꝫ teſtamēti ſui: virtutē operū ſuoꝝ ānūciābit pplo ſuo. Ut dēt illis hereditatem

m Jn toto corde meo ītellectu. ſ. affectu. ⁊ ideo nō ſolū labijs ſicut illi de qb⁹ dixit dñs Jſa. z9. Populus hic labijs me honorat cor aūt eoꝝ longe ē a me.

n Jn ꝯſilio iuſtoꝝ ⁊ cō. ⁊ nō in conuenticulis infideliū ⁊ hereticorum.

o Magna opa dñi. Hic ad ꝓpoſitū rōnes adducit. ⁊ p̄mo ex diuinis opib⁹ generalr̄. z° ex beneficio euchariſtie ſpālr̄ ibi: Memoriam fecit. Circa primum dicit. Magna opera domini. qḋ patet in reꝝ ꝓductione ⁊ eaꝝ gubernatione.

p Exquiſita in oēs volūtates ei⁹: qꝛ ſi aliqs q̄rat rōnem operum dei inueniet ꝙ oia dependēt ex ei⁹ mera volūtate ⁊ grā. ꝓpter qḋ ex ſuis opib⁹ ē magis laudandus: ꝓpter qḋ ſubdit̄.

q Confeſſio ⁊ magnificētia op⁹ ei⁹. qñ eni aliq̄ ꝓꝑetas alicui cōuenit excellēter: nō ſolum dicit̄ talis in cōcreto: ſed ēt in abſtracto: ſicut ille cui largitas cōuenit ꝑ excellentiā. nō ſolū dicit̄ largus. ſed ēt ipſa largitas. de⁹ aūt ex ſuis opibus eſt excellēter laudandus vt dictū eſt. ideo ꝯueniēter dicit̄ hic. Confeſſio ⁊ magnificētia ⁊c. i. op⁹ dei ē ꝯfeſſio laudis ſiue laus ipſa ⁊ magnificētia.

r Et iu. ei⁹ ma. ī ſe. ſe. Juſtū eni eſt ꝙ ei⁹ volūtas ſemꝑ ipleat̄.

s Memoriā. Hic ponit̄ rō diuine laudis ex bñficio euchariſtie ſpecialr̄. ⁊ p̄ ponit̄ hui⁹ ſacri cōditio. z° ei⁹ inſtitutio. ibi. Redēptionem. Prima ī duas. qꝛ p̄ ponit̄ ei⁹ ꝯditio reſpectu p̄n̄tis vite. z° reſpectu future. ibi. Memor erit. Cōditio aūt euchariſtie reſpectu vite p̄n̄tis eſt nutritio ſpūalis q̄ fuit figurata in ve. teſta. in māna: quo de⁹ nutriuit filios iſrl̄ in deſerto. Exo. 16. cibus aūt ille ſapidus erat valde ⁊ nutritiuus bonis. ſcḋm ꝙ dr̄ Sap. 16. Panē paratū de celo p̄ſtitiſti eis ſine labore: oē delectamētum in ſe hñtem malis aūt erat inſipidus ⁊ abominabilis. vñ dicebāt Nu. 21. Nauſeat aīa noſtra ſuꝑ cibo iſto leuiſſimo. ſic euchariſtie cib⁹ ſapidus ē guſtui ſpūali: ⁊ nutritiu⁹ in grā ipſis bonis: ꝓpter qḋ dicit ſaluator Jo. 6. Si qs manducauerit ex hoc pane viuet in eternū. malis aūt ē valde nociu⁹. ſcḋm ꝙ dicit̄. i. Cor. 11. Qui māducat ⁊ bibit idigne iudiciū ſibi māducat ⁊ bibit. ꝓꝑ hoc ⁊ q̄dam alia dr̄ a doctorib⁹ ꝙ iſtud māna fuit euchariſtie figura potiſſima. figuratū aūt reducit ad memoriā ipſam figurā. ⁊ hoc dr̄ hic. Memoriā fecit do. mira. ſuoꝝ.

t Eſcā dedit ti. ſe. ſ. corp⁹ ſuū in ſacro euchariſtie: ꝑ qḋ reducunt̄ ad memoriā mirabilia dei q̄ fecit filijs iſrl̄ ī māna.

u Meōr erit. Hic ꝯñter deſcribit̄ ꝯditio ſeu efficatia euchariſtie reſpcū vite future. hꝫ. n. efficaciā itroducēdi ad vitā beatā ſi d̓uote ſumat̄: ⁊ ꝓꝑ hoc viaticū noiatur. ⁊ qꝫtum ad hoc dicit̄. Memor erit ī ſe. te. ſui. hoc ē hui⁹ ſacri qḋ dr̄ teſtamētū: vt videbit̄ infra.

x Uirtutem opeꝝ ſuoꝝ. i. efficaciā huius ſacri a deo nobis collati.

y Annūciabit pplo ſuo. qꝛ xp̄s ꝑ ſemetipꝫ hoc annūciauit apl'is: apoſtoli eccleſie p̄mitiue: ⁊ ſic ꝯñter annūciatur in eccl'ia quottidie. que aūt ſit virtus annūciata. hic ſubdit̄.

z Ut det illis here gentiū. i. vitam beatā ad quam introducit hoc ſacrm̄. ⁊ dicitur vita beata hereditas gentiū: eo ꝙ omnes gentes inquātum ſunt facte ad imaginē dei. hēnt quandā aptitudinem ad hanc hereditatem. ꝓpter qḋ dicit̄. i. Thi. z. ꝙ deus vult omnes hoīes ſaluos fieri: ⁊ ad agnitionem veritatis venire. quod eſt verum voluntate antecedente. non tamen voluntate conſequente.

a Opera manuū ei⁹. maxime in h ſacro. b Veritas. q: ibi continet corp⁹ xpi verū. c Et iudiciū. ſ. vite ſumentib⁹ deuote: ⁊ iudicium mortis ſumentib⁹ indebite. d Fidelia oia mandata ei⁹. ⁊ maxime mādatū ei⁹ de conſecratione ⁊ vſu hui⁹ ſacri: qđ hr̄ i textu euangelii e Confirmata i ſe. ſe. q: mandata euāgelica ſunt miraculis cōfirmata. ſm ꝙ dicit̄ Mar. vlti. Illi aūt ꝓfecti pdicauerunt vbiq; dn̄o cooperante ⁊ ſmonē cōfirmāte ſequentib⁹ ſignis. ⁊ ꝓpter h ñ pt̄ ſubeſſe falſitas cū deus nō poſſit eē teſtis falſitatꝭ. iō ſubdit̄. Facta i veritate ⁊ equitate.

f Redemptionē. Hic ponit̄ ipſius eucharistie inſtitutio: hoc aūt ſacramentū xp̄s iſtituit in cena iminēte ſua paſſione vt p3 i euāgelio. ⁊ hoc ē qđ dicit̄ hic. Redemptionem mi. do. po. ſuo. tūc enim de⁹ pater miſit pp̄lo ſuo redēptionē: qñ xp̄us ex obedientia dei patris venit ad ſuā paſſionem p quā redēptum ē gen⁹ humanum.

tē gētiū: ōpa manuū ei⁹ ꝟitās ēt iudiciū. Fidēlia oia mādata ei⁹: ꝯfirmāta i ſcl'3 ſeculi: facta i veritate ⁊ eqtate. Rēdēptionē miſit dn̄s pp̄lo ſuo: mādauit i eternū teſtamētū ſuū. Sāctū3 ⁊ terribile nomē eius: initiū3 ſapīe timoꝛ dn̄i. Intellect⁹ bon⁹ oibus faciētib⁹ eū: lāudatio ei⁹ mānet i ſeculu3 ſcli. Alleluia. CXI.

g Mandauit i eter. te. ſuū. q: tūc inſtituit eucharistie ſacrm̄: qđ vocatur teſtm̄. vñ dixit xp̄s in ei⁹ inſtitutiōem Math. 26. Hic eſt ſanguis me⁹ noui te. ⁊c. ⁊ i. Coꝛ. ii. dr̄. Hic calix nouū teſtm̄ ē in meo ſanguine. p hoc aūt ꝙ dr̄ in eternū: deſignat̄ ꝙ huic ſacro nō ſuccedēt alia. ſicut ſacris ve. le. ſucceſſerūt noui teſtī: ſacra. huic aūt ſacramēto ſuccedet vita btā in q̄ eſt plena fruitio ipſi⁹ xp̄i cōtenti in hoc ſacro: cui⁹ deitate bti reficiunt̄ interi⁹ ⁊ humanitate exterius. ſm ꝙ dicit Aug. ſuper Io. ꝙ aūt mādatis dei ⁊ ſpālr̄ mādato ei⁹ de eucharistia ſit firmiter obediendū. oñditur cum dicit̄. h Sanctū ⁊ ter. no. ei⁹. q: ſanctū eſt in ſe foꝛmalr̄ ⁊ effectiue obediētib⁹: ⁊ terribile inobediētib⁹: ⁊ q: p timoꝛem dei declinat ois. malo a puer. 15. ideo ſubditur.

i Initiū ſa. ti. dn̄i. q: recedēs a malo accedit ad bonū ſibi oppoſitū

k Intellect⁹ bo. om. fa. eū. i. intellect⁹ diuini mādati eſt valde bonus illis q adimplēt mādatū in opē ſm verū intellectū ei⁹. illis aūt q non adimplent. talis itellect⁹ eſt magis nociu⁹ ꝗ̄ ꝓficuus. ſm ꝙ dr̄ Luc. 12. Seru⁹ q cognouit voluntatē dn̄i ſui ⁊ non ſe pparauit ⁊ nō fecit ſ3 voluntate3 ei⁹. vapulabit multis plagis. q aūt ñ cognōuit ⁊ fecit digna. plagis vapulabit paucis. l Laudatio eius. q ipleuit mādatū dei ſm vez intellectū. m Manet in ſe. ſe. q: eternaliter manet premiū operis virtuoſi ⁊c. ¶ In pſalmo. iſo. Cōfitebor tibi ⁊c.

ADDITIO.

Circa expōnē hui⁹ p̄s attēdendū eſt ꝙ p̄mi verſus hui⁹ p̄s. qs exponit poſtillatoꝛ de diuis opibus in generali pñt ꝓpꝛius adaptari ſacro eucharistie: de quo p totu3 pſal. agit̄: qđ ſic p3. nam cum: in p̄mo verſu dicit̄. Cōfitebor tibi dn̄e i toto coꝛde meo ⁊c. ꝓpe pōt intelligi de ſacro: cui⁹ inſtitutio fuit facta in cōcilio. ſ. in ſecreto aploꝝ: vbi eni nos habemus in cōcilio: hebraica veritas h3 in ſecreto. Fuit aūt hoc ſacrm̄ inſtitutū in cenaculo ſecreto. vt Math. 26. ⁊ p ꝯn̄s in cōcilio iuſtoꝝ. ſ. xp̄i ⁊ aploꝝ. vſus etiā eius eſt in cōgregatiōe: q: in vnitate eccleſiaſtica ad quā oꝛdinat̄ ⁊ figurat. vñ ſacrm̄ vnitatis dicit̄: ⁊ ſic ē in cōgregatiōe iuſtoꝝ. ſ. fideliū. Cōſter cū dicit. Magna opa dn̄i. intelligi pōt ꝓpe de hoc ſacro in q̄ due ſunt ꝯſecratōes: ſicut ⁊ duplex mā: q̄ qdem ꝯſecratiōes ſūt. Magna opa dn̄i. nihil eni maius ē ſeu mirabili⁹ ꝗ̄ ꝙ p vba ſacralia ſubā panis ⁊ vini i coꝛp⁹ ⁊ ſanguinē xp̄i trāſubſtātialr̄ ꝯuertant̄: in q̄ ꝯuerſione plura difficilia ſunt ꝗ̄ in creatione: put. ſ. Tho. in tertia pte. q. 75. ar. 8. i rñſione ad tertiū argumētū deducit. vñ ⁊ ð iſtis ꝯſecratōib⁹ poſſet dici. Magna opa dn̄i. ſeqtur aūt tertio. Exqſita in oēs voluntates ei⁹. Pro quo ſciēdū ꝙ lic3 volūtas dina q̄ eſt ei⁹ eēntia ſimpliciſſima ſit: tñ dicunt̄ in lr̄e dine volūtates p modū ſigni ſeu effectus. vñ magr̄ in. i. di. 45. ex hac auctē p̄s. ſ. Exqſita in oēs volūtates. arguit ꝙ dei volūtas in lr̄is mōis accipit̄. vñ ibidē qnq; mōs pōit: qb⁹ dina volūtas. ſ. ſigni accipit̄ i ſcripturꝭ. Dicit̄ eni ð velle illð qđ pcipit fieri: ⁊ iſto mō inotuit volūtas dina circa h ſacrm̄ cū ð eo dn̄s dixit Lu. 22. c. h facite. Scđo dr̄ ð velle illud qđ ꝓhibet. p h. n. ꝙ ð ꝓhib3 aliqd fieri ſignificat ſe velle ꝙ nō fiet: q̄ qdem volūtas dina. ſ. ꝓhibitiua circa h ſacrm̄ inotuit. vñ. i. Coꝛ. ii. c. Quicūq; manducauerit pane3 ⁊ biberit calicē dn̄i indigne ⁊c. Tertio dr̄ ð velle illud ꝙ pmittit ſ3 Aug. in encheridion dicentē. Nō fit aliqd niſi ð oipotens fieri velit vel ſinēdo vt fiat vel ipſe faciendo: ⁊ iſto mō volūtas dei inotuit i h ſacro cū peccatoꝛi occulto pmittit hoc ſacrm̄ diſpēſari: vt Augu. dicit ſup illud p̄s. Manducauerūt ⁊ adoꝛauerūt oēs pingues terre. Quarto dr̄ deū velle illud qđ cōſuluit fieri. ⁊ h mō inotuit volūtas dina circa h ſacrm̄. nā l3 Io. 6. legit̄. Niſi māducaueritꝭ carnē filij hoīs nō habebitis vitā in vobis p hoc tñ ſm doc. nō imponit̄ pceptū neceſſitatis ad ſūptiōem hui⁹ ſacri: ſed tm̄ rē ſacri ꝓut Aug. ſupra pdictū verbum Io. declarat. vñ ſumptio hui⁹ ſacri coꝛpoꝛalr̄ quātum ad pp̄lm vel laicos cadit ſub cōſilio poti⁹ ꝗ̄ ſub pcepto. Quinto dicit̄ deū velle id qđ fit: ⁊ hoc mō voluntas dina manifeſte inotuit in hoc ſacro in ei⁹ inſtitutiōe p xp̄m facta: ⁊ in ei⁹ vſu ab eccleſia freqntato: ſic igitur. Magna opa dn̄i. pdicta exqſita ſunt in oēs volūtates ei q: exqſite a fidelib⁹ circa illud volūtates dei ſunt obſeruande. Cōn̄r. qrto dicit. Cōfeſſio ⁊ magnificētia op⁹ ei⁹. vbi opus ei⁹ accipit̄ ꝓ hoc ſacro ad qđ ptinet cōfeſſio: q: ſacrificiū laudis: ſic ⁊ magnificētia ex magnitudine mirabiliū in codē ꝯtentoꝝ. Et notanter in pcedēti vſu noiant hoc ſacrm̄ in ꝑl'ali: cū dicit. Magna opa dn̄i. ad deſignandū duplicē ꝯſecratiōem: vt dcm̄ ē: in h aūt verſu noiatur ſingulr̄. cum dicit Opus ei⁹ ad deno tandū vnitatē hui⁹ ſacri qđ eſt vnū tm̄ foꝛmalr̄ ⁊ pfectiue quē modū noiandi eccl'ia t3 in q̄dā collecta in qua loquēs de hoc ſacro p̄mo noiat illud pluralr̄: cū dicit purificent nos ſacramēta q̄ ſumpſim⁹. Conſequēter aūt noiat illud ſingulariter cū ſubdit. Hoc ſacrm̄ nō ſit nobis reat⁹ ad penā ⁊c. Conſeqnter qnto de effectu hui⁹ ſacri dicit. Et iuſticia ei⁹ manet in ſeculum ſeculi. nam p h ſacrm̄ confert̄ gr̄a dicente xp̄o. Io. 6. Panis quē ego dabo caro mea eſt p mūdi vita. ſ. ſpūali gratia. aut iuſticia dicit̄: iuxta illud ad Ro. 3. Iuſtificati gratis p gr̄am. p quā gdē gr̄am gl'ia ēt adipiſcit̄. vñ ibidem dn̄s dicit. Si q s manducauerit ex h pane viuet in eternū: ⁊ ſic ꝓpe dicit̄. Iuſticia ei⁹. ſ. hui⁹ ſacri manet in ſeculū ſeculi. Conſequēter ſexto dicit. Memoriam fecit mirabiliū ſuoꝝ ⁊c. Circa qđ notādū ꝙ licet māna fuit figura hui⁹ ſacri nō tñ ad memoriā illi⁹ referēda ſunt hec vba p̄s. ſ. Memoriā fecit mirabiliū ſuoꝝ. put poſtil. dicit. Tum q: alie figure pceſſerūt hoc ſacrm̄ i ve. le. ſic agn⁹ paſcalis ⁊ oblatio melchiſedech ⁊ hm̄: ad q̄ ñ pñt hec vba referri cū de eis nō verificaret ꝙ eēnt mirabilia. Tū q: eſt figuratū meli⁹ figura q̄ ad ip3 oꝛdinat̄: ſicut rex dignioꝛ ē ꝗ̄ ei⁹ imago. vñ valde inconuenienter dicit̄ ꝙ res figurata ſit ad h vt deueniat̄ in memoriā ſue figure: ſed poti⁹ dicendū eſt ecōtra. vñ veri⁹ dicendū eſt ꝙ hec ē eſca ſalutaris quā dedit de⁹ timētibus ſe. ⁊ memoriā ſuoꝝ mirabiliū. ſ. dn̄ice paſſionis in q̄ maxima mirabilia noſtre ſaluti ꝓuenētia inueniunt̄. vñ cū xp̄s hoc ſacrm̄ inſtitueret expreſſe dixit. Hoc facite in meā cōmemoꝛatōem. Luc. 22. Ad quā memoriā ꝓpꝛiſſime adaptant̄ vba p̄s. cū dicit. Memoriā fecit mirabiliū ſuoꝝ. vñ ſm doctoꝛes ſacerdos celebrās d3 actualr̄ memoꝛiam paſſionis in mēte hēre. ¶ In eo. p̄s. vbi dicit in poſtil. Sanctū ⁊ terribile nomen eius.

ADDITIO.

Poſſibile eſt vt q s p timoꝛē dn̄i. ſ. ſeruilem recedat a malo: ⁊ cū hoc tñ nō accedat ad bonū: nā timoꝛ ſeruilis pōt eē ſine charitate: vñ expoſitio poſtil. in hoc verſu. ſ. Initiū ſapientie timoꝛ dn̄i. nō videt̄ ſufficienter dicta: ſed hec vba p̄s. ad lr̄am expſſius ⁊ veri⁹ exponunt̄ a magro in. 3. di. 34. vbi dicit ꝙ vterq; timoꝛ dei. ſ. filialis ⁊ initialis: dr̄ initiu3 ſapīe diuerſis tñ rōnib⁹. Nam filialis dr̄ initiū ſapie: inq̄tū pparat locum ſapie ⁊ ducit ad ipſam. Initialis vo dr̄ initiū ſapie: q: ē inchoata ſapia: q: nō ſolū recedit a malo ꝓpter vitādas penas ſic ſu⁹. ſed etia3 ad vitandā offenſam dinā: ſicut filius. huic tñ ſecūdo timoꝛi. ſ. initiali ꝓpꝛius applicant̄ vba p̄s. pcedentia huc vſu3. ſ. cū dicit. Sanctū ⁊ terribile nomē ei⁹. Nam timoꝛ initialis refugit terribilitatē dei. ſ. penas ab eo inflictas. oꝛit̄ ēt excellentia dine ſanctitatis quā timet offendere ſeu amittere ⁊ ſic timet deū inquātū ſcm̄ ⁊ inq̄tū terribile nomē ei⁹. Continuant̄ ēt hec vba. ſ. Initium ſapie timoꝛ dn̄i cū imediate ſeqntib⁹ magis ꝓpe ſi intelligant̄ de timoꝛe initiali ꝗ̄ de ſeruili. Initialis eni timoꝛ ē. Intellectus bon⁹ oibus faciētib⁹ eū: q: l3 nō manet in eternū ſicut filialis ⁊ caſtus: tñ opa in eo facta ſunt bona ſimplr̄ inquantum meritoꝛia: eo ꝙ talis timoꝛ non eſt ſine caritate: ſaltem inchoata. ⁊ ſic talis timoꝛ eſt itellect⁹ bon⁹ omnibus faciētibus eum qđ nō pōt dici de timoꝛe ſuili quē charitas foꝛis mittit. i. Io. 4. c. Eſt aūt attēdendū ꝙ timoꝛ dei in ſacra ſcriptura aliqñ dr̄ ꝙ ē ipſa ſapia: vt p3 iob. 28. qđ vr̄ ꝯriū huic ꝙ dr̄ in p̄s. Initiū ſapie timoꝛ dn̄i. nihil eni pus ē ſeipſo: ſ3 ad hoc dicendū ꝙ timoꝛ ille q dr̄ ipſa ſapia intelligit̄ de timoꝛe filiali q compat̄ ad totā vitā hūanā p ſapiam regulatā ſic radix ad arboꝛē. vñ eccl'. i. Radix ſapie ē tioꝛ dn̄i. cui⁹ rō ē: nā ſic radix totā arboꝛē ꝯtinet ⁊ vtute ſic filialis tioꝛ q ſp ē i charitate firmat⁹ totā vitā viri pfecti ꝯtinet.

REPLICA.

In p̄s. Cōfitebor. quē ⁊ poſtil. ⁊ burg. exponūt ð ſacro eucharistie ſine magna ꝯrietate. Bur. tñ extēdēs alas ad volādū iter cetera dic. In trāſubſtātiatiōe plura difficilia ꝗ̄ in creatiōe: ⁊ allegat ad hoc ſcm̄ Tho.

3.p̃te.q.75.vbi oꝛit̃ dubiũ an illa difficultas ſe teneat ex parte dei:rei vel intellect⁹ noſtri.nõ pmũ:q2 apud deũ nihil eſt diffi/cile imo apud itelligẽtias ſeparatas ẽm phõs difficile ẽ ipoſſibi le.alias enĩ opoꝛteret eas ponere fatigabiles. Nec z⁹ q2 ipoſſi/bilitas ſeu difficultas rei fiende attendi videt̃ penes incõpoſſi/bilitatẽ terminoꝝ:ſed termini creatiõis ſunt magis incõpoſſi/biles q̃ termini tranſubſtãtiatiõis:q2 poti⁹ ſe cõpatiunt̃ aliq̃d ⁊ aliq̃d:ſubã ⁊ ſubſtãtia q̃ aliq̃d ⁊ nihil.nec tertiũ dari põt:q2 i/tellect⁹ facili⁹ capit ex aliq̃ fieri aliq̃d vl' aliq̃d fieri p⁹ aliq̃d q̃ aliq̃d ex nihilo: ſuppoſita igr̃ dei oĩ/potẽtia facili⁹ itel/lect⁹ capit trãſubã/tionẽ q̃ creationẽ. ¶ In eo.ps.burgẽ ſis de vſu euchari ſtie allegat id Joã. 6. Niſi mãducaueritis carnem filij hominis ⁊c. aſſerens q quo ad populum laicum cõmunio coꝛpoꝛalis eſt ɔſiliu3 ſed p B non ſatiſfit hereticis modernis q2 ex littera nõ hẽt illud dictũ fun/damentũ:iõ de ſacramẽtali coione nec quo ad clerũ nec quo ad laicũ hẽt vi3 pcepti ad oẽs ẽ3 veꝛ ei⁹ itellectũ.q2 i eodẽ cõtextu littere declarat̃ de qua mãducatiõe ⁊ potatiõe itelligi debet vi delicet de ſpũali:q2 ſeq̃tur. Qui mãducat meã carnẽ ⁊ bibit me um ſanguinẽ i me manet ⁊ ego i eo.qđ.b.aug.exponẽs ait. Hoc ẽ manducare illã eſca3 ⁊ bibere illũ potu3 i xpo manere ⁊ xpm manentẽ i ſe habere:qđ nihil aliđ ẽ q̃ eẽ i charitate xpi.hoc aũt oĩbus indifferenter ẽ pceptum ſaltẽ iplicite:ẽ3 nihil directe ꝑti net ad ſacramẽtale3 vel coꝛpoꝛalẽ manducationẽ hoc verbum Niſi mãducaueritis ⁊c. Nã hoc vbũ fuit dictu3 diu anq̃ ſacra/mentũ euchariſtie fuerit iſtitutũ:ex illa igr̃ littera de ſacramen tali coione nõ põt fieri argumẽtu3 efficax. Nã pꝛio debet exiſte re i reꝝ natura:de q̃ agit̃. C.de iure codi.l.q̃dã referũt.ẽ.i. Nec ad futuras cãs extẽdit̃ reſcriptũ.eo.ti.ca.penul. In cui⁹ca. glo. vide de B plures reales cõcoꝛdias:qm̃ ei qđ nondũ ẽ nõ dat̃ ꝑ/uilegiũ.nec põt dici veꝝ vel bonũ q nunq̃ fuit nec moꝛtuũ qđ nũq̃ vixit.de euchariſtia igr̃ ſacramẽtali q̃ nõdũ fuit tã alta ſen tentia pferri nõ potuit:qua dr̃. Niſi mãducaueritis ⁊c.niſi quiſ curioſus heretic⁹ diceret illa vba dicta de vſu ſacramẽti eucha riſtie pnoſtice p modũ pphetie:ſed ſic dicere nõ põt in aliquo paſſu ſacre ſcripture fundari:ea igr̃ facilitate cõtemnit̃ q̃ pba/tur taliter dictũ:pſertim cũ cõſtet ex euãgelij rotũdo textu q̃ſ/dam huic pcepto ſatiſfeciſſe:quos ɔſtat ſacřaliter nunq̃ cõicaſ ſe:vt p3 de latrone. Luc.23.⁊ quoſdã ſub vtraq3 ſpecie cõicaſſe: ⁊ tñ huic pcepto nõ ſatiſfeciſſe:vt p3 de iuda.dicit igr̃ magr̃ ſen tentiaꝝ in.4.di.9.ad intentiõem btĩ aug.has ppoſitiões ſimul eſſe veras:nõ manducãs mãducat:⁊ mãducans non mãducat. Silr̃ põt dici de potatõe:patẽt illa ex dictis:q2 ſtat aliquẽ ſatiſ/facere pcepto allegato ⁊ xpo p charitate incoꝛpoꝛari:⁊ ſic mã/ducare ⁊ bibere q tñ ſacřaliter nihil pcepit.⁊ econuerſo q2 dato oppoſito ſequeret̃ neminẽ eẽ in charitate niſi ſacřaliter cõican tem:qđ eſt erroneũ dicere. In ps.eo.cu3 poſtil.exponeret hunc paſſum. Memoriã fecit mirabiliũ ſuoꝝ ⁊c. De figuris ⁊ miracu lis in ope dei exhibitis ponẽs exẽplũ de mãna in deſerto miſtra to:put hr̃ Exo.16.hoc bur.valde incõuenienter dictum putat. Primo obijcit:q2 aliie figure bti⁹ ſacri pceſſerũt ſicut eſus agni paſcal' ⁊ oblatio ⁊ melchiſedech:q̃ tñ nõ pñt dici opa mirabilia. Ad qđ rñderi põt qđ ſecus ẽ dicere de operib⁹ diuis ⁊ hũanis in figura factis. Eſus enĩ agni ⁊ oblatio melchiſedech fuerũt figu re hũano tñ ope facte:⁊ ideo ſi illa opa fuerũt figuratiua nõ tñ mirabilia. Sed dare mãna de celo fuit op⁹ diuinũ ⁊ mirabile:iõ ſacrũ euchariſtie inſtitutũ põt cõgrue dici memoꝛiale operum dei mirabiliũ pfigurãtium ipſã euchariſtiã.iter q̃ exhibitio mã nãtis fuit mirabili⁹. Et cũ z⁹ bur.obijcit figuratũ ẽ pſtanti⁹ fi/gura:ſicut rex dignioꝛ q̃ regis imago:valde aũt incõueniẽs vi/det̃ q pſtanti⁹ ducat in cognitionẽ vilioꝛis igr̃ figuratũ nõ de/ſeruit ad mẽoꝛiã figure. Ad B dico pmo q artis ẽ noticiã aliqñ pcedere a min⁹ notis nobis:ſed magis notis nature:⁊ ſic pcedi/tur demonſtratiue qñ ɔcluſio ſcitur p pncipia:q̃ añ actualẽ de/monſtratiõem ẽ ignota ex p poſterioꝛ. Illa via pceſſũ eſt i ange lis a cognitiõe matutina ad veſptinã:v3 a cognitiõe reꝝ i diuina eſſentia relucentiũ ad cognitiõem reꝝ in ꝑpo genere. Res aũt cognoſcibiles pſtanti⁹ eẽ hẽnt in eſſentia diuina: q2 eminẽs q̃ in ꝑpo genere:q2 depẽdens.qđ oñdere reqrit aliũ tractatũ:ẽ3 ſuf/ficit q pncipiũ in quo fundat bur.ſuũ argumẽtũ non ẽ gnãlr̃ ve rium. Scdo dico q oppoſit⁹ pceſſus ſciẽdi puenit ex defectu. itelle/ctus ɔiũcti:⁊ iõ dr̃ pceſſus quo ad nos.ſic.n.pcedim⁹ a cõfuſis ad de/terminata:ſicq3 accidẽtia magnã vim ɔferũt ad cognoſcẽdũ q̃d ẽ. Scdm illũ modũ pncipiũ bur.põt hẽre colorẽ. Sed ad ppoſitũ dico q ſicut ſupra circa Exo.3.dictũ ẽ figura aliqñ pcedit figuratũ vt i p/poſito:aliqñ eõ ſicut i ſignis pnoſticis. Primo mõ figuratũ ẽ rememo ratiuũ figure:p3 B qñ xps egtauit ſup pullũ:dr̃ q recoꝛdati ſunt diſci puli:q2 hec ſcriptura ſunt de illo. Et qñ expulit vendẽtes de tẽplo re/coꝛdati ſunt diſcipuli:q2 ſcriptũ ẽ.zelus dom⁹ tue comedit me ⁊c. Ecce fa/ctũ ducẽs in recoꝛdatio/nẽ ſigni. Silr̃ ẽ in exem/plo burg.q2 imago ẽ po/ſterioꝛ rege ⁊ imꝑfectioꝛ tñ facies regl' ducit in co gnitõem imaginis.i pno ſticis ãt ſecus ẽ: put dc3 ẽ ſupra ſepi⁹. Nõ ãt bur. dicit illũ paſſum exponi debere de mirabilib⁹ in paſſione xpi geſtis. quoꝝ mirabiliũ memoriã dicit euchariſtie inſtitutiõem. Ẽ3 cũ me/moria ꝑpe fit pteritoꝝ:mirabilia aũt in paſſione xpi exhibita tpe in/ſtitutionis euchariſtie nõ erãt pterita ſed futura. Impꝛopꝛie igit̃ di/ceret pſalmiſta hãc inſtitutiõem illoꝝ memoꝛiã:dixiſſet poti⁹ illoꝛu3 pambulũ ⁊ ſignificatiõem:puto bñ celebꝛationẽ ⁊ cõſecratiõem eu/chariſtie foꝛe memoꝛiale paſſiõis:⁊ ad hoc tendũt argumẽta bur.ex illa lr̃a. Hoc facite in meã cõmemoꝛatiõem:ẽ3 inſtitutio nõ ẽ mẽoꝛia put dcm̃ eſt. Illud aũt qđ bur.mouet circa illud. Initiũ ſapĩe timoꝛ dñi ⁊c.non eſt contra poſtil.bene viſum.

b Beat⁹ vir q timet dñm: i mãdãtis ei⁹ volet nimis. Potẽs i terra erit ſemẽ ei⁹: gñatio rectoꝝ bñdicet. Gliã ⁊ diuitie in domo ei⁹: ⁊t iuſticia ei⁹ manet i ſcl'z ſeculi. Exoꝛtu3 ẽ i tenebris lumẽ rectis: miſcoꝛs ⁊ miſatoꝛ ⁊t iuſt⁹. Jocũdus hõ q miſet ⁊ commõdat: diſponet ſermones ſuos in iudicio: quiã in eternu3 non commouebitur. In memoꝛia eterna erit iuſtus:

Pſalm⁹. CXI.

a b Beatus vir ⁊c. Huic ps pmittit̃ p titulo. Alleluia.cui⁹ expoſi/tio.ẽ dicta ſupra.in aliqb⁹ tñ libꝛis addit̃ ipſi all'ia:reuerſiõis aggei ⁊ zacharie.ſed B nõ eſt in hebꝛeo nec in trãſla. Hiero. ⁊ iõ vr̃ eẽ additũ ab aliquo expoſitoꝛe p ſua volũtate. Ad itellectũ ãt hui⁹ ps ſciẽdũ q l3 btitudo ſit reddẽda p opib⁹ virtuoſis gnãlr̃. tñ p quãdam appꝛopꝛiatiõem dr̃ reddẽda p opib⁹ miſericoꝛdie ſpãliter. vñ dicit ſaluatoꝛ Math.25. Venite bñdicti pr̃is mei poſſidete para/tũ vobis regnũ a ɔſtõne mũdi.eſuriui enĩ ⁊ dediſtis mihi mãducare. ſitiui ⁊ dediſtis mihi bibere ⁊c.⁊ pp hoc in B ps.dr̃ reddẽda facilitas p opib⁹ miſericoꝛdie.⁊ p oñdit̃ propoſitum.⁊ z⁹ de miſericoꝛdib⁹ op poſitũ.ibi. Peccatoꝛ. Pꝛima in duas.q2 p oñdit̃ propoſitũ de facilita te i via.z⁹ i patria.ibi In memoꝛia eterna. Circa pmũ ſciẽdũ q felici tas q̃ põt hẽri in vita pñti.pncipalr̃ ɔſiſtit i opib⁹ bonis aĩe iterioꝛib⁹. ſecũdario vo cõſiſtit ſeu accidẽtalr̃ i bonis exterioꝛib⁹:put ſunt ipſis virtuoſis q̃dam inſtra virtutis.ẽm q dicit Ambꝛo.ſup Lucã. Sicut diuitie ipedimẽta ſunt repꝛobis:ita pbis ſunt adiumẽta virtutis.⁊ iõ ps.i hac pte pmixti loqtur de iſtis ⁊ de illis.a. Btũs vir.ſ.in pñti in q̃ p bono virtutis hito in re hẽtur btitudo futura in ſpe. b Qui ti. do.timoꝛe filiali q refoꝛmidat offenſam.ideo ſubdit̃. c In man. ei⁹ vo.ni.iſtud nimis ipoꝛtat vitiũ ſed affectũ intẽſum ad iplẽdũ dñi pceptũ:⁊ potiſſime in opib⁹ miſericoꝛdie.⁊ q2 inter oĩa bona exterio/ra bonũ plis ẽ pcipuũ.ideo ſequit̃. d Potẽs i ter.erit ſe.ei⁹.B fre quẽter videm⁹ ɔtingere q hoĩes miſericoꝛdes hñt filios potẽtes ſibi ſuccedentes:ſic ſalomon potẽtiſſim⁹ ſucceſſit dauid pio ⁊ miſericõdi. Et q2 potẽtia tpalis ñ ẽ laudabil' niſi hẽat bonitatẽ moꝛis annexã.iõ ſubdit̃. e Generatio re.bñ.q2 bonũ ei ipꝛecabit̃ a pplis pp bonũ virtutis. f Gloꝛia.i.bõa fama. g Et diui.i.tpaliũ abũdãtia. h In domo ei⁹.i.i familia timẽtis deum ⁊ opa miſericoꝛdie facientis. i Et iuſticia ei⁹.i.meritoꝛium ſue iuſticie. k Manet in ſe.ſe.hoc ẽ diu in filijs ſuis ſibi ſuccedẽtibus.ẽ3 q dr̃ Exo.34. Qui cuſtodit mi ſericoꝛdiã i milia ⁊c. l Exoꝛtũ ẽ in te.lu.re.coꝛ.q2 recte viuẽtes i pñti iter pctõꝛes tanq̃ in tenebꝛis illuminant̃ ſpãlr̃ a deo lumine ſiđe gr̃e:p quã inhabitat mentẽ.⁊ pp hoc ſubdit̃. m Miſericoꝛs ⁊c.q. d.illõ lumẽ ẽ ipſe ds illuminãs mẽtẽ:⁊ p illuminato3 creatã ſpãli mõ inhitat mentẽ:q ẽ miſericoꝛs q̃tũ ad hitũ mĩe. n Et miſeratoꝛ. quãtum ad actũ.nõ ẽ p B itelligẽdũ q in deo ſit aliq̃ diſtinctio hitus ⁊ act⁹ ſic in nobis:ſed pfectõẽs diuĩ apphẽdere nõ poſſum⁹: put ẽ in ſe nec p ɔñs noiare:ſed ſicut ẽ in nobis vbi hit⁹ virtutis ⁊ act⁹ realiter diſtinguũt̃. o Et iuſt⁹.q2 ſemp iuſticia cũ mĩa ɔcurrit i diuis opi/bus. In trãſlatiõe vo.70.addit̃ ds.ad oñdendũ q illud qđ dicit B. Miſericoꝛs ⁊ miſeratoꝛ ⁊ iuſt⁹.refert̃ ad ip3 deũ. p Jocũ.hõ q mi. dãdo liberalr̃ nõ potẽtib⁹ reddere. q Et cõ.gratl' petẽtib⁹ reddere. ille enĩ q ſic opat̃ ex hitu mĩe opat̃ iocũde:q2 ẽ3 phs.z.ethi.ſignũ hi/tus generati ẽ delectatio in ope. r Diſpo.ſer.ſuos i iu.ſ.recte ra tionis.vt oĩo caueat a temeritate locutiõis. s Quia in eternũ nõ cõ.ſ.a ſtabilitate virtutis. t In memoꝛia. Hic ɔñter agit̃ de feli citate poſt hanc vitã reddẽda p opibus mĩe.cũ3 dicit̃. In me. eter. erit iuſtus.⁊ accipit̃ hic iuſticia put dr̃ de virtute miſericoꝛdie. Juſti

cia eni vno mō accipit ꝑ omni veritate. a Ab auditiōe mala nō timebit. quā audiet immisericordes in die iudicij Math. 25. Ite maledicti in ignē eternū. ſequit. Esuriui ⁊ nō dediſtis mihi manducare. Sitiui ⁊ nō dediſtis mihi bibere ⁊c. Sʒ bonā auditiōem quā audiet misericordes. Venite bñdicti p̄ris mei ⁊c. ſicut allegatū eſt ſupra.

b Paratū cor ei⁹ ſperare in dño. nō in reb⁹ caducis ⁊ defectibilibus.

c Confirmatū ē cor ei⁹. in bono ꝑ hītum v̄tutis ⁊ grē. ſm q̄ dr̄ ad hebreos. 13. Bonū eſt grā ſtabilire cor. d Nō cōmouebit ſ. ſtabilitate virtutis deo ipm cō ſeruāte. e Donec deſpiciat in. ſu. i. ſpūs malignos q̄ tūc ab hoie deſpiciunt qñ de eis hʒ plenū triūphum: qḋ ē in morte qñ decedet in ſtatu grē. Et q̄ p̄dicta meret hō p opa mīe. ideo ſubditur.

f Diſperſit. ꝑpter amorē dei ſine aliq̄ acceptatione. g Dedit. liberaliter abſq̄ ſpe retributionis terrene.

h Paupib⁹. xp̄ʒ repreſētantib⁹ Math. 25. Qđ vni ex minimis meis feciſtis. mihi feciſtis. ⁊ nō adulatorib⁹ ſeu hiſtrionib⁹: qb⁹ multi dant abundāter ⁊ nihil paupibus. i Cornu ei⁹. i. potētia t̄palis q̄ vſus ē ad bonū virtutis.

k Exaltabit in gloria. ſ. celeſti: vbi augmētabitur eius potentia.

l Peccator. Hic ꝯ̄ñter oñdit q̄ in miſericordib⁹ reddet oppoſitū ſ. dolor ⁊ triſticia. qḋ pōt exponi de p̄ñti vita ſic. Peccator vide. ⁊ ira. q̄ impi⁹ vidēs ꝓſpitatē iuſti ꝯturbat ⁊ non ſolū interi⁹. ſed ēt exterior ſigno. iō ſequit. m Dentib⁹ ſuis fremet ⁊ tabeſcet. q̄ mot⁹ animi redūdat ad corp⁹. n Deſideriū pec. pe. q̄ pctōres deſiderant ꝑmanere in t̄pali ꝓſperitate: ⁊ deficit eis in morte ⁊ aliqñ valde repente. Alio mō exponit de vita futura in q̄ impij torquebunt nō ſolum de pena ſibi inflicta ſed ēt de iuſtoꝝ gloria: q̄ lʒ ipſam nō cognoſcant intuitiue ⁊ p̄ticulariter. tñ cognoſcūt abſtractiue ⁊ generaliter inquātum in quodaʒ generali ſciunt eos eē in maxima delectatione qḋ facit ad augmētum ſue miſerie. ¶ In ps. iii. Beatus vir ⁊c.

ab auditione mala non timebit. Paratuʒ cor ei⁹ ſpare i dño cōfirmatū ē cor ei⁹: non ꝯmouebit donec deſpiciat inimicos ſuos. Diſperſit dedit paupērib⁹: iuſticia ei⁹ manet in ſcl'm ſcl'i: cornu ei⁹ exaltabit in gloria. Peccator videbit ⁊ iraſcet: dentib⁹ ſuis fremet ⁊ tabeſcet: deſideriū peccatoꝝ ꝑibit. Alleluia. CXII.

Laudate pueri dñm: laudate nomē dñi. Sit nomen domini benedictuʒ: ex hoc nūc ⁊ vſq̄ i ſcl'ʒ. A ſolis ortu vſq̄ ad occaſū laudabile nomē dñi Excelſus ſup oēs gentes dñs: ⁊ ſup celos gloriā eius. Quis ſicut dñs de⁹ nr̄ qui in altis hītat: ⁊ humilia reſpicit i celō ⁊ i terra. Suſcitāns a terra iopē: ⁊ d̄ ſtercore erigēns paupeʒ. Ut collocet eū cūʒ p̄ncipib⁹: cū p̄ncipib⁹ popl'i ſui. Qui habitare facit ſterilē in domo: matrē filioꝝ letanteʒ.

ADDITIO. Pſalmus iſte ſumit exordiū ex vltimo verſu p̄cedētis. ibi eni tractauit ps. de timore filiali cum dicit. Intellect⁹ bon⁹ oibus faciētib⁹ eū. vt ſupra expoſitū ē. In h̄ aūt declarat opa pia ad timētem deū tali timore ꝑtinētia: quoꝝ p̄ncipale ē diuinis mādatis obediri cū ꝓmptitudine voluntatis: de quo dicit. In mandatis ei⁹ volet nimis. i. vehemēter ⁊ ꝓmpte ad timentē dñm tali timore ꝑtinet ēt opa facere exēplaria qbus vidētes ad ſilia ꝓuocent ⁊ de hoc dicit. Potēs in terra erit ſemē eius. qḋ intelligi dʒ d̄ ſemine ſpūali qḋ in terra bona potēs ē multū fructum afferre. Sed cū dr̄. Generatio rectoꝝ bñdicet. nō eſt intelligendū de generatiōe carnali cū multi timētes deū tali ꝑle careant: ſed poti⁹ intelligendū eſt de generatiōe ſm imitatiōem opeꝝ iuxta illud Jo. 8. c. Si filij abrae eſtis ⁊c. exponant ꝑut in poſtil. ⁊c. Pſalm⁹. CXII.

o Laudate pueri dñm ⁊c. huic ps ꝑmittit ꝓ titulo Alleluia. q̄ ī eo ps inducit ad laudē dei ex ꝯſideratiōe ſue excellētis ꝓuidentie q̄ abiectos ⁊ depſſos iniuſte aliqñ ſubleuat ad ſtatuʒ magni honoris ⁊ glorie: q̄ ioſeph ſubito eleuauit de carcere ad h̄ q̄ eēt ꝑpoſit⁹ egypti ⁊ ſecūdus a rege Gen. 41. Et ſm hoc ps. iſte i duas ptes diuidit. q̄ p̄mo pſalmiſta ad laudē dei inducit. 2⁰ ad hoc rōneʒ adducit. ibi. Excelſus. Circa p̄mū dicit. Laudate pueri dñm. nō accipiunt hic pueri rōne etatis diſcretōe carētes. ſed accipiunt hic pueri ꝓ ſubiectis ⁊ miniſtris. ſicut dixit achimelech ad dauid de viris qui erant cū eo. 1. Reg. 21. Si mundi ſunt pueri maxime a mulierib⁹ mā ducent ⁊c. ⁊ hoc mō loquit frequēter ſcriptura. Oēs āt ſunt deo ſubiecti ⁊ eius ſuitio ⁊ laudib⁹ obligati. p Sit nomē dñi be. i. ſicut ē in ſeipſo bñdictū: ſic benedicat a ſubditis nō benedictōe ꝯſecratōis q̄ fit tm̄ a maiori. ſed bñdictiōe laudis q̄ impendit a minori.

q Ex hoc nūc ⁊ vſq̄ in ſeculū. i. ſm extenſionem oīs durationis.

r A ſolis ortu vſq̄ ad occa. i. ſm oēm extēſionem diſtātie localis.

s Excelſus. Hic ꝯ̄ñter pſalmiſta inducit rōnem ad ꝓpoſitū q̄ accipitur ex excellētia ſue ꝓuidentie: ex q̄ merito dʒ laudari. ideo dicitur. Excelſus ſup oēs gentes dñs q̄tūcūq̄ ſint magne ⁊ diuerſe.

t Et ſuper ce. i. ſuper angelos q̄ ſunt ciues celeſtes. u Gloria ei⁹. q̄ de oīb⁹ hoībus ⁊ angelis ad ſuā gloriā ordinat ⁊ diſpōit. iō ſubdit.

x Quis ſicut dñs de⁹ noſter. q. d. nullus. y Qui in altis hītat. per ſue glorie refulgētiā. z Et humilia reſpicit. ꝑ ſuā ꝓuidentiam.

a In celo. q̄ ſupbiētes angelos inde deiecit: ⁊ hūiliter ſibi adherentes in gloria ꝯfirmauit. b Et in terra. q̄ in p̄ma etate rebellantes hoies in diluuio ſubmerſit: ⁊ humilē noe cū ſua familia ſaluauit: ⁊ q̄ ſilē fit frequenter in p̄ticularib⁹ pſonis. iō ſubdit.

c Suſcitās a terra inopē ⁊ de ſtercore. i. de loco vili ⁊ fetido.

d Erigens pauperē. hoc patuit in manaſſe rege iuda q̄ ꝑpter ſu pbiam de regno ſuo fuit deiect⁹ a deo ⁊ ab inimicis ſuis in carcere fetido recluſus ⁊ fame afflict⁹: ⁊ ꝑpter humilitatē ſuā ide a deo fuit releuatus ⁊ in regnū reſtitut⁹. 2. Paral. 33. iō ſubdit.

e Ut collocet eū cū p̄ncipi. tanq̄ eis p̄ſidens: pp qḋ ſubditur. f Cū p̄ncipib⁹ ppl'i ſui. pōt aūt hoc referri ad exaltatōem hūliū in gloria celeſti: i q̄ collocant humiles cū angelis q̄ dicuntur in ſcriptura p̄ncipes: ⁊ diſtinguūt p tres hierarchias. hierarchia aūt idē eſt qḋ ſacer p̄ncipatus: ⁊ q̄ dicta exaltatio nō ſolum fit i ſexu virili: ſʒ ēt muliebri. ideo ſubdit. g Qui hab. fa. ſter. i domo. dans ei fecūditatē p quā ē honorabilis i domo mariti: in q̄ pri⁹ erat cōtēptibilis ⁊ abiecta pp ſterilitatē. iō ſubdit. h Matrē filioꝝ letātē. exēplū hr̄. 1. reg. 1. de anna q̄ pp ſterilitateʒ contēnebāt in domo helchane a fenenna. ⁊ cōceſſa a deo ſibi fecūditate ꝓlis fuit honorabilis ⁊ letabūda. vñ fecit cāticuʒ illō. Exultauit cor meū in dño ⁊c. 1. reg. 2. Allegorice exponit ps. iſte d̄ abiectiōe ppl'i iudaici pp incredulitatē. ⁊ exaltatiōe ppl'i gentilis in bonis grē: eo q̄ deuote recepit fideʒ catholicā ⁊ ſic ſinagoga facta ē ſterilis ⁊ abiecta: ⁊ eccl'ia in fide gētiuʒ facta ē fertilis ⁊ letabūda: ⁊ h̄ mō loqtur apl'us Gal. 4. inducēs illud. Iſa. 64. Letare ſterilis que nō paris erūpe ⁊ clama q̄ nō parturis q̄ multi filij deſerte magl q̄ ei⁹ que hʒ virum. Et vocat gētilitatē ſterilē ⁊ deſertā. q̄ multo t̄pe fuit deſerta a deo pp peccatū idolatrie. ⁊ ſterilis in prole ad dei cultū educate ⁊ ibideʒ ꝑmittit apl'us. Scriptū ē q̄m abrahaʒ duos filios habuit vnū de ancilla ⁊ vnū de libera. ⁊ ſequit. Hec ſūt p allegoriā dicta. hec. n. ſunt duo teſtamēta ⁊c. Hācāt expoſitiōeʒ n ꝓſeq̄r: q̄ diffuſe tractata ē ab alijs i plurib⁹ locis.

¶ In ps. Laudate pueri dñm. ADDITIO. Iſte ps. cū quinqʒ ſequentib⁹ vſq̄ ad ps. Beati immaculati excluſiue vocat ab hebreis alleluia magnuʒ. i. hymn⁹ magnus de quo ſingularē faciūt ſolēnitateʒ: nā i trib⁹ p̄cipuis feſtis ⁊ i neomenijs ſtantes iſtuʒ hymnū cū maiori cantāt ſolēnitatē q̄ ceteros ps. toti⁹ pſalterij. Inſup i nocte paſche qñ agnus paſchalis cōedebat: poſt ei⁹ cōmeſtionē recūbētes ad menſaʒ ipm hymnū ſolēniter dicebant. vñ de h̄ hymno ex iſtis ſex ps. cōpoſito intelligi debet illud qḋ iminēte paſſiōe. Math. 26. ca. legit. Hymno dicto ⁊c. eo q̄ xp̄s poſt agni. paſchalis cōeſtioneʒ h⁹ ritū ꝯſuetū ſuans hymnū p̄dictū cū apl'is recitauit q̄ ēt hebrei hodie agno paſchali carentes in illa nocte. ſ. paſche iſtū hymnū cū azimis ſolēniter ꝑut p̄ñt cātāt in q̄ videt ꝓpheti zare neſcientes ſic legit de caypha ioh. 11. ca. Nā ipſi ſoluʒ attēdūt ad h̄ q̄ in hoc hymno fit mētio de redēptiōe egyptiaca: cui⁹ memoriā in paſchate celebrāt. Pʒ apl'i⁹ cōſideranti in h̄ hymno ꝯtinent nō modica myſteria eccleſie vniuerſalis ſpūaliter a deo redēpte incipiētis ab abel iuſto vſq̄ nūc inter q̄ fit mentio d̄ redēptiōe egyptiaca ſuo loco. vt i fra patebit. vñ in h̄ hymno ps. ſex p̄ncipaliter facit. Nā in p̄rio ps. ponit q̄ndaʒ pfationem generalē ad diuinā laudē ꝑtinentē in q̄ de exordio eccl'ie militātis añ legeʒ ⁊ ei⁹ ꝓgreſſū vſq̄ ad aduentū xp̄i p quē grā facta ē ꝑmittit. In ſcdo. ſ. In exitu iſrl'. ⁊c. de ſtatu eccl'ie ſub lege agit. In tertio. ſ. Dilexi qm̄. ⁊c agit de ſtatu eccl'ie in ipſo exordio redēptiōis añ ipſi⁹ publicatiōnē. In q̄rto vo. ſ. Credidi pp ⁊c. agit de ſtatu ꝑmitiue eccl'ie publicate. In q̄nto. ſ. Laudate dñm ⁊c. agit de ſtatu eccl'ie ex duab⁹ gentib⁹ iam vnite. In ſexto vo ps. ſ. Cōfitemini ⁊c. agit de ſtatu eccl'ie nō ſoluʒ dilatate ⁊ vnite. ſʒ ēt florente ⁊ p̄ualeſcēte ꝑut lati⁹ patebit i expoſitiōe hoꝝ ps. i ſingulari. In h̄ igr̄ p̄ ps. pꝛefationali hui⁹ hymni ps. 8. facit que ſunt notabilia ad dei laudē ꝑtinentia. Primo. n. oñdit quis ē laudādus. ſ. deus trin⁹ ⁊ vnus qḋ ſic patʒ: nā in p̄ncipio hui⁹ ps. ter inuitat ad laudē dei p̄rio. ſ. cū ꝑmittit alleluia. qḋ ideʒ eſt qḋ laudate

deū.2°. iuitat ad laudē dei cū dic. Lau.pueri do. Tertio cū dic.
Lau.nomē dñi.q̄ qdē trina iuitatio ad laudē dei in eodē vſu ſeu
ɔtextu ſinglr̄ ē in h ps.vt pꝫ diſcurrēti ꝑ alios:ꝛ ſic ſatꝭ inuit̄ tri-
nitas ei⁹ q laudat̄ eo mō ꝛ forte clariori quo in illo vbo pſalmi.
Benedicat nos de⁹ deus noſter bñdicat nos de⁹.ꝛ in ſilibus ſo-
let cōiter exponi.vnitas aūt ei⁹ q laudat̄ oñdit̄ in h ꝙ non deos
dicit laudādos ſꝫ deū.ſilr̄ nec dixit.Laudate noīa dñi.ſꝫ nom.
eo mō q̊ dr̄ Math. vlti c.In noīe patris ꝛ filij ꝛ ſpūs ſci.Scdo
oñdit̄ ēt a qb⁹ debꝫ
laudari:q̄ a pueris
.ſ.aī puritate viuē-
tes. Tertio oñdit̄
ēt q̄ꝺiu ē laudād⁹
.ſ.in hac vita ꝛ i fu-
tura:ꝛ h cū dicit.
Sit nomē dñi bñ-
dictū:ex hoc nūc ꝛ
vſq̄ i ſeculū.Quar
to oñdit̄ ēt vbi eſt
laudādus.ſ.vbiq̄.
ꝛ hoc cū dicit.A ſo-
lis ortu vſq̄ ad oc-
caſum.Quinto oñ-
ditur ēt quō ē lau-
dandus.ſ.ſup oēm
laudem cuiuſcūq̄
creature terreſtris
ꝛ celeſtis.ꝛ h cū di-
cit.Excelſus ſuper
oēs gētes dñs ꝛ ſu-
per celos glīa eius.
Sexto oñdit̄ q̄daꝫ
mā pncipalis ad di

Alleluia. CXIIII.

i In exitu iſrl̄ de egypto:
dom⁹ iacob d̄ pplo bār
baro. Facta ē iudea ſc̄tificatio
ei⁹: iſrael ptās ei⁹. Mare vidit ꝛ
fugit: iordanis ɔuerſus ē retror-
ſuꝫ. Mōtes exultauerūt vt arie-
tes: ꝛ colles ſic̄ agni ouiū. Quid
ē tibi mare ꝙ fugiſti: ꝛ tu iorda-
nis q̄ ɔuerſus es retrorſū. Mō
tes exultaſtis vt arietes: ꝛ colleſ
ſic̄ agni ouiū. A faciē dñi mota ē
terra: a facie dei iacob. Qui con
uertit petrā in ſtagna aq̄ꝝ: ēt ru-
pē i fontes aq̄ꝝ. Nōn nobis dñe
nō nobiſ: ſed noi tuo da gloriaꝫ.
Sup miſicordia tua ꝛ veritate
tua: neq̄n dicāt gētes ubi eſt de⁹

laudē in hoc hymno pncipalr̄ ɔſiderāda.ſ.dina ꝓuidētia circa
regimē creature rōnalis.ꝛ hoc cū dic.Quis ſic̄ dñs ds nr̄ q i altꝭ
bitat ꝛ hūilia reſpicit.ſ.gen⁹ hūanum qd̄ in pte infima vniuer-
ſi cōmorat̄.Septimo oñditur q̄dam effect⁹ h⁹ diuine ꝓuiden
tie:quo eccl̄ia fideliū ſumit exordiū.ſ.ſuſcitare hoīeꝫ a terreniſ
ꝛ fetorib⁹ pctōꝝ ꝛ eū erigere ad ſtatū gr̄e ꝛ glīe:qd̄ eſt maximū
op⁹:iuxta illud.Miſeratiōes ei⁹ ſup oīa opera ei⁹.vñ Aug. ſup
Jo.dicit ꝙ mai⁹ opus ē ex impio fieri iuſt⁹ q̄ꝫ creare celum ꝛ ter-
rā:ꝛ d̄ hoc dicit.Suſcitās a terra.i. terrenitate.Jnopē. in virtu
tib⁹.Et de ſtercore.i.de fetore pctōꝝ.Erigens pauperē vt collo
cet eū cū pncipibus.i.cū angelis.Cum pncipib⁹ pplī ſui.i.cū pa-
triarchis ꝛ ꝓphis:ꝛ in hoc inuit ſtatū eccl̄ie añ legē in quo non-
dum erat aliqs ppl̄s dino cultui mācipat⁹: ſed q̄ſi ſingulariter
ſumebāt̄ ſinguli iuſti i diuerſis ptib⁹ ad ſocietatē ſcōꝝ.Octano
oñdit̄ ꝙ ex tali ſuſcitatōe inopū ꝛ paupeꝝ ꝛ collocatōe eoꝝ i ce-
leſtib⁹ fecūdata ē eccl̄ia in ꝓgreſſu tpis.ꝛ ſic q̄ pus fuerat ſteri-
lis mō multos hꝫ filios:iuxta illd̄ gal.4.c.ꝛ Jſa.54.Letare ſte-
lis ꝛc̄.Et d̄ hoc dicit. Qui hitare facit ſterilē i domo mr̄eꝫ filioꝝ
letantē.ꝛ in hoc cōtinuat ſe dicēdis in ceteris pſalmis hui⁹ hym
ni vt videbit̄.vñ ps.iſte videt̄ ꝓprie eē pfatio in h⁹ laude dina.

REPLICA.

In ps. Laudate pueri dñm. vt dicit
bur.incipit hebreoꝝ hymn⁹.ꝛ cōtinuat̄ vſq̄ ad bti im-
maculati excluſiue.huc hymnū cōſueuerunt cū multa
ſolēnitate dicere poſt eſum agni paſcalis.vñ opinat̄ bur. ꝙ illd̄
Math.26.Et hymno dicto exierūt in montē oliuaꝝ debeat i-
telligi de iſto hymno ꝙ ſi ita ē nō iudico nec ſuam ſingularem
expoſitionem reprobo.

Pſalm⁹.CXIII.

a In exitu iſrl̄ de egypto.Huic ps.in trāſla.Hiero.pmit-
tit̄ alleluia ꝓ ti.tñ in hebreo ē finis ps pcedētis.Jn hoc
aūt ps.inducit ps.ad dei laudē ex ɔſideratione bñficij
pplo iſrl̄ exhibiti in exitu de egypto ꝛ p̊ illud bñficiū recolit̄.2°.
ex hoc dei laus ɔcludit̄.ibi.Nō no b.Circa pmū recolunt̄ plura
mirabilia a deo fcā i exitu de egypto nō tñ ſꝫ ordinē hiſtorie ali
q̄ narrādo poſt:q̄ tñ fuerūt pus facta.ſicut freq̄nter fit i ſcriptu
ra ꝛ maxie metrice ɔpoſita q̄lis ē iſta.dic̄ igr̄.Jn exitu iſrl̄ d̄ egy
pto.q hr̄ Exo.13. b Dom⁹ ia.q̄ tot⁹ ppl̄s iſrl̄ deſcēdit de ia
cob q alio noīe dict⁹ ē iſrl̄.Gen̄.32. c De po.bar.oēs pplī dicūt̄
barbari exceptꝭ hebreis grecis ꝛ latis:q̄ alia idiomata dicunt̄
barbara. d Fa.ē iu.ſan.ei⁹.q̄ i iudea viguit cult⁹ din⁹ ꝛ ſcīa le
gis ꝛ ꝓphaꝝ. e Jſrael ptās ei⁹.ſic̄ exercit⁹ regis dr̄ ei⁹ ptās q̄
deus ꝑ filios iſrl̄ tāq̄ ꝑ exercitū ſuū eiecit chananeos de terra
illa.vt hr̄ in libro Joſue:ꝛ ſic iſrl̄ dr̄ ptās dei inq̄ꝫtuꝫ ꝑ poteſtatē
a deo ſibi cōceſſaꝫ eiecit gentē illā:ꝛ ſm hoc littera iſta:facta eſt
iudea ꝛc̄. reſpicit terminū exit⁹ de egypto:Jn hebreo āt ꝛ i trāſ-

latione.Hiero.ſic habetur.Factus eſt iudas ꝛc̄.ꝛ ſm hoc reſpicit pn
cipium exitus de egypto.q̄ tribus iuda intrauit mare rubrū ſequēs
moyſen.alijs formidantibus ꝛ tardantibus:ꝛ ſic facta eſt dei ſctifica-
tio inq̄ꝫtum factum iſtud declarauit dei ſanctitatem: in cuius ɔfidē
tia tribus iuda ɔſtanter ſecuta eſt moyſen.Jſrael poteſtas eius.q̄ ꝓ
iſraele pugnauit cōtra egyptios.Exo.14.ꝛ dixerunt egyptij:fugiam⁹
iſraelē.dñs eni pugnat ꝓ eis ɔ̄ nos. f Ma.vi.ꝛc̄. q̄ ſe in ptes diui
ſit retrahēdo ſe a medio ad pceptū dñi ac ſi hr̄et ſenſū ꝛ itellm̄:q̄ cre

eoꝝ. Deus autē nr̄ in celo: oīa q̄
cūq̄ voluit fecit. Simulacra gē
tiū argētū ꝛ auꝝ: opā manuū ho
minū. Os hābēt ꝛ nō loquētur:
oculos hñt ꝛ nō videbūt. Aureſ
hñt ꝛ nō audiēt: nares hñt et nō
odorabūt. Man⁹ hñt et nō pal-
pabūt: pedes hñt et nō ambula-
būt: nō clamabūt i gutture ſuo.
Similēſ illis fiāt q faciunt ea: ēt
oēs q ɔfidunt i eis. Domus iſrl̄
ſpauit i dño: adiutor eoꝝ et pte-
ctor eorum eſt. Domus aaron
ſperauit in dño: adiutor eoꝝ ꝛ ꝓ
tector eoruꝫ eſt. Qui timent do
minuꝫ ſperauerunt in domino:
adiutor eorum et protector eo-
rum eſt. Dominus memor fuit

atura obedit creatori ad
nutum. g Jordanis
cō.eſt retrorſū.hoc fuit i
exitu d̄ deſerto vt habet̄
Joſue.3.q̄ aque iordāis
ex origine ſua deſcendē-
tes ſteterūt ꝛ eleuate fu
erūt ad mōꝫ collis:ꝛ ſic i
pte reuertebāt̄ vſus ori-
ginis locū.ſic̄ aq̄ fluminis
iueniēs obſtaculū reſul-
tat vſus orginis locum.
h Montes ex.vt ari.ꝛc̄
.i.cām exultatiōis dede
runt filij iſrl̄:q̄ in trāſi
tu fluuij arnō ſcopuli ex
vna pte iclinati ſūt vſq̄
ad ripā oppoſitā fluminis,
ꝛ ſic pbuerūt tranſitū fi
lijs iſrl̄:ꝛ interfecerūt i-
ſidias ibi latētes ɔ̄ filioſ
iſrl̄:ſicut dictū fuit Nu.
21.vbi ſcribit̄ ſic. Sicut
fecit i mari rubro:ſic fa-
ciet in torrētibus arnon:

ſcopuli torrētiū inclinati ſūt ꝛc̄.ꝛ ſic dicunt̄ in ſe exultaſſe metaphori
ce:ſicut ꝛ de mari rubro dictum eſt.Mare vi.ꝛ fu.q̄ ad modū cogno
ſcētis iter ſiccū filijs iſrael pbuit.ꝛ ſilr̄ ſcopuli dicto mō inclinati vi-
debant̄ applaudere aduētui filioꝝ iſrl̄ ꝛ trāſitui. i Quid ē ti.ma
re ꝙ fu.ꝛc̄.q.d.vñ venerunt iſta mirabilia in mari rubro ꝛ iordane ꝛ
collib⁹:vt dictū eſt:ꝛ rñdet. k A fa.do.mo.ē ter.q.d.a dina volū
tate ꝓceſſerūt iſta.cui obediūt etiā inſenſibilia:q̄ ſicut ad dei nutuꝫ
mota ē terra qñ abſorbuit dathā ꝛ abiron:ita aq̄ ꝛ colles in pdictis ꝛ
cōſimilib⁹ alijs.vñ ꝛ ſubdit̄ aliud mirabile factū qd̄ fuit in deſerto.
cū dr̄. l Qui cō.pe.i ſta.aq̄.dādo abundātiā aq̄ de petra Exo.17.
m Et ru.in fon.aq̄. Nu.20.vbi dr̄.Cūq̄ moyſes eleuaſſet manū pcu
tiēs virga bis ſilicē egreſſe ſūt aq̄ largiſſime ꝛc̄. n Nō no. Hic ex
pdictis miraculis din⁹ honor ɔcludit̄.ꝛ p̊ oñdit̄ ꝙ ſit honorād⁹.2°. a
qb⁹.ibi.Nō mortui laudabūt te.Pria i duas.q̄ p̊ dei glīa ex dictis cō
cludit̄.2°. idolatria excludit̄.ibi.Simulacra gētiū.Circa p⁹ dic̄ pſal-
miſta.Nō no.dñe.attribuat̄ glīa de pdcis mirabilib⁹ ꝛ conſimilib⁹.
o Sꝫ noi tuo.q̄ i talib⁹ tota rō fci ē potētia faciētis ſm ꝙ dicit Aug.
p Sup mi.tua ꝛ ve.tua.talia.n.fcā ſūt a deo pplo iſrl̄ ad declaratiōꝫ
dine vitatꝭ q̄ ipleuit ꝓmiſſiōes fcās prib⁹.ſ.abrahe iſaac ꝛ iacob:ꝛ ſilr̄
ad declaratiōꝫ dine mīe:q̄ q̄ꝫuis ppl̄s iſrl̄ ipm freq̄nter ꝓuocaret ad
irā vt i adoratiōe vituli ꝛ alijs malis q̄ fecit i deſerto:tñ adipleuit ꝓ-
miſſum prib⁹ fcm̄ i h declarās mīe ſue effectū. q Neq̄n di.gē.i.
gētiles idola colētes. r Ubi ē ds eo.ſ.hebreoꝝ.ſi eni nō adipleſſꝫ
ꝓmiſſa eis facta videret̄ gētib⁹ ꝙ defeciſſet virt⁹ ſua:ꝛ q̄ tot mirabi
lia fecit ꝓ eis poterāt libere dicere gētib⁹. s De⁹ āt no.i celo.q̄
ibi magꝭ relucet ſua ptās:verūtñ q̄ ſe extēdit ad oīa iferiora:qd̄ pꝫ ꝑ
ei⁹ miracula fcā i mari ꝛ i terra:vt pmiſſū ē.iō ſubdit̄.Oīa q̄cūq̄ vo-
luit fecit. t Simu.gē.h ɔñr excludit̄ idolatria.cui⁹ p̊ oñdit̄ vani
tas.ꝛ 2° latrie vtilitas.ibi.Dom⁹ iſrl̄.Primū oñdit̄ ꝑ h ꝙ idola facta
ſūt de ſenſibili mā artificialr̄.ꝛ h ē qd̄ dr̄.Simu.gē.ar.ꝛ au.q̄ mā ar-
tificialiū ē tota ſubā eoꝝ ſm phm̄.2.phyſicoꝝ. u Opa ꝛc̄.ꝑ ſcul
pturā ſic̄ ſūt lignea ꝛ lapidea.vl ꝑ fuſurā ſic̄ metallica. x Os ha.ꝛc̄.
oñdit euidēter ꝙ careāt vita ꝑ carētiā affat⁹ viſus audit⁹ olfact⁹ tact⁹
ꝛ greſſus:qb⁹ vita māifeſtat̄ i hoīb⁹ ꝛ aīalib⁹:ꝛ pꝫ lr̄a vſq̄ ibi. y Si.
il.fi.ꝛc̄.ſ.artifices:q̄ carēt vita ſpūali ſic̄ illa ſēſibili. z Et oēs ꝛc̄.ſ.
idoloꝝ cultores:q̄ ɔfidūt i nihilū:ſic̄ ꝛ idolū nihil ē.i.Cor.8. a Do.
iſrl̄.h ɔñr oñdit̄ latrie vtilitas.ꝛ p̊ i euaſiōe mali.2°. i adeptōe bōi.ibi.
Dñs meōr.pmū pꝫ ꝑ h ꝙ colētes dñm ꝓtegūt̄ ab eo i picul.ꝛ h ē qd̄
dr̄.Do.iſrl̄ ꝛc̄.ipm deuote colēdo. b Adiu.ꝛ ꝓ.ꝛc̄.ſic̄ pꝫ ɔ̄ pharaonē
ꝛ ei⁹ exercitū.Exo.14.ꝛ ɔ̄ rges chanāeoꝝ:vt pꝫ i li° Joſue. c Do.ꝛc̄.
lꝫ dom⁹ aarō ɔtineret̄ i domo iſrl̄ ſic̄ pꝫ i toto:tñ d̄ ea fit ſpālr̄ mētio:q̄
ad eā ptiebat ſacerdotiū qd̄ ē latrie officiū. d Ad.ꝛ p.ꝛc̄.ſic̄ pꝫ i diuo
ratōe chore a terra:eo ꝙ volebat ſibi ꝛ ſuis vſurpar̄ ſacerdotiū ɔ̄ aarō
ꝛ filios ei⁹.Nu.16. e Qui ti.ꝛc̄.dicit ra.ſa.ꝙ h dr̄ ꝑ ɔuerſos de gēti

litate ad iudaiſmũ q nõ erãt de filijs iſrl̃: ⁊ tñ ds̃ erat adiutor eoꝝ ſil' cũ filijs iſrl̃: qꝛ multi de talib⁹ aſcẽderũt cũ eis de egypto. vt hr̃ Exo. 12. põt et h̃ exponi de gẽtilib⁹ deũ colẽtib⁹ q̃lis fuit ſanct⁹ iob ⁊ mlti alij. a Dñs me. fu. nr̃i. h̃ ꝯñr oñdit vtilitas latrie in ꝯſecutiõe boni tp̃alis ⁊ ſpũalis. ⁊ h̃ ẽ qđ dr̃. Dñs meo: fuit nr̃i. lꝫ obliuio nõ cadat i deo nec ꝑ ꝯñs recordatio ꝓpe dicta: tñ ſm cõem modũ loq̃ndi hoĩuꝫ dicit̃ recordari aliquoꝝ qñ facit eis bonũ. iõ ſubdit̃. a Et bñ. no. multiplicãdo i ſpũalib⁹ ⁊ tp̃alibus bonis: qđ declarat ꝯñr in toto pp̃lo iſrl̃. cũ dicit. Benedixit domui iſrl̃. ſcđo ſpãl'r in tribu ſacerdotali. d. Bñ dixit domui aarõ. tertio gnãl'r in oĩb⁹ deũ colentibus ſiue ſint conuerſi ad iudaiſmũ ſiue gẽtiles recte viuẽtes: q̃bus pſalmiſta ip̃recat̃ bonorum augmẽta. d. b Adijciat dñs. iterũ alia bona ꝯferẽdo. c Benedi. vos a dño. ꝑ ꝯſecutiõem gr̃e i p̃nti ⁊ gl'ie i futuro. d Qui fecit ce. ⁊ ter. ꝑꝑ qđ põt dare ſuã bñdictionẽ gr̃e in p̃nti vita: q̃ ꝑ terrã deſignat̃: ⁊ glorie i futuro q̃ ꝑ celũ ſignificatur. qđ adhuc ampli⁹ declarat. d. e Celũ celi dño. qꝛ ibi magis relucet gl'ia ſua in angelis ſanctis. f Terram aũt de. fi. ho. i. hitationi eoꝝ ꝓ vita p̃nti: in q̃ ſi debite viuãt ⁊ deũ colant aſſumenť ad hitatiõꝫ celeſtẽ cũ angelis. ſm ꝙ dr̃ Math. 22. In reſurrectiõe erũt ſicut angeli dei i celo. g Nõ mortui. Supra oſtẽdit ꝙ ds̃ ẽ colendus. h̃ ꝯñter oñdit a q̃b⁹: ⁊ loq̃tur de cultu meritorio dicẽs. Nõ mor. lau. te dñe. qꝛ ſunt extra ſtatũ merendi. qꝛ ſm Damaſcenũ. Qđ eſt hoĩb⁹ mors h̃ eſt angelis caſus. h Neq; oẽs q deſcẽdunt in infernũ. qꝛ ſi accipiat̃ ꝓ iferno dãnatoꝝ. ibi nõ eſt dei laus ſꝫ magis blaſphemia. ſi aũt de lymbo patruꝫ vel pueroꝝ in originali decedentiũ. iã ſunt ex̃ meriti ſtatũ. i Sed nos q viui. i vita p̃nti.

nõſtri: ⁊ bñdixit nõbis. Bñdixit domui iſrl̃: bñdixit domui aarõ. Bñdixit oĩb⁹ q timẽt dñz: puſillis cũ maiorib⁹. Adijciat dñs ſuper vos ⁊ ſuper filios veſtros. Bñdicti võs a dño: q fec̃ cẽlũ ⁊ terrã. Celũ celi dño tẽrrã aũt dedit filijs hoĩuꝫ. Non mortũi laudabũt te dñe: nẽq; oẽs q deſcendũt i iferñũ. Sẽd nos q viuim⁹ bñdicimũs dño: ex̃ h̃ nũc ⁊ vſq; i ſcl'ꝫ. All'a. CXIIII.

Dilexi qm̃ ẽxaudiet dñs vocẽ orõniſ mee. Quiã i cliauit aurẽ ſuã mihi: ⁊ i dieb⁹ meis inuocabo. Circũdẽderunt me dolores mortis: ẽt ꝑicula inferni iuenerũt me. Tribulãtiõeꝫ ⁊ dõlorẽ iuẽni. ẽt nomẽ dñi iuocaui. O dñẽ libera aiaꝫ meã: miſericõrs dñs ⁊ iuſt⁹: ⁊ ds̃ noſter miſeť. Cuſtõdiẽs ꝑuulos dñs: hũmiliatus ſuꝫ ẽt liberauit me. Cõuẽrtere aia mea i reqeꝫ tuã: qã dñs bñfecit tibi. Qꝛ eripũit aiaꝫ meã d̃ morte: õcl'os meoſ a lachrymis: pẽdes meos a lapſu. Plãcebo dño i rẽgiõe viuoꝛuꝫ.

k Bñdicim⁹ dño. meritorie: qꝛ ſtat⁹ meriti durat vſq; ad mortẽ: ꝑꝑ qđ in ipſo laudat̃ ds̃ meritorie. l Ex h̃ nũc ⁊ vſq; in ſe. i. vſq; ad finẽ p̃ntis ſeculi: qꝛ ⁊ ſi tũc deficiet tp̃s meriti: ꝑmanebit tñ laus ſanctoꝝ in p̃ria ps. 83. Bt̃i q hitant i domo tua dñe in ſecula ſeculoꝝ laudabunt te. In h̃ ps. moral'r itellecto iuitat̃ q̃libet pctõr miaꝫ ꝯſecut⁹ ad dei laudẽ ꝓ bñficio exit⁹ de pctõ. qđ ꝑ egyptũ deſignat̃. eo ꝙ egyptus tenebra iterp̃tat̃ cui⁹ iudea fit ſãctificatio: eo ꝙ iterp̃tat̃ cõfeſſio: tũc fugit mare. i. amaritudo culpe. Iordanis: q iterp̃tat̃ riu⁹ iudicij. Retrorſũ cõuerteť. ſ. a iudicio ꝯdẽnatõis ad iudiciũ ſaluatõis. Terra moueť a facie dñi. qꝛ hõ dictus ab humo moueť motu bone opatiõis. De petra. i. corde pus duro fluũt aq̃ deuotõis: idolatria abijcitur: qꝛ auaritia q̃ ẽ idoloꝝ ſuit⁹ Eph. 5. c. ꝑ liberalitatẽ eijcit̃. ⁊ de⁹ fide ſpe ⁊ caritate colit̃: ⁊ ſic ab hoĩe viuificato ꝑ gr̃am benedicitur.

¶ In ps. 113 In exitu iſrael de egypto. ADDITIO.

Quia in primo ps. huius hymni p̃dicto ps. inuitauerat ad dei laudẽ cũ ſuis debitis circũſtãtijs includẽs ſtatũ eccl'ie ań legẽ. ſ. antecq̃ aliqs pp̃l's eẽt cultui diuino mãcipat⁹. i h̃ ãt ps. agit de ſtatu eccl'ie ſub lege: circa qđ ſex facit. Nã p̃ oñdit vñ ſumit initiũ vt pp̃l's iſrl' ſegregareť ad cultũ diuinũ. ⁊ de h̃ dicit. In exitu iſrl' d̃ egypto ⁊c̃. Scđo oñdit q̃uo h⁹ pp̃l's fuit a deo ſanctificat⁹ ꝑ datiõem legiſ ꝑ quaꝫ ſpãlius fuit ſub ei⁹ regimine ⁊ ptãte: de q̃ dicit. Facta ẽ iudea ſanctificatio ei⁹. Exo. cap. 19. c. legit̃ deũ dixiſſe pp̃l'o ań legis dationẽ. Vos vidiſtis q̃ fecerim egyptijs ⁊c̃. ſ. in exitu iſrl'. Si g̃ audieritis vocẽ meã ⁊c̃. Eritis mihi in regnũ ſacerdotale ⁊ gens ſcã. ⁊ ſic factã ẽ iudea ſcĩficatio ei⁹ ⁊c̃. Cõñter tertio oñdit q̃uo illi pp̃l'o ſic deo mãcipato fuerũt magna miracula diuinit⁹ facta: de q̃ dicit. Mare vidit ⁊ fugit ⁊c̃. vſq; ibi: in ſtagna aq̃ꝝ. ⁊ exponat̃ vt in poſtil. Cõñr q̃rto oñdit ꝙ oĩa h⁹ miracula attribuẽda ſunt diuine gl'ie ⁊ i idolatrie deteſtatiõꝫ: q̃ q̃dẽ idolatria p̃ fuit exhibita in 2⁰ p̃cepto decalogi: ⁊ ꝯñter in toto ꝓceſſu legis moſaice multipl'r deteſtata: ⁊ d̃ h̃ dicit. Nõ nob̃ dñe ⁊c̃. Simulacra gentiũ ⁊c̃. vſq; ibi. Et oẽs q ꝯfidũt i eis. ⁊ exponant̃ ſic in poſtil. Cõñter q̃nto cõmẽdat pp̃lm deo mãcipatũ ⁊ ꝑ ſuos ordines diſtinctũ eos multipl'r bñdicẽdo: de q̃ dicit. Dom⁹ iſrl' ſꝑauit in dño ⁊c̃. vſq; ibi. q fecit celũ ⁊ terrã. exponat̃ ſic in poſtil. Cõñr ſexto inuit q̃ndaꝫ defectũ h⁹ ſtat⁹. ſ. exñtiũ ſub lege moſaica. Pro q̃ ſciẽdũ ꝙ i lege moſayca nõ fuit ꝓmiſſũ regnũ celoꝝ in p̃miũ ſed tñ terrena. In lege aũt gr̃e h̃ fuit exp̃ſſe ore xp̃i ꝓmiſſum. Math. 5. Bt̃i paupes ſpũ: qm̃ ipſoꝝ ẽ regnũ celoꝝ. ⁊ ſic in alijs ſequẽtib⁹. vñ pſalmiſta iuuens iſtuꝫ defectũ dicit. Celũ celi dño. q. d. regnũ celoꝝ deo tm̃ remanet: nõ eſt. n. hoĩb⁹ ꝓmiſſũ: qꝛ i lege moſaica terrã tm̃ dedit filijs hominũ: ſꝫ nõ celũ. Ex q̃ ſeq̃t̃ ꝙ illi q ſub lege moſaica deceſſerunt q̃tũcũq; iuſti nõ laudabãt dñm ꝑ adeptõꝫ gl'ie: neq; meritorie cũ in alia vita ceſſet ſtat⁹ merẽdi: ⁊ de h̃ dicit. Nõ mortui laudabunt te dñe. ſ. i illa lege p⁹ hãc vitã: ⁊ ml'to min⁹ ꝯdẽnati i iferñũ de q̃ dicit. Neq; oẽs q deſcẽdũt i infernũ. qꝛ tñ in illa lege viatores iuſti in hac vita exñtes meritorie deũ laudabũt: iccirco dic̃. Sed nos q viuim⁹ bñdicim⁹ dño. ⁊ qꝛ hoꝝ meritũ extendebať vſq; in eternã vitã poſt redemptionẽ a xp̃o factaꝫ iõ dicit. Ex h̃ nũc ⁊ vſq; in ſeculum.

Pſalm⁹. CXIIII.

m Dilexi. huic ps ꝑponit̃ pro titulo. All'a. i. tranſl. Dic. tñ i hebreo ponit̃ i fine p̃cedentis ps. Scđꝫ aũt hebreos alioſq; doctõẽs cõmuniter dauid fec̃ hũc ps. ꝓ liberatione ſua a ꝑicul'i ꝑſecutiõe ſaul': de q̃ materia fecit plures ps. vt putauit ꝑ p̃dicta. Et diuidit̃ i duas ꝑtes. qꝛ p̃ ꝯfiteť ſuã liberationẽ. 2⁰ moueť ad gr̃aꝝ actiõꝫ. ibi. Cõuertere. Circa p̃⁹ ſciẽdũ ꝙ pſalmiſta aliqñ mutat modũ loquẽdi de futuro ad p̃teritũ vel ecõuerſo: lꝫ ſit locutio de eodẽ ſcđ: qꝛ h̃ mod⁹ freq̃ns ẽ i ꝓphetijs ⁊ maxie in cãticis metrice ſcripťl. q̃lis ẽ iſte ps. ⁊ alijs ps. dicit igit̃. Dilexi. ſ. dñm. n Qm̃ exa. dñs ⁊c̃. lꝫ eni ds̃ ſit ꝑꝑ ſe diligẽdus ⁊ ſup oĩa: tñ qñ alicui ꝯdeſcẽdit p̃bet ei occaſionẽ magis diligẽdi ipm̃. o Quia icli. aurẽ ſuã mihi. loq̃t̃ d̃ deo more hũano q iclinat aurẽ ad petitiõꝫ quã vult exaudire: ⁊ iõ auris inclinatio i deo nõ ẽ aliđ q̃ exauditio. p Circũ. me dolo. mor. ſ. iminẽtis qñ ſaul fecit cuſtodiri domũ ipſi⁹ dauid: vt mane moreret̃. i. Reg. 19. ⁊ qñ ſaul ⁊ ei⁹ exercitus cingebãt dauid i modũ corone: ita ꝙ dauid deſperabat ſe poſſe euadere. i. Re. 23. q Et pi. ifer. iue. me. in hebreo ꝓ inferno ponit̃ ſcol: qđ nõ ſolũ ſignificat infernũ: ſed ẽt ſignificat foſſam ſiue ſepulturã: ⁊ ſic accipit̃ h̃: eo ꝙ ſeq̃t̃ ad mortẽ. r Tribulatõem. in corpe. s Et dolorẽ. in mẽte. t Inueni. i pſecutiõe ſaulis iniuſte me pſeq̃ntis. u Et no. ⁊c̃. freq̃nter. n. dauid rogauit ꝓ libatõe a ſaul' pſecutõe. x O dñe. ⁊c̃. i. vitã meã. y Miſe. do. ⁊c̃. q. d. decẽs ẽ vt a te ꝯſeq̃r miaꝫ i mea libatõe: ⁊ iuſticiã i ſaulis ꝯdẽnatiõe. z Cuſto. ꝑuu. dñs. ꝓꝑiuꝫ ẽ deitatis ſuccurrere i caſib⁹ deſꝑatis. ꝑuuli eni nõ p̃nt ſe defendere a potentib⁹. ⁊ iõ decẽs ẽ vt ds̃ ſuccurrat eis. i tali v̾o ſtatu erat dauid reſpectu ſaulis regis. vñ dicebat. i. Reg. 24. Quem pſeq̃ris rex iſrl'? quẽ pſeq̃ris? canẽ mortuũ pſeq̃ris ⁊ pulicem vnũ. iõ ſubdit. a Humiliat⁹ ſum. mẽte corã deo: ⁊ ptãte coram mundo. b Et liberauit me. ſua gr̃a ⁊ virtute. c Cõuertere. Hic poſt ſue liberatiõis ꝯfeſſionẽ ꝯuertit̃ ad gr̃aꝝ actõem. d. Cõuertere aia mea in requiẽ tuã. i. in deũ ꝑ gr̃aꝝ actõem. in quo ſolo mens humana q̃etať. ſꝫ ꝙ dicit Aug. libro ꝯfeſſionũ. Inquietũ ẽ dñe cor meũ donec reqeſcat i te. d Quia dñs be. ti. ꝑꝑ qđ debes ei regratiari ⁊ repetit bñficiũ ſupra poſitũ. d. e Quia eri. ai. meã de morte. iminẽte: vt pꝫ ex dictis. f Oculos meos a lachrymis. legit̃ eni dauid ploraſſe i pſecutione ſaulis. i. Reg. 20. vbi dicit̃. Fleuerũt pariter. ſ. dauid ⁊ ionathas. ⁊ ſubdit̃: dauid aũt ampli⁹. g Pedes meos a lapſu. ſ. in manu ſaulis: qꝛ q̃ntũcunq; ſollicite ⁊ ardẽter q̃reret eũ: vt pꝫ. i. Reg. tñ in manib⁹ ei⁹ nõ cecidit deo ipm̃ ꝓtegẽte. ſm ꝙ dr̃. i. Reg. 23. q̃rebat ſaul dauid cũctis dieb⁹: ⁊ nõ tradidit eũ dñs in man⁹ ei⁹. iõ cõcludit dauid. h Placebo dño. ei deuote ſeruiendo. i In regione viuoꝝ. i. in vita p̃nti. ⁊ poſtea in vita celeſti q̃ dicit̃ terra viuẽtiũ. Moraliter põt exponi ps. iſte de quolibet fideli liberato diuinit⁹ ab afflictiõe corꝑali vel ſpũali q recognoſcẽs ſuã liberatiõem ſurgit ad gr̃aꝝ actionem.

¶ In ps. 114. Dilexi qm̃. ADDITIO.

Omiſſis alijs expõnib⁹ tam hebreoꝝ q̃ alioꝝ que varie ſunt: ⁊ ſequẽdo expoſitionẽ hui⁹ hymni inceptã poſtq̃ ps. tractauit de ſtatu eccl'ie ſub lege in p̃cedenti ps. in h̃ v̾o q eſt

tertiꝰ in ordine pdictoꝝ videt agere de ſtatu eccleſie i ipſo exordio redeptiōis.ſ.tpe aduentꝰ xpi ꝛ ipſiꝰ paſſionis:añꝗ tñ lex euágelica p aplos publicaret. Circa qd ſex facit. Primo.n.oñdit firmitaté fidei formate eiuſdé eccl'ie circa aduentū xpi tā dni deſideratiꝛ h in pſona iuſtoꝝ p tunc exñtiū:de q dicit. Dilexi qm exaudiet dñs vocē oronis mee.q.d.credo q ds exaudiet vocez oronis mee depcātis p aduētu xpi:ꝛ huic ipm diligo.i.valde placet mihi:qꝛ dilectio i ſcripturis nō ſolū conſueuit dici de aliq re diligēda:ſ ēt d aliquo añūciabili cō plexo ꝛ placito: ſic cū dr in ps. Qm dilexi legē tuaz dñe ꝛ hꝰ.ꝛ ſequit. Quia inclinauit aurē ſuā .i.iam video effcm mee exauditōis p aduētū redemptoris cuius nomē tpe meo pncipaliter inuocabo.de quo dicit. Et i diebꝰ meis

Credidi ppter qd locutꝰ ſuz:ego autez humiliatus ſum nimis. Ego dixi in exceſſu meo: ois hō mēdax. Quid retribuā dño: p oibꝰ q̄ retribuit mihi? Calicez ſalutaris accipiā: ꝛ nomē dñi inuocabo. Uota mea dño reddā coraz oi pplo eiꝰ: pcioſa i pſpectu dñi mors ſcoꝝ eiꝰ. O dñe qꝛ ego ſeruus tuꝰ: ego ſeruꝰ tuꝰ: ꝛ filiꝰ ancille tue. Dirūpiſti vincula mea: tibi ſacrificabo hoſtiam laudis: ꝛ nomē dñi inuocabo. Uota mea domino reddā in cōſpectu ois populi eius: in atrijs domus domini in medio tui hieruſalem. Alleluia. CXV. CXVI.

inuocabo. Conſter ſecūdo qꝛ eccl'ia exñs in h ſtatu multa icōmoda ꝛ picula patiebat maxime in capite q h tpe fuit paſſus:iccirco dicit. Circūdederūt me dolores mortis.ſ.xpi:cuiꝰ doloribꝰ fideles illius tpis.ſ.pauciſſimi cōpatiebant.ſilr. Et picula iferni. hoc ē ſepulture xpi:ꝛ eiꝰ deſceſſus ad inferos:qbꝰ ſimplices ꝛ deuote perſone maxime affligebant:vt patet de maria magdalena plorāte:ꝛ hꝰ in qbus tribulatiōibꝰ ꝛ doloribꝰ conſtitute nō ceſſabant xpm qrere ꝛ ipm dñm inuocare.vñ Joan.zo.c. Tulerunt dñm meū ꝛc.ꝛ de hoc dicit. Tribulatōem ꝛ dolorē iueni:ꝛ nomē dñi inuocaui. Conſequēter tertio eccl'ia orat deū p effectu hꝰ paſſionis xpi:q qdem effectus eſt liberatio aiarum.d. O dñe libera aiam meā ꝛc.ſ.a culpa. Conſequēter qrto eccleſia iā certificata de paſſione xpi denūciat hanc liberatiōem eē cōpletam.d. Cuſtodiens puulos dñs.ſ.humiles corde q ſoli pticipāt redemptionem xpi. Et qꝛ hanc hūilitatem eccl'ia hꝫ:ꝛ p ꝯñs hꝰ liberatiōem dꝫ pticipare:iccirco ſubdit. Humiliatus ſuz ꝛ liberauit me. Conſequēter qnto reddit graꝝ actiones.de hꝰ liberatiōe aiam cōſolādo:ꝛ hoc cū dicit. Couertere aia me.in re.tuā.i.i requiem a te deſideratā. Quia deꝰ benefecit tibi.ꝛ ſic ei ſoli obligaris:ꝛ q̄ ſunt illa beneficia q̄ tibi fecit declarat.d. Quia eripuit aiam meam de morte.ſ.culpe. Et oculos meos a lachrymis.i futuro qñ abſterget deus oēm lachrymā ſanctoꝝ: Apoc.zi. Et pedes meos a lapſu.i.affectꝰ qbus aia incedit: ſicut homo mouet p pedes. Conſequēter ſexto qꝛ iſta beneficia pncipalr in futura vita pficiunt:iccirco cōcludit. Placebo dño in regione viuorū .i.ex iſta liberatiōe aie a morte ꝛc.finalr expecto placere deo in regione viuoꝝ q eſt finis vltimꝰ humane vite. Et nota circa iſtū ps.duo. Primū qꝛ in toto pceſſu ipſius nō noiat aliquem pplin dei.ſic in pcedēti ps.noiat domū dauid et iſrl.et hꝰ.ſilr et in ſequēti dicit. Jn cōſpectu ois ppli eiꝰ ꝛc.huiuſmodi:cuiꝰ rō eſt:nā eccleſia xpi exiſtens in tpe paſſionis de quo tpe hic ps.pncipalr loqtur nō hēbat pplm.Dañ.9.c. Occidet xps et nen erit eiꝰ populus. Scdm nota q ſicut in fine ps.pcedentis dixit. Nō mortui laudabūt te dñe.ad denotādum q p legē moſaicam mortui non attingebant vitā eternā:vt ſupra expoſitū ē:ſic p oppoſituz in fine huius ps.declarat q p liberatiōez xpi eripitur aia de morte.ſ.ſpirituali vt placeat domino in regione viuorum ſcilicet in vita eterna ꝛc. Pſalmus. CXV.

a Credidi. Huic ps.nullus oino titulus pponit in hebreo. quē exponit Ra.Sa.de dauid poſito i pſecutiōe abſalon:in q legit peccaſſe p deceptiōem ꝛ toleraſſe patienter illā pſecutionem ꝛ graꝝ actiōem pmiſiſſe ad ſuā liberationem:vt magis videbitur pſequēdo. Et iō ps.iſte in tres ptes diuiditur.qꝛ pmo ponit pmū.ſecūdo ſecundū.ibi. Quid retribuā. tertio tertiū.ibi. Uota mea. Circa pmū ſciēdum q fugiente dauid de hieruſalē ppter abſalon.ſiba ſeruꝰ miphiboſeth occurrit ei cū duobꝰ aſinis oneratis panibꝰ ꝛ alijs victualibꝰ qrens p hoc dauid fauorē:quē credebat firmiter reuerti ad dignitatē regiā: ꝛ diffamauit miphiboſeth ꝯcupiſcēs eius hereditatē:qbus fcis ꝛ verbis dauid deceptꝰ dixit ei. Tua ſint oia que fuerunt miphiboſeth.vt hētur.z.Reg.16.ꝛ h eſt qd dicit dauid. Credidi. verbis ſibe nimis faciliter. b Propter qd locutus ſum.nimis pcipitanter cōcedendo ei hereditatē dñi ſui. c Ego aūt humiliatus ſum nimis.qꝛ ppter abſalon erat fugitiꝰ. Jn hebreo habet. Afflictus ſum nimis.ex filij mei pſecutiōe.q deberꝫ me honorare.hoies aūt afflicti ſunt improuidi ad loquēdum: ppter qd dicit phs.z.elencoꝝ. Conturbati minus puidēt.ꝛ ideo ſubdit dauid. d Ego dixi in exceſſu meo.i.puentꝰ dicta turbatiōe. Unde in hebreo hētur Ego dixi in feſtinatōe vel ſubitatione mea.qꝛ ex turbatiōe mētis pcipitanter locutus fuit. e Omnis hō mendax.videbat eniz filium ppum ſe perſequētem ꝛ totū populum iſrael quē a periculis multotiēs liberauerat ei fauentē.ſm q dicit.z.Reg.15. Toto corde vniuerſus iſrael ſequit abſalon.ꝛ ideo cito credidit q etiā miphiboſeth i hoc ſeqretur abſalon cū alijs.vñ poſtea dauid videns ſe deceptū retractauit ſententiā q̄tū ad hereditatis medietatē.z.Reg.19.ꝛ lꝫ tūc dauid grauiter peccauerit equādo ſuuꝫ dño.vt dictum fuit.z.Reg.19.tñ tenendū ē pbabilr q poſtea penituit.ꝛ q p alia medietate quam dimiſit ſibe:eo q ſibi adheſerat i piculo poſito.i alijs ſatiſfecit miphiboſeth:lꝫ nō ſit ſcriptum:qꝛ non oia ſunt ſcripta.

f Quid retribuā. Hic ꝯñter deſcribit patientia dauid in illa pſecutione que pꝫ ex hoc q verba ſemei ſibi maledicētis valde patienter portauit.z.Reg.16.ꝛ iō illā pſecutiōem p ſuis peccatis ꝛ p bñficijs a deo ſibi collatis acceptauit:ꝛ h ē qd dicit. Quid retribuā dño p oibus q̄ retribuit mihi.de manibꝰ ſaul me liberando ꝛ ad regnū pmouendo:ꝛ mortē mihi debitā p adulterio ꝛ homicidio relaxando:ꝛ reſpondet. g Calicem ſalutaris accipiā.i.atrocitatē pſecutiōis:q̄ i ſcriptura calix dicit acceptando h Et nomē dñi inuocabo. p mea liberatiōe a dicta pſecutiōe. i Uota mea. Hic ꝯñter ponit graꝝ actio ab eo pmiſſa in pdicta fuga.ſm q hētur.z.Reg.15.vbi dixit ad ſadoch. Reporta archā dei in vrbē. Si inuenero grām in oculis dñi reducet me ꝛ oñdet mihi eam ꝛ tabernaculū ſuum.hoc autē dicebat ppnēs ꝛ pmittēs ibi facere ſacrificiū.ideo dicit hic. Uota mea dño redda corā oi populo eius.i.in tēplo vbi ꝯueniebat populus.ꝛ ſubdit cauſam dicens. k Precioſa in pſpe.dñi mors ſan.eiꝰ.i.non de facili pmittit eos mori.ſicut res pcioſa nō cōtemnit de facili:ꝛ per hoc intelligit liberatōem ſuā a morte:nec ponit ſe in numero ſanctoꝝ ex elatōe:ſed magis cōfitens dei bonitatē in ſe.ſicut Ezechias.4.Reg. zo.dixit de ſeipſo. Memēto dñe qūo ābulauerīꝫ corā te ī vitate corde pfecto ꝛc.cām aūt ſue liberatiōis oſtendit.d. l O dñe qꝛ ego ſuus tuꝰ.te colendo. m Et filiꝰ ancille tue.in hoc denotās merita matris ſue:vel ſicut dicit Ra.Sa.vocat ſe ſuū natum in domo patriſfamilias q eſt magis dilectꝰ a dño q̄ ille q eſt empticiꝰ de foro: ꝑe aūt erat natus in domo dei.i.a fidelibꝰ parentibꝰ deo ſeruientibꝰ.gētiles aūt ad fidem cōuerſi dicebātur magis ſerui dei empticij.

n Dirupiſti vincula mea.i.ppter pdicta liberaſti me de pſecutione abſalon ꝛ alioꝝ ſibi fauentiū ꝛ ipedientiū me a regni mei regimine: ſicut vincula mālia ipediūt hoiez ne poſſit libere agere. Jtem qꝛ pſecutio abſalō fuit mota ꝯ dauid in penā peccati p adulterio berſabee ꝛ hōicidio vrie:ſm q pdixit ſibi nathā.z.Reg.iz. Hec dicit dñs:ecce ego ſuſcitabo ſup te malū d domo tua ꝛc.ꝛ iō dauid libatꝰ ab illa pſecutōe dixit ſe liberatū a vinculis dictoꝝ peccatoꝝ: eo q p illa erat obligatꝰ ad illā penam ſuſtinēdam. o Tibi ſacrificabo hoſtiam laudis.ſ.p ſacerdotes hoſtias offerentes ꝛ cantores in ſacrificijs laudes diuinas dicentes. p Et nomē dñi inuocabo.qꝛ nō ſolū p alios laudauit deū:ſed ēt in ppa perſona hunc ps.ꝛ alios decantando. q Uota mea.q̄ feci poſitus in perſecutione abſalon. r Dño reddam.ſicut pmiſi. s Jn cōſpectu ois populi eius.i.in loco diuini cultus vbi poterat ꝛ debebat aſcēdere ois ppl's iſrael qñtum ad maſculos tribus tpibꝰ in anno.ſm q dicit Exo.z3.ꝛ vbi erat talis cultus oſtēdit.d. t Jn atrijs domꝰ dñi.i.tabernaculi in quo erat archa poſita:qꝛ templum tpe dauid nō erat adhuc edificatum. u Jn medio tui hieruſalem.qꝛ illud tabernaculū erat in ciuitate dauid.z.Reg.6.q ciuitas dicebat fortalicīuꝫ ipſius hierlm. Moraliter pōt exponi ps.iſte de quolibet fideli:q ſi aliqñ deficiat p alterius deceptiōem.ſuam ignorantiā cōfitet humiliter:ꝛ tribulatiōem inſurgētem ſuſtinet patiēter:ꝛ a qua liberatꝰ agit deo gratias reuerenter.

Jn ps.115. Credidi propter ꝛc. ADDITIO.

Perogatoriū videt excellētie pphetie ipſius dauid q egregiꝰ ps.iſrl dicit.z.Reg z3.c.ꝛ a multis eximius aſſerit pphaꝝ q tot ipſius ps.ſine titulis poſiti applicent ſuis pſecutiōibꝰ tpalibus ꝛ tranſitorijs.ſ.ſaul ꝛ abſalon ꝛ hꝰ ſicut Ra.Sa.exponit cū magnis myſterijs eccleſie poſſent pprius ꝛ faciliꝰ applicari. hebrei enim minirū ſi hoc faciant non hētes ſilia ſpūalia de qbus tales ps.

verificent: sed catholici ipsos in hoc sequētes nimis videntur iudaizare. Unde dicendū q ps. iste q̄rtus est in hymno pdicto ,ppe videt con tinuari ps. pcedenti in materia. Nā postq̄ ps. in pcedenti ps. egit de statu ecclesie in ipso exordio redemptionis. s. tpe aduent⁹ xpi ⁊ ipsi⁹ passionis vt dictū est: in hoc agit ꝯiter de statu p̄mitiue ecclesie in quo fides fuit p aplos ⁊ ceteros discipulos pdicata: in quo statu potissime claruerūt duo. s. pdicatio fidei. ⁊ martyriū: qđ sancti in testimonium fidei sustinuerūt. ⁊ de hoc tractat pncipalr hic ps. in quo ps. q̄tuor facit. Nā p̄mo ponit fidei pdicatiōem. ⁊ de hoc dicit. Credidi ,ppter qđ locutus sum. nā ſm aplos ad Ro. io. Corde credit ad iusticiam: ore aūt cōfessio fit ad salutē. vñ fideles p̄mitiui nō solū credebāt corde: sed et loquebant fidei rudimenta ea pdicādo ad aliorum eruditiōem. vñ in psona cuiuslibet taliū ,ppe dicit. Credidi ,ppter qđ locut⁹ sū. ⁊ q2 ,p tali pdicatiōe fidei magnas patiebāt psecutiōes: vt pꝫ in actib⁹ aploꝝ ⁊ i histori ecclesiasticis: iō subdit. Ego aūt humiliat⁹ sū nimis. i. afflict⁹ ,ppter fidei pdicationē pdictā. Cōsequēter scđo dic. Ego dixi i excessu meo oīs hō mēdax. Pro quo sciēdū q martyres xpi dicūt testes fidei. martyr. n. grece ſ; hiero. idē ē qđ testis latine. vñ in p̄mitiua eccl'ia vt facti verbū dei qđ pdicabat forti⁹ in cordib⁹ audientiū ipimeret martyrio se subyciebāt i testimōiū fidei: ⁊ iō ps. i psona cuiuslibet taliū dicebat: Ego dixi i excessu meo. s. ispiratiōe diuinit⁹ mihi facta. Ois hō mendax. q. d. pdicatio mea nō erit efficax: cū possit eē suspiciosa: eo q credēt me verba mēdaciter fingere: q2 oīs hō ꝺ se mēdax ē. i. pn⁹ ad mēdacia fingēda. ⁊ iō sbdit. Quid retribuā dño ,p oib⁹ q retribuit mihi. hoc ē dicere: qđ possū retribuere dño I testimoniū sue fidei ,p oib⁹ bonis q retribuit mihi. s. naturalib⁹ ⁊ gratuitis: ad qđ rñdens subdit. Calicē salutaris accipiā. s. martyriū de quo Math. zo. dr. Potestis bibere calicē quē ego bibitur⁹ sū. Et sic nomen dñi inuocabo. i. martyriū accipiā inuocādo nomē dñi. s. predicando ei⁹ fidem: vñ per acceptionē hꝰ calicis nomen dñi inuocabo. Uota mea reddā dño corā oī pplo eius. q2 p testimoniū martyrij implebo vota mea. s. vt inducat fides in cordib⁹ audientium ⁊ hꝰ publice. s. coram oī populo eius. ⁊ vt ostendat boc opus. s. martyrij pro fide xpi accepti esse dño gratissimū subdit. Preciosa in ꝯspectu dñi mors sanctoꝝ eius. ⁊ notanter dicit pciosa. q2 nō solū grata seu accepta est mors sanctoꝝ qđ cōpetit cuilibet actui meritorio sed pciosa qđ denotat excellentiā seu pciositatē martyrij quo ad meritū. ⁊ notāter dic. In cōspectu dñi. q2 q̄uis in cōspectu hoiūm insipientiū talis mors ē vilis. in cōspectu tñ dñi pciosa est. vñ Sap. 3. Uisi sunt oculis insipiētiū mori: illi aūt sunt in pace. Cōiter tertio dicit. O dñe q2 ego seru⁹ tuus sum: q̄ qdem verba pñt cū pcedentib⁹ cōtinuari sic vt sit sensus. O dñe ego me obtuli ad mortē martyrij pdictā. Quia ego seruus tu⁹ sum ⁊ fili⁹ ancille tue. ⁊ vocat se bis seruū: eo q dupplici rōne esset obligatus deo. s. p susceptiōem bonoꝝ naturaliū ⁊ gratuitoꝝ. ⁊ dicit se etiā filiū ancille dei: q2 fili⁹ ecclesie est p obedientiam. dicere enim q dauid se vocat filiū ancille dñi nullā hꝫ rōnem. put pleni⁹ dictū fuit supra in additione super ps. 75. vel alio mō pdicta verba. s. O dñe q2 ego ſuus tu⁹. pñt exponi. cōtiniādo ea cū sequētibus vt. s. sit sensus. O dñe q2 ego sum seru⁹ tuus ⁊c. ideo. Dirupisti vincula mea. s. vincula pctōꝝ quibus vinctus eram. In martyrio enim oīa dimittunt peccata: put cōiter tenetur sic in baptismo. vnde sic ,p te patiēdo. Tibi sacrificabo hostiā laudis. i. meipm totū in inuocatiōe tui nois oblatus de quo dicit. Et nomē dñi inuocabo. Et nota q p̄mo noiauerat martyrium calicē ,ppter ei⁹ amaritudinē eo mō quo dr. Trenoꝝ. Super te trāsibit calix modo vocat ipm martyriū hostiā laudis referēdo illud ad actū charitatis: q̄ in martyrio exercet: ⁊ ipm facit hostiā dño in odorem suauitatis: ⁊ de vtroq̄ dicit. Et nomē dñi inuocabo. q2 in vtroq̄ talis cōpetit inuocatio. Consequēter q̄rto repetit impletionē suoꝝ votoꝝ in hoc actu. d. Uota mea dño reddam in ꝯspectu oīs populi ei⁹: exponat. vt supra. sed sup hoc addit. In atrijs dom⁹ dñi. s. in ecclesia militante: vbi vota meritorie reddunt. Cōiter aūt dicit. In medio tui iīlm. s. celestis: in q̄ martyres glīosi triumphant. Potest et hic ps. reduci ad statū scōꝝ cōfessoꝝ exponēdo illud qđ dicit. Calicē salutaris accipiā ⁊ tibi sacrificabo hostiā laudis: de sacro altari ⁊c. ad hoc ,ppositū reducēdo. sed p̄ma expositio magis videt lr̄e cōsonare psertim huic qđ dicit. Preciosa in ꝯspectu dñi mors scōꝝ ei⁹. Si aūt q̄rat cur ps. in hoc ps. nullā facit mentiōeꝫ de miraculis q in p̄mitiua ecclia de q̄ agit frequēter fiebant ad cōfirmationē fidei pdicate: de qbus Mar. vl. Dño coopante ⁊ ſmonē confirmāte sequētib⁹ signis. Ad hꝰ dicēdū q in hoc ps. ps intendit agere de hisq̄ singulariter claruerunt in p̄mitiua ecclesia q̄ nō fuerūt in antiqua: sicut sunt martyria q in antiquis ve te. mime seu rarissime fuerunt. Ecc⁹ est aūt eꝫ de miraculis q̄ue potissime in statu antiquo: fuerūt ⁊ sepissime diuulgata: ⁊ ideo in psalmo pcedēti. s. In exitu isrl' ⁊c. vbi agit de statu ecclesie sub lege facit expressam mētionē de miraculis. cum dicit. Mare vidit ⁊ fugit ⁊c. In hoc aūt ps. in quo agit de statu p̄mitiue ecclesie miracula ptermittit q̄ cōia sunt vtriq̄ statui: ⁊ soluꝫ agit de martyrio qđ est ,ppum eccl'ie xpi sequētis eius vestigia in sua passione ⁊ implētis vbum ipsius. s. Qui vult venire post me ⁊c. Math. i6. c. Eadem rōne fit mētio in hoc ps. de pdicatione cū dicit. Propter qđ locut⁹ sū. ⁊ nō in pcedenti. nā pdicatio vniuersalis singularis fuit i ecclesia xpi ipso precipiēte. Euntes in mundū vniuersum predicate euāgeliū hꝰ omni creature ⁊c. Mar. i6. c.

Psalmus .CXVI.

Laudate dñum oēs gētes: laudate eū omnes populi. Qm̄ ꝯfirmata ē super nos mīa ei⁹: ⁊ Ꝟitas dñi mānet i eternū.

REPLICA.

Sed circa ps. Credidi pp qđ ⁊c. inuehit bur. ꝯ postil. dicēs nimis iudaizare: q2 sequēdo ra. Sa. exponit ps. istū de dauid posito i psecutiōe filij sui absolō. Et ad id vtit imaginatione apud eū consueta. vꝫ q psalmi ſm sensum corū pncipalē ab auctore pncipalr intentum dicti de xpo vel ecclesia tanq̄ de figuratis de dauid tanq̄ de figura exponi nō debere: cuius oppositū supra sepe oñsum ē spāliter circa ps. Dixi custodiam. nā p̄mo ſm sanctos doctores regrēdus est scripture sensus Ꝟus ſm significationē vocū vel rerum: q si nihil absurditatꝫ hꝫ vere litteralis ē: et si modū figurandi vel figure teneat. cum hoc bene stat q sensus ab auctore pncipaliter fit de figurato debita applicatiōe facta. ⁊ q2 postil. ponit hic p̄mū sensum. s. figuratiuum. Burg. aūt sequēs glo. magistralē ponit figuratū. iō nec ille recte dr̄ iudaizare nec iste xpizare. cum vterq̄ ſm debitam applicatiōꝫ dicat Ꝟitatē. ille ꝺ figura iste de figurato. Illō et qđ hic dicit burgen. de filio ancille correctum est supra in psalmo Inclina dñe.

Psalmus. CXVI.

a Laudate dñm. Huic ps. in transla. Hiero. pponit. Alleluia. ,p titulo q significat laudate deū: q2 in hoc ps. inducunt oēs ppl'i tā gentiles q̄ iudei ad laudē dei ,p aduentu ipsi⁹ xpi q instituit vnā ecclesiam ex iudeis ⁊ gentibus ad dei gl'iam ⁊ honorem. ⁊ hoc mō allegat apl's scripturā huius ps. Ro. i5. d. Dico eni iesum xpm ministrū fuisse circūcisionis. i. ppl'i iudaici in fide instruēdi. ⁊ postea subdit de gentilib⁹. gentes aūt sup misericordia honorare deū. sicut scriptū est. Propterea cōfitebor tibi in gentib⁹ ⁊c. ⁊ sequit iterū. Laudate oēs gentes dñm: ⁊ magnificate eum oēs ppl'i. qđ accipit a pncipio hui⁹ ps. ista aūt ps dens psalmista in spū dicit. Laudate dñm oēs gētes. i. oēs gentiles ad xpm vel ad fidem xpi vocandi. b Laudate eum oēs ppl'i. i. iudei i duodecim tribub⁹ diuisi. ⁊ preponit gētiles iudeis. q2 pauci de iudeis p̄mo crediderūt ⁊ multi de gentilibus: ſm q dicit apl's Ro. ii. Cecitas ex pte contigit in israel donec plenitudo gentiū intraret: ⁊ sic oīs israel saluus fieret: q2 iudei conuertentur circa finē mundi: ⁊ ideo hꝰ inuitantur ad laudem post gentiles ⁊ pdicte laudis subdit rōnem. d. c Qm̄ cōfirmata est sup ⁊c. loqtur de futuro p modū pteriti ,ppter certitudinem ,phetie. in aduentu eni christi ⁊ nō ante fuit misericordia dei cōfirmata p effectū q̄ ante expectabat p magnū desiderium. d Et veritas dñi. i. ipse xps qui dicit de seipso Jo. 4. Ego sū via veritas ⁊ vita. e Manet in eternū. ſm q dicit apl's Heb. i3. Jesus xps heri ⁊ hodie ipse ⁊ in secula.

¶ In ps. ii6. Laudate dñm.

ADDITIO.

i Iste ps. cōtinuat cum pcedenti. Naꝫ postq̄ ps. egit de statu p̄mitiue eccl'ie in q̄ maxime floruerunt martyres ,put dictū est. In hoc aūt ps. agit de statu ecclesie dilatate p orbem post p̄mitiuos: in quo qdem statu gētilitas fuit iudeis adiuncta sub cultu vnius dei. ideo in hꝰ ps. cum dicit. Oēs gentes ⁊c. intelligitur gentilitas cū aūt sequit. Oēs ppl'i. itelligitur de israelitis. eo q sunt in trib⁹ diuisi. ⁊ ad istum intellectū videt apl's reducere istum ps. ⁊ ſm hoc ,ppositum exponat ps. ,put in postil.

Psalm⁹. CXVII.

c Confitemini dño. Huic ps in trāsla. Hiero. pmittit ,p titulo Alleluia. q2 ps. inuitat ad dei laudem: ⁊ dicūt aliq q dauid fecit hunc ps. inuitās pplm ad dei laudē ,p sua liberatiōe de saulis persecutiōe ⁊ ppl'i isrl'a gentiliū circūstantiū pturbatione sub suo regimine. vt pꝫ. z. Reg. ⁊ hoc facit in hꝰ ps vsq̄ ad locum illum. Aperite mihi portas iusticie ⁊c. ab illo Ꝟo loco vsq̄ ad finē idncit ad laudē dei ,p edificatiōe tēpli qđ preuidit ⁊ predixit edificandū tpe salomonis filij sui: ⁊ ſm hoc qđ ibi subdit. Lapidē quē reprobauerunt edificantes ⁊c. exponūt de quodā lapide illius edificij: qui frequēter a lathomis fuit oblat⁹ i edificio muri: sed semp inueniebat nimis longus vel nimis curt⁹. ⁊ sic pluries reiect⁹ fuit ab eis tanq̄ ineptus: sed in cōsummatione muri in copulatione duoꝝ parietū inuent⁹ fuit aptissimus

qd̕ ꝓ mirabili fuit tunc reputatũ: qd̕ ꝓuidit dauid ⁊ ſcripſit fiẽ-
duz: ⁊ ſic ſenſus litteralis ẽ hic de illo lapide materiali. ⁊ de xp̃o
myſtice tm̃ exponit̃. Sed ſaluo meliori iudicio ꝫ nõ videt̃ mihi
bñ cõcordare v̾bis xp̃i Math. zi. q loquẽs de ſeipſo a iudeis re-
probando dicit eis. Nunq̃ legiſtis in ſcripturis Lapidẽ quẽ re-
probauerũt edificãtes hic fact⁹ eſt in caput anguli. A dño factũ
eſt iſtud ⁊c. ⁊ idem hr̃ Luc. zo. Itẽ Act. 4. Petr⁹ oñdens ꝑncipi
bus ſacerdotũ chriſti glorificatiõem poſt eius paſſionẽ Act. 4.
dicit de eo. Hic eſt
lapis q reprobatus
ẽ a vobis edifican-
tibus qui fact⁹ ẽ in
caput anguli: ⁊ non
ẽ in aliquo alio ſal⁹.
Ex qb⁹ pꝫ ꝙ ꝑs. iſte
qñtum ad iſtã ꝑtez
ẽ intelligendus de
xp̃o ad lr̃am. tñ qꝛ
ꝓbatio nõ valet ex
ſcriptura ſacra niſi
ꝑ ſenſum lr̃am ſc̃m
ꝙ dic̃ Aug. ꝯ Vin
centiuz donatiſtã.
tñ qꝛ iudei nõ reci-
piebant niſi ſenſuz
lr̃alẽ. Itẽ hoc dicit
Ra. Sa. hebre⁹ ſu-
per illõ Michee.
5. Et tu bethleem
ephrata ꝑuulus es
i milib⁹ iuda: ex te
mihi egrediet̃ qui
ſit dñator i iſrl' ⁊c.
glo. ex te mihi egrediet̃ q ſit dñator meſſias filius dauid: ſic̃ ipe
dicit ꝑs 117. Lapidẽ quẽ reprobauerũt edificantes: hic factus ẽ
i caput anguli. Ex ꝫ ei⁹ dicto tria patẽt ſc̃m eius ſniam. p̃mũ eſt
ꝙ dauid hunc ꝑs. fecit. ſc̃dm ꝙ in hac ꝑte loq̃tur de xp̃o ad lr̃az.
tertiũ ꝙ xp̃s ꝑus erat reprobandus ⁊ poſtea glorificãdus. ſicut
narrãt euãgeliſte. Nõ aũt. ſ. inducit̃ de lapide ãgulari i edificio
templi ſalomonis nõ obſiſtit: tuz qꝛ illud dictũ non hẽtur ex bi
blia. 3. Reg. ⁊ z. Paral'. vbi agit̃ ad lr̃am de illo edificio neq̃ a
Joſepho: ſed ſolum hoc inueni dictũ a magiſtro petro comeſto
re in hiſtoria ſcholaſtica ſup. 3. Reg. ⁊ ſic eius dictũ ſecutus fui
Math. zi. ⁊ ideo ſuppono ꝙ dictũ eius ſit verũ: tñ ſenſus lr̃alis
in hoc ꝑs. ẽ de xp̃o. ſenſus eñi litteralis eſt q p̃mo intendit̃ a ſcri
ptore: ⁊ ideo ſi de hoc lapide fuiſſet ſcriptũ. 3. Reg. vbi intendi-
tur deſcriptio hiſtorica illius edificij: ſenſus lr̃alis eſſet de illo la
pide materiali: ſed vbi ſcribit̃ illius lapidis myſteriũ. ſenſus lit
teralis eſt de xp̃o figurato ꝑ lapidẽ illum. ſicut ẽ in ꝓpoſito. vt
pꝫ per dicta xp̃i ⁊ b̾ti Petri ⁊ Ra. Sa. hebrei. ſicut Exo. 17. vbi
moyſes intẽdit ſcribere hiſtoriã aque de petra ꝓducte. ſenſus
litteralis ẽ de illa petra materiali. ſed. 1. Cor. 10. vbi paulus apl's
intendit ſcribere myſteriũ hui⁹ hiſtorie dicit. Bibebant aũt de
ſpiritali cõſequẽte eos petra: petra aũt erat xp̃s. ſenſus lr̃alis eſt
de xp̃o ⁊ nõ de lapide mãli. His igit̃ p̃miſſis ꝑs. iſte in duas ꝑteſ
diuidit̃. qꝛ p̃ dauid inducit ad dei laudatiõem. ſecũdo adducit
ad hoc rõnem. ibi. De tribulatiõe. Circa p̃mũ inducit ad dei lau
dationem ꝑpl'in generalr̃. d. a Confitemini. cõfeſſione lau
dis oẽs generalr̃. b Dño qm̃ bon⁹. bonitati cui⁹ nõ ẽ finis.
c Qm̃ in ſeculũ mĩa ei⁹. qꝛ ſubuenit eñ ſemꝑ deuote regrenti-
bus. ſecũdo inuitat ſpãlr̃ ꝑpl'z iſrl'. d. Dicat nũc iſrael. tertio ſpe-
cialius tribũ ſacerdotalẽ. d. Dicat nunc dom⁹ aaron ⁊c. ⁊ pꝫ ſen
tẽtia ex verſu p̃cedẽti: ⁊ qꝛ nõ ẽ ſpecioſa laus i ore pctõris. Eccl'.
15. iõ circa p̃dictos ad dei laudẽ inuitatos oñdit quoꝝ laus ẽ dõ
accepta. d. d Dicant nũc q timent dñm. timore filiali q vi-
tat patris offenſam. Qm̃ bonus ⁊c. exponat̃ ſicut ſupra.
e De tribulatiõe. Hic ɔñr dauid adducit rõnes inducentes ad
dei laudẽ. ⁊ p̃ ex liberatiõe ſui. z⁰ ex redẽptiõe generis humani.
ibi. Fortitudo. Prima in duas. qꝛ p̃ recolit ſuã liberationem. z⁰
aſſurgit ad grãꝝ actiõem. ibi. Vox exultatiõis. Circa p̃mũ dicit
dauid. De tribulatõe inuocaui dñm. poſit⁹ enim in ꝑſecutione
ſaulis legit̃ dñm conſuluiſſe. 1. Reg. z3. ⁊ in ꝑſecutõe filij ſui ab-
ſalon. z. Reg. 15. ⁊ in illis ꝑſecutionibus multos ꝑs. fecit ad dei
laudem: vt patuit ex ſupradictis. f Et exau. me in latitudi
ne dñs. dilatando ꝑtãtem meã ⁊ dñium. g Dñs mihi adiu-
tor. vtpote in bello cõtra goliath gigãtez: ⁊ in ꝑiculis ꝑpter ſau-
lem me ꝑſequentẽ ⁊ cõſimilib⁹. ⁊ ideo dicit. h Nõ timebo

Alleluia. CXVII.
C Onfitemini dño qm̃ bõ
n⁹: qm̃ i ſeculũ miſicor-
dia ei⁹. Dicat nũc iſrl' qm̃ bon⁹:
qm̃ i ſcl'm miſicordia ei⁹. Dicat
nũc dom⁹ aarõ qm̃ bon⁹: qm̃ i ſe
culũ miſicordia ei⁹. Dicant nũc
q timẽt dñz qm̃ bon⁹: qm̃ i ſcl'm
miſicordia ei⁹. De tribulatiõe i
uocaui dñz: ⁊ exaudiuit me i la-
titudie dñſ. Dñuſ mihi adiutor:
nõ timebõ qd faciat mihi homo.
Dñus mihi adiutor: ⁊ egõ dſpi
ciã inimicos meos. Bonũ ẽ cõſi
dere i dño: q̃z ɔfidẽre i hoie. Bõ
nũ ẽ ſpare i dño: q̃z ſpãre i prici-
pib⁹. Oẽs gentẽs circuierũt me.
ẽt i noie dñi quiã vlt⁹ ſuz i eos.
Circũdãtẽs circũdederũt me: ⁊
i noie dñi qꝛ vlt⁹ ſuz i eos. Circũ
dẽderũt me ſicut apes ẽt exarſe-
rũt ſicũt ignis in ſpinis: ⁊ i noie
dñi qꝛ vlt⁹ ſuz i eos. Impũlſus
ẽuerſus ſuz vt caderez: ⁊ dñũs
ſuſcepit me. Fortitũdo mea ⁊
laus mea dñs: ⁊ fact⁹ ẽ mihi i ſa
lutẽ. Vox ẽxultatiõis ⁊ ſalutis: i
tabẽrnaculis iuſtoꝝ. Dẽxtera
dñi fecit v̾tũtẽ: dexterã dñi exal
tauit me: dexterã dñi fec̃ v̾tutez.
Nõn moriar ſꝫ viuã: ẽt narrabo
opera dñi. Cãſtiganſ caſtigauit
me dñus: ẽt morti non tradidit
me. Apitẽ mihi portas iuſticie

qd faciat mihi hõ. ſ. timore deijciente a virtute. aliqñ eñi dauid i pe-
riculis poſitus timuit: ſicut qñ mutauit os corã achis. 1. Reg. zi. ſed il
le timor nõ fuit vitioſus deijciens in deſperatiõem de deo.
i Dominus mihi adiutor. cuius virtuti nullus põt reſiſtere.
k Et ego deſpiciã inimicos meos. ſicut goliath deſpexit de dĩno auxi
lio cõfiſus ɔ eum. vñ dixit ei. 1. Reg. 17. Tu venis ad me cuz gladio ⁊
haſta ⁊ clypeo: ego aũt venio ad te in noie dñi. Et ſeq̃t. ⁊ auferã caput
tuũ a te: ⁊ dabo cadauera caſtroꝝ philiſtym hodie volatilibus celi ⁊
beſtijs terre ⁊c.
l Bonũ eſt ɔfidere i do
mino. qui nõ deficit i ne-
ceſſitate. m Quam
cõfidere in hoie. hoc dic̃
ꝓpter habitatores ceile
⁊ ziphеos in qbus ɔfide
bat: eo ꝙ ceilam ab ho-
ſtib⁹ liberauerat: ⁊ de ge
nere ziphеoꝝ erat: ⁊ tañ
iſti voluerũt eũ in manu
ſaul tradere. 1. Reg. z3.
n Bonũ eſt ſperare i do
mino. q reddit p̃miũ pro
virtutũ opibus abſq̃ du
bio. o Quã ſperare
in ꝑncipib⁹. hoc dicit ꝓ-
pter ꝑncipes duodecim
tribuuz iſrl' q adheſerũt
abſalon in ꝑſecutiõe da-
uid reddẽtes ei malũ ꝓ
bono. p Oẽs genteſ
circuierũt me. i. filij iſrl'
agẽtes erga me ſicut ex-
tranei ⁊ gentiles: qꝛ exi-
ſtentes cũ abſalon intẽdebãt dauid obſidere: ita ꝙ nõ poſſz euadere.
vt hẽtur. z. Reg. 17. q Et in noie dñi. ſupple cõtigit cõtrarium.
r Quia vl. ſũ in eos. qꝛ multi occiſi fuerũt ⁊ alij cõfuſibiliter fugerũt
. z. Reg. 18. s Circũ. cir. me. repetitio ẽ eiuſdẽ ſuie ad maiorẽ aſſer
tionem. t Circũdederũt me ſicut apes. volentes me pũgere gla-
dijs ſuis tanq̃ aculeis. u Et exarſerunt. nimia ira cõtra me.
x Sicut ignis in ſpinis. nitentes me velociter conſumere ad moduz
ignis ſpinas velociter ɔburẽtis. y Impulſus i. cõpulſus fugere
de loco ad locũ in ꝑſecutiõe abſalon de ciuitate regia ad deſertum.
z Euerſus ſũ vt caderẽ. vz qñ ieſbidenob niſus fuit ꝑcutere dauid. ſꝫ
p̃ſidio fuit ei abiſai filius ſaruie. z. Reg. zi. ideo ſubditur.
a Et dñs ſuſcepit me. ſuccurrens mihi. quia ꝑ abiſai ⁊ in alijs multis
ꝑiculis dñs ſuccurrit ei. b Fortitudo. Hic ɔñr poſt ſue ſaluatõis
narratiõem inſurgit ad grãꝝ actiõem. d. Fortitudo mea ⁊ laus mea
dñs. q. d. ex quo de p̃dictis ꝑiculis de diuina virtute ſum ſaluat⁹: a me
eſt magnifice laudãdus. ⁊ iõ ɔñter inuitat dei miniſtros ad laudan-
dum. d. c Vox exultatiõis ⁊ ſalutis. i. ꝓ mea ſalute reſonet.
d In tabernaculis iuſtoꝝ. i. in loco diui cultus circa quẽ miniſtri ha
bitãt. e Dextera dñi. i. virt⁹ eius q̃ per dexterã ſignificatur: eo ꝙ
eſt fortior manus. f Fecit virtutẽ. me de perſecutiõe ſaulis libe
rando. g Dextera dñi exal. me. loco ei⁹ ad regnũ me ꝓmouẽdo.
h Dextera dñi fecit virtutẽ me ab abſalon ſaluando iõ ſubditur.
i Non moriar ſed viuaz. poſt dictas perſecutiões ſc̃m totum curſum
vite mee naturalis ſc̃m ꝙ dicit̃. 3. Reg. 1. Et rex dauid ſenuerat habe
batq̃z etatis plurimos dies ⁊c. k Et narrabo opera dñi. qꝛ circa
finez vite ſue p̃cepit ſalomoni edificare templũ dans ei exẽplar ipſi⁹
⁊ edificioꝝ in circuitu. vt habet̃. 1. Paral'. z8. ampliauit ẽt cultuz di-
uinũ ꝑ ordines ſacerdotũ ⁊ leuitaꝝ. 1. Paral'. z4. ⁊ z6. l Caſtigãſ
caſtiga. me dñs. ꝑſecutio eñz filij ſui abſalon immiſſa fuit ſibi a deo ad
puniendũ eius adulteriuz cũ berſabee. ⁊ homicidiuz vrie: ſc̃m ꝙ p̃di
xit ei nathan. z. Reg. 1z. m Et morti nõ tradidit me. lꝫ meruiſſẽ
ꝓpter adulteriuz ⁊ homicidiuz q̃ morte puniunt̃ ſc̃m legem.
n Aperite mihi. qm̃ ꝑſecutio ⁊ ſaluatio ipſius dauid fuerũt figura ꝑ
ſecutiõs ipſi⁹ xp̃i ⁊ ſue ſaluatiõis in ſe ꝑ reſurrectionẽ ⁊ corporis glo-
rificationẽ ⁊ i mẽbris ſuis ꝑ gratie collationẽ in p̃ſenti ⁊ glorie i futu-
ro. ideo poſtq̃ dauid adduxit rationẽ laudandi deuz ex liberatione
ſui hic conſequenter adduxit ad hoc rationem ex ſaluatione generis
humani per chriſtum. Et diuiditur in duas partes. quia primo deſcri
bitur dicta ſaluatio. ſecundo ex hoc ſubditur gratiaruz actõ. ibi. Hec
eſt dies. Circa primum ſciendum ꝙ ſaluatio generis humani facta ẽ
per fidem chriſti paſſi ⁊ glorificati propter quod dauid loquens in ꝑ
ſona generis humani primo petit ſibi aperiri ingreſſum hui⁹ fidei di
cens. Aperite mihi portas iuſtitie ideſt acceſſum ad fidem ⁊ ſacramẽ
ta eccleſie per que datur ingreſſus ad locũ glorie. ſacramenta eñi ve

ter. s legis nō iuſtificabāt. ſcḋm ꝙ dicitur. Ro. 3. Ex operibus legis nō iuſtificabitur oīs caro. ⁊ ſubdit. Juſtitia aūt dei eſt ꝑ fidē ieſu xpi. ſʒ ſacramenta noue legis iuſtificant. ⁊ iō dicunt̄ porte iuſtitie.

a Et ingreſſus in eas cōfitebor. ⁊ quid debeat confiteri ſubditur.

b Hec porta dñi. i. ipſe xp̄s qui dr̄ hic porta in ſingulari. q2 oēs articuli fidei ⁊ ēt ſacramēta eccl'ie q̄ dicunt̄ porte in plurali nō hn̄t efficaciā niſi ab vno xp̄o. q2 oēs articuli ſunt de ei⁹ diuinitate vel hūanitate. ⁊ oīa ſacramenta fluxerūt de latere ei⁹ dormiētis in cruce. ⁊ iō dr̄ hic porta i ſingulari ſm ꝙ ipſe dicit. Joh. 10. Ego ſum oſtiū. ꝑ me ſi ꝗs introierit ſaluabitur. ⁊ iō ſubdit̄.

c Juſti itrabūt in eā ꝑ fidē ⁊ deuotiōeʒ ⁊ ſic ꝑ eā intrabūt glām.

d Cōfitebor tibi qm̄ exaudiſti me. dauid eniʒ ⁊ alij ſancti in lymbo detēti hoc ꝯfeſſi ſunt qn̄ xp̄s eduxit eos de loco inferni. ⁊ q2 hoc fuit ꝑ meritū ſue paſſionis. iō ſubdit̄.

e Lapidē. ſ. xp̄m q vocatus ē lapis. vt ſupra allegatū ē. ⁊ ēt Dan. 2. vbi dicit̄ de xp̄o. Lapis ẳt q ꝑcuſſerat ſtatuā fact⁹ eſt mons magn⁹: ⁊ impleuit vniuerſam terraʒ. qḋ intelligit̄ de xp̄o ſm expoſitores hebraicos ⁊ latinos.

ingreſſus in eas cōfitebor dño: hec porta dñi: iuſti itrabūt i eaʒ. Cōfitebor tibi dñe qm̄ exaudiſti me: ⁊ fact⁹ es mihi i ſalutē. Lapidē quē reprobauerunt edificātes: hic factus ē i caput āguli. A dño factū ē iſtud: ⁊ ē mirabile i oculis nr̄is. Hec ē dies quā fecit dñs: exultem⁹ ⁊ letemur in ea. O dñe ſaluū me fac: ō dñe bene pſpare. bn̄dict⁹ q venit i noīe dñi. Benedixim⁹ vobis ḋ domo dñi: de⁹ dñs ⁊ illuxit nobis. Cōſtituite diē ſolenē i ꝯdenſis: vſq ad cornu altaris. Deus meus es tu ⁊ ꝯfitebor tibi: ḋs meus es tu ⁊ exaltabo te. Cōfitebor tibi qm̄ exaudiſti me: ⁊ fact⁹ es mihi i ſalutē. Cōfitemini dño qm̄ bon⁹. quoniā i ſcl'ʒ miſericordia eius.

f Quē repro. edi. i. ſacerdotes iudeoꝝ ⁊ doctores. ad quoꝝ ſpectabat officiū edificare in fide ⁊ morib⁹ pplm. g Hic fact⁹ eſt in ca. an. ꝯſtituēs vnā eccl'iam ex iudeis ⁊ gentib⁹. cui⁹ ipſe ē caput ⁊ paſtor. ꝑꝑ qḋ dicit Jo. 10. Et alias oues hēo que nō ſūt ex hoc ouili. ⁊ illas oʒ me adducere: ⁊ fiet vnū ouile ⁊ vn⁹ paſtor. h A dño factū eſt iſtud. i. a dño ieſu xp̄o facta ē iſta vnio. i Et ē mira. ⁊c. fideles eni q ex iudeis crediderūt in xp̄ʒ. admirati fuerūt qn̄ viderūt ſpm̄ ſanctū dari i ſigno viſibili cornelio ⁊ alijs gētilib⁹ q erāt cū eo. Act. 10. Et obſtupuerūt ex circūciſiōe fideles q venerāt cū petro. q2 ⁊ i natiōes gr̄a ſpūs ſancti effuſa ē. que gratia vniuit gentiles ⁊ iudeos i vna xp̄i eccl'ia.

k Hec ē dies. Hic pūr ponit̄ grãꝝ actio. cū dr̄. Hec ē dies. i. tp̄s noui teſtamēti qḋ vocat̄ dies rōne veritatis reuelate. q̄ latebat i veteri teſtamēto ſub figuraꝝ obſcuritate ꝑpter qḋ Paulus Ro. 13. vocat vetus teſtm̄ noctē. ⁊ nouū diē. d. Nox ꝓceſſit. dies aūt appropinq̄bit. ⁊c.

l Quā fecit do. lʒ faciat oīa tp̄a generalr̄. dr̄ tn̄ facere aliqḋ tp̄s ſpecialiter ꝑpter bonū qḋ in illo ꝯtigit ſʒ modū vſitatū loq̄ndi quē tʒ hic ſcriptura loquēdo de tp̄e xp̄i. m Exultem⁹ ⁊c. i. iteri⁹ ⁊ exterius. tn̄ cū modeſtia deuotiōis. ſm illud p̄s. 83. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuū. Cōſter conuertit ſe dauid ad deprecandū xp̄m de ſalute eterna obtinēda ꝑ ipm̄. d. n O dñe ſaluū me fac. educē do me de lymbo cū patrib⁹ ſanctis. o O dñe bene, pſperare multiplicando eccl'iam tuā in fidelib⁹ tuis. p Benedict⁹ q ve. in no. dñi. i. xp̄s q venit in noīe pr̄is ꝑ ſalute mūdi. ⁊ hoc mō cantabāt pueri xp̄o ad paſſionē venien. Math. 21. Et de illa laude videt̄ hic dauid ꝓphetaſſe. q Benediximus vo. ⁊c. hoc eſt vb̄ū apl'oꝝ xp̄i q fuerūt primi i domo ei⁹ q̄ eſt eccl'ia. ⁊ bn̄dixerunt ppl'is veritatē euāgelij nūciando ⁊ ſacramenta miniſtrando. ⁊ vñ habuerunt hāc poteſtatē. ſubditur. r Deus dñs ⁊ illuxit nobis. i. xp̄s dñs nr̄ qui ē ver⁹ de⁹ ipe illuxit nobis ſpiritū ſcm̄ ꝯferendo ad ſcripturas intelligēdūʒ. ⁊ ſacramenta eccl'iaſtica ꝯferenduʒ: ⁊ q2 eadē poteſtas remanet i rectorib⁹ eccl'ie iō ad eos ſmo dirigit̄. cū dr̄. s Cōſtituite diē ſolenē. i. dies ſolennes natiuitatis xp̄i. reſurrectōis. aſcenſiōis ⁊ ꝯſimiles q ꝯſtituti ſunt ſolēnes ꝑ eccl'iaʒ. t In cōdenſis. i. vt ppl's fidelis ꝯueniat ad eccl'iam i denſitate plebis. iō ſubditur. v Uſqʒ ad cornu altaris. q. d. ita ꝙ eccl'ia impleatur populo ⁊ clero. x Deus me⁹ es tu. ieſu xp̄e. y Et confitebor tibi ꝯfeſſione laudis. z De⁹ meus es tu ⁊ exaltabo te tua magnalia enarrādo. in dieb⁹. n. ſolēnibus maxime debet in eccleſia fieri talis ꝯfeſſio ⁊ enarratio. a Cōfitebor tibi dñe. vox eſt eccl'ie deuʒ laudantis. b Qm̄ exaudiſti me. deprecātem te deuote. c Et factus ē mihi i ſalutē conferēdo gratiā in ꝓſenti. ⁊ gloriā in futuro. ꝑꝑ qḋ inuitant̄ oēs generaliter ad dei laudē. cū dr̄. d Cōfitemini dño ⁊c. ⁊ expōſit̄ ſic̄ i ꝑncipio p̄s. q2 hʒ vſus i fine reſumit̄ ſic̄ in cātiléis ſolet fieri. ¶ In p̄s. 117. Confitemini dño.

ADDITIO.

Iſte p̄s. ē vltius iſtius hymni magni q inci i pit ab illo p̄s. Lauda. pueri ⁊c. vt dictū ē. ⁊ finit̄ i hoc p̄s. q cōtinuatur precedēti ſic. Nā in ꝓcedēti p̄s. pſalmiſta tractauit breuiſſime de ſtatu eccl'ie ꝑ orbē dilatate poſt primitiuam: de q ſolū declarauit vnioneʒ gentium cū iudeis in vnā eccl'iaʒ. vt dictū eſt. In hʒ vero p̄s agit de ſtatu eccl'ie ſic dilatate i quo floruerūt multi ſancti doctores ⁊ pontifices. ſimiliter ⁊ ꝯfeſſores ⁊ virgines. Circa qḋ vnde eum facit. Nā ꝑ vniuerſaliter inuitat ad dei laudē oēs. d. Cōfitemini

dño quoniā bonus ⁊c. cuius ſententia eſt. Nam deo reddenda eſt cōfeſſio laudis principaliter ex duob⁹. Primo ex ſua bonitate ineffabili in ſeipſo. de quo dicit. Qm̄ bonus. ſupple eſt. ſ. naturaliter ⁊ ſm eſſentiam. Secundo modo q2 ex ſua mīa alios facit bonos. ⁊ de hoc dicit. Qm̄ in ſeculum miſericordia ei⁹. ⁊ ſic cōtinuat ſe pſalmiſta cum vltimo verſu precedētis p̄s. vbi dixerat Quoniam confirmata eſt ſuper nos mīa eius volens in hoc p̄s. ſpecialius declarare quō miſericordia dei participat̄ in eccleſia: que quidē ꝑticipatio aliquo modo in diſtinctione ſcōꝝ relucet. Conſequēter ſecūdo diſtiguit gradus ſeu ordines ſanctoꝝ in eccleſia predicto modo dilatata pro varijs tēporibus exiſtentiū ⁊ hoc tripliciter ſcilicet cum dicit. Dicat nūc iſrael ⁊c. Dicat nūc dom⁹ aarō ⁊c. Dicant nunc q timent dñm ⁊c. vt intelligatur quod dicit. Dicat nūc iſrael ſpecialiter de ſanctis cōfeſſoribus qui vidētes deuʒ per fidē iuxta illud 1. Cor. 13. ca. Uidem⁹ nūc ꝑ ſpeculuʒ. alijs candē fidē confitent̄. Jntelligit̄ ēt qḋ dicit. Dicat nūc dom⁹ aaron de pontificibus ſeu ſacerdotib⁹ ſāctis: ⁊ cū hoc de ſanctis doctorib⁹. ex officio. n. cōpetit ſacerdotib⁹ ⁊ maxīe pōtificibus doctrina legis dīne: malach. 2. Labia ſacerdotis cuſtodiūt ſciam: ⁊ legē reqrent de ore ei⁹. Jntelligatur ēt ꝙ dr̄. Dicant nūc qui timent dñm. de hiis q ex timore dei filiali carnis maceratione ſe caſtigant. vt virgines ⁊ ceteri religioſe viuētes. Cōſter tertio ſpecialis declarat dinā mīaʒ circa eccl'am dilatatā. d. De tribulatiōe inuocaui dñʒ ⁊ eſt ſenſus ꝙ eccl'ia ꝑmitiua maximis anguſtijs tribulata inuocabat dñm ꝑ releuatiōe haꝝ tribulationū quā dś exaudiuit eā dilatando: iō ſubdit. Et exaudiuit me i latitudine dñs. Cōſter q̄rto oñdit quō facta fuit talis dilatatio. ſ. ꝑ diuinuʒ adiutorium ꝯ hūanas ꝑſecutiōes. ⁊ de hoc dicit. Dñs mihi adiutor nō timebo qḋ faciat mihi hō. Et dñs mihi adiutor ⁊ ego deſpiciā inimicos meos. Cōſter q̄nto ex dictis cōcludit ꝙ bonū eſt ꝯfidere in dño: ⁊ ꝙ hʒ ꝑ experiētiā videat impletū i dilatatōe eccl'ie q̄ fuerat p⁹ oppreſſa tā ſub hoib⁹ vulgaris ſtat⁹ q̄ȝ ſub ꝑncipibus terre: vt pʒ in hiſtorijs. vñ dicit. Bonū eſt ꝯfidere i dño q̄ȝ ꝯfidere i hoīe Et bonū ē ſpare in dño q̄ȝ ſpare in principib⁹. Cōſequēter ſexto dicit. Oēs gentes circūdederūt me. Ad qḋ ſciendū ꝙ licet in eccleſia iam dilatata ceſſauerūt ſeu mitigate fuerūt acerbe ꝑſecutiōes cōporales q̄ȝtū ad publicū ſtatū. ſurrexerūt tn̄ ꝑſecutiōes ſpirituales latentes. vnde gregori⁹ i homelia. Pugnauit eccl'ia ſcilicet ꝑmitiua aduerſus leonē: pugnat modo aduerſus dracoñē ⁊c. Cuius q̄dē pugne tria ſunt genera ꝑncipalia: quoꝝ vnum eſt hoīuʒ male viuent. ū: quoꝝ vite exempla ſepe ſimplices decipiunt̄: ⁊ de iſtis dicit in ꝑſona eccl'ie. ſ. iuſtoꝝ. Omnes gentes circūderūt me. i. gentiliter viuentes: quos eccl'ia dei quandoqʒ ſupat. Nā ſepe tales i noīe dñi. i. dina virtute ꝯuerſi ad iuſticiā penas ſuſtinent penitēdo. ⁊ de hac vltiōe dicit. Et i nomine dñi q2 vltus ſum in eos. Scḋm genus pugne eſt diabolica tentatio: de quo dicit. Circundātes circūdederūt me: diabol⁹. n. ad deuorandū hoīes coīter circuit. vñ 1. petri. 5. ca. Aduerſari⁹ vr̄ diabolus circuit q̄rēs quē deuoret. ⁊ Job. 1. c. i ꝑſona diaboli dic̄. Circuiui terrā ⁊c. ⁊ de iſtis itelligit̄. Circūdātes circūdederūt me. q̄ſi diceret diabolus ex rabie ſue malicie circūdātes ſūt ꝑ orbē mō ꝓdicto circūdederūt me ad deuorandū: ⁊ q2 i iſtos dina vīrtute ſemp infliguntur pene gehēnales: ideo dicit. Et in nomine domini q2 vltus ſum in eos. Tertiū genus predicte pugne eſt hereticorum qui falſas doctrinas ſuggerentes quottidie impugnāt eccl'iam de quibus dicitur. Circundederūt me ſicut apes. Apes eni mel portāt. ⁊ cū aculeo pungunt. ſic heretici eloqa diuina ḋ quibus dicit. Quā dulcia faucibus meis eloquia tua ⁊c. allegāt. ſed cum hoc ledunt fidem verā impugnando ſeu corrumpēdo. Similiter tales quādoqʒ fingūt ſe illuminare ſcripturas quod non faciunt. ſed eas deuaſtant: ⁊ conſumūt. vñ de eis dicit. Et exarſerunt ſicut ignis. heretici. n. eo ꝙ fideles q̄ȝtū in ſe ē ꝯſumūt ignis dicunt̄ a ſanctis patribus. vnde in decretis. 24. q. 3. Arri⁹ vna ſcītilla erat in alexādria ⁊c. dicitur aūt. Jn ſpinis. q2 ſicut communiter exponitur illud verbum eccleſiaſtes. 7. ca. Sicut ſonitus ſpinaꝝ ſub olla ardentiū ſic riſus ſtulti. ⁊c. Jgnis in ſpi

nis magnū ſonū ⁊ inutilē fac̄: ⁊ cito ꝯſumit ⁊ ꝺuaſtat. qꝺ ēt faciūt heretici nō magna ſʒ ſonoroſa loquētes ſine aliq̄ vtilitate. ſʒ potiꝰ cū deuaſtatiōe ſpūali. ſeqtur. Et i noīe dñi q: vltꝰ ſū in eos. ſ. eos quīqʒ cōuertēdo: ⁊ ſic patiunt̄ penas pn̄ie: vt ſupra dcm̄ eſt. vel quīqʒ ꝑ vltionē ſeu vīdictā tp̄alē. ſ. qn̄ igni tradunt̄ iudicio eccl'ie. Et ſic in noīe dñi q: vltꝰ ſū. Et q: hꝰ ꝑſecutiones ſpūaliter hereticoꝝ aliqn̄ fuerūt tā valide ꝙ videbat̄ fides q̄ſi ſubuerti. ſic pʒ de hereſi arrianoꝝ: q̄ totā eccl'iam maxime turbauit. ⁊ de alijs hereſibꝰ. ꝓut in hiſtorijs eccleſiaſticis hr̄. iō ſubdit̄. Impulſus euerſus ſū vt caderē ⁊ dñs ſuſcepit me. q̄liter aūt dñs ſuſcepit eccleſiā ne caderet ſb̄dit dicēs. Fortitudo mea ⁊ laus mea dñs. ⁊ q: nō ſolum dedit deꝰ fortitudinē eccl'ie vt poſſit

b BAlleluia. CXVIII. Beāti imaculati in viā: q ābulāt i lege dñi: Beāti q ſcrutant̄ teſtimonia eiꝰ: i toto corde exqrūt eū. Nōn enim q opant̄ iniqtatē: i vijs eius ābulauerūt. Tu mādaſti: mādata tua cuſtodiri nimis. Utināʒ dirigāt̄ vie mee: ad cuſtodiēdaſ iuſtificatōeſ tuas. Tūc n̄ ꝯfūdar cū ꝑſpexero in omnibus mandatis tuis Confitēbor tibi in directiōe cordis: i eō ꝙ didici iudicia iuſticie tue. Iuſtificatiōnes tuas cuſtodiām: non me derelinquas vſq̄ quaque.

aduerſarijs reſiſtere declinādo ꝑicula ꝑ eos inducta: ſʒ ēt de eis triūphū ꝓſtādo dr̄. Et factꝰ es mihi in ſalutē. Cōſequēter ſeptio oñdit ꝙ ꝑ doctores ſcōs eccl'ie ſpūalis triūphꝰ hr̄ de hereticis. ⁊ de hoc dicit. Vox exultatiōis ⁊ ſalutiſ in tabernaculis iuſtoꝝ. nā talis victoria nō attingit̄ ꝑ arma corꝑalia ſʒ ꝑ vocē ſacre doctrine q̄ letificat illud: iux̄ illud ps. Iuſticie dñi recte letificātes corda. doctrina aūt vera ſalutaris coīter acqrit̄ a viris vacantibus ſtudio i tabernaculis. iux̄ illud deutro. 33. Letare iſachar i tabernaculis tuis. qꝺ ſic exponit̄: nā illi de tribu iſachar nō intēdebāt negociationibꝰ ſicut illi de tribu ȥabulō cōuicini ſui. ſʒ vacabāt in tabernaculis ſtudio ſcripture: ⁊ iō de eis erāt q̄pl'imi doctores legis diuine: vt ibidē dr̄. vn̄ ꝓprie pſalmiſta dicit ꝙ vox ſalutis q̄ ab hereticis eccl'iam tuebat̄ ꝓſonabat i tabernacul' iuſtoꝝ. ſ. in ſtudijs ſcōꝝ doctoꝝ ⁊ ne iſta victoria humano igenio attribueret̄ ſubdit. Dextera dñi fecit virtutē. ⁊ notāter repetit ter. Dextera dñi. ⁊ in ꝓmo loco ⁊ in tertio ſeu vltimo ſubiungit. Fecit virtutē. in medio aūt loco dic̄: Dextera dñi exaltauit me ad denotādū ꝙ ꝓncipiū ⁊ finis huiꝰ victorie ſoli virtuti diuine attribuēdū ē: mediū aūt huiꝰ. ſ. victorie attribuēdū ē humano igenio tanq̄ inſtr̄o a deo exaltato. vn̄ in medio loco dixit. Dextera dñi exaltauit me. Cōſequēter octauo dicit. Nō moriar ſed viuā. qꝺ vr̄ referri ad id qꝺ dixerat in ps. Credidi ꝓpter qꝺ ⁊c̄. q ē q̄rtꝰ ps. huiꝰ hymni. ibi. n. ps. tractās de martyribus dixit. Precioſa in cōſpectu dñi mors ſcōꝝ eiꝰ. vt ibidē fuit expoſituʒ Et ne qs putaret ꝙ ſci doctores nō eēnt magni i ꝯſpectu dñi: eo ꝙ nō fuerūt talē mortē ꝓcioſā cōſecuti. iō dixit. Nō moriar ſed viuā ⁊ narrabo oꝑa dñi. q. d. qlibet ſcūs doctor. lʒ ego nō moriar ꝓ deo tanq̄ martyr: viuo tn̄ deo vt narrē oꝑa dñi ꝯ hereticos īpugnatores. ⁊ q: iſti doctores ſci lʒ nō fuerūt mortui ꝓ xp̄o per martyriū corꝑale: fuerūt tn̄ multa paſſi icōmoda ⁊ anxietates ſil'r martyria itrīſeca ꝑ abſtinētias ⁊ vigilias ⁊ hꝰ. iō ſubdit. Caſtigās caſtigauit me dñs ⁊ morti nō tradidit me. Ꝭ ē dicere. licʒ morti nō fuit traditꝰ a deo ꝑ martyriū extrīſecū: eo ꝙ diſpoſuerat me vt narrarē oꝑa dñi. Caſtigāſ tn̄ caſtigauit me. i. mltipliciter caſtigauit me mō ꝓdicto qꝺ quodāmō ē martyriū. Cōſequēter nono q̄ſi loquēs ppl's fideliū ad hꝰ doctores ſcōs dicit. Aꝑite mihi portas iuſticie. i. exponite mihi doctrinā ſacre ſcripture ꝑ quā hō iuſtificat̄. talis. n. expō ſeu declaratio aꝑtio dr̄. vn̄ Luce. 24. Aꝑuit illis ſēſū vt itelligerēt ſcripturas. Et igreſſus i eaſ cōfitebor dño. q: ꝑ ſcripturas recte itellectas itrat̄ ad cōfeſſionē dei. ſ. ꝯfeſſionē fidei ⁊ laudis. ⁊ ſeqtur. Hec porta dñi. iuſti intrabūt ꝑ eā. cuiꝰ ſēſus ē ꝙ itellectꝰ ſanꝰ ſcripture ſacre ꝑ ſāctos doctores aꝑta ē porta dñi. ꝑ quā iuſti intrāt ad laudē dei ⁊ fidei cōfeſſionē. Cōſequēter decimo ppl's hoc qꝺ petebat habens. ſ. aꝑtionē portarū iuſticie deū allogtur reddēs grāꝝ actiones. ⁊ hoc cū dicit. Cōfitebor tibi qm̄ exaudiſti me. ſ. aꝑiēdo mihi per tuos ſcōs doctores portas iuſticie qbꝰ poſſē tibi recte cōfiteri ⁊ vere cognoſcere. Quia factus es mihi in ſalutē. i. meus ſaluator Cōſequēter. 11. oſtendēs quō factꝰ ē deꝰ ſaluator ſubdit. Lapidē quē reprobauerūt edificātes hic fcūs ē i caput anguli. exponat̄ hic v̄ſus ⁊ ſequētes de xp̄o lapide angulari ꝓut in poſtilla.

a b BEati imaculati. Huic ps. ꝓmittit̄ ꝑ titulo Alleluia. cuiꝰ expō patuit ſupra. ꝑ titulū v̄o nō apparet auctor ps. tenet̄ tn̄ ꝙ fuit ꝓpha ſcūs qcūqʒ fuerit. Pſal'. CXVIII. Eſt āt iſte ps. alphabeticꝰ. alio tn̄ mō q̄ʒ alij alphabetici. q: i iſto ſub q̄ libʒ l'ra hebraici alphabeti ponunt̄ octo v̄ſus ꝑ ordinē. ita ꝙ oēs v̄ſus ꝓmi octonarij icipiūt ꝑ l'raʒ aleph. q̄ ē ꝓma l'ra: ⁊ oēs v̄ſus ſcdi octonarij ꝑ beth q̄ ē ſcda. ⁊ ſic ꝯñr de alijs. Et q: trāſlator nō potuit ſic trāſferre ꝙ oēs v̄ſus ꝓmi octonarij icipent ab a. q̄ ē ꝓma l'ra alphabeti latini. iō ꝓmo octonario ꝓpoſuit aleph ad ſignificādū ꝙ oēs v̄ſus illiꝰ octonarij ꝑ aleph icipiūt i hebreo. currebat āt tūc qdā modus ſpālis v̄ſificādi ſꝫm ordinē l'rarū alphabeti. ſic apꝺ nos i illo hymno. A ſolis ortꝰ cardine. i q̄ v̄ſus icipiūt ordinate ꝑ l'ras alphabeti latini icipiēdo ab a. vſqʒ ad g. icluſiue. vt pʒ ituēti hymnū illū. ſʒ in hoc ps. octo v̄ſus icipiūt a q̄libet l'ra. ibi aūt vnꝰ tm̄. Nec video ibi aliā ſignificationē niſi modū v̄ſificādi ſpālē: vt dixi loq̄ndo de ſēſu l'rali. De mā hꝰ ps. ſciēdū ꝙ aliq doctores exponūt eū totū de dauid ad l'ram. ſʒ q: i q̄libet octonario eaſdē hiſtorias de dauid repetūt. qꝺ alibi nō iuenit̄ in eodē ps. nec vr̄ ꝓbabile fuiſſe itētiōis pſalmiſtei eodē ps. totiēs eādē hiſtoriā repetere. iō alia via itēdo ꝓcedere. Circa quā ſciēdū ꝙ ſꝫm pl'es expoſitores catholicos ps. iſte loqtur de btitudine. q̄ frequēter i Ꝭ ps. ſub noīe btitudis vel vite ſpūalis memorat̄. Btitudo aūt dupl'r hr̄. Uno mō in re. ⁊ ſic hr̄ tm̄ i p̄ria. alio mō i ſpe. ⁊ ſic hr̄ i via ꝑ bonoꝝ oꝑum merita. ſic dicit phs. i. ethicoꝝ. de felicitate politica q̄ cōſiſtit i vſu v̄tutum ꝙ pueros btificamꝰ i ſpe. nō q: adhuc oꝑent̄ v̄tuoſe. ſʒ q: vident̄ bone idolis ⁊ apti ad hn̄dū v̄tutes politicas tp̄e ꝓcedēte. igr̄ ꝺ btitudie ꝓut hr̄ i via loqtur ps. iſte. Et diuidit̄ i duas ꝑtes. q: ꝓmo agit̄ de btitudine i gn̄ali. ſcꝺo de ꝑtinētibꝰ ad ipſā magis i ſpāli. ibi. In q̄ corrigit. Prima in duas. q: ꝓmo agit̄ de btitudinis ſtatu. ſcꝺo de eiꝰ appetitu. ibi. Utinā dirigant̄. Prima adhuc i duas. q: ꝓmo oñdit̄ q ſtatū btitudinis aſſequunt̄. ſcꝺo q ab ipſo excludunt̄. ibi. Nō eni. Circa ꝓmū ſciēdū ꝙ btitudo ꝓut hr̄ i via cōſiſtit i ꝑfectiōe vite actiue ⁊ cōtēplatiue: vita v̄o actiua ꝓcedit cōtēplatiuā. q: mēs nō pōt eleuari libe i cōtēplatiōe v̄itatis. niſi paſſiones appetitꝰ ſēſitiui fuerit moderate ꝑ exercitiū moralis v̄tutis. qꝺ ꝑtinet ad vitā actiuā. vn̄ dic̄ Greg. 6. moral'. Cuʒ aliq cōtēplatiōis arcē tenere deſiderāt ꝓus ſe i cāpo ꝑ exercitiū oꝑis probēt: vt ſollicite ſciāt ſi nulla iā mala ꝓximis irrogant. ſi irrogata ab alijs eq̄nimiter portāt. ſi obtētis bonis tp̄alibꝰ nequaq̄ mēs leticia ſoluit̄: ſi ſubtractis nō nimio dolore ſauciat̄ ⁊c̄. ⁊ iō ꝓmo ponit̄ ꝑfectō vite actiue. cū dr̄. Bti imaculati. i. carētes macula mortalis peccati.

b In via. vite p̄ntis. c Qui ambulāt i lege dñi. mādata eiꝰ oꝑe adiplēdo. q: nō ſufficit declinare a malo. ſʒ cū Ꝭ reqrit̄ oꝑari. bonuʒ ꝓpter qꝺ dicit Greg. omel'. 32. Minꝰ ē mala nō agere. niſi ēt qſqʒ ſtudeat ⁊ bonis oꝑibꝰ iſudare. Scꝺo tāgit̄ ꝑfectio vite cōtēplatiue. cuʒ dr̄. d Bti q ſcru. ⁊c̄. i. eloqa diuina ꝑ ꝓphas nobis tradita q̄ ſunt miraculis tanq̄ diuinis teſtimonijs cōfirmata. Marci vlti. Illi aūt ꝓfecti ꝓdicauerūt vbiqʒ dño cooꝑante ⁊ ſmonē cōfirmāte ſequētibus ſignis. e In toto corde exqrūt eū. i. itellectu ⁊ affectu differt eni cōtēplatio ſcōꝝ a cōtēplatiōe phoꝝ. q: cōtēplatio phoꝝ ē ꝓpter ꝑfectionē cōtēplātis. ⁊ iō ſiſtit in itellectu. ſʒ cōtēplatio ſcōꝝ q̄ ē cōtēplatio theologica ē ꝓpter amorē ipſiꝰ cōtēplati ſ. dei. ⁊ iō nō ſiſtit i intellectu ꝑ cognitionē. ſʒ trāſit ad affectū ꝑ amorē. ⁊ iō ſci in cōtēplatione iſta ponūt amorē dei tanq̄ ꝓncipal'r intētū. f Non. n. Hic ꝯñr oñdit̄ q a ꝑfectione ꝓdcā excludunt̄. ſ. delinquētes: quod notat̄ cū dr̄. Nō eni q oꝑant̄ iniq. i vijs eiꝰ ambulauerūt. ſʒ magis i deuijs a via virtutis. ⁊ ēt negligētes. qꝺ notat̄ ibi cū dr̄. g Tu mā. ⁊c̄. i. cū magna diligētia ⁊ ſollicitudine q̄ carēt negligētes. ⁊ ꝑ dñs a mandatoꝝ diuinoꝝ ipletione. quoꝝ aliq̄ ꝑtinēt ad vitā actiuā. ſ. illa q̄ ꝑtinent ad caritatē ꝓximi. aliq̄ v̄o ad cōtēplatiuā q̄ directe ꝑtinēt ad amorē dei. h Utinā. Hic ꝯñr agit̄ de btitudis appetitu. cū dr̄ i ꝑſōa totiꝰ eccl'ie. Utinā dirigant̄ vie mee. i. ꝓceſſus cogitationū ⁊ opuʒ meorū. i Ad cuſto. iuſti. tuas. i. mādata tua ad vitā actiuā ⁊ cōtēplatiuā ꝑtinētia q̄ cōtinēt iuſticiā ꝑfectā. ⁊ q: Ꝭ nō pōt fieri niſi ꝓcognoſcāt. q: ad icognitū nullus dirigit̄ niſi a caſu. ⁊ iō ſubdit̄. k Tunc nō cōfūdar cū ꝑſpexero. i. ꝑfecte iſpexero. In oībꝰ mādatis tuis. cognoſcēdis. ⁊ q: ad Ꝭ reqrit̄ illuſtratio ⁊ directio dei. iō ſubditur.

l Cōfitebor tibi ⁊c̄. i. ꝙ directio cordiſ mei ad itelligēdū ꝓdicta ſit a te. iō ſubdit̄. m In eo ꝙ didici iu. ⁊c̄. q̄ nō poſſē ſine tua directione didiciſſe: ⁊ q: ſic dcm̄ ē tal' notitia nō ſiſtit i itellectu ſʒ trāſit ad affectū ꝑ dilectionē: q̄ ſꝫ Greg. oꝑatur magna ſi ē. iō ſubdit̄. n Iuſtificatiōes tuas. i. mādata tua. o Cuſtodiā oꝑe adiplēdo. ⁊ q: ad Ꝭ reqritur aſſiſtētia diuine grē q̄ facit opꝰ meritoriū. ideo ſubditur.

p Nō me derelinq̄s vſqʒquaqʒ. q. d. ſi me ad momētū dimiſeris, nō potero cuſtodire.

In quo corrigit adoleſcētior viā ſuā: i cuſtodiendo ſmones tuos. In toto corde meo exquiſiui te: nē repellas me a mādatis tuis. In corde meo abſcōdi eloq̄a tua: ut nō peccē tibi. Bn̄dictus es dn̄e: docē me iuſtificationes tuas. In labijs meis: ꝓnunciaui oīa iudicia oris tui. In via teſtimonioꝝ tuorū delectat⁹ ſū: ſicut i oib⁹ diuitijs. In mādatis tuiſ exercebor: ⁊ ꝯſiderabo vias tuas. In iuſtificatiōib⁹ tuis meditabor: n̄ obliuiſcar ſermones tuos. Retribue ſuo tuo: viuifica me ⁊ cuſtodiā ſmones tuos. Reuela oculos meos ⁊ conſiderabo mirabilia de lege tua. Incola ego ſum i terra: nōn abſcōdas a me mādata tua. Cōcupiuit aīa mea deſiderare iuſtificatiōeſ tuas: i omni tpe. Increpaſti ſupbos: maledicti q̄ declināt a mādatis tuis. Aufer a me opprobriū ⁊ cōteptū: q̄ teſtionia tua exquiſiui. Etenī ſederūt pricipes ⁊ aduerſum me loq̄bant: ſuus aūt tuus exercebat in iuſtificatiōibus tuis. Nā ⁊ teſtimonia tua meditatio mea eſt: ⁊ cōſilium meum iuſtificatiōes tue. Adheſit pauimēto aīa mea viuifica me ſm verbū tuū.

a In quo corrigit. Hic icipit ſcōs octonari⁹. vbi pſalmiſta incipit tractare de ꝑtinētib⁹ ad btitudinē q̄ cōſiſtit i opibus vite actiue ⁊ cōtēplatiue. vt dcm̄ ē. ⁊ pimo de ꝑtinētib⁹ ad actiuā. ſcōo ad cōtēplatiuā. ii. octonario ibi. Defecit i ſalutari ⁊c. Prima i duas. q2 circa pfectionē vite actiue. pimo ponit remotio ipeditiui. ſcōo aſſecutio ꝓmotiui. octonario qnto. ibi. Legē pone. Circa pimū ſciēdū ꝙ ad pfectionē vite actiue triplex ē ipedimētū. ſ. paſſiōis ipulſus. vtutis humane defect⁹. ⁊ corpis aggrauātis pōdus. pimo ponit pimū. ſcōo ſcō3. ibi. Retribue. tertio tertiū. ibi. Adheſit pauimēto. Ad euidētiā dicēdo ꝝ ſciēdū ꝙ ꝑfectiones vite actiue ⁊ ꝯtēplatiue ſūt ꝯnexe. q2 ſicē dcm̄ ē actiua diſpōit ad cōtēplatiuā. ⁊ cōtemplatiua ex amore dei facit deſcēdere ad actiuā ꝓ neceſſitate ꝓximi releuāda. i cui⁹ figura angeli deſcribunt aſcēdentes ⁊ deſcēdēteſ in ſcala iacob. Gen̄. 28. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝑtinētia ad vtrāq3 vitā3 hn̄t ad iuicē cōnexionē. ⁊ multo forti⁹ diuerſa ad actiuā ꝑtinētia ad inuicē cōnectunt. ⁊ ſilr̄ ꝑtinētia ad cōtēplatiuā3. ꝑꝑ qđ i ſingulis octonarÿs vſuū plura de cōtentis i alÿs octonarÿs ponunt. variatis tn̄ vbis ⁊ ordine ſic p3 itueti lr̄a3 hui⁹ pſ. ꝑꝑ qđ diuiſio ei⁹ ꝑ octonarios quā icepi ⁊ pſeq̄r nō ē pciſa. vbi gr̄a ꝙ i h̄ ſcōo octonario pciſe agat de repſſiōe paſſionū. ſ3 ſi cū h̄ pl̄a alia ponunt i alÿs octonarÿs cōtēta. tn̄ ponunt h̄ ꝑ quādā reductionē ad h9 repſſionē ſ. ꝑ modū an̄cedētie vel ꝯn̄tie ⁊ h9. l3 talis reductio aliqn̄ ſit lōginq̄. ⁊ eodē mō dicēdū de alÿs octonarÿs. His igit̄ pmiſſis q2 iſte octonari⁹ ititulat̄ a repſſione paſſionū. ſ. iraſcibilis ⁊ cōcupiſcibilis q̄ magis vigēt de coi curſu tpe iuuētutis. iō dr̄ ꝑ modū q̄ōnis. In quo corrigit adoleſcētior viā ſuā. ſequēdo paſſiones ire ⁊ cōcupiſcētie. ⁊ rn̄det.

b In cuſtodiēdo ſmones tuos. q̄ iducūt ad repſſionē paſſionū. ⁊ q2 cōcipiētes ſpūm correctionis. vt frequēter ex magno feruore mouētur i pncipio. iō in pſona alicui⁹ talis ſubdit̄. c In to. cor. meo exqui. te. ⁊c. min⁹ dic̄ ⁊ plus ſignificat. d Ne repel. me. i. admittas me ad cognitionē ⁊ ipletionē mādatoꝝ tuoꝝ. ⁊ q2 icipiēs intelligere diuina mādata afficit̄ ad ea. iō ſubdit̄. e In corde meo ⁊c. tanq̄ theſaurū dilectū q̄ abſcōdit̄ vt ſuet̄. f Ut nō peccē tibi. q2 mandata dei ſic abſcōdita pſeruāt ab offēſa dei. ⁊ q2 talis d3 eē grat⁹ erga deū. iō ꝑ modū gr̄arū actionis ſubdit̄. g Bn̄dict⁹ es dn̄e. de bono qđ i me cepiſti. h Doce me iuſti. tu. pficiēdo qđ ichoatū ē. gratitudo eni de iā accepto ē meritoria reſpectu accipiēdi. ⁊ q2 hn̄s noticiā mādatoꝝ: vult ēt alios venire ad cognitionē eoꝝ. iō ſubditur.

i In labÿs meis ꝓnūciaui. alÿs indicando. k Oia iudi. oris tui. vt itēdāt ſue correctioni. ⁊ q2 ꝑ tale exercitiū gn̄at̄ hit⁹ q̄ fac̄ delectabilr̄ opari. iō ſubdit̄. l In via te. tu. de. ſū. q2 ſignū hit⁹ gn̄ati vel acqſiti ē delectatio i ope. vt dr̄. 2. ethicoꝝ. m Sicē i oi. diui. li. ſic nō iportat eq̄litatē tn̄ ſ3 ē ſupabūdātiā. ſm illud Sap. 6. c. Et diuitias nihil eē dixi i cōparatiōe illi⁹. ⁊ q2 delectatio iducit ad forti⁹ operādū ⁊ meditādū. iō ſubdit̄. n In mā. tu. exer. ⁊ cōſiderabo vias tuas. ⁊ q2 ceſſatio ab actu cōſiderādi tādē iducit oblinionē. iō ſbdit̄.

o In iuſtificationib⁹ tuis medi. ⁊c. ⁊ p3 ex pdictis ſentētia.

p Retribue. Hic remouet̄ ſcōm ipedimētū pfectionis vite actiue: qđ ꝓuenit ex defectu vtutis humane. que l3 poſſit facere op⁹ bonū de gn̄e. nō tn̄ op⁹ meritoriū vite eterne. ad qđ reqritur gr̄a dei. Ro. 6. Gr̄a dei vita eterna. ⁊ iō iſtud ipedimētū nō ē per aliqđ poſitiuū. ſ3 magis negatiuū forme ꝑ quā fit op⁹ meritoriū. iſta aūt negatio ſiue defect⁹ tollit̄ ꝑ collationē gr̄e ſupplētis defectū nāe. igit̄ pimo petit̄ h9 ſupplemētū. ſcōo tāgit̄ h9 ſuppletionis ipedimētū ibi. Increpaſti. Circa pmū ſciēdū ꝙ duplex ē meritū. ſ. cōgrui ⁊ cōdigni. meritū aūt cōdigni ſupponit gratiā habitualē in merēte. meritū vo cōgrui ipſā pcedit. q2 meritū cōgrui ē qn̄ hō ex vtute naturali ſtudet bonū opari: ⁊ ſic facit qđ i ſe ē. ⁊ ꝑ ꝯn̄s meret̄ de cōgruo ꝙ de⁹ det ſibi gr̄am ꝑ quā vlteri⁹ meret̄ de cōdigno. ⁊ h̄ ē qđ petit̄ h̄ i pſōa nāe humane. cū dr̄. Retribue ſuo tuo. i. hoī ad bonū conāti ſm facultatē nature. Retribue de cōgruo gr̄am tuā. ideo ſubditur.

q Uiuifica me. q2 gr̄a aīam viuificat vita gr̄e ſicut aīa corp⁹ vita nature. r Et cu. ſer. tuos. i. mādata tua meritorie quātum ad meritū cōdigni. Et q2 gr̄a illuminat intellectū ad ſupnaturalia cognoſcēda. iō ſubdit̄. s Reuela ocu. meos ⁊c. ⁊ neceſſitatē hui⁹ illuminatiōis ſubdit. d. t Incola ego ſū i terra. q. d. icole celi. ſ. angeli ſci clare vidēt talia. ſed hoīes terreni non pn̄t videre talia abſq3 illuminatiōe tua. u Nō ab. a me mā. tu. i. reueles mihi ea. q2 min⁹ dicēdo plus ſignificat. ⁊ q2 diue reuelatiōes ſiūt deſiderātib⁹ eas. Sap. 6. Preoccupat eos q̄ ſe cōcupiſcūt. vt ſe illis pu oſtendat. iō ſubdit̄ x Cōcupiuit anima mea deſiderare ⁊c. iſta aūt cōcupiſcentia ē in appetitu intellectiuo q̄ reflectit̄ ſup actū ſuū3. ſic. n. itellect⁹ itelligit ſe itelligē. ita volūtas vult ſe velle vl̄ poti⁹ aīa ꝑ volūtatē. ⁊ dic̄. Cōcupiuit aīa mea deſiderare ⁊c. q2 ſic noticia intellect⁹ procedit de impfecto ad pfectū. ſic amor volūtatis. y Increpaſti. Hic tāgit̄ collationis gratie impedimētū qđ ē ſupbia. ſicut humilitas ē gratie meritoria. vn̄ dr̄ Jac. 4. De⁹ ſupbis reſiſtit. humilib⁹ aūt dat gr̄am. ⁊ ſm h̄ dicit̄. Increpaſti ſupbos. ſ. angelos ſupbiētes de celo eÿciendo. ⁊ pmos parētes cōtēnētes mādatū dei de paradiſo terreſtri. z Maledicti q̄ decli. a mā. tuis. pmi eni parētes ꝓpter traſgreſſionē diuini mādati icurrerūt maledictionē. ſm ꝙ dr̄ Gen̄. 3. Maledicta terra in ope tuo ⁊c. iō ꝯn̄r petit̄ hui⁹ ipedimēti amotio. a Aufer a me opprobriū. maledictionis.

b Et cōtēptū. traſgreſſionis. c Q2 te. tua exquiſiui. ad ſciēdū ea ⁊ itelligēdū. ⁊ iō ſi traſgrederer nō eēt ex ignorātia ſ3 cōtemptu: Et cā dicte petitionis ſubdit̄ cū dr̄. d Etenim ſe. prin. ⁊ aduer: me loquebātur. iſti pncipes ſūt demones. ſm ꝙ dicit̄: Eph. 6. Nō eſt nobis colluctatio aduerſus carnē ⁊ ſāguinem: ſ3 aduerſus pncipes ⁊ ptātes tenebrarū haꝝ cōtra ſpiritualia neq̄tie. ⁊ iſti pncipes frequēter tractāt ad inuicē q̄liter poſſint homines ſanctos ⁊ litteratos deÿcere per cōteptū diuinoꝝ mandatoꝝ. ſicut narrat Greg. in dyalogo. ꝙ iude⁹ in phano idoli abſcōdit⁹ audiuit demones tractātes de deiectione andree epi ſūdane ciuitatis. e Seru⁹ aūt tu⁹ ex. i iuſti. tuis. q2 quanto hō pcipit ſe a demonib⁹ fortius impugnari. tanto magis d3 in bōis opibus exerceri. ad qđ reqritur dirigēs mētis cōſideratio. ideo ſubdit. f Nā ⁊ te. ⁊c. i meditatio mea iugiter vſat̄ circa ipa g Et cōſi. meū. qđ itēdo ſimplr̄ pſeq. h Iuſtificatiōes tue. i. ipletiones mādatoꝝ tuoꝝ q̄ iuſtificāt hoīem.

a Adheſit. Hic ponit̄ tertiū ipedimētū qđ ē pōdus corpis aīa3 aggrauātis ab opib⁹ vtutis: ſ3 ꝙ dr̄ Sap. 9. Corp⁹ qđ corrūpit̄ aggrauat aīam ⁊ depmit ſēſū multa cogitātē terrena ihitatio. h̄ aūt ipedimētū aggrauās auferet̄ i reſurrectiōe. q2 tūc glia aīe redūdabit ad corp⁹ faciēs ipſū gloſū aīe obediēs ad nutū. ſm ꝙ dr̄ Ro. 8. Ipſa creatura liberabit̄ a ſuitute corruptiōis i libtatē glie filioꝝ dei. i pn̄ti aūt n̄ auferet̄ niſi ꝑ modū alleuiatōnis. qđ fit vno mō ꝑ augmētū gr̄e aīa3 fortificātis ad dcm̄ pōd⁹ leui⁹ portādū ſic ille q̄ grauiter portat decē. ſi mltū augeat̄ vt⁹ ei⁹ cū decē pōdere nō ſolū poterit ābulare ſ3 ēt currere. ⁊ de tali alleuiatiōe dr̄ Ro. 8. Infelix hō q̄s me liberabit de corpe mortis h⁹? ⁊ rn̄det. Gr̄a dn̄i nr̄i ieſu xpi. inq̄tū fortificat ꝯ corpis aggrauationē. igit̄ i h̄ octōario q̄rto: p̄ petit̄ h9 alleuiatio. 2° alleuiatōnis cōfirmatio. ibi. Dormitauit. 3° vtriuſq3 declaratio. ibi. Uiā mādatoꝝ. Circa p⁹ dr̄ Adheſit pauimēto aīa mea. pauimētū ē terra vl̄ aliqđ terreū. vt lapides. ⁊ iō cū dr̄. Adheſit pauimento aīa mea. ſēſus ē. aīa mea corpi terreo ⁊ corruptibili aīam aggrauāti ē ꝯiūcta. k Uiuifica me. i. fortifica i me vitā gr̄e. ad pondus corporis leuius ferendum.

l Scđm v. ⁊c. de q̄ ſcribit̄ Deutero. 8. Nō in ſolo pane viuit hō ſ3 in oi vbo qđ egredit̄ de ore dei. q2 ſicut cibus corpalis fortificat robur corpis. ſic verbū diuinū robur mētis.

i Uias meas.i.pceſſus meos difficiles l via vtutis pter ag grauationē corpis. b Enūciaui tibi.p orōnē deuotā petens alleuiari. c Et exau.me.p augmētū tue grē. ꝛ qꝛ augmētū iſtud ſemp oꝫ plus ꝛ plus appeti.iō ſubdit. d Doce me iu ſti.tu.q doctrina fit p augmētū grē ampli⁹ illuminātis.
e Uiā iuſti.tu.i.me.repetitio ē eiuſdē ſnīe ad maiorē affect⁹ ex preſſionē. f Et exer.i mi.ꝛc.i.i opib⁹ vtutū moraliū iſuſarū q̄ ſūt mirabiles.tū qꝛ cauſant̄ i nob ex dina iſuſiōe.ſꝫ ꝙ dr̄ Au gu.Uirt⁹ ē bona q̄litas mētis q̄ qs bn̄ vtit̄:ꝛ nullus male vtit̄:quā de⁹ i nob ſine nob opat̄.tum qꝛ bn̄t aliō mediū ꝛ aliū finē ꝙ̄ vtutes acqſite.qꝛ i tpantia ſcu i vtute tpantie acqſita i ſūptione ciboꝝ mediū iſtitu tū a rōne ē.vt n̄ no ceat valitudi cor poris. nec ipediat actū rōnis. in tpan tia iſuſa mediū ſta tutū a lege dina eſt vt caſtiget corp⁹ ꝛ i ſuitutē aīe redigat̄ Silr̄ finis vtutl mo ral acqſite ē vt hō bn̄ ſe hēat i politia hoīum.finis aūt in fuſe vt bn̄ diſpōat ad politiā ciuiū ſup noꝝ.ſꝫ ꝙ dr̄ Eph. ꝛ.Jā nō eſtis hoſpi tes ꝛ aduene.ſꝫ eſtl ciues ſcōꝝ ꝛ dome ſtici dei ꝛc.

Uias meas enunciaui et exaudi ſti me: doce me iuſtificatiões tu as. Uiā iuſtificationū tuaꝝ in ſtrue me: et exercebor i mirabili b⁹ tuis. Dormitauit aīa mea p̄ te dio: ꝯfirma me i verbis tuis. Ui ām iniqtatis amoue a me: et d̄ le ge tua miſerere mei. Uiā veritā tis elegi: iūdicia tua nō ſū oblit⁹. Adheſi teſtimōijs tuis dn̄e: no li me ꝯfūdē. Uiā mādatoꝝ tuo rū cucurri: cū dilataſti cor meū.
Legē pone mihi dn̄e viā iuſtificationū tuaꝝ: ꝛ ex graꝫ eā ſēp. Da mihi in tellectū ꝛ ſcrutabor legē tuā: et cuſtodiā illā in toto corde meo. Deduc me i ſemitā mādatoꝝ tuo rū: qꝛ ipſā volui. Jnclina cor me um i teſtimonia tua: ꝛ nō i aua ritiā. Auerte oculos meos ne vi deāt vanitatē: in via tua viuifica me. Statue ſuo tuo eloqū tuū: i timore tuo. Amputa opprobriū meū qd̄ ſuſpicat⁹ ſū: qꝛ iūdicia tua iocūda. Ecce ꝯcupiui māda ta tua: i eqtāte tua viuifica me.
Et veniat ſup me miſi cordia tua dn̄e: ſalūtare tuū ſꝫ eloquū tuum. Et rn̄debo exprobrantib⁹ mihi ver bū: qꝛ ſpaui i ſermōib⁹ tuis. Et nē auferas de ore meo verbū veritatis vſquequaqꝫ: qꝛ in iudicijs tuis ſuperſperaui. Et cuſtodiā legem tuam ſemper: in ſeculum ꝛ in ſeculum ſeculi. Et ambula bam in latitudine: quiā mādata tua exquiſiui. Et loquebar de te ſtimonijs tuis i cōſpectu regū: ꝛ non cōfundebar. Et meditā bar in mandatis tuis que dilexi.

g Dormitauit. Hic ꝯñr petit̄ pdcē alleuiatiōis ꝯfirmatio qꝛ ſp hō oꝫ timere caſū a gra alleuiātē pp variabili tatē fragilitatl hūane.iō dr̄. Dormitauit aīa ꝛc.ſm ꝙ dic̄ h Caſ ſio. dormire ē ppriū pigri.ſm illō pver.24.Uſqꝫ q piger dor mis.dormitare āt ē laſſi ſeu fatigati.ſcis aūt hoīb⁹ tedioſa ē ſar cina corpis cui opꝫ cōdeſcēdere cōcedēdo ei refectionē ſufficiē tē ꝛ getē.i q cōdeſcēſu facilr̄ defic̄ hō nimis cōpatiēdo. ꝛ ſic di ſpōit ad caſū.iō ſubdit̄. h Cōfir.me.grām tuā i me cōſeruādo ꝛ qꝛ ad h fac̄ dini vbi frequēs meditatio.iō ſubdit̄. Jn vbis tuis
i Uiā iniqtatl.i.diſpōnē ad lapſū p nimiū cōdeſcēſū ad corpus
k Amoue a me.tua grā mihi pcauēdo.ꝛ qꝛ i talib⁹ n̄ ē tāta pſer uatio qn aliqñ ſcurrat aliqd petm̄ ſaltē veniale.iō ſubditur.
l Et de le ꝛc.ſ.ſi ab ea declinaui p petm̄ mortale.vel i ea ceſpita ui ſeu retardat⁹ fui p veniale.ꝛ hui⁹ miſatiōis cām allat ex pte ſui.d. m Uiā vita.elegi.ſm ptē aīe ſupiorē q̄ ad optima dep cat. n Judicia tua ꝛc.gb⁹ pctōres terribilr̄ pimuiſti eos ſb mergēdo tpe diluuij.ꝛ igne ſulphuris icēdēdo qñ ſodomā ſub uertiſti ꝛ i ꝯſilib⁹.ꝛ qꝛ ex terrore taliū hō a malo retrahit̄ ꝛ ad bonū cōuertit̄.iō ſubdit̄. o Adheſi te.tu.dn̄e.firmiter ꝓpo nēs ea cuſtodire. p Noli me cōfūdere.i.pmittere cōfūdi p re cidiuū peti. q Uiā. Hic ꝯñr deſcribit̄ vtriuſqꝫ petiti declara tio.ſ.alleuiatiōis ꝛ cōfirmatiōis q̄ fiūt p augmētū grē alleuiātis ꝛ ſtabilietl.vt dcm̄ ē.augmētata vō gra caritas auget̄.qꝛ ſūt idē realr̄ vl ſaltē cōnexa iſepabilr̄.p caritatē vō cor dilatat̄.ꝛ ſic qd̄ a pncipio erat ſibi graue leuiter portat̄.ꝛ h ē qd̄ dr̄. Uiā māda toꝝ tuoꝝ cucurri.i vīa vtutl facilr̄ ambulādo. r Cū dila.cor meū.p donū caritatis q̄ mādata dina fac̄ leuia.ſm ꝙ dr̄.i.Jo.5. Mandata eius grauia non ſunt.glo.amanti.quia caritas vires augmētat ſꝫ ꝙ dicit Grego.omel.iz. Uires q̄s imperitia dene gat caritas adminiſtrat.
s Legē pone ꝛc. Poſtq̄ actū ē de remotione impedimēti circa pfectionē vite actiue. h ꝯñr agit de aſſecutiōe p motiui qd̄ ē triplex.ſ.fides dirigēs.ſpes ſublcuās: ꝛ cari tas ſtimulās.ꝛ p pont̄ pmū.ſcdo ſcdm.ibi. Memor eſto.tertio tertiū.ibi. Bonitatē feciſti. Circa pmū ſciēdū ꝙ fides hr̄ duplr̄. Uno mō ꝙ̄tū ſuffic̄ ad ꝓpriā ſalutē.ꝛ ſic hr̄ ē a ſimplicib⁹ fide lib⁹. Alio mō cū h ꝙ̄tū ad ei⁹ defēſionē ꝯ hereticos ꝛ ifideles.ꝛ ſic hr̄ a maiorib⁹.pmo ergo agit̄ de fide ſimpliciū.ꝛ ſcdo de fide maioꝝ.ibi. Et veniat. Pria adhuc i duas.qꝛ pmo petit̄ fidei di rectio.ſcdo deuij remotio.ibi. Jnclina cor. Circa pmū ſciēdū ꝙ

lꝫ vitas pma ſit obiectū fidei formale.ꝛ ſꝫ h ptiet ad vitā ꝯteplatiuā tn̄ mālitet ꝛ p reductionē ad fidē ptinēt oīa q̄ ordiant̄ i ipſū deū q ē vitas pma.iter hec āt cōtinēt̄ opa vtutū q̄ ꝓcedūt ex fide p dilectōēꝫ opant̄ ꝛc.ꝛ ptinēt ad pfectionē vite actiue.ꝛ h mō agit̄ h de fide ꝓut dirigit i opib⁹ vite actiue.ꝛ ſm h dic̄ pſalmiſta loquēs i pſona hūane nāe. Legē pone mihi dn̄e viā iuſtificationū tuarum.ſic̄.n.lex hūana dirigit i opib⁹ iuſticie politice.ſic fides i opib⁹ iuſticie dine. t Et ex g.ꝛc.qꝛ hita fide ꝙ̄tū ad pria credibilia excitat̄ aīus ad ingrēdū d̄ hi q̄ ſequunt̄ ad ipſa. ꝛ ga ad h regrit̄ ꝙ itellect⁹ a deo moueat̄.iō ſubdit̄
u Da mihi itellectū ꝛ ſcrutabor le.tuā.pfecte cognoſcēdo ꝙ nō poſſē ſine tuo auxilio.ꝛ qꝛ tal̄ cognitio ordinat̄ ad op⁹ iō ſbdit̄. x Et cu.ꝛc. ꝙ̄tū ad act⁹ iteriores.
y Deduc me ꝛc. ꝙ̄tum ad act⁹ exteriores. ꝛ qꝛ ex tali exercitio aggñā tur qd̄ā iclinatō ad act⁹ ſilēs.iō ſubdit̄. Qꝛ ipāꝫ volui. ꝫ Jnclina. Hic ꝯñr petit̄ remotio ipedi mēti.qd̄ eſt triplex. Pri mū ē cōcupiſcētia oclo rū q̄ reſpicit aggregatio nē bonoꝝ tpaliū.ꝛ ꝙ̄tū ad h dr̄. Jnclia cor meū i teſti.tua ꝛ nō i auariti aꝫ aīum a dinis opib⁹ rē trahētē. Scdꝫ ē cōcupi ſcētia carnis.q̄ vtplūmū accēdit̄ ex aſpectu ipu dico.ꝛ ꝙ̄tū ad h ſubdit̄
a Auer.ocu.ꝛc.i.ſpecta cula ad malū luxurie iducētia. Tertiū ē ſupbia vite.ꝛ ꝙ̄tū ad h ſub dit̄. b Statue ſuo tuo ꝛc.timor enī dn̄i fac̄ hoīem faciter humi liari. c Amputa ob.meū.i.occaſionē labēdi i petm̄ qd̄ ē opprobrio ſū. d Qd̄ ſuſpicat⁹ ſū.i.timui.vn̄ i trāſlatiōe Hiero.hr̄. Qd̄ reue rit⁹ ſū. e Qꝛ iudicia tua iocūda. decedētib⁹ abſqꝫ mortali culpa vn̄ Luc.zi.ſaluator loquēs de ſignis pcedētib⁹ extremū iudiciū dic̄ His aūt fieri icipiētib⁹ reſpicite ꝛ leuate capita vr̄a.i.exhilarate cor da vr̄a.ꝛ dic̄ Greg.ibidē. Nec mirū.qꝛ audiēt illā dulcē ſnīam. Ueni te bñdicti pr̄is mei ꝛc. Math.25. f Ecce cōcupiui mādata tua. ſcire ꝛ opari. g Jn eqtate tua ꝛc.augmētādo i me vitā grē.ꝛ dicit i eqtate tua qꝛ talis eqtas iuſticie p quā hō dirigit̄ i deū meritorie n̄ ē niſi p grām a deo hoī datā q̄ iuſtificat impium.
h Et veniat. Hic ꝯñr petit̄ fides nō ſolū ad ſimplicē crudelita tē ſꝫ ad ei⁹ cōſtātē cōfeſſionē ꝛ defēſionē.qd̄ frequēter fcm̄ ē et i ſimplicib⁹ p ſpūs ſci aſſiſtētiā.ꝛ h ē qd̄ dr̄. Et veniat ſup me mīa tua dn̄e.largiēdo fidē mō dcō.ꝛ iō ſubdit̄. i Saluta.tu um ꝛc.vt.ſ.ſpūs tu⁹ loquat̄ i me.ſm ꝙ dr̄ Math.io. Nō enī vos eſtl q loqmini:ſꝫ ſpūs pr̄is vr̄i q loqtur i vob. k Et rn̄.expro.mihi.i. opprobrioſe loquētib⁹ mihi pp fidē:ſic̄ fcm̄ ē multis catholicis.
l Uerbū.ſ.vitatis a ſpū ſcō mihi admīſtrādū. m Qꝛ ſpaui ꝛc.i.i ſmonib⁹ a te mihi cōferēdis ꝛ nō i ſmonib⁹ ex mea ſcia ꝓferēdis.iō ſubdit̄. n Et ne aufe.ꝛc.min⁹ dicēdo plus ſignificat.i.conferas ori meo. o Uerbum veritatis.qꝛ a ſpiritu ſancto nō pōt ꝓgredi falſum. p Quia in iudicijs tuis ſuperſpaui.diuino enim iudicio lꝫ hominibus occulto fiūt aliquādo ſimplicibus tales illuſtrationes veritatis.ꝛ qꝛ ad talem illuſtrationem ſeqtur diuine legis impletio. ideo ſubditur. q Et cuſtodiam legem tuā ſemper.cum opere ad implendo. r Et ambulabam in latitudine.ſcilicet caritatis que eſt tante latitudinis ꝙ etiā ſe extēdit ad inimicos. Math.5. Diligite inimicos veſtros.benefacite his qui oderunt vos.
s Quia mandata tua exquiſiui.nō ſolum ſpeculatiue.ſed etiaꝫ pra ctice.ex tali vero exercitio meretur caritas augeri.vt tandem merea tur ꝛ perfici.ideo ſubditur.
t Et loquebar de teſtimonijs tuis.cōſtanter ꝛ intrepide.
u Jn conſpectu regum.vt patet de ſidrac miſac ꝛ abdenago.coram nabuchodonoſor rege.Dañ.3.ꝛ de petro ꝛ ioanne coraꝫ principibus ſacerdotum.Act.4.ꝛ de multis alijs.vt patet de ſancta lucia ꝛ ſācta agnete ꝛ conſimilibus.
x Et meditabar in mādatis tuis que dilexi.dilectio enim alicui⁹ rei facit de illa re frequēter meditari.

a Et leuaui man⁹ meas ad mādata tua.ea ope adiplēdo fine quo n̄ ſufficeret meditatio.iō ſubdit̄. b Et exercebor in iuſtificationibus tuis.i.in opib⁹ mādatoꝝ tuoꝝ que iuſtificāt hominem.dum tñ modo debito impleantur.

c M Emor eſto. Hic ꝯñr ponit̄ ſcđꝫ ꝓmotiuū i ꝑfectiōe vite actiue.qđ ē ſpes ſubleuās.ex H.n.ꝙ ſpes ſubleuat ad expectationē vite btē i pr̄ia:cōfortat hō i opib⁹ vite actiue i via.ſpes aūt ē certa expectatio future btitudinis ex grā ⁊ meritis ꝓueniens. aliter nō eēt ſpes ſꝫ ꝑſūptio. ꝑmo igit̄ agitur de ſpe ꝓut reſpicit gratiaꝫ dei.ſcđo ꝓut reſpic̄ vſū bonū liberi arbitrij.ibi. Portio mea. Prima in duas.q2 ꝑmo agit̄ de ſpe ꝓut reſpicit diuinā grātiā.ſcđo de timore reſpiciēte fragilitatē ꝓpriaꝫ ibi.Defectio. Circa primū dr̄:Memor eſto v̄bi tui ſuo tuo.i.qđ dixiſti ſuo tuo.iſte ſuus fuit abrahā cui de⁹ ꝓmiſit vitā btām ⁊ ſemini eius Geñ.15.Suſpice celuꝫ ⁊ numera ſtellas ſi potes. ⁊ dixit ei. Sic erit ſemē tuū.in q̄ ꝓmiſit abrahe ⁊ imitatoribus fidei ſue gl'iaꝫ celeſtis pr̄ie.vt ibi pleni⁹ fuit dcm̄.vñ accipit̄ in officio mortuorū illud.Signifer ſcūs michael repn̄tet eas i lucē ſcām quā oli abrahe ꝓmiſiſti ⁊ ſemi eius.

Et leuaui man⁹ meas ad mādata tua q̄ dilexi:⁊ exercebor in iuſtificationibus tuis.

M Emor eſto verbi tui ſeruo tuo:i quo mihi ſpeꝫ dediſti. Hec me ꝯſolata eſt i humilitate mea:q2 eloqū tuū viuificauit me. Superbi iniq̄ agebant vſq̄quaq3:a lege aūt tua nō declinaui. Memor fui iudicioꝝ tuoꝝ a ſclo dñe:⁊ ꝯſolat⁹ ſuꝫ. Defectio tenuit me:ꝓ peccatorib⁹ derelinquētib⁹ legē tuaꝫ. Cātabiles mihi erāt iuſtificatiōes tue: i loco ꝑegrinationis mee. Memor fui nocte noīs tui dñe: ⁊ cuſtodiui legē tuaꝫ. Hec facta ē mihi: q2 iuſtificatiōes tuas exquiſiui.

P Ortiō mea dñe dixi cuſtodirē legē tuā. Deꝑcatus ſum faciem tuam i toto corde meo:miſerē mei ſꝫ eloqū tuum. Cogitaui vias meas:⁊ conuerti pedes meos in teſtimonia tua. Parat⁹ ſū ⁊ nō ſuꝫ turbat⁹: vt cuſtodiā mādata tua. Funes pctōꝝ circūplexi ſūt me: ⁊ legeꝫ tuā nō ſū oblitus. Mediā nocte ſurgebā ad ꝯfitēdū tibi:ſuꝑ iudicia iuſtificatiōis tue. Particeps ego ſuꝫ oiūꝫ timētiū te:⁊ cuſtodiētiū mādata tua. Miſericordia tua domine plena eſt terra: iuſtificatiōes tuas doce me.

B Onitatem feciſti cū ſuo tuo dñe:ſꝫ v̄bū tuū. Bōitātē ⁊ diſciplināꝫ ⁊ ſciam docē me:q2 i mādāt̄ tuiſ credidi. Priuſq̄ humiliārer egō dliq̄:ꝓptea eloqū tuū cuſtodiui. Bon⁹ es tu

d In q̄ mihi ſpem dediſti.i.oi imitāti fidē abrahe cui reuelatuꝫ fuit myſteriū xp̄i.vñ dixit ſaluator Ioā.8.Abrahā pr̄ veſter exultauit vt videret diē meū.vidit ⁊ gauiſus ē. e Hec.ſ.ſpes future btitudis.

f Me cōſolata eſt in humilitate mea. In hebreo hr̄. In afflictione mea.fideles.n.a tyrānis oppꝛ̄ſſi ⁊ afflicti ex iſta ſpe fuerūt in tormētis multipl'r cōſolati.in tātū ꝙ nō ſolū patiēter.ſꝫ ⁊ gaudēter ſuſtiebāt.

g Qr eloqum tuū.quo ꝓmiſiſti abrahe ⁊ ſemini ei⁹ vitā btām.

h Viuificauit me.i.cōfortauit i afflictiōe.⁊ q2 ex patiētia ⁊ cōſtātia fideliū tyrāni affligebant̄ excogitātes adhuc grauiora tormēta ꝯtra eos.iō ſubdit̄. i Superbi iniq̄ ⁊c̄.q̄rētes affligere fideles multimode. k A lege aūt tua nō declinaui.q2 fideles i talib⁹ cōſtāter ſteterūt. l Memor fui iudicioꝝ ⁊c̄.qb⁹ malos ꝑdidiſti ⁊ cōfidētes i te libaſti.vt noe de diluuio.loth de ſubuerſione ſodome ⁊ gomorre. ⁊ tres pueros de camino ignis. m Et cōſolat⁹ ſū.ſꝑans ꝙ liberabis me.q2 ⁊ ſi aliqū dñs nō libet fideles ſuos a morte tpali.ſic machabeos nō liberauit de tormētis antiochi.2.Mach.7.tñ fuerūt meli⁹ liberati q̄ꝫ tres pueri de camino ardēti:ſm ꝙ dic̄ Aug.q2 illi fuerunt liberati de igne poſtea morituri.machabei v̄o fuerunt libati de pn̄ti miſeria in eternū victuri. n Defectio. Hic ꝯñr agit̄ de timore ꝓprie fragilitatis q2 q̄tūcūq3 hō ſꝑare debeat de deo.tñ dꝫ timere ne labat̄ i pctm̄ ex ꝓpria fragilitate ⁊ ſic fruſtret̄ ſua ſpe.iō dr̄.Defectio tenuit me.i.timor magn⁹.Vñ in trāſlatiōe Hiero.dr̄. Horror tenuit me. o Pro pctōrib⁹ dere.⁊c̄.q ſūt multi valde.ſm ꝙ dr̄ Eccle.i. Stultoꝝ īfinit⁹ ē numer⁹.⁊ Math.7.Lata ē porta ⁊ ſpacioſa via que ducit ad ꝑditionē.⁊ multi ſūt q itrāt ꝑ eā.⁊ iō qlibet q̄tūcūq3 iuſtus dꝫ ſemꝑ timere.ne ſil'r ſibi accidat ex ꝓpa fragilitate cū ſit eiuſdem ſpēi ⁊ nāe.⁊ q2 ad talē caſū euitādū multū valet orō ꝑ quā mēs a terrenis retrahit̄ ⁊ ad diua ſubleuat̄.iō ſubdit̄. p Cātabi.mi.erāt iu.⁊c̄.i.laudes diue. q In loco pe.⁊c̄.i.i via pn̄tis vite q̄ tēdimus ad pr̄iam ſic̄ ꝑegrini.⁊ q2 diue laudes nō ſolū dicēde ſūt de die.ſꝫ ⁊ de nocte.iō ſ̄dit̄. r Memor fui ⁊c̄ ⁊ q2 orōnē dꝫ comitari ſācta oꝑatio.iō ſubdit̄. s Et cuſto.le.tuā.ꝑ mādatoꝝ tuoꝝ ipletioneꝫ.⁊ q2 iſta hꝫ hō a dei grā.iō ſubdit̄. t Hec fcā ē mihi.i.hec grā mihi a deo fcā ē.vñ ⁊ i trāſla. Hiero.iux̄ hebreū hr̄. Hoc fcm̄ ē mihi.

u Qr iuſtificatiōes tuas exq̄ſiui.vñ dic̄ ſaluator Math.7. Querite ⁊ inuenietis.

x P Ortio mea. Hic ꝯñr agit̄ de ſpe ꝓut ꝓuenit ex bono vſu liberi arbitrij cū dr̄. Portio mea dñe.i.firmiter ſꝑo ꝙ tu ſis pars ⁊ portio mea in futura btitudine.⁊ vñ ſurgat iſta ſpes ſeqtur.

y Dixi cuſtodire legē tuā.ꝑ bonū vſū liberi arbitrij tua grā iformati.⁊ q2 ad hꝰ cōtinuationē facit orō deuota.ſeqtur. z Deꝑcat⁹ ſū faciē tuā in toto corde meo.i.in itellectu ⁊ affectu. a Miſerere mei.cōtinuādo in me bonū vſū liberi arbitrij.cui⁹ cōtinuatio ꝓcedit ex grā dei. b Scđm eloqum tuū.quo dixiſti:petite ⁊ accipietis: c Cogitaui vias meas.i.ꝓceſſus in bono q ſūt tardi ex fragilitate humana.ſed feſtini ex diuina grā.iō ſubditur. d Et cōuerti pedes meos in teſtimonia tua.vigorat⁹ ex tua gratia.ideo ſubdit̄. e Paratus ſum ⁊ nō ſum turbatus.habitus enim facilitat hoiem ad opus.⁊ ideo habētes habitū grē diſpoſiti ſūt ad faciliter agēdū bona oꝑa vite actiue in qb⁹ alij difficultatē patiunt̄ ⁊ quia curſū bonoꝝ dēmones nitunt̄ īpedire ſuis tētationib⁹. iō ſubdit̄. f Funes pctōꝝ.i.tētatōnes demonū.

g Circūplexi ſunt me.ad īpediēdum me in bono oꝑe.

h Et legē tuā nō ſū oblitus.tua grā cōfortat⁹.⁊ q2 de hoc dꝫ hō deo eē grat⁹ ſubdit̄. i Media nocte ſurgebaꝫ ad cōfitēdū tibi.cōfeſſione laudis.

k Suꝑ iudicia iuſtificatiōis tue.i.ꝓ hoc ꝙ tuo ſcō iudicio doluiſti me i iuſticia cuſtodire.iō ſubdit̄. l Particeps ego ſū.ex tua bonitate. m Oiuꝫ timētiū te.timore filiali q cauet offēſā. n Et cuſtodiētiū mādata tua.ꝑ ſāctam oꝑationē.iſte eni ſūt due ꝑtes iuſticie.ſm ꝙ dcm̄ fuit ſupra ps. 33.Diuerte a malo ⁊ fac bonū.⁊ q2 p̄dicta grā diuina cōfert̄ oibus ſe ad eā debite diſponētib⁹.ideo ſubdit̄. o Miſericordia tua dñe plena eſt terra.⁊ q2 quāto plus habent̄ bona ſpūalia tāto magis deſiderant̄.iō ſubdit̄. p Et iuſtificationes tuaſ doce me.bona ſpūalia in me augmētādo.

q B Onitatē feciſti. Hic ponit̄ tertiū ꝓmotiuū in ꝑfectione vite actiue qđ ē caritas ſtimulās ad op⁹ bonū. ſm ꝙ dr̄ 2.Cor 5.Caritas xp̄i vrget nos.ſtimulat autem ad opus bonum ex cōſideratione beneficioꝝ dei in mente ⁊ corpore receptorum.⁊ ꝑmo ponit̄ ſtipulatio caritatis ex beneficijs ex parte mētis.⁊ ſcđo corporis.ibi. Manus tue. Circa ꝑmā ſciendum ꝙ ſicut caritas ſtimulat ad bonū.ita recalcitrat cōtra malū.⁊ ꝑmo ponit̄ ꝑmū.ſcđo ſcđm.ibi. Multiplicata eſt.bñficia autem dei ex parte mētis ſūt duplicia.ſ.bona naturalia ⁊ gratuita.⁊ q̄ꝫtum ad hoc dicit̄. Bonitatē feciſti cum ſeruo tuo dñe.animam ei cōferēdo ad imaginē tuam creatā:⁊ bona grē ſuperaddendo q̄ fuerūt data hoi in ſtatu inocētie.⁊ poſt lapſū dātur in baptiſmo.⁊ añ dabant̄ regulariter in circūciſione. r Scđꝫ v̄bum tuū.ꝓut hr̄ Geñ.i.⁊ ait de⁹. Faciam⁹ hoiem ad imaginē q̄ꝫtū ad bona nature.⁊ ſilitudinē nr̄am:q̄ꝫtū ad bona grē.Et q2 nō dꝫ h̄ homini ſufficere.ſed ſemꝑ debet ꝓfectū in ſpūalib⁹ querere:ſꝫ ꝙ dicit Aug.libro de ꝑfectione iuſticie. Nemo cū multū ꝓfecerit dicat mihi ſufficit.exiuit enim de via añ terminū.ideo vltra petit.d. s Bonitatē.quātū ad ꝑfectionē appetit⁹. t Diſciplinā ⁊ ſciam.q̄ꝫtū ad ꝑfectionē intellectus. u Doce me. illuſtratione tue grē ampliore.⁊ dicit.Diſciplinā q̄ꝫtū ad cognitionē moraliū.⁊ ſciam q̄ꝫtū ad cognitionē ſpeculabilium.

x Qr in mādatis tuis credidi.opꝫ eni diſcipulū magiſtro credere.ſiue velit propriare. Hebreo.ii. Accedentem oportet credi. q2 ē ⁊c̄.⁊ Iſa.7.ſm aliam trāſlationē.Si nō credideritis nō intelligetis.⁊ q2 inter dei bñficia ad aiam ꝑtinētia nō ſolū ē collatio grē:ſed et correctio culpe.ꝓuer.3.Quē eniꝫ diligit dñs corrigit.ſiue q̄ nō trāſit̄ pn̄s vita.iō ſubdit̄. y Priuſq̄ ⁊c̄.ꝑ tuā correctionē. z Ego deli.icurrēdo culpā. a Propte.elo.tu.cuſtodiui.ex diuina eniꝫ correctione expit̄ hō q̄ꝫtū bonū ſit deo obedire.ꝓpter qđ efficit̄ magis ſollicitus ei⁹ mādata cuſtodire.

b Bon⁹ es tu.grām cōferēdo ⁊ culpā corripiēdo.⁊ q2 bonuꝫ eſt ſuipſius diffuſiuū.ideo ſubditur.

Et in bonitate tua doce me iuſtificationes tuas. bonitatē tuā mihi coicādo. b Multiplicata. Hic pn̄r ponit recalcitratō caritatis ꝯ malū qḋ fit reſiſtēdo tētationib⁹ demonū: ⁊ h̄ notat cū dr̄. Multiplicata ē ſup me iniq̄tas ſupbo⁊.i. demonū me ni tētiū ipellere ad pctm̄. c Ego aūt. caritate ſtimulatus. Jn toto cor. meo. i. intellectu ⁊ affectu. e Scruta. mā. tua. ad itelligēdū ⁊ opandū. vt ſic euadā eo⁊ tētamēta. f Coagula tū ē ſic lac ⁊c̄. i. malicia cōpreſſū. q: ſpūs maligni ſūt in malicia obſtinati. g Ego vo ⁊c̄. ad facili⁹ eis reſiſtēdū. h Bonū mihi q: humili. me. i. p iſult⁹ demonū dediſti mihi cognitionē fragilitatꝭ mee ne ex donis tuis caderē i ſupbiā: h̄ mō dicebat Paulus. 2. ad cor. 12. Ne magnitudo reuelationū extollat me dat⁹ ē mihi ſtimul⁹ carnis mee āgelus ſathane q me colla phizet. i Ut diſcā iuſtificatiōes tuas. experimēto eni p prie fragilitatꝭ mouet hō ad magꝭ ad diſcēdū artē ſe defēdēdi ꝯ ipugnatōnē demonis. q h̄r p nouū ⁊ vet⁹ teſtm̄. iō ſubdit. k Bonū mihi ⁊c̄. q: decē pcepta decalogi locut⁹ ē dn̄s in mōte ſynai p angelū ei⁹ pſonā repn̄tātē. ⁊ legē euāgelicā locut⁹ ē dn̄s nob p filiū i carne appentē: ſm q dr̄ Heb. 1. Locut⁹ ē nob i filio quē cōſtituit herede vniuerſo⁊ ⁊c̄. l Sup mi. auri ⁊ ar. q: bona ſpūalia excedūt tp̄alia: quāto q̄ ſūt aīe corꝑalib⁹ pferunt.

Et in bonitate tua doce me iuſtificatiōes tuas. Multiplicata ē ſuper me iniq̄tas ſupbo⁊: ego aūt in tōto corde meo ſcrutabor mandata tua. Coāgulatū eſt ſicut lac cor eo⁊: ego vero legē tuā meditat⁹ ſū. Bonū mihi q: humiliaſti me: ūt diſcā iuſtificatiōes tuas. Bonū mihi lex oris tui: ſup milia auri et argenti.

Man⁹ tūe fecerunt me et plaſmauerūt me: dā mihi itellectū ūt diſcā mādata tua. Qui timēt te vidēbūt me et letabūt: q: in verba tua ſupſperaui. Cognoui dn̄e q: eq̄tas iudicia tua: ēt in veritate tua humiliaſti me. Fiāt nūc miſericordia tua vt ꝯſolēt me: ſ ēlogū tuū ſuo tuo. Ueniāt mihi miſatiōes tue et viuā: q: lēx tua meditatio mea eſt.

Man⁹ tue. Hic pn̄r ponit ſtimulatio caritatis ex bn̄ficijs receptis a pte corpis. Circa qḋ ſciēdū q mā ē pp̄ter formā ⁊ corp⁹ pp aīam. ⁊ iō cōpetit ei formatio ſm ꝓportōnē ad aīam. aīa aūt humana ad imaginē dei creata ē capax ipſius p cognitionē ⁊ amorē. ⁊ iō corp⁹ ei⁹ a deo formatū ē i ſtatura recta. vt ex figura corpis diſponat̄ ⁊ q̄damō doceat̄ cōteplari ⁊ amare celeſtia. vñ dr̄ poeta. Os hoī ſblime dedit celūq3 videre Juſſit: ⁊ erectos ad ſydera tollere vult⁹. Et ſilr̄ cū q̄reret ab empedocle cur viueret r̄ndit: vt aſtra aſpiciam. celū ſubtrahe nullus ero. h̄ igit̄ bn̄ficiū recognoſcit̄ cū dr̄. Man⁹ tue dn̄e fecerūt me ⁊c̄. in ſtatura recta ad vidēdum celū. n Da mihi itel. h̄ ē eleuationē itellect⁹ ad te cognoſcēdū ⁊ amādū. o Ut diſcā mā. tua. vt ſic poſſim ea ope adīplere ſtimulat⁹ tua caritate. p Qui ti. te. timore filiali annexo caritati. q Uidebūt me ⁊ letabunt. q: caritas dei gaudere fac de bono ꝓximi. ſm q dr̄. 1. Cor. 13. de caritate. Nō gaudet ſup iniq̄tate. cōgaudet aūt veritati. Et q: hoīes boni aliqñ ex fragilitate humana cōmittūt aliq: pp q̄ a deo puniunt̄ i pn̄ti ne poſtea graui⁹ puniant̄. ſic p3. 3. Regū. 13. de viro dei q ſeduct⁹ a falſo ꝓpha i bethel redyt pp qḋ a leone occiſus fuit. tñ leo cadauer ei⁹ nō tetigit ſ3 magis pſeruauit ad oſīdedum pctm̄ ei⁹ illa pena deletū. ⁊ i alys ei⁹ actib⁹ vite ſue meritū. iō ſubdit. r Cognoui dn̄e q: eq. ⁊c̄. qb⁹ punis. l3 aliqñ ſint occulta. s Et i vitate tua humi. me. me corripiendo iuſte. t Fiat mi. tua. i offēſarū mea⁊ deletionē. u Ut cōſo. me. de ſpe vite eterne. x Scd̄m elo. tu. ſ. tuo. i. ipſi abrahe cui ꝓmiſiſti vitā eternā ⁊ ei⁹ ſemi. vt dcm̄ ē ſupra. 7. octonario hui⁹ ps. y Ueniāt mi. mi. ⁊c̄. vita gr̄e in pn̄ti ⁊ glie in futuro z Quia lex tua me. mea ē. q̄ qdē meditatio eſt diſpō ad gratiā bn̄dā ⁊ bitā augmētādā. ⁊ q: ex pfectu bono⁊ cauſat̄ confuſio demonū ſeq̄t. a Cōfūdant̄ ſupbi. i. ſpūs maligni q de celo pp ſuā ſupbiā ſūnt deiecti. b Q: in. ini. fe. i me. l3 eni iuſte a deo p mittant̄ nos tētare. tñ poteſtate ſibi cōceſſa vtunt̄ iniq volūtate. c Ego āt exer. i mā. tu. q: quāto hō ſētit ſe a demonib⁹ plus tētari. tāto magis d3 i bonis opib⁹ exerceri. ⁊ q: i pugna ꝯ demones idiget hō ſuffragys bono⁊. iō ſubdit. d Cōuertant̄ mibi. i. ad auxiliū meū. e Timētes te. timore filiali. f Et q

no. te. tua. itelligēdo ⁊ opando. ⁊ q: p bonū exercitiū purificat̄ cor humanū. iō ſubdit̄. g Fiat cor meū i. in iu. tuis. i. in exercitio mādato⁊ tuo⁊ iuſtificatiuo. h Ut nō cōfundar. in pn̄ti p lapſū culpe ⁊ in futuro p lapſū in foueā gehēne.

Defecit. Poſtq̄ actū ē d btitudine ꝓut cōſiſtit in pfectiōe vite actiue. h̄ pn̄r agit de ea ꝓut ē i actib⁹ vite cōtemplatiue. Circa qḋ ſciēdū q vita cōteplatiua delectabilior ⁊ ſublimior ē actiua. q: cōteplatio magis ꝓprie v̄ſat̄ circa deū. actio vo circa ꝓximū. pp qḋ dic ſaluator Luce. 10. Martha martha ſollicita es ⁊ turbaris erga plima. Maria autē optimā ꝑtē elegit. ⁊ iō pmo agit̄ dei⁹ ſuauitate. ſcdo de ei⁹ ſblimitate. ibi: Mirabilia. Prima i duas. q: pmo oſīditur ei⁹ ſuauitas ex pte obiecti cōteplati ſcdo ex mō ꝯtēplādi. ibi Quō dilexi legē tuam. Pria adhuc i duas. q: pmo oſīdit̄ dcā ſuauitas ſcdo ſuauitatꝭ ſtabilitas ibi. Jn eternū dn̄e. Pria adhuc i duas. q: prio ponit̄ dcē ſuauitatis delectamētū. ſcdo ſubdit̄ ei⁹ ipedimētū. ibi. Narrauerūt mihi iniq. Circa pmū ſciēdū q q̄to aīa i cōteplatiōe magis eleuat̄: tāto magis ab occupatōe exterio⁊ ſēſuū retrahit̄. ⁊ qñ cōteplatio mltū itēdit̄. ſēſus exterior ab actu ſuo ceſſat ⁊ ipedit̄. vt i raptu. ⁊ ſic aīa q̄damō defic̄ in q̄tū ceſſat ab actu exteriori abſorpta i cōteplatiōe ſūmi boni ⁊ delectatiōe ſeq̄nti. ⁊ h̄ ē qḋ dr̄.

Cōnfūdant̄ ſupbi q̄ iniuſte iniq̄tatē fecerūt i me: ego aūt exercebor i mādatis tuis. Cōuertātur mihi timētēs te: ēt q nouerūt teſtimonia tua. Fiāt cor meū imaculatū i iuſtificationibus tuis: ūt non confundar.

Defecit i ſalutare tuū aīa mea: ēt i verbū tuū ſupſpani. Defecerūt ocli mei i eloqū tuū: dicentēs qñ ꝯſolaberis me. Qūia fact⁹ ſū ſic vter i pruina: iuſtificatiōes tuas nō ſū oblit⁹. Quōt ſunt dies ſerui tui: quāndo facies de pſequētib⁹ me iudiciū. Narrauērūt mihi iniq fablātiōes: ſ nōn vt lex tua. Oia mān data tua veritas: iniqui pērſecuti ſūt me adiuuā me. Paulominus conſu mauerūt me in terra: egō aūt nō dreliqui mādata tua.

Defecit i ſaluta. tuū aīa mea. q: tal' defectio ē valde ſalutaris. k Et i v. ⁊c̄. q ꝓmiſiſti abrahe vitā btā3 ⁊ ei⁹ ſemi. q̄to. n. aliqs plus i ꝯteplatiōe eleuat̄. tāto magis de vitate h⁹ ꝓmiſſiōis certificat̄ l Defece. ocu. mei ⁊c̄. q: q̄to oculi iteriores aīe plus eleuātur i deū. tāto magꝭ pcipiunt diuā bonitatē ⁊ vitatē: q i ſacra ſcriptura diuis elogꝭ exprimūtur trāſcēdere oē bonū creatū ⁊ ifinitū. ⁊ p ꝯñs accēdit̄ ei⁹ deſideriū ad vidēdū deū imediate ⁊ eo fruēdū. iō ſubditur. m Dicētes qñ cō. me. i pfecta btitudie. ⁊ q: ex tali eleuatiōe ad diua reddit̄ hō q̄ſi iſēſibilis circa exteriora agibilia. ſ'dītur. n Q: fa. ſū ⁊c̄. vter. n. i pruina derelict⁹ v̄r nō applicabil' vltra humanis vſibus. ⁊ iō hoīes excelleter cōteplatiui reputātur i agibilib⁹ ⁊ politicis q̄ſi ſtoli di. vñ 4. Reg. 9. pncipes exercit⁹ q erāt cū iehu dixerunt de ꝓphe ta q venerat ad eū iungēdum. Quid venit iſan⁹ iſte ad te. Et i figura hui⁹ facies moyſi appuit cornuta ex cōſortio ſmonis dn̄i. Exo. 34. q: excelleter cōteplatiui ab hoib⁹ mundanis reputātur fatui. ⁊ tñ ſ3 vitatē ſunt ſapiētiſſimi. q: ſapia ꝓpe cōſiſtit i cōteplatiōe pme cāe. nō ſolū ſm ſcōs: ſ3 ēt ſm pſos: vt hr̄. i. metaph. ⁊ q: excelleter cōteplatiuis vita pn̄s v̄titur i tediū. iō ſubditur. o Quot ſunt di. ſ. tui. i. q̄diu retardabor a btitudine celeſti. h̄ mō dicebat Paulus aplꝯ. Phil. 1. Deſideriū hn̄s diſſolui ⁊ ēē cū xpo. p Qñ fa. de pſe. me iudi. extremū. n. iudiciū i q̄ pſecutores humani gn̄is. ſ. demones detrudētur i ifernū a ſcis ⁊ maxie cōteplatiuis deſiderat̄: q: tē vita ꝯteplatiua nūc ichoata cōſumabit̄. vñ dic Aug. ſup Jo. exponēs illō v̄bū dn̄i. Sic eū volo manere doec veniā. i. ichoata cōteplatio mācat donec veniā pficiēdo cū venero. ſ. ad iudiciū. q Narrauc. Hic tāgitur dcē ſuauitatꝭ q̄ ē i cōteplatiōe ipedimētū. qḋ cōtigit p falſas ſuggeſtōnes hereticō⁊ ⁊ ifideliū. iō dr̄. Narrauerūt mihi iniq fabu. q: hereſes ⁊ ſecte cōtinēt mlta fabuloſa ⁊ cōficta. r S3 ñ ⁊c̄. q nullā falſitatē cōtinere pōt cū ſit a pma vitate deriuata. iō ſbdit̄. s Oia mā. ⁊c̄. ſ. ifallibil'. t Jniq ⁊c̄. ifideles. n. ⁊ heretici illos pſequūt̄ q̄rētes occidere q̄s n pn̄t v bi ſauertē a vitate. iō ſbdit̄. u Adiu. me. ꝯ eo⁊ deceptōes ⁊ pſecutiōes. x Paulomin⁹ ⁊c̄. aliqñ. n. fuit tal' pſecutio ⁊ tāta q ab aliqb⁹ timebātur ſci cōteplati deficere ſic qñ helias fugit a facie iecabel ꝓphas dn̄i iterficiētꝭ. 3. Re. 19. ⁊ qñ manaſſes iplemit irl3 ſāguie ꝓphā⁊ vſq3 ad os. 4. Re. 21. ⁊ tpe arry heretici in q̄ catholici fuerūt i maxia pſecutiōe. ita q q̄ſi videbātur deficere. q: tñ i oib⁹ pſecutiōib⁹ aliq fideles reſuati ſūt ꝯſtātes. iō ſubdit̄. y Ego aūt ⁊c̄. ⁊ q: h̄. nō pceſſit ex v̄tute humana. ſ3 magis ex bonitate diuina. iō ſubdit̄.

a Scḋm mi.tuā vi.me.cōfirmādo me in pſecutione. b Et cu.te ſti.oris tui.i.pcepta decalogi.ꝛ vba ſci euāgelij q̄ pceſſerūt ex ore dei ſicut dictū ē ſupra octonario.9.

c I In eternū. Hic cōſequēter deſcribit cōtēplatiōis ſtabilitas. ꝛ pmo ponit hō ſtabilimētū.ſcḋo tāgit ipedimentū.ibi. Niſi ꝙ lex tua. Circa pmū dr̄.In eternū dn̄e vbū tuū pmanet i celo. Iſtud vbū quo deꝰ alloqtur ciues celeſtes ſūt diuine illuminatiões ſeu reuelationes angelis facte.qrū aliq̄ pmanebūt tm̄ vſqꝫ ad diem iudicij.ſ.ille q̄ ſūt de ſalutis hoīum pcuratōne ſeu pmotione q̄ tunc terminabit. ſꝫ illumiatio q̄tū ad noticiā diuie eēntie ꝛ pſonarū durabit i eternū.ꝛ qꝛ reuelationes ptinētes ad pcurationē nr̄e ſalutis ad angelos reuelant hoībus ſcīſ ꝫ diſpōnē dine ſapie iō ſbdit. d In ge.ꝛc̄.p āgelos hoībꝰ reuelata i oībꝰ gn̄atiōibꝰ ſibi ſuccedētibꝰ.ſic en oc̄b ꝛ noe i gn̄atione an̄ diluuium: abrahe ꝛ alijs pr̄iarchiſ ꝛ pp̄his i gn̄ationibꝰ vſqꝫ ad xp̄m.ꝛ a tpe xp̄i vſqꝫ ad iudiciū. e Fūda ſti ter.ꝛ pma.q.d.cū terra ſit facta pptr habitatione hoīum.multo fortiꝰ permanebūt tue illuſtratiões neceſſarie ad ſalutē eoꝝ. Ulteriꝰ oſtēdit h idē alio exēplo. f Ordinatione tua pſe.dies.ſenſibiles.

Scḋꝫ miſicordiam tuā viuiſica me: ꝛ cuſtodiā teſtionia oris tui.

I In eternū dn̄e: vbū tuū pmanet i celo. In gn̄atione ꝛ gn̄ationeꝫ veritas tua: fūdāſti terrā ꝛ pmanet. Ordinatione tua pſeuerat dies: qm̄ oiā ſuiūt tibi. Niſi ꝙ lex tuā meditatio mea ē: tūc forte periſſeꝫ i humilitāte mea. In eternū non obliuiſcar iuſtificatōes tuas: qā i ipſis viuificaſti me. Tuus ſuꝫ ego ſaluū me fac: qm̄ iuſtificatiōes tuas exqſiui. Me expectauerūt pctōres ut pderēt me: teſtimōia tuā itellexi. Omnis conſumationis vidi finē: latū mādatum tuum nimis.

q Quōmodo dilexi lēgē tuā domine: tōta die meditatio mea eſt. Super inimicos meos prūdētē me feciſti mādato tuo: qā i eternū mihi ē. Sup oēs docētes me itellexi: qā teſtimōia tua meditatio mea ē. Sup ſenes itellexi: qꝛ mādata tua queſiui. Ab oi uia mala phibui pedeſ meos vt cuſtodiā vba tua. A iudicijs tuis nō declinaui: qā tu legē poſui ſti mihi. Quā dulcia faucibꝰ me iſ eloqa tua: ſup mel ori meo. A mādatis tuis itellexi: propterea

l odiui oēm viā iniqtatis. Lucerna pedibꝰ meis vbū tuūꝫ: ꝛ lumē ſemiti meiſ. Iurāui ꝛ ſtatui cuſtodire iudicia iuſticie tue. Humiliatꝰ ſuꝫ vſqꝫ qꝗ dn̄e: viuificā me ꝫ vērbū tuuꝫ.

g Qm̄ oīa ſeruiūt tibi.obediētia ad nutū ſuo creatori.q.d.multo fortiꝰ pſeuerabit dies itelligibilis.i.reuelatio tue vitatis neceſſaria ad directionē nr̄e ſalutis. h Niſi ꝙ lex. Hic cōſequēter tāgit qḋdā ipedimētū. ꝛ ē duplex.ſ.ab itriſeco ꝛ ab extriſeco.ſcḋm ponitur ibi. Me expectauerūt. Circa pmū ſciēdū ꝙ corpꝰ corruptibile aggrauat aīam.vt dr̄ Sap.9.pp qḋ minꝰ pcipit diuā illuſtrationē.ꝛ minꝰ ſequitur eiꝰ directionē.ꝛ p h hꝫ aliqn̄ ruēdi occaſionē.ꝯ qḋ piculuꝫ maxie valet diue legis freqūes meditatio.vn̄ dic̄ Hiero.ad ruſticū monachū. Ama ſcāꝝ ſcripturarū ſtudia.ꝛ carnis vitia nō amabis. ꝛ pp h dic̄ pſ. Niſi ꝙ lex tua me.mea ē.i.niſi fuiſſē occupatꝰ i tali meditatione. i Tūc for.piſſē.p lapſū i culpā graue. k In humi.mea.i. ipulſus corruptiōe mee carniſq̄ ex ſua vilitate rō ē mee humiliationis: ſm illud Michee.6. Humiliatio tua i medio tui.ꝛ qꝛ tale conſeruatiuū dꝫ diligēter cuſtodiri tanꝗ valde neceſſariū.ideo ſubditur.

l In eter.nō ob.iu.tuas.q̄ cōtinent i lege tua. m Qꝛ i ipſis vi.me. p eoꝝ meditationē pſeruādo me a pcti morte.iō cōcludit vlterius.

n Tuꝰ ſū ego.eo ꝙ vitā meā ſuaſti dicto mō. o Saluū me fac. de futuro ſic̄ꝛ feciſti de ptērito. p Qm̄ iuſti.tuas.i lege cōtentas Exqſiui.itellectu ꝛ affectu. q Me expectauerūt. Hic tāgit ipedimētū ab extriſeco.qḋ ē iſidiatio demonū bonos ſubuertere qrētū pptēr qḋ dr̄. Me ex.pctōres.i.ſpūs maligni in pctō obſtinati.

r Ut p.me.p lapſū mortalis culpe. s Teſti.tua itellexi.i.itra me legi.itelligere enī ē itus legere.ꝛ ſic eoꝝ iſidias euaſi.qꝛ ſacre ſcripture meditatiō ē armatura ꝯ tētatiōes demonum: ꝛ qꝛ ex tali meditatione itelligit finis pfectiōis humane ſubdit. t Oīs cōſumationis.i.humane pfectiōis. u Uidi finē.ꝛ qs ſit iſte finis pfectiōis humane oñdit cū dr̄. x Latū mā.ꝛc̄.iſtud ē mādatū caritatꝭ qḋ ē tāte latitudis ꝙ ſe ēt extēdit vſqꝫ ad inimicos.vt dcm̄ ē ſupra.ꝙ āt ſit finis pfectiōis hūane pꝫ.i.ad timo.i. Finis pcepti ē caritas.ꝛ Deutero.io.dr̄. Quid petit dn̄s deꝰ a te niſi vt timeas ꝛc̄.ſeqtur: Et vt diligas eū i toto corde tuo ꝛc̄. ppter qḋ ſaluator Matth.zz.dic̄. In his duobꝰ mādatis tota lex pēdet ꝛ pp̄he. ꝛ loqtur de duobus pceptis dilectionis.ſ.dei ꝛ pximi.

q Q Quōdile. Hic ꝯn̄r oñdit ſuauitas ſeu bōitas vite cōtēplatiue ex pte modi cōtēplādi.ꝛ pmo oñdit pppoſitū. ſcḋo excludit oppoſitū.ibi. Iniqs odio hūi. Prima i duas.qꝛ pmo oñdit ppoſitū i qn̄tū cōtēplatio pfic̄ itellectū.ſcḋo inq̄tū dirigit affectū.ibi. Ab oi via mala. Circa pmū ſciēdū ꝙ modus cōtēplādi phoꝝ ē p ſciāꝫ vtute itellectꝰ agētis ex ſēſibꝰ acqſitā cui pōt falſitas admiſceri ex itellectꝰ errore. cōtēplatio vo fideliū ē p ſacrā ſcripturā vtute ſpūs ſci a ſuperiꝰ reuelatā. ppter qḋ nō pōt ibi falſitas iueniri: ppter qḋ talis modus cōtēplandi melior eſt ꝛ amabilior: ꝛ ideo dicit pſ.in pplī fidelis

pſona. Quō dilexi.i.valde dilexi. z Legē tuā dn̄e.q̄ i ſacrā ſcripturā cōtinet.ꝛ maxime legē euāgelicā q̄ dr̄ lex amoris.

a Tota die me.ꝛc̄.qꝛ oculus mētis dirigit ad illḋ qḋ iteſe diligit.ꝛ cā huiꝰ dilectiōis q̄tū ad pfectione itellectꝰ ſbdit cuꝫ dr̄.

b Sup ini.me.i.ſup ifideles.q lꝫ q̄tū ad nāꝫ ſint amici.ſunt tn̄ q̄tū ad ifidelitatē inimici. c Prudētē me fe.i.cognoſcētēꝫ qꝛ nō hn̄t ſacrā ſcripturā: ſꝫ tm̄ humanitꝰ reptā q̄tū ad gētiles: vl̄ ſi hn̄t n̄ tn̄ itelligūt eā vē ꝫ pūerſe.cuiuſmōi ſūt iudei ꝛ hr̄tici

d Māda.tuo.i.p mādatū tuuꝫ a me vē itellectū ex tua illuſtratiōe.

e Qꝛ i eter.ꝛc̄.i.mihi impſſū iſepabiliter. f Sup oēs do. de ſacra āt ſcriptura edocet hō dupliciter. Uno mō ab hoīe pito i itellectu ſacre ſcripture ꝛ i tali noticia diſcipulus aliqn̄ trāſcēdit magiſtrū.qꝛ hꝫ clariꝰ igeniū ꝛ diligētiꝰ exercitiuꝫ.ſic cōtigit i pl̄ibꝰ fidelibꝰ.ꝛ i pſona taliū dr̄. Sup oēs docētes me intellexi.ſacre ſcripture vitatē.cuiꝰ cā ſubdit.

g Qꝛ te.ꝛc̄.i.meditatio mea circa teſtionia tua cōtiue vſat q̄tū hūana fragilitas patit. Alio mō docet a deo: ſic edocti fuerūt apl̄i de qbꝰ dic̄ Hier.i epl̄a ad Paulinū de oībꝰ ſacre ſcripture libris. Quicqd.n.alijs exercitatio ꝛ q̄tidiana i lege meditatō tribuere ſolet.h ill ſpūs ſcūs ſuggerebat.ꝛ erāt iuxͣ qḋ ſcriptū ē docibiles deo. h ēt mō fuert edocti pl̄es alij ſci.ſic de btō frāciſco legit ꝛ pl̄ibꝰ alijs.ꝛ iſte modꝰ ſciēdi eſt excellētior pcedēti.pp qḋ i pſoa taliū ſbdit. h Sup ſe.p exercitiuꝫ lōgi tpis ſacre ſcripture noticiā hn̄tes. i Intellexi.cꝰ cā ſbdit.qꝛ mādata tua q̄ſiui.i.itellectū vbo tuo ꝛ a te i feruēti ꝛ deuota orone poſtulaui ꝛ dediſti mihi.ſic ſcribit Sap.7. Inuocaui ꝛ venit i me ſpſ ſapie

k Ab oi via. Hic ꝯn̄r pōit bōitas cōtēplatiōis put dirigit affectū pͦ in vitatiōe mali. zͦ i pſecutiōe boni.ibi. Lucerna pedibꝰ.ꝛ q̄tuꝫ ad pmū dr̄. Ab oi via mala.q̄ duc̄ ad pditionē. l Prohibui ped es meos.directꝰ p cōſiderationē legis tue. m Ut cu. v.tua.i.mādata negatiua q̄ phibēt maluꝫ. n A iudi.tu.i lege dina cōtētis. o Nō declina.ad iniuſtā ſn̄iam timore humano vel fauore. p Qꝛ tu legē poſui.mi.quā teneor ſeq abſqꝫ declinatiōe. Et qꝛ ex tali exercitio expectat optia retributio dlectās aiuꝫ.iō ſbdit. q Quā dl̄cia faucibꝰ meis eloqa tua ꝛc̄.os ꝛ fauces ibi accipiūt metaphorice p viribꝰ ſupiorib aīe qbꝰ dulcedo celeſtiū i pn̄ti aliq̄ mō ſētit ꝛ pguſtat.ꝛ p ꝯn̄s pctīn qḋ ē hꝰ dulcedis ipeditiuū odit.iō ſeqtur. r A mā.tu.itel.dulcedinem tue retributiōis.ſm ꝙ dr̄ Iſa.64. Oculus nō vidit deꝰ abſqꝫ te ꝛ auris nō audiuit q̄ ppaſti diligētibꝰ te. s Propte.odi.ꝛc̄. qꝛ impedit cōſecutionē predicte dulcedinis.

t L Lucerna pedibꝰ. Hic ꝯn̄r ponit directio cōtēplationis i pſecutiōe boni.ꝛ pmo ponit hō directio.ſcḋo ipedimēti remotio.ibi. Humiliatꝰ ſū. Circa pmū dr̄. Lucerna pedibꝰ me is.i.pgreſſui meo i opibꝰ bōis. u Uer.tu.a me diligēter ꝯſideratū. x Et lu.ꝛc̄.repetitio ē eiuſdē ſn̄ie ſbalijs vbis ad maiorē expſſionē: vl̄ h addit.qꝛ vbū diuū n̄ ſolūꝫ dirigit i adiplēdis pceptꝭ diuis ſꝫ ēt i cōſilijs euāgelicꝭ q̄ dr̄ ſemite q̄ſi vie ſtrictiores ꝛ magꝭ cōpēdioſe.ꝛ qꝛ talꝭ pſecutio ē valde bona.ꝛ p ꝯn̄s diligēter cuſtodiēda.iō ſbdit. y Iura.ꝛ ſta.i.firmiter ꝛ ſine mutatiōe ppoſui vl̄ diſpoſui. z Cuſto.iudi.ꝛc̄.p quā iuſticiā puenit hō ad ſalutē. a Humilia.ſū. Hic ꝯn̄r pōit ipedimēti remotio qḋ ē duplex.ſ.a carne ꝛ ab hoſte.ſcḋs pōit.ibi. Poſuerūt pctōres.pmuꝫ ipedimētū ē a carne corruptibili q̄ aggrauat aiaꝫ ipediēs ipſā ab expedita pſecutiōe bōi ꝛ q̄tū ad h dr̄. Humiliatꝰ ſū vſqꝫ qꝗ dn̄e.i.mltū icliatꝰ ꝛ aggrauatꝰ a carne q̄ ē ēt mihi cā humiliatōis rōne vtilitatꝭ ſue. b Uiui.me.fortificādo meꝫ ꝯ grauitatē dictā. c Scḋm vbū tuū.i.vt poſſim exeq facilius legem tuā.ꝛ qꝛ ad hoc impetrādum facit orō deuota.ſubditur.

Uolūtaria oris mei beneplacita fac dn̄e: et iudicia tua doce me. Aīa mea ī manibꝰ meis ſemꝑ: ⁊ legē tuā nō ſū oblitꝰ. Poſuerūt pctōres laqueū mihi: ⁊ d̄ mādatis tuis nō erraui: Hereditate acqſiui teſtimonia tua ī eternū: qa exultatio cordis mei ſunt. Inclinaui cor meū ad faciēdas iuſtificatiōes tuas ī eternum: propter retributionem.

i Iniquos odio habui ⁊ legē tuā dilexi. Adiutor ⁊ ſuſceptor meꝰ es tu: et ī verbū tuū ſupſpaui: Declinate a me maligni: ⁊ ſcrutabor mandata dei mei. Suſcipe me ſꝫ eloqū tuū et viuā: et nō ꝯfundas me ab expectatōe mea. Adiuua me et ſaluus ero: et meditabor ī iuſtificatōibꝰ tuis ſꝑ. Spreuiſti oēſ diſcedētes a iudicijs tuis: q2 iniuſta cogitatio eoꝝ. Preuaricātes reputaui oēs pctōres terre: ideo dilexi teſtimōia tua. Confige timore tuo carnes meas: a iudicijſ.n. tuis timui.

k Feci iudiciū et iuſticiam nō tradas me calūniātibꝰ me. Suſcipe ſuū tuū ī bonū: nō calūnientur me ſupbi. Oculi mei defecerūt ī ſalutare tuū: et ī eloqū iuſticie tue. Fac cū ſuo tuo ſꝫ miſicordiā tuā: et iuſtificatiōes tuas doce me. Seruus tuꝰ ſū ego: da mihi itellectum vt ſciā teſtimonia tua. Tēpus faciēdi dn̄e: diſſipauerūt legē tuam. Ideo dilexi mādata tua: ſup aurum et topazion. Propterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viā iniquā odio habui.

m Mirabilia teſtimonia tua ideo ſcrutata eſt ea aīa mea. Declaratō ſmonū tuorū illumiat: et intellectū dat

a Uolūtaria oris mei.i.pcaīa volūtarie ⁊ deuote ex ore meo ad te directa. b Beneplacita fac dn̄e.i.vt accepta ſint coram te. c Et iudicia tua doce me.nō ſolū itelligēda: ſꝫ et ope adiplēda.⁊ ſubdit cā huiꝰ petitionis cū dr̄. d Aīa mea in manibus meis ſemꝑ. Aīam in manibꝰ hēre: ī ſcriptura ſignificat ī piculo eē: ꝓpter qd̄ Iudic.12. Iepte de bello piculoſo qd̄ accepat ꝯ filios amō dixit. Poſui aīam meā ī manibꝰ meis.⁊ idē dr̄ de dauid de bello ꝯ goliath.i.Reg.19.p hoc ergo qd̄ dr̄ hic. Aīa mea ⁊c. itelligit piculū aīe de lapſu ex carne aggrauāte cōtinue ꝓpter qd̄ hō idiget ad diuinū auxiliū ī plorādū recurrere ꝑ qd̄ obtinet qd̄ ſubdit. e Et legē tuā nō ſū oblitꝰ. meditās eā in corde ⁊ exequēs ī oꝑe. f Poſuerūt. Hic ponit ſcdm̄ ipedimētū ab hoſte qui ſemꝑ nitit executōnē boni oꝑis ipedire.⁊ qntū ad hoc dr̄ Poſuerūt pctōres .i.demones. g Laqueū mihi.i. deceptionē ad ipediendū me a pſecutione boni. h Et de mā.⁊c.eoꝝ ſuggeſtionibꝰ cōſētiēdo ꝑ grām tuā me pſeruātē.⁊ qa hoc tenēdū eſt firmiter.ſequitur. i Hereditate ac.⁊c. .i.imobilr̄ qntū ē ex deſiderio meo: ſic hereditas eſt imobilis poſſeſſio. k Quia ex.⁊c.ꝓpter hoc Matth.13.figurat ꝑ theſaurū in agro abſcōditū.quē q iuenit hō abſcōdit: ⁊ pre gaudio illiꝰ vadit ⁊ vēdit oīa q̄ hꝫ ⁊ emit agrū illū: ⁊ q2 ad hoc regrit diligētia magna ⁊ labor.iō ſubdit. l Inclinaui cor meū ad faciēdas iuſtificationes tuas.⁊ nō audiēdas tm̄. qa nō auditores legis ſed factores iuſtificabunt: Ro.2.ca. m In eternū.i.pſeuerāter.q2 q pſeuerauerit vſqꝫ in finē h ſaluus erit: Matth.10.iō ſubdit. n Propter retributionē.q̄ ē idē qd̄ ſalus eterna.

o Iniquos. Oſtēſa bonitate cōtēplationis ſacre ſcripture hic ꝯn̄r excludit oppoſitū.ſ.malicia deceptionis erronee doctrine.⁊ pmo oſtēdit deteſtabilis ⁊ ſcdo formidabilis.ibi. Feci iudiciū. Circa pmū dicit ps. in pſona cuiuſlibet fidelis. Iniqs odio habui.quoꝝ natura ē diligēda.ſꝫ ifidelitas deteſtāda.⁊ ꝑ oppoſitū vitas fidei diligēda.iō ſubdit. p Et legē tuā dilexi.⁊ q2 ad h regrit auxiliū dei.ſbdit. q Adiutor ī euitatione falſitatis. r Et ſuſceptor meꝰ.in fide vitatis. s Es tu.q es vitas īfallibilis.ꝓpter qd̄ ſubdit. t Et in vbū tuū ſupſpaui.q̄ vitā btām ꝓmiſiſti abrahe ⁊ ſemini eiꝰ.i.oī fidē eiꝰ imitāti: Gen̄.15.vt dictū ē ſupra. Et q2 ifideles rōne īfidelitatis nō ſolū ſūt odiēdi: ſꝫ et fugiēdi ꝓpter piculum corruptionis ab eis.iō ſubdit. u Declinate a me maligni ⁊ ſcrutabor mādata dei mei.ſinceriter ſine admixtione erroris veſtri.⁊ q2 deꝰ tales recipit vt filios cariſſimos.ſm illd̄.2.Cor.6. Exite de medio eoꝝ.ſ.ifideliū.⁊ ſeparamini dic̄ dn̄s.ſeqtur. Et recipiā vos ⁊ ero vobis in prēm ⁊c.iō ſubdit. x Suſcipe me ſm eloquium tuū iā allegatū. y Et viuā.vita grē. z Et nō cōfūdas me.i. cōfūdi pmittas in fruſtratione ſpei mee. ꝓpter qd̄ ſubdit. a Ab expectatiōe mea.ſpes eni ē certa expectatio future btitudinis.⁊ q2 hō nō pōt eā cōſeq vtute ꝓpria.ideo ſubdit. b Adiuua me ⁊ ſaluꝰ ero.q.d.nullo mō poſſē ſine tuo auxilio. c Et meditabor ī iuſti.tuis ſemꝑ.ſm q dr̄ Apoc.22. Iuſtꝰ iuſtificet adhuc.⁊ q2 pctōres a ſpe dicte btitudinis defraudant.ſbdit. d Spreuiſti oēs diſ.a iuſti.tuis.q dr̄r a deo ſpreti: q2 nō ſūt ad grām ſuā admiſſi.nec ꝑ cōſequēs ad gl̃iam.cuiꝰ cā ſubditur. e Quia iniuſta co.eoꝝ.i.retorta a rectitudine vitatis ad malū oꝑandū.i.ꝓpter qd̄ adhuc ſbdit. f Preuaricātes reputaui ⁊c.pūaricātes.i.a lege dei variātes ſeu declinātes. g Iō di.

teſti.tua.q̄ recte faciūt icedere ꝑ viā vitatis ⁊ iuſticie.⁊ q2 carnis petulātia frequēter ipedit in hac via.ſubdit. h Cōfige ti.tuo car. meas.i.motꝰ carnales mortifica. i A iu.eni tu.timui. qbꝰ totum mūdū ſubmerſiſti aqs diluuij ꝓpter pctm̄ luxurie.oīs eni caro corruperat viā ſuā.vt hr̄ Gen̄.6.⁊ ſodomā cū alijs qtuor ciuitatibꝰ igne ſulphureo ſuccēdiſti.ꝓpter enormitatē luxurie.Gen̄.19.⁊ hoꝝ iudicioꝝ cōſideratio carnē cōfigit timore.motꝰ eiꝰ illicitos repmēdo.

k Feci iudiciū. Hic ꝯn̄r oſtēdit malicia deceptiōis erronee formidabilis. q2 demones q ſūt malicioſi ⁊ nobis iuiſibiles maxie conantur hoīem iducere ad errorē in fide.⁊ iō circa h imminet hoī piculū maximū niſi pſeruet ꝑ diuinū auxiliū.ad qd̄ impetrādū multū facit q hō cū ꝓprimo iuſte vixerit de pterito.⁊ iō hic allat cū dr̄: Feci iu.⁊ iuſti. nō tra.me.i.tradi pmittas. l Calūniātibꝰ me.i. demonibꝰ mihi nocere ſꝑ qrētibꝰ.valet et ad dcꝫ auxiliū ipetrādū obſequium deo pſtitū.qd̄ allat cū dr̄. m Suſcipe ſ. tuū ī bonuꝫ.ꝓtectionis tue. n Nō ca.me ſuperbi.i. ſpūs maligni q ſūt ſupbiſſimi.ſm q dr̄ Iob.41.de demōe. Ipſe ē rex ſuꝑ oēs filios ſuperbie. o Oculi mei de. iſa.⁊c.q.d.nō poſſū ipſū aſſeq vtute ꝓpa.q2 tranſcēdit naturalē hoīs facultatē. p Et ī ⁊c.q2 trāſcēdit vtutē naturalē itelligētie.ꝓpter qd̄ ſubdit. q Fac cū ſ.⁊c.ſupplēdo defectū humane nature ꝑ tuā grām. r Et iu.tu.doce me.vt poſſim eas itellectu capere ⁊ oꝑe adiplere.⁊ ad h rō allegat.cū ſubdit. s Seruꝰ tuꝰ ſū ego.⁊ iō teneor iplere mādatū tuū.qd̄ nō poſſū niſi itelligā ipſū.iō ſubdit. t Da mihi itel.vt ſciaꝫ te.tua.⁊ ſic adiplere valeā ipſa. u Tēpꝰ fa.dn̄e.q.d.non differas itellectū mihi dare.q2 tps ē dādi.cuiꝰ rō ſubdit cū dr̄. x Diſſipauerūt le.tuā.heretici ⁊ doctores pūerſi pūertētes eiꝰ verū intellectū.⁊ iō neceſſariū ē vt ſuis tuis des ⁊ cōſerues verū eius itellectū.⁊ q2 h dꝫ hēri tanqꝫ donū cariſſimū.ſubdit. y Iō di.mā.tua.vaciter itellecta. z Sup aurū ⁊ topaziō.i.lapidē pcioſū: ſm q dr̄ Sap.7. Nec cōparaui illi lapidē pcioſū: qm̄ oē aurū ī cōparatiōe illiꝰ harena ē exigua.ſ.ī cōparatiōe ſapie q̄ cōſiſtit ī vo itellectu mādatorū dei.⁊ q2 quāto plus pcioſitas ſapie cognoſcit tāto plus qrit ⁊ amat. iō ſubdit. a Propterea ad oīa mā.tua dirigebar.toto conatu intellectꝰ ⁊ affectꝰ.⁊ ꝑ ꝯn̄s a me oppoſitū odio hr̄.iō ſeqt. b Omē viā iniquā.i.errorē ad peccata ducētē: odio habui.

c Mirabilia. Deſcripta bonitate vite cōtēplatiue. h ꝯn̄r deſcribit eiꝰ ſublimitas.⁊ ſcdo annexa eiꝰ iocūditas.ibi. Pricipes. Circa pmū nōndū q ad ſblimitatē cōtēplatiōis aſcēdit frequēti meditatiōe ⁊ feruēti orōne.igit p ponit pmū.ſcdo ſcdꝫ ibi. Clamaui. Pria ī duas.q2 p pōit cōtēplatiōis aſcēſus.2° ex h ꝯn̄s zelꝰ ibi Iuſtꝰ es dn̄e. Pria adhuc ī duas.q2 p circa cōtēplationē deſcribit mētis eleuatio.2°.petit ipedimēti ablatio: ibi. Greſſus meos: Circa pꝰ notādū q aſcēſus cōtēplatiōis phice icepit ab admiratiōe.ſꝫ q dicit .i. metaph. Propter admirari cepūt hoīes phari. vidētes.n.effectꝰ nāe mirabiles.vt coruſcatiōes fulgura terremotꝰ ⁊ ſilia icepunt cās perſcrutari ⁊ ſic phari.⁊ eodē mō ad ſblimitatē cōtēplatiōis theologice ſci doctores: vt hic.aug.⁊ ſiles icepunt aſcēdere ex admiratiōe.q2 vidētes ſacras ſcripturas mirabiles ꝯfidētes de diuino auxilio itellectū eaꝝ ſanū ingrere cepunt ⁊ deo adiuuāte repicrt.⁊ qntū ad h dr̄. Mirabi.te.tua.i.mirabiles ſcripture ſacre teſtionijs diuis coiter: ſꝫ q dr̄ Marci vl. Dn̄o coopante ⁊ ſmonē ꝯfirmāte ſeqntibꝰ ſignis. d Iō ſcru.⁊c.qrēdo eaꝝ itellectū ī tui adiutorij cōfidētia.⁊ q2 vna ſcriptura itellecta apit viā ad aliā itelligēdā.iō ſbdit. e Declara.ſer.tu. ⁊c.i.vere humilibus.ſꝫ abſcōdit a ſupbis.ſꝫ q dic̄ ſaluator Math.11. Cōfitebor tibi pr̄ dn̄e celi ⁊ terre.q2 abſcōdiſti hec a ſapiētibꝰ ⁊ prudētibꝰ ⁊ reuelaſti ea paruulis.⁊ q2 cognitio vitatis excitat appetituꝫ ad amplius cognoſcēdum.ideo ſubditur.

a Os meũ apui.i.itellectũ ꝑ conatũ extẽdi ad capiẽdũ vbũ dei:qḋ ẽ cib⁹ aie:ꝫ illud Deutero.8.Nõ i ſolo pane viuit hõ ſꝫ i oĩ vbo qḋ ꝓcedit de oꝛe dei.⁊ iõ itellect⁹ hoc noĩe oꝛis deſignat.q꜀ in aĩalib⁹ os dicitur illa ps coꝛpis ꝑ quã cib⁹ accipit. b Et at.ſpũm.ſ.itelligẽtie q̄ daĩ deſiderãtib⁹ ipſũ.iõ ſubdit. c Quia mã.tua deſiderabã.⁊ q꜀ ꝭ ꝓcedit ex dei liberalitate ⁊ mĩa.ſubdit. d Aſpice in me ⁊ miſerere mei.eleuãdo itellectũ meũ ad capiẽdũ vitatẽ trãſcẽdẽtẽ itellect⁹ mei facultatẽ. e Scdm iu.dili.no.tuũ.i.ſicut iuſte diſpoſuiſti facere diligẽtib⁹ te.q꜀ ſic dr ſup.7.caplin cele ſtis hierarchie. vbi ſciẽtie foꝛis ſtat dilectio intrat. f Greſſus.Dic cõſequẽter petit ipedimẽti remotio.Circa qḋ ſciẽdũ ꝙ in cõtẽplatiõe diuine vitatis ipedit curioſitas ꝑſcrutãtis.ꝫ ꝙ dr ꝓuer.25.Qui ꝑſcrutatoꝛ ẽ maieſtatis oppmetur a glia.⁊ iõ ꝭ pus petit remoueri cum dicit. Greſſus meos.i.ꝓceſſus meos in cõtẽplatione. g Dirige ꝭm elo.tuũ.⁊ nõ ꝭm motũ ai curioſũ ⁊ pſũptuoſũ. h Et ñ do.mei oĩs iniuſticia.⁊ accipit ꝭ iniuſticia ꝓ q̄ libet pctõ.qḋ põt cõtingere ex ingrẽtis curioſitate.ſic eni oĩs vt⁹ dr q̄dã mõ iuſticia:ſic oĩs deuiatio a vtute iniuſticia noĩat.ſcdo i cõtẽplatione vitatis ipedit ꝑturbatio ab extrinſeco mota.⁊ ꝭ petit remoueri.d. i Redi.me a cal.ho.vt nõ ipediat a gete cõtẽplationis aium meũ. k Ut cu.mã.tua.q̄ cuſtodiri nõ pñt abſq꜒ eoꝝ noticia.⁊ ſic ꝯtẽplatiua dirigit actiuã.⁊ q꜀ illuminat⁹ a deo i cognitione vitatis deſiderat amplius illuſtrari ſubdit. l Faciẽ tuã illumina ſup ſuũ tuũ.verũtñ q꜀ deo ꝑmittẽte ⁊ diabolo iſtigãte i tali altitudine cõtẽplatiõis iſurgit aliqñ mot⁹ vane glĩe ꝭm ꝙ dr.i.Coꝛ.iz. Ne magnitudo reuelationũ extollat me ⁊c̃.q̄ mot⁹ ſtati cũ ꝑcipit dꝫ purgari lachꝛymis cõtritionis ⁊ cõfeſſionis.iõ ſubdit.Exit⁹ aquarũ deduxerũt ⁊c̃.

parnulis. Os meũ apui ⁊ attraxi ſpiritũ:q̄ã mãdata tua deſiderabã. Aſpice i me ⁊ miſerere mei: ꝫ iudiciũ diligẽtiũ nomẽ tuum. Greſſus meos dirige ꝫ eloquiꝫ tuũ:⁊ nõ dñet mei oĩs iniuſticia Redime me a calũnijs hominũ: vt cuſtodiã mãdata tua. Facieꝫ tuã illumina ſup ſeruũ tuũ:⁊ doce me iuſtificatiões tuas. Exit⁹ aquaꝝ deduxerunt oculi mei:q꜀ nõ cuſtodierunt legem tuaꝫ.

Iuſtus es dñe:⁊ rectuꝫ iudiciũ tuũ. Mandaſti iuſticiã teſtimonia tua: ⁊ veritatẽ tuaꝫ nimis. Tabeſcere me fecit ꝫelus me⁹:q̄a obliti ſũt verba tua inimici mei. Ignitũ eloquiũ tuũ vehemẽter:⁊ ſu⁹ tu⁹ dilexit illud. Adoleſcẽtulus ſuꝫ ego ⁊ ꝯtẽpt⁹:iuſtificationes tuas nõ ſũ oblit⁹. Iuſticia tũa iuſticiã in eternũ:⁊ lex tua veritas Tribulatio ⁊ anguſtia iuenerũt me:mãdata tua meditatio mea ẽ. Eq̄tas teſtimonia tua i eternũ itellectũm da mihi ⁊ viuam.

Clamaui i toto coꝛde exaudi me dñe:iuſtificationes tuas reqram. Clamaui ad te et ſaluũm me fac:ut cuſtodiã mãdata tua. Preueni i maturitate ⁊ clamaui: q꜀ i vba tua ſupſperaui. Preuenerunt oculi mei ad te diluculo:vt meditarer eloquia tua. Voceꝫ meã audi ꝫ miſericoꝛdiã tuã dñe.⁊ ꝭm iudicium tuum viuificã me. Appropinquerũt perſequentes me iniquitati. a lege autem tua

m Iuſt⁹ es dñe.Poſtq̄ꝫ deſcript⁹ ẽ cõtẽplationis aſcẽſus.ꝭ ꝯñr deſcribit ſequẽs ꝫelus.diſcipuli.n.ꝓficiẽtes i cognitiõe aliꝰcui⁹ doctrine ſolent ꝓ ea mirabil̃r ꝫelare.Circa qḋ notãdum ꝙ caloꝛ naturalis dupl̃r accẽdit.Uno mõ ab extriſeco ad pñtiã ſui ꝯrij.ꝓpter qḋ vẽtres aĩaliũ i hyeme ſũt calidiſſimi.ꝭm ꝙ dicit phs. Alio mõ ab itriſeco ex vtute naturali ſic caloꝛ naturalis foꝛtioꝛ ẽ i iuuẽtute q̄ꝫ i ſenectute.Eodẽ mõ ꝫelus diuine legis dupl̃r accẽdit.Uno mõ ex pñtia trãſgreſſionis ipſi⁹.ſic.i.Mach.z.dr de mathathia.Aſcẽſus ẽ furoꝛ ei⁹ ꝭm iudiciũ legis.⁊ iſiliẽs trucidauit illũ ſup arã.ſ.iudeũ in cõſpectu ei⁹ idolis imolãtẽ.⁊ Nu.z5.dr de phinees q̄ factũ fecit ſic ꝫelo meo cõmot⁹ ẽ ⁊c̃.Alio mõ ex cõditione vbi diuini qḋ ẽ icẽtiuũ ad diuine legis ꝫelũ:ꝫ ꝙ dr Deutero.3z.In dextera ei⁹ ignea lex ꝑinq̄ igit ponit pm⁹ modus.ſcdo ſcds.ibi.Ignitũ elogum.Circa primũ.ſciẽdũ ꝙ quãto ẽ lex rectioꝛ ⁊ iuſtioꝛ:tãto ꝫelus ꝓ ea dꝫ eẽ feruẽtioꝛ.⁊ iõ pmo ponit rectitudo legis diuine cũ dr.Iuſt⁹ es dñe.q꜀ ẽ regula iuſticie.ꝑp qḋ lex ab eo data nõ põt eẽ niſi recta.iõ ſubditur.

n Et rectũ iudiciũ tuũ.i.lex tua ꝭm quã de alijs dꝫ fieri iudiciũ.q̄a q̄cq̄d iuenit ei repugnãs:iudicãdũ ẽ falſũ:⁊ ꝑ ꝯñs lex diuina ẽ ſũme deſiderãda ⁊ cuſtodiẽda.iõ ſubdit. o Mãdaſti iuſticiã.i.legeꝫ tuã iuſticiã cõtinẽtẽ. p Et teſti.tua.et ꝓ idẽ ẽ.i.teſtimonia tua q̄ ſũt idẽ qḋ ipſa lex a deo data ⁊ teſtificata.⁊ ꝙ iſte ſit itellect⁹ patꝫ ex trãſlatione Hiero.iux̃ hebreũ q̄ ſic hꝫ.Precepiſti iuſticiã teſtimonij tui ⁊ vitatẽ tuã.i.vitatẽ legis tue. q Nimis.i.valde.⁊ ſubitelligitur cuſtodiri.⁊ iõ expmit in trãſlatiõe coĩ:ꝓpter qḋ ꝫelatoꝛes ipſius vidẽtes eã trãſgredi iteri⁹ accẽdunt.iõ ſubdit. r Tabeſcere.i.liqueſieri. s Me fec ꝫelus me⁹.circa legẽ tuã. t Q2 obliti ſũt vba tua inimici mei.faciẽtes ꝯ eã ac ſi eã ꝓ nibilo reputarẽt.⁊ oẽs tales reputat pſalmiſta inimicos ſuos.q꜀ ſũt aduerſarij vitatis.

u Ignitũ. Dic ꝯñr ponit ſcds modus accẽſionis celi.ſ.ex cõditiõe vbi diuini cũ dr.Ignitũ eloquꝫ tuũ.q꜀ iflãmat ad amoꝛẽ diuinũ q̄ ꝓpe dr ꝫelus.co ꝙ ẽ amoꝛ ſingularis. x Adoleſcẽ.ſũ.ꝭ dic pſalmiſta i ꝑſona ppli diuine legi ſubiecti.lex aũt vet⁹ fuit data poſt duo milia annoꝝ vel circiter a pncipio mũdi.⁊ ſic ppl̃s ſub hac lege exñs dr adoleſcẽtulus reſpectu ppl̃i q̄ pceſſit a pncipio mũdi.⁊ mlto foꝛti⁹ ppl̃s xp̃ian⁹ q̄ poſtea cepit eẽ ꝑ duo milia annoꝝ vel circiter

y Et cõtẽpt⁹.q꜀ poſt legẽ datã ⁊ igreſſũ terre ꝓmiſſionis ppl̃s iudaic⁹ fuit multipl̃r ſuituti ſubiect⁹ varijs gẽtib⁹:vt pꝫ i libꝛo Judicũ. z Juſtificatiões tuas nõ ſũ oblit⁹.ꝭ vr̃ repugnare ei qḋ pdictũ ẽ imediate:q꜀ ppl̃s iſrl̃ tradit⁹ fuit ſuituti pdicte.ꝓpter trãſgreſſiões legis.vt pꝫ i libꝛo Judicũ.Dicẽdũ ꝙ in illo pplo ſemꝑ remãſerũt aliq̄ iuſti ⁊ ſtabiles in lege dei.ꝓpter quoꝝ merita ppl̃s freq̃nter libat⁹ fuit a ſuitute vt pꝫ i codẽ libꝛo.⁊ ꝑ illis dr hic de pplo in coĩ.Juſtificationes tuas nõ ſũ oblitus.ꝭm illã regulã quã poſui in pꝛincipio Geñ.de coꝛpoꝛe dñi permixto ex bonis ⁊ malis.ꝓpter qḋ i ſcriptura boni frequẽter vitupant rõne malorũ.⁊ mali cõmẽdãtur rõne bonoꝝum Clari⁹ aũt exponit hec lr̃a ꝺ pplo xp̃iano q̄ in pmitiua eccleſia fuit mltipl̃r afflict⁹ ⁊ cõtẽpt⁹ a tyrãnis:⁊ tñ ꝑ hoc a fide catholica nõ receſſit.iõ ſubdit.

a Juſticia tua dñe iuſticia i eternũ.q꜀ iuſticia q̄ ẽ ꝑ fidẽ ducit ad eternitatẽ btitudis. b Et lex tua vitas.q꜀ nullã põt cõtinere falſitatẽ:ꝑp qḋ nõ ſolũ dr va ſꝫ vitas i abſtracto.ad denotandũ vitatis puritatẽ. c Tribulatio ⁊ anguſtia iuenerũt me. i tyrãnoꝝ pſecutiõe. d Mãdata tua meditatio mea ẽ.meditatio eni diuine legis pbet cõſtãtiã in aduerſis. e Eq̄tas teſtimonia tua i eternũ.tãtã eni eq̄tatẽ cõtinẽt ꝙ nõ ſolũ dicũtur eq̄ in cõcreto.ſꝫ eq̄tas i abſtracto. f Jntellectũ da mihi ad ea cognoſcẽdũ ⁊ ope adiplẽdũ. g Et viuã.vita grẽ i pñti ⁊ glĩe in futuro.ꝫ illud Deutero.8.Nõ i ſolo pane viuit hõ.ſed in omni verbo qḋ ꝓcedit de oꝛe dei.

b Clamaui in tota coꝛde. Dic ꝯñr agit de ſublimitate cõtemplationis ꝓut acq̄rit in oꝛatione ferueñti. ad quod duo faciũt.ſ.cõditio orõnis ⁊ humiliatio oꝛãtis.ꝑ poniũtur pmũ.ſcdo ponit ſcdm.ibi.Uide humilitatẽ meã.Prima in duas.q꜀ pmo ponit orõnis cõditio.ſcdo ipedimẽti remotio.ibi Appropinquerũt.Circa pmũ dicit.Clamaui i toto coꝛde.hoc ẽ itellectu ⁊ affectu feruẽter ⁊ deuote. i Exaudi me dñe.eleuãdo me ad cognitionẽ tue vitatis.iõ ſubdit. k Juſtificationes tuas reqrã.q꜀ quãto plus cognoſcunt:tãto ampli⁹ reqrunt l Clamaui ad te.oꝛãdo deuote.⁊ ẽ repetitio ſnĩe pdcẽ ad expſſionẽ affect⁹ maioꝛẽ. m Saluũ me fac.illuſtrãdo me tua vitate. n Ut cuſto.mã.tua.q̄ cuſtodiri nõ pñt niſi pcognita. o Preueni i maturitate ⁊ clamaui.q̄ſi diceret.iſte clamoꝛ feſtinus nõ ꝓcedit ex ipetu paſſionis:ſꝫ ex deliberatione rõnis. p Q꜀ i vba tua ſupſpaui.i.pluſq̄ꝫ in vbis alioꝝ q̄rũcũq꜒.q꜀ vba tua falſitatẽ nõ pñt cõtinere. q Preuenerũt oculi mei.i.intellect⁹ ⁊ affect⁹. r Ad te diluculo.i.a tpe iuuẽtutis. s Ut meditarer eloq̄a tua.q̄ ſũt a tpe iuuẽtutis meditãda:ꝭm illud Eccleſiaſtes.iz.Memento creatoꝛis tui in diebus iuuentutis tue.⁊ q꜀ oꝛatio taliũ debet exaudiri.ſequitur. t Uocẽ meam audi.me illuſtrãdo. u Scdm miſericoꝛdiã tuam dñe.q꜀ dona ei ꝓcedunt ex ſua miſericoꝛdia ⁊ liberalitate. x Et ſcdm iudicium tuuꝫ.ſ.pmuꝫ in quo iudicas cũ trãquillitate ⁊ miſericoꝛdia. y Uiuifica me.lumine tue grẽ. z Appropinquauerunt pſequẽtes me.Dic cõſequẽter ponitur impedimẽti remotio.qḋ eſt maloꝝ pſecutio turbantium ꝑ hoc mẽtes deuote cõtẽplantium.quoꝝ malicia pmo ponit ibi cuꝫ dicit.Appropinquauerunt pſequẽtes me iniq̄tati.i.appropinquerunt mihi pſequẽtes me inique. a A lege autẽ tua longe facti ſunt.q̄ ꝓhibet pſecutionẽ innocẽtum.

a Prope es tu dñe.ad me ſeruādū ⁊ cos repellēdū ſi tibi placu erit. b Et oēs vie tue vitas.q.d.ſiue dimittas me in tribulatione ſiue liberes:totū facis iuſte:qꝛ aliqñ iuſto ſuo iudicio inocētes pmittit tribulari ad augmētū ſui meriti.ſicut pꝫ de ſācto iob ⁊ multis alijs. c Initio cognoui de teſtimonijs tuis.i.a pncipio ex quo habui vſū rōnis:⁊ incepi tua teſtimonia itelligere d Quia in eternū fūdaſti ea.⁊ hoc ē verū gñaliter de teſtimonijs noue legis.⁊ de teſtimonijs veteris legis quātum ad moralia pcepta q manēt i noua lege ⁊ effect⁹ iſtoꝝ in pmio manebit i eternum. u Jde humilitatē. Hic cōſequēter agit de altitudine cōtēplationis:put acgrit humilitate orantis cū dr. Uide humilitatē meaꝫ:ſm ꝙ ſcribitur Eccle.35. Orō humiliātis ſe nubes penetrabit:⁊ donec aſpiciat altiſſim⁹ nō cōſolabitur. f Et eripe me.de tenebꝛ ignorātie eleuādo ad cōtēplationē vitatis tue. g Quia legē tuā nō ſū oblit⁹ q.d.illō modicū qō de lege tua cape potui firmiter retiui. ⁊ iō decēs vř vt addas ampli⁹. Et qm̄ tpe quo pſalmiſta loqbat.totū genuſ humanuꝫ erat ipeditū a viſione btā in q̄ pficit vita contēplatiua.iō ſubdit.

lóge facti ſūt.] Prōpe es tu dñe ēt oēs vie tue veritas. Initiō cognoui de teſtimonijs tuis : quiā in eternū fundaſti ea.

U Idē humilitatē meā ēt eripe me: qꝛ lēgē tuā nō ſuꝫ oblit⁹. Jūdica iudiciū meuꝫ ēt redime me: ppter eloqū tuuꝫ viuifica me. Lōgē a peccatoꝛib⁹ ſalus:qꝛ iūſtificatiōes tuas non exqſierūt. Miſericoꝛdiē tue multe dñe:ſm iūdiciū tuuꝫ viuifica me. Mūlti q pſequunt me ⁊ tribulāt me:ā teſtimonijs tuis non declinaui. Uidi pūaricātes ēt tabeſcebā:qꝛ eloqa tua nō cuſtodierūt. Uidē qm̄ mādata tua dilexi dñe:in miſicōꝛdia tua viuifica me. Pꝛincipiūꝫ vboꝝ tuoꝝ veritaſ:i eťnū oia iudiciā iuſticie tue.

P Ricipēs pſecuti ſūt me gratis : ēt a verbis tuis formidauit coꝛ meū. Le

h Judica iudiciū meū.i.fer p me ſniam ꝯ diabolū me detinētē captiuū. i Et redime me.tuo ſāguine ab ei⁹ ptāte.
k Propter eloquiū tuū viuifica me.qō Oſee a te iſpirat⁹ dixit 6.Uiuificabis nos poſt duos dies. in tertia die ſuſcitabis nos vbi logtur ppħa de reſurrectione xpi p quā gen⁹ humanū ē viuificatū vita gr̃e ⁊ glie:⁊ qꝛ pctm̄ demonis nō ē ſic remediabile iō ſubdit. l Lōge a pctōꝛib⁹ ſalus.i.a demonib⁹ in pctō obſtinatis. m Quia iuſtificationes tuas nō exqſierūt.ſubijciendo ſe humiliter diſpōni tue.ſed magis p ſupbiā ab ea reſilierūt. n Miſericoꝛdie tue multe dñe.erga gen⁹ humanum. cuius peccatū eſt remediabile. o Scōm iudiciū tuū.ſ.diſcretionis quo nūc diſcernis pios ab ipijs. p Uiuifica me.p augmētū tue gr̃e.cuius neceſſitatē ſubdit.d. q Multi q.pſequunt me ⁊ tribulāt me.q.d.multi ſūt demones ⁊ mali hoieſ a cōtēplatione tua bonos ipediētes. ppter qō indigent auxilio tue gr̃e vt poſſint in bono pſeuerare.ideo ſubditur.
r A teſtimonijs tuis nō declinaui.fult⁹ roboꝛe auxilij tui.
s Uidi puaricātes.i.ipios legē tuā trāſgrediētes.
t Et tabeſcebā.i.lachꝛymis fluebā.vñ in trāſlatione Hier.hr̃. Et merebā.ſicut eni ad vtuoſū ptinet letari de obſeruatione diuine legis.ita ⁊ triſtari de ei⁹ trāſgreſſione.nō ſolū in ſe ſed ēt i alijs.⁊ qꝛ hoc ē meritoꝛiū augmēti gr̃e ſubdit. u Uide qm̄ mādata tua dilexi dñe:zelās p eis in me ⁊ in alijs. x In miſericoꝛdia tua viuifica me.p augmētū gr̃e pcedēs ex tua miſericoꝛdia ⁊ liberalitate.⁊ ad hoc cōſequēdū allegat vitas diuina ad quā ptinet iplere pmiſſa augmētationis gr̃e diſponētibus ſe ad eā cū dr. y Principiū vboꝝ tuoꝝ vitas.i.verba tua pcedūt a mēte tua q̄ ē vitas icreata:⁊ ois vitatis create regula.⁊ iō ſūt ſtabilia: ppter qō ſubdit. ꝫ In eternū oia iudicia iuſticie tue.qꝛ ſnia dei in extremo iudicio de glia bonoꝝ ⁊ pena reproboꝝ ſtabit in eternū.ſm ꝙ dr Math.25.Et ibūt hi in igneꝫ eternū.iuſti aūt in vitam eternam.

a P Rincipes pſecuti.Poſtq̄ deſcripta ē vite cōtēplatiue ſublimitas.hic cōſequēter deſcribit ei annexa iocunditas.⁊ pmo ponit huiuſmodi exultatio.ſcdo petit eius augmētatio.ibi.Appꝛopinquet depcatio.Circa pmū pmittit pturbatio a gete cōtēplationis.vt p hoc exultatio ſequēs cōtemplationē euidēti⁹ appareat. Hec aūt pturbatio vno mō ē ab extrinſeco ſ.a demonib⁹ deuotos a cōtēplatione ⁊ orōne pturbātib⁹:ſicut legitur frequēter de multis ſcis.⁊ q̄tū ad hoc dr: Principes pſecuti ſunt me gratis.i.demones.de qb⁹ dr Eph.6.ca. Nō eſt nobis colluctatio aduerſus carnē ⁊ ſāguinem.ſꝫ aduerſus pncipes ⁊ ptātes ⁊ aduerſus mūdi rectoꝛes tenebꝛarū harū ꝯ ſpiritalia neqtie ⁊c. Alio mō ab intrinſeco.ſ.a fragilitate humana: ppter quā hō quātūcūqꝫ iuſt⁹ timore cōcutit ne fiat tranſgreſſoꝛ legis diuine.⁊ q̄tū ad hoc dicitur.
b Et a vbis tuis formidauit coꝛ meū. ſꝫ qa ad vtrūqꝫ ꝯtēplatio affert ſolatiū ſubditur.
c Letaboꝛ ego ſup eloquia tua.meditādo ipſa
d Sicut q iuenit ſpolia multa.cui⁹ gaudium duplicat.ſ.de obtētu victoꝛie ⁊ de magnitudine.ſic cōtēplatiu⁹ de lectat de victoꝛia ꝯ hoſteſ quā hꝫ in ſpe.⁊ p conſequēs de obtētu glie qa ſpes ē certa expectatio future btitudinis.⁊ qa amoꝛ vni⁹ ꝯrij iduc odium alteri⁹ ⁊ econuerſo. ſubdit. e Inigtatē odio habui ⁊ abominatus ſū.tanq̄ qd vile.
f Legē aūt tuā dilexi. tanq̄ qd vtile ⁊ honoꝛabile eā ingiter meditādo.⁊ qꝛ ex hoc pꝛumpit hō in laudem diuinā.iō ſubdit. g Septies in die laudē dixi tibi.in ſeptē hoꝛis canonicis.

tāboꝛ ego ſup eloqa tua: ſicūt q iuenit ſpolia multa. Iniqtātem odio habui ⁊ abominat⁹ ſuꝫ:légē aūt tuā dilexi. Sēpties in die laudeꝫ dixi tibi: ſup iudiciā iuſticie tue. Pax mūlta diligētib⁹ legē tuā:ēt nō ē illis ſcādalū. Expectābā ſalutare tuū dñe: ēt mādata tua dilexi. Cūſtodiuit aīa mea teſtimonia tua: ⁊ dilēxit ea vehemēter. Seruaui mādata tua ⁊ teſtimonia tua:qā oēs vie mee i conſpectu tuo.

A Ppꝛopiquēt depcatio mea in ꝯſpectu tuo domine:iūxta eloquium tuum da mihi intellectum. Intret poſtulātio mea in conſpectu tuo : ſm elōquiuꝫ tuuꝫ eripe me. Eructābunt labia mea hymnuꝫ: cū docueris me iuſtificationes tuas. Pꝛōnunciabit ligua mea eloquium tuum:quia omnia māndata

h Sup iudi.iuſti.⁊c.cōfitēdo oia opa tua iuſta q̄ ſūt q̄daꝫ executiones iuſticie tue latētis in tua mēte.⁊ qm̄ vita cōtēplatiua ē qeta reſpectu actiue q̄ hꝫ laboꝛē annexū:ſubdit. i Pax multa diligētibus legē tuā.qꝛ ex tali dilectione q̄ſi iugiter meditant ſacrā ſcripturā. k Et nō eſt illis ſcandalū.i.tātā occaſio ruēdi in pctūm.ſicut actiuis q freqnter habēt materiā turbatōis: ppter qō dñs dixit Luce.10.Martha martha ſollicita es ⁊ turbaris erga plurima.⁊ ſeqtur Maria optimā ptem elegit ⁊c.⁊ qꝛ vita cōtēplatiua pficitur i pr̃ia. ſubditur. l Expectabā ſalu.tu.dñe.i.claritatē viſionis tue ⁊ fruitionis beate.⁊ qꝛ ad hoc puenitur p obſuationē mandatoꝝ dei.ſm ꝙ dr Math.19. Si vis ad vitā igredi ſerua mandata.iō ſubditur.
m Et mādata tua dilexi.ea tanq̄ rē cariſſimā diligēter cuſtodiēdo.
n Cuſtodiuit aīa mea teſti.tua.i.illa q̄ ptinēt ad cultū latrie.qꝛ ſunt q̄dā teſtificationes deitatis. o Et dilexit ea vehemēter.i.valde itēſe:ita ꝙ p li vehemēter nō intelligit aliqs exceſſus idebit⁹ vel inoꝛdinat⁹.⁊ h⁹ obſuatiōis cā ſubdit cū dr: Seruaui ⁊c. p Qꝛ oēs vie ⁊c.i.oia facta dicta ⁊ cogitata mea patēt i cōſpectu tuo.qō dꝫ mouere hoiem ad tue legis obſuātiā abſqꝫ aliq̄ obliq̄tione ⁊ remiſſiōe pp qō dic Boeti⁹.5.de cōſol. O viri magna ē vob idicta neceſſitas pbitatis ſi diſſimulare nō vultis.qm̄ cūcta agitis an̄ oculos iudicis cūcta cernētis.

a A Ppꝛopinqt: Hic ꝯñr petit augmētatio dcē iocūditatis annexe cōtēplationi:⁊ qꝛ pp talē annexionē augmētata cōtēplatiōe augmētat tal̕ exultatio.iō petit augmētū cōtēplatiōis cum dr. Appꝛopiquet depcatio mea i cōſpectu tuo.p effectū exauditiōis ⁊ q̄ ſit illa petitio ſubdit cū dr. r Jux elo.tu.⁊c.ħ ē ſꝫ altitudinē eloquij tui q̄ trāſcēdit facultatē humani igenij eleua itellectū meū ad ipſū itelligēdū. s Intret po.⁊c.repetitio ē ſnie pmiſſe ad exp̄mēdū magnū deſideriū petitiōis ſue. t Scōꝫ elo.⁊c.i.ſꝫ e ogi altitudinē eripe me a meditatiōe terreſtriū ad q̄s meditāda nā humana ē pna eleuādo me ad cōtēplationē celeſtiū.⁊ qꝛ ad talē eleuationē ſeqt la⁹ coꝛdis ⁊ oꝛis.ſeqt. u Eructa.la.⁊c.pdcō mō eleuādo.⁊ qꝛ ex cognitiōe diuinoꝝ elogoꝝ deſcēdit hō ad docēdū pximū.ſbdit. x Pronū.ligua ⁊c.ex caritate docēdo pximū.cui⁹ neceſſitas ſubdit cū dr.
y Quia oia mādata tua eqtas.qꝛ ſunt recta via veniēdi ad ſalutem ad quam nō poteſt aliter deueniri.⁊ quia talis doctrina nō ē efficax ſine ſpeciali adiutoꝛio dei:ſm ꝙ dicit pucr.16. Hominis eſt animuꝫ

ꝑparare ſed dn̄i gubernare linguā: iō ſubditur. a Fiat manus tua vt ſaluet me. i. dirigat linguā meam in docēdo. ad meā ⁊ alioꝝ ſalutē. b Quoniā mādata tua elegi. pre oībus tēpalibus ad ea me ditādū operandum ⁊ docēdum. ⁊ q2 ad hoc mouet amor eterni premij ſubdit̄. c Concupiui ſalutare tuum dn̄e. i. ſalutē eternā que eſt in te obiectiue. d Et lex tua meditatio mea eſt. eo ꝙ dirigit ad cō/ ſecutionē huius ſalutis: ꝓuer. 6. Mādatū lucerna eſt: ⁊ lex lux ⁊c̄. q2 ad hoc ſeqtur augmētum grē in q̄ eſt ſpūalis vita. ſequitur.

tua equitas. Fiat manus tua vt ſaluet me: quoniā mādata tua elegi. Concupiui ſalutare tuum dn̄e: et lex tua meditatio mea ē.

e Viuet aīa mea. vita grē in p̄nti ⁊ glīe in futuro. f Et laudabit te laude imꝑfecta in p̄ſenti vita. ſed laude ꝑfecta in futuro. ſm ꝙ dicit̄ ſupra p̄s. 83. Bti qui hitāt in domo tua dn̄e in ſcl̄a ſcl̄oꝝ laudabunt te. g Erraui ſicut ouis q̄ perijt. hoc nō videt̄ intelligi de errore in moribus. q2 ſtatim ſubdit̄. Mādata tua non ſum oblit⁹. ſed de errore ſm modū cōmunē loquēdi hominū mūdanoꝝ. Ad cuius intellectū ſciēdū ꝙ ouis dicit̄ errare quādo ſegregat ſe a grege. hoīes aūt tendentes ad ꝑfectionē cōtēplationis ſegregāt ſe a coī habitatione hoīum vt libere poſſint vacare cōtēplationi diuine: ⁊ tales ab hoībus mūdanis reputant̄ ſtulti ⁊ huic ſcl̄o ꝑditi: vn̄ ⁊ religioſi mūdo mortui dicunt̄. ⁊ ſm hoc dicit pſalmiſta i ꝑſona cōtēplatiui: Erraui ſicut ouis que perijt. quātū ad reputationem hoīum mundanoꝝ. ⁊ q2 refugiētibus amore dei mūdanū cōſortiū concedit̄ diuinum: ſm illud Oſee. 2. ca. Ducā eam in ſolitudinē ⁊ loquar ad cor ei⁹ ⁊c̄. ideo ſubdit̄. h Quere ſeruū tuum. eum interius cōſolando.
i Quia mādata tua non ſū oblitus. terrenis inherēdo per amorē. ſed celeſtia appetēdo. ad q̄d tēdit mādatoꝝ tuoꝝ obſeruatio. ¶ In p̄s. 118. Beati immaculati ⁊c̄.

ADDITIO

TRia ſūt in hoc p̄s. ſingularia q̄ in nullo alioꝝ inueniunt̄. Primū eſt ꝙ ſub q̄libet lr̄a alphabeti hebraici ponunt̄ octo verſus ꝓut dr̄ in poſtilla. ſcd̄m ſingulare ē ꝙ ꝓut dicūt expoſitores hebrei in quolibet v̄ſu fit mētio de aliquo ꝑtinēte ad deū ꝑ cōparationē ad ſalutē humanā vt via dn̄i vel teſtimoniū dn̄i ſeu mādatū ei⁹ ſeu elogum vel p̄ceptū iudiciū vel iuſtificatio ſeu iuſticia. ⁊ hoc ē verū ꝓut p3 diſcurrēti ꝑ oēs v̄ſus hui⁹ p̄s. in quoꝝ quolibet eſt aliq̄ dictio hu͛ excepto illo v̄ſu vbi dr̄: Suſcipe ſuū tuū in bonū. nō calūniēt̄ me ſuꝑbi. in quo nō appet talis dictio ſm quoſdā: l3 ēt in illo v̄ſu h̄ idē h̄eat̄. nā cū dicit. Suſcipe ſernū tuū in bonū. idem ē ac ſi dicat i bonitatē tuā. Tertiū ſingulare i h̄ p̄s. ē ꝙ ſemꝑ pſalmiſta in eodē loqtur deo tanq̄3 alloquēs ſcd̄e ꝑſone: ⁊ h̄ iuariabilr̄ ꝑ totū p̄s. exceptis trib⁹ v̄ſibus p̄mis. ſ. Bti imaculati. Bti q ſcrutant̄. ⁊ Nō eni q operant̄ iniq̄tatē. q qdē tres v̄ſus ſūt q̄ſi ꝓlog⁹ toti⁹ p̄s. Excipit̄ ēt iſte v̄ſus vbi dr̄: Declinate a me maligni. in q̄ v̄ſu loqtur de deo: vt de tertia ꝑſona cū dicit. Et ſcrutabor mādata dei mei. in ceteris aūt oībus ſemꝑ loqtur deo tanq̄3 ſcd̄e ꝑſone. q̄d nō fit in alijs p̄s. toti⁹ p̄s. immo frequēter in eodē p̄s. loqtur pſalmiſta deo. q̄nq̄3 in tertia ꝑſona: quādoq̄3 in ſcd̄a: vt cū dicit: De⁹ miſereat̄ nr̄i ⁊c̄. in quo v̄ſu loqtur deo in tertia ꝑſona. Et ſtatim ſubdit. Vt cognoſcam⁹ i terra viā tuā. in ſcd̄a ꝑſona. ⁊ adhuc cōtingit ꝙ nedū in eodē p̄s. ſed in eodē v̄ſu mutat modū loquēdi de tertia ꝑſona in ſcd̄am: vt cū dr̄. Dn̄i ē ſalus. ecce locutio in tertia ꝑſona: ⁊ ſeqtur ſtatī in eodē v̄ſu. Et ſuꝑ ppl̄m tuum bn̄dictio tua. vbi loqtur deo in ſcd̄a ꝑſona. In hoc tn̄ p̄nti p̄s. l3 ſit maior numer⁹ v̄ſuū q̄3 in multis p̄s pſalterij ſil̄ iūctis cū in h̄ p̄s. ſint. 176. v̄ſus. nunq̄3 tn̄ p̄s. variat modū loquēdi ad deū. ſ. vt ei loq̄tur in tertia ꝑſona ſ3 ſemꝑ in ſcd̄a vt dictū ē: q̄ qdē ſingularitates nō debēt vacare a myſterio ſic vt cēſeant̄ caſualr̄ cōtingere ſeu p̄ter itētū actoris: ꝓ ſerti cū hic p̄s. ſm ſn̄iam ſcōꝝ doctoꝝ: vt hr̄ in glo. quāto in ſuꝑficie vr̄ aptior tāto myſterioꝝ altitudine ē ꝓfūdior: vn̄ circa p̄dicta aliqd vr̄ dicēdū. Et q̄3tū ad p̄mū. ſ. de octonario alphabetico i h̄ p̄s. obſuato p̄ter rōnē myſticā q̄ in glo coiter hr̄: pōt alia rō aſſignari q̄ vr̄ magis lr̄alis. ſ. ꝙ q2 in h̄ p̄s. gn̄alr̄ itēdit pſalmiſta cōprehēdere vitā oīum in btitudinē tēdētiū tā actiuoꝝ q̄3 cōtēplatiuoꝝ: ꝓut p3 in p̄mis duob⁹ v̄ſibus. ſ. Bti imaculati ⁊c̄. Et bti q ſcrutant̄ ⁊c̄. ⁊ ſm expōne3 poſtillatoris: ⁊ cū ſtat⁹ ppl̄i iſraelitici q̄drupl̄r diſtinguebat̄: vt hr̄ infra p̄s. 134. ſ. in domū iſrl̄ q̄3tū ad. 12. trib⁹. ⁊ in domū aarō q̄3tum ad ſacerdotes. ⁊ in domū leui q̄3tū ad leuitas: ⁊ in timētes dn̄m quātu3 ad cōuerſos de gētilitate ad iudaiſmū: ꝓut ibidem exponet̄ ⁊ q̄libet iſtoꝝ ſtatuū poterat diuidi in duas ꝑtes ſm duos choros pſallētium ꝓut cōſueuit in eccl̄ia fieri. Idcirco p̄s. in q̄libet diſtinctione huius p̄s. poſuit octo v̄ſus vt q̄libet ꝑs p̄dictoꝝ hēret in quolibet octonario vnū v̄ſū. ⁊ h̄ ſub q̄libet lr̄a alphabeti ad deſignādū extēſionē hu͛ doctrine ꝑ totū corp⁹ politie fideliū ſicut alphabetū cōprehēdit oīa lr̄arū elemēta. Quātū v̄o ad ſcd̄am ⁊ tertiā ſingularitatē vlteri⁹ videt̄ dicēdum. Ad cui⁹ euidētiā attēdēdu3 ē ꝙ ad ꝑfectionē vite actiue ⁊ cōtēplatiue. de qb⁹ q in h̄ p̄s. agit̄ ꝓut poſtil. exponit ⁊ bn̄ requirit̄ deuotio q̄ ē act⁹ religionis: ꝓut ſm Tho. in ſcd̄a ſcd̄e. q. 82. articulo. 2. in corꝑe q. hr̄. Ille eni q vitā actiuā bene exercet opꝫ ꝙ nō ſolū agat illa q̄ ad hu͛ vitā actiuā ꝑtinēt. ſed ēt vt talia deuote agat. ſ. cum ꝓmptitudine volūtatis faciēdo illa i dei obſequium: vn̄ Exo. 35. Multitudo filioꝝ iſrl̄ obtulit mēte ꝓmptiſſima atq̄3 deuota p̄mitias deo. Idē dicēdū ⁊ forti⁹ de vita cōtēplatiua q̄ magis cōſiſtit in mēte. In hoc igit̄ p̄s. agit p̄s. de actiuis ⁊ cōtēplatiuis nō ſolum inquātu3 ſūt ſimpl̄r tales: ſ3 inquātum ſunt in vtraq̄3 vita deuoti q̄d facit ad ꝑfectionē vtriuſq̄3 vite. ⁊ q2 deuotio ſm Hugo. ē feruor bone volūtatis quē mēs cohibere nō valēs certis manifeſtat idicijs. idcirco in h̄ p̄s. ponit p̄s. plurima ſigna exteriora ad deuotionē ꝑtinētia in vtraq̄3 vita. In vita eni actiua ꝑtinet ad deuotū agere ea q̄ ad obſequium diuinu3 ꝑtinēt ꝓmpte ⁊ expedite. de quo dicit. Viā mādatoꝝ tuoꝝ cucurri. ſil̄r ⁊ talia agere gratāter ⁊ ſine turbatione. de quo dicit. Parat⁹ ſū ⁊ non ſum turbat⁹ vt cuſtodiā ⁊c̄. ſil̄r in vita cōtēplatiua ꝑtinet ad deuotum aſſiduitas vacādi diuinis: p̄ſertim in tēꝑibus in q̄bus homines coiter cōſueuerunt q̄eti corꝑali ⁊ ſōno vacare. ⁊ de h̄ dicit: Media nocte ſurgebā ad cōfitēdum tibi. Preuenerūt oculi mei ad te diluculo vt meditarer ⁊ huiuſmodi. ſil̄r ⁊ eleuatio manuum. de quo dicit. Et leuaui manus meas ad mādata tua ⁊ ꝓſternatio corꝑis in terra de quo dicit. Adheſit pauimento aīa mea. ſil̄iter ⁊ fluxus lachrymaru3 q cōtingit ſepe deuotis ex cōſideratione ꝓprie fragilitatis. ⁊ de hoc dicit. Exit⁹ aquarum deduxerunt oculi mei. ⁊ ſic de multis alijs exteriorib⁹ que ſignificāt feruorē mētis ſimiliter ponit p̄s. aliq̄ in hoc pſalmo intrinſeca q̄ ad deuotionē ꝑtinēt vel ꝑ modu3 cāe ſicut eſt frequens meditatio in ſacris ſcripturis. de q̄ dic̄. Quō dilexi legē tuā dn̄e tota die meditatio mea ē. Et meditabor in mādatis tuis q̄ dilexi ⁊ ſic de q̄3plurimis. Ponit etiā alia q̄ ꝑtinēt ad deuotionē ꝑ modu3 effect⁹ ſicut ē leticia ſpiritualis q̄ ſeqtur deuotionē. dicitur eni in collecta. Ipſa quoq̄3 ſcā deuotio letificet. ⁊ de hoc dicit. Letabor ego ſuꝑ eloqa tua. Et q̄3 dulcia faucibus meis eloqa tua ⁊c̄. ⁊ ſic de multis alijs ꝑtinētibus ad p̄dicta q̄ cā breuitatis omittunt̄. Ex qb⁹ deducit̄ ꝙ frequētatio aſſidua tā in mēte q̄3 i ore de lege diuina ⁊ de mādatis ei⁹ ſeu elogis iudicijs ⁊ teſtionijs ⁊ hu͛ ꝑtinet ad deuotionē ꝑ modu3 cāe: ⁊ iō in quol3 v̄ſu huius p̄s. in quo p̄ncipalr̄ p̄s. itēdit agere de deuotione tam circa actiuos q̄3 cōtēplatiuos: vt dictu3 ē. merito ponit̄ aliqd p̄dcoꝝ q̄d ē ſingulare i h̄ p̄s. ſil̄r ⁊ alloq deo ſemꝑ i ſcd̄a ꝑſona vr̄ ꝑtinere ad deuotionē ꝑ modu3 effect⁹. Ille eni cui⁹ mēs feruet in famulatu3 ſeu obſequ3 alicui⁹ ſemꝑ vr̄ eu3 hēre an̄ oculos q̄ſi p̄ncipalr̄ cōſtitutu3 ne deuiet a ꝓmptitudine obſequij ei⁹. vn̄ p̄s: Preuidebā dn̄o in cōſpectu meo ſemꝑ. Quapropter in hoc primo octonario q q̄ſi p̄ambulu3 ē ad ſequētia in trib⁹ p̄mis v̄ſib⁹ oñdit p̄s. de qb⁹ itēdit. ſ. de viris actiuis ⁊ cōtēplatiuis qb⁹ btitudo cōpetit in ſpe. exponant̄ p̄dci v̄ſus vt in poſtil. excepto cū dr̄. In toto corde exq̄rūt eu3. q̄d referēdū ē ad h̄ ꝙ qs vitā ſua3 ad dei ſuitiu3 ordinat: ⁊ ꝑ cōſequēs oīa q̄ ꝓpter ſeipſū agit v̄tualr̄ ordinant̄ in deū. q̄d ꝑtinet ad deuotionē. vn̄ cū dicit in q̄rto v̄ſu. Tu mādaſti māda. tua cuſto. nimis. reddit rōnē p̄dictoꝝ ac ſi p̄s. Dicat deo. merito exq̄rēdus es i toto corde. q2 tu mādaſti mādata tua cuſtodiri nimis: q̄d itelligēdū ē p̄ncipalr̄ de duob⁹ mādatis charitatis in qb⁹ tota lex pēdet ⁊ ꝓphe: Math. 22. c. Mādauit eni de⁹. Deutro. 6. Diliges dn̄3 deū tuū ex toto corde in quo manifeſte oñdit ꝙ ad ꝑfectā dilectionē nō ſufficit deu3 diligere niſi ex toto corde diligat̄. Sil̄r circa charitate3 ꝓximi dicit. Math. 22. ca. Diliges ꝓximu3 tuū ſic̄ teip̄m. vn̄ nō ſufficit ſolu3 ꝓximu3 diligere niſi qs diligat eu3 ſic̄ ſeip̄m. Ex qb⁹ ſequit̄ ꝙ in vtraq̄3 vita reqrit̄ deuotio vt ſit ꝑfecta. Cum eni qs diligit deū ex toto corde ⁊ ex tota ſu̅a ⁊c̄. ꝓmpte ⁊ deuote eu3 diligit. ſil̄r q ꝓximū ſic̄ ſeipſū diligit ꝓmpta volūtate eum diligit. tali eni volūtate. ſ. ꝓmpta q̄libet ſeipſu3 diligit vt coiter. ⁊ ſiccum dr̄. Cuſtodiri nimis. li. nimis nō ſignificat plus q̄3 oportet: ſ3 modum iponit. ſ. vt nō ſolū mādata p̄dicta cuſtodiantur q̄3tu3 ad materiā act⁹ ſ3 ēt nimis. i. cum ꝓmptitudine affectus ꝓut de⁹ mādauit mādata ſua ⁊ dicta cuſtodiri: vt dcm̄ ē ⁊ ſic in h̄ q̄rto v̄ſu p̄s. fundauit intētionē ſuā in lege diuina. ſ. ꝙ ad ꝑfectionē vite ſpiritualis tā actiue q̄3 cōtēplatiue reqrit̄ deuotio. q̄d ē p̄ncipale itētu3 hui⁹ p̄s. ⁊ q2 talis cuſtodia diuinoꝝ māda/

Viuet aīa mea et laudabit te: ⁊ iudicia tua adiuuabūt me. Erraui ſic̄ ouis q̄ perijt: q̄re ſeruū tuū q̄a mādata tua nō ſu3 oblitus.

toꝝ.ſ.p deuotões ē difficilis qꝛ vt dic phs i li.ethi. Operari iuſta ſta.ſ.ea q̄ iuſt⁹ opat n̄ ē difficile:ſ; eo mō q̄ iuſt⁹ opat difficile ē.ſ. q̄tū ad iniuſtos idcirco dic̄ i.5.vſu. Utinā dirigant̄ vie mee ꝛc. q.d.difficile ē mihi vt tal'r cogitatões ꝛ opa mea dirigant̄ ad cuſtodiēdas iuſtificatões tuas.ſ.mō pdicto.ſ; ƀ opto ſeu deſidero ꝛ de ƀ dic̄. Utinā dirigant̄ ꝛc. Cōſeqnter qꝛ ē alia difficultas ex pte mādatoꝝ.eo ꝙ ſūt plurima pſertī; i lege veteri i q̄ mādata dina p⁹ duo pncipalia pdicta i magno numero fuerūt.vt p; ex dcurſu pētateuchi: iō dic̄ i.6.vſu. Tūc nō cōfūdar cū pſpexero in oib⁹ mādatis tuis.ſ.ꝙ nō ſolū ſim diligēs i opando ſeu cōtēplādo deuote:ſ; ēt i pſpiciēdo oīa mādata nullo ꝑtermiſſo. Et quia iſte due difficultates q̄ꝝ vna ē circa directōem viaꝝ:ꝛ alia circa pſpectionē mādatoꝝ:ſpectabat ps.vt p deū tollerent̄:idcirco i 7.vſu ex certitudine ſpei reddit grās de vtroq;.de pmo cū dicit. Cōfitebor tibi i directōe cordis.ſ.ꝙ tu dirigis cor meū a quo vie mee pcedūt.de ſcdo vō cū dic̄. In eo ꝙ didici iudicia iuſticie tue ƀ ē. Confitebor tibi ꝙ a te adiut⁹ didici iudicia iuſticie tue:ꝛ ſic poſſu; pſpicere oīa mādata tua. Cōſr ps.q̄ſi iā a deo adiut⁹ i pdictis i.8.vſu dic̄. Juſtificatões tuas cuſtodiā.offerēdo.ſeu cōfidēs de dei adiutorio ad cuſtodiēdas iuſtificatões dei ſeu mādata:de qbus i exordio dixerat. Tu mādaſti mandata tua dñe ꝛc. S; qꝛ vt i eodē vſu dcm̄ fuit.ad pfectōe; cuſtodie mādatoꝝ dei reqrit̄ deuotio q̄ itelligit̄ i ƀ ꝙ dic̄. Cuſtodiri nimis.idcirco ſubdit i ƀ.8.vſu. Nō me derelinqs vſq;q;. Circa qd ſciēdū ꝙ vbi nos hēm⁹. Nō me derelinqs vſqueq; lr̄a hebraica h;. Non me derelinqs vſq; nimis. Eadē.n.dictio ponit̄ ƀ i hebreo:q̄ ēt i illo loco cuſtodiri nimis ſupra dcō.ꝛ ē ſēſus. Ego iuſtificatiōes tuas cuſtodiā a te adiut⁹: vt dcm̄ ē.ꝛ peto ꝙ. Non me derelinqs.i.ꝙ me adiuues. Donec illas cuſtodiā vſq; nimis.i.vſq; ad cuſtodiā deuotā:vt dcm̄ ē. Et ſic optime cōcordat hoc qd ſubdit i fine h⁹ octonary cū dic̄. Nō me derelinqs vſq; nimis.huic qd dixerat in exordio allocutōis ad deum. Tu mādaſti mā.tu.do.cu.ni.

¶ In eo.ps.vbi dr̄ in poſtil. In quo corrigit. ADDITIO.II.

DIſtinctio poſtil.circa hūc ps.p octonarios ꝛ octonarioꝝ p vſus:l; artificialis ſit ſm ſe:nō tñ corrn̄det lr̄eq̄ ad maiorē pte eo ꝙ mēbra diſtictōis tā gnālis q̄ ptic'laris coicidūt iuicē. Et iō meli⁹ videt̄ ꝙ reqrat̄ ɔtinuatio cuiuſlib; octonary ad pcedēs ſil'r ꝛ vſuū cuiuſlib; octonary iter ſe nō exorbitādo a pncipali mā quā itēdit ps.q̄ ē deuotio q̄ ad pfectōe; vite ſpūalis ptinet:vt dcm̄ ē. In ƀ z⁹ octonario ps.agit de qbuſdam ad deuotōe; ptinētib⁹:q̄ꝝ aliq̄ cōſiſtūt i actib⁹ exterioꝛib⁹.ꝛ ptinēt ad deuotōe; diſpoſitiue.q̄ꝝ vnū ē cuſtodire ſermones diuinos.ſ.mādata.ꝛ de ƀ dicit i pmo vſu. In q̄ corrigit adoleſcētioꝛ viā ſuā ꝛc.q.d.q̄l'r hō diſponit ſe ad cuſtodiēda mādata dina nimis.de q̄ dixerat i pmo octonario.qd optabat vt difficile.d q̄ dixit. Utinā dirigāt̄ vie mee ꝛc. Ad qd rn̄det. In cuſtodiēdo ſmones tuos.ꝛ dixit adoleſcētioꝛ.i.icipiēs tēdere ad vitā ſpūalē:q̄ ē ſic adoleſcēs i vita corporali q nōdū h; mēbra ſeu vires pfectas reqrit̄ ēt diſpoſitiue ad pdictā pfectōe; deuotōis habēda itētio affcūs ad exqrēda mādata.ꝛ iō ƀ dic̄ i.z.vſu. In toto corde meo. exqſiui te.qd dicit̄ ex toto corde itelligit̄ ex itētōe affect⁹ q cōſiſtit i corde.ꝛ qꝛ tali affectu de⁹ nō ſubtrahit effectū.iō dixit. Ne repellas me a mādatis tuis.i.idecens ē vt me repellas.ꝛ qꝛ q̄nq; aliq̄ diligēter exqrunt̄.ꝛ tñ icaute ſeruant̄.iō dic̄ i.3.vſu. In corde meo abſcōdi eloq̄a tua vt n̄ peccē tibi. ƀ ē dr̄e. Illa q̄ exqſiui ex toto cōde circa doctrinā mādatoꝝ tuoꝝ i ipo cōde ſūt abſcōdita ſeu recōdita apud me nō tm̄ i libro.vt ide poſſim repellere tētatōes.iō ſubdit. Ut nō peccē tibi. Cōſeqnter qꝛ ad pfectōem vite ſpūalis pdictā nō ſufficit diſpoſitio humana.ſ; reqrit̄ auctoritas dina.iō dic̄ i q̄rto vſu. Bndict⁹ eſt dñe doce me iuſtificatōes tuas.i.p ifuſionē tue bn̄dictōis doce me iuſtificatōes tuas. .i.da mihi doctrinā fidei p quā iuſtificer.de q̄ abacƀ.z. Juſt⁹ i fide ſua viuit. Nec obſtat qd i pcedēti octonario dixerat didici iudicia iuſtificatōis tue.qꝛ i ƀ ps.ſepe petit qd h; qd ptinet ad feruorē mētis.ꝛ qꝛ ad maiorē ɔfirmatōe; ſeu habituatōe; dine doctrine i mēte reqrit̄ repetitio eiuſdē ꝛ platio ꝑ vba vt mēti tenaci⁹ ifigat̄.idcirco i.5.vſu dic̄. In labys meis pnūcaui oīa iudicia oris tui.ꝛ qꝛ p talē freqntatōe; ꝛ cōfirmatōe; habitualē ſeqtur delectatio i ope q̄ pficit opatōe; ſ; ph;.idcirco.in.6.vſu dic̄. In via teſtimonioꝝ tuoꝝ dlectat⁹ ſū ꝛc. Ex q̄ gdē dlectatōe ſeqt̄ ꝙ hō cōtinuat talia i q b⁹ delectat̄:idcirco ſubdit ꝙ i vtraq; vita iā delectat⁹ freqntat opatōes ad eā ptinētes.vn̄ de actiua dicit. In mādatis tuis exercebor ꝛc. Exercitiū.n.mādatoꝝ ad actiuā ptinet ſicut ꝛ meditatio eoꝝ ad cōtēplatiuā.ꝛ iō ſubdit. In iuſtificatōib⁹ tuis meditabor. Ex dcis i additōib⁹ hoꝝ duoꝝ octonariōꝝ ꝛ ēt ex cōtētis vlteri⁹ i poſtilla pōt lector reducere cetera i hoc ps.cōtēta ad ppoſitū pdictū.ſ.ad excitandū deuotōem mētis i vtraq; vita pdictaꝝ.ꝛ iō diſcurrere ꝑ ſingula q̄tū ad ƀ omitto ad vitandum prolixitatem.

¶ In eodem ps 118.vbi dicitur in poſtil. Retribue. ADDITIO.III.

NOn pōt hō ex ſola vtute nāli aliqd op⁹ facere p qd mereat̄ de cōdigno nec de congruo ꝙ de⁹ det ſibi grām.qꝛ ipſa ppparatio ad grāz habitualē nō ē ex ſola vtute nāli. Preſupponit.n.aliqd auxiliū gratuitū ex pte di iteri⁹ aīa; mouētꝭ ſiue bonū ppoſitū iſpirātꝭ.lic; tale auxiliū nō ſit p donū hituale.vt Tho.p⁹ ſcde.q.109.ar.6.i cōpe.q. vn̄ glo.ſup iſtō vbū ps. Retribue ſuo tuo.dic̄. Nō vtiq; p meritis bōis redde.ſed retribue.i.iteru; ꝛ itez da.vel p malis meis retribue bonū q̄m ante fidē nō debent̄ homini niſi mala.p malis:retribuit aūt deus p grāz bona.p malis.hec i glo. Ex quo p; ꝙ retribue i hoc loco nō itelligit̄ p modū meriti cuiuſcūq;.ſ; ſicut dr̄ retributio cū mala reddunt̄ p bonis ſ; illud ps. Retribuētes mala p bonis detrahebāt mihi ꝛc. Eadē rōne poſſet dici retributio cū bonū dat̄ p malo: put etiā in glo. hr̄.ꝛ ſic itelligit̄ i ppoſito cū dr̄. Retribue ſeruo tuo.i.hoi q ſeru⁹ dei ē ſ; creatōe;:retribue ei ēt nihil boni merēti grāz tuā p quā viuificet̄.

¶ In eo ps.vbi dr̄ i poſtilla. Increpaſti. ADDITIO.IIII.

HUmilitas nec aliq̄ diſpō ſeu vt⁹ pure humana nō eſt pme grē meritoria put dcm̄ fuit i pcedēti additiōe:nec eadē rōne de⁹ ſuperbis reſiſtit qua humilibus dat gratiā. Nā ſuperbis reſiſtit ex iuſticia:humilibus dat gratiā per miſericordiā.

¶ In eo. ps. Memor eſto.vbi dr̄ i po. Horror tenuit me. ADDITIO.V.

MEli⁹ videt̄ iſte vſus exponēdus ſm glo.ſ.vt i ƀ oñdat̄ vt⁹ pietatis q̄ i ſcō viro q̄nq; tāta ē vt magis doleat alienā culpā q̄ ſuā ɔtumeliā:ꝛ de ƀ apl's.z.Cor.11.ca. Quis ifirmat̄ ꝛ ego non ifirmor:Et ſcd; hāc ſniam iſte vſus ɔtinuat̄ cū pcedēti ſic. Dixerat.n. Memor fui iudicioꝝ tuoꝝ ꝛ ɔſolat⁹ ſum.i quo apparet ꝙ iuſt⁹ i pena iflicta reprobis ſm iudiciū diuinū eſt ɔſolat⁹ co mō quo dr̄ i ps. Letabit̄ iuſtus cū viderit vindictā.vn̄ ne intelligeret̄ ꝙ iuſto culpa petōꝝ placeat.ideo ſubdit. Defectio tenuit me.ſ.de hoc ꝙ pctōres derelinquūt legē diuinā qd pertinet ad culpā.ꝛ qꝛ quādoq; h⁹ pctōres derelinquētes legē diuinā tolerant̄ i hac vita ꝛ eoꝝ punitio reſeruat̄ i futura in qua iuſtificationes dei magni relucent.ideo ſubdit. Cantabiles mihi erant iuſtificatōes tue i loco peregrinatōis mee. Cuius ſenſus ē: Lic; de culpa delinquētiu; doleā;:vt dcm̄ eſt:gaudeo tñ in loco peregrinatōis mee.i.in hoc loco conſiderans iuſtificatōes tuas i alia vita. ꝛ iō. Cantabiles mihi ſunt.i.delectabiles.

¶ In eodem ps.vbi dicit in poſtilla. Hec facta eſt mihi. ADDITIO.VI.

HOc pnomē hec cū dr̄. Hec facta ē mihi.nō eſt plurale neutri ge.qꝛ ſi ſic debuiſſet dr̄e. Hec facta ſunt mihi.vnde o; dicere ꝙ hec pnomē ſit fe.ge.in ſingulari.vn̄ ſm glo.refert̄ ad hoc quod dixerat i precedēti verſu. Memor fui nocte nois tui dñe.vbi p nocte itelligit̄ locus peregrinatōis:de quo in pcedenti verſū dixerat in quo contingunt multe aduerſitates ꝛ miſerie in quibus vir ſanctus debet eſſe memor nois dei ꝛ cuſtodire legē ei⁹. vnde ps.q̄ſi reddēs deo grās de aduerſitatibus ꝛ miſerys hui⁹ peregrinatōis per quas iuſtus reprimit̄ a ſuperbiendo dicit. Hec facta ē mihi.i.hec nox tribulatōis facta eſt mihi a te deus.qꝛ iuſtificatōes tuas exqſiui.i.vt iuſtificatōes tuas exquirā co mō quo dicitur i ſeqntibus. Bonū mihi qa humiliaſti me vt diſcā iuſtificatōes tuas ꝛc.

¶ In eo.ps. In eternū vbi dr̄ i poſtil. Ordinatōe tua perſeuerāt dies. ADDITIO.VII.

UBi trāſlatio nr̄a h;. Ordinatione tua pſeuerāt dies.hebraica lr̄a h;. Ordinatōi tue pſeuerāt hodie ꝛc.ꝛ continuatur cū pcedentib⁹ ꝛ ſequētibus ſm quoſdā hebreoꝝ expoſitores ſic. Dixit eni; ps. In eternū dñe vbu; tuu; pmanet in celo. In quo intelligit̄ ꝙ celeſtia corpora q̄ verbo dñi firmata ſunt.manēt i eternū.ſ.a pte poſt ſm ſuā ſubſtātiā. Sil'r ꝛ cū dicit. In gnātōe ꝛ gnātionē vitas tua itelligit̄ ꝙ i iſtis iferioꝛib⁹ remanet vitas dñi p quā ſubſiſtūt p ſucceſſionē generationū adinuicē:ſub qb⁹ generationib⁹ ſibi ſuccedētib⁹ terraq̄ue ē q̄ſi cētrū vniuerſi fundata pmanet:ꝛ de hoc dixit. Fundaſti terrā ꝛ permanet.ꝛ qꝛ tā celeſtia corpora quo ad idiuidua q̄ iferioꝛa quo ad ſpēs hn̄t ppetuitatē durationis iuxta dinam ordinationē:idcirco dic̄: Ordinationi tue pſeuerāt hodie.q.d.celeſtia ſil'r ꝛ terreſtria vſq; hodie ſeruant ad ordinatione tuā: eo ꝙ oīa ſeruiūt tibi. Et qꝛ ex h⁹ pſeuerātie ppetuitate aliq̄ poſſent errare eſtimātes ꝙ talia entia fuiſſet ab eterno ſicut multi gētiles philoſophātes eſtimauerāt.eo ꝙ mūdū icepiſſe nō poteſt demonſtratiue pbari:idcirco ſubdit. Niſi ꝙ lex tua meditatio mea ē.tūc forte piſſē i hūilitate mea.q.d.ex pſeuerātia duratōis creaturaꝝ ſub vno ordie potuiſſē i hūilitate mea.ſ.i fragilitate itellectus mei perire.ſ.errare. Niſi ꝙ lex tua meditatio mea ē. In lege eni diuina.ſ.moſaica moyſes pphetando de pteritis.put dic̄ Greg. i homel.dixit. In pncipio creauit deus celū ꝛ terrā.i quo nouitas mūdi apte tradit̄.vn̄ lic; i eternū.ſ.i ppetuū celū duret ſicut ꝛ terra fundata pmaneat:nō tñ ab eterno fuerunt teſtāte lege dina oppoſitū:vt dictum eſt ꝛc.

¶ In codem. Quō dilexi.vbi dicitur in poſtilla. Quia in eternum mihi eſt. ADDITIO.

Ɛ lege cõi nemi ĩpmitĩ mãdatũ dñũ ĩſepablr:cũ glibʒ viatoꝛ
b ꝑ pctm̃ poſſit ſepari a deo ⁊ a mãdatis ei⁹: vñ cũ dr̃. Qꝛ i eternũ mibi ẽ meli⁹ exponit̃ vt itelligat̃ ꝙ fidelis iterpꝛetat̃ mandatũ dñũ vt ad eternitatẽ ſibi valeat. Jude⁹ ãt ſeu beretic⁹ iterpꝛetat̃ mãdata dei referẽdo ea ad pmia tp̃alia. vñ i h̃ fidelis efficit̃ magl prudẽs ⁊ i eius pſona ꝑpe dr̃. Sup inimicos meos prudẽtẽ me feciſti mãdato tuo: qꝛ i eternũ mibi ẽ. rõne pdicta: Conſeqnter qd dr̃. Super oẽs docẽtes me itellexi. nõ videt̃ itelligendũ de h̃ ꝙ diſcipulus aliqñ traſcẽdit magiſtꝝ ꝑ perſpicuitatem ingenij ſeu aſſiduitatẽ ſtudij: vt poſtil. dic: qꝛ h̃ cõe ẽ tã fidelibus ꝗ̃ ĩfidelilibus: ſed hoc cõuenieter poſſet referri ad ſcribas ⁊ phariſeos q ſup cathedrã moyſi ſedẽtes. vt math. 23. ca. legẽ dei videbantur docere. ⁊ tñ ſup tales fideles itelligit q ñ i lr̃a ſʒ i ſpũ qeſcit: vñ dic. Qꝛ mãdata tua meditatio mea ẽ. meditatio. n. ꝑpe ẽ illoꝝ q itriſec⁹ ſunt ſpũalia: qd ãt ſeqt̃. Sup ſenes itellexi. itelligẽdũ ẽ i pſona fideliũ q ꝑ tẽpoꝝ ſucceſſionẽ plura explicite cogſcunt de his q ad fidẽ ptinent ꝗ̃ ãtiq iplicite talia cogſcebãt i fide antiquoꝝ. põt ẽt itelligi de pplo noue legis q iunioꝛ ẽ reſpcũ iudaici ſenioꝛis. vñ poſſet dr̃e ppl's nouus ꝙ ſup ſenioꝛes. ſ. antiqtate tẽpoꝛis itellexi: qꝛ mãdata dei qſiuit nõ mandata hoĩuʒ: ſic ille de qbus Jſaias dic. Erat timoꝛ dei ⁊c̃.

Canticũ graduũ. CXIX.

Dñʒ cũʒ tribl'arer cla/
a maui: ⁊ exaudiuit me. Dñe libera animã meã a labijs iniquis: ⁊ ã lingua doloſa. Quid detur tibi aut quid apponatur tibi: ad linguam doloſam. Sagitte potentis acute: cũ carbonibus deſolatoꝛijs. Heu mibi quia incolatus meus ꝓlongatus eſt: habitaui cum habitantibus cedar: multum incola fuit

Jn eo. Feci iudiciũ. vbi dr̃ i poſtil. Nõ tradas me. i. tradi permittas.

De qd dic. Nõ tradas me calũniãtib⁹ ADDITIO. IX.
b me. plani⁹ poſſet itelligi de prauis hoĩb⁹ q calũniantur cõiter eos q iudiciũ ſeu iuſticiã pſequũt̃ ſeu iudicial'r exercẽs: vt freqnter per experiẽtiaʒ bɼ. vñ. math. 5. ca. Beati q perſecutõeʒ patiunt̃ ꝑp iuſticiã. vñ i pſona taliũ ps. oꝛat ne tradãt̃ h̃ʒ hoĩb⁹ calũniãtib⁹ ꝑtegẽdo eos i hac vita vl' eos ad aliã perducẽdo a talib⁹ calũnijs imunes.

Jn ps. Beati imaculati nõ variant̃ mltũ REPLICA.
i poſtillatoꝛ ⁊ Burgeñ. niſi i applicatõe q̃ nõ variat vitatẽ. Sʒ circa illã ptẽ. Retribue. dic poſtil. ꝙ hõ ex nãli vtute põt mereri de cõgruo. q̃ facto qd i ſe ẽ petit dcũ vt retribuat graʒ q̃ mereri valeat de ꝯdigno. Burgeñ. ꝯdic ex opinione. ſ. Tho. ꝑma ſcdc. q. 109. Dic dico ꝙ de merito cõgrui ⁊ cõdigni grãdis reſtat diſputatio Sco. ꝯtra Tho. Nõ. n. min⁹ rñdet de⁹ hoĩ pꝰtutẽ nãlẽ bñ tibonũ vſũ liberi arbitru ꝗ̃ angelo. Sʒ angelo i pma moꝛula exñti i btitudine nãli q nibil ẽ niſi bon⁹ vſus rõnis: rñdit de⁹ per collatõeʒ grẽ i ſcda moꝛula. igitur ⁊ hoĩ. Nec oʒ huiuſmodi vſum precedere alqod donum gratuitũ vl' diſpoſitõeʒ gratuitã. ſʒ ſolũ gratis datã q̃ cõtinet̃ ſub nãli facultate: q patẽt ꝑ magiſtꝝ li. 2. diſ. 3. ⁊. 4. vide ibi. Sco. qꝛ h̃ diſputare de h̃ nõ ꝑtinet ad ſenſuʒ lr̃alem in ꝓpoſito queſitum ⁊c̃. CXIX.

a Ad dominuʒ cum tribularer clamaui. Huic ps. pmittit̃ talis
a titulus in hebꝛeo. Canticum graduuʒ. ⁊ ſimiliter in alijs quatuoꝛdecim ſequentibus. ſed in aliquibus eoꝝ fit aliqua additio vt videbit̃. Dicuntur autẽ iſti quidecim ps. cantica graduum ſm doctoꝛes ⁊ hebꝛeos ⁊ latinos. eo ꝙ in aſceſu templi qui erat per quidecim gradus cantabantur a ſacerdotibus ⁊ leuitis. primus ps. in primo gradu. ⁊ ſecundus in ſecundo. ⁊ ſic de alijs. Sed vtrum iſti ps. ad hoc fuerint facti varie dr̃. Dicunt enim aliqui ꝙ dauid qui precepit ſalomoni edificare templum ⁊ tradidit ei deſcriptionẽ templi ⁊ poꝛticuũ ⁊ ꝑ ꝯñs graduum. vt bɼ. pmo Paral'. 28. fecit pſalmos iſtos ad decantandum i gradibus modo predicto. Dicunt etiaʒ ꝙ per aſcenſum graduum coꝛpoꝛaliũ itelligit̃ aſcenſus i gradibus virtutũ: qui tangunt̃ in pſalmis iſtis gradati aſcẽdẽdo. Sed ꝯ pmum videt̃ eſſe qꝛ tertius ps. qntus. duodecim⁹: ⁊ quartuſdecim⁹: ititulant̃ a dauid ſic. Caticũ graduum dauid. ſimil'r octauus a ſalomone ſic. Canticum graduum ſalomonis vel ſalomoni. Ceteri aũt oẽs ititulant̃ ſine tali additõe ſic. Cãticum graduũ. Et ex tali variatõe ititulatõis videt̃ ꝙ nõ oẽs facti ſũt a dauid: ſʒ ſolũ illi q ab eo ſunt ititulati: niſi appareat aliũde ꝙ dauid fecerit. ſicut dicet̃. ifra. de aliquibus ps. ⁊ ꝙ octauus factus fit a ſalomone. ceteri vo ab aliquibus alijs ſpm̃ ꝓphetic babẽtibus. quoꝝ noĩa ſunt ignota. Et ex hoc ſeqt̃ ꝙ nõ fuerũt facti a dauid vt decantarent̃ mõ ſupradicto. Contra ſecundũ dcm̃ videt̃ cẽ ꝙ ita altus gradus virtutis ponit̃ in pmo ps. ſicut i aliquo ſequentiũ ſm expoſitionem eoꝝ qui exponũt illud. Heu mibi qꝛ icolatus me⁹ ꝓlongat⁹ ẽ. qd exponit̃ de hoĩe ſic pfecto ꝙ ex deſiderio vite celeſtis vita pñs ei efficit̃ tedioſa. qd eſt maxime pfectõis i vita pñti. ſm ꝙ dicebat Paulus de ſeipo Phil'. i. Deſideriũ bñs diſſolui ⁊ cẽ cũ xpo. Nec oꝛdo iſtoꝝ pſalmoꝝ oñdit talẽ oꝛdinẽ graduũ vtutũ. lr̃am ipoꝝ ꝯſiderãti. Jgit̃ ꝑpter pdicta ⁊ ſimilia ſaluo melioꝛi iudicio videtur mibi dicẽduʒ ꝙ omnes iſti ps. nõ fuerũt facti ab eodẽ auctoꝛe: nec ad hoc vt decantarent̃ i gradibus mõ pdicto. ſed aliqs vl' aliq de ſacerdotibus ſeu cantoꝛibus deuotis pſalmos iſtos ab alijs factos oꝛdinauerũt decantari i ſolẽnibus diebus modo predicto aſcendendo gradus templi ſicut betus Grego. q oꝛdinauit officiũ eccl'aſticũ pſalmos a dauid factos ⁊ alijs antiqs applicauit ad diuerſa feſta: qꝛ aliq decantant̃ i feſtis aploꝝ: alij in feſtis vginũ. ⁊ ſic de alijs. ⁊ aliqñ ex modica cõuenietia: ſicut Benedic. 2. appꝛopꝛiat ãgelis ex illo vſu. Qui facit angelos ſuos ſpũs ⁊c̃. ⁊ iõ itẽdo pmo exponere pſalmos iſtos lr̃aliter ſcdm modicitatẽ itellect⁹ mei: poſtea i fine aliqd addere breuiter d myſtica expoſitõe. Ad dñm cũ tribularer. Ex titulo h⁹ ps. ſupꝛa poſito nõ apparet ei⁹ auctoꝛ. Hec mã vero ei⁹ dic̃ Ra. ſa. ꝙ eſt oꝛõ ꝓ liberatõe populi iſrael a tribl'atiõe captiuitatis i q nunc ſũt ꝑ oꝛbẽ diſperſi a q̃ expectãt iudei ꝑ meſſiaʒ futuꝝ liberari. cui⁹ aũt oꝛõ ſit: nõ dicit. ſʒ ſupponit ꝙ ſit fcã ab aliquo facto ſpm̃ dei babẽte. qd eſt veꝝ. ſʒ pmũ ei⁹ dcm̃ ẽ falſũ. qꝛ aduẽt⁹ xpi iã traſijt i ꝑteritũ ſicut freqnter dcm̃ ẽ. ꝑpter qd videt̃ mibi melius dicẽdũ ꝙ ſit oꝛõ alicui⁹ ſci viri qcũqʒ fuerit ꝓ liberatõe populi iſrl' de captiuitate babylonica. ꝓ qua multi illius tpis pſalmos ⁊ oꝛõnes fecerũt. vt pʒ de Dañ. 9. ca. ⁊ i hoc libꝛo pſalmoꝝ i pluribus locis. Et ſm hoc ps. iſte i tres ptes diuidit̃. qꝛ pmo petit̃ dicta liberatio. ſcdo pdicit̃ babylonioꝝ punitio ibi. Quid det̃ tibi. tertio plãgit̃ liberatõis dilatio. ibi. Heu mibi. Circa pmum ſciendũ ꝙ gratitudo de beneficio preterito eſt diſpoſitio ad ipetrandum futurum. propter quod pſalmiſta in perſona populi iſrael tanꝗ̃ gratus recognoſcit preteritum beneficium dicens. Ad dominũ cũ tribularer clamaui ⁊c̃: qd ꝯuenienter itelligit̃ de tribulatiõe quã paſſus fuit populus ꝑ ſennacherib ante captiuitatẽ babylonicã: pꝛo qua ezechias rex ⁊ iſaias ꝓpheta ⁊ populus clamauerũt ad dñm ⁊ exauditi fuerũt: qꝛ dñs miſit angelũ ſuũ ⁊ pcuſſit i caſtris ſennacherib centũ octogitaqnq milia bellatoꝝ ꝑpter qd cõpulſus fuit fugere ad terrã ſuã vbi iterfectus fuit a filijs ſuis. vt babet̃. 4. Reg. 19. Conſequẽter ps. petit liberationẽ de captiuitate babylonica i pſona populi captiui. dicẽs.

b Dñe libera animã meã ʒ a labijs iniqs. babylonioꝝ q inique blaſphemabãt dcũ. dicẽtes iudeis ꝙ deus eoꝝ erat ipotẽs ad liberãdũ eos de manibus ſuis ⁊ tales diuine iniurie magis grauiabãt deuotos ꝗ̃ ꝑpꝛie. c Et a ligua doloſa. qꝛ babylonij frequenter iponebãt eis falſa vt ſic doloſe extoꝛquerent eoꝝ bona.

d Quid det̃. Hic pdicit̃ babylonioꝝ punitio q̃ facta fuit poſtea ꝑ cyꝝ ⁊ dariũ deſtruẽtes ciuitatẽ babylonicã ⁊ occidentes ppl'ʒ vt bɼ Dañ. 5. ⁊ hoc ẽ qd dic pſalmiſta conuertẽs vbũ ſuũ ad ppl'ʒ babylonicũ. Quid det̃ tibi aut qd apponat̃ tibi ad linguã doloſam. i. que pena iferet̃ tibi ad puniendũ peccata lingue tue pdicta: ⁊ reſpõder. e Sagitte potentis acute. i. ppl'i pſaꝝ ⁊ medoꝝ qui ſagittis iterfecerunt ppl'in babylonicũ. ſm ꝙ dicit Jſa. 13. Suſcitabo ſup eos medos qui argentũ nõ querant ⁊ aurum non velint: ſed ſagittis iterficient paruulos ⁊c̃. vel aliter. Sagitte potentis. i. ipſius dei oĩpotentis. cuius perſe ⁊ medi fuerunt iſtrumenta ad puniendum babylonis peccata.

f Cũ carbonibus deſolatoꝛijs. qꝛ incẽderunt babylonem ⁊ fcã eſt ita deſolata ꝙ nõ habitat̃ ab hoĩbus ſed a feris ⁊ venenoſis aĩalibus ſʒ ꝙ pdixit Jſa. 13. ca. de babylone. Nõ habitabit̃ vſqʒ i finẽ. ⁊ ſequit̃. Sed habitabunt ibi beſtie ⁊ domus eoꝝ replebũtur dꝛaconibus. Jn traſlatõe Hiero. ⁊ in hebꝛeo bɼ. Cum carbonibus iuniperoꝝ: qui diu ꝯſeruant ignẽ. ſ. pannuʒ. vt dr̃ in libꝛo q vocat̃ catholicon. qñ carbones iſti ſuis cineribus ſunt opti. vñ dicit̃ iuniperus a gigno gignis: ⁊ pir ꝙ ẽ ignis. qſi gignẽs ignem. Et vt dicit Ra. Sa. per hoc intelligitur ignis gehenne inextinguibilis in quo puniunt̃ babylonij q fuerunt idolatre peſſimi.

g Heu mibi. Hic ꝯñr plangit̃ predicte liberationis dilatio. cuʒ dicitur in perſona populi in babylonia detenti. Heu mibi. quia icolatus meus. i. moꝛa mea i terra aliena. vnde in hebꝛeo ⁊ tranſlatione Hiero. babet̃. Peregrinatio mea ꝓlõgata eſt. valde. n. triſtabile eſt populo fideli cum idolatris diu moꝛari. ⁊ maxime in eoꝝ ſeruitute. h Habitaui cũ habitãtibus cedar. i. cum habitantibus in terra cedar. qui fuit fili⁹ iſmael. Geñ. 25. d quo iſmaele pꝛo ſe ⁊ ſua poſteritate dicit̃ Geñ. 16. Hic erit ferus homo manus eius cõtra oẽs ⁊c̃. ⁊ ꝑ iſtos intelligunt̃ babylonij qui contra filios iſrael fuerunt crudeles ⁊ duri. ideo replicat̃ planctus de moꝛa cum ipſis. cum ſubditur. Multum incola fuit aĩa mea. cuius etiam cauſa replicatur cum ſubditur.

a Erã pacific⁹.nõ reddẽdo eis iniurias p iniurys. b Cũ loqbar illis.modeſte ꝛ rõabilr. c Impu.me. calũnys. d Gratis. .i.ſine cã.Moralr põt expõi ps.iſte.de quolibꝫ fideli exñte in tribulatõe corporali ſeu ſpũali ex demonũ tẽtatõe a q̃ petit de uote liberari ꝛ ꝙ demones arceant̃ ab ĩpugnatõe fideliũ in gehennã retruſi.ꝛ ſuſpirat pro dilatione ſui remedy.

¶ In ps.cẽteſimo decimonono Ad dominũ cum tribularer ꝛc. vbi dicitur in poſtilla.Et ex tali variatione intitulationis.

ADDITIO.I.

Dicitur auctoritate hebreorum canticorum ſcilicet graduũ idẽ videtur dicendum ſicut de ceteris ps. quorum actor eſt dauid. licet aliqui ei non intitulantur immo videantur intitulari alys vt frequenter ſupra dictum eſt.ꝛ nonnullis rationibus perſuaſum. vnde non oportet amplius his immorari.de ſignificatione autem huius tituli cum dicit. Canticũ graduũ. quidam de antiquis expoſitoribus hebreorum dicunt et forte probabiliter ꝙ hoc deſignat quandam ſpeciem cantus qui eleuando vocem gradatim decantabatur.et inde fuerunt iſta cantica appropriata ad aſcenſum templi qui erat per.15.gradus ita ꝙ ſicut corporaliter ſacerdotes et leuite aſcendebant de gradu in gradum ad ingreſſum templi.ita voces eorum gradatim eleuabantur.Et quicquid ſit de hac materia horum canticorum lꝫ prima facie non videatur totaliter ad litteram continuari.tamen a diligenter conſideranti reperiri poteſt aliqualis cõtinuatio horum canticorum adinuicem,prout videbitur proſequendo ꝛc. ¶ In eodem ps.centeſimo decimonono vbi dicitur in poſtilla. Propter quod videtur mihi melius dicendum.

ADDITIO.II.

Iſtud canticum non videtur pertinere ad captiuitatem babylonicã.Primo qꝛ in illa captiuitate nõ fuit oppreſſus populus iſraeliticus per fraudẽ ſeu doloſitatẽ.ſed p purã violentiã ꝛ armoꝝ potẽtiã obſidẽdo ciuitatẽ irlm. quã cũ machinis ꝛ alys bellici artificys acq̃ſiuerũt babylonici ꝛ totalr deuaſtauerũt.Silr ꝛ regẽ eoꝝ Sedechiã fugiẽtẽ violẽter captiuauerũt:vt iſta ꝛ alia ptinẽtia ad hoc patẽt.4.Reg.vltimo ca. Inconuenienter igit̃ conquereret̃ quis ĩ pſona ppl̃i iſraelitici ĩ illa captiuitate exiſtentis de lingua doloſa.cuꝫ dic̃.Libera animam meã a ligua doloſa.qd apponat̃ tibi ad liguã doloſã.Secũdo quia babylony deſcẽdebãt a Cham filio Noe.vt hr̃.Gen̄.10. Cedar aũt deſcendit ab Iſmael filio Abrae.vt legit̃ Gen̄.25.Qui quidem Abraam deſcendit de Sem.Non.n.vere diceret̃ ꝙ populus iſraeliticus ĩ captiuitate babylonica exiſtens habitaſſet cũ habitãtib⁹ Cedar:cum valde remote eſſent iſte nationes nõ ſolũ quo ad originẽ:vt dcm̃ ẽ:ſꝫ etiã quo ad locũ. Babylonia.n. eſt in parte orientali terre.ſ.ĩ aſia:Arabes vero qui ſunt in Cedar ſunt in aphrica.Tertio qꝛ hoc quod dr̃.Cuꝫ his qui oderũt pacem erã pacificus:ꝛ cũ loquebar illis ĩpugnabant me gratis. valde proprie applicaret̃ iſraeliticis in Babylonia captiuatis. Captiui.n.ĩpropꝛie dicerent̃ eſſe pacifici dominis ſuis:ſed ſubiecti ꝛ ſubditi ꝛ hꝫ.Et cum dominus pcutit vel aliquod dãnũ vel leſionem infert ſeruo ſuo valde ĩpropꝛie diceret̃ ĩpugnare:ſꝫ cũ affligere vel opprimere ꝛ huiuſmodi.vñ proprie videretur iſte ps.exponi de ſtatu eccleſie tribulate a paganis ꝛ hereticis ꝛ ſpecialiter a ſarracenis a qbus eccleſia diu fuit tribulata.ꝛ etiã hodie tribulat̃ in diuerſis regionibus vt patet p experiẽtiã:in qua tribulatõe eccleſia nõ dr̃ captiuata ab eis nec debellata.ſed põt dici turbata per eos ſeu tribulata de qua tribulatõe iſte ps.videtur tractare.Circa quod ſex facit.quia primo orat deũ dicẽs. Ad dominum cũ tribularer.Non eñ facit mentionẽ de captiuitate.quia deus nunq̃ permiſit eccleſiam vlꝫ ab vllis opprimi ĩ captiuitate.ſed bene tribulari.ꝛ qꝛ ſperat diuino adiutorio ab eoꝝ tribulatõibus liberari.idcirco dicit.Clamaui.ꝛ exaudiuit me.intelligendo preteritum pro futuro.vt moris ẽ ĩ talibus. ¶ Conſequenter ſecundo declarat q̃ ſit hec tribulatio a qua petit liberari dicens.O domine libera aĩam meam a labys iniqs ꝛ a ligua doloſa.Pro quo ſciendum ꝙ licet ſaraceni ſepe impugnãt eccl̃iaꝫ per viã potẽtie ꝛ manu armata.tamẽ ĩ hoc pſalmo potius intẽdit pſalmiſta de eoꝝ ĩpugnatõe ſpũali que ẽ duplex. Uno modo blaſphemãdo Xp̃m noſtrum ꝛ doctrinam eius.ꝛ de hoc ĩtelligit̃ quod dicit.Libera me a labys iniqs.Alio mõ fraudulẽter iactando ſe ſeruare legem ꝛ euangeliũ et in hoc ſeducũt multos fideles preſertim in exordio ſui erroris.Nam ĩ eoꝝ alchora no nefandiſſimo ſepe pcipit̃ ſeruare legem ꝛ euãgeliũ.ꝛ tñ vtrũqꝫ deſpiciunt vt patet ad ſenſuꝫ.vñ de hoc ꝓprie ĩtelligit̃ quod dr̃.Et a lingua doloſa quia mendaciter ꝛ doloſe pſeudo ꝓpheta ſuus machometus loquit̃ ꝛ precipit ea que nõ vult fieri.vt dcm̃ ẽ. ¶ Conſeq̃nter tertio pſalmiſta querit quod remedium ſit adhibendum tali lingue doloſe.vnde dicit.Quid det̃ tibi aut quid apponatur tibi ad linguã doloſam.Ad quod reſpõdet.Sagitte potẽtis acute.i.ſcia ſacre ſcripture: que ſagitte potẽtis.ſ.xp̃i ſunt ꝛ acutiſſime. vt ad hebreos 4.cap. Sermo dĩ penetrabilior ẽ oĩ gladio acuto.Et qꝛ hꝫ ſnie ſacre ſcripture non ſolum penetrant ad modũ ſagitte ſeu glady ſꝫ etiã vt ignis iuxta illud Hiere.23.capi.Nonne verbuꝫ meum ſicut ignis dicit dominus.ideo ſubdit.Cũ carbonibus deſolatorys.vel poteſt referri hec reſponſio cum dicit̃.Sagitte potẽtis.ad deſtructõeꝫ eoꝝ futuram ante aduentũ xp̃i.ſcdm̃ quã quarta beſtia a Daniele viſa cum cornibus ſuis penitus deſtruet̃.inter que cornua poteſtas tyrãnica ſaracenorum includitur,put declarat̃ ĩ additione ſup Danielem.ſeptimo capitulo. ¶ Conſequenter quarto preuidens propheta hanc turbationem eſſe valde diuturnam.Excedit enim ĩ temporis duratione ceteras turbationes quas paſſi ſunt fideles tam in antiquo teſtamento q̃ in nouo.A tempore enim ortus ſui vſqꝫ hodie fluxerunt pluſq̃. 900.anni.ꝛ adhuc eſt in magna valitudine. vnde merito pſalmiſta de tam longiſſima diuturnitate huius turbationis plangẽdo dicit. Heu me quoniam incolatus meus prolongatus eſt.Et nota ꝙ nõ dixit captiuatio mea.nec ſuppreſſio ꝛ hꝫ.ſed incolatus ſeu peregrinatio ſcdm̃ tranſlationem Hieronymi.in quo denotatur ꝙ populus fidelium nõ erat ab eis totaliter ſupprimendus nec captiuãdus:ſed ꝙ cum eis habebat cõuerſari audiẽdo eorum doloſitates circa ea que ſunt fidei prout ſepe cõtigit chriſtianis ĩ terris eorum ditioni ſubiectis commorãtibus:quod eſt maxime moleſtum viris fidelibus.Et ſi querat̃ qui ſunt illi cum quibus erat iſte ĩcolatus ſeu peregrinatio: hoc exprimit dicẽs.Habitaui cum habitãtibus Cedar.Iſti eñ proprie ſunt agareni deſcendẽtes ab Iſmael per Agar vt dcm̃ eſt:qui poſtea falſe nominabãtur ſaraceni:quaſi per Saram liberã ab Abraam deſcendiſſent Exiſtis enim ſunt arabes habitantes in tabernaculis Cedar.ſcilicet ĩ tentorys denigratis:de qbus canticorum primo. Nigra ſum ſicut tabernacula Cedar. ¶ Conſequenter quinto vt amplius declararet qualiter ſe habet eccleſia cum huiuſmodi habitantibus Cedar:ſubdit. Multum incola fuit anima mea cum his qui oderunt pacem.Hic finitur verſus in hebraico:ꝛ eſt ſenſus ꝙ eccleſia habitat cum iſtis tanq̃ cum aduerſarys cum quibus non habet pacem:ſed tamen nec totaliter ab eis deuincitur nec totaliter eos deuincit. Et iſta eſt propria comparatio fidelium ad ſaracenos quo ad potentiam mundanam: quia vt cõmuniter cum eis conuerſantur tanq̃ cum his qui oderunt pacem modo predicto. ¶ Conſequenter vt ſexto oſtenderet ꝙ defectus huius pacis nõ procedit ab eccleſia:ſꝫ potius ab huiuſmodi habitantibus cedar nolentib⁹ recipere verbum veritatis:idcirco ſubdit. Eram pacificus.cuius ſenſus eſt:quia eccleſia non dedit eis aliquam occaſionem impugnationis niſi in quãtum proponebat eis verbum fidei ꝛ veritatis quod ipſi non poſſunt pacifice ſuſtinere:ꝛ ideo ſubdit. Cum loquebar illis.ſcilicet verba ſalutis ꝛ pacis. Impugnabant me. ſcilicet non ſolum per linguaꝫ iniquam ſeu doloſam:ſed etiam per potentiam inuaſiuam: que proprie dicit̃ impugnatio.ꝛ quia talis inuaſio eſt penitus irrationabilis ideo cum dixit. Impugnabant me. ſubdit. Gratis.ideſt abſq̃ cauſa rationabili.

Pſalmus. CXX.

Leuaui oculos meos.Titulus huius ps.eſt.Canticum graduũ de quo dicendum eſt ſicut in ps.precedenti.De materia vero huius ps.videtur mihi ſaluo meliori iudicio ꝙ ſicut precedẽs eſt oratio alicuius ſancti ſpiritum dei habẽtis pro reditu populi iſrael de babylonica captiuitate.ſic ps.iſte eſt oratio pro bono ſtatu populi de captiuitate reuerſi.de quo habet̃.i.Eſdre.Dicit igit̃ pſalmiſta ĩ populi pſona.Leuaui oculos meos ĩ mõtes.hoc eſt ad deũ ꝛ ciues celeſtes:qui dicũtur mõtes ĩfra.ps.124.Mõtes in circuitu eius.i. angeli. vt exponit Augu. f Unde veniet auxiliũ mihi. Diuina enim adiutoria hominibus pſtita cõmuniter p angelos adminiſtrãtur.pncipaliter tamen ſunt a deo.propter quod ſubditur.

g Auxiliũ meum a dño q fecit celũ ꝛ terrã.ꝛ nõ ab idolis que nullam habẽt virtutẽ.nec ab angelis ſanctis niſi miniſterialiter tñ.vt dcm̃ ẽ qꝛ nõ ſũt creatores celi ꝛ terre.Cõſeq̃ter pſalmiſta ɔuertit ſermonẽ ſuũ ad ppl̃ꝫ iſrl̃.dicẽs. b Nõ det ĩ cõmotionẽ pedẽ tuũ.i.nõ pmittat amplius te duci ĩ captiuitatẽ extra terrã tuã.

Anima mea.Cum his qui oderũt pacem erã pacific⁹:cũ loquẽbar illis impũgnabant me gratis.

¶ Canticuꝫ graduũ. CXX.

Leuaui ocl̃os meos ĩ mõtes:vñ vẽniet auxiliũ mihi.Auxiliũ meũ a dño:q fecit celũ ꝛ terrã.Nõ det ĩ cõmotõeꝫ

a Neq₃ dormitet q cuſtodit te. ſ. deus ⁊ āgeli ſancti qbus cōmittit cuſtodiam fideliū. q dicunt ab hoibus dormire qñ ſubtrahūt ſuffragiū verū tamē ſcdm veritatē i eis nō cadit ſomnus. qui eſt paſſio ſenſitiue partis. ꝑpter quod dicunt vigiles. Dan. 4. In ſnia vigilum decretum ē ⁊c. ideo ſubdit. Ecce nō dormitabit neq₃ dormiet ⁊c.
b Dñs cuſtodit te. ab oi malo i bono. c Dñs ꝓtectio tua. ↄ malu₃ tibi iferēdū. d Sup ma. dex. tuā. i. pluſq̄ manus tua dextera poſſet te ꝓtegere ⁊ cuſtodire. ⁊ p manū dexterā itelligit ois ptās hūana.
e Per diē ſol nō vret te. i. nō vrat te. q₃ hebrei nō hūt optatiuū modū ſ₃ loco ei⁹ vtunt futuro idicatiui modi. q. d. ardor ſolis nō exurat te p dies ſicut fecit i babylonia: vbi cogebaris operari in agris i feruore diei ſicut cogūtur ſerui. f Neq₃ luna p noctem. i. gelu i hyeme. qd maxime itēditur de nocte qñ aere depuratus a nebulis ⁊ luna lucet clare. ꝑpter quod dicebat Gen. 31. Die noctuq₃ eſtu vrebar ⁊ gelu.
g Dñs cuſtodit te ab oi malo. i. potens ē te cuſtodire a malo culpe ⁊ pene.

pedē tuū: neq₃ dormitet qui cuſtodit te. Ecce nō dormitabit neq₃ dormiet: qui cuſtodit iſrl̄. Dominus cuſtodit te: dñs protectio tua ſuper manum dexterā tua₃. Per diē ſol non vret te: neq₃ luna per noctem. Dominus cuſtodit te ab oi malo: cuſtodiat animā tuā dñs. Domin⁹ cuſtodiat introitū tuum ⁊ exitum tuum: ex hoc nunc ⁊ vſq₃ in ſeculum.

Cāticū gduū. CXXI

LEtatus ſū in his q̄ dicta ſum mihi: in domu₃ domini ibimus. Stantes erant pedes noſtri: in atrijs tuis hieruſalem. Hieruſalem que edificatur vt ciuitas cuius participatiō eius in idipſū. Illuc enim aſcenderunt tribus tribus domini teſtimonium iſrl̄: ad cōfitendum nomini domini Quia illic ſederunt ſedes in iudicio: ſedes ſuper domum dauid. Rogate que ad pacem ſunt hieruſalem: ⁊ abundantia diligentibus te. Fiat pax in virtute tua:

h Cuſto. aīa₃ tu. do. i. viam tuam corporalem ⁊ ſpūalem. i Dominus cuſtodiat introitū tuū ⁊ exitū tuu₃ .i. dirigat te i omnibus operibus tuis a pncipio vſq₃ in finem.
k Ex hoc nunc ⁊ vſq₃ in ſeculum. i. ſemper.

In pſalmo cētesimo vigeſimo. Leuaui oculos. ADDITIO.

SIcut pſalmus pcedēs ꝑprie poſſet exponi in pſona ecclie turbate ab habitātib⁹ Cedar: vt ſupra dcm ē: i cuius fine ↄcludit q₃ ipſi aduerſarij ecclīā ipugnāt grat' ſcilicet ſine cā rōnabili ſic pſalm⁹ pñs videt exponēdus i pſona eccleſie ſic ipugnate petētis a deo ⁊ nō ab aliq creatura q̄tūcūq₃ excelſa adiutoriū. Circa qd ſex dicit. Nā pmo dirigēs oculos mētis ad ſuperiora ad q̄rendū auxiliū ſeu ꝑtectionē ab hꝫ ipugnātib⁹ dicit. Leuaui oculos meos i mōtes. ideſt ad ſublimes poteſtates i qbus diuina poteſtas maxime relucet. Quid aūt q̄rat i hꝫ leuatōe oculoꝝ ſubdit dicēs. Unde veniet auxiliū mihi Et q₃ hoc auxiliū eſt ſperādū a ſolo deo pncipal'r: ideo ſubdit. Auxiliū meū a dño. Et q₃ multe ſūt creature q̄ dicūtur ſeu poſſunt dici dñi ad excluſionē taliū dicit. Qui fecit celū ⁊ terrā. Cōſequēter ſcdo pſalmiſta puidēs q₃ eccleſia pdicto mō tribulata q̄tūcūq₃ a pdictis aduerſarijs turbaret: nunq̄ tñ pateret lapſū periculoſū ſaltē i vniuerſali: idcirco ſubdit p modū ꝑphetice orōnis ppl'3 alloquēs. Non det i cōmotōe₃ pedē tuū. Caſus. n. ruinoſus ppli aſſimlat i ſcriptur' lapſui pedis: vñ Deuteronomij 33. ca. dr. In tempore vt labat pes eoꝝ. Et cā₃ hui⁹ ꝑtectōis dicit eē dinam ꝑuidētiā iceſſabil'r pplm ꝑtegentē ad ſimilitudinem alicui⁹ potentis viri q vigilanter cuſtodit atriū ſuū. ⁊ ō hoc dicit. Nec dormiet q cuſtodit te. ⁊ ēt addit dicēs. Ecce nō dormitabit neq₃ dormiet ⁊c. q₃ hoies quādoq₃ etſi nō dormiūt p ſomnu₃ pfūdū dormitāt tñ leuiter ſic vt per talē dormitatōe₃ ceſſet eoꝝ ꝑuidentia quod excludit a cuſtodia diuina circa pplm fideliu₃ i hoc caſu dicens. Ecce non dormitabit ⁊c. Conſequenter tertio q₃ iſta cuſtodia diuina ſe extendit ēt ad illa i quibus ꝑuidētia humana nō cōſueuit ſufficienter ꝑuidere. iō ſubdit. Dñs ꝑtectio tua ſup manū dextera₃ tuā. Pro quo ſciendum q₃ Ipugnantes cōmuniter partē ſiniſtrā ꝑtegunt pluſq₃ dexteram: vtputa cū ſcuto iſuper ꝑtegente ⁊ ſilibus: que cōiter ſupꝑponunt ad partē ſiniſtrā ⁊ nō ad dexteram eo q₃ man⁹ dextera nō pōt cooperiri ſcuto: vt ſit expeditior ad inuadēdū. ⁊ ſic dextera man⁹ idiget vlteriori ꝑtectōe: pp qd dic. Dominus protectio tua ſuper manū dexterā tuā. ſ. q₃ man⁹ dextera licet nō cooperiat ſcuto ſic ſiniſtra. erit tñ a deo protecta. ⁊ iſta dicunt metaphorice ad deſignandū excellētiā ⁊ diligētiam diuine cuſtodie. Conſequēter quarto dicit. Per diem ſol nō vret te ⁊c. quod exponit cōiter ad l'ram de cuſtodia dina ab eſtu ſolis ⁊ humectatōe lune que nocent ſanitati corporis cum i aliquo exceſſu cōtingunt. Sed vlterius hec vba poſſūt itelligi de alijs ifluentijs celeſtium corpoꝝ. Ad quod ſciēdū q₃ gētiles ⁊ maxime ſaraceni ↄtra q̄s hic agit ſcdm expoſitōem predictā i pncipio ortus ſue ſecte ↄſueuerūt aſpicere in iudicijs aſtroꝝ: ⁊ ſcdm ea dirigere bella ſua ⁊ alia facta publica: vt p₃ i geſtis eoꝝ: quod ēt plures gentiles facere ↄſueuerunt. vñ Iſaie q̄drageſimo ſeptimo capitulo. Saluent te augures tui q cōtemplabāt ſidera ⁊ ſupputabāt mēſes ⁊c. vñ ad remouēdum hunc errorē deuteronomij q̄rto legit. Ne forte oculis eleuatis ad celū videas ſolē ⁊ lunā ⁊ oia aſtra celi: ⁊ errore deceptus adores ea ⁊ coles q̄ creauit deus tu⁹ i miniſteriū cūctis gentibus. ⁊ ad hāc itētōe₃ reducēda vident vba pſalmiſte i hoc loco. q. d. taliter dñs cuſtodit te q₃ nulle ifluentie celeſtiū corpoꝝ tibi nocebūt iter que corpora celeſtia ſol hab₃ pleniorem poteſtate₃ de die ⁊ luna de nocte. vñ in pſalmo. Sol i poteſtate diei ⁊c. Conſequenter qnto vt omnia pericula particularia q̄ſi ſub clauſula gnāli cōprehenderet ſubdit. Domin⁹ cuſtodit te ab oi malo. ſ. corporali. ⁊ ſeqt. Cuſtodiat aīam tuā dominus ſcilic₃ a malo ſpūali: qd ꝑpe eſt i aīa. Cōſequenter ſexto nec ex dictis itelligeret q₃ deus cuſtodiret populum huiuſmodi ab oi malo ſic q₃ nūq̄ alicui eoꝝ contingeret in pticl'ari aliqd malū pene ſeu culpe. idcirco ſubdit. Domin⁹ cuſtodit itroitū tuum ⁊ exitum tuum ex hoc nunc ⁊ vſq₃ i ſeculū. Cui⁹ ſenſus eſt q₃ pncipalia ad pplm dei ptinentia ſpa deo cuſtodirent. Introitus. n. quod ē pncipiū vie vl' mot⁹ rei ē pluſq̄ dimidiū toti⁹ itineris ſcdm phm pmo ethicoꝝ. Exitus etiā q finis h₃ rōnē optimi. ⁊ ſic eccleſia ꝑphetice dicit cuſtodiri a deo. Ex h nūc ⁊ vſq₃ in ſeculū. eo mō q̄ dr. Math. vlti. Ego aūt vobiſcū ſū vſq₃ in cōſūmatōe₃ ſeculi. ps. CXXI.

LEtatus ſū i his q̄ dcā ſūt mihi. Titulus. Cāticū graduū. Et p₃ ſnia ex ſupradictis. De mā āt h⁹ ps. videt mihi ſaluo meliori iudicio q₃ ſit orō dauid exultātis i dño de edificatōe ciuitatis ⁊ tēpli quā puidit fiendā p ſalomonē filiū ſuū: ſic dixit ei Nathā ppha de mādato dñi. z. Reg. 7. Et diuidit i duas ptes. q₃ pmo ponit exultatio p huiuſmodi edificatōe. ſecūdo ſubdit depcatio p edificij ↄſeruatōe: ibi. Rogate. Circa primū dicit. Letat⁹ ſū i his q̄ dicta ſūt mihi p dinā reuelatōe₃ fcā₃ nathan ꝑphete. ⁊ q̄ ſint illa ſubdit cū dr. m In domū domini ibim⁹. vbi exprimit tēpli edificatio: q̄ edificato pplus ibat illuc i diebus ſolēnib⁹. ꝑpter qd ſubdit. n Stātes erāt pe. no. loquit de futuro p modū pteriti ꝑpter certitudinē ꝑphetie: ⁊ lic₃ dauid añ illud tps mortu⁹ fuerit tñ cōnumerat ſe futuris hoib⁹ eo q₃ erat ps ppli ⁊ pnceps. ſeqt. o In atrijs tuis hierl'3. Erāt eni ibi tria atria p ſalomonē edificata. ſ. atriū ſacerdotū vbi erat altare holocauſti: ⁊ atriū mūdoꝝ vbi orabāt hoies mūdi: ⁊ atriū imūdoꝝ vbi erāt imūdi. p Hieruſalē q̄ edificat vt ciuitas. ſ. valde notabilis: ſic de aliquo notabili clerico dr. Hic ē clericus .ſ. p excellētiā. ⁊ eodē mō dr hic. q Ut citas. ſ. valde excellēs. i hoc exprimit edificatio ciuitatis quā fecit ſalomō valde nobile₃ claudēs eā triplici muro. ⁊ edificia valde ſolēnia faciēs i ea. vt p₃ 3. Reg. 3. ⁊. 4. Reg. zz. r Cui⁹ ꝑticipatio ei⁹ ⁊c. i. cū ipo tēplo de cui⁹ edificatōe pmiſſū ē. qd fecit ſalomō valde nobile. vñ dic z. paral'. z. Dom⁹ quā edificare cupio magna ē nimis ⁊ iclyta: ⁊ ad correſpōdētiā nobilitatis tēpli edificauit citatē hieruſalē valde nobilē. iō de ea dr. Cui⁹ pticipatio ei⁹ idipſu₃. vñ i hebreo hr. Hieruſalē q̄ edificat vt citas q̄ aſſociat ei ſil'. i. q̄ aſſociat templo p⁹ edificato i nobilitate ⁊ fama edificij. s Illuc enim ⁊c. ſ. duodeci. t Trib⁹ dñi. q₃ i pplo iſrl' i duodeci tribub⁹ diuiſo erat ver⁹ cult⁹ dñi. ceteris gētib⁹ ad idolatriam declinantibus.
v Teſtimoniū iſrl'. i. fm teſtimoniū ipſi⁹ iſrl'. q alio noie vocat⁹ ē iacob. q teſtificādo pdixit edificatōe₃ tēpli futurā. Gen. z8.
x Ad cōfitēdū no. do. ↄfeſſiōe laudis ⁊ oblatōis. y Quia illic ſederūt ſedes. i. ſup ſedes. z In iudicio. ad determinādū caſus dubios i alijs citatib⁹ ⁊ locis ↄtigētes q determinabit p ſacerdotes ⁊ reges. ſcdm qd dicit Deut⁹ 17. iō ſubdit. a Sedes ſu. do. da. p domū dauid itelligunt reges ab eo deſcendentes.
b Rogate. Hic dñr ponit depcatio p citatis ⁊ tēpli ↄſeruatōe p q̄ pſalmiſta nō ſolū orat ſed ad orādū alios inſtat. dicēs. Rogate q̄ ad pacē ſūt hieruſalē. hoc ē ad trāqllū ſtatū i ea habitantiū
c Et abūdātia ſupple ſit bonoꝝ tpalium ⁊ ſpūalium.
d Diligētib⁹ te. q₃ es citas ad dei cultu₃ electa. ita q₃ pſalmiſta vbū ſuū dirigit ad citatē hierl'3. e Fiat pax i vtute tua. i. fortitudo muroꝝ ⁊ edificioꝝ tuoꝝ tāta ſit q₃ aduerſarij nō poſſint

ꝑturbarē pacē ciuitatis. vñ ī trāſlatōe hiero. hr̄. Fiat pax ī muris tuis. ⁊ q2 pax ciuitatis nō cōſeruatᷣ ex muris tm̄ ſ3 cū hoc ex abundātia victualiū ⁊ armoꝝ. iō ſubditᷣ. a Et abūdātia ⁊c̄. ī qb⁹ ſolēt arma ⁊ victualia reponi. b Propter frēs meos. i. ꝓpter iudeos natiōe quos pſalmiſta vocat frēs ſcd̄m modū cōſuetum ſcripture. c Et ꝓximos meos. i. cōuerſos de gētilitate ad iudaiſmū: q2 plēs tales erāt iter iudeos ī iudaiſmo.

d Loq̄bar pacē de te. orādo deū ꝓ tua pace. Tēpoꝛe eñ orōnis homo fidelis cū deo loqᷣ. Et q2 pſalmiſta nō ſolūmō deſiderabat pacē ꝓp cōuerſos ⁊ iudeos. ſed

⁊ abūndātia ī turrib⁹ tuis. Propter frēs meos ⁊ ꝓximos meos: loq̄bar pacē de te. Propt̄ domū dñi dei noſtri: q̄ſiui bona tibi.

ꝑncipalr̄ ꝓpter cultum dei q̄ vigebat ī hieruſalem. ideo ſubditᷣ.

e Propter do. dñi dei nr̄i. i. ꝓpter tēplum diuino culti deputatū.

f Queſiui bona tibi. a deo tibi impēdenda ꝑ orationē3 meam.

¶ In pſalmo cēteſimo vigeſimo p̊. Letat⁹ ſū. ADDITIO.

Ad declaratōē3 h⁹ pſalmi ⁊ ei⁹ cōtinuatōē3 cū precedētibus cōſiderādū ē q̄ ſic habetᷣ. 2. Reg. 7. Poſtq̄3 Dauid habuit qetē ⁊ aliqualē3 ſecuritatē ab hoſtibus exterioribus: cōſiderauit de tēplo dei edificādo: de quo locutus ē Nathan ꝓpheta: vt ibi latius hr̄. vñ pari foꝛma poſtq̄3 Dauid ī pſalmo p̄cedēti fuit a deo ī ꝑſona eccleſie ꝓphetice ab hoſtib⁹ finaliter ſecurat⁹: in hoc pſalmo agit de domo dñi ⁊ ei⁹ ciuitate. vñ hic pſalm⁹ duplicē ſenſū videtᷣ hr̄e lr̄alem: vnum. ſ. minus p̄ncipalē ⁊ iꝑfectū ī quo agit de eccleſia militāte ꝑ hieruſalē mālem figurata: ⁊ alium magis p̄ncipalē ⁊ ꝑfectū in quo agit de hieruſalem q̄ ſurſū ē mater nr̄a. Galat. 4. ca. Qui qdem ſenſus duplex lr̄alis quomodo itelligatᷣ habetᷣ a poſtillatoꝛe ī tertia regula exponēdi ſacram ſcripturam ī ſcd̄o pꝛologo ſuper Geneſim. Et ſic quodamodo itellexerūt hunc pſalmū p̄cipui ⁊ antiqui hebꝛeoꝝ exponētes illum verſum. ſ. Hieruſalē3 que edificatᷣ vt ciuitas ⁊c̄. de coꝛreſpondētia vtriuſq3 hieruſalē p̄dicte. Unde pſalmiſta in hoc pſalmo ſeptē facit. Primo. n. in perſona eccleſie q̄ſi ſecurat⁹ de cuſtodia dīna: vt in fine pſalmi p̄cedentis ad vlterioꝛa ſe extendit. ſ. ad cōſiderādū de leticia ſpūali que in eccleſia celeſti iā ſedatis tribulatōibus habetᷣ. ⁊ de hoc dicit. Letatus ſū in his q̄ dicta ſunt mihi. ſ. ꝑ reuelationem diuinam ī ſcripturis cōtētam. Et que ſint illa dicta ſubdit dicens. In domum dñi ibimus. ſ. in eccleſia ſuperioꝛi: vbi eternalr̄ erimus. iuxta illud. Ut ihabitē3 ī domo domini ī longitudine dieꝝ. ¶ Conſequenter ſecūdo vt oſtendat q̄ nō ſolum letabitᷣ ex hoc q̄ tendebat ſeu ibat in domū3 domini. ſed q2 quodāmodo ibidē exiſtebat ſaltē ī ſpe. ideo ſubdit. Stantes erant pedes noſtri ⁊c̄. vbi notāter dixit. Stantes erant. ꝑ modum p̄teriti imperfecti. ⁊ nō dixit. Stantes fuerunt neq3 ſunt. ad deſignandum q̄ ī hac vita habetᷣ ichoatio tātum exiſtentie ī illa domo domini nō tamen perfecta ſtatio nec oīmoda carentia illius. ¶ Conſequenter tertio declarat que ſit iſta hieruſalē iuiſibilis ⁊ īmaterialis quā vocat domum domini de qua hic loquitᷣ. ⁊ hoc per modū3 cuiuſdā ſilr̄itudinarie ꝓpoꝛtionis dicēs. Hieruſalem q̄ edificatᷣ vt ciuitas cui⁹ participatio eius ī idipſū3. Ad quod ſciendū q̄ antiq hebꝛeoꝝ ⁊ ēt multi moderni. vt Ra. ſa. ⁊ alij ex hoc v̄ſu itelligunt q̄ hieruſalē ī templo ſuo mālr̄ ſumpta. coꝛreſpondet hieruſalē celeſti in ſitu. ita q̄ in loco ſummi celi ſupꝛapoſito Cenith capitis hieruſalē materialis illic ē celeſtis hieruſalē vbi de⁹ videtᷣ a ſanctis ſuis. Et lic3 iſta ſic coꝛpoꝛalr̄ ⁊ mālr̄ intellecta aliena ſint a veritate cum celum empyreum vbi ſancti angeli ⁊ aīe ſanctoꝝ glīoſe exiſtunt nō reſtringitᷣ ad certū3 locū illius empyrei vniuerſos oꝛbes coꝛꝑales cōtinentis cū ī p̄ncipio creatōis: reru3 totu3 fuit repletum angelis. vt habetᷣ in ſcd̄o ſnīaꝝ. Eſt tamē verꝝ q̄ hieruſalē3 mālis cū cultus diuinus ibi vigeret: fuit figura eccleſie militantis. ⁊ ipſa eccleſia militans ſcd̄m Dyoniſium de eccleſiaſtica hierarchia. ē figura celeſtis eccleſie. ⁊ hoc ē quod dicit pſalmiſta. Hieruſalē3 que edificatᷣ ⁊c̄. Cuius ſenſus eſt. Hec hieruſalem materialis ⁊ viſibilis. ſcilicet que edificatur eſt ſupple. Ut ciuitas. ad ſimilitudinem ciuitatis. Cuius participatio eſt in idipſum. ſcilicet in deum. cuius eſt domus inquantum ibidem plene participatur. Que quidem Hieruſalem ſecundo loco hic intellecto poteſt itelligi de eccleſia militante: in qua deus participatur per grām lic3 imperfecte. vel altius de eccleſia triumphante ī qua de⁹ participatᷣ plene per gloꝛiam. ⁊ vterq3 ſenſus eſt verus ⁊ ꝯſonus littere. lic3 ſecundus ſenſus ſit aptioꝛ inquātu3 perfectioꝛe3 participatōem includit. ¶ Conſequenter quarto oñdit ī qbus hieruſalem illa materialis coꝛreſpondet ꝓpoꝛtionablr̄ militāti. ⁊ etiā eccleſia militans celeſti. Et ſunt duo principalr̄ quoꝝ primum pertinet ad cultum dei: ſecundum vero ad directiōē3 proximi:

De pꝛimo āt dicit. Illuc eni3 aſcenderunt tribus trib⁹ dñi. Illud eni3 pꝛopꝛie pertinet ad cultum dei: quod ad pꝛoteſtationem vere fidei et confeſſionem diuine laudis pertinet: que quidem teſtificabantur ſeu pꝛoteſtabantᷣ tribus iſrael aſcēdentes ter in anno ad hieruſalem materialē: vt Exo. 24. ca. 6. vt ibidem offerrent ſacrificia laudis in teſtimonium diuine excellentie: quod erat ſingulare in illa ciuitate hieruſalem materiali: cum alie ciuitates gentium pꝛotunc idolatrarēt. ⁊ h̄ eſt quod dic̄. Illuc aſcenderunt ⁊c̄. Teſtimonium iſrael ad cōfitēdu3 nomini domini. qui qdē cultus pꝛecipue viget in eccl'ia militante. vbi tribus domini ſcilicet fideles quotidie aſcendunt per gradus virtutum ad teſtimonium fidei expꝛeſſius exhibendum ⁊ offerendum cōfeſſionem laudis. perfectius autē iſte cultus viget ī hieruſalē celeſti ad quā aſcendunt ſoli electi qui ſunt vere tribus dñi ⁊ teſtificantᷣ dei excellentiā perfecte per claram eius viſionē. vñ Joh. 3. ca. Quod vidim⁹ teſtamur. Similiter ⁊ confitentur nomini domini per plenam ⁊ aſſiduā cōfeſſionē laudis: vt ſupꝛa in pſalmo. Bti q̄ habitāt ī domo tua domine ī ſecula ſeculoꝝ laudabūt te. De ſecūdo aute3 dicit. Quia illic ſederunt ſedes ī iudicio. ī hieruſalem eni3 māli determinabantᷣ quecūq3 queſtiones ⁊ dubia in lege diuina extoꝛta. ꝓut dicitur in poſtil. quod maxime pertinet ad directionē ꝓximi. ⁊ de hoc ſubdit. Illic ſederunt ſedes ī iudicio ſedes ſuper domum dauid. quod pꝛecipue viget in eccleſia militante vbi cauſe pertinentes ad fidem ⁊ operationem fidelium determinantur vniuerſaliter ⁊ pꝛincipaliter ꝑ ſummos pontifices. cuius ſummi pontificis auctoꝛitas fundatur ſuper domum dauid ſcilicet ſupꝛa xp̄3 dicentem. Petro paſce oues meas. Joh. vltimo ca. dicitᷣ tamē ī plurali ſedes cum ſit tm̄ vna pꝛīcipalis q2 per ſucceſſionē ſunt multi ſedentes in pꝛima ſede Petri. etiam pꝛopter ſedes particulares cathedralium eccleſiarum que etiam ſunt in iudicio eccleſiaſtico poſite ⁊ fundate ſuper domum dauid ſcilicet per auctoꝛitatem xp̄i. cui ſedes dauid pertinet: vnde Luce. p̄mo ca. Dabit ei dominus ſedem dauid patris eius ⁊c̄. A quo omnis poteſtas eccleſiaſtica deriuatur. Ad eccleſiam autem triumphantem hoc maxime pertinet: ⁊ pꝛecipue in iudicio finali: vnde ſaluatoꝛ. Math. 19. cap. ait apoſtolis. Sedebitis ⁊ vos ſuper duodecim ſedes iudicantes duodecim tribus iſr̄l. vnde per duodecim ſedes intelligitur perfectio tribunalis. ſ. vniuerſitas iudicantiū q̄ ſunt oēs ꝑfecti ſicut ꝑ duodeci3 trib⁹ vniuerſitas iudicādoꝝ: vt magr̄i. 4. di. 47. Et ſic māifeſtum ē q̄ hec ſcd̄a p̄eminētia hieruſalē mālis circa iudicanda perfectius ꝑtinet ad eccleſiā militātē. ꝑ amplius etiā ⁊ ꝑfectius ad hierl̄3 ſuperioꝛē. cuius participatio plena eſt ī idip̄3. vt dcm̄ ē. ¶ Cōſequēter q̄nto ꝯſiderās p̄s. q̄ ad hierl̄3 illā de qua letabatᷣ ī eundo ad illā: vt ī p̄mo verſu. et ī cui⁹ atrijs iā quodāmō erāt ſtātes pedes ſui ⁊ fratrū ꝑ ſpem: vt ī ſcd̄o verſu dcm̄ fuit nō poterat habere acceſſū niſi ꝑ verā charitatē ex qua pax ꝑfecta celeſtis attingitᷣ: iccirco hoꝛtatᷣ fratres ad orādū ſeu petēdū charitatē illā que a ſolo deo infunditᷣ ſeu datᷣ: iuxta illud ad Ro. 5. ca. Charitas dei diffuſa eſt ī coꝛdibus noſtris ꝑ ſpm̄ ſcm̄ q̄ datus ē nobis ⁊ de hoc dicit. Rogate q̄ ad pacē ſunt hieruſalē. i. petite vt illa que ad pacē verā que ad eūdū ad hierl̄m ꝑtinet habeatis: ⁊ q̄ ſint illa ſubdit dicēs. Et abūdātia diligētibus te: abūdātia enim ī hoc loco ſm̄ lr̄am hebꝛaicā: cui ꝯcoꝛdat gloſa noſtra: eſt abūdātia pacis que ī ſolis habētibus charitatē habetᷣ. Impijs enim nō eſt pax. Iſai. 48. ca. abūdātia igitur pacis eſt diligentibus te. ſ. deum. Conſequenter ſexto ipſe p̄s. petit a deo illa ad que hoꝛtabatur alios vt ea peterēt: ⁊ de hoc dicit: Fiat pax in virtute tua. ſ. ī charitate que eſt virtus diuina ꝑ excellētiā cum ſit maioꝛ ceteris virtutibus theologicis. vt. i. Coꝛ. 13. ⁊ ī hoc diſtinguitᷣ pax vera que eſt circa appetitū boni veri a pace apparēte que eſt circa appetitū boni apparētis tm̄: q2 prima pax pꝛocedit a charitate que eſt virtus diuina tāq̄3 effectus eius. ſecūda vero pꝛocedit ab appetitu boni ſimulati tm̄: quod quidem bonum appetendo ſeu conſequendo nō habetᷣ pax ſed potius bellum: vñ Sap. 14. In magno viuētes iſciētie bello tot ⁊ tāta mala pacē appellāt. Et q2 pax vera nō equaliter requiritur ī omnibus aſcēdētibus ī hieruſalē de qbus dixerat ī quarto verſu. Illuc eñ aſcenderunt tribus ⁊c̄. ſed abundatius requiritᷣ in his qui alijs pꝛeſident: de quibus dixerat in quarto verſu. Illic ſederūt ſedes in iudicio: iccirco ſubdit. Et abundantia in turribus tuis. ſ. abundantia vere pacis ſit in turribus tuis. ſ. in his qui ſunt alioꝝ pꝛepoſiti: ſicut turres p̄ponuntur in cuſtodia muri. Conſequenter ſeptimo conuertitᷣ ad hieruſalem celeſtem de qua p̄ncipalr̄ agit declarans duo bona pertinentia ad ipſa3 irl̄m: que bona per pꝛedictam orationem a deo intendit impetrare: quoꝛum pꝛimum eſt augmentum numeri ciuium celeſtium: ⁊ de hoc dicit. Propter fratres meos ⁊ ꝓximos meos. ml̄tiplicandos. Loquebar pacē de te. Scd̄m ē itegritas dom⁹ dei q̄ ꝑ aſſiſtētiam omniū electoꝝ ī ea ꝑficitᷣ ⁊ de hoc dicit. Propter domū dñi dei nr̄i. ſ. integrandā. Queſiui p̄dicta bona tibi.

a Ad te leuaui oculos meos. Titulus hui⁹ ps. est. Cātic̄ū graduū. Cui⁹ p3 snia ex supradictis. Et videt̄ ps. iste eē oratio alicuius sci ,pphete p liberatiōe ppl'i isrl' ab afflictōe iducta p antbiocū illustrem i qua populus mirabiliter fuit afflictus ⁊ despectus. vt ha bet̄. i. Machab. ⁊. z. qd̄ puidēs ,ppheta dixit i psona populi i illa afflictione futuri. Ad te leuaui oculos meos. cordis ⁊ corporis.

b Qui habitas i celis. l3 enim deus sit vbiq3 p eēntiā pn̄tiā ⁊ potētiā tn̄ spāli modo dr̄ habitare i celis vbi facie ad faciem videt̄ a scis. Populus enim positus i illa afflictōe sub antiocho p sua liberatione pluries orauit deum deuote. vt hr̄ pmo Machab. ⁊. z.

c Ecce sicut ocl'i seruo⁊ in manibus dn̄o⁊ suo⁊. Serui⁹. n. ⁊ ancilla nihil hn̄t nisi a domino ⁊ domina. ⁊ p dn̄s fily seruo⁊ totum auxilium suum expectāt a dn̄o patrum: ⁊ silr̄ ācilla a domia sua. ⁊ hoc mō ppl's i dicta tribulatione cōstitutus nō videbat se posse liberari via humana: ,ppter qd̄ a deo erat tota expectatio ⁊ spes sua. ideo subditur.

d Ita oculi n̄ri ad dn̄m deū n̄r3 donec misereat̄ nostri. liberādo nos de psecutōe antiochi.

e Miserere n̄ri dn̄e ⁊c̄. Ad hoc. n. replicat̄ petitio vt ostēdat̄ afflictionis itensio per quam fit magis exaudibilis. ⁊ ad hoc subdit̄ rō cū dr̄.

f Quia ml'tū repleti sum⁹ despectōe. q2 antioch⁹ i tēplo posuit abominādū idolū. vt hr̄. p. Macb̄. p. ppl'3 ēt iudaicū ɔpellebat ml'tū afflictiue ⁊ ɔtēptiue trāsire ad gētile3 ritū. iō subdit̄.

g Quia ml'tū repleta ē ⁊c̄. i. vita nostra. ⁊ supplendū ē afflictōe ⁊ cōtēptu. ⁊ ē modus loq̄ndi dolentis q ex violētia doloris trūcat v̄ba sua. ,ppter quod aliqd est supplendum ad habendum itellectū.

h Opprobriū abundātibus. i. antiocho ⁊ eius exercitui q abūdabāt diuitys: eo q2 spoliauerāt regnum egypti ⁊ tēplum domini in hierusalem ⁊ etiam ciuitatem. vt hr̄. i. Machab. i.

i Et despectio superbis. quia propter ista erant valde elati in superbia intantum q2 de antiocho dicit̄. z. machab. 5. q2 erat ita elatus ac si haberet pelagus ad ambulandū ⁊ terrā ad nauigandum.

Canticum graduū. CXXII.

Ad te leūaui oculos meos: q habitas i celis. Ecce sicūt oculi seruo⁊ū in manib⁹ dn̄o⁊ suo⁊. Sicut oculi ancille in manib⁹ dn̄e sue: ita ōculi n̄ri ad dn̄3 deū nostrū donec misereat̄ nostri. Miserere n̄ri dn̄e miserere n̄ri: quiā multu3 repleti sum⁹ despectione. Quia multu3 repleta est aia nostra: ōpprobriū abūdātibus ⁊ dēspectio supbis.

Cāticū gdūū CXXIII

n Nisi qūia dn̄s erat i nobis dicat nūnc israel: nisi quia dōminus erat in nobis. Cum ēxurgerent hoies in nos: fōrte viuos deglutissent nos. Cū irāsceret̄ furo2 co⁊ in nos: forsitā aq̄ absōrbuisset nos. Tōrrentē ptransiuit aīa nostra: fōrsitan pertransisset aīa nostra aquā intolerabilē. Benedictūs dn̄s: qui nō dedit nos i captionē dentibus co⁊. Aiā n̄ra sicut passer erepta est de laqueo venantiū. Lāque⁹ ɔtrit⁹ ē: ⁊ nos liberati sum⁹. Adiutōriū nostru3 in noie dn̄i: qui fecit celū ⁊ terrā.

In ps. izz. Ad te leuaui oculos meos vbi dicitur in postilla. Et videtur ps. iste. ADDITIO.

In afflictōe iducta p antiochū nō solū opprobriū ⁊ despectionē passi sunt israelitici: s3 occisiones ⁊ magnas pdas ⁊ strages. similr̄ ⁊ tēpli multiplicē ,pphanationē: vt p3 i libris machabeo⁊. vn̄ nō ,pprie applicat̄ lr̄a hui⁹ psalmi illi histo2ie: s3 ɔuenient⁹ ⁊ magis ,pprie pōt itelligi i ɔtinuatōe pcedēti i psona ecclesie xpi: q̄ etiā tēpore trāq̄llitatis ⁊ pacis de q̄ pace locut⁹ fuerat i pcedēti ps. vt dcm̄ ē. sustinet multa opprobria ⁊ despectionem ab his etiam fidelibus q abūdant in seculo ⁊ in multitudine diuitia⁊ sua⁊ gloriantur. similiter in potestatibus mundanis. tales eni3 cōiter despiciūt bonos ⁊ deuotos vnde in glo. sup hunc ps. dicit̄. Irridet̄. n. a tenente quod amat q sperat non visa ⁊ ei dr̄. Quid credis i sane: quid credis. reuersus ē aliquis ab inferis ⁊ retulit tibi: qd ibi agit̄: ecce quod ego amo video ⁊ fruor hec in glo. De hac igit̄ despectione: ⁊ de huiusmodi opprobrio quod tēpore tranquillitatis sepe in ecclesia ɔtigit ps. conqueritur in persona iusto⁊ eccl'ie dicēs. Miserere nostri domine: q2 multum repleti sum⁹ despectōe. vnde si querat̄ a quibus despiciat̄ subdit. Multum repleta est anima nostra opprobrium abundantibus. i. ab abundantibus. Ad quem sensum littera faciliter applicatur: nec requiritur q2 aliqua dictio de contentis in hoc ps. itelligatur nisi in sensu litterali. vt patet intuenti. Et nota q2. s̄. in cantico graduum quod incipit. Leuaui oculos meos i mon. ps. petit i persona ecclesie auxilium a dn̄o: in hoc vero ps. petit misericordia3: cuius ratio taliter potest assignari. q2 in nullo psalmo ecclesia innititur iusticie diuine: eo q2 tribulantes eam. s. habitantes cedar de quibus ibi loquitur manifeste sunt contra deum. Sed in hoc psalmo ecclesia potius innititur misericordie diuine: quia patitur ab his qui de gremio sunt. s. de xpianis abundantibus ⁊ superbis vnde de rigore iusticie potius esset punienda ecclesia saltem in tēporalibus pro talibus eius conciuibus: sicut frequenter etiam iusti puniuntur temporaliter cum suis conciuibus: sicut patet in captiuitate babylonica in q̄ nonnulli iusti fuerunt puniti sicut hieremias daniel ⁊ hm̄. ⁊ iō pluries petit mīa3 dicēs. Miserere n̄ri dn̄e miserere n̄ri ⁊c̄. q. d. nō purā iusticiā s3 misericordiā petim⁹. Psalmus. CXXIII.

k Nisi q2 dn̄s. Huic ps. pmittit̄ talis titulus i hebreo. Cāticū graduū dauid. ⁊ sic apparet auctor ps. De mā aūt ei⁹ mihi videt̄ q2 dauid fecerit hunc psalmū gratias agens de sua liberatōe ⁊ ppl'i sui a philisteis ascēdētib⁹ ɔ eū qn̄ eū audierūt eē inūctū i regē sup isrl'. z. Reg. 5. vt sic dauid occideret ⁊ regnū ei⁹ destrueret. s3 fuerūt debellati v̄tute diuini auxily. vt ibidē hr̄. Et dixit dn̄s ad dauid. Dabo tibi philisty3 i manu tua. Scd3 h igit̄ dauid inuitat populum ad deum laudandum. dicens.

l Dicat nunc israel. i. populus israel habita victoria de philisteis.

m Nisi q2 dn̄s erat i nobis. p adiutoriū spāle. ⁊ replicatur hoc dicendo. Nisi q2 ⁊c̄. ad ondendu3 maiore3 gratitudinē de auxilio diuino.

n Cum exurgerēt ho. i nos. i. philistei vt pdictum est.

o Forte viuos deglutissent nos. i. nō potuissemus resistere co⁊ ipetui. sicut nec illud qd̄ degluti deglutienti.

p Cū irasce. fu. ⁊c̄. q2 philistei venerūt ɔ dauid ⁊ ppl'm ei⁹ cū magno furore ⁊ desiderio eos destruēdi. iō subdit̄.

q Forsitā aq̄. s. tribulatōis q̄ p ipetu3 aque designat̄ Isa 8. Adducet dn̄s sup eos aq̄s fortes ⁊ multas. regē assyrio⁊ ⁊c̄.

r Absorbuiss3 nos. icludendo nos vndiq3 sicut ille q absorbet̄ aqua vndiq3 circūdat̄ ea. q. d. nō potuissem⁹ aliqualiter euasisse.

s Torrētē pertrāsiuit aīa n̄ra. In hebreo ⁊ i trāslatōe hiero. hr̄. Torrens trāsisset sup aia3 n̄ra3 ⁊ per torrētē itelligit̄ ipetus philistino⁊ quo dauid ⁊ ppl'us fuissent obruti nisi fuisset diuinitus saluati. ⁊ iō cū dr̄ hic. Torrentē ptrāsiuit aia nostra. locutio est figuratiua. sicut illud poeticum. Perflauit fistl'a buccas. ⁊ silr̄ cū subdit̄.

t Forsitā ptrāsiss3 aia n̄ra aquā itolerabilē. q2 i hebreo ⁊ trāsla. Hiero. hr̄. Forsitā ptrāsisset. sup aia3 nostrā. aque supbie vel fortes. ideo subdit̄ p grā⁊ actione.

v Bn̄dict⁹ dn̄s ⁊c̄. min⁹ dicit ⁊ plus significat q2 nō solū eos a philisteis capi non pmisit: sed etiā philisteos eis subiecit. iō subdit̄.

x Aia n̄ra sicut passer erepta ē de laqueo venātiū. i. de isidys philistino⁊. ⁊ p quē modū subdit̄.

y Laque⁹ ɔtrit⁹ ē ⁊c̄. q2 exercit⁹ philistino⁊ a dauid ⁊ ppl'o suo fuit debellat⁹. ⁊ q2 hoc fuit v̄tute diuina. subdit̄.

z Adiutoriū no. i no. do. q fecit ce. ⁊ ter. q. d. nō in noie idolo⁊ q nullā habēt virtutē: qd̄ iō dr̄: q2 philistei tūc fugiētes reliquerūt idola sua ad salutē ppl'i philistino⁊ ⁊ etiā sui ipotentia: q2 dauid ⁊ viri eius tulerunt ea. vt habetur. z. Reg. 5. ca.

In ps. iz3. Nisi q2 dn̄s. vbi dr̄ in postilla. De materia aūt ei⁹. ADDITIO.

Non videtur ,pprie materia huius psalmi assignari a postillatore. q2 de istis psecutōibus corporalib⁹ q̄ tpe dauid ɔtigerūt. iā plures psalmi fuerūt facti i particulari ⁊ ēt generaliter: vt p3 in illo psalmo: Diliga3 te dn̄e. In cuius titulo fit mētio de liberatōe ipsi⁹ dauid ab oib⁹ inimicis suis: tū q2 i,pprie applicaret̄ illi histo2ie hoc qd̄ dr̄: Aia nostra sicut passer erepta ē de laq̄o venātiū: q2 ut ibidē p3 philistei nō isidiose i surrexerūt cōtra dauid ⁊ ppl'm suū s3 palā ⁊ manu armata: vt hr̄. z. Reg. 5. vn̄ meli⁹ vr̄ dicēdū q2 h ps. cōtinuat̄ ad pdictos sic: q2 postq̄ ps. i psona eccl'ie petiuit auxiliū ab aduersarys exteriorib⁹: vt i primo ⁊ scd̄o cātico: ⁊ ɔn̄ter itroduxit leticia3 de pace ⁊ trāq̄llitate eccl'ie: vt i tertio cātico. Cōsequēter ēt petiuit vt misericorditer liberaret̄ ab itrisecl cā tribulatib⁹. vt i psalmo pcedēti. In hoc vero psalmo vult ondere q2 quādocūq3 ⁊ a q̄buscūq3 psecutōibus ecclia liberat̄: ascribēdū ē soli pietati diuine: vn̄ dicit: Nisi q2 dn̄s erat i nobis ⁊c̄. q. d. Nō potētie nec virib⁹ humanis attribuēda ē: s3 soli deo i nobis existēti p suā puidētiā ⁊ ptectōe3: ⁊ iō i hoc psalmo tāgit multa genera psecutōū3 quo⁊ quedā pcedūt a ferocitate seu ihumanitate psequētiū: ⁊ de hoc dicit Forte viuos deglutissent nos cū irasce. fu. co⁊ i nos. Quedā aūt pcedūt ex isipiētia psequētiū sicut cū vulgares idocti nō ex passione ire. s3 poti⁹ ex quadā isipiētia psequunt̄ fideles: ⁊ de hoc dicit. Forsitan aq̄ absorbuisset nos. Aq̄ eni sepe ppl'os significat: vt Apoc. 17. ca. Et q2 tales vt plurimū tanq̄ idisciplinati i petuose p

ſequunť ideo ſubdit: Toꝛrētē ꝑtrāſiuit aīa nr̄a. Uel ſm̄ hebꝛai/
cā litterā toꝛrēs ꝑtrāſiſſꝫ aīaꝫ nr̄aꝫ. toꝛrēs eni fluit cū īpetu. Que
dā aūt pſecutōes ꝓcedūt ex deceptōe diabolica vel humana vel
etiam mūdana q̄bus hō quādoq꜔ capiť ſicut paſſer ī laqueo: q̄ q̄/
dē laque⁹ diuina virtute ꝯteritur: vt iuſti liberenť: ꝛ de hoc dicit
Aīa nr̄a ſicut paſſer ꝛc̄. ꝛ laque⁹ ꝯtrit⁹ eſt ꝛc̄. ꝛ ſic de oīb⁹ ꝯcludit.
Adiutoꝛiū nr̄ūꝫ ī noīe dn̄i. coꝛreſpōdet ad ꝑncipiū pſalmi ī ſnīa. i.
liberatio nr̄a: de oībus ꝑdictis ꝛ ſilibus aſcribēda ē diuino adiu/
toꝛio tm̄: ad quā ſen
tentiaꝫ faciliter lr̄a
applicatur.

ℭ Canticum graduū. CXXIIII.

Qui cōfidūt ī dn̄o ſicut mons ſyō: nōn cōmouebiť ī eťnū q̄ habitat ī irl̄ꝫ
Mōtēs ī circuitu ei⁹: ꝛ dn̄s ī circūitu populi ſui ex hoc nūc ꝛ vſq꜔
ī ſeculū. Quia nō relinquet dn̄s virgā pctōꝝ ſuꝑ ſoꝛtē iuſtoꝛū: vt
nō extēdāt iuſti ad iniq̄tatē man⁹ ſuas. Benefac dn̄e: bonis ꝛ rectiſ
coꝛde. Declinātes aūt in obligatiōnes adducet dn̄s cū ōperātib⁹
iniquitatem: pāx ſuper iſrael.

ℭ Cāticum graduum. CXXV.

Pſal. CXXIIII.

a Qui ꝯfidūt. Titulus h⁹ ꝑs eſt. Canticum graduū. cui⁹
ſnīa pꝫ ex ſupꝛadictl
De mā vero huius
ꝑs. nō videť ꝙ ītel
ligať de hieruſalem
materiali cuius nū/
quā fuit tāta pax ꝛ
ſublimitas quanta
deſcribiť in h̄ ꝑs. vt
videbitur: qꝛ mul/
totiēs fuit īpugna/
ta ꝛ pluries deſtru/
cta. bis totaliter. ſ. ſe
mel ꝑ nabuchodo/
noſoꝛ ꝛ ſemel ꝑ romānos. ꝛ pluries partialiter q̄tū ad aliq̄ par/
tē muroꝝ ꝛ edificioꝝ: vt pꝫ ex libꝛis Reg. Paral. ꝛ Machab. ꝛ
ideo exponiť de hierl̄m ſpirituali. ſ. eccleſia: de q̄ dicitur Apoc. zi
Uidi ciuitatē ſanctā hierl̄m deſcēdētem de celo ꝛc̄. ī qua ꝑ fideꝫ
xp̄i habitāt xp̄iani. qð ꝓuidēs pſalmiſta ī ſpiritu ꝓphetico dixit:
Qui ꝯfidūt ī dn̄o. nō in idolis vanis nec in rebus mundanis.
b Sicut mons ſyon. qꝛ ſicut mōs ſyon ē īmobilis ita qui vere cō
fidunt in domino a ſtabilitate fidei nō mouētur. ideo ſubditur.
c Nō cōmouebitur in eternū q̄ habitat in hierl̄m ſpūali ꝑ fidē
caritate foꝛmatam. Et cām huius ſtabilitatis ſubdit dicens.
d Mōtes in circuitu eius. i. angeli ad cuſtodiā eccl̄ie deputati.
e Et dn̄s in circuitu ppl̄i ſui. propter quod dicit Matthe. vlti.
Ecce vobiſcum ſum oībus diebus vſq꜔ ad ꝯſūmationem ſeculi.
f Quia nō relinquet dn̄s virgam peccatoꝝ. i. poteſtatem eoꝝ.
g Suꝑ ſoꝛtē iuſtoꝝ. i. pꝛeualere iuſtis intantū vt moueanť a ſta/
tu fidei ꝛ virtutis: qꝛ facit cū tentatione ꝓuentū vt poſſint ſuſti/
nere. vt dicit apl̄s. i. Coꝛ. io. iō ſubditur: Ut nō extēdāt iu. ad ini/
q̄. ma. ſuas. Et qꝛ bōi mereť ꝑmiari ꝛ mali pūiri. ſubdit pſalmiſta
h Benefac dn̄e bonis ꝛ rectis coꝛde. ꝯferēdo eis bona gratie ī ꝑ
ſēti ꝛ gl̄ie ī futuro. i Declinātes autē. a rectitudine fidei ꝛ
virtutis. k In obligatōes. i. ad peccata que obligāt ad penā
iō in trāſlatōe Hiero. habeť ſic: Qui aūt declinant ad pꝛauitateſ
ſuas ꝛc̄. l Adducet dn̄s ad penā eternā. m Cū operātib⁹
iniq̄. i. cū ōmōib⁹ obſtinatl ī iniq̄tate ꝑꝑ qð dr̄ Mat. zſ. Ite ma
ledicti ī ignē eternū q̄ parat⁹ ē diabolo ꝛ angelis ei⁹. n Pax
ſuꝑ iſrael. non ſuper iſrael ſcd̄m carnem: ſꝫ ſecundum ſpiritum
. ſ. ſuper ppl̄m catholicū. ꝓpter qð in natiuitate xp̄i cātauerūt an
geli Luce. z. Gloꝛia ī altiſſimis deo ꝛ ī terra pax hoībus bone vo
lūtatis. Per bonā. n. voluntatē habēt pacē coꝛdis īternam. ſꝫ ꝙ
diciť ꝓuer. iz. Nō ꝯtriſtabit iuſtū quicquid ei acciderit. ꝛ ꝑ illā
diſponunť ad pacem ſupernam. ℭ In ꝑs. iz4. Qui con
fidūt vbi dr̄ in poſtilla. De mā huius pſalmi. ADDITIO.

Iſte pſalm⁹ cōtinuať cū ꝓcedēti ſic. Nā cū dixiſſet pſal
miſta ī pꝛecedēti: Adiutoꝛiū noſtꝝ in noīe dn̄i ꝛc̄. In hoc
pſalmo declarat q̄ ſint illi quibus adeſt tale adiutoꝛiū. ſ.
Qui cōfidūt ī dn̄o īmobiliter: ꝛ habitāt ī hierl̄m ꝑ veraꝫ charita
tē: ꝛ de hoc dicit. Sicut mōs ſyon nō cōmouebitur ī eternū q̄ ha
bitat ī hierl̄m ꝛc̄. Cetera exponanť ꝓut ī poſtilla. ꝑs. CXXV.

In cōuertēdo. Titulus hui⁹ ꝑs. eſt. Cāticū graduuꝫ. ſine
aliqua additiōe: ꝛ pꝫ ſnīa ex ſupꝛadictis. De materia ve/
ro h⁹ ꝑs. pꝫ ex circūſtātia lr̄e ꝙ loq̄ť de reditu ppl̄i iſrl̄ a
babylonica captiuitate. qꝛ de captiuitate fcā ꝑ romanos nō ē re
uerſus ppl̄s iudaic⁹ nec reuertetur. vt frequēter. ſ. dictum ē. Di
cit igiť pſalmiſta. In cōuertēdo dn̄s captiuitatē ſyon. reducendo
populū de babylone ī hierl̄m ī q̄ eſt mons ſyon: vbi fuerat tēplū
ꝛ domus regia. p Facti ſumus ſicut ꝯſolati. magna. n. conſo
latio fuit eis redire ad locū cultus diuini. q Tūc repletū ē
gaudio os noſtꝝ ꝛc̄. qꝛ ſtatiꝫ cū venerūt in hierl̄m erexerūt alta

re ꝛ obtulerūt hoſtias cū diuinis laudibus. vt habetur. i. Eſdre 3.
r Tunc dicent iter gētes ꝛc̄. Cyr⁹ eni rex pſaꝝ ꝑ totū regnū ſuū fecit
publicari edictū ī quo bitabant gētiles de reditu iudeoꝝ ī terrā ſuā: ī q̄
edicto cōtinebať pꝛeceptū domini de hoc ſibi factū: Eſdre. i. pꝛopter
quod gentiles hoc audiētes dicebāt deū celi magnificaſſe populū iſra
el: ꝛ aliq̄ eoꝝ cōuertebantur ad iudaiſmū. de quo etiā iudei letabanť
ideo ſubditur. s Magnificauit dn̄s facere nobiſcū. de reditu no/
ſtro ꝛ conuerſione gentilium. t Facti ſumus letantes. verūtamen
qꝛ adhuc nō erat edifica/
tū tēplū nec ciuitas repa/
rata. ideo ſubdiť.

In ꝯuertēdo dn̄s captiuitatē ſyon: facti ſumus ſicut ꝯſolati. Tūnc repletū ē gaudio os nr̄m: ꝛ ligua nr̄a ī
exultatiōe. Tūnc dicēt inť gētes: magnificauit dn̄s facere cū eis.
Magnificauit dn̄s facere nobiſcū: facti ſumus letātes. Cōuerte
dn̄e captiuitatē noſtrā: ſicut toꝛrēs ī auſtro. Qui ſeminant ī la
chꝛymis: ī exultatōe metēt. Eūtēs ibāt ꝛ flēbāt: mittētēs ſemina
ſua. Uenietēs aūt veniēt cū exultatōe: poꝛtātes manipulos ſuos.

v Cōuerte dn̄e captiuita
tē noſtrā ꝛc̄. vētus auſtra
lis eſt pluuioſus. ꝛ iō facit
fluere toꝛrētes pꝛi⁹ deſic/
catoſ. ꝛ ſic petit pſalmiſta
ꝙ gratia diuina effluat ī
populo de captiuitate re
ducto: ſicut tp̄e ſalomo/
nis per reedificatiōeꝫ ci/
uitatis ꝛ tēpli vbi daban
tur diuina reſpōſa. Et ad
hoc īpetrādū allegat pſal
miſta populi penitētiam
que eſt diſpoſitio ad gra/
tiā īpetrādā. dicēs.
x Qui ſemināt ī lachꝛy/
mis. per verā ꝯtritionem
de peccatis. y In ex/
ultatōe metent. ex conſecutōe gratie diuine. Et cōſequēter applicat ad
ppl̄m iſrael. dicēs. z Eūtes. ī captiuitatē babylonicā. a Ibāt ꝛ
flebāt. ex cōtritiōe de peccatis ꝓpter que pctā captiuitatē meruerant.
b Mittētes ſemina ſua. ſicut. n. fructus ꝓducitur ex ſemine. ſic ex ve
ra ꝛ perfecta penitētia ſuo mō repoꝛtat beneficiū diuine gratie. ideo
ſubditur. c Uenientes aūt venient cū exultatōe ꝛc̄. ꝛ pꝫ littera ex
dictis. Moꝛaliter auteꝫ poteſt exponi ꝑs. iſte de quolibet redeunte de
peccato moꝛtali tanq̄ de babylone que cōfuſio interꝑtatur: ꝛ ꝑ veraꝫ
penitētiā ꝯſeq̄ť donū gratie ī poſtil. ꝛ gl̄ie ī futuro. ℭ In ꝑs. iz5. In cō
uertēdo dn̄s. vbi dr̄ ī po. De mā vero hui⁹ ꝑs. ADDITIO.

Iſte pſalmus nō loquitur de reditu ppl̄i iſrael a babylonica ca
ptiuitate: qꝛ ī illo reditu nūq̄ fuerūt tā repleti gaudio ꝙ de ip
ſis ꝯuenieter verificaretur. Tūc repletū ē gaudio os noſtꝝ vt
pꝫ ex hiſtoꝛijs Eſdre ꝛ neemie. ſil̄r nec ꝓpe de eis poſſet dici. Tc̄ dicēt
īter gētes magnificauit dn̄s facere cū eis. licꝫ. n. cyr⁹ dediſſꝫ eis licētiā
reedificādi. gentes tn̄ circūſtātes multipl̄r īpedicbāt ꝛ eos fatuos re/
putabāt. vt hr̄. i. Eſdre. 4. ꝛ neemie. i. ſil̄r nec de eis ꝓpꝛie poſſet dici.
Uenietes aūt veniēt cū exultatōe. cū nūq̄ legūtur ꝑ maioꝛi parte fuiſ
ſe ī vera penitētia. vn̄ expoſitoꝛes hebꝛeoꝝ ſpāliter ra. abenbaꝫra: iſtū
ꝑs. exponūt de tp̄e meſſie quē falſe ſpectāt. ſꝫ nos ueri⁹ de tp̄e xp̄i veri
ī quo ſum⁹ debem⁹ exponere illū ī quo. ſ. tp̄e ꝯuertit de⁹ captiuitatē ſy
on ꝛ ꝯtinuať ꝑs. iſte cū ꝓcedēti ſic: Nā cū dixiſſet ꝙ de⁹ ē ī circuitu po/
puli ſui ad cuſtodiā: ꝛ ꝙ nō reliquet virgā peccatoꝝ ſuꝑ ſoꝛtē iuſtoꝝ: ne
foꝛte q̄s ex hoc crederet ꝙ ī tp̄e xp̄i ꝓtūc vēturi ceſſaſſent oēs pſecuto
res: iō dicit. In ꝯuertēdo dn̄s captiuitatē ꝛc̄. facti ſum⁹ ſicut ꝯſolati. q.
d. nō ex toto erim⁹ cōſolati: ſꝫ ſicut cōſolati. eo mō quo apl̄s. z. Coꝛ. 6. c.
dicit q̄ſi triſtes ſemꝑ aūt gaudētes: qð q̄dē gaudiū ſtatiꝫ declarat dicēſ
Tunc repletū eſt gaudio os noſtrum ꝛc̄. qꝛ apl̄i ꝛ ꝑmitiue eccleſie non
ſolum gaudentes pꝛenunciabāt Chꝛiſtum eſſe in bonis: circa quod ip/
ſoꝛum os ꝛ lingua aſſidue verſabatur: ſꝫ etiam oppꝛobꝛia ꝛ ꝯtumelias
cū gaudio ſuſcipiebāt. Actl. 5. ca. Ibāt apl̄i gaudentes: qꝛ digni habiti
ſunt ꝑ nomine xp̄i ꝯtumelias pati: ꝛ qꝛ multi de gentibus hoc cogno/
ſcebant pꝛedicantibus apl̄is iō ſubdit: Tunc dicēt iter gentes. Conſe/
quēter ꝑs. declarat modū iſtius conuerſionis de qua dixerat. In con/
uertendo. dn̄s captiuitatem ſyon: per modū oꝛationis ꝓphetice dicēs
Conuerte dn̄e captiuitatem noſtrā ſicut toꝛrens ī auſtro. Pꝛo quo ſci
enduꝫ ꝙ plaga ſeu regio auſtralis eſt ſicca nāliter pluſq̄ alie regiones
ꝛ ideo cum in terra aliqua auſtrali ſuperuenit toꝛrens quo irrigatur:
tunc talis terra conuertitur a ſterilitate ad fertilitatem: cui aſſimila/
tur conuerſio captiuitatis ſyon. ſ. eccleſie per aduentum xp̄i: qꝛ pꝛius
erat quaſi ſitiens: ꝛ iō xp̄s aſſimilatur radici de terra ſitienti: Iſa. 53. ꝛ
poſt fuit irrigua: ſicut Hiere. 3i. Et anima eoꝝ ſicut oꝛtus irriguus ꝛc̄.
Conſequenter ꝑs. declarat ꝓceſſum illoꝝ quoꝛum os ꝛ lingua replebi
tur gaudio. ſ. apoſtoloꝛum. ꝛ pꝛimitiuoꝝ eccleſie: ꝛ de hoc dicit. Qui ſe/
minant in lachꝛymis: quia pꝛedicti cū maximis laboꝛib⁹ ꝛ perſecutio/
nibus ſeminabant verbum dei. Unde euntes ibant ꝛ flebant mitten/
tes ſemina ſua: poſtea tamen cum exultatione poꝛtabant manipulos
ſuos. ſcilicet fructum ſue pꝛedicationis. Pſalmus. CXXVI.

Cāticuȝ graduū Salomonis.

Niſi dñinus CXXVI. edificauerit domū:in uanū laborauerūt q edificāt eā. Niſi dñs cuſtodierit ciuitatē: fruſtra vigilat q cuſtodit eā. Uanū ē vobis ante lucē ſurgere:ſurgite poſtq̄ ſederitis q māducātis panē doloris. Cū dederit dilectis ſuis ſōmnuȝ: ecce hereditas dñi:filij merces fructus ventris. Sicut ſagitte in manu potentis: ita filij excuſſoꝝ. Beatus vir qui impleuit deſideriuni ſuū ex ipſis: nōn confundetur cūm loquetur inimicis ſuis in porta.

a Niſi dñs. Huic pſalmo pmittit̄ talis titulus ī hebreo ꝛ ī trāſlatōe hiero. Cāticū graduū ſalomonis. Et ƀȝ q̄ dicit R̄a.ſa.iſte pś.ītitulat̄ a ſalomōe nō ſic̄ ab actore:ſȝ qꝛ fcūs fuit ab ipo dauid q ſic̄ puidit eū edificatuꝝ domū dñi:ita pūidit eū acceptuꝝ ī vxorē filiā pharaonis ꝫ legē dīnā q̄ ꝓhibȝ iudeis acipe mlieres alienigenas:ꝛ ƀȝ h̄ dixit. Niſi dñs edificauerit domū ī vanū laborauerūt q eū ficāt eā.q.d.fruſtra edificat domū dño q traſgredit̄ ei⁹ mādatū.qꝛ melior ē obediētia q̄ȝ victime.p̄.Reg.15.Et ad hāc ſniaȝ applicat litteraȝ ſeqūtē. Sȝ iſtud dcm̄ videt̄ eē manifeſte ꝫ ſacrā ſcripturā q̄ dic̄.3.reg.8:ꝛ 2.Paral̄.5.q̄ edificata domo nebula ipleuit eā ī ſignū dīne acceptatōis ꝛ.2.paral̄.7.q̄ ignis tūc deſcēdit de celo ꝛ deuorauit holocauſta ꝛ victimas.ꝛ maieſtas domini ipleuit domū.Itē.3.reg.9.dr̄ q̄ dñs apparuit ſalomoni.ſicut apparuit ei ī gabaon:dixitqȝ dñs ad eū.Exaudiui orōnē tuā ꝛc̄.ꝛ ſubdit̄.Et ſcificaui domū hāc quaȝ edificaſti.ꝛ ꝑ oīa iſta oñdit̄ q̄ illa edificatio fuit deo accepta.Itē ſalomō nō videt̄ ī aliq̄ peccaſſe accipiēdo filiaȝ pharaonis ī vxorē.ſicut dcm̄ fuit diffuſe.3.Reg.3.Et iō dicēdū q̄ ſalomō fecit pſalmū iſtū.qꝛ tñ reputabat ſe ꝛ totū pplm̄ ſuum nō ſufficere ad edificatōeȝ dom⁹ dñi.ƀm qd̄ ipe dixit.2.Paral̄.2.Quis.n.pualere poterit vt edificet ei domū dignā.q.d.nullus niſi ipſemet deus apponat manū.iō ƀm hoc dixit.Niſi dñs edificauerit domū ī vanū laborauerūt ꝛc̄.Circa qd̄ ſciendū q̄ dom⁹ dñi duplr̄ edificat̄.Uno mō corpalr̄ ex lignis ꝛ lapidib⁹.alio mō ſpūalr̄ ꝑ doctrinā ī fid̄ ꝛ morib⁹.ꝛ ī vtraqȝ edificatōe reqrit̄ diuinū auxiliū.Igit̄ ī h̄ pś.agit̄ pmo de edificatiōe corpali.ſcdo de ſpūali.ibi.Cū dederit dilectis ſuis.Circa pmū dicit ſalomō.Niſi dñs edificauerit domū.dirigēdo ꝛ cōfortādo artifices.

b In vanū laborauerūt ꝛc̄.vñ ꝛ lapis āgularis cōſumās edificiū parietū pluries fuit reiectus ab artificib⁹ ſicut iutilis:ꝛ tñ ī cōſūmatōe edificij fuit aptiſſim⁹.qd̄ a dño fcm̄ fuit ƀm qd̄ dcm̄ ē.ſ.pś.117.Lapidem quē reprobauerūt edificātes hic factus ē ī caput anguli.A dño fcm̄ ē iſtud ꝛc̄.Et ad hoc adducit̄ exēplū de cuſtodia ciuitatis humana que nō valet ſine dīna.cū dr̄.Niſi dñs cuſtodierit ꝛc̄.ꝛ ƀm ſniam pdictam allogt̄ pſalmiſta artifices dicēs. c Uanū ē vobis añ lucē ſurgere.i.de mane vt hȝ tranſlatio hiero.ꝛ hoc ē añ ſolis ortū:niſi ſupple aſſit dinum adiutoriū vt pmiſſuȝ ē. d Surgite poſtq̄ ſederitis ꝛc̄. In hebreo ſic hr̄.Retardātes ſeſſionē ꝛ māducātes panē laborātiū.ꝛ eſt ſenſus.ſicut vanū ē vobis mane ſurgere ad incipiendū opus niſi aſſit diuinū adiutoriū:ita ſine tali adiutorio vanuȝ ē.Retardare ſeſſioneȝ.i.qetē ab ope opus multuȝ cōtinuādo.Et māducātes panē laborātiū iſti ſunt artifices manualr̄ opantes.trāſlatio autē cōis pōt ſic exponi. Surgite poſtq̄ ſederitis.q.d.nō oȝ vos nimis cito ſurgere ad op⁹.qꝛ ſi vobis aſſit dīnuȝ adiutoriuȝ plus faciet q̄ȝ ſollicitudo veſtra nimia.ꝛ ideo.Surgite poſtq̄ ſederitis.i.poſtq̄ cōuenienter quieueritis.

e Qui māducatis pa.do.i.vos opariȝ q habetis victū ex labore corporali acqſitum:q labor ē cā doloris ī corporib⁹ veſtris. f Cū dederit Hic dñr agit̄ de edificatōe ſpūali ꝑ doctrinā ſanaȝ fidei ꝛ moꝝ.Circa qd̄ ſciēdū q̄ hec ē vera lr̄a hebraica vt dñt hebrei ſaltē moderni.Sic dabit excitāti ſe a ſomno.ꝛ ē finis v̄ſus pcedētis ī hebreo ꝛ ī trāſlatōe Hiero.ꝛ cōtinuat̄ ſnie pcedētis qua dixerat oparios hr̄e victuȝ ꝑ magnū laborē corpalē.ſubdēs.Sic dabit.ſ.dñs victū cōueniētē ſine tali labore excitāti ſe a ſomno ꝑpter amorē ſtudij legis dīne ſicut facit doctor ſtudioſus.ꝛ ſubdit̄.Ecce hereditas dñi.quā magī approbat deus q̄ȝ domū mālem.Filij.i.diſcipuli edocti a doctore pdicto.Circa quod ſciēduȝ q̄ li filij.ꝑut ſcribit̄ ī hebreo nō pōt eē genitiuus ſingularis numeri:ſȝ noīatiuus pluralis.ꝛ qd ſit illud bonū qd̄ acqrit̄ dictis diſcipulis.oñdit̄ cū ſubdit̄.Merces fruct⁹ vētris.i.bonū qd̄ reportāt diſcipuli eſt fructus legis qui eſt ſapientia.Et dicitur fructus ventris eo q̄ latet in corde quod hic vocatur venter eo modo loquendi quo dicitur prouer.22.Appone cor tuum ad doctrinam meam.que pulchra erit tibi cum ſeruaueris eam ī vētre tuo.ſic exponit R̄a.Sa.Ad hūc aūt intellectū pōt aliquo mō reduci trāſlatio cōis q̄ ſic hȝ.Cū dederit dilectis ſuis.i.ſtudioſis doctorib⁹ ī doctrina fidei ꝛ moꝝ q ſunt a deo dilecti. g Sōnū.i requiē ꝑ mortē q̄ dr̄ ſomnus ī ſcriptura Joh̄.11. Laȥarus amicus noſter dormit ſȝ vado vt a ſōno excitē eū.

h Ecce hereditas dñi filij.i.fideles edocti ab ipſis ī fide ꝛ morib⁹:qui dicūtur coꝝ filij ī ſcriptura: ſunt hereditas dñi magī dilecta q̄ȝ dom⁹ mālis.ꝛ qd̄ ſit bonū qd̄ reportāt finalr̄ oſtēdit̄ cum dicit̄.

i Merces fruct⁹ vētris.i.xp̄s q eſt fruct⁹ vētris virginalis eſt merces coꝝ.qꝛ eſt btitudo obiectiue:ī aſpectu enim ſue diuinitatis reficiūtur beati iterius.ꝛ ī aſpectu ſue humanitatis.exterius.ƀm qd̄ dicit Aug.ſup Joh̄. k Sicut ſagitte ī manu potētis.q̄ ſunt parate ad aduerſarioꝝ deſtructionē. l Ita filij excuſſoꝝ.i.de numero expeditoꝝ ad pugnā tanq̄ȝ excuſſi ab īpedimētis. In hebreo aūt habet̄.Ita filij iuuētutū.ꝛ ē eadē ſnia.qꝛ iuuenes ſūt magis expediti ad pugnādū:ꝛ iſti ſūt illi filij de qbus pdictū ē qui ſunt edocti ī fide ꝛ morib⁹ a ſāctis doctorib⁹:ꝛ ſic ſūt parati debellare aduerſarios v̄itatis:ſcdm̄ qd̄ dr̄ ad Titum p̄.Amplectētē eum q ſecūduȝ doctrinaȝ ē fidelē ſermonem vt potens ſit exhortari ī doctrina ſana ꝛ eos qui contradicunt arguere.

m Beatus vir qui ipleuit deſideriū ſuum ex ipſis. In hebreo ꝛ ī tranſlatiōe hiero.hr̄.Pharetrā ſuaȝ ex ipſis.per quā itelligit̄ ſchola doctoris vel eccl'ia boni paſtoris vbi cōgregant̄ tales filij ſic edocti:ꝛ ad eundem ſenſuȝ reducit̄ lr̄a cōis cū dr̄.Deſideriū ſuū ex ipſis.qꝛ bonus doctor deſiderat hr̄e tales filios:ꝛ ſilr̄ bonus paſtor.qꝛ bonitas coꝝ redundat ad meritū doctoris vel paſtoris.ꝑpter quod talis doctor vel paſtor eſt beatus vir.ideo ſubditur Beatus vir.ſ.ex cōgregatōe eoꝝ. n Nō cōfundet̄.talis doctor vel paſtor.vel hoc refert̄ ad quēlibet diſcipuloꝝ edoctoꝝ.

o Cū loqtur inimicis ſuis.i.aduerſarijs v̄itatis eos potenter arguēdo. p In porta.hoc ē ī loco patenti.vel in porta.i.in iudicio.qꝛ iudices antiquitus in portis ſedebant:ꝛ ibi corā eis aliquando facte ſunt diſputationes fidelium cum infidelibus.

In pś.126.Niſi dominus vbi dicitur in poſtilla.Huic pſalm⁹ premittitur talis titulus.

ADDITIO.

PSalmus iſte pōt exponi de edificatōe corporali ſine aliqua diſtictōe.verius tñ ꝛ magis corrn̄denter ad pś.pcedentes exponitur totus de edificio ſpirituali.Pro quo nota q̄ quatuor tanguntur hic a pś.pertinentia ad bonum ciuitatis ſeu domus in quoꝝ quolibet pś.aſſerit q̄ habet a deo efficaciam principaliter.Primum eſt ipſa edificatio de quo dicit. Niſi dominus edificauerit domum ꝛc̄.Scdm̄ eſt cuſtodia eius de quo dicit.Niſi dñs cuſtodierit ciuitatē.Tertium eſt iduſtria ciuiuȝ ad querenduȝ ea que requirunt̄ ad ſuſtentationeȝ ſeu cōſeruatiōeȝ eoꝝ:ꝛ qꝛ hoc nonnulli credunt dependere a ſollicitudine humana tm̄:iō dicit.Uanum ē vobis ante lucē ſurgere ꝛc̄. q.d.nō confidatis de nimia ſollicitudine veſtra ſurgendo mane ad operationes exercendas ꝛ retardando ſeſſionem ꝑut in hebreo habet̄.ſ.nimiā morā faciēdo circa eas:ꝛ quare hoc ſit vanū declarat euȝ dic̄.Cuȝ dederit dilectis ſuis ſōnū hoc eſt dicere q̄ dilecti deo qui ab eoȝ agendis dirigunt̄ iſta oīa habent:licȝ habeāt ſomnū qetū ſine huiuſmodi ſollicitudinib⁹ magnis:eo mō quo dr̄ ī pś.Inqrentes aūt dñm nō minuent̄ oī bono. Quartuȝ āt qd̄ ꝑtinet ad bonū ciuitatis ſeu domū ē plr̄alitas ciuiuȝ ſeu domeſticoꝝ de quo dic̄.Ecce hereditas dñi filij.q.d.habere filios nō depēdet totalr̄ ex humana iduſtria:ſȝ requirit̄ auxiliū dinū fecundās ꝯiuges ꝛ dans eis mercedē fructus ventris: q qdeȝ filij ſunt q̄ſi arma parentū ad coꝝ defenſionē.ꝛ iō ſubdit. Sicut ſagitte ī manu potētī ita filij excuſſoꝝ:vbi ī hebreo hr̄ vt poſtillator ait.Filij iuuētutis.Et rō ē qꝛ filij ſenectutis coīter nō attingūt ꝑfectaȝ etatē ī vita parētū vt eis poſſint adiuuare:ꝛ qꝛ de talib⁹ filijs.ſ.adiuuātib⁹ parētes meli⁹ eſt habere plures:ideo ſubdit.Btūs vir q iplebit pharetrā ſuā ex eis ƀȝ hebreos:cū dixiſſet enim q̄ filij ſūt ſicut ſagitte:iō ꝯgregationē coꝝ corrn̄dēter dicit eē ī pharetra ī qua ſagitte ꝯſueuerūt ꝯgregari:ꝛ qꝛ cū talibus bñ ꝯgregatis pōt hō reſiſtere aduerſarijs:iō dicit.Nō cōfundet̄. Pro 2°.ſ.de edificatōe ſpūali ſciēdū q̄ q̄tuor pdicta poſſunt applicari ad ciuitatē ſpūalē q̄ eſt eccl'ia dei:de cuius edificatōe fuerat locutus ī cātico ſupradicto:vbi dr̄.Hieruſalē que edificat̄ vt ciuitas:ꝛ de eius cuſtodia ſilr̄ dixerat in alio cātico dicens.Hieruſalē.Mōtes ī circuitu ei⁹.ꝛ ī hoc cātico adiūgit tertio de ſollicitudine humana de qua ī huiuſmodi ciuitate nō eſt ꝯfidēdū:ꝛ hoc cū dicit.Uanū eſt vobis ante lucē ſurgere vſqȝ ibi.Cū dederit dilectis ſuis ſomnū.Addit etiā q̄rto q̄ ī hac ciuitate.ſ.ſpūali maxime eſt appetenda procreatio filiorum ſpiritualiuȝ:de quo dicit.Ecce hereditas domini filij ꝛc̄.qui quidē filij multum valent in defenſione ſpūali huiuſmodi ciuitatis:ꝛ de hac.di.Beatus vir qui impleuit ꝛc̄.vſqȝ in finē. Pſalm⁹. CXXVII.

a Beati oēs q timēt dn̄m. Titulus hꝰ ps. ē. Cāticū graduū. cuius ſnia pʒ ex ſupradictis. De mā vo hꝰ ps. videt̄ ꝙ ſit quedā inuitatio ad timorē dei ꝑmittēdo deum timētibꝰ pſperitatē tpalem ſcd̄m modū veteris teſtamenti in quo ꝑ talibus bona tpalia ꝑmittebant̄: ſcd̄m qd̄ dr̄ Iſa. p. Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis. ⁊ ſʒ h̄ dr̄. Btī oēs ⁊c. ⁊ dr̄ oēs idifferenter: qꝛ non eſt pſonaꝝ acceptio apud deuʒ. Act. io.

b Qui ābulāt i vijs eiꝰ. mādatis ſuis obediēdo q̄ ſunt vie deueniendi ad ſalutem.

c Labores manuum tuaruʒ qꝛ manducabis. i. ſi timueris deuʒ hēbis abūdantiā bonoꝝ temporaliuʒ. ita ꝙ non opōtebit te de alieno viuere. ſecundo ꝑmittit̄ abundantia in ꝓle q̄ ē magis reputāda ꝙ̄ diuitiarum abūdātia. cum dr̄. d Uxoꝛ tua ſic vitis abundans. qꝛ pariet tibi filios multos.

e In lateribus domꝰ tue. qꝛ habebis abundanter. vn̄ poterunt nutriri i domo tua. ⁊ nō ſolum nutriri ſʒ etiam ad augmentuʒ ꝑduci. ideo ſubditur.

f Filij tui ⁊c. gratiose creſcentium.

g In circuitu menſe tue. parati ad miniſtrandum tibi honorifice. Tertio ꝑmittit̄ celebritas fame. cū dr̄. h Ecce ſic bn̄dicet̄ hō. i. cōmendabit̄ ⁊ ei bona iprecabunt̄: quia quilibet dicet de eo.

i Bn̄dicat tibi dn̄s ex ſyon. i. i tēplo quod erat i monte ſyon vbi fiebāt oblatōes ꝑ ſalute timētiū deum: ⁊ dabant̄ dina reſpōſa.

k Et videas bona hieruſalē oīb; dieb; vite tue. magna enim erat cōſolatio pplo deuoto qn̄ citas irl'm i qua vigebat cultꝰ diuinus erat i bono ſtatu. l Et videas filios filioꝝ tuoꝝ. i. longā vitā habeas. m Pacē ſup iſrl' reſumat̄ li videas. ſ. pacem ſup totum ppl'm. magna. n. erat cōſolatio timentibus deum videre ppl'i pacificum ſtatum. ¶ In ps. iz7. Beati oēs. vbi dr̄ i poſtil. De mā vo huiꝰ pſalmi. ADDITIO.

Iſte ps. videt̄ cōtinuari ad p̄cedētē ſic. In p̄cedenti. n. iprobat nimiā ſollicitudinē humanā circa ea quibꝰ hō i diget: ⁊ hoc cuʒ dic. Uanuʒ ē vobis an̄ lucē ſurgere. In hoc autē cantico dic̄ ꝙ talia nō deficiunt timēti deuʒ: eo mō quo ſupra in alio loco dcm̄ ē. Ingredientes āt dn̄m nō minuent̄ oī bono. ⁊ h̄ dicit. Beati oēs q timēt dn̄m ⁊c. vſqʒ ibi. Et bene tibi erit. Silr' in p̄cedēti ps. dixerat ꝙ ꝓcreatio filioꝝ erat valde appetenda dicens. Ecce hereditas dn̄i filij. In hoc āt cantico dicit ꝙ hāc abūdātiā filioꝝ hʒ timens dn̄m: ⁊ de hoc dicit. Uxoꝛ tua ſicut vitis abūdās ⁊c. Iſta aūt itelligi debēt ad lrāʒ ſpūalr': nā ſi tpalr' itelligerent̄ de filijs carnalr' ⁊ hō: manifeſtā caperēt iſtātiā. Cōſtat. n. ꝙ multi timentes deum non habēt filios carnales nec occupantur in manuum laboribus ⁊c. ps. CXXVIII.

Sepe expugnauerūt me. Titulus huius pſeſt. Canticuʒ graduū. ⁊ pʒ ſnia ex ſupradictis. De mā vo huiꝰ videt̄: ſalno meliori iudicio: ꝙ ſit gratiaꝝ actio ꝑ liberatiōe ppl'i iſrael a pſecutōibꝰ ſuis. que freq̄nter legit̄ facta a deo. Et diuidit̄ in duas ptes. qꝛ p̄ pōit̄ dicta liberatio. ſcd̄o pſeq̄ntiū punitio: ibi. Dominꝰ iuſtus. Circa p̄mū dr̄. o Dicat nūc iſrl'. gratāter recognoſcēdo liberatōem ſui a periculis. p Sepe expugnauerūt me ⁊c. iuuentꝰ āt iſrael dr̄ qn̄ fuit i egypto. vn̄ dixit dn̄s. hiere. z. ca. Recordatꝰ ſuʒ adoleſcentiaʒ tuā qn̄ ſecuta es me i deſerto. ⁊ loq̄t̄ de cōgregatōe ppl'i iſrl'. tūc. n. liberauit eos dn̄s ab egyptijs eos pſeq̄ntibꝰ i mari eos ſubmergēdo. Exo. 14. ⁊ poſtea ab amalechitis eos iuadētibꝰ. Exo. 17. ⁊ iō replicat̄. Sepe expugnauerunt me ⁊c. q Eteniʒ nō potuerūt mihi. ſ. ꝓualere. qꝛ egyptij fuerunt ſubmerſi ⁊ amalechite debellati. r Supra doꝛſum meuʒ ⁊c. i. ex egypti filijs iſrael grauia onera iponentes. vt hr̄ i Exo. s Prolōgauerunt iniq. ſuā. nolētes dimittere ppl'ʒ ad dei mandatū. ⁊ ſic nō ſoluʒ fuerūt filij iſrael crudeles. ſʒ cum h̄ deo rebelles. t Dominꝰ iuſtus. Hic dn̄r ponit̄ dictoꝝ perſecutoꝝ punitio. cum dr̄. Dn̄s iuſtus cōcidet ceruices pctōꝝ. eos malis gratibus ſuis humiliando. v Cōfūdāt̄ ⁊ ꝯuertāt̄ ⁊c. tāꝗ̄ debellati a deo. x Oēs q oderunt ſyon. qui tunc erat locꝰ dn̄i cultꝰ. ⁊ per hoc intelligunt̄ filij iſrael qui locum iſtum cauſa deuotionis frequentabant. y Fiant ſicut fenuʒ tectoꝝ ⁊c. quod poſt modicuʒ viroꝛēcito deſiccat̄ ⁊ deficit. ⁊ i hoc petit ps. ꝙ pſperitas pſequentiuʒ ppl'm iſrl' cito tranſeat ⁊ deficiat.

¶ Canticū graduū. CXXVII.

Beati oēs q timent dn̄m: q ambulant in vijs eius. Labores manuuʒ tuaꝝ qꝛ mādūcabis: btūs es ⁊ bn̄ tibi erit. Uxoꝛ tua ſicut vitis abūdās: in lāteribus domus tue. Filij tui ſicut nouelle oliuaꝝ i circuitu mēſē tue. Ecce ſic benedicet̄ hō: q timet dn̄m. Benedicāt tibi dn̄s ex ſyon: ⁊ videas bona hieruſalem oībus diebus vite tue. Et uideas filios filioꝝ tuoꝝ: pācē ſup iſrael.

¶ Cāticū graduū. CXXVIII.

Sepē expugnauerūt me a iuuentute mea: dicāt nūc iſrl'. Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea: etenim nō potuerunt mihi. Supra doꝛſum meū fabricauerunt peccatores: ꝓlongāuerunt iniquitateʒ ſuam. Dn̄s iuſtus cōcidet ceruices pctōꝝ: ꝯfūndant̄ ⁊ ꝯuertant̄ retroꝛſuʒ oēs qui oderunt ſyon. Fiāt ſicut fenū tectoꝛum: quod p̄uſꝗ̄ euellat̄ exaruit. De quo nōn ipleuit manū ſuā que metet: ⁊ ſinuʒ ſuū qui manipulos colliget. Et nō dixerūt qui p̄teribāt benedictio domini ſup vos: benediximꝰ vos i nomine domini.

¶ Canticum graduū. CXXIX.

De pꝛōfūdis clāmaui ad te dn̄e: dn̄e exaudi voceʒ meā. Fiāt āures tue itēdētes: i vocē dp̄recatōis mee. Si iniqtatēs obſuauerī dn̄e: dn̄e qs ſuſtinebit. Qꝛ āp̄ō te ꝓpiciatio ē ⁊ ꝓp legē tuā ſuſtinuit te dn̄e. Suſtinuit aīa mea i v̄bo eiꝰ: ſperāuit

z De q. i. ō feno tectoꝝ. a Nō ipleuit ma. ſu. ⁊c. qꝛ reputat ipm inutile. ⁊ i hoc deſignat pſalmiſta ꝙ pſperitas tpalis maloꝝ non eſt vtilis. ſʒ magis nociua.

b Et nō dixerūt ⁊c. modus eſt hominuʒ trāſeūtiuʒ iuxta terrenaſcētia bonum fructuʒ faciētia ipꝛecari bn̄dictōem dn̄i ſup ipa: ⁊ nō ſup terrena ſcētia nullū bonū fructū faciētia. ⁊ ꝑ hoc petit ps. ꝙ pſecutoꝛibus ppl'i iſrl' nō ipꝛecent̄ ꝓſpera. ſed magis aduerſa ſcd̄m oꝛdineʒ diuine iuſticie. mala eoꝛum punientia. ¶ In pſalmo. iz8. Sepe expugnauerūt me. vbi dr̄ i poſtilla. De materia vo hꝰ ps. ADDITIO.

Continuatur hic ps. cuʒ p̄cedenti ſic. Dixerat eniʒ i ps. p̄terito ꝙ timēs dn̄m hr̄et multa bona ⁊ ſpālr' videret pacē ſup iſrl'. ſ. ſup totū ppl'm fidelē. ⁊ neqʒ putaret ꝙ illa pax eēt tpalr' itelligēda: iō ſubdit: Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea. q. d. nō itelligas ꝙ ppl'us dei ſemꝑ habeat pacē tpalē. nā freq̄nter cōtingit oppoſitū: quia Sepe expugnauerūt me a iuuentute mea. i. a p̄ncipio exoꝛdij fideliū. quod ſatis pʒ i ꝓceſſu vtriuſqʒ teſtamēti: ⁊ vt oñdat ꝙ ex talibꝰ impugnatōibꝰ nō ſequit̄ ſubuerſio fideliuʒ finalr'. iō dic̄. Sepe expugnauerunt me etenī nō potuerunt mihi. Cetera āt exponant̄ ꝑut in poſtilla. reducendo tamen illa nō ſolum ad ppl'm antiquuʒ veteris teſtamēti: ſed etiam ad populum nouum fidelium. vtriſqʒ enim contigerunt ea que in hoc ps. cōtinentur. vt patet intuenti. Pſalmꝰ. CXXIX.

De pfundis. Titulus. Canticū graduum. ⁊ pʒ ſnia ꝑ p̄dicta. De mā vo hiꝰ ps. dicūt aliqui ꝙ oꝛō ipſius dauid ꝑ ſua liberatōe a peccatis adulterij cū berſabee ⁊ homicidij vrie. ſʒ finis ps. videt̄ magis p̄tēdere ꝙ ſit oꝛō ꝑ liberatōe ppl'i iſrl' a babylonica captiuitate facta ab aliquo ſpū dei habēte. q loq̄ns i pſona ppl'i dicit. De pfūdis. i. de terra babylonis que eſt demiſſa reſpectu iudee. ⁊ ēt qꝛ i babylone aliq de iudeis erāt poſiti in carceribus ſubterraneis.

d Clamaui ad te dn̄e. oꝛādo coꝛde ⁊ oꝛe. e Fiant aures tue itēdētes. loq̄t̄ de deo ad modū hoīs cuiꝰ aures ſūt attente ad petitōeʒ quaʒ vult exaudire. f Si iniqta. obſer. dn̄e. volendo eos vſqʒ ad vltionē punire. g Dn̄e qs ſuſtinebit. q. d. nullus. qꝛ pctā ꝓpter q̄ ppl'us fuit captiuatꝰ fuerūt multa ⁊ grauia valde. vt pʒ ex. 4. reg. ⁊. z. Paral'.

h Quia apud te ꝓpitiatio ē ⁊ ꝓpter legē tuā ſuſtinui te dn̄e. In hebꝛeo hr̄. Quia tecū ē ꝓpitiatio ꝓpter hoc timeberis. qd̄ exponit Ra. ſa. ſic. Quia tecū ē ꝓpitiatio. i. quia tu ſolus potes peccata dimittere vel remittere. Propter hoc timeberis. i. es timendus. ſi. n. aliꝰ poſſʒ peccata remittere. nō ſic eēt. qꝛ ad illū poſſet eē recurſus. Et ad idē videt̄ tēdere trāſlatio hiero. q̄ ſic hʒ. Quia tecū ē ꝓpitiatio. cū ſis terribilis. ſcd̄m vo trāſlatōeʒ cōmunē hic allegat̄ rō ꝙ deꝰ nō puniat pctā ad plenuʒ ex allegatōe ſue mīe. cū dr̄. Quia apud te ꝓpitiatio ē. q. d. qꝛ ꝓpꝛium tibi ē miſereri ⁊ parcere. non decet te iniqtates p̄dicto mō obſeruare.

i Et ꝓpter legē tuā. que ꝑmittit vere penitentibꝰ miſericoꝛdiam.

k Suſtinui te dn̄e. expectādo beneficium tue miſericoꝛdie.

l Suſtinuit aīa mea i v̄bo eiꝰ. qd̄ ꝑmittit mīam penitētibꝰ. ⁊ ſic eſt repetitio eiuſdē ſnie ſub alijs v̄bis ad maioꝛē expꝛeſſionē affectꝰ. ſic cōiter fit i deuotis oꝛōnibꝰ. m Sperauit aīa mea i dn̄o. ⁊c. Hic ē p̄ncipiū v̄ſus q talis ē i hebꝛeo. ⁊ i trāſla. hiero. Aīa mea ad dn̄m a vigilia matutina vſqʒ ad vigiliā matutinā. ⁊ ſic expon̄it̄. Aīa mea ad dn̄m itenta ꝑ deuotōes expectādo ſuā mīam. A vigilia matutina vſqʒ ad vigiliā matutinā. i. a p̄ncipio diei nālis vſqʒ in finē icludēdo diē ⁊ noctē.

⁊ p hoc īſinuat ps. q aīa iuſti ſp ꝺʒ eē ad dn̄m ītēta nō ſolū tpe pſperitatis ſignificato p diē: ſʒ ēt aduerſitatis ſignificato p nocté ⁊ ſic cuʒ in trāſlatōe. cōi dr̄. a A cu. mat. ⁊c. lı vſqʒ ad nocté. itelligiť icluſiue.
b Speret iſrl̄ ī dn̄o. Hic ē pncipiū vſus ſeqntis ī hebreo ⁊ ī trāſla. hiero. dicit igiť. Speret iſrl̄ ī dn̄o. mīam ei⁹ patiēter expectādo. cui⁹ rōnē aſſignat dicēs. c Quia apud dn̄m mīa. q ſupexaltat iudicium. vt dr̄ Jacobi. z. d Et copioſa apud eū redē. q. d. potēs ē mlt̄l modis redimere ppl̄ʒ iſrl̄ de captiuitate. ⁊ nō ſolū de captiuitate corpali ſed ēt ſpūali. ideo ſubdiť.
e Et ipē rdi. iſrl̄ ex oib⁹ iniqtatib⁹ ei⁹. qd̄ ſp vifiçat de vere penitētibus. ⁊ ſic ex fine hui⁹ ps. appa ret q eſt orō p toto pplo iſrael. ſicut pdictū eſt in pncipio eius.
℄ Jn pſal. 129. De pfundis. vbi dr̄ i poſtil. De materia vero hui⁹ pſalmi ⁊c. ADDITIO.
Continuať iſte ps. cum pcedēti ſic. Nā i pcedenti tractauerat de ipugnatōe hūana ꝫ ppl̄ʒ dī: i q dixit q ds ē vltor taliū aduerſarioꝝ. dicēs dn̄s iuſt⁹ ꝯcidet ceruices petōꝝ ⁊c. Jn h āt ps. itēdit d̄ ipugnatiōe itriſeca eccl̄ie q fit p mlta ⁊ varia petā ī ipa eccl̄ia ppetrata.

aīa mea ī dn̄o. A cuſtodia matutina vſqʒ ad nocté: ſperet iſrael in dn̄o. Qr āpd̄ dn̄m miſericordia. ⁊ copioſa apud euʒ redēptio. Et ipſē redimet iſrael: ex omnibus iniquitatibus eius. ℄ Cāticuʒ graduū ipſi dauid. CXXX.

Domine non eſt exaltatū cor meuʒ: neqʒ elati ſunt oculi mei. Neqʒ ambulaui i magnis: neqʒ in mirabilib⁹ ſuper me. Si nō humilr̄ ſenticbaʒ: ſʒ exaltaui aiaʒ meā. Sicut ablactat⁹ eſt ſup mr̄eʒ ſuā: ita retribu

lʒ. n. eccl̄ia pn̄s qtū ad iuſtos ē ſine macl̄a ⁊ ruga: ſp tn̄ i ea ſt mixti mali cū bōis. Et qr iſti petōres ſūt mlti ⁊ ſepe i pfūdo maloꝝ ſubmerſi: iō eccl̄ia taliū orās dic. De pfūdis clamaui ad te dn̄e. i. de pfūdis petōꝝ. ſic. n. ds i altis dr̄ hītare: ſic eadē rōne dr̄ lōge eē a petorib⁹: iuxta illud. Longe a petōrib⁹ ſal⁹: ⁊ cuʒ altū ⁊ pfundum ſint oppoſita ⁊ valde remota. iō petit. Exaudi orōnē meā. q. d. more humano a lōge te clamo. ⁊ iō requiriť vt ſiāt aures tue ītendētes ad vocē depcatiōis mee. ille. n. q vult audire aliquē exiſtētē i valde remotis oʒ q habeat aures attētas ad audiendum. Cetera autem patent ex his que dicunť in poſtilla applicando ad hunc propoſitum. ℄ Jn eodē ps. De pfundis vbi dicit in poſtil. Quia apud te ppitiatio eſt. ADDITIO.
Littera hebraica in hoc loco veri⁹ ſonat vt timearis: ⁊ pōt exponi ſic in poſtilla. ⁊ ē etiā ali⁹ ſenſus vt itelligať ſic: qr Tecuʒ eſt ppitiatio. h ē qr tu potes remittere petā: iō timēdus es. Si. n. deus nō poſſet petā remittere effrenate ⁊ irrepide: q lapſi eēnt in vno petō. otiue ⁊ iceſſanter vlteri⁹ peccarēt qſi de venia deſperantes: ⁊ hic ſenſus magis cōcordat. cū lr̄a. Nō. n. dicit: qr apud te ſolū ē ppitiatio ⁊ timor ſeqreť ex excluſione alteri⁹ ppiciantis: ſʒ ſimplr̄ ſine excluſione dicit. Tecum eſt ppiciatio. quod conſonat ſcdo ſenſui. Pſalm⁹. CXXX.
f Domine nō eſt exaltatū ⁊c. Huic ps. pmittiť talis titulus ī hebreo. Cāticū graduū ipſi dauid. Ex quo pʒ q dauid fecit pſalmū iſtū. Circa qd̄ ſciēdū q ſicut i corpore nāli bona ⁊ mala diſpoſitio capitis redūdat i mēbris. ſic meritū ⁊ demeritū pncipis redūdat i ſubditis. vn̄ ⁊ ppl̄s iſrl̄ fuit pcuſſus pp̄ter petm̄ dauid i ppl̄i numeratōe. vt habeť. z. Re. z4. Jdeo dauid hoc ꝯſiderās ī hoc ps. ppōnit corā deo meritū vite ſue nō ad iactātiā ſʒ i ſe recognoſcēs diuinam mīaʒ ⁊ grāʒ ad ppl̄i ſibi ſubditi ꝯſeruationē. ſicut. 4. Re. zo. Ezechias dixit. Obſecro dn̄e memēto quō ambulauerim ī vītate corā te. ad ipetrādū plōgationē vite ſue. Et qr humilitas ē fundamētū aliaꝝ vtutū. ideo ī hoc ps. magis facit mētionē de ſua humilitate p hoc īſinuās alia bona ſupedificata a deo. dicit igiť. Dn̄e non eſt exaltatū cor meū. motu ſupbie iteriori. g Neqʒ elati ſūt oculi mei. i. ſigno exteriori. diſpoſitio eniʒ cordis magis apparet i oculis qʒ i alijs partibus
h Neqʒ ambulaui i magnis oſidēdo ſupbiā i fcō. i Neqʒ ī mirabilib⁹ ſup me. i. ī trāſcēdētib⁹ ſtatū meū vt p hoc eſſem i admiratōe hominū: qd̄ maxime qrūt ſupbi. k Si nō humilr̄ ſētiebā. de meipſo.
l Sʒ exaltaui aīam meā. i. meipſū. a parte denominādo totū. me per ſupbiā eleuādo. fiat ſupple de me punitio i modū q ſeqtur.
m Sicut ablactat⁹ e ſup mr̄eʒ ſuā. a quo mater ſubtrahit mamillā. ſic a deo ſubtrahať mihi oīs ꝯſolatōis dulcedo. ſʒ qr nolebat ppl̄m puniri pp̄ter ipm̄. iō ſubdiť. n Jta retributio ī aīa mea. i. fiat punitio ī ppria perſona. ſic. n. loquebať. z. Regū. z4. ego ſum qui peccaui ego q inique egi. iſti qui oues ſunt quid fecerunt: vertatur obſecro ira tua contra me. ideo ſubdiť. o Speret iſrael in domino. cōſequi bona ab ipſo. ita q occaſione mei non puniať in aliquo. p Ex hoc nunc ⁊ vſqʒ in ſeculū. i. per totū tps futurum. Moralitas autē h⁹ ps. ē vt pncipes mundi exēplo dauid ꝫelēt p ſalute ppl̄i ſui.

℄ Jn ps. Dn̄e nō ē exaltatū. vbi dr̄ i poſtil. Circa quod ſciēduʒ. ⁊c. ADDITIO.
Quia i pſalmis pteritis multa ponūť ad dignitatē eccl̄ie ptinētia: ne ex h forte aliq iactantia oriret ī ſingl̄arib⁹ pſonis iccirco i h pſalmo dauid agit d̄ humilitate ſua nō iactanter ſʒ deo regratians ⁊ vt ab eo alij diſcant. Humilitas. n. i magnis viris ⁊ virtuoſis ē pcipue cōmendanda: vnde Bernar. ſup miſſus ē. home. Nō ē magnū eē humilē i abiectōe. rara pſus ⁊ pcioſa virt⁹ ē humilitas honorata. vn̄ dic. Nō ē exaltatū cor meū ⁊c. expōať put i poſtil. ſed vbi trāſlatio nr̄a dic. ſʒ exaltaui aiaʒ meā Jn hebreo hr̄ vbū. qd̄ ſignificat ſubiectōʒ. vn̄ lr̄a ſic hʒ. ſi nō hūilr̄ ſentiebā ⁊ ſubieci aiaʒ meā. ⁊ qlis ſit iſta ſbiectio ſubdit. d. Sic ablactat⁹ ē ſup mr̄eʒ ſuā Ablactat⁹. n. ñ pſumit neqʒ tētat ābulare in magnis. ſʒ ſp nitiť directōi mr̄is. Ad cui⁹ ꝯfirmatōeʒ p modū orōnis vel iuramēti dic. Jta retributio i aīa mea.

tio in aīam meā. Speret iſrael in dn̄o: ex hoc nūc ⁊ vſqʒ in ſeculū. ℄ Canticum graduū. CXXXI.
Memēto dn̄e dauid ⁊ oīs manſuetudinis eius. Sicut iurauit dn̄o: votū vouit deo iacob. Si itroiero ī taber naculū dom⁹ mee: ſi aſcēdero in lectū ſtrati mei. Si dedero ſomnū oculis meis ⁊ palpebris meis dormitationem. Et requiē temporibus meis: donec inueniam locum domino: tabernaculum deo iacob. Ecce audiuimus eam

. ſ. a deo q retribuēdo cū q ſe humiliat: exaltat. ⁊ cʒ. Luc. 14. ca. Finalr̄ āt iuitās fideles ad hūc modū viuēdi ī vā hūilitate ꝯcludit. Spet iſrl̄ ī dn̄o. i. nō ī virib⁹ nec merit̄l pprijs ꝯfidat. ex q pſūptio ſupba oriť: ſʒ ī deū ſp ſpet q gdē ſpes vā nō ex meritis ſeu virib⁹ pprijs tm̄ puenit: ſʒ pncipalr̄ ēt ex grā. Pſal. CXXXI.
q Memēto dn̄e dd̄. Titul⁹ h⁹ ps. Cāticū graduū. Licʒ i h titulo nō ponať nōīn dd̄. tn̄ fuit auctor h⁹ ps. vt dcm̄ fuit ſupra ps. z3. ⁊ appebit i pceſſu h⁹ ps. i q dd̄ fac mētōʒ pncipalr̄ de duob⁹. vʒ. de deuotōe quā habuit de edificatōe tēpli. ⁊ de pmiſſiōe ſibi fcā a deo qtū ad ſucceſſionē regni i filijs ſuis d̄ gb⁹ duob⁹ hr̄. z. reg. 7. Pmo g pōiť p⁹. z⁹ z⁹. ibi. Jurauit dn̄s. Pma i duas. qr p pōiť dəuotio dd̄ erga tēpli edificatōʒ z⁹ circa archetrāſlatōeʒ: ibi. Ecce audiuim⁹. Circa p⁹ dic. Memēto dn̄e dd̄. ꝯferēdo ei bōa grē ⁊ glīe. r Et oīs ⁊c. q māifeſte patuit i h q ſauli ipʒ ad mōtē pſeqnti bis a mōte pepcit cū poſſʒ eū occidere. ⁊ qd̄ pluſē. d̄ māib⁹ viroꝝ ſuoꝝ ſaulē occidere volētiū liberauit ipʒ. vt hr̄. p. re. z4. ⁊. z6. Et qr nō ſolū fuit māſuet⁹ ſʒ ēt valde deuot⁹. iō ſubdiť. s Sic iurauit ⁊c. licʒ. n. ſit de⁹ oīuʒ gnāl̄r. tn̄ dr̄ de⁹ iacob ſpāl̄r: qr vouit ei exhibere ſpālē cultū Gen̄. z8. d. Erit mihi dn̄s i deū. ⁊ lapis iſte quē erexi i titulū vocabiť dom⁹ dei ⁊c. ⁊ qle fuerit votū dd̄ ſubdiť. t Si itroiero. i. ñ itrabo. v Jn tabernaculū ⁊c. ibi hītādo i mētl gete. x Si aſcen. i. ñ aſcēdā.
y Jn lectū ⁊c. ibi dormiēdo delicioſe. z Si dedero. i. nō dabo
a Sōnū oclīs meis. pfectū ⁊ qetū. b Donec iue. ⁊c. i. aptū p tēpli edificatōe. iō ſubdiť: c Taber. deo iacob. i. vt edificeʒ ei tēplū qd̄ aliqū vocať tabernaculū. ſic. n. ppoſuit dd̄ firmiter facere. ſuppoſita tn̄ dei volūtate. nec ē p h itelligēdū q nllo mō itraret domū ſuā vl̄ lectū ſeu dormiret. ſʒ talia nō faceret cū bōa ⁊ pfcā gete mētl. donec domū dn̄i ꝯpleret. ⁊ i h exp̄miť magnū ei⁹ d̄ſideriū ad dom⁹ dn̄i ꝯpleītū. ⁊ h mō dr̄ ſʒ cōcʒ modū loqndi de hoīe mltū d̄ſiderātē finē alic⁹ negocij q ñ dōmiet bonū ſōnū doec ꝯpleuerit tl̄e negociū. Et qr dn̄s noluit q ipē edificaret ſʒ expectareť tps filij ſui ſalomonis fuit liber a voto. dn̄s tn̄ hūit acceptū ei⁹ bonū ppoſitū. ſcdʒ q dr̄. 3. reg. 8. Qr cogitaſti i cōde tuo edificare domū noī meo bn̄ feciſti h ipʒ mēte ptractās. verūtamē tu ñ edificabis mihi domū ſʒ fili⁹ tu⁹ ⁊c. d Ecce audiuim⁹. h ꝯñr oñdiť deuotio dd̄ i arche trāſlatōe. ⁊ p qtū ad trāſlatōeʒ factā tpe dd̄. z⁹ qtū ad trāſlatōeʒ factā tpe ſalomonis. ibi. Surge dn̄e. Circa p⁹ ſciēdū q archa p habuit ſtabilē māſionē ī ſylo vbi poſita fuit tpe ioſue q erat d̄ tribu ephrai. ſcdʒ q hr̄ ioſue. 18. Cōgregati ſūt oēs filij iſrl̄ i ſylo ibiqʒ fixerūt tabnaculū teſtīmoīj. ⁊ ibi fuit archa circiter ānis. 3io. ſ. vſqʒ ad illō tps q capta fuit a philiſteis ⁊ pōtata i terrā coꝝ. vt hr̄ p reg. 5. Et extūc ñ hūit ſtabilē māſionē quſqʒ fuit poſita i tēplo p ſalomonē edificato. ſʒ i terra philiſtinoꝝ fuit trāſlata de citate i citatē. vt hr̄ p Reg. 5. Et idē remiſſa i terrā iſrl̄. vt hr̄ p Reg. 6. At tūc fuit poſita i cariathiarim. vt habetur p Reg. 7. Et inde tranſlata fuit in maſphat. ⁊ inde in galgala. vt dicitur libro de hebraicis que

ſtionibus.⁊ poſtea fuit tranſlata in nobe vbi erat tp̄e ſaulis.ſm ꝙ hr̄.i.Regū.zi.Et īde trāſlata eſt poſtea in gabaa ī domū aminadab.⁊ īde tranſtulit eā dauid in domū obededom.⁊ īde in ciuitatē dauid.vt hr̄.z.Regū.6.Igitr̄ dauid in trāſlatōe arche de oībus iſtis locis nō facit mentionē:ſꝫ tm̄ de ſylo vbi fuit p̄ poſita ⁊ de gabaa vn̄ accepit eā.⁊ de loco vbi eā poſuit cū dicit.Ecce audiuimus eā.ſ.archā fuiſſe poſitā p̄. a In ephꝛata.i.in ſylo q̄ eſt in ſoꝛte ephꝛaim.⁊ ideo nō accipitur hic ephꝛata pꝛo ciuitate bethleē q̄ alio noīe vocata eſt ephꝛata. vt hr̄ Gen̄.35.qꝛ archa nunq̄ꝫ legitr̄ fuiſ in bethleē.

b Inuenimꝰ eā ī cāpis ſilue.i.in gabaa q̄ eſt in territoꝛio cariathiariꝫ.q̄ ciuitas ſiluaꝝ iterp̄tatr̄.gabaa enī ꝓut hic accipitr̄.⁊ cariathiarim ſūt loca ꝓpinqua.vt dcm̄ fuit plenius.z.Regū.6. c Introibimꝰ ī tab̄naculū eiꝰ.⁊ loquitr̄ d̄ tabernaculo qd̄ tetendit ei dauid ī hierl'ꝫ vt hr̄ ibidē. d Adoꝛabimꝰ in loco.i. verſus locū. e Ubi ſteterunt pedes eiꝰ.ꝓpitiatoꝛiū enī qd̄ dicebatr̄ ſedes dei erat ſuper archā.ita ꝙ operculū arche erat quaſi ſcabellū dei ſedentis ſup ꝓpitiatoꝛiū.vt dcm̄ fuit pleniꝰ Exo.25.Hoīes aūt venientes ad tabernaculū orōnis cā adoꝛabant v̄ſa facie ad locū arche.

in ephꝛāta:inūenimus eā ī cāpis ſilue. Introībimus in tabernaculum eius:ādoꝛabimus ī loco ūbi ſteterunt pedes eiꝰ. Sūrge dn̄e ī requiē tuaꝫ:tū ⁊ archa ſcificationis tue. Sācerdotes tui indūant iuſticiā:⁊ ſāncti tui exūltēt. Pꝛo ptēr dauid ſeruū tuū:nō auērtas faciē xp̄i tui. Iūrauit dn̄s dauid veritatē ⁊ nōn fruſtrabitr̄ euꝫ:de frūctu vētris tui ponā ſup ſedeꝫ tuā. Si cuſtōdierint filij tui teſtamētū meū:⁊ tēſtimonia mea hec que docebo eos. Et filij eoꝝ vſq̄ꝫ in ſeculū:ſēdebunt ſup ſedē tuā. Q̄ūoniaꝫ elegit dn̄s ſyon:ēlegit eaꝫ in habitatōeꝫ ſibi. Hēc requies mea ī ſeculū ſeculi:hic habitabo quoniā elegi eam. Uidūam eius bn̄dicens bn̄dicā:pauperes eius ſaturabo panibus. Sācerdotes eiꝰ iduā ſalutari:⁊ ſāncti eiꝰ exultatione exūltabūt. Illūc ꝓducaꝫ coꝛnu dd̄ pāui lucernā xp̄o meo. Inimicōs eiꝰ iduā ꝯfuſione:ſūp ipm̄ āt efflōꝛebit ſcificatio mea.

f Surge dn̄e. Hic ꝯn̄r deſcribitur tranſlatio arche ad templuꝫ edificatū a ſalomone vbi habuit ſtabilē manſionē ⁊ quietā.quā trāſlationē ꝓuidit dauid fieri poſt moꝛtē ſuā.iō dicit:Surge domine in requiē tuā.ꝭ eſt domū a ſalomone filio meo edificādā: vbi elegiſti ſtabilē manſionē ⁊ quietā. g Tu ⁊ archa ſcificatiōis tue.que ſic nomīatur eo ꝙ ꝯtinebat ſācta.ſ.tabulas digito dei ꝯſcriptas.⁊ virgā aaron ⁊ vꝛnā aureā māna plenā. h Sacerdotes tui.i.ad tuū obſequiū deputati. i Induātr̄ iuſticiā. ita ꝙ nō ſolū oꝛnentr̄ exterius oꝛnamentis coꝛꝑalibꝰ ſꝫ etiā īteriꝰ virtutibus. k Et ſci tui.i.ſacerdotes ⁊ leuite tuo obſeq̄o deputati. ſanctum enī in vna ſignificatōe idē eſt qd̄ diuino cultui deputatū:vn̄ ⁊ etiā veſtes ad hoc deputate dicūtr̄ ſancte.

l Exultent.i.te laudēt cū deuotione mētis in ſigno exterioꝛi apparēte.ſm illud p̄s.83.Coꝛ meū ⁊ caro mea exultauerūt in deuꝫ viuū. m Propter dauid ſeruū tuū.i.ꝓpter merita eius ⁊ depꝛecationē. n Nō auertas faciē xp̄i tui i.ſalomonis de mādato tuo in regē vncti.dicunt enī hebꝛei ꝙ cū ſacerdotes trāfferrent archā ad tēplū ſalomonis poꝛte clauſerūt ſe ꝯtra eos.⁊ cum oꝛarent dn̄m ⁊ cantarēt p̄s iſtū:qn̄ ꝑuenerunt ad v̄ſum iſtū poꝛte aperuerunt ſe.⁊ ſic vidit oīs ppl's ꝙ dauid erat deo acceptus: vſq̄ꝫ enī ad illud tp̄s multi de pplo tenebant ꝯtrariū ꝓpter adulteriū cum berſabee ⁊ homicidium vꝛie:⁊ ad declarandū ꝙ illa peccata erāt ſibi dimiſſa:fuit facta illa clauſio poꝛtaꝝ ⁊ apertio ſicut dictū fuit pleniꝰ.3.Reguꝫ.8.⁊.z.Paral.6. o Iurauit dn̄s. Hic ꝯn̄r agitr̄ de ꝓmiſſione ſucceſſiōis regni in ꝓle dauid: ⁊ p̄ deſcribitr̄ dicta ꝓmiſſio.ſcd̄o ꝓmiſſionis rō.ibi:Q̄m̄ elegit.Circa pꝛimū dr̄:Iurauit dn̄s dauid.i.ipſi dauid:Ueritatē.qꝛ eſt veritas p̄ma. p Et nō fruſtrabitr̄ eū.denegando ꝓmiſſū.⁊ quid ſit illud ſubditr̄. q De fructu vētris tui ponā ⁊c̄.hoc enī ei ꝓmiſit per nathā ꝓphā.z.Reg.7.⁊ hoc ꝓmiſſū pꝛimo fuit iple tū in ſalomone filio dauid qui in regno ei ſucceſſit:⁊ multo perfectius in xp̄o deſcēdente a dauid ſm carnem cuius ſalomon figura fuit:⁊ in quo dauid regni accepit ꝑpetuitatē. r Si cuſtodierint filij tui teſtm̄ meū.i.decē legis p̄cepta que deus ꝓtulit in monte ſynai.Exo.zo. s Et teſtimonia mea.q̄ꝫtū ad alia mādata que dn̄s ꝯdedit pplo per moyſē. t Et filij eoꝝ vſqꝫ in ſeculū.i.abſqꝫ tp̄is determinatione. v Sedebūt ſup ſedē tuā. .ſ.regni tui:⁊ ita fuiſſet factū ſi p̄dicta ſeruaſſēt.ſꝫ qꝛ reges a dauid deſcēdentes multipliciter trāſgreſſi fuerunt legē diuinam. vt patet ex decurſu.4.Regl.⁊.z.Paral.ideo iſta ſucceſſio in dignitate regni tp̄e ſedechie fuit iterrupta:vt hr̄.4.Reg.vlti.

x Q̄m̄ elegit. Hic ponitr̄ p̄dicte ꝓmiſſiōis ratio q̄ fuit deuotio ipſius dauid ad diuinū cultuꝫ:⁊ ideo dn̄s voluit ꝙ locus ſui cultus eſſet ꝓpe dauid palatiū.⁊ hoc eſt qd̄ dr̄:Q̄m̄ elegit dn̄s ſyō.i. montē ſyō vt ibi edificaretr̄ templū ſuū.ideo ſubditr̄. y Elegit eā in habitationē ſibi.lꝫ enī deus ſit vbiqꝫ:dicebatr̄ tn̄ ibi ſpālr̄ habitare eo ꝙ dabantr̄ ibi diuina reſpōſa de ꝓpitiatoꝛio qd̄ dicebatur ſedes dei.electioneꝫ aūt huiꝰ loci oñdit deus.qn̄ deꝰ p̄cepit ipſi dauid ꝑ gad ꝓphām vt extrueret ibi altare ⁊ offerret hoſtias.⁊ exaudiuit cū dn̄s in igne de celo deſcēdente ſup altare.vt hr̄.i. Paral. zi.ꝓpter qd̄ dauid hoc videns dixit:Hec eſt domus dei.⁊ hoc altare ī holocauſtū in iſrael ⁊c̄.vt habetur ibidem in p̄ncipio.zz.ca.

z Hec requies mea.quia archa domini inde nō fuit ad aliud templū tranſlata. a Uiduaꝫ eius benedicens benedicam ⁊c̄.i.perſonas habētes deuotionē ad hūc locuꝫ q̄ꝫtūcunq̄ꝫ ſint parui ponderis in populo in bonis ſpiritualibus ⁊ tēpoꝛalibus multiplicabo.

b Sacerdotes eius iduam ſalutari.i.ſaluabo eos vndiqꝫ:ſicut idumentuꝫ circundat hominem circunquaqꝫ.

c Et ſci eius.ideſt leuite miniſtrantes ei deuote.

d Exultatōe exultabūt. ideſt exultatione mentis ⁊ coꝛpoꝛis nō per diſſolutionē ſꝫ per deuotionem.

e Illuc ꝓducam coꝛnu dauid.i.dignitateꝫ regiam ipſius ꝓlōgabo in filijs ſuis propter ipſum.ideo ſubditur.

f Paraui lucernaꝫ xp̄o meo.i.memoꝛiā regni ipſi dauid.vn̄.3.Regū.ii.vbi agitur de trāſlatione decē tribuū ad hieroboam:dr̄ de roboam nepote dauid:Filio aūt eius dabo vnam tribum vt remaneat lucerna dauid ſeruo meo ⁊c̄.⁊ ſimile verbum dr̄ de pluribus regibus a dauid deſcēdentibꝰ.qui ꝓpter peccata ſua meruerāt ꝯſtructionē regni ꝙ ꝭ tm̄ fiebat.vt remaneret lucerna dauid.

g Inimicos eius induam confuſione.qd̄ factū fuit tempoꝛe dauid ⁊ ſalomonis ⁊ pluriū alioꝝ reguꝫ a dauid deſcendentiū qn̄ bene ſe habebant ad cultū diuinum.vt patet de ezechia cuius tempore angelus dn̄i percuſſit centū octogintaq̄nqꝫ milia in caſtris ſenacherib:⁊ ſic fuit cōpulſus fugere cū confuſione.vt hr̄.4.Regū.19. h Sup ipſuꝫ autem.q̄ꝫtum ad perſonam eius ⁊ domum ipſius. i Efflo꞉ebit ſāctificatio mea.i.vnctio regia q̄ durauit vſqꝫ ad ſedechiā. In hebꝛeo hr̄:Lucebit coꝛona mea.qd̄ poteſt intelligi de coꝛona regni materiali q̄ erat de auro ⁊ gemmis fulgentibus.

¶ In pſalmo.131.Memento domine dauid.vbi dicitr̄ in poſtilla. Circa pꝛimum dicit.

ADDITIO.

Pſalmus iſte continuatur cuꝫ p̄cedēti ſic:In illo enī dauid fecit mētionē de humilitate ſua:petēs a deo retributionē huius humilitatis in aīa ſua dicēſ:Ita retributio ī aīa mea:ꝓut expoſitū eſt in additione p̄s p̄cedētis.In ꝭ aūt cātico dauid declarat quō deus exaltauit illū in p̄miū p̄dicte humilitatis ꝓmittendo ei xp̄ꝫ vēturū de ſemīe ſuo eo mō quo abꝛahe in p̄miū imolatiōis filij ſui ꝓmiſerat ꝙ in ſemine ſuo.ſ.xp̄o bn̄dicentr̄ oēs gentes.Gen̄.zz.ca.Circa qd̄ pſalmiſta duodecī facit.Nā p̄ ꝓphetiçās per modū orōnis dicit.Memento dn̄e dauid ⁊ oīs māſuetudinis eius.i.reminiſcaris eū remunerare pꝛo ſua humilitate ⁊ manſuetudine. Conſeq̄nter ſcd̄o icipit exoꝛdiri ꝓmiſſionē illā de xp̄o ab eo deſcēſuro digreſſionē faciens a ꝓpoſito ſuo circa edificationē templi:cuius ratio eſt:nā pꝛo tunc fuit ſibi ꝭ ꝓphetatum per nathan vt patet.z.Regū.⁊ de illa hiſtoꝛia agit vſqꝫ ibi:Et ſci tui exultatione exultabunt:⁊ exponātur v̄ſus itermedij ſic in poſtilla. Cōſeq̄nter tertio qꝛ ēt illa que ſūt a deo ꝓmiſſa qn̄qꝫ requirunt orōnes ſcōꝝ vt ope ipleantr̄:iccirco oꝛat ne ipediatr̄ p̄dicta ꝓmiſſio.⁊ de hoc dicit.Propter dauid ſeruū tuū nō auertas faciē xp̄i tui.i. veri xp̄i qui antonomatice dr̄ xp̄s dei.hec enī v̄ba:Nō auertas facieꝫ xp̄i tui.nō poſſunt rōnabilr̄ itelligi de ſalomone.nā ſi ſalomō non regnaſſet valde ip̄poꝛie diceretr̄ ꝙ ipſe ſalomon auerteret faciē ſuā a regno:ſꝫ potius ꝙ regnū auerteret faciē ſuā a ſalomone:⁊ ſm hunc ſenſum debuiſſet dicere:Propter dauid ſeruū tuū nō auertas facieꝫ regni a xp̄o tuo. Qd̄ aūt ꝭ fabulātur hebꝛei de ſacerdotibꝰ transferentibus archā ad tēplum ſalomonis ⁊c̄.fictitiū eſt.Nō enī hꝫ fundamentū in ſcriptura:nec eſt veꝝ ꝙ ppl's nō credebat fuiſſe dimiſſū ipſi dauid adulteriū ⁊ homicidiū vſqꝫ ad tp̄s trāſlationis ipſiꝰ arche.tuꝫ qꝛ 3.Reg.vlti.fuerunt ſigna manifeſta quibꝰ totꝰ ppl's debuiſſet credere ꝙ deus acceptauerat ſacrificia ⁊ holocauſta oblata ab ipſo dauid: qd̄ nō fuiſſet eo nō exiſtente in grā:tū qꝛ ſalomō filius berſabee cuꝫ q̄ dauid cōmiſerat adulterium fuit aſſumptus in regnum ⁊ appꝛobatꝰ a deo alijs frībꝰ excluſis:qd̄ eſſet valde icōueniens ſi peccatū p̄ris et

mris nondũ fuiſſet dimiſſi. Nec eēt viſil'e q: nõ fuiſſet obiectũ ſalo
moni nouiter regnãti ꝑ ppl'z vel aduerſarios. Cõſeqnter quarto dicit
quõ ſua orõ fuit exaudita. d. Jurauit dñs dauid ⁊c̃. qd nõ dz itelligi d
ſucceſſione ſalomonis in regnũ. Primo q: in illa hiſtoria i qua agit̃ de
miſſione natham ad dauid: vbi fit mẽtio de ſucceſſiõe filij dauid i re
gnũ pr̃is q̃ hr̃ i duob⁹ locis. ſ. 2. Reg. 7. ⁊ 1. Paral. 17. nunq̃ȝ legit̃ ꝙ de⁹
iuraſſet ſup talẽ ſucceſſionẽ: ſz ſolũ h̃ ſimpliciter legit̃ fuiſſe ꝓphice
denũciatũ: vt pz in vtroq̄z ca. ꝑdictoꝝ. vñ cũ h̃ hr̃: Jurauit dñs ⁊c̃. Nõ
eſt referẽdũ ad ꝓphetiã nathã vbi nullũ iuramẽtũ interuenit. Scdo
q: valde icõueniẽs videt̃ ꝙ ſup ſucceſſionẽ ſalomonis in regno tꝑali
⁊ caduco de⁹ tã firmiter iuraſſet: tũ q: plimi reges regnãt ex ordinati
one vel ꝓmiſſione dĩna ſine tali iuramẽto: iccirco poti⁹ dicẽdũ ẽ ⁊ ve
ri⁹ ꝙ h̃ iuramentũ fuit factũ ipſi dauid ſup aduentũ xp̃i de fructu vẽ
tris ſui qd fuit iter ꝓmiſſa dĩna: qd ꝯcordat ꝓprie cũ illa hiſtoria Geñ.
22. ca. vbi cũ de⁹ iter q̃dã alia denũciaſſet abrahe ꝙ i ſemie ſuo bñdi
cent̃ gẽtes: qd itelligit̃ ad lr̃az de xp̃o: iterponit̃ firmũ iuramentũ. d.
Per memetipz iuraui dicit dñs ⁊c̃. ſup qd apl's ad heb. 6. reddẽs rõez
q̃re de⁹ abrahe iuraſſet ſic dicit. Jn q̊ abũdãti⁹ volẽs de⁹ oñdere polli
citatõis heredib⁹ imobilitatẽ ꝯſilij ſui iterpoſuit iuraĩtũ. Ex q̊ pz ꝙ
ex maxima excellẽtia rei ꝓmiſſe de⁹ iterpoſuit iuramẽtũ: qd tñ nõ cõ
petit regno ſalomonis tꝑalr̃: vt de ſe pz. Si aũt dicat̃ vñ hz auctorita
tẽ iſtud iuramẽtũ cũ h̃ nõ iueniat̃ in capl'is ſupradictis vbi de ſucceſ
ſione regni dauid agit̃: ad h̃ dicẽdũ ꝙ ſufficit auctoritas ipſius dauid
q magn⁹ ⁊ egregi⁹ pſalmiſta. fuit i iſrl': vt. 2. Reg. 23. Manifeſtũ ẽ eni
ꝙ ſepe euãgeliſte de vna ⁊ eadẽ re tractãtes q̃dã explicãt aliq̃ q̃ ab ali
is fuerunt ꝑtermiſſa. Põt ẽt rõnabil'r dici ꝙ nathã q nõ erat tãti gra
dus in ꝓphetia fuit reuelata ſucceſſio ſalomonis tm̃ q̃ figuratiua erat
ſucceſſiõis xp̃i: ſup quã iuramẽtũ iteruenit ꝑꝑ arduitatẽ ⁊ magnitudi
nẽ rei ꝓmiſſe. Cõcordat ẽt cũ h̃ qd legit̃. s. in ꝑs de ſacerdotio xp̃i: Ju
rauit dñs ⁊ nõ penitebit eũ: tu es ſacerdos in eternũ: qd quidẽ iuramẽ
tũ nõ legit̃ in alijs hiſtorijs ꝓpheticis: ⁊ tñ credẽdũ eſt firmiter ex te
ſtimonio ipſi⁹ dauid ꝙ de⁹ h̃ iurauit ꝑꝑ magnitudinẽ excellẽtie talis
ſacerdotij. Cõſeqnter q̄nto iterponit illa q̃ fuerũt denũciata ꝑ na
thã ipſi dauid q̃ ꝑtinẽt ad ſalomonẽ ⁊ ẽt ad alios ſucceſſores: ⁊ h̃ cũ di
cit. Si cuſtodierint filij tui teſtm̃ meũ ⁊c̃. ⁊ exponat̃ ſicut in poſtilla.
Nec ẽ neceſſariũ ꝙ iſta icludant̃ ſub iuramẽto ſupradicto. ſz ſolũ fuit
ſucceſſio xp̃i ſub iuramẽto ⁊ ſine aliq̃ ꝯditõe ꝓut dcm̃ eſt vallata. Jl
lud aũt qd ſequit̃. Si cuſtodierint filij tui. eſt ꝯditionale: vt pz in lr̃a.
Cõſeqnter ſexto ne quis putaret ꝙ cã ꝑncipalis hui⁹ iurate ꝓmiſſiõis
fuiſſet meritũ ipſi⁹ dauid eo ꝙ dixerat: Propter dauid ſeruũ tuũ ⁊c̃.
iccirco cãm verã hꝰ reddit dicẽs. Qm̃ elegit dñs ſyon ⁊c̃. Ad qd ſciẽ
dũ ꝙ ꝑncipalis cã hꝰ ꝓmiſſionis facte ⁊ iurate ipſi dauid nõ eſt dicen
da deuotio dauid ⁊ hꝰ. ſicut eni dicit apl's ad Ro. 8. ca. Nõ ſũt ꝯdigne
paſſiones hui⁹ ſeculi ad futurã gl'iam q̃ reuelabit̃ in nobis. Pari rõne
dicendũ eſt ꝙ nõ ſũt cõdigne orõnes ⁊ merita ſcõꝝ ad h̃ vt de⁹ tm̃ be
neficiũ iureiurando humano gñi ꝓmiſiſſet: ſz hoc ꝓprie ⁊ ꝑncipaliter
ꝓceſſit ex dĩna liberalitate: ⁊ iõ dicit: Qm̃ elegit dñs ſyon: electio eni
vt dr̃. 3. Ethi. libertatẽ iportat: vñ q: de⁹ elegit ſyõ. i. eccl'iam cui⁹ figu
ra erat ſyon illa materialis. q̃ quidẽ electio nõ ſoluz fuit ad dĩna r̃nſa
ibi dãda ⁊ hꝰ: nec ad ſacrificia legalia ibi offerẽda: q: iſta in q̃pl'imis
alijs locis fuerunt facta: vt pz in decurſu ſcripture ſacre: ſz hec electio
fuit ꝑncipalr̃ ad h̃: vt in ea de⁹ habitaret. ſ. ꝑ carnis aſſũptionẽ vñ ſub
dit. Elegit eã in hitationẽ ſibi: ſm̃ illud Joã. 1. Et hitauit in nobis. Et
nota ꝙ bis dixit elegit. ſ. elegit ſyon: ⁊ elegit eã in hitationez. forte ad
denotãdũ duplicẽ electõez illius ſyõ: ꝑmã. ſ. minus principalẽ q̃ ꝑtine
bat ad cultũ diuinũ veteris teſtamẽti ibidẽ celebratã: ſecũdã v̓o. ſ. ꝑn
cipalẽ ad ihitationẽ diuinitatis ſupradictã: q̃ eſt electio potior ⁊ dignior
Et vt amplius declaret ꝙ hec hitatio erat iſeparabilis ⁊ in eternum
duratura: iõ ſubdit. Hec requies mea in ſeculũ ſeculi. ſ. in eternũ: qd
nõ põt itelligi de terrena ſyon q̃ ſepe fuit ⁊ eſt euerſa: ⁊ ſeqtur. Hic ha
bitabo qm̃ elegi eã. ſ. nõ ex meritis principalr̃: ſz ex electõe. vt dcm̃ eſt
Cõſeqnter ſeptimo q: hitatio xp̃i in eccl'ia pñti ſm̃ naturã aſſũptaz in
ꝓpria effigie nõ durauit in eccl'ia militãte niſi vſq̄z ad aſcẽſionẽ: poſſz
qs obijcere ꝯtra h̃ qd dr̃. Hec requies mea i ſeculũ ſeculi hic hitabo
qm̃ elegi eã: dicẽs ꝙ nõ hitauit xp̃s in eccl'ia ꝑpetue ſm̃ naturã aſſum
ptã. iõ ſubdit. Uiduã eius bñdicẽs bñdicã: circa qd notãter attẽdẽdũ
eſt ꝙ vbi trãſlatio nr̃a hz viduã: hebraica lr̃a hz ceda: qd nullo mõ ſi
gnificat viduã ſz ꝓprie ſignificat eſcã: ⁊ ſpãlr̃ illã q̃ dat̃ viatoribus per
modũ viatici cibi. vñ oino ꝯſil'is dictio hr̃ Geñ. 42. ca. vbi dr̃. Datiſq̄z
ſupra cibarijs i via. vbi eni nos habem⁹ cibarijs in via: hebraica lr̃a hz
ceda. Sil'r Job. 38. ca. vbi dr̃. Quis parauit coruo eſcã ſuã. vbi li eſcaz
ſuã ſignificat ꝑ ſimilẽ dictionẽ. ſ. ceda. vñ ſm̃ v̓itatẽ hebraicam ſẽſus
hui⁹ eſt ꝙ de⁹ ꝓmittebat ſe bñdicturũ eſcaz eccl'ie viaticã: qd ꝓprie ſi
gnificat ſacr̃m eucharíſtie de q̊ fideles xp̃i. ſ. paupes ſpũ ſaturant̃: ⁊ iõ
ſubdit. Paupes ei⁹ ſaturabo panib⁹. iuxta illud ꝑs. Edẽt pauperes et
ſaturabunt̃. Et ſic ꝯſtat ꝙ per predictuz ſacr̃m xp̃s perpetuo hitat in
eccl'ia: ad qd vno modo applicat̃ illud. Ego aũt vobiſcũ ſuz vſq̄z ad cõ

ſũmationẽ ſeculi Math. vlti. Et nota ꝙ ra. abenhaera exponẽs
illud v̓bum. ſ. ceda ei⁹ bñdicẽs bñdicam ſic dicit. ceda ſignificat
idẽ qd cibaria ad viã: ⁊ ẽ ſẽſus ꝙ bñdictio iueniret̃ in cibo quez
trãſeuntes ꝑ viã portarẽt de ſyon. hec ille. Jn quib⁹ v̓bis iſte ra.
manifeſte ꝓphetauit ꝑdictam expoſitionẽ lz neſciens. Cõſequẽ
ter octauo declarat excellẽtiã miſtroꝝ huius ſacri cũ dicit. Sa
cerdotes eius iduã ſalutari. vbi notanda eſt drĩa iter hꝰ ſacerdo
tes ⁊ illos quibus pauloante in hoc ꝑs dixerat. Sacerdotes tui
iduãtur iuſticia: illi enĩ erant ſacerdotes veteris legis qui coram
archa federis miſtrabant: vnde cum dixiſſet. Tu ⁊ archa ſancti
ficatõis tue: ſtatim ſubdit. Sacerdotes tui induãtur iuſticiã: qui
quidem ſacerdotes idui dicunt̃ iuſticiã eo ꝙ fide iuſtificabant̃
Juſtus enim in ſua fide viuit. Abacꝰ. 2. ca. iſti v̓o ſacerdotes de q
bus in hoc loco loquitur ſunt noui teſtamẽti qui pauperibus ſpi
ritu panes miſtrabant quibus ſaturantur: qui quidem ſacerdo
tes non ſolum iuſticia iduunt̃: ſed etiam ſalutari. ſalus eni nunq̃ȝ
fuit data aut ꝓmiſſa niſi per xp̃m: de quo Math. 1. ca. Jpſe eniz
ſaluum faciet ppl'm ſuũ a peccatis eoꝝ: ſil'r de ꝑmis dixerat. Et
ſancti tui exultabunt: de iſtis v̓o dicit. Exultatione exultabunt,
duplicans exultationez: vt itelligatur maior ſeu perfectior exul
tatio. Cõſequenter nono declarat duo maxime attẽdenda circa
hoc ſacramentũ. ⁊ hoc cum dic̃. Jlluc producam cornu dauid pa
raui lucernã xp̃o meo. circa quod notandum ꝙ iter multa ineffa
bilia que in ſacramẽto eucharíſtie poſſunt conſiderari duo ſunt
maxime attendẽda. quoꝝ vnuz eſt poteſtas inſtituentis. ſ. xp̃i. ⁊
de hoc dicit. Jlluc ꝓducam cornu dauid. cornu enĩ in ſcripturis
ſignificat eminentẽ potentiã. vt ibi: Exultabuntur cornua iuſti.
Sed conſtat ꝙ hoc ſacr̃m nõ niſi per potẽtiam xp̃i ifinitaz ꝓdu
citur in effectu. ⁊ ideo dicit. Jlluc. i. i eccleſia de qua loqtur. Pro
ducam cornu dauid. i. ꝓducam potentiã dauid ifinitã i effectu:
. ſ. modo predicto. Scdm̃ conſiderandũ eſt circa hoc ſacr̃m vtili
tas eccleſie cui conceſſũ fuit: ⁊ de hoc dicit. Paraui lucernã xp̃o
meo. Pro quo ſciendũ ꝙ vtilitas huius ſacri in eccleſia precipue
cõſiſtit in hoc ꝙ deus qui iuiſibilis eſt viſibiliter a nobis cogno
ſcatur vt ſic i eius amorẽ transformemur: qd vtiqz fit per lucem
diuinã oculis noſtris mentalibus ifuſam. vnde eccleſia in prefa
tione cantat. Per icarnati v̓bi myſterium noua noſtre mẽtꝭ ocu
lis lux tue claritatis ifulſit: vt dum viſibil'r deum cognoſcimus
per hunc iuiſibiliũ amorẽ rapiamur: ꝓpter quod in huius ſacra
mẽti myſterio ꝓprie dicitur ꝙ deus parauit lucernaz xp̃o ſuo. ſ.
lumen diuinum ifuſum in mentibus digne ſumentibus: q̊ xp̃m
iuiſibilẽ ſub viſibili ſacr̃o exiſtentez cognoſcimus per fidẽ: ⁊ per
charitatẽ amamus. qd aũt allegat poſtil. de h̃ qd dr̃. 3. Re. 11. Fi
lio aũt eius dabo vnã tribũ: vt ⁊ remaneat lucerna dauid ſeruo
meo ⁊c̃. in hebraica v̓itate non dr̃ in illo loco lucerna. ſz nouale.
vt ibidem fuit dcm̃ in additione. Et nota ꝙ iſtis verbis pſalmi
ſte. ſ. Producam cornu dauid: ⁊ paraui lucernã xp̃o meo. i ꝓpria
forma vtunt̃ hebrei in ſuis orõnibus vbi ſolẽniter petunt aduẽ
tum ſui meſſie ianiter ſpectati ſic dicentes. Producas cornu da
uid xp̃i tui: ⁊ para lucernã xp̃o tuo: ex quo patz manifeſte ꝙ iſta
verba itelliguntur dicta fuiſſe de vero meſſia nõ de ſalomone.
Conſeqnter decimo: q: multi ifideles ſeu heretici non capientes
hoc myſteriũ credunt de h̃ confundere fideles dicentes eos i h̃
ſacr̃o idolatrare: iccirco ꝑs per oppoſitum dicit. Jnimicos ei⁹ in
duam ꝯfuſione. iuxta illud hiere. 17. ca. Cõfundant̃ qui me ꝑſe
quunt̃: ⁊ nõ ꝯfundar ego: ⁊ merito ſicut ſecerdotes xp̃i iduũtur
ſalutari: ita inimici eius idui debẽt ꝯfuſione. Cõſequenter vn
decimo dicit. Super ipſũ aũt efflorebit ſãctificatio mea. Ubi eſt
attente notandũ ꝙ vbi tranſlatio nr̃a dicit. Sanctificatio mea
in hebraica v̓itate habet̃ nyçro. Pro cuius declaratõe ſciẽdum
ꝙ in veteri lege illi qui erãt ꝯſecrati ⁊ ſcĩficati per certũ votum
ſic vt ſepararent̃ ab imundis ꝯtagionibus pluſq̃ȝ ceteri de ppl'o
⁊ q̃dã alia obſeruarẽt dicebant̃ naçarei. vt pz Nu. 6. ca. q̃ quidẽ
ꝯſecratio ſeu ſãctificatio abſtractiue ſũpta naçareitas in lingua
latina dicenda eſt. in hebreo v̓o talis ſignificatio abſtracta dicit̃
naçarus. ſi autem referat̃ ad habentem illã ꝯſecrationẽ tunc in
hebreo dr̃ nyçro: quod ſignificat idẽ quod conſecratio ſua vl' na
çareitas ſua ꝓut in predicto ca. Nu. 6. pluries ponit̃ talis dictio
. ſ. nyçro ſub hac ſignificatõe ⁊ forma. vnde in ꝓpoſito idẽ eſt di
cere. Super ipm autẽ efflorebit nyçro. ⁊ dicere. Super ipz ãt ef
florebit naçareitas ſua ſeu conſecratio ſua. qd ꝑtinet ad xp̃m q
maxime fuit a ꝯtagijs ꝑcti imunis: ⁊ deo ſingulariſſime ꝯſecrat⁹.
⁊ ſic ꝑ excellentiã naçareus: vnde ex hac auctoritate ꝓprie iuxta
veritatẽ lr̃e hebraice acceptam xp̃s fuit ꝓphetice a dauid naça
reus vocatus tanq̃ȝ hñs naçareitatem vt dcm̃ eſt. vñ qd legitur
Math. 2. de xp̃o: vt ipleret̃ qd dcm̃ eſt: q: naçareus vocabit̃. ad
iſtã auctoritatẽ eſt referendũ. nuſq̃ȝ eni legit̃ i ꝓphicis ſcripturꝭ

ꝙ xp̄s naçarenꝰ vocaret̄ niſi tm̄ in ꝟ loco. Et poſtillatoꝛ ibidem ꝟ nitit̄ fundare in dictis Iſaie: vbi dr̄. Et necer de radicibꝰ eius aſcēdet. qd̄ ēt ponit̄ i glo. nō videt̄ valere: nā necer ſcribit̄ cum lr̄a. c. neçer vō cū. ç. iter q̄s dictōes eſt magna dr̄ia tā in ꝓferēdo q̄ʒ in ſignificādo. Nō. n. xp̄s vocat̄ ab euāgeliſta nacareꝰ: ſʒ naçareꝰ. Iudei vō xp̄m in ſuis ſcripturis mēdaciter iꝓpoſātes coīter vocāt eū nacareū ad excludēdū ab eo naçareitateʒ q̄ ſignificat ꝯſecratione ⁊ ſcificatiōne. vt dcm̄ eſt. qd̄ abſit a veris catholicis Dr̄ āt ꝑʒ glo. floꝛere ſcificatio xp̄i ſeu naçareitas inq̄ʒtū i eo ſolū ē ꝑtās ſcificationis actiua: ipe eni ſolus ſcificat ſeu naçareos fac̄. iuxta illud qd̄ in ꝑſona dei legit̄ Amos. z. cap̄. Suſcitaui de iuuenibꝰ vr̄is naçareos.

Canticum graduū ipſi dauid. CXXXII.

Ecce q̄ʒ bonū ⁊ q̄ʒ iocūdū: habitare fr̄es i vnū. Sicut vnguētū i capite: quod deſcēdit i barbā barbā aarō: Qd̄ deſcēdit i oꝛam veſtimēti eiꝰ: ſicut ros hermon: q deſcēdit i mōtē ſyon. Quoniā

REPLI. i IN ps. Memēto dn̄e dauid. Burgeñ. putat icōuenieter exponi de ſalomone illud ps. Nō auertas facieʒ xp̄i tui ex debili motiuo. Ad qd̄ dici pōt: ꝙ in hac expoſitōe itelligēdū eſt in lr̄a poni genitiuū pro ablatiuo moꝛe grecoꝝ: ⁊ ſic eſt ſēſus: Nō auertas facieʒ a xp̄o tuo. ſ. ſalomone: ſic eſt ꝓpꝛia. Nec eſt illa expō noua vel ficta: q2 magr̄ in glo. ſup illo ps. Purgatū terre purgatū ſeptuplū. dicit: ponit̄ genitiuꝰ pro ablatiuo moꝛe grecoꝝ: ⁊ ſic ſēſus ē. Purgatū terre. i. purgatū a terra. Et cū poſtil. dicit ꝟ aliq̄s de poplo habuiſſe opinionē de dauid ꝙ nō eſſet deo gratꝰ: nec pctā adulterij vel homicidij dimiſſa. Burgeñ. dic̄ ꝟ nō eſſe veꝝ: ſʒ ꝑcipitāter dcm̄ ē ꝑ Burgē. q2 ipe ſibi ifra circa ps. Dn̄e ꝓbaſti. ꝯdic̄ ſic dicēs: Dauid ꝓtūc ſe ſciuit eē i gr̄a. lʒ apud plīmos crederet̄ ipſi dauid nō fuiſſe pctā dimiſſa: ꝓut. ſ. in ps. 3. dicebat: Multi dn̄t aīe mee. nō eſt ſalus illi in deo eiꝰ. hec Burgeñ. vbi vr̄ duplex cōtradictio: vna de illa hoīuʒ opiniōe: alia de loci allegati expōne q2 ps. 3. de quo ſūpſit allegationē ſupꝛa exponit de xp̄o volēs ꝙ de dauid iſte ps totalr̄ nō poſſit exponi: ꝟ eū adducit q̄ſi de dauid exponēdū. Nec valet illud qd̄ iducit burgeñ. ad ſic dicēduʒ i ꝟ loco: q2 videlʒ dauid deū placabat ꝓut hr̄. z. Reg. vlti. Nā illa placatio ꝑtinebat ſolū ad caſū numeratōis ppl̄i: vt pʒ ibi i lr̄a iūcta glo. vn̄ ppl̄s ſcire n̄ potuit deū ipſi dauid placatū q̄ ad pctā ꝑoꝛa: ꝓſerti q2 vindicta illoꝝ n̄ ꝑtinebat ad ſolū dauid: ſʒ ad oēʒ domū eiꝰ: ꝓut dr̄. z. Reg. iz. Nō recedet a domo tua gladiꝰ vſq5 in ſēpiternū. Eſto igit̄ ꝙ pctā dauid erāt abolita q̄ ad culpā nō tm̄ q̄ ad vindictā ⁊ penā: q2 illa debebat manere i domo eiꝰ i ſempiternū. Cū āt videret oīs ppl̄s in delatōe arce ⁊ tēpli dedicatōe illa magna ſigna clemētie de qbꝰ. 3. Reg. dic̄. tūc ꝑ ppl̄s oīs recepit ꝯꝛiū opinionis ꝑꝰ habite ex cōminatōe pene dicte taxate. z. Reg. iz. Nec i placatōe dauid. de q̄. z. Re. vlti. ꝓut allegat burgeñ. oīs iſrl̄ fuit pn̄s ſic̄ i iſto ſcō dedicatōis tēpli. Potuit igit̄ dauid gratā oblationē deo facere exn̄s i gr̄a: nō tm̄ abſolutꝰ a pena ꝓut. ſ. tactū ē: ꝑ idē tollit̄ ꝙ burgeñ. poſt obijcit: ꝙ. vʒ. icōueniēs vr̄ ſi ppl̄s hūiſſet talē opinionē ꝙ ſalomō fuiſſet in regnū aſſūptꝰ ⁊ illud adulteriū nō fuiſſet ei obiectū: tū q2 aſſūptio ſalomonis fuit de volūtate dei: tū de volūtate pr̄is adhuc viuētl qbꝰ nō erat reſiſtēdū. Nec iuſte ſalomoni fuiſſet obiectū adulteriū: q2 ipe fuit legitimꝰ filiꝰ dauid. fr̄ āt eiꝰ ex adulterio natꝰ fuit moꝛtuꝰ vt pʒ z. Reg. iz. Nec ſine ꝑiculo fuiſſet ex opiniōe ppl̄i aliq̄d feditatl obijcere regi. Sʒ ⁊ burgeñ. vlteriꝰ obijciēdo dicit valde icōueniens deū iterponere iuramētū i re caduca q̄lr̄ ꝟ exponit poſtil. d ſucceſſiōe ſalomonis i reḡ. Ad qd̄ dico: Deꝰ iurauit pr̄ibꝰ ſup adeptōe terre ꝓmiſſe: Deutl. 34. Et i plibꝰ alijs locl. Et ſi q̄s dixerit ꝙ illa ꝓmiſſio cū iuramēto p̄ncipalr̄ reſpiciebat terrā viuētiuʒ: ita dico in ꝓpoſito ꝙ iſtud iuramētū de ſalomone ad lr̄aʒ p̄ncipaliter reſpicit regnū xp̄i cuiꝰ nō erit finis: verūtm̄ burgē. imemoꝛ fuit ſcripturaꝝ q̄n voluit ſic dicere. Nā iurauit deꝰ ad Iſaac ps 104. Iurauit dn̄s ſup deſolatōe regni iude. Hiere. zz. ⁊ 44. ⁊ 5z. Et gn̄alr̄ notandū ꝑ ꝯcoꝛdātia finali ꝙ poſtil. exponit hūc ps de dauid ⁊ ſalomone tanq̄ʒ de figura deſignāte xp̄m. Burgeñ. autē de xp̄o tanq̄ʒ figurato ſm̄ modū dictū circa ps. Dixi cuſtodiā et circa ps. Laudate pueri.

Pſalmus. CXXXII.

a Ecce q̄ʒ bonū. Huic ps ꝑmittit̄ tal̄ titl̄s i heb. Cāticū graduū ipſi dauid. ex q̄ pʒ auctoꝛ huiꝰ ps. De mā vō eiꝰ dn̄t expoſitores coīter ꝙ loq̄t̄ de vnitate ppl̄i iſrl̄ ad iuicē ꝑ charitatē ſub vno rege ⁊ ſub cultu vniꝰ dei. de qbꝰ factꝰ fuerat ſmo ps ꝑcedēti. ⁊ ſm̄ ꝟ dicit dauid: Ecce q̄ʒ bonū ⁊ q̄ʒ iocūdū. i. valde bonū ⁊ valde delectabile. ſ. b Habitare fr̄es. i. filios iſrl̄ q dn̄r fr̄es ꝑꝑ vnitatē cultꝰ diui. vn̄ dr̄ Deutl. z3. Nō fenerabis fr̄i tuo ad vſurā. i. iudeo ſʒ alieno. i. gētili. c In vnū. ꝑ ꝯcoꝛdiā charitatis ſub vna lege ⁊ ſub vno rege. Ad hoc adducit duplex exēplū. Primū ē de vnguēto vn̄ ꝯſecrabat̄ ſūmꝰ ſacerdos qd̄ erat valde ꝓcioſū redolēs ⁊ ſuaue. cū dr̄. d Sic̄ vnguē. ⁊c̄. ſ. ſūmi ſacerdotis. Dicit. n. Ra. Sa. ꝙ vnctio illa fiebat cū digito cōſecrātis itincto vnguēto q digitꝰ ꝑ applicabat̄ capiti ipſiꝰ ꝯſecrādi ⁊ trahebat̄ vſus palpebꝛas ex vtraq3 ꝑte: ⁊ ſic deſcēdebat vſus barbā. iō ſubdit̄. e Qd̄ deſcēdit i bar. nō cuiuſcūq3: ſʒ. f Barbā aarō. i. ſūmi ſacerdotl tm̄ ab aarō deſcēdētis. Alij. n. minoꝛes ſacerdotes nō cōſecrabant̄ ꝑ talē vnctionē: ſic̄ dcm̄ fuit pleīꝰ Exo. 19. ⁊ Leuitl. 8. g Qd̄ deſcē. in oꝛā ⁊c̄. hebꝛei dicūt Qd̄ deſcēdit ſuper os veſtimētoꝝ eiꝰ. ⁊ eſt iſtud d vſu ꝑcedēti ⁊ refertur ad barbā ſūmi ſacerdotis q̄ deſcēdebat ſup oꝛā ſupiorē tunice hyacithine ⁊ ſuphumeralis: q̄ oꝛa dr̄ os veſtimēti. ⁊ iō pʒ ꝙ cū dr̄ in trāſlatōe nr̄a: In oꝛā ⁊c̄. nō itelligit̄ oꝛa iferioꝛ veſtimēti ſʒ ſupioꝛ. Et referēda eſt ſn̄ia huiꝰ vſus ad ꝑcedentē: vt ſit ſēſus, Sic̄ vnguētū tale ē valde redolēs ⁊ ſuaue. ſic habitare fr̄es in vnū mō ꝑdicto ē valde bonū. h Sicut ros hermō. Hic eſt p̄ncipiū tertij vſus ⁊ vltimi huiꝰ ps. vbi ponit̄ ſcōm exēplū ad ꝓpoſitū de deſcēſu roꝛis qui eſt valde ſuauis ⁊ bonꝰ terre naſcētibꝰ: ita ſilr̄ valde bonū eſt habitare fr̄es in vnū. ⁊ q̄ʒtū ad ꝟ dr̄. Sic̄ ros hermō. i. deſcēdēs in mōtē hermō q mōs eſt fructuoſus ⁊ paſcualis vtute roꝛis ibi deſcēdētis. i Qui deſcē. in mon. ſy. nō eſt itelligēdū ꝙ idē ros numero de mōte hermō deſcēdat ſup montē ſyō: tuʒ q2 vnꝰ mons multū diſtat ab alio: tuʒ q2 mons hermō eſt demiſſioꝛ q̄ʒ ſit mons ſyō. ꝑꝑ ꝟ dr̄ mons modicꝰ. ſ. ps. 40. De terra ioꝛdanis ⁊ hermonij a mōte modico. ſʒ idē ros ſpē ⁊ in q̄litate ſuauitatis ⁊ fecūditatl deſcēdit ſup vtrūq3 montē. ⁊ ſic eſt ſēſus: ꝙ ſicut ros deſcēdens i mōte hermon. ⁊ ros deſcēdēs i mōte ſyō ſūt valde boni. ſic ēt habitatio fratꝝ mō ſupꝛadicto ē valde bona. ⁊ ꝙ ſit rōnabile talē roꝛē in mōte ſyō deſcēdere oſ̄dit̄ cuʒ ſubdit̄. k Qm̄ illic mā. ⁊c̄. i. i monte ſyon vbi erat tēplū ⁊ ſacerdotes ibi bn̄dicebāt ppl̄ʒ. l Et vitā. In heb. hr̄. Bn̄dictionē vite. q2 ſacerdotes bn̄dicentes imꝑcabant̄ pplo bona tꝑalia ⁊ ſpūalia qbꝰ ꝯtinuat̄ ⁊ ꝯſuat̄ vita coꝛꝑis ⁊ aīe. Et eandē ſn̄iaʒ iꝑoꝛtat trāſlatio cois q̄ hʒ: Et vitā vſq3 in ſeculuʒ. vt pʒ de ſe.

Illic mandauit dominus benedictionem: et vitam vſq3 in ſeculū.

Canticū graduū. CXXXIII.

Ecce nūc bn̄dicite dn̄o: oēs ſui dn̄i. Qui ſtatis i domo dn̄i: in atrijs domus dei nr̄i. In noctibꝰ extollite manꝰ veſtras i ſcā: et benedicite

In ps. 13z. Ecce q̄ʒ bonū. vbi dr̄ in poſtil. De mā vō hꝰ.

ADDITIO.

q Quia in ps ꝑcedēti p̄ncipalr̄ de regno xp̄i in ſede dauid poſiti factꝰ fuit ſermo: iō in p̄n̄ti ps agit de vnitate ppl̄i xp̄iani ꝑ charitatē ſub hō rege xp̄o: qd̄ maxime bonuʒ et iocundū ē. Dicit āt. Habitare fr̄es. iux̄ illud. Oēs fr̄es ſumꝰ in xp̄o. ſ. per vnitatē fidei ⁊ charitatis. Ad qd̄ iducit duo exēpla: p̄mū. ſ. de vnguēto qd̄ deſcēdit i capite aarō ⁊c̄. Pꝛo q̄ ſciēdū ꝙ ꝟ exēplū iducit̄ nō ſoluʒ ꝑꝑ redolētiā ⁊ ſuauitatē vnguēti: ſʒ q2 noīauerat xp̄ʒ qd̄ itelligit̄ vnctꝰ ne foꝛte q̄s putaret ꝙ vnctio xp̄i eēt tm̄ regia: ſic̄ fuit vnctio ipſiꝰ dd: cuiꝰ ſedes data eſt xp̄o: iccirco oſ̄dit ꝙ vnctio xp̄i nō ſolū ē regia: ſʒ ēt ſacerdotal̄: ⁊ cū ꝟ dicit: Sic̄ vnguētū i capite aarō: lʒ. n. nō ꝯꝑaret̄ ſacerdotiū aarō momētaneū ſacerdotio xp̄i eterno. ꝯparat̄ ſilitudinarie ꝑ modū exēpli. In ꝟ aūt qd̄ dr̄ de vnguēto aarō. qd̄ deſcēdit i barbā barbā aarō. ⁊ i hoꝛā veſtimēti eiꝰ dat̄ itelligi ꝙ vnctio xp̄i capitis q̄ ē plenitudo gr̄e eiꝰ deriuat̄ i barbā. ſ. i foꝛtes ⁊ ſtrēnuos ſibi ꝯiūctos. i. apl̄os q viril̄r tāq̄ʒ barbati ꝑſſuras ſuſtinuerūt ꝓ xp̄o ſilr̄ ⁊ ꝑ veſtes itelligēda ē eccl̄ia q̄ ſignificat̄ ꝑ tunicā icōſutilem xp̄i. tota. n. gr̄a mēbꝛoꝝ eccl̄ie q̄ ꝑ vnctionē deſignat̄ ad plenitudie gr̄e xp̄i driuatiue deſcēdit. vn̄ Io. i. de plenitudie eiꝰ oēs accipimꝰ. Scōʒ vō exēplū: Sicut ros hermō. iducit̄ ēt ad excludēdū erroꝛē q poſſʒ ꝯrigere ex ꝑ exēplo poſſʒ. n. q̄ſ putare ꝙ vnctio xp̄i eēt aliq̄l̄r ꝑ hūanā iduſtriā ſeu obſeq̄ū miſtrata ſic̄ vnctio ipſiꝰ aarō q̄ celebꝛata fuit ꝑ moyſē: vt Exo. 30. ca. ad qd̄ excludēduʒ dic̄: Sic̄ ros hermō ⁊c̄. Ros. n. q̄ terra fecundat̄ nō ꝑ opꝰ humanuʒ: ſʒ celitꝰ ifundit̄. vn̄ Michee. 5. Quaſi ros a dn̄o quaſi ſtille ſup herbā q̄ nō expectāt viꝝ nō ꝑſtolat̄ filios hoīum. Cetera āt exponūt̄ vt i poſtil. reducēdo ad hūc ꝓpoſituʒ ⁊c̄. Pſal. CXXXIII.

m Ecce nūc bn̄dicite. Huic ps ꝑmittit̄ tal̄ titl̄s i heb. Cāticuʒ graduū. ⁊ pʒ ſn̄ia ex ſupꝛadcīs. De mā vō huiꝰ ps ſatl pʒ ꝙ ē q̄daʒ iuitatio ſacerdotū ⁊ leuitaꝝ ad laudē dei. cū dr̄. Ecce nūc bn̄dicite ⁊c̄. i. vos ſacerdotes ⁊ leuite q ad diuinū obſeq̄ū eſtl a dō electi. ꝑꝑ qd̄ ſubdit̄. n Qui ſta. i do. dn̄i. ad ipſā officiādā. o In atrijs do. ⁊c̄. ⁊ q2 i atrijs ⁊ ꝓꝑe atria erāt habitacula eoꝝ vt eſſēt ſemꝑ parati ad ſua officia: nō ſoluʒ de die ſʒ ēt de nocte. iō ſubdit̄. p In no. extollite ⁊c̄. deuote oꝛādo verſa facie ad ſāctū ſcōꝝ vbi erat archa ⁊ ꝓpiciatoꝛiū. q Et bn̄. dn̄ʒ. bn̄dictōe ꝯfeſſionis diue laudis q̄ ipeditur maioꝛi a ſubditl. ⁊ nō bn̄dictōe ꝯſecratōis q̄ ꝯtrario modo impēditur

.ſ.iferiorib⁹a ſupiori:de q̃ua dr̃ heb.7. Sine vlla ↄtradictiõe qd̃ min⁹ ē a meliori bñdicit. Cõſeq̃nter pſalmiſta poſtq̃ ſuos dei ad dei laudē inuitauerat.eiſdē bñdictionē dei optat.d. a Bñdicat te dñs ex ſyon.i.ex tēplo qd̃ eſt in mōte ſyō in quo tēplo erat ꝓpitiatoriū vbi dabant diuina rñſa.⁊ idē ꝑcedebat ꝓpitiatio ⁊ bñdictio diuina:⁊ dicit: Bñdicat te.in ſinglari.q: in pncipio ps dixerat q̄ deberēt eſſe vnū ↄcordia charitatis. Qui fecit celū ⁊ terrā.hoc dr̃ ad excludendū manicheorū errorem qui dicunt inferiora a diabolo eſſe creata. Ultimo circa q̄ndeci ps graduū p̄dictos ponēda eſt q̄dā breuis expoſitio myſtica ad dādū occaſionē vlterius meditādi magis deuotis. Ad cui⁹ itellectū ſciēdum q̄ Macrobius ſup ſōnū ſcipionis diſtinguit v̄tutes in politicas: purgatorias: purgati animi: ⁊ exēplares. exēplares v̄o ponit in deo inq̃tū in eo ſūt exēplaria oīum.⁊ p̄ dñs virtutū.⁊ iō de iſtis nihil ad ꝓpoſitū.q: h̄ agit̃ de v̄tutib⁹ ꝓut pficiūt ſtat⁹ hoīum. Uirtutes aūt ab hoīb⁹ hñtur dupliciter. vno mō cōi ⁊ humano:⁊ ſic dicunt̃ virtutes politice.q: hō eſt aīal politicū. Alio mō excellēter q̄ſi mō diuo:⁊ tales virtutes a pħo vocant̃ heroice ſeu diuine 7.ethicorum. Nunc aūt modū hūdi v̄tutes diſtinguit Macrobius i duos. vn⁹ eſt ꝓut hō eſt itendēs ad talē pfectionē diuinā.⁊ ſic dicunt̃ virtutes purgatorie. Ali⁹ modus eſt ꝓut hō iā aſſecut⁹ eſt terminum dicte tēdentie q̄tū pōt hri in p̄nti vita.⁊ ſm hoc dicunt̃ v̄tutes purgati animi. Hec āt diſtictio v̄tutū in trib⁹ gradib⁹ ſub alijs v̄bis ponit̃ a catholicis doctorib⁹ ſm tres gradus hominum: vel potius in ſtatu hoīum ꝓut gradatī tendūt ad pfectionē.ita q̄ prim⁹ gradus eſt icipientiū.ſecundus pficientiū. terti⁹ ꝑuenientiū ſeu pfectorū:⁊ tangunt̃ in trib⁹ quinarius quindeci pſalmorum graduū. Igit̃ circa primū quinariū in q̄ tangit̃ pfectio icipientiū ↄſiderandū q̄ icipiēs aggredi ſtatū virtutis patit̃ difficultatē ⁊ turbationē ꝓpter reſiſtētiā paſſionū ſenſitiue ptis ita q̄ ei⁹ tēperantia magis eſt dicēda ↄtinētia.q: cū difficultate tenet ſe ↄtra paſſiões.⁊ ſilr̃ dicendū de alijs trib⁹ virtutib⁹ cardinalibus q̄ deficiūt ſm ſuū modū a pfectione v̄tutis: ꝓpter qd̃ neceſſe h₃ recurrere ad diuinū auxiliū iplorandū.⁊ ſm hoc dr̃ in p̄ ps. Ad dñm cū tribularer clamaui ⁊c. Scḋo ex hoc vlteri⁹ cōcipit quādā fiduciā hñdi cū diuino auxilio de paſſionib⁹ triumphū:⁊ q̄tū ad hoc dr̃ in ps.z. Leuaui oculos meos i mōtes vñ veniet auxiliū mihi ⁊c. Tertio ex h̄ vlteri⁹ ↄcipit ſpem deueniendi ad deū debite colendū paſſionib⁹ quietatis.iō dr̃ tertio ps. Letatus ſū in his q̄ dicta ſūt mihi in domū dñi ibimus ⁊c. Quarto ex hoc vlteri⁹ ↄcipit ſpem reportādi celeſte pmiū ex dicto obſequio:⁊ ſm hoc dr̃ in quarto ps. Ad te leuaui oculos meos q̄ hitas in celis. Ecce ſicut oculi ſuorum in manib⁹ dñorum ſuorum.ſ.ad recipiendū mercedē ab eis. Ita oculi nr̄i ⁊c. Quintus gradus eſt vt de ichoata pfectione ſm p̄dicta hō nō gl̄iet̃ ſed totū attribuat diuine grē. ⁊ ſibi nihil ſm dcm̄ ſaluatōris. Luc.17. Cū oīa feceritis q̄ p̄cepta ſūt vobis: dicite. Serui inutiles ſumus. ⁊ ſm hoc dr̃ in q̄nto ps. Niſi q: dñs. Circa ſcḋm quinariū in quo deſcribit̃ ſtatus pficientiū. Primus gradus eſt q̄ ſedatis iā paſſionibus p exercitiū virtutis ↄfidat de ſtabilitate in bono cū dei adiutorio: ꝓpter qd̃ dr̃ in p̄ ps. Qui ↄfidunt in dño ſicut mons ſyon ⁊c. Scḋs gradus eſt: vt liberat⁹ a paſſionib⁹ ipm̄ prius vt captiuū detinētibus ad p̄cipiēdū diuinas ↄſolatões aſſurgat. ꝓpter qd̃ in ſcḋo ps dr̃. In cōuertēdo dñs captiuitatē ſyon facti ſumus ſicut cōſolati. Terti⁹ gradus eſt vt pfectionē in qua cū dei adiutorio iā pfecit ad alios deriuet p ꝓximi edificationē i qua ſcit ſe nihil poſſe agere ſine dei aſſiſtentia ſpāli. ꝓpter quod dr̃ i.3.ps. Niſi dñs edificauerit domū ⁊c. Quartus gradus eſt vt ex edificatione ꝓximorum ſūptus d̄bitos nō requirat ſ₃ gratis ipēdat: ſm q̄ dicit apl's.z. ad Theſſal.3. Nocte et die operantes ne quē veſtrū grauaremus nō quaſi nō habuerim⁹ poteſtatē:ſ₃ vt noſmetipſos formā daremus vobis ad imitandū nos. et ꝓpter h̄ in quarto ps dr̃. Beati oēs qui timēt dñm qui ambulāt i vijs ei⁹.gratis exēplo ⁊ v̄bo ꝓximū edificando.iō ſubdit̃. Labores manuum tuarum q: mādueabis btūs es ⁊c. Quintus gradus eſt vt ꝓpter tribulationē iſurgentē a p̄dictis bonis opib⁹ nō deſiſtat.iō ſubdit̃ in q̄nto ps. Sepe expugnauerūt me a iuuētute mea ⁊c. Circa tertiū quinariū in quo deſcribit̃ ſtatus pfectorum ↄſiderandū q̄ ſicut dr̃ Jacobi.i. Patiētia opus pfectū h₃. Patiētia v̄o habet in duplici gradu. Prim⁹ eſt q̄ hō tribulationes patiēter ſuſtineat.⁊ ꝓpter eas a bono ope non deſiſtat.⁊ hic eſt vltimus gradus p̄cedētis quinarij vt dcm̄ eſt. Secundus qui eſt altior:⁊ vbi icipit tertius quinari⁹ eſt q̄n nō ſolū homo pſecutōes patiēter tolerat ſ₃ ēt pſecutorib⁹ bonū optat pro eis orādo. exēplo xp̄i in cruce dicētis Luc.z3. Pater ignoſce illis q: neſciunt qd faciūt.⁊ ꝓpter hoc dr̃ in pmo ps. De profundis clamaui ad te dñe.i. de ꝓfundo tribulatiōis.orando etiā pro inimicis. vñ ſubdit̃. Si iniquitates obſeruaueris dñe ⁊c.

dominū. Benedicat te dominus ex ſyon:qui fecit celum ⁊ terram.
¶ Alleluia. CXXXIIII.
Laudate nomē domini: laudate ſerui dominum. Qui ſtatis in domo domini:in atrijs domus dei noſtri. Laudate dominū q: bon⁹ dñs: pſallite nomini eius quoniam ſuaue. Quoniam iacob elegit ſibi dominus:iſrael in poſſeſſionē ſibi. Q: ego cognoui q̄ magnus

⁊ q: ex tanta pfectione habita de facili iſurgit aliq̄s motus ſaltē leuis ꝓprie elationis diabolo inſtigante:qui iſidiat̃ hoīb⁹ pfectis:iō ſcḋs gradus eſt vt ex pfectiōe habita nullus mot⁹ elatōis ſurgat iteri⁹:nec aliqd̄ ſignū appareat exteri⁹.iō ſubdit̃ ps.z. Dñe nō eſt exaltatū cor meū neq₃ elati ſūt oculi mei ⁊c. Terti⁹ aūt gradus eſt vt hō quicq̄d eſt cordis ⁊ opis applicet per votū diuinis obſeq̄ijs.iō dr̃.3.ps. Memēto dñe dauid ⁊ oīs māſuetudis ei⁹. Sicut iurauit dño votū vouit deo iacob ⁊c.q: charitas eſt vinculū pfectionis.ſm q̄ dr̃ Col.3. ⁊ iō quartus gradus eſt vt hō ſit in charitate pfect⁹ ſ₃ modū q ui traditur Actl.4. Multitudinis credētium erat cor vnum ⁊ aīa vna.⁊ ꝓp ter hoc dicit̃ in.4.ps. Ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocundū hītare fratres in vnū ⁊c. Quintus gradus eſt q̄ hō ex pfectione charitatis q̄tū poſſibile eſt obliuiſcat̃ huius ſeculi ⁊ occupet̃ i diuinis laudib⁹ quaſi mēte habitans in ciuitate celeſti.ſm illō Philip.3. Nr̄a cōuerſatio in celis eſt.⁊ ꝓpter hoc dicit̃ ps.5. Ecce nūc bñdicite dñm oēs ſui dñi. Qui ſtatis in domo dñi ⁊c.

¶ In ps.133. Ecce nūc bñdicite dñm. vbi dicitur in poſtilla. In noctibus extollite. ADDITIO.

In hebreo li. In noctib⁹. eſt finis pmi v̄ſus. Pro quo eſt ſciendū q̄ h̄ ps loquit̃ de ſacerdotib⁹ ⁊ leuitis ꝓut poſtil. dicit.ad quos pncipalr̃ ptinet bñdictio dei.ſ.laudis.ſilr̃ bñdicere ppl'm bonū eis ipꝛecando:de quo in fine ps. Bñdicat te dñs ex ſyon:ſ₃ q: in pncipio dixerat. Bñdicite dñm oēs ſerui dñi:qd̄ cōprehēdit oēs ſeruos dei etiā ſi nō ſint ſacerdotes neq₃ leuite. ad q̄s nō ptinēt p̄dicta ex officio:iccirco adiūgit. In noctib⁹.per qd̄ neceſſarie itelligunt̃ tm̄ ſacerdotes ⁊ leuite. Ceteri autē de pplo nō ſtabāt i domo dñi niſi tm̄ de die. Cōtinuat tn̄ h̄ ps p̄cedēti ſic. Nā ſicut ab eccl'ia iā ↄgregata ſub vno rege xp̄o ⁊ ſacerdote:ꝓut in p̄cedēti bñdicēdus eſt de⁹ ab oībus p gratiarum actionē:de quo dicit̃ Ecce nunc bñdicite dñm ⁊c.ita ⁊ dñr bñdicēdus eſt ppl's ſub h⁊ pncipe ↄſtitutus a ſacerdotib⁹ quibus talis bñdictio ex officio cōpetit ⁊c. REPLICA.

In cāticis.15.graduū inter poſtil.⁊ burgeñ.ſunt nōnulla q̄ vident̃ ↄria. Sed ſtāt vt plurimū in diuerſa applicatione ad mām ps quā coīter poſtil.p hiſtorias aſſignat ad lrām tāq̄ figurā. Bur.āt mōalitatē refert ad xp̄s v̄l eccl'iā tāq̄ ad figuratū:reliq̄ n̄ ſ̄mltū diſputabilia. Pſal. CXXXIIII.

b Laudate nomē. Huic ps pmittit̃ tal' titul⁹ i hebreo: Alleluia.i.laudate deū.ex quo titulo nō appet auctor ps.ſ₃ ſatis apparet q̄ ps iſte eſt quedā iuitatio fideliū ad laudē dei ⁊ primo ponitur inuitatio in generali.ſecundo magis in ſpeciali ſm diuerſos ſtatus.ibi. Domus iſrael. Prima in duas. quia primo ponitur dicta iuitatio.ſecūdo ſubditur ad hoc multiplex ratio.ibi: Laudate dominū. Circa pmū dicit ps Laudate nomē domini.ipſū laudibus extollēdo. c Laudate ſer. dñm. cui omnes tenent̃ ſeruire deuote pro beneficio creationis ⁊ generalis gubernationis. d Qui ſtatis in do.dñi in atrijs ⁊c.q: preter atriū ſacerdotū vbi offerebant̃ hoſtie erant alia atria vbi vulgares vacabant oroni.⁊ in vno eorum recipiebant̃ gentiles qui veniebant in hierl'm cauſa orationis.ſm q̄ dicitur Joā.iz. Erāt autē gentiles quidā ex his qui aſcēderant vt adorarent in die feſto. e Laudate. Hic cōſequenter iducitur multiplex ratio laudis diuine.⁊ primo ex ſue deitatis veritate.ſecundo ex idolorum falſitate.ibi: Simulacra gentium. veritas autē deitatis ex duobus allegatur. pmo ex ſua bonitate.ſecūdo ex ſua poteſtate.ibi Quia ego cognoui. Circa primū dicit ps. Laudate do.quia bo. dñs.eſt eni ifinite bonitatis. ꝓpter quod eſt ſumme laudabilis: ideo dicitur. f Pſallite no.ei⁹ q̄m ſuaue.eſt eni nomen dñi mel i ore melos i aure.⁊ iubilus i corde. vt dicit btūs bernardus ⁊ l₃ omnes teneant̃ deum laudare vt predictum eſt.tamen pncipaliter populus iſrael quem elegit. vt ide in humanitate aſſumpta naſceretur. ꝓpter qd̄ legem diuinā ei dedit.⁊ hoc eſt qd̄ dr̃. Qm̄ iacob elegit ſibi dñs ⁊c. g Quia ego cognoui. Hic accipitur ratio diuine laudis ex ſua poteſtate que apparet in effectibus ⁊ beneficijs hoībus exhibitis.⁊ pmo hoc oſtendit̃ in beneficijs exhibitis oībus gñal'r.ſecūdo pplo iſrl' ſpāliter.ibi: Qui percuſſit. Circa primum dicit pſalmiſta: Quia ego cognoui ⁊c.q.d. hec debet eſſe ratio laudandi deū.q: ego cognoui q̄ magnus eſt dñs.magnitudine cuius nō eſt finis.

a Et de⁹ nr̄ ꝛc̄. ꝛ accipit̄ h̄ dij ꝑticipatiue. cuiuſmodi ſūt āgeli ſcī qb⁹ ꝑeſt ipſe de⁹ tanq̄ʒ miſtris dn̄s. iō ſubdit̄. b Oia q̄cū. ꝛc̄. aliq̄s angelos ſibi ſtabiliēdo. ꝛ alios ꝑꝑ ſuꝑbiā ſuā īde eijciēdo. c Et in terra. aliq̄s hoīes ꝑ grāʒ ſuā vocādo. ꝛ alios iuſto dei iudicio lʒ occulto dimittēdo. d In mari ꝛc̄. aliq̄s īde tpe tēpeſtatis mirabilr̄ ſaluādo. alijs ꝑiclitātib⁹ ꝑꝑ vētoꝝ flat⁹. iō ſubditur. e Educēs nu. ꝛc̄. i. a mari oceano vn̄ vt ꝑl'imū eleuant̄ vapores humidi ex qb⁹ nubes gn̄ant̄. ꝛ iſte ocean⁹ ē terre hītabilis termin⁹. f Fulgura i pluuiā fec̄. q2 freq̄nter i dictis nubib⁹ gn̄ant̄ tonitrua ꝛ īde ꝑcedūt coruſcatōes ꝛ fulgura q̄ termināt̄ ꝑ h̄ ꝙ nubes i pluuiā reſoluūtur. g Qui ꝑdu. vē. ꝛc̄. i. locis hoīb⁹ occultis. h Qui ꝑcuſſit. h̄ ꝯn̄r adducit̄ rō diuīe laudis ex effectib⁹ dei mirabilib⁹ ꝑ pp'lo iſrl' factis. cū dr̄. Qui ꝑcuſſit ꝑ̄genita egypti ꝛc̄. de q̄ ꝑcuſſiōe hr̄ Exo. 12. i Et miſit ꝛc̄. ꝑ popl'i irl' liberatiōe. ſic̄ p3 in Exo. vbi deſcribūt̄ decē plage egypti. k In pharaonē ꝛc̄. q̄s poſt m'lta flagella finalr̄ ſubmerſit i mari rubro. vt hēt̄ Exo. 14. l Qui ꝑcuſſit ꝛc̄. i ꝯſpectu filioꝝ iſrl' poſt egreſſū de egypto. ſ. amalechitas. Exo. 17. m Et occidit re. ꝛc̄. ꝛ q ſint illi ſubdit̄. n Seō regē āmor. ꝛ og regē baſā. d q̄ꝝ occiſiōe hr̄. Nu. 21. o Et oīa re. ꝛc̄. vbi iterfecit ꝑ ioſue ꝛ filios iſrl' reges. 31. vt hr̄ Joſue. 12. p Et dedit terrā coꝝ hereditatē. nō cuicūq3. ſ3 pp'lo iſrl'. vt hr̄ libro Joſue. Et q2 ex iſtis eſt a filijs iſrl' ſpālr̄ laudabilis. ſubdit̄. q Dn̄e nomē tuuʒ ꝛc̄. ſit laudabile a nobis. r Dn̄e memoriale tuū. i. remaneat memoria bn̄ficioꝝ tuoꝝ. s In gn̄atione ꝛ ge. ꝛc̄. i. in gn̄atōibus ſibi ſuccedētib⁹. ſicut videm⁹ īpletū. t Q2 iudicabit ꝛc̄. dādo pro eo ſn̄iaʒ cōtra ꝑſecutores ei⁹ iniuſte. v Et i ſuis ſuis deꝑ̄cabit̄. i. deꝑ̄cabilis efficiet̄ orōnes coꝝ exaudiēdo. x Simulacra gētiū. h̄ adducit̄ rō diue laudis ex falſitate idoloꝝ. q̄ pro dijs a gētib⁹ colebātur. et h̄ eſt qd dr̄. Simulacra gētiū. i. a gētib⁹ pro dijs venerata. y Argētū et auꝝ. ſupple ſūt q̄ʒtū ad mā3. z Opa ma. ꝛc̄. q̄ʒtū ad formā ꝑ artificiū factā. a Os hn̄t. ſ. ſilitudinarie. qd ꝑbat̄ ꝑ h̄ qd ſubdit̄. b Et nō loq̄nt̄. q2 carēt ꝓꝓrio oris oꝑe. Unūqdq3 eni h3 ꝓꝓriū op⁹ in qd cū pōt dr̄ illud. cū aūt nō pōt n̄ dr̄ illud niſi eq̄uoce. ſicut oculus lapide⁹ aut depict⁹ eo ꝙ nō pōt videre vt dicit ph̄s. 2. de aīa. ꝛ eodē mō exponēdū eſt qd ſubdit̄ c Oculos hn̄t ꝛc̄ q̄ꝝ rō reddit̄ cū ſubdit̄. d Neq3 eni ē ſp̄s i ore ipſoꝝ. ꝛ iō ex q̄ nō hn̄t ſp̄m nō poſſūt hr̄e oꝑa vite. q̄ mediātib⁹ ſpiritib⁹ exercēt̄ur. vt dr̄ li. de dr̄ia ſp̄s ꝛ aīe. e Siles illis fi. ꝛc̄. q2 carēt ſēſu diſcretōis. ꝛ motu bone oꝑatōis. f Et oēs q ꝛc̄. q2 cōfidunt in nihilo q2 idolū nihil eſt. ſm̄ ꝙ dicit apl's. i. Corinth. 8. g Dom⁹ iſrl'. Poſtq̄ʒ iduxit p̄s pp'lm ad dei laudē in gn̄ali. h̄ ꝯn̄r iducit ad idē magis in ſpāli. diſtiguēdo ſtat⁹ ppl'i iſrl' cū dr̄. Dom⁹ iſrl'. q̄ʒtū ad. 11. trib⁹. h Bn̄dicite dn̄o. bn̄dictōe q̄ cōſiſtit in cōfeſſiōe laudis. i Dom⁹ aarō. q̄ʒtū ad ſacerdotes q diſtiguebant̄ ꝯtra alios de tribu leui. k Bn̄dicite dn̄o. bn̄dictōe laudis. iſti. n. tenebant̄ ad h̄ p̄ ceteris rōe officij. l Dom⁹ leui q̄ʒtū ad leuitas ꝑut diſtinguebant̄ ꝯtra ſacerdotes. iſti tn̄ ꝛ illi erāt de tribu leui. m Bn̄dicite dn̄o. cū laudādo p̄ ceterl pp'lis ex officio īpoſito. n Qui ti. dn̄3. h̄ dr̄ ꝑꝑ ꝯuerſos

eſt dn̄s: ꝛ deūs noſter pre oībus dijs. Oia q̄ecunq̄ʒ voluit dominus fecit in celo ꝛ in terrā: in mari ꝛ in omnibus abyſſis. Educēs nubes ab extremo terre: fulgurā in pluuiā fecit. Qui producit vētos de theſauris ſuis: qui ꝑcuſſit primogenita egypti ab homine vſq̄ʒ ad pecus. Et miſit ſignā ꝛ ꝓdigia i medio tui egypte: in pharaonē ꝛ in oēs ſeruos eius. Qui ꝑcuſſit gentes multas. ꝛ occidit reges fortes. Seōn regeʒ amorreoꝝ ꝛ og regē baſan: ꝛ omnia regna chanaan. Et dedit terrā coꝝ hereditatē: hereditatē iſrael pp'lo ſuo. Domine nomen tuū in eternū: domine memoriale tuū in generatōe ꝛ generationē. Quia iudicabit dn̄s ppl'3 ſuū: ꝛ in ſeruis ſuis deꝑ̄cabit̄. Simulacra gētiū ārgētū ꝛ auꝝ: opā manuū hoīuʒ Os hābent ꝛ nōn loq̄nt̄: oculos habent ꝛ nō videbūt. Aures habent ꝛ non audient: neq̄ʒ eniʒ eſt ſpiritus in ore ipſoꝝ: Siles illis fiānt qui faciūt ea: ꝛ omnēs q cōfidunt in eis. Dōm⁹ iſrael benedicite domino. dōmus aaron be

de gētilitate ad iudaiſmū q nō erat de aliq̄. 12. tribuū. o Bn̄dicite dn̄o. eo ꝙ de grā ſua iūxit vos pp'lo ſuo. p Bn̄dict⁹ do. ꝛc̄. i. ex tēplo qd erat i mōte ſyō. q2 ibi cū magna ſolēnitate celebrabant̄ laudes diue. q Qui ha. ꝛc̄. qd dr̄ eo ꝙ elegit eā vt ibi eēt tēplū ſuo noī dedicatū. vt hr̄. 2. ꝑal. 6. Elegi hierl'3 vt ſit nomē meū in ea. ꝛ i illo tēplo erat ꝓpitiatoriuʒ. qd ſedes dei dicebat̄. vt dcm̄ fuit diffuſius. Exo. 25.

r Confitemini. Titl's h⁹ p̄s ē: All'a. Ex q̄ p3 ꝙ p̄s iſte ē iuitatio ad dei laude3. ſic̄ ꝛ ꝑcedēs fcā ab aliq̄ viro ſcō. c⁹ nomē ſ3 heb. ꝛ Hiero. igrat̄. ꝛ diuidit̄ i tres ꝑtes. q2 p̄ ponit̄ iuitatio ad laudē dei ex bn̄ficijs collatl oībus gn̄alr̄. 2° ex collatl pp'lo iſrl' ſpālr̄ ibi. Qui ꝑcuſſit egyptū. 3° ex bn̄ficio collato oī viuēti vita ſenſibili ibi: Qui dat eſcā. Circa p̄⁹ dic̄ p̄s. Cōfitemi dn̄o. ꝯfeſſiōe laudis s Qm̄ bon⁹. bonitate cui⁹ nō ē finis. t Qm̄ i ſe. ꝛc̄. q2 ſēꝑ pat⁹ ē ꝑcere ꝛ miſerire penitētib⁹. ꝛ notādū ꝙ i q̄libet v̄ſu hui⁹ p̄s ponit̄ iſta clauſula. Qm̄ i ſeculū mīa ei⁹. In hebr̄. ita ꝙ. 26. vicib⁹ ponit̄ i h̄ p̄s eo ꝙ ſic̄ dic̄ Ra. ſa. a p̄ncipio mūdi vſq3 ad datōe3 legis i mōte ſynai fuerūt 26. gn̄atōes i qb⁹ mūdus fuit ſuſtētat⁹ ſola dina miſeratōe. ꝛ nō ex alicui⁹ legis date a deo obſuatōe Iſte autē. 26. gn̄atōes ſic colligūt̄ ex ſcriptura. Gene. 5. hr̄. ꝙ adā gēuit ſeth q ſeth genuit enos. q caynā. q malalehel. q iared. q enoch. q matuſalē. q lamech. q noe. q ſem. Item Gen̄. 11. hr̄ ꝙ ſem genuit arphaxat. q ſale. q heber. q phalech. q reu. q ſaruch q nachor. q thare. q abrahā Abrahā v̄o genuit iſaac gen̄. 21. Iſaac genuit iacob gen̄. 25. iacob leui. gene. 29. Itē Exo. 6. hr̄. ꝙ. leui genuit caath. q amrā. q moyſen. q genuit gerſō. Exo. 2. Et i hac gn̄atōe fuit data lex Exo. 20. v Cōfitemini deo deoꝝ. i. angeloꝝ q dn̄r dij ꝑticipatiue. x Cōfitemi do. ꝛc̄. i. p̄ncipū terre ꝓuer. 8. Per me reges reg. ꝛc̄. y Qui fa. ꝛc̄. mirabile dr̄ alicui qd trāſcēdit cognitionē ei⁹. ꝛ iō aliq̄ ſūt mirabilia ſimplicib⁹ q̄ tn̄ nō ſūt mirabilia ſapiētib⁹. ſic̄ eclypſis ſol' uel lune mirabil' ē laico. nō āt aſtrologo. ꝛ ꝑ huc modū aliq̄ ſūt mirabilia hoīb⁹. nō tn̄ angelis. illa v̄o ſūt mirabilia ſimpl'r ſiue magna q̄ trāſcēdūt facultatē toti⁹ nature create. ꝛ hec ſūt ſoli deo poſſibilia. z Qui fe. ce. ꝛc. i. ꝑ itellectū ꝛ volūtatē. ꝛ nō ꝑ nature neceſſitatē. a Qui fir. ꝛc. i. iuxta aq̄s ſ3 cōe3 modum loq̄ndi q̄ dr̄. talis ciuitas ē ſuꝑ mare ꝛ tal' ſuper ſecanā. b Qui fec̄ lu. ꝛc. ꝛ q̄ ſint illa ſubdit. c Solē i po. ꝛc. q2 dies ē latio ſol' ſuꝑ terrā. d Lunā ꝛ ſtel. ꝛc. i. ad illuminādū noctē. e Qui ꝑcuſſit. h̄ ponit̄ iuitatio ad laude3 dei ex bn̄ficijs dinis collatl iſraeli. cū dr̄: Qui ꝑcuſſit egyptū. nouē plagl ꝑꝑ ppl'3 iſrl' liberādū. vt hr̄ i exo. f Cū ꝑgeni. ꝛc. iſta fuit decima plaga. Exo. 12. g Qui edu. ꝛc. i. egyptioꝝ. h In ma. po. ꝛc. timebāt. n. oēs egyptij mori. ſi. ppl's iſrl' ampli⁹ detineret̄ i egypto. Exo. i Qui diuiſit ꝛc. ex h̄ dixerūt aliqui ꝙ mare rubꝝ fuit diuiſū i. 12. locl. ita ꝙ q̄libet trib⁹ hūit viā ꝑ ſe diſtictā ab alijs. S3 h̄ fuit iꝓbatū Exo. 14. Et l3 mare diuiſū fuerit i vno tm̄ loco. ꝑtes tn̄ illi⁹ diuiſiōis dn̄r h̄ diuiſiōes. q2 aq̄ erāt eis ꝑ muro a dextrl ꝛ a ſiniſtrl. k Et edu. ꝛc. ꝑbēs ei iter ſiccū. l Et excuſ. ꝛc i. exercitū ei⁹. m In ma. ꝛc. vbi ꝑſeq̄bāt̄ ppl'3 iſrl' ex nimia obſtinatiōe ꝯ deū. n Qui trāſdu. ꝛc. 40. ānis. q̄uſq3 mortui fuiſſēt oēs q exiuert d egypto ꝑter caleb ꝛ ioſue ꝛ filios leui. eo ꝙ territi v̄b exploratorū voluerūt reuerti i egyptū. vt dc̄3 fuit pleni⁹ Nu. 14. o Qui ꝑcuſ. ꝛc. expoſitū eſt hoc p̄s ꝑcedēti vſq3 ibi: Hereditatē iſrl' ſeruo ſuo. incluſiue h̄ excepto ꝙ iſte v̄ſus: Et oīa regna chanaan. non eſt in hebreo nec in trāſlatione Hiero. et ideo videt̄ hic appoſitus ab aliquo expoſitore. ſicut ponitur in textu p̄s precedentis.

nedicite dn̄o. Dōmus leui benedicite dn̄o: q timētis dn̄3 benedicite dn̄o. Benedict⁹ dn̄s ex ſyon: qui habitat in hieruſalem.

Alleluia. CXXXV.

Confitemini dn̄o qm̄ bonūs: qm̄ i ſeculū miſericordia ei⁹. Cōfitemini deo deoꝝ: qm̄. Cōnfitemini dn̄o dn̄oꝝ: qm̄ Qui fac̄ mirabilia magna ſolus: qm̄. Qui fecit celos in itellectu: qm̄. Qui firmauit terrā ſuꝑ aq̄s: qm̄. Qui fec̄ luiaria magna. qm̄ Sōlē in ꝑtātē diei: qm̄. Lunā ꝛ ſtellas in poteſtate noctis: qm̄. Qui ꝑcuſſit egyptū cū primogēnitis eoꝝ: qm̄. Qui eduxit iſrl' de medio eoꝝ: qm̄. In mānu potēti ꝛ brachio excelſo: qm̄. Qui diuiſit mare rubrū in diuiſiones: qm̄. Et edūxit iſrael ꝑ mediū ei⁹: qm̄. Et excuſſit pharaonē ꝛ virtute3 ei⁹ in mari rubro: qm̄. Qui tranſduxit ppl'm ſuū ꝑ deſertu3: qm̄. Qui ꝑcuſſit reges magnos: qm̄. Et occidit reges fortes: qm̄. Seon regē ammorreoꝝ qm̄. Et og regē baſan: qm̄. Et dedit t'rā coꝝ hereditatē: qm̄. Hereditatē

a Q̄ꝛ in humilitate nr̄a. quia fuimus valde deiecti ⁊ ꝯtēpti in ſuitute egypti. b Memoꝛ fuit nr̄i. nos idē liberādo. iō ſubdit̄. c Et redemit nos ab inimicis nr̄is. i. egyptijs qui vitā filioꝝ iſrl̄ pducebāt ad amaritudinē afflictōibꝰ duris: vt hr̄ Exo. d Qui dat. Hic ponit̄ inuitatio ad dei laudē ex bn̄ficio collato oī viuēti vita ſēſibili. cum dr̄. Qui dat eſcā oī carni. viuētia eni vita vegetabili tm̄. vt plāte non hn̄t carnē. ſilr̄ nec angeli in quibꝰ eſt tm̄ vita itellectiua. qꝛ ſpūs carnē ⁊ oſſa nō hꝫ: Luc. vlti. e Cōfitemini deo celi. lꝫ eni ſit deꝰ totius creature. tm̄ ſpāli mō dr̄ deus celi. eo ꝙ videt̄ ibi clare. f Confitemini dn̄o dn̄oꝝ ⁊c̄. totꝰ iſte verſus videt̄ hic appoſitꝰ ab aliquo expoſitoꝛe. qꝛ nō eſt in hebꝛeo nec in tranſlatione Hiero.

¶ In p̄s. 135. Cōfitemini vbi dr̄ in poſtil. Et notandū ꝙ in quolibet verſu.

ADDITIO.

Non videt̄ neceſſariū eſſe reddere rōnē de numero hoꝝ vſuū. Tū qꝛ i alijſ p̄s fuit appoſitā illa clauſula. ſ. Qm̄ in eternū miſericoꝛdia eiꝰ. ſub alio numero: vt pꝫ in p̄s. Cōfitemini. ⁊ i alijſ. Tū qꝛ qlibꝫ vſus hꝫ ſpālē rōnē regratiādi deo ⁊ laudādi miāꝫ eiꝰ: vt pꝫ iſuēti. vn̄ rōnabiliter nr̄i ſci doctoꝛes q vlteriꝰ rōnes ptinentes ad ſēſū ſpūalē ſcrutati ſūt: n̄ curauerūt de reddēda rōne huiꝰ numeri. Dixerūt tn̄ ꝙ iſte p̄s iter alios eſt notādus qꝛ hꝫ oēs vſus vnifines: ⁊ qcqd ibi dr̄ ad miām dei refert̄. Rō aūt aſſignata ab ipſo Ra. ſa. inualida videt̄. Tū qꝛ nō minꝰ attribuēda eſt ſuſtētatio mūdi mīe diue poſt datiōnē legis q̄ȝ an̄: immo foꝛte magis. Tū qꝛ ſi iſte gn̄atōes numerēt̄ p iudā filiū iacob: ſlc̄ i genealogia xp̄i tūc erūt. 28. gn̄atōes: qd̄ pꝫ ſic. Nā iuda poſito loco leui frē ſuo ꝯſtat ꝙ iudas genuit phares: q eſron: q arā: q aminadab q naſon: i cuiꝰ gn̄atione data ē lex: qbꝰ gn̄atōibꝰ additis ſupꝛadictl alijs vſq ad iacob iclūſiue ſūt. 28. gn̄atōes: ⁊ ēt ſi p leui cōputent̄ ſunt. 27. vt pꝫ diſcurrēti p eas. Si foꝛte qs de hꝫ numero oīno vult hr̄e aliqualē myſticā rōnē pōt eā accipere ſic. Nā ſm cōputationē euāgelicā Mathei. i. a dauid vſq ad trāſmigrationē babylonis fuerūt gn̄atiōes. 14. ⁊ a trāſmigratōe babylōis vſq ad xp̄ꝫ. 14. ⁊ ſic ſūt a dauid vſq ad xp̄ꝫ gn̄atōes. 28. a qbꝰ ſi ſubtrahāt̄ due gn̄atōes. ſ. dauid ⁊ ſalomonis remanēt. 26. q̄ icipiūt a gn̄atōe roboā i q̄ filij iſrl̄ receſſerūt nō ſolū a reḡ dauid a dō iſtituto: ſꝫ a cultu diuo faciētes ſibi publice vitulos argēteos. ⁊ ſic ꝯn̄r i illis gn̄atōibꝰ pꝛo maioꝛi pte deuiauerūt a via dn̄i vſq ad gn̄ationē xp̄i: in q̄ refoꝛmata ſūt oia ſm ſufficiētiā. vn̄ pdicte. 26. gn̄ationes vident̄ in mīa dei ſuſtētari. Pſalmus. CXXXVI.

g Super flumina. Huic p̄s nullus oīno titl̄s pponit̄ in heb. nec in tranſla. Hiero. ⁊ iō ti. q i aliqbꝰ biblijs ponit̄. ſ. Pſalmꝰ dd̄ pp hieremiā. fuit appoſitꝰ ab aliq̊ expoſitoꝛe. eo ꝙ ſnīa p̄s. ꝯſonat lamētationibꝰ hieremie. qꝛ iſte p̄s loquit̄ de tēpli deſtructōe ⁊ de babylonica captiuitate. cuiꝰ auctoꝛ igrat̄ ſm Hiero. ⁊ hebꝛeos. Et diuidit̄ i duas ptes. qꝛ p̊ deſcribit̄ ppl̄i captiuati lamētatio. ſcd̄o aduerſātiū punitio ibi: Memoꝛ eſto. Circa p̄mū dr̄: Sup flumina babylonis. qꝛ terra illa abūdat aqs fluuialibꝰ. h Illic ſedimꝰ. i. diu hitauimꝰ. ſic̄ dr̄ Deut. i. Sediſtis q̊ in cadeſbarne multo tpe. i Et fleuimꝰ. hitādo ibi in amaritudie. cuiꝰ cā ſubdit̄ cū dr̄. k Dū recoꝛ. ⁊c̄. i. tēpli qd̄ erat in mōte ſyō incenſi ⁊ deſtructi. de qua deſtructōe plus affligebant̄ q̄ȝ d̄ ſua captione. l In ſalicibꝰ ⁊c̄. i. in medio babylonis q̄ eſt plena ſalicibꝰ pp abundantiā fluminū. m Suſpēdimꝰ oꝛga. ⁊c̄. i. ſubtraximꝰ nos ab oī carmīe leticie nō ſolū rōne captiuitatis ⁊ deſtructōis tēpli. ſꝫ ēt rōne exaggeratōis mali. qꝛ babylonij exigebāt carmīa leticie ab hoibꝰ i tāta amaritudie ꝯſtitutl. ⁊ hꝫ ē qd̄ dr̄. Qꝛ illic iterrogauerūt nos ⁊c̄. n Et q abdu. ⁊c̄. de iuda i babylonē captiuos. dicebant nobis ſupple. o Hymnū cāta. ⁊c̄. hꝫ ē de cāticis q̄ cātabāt̄ i tēplo qd̄ fuit in mōte ſyō. ⁊ ſubdit̄ rn̄ſio iudeoꝝ. p Quō cātabi. ⁊c̄. i. deputatū diuo cultui. q In terra aliena. i. idolatrie ſubdita. q. d. nullo mō dꝫ hꝫ fieri. vn̄ ⁊ balthaſar rex applicās vaſa diui cultꝰ humanis vſibꝰ. ſtati fuit a deo punitꝰ. vt hr̄ Dan̄. 5. r Si oblitꝰ ⁊c̄. i. deſtructionis tue cātans cāticū leticie q̄ſi oblitꝰ deſtructōis tue. s Obliuioni det̄ dex. mea. i. tota ꝟtus mea p īfirmitatē vel moꝛtem.

t Adhereat lingua ⁊c̄. ita ꝙ nō poſſim loq. v Si nō me. ⁊c̄. dolēdo q̄ſi ꝯtinue de tua deſtructōe. x Si nō ppo. tui ⁊c̄. i. ſi accidēte mihi cā alicuiꝰ leticie nō recoꝛdaboꝛ in p̄ncipio d̄ tua deſtructione dolēdo. ⁊ ſupplēdū eſt: puniar a deo. vn̄ dr̄ Eccl̄. 11. In die bonoꝝ ne imemoꝛ ſis maloꝝ. y Memoꝛ eſto do. ⁊c̄. Hic ꝯn̄r ponit̄ aduerſātiū punitio. ⁊ p̊ idumeoꝝ q ſemp fuerant iudeis moleſti. ſicut eſau a quo deſcēderūt idumei. q̄rebat occidere iacob a q̊ dſcēderūt iudei. vt hēt̄ gen̄. 27. iō dic̄: Memoꝛ eſto dn̄e filioꝝ edō. i. idumeoꝝ ad puniēdū eoꝝ negtiam. z In die hieruſalē. i. deſtructōis hierl̄ꝫ i qua fuerūt idumei cū babylonijs eos icitātes ad totalē deſtructionē ciuitatl. iō ſubdit̄. a Qui dicūt. i. dixerūt babylonijs. b Exinanite exinanite. i. totalr̄ exterminate hierl̄m. c Vſq ad fūda. ⁊c̄. ꝯn̄r petit p̄s punitionē babylonioꝝ. d. d Filia babylōis. i. gēs babylonica. e Miſera: In heb. ⁊ i trāſla. Hiero. hēt̄ Vaſtata. ⁊ loquit̄ d̄ futuro p modū p̄teriti pp certitudinē, pphetie. p̄uidit eni regnū babylonis deſtruēdū p cyꝝ ⁊ dariū. iō ſubdit̄: f Btūs q re. ⁊c̄. i. penā tibi debitā. g Quā re. nobis. i. pp mala q̄ feciſti nobis. h Btūs qui tenebit ⁊c̄. In heb. hr̄: Tuos. ⁊ in trāſlatōe Hiero. ex q̄ pꝫ ꝙ lr̄a coīs q̄ hꝫ puulos ſuos. itelligit̄ de paruulis babylonis q̊s crudelr̄ interfecerūt medi ⁊ pſe in babylōnis deſtructiōe. ſm ꝙ dr̄ Iſa. 13. de babylonijs. Suſcitabo ſup vos medos q argētū nō querāt nec auꝝ velint. ſꝫ ſagittis puulos iterficiēt. ⁊ lactātibꝰ vteris nō miſebunt̄: ⁊ ſup filios nō pcet oculus eoꝝ. i Et allidet ⁊c̄. ex crudelitate eni accipiebāt pueros p pedes ⁊ allidebāt capita eoꝝ ꝯ parietes. Moꝛalr̄ pōt exponi p̄s iſte de q̄libet penitēte q lamētat̄ ſe fuiſſe in captiuitate demonis p pctm̄ moꝛtale. ⁊ petit punitionem demonis ⁊ membꝛoꝝ ſuoꝝ in gehenna ſm oꝛdinē diuine iuſticie. Pſalmus. CXXXVII.

k Confitebor tibi dn̄e. Huic p̄s pmittit̄ talis titl̄s in heb. Ipſi dauid. ex q̊ apparet auctoꝛ p̄s. nō tn̄ ciꝰ mā. ſꝫ ex circūſtātia lr̄e videt̄ ꝙ ſit grāꝝ actio ipſiꝰ dauid poſtq̄ȝ liberatꝰ fuit a pſecutiōe abſalon ⁊ rebellione ſibe filij bochꝛi. ⁊ venit ad tēplū dn̄i ad adoꝛādū ⁊ regratiādū ſicut pmiſerat fugiens a facie abſalon. put hr̄. 2. Reg. 15. Et dixit rex ad ſadoch: Repoꝛta archā dei in vꝛbē. ſi iuenero grāꝫ in oculis dn̄i. reducet me ⁊ oñdet mihi eā ⁊ tabernaculū ſuū. Et ſm hāc ſnīam p̄s iſte i duas ptes diuidit̄. qꝛ p̊ dauid ipſi deo regratiat̄. ſcd̄o ad ſimile alios reges hoꝛtat̄. ibi: Cōfiteant̄ tibi. Circa pꝛimū dicit dauid: Cōfiteboꝛ tibi dn̄e. ꝯfeſſione laudis ⁊ grāꝝ actōis. l In toto coꝛde meo. i. in toto itellectu ⁊ affectu. m Qm̄ audiſti ꝟba oꝛis mei. hꝫ nō eſt in hebꝛeo nec in tranſlatione Hiero. vn̄ videt̄ ꝙ p̊ fuerit quedā glo. ad oſtendendū cām q̄re dauid grās deo agebat. ſ. eo ꝙ oꝛōnē ſuā exaudiuerat qua petiuerat a pſecutōe abſalon liberari. ⁊ poſtea hec glo. foꝛte iterlinearis fuit īſerta textui p iperitiā ſcriptoꝝ. ſicut ⁊ in multis alijs locis. biblie factuꝫ eſt ſimile. n In ꝯſpectu angeloꝝ tibi aſſiſtētiū. ſm illud Math. 18. Angeli eoꝝ ſemp vidēt faciē pr̄is mei qui in celis eſt. o Pſallā tibi: q̄rens tibi placere ⁊ angelis tuis. ⁊ nō hoibꝰ vanis. p Adorabo ad tē. ⁊c̄. i. verſa facie ⁊ extēſis manibꝰ ad ipꝫ. ſic eni oꝛabāt iudei vbicunq ēſſēt. vt hr̄. 3. Reg. q Et ꝯfiteboꝛ noī tuo. in laude ⁊ grāꝝ actione. ⁊ ſubdit̄ cā. r Sup mīa tua. quāꝫ mihi feciſti liberādo me de pſecutione abſalō ⁊ diſſēſione excitata p ſibā. 2. Reg. 20. s Et ꝟitate tua. i. iuſticia tua quāꝫ feciſti puniēdo eos pꝛo ſua culpa. qꝛ abſalō cū ſuo exercitu fuit debellatꝰ. ⁊ ſiba decapitatꝰ. t Qm̄ magnificaſti. i. magnificare feciſti. Sup oē. i. ſup oēm virtutē creatam.

iſrael ſeruo ſuo: qm̄. Quia in humilitate nr̄a memoꝛ fuit nr̄i: qm̄. Et redemit nos ab inimicis nr̄is: qm̄. Qui dat eſcāꝫ oī carni: qm̄. Cōfitemini deo celi: qm̄. Cōfitemini dn̄o dn̄oꝛuꝫ: quoniam in eternum miſericoꝛdia eius.

Pſalmus. CXXXVI.

Super flumina babylōis illic ſedimus: ⁊ fleuimus dū recoꝛdaremur tui ſyon. In ſalicibus in medio eius: ſuſpendimꝰ oꝛgāna nr̄a. Quia illic iterrogauerunt nos qui captiuos duxerūt nos: verba cātionū. Et qui abduxerūt nos: hymnūꝫ cantate nobis de canticis ſyon. Quomodo cantabimus cāticuꝫ dn̄i: in t̄ra aliena? Si oblitꝰ fuero tui hierl̄m: obliuioni det̄ dextera mea. Adhereat ligua mea faucibꝰ meis: ſi nō meminero tui. Si nō ppōſuero tui hierl̄ꝫ: i pꝛicipio leticie mee. Memoꝛ eſto dn̄e filioꝝ edō i die hierl̄ꝫ. Qui dn̄t exinanite exinanite vſq ad fūdamētū i ea. Filia babylōis miſera: btūs q retribuet tibi retributōēꝫ tuā quā retribuiſti nob. Beatꝰ q tenebit: ⁊ allidet puulos ſuos ad petraꝫ.

¶ Ipſi dd̄ CXXXVII.

Confiteboꝛ tibi dn̄e in toto coꝛde meo: qm̄ audiſti oia verba oꝛis mei. In ꝯſpcū angeloꝛuꝫ pſallam tibi: adoꝛabo ad tēplū ſanctū tuū: ⁊ confiteboꝛ noī tuo. Sup miſericoꝛdia tua ⁊ ꝟitate tua: quoniā magnificaſti

a Nomẽ tuũ. oẽs eñ hoĩes boni audiẽtes ꝑdictã miam dei er/ga dauid ꝛ iuſticiã erga abſalõ ꝛ ſibam. magnificabãt nomẽ ei⁹ laudib⁹ extollẽdo. b In quacunqȝ die ꝛc. hoc dixit qꝛ bñficiũ diuinũ iã ꝑſtitũ ꝑbet ꝯfidentiã obtinẽdi futuꝝ. iõ ſubdit. c Multiplicabis in aĩa mea ṽtutẽ. ſ. patiẽtie ꝛ obtinẽde victorie. d Cõfiteãtur tibi ꝛc. Hic ꝯñr ĩducit alios reges ad laudẽ dei. ex cuius ṽtute depẽdet ſtat⁹ ꝛ dignitas coꝝ. dicẽs: Confiteanꝛ tibi dñe oẽs reges terre. recogſcentes tuũ dñiuȝ gñale.

e Qꝛ audierũt oĩa ṽba oris tui. i. illa q̃ feciſti mihi ꝯtra abſalon ꝛ ſibam. ꝛ nõ loqtur de regib⁹ terre gñalr. ſȝ de regibus ĩ circuitu iudee exiſtẽtib⁹. ad q̊s venit rumor ꝑdictoꝝ qui cito diuulgatur. Et bñ noĩanꝛ facta dĩ ei⁹ ṽba. qꝛ ei⁹ facere ꝛ dicere ſũt ideȝ. ſȝ q̃ dr̃ ſupra ꝑs. 32. Dixit ꝛ facta ſunt. f Et cãtent in vijs dñi. i. ꝑꝑ vias dñi q̃ ſũt eius oꝑa. g Qm̃ magna ẽ ꝛc. iſtud debẽt cantare cãtico laudis diue. Et qꝛ nõ ſolũ gloria dñi eſt magna in ſe: ſed ẽt in effectu. iõ ſubdit. h Qm̃ excelſus dñs ꝛ humilia reſpic. vt attollat. i Et alta a lõge cogſcit. i. ſuꝑba ab eterno cognoſcit. vt deꝑmat. vñ ĩ hebreo. hr̃: Et lata a longe ꝯfringet. ꝛ hoc dr̃ ſpãlr ꝑpter humilitatẽ dauid fugiẽtis a facie abſalon nudis pedib⁹ icedẽdo ꝛ lamẽtãdo. vt hr̃. 2. Re. 15. Et iniurias ſemei humilr diſſimulãdo. 2. Re. 16. Quã humilitatẽ de⁹ reſpexit ipſũ dauid in regno reſtituẽdo. ꝛ ꝑpter ſuꝑbiã abſalon quẽ deiecit a reg̃ qd̃ inuaſerat ꝑ mortẽ vilẽ ꝛ aſperã. nec poſt ſe reliquit ꝑlẽ maſculinã ad ſui memoriã. vt hr̃. 2. Reg. 18. Et qꝛ bñficiũ a deo obtẽtũ ꝑſtat ꝯfidẽtiã obtinẽdi aliud de futuro in caſu ſilĩ. iõ ſubdit dauid. k Si ambulauero i medio tribulatõis: ſic fecit fugat⁹ ab abſalõ. l Viuifi. me. i. ſaluabis a morte iminenti. m Et ſuꝑ irã ꝛc. i. abſalõ. achitophel ſibe ꝛ ꝯſimiliũ. n Extẽdiſti manũ tuã faciẽdo de eis vindictã. o Et ſaluũ me fecit. a ꝑſecutionib⁹ coꝝ. p Dextera tua. i. virtus tua Et nõ mea. Et qꝛ dauid ſic ſperabat de futuro ſi caſus ꝯſilis ꝯtingeret. ſubdit. q Dñs retribuet pro me penã mihi aduerſantib⁹. r Dñe mĩa tua in ſeculũ. qꝛ ſemꝑ paratꝰ eſt recipere recurrẽtes ad ipſã. s Oꝑa manuũ tuarũ. i. me ꝛ regnũ meũ. qd̃ ꝑ te ꝯſecutus ſũ. t Ne deſpicias. ſubtrahẽdo a me manũ ꝓtectionis tue. Moralr põt exponi ꝑs. iſte vt ſit grãꝝ actio deuota cuiuſlibet liberati diuinit⁹ a ꝑſequẽtium tribulatione. ꝛ inuitatio alioꝝ ad ꝯfeſſionẽ deuotã laudis diue.

¶ In ꝑs. 137. Confitebor tibi domine. vbi dicitur in poſtilla. Dominus retribuet pro me. ADDITIO.

In hebreo hr̃. Dñs ꝑficiet ꝓ me vel ſupplebit ꝓ me: ꝛ ſic eſt ſẽſus q̃ dauid petebat a deo vt oꝑa ſua ipſcã vel diminuta ꝑ ſuã miſericordiaȝ ꝑficeret: ꝛ ſuppleret eius defectus.

Domine ꝓbaſti. Huic ꝑs. ꝑmit Pſal. CXXXVIII. tit talis titulus ĩ hebreo. Ad victoriã ꝑs. dauid ĩ quo apparet auctor ꝑs. ſ. dauid. ꝛ mod⁹ cãtãdi hũc pſalmũ. cum ꝑmittit. Ad victoriã. qꝛ cãtabat a leuitis cũ q̊da conatu vnius chori ꝯtra alteꝝ ad hñdũ victoriã ĩ cantu. ſicut freq̃nter dcm̃ fuit. ſ. De mã ṽo hui⁹ ꝑs videt ex circũſtãtia lr̃e q̃ ſit q̃dã aſſurrectio ad ꝯfeſſionẽ diue laudis ex ꝯſideratõe eminẽtie diue. Et diuidit in duas ꝑtes. qꝛ ꝑ̊ dauid deſcribit dei eminẽtiã. ſcd̃o ꝯſurgit ad ei⁹ reuerẽtiã. ibi: Qꝛ tu poſſediſti. Prima in duas qꝛ ꝑ̊ deſcribit celſitudinẽ diue ſcie. ſcd̃o latitudineȝ ſue ꝑñtie. ibi. Quo ibo. Circa ꝑmũ dicit. Dñe ꝓbaſti me ꝛ cognouiſti me. i. cognoſci me feciſti. hõ eñ ꝓbat aliq̃d ad h̃ q̃ noticiã accipiat de illo. ſed

ſuꝑ oẽ nomen ſãctũ tuũ. In quacunqȝ die inuocauero te exaudi me: multiplicabis in aĩa mea virtutẽ. Cõfiteãnꝛ tibi dñe oẽſ regeſ terre: quiã audierũt oĩa ṽba oris tui. Et cãntẽt in vijs dñi: qm̃ magna eſt gloria dñi. Qm̃ excelſus dñs: ꝛ humilia reſpicit: ꝛ alta a longe cognoſcit. Si ambulauero in medio tribulatõis viuificabis me ꝛ ſuꝑ irã inimicoꝝ tuoruȝ extẽndiſti manũ tuã: ꝛ ſaluũ me fecit dexterã tua. Dñs retribuet ꝓ me: dñe miſericordia tua in ſeculum: opera manuum tuarum ne deſpicias.

¶ Ad victoriam pſalmus dauid. CXXXVIII.

Domine ꝓbaſti me ꝛ cognouiſti me: tũ cognouiſti ſeſſionẽ meã ꝛ reſurrectõeȝ meã. Intellexiſti cogitatõẽs meas de longe: ſemitã meã ꝛ funiculũ meuȝ inueſtigaſti. Et oẽs vias meas preuidiſti: qꝛ nõn eſt ſermo in lingua mea. Ecce dñe tu cognouiſti oĩa nouiſſima ⁊ antiq̃: tũ formaſti me ꝛ poſuiſti ſuper me manũ tuam. Mirabilis facta ẽ ſcia tua ex me ꝯfortata eſt ꝛ nõn potero ad eã. Quõ ibo a ſpũ tuo: ꝛ quõ a facie tua fugiã? Si aſcẽdero in celũ tu illic es: ſi deſcendero in infernuȝ ades. Si ſũpſero pennas meas diluculo ꝛ habitauero ĩ extremis maris. Etenĩ illuc manꝰ tua deducet me: ꝛ tenebit me dextera tua. Et dixi forſitan tenebre ꝯculcabũt me: ꝛ nox illuminatio mea ĩ delitijs meiſ. Qꝛ tenebre nõn obſcurabũt a te ꝛ nox ſic dies illuminabit: ſic tenebre ei⁹ ita ꝛ lum̃ ei⁹. Qꝛ tũ poſſediſti renes meos: ſuſcepiſti me de vtero mr̃is mee. Cõfitebor tibi: qꝛ terribilr magnificat⁹ es: mirabilia oꝑa tua: ꝛ aĩa mea cogſcet

de⁹ cui⁹ ſcia eſt ĩfinita nõ ſic ꝓbat vt accipiat noticiã: ſȝ vt alij accipiãt. ꝛ hoc mõ loquit Ge. 22. Nũc cognoui q̃ timeas deũ. i. cogſcere feci. ꝑ hoc eñ q̃ abrahã ad mãdatũ dei voluit filiũ imolare fuit nota hoib⁹ ꝓmptitudo ſue obediẽtie. ꝛ ſilr ꝑ tribulatões quas dauid ſuſtinuit a ſaule abſalon ꝛ alijs patiẽter. nota fuit hoib⁹ ꝑfectio ſue patiẽtie. x Tu cogno. ſeſ. ꝛc. i. q̃cq̃d feci ſedẽdo vel ſurgẽdo. q̃ ſcendo vel ambulãdo. Alr exponit ſic. Tu cog. ſeſ meã. i. itronizationẽ meã ſuꝑ regnũ iſrael. y Et reſurre. ꝛc. i. reſtitutionẽ meã in regno poſt mortẽ abſalõ. qꝛ vtrũqȝ a deo fuit. Et qꝛ nõ ſolũ cogſcit exteriora. ſȝ ẽt latẽtia in corde. iõ ſubdit. z Intellexiſti cogitationes meas ꝛc. i. ab eterno. a Semitã meã ꝛ fu. meũ. i. iuſticie exercitiũ. ſȝ q̃ dr̃. 2. Reg. 8. Et menſus eſt dauid duos funiculos vnũ ad occidẽdũ: ꝛ aliuȝ ad viuificandũ. b Inueſtigaſti. i. ꝑfecte cognouiſti. ſicut res q̃ inueſtigat vſqȝ ad minimũ perfecte cogſcit. qꝛ inueſtigatio ꝓprie dicta q̃ iportat diſcurſũ vni⁹ rei note ad aliam cognoſcẽdã nõ eſt ĩ deo. c Et oẽs vi. ꝛc. anteq̃ȝ eſſẽ in reꝝ natura. d Qꝛ nõ eſt ſer. ꝛc. ſupple ſufficiẽs ad explicãdũ celſitudinẽ tue ſapie. iõ ad h̃ ſubdit. e Ecce tu co. ꝛc. i. oĩa q̃ erũt ꝛ q̃ fuerũt q̃ tũcunqȝ ſint alijs latẽtia. f Tu formaſti me. ꝑncipalr. qꝛ cauſe ſcd̃e ñ agũt niſi in ṽtute prime. g Et poſuiſti ſu. ꝛc. ad tenendũ me in eſſe. artifex eñ i creat⁹ cõpleto artificiato remouet manũ ſuã ab eo ſic carpẽtator a domo facta. qꝛ nõ ẽ ei⁹ ꝯſeruator ſȝ tm̃ factor. ſȝ artifex oĩuȝ de⁹ formata creatura nõ ſubtrahit manũ ſuã ab ea. qꝛ nõ ẽ tm̃ factor ei⁹ ſȝ ẽt ꝯſeruator. ꝛ iõ ſi retraheret manũ ſuã ab ei⁹ ꝯſeruatõe decideret i nihilũ. ꝛ ꝑꝑ ꝑdcã ꝯcludit. h Mirabilr fa. ꝛc. i. mirabilior q̃ȝ ego poſſiȝ cogitare. ꝑꝑ qd̃ hiero. trãſtulit. Mirabilior ẽ ſcia tua a me. Heb. n. ñ hñt cõꝑatiuũ gradũ. ſȝ vtũt poſitiuo ꝑ eo cũ ablatiuo caſu. ſȝ q̃ hr̃ ſ. ꝑs. 117. Bonũ ẽ ꝯfidere ĩ dño ꝛc. i. meli⁹. i Cõfortata ẽ. i. ſuꝑ oĩa eleuata. k Et nõ ꝛc. ſ. cõprehẽdẽda. l Quo ibo. h̃ ꝯñr oñdit latitudinẽ diue ꝑñtie q̃ ſe extẽdit ad oẽȝ locũ. ꝑꝑ qd̃ dic: Quo ibo a ſpũ tuo. i. a teipſo. qꝛ ſps ẽ de⁹. Joã. 4. m Et q̊ a fa. ꝛc. i. a ꝑñtia tua. q. d. h̃ eſt ĩpoſſibile. qd̃ ꝓbat ꝯñr. d. n Si aſcẽ. ꝛc. ꝑ refulgẽtiã tue glie. o Si deſcẽ. ꝛc. ꝑ exercitiũ tue iuſticie. p Si ſũ. pẽ. ꝛc. i. ſi hreȝ pẽnas q̃b⁹ poſſẽ citiſſime vel altiſſime volare añ clarã diẽ. ꝛ ſic ꝑuenire ad extrema maris. q Eteñ il. ꝛc. ſine q̃ nulla creatura põt aliqd̃ op⁹ facere. r Et tene. ꝛc. alr deciderẽ i nihilũ. vt ꝑdcm̃ ẽ. ꝛ ſic nõ poſſũ effugere ꝑñtiã tuã. s Et dixi ꝛc. q. d. poſſȝ aliq̃s ignar⁹ dicere. lȝ ds̃ ſit ꝑñs vbiqȝ tñ nõ videt ea q̃ fiũt ĩ tenebris. ſic hõ exñs in loco tenebroſo nõ videt ea q̃ ſũt ĩ ꝑñtia ſua. h̃ remouet. d. t Et nox il. ꝛc. q. d. ipa nox illuiata ẽ corã deo vt videãt ibi ab ipo delitie carnales q̃ coĩter fiũt in tenebris. ſm̃ illud Job. 24. Oculus adulteri obſeruat caliginẽ. ꝛ probat ꝯñr q̃ nox ita nota ſit deo ſic ꝛ dies. d. v Qꝛ te. nõ ꝛc. qꝛ nihil in eis exñs latet te. x Et nox ſic ꝛc. i. ita clare pȝ ꝯſpectui tuo ſicut ꝛ lux. ꝑꝑ qd̃ ſubdit. y Sicut tene. ꝛc. i. eodẽ modo patẽt ipſi deo ea que fiunt in vtroqȝ. z Qꝛ tu poſſediſti. Hic ꝯñr ex ꝑcedẽtib⁹ dauid ꝯſurgit ad laudẽ diuinã. ꝛ ꝑ̊ ad laudãdũ deũ in ſe. ſcd̃o in amicis ſuis. ibi: Mihi aũt ꝛc. Circa primũ dicit. Qꝛ tu poſ. re. meos. formãdo me in vtero matris. a Suſcepiſti me ꝛc. in vita me ꝯſeruãdo ꝛ in ꝑſecutionib⁹ ꝓtegẽdo. ꝛ ad dignitatẽ regni ꝓmouẽdo. q. d. ꝑꝑ iſta ꝯſimilia. b Cõfitebor tibi. bonitatẽ tuã recognoſcẽdo. c Quia ter. magnificat⁹ es. In trãſla. Hiero. hr̃. Qꝛ terribilr magnificaſti me ꝛ ẽ eadẽ ſnĩa. qꝛ de⁹ magnificãdo dauid modo ꝑdicto declarauit hominibus magnitudinẽ ſue bonitatis ꝛ potẽtie. iõ ſubdit dauid. d Mirabilia oꝑa tua. nõ ſolũ in me. ſȝ in oib⁹ creaturis. qꝛ minima ẽt creatura nõ põt ad plenũ inueſtigari ab hoie. vtpote ꝑ quã ṽtutẽ ferrũ trahit a magnete. e Et aĩa ꝛc. i. conabit q̃tũ poterit ad cogſcẽdũ oꝑa tua. ꝛ maxime bñficia mihi fcã iter q̃ ẽ formatio mea. iõ ſubdit.

a Nō eſt oc.os meū a te.⁊ accipit̄ os oſſis qđ latet i carne.iō ſubdit̄
b Qđ feci.i occulto.q.d.quō cēt tibi occultatū q feciſti illud ītra carnē vbi occl'tat̄ alijs ſ; nō tibi. c Et ſubā mea ⁊c̄.i.ſubā corpis mei nō latebat tecū adhuc cēt ī mā vn̄ facta eſt.q̄ gdē mā p̄o maiori pte ē terra q̄ ē iferi⁹ elemētū. d Impfectū meū vi.ocu.tui.Jn tranſlatione Hiero.hr̄.Jnformē me adhuc viderūt oculi tui.res eni antecꝙ ſit formata ē ipfecta.eſt igit̄ ſēſus.Cū eſſē adhuc in fieri viderunt me oculi tui.q2 de⁹ cog̃ſcit res pfecte anꝙ ſint i facto cē. e Et i li.tuo.

.i.i noticia tua q̄ d' liber eo q ibi oīa retinent̄ firmiter abſq; obliuione.
f Oēs ſcribēt̄.in noticia eni pdeſtinationis diuīe q̄ dr̄ liber vite ſoli electi ſūt ſcripti.⁊ i noticia pſcie ſiue reprobatōis q̄ pōt dici liber mōtl.ſoli reprobi ſt̄ ſcripti.ſ; ī noticia dīna gn̄alr̄ ſūpta put ſe extendit ad pdeſtinationē; et pſciam:oēs ſunt ſcripti.⁊ ſic accipit̄ h̄ liber dei.vt dcm̄ ē. g Dies formabunt̄.i futuro ſic̄tu puidiſti. h Et ne.in eis.q2 nemo eſt i tpe futuro:

nimis. Nōn ē occultatū os meū a te:qđ feciſti i occulto:⁊ ſubſtātia mea in inferiorib⁹ t̄re. Impēr fectū meū viderunt oculi tui:⁊ i libro tūo oēs ſcribēnt̄:diēs formabunt̄ ⁊ nemō i eis. Mihi aūtē nimis honorificati ſūt amici tui de⁹:nimis ꝯfōrtat⁹ eſt principātus coꝝ. Dinūmerabo eos ⁊ ſup harenā multiplicabunt̄:ēxurrexi ⁊ ādhuc ſum tecū. Si ōcciderisv

qđ nōdū eſt adhuc.p h̄ itelligit dauid q tp̄s futuꝝ ⁊ ea q̄ futura ſūt in eo ſūt pfecte cognita ipi đo.q2 ei⁹ noticia mēſurat̄ eternitate q̄ aſſiſtit oī tpi p̄ñti pterito ⁊ futuro. i Mihi āt.h̄ ꝯñr dauid oñdit ſe hr̄e reuerētiā ad deū nō ſolū i ſe ſ; i amicl ſuis.⁊ p̄ oñdit i amicl dei ppoſitū.2°i ei⁹ inimicis oppoſitū.ibi:Si occideris.Circa p̄mū dic̄.Mihi autē ni.ho.ſūt ami.tui de⁹.Jn heb.hr̄.Sodales tui.⁊ p h̄ itelligunt̄ angeli ſci q ſūt in ſocietate dei ⁊ ei⁹ amici.de qb⁹ dixit dauid i p̄s pcedēti.Jn ꝯſpectu angeloꝝ pſallā tibi. k Nimis cō.ē.i.firmiter ſtabilitus.
l Pricipat⁹ coꝝ.āgeli.n.ſci p ordies triū hierarchiaꝝ ſūt diſticti.Hierarchia v̄o ē idē qđ ſacer p̄ncipat⁹.⁊ q2 iſte tres hierarchie ⁊ tres ordines i ſingl'is hierarchijs imobil'r ſtabiliūt̄.iō ꝯueniēter dr̄.Nimis cōfortat⁹ ē p̄ncipat⁹ coꝝ.⁊ q2 āgeli ſūt i maxio numero.ſ; illud Job.25.Nūqd eſt numer⁹ militū ei⁹.iō ſubdit̄. m Dinumerabo eos ⁊c̄.i.ſi vellē eos numerare nō poſſē.ſic̄ nec marl harenā.videm⁹.n.ſēſibil'r q corpa celeſtia q̄ ſūt icorruptibilia ſupra modū excedūt corpa elemētaria ⁊ mixta q̄ ſūt corruptibilia i ꝯtinua q̄titate.Et eode; mō valde pbabile ē q āgeli q ſūt adhuc ſupioris nature excedāt i numero oē; corpalē creaturā.pp qđ dr̄ Dan̄.7.Milia miliū miſtrabāt ei.⁊ decies milies cētena milia aſſiſtebāt ei.vbi deſignat̄ maxia multitudo angeloꝝ nobis icognita p replicationē ⁊ ml'tiplicationē maxioꝝ numeroꝝ.⁊ q2 ppha dauid cog̃uit p reuelationē ſe futuꝝ i ſocietate angeloꝝ ad quā electi aſſumūt̄.iō ſubdit̄. n Exurrexi.p tuā gr̄a; a pctis q̄ cōmiſi.ſ.adulterij cū berſabee.⁊ homicidij vrie ⁊ numeratōis ppl'i.
o Et adhuc ⁊c̄.i p̄ñti p gr̄a;.⁊ i futuro p gl'ia;.đ q̄ loq̄bat̄ dauid p modū p̄ñtis pp certitudinē ſibi facte reuelatōis. p Si occiderl.Hic ꝯñr oñdit oppoſitū de inimicl dei videl; q nō ſint honorabiles ſibi.ſ; magl deteſtabiles.d.Si.oc.de⁹ pctōres.⁊ accipit̄ h̄ ſi p q2.vt ſit ſenſus.q2 certū ē q tu occides pctōres obſtinatos morte gehēne q̄ dicit̄ mors ſcđa.Apocl.20.iō ſupple dico. q Uiri ſā.⁊c̄.q2 horreo ēt vos videre.cui⁹ cā ſubdit̄ cū dr̄. r Q2 di.⁊c̄.ſ.vr̄a. s Accipiāt i vani.⁊c̄.viri.n.ſāguinu; ſēp cogitāt quō poſſint alienas ciuitates ⁊ loca cape.ppl'; occidere ⁊ bona rape.⁊ iſtud pcedit ex vanitate ſupbie exiſtētl i eis.Et q2 tales ſūt deo ⁊ hoib⁹ iuſtl odibiles.iō ſubdit dauid.
t Nōne q ode.⁊c̄.q.d.ſic.q2 eoꝝ vitiū ē odiēdū boniſ hoib⁹.ſic̄ ē odioſū deo. v Et ſu.ini.⁊c̄.i.reſoluebar iteri⁹ ex ç̄elo iuſticie me ꝯ eos irat⁹.iō ſubdit̄. x Perfecto odio ⁊c̄.⁊ q2 hō iuſt⁹ ſēp d; timere ne i tali ç̄elo excedat modū ⁊ icurrat aliqđ pctm̄ ſaltē leue.iō ſbdit dauid
y Proba me ⁊c̄.i.fac me ſcire ea q̄ latēt i meo corde.pbatio.n.dei nō ē ad h̄ q ipe noticiā accipiat.ſ; ali⁹.ſic̄ dcm̄ fuit i p̄n°.hui⁹ p̄s. z Jnterroga me ⁊ co.i.fac me cog̃ſcere. a Semitas meas.i.fcā ⁊ cogitata mea occulta. b Et vide.i.fac me videre. c Si via ⁊c̄.i.aliq̄ latēs culpa vt p verā pn̄ia; expediar ab ipa. d Et de.me ⁊c̄.i.ad btitudinē eternā ad quā nullus pōt puenire niſi fuerit total'r expedit⁹ a pctō.ſm q dr̄ Apocl.21.Nō itrabit i eā aliqđ coignatū.Moralitas h⁹ p̄s ē q glibet exēplo dauid diligēter ꝯſideret dei noticiā oīa intuētē ⁊ attēdat ipm vbiq; p̄ñte;.⁊ ſic aſſurgat ad dei ſcōrūq; ei⁹ reuerentiā ⁊ ad deteſtationē iniq̄ꝝ. ¶ Jn p̄s.138.Dñe pbaſti me.vbi dr̄ in poſtil.De materia huius p̄s. ADDITIO.

Licet multa i h̄ p̄s ponātur ad excellētiā diuinā ptinentia:tñ p̄ncipalis itētio pſalmiſte i ea videt̄ eſſe q̄dā ꝯcluſio ſupplicatoria quā in duob⁹ vltimis v̄ſib⁹ ponit.ſ.cū dicit.Proba me de⁹ ⁊c̄. Et vide ſi via iniqtatis in me eſt.Ceteri aūt v̄ſus:pcedētes a principio p̄s vſq; ad illū locū ſūt q̄ſi quedā notabilia pambula ad illā ſupplicationē ſeu orōnē itētā.Ad cui⁹ declarationē pſupponēda ſūt q̄dā.Primū eſt:q l; de lege cōi nullus ſcit ſe certitudial'r eē i gr̄a.vn̄ Ecc̄.9.Nemo ſcit vtꝝ ſit dign⁹ odio vel amore.dauid tñ ex reuelatōe dina ſciebat ſeipm eſſe i gr̄a ſpāl'r cū hunc p̄s cōpoſuit:q quidē p̄s ex circūſtātia lr̄e videt̄ cē fact⁹ poſtꝙ de⁹ ei dimiſerat pctā q̄ cōmiſerat.ſ.homicidij ⁊ adulterij ⁊ numeratiōis

de⁹ peccatores:uiri ſanguinū declinate a me. Quia dicitis i cogitatōe:Jn vanitate ciuitates ſuas. Nōnē q oderūt te dñe oderā:⁊ ſup inimicos tuos tabeſcebam: Perfecto odio oderam illos:inimici facti ſunt mihi. Prōba me de⁹ ⁊ ſcito cor meū:intērroga me ⁊ cognoſce ſemitās meas. Et ūide ſi ūia iniquitatis i me eſt:⁊ dēduc me in via eterna.

ppl'i:de q̄ꝝ dimiſſione fuerat certificat⁹ p ppham nathā.2.Reg.12.quo ad prima duo pctā:⁊ de tertio p acceptatione; ſui ſacrificij.2.Reg.vltl.Et q2 remiſſio pctōꝝ n̄ ē niſi p gr̄a;.vn̄ ad Roma.3.ca.Juſtificati p gr̄a; ipſi⁹.iccirco dauid p̄o tūc credēdus eſt h̄ ſciuiſſe.ſ.ſeipſū eſſe in gr̄a:l; apud plimos crederet̄ nō fuiſſe dimiſſa illa pctā ipi dauid

de qb⁹.ſ.i p̄s dicebat.Multi dicūt aīe mee:nō eſt ſalus ipi i deo ei⁹.Scđm pſupponēdū ē q dauid ex h̄ nō ſciebat certitudinal'r ſe cē adeptuꝫ gl'a;:put ē de lege cōi:nec de h̄ legit̄ ſibi fuiſſe aliqua reuelatio fcā:⁊ iō i p̄ma pte huius p̄s deo refert gr̄as pp iuſtificationē ſuā.⁊ i vltima pte petit certitudinē finalē ſue ſalutl.ſ.i duob⁹ vltimis v̄ſib⁹ pdictis:iter q̄ ponit q̄dā notabilia tā circa puidētiā dinā q̄; ēt circa pductionē ⁊ formationē hoīs q̄; circa pdeſtiationē ſcōꝝ:ſil'r ⁊ maloꝝ reprobationē.Circa q̄ oīa trededi fac̄.Nā p̄ ꝯ multos phantes q a cognitōe dina amouebāt idiuidua ſeu ſingl'aria:vt iob.22.c.Sup cardies celi pābulat nec nr̄a ꝯſiderat p̄s attribuit đo pfcā; ⁊ ſingl'arē cognitionē đ hoie:⁊ đ h̄ dic̄.Dñe pbaſti me ⁊c̄.dic̄ aūt.Probaſti.nō vt de⁹ noticiā accipiat p pbationē:ſ; ad excludēdū q̄rūdā errorē dicētiū:q diuina cognitio eſt p applicationē vniuerſalē cāꝝ ad effect⁹ ptic'lares vel p alios certos modos mediātes qb⁹ res cog̃ſcunt̄:qđ non ptinet ad dei cognitionē.ſ; deſignat q noticia dei ē p euidentiā imediatā:q̄ q̄dāmō aſſimilat̄ cognitōi humane q̄ p expimētalē pbationē acqrit̄ ſine aliq̄ diſcurſu.a tali.n.noticia ſ.expimentali tota cognitio humana deriuat̄ cū nihil ſit in itellectu q̄n prius fuerit i ſēſu.q.d.Cognitio tua de me eſt pbatiſſima abſq; diſcurſu:ſil'r ē itelligēdū illud qđ ifra dr̄ Jnueſtigaſti.qđ h; referri ad pfectionē cognitōis:nō āt ad modū iueſtigatōis q̄ deo non ptinet.Jn h̄ āt qđ dicit.Cog̃uiſti me.oñdit ip; fuiſſe a deo approbatū ſm noticiā approbatōis.de qua.2.Timo.2.ca.Nouit dñs q ſūt ei⁹.Cōſeq̄nter ſcđo tāgit q̄tuor ſingularia circa hoie;.ſ.ſeſſionē ⁊ reſurrectionē ⁊c̄.Pro q̄ ſciēdū q deut°6.circa explicationē pcepti de dilectōe dei dr̄.Meditaberis.ſ.in his q̄ ad diuina; dilectionē ptinēt.Sedēs in domo tua ⁊ ambulās i itinere:⁊ dormiēs ſeu cubās atq; ꝯſurgēs.qđ exponit̄ ſic.Nā hō d; meditari in his q̄ ad dilectionē dei ptinēt:tā in tpe qetis q̄; in tpe laboris.ſil'r in igreſſu lecti ad dormiēdū:⁊ i egreſſu ad vigilādū:ad q̄ q̄tuor l; nō eodē ordie referēda ſūt v̄ba p̄s in h̄ loco.q.d.Dñe tu cog̃uiſti ſeſſionē meā.ſ.an in ſeſſione mea tpe qetl meditor i his q̄ ad dilectionē tuā ptinēt.Et reſurretionē meā.ſ.cū ſurgo de lecto ad vigilādū.Et ſemitā meā.ſ.cū ābulo in itinere.Et funicl'; meū.qđ in hebreo hr̄.Accubitū meū.ſ.cū lectū itro:ad qđ trāſlatio nr̄a poſſet reduci.Nā lect⁹ eſt hoib⁹ quaſi funicul⁹ hereditatis.Cū eni hō in lecto dormiēs iacet nihil aliud videt̄ hr̄e tanꝙ ppriū ſibi.⁊ q2 iſta quatuor q̄tū de ſe idifferētia ſūt quo ad meritū vel demeritū niſi iq̄;tū cadūt ſub cognitōe hoīs ea debite ordinātis i deū vel al'r iccirco iterpoſuit.Jntellexiſti cogitationes meas de lōge.i.itellexiſti.q̄s cogitationes habeam in h⁹ varietatib⁹ meis ſupradictis.ſ.vtrū ſint digna mercede vel nō.Dicit āt a lōge:eo q finis cogitatōis q eſt vltim⁹ in executōe:⁊ p ꝯñs longe eſt p̄ncipalis quo ad meritū ⁊ demeritū:⁊ iō dicit:q de⁹ cogitationes humanas q̄l'r pueniāt de lōge.ſ.de fine pprie itelligit.Et ne qs eſtimaret q cognitio dina circa hoie; ſolū ad quatuor pdicta ſe extēderet:iō dicit.Et oēs vias meas preuidiſti:vt oſtēdat oēs humanas actiones que p vias itelligunt̄ comprehendl in cognitōe dina q̄ eas ab eterno puidit.Et reddēs rōnē q̄re ſb clauſula vl'i cōprehēdit vias hūanas ⁊ nō eas diſcurrēdo ſpāl'r

expſſit:ſicut icepat ſubdit dicēs.Qꝛ nō eſt ſermo ī lingua mea.ſ.
ſufficiēs ad expſſionē ſinguloꝝ eo modo quo dr̄ Eccl'iaſtes.i.Cū
cte res difficiles nō pōt eas hō explicare ſmone.Et ne quis pu/
taret ꝙ hō dina cognitio ſe extēdit ſolū ad pn̄tia eo ꝙ ſūt ī actu
⁊ nō ad pterita ⁊ futura q̄ nō hn̄t eē actuale ī ſeipſis: iō ſubdit.
Ecce tu dn̄e cognouiſti oīa nouiſſima ⁊ antiq̄.q.d.nō ſolū pn̄tia
ſ; ēt pterita ⁊ futura.Cōſeq̄nter tertio oñdit quaſdā eminētias
ſingulariter ad cognitionē ſpālr̄ dei ptinentes:⁊ de h̄ dicit.Tu
formaſti me ⁊c.Ad qđ ſciendū ꝙ ſm Augꝰ.i li.de trinitate vni/
uerſas creaturas ſpūales ⁊ corꝑales nō qꝛ ſūt iō nouit deꝰ:ſed iō
ſunt qꝛ nouit.Cuius rō ē.Nā ſic ſe h; ſcia dei ad oēs res creatas
ſicut ſcia artificis ad artificiata ab ipſo artifice pducta.Ad qđ
oſtēdēdum poſtq̄ dixerat.Tu cognouiſti oīa nouiſſima ⁊ anti
qua ſubdit.Tu formaſti me.ac ſi dicat.Cognitio tua eſt cā mee
formatōis modo pdicto:ſ; ne putaret̄ ꝙ cognitio ſeu ꝓuidentia
dina nō requirit̄ ad ꝯſeruationē rei poſtq̄ eſt creata ſeu forma
ta ſic nō reqrit̄ cognitio artificl finito ope:iō ſubdit.Et poſuiſti
ſup me manū tuā.exponit̄ ſicut ī poſtil.Cōſeq̄nter qrto ex pdi/
ctis ꝯcludit tria miriſſima circa dinā cognitionē:p̄ cū dicit.Mi
rabilis fcā eſt ſcia tua ex me.valde eni mirabile ē ꝙ cognitio ſit
cā reꝝ nāliū cognitaꝝ cū i creaturis eſt coiter oppoſitu;.Scđo
dicit ēt.Cōfortata ē.qꝛ hō cognitio ſeu ꝓuidētia dina ſic ē ꝯfor/
tata ꝙ res p eā cōſeruant̄ ī eē:⁊ ipā a rebꝰ ſubtracta deficiunt:
qđ ad maximā fortitudinē ptinet.Tertio dicit.Et nō potero ad
eā.ſ.vt ab ea q̄lrcūq; poſſē me ſubtrahere. Cōſeq̄nter qnto h̄
vltimū qđ dixerat declarat.ſ.nō potero ad ea;.vt ab ea q̄lrcūq;
poſſē me ſubtrahere.⁊ h̄ ex tribꝰ:p̄ ex dine pn̄tie imēſitate:qꝛ cū
ſit vbiq; nullus pōt a ſua pn̄tia abeē:⁊ đ h̄ dicit.Quo ibo a ſpū
tuo:exponat̄ ſicut ī poſtil.vſq; ibi.Si ſūpſero pēnas meas dilu
culo.cuiꝰ ſenſus eſt.Si haberē pēnas ſic̄s diluculo.qđ ī iſtātiuo
lat ab oriēte ī occidētē:⁊ ſic cū tāta velocitate trāſirem ad extre
ma maris:h̄ nō ſufficeret ad h̄ vt me ſubtrahere poſſē a tua pſē/
tia:rō q̄re.Qꝛ illuc manꝰ tua deducet me.⁊ h̄ ponit ſcđam rōnē
p quā hō nō poſſet ſe ſubtrahere a dina ſcia:q̄ eſt eadē cū ſua po
tētia.⁊ qꝛ deꝰ p ſuā potētiā ē vbiq; ſic̄ p ſuā eēntiā:iō dicit.Illuc
.ſ.in extremis maris:vel vbicunq;.Deducet me manꝰ tua.i.ero
ſub ptāte tua quocūq; me deducas:nec potero declinare a ōdū
ctōe tua.Qꝛ tenebit me dextera tua:⁊ ſeqr̄.Et dixi forſitā tene/
bre:vbi ponit̄ tertia rō in qua dicit ꝙ hō nō poſſet ſe ſubtrahe/
re a cognitōe dina ꝓpter tenebroſitatē ſeu obſcuritate; loci:qꝛ
nihil in eis latet deū:⁊ exponat̄ lr̄a ꝓut ī poſtil.Cōſeq̄nter ſexto
ꝓbat qđ vltimo dixerat.ſ.ꝙ deꝰ cogſcit ⁊ opat̄ ī locī tenebroſis
ſicut ī lumioſis:⁊ h̄ cū dic̄.Qꝛ tu poſſediſti renes meos. renes.n.
ſunt ī corpe humano valde occulti ⁊ obtenebrati:qꝛ coiter ſunt
opti adipibꝰ ⁊ viſceribꝰ aīalis:⁊ tn̄ h̄ n̄ obſtāte a deo poſſident̄:⁊
ſic ifert̄ ꝓpoſitū.ſ; qꝛ nō ſolū deꝰ poſſidet iteriora mēbra huma/
na ſ; ēt ea format ⁊ organiçat in vtero mr̄is:iō ſubdit.Suſcepi/
ſti me de vtero mr̄is mee.vbi hebraica lr̄a h;.Pepigiſti me ī vte
tero matris mee.idem eni; verbum habetur hic ī iob.io. vbi di
citur.Oſſibus ⁊ neruis ꝯpegiſti me.⁊ ſic eſt ſenſus ꝙ deus ī vte
ro mr̄is format totā cōpagine; humani corꝑis ibi exn̄tis:ad qđ
neceſſariū requirit̄ vt cognitio ⁊ potētia dina ſe extēdāt etiā in
obſcuris ⁊ latebris qđ erat itentū.Cōſeq̄nter ſeptimo qꝛ ī cōpoſi
tione organica humani corꝑoris ſūt q̄plurime maxime ſubtili
tates de quibꝰ tā phi q̄ medici tradūt multa:vt p; in li.de aīa/
libꝰ.⁊ Galienꝰ in ſua anathomia:q̄ tn̄ ipſi phi potētie formatiue
nāli attribuūt:qđ l; ſit veꝝ iſtralr̄ ⁊ ſecundario:pncipalr̄ tn̄ oīa
ſūt attribuēda ſūme cognitōi ⁊ potētie.ſ.dine iſtituētis naturā.
iccirco dicit.Cōfitebor tibi.ſ.ꝯfeſſiōe laudis:qꝛ terribilr̄ magni
ficatus es.ſ.in cōpoſitōe corꝑis humani organica:de qua ꝓus di
xerat:q̄ tāte ſubtilitatis eſt:vt in eo qui eā diligēter conſiderat
nō ſolū cauſat admirationē ſ; ēt terrorē.Illa eni que magne ꝓ/
fūditatis ſapie ſūt terrorē cauſāt.vn̄ in pˢ dr̄ de deo.Terribilis
in cōſilijs ſup filios hoium.⁊ ſeq̄r.Mirabilia opa tua.ſ.ī hoc
ꝙ corꝑoris humani diſpoſitio ſupradicta eſt optima ſm conue/
niētiā ad aīam humanā ⁊ ad eiꝰ opatōes:ꝓut Tho.ī pma parte
q.9i.arti.3.i cor.q.⁊ iō ſubdit.Et aīa mea cogſcet nimis.i. cogſce
re pōt ꝙ ad ipſiꝰ exn̄tiā ⁊ eiꝰ opationes corpus humanū eſt opti
me cōpaginatū ſeu organiçatu;. talis eni cognitio exquiſita et
cōpleta cadit ſub cognitōe humana:vt p; per Galienū ī li.de iu
uamētis mēbroꝝ:vbi de quolibet mēbro ⁊ iūctura humani cor
poris reddit rōnem conuenientē ad opationes aīe:vnde reſpectu
huiꝰ bn̄ dr̄.Et aīa mea cogſcet nimis qꝛ pfecte talia ab hoie cog
ſci poſſunt:qđ aūt ſupiꝰ dixerat.Mirabilis facta eſt ſcia tua ex
me:⁊ nō potero ad eā.itelligit̄ de ſcia dei que eſt ſua eēntia inef
fabilis:hic aūt loquit̄ de opationibꝰ ab ea ꝓcedētibus q̄ ſub hu/
mana cognitione cadere poſſunt:pſerti illa q̄ ī humana natura
continēt̄ur.Cōſeq̄nter octauo circa hō mirabilia opa dei dicit. Non
eſt occultatū os meū a te.Circa qđ attēdēdū ꝙ cū aīa humana ſit ra
tionabilis magis ꝯuenit cū angelis q̄ cū aīalibus brutis:⁊ iō ſua crea
tio cū angelis in pmordio fuiſſe facta videret̄ eē conueniēs:tn̄ deus
alr̄ diſpoſuit.ſ.vt ī corpore humano ſibi ꝓportionato crearet̄:⁊ h̄ eſt
qđ dicit.Nō eſt occultatū os meū a te.Os eni hic accipit̄ pro corpulē
tia humana ī vtero mr̄is organiçata:qđ eſt magnū opꝰ dei.iuxta illđ
Eccl'iaſtes.ii.Sicut oſſa cōpaginata in vtero pgnātis.illa āt oſſa ſunt
a deo facta in eē cōpleto per ifuſionē aie rōnalis:⁊ de h̄ dicit.Quod
feciſti ī occulto ⁊ ſubſtātia mea ī iferioribꝰ terre.ſubā eni accipit̄ pro
aīa que eſt forma eēntialis.⁊ p ꝯñs pcipua pars ſubalis ipſiꝰ hoīs:⁊ ſic
deus os.ſ.corpulētiā in vētre pregnātis fecit cū ſubſtātia ſua.i.cū aīa
ī iferioribꝰ terre:qꝛ ī vtero p ifuſionē fuit creata.⁊ ſic excludit errorē
dicentiū ꝙ aīa humana fuit creata cū angelis:qđ aliqui voluerūt ex
dictis Augꝰ.in.7.ſup Gen̄.ad lr̄am itelligere:qđ tn̄ ipſe nō aſſerendo
dicit:vt ibidē p;.Excludit̄ ēt error dicentiū ꝙ angeli in virtute dina
cauſant ſeu pducunt aīas rōnales:qđ tn̄ eſt falſū cū pˢ.ſoli deo loq̄ns
dicit.Qđ feciſti ī occulto ⁊c.vn̄ in pductōe pmi hoīs.Gen̄.2.dr̄.ꝙ ſpi
rauit deꝰ in faciē hoīs ſpiraculū vite.in alijs vo aīalibꝰ q̄ mediantibus
cauſis ſcđis pducunt̄ dixit.Producat terra:⁊ pducāt aq̄ ⁊ hō.Conſe/
q̄nter nono agit̄ de alio ope dei magno circa hoiem:in h̄.ſ.ꝙ pertinet
ad ꝯſecutionē vltimi finis ad quē fuit creatꝰ:⁊ de h̄ dicit.Impfectu;
meū viderunt oculi tui:⁊ ī libro tuo oēs ſcribent̄.Pro quo ſciendū ꝙ
illi qui a deo pordinant̄ ad vitā beatā ꝯſeq̄ndā que eſt vltimus finis
humane vite peligunt̄ a deo nō ex meritis eoꝝ futuris.vn̄ ad Ro.9.
de electiōe iacob ⁊ reprobatōe eſau tractās dicit.Cū nōdū nati fuiſſēt
aut aliqđ egiſſēt boni vel mali:vt ſm electionē ꝓpoſitū dei maneret
nō ex opibus ſ; ex vocāte:dictū eſt ei ꝙ maior ſuiet minori:⁊ h̄ eſt qđ
dr̄.Impfectū meū viderunt.⁊ veriꝰ.Informē meū ſm Hiero.videt̄
oculi tui.qꝛ.ſ.antēq̄ hō formaret̄ nec ſit in reꝝ natura videt̄ a deo eu
ius viſio ēt ſe extēdit ad nō entia:⁊ ſequit̄.Et in libro tuo oēs ſcribent̄
qꝛ anteq̄ ſint ⁊ aliqđ mereāt̄:oēs iuſti nō ſolū pdeſtinati ad finalem
glīam conſeq̄ndā:ſ; ēt electi ad grām qua glīam merent̄:l; eā finalr̄
nō conſequāt̄ ſcribunt̄ ī libro dei.ſ.vite:de quo libro ꝓut refert̄ ad di
uinā pdeſtinationē imobilē nullus delet̄.vn̄ apocl.3.Nō delebo nomē
eiꝰ de libro vite.ꝓut aūt in ſeipſis hoīes mutabiles ſūt deleri pn̄t đ h̄
libro iuxta illud pˢ.Deleant̄ de libro viuētiū.vn̄ cū dicit:⁊ ī libro tuo
oēs ſcribent̄.de oībus pōt itelligi.nō ſolū de pdeſtinatis qui glīa; fi/
nalr̄ cōſequūtur:ſ; ēt de his qui ſm pn̄te; iuſticiā glīam merent̄: lic;
eā poſtea p eoꝝ defectꝰ amittāt.⁊ ſequit̄.Dies formabunt̄ ⁊ nemo in
eis.Ad qđ ſciēdū ꝙ dies ī ſcriptura ad lr̄a; accipit̄ q̄nq; ꝓ ſtatu grē.
vt ad Ro.13.Dies āt appropinquabit eis:q̄nq; āt pro ſtatu glīe:vt in
pˢ.Melior eſt dies vna in atrijs tuis ſup milia.Et qꝛ in libro dei ſcri
būtur:vt dcm̄ eſt nō ſolū illi qui p eternā pdeſtinationē ad glīa; ordi
nātur:ſ; ēt illi qui p pn̄tem iuſticiā glīam merētur:l; ea; poſtea:vt di
ctū eſt amittāt.iccirco dicit in plurali.Dies formabunt̄.dies.ſ.vtroꝝ
q; pdictoꝝ formabuntur ī libro dei:qꝛ vtroꝝq; ordinatio eſt noticia
dei imutabilr̄ ex parte ſui:l; mutabilr̄ ex parte eoꝝ qui ſcribunt̄. vn̄
pſalmiſta de noticia dei circa hō dies dicit.Nouit dn̄s dies imacula/
toꝝ.Et qꝛ hec noticia in qua formātur iſti dies eſt ab eterno añq̄ ipſi
conſcripti in reꝝ natura eēt:iō ſubdit.Et nemo in eis.Nemo ſcripto
rū in eis.ſ.in diebus formatis modo predicto:qđ aūt iterponit hic po
ſtillator de libro mortis nō iuenitur in ſacra ſcriptura aliqđ dici liber
mortis:qꝛ vt dicit ſanctus Tho.in pma parte.q.24.arti.2.in rn̄ſione
ad vlti.argu.nō eſt ꝯſuetum cōſcribi illos qui repudiāt̄.ſed eos qui eli
gūtur:vn̄ tales nō dicūtur ſcribi in aliquo libro dei.ſ.celeſti:ſed dicun
tur in terra ſcribi:iuxta illud Hieremie.17.Recedētes a te ī terra ſcri
bant̄.Conſeq̄nter decimo dicit.Mihi autē nimis honorati ſunt ami
ci tui deus ⁊ nimis confortatus eſt principatus eoꝝ.Ad cuius decla/
rationem attendendum ꝙ quia conſcriptio in libro vite de qua fece/
rit mentionē eſt mere gratuita vt dictū eſt:iccirco ſurgit quedam taci
ta murmuratio cōtra deum ab his qui minus bene de dinis ſentiunt.
eo ꝙ videtur deus in hoc eē acceptor perſonaꝝ.qꝛ ex quo nulla pre/
ceſſerunt merita in his qui ab eterno conſcripti ſunt. ſimiliter pote/
rant ibi cōſcribi certi homines quorum nec merita nec demerita pre
ceſſerūt.Ad quā tacitā murmurationē pſalmiſta reſpōdet.Mihi au/
tem nimis honorati ſūt amici tui deus.hoc eſt dicere iudicio meo val
de ſunt digni honore quos deus ex ſua liberalitate recipit in amicos
quaſi diceret quos enim deus ſumme bonus ⁊ ſapiens dignificat te/
merarium eſt:vt ab hominibus contemnantur: ſed potius honorari
debent.Et iſto modo videtur apoſtolus loqui de iſta materia ad Ro
ma.8.cum dicit.Si deus pro nobis quis cōtra nos:quis accuſabit ad
uerſus electos dei ⁊c.q.d.ipſa electio dina ab eterna pordinata ſuffic̄
pro rōne ad h̄ ꝙ tales ſint digni glīficatione.Et notandū ꝙ in h̄ vſu
videt̄ pˢ tangere vtruſq; genꝰ ſcriptoꝝ in libro dei de quibꝰ Aug' de
ci.dei.quoꝝ vnū eſt eoꝝ qui ſunt conſcripti tm̄ ſm pn̄tē iuſticia; per
grā;:⁊ de iſtis dic̄.Mihi āt ni.honori.ſūt amici tui deus.Amici enim

pn̄t dici qcūq; ſūt in grā dū in ea ſūt. vn̄ Joā. i5. ca. Uos amici mei eſtl
ſi feceritis ea q̄ p̄cipio vobis. Sȝ ꝯſtat ꝙ multi iplēt p̄cep̄ta diña: q tn̄
poſtea gl'iam dei nō ꝯſequunt̄ ꝓpter eoꝝ defectū. Scōm gen⁹ cōſcri/
ptoꝝ in libro vite eſt illoꝝ qui ſ̄m eternā predeſtinationē ꝯſcribunt̄: ꝛ
de iſtis ꝓprie itelligit̄. Nimis ꝯfortat⁹ eſt p̄ncipat⁹ eoꝝ. ꝯſcriptio enīȝ
talium eſt ꝯfortata q̄ꝛ iuariabilis: ſil'r ꝛ eſt p̄ncipatiua: q̄ꝛ oēs tales cō
ſcripti regnāt cū xp̄o: ꝛ ꝑ ꝯn̄s ꝯfortat⁹ eſt p̄ncipat⁹ eoꝝ. Cōſeq̄nter vn/
decimo oñdit ꝙ ꝯſcriptio p̄dicta cōprehēdens vtrūq; gen⁹ ꝯſcriptoꝝ
eſt valde numeroſa. lȝ enī pauci ſūt electi: multi tn̄ vocati ſūt ꝑ grām
q nō attingūt gl'am: iō ſequit̄. Dinumerabo eos ꝛ ſuꝑ arenā multipli
cabunt̄: qđ nō ſolū pōt itelligi de ſolis electis ꝑ diñā p̄deſtinationē. q̄ꝛ
vt dr̄ Math. 7. ca. Arta eſt via que ducit ad vitā ꝛ pauci ſūt q iueniūt
eā. Nec ēt de angelis ꝯuenienter itelligit̄: q̄ꝛ i h̄ p̊s agit̄ tm̄ de forma
tione hoīs: ꝛ de alijs ꝯditōib⁹ humanis: nō aūt de angelicis: ſeq̄tur āt.
Reſurrexi ꝛ adhuc ſū tecū. pro quo ſciendū ꝙ dauid dū ꝑ reuelatio/
nē cognouit ſe reſurrexiſſe a pc̄tis: ꝛ ꝑ ꝯn̄s cognouit ſe eſſe in grā: vt ſu
pra dcm̄ eſt: tn̄ poſt illā remiſſionē pc̄tōꝝ ꝓcedente tp̄e nō ſciebat cer
titudinal'r ſe eſſe i grā. ſȝ tm̄ ꝯiectural'r i q̄ꝝtū ꝑcipiebat̄ ſe diligere ami
cos dei: ꝓut in p̄cedenti v̄ſu. Mihi aūt nimis. ſil'r ꝛ odio h̄re inimicos
dei ꝓut in v̄ſibus imediate ſeq̄ntib⁹ h̄r: ꝛ iō dicit. Reſurrexi. ſ. a pc̄tis:
ꝓut fuit mihi reuelatū. Et adhuc ſū tecū. ſ. ꝑ grām: qđ quidē ſcio per
cōiecturas in h̄ p̊s ꝯtentas modo p̄dicto de quo dicit. Et adhuc ſū te/
cū. q. d. adhuc ſū. lȝ nō ſciā certitudinal'r: ſi enī ſic ſciuiſſet ꝓprius di/
xiſſet. Reſurrexi ꝛ tecū ſū. Qđ aūt poſtil. dicit ꝙ dauid cognouit per
reuelationē ſe eē futuꝝ in ſocietate angeloꝝ nullū fundamētū hȝ in
ſacra ſcriptura: imo ei⁹ oppoſitū ſtatī in ſeq̄ntib⁹ cōprobat̄. Si enī re/
uelatū ſibi fuiſſet dinit⁹ ſe gl'iam adeptuꝝ i vanū dixiſſet. Uide ſi via
iniq̄tatis in me eſt ꝛc̄. vt pȝ ītuēti. Cōſeq̄nter duodecimo oñdit illud
qđ cōiectural'r dixerat. Adhuc ſū tecū. ſ. ꝑ grāȝ: ꝛ h̄ ex nimio çelo queȝ
hēbat ꝯtra pc̄tōres ꝛ inimicos dei: ꝛ h̄ cū dicit. Si occideris de⁹ pc̄tō/
res: ſi pro q̄ꝛ. ſcio dn̄e ꝙ occides pc̄tōres. ſ. morte ſp̄ūali. iō dico. Uiri
ſāguinū declinate a me quoꝝ quēdā errorē ad mām̄ iſtā ꝑtinentē ex/
primit cū dicit. Q̄ꝛ dicitis in cogitatione accipiant in vanitate ciuita
tates ſuas. cui⁹ ſenſus eſt. Nā heretici ꝛ alij inimici dei iuidentes p̄de
ſtinatis quos de⁹ ad gl'iā p̄elegit anteq̄ꝝ q̄cq̄ꝝ mererent̄: vt dcm̄ ē: dcm̄
de eis detrahēdo i cogitationibus ſuis. Accipiāt i vanitate ciuitates
ſuas. h̄ eſt dicere. Jlli qui p̄deſtinati dicunt̄ accipiāt ciuitates ſuas. ſ.
eccl'iam pn̄tem ꝛ celeſtē: quaꝝ vnā dicūt accipe ꝑ grām ꝛ aliā ꝑ gl'iaȝ
ꝛ h̄ in vanitate: q̄ꝛ nullis meritis p̄cedētib⁹ talē p̄deſtinationē dicunt̄
tales ciuitates accipe. Poſſunt ēt iſta v̄ba itelligi dicta eſſe ab hereti
cis qui aliā vitā negāt ſicut ſaducei ꝛ h̊j. Jſti enī dicūt de iuſtis ꝙ ac/
cipiāt in vano ciuitates ſuas. q. d. ꝙ iuanū laborāt cū nō ſit aliqđ pre/
miū eternū in illis ciuitatib⁹. Et q̄ꝛ talia dicta ſūt horribilia ſcīs viris:
iō dicit. Nōne qui oderūt te dn̄e oderā ꝛc̄. q̄ ſatis patēt in lr̄a. Cōſeq̄n
ter tertiodecimo ponit ꝯclōnē ſupplicatoriā quā p̄ncipal'r in h̄ p̊s in/
tēdit: ꝛ hoc cū dicit. Proba me de⁹ ꝛc̄. Circa qđ p̊ aſpectu ad lr̄am du/
biū occurrit. ſ. quō pſalmiſta q in p̄ncipio hui⁹ p̊s teſtat⁹ eſt. Dn̄e ꝓba/
ſti me ꝛ cognouiſti me ꝛc̄. mō q̄rit. Proba me de⁹ ꝛ tēta me. Si enim
cū iā ꝓbauerat de⁹ ꝛ cognouerat: ſuꝑflue ꝛ iutil'r videt̄ petere vt iteꝝ
ꝓbet̄. Ad qđ ſciēdū correſpōdēter ad predicta ꝙ ꝓbatio p̊ modo dcā
ꝛ cognitio ſeu ꝓbatio itelligēda eſt quo ad pn̄tem iuſticiā. ſ. vtꝝ dauid
eſſet in ſtatu grē: ꝛ q̄ꝛ dauid de h̄ iā erat certificat⁹: vt p̄dictū eſt: ideo
dixit. Dn̄e ꝓbaſti me ꝛ cognouiſti me. i. approbaſti: vt dcm̄ eſt. Sȝ ꝓ/
batio h̄ ſcđo loco data itelligēda eſt quo ad eternā p̄deſtinationeȝ. ſ.
vtrū dauid eſſet ſecur⁹ ad gl'iam final'r ꝯſeq̄ndā qđ ipſi dauid nō con
ſtabat certitudinal'r ꝑ reuelationē: vn̄ rōnabil'r timebat filiali timo/
re ne forte icurreret in aliquā dei offēſā ex qua ipediret̄ a cōſecutiōe
gl'ie eo mō quo dr̄. Siq̄s ſe exiſtimet ſtare videat ne cadat. i. Cor. i0.
ca. Et iō petit iteꝝ a deo ꝓbari: ꝛ ſubdit. Et vide ſi via iniq̄tatis in me
eſt. vbi nota ꝙ nō dixit. Si iniq̄tas in me eſt: q̄ꝛ lȝ certitudinal'r ſciuiſ
ſet ꝑ reuelationē nō eſſe in ipſo iniq̄tatē: vt dcm̄ eſt: ꝓpter qđ dixerat
alibi. Probaſti cor meū ꝛ nō eſt iuēta in me iniq̄tas. non tn̄ ſciebat ſi
erat in eo aliq̄ via iniq̄tatis. ſ. diſpoſitio tēdēdi ad iniq̄tatē: qđ pōt eē
in exn̄tib⁹ in grā: ꝛ ſic petit vt nō ꝑmittat̄ a deo tēdere in talē viā. vn̄
dicit. Deduc me in via eterna. ſ. ad eternā vitā cōſeq̄ndā. Qual'r autē
itelligat̄ hec ꝓbatio reſpectu dei ꝓbātis dcm̄ eſt in p̄ncipio p̊s. Et no
ta ꝙ ibi dixerat. Dn̄e ꝓbaſti me ꝛ cognouiſti me. i. approbaſti: vt dcm̄
eſt. ſȝ h̄ dicit. Proba me ꝛ cognoſce me. i. approba me. q̄ꝛ prima appro
batio erat de p̄terito ꝛ pn̄ti q̄ erat iaȝ imutabil'r approbata: ſȝ ſcđa ap
probatio eſt de futuro qđ reſpectu flexibilitatis humane ſemꝑ hȝ na
turā ꝯtingētis: iō nō ꝓprie peteret̄ approbaui ſȝ magis ꝓprie petitur
deductio in via eterna.

REPLICA.

i In p̊s. Dn̄e ꝓbaſti. Burgeñ. itroducēdo mām̄ pſalmi ſ̄m ſuaȝ
applicationē que nō eſt directe ꝯtra poſtil. dicit dauid ſe ſci/
uiſſe abſolutū a culpa: ꝛ eē i grā q̄ꝝuis opinio multoꝝ fuit ad ꝯtrariū.
ꝛ ſic h̄ ponit̄ quod ſepe in odiū poſtil. iprobauit: ſicq; ſepi⁹ ſibi ipſi cō/
tradicit. Circa illū paſſū. Et aīa mea cognoſcet nimis. ſ. oꝑa mirabilia
dn̄i: ꝓut in p̊s enumerant̄: glo. Burgeñ. eſt. Cognoſcet nimis. i.
ꝑfecte: vt iquit talia ab hoīe ꝑfecte cognoſci poſſūt. Allegat ad
hoc ea q̄ ſcripſit galien⁹. Sed attēdat Burgē. q̄d Ariſtl. de h̄ ſē/
tit dicēs. Ea que ſcim⁹ minima ſunt i cōparatōe coꝝ que ignora
mus. ꝛ ph̄s. i. phyſicoꝝ dicit. Tunc arbitramur vnūq̄dq; ſcire. ſ.
ꝑfecte: cū cauſas cognoſcim⁹ ꝛ p̄ncipia vſq; ad elemēta. dr̄ie enī
ꝓprie reꝝ que ſumunt̄ a ꝓprijs p̄ricipijs ſunt nobis ignote. quā
tū enī de eis dicere vel ſcribere poterit: ſolū ſunt circūlocutōes
ſ̄m doctrinā eiuſdē Ariſto. Dīs nr̄a cognitio itellectualis ortuȝ
hȝ a ſēſu: oportet enī itelligentē fātaſmata ſpeculari: ph̄us. 3. de
aīa. Sēſus aūt ſolū oſtēdit accidētia ex. z. de aīa: q̄ q̄ꝝuis magnā
vim cōferunt ad cognoſcēdū ꝙ q̄d eſt. hoc ſolū eſt arguitiue. Jn
tellect⁹ enī cōiunctus ꝛ ſi abſtractiue cognoſcit naturā ſube. vix
tn̄ vel nullaten⁹ ītuitiue. cognitio aūt reꝝ ex ſuis oꝑatōib⁹ ꝛ ali/
is accidētib⁹ nō eſt niſi arguitiua ꝛ a poſteriori nō igitur ꝑfecta.
Pſalmiſta igit̄ fortaſſe voluit dicere ꝙ mirabilia dei cognoſce
ret nimis. i. ꝑfecte: nō ex ſciētie acq̄ſitione ſȝ diña iſpiratōe. ꝛ h̄
bene credo. Sed de libro vite que h̄ dicunt̄ vide. ſ̄. Exo. 3z. cor
rectorio vlti. Jd aūt qđ iterponit poſtil. ꝙ reprobi poſſunt dici i
libro mortis ſicut electi i libro vite: hoc eſt Burgeñ. valde mole
ſtū. q̄ꝛ vt iquit in ſacra ſcriptura nō dr̄ de tali libro. hec eſt Bur/
geñ. cōſueta ratio ſeu iualida: ꝛ errori Uuichlef ꝛ boemoꝝ val/
de ꝓpinqua. Nec poſtil. talem libꝝ mortis ponit ſ̄m rem ſȝ ſ̄m
dici: ꝛ illud dici pōt fundari ſuꝑ argumēto a cōtrario ſēſu: quod
Burgeñ. ſepe grādipendit. pōt etiā fūdari ſuꝑ regula. Sicut ꝓ/
poſitū i ꝓpoſito: ita oppoſitū i oppoſito: ſi ſaltē alteꝝ ieſſet a na
tura. Nec burgeñ. reddit rōem cū aliqui dicant̄ ſcripti quorum
nec merita nec demerita ꝓceſſerūt: quare non pōt dicit h̄ de oī
bus ꝙ eadē rōne ſint ſcripti: ſ̄m enī irradiationē idealē difficile
eſt negare oēs hoīes: imo oēs res fore in ꝓſpectu diñe cognitio/
nis: ꝛ ſ̄m hunc modū oēs dicunt̄ ſcripte ſicut picte. Alanus enī
de planctu nature ea rōne dixit veſtē froneſis diuȝ reꝝ formas
quaſi depictas continere. Sed ꝙ de hoībus oīb⁹ ſ̄m illū modū
ſcriptis aliqui ſint p̄deſtinati: aliqui p̄ſciti: h̄ ꝓuenit ex determi/
natione diñe voluntatl ſ̄m doctrinā doctoris ſubtilis. hec autē
determinatio diñe voluntatis cū ſit reſpectus ad extra ad diui
nā volūtatē terminatus nō in ea fundat⁹. ſi ponat̄ nunc ſcriptio
nūc deletio nulla ſeq̄tur ex hoc in diña volūtate mutatio: ſicut
nec ex alijs reſpectib⁹. ſ. creationis icarnatōis ꝛc̄. Burgeñ. etiaȝ
illū paſſū. Mihi aūt nimis honorati ſunt amici tui. exponēs de
hoībus nō de angelis. ꝓut poſtil. facit modicā adducit rōnem. ſ.
ꝓpter hoc qđ dr̄ Math. 7. Arta ē via ꝛc̄. ꝛ Mathei. z0. c. Mlti
ſūt vocati pauci v̄o electi. Burgeñ. nō audet exponere amicos
dei ſolos electos qui pauci ſūt ꝓpter hoc qđ ſeq̄tur hic. Dinume
rabo eos ꝛ ſuꝑ harenā multiplicabunt̄. iō exponit amicos dei đ
oībus p̄teritis pn̄tib⁹ ꝛ futuris q ſūt amici ſ̄m pn̄tē iuſticiā: ꝛ ſi nō
ſ̄m eternā p̄deſtinationē: ſȝ videt̄ ꝙ ꝑ hyꝑbolicā locutionē bur
geñ. ad ſic dicendū nō fuit cōpulſus: q̄ꝝuis enī electi i cōparatio
ne ad reprobos ſint pauci: abſolute tn̄ itelligēdo nō ſunt ita pau
ci q̄n humanā noticiā excedāt ſub ſola enumeratōe diña cōpre/
henſi: q̄ꝛ apocl. 7. poſt viſa multa milia ſcōꝝ deſcripta dr̄. Poſt
hec vidi turbā magnā quā dinumerare nemo poterat ꝛc̄. Non
eſt iquā burgeñ. cōpulſus ad dicēdum eos dei amicos: q anteq̄ꝝ
nati fuerūt: fuerūt a deo oditi: q̄ꝛ i eterna p̄ſcia nullū actū poſi/
tiuū de⁹ habuit circa p̄ſcitos: niſi ꝓuidēdo eoꝝ eē nature ſ̄m do
ctrinā Scoti li. i. di. 4i. Et idē iudiciū eſt de oīb⁹ p̄ſcitis de eſau
āt ſcribit̄ Malach. i. ꝙ fuerit odit⁹ anq̄ꝝ nat⁹. Et ſi ipſe vl' q̄cū
q; ali⁹ fuerit amic⁹ ſ̄m pn̄tē iuſticiā: h̄ eſt ſolū ſ̄m dici nō ſ̄m eē.
Nā dr̄ ꝓuer. i7. Oi tp̄e diligit qui eſt amic⁹: planior eſt expoſitio
poſtil. de angel' q̄ꝝuis ēt de electl hoīb⁹ ſit abſurda. Et cū poſtil.
dixit h̄ dauid fuiſſe reuelatum ꝙ eſſet futurus in gloria in ſocie
tate dei. Burgeñ. obijcit per argumentū ſuum conſuetuȝ apud
hereticos cōmune: videlicet. nō habetur i ſcriptura ſacra: igitur
nō eſt credēdum. Arguit autem ex ſcriptura oppoſitum: vt ipſe
putat ꝛ arguit ſic. Jnfra ſcribitur. Et vide ſi via iniquitatis i me
eſt ꝛc̄. Uane dixiſſet ſic dauid: ſi fuiſſet ſibi reuelatum ꝙ eſſȝ fu
turus in gloria. Ad hoc dico dupliciter. Primo ꝙ dauid h̄ dixit
nō habendo reſpectum ad factam ſibi reuelationē: ſed ad çeluȝ
quem dixit habuiſſe contra iniquos: ne forte ſi eſſet exceſſiuus
ꝙ diſtrahere poſſet a beatitudine ſibi reuelata ꝙ tunc deus çe/
luȝ ſuum moderādo ducat in vita eterna. Secundo reſpondeo
ꝙ quia dauid ſciuit dei potentiam illis reuelationibus non eſſe
alligatam: nec viatoris liberum arbitrium huiuſmodi reuelati
onibus limitatum: quinimmo cum eis conſtat contingentia ad
vtrūlibet quare ꝓbabiliter habuit dubitare an reuelatio ꝓceſ/
ſiſſet ex diuina diffinitione: ſicut diſtingui ſolent ꝓphetie cōmi
nationis ꝛ diffinitionis: ideo dauid non fruſtra dixit. Et vide ſi

via inigtatis in me ē: ⁊ deduc me in via eterna ⁊c̃. Sicut eni cō tingit pſcitū eē in via ſm pñtē iuſticiā. ſic cōtingit pdeſtinatum nō obſtātib⁹ reuelationib⁹ eē ex viā ſm pñtē iuſticiā. q₂ al's ſeq̄ ret error φ grã ſemel hita amitti nō poſſit ſi vera fuit: q reprobat̃ de pe. diſ. z. §. charitas. Et pōt ēt hoc dici breuiter φ dauid fruſtra nō dixit q₂ bonarū mētiū ē ibi culpā agnoſcere vbi culpa nō ē ingt btūs Greg. ⁊ hr̃. ſ. di. ad eius. Pſal. CXXXIX.

Eripe me. Huic pſ. pmittit̃ talis titulus in hebreo ⁊ in trāſlatione Hiero. Ad victoriā pſ. dauid. Et pz ſnīa ex di ctis i titulo pſ. pce dētis. De mā v'o hu i⁹ pſ. vr̃ ex circūſtā tia lr̃e φ fuerit ab eo fact⁹ cū eēt i pſe cutiōe ſaulis petēs ab eo diuinit⁹ libari: p q̄ fecit multos alios pſ. vt pz ex ſu pradictis. q₂ illa pſecutio fuit lōga ⁊ dauid fuit i maxis piculis. vt pz ex de curſu. i. Reg. Igit̃ ſm h pſ. iſte didit̃ i duas ptes. In prima dauid petit ſuā liberationē. In ſecūda pphice pdic̃ pſecutor puītiōez ibi. Caput circuit⁹. Pria i duas. q₂ p° dauid p ſua libatiōe i petrāda allt̃at pſecu tor negtiā. ſcdo ſuā in deo cōfidētiā. ibi. Dixi dño. Circa p⁹ ſciē dū φ cū de⁹ ſit iuſtiſſim⁹ ad eū ptinet liberare inocētes de pſecutiōib⁹ iniquor. iō dic̃ dauid. Eripe me do. ab ho. malo. i. a ſaule reddēte mihi malū p bono. b A viro iniquo eripe me. i. a doech icitāte ſaulē ad pſeq̄ndū me. c Qui cogi. iniq. i cor. cogitātes multis machinationib⁹ me occidere. d Tota die cōſtituebāt plia. q₂ de cōſilio doech ⁊ alior malignātiū. ſaul frequēter eduxit exercitū ad capiēdū dauid. e Acuerūt li. ſu. ſic ſerpē. ⁊c̃. q₂ doech ⁊ alij detractores icitabāt maligne ſaulez ad pſequēdū dauid iniq̄. ppter qð dixit dauid ad ſaul. i. Reg. z4. Quare audis v'ba hoiūz loquētiū: dauid q̄rit malū aduerſū te ⁊c̃. iō ſubdit̃. f Cuſtodi me de manu pctōris. i. ſaulis obſtinati i pctō odij ꝯ me. g Et ab ho. ini. eripe me. i. a doech ⁊ alijs ſibi i malicia adherētib⁹. h Qui cogi. ſupplā. greſ. meos. vt ad regnū puenire nō valeā: ſic a dño pmiſſū ē mihi p ſamuelē. i Abſcōderūt ſupbi laqueū mihi. q₂ frequēte s poſuerūt iſidias occultas ꝯ dauid. k Et funes ⁊c̃. q̄rētes me cape ēt p illos q deberēt me diligere. ſ. p hitatores ceile q̄s dauid liberauerat de philiſteis. ⁊ p ȥipheos de quorum gñe dauid erat. ⁊ tñ iſti voluerūt cū i manib⁹ ſaul tradere. vt hr̃. i. Reg. z3 l Iux̃ iter ⁊c̃. i. q̄ſierūt me cape p cōſideratione locor vbi conſueuerā ire. vñ. i. Reg z3. dixit ſaul ȥipheis. Abite ergo ⁊ diligē ti⁹ pparate ⁊ curioſi⁹ agite ⁊ cōſiderate locū vbi ſit pes eius ⁊c̃. m Dixi dño. Hic ꝯñr dauid p ſua liberatione allegat ſuā i dño cōfidētiā. modus eni ē magnifici liberare cōfidētes i eo. ppter qð dixit dauid. Dixi dño de⁹ me⁹ es tu. i quo cōfido ⁊ nō in mea v'tute. n Exaudi dñe vo. ⁊c̃. liberādo me a ſaulis pſecutiōe ⁊ q₂ gratitudo de bñficio iā pſtito ē diſpō ad aliud obtinēdum. iō dauid ad ipetrādū liberationē ſuā de perſecutione ſaulis recolit tanq̄ grat⁹ bñficiū qð ei de⁹ pſtiterat liberādo eū de manu goliath gigātis. o Dñe dñe v't⁹ ſalutis mee. i. p cui⁹ v'tutē fuit ſaluat⁹. p Obūbraſti ſup caput meū. me ptegendo q In die belli. qð accepi cū goliath getheo. r Non tradas me ⁊c̃. i. ex̃ deſideriū meū. s Pctōri. i. ſauli obſtinato i peccato odij ꝯ me: min⁹ eni dicit ⁊ plus ſignificat. p h eni φ dicit φ talis traditio eēt ex̃ deſideriū ſuū ſignificat φ eū horrebat. ſic i coi mō loquēdi qñ cōtigit alicui qð ē ſibi horridū dic̃: h nō deſiderabā. vel nō petebā. ad ſignificādū illi⁹ qð accidit ſibi horrorē. ⁊ ſubdit cām dicti horroris cū ſubdit̃. t Cogitauerūt ꝯ me. p vias diuerſas me occidere. u Ne forte exaltent̃. hñtes de me itētū. pp h ſupple peto ne tradas me i manib⁹ cor. ⁊

¶ Ad victoriā pſalmus dauid.

Eripe me CXXXIX. dñe ab hoie malo: a viro iiquo eripe me. Qui cogitauerūt iniqtates i corde: tota die ꝯſtituebāt plia. Acuerunt liguas ſuas ſic ſpētes: venenuz aſpiduz ſub labijs cor. Cuſtodi me dñe de manu peccatoris: ēt ab hoib⁹ iniqs eripe me. Qui cogitauerūt ſupplātāe greſſuſ meos: abſcōderūt ſupbi laqueū mihi. Et funes extēderūt i laqueū: iuxta iter ſcādalū poſuerūt mihi. Dixi dño de⁹ me⁹ es tu: exaudi dñe vocē depcatiōis mee. Dñe dñe virt⁹ ſalutis mee: obūbraſti ſup caput meū i die belli. Nō trādas me dñe a dſiderio meo peccatori: cōgitauerūt ꝯ me: ne drē liquas me: ne forte exaltent̃. Caput circuit⁹ cor: labor labiorūz ipſor opiet eos. Cadēt ſup eos carbones: i ignē deijcies eos: in miſerijs: nō ſubſiſtēt. Vir liguoſus dirigetur i terra: viz iniuſtū mala capiēt i interitu. Cognoui qa faciet dñs iudiciuz inopis: ēt vīdictaz paupez. Verūtñ iuſti ꝯfitebūt̃ nōi tuo: ēt habitabūt recti cū vultu tuo. ¶ Pſ dd. CXL.

Domine clamaui ad te exaudi me: itēde voci mee cū clamauero ad te. Dirigat̃ orō mea ſic icēſuz i ꝯſpcū tuo: eleuatio manuū mear ſacrificiū veſptinū. Pone dñe cuſtodiā ori meo: ⁊ oſtiū circunſtātie labijs mei. Nō dclines cor meū i verba malicie: ad excuſādas ex

ē modus loq̄ndi trūcatus. ſic ſolēt loq hoies i timore poſiti.

x Caput circuit⁹. Poſtq̄ dauid petijt ſuā libationē. h ꝯñr pphice pdicit pſecutor ſuor punitionē. Ad cui⁹ itellectū ſciēdū φ ſaul perſequēs dauid ex deſiderio occidēdi eū cingebat eū ⁊ viros ei⁹ i modū corone ne poſſet euadere. vt hr̃. i. Reg. z3. Ad h āt icitabat̃ a doech ⁊ alijs detractorib⁹ ⁊ falſo diffamātib⁹ dauid apud euz. ⁊ iſta inigtas ſaulis ⁊ detractor ꝯ dauid fuit occaſio φ de⁹ pmiſit eos occidi i mōte gelboe. vt puniret̃ iſta malicia eor. ⁊ h ē qð dr̃. Caput circuit⁹ eor. i. ſaul q erat caput exercit⁹ circūdātl dauid mō dicto. y Labor la. ipſor. i. frequēs detractio doech ⁊ alior ſimiliuz. z Opiet eos. i. erit occaſio φ opiant̃ morte in mōte gelboe. ſic auē captaz opit rete. Et q₂ nō ſolū fuerūt puniti tpali morte. ſz ēt igne gehēne ſm cōem opinionem. iō ſubdit̃. Cadent ſup eos carbōes ⁊c̃. a In mi. nō ſub. q₂ pena ifernal' ē iportabil'. Et q₂ doech detractor peſſim⁹ nō ſolū fuit punit⁹ i ſe: ſz ēt i ple. q₂ dauid filiū ei⁹ fec̃ occidi. eo φ dixit ſe ſaulē iterfeciſſe q̄rēs p hoc ipſi dauid placere. vt dictū fuit. z. Reg. i. ideo ſubdit̃. b Vir li. nō di. i ter. q₂ doech nō reliquit filiū ſupſtitē. iō adhuc ſbdit̃. c Viru ⁊c̃. ſ. doech idumeū.

d Mala ca. ⁊c̃. ſ. ſuo ⁊ filij ſui. ⁊ iō ſbdit̃ h mala i pl'ali. Et q₂ ſic dcm̄ ē iſta punitio fuit fcā ad vīdicādū mala q̄ facta fuerāt dauid ⁊ viriſ ei⁹ iō ſubdit̃. e Cognoui. ſ. p pphie ſpūm. f Q₂ fa. dñs ⁊c̃. i. ipi⁹ dauid q fuit iops i fuga ſaulis itm̄ φ a nabal petijt cibū. i. Reg. z5. g Et vi. ⁊c̃. i. viror dauid q erāt paupes ſz φ dr̃. i. re. zz. Et ꝯuenerūt ad eū oēs q erāt i āguſtia ꝯſtituti ⁊ oppſſi ere alieno ⁊ amaro aīo. ⁊ fact⁹ ē eor pnceps. Et q₂ dauid ⁊ viri ei⁹ i illa pſecutiōe nō declinauerūt a fide vni⁹ dei ⁊ ipſi⁹ cultu. iō ſubdit̃. h Verūtñ iuſti ⁊c̃. ēt i tribulatōibus poſiti. i Et hita. ⁊c̃ i. placētes i cōſpectu tuo. Pſal. CXL

k Domine clamaui. Huic pſ. pmittitur talis titulus in hebreo Pſalm⁹ dauid. Ex q̄ appet auctor pſ. De mā v'o ei⁹ vr̃ ex circūſtātia lr̃e φ dauid expt⁹ ſe peccaſſe pctō ligue. vt appebit i pſequēdo fec̃ huc pſalmū petēs a dño vt nō pateret̃ ampli⁹ recidiuū Et diuidit̃ i duas ptes. q₂ pmo dauid exaudiri poſtulat. ſcdo petitionē ſuā explicat. ibi. Pone dñe. Circa pmū dicit. Dñe cla. ad te. corde ⁊ ore depcādo. l Exaudi me. petitionē meā adiplēdo. m Intēde voci mee ⁊c̃. repetitio ē eiuſdē ſnīe ad maiorē affect⁹ expreſſionez n Dirigat̃ orō ⁊c̃. oblatis eni ſacrificijs i altari holocauſtor. quod erat ſub diuo. ſacerdotes q obtulerūt ſacrificia lauabant man⁹ ⁊ pedes. ⁊ ſic itrabāt pmā portā tēpli. vbi erat altare icēſi ibi cremantes thymiama. qð h dr̃ icēſū. ⁊ tūc dicebat̃ ſacrificiū cōſūmatū. Heb. 9. In priori qdē tabernaculo itroibūt ſemp ſacerdotes oblationē ſacrificior cōſūmātes: illa eni ſacrificia nō erāt deo grata ex ſe. ſz ex deuotione offerētiū. q̄ qdē deuotio ſignificabat̃ p cremationē icēſi. ideo tūc dicebant̃ ſacrificia cōſūmari. p h ergo qð dicit dauid. Dirigatur orō mea ⁊c̃. petit φ ſua orō ſit cōſūmate exaudita. ⁊ idē petit̃ p h qð ſubdit̃. o Eleuatio ma. me. ſa. veſp. q₂ poſt oblationē ingis ſacrificij i veſpe nō offerebat̃ aliud vſq₃ i mane diei ſequētis. p Pōe dñe. Hic ꝯñr dauid explicat ſuā petitionē. Et diuidit̃ i duas. q₂ pmo petit pſeruari a ligue culpa. ſcdo a culpe pena. ibi. Qm̄ adhuc. p liguā eni hō multipl'r peccat ⁊ ꝯ petit dicēs. Pone dñe cu. ori meo. vt ñ peccē p pcipitationē loquēdi. ſic al's feci dicēdo ſiba. tua ſūt oia q̄ fuerūt miphiboſeth. i q̄ peccauit dauid ſic dcm̄ fuit. z. Reg. 16. ⁊ ſupra pſ. .115. q Et oſtiū ⁊c̃. dr̃ aūt oſtiū circūſtāciẽ qð retractat v'bū male platū. cui⁹ ꝯ̄riū fecerat dauid qñ numerationē ppl'i male pcepit. nec ad v'bū ioab retractare voluit ſm φ hr̃. z. Reg. vl. ⁊ iō petit dauid vt h vlteri⁹ ſibi ñ cōtigat dicēs. Et oſtiū circūſtā. ⁊c̃. r Nō de. i. declinare pmittas. s Cor me. ⁊c̃. i. ad pferēdū v'bū malicioſe cōpoſita. ſicut feci qñ dixi vrie vt deſcēderet i domū ſuā ⁊ lauaret pedes vt ſic cū vxore ſua dormiret vt puer de me cōcept⁹ ſibi attribueret̃. ⁊ adl'teriū meū celaret̃. vt hr̃. z. Reg. 11. t Ad excuſādas ⁊c̃. reſumat̃

ū. Nõ declines coꝛ meũ.i.declinare ꝑmittas. Ad excuſãdas excuſa-
tiones in pctis.i.vt ꝑtinaciter defẽdã pctm̃ meũ excuſationibꝰ falſis
a Cũ hoĩbꝰ opantibꝰ iniqtatẽ.i.cũ ſaule ⁊ ſibi ſilibꝰ q pctm̃ ſuũ de re
ſeruatione agag regis amalech ⁊ pīguiũ aĩaliũ ꝯ dei pceptũ ꝑtinaci-
ter defẽdit ꝯ ſamuelẽ cũ arguẽtẽ .i. Reg.15. b Et nõ coĩcabo cũ
electis coꝝ. In hebꝛeo ⁊ ĩ trãſlatione Hiero.hr̃. In delicijs coꝝ.ẽ igi
tur ſẽſus ꝙ dauid nolebat coĩcare cũ talibꝰ ẽt in mẽſa vbi habentur
cibaria delicata ſiue electa. Et qꝛ humilr̃ recipiebat correctionẽ iu-
ſtoꝝ.vt pꝫ.2. Regu3.12.
vbi correctionẽ nathan
pphe de adulterio cuꝫ
berſabee : ⁊ homicidio
vrie humilr̃ recepit.⁊ ſi-
militer correctionẽ gad
pphe de ppl'i numeratõ
ne.vt hr̃.2. Reg.24. iõ
ſubdit. c Corripiet
me iuſtꝰ ĩ mĩa.qꝛ vterqꝫ
ppha poſt eiꝰ pniam de-
nũciauit ſibi veniaꝫ. vt
pꝫ ibidẽ. d Oleum
aũt pc tõꝛis nõ ipi.⁊c̃. In

cuſatiões ĩ peccatis. Cũꝫ hoĩbꝰ
operãtibꝰ iniqtatẽ: ẽt nõ cõicabo
cũ electis coꝝ. Corripiet me iu-
ſtꝰ ĩ miſicoꝛdia ⁊ icrepabit me:
oleũ aũt peccatoꝛis nõ ipinguet
caput meuꝫ. Qm̃ adhuc ⁊ oĩo
mea ĩ bñplacitis coꝝ: abſoꝛpti ſũt
iũcti petre iudices coꝝ. Audiẽt
verbã mea qm̃ potuerunt: ſicut

hebꝛeo hr̃. Oleũ aũt capitis nõ ꝓhibebit caput meũ. qd̃ expõit Ra.
Sa. de vnctione regia. Et ſic dauid dicit. Oleũ capitis.i. vnctio rega
lis in capite meo recepta. Nõ ꝓhibebit caput meuꝫ.ſ.ab humilitate
debita ipſũ ꝑ ſupbiã eleuãdo vt nõ acqeſcã correctioni iuſtoꝝ ſic̃ ele
uauit ſaulẽ vt p̃dictũ ẽ. Ad hũc aũt ſẽſũ põt reduci trãſlatio cõmũis
Oleũ ãt pctõꝛis.i. vnctio regia hoĩs ide ſupbiẽtis q dr̃ pctõꝛ eo ꝙ ĩ oĩ
pctõ icludit ſupbia. e Nõ ipĩn.⁊c̃.ꝯ deũ ⁊ eiꝰ nũcios ſupbiẽdo
⁊ h̃ mõ dr̃ de ſupbo: Job.15. Cucurrit aduerſus deuꝫ ⁊ erecto collo ⁊
pigui ceruice armatꝰ ẽ. Trãſlatio Hiero.hꝫ. Oleũ amaritudis nõ im
pinguet caput meũ. Rõ huiꝰ diuerſitatis ẽ.qꝛ dictio hebꝛaica h̃ poſi
ta.ſ.ros ẽ equoca ad ſignificãdũ caput.quã ſignificationẽ ſequũtur h̃
hebꝛei.⁊ ad ſignificãdũ fel.loco cuiꝰ trãſtulit Hiero.amaritudis. qa
frequẽter in ſcriptura amaritudo ſignificat̃ noĩe fellis.⁊ econuerſo.
põt tñ trahi ad ſẽſũ p̃cedẽtẽ vt ꝑ amaritudinẽ itelligat̃ ſupbia ꝓce-
dẽs aliqñ ex vnctione regia.ſic̃ pꝫ in ſaul. Iſta tñ l'ra. Oleũ aũt pec
catoꝛis nõ ĩpinguet caput meũ.exponit̃ coĩter a doctoribꝰ nr̃is de ver
bo adulatoꝛis ſignificato noĩe olei.ſic̃ dr̃ ps.54. Molliti ſũt ſmões
eiꝰ ſup oleũ ⁊ ſic petit dauid ꝙ ꝑ vba adulatoꝝ nõ erigat̃ in ſupbiaꝫ
⁊ dei cõtẽptuꝫ. ꝑma tñ expõ vr̃ mihi magis l'ralis. f Qm̃ adhuc.
Hic ꝯñr dauid petit ꝑſeruari a pena ꝓ pctõ lingue debita.⁊ primo a
pena iſligẽda ĩ pñti.ſcdo a pena iferni.ibi. Sicut craſſitudo. Circa ꝑ
mũ dic̃. Qm̃ adhuc ⁊ oĩo mea.ſupple ꝓtẽdit̃ ad ipetrãdũ qd̃ ſubdit̃.
g In bñplacitis coꝝ. In hebꝛeo hr̃. In malis coꝝ cui cõcoꝛdat trã-
ſlatio Hiero.q̃ ſic hꝫ. Pꝛo malicijs coꝝ.vt nõ ſint mihi occaſio delin
quẽdi.⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ debeãt puniri in pñti. Ad hũc ẽt ſẽſũ põt reduci trã
ſlatio coĩs cũ dr̃. In bñplacitis coꝝ.i.ĩ malis coꝝ ĩ qbꝰ delectãt̃ eo ꝙ
peccãt ex hitu q cauſat delectationẽ ĩ ope malo ſm illõ ꝓuer.2. Qui
letant̃ cũ male fecerit ⁊ exultãt ĩ rebꝰ peſſimis. Cõſequẽter adducit
exẽplũ ad ꝓpoſitũ.ſ.ꝙ aliq ſci ꝑ vbis malis alioꝝ deliq̃rit.⁊ ſic puni
ti fuerit ĩ pñti cũ dr̃. h Abſoꝛpti ſũt ⁊c̃.vbi hꝫ trãſlatio Hiero.⁊
ſil'r l'ra hebꝛaica. Ablati ſũt iux̃ petrã iudices coꝝ.⁊ ẽ eadẽ ſnĩa hic ⁊
ibi.⁊ exponũt h̃ hebꝛei de moyſe ⁊ aarõ q iudices fuerũt ppl'i iſrael.
⁊ ſci.⁊ tñ ꝓ murmuratiõibꝰ ppl'i ꝯ deũ peccauerũt ad aq̃s ꝯdictiõis.
dubitãtes de ipletione diuini vbi qd̃ eis dixerat. Loqmini ad petrã
coꝛã eis ⁊ illa dabit aq̃s.⁊ ꝓ illo pctõ fuerũt ꝑuati igreſſu terre ꝓmiſ-
ſionis. vt hr̃ Nu.20.⁊ h̃ ẽ qd̃ dr̃ hic. Abſoꝛpti ſũt.i.ꝑ pctm̃ lapſi.
i Iũcti petre.i.iux̃ petrã de q̃ debebãt aquã eycere. k Iudices
coꝝ.i.moyſes ⁊ aarõ.q.d.dauid.multo foꝛtiꝰ debeo mihi timere.⁊ ꝑ
ꝯñs deũ oꝛare ne ꝓpter vba maloꝝ trahar ad peccandũ.⁊ ꝑ ꝯñs ad
penã ſuſtinẽdũ. l Audiẽt.i.audiãt.qꝛ hebꝛei ꝓ optatiuo vtuntur
futuro indicatiui. vt frequẽter dcm̃ ẽ. m Verba mea qm̃ potue
rũt. In hebꝛeo ⁊ ĩ trãſlatiõe Hiero.hr̃. Verba mea qm̃ decoꝛa ſũt.⁊
ĩ h̃ dauid ſmonẽ dirigit ad maliloq̃s.⁊ ẽ ſẽſus. Audiẽt vba mea.ma
liloq corrigẽtes ſe a ſua malicia. Qm̃ decoꝛa ſũt.i.ad decoꝛẽ honeſta
tis iducẽtia.⁊ ꝑ ꝯñs receptione digna. Ad hũc ſẽſũ põt trahi l'ra coĩs.
Audiẽt vba mea.ſ.maliloq ad ſuã correctionẽ. Qm̃ potuerũt.ſ.ſe coꝛ
rigere ad monitionẽ vboꝝ meoꝝ. n Sicut craſſitudo terre ⁊c̃.
Hic icipit vſus ĩ hebꝛeo ⁊ ĩ trãſlatiõe Hiero.vbi dauid petit ꝑſerua-
ri a pena gehẽne.ꝑmo tñ oſtẽdit modũ hãc penã icurrẽdi.ſcdo petit
ab ea liberari ibi. Qꝛ ad te dñe. Circa ꝑmũ ſciẽdũ ꝙ hec ẽ l'ra in he-
bꝛeo. Sicut findẽs ⁊ ſcindẽs in terra.⁊ ĩ trãſlatiõe Hiero. Sic̃ agri-
cola cũ ſcindit terrã ſic diſſipata ſũt ⁊c̃.⁊ ẽ eadẽ ſnĩa vt pꝫ.⁊ ẽ ſenſus
qꝛ ſic̃ ille q ſcidit terrã facit ibi quãdã ꝓfũditatẽ ⁊ terre diſſipatiõeꝫ
ſic. o Diſſipata ſũt oſſa nr̃a.i.ſic diſſipata ẽ vtꝰ mẽtis nr̃e q̃ ꝑ oſſa
deſignat̃.in qbꝰ ẽ robur coꝛpis. p Sec̃ ifernã.i.ꝓpe ifernũ. Vñ
ĩ hebꝛeo ⁊ ĩ trãſlatiõe Hiero.hr̃. In oꝛe iferni. diſſipatio eni vir
tutis q̃ fit ꝑ vitia facit appropinq̃re ad penã gehẽne. Ad eũdeꝫ
ſẽſũ reducit̃ l'ra coĩs.cuꝫ dr̃. Sic̃ craſſitudo terre ⁊c̃. Craſſitudo
ꝓpꝛie ẽ in aĩali.⁊ latet ſub pelle.⁊ ad ſil'itudineꝫ huiꝰ craſſitudo
terre dr̃ q̃ latet ſub eiꝰ ſupficie: qñ vero terra arat̃: ſupficies ſb-
uertit̃.⁊ ſic craſſitudo eiꝰ ſurſũ erigit̃.ẽ igit̃ ſẽſus. ſicut craſſitu-
do terre ſurſũ appet ex terre ſciſſione cũ vomere: ſic oſſa nr̃a diſ
ſipata ſũt ⁊c̃.⁊ exponat̃ ſicut ſupꝛa. q Qꝛ ad te dñe ⁊c̃. Hic
icipit vſus ĩ hebꝛeo
⁊ ĩ trãſlatiõe Hier.
vbi ꝯñr dauid petit
ꝑſeruari a dcã pena
gehẽne.⁊ icipit hic
cõſtructio. Nõ au-
feras aĩam meaꝫ.i.
nõ ꝑmittas eam au
ferri a conſpcũ grẽ
tue: ⁊ per ꝯñs trahi
ad penã gehẽne. Qꝛ
ad te dñe dñe oculi
mei.tanq̃ꝫ ad prote
ctoꝛẽ meũ. r In

craſſitudo terre erupta ẽ ſup ter
rã. Diſſipata ſũt oſſa nr̃a ſecũs ĩ
fernũ: qꝛ ad te dñe dñe ocl'i mei:
ĩ te ſꝑaui non auferas aĩaꝫ meã.
Cuſtodi me a laq̃o queꝫ ſtatue-
rũt mihi: ẽt a ſcãdalis operãtiuꝫ
iniqtatẽ. Cadẽt ĩ retiacl'o eiꝰ pec
catoꝛes: ſingulariter ſuꝫ ego dõ
nec trãſeã. Eruditio dauid

te ſperaui .q.d.decet vt me ꝑſerues a pena gehenne.qꝛ modus
ẽ magnifici libare ſꝑantes ĩ ſe. s Cuſtodi me a laq̃o.ſ. dece
ptiõis. t Quẽ ſtatuerũt mihi.ſ.ſpũs maligni. u Et a ſcã
dalis ⁊c̃. Scãdalũ eni ẽ dictũ vel factũ minꝰ rectũ ꝑbens alteri
occaſionẽ ruine.⁊ ſic petit dauid.ne pctm̃ ligue aliene ꝑbeat ſi-
bi occaſionẽ ruine. x Cadẽt ĩ retiaculo eiꝰ pctõꝛes.i.occaſio
nẽ peccãdi amãtes.ſm illõ Eccle.3. Qui amat ꝑiculũ in illo ꝑi-
bit y Singulariter ſũ ego.i.a ſocietate male loquẽtiũ me ſub
traho.ne ſint mihi peccãdi occaſio. z Donec trãſeã.de pñti
vita ad ſcõꝝ regem. Moꝛalitas aũt huiꝰ ps.ẽ vt hõ q al's exꝑ-
tus ẽ ꝑ liguã ſe peccaſſe. vel ad h̃ pctm̃ ſẽtit ſe ꝓnũ ẽẽ.exemplo
dauid peniteat.vt ſic a recidiuo ꝑ deuotã oꝛõnẽ ꝑſeruet̃.⁊ a pe
na debita liberet̃. In ps.140. Dñe clamaui. vbi dr̃ in poſtil.
De materia vero eius.

ADDITIO.

Incõuenies videt̃ ꝙ hic ps. applicetur ad ſingulares hi
ſtoꝛias ipſiꝰ dauid ꝓut poſtil. vult.tñ ꝓpter rõnes alle
gatas in additione ſcda ſup ps.38.ſil'r ĩ additione ſuper
ps.115.q̃ ibi pñt videri: tũ qꝛ ĩ h̃ ps.ſũt aliq vſus impꝰtinẽtes tali
exponi.ſic̃ cũ dr̃. Ad excuſãdas excuſatiões ĩ pctis. Si enim da
uid petebat h̃ ꝑſeruari ab his ĩ qbꝰ iã peccauerat: ſupfluũ erat
ſibi petere vt nõ ꝑtinaciter defẽderet pctm̃ ſuũ excuſationibus
falſis: cũ h̃ nunq̃ꝫ legit̃ feciſſe. vt pꝫ ĩ ſuis hiſtoꝛijs. ſil'r cũ dicit.
Diſſipata ſũt oſſa nr̃a ⁊c.nunq̃ꝫ eni oſſa dauid fuerũt diſſipata
ſed potiꝰ aduerſarioꝝ ſuoꝝ. Qd̃ aũt ꝑ oſſa itelligat̃ vtꝰ mẽtis ꝓ
ut poſtil. ibidẽ exponit h̃ manifeſte exoꝛbitat a ſẽſu l'rali: ⁊ ſic
de pl'imis alijs vſibꝰ q nõ vident̃ in poſtilla cõgrue exponi: ꝓ-
ut bñ ĩtuẽti patebit. Vñ meliꝰ vr̃ dicẽdũ cũ glo. ſm quã xp̃s ĩ h̃
ps.qñqꝫ ꝓ mẽbꝛis.qñqꝫ ꝓ ſe loqtur: ſic vt a ſuis ꝓpꝛijs ad nr̃a
redit.⁊ a nr̃is iterdũ ad ſua ꝓpꝛia trãſit: ꝓut iſta ⁊ alia ad hoc ꝑ
tinẽtia latiꝰ cõtinẽtur in glo.q̃ notabiliter hunc ps. exponit. Et
iõ q vult habere expoſitionẽ l'ralem verã ⁊ myſterioſaꝫ huius
ps. ibi querat.

REPLICA.

In ps. Dñe clamaui.quẽ poſtilla. expõit de dauid petẽ-
te ſe decetero ꝑſeruari a pctõ oꝛis excuſãdo peccatum.
Burg. illã expoſitionẽ abycit tanq̃ꝫ irrõnabilẽ. allegat
ad hoc delirramẽta ſua poſita circa ps. Dixi cuſtodiã ⁊ Memẽ
to dñe dauid.q̃ vide in correctoꝛio in locis allegatis. Nec valꝫ
qd̃ burg. ſpãliter hic obycit dicẽs ꝙ dauid nunq̃ꝫ ꝓpoſuit falſas
excuſationes tẽdẽtes ad pcti defẽſionẽ: qꝛ vt dicit in ſuis hiſto
rijs nõ repit̃.ſꝫ h̃ ẽ falſũ.qꝛ vt hr̃.2. Reg.11. dauid q̃ꝫ plura mali
cioſe dixit ⁊ ſcripſit in materia vrie q̃ tẽdebãt ĩ excuſationẽ pec
cati cũ eiꝰ vxoꝛe berſabee cõmiſſi. qbꝰ vbis qꝛ vrias ſatiſfacere
noluit: vt vꝫ cũ berſabee doꝛmiret: iccirco dauid ſcripſit vl' ſcri
bi fecit malicioſe ad moꝛtẽ vrie.q caſus ẽ ibi valde ꝓpꝛiꝰ: qꝛ pe
tit decetero ab hꝭ ꝑſeruari dicẽs. Nõ declines coꝛ meũ in vba
malicie.i.declinari ꝑmittas. fuerũt eni illa vba ꝓlata ⁊ ſcripta
vba malicie ꝑtinẽtia ad excuſationẽ pcti. Et cũ ĩ eodẽ ps. poſtil
latoꝛ illũ paſſũ. Diſſipata ſũt oſſa mea. exponit de mẽtis ſue ro
boꝛe ⁊ vtute. Burgẽ. obycit dicẽs illã expõnẽ nõ ẽẽ l'ralem ꝙ ꝑ
oſſa accipiat̃ mẽtis robur ⁊ vtꝰ.ſꝫ hoc ẽ manifeſtũ delirramẽtuꝫ
pꝛetẽdẽs ꝙ nullus ſit ſẽſus l'ralis niſi q per voces ſignificat̃: qd̃
falſũ ẽ: qꝛ in ſacra ſcriptura nõ ſoluꝫ voces ſignificant. ſꝫ ẽt res
ſunt ſignificatiue.qꝛ alias oẽs ꝓpoſitiones moꝛe humano de
deo dicte ẽẽnt abſurde. puta. Oculi dñi ſup iuſtos. Et fiant au
res tue itẽdẽtes. In manꝰ tuas ⁊c. Sil'r ⁊ de angelis ⁊ hoĩbꝰ. vt

puta. Qui facis āgelos tuos ſpūs ⁊ miniſtros tuos ignē vrētē. Et iuſt⁹ vt palma florebit

Uoce mea. Huic ps. p̄mittit̄ talis titulus Pſal. CXLI. in hebreo. Eruditio dauid cū eēt i ſpelūca. Orō. p̄ h aūt q̄ dr̄. Eruditio. oñdit̄ q̄ dauid i cōpoſitiōe hui⁹ ps. fuit erudit⁹ a ſpū ſcō. ⁊ illū ſcripſit ad eruditionē alioꝝ. p̄ hoc aūt q̄ dr̄. Orō. deſignat̄ q̄ fact⁹ fuit p̄ modū ſimplicis orōnis. ⁊ p̄ hoc qd̄ dr̄. Cū eēt i ſpelūca. oñdit̄ loc⁹ vbi fuit fact⁹. ⁊ ſm̄ q̄ dic̄ Hiero. i plogo ſup librū pſalmoꝝ itelligit̄ de ſpelūca odollā ad quā fugit dauid poſtq̄ euaſerat de manib⁹ philiſtinoꝝ eum occidere volētium in geth. vt hr̄. i. Regū i p̄ncipio. zz. c. ⁊ i fine. zi. Et fec̄ hūc ps. ante q̄ꝫ venirent ibi ad eū illi de cognatiōe ſua ⁊ hoīes amaro aīo ⁊ opp̄ſſi ere alieno exiſtētes Igit̄ ſm̄ h ps. iſte ī duas ptes diuidit̄. q̄ꝛ p̄mo dauid oſtēdit anxietatē aī ſui ſcd̄o petit diuinit⁹ cōſolari. ibi. Clamaui ad te. Circa p̄mū dic̄. Uoce mea ad dñm clamaui. quia ex magna anxietate nō poterat a clamore contineri.

cū eſſet in ſpelūca. Orō. CXLI.

Uocē mea ad dñꝫ clamaui: vōce mea ad dñꝫ dep̄cat⁹ ſuꝫ. Effūdō i ꝯſpectu ei⁹ orōnē meā: ēt tribl'atione meā ante ip̄ꝫ p̄nūcio. In deficiēdō ex me ſpiritū meum: ēt tu cognouiſti ſemitas meas. In viā hac q̄ ambulabā: aſcōderūt laq̄um mihi. Cōſiderābā ad dexterā ⁊ videbā: ēt nō erat q̄ cognoſceret me. Periit fuga a me: ēt nō ē q̄ req̄rat aīam meā. Clāmaui ad te dñe: dixi tū es ſpes mea portio mea i terra viuētiū. Intēdē ad dep̄cationē meā q̄ꝛ humiliat⁹ ſuꝫ nimis. Liberā me a pſequētib⁹ me: q̄ꝛ ꝯfortati ſunt ſup me. Edūc de cuſtodia aīaꝫ meā ād confitendū noī tuo: mē expectāt iuſti donec retribuās mihi.

Pſalm⁹ dauid q̄n pſeq̄batur

b Uoce mea ⁊c. repetitō ē eiuſdē ſnīe ad maiorē affectus exp̄ſſionē. c Effūdo ⁊c. h dic̄ q̄ꝛ orādo lachꝛymas effūdebat. ⁊ h mō loq̄bat̄ Anna. i. Reg. i. Effudi aīam meā i cōſpectu dñi. d Et tribu. ⁊c. nō ad aliqd̄ ſibi manifeſtādū. q̄ꝛ oīa nuda ⁊ apta ſūt ocul' ei⁹. ſꝫ ad cōſolatiōnē aliquā ipetrādā. cui⁹ cā ſubdit̄ cū dicitur.
e In deficiēdo ⁊c. q. d. i tāta afflictione ſū q̄ fere expiro.
f Et tu cogno. ſemi. me. p̄ q̄s ego poſſiꝫ icedere magis ſecure. q. d. illas nō video niſi dirigas me. iō ſubdit̄. g In via hac ⁊c. q̄ꝛ ſaul ⁊ eius ſatellites in terra iſrl' q̄rebāt p̄ multas iſidias euꝫ capere. ⁊ cū ide fugeret i geth. philiſtei voluerūt eū occidere. iō ſubdit̄. h Cōſiderabā ad dexterā ⁊ vi. ſ. vbi poſſē iuenire aliquā p̄ſpitatē q̄ p̄ dexterā deſignat̄. i Et nō erat q̄ cognoſceret me. q̄ꝛ i terra iſrl' nullus audebat ei humanitatē p̄ſtare timore regis ſaulis. k Periit fuga a me. q̄ꝛ dauid fugiēs in terrā philiſtinoꝝ fuit ibi i p'clo maiori. vt p̄dcm̄ ē. iō ſbdit̄ l Et nō ē q̄ req. aīam me. i. vitā meā ad ſaluādū ipſā. m Clama. ad te. Poſtq̄ dauid explicauit anxietatē aī ſui. hic ꝯn̄r petit ab ea liberari. dicēs. Clamaui ad te dñe poſit⁹ i dcā anxietate. n Dixi tu es ſpes mea. q̄ꝛ p̄ te ſolū ſpo libari. o Portio mea ⁊c. i. iter viuētes hui⁹ ſcl'i nō hēo vn̄ viuā niſi p̄ tuā p̄uiſionē. qd̄ dixit q̄ꝛ erat exul ⁊ p̄fug⁹ ab hereditate ſua tpali. p Intende ad dep̄cationē meā ⁊c. q. d. ita afflict⁹ ſū ⁊ abiect⁹ q̄ cūꝫ magna difficultate poſſū ſuſtinere. iō ſubdit̄. q Libā me a pſequētib⁹ me. ſ. ſaule doech ⁊ ſilib⁹. r Q̄ꝛ cōfor. ⁊c i. fortiores me: itātū q̄ nō poſſū reſiſtere p̄pter regiā p̄tātē me pſequentem.
s Educ de cuſto. i. de carcere. ſicut dr̄ Gen̄. 4z. Tradidit illos cuſtodie tribus diebus ⁊ tribus noctibus. tertio vero die eduxit eos de carcere ⁊c. Uñ i hebreo ⁊ i trāſla. Hiero. hr̄ hic. Educ de carcere aīam meā. i. meipſū a nobiliori p̄te denoīando totum. Carcerē aūt vocat dauid illā ſpelūcā i q̄ erat abſcōdit⁹ nec audebat exire. t Ad cōfi. no. tuo. ad h. n. p̄ncipal'r deſiderabat dauid a pſecutiōe ſaulis libari. vt poſſet libere accedere ad tabnaculū dñi. ⁊ ibi cōfiteri dño cōfeſſione laudis. u Me expectāt iuſti. ſ. ſamuel ⁊ alii iuſti de pp'lo iſrl' q̄ expectabāt cū deſiderio coronationē dauid i regē ſicut dixerat p̄ ſamuelē. x Donec retribuas mihi. p̄ pſecutiōe quā patioꝛ p̄pter dignitateꝫ regni. In hebreo hr̄. Me coronabūt iuſti cū retribueris mihi. qd̄ fuit ipletū q̄n ſenioꝛes de oīb⁹ tribub⁹ iſrl' vnxerūt dauid in regē. z. Reg. 5. Moral'r poſſet exponi ps. iſte de quolibet fideli in magna afflictiōe exn̄te exēplo dauid explicāte corā deo anxietatē aī ſui petēdo deuote ab ea diuinit⁹ liberari. vt ſic cōfeſſione laudis diuine poſſet libere dño cōfiteri. Pſalmus. CXLI.

Domine exaudi. Huic ps. p̄mittit̄ talis titulus i hebreo ⁊ i trāſlatiōe Hiero. Pſalm⁹ dauid. in aliq̄b⁹ tñ biblys ponit̄ talis additio. Pſalm⁹ dauid q̄n pſeq̄bat eū fili⁹ ſu⁹ abſalō. q̄ gdē additio vr̄ appoſita ab aliquo doctore ſeu expoſitore. eo q̄ lr̄a huius ps. vr̄ ſatis ad h cōcordare. illa eni pſecutio durauit p'lib⁹ dieb⁹. ⁊ iō dauid i illa exn̄s fec̄ p'les ps. vt pꝫ ex ſupradcis orādo deū deuote pro ſua liberatione. Igit̄ ſm̄ h ps. iſte i duas ptes diuidit̄. In p̄ma ponit̄ petitio lachꝛymoſa. ſecundo ſubdit̄ exauditio gratioſa. ibi. Spūs tu⁹. Prima adhuc i duas. q̄ꝛ p̄mo ponit̄ dicta petitio. ſcd̄o petitiōis rō. ibi. Q̄ꝛ pſecut⁹ ē. Circa p̄mū dicit dauid. Dñe exaudi orōnē meā. a pſecutiōe abſalō me liberādo.

eū filius ſuus abſalon. CXLII.

Domine exaudi orōnem meā: aurib⁹ pcipe obſecrationē meā: i veritate tūa exaudi me i tua iuſticia. Et nō itrēs i iudiciū cū ſuo tuo: q̄ nō iuſtificabit̄ i ꝯſpcū tuo oīs viuēs Q̄ꝛ pſecut⁹ ē inimic⁹ aīaꝫ meaꝫ: hūiliāuit i t̄ra vitā meā. Collōcauit me i obſcuriſ ſic̄ mortuos ſcl'i ēt āriat⁹ ē ſup me ſpūs me⁹: i mē tprbatū ē coꝛ meū. Memoꝛ fui diēꝝ ātiquoꝝ meditāt⁹ ſū i oib⁹ opib⁹ tuis: ⁊ i fāctiſ manuū tuaꝝ meditabar. Expādi mān⁹ meas ad te: aīa mēa ſic̄ terra ſine aq̄ tibi. Uelōciter exaudi me dñe: defec̄ ſpirit⁹ me⁹. Nō auērtas faciē tuam a me: ēt ſimilis ero deſcēdētibus i lacū. Audītā fac mihi mane miſicoꝛdiā tuā: q̄ i te ſpaui. Nōtā fac mihi viā in q̄ ambulē:

5 Aurib⁹ p. obſe. me. repetitio ē eiuſdeꝫ ſnīe ad maioꝛē affect⁹ exp̄ſſiōeꝫ
a In ve. tua ex. me i tua iu. i. vītate tua q̄ ē idem qd̄ iuſticia tua. ⁊ i h allegat v̄bū diuinū quo precepit filys parētes honorare. Exo. zo. Honora prēm tuū ⁊c. ⁊ iō ad vitā diuinā ⁊ iuſticiā ptiebat libare dauid a pſecutiōe fily ſui a q̄ debebat honorari. b Et nō i tres i iu. cū ſer. tuo. i. me cū ſciebat eniꝫ dauid q̄ illa pſecutio ex p̄miſſione diuina erat mota cōtra eū p̄pter punitione adultery ſui cū berſabee ⁊ homicidy vrie. pꝫ q̄ dixerat ſibi Nathā p̄pha. z. Reg. iz. Hec dicit dñs. Ecce ego ſuſcitabo ſup te malū de domo tua ⁊c. ⁊ iō dicebat dauid. Nō itres i iudi. cū ſer. tuo. q. d. nō punias me ſm̄ rigoꝛē iuſticie ſm̄ quē dauid meruerat mortē. q̄ꝛ ſm̄ legē diuinā vtrūq̄ꝫ vitiū plectit̄ morte. ⁊ ad h all'at fragilitatē humanā q̄ peccauerat dicēs. c Q̄ꝛ nō iu. ⁊c. i. nullus hō viuēs iuſtificabit̄. q̄ꝛ quātūcūq̄ꝫ ſibi caueat: tñ frequēter labitur ſaltē venial'r peccādo. p̄uer. z4. Septies in die cadit iuſt⁹ ⁊c. ⁊ in h allegat dauid q̄ deceat deū rigoꝛē iuſticie tēperare p̄ humana fragilitate. d Q̄ꝛ pſecut⁹. Hic ponit̄ p̄dcē petitionis rō q̄ accipitur ex atrocitate pſecutiōis quā dauid ſuſtinebat. iō dicit. Q̄ꝛ pſecut⁹ ē inimic⁹. i. abſalō ⁊ achitophel ei⁹ cōſiliari⁹. e Aīam meā. i. vitā meā q̄rebāt eni eū occidere. f Humiliauit i ter. ⁊c. tūc eni fugit dauid peditādo flēs ⁊ opto capite. vt hr̄. z. Reg. i5. Iniurias ēt ſemei valde humil'r ſuſtinuit. z. Reg. i6. g Collocauit me ⁊c. q̄ꝛ dauid fuit cōpulſus ſe abſcōdere i locis deſertis ⁊ cauernoſis. h Sic̄ moꝛ. ſcl'i. q ponunt̄ i foueis ſubterraneis. i Et anxiat⁹ ē ſup me ⁊c. ex nimia afflictiōe. k In me turba. ē coꝛ meū. p̄pter maliciā fily mei me pſequētis. l Memoꝛ fui ⁊c. i. dierū noe i q̄b⁹ mūdū ſubmerſiſti diluuio p̄ pctō luxurie: ⁊ i q̄b⁹ p̄ noe amicuꝫ tuū. maledixiſti ipſi chā p̄ p̄ris deriſiōe. Gen̄. i9. q. d. dauid ex iſtl' valde timeo punitionē meā p̄ pctō adultery cū berſabee ⁊ dānatiōe fily mei p̄ mea pſecutiōe p̄pter qd̄ eū mortuū valde luxit. vt hr̄. z. Reg. i8. vt ibidē pleni⁹ fuit dictū. m Meditat⁹ ſū i oib⁹ opib⁹ tuis. i q̄b⁹ ſemp cōcurrit iuſticia. n In fcis ⁊c. repetitio ē eiuſdē ſnīe ad maioꝛē affect⁹ exp̄ſſionē. ⁊ q̄ꝛ diuā iuſticia ē formidāda. iō ſubdit dauid. o Expādi man⁹ ⁊c. ſ. humil'r dep̄cādo. p Aīa mea ſic̄ ter. ⁊c. In hebreo hr̄. Sic̄ terra laſſata. ⁊ ē cadē ſnīa. q̄ꝛ terra ſine aq̄ i pulueres reſoluit̄. ⁊ quaſi res laſſata diſſipat̄. ⁊ ex hoc bñ deſignat dauid q̄ erat tot⁹ diſſolut⁹ timoꝛe diue iuſticie. p̄p qd̄ ſubdit adhuc. q Uelociter ex. ⁊c. i. eſt p̄ pe defectū. ſic̄ de hoīe ad mortē appropinq̄nte dr̄. iā ē mortuus.
r Nō auer. fa. ⁊c. tanq̄ offēſus ꝯ me. ⁊ loq̄tur de deo ad modū hoīs q̄ idignāter auertit faciē ſuā ab eo ꝯ quē ē offēſus. s Et ſi. ero deſ. i lacū. ſ. ſi auertas faciē tuā a me mō p̄dicto. t Auditā fac mi. ma. i. celeriter ſine retardatione. u Miam tuā. p̄ effectū euidētem x Q̄ꝛ i te ſpaui. nō in virtute humana. y Notā fac mihi viā in q̄ ambulē. vt ſic ad locū ſecuritatis pueniā. hoc dixit dauid q̄ꝛ fugiebat vagabūdus p̄ deſertū.

a Quia ad te leuaui aiaʒ meā: de auxilio tuo ſpando. b Eripe me de inimicis meis.i.abſalō ꝛ ſibi adherētib⁹. c Doce me face. vo. tuā. hoīes eni cōturbati min⁹ prouidēt. ꝛ iō tūc maxime idigēt a deo edoceri. d Spūs tu⁹. Hic pñr ponit exauditio gratioſa. habuit eni dauid riſū ex dina reuelatione ſe fore liberādū de pſecutiōe ab ſalō ꝛ i regno ſuo reſtituēduʒ. vt dcm̄ fuit ſupra ps. 3. iō dicit dauid. Spūs tu⁹ bo. de. me. i ter. rectā. i. in irlm. vbi erat tabernaculū ꝛ archa dñi. e Propter no. tuū do. vi. me. de pīculo mortis mihi iminēte. f In equitate tua. ꝛ nō mea. g Educes de tribulatiōe aiam meā. i. vitā meā vel me ipſū. h Et i mi. tua diſ. ini. meos. qꝛ illi qui erāt cū abſalō ad pſeqn dū dauid fugerūt diſpſi ad diuerſa loca. ſʒ ꝙ dr̄ 2. Reg. 18. Ois aūt iſrl̄ fugit i tabernacula ſua ꝛc. i Et pdes oēs q tri. aiam meā. qꝛ achitophel ſe ſuſpēdit. 2. Re. 17. ꝛ abſalō iterfect⁹ fuit ꝛ multi de pplo cum eo 2. Reg. 18. ꝛ ſiba fili⁹ bochri mouēs ꝯ dauid ſeditionē decapitatus fuit. 2. Reg. 20. Moralr̄ exponit ps. iſte de quolibʒ fideli cxp̄ūte i pſecutiōe graui a q̄ lachrymoſe petit diuinit⁹ liberari. pp qđ meret gratioſe exaudiri. In ps. 142. Dñe exaudi. vbi dr̄ in poſtilla. Et nō intres in iudicium cum ſeruo tuo.

quiā ad te leuaui aiaʒ meā. Eripe me ꝺ inimicis meis dñe ad te ꝯfugi: doce me facē volūtatē tuaʒ: qꝛ ꝺs me⁹ es tu. Sps tu⁹ bon⁹ deducet me i terrā rectā: ppt nomē tuū dñe viuificabis me in eqtāte tua. Educes de tribl̄atōe aiaʒ meā: ꝫ i miſicordia tua diſpdes inimicos meos. Et pdes oēs q tribulāt aiaʒ meā: qm̄ ego ſu⁹ tu⁹ ſū. ¶ Pſalmus ꝺđ aduerſus goliā. CXLIII.

Benedict⁹ dñs ꝺs meuſ q docet man⁹ meas ad pliū: ꝛ digitos meos ad belluʒ. Miſicordia mea ꝛ refugiū meū ſuſceptor me⁹ ꝫ liberator me⁹ Protector me⁹ ꝫ i ipſo ſpaui: q ſubdis pplʒ meū ſub me. Dñe qđ ē hō q̄ innotuiſti ei: aūt filius hoīs qꝛ reputas eū. Homo vanitati ſilis fact⁹ ē: dies ei⁹ ſicvmbra ptereūt. Dñe inclina celos tuos ꝛ deſcēde: tāge montes ꝛ fumigābūt. Fulgurā coruſcatione ꝫ diſſipabis eos: emitte ſagittas tuas ꝛ ꝯturbab eos. Emitte manū tuaʒ de alto: eripe me ꝛ ꝫ libera me de aqs multis: ꝛ ꝺ manu filio⁊ alieno⁊. Quo⁊ os locutū ē vanitatē: ꝛ dextera eo⁊ dextera iniqtatis. Deꝰ cāticū nouū cātabo tibi: i pſalterio decachordo pſallāʒ tibi. Qui das ſalutē regib⁹: q redemiſti dauid ſeruū tuū: de gladio maligno ꝛ eripe me. Et

ADDITIO.

Attēdēdū vr̄ quomō dauid q exaudiri petebat in iuſticia cū dixerat paulo ante. Exaudi me in tua iuſticia. modo dicit. Nō itres i iudiciū cū ſuo tuo. cū iuſticia in iudiciū terminat iux̄ illud ps. Donec iuſticia cōuertat i iudiciū. Ad qđ dicēdū ſʒ gl. ꝙ iuſticia ſʒ quā petebat exaudiri dauid n̄ itellr̄ iuſticia humana quā coīter iuſticiā vocam⁹: ſʒ iuſticia dina q̄ de⁹ penitētib⁹ ꝛ ſe accuſātib⁹ idulget. vñ Iſa. 43. Dic tu ꝓ iniqtates tuas vt iuſtificeri. vñ n̄ dixit Exaudi me in iuſticia ſʒ i tua iuſticia. Cōſequēter āt qꝛ i iudicio dino penitētes libanr̄: n̄ dixit. Nō itres i iudiciū tuū cū ſuo tuo. ſʒ n̄ itres i iudiciū. ſ. coiter dcʒ. ſʒ qđ pctōres iux̄ mēſurā delicti pūiunr̄. Uñ ps. iſte exponit̄ meli⁹ de pſecutiōe ſpūali i q̄ iuſti i hac vita afflicti ad deū clamāt: ꝛ ꝯſiderātes ſuos dfect⁹ petūt libari p iuſticiā dinā q̄ veri penitētes liberant̄ ꝛ nō itrare iudiciū coiter dcm̄: quo delinquētes ꝫ ſi peniteāt ꝛ cōfiteant̄: nihil⁹omin⁹ puniunt̄ pena ſuis defectib⁹ ꝓportionata. Et ad hūc ſēſū reducit̄ lr̄a: quē qdē ſēſū penultim⁹ vſus teſtatur cū dicit. Spūs tu⁹ bon⁹ deducet me in terrā rectā. qđ valde ꝓprie exponit̄ de irlm: q. nuſq̄ legit̄ noīari terra recta ſicut nec alia loca vbi fuerūt tebernaculū ꝛ archa dñi recta noīant̄. ſʒ ꝑ terra recta itelligēdū ē celū. qđ ꝫ dr̄ terra viuētiū. ꝛ iō cū dixiſſet. In terraʒ rectā ſtatī ſubiūxit. Propter nomē tuū dñe viuificabis me. ſ. deducēdo me in terrā pdictā: que eſt vera terra viuētiū.

REPLICA.

In ps. Dñe exaudi. 2. quē poſtil. exponit de dauid petēte ſe liberari a filio ſui abſalō pſecutiōe. ꝛ ſic dauid ſe ponit ꝑ exemplo morali alijs tribulatis de qb⁹ exponit burg. Sed ꝙ dicit burg. irlm nō vere dici terrā rectā: fūdat ſup argumēto ſuo cōſueto nō reperiri in ſcriptura: igr̄ nō ē veruʒ. pōt ꝫ rōnabilr̄ dici terra recta ex effectib⁹. qꝛ in irlm p ſacrificia oblatiōes ꝛ alios cult⁹ ibi q̄rebat̄ rectitudo q̄ alibi fieri nō debuit edificato tēplo. ibi rectificabant̄ errātes per ſanā legis doctrinā: ibi rectificabant̄ peccātes per oblationes ꝛ ſacrificia ꝑut dictum eſt.

Pſal. CXLIII.

Benedict⁹ dñs. Huic ps. ꝓmittit̄ talis titulus i hebreo ꝛ i trāſlatione Hiero. dauid. ſine aliq̄ additione. dicit tñ Hiero. in ꝓlogo ſup librū pſalmo⁊ ꝙ dauid fecit hunc ps. cū ſtetit ꝯ goliath getheū. de quo hr̄. 1. Reg. 17. Circa qđ ſciēdū qđ dicit Aug⁹. de pugna dauid ꝛ golie ꝙ dauid accepit hāc pugnā ex iſtictu ſpūs ſci ꝛ ex reuelatione ꝑuia ꝙ dñs volebat p ei⁹ victoriā philiſteos debellare. pp qđ dixit golie. 1. Reg. 17. Tu venis ad me cum gladio ꝛ haſtā ꝛ clypeo: ego aūt venio ad te in noīe dñi: ꝛ ſubdit̄. Et dabit te dñs i manu mea ꝛ pcutiā te ꝛ auferā caput tuū a te ꝛ dabo cadauera caſtro⁊ philiſtym hodie volatilib⁹ celi ꝛ beſtijs terre: vt ſciat ois terra qꝛ eſt dñs de⁹ in iſrl̄ ꝛc. Igit̄ ſm iſtā ſniam ps. iſte i duas ptes diuidit̄. qꝛ pmo dauid diuinū ſibi aſſiſtēs adiutoriū confitet̄. ſcđo laudare dñm pollicet̄. ibi. De⁹ cāticū nouū. Prima adhuc i duas. qꝛ pmo cōfitet̄ aſſiſtētiā adiutorij diuini. ſcđo h̄ attribuit bonitati diuine ꝛ nō ſibi. ibi. Dñe qs ē hō. Circa pmū ſciēdū ꝙ dauid ꝓceſſit ad pugnā ꝯ goliath iermis excepto bacculo ꝛ ſūda vt hr̄. 1. Reg. 17. vt p hoc i ei⁹ victoria magis reluceret vt⁹ dina. hō aūt i bacculo pugnat cū manib⁹. ꝛ q̄tū ad hoc dic. Bñdict⁹ dñs de⁹ me⁹ ꝛc. pugnādo vō i ſūda vtit̄ magis ꝓpriē digitis. ꝛ q̄tū ad hoc ſubdit̄. Et digitos meos ad bellū. l Mia mea. qꝛ ꝓpriū ē ipſi⁹ dei pcere ꝛ miſereri: iō dauid vocat eū miſericordiā i abſtracto. d. Mia mea. in bñficijs mihi cōferēdis. m Et refugiū meū. i pīculiſ p te euitandis. n Suſceptor me⁹. tanq̄ pr̄ miſeꝝ. o Et liberator me. in pīculiſ occurrēti b⁹. p Protec. me⁹. ꝯ golie iſultuſ q Et i ipſo ſpaui. ꝺ victoria obtinēda. r Qui ſubdis populū meū ſub me. In hebreo ꝛ i trāſlatione Hiero. habetur. Qui ſubdis populos mihi. i. philiſteos exn̄tes in magna multitudie. ꝓpter qđ dñr ppl̄i in pſal. ꝑ h̄ eni ꝙ dauid goliā iterfecit fuerūt oēs philiſtei debellati. vt hr̄. 1. Reg. 17 ad hūc aūt itellectū reducit̄ lr̄a cois. Qui ſubdis pplm meū. i. pplm iſrl̄. Sub me. i. i obediētia mea. pp h̄ eni ꝙ dauid goliā deuicit hūit magnū nomē i pplo iſrl̄ ꝛ fuit poſit⁹ ſup oēs viros belli ꝯ aduerſarios regni. ꝛ p h̄ fuit diſpoſit⁹ ad h̄ ꝙ ppl̄s deſideraret dñiū ei⁹. vñ cū ppl̄s venit ad eū vt vngeret eū regē dixit ei. 2. Reg. 5. Cū eēt ſaul rex ſup nos tu eras educēs ꝛ reducēs iſrl̄. s Dñe. Hic pñr dauid totū attribuit diuine bonitati. ꝛ pmo q̄tū ad reuelationē ſibi fcām de victoria ꝯ goliam: vt pdcm̄ ē. d. Dñe qs ē hō. i. ipſe dauid. t Qꝛ ino. ei. victoriā de golia reuelādo. u Aut fili⁹ hoīs. i. ipſemet dauid q vocat̄ fili⁹ iſai. 1. Reg. 2. ꝛ i plib⁹ locis. x Qꝛ reputas eū tāta victoria dignū. q. d. h̄ ꝓuenit ex tua bonitāte tm̄. iō ſbdit̄. y Hō. i. dauid. z Uanitati ſilis fact⁹ ē ꝛc. i. nulli⁹ momēti ꝛ i ſe ꝛ i ſua reputatiōe ꝓpter qđ poſtq̄ iā adept⁹ fuerat regiā dignitatē dixit. 2. Reg. 6. Uilior fiā pluſq̄ fact⁹ ſū: ꝛ ero humilis i oculis meis. Scđo attribuit dine bonitati obtētū victorie. d. a Dñe icli. ce. tu. ꝛ deſ. nō p loci mutationē ſʒ pietatꝭ cōdeſcēſionē. b Tāge mō. i. pcute philiſteos ſupbos. c Et fumigāt. vt⁹ exercit⁹ eo⁊ extiguet̄ ſic ticio cuius flāma extīcta fumigat. d Fulgu. coruſ. i. oñde tue vtutꝭ euidētiā. e Et diſſi. eos. i. acies eo⁊. f Emitte ſagit. tu. i. dirige lapides i eos. q dñr h̄ ſagitte eo ꝙ emittunt̄ a lōge de ſūda ſic ſagitte de arcu. g Et cōtur. eos. qꝛ pſtrato golia ictu lapidis philiſtei cōturbati ꝛ ſtupefacti fugerūt. ꝛ filij iſrl̄ eos iſeqntes mltos occiderūt. 1. Reg. 17 h Emitte ma. tuā ꝛc. de manu golie. i Et li. me de a. mul. ſ. de philiſteis eo mō loquēdi q̄ dr̄ Apoc. 17. Aq̄ q̄s vidiſti ſuper q̄s mulier ſedet ppl̄i ſūt ꝛc. k Et de manu fi. ali. ꝛ ꝑ ideſt. i. de manu philiſtino⁊. q dñr filij alieni eo ꝙ erāt idolatrie dediti. l Quo⁊ os lo. ē va. qꝛ goliath noie oīum philiſtino⁊ exprobrabat agmib⁹ iſrl̄ iactāter dicēs. Exprobraui agminib⁹ hodie. 1. Reg. 17. m Et dex. eo⁊. i. vt⁹ ad bellādū. n Dex. ini. qꝛ ꝯ iſrl̄ hēbāt iniuſtū bellū. o De⁹ cā. Hic pñr dauid ꝑ bñficijs pdcis deū laudare ꝓmittit. i q̄ qdē laude p diuū bñficiū recognoſcit. ꝛ ꝯ pſpꝫ ſtatū gēt ſue depoſcit. ibi. Quo⁊ fi. Circa p⁹ dic. De⁹ cā. no. ꝛc. i cognitiōe noui bñficij. p In pſal. de. i. decē chordas hñte. q Pſal. ti. cāt⁹. n. h⁹ ps. magl appropabat huic iſtro. q̄ alteri. quē decātabat dauid n̄ ſolū voce hūana ſʒ ꝫ iſtro muſico. r Qui das ꝛc. i. mihi ꝛ ſauli. vocat. n. ſe regē eo ꝙ erat iunct⁹ p ſamuelē. ꝛ ſilr̄ ſaulē eo ꝙ adhuc actu tenebat regnū. ꝛ vterqʒ tc̄ fuit ſaluatus dauid hūit victoriā de golia. ꝛ ſaul de exercitu philiſtio⁊: qꝛ tñ h̄ ꝓceſſit ex victoria dauid vt pdcm̄ ē. iō ſbdit̄. s Qui re. ꝛc. i. ꝺ gladio golie: c⁹ haſtile erat q̄ſi liciatoriū textētiū ꝛ ferrū. 600 ſiclos hēbat ferri. vt hr̄. 1. Re. 17. t Eripe

me ⁊c̄. Hic icipit v̄ſus ſequēs imediate p̄cedētē i heb. ⁊ trāſlatōe
Hiero. a De manu ⁊c̄. exponat̄ ſic̄ ſupra. q: ē repetitio eiuſ
dē ſic̄ frequēter fit i cāticis. b Quoꝝ fi. ⁊c̄. Hic ɔn̄r dauid
pſꝑitatē iſrľ depoſcit ꝑut ſonat lr̄a hebraica ⁊ trāſla. Hier. q̄ ſic
hn̄t. Ut ſint filij nr̄i. i. filij iſrľ iuuenes. Quaſi plātatio creſcens
i adoleſcētia ſua. i. ꝑficiāt i v̄tute corꝑis ⁊ mētis. Filie nr̄e q̄ſi an
geloꝝ ornate ad ſilitudinē tēpli. i. vt ornent̄ ⁊ tradant̄ nuptui:
vt ſic poſſit meli⁹ ppľs multiplicari. ⁊ i h̄ petit dauid ꝑſꝑitatēʒ
pplı iſrľ q̄tū ad mľ
titudinē ꝑſonaruʒ
Cōſequēter idē pe/
tit q̄tū ad mľtipli/
cationē bonoꝝ tꝑa
liū ſine q̄ñ pōt mľ
tiplicatio ppľi ſuſtē
tari. ⁊ p̄ i terrenaſcē
tib⁹. ſ. blado ⁊ vio ⁊
ſilib⁹. d. Prōptua/
ria nr̄a plena ⁊ ſuꝑ
effūdētia ex h̄ i illō
ſcdo i aialib⁹. cū ſb
dit. Pecora nr̄a in
milib⁹ innūerabili
i cōpitib⁹ nr̄is tauri

erue me de manu filioꝝ alienoꝝ
quoꝝ os locutū ē uanitatem: ⁊
dextera eoꝝ dextera iniquitatis.
Quoꝝ filij ſicut nouelle planta/
tiōes: in iuuētute ſua. Filie eoꝝ
cōpoſite: circūornate vt ſilitudo
tēpli. Promptuariā eoꝝ plena:
eructātia ex h̄ i illud. Oues eoꝝ
fetoſe abundātes i greſſib⁹ ſuis:
boues eoꝝ craſſe. Nō ē ruina
macerie neq̄ tranſitus: neq̄ cla

nr̄i pingueſ. ſic hʒ trāſla. Hier. ⁊ lr̄a hebraica ē eadē i ſn̄ia q̄ tal'ē
Oues nr̄e a milib⁹ i decē milia i egreſſib⁹ nr̄is boues nr̄i pigues
tertiū i edificijs ⁊ clauſuris. cū dr̄. Nō ē iterruptio. ſ. i muris ci/
uitatū. Et nō ē egreſſus vn̄ poſſint fugere illi q apd̄ nos detinē/
tur captiui de alienis gētib⁹. Et nō ē vlulat⁹ i plateis nr̄is. ꝑꝑ ini
micos nr̄os ſubito irruentes. q. d. ſint ciuitates nr̄e ita fortes ⁊
munite q nō hēam⁹ timere icurſū ſubitū hoſtiū. nec mirādū ē
de mutatiōe modi loquēdi. vʒ de optatiuo mō ad idicatiuū ⁊ d̄
futuro ad pn̄s. q: talis mutatio frequēs ē i ꝑphis ⁊ maxīe i ſcri
pturis metrice cōpoſitis cuiuſmodi ē liber pſalmoꝝ. ⁊ q: ꝑſꝑi/
tas tꝑalis nō ē ad bonū male vtētiū ſʒ tm̄ bn̄ vtētiū: ſm̄ q dicit
btūs Ambro. ſuꝑ lucā. Sic̄ diuitie ipedimēta ſūt reꝓbis. ita ꝓ
bis ſūt adiumēta v̄tutꝭ. iō ſubdit̄. Btūs ppľs cui⁹ talia ſūt: ſi tm̄
bn̄ vtat̄: ꝑꝑ qd̄ ſbdit̄. Btūs ppľs cui⁹ ē dn̄s de⁹ ſu⁹. q: ille q veru
deū colit bn̄ vtit̄ tꝑali ꝑſꝑitate. Aliq v̄o expoſitores nr̄i lr̄am ꝓ
dictā ab illo loco. Quoꝝ filij. ꝑut iacet i trāſlatiōe coi exponūt
de philiſteis ɔiūgēdo lr̄e p̄cedēti. q: vt iſti dicūt gl'iabant̄ d̄ mul
titudine ⁊ pulchritudie ꝓlis maſculine ⁊ feminine ⁊ de abūdā
tia i terrenaſcētib⁹ ⁊ aialib⁹ ⁊ de fortitudine ciuitatū. ⁊ ſic i fine
ſubdit̄. Btūm dixerūt. ſ. philiſtei. Ppl'm cui hec ſūt. vel beat⁹
ppľs cui⁹ ſūt talia: iactādo ſe de p̄dcis. Sʒ q: male vtētes cuiuſ
modi erāt philiſtei nō erāt ꝑ h̄ beatiores ſʒ miſeriores: iō ad re
pellēdū dictū eoꝝ ſbdit̄. Btūſ ppľs cui⁹ dn̄s de⁹ ei⁹. q̄lis erat po
pulus iudeoꝝ colēs vnū verū deū. Sʒ q: hebrei ⁊ Hiero. lr̄aʒ p̄
dictā n̄ refert ad philiſteos. ſʒ magꝭ ad hebreos vt viſū ē. iō trā
ſlatio cois pōt reduci ad itellectū eoꝝ ſupra poſitū ſic vt ab illo
loco Quoꝝ filij ⁊c̄. ſit cōſtructio ſuſpēſiua vſq̄ ad illū locum
Btūm dixerūt ⁊c̄. ⁊ ibi icipiat cōſtructio Btūm dixerūt. btitu
dine q̄ hr̄ i pn̄ti. Ppl'm cui ſūt hec. ſ. p̄miſſa i lr̄a cū dr̄. Quoꝝ fi
lij ſic̄ nouelle plātatiōes ⁊c̄. i. q abūdāt i bona ꝓle maſculīa ⁊ fe
minina ⁊ i terrenaſcētib⁹. ꝑꝑ qd̄ ſbdit̄. c Prōptua. eoꝝ ⁊c̄.
ex magna abūdātia. d Ex h̄ ⁊c̄. ꝑꝑ diuerſas ſp̄ēs terrenaſcētiū
abūdātes: ⁊ ſilr̄ i aialib⁹. ꝑꝑ qd̄ ſbdit̄. Oues eoꝝ feto. ⁊c̄. ⁊ ſilr̄ i
fortib⁹ ciuitatib⁹. ꝑꝑ qd̄ ſbdit̄. e Nō ē ⁊c̄. vbi hoſtes poſſint faci
liter icurrere. ⁊ ꝑ ɔn̄s. f Neq̄ cla. ⁊c̄. ex ſbito icurſu hoſtiū. ⁊
q decēat deum dare talia pplo iſrľ oñdit̄ cū ſbdit̄. g Btūs ⁊c̄.
q. d. h̄ ſolus ē ppľs iudaic⁹ i q̄ ꝓ tc̄ vigebat fides vni⁹ dei ⁊ ei⁹ cľt⁹
⁊ iō cū ex h̄ ſit btūſ p̄ncipalr̄ decet q hēat abūdātiā bonoꝝ tꝑa
liū q̄ i hoīb⁹ bonis fac̄ adiutoriū v̄tutꝭ. Moralr̄ pōt exponi p̄s.
iſte de q̄lʒ fideli q hita victoria de hoſte viſibili ſeu iuiſibili c⁹ ē
ſp̄us malign⁹ exēplo dauid iſurgit ad dei laudeʒ. ¶ In p̄s. 43.
Bn̄dict⁹ dn̄s. vbi dr̄ i poſt. Qui das ſalu. regib⁹. ADDITIO
Hoc qd̄ dic̄ regib⁹ i pľali nō ē neceſſe vt referat̄ ad ſaul
⁊ dauid: ſʒ gn̄alr̄ itelligēdū ē. ſ. q dauid attribuit deo vi
ctoriā quā hn̄t reges qcūq̄ ſint. q: oē datū optimū de/
ſurſū ē deſcēdēs. Jaco. i. c. Incōueniēs ē eni dicere q dauid vo
caſſʒ ſe regē tꝑe hui⁹ pugne. cū poſtea pluries vocabat ſe ſeruū
regis. vt pʒ. i. Reg. 24. ⁊ in alijs locis. ¶ In eodē p̄s vbi dicit̄
in poſtilla. Quoꝝ filij. ADDITIO
In h̄ loco nō ē dictio in heb. q̄ ſignificat quoꝝ. ꝑut i trā
ſlatiōe latina hr̄ nec ēt q̄ ſignificat idē qd̄ vt ſint: ꝑut i
trāſla. hiero. hr̄. ſʒ vera lr̄a hebraica ſic hʒ Qm̄ filij nr̄i
q̄ſi plātatio ⁊c̄. vel q filij nr̄i q̄ſi plātatio. Ad cui⁹ ſēſū ꝓꝑi⁹ itel

ligēdū ē ⁊ attēdēdū q dauid i h̄ loco nō petit bn̄ficia futura circa ꝓ
ſperitatē pplı: ſʒ poti⁹ regratiat̄ de p̄teritis bn̄ficijs pplo dei exhibi/
tis mediāte victoriā ſua. vn̄ cū dixiſſet. De⁹ cāticū nouū. de duob⁹ in
tēdit deū laudare. p̄mo. ſ. de libatione ſua. ſcd̄o de ꝑſꝑitate q̄ ſecuta
fuit i pplo dei ꝑ eādē victoriā. De p̄mo dic̄. Qui redemiſti dauid ſer/
uū tuū. ſed q: p̄uidebat ſe adhuc i multis certamib⁹ futurū cum h⁹
alienigenis philiſtinis. iō regratiādo de h⁹ victoria iā p̄terita intro/
ducit petitionē de ſua libatiōe futura ab eis: ⁊ de h̄ dic̄. Eripe me et
erue me d̄ manu filioꝝ
alienoꝝ. q. d. q nc̄ eripui
ſti me d̄ h⁹ gladio mali/
gno ɔtiua ꝓtectōnē tuā
eripiēdo ⁊ eruendo me
vlteri⁹ ab h⁹ manu filio
rū ⁊c̄. De ſcd̄o v̄o regra/
tiādo dic̄. Quī fi. ⁊c̄. Pro
q̄ ſciēdū q ſi victoriā cer
tamis golias hūiſſʒ filij
iſrľ oēs eēnt ſui philiſti
noꝝ. ꝑut hr̄. i. Re. 17. ⁊ ꝑ
ɔn̄s tot⁹ ſtat⁹ eoꝝ ſbuer
ſus. ſʒ ꝑ victoriā quā de⁹
dedit ipſi dauid fuit ꝑ
oppoſitum q: ſtat⁹ ppľi

mor i plateis eoꝝ. Beatuʒ dixe
rūt ppl'ʒ cui h̄ ſūt: beat⁹ populuſ
cui⁹ dn̄s d̄s ei⁹. ¶ Hymn⁹ d̄d.
Exaltabo te ¶ CXLIIII.
d̄s meus rex: et bn̄dicaʒ
noi tuo i ſeculū ⁊ i ſclm
ſcli. Per ſingulos dies bn̄dicā
tibi: ⁊ laudabo nomē tuū i ſclm
⁊ i ſclʒ ſcli. Magn⁹ dn̄us ⁊ lau
dabilis nimis: ⁊ magnitudinis
ei⁹ nō ē finis. Generatio ⁊ gene/

fuit valde ꝑſꝑat⁹. ⁊ iō i hac victoria ſingulr̄ legit̄ q de oīb⁹ ciuitati/
b⁹ iſrľ exibāt mulieres pſallētes. i. Reg. 18. c. qd̄ non ſic legit̄ de alijs
victorijs. vn̄ dauid de hac regratiādo deo dicit. Qm̄ filij nr̄i q̄ſi plā/
tatio. i. merito decātādū ē ibi cāticū nouū ſuꝑ hāc victoriā. q: ꝑ eam
iuuenes nr̄i nō viuēt ſuilr̄ ſʒ ꝑficiēt i v̄tutib⁹ tanq̄ libi: ſilr̄ ⁊ filie no
ſtre q̄ſi angeli ornate ⁊c̄. exponant̄ ꝑut i poſtilla. ñ tm̄ ꝑ modū petitō
nis ſʒ ꝑ modū regratiatiōis: q: ꝑ hāc victoriā fuit ppľs multiplicat⁹
in ꝑſonis ⁊ victualib⁹ ⁊ i ceteris q̄ i lr̄a cōtinent̄: ⁊ finalr̄ i pace politi
ca q̄ p̄ncipalr̄ cōſiſtit i ſecuritate ab hoſtib⁹ ⁊ calūniatorib⁹ itrīſecis:
⁊ h̄ ex vigore iuſticie q̄ tꝑe pacis poti⁹ colit̄. vn̄ Iſa. 32. c. Erit op⁹ iu/
ſticie pax. ⁊ de h̄ dic̄ finalr̄. Nō ē vlulat⁹ i plateis nr̄is. ⁊ vtrūq̄ ſigni
ficat̄ ꝑ dictionē hebraicā i hoc loco poſitā. ⁊ ē ſēſus q iā nō erat i po
pulo vlulat⁹: q cauſat̄ ab icurſu hoſtiū: nec clamor q cauſat̄ ab oppꝭ/
ſione calūniatoꝝ cōciuiū. ⁊ q: oīa iſta ꝑtinēt ad felicitatē politicam
p̄cipue hec clauſula vltima q̄ trāquillitatē pplı ſignificat. qd̄ ē maxi
mū bonū qd̄ itēdit̄ i regimine politico: vt hr̄. 9. ethi. iō ſbdit. Beatus
ppľs cui⁹ hec ſūt. qd̄ itellr̄ de btitudine ciuili: ſʒ q: felicitas v̄a nō cōſi
ſtit i his ſʒ poti⁹ i adheſiōe ad deū ꝑ cognitionē ⁊ amorē: iux̄ illō. Mi
hi aūt adherere deo bonū ē. iō ſubdit. Btūs ppľs cuius dn̄s de⁹ eius.
In p̄s. Bn̄dict⁹ dn̄s de⁹ me⁹. cōcordāt poſtil. REPLICA.
i ⁊ burg. ꝑter q̄ i expōne illi⁹ paſſus. Qui das ſalutē regib⁹. h̄
exponit poſtil. de dauid ⁊ ſaul nō excludēs gn̄ de alijs iudeo
rū regib⁹ poterit exponi ꝓphice. obijcit aūt burg. q tꝑe pugne cū go
liath dauid ſe nō potuit dicere regē: q: ſepe poſt ſe dixit ſuū regis. vt
pʒ. i. Reg. 23. Ad qd̄ reſpōdeo q dauid ſe vere illo tꝑe potuit dicere
regem. q: an̄ illam pugnā a ſamuele iunct⁹ fuit i regē. vn̄ q̄uis non/
dū hūit executionē regie maieſtatis. fuit tm̄ v̄e rex cōſtitut⁹ a deo. q̄/
uis nōdū aſſūpt⁹ a pplo: ſic ⁊ xp̄s ſe dixit regē: q̄ñ tm̄ nullā fecit regie
maieſtatis executionē: q: venit iudicari nō iudicare ⁊c̄. dauid igit̄ ve
re ſe cōnumerauit regib⁹: q: hūit ius ad regnū: q̄uis nōdū in regno
⁊c̄. In reliq̄s huius p̄s. burg. variat applicationē veritate nōdum mu
tata. prout ſepe cōſueuit. Pſalmus. CXLIIII.
b Exaltabo te. Huic p̄s. p̄mittit̄ talis titulus i hebreo ⁊ i trāſla
tiōe Hiero. Hymn⁹ dauid. Circa qd̄ ſciēdū q hymn⁹ ꝓꝑie ē
laus diūa cū cātico ſeu exultatiōe. ⁊ iō ſi nō ſit laus dei ſʒ al/
teri⁹ ꝑſone nō ē hymn⁹: ēt ſi fiat cū exultatiōe: ⁊ ſilr̄ ſi ſit laus diuīa: ⁊
nō fiat cū cātico ſeu exultatiōe. ſʒ magis cū fletu. ſic̄ plāct⁹ hieremie
nō ē ꝓꝑie hymn⁹: ⁊ iō ꝑ h̄ qd̄ dr̄ i titulo. Hymn⁹ dauid. deſignat̄ q
dauid fec̄ hūc p̄s. ad dei laudē cū cātico ſeu exultatiōe. Et diuidit̄ in
duas ꝑtes. q: p̄ dauid deū laudat. ſcd̄o alios ad h⁹ laudē excitat. ibi.
Gn̄atio. Circa p̄mū dic̄. Exaltabo te de⁹. ꝑ creationē. i Me⁹. ꝑ
fidē ⁊ ſpālē deuotionē. k Rex. ꝑ oīum gubernationē. rex eni dr̄
a regēdo. l Et bn̄dicā noi tuo. nō bn̄dictiōe cōſecratiōis q̄ a ma
iore ipēdit̄ minori. Heb. 7. Sine vlla ɔdictiōe q̄ñ min⁹ ē a meliore
bn̄dicit̄. ſʒ bn̄dictiōe grāꝝ actiōis ⁊ laudis q̄ a minori exhibet̄ ma/
iori. m In ſclm ⁊c̄. p̄uidit eni dauid q p̄s. iſte ⁊ alij ab eo fci eēnt
cātādi i futuris gn̄atiōib⁹ ad laudē dei. n Per ſingu. ⁊c̄. q: dauid
ſingulis dieb⁹ aliq̄ hora vel plurib⁹ itēdebat diuinis laudib⁹. cuius rō
ſbꝑit̄ ibi. o Magn⁹ dn̄s. nō magnitudine molis ſed virtutis.
p Et lau. nimis. i. plus q̄ poſſit a creatura laudari. Eccle. 43. Bn̄dicē
tes dn̄m exaltate illuʒ q̄tuʒ poteſtis. maior ē eni oi laude. q Et
magni. ⁊c̄. q: ꝑtās ei⁹ nō ē determinata ad aliquē certuʒ effectuʒ. ſed
i oī ſcd̄ pōt ſemꝑ ma.⁹ facere. r Gn̄atio. Hic ɔn̄r dauid alios ad

dei laudē excitat.⁊ p̄mo excitat p̄res veteris teſtamēti.ſcđo noui.ibi Cōfiteanť tibi.tertio oēs ī coī.ibi.Alleuiat dn̄s.Circa p̄mū dic̄.Gn̄a/tio ⁊ gn̄atio laudabit opa tua.i.laudet.hebꝛei.n.ꝓ optatiuo vtunť futuro īdicatiui modi.p h̄ ãt qđ dr̄ h̄.Gn̄atio ⁊ gn̄atio.ītelligiť gn̄atio fideliū veteris teſti q̄ p̄ceſſit captiuitatē babylonicā.⁊ gn̄atio q̄ ſecu/ta ē vſqȝ ad xp̄m. a Et potē.⁊c.q̄ eduxiſti hebꝛeos potēter ð egypto.vt pȝ ī Exo.⁊ ēt de captiuitate babylonica.vt hr̄ Eſdre.i.

b Magnificētiā glīe ⁊c.quā oñdiſti ī datiōe ſcē legis. c Et mi. tua nar.q̄ tūc v̄tute diuina appuerūt.vt hr̄ Ex.19. d Et v̄tu.ter.⁊c.i.iudicia tua terribilia ī aptione terre ⁊ deuoratione choꝛe ⁊ alioꝝ ſibi adherētiū ī rebellione.Nu.16.⁊ ī alijs punitiōibꝰ terribilibꝰ. e Et magni.tuā nar.quā oſtēdiſti ī rebelliōe og regis baſā ⁊ ſeō regis ammoꝛreoꝝ. f Memoriā abūdātie ſuauitatꝭ tue.q̄ pauiſti eoſ mãna ī deſerto.⁊ potaſti eos aq̄s pꝛoductꝭ de ſaxo duriſſimo

g Eructabūt.i.de coꝛde deuoto ꝓferent ⁊ narrabūt. h Et iuſti.tua.q̄ chananeos de terra ꝓmiſſiōis eieciſti ⁊ filios iſrľ ibi hītare feciſti.

i Exultabūt.i.cū exul/tatiōe deuota referent hec ⁊ p̄dicta opera tua.

k Miſeratoꝛ.q̄ꝫtuȝ ad

ratio laudabit opa tua:ēt potentiā tuā p̄nūciabūt. Magnificen/tiā glīe ſcītatis tue loquēť:ēt mirabilia tua narrabūt. Et v̄tūteȝ terribiliū tuoꝛū dicēt:⁊ magnitūdinē tuā narrabūt. Memoriam abundātie ſuauitatis tue eructabūt:ēt iuſticia tua exltābūt. Miſeratoꝛ ēt miſicoꝛs dn̄s:pãtiens ēt multū miſicoꝛs. Suauis dn̄s vniuerſis:ēt miſatiōes eiꝰ ſuper oia opa eius. Cōfiteanť tibi dn̄e oia opa tua: ēt ſci tui benedicāt tibi. Glīāȝ regni tui dicēt:ēt potētiā tuā loquēť. Ut nōtā faciāt filijs hoīuȝ potētiā tuā:ēt glīam magnificētie regni tui. Regnum tuū regnū oium ſcloꝝ:⁊ dn̄atio tua ī oī gn̄atiōe ⁊ gn̄ationē. Fi/

effectū. l Et miſicoꝛs.q̄ꝫtū ad affectū. m Patiēs.q꞉ nō ſtatī īfert punitionē ꝓ pctīs.ſȝ aliqñ differt ēt ꝑ totā vitā pctōꝛis.qđ videtur hoībꝰ nimis differre.iō ſubdiť. n Et multū miſe.tñ totū bñ facit ſm oꝛdinē ſue ſapīe. o Suauis dn̄s vni.q꞉ oībus creaturis dat eē.qđ ē deſideratiſſimū hoībꝰ ſm ſe:lȝ aliqñ rōne mali adiuncti efficiať aliq̄bꝰ tedioſū.⁊ cū h̄ aliq̄bꝰ dat viuere vt vegetabilibus ⁊ vltra hec ſētire aīalibꝰ:⁊ vltra p̄dcā ītelligere hoībꝰ ⁊ angelis.

p Et miſatioes eiꝰ ⁊c.q꞉ diffuſio ſue bonitatis ad oēm creaturā modis p̄dcīs nō ꝓcedit ex aliq̄ obligatiōe ſeu debito ex ꝑte dei:ſȝ ex mera bonitate ⁊ pietate ipſiꝰ. q Cōfiteanť.Hic ꝯñr dauid incitat fideles noui teſti ad laudē dei dicēs.Cōfiteanť tibi dn̄e oia opa tua.i.laūdēt te ſm ſuū modū. q꞉ ⁊ ſi irrōnabilia ⁊ īſēſibilia nō laudēt deū ꝓpꝛie eo ꝙ carēt itellectu bonū qđ hn̄t ī deū referēte:tñ laudãt deum inq̄ꝫtū ſūt mã dine laudis ītelligibilibꝰ creaturis. r Et ſācti tui.i.fideles noui teſti tibi cōſecrati ꝑ ſacrã noui teſti q̄ ſūt efficacia ad ſcīficationē.nō ſic aūt erãt ſacrã legalia q̄ apl's appellat infirma ⁊ egena.ad Gal.4. s Bn̄dicā tibi.ꝓ pr̄ibꝰ veteris teſti eo ꝙ ī ipis cōpletū ē myſteriū xp̄i. t Glīam regni tui di.i.p̄dicabūt glīam regni celeſtis.qđ fecerūt aplī aliqȝ diſcipuli ꝑ oꝛbē diſꝑſi. pr̄es aūt veteris teſti annūciauerūt glīam regni terreni.Deute.28.Si audieris vocē dn̄i dei tui ⁊c.ſeq̄tur.Faciet te dn̄s deꝰ tuꝰ excelſioꝛē cūctis gentibꝰ q̄ v̄ſanť ī terra.⁊ Iſa.1.Si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis.tñ ī iſtis ꝓmiſſiōibꝰ ⁊ cōſilibꝰ ītelligebanť bona ſpūalia: p̄ncipalr̄ ꝓmiſſa.vt freq̄ter dcm̄ ē.q꞉ tñ ppl's rudis illa ñ capiebat iō pr̄es veteris teſti illa tacebãt q̄ ꝑ pr̄es noui teſti ſūt apte p̄dicata.

u Et potētiā tuā lo.i.oñdēt ꝑ miracula doctrinā euãgelicā ꝯfirmãtia.ſm ꝙ dr̄ Marci vlti.Illi ãt ꝓfecti p̄dicauerūt vbiqȝ dn̄o cooperãte ⁊ ſmonē cōfirmãte ſequētibꝰ ſignis. x Ut no.fa.fi.⁊c.ꝑ opera totā v̄tutē nãe create trãſcēdētia. y Et glīā ⁊c.glīa ē clara noticia cū laude:ī regno aūt celeſti.de q̄ h̄ ē ſmo.ē clara dn̄i viſio ⁊ iugꝭ laudatio.iō regnū illđ dr̄ glīoſū.ē ēt eternū.ꝑꝑ qđ ſubdiť.

e Regnuȝ tuuȝ regnuȝ ⁊c.ſm ꝙ dr̄ Luce.i.Regni eiꝰ nō erit finis.

a Fidelis dn̄s ⁊c.totꝰ iſte v̄ſus vr̄ h̄ appoſitꝰ ab aliquo trãſlatoꝛe vel expoſitoꝛe.q꞉ nō ē in hebꝛeo nec ī trãſlatiōe Hiero.pōt tñ ſic exponi Fidelis dn̄s ī oībꝰ v̄bis ſuis.q꞉ ſemꝑ iplenť ⁊ nō trãſeūt ī vacuū: ſm qđ dicit ſaluatoꝛ Math.5.Iota vnuȝ aut vnꝰ apex nō p̄teribit a lege donec oia fiãt ⁊c. b Et ſāctꝰ ⁊c.ſāctum enī dr̄ qđ ē ad dei glīam oꝛdinatuȝ.ꝑꝑ qđ res ēt īſēſibiles.vt calix ⁊ veſtes ⁊ huꝰ dr̄r ſcē.eo ꝙ ſūt ad diuinū cultū oꝛdinate.oia aūt opa dina ſūt ad dei glīam oꝛdinata.ſm ꝙ dr̄ ꝓuer.16.Uniuerſa ꝑꝑ ſemetipſū opatꝰ ē dn̄s.⁊ iō dicitſanctꝰ ī oībꝰ ſuis opibꝰ. c Alleuat dn̄s:Hic ꝯñr pſalmiſta inducͭ oēs gn̄alr̄ ad laudē dei.⁊ h̄ ex bn̄ficijs coīter oībꝰ exhibitis.⁊ iō p̄mo

dcā bn̄ficia ad memoriā reducͭ.2°.ꝓpoſitū cōcludit.ibi.Laudationē dn̄i.Circa p̄ꝰ p̄°.tãgit dina bn̄ficia releuãdo a malis dicēs Alleuat dn̄s oēs q coꝛꝛuūt.q꞉ coꝛꝛuētes ī culpā ſemꝑ patꝰ ē releuare q̄ꝫtū ē ī ſe:lȝ aliq renuãt.ſȝ ꝙ dr̄ ꝓuer.i.Extēdi manū meã ⁊ ñ fuit ⁊c.⁊ ex h̄ ſeq̄ť ꝙ patꝰ ē releuare a pena gehēne q̄ ꝓ cl'pa moꝛtali debeť.coꝛꝛuētes ãt ī penā tꝑalē aliqñ releuat ſicͭ pȝ de manaſſe rege iuda 4.Re.⁊.2.Para.33.quē de captitate ⁊ carcere releuauit ad ſuū regnū.⁊ ſilr̄ ð ſcō iob ⁊ mltꝭ alijs q̄s tꝑalr̄

releuauit de miſerijs tñ ñ ē ſic de oībꝰ ēt dilectꝭ ſuis.vt pȝ in ſcīſ martyribꝰ:ſȝ alleuauit eos meliuſ eoſ trãſferēdo ð miſeria p̄ñti ad glīā celeſtē. d Et eri.o.eli.codē mō expōatur.q꞉ eſt repetitio eiuſdē ſnīe ſb alijs v̄bis. Cōſequenter tãgit dina bn̄ficia ī bōis ꝓmouēdo di/cēs. e Ocli oī.⁊c ꝑ h̄ ãt qđ ſb diť.Et iples oē aial ⁊c.pȝ ꝙ hec ſcriptura nō loq̄ť gn̄alr̄ ð oī creatura vt exponunt aliq.ſȝ tm̄ de creatura aīata aīa ſēſibili.cꝰ eſt hō ⁊ aial brutū ꝑꝑ hoīeȝ ſcͭȝ dicͭ igiť.Oculi oīuȝ ī te ſꝑant dn̄e.q̄a a đo expectãt ꝓuiſione victualiū.

dēlis dn̄s ī oībꝰ v̄bis ſuis:ēt ſanctꝰ ī oībꝰ opibꝰ ſuis. Alleuãt dn̄ſ oēs q coꝛꝛuūt:ēt erigit oēſ eliſoſ. Ocūli oīuȝ ī te ſperãt dn̄e: ēt tu das eſcā illoꝝ ī tꝑe oppoꝛtuno. Apis tū manū tuã:⁊ imples oē aial bn̄dictiōe. Iūſtꝰ dn̄s ī oībꝰ vijs ſuis:ēt ſcūs in omnibꝰ operibꝰ ſuis. Propē ē dn̄s oībꝰ inuocātibꝰ eū:oībꝰ iuocātibꝰ eū ī v̄itate. Uōlūtatē timētiū ſe faciēt: ēt depcationeȝ eoꝝ exaudiet: ēt ſaluos faciet eos. Cuſtōdit dn̄ſ oēſ diligētes ſe:ēt oēs pctōꝛes diſꝑdēt. Laūdationē dn̄i loqueť os meū:ēt bn̄dicat ois caro nōī ſcō eiꝰ.ī ſeculū ⁊ ī ſclȝ ſclī. Alleluia.

Laūda aīa mea CXLV. dn̄ȝ:laūdabo dn̄ȝ ī vita

nō ſolū hoīes ſȝ ēt beſtie ⁊ aues.ſȝ ꝙ dr̄ Math.6.Cōſiderate volatilia celi ⁊c.⁊ ſbdiť.⁊ pr̄ veſter celeſtꝭ paſcit illa

f Et tu das ⁊c.aliq̄ enī aīalia ſūt q̄ ſȝ cōditionē nãe ſue ꝑ magnū tꝑis ſpaciū ñ comedūt.ſȝ nutrimēto p̄us recepto viuūt ſicͭ hirūdies ñ comedūt ī hyeme.ſȝ viuūt de alimēto recepto ī eſtate.vt dicͭ cōmētatoꝛ albertꝰ ſuꝑ ſcōm de aīa:⁊ de plibꝰ alijs ponit exēpla. g Apis tu ⁊c.ꝑ bonitatis diffuſionē. h Et iples oē ⁊c.i.cōueniēti refectiōe. i Iuſtꝰ do.ī oī.⁊c.i.ꝓceſſibꝰ ſuis cuȝ ſit ipſa regula iuſticie ⁊ v̄itatꝭ. k Et ſā.i.oī.op.ſu.exponať ſicͭ ſupꝛa. l Prope ē do.⁊c.ſȝ q꞉ h̄ ē ītelligēdū de fidelr̄ iuocātibꝰ tm̄.iō ſubdiť.Oībꝰ iuocātibꝰ eū ī v̄itate.q꞉ iuocātes eū pie.i.de ꝑtinētibꝰ ad ſalutē ꝓ ſe:⁊ ꝑſeuerãter ſemꝑ ab eo exaudiunť tꝑe tñ debito.iō ſbdiť. m Uolū.ti.ſe.timoꝛe filiali q ē annexꝰ caritati. n Faciet.q꞉ tales ſupponūt volūtatē ſuā dine volūtati ⁊ ſic ſicͭ dina volūtas ipleť:ita ⁊ ſua. o Et dep.⁊c.ſi ſit pia ꝓ ſe ⁊ ꝑſeuerãs vt p̄dcm̄ ē. p Et ſal.⁊c.ſalute eterna ⁊ aliqñ ēt tꝑali.vt dcm̄ ē ſupꝛa. q Cuſtodit ⁊c.ſicͭ amicos cariſſimos ī citate celeſti collocãdos. r Et oēs ⁊c.ī pctō moꝛtali decedēteſ

s Diſꝑdet.ð ꝑditiōe gehēne. t Laudationē.Hic ex p̄dcīs bn̄ficijs cōcludit pſal'. deū ab oībꝰ hoībꝰ eē laudãdū. ⁊ p̄mo icipit a ſcipo.d.Laudatōnē dn̄i loqueť os meū.⁊ 2°.alioſ ad idē iuitat

u Et bn̄di.⁊c.i.oīſ hō q freq̄nter ī ſcriptura caro noīať.ſȝ ꝙ dr̄ ſupꝛa p̄s.77.Et recoꝛdatꝰ e q꞉ caro ſūt ⁊c.Gen̄.6.Nō ꝑmanebit ſpūs meꝰ ī hoīe ī eternū q꞉ caro ē. x Noī ſā.eiꝰ.ſ.dei a q̄ oīs ſcītas deriuať. y In ſcl'm ⁊c.i.eternalr̄.vbicūqȝ enī fit tal'replicatio hꝰ dictionis ſcl'm.eternitas deſignať ſaltē a ꝑte poſt ſȝ doctoꝛes hebꝛeoꝝ.Sēſus ãt lr̄alis hꝰ p̄s.ē ēt moꝛal'.vt pȝ ex dictis.ꝑꝑ qđ nō opȝ aliā moꝛalitatē addere: nec in cōſilibus pſalmis.

z Lauda aīa mea.Huic p̄s.ꝓ titlo p̄ponit Pſal'. CXLV Allā.qđ ſignificat laudate deū.vt dcm̄ eſt ſupꝛa Circa mãȝ hꝰ p̄s.cōſiderãdū ē ꝙ ex decurſu veterꝭ teſti pȝ ꝙ q̄ꝫdiu filij iſrľ cōfidētiā hūerť ī dn̄o bn̄ fuit eis.qñ ãt diffidētes de dīno auxilio reccurrerť ad hūanū malū fuit eis.vñ ⁊ ſedechias rex ꝯfidēs ð adiutoꝛio regꝭ egypti ꝫ regē babylōis fuit captꝰ ⁊ excoulatꝰ ⁊ citas irlȝ ðſtructa ⁊ ppl's captiuatꝰ.vt hr̄.4.Re.⁊ 2.Paral'.ī fine. multa ēt alia exēpla poſſēt ad h̄ adduci de ſcriptura.ſȝ ꝑꝑ bꝛeuitatē omitto.qđ cōſiderãs auctoꝛ hꝰ p̄s.q ſȝ hebꝛeos ignoꝛať.ī h̄ p̄s.declarauit ꝙ ñ ð hoībꝰ ſȝ de deo ē ꝯfidēdū Et diuidiť ī duas ꝑtes.q꞉ p̄ pſal'.laudat deū ſȝ hꝰ p̄s titlȝ.2°.deſcēdit ad ꝓpoſitū.ibi.Nolite.Circa p̄ꝰ dicͭ.Lau.aīa me.d.q.d.ñ laudēt eū labia mea tñ ſicͭ illoꝝ ð q̄bꝰ dr̄ Iſa.29.Ppl's iſte oꝛe ſuo ⁊ labijs ſuis glīficat me:coꝛ ãt eiꝰ lōge ē a me. a Laudabo ⁊c.

.i.i vita pñti q̃diu durabit. a Pſallã deo meo ꝛc̃.i.i futuro laus eni diña nõ tollit̃ a ſcis ꝑ morte ſ3 magis pficit̃. b Nolite cõfidere. Dic ꝯñr deſcẽdit ad ꝑpoſitũ.ꝛ oñdit pmo q cõfidẽtia i hoib⁹ ẽ fugiẽda.ſcdo q cõfidẽtia i deo ẽ amplectẽda.ibi Btũs c⁹.Circa pmũ dic̃. Nolite cõfidere i pncipib⁹ q ſũt principales ꝛ potẽtiores iter alios.ꝛ iõ ſi ñ ẽ ponẽda cõfidẽtia i talib⁹ multo min⁹ i alijs.iõ ſbdit̃. c In filijs ho.ꝛc̃.i.ñ pñt ſeipſos ſaluare.qđ ſtatĩ declarat dicẽs. d Exibit ſpi.ei⁹.i.aĩa cuiuſlibet hoĩs egrediet̃ ð corpe ẽt mal'gratib⁹ ſuis. e Et re. .ſ.corp⁹. f In ter. ſuã.vñ bñũt origie3 ſm illã dñi ſniam: Geñ.3.Pdẽc reuertaris i terrã de q̃ ſũ pt⁹es.q2 puluis es: ꝛ i puluerẽ reuerteris. g In il.die .ſ.ſeparatiõis aie a corpe. h Peribũt oẽs cogitationes eo.ꝝ.q2 ñ poterũt exeq̃ qđ facere ꝑpoſuerãt: Per dicta nõ ẽ itelligẽdũ q hõ nullo mõ debeat de hoie ꝯfidere.ſ3 q nõ cõfidat i hoie pncipal'r ꝛ ex diffidentia dñi ad iutoꝛij de q̃ d3 pncipal'r ꝯfidere: ex q̃ ñ ti vo de hoie ingẽtũ ẽ iſtĩm vel coadiutor ipſi⁹ dei.

mea: pſallã3 deo meo q̃ diu fuero. Nolite ꝯfidere i pricipib⁹: in filijs hoĩu3 i qb⁹ nõ ẽ ſalus. Exibit ſpũs ei⁹ ꝛ reu̇ertet̃ i terrã ſuã i illã die pibũt oẽs cogitatiões coꝝ. Beat⁹ c⁹ ðs iacob adiutor ei⁹: ſpes ei⁹ i dño deo ipſi⁹ q fecit celũ ꝛ terrã: mare ꝛ oĩa q̃ in eis ſunt. Qui cuſtodit veritatẽ in ſeculũ: fac iudiciũ iiuriã patiẽtib⁹: dat eſcã3 eſuriẽtib⁹. Dñs ſoluit ꝯpeditos: dñs illũminat cecos. Dñs erigit eliſos: dñs diligit iuſtos. Dñs cuſtodit aduẽas pupillũ ꝛ uiduã ſuſcipiet: ẽt vias pecca toꝝ diſpdet. Regnabit dñs i ſecla ðs tu⁹ ſyõ: i gnatiõne ꝛ gnatõe3.

Alleluia. CXLVI.

L Laudate dñ3 qm̃ bon⁹ ẽ pſalm⁹: deõ nr̃o ſit iocũ

i Btũs. Dic ꝯñr oñdit q de deo pncipal'r cõfidendũ ẽ dicens. Btũs cui⁹ de⁹ iacob adiutor ei⁹ ꝛ magis noiat̃ h de⁹ iacob q̃ alteri⁹ pſiarche q2 h logtur pſalmiſta de cõfidẽtia i deo q dixit iacob vt hẽret cõfidẽtiã i eo.Geñ.46.Noli timere deſcẽdere in egyptũ. ꝛ ſeqtur.Ego deſcẽdã tecũ illuc ꝛ ego adducã te inde reuertẽtẽ. k Spes ei⁹ ꝛc̃.tanq̃ i ſuo ꝑtectore ꝛ ſaluatore.Cuius rõ ꝯñr reddit̃.ꝛ pmo ex dĩa ptãte.cũ dr̃. l Qui fecit celũ ꝛc̃.ꝛ ſic põt vbiq3 ſaluare.q2 ei⁹ ptãs attigit vbiq3.ſcdo ex diuina vitate q̃ adiplet ꝑmiſſa iõ ſubdit̃. m Qui cu.ve.i ꝛc̃. tertio ex dei eqtate cũ dr̃. n Fac iudi.ꝛc̃.eos vidicãdo. qrto ex dei pietate cũ dr̃. o Dat eſcã eſu.ſupplẽs defectu3 nutrimẽti. p Dñs ſol.cõpe.a carcerib⁹ liberãdo. q Dñs illumi.ce.viſũ reſtituẽdo. r Dñs erigit eli.claudos erigẽdo. vñ i hebꝛeo ꝛ trãſla.Piero.hr̃.Curuos.ꝛ de oib⁹ iſtis pñt põi exempla de ſcriptura.ſ3 ꝑp breuitatẽ omitto.Per iſta ẽt tria pdicta ſubitelligit̃ remotio cuiuſlib3 alteri⁹ ipedimẽti.qnto adducit̃ rõ ex dĩa caritate.cũ dr̃. s Dñs diligit iu.q2 ipſe ẽ regula iuſticie ꝛ ſiltudo ꝛ cã dilectiõis.ꝛ q2 dĩa caritas ſe extendit potiſſime ad debiles ꝛ ipotẽtes pſonas.iõ ſubdit̃. t Dñs cuſto.aduẽ.ẽ terrã natiuitatiſ ſue exñtes. u Pupillũ.i.iſãtẽ mr̃e caretẽ. x Et viduã.oꝛbatã marito. y Suſcipiet.i ſua cura ſpãli. z Et vias pec.i.ꝑceſſus iniquoꝝ ꝯ hõs pſõas ipotẽtes. a Diſpdet.ſic frequẽter fcm̃ ẽ ex dĩo bñficio ſpãli.Et q2 ptãs dei ẽ eterna.iõ i ſine cõcludit̃. b Regnabit dominꝰ.ꝛc̃.l3 eni ſit de⁹ oĩum locoꝝ tñ dr̃ h ſpãliter de⁹ ſyõ: q2 ibi fuit tẽplũ ſuo cultui dedicatũ.ibi ẽt miſit ſpũm ſcm̃ ſup aplos in ſigno viſibili i die pẽtecoſtes. c In gnatio.ꝛ ge.al.i. laudate deũ i oib⁹ gñationib⁹ ſibi ſuccedẽtib⁹.ꝛ ſic terminat̃ pſ.i laudẽ dei a q̃ incipit. ¶ In pſ.145.Lauda aĩa mea.vbi dicit̃ i poſtil. Qui cuſtodit vitatẽ in ſclm.

ADDITIO

i In hebꝛeo hr̃.Qui cuſtodit vitatem ſclo.ꝛ expõit ſic ab hebꝛeis q de⁹ nõ ſolũ fecit celũ ꝛ terrã.ſ.totũ mũdum ſed etiã cuſtodit vitatem ſclo.ſ.cõſeruãdo ipm in eſſe.

L Laudate dñm.Iſte pſ.i hebꝛeo ẽ ſine titulo.q2 alla poſitũ i aligb⁹ biblijs ꝑ titulo h⁹ pſ.ẽ de pſ.pcedẽti:niſi dicat̃ q alla poſitũ in pncipio huius pſ.ſit ei⁹ titulus.vbi,nos hẽm⁹.Laudate dñ3 qm̃ bon⁹ ẽ pſ.ꝛc̃. In hebꝛeo hr̃.Alla qm̃.bon⁹ ẽ pſalm⁹ ꝛc̃.Et ſm h iſte pſ.põt dici allelu iatic⁹.q2 apud hebꝛeos nõ ſolũ pſ.ſ3 ẽt aliq libri noiant̃ ab eo qđ ponit̃ in pncipio.ſic liber geneſis noiat̃ apð hebꝛeos bꝛeſith.qđ ſignificat i pncipio.ꝛ eodẽ mõ alij libri moyſi de

Pſal. CXLVI.

noiant̃ a ſuis pncipijs.Et ſm h iſte pſ.dr̃ alleluiatic⁹.q2 icipit p allã. ꝛ diuidit̃ in duas ptes.q2 pmo pſalmiſta ad dei laudẽ nos iducit.ſecũdo ad h rõnes adducit.ibi.Edificãs irl'm.Circa pmu3 dic̃. Laudate dñm quoniã bon⁹ ẽ pſalm⁹ .i.bonũ ẽ pſallere ad honorẽ diuini noĩs iõ ſubdit̃. e Deo nr̃o ſit ioc.ꝛc̃.i.ꝑcedẽs ex mẽtis ꝛ corpis iocunditate.ſm illud pſ.83.Cor meũ ꝛ caro mea exultauerũt i deũ viuũ ꝑ deuotionẽ ꝛ nõ ꝑ diſſolutionẽ.ꝛ ex decore cõſcie ſeu puritate.q2 nõ ẽ ſpecioſa laus i ore pctõris.Eccle.15. f Edificãs. Dic ꝯñr pſalmiſta adducit rõnes diuĩe

da decoraq3 laudatõ. Edificãs irl'm dñs: diſpſiões iſraelis cõgregabit. Qui ſanat ꝯtritoſ corde: ẽt alligat ꝯtritiões coꝝ. Qui numerat multitudinẽ ſtellaꝝ: ẽt oib⁹ eis noĩa vocat. Magn⁹ dñs noſter ꝛ magna virt⁹ ei⁹: ẽt ſapientie ei⁹ nõ ẽ numer⁹. Suſcipieſ mãſuetos dñs: hũiliãs aũt peccatores vſq3 ad terrã. Precinite dñõ i ꝯfeſſiõe: pſallite deo nr̃o i cithara. Qui operit celũ nubib⁹: ẽt parat terre pluuia3. Qui ꝑducit i mõtib⁹ fenũ ꝛ herbã: ſuitutĩ hominũ. Qui dat iumentis eſcã ipſoꝝ: ẽt pullis coruoꝝ iuocantibus eu3. Nõn in fortitudie equi võlũtatẽ habebit: nẽc in tibijs viri bñplãcitũ erit ei. Bñplãcitu3 ẽ dño ſuper timẽtes eum: ẽt in eis

laudis ſũptas ex ei⁹ bñficijs.ꝛ pmo ex bñficijs fcis pplo iſrl' ſpãliter.ſecũdo oibus gñaliter.ibi Precinite.bñficiũ autẽ factũ filijs iſrl' qđ hic recolit̃ ẽ libatio a captiuitate babylonica. circa quã pmo oñdit diuinã potẽtiã dicẽs. Edificãs irl'm dñs.ſ.p neemiã cũ volũtate dedit ꝛ ptãte3 redificãdi irl'm.

g Diſpſiões iſrl' cõ.ſ.per zorobabel ꝛ ieſũ filiũ ioſedech pmo. ꝛ poſtea ꝑ eſdrã ꝛ ꝑ neemiã.

h Qui ſanat ꝛc̃.i.filios iſrl' q erãt i amaritudie aĩ i babylone. i Et alligat cõtritiões eorũ. reducẽdo eos cũ leticia ad terrã natiuitatis eorũ.ſcdo circa h tãgit diuinã ſapientiã dicens.

k Qui nũerat mul.ſtel. q2 fecit eas in certo numero. l Et omnibus eis noĩa vocat.noĩa enim imponunt̃ a proprietatibus rerũ.ipſe aũt cognoſcit vſq3 ad minima oẽs virtutes ꝛ ꝑprietates ſtellarũ.ideo ſubdit̃. m Et ſapiẽtie eius nõ eſt numerus.q2 infinita eſt quãtũ ad cognita:q2 nõ ſolum cognoſcit facta ꝛ fienda.ſed etiã poſſibilia fieri.ſimiliter quãtũ ad modum cognoſcendi eſt finita.q2 claritas ſue cognitionis ẽ infinita qua cõphẽdit ſe ꝛ oĩa alia.tertio circa hoc tãgit dei miſericordiã dicẽs. n Suſcipiẽs mãſuetos dñs.i.filios iſrl' de babylone educẽs q̃ iter babylonios erãt humiles ꝛ mãſueti nõ reddẽtes iniurias ꝑ iniurijs.qrto tangit ei⁹ iuſticiã dicẽs. o Humiliãs aũt pctõres.i.babylonios i peccatis obſtinatos. p Vſq3 ad terrã.p cyrũ ꝛ dariũ q ꝑ magna pte babylonis pplm occiderũt ꝛ babylonẽ deſtruxerũt.ita q ſ cã ẽ ihitabilis hoib⁹ ſic dcm̃ ẽ ſupra pſ.119. q Precinite. Dic ꝯñr adducit rõnes dĩe laudis ex bñficijs collatis gñal'r.ꝛ pmo incitat ad dei laudẽ.dicẽs.Precinite dño i cõfeſſiõe.i.i laude oris. r Pſallite dõ nr̃o in cithara.q.d.nõ ſolũ eſt laudãdus vocibus humanis.ſ3 etiã muſicis inſtrũs qbus vtebant̃ leuite cãtores.ſcdo ſubdit̃ bñficiũ cõmuniter a deo pſtitũ.cũ dr̃. s Qui opit celũ nubib⁹.ꝛ ad qđ ſubdit̃.

t Et parat terre pluuiã.vt fecũdet̃ ad terrenaſcẽtiũ ꝑductionẽ. iõ ſubdit̃.Qui ꝑducit in mõtibus fenũ ꝛ her.ſer.ho.ꝛ q̃liter deſeruiat oſtẽdit dicẽs. u Qui dat iumẽtis eſcam ipſoꝝ iumẽta dicuntur quaſi iuuamẽta.vt equi ꝛ muli ꝛ cameli ꝛ huiuſmodi aĩalia qbus vtitur hõ in vecturis ꝛ agriculturis ꝛ huiuſmodi.ꝛ ſic terrenaſcẽtia q̃ ſũt eſca iſtoꝝ aĩalũ cedũt in ſuitutẽ hoĩum. Et q2 de⁹ nõ ſolum ꝑuidet iſtis aĩalib⁹ ſed ẽt alijs ꝛ auib⁹.iõ ſubdit̃. x Et pullis coruoꝝ iuocãtib⁹ eũ.dicit eni Iſidorus q corui nõ miniſtrãt cibũ pullis ſuis donec videãt eos nigreſcere plumis:q2 tũc recognoſcũt eos tanq̃ ſuos:ſed anteq̃ habeãt plumas nigras nutriunt̃ rore celeſti.ꝛ ſic dicuntur a deo nutriri.ꝑ hoc aũt qđ dicit̃. y Inuocãtibus eum.nõ eſt intelligẽdũ q iſta inuocatio ſit per aliquã recognitionẽ in pullis exiſtẽtem:ſed q2 vnaqueq3 res per appetitũ naturalẽ tẽdit ad ſua3 perfectionẽ:ꝛ ſic dicunt̃ inuocare deũ a quo recipit oĩs pfectio ꝛ oẽ bonum. z Nõ in fortitudine eq.hoc eſt in eqtibus de ſua fortitudine cõfidẽtibus magis q̃ de deo. a Volũtatẽ habebit.i.non placẽt ſibi. b Nec in tibijs viri.hoc ẽ in peditibus in ſuo robore cõfidẽtibus magis q̃ in deo. c Bñplacitũ erit ei.q2 tales frequenter debellant̃ a paucis ꝛ male armatis.ita q victoria magis appet facta virtute diuina q̃ humana.ꝑpter qđ ſubdit̃. d Bñplacitũ eſt dño ſup timẽtes eum.ꝛ ideo nõ cõfidũt de virtute ſua:ſed diuina. e Et in eis qui ſpe.ſup miſe eius.q2 nõ pſumũt de ſua iuſticia: ſ3 de dei miſericordia.ꝛ iõ talibus frequẽter dat̃ victoria.l3 ſint pauci ꝛ q̃

ſi iermes. ⁊ de h̄ hn̄tur exēpla multa i libris Reg. Judith ⁊ Machabeoꝝ: q̄ ꝑpter breuitatē omitto. ⁊ q: ſūt ſatis nota. Pſal. CXLVII

a L Auda hierlm̄. Huic p̄s. p̄mittit̄ ꝓ titulo i aliqb⁹ biblijs. Allā aggei ⁊ çacharie. qδ vr̄ appoſitū ab aliq̊ trāſlatore ſeu expoſitore. eo ꝙ videbat̄ ſibi ꝙ p̄s. iſte eēt q̄dā laus ꝓ reedificatione tēpli ⁊ ciuitatis irlm̄. qδ fcm̄ fuit tp̱ib⁹ aggei ⁊ zacharie ꝓpharuꝫ ad h̄ pplm̄ exhortātiū. ſꝫ in hebreo nullus penit⁹ ē titulus. nec vr̄ mihi ſaluo melio2i iudicio ꝙ p̄s. iſte loq̄tur de reedificatione irlm̄ poſt

qui ſperāt ſup̱ miſericordia eius.

L Alleluia. CXLVII.

Aūda hieruſalē dn̄ꝫ: lauda deuꝫ tuū ſyon. Qm̄ ꝯfortauīt ſeras portaꝝ tuaꝝ: benedixit filijs tūis i te: Qui poſuit fines tuos pacem: ⁊ adipē frumēti ſatiat te. Qui ēmittit eloquum ſuū terre: velōciter currit ſermo ei⁹. Qui dat niuē ſic̄ lanā: nebulā ſic̄ cinerē ſp̱git. Mittit criſtāllū ſuā ſic̄ bucellas ānte facieꝫ frigoris ei⁹ qs ſuſtinebit. Emittet verbuꝫ ſuū ⁊ liq̄faciet ea: flabit ſp̄us ei⁹ ⁊ fluēt aque. Qui an-

captiuitatē babylonicā q: in irlm̄ tūc reedificata nō fuit tāta pax ⁊ abūdātia quāta deſcribit̄ i h̄ p̄s. imo frequēter inuadebat̄ a gētilib⁹ circūſtātib⁹ ⁊ ſubiecta fuit ciuitati pſarū ⁊ medoꝝ ⁊ poſtea grecoꝝ ⁊ poſtea romanoꝝ. fuit ēt tanta penuria bonoꝝ tp̱aliuꝫ ꝙ tp̱e neemie q ciuitatē tūc reedificauit multi d̄ pplo iſrl̄ diſponebāt vēdere filios ſuos i ſ̄uos ⁊ filias i ancillas: vt de p̄cio coꝝ poſſēt hr̄e alimēta. vt hr̄ Neemie .5. ca. Et idō vr̄ mihi ꝙ p̄s. iſte loquat̄ de edificatione ſpūalis irlm̄ q̄ eſt eccl'ia ſm ꝙ dr̄ Apoc. 21. Oſtēdit mihi ciuitatē ſcām irlm̄ deſcēdētē de celo ⁊c̄. q̄ edificata ē a xp̄o: nō de lapidib⁹ materialib⁹ ſꝫ de ſpūalib⁹ q̄ ſūt fideles ad īuicē caritate ⁊ fide cōiūcti. Jgit̄ ſm h̄ p̄s. iſte diuidit̄ i duas p̱tes. q: p̄mo eccl'ia ad dei laudē īuitat̄ ſcδo ad h̄ rō aſſignat̄. ibi. Qm̄ cōfortauit. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ ſic̄ eccl'ia vocat̄ irlm̄ ita ēt noīat̄ ſyō. eo ꝙ i mōte ſyon fuit tēplū dino cultui deputatū: ⁊ q: i irlm̄ ⁊ i ſyō fūdata fuit eccleſia. vn̄ dr̄ Heb. 12. Acceſſiſtis ad ſyō mōtē ⁊ ciuitatē dei viuētis irlm̄ ⁊c̄. ⁊ iō ſub vtroqꝫ noīe īuitat̄ eccl'ia ad dei laudē cū dr̄. Lauda irlm̄ dn̄m ⁊c̄. Pōt ēt dici ꝙ hic īuitat̄ irlm̄ ⁊ ſyō ad lr̄am ad dei laudē: ꝑ h̄ ꝙ ibi eccl'ia īcepit p̱ doctrinā xp̄i. q: in tēplo qδ erat in irlm̄ ⁊ monte ſyō frequēter docuit ⁊ doctrinā ſuā miraculis cōfirmauit. in irlm̄ ēt paſſus fuit ⁊ reſurrectionē ſuā diſcipulis manifeſtauit. ⁊ ibidē ſpiritū ſcm̄ i die pētecoſtes apl'is dedit. vt pꝫ ex decurſu euāgelioꝝ ⁊ Act. 2.

b Qm̄ cōfortauit. Hic ꝯñr deī īuitatiōis rō aſſignat̄. q̄ p̄mo accipit̄ ex bn̄ficio noue legis. ſcδo ex bn̄ficio veteris. ibi. Qui annūciat. Prima i duas. q: p̄mo ponit̄ dcm̄ bn̄ficiū. ſcδo declarat̄ qδdā dictū. ibi. Qui dat niuē. Circa p̄mū dicit pſalmiſta. Qm̄ confortauit ſeras portarū tuarū. ſupple debes laudare deū. dn̄r aūt hic porte irlm̄ ſacr̄a noue legis. ⁊ maxime ſacr̄m baptiſmi p̱ qδ ē igreſſus ad eccl'iam. Sere aūt h⁹ portarū ſūt v̄tutes ſacroꝝ q̄ dn̄r h̄ cōfortate. q̄ ſacr̄a noue legis hn̄t v̄tutē ſcificādi. q̄ v̄t⁹ nō erat in ſacr̄is veteris legis. iō ſubdit̄.

c Bn̄dixit filijs tuis i te. bn̄dictione gr̄e.

d Qui poſuit fines ⁊c̄. ꝑpter quod nato xp̄o angeli nūciauerūt eam Luc. 2. d. Gl'ia i altiſſimis deo ⁊ i terra pax hoīb⁹ bone voluntatis. q̄ ē pax cordis iterna p̱ quā acq̄rit̄ pax celeſtis ⁊ eterna.

e Et adipe frumenti ſa. te. i ſacramēto euchariſtie qδ cōficit̄ i pane de frumēto ⁊ ē ſpūalis refectio.

f Qui emit. ⁊c̄. i. v̄bū euāgelicū qδ p̄cepit publicari p̱ orbem terraꝝ p̱ aplos alioſqꝫ diſcipulos xp̄i ad hoc miſſos Marci vlt. Eūtes i mundū vniuerſū p̄dicate euangeliū oī creature.

g Velociter cur. ſermo ei⁹. q: euāgeliū i breui tp̱e fuit publicatū vbiqꝫ i tota terra hītabili. ſ. viuente adhuc btō petro: ſicut declaratum fuit diffuſius ſupra p̄s. 18.

h Qui dat niuē. Hic cōſeq̄nter declarat̄ vltimo dcm̄ d e veloci publicatōe euāgelij. ⁊ hoc p̱ effect⁹ mirabiles q fiunt velociter ex volūtate dei cū dr̄: Qui dat niuē ſicut lanam hoc ē ad modū lane albā ⁊ mollē. ⁊ hoc fit valde velociter cuꝫ i diſſolutōe nubiū i pluuia congelat̄ anteq̄ꝫ deſcēdat ad terrā.

i Nebulā ſicut ci. ⁊c̄. i. ad modū cineris colo2atā colore ſubalbido. Et tal' ſp̱ſio nebul'e fit valde ſubito.

k Mittit cry. ſuā. Jn hebreo hr̄: Mittit glaciē ſuā. ⁊ idē ē. q: cryſtallus ē glacies longo tp̱e idurata. ⁊ ē valde mirabil' mutatio cū aqua tā mollis ⁊ fluida i glaciē tam durā ⁊ ſolidam ita cito mutat̄: videlꝫ aliqū i vna nocte vl' minori tempore.

l Añ faciē fri. ⁊c̄. q. d. nullus hō. ſi de⁹ velit ip̄m itendere. tn̄. n. poſſꝫ a deo frig⁹ itendi ꝙ nō poſſꝫ ſuſtineri ⁊ ſicut aq̄ velociter idurat̄ ⁊ ſolidat̄ i glaciem. ita cito mollis ⁊ fluida ei⁹ volūtate efficit̄. iō ſubdit̄: Emittet v̄bum ſuū ⁊ liq̄faciet ea ⁊c̄.

m Qui annūciat. Hic ꝯñr ponit̄ rō diuine laudis ex bn̄ficio veteris legis. Circa qδ ſciendū ꝙ quia xp̄s erat naſcitur⁹ de populo iſrael a iacob deſcēdēte. iō ppl's ille pollere debuit p̄ ceteris ſpāli ſcitate. ſicut dcm̄ fuit diffuſi⁹ in p̄ncipio Exo. ꝑpter qδ illi pplo fcē fuerūt coiter reuelatōis ꝓphice. ⁊ ſpāliter data fuit lex diua i mōte ſynai. vnde dicit apl's Ro. 3. Quid ergo ampli⁹ iudeo ē. ⁊ rn̄det. multū p̱ oēm modū. p̄mū q dē q: tradita ſūt ill' eloqa dei ⁊c̄. ⁊ hoc ē qδ dr̄ h̄: Qui an. ver. ſuum iacob. habuit. n. reuelatōeꝫ de xp̄o de tribu iuda naſcituro vt pꝫ Gen̄. 49. vbi dixit: Nō auferet̄ ſceptꝝ de iuda ⁊ dux de femore ei⁹ donec veniat q mittēd⁹ ē. i. xp̄s. vnde ⁊ i trāſla. chaldaica hr̄: donec veniat meſſias.

nūciat verbū ſuū iacob: iuſticias ⁊ iūdicia ſua iſrl̄. Nōn fecit taliter oī natiōi: ⁊ iūdicia ſua n̄ manifeſtauit eis. Allā. CXLVIII.

L Audāte dominū d̄ celiſ: lāudate eum in excelſis. Laūdate eū oēs angeli ei⁹: lāudate euꝫ oēs virtutes ei⁹. Laudatē eū ſol ⁊ luna: laudate eū oēs ſtelle ⁊ lumē. Lāudate eū celi celoꝝ: et āque oēs que ſuper celos ſunt laudent nōmē domini. Qūia ip̄e dixit et facta ſūt: ip̄e mādauit et creata ſunt. Statūit ea in eternū et in ſcl'm ſeculi:

n Et iu. ſua iſrl̄. i. legē populo iſrl'i q̄ cū alijſ p̄ceptis ponunt̄ iudicialia.

o Nō fe. ta. oī nationi. reuelatōes. n. ꝓphetice nō ſic fcē fuerūt alijs gētib⁹ coiter ſꝫ valde raro. vt ſācto iob ⁊ aliquibuſ alijs valde paucis.

p Et iu. ſua nō ma. eis. i. legē veterem quā ſoluꝫ dedit iudeis. licꝫ aliqn̄ gentiles admitterent̄ ad ritū illius legis.

¶ Jn p̄s. 147. Lauda irlm̄. vbi dicit̄ i poſtil. Qm̄ cōfortauit ſeras portarum.

ADDITIO.

Q Ua rōne ſacr̄m baptiſmi poſſet dici porta irlꝫ: eo ꝙ per ipſū ē igreſſus ad eccl'iam. eadē rōne ſacr̄m pn̄ie dici poteſt porta irlm̄: q: p̱ illud ē regreſſus ad eccl'iam poſt lapſū. ⁊ ſic p̄nt hic accipi porte irlm̄ in plurali. Pſal. CXLVIII.

q L Audate dn̄m de cel'. Huic p̄s. p̄mittit̄ talis titulus i hebreo ⁊ in trāſla. Hiero. Allā. in aliqb⁹ aūt biblijs addit̄ aggei ⁊ zacharie. qδ fuit additum ab aliquo trāſlatore ſeu expoſitore. neſcio tn̄ quare. q: p̄s. iſte nō videt̄ plus factus ab eis q̄ꝫ ab alijs. ſꝫ ē q̄dā inuitatio oīum creaturarū ad laudandū deū. facta ab aliquo viro ſcō quicūqꝫ fuerit. cui⁹ nomē ignorat̄ ſm hebreos. ⁊ ꝓphetauit de p̄mo xp̄i aduētu in fine huius p̄s. que diuidit̄ in duas partes. q: p̄mo ad laudē dei inuitantur creature ſup̱iores. ſcδo inferiores. ibi. Laudate dn̄m de terra. Circa p̄mū p̱ ponit̄ dicta inuitatio. ſecūdo inuitatiōis ratio. ibi. Quia ipſe dixit. p̄mo inuitant̄ creature ſup̱iores generaliter cū dicit̄. Laudate dn̄m de celis ⁊c̄. ſcδo magis ſpecialiter. vbi primo exp̱mit̄ natura angelica. cū dicit̄.

r Laudate euꝫ oēs an. eius. qui ſūt in tribus hierarchijs ⁊ nouē ordinibus.

s Laudate eum oēs vir. eius. ad laudē dei inuitat̄ ſpecialiter ordo virtutū. q: per angelos illius ordinis fiūt effectus mirabiles in admiratione diuine poteſtatis hoīes inducētes. ⁊ per conſequēs ad eius laudē. ſecūdo natura celeſtis corporea. ⁊ primo quātū ad celū ſidereū qδ eſt nobis magis notum. cum dicitur.

t Laudate eum ſol ⁊ luna ⁊c̄. lꝫ enim corpora celeſtia ſint īanimata. vt dicit Damaſ. tn̄ dicūtur laudare deū inquantū ex ſua pulchritudine ⁊ virtute ducūt hoīes in cognitionē ⁊ laudē ipſius dei. cōſequēter inuitat celū empireū. d.

v Laudate eum ce. celoꝝ. dicit̄ enim empireū celū. celū celoꝝ q: eſt ſup̱ alios celos. Qδ aūt ponit̄ hic celi in plurali hoc eſt ꝑpter diuerſas māſiones electorum ibi exiſtētes. ſm ꝙ dicit ſaluator Joā. 14. Jn domo pr̄is mei māſiones multe ſūt. ꝯñr inuitat celū cryſtallinū qδ dicit̄ aqueū ꝑpter ſimilitudineꝫ in dyaphanitate. ſicut empyreū dicit̄ a pyr qδ eſt ignis ꝑpter ſimilitudinem in claritate dicens.

x Et aque omnes que ſup̱ celos ſūt. q: celū cryſtallinuꝫ eſt ſup̱ celū ſidereū.

y Laudēt nomē dn̄i. eo modo quo dictū ē.

z Quia ipſe dixit. Hic cōſequēter ponit̄ dicte laudatiōis ratio que eſt duplex. vna ex bn̄ficio creationis cum dicitur. Quia ip̄e dixit ⁊ facta ſūt ⁊c̄. ⁊ ſic habent ab eo eſſe. ⁊ per hoc excluditur error illorum qui dicunt ꝙ creature incorruptibiles vt intelligentie ⁊ corpora celeſtia non habent deum pro cauſa efficiēte: ſed tn̄ pro finali. Secunda ratio accipitur ex durati one earuꝫ eterna a parte poſt. cum dicitur.

a Statuit ea in eternum ⁊c̄. ſed q: iſta cōſeruatio in eſſe depēdet ex diuina voluntate. ideo ſubditur.

a Preceptū poſuit. ꝙ maneāt in p̱petuū q̄ꝫtū ad ſuā ſubſtātiā

Prologus

Poſtilla venerabilis fratris Nicolai de lyra ſuper prouerbia Salomonis incipit feliciter.

Ecce deſcripſi eā tibi tripl'r. puer. zz. Scḋm ꝙ dicit in ꝑncipio libri de plantis. Tria vt ait empedocles in tota reꝝ varietate. ꝑcipue excellētiſſimuꝫ diuine munificētie donū philoſophiam. ſ. extollunt magnifice mobilis affluētie cōtemptꝰ: future felicitatis appetitꝰ: mentis illuſtratio: quorum ꝑmo nihil honeſtius. ſecūdo nihil feliciꝰ: tertio nihil ad amboꝝ adeptionem cōpēdioſam efficaciꝰ. Vera aūt philoſophia traditur in ſacra ſcriptura: ⁊ quodā ſpeciali mō i libris ſalomonis q ꝓpter h ſapiētiales dicuntur philoſophia enim antiquitus ſapientia dicebatur: ⁊ philoſophi ſapiētes. Sed pythagoras nomē ſapiētis refugiens ne arrogātie notā incurrerꝫ. phꝫ ſe eē rñdit. i. amatorem ſapie: qḋ pōt ēt dici ſine nota arrogātie. ⁊ ex tūc vocati ſūt phi: qui ꝑus ſapientes dicebantur. ⁊ ſapia extūc philoſophia noīari cepit. Igitur i libris ſalomōis q ſꝫm nominatiōem antiqꝫ ſapientiales dicuntur tria ꝑdicta philoſophiam ſeu ſapientiū extollētia cōtinentur: vꝫ mobilis affluētie contēptus: future felicitatis appetitꝰ. ⁊ mētis illuſtratio. Licet aūt mentis illuſtratio iter iſta tria ponatur vltimo: tamē ordine tpis ⁊ nature. ꝑcedit alia duo: qꝛ ē via ad ꝯpēdioſā adeptiōꝫ eoꝝ. vt dcm̄ ē. Igr i ꝑ libro ſalomonis q dr parabole: mētis illuſtratio ꝯtinetur: qꝛ ibi documēta ponūtur ad eruditiōꝫ ſimpliciū ⁊ ad augēdū ſciaꝫ intelligentium. ſecundum ꝙ dicitur in ꝑnº libri. Parabole ſalomonis filij dauid regis iſrl' ad ſciēdū ſapiaꝫ ⁊ diſciplinā ⁊c. In zº vo liº eiꝰ q Eccl'. dr ꝯtēptꝰ mūdi docetur ſꝫ ꝙ i ꝑnº libri dr. Vanitas vanitatū dixit eccl'aſtices vanitas vanitatū ⁊ oīa vanitas. In 3º vo liº eiꝰ q dr. Canticū canticoꝝ ſuꝑne felicitatis appetitꝰ exꝑmitur. ſꝫm ꝙ in ꝑnº libri dr i ꝑſona eccl'ie q̄ a ꝑ abel iuſto incepit. vt dicit Gre. omel'. 7. Oſculetur me oſcl'o oris ſui ⁊c. qḋ qdē oſculū hr i fruitiōe btā. Igr i vbo ꝑaſſupto circa libros ſapiales tāguntur q̄tuor cāe. ſ. effectiua ſubiectiua: formalis ⁊ final'. Cā vo effectiua duplex ē. ꝑncipalis. ſ. ds reuelās ſapiam i his libris ꝯtentā. Alia iſtrūalis. ſ. ipſe ſalomō q hūit hāc ſapiam diuinitꝰ infuſā. vt pꝫ. 3. Re. 3. ⁊ eā dſcripſit ſpū ſcō dictāte i tribꝰ libris ꝑdcis. ⁊ h nōtur cū dr. Ecce dſcripſi. vñ dr Ecc. iz. Cūqꝫ eēt ſapiētiſſimꝰ eccl'iaſtes docuit ppl'm: enarrauit q̄ fecerat ⁊ iueſtigās cōpoſuit ꝑabolas mltas q̄ſiuit vba vtilia: ⁊ ꝯſcripſit ſmones rectiſſimos et vitate plenos. Circa zᵐ ꝯſiderādū ꝙ ſicut cōpꝰ mobile ſub rōe abſoluta ſubm̄ ē i tota phia nāli. i ꝑtialibꝰ vo libris ſb rōibꝰ ꝯtractis: vt i liº d celo ⁊ mūdo ſubiectū ē corpꝰ mobile ad ſitum. ⁊ ſic d alijs: ita ds ē ſbiectū i tota ſacra ſcriptura ſb rōe ditatis abſolute. iō dr theologia q̄i ſmo d deo. In ꝑtialibꝰ vo ſacre ſcripture libris ē ſubiectū ſb rōnibꝰ magis dtermiatis: vt i ve. te. ſbiectū ē ds vt creator: ⁊ i nouo vt rdēptor. In libris vo ſapialibꝰ eſt ſubiectū vt ſapie dator. Nec obſtat ſi dicatur ꝙ h ē rō cāe effectiue: qꝛ i tota ſacra ſcriptura ds ē cā efficiēs ⁊ ſbiectiua. efficiēs inq̄tū ab eo ifūditur ⁊ rgulatur. Subiectiua vo iq̄tū ꝑ ipſā infuſā ab hoibꝰ cogſcitur. ⁊ iſta cā ſubiectia tāgitur cū dr. Eā. ſ. ſapiaꝫ q̄ ē idē qḋ ipſe ds. ⁊ qꝛ eiꝰ cognitio ē ſūme dſiderabil' iō de ea dr Sap. 8. Hāc amaui ⁊ exq̄ſiui eaꝫ a iuuētute mea: ⁊ amator factꝰ ſū forme illiꝰ. Tertio āt tāgitur i vbo ꝓpoſito cā final' cū dr. Tibi. i. ad vtilitatē tuā. Ad bonū. n. totiꝰ eccl'ie deſcripti ſūt iſti libri ꝯtinētes doctrinaꝫ ſapie: ꝑ quā hr grā i ꝑñti ⁊ glīa i futuro. ꝑp qḋ de ipis dr ꝓv. 3. Lōgitudieꝫ dieꝝ ⁊ ānos vite ⁊ paceꝫ apponēt tibi. Et dic ānos vite q̄tū ad grāꝫ i ꝑñti viuificātē. Pacē. ſ. triplicē iternā: frnā: ⁊ ſuꝑnā. ⁊ qꝛ ſuꝑna hꝫ eternitatē ānexaꝫ. iō dr. Longitudinē dieꝝ. qꝛ etnitas a nobis capitur i ꝑñti niſi ſꝫ imaginatiōꝫ tpis ifiniti. Cā vo formal' tāgitur cū dr. Tripl'r. ē āt duplex forma. ſ. forma tractādi ⁊ forma tractatꝰ. forma tractādi ē modꝰ agēdi q triplex ē i libris ſapiētialibꝰ. qꝛ ꝓcedūt monitiue: cōminatiue: ⁊ ꝓmiſſiue. De q̄ pt accipi qḋ dr ecc. 4. Funiculus triplex difficile rūpitur: qꝛ ſi aliqs ageſcit monitis: cōpellitur tñ cōminatiōibꝰ: vl' attrahitur ꝓmiſſis. ⁊ in h ēt huiꝰ doctrine ſoliditas deſignatur. Forma vo tractatꝰ ē diuiſio huiꝰ doctrine: q vt iā dictū eſt in tres libros diuiditur. ſ. Prouerbia: Eccleſiaſten ⁊ Cantica canticorum. ceteri vero vt liber Sapientie ⁊ eccleſiaſticus nō ſunt de canone. vt patꝫ per Hieronymū in ꝓlogo galeato. nec habētur in hebreo: ideo eoꝝ expoſitōibus ad preſens itendere non propono.

Capi I.

Incipit prologus in libros ſalomonis.

Tribus noībus vocatū fuiſſe ſalomonē: ſcripture maniſeſtiſſime docent. Pacificuꝫ. i. ſalomonē. ⁊ ididā: hoc ē dilectū dñi: ⁊ qḋ nūc dr coeleth. i. eccl'iaſten. Eccl'iaſtes aūt greco ſmone eſt appellatꝰ: qꝛ cetū. i. eccl'iaꝫ ꝯgreget. quē nos nūcupare poſſumꝰ cōciatorē: eo ꝙ loquatur ad ppl'ꝫ: ⁊ ſmo eiꝰ nō ſpāliter ad vnuꝫ: ſꝫ ad vniuerſos dirigatur generaliter. Porro pacificꝰ ⁊ dilectus dñi: ab eo ꝙ regno eiꝰ pax fuerit: ⁊ eū dñs dilexerit appellatꝰ ē. Naꝫ ⁊ pſ. q̄drageſimuſq̄rtꝰ ⁊ ſeptuageſimuſpꝛimꝰ: dilecti ⁊ pacifici titulo ꝑnotantur. Qui tñ etſi ad ꝓphetiā xpī eccl'ieqꝫ ꝑtinētes felicitatē ⁊ vires ſalomōis excedūt: tñ ſꝫ hiſtoriā ſuꝑ ſalomonē ſcripti ſunt. Itaqꝫ iuxta numeꝝ vocabuloꝝ: tria volumina edidit: ꝓuerbia: eccl'iaſten: cāticū cāticorū: i ꝓuerbijs paruulū docēs: ⁊ q̄ſi de officijs ꝑ ſētētias erudiēs. Unde ⁊ ad filiū ſmo crebro repetitur. In eccl'iaſten vo mature viꝝ etatis iſtituēs: neq̄cq̄ in mūdi rebꝰ putet eē ꝑpetuū: ſꝫ caduca ⁊ breuia vniuerſaqꝫ cernimꝰ. Ad extremū iā ꝯſūmatuꝫ viꝝ ⁊ calcato ſcl'o ꝑparatū: i cāticis cāticoꝝ ſpōſe iungit āplexibꝰ. Niſi eniꝫ priꝰ reliquerimꝰ vitia: ⁊ pōpis ſcl'i renūciātes expeditos nos ad aduētū ꝑparauerimꝰ: nō poſſumꝰ cātare cāticū canticoꝝ. Sꝫ ⁊ hoc diligētius attēdēduꝫ tres libros auctore diuerſo eē intitl'atos. In ꝓuerbijs. n. notantur prouerbia ſalomonis filij dauid regis iſrael. In eccl'iaſten vo verba eccl'iaſtes filij dauid regis hieruſalē. Suꝑfluū q̄ppe ē iſrl' hic: qḋ male i grecis ⁊ latinis codicibus iuenitur. In cātico aūt cāticorū nec filiꝰ dauid nec rex iſrl' ſiue hirl'ꝫ ꝑſcribitur: ſꝫ tm̄ cāticū canticorū ſalomonis. Sicut. n. ꝓuerbia ⁊ rudis iſtitutio ad duodecim tribꝰ ⁊ ad totuꝫ ꝑtinet iſrl': ⁊ q̄ñ cōtēptꝰ mūdi nō niſi metropolis ꝯuenit: hoc ē habitatoribꝰ hirl'ꝫ. Ita cāticū cāticoꝝ ad eos ꝓprie ꝑtinet q tm̄ ſuꝑna deſiderāt. Ad incipiētes ⁊ ꝓficiētes ⁊ ꝑſna dignitas ⁊ regni ꝓprij merito vēdicatur auctoritas. Ad ꝑfectos vo vbi nō timore eruditur: ſꝫ amore: ꝓpriū nomē ſufficit: ⁊ eq̄lis magiſter ē ⁊ neſcit eē ſe regē.

Que oīa referuntur ad xpꝫ.

Incipit alius ꝓlogus.

Tres libros ſalomōis idest ꝓuerbia: eccl'iaſten: ⁊ cāticū canticorū: veteri ſeptuageſimo iterpretū auctoritati reddidi vel antepoſitis lineis: ſuꝑflua queqꝫ deſignās vel ſtellis titulo ꝑnotatis: ea q̄ minꝰ habebantur interſerēs: vt plenꝰ paula ⁊ euſtochiū cognoſcatis: qd i libris nr̄is minus ſit: qd vel redūdet. Necnon etiā illa q̄ impiti trāſlatores male i liguā noſtrā de greco ſmone verterāt oblitterās ⁊ antiquans curioſiſſima veritate correxi. Et vbi ꝑpoſtero ordine atqꝫ ꝑuerſo ſniaꝝ fuerat lumē ereptū: ſuis locis reſtituēs feci intelligi qḋ latebat. Porro in eo libro q a pleriſqꝫ ſapia ſalomōis iſcribitur: ⁊ i eccl'iaſtico quē eē ieſu filij ſirach nullus ignorat calamū tēperaui tm̄modo canonicas ſcripturas vobis emēdare deſiderās: ⁊ ſtudiū meū certis magis q̄ꝫ dubijs ꝯmēdare. Ideo greco ⁊ hebreo ꝑfatiuncula vtraqꝫ in libro premiſſa ē: qꝛ nōnullā de greco hoc ad illuminationē ſenſus ⁊ legētis edificationē: vl' inſerta hebraice trāſlatiōi: vel extrinſecus iuncta ſūt. Et iccirco qui legis ſemper peregrina memento.

a Parabole ſalomonis. Circa pͥmum librum ſalomonis q dici-
p tur ꝑabole. aliq dicunt ꝙ iſte liber fuit ordinate conſcript⁹
a ſalomone vſq ad .24. ca. incluſiue: ⁊ in reſiduo hui⁹ libri
cōtinent̄ ꝑabole a ſapientibus q fuerūt cū ezechia rege iu-
da cōpoſite. Sed hoc videt̄ falſum: q2 in pͥncipio .25. capl'i: pmittitur
q̄ſi ꝓ ꝓlogo. Hec q̄ꝫ ꝑabole ſalomonis q̄s trāſtulerūt viri ezechie. Ex
quo pꝫ ꝙ illas compoſuit ſalomon: ſicut ⁊ p̄cedentes. ꝓpter qđ dicūt
alij ꝙ ſalomon oēs fecit: ſed viri ezechie oēs de cedulis ⁊ membranis
vbi fuerāt deſcripte ab audiētib⁹ illas collegerunt in hoc libro reponēdo. ⁊ hec vocat̄ trāſlatō. Sꝫ nec iſtud videt̄ verꝫ. q2 in pͥncipio libri nō fuiſſet poſitum. Hec quoq ꝑabole ⁊c. de oībus vniformiter p̄dicendo: vel in fine de oībus p̄cedentibus cōcludendo. Hoc ēt videt̄ ꝑ hoc qđ ibi dicitur. Hec quoq ⁊c. qđ videt̄ facere q̄ſdam diſtinctiōem inter p̄cedentes ⁊ ſubſequētes ꝑ moduꝫ adiunctiōis ſequētiū ad p̄cedentes ⁊ ſubſeq̄ntes. Propter qđ alij dicūt ⁊ meli⁹ vt videt̄ ꝙ oēs parabole in h̄ libro cōtente ſūt v̄ba notabilia a ſalomone dicta īter viros ſibi aſſiſtentes ⁊ ei⁹ ſapiētiam audiētes. Unde dixit ei regina ſaba .3. Reg. 10. Beati viri tui ⁊ b̄ti ſui tui q ſtant coraꝫ te ſemꝑ ⁊ audiunt ſapiam tuā ⁊ ab iſtis verba p̄dicta ſalomonis ſcribebant̄ in mēbranulis: poſtea fuerūt collecta ⁊ in vno libro collocata: ſꝫ a quo facta fuit hec collectio: nō habet̄ ab hebreis doctorib⁹ vel latinis. ⁊ hoc vſq ad capl'm .25. excluſiue. Ab illo v̄o loco verba ſalomōis notabilia q̄ nō erant hoc mō collecta tꝑe ezechie regꝭ iude in quo homines fuerūt ſtudioſi in v̄bis ꝓphetaꝝ ⁊ dictis ſapientū. reſiduū fuit collectū: ⁊ p̄cedenti collectiōi in vno volumine cōiunctū. vn̄ ⁊ vltime collectioni p̄mittit̄. Hec q̄ꝫ parabole ſalomonis q̄s trāſtulerūt viri ezechie regis iuda. In hebreo v̄o h̄r. Quas fortificauerūt viri ezechie. q2 pͥus erāt in cedulis diſperſe ⁊ q̄ſi neglecte. ⁊ ſic fuerūt quodāmodo fortificate q̄n fuerūt pͥme collectiōi cōiuncte q̄ iam īter libros ſacros ꝯputabat̄. Prima vero collectio cui⁹ auctor ignorat̄ duplex ē. vna a pͥncipio libri vſq ad decimū capl'm excluſiue: alia a decimo capitulo vſq ad .24. capl'm incluſiue. Un̄ ⁊ in pͥncipio .10. ca. q̄ſi ꝓ nouo ꝓlogo ponit̄. Parabole ſalomonis ⁊c. Sciēdum tn̄ ꝙ non oēs parabole a ſalomone prolate repoſite ſunt in hac triplici collectiōe: q2 dicitur .3. Reg. 4. Locutuſq eſt ſalomon tria milia parabolas. tot v̄o non continent̄ in hoc totali libro. Sciendū etiā ꝙ actores iſtaruꝫ collectionū nō ſunt nec dicunt̄ auctores hui⁹ libri: ſed ſalomon q parabolas cōpoſuit: ſic̄ eſdras nō dicit̄ auctor libri pſalmoꝝ vel q̄cūq alius q pſalmos in vno volumine collegit: ſed ipſe dauid q pſalmos ꝓ maiori ꝑte cōpoſuit. eo modo loquēdi quo totū a maiori ꝑte denoīatur: vtriuſq tn̄ libri de⁹ eſt auctor pͥncipalis. ſic̄ ⁊ totius ſacre ſcripture. His igit̄ p̄miſſis accedendū eſt ad diuiſionē libri: q2 in tres ꝑtes diuidit̄ ſm triplicē parabolarū collectōem: ⁊ cuilibet caꝝ ſua p̄fatio premittit̄. ſecūda ꝑs incipit .10. c. tertia v̄o incipit ca. 25. non tn̄ ſunt tres libri ſed vn⁹: q2 vn⁹ auctor ⁊ vnus modus ꝓcedēdi ⁊ mā ſil'is in q̄libꝫ collectiōe h̄etur. Prima in duas. ſ. in ꝓhemiū ⁊ in tractatū. q incipit ibi. Timor dn̄i. Prolog⁹ aūt iſte nō videt̄ eē fact⁹ a ſalomōe ſed ab eo q fecit pͥmam parabolaꝝ collectionē: ſicut ⁊ ī libro pſalmoꝝ dictum fuit ꝙ pͥmus p̄s eſt ꝓlogus reſpectu toti⁹ libri factus ab eo q pſalmos collegit in vno volumine reponēdo. In h̄ aūt ꝓlogo pͥmo ponit̄ loq̄ndi modus. cū dicit̄. Parabole. parabola enī dicit̄ a para ꝙ eſt iuxta ⁊ bole qđ eſt ſnīa: q̄ nō accipit̄ directe ſm v̄ba ꝓlata ſed iuxta. ſ. ꝑ aliqd aliud ſignificatū: ſicut ꝑ mulierē ſapientē intelligitur ſana doctrina. ꝑ adulterā v̄o ſeu meretriceꝫ. doctrina falſa ⁊ ſupſtitioſa: vt dicit hic Ra. Sa. ⁊ tali mō loquēdi vtitur cōiter liber iſte. Secūdo notat̄ auctoris nomē ⁊ gen⁹. cum dicit̄. b Salomonis filij dauid re. iſrl'. Tertio notat̄ hui⁹ libri fruct⁹ ſequēs qui eſt eruditio ſimpliciū vt fiant ſapientes. ⁊ ſapientū vt efficiant̄ ſapiētiores. ⁊ quātū ad pͥmū dr̄.
c Ad ſciendā ſapiam. de diuinis. d Et diſciplinā. de morib⁹ humanis. e Ad intelligēda v̄ba prudentie. q̄ dirigūt in agendis.
f Et ſuſcipiēdam eruditiōem doctrine. in doctrinalib⁹ ſcientijs. vt grāmatica: logica: ⁊ h⁹. g Juſticiam. quātum ad habitum
h Et iudicium. q̄tum ad executōem: q2 iudicium eſt executio iuſticie. ⁊ hec duo ꝑtinent ad maiores. i Et eq̄tatē. q̄tū ad ꝑpl'ares q ſꝫ determīatiōeꝫ iudicū debēt iter ſe eq̄tatē ſeruare
k Ut det ꝑuulis. i. ſimplicib⁹ ꝑ adeptiōem p̄dictorum.
l Aſtutia. in malis euitandis. m Et adoleſcēti ſcia ⁊ itellect⁹. eſt aūt intellectus ꝓp̄e cognitio pͥncipioꝝ: ſcia ꝯcluſionuꝫ tam in ſpeculabilib⁹ q̄ in agibilibus. Quātuꝫ vero ad ſecūdū. ſ. vt ſapiētes efficiātur ſapiētiores ſubditur. n Audiens ſapiēs ſapientior erit. q2 in his q̄ pͥus ſciebat magis habituat̄. ⁊ ex hoc aliqua ſibi apparent de nouo: ita ꝙ eius ſapia intēſiue ⁊ extenſiue augetur.
o Et intelligēs gubernacula poſſidebit. q2 nō ſolū ſciet ſe r̄gere: ſꝫ ēt alios.
p Animaduertet parabolā ⁊ interpretatōem. vidēdo veruꝫ eius itellectū.
q Uerba ſa. ⁊ eni. eoꝝ. loquunt̄ enīꝫ ſapiētes aliquādo enigmatice: vt occultent̄ ſnīe eoruꝫ deſidioſis ⁊ apiantur ſtudioſis. r Timor dn̄i. Hic incipit tractat⁹ pͥme collectionis q̄ ab aliquibus dicit̄ eē facta viuente adhuc ſalomone ⁊ de p̄cepto eius. ꝓpter qđ videt̄ magis ordinata. ⁊ magis pōt ibi diuiſio reꝑiri q̄ in alijs duab⁹ ſequētib⁹. Et diuidit̄ ī duas ꝑtes. q2 pͥmo ponit̄ doctrina ꝑ modū familiarem ſeu domeſticū. ſecūdo ꝑ modū magis legalē ⁊ politicum. ſ. c. 8. Prima in duas. q2 pͥ docet a q̄b⁹ ſit abſtinendū. 2° q̄bus ſit adherendum. ſ. 3. ca. Prima adhuc in duas. q2 pͥmo docet vitare rapinam ⁊ auariciā. ſecundo idolatriā. c. 2. Prima adhuc in duas. q2 pͥmo docet ꝓpoſitum mō familiari: ſicut pater docet filiū. ſecūdo modo magis cōi ſicut iudex vel doctor docet populum. ibi. Sapientia foris predicat. Sciendum tamē ꝙ in toto iſto libro non bene pōt inueniri artificialis diuiſio: q2 non eſt liber ordinate cōſcriptus: vt ſupra dictum eſt. ſed verba notabilia ſalomonis diuerſis tēporibus ab eo ꝓlata: poſtea recollecta ſūt mō ſupradicto abſq ordine artificiali ſicut dc̄ꝫ fuit de libro pſalmoꝝ: ꝑꝑ qđ de diuiſione parū eſt curanduꝫ. Igitur in pͥma parte dicit̄. Timor domini pͥncipium ſapiētie. timor enī ꝯſiliatiuos facit: vt dicit philoſophus .2. rhetorice. Conſiliatio v̄o eſt inquiſitio ſapientie.
s Sapientiam atq doctrinā ſtulti deſpiciunt. q2 ſola bona ſenſibilia attendunt: ⁊ vt brutaliter viuētes concupiſcūt. ideo ſubditur. t Audi fili mi diſciplinaꝫ patris tui. i. ipſius dei: vt dicit Ra. Sa. q2 pater eſt oīum ꝑ creatiōem. ⁊ iuſtorum ſpecialiter per gratie adeptiōem. u Et ne dimittas legem matris tue. i. eccleſie que a pͥmo abel iuſto incepit. vt dicit Gre. omel'. 7.
x Ut addatur gratia capiti tuo. i. corona gratioſa regalis: vl' mitra pontificalis: que ſapientum capitibus debēt imponi.
y Et torques collo tuo. Antiquitus enim ſapientes vtebantur torque aurea in ſignū ſapientie. eo ꝙ eſt ornamentū pectoris. ⁊ q2 ꝑ ſapiam euitat̄ iniq̄tas. ideo ſubdit̄. z Fili mi ſi te lactauerint peccatores. v̄bis dulcib⁹ ad malū te trahere volentes.
a Ne acq̄eſcas eis. ſed magis reſilias. b Si dixerint ve. nobiſcū. ꝓmittēdo tibi fidelē ſocietatē vſqꝫ ad mortem.
c Inſidiemur ſan. q2 ꝑ iſtā viā citius poſſum⁹ ditari q̄ ꝑ aliaꝫ.
d Abſcōdam⁹ ten. i. deceptionū laqueos. e Cōtra inſontē. i. īnocentē vel ignorāteꝫ. f Fruſtra. i. ſine cā. g Degluciā ⁊c. i. factū noſtrū ita erit occultū ⁊ oꝑtū: ſicut illud qđ deſcēdit ī infernū ſeu in lacū ꝓfundū. h Omē p̄cio. ⁊c. in domo eius. i Implebim⁹ domos ⁊c. i. diuitijs exinde raptis.
k Sortē mitte nobiſcū. i. cōica nobis ꝯſentiēdo. l Marſupium ſit vnū oīum noſtrū. i. oīa ſint cōia: ita ꝙ inter nos equaliter diuident̄. m Fili mi ne am. ⁊c. cōicans coꝝ opib⁹ malignis. ideo ſequit̄. n Pedes enī illoꝝ ⁊c. ⁊ pꝫ littera.
o Fruſtra autem iacitur rete ante oculos pēnatoꝝ. i. ante aue

Incipit liber ꝓuerbioꝝ. C. I.

p Parabole ſalomonis filij dauid regis iſrl': ad ſciēdā ſapientiā ēt diſciplinā: ad itelligēda v̄ba prudētie ēt ſuſcipiēdā eruditōeꝫ doctrine: iuſticiā ⁊ iudiciū ⁊ eq̄tatē. Ut det̄ paruulis aſtutiā: ⁊ adoleſcēti ſcia ⁊ itellect⁹. Audiens ſapiēs ſapiētior erit: ēt intelligens gubernacula poſſidebit. Aīaduertet parabolā ⁊ iterp̄tatiōnē: v̄ba ſapiētiuꝫ ⁊ enigmata eoꝝ. Timor dn̄i pͥcipiū ſapie. Sapiētiā atq doctrinā ſtulti deſpiciūt. Audi fili mi diſciplinam pr̄is tui: ēt ne dimittas legē mr̄is tue: ut addatur gr̄a capiti tuo: ⁊ torq̄s collo tuo. Fili mi ſi te lactauerit pctōres: ne acq̄eſcas eis ſi dixerit veni nobiſcū: īſidiemur ſāguini: abſcōdam⁹ tēdiculas ꝯ īſōteꝫ fruſtra: ꝺglutiam⁹ eū ſic̄ infern⁹ viuētē ⁊ itegrū q̄ſi deſcendētē ī lacū: omnē p̄cioſaꝫ ſubām reꝑiemus: implebimus domos noſtras ſpolijs: ſorteꝫ mitte nobiſcuꝫ: marſupiuꝫ ſit vnū oīum noſtruꝫ: fili mi nē ambules cum eis. Prohibe pedem tuum a ſemitis eorum. Pedes eniꝫ illorū ad malū currūt: ⁊ feſtināt vt effūdant ſanguinem. Fruſtra auteꝫ

acute videntes pıcııluꝫ ⁊ vitantes ꝑ volatū. ꝑ rete hic intelligiṫ deceptio ꝑdicta malignantiū ꝙ fruſtra ꝑponitur ſapientib⁹ qui ſunt oculati ad vidēduꝫ ſequēs malum ⁊ ꝑ virtutē ſunt pēnati ad euitandū. a Ipſi quoqꝫ .ſ. deceptores maligni ꝑdicti ꝯ ſanguinē ſuū inſidiaṫ: qꝛ frequēter in ſuis malis capiunṫ ⁊ iugulanṫ: vt pꝫ de latronib⁹ ⁊ homicidis. b Et molliunt fraudes ꝯ aīas ſuas. qꝛ ꝑ talia merenṫ mortem gehenne.

Sic ſemite oīs auari .i. cogitatiōes eius ⁊ machinatōes ad rapiendū alienum.

litttera videṫ loqui in duobus modis ꝑmis. ideo ſubditur.
f Eo ꝙ exoſam habuerint diſciplinā. ſicut crinoſus odit pectinem.
g Et timorem dn̄i non ſuſceperint. qui facit declinare a peccato.
h Nec acquieuerint cōſilio meo. de bonis agendis.
i Et detraxerint vniuerſe correptiōi mee. dicētes eā eſſe iniuſtam.
k Comedent igiṫ fruct⁹ vie ſue .i. fm̄ opera ſua mala punientur.
l Suiſqꝫ ꝯſilijs ſaturabunṫ. qꝛ diſplicebunt eis ſed nimis tarde.
m Auerſio paruulorꝫ interficit eos ⁊c. Ex hoc eni ꝙ multi ſunt puuli ſenſu ⁊ ſtulti q̄ntum ad deum a quo auertunṫ: ⁊ tn̄ in vita pſenti bonis tpalibus ꝓſperanṫ: ex hꝫ alij accipiunt occaſionē eos imitandi: ⁊ ſic auerſio puulorū ⁊ ꝓſperitas ſtltorꝫ ē eis occaſio mortis culpe ⁊ ꝑditiōis gehēne: ſic exponit Ra. Sa.

Aīas poſſidētiū .ſ. bona aliena. e Rapiūt. ad iſernum. f Sapiētia. Hic ꝯñr docet ſapie acq̄ſitionē: ⁊ mali vitatiōem ꝑ modū magis cōez. cū dicit. Sapiētia .ſ. increata. g Foris ꝑdicat. ꝑ ꝓphas ⁊ doctores. h In plate. dat vocem ſuā ⁊c. qꝛ hn̄tes ſanā doctrinaꝫ docēt i locis publicis. ſicut ecōtrario hn̄tes malam doctrinā ⁊ ſuſpectam docēt i locis occultis. Jo. 3. c. Qui male agit odit luceꝫ ⁊ nō venit ad lucem ne arguanṫ opera ei⁹: q aūt facit veritatē venit ad lucē: vt māifeſtenṫ opa ei⁹: qꝛ in deo ſūt facta. i In forib⁹ por. ⁊c. hoc dr̄ quia antiqtus iudices ⁊ ſapiētes eis aſſiſtētes hēbant locum in portis vrbiū: vt oēs taꝫ intranei ꝙ extnei haberēt ad eos facilē acceſſū.

iacit rete ante oculos pēnatorꝫ. Ipſi quoqꝫ ꝯ ſāguinē ſuū īſidiātur: ēt moliūṫ fraudes ꝯ aīas ſuas. Sic ſemitē oīs auari: animaſ poſſidētiū rāpiūt. Sapiā foris ꝑdicāt: i plāteis dat vocē ſuā. Jo capite turbarꝫ clamitat: i foribꝰ portarꝫ vrbis ꝓfert verba ſua dicēs. Uſqꝫ quo puuli diligitꝭ īfātiāꝫ: ēt ſtulti ea q̄ ſibi ſūt noxia cupiēt: ⁊ imprūdētes odibūt ſciaꝫ. Cōuertimini ad correptiōꝫ meā. En ꝓferā vob ſpm̄ meū: ⁊ oſtēdā vob v̄ba mea. Qꝛ vocaui: ēt renuiſtis: extēdi manū meā ēt n̄ fuit q aſpiceret. Deſperiſtis oē ꝯſiliū meū: ēt icrepatiōes meas neglexiſtiſ. Egō quoqꝫ i iteritu vrō ridebo: ⁊ ſubſānabo cū vōbiſ id qꝺ tiebatis aduenerit. Cū irruērit repētina calamitas: ēt iterit⁹ q̄ſi tēpeſtas igruerit: qn̄ vēnerit ſup voſ tribl'atio: ēt āguſtia: Tūc īuocabūt mē ēt n̄ exaudiā: mane ꝯſurgēt ⁊ nō iueniēt me: eō ꝙ exoſaꝫ habuerit diſciplinā: ēt timorē dn̄i nō ſuſcepit: nec acqeuērit ꝯſilio meo: ēt dtraxerit vniuerſe

correptiōi mee. Cōmedēt igitur fruct⁹ vie ſue: ſuiſqꝫ ꝯſilijs ſaturabūt. Auerſio puulorꝫ iterficiet eos: ⁊ ꝓſpitas ſtltorꝫ ꝑdet eoſ. Qui aūt me audierit abſqꝫ terrore requieſcet: ēt abūdantia ꝑfruet: timore malorꝫ ſublato. II.

Fili mi ſi ſuſcepis ſmōeſ meos: ⁊ mandāta mea abſcōderi penes te: vt āudiat ſapiaꝫ auri tua: iclīā cor tuū ad cogſcēdā prudētiā. Si ēni ſapiētiā inuocaueris: ēt iclīaueri cor tuū prudētie: ſi q̄ſieri eā q̄ſi pecuniā ⁊ ſic theſauros effoderi illā: tūc itelligēs tiorē dn̄i: ⁊ ſciaꝫ di inuenies: qꝛ dn̄s dat ſapiaꝫ: ēt ex ore ei⁹ prudētia ⁊ ſcia. Cuſtodiet rectorꝫ ſalutē: ēt ꝓteget gradiētes ſimplr: ſuās ſemitās iuſticie ⁊ viās ſctōrꝫ cuſtodiēs. Tūc itelligēs iuſticiā ⁊ iudiciū ⁊ eqtatē: ēt oēꝫ ſemitā bonā. Si itrāuit ſapientia cor tuū. ⁊ ſcia aīe tue placuerit ꝯſiliū cuſtodiet te: ⁊ prudentia ſuabit te: vt ēruariſ a via mala ēt ab homine qui peruerſa loquitur. Qui relinquunt iter rectum:

n Qui aūt me audierit. ꝑceptis diuinis obediēdo. o Abſqꝫ terrore re. i patria vbi terror locū non habet. p Et abūdātia ꝑfruet. adeptiōe ſūmi boni. q Timore malorꝫ ſublato. qꝛ nullū malū poterit ibi eē. Poteſt etiā hec littera exponi de ſtatu iuſtorꝫ in pñti. cū dicit. Abſqꝫ terrore requieſcet. qꝛ iuſt⁹ fortunas aduerſas ſi ſupueniāt optime feret: vt dr̄ .i. ethi. ꝓpter qꝺ dicit īfra. iz. c. Nō cōtriſtabit iuſtuꝫ quicqd ei acciderit. Et abūdantia ꝑfruetur .ſ. bonorꝫ ſpūaliuꝫ ꝙ tanto ſūt meliora corporalibus quāto aīa ē melior corpe. Timore malorꝫ ſublato. illo .ſ. q non cadit in cōſtantem virū.

r Capitu. II. Fili mi ſi ſuſcepe ris. In caplo ꝑcedenti docuit vitare auaritiam. hꝛ ꝯñter docet vitare idolatriā. ⁊ qꝛ ꝑ ſapientiā euitaṫ. ideo ꝑmo inducit ad amorem ſapie. ſecūdo oſtendit ꝙ ꝑ hoc euitaṫ vitium idolatrie. ibi. Si intrauerit. Circa ꝑmū dicitur. Fili mi ſi ſuſcepis ſermones meos. ſicut diſcipulus docilis.
s Et mādata mea abſcōderis penes te. nō celādo ea alijs: qꝛ talia ſūt ꝓximis cōicanda. ſed ea cuſtodiēdo tanꝙ rem precioſam.
t Ut audiat ſapiētiam auris tua. auris .ſ. corporis ⁊ mentis.
u Inclina cor tuū ⁊c. intentio eni deſiderij ſapientie facit ad eā citi⁹ puenire. iō ſubdiṫ. x Si eni ſapientiam inuocaueris. deuote orādo vt tibi deṫ a deo. y Et inclinaueris cor tuū. ad acq̄ſitiōem ei⁹ q̄ntum poteri conādo. ideo ſequiṫ. z Si q̄ſieris eā quaſi pecuniam .i. cū tāto conatu ſicut auar⁹ q̄rit pecuniā: ⁊ ſicut foſſor q̄rit theſaurum abſconditū. a Tunc intelliges timorē dn̄i ⁊ ſciam dei inuenies .i. obtinebis intentū: cuius cauſa ſubditur. cum dicitur.
b Quia dn̄s dat ſapiam .ſ. deſiderantib⁹ eam. vn̄ ſapia fuit data danieli eo ꝙ erat vir deſideriorꝫ: vt hꝛ Dan̄. io. c Et ex ore ei⁹ prudētia ⁊ ſcia. ſapia .n. ꝓpe eſt cognitio diuinorꝫ. ⁊ prudētia agibiliū humanorum: ſciētia aūt ſpeculandorꝫ. d Cuſtodiet rectorū ſaluteꝫ. corporalem ⁊ ſpiritualem. e Et ꝓteget ⁊c. i. ſine plica duplicitatis.
f Seruās .i. ſuare faciēs. g Semi. iu. q. ꝓpe reſpiciūt epikeiā q dirigit ad legi itētōꝫ. ⁊ n̄ ad lrāꝫ: ſic ſemita dirigit ad terminū declinās a via cōi. h Et vias ſc. cu. i. cuſtodire faciēs. Alr̄ expōiṫ iſta lrā ita ꝙ ſemite iuſticie dicunṫ hꝛ ꝯſilia. vie iuſtorꝫ ꝑcepta. i Tūc itel. iu. ⁊c. exponaṫ hoc vt ſupra .i. ca. k Et oēm ſemitā bonam .i. virtutē altam que cōpendioſe ducit ad felicitatē. l Si intrauerit. Hic cōſequenter oſtendiṫ ꝙ per ſapientiā idolatria excluditur. cum dicit. Si intrauerit ſapientia cor tuū ⁊c. ſequitur. m Ut eruaris a via mala .i. idolatria: vt dicit Ra. Sa. qꝛ per illam homo directe auertiṫ a deo. n Et ab homine q peruerſa loquitur cuiuſmodi ſūt ſacerdotes idolorum ⁊ doctores infidelium.
o Qui relinquunt iter rectū .i. legem naturalem ⁊ diuinam.

ibi fiebant correctiōes delinquētium. iō ſubditur.
k Uſqꝫ quo puuli ſenſu lꝫ nō corpore. l Diligitis infantiā .i. iſolentiā. m Et ſtulti ea q̄ ſibi ſunt noxia cupiēt .i. bona delectabilia: ſicut bruta aīalia. n Et iprudentes odibūt ſciaꝫ. horrētes laborē ſtudij q ē in acq̄ſitione ſcie. vel volentes ignorare vt licentius peccēt abſqꝫ remorſu ꝯſcie: ⁊ qꝛ hoc ē peſſimum. ſubdiṫ. Cōuertimini ad correptiōem meā ⁊c. o Quia vocaui. ꝑ ſapientes .ſ. ⁊ ꝓphetas. p Et renuiſtis contēnendo eorꝫ monitiōes. q Extendi manū meā. qꝛ deus ſemp parat⁹ eſt hoīem leuare a peccato: dū tn̄ faciat qꝺ in ſe eſt. r Et nō fuit q aſpiceret .i. pauci fuerūt q aſpicerent cōparatiue. illud autē qꝺ modicū eſt: q̄ſi nihil cōputaṫ: ⁊ ꝑ talem modū cōiter dr̄: nullus ē in foro qn̄ pauci ſūt ibi in cōparatiōe ad multitudinē q ſolet ibi eſſe. s Deſpexiſtis oē ꝯſiliū meū. de bonis agēdis illa renuēdo. t Et increpatōes meas. de malis pactis.
u Neglexiſtis. penitētiam nō agendo. x Ego quoqꝫ i interitu veſtro ridebo ⁊ ſubſānabo .i. deriſibiles ⁊ ſubſannabiles vos faciā. Eſt aūt ſubſannatio q̄dam ſpālis deriſio q fit cū naſo rugato. y Cū vobis id qꝺ timebatis aduenerit. ꝑ amiſſionem bonorꝫ tpaliū ⁊ delectabiliū hui⁹ vite. z Cū irruerit re. ca. q grauior ē qn̄ ſubito ſupuenit iocunditati tpali ꝙ ſi vēiret paulatim. a Et interit⁹ q̄ſi tempeſtas ingruerit .i. cū tanta violentia ꝙ nō poterit euitari. b Qn̄ vene. ſup vos tri. i corpe.
c Et anguſtia in mēte. d Tunc inuocabunt me. pena apiente oculos quos culpa tenebat clauſos. e Et nō exaudiā. qꝛ tranſijt tp̄s meriti q̄ntum ad defunctos. Uel qꝛ nō vere penitebunt .ſ. amore boni: ſed tm̄ timore ⁊ horrore mali pene q̄ntuꝫ ad viuenteſ: qualis fuit penitētia regis antiochi: ꝓpꝫ qꝺ non fuit exauditus. z. Mach. 9. dato ēt ꝙ ſit vera penitentia: non tn̄ ſemp exaudiṫ a deo q̄ntum ad amotōem tpalis pene: q eſt quedā medicina: ſed ſemp exaudiṫ q̄ntū ad amotionem culpe. Iſta tamē

a Et ambulant ꝑ vias tenebroſas.ſ.in tenebris errorū qꝛ de vno er/
rore ꝓcedunt ad aliū. b Qui letanť cū male fecerint.qꝛ ex ꝯſue/
tudine male agēdi acqriť hitus vitioſus q facit delectari ī malo oꝑe.
ſignū enim habitꝰ generati ē delectatio in opere.2.ethi.Et diciť hic.
Letanť q̄ꝫtum ad aīum interiꝰ. c Et exultant.q̄ꝫtum ad corpus
exteriꝰ:qꝛ motꝰ aīe redundant exterius in corpore. d Quoꝝ vie
ꝑuerſe ſunt.qꝛ quod ſoli deo ꝓpꝛium eſt attribuūt creature.
e Et infames greſſus eoꝝ.in opinione bonoꝝ hoīuꝫ. f Ut eru.a
muliere alie.i. idolatria
q̄ alienat a deo:vt expo/
nit Ra.Sa. g Que
mollit ſmōes ſuoſ.ꝓmit
tēdo idolatris delectabi
lia carniſ.vñ in lucis ido
loꝝ exercebanť luxurie
maxime i venerationem
veneris ꝛ papi. h Et
relin.du.pu.ſue.i. deū q
diciť dux pubertatis ſy/
nagoge ꝺ egypto eā edu
cendo:ꝛ in datione legis
eam deſponſando:queꝫ
reliqt multipliciter ido/
latrādo:vt pꝫ ex libris
Judicū ꝛ Reg.iō ſubdi/
tur. i Et pacti dei ſui
oblita eſt.i.legis ſibi da/
te. k Inclinata ē eni
ad mortē.ſ.tꝑalem quaꝫ
multi incurrūt ꝑꝑ idola
triam:vt pꝫ in Exo.pro
adoratione vituli ꝛ in li/
bro Numeroꝝ ꝓ pecca
to phegor:ꝛ in mltꝭ alijs
locis vc.tc. l Et ad ī/
feros.i.ad mortē gehēne.
m Semite ipſiꝰ.i.doctri
ne eius ꝛ oꝑa. n Oēs
q ingrediunť ꝛc̄.i.pauci
reuerteťť ad latriā:qꝛ ido
latria laxat habenas vi/
tijs:ad que hoīes ſūt ꝓ/
ni.ꝛ ē h̄ hyperbole.ſicut

et ambulant ꝑ vias tenebroſas.
Qui letāť cū male fecerit:et ex/
tāt ī rebꝰ peſſimis.Quoꝝ vie ꝑ/
uerſe ſūt:et īfames greſſus eoꝝ.
Ut eruaris a mliere aliēa ꝛ ab ex/
nea q̄ mollit ſmones ſuos:et re/
liqt ducē pubertatiſ ſue:et pacti
ꝺi ſui oblita ē.Inclinatā ē.n.ad
mortē domꝰ eiꝰ:et ad īferos ſemi
tē ipiꝰ.Oēs q īgrediūť ad eā nō
reuerteťť nec apphēdent ſemitas
vite.Ut ābules ī via bōa:ꝛ cal/
les iuſtoꝝ cuſtodias.Qui.n.re/
cti ſūt hitabūt ī tra:ꝛ ſimplices
ꝑmāebūt ī ea.Impij vo ꝺ terra
ꝑdēť:ꝛ q iniq agūt auferēt ex ea.

Fili mi nē obliuiſca III.
ris legis mee:et ꝓcepta
mea cor tuuꝫ cuſtodiat.
Lōgitudinē.n.dieꝝ ꝛ ānōs vite
et pacē appōnēt tibi.Miſericor
dia ꝛ vitās te nōn deſerāt.Cir/
cūdā eas gutturi tuo:et ꝺſcribe
ī tabulꝭ cordis tui:et iueniesſ gr̄aꝫ
et diſciplinā bonā corā ꝺo et hoī
bꝰ.Habe fiduciā in dño ex toto

cū diciť.oēs de ciuitate currunt ad tale ſpectaculū.ad denotandum
multitudinē euntiū q̄ꝫuis plures nō vadāt.Poſſet et iſtud totū expo
ni de muliere adultera q̄ꝫtum ad pctm̄ luxurie. o Ut ambules ī
via bona.virtutū.ꝛ referť hoc ad illud qꝺ ſupra dcm̄ eſt.Si intraue/
rit ſapia cor tuū.qꝛ ſicut facit declinare a via mala:ita faciť ambulare
ꝑ bonam. p Qui eni recti ſunt hitabunt in terra.ſ.viuentiū.de q̄
impij ꝑdenť ꝛ auferenť:nō qꝛ illic actu fuerūt:ſed tm̄ in potētia inq̄ꝫ/
tum oīs hō factus ad imaginē dei ē capax ipſius ꝑ cognitionem ꝛ amo/
rem.ꝛ ſic quodāmō ad btitudinem ordinatꝰ.Poteſt et hec lr̄a expo/
ni de terra ꝓmiſſionis quā hitauerunt iudei q̄ꝫdiu fuerunt recti deo
debite ſeruiendo:ſed cū ꝑ impietatem declinauerūt ab eo fuerūt ab
ea deiecti:vt patet de decem tribubus.4.Reguꝫ.18.ꝛ de duabus.4.
Regum vltimo. Cap. III.
q Fili mi.Poſtq̄ꝫ docuit a malo declinare.h̄ ꝯñter docet bono
adherere.Iſte eni ſunt due ꝑtes iuſticie.ꝛ diuiditur in duas
ꝑtes.qꝛ ꝑmo inducit ad beneficentiā.ſecūdo ad bñficētie di
ligentiam.c.6.Prima in duas.qꝛ ꝑ̊ inducit ad bonū v̓bo.2º exēplo.c.
4.Prima adhuc in duas.qꝛ ꝑ̊ inducit ad beneficētiam.2º ad ſapien
tie ꝯcupiam.ibi.Beatus.Circa ꝑmum diciť.Fili mi ne obliuiſcaris
legis mee.i.legis nālis:q̄ a deo impreſſa ē cordibus humanis:ꝛ legis
diue a deo ꝑ reuelationem date.ꝛ qꝛ nō ꝓficit eā hēre in corde niſi ex/
erceatť in oꝑe.iō ſequiť. r Et ꝓcepta mea cor tuū cuſtodiat.opere
adimplendo. s Longitudinē eni dieꝝ.i.vitā longā in preſenti.
t Et annos vite.i.ſanitatis.anni eni languoris magis ſunt mortis.
u Et pacē.iternam ꝛ fraternā. x Apponēt tibi.Illi eni q ꝓcepta
diua cuſtodiūt.vt frequēter hec ꝯſequūtur in pn̄ti.Poteſt et hec lit
tera exponi de ꝑmio futuro.cū diciť.Longitudinē eni dieꝝ.i.eterni
tatem q̄ eſt de rōne vere btitudinis.Et annos vite.i.clarā dei viſionē
q̄ eſt vita eterna.Jo.17.Hec ē aūt vita eterna vt cognoſcant te deuꝫ
ſolum ꝛc̄.Et pacē.i.beatā fruitionem q̄ totaliter quietat appetitum.
y Miſericordia.erga īfirmos ꝛ paupes. z Et veritas.erga oēs.
a Non te deſerāt.i.non deſerāť a te:qꝛ virtutes nō deſerunt hoīem:
niſi qꝛ deſerit eas. b Circūda eas gutturi tuo.eas docendo.
c Et deſcribe ī tabulis cordis tui.firmiter retinēdo. d Et iueniesſ

gratiam.iuſtificantē in mente. e Et diſciplinā bonaꝫ.i.mo
deſtiā ꝛ honeſtatē in exteriori conuerſatione. f Coram deo
q̄ꝫtuꝫ ad ꝑmū. g Et hoībus.q̄ꝫtuꝫ ad ſecūdū. h Hab
fiduciā in dño.q nō deficit in neceſſitate. i Et ne inita.pru
tue.ꝓſumēdo de te. k In oībꝰ vijs tuis cogita illū.i.ī oīb
operibꝰ tuis dirige intentionem tuā ad ipm̄. l Et ipſe dirige
greſſus tuos.i.oꝑa tua ad finē bonuꝫ. m Ne ſis ſapiēs apd
temetipm̄.de tua induſtria ꝓſumēdo. n Time deū.timore
filiali. o Et re
cede a malo.dilige
ter cauendo ab of
fenſa dei.
p Sanitas qppe i
vmbilico tuo erit
ꝛ irrigatio oſſium
tuoꝝ.In hebreo
hr̄.Et medulla oſ/
ſiuꝫ tuoꝝ.q̄ fortia
ſunt q̄ꝫdiu ſūt me/
dullis plena.Et eſt
h̄ metaphorica lo/
cutio.ꝑ ſanitatem
eni vmbilici ītelli
giť bona diſpoſitō
aīe in ꝓſperis.ꝛ ꝑ
irrigationem oſſium
eius ꝯſtantia ī ad/
uerſis.ꝛ qꝛ hō non
ſolum dꝫ eſſe bene
diſpoſitꝰ ad ſeipꝫ:
ſed et ad deū.ideo
ſubdiť. q Ho/
nora diūm de tua
ſubſtātia.faciēdo
ei oblationē de ꝓꝓo
non de alieno.
r Et ꝺ ꝑ.oī.fru.tu.
de melioribꝰ bōis.
ſic abel.Ben.4.ꝛ
qꝛ pauperes ſunt
membra dei ſubdi
tur.Da paupibus.
s Et iple.hor.tua

corde tuo:et ne innitaris pruden
tie tue.In oībꝰ vijs tuis cogita
illū:et ipe diriget greſſus tuos.
Nē ſis ſapiens apꝺ temetipſuꝫ.
Timē deū et recede a malo.Sa
nitās qppe erit vmbilico tuo ꝛ
irrigatō oſſiū tuoꝝ.Honora dñꝫ
ꝺ tua ſuba:et de primitijs oīuꝫ
frugū tuaꝝ da paupibꝰ ꝛ iplēbū
tur horrea tua ſaturitate:ꝛ vino
torcľaria redūdabūt.Diſcipliāꝫ
dñi fili mi ne abijcias:nec defici
as cū ab eo corripis.Quē.n.dili
git dñs corripit:ꝛ q̄ſi pr̄ ī filio cō
placet ſibi.Beātꝰ hō q īuenit ſa/
piētiā:et q affluit prudētia.Me
lior ē acqſitio eiꝰ negociatione au
ri ꝛ argēti:primi ꝛ pūriſſimi fru/
ctꝰ eiꝰ.Precioſior ē cūctiſ opibꝰ
ſapia:ꝛ oīa q̄ deſideranť huic ñ
valēt ꝯpari.Lōgitudō dieꝝ ī de
xtera eiꝰ:et ī ſiniſtra illiꝰ diuitie ꝛ
glīa.Uiē eiꝰ vie pulchre:ꝛ oēs
ſemite eiꝰ pacifice.Lignū vitē ē
his q apphēderit eā:et q tenue/
rint eā beati.Dominus ſapiētiā

ſaturitate.i.bonis.vnde tu ꝛ familia tua ſaturari poteris. Et
qꝛ ꝺs aliqñ flagellat bonos vt ꝑ meritū patientie coꝝ ꝑmiū au
geať.iō ſubdiť. t Diſciplinam dñi fili mi ne abijcias ꝛc̄.
u Btūs hō.h̄ ꝯñter inducit ad ꝯcupiaꝫ ſapie.Et diuidiť in du/
as ꝑtes.qꝛ ꝑmo cōmēdat ſapiam.ſecūdo inducit ad eius ꝯcupi/
ſcētiaꝫ.ibi.Fili mi.Circa ꝑ̊ꝰ dicit.Btūs hō.ſ.ī ſpe q̄ eſt certa ex/
pectatio future btitudinis. x Qui inuenit ſapiam.i.noticiā
de diuis. y Et q affluit prudentia.in agibilibꝰ humanis.
z Melior ē acq.ꝛc̄.q̄ꝫto meliora ſunt ſpūalia bona corꝑalibꝰ.
a Primi ꝛ pu.fructꝰ eius.Et dicit ꝑmi.qꝛ nullū opꝰ hoīs bonuꝫ
eſt niſi virtute prudētie dirigať.Et puriſſimi.qꝛ bona ſpūalia ñ
hēnt aliqꝺ malū admixtū:ſicut frequēter hēnt bōa corporalia:
ſic aurū ꝛ argentū ꝛ ſilia hēnt annexaꝫ mētis ſollicitudinē.ele
uationem mentis in deū impedientē.ideo ſubditur.ꝓcioſior ē cū/
ctis opibus ꝛc̄. b Longitudo dieꝝ in dextera eiꝰ.qꝛ ꝑmo ꝛ
ꝑncipaliter hꝫ aſpectū ad celeſtia ꝛ eterna. c Et in ſiniſtra
illius diuitie ꝛ gloria.qꝛ ſecūdario ꝛ ex ꝯñti hꝫ aſpectum ad tē/
poralia bene adminiſtranda. d Uie eius vie pulchre ꝛ oēs
ſemite eiꝰ pacifice.qꝛ nullā turpitudinē admittit ꝛ ad decorem
virtutum inducit.ꝛ ſic hoīem pacificum reddit:redigēdo viresſ
inferiores in obſequiū rōnis. e Lignū vite eſt his q appre/
henderint eā.ſicut eni ꝑ lignum vite cōtinuabať vita:vt ſic hō
manens in ſtatu inocentie de vita nature trāſiſſet ad vitaꝫ glo/
rie ſine morte media:ſic ſapiētia ꝛ prudentia de vita gratie du/
cunt hominem ad vitam glorie ſine morte mortalis culpe iter/
media.dū tñ hō in eis ꝑſeueret.iō ſeqť. f Et q te.ꝛc̄.qꝛ certi
tudinalr ad btitudinē deducēť. g Dñs.Poſtq̄ꝫ āt ꝯmēda
uit ſapiam ex perfectione humana.hic conſequenter ꝯmendat
eam ex perfectione diuina.cum dicitur.
h Sapientia.i.ꝑ ſapientiā ſuam q̄ licet ſit ideꝫ cū eſſentia diui
na:tñ ſignificať ꝑ modum cuiuſdam perfectōis ei ſuꝑuenietis.
ſicut ꝛ alia attributa:qꝛ diua nō intelligimꝰ niſi ex creaturis:ꝛ
ſic noīamus:in quibus ſapientia ꝛ cōſimilia ſunt quedam per/
fectiones ſuperuenientes eſſentie.

a fundauit terrā.qꝛ ē centrū mūdi ſenſibilis. b Stabili
uit celos.qꝛ ſunt incorruptibiles. c Sapīa illius erū.abyſſi.
tpe diluuij Gen.7. Rupti ſunt oēs fontes abyſſi magne.
d Et nubes ro.cō.qꝛ calore ſolis eleuant̄ exalatiōes hūide ⁊ cō
denſant̄ in nubes. e Fili mi. Poſt ſapie cōmendatiōes. in/
ducit ad ei⁹ acq̄ſitiōem ⁊ cōſeruatōem.d. Fili mi ne affluāt hec
ab oculis tuis.ſ.mentalib⁹:qꝛ ſunt iugiter attēdenda.
f Cuſtodi legē.q̄ntum ad p̄cepta. g Atqꝫ ꝯſiliū.q̄ntum ad
ſup̄addita conſilia.

h Et erit.talis con
ſeruatio. i Vi
ta aīe tue.q̄ntū ad
p̄fectionē mentis.
k Et grā faucibus
tuis.quātū ad ve
ritatē locutiōis.
l Tūc ambulabis
fiducialiter.p̄cedē
do d̄ virtute ī virtu
tē. m Et pes
tu⁹ non īpinget.ca/
dendo ī culpā mor
talē. n Si dor
mieris nō timebiſ.
qꝛ obdormies ī dō
⁊ in ſtatu ſalutis.
o Quieſces ⁊ ſuauiſ
erit ſomn⁹ tu⁹.ma/
li aūt hoīes p̄p ma/
la q̄ fecerūt alijs ſp̄
timēt ſibi īſidiari:⁊
p̄p hoc ī ſomno oc/
currunt ſibi fantaſ
mata terribilia:p̄p
q̄ non dormiūt ſua/
uiter nec q̄ete. bo/
ni v̄o in ſomnis ha
bēt fātaſmata bo/
na. p̄pter qđ dicit
phūs.i.ethi. Pertrāſeuntib⁹ aūt a vigilia.ſ.ad ſomnū meliora
ſūt fantaſmata virtuoſoꝝ q̄ꝫ quorūcunqꝫ. p Ne paueas re.
pentino terrore.i.ab aliquo terribili repēte tibi ſup̄ueniente.⁊
cā ſubdit̄. q Dn̄s enī erit in latere tuo ⁊c̄.qđ ſi nō vult te cu
ſtodire a pena tp̄ali.hoc erit ad bonū tuū.ſ.ad exercitiū patiētie
⁊ meritū glorie. r Noli p̄hibere ⁊c̄.qꝛ talis omiſſio boni ī/
putaret̄ tibi. s Ne dicas ⁊c̄.qꝛ acceleratio doni augmētat
meritū. ſm q̄ d̄r cōiter. q̄ cito dat bis dat. t Ne moliaris
amico tuo malū.hoc enī eſt peſſimū:nulla enī peſtis grauior ad
nocēdum q̄ꝫ familiaris inimicus. u Nō contēdas ⁊c̄.i.ſine
rōnabili cā. x Ne emuleris.i.imiteris. y Quia abo.eſt
dn̄i oīs illuſor.q̄ p̄mittit bonum in ore ⁊ cogitat malū in corde.
z Et cū ſim.⁊c̄.ſ.illuſoris.qꝛ facili⁹ decipit ſimplices q̄ꝫ aſtutos
vel aliter.Sermocinatio ei⁹.ſ.dn̄i q̄ ſimplicib⁹ reuelat ſecreta
ſua.Math.11. Abſcōdiſti hec a ſapiētib⁹ ⁊ prudētib⁹:⁊ r̄uelaſti
ea p̄uulis. a Egeſtas.i.defectus bonoꝝ tp̄aliū ⁊ ſp̄ūalium.
b A dn̄o.ſ.imiſſus. c In domo impij in penā īpietatis ſue.
d Habitacula āt iu.bn̄.i.multiplicabunt̄ in tp̄alib⁹ ⁊ ſp̄ūalib⁹
bonis. e Ipſe deludet illuſores.i.eos deluſos oſ̄dēt mani/
feſte puniēdo. f Et mā.⁊c̄.Māſuetudo.n.reddit hoīez gra
tioſū n̄ ſolū corā deo.ſꝫ ēt corā hoīb⁹. g Glo.ſap.poſ.ꝯmētator
ſup̄.i.ethi.dic̄ q̄ iſta tria. r̄uerētia.honor ⁊ glīa .ſe hn̄t p̄ additōē.
Eſt.n.reuerētia qn̄ aliq̄s defert honorē alicui q̄cūqꝫ cā:ēt ſi ex ti
more h̄ faciat.ſi aūt hoc faciat p̄p v̄tutē honorati:tūc p̄pe d̄r ho
nor.p̄p qđ dicit̄ ibidē q̄ honor ē p̄miūm virtutis.⁊ hoc qn̄ fit in
ſecreto vel corā paucis.ſed qn̄ exhibet̄ p̄p virtutē ⁊ corā mltis
tunc p̄pe ē gloria q̄ eſt clara noticia cū laude.Sapīa aūt reddit
hoīem honorabilē corā multitudine non ſolū in terra.ſꝫ ēt ī ce/
leſti p̄ria. h Stul.ex.igno.i.ig̃minioſa:qꝛ letāt̄ cū malefece
rint:⁊ exultāt ī reb⁹ peſſimis:vt dcm̄ ē.ſ̄.c.i.ī hebreo hr̄.Stulto.
ex.igno.qꝛ tūc magl' ap̄pet turpitudo ſue fatuitatl':ſic̄ turpitudo
poſterioꝝ ſimie magis apparet qn̄ aſcēdit in altū ⁊ trāſlatio no
ſtra vr̄ vitiata p̄ ſcriptores p̄p ſilitudinē dictionū. ¶Ca.IIII.

Audite filij. Hic ꝯn̄ter īducit ad ſapīam ⁊ beneficentiā
exēplo.Et p̄mo ponit̄ exēplum.ſecūdo ſeq̄tur p̄poſitū
ibi. Poſſide ſapiā. Prima p̄s expōit̄ tripliciter. Uno:
q̄ exēplū h̄ poſitū ītelligat̄ de ſalomone.⁊ iſte mod⁹ duplicat̄.
Uno mō q̄ dauid dicat̄ h̄ p̄r ſalomōis.⁊ berſabee mr̄ ei⁹.⁊ ſic lo
quit̄ hic.Audite filij diſciplinam patris ſicut ⁊ ego audiui a pa/
tre meo dauid.⁊ dicitur hic diſciplina in moribus. prudentia in agi/
bilibus. k Bonū bonum tribuā vobis.ſ.ſapīam q̄ melior ē auro
⁊ argento:vt dcm̄ eſt.c.p̄cedenti. l Legē meā ne dere.i. documē
ta bn̄ viuēdi a me vobis tradita.⁊ inducit ad h̄ exēplum ēt de ſeipſo
dicēs. m Nā ⁊ ego fui fili⁹ patris mei.dauid. n Tenellus.
vn̄ dicit dauid.i.Paral.28.Salomonē filium meū elegit dn̄s adhuc
puerū ⁊ tenellum. o Et vnigenit⁹ co.mr̄e mea.berſabee.lꝫ enim
tres alios filios hūerit berſabee.vt hētur.i.Paral.3.tn̄ illi fuerūt fi/
lij vrie naturales ⁊ ipſi⁹
dauid adoptiui tantū.
ille enī quē hūit de da/
uid ante ſalomonem nō
cōputat̄ ibi neqꝫ hic:tū
qꝛ fuit adulterin⁹. tū qꝛ
fuit mortu⁹ an̄ diē octa
uū:⁊ ſic incircūciſus.⁊ p̄
ꝯn̄s nō numerat̄ in filijſ
d̄ p̄plo iſrl':qꝛ circūciſio
ē ſignū diſtinguēs iſrl'a
gentib⁹. p Docebat
me.ſ.pater meus dauid.
In hebreo enī hr̄. Uato
rem.i.docebat me.q̄ mo
dus loquēdi nō d̄r niſi d̄
maſculo.ſi āt referat̄ ad
matrem.diceret̄ in he/
breo.Uathorem.
q Suſcipiat v̄.mea cor
tuū.ſic enim dicebat da
uid ſalomoni inſtruens
eū de cultu dei:⁊ de mo/
rib⁹ ⁊ d̄ edificatōe tēpli:
vt p̄ꝫ.i.Paral.28. ⁊.29.
r Cuſto.p̄.mea ⁊ viues.
vita grē q̄ꝫdiu enim ſalo
mon cuſtodiuit p̄cepta
dauid p̄ris ſui hūit grāz
dei.Alio mō exponit̄ ex/
emplū hic poſitū. ita q̄
d̄s dicat̄ p̄r ſalomonis.ſic̄.2.Re.7.dicit d̄ eo dn̄s.Ego ero illi in p̄rē.
⁊ ipſo erit mihi in filiū:⁊ mr̄ ei⁹ dicat̄ ſynagoga ſiue p̄pl's iſrl'.ſic̄ eccl'ia
dicit̄ mater cuiuſlibet xp̄iani:⁊ ſic expōit Ra.Sa.cū d̄r.Audite filij
diſciplinā p̄ris.ſ.dei q̄ ē pater oīum p̄ creationē.Bonū bonū tribuam
vobis.In hebreo hr̄.Tribui vobis.ſ.legē in monte ſynai q̄ dꝫ cū dili
gētia cuſtodiri.Nā et ego fui fili⁹ p̄ris mei.i.dei.vt allegatum eſt.2.
Reg.Tenellus.qꝛ a deo in pueritia elect⁹:vt dcm̄ eſt.Et vnigenitus
corā matre mea.i.dilect⁹ a ſynagoga.ſic̄ vnigenit⁹ filius diligit̄ a mr̄e
ſua naturali. Et docebat me.ſ.d̄s p̄r me⁹.qꝛ ſalomō hūit ſciā diuini/
tus infuſā.vt hr̄.3.Reg 3.Tertio mō exponit̄ vt exēplum ponat̄ hic
de xp̄o ⁊ deo p̄re ⁊ maria virgine.⁊ ſic exponit fr̄ Raymūdus ī quo/
dam libro quē fecit ꝯ iudeos dicēs in p̄ſona xp̄i.Audite filij diſcipli/
nam p̄ris.i.dei.Bonū bonū tribuā vobis.i.legē euāgelicā diligētiſſi/
me cuſtodiēdā.Nā ⁊ ego fui ab eterno Filius p̄ris mei.i.dei p̄ris a q̊
diſtinguit̄ filius ī p̄ſona.lꝫ ſit idem de⁹ ī eēntia.Tenellus ⁊ vnigenit⁹
qꝛ fuit ⁊ ē vnigenit⁹ deo p̄ri ⁊ marie virgini.Et tenellus.teneritudine
pietatis in vtraqꝫ nā.ſ.dīna ⁊ hūana.Ante mr̄em meā.qꝛ p̄ceſſit ma/
trem in nā dīna.Et docebat me.deus pater ſciam dīnam ⁊ humanā.
qꝛ lꝫ ſit eadem ſcīa dīna in patre ⁊ filio:illā tn̄ hꝫ filius a patre.ſicut ⁊
nām.Itē xp̄s hō hꝫ ſciam infuſam a deo ab inſtanti cōceptōis. Iſtas
tres expoſitiōes hic poſui vt lector eligat quā voluerit.Prima tn̄ mi
hi vr̄ magis ꝯſona littere hic ⁊.i.Paral.3.tn̄ tenēdo illam ſoluēdum
eſt vnum qđ dicit hic frater Raimundus in expoſitiōe ſua dicens q̄
hec eſt lr̄a.Tenellus ⁊ vnigenit⁹ ante mr̄em meā.ita q̄ p̄ ll' ante ſm
eū ſignificat̄ anteceſſio duratiōis filij ante matrem.qđ nō pōt eē ve/
rum de ſalomone.ſed ſolū de xp̄o tm̄ modo p̄dicto.ſed in hoc dictū
ſuū nō valet.qꝛ dictio hebraica hic poſita.ſ.li phue:indifferēter ſigni
ficat anteceſſionē ⁊ aſſiſtentiā:ſicut ⁊ hec p̄poſitio ante ī latino.dicit̄
enī de xp̄o:qđ fuit ante tp̄a ſm naturā dīnā.⁊ ante faciē pilati ſm hu
manā.⁊ frequētius accipit̄ dictio hebraica hic poſita p̄ aſſiſtentia q̄ꝫ
pro anteceſſione. s Poſſide ſapīam. Hic ꝯn̄ter ſalomon exequit̄
p̄poſitū.⁊ p̄mo inducit ad amorē ſapie.ſecūdo ad act⁹ bone vite. ibi.
Ne delecteris.Circa p̄mū dicit. t Principiū ſapie poſſide ſapi
entiam.qđ ſic exponit̄ cōiter.i.poſſeſſio ſapientie in via ē p̄ncipiū ha
bendi ſapiam in patria q̄ conſiſtit in clara viſione. Ra.Sa. exponit
ſic. Principiū ſapie.eme ſapiam.ſic eſt in hebreo.i.p̄ncipium acq̄ren
di ſapientiam eſt cōparare ſibi p̄ce p̄cio vel obſequio doctorē ſapien
tem qui dicit̄ hic ſapientia in abſtracto.eo modo loquēdi quo aliquiſ
notabiliter liberalis dicitur liberalitas.

fundauit terrā: ſtabiliuit celos
prudētia. Sapīa illi⁹ eruperunt
abyſſi: ⁊ nubes rore ꝯcreſcūt. Fi
li mi ne effluāt h̄ ab oculis tuis.
Cuſtodi legē meā atqꝫ ꝯſiliū me
ū:ēt erit vita aīe tue:ēt grā fau/
cib⁹ tuis. Tūc ābulābis fiducia/
liter ī via tua:ēt pes tu⁹ n̄ īpiget.
Si dormieris n̄ timebis:q̄eſcēs
⁊ ſuauis erit ſōn⁹ tu⁹. Ne paueaſ
repētino terrore: ⁊ irruētes tibi
potētias īpioꝝ. Dn̄s.n.erit ī la
tere tuo: ⁊ cuſtodiet pedē tuū ne
capiaris. Noli p̄hibē bn̄facere
eū q̄ pōt:ſi vales ⁊ ipſe benefac.
Ne dicās amico tuo vade ⁊ re/
uertere ⁊ cras dabo tibi:cū ſtati
poſſis dare. Ne moliariſ amico
tuo malū:cū ille ī te hēat fiduciā
Nō ꝯtēdās aduerſus hoīez fru/
ſtra:cū ip̄e tibi nihil mali fecerit.
Ne emuleriſ hoīez īiuſtū nec imi
teris vias eiuſ:q̄ā aboīatō ē dn̄i
oīs illuſor:ēt cū ſimplicib⁹ ſmo/
cinatio ei⁹. Egēſtas ā dn̄o in do
mo ipij:hītācl'a aūt iuſtoꝝ bn̄di/
cēt̄. Ip̄e delūdet illuſoreſ:ēt mā
ſuetis dabit grāz. Glīāz ſapiēteſ
poſſidebūt:ſtultorūm exultatio
ignominia. IIII.

Audite filij diſciplīāz p̄riſ
⁊ attēdite vt ſciatis pru/
dētiā. Bonū bonū tribuā vo/
bis:legē meām ne dereliquatis.
Nāz ⁊ ego fui filius patris mei
tenellus ēt vnigēit⁹ corāz matre
mea: ⁊ docebat me atqꝫ dicebat
Suſcipiat verba mea cor tuū cū
ſtodi p̄cepta mea et viues. Poſ
ſide ſapiāz:poſſide prudētiam.
Ne obliuiſcariſ:neqꝫ d̄clies a ver
biſ oris mei. Ne dimittes eāz et
cuſtodiet te:dilige eā ⁊ ꝯſuabit
te. Principiū ſapie poſſide ſapi

a Et in oi poſſeſſione tua acqre prudentiá.i.p oibus q̄ emi p̄ñt vł ha/ beri ab alio quocūqꝫ mō. Et ad eundē intellectū q̄ videt̄ magis lr̄alis pōt trahi lr̄a noſtra. Principiū ſapie.i.acqrendi ſapientiam.
o Poſſide ſapiam.i.ſtabiliter ad modū poſſeſſionis adhereas ſapien ti doctori. Et in oi poſſeſſione tua.i.pꝛe oi re q̄ poteſt a te poſſideri.
b Arripe illā.i.feſtina ad ei⁹ acqſitionē. c Et exaltabit te.i p̄ñti ꝛ futuro. d Gloꝛificaberis ab ea.i.honoꝛaberis corā mľtis p̄p eā.
e Cum eā fueris āple.ſić rem valde dilectā. f Dabit ca.ꝛc.ꝛ pꝛo

.i.corona incly.pꝛoteget te. Antiqtus eni ſapienti bus dabant̄ coꝛone in ſi/ gnū q̄ debebāt ab alijs honoꝛari. ꝛ i piculis ad/ iuuari. g Audi fili mi.aure coꝛpis. h Et ſu.ver.mea.aure mentl.
i Ut multiplicent̄ tibi anni vite.q: ſapiētes ſci/ unt euitare picula moꝛ/ tis in p̄ſenti vita ꝛ p ſapi entiā veniunt ad vitam eternā. k Viā ſapie mō.tibi.ſ.pceſſum i vir/ tutibus itellectualibus ꝛ moꝛalibus. l Ducā te p ſemitas eqtatis.qa vie virtutū nō h̄nt aliqd diſtoꝛtū. m Quas cū ingreſſus fueris nō arta bunt̄ greſſus tui.in p̄nci pio eni via v̄tutis videt̄ arta.q: difficile ē tenere mediū rōnis non h̄nti bitum virtutis.ſed p cō ſuetudinē opis dilatat̄ hec via ꝛ efficitur facilis ad tenendū.iō ſubditur.
n Et currēs nō hēbis of fendiculū.q: hitus acq/ ſitus facit pmpte ꝛ dele ctabiliter operari.
o Tene diſci.i.foꝛmam diſcipuli magis deſide/ rās addiſcere ab alijs q̄ docere. p Quia il.ē vi.tua.hoc ē pfect⁹ in vi/ ta tua. q Ne delecte ris. Hic oñter iducit ad act⁹ bone vite.ꝛ p̄ reſpe ctu ſui.z° reſpectu dei.c. 5. Pꝛiā adhuc i duas.q: p̄ iducit ad euitādū ma/ lū.z° ad opandū bonū. ibi. Fili mi. Circa p̄mum dicit. Ne delecteris i ſe/

entiā: et i oi poſſeſſiōe tua acqre prudētiā. Arripe illā: et exaltabit te: gl'ificāberiſ ab ea cū eā fueriſ āplexat⁹. dābit capiti tuo augmē ta grarꝫ: et coꝛona inclyta ꝓteget te. Audi fili mi: et ſuſcipe verba mea: vt multiplicēt tibi āni vite. Viā ſapie mōſtrabo tibi: et du cā te p ſemitas eqtatis: qs cū i/ greſſus fueris nō artabunt̄ greſ/ ſus tui: et currēs nō habebis of/ fēdiculū. Tene diſciplinā: ne di/ mittas eā. Cuſtodi illā: q: illā ē vita tua. Ne delecteris i ſemitis ipioꝝ: nec tibi placeat maloꝛum via. Fuge ab ea nec trāſeas p il/ lā: declina et deſe eā. Non enī doꝛmiūt niſi cū malefecerit: et n̄ capit̄ ſōn⁹ ab eis niſi ſupplātaue rit. Comedūt panē ipietatis: et vinū iniqtatis bibūt. Iuſtoꝝ aūt ſemita q̄ſi lux ſplēdēs ꝓcēdit et creſcit vſqꝫ ad pfectā diē. Viā ipioꝝ tenebꝛoſa: neſciūt ubi coꝛ/ ruāt. Fili mi auſculta ſmōeſ me os: ꝛ ad eloqa mea iclia aurē tuā Ne recedāt ab oclis tuis: cuſtō di ea i medio coꝛdiſ tui. Vita.n. ſūt īueniētib⁹ ea: et vniuerſe car nis ſanitas. Oi cuſtōdia ſerua coꝛ tuū: qā ex ipō vita ꝓcedit. Remo uē a te os prauū: ꝛ d̄trāhētia la/ bia ſint ꝓcul ā te. Oculi tui recta videāt: ꝛ palpebꝛe tue pꝛecedāt greſſus tuos. Dirige ſemitaſ pe

mitis impioꝝ. Quia cū aliqs incipit in aliquo delectari. tradit̄ ad illō p ꝯſenſū ꝛ opatōem iō ſubdit̄. r Fuge ab ea. ne appropinqndo ad eā trahariſ ad cōcupiſcendū ꝛ opandum ꝛ ſequēdum eā: ſicut aui cula laqueo appꝛopinquās capit̄. s Non eni doꝛmiūt ꝛc. hūtes eni hītum vitioſum inclinant̄ ad opa mala q̄ſi ſibi cōnaturalia: eo q̄ hitus iclinat p modū nature. ꝛ iō lapis nō q̄eſcit niſi in centro: ita ma li nō hēnt quietē mentis niſi in opibus malis. t Et nō capit̄ ſom nus ab eis niſi ſupplātauerint.i.ſimplices decepint. u Come.pa. iniq.i.inigtate acqſitum. x Iuſtoꝝ aūt ſemita q̄ſi lux ſplendenſ. q eni facit veritatē venit ad lucē Jo.3. y Pꝛocedit ꝛ creſcit vſqꝫ ad pfectā diem.incedendo de virtute in virtutē: donec videat̄ deus deoꝝ in ſyon vbi ē dies pfecta ſine nocte ſequēti. z Via ipioꝛum tenebꝛoſa.tenebꝛis erroꝝ. a Neſciunt vbi coꝛruāt.ſ.in infernū quem caſum mō nolunt attēdere. b Fili mi. Hic oñter inducit ad opatiōem boni cui pꝛeuia ē doctrina bona.iō dicit̄. Fili mi auſcul ta ſermones meos.i.attēde.cū diligentia. c Ne recedāt ab ocu. tuis.ea iugiter meditādo. d Cuſtodi ea.firmiter retinendo.
e Vita eni ſunt.i.cā vite gr̄e. f Et vni.car.ſani.q: cū hoc faciunt bonā diſpoſitiōem coꝛpoꝛis ſeruantib⁹ ea. g Omni cuſtodia ſer/ ua coꝛ tuū.ſicut caſtrū obſeſſum a carne mūdo ꝛ diabolo: ꝯ carnem pone cuſtodiā caſtitatis. ꝯ mundū cuſtodiā liberalitatis: ꝯ demones cuſtodiā caritatl. h Quia ex ipo ꝛc. ſić.n. a coꝛde carneo ꝓcedūt

ſpūs q ſunt cā mot⁹ ꝛ ſenſus i mēbꝛis exterioꝛib⁹. ſić ab aia q̄ re cat̄ h̄ coꝛ bn̄ diſpoſita p grām opa exterioꝛa viuificant̄ ꝛ meri toꝛia efficiunt̄. i Re.a te ꝛc.i.vba mala detractionis ꝛ bl̄ſ.
k Et detrahētia labia.ſ.alteri⁹. l Sint ꝓcul a te. fugiēdo detractoꝛes. m Dirige ſe.ꝛc.i.affectib⁹ tuis q̄b⁹ aia incedat
n Et oēs vie tue.i.opa. o Stabilient̄.ex intētōe bōa dū tū opa ſint bona de genere. p Ne decli.ꝛc.i.attract⁹.pſperl vl ꝓmiſſis. q Neqꝫ ad ſi.fract⁹ aduerſis. r Auer.pe.tuū a ma.i. affectum tuum.

dib⁹ tuis: et oēs vie tue ſtābiliēt̄ Ne decliēſ ad dexterā neqꝫ ad ſi niſtrā. Auertē pedē tuū ā malo. Viāſ.n.q̄ a dextriſ ſūt: nouit dn̄ſ pūerſe vo ſunt q̄ ſunt a ſiniſtris. Ipē.n. rectos faciet greſſus tu/ os: itinera āt tua i pace ꝓducet.

Capi. V.

Fili mi attēde ſapiā3 m̄eā: ꝛ prudētie mee in/ clina aurē tuā: vt cuſto/ dias cogitatiōes: ꝛ diſciplinā la bia tua ꝯſeruēt. Nē itēderis fal/ lacie mľieriſ. Fau⁹.n. diſtillās la bia meretricis: et nitidi⁹ oleo gut/ tur ei⁹. Nouiſſima āt illi⁹ amara q̄ſi abſinthiū: et ligua ei⁹ acuta q̄/ ſi gladi⁹ biceps. Pedes ei⁹ d̄ſcē dūt i moꝛte: ꝛ ad iferos greſſus ei⁹ penetrāt. Per ſemitā vite nō ābulāt: vagi ſūt greſſus ei⁹ ꝛ iue ſtigabiles. Nūc q̄ fili audi me ꝛ ne recedas a vbiſ oꝛiſ mei. Lōgē fac ab ea viā tuā: ꝛ ne āppꝛopi/ ques foꝛib⁹ dom⁹ ei⁹. Nē des ali eniſ honoꝛē tuū: et ānos tuoſ cru deli. Nē foꝛte iplcāt̄ extnei virib⁹ tūis: et laboꝛes tui ſint in domo aliēa et gēas i nouiſſimis qn̄ ꝯſū pſiſ carneſ tuaſ ꝛ coꝛp⁹ tuū: et di cas. Cur d̄teſtat⁹ ſū diſciplinā3: ꝛ icrepātiōib⁹ n̄ acqeuit coꝛ me ū3. Nec audiui vocē docētiū me ꝛ magiſtris nō iclinaui aurē meā. Pēne fui in oi malo: in mediō eccľie ꝛ ſynagoge. Bibē aquā:

s Vias.n.q̄ a dex. tris ſunt ꝛc. totum iſtud nō ē de textu vſqꝫ ad finē capitu li: q: nō ē i hebꝛeo. ſed vt credo fuit q̄/ dā glo. poſtea vitio ſcriptoꝝ textui in/ ſerta. ſić ꝛ in pl'ibuſ alijs locis veterl ac noui teſti cōtingit.
Capi. V.
t Fili mi attē de ſapiam meā. Hic oñr idu/ cit ad bonū reſpe/ ctu ipius dei. Et di uidit̄ in duas ptes. q: p̄mo ſub metha phoꝛa meretricis retrahit a vitio ido latrie.z° iducit ad ſtudium ſapie. ibi. Bibe aquam. Hoc mō expōit Ra.ſa. dicēs.q̄ in h̄ caplo ē pabolica ſeu me/ taphoꝛica locutio. Circa p̄mū d̄r. Fili mi at.ꝛc.ꝛ nō vanā ꝛ ſupſticioſam.
u Ne itē.fal. mu. h̄ nō ē i hebꝛeo nec i libꝛis coꝛrectis.
x Fauus diſtil.ꝛc.i. idolatrie cuius do/ ctrina pcedit dele/ ctabilia carnis.
y Et niti.oleo gut. ei⁹.i.doctria ei⁹ vr̄ iſipiētib⁹ pulchꝛa.
z Nouiſ.āt il.ama. amaritudie culpe ꝛ pene. a Et li. ꝛc.i.ſcidēs ex vtra q̄ pte.q: vľnerāt h̄

vľnere cľpe.ꝛ i futuro vľnere gehēne.iō ſ̄dit̄. b Pedes ei⁹ ꝛc. aliq libꝛi h̄nt h̄ iterpoſitū: ꝛ lingua ei⁹: ſꝫ nō ē i hebꝛeo: nec i libꝛl coꝛrectis. c Per ſe.ꝛc.i.p ſemitā moꝛū q̄ ducit ad vitā btōꝝ.
d Vagi ſūt ꝛc.q: nullū fundamētū hēnt ex rōne ſeu dina lege.
e Longe fac ꝛc. ne d̄cipiaris ab idolatris. f Et ne ap.ꝛc.i. phani i quo idolatria exercet̄ ſeu docet̄. g Ne des ali.ſ.dijs.
h Honoꝛē tuū.i.honoꝛē deo d̄bitū a te q d̄r tu⁹.q: honoꝛ ē i ho noꝛāte ꝛ nō i honoꝛato.i.ethi. i Et an.tu.cru.i. demoni q co lit̄ i idolis. k Ne foꝛ.iple.ex.i.ſacerdotes ꝛ doctoꝛes idolatre q ſūt a deo aliēi. l Vir.tu.i.opib⁹ q̄s acqſiſti virib⁹ tuis ido lis offerēdo ꝛ coꝝ ſacerdotib⁹ dādo. m Et la.tui ꝛc.i. i domo idoloꝝ ꝛ domo ſacerdotū. n Et gemas.i no.tu.i.p⁹ moꝛtē.iō ſeqt̄. Qn̄ ꝯſūpſeris carnes ꝛc. o Et di.penitēdo l3 ſero. ſicut Sap.5.d̄r de extītib⁹ i inferno. Dicētes itra ſe.pniam agētes ꝛc.
p Cur de.ꝛc.legis dine. q Et incre.ſa.nō acqeuit coꝛ meū. p emēdatōē vite.iō ſ̄bdit̄. r Pe.fui ꝛc.cľpe ꝛ pene. s In me. ec.ꝛc.i.int̄ illos d̄ pplo meo.q.d.dū adhuc eē vivēs i ꝯgregatōe ppl'i mei pap diſtabā a gehēna.vt expōit ra.ſa.vn̄ de hoie neqꝫ adhuc viuēte d̄r vl'gariter q̄ h3 vnū pedē i inferno.idē āt ſignt ecclīa ꝛ ſynagoga niſi q̄ ecclīa d̄r ꝯuocatio ppl'i.ſynagoga v̄o cō gregatio. t Bibe aquam. Hic conſequenter inducit ad ſtu dium ſapientie.cum d̄r. Bibe aquam.ſapiētie ſalutaris.

De ciſterna tua.i.ð ſacra ſcriptura. b Deriuent̃ fon. tui fo.ſapiaȝ a te hauſtã alÿs cõicãdo ꝑ doctrinã. c Et in pla.i. in locis cõib⁹ ⁊ mãifeſtis.in talib⁹.n.locis dȝ doceri ſana doctrina.ſupſtitioſa vо ⁊ mala docẽt in latibulis. d Habeto eas ſolus.ꝑ h̃ eni nõ excludunt̃ alÿ fideles diſcipuli:ſed illuſores ⁊ increduli.ſicut dicit ſaluatoꝛ Math.7. Nolite ſctm̃ dare canib⁹ neq; margaritas vr̃as ponere añ porcos ⁊c̃. ideo ſubditur. Nec ſint alieni.ſ.a deo.⁊ veritate. f Participes tui.i.doctrine tue.

cariſſima.fidelis ſponſa.⁊ gratiſſim⁹ hinnulus.fidelis ſponſus. Ubera ei⁹ inebriẽt te oĩ tp̃e.⁊ i ſocietate ei⁹ ðlecterĩ i iuuẽtute ⁊ ſenectute. Quare ſeduceris fili mi ab aliena.ſ.mlĩere foꝛnicaria vl̃ adultera.q.d.nulla ẽ cã vl̃ excuſatio tua.ex quo tu hẽs vxoꝛẽ ꝑpam. Reſpic̃ dñs viã hoĩs ⁊ oẽs greſſus ei⁹ ꝯſiderat.exponat̃ vt ſupꝛa. Ca. VI.

x Fili mi ſi ſpoponderis. Superius ſalomon induxit ad bñficẽtiã.hic ꝯñter inducit ad beneficentie diligentiaȝ.⁊ pmo hec diligẽtia ꝯſulitur.2° ei⁹ oppoſitũ excludit̃.ibi. Uade ad foꝛmicã. Circa pmũ dr̃. Fili mi ſi ſpopõderĩ ꝑ amico tuo.obligãdo te alteri ꝑ ipſo. y Defixiſti apõ exneum manũ tuã.talis eni obligatio ꝑ datiõem man⁹ fieri cõſueuit.

Si tvena tua benedicta.i.ſapientia tua.vñ alÿ ꝑficiũt. Et letare cũ muliere ⁊c̃.i.lege diuina q̃ fuit data pp̃lo iſrl̃ tp̃e adoleſcentie ſue.ſ.poſt exitũ de egypto.tũc enĩ ꝓprie icepit eẽ populuſ.vñ dr̃ Hieremie.2. Recoꝛdat⁹ ſũ tui miſerãs adoleſcẽtiã tuã ⁊ caritatẽ deſpõſationis tue quando ſecuta es me i deſerto ⁊. Studiũ.n. legis diuine hȝ delectationẽ annexaȝ. iõ ſubditur. i Cerua cariſſima: ſupple ẽ lex diuina. Et gratiſſim⁹ hinnulus.i.diſcipulus in ea ſtudioſus. Ubera ei⁹.i. conſiliatões ſcripture. n Inebriẽt te oĩ tp̃e.i.repleant te iugiter. n Quare ſe.fili mi ab alie.ſ.a ſupſtitioſa ⁊ mala

dẽ ciſterna tua: ⁊ flueta putei tui Deriuẽt̃ fõtes tui foꝛas: ẽt i plateis aquas tuas diuide. Habeto eas ſol⁹: nẽc ſint alieni ꝑticipẽs tui. Si tvenã tua bñdicta: ẽt letare cũ mliere adoleſcẽtie tue. Cerua cariſſima: ẽt gratiſſim⁹ hinnulus. Ubã ei⁹ iẽbriẽt te oĩ tp̃e: ⁊ i amoꝛe ei⁹ ðlectare iugiter. Quare ſeduceris fili mi ab aliena ⁊ foueris i ſinu alteri⁹: Reſpicit dñſ viã hoĩs: ⁊ oẽs greſſus ei⁹ ꝯſiderat. Iniq̃tatẽs ſue capiũt ipiũ: ẽt funib⁹ pctõꝝ ſuoꝝ ꝯſtrigit̃. Ipẽ moꝛiet̃: q̃ nõ habuit diſciplinã: ⁊ i mltitudĩe ſtl̃titie ſue decipiẽt.

Fili mi ſi ſpõpõde VI. riſ ꝑ amico tuo: dẽfixiſti apud exneũ manũ tuaȝ. Illaq̃atus ẽs vbis oꝛis tui: ⁊ capt⁹ ꝓꝓꝛÿs ſmõib⁹. Fac ergo qð dico fili mi ⁊ temetipſuȝ libera: q2 icidiſti i manũ ꝓximi tui. Diſcurrẽ feſtinã ſuſcitã amicũ tuũ. Nẽ dederis ſõnũ oclis tuis: nec doꝛ

mitẽt palpebꝛe tue. Erũere q̃ſi damula ð manu: ⁊ q̃ſi auis de i ſidÿs aucupis. Uade ad foꝛmicã o piger: ⁊ ꝯſidera vias ei⁹: ⁊ diſce ſapiaȝ. Que cũ nõ hẽat ducẽ nẽc p̃ceptoꝛẽ nẽc pꝛicipeȝ: parãt i eſtate cibũ ſibi: ⁊ ꝯgregat in meſſe qð comedat. Uſq; quo piger doꝛmies: Q̃ñ ꝯſurges e ſõno tuo: Paululum doꝛmies: paululũ doꝛmitabis. Paululuȝ ꝯſeres man⁹ tuas vt doꝛmias: ẽt veniet tibi q̃ſi viatoꝛ egeſtas. ẽt paupies q̃ſi vir armat⁹. Si vð i piger fueris: vẽiet vt fõs meſſis tua: ⁊ egeſtas longe fugiet a te. Hõ apoſtata vir inutil' grãditur oꝛe puerſo: ãnuit õclis: tẽrit pede: digitõ loq̃t̃: pꝛauo coꝛde machiat̃ malũ: et oĩ tp̃e iurgia ſeminat. Huic ẽxẽplo ũeniet pditio ſua ⁊ ſubito ꝯteret̃: nẽc hẽbit vl̃t medicinã. Sex ſũt q̃ odit dñſ: ẽt ſeptimũ deteſtat̃ aĩa eius. Oculos ſublimes: liguãm mẽdaceȝ:

3 Illaq̃atus es.i.obligatus. Fac g̃ fili mi qð dico.ſ.ea q̃ faciũt ad tui ⁊ amici liberatõem diligẽter exeq̃ndo. a Diſcurre.ad loca tue liberatõi apta. b Feſtina.q2 piculũ ẽ i moꝛa. c Suſcita ami.tu. ꝑ quo ſpopondiſti.monẽdo eũ ſolicite vt ſe ⁊ te expediat. Uel aliter. Suſcita ⁊c̃.i. ſi tu ⁊ ille ꝑ quo ſpopondiſti eſtis impotẽtes ad iſtã expeditõem q̃re ab amicis tuis alÿs ꝯſiliũ ⁊ auxiliũ.qð eni ꝑ amicos facim⁹ quodãmõ ꝑ noſipos facim⁹.q2 amicus ẽ alter ipſe. d Ne dederis ⁊c̃.i.nõ ſis negligẽs in hoc negocio.

e Erueres q̃ſi da.i. velociter de manu.ſ.illi⁹ cui obligaſti. f Uade ad foꝛ.o piger. h̃ ꝯñr excludit vitiũ oppoſitũ.⁊ pꝛio

doctriã.q.d. nullo mõ debes ðclinare ad eã.ẽt occulte.iõ ſeq̃. Reſpicit dñs viã hoĩs. quãtũcunq; occultet̃. p Iniquitates ſue capiũt ipiũ.i.oſtẽdũt captũ corã deo cui oĩa nuda ſunt ⁊ apta. q Et funib⁹ ⁊c̃.ita q̃ nõ põt facil'r opari bonũ ꝓpter habitũ vitioſuȝ inclinãtẽ ad ꝯtrariũ. r Ipſe moꝛiet̃.moꝛte culpe ⁊ gehẽne. s Quia nõ ha. ⁊c̃.i.nõ recepit eã ſȝ repulit. In multi.ſtulticie ſue q̃ ſapiẽs ſibi vr̃ q̃ eſt maxima ſtulticia. Decipiet̃.ꝑ h̃ eni de pctõ in pctm̃ labit̃. Expoſitoꝛes aũt latini dicũt q̃ in h̃ capl'o nõ eſt locutio q̃ꝫtum ad pmã ptem metaphoꝛica ſed plana.ita q̃ in pma pte excludit̃ adulteriũ.⁊ 2° ꝯſulitur mr̃imoniũ.ibi. Bibe aquã.⁊ exponat̃ pncipiũ pme ptis vt ſupꝛa vſq; ibi. Fauus eni diſtillans labia meretricis.q̃ ꝑ vba blanda ⁊ mẽdacia cõſueuit hoĩeꝫ decipe. Et nitidi⁹ oleo guttur ei⁹.q2 incõtinẽs attendit ⁊ mirat̃ ei⁹ pulchꝛitudinẽ.⁊ ſibi multo maioꝛ vr̃ q̃ ſit pp motũ ꝯcupie. Nouiſſima ãt ei⁹ amara.amaritudine culpe ⁊ pene. Et acuta.q̃ſi gladius biceps.abbꝛeuiat enĩ incõtinentis vitã ⁊ minuit ei⁹ ſubãm. Pedes ei⁹ deſcendunt in moꝛtẽ.nature.q2 vitiũ luxurie ẽ abbꝛeuiatiuũ vite: vt dictũ eſt. Et ad inferos greſſus illi⁹ penetrãt: q2 merẽt̃ penã gehẽne. Per ſemitã vite nõ ambulãt.recte viuẽdo. Uagi ſunt greſſus ei⁹. q2 tales mulieres ſunt vagabunde. Longe fac ab ea viã tuaȝ ⁊ ne appꝛopinq̃s foꝛibus dom⁹ ei⁹.q2 in talibus ꝓſtibulis ſolent eſſe ribaldi raptoꝛes ⁊ homicide.ideo ſubdit̃. Ne des alienis honoꝛem tuũ.i.bona: vñ debes honoꝛari. Et annos tuos crudeli.i.vitaȝ tuã homicide in ꝓſtibulo latenti. Ne foꝛte impleant̃ extranei.i.meretrices ⁊ eaꝝ ribaldi. Uirib⁹ tuis.i.bonis q̃ tuis virib⁹ acq̃ſiſti. Cetera exponant̃ vt ſupꝛa. Bibe aquã de ciſterna tua. Hec ẽ ſecũda ps in q̃ inducit ad mr̃imoniũ qð ẽ ꝯcupie carnalis remediũ.de quo tñ loquit̃ methaphoꝛice.q.d. Bibe aquaȝ de ciſterna tua.i.ſi non potes vel nõ vis cõtinere refrigera te cũ vxoꝛe tua. Deriuent̃ fontes tui.i.pueri a te i matrimonio geniti. Et i plateis aquas tuas diuide.i.pueros tuos iã adultos ꝯiugio trade. Habeto eas ſolus.i.ſic cuſtodi vxoꝛẽ ꝓpriam q̃ pueri ex ea ſint tui.ideo ſeq̃tur. Nec ſint alieni pticipes tui.in ꝓpa vxoꝛe vl̃ ple. Si tvena tua bñdicta.i.ples tua ð vð mr̃imõio nata. Cerua

excludit pigritiã.2° apoſtaſiam.ibi. Hõ apoſtata.3° luxuriã.ibi. Conſerua.ꝯñtia ptiũ patebit ꝓſequẽdo. Circa pmũ dicit. Uade ad foꝛ.o piger.ei⁹ diligẽtiam ꝯſiderãdo. g Que cũ nõ ha.⁊c̃.eã dirigentẽ. h Nec p̃ceptoꝛẽ.cogentem. i Nec pncipẽ.ſibi mãdantẽ de diligẽtia in ꝓuiſiõne ſui. k Parat.cũ magna ſollicitudine. l In eſtate cibũ ſibi.q2 tũc inuenit grana i cãpis q̃ comedat. In aliq̃bus libris addit̃ i hyeme: ſȝ nõ eſt in hebꝛeo nec i libris coꝛrectis: ſȝ itelligit̃ tñ: pp qð aliq̃s doctoꝛ poſuit i glo.iterlineari q̃ poſtea tractã ad textũ ꝑ ſcriptoꝛes ignoꝛãtes. q̃ ãt dr̃ hic foꝛmica nõ hȝ ducẽ ⁊c̃. itelligendũ ẽ in iſtis iferioꝛib⁹.ſed hȝ eo mõ quo oĩ⁹ nature dr̃ opus intelligẽtie: q2 ab itellectu diuĩo ꝓcedũt inclinatiões. ⁊ ſic foꝛmica ꝑ inſtinctũ nãlem a deo ſibi datũ mouet̃ ad ſibi ꝓuidendũ.hȝ ẽt pncipem inq̃ꝫtum ſubdit̃ diuine ꝓuidentie. m Uſq; quo pi.doꝛ. piger enĩ vr̃ q̃ſi ſemp ſomnolẽtus. n Et ve.⁊c̃.i.cito ⁊ ex impꝛouiſo.

o Et pau.q̃ſi vir ar.ita q̃ nõ poteris ꝯ eã te defendere. p Si vð ipi.⁊c̃.iſte vſus nõ eſt in hebꝛeo.ꝑȝ tñ ſnĩa. q Hõ apoſtata. Hic ðteſtat̃ apoſtaſiam a fide q̃ ſolet ſeq̃ ad negligẽtiam ſciẽdi ea q̃ ſunt de neceſſitate credenda.cũ dr̃. Hõ apoſtata vir inutilis.i.efficit̃ vir inutilis.tanta enĩ eſt grauitas hui⁹ peccati q̃ vix põt hõ ad bonũ reparari. hoc mõ loquit̃ apl's ad Hebꝛeos.7. Impoſſibile enĩ ẽ eos q̃ ſemel ſũt illuminati ⁊c̃.ſ.ꝑ fidem ⁊ ſacra.ſequit̃ ibidem. Et plapſi ſunt.ſ.ꝑ apoſtaſiam. Rurſus renouari.ad penitentiã. Et accipit̃ ibi impoſſibile illud qð de difficili eſt poſſibile.hic ẽ enim vn⁹ modus ipoſſibilis.vt habetur.5.methaphyſe. r Gradit̃ oꝛe puerſo.loquens mendacia.

s Annuit oculis.oñdens mlĩerib⁹ impudicitie ſigna. t Terit pede.vagabundus ꝑ loca inhoneſta. u Digito loq̃tur.i.cuȝ ſupbia. vñ Iſa.58. Si deſieris digitũ extẽdere ⁊ loq̃ non prodeſt ⁊c̃.

x Prauo coꝛde machinat̃ malũ.contra inocẽtes. y Et omni tp̃e iurgia ſeminat.i.nitit̃ ſeminare inter cõciues. 3 Huic ex tẽplo.i. repente. a Ueniet p.ſua.i.moꝛte.ideo ſubdit̃. b Nec hẽbit vl.me.q2 nõ ẽ locus pnie p⁹ moꝛtẽ: ⁊ q2 i oĩ pctõ moꝛtali ẽ q̃dã apoſtaſia a deo ⁊ maxie i pctis enoꝛmib⁹.iõ ſubdit̃. c Sex ſũt ⁊c̃. tanq; hoꝛrida. d Et ſeptimũ deteſtatur anima ei⁹.tanq; hoꝛribilius.

e Oculos ſublimes.ꝑ ſigna ſupbie manifeſta. f Linguam mendacem.ſ.mendacio pernicioſo aſſuetam.

a Manus effudētes inoxium ſanguinem. voluntarie ⁊ ex electione.
b Cor ma.cogita.peſſimas.ↄ illos qbus oñdit amicitie ſigna.
c Pedes veloces ad currēdū in malū.ex hītu vitioſo ad h̄ iclināte.
d Proferentē mēdacia teſtē fallacē.ſ.in iudicio.q2 tūc nō ſolum pec cat cōtra ꝓximū ſed etiam contra publice iuſticie bonum.
e Et eū q ſeminat inter frēs diſcordias.q nō ſolū debēt eſſe amicitia ↄiuncti ex cohabitatiōe in vna terra vel ciuitate:ſed ēt ſanguis ꝓpinqtate vl' ēt in vna religione.ſic oēs xp̄iani ſūt frēs generalr̄.⁊ religioſi eiuſdē religionis magis ſpecialr̄. f Cōſerua fili. Hic ↄñter excludit laſciuiā q̄ ſolet ſequi ad deſidiā de q̄ ꝑus locutuſ ē.vñ dicit poeta. Ocia ſi tollas pire cupidinis artes.⁊ diuidit i duas ptes. q2 ꝑmo retrahit a luxuria ex meretricis vilitate.z° ex ei⁹ inuerecūdia ⁊ iportunitate.c.7. Pri ma i duas.q2 ꝑmo retrahit a luxuria ex meretricis vilitate. ſcdo ex criminis grauitate.ibi. Nō grādiſ.⁊ q2 talis luxuria ꝑ ſapiam euitat̄ .iō ꝑ inuitat ad ipſam dicēs. Cōſerua fili mi ꝓcepta pr̄is tui.ſ.dei. g Et ne di. le.ma.tue i.ſacre ſcripture vel eccleſie.
h Liga eā iugiter i cor. tuo.firmiter retinēdo.
i Et circū. gutturi tuo. de his loquēdo.
k Cū am.gradi.tecū.ea meditādo. l Cū dor. cuſto.te.q2 obdormiēdo i cor͡p meditatiōe obdormis in dño.⁊ ſic es in ei⁹ ꝓtectiōe. m Et cum. lo.cū eis.i.reſume meditatiōem de ipſis.
n Quia mādatū.ſ.diuī.
o Lucerna.ſ. minorib⁹ vel iunioꝛib⁹: q2 minus clare intelligūt. lucerna eſt eni lumē in teſta.
p Et lex lux.maioꝛibus q capiunt clarius.
q Et via vite incre.diſcipline.ex ignoꝛātia ſeu i firmitate peccantibus.

mānus effundētes inoxiū ſanguinem: coꝛ machināſ cogitatiōes peſſimas: pēdes veloces ad currēdū i malū: ꝓferēntē mēdacia: teſtē fallacē: ⁊ eū q ſemiat iter frēs diſcoꝛdias. Cōſeruā fili mi pꝛecepta pr̄is tui:ēt ne dimittaſ legē mr̄is tue:ligā eā i coꝛde tuo iugit̄:ēt circūda gutturi tuo. Cū ābulāueris gradiāt̄ tecū: cū doꝛmieris cuſtodiāt te:ēt euigilans loq̄re cū eiſ. Q2 mādātū lucērna ē ⁊ lēx lux: ⁊ via vite icrepatio diſciplie:vt cūſtodiāt te a mūliere mala:ēt a blāda ligua extranee. Nō cōcupiſcāt pulchꝛitudinem ei⁹ coꝛ tuū:ne capiaris nutib⁹ illius. Pꝛeciū eni ſcoꝛti vix ē vnius panis:mulier̄ āt viri ꝓciosā aiā capit. Nūnqd pōt hō abſcōdere ignē i ſinu ſuo vt veſtimēta illius ñ ardeāt aut ābl'are ſup pꝛunas ut ñ plāte ↄburāt ei⁹? Sic q igredit̄ ad mliērē ꝓximi ſui ñ erit mūdus cū tetigerit eā. Nōn grādiſ ē culpa cū qs furat⁹ fuerit. Furēt̄ eni vt eſuriēte ipleat aiā. Depꝛehēſus quoq̄ reddet ſeptuplū:et oēs ſubā dōm⁹ ſue tradet ⁊ liberabit ſe. Quī aūt adulr̄ ē pp̄ coꝛdis inopiā pdēt aiā ſuā. Turpitudinē ⁊ ignominiā ↄgreget ſibi ⁊ oppꝛōbꝛiū illius nō delebitur.

r Ut cuſto.te.ſ.pdicta. s A mu.ma.i.foꝛnicaria. t Et a blan. lin.ex̄nee.i.adultere q̄ a viro ſuo extraneat ſe vel cū viro ſuo recipit ex̄neū. u Non cōcu.pul.⁊c̄.q2 h̄3 vilitatē annexā.ideo ſubditur.
x Pꝛeciū eni ſcoꝛti ⁊c̄.in hebꝛeo h̄r. Fruſtrū panis qd̄ ē modicū.⁊ tñ accedēs ad eā pdit maximū.iō ſubdit̄. y Mulier aūt viri ⁊c̄.tā q̄ laque⁹ diaboli. Dicit̄.n.aīa ꝓcioſa.q2 ad imaginē dei facta ⁊ ad ſupnālem btītudinē oꝛdinata. z Nūqd pōt hō abſcon.⁊c̄.q.d.ſicut ipoſſibile ē ignē in ſinu abſcōdere aut ſup pꝛunas ambulare abſq3 cōbuſtione veſtiū ⁊ plantaꝝ.ſic ipoſſibile ē ꝙ adulter ſit ſine macula culpe. a Nō grandis ē culpa. Hic ↄñter retrahit ab adulterio ex grauitate crīmis.q2 multo grauı⁹ eſt furto.quāto vxoꝛ ē res magis dilecta ⁊ cara.in q̄ adulter facit iniuriā ꝓximo q̄ res q̄ ſubtrabitur furto. Itē q2 ꝑ hoc ſubſtituunt̄ frequēter heredes falſi. Itē q2 furtū frequēter cōmittit̄ ex defectu rei neceſſarie ad victū vel veſtitū. ⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄. Nō grādis ē culpa.ſ.furtū reſpectu adultery. b Fur.n.vt eſuri.⁊c̄.i.vt ſibi ꝓuideat de re neceſſaria ad victū vel veſtitum.
c Depꝛehēſus q3 red.ſep.Ex°.zz.dr̄ ꝙ de reb⁹ inaīatis reddat̄ duplū.de ouib⁹ q̄tuoꝛ oues ꝓ vna.⁊ de bob⁹ qnq3 ꝓ vno.ita ꝙ in lege ñ ſcribit̄ ꝙ debeat reddi ſeptuplū.iō dicendū ꝙ pp̄ incremētum furti fuit additū ad penā legis vt hoīes a furto cohiberent̄.nec ē ↄ leges q̄ nō inhibuit addere ad penā ꝓ bono reipublice. d Et oēm ſubā domus ſue tradet.ꝓ ſua redēptione.⁊ ſi nō ſufficeret debebat vendi ⁊ de ꝓcio eius ſatiſfieri. e Qui aūt adulter ⁊c̄.adulteriū eni nō cōmittit̄ ad ſupplendū indigētiā victus vel veſtit⁹.ſicut dictū ē de fur to.ſed ex defectu rōnis q̄ vocat̄ hic coꝛ.q̄ negligēs ē repꝛimere cōcupiſcibilē q̄ nata eſt ei ſubyci. f Perdet aīā ſuā. ↄmiſſione culpe. g Turpitudinē ⁊ igno. cō.ſibi. q2 vitia carnis ſunt maioꝛis ifamie. h Et oppꝛopꝛiū illius nō delebit̄. Interminabilis ē eni pena gehēne ad quā iudicabit̄ ſnīa irretractabili in die iudicy.iō ſubdit̄. i Quia ſcelus ⁊ furoꝛ viri.i. dei q dr̄ hic vir.q2 frequēter in veteri teſtō legit̄ appariuiſſe i humana ſpecie.⁊ q2 xp̄s dš ⁊ hō in foꝛma hūana.gl'ioſa tñ apparebit i iudicio. Act.i. Hic ieſus q aſſūpt⁹ ē a vobis in celū ſic veiet.ſ.ad iudiciū queadmodū vidiſtis eū aſcēdente in celū in coꝛpe glorioſo. Ca.VII.

Quiā ſcelus ⁊ furoꝛ viri nō parcet in die vīdicte:nec acqeſcet cuiuſq3 ꝓcib⁹:nec ſuſcipiet ꝓ redēptiōe dona plurima. VII.

Fili mi cūſtodi ſermōes meos: ⁊ ꝓcēpta mea recōde tibi. Fili honoꝛā dominū ⁊ valebis: ꝑter eū vero ne timueris alienum. Sērua mandata mea ⁊ viues: ēt legē meam quaſi pupillā oculi tui. Ligā eā in digitis tuis:ſcribe illā ī tabulis coꝛdis tui. Dic ſapiētie ſoroꝛ mea es: ⁊ pꝛudentiā uoca amicā tuam. Ut cuſtōdiat te a muliere extranea ⁊ ab aliena: q̄ vērba ſua dulcia facit. Dē feneſtra enim domus mee per cancellos pꝛoſpexi iuuenē ⁊ videō paruulos. Conſiderō vecoꝛdem iuuenē quī trāſit ꝑ plateas iuxta angulū: ⁊ ꝓpe viam domus illius graditur ī obſcūro aduēſperaſcēte die in noctis tenebꝛis ⁊ caligine. Et ecce occurrit illi mulier i oꝛnātu meretrico:pꝛeparatā ad decipiēda ſ aīas. Garūla et uāga quīetis impatiēs: nēc valens in domo ↄſiſtere pedib⁹ ſuis:nūnc foriſ:nūnc i plateis:nūc iuxtā angulos inſidiās. Appꝛehēſūq3 dē oſculatūr iuuenē:et pꝛocāci vultu blādit̄ dicens. Uictimās pro

k Fili mi cu. ſer. meos. Hic ↄñter retrabit a luxuria ex meretricis iuerecūdia ⁊ ipoꝛtunitate.⁊ q2 euitat̄ per ſapiā.iō ꝑmo iducit ad ſapīe amoꝛē. z° deſcribit piculū mlieris adl'tere.ibi De feneſtra. tertio monet ipſā fugere. ibi. Nūc ergo. Circa pmū dr̄. Fili mi cu. ſmones meos. ope adimplendo.
l Et pcē.mea.recōde tibi.ſic theſaurū ꝓcioſū. m Fili honoꝛa dñ3 ⁊c̄.iſte verſus nō eſt in hebꝛeo.ꝓpter qd̄ ip̄s trāſeo.⁊ q2 p3 eius ſnīa. n Serua man.mea ⁊ viues. vita grē.in pſenti.⁊ gloꝛie in futuro.
o Et legē meā q̄ſi pupillā oculi tui.ſ. valde diligenter ⁊ ſollicite. p Liga eā i digitis tuis. ope adiplēdo.quia man⁹ ē oꝛganū oꝛganoꝝ.3.ō anima.
q Scribe illā i ta. coꝛ.tui.i.delebilr̄ retinēdo. r Dic ſa.ſo.mea es.i.dilige eā cariſſime. s Ut cu.te a mu.ex̄nea.i.adultera q̄ ex̄neū recipit cū marito. t Que v̄ba ſua dulcia facit.blāditÿs ⁊ adulatōib⁹. hoīe3 decipiēdo. u De fe.n.⁊c̄.h ↄñr deſcribit mlier̄l adultere piculū ex ſua iportunitate.d. De fene.eni dom⁹ mee.i.de ſecreto ↄſcie mee cōſideraui piculū mulieris ma'e. Uel potuit cē ad lr̄a ꝙ ſalomon de feneſtra dom⁹ ſue vidit iuuenes incōtinētes ad domos meretricū declinātes q̄ ſolēt manere ꝓpe domos magnatū eo ꝙ plures eis ſuiētes ſubiecti ſūt vitio incōtinētie. ſic dauid pr̄ ei⁹ vidit mulierē ſe lauantē ex aduerſo dom⁹ ſue z. Re.i. x Et vi.⁊c̄.i.icōtinētes q ſūt ſenſu puuli. y Cōſidero vecoꝛ.iu.i.hēntēue in coꝛde ex dño carnalis cōcupiſcētie.
z Qui trā.ꝑ pla.⁊c̄.vt pueniat ad meretricis domū q̄ ſolet eē i locis angularib⁹. a In obſcu.q2 q male agit odit lucē. Jo.3.
b Et ecce mu.⁊c̄.ad captādū.n.beniuolētiā. c Oꝛnatu me. ad magis accēdendā ↄcupiſcētiā. d Pꝛeparata ad ca.aīas. laq̄o ↄcupiſcētie carnalis. e Garrula.multiplicatiōe locutiōis. f Et vaga ex mobilitate mentis. g Quietis ipa. ꝑ tact⁹ ⁊ geſtus ipudicos coꝛpis. h Nec va.in do.cō.ſ3 ſemꝑ vl't ad ſpectacl'a ⁊ loca ihōeſta currer̄. i Nūc fo.i.i alieā domo. k Nūc i pla.i publico. l Nūc iux.⁊c̄.q.d.mod⁹ ē meretricis ꝑ oēm viā ⁊ modū inducere ad actū ↄcupie carnalis.iō ſubdit̄. m Appꝛhēſāq3.bꝛachÿs āplexātib⁹. n Deoſcu.iu.ſibi ↄſentientē. o Et pca.⁊c̄.i.iꝓbo ⁊ effronti. p Uicti.ꝓ ſa.⁊c̄.

ſic ē i libꝛis coꝛrectis. a Hodie reddidi vota mea.q.d.tpˢ ē reuertēdi ad delectabilia.ſic mlti accepta cōiōne i ſolēnitate paſcali poſt prādiū recurrūt ad choꝛeas ⁊ laſciuias.
b Jdcirco egreſſa ⁊c.ſciēs ꝙ tu habeas ſilr deſideriū.iō ſubdit
c Jntexui funibꝰ lectulū meū.vt ſit mollioꝛ ꝙ̄ ſi ſtrameta ecēt imediate ſup terrā. d Straui tapetibꝰ.i.curioſe oꝛnaui.
e Aſpſi cubile meū myrrha.⁊c.vt odoꝛe taliū fiat i eo delectabilioꝛ cōcubitꝰ. f Ueni iebꝛi.i.ſatiemur. g Uberibꝰ ⁊c.

qꝛ ꝑ facit ꝟbo magis plano.ſcdo magis parabolico.ca.9.ꝑ̄ia adhuc i duas.qꝛ pmo ſalomō loqr̄ i pſona ſapie create.ſcdo increate.ibi.Dn̄s poſſedit me.Circa primum dicit.Nūquid non ſapientia clamitat.id ē freqnter clamat.qꝛ clamitare ē ꝟbū freqntatiuū. c Et prudē.dat vo.ſuā.dr̄ āt ſapia noticia de diuis.prudēria de agibilibꝰ humanis.
d Jn ſūmis excelſiſqꝫ ꝟticibꝰ.i.i ꝑpꝑbis ⁊ ſacris doctoꝛibꝰ. e Sup viā.i.i publico vbi dꝫ doceri ſana doctrina. f Juxta poꝛtas citat.l. ibi.n.antiqtus ſedebāt iudices ⁊ ſapiētes eis aſſiſtētes.vt dcm̄ ē ſupra

.i.cū tactu vberꝝ q ē ꝯcubētiū ad inuicē maxime nudi cum nuda in lecto.Et qꝛ timoꝛ i tali actu dlectatōem minuit.iō remouet̄ cuꝫ dr̄.
h Non eſt.n.vir.ſ. meꝰ i Jn do.ſua. abijt via lōgiſſima. q.d.potes ibi eſſe ſecurus.
k Sacculū pecūie ſecū tulit.ad emendūꝫ mercimonia in lōginqs partibꝰ.
l Jn die ple.lu.⁊c. Jn hebꝛeo habet̄. Jn termino ꝯſtituto.q adhuc ſatis diſtat.Neſcio āt q̄re trāſlatoꝛ nr̄ poſuit. Jn die plene lune. niſi qꝛ antiqtus gētiles ⁊ alij i hoc eos ſeqntes q credebēt oīa iſta inferioꝛa ꝑuenire ex coꝛpoꝛuꝫ celeſtiū diſpoſitōe. redeuntes de mercatōibꝰ libēter itrabāt domos ꝓprias in plenilunio vt ſic plenitudo lucri ſeqret̄.vn̄ adhuc i aliqbꝰ terrl xp̄iani volentes enceniare domū nouā vel mutare domiciliū n̄ faciūt hoc libenter in ꝯfectu lune ne ſeqtur defectꝰ bonoꝝ tpaliū:ſꝫ faciūt hoc i augmēto lune vel eius plenitudine vt ſeqr̄ plenitudo bonoꝝ tpaliū.⁊ hoc ē de reliquijs gētiliū ꝓpter quod eſt magis vitandum.

ſalute deuoui.hodie reddidi vota mea. Jccirco egreſſa ſū i occurſū deſiderās te videre: ⁊ repperi Jntexui funibꝰ lectulū meū:ſtraui tapetibꝰ pictis ex egypto:aſpſi cubile meū myrrha ⁊ aloe ⁊ cinamomo. Ueni iebꝛiemur vberibꝰ ⁊ fruamur cupitꝭ amplexibꝰ donec illuceſcat dies. Nō ē.n. vir i domo ſua abijt via longiſſima. Sacculū pecūnie ſecū tulit:i:die plene lune reuerſurꝰ eſt in domū ſuā. Jrretiuit eū mltꝭ ꝟmonibꝰ:⁊ blāditijs labioꝝ ꝓtraxit illū. Stā tim eā ſeqt̄ q̄ſi bos ductꝰ ad victimā:⁊ q̄ſi agnꝰ laſciuiēs ⁊ ignoꝛās ⁊ neſcit ꝙ ad vincula ſtultꝰ trahat̄ donec trāſfigat ſagitta iecur eiꝰ: velut ſi auis feſtinet ad laqueuꝫ: ⁊ neſcit ꝙ de piculo aīe illiꝰ agit̄. Nūc ḡ fili mi audi me: ⁊ āttēde ꝟbis oꝛis mei. Nē abſtrahatur i vijs illiꝰ mēs tua:neqꝫ decipiaris i ſemitꝭ eiꝰ. Mltōs.n. vulneratoſ deiecit: ⁊ foꝛtiſſimi qqꝫ iterfecti ſūt ab ea. Uie iferi domꝰ eiꝰ:penetrātes iterioꝛa moꝛtis. VIII.

Nūquid nō ſapia clamitat:ēt prudēria dat vocē ſuā: Jn ſūmis excelſiſqꝫ ꝟticibꝰ:ſupꝛa viā i medijs ſemitꝭ ſtās:iuxta poꝛtas ciuitatꝭ. i ipſis foꝛibꝰ loqr̄ dicēs. O uiri ad vos clamito: ⁊ vox mea ad filios hominū. Jntelligite puuli āſtutiā. ēt iſipientes aīaduertite: Audite qm̄ de rebꝰ magnis locutura ſū:

⁊ aperientr̄ labia mea vt recta ꝑdicēt. Ueritatē meditabit̄ guttur meū: ⁊ labia mea deteſtābunt̄ ipiū. Juſti ſūt oēs ꝟmones mei:n̄ ē i eis prauū qd neqꝫ puerſū. Recti ſūt itelligētibꝰ: ⁊ eq̄ iueniētibꝰ ſciāꝫ: Accipite diſciplinā meā ⁊ nō pecuniā:doctrinā magꭗ ꝙ̄ aurꝝ eligite. Melioꝛ ē.n. ſapia cūctis opibꝰ ꝑcioſiſſimis: ⁊ oē deſiderabile ēi nō pōt ꝯparari. Egō ſapia habito i ꝯſilio: ⁊ erūditꝭ iterſū cogitatiōibꝰ. Timoꝛ dn̄i ōdit malū: arrōgātiā ēt ſupbiā: ⁊ viā prauā ⁊ ōs biligue deteſtoꝛ. Mēū ē ꝯſiliū ⁊ eqtas. Mea ē prudētia:mea eſt foꝛtitudo. Pēr me reges regnāt: ⁊ lēgū ꝯditoꝛes iuſta decernūt. Per me pꝛicipes iperant: ⁊ potētes decernunt iuſticiā. Egō diligētes me diligo: ⁊ q mane vigilauerit ad me iueniet me. Mē cū ſūt diuitie ⁊ gl̄ia opēs ſupbe ⁊ iuſticia. Melioꝛ ē fructꝰ meꝰ auro ⁊ lapide pꝛecioſo: ⁊ genimina mea argēto electo. Jn vijs iuſticiē ambulo:i medio ſemitaꝝ iudicij:ūt ditē diligētes me ⁊ theſauros eoꝝ replcam. Dn̄s poſſedit me in initio viaꝝ ſuaꝝ:āñq̄ qcq̄ faceret a pꝛicipio: ab etnō oꝛdinata ſū ⁊ ex antiqs:āñq̄ terra fieret. Nōdūꝫ erāt abiſſi: ⁊ ego iam ꝯcepta erā. Necdūꝫ fōtes aquarum eruperant nēcdum montes graui mole conſtiterant. Antē omnes colles ego parturiebar:

g O viri ad vos clamito n̄ ad beſtias irrōnabiles.
h Jntelligite paruuli.ſ. ſenſu. i Aſtutiā.ad precauendum mala.
k Et iſipientes aīaduertite.i.ſapiam accipite.
l Audite qm̄ de rebꝰ magnis locutura ſū.ſ.de diuinis qui ſunt maxima ⁊ auditu digna.
m Et ape.la.ve.i.tūc poteris loqui recte.Cetera patent vſqꝫ ibi.
n Recti ſunt itelligentibꝰ.nō itelligētibꝰ autē videt̄ diſtoꝛti:ſicut hn̄ti oculos infectos humoꝛe ſanguineo vident̄ rubea illa que ſunt alba.
o Acci.⁊c.qꝛ melioꝛ ē ꝙ̄ bona tpalia.quanto melioꝛ eſt anima coꝛpoꝛe.
p Et oē deſiderabile.ſ. appetitu ſenſitiuo.
q Ei nō pōt cōparari.qꝛ nō ſunt eiuſdē generis.⁊ qꝛ excedit ipꝛopoꝛtionabilr̄ talia. r Ego ſapiētia habito i cōſilio.qꝛ ꝑ ſapiam dat̄ ſanū ꝯſiliū
s Et eruditis iterſū cogitatōibꝰ.qꝛ tales cogitatōes ꝓcedunt ex ſapientia ⁊ eam augmentant.
t Timoꝛ dn̄i.ſ. filialis.
v Odit malū.ipꝫ fugiēs pp dei offenſā ⁊ non tm̄ ꝓpter penam.qō facit timoꝛ ſeruilis. x Arrogātiā i oꝛe. y Et ſupbiā i coꝛde. z Et viā prauā. i ope. a Et os biligue. qō placētia loqr̄ i pn̄tia. ⁊ cōtrariū loqr̄ i abſētia.
b Deteſtoꝛ.tāq̄ hoꝛribilia. c Meū ē cōſiliū ⁊ eqtas ⁊c.i.ꝑ me ſūt iſta.
d Per me reges regnāt. iuſte. e Et legū cōditoꝛes iuſta decernūt.iſta.n.ex ſapia ꝓcedūt. f Ego diligētes me diligo.qꝛ ſtudentes ad habenduꝫ ſapiaꝫ ex eius amoꝛe ipſaꝫ iueniunt ⁊ in eis manet ⁊ i ea delectabiliter viuunt. g Mecum ſunt diuitie.ſ.ſpirituales ⁊ alias etiam coꝛpoꝛales. h Et gloꝛia.ideſt honoꝛ cozā mltis q ipendendus ē ſapiētibꝰ. i Opes ſupbe.i.ſupeminentes.ita ꝙ ſupbia nō ſonat hic iviciū.ꝑ talē modū dic dn̄s.Jſa.40.Ponā te i ſupbiā ſeculoꝝ.i.i eminētiā. k Melioꝛ ē fructꝰ meꝰ auro. quāto aīa eſt melioꝛ coꝛpoꝛe. l Jn vijs iuſticie ambulo.i.ābulare facio. m Jn medio ſemitaꝝ iudicij.qꝛ ꝟtꝰ cōſiſtit in medio.
n Ut ditē dili.me.diuitijs ſpūalibꝰ q̄ ſūt theſauri veri. o Dn̄s poſſedit me ⁊c.Hic ꝯñr ſalomon loquit̄ i pſona ſapie icreate.cum dicit. Dn̄s poſſedit me in initio viarum ſuarum.i.operum ſuoꝛum.
p Anteq̄ qcq̄ faceret.ante.n.oēꝫ creatōeꝫ nō erat ſapia niſi icreata. iō ſeqr̄. q Ab eterno oꝛdi.ſū.vbi āt ē oꝛdo.ibi ē aliq̄ diſtictio.lꝫ āt i deo ſit vna ſimplex eēntia idiſticta.tn̄ ibi ē diſtictio filij a pr̄e q ꝓpe noiat̄ ꝟbū ſeu ſapia genita. r Nōdū erāt abyſſi.⁊ ego iā ꝯcepta erā ꝟbū.n.i nobis ē cōceptꝰ mētis.⁊ ſic i pꝛīnis ꝟbū ꝯceptꝰ pr̄is ſiue ſapia genita. s Necdū fōtes ⁊c.de locis ſubterraneis. t Necdū montes ⁊c.ſup terrā planā eleuati. v Ante oēs colles ego parturiebar

m Jrretiuit eū mltis ſer.i.detinuit ⁊ paſſione cōcupiſcentie q̄ſi reti iuoluit. n Statī eā ſeqr̄ q̄ſi bos ⁊c.i.credēs ire ad bonū ſuū.cū tn̄ vadat ad malū maximū. o Jgnoꝛās ꝙ ad vincula. .ſ.pene ⁊ culpe. p Donec trāſfigat ſagitta.ſ.diue vltionis.
q Uelut ſi auis ⁊c.q̄ ex appetitu modici cibi illaqat̄ ⁊ iterficit̄. ſic icōtinēs ex appetitu delectatōis momētanee icurrit laqueū culpe ⁊ moꝛtē gehēne. r Nūc ḡ fili mi.Hic ꝯñr monet dcm̄ piculū fugere dicens.Nunc ergo fili mi audi me.aure coꝛpoꝛis.
s Et attēde ꝟbis oꝛis mei.aure mētl. t Ne abſtrahat̄ i vijs illiꝰ mēs tua.ꝑ cōſēſuꝫ. v Neqꝫ decipiaris.ꝑ opis ꝯplemtū.
x Multos.n.vulneratos.vulnere cōcupiſcētie. y Deiecit a ſtatu gr̄e. z Et foꝛtiſſimi qqꝫ ⁊c.vt pꝫ de adaꝫ maxime.qꝛ erat i ſtatu inocētie pfectꝰ ſcia ⁊ ꝟtute.⁊ de ſāſone foꝛtiſſimo.⁊ d̄ dauid ſanctiſſimo.⁊ ſalomone ſapiētiſſimo.⁊ mltis alijs i veteri ⁊ nouo teſtamento. a Uie inferi domus eius.quia in domo eius cōmittit̄ culpa que eſt via ad gehennam. Cap. VIII.

Nunquid nō ſapia.Superiꝰ ſalomō docuit domeſtice ſicut pr̄ filiū.Hic ꝯñr docet ſcholaſtice vt doctoꝛ diſcipuluꝫ. vl' politice vt legiſlatoꝛ ſubiectū.Et diuidit̄ i duas ptes.

.i. pcedebā a fecūditate paterna. iſte.n. pceſſus eternitate mēſuratur.
a Adhuc terram non fecerat ⁊ flumina .i. creaturā viſibilem.
b Et cardines orbis terre .i. ptes mūdi pncipales q̄ ſūt oriēs occidens auſtrū ⁊ aquilo. vel cardines hic dicunt̄ due extremitates axis mūdi. .ſ. polus arctic⁹ ⁊ antarctic⁹. q2 circa eos voluit̄ celū ſic oſtiū circa cardines ſuos. c Qū pparabat celos aderā. idiuiſa ſūt.n. opa trinitatis ⁊ iō fili⁹ q̄ ē ſapia genita. vt dcm̄ ē: ſemp opat̄ cū pr̄e. Joh. 5. Pater me⁹ vſq3 nūc opat̄ ⁊ ego operor. d Qū cer. ⁊c̄. i. cōcauitates vbi pgregate ſūt aq̄ vt appareret arida habitationi hoīu3 ⁊ aīalium terreſtrium apta.
e Qū ethera firmabat ſurſu3. i. ſperā ignis q̄ naturalr̄ fert̄ ſurſu3. illa. n. ps elemētoꝝ q̄ cōtiguat̄ ſpere lune ether vocat̄.
f Et librabat fōtes aqꝝ: cōſtituēs eos in pondere numero ⁊ menſura.
g Qū circūda. mari ter minu3 ſuū. ne efflueret ⁊ operiret aridam.
h Qū appendebat fundamēta terre. i. ptes terre iferiores circa centrū q̄ ſunt q̄dā fundamenta ſuperiorum partium.
i Cū eo erā cūcta 2ponēſ. q2 indiuiſa ſūt opera trinitatis. vt dictum eſt.
k Et delectabar p ſingulos dies. i. eternalr̄ gaudebā cu3 patre ⁊ ſpū ſcō.
l Ludens corā eo oī tēpore. ⁊ quid ſit iſte ludus ſubdit̄. m Lu. in orbē terraꝝ. i. ludū faciens de orbe terraꝝ q̄ filis eſt ludo pile q̄ de vno tranſfert̄ in aliu3 f3 quādā reuolutōe3. q2 regna terre tráffert atq3 cōſtituit de gente in gentem.
n Et delitie mee ⁊c̄. f. p grā3. iſtud. n. eſſe eſt delitioſiu3 reſpectu eē ði per pňtiā ⁊ potētiā. ⁊ hoc mō. ſ. p grām ē i ſola creatura itellectuali ⁊ nō in oī ſed ſolū in iuſta. o Nūc ergo fily. Dic 2ñter iuitat ad amorem ſapie. d. Nūc q̄ fily. p adoptōe3. p Audite me. p debitā attētionē.
q Beati q cuſtodiūt vias meas. i. viā mādatoꝝ ⁊ viā conſilioꝝ.
r Audite diſciplinā de morib⁹ bñanis. s Et eſtote ſapiētes. i dīnis
t Beat⁹ hō ⁊c̄. mihi obediēdo. v Qui vigilat ⁊c̄. i loco diuini cultus deuote orādo. x Qui me inuenerit. p grā3. y Inueniet vitā eternā. z Et hauriet ſalutē a dño. qui eſt fons ſalutis.
a Qui autem in me peccauerit ⁊c̄. q2 mihi nō poteſt inferre leſionem.
b Oēs q me oderūt. q ſū vitas ⁊ vita. c Diligūt mortē. nō q2 mors ſit p ſe eligibil̄ aut diligibilis. f3 q2 diligūt iordiate ðlectabilia mūdi ⁊ carnis ad qð ſeq̄t mors culpe ⁊ gehēne. Cap. IX.
Sapientia edificauit. Dic 2ñr deſcribit̄ eminētia ſapie magis parabolice. ſ. ſub metaphora dñe vocantis ad cēnium itra palaciū ſuū. Et q2 oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcūt. iō p ponit̄ hic iuitatio ſapie. ⁊ 2⁹ inuitatio iſipiētie: ibi. Mulier ſtulta. Prima i duas. q2 p ponit̄ ſapie inuitatio. ſcðo iuitatoꝝ cōditio. ibi. Si qs ē paruulus veniat ad me. Circa pmū dicit̄ de ſapia icreata 2tinuādo. ſ. ſnia3 ad finē ca. pcedētis. Sapia edificauit ſibi domū. ſ. eccliā3 quā edificauit vbo ⁊ exēplo i humanitate aſſūpta. e Excidit colūnas ſeptē. i. ſeptem dona ſpūs ſci dedit. vel ſeptē ſacramēta iſtituit qb⁹ fulcit̄ tota ecclia.
f Immolauit victimas ſuas. i. ſeipſū i cruce: qð dr̄ victime i pl'ali. q2 2tinet vtutē cuiuſlib3 alteri⁹ ſacrificy. ⁊ h⁹ victime memoriale ē ſacramētū eucharíſtie in q ſub ſpē panis continet̄ corpus xpi imolatū qð ē fideliū cib⁹. g Miſcuit vinū. i. dedit nobis ſanguinē ſuū quod cōficit̄ i vino aq̄ mixto. h Miſit ācillas ſu. i. aplos alioſq3 diſciplos q dicunt̄ hic ancille. q2 fuerūt humiles ⁊ obſeqoſi. vn̄ Ra. Sa. ācillas vocat h̄ moyſen ⁊ aaron: q fuerūt humiles ⁊ pmpti ad dinū obſequ3
i Ut vocarēt ad arcē. i. ad xpi fidē. k Et ad menia ciuitatis. i. ad ea q̄ ſūt ānexa fidei articulis. l Si qs ē puulus. Dic 2ñr deſcribitur iuitatoꝝ 2ditio ⁊ iuxta h̄ 2ditio repulſoꝝ. vt oppoſita iuxta ſe poſita

Adhuc trā non fecerat: ⁊ flumina: ⁊ cardines orbis tre. Qū pparabat celos aderā: qū certā lege ⁊ gyro vallabat abyſſos. Qū etherā firmabat ſurſū: ēt librabat fōtes aqꝝ. Qū circūdabat mari t̄minū ſuū: ⁊ legē ponebat aquis ne trāſirēt fines ſuos. Qū appēdebat fundamēta tre: cū eo eram cūcta cōponēs. Et delectabar p ſingulos dies ludēs coram eo oi tpe: ⁊ lūdēs i orbe traꝝ: ⁊ delitie mee eē cū filijs hoīu3. Nūc ergo filij audite me. Beati q cuſtodiunt vias meas. Audite diſciplinā ⁊ eſtōte ſapiētes ⁊ nolite abijcere ea3. Beatus hō q audit me: ⁊ qui vigilat ad fores meas quotidie ⁊ obſeruat ad poſtes oſtij mei. Qui me inuenerit: inueniet vitā: ⁊ hauriet ſalutem a dño. Qui aut i me peccauerit: ledet aīam ſuā. Omnes qui me oderunt: diligūnt mortem. IX.

Sapientiā edificauit ſibi domu3: excidit colūnas ſeptē. Immolauit victimas ſuas: miſcuit vinum ⁊ ppoſuit mēſā ſuā. Miſit ancillas ſuas: vt vocarēt ad arcē: ⁊ ad menia ciuitatis. Si quis ē paruulus veniat ad me. Et iſipiētib⁹ locuta ē. Uenite cōmedite panē meū ⁊ bibite vinum qð miſcui vobis. Relīquite iſātiā ⁊ viuite: ⁊ ambulate p vias prudētie. Qui erudit deriſorē ipſe iniuriā ſibi facit: ⁊ qui arguit ipiū ſibi maculā generat. Noli arguere deriſorē: ne oderit te. Argue ſapientē: ⁊ diliget te. Da ſapiēnti occaſione3: ⁊ addetur ei ſapia. Doce iuſtū: ⁊ feſtinabit accipe. Principiū ſapiētie timor dñi: ⁊ ſciā ſcōꝝ prudentia. Per me eni multiplicabunt̄ dies tui: ēt addent̄ tibi anni vite. Si ſapiēs fueris tibimetipſi eris: ſi āūt illuſor: ſolus portabis malū. Mulier ſtulta ⁊ clamoſa: plenaq3 illecebris ⁊ nihil oīno ſciēs ſedet i forib⁹ dom⁹ ſue ſup ſellā: in excelſo vrbis loco: vt vocaret trāſeūtes p viā ⁊ pgētes i itinere ſuo. Qūis ē paruulus: declinet ad me. Et vecordi locuta ē. Aque furtiue dulciores ſūt: ⁊ panis ab

magis appareāt. dic igit̄. Si qs eſt paruulus. i. humilis.
m Ueniat ad me. q2 talis ē diſpoſit⁹ ad ſapia3 dinā. mathei. xi. Cōfiteor tibi pr̄ dñe celi ⁊ terre. q2 abſcondiſti hec a ſapiētibus ⁊ prudētib⁹ ⁊ reuelaſti ea paruulis. ⁊ dicunt̄ hic paruuli ſpūal'r apli ⁊ aly ð iudeis vocati. Cōſeqnter ſubdit̄ ð vocatōe gētiliū. cū dr̄.
n Et iſipiētib⁹ locuta ē. i. gētilib⁹ q dinitatē attribuebāt lignis ⁊ lapidib⁹. qð iſipiētiſſimū erat. o Uenite ⁊ comedite panē meū. i. corp⁹ meū ſub ſpē panis exhibitū. p Et bi. vi. qð mi. vobis. i. ſāguinem meū ſub ſpē vini in q̄ admiſcet̄ aqua. i vtraq3. n. ſpē cōicabant antiqtus fideles. f3 pp̄ter piculū effuſionis ſāguinis ordinatu3 ē q dat̄ laicis ſub ſpecie panis tantum.
q Relinqte iſātiā. i. iutilia ⁊ vana.
r Et viuite. i. i grā.
s Et am. p vias prudentie. ſ. mādatoꝝ ⁊ cōſilioꝝ. Cōſeqnter oñdit̄ q ſunt repellendi a cōuiuio ſapie cum dicitur.
t Qui eru. deriſorē. ſane doctrīe.
v Ipſe ſibi iin. fac. q2 puocat deriſorē ad iniuriandū ſibi. ideo dicit ſaluator. Mathei. 7. Nolite ſanctū dare canib⁹ neq3 mittatis margaritas āte porcos: ne forte cōculcent eas pedib⁹ ſuis ⁊ canes conuerſi dirūpant vos.
x Et q ar. ipiū ſibi ma. generat. q2 ipi⁹ q̄tum i ſe ē iſamat arguentem ſe.
y Noli ar. deri. ne oderit te. ⁊ ſic efficiet̄. peior cōcipiēs odiū de nouo cum ipietate pcedēti. z Argue ſapiētē. q2 oīs hō q̄tūcūq3 ſapiēs h3 aliqd arguēdū. i. Joh. i. Si dixerim⁹ q2 pctm̄ nō habem⁹ ipſi nos ſeducim⁹ ⁊c̄. a Et diliget te. gratus de tua bona correctione.
b Da ſa. occaſionē. cogitādi aliqd vtile. c Et addet̄ ei ſapia. q̄ p bonas cogitatōes accipit icremētū. d Doce iuſtū. ð meliori bono. e Et feſtinabit accipere. opere adimplendo.
f Princi. ſapiē. ti. dñi. ēt ſeruilis. q2 itroducit eā ſic ſeta filū. ſed ſic ſeta eycit̄ de foramine itrāte filio. ſic timor ſeruilis expellit̄ pfecta ſapia itrāte. p Joh. 4. Perfcā caritas foras mittit timorē. timor vō filial' cū ſapia manet. pp qð ē pncipiū itriſecū ſapie. timor vō ſuilis ē pncipiū extriſecū. g Et ſcia ⁊c̄. q2 talis ſcia n̄ ſolū ē ſcia ſpeclatiua. ſ3 ēt practica. h Per me. n. ſ. ſapietia3.
i Multiplica. dies tui. i pñti. q2 ſapientes ſciunt euitare picula.
k Et addet̄ tibi ānivite. i futuro. l Si ſapiēs fue. ⁊c̄. i. ad bonū tuū pncipal'r ⁊ ēt alioꝝ 2ñr. iō ſubdit̄ i aliqb⁹ libris. Et pximis tuis. ſ3 n̄ ē de textu. imo ē q̄dā glo. ⁊ p ſcriptores f textui ſcta.
m Si āt illuſor. ſane doctrīe. n Solus porta. ⁊c̄. pene ⁊ clpe.
o Mulier ſtulta. h̄ 2ñr iuxt ſuū oppoſitū pōit̄ inuitatio iſipiētie. ad ſuū cōuiuiū. cū dr̄. Mlier ſtulta. i. doctria ſupſtitioſa ⁊ vana.
p Et clamoſa. q2 nō h3 niſi vba. q Plenaq3 illecebris. q̄ nō ſolū cōcedit ſ3 ēt ad ea iducit. r Et nihil oīno ſciēs. q2 ita modicū ē ibi de vitate q q̄ſi nihil reputat̄. ⁊ ēt q2 illð qð ē ibi vitatis vl' honeſtatl pōit̄ ad h̄ q facili⁹ falſitatib⁹ credat̄. alr̄ talis doctria ſeipſa3 deſtrueret ſi nihil vitatl 2tineret. ſic dr̄. p li. ethicoꝝ q ſi malu3 eēt itegꝝ ſeip3 deſtrueret. s Sedet. i fo. ⁊c̄. q2 talis doctrina aliqñ docet̄ autētice maxie iter ifideles. t Ut vocaret ⁊c̄. lata vitioꝝ. v Et pgētes ⁊c̄. i. ſeqntes ipetū ſue paſſiōis.
x Quis ē par. i. idigēs ſeſu. y Decli. ad me. q. d. docebo eum.
z Et vecor. i. ſecutori paſſionu3 q. ſ. dr̄ vecors q̄ſi vē bñs i corde.
a Locu. ē. q2 tal' libēter audit doctrinā ſupſtitioſā. b Aq̄ fur

tiue ꝛc.i.doctrina ſupſtitioſa ſp̄ ē aliqd̄ boni admixtū vt predi/ctū ē:ꝛ illud bn̄ docet i publico.illud āt qd̄ ē falſū ꝛ ſupſtitio/ſū i ſecreto.ſic pnoſticatio de futuri p aſtrologiā q̄tū ad id qd̄ reſpicit curſus ꝛ coiūctōes planetaꝝ ex qb⁹ pnoſticant̄ aliq̄ fu tura bn̄ docet i publico.ſ3 q̄tū ad illud q̄ docent̄ fieri imagies ſub determinatis cōſtellatōib⁹ vt dent reſpōſa de occultis ꝛ fu turis h̄ docet i occulto;q2 ſupſtitioſū:ꝛ talē doctrinā m̄lti libēti⁹ audiūt ꝛ auidi⁹.iō deſignat̄ per aq̄s furtiuas ꝛ panē abſcōditū.

5 Et nomē ipioꝝ putre.q2 nō recolit̄ i aliq̄ bonorabili ſ3 trn̄ i fcō vili a Sapiēs corde pcepta ſuſcipiet.obtēperādo. b Stult⁹ cedit̄ la/bys.reputat.n.flagella labia ſui correctoris. c Qui ābulāt ſimplr .i.ſine duplicitate. d Ambulat cōfidēter.q2 nō timet repħēdi de falſitate. e Qui āt deprauat vias ſu.poſt bona v̄ba opando mala. f Manifeſt⁹erit.p effectū malicie ſue. g Qui ānuit oculo.ſignū ipudicie oñdēs mulieri aliene. h Dabit dolorē.ſ.marito eius. i Stultus labys v̄berabit̄.exponat̄ vt ſupra. k Uena vite os iu ſti.q2 de tali ore v̄ba vite exeūt inq̄tū ꝓpa d͛licta vere confitetur.

a Et ignorauit.au/ditor talis doctrie. b Qd̄ ibi ſint ꝛc.i. dmones q2 talia rñ ſa p demones fiūt. c Et i pfundis ꝛc.i. tali doctrina ībuti ꝛ refecti deſcendūt ad penā iferni cum demonib⁹ eos ſedu centib⁹. d Qui eni applicabit ꝛc.h̄ non ē de textu vſq̄ ad finem ca. ꝓpter qd̄ ptraſeo.ꝛ q2 ſatl p3 ſnia ex premiſſis

Cap. X.

P Arabole ſa lomonis.h̄ icipit ſcd̄a parabo/laꝝ collectō.ꝓpter qd̄ ꝑponit̄ tāq̄ qdā pfatio vt dcm̄ fuit a pncipio libri ꝛ i he/breo ē de itegritate text⁹. Sciēdū ēt q͛ parabole i hac col/lectōe cōtētē nō ha bēt talē cōnexionē adiuicē ſic pceden/tes.pp quod nō iue nit̄ ibi diuiſio artifi cialis:ſ3 q̄lib3 para/bola ē q̄ſi vna ſnīa p ſe.ꝛ coiter iux̄ v̄tu tē tāgit̄ oppoſitum vitiū. Poteſt tamē hec collectio i gnā/li ſic diuidi i tres p/tes.q2 i pma iſtruit ps rōnalis.ꝛ² repri/

ſcōdit⁹ ſuauior. Et ignorauit q͛ ibi ſint gigātes: ꝛ i pfūndis ifer/ni ꝯuiue eius. Qui enim applica bit illi deſcendet ad iferos. Nā q abſceſſerit ab ea ſaluabit. X.

P Arābole ſalomoniſ. Fi liūs ſapiēs letificat prē3 filiūs v̄o ſtultus meſti/cia ē mrīs ſue. Nil prōderūt the/ſauri ipietatꝪ:iuſticiā vero liberā/bit a morte. Nōn affliget dn̄s fa me aiā3 iuſti: ꝛ iſidiās ipioꝝ ſub/uertet. Egēſtatē opata eſt man⁹ remiſſa:mān⁹ aūt fortiū diuitias parat. Qūi nitit̄ mēdacijs hic pā ſcit vētos:idē āt ipſe ſeqtur aues volātes. Qui ꝯgrēgat i meſſe fi/li⁹ ſapiēs eſt: q aūt ſtērtit eſtate: fili⁹ ꝯfūſionis. Bn̄dictiō dn̄i ſup caput iuſti:ōs aūt ipioꝝ opit ini/q̄tas. Mēmoria iuſti cū laudib⁹ ēt nomē ipioꝝ putreſcet. Sāpi/ens corde pcepta ſuſcipiet ſtūlt⁹ cedit labijs. Qūi ambulat ſim/pliciter: ambulāt ꝯfidēter:q aūt deprauat vias ſuas manifēſtus erit. Qūi ānuit oculo dābit dolo rē:ꝛ ſtūlt⁹labijs verberabit̄. Ue nā vite os iuſti: ꝛ ōs ipiorū opit iniq̄tatē. Odiū3 ſuſcitāt rixas:ꝛ

vniūerſa delicta opit caritas. Jn lābijs ſapiētꝪ inenit̄ ſapiā:ꝛ v̄gā i dorſo ei⁹ q idiget corde. Sāpiē tes abſcōdūt ſciā3:ōs āt ſtulti cō fuſiōi ꝓximū ē. Sūba diuitꝪ vrbs fortitudinis ei⁹: pāuor pauperū egeſtas eoꝝ. Opus iūſti ad vitā: frūct⁹ āt ipij ād pctm̄. Uia vitē cuſtodiēti diſciplinā:qūi āt icre/patōes relinqt errat. Abſcōndūt odiū labia mēdacia:qūi ꝓfert ꝯtu meliā iſipiēns ē. Jn mūltiloquio nō deerit peccatū:qūi aūt mode/rat̄ labia ſua prudētiſſim⁹ eſt. Ar gēntū electū ligua iuſti:cor aūtē ipioꝝ ꝓ nihilo. Lābia iuſti eru/diūt plīmos:q āūt idocti ſūt i cor dis egeſtate moriētur. Bn̄dictiō dn̄i diuites facit:nec ſociābit̄ ei afflictō. Qūaſi p riſū ſtult⁹ opāt̄ ſcelus:ſapiā āt ē virō prudentia. Qō timēt ipi⁹ veniet ſup eū:de/ſideriū ſuū iuſtis dabit̄. Qūaſi tē peſtas trāſiēs nō erit ipi⁹:iūſtus aūt q̄ſi fūdamētū ſēpitnū. Sicūt acetū dētib⁹ ēt fum⁹ oculis:ſic pi gēr his q miſerūt eū i via. Timōr dn̄i apponet dies:ēt anni ipiorū breuiabūtur. Expēctatio iuſtoꝝ leticia:ſpēs autem ipioꝝ peribit.

l Et os ipioꝝ operit ini/q̄tatē.ſ.ꝓpaꝫ ipſā palliā/do. m Odiū.i.corde n Suſcitat rixas.i ore. o Et vniuer.deli.operit caritas.q2 ſic odiū per ri xa3 manifeſtat defectus alioꝝ ſic caritas celat ni ſi q̄tū correctio fraterna reqrit. p Jn la.ꝛc.q2 ex abūdātia cordis os lo qtur.Matthei.12. q Et vir.i.punitio d͛bita r Jn dorſo ei⁹ꝛc.q2 non h3 cor aggrediendi opus v̄tutis. s Sapientes abſcō.ꝛc.deriſoribus. t Os autem ſtulti ꝛc.q2 loqt̄ qd̄ ñ decet ꝛ ſine fre no rōis. v Subſtan tia diuitis ꝛc.q2 cōfidit i magnitudie diuitiaꝝ ſu/arū:ſic obſeſſus i fortitu dine muroꝝ. x Pauor paupeꝝ egeſtas eoꝝ.q2 hoies mali nō formidāt pauperibus iniuriari. y Op⁹iuſti ad vitā.ſ.grē ꝛ glorie acquirendum. z Fru.āt ipij.ſ.op⁹ eius a Ad pctm̄.ſ.ordinat̄:ꝛ poſtea ad inferni caſum b Uia vi.cu.diſciplinā. q2 ſuſcipiēs correctione3 iā ē i via ꝓuenīdi ad vi/tā beatā. c Qui āt in/cre.re. errat.a via vite. d Abſcōdunt odi.labia

mit̄ iraſcibilis.ca.15.ibi.Rñſio mollis frāgit irā ꝛc.tertio reſtri/git̄ cōcupiſcibilis.ca.20.Luxurioſa res vinū ꝛc.Sciēdum trñ q͛ hec diuiſio accipit̄ ſm pncipia capitloꝝ:q2 i pſecutōe cuiuſlib3 ptis facit mētionē de alijs vt videbit̄ pſeqndo.Prima diuidit̄. i qnq3 ptes ſ3 qnq3 capl'a.Jn p͛ v̄o ca.qd̄ ē decimū h⁹ libri initat ad amorē ſapiē pncipalr̄.ꝛ h̄ ex cōmēdatōe ſapiētl ꝛ ſapie l3 alia iterſerāt̄.Pn̄tis āt ca.pma pabola ē iſta. f Fili⁹ ſapiēs ꝛc.tū q2 iuuat eū i regimine dom⁹ ꝛ negocioꝝ.tū q2 pr̄ cōſiderat q͛ p⁹ mortē ſuā talis fili⁹ bonorifice repn̄tabit pſonā ſuā. g Fili⁹ v̄o ſtult⁹ meſticia ē mrīs ſue.q2 talis mittit̄ ñ ad negocia ſ3 manet i domo cū mr̄e.q̄ vidēs ei⁹ ſtultitiā cōtinue habet mām meſticie.
h Nil pderūt ꝛc.i.male acq̄ſiti.q2 ſp ſūt occaſio mortis culpe ꝛ gehēne niſi ſeq̄t pnia:ꝛ freqnter ſūt occaſio mortis corporalis.
i Juſticia v̄o.q̄ nō q̄rit aliena. k Libe.a mor.ſ.triplici dcā.
l Nō affliget dn̄s ꝛc.l3 aliq̄n affligat cōp⁹.q2 egeſtatē patiēter tolerat iuſtus. m Et iſidias ipioꝝ ſubuertet.ſic p3 de ſaule dauid pſeq̄nte q trñ cecidit bis i manu dauid.vt p3 p͛ Reg.24.ꝛ 26. n Egeſtatē opata ē ꝛc.q2 talis cōtinue expēdit ſ3 parum acqrit. o Man⁹ āt fortium ꝛc.q2 plus acquirit q̄ expendat
p Qui nitit̄ mēdacijs.aliqd obtinere. q Hic paſcit ven.ꝛc. .i.pdit laborē ſuū.q2 quod ſic acqrit̄ non ē vtile ſed damnoſum
r Qui cōgregat ꝛc.q2 ꝓuidet ſibi ꝯgruo tpe. s Qui āt ſter/tit eſtate.i.dormit vt occiſus. t Fili⁹ cōfuſionis ē.i.ꝯfuſiōe dign⁹.ſicut dr̄ fili⁹mortis ille q ē dign⁹morte.pmo Regum.26.
v Bn̄dictio dn̄i ſup caput iuſti.q2 mltiplicat eū i bōis ſpūalib⁹ ꝛ cū h̄ aliq̄n i tpalib⁹. x Os āt ipioꝝ ꝛc.q2 ex ore ei⁹ ꝓcedūt v̄ba iniq̄ detractōis ꝛ murmuratōis ꝛ ꝯſilia. y Memoria iuſti cū laudib⁹.q2 p⁹ mortē magis apparet bonitas eius q̄ ante.

mēdacia.q2 ptēdūt amicitiā cū hēant inimicitiā i cōde. ſic ioab dixit amaſe.Salue mi frater.ꝛ oſculādo iterfecit eū.2.Reg.20. e Qui ꝓ/fert cōtumeliā.i.vitia. f Jnſipiēs ē.i.iſipiētē ſe oñdit. g Jn mul tiloqo nō deerit pctm̄.falſitatis vel ſaltē ocioſitatl. h Qui āt mo/de.la.ſua.ſ3 moderamē rōnis dicēdo dicēda ꝛ tacēdo tacēda tēpore ꝛ loco ꝛ alijs circūſtātijs debitis.q2 talis moderatio ē difficilis.v̄t⁹ āt eſt circa bonū ꝛ difficile. i Argētū electū ligua iuſti.q2 pfert v̄ba mū da ꝛ ſic cōparat̄ argēto qd̄ ē ſonoꝝ ꝛ mūdū. k Cor autē ipioꝝ ꝛc. .i.nulli⁹ valoris ē. l Labia iuſti erudiūt plīmos.q2 talētū ſibi credi tū nō abſcōdūt i terra. m Qui āt idocti ſunt ꝛc.vñ vulgariter dr̄. Multū ē paup q fatu⁹ ē v̄l idoct⁹. n Benedictio dn̄i diuites fac. ſpūalibus diuitijs. o Nec ſociabit̄ eis afflictio.ſpūales.n.diuitie nō hn̄t afflictionē annexā ſicut hn̄t tpales. p Quaſi p riſū ſtult⁹ opat̄ ſcelus.i.h3 p modico hoc facere ſicut ꝛ ridere. q Sapia āt.q̄ ē cognitio de diuinis. r Eſt viro prudētia.i.v̄tuoſo.q2 noticia de di/uinis ꝓcedit ad dirigēdū humanos act⁹.circa q̄s ꝓprie eſt prudentia
s Quod timet ipi⁹ ꝛc.ſicut ſaul in poſteritate ſua fuit regno puat⁹ qd̄ timebat:ꝛ dauid rex iſtitut⁹ quod deſiderabat.2.Reg.5. t Quaſi tem.tran. nō erit impius.i. deſinet eſſe.per vindicta3 diuine iuſticie.
v Juſtus aūt q̄ſi fun.ſēpiternū.q2 fūdat⁹ eſt ſupra firmā petrā.ſ.deū.
x Sicut ace.dentibus.nocet.q2 facit eos aridos. y Et fu.oculis. obſcurās eos. z Sic piger.ſ.nocet.his qui mi.eū i via.quia per h̄ fruſtrat̄ eoꝝ negociū ꝓ quo miſſus eſt. a Timor dn̄i apponet di/es.ſicut patet de ezechia cui appoſiti fuerunt qndeci3 anni.4.reg.20.
b Et anni ipioꝝ breuiabunt̄.q2 acqrūt ſibi multos inimicos qui vite eoꝝ iſidiant̄. c Expectatio iuſtorū leticia.i.btitudo eterna q̄ h3 ānexā leticiā. d Spes āt ipioꝝ pibit.i.pſūptio q̄ pſumūt hr̄e bea/titudinē ſine meritl dicētes:de⁹ nō fec̄ nos ad dānādū ſ3 ad ſaluādū.

a Foꝛtitudo ſimplicis via dñi.i.eius iuſticia ſimplices pꝛemiando. b Et pauoꝛ his q̄ opãtᷓ malũ.i.pſos puniẽdo. c Juſtus i eternũ ꝛc. a ſtabilitate ꝟtutis. d Impij aũt nõ habitabũt ſup terrã.ſ.viuẽtiũ e Os iuſti parturiet ſapiã.aliosdocẽdo. f Lingua pꝛauoꝝ pibit vñ diues epulo i iferno exiſtẽs magis cruciabaᷓ i lingua q̃ i alijs pti bꝰ Luce.16. g Labia iuſti cõſiderãt placita.deo ꝛ hominibꝰ bonis. h Et os ipioꝝ pu.blaſphemias ꝯ deũ ꝛ iiurias ꝯ.pximũ. Cap.XI. i Statera doloſa.Jn h̃ ca.iducit ſalomõ ad actꝰ iuſticie dicens.

diuitias.q̃ p robur mẽtis ꝛ coꝛpis acqrũtᷓ ꝛ acq̃ſite poſſidentᷓ. h Bñfacit aĩe ſue ꝛc.q: ſola mĩa comes eſt defũctoꝝ ꝫ Aug⁹. i Qui aũt crudelis ẽ ꝛc.ſubtrahẽdo eis debitũ ꝯſiliũ ꝛ auxiliũ. k Impiꝰ facᷓ ꝛc.aggregãs ſibi bona tꝑalia q̃ ſũt trãſitoꝛia ꝛ coꝛruptibilia. l Seminãti aũt iuſticiã.ꝟbo ꝛ fcõ. m Merces fidelis.i.retributio eterna q̃ nõ ẽ aliq̃lr defectiua. n Clementia pparauit vitã.ẽ aũt clemẽtia ꝑpꝰ q̃ p qua relaxãtᷓ vel mitigãtur pene.ꝛ ſic pparat vitã coꝛpoꝛalẽ illis q̃bꝰ relaxaᷓ vl mitigaᷓ pena moꝛtl.ꝛ vitã ſpũalẽ relaxanti ſi bene hoc faciat.

Statera doloſa q̃ vẽdẽtes deci piunt emẽtes. k Abominatio ẽ apud deũ.q: ẽ furtũ coloꝛe iuſticie palliatũ. l Pondus equũ volũtas eius.q: i iuſticia cõmutatiua reqriᷓ tale mediũ. m Ubi fuerit ſupbia.in coꝛde. n Ibi erit ꝛ contumelia in oꝛe. o Ubi aũt humilitas.ibi ꝛ ſapia.q: humilitas eſt debita diſpoſitio ad ſapientiã diuã.vt dcm̃ eſt ſu pꝛa.ca.9. p Simplicitas iuſtoꝝ.qua.pcedunt i fcis ſuis ſine plica doloſitatis. q Diriget eos ad beatitudinem. r Et ſupplantatio puerſoꝝ.q̃ dcipiũt ſimplices. s Vaſtabit eos .i. pena iferni.ꝛ aliqñ ẽt pp h̃ deſtruuntur in vita pñti. t Nõ pderunᷓ diti ꝛc. ideſt iudicij extremi. v Juſti.aũt ꝛc.ſ. gehẽne. x Juſticia ſimplicis ꝛc. .i.opa eiꝰ ad beatitudinẽ y Et i ipi.ſua.i.p ipietate ſua z Coꝛruet ipiꝰ. i gehẽnam. a Juſticia rectoꝝ.ideſt iudicium. b Libera.eos a culpa ꝛ pena. c Et i iſidijs ſu is capi.iniq.ſicut iniq iudices iſidiantes ſuſanne fuerunt adiudicati moꝛti.Dañ.13 d Moꝛtuo ho.ꝛc.ſue ſalutl.q: i iferno nulla erit redẽptio.h̃ nõ itellexit Oꝛigenes dicẽs:q̃ poſt lõgũ tempus dãnati ꝛ demones ſalua buñᷓ. e Et expectatio

Foꝛtitudo ſimplicꝫ via dñi: ꝛ pauoꝛ his q opantᷓ malũ. Juſtꝰ i eternũ nõ ꝯmouebiᷓ: ipij aũt nõ hitabũt ſup trã. Os iuſti pturiet ſapiã: liguã pũoꝝ pibit. Labia iuſti ꝯſiderant placita: ẽt os impioꝛum peruerſa. XI.

Statera doloſa abõminatio eſt apd̃ deũ: ꝛ põdus equum voluntas eius. Ubi fũerit ſuperbia ibi ẽrit ꝛ contumelia: ubi autem eſt humilitas ibi ꝛ ſapientia. Simplicitas iuſtoꝛum dirigẽt eos: ꝛ ſupplãtatio puerſoꝝ vãſtabit illos. Nõn pderũt diuitie i die vltõis: iuſticiã aũt liberabit a moꝛte. Juſticia ſimplicꝫ diriget viã eiꝰ: ẽt i ipietate ſua coꝛruẽt ipiꝰ. Juſticiã rctoꝝ libẽrabit eos: ẽt i iſidijs ſuis capiẽtur iniq. Moꝛtuo homine ipio nulla erit vltra ſpes: ꝛ expectãtio ſollicitoꝝ pẽribit. Juſtus de anguſtia liberatꝰ ẽ: ꝛ tradẽtᷓ ipius p eo. Simũlatoꝛ oꝛẽ decipit amicũ ſuũ: iuſti aũt liberabunᷓ ſciã. Jn bõnis iuſtoꝛum exaltabiᷓ ciuitas: ꝛ i pditõe ipioꝝ erit laudatio. Bñdictiõne iuſtoꝝ ẽxaltabiᷓ ciuitas: ꝛ oꝛe ipioꝝ ſubuertẽᷓ. Qui deſpicit amicũ ſuũ idigẽs coꝛde ẽ: vir aũt pꝛudẽs tacebit. Qui ambulat fraudulẽter reuelat arcana: q aũt fidelis ẽ celat amici cõmiſſũ. Ubi nõ ẽſt gubernatoꝛ ppl's coꝛruet: ſalus aũt vbi mũlta ꝯſilia. Affligẽᷓ malo q fidẽ facit p extraneo: q aũt cauet laq̃os ſecũrus erit. Mulier gratioſa iũeniet gliam: ꝛ robũſti habebũt diuitias. Benefãcit aĩe ſue vir miſericoꝛs: qui aũt crudelis eſt: etiã ppiquos abijcit. Impiꝰ fãcit opꝰ iſtabile: ſeminãti aũt iuſticia mẽrces fidelis. Clementiã pꝛeparauit vitã: ꝛ ſẽctatio malo ꝛum moꝛtem. Abõminabile dño coꝛ pꝛauũ: ꝛ võluntas eiꝰ i his q ſimpliciter ambulant. Manꝰ in manu nõ erit inocens malꝰ: ſemẽ aũtẽ iuſtoꝛũ ſaluabitur. Circulꝰ aurẽus i naribꝰ ſuis: mulier pulchꝛa ꝛ fatua. Deſideriũ iuſtoꝝ oẽ bonũ ẽ: pſtolatio ipioꝝ furoꝛ. alij diuidũt pꝑia: ꝛ ditioꝛes fiũt: alij rãpiũt ñ ſua: ẽt ſp i egẽſtate ſunt. Aiã q bñdicit ipiguãbiᷓ: ꝛ q̃ iiebꝛiat ipẽ quoq̃ iebꝛiabiᷓ. Qui abſcõdit frumẽta maledicẽᷓ i pplis bñdictio ſup caput vẽdẽtiũ. Bñ ꝯſurgit diluculo q querit bona: q aũt ieſtigatoꝛ maloꝝ ẽ oppꝛimeᷓ ab eis. qui ꝯfidit i diuitijs ſuis coꝛruẽt iuſti aũt q̃ſi vireſ filiũ germinabũt. qui ꝯturbat domũ ſuã põſſidebit ventos. ꝛ qui ſtũltus eſt ſeruiet ſapienti. Frũctꝰ iuſti lignũ vite ẽt q ſuſcipit aĩas ſãpieſ

o Et ſectatio malorum.ſcilicet pene. p Moꝛtẽ.ſ.coꝛpalem illis quibꝰ ipõniᷓ malũ cui pena moꝛtl debeᷓ ꝛ moꝛtem ſpũalẽ ꝫ iponẽti ſi iniuſte iponaᷓ. q Abomiabile domino coꝛ pꝛauũ.qđ ẽ malicie aſſuetum r Et voluntas eius i his ꝛc.i. ſine plica malicie ꝛ doli. s Manus i manu nõ erit inocens malus.homo malus ꝛ ſi nihil opereᷓ ex ꝫ teneat vnã manum in alia ſicut ocioſus nõ tñ ẽ inocẽs q: cogitat mala interiꝰ. t Semẽ aũt iuſtoꝝ ſaluabiᷓ.i.filij eoꝝ i bono dirigenᷓ: q: ſic a pꝛibus eoꝝ docenᷓ. v Circulus aureꝰ i naribꝰ ſuis mu. pul.ꝛ fa. Sus eni ſi habeat circulum aureũ circa roſtrum ſuum ponit ipm intra lutũ.ſic mulier fatua ſi ueil cõtinens oꝛnamẽtũ pl̃chꝛitudinis a deo ſibi datũ ponit intra luxurie lutum. x Deſiderium iuſtoꝝ omne bonũ ẽ. q: deſiderant deũ in quo ẽ eminenter

ſollicitoꝝ.i.illoꝝ q ſollicite ſeruiebãt ipio ſperãtes ab eo pmoueri. f Peribit.q: nõ poterũt ab eo vltra adiuari. g Juſtus de ãguſtia libe.ẽ.ꝛc.qđ pꝫ o e dauid iuſto q fuit i regno reſtitutus.ꝛ impius abſalon occiſus.2.Regum.18. h Simulatoꝛ.ideſt hypocrita qui ſimulat ſanctitatem. i Oꝛe decipit amicũ ſuũ.i.illũ a q̃ ſperat pmoueri.cui.ſ.adulaᷓ. k Juſti aũt liberabũᷓ ab iſta deceptõe. l Scia.q̃ diſcerniᷓ iter ſcitatẽ veram ꝛ fictam. m Jn bonis iuſtoꝝ exaltabiᷓ citas.q: iuſti bona ſua expẽdũt p bono reipublice. n Et i pditõe ipioꝝ erit laudatio.q: turbãt bonũ cõe. o Bñdictiõe iuſtoꝝ.i.oꝛõne eoꝝ q̃ ẽ exaudibilis. p Exaltabiᷓ ciuitas a deo.ſic ſcũs Baſilius oꝛõne ſaluauit ſuã ciuitatẽ a iuliano apoſtata.ꝛ ezechias hieruſalẽ a ſennacherib.4.Reg 19. q Et oꝛe impioꝝ ſubuerteᷓ.q: ſũt pditoꝛes ciuitatis. r Qui deſpicit ami.ſuũ. ipꝫ deridẽdo ꝛ defectꝰ publicãdo. s Indigẽs ẽ coꝛde.q: hꝫ coꝛ defectuoſũ. t Vir aũt pꝛudẽs tacebit.i.celabit defectus amici ſui niſi q̃tũ exigit coꝛrectio fraterna. v Qui ãbu.fraudulẽter ꝛc.ſue fidelitati cõmiſſa. x Qui aũt fidelis ẽ celat amici cõmiſſũ.i. ſecretũ ſui amici cõmiſſũ ſue fidelitati. y Ubi nõ ẽ gu.po.coꝛruet.ſic nauis carens gubernatoꝛe periclitaᷓ. z Salus aũt.ſ.ppli. a Ubi mul. cõſilia.per que cauenᷓ mala ꝛ obtinenᷓ bona. b Affligeᷓ ma.q fi. fa.p extraneo.q: timet ne ille deficiat ꝛ ipſe debitum incurrat. c Qui aũt cauet laqueos.talis obligatõis. d Securus erit.ab incurſione debiti. e Mulier gratioſa.i.honeſta ꝛ pudeꝛata. f Inueniet gloꝛiam.i.famã bonam.vt pꝫ de iudith ꝛ heſter. g Et robuſti hebũt

omne bonũ. y Preſtolatio ipioꝝ furoꝛ.ſ.dei in die iudicij z Alij diuidũt pꝑa.pauperibꝰ largiẽdo. a Et ditioꝛes fiũt.q: deꝰ eoꝝ bona mltiplicat vt cõtinuare valeãt opera pietatis. b Alij ra.ꝛc.vt tyrãni. c Et ſp i ege.ſũt.q: iuſtilr expẽdũt. d Aiã q bñdi.oꝛãdo deũ ꝛ iſtruẽdo pximũ. e Impin.piguefiet gr̃e. f Et q ieb.i.pximũ reficit bõa doctriã. g Ipẽ q̃ꝫ ꝛc. quia docẽdo ſuã ſapiã augmẽtabiᷓ. h Qui abſcõ.frumẽ.tpe q̃ debẽt exponi vẽditõi.pp qđ aliq libꝛi hñt additũ:i tpe.ꝫ nõ ẽ ð textu.ſbitelligiᷓ tñ pp qđ fuit poſitũ i glo.iterlineari ꝛ poſtea p ſcriptoꝛes iſertũ textui. i Maledicẽᷓ i pplis.q fame afflicti maledicũt ſibi.ꝛ vẽdẽtibꝰ bñdicũt. k Bñ ꝯſur.dilu.q q̃rit bõa.opꝰ.n.bonũ ẽ citoĩchoãdũ. l Qui aũt ine.ꝛc.ſic ſaul q̃rẽs phitoniſſã audiuit ibi moꝛtis ſue ſniam de q̃ ꝯſternatꝰ cecidit i terrã.p.Reg.18. m Qui confi.i di.ſuis.magis q̃ in deo. n Coꝛruet.iuſto dei iudicio.exẽplũ de illo q dixit Luc.12. Aia mea habes mlta bona repoſita i ãnos multos q̃ſce bibe epulare.Dixit aũt ad illũ dñs.ſtlte hac nocte repetẽt aniã tuã a te ꝛc o Juſti aũt ꝛc.i.pficiẽt de bono i meliꝰ. p Qui cõ.do.ſuã.i.cognatõez ſuã q̃ freq̃nter dr̃ domꝰ i ſcriptura ꝛ maxime i ve.teſta. pſ.134.Domꝰ leui bñdicite dño ꝛc. q Poſſidebit vẽtos.q: eiectus a cognatl expõiᷓ vẽtis. r Et q ſtul.ẽ ꝛc.ille.n.dꝫ fuire ꝛ ſapiẽs dñari.vt hr̃ p politicoꝝ. s Fructꝰ iu.ꝛc.i.opꝰ iuſti deducit ad eſũ ligni vite q ẽ xp̃s i btã fruitõe. t Qui ſuſci.aias.i. curã aiaꝝ. v Sapiẽs ẽ.i.dꝫ ẽẽ.q: ſic dic Greg.i paſtoꝛali.Ars

artiū ē regimē aīa℞. vł alr. Sapiēs ē. q₂ eligit bonū ſit ſit ad hoc ſufficiēs. i. Timot. 3. Qui epatū deſiderat bonū opus deſiderat.
a Si iuſt⁹ in ter. recipit. a deo flagella. ſic p₃ de ſancto iob.
b Quāto magis ⁊c. ſ. flagellabūt a deo in futuro. Cap. XII.
c Qui diligit. Supra. 10. ca. idu⁊it ſalomon ad amorē ſapie ⁊ c. ii. ad act⁹ iuſticie ad q̄ diſponit maxime bona diſcipli na. iō ad eā iducit i hoc ca. dicens. Qui dili. diſ. ⁊c. q₂ q̄ di ſciplinā ſuſcipit a doctore. d Qui āt odit ⁊c. ſ. iſ. n. ē furioſo q refugit medicinā ſalubrē. e Qui bo nus ē. bñ vtēdo gr̄a ſibi data a deo.
f Hauriet ſibi gra tiā. q̄ meret augeri vt aucta mereat ⁊ pfici. g Qui āt ⁊c. ō ſēſu ſuo pſuṁdo.
h Impie agit. q₂ iu ſte a deo dimittitur ⁊ ſic cadit. i Nō ro. bō e⁊ impietate. ſic ſaul ipie occidēs ſacerdotes. p⁹. Reg. 22. ⁊ p ɔſeq̄ns dō nō fuit roborat⁹ i regno qō tñ q̄rebat
k Radi⁊ āt ⁊c. h̄ ē ſtabilitaſ i vtute ⁊ honore. vñ dō fuit ſtabilit⁹ i regno p ſe ⁊ ſua poſteritate.
l Mulier diligēs in bono regimine ſui ⁊ domus ſue.
m Coro. eſt vi. ſuo. i. cauſa honoris.
n Et putre. i oſſib⁹ eius. i. mulieris.
o Que cōfu. ⁊c. i. q̄ adulterat. vñ Nu. 5. dr̄ de muliere ſu ſpecta a viro ō adul terio q̄ adducta ad ſacerdotē bibe bat aq̄s que ſi erat re℞ crimē ei ipoſi tū a viro cēbant tu morē i eius iteriori b⁹ et putrefactōem ⁊ tādem mortem.
p Cogitationes iu ſto℞ ⁊c. cogitāt eni cū p̄ximo ſeruare eq̄tatē iuſticie. q Et ɔſi. ipio. ⁊c. q₂ decipiūt p̄ximū ſub ſani ɔſilij ſpē. r Uer. ipio. ⁊c. q₂ teſtificant ɔtra iuſtū i cā criminali. ſic p₃ de falſis teſtib⁹ cō tra naboth. 3. Regum. 21. s Os iu. ⁊c. ſic os danielis libera uit ſuſannā ad mortē iiuſte ɔdēnatā. Dan. 13. t Uer. ipios. i. cō uerte ad bonū. v Et nō erūt. ſ. ipij. Uel alr. Uerte impios ⁊ nō erūt. i. ad modicā mutatōē₃ deficiet co℞ pſperitas: ⁊ huic ſnīe magis ɔcordat lr̄a ſeq̄ns. cū dr̄ p oppoſitū. ⁊ Dom⁹ āt iuſto℞ ⁊c. ſ. cū h̄ ēt freq̄nter i pſperitate tpali. y Doctrīa ſua . ſ. bona. 3 Noſcit vir. i. apparet ei⁹ vtus. a Qui āt van⁹. i. ſciā ⁊ vtute vacu⁹. b Et excors eſt. i. ſine bonitate cordis.
c Patebit cōtēptui. alio℞. d Melior ē paup. h̄ ē de ifimo ſtatu. e Et ſufficiēs ſibi. i victu ⁊ veſtitu. ſm ſtatum ſuum.
f Quā glōſus. i. bona ſua expēdēs i vanitatib⁹ g Et idigēs pane. i. victu ſufficiēti ſm ſuū ſtatū. h Nouit iuſt⁹ ⁊c. i. ſeruo℞ ſuo℞ q ſūt ei⁹ iſtrumēta i opib⁹ ſuis. ⁊ iō dicunt hic iumenta q̄ſi iuuamēta. Dn̄s. n. iuſt⁹ cōſiderat diligēter laborē ſeruo℞ ſuo℞ ⁊ fidelitatē vt ſic eis mō iuſto recōpēſet. Pōt ēt hoc exponi ad lrām de iumētis. iudei. n. erāt crudeles. ⁊ iō le⁊ nō tm̄ idu⁊it eos ad pietatē circa hoīes ſ₃ ēt circa bruta aīalia q̄ pcepit qeſcere in die ſabbati. Exo. 20. vt ſic eēnt magis miſericordes erga hoīes Igit ſm hoc dr̄. Nouit iuſtus iumētō℞ ſuo℞ aīas. i. ɔſiderare cōſueuit ne iumēta ſua exceſſiuis laborib⁹ affligant. i Uiſce ra āt ipio℞ crudelia. erga ſeruos ſuos ⁊ iumēta. k Qui opat terrā ſuā eā debite colendo. l Satiabit panib⁹. i. h₃ victu₃ ⁊ veſtitū cōuenietē. m Qui āt ſectat ociū ſtultiſſim⁹ ē. q₂ p

hoc icurrit defectū bono℞ tpaliū ⁊ ſpūaliū. ſm q̄ dr̄ Eccle. 33. Mltā₃ maliciā docuit ocioſitas. n Qui ſuauis ē ⁊c. iſte v̄ſus nō ē i hebreo p₃ tñ ei⁹ ſnīa. q₂ ille q ſuauis ē p māſuetudinē₃ moderat⁹ ē i v̄bis ⁊ i fa ctis pp̄ter qō monēdo alios nō vtit v̄bis cōtumelioſis. o Deſide riū ipȷ ⁊c. Ex abūdātia. n. cordis os loqt. Math. 12. ⁊ iō ipius nō re ducit ad memoriā niſi mala. p Radi⁊ āt iuſto℞. i. ſtabilitas eo℞ i virtute. q Proficiet. de bono i me i⁹ pcedendo. r Propter pctā labio℞ ruina p̄ximat malo. q₂ per pctm̄ oris ruit hō i pctm̄ opis. ⁊ ſic icurrit malū culpe ⁊ pene. s Effu. aūt iu ſtus de anguſtia. q₂ eua dit remorſu₃ cōſcie ⁊ pe nā gehēne. t De fru ctu oris ſui. i. de bōa ſua doctrina. v Unuſ quiſq₃ replebit bōis. q₂ p fectus diſcipuli redūdat i meritū magri. pp quod doctores ſacri nō ſolum habebūt aureā i celo ſed ēt aureolam. ⁊ Uia ſtulti recta i oculis eius. ſic hñti oclos humore ſā guineo repletos omnia videt rubea. y Fatu⁹ ſta. idi. irā ſuā. q₂ ſeqt paſ ſionem ⁊ non rationem.
3 Qui āt diſſi. ⁊c. ſic ſaul diſſimulauit ſe audire v̄ ba iiurioſa illo℞ q ɔtē nebāt ſuā electōē₃ i regē p⁹ Reg. 10. a Qui qō nouit. ſ. eē ve℞. vñ in he breo hr̄. Loq̄ns veritatē iude℞ iuſticie ē. q₂ pfert v̄itatē maxime i iudicio.
b Qui aūt mē. i iudicio
c Teſtis ⁊c. q₂ p h̄ p̄xim⁹ defraudat. d Eſt q p. ⁊ ſupple non ſoluit.
e Quaſi gladio. ⁊c. q₂ cō ſcia dictat ſibi q̄ tenet adimplere p̄miſſum.
f Lingua āt ⁊c. q₂ ſic p mittit ita adiplet ⁊ ſic eſt ibi q̄dā eq̄litas v̄bo℞ et facto℞ ſicut ſanitas eſt adequatio humorum.
g Labiū v̄itatis firmū. q₂ nō variat ō vno i aliō.
h Qui autē te. ē re. ⁊c. q₂ falſū₃ qō teſtificat⁹ ē icōſiderate nitit mēdacū₃ tanq̄ ve℞ colorare.
i Dolus i cor. cogi. mala. q₂ tales qō nō pñt adiplere ptāte cogitāt ad iplere doloſitate. k Qui aūt pa. ineunt cōſilia. eis acquieſcendo.
l Seqt eos gaudiū. qō ſequit ad pacē. ſicut triſticia ad turbationem.
m Nō cō. iu. triſticia deyciēte a v̄tute. n Quicq̄d ei acciderit. q₂ fortunā aduerſā patiēter tolerabit. o Impij āt. i. patientia fracti.
p Replebunt malo. q₂ malo pene ſupueniet malū culpe ⁊ poſtea ge hēne ſi pſeuerct. q Abominatio ē dn̄o ⁊c. q₂ ipe ē v̄ritatis regula.
r Qui ⁊c. q₂ i h̄ aſſilant: aſſilatio v̄o ē cā dilectōis. iu⁊ illō Eccl. 13. Oē aīal diligit ſibi ſilē. s Verſut⁹. i. aſtut⁹. t Celat ſciā₃. i. aiū₃ ſuū vſ₃ ad tpś oppōtunū. v Et cor iſi. pno. ſtul. ſ. alienā ɔ ſe. q₂ ſtatim ma nifeſtat ſe p ɔtumeliā. ⁊ Manus ⁊c. hoc p₃ i ſcripturis ve. ac no. teſtamēti q̄ reges fortes alios ſubiecerūt ſibi ⁊ remiſſi ſeruierūt alijs ſub tributo. Pōt ēt exponi de fortitudine mentis ſeu rōis q̄ ſibi ſubij cit vires ſenſitiuas. ſi autē fuerit remiſſa: ſenſualitas ei dominatur.
y Meror ⁊c. de aliqua offenſa dei q₂ nullus q̄tūcūq₃ iuſt⁹ de cōi le ge trāſit vitā₃ p̃ntē ſine aliq̄ offenſa culpe. 3 Humiliabit illū. co rā deo p cōtritionē. a Et ſer. bono. q ē fideli ɔfeſſiōe. b Letifica bit. q₂ ad talē cōfeſſionē ſeqt alleuiatio mētis ⁊ quedam leticia.
c Qui ne. dān̄u temporale. d Propter amicū. i. pp ſubleuatōē₃ amici. e Juſt⁹ ē. q₂ amic⁹ ē magl diligēd⁹ q̄ lucr̄ tpale: ſ₃ lucr̄ ſpūa le ē magis diligēdū q̄ amic⁹. f Jter āt ipio℞. q dimittūt amicū pp tpale lucr̄. g Decipiet eos. q₂ pdūt mai⁹ bonū p minori. ſ. amicū p lucro tpali ⁊ freq̄nter ēt illo lucro defraudant. iō ſubdit. h Nō i ue. ⁊c. ſic ille q nūciauit dō mōtē ſaul ſperās iñ rportare p̄miū rporta uit āt mōtē ſuppliciū. 2. reg. i. i Et ſub a hois. i. ei⁹ vita. k Erit auri

eſt. Si iuſtus i terra recipit: q̄to magis ipius ⁊ peccator. XII.

Qui diligit diſciplinā₃ di ligit ſciā₃: q aūtē odit in crepatōēs inſipiens eſt. Qui bon⁹ eſt hauriet ſibi gr̄am a dn̄o: q aūt cōfidit i cogitatōibus ſuis ipie agit. Nōn roborabit hō e⁊ ipietate: ⁊ rādi⁊ iuſto℞ nō cō mouebit. Mulier diligēs: coro nā eſt viro ſuo: ⁊ putredo i oſſib⁹ ei⁹ q̄ cōnfuſione res dignas gerit. Cogitatōēs iuſto℞ iudicia: ⁊ cōn ſilia ipiorum fraudulēta. Uerba ipio℞ iſidiant ſāguini: os iuſto℞ liberabit eos. Uerte ipios: ⁊ nōn erūt. dōm⁹ aūt iuſto℞ pmanebit. Doctrinā ſua nōſcit vir: qui aūt van⁹ ⁊ e⁊cors ē patebit cōntēptui Melior ē paup ⁊ ſufficiēs ſibi: q̄ glorioſus ⁊ idigēns pane. Nouit iuſt⁹ iumēto℞ ſuo℞ aīas: viſcera aūt ipio℞ crudelia. Qui ōperat trā ſuā ſatiabit panib⁹: q aūt ſe ctat ociū₃ ſtultiſſim⁹ ē. Qui ſuā uis eſt viuit i moderatōib⁹: i ſuis monitōib⁹ relinqt ɔtumeliā. De ſidēriū ipij monimētū ē peſſimo rū: rādi⁊ aūt iuſto℞ pficiet. Pro pter pctā labiorū₃ ruina p̄ximat malo. effugiet aūt iuſt⁹ de angu

ſtia. De fructu oris ſui vnuſq̄ſq₃ replebit bonis: ⁊ iu⁊ta opera ma nuū ſua℞ retribuet ei. Uiā ſtulti recta i oculis eius q aūt ſapiens eſt audit ɔſilia. Fatuūs ſtati idi cat irā ſuā: q aūtē diſſimulat iniu riā callidus eſt. Qui quōd nouit loqtur iude℞ iuſticie ē. q aūt mē tit teſtis ē frāudulēt⁹. Eſt q prō mittit ⁊ q̄ſi gladiō pungit ɔſcīetie liguā aūt ſapiētiū ſanitas. Labiū veritatis firmū erit i ppetuum: q aūt teſtis eſt repētinus ɔcinat li guā mēdaciȷ. Dolus i corde co gitantiū mala: qui aūt pacis icūt conſilia ſeqtur eōs gaudiū. Nōn contriſtabit iuſtū quicq̄uid ei ac ciderit: ipij aūt replēbūtur malo. Abominatiō eſt dn̄o labia men dacia: qui aūt fideliter agūt pla cent ei. Homō verſut⁹ cēlat ſciā₃ ⁊ cōr iſipientiū prouocat ſtulti tiam. Mānus fortium dn̄abit que autē remiſſa eſt tributis ſer uiet. Merōr i corde viri iuſti hū miliabit illū: ⁊ ſermone bonō le tificabitūr. Qūi negligit damnū prōpter amicum iuſtus eſt: iter āutem impiorum dēcipiet eos. Non iueniet fraudulētus lucrū: ⁊ ſubſtantiā hoīs ērit auri pciū.

ꝓcium.i.ꝓcioſioꝛ auro. a Jn ſemita iuſti. vita.ſ.grē ꝛ poſtea glīe.
b Jter āt deuiū.a rectitudine iuſticie. c Ducit ad moꝛtē.ſ.culpe ꝑ ꝛ poſtea ad moꝛtem gehenne. Capitulum. XIII.

d F Jlius ſapiēs.Jn ca.ꝑce.idurit ſalomon ad ſuſceptionē diſciꝑline.ꝛ qꝛ hec ſuſceptio efficit ſapiētē.iō i hoc ca.ōnr oñdit diſciplinati ſapiam.d.Fili⁹ ſapiēs doctrina pr̄is.qꝛ i eo māifeſte relucet.
e Qui āt illuſoꝛ ē.bone doctrine. f Nō audit cū arguit̄.aure mentis nec ēt aure coꝛpoꝛis.vt freq̄nter. g De fructu oꝛis ſui hō ſatiabit̄ bonis.exponat̄.ſicut ca.ꝑce. h Aīa autē̄ ipioꝝ iniqua.qꝛ auertit̄ a deo ꝛ inique agit cōtra ꝓximuꝫ. i Qui cuſtodit os ſuū.ab idiſcreta locutōe. k Cuſtodit animō ſuā.ab aduerſarioꝝ īſidiatiōe q q̄runt aliqd rapere de oꝛe hōis vnde poſſint eum accuſare.ſic .n.q̄rebāt phariſei aliqd rapere de oꝛe xp̄i.ꝛ ꝑ oppoſitum ſubditur.
l Qui āt inconſiderat⁹ ē ꝛc̄.ꝛ pꝫ. m Uult ꝛ nō vult piger.qꝛ bñ vult obtinere bonū vtile vel honoꝛabile:ſꝫ laboꝛeꝫ q ad hoc exigit̄ nō vult ſuſtinere:ꝛ ſic nō vult efficaciter.iō ſilis ē catto qui vellet piſces comedere.refugit tñ pedes i aquaꝫ ponere. n Aīa autē operan.abiecta pigritia
o Jmpiguabit̄ .i.replebit̄ bonis ſpūalib⁹ ꝛ etiā freq̄nter tempoꝛalibus.
p Uerbū mendax iuſt⁹ deteſtabit̄.tāq̄ diſſonū ab habitu iuſticie queꝫ hꝫ in mēte. q Jmpi⁹ aūt ꝯfundit .ꝓximū per mēdacia ſua. r Et ꝯfūdet̄.qñ de mēdacio manifeſte arguet̄ qđ freq̄nter ꝯtingit. s Juſti. cuſtodit inocētis viā ꝛc̄. hoc pꝫ de ioſeph vēdito a fratribus ſuis.Geñ.37. ne dñaret̄ eis.ꝛ ꝓpter innocētiā ſuā fuit cuſtodit⁹ a dño ꝛ fact⁹ dñs ſup fratres ſuos.

Jn ſemita iuſticie vita:itēr autē deuiū ducit ad moꝛtē. XIII.
F Jliūs ſapiens doctrina pr̄is:q aūt illuſoꝛ ē non audit cū arguit̄. De fructu oꝛis ſui hō ſatiabit̄ bonis:aīa autē ipioꝝ inīq̄. Qui cuſtodit os ſuū cūſtodit aīam ſuā:q aūt icōſiderat⁹ ē ad loquēdū ſētiet mala. Uult ꝛ nō vult piger:aīā aūt operātiū ipiguābit̄. Uerbūm mēdax iuſt⁹ deteſtabit̄:ipi⁹ aūt confūdit ꝛ confūndet̄. Jūſticia cuſtodit inocētis viam:ipictas aūt pctōꝛē ſupplātat. Eſt quāſi diues cū nihil habeat:ꝛ ē quāſi pauper cū i multis diuitijs ſit. Redēptiō aīe viri diuitie ſue:q aūtē pauꝑ eſt increpationē non ſuſtinet. Lux iuſtōꝝ lētificat.lucērna aūt impioꝝ extiguet̄. Jntēr ſupbos ſemper iurgia ſūt:q aūt agūt oīa cū conſilio regūtur ſapia. Sūbſtātia feſtinata minuētur:q aūt paulatim colligit̄ manu mūltiplicabitur. Spēs q̄ differt̄ affligit aīam. lignū vitē deſideriū veniens. Qui detrahit alicui rei:ipſē ſe i futuꝝ obligat quī aūt timet p̄ceptū i pāce verſabit̄. Anime doloſe errāt i pctīs: iuſti āt miſericoꝛdes ſt̄ ꝛ miſerātur. Lex ſāpiētis fons vitē vt dēclinet ā ruina moꝛtis. Doctrinā bona dabit gratiā:i itinerē ꝯtēptoꝝ vōꝛago. Aſtūt⁹ ōmnia agit cū cōſilio:q aūt fatuus ē ape rit ſtulticiā. Nūciūs ipij cādet i maluꝫ. Legātus fidelis ſanitās. Egēſtas ꝛ ignōminia ē̄i q deſerit diſciplinā q aūt acqēſcit arguēti glōꝛificabit̄. Deſideriuꝫ ſi cōmpleat̄ delectat aīam. detēſtantur ſtulti eos qui fugiūt mala. Qui cum ſāpiētib⁹ gradit̄ ſāpiēs erit: amic⁹ ſtultoꝝ ſilis efficiet̄. Peccatoꝛes ꝑſequīt malū: ꝛ iuſtis retribuent̄ bona. Bonūs relinquit heredes filios ꝛ nepotes: ꝛ cuſtōditur iuſto ſubſtātia pctōꝛis. Multi cibi i nōualib⁹ patrum: ꝛ ālijs congregant̄ abſq; iudicio. Qui parcit vͥge odit filiū ſuum: qui aūt diligit illū iſtāter erudit. Jūſt⁹ comedit ꝛ replet aīaꝫ ſuā: vētēr autem ipioꝝ iſaturabilis.
S Apiēs mūlier XIIII. edificat domū ſuā: iſipiēs ēxtructā quoq; manib⁹ deſtruet. Ambulāns recto itinere ꝛ timēns deū:deſpicit̄ āb eo q iſani gradit̄ via. Jn ōꝛe ſtulti vͥga ſupbie:lābia ſapientiū cu

t Eſt quaſi diues cū nihil habeat.qñ illud modicū qđ hꝫ:qđ q̄ſi nihil ē reputandū:ſufficit ſibi. v Et eſt q̄ſi pauꝑ cū i multis diuitijs ſit hic ē auar⁹ cui nihil ſufficit ꝓpter qđ dicit Hiero.antiq̄ dcm̄ ē Auaro deeſt tā qđ hꝫ q̄ qđ nō hꝫ.qꝛ ꝓpter auariciā ſuā bonis hitis nō vtit̄.
x Redē.aīe viri diuitie ſue.vñ dixit daniel nabuchodonoſoꝛ.Dañ.4. pctā tua elemoſinis redime ꝛ iniq̄tates tuas miſericoꝛdiis paupeꝝ
y Qui aūt pauꝑ ē icrepatiōnē nō ſuſtinet.Jn Heb.hr̄.Qui tenuis eſt .ſ.i noticia diuine legis.vt exponit Ra.Sa. Jncrepationē non ſuſtinet.ꝑꝑ defectū ſapie.ſicut hō frenetic⁹ nō ſuſtinet emplaſtꝝ fract⁹ ꝑ ipatiētiā. z Lux iuſtoꝝ.i.ꝓſꝑitas coꝝ q̄ ꝑ lucē deſignat̄ ſicut aduerſitas ꝑ tenebrā. a Letificat pplꝫ:qꝛ ꝓſꝑitate ſua bñ vtit̄ erga ipſū. b Lucerna aūt ipioꝝ.i.ꝓſꝑitas eoꝝ. c Extiguetur. i moꝛte vel extiguet̄ ꝑ ifamiā qꝛ abutit̄ ſua ꝓſperitate. d Jnter ſuꝑbos ſēꝑ iurgia ſunt.qꝛ quilibet eoꝝ nitit̄ idebite aliuꝫ excellere.
e Qui āt agūt oīa cuꝫ ꝯſilio.bonoꝝ. f Regunt̄ ſapia.ꝛ nō voluntate ꝓpa. g Subſtātia feſtinata.i.feſtināter acq̄ſita vt per rapinā vel vſurā. h Minuet̄ dei iudicio.qꝛ male acq̄rit̄. i Que āt pau.col.manu.i.debito mō acq̄rit̄. k Multiplicabit̄.ꝓpter iuſtā acq̄ſitionē. l Spes q̄ differt̄.i.dilatio boni ſperati. m Affligit aīaꝫ ipſi⁹ ſperātis vel expectātis. n Lignū vite ꝛc̄.i.cōpletio deſiderij ē cā delectatōis ꝛ gaudij q̄ ſūt de bono p̄ñti. o Qui detrahit alicui rei.eā vituperādo. p Jpſe ſe i futuꝝ obligat.ad nō cōmendādū eāꝫ qꝛ ſic ihoneſte veniret ꝯ v̄bū ſuū. q Qui āt timet p̄ceptū .i.trāſgreſſionē p̄cepti diui. r Jn pace v̄ſabit̄.ſ.triplici i pace interna.q̄ꝫtū ad ꝯſciāꝫ.ꝛ fraterna:qꝛ cū ꝓximo facit iuſticiā.ꝛ ſupna:qꝛ finalr̄ venit ad glāꝫ. s Aīe doloſe errāt ꝛc̄. Hic v̄ſus nō ē i hebꝛeo.iō ꝯtrāſeo.ꝛ pꝫ ſuia. t Lex ſapiētis fons vite.lex ſapiētis duplr̄ dr̄.Uno mō qꝛ data ē a ſapiēte.ꝛ ſic lex dīna q̄ data ē a deo imediate cui⁹ ſapie nō ē numer⁹.ꝛ q̄libꝫ lex alia iuſta q̄ datur a deo mediāte tñ legiſlatoꝛe creato ē fons vite:qꝛ i ea hauritur debit⁹ viuendi modus.iō ſubdit̄. v Ut declinet.i.delinare faciat.
x A ruina moꝛtis.culpe ꝛ gehēne.Alio mō dr̄ lex ſapiētis.quia obſeruat̄ a ſapiente.ꝛ h̄ ēt mō lex dīna ꝛ q̄libꝫ alia iuſta dr̄ fons vite.qꝛ ſapiēs ibi haurit debitū modum viuēdi.ꝛ ꝑ h̄ declinat a ruina moꝛtis culpe ꝛ gehēne. y Doctria bōa dabit gratiā.docēti ꝛ audiēti qb⁹ dat gratiā diuinam ꝛ humanam.
z Jn itinere cōtēptoꝝ.bone doctrīe
a Uoꝛago.qꝛ ruūt de peccato in pctm̄ vſq; i ꝓfunduꝫ.vñ dr̄ ifra.18.Jmpi⁹ cū i ꝓfunduꝫ peccatorū venerit cōtēnit.
b Aſtut⁹.i periculi euaſione. c Oia agit cuꝫ ꝯſilio.ꝛ nihil p̄cipitanter.
d Qui āt fatu⁹ ē.ꝑcipitanter agendo.
e Apit ſtul.fatuitatē ſuā māifeſtādo.
f Nūci⁹ impij.i.ab homie ipio.miſſus ꝛ ꝓ negocio impio.
g Cadet in maluꝫ. .ſ.culpe ꝛ pene.
h Legat⁹ fidelis.i. a fideli miſſus et ꝓ negocio fideli.
i Sanitas.qꝛ reddit bonā diſpōneꝫ inter homies ſicut ſanitas in coꝛpoꝛe.
k Egeſtas. loco boni vtilis.
l Et ignominia.loco boni honoꝛabil̄.
m Si q deſe.dipli. qꝛ ꝑ obſuatōeꝫ diſcipliē bonū vtile ꝛ honoꝛabile acq̄rūt̄
n Qui āt ꝛc̄.ſe humilr̄ coꝛrigēdo. o Gloꝛificabit̄.i.honoꝛificabit̄ coꝛā multis i p̄ñti ꝛ i futuro. p Deſideriuꝫ ꝛc̄.qꝛ ſic̄ deſideriuꝫ ē boni nō habiti.ita delectatio ē boni iam adepti.
q Deteſtant̄ ꝛc̄.qꝛ nō reputāt niſi bona ſenſibilia q̄ tñ vt cōiter ſūt mala.ꝛ iō fugā vere maloꝝ iudicant fugam vere bonoꝛum.
r Qui cū ſapi.ꝛc̄.ꝯfoꝛmādo. s Sapiēs erit.ꝛ ſilr̄ ꝯfoꝛmās ſe ſtultis ſilis efficiet̄. t Pctōꝛes ꝛc̄.ſ.pene qđ eos finalr̄ ꝯphēdet.ſic̄ retributio bonoꝝ reſuat̄ iuſtl. v Bon⁹ relin.ꝛc̄.vñ ō pr̄ib⁹ ſcīs freq̄nter dr̄ i ve.teſt.q vidert̄ filios ſuos ꝛ filios filioꝝ ſuoꝝ i terciā ꝛ q̄rtā ꝓgeniē q̄s reliq̄rūt i mūdo poſt moꝛtē ſuaꝫ.
x Et cuſto.ꝛc̄.ſic̄ bōa nabal ipij fuerūt cuſtodita ipi dđ accipiēti abigail i vxoꝛē. y Mlti ci.ꝛc̄.qđ pōt exponi duplr̄.Uno mō de cibis coꝛꝑalib⁹ qꝛ pr̄es ātiq ſuis laboꝛib⁹ coluerūt terras p⁹us icl̄tas q̄ dñtur noualia .ꝛ ſic ml̄tiplicati fuerūt cibi coꝛꝑales i ſuſtētatōe ſeq̄ntiū.iō ſubdit̄. z Et alijs ꝛc̄.i.abſq; laboꝛe ſuo:qꝛ ñ ꝯſequūt̄ talia q̄ſi mercedē ſui laboꝛis i q̄ ē q̄dā executio iuſticie q̄ ꝓpe dr̄ iudiciū.Alio mō exponit̄ de cibis mētl.qꝛ antiq pr̄es ꝛ ml̄ti ph̄i ml̄tū laboꝛauerūt i iuētōe ſciaꝝ ꝛ artiū qb⁹ poſteri r̄ficiūt̄ abſq; tali laboꝛe. a Qui par.ꝛc̄.q̄ꝫtū ad aīaꝫ ſubtrahēdo ei debitā diſciplinā.lꝫ eū diligat q̄ꝫtū ad coꝛp⁹ iordiate. b Juſt⁹.ꝛc̄.qꝛ ſufficit ſibi qđ appōit̄. c Uēter āt.ꝛc̄.qꝛ ñ ſufficiūt eis q̄ apponūt̄ ſꝫ ſꝑ q̄rūt lautioꝛa ꝛ magl̄ delicata.Ca.XIIII

d S Apiēs mlier.Superi⁹ ſolomō ꝯmēdauit ſapiaꝫ i ſexu virili.h̄ i p̄ñ° h⁹ ca.cōmēdat eā i ſexu mulieb̄ri.d.Sapiēs mlier edificat domū ſuā.i.ſaluat eā ꝛ āpliat ſic̄ abigail domum ſuā ſaluauit refrenādo irā dđ.p̄ reg.25. e Jnſipiēs ex.ꝛc̄.i.opib⁹ ſuis mal̄ q̄ ꝑ man⁹ deſignāt.ſic̄ iezabel iducēs viꝝ ſuū achab

tuple ſuā ad idolatriā pp qḋ tota dom⁹ illa p iebu fuit deſtructa 4.reg.9. f Ambulās re.iti.p viā vtutl. g Et timēs deū. timore filiali. h Deſpicit ab eo.⁊c.ſic goliath ipi⁹ deſpexit dauid iuſtū.p reg.17. i In ore ſtul.⁊c.q2 loqt̄ cōtumelioſe ⁊ ſupbe ⁊ ſic pcutit alios virga lingue ſue. k Labia ſapiē.⁊c.q2 nō loquūt niſi bona ⁊ honeſta. a Ubi ⁊c.Hoc expōit dupl'r. Uno mō de bob⁹ ad lrā3 qb⁹ ſolū ātiqtus vtebāt hoies ad agricl'turā:⁊ adhuc vtūt i plibus terrl.⁊ iō vbi erat defcūs boū.ibi erat

niā cōſeq ex benignitate dei q̄ tn̄ fatue abutit̄. l Impatiēs opabit̄ ſtul.q2 paſſio ire abſorbet i eo rōnē. m Et vir vſut⁹.i. cito vtēs aiu3 ad varias fraudes: n Odioſus ē.oib⁹ bonis. o Poſſidebūt paruuli.ſ.ſēſu. p Stulticiā.q̄diu erūt ſic puuli. q Et expectabūt ⁊c.q̄ dirigit i actib⁹ humanis. r Jacebūt mali añ bonos. i futuro.ſic i pn̄ti ſūt ſup eos erecti vt freq̄nter. s Et ipy ⁊c.q2 erūt a regno excluſi:iuſtis ibidē receptis.ſic dr̄ Math.25.de fatuis vginib⁹ excluſis ⁊ prudētib⁹ receptis. t Etiā ꝓximo ⁊c.tū q2 hoies cōiter verecūdant̄ de conſanguineis paupib⁹.tū q2 ñ ſperant aliqd ab eis hr̄e ſed magl timēt ꝙ pauperes ꝯſāguinei velit aliqd ab eis regrere. v Amici vo ⁊c.tū q2 videt̄ i h honorari.⁊ q2 ſpāt ab eis ditari. x Qui deſpicit ⁊c.q2 fac contra caritate3 ꝓximi. y Qui āt ⁊c. affectu ⁊ effectu ſi poſſibilitas aſſit. z Beatus erit.pp qḋ dr̄ Math.5.Beati miſcordes qm̄ ipi miā3 ꝯſeq̄nt̄.

ēt dfcūs agricl'ture ⁊ ſegetū.⁊ p oppoſitū abūdātia ſegetū vbi erat abūdātia boū3. Alio⁹ expōit̄ vt p boues doctōes itelligāt̄.q laborāt i agro dñico.⁊ iō vbi ē defect⁹ doctoꝝ ibi ē paucitas fideliū.q p ſegetes dſīgnant̄.⁊ vbi ē pl'alitas fidliū.ibi appet manifeſte labor do ctoꝝ ⁊ p̄dicatoꝝ. b Teſtl fidelis ⁊c. pcc nec pcio:ſed ꝓ vtroq3 mētit̄ falſus teſtis. c Querit deriſor ⁊c.dr̄ aūt h deriſor ille qui contēnit videre dicta ātiquoꝝ ⁊ credit iuenire ſapiā3 p igeniū ſuū:ſ3 ñ iuēit.q2 ſupbia excecat eu3. d Doctrina prudētiū facilis.q2 ſic dic hiero.in ꝓlogo ſup Pentateuchū. Qō meli⁹ nouim⁹ meli⁹ ꝓferim⁹.⁊ iō prudētesq bn̄ nouerūt ſic ꝓferūt ꝙ auditores de facili itelligere faciūt. e Uade ꝯ vi3 ſtultū.ipſum arguēdo. f Et neſcit ⁊c.i.nō aduertet ꝙ loq̄ris prudenter.q̄ſi dice

ſtodiūt eos. Ubi nōn ſūt boues: p̄ſepe vacuū ē: vbi aūt apparent plurime ſegetes ibi manifeſta eſt fortitudo bouis. Teſtis fidelis nō mētiet̄: ꝓfert aūt mēdaciū dolosus teſtis. Querit deriſor ſapiēntiā ⁊ nō iuenit:doctrinā prudētiū facilis. Uade ꝯtra viꝝ ſtultū: ⁊ neſcit labia prudentie. Sapiā callidi ē itelligere viā ſuā: ⁊ iprudētia ſtultoꝝ errans. Stult⁹ illudit pctm̄: ⁊ inter iuſtos morabit̄ grā. Cor qḋ nouit amaritudinē aīe ſue:⁊ i gaudio ei⁹ nōn miſcebit̄ extraneus. Dōm⁹ ipioꝝ delebit̄: tabernacl'a iuſtoꝝ germinabūt. Eſt viā que videt̄ hoi iūſta: nouiſſima aūt ei⁹ deducūt ad mortē Riſus dolore miſcebit̄: ⁊ extrema gaudij luctus occupat. Uijs ſuis replebit̄ ſtult⁹: ⁊ ſup eū erit vir bon⁹. Innocens credit omni vbo: aſtut⁹ ꝯſiderāt greſſus ſuos. Filio doloſo nihil erit boni: ſeruo aūt ſapiēti ꝓſperi erūt act⁹: ⁊ diriget̄ via ei⁹. Sapiēns timet ⁊ declināt a malo:ſtult⁹ tranſilit ēt ꝯfidit. Impatiēs opabit̄ ſtulticiā: ⁊ vir verſut⁹ odioſus ē. Poſſidebūt paruuli ſtulticiā ⁊ expectabūt aſtuti ſciā3. Jacebūt mali ante bonos: ⁊ ipij āte portas iuſtoꝝ. Etiām ꝓximo ſuo pauper odioſus ē:āmici vo diuitū multi Qui deſpicit ꝓximū ſuū peccat: q aūt miſeret̄ pauperi: btūs ērit. Qui credit i dño miſicordiā diligit: errāt q opānt̄ malū. Miſericordia ⁊ vitas ꝑparāt bona. In oi opere bono erit abūdātia: vbi aūt vba ſunt plīma:ibi frequēter egeſtas. Coronā ſapiētiū diuitie coꝝ: fatuitas ſtultoꝝ iprudētia. Liberat aīas teſtis fidelis: ⁊ ꝓfert mēdacia vſipellis. In timore dñi fiduciā fortitudinis: ēt filijs ei⁹ erit ſpēs. Timor dñi fons vite:ūt declinet a ruina mortis. In multitudine ppli dignitas regis:ēt i paucitate plebis ignōminia p̄ncipis. Qui patiēs ē multa gubernat̄ ſapiā:q̄ñ aūt ipatiēs ē exaltāt ſtulticiā ſuā. Uitā carniū ſanitas cordis:putredo oſſiū iuidia.qui calūniat̄ egētē exprobrat factori ei⁹: honorāt aūt eū q miſeretur pauperis. In malicia ſua expellet̄ ipius:ſperat aūtē iuſtus i morte ſua. In cōrde prudentis reqeſcit ſapiā: ⁊ idoctos quoſq3

a Qui credit i domino. fide formata caritate. b Miſericordiam diligit.quia annexa eſt caritati. c Errāt.a rectitudine iuſticie. d Qui operant̄ malū.culpe. e Miā ⁊ vi.⁊c.q2 mīa ſine iuſticia puſillanimitas ē.iuſticia vo ſine mīa crudelitas ſ3 dulcor mīe tēperās rigorē iuſticie diſponit hoie3 ad oēs bonū grē i pn̄ti ⁊ glīe i futuro. f In oi ope ⁊c.q2 oē bonū de gnē ⁊ fcm̄ ex caritate meret̄ augmētū gratie.⁊ ſ3 h dr̄ Math.25. Hn̄ti dabit̄ ⁊ abūdabit. g Ubi āt ⁊c.pap.n.ſciētes ⁊ pap valētes i q̄cūꝙ arte vl' facultate ſolēt eē magis loq̄ces vt apparēt. h Corona ſapiētum.de qua gloriantur. i Diui.coꝝ.ſ.ſcie ⁊ vtu

ret.talē arguere ē laborē ſuū pdere. g Sapiā callidi.ſic ici pit vſus i hebreo.Eſt itelligere viā ſuā.Callidus.n.dr̄ ꝓpe q̄ puidet picula ſibi ab alys ꝑparata.⁊ ſic cognſcit viā ſuā.i.qḋ debeat fugere ⁊ ꝓſeq. h Et iprouidētia ſtultoꝝ.i.iprudentia eoꝝ reſpcū futuri. i Errās.q2 ñ ꝓuidet qd ſit fugiēdū ⁊ qd ꝓſeqndū. k Stult⁹ illudit peccatū.i.ꝓ nihilo h3 peccare. l Inter iu.⁊c.q2 ſtudent diligēter euitare pctā. m Cor qḋ no. ama ⁊c.de pctōꝝ pteritoꝝ cōtritōe. n In gau.ei⁹.de remiſſione culpe ⁊ ſpe glīe. o Nō miſcebit̄ extne⁹.i.a vā pnia alienus.vū latroni vere penitēti dixit xp̄s. Hodie mecū erl i padiſo Luce.23.a q̄ alter ipenitēs fuit excluſus. p Dom⁹ ipioꝝ delebit̄.ſic p3.4. Reg.de plib⁹ regib⁹ iſrl' qꝝ dom⁹ fuerūt delete pp ſuā ipietatē. q Tabernacl'a iuſtoꝝ ⁊c.i.ꝓficiēt i ſpūalib⁹ ⁊ tpalib⁹.vū dr̄.2.reg.3.Dauid ꝓficiens ⁊ ſeipſo robuſtior. r Eſt via.pctōꝝ. s Que videt̄ hoi.pctōri. t Juſta.q2 vnuſq̄ſq3 iudicat fm ꝙ ē affectat⁹. v Nouiſſima āt ⁊c.culpe ⁊ gehēne. x Riſus dolore miſcebit̄.q2 exultatōem vite pn̄tis i honorib⁹ ⁊ delicys cōcomitat̄ remorſus ꝯſcie ꝓpter peccata q̄ cōmittunt̄ freq̄nter i tali vita. y Et extrema gaudy. .ſ.h⁹ mūdi. z Luct⁹ occupat.ſ.inferni. a Uys ſuis ⁊c. q2 ꝓpter mala replebit̄ pena. b Et ſup eū ⁊c.quē ꝯculcauit i pn̄ti vita. c Innocēs credit oi vbo.inocēs accipit̄ h ꝓ ignorāte q neſcit diſtiguere iter bonū ⁊ malū ꝯſiliū. d Aſtutus.q ſcit aduertere malū ⁊ bonū cōſiliū. e Cōſiderat greſſus ſu. .i.q̄lr debeat ꝓcedere i fcis ſuis. f Filio doloſo ⁊c.iſte vſus nōē i hebreo. g Sapiēs timet deū.timore filiali. h Et declinat a malo.magl pp offenſā q̄ꝫ pp penā. i Stult⁹ trāſilit.de facili currēs ꝺ peccato ad pctm̄. k Et cōfidit.ve

tes q̄ ſūt diuitie ſapiētis.vū p̄hi q ātigt⁹ ſapiētes dicebānt tpales diuitias cōtēpſerūt vt liberi⁹ cōtēplatōi ſapie vacarent.vt p3 de ſocrate ⁊ diogene ⁊ ml'tis alys. k Fatuitas ſtultoꝝ ipru.q.d.iō ſūt fatui quia nō puidēt futura. l Liberat aīas.i.hoies a morte. m Teſtis fidelis.p3 de daniele q liberauit ſuſānā de morte. n Profert men.⁊c.q dr̄ q̄ſi vtēs pellē.⁊ ē ille q variat vba ſua fm fortunā ꝯ veritatem. o In timore dñi.ſ.filiali p Fiducia forti.ꝯ carnē mūdū ⁊ dmonē q Et filys ei⁹.ſ.talis timoris.⁊ dicūt̄ fily ei⁹ ill'i q i tali timore ſūt educati.ſic fily ſapīe illi q ſūt i ſtudio ſapie eruditi. r Erit ſpes.q̄ ē certa expectatio future btitudinis ex grā ⁊ merit1 ꝓueniēs.timor.n.filial' ſpē cū grā ⁊ caritate. s Timor ⁊c.q2 p̄ncipiū ē ſapie ſic fōs fluuial' aq̄. t Ut declinet ⁊c.l'pe ⁊ gehēne. v In ml'ti.po.⁊c.qū plebs ē bona ⁊ bn̄ ordiata.vt p3 de dd ⁊ ſalomōe. x Et i pau.⁊c.bn̄ ordiate.l3 ſint ml'ti moribꝰ icōpoſiti. y Ignominia p̄ncipis.q2 iordiatio ſubditoꝝ redūdat i vecūdia platoꝝ. z Qui patiēs ⁊c.q2 ira ipedit aiu3 nec poſſit cernere vex.⁊ iō patiēs cui⁹ anim⁹ ñ ē pturbat⁹ i aduerſis clare videt i factis ſuis. a Qui āt ⁊c.ſeq̄ns impetū ire. b Exaltat ſtul.ſuā.i.māifeſtat eā. c Uita carniū ſanitas cordis.a corde.n. ꝓcedit ſenſus ⁊ mot⁹ q ſūt opatiōes vitales ad membra exteriora. d Putredo.⁊c. Inuidia.n.ē triſticia ꝺ bono alieo.triſticia vo ē paſſio corruptiua ⁊ mortificatiua.vl' p oſſa itelligūt vtutes q̄ corrūpūt ſupueniēte iuidia. e Qui calūniat̄ egētē exprobrat factori ſuo.q2 fact⁹ ē ad imaginē di ſic diues.iō ſubdit̄. f Honorat āt eū q miſeret̄ pauperis.in imagine ſua. g In malicia ſua.i.pro malicia ſua. h Expellet̄ impius.de conſortio bonorum. i Sperat autem iuſtus in morte ſua.quia ſperat conſequi beatitudinem que haberi nō poteſt i pn̄ti vita. k In cor.pru.re.ſapientia.q2 hituat̄ i ea.hit⁹ āt ē q̄litas de difficili mobilis. l Et idoctos quoſq3 erudiet.h ē.n.op⁹

ſapiētis alios docere. a Juſticia eleuat gētē. ſicut pȝ ī decurſu ve/
teris teſta. q̄ȝdiu.n. filij iſrl' fuerūt iuſti fuerūt ī pſpitate eleuati. vt tpe
dd̄ ꝛ ſalomōis ꝛ alioꝝ bonoꝝ regū. ꝛ qn̄ dcliauerāt a iuſticia fuerūt de/
pſſi ꝛ captiuati ō terra ſua. vt tpib' oſee. ꝛ ſedechie. vt pȝ. 4. re. 18. ꝛ. 24.
b Accept' ē ꝛc. ſicut ioſeph pharaoni. Gen̄. 41. c Iracū. ꝛc. ſ. regis.
d Inutilis. ſeruus. e Suſtinebit. ſicut magr̄ piſtorum qui iuſſu
pharaonis fuit ſuſpēſus gen̄. 40. Pōt ēt exponi hec lr̄a ō bono ꝛ malo
ꝑlato q̄ꝝ vn' accept' regi xp̄o ꝛ ali' acriter puniet ab eo. Cap. XV.

dere ad act' hoīuȝ ꝛ cogitatōes eoꝝ. m Nō amat ꝛc. ſic nec
tinioſus amat pectinē ſȝ refugit. n Cor gau. ꝛc. diſpoſitio
eni cordis magis appet ī facie q̄ȝ ī ceteris ꝑtib' corꝑis eo ꝙ ibi vi
gēt oēs ſenſus. o Cor ſapiētis ꝛc. q2 ſꝑ deſiderat ī ſapia ꝓfi/
cere. p Et os ſtultoꝝ ꝛc. i. delectatr̄ loq̄ndo ſtulta. q Oēs
dies paupis mali. malo pene. q2 paupertas ē dfect' neca̅rioꝝ vite.
r Secura mēs. a timore paupꝑtatis. s Quaſi iuge cōuiuiuȝ
.i. delectabil'r viuit ſicut hoīes ī cōuiuio.

r Eſpōſio mollis. Superius ſalo/
mon informauit hoīeȝ ī morib' q̄ȝtū ad ꝑ/
tē rōnalē. H̄ incipit eū ifor
mare q̄ȝtū ad iraſcibilē.
Et diuidit in quinqȝ ꝑtes:
ſm̄ quinqȝ capitula. tn̄ iſta
diuiſio accipit ſm̄ ꝓnci/
pia capituloꝝ. nō ſȝ ꝓſe
cutionē. vt dcm̄ ē ſupra.
In pma pte dicit ſic. Re
ſpōſio mollis frāgit iraȝ.
icrepātis vel cōminātis.
ſicut pȝ Iudic. de gedeo/
ne q rūdendo dulciter il
lis de tribu ephraim fre/
git irā eoꝝ. g Sermo
dur' ꝛc. ſicut pȝ. z. Reg.
19. ꝙ viri de tribu iuda
dure rn̄dētes decem tri
bub' fecerāt eas recedere
a dauid. h Lingua
ſapiētuȝ ꝛc. q2 tpe ꝛ loco
gratioſe ꝓponit eam.
i Os fa. ebul. ſtulticiā.
.i. feruēter ꝛ ipetuoſe ꝓ/
fert eā. k In oī loco
ocli dn̄i. H̄ dr̄ ꝯ illos qui
dicebāt diuā ꝓuidētiaȝ
ſe nō extēdere ad iſta iſe
riora. ꝛ maxime ad act'
humanos ꝓpter arbitrij
libertatē. in q̄ꝝ ꝑſona
dicit Iob. zz. Circa car/
dies celi pambulat nec
noſtra conſiderat.
l Lingua placabilis. i.
ſuauis eloq̄o erga proxi/
mū. ꝛ orōni itenta erga
deū ad ipm placanduȝ.
m Lignū vite. q2 ſicut ꝑ
lignū vite cōtinuabatur
vita corꝑalis. ita ꝑ taleȝ
linguam vita ſpiritualis.

erudiet. Juſticia eleuat genteȝ:
miſeros aūt facit populos pctm̄
Accept' ē regi miniſter itelligēs:
iracūdiā ei' inutilis ſuſtinebit. XV
R Eſpōſio mollis frangit
irā: ſermō dur' ſuſcitat
furorē. Lingua ſapiētū
ornat ſciaȝ: ōs fatuoꝝ ebullit ſtul
ticiā. In omni loco oculi dn̄i: cō
tēplātur bonos ꝛ malos. Ligua
plācabilis lignū vite: que aūt i/
moderata ē ꝯteret ipm̄. Stultus
irridet diſciplinam p̄ris ſui: q aūt
cuſtodit icrepatōes aſtutior fiet.
In abūdāti iuſticia virtus ma/
xima ē: cogitatōes aūt ipioꝝ era/
dicabūtur. Dom' iuſti plurima
fortitudo ēt ī fructib' ipij ꝯturba
tio. Labia ſapiētū diſſeminabūt
ſciam cor ſtultoꝝ diſſimile erit.
Victime impioꝝ abominabiles
dn̄o vota iuſtoꝝ placabilia. Abō
minatio eſt dn̄o via ipij. q ſeqtur
iuſticiā diligitur ab eo. Doctrina
mala deſerētiū viā vite: q icrepa/
tiones odit morietr̄. Infernus ꝛ
ꝑditio corā domino: quāto mā/
gis corda filioꝝ hominuȝ: Nōn
amat peſtilēs eū q ſe corripit: nec
ad ſapiētes gradir̄. Cor gaudens
exhilarat faciem: ī merore animi
deijcit ſpūs. Cor ſapiētis queret
doctrinā ꝛ ōs ſtultoꝝ paſcit ipe/

ritia. Omnes dies pauperis ma/
li: ſecura mēs quaſi iuge ꝯuiuiū.
Melius eſt parꝝ cuȝ timore dn̄i:
q̄ȝ theſauri magni ꝛ inſatiabiles.
Meli' ē vocari ad olera cū cari/
tate: q̄ȝ ad vitulum ſaginatū cum
odio. Uir iracūndus ꝓuocat ri/
xas: q pātiēs ē mitigat ſuſcitatas
Iter pigroꝝ quaſi ſepes ſpinaꝝ:
via iuſtoꝝ abſqȝ offēdiculo. Fi
lius ſapiēs letificat patrē ꝛ ſtult'
homo deſpicit matrē ſuā. Stul/
ticiā gaudiū ſtulto: ꝛ vir prudēs
dirigit greſſus ſuos. Diſſipantur
cogitatōes vbi nōn ē ꝯſilium: vbi
vero ſūt plures cōſiliarij: confir/
mantur. Letatr̄ homo ī ſn̄ia oris
ſui: ꝛ ſermō opportun' ēſt opti/
mus. Semitā vite ſup eruditū:
ūt declinet de iferno nouiſſimo.
Domuȝ ſupboꝝ demoliet dn̄s:
ꝛ firmōs faciet terminos vidue.
Abominatio dn̄i cogitatōes ma
le: ēt purus ſermo pulcherrim'
firmābir ab eo Coturbāt domū
ſuā q ſectatr̄ auariciā: q aūtē odit
munera viuet. Per miſicordiā
ēt fidē pūrgant pctā: ꝑ timorem
āt dn̄i declinat oīs a malo. Mēs
iuſti mēditabir obediētiā: os ipio
rū redūdāt malis. Lōgē ē dn̄s ab
ipijs: ꝛ orones iuſtoꝝ exaudiet.
Lux oculoꝝ letificat aiaȝ: fama

t Meli' ē ꝛc. q2 il/
lud modicū ſufficit
hoī. v Quaȝ the.
magni ꝛ inſatiabi/
les. q2 nō ſupplent
idigētiā ſȝ magl' au
gēt. auaro. n. deēſt tā
qd̄ hȝ q̄ȝ qd̄ n̄ hȝ. vt
dicit hiero. in ep̄la ad
Paulinū de oīb' ſa
cre ſcripture libris.
x Meli' ē ꝛc. i. ad
modicū cibuȝ ami/
cabiliter datum.
y Quā ad vitu. ꝛc.
ſicut abſalon voca/
uit āmon fratrem
ſuum ad magnū cō
uiuium vt ipm iter
ficeret temulentuȝ
z. Regum. 13.
z Uir ira. ꝛc. q2 ira
ē appetit' vindicte.
exēplū de ſeba filio
bochri. z. Reg. 20.
a Qui āt ꝛc. vt pȝ dō
gedeone Iudic. 8.
b Iter pi. q̄ſi ſe. ſpi
naꝝ. ſꝑ. n. timet pi/
ger iuenire obſtacu
lū ī via. vn̄ ifra. 26.
dr̄. Dicit piger leo ē
ī via ꝛ leena ī itine/
rib'. c Fili' ſapi.
leti. p̄rem. ſicut pȝ ō
ſalomone q letifica
uit p̄rem ſuū dauid
d Et ſtul. hō ꝛc. ſic
nero qui fecit ma/
trem ſuam iterfici.
e Stulticia gaudi
um ſtulto. q2 glibet
ſm̄ habitū delecta/
bil'r opatr̄ ſiue ſit ha
bitus bon' ſiue ma
lus. z. ethicoꝝ. Si/

n Que āt imoderata ē. ad loq̄ndū. o Cōteret ſpm̄. ſicut dcm̄ eſt
ſupra ca. 10. In multilogo nō deerit pctm̄. p Stult' ir. ꝛc. q2 nō co
gnoſcit ei' fructū. q Qui āt cu. icrepatōes. ſe corrigendo.
r Aſtutior fiet. futura mala ꝑcauēdo. s In abūdāti iuſticia. q̄ cō
ſiſtit ī obſeruatōe cōſilioꝝ. t Uirt' maxima ē. reſpectu obſerua/
tōis ꝑceptoꝝ. ſicut caſtitas virginalis reſpectu caſtitatis coniugalis.
v Cogitatōes ꝛc. q2 auferetr̄ eis poteſtas ꝛ facultas adiplēdi ſuas cogi
tatōes malas. ſicut abſalon ablata fuit ptās regnādi loco dauid p̄ris
ſui. z. Reg. 18. x Dom' iuſti ꝛc. q2 dn̄s ꝓtegit eā. y Et ī fructi
b'. i. opib'. z Impij cōturbatio. q2 malus nō pōt hr̄e pacē ad ꝓxi/
mū. nec ēt ad ſeipſū. vn̄ dic phs. 8. ethicoꝝ. de ipijs. ꝯtēdit eoꝝ aīa. ꝛ h̄
qdē tradit huc hoc aūt illuc queadmodū diſcrepātia. q2 rō q̄ nō total'r
abſorbetr̄ trahit ad bonū. ſenſualitas āt q̄ preualet ad malum.
a Labia ſa. diſſe. ſciaȝ. ꝓplm̄ docēdo. b Cor ſtul. ꝛc. ſ. cordi ſapien
tis ꝛ ēt ſibiipſi: q2 diuerſis ꝛ varijs cogitatōib' agitatr̄. c Victime
ipioꝝ ꝛc. q2 fit de alieno vel mala volūtate. d Uota iuſtoꝝ placa.
ſicut pȝ de abel. e Abominatio ē ꝛc. q2 ꝓpriū dei ē parcere ꝛ miſe
reri. ꝛ ꝑ ꝯn̄s eē piuȝ. ꝓp qd̄ abominatr̄ oppoſitū. f Qui ſeqr̄ iuſticiā.
ſm̄ eā opando. g Diligitr̄ ab eo. ſ. deo q ē regl'a iuſticie. h Doctri
na mala ō. vi. vite. q2 ſic viuūt ita docēt. i Qui icrepa. morietr̄. mor
te culpe ꝛ freq̄nter corꝑali morte. ſicut pȝ de latronib' ꝛ alijs malefa/
ctorib' q occidūtr̄ eo ꝙ correctōeȝ oderūt. k Infern' ꝛ ꝑdi. coram
dn̄o. i. ſibi māifeſta lȝ ſint ſub terra ꝛ a deo longinq̄. l Quāto ma/
gis ꝛc. q adhuc ſūt ī via. hoc dr̄ ꝯ illos q negabāt diuā ꝓuidētiā ſe extē

gnū habit' gnāti ē delectatio ī ope. f Diſſipantr̄ cogitatōes. i.
nō deducuntr̄ ad effectū. g Ubi nō ē ꝯſiliū. q2 cōſiliū bonuȝ
dat viā adiplēdi cogitata. h Ubi vō ſūt pl'es cōſiliarij. fide
les ꝛ boni. i Cōfirmātr̄. i. ad effectū deducūtr̄. k Letatr̄ hō
ī ſn̄ia oris ſui. qn̄ ab alijs approbatr̄. q2 ꝑ h̄ iſurgit eſtimatio ꝓpe
ꝑfectōis ī q̄ glibȝ nāl'r delectatr̄. l Et ſer. opportun'. i. tpe op
portuno ꝛ ſeruatis alijs circūſtātijs debitl' ꝓlat'. m Eſt opti
m'. ī ſe ꝛ ī ſuo effectu. n Semitā vi. ꝛc. in ſana ꝛ bōa doctria.
o Ut de. de ifer. nouiſſimo. q ē ifernus dānatoꝝ. p Do. ꝛc.
vt pȝ de domo holofernis: quā dn̄s diſſipauit. q Et fir. ꝛc.
q2 bethuliā ꝛ terminos ei' meritis iudith ſaluauit. r Abo. ꝛc.
q2 ab eis ꝓcedūt mala v̄ba ꝛ opa. s Et pu. ꝛc. nō hn̄s admixtū
aliqd iniq̄tatis vtpote detractōis murmurationis ꝛ conſiliium.
t Pl'cherrim'. pl'chritudie hōeſtatl'. v Firmabitr̄ ꝛc. ad effcm̄
deducēdo. Pōt ēt hoc expōi de ſmōe euāgelico carēte oī ipuri
tate ꝛ oēȝ ſcitatē ꝯtinēte q ꝑ apl'os ꝑdicat' a deo miracl'is ē ꝯfir
mat' Marci vlt. Illi āt ꝓfecti ꝑdicauerāt vbiqȝ dn̄o coopante ꝛ
ſmonē ꝯfirmāte ſeq̄ntib' ſignis. x Cōturbat do. ſu. i. fimiliā.
y Qui ſec. auari. nimis eā reſtrigēdo a mō viuēdi debito.
z Qui āt ꝛc. ꝑ iniuſticia oblata. a Uiuet. vita grē. b Per
miaȝ. i. ꝑ opa mīe erga paupes. c Et fidē. erga deū. d Pur/
gātr̄ ꝛc. q̄ȝtū ad cl'pā ꝛ penā. Dan̄. 4. Pctā tua el'ynis redme.
e Mēs iu. ꝛc. i. obedire deo ꝛ ſupiori ſuo. H̄. n. ē debitū qd̄ iuſti/
cia reddit. q reddit vnicuiqȝ qd̄ ſuū ē. f Os ipio. ꝛc. rebellādo

deo ⁊ ſupioꝛib⁹ ſuis. g Lõge ē dñs ⁊c.ꝑ grãz lȝ ſit pñs ꝑ eēntiã ⁊ potẽtiã. h Et oꝛa in.⁊c.qꝛ aliqñ differt exauditõem vt gratioſi⁹ recipiat̃ qđ ab eo dat̃.q̃to ꝑ dilatõeȝ magis deſiderat̃.
i Fama bo.ipin.oſſa.i.augmẽtat v̾tutes i qb⁹ ꝯſiſtit robur mẽtis.ſicut i oſſib⁹ robur coꝛpis.v̾t⁹.n.laudata creſcit. a Auris q̄ au.icre.vite.i.diligẽtes ad vitã v̾tuoſaȝ. b In me.ſapi.cõmoꝛabit̃.ad audiẽdũ coꝝ ſapiam. c Qui abycit ⁊c.i.reddit eã deſpicabilẽ deo ⁊ oī homini bono. d Qui aũt.⁊c̃.qꝛ ſedatis paſſionib⁹ ē ſui ipſius dominus.

k Põdus ⁊ ſta.⁊c.i.iudicia dei ſũt iuſta. l Et opera eius ⁊c.in hebꝛeo hr̃. Lapides ſacculi.⁊ videt̃ lr̃a nr̃a coꝛrupta ꝑ ſcriptoꝛes ꝓpter ſilitudinẽ dictionũ.Ad cui⁹ itellcm̃ ſciẽdũ ꝙ ãtiqt⁹ fiebãt pondera cũ lapidib⁹ quoꝝ vn⁹ erat ponderoſioꝛ alio ẜm diuerſos grad⁹ ſicut mõ fiũt ꝑ diuerſas poꝛtões metalli q̃ꝝ vna põderat marcã alia libꝛã alia vnciã.⁊ ſic de alys.⁊ lapides illi ponebat̃ in ſacculo.Eſt igit̃ ſẽſus.Et opa eius oẽs lapides ſacculi.i.opa dei fiũt cũ debito põdere ⁊ mẽſura ⁊ hoc mõ dr̃ Sap.ii.Oia diſpoſuiſti dñe i põdere numero ⁊ menſura.

e Timoꝛ do.filiat̃.
f Diſciplina ſapie.i.ſapia diſcipliata.
g Et gl̃iam p̄ce.⁊c.ſicut diſpoſitio neceſſaria ad ipſam. Lu.zi. Qui ſe hũiliat exaltabitur.vñ dauid ex humilitate ſua exaltat⁹ fuit p̄mo ad gl̃iaȝ regni terreni.z.Reg.5.⁊ poſtea ad gl̃iaȝ r̃gni celeſtl. Cap.XVI.
h Hominis ē aium ꝑpa/rare.capi.
b p̄ce.docuit ſalomõ refrenare motũ ire ꝑ quod getat̃ aius ⁊ ſic ad oꝛandum ⁊ docẽdũ reddit̃ apt⁹ iõ dr̃ ꝯñter i hoc ca. Hoīs ē aiuȝ pꝛeparare.ꝑ oꝛõnem ⁊ ſacre ſcripture meditatõem. i Et dñi guber.linguaȝ.ſine q̊ hõ nõ hȝ ſanã doctrinã.Math.io.c. Nõ.n.vos eſtis qui loqmini ſȝ ſpũs patris veſtri qui loquitur in vobis.
k Oẽs vie hoīȝ.i.cogitatiões ⁊ actus ipoꝝ. l Patent oculis ei⁹.qꝛ oīa ſũt ei nota q̃ꝫtũcũq̧ occulta. m Spirituũ.i. voluntatum.

bõna ipiguat oſſa. Aũris q̄ audit icrepatiões vite: i mẽdio ſapiẽtũ cõmoꝛabit̃. Qũi abijcit diſciplinã deſpicit aiam ſuã: q ãũt acqeſcit icrepatõib⁹ poſſeſſoꝛ eſt coꝛdis. Timõꝛ dñi diſciplinã ſapie: ⁊ gloꝛiã p̄cẽdit humilitas. XVI.

Hominis ē ãium ꝑpare: ẽt dñi gubernare linguã. Oẽs vie hoīuȝ pãtẽt oculis ei⁹: ſpirituũ põdẽratoꝛ ē dñs. Reuelã dño opa tua: ẽt dirigẽtur cogitatões tue. Uniũerſa ꝓpter ſemetipſũ operat⁹ ē dñs ipiuȝ qũoq̧ ãd diẽ malũ. Abõminatio dñi ē oī arrogãs: ẽtiã ſi manus ad manũ fuerit nõ ē inocẽs. Initiũȝ vie bone facere iuſticiã: accepta ē apud deũ mag q̃ꝫ imolare hoſtias. Miſericõꝛdia ⁊ veritate rẽdimit̃ iniqtas: ⁊ i timoꝛe dñi declinat̃ a malo. Cũȝ placuerit dño vie hoīs: inimicõs quoq̧ ei⁹ ꝯuertet ad pacẽ. Mẽli⁹ ē paꝝ cũ iuſticia: q̃ꝫ mũlti fruct⁹ cũ iniqtate. Cõꝛ hoīs diſponit viaȝ ſuã: ſẽd dñi ē dirigere greſſus ei⁹. Diũinatio i lãbijs reg: i iũdicio non errabit os ei⁹. Pondũs ⁊ ſtatera iudicia dñi ſũt: ⁊ õpa ei⁹ oẽs lapides ſeculi. Abominãbiles regi q ãgũt impie. qm̃ iũſticia firmat̃ ſoliũ. Uõlũtas regũ lãbia iuſta qũi recta loqt̃ dirigẽt̃. Indignãtio regis nũcij moꝛtis: vir ſãpiẽs placabit eum. In hilaritatẽ vultus regis vita: ⁊ clemẽtiã eius quaſi imber ſerotinus. Poſſidẽ ſapiẽtiam qꝛ auro melioꝛ ē: ⁊ acquire pꝛudẽtiaȝ qꝛ pꝛecioſioꝛ ē argẽto. Semitã iuſtoꝛuȝ declinat mala: cuſtos anime ſue ſeruat vitã ſuã. Cõtritiõnẽ p̄cedit ſupbia: ⁊ ante ruinam exaltabit̃ ſpũs. Meliũs ē humiliari cũ mitib⁹: q̃ꝫ diuidere ſpolia cũ ſupbis. Erudit⁹ i v̾bo reperiet bona: ⁊ qui ſperat i dño btũs ē. Qũi ſapiẽs ē coꝛde appellabit̃ pꝛudens: ẽt q dulcis elogo maioꝛã reperiet. Fons ũite eruditio poſſidẽtis dõctrina ſtultoꝝ fatuitas. Coꝛ ſãpiẽtis erudiet os ei⁹: ⁊ lãbijs ei⁹ addet grãȝ. Fãu⁹ mellis cõpoſita verba dũlcedo aie ſanitas oſſiũ. Eſt viã q̄ videt̃ homini recta: ⁊ nouiſſima ei⁹ ducũt ad moꝛtẽ. Aiã laboꝛantis labõꝛat ſibi: qꝛ cõpũlit eum õs ſuũ. Uir iſipiẽns fodit malũ: ⁊ in lãbijs ei⁹ ignis ardeſcit. Hõmo ꝑuerſus ſuſcitat lites: ⁊ v̾bõſus ſeparat pꝛicipes. Uir iniqũus lactat amicũ ſuũ: ẽt ducit cũ ꝑ viaȝ nõ bonam. Qũi attonitis oculis

m Abomi.re.ſ.iniſto.
n Qui agunt ⁊c̃.qꝛ diſtoꝛti ſunt ab eius mente.
o Qm̃.iuſti.⁊c̃.ſ.regni. qꝛ ſicut dicit Aug.Amota iuſticia qd aliud ſunt regna niſi latrocinia magna. p Uolun.re.ſ.iuſtoꝝ. q La.iuſta.i iudicib⁹ ab eo iſtitutis.
r Qui re.⁊c̃.a deo i finẽ debitũ. s Indi.re.⁊c̃.exẽplũ.3.Reg.z.de ſalomone q idignatus ꝯtra ioab ⁊ ſemei mandauit eos occidi. t Et vir ſa.⁊c̃.ſicut pȝ de ioab.z.Reg.14.q ꝑ mulierem thecuitẽ placauit irã dauid ꝯ abſalõ. v In hilaritate vult⁹ regis vita.ſ.illoꝝ q offẽderũt qꝛ ꝑ h̾ ē diſpoſit⁹ ad ꝯdonandũ eis.iõ ſequit̃. x Et cle.ei⁹ ⁊c̃.qꝛ ſicut iber ſerotin⁹ ē bon⁹ ⁊ ſuauis terre paſcẽtib⁹.ſic clemẽtia regis remiſſiõe indigẽtib⁹.
y Poſſide ſapiaȝ ⁊c.q̃ꝫto aie bona coꝛpalib⁹ pferunt̃.⁊ auro.hñ cõparat ſapiaȝ q̄ ē noticia de diuinis ⁊ argẽto pꝛudẽtiaȝ q̄ ē noticiã de humanis.
z Semita iuſtoꝝ ⁊c.pȝ ſnia. a Cõtritõeȝ p̄cedit ⁊c.hoc pȝ de abſalon.q poſt nimiã elatiõnẽ i ſupbiaȝ i q̃rcu pẽdẽſ fuit occiſus.z.Regũ.18.⁊ de antiocho ſuperbiſſimo q a dõ fuit ꝑcuſſus i tm̃ ꝙ ei⁹ fetoꝛe grauabat̃ exercit⁹ ⁊ i mõtib⁹ miſerabl̾r ē moꝛtu⁹.z.macab.6. b Melius eſt ⁊c.ꝓpter qđ dicit̃ ps.83.Elegi abiect⁹ eē i domo dei mei magis q̃ꝫ habitare i tabernaculis pctõꝝ. c Qui ſapiens ē coꝛde.abſq̧ tñ doctrina alioꝝ appellabit̃ pꝛudẽs.i.denoīari põt ab habitu ipm ꝑficiẽte
d Et q dulcis elogo.ita ꝙ cũ ſapie habitu exercet̃ i doctrine actu.
e Maioꝛa repiet.qm̃ nõ ſolũ hẽbit aureã ſȝ ẽt aureolã: q̄ debet̃ actui docẽdi.iõ ſubdit̃. f Fõs vi.eru.poſſidẽtl.i.erudire potẽtis ꝑ ſapiaȝ ſuã ⁊ eloq̄ntiã.ſicut eni riuuli deriuãt̃ a fõte.ſic aq̄ ſapie deriuant̃ ad alios a tali doctoꝛe. g Doctrina ſtul.fatuitas.qꝛ de ſacco non exit niſi ꝙ itus hr̃. h Coꝛ ſa.eru.os ei⁹.dirigẽs ipſuȝ in loquendo.
i Et la.ei⁹ ⁊c̃.qꝛ eloq̄ntia ꝑ ſapiaȝ directa efficit̃ magis gratioſa.
k Fau⁹ mel.⁊c.qꝛ ſũt dulcia auri.ſic̃ fau⁹ mellis oꝛi. l Dulcedo ⁊c.i.bona diſpõ ⁊ robur coꝛꝑib⁹ qb⁹ exñtib⁹ aīa dulciter viuit i coꝛꝑe. Poteſt ẽt h̾ expõi đ roboꝛe ſpũali qđ ꝯſiſtit i v̾tutib⁹ itellcũalib⁹ ⁊ moꝛalib⁹ i qb⁹ aīa delectat̃ tã q̃ꝫ i ſuis ꝑfectõib⁹. m Eſt via.q̄ ⁊c̃.exponatur vt.ſ.14.ca. n Aia labo.i.hõ laboꝛãs eo modo loquendi quo totũ denoīat̃ a ꝑte digni oꝛi. o Laboꝛat ſibi.i.ꝑꝑ neceſſaria vite ſue ⁊ familie p Quia ꝯpu.⁊c.ſ.ad laboꝛãdũ. q Os ſuũ.co.n. ipo ꝙ oȝ eũ comedere.oȝ eũ laboꝛare.ꝑꝑ qđ dicit̃ apl̾s.z.Teſſal̃.3.Qui nõ vult opari nõ mãducet. r Uir iſipi.⁊c.i.q̃rit cũ diligẽtia ſic̃ fodiẽs theſaurũ iclinat⁹ ad h̾ ex habitu malo. s Et i labys eius ⁊c.ſ.ignis iracũdie ⁊ ſupbie. t Hõ ꝑuer.⁊c.exẽplũ de ſeba filio bochꝛi.z.Reg.zo. v Et v̾boſus ⁊c.ſicut doech ſepauit ſaul a dauid genero ſuo.p̄.Reg.zz. x Uir iniqu⁹ ⁊c.ei adulãdo. y Et ducit cũ ⁊c.ꝑ talẽ adulatõem. z Qui attonitis ⁊c. Hic ponit duo ſigna hoīs cogitãtis mala.vnũ ē ꝙ hȝ oclos attonitos ex itẽſa cogitatõe ad

n Põderatoꝛ ē dñs.ad retribuendũ ẜm merita ⁊ demerita.
o Reuela dño opa tua.nõ mãifeſtando illi aliqd qđ ignoꝛat qꝛ hoc ē ipoſſe: ſȝ q̄rẽdo ab eo auxiliũ ⁊ cõſiliũ i operibus tuis.
p Et diriget̃ cogi.tue.ad bonũ effectũ. q Uniuerſa ꝓpter ſemetipſũ ⁊c.qꝛ ſic̃ ē p̄ncipiũ effectiuũ oīuȝ ita ē finis vltimus. Pꝛima.n.cã cõuertit i ſeipſam oẽs ſuos effect⁹.Apoc.p̄.Ego ſuȝ alpha ⁊ o p̄ncipiũ ⁊ finis. r Impiũ quoq̧.ſ.ꝑparauit.
s Ad dieȝ malũ.i.extremi iudicy vt in repꝛobis reluceat ei⁹ iuſticia ſicut ei⁹ mĩa i electl.vt deducit apl̾s diffuſe i ep̃la ad Ro.
t Abominatio ē ⁊c.ſicut ꝑ oppoſitũ v̾e humilis ē ſibi amabilis.
v Etiã ſi man⁹ ⁊c.exponat̃.vt ſupꝛa.ii.ca. x Initiũ vie bone ⁊c.ille v̾ſus nõ ē i hebꝛeo.ꝑꝑ qđ ꝑtrãſeo: ⁊ qꝛ ſatis pȝ ſentẽtia.
y Mĩa ⁊ v̾ita.i.iuſticia.qꝛ vna ſine alia nõ ē v̾tuoſa.vt dcm̃ eſt ſupꝛa.14.ca. z Redimit iniqtas.i.pena ꝓ iniqtate debita.
a Cũ placuerit dño ⁊c.i.fcã ei⁹ dicta ⁊ cogitata. b Inimicos q̈q̧ ei⁹ ⁊c.ita ꝙ erũt ſibi amici.exẽplum de ioſeph Geñ.41.⁊ de moyſe Exo.z.⁊ de trib⁹ pueris in camino poſitis.Dañ.3.
c Meli⁹ ē paꝝ ⁊c.ſ.acqſitũ qꝛ illud ē ipſi⁹ acqrẽtis. d Quam mlti fruct⁹ cũ iniqtate acqſiti.qꝛ ñ ſt̃ acqrẽtl ſȝ tenet̃ reſtituere.
e Coꝛ hoīs diſ.viã ſuã.ꝓpꝛiũ.n.ē hoīs ꝑ deliberatõeȝ ꝓcedere i factis ſuis qđ nõ cõuenit aīalib⁹ bꝛutis. f Sȝ dñi ē ⁊c.qꝛ nõ ſufficit humana ꝓuidẽtia niſi aſſit directio diua. g Diuinatio.i.diua lectio. h In labys re.vñ Deut⁹.17.dr̃ de eo. Poſtq̃ꝫ ãt ſederit i ſolio regni ſui dſcribet ſibi deut⁹.legl h⁹ i volumĩe.ſeqtur.Legetq̧ illud oīb⁹ dieb⁹ vite ſue vt diſcat timere dñm.
i In iudi.⁊c̃.dãdo malã ſniaȝ ſi i lege ſtuduerit ⁊ deuȝ timuerit.

cogitat prava: mordēs labia ſua ꝑficiet malũ. Corona dignitatis ſenectus: que ĩ vijs iuſticie reperiet̃. Melioꝛ eſt patiēs viro forti: ⁊ qui dominat̃ animo ſuo expugnatoꝛe vrbium. Soꝛtes mittuntur in ſinum: ſed a domino tēperantur. XVII.

Melioꝛ ē buccella ſiccã cũ gaudio: ꝙ̄ domus plena victimis cũ iurgio. Seruus ſapiens dñabit̃ ſtultis filijs: ⁊ ĩter fratres hereditatē diuidet. Sicut igne ꝓbat̃ argētũ ⁊ auꝝ camino: ita coꝛda ꝓbat dñs. Malus obedit lingue inique: ⁊ fallax obtēperat labijs mēdacib⁹. Qui deſpicit pauperē exprobrat factoꝛi ei⁹: ⁊ q in ruina letatur alterius:

malũ ⁊ ſic obſcurat̃ viſũs exterioꝛ: qꝛ mot⁹ maioꝛes expellũt minoꝛes ſm ph̄m. Scd̄o ē ꝙ moꝛdet labia ſua. ex imaginatōe. n. ꝑficiēdi malũ mouent̃ dētes ad talē actũ. iō dr̃. a Moꝛdēs labia ⁊c̃. i. imaginat̃ ꝑficere. b Corona dignita. ⁊c̃. i. debet̃ ſenectuti nō cuicũqꝫ. ſꝫ bone iō ſubdit̃. c Que ĩ vijs ⁊c̃. ſ. ꝓceſſiſſe. d Melioꝛ ē patiēs viro forti. fortitudine coꝛꝑali: quãto melioꝛ ē aĩa coꝛꝑe. patiētia. n. ꝓp̄e eſt fortitudo aīe ꝑ quã cõñimiter tolerat aduerſa. e Et q dñatur ⁊c̃. ꝑ repſſionē cõcupiſcētiaꝝ. f Expugnatoꝛe vrbiũ. ꝓp qd̄ diogenes ph̄s dixit d alexãdro magno q mltas vrbes expugnauerat ꝙ erat ſeruus ſerui ſui. qꝛ diogenes per rōnē dñabat̃ ſuo ſenſitiuo appetitui. alexander vo magis ſeruiebat ſuo appetitui ſenſitiuo. g Soꝛtes mittunt̃ ĩ ſinũ. i. ĩ alio loco occulto vt ĩde recipiantur foꝛtuitu vl̃ ſine ꝓuiſione hũana. h Sꝫ a dño t̃pant̃. ex diuina eni ꝓuidētia ꝓueīt ꝙ tal̃ ſoꝛs cadat ſup talē. ¶ Ad maioꝛē h⁹ auctoꝛitatis ĩtelligētiaꝫ q̄rit̃ hic vtꝝ vti ſoꝛtib⁹ ſit licitũ. Ad qd̄ dicendũ ꝙ vti ſoꝛtib⁹ ē ex vario euētu ſeu diſpoſitiōe alic⁹ rei ſenſibilis ꝓpoſite determinare aliquod dubiũ vl̃ icertũ. ſicut ex feſtucis ꝓpoſitis per hoc ꝙ aliqs accipit breuioꝛē vl̃ lõgioꝛem ſeu ĩ ꝓiectōe taxilloꝝ ex hoc ꝙ aliqs ꝓijcit plura vel paucioꝛa pũcta. vl̃ ex cõſilĩb⁹ aliqđ dubiũ ĩter hoīes determinat̃. ⁊ ſi hoc fiat ad alicui⁹ rei diuiſionē iter hoīes vt ꝑ hoc d̄terminet̃ qs quã ꝑtē accipiat vocat̃ ſoꝛs diuiſoꝛia. Si ãt h̄ fiat ad aliqd determinate agēdũ. vocat̃ ſoꝛs cõſultoꝛia. Igit̃ ſi diſpoſitio vel euent⁹ ſoꝛtiũ expectet̃ a foꝛtuna tm̄ nullũ ē vitiũ. vt ſi mittantur ſoꝛtes ad determinãdũ iter hoīes qs quã ꝑtē accipiat alicui⁹ rei. ⁊ hoc ex cõmuni ꝯſenſu cõmittit̃ foꝛtune. cã tñ motiua pōt eē pctm̃. vt ſi ꝓpter cupiditatē ꝓpꝛiã vel aliud vitiũ nō poſſint cõcoꝛditer alio mō diuidere. Si ãt diſpoſitio ſoꝛtiũ vel euēt⁹ nō expectet̃ ſolũ a foꝛtuna ſed ab alia cã. h̄ ē dupl̃r. Uno mō a cã coꝛꝑali vt a diſpoſitōe ſtellaꝝ. ⁊ ſic cũ act⁹ ſtellaꝝ ad h̄ ſe nō extēdat ſuꝑſtitioſuꝫ ē ⁊ illicitũ ⁊ nō caret occulto pacto demonũ. Alio mō qꝛ expectat̃ euent⁹ ⁊ diſpoſitio ſoꝛtiuꝫ a cã ſpũali dirigēte. ⁊ hoc ē dupl̃r. vno mō a demone ⁊ h̄ ē illicituꝫ. qꝛ includit familiaritatē ⁊ pactuꝫ cũ demonibus. alio mō a deo expectatur imediate vel mediãtib⁹ ſcīs ãgelis ⁊ h̄ nō ē illicitũ ſm ſe ſi fiat cũ debita reuerētia. vñ dr̃ h̄ Soꝛtes mittũt̃ ĩ ſinũ: ſꝫ a dño tēperãt̃. Pōt tñ ĩ h̄ q̄drupl̃r pctm̃ icidere. Primo ſi abſqꝫ vlla neceſſitate ad ſoꝛtes recurrat̃. h̄. n. videt̃ ad dī tētatōeꝫ ꝑtinere. vñ dic̃ Ambꝛoſi⁹ ſuꝑ lucã. Qui ſoꝛte eligit̃ humano iudicio ñ ꝯp̄hēdit̃. Scd̄o ſi aliqs ēt ĩ nec̃citate abſqꝫ reuerētia debita ſoꝛtib⁹ vtat̃. vñ ſuꝑ act⁹ apl̃oꝝ dicit Beda. Si q neceſſitate aliq̃ cõpulſi deũ ꝓutãt ſoꝛtib⁹ apl̃oꝝ exēplo eē cõſulēdũ videãt hoc ipſos apl̃os nō niſi collecto fratꝝ cetu ⁊ ꝑcib⁹ ad deũ fuſis egiſſe. Tertio ſi diuina oꝛacula ad terrena negocia cõuertãt̃. vñ dic̃ aug. ad inq̄ſitōes ianuarij. Hi q de paginis euãgelicis ſoꝛtes legũt ⁊ ſi optãdũ ſit vt hoc poti⁹ faciãt ꝙ̄ ad demonia cõſulēda cõcurrãt. tñ mihi diſplicet iſta cõſuetudo ad negocia ſecularia ⁊ ad vite h⁹ vanitatē diuina oꝛacula velle ꝯuertere. Quarto ſi ĩ electōib⁹ eccl̃iaſticis q̃ ex ſpũs ſcī ĩſpiratōe fieri debēt aliq vtant̃ ſoꝛtib⁹. vñ dic̃ Beda ſuꝑ act⁹ apl̃oꝝ. Mathias ãn pētecoſtē oꝛdinãd⁹ ſoꝛte q̄rit̃. qꝛ. ſ. nōdũ erat plenitudo ſpũs ſcī ĩ eccl̃a effuſa. ſeptē ãt diacōi poſtea nō ſoꝛte. ſꝫ electōe diſcipuloꝝ ſũt oꝛdinati. ſec⁹ aũt ē ĩ tꝑalib⁹ dignitatib⁹ q̃ oꝛdinant̃ ad terrena diſponēda. ⁊ iō ĩ electōe illaꝝ poſſũt hoīes vti ſoꝛtib⁹ ſicut ⁊ ĩ diuiſiōe reꝝ tꝑaliũ. vt p̄dictũ ē. Si vo aliq̃ neceſſitas alia ab electione dignitatis eccleſiaſtice imineat licituꝫ eſt cũ debita reuerentia ſoꝛtibus diuinũ auxiliũ iploꝛare: vñ dicit Aug⁹ ĩ epiſtola ad Honoꝛatũ. Si iter dei miniſtros ſit diſceptatio q coꝝ tꝑe perſecutōis maneat ne fuga oīuꝫ: ⁊ q coꝝ fugiãt ne moꝛte oīuꝫ deſerat̃ eccleſia: ſi hec diſceptatio aliter nō poterit terminari q̃tum mihi videt̃ q maneant ⁊ q fugiãt ſoꝛte eligēdi ſũt. Et h̄ mō vſi ſũt ſoꝛtib⁹ viri ſcī q ĩ veteri ac nouo teſta. vſi fuiſſe ſoꝛtib⁹ legũt̃. ſic ioſue iudicio ſoꝛtiũ pũiuit achan. Joſue. 7. ⁊ ſaul deꝓhēdit ionathã filiũ ſuũ mel comediſſe p̈ re. i4. ⁊ zacharias ſoꝛte exijt vt icēſuꝫ poneret. Luc. p̈ ⁊ ſic p̄z rñſio ad q̄ōnē. Cap. XVII.

nõn erit ĩpunit⁹. Coꝛōna ſenũ filij filioꝛũm: ⁊ glōꝛia filioꝝ patres coꝝ. Nõn decēt ſtultũ verba cõpoſita: nec pꝛicipē lãbiũ mēriēs. Gēmã gratiſſima expectatio pꝛeſtolãtis: quocũqꝫ ſe vertit pꝛudēter ĩtelligit. Qui celat delictũ q̄rit ãmicitias: qui altero ſermone repetit ſeparãt federatos. Plũs ꝓficit coꝛrectio apũd pꝛudētem: ꝙ̄ cẽntũ plage apud ſtultũ. Sēpēr iurgia querit malus. angelũs aũt crudelis mittẽt̃ ꝯtra eũ. Expēdit magis vrſe occurrere raptis fetibus: ꝙ̄ fatuo ꝯfidēti ſibi ĩ ſtulticia ſua. Qui reddit mala ꝓ bonis ñ recedet malũ d̄ domo ei⁹. Qui dimittit aquã cãput ē iurgioꝝ: ⁊ antēꝙ̄ patiat̃ ꝯtumeliã iudicium

i Melioꝛ ē buccella. Supi⁹ ſalomon repſſit ire ĩpetũ. hic reꝑmit triplicē ei⁹ effectũ ĩ trib⁹ capl̃is ſeq̄ntib⁹. tũ ſicut dixi ſupꝛa iſta diuiſio ⁊ ꝯſil̃es accipiunt̃ ſꝫ p̄ncipia capl̃oꝝ ⁊ nō ſꝫ ꝓſecutōeꝫ coꝝ. ꝑm⁹ aũt ire effect⁹ ē iurgiũ. de quo dicit. Melioꝛ ē buccella. i. paruũ fruſtũ panis. k Sicca. i. ſine pulmento. l Cũ gau. i. hilariter data. m Quã do. ⁊c̃. i. magnis epulis. n Cũ iurgio. vñ dicit Poeta. Suꝑ omnia vult⁹ acceſſere boni. o Seru⁹ ſapiēs ⁊c̃. Hoc vr̃ ĩpletũ pariſius ⁊ in pl̃ib⁹ ciuitatib⁹ alijs: quia filij ſtulti vēdũt hereditatē paternã ſaltē in ꝑte ⁊ freq̄nter illis q pꝛudētioꝛ ſeruiũt patri. p Et iter frēs hereditatē diuidet. i. hꝫ hereditatē cuꝫ fratrib⁹. alio mō exponit̃ de ioſue miniſtro moyſi q ſucceſſit ei ĩ ducatu ppl̃i iſrl̃ ⁊ nō filij moyſi. diuiſit etiaꝫ hereditatē duodeciꝫ tribub⁹. vt p̄ꝫ libꝛo Nu. ⁊ Joſue. q Sicut igne ꝓbatur argentũ ⁊ aurũ camino ⁊c̃. qꝛ ſic̃ auꝝ magis examinatur ꝙ̄ argentũ. ita dñs maioꝛi tribulatiōe examīat coꝛda magis foꝛtiũ ꝙ̄ min⁹. vñ dic̃ apl̃us. i. Coꝛ. io. fidelis deus q nō patiet̃ vos tētari ſupꝛa id qd̄ poteſtis. ⁊ ſꝫ h̄ dixit btũs ſixt⁹ ad ſcm̄ laurentiũ. Nos q̃ſi ſenes leuioꝛis pugne curſum recipim⁹. te ãt q̃ſi iuuenē glorioſioꝛ de tyranno expetat triũph⁹. r Malus obedit lingue inique. i. tyrãno ꝑcipienti iniqua. s Et fallax obtēperat labijs mēdacib⁹. qꝛ ſm iudicē ppl̃i ſic ⁊ miniſtri ei⁹. Eccle. io. t Qui deſpicit pauperē ⁊c̃. exponat̃ vt. s. i4. v Et q ĩ ru. ⁊c̃. ꝑ ſe ⁊ directe. x Non erit ĩpunit⁹. qꝛ ĩ hoc peccat. ſec⁹ ē ãt ſi letat̃ ĩ ruina alicui⁹ ꝑ accidēs vtpote. qꝛ ille ē malus hō turbãs alioꝝ pacē. ⁊ ſic ceſſat h̄ malũ letari ãt ꝑ ſe de pace reddita ppl̃o ⁊ ꝑ accidēs de ruina ꝑturbantis cã ē licitũ. y Corona ſenũ. i. honoꝛ coꝝ. z Filij filioꝝ. vñ ad gl̃iã pl̃iũ patrũ ve. teſta. dr̃ ꝙ viderũt filios ⁊ filios filioꝝ vſꝫ ĩ tertiã ⁊ q̄rtã gñãtōeꝫ. a Glia fi. ⁊c̃. i h̄. n. gl̃iãtur ꝙ de bonis p̄rib⁹ ⁊ nobilib⁹ ſũt oꝛti. b Nō decēt ſtul. v̄ba cõpo. h̄ ē dictũ. nō ē decēs ꝙ ſtulto ĩponat̃ aliqua ambaſiata ĩ qua opꝫ habere verba cõpoſita. c Nec p̄ncipē labiuꝫ mētiens. qꝛ debꝫ eſſe regula alioꝝ ad qd̄ requirit̃ veritas labioꝝ. d Gemma gratiſſima expectatio pꝛeſtolantis. i. res expectata a deſiderante ē quaſi lapis ꝓcioſus ĩ oculis ei⁹. e Quocũqꝫ ſe vertit. i. in quocũqꝫ negocio. f Prudenter intelligit. i. diligētiã appo nit vt pꝛudenter agat ne ſuo deſiderio defraudetur. Aliter exponitur de expectatione regni celeſtis quod dicitur ꝓcioſa margarita. Math. i3. ⁊ talis ĩ oī ope ſtudet pꝛudēter agere ne fraudet̃ ſua expectatōe. g Qui ce. delictũ. alteri⁹. h Querit amicitias. illi⁹. i Qui altero ſermone repetit. ſine cã iuſta publicãdo. k Separat federatos. qꝛ rũpit fed⁹ iter ſe ⁊ illũ. l Plus pꝛoficit coꝛrectio. ſ. fraterna. m Apud. pꝛudētē. q cã recipit. n Quã cētũ plage apud ſtultũ. q nō emēdat̃ v̄bo vel v̄bere. o Sꝑ iurgia q̄rit malus. ad hoc iclinat⁹ ex ꝯplexione vel aſſuefactōe. p Angelus ãt crudelis. i. nũcius iudicis. q Mittet̃ ⁊c̃. ad eũ incarcerandũ vel occidēdũ tanꝙ̄ ſeditioſũ. r Expedit magis vrſe occurrere ⁊c̃. quia homo deſtitutus a lege ⁊ iuſticia q dr̃ hic ſtultus eſt peſſimũ animaliũ. vt dr̃. i. politicoꝝ. s Qui reddit mala pꝛo bonis ⁊c̃. quia iſta eſt ingratitudo maxima ⁊ peſſimum vitium. t Qui dimittit aquam. bibens vinum nimis foꝛte. v Caput eſt iurgioꝛum. que oꝛiuntur ex ebꝛietate. x Et anteꝙ̄ patiatur contumeliam. a pꝛoximo. y Judicium deſerit. ledendo pꝛoximum ſine cauſa. In hebꝛeo habetur. Qui aperit aquam pꝛincipium eſt iurgioꝛum. ⁊c̃. quod exponens Rabi Salomon. dicit ꝙ ille qui in alueo fluminis facit aperturã vt aqua inde decurrat. ⁊ ille qui incipit iurgia faciũt ſilia. qꝛ ĩ p̄ncipio aptura ē pua ſꝫ ꝓcedēdo dilatat̃. ſic iurgiũ

eſt in pncipio puū ꝓcedēdo fit magnū malū. a Et q iuſti. impiū ⁊c̄. q̄ʒ vterqꝫ facit ꝯ iuſticiā. b Quid ꝓdeſt hr̄e di. ſtulto. q. d. nihil. q̄ʒ eis nō vtit̄ ad bonū ſꝫ ad malū. nec ꝑ eas pōt acqre re ſapiaꝫ. c Qui altā fa. ⁊c̄. iſte v̄ſus nō eſt in heb. iō ꝑtrāſeo. ⁊ q̄ʒ ſnia ſatis pꝫ. d Oi tpe diligit. ſ. tpe aduerſitatis, ſicut et tpe ꝓſperitatis. e Qui amicus eſt. ver⁹ ⁊ certus. f Et fr̄ in anguſtijs cōprobat̄. ſuccurrēdo fratri in magnis anguſtijs. ſic ioſeph ſuccurrit frib⁹ ſuis fame afflictis. g Stultus hō ⁊c̄. q̄ſi gaudēs ⁊ nō cu rās. h Cū ſpopōderit ⁊c̄. In hebre. hēt: Pro ſocio ſuo. piculoſe obligās ſe pro eo. ⁊ tn̄ deberꝫ ſollicitari ꝺ liberatiōe ſua ⁊ amici ſui ſicut ēt dcm̄ eſt. ſ̄. 6. ca. Fili mi ſi ſpopōderis pro amico tuo ⁊c̄. i Qui me. diſcor. ſemiare k Diligit rixas. q̄ʒ ſequūt̄ ad diſcordias. l Et q exaltat ⁊c̄. ſe iactādo ⁊ alios cōtēnendo. m Querit ruinā. ſꝫ ꝑter itētionē ſuā q̄ʒ talis exaltatio ē inimicoꝝ acqſitio. n Qui puerſi ⁊c̄. q̄ʒ alijs efficitur odio ſuis. ⁊ q̄ʒ i ſemetipo ē diuiſus ꝑꝑ ſynderesim recalcitrātē malo ⁊ ſēſualitatē ad malū iclinātēꝫ. ꝑꝑ qd̄ dicit ph̄us. 8. ethicoꝝ. ꝙ malus nō hꝫ amicitiaꝫ ad alteruꝫ neqꝫ ad ſe ipm̄. o Et q vertit lin. in p̄ntia adulādo ⁊ i abſētia diffamādo. p Incidet in malū culpe ⁊ pene. q Natus eſt ſtul. ⁊c̄. quia ab alijs deſpicitur vn̄ p̄ri occaſio triſticie tribuitur. r Aius gaudēs ⁊c̄. q̄ʒ vitā ꝓducit vſqꝫ ad caniciem. s Sp̄s triſtis ⁊c̄. ⁊ ſic abbreuiat vitā q̄ʒ triſticia eſt paſſio mortificatiua. t Munera de ſinu. i. in occulto tradita. v Impi⁹ accipit. ſ. iudex. x In facie pru. lu. ſapia. ꝑ maturitatē ⁊ honeſtatē. q̄ʒ diſpoſitio cordis magis apparet in facie i qua ſūt oēs ſēſus q̄ʒ in ptib⁹ alijs y Oculi ſtultoꝝ i fi. ter. i. hn̄t vagos aſpect⁹ ſicut cor varios cogitat⁹. z Ira pr̄is fili⁹ ſtul. q̄ʒ pr̄ repn̄tat̄ in filio. ⁊ ſic ſtultitia ei⁹ redūdat in p̄rem ſil̄r ⁊ in matrē. a Nō eſt bonū ⁊c̄. cui debet̄ honor ⁊ bonū. b Nec ꝑcutere pncipē. i. occidere. ſic hiſmael peſſim⁹ interfecit godoliā q recte iudicabat pplm̄. Hiere. 41. c Qui moderat̄ ſer. ſuos. ita ꝙ nihil eſt ibi ſupfluū nec diminutū. d Doctus ⁊ pru. eſt. q̄ʒ hoc eſt valde difficile. circa qd̄ eſt magna virtus. e Et p̄cioſi ſpūs. i. aie. f Vir eru. in ſcia ⁊ morib⁹ ex quib⁹ p̄cioſitas aie attēdit̄. g Stult⁹ quoqꝫ ſi tacuerit. iter ſapiētes. h Sapiēs re. ab igrātib⁹ ipꝫ credētib⁹ hāc taciturnitatē ꝓcedere ex ſapiētis maturitate q ſolet eē tardus ad loq̄ndū. i Et ſi cōpreſſerit la. ſua. ab iclinatiōe loq̄ndi. k Intelligēs. ſ. ꝓpriū defectū ex q̊ cōprimit labia ſua ne prumpāt in aliqd̄ ſtultū. Cap. XVIII. O Ccaſiones q̄rit. Hic ꝯñr reprobat effectū ire ſcd̓m q eſt recedere ab amico fideli. qd̄ freq̄nter facit ira. Dic̄ igit̄: Occaſiōes q̄rit. allegādo nō cām ꝑ cā. m Qui vult re. ⁊c̄. ſiue rōnabili cā. n Oi tpe erit expro. q̄ʒ corrūpit ⁊ falſat amicitiā qd̄ eſt pei⁹ q̄ꝫ falſare pecuniā. q̄ꝫto p̄cioſior res eſt amicitia q̄ꝫ pecunia ſm̄ ꝙ dicit ph̄s. 8. ethicoꝝ. o Nō reci. ſtul. ⁊c̄. q̄ʒ ſibi deſipiunt ꝓpter habitū ꝯtrariū. p Impi⁹ cū in ꝓfū. ⁊c̄. ꝑ obſtinationem mētis. q Contēnit. oēm correctionē ⁊ pene cōminationem. r Sꝫ ſeq̄t̄ cū igno. ⁊c̄. ſēpiternū in gehēna. s Aq̄ ꝓfūda ⁊c̄. vt dicit Ra. ſa. hic accipit̄ vir ꝑfect⁹ in ſcia ⁊ v̄tute cui⁹ v̄ba ꝯtinēt ꝓfundā ſniam ad quā quilibet nō pōt de facili attingere. ſic̄ nec ad ꝓfūdū aq̄ ꝓfunde. t Et torrēs re. in alios ꝑ bonā doctrinā. v Fōs ſapie in mēte ſapiētis. a q̊ fōte ad alios deriuat̄ aq̄ ſapie x Accipe ꝑſonaꝫ ipij ⁊c̄. ſiue diues ſit ſiue paup. y Nō eſt bonū. min⁹ dic̄ ⁊ plus ſignificat. q̄ʒ h̄ eſt malū cū ſit cōtra iuſticie v̄itatē. z Labia ſtulti mi. ſe ri. ſ. alioꝝ ad inuicē rixantiū. a Et os ei⁹ ⁊c̄. q̄ʒ rixātes ad maiora iurgia icitat. ſic̄ ille qui canes icitat ad mordendū ſe iuicē. b Os ſtulti cō. ei⁹. q̄ʒ ꝑꝑ v̄ba ſua freq̄nter punit̄ i corpe ⁊ cuꝫ h̄ peccat i mēte. iō ſeq̄t̄. Et labia ipi⁹ ruina aīe ei⁹ c Verba bilinguis. q in p̄ntia adulat̄ ⁊ i abſentia detrahit. d Quaſi ſimplicia. i. ſine plica doloſitatis vident̄ q̄ñ i p̄ntia loq̄tur. e Et ipa pue. ⁊c̄. i. vſqꝫ ad cor qd̄ eſt i medio vētris. h̄ eſt dcm̄. ſūt valde nociua. f Pigrū deijcit ⁊c̄. iſte v̄ſus n̄ ē i heb. pōt tn̄ ſic exponi. Pigꝝ deijcit ab aggreſſu boni operis. g Timor. laboris. h Aie āt effe. i. hoies vt i fcie molles ad bn̄ opādū. i Eſuriēt. q̄ʒ nō laborāt ad neceſſaria acq̄rēda. k Qui moll' ⁊c̄. a virtute opandi. l Fr̄ eſt ſua opa diſſi. i. ſilis eſt illi. nō tn̄ in toto. q̄ʒ peior ē diſſipans opa ſua q̄ꝫ mollis ⁊ remiſſus i ſuis opibus inchoatis. m Turri for. i. ꝓtectio firma. n Nomē dn̄i. i. ei⁹ potentia. o Ad ipſā ⁊c̄. iuocādo diuinā potētiā in ſuis neceſſitatib⁹. p Subā di. i. ei⁹ diuitie. q Vrbs ro. ei⁹. q̄ʒ i ipis ꝯfidit ſicut in murata vrbe. ſꝫ freq̄nter in h̄ decipiat̄. r Anq̄ꝫ cōterat̄ ⁊c̄. ſicut dcm̄ eſt. ſ̄. de abſalō ⁊ de antiocho illuſtri. s Et anq̄ꝫ glo. hu. ſicut ioſeph humiliat⁹ fuit i carcere anteq̄ꝫ p̄ficeret̄ egypti ꝓuincie. ⁊ dauid in ꝑſecutōe ſaulis anq̄ꝫ ſublimaret̄ i regnū. t Qui pri⁹ rn̄det ⁊c̄. h̄ dupliciter exponit̄. vno mō de illo q ad q̄ſtionē rn̄det anq̄ꝫ ꝑfecte audiat ei⁹ ꝓpoſitionē: ⁊ iſte freq̄nter oñdit ſe eē ſtultuꝫ ⁊ cōfuſibilē. q̄ʒ nō rn̄det ad itellectū q̄rētis. alio mō ꝺ illo q tāq̄ꝫ doctor rn̄det diſcipul' q tn̄ nō audiuit diſcēdo ab alijs. ⁊ iſte ē ſtult⁹ ⁊ cōfuſione dign⁹ q̄ʒ accipit formā doctoris cū nōdū fuerit diſcipl's. v Sp̄s āt viri. i. bonitas cordis. x Suſtētat ibe. ſuā. ex pte corpis. q̄ʒ plus aliq̄ñ facit q̄ꝫ hn̄s corp⁹ forte ⁊ cor debile. vn̄ dic̄ Greg⁹ homel'. iz. Vires q̄s iperitia denegat charitas ſubminiſtrat. y Spūm v̄o ⁊c̄. q. d. nullus. niſi valde patiēs ⁊ māſuet⁹. z Cor pru. ⁊c̄. tanq̄ꝫ rē chariſſimā. ⁊ q̄ʒ nō pōt auferri ab eo violēter. ſic̄ p̄nt bona exteriora. a Et auris ſa. ⁊c̄. ab alijs libēter audiēdo. ꝑꝑ qd̄ dr̄. ſ̄. ca. i. Audiēs ſapiēs ⁊c̄ b Donū hu. dilatat ⁊c̄. h̄ pꝫ in curijs pncipū ⁊ platoꝝ. q̄ʒ q dat oſtiariis ⁊ mediatorib⁹. ꝓcedit vltra vſqꝫ ad p̄ntiā coꝝ. c Iuſtus prior accuſator eſt ſui. reuelando delictū ſuū amico anteq̄ꝫ ab alijs accuſet̄. d Venit amicus ei⁹. ei compatiendo. e Et iueſtigabit eum. querens viam liberationis ſue. f Contradictiones comprimit ſors. ⁊ inter potētes quoqꝫ diiudicat. cū eni in diuiſiōe alicui⁹ rei nō iuenit̄

deſerit. Et qui iuſtificāt impiū ⁊ q ꝯdēnat iuſtū abominabilis ē vterqꝫ apud deū. Quid ꝓdeſt ſtulto habere diuitias: cū ſapiā emere nō poſſit? Qui altā facit domum ſuā q̄rit ruinā: ⁊ q euitat diſcere incidet i malū. Omni tēpore diligit q amic⁹ ē: ⁊ frater i anguſtijs cōprobat̄. Stult⁹ hō plaudet manib⁹ ſuis: cū ſpōpōderit ꝓ amico ſuo. Qui meditat̄ diſcordias diligit rixas: ⁊ q exaltat os ſuū q̄rit ruinā. Qui puerſi cordis ē nō iueniet bonū: ⁊ qui vertit linguā icidet i malū. Nat⁹ ē ſtult⁹ i ignominiā ſuā: ſꝫ nec pater i fatuo letabit̄. Animus gaudēs etatē floridā facit: ſpiritus triſtis exiccat oſſa. Munerā de ſinu impius accipit: vt peruertat ſemitas iudicij. In facie prudētis lucet ſapiētia: oculi ſtultoꝝ i finib⁹ terre. Ira patris fili⁹ ſtult⁹: ⁊ dolor mr̄is q̄ genuit eū. Non ē bonū dānū iferre iuſto: nec ꝑcutere pricipē q recta iudicat. Qui moderat̄ ſermones ſuos doctus ⁊ prudēs ē: ⁊ p̄cioſi ſpūs vir erudit⁹. Stult⁹ quoqꝫ ſi tacuerit ſapiēs reputabit̄: ⁊ ſi cōpreſſerit labia ſua itelligēs. XVIII.

Occaſiōnes q̄rit qui vult recedere ab amico ōi tēpore erit exprobrabilis. Non recipit ſtultus verba prudētie: niſi ea dixeris q̄ verſant̄ i corde eius. Impius cū i profundū venerit peccatoꝝ contēnit: ſed ſequtur eū ignominia ⁊ opprobrium. Aquā profūda verba ex ore viri: ⁊ torrēns redundans fons ſapiētie. Accipere perſonā impij i iudicio nō eſt bonū: vt declines a veritate iudicij. Labia ſtulti miſcēt ſe rixis: ⁊ os ei⁹ iurgia prouocat. Os ſtulti ꝯtritio ei⁹: ⁊ labia ipſi⁹ ruina anime ei⁹. Verbā bilinguis quaſi ſimplicia: ⁊ ipſa perueniūt vſqꝫ ad iteriora vētris. Pigrum deijcit timor: aīe aūt effeminatorū eſuriēt. Qui mollis ⁊ diſſolutus ē i opere ſuo: frater ē ſua opera diſſipantis. Turris fortiſſima nomen dn̄i: ad ipſā currit iuſt⁹ ⁊ exaltabitur. Subſtantia diuitis vrbs roboris ei⁹. ⁊ q̄ſi mur⁹ validus circūdās eū. Anteq̄ꝫ ꝯterat̄ exaltat cor hominis: ⁊ anteq̄ꝫ glorificet̄ humiliat̄. Qui pri⁹ reſpōdet q̄ꝫ audiat: ſtultū ſe eē demōſtrat ⁊ ꝯfuſione dignū. Spiritus viri ſuſtentat imbecillitatē ſuā: ſpiritum vero ad iraſcēdū facilē qs poterit ſuſtinere? Cor prudētis poſſidebit ſapiaꝫ: ⁊ auris ſapientiuꝫ querit doctrinā. Donūꝫ hominis dilatat viā eius. ⁊ ante pricipes ſpaciū ei facit. Iuſt⁹ prior ē accuſator ſui: venit amic⁹ ei⁹ ⁊ inueſtigabit eū. Cōtradictiōes cōprimit ſors: ⁊ iter potētes quoqꝫ

alius modus q̄ ſors.tunc vſus ſortiū deſcindit iter eos litigiū.q2 quilꝫ bet eſt ꝯtentus portione ſibi per ſorté obueniéte. a Frater q ad/iuuat a fratre.i.ꝯgregatio hoium ꝛ maxime religioſoꝝ adinuicé con cordantiū ꝛ ſupportantiū. b Quaſi ciuitas firma.q2 ſi ab alijs in uadat̃ bn̄ defendit̃. c Et iudicia.a talibus data. d Quaſi ve. vrbium.q2 ſunt firma ꝛ imobilia. e De fru.oris viri.i.de doctri/ na virtuoſi. f Replebit̃ véter ei⁹.i.augmétabit̃ ſciétia ei⁹.co mõ loq̄ndi quo dr̄ de paꝝ ſciéte aut ignoráte.qꝫ paꝝ aut nibil hꝫ in vétre ex actu enim docédi au/gmétabit̃ ſcia doctoris.

g Et genimina.i. germi/na vel gñationes.ꝛ dicū tur a gigno. h Labi orum ei⁹.i doctrina ipſi⁹ ꝛ eſt repetitio eiuſdé ſnīe ad maioré expſſionem.

i Mors ꝛ vita in ma.ꝛc. i abuſu eni ipſius é mors culpe.ꝛ in bono vſu vita gr̃e. k Qui diligunt ea̅ comedét fru.ei⁹.q2 di ligentes bonā linguā re/portāt bonū fructū.ꝛ di/ligétes mala malum.

l Qui iuenit mulieré bo nā.i.ſacre ſcripture noti/ciam.vt exponit Ra.ſa. Pōt ét itelligi de mulie/re ad lrām.q2 vir ꝛ vxor ſūt vna caro.ꝛ iō ſi ſit bo na eſt ad bonū viri.iō dr̄ Gen̄.p.Faciam⁹ ei adiu/toriū ſil'e ſibi m Et hauriet iocūditaté.quia gaudiū cauſat̃ ex adepti one boni. n Qui ex/pellit mulieré bonā.iſte vſus nō eſt in hebreo.pꝫ qd̄ ptranſeo.ꝛ q2 ſatis pꝫ ſnīa ex pdictl. o Cū obſecrationib⁹ lo.paup. q2 idiget ꝛ nō pōt alr̄ ſup plere ſuā idigétiam.

p Et diues effabit̃ rigi. q2 nō eſt in tali neceſſita/te. q Uir amicabiliſ ad ſocietaté.i.delectabil' alteri in ꝯuictu. r Ma gis amicus.ꝛc.i.q̄ conſā/guineus in côuictu male portabilis ꝛ durus.

diiudicat. Frater q adiuuat̃ a fratre q̄uaſi ciuitas firma: ꝛ iudiciā q̄ſi vectes vrbiū. De fructu oris viri replebitur vēter ei⁹: ꝛ genimina labioꝝ ipſi⁹ ſaturabunt eū. Mors ꝛ vita i manib⁹ ligue: q̄ui diligūt eā comedent fruct⁹ eius. Qui inénit mulieré bonā: inenit bonū ꝛ hauriet iocūditaté a dn̄o. Qui expellit mulieré bonā expel lit bonū: q aūt tenet adulterā ſtul tus ē ꝛ iſipiés. Cū obſecratōibus loqtur paup: ꝛ diues effabit̃ rigi de. Uir amicabilis ad ſocietaté: mag amic⁹ erit q̄ꝫ frater. XIX.

Melioꝛ eſt pauper q ambulat i ſimplicitate ſua q̄ꝫ diues torquēs labia ſua ꝛ iſipiens. Ubi nōn é ſcia aie nō ē̄ſt bonū: ꝛ q̄ui feſtin⁹ē pedib⁹ offēdēt. Stulticia hois ſupplā/tat greſſus ei⁹: ꝛ ꝯtrā deū feruet aio ſuo. Diuitie addunt amicos plīmos: a paupere aūt ꝛ hi quos habuit ſeparātur. Teſtis falſus nō erit ipunit⁹: ꝛ q̄ui mēdacia lo/quit̃ nō effugiet. Multi colūt pſonā potētis: ꝛ amici ſūt dona tri buentis. Fratres hois pauperis oderūt eū: iſuper ꝛ amici pcul re ceſſerūt ab eo. Qui tm̄ verba ſe/ctat̃ nihil habebit: q̄ui aūt poſſeſſor eſt mētis diligit animā ſuā: ꝛ cuſtōs prudentie iuéniet bona. Falſus teſtis nō erit ipunit⁹: ꝛ q loquit̃ mēdacia pibit. Nōn decēt ſtultū delicie: nec ſeruū dn̄ari pri cipib⁹. Doctrina viri p patientiā noſcit̃: ꝛ glōria eius eſt iniqua p̄/tergrēdi. Sicūt fremitus leonis itā ꝛ regis ira: ꝛ ſicut rōs ſup her/bā: itā ꝛ hilaritas ei⁹. Doloꝛ pā/tris fili⁹ ſtult⁹: ꝛ tecta iūgiē pſtil/lantia litigioſā mulier. Domꝰ ꝛ diuitie dantur a parentib⁹: ā dn̄o aūt proprie vxor prudens. Pi/grēdo imittit ſoporem: ēt anima diſſoluta eſuriet. Qui cuſtodit mādatū cuſtōdit aiam ſuam: q̄ui aūt negligit viā ſuā mortificabit̃. Feneratur dn̄o qui miſeret̃ pau peris: ꝛ viciſſitudiné ſuā reddet ei. Erudi filiū tuuꝫ nē deſperes: ād iterfectioné aūt ei⁹ nē ponas animā tuā. Qui enim impatiens eſt ſuſtinebit damnū: ꝛ cū rapue rit: ālīud apponet. Audi conſiliū ꝛ ſuſcipe diſciplinam: vt ſis ſapi/ens in nouiſſimis tuis. Multe cogitationes in corde viri: volū/tas autem dn̄i i eternū permane/bit. Homo idigēns miſericors ē:

Capitulum.XIX.

s Melioꝛ eſt paup q ambulat in ſimplicitate ſua. Dic dn̄r repro/bat tertiū ire effectū qui eſt alteri⁹ cui aliqs iraſcit̃ ꝯtēptus.iō dr̄. Melioꝛ eſt paup qui ambulat in ſimplicitate ſua.nō ſe efferendo: ſꝫ alios honorādo. t Quā di.ꝛc.alios ꝯtēnēdo.nō ſolū in corde in teri⁹ ſed etiā i ſigno exteri⁹ faciēdo alijs violētiā. v Et iſipiens.i. alijs iſipidus. x Ubi nō eſt ſcia aie.i.de ſalute aie. y Nō é bo nū.q2 bona corpalia ad bonū aie finalr̄ ordinant̃ ſicut corpus eſt pp aiam.remoto aūt fine remouent̃ ea q̄ ad finé ordinant̃. z Et qui feſtin⁹ eſt pedib⁹ i.pcipitāter agēs in ſuis opib⁹. a Offēdit.q2 de ꝯtingētib⁹ omittit. b Stulticia hois ꝛc.q2 facit eū ab alijs deſpi/ci ꝛ ꝯculcari. c Et ꝯtra deū ꝛc.q2 ex ipatiētia prumpit in blaſphe miā dei. d Diuitie addūt ami.plu.q2 multitudo boiꝫ ſeq̄t̃ bonū vtile.qd̄ hr̄e poſſūt a diuite ꝛ nō a paupe.iō ſubdit̃. e A paupere aūt ꝛc.cū adhuc diues fuit. f Separant̃.qñ depaupat̃. g Te ſtis falſus nō erit ipunitus.in futuro ꝛ aliqñ in pn̄ti.ſicut pꝫ de ſacer/dotib⁹ falſū teſtimoniū ꝯtra ſuſannā dantib⁹.q2 dephenſi fuerūt oc/ciſi.Dan̄.13. h Et qui mē.loqtur nō effu.diuinū iudiciū in quo de omni vbo ocioſo oportebit reddere rōné deo.Math.12.ꝛ multo for/tius de vbo mendoſo. i Multi colunt pſonā po.i.venerant̃ ꝛ ho norant.q2 bonū vtile ab eo ꝯſequi ſperāt ad qd̄.pna eſt ppl'i multitu/do.vt pdictū eſt. k Et amici ſūt.ſaltē apparēter. l Fratres.i. cōſanguinei. m Hois pauperis ꝛc.q2 vt freq̄nter verecundantur de ei⁹ pn̄tia.ꝛ q2 timēt ne petat ab eis releuari a ſua idigētia. n In ſuper ꝛ amici.i.familiares ei anteq̄ꝫ depaupent̃. o Qui tm̄ verba ſectat̃ nihil habebit.h exponit̃ dupliciter.Uno mō de diſcipulo qui magis diligit ornatū vboꝝ q̄ꝫ bonā ſniam.ꝛ ille nihil reportat vitatis a doctore: aut ita paꝝ qꝫ pro nihilo eſt cōputandū. Alio mō d̄ do ctore qui hꝫ bona vba ꝛ nulla facta.ꝛ iſte nihil pmij reportabit a deo.ꝛ huic ꝯſonat lr̄a ſeq̄ns.cū dr̄. p Qui aūt poſ.ꝛc.p virtu tes morales quib⁹ vires ſéſitiue ſunt i obediétia rōnis. q Di ligit aiam ſuā.q2 vult ei veꝝ bonū qd̄ eſt bonū virtutis. r Et cuſtos prudétie.q̄ dirigit vtutes morales. s Inueniet bona. grē in pn̄ti ꝛ glīe in futuro. t Falſus teſtl ꝛc.exponat̃ vt.s. v Nō decét ſtultū delitie.ſꝫ magis auſteritates.vt ſic ei⁹ ſtulti/tia repmatur.

x Nec ſuū dn̄ari principib⁹.q2 nihil aſperi⁹ ſeruo cū ſur git in dn̄iuꝫ de cōi curſu. y Doctri/na viri p patiētiaꝫ ei⁹ noſcit.vn̄ ꝛ anti qui pbiv ſocrates ꝛ plures alij fuerūt in patiétia valde p/fecti. Pōt ét h.ppe exponi d̄ doctrina apl'oꝝ ꝛ alioruꝫ do ctoꝝ in pmitiua ec cleſia cui⁹ vitas ap parebat p patiétiā q2 nō reformidabāt mori pro ipſa.

z Et glīa ei⁹.ſ. viri patiētis. a Eſt iniq̄ ptergre.i.ma/la non iferre ſꝫ ma gis pati. b Si cut fre. leonis.i.ru gitus eſt valde ter ribilis alijs beſtijs.

c Ita ꝛ regl ira.ter ribilis é ſuis ſubdi tis.vn̄ ꝛ leo dr̄ rex beſtiaꝝ. d Et ſi cut ros ꝛc.é ꝯſolabi lis. e Ita ꝛ hi. ei⁹.ſ.regis eſt ꝯſola bilis ſubditis.

f Doloꝛ pa.ꝛc.q2 fi/li⁹ repūtat pr̄em.ꝛ iō ſtultitia filij dat ei doloris mām.

g Et tecta ꝛc.ita qꝫ pluuia cadēs p illa iquietat domum.

h Litigioſa mu.q2 q̄ſi ꝯtinue ſuis litigijs ꝯturbat viꝝ ꝛ familiā

i Hom⁹ ꝛ diui.dant̃ a pentib⁹.filijs qñ emācipāt̃ ab eis. k A dn̄o aūt ꝛc.dat̃ eis.q2 prudétia nō pōt dari a parētib⁹ ꝛ amicis.

l Pigredo imit.mētis ꝛ corpis.piger eni videt̃ ſemp dormitare

m Et aīa diſ.a vinculo legis ꝛ iuſticie. n Eſuriet.patiédo bo noꝝ ſpūaliū defectū ꝛ freq̄nter corpaliū. o Qui cu.ꝛc.dei ꝛ ſupioris ſui. p Cuſtodit aiaꝫ ſuā.a traſgreſſiōe culpe.ꝛ p ꝯñs ab obligatōe pene. q Qui aūt ne.ꝛc.i.obſuatōes mādatoꝝ

r Mortificabit̃.morte culpe ꝛ gehēne. s Feneraꝫ dn̄o ꝛc. dādo ei elymā.q2 dn̄s reddit ei cétupliū i pn̄ti.ꝛ vitā eternā i futu ro.Math.19. t Erudi fi.tuū.i ſcia ꝛ morib⁹. v Ne deſpes. de ei⁹ eruditōe ſi paꝝ aut nihil accipiat i pncipio.q2 freq̄nter ꝯti git qꝫ aliq tales finalr̄ ſūt bn̄ eruditi. x Ad iterfe.ꝛc.corpalé vel ſpūalé y Ne po.aiaꝫ tuā.ſic aliq pr̄es occulte pcurāt cor poralé morté filioꝝ male corrigibiliū veneno vl' alio mō ne pu/blica iuſticia ſuſpédant̃.ꝛ aliq pr̄es iterficiūt eos ſpūalr̄ ſubtra/hēdo correptioné ꝛ deſpantes de eoꝝ correctōe.eo qꝫ ſunt male corrigibiles.qd̄ tm̄ nō é deſpandū q̄diu ſūt i vita pn̄ti i qua pn̄t p libeꝝ arbitriū ad bonū reuerti. z Qui eni ipa.ꝛc.ſ.patiétie quā pdit. a Et cū ra.ré aliená ex ipatiétia. b Aliō appo. .ſ.dānū inocétie cū dāno patiétie. c Audi ꝯſiliū.de bonis agé/dis i futuro. d Et ſuſcipe diſci.de malis pterit̃ te corrigédo

e Ut ſis ſapiés ꝛc.q̄uis i iuuétute iſipiés fueris. f Multe cogitatōes ꝛc.q2 q̄ſi ꝯtinue variat̃ de vna i aliā. g Uolūtas aūt dn̄i ꝛc.ſ.imutabilis.q2 vnico actu volédi vult ſe ꝛ alia.

h Hō idigens miſeri.eſt.q2 experiétie ſue miſeria mouet eū ad miſerandū alijs in affectu.lꝫ nō valeat in effectu.

a Et melioꝛ eſt paup᷑ iuſtus.q nõ declinat a vitate iuſticie. b. Quã vir.ſ.potẽs q declinat ab ea p mẽdacia. c Timoꝛ do. ſ.filialis q cauet offenſã. d Ad vitã.ducit beatã.iõ ſubdit. e Et in plenitudine.ſ.btitudis. f Cõmoꝛabit.perpetue. g Abſq3 viſitatõe peſ.i.diaboli.q nullo modo põt accedere ibi. h Abſcõdit piger manũ ſuã ſub aſcella ꝛc̃.i.tpe frigido iterrum pit comeſtionẽ pp manuũ calefactionẽ.vñ in heb.hr̃.Abſcondit piger manũ ſuã.i.man⁹ ſuas accipiẽdo ſingulare pro plurali.ſic Exo.8.Uenit muſca grauiſſima.i.mltitudo muſcarum. Sub caldaria poꝛrigendo manus ad igne3 ſub caldaria eñtẽ. i Peſti lẽte flagel la.publice. k Stult⁹ ſapiẽtioꝛ erit.i.min⁹ ſtult⁹.q2 in aliq̃ coꝛrigit ſe timẽs ne cõtingat ſibi ſimile. l Si ãt ꝛc̃.aliquis. m Sapiẽtẽ.i.aliq̃ delinq̃ntes.q2 vita pñs ſine delicto oino nõ tranſigitur. n Intelliget diſci. ſe emẽdãdo ab illo delicto. o Qui affli.pr̃e3.ſicut fec abſalõ. p Et fugit ma.ſubtrahẽdo ei obitũ obſeq̃ũ q Ignominioſus erit. i pũti. r Et infelix in futuro. s Nõ ceſſes au.ꝛc̃. q2 q̃tũcũq3 hõ ſit i ſcia pfect⁹.tñ audiendo ſemp põt pficere vlteri⁹. vt dictũ eſt.8.i.ca.Audiens ſapiẽs ſapientioꝛ erit ꝛc̃. t Nec ignores ſermo. ꝛc̃.q̃s adiſceres audiendo. v Teſtl ini. de.ꝛc̃.i.eludit iuſtã ſniam.q2 ſuo falſo teſtimonio errare facit iudicẽ. x Et os ipioꝝ.i.teſtiu3 iniq̃ꝝ y Deuoꝛat iniqtatẽ.i.auide trãſglutit ſicut guloſus cibu3.ꝛ bñ dicit deuoꝛat.ꝛ nõ maſticat.q2 ſi p delibationẽ maſticaret amaritudinẽ culpe ꝛ pene nõ ſẽtiret.ꝛ ſic nõ trãſglutiret. z Para. ſũt deri.legis diuĩe ꝛ humane. a Iudicia.i.iuſte ſnie qua determinant̃ in vtraq3 lege. b Et mallei pcutiẽtes.i.pene graues. c Stultoꝝ.i.trãſgreſſoꝝ. d Coꝛpib⁹.q2 aliq ſuſpẽdunt̃ ꝛ aliq decapitant̃ ꝛ aliq cõburunt̃.ꝛ alijs penis coꝛpalib⁹ puniunt̃ ſm̃ diuerſa flagitia ab eis cõmiſſa.ꝛ h ad terroꝛẽ alioꝝ.

ꝛ melioꝛ eſt paup iuſt⁹ q̃3 uir mẽdax. Timoꝛ dñi ad vitã: ꝛ i plenitũdine cõmoꝛabit abſq3 viſitatõe peſſimi. Abſcõdit piger manu3 ſuã ſub aſcella: nec ad os ſuũ applicat eã. Peſtilente flagellato ſtultus ſapiẽtioꝛ erit: ſi aũt coꝛripueris ſapiẽtem itelliget ſapia3. Qui affligit patrẽ ꝛ fugit matrẽ: ignominioſus erit ꝛ ifelix. Nõn ceſſes audire fili doctrinam: nec ignoꝛes ſmones ſcie. Teſtis iniquus deridet iudiciũ: ꝛ õs ipioꝝ deuoꝛãt iniqtate3. Paratã ſunt deriſoꝛib⁹ iudiciã: ꝛ mallei pcutiẽtes ſtultoꝝ coꝛpoꝛib⁹. XX.

Luxurioſa res vinũ: ꝛ tũmltuoſa ebrietãs. Quicunq3 his delectat̃: nõn erit ſapiens. Sicũt rugit⁹ leonis ĩtã ꝛ froꝛ regis: q puocat eũ pec̃cat i aia3 ſuã. Honoꝛ ẽ homi q ſe parat ſe a ɔtẽtõib⁹: õẽs aũt ſtulti miſcẽtũr ɔtumelijs. Ppt̃ frigus piger arare noluit: mẽdicãbit ergo eſtate: ẽt nõ dabitur illi. Sicũt aqua pfunda: ſic cõnſiliũ i coꝛdẽ viri: ſẽd homo ſapiẽs exhauriet illud. Multi hoĩes miſericoꝛdes vocant̃: viꝝ ãũt fidele3 qs iuẽniet? Iuſtus q ambulat in ſimplicitate ſua: bẽatos poſt ſe filios relinqt. Rẽx q ſedet i ſolio iudicij: diſſipãt oẽ malũ ituitu ſuõ. Quis poteẽſt dicere mũdu3 ẽ coꝛ meũ: pur⁹ ſũ a pctõ? Pondũs ẽt põdus: mẽſura ꝛ mẽſura: vtrũq3 ãbominabile ẽ apud deũ. Ex ſtũdijs ſuis itelligit̃ puer: ſi mũda ꝛ recta ſũt opa ei⁹. Aurẽm audiẽtẽ ꝛ ocũlũ vidẽtẽ: dñs fẽcit vtrũq3. Noli diligẽre ſõnũ: nẽ te egeſtas oppꝛimat. Aperi oculos tuos ꝛ ſaturare panib⁹. Malũ3 ẽ malũ ẽ dicit oĩs emptoꝛ: ꝛ cũ rẽceſſerit tũc glõꝛiabit̃. Eſt auꝝ ꝛ multitudo gẽmaꝝ: vas aũt pcioſu3 labia ſcie. Tolle veẽſtimẽtũ cius q fideiuſſoꝛ extitit alieni: ꝛ pro extraneis aufer pignus ab eo. Suãuis eſt homini pãnis mendacij: ꝛ põſtea implebitur os eius calculo. Cogitatõẽs cõnſilijs roboꝛant̃: ꝛ gubnãcul̃ trãctãda ſt̃ bel la. Et q reuelat myſteria: ꝛ ambũlat frauduleẽter: ꝛ dilãtat labia ſua: nẽ ɔmiſceaĩ. Qui mãledicit pr̃i ſuo ꝛ mr̃i extinguet̃ lumẽ ei⁹ i medijs tenebꝛis. Hẽreditas ad quã feſtiat̃ i pꝛicipio: i nõuiſſimo

e Luxurioſa res vinũ.Supius ſalomõ repſſit rõnalẽ partẽ ꝛ iraſcibilẽ.hic repmit ɔcupiſcibilẽ.ꝛ p q̃tum ad potũ.ſecũdo q̃tũ ad cibũ.23. Pꝛima i tres.83 tria capitula.ita q in p̃ facit ppoſitum.in ſecũdo remouet dubium.in tertio ponit dicte repſſiõis effectũ.Circa pꝛimũ dr̃: Luxurioſa res.ſupple eſt vinũ.ſ.effectiue.vñ dicit Hiero⁹. Ueter mero eſtuans cito ſpumat in libidinẽ.vñ ꝛ Loth p vini potũ cõmiſit cũ filiabus ſuis iceſtũ.Geñ.19. f Et tumultuoſa res.ſ.eſt. g Ebꝛietas.q2 tũc hoĩes loquunt̃ effrenate ꝛ clamoſe. h Qui cũq3 his delectat̃.ſ.ebꝛietatib⁹ ꝛ luxuria. i Nõ erit ſapiens. q2 vtrũq3 abſoꝛbet rõnẽ ꝛ cauſat mẽtis hebetudinẽ. k Sic rugitus leonis.eſt terribilis alijs aialib⁹. l Ita ꝛ terroꝛ regis malis hoibus. m Qui puocat eũ.ad irã. n Peccat i animã ſuã.i.in vitã ſuã.ſicut patet de ſemei.2.Regũ.ꝛ de ioab.puocantib⁹ regẽ dauid ad irã.ppter qd fuerũt occiſi de mãdato ei⁹ p ſalomonẽ filiũ ſuũ.3.Regn3.2. o Honoꝛ ẽ hoi qui ſe.ſe a ɔtentiõibus.q2 p hoc oſtẽdit ſe pacificũ ꝛ mãſuetũ eſſe: quod eſt honoꝛificum.quia honoꝛ eſt premium virtutis. p Oẽs autẽ ſtulti.ſeq̃ntes ipetum paſſionis ire. q Miſcent̃ ɔtumelijs.

ad h iclinati ex ipulſũ paſſiõis. r Propter fri.ꝛc̃.tpe ad h obito. s Mẽdicabit ergo eſtate.collectõe fructuũ carẽdo. t Et nõ dabit illi.pp demeritũ ſue pigritie. v Sicut aq̃ pfunda.i qua latẽt ea q̃ ſunt iferius. x Si ɔſi.i.ſecretũ. y In coꝛde viri.ſapientl ꝛ aſtuti. z Sed hõ ſapiẽs.i.diſcipulus diligens. a Exhauriet illud.ſollicite q̃rẽdo ab ipſo. b Multi hoĩes mi.ꝛc̃.q tñ nõ ſũt 83 vitatẽ:83 magis puſillanimes ipunita vitia dimittẽtes.ideo ſubditur c Uiꝝ ãt fidelẽ.in coꝛrectõe vitioꝝ 83 officiũ ſibi ipoſitũ. d Quis iuenict.q.d.raro iuenit̃. pp qd dr̃ Luc.18. Filius homis veniẽs putas iueniet fidẽ i terra?i.fidelẽ hoĩe3 timoꝛe hũano poſt poſito ꝛ fauoꝛe iuſticiã facientẽ. e Iuſt⁹ q am bu.ꝛc̃.i.ſine falſitatl plica. f Btõs poſt ſe ꝛc̃. inſtructos doctrina ſua. vñ freq̃nter ɔtingit q pp bonitatẽ patꝝ defuncto rũ ipꝛecant̃ bona filijs eorũ. g Rex q ſe.ꝛc̃.i. ad iuſticiã exeq̃ndam. h Diſſipat oẽ malũ.ſ.culpe.qd o3 diſſipare. i In tuitu ſuo.q2 mali talẽ pn cipẽ foꝛmidãt videre. k Quis põt dice.ꝛc̃.q.d. nullus.niſi ex ſpãli gr̃a diuina.pp qd dr̃ Joan.i.canonica.i.ca. Si dixerim⁹ q2 pctm̃ non habem⁹ ipſi nos ſeducim⁹ ꝛc̃. l Põdus mai⁹.i emẽdo. m Et põdus min⁹.i vẽdẽdo.ꝛ ſil̃r de mẽſura. n Utrũq3 abomia.ꝛc̃.q2 furtu3 eſt coloꝛe iuſticie palliatũ.pp qd dicit Hierony.Simulata ſãctitas duplex eſt iniquitas. o Ex ſtudijs ſuis ꝛc̃.ſi.n. ſit bone idolis ex h cõiecturat̃ q futurus ſit vtuoſus in etate adulta.pp qd dicit phs.i.ethicoꝛũ. q pueros btificam⁹ i ſpe. p Aurẽ audiẽtẽ.doctrinã ſapiẽtũ. q Et ocu lũ videntem.exempla eoꝝ. r Dñs fecit vtrũq3.i.ex dono dei vtrũq3 puenit. s Noli diligere ſomnũ.imoderatũ p pigritiã. t Ne te egeſtas oppꝛimat.pp defectũ laboꝛis in acquiſitione neceſſarioꝝ. v Aperi oculos tuos.i.ſis vigil ꝛ diligens in operibus tuis. x Et ſaturare panib⁹.i.ſaturaberis. y Malũ eſt malũ vt dic̃ oĩs emptoꝛ.q2 replicat emende rei defectũ vt diminuat eius precium. z Et cum receſſerit.cum re empta. a Tunc gloꝛiabit̃.de bono foro. b Eſt auꝝ ꝛ multitudo gẽmaꝝ ꝛc̃.doctrina pcedens ex ſapia excedit oẽ coꝛpoꝛale q̃tũcunq3 precioſũ.q̃to coꝛpe melioꝛ eſt anima c Tolle veſtimẽtũ ei⁹.i.licite potes tollere. d Qui fideiuſſoꝛ extitit alieni.i.pꝛo alieno.q2 obligat⁹ ẽ ad reddẽdũ pꝛo eo.tñ ſi veſtimẽtũ eſt ſibi neceſſariũ de nocte debet ſibi reddi in veſpe ꝛ reſumi põt de mane ꝛc̃.ſicut deiñ fuit diffuſius Exo.22. e Suauis eſt hoi.ſ. mẽdaci. f Panis mẽdacij.i.p mendaciũ acquiſit⁹.q2 vnicuiq3 delectabile ẽ opari ſm̃ habitũ.2.ethicoꝝ.ꝛ qd ſic acgrit̃ ſuaue videtur. g Et poſtea iple.ꝛc̃.p amaritudinẽ pnie:eo q ɔſiderat ſe male egiſſe h Cogitatõẽs ɔſilijs roboꝛãtur.i.ad effectũ deducẽtur. i Et gubernaculis.i.pꝛudẽtia ɔſilioꝝ expiẽtia. k Tractãda ſunt bella.ꝛ nõ ſolũ virib⁹ coꝛpalib⁹.vñ apud romanos q per bella ſubiugauerũt ſibi totũ oꝛbẽ.miles q̃tũcunq3 foꝛtis carẽs tñ ſapia dicebat̃ miles ſine oculis. l Et q reuelat myſteria.i.ɔſilia ſue fidei tradita. m Et ambulat frauduleẽter.oñdẽs amicitiã cũ ſit inimic⁹ latẽter. n Et dilatat la.ſua.magna pmittẽdo ꝛ parua aut nulla adiplẽdẽdo. o Ne cõmi.q2 fieres ei ſil̃is.ps.17.Cũ electo elect⁹ eris ꝛ cũ puerſo puerteris. p Qui male.ꝛc̃.i.iterficiet̃.ſicut pcipit̃ Leui.20.ꝛ ſic extinguit̃ q̃tũ ad lumẽ pñtis vite. q Hereditas ad quã fe.ꝛc̃.ex cupiditate eã idebite acgrẽdo. r In nouiſſi.ꝛc̃.q2 acgrẽs poſt moꝛtẽ penã ſuſtinebit.ꝛ heres ei⁹ de cõi curſu finalr̃ nõ gaudebit.

a Ne di.red.⁊c.ex vidicte zelo. b Expe.dominũ.i.iuſticiã eius.
c Et libe.⁊c.a pſeq̃ntib⁹. d Abomina.e.⁊c.exponat̃ ſicut prius.
e A dño diri.⁊c.i.necẽ hñt dirigi. f Quis ãt hoĩs ⁊c.q.d.nullus niſi a deo direct⁹.cui⁹ rõ ẽ.q2 hõ final'r ordinat̃ ad btitudinẽ.facultatẽ nature excedẽtẽ.fm q dr̃.i.Cor.z.Oculus nõ vidit nec auris audiuit ⁊ i cor hoĩs nõ aſcẽdit q̃ ppauit de⁹ diligẽtib⁹ ſe.Ad finẽ ãt icognitũ hõ nõ põt opa ſua dirigere.pp qđ neceſſario idiget dina directõe.
g Ruina eſt hoĩ ⁊c.i.facere eis vota ⁊ nõ iplere.q2 lʒ vouere ſit voluntatis.reddere tñ vota facta eſt neceſſitat'.⁊ iõ nõ reddẽs ruit ĩ pccm̃ niſi p ĩpotẽtiã excuſet̃. h Diſſipat ipios rex ſa.i.debet diſſipare turbantes bonũ cõe. i Et icuruat ſup eos fornicẽ.i.arcũ triumphalẽ q antiquit⁹ erigebat̃ bita victoria d̃ inimicis.vt hr̃ de ſaule rege i.Regũ.15. k Lucerna dñi ſpiraculũ hoĩs.i.ſpũs ei⁹.q2 lumẽ nãle rõniſ ẽ q̃dã ĩpreſſio diuini luminis.fʒ q dr̃ ps.4.Signatũ eſt ſup nos lumen vultus tui dñe. l Que iueſtigat oĩa ſecreta ventris.i.cordis.itellect⁹ eñi reflectit̃ ſupra ſeipʒ ⁊ ſic cognoſcit interiora ſua.i.Cor'.z.Quis eñi ſcit hominũ q̃ ſũt hoĩs niſi ſpũs hoĩs qui in ĩpo eſt.
m Mĩa ⁊ vitas.i.iuſticia
n Cuſtodiũt regẽ.q2 mĩa ſine iuſticia eſt puſillanĩmitas.⁊ iuſticia ſine mĩa eſt crudelitas.q̃ deſtruũt regẽ ⁊ regnũ.ſʒ mĩa iuſticia ſtimulata: et iuſticia mĩa tẽpata cuſtodiũt regẽ ⁊ regnũ. o Et roborabit̃ ⁊c.ſicut pʒ de regno dauid.z.Regũ.zz. vbi dicit.Manſuetudo mea multiplicauit me.vñ ĩn dubijs ad mĩe partẽ eſt declinandum.

bñdictõe carebit. Ne dicas reddã malum,p malo: expecta dñm ⁊ liberabit te. abominãtio ẽ apđ deũ põdus ⁊ pondus: ſtatera doloſa nõ ẽ bona. A dño dirigũt greſſus viri: qs ãutẽ hoĩs itelligere põt viã ſuã: Ruĩna ẽ hoĩ devotare ſcõs ⁊ poſt vota retractare. Diſſipãt ipios rex ſapiens: ⁊ icũruat ſup eos fornicẽ. Lucernã dñi ſpiraculũ hoĩs: quẽ iueſtigat oĩa ſecreta vẽtris. Miſericordia ⁊ vitas cuſtodiũt rẽgẽ: ⁊ roborãt̃ clemẽtia thron⁹ ei⁹. Exultatio iuuenũ fortitudo cor: ⁊ dignitãs ſenũ canicies. Liuor vulneris abſterget mala: ⁊ plage in obſecratõib⁹ vẽtris. XXI.

Sicũt diuiſiones aquarũ ita cor regis ĩ mãnu dñi quocũq₃ voluerit iclinabit illud. Oĩs ũia viri recta ſibi videt̃: appẽndit aũt corda dñs. Facẽre miſericordiã ⁊ iudiciuʒ: mãgis placet dño q̃ victime. Exãltatio oculor ẽ dilatatio cordis: lũcerna ipior pctm̃. Cogitãtiones robuſti ſẽmp ĩ abũdãtia: oĩs aũt piger ĩ ẽgeſtate ẽ. Qũi cõgregat theſauros ligũa mẽdacij vãn⁹ ⁊ excors ẽ: ⁊ ipiguẽt̃ ad laq̃os morť. Rapinẽ ipior detrabẽt eos: q2 nolũerũt facere iudiciuʒ. Peruerſa via viri aliená ẽ a deo q aũtẽ mũd⁹ ẽ rectũ õp⁹ ei⁹. Melius ẽ ſedere ĩ angulo domad: q̃ cũ muliẽre litigioſa ⁊ ĩ domo cõi. Aĩã ipij deſiderat malũ: nõ miſerebit̃ ,pximo ſuo. Multatõ peſtilẽte ſapiẽtior erit paruulus: ⁊ ſi ſectẽt̃ ſapiẽtẽ ſumẽt ſciaʒ. Excõgitat iuſt⁹ de domo ipij: vt detrãhat ipios a malo. Qũi obturat aurẽ ſuã ad clamorẽ pauperis: ⁊ ipſe clamabit ⁊ nõ exaudiet̃. Mun⁹ ãbſcõditum ẽxtĩguit iras: ⁊ dõnum ĩ ſinu idignationẽ maximã. Gãudiuʒ iuſto ẽ facere iudiciũ: ⁊ pauõr õperãtĩb⁹ iniq̃tatẽ. Uir qũi errauerit in via doctrine: in cetu gigãntium cõmorabitũr. Qũi diligit epulas ĩ ẽgeſtate erit: q ãmat vinũ ⁊ pinguia nõ ditabit̃. Prõ iuſto ditabitũr

p Exultatio iuuenũ fortitudo cor.de ipſa eñi gliant̃. q Et dignitas ſenũ canicies.ſ.ſenſuũ cũ canicie capitis.ex hoc eñi digni ſunt pre ceteris honorari.vñ Poeta.Magna fuit quondã capiti reuerẽtia ſenis.vñ ⁊ Leuit'.19.Corã cano capite ↄſurge ⁊ honora pſonã ſenis.
r Liuor vulneris ⁊c.i.dolor exterior ſiue labor in ſatiſfactione: ⁊ dolor iterior in ↄtritione abſtergũt mala culpe.Jn heb.ſic hr̃.Liuor vulneris euacuatio in malo ⁊ pcuſſure in vẽtre.qđ exponit Ra.Sa.ſic.Euacuatio.ſ.ſubſtãtie vel diuitiar.Jn malo.i.in malis opib⁹.ſic ↄtingit pdigis ⁊ iſipientib⁹.eſt ſupple Liuor vulner' cauſal'r.q2 talibus ſolẽt iferri liuores ⁊ vlnera.Et pcuſſure in vẽtre.i.plage mortales vſq₃ ad mebra vitalia in ventre latẽtia ptingẽtes. Cap.XXI.
s Sicut diuiſiones.Poſtq̃ repſſit ↄcupiſcẽtie motũ.ħ circa hoc remouet dubiũ.q2 forſitan poſſet aliquis credere q talis mot⁹ eſſʒ total'r ab hoĩe effectiue.iõ hoc remouet dicẽs.Sicut diuiſiões aq̃r.quib⁹ diuiſe ſunt aque q̃ ſũt ſupra firmamẽtũ ab his que ſũt ſub firmamento Gẽn.p.q̃ facte ſunt ſimplici volũtate diuina. t Jta cor regis.⁊ per ↄñs alior min⁹potentiũ. v Jn manu dñi.i.ĩ ptãte eius.q2 v̄tus pmi motor' eſt in oĩ mouẽte iferiori. x Quocũq₃ voluerit iclinabit illud.q2 oĩa ſũt in ei⁹obediẽtia. y Oĩs via vi.⁊c.q2 ſicut dicit btũs Dionyſius: Nullus aſpiciẽs ad malũ opat̃.ſʒ ſemper aſpicit ad bonũ ver vel apparẽs. z Appẽdit aũt corda dñs.in ſtatera ſue iuſticie vt fm merita ⁊ demerita reddat eis pmia vel ſupplicia. a Facere mĩam ⁊ iudiciũ.i.opa mĩe egenis.⁊ iuſticiã iniuſte oppſſis. b Magis placet dño ⁊c.quib⁹nõ idiget.ſicut dr̃ ps.49. Nunqđ mãducabo carnes taurorũ ⁊c.opib⁹aũt mĩe cũ egenis ⁊ iuſticie cũ iniuſte oppſſis idiget ipſe de⁹nõ ĩ ſe ſʒ in ſuis mẽbris.ſʒ q dicit Math.25.Eſuriui ⁊ nõ dediſtis mihi manducare ⁊c. c Exaltatio ocu eſt di.cordis.ſ.effectiue.diſpoſitio eñi cordis maxime apparet in oculis.⁊ iõ q̃ñ cor tẽdit ad maiora q̃ debeat ſicut facit cor ſupbi tunc apparet in oculis. d Lucerna ipior pctm̃.ad ħ eñi ſciũt dirigere itellectũ ſuũ.nõ aũt ad bonũ fm q dr̃ Hiere.4.Sapiẽtes ſũt vt faciant mala.bñ aũt facere neſciunt. e Cogitatiões robuſti.robore mẽtis ⁊ corporis. f Sẽp in abundãtia.q2 cogitãt ſemp facere bona.ex quo ſeqtur abũdãtia bonor ſpũaliũ ⁊ tẽporaliũ. g Oĩs aũt piger.ad bñ opandũ. h Semp ĩ egeſta.ẽ.ſpũali ⁊ tpali. i Qui ɔgre.⁊c. ſicut adulatores diuitũ ⁊ falſi aduocati. k Uan⁹.i.virtute vacuus. l Et excors ẽ.q2 patit̃ defectũ boni cordis. m Et ipiguet̃ ad laq̃os mort'.cul pe ⁊ gehẽne. n Rapine ipior detrahent eos.ad ifernũ.fm q dr̃.i.ad Timot'.6.Qui volũt diuites fieri icidũt ĩ laq̃um diaboli ⁊ in d̃ſideria multa ⁊ nociua q̃ mergũt hoĩeʒ in iteritũ. o Q2 noluerũt facere iudiciũ.i.iuſte viuere cũ,pximo. p Peruerſa via viri.q̃ eſt via pcti. q Aliena eſt.ſ.a deo:pp ħ ĩ aliquib⁹libris addit̃.a deo.ſʒ nõ eſt de textu:q2 nõ eſt ĩ heb.ſʒ eſt q̃dã glo. iterlinearis iſerta textui p ſcriptores r Qui ãt mũdus ẽ a pctõ. s Recti op⁹ ei⁹.i.ordinatũ in finẽ debituʒ. t Meli⁹ eſt ſedere in angu.do.i.ſolitarie: vbi põt hõ bona facere ⁊ cogitare. v Quã cuʒ muliere ⁊c.que ipedit hoĩs bona. x Aĩa ipij deſiderat malũ.inclinata ad hoc per habituʒ vitioſum. y Nõ miſerebitur ,pximo ſuo.ad releuandũ ei⁹ defectũ.
z Multatato peſtilente.exponat̃ vt ſupra.19.ca.in fine.
a Et ſi ſectetur ſapientem.ſcilicet paruulus ſenſu alterius pena territus. b Sumet ſcientiam.i.boni noticiam:quia principium ſapientie eſt timor. c Excogitat iuſtus de domo ipij. ideſt exiſtens de domo impij: d Ut detrahat impios a malo.ideſt vt eorũ mala impediat vel diminuat:ſicut abdimelech ethiops exiſtens in domo impij ſedechie extraxit hieremiam de lacu vbi fuerat poſitus per homines impios: vt habetur hiere.38. e Qui obturat aurem ſuam ad clamorem pauperis ⁊c. ſicut diues epulo qui negauit panis micas.a laçaro guttaʒ aque non potuit impetrare.Luce.16.
f Munus abſconditum.ideſt abſcondite datum mediatori.
g Extinguit iras.ſcilicet domini. h Et donum in ſinu.repetitio eſt eiuſdem ſententie ad maiorẽ aſſertionẽ.Aliter exponit̃ de elemoſyna in abſcondito data que placat iram dei.
i Gaudium iuſto eſt facere iudicium.ideſt iuſticiam exequi:q2 delectabile eſt vnicuiq₃ fm habitum operari.
k Et pauor ſupple eſt. l Operantibus iniquitatem.q2 ſemper timent deprehendi.propter quod dicitur communiter q latrones ſunt timidi. m Uir qui errauerit in via doctrine ſcilicet bone. n Jn cetu gigantium.ideſt hominum moribus incompoſitorum. o Commorabitur.quia oĩs homo ſimili ſibi ſociabitur:Eccle.13.Dicuntur enim gigantes homines magni corporibus ⁊ incompoſiti moribus.vel per gigantes intelliguntur demones fm q dicitur Math.25.Jte maledicti ĩ ignẽ eternum qui paratus eſt diabolo ⁊ angelis eius.
p Qui diligit epulas.immoderate ſicut gluto. q Jn egeſtate erit.quia nimium expendit ⁊ parum aut nihil acquirit.
r Qui amat vinum.eadem eſt ſententia per alia verba.
s Pro iuſto.ideſt pro malo pene illato iuſto.
t Dabitur impius.qui intulit illud ad penã maiorem:ſicut pro mardocheo datum fuit aman: Heſter.7.

a Meli⁹ eſt ha. ꝛc̃. i. ſolitarie: ꝛ exponaṫ vt. s̃. b Theſaurus deſiderabilis. i. de diuitiys artificialib⁹ ſicut ſũt auꝝ ꝛ argẽtũ in vaſis que ſunt valde deſiderabilia. c Et oleũ. i. theſaur⁹ de diuitiys nãlib⁹: q̃ ſignificanṫ p oleũ eo ꝙ eſt ꝯdimentũ ciboꝝ. d In bitaculo iu. q2 freq̃nter in talib⁹ abundãt dono dei. e Et ipꝛudẽs hõ ꝛc̃. i. heres fatuus ꝛ pdig⁹ q aliqñ ſuccedit iuſto ꝛ ſic manaſſes diſſipauit diuitias ezechie iuſti. 4. Reg. zi. f Qui ſeqṫ iu. ꝛ miam. q2 vna nõ eſt v̇tuoſa ſine alia: vt dcm̃ eſt cap. precedenti.

bonũ fame: qđ eſt valde magnũ. iđ dicit: Meli⁹ eſt nomẽ bonũ qđ ẽ bonũ honoꝛabile. i Quã diui ꝛc̃. q̃ ſũt bonũ vtile. Honoꝛabile v̇o ſimpliciter eſt vtili meli⁹. k Sup argẽ. ꝛc̃. nõ ſolũ dei ſꝫ etiã ppli: q2 freq̃nter ſaluat vitã quã diuitie nõ poſſunt ſaluare: vt pꝫ de thobia Thobie. i. l Diues ꝛ paup ꝛc̃. tũc eni ppꝛie obuiãt ſibi. qñ diues ad petitionẽ paupis ſupplet defectũ ſue idigẽtie. Et ſic btũs martin⁹ i poꝛta ambianẽſiũ ciuitatꝭ obuiauit paupi dãs ei medietatẽ pallij ſui. m Vtriuſqꝫ opatoꝛ eſt dñs. facit. n. pauperẽ vt hẽat meritũ patiẽtie. ꝛ diuitẽ vt ſubueniendo paupi hẽat meritũ mie.

g Inueniet vi. gr̃e i preſenti: ꝛ gloꝛie in futuro. h Ciuitatẽ foꝛ. ꝛc̃. ſicut moyſes cepit ciuitates ſeon regis ammoꝛꝛei. ꝛ og regꝭ baſan. plus. n. valet ſapiẽtia in bellis: q̃ vires. i Qui cu. os ſuũ ab imoderato potu et cibo. k Et liguã ſuaꝫ. ab imoderato v̇bo. l Cuſtodit ab anguſtijs. q̃ ſolẽt ſeq ad vicia guloſitatis ꝛ loq̃citatis. m Aiaꝫ ſuã. i. ſeipꝫ a nobilioꝛi. n. parte freq̃nter denoiatur totũ. n Supb⁹. coꝛde. o Et arrogãs. oꝛe. p Qui in ira ꝛc̃. exeq̃ns in ope quod habet in coꝛde. q Vocaṫ idoct⁹. i. ſtultus: q2 oĩ mõ ſupbus. r Deſideria occidũt pigꝝ. q2 deſiderat aliqđ bonũ delectabile vꝉ vtile ſeu honoꝛabile: ſꝫ nõ vult ad hoc laboꝛare. ꝛ ſic ſẽp ẽ in anguſtia: q2 nõ aſſequiṫ illud qđ deſiderat. s Qui autẽ iuſtus ẽ tri. ꝛc̃. egenis de h quod habet.

ipi⁹ ꝛ p recto iniqu⁹. Melius eſt habitare i t̃ra deſerta: q̃ cũ muliere rixoſa ꝛ iracũda. Theſaur⁹ deſiderabilis ꝛ oleũ i habitaculo iuſti: ꝛ ipꝛudẽs hõ diſſipabit illud. Qui ſeqtur iuſticiã ꝛ miſericoꝛdiã: iueniet vitã iuſticiã ꝛ gloꝛiã. Ciuitatẽ foꝛtium aſcẽdit ſapiẽs: ꝯſtruxitqꝫ robur fiducie ei⁹. Qui cuſtodit os ſuũ ꝛ liguã ſuã: cuſtodit ab anguſtijs aiaꝫ ſuã. Superbus ꝛ arrogãs vocaṫ idoct⁹: qui i ira operaṫ ſupbiam. Deſideria occidũt pigꝝ: noluerunt. n. q̃cq̃ man⁹ ei⁹ operari. Tota die ꝯcupiſcit ꝛ deſiderat: qui aũt iuſt⁹ eſt tribuet: ꝛ non ceſſabit. Hoſtie impioꝝ abominabiles: q̃ offerũtur ex ſcelere. Teſtis mendax pibit: vir obediẽs loqueṫ victoꝛiã. Vir ipius pcacit obfirmat vultũ ſuũ. q aũtẽ rect⁹ ẽ coꝛrigit viã ſuã. Nõ ẽ ſapia: nõ ẽſt prudẽtia nõ ẽſt ꝯſilium ꝯtrã dñm. Equus paraṫ ad diẽ belli: dñs autẽ ſalutem tribuit. XXII.

Melius ẽ nomẽ bonũ q̃ diuitie multe: ſup argẽtũ enim ꝛ auꝝ grã bona. Diues ꝛ paup obuiauerunt ſibi: vtriuſqꝫ operatoꝛ eſt dñs. Callidus videt malũ ꝛ abſcõdit ſe: inõcẽs ptrãſijt ꝛ afflictus ẽ dãno. Finis modeſtie timoꝛ dñi: diuitie ꝛ gloꝛiã ꝛ vitã. Armã ꝛ gladij i uia ſupbi: cuſtos aĩe ſue lõge recedet ab eis. Pꝛouerbiũ ẽ: adoleſcẽs iuxta viã ſuã etiã cum ſenuerit non recedet ab ea. Diues pauperibus iperat: ꝛ qui accipit mutuũ ſeru⁹ eſt fenerãntis. Qui ſeminat iniqtatẽ metet mala: ꝛ virga ire ſue ꝯſũmabiṫ. Qui pn⁹ ẽ ad miſericoꝛdiã bñdiceṫ: de panibus. n. ſuis dedit pauperi. Victoꝛiã ꝛ honoꝛẽ acqret q dat munera: animam autem aufert accipientiũ. Ejice deriſoꝛem: ꝛ exibit cũ eo iurgium: ceſſabuntqꝫ cauſe ꝛ contumelie. Qui diligit coꝛdis mundiciam: propter gratiam labioꝛum ſuoꝛum hãbebit amicuꝫ regem. Oculi domini cuſtodiũt ſcientiam ꝛ ſupplãntantur verba iniqui. Dicit piger: leo eſt foꝛis: in medio platearum occidendus ſuꝫ. Fouea pꝛofunda os aliene cui iratus eſt dñs icidet in eam. Stulticia colligata eſt in coꝛde pueri: ꝛ virga diſcipline fugabit eã. Qui calũniaṫ paupẽꝫ vt augeat diuitias ſuas: dabit ipſe ditioꝛi ꝛ

n Callidus vi. ma. ſ. pene iminentis. o Et abſcõdit ſe. ne icurrat illud. p Et ino. i. ignar⁹ piculi. q Ptrãſijt p locũ piculoſũ. r Et affli. ꝛc̃. rei tpalis. ꝛ aliqñ vite coꝛpoꝛalis. Exẽplũ de dauid q videns ſaulẽ iſidiari ſue vite fugit ꝛ ſe abſcõdit. ꝛ ſic euaſit. Achimelech ãt ſacerdos igñrans piculũ cuꝫ tota familia ſua ad ſaulẽ venit ꝛ occiſus fuit. i. reg. zz. s Finis modeſtie. i. cuiuſlibet v̇tutis moꝛalis q̃ ꝯſiſtit in moderatõe paſſionũ ꝛ actionũ humanaꝝ. t Timoꝛ dñi. ſ. filialis q eſt timoꝛ ſcũs p manẽs in ſeculũ ſeculi. v Diuitie. eternales. x Et glĩa. ſcõꝝ. y Et vita. eterna. ad h. n. oꝛdinaṫ finalṙ oĩs v̇t⁹ moꝛalis. Diuitie v̇o tpales ꝛ mundani honoꝛes nõ pñt eſſe finis v̇tutũ moꝛaliũ cum v̇tutes ſint mai⁹ bonũ. finis aũt melioꝛ ẽ his que ſunt ad finẽ. z Arma ꝛ gladij. q̃tũ ad abuſuꝫ. a In via pueri. q2 violẽter querit rape alienum. b Cuſtos ãt ꝛc̃. p bonum v̇tutis. c Lõge re. ab eis. i. a tali abuſu armoꝝ nõ tñ recedet a bono vſu coꝝ q ꝯſiſtit in defẽſiõe fidei ꝛ iuſticie. d Pꝛouerbiũ ẽ. i. v̇bũ coiter dcm̃. e Adoleſcẽs iu. ꝛc̃. pp h dicit phus. i. ethicoꝝ. ꝙ nõ paꝝ facit ad v̇tutẽ imo multũ. ꝙ iuuenes aſſuefiant in opib⁹ v̇tutũ.

t Et non ceſſabit. a laboꝛe vt poſſit egenti tribuere. v Hoſtie impioꝛum abominabiles. deo. x Que offe. ex ſce. i. rapina vel furto q̃ plus diſplicet deo q̃ carẽtia hoſtiaꝝ quib⁹ nõ idiget vt dcm̃ eſt. s̃. eodẽ. ca. y Teſtis mẽdax pibit. ſpũalṙ ꝛ aliqñ coꝛpalṙ. ſicut pꝫ de teſtib⁹ falſis ꝯtra ſuſãnã: Dañ. 13. z Vir obediẽs loqueṫ victoꝛiã. q2 vires iferioꝛes ſubycit rõni q̃ eſt maxima victoꝛia: vt dcm̃ eſt. s̃. 16. Melioꝛ eſt patiẽs viro foꝛti: ꝛ q dñaṫ aĩo ſuo expugnatoꝛe vrbium. a Vir ipi⁹ pca. ꝛc̃. mot⁹ eni ai magis apparet in facie i qua vigẽt oẽs ſenſus q̃ in alijs ptib⁹. ꝛ iđ obſtinatio ai apparet in obfirmatione faciei. b Qui aũt re. ꝛc̃. nõ inq̃tũ rect⁹: q2 ſic nõ ẽ coꝛrigẽdus: ſꝫ q2 de cõi curſu nullus ſic eſt rect⁹ in vita pñti qn aliqñ declinet a rectitudine iuſticie. ꝛ de tali declinatione coꝛrigit ſe. c Nõ eſt ſapia. q̃ eſt noticia de ſupioꝛib⁹ cauſis. d Nõ ẽ prudẽtia. q̃ eſt noticia de humanis. e Nõ eſt ꝯſi. qđ eſt q̃dã applicatio ſcie practice ad opandũ. f Cõtra dñm. q. d. ſcia ſpeculatiua ꝛ practica ꝛ ei⁹ applicatio ad op⁹ nõ poſſunt ipedire diuinã oꝛdinationẽ: ſꝫ magis pmouent. lꝫ pter itentionẽ: ſicut frẽs ioſeph ex ſapia terrena ꝛ aſtutia vẽdiderũt eũ ne dñareṫ eis: ꝛ p h fuerunt ei⁹ dñio ſubiecti: vt pꝫ Geñ. 44. g Equus paraṫ ad diẽ belli. q2 vadens ad preliũ nõ dꝫ omittere ea q faciunt ad ſui defẽſionẽ: ne tentet deũ: tñ dꝫ a deo pncipalṙ ſperare pſperum euentum. Capitulum. XXII.

h Meli⁹ ẽ. Superi⁹ repreſſit cõcupiſcibilẽ q̃tũ ad potũ ꝛ luxurie actũ: hic ꝯñr ponit hui⁹ repſſionis laudabilẽ effectũ. Circa qđ ſciẽdũ ꝙ vitia carnalia ſũt maioꝛis infamie: lꝫ freq̃nter ſint minoꝛis culpe ꝛ ſic ad repſſionẽ ꝯcupiſcẽtie ſequiṫ

p Victoꝛiã ꝛ ho. iſte v̇ſus nõ eſt de textu: q2 nõ ẽ i heb. q Ejce deriſoꝛẽ ꝛ exi. ꝛc̃. eſt eni talis cã motiua taliũ. remota v̇o cã remoueṫ effectus. r Qui diligit coꝛdis mundiciã. ex abundãtia eni coꝛdis os loqtur: Math. 12. ꝛ iđ mũditia coꝛdis redũdat in labijs: ꝛ iſte. s Hẽbit amicũ regẽ. ſ. celeſtẽ ꝛ ẽt terrenũ. Antiq⁹ eni reges nõ pmittebãt aliquẽ aſſiſtere ſibi niſi mundũ ꝛ honeſtũ. t Oculi dñi ꝛc̃. i. verã ſciam q̃ eſt de ſalute aĩe hĩte. v Et ſupplãtãtur v̇ba iniqui. q2 freq̃nter icurrit oppoſitũ ſui ꝓpoſiti: ſicut ille qui annũciauit moꝛtẽ ſaulis ipſi dauid credẽs per hoc acquirere eius grãm incurrit moꝛtẽ. 2. Regũ. i. x Dicit piger ꝛc̃. ſẽp eni imaginaṫ i opibus ſibi cõmiſſis maioꝛa picula. y Fouea pfunda ꝛc̃. i. iformatio male ꝛ ſupſtitioſe doctrine: q2 ducit ad pfundũ gehẽne. z Cui irat⁹ ẽ dñs in ci. in eã. q2 ex ira ꝯ aliquẽ ſubtrahit ſibi grãm ſuã. ꝛ ſic ruit de culpa in culpã: ꝛ freq̃nter in doctrinã erroneã ꝛ hereſim dãnatã. a Stulticia col. eſt in coꝛ. pueri. ꝓpter defectũ experiẽtie ꝛ debilẽ vſũ rõnis. b Et vir. diſ. fuga. eã. q2 pueri magis mouenṫ timoꝛe pene q̃ amoꝛe boni. c Qui calumniatur pauperem ꝛc̃. Hoc videmus frequẽter ꝙ principes ſpoliant vſurarios ꝛ raptoꝛes.

f Mali. pñ⁹ ꝛc̃. ex cõplexiõe vꝉ bona aſſuefactione. g Et q accipit mu. p releuatõe ſue idigẽtie. h Seru⁹ ẽ fene. i. accomodãtis. reddit eni ſe paratũ ad ſuũ obſeqũ q̃diu eſt ei obligatus. i Qui ſemiat iniq. i. malã doctrinã diſſẽſiões ꝛ odiũ. k Metet mala. ſ. culpe ꝛ pene. l Et v̇ga ire ſue. i. ptãs qua male agit. m Cõſumabiṫ. i. terminabiṫ ꝛ finieṫ. n Qui pn⁹ ꝛc̃. ex cõplexiõe vꝉ bona aſſuefactione. o Bñdiceṫ. talib⁹ eni hoies bonuꝫ iprecantur.

a Incli.&c.p3 sola. b Que pulchra erit tibi.doctrina eni sapie in pncipio nō videt pulchra:q2 difficilis ē ad capiēdū ꝛ tediosa anteq̄3 habeant ei9 pncipia.s3 habitis pncipijs ex quibus facili9 capiunt se/ quētia.tūc efficitur delectabilis.ꝛ videt pulchra.ideo subditur. c Cū ser.eā in ven.tuo.i.i corde tuo tāq̄3 rē pciosissimā. d Et re. in la.tuis.p sanā doctrinā. e Ut sit i do.fi.tua.de btitudine ꝯse/ quēda. f Unde ꝛ osten.eā ti.hodie.i.i p̄nti vita.ꝛ subdit modus ostēsionis cū dr. g Ecce descrip.eā ti.tripl'r.i.in trib9 ꝑtib9 ve.te. q̄ sunt lex.pphete.ꝛ agio grapha.vt h̄r in ꝑlogo ga leato. Sic exponit Ra. sa.ꝛ fm h̄ salomon hic lo qt in ꝑsona ipsi9 dei.Pōt etiā tripliciter exponi de trib9 libris a salomōe edi tis:vt dcm̄ est in pncipio hui9 libri.ꝛ f3 h̄ loquit h̄ in ppria ꝑsona:tn̄ vt mini sterialis scriptor. h In cogita.ꝛ scia.q2 meditan do ea q̄ scripta sūt i trib9 veteris te.partib9 ꝑdict': vel in trib9 libris salomo/ nis augmētat in hoie sci entia. i Ut ostē.ti.fir mitatē virtutū. k Et eloq.vi.ad recte docēdū l Rndere ex his.i.ex tri b9 ꝑtib9 vete.te.ꝑdict' vl' trib9 libris salomonis qd sit vex ꝛ falsū bonū ꝛ ma lū licitū ꝛ illicitū.vt q3.n. ternari9 ꝑdict9 docet ō istl rn̄dere. m Illis q mi. te.In hebreo h̄r: Interro gātib9 te.ꝛ sic plana ē snia ad quā pōt reduci lra no stra.cū dr: Illis q miserūt te.Interrogās eni de du/ bijs mittit q̄dāmō inter rogatū:inq̄tū iducit eū3 recurrere ad deliberādū p rn̄sione ꝑ aspectū libro rū vel collationē cū alio sapiēte. n Nō facias violentiā paupi:q2 paup est.i.q2 nō pōt se defēde/ re. o Neq3 ꝯte.ege. in porta.i.i iudicio qd an tiquit9 dabat in porta ci/ uitatis. p Q2 indica/ bit dn̄s.i.vindicabit. q Cām eius.iniuste tra/ ctatā. r Et ꝯfiget eos. .i.affliget. s Qui ꝯfi xerūt aīa3 ei9. ei9 iusticiā ꝑuertēdo. t Noli eē ami.&c.q2 amic9 stultorū sit'is efficiet:vt dr.s.i3. v Noli esse cū his &c.fi/ deiubēdo pro alijs. x Si aūt nō h3 vn̄ resti/

egebit. Fili mi iclina aurē tuā3 ꝛ audi verba sapiētium. Appone aūt cor ad doctrinā meā:q̄ue pul chra erit tibi:cū seruaueris eam i vētre tuo. Et rēdundabit i labijs tuis:vt sit i dn̄o fiducia tua. Unn̄ ꝛ ostēndā eam tibi hodie. Ecce descripsi eā tibi tripl'r i cogitatōi/ bus ꝛ scia:vt onn̄derē tibi firmita tē:ꝛ eloqa veritatꝭ:respōndere ex eis illis q̄ui miserūt te. Nō facias violētiā pauperi:q2 paup ē: neq3 cōnteras egenū i porta:q2 iudica bit dn̄s cāusā ei9: ꝛ ꝯfiget ēos q ꝯfixerūt aīa3 ei9. Noli eē āmicus homini iracundo:neq3 ambules cū viro furioso:ne forte discas se mitas ei9: ꝛ sumas scandalū aīe tue. Noli eē cū his q̄ defigūt ma/ nus suas: ꝛ qui vades se offerūt p debitis:si ēnim nō h3 vn̄ resti/ tuat:qd cause est vt tollat operi/ mētū de cubili tuo? Nē trāsgre/ diaris terminos antiquos:quos posuerūt pr̄es tui. Uidisti uiru ve locē i ope suo:corā regib9 stabit: nec erit ante ignobiles. XXIII.

Quando sederis vt come das cū pricipe:diligēnt attēde q̄ sūt apposita an̄ faciē tuā ꝛ stātue cultrū i gutture tuo:si tn̄ hābes in ptāte aīa3 tuā. Nē desideres de cibis ei9 i quo ē panis mēdacij. Noli laborare vt diteris s3 prūdētie tue pōne modū Nē erigas oculos tuos ad opes qs nō potes h̄re q2 faciēt sibi pē/ nas q̄si aqle ꝛ volabūt i celū. Nē cōmedas cū hoie iuido: ꝛ ne de/ sideres cibos ei9 q̄m i silitūdine3 arioli ꝛ ꝯiectoris estimāt quod ignorat. Cōmede ꝛ bibe dicet ti/ bi: ꝛ mēns ei9 non ē tecū. Cibōs quos comederas ēuomes: ꝛ pēr des pulchros smones tuos. In aūribus isipientiu3 ne loquaris: q2 despicient doctrinam eloquij tui. Nē attigas paruulorum ter/ minos: ꝛ agrum pupillorum ne itroeas. Propiquūs enim illor fortis est: ꝛ ipsē iudicābit contrā te causam illor. Ingrēdiatur ad doctrinam cor tuum ꝛ aures tue ad verba scie. Noli subtrahere a puero disciplinā:si eni percusse/ ris eū virga non morieē. Tu vir/ ga percuties eū ꝛ aiam eius de i/ ferno liberabis. Fili mi si sāpiēs fuerit animus tuūs gaudebit te/ cū cor meum: ꝛ exultabūt renes mei cū locuta fuerint recta labia tua. Nōn emulet cor tuū pecca/ tores: sēd in timore domini ēsto tota die:quiā habebis spem i no uissimo: ꝛ prestolatio tua non au feret. Audi fili mi ꝛ esto sapiēs: ꝛ dirige i via animū tuū. Noli eē i conuiuijs potatorum:nec i cō/ messatōibus eor q carnes ad ve/ scendū conferūt: q2 vācātes po/ tib9 ꝛ dātes symbola consument ꝛ uestiet pānis dormitatio. Aū/ di patrē tuū q genuit te: ꝛ ne cōn/ tēnas cū senuerit mr̄ tua. Ueritā tem eme: ꝛ nōli vēdere sapiam ꝛ doctrinā ꝛ itelligētiam. Exultat gaudio pater iusti:q sapientē ge/ nuit letabitur i eo. Gaudeat pa/ ter tu9 ꝛ mr̄ tua: ꝛ exultet q genu it te. Prebe fili mi cōr tuū mihi:

do ꝛ anhelādo ad eas:q2 talis labor esset frustra.sic illius q isegt aquilā volantē. l Ne comedas cū hoie iuido.qui tristat de bono alteri9 ꝛ letat de malo ei9. m Qm̄ in silitudinē arioli. qui in imolatis in ara diuinat de futuris. n Et coniectoris.i. expositoris sōniox qui loquit in icertū. o Estimat qd igrat. talis iuidus.q2 cogitat te ꝯfundere p cibū suu3:nō tn̄ est cert9 q h̄ eueniat.iō subdit. p Comede ꝛ bibe dicet tibi.inuitando te ad nimis sumēdū. q Et mens ei9 nō est tecū.i.nō q̄rit bo/ nū tuū. r Cibos q̄s &c.ad ei9 isinctū s Euomes.ad vitu piū tuū. t Et p.&c q2 igurgitati nō pos sūt decen ter loqui. v In aurib9 isi.ne lo. q2 margarite nō sūt an̄ porcos ponende Math.7. x Ne attingas paruulox terminos &c.i.ne oc cupes in toto vl' in parte possessiōes eo rū qui nesciūt se de fēdere vt paruuli:vl' nō possunt vt pupil li. y Propinqu9 eni illorū fortis ē.s. de9:f3 q dr ps.i4. Custodiēns puulos dn̄s. z Et ipse iudicabit.i.vindica bit. a Cōtra te. puniēdo. b Ingrediat ad do ctrinā cor tuū &c.et p3 lra vsq3 ibi. c Fili mi si sapiēs fuerit aius tu9 gau/ debit tecū cor meū ·p̄ enim in filio ma net q̄dāmodo.ꝛ sic gaudet de bono fi/ ly sicut de suo ppo. d Et exultabunt re nes mei.i.corp9 me um:q2 fortis animi motus redūdat in corpus exterius. e Nō emuletur.i. nō imitet. f Sed in timore dn̄i.s.fili ali. g Esto tota die.i.per totā vita3 tuā:cui9 diei iuuēt9 est mane ꝛ senect9 vespe. h Quia hēbis spe3 in nouis/ simo.s.pmio:spes eni ē certa expecta tio future btitudis ex gra ꝛ merit' pue niēs. i Noli eē

tuat.ille pro q̄ fideiubebis.oportebit te soluere p eo ꝛ tollet vestimē tū pro pignore de cubili tuo. y Ne trāsgre.&c.occupādo iniuste pos sessionē vicini tui. z Uidisti vir veloce.i.strenuū ꝛ aptū. a Co rā regib9 stabit:nec erit an̄ igbiles.tū q2 reges volūt h̄re talē mistr.tū q2 talis nollet seruire hoi rustico. Cap. XXIII.

b Quando sederis.Supius salomō repssit ꝯcupiscibile q̄ntū ad potū.h̄ reprimit q̄tū ad cibū.Et p facit ꝑpositū.scdo ifert q̄d dā corrolariū.ca.scq̄nti.Circa pmū dicit:Qn̄ sederis.in mēsa pncipis. c Diligēter attēde q̄ sūt apposita an̄ faciē tuā.q2 modeste vtendū est appositis.maxime in p̄ntia tanti hois.iō sequit. d Et statue cul/ trū.i.retinaculū. e Si tn̄ hēs in ptāte &c.p vsū liberi arbitrij.ꝛ sic excipiunt desipiētes ꝛ pueri. f Ne desideres &c.i.p mēdacia acqsi tus.q2 abominabilis est dn̄o talis cib9. g Noli laborare vt diteri. vltra modū debitū. h S3 prudētie tue.i.idustrie vel astutie i ac grendo. i Pone modū.rōnis recte. k Ne erigas &c.aspiran

in oniuijs potatox nec in comessationib9 cox qui carnes ad ve/ scēdū ꝯferūt.ꝛ sequit cā. k Q2 vacātes &c.q̄tu3 ad bona ex teriora:que in talib9 expendūtur ꝛ q̄tū ad bona naturalia q̄ in talibus peiorant ꝛ corrūpunt. l Et vestiet pan.s.vilib9.vn̄ i heb.h̄r:Laceratl.dormitatio.s.tua.q.d.nō remanebit tibi i quo dormias nisi pānus vilis ꝛ lacerat9 m Audi pa.tuū.ei humil'r obediēdo. n Et ne cō.&c.ei debitū obsequiū subtrahendo. o Ueritatē eme.studij labore. p Et no.vē.sapia3.tū q2 gra tis est dāda.tū q2 nō est pcio pecunie estimāda.pōt tn̄ doctor sa piētie accipere victū ꝛ vestitū p suo labore:imo debet ei a repu/ blica:qd p3 ex consuetudine antiq.vn̄ dr̄ Gen̄.47.q sacerdotes egypti tpe famis nō fuerūt cōpulsi vendere terrā suā q2 ipsis sta tuta cibaria ex horreis publicl' pbebāt.ꝛ ipsi p studuerūt in phia. vt h̄r.i.methaphi. q Exultat gau.&c.q2 bonū filij redūdat i prēm ꝛ mrēm. r Prebe fi.&c.ad doctrinā meā meditādam

⁊ ocu̾li tui vias meas cuſtodiãt. Fouea.n. ꝓfunda ē meretrix. ⁊ püte⁹ anguſt⁹ aliena. Inſidiat̃ in via q̃ſi latro: ⁊ quos icautos inuenerit iterficiet. Cui ve: cui⁹ patri ve: cui rixe: cui fouee: cui ſine cã vulnera: cui ſuffoſſio oculoꝝ: Nonne his q cõmorantur i vino: ⁊ ſtudẽt calicib⁹ epotãdis: Ne ituearis vinũ qñ flaueſcit: cũ ſplẽduerit i vitro color ei⁹. Ingredit̃ blãde ⁊ i nouiſſimo mordebit vt coluber: ⁊ ſicut regulus venena diffundet. Oculi tui videbũt extraneas: ⁊ cor tuũ loquet̃ ꝑuerſa Et eris ſicut dormiens in medio mari: et quaſi ſopit⁹ gubernator amiſſo clauo: ⁊ dices. Verberauerũt me ſ3 nõ dolui: traxerũt me ⁊ ego ñ ſẽſi. Qñ euigilabo: ⁊ rurſus vina reperiã. XXIIII.

NE emuleris viros malos: nec deſideres eẽ cũ eis: q2 rapinas meditat̃ mẽs eoꝝ: ⁊ fraudes labia eoꝝ loquũtur. Sapia edificabit̃ dom⁹ ⁊ prudẽtia roborabit̃. In doctrinã replebũtur cellaria: vniuerſa ſubſtãtia ꝓcioſa ⁊ pulcherrima. Vir ſapiẽs fortis ẽ: ⁊ vir doct⁹ robuſt⁹ ⁊ validus. q2 cũ diſpoſitiõe initur bellũ: ⁊ erit ſalus vbi multa ↄſilia ſũt. Excelſa ſtulto ſapia i porta non aperiet os ſuũ. Qui cogitat mala facere: ſtultus vocabit̃. Cogitatio ſtulti pctm̃ eſt. ⁊ abominatio hoium detractor. Si deſperãueris lapſus i die anguſtie: iminuet̃ fortitudo tua. Erue eos q ducũtur ad mortẽ: ⁊ q trahunt̃ ad iteritũ liberare ne ceſſes Si dixeris vires nõ ſuppetũt: q iſpector ẽ cordis ipſe itelligit: ⁊ ſeruatorẽ aie tue nihil fallit: reddetq3 hoi iuxta opa ſua. Comẽde fili mi mel: q2 bonũ eſt: ⁊ fauũ dulciſſimũ gutturi tuo. Sic ⁊ doctrina ſapie: aie tue: quã cũ inueneris habebis i nouiſſimis ſpe3: ⁊ ſpes tua nõ peribit. Ne iſidieris ⁊ queras ipietatẽ i domo iuſti: neq3 vaſtes regem eius. Septies enim in die cadet iuſtus: ⁊ reſurget: ipij aũt corruẽt i malũ. Cum ceciderit inimicus tuus ne gaudeas: ⁊ i ruina ei⁹ ne exultet cor tuum: ne forte videat dñs ⁊ diſpliceat ei: ⁊ auferat ab eo ira3 ſuam. Ne contẽdas cũ peſſimis nec emuleris ipios: quoniã non habent futurorum ſpem mali: ⁊ lucerna impiorum extinguetur. Time dominũ fili mi ⁊ regem: ⁊ cũ detractoribus nõ cõmiſcearis Quoniã repente conſurget ꝑditio eorum: ⁊ ruinam vtriuſq3 qs nouit. Hec quoq3 ſapientibus. Cognoſcere perſona3 in iudicio

a Et oculi tui ⁊c̃. ad opa mea imitandũ. b Fouea.n. ꝓfũda eſt meretrix. i. ſuꝑſtitioſa doctrina: q2 multi cadũt in eã. c Et pute⁹ anguſtus. q2 cũ difficultate põt ideq3 s exire. d Inſidiat̃ i via q̃ſi latro. ⁊ h̃ ꝑ doctores hui⁹ doctrine. e Et qs icau. ⁊c̃. neſciẽtes diſtinguere iter ſanã doctrinã ⁊ malã. f Interficiet. morte culpe ⁊ gehẽne. In heb. hr̃: Et ↄtẽptores i hoib⁹ addet. i. multiplicabit in hoib⁹ ↄtẽptores dei. vt exponit Ra. Sa. Põt ẽt hec lr̃a exponi de meretrice corꝑali q̃ dr̃ fouea ꝓfũda: q2 multi cadũt in eã iuuenes viri ⁊ ſenes. Dr̃ ẽt puteus anguſt⁹: q2 de pctõ luxurie ñ exit hõ niſi cũ difficultate. Inſidiat̃ ẽt q̃ſi latro blãdicijs ⁊ oſculis icõtinentes attrahẽdo. g Cui ve. i. maledictio ⁊ infortuniũ. h Cuius pr̃i ve. q2 i pr̃em redũdat filij malũ. i Cui fouee. i. carceres ſub terra. k Cui ſine cã vlnera. i. nõ ex gladio: ſ3 ex caſu ꝓprio facta. l Cui ſuffoſſio oculoꝝ. i. debilitatio et obſcuratio eorum. m Nõne his ⁊c̃. ſuꝑflue bibito. q. d. ſic ↄtigit eis: vt p3 d ſe ad ſenſũ. iõ ſubdit̃. n Ne intuearis vinũ ⁊c̃. q2 delectari i tali aſpectu iducit ad imoderatũ potũ o Ingredit̃ blãde. i. ſuauiter i pñcipio p Et i nouiſſi. ⁊c̃. q2 ↄſumit bona fortune ⁊ bona nature: vt p3 ex ꝑdictis. ⁊ etiã bona grẽ: q2 iduc̃ ad vitia: ⁊ potiſſime ad luxuria3. iõ ſubdit̃. q Oculi tui ⁊c̃. i. meretrices ⁊ adl̃teras: r Et cor tuũ lo. ⁊c̃. concupiſcendo eas. s Et eris ſicut dor. q2 paſſio venereoꝝ ligat rõnẽ ⁊ ſenſu3. t In medio mari. i. pñtis ſeculi qd iactat̃ vndis tẽtationũ ⁊ vitioꝝ. v Et q̃ſi ſo. guber. corp⁹ eſt nauis: aĩa gubnatrix. vñ dixerũt platonici q aĩa vnit̃ corpi: ſicut nauta naui: q̃ ſilitudo tenet inq̃tũ eſt motor corpis. nõ tñ inq̃tũ ẽ forma. Dr̃ ãt aĩa ſopita qñ ſõno vel paſſiõe venereoꝝ eſt ligata. x Amiſſo clauo. i. gubernaculo: qd h̃ itelligit̃ rectũ rõnis iudiciũ. y Et dices. trãſeũte ſõno vel paſſiõe z Verberauerũt me ⁊c̃. ſicut eni3 oppſſus ſõno pre nimia ebrietate nõ ꝑcipit ꝓtunc ſi ꝑcutiat̃ aut trahat̃. ſic detẽt⁹ vehementi paſſiõe venereoꝝ nõ ꝑcipit ꝓtũc mala culpe ⁊ pene que icurrit. a Qñ euigilabo ⁊c̃. ſicut enĩ aſſuet⁹ ebrietate poſt euigilatione3 cito recurrit ad potatões iclinat⁹ ad h̃ ꝑ malã ↄſuetudinẽ vl' cõplexionẽ: ſic ⁊ aſſuet⁹ veneri. ⁊ ſi aliqñ euigilet ꝑcipiẽdo ad horã mala q̃ icurrit: tñ cito reuertit̃ ad vomitũ ꝑꝑ malũ hitũ vel carnis corruptionẽ: ipm ad h̃ ipellentẽ. Cap. XXIIII.

NE emuleris. h̃ ↄñr ↄcludit ex ꝑdictis q̃ddã correlariu3. Dcm̃ eſt enĩ ſupra q in ↄuiuijs ⁊ cõmeſſationib⁹ potatorũ ↄſumũtur fortune bona quib⁹ ↄſũptis iducunt̃ tales ad rapinas ⁊ furta. q2 ñ hñt vñ ↄtinuẽt talia: ⁊ tñ ↄtinuare volũt. q2 ↄſuetudo eſt altera nã: iõ q̃ſi concludẽdo ex ꝑdictis dicit: Ne emuleris. i. imiteris. Emulor emularis. h3 plures ſignificationes. vñ v̾ſus: Emulor iflat̃ amat iuidet ac imitat̃. c Viros malos. i. ebrioſos ⁊ guloſos: vt dcm̃ ẽ. d Qz rapinas ⁊c̃. poſtq̃ ↄſumpſerũt bona ſua mõ ꝑdicto. e Et fraudes. qñ ñ pñt hrẽ ꝑ violentiã. f Sapia edificabit̃ do. i. ꝑmouebit̃ familia vl' cognatio aliq̃. g Et prudẽtia roborabit̃. i. bono regimine. h In doctrina ſa. ⁊c̃. i. corda audiẽtiũ. i Uniuerſa ſub3a ⁊c̃. diuitie enĩ ſpũales ſẽꝑ ſũt ꝓcioſe ⁊ pulcherrime. corꝑales enĩ aliqñ hñt turpitudinẽ annexã. k Vir ſapiẽs fortis eſt. q2 ſapia plus valet i arduis ⁊ in bellis q̃3 vires corpis. iõ ſubdit̃. l Qz cũ diſpoſitõe init̃ bellũ. niſi enĩ exercit⁹ eſſet bñ diſpoſitus nõ hr̃et victoriã ſ3 magis ↄfuſionẽ m Excelſa ſtulto ſapia. q2 nõ põt attingere ad eã. n In porta nõ aperiet os ſuu3. i. inter ſapiẽtes q ãtiquit⁹ ſedebãt in porta ciuitatis ad faciendũ iudiciũ. Cetera patent vſq3 ibi. o Si deſpe. ⁊c̃. de ꝑiculi euaſiõe. p Imminuet̃ for. tua. q2 deficiẽte corde ꝑ deſpationẽ deficiũt mẽbra exteriora q̃ hñt virtutẽ a corde. q Erue eos q du. ad mortẽ. iniuſte tñ exẽplo danielis q liberauit ſuſãnã Dañ. i3. r Si dixe. vi. nõ ſuppetũt. ad h̃ faciẽdũ. s Qui iſpe. eſt cordis. i. de⁹ h̃3 q dr̃. i. Regũ. i6. Hõ videt ea q̃ parent: de⁹ aũt ituet̃ cor. t Ipſe intelligit. ſi dicas verũ vel falſũ. ⁊ ſ3 h̃ reddet tibi penã vel ꝑmiu3. v Comede fili mi ⁊c̃. ad lr̃am in terra ꝓmiſſiõis i qua regnauit ſalomõ mel abũdat. iõ in pluribus locis vete. te. dr̃ terra abundãs lacte ⁊ melle. ⁊ co reficiunt̃ hoies corporal'r. x Sic ⁊ do. ſapie aie tue. dulcis eſt ⁊ bona ⁊ ſpũal'r refectiua. y Quã cũ iuene. corde meditãdo ⁊ ope adiplẽdo. z Habebis in no. ſpe3. ſ. i bonis futuri ſecli. a Et ſpes tua nõ ꝑibit. ideſt effectu nõ carebit: q2 ſpes eſt certa expectatio future beatitudinis: vt. ſ. dcm̃ eſt. b Ne iſidieris ⁊ q̃ras impietatẽ in do. iu. i. occaſionẽ eũ diffamãdi eo q in aliq̃ deliqt. ⁊ ſubditur cã c Septies enĩ ⁊c̃. i. pluries: q2 vita pñs ſine pctõ ñ põt trãſigi de curſu cõi. d Et reſurget. i. ſe emẽdabit. ꝑꝑ qd ſeruãda eſt fama ei⁹. vñ dicit ſaluator Math. i8. q correctio fr̃na p̃ d3 eſſe in ſecreto: vt ſic ſuet̃ fr̃is fama ſi emẽdet̃ ex tali correctõe. e Impij aũt corru. ⁊c̃. ſine correctõe tali ꝑ emẽdã. ⁊ iõ nõ ſic eſt cũ iſtis agẽdũ ſ3 magis ſũt accuſãdi publice iuſticie ⁊ puniẽdi qñ nõ ſpat̃ de coꝝ emẽdatõe ex ſecreta correctõe. f Cũ ceci. ini. tu⁹. i aliqd malũ pene. g Ne gau. mot⁹ rõne odij ſeu inimicitie. ſec⁹ ãt eſt qñ tale gaudiũ ꝓcedit ex zelo iuſticie. iõ ſeqt̃. h Ne forte videat dñs ⁊c̃. motus mali animi tui. i Et aufe. ab eo irã ſuã. ⁊ ſuꝑ te ↄuertat ipſã. k Ne ↄtẽdas cũ peſſimis. i. cũ icorrigibilib⁹ v̾bo correctõis: q2 h̃ eſt inutile. ſ3 iudex d3 ↄtendere cũ talib⁹ penis vt a malo arceant̃ ⁊ alij terreant̃. l Nec emuleris. i. imiteris. m Impios. cui⁹ cã ſubdit̃ n Qm̃ nõ habent futuroꝝ ſpem mali. ſed totã ſuã ſpem ponũt in bonis huius mũdi. o Et lucerna ipioꝝ extinguet̃. i. poteſtas eoru3 finiet̃. p Time dñ3. ꝑncipaliter. q Et regẽ. qui eſt eius vicarius in temporalibus ſecũdario. r Et cũ detractorib⁹ nõ commiſcearis. eorum detractiones libenter audiendo: s Quoniam repente conſurget ꝑditio eorum. ſcilicet detractoris ⁊ eius auditoris. t Et ruinã vtriuſq3 quis nouit. quaſi diceret. valde magna erit: quia poſt ruinam culpe incurrerent ruinam gehenne. v Hec quoq3. que ſequuntur: ſic coniungitur hec littera in hebreo. x Sapientibus. ideſt iudicibus ⁊ eis aſſiſtẽtibus. y Cognoſcere perſonã in iudicio. i. ex aliqua familiaritate ei ↄdeſcẽdere plus debito.

nō ēſt bonū. Qui dicūt ipio iuſtꝰ es: maledicēt eis ppl'i: ⁊ deteſtabunt eos tribꝰ. Qui arguunt euꝫ laudabunt: ⁊ ſup cos veniet benedictio. Labia deoſculabit q recta verba rñdet. Prepara foris opus tuū ⁊ diligēter exerce agrū tuū: ⁊ poſtea edifices domū tuā. Ne ſis teſtis fruſtra ↄtra ꝓximū tuū: nec lactes quēꝗ̄ labijs tuis. Ne dicas quomodo fecit mihi ſic faciā ei: ⁊ reddā vnicuiꝗ̄ ſm opus ſuuꝫ. Per agrū hoīs pigri trāſiui ⁊ p vineam viri ſtulti. Et ecce totum repleuerāt vrtice. Et operuerāt ſupficiem eiꝰ ſpine: ⁊ maceria lapidum deſtructa erat. Qđ cum vidiſſem poſui i corde meo: ⁊ exēplo didici diſciplinā. Uſqꝫquo piger dormies: vſqꝫquo de ſōno ↄſurges? Paꝝ inquā dormies: modicū dormitabis: pauxillū manꝰ ↄſeres vt qeſcas: ⁊ veniet tibi q̄ſi curſor egeſtas tua ⁊ mendicitas quaſi vir armatus. XXV.

H
E quoqꝫ parabole ſalomonis q̄s trāſtulerūt viri ezechie regis iuda. Gloria dei ē celare vbū: ⁊ gloria regū iueſti

a Nō eſt bonū.q₂ eſt ↄtra vitatē iuſticie. Jn tali enī caſu ſciē eſt ꝓ honorare vitatē.i.ethicoꝝ. b Qui di.ipio iuſtꝰes.eū pro muneribus ſeu familiaritatibꝰ iuſtificando. c Maledicēt eis ppl'i ⁊c.p ppl'os itelligunt gentes q̄ nō ſunt de ppl'o iſrl'.⁊ p tribꝰ popl's iſrl'.in.12. tribubus diuiſus. d Qui arguūt iuſte petōres obſeruādo tp̄s ⁊ locuꝫ et alias debitas circūſtantias. e Laudabunt.i.laudabiles efficientur corā deo ⁊ hoībus. f Et ſup eos veniet bñdictio.dei ⁊ ppl'i.
g Labia deoſculabit.i.pacē reformabit: cuiꝰ ſignū eſt mutuū oſculū
h Qui recta vba rñdet. ille enī qui rñdet ex trāſuerſo vitatē fugiēdo non reformat pacē. ſꝫ magis diſſipat eā. i Prepara foris opꝰ tuuꝫ ⁊c. hunc verſuꝫ exponit Ra.Sa. dupliciter. Uno mō ſic: Prepara foris opus tuū.i.puide tibi de agris ⁊ vineis ⁊ alijs ad vitā neceſſarijs. k Et poſtea edifices domuꝫ tuā.i. accipias vxorē ⁊ facias plē. Cōiunctio enī viri ⁊ mulieris ⁊ educatio plis faciūt domum que male guberna ret niſi precederet puiſio neceſſarioꝝ. Alio mō ſic: Prepa foris opꝰ tuū.ſtudēdo ſacrā ſcripturā. Et diligenter exerce agrum tuū.vidēdo gloſas doctorū. Et poſtea edifices domū tuā.i.fac tibi diſcipulos p ſanā doctrinā: alr' eſſet ordo peruerſus.
l Ne ſis teſtis fruſtra.i. ſine iuſta ⁊ rōnabili cā.
m Nec lactes quēꝗ̄ labiis tuis.i.vbis adulatorijs
n Ne dicas.ad oppoſitū vbis cōminatorijs.
o Quō fecit mihi.talis iniuriam inferendo.
p Sic faciā ei.q₂ nullus debet eſſe iudex in cauſa ſua: ſꝫ debet ad ſuperiorē recurrere cuiꝰ eſt iter homines iuſticiā ↄſeruare ⁊ iniuriantes corripere.
q Per agꝝ hoīs pigri trāſiui.⁊ ad ſēſū pꝫ hoc in poſſeſſionibꝰ pigroꝝ
r Qđ cū vidiſſē ⁊c.q₂ ſapientes hoc videntes fiunt magis ſolliciti de ſuis poſſeſſiōibꝰ cuſtodiendis ⁊ colēdis. Alio modo exponit.per agrū ⁊ vineā itelligendo hoīs ↄſciam: que qñ negligitur varijs vitijs repletur.qđ ↄſiderantes ſapiētes viri circa ꝓpriā ↄſciam purgandā ſūt magis ſolliciti. s Uſqꝫquo piger ⁊c.hoc pncipiū nō eſt in hebreo.ſed icipit ibi vſus. t Paꝝ inqꝫ dormies ⁊c.exponat tñ totū vſqꝫ ad finem capituli ſicut expoſitū eſt ſupra ca.6.vbi ponitur iſta ſententia et quaſi ſub eiſdem verbis. Cap. XXV.

v H
h E quoqꝫ parabole. Hic incipit tertia pars pncipalis huiꝰ libri in qua ponit tertia collectio parabolaꝝ ſalomonis.⁊ diuidit in duas ptes.ſ.in ꝓhemiū ⁊ tractatū.ſcđa ibi: Glia dei. Jn pma parte ponit materia huiꝰ collectōis.cū dr̄. He quoqꝫ parabole.ſ.q̄ ſequūt i hac collectione.⁊ auctor parabolaꝝ.cū dr̄. x Salomonis.i.edite a ſalomone.⁊ auctores collectionis.cū dr̄: y Quas tranſtulerunt viri ezechie.i.ſtudioſi ſui tp̄is ⁊ de eius mandato. Nec accipit hic trāſlatio de vno idiomate in aliud: q₂ ſalomon ꝓtulit illas parabolas hebraice.⁊ ſic ſcripſerunt eas viri ſibi aſſiſtētes: in cedulis tñ diuerſis: ſꝫ viri ezechie illas cedulas colligētes addiderūt eas duabus p̄dictis collectionibꝰ iā ante poſitis in hoc libro.⁊ ſic fuerunt in maiori auctoritate q̄ ante.⁊ iſta trāſpoſitio de cedulis in hoc libro vocat hic trāſlatio vñ in hebreo nō hr̄: Trāſtulerunt.ſꝫ fortificauerūt: ponēdo in libro auctentico. z Glia dei. Hic ↄñr ponit tractatus.⁊ diuidit in duas ptes.q₂ p̄ ponit eruditio ſalomonis actiua.ſcđo paſſiua ca.30. Pria i duas: q₂ p̄ ponit diſciplinatoꝝ eruditio.ſcđo icrepat idiſciplinatoꝝ obſtinatio.ca.29. Prima adhuc in duas.q₂ p̄ deſcribit virtutis bonū.ſcđo vitiū malū ca.28. Prima adhuc in duas.q₂ p̄ inducit ad virtutē bonum.ſecūdo remouet īpedimentū.27.ca. Prima adhuc in duas.q₂

gare ſermonē. Celū ſurſū ⁊ terra deorſum: ⁊ cor regū iſcrutabile. Aufer rubiginē de argēto ⁊ egredief vas puriſſimū. Aufer īpietatē de vultu regꝭ: ⁊ firmabit iuſticia thronꝰ eiꝰ. Ne glioſus appareas corā rege: ⁊ i loco magꝝ ne ſteteris. Meliꝰ ē.n. vt dicat tibi aſcēde huc: q̄ꝫ vt humilieris corā pricipe. Que viderūt oculi tui nē proferas i iurgio cito: nē poſtea emēdare ñ poſſis cū dhōe ſtauerī amicū tuū. Cāꝫ tuā tracta cū amico tuo: ⁊ ſecrētuꝫ extneo ne reueles: ne forte iſultet tibi cū audierit: ⁊ exprobrare nō ceſſet. Grā ⁊ amicitia liberāt: q̄s tibi ſua ne exprobrabilꝭ fias. Malā aurea i lectū argēteis: q loqt vbū i tp̄e ſuo. Jnauris aurea ⁊ margarita fulgēs: q arguit ſapiētē ⁊ aurē obediētē. Sicut frigꝰ niuis i die meſſis: ita legatꝰ fidelis ei q miſit eū: aīam ipſius regeſcere facit. Nubēs ⁊ vētus ⁊ pluuie nō ſequētes vir glorioſus ⁊ ꝓmiſſa nō complens. Patiētiā lenief priceps: ⁊ ligūa mollis ↄfrigēt duritiam. Mel inueniſti: comede qđ ſufficit tibi ne forte ſatiatus euomas

p̄ declarat bonū qđ virtuoſis debet.ſcđo a quibꝰ remouetur ca.26. Circa primū dr̄. Gloria dei eſt celare verbū.i.ſacre ſcripture ſecretū.vt exponit Ra.ſa.ſicut pncipia Geñ.⁊ ezechielis velate tradunt vt ifideles irrideant.⁊ fideles ſtudioſi exerceant: et profunditatē dīne ſapie admirent.iō ſubdit. a Et glia regū.i.ſapientū qui debēt alios regere. b Jnueſtigare ſermonē.i.q̄rere ſenſū ſermonis diuini occulte traditi.⁊ ex hoc ſunt ſapiētes ab alijs honorandi: q₂ honor debet virtuti nō ſolū morali ſꝫ etiā itellectuali: verūtñ nō oīa ſūt a ſapiētibꝰ in lege dei pſcrutāda.iō ſubdit.
c Celū ſurſuꝫ ⁊c.i. q̄tuꝫ diſtat altitudo celi a terra.⁊ q̄ꝫtū diſtat centrū terre ab eius ſupficie.⁊ ſecreta cordiuꝫ et maxime ſapiētuꝫ q ſciunt corda ſua celare.⁊ ſic ſoli đo ſūt nota: talia inqꝫ non ſunt a ſapientibꝰ legū pſcrutāda.vnde prophete ⁊ apl'i ⁊ doctores vtriuſqꝫ teſti de talibꝰ tacuerunt ⁊ de alijs cōſilibꝰ: q plus hūt noxie curioſitatis q̄ꝫ vtilitatis: vt dicit.
d Aufer rubigineꝫ de argēto ⁊c.i.ſicut ablato rubigine de argento format inde vas puriſſimuꝫ.ſic ablata ipietate ð regno remanet purū ⁊ iuſticia ſolidatuꝫ.
e Ne glioſus appareas corā rege.⁊c vltra debitū igerēdo ne ex hoc ſequatur tua ↄfuſio.iō ſubditur. f Melius eſt ⁊c.⁊ pꝫ.
g Que viderūt oculi tui.i.mala ꝓximi tui q̄ in ſecreto vidiſti. h Ne ꝓferas ⁊c.alijs ꝓpalādo. i Ne poſtea emē.⁊c.i.reddere famā ꝓximo tuo quē leſiſti. k Cāꝫ tuā ⁊c.de cuiꝰ fidelitate nō dubitas. l Et ſe.extra.⁊c.cuiꝰ fidelitatē igras.
m Ne forte iſultet tibi.exprobrando i publico defectū quē dixiſti ſibi in ſecreto. n Grā ⁊ amicitia.iſte vſus nō eſt i hebr.
o Mala aurea.i.pomelli aurei ad modū pomi formati. p Jn lectis argēteis.ſūt ad decorē. q Qui lo.vbū ⁊c.i.ſic obſeruatio tp̄is debiti in ꝓferendo verbū bonū decorat illō. Qđ aūt potētes antiquitꝰ facerēt lectos argēteos ⁊ aureos: hr̄ Heſter.i.ꝓbabile tñ eſt ꝙ illi lectuli de qbus hr̄ Heſter.i.erāt argētei ⁊ aurei tm̄ exteriꝰ: ⁊ de alia mā iteriꝰ. Jtē Ra.moyſes dicit ꝙ hec ē lr̄a: Mala aurea in ſculpturis argēteis.i.coopta argēto ſculpto.ita ꝙ p foramia argēti videt auꝝ iteriꝰ exñs. r Jnauris aurea.q̄ eſt ornamētū auris. s Et mar.⁊c.i ornamētis alijs.
t Qui ar.ſapi.⁊c.i.ſicut illa ornamēta ſūt grōſa corpalr': ita correctio facta ſapiēti ⁊ obediēti pulchra eſt ⁊ grōſa ſpūalr'.q₂ hꝫ optimū effectū. v Sic fri.⁊c.nō loquit de frigore niuis realr': q₂ nix nō eſt decēs tp̄e meſſis: ſed de vēto refrigerāte meſſores ad modū frigoris niuis. x Jta lega.fi.⁊c.q₂ refrigerat aī ſui motū. y Nubes ⁊ vē.⁊c.vir glioſus ꝓmiſſa nō cōplēs.ſicut enī iber ⁊ vētꝰ ꝓtendētes pluuiā futurā ⁊ nō adducētes ſuſpēdūt deſideriū hoīuꝫ pluuiā expectantiū.⁊ p ↄñs magis affligunt.q₂ ſpe tali fruſtrant: ſic ꝓmiſſio hoīs potētis q̄ nō cōplet affligit aīam illiꝰ cui ꝓmittit. z Patiētia le.⁊c. ſic nabuchodonoſor fuit lenitꝰ ⁊ pacificatꝰ ex patiētia triū pueroꝝ i igne piectoꝝ Dan.3.
a Et li.mol.i.ſuauiter loqns. b Cōfringet du.ſic lingua abigail ↄfregit duritiā quā diſpoſuerat dauid īferre domui ſue.i.regū.25. c Mel iueniſti come.qđ ſuffi.tibi ne for.ſa.euo.illud.

Uno mō exponiť de melle ad lr̄am: qđ iueniť abūdāter i iudea ⁊ide hoīes reficiunť: ſi tñ vltra debitū accipiunt attracti mellis dulcedine vertiť eis in nocumētū. Alr̄ exponiť vt noīe mellis intelligať quicūqȝ cibus appetibilis: in cuiꝰ ſūptione debet hō eſſe cautus ne ex ſuauitate cibi tantū accipiat ꝙ ſibi noceat.

a Subtrahe pedē tuū de domo ꝓximi tui. nimiā frequētiā pcauendo. b Neqñ ſatiatꝰ. i. attediatus ſuſpicās ꝙ talis freqñtia ſit pro decipiēda vxore ſua vel filia. c Oderit te qui prius diligebat te.

Iſipiētibꝰ denegāda. d. Quō nix in eſtate ē idecēs. ſupple: qꝛ ē ɔtr naāȝ tpis. f Et plu. i meſſe. qꝛ ſegetes peiorāt ⁊ ad corruptionē diſponūt. g Sic ide. ē ⁊c̄. i. bonor in publico exhibēdus. h Nā ſicut auis. iſtud nā. nō eſt i heb. ſȝ abſolute icipit vſus. Sic auis ad alta trāſuolās. ⁊ neſciť vbi debeat reſidere. i Et paſ. q̄libet va. i. hinc ⁊ ide q̄ſi in icertū volās. k Sic male. ⁊c̄. i. ſine cā rōnabili. l In quēpiā ſupue. i. i ꝓferētē vel aliquē amicoꝝ eiꝰ: neſciť tñ in quē determinate. Jn heb. hr̄ ſic. Maledictū fruſtra ꝓlatū nō veniet. ſ. ſup illuȝ in quē ꝓferť ſic auis vagiuolās ad locū certū non vtiť. m Flagellū eq̄. ſ. idomito decēs ē. n Et vga correctōis. o Jn dorſo iprudētiū. qꝛ ⁊ ſi ñ corrigant. aliȷ tñ terreť.

d Jaculū ⁊ gla. ⁊c̄. i. ſicut iſta ſunt nociua illi ɔtra quem mittūtur. ſic teſtis falſus illi ɔ̄ quē teſtificatur: ſicut pȝ d̄ teſtibus falſis ɔtra naboth. 3. Reg. 21. e Dens putridus ⁊ pes ⁊c̄. q faciunt do lorē magnū i corpe f Qui ſpe. ſu. iſi. ⁊c̄. i. ſic iducit dolorē ſpes ſup ifideli i die anguſtie qñ magis idiget auxilio. ideo ſubditur. g Et amittit palliū i die frigoris. i. talis ſpās ianiter ſiſis eſt illi q amittit palliū tpe q̄ magis eſt neceſſariū. h Acetū in nitro. eſt aūt nitruȝ ſpēs q̄dā ſalis q̄ pſuſa aceto crepitat et fumat ſicut calx viua in aqua poſita. i Qui cātat carmina. i. legis ⁊ ꝓphaꝝ dicta. k Cordi peſ. i. hoi obſtinato. qꝛ ide nō corrigiť ſȝ magl obſtinať ⁊ ira ſciť ⁊ ad ɔtumeliaȝ ꝓuocať. l Sic tinea veſtimēto. iſte

illud. Subtrahe pedē tuū de domo ꝓximi tui: neqñādo ſatiatus oderit te. Jaculū ⁊ gladiꝰ ⁊ ſagitta acuta: hō qui loquiť ɔtra ꝓximū ſuū falſuȝ teſtimoniū. Dens pūtridus ⁊ pes laſſus: qui ſperat ſup ifideli i die anguſtie: ⁊ amittit palliū i die frigoris. Acetū i nitro: q cātāt carmina cordi peſſimo. Sicut tinea veſtimento ⁊ vermis ligno: ita triſticia viri nocet cordi. Si eſurierit inimicus tuus ciba illū: ſi ſitit da ei aquā bibere. Prunas ēni ɔgregabis ſuper caput eiꝰ: ēt dn̄s reddet tibi. Uentꝰ aquilo diſſipat pluuias: ⁊ facies triſtis linguā detrahētem. Meliꝰ ē ſedere in angulo domatis: q̄ȝ cū muliere litigioſa: ⁊ i domo cōmuni. Aqua frigida aie ſitienti: ēt nuncius bonus de terra longinqua. Fōns turbatꝰ pede ⁊ vena corrupta iuſtus cadēs corā ipio. Sicut qui mel multū comedit nō eſt ei bonū: ſic qui ſcrutator eſt maieſtatis opprimeť a gloria. Sicut vrbs patēs ⁊ abſqȝ muroꝝ ambitu: ita vir q nō pōt i lo-

quēdo cohibere ſpm̄ ſuū. XXVI

Quomodo nix i eſtate: ⁊ pluuie i meſſe: ſic idecēs ē ſtulto glīa. Nām ſicut auis ad alta trāſuolans ⁊ paſſer quolibet vadēs: ſic maledictum fruſtra ꝓlatū i quēpiā ſupueniet. Flagellū equo: ⁊ chamus aſino: ⁊ virgā i dorſo iprudētiū. Ne reſpondeas ſtulto iuxta ſtulticiam ſuā ne efficiaris ei ſilis. Reſpōde ſtulto iuxta ſtulticiā ſuā. ne ſibi ſapiēs eē videať. Claudꝰ pedibꝰ ēt iniqtatē bibēs: q mittit vbā p nūciū ſtultū. Quō pulchras fruſtra hȝ claudus tibias: ſic idecēs eſt i ore ſtultoꝝ parabola. Sicut qui mittit lapidē i aceruuȝ mercurij: ita q tribuit iſipiēti honorē. Quō ſi ſpinā naſcať i manu temulēti: ſic parabola i ore ſtultoꝝ. Judiciū determinat cās: ēt q iponit ſtulto ſilētiū irās mitigat. Sicut canis q reuertiť ad vomitū ſuuȝ: ſic iprudēs q iterat ſtulticiā ſuā. Uidiſti hoiēȝ ſapiētē ſibi videri: magis illo ſpē hēbit iſipiēs. Dic piger leo ē i via ⁊ leēa i itieribꝰ. ſic oſtiū

p Ne rñdeas ſtul. ⁊c̄. i. ne rñdeas ſtulte: ſicut ſtulte locutꝰ eſt. q Ne efficiaris ⁊c̄. q. d. ſic eni eſſes ſibi ſilis in ſtulticia. r Rñde ſtul. iu. ⁊c̄. i. ſuā ſtultitiā rōnabilr̄ declarādo. s Ne ſibi ſapiens videať. q. d. p h̄ ſua pſumptio ɔfundeť ⁊ aliȷ ab eiꝰ imitatione retraheť. ⁊ ſic hec ꝓpoſitio iuxta aliter ⁊ aliter accipiť in p̄ vſu ⁊ ſcđo. t Claudus pedibꝰ. qui patiť defectū i greſſu. v Et iniqtatē bibens. i. potū ſibi nociuū. x Qui mittit verba p nunciū ſtultū. i. taliſ eſt predictis ſimilis quia ſtultus nuncius ꝓuocat cū ad quē mittiť ad iraȝ. ⁊ ſic negociuȝ peioratur. y Quō pulchras fruſtra habet claudus tibias. qꝛ indecenter incedit. z Sic indecens eſt i ore ſtultorum parabola. i. doctrina. quia idecenter docet. a Sicut qui mittit lapidē in aceruū mercurȷ. ideſt ad edificandum templum in honore huius idoli.

vſus nō eſt in hebreo: pȝ tñ ſnia qꝛ triſticia eſt paſſio valde nociua ⁊ mortificatiua. m Si eſurierit ini. ⁊c̄. i. ipm̄ poſitū in neceſſitate adiuua. n Prunas ignis ɔgre. ſup ca. eiꝰ. i. induces cū ad pniam de malo qđ tibi fecit ſeu facere attentauit.

o Et dn̄s reddet tibi. ſ. mercedē pro charitate ꝓximi. Jn hebr̄. hr̄: Et dn̄s pacificabit tibi. ſ. illū qui prius erat tibi inimicus.

p Uētus aqlo diſſipat pluuias. hoc videmꝰ ad ſenſū in regione iſta. q Et facies triſtis linguā detrahētē. ille eni q facieȝ triſtē oñdit detrahenti. euȝ ſilere facit. ſm̄ Ra. ſa. hec eſt vera lr̄a. Uentus aquilo creat pluuias. qꝛ ſicut vētus auſtralis gñat pluuias vſus ptes aqlonares: ita aqlonaris verſus ptes auſtrales. vt hr̄. 2. methauroꝝ. Et facies triſtis lingua detrahens. i. ligua detrahēs ꝓuocat iras dei ɔtra ſe. r Meliꝰ eſt ſede. ⁊c̄. exponatur vt ſ. 21. ca. s Aqua frigida aie ſitienti. i. hoi ſitienti ē ſupple valde delectabilis. ⁊ ſilr̄. t Nūcius bo. de ter. ⁊c̄. apportans bonū nunciū. v Fons turbatꝰ pede. q ad horā pdit pulchritudinē ex modica motione. x Et vena corrupta. q̄ ante corruptionē erat organū vite: ⁊ poſt corruptionē efficiť magis ſignū mortis. ſic ſupple. y Juſtus cadēs. i. peccās. z Corā ipio. qꝛ diffamat eū multū ex caſu modico ⁊ de feſtuca facit trabē. a Sicut q mel multū comedit ⁊c̄. qꝛ pp comeſtionis exceſſū in nauſeā vtiť. b Sic q ſcrutator eſt. curioſus ⁊ pſūptuoſus volēs ſuo itellectu diuina metiri. c Opprimeť a glīa. i. a diuc lucis excellētia. Nā ſicut excellētia lucis obtundit oculū ſic excellētia diue maieſtatis excecat talis iueſtigatoris intellectū. ⁊ ſic cadit in errorē. d Sicut vrbs patēs. i. ſic iteriora talis ciuitatis patēt volētibus igredi: ſic ſecreta talis hoīs patēt aliis: qꝛ ex abundātia cordis os loquiť. ⁊ ſic talis loquacitas aperit cordis ſecreta. Cap. XXVI.

Quomodo nix in eſtate. Jn principio capituli p̄cedentis oſtēdit ꝙ glīa eſt ſapiētibus exhibēda: h̄ ɔñr oñdiť ꝙ ē

b Jta qui tribuit iſipienti honorē. qꝛ vterqȝ bonor perditur. Alio mō exponitur itelligendo per mercurȷ aceruum cōputū: eo ꝙ mercuriꝰ apud gentiles dicitur ratiocinationis deus. ratiocinatio vō cōputus dicitur: in quo antiqtus vtebanť homines lapillis ſicut mō denarȷs plumbeis vel ſtanneis: ⁊ frequēter ille denarius qui poniť ꝓ vno ſolido amouetur de loco ſuo ⁊ ponitur pro vna libra vel ꝓ viginti vel pro centū. ſic iſipiēs qui debet eſſe i ifimo loco poniť aliqñ in ſtatu valde honorabili. ⁊ eſt in magna hoium reputatione: q̄uis in ſe non plus valeat q̄ȝ añ. ſicut nec denarius pro centū libris poſitus plus valet in ſe q̄ȝ poſitus pro vno ſolido vel denario. Scđm hebreos hec eſt lr̄a: Sic qui mittit lapidē in palma funde. que eſt latitudo exiſtēs in fūde medio vbi poniť lapis vt mittať in altū ɔtra naturā lapidis: cuius ē eſſe deorſum. ita honor exhibitꝰ iſipienti eſt contra rationē cum exhibendus ſit ſoli ſapienti. c Quomodo ſi ſpina naſcatur in manu temulenti. ideſt ebrȷ. d Sic parabola. ideſt doctrina. e Jn ore ſtultorum. ſicut enī ebrius habens ſpinam in manu pungit ſe ⁊ alios: ſic ſtultus docēs vel predicans. f Judiciū determinat cauſas. i. preſcindit lites. g Et qui imponit ſtulto ſilentiū. cuiꝰ loq̄citas eſt cā rixaꝝ. h Jras mitigat. qꝛ remota cā remoueť effectus. i Sicut canis qui reuertiť ad vomitū ſuum. eſt abominabilis ſic iprudēs qui iterat ſtulticiā ſuā. ⁊ itelligiť hoc de malicia ſeu ſtultitia magna que reddit hominē deo ⁊ hoibus abominabilē: nō de leui ſeu parua: que etiā iuſtis aliqñ accidit ſicut dicm̄ eſt. ſ. 20. Septies in die cadet iuſtus ⁊ reſurget. k Uidiſti hoiem ſapientē. ſibi videri cū tñ non ſit vel plus q̄ȝ ſit. l Magis illo ſpem boni habebit iſipiens. i. ſuā iſipientiā cognoſcens: qꝛ eſt diſpoſitio quedā ad querendam ſapientiam. m Dicit piger leo eſt in via ⁊ leena in itineribus. quia i omni opere arduo eſtimat maiorem difficultateȝ ⁊ maiora pericula q̄ȝ ſint in veritate. n Sicut oſtium vertitur in cardine ſuo. eſt autē cardo lignum circa quod vertitur oſtium.

a Ita piger in lectulo ſuo.q2 q̃uis vigilet nõ tñ ſurgit:ſ3 pigritia dete tus in lectulo ſe reuoluit. b Abſcõdit piger manus ſuas ₇c̃. pro pter frigus. c Et laborat ſi ad os ſuũ eas ↄuerterit.i.nõ ſolũ ex pi gritia iterrumpit opus ſ3 etiã comeſtionẽ. d Sapiẽtioꝛ ſibi piger videt̃.iquirendo requiẽ ſue carnis. e Septẽ viris loq̃ntib⁹ ſnias. .i.ſapiẽtib⁹.nõ ſolũ me diocriter ſ3 ẽt excellẽter. f Sicut qui app bendit auribus canẽ.excitat eũ pro nihilo ad ſe moꝛdendũ. g Sic qui trãſit ipatiẽs.i.nullãi inuriã patiẽs ab alio. h Cõmiſcetur ri xe alterius.q2 ſine cã ex citat illũ cũ quo rixat̃ ad moꝛdendũ ip3 verbo vel facto. i Sicut noxi⁹ eſt ₇c̃.₇ p3 ſnĩa vſq3 ibi.

k Et cũ fuerit depꝛeben ſus ₇c̃.cũ eni nõ põt excu ſare maliciã facti que eſt patens:negat maliciã in tẽtionis q̃ eſt latẽs.

l Cũ defecerint ligna.q̃ ſũt etiã materia ignis.

m Et ſuſurrone ſubtra cto.i.detractoꝛe.₇ dr̃ a ſo no vocis q2 nõ loquit̃ pa lã ſ3 in aure.

n Iurgia ↄqeſcunt.q2 ei⁹ vba ſũt iurgij materia.

o Sic carbones ₇c̃.i.ad carbones ardentes.

p Et ligna ad ignẽ.vtrũ q3 eni auget icẽdium.

q Sic hõ iracundus ſu ſcitat rixas.q2 ira eſt ap titus vindicte. r Ver ba ſuſurrõis.i.ↄtractoꝛi.

s Quaſi ſimplicia.i.vidẽ tur ſine plica doloſitatis q2 ſimulat ſe loq ex zelo iuſticie vel ,ppter bonu3 illius cui loq̃t vel de q̃ lo quit̃. t Et ipſa pueni unt ad itima coꝛdis.q2 in tẽdit nocere vſq3 ad coꝛ.

v Quõ ſi argẽto ſoꝛdido. .i.ſcoꝛia argẽti.vt hr̃ i he bꝛeo. x Oꝛnare velis vas fictile.i.terreũ quod nõ eſt decẽs oꝛnari argẽ to vero ſed tm̃ apparẽti. ſicut ſtannũ vel aliq̃d h3 aliq̃ñ ponit̃ in extremita tibus godeti terrei.

y Sic labia tumentia.i. tumoꝛe ſupbie loq̃ntia.

3 Cũ3 peſſi.coꝛ.₇c̃.q2 ex abũdãtia coꝛdis os loq̃t̃. Math.12.iõ ſubdit̃. a coꝛdis apparet in labijs. b Qñ ſubmiſerit vocẽ ſuã.humili⁹loq̃n do ne appareat ei⁹ dolus. c Ne credi.ei qm̃ ſeptẽ nequitie.i.vni uerſitas malicie ſeu nequitie q̃ per ſeptenariũ deſignat̃ eo q2 oẽ tẽp⁹ ſeptenario die3 cõpꝛehendit̃. d Sũt in coꝛde illius.ex magno.n. appetitu nocẽdi mutat ſic modũ loq̃ndi. e Qui ope.odiũ fraudu lẽter ſignis amicitie vt iudas. f Reuelabit̃ ma.eius in ↄcilio.q2 depꝛehendit̃ poſtea facto:ſicut dr̃ de Toꝛquato in legẽda ſci Tyburtij martyris. g Qui fodit foueã.parãs alteri ruinã. h Incidet in eã.ſicut patet de balaã q̃ docuit balach mittere ſcãdalũ coꝛã filijs iſrl̃ Nu.24.₇ poſtea ab eis occiſus eſt Nu.31. i Et qui voluit lapidẽ de loco ſuo. k Reuertet̃ ad eũ.ſ.lapis:ſicut videm⁹ ſenſibilr̃ q2 la pis ponderoſus ab aliq̃ motus ex ſuo põdere reuertit̃ ad ipſũ mouen tẽ ₇ ledit eũ.Et p h itelligit̃ volẽs imutare aliq̃d nõbile ₇ ↄſuetũ ex h patit̃ detrimẽtũ:q2 tal̃ nouitas ſolet iducere diſſẽſionẽ ₇ rebellionẽ ↄ̃ faciẽtẽ. l Ligua fal.₇c̃.q2 diſſõa ẽ b̃itui ſuo. m Et os ₇c̃.qð ñ ſuat ſecretũ. n Opat̃ ru.deuiãdo aduerſarijs ↄſiliũ. Cap. XXVII.

o Ne gl̃ier̃. Cupi⁹ iduxit ad vtut̃ ₇ ſapie bonũ:h ↄñr remou3 ipe dimẽtũ qð freq̃nter ↄtingit ex dilatõe opis boni ſub ſpe futu ri tpis magis apti.₇ h eſt qð dr̃: Ne gl̃ieris in craſtinũ.i. tẽp⁹ futu2 credẽs in illo facere magna. p Igrãs q̃d ſu.₇c̃.q2 freq̃nter parit ipedimentũ. q Laudet te alien⁹ ₇c̃.laus eni in oꝛe ,ppꝛio ſoꝛ

vertit̃ i cardine ſuo:ita piger i le ctulo ſuo. Abſcõdit piger man⁹ ſub aſcella ſua: ₇ laboꝛat ſi ad os ſuũ eas ↄuerterit. Sapiẽtioꝛ ſibi ſtult⁹ videt̃:ſeptẽ viris loq̃ntib⁹ ſnĩas. Sicut q̃ apphẽdit aurib⁹ canẽ:ſic q̃ui trãſit ₇ ipatiẽs cõmi ſcet̃ rixe alteri⁹. Sicut noxi⁹ ẽ q̃ mittit ſagittas ₇ lanceas i moꝛtẽ: ita vir q̃ frauduleter nocet amico ſuo: ₇ cũ3 fuerit depꝛehẽſus di cet ludens feci. Cũ defecerit li gna extinguet̃ ignis: ₇ ſuſurrone ſubtracto iurgiã ↄqeſcũt. Sicut carbones ad pꝛunas ẽt ligna ad ignẽ:ſic hõmo iracũdus ſuſcitat rixas. Verbã ſuſurronis q̃uaſi ſimplicia: ₇ ipſã pueniunt ad iti ma coꝛdis. Quõ ſi argẽto ſoꝛdi do oꝛnare velis vas fictile:ſic lã bia tumẽtia cũ peſſimõ coꝛde ſo ciata. Labijs ſũis itelligit̃ inimi cus:cũ i coꝛde tractauerit dolos Qñ ſubmiſerit vocẽ ſuã ne credi deris ei:qm̃ ſeptẽ neq̃tie ſũnt in coꝛde illi⁹. Q̃ui operit odiũ frau dulẽter:reuẽlabit̃ malicia eius in ↄcilio: Q̃ui fodit foueã icidẽt in eã: ẽt q̃ voluit lapidẽ reuertet̃ ad eũ. Ligua fallax nõ amat vitatẽ: ₇ os lubꝛicũ opat̃ ruinaſ. XXVII

Ne gloꝛieris in craſtinũ: ignoꝛans q̃d ſupuẽtura pariat dies. Laudet te alien⁹ ₇ nõ os tuũ:extrane⁹ ₇ non

labia tua. Grãue ẽ ſaxũ ₇ onero ſa harena:ſ3 irã ſtulti vtroq3 gra uioꝛ. Irã nõn h3 miſicoꝛdiã nec erũpẽs furoꝛ: ₇ ipẽtũ ↄcitati ſpũs ferre q̃uis poterit: Melioꝛ ẽ mã nifeſta coꝛrectio q̃3 amoꝛ abſcõ dit⁹. Melioꝛã ſũt vulnera diligẽ tis:q̃3 fraudulẽtia oſcula odiẽtĩ. Aia ſatũrata calcabit fauũ: ₇ aiã eſuriẽs etiã amarũ p dulci ſumet. Sicut ãuis trãſmigrãs de nido ſuo:ſic ũir q̃ derelinquit locũ ſuũ. Vnguẽto ₇ varijs odoꝛib⁹ dele ctat̃ coꝛ: ₇ bõnis amici ↄſilijs aiã dulcoꝛãt̃. Amicũ tuũ ₇ ãmicũ pa tris tui ne dimiſeris: ₇ dõmũ fra tris tui ne igrediaris in die affli ctiõis tue. Melioꝛ ẽ vicin⁹ iuxta q̃3 frater pcul. Studẽ ſapie fili mi ₇ lẽtifica coꝛ meũ:ũt poſſis ex pꝛobrãti rñdere ſmonẽ. Aſtũt⁹ vidẽs malũ ãbſcõdit⁹ ẽ: parũuli trãnſeũtes ſuſtinũerũt diſpẽdia. Tõlle veſtimẽtũ ei⁹ q̃ ſpopõdit p extraneo: ₇ p alienis aufer ei pignus. Q̃ui bñdicit ,pximo ſuo voce grãdi.de nõcte conſurgẽs: maledicẽti ſiliſ erit. Tẽcta pſtil lãtia i die frigoꝛis ₇ litigioſa mu lier cõparãtur. Q̃ui rẽtinet eã q̃ ſi q̃ui ventũ teneat: ₇ õleũ dextre ſue euacuat. Ferrũ ferro exacui tur: ₇ hõ exacuit faciẽ amici ſui: Q̃ui ſuat ficũ cõmedet fructus ei⁹: ₇ q̃ cũſtos ẽ dñi ſui glĩficabit̃

deſcit. r Graue eſt ſaxũ ₇c̃.põt tñ poꝛtari a quolibet fatuo: dũ tñ ſit foꝛti coꝛpoꝛe. s S3 ira ₇c̃.q2 nõ põt poꝛtari niſi a ſa piẽte qui eſt foꝛtis in mẽte. t Ira.ſ.ipetuoſa. v Non h3 miã3.q2 aufert deliberationẽ.iõ ſeq̃tur. x Et ip etũ ↄcitati. ira vel furoꝛe tali. y Ferre q̃s poterit:q.d.nullus: niſi val de ſapiẽs ₇ patiẽs. 3 Melioꝛ eſt ₇c̃.ex qua venit bonũ coꝛre cto. a Quã amoꝛ abſcõdit⁹.i.in effectu nõ oñſus.q2 nullum bonũ inde ,puenit amato. b Melioꝛa ſũt vul.₇c̃.que fiũt ad vulnerati coꝛrectio nẽ. c Quã frau. oſcu.₇c̃.que fiũt ad oſculati deceptionẽ vt p3 d oſculo ioab: z.Regũ.20.

d Aia ſaturata.i.hõ cibis repletus.

e Calcauit fauũ.i. cibus eſt ei aboĩa bilis q̃ tũcunq3 bo nus. f Aia eſu riẽs ₇c̃.q2 fames fa cit oẽs cibos dlecta biles. g Sic auis trãſmi.de ni.ſuo.re linq̃ns ibi pullos ſu os ianes ₇ vacuos.

h Sic vir q̃ reli.₇c̃. .i.domũ ſuã ₇ fami liã negligẽs coꝛ cu rã. Per h ẽt itelligi tur malicia pꝛelati aiar̃ curã negligẽti pꝛo curis ₇ negocijs terrenis. i Vn guẽto ₇ varijs odoꝛi bus delectat̃ coꝛ.q2 delectatio q̃ ẽ in ſẽ ſib⁹ exterioꝛib⁹ vſq3 ad coꝛ redũdat. ſic ecõuerſo ſẽſus ₇ mo tus d coꝛde ,pcedũt ad exterioꝛes ſẽſus.

k Et bonis amici cõ ſilijs ad bonũ conſe ſeq̃ndũ vel malum euitãdũ. l Aia illi⁹.cui dat̃ ↄſiliũ.

m Dulcoꝛat̃.q2 ex h ↄcipit ſpe3 ↄſeq̃n di bonũ vel euitãdi malũ. n Ami cũ tuu3 ₇ ami.₇c̃.q2 veteres amicitie ſo lẽt eſſe magis ſolidẽ.

o Et domũ fra.₇c̃. .i.pauptatis tue.ne foꝛte verecũdet̃ de tua pñtia ₇ libenti⁹ velit tibi ſuccurrere alia via. p Melioꝛ eſt vicin⁹ iuxta.q̃ ſtatim põt ſuccurrere. q Quã fr̃ pcul.q̃ nõ põt h niſi poſt tractum tpis ₇ iterim perit ille q̃ eſt in neceſſitate. r Stude ſapie fi li mi.q̃ eſt maximũ bonũ i vita pñti. s Et letifica coꝛ meu3. q2 pr̃ bonũ filij accipit ſicut bonũ ,ppꝛiũ. t Vt poſſis expꝛo bꝛãti.i.vitatẽ ↄtemnẽti v Rñdere ſmonẽ.ip3 rõnabil̃r con futando. x Aſtut⁹ vidẽs malũ.iminẽs de ,ppinquo.

y Abſcõdit⁹ eſt.₇ ſic euaſit. 3 Paruuli.ſenſu. a Trãſe untes.abſq3 picli aduertẽtia. b Suſtinuerũt diſpẽdia.i coꝛ poꝛib⁹ vel in rebus. c Tolle veſtimẽtũ eius ₇c̃.i.potes licite tollere ex q̃ obligauit ſe. d Qui bñdicit ,pximo ſuo voce grã di.i.manifeſte ei adulãdo. e De nocte ↄſurgẽs.i.ſollicite hoc faciẽs:adulatoꝛes eni ſolẽt eſſe ſolliciti explozare locũ ₇ tps in q̃ eo2 adulatio recipiat̃ efficatius. f Tecta pſtillãtia ₇c̃.vtrũ q3 eni eſt valde tedioſũ ₇ afflictiuũ. g Qui retinet eã.i.reti nere nitit̃ ab inſolẽtia ſua. h Quaſi qui ventũ teneat.quod eſt impoſſibile vel difficile. i Et oleu3 dextre ſue euacuat. oleũ eni in manu retentũ q̃tũcunq3 reſtringat̃ exit:ſic mulier i ſolẽs q̃tũcunq3 reſtringat̃:vias tamen ad male agendũ adiue nit. k Qui ſeruat ficum a tranſeũtibus. l Comedet fru ctus eius.q2 bñ ſeruauit. m Et qui cuſtos ẽ dñi ſui glĩficabi

tur.i.dignꝰ honoꝛe efficiet̄:ſic̄ abiſai q̄ ſaluauit dauid de manu ieſbidenob gigantis.z.Reg.zi. a Qūo in aq̄s ꝛc̄.ſic coꝛda hoīum manifeſta ſunt pꝛudētibꝰ.qꝛ ſciūt ea ꝯſiderare ex ſignis exterioꝛibꝰ q̄d neſciūt facere iꝑudētes. b Infernꝰ ⁊ ꝑditō nunq̄ꝫ replent̄.qꝛ demones ſemꝑ ſitiūt ſecū trahere plures. Siſr ⁊ oculi hoīum.cupidoꝝ. d Inſatiabiles.qꝛ ex acq̄ſitis nō minuit̄ cupiditas ſed auget̄.vn̄ poeta.Creſcit amoꝛ nūmi q̄ꝫtū ipſa pecunia creſcit. e Qūo ꝓbat̄ in cōflatoꝛio arg.ꝛc̄. qꝛ ibi aꝑꝑet vtruꝫ ſit verū vel non. Sic ꝓbat̄ hō oꝛe lau.qꝛ ꝑ hoc aꝑꝑet vtrū ſit vere virtuoſus vel nō:vtpote ſi ex laude nllo mō extollit̄ ſed melioꝛ efficit̄:aꝑꝑet veritas v̄tutis q̄ laudata creſcit:ſi aūt extollit̄ aꝑꝑet falſitas. g Coꝛ iniq̄ ꝛc̄.iſte verſus nō eſt in hebꝛeo.iō ꝑtrāſeo.⁊ qꝛ pꝫ eius ſnīa. h Si cōtuderis ꝛc̄.i.q̄cūq̄ꝫ coꝛrectiōe vel flagello.nō emēdabitur. i Diligenter agno.ꝛc̄.q̄d exponit Ra.Sa.ſic. Si fueris potēs in diuitijs nō ꝑꝑ hoc ſis negligēs i rebꝰ ꝑuis:vt de ouibus ⁊ pecoꝛibus tuis.⁊ ſubdit̄ cā cum dr̄. k Nō eni ha.ꝛc̄.i.foꝛſitan ꝑdes aliq̄ diuitias. l Sꝫ co.tri.tibi in ge.ꝛc̄. hec eſt lr̄a hebꝛaica.i.neſcis ſi honoꝛ tibi exhibitꝰ durabit.⁊ iō non debes eē negligens circa ꝑua q̄ poterūt tibi eſſe neceſſaria. Aliter exponit̄ de p̄latis curā aīarū hn̄tibꝰ ſic:Diligenter agnoſce vultū pecoꝛis tui.i.vitā ⁊ moꝛes ſubditoꝛū tibi. Nō eni hēbis iugiter ꝑtātem.coꝛrigēdi eos.ſ.pꝰ moꝛtē. Sꝫ coꝛona.ſ.glorie. Tribuet̄ tibi.ſi bn̄ vſus fueris cōmiſſa tibi poteſtate.

m Apta ſunt pꝛata ꝛc̄.i.talia oꝛiunt̄ ⁊ apparēt in vere ꝓ aīaliuꝫ nutritiōe.iō ſubdit̄. n Agni.ſupple tūc ſint tibi tanq̄ꝫ neceſſarij. o Ad veſtimentū tuū.de lanis ipſoꝝ ⁊ ad victū de carnibꝰ. p Et hedi.ſilr ſunt neceſſarij. q Ad agri p̄ciuꝫ.i.vt de ipſis emas agros.vel de p̄cio eoꝝ colas iā habitos. Et ꝑ agnos ⁊ hedos intelligunt̄ hic ēt alia aīalia ad victū ⁊ veſtitū ⁊ agriculturā neceſſaria. r Sufficiat tibi lac cap.ꝛc̄.i.ſi hēas in domo tua aīalia ad victū tuū ⁊ domꝰ tue ſufficiētia.nō ſis ſollicitus aliūde q̄rere alia magis delicata.tū qꝛ nō ſunt ita ſecura ad eſum tuū ſicut nutrita i domo tua q̄ ſunt tibi cognita.⁊ qꝛ in talibꝰ expēditur magna pecūia q̄ in alijs eēt magiſ expendēda.

s Fugit impiꝰ.Supꝰ declarauit bonū Ca.XXVIII. ſapie ⁊ virtuti annexū:hic ꝯñr declarat malū vitijs cōiunctū quod ē timoꝛ. Nō eni malus nuſq̄ꝫ ē ſecurꝰ:qꝛ ſꝑ timet ſibi iſidiari ab illis q̄bus itulit mala:lꝫ nō ſit ita.iō dr̄. Fugit ipius nemine ꝑſequente.ſicut de cayn dr̄ Gen̄.8. Egreſſuſq̄ꝫ cayn a facie dn̄i hītauit in terra ꝓfugꝰ. t Iuſtꝰ aūt q̄ſi leo cōfidēs in dn̄o abſq̄ꝫ ter.erit.qꝛ ſi moꝛiat̄ in ꝑſecutōe.in refrigerio erit. u Propter pctā ꝛc̄.ſicut ꝓpter peccatū regnū ſalomonis i duo diuiſū fuit.3.Reg.iz. x Et ꝑꝑ hoīs ſapiam.i.in cognitōe de dīnis. y Et hoꝝ ſciam.q̄ dicunt̄ in agibilibꝰ humanis. z Vita ducis longioꝛ erit.⁊ ſic vita ezechie regis fuit ꝓlongata.i5.annis.4.Reg.zo. a Vir paup̄ calū.paupe

Qūo i aquis reſplēdēt vultꝰ ꝓſpiciētiū ſic coꝛda hoīuꝫ manifeſta ſūt pꝛudētibꝰ. Infernꝰ ēt ꝑditio nunq̄ꝫ replēt̄:ſilr̄ ⁊ oclī hominūꝫ iſatiābiles. Qūo ꝓbāt̄ in ꝯflatoꝛio argētū ⁊ i foꝛnace auꝝ ſic ꝓbātur hō oꝛe laudātis. Coꝛ iniq̄ iquirit mala:coꝛ aūt rectuꝫ inq̄rit ſciaꝫ. Si ꝯtūderis ſtultuꝫ i pila q̄ſi tipſanas feriente deſuꝑ pilo:n̄ auferet̄ ab eo ſtulticia eiꝰ Diligēter agnoſce vultū pecoꝛis tui:tuoſq̄ꝫ greges ꝯſidera. Nōn eni hēbis iugiter ꝑtātē:ſꝫ coꝛona tribuet̄ tibi i gn̄atiōe ⁊ gn̄atiōeꝫ. Aptā ſūt pꝛata ⁊ aꝑꝑuerūt herbe virētes ⁊ collecta ſūt fena de mōtibꝰ. Agni ſūnt ād veſtimētū tuū:ēt hedi ād agri p̄ciū. Sūffici at tibi lac capꝛaꝝ i cibos tuos ⁊ i neceſſaria domꝰ tue:⁊ ad victū ancillis tuis. XXVIII.

Fugit ipiūs nemine ꝑſequēte:iūſtꝰ aūt q̄ſi leo cōfidēs abſq̄ꝫ terroꝛe erit. Propt̄ pctā terre mlti pꝛicipes eiꝰ:ēt ꝓpter hoīs ſapiam ēt hoꝝū ſciaꝫ q̄ dn̄r:vitā ducis lōgioꝛ erit. Vir paupēr calūniās paupeſ ſilīs eſt imbꝛi vehemēti in quo parat̄ fames. Qūi dereliquūt legeꝫ:laudāt ipiū:q cūſtodiūt ſuccēdūt ꝯ eū. Viri māli nō cogitat iudiciuꝫ q aūtē inquirūt dn̄m aīaduertūt oīa. Mēlioꝛ ē paūꝑ ābulās i ſimplicitate ſua:q̄ꝫ diues i pꝛauis itineribꝰ. Qūi cuſtodit legē filiꝰ ſapiēs ē:q aūtē ꝯmeſſatoꝛes pāſcit cōn fūdit pꝛēm ſuū. Qui cōacer uat diuitias vſuris ēt fenoꝛe liberali i paūꝑes ꝯgrēgat eas. Qūi decliat aures ſuaſ ne audiat legē oꝛō eiꝰ erit execrabilis. Qūi decipit iuſtos in via mala:i intēritu ſuo coꝛruet:ēt ſimplices poſſidēbūt bona eiꝰ. Sāpiēs ſibi videt̄ vir diues:paūꝑ aūt pꝛudēs ſcrutabit̄ eū. In ēxltatōe iuſtoꝝ multa glīa ē:rēgnātibꝰ impijs ruine hoīuꝫ. Qūi abſcōdit ſcelera ſua nōn diriget̄:q āūt ꝯfeſſus fuerit ēt reliq̄rit ea miſicoꝛdiāꝫ ꝯſeq̄t̄. Beātꝰ hō q ſēꝑ ē pauiduſ:q v̄o mētꝭ ē dure coꝛruēt i malū. Lēo rugiēs ⁊ vꝛſus eſuriēs:pꝛicēps impius ſuper populū pauꝑem. Dūx idigēſ pꝛudētia multos ōꝑprimet ꝑ calūniaꝫ:qūi autē odit auaritiam longi fient dies eius. Hōmineꝫ qui calumniatur ānime ſanguinem:ſi ūſq̄ꝫ ad lacum fugerit nēmo ſuſtinet. Qūi ābulat ſimpliciter ſaluūs erit:qūi ꝑuerſis gradit̄ vijs ꝯcidēt ſemel.

res ꝛc̄.ſic̄ eni imber coꝛrūpens ſegetes ē peſſimus:ſic talis paūꝑ qꝛ ex maxima malicia calūniat̄ pauꝑes q̄bus deberet cōpati motꝰ ex ſue pauꝑtatis exꝑientia:ꝑꝑ q̄d vulgariter dr̄ ꝙ moꝛſus macri pediculi ē peſſimꝰ. b Qui derelin.le.lau.impiū.qꝛ facit ſm̄ volūtatē eoꝝ. c Qui cuſtodiūt ſuc.ꝛc̄.zelo legis ⁊ iuſticie moti ſic̄ pꝫ de mathathia .i.Machab.z.q interfecit ſuꝑ aram iudeū idolis ſacrificantem. d Viri mali nō co.iudiciū.i.facere executiōem iuſticie:qꝛ hn̄t oppoſitū habitū ſm̄ quē cogitant ⁊ operant̄. e Qui aūt inq.dn̄m ꝛc̄.q̄ ad executionem iuſticie ſunt neceſſaria. f Melioꝛ ē paūꝑ ambulans ꝛc̄.⁊ pꝫ ſententia. g Qui cuſtodit legē filius ſapiēs eſt.qꝛ cōfoꝛmat ſe ſapie diuine. h Qui aūt commeſſatores.i.glutones. i Paſcit.expēdēdo i h̄ ſuā ſubāꝫ. k Cōfun.pa.ſu.qꝛ malū filij aꝑꝑhendit q̄ſi ſuū.⁊ ſic confundit̄ de ipſo ſic̄ de ꝓꝑꝛio malo. l Qui coacer.di.vſuris.recipiendo vltra foꝛteꝫ ex pacto. m Et fenoꝛe li.recipiēdo vltra foꝛtē:non tn̄ ex pacto.⁊ h̄ dr̄ fenꝰ liberale:tn̄ malū eſt.ꝓpter q̄d dicit ſaluatōr Luc.6.Date mutuū nihil inde ſperantes. n In pauꝑes.i.cōtra pauperes. o Cōgregat eas.qꝛ nullus accipit ad vſurā pꝛiō mō vel ſecūdo niſi inq̄ꝫtum indigens ⁊ paūꝑ. p Qui decli.au.ꝛc̄.vt ſic licētiꝰ ⁊ ſine remoꝛſu faciat ꝯtrū. q Oratio eiꝰ erit execrabilis.qꝛ ex magna libidine peccandi ꝓuenit ꝙ aliq̄s vult legē ignoꝛare ne ꝑ eiꝰ noticiā ſpediat̄ a pctō vl̄ retrahat̄. r Qui deci.iu.ꝛc̄.ſua ꝑſuaſione ꝑtrahēs eos ad malum. s In interitu ſuo coꝛ.iteritu.ſ.moꝛtalis culpe ⁊ gehēne. t Et ſimplices.i.ſine plica doloſitatis icedētes. u Poſſi.bo.eiꝰ.ſic̄ filij iſrl̄ poſſederūt bōa madianitaꝝ q ꝑ filias ſuas traxerāt eoſ ad pctm̄ Nu.z5. x Sapiēs ſi.vi.di.iputās ſue pꝛudētie diuitiaꝝ acq̄ſitōeꝫ ſeu eaꝝ ꝯſeruatiōꝫ. y Paūꝑ āt ꝛc̄.i.ſciet eiꝰ ꝯſiliū ſic̄ pꝫ.z.Re.i7.de chuſi q ſcrutatꝰ ē ꝯſilium abſalon ⁊ erat valde paūꝑ reſpectu ipſius. z In exul.iu.ꝛc̄.qꝛ ꝑ hoc boni honoꝛant̄.⁊ exaltant̄:ſic̄ pꝫ d̄ regno dauid ezechie ⁊ ioſie. a Regnā.ipijs ꝛc̄.ſic̄ pꝫ de manaſſe rege.4.Reg.zi.de q̄ dr̄ ibidē. Inſuꝑ ⁊ ſanguinē inoxiū fudit manaſſes mltū nimis donec impleret̄ irlm̄ vſq̄ꝫ ad os. b Qui ab.ꝛc̄.i ꝯſcie foꝛo. c Nō di.in via ſalutis. d Qui āt cōfeſſus fue.v̄aciter ⁊ integre. e Et re.ea.abſq̄ꝫ recidiuo f Miam ꝯſeq̄tur.a deo. g Btūs hō q ſꝑ ē pauidus.ne i aliq̄ offendat deū. h Qui v̄o mētis ē dure.nō curās de tali trāſgreſſione. i Coꝛruet i malū.ſ.culpe ⁊ pene. k Leo ru.ꝛc̄.qꝛ ſic̄ beſtias deuoꝛat.ita. l Pꝛiceps ipiꝰ.ſubiectos ſibi reſiſtere n̄ potētes bōis ſuis expoliat. m Dux idi.ꝛc̄.i agibilibꝰ hūanis n Mltos op.ꝛc̄.qꝛ miſtros hꝫ ipios iducētes eū ad hāc maliciā.⁊ ipſe neſcit auertere. o Qui āt odit ꝛc̄.pͦ i vita pn̄ti:qꝛ nō hꝫ iſidiantes ſibi.⁊ poſtea i futuro i quo eternitate vite gaudebit.

p Hoīem q ca.i.iniuſte q̄rit. q Aīe ſan.i.hoīs moꝛtē.noīe.n.aīe frequenter itelligit̄ hō in ſacra ſcriptura:eo ꝙ ē nobilioꝛ ꝑs a q̄ deuoīat̄ totū. r Si vſq̄ꝫ ad lacū. In hebꝛeo hr̄. Ad foueā fugerit.i.vſq̄ꝫ ad ſepulturā penitere diſtulerit. s Nemo ſu.i.nēo pōt eū adiuuare qꝛ poſt moꝛtē nō ē locꝰ pn̄ie. t Qui ābu.ſim.i inocēter. u Saluꝰ erit.in futuro. x Qui ꝑuerſis gradit̄ vijs.iplicādo ſe varijs pctīs. y Concidet ſemel.i.abſq̄ꝫ reſurrectōe ad bonū:ſic̄ dictū eſt ſupꝛa.i8. Impiꝰ cū in ꝓfundū pctoꝝ venerit cōtemnet:tūc repētinꝰ ſuꝑueniet

cũ interitus.⁊ cũ ſanitas non ſequet̃. a Qui opat̃ terrã ſuã ſatiabitur panib⁹ ⁊c.Ꝭ pꝫ ad ſenſuꝫ. b Uir fidelis multũ laudabit.q2 fidelitas ẽ magnũ bonũ. c Qui aũt fe.di.ad hoc nimis anhelãs. d Non erit ino.q2 multa vel ſaltẽ aliq̃ acquirit iniuſte. e Qui cognoſcit in iudicio faciẽ.cõdeſcẽdens alicui plus debito ex aliq̃ puata familiaritate. f Nõ bñ fac̃ iſte.q2 declinat a rectitudine iuſticie. g Et p buccella panis.i.p re modici valoris. h Deſerit ve.cui⁹ valor ẽ ineſtimabilis. i Uir q feſtinat ditari.⁊ alijs inuidet.eo ꝙ ſunt eo ditiores.

ſciam.benefaciẽdi.ſm illud pphetícũ.Sapientes ſunt vt faciant mala:bene aũt facere neſcierunt. o Hoĩes peſtil.⁊c. ſic Seba fili⁹ bochri cuꝫ ſibi adherentib⁹ poſuit abelam in piculo diſſipatõis.z.Reg.zo. p Sapiẽtes vo auertũt furorẽ.ſicut ſapiẽs mulier auertit irã ioab volẽtis eã deſtruere: vt hr̃ ibidẽ. q Uir ſapiẽs ſi cũ ſtulto ↄtẽderit.laborãs ad ei⁹ emẽdatiõem. r Siue iraſcat̃.ipſe ſapiẽs ſtultũ acriter arguẽdo. s Siue ri.ipm dulciter monẽdo. t Nõ iue.req.i.ſtulti emẽdatõeꝫ.⁊ ſic pdit laborem.

k Ignorat ꝙ egeſtas ſupueniet ei in futuro ſic diuiti epuloni q guttam aq̃ nõ potuit impetrare Luc.16. l Qui corripit hoĩem.rõne vtẽtẽ. in Ꝭ eni differt hõ a brutis aĩalib⁹.ſm ꝙ dicit̃.i. methaph. Aĩalia imaginationib⁹ ⁊ memorijs viuunt.hõ aũt itellectu ⁊ rõe. m Gratiã poſtea in.⁊c.q2 pcipit bonũ correctoris ⁊ malũ adulatoris. n Qui ſubtrabit aliqd a pr̃e ſuo ⁊ matre.furtiue accipiẽdo vl̃ debita neceſſaria denegãdo. o Et dicit hoc nõ eſſe pctm̃.q2 ẽ heres in primo caſu:vel q2 illa vult offerre deo in z⁹ caſu:qđ reprobat ſaluator Math.io. p Particeps homicide eſt.i.ſil̃e malũ facit. q Qui ſe iactat ⁊ dilatat.dicta vl̃ facta ſua vltra debitum magnificãdo. r Iurgia cõcitat.q2 alij ex hoc indignãtur cõtra eum. s Qui ↄfidit i cor.ſuo.i. in ſenſu ſuo plus debito. t Stultus ẽ.q2 pſũptuo ſus ẽ ⁊ ſupb⁹.ſupbia vo excecat itellectum. u Qui dat paupi nõ indigebit.in futuro.nec ẽt in pñti de curſu cõi:quia dñs multiplicat ei⁹ bõa vt beatvñ tribuat neceſſitatẽ patienti. x Qui deſpicit deprecantẽ ſuſtinebit pe.ſic diues epulo q lazaro micas panis denegauit penuriam aq̃ gutte ſuſtinuit.

Qui opat̃ terrã ſuã ſatiabit̃ pãib⁹:q aũt ſectat̃ ociũ replebit̃ egeſtate. Uir fidel̃ mltũ laudabit̃: qui aũt feſtinat ditari nõ ẽrit innocẽs. Qui cognoſcit in iudicio faciẽ nõ bñfacit iſte:⁊ p bũcella panis deſerit ũeritatẽ. Uir q feſtinãt ditari ⁊ alijs iuidet: ignorãt ꝙ egeſtas ſupueniet ei. Qui corripit hoĩeꝫ grãꝫ poſtea inueniet apđ eũ mag̃ q̃ ille q p ligue blãdimenta decipit. Qui ſubtrabit aliqd a pr̃e ſuo vel a mr̃e: ẽt dic̃ Ꝭ nõ eẽ pctm̃:particeps homicide ẽ. Qui ſe iactat ⁊ dilatat:iurgia ↄcitat:q vo ſpat ĩ dño ſaluabit̃. Qui ↄfidit i corde ſuo ſtult⁹ ẽ:q aũt gradit̃ ſapiẽter ipe laudabit̃. Qui dãt paupi nõ idigebit: q deſpicit depcãtẽ ſuſtinebit penuriã. Cũ ſurrexerit ipij abſcõdent̃ hoĩes:cũ illi pierit mltiplicabuntur iuſti. XXIX.

Irõ q corripientẽ dura ceruice cõtẽnit:repẽtin⁹ ei ſupueniet iterit⁹:ẽt cũ ſanitas nõ ſequet̃. In mltiplicatõne iuſtoꝝ letabit̃ vulg⁹:cũꝫ ipij ſũpſerint principatũ gemet ppl̃s. Uir q ãmat ſapiãꝫ letificat pr̃eꝫ ſuũ:qui autẽ nutrit ſcortũꝫ pdet ſubãꝫ. Rex iuſt⁹ erigit terrã: vir auar⁹ deſtruet eã. Homo q blãdis fictiſq; ſmonib⁹ loq̃t amico ſuo:recte expãdit greſſib⁹ eius. Peccãtẽ viꝝ iniquũ inuoluet laqueꝰ:ẽt iuſt⁹ laudabit̃ atq; gaudebit. Nouit iuſt⁹ cãꝫ paupꝝ:ipi⁹ ignorãt ſciam. Hoĩes peſtilẽtes diſſipãt citatẽ: ſapiẽtes vẽro auẽtũt furorẽ. Uir ſapiẽns ſi cuꝫ ſtlto ↄtẽderit: ſiuẽ iraſcat̃ ſiue ridẽat:nõ iueniet reqẽ. Uiri ſãguinũ õderũt ſimpliceꝫ:iuſti ãt qrũt aiaꝫ ei⁹. Totũ ſpm̃ ſuũ pfert ſtl̃t⁹:ſapiẽns differt ⁊ reſuat i poſteꝝ. Pricepſ q libẽter audit verba mẽdacij: oẽs miniſtros hꝫ ipios. Paup ⁊ creditor obuiauerũt ſibi: vtriuſq; illuminator ẽ dñſ. Rex q iudicat i vitate paupes: thron⁹ ei⁹ i eꝛnũ firmabit̃. Uirgã atq; correctio tribuit ſapiaꝫ: puer ãt q dimittit̃ volũtati ſue cõfũndit mr̃eꝫ ſuã. In mltiplicatione ipioꝝ mltiplicabũt̃ ſcelera: ⁊ iuſti ruinas eoꝝ videbũt. Erudi filiũ tuũ ⁊ refrigerabit te: ⁊ dabit delitias aie tue. Cũꝫ pphetia dẽfecerit diſſipabit̃ ppl̃s: q vẽrõ cuſtodit legẽ beat⁹ ẽ. Seru⁹ verbis nõ põt erudiri:q2 qđ dicis intelligit ⁊ reſpõdere ↄtẽnit. Uidiſti hõminẽ velocẽ ad loquendũ: ſtulticia magis ſperãda eſt q̃ illius correctio. Qui delicate a puericia ſua nutrit ſuũ ſuũ: poſtea ſentiet eũ cõtumaceꝫ: Uir iracũdus puocat rixas:ẽt q ad idignãdũ facilis ẽ:ẽrit ad peccata pcliuior. Supbũ ſeq̃t̃ humilitas: ẽt humileꝫ ſpiritu ſuſcipiet gloria.

u Uiri ſan.i.effuſores nl̃ti ſanguis. x Odc. ſim.i.ſimplica doloſitatis icedentẽ. y Iuſti ãt ⁊c.i. ei⁹ vitaꝫ ſaluare.ſic iſmael ⁊ ſocij ei⁹ iterfecerũt godoliã ⁊ pl̃es alioſ ſimplices Hiere.4i. Johanna vo fili⁹ charee ⁊ alij q cũ eo erãt qrebant vitam eius ſaluare Hiere.40. z Totũ ſpm̃ ſuũ ⁊c.q2 neſcit aliqd celare. a Sapiẽs dif. vſq; ad tp̃s opportunũ. b Prin.q li.⁊c.i. adulatõis ⁊ detractiõis. c Oẽs mi. hꝫ ipios.q2 qrẽtes ſibi placere đ talib⁹ ſuiũt ei. ſic pꝫ đ ſaule q adulatõib⁹ ⁊ detractiõib⁹ doceb ⁊ alioꝝ ſiliũ pſeq̃bat̃ dauid iuſtũ. d Paup ⁊ cre.⁊c. tũc eni ſibi obuiãt ppe q2 creditor liberal̃r ſibi cõmodat i ſua paupertate. e Utriuſq; il.ẽ do. qñ diuiti iſpirat volũtatẽ ſubleuandi paupẽ.⁊ paupi orare pro diuite. f Rex q iu.⁊c. ſic pꝫ đ throno dauid. đ quo dr̃ ps.88. Et thron⁹ ei⁹ ſic ſol in ↄſpectu meo ⁊c. g Uirga atq; cor.tri.ſap.diſpoſitiue. ſꝫ đs effectiue principal̃r.⁊ pedagog⁹ ⁊ doctor miſterial̃r.

y Cuꝫ reſurrexerint ipij abſcõdent̃ hoĩes.rõnabil̃r vitẽtes. Regnãtib⁹ enim achab ⁊ iezabel:abſconditi fuerunt pphe dñi i ſpelũcis.3.Reg.i8.⁊ ipſis deſtructis tpe iehu.4.Reg.9.multiplicati fuerunt iuſti:⁊ pphete baal interfecti.3.Reg.io.ca. Cap.XXIX

s Iro q corripientẽ. Supius poſita eſt diſciplinatoꝝ eruditio. Hic ↄñter ponit̃ indiſciplinatoꝝ obſtinatio.cũ dr̃. Uiro qui corripiẽtem dura ceruice.i.obſtiato aio. a Contẽnit.repentinus ei ſupueñiet interit⁹. corpis ⁊ aie. b Et cũ ſanitas nõ ſequet̃.q2 pctm̃ ei⁹ eſt irremediabile.Eſt eni qđam ſpẽs peccati in ſpũꝫ ſanctũ qđ irremiſſibile.i.đ difficili remiſſibile dicit̃ Math.iz. c In mul.iuſto.letabit̃ vulg⁹.q2 p eos ſuſtentat̃. d Cũ impij ſũ.pn.ge.po.q2.ſ.vires ab eis grauat̃. e Qui amat ⁊c.q2 bonũ filij reputat ſuũ. f Qui ãt nu.⁊c.ſic dr̃ Luc.15.de filio pdigo q diſſipauit ſubãm ſuã cum meretricib⁹ viuẽdo luxurioſe. g Rex iuſtus erigit terrã.eius ſtatũ meliorando. h Uir auar⁹ deſtruet eam ex cupiditate tyrãnizando. i Homo q blandis ⁊c.rete expandit greſſibus eius.impedit eni eis pceſſum in iuſtis opibus ſubtrahẽdo ſibi pmiſſum in quo ↄfidebat. k Peccãtem vir.ini.⁊c.multiplicis culpe ⁊ gehẽne. l Et iuſt⁹ lau.atq; gau.applaudens diuine iuſticie.vñ in ps.55. Letabit̃ iuſt⁹ cum viderit vindictã ⁊c. m Nouit iuſtus cãm paupeꝝ.i.cognoſcere ſatagit vt iuuare poſſit. n Impi⁹ igno.

h Puer ãt ⁊c.q vagã ẽ.⁊ ad iſolẽtias pna. i Cõfũdit ma.ſuã.q2 đ fatuitatib⁹ ei⁹ patit̃ erubeſcẽtiã. k In mul.⁊c.vt pꝫ i.Mach.vbi dr̃ ꝙ mltiplicatis ipijs declinauit ppl̃s ad ritũ gentiliũ. l Et iuſti ⁊c.q2 mathathias ⁊ filij ei⁹ ruinas eoꝝ viderũt. m Erudi fi.tu.⁊c. .i.ↄſolabit̃ te. n Cũ pphia ⁊c.ſic pꝫ de pplo iudeoꝝ q diſſipat⁹ ẽ p orbẽ terraꝝ.eo ꝙ abiecerit a ſe doctrinã pphetícã xpi ⁊ aploꝝ ⁊ alioꝝ doctoꝝ. o Qui vo ⁊c.in ſpe.Math.i9.Si vis ad vitã igredi:ſua mãdata. p Seru⁹.ↄtumax ⁊ rebellis.Uerbis nõ pt erudiri.cui⁹ cã ſubdit̃.Quia qđ dicis ⁊c.⁊ pꝫ. q Ui.ho.⁊c. lingua.n.eo ꝙ ſita ẽ in lũbrico male cõrigibilis ẽ a mltiloquio. ⁊ p ↄñs a ſtulticia.ſic dcm̃ ẽ ſupra.In mltiloquo pctm̃ nõ deerit. r Qui delicate a pueritia ⁊c.Ꝭ pꝫ.z.Reg.i9.de ſiba ſuo miphiboſeth quẽ ↄtẽpſit ⁊ mẽdaciter accuſauit.fuerat tñ ſatis delicate nutrit⁹ in domo ſua ⁊ i domo pr̃is ſui ſaul a iuuentute. s Uir iracũdus puocat rixas.q2 pn⁹ ẽ ad inferẽdũ iniurias.ex qbus oriunt̃ rixe. t Et q ad indignãduꝫ facilis ẽ.ex leui cã. u Erit ad pctã pcliuior.⁊ q2 pncipiũ oĩs peccati eſt ſuperbia. x Supbum ſequit̃ hũilitas.ſicut pꝫ 3.Reg. de adonia q elat⁹ in ſupbiam voluit regnare. y Et humilẽ ſpiritu ſuſci.glo.i. honor in publico exhibit̃.ſic pꝫ de ſalomone hũiliter ſe tenẽte.

Q̄ui cū fure participat ōdit ani-
mam ſuam: adiurātem audit:
ēt non indicat. Q̄ui timet homi
nez citó corruet q̄ui ſperat in do
mino ſubleuabit. Multi requi-
runt faciem principis: ēt indici-
um a domino egreditur ſingulo
rum. Abhōminantur iuſti virum
impium: ⁊ abominantur impij
eos qui in recta ſunt via. Uer-
buz cuſtodiens filius: extra per
ditionem erit: XXX.
Uerbā cōngregantis: fi-
lij vomentis. Viſiō quā

q̄nis dauid decreuiſſet ipm poſt ſe regnare. ⁊ gl'iam regni obti-
nuit adonia deiecto. a Qui cum fure participat. Iſta par-
ticipatio fit nouem modis. Uno modo p̄cipiendo ſuo vel ſubi-
to ꝙ furet̄. 2º ꝯſulēdo furtū ſibi nō ſubdito 3º cōſentiēdo. ita ꝙ
furtū nō fieret ſine ꝯſenſu ſuo. 4º adulando raptori vel furi. vt-
pote cōmēdando eum de ꝓbitate ſi fieret tale factū. ⁊ ex h̄ idu
cit̄ ille ad faciēdū. 5º mō latronē vel ei⁹ latrociniū receptando.
6º furto ipſi⁹ ꝑticipando. vtpote ꝑtē ipſius accipiēdo. 7º tacēdo
q̄n videt fieri fur-
tū qd̄ loq̄ndo vl' ex
clamādo poterat i-
pedire. 8º ſe nō op-
ponēdo vel ipediē
do q̄n ad hoc tene-
tur ſic iudex vl' cu-
ſtos terre. 9º q̄n p⁹
furtū factū īgrit̄
de ipſo vt īueniat̄.
⁊ aliq̄s ſcit ⁊ nō idi
cat. vñ v̄ſus. Iuſſio
ꝯſiliū ꝯſēſus palpo recurſus. Participās mut⁹ nō obſtās n̄ ma-
nifeſtans. b Odit aīam ſuā. q2 glibet iſtoꝝ facit pctm̄ ⁊ te-
netur ad reſtitutiōem. c Adiurantē audit. i. ingrentē furtū
ſub pena excōicatiōis vel alio mō. d Et nō indi. iſte ē nou⁹
modus ꝑticipādi cū fure p̄dict⁹. e Qui ti. ho. tiore mūdano.
f Cito corruet. a rectitudine iuſticie. g Qui ſp̄at in dño ſub.
ad ſtandū ꝯſtanter ꝓ v̄itate. h Multi req. ⁊c̄. deſiderātes
ei⁹ familiaritatē ⁊ aſſiſtentiā. i Et iudiciū ⁊c̄. q2 diſcernit
intentiōes eoꝝ. ſ. vtrū h̄ faciāt amore boni cōis vel ꝓprij.
k Abominant̄ iuſti ⁊c̄. q2 ſic ſilitudo ē cā dilectiōis. ita diſſimi-
litudo ē cā odij ⁊ abominatōis. l Uerbū p̄ris ⁊c̄. Iſte v̄ſus nō
ē in hebreo: pz tamen ſententia. Cap. XXX.
m v Uerba ꝯgregantis ſupi⁹ poſita ē eruditio ſalomōis acti-
ua. h̄ ponit̄ ei⁹ eruditio paſſiua. ⁊ p̄ a deo. 2º ab hoīe ſe-
quēti. c. Prima diuidit̄ in duas ꝑtes. q2 p̄ ponit̄ quedā breuis p̄-
fatio. 2º ſubdit̄ narratio. ibi. Viſio. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ ſcriptu-
ra ve. teſta. freq̄uēter vtit̄ noīe filiatiōis. ad denotandū ꝓpeta-
tē aliquā. ſic. i. Reg. 13. Filius vni⁹ anni erat ſaul cū regnare ce-
piſſet. ad denotādū ei⁹ hūilitatē. ⁊. 2. Re. 12. Viuit dñs q̄m fili⁹
mortl ē vir q fecerit h̄. ad denotādū ei⁹ malicia morte dignā. ⁊ h̄
mō ſalomō dr̄ h̄ fili⁹ ꝯgregās ⁊ vomēſ. fili⁹ ꝯgregās. ad d̄notādū
magnitudinē ſapīe in eo ꝯgregate ꝑtiz ex infuſione dei. vt pz. 3.
Reg. ⁊ ꝑtim ab exercitatiōe ſtudij. Silr̄ dr̄ filius vomēs ad de-
notādū excellētiā ſue doctrine. Unde dixit regina ſaba. 3. Re.
10. Bti viri tui q ſtāt corā te ſemꝑ ⁊ audiūt ſapiaz tuā. Eſt igit̄ ſē
ſus. Uerba. ſ. q̄ ſequūtur: ſunt. n Congregantis ⁊c̄. i. ipſi⁹ ſa-
lomonis q dr̄ fili⁹ ꝯgregans ⁊ vomens mō p̄dicto. q̄liter aūt ſint
ei⁹ v̄ba magl explicabit̄ poſtea. o Viſio. h̄ ꝯñter ponit̄ nar
ratio. Circa qd̄ ſciēdū ꝙ ſcdꝫ hebreos ſolomō hic loq̄tur d̄ ſeipſo
q̄ſi de alio loq̄ns ī tertia ꝑſona, cū dicit̄. Viſio quaz locut⁹ ē. Ad
cuius itellectū ſciēdū ꝙ Deut. 17. dixit moyſes d̄ rege iſtituēdo
ſuꝑ iſrl'. Nō mltiplicabit ſibi equos. ⁊c. ⁊ ſeq̄tur. Nō hēbit vxo
res pl'imas q̄ alliciāt animū ei⁹. neq3 argēti ⁊ auri imēſa ponde-
ra. Salomon aūt de ſua ſapia ꝯfidens nimis multiplicauit ſibi
equos ⁊ auri ⁊ argēti imenſos theſauros: ⁊ etiam vxores mltas:
etiā aligenas: eſtimās ꝙ nō eleuaret̄ in ſuꝑbiā ex multitudine
equoꝝ ⁊ auri ⁊ argēti. ⁊ qd̄ nō alienaret̄ aīus eius a deo ꝑ vxores
alienigenas: qd̄ tñ fuit falſū. vt pz. 3. Reg. 11. vbi dr̄ ꝙ deceptus
ab eis edificauit tēpla idoloꝝ. Dicunt tñ hebrei ꝙ poſtea pctm̄
ſuū cognouit ⁊ pēituit. ⁊ ſm h̄ loquit̄ hic: ⁊ eſt talis lr̄a hebraica.
Prophetia. ſupple ē qd̄ ſubdit̄. Dixit vir. i. ſalomon. Mecū d̄s
ꝑ plenitudinē ſapīe. Mecū d̄s ꝑ plenitudinē potētie. vtrūq3. n.
habuit ſalomon a deo. Et potero. ſ. multiplicare mihi equos au
rum ⁊ argentū ⁊ vxores abſq3 tranſgreſſione. Uerūtñ q2 tran-
greſſus fuit: ⁊ poſtea peccatū ſuū cognoſcens penituit. iō ſubdū-
tur v̄ba ipſius penitētis. Stultiſſimus ſum viroꝝ. q. credebam
eſſe ſapiētiſſimus. Et ſapiētia hoīum. q̄ cauent a tranſgreſſione
diuinoꝝ p̄ceptorum. Nō eſt mecū. ⁊ ad idē ꝑtinet qd̄ ſubditur.
Nō didici ſapiam. ſ. p̄dictā exequēdo eam in oꝑe. Et noui. reſu-
mit̄ li nō. qd̄ ponit̄ in clauſula imediate p̄cedēti ſic. Et nō noui
ſanctoꝝ ſciam. q̄ cauēt ab offenſa dina. ⁊ eſt repetitio eiuſdē ſen
tentie ad maiorē exaggeratiōem ſic ſolent facere penitētes er-
rorē ſuū ꝯfitētes. Et ſubdit̄ h⁹ erroris d̄claratio. cū dr̄. Quis aſcē
dit ī celū atq3 deſcēdit. ſic fec̄ moyſes q aſcēdit ſuꝑ montē ſynai
ī celū ſidereū ad dñz. ⁊ idē d̄ſcēdit ad pp̄lz vt hr̄ ī Exo. Quis ꝯti
nuit ſpm̄ ī māib⁹ ſuis. ſic fec̄ moyſes q cineres ardētes de camio
accepit ī māib⁹ ſuis. Exo. 9. Quis colligauit aq̄s q̄ſi ī veſtimēto. ſic
fec̄ moyſes ī mari rubro. q2 merito ipſi⁹ aq̄ fuerūt diuiſe vt trāſiret pp'ls
iſrl'. ⁊ aq̄ erāt ei q̄ſi ꝑ muro a dextris ⁊ a ſiniſtrl. Exo. 14. Quis ſuſcita
uit oēs termios t̄re. ſic moyſes q ī erectōe tabnaculi ſuis merit' imiſit
terrorē oībus gentib⁹ in oībus finib⁹ terre ꝓmiſſionis. ⁊ circa hitanti
bus. ſicut dr̄ Deut. 2. Hodie incipiā mittere terrorē tuū atq3 formidi
nem tuā in pp'los ⁊c̄. Qd̄ nomē eſt eius. q. d. ſi dicat̄ ꝙ alius añ moyſē
fuit q talia fecit. dicat̄ q̄s fuit ille: ⁊ qd̄ fuit nomē eius: ⁊ ſi dicat̄. mor-
tuus ē nomē ei⁹ datū eſt obliuioni. dicat̄. Qd̄ nomē filij ei⁹. i. q̄ gene-
ratio māſit ab eo ex qua
poſſit haberi noticia ali-
qua de ipo qd̄ cū nō inue
niat̄. reſtat ꝙ nō fuit ali-
quis ſibi ī magnitudine
ſilis. ⁊ iō cum ille ꝓhibu
erit regem iſrl' multipli-
care ſibi equos aurū ⁊ ar
gentū ⁊ vxores. ⁊ ego ſa-
lomon feci ꝯ̄riū. pz ꝙ
in hoc fuit ſtultiſſim⁹ vi
roꝝ. ⁊ maxime q2 moy-
ſes ex ore dñi loquebat̄. iō ſubdit̄. Oīs ſmo dei ignit⁹. i. ab oī ſuꝑfluu-
tate ⁊ falſitate depurat⁹. Clypeus eſt. ꝯ̄ inſultū tentationū. Sperāti
bus in ſe. i. in dño ⁊ non p̄ſumētib⁹ de ſua ſapiētia. ſicut ego p̄ſumpſi.
ꝓpter qd̄ erraui. ideo ſubdit alios monēdo. Ne addas q̄cq̄3 verbis il-
lius ne arguaris de trāſgreſſione legis q̄ hoc ꝓhibet Deut. 4. c. Non
addetis ad v̄buz qd̄ vobis loquor neq3 auferetis ex eo. Inueniariſq3
mendax. ex tua additiōe. Hec expoſitio hebreoꝝ videt̄ in pl'ib⁹ defi
cere. Primū q̄ntum ad ei⁹ fundamentū. ſ. ꝙ ſalomon in fine vere pe-
nituerit. ⁊ ſic p̄miſſa verba ꝓtulerit. Stultiſſimus ſum viroꝝ ⁊c̄. q2 ſi
vere penituiſſet cū eēt rex potētiſſim⁹. tēpla idoloꝝ q̄ ꝯſtruxerat de-
ſtruxiſſet. qd̄ tñ non fecit. q2 ſteterūt vſq3 ad tp̄s ioſie. 4. Reg. 23. Se
cūdo deficit. q2 in multis vr̄ falſa ⁊ extorta. Primo q2 p̄mittit̄ in tex-
tu: ꝓphetia. vbi lr̄a noſtra hꝫ: viſio. ſi. n. ſalomon penitēs de ſuis trāſ-
greſſionib⁹ preteritis locut⁹ eſt. d. Stultiſſim⁹ ſuz viroꝝ ⁊c̄. in hoc nō
loquebat̄ ꝓphetice. vt dicit expoſitio hec. ſed magis hiſtorice cōfitē-
do facta ſua p̄terita. ſilr̄ nec in hoc qd̄ ſubdit̄ de moyſe. Quis aſcēdit
in celū ⁊c̄. ſed referebat ꝑ modū admiratōis ſeu q̄ōnis illud quod de
moyſe legerat in Exodo. Similiter qd̄ dicit illa expoſitio. Et noui ſā
ctoꝝ ſciam. ꝙ li non precedētis clauſule eſt hic reſumēduz. vt ſit ſen-
ſus. Et nō noui ſantorū ſciētiam. hec expoſitio videt̄ extorta. q2 non
ꝓbatur ab eis ꝑ ſimilez modū loquēdi alibi in ſcriptura. ⁊ ideo ſi eēt
talis intellect⁹ vt dicunt. ſcriptura ſic loqueret̄. Neq3 noui ſanctorū
ſciētiaz. Itē ꝙ ſubditur. Quis cōtinuit ſpiritū in manibus ſuis. quod
exponūt de cinerib⁹ a moyſe in camino acceptis: videt̄ falſū. q2 ſpūs
in ſcriptura frequēter accipit̄ ꝓ angelo. aīa ⁊ vento. ſed ꝙ accipiatur
ꝓ cinerib⁹ nō inuenit̄ in aliquo loco. nec pōt dici ꝙ ꝓpter hoc dicunt̄
ſpūs. q2 accepti fuerūt ad cauſandū ventū. q2 ſcriptura nō dicit hoc.
ſed ſolū ꝙ ad eaꝝ ſparſionē facte fuerūt veſice turgētes in hoīb⁹ ⁊ iu-
mentis. Itē qd̄ ſubdit̄. Quis ſuſcitauit oēs terminos terre. qd̄ expo-
nunt de taberaculi erectiōe. eſt oīno ficticium. ⁊ ſcriptura quā alle-
gant ad hoc Deut. 2. nō eſt ad ꝓpoſitū ſed magis ad oppoſitū. q2 illd̄
v̄bum fuit dictū in tranſitu torrētis arnon. vt pz ibidē. qd̄ fuit ꝑ. 40.
vel. 39. annos poſt erectiōem tabernaculi. q2 moyſes erexit taberna-
culum p̄ma die anni ſecūdi egreſſionis de egypto. Exo. 40. Moyſes
aūt ꝓtulit iſta v̄ba poſt exitū de deſerto ī quo fuerūt. 40. ānis. ꝓpter
qd̄ lr̄a iſta ē aliter exponēda. Et diuidit̄ reſiduū h⁹ capl'i in duas ꝑteſ.
In p̄ma declarat̄ eterna filij dei gn̄atio. ⁊ 2º ei⁹ incarnatio. ibi. Tria
ſunt. Prima in duas. q2 p̄mo qd̄ dictū eſt oñdit̄. 2º ſcriptura ad cōem
modū docēdi reuertit̄. ibi. Duo rogaui te. Circa p̄mum ſciēduz ꝙ lz
ſalomon in ſenectute grauiſſime peccauerit. tñ ante ſpūm ſanctū ha
buit. aliter ei⁹ libri nō ponerent̄ in canone. ⁊ tunc in ſpū ſancto p̄uidit
tꝑe xp̄i futuro hoīes ſimplices ⁊ illiteratos illuminādos a deo de his
q̄ ꝑtinent ad ſalutē. vt pz de apl'is ⁊ plurib⁹ alijs. Unde in cōcilio ni-
ceno vt refert Ruffin⁹ fuit q̄daz ph̄s in philoſophia ⁊ dialectica val-
de inſtructus q doctores xp̄ianos ꝯfutabat. cui q̄dam catholicus vir
ſimplex ⁊ ignarus ſe oppoſuit. d. In noīe dñi ieſu xp̄i audi philoſophe
que vera ſunt. Deus vn⁹ eſt qui oīa q̄ videntur virtute verbi ſui crea
uit ⁊ ſpūs ſui oꝑatione firmauit. h̄ verbū quē nos dei filium dicim⁹:
humanos miſerat⁹ errores ex virgine nat⁹ eſt ⁊ morte ſua nos a mor-
te ꝑpetua liberauit: quē expectam⁹ iam reſuſcitatū iudicē oīum q̄ ge-
rim⁹ eē ventur. Credis hoc ita philoſophe: At ille ac ſi nūq̄3 vllū ſmo-
nē ꝯ̄dicēdi didiciſſet h̄ ſolū potuit rn̄dere ita ſibi videri nec aliō vez
eē. ⁊ ꝯuerſ⁹ ad diſcipl'os ſuos ⁊ ad eoſ q audiēdi grā ꝯuenerāt. Audite
ait o eruditi viri. donec v̄bis mecū geſta res ē. v̄ba v̄bis oppoſui: ⁊ q̄ di
cebant̄ dicēdi arte ſubuerti. vbi v̄o ꝓ v̄bis virt⁹ acceſſit ex ore dicen-
tis: nō potuerūt reſiſtere v̄ba virtuti. ⁊ ſubdit̄. Itaq3 ph̄s xp̄ian⁹ effe-
ct⁹ ſe victū fuiſſe gratulabat̄. Hec igit̄ ⁊ cōſimilia p̄uidēs ſalomon in

locūtus eſt vir cū quo eſt deus: et q deo ſecū morāte cōfortatus ait: Stultiſſim⁹ ſum viroꝝ: et ſapiētia hoīuʒ n̄ ē ſt mecū. Non didici ſapiaʒ: ⁊ noui ſciaʒ ſanctoꝝ. Quis aſcēdit i celū atqꝫ deſcēdit? Quis ↄtinuit ſpm̄ in manib⁹ ſuis? Quis colligauit aq̄s q̄ſi in veſtimēto? Quis ſuſcitauit oēs terminos terre? Qd nomē ē ei⁹: et qd nomē filij ei⁹ ſi noſti? Ois ſermo dei ignit⁹ clypē⁹ ē oib⁹ ſperātib⁹ i ſe. Ne addas qcq̄ꝫ vbis illi⁹ et arguaris: inueniariſqꝫ mēdax. Duo rogaui te: ne deneges mihi añq̄ꝫ moriar. Vanitatēʒ et verba mēdacia lōge fac a me. Mēdicitatē ⁊ diuitias ne dederis mihi. Tribue tm̄ victui meo neceſſaria: nē forte ſatiatus illiciar ad negādū ⁊ dicā: qs ē dn̄s? aut egeſtate ↄpulſus furer ⁊ piureʒ nomē dei mei. Ne accuſes ſuuʒ ad dn̄m ſuū: nē forte maledicat tibi ⁊ corruas. Gn̄atio q̄ pr̄i ſuo ma

ſpū ſcō dixit. Viſio quā locut⁹ ē. i. q2 pp̄h̄ia freq̄nter loq̄tur de futuro p modū p̄teriti: vt freq̄nter ſupra dictū ē. a Vir. ſ. virtuoſus. b Cū quo ē deus. p ſpālem illuſtratōem ⁊ nō p humanā inſtructōeʒ. ⁊ ſic v̄ba illa nō ſunt ſalomonis relatiue. c Et q deo ſecū mo. ↄfortatus. ad cōmēdatiōem ſapie diue ⁊ ↄtemptū humane ait. d Stultiſſimus ſum vi. i. illitterat⁹ ⁊ ſimplex. e Et ſapia hoīuʒ. i. ſapia politica q̄ regunt̄ res hūane. f Nō eſt mecū. ita dicit ph̄s. 5. metaphy. q̄ heremita nō eſt bon⁹ neqꝫ malus loquēdo de bonitate ⁊ malicia politica. q2 refugit talia. g Nō didici ſapiētiam. i. ph̄icam ſciam. h Et noui ſciētiam ſanctoꝝ. q̄ diſponit ad ſalutē eternā. ita dicebat amos pp̄h̄a. 7. c. Nō ſum pp̄h̄a non ſuʒ filius pp̄hete: ſed armētarius ego ſum vellicans ſycomoros. Et apoſtolus .1. Cor. 2. Nō eni iudicaui me ſcire aliq̄d iter vos niſi tm̄ ih̄m xp̄m ⁊ hunc crucifixum. lʒ eni hēret ſciam acq̄ſitaʒ. illam tm̄ p nihilo cōputabat. i Quis aſcendit in celū atqꝫ deſcēdit? q. d. O tu philoſophe initens ſcie hūane. qs gubernat celeſtia. ⁊ īfima terre. p ſciaʒ tuā non potes dicere: q2 ph̄i maxime vident̄ negaſſe dei ſciam ⁊ p̄uidētiam ad iſta īfīma ſe extendere. videbat̄ eni eis q̄ vileſceret itellect⁹ ei⁹. vt dr̄. 12. metaphy. qd tm̄ eſt falſū. q2 tanto pfectior ē ſcia quāto magis ſe extēdit ad cognoſcēduʒ res vſqꝫ ad mīma. q2 cognitio q̄ tm̄ ē vl'is ē ipfecta. i. phy. Ad hāc āt q̄ōnē rn̄det ſac̄ ſcriptura p̄s. 107. Exaltare ſr̄ celos d̄s ⁊ ſr̄ oēʒ t̄rā gl'ia tua. q2 i celeſtib⁹ relucʒ ei⁹ maieſtas: ⁊ i iferiorib⁹ ei⁹ ptās. k Quis ↄ. ſpū. i. ventū. l In ma. ſuis. de h̄ nō pūt rn̄dere ph̄i pfecte. q2 de ventis locuti ſunt valde ſupficial'r ⁊ impfecte: vt pʒ. 2. metheoroꝝ. ſed h̄ fac̄ deus. vt dr̄ p̄s. 134. Qui p̄ducit vētos de theſauris ſuis. q2 retinet eos ⁊ facit flare ſm bn̄placitū volūtatis ſue. m Quis colli. aq̄s. i mari magno. n Quaſi in veſtimēto. i. nō excūtes terminū ſibi p̄fixū a deo. q. d. p ſciam ph̄icam h̄ non h̄r. ſm quā elementū aque deberet totā terrā circūdare cū aqua ſit leuior terra. ſed hoc fit diuina volūtate. vt h̄r Gen̄. 1. Dixit v̄o deus. Cōgregent̄ aq̄ q̄ ſub celo ſunt in locū vnū vt appareat arida. iō ſubdit̄. o Quis ſuſcitauit. i. ſup aquaʒ erexit. p Oēs terminos terre. i. ptes terre ſupeminentes. ⁊ pʒ ex p̄dictis q̄ ſolus d̄s. q Qd nomē ē eius. q. d. nō p̄ōt hoc dicere ph̄s q nō hʒ noticiaʒ de diuinis niſi ex creaturis q̄s in infinitū excellit diuina ēentia. ⁊ ſic ē a ph̄is innoīabilis. pp̄ter qd dr̄. 22. pp̄ōne libri de cāis. Cā p̄ma eſt ſup oē nomē qd noīatur de ipſa. r Et qd nomen filij ei⁹ ſi noſti? q. d. p ſapiam humanā nūq̄ꝫ potuit cognoſci in diuinis diſtinctio pr̄is ⁊ filij. q̄ tm̄ p diuā cognoſcit̄ ſapiam. s Ois ſmo dei ignitus. i. ab oī falſitate purificat⁹. t Clype⁹ eſt. ↄ omnes tentatiōes. u Sperantib⁹ in ſe. p verā fidē ⁊ dilectionē. x Ne addas qcq̄ꝫ v̄. illius. qd ſit eis ↄtrium. pūt tm̄ bene ⁊ meritorie addi illa q̄ faciunt ad dei v̄ba declaranda Eccl'. 24. Qui elucidant me. vitā eternā hēbūt. y Et ar. ⁊c̄. q2 cū d̄s ſit ipſa v̄itas q̄cq̄d diſſonū eſt v̄bis illi⁹ ē falſum. z Duo. h̄ ↄñter ſalomon reuertit̄ ad modū cōem docēdi. ⁊ loq̄t̄ h̄ in pſona i firmi q neſcit bene vti fortunis pſperis vl' aduerſis. q2 a pſperis nimis eleuat̄. ⁊ aduerſis p ipatiētiā frāgit̄. ⁊ iō tali magl' ē eligibil' ſtat⁹ mediocris. ⁊ ſm h̄ dicit: Duo rogaui te. a Vanitatē. q̄ ē anexa pſpere fortune. b Et verba mēdacia. q̄ freq̄nter annectūt̄ aduerſe. c Lōge fac a me. ⁊ idē repetit p alia verba. d Mēdicitatē ⁊c̄. ⁊ ſubdit̄ cā. e Ne forte ſatiat⁹. i. bōis tpalib⁹ replet⁹. f Illiciar ad negādū. dei maieſtatē p ſupbiā. ſic eni dicebat pharao Exo. 5. Quis ē dn̄s vt audiā vocem ei⁹? g Aut egeſtate ↄpulſus. i. p ipatiētiā fract⁹. h Furer ⁊c̄. q2 p̄ūpere i blaſphemiā ſeu piuriū ē quedā furia. i Ne accuſes ſeruū. niſi ex cā iuſta ⁊ rōabili.

ledicit ⁊ q̄ matri ſue nō bn̄dicit. Gn̄atio que ſibi munda videt̄: ⁊ tm̄ nō ē lota a ſordib⁹ ſuis. Generatio cui⁹ excelſi ſunt ocl'i: ⁊ palpebre ei⁹ in alta ſurrecte. Gn̄atio q̄ p dētibus gladios hʒ ⁊ ↄmandauit molarib⁹ ſuis: vt comedat inopes de terra: ⁊ paupes ex hominibus. Sāguiſuge due ſunt filie: dicētes affer affer. Tria ſunt inſaturabilia: ⁊ quartū qd nunq̄ꝫ dicit ſufficit. Infernus ⁊ os vulue et terra que nō ſatiatur aqua: ignis verō nunquā dicit ſufficit. Oculuʒ q ſubſānat pr̄eʒ: et qui deſpicit partū matris ſue: ſuffodiāt euʒ corui de torrētib⁹: ⁊ comedāt eū filie aquile. Tria ſunt difficilia mihi: ⁊ quartū penitus ignoro. Viā aquile i celo: viam colubri ſup petrā: viam nauis in medio mari: et viā viri in adoleſcentula. Talis ē ⁊ via mulieris adultere q̄ cōmedit: ⁊ tergēs os ſuū dic̄. Nō ſum opata malum.

k Ne forte maledicat tibi ⁊ corruas. p iſortuniū eo q̄ male accuſaſti eū. l Generatio q̄ patri ſuo maledicit ⁊c̄. ſupple ē deteſtāda. q2 parētib⁹ debet̄ honor ⁊ reuerētia. m Generatio q̄ ſibi mūda videt̄ ⁊c̄. vn̄ dicit Hiero⁹. Simulata ſanctitas duplex ē iniq̄tas. n Generatio cui⁹ ex. ⁊c̄. i. ſupbia cordis manifeſte appet exteri⁹ i oculis ⁊ labijs. o Generatio q̄ p ⁊c̄. hec ē gn̄atio raptoꝝ ⁊ homicidaꝝ q rapiūt bona paupeꝝ. p Sāguiſuge due ſūt fi. ſ. luxuria ⁊ auaritia. q Dicētes affer af. auaritia. n. ex acq̄ſitis nō ſatiat̄: ſʒ ſēp ad acq̄rēdū plus ahelat nec luxuria ex ↄ̄litijs. q2 ⁊ ſi ad horā ſatiat̄. p⁹ modicū tm̄ ad appetēdū arti⁹ inflāmatur. r Tria ſūt ⁊c̄. ⁊ q̄ ſunt illa. ſubditur. s Infern⁹. i. diabolus q ſp plus ⁊ plus nitit̄ ad ſe trahere peccatores. t Et os vulue. ſ. mulier'l icōtinētis. u Et terra q̄ nūq̄ꝫ ⁊c̄. q̄ eſt terra ſabuloſa. x Ignis v̄o ⁊c̄. q2 ex appoſitōe ↄbuſtibiliū ſp creſcit virtus ei⁹ ad ap̄li⁹ ↄburendū. y Oculū ⁊c̄. eū deridēdo. Dr̄ āt ſubſannatio q̄dam mod⁹ deridēdi cū rugatiōe naſi. z Et q de. ⁊c̄. In hebreo hētur Rugas mr̄is ſue. q̄ accelerant̄ i facie mlier'l ex freq̄nti partu. a Suf. eū cor. i. careat i morte ſepultura. ita q̄ cadauer ei⁹ relinq̄t̄ beſtijs ⁊ auib⁹ lacerandū. b Tria ſūt ⁊c̄. Supi⁹. ſalomō deſcripſit myſteriū eterne gn̄atōis filij. h̄ ↄñr deſcribit myſteriū ſue icarnatōis. ⁊ diuidit̄ i duas ptes. q2 p̄ qd dcm̄ ē facit. 2° ad cōem modū docēdi redit. ibi. Per tria. P̄ria adhuc i duas. q2 p̄ deſcribit icarnatōis myſteriū. 2° ifert qddā corrclariū. ibi. Talis ē. Circa p̄mū icipit ab vltio. ſ. ab ei⁹ aſcēſione reuertendo ad ei⁹ icarnatōeʒ i v̄ginali vtero. Et loq̄t̄ h̄ p abolice ſic̄ ⁊ cōiter i iſto libro. dicit igit̄. Tria ſūt difficilia mihi. i. capacitatē itellect⁹ trāſcēdentia. ⁊ q̄ ſūt illa ſubdit̄. c Viā aq̄le ⁊c̄. hāc viā tenuit xp̄s i ſua aſcēſione. d Viā colubri ſup petrā. hāc viā tenuit xp̄s i ſua reſurrectōe. xp̄s. n. paſſus p ſpentē vl' colubrū deſignat̄ ſʒ q̄ dr̄ Jo. 3. Sic exaltauit moyſes ſpentē i deſto ſic exaltari oʒ filiū hoīs. xp̄s āt paſſus ⁊ ſepult⁹ i ſepulchro lapideo. īde mirabil'r exijt i ſua reſurrectōe clauſo ſepulchro. ⁊ ſic tenuit viā colubri ſup lapidē. e Viā nauis i medio mar'l. hāc tenuit xp̄s i ſua ↄuerſatōe. q2 i h̄ mūdo tanq̄ꝫ i mari p̄celloſo expoſit⁹ fuit p̄ſſuris ⁊ tribulatōib⁹. f Et viā vi. ſ. pfecti. g In ado. Hec ē v̄a l'ra. q2 ſic ē in hebreo. ⁊ dr̄ h̄ adoleſcētula btā virgo maria q̄ i iuuētute xp̄s ↄcepit ſpūs ſancti virtute. qd fuit valde mirabile. pp̄ qd dicit Hiere. 31. Nouū creauit dn̄s ſup terrā mulier circūdabit virū. q2 xp̄m in vtero v̄ginis fuit vir pfect⁹ ſciētijs ⁊ virtutib⁹ ab inſtāti cōceptōis. ⁊ in natiuitate exijt clauſo vtero virginis. ⁊ iō de hac via viri i adoleſcētula dicit ſalomō h̄ eē q̄rtuʒ qd penit⁹ ignorat. Unde dicit Hiero. in ſmone de aſſūptōe virginis marie. Igit̄ qd nā n̄ hūit: vſus neſciuit: ignorauit rō: mens nō capit hūana: pauet celū: ſtupet terra: creatura oīs et celeſtis mirat̄. h̄ totū ē qd p gabrielē marie p̄mittit̄. ⁊ p ſpūm ſanctum adiplet̄. De nulla āt alia via viri i adoleſcētula p̄ōt rōabil'r dici q̄ fuerit ſalomoni total'r ignota cū hūerit ſciam infuſam de naturis hoīum. aialiū ⁊ plantaꝝ vſqꝫ ad mīma. vt hētur. 3. Re. 4. h Talis ē. Hic ex dictis ↄcludit q̄ddā corrclariū. ſ. maliciā plebis iudaice eē mirabilē q̄ hic metaphorice deſignat̄ ſub nomie mulier'l adultere. cū dr̄. Talis ē via. i. ſic mirabilis. ſic p̄dicta pp̄ ei⁹ maliciā exceſſiuaʒ. i Mulieris adultere. i. ſynagoge q̄

deo deſponſata in monte ſynai in legis ſuſceptione declinauit a deo ꝑ idolatriā in adoratiōe vituli. ⁊ poſtea in innumerabilibus idolatrys. vt pꝫ ex decurſu libri Judi. ⁊ Re. ⁊ Parali. ⁊ ad vltimum deū incarnatū corā pilato negauit ⁊ cruci affixit.

a Que comedit ⁊ tergēs ⁊c. in hoc ꝓſeqtur metaphorā mulieris adultere q̄ a viro eiecta efficit̄ iuerecūda. ⁊ viuēs publice ī meretricio. reputat totū ſibi licere. ⁊ ita plebs iudaica viuit ī vſura ⁊ in xp̄m negat ſe peccaſſe. a Per tria. Hic ſalomon reuertit̄ ad cōcē docēdi mōꝫ. ⁊ diuidit̄ i tres ptes ſm tres q̄ternarios. p⁹ ponit cū dr̄. Per tria mouetur terra. i. ꝯturbātur hoīes hitantes i ea. ⁊ q̄ ſūt illa ſubditur. b Per ſuū cū re. ſic pꝫ de hieroboā q fuerat ſu⁹ ſalomonis ⁊ factus rex ſup. io. tribus. induxit pplm ad idolatriā. 3. Re gum. iz. c Per ſtul. ⁊c. ⁊ cū cibo itelligit̄ vinū. tales eni ſolēt mouere rixas ⁊ diſſenſiones.
d Et odioſam mulierē. q̄ efficit̄ vna caro cū viro. hēre āt ſecū inſepabiliter pſonā odioſaꝫ. eſt magis mors q̄ vita: non ſolū viro ſuo. ſꝫ ēt toti familie ⁊ amicis.
e Et p ancillā cuꝫ fuerit he. dn̄e ſue. i. amata ⁊ honorata ſicut dn̄a. ⁊ ipſa dn̄a repudiata ⁊ ancilla. Iſtud ē q̄rtū ī quo dr̄ q̄ terra nō pōt h̄ ſuſtinere. q̄r hoc nullo mō ē ſuſtinēdum q̄n pōt emendari.

Per tria mouet̄ terra: ⁊ q̄rtum qd̄ nō pōt ſuſtinere. Per ſuum cū regnauerit: p ſtultū cū ſaturat⁹ fuerit cibo: ⁊ p odioſaꝫ mulierē cū i m̄rimonio fuerit aſſūpta: ⁊ p ancillā cum fuerit heres dn̄e ſue. Quattuor ſūt minima terre ⁊ ipſa ſūt ſapiētiora ſapiētibus. Formicē ppl's ifirm⁹: q ꝑpat̄ in meſſe cibū ſuū. Lepuſcul⁹ plebs iualida: q collocat i petra cubile ſuū. Regē locuſta nō hꝫ: ēt egredit̄ vniūſa p turmas ſuas. Stellio manib⁹ nitit̄: ⁊ morāt̄ in edib⁹ regis. Tria ſūt q̄ bn̄ gradiunt̄: ⁊ quartū qd̄ icedit feliciter. Leo fortiſſim⁹ beſtiaꝝ: ad nulli⁹ pauebit occurſū. Gallus ſuccict⁹ lumbos ſuos: ⁊ ãries: nec ē rex q reſiſtat ei. Et q ſtult⁹ āppuerit: poſt q̄ eleuat⁹ ē in ſublimē. Si eniꝫ itelleriſſet: oſi ſuo ipoſuiſſet manū. Qui aūt fortiter p̄mit vbera ad eliciēdū lac: exp̄mit butyrū: ēt q vehemēter emūgit: elicit ſanguinē: ⁊ q puocat iras: pducit diſcordias. XXXI.

Verba lamuelis reg. Viſiō q̄ erudiuit euꝫ mater ſua. Quid dilecte mi: qd dilecte vteri mei: qd dilecte uotoꝝ meoꝝ. Ne dederis mulierib⁹ ſubſtantiaꝫ tuaꝫ: ⁊ diuitias tuas ad delēdos reges. Noli regib⁹ o lamuel noli regibus dare vinū: q̄a nullum ſecretum eſt vbi regnat ebrietas. Ne forte bibāt ēt obliuiſcantur iudicioꝝum: ⁊ mutent cauſaꝫ filioꝝum pauperis. Date ſiceraꝫ merentibus: ⁊ vinuꝫ his qui amaro ſunt animo: bibant ⁊ obliuiſcantur egeſtatis ſue: ⁊ doloris ſui non recordentur amplius. Aperi os tuuꝫ muto: ēt cauſ omnium filioꝝum qui pertrāſeunt. Aperi os tuum: decerne qd̄ iuſtū eſt: ⁊ vindica inopeꝫ ⁊ pauperē. Aleph Mulierē fortē

dens pmotionē ſtulti. q̄r magis cedit ad cōfuſionē ſuam q̄ ad honorem. ⁊ ſm hoc dr̄. Et qui ſtultus apparuerit. Sciendū tn̄ q̄ li ⁊. nō eſt in hebreo. q̄r ſnīa huius vſus nō copulatur pcedenti. ſed ē oīo alia. ⁊ ē ſenſus q̄ ſtulticia alicui⁹ magis apparet q̄n poſit⁹ ē i ſtatu ſublimi. ſic turpitudo ſimie magis apparet q̄n aſcēdit in altū. ideo ſubditur.
t Si eni itellexiſſet. ſ. ſic pmot⁹ vel pmouens cū q̄ hoc cederet ad vtriuſq₃ vituperiū. u Ori ſuo ipoſuiſſet manū. i. tacuiſſet de tali pmotione pcurāda. Secundū documētum reprimit in oīb⁹ exceſſū cū dr̄. x Qui aūt ⁊c. exp̄mit butyruꝫ. i. m̄ām lacte ſolidiorē. q̄ nō eſſet exp̄mēda. ſꝫ magis diminuenda. y Et q ve. ⁊c. ſ. naſū. z Elicit ſanguinē. facis ipꝫ effluere qd̄ magis vtii inocuitū.
a Et q puo. iras. aliq̄ꝝ iter ſe. b Producit diſcor. q̄r aliq̄n ptēdūt ad oēs amicos coꝝ. ⁊ aliq̄n ad totā ciuitatē ⁊ regnum. Ca. XXXI.

v Verba lamuelis. H ꝯnter ponit̄ iſtructio ſalomonis paſſiua a matre ſua. Et diuidit̄ in duas ptes. q̄r p poīt̄ exhortatio matris. z⁹ cōmēdatio fortis mulieris. ibi. Mulieręꝫ forte. Prima adhuc i duas. ſ. pfatiōꝫ ⁊ pſecutiōꝫ ibi. Quid dilecte. Circa pmū p modū cuiuſdem ꝓlogi pmittit̄. Verba lamuelis regis. ſuppleſūt q̄ ſequūtur. Et dr̄ h ſalomon Lamuel. qd̄ iterp̄tat̄. cū quo ds. q̄r ds fuit cū ſalomone i pn̄ regni ſui. vt declaratū ē. c. pcc.

f Quatuor. Hic ponit ſm q̄ternariū de aīalib⁹ pue reputatōis q̄ tn̄ hēnt induſtriā nāleꝫ ex q̄ debēt hoīes moueri ad prudēter agendū. ſm q̄ dr̄ Job. iz. Interroga iumenta ⁊ docebūt te ⁊c. ⁊ q̄ ſunt illa q̄tuor genera aīaliū ſubdit̄. cū dr̄. g Formice po. infir. i. debilis ꝯgregatio. h Qui pparat ⁊c. h pꝫ ad ſenſum.
i Lepuſculus ⁊c. q in petra cubile ſuū collocat. i. i loco inacceſſibili hoīb⁹ vt dormiat ibi ſecur⁹. k Regē lo. nō hꝫ. q piriget eam. l Et egre. vni. ⁊c. ordinare diſpoſitas. m Stellio manib⁹ nitit̄. eſt aūt ſtellio ſpēs reptilis hēntis maculas i cute lucentes. in hebreo hr̄. Aranea manib⁹ nitit̄. i. pedib⁹ qb⁹ p manib⁹ vtitur. qb⁹ adheret parietib⁹ ⁊ telā opat̄. n Et morāt̄ in edib⁹ regū. ibi. n. facit telaꝫ ſuā ⁊ locū ad manendū ſic in alys locis. Stellio vō nō morāt̄ in edib⁹ regū in terris iſtis. ſꝫ magis i ſiluis: ſequēdo tn̄ trāſlatiōem nr̄am pōt dici q̄ hitat in edib⁹ regū in regionib⁹ calidis cōē terra pmiſſionis. Per pdicta itelligit̄ q̄ hō dꝫ eſſe ſollicit⁹ de puiſione cibi. exēplo formice. ⁊ de ſecuritate loci. exēplo lepuſculi. ⁊ de ordinata diſpōne ad belluꝫ exēplo locuſtaꝝ. ⁊ ſubtilitate operandi ad modū aranee.
o Tria ſunt. Hic ponit̄ terti⁹ q̄ternari⁹. ⁊ dicit̄ Ra. Sa. q̄ hic ē pphetica locutio. tn̄ ſub metaphora q̄tuor regnoꝝ q̄ in puo tpe fuerūt valde pſperata. q̄rtum tn̄ multū plus pcedētib⁹. Primū aūt regnum ē babylonicū. quod notat̄ cum dr̄. p Leo fortiſſim⁹ beſtiaꝝ. Nabuchodonoſor. n. rex babylonis vocatur leo Hiere. 4. Surrexit leo de cubili ſuo. Secūdum fuit regnum pſaꝝ qd̄ notat̄ ibi. q Gallus ſuc. lūbos. in hebreo tn̄ nō ē gallus. Cyrus aūt ⁊ darius armis accincti iterfecerunt baltbaſar. ⁊ regnū babylonie trāſtulerūt ad medos ⁊ pſas. r Et aries. p quē intelligit̄ alexander magnus. q regnū medoꝝ ⁊ pſaꝝ ſubiecit regno grecoꝝ. ⁊ in puo tpe multum pſperat⁹ fuit. Et rex ꝯ quē non leuabit. ſic eſt in hebreo. i. ꝯ quē nullus reſiſtere poterit. in quo deſignat̄ regnū romanoꝝ qd̄ fuit fortius pcedentib⁹. vn̄ dicit̄ ferreū. Dan. z. q̄r ſicut ferrū domat oīa. ita regnum romanū domauit alia regna. s Et q ſtultus. Hic reuertit̄ ad cōem modū docēdi. ⁊ ponit h duo documēta. Primū eſt diſſua

Sciēdū tn̄ q̄ vba q̄ ſequunt̄ in pncipio h⁹. c. nō ſunt ſalomonis niſi vt referētis. ſꝫ ſūt vba m̄ris ſue ipm exhortātis. iō ſubdit̄. d Viſio. i. iſtructio ſeu icrepatio. Qua erudiuit eū m̄r ſua. e Quid dile. mi: h ſubdit̄ pſecutio iſtructōis q̄ ē de duob⁹. ſ. de vitāda carnalitate. ⁊ de pſeq̄nda eq̄tate. z⁹ ibi. Api os tuū. Circa pmū ſciēdū q̄ hebrei dicunt ſalomonē nocte ſeq̄nti diē deſpōſatōis filie pharaonis nimis vigilaſſe. ⁊ p ꝯñs in mane nimis dormiuiſſe. in tn̄ q̄ trāſibat hora offerendi iuge ſacrificiū matutinū. ⁊ claues tēpli erāt ſub ceruicali ſalomonis. pp qd̄ m̄r ſua itrauit ei⁹ cubile: ⁊ incepit eū arguere. d. Quid dile. mi. i. qd feciſti ex carnalitate tua ipediēs diuina ſacrificia. f Quid di. ⁊c. repetitio ē eiuſdē ſnīe ad maiorē exaggeratiōem. g Quid di. vo. me. q. d. ſup oīa d̄ſideraui q̄ bn̄ regeres regnū tuū. ⁊ iā i aliq̄ feciſti ꝯ riū nimis carnalr̄ cū vxore tua dormiēdo. iō ſubdit̄. h Ne de. ⁊c. nimis ardēter eas amādo: ⁊ eis nimis carnalr̄ adherēdo. Et q̄r ad nimiā carnalitatē cū mulierib⁹ inducūt delicie cibi ⁊ pot⁹. iō ſubditur.
i Et di. tuas ⁊c. hebrei dicūt ad ipugnādū reges. Et cā h⁹ diuerſitatis ē. q̄r vbū hebraicū h poſitū equiuocū ē ad delere ⁊ ad ipugnare. ſꝫ lr̄a ſequēs vr̄ magis ꝯſonare dicto hebreoꝝ. q̄r ſubdit̄. k Noli re. ⁊c. i. ſalomon. l Noli re. ⁊c. imoderate bibendū. ⁊ dn̄r h reges ipē ſalomon pncipalr̄. ⁊ ſcdario aly iudices ad regēdū ppl'ꝫ ꝯſtituti. ⁊ ſubdit̄ cā pdicte phibitōis. cū dr̄. m Quia nullū ⁊c. h pꝫ vnicuiq₃. ⁊ p h qd̄ dr̄ hic ebrietas. pꝫ q̄ nō diſſuadet̄ h potio vini regib⁹ ⁊ pncipib⁹ tēperata. ſꝫ poti⁹ imoderata q̄ aufert debitā diſcretionē. iō ſubditur.
n Ne for. bi. ſ. imoderate. o Et ob. iu. i. lege dn̄i ſcriptoꝝ. p Et mu. ⁊c. i. paupū. nimis fauēdo ptī diuitū. Ꝯſr oñdit̄ qb⁹ ſit dād⁹ pot⁹ iebriatiu⁹. cū dr̄. q Da. ſi. i. potū iebriatiuū. ⁊ ſic ſonat lr̄a hebraica.
r Merētib⁹. i. exītib⁹ i luctu ⁊ amaritudie. q̄r potio vini fortis mltiplicas ſpūs. ⁊ ſic ē remediū ꝯ dolorē aī ⁊ corꝑis. Occaſiōe āt h⁹ vbi ſapiētes iudeoꝝ ſtatuerūt vt pſonis ad mortē ꝯdēnatis daret̄ potio vini fortis vt ſic facili⁹ tolerarēt dolorē mortis iminētis. s Api. h ponit̄ ſm documētū qd̄ ē de exeq̄nda iuſticie eq̄tate. cū dr̄. Api os tu. mu. allegādo iuſticiā p eo q neſcit cā ꝓpōere i cā ſua. ſicē hō ſimplex ⁊ ignar⁹. vl paup q nō hꝫ ad uocatū p ſe loq̄ntē. t Et cāis. i. p cāis. u Oiuꝫ ⁊c. i. hoiuꝫ exneoꝝ p terrā trāſeūtiū. q freq̄nter n̄ iueniūt q p ſe allegēt eo q̄ ſit exnei. ⁊ tn̄ idigēt celerit̄ expediri. x Api ⁊c. celerit̄. y Decer. ⁊c. n̄ differēdo ſniaꝫ pp aduerſe ptis potētiā. z Et vi. ⁊c. i. exeq̄re

iuſticiã ꝑ inopibꝰ ⁊ paupibꝰ qñ hñt iuſtã cãꝫ. a Aleph. Mulie. for.
In vlti pte huiꝰ libri ponit̃ cõmendatio fortis mlieris. ⁊ exponit̃ cõi/
ter a doctoribꝰ nr̃is de eccl'ia: q̃ metaphorice dr̃ fortis mulier ⁊ ſpon/
ſus eiꝰ xp̃s. filij aũt eiꝰ ⁊ filie ppl's xp̃ianꝰ in vtroqꝫ ſexu. ⁊ dicũt ꝙ iſte
ẽ ſenſus lr̃alis. ſic̃ Judi. 9. dr̃. Jerũt ligna ad rhamnũ ⁊c̃. ſenſus lr̃alis
nõ eſt de lignis mãlibus ſed de abimelech. ⁊ ſichimitis eũ ſup ſe regẽ
iungentibꝰ. Et lꝫ hec expoſitio ſit rõnabilis ⁊ cõis. tñ eã nõ ꝓſequor.
q꞉ ſatis diffuſe tradit̃ i gloſis. ⁊ cõibꝰ poſtillis. Ra. Sa. võ ꝯuenit cuꝫ
doctoribꝰ catholicis q̃ꝫ
tum ad h̃ ꝙ hic ẽ meta/
phorica locutio. ſed dic̃
ꝙ p mulierẽ fortẽ intel/
ligitur ſacra ſcriptura. ⁊
hãc expõnẽ itendo ꝓſeq
q꞉ rõabilis vr̃: nec cõiter
hẽtur in aliqbꝰ tñ inten
do al'r dicere q̃ꝫ ipſe ꝓut
eſt ꝯſonũ fidei nr̃e. maxi
me q꞉ ſacrã ſcripturã vo
cat ſoluꝫ vetꝰ teſtm̃. ego
ãt vtrũqꝫ. ſ. vetus ⁊ no.
Sponſum ãt ⁊ marituꝫ
hꝰ mulieris accipio do/
ctoreꝫ in ſacra ſcriptura
expertũ. ⁊ ꝓleꝫ eiꝰ ppl'm
catholicũ i ſacra ſcriptu
ra ſtudioſum i ſexu ma/
ſculino ſeu feminino. q꞉
aliqñ iuente ſũt aliq̃ mu
lieres in ſacra ſcriptura
ſtudioſe. vtpote tpe bti
Hiero. vt pat3 ex ꝓlogiſ
ſuis ſup libros ſacre ſcri
pture ⁊ in alijſ eiꝰ ſcriptl.
Sciẽdum ẽt ꝙ laus iſta
mulieris fortis. i hebreo
ſcribit̃ metrice ita qd̃ p̃/
mus v̉ſus icipit p aleph
q̃ ẽ p̃ma lr̃a hebraica. ſe/
cũdus võ p ſcd̃ã. ⁊ ſic ꝯñr ſingulis v̉ſibꝰ ꝑponunt̃ noĩa lr̃aꝝ qbꝰ inci
piũt in hebreo. q꞉ in trãſlatiõe ſuari nõ potuit ꝙ verſus ſic incipent
ordinate p lr̃as alphabeti latini. nec ad aliud ſignificãdũ ponũt̃ hic
noĩa lr̃aꝝ hebraicaꝝ vt aliq eſtimãt. ⁊ h̃ diffuſius declaraui ſup libꝝ
pſalmoꝝ. ⁊ ſup lamẽtatões hieremie. His igit̃ p̃miſſis ad expõnẽ lr̃e
accedamꝰ. Mulierẽ fortẽ. i. ſacrã ſcripturã q̃ ꝯtinet firmã ⁊ iuiolabi/
lem v̉itatẽ. b Quis iueniet? q. d. pauci attingũt ad plenã eiꝰ noti
ciam. c Cõfidit i ea cor viri ſui. de bono p̃mio recipiẽdo. Et dr̃
vir eiꝰ doctor bonꝰ in cuiꝰ ꝑſona dr̃ Sap. 8. Hanc amaui ⁊ exq̃ſiui a iu
uẽtute mea ⁊ q̃ſiui mihi ſponſam aſſumere. d Et ſpo. nõ indi. q꞉
in p̃mio duplicẽ ſtolã hẽbit. ſ. gl'iam corpis ⁊ aĩe. e Reddet ei. ſ.
ſponſo tali. f Bonũ. ſ. gr̃e in p̃nti ⁊ gl'ie i futuro. g Queſiuit la
nã ⁊c̃. ꝓſequit̃ metaphorã mlieris q̃ lanã ⁊ linũ opat̃ p q̃ intelligunt̃
dicta ſanctoꝝ doctoꝝ ad declaratiõem v̉itatis ſacre ſcripture. vt dic̃
Ra. Sa. h Facta ẽ ſic̃ na. iſti. ſic̃. n. in naui iſtitoris portãt̃ diuer
ſa vite hũane neceſſaria. ſic i ſcriptura ꝯtinent̃ oĩa necr̃ia ad ſaluteꝫ.
i Et de no. ſur. i. ſurgere fecit. eo mõ loq̃ndi quo dr̃ Geñ. 22. Nũc co/
gnoui ꝙ timeas dñm. i. cognoſcere feci. Amor. n. ſacre ſcripture iduc̃
doctores bonos ⁊ diſcipulos ad ſurgẽdũ de nocte ꝓ ſtudio ⁊ oratiõe.
k Deditqꝫ p̃dã. i hebreo hr̃ Annonã. q꞉ ſacra ſcriptura reficit oẽs ſtu
dentes in ea fidel'r tã viros q̃ꝫ mulieres. l Cõſiderauit agꝝ. ager
iſte ẽ diſciplina ſtudij celeſtis. vt dicit Gre. omelia. 37. m Et emit
eũ. i. emi fecit a ſtudẽtibꝰ p domationem carnis redigẽdo eã in obſe/
quiũ ſpũs. n De fru. ma. ⁊c̃. i. exẽplo vite ⁊ v̉bo doctrine fecit fi/
deliũ ml'tiplicatiõem. q ſũt palmites vinee dñi. vt dicit Gre. omel'. 7.
o Accinxit for. ⁊c̃. i. accingi fecit lũbos ſtudioſoꝝ cingulo caſtitatis.
p Et roborauit bra. ſuũ. p multiplicatiõeꝫ bõi opis. q꞉ ſic̃ dicit Greg.
omel'. 32. Nec caſtitas magna ẽ ſine bono ope. nec bonũ opꝰ aliqd̃ ſi/
ne caſtitate. q Guſtauit ⁊ vi. p expientiã dulcedinis ex ſtudio ſa/
cre ſcripture reſultãtis. r Nõ extĩ. in no. i. i morte. s Lucer/
na eiꝰ. i. claritas ſue noticie. ſꝫ magis augebit̃. t Manũ ſuã miſit
ad fortia. In hebreo hr̃. Ad v̉tebrũ. qd̃ eſt qdã circulꝰ aliquãtulũ pon
deroſus in inferiori pte fuſi poſitꝰ vt recte ⁊ ordinate v̉tat̃. ⁊ huic dcõ
ꝯſonat qd̃ ſubdit̃. u Et digiti eiꝰ ⁊c̃. p v̉tebrũ h̃ intelligit̃ recta i/
tentio opus dirigẽs. p apphẽſionẽ fuſi ad filandũ. ꝓſecutio boni opis
de genere eiꝰ qd̃ ꝯſonat itentiõi recte. x Manũ ſuã ape. ⁊c̃. ſcri/
ptura eñi ſacra q̃ſi vbiqꝫ inducit ad opa mĩe. y Non ti. do. ſue a
ri. niuis. i. a pena gehẽne. ẜm ꝙ dicit hic Ra. Sa. allegãs illud Job

quis iueniet? ꝓcul ⁊ de vltimis
finibꝰ p̃ciũ eiꝰ. Beth. Cõfidit in
eã cor viri ſui: ⁊ ſpolijs nõ idige
bit. Gimel. Reddet ei bonũ ⁊ ñ
malũ: oĩbꝰ diebꝰ vite ſue. Deleth.
Queſiuit lanã ⁊ linũ: ⁊ opata ẽ
ꝯſilio manuũ ſuaꝝ. He. Facta ẽ
q̃ſi nauis iſtitoris d̉ lõge portãs
panẽ ſuũ. Uau. Et de nocte ſur
rexit: deditqꝫ p̃dã domeſticis ſu
is ⁊ cibaria ãcillis ſuis. Zay. Cõ
ſiderauit agꝝ ⁊ emit eũ: de fru/
ctu manuũ ſuaꝝ plãtauit vineã.
Heth. Accinxit fortitudie lũbos
ſuos: ⁊ roborauit brachiũ ſuuꝫ:
Teth. Guſtauit ⁊ vidit: q꞉ bõa ẽ
negociatio eiꝰ: ñ extiguet̃ i nocte
lucerna eiꝰ. Joth. Manũ ſuaꝫ
miſit ad fortia: ⁊ digiti eiꝰ appre
hẽderũt fuſũ. Kaph Manũ ſuã
apuit inopi: ⁊ palmas ſuas extẽ
ad paupeꝫ. Lamech. Nõ timebit

24. Ab aquis niuiũ tranſiet ad calorẽ nimiũ. ⁊ loqtur d̉ dãnato.
z Oẽs enim domeſtici eius. i. boni doctores ⁊ diſcipuli.
a Ueſtiti ſunt du. i. virtutibꝰ itellectualibus ⁊ moralibus. que
ſunt veſtes aĩe. b Stragulatã veſtẽ. i. diuerſis coloribꝰ in/
textam. Fecit ſibi. q꞉ ſacra ſcriptura de oĩ genere virtututũ cariſ/
matũ ⁊ donoꝝ tractat ⁊ ad ea inducit. c Byſſus. caſtitatis.
d Et purpura. caritatis. e Indumentũ eiꝰ. i. vere ſtudẽtiũ
in ea ſcia pariter ⁊ vita. f Nobilis i por. vir eiꝰ. i. doctor bonꝰ
q dr̃ nobilis in por
tis. i. inter ſapiẽtes
ãtiqtꝰ i põtis ſeden
tes ad reddẽdũ ve
ritatis iudiciuꝫ. iõ
ſubdit̃. g Qñ
ſederit ⁊c̃. i. cũ ſapi
ẽtibus q hñt rege/
re terram ⁊ iudica
re. h Syndo/
neꝫ fe. ⁊ ven. ⁊ cin.
tra. chananeo. He
brei dicũt. Merca
tori. nomẽ enim he
braicũ h̃ poſitum
equocũ ẽ ad hoc ꝙ
ſit nomẽ ꝓpriũ po/
puli deſcẽdentis d̉
chaꝫ filio noe. ⁊ no
men appellatiuuꝫ
ſignificans merca
torẽ. lr̃a tñ p̃cedẽs
imediate dicto he/
breoꝝ vr̃ magis cõ
cordare. cũ dicit̃.
Syndonẽ fec̃ ⁊ vẽ
didit. p ſyndonem
v̉o q̃ eſt veſtis linea
⁊ mũda itelligitur
puritas mẽtis. per
cingulũ v̉o caſtitaſ
corpis. vñ dicit Gre. omel'. 22. Lumbos. n. p̃cingimꝰ cum carnis
luxuriã p ꝯtinentiã coartamꝰ. Dicit̃ aũt ſacra ſcriptura illa fa/
cere. eo ꝙ ad ea inducit. ⁊ vẽdere. q꞉ nõ oẽs iſtã mũdiciã ꝯſequũ
tur. ſed ſoli ad ea ꝯſequẽda fideliter laborantes. i Fortitu/
do. i. cõſtantia mentis. k Et decor. exterioris honeſtatis.
l Indumentũ eius. ſũt. n. paramẽta mẽtis. ad q̃ ſacra ſcriptura
inducit. m Et ridebit. i. ridere faciet ſtudentes in ea fidel'r.
n In die nouiſſimo. qñ audient vocẽ dñi dicẽtis. Uenite bñdi/
cti p̃ris mei p̃cipite patũ vobis regnum ab initio ſeculi.
o Os ſuũ aperuit ſapie. q꞉ ſacra ſcriptura docet ſapiẽtiã deſur/
ſum deſcendẽtem q̃ pudica ẽ ⁊ modeſta: ſuaſibilis: bonis ꝯſen/
tiens: plena mĩa ⁊ fructibꝰ bonis. vt dicitur Jacobi. 3.
p Et lex clemẽtie i lin. eiꝰ. q꞉ tã in no. q̃ꝫ in ve. teſtõ ad clemẽtiã
inducit. q Cõſiderauit. i. ꝯſiderare fecit. r Semitas do
mus ſue. i. ꝯſcie ſecreta ſtudẽtiũ in ea. Et q꞉ hic labor ẽ optimꝰ.
iõ ſequit̃. Et panẽ ocioſa nõ comedit. s Surrexerũt fi. eiꝰ. i.
diſcipuli ſtudioſi. t Et bti. p̃di. q꞉ ſacrã ſcripturaꝫ ſup oẽm
aliã extollũt. u Uir eiꝰ ⁊c̃. i. doctor bonꝰ q doctrinã ſuã inci
pit a cõmẽdatõe ſacre ſcripture. x Multe filie. i. phoꝝ ⁊ ſa
pientũ ſcripture. y Cõgre. di. i. cognitões v̉itatis ml'tas q̃ ſt
meliora bona q̃ꝫ corpalia. z Tu ſupgre. es vni. q꞉ ſacra ſcri/
ptura ml'to pl'es v̉itates tradit q̃ꝫ alie ſcripture: ⁊ ẽt pl'iores. q꞉ i
ea nulla falſitas admiſcet̃ cũ imediate emanet a p̃ma veritate.
Scripture v̉o hũanitꝰ adiuicẽ ⁊ ſi ꝯtineãt ml'tas v̉itates. tñ hñt
admixtas multas falſitates. ſic̃ pꝫ de ſcripturis Ariſtotelis q mi
nus iter alios phos dr̃ erraſſe. ⁊ tñ errauit i ml'tis. vtpote de mũ
di eternitate. ⁊ de nũero itelligẽtiaꝝ quẽ poſuit ẜꝫ nũeꝝ orbiũ.
cũ tñ ſit maior q̃ſi icõpabil'r. ẜm ꝙ dr̃ Job. 25. Nũqd ẽ nũerus
militũ eiꝰ? ⁊ Dañ. 7. Milia miliũ miniſtrabãt ei. ⁊ decies milieſ
cẽtena milia aſſiſtebãt ei. ⁊ d̉ felicitate eaꝝ quã põit i motu or/
biũ ⁊ i ml'tis alijs. iõ ſubdit̃. a Fallax gr̃a ⁊c̃. ſ. v̉boꝝ rheto/
ricoꝝ i hũanis ſcripturis. ⁊ maxĩe poeticis i qbꝰ ſub v̉bis ornatl
latẽt ml'te falſitates. ẜm ꝙ dr̃. i. metaphy. Multa mẽtiunt̃ poe
te cantãtes. b Mulier ti. dñꝫ. i. ſacra ſcriptura q̃ q̃ſi vbiqꝫ
iducit ad dei reuerẽtiã ⁊ timorẽ c Ipſa lau. p̃ ceterl ſcriptu
ris. d Date ei de fru. ⁊c̃. i. ſtudẽtibꝰ i ea dabit̃ fructꝰ gl'ioſus.
e Et lau. ⁊c̃. i. ſapiẽtes i portl ſedẽtes cũ iudicibꝰ. vt dcꝫ ẽ. ſ. ⁊ iſti
ſapiẽtes dñr opa ſacre ſcpture iq̃ꝫtũ p eiꝰ ſtudiũ ſapiaꝫ ꝯſequũt̃.

domui ſue a frigoribꝰ niuis. oẽs
eñi domeſtici eiꝰ veſtiti ſunt du
plicibꝰ. Mem. Stragl'atã veſtẽ
fec̃ ſibi: byſſus ⁊ purpura idumẽ
tũ eiꝰ. Nun. Nobil' i portꝫ vir eiꝰ
qñ ſederit cũ ſenatoribꝰ t̃re. Sa/
mech. Syndonẽ fec̃ ⁊ vendidit:
⁊ cingulũ tradidit chanãeo. Ayn
Fortitudo ⁊ decor idumẽtũ eiꝰ.
⁊ ridebit i die nouiſſimo. Phe.
Os ſuũ apuit ſapie: ⁊ lex clemẽ
tie i lingua eiꝰ. Sade Cõſiderauit
ſemitas domꝰ ſue: ⁊ panẽ ocioſa ñ
cõedit. coph Surrexerũt filij eiꝰ ⁊
btiſſimã p̃dicauerũt: vir eiꝰ ⁊ lau/
dauit eã. Res. Multe filie ꝯgregã
uerũt diuitias: tu ſupgreſſa es vni
uerſaſ. Syn. Fallax gr̃a ⁊ vana ẽ
pl'chritudo: mulier timẽs dñꝫ ipſa
laudabit̃: thau. Date ei d̉ fructu
manuũ ſuaꝝ: ⁊ laudẽt eã i portꝫ
opa eiꝰ. Expliciũt ꝓuerbia ſalo.

¶ Postilla venerabilis frīs Nicolai de lyra sup̄ Prouerbia salomonis finit. ¶ Expositio ꝓlogi i libꝝ Eccl'iasten incipit.

MEmini me añ h̄ ferme qnquenniū ⁊c̄. Anteq̄ȝ accedam⁹ ad diuisionē ꝓlogi. qꝛ pleriq̄ȝ dubitant de accētu h⁹ noīs eccl'iastes. Notādū ꝙ īuenit̄ eccl'iastes indeclinabile. ⁊ tūc semꝑ acuit vltimā syllabā. Itē īuenitur declinabile: eccl'iastes eccl'iaste: ⁊ eccl'iastes eccl'iastis. ⁊ tūc h̄ȝ grauē accentū in fine in oīb⁹ casib⁹. Si/

¶ Incipit ꝓlogus sancti hieronymi in librū ecclesiasten.

MEmini me ante hoc ferme qnquēniū: cū adhuc rome essem ⁊ ecclesiasten sācte blesille legerē: vt eā ad ꝯtēptū mūdi hui⁹ ꝓuocarē: ⁊ oē q̄d in mundo cerneret putaret eē ꝓ nihilo: rogatū ab ea: vt in morē cōmētarioli obscura queq̄ȝ dissererē: vt absq̄ȝ me posset ītelligere q̄ legebat. Itaq̄ȝ qm̄ in ꝓcinctu nostri opis subita morte subtracta est: ⁊ vbi non meruimus o paula ⁊ eustochiū talē vite nostre hr̄e cōsortē tāto vulnere tūc percussus obmutui: nūc in bethleē posit⁹: angustiore videlȝ ciuitate: ⁊ illius memorie ⁊ vobis reddo q̄d debeo. Hoc breuiter ām̄onēs ꝙ nulli⁹ auctoritatē secut⁹ sū: sed d̄ hebreo trāsferēs maxime septuagīta īterpretū ꝯsuetudini me coaptaui: ī his dūtaxat q̄ nō multū ab hebraicis discrepabāt. Interdū aquile quoq̄ȝ ⁊ symmachi ⁊ theodotiōis recordatus sum: vt nec nouitate nimia: lectoris studiū deterrerē: nec rursū ꝯ ꝯsciētiā meā fonte veritatis omisso: opinionū riuulos consectarer.

¶ Explicit prologus sācti Hieronymi.

gnificatiōem ⁊ rōnem istius noīs inuenies supra ī ꝓlogo p̄cedēti. Iste ꝓlogus pōt diuidi in qnq̄ȝ ptes. In p̄ma pte describit q̄ tp̄e quo loco ⁊ cui⁹ rogatu ichoauit. vel vt cesset calūnia ichoare ꝓposuit. cū dic̄. Memini me ⁊c̄. tp̄s. n. notat. cū dic̄. Hoc qnquēnio. locum. cū dicit. Rome. ꝙ rogatu blesille. cū dicit. Rogatū ab ea. In secūda parte dicit ꝙ de morte blesille tm̄ doluit ꝙ inceptū op⁹ icōpletū dimisit. vel vt cesset calūnia in op̄e nō ꝓcessit ibi. Itaq̄ȝ qm̄ in ꝓcinctu nostri opis. In tertia pte dicit ꝙ ad paule ⁊ eustochij honorem. ⁊ ad blesille mēoriā op⁹ illud in bethleem ꝯsūmauit. ibi. Nūc bethleē posit⁹ ⁊c̄. In q̄rta pticula dic̄ ꝙ nullū seq̄ns īterp̄tē de hebraico trāstulit. vbi tñ ſi errauerāt se alijs īterp̄tib⁹ ꝯformauit. ⁊ sic nec oīo fuit eis ꝯformis. nec oīo dissil'is. ibi: Hoc breuiter admonēs ⁊c̄. In qnta pte pōit rōeȝ p̄cedētis ptis: vt. s. si in oīb⁹ ab eis discrepet. nimia nouitas d̄terreret lectores: si in oīb⁹ ꝯcordaret ꝯ suā consciam oīum seq̄ret̄ errores. ibi. Ut nec nouitate nimia ⁊c̄. Ordina sic cōstructiōeȝ. Hoc qnquennio. i. hoc spacio qnq̄ȝ annoꝝ in quo sum⁹. Ferme. i. fere cōpleto. vel ſm aliam lrāȝ. Ante hoc ferme quinquēniū. i. ante os qnq̄ȝ ānos fere iam transactos. q. d. iam qnq̄ȝ annis fere transactis. Cū adhuc essem rome. ⁊ nōdum me in bethleem transtulissē ⁊c̄. vel sic. Cū adhuc essem rome ferme. i. fere. Hoc qnquēnio. i. hoc spacio qnq̄ȝ ānoꝝ. q. d. cum morā facerē rome fere ꝑ hos qnq̄ȝ ānos vltimo p̄teritos. Et ecclesiastē sācte blesille legerē. supple ſm translatiōem. 70. ab eo emēdatā. qꝛ nondū editiōem suā de hebreo fecerat in latinū. Ista blesilla filia fuit paule. sicut pȝ in fine ep̄l'e. hiero. ad Pāmachiū de dormitiōe pauline: quā appellat scām cōi mō loquēdi. ꝓpter sanctitatē vite quā habuit. Legerē. inquā. Ut eā ad ꝯtemptū huius mūdi ꝓuocarē. ⁊ oē q̄d in mūdo cerneret. oculis corp̄is. Putarȝ. i. reputaret. Esse ꝓ nihilo. i. vanū ⁊ vacuū Ecclesiastes. i. Uanitas vanitatū dixit eccl'iastes. q. d. mundus ē vanitas ꝯtentiua vanitatū. ⁊ iteꝝ secūdo dicit. Uanitas vanitatū. i. vanitas aggregata ex vanitatib⁹. ⁊ oīa vanitas. i. vana. vt fiat emphatica locutio. q. d. nō solū sunt vanitas. imo vana. Cū inquā essem rome ⁊ ita blesillam informarē. Memini me fuisse rogatum ab ea: vt dissererem. i. deserte exponerē. Obscura queq̄ȝ. i. oēs h⁹ libri obscuritates. In morē cōmentarioli. i. in modū vnius parui cōmenti ⁊ facilis expositionis. In ꝓlogo p̄cedenti circa p̄ncipium inuenies q̄d sit cōmentum ⁊ vnde dicat̄. Dico ꝙ ita rogauit me vt facerem aliquā explanatiōem. Ut absq̄ȝ me. i. me absente. Posset intelligere q̄d legebat. in hoc libro. Hic intelligēduȝ est ꝙ ad p̄ces eius incepat trāsferre librū ⁊ cuȝ videret eius difficultates petebat cōmentariū. ꝙ aūt tunc inchoasset transferre. pȝ per lrām sequentem. qua dicit̄. Itaq̄ȝ qm̄ in procinctu. i. in p̄ncipio ante consūmatiōem nostri operis. Subita. i. inopinata ⁊ nimis festinata. Morte subtracta est. i. p̄uenta: vel qꝛ nō meruim⁹. i. nō fuim⁹ digni ego ⁊ vos. O paula ⁊ eustochiū talem. i. tam sanctā. Uite hēre cōsortem. vt. s. nobiscuȝ viueret in bethleeȝ. Ista paula q̄dā fuit matrona duas hēns filias. Sanctis aūt ep̄is romam cōuenientib⁹ quodā tempore epiphanius transmarinus in domo ei⁹ hospitat⁹ est: qui religionem ⁊ p̄uilegia sancte terre cōmendauit. ⁊ quomodo ibi christus morat⁹ est predicauit. ⁊ quomodo apostoli ibi fuerūt. ⁊ m'lta talia dixit corā paula ⁊ filiabus eius. Unde paula alteram filiarū suaꝝ tradidit nuptui. reliquā. s. eustochium virginē secū duxit hierusaleȝ. ⁊ de ꝓprijs sumptibus paula cōstruxit in bethleem cenobiū monialiū vbi ipsa cū filia sua eustochio sub regula vixit. ad quaꝝ rogatum hiero. m'lta scripsit. ⁊ hoc opus q̄d rome ad petitionē blesille inceperat ad eaꝝ p̄ces in bethleem cōsummauit. Tanto vulnere. s. ex morte blesille: q̄ cor meū vulnerauerat. Tunc ꝑcussus obmutui. i. q̄si mutus opere non respondi. vl' melius pre dolore obmutescens ab opere cessaui: sic legitur cōiter. q̄dam tamē calūniantur hanc lecturam adherētes Isido. q aiti ī io. etymol'. Procinct⁹ dicitur expedit⁹ ⁊ armat⁹. vñ ⁊ in ꝓcinctu cū bellicā arma sumunt̄. Ex his v̄bis Isidori pȝ ꝙ ꝓcinctus idem sit quod p̄paratio. ⁊ ꝓprie quādo homines se cingunt ꝓ bello faciendo. Uñ dicunt ꝙ nō incepit rome opus suū: sed se tantum disposuit ad incipiendū. Uñ in ꝓcinctu. i. ī p̄paratōe. Nostri opis subtracta est. ⁊ ideo p̄ dolore. Obmutui. i. amplius in op̄e nō ꝓcessi. ꝓpter h̄ supra ī diuisione geminaui v̄ba vt cessaret ista calūnia. Angustiore ciuitate. q̄ȝ roma. Et illius. i. blesille. Memorie. i. vt illius memoria ꝑpetua hēatur. Et vobis. i. ad honorem vestrū. Reddo q̄d debeo. s. ꝯsumatiōem opis inchoati. sic exponit̄ ſm p̄mam lecturā. Iuxta secūdam sic expone. Et illi⁹ memorie. i. ꝓpter memoriā affect⁹ quē habuit erga me. vel. Illius memorie. i. vt memoria illi⁹ in bn̄dictōe sit. q eni recordabit̄ ꝙ ꝓpter amorē illius edit⁹ sit iste liber: benedicet aīe ipsi⁹. vel. Illius memorie. ꝑpetuāde. Et vobis instantib⁹. Reddo q̄d debeo. i. tanq̄ȝ debitor obnoxius vestris bn̄ficijs istū librum transfero. Admonēs. i. admonēdo insinuās. Q̄d nullius. īterpretis auctoritatē sum secut⁹ in opere isto. Sed de hebreo. imediate trāsferens in latinū. Coaptaui. i. ꝯformaui. Me ꝯsuetudini. i. ꝯsuete ⁊ vsitate trāslationi. septuaginta interpretū. magis q̄ȝ editōi alioꝝ: q̄dam libri hēnt. Magis sicut iam expositū est. Alij hēnt. Maxime. i. p̄cipue inter oēs interpretes. cetera nō mutant̄ non tamē me eis in omnibus coaptaui. sed in his dūtaxat. i. tm̄modo. Que nō multū ab hebraicis litteris discrepabant. i. discordabant. Interdū etiam. i. aliq̄ñ quo. s. bñ dicebant recordatus sum ad imitandū. Aquile. i. translatiōis aquile. ⁊ ceteroꝝ qui seq̄ūtur. de q̄b⁹ satis inuenies supra in secūdo ꝓlogo super Iob circa p̄ncipium. Ut nec nouitate nimia lectoris aium deterrerē. s. si oīo ab alijs interpretibus discreparem. Nec rursum cōtra ꝯsciam meā fonte veritatis omisso. i. omissa hebraica veritate: q̄ dicit̄ fons. qꝛ est origialis veritas. ⁊ a qua emanat veritas oīum editionuȝ. Opinionū riuulos cōsectarer. q̄d facerē si oīo cū alijs ꝯcordarē. ⁊ iō nulli⁹ īterpretis auc̄tē secut⁹ sū: sed īmediate de hebreo trāstuli in latinum.

¶ Explicit qualiscūq̄ȝ expositio istius ꝓlogi.

¶ Postilla venerabilis frīs Nicolai de lyra sup̄ Eccl'iasten incipit.

Cap. I.

VErba ecclesiastes. Sicut dictū fuit in p̄ncipio libri ꝓuerbioꝝ. in trib⁹ libris salomonis tradunt̄ tria sapiētiam extollētia magnifice: q̄ sūt ſm empedoclē: mobilis affluentie cōtemptus: future felicitatis appetit⁹: ⁊ mentis illustratio. Et istud tertiū in ordine doctrine est p̄mū. qꝛ via est cōpendiosa ad assecutionē alioꝝ. ꝓpter quod tradit̄ in p̄mo libro q dicit̄ parabole salomonis. quo finito accedit̄ ad secūdum in libro ecclesiastes ī quo tradit̄ mobilis affluētie cōtemptus. Circa q̄d sciendū ꝙ tp̄e salomonis sapīe studiū viguit in irl'm. qꝛ oēs reges terre ⁊ potētes desiderabāt audire sapīam salomonis. vt d̄r. 3. Reg. 4. Et qꝛ circa felicitatē hoīes m'lti varie dixerāt ⁊ dicebāt. Nā aliqui ponebāt eā in diuitijs. ⁊ alij in honoribus. ⁊ sic de pluribus alijs bonis q̄ ꝑ laborē hūanū acq̄ri pñt in vita p̄nti. iō salomon voluit hāc q̄ōnem tractare in h̄ libro oñdendo ꝙ in talib⁹ bonis nō consistit felicitas hoīs: sed in deo q est bonū infinitum. Et diuiditur liber iste ī duas ptes. s. in ꝓemiū ⁊ tractatū: q incipit tibi. Uanitas vāitatū ⁊c̄. Circa p̄mū notificat̄ auctor huius libri ministerialis tñ. qꝛ d̄s est auctor p̄ncipalis. ⁊ p̄mo quātum ad eius sapientiā. cum dicitur.

Incipit liber eccl'iaſtes. C. I.

u Verba eccleſiaſtes filij dauid reg̃ hie/ruſalē. Vanitas ṽa/nitatū dixit eccleſi/aſtes: vanitas vani/tatū: ⁊ oīa vanitas. Quid h̄ʒ am/plius hō de vniuerſo labore ſuo quo laborat ſub ſole? Gn̄atio p̄/terit ⁊ gn̄atio aduenit: terra autē in eternū ſtat. Oritur ſol ⁊ occi/dit: et ad locū ſuū reuertit̃: ibiq̃ʒ renaſcēs gyrat p̱ meridiē: et fle/ctit̃ ad aq̃lonē. Luſtrās vniuer/ſa i circuitu p̱git ſp̄ūs: et i circl'os ſuos reuertit̃. Oia flumina itrāt i mare: et mare nō redūdāt. Ad locū vn̄ exeūt flumia reūtunt̃: vt iter̃ fluāt. Cūctē res difficiles: nō pōt eās homo explicare ſmone. Nōn ſaturat̃ oclus viſu: nec au/ris auditu iplet̃. Quid eſt qd̄ fu/it? Ipſū, qd̄ futur̃ ē. Quid ē̄ſt qd̄ factū ē? Ipſuʒ qd̄ faciēdum eſt. Nihil ſub ſole nouuʒ: nec va/let q̃ſq̃ʒ dicere: ecce hoc recēs ē.

a Verba eccl'iaſtes.i.ſalomonis q eccl'aſtes dicit̃.i.cōcionator.q̃ p̱ ſapiam ſibi datam erat apt⁹ad ↄcionādum ⁊ p̱ſuadendū alijs verita/teʒ. Secūdo q̄ʒtū ad genus.cū dicit̃. b Filij dauid.q fuit ſanctiſ/ſimus. Tertio q̄ʒtū ad dignitatē.cū dicitur. c Regis hierl'm. ita q̄ li regis refert̃ ad dauid ⁊ ad ſalomonē.vterq̃ʒ enī regnauit in hie/ruſalē.⁊ lʒ regnū ipſor̃ ad alia loca ⁊ ad alias ciuitates ſe extenderʒ exprimit̃ tn̄ ſpāl'r hieruſaleʒ.q̃ erat metropolis in regno ⁊ electa ad dei cultum. d Vanitas. Hic incipit tractat⁹.⁊ diuidit̃ in duas p̱/tes.q̃ p̊ ſalomon errores alior̃ excludit. ſecundo p̱poſitum ↄcludit.ca.7. Prima adhuc i duas.q̃ primo p̱pōit intentū in generali.2°. p̱ſequit̃ in ſpāli ibi. Generatio p̱po ſitū aūt ſuū eſt exclude/re a vera felicitate illa i qb⁹ ab alijs ponebatur. ſ.diuitias ⁊ honores ⁊ cō ſimilia q̄ hēntur i p̄ſenti vita.⁊ hoc ē qd̄ dr̃. Va/nitas vanitatum.i. vani tas maxia. ſicut caritas dicitur virtus virtutuʒ. q̃ eſt maxima inter vir/tutes.⁊ roſa flos florum q̃ pulchrior inter alios flores. e Dixit eccleſiaſtes.i.ſa'omon q dr̃ eccl'aſtes.i.ↄcionator. q̃ p̱tractādo opiones alior̃ de felicitate: arguit ad diuerſas p̱tes: ut videbit̃ p̱ſequēdo.⁊ poſt determinat veritatē. f Vanitas vani/tatum.repetitio ē eiuſdē ad maiorem aſſertioneʒ. g Et oīa.in q/bus ab alijs ponit̃ felicitas. h Vanitas.i.ſūt valde vana. eo mō loquēdi quo dr̃ valde liberalis ipſa liberalitas. p̱pter qd̄ i talib⁹ n̄ eſt ponēda felicitas de cui⁹ rōne eſt firmitas ⁊ ſtabilitas cū ſit vltimum hoīs bonum. Et ad p̱batiōem ſui dicti in generali ſubdit.

i Quid hʒ amplius hō de vniuerſo labore ⁊c̃.i.in vita p̄n̄ti.q.d.quili/bet pōt experiri q̄ nō aſſequit̃ ex laborib⁹ ſuis niſi bonuʒ inſtabile ⁊ amiſſibile ſaltē p̱ mortem quā non pōt euadere. k Generatio.h̄ p̱ſequitur in ſpāli ad excludēdū bona vite p̱ſentis a vā felicitate. Et diuidit̃ in decē p̱tes ſm̄ numerū eor̃ q̄ excludit. p̱tes patebūt p̱ſe quēdo. Primū aūt qd̄ intendit excludere ē ſcīa humanitus acq̄ſita q̄ inter alia videt̃ maius bonū. Unde ⁊ multi p̄hi poſuerūt in ea btitu/dinem hoīs dicentes eū tunc eē felicē qn̄ in ei⁹ mente deſcribit̃ totus orbis p̱ ſciam p̱fectā. Hoc aūt excludit in hoc.c.i.quia ipo excluſo in quodā gn̄āli alia ſunt excluſa cū ſint bona miora. In hoc aūt ſic p̱ce/dit q̃ p̱poſitum oſ̄dit p̊ in ſcīa ſpeculatiua.2°. in practica. ibi. Uidi cuncta. tertio infert̃ ↄcl'o intenta.ibi. Locut⁹ ſum. Prima in duas.q̃ oſ̄dit p̱poſitum.p̊ p̱ rōnem.ſecūdo p̱ expientiam.ibi. Ego eccl'iaſtes. Prima in tres ſm̄ tres rōnes.ſcd̄a ibi. Nō ſaturat̃.tertia ibi. Quid ē qd̄ fuit. In p̊ma p̱te facit talem rōnem. Illa ſcīa q̄ eſt valde imp̱fecta nō poteſt dici felicitas hoīs. q̃ de rōe felicitatis ē q̄ ſit bonū p̱fectū. ⁊ illud qd̄ modicū eſt q̄ſi nihil computat̃.2. phyſicor̃. ſed ſcīa acq̄ſi/ta quecūq̃ʒ modica ē ⁊ imp̱fecta.g̊ ⁊c̃. Circa iſtam rōnem ſic p̱cedit. q̃ p̊ declarat vnde imp̱fectio ⁊ modicitas ſcīe acquiſite p̱cedit.2°. p̱/poſitum cōcludit.ibi. Cuncte res difficiles. Circa p̊mū ſciendū q̄ oīs ſcīa humanit⁹ acq̄ſita originē hʒ ex cognitiōe ſenſibiliū. ſenſibilia ṽo ſunt in ↄtinua trāſmutatiōe: ſaltem q̄ʒtuʒ ad pl'es ſui p̱p̱etates p̱pter qd̄ aliqui p̄hi dixerunt q̄ nō pōt de eis aliq̄ veritas affirmari.4.me/taphy. Et lʒ eor̃ dictū nō ſit verū tn̄ ex tali dicto eor̃ q fuerūt maxi/mi inq̄ſitores ṽitatis. vt dicit p̄hs ibidem appet difficultas rep̱iendi aliquā veritatē p̱ inq̄ſitionē humanā. Ex quo ſequit̃ q̄ talis cognitio veritatl modica ē ⁊ imp̱fecta. Primo igit̃ ſalomon oſ̄dit mutabilita/tem in corp̱ib⁹ mixtis.d. Generatio p̄terit ⁊ generatio aduenit.ſ. alia nūero.q̃ q̄ corrūpunt̃ nō redeūt eadē nūero.2.de generatiōe.⁊ iſta va/riatio gn̄ābiliū ⁊ corruptibiliū appet ad ſenſū in oīb⁹ corp̱ib⁹ mixtis.

l Terra ṽo in eternum ſtat. imobilis a p̱te poſt ⁊ non a p̱te ante.q̃ p̱ creatiōem incepit eē.⁊ hec īmutabilitas itelligit̃ q̄ʒtum ad p̱tes eius inferiores p̱pe centrū exn̄tes. p̱tes aūt ſup̱iores alterātur ⁊ trāſmu/tant̃.⁊ q̃ talis alteratio ⁊ trāſmutatio in elemētis ⁊ mixtis cātur ex motu orbis.⁊ potiſſime ex motu ſolis in obliquo circulo. iō ſubditur.

m Oritur ſol ⁊ occidit. vt apparet ad ſenſū. n Et ad locū ſuū re/uertit̃.i.ad ortū ſiue ad orientē. o Ibiq̃ʒ renaſcēs. non q̃ ſit ali⁹ ⁊ alius ſol in nūero. ſed idē in puncto oriētis apparēs de nouo.

p Gyrat p̱ meridiē. in motu enim ab oriente in occidentem declinat ṽſus poluʒ antarticū ſiue meridionalē. q Et flectit̃ ad aquilonē. in motu enī ſuo ab occidēte in orientē flectit̃ ad polum articum ſeu aquilonarē. r Luſtrans vniuerſa in cir. p̱. ſp̄ūs.i. ſol q dr̃ ſp̄ūs. nō q̄ hēat aīam. Corpora enī celeſtia inanimata ſūt ſm̄ Damaſce/nū. ſed q̃ influentia ei⁹ cauſat vitā in iſtis inferiorib⁹ ſicut cau/ſa vniuerſalis. hō enī generat hoiem ⁊ ſol vt dicit p̄hs.2. phyſi.

s Et in circulos ſuos reuertit̃. qd̄ dupl'r exponit̃. Uno mō quia oī die mutat̃ ei⁹ circulatio approṗinq̄ndo magis ad tropicū eſti/ualē vl' ad tropicū hyemalē. Alio mō q̃ ſʒ aſtronomos ſol pl'es hʒ circulos.ſ. equantē. deferentē ⁊ epiciclū. iſta tn̄ determinate dicere magis p̱tinet ad aliam ſcientiam. Conſequēter oſtendit mutabilitatem cir ca elemn̄tū aque.d.

t Oia flumina in/trant in mare.q̃ ⁊ ſi aliq̄ flumina ali/qn̄ abſorbent̃ a ter ra. alibi tn̄ exeunt ⁊ vſq̃ʒ ad mare cur runt. u Et ma re n̄ redūdat. exeū do p̱p̱ lʒ ripas ſuas cui⁹ cā ſubdit̃. cuʒ dicitur. x Ad lo cum vn̄ exeūt flu/mina reuertunt̃.ſ. de mari q̄ q̄deʒ re/uerſio dupl'r itelli/gitur. Uno mō q̃ p̱ vias ſubterrane/as de mari fluunt aque ad loca remota.⁊ motu nāli pn̄t tantuʒ aſcēdere q̄ʒta eſt altitudo ſup̱ficiei maris.⁊ adhuc plus. q̃ trāſe undo ſic p̱ terrā efficiunt̃ dulces p̱ talem colatiōem.⁊ p̱ ↄn̄s le/uiores q̄ʒ aque maris ſalſe.⁊ ſic erūpunt fontes ⁊ flumina i loco altiori q̄ʒ ſit ſup̱ficies maris.⁊ ſic naturali motu iter̃ fluunt ad mare. Alio mō q̃ p̱ influentiam ſolis ⁊ ſtellar̃ eleuant̃ vapores humidi a mari.⁊ cōdenſant̃. in nubes q̄ p̱ ventos deferunt̃ lon/ge ſup̱ aridam ⁊ tandem reſoluūtur in pluuias ex q̄bus augmē/tantur flumina ad mare currētia. y Cuncte res. Hic cōclu/dit p̱poſitū. ex quo enī cognitio hūanitus acq̄ſita. ex ſenſibilib⁹ hʒ ortum: ex q̄bus cū difficultate inenit̃ veritas. bn̄ cōcludit di/cens. Cuncte res difficiles. ad intelligendū. Et q̃ dicit btūs Hie/ro. in p̱logo ſup̱ pentateuchū. Qd̄ melius nouim⁹: melius ⁊ p̱fe/rimus.⁊ p̱ oppoſitū quod min⁹ bene itelligim⁹ minus bene p̱fe/rimus. ideo ſequit̃. z Non pōt eas hō explicare ſermone. q̃ non poteſt eas ad plenū intelligere. ſed tantū valde imperfe/cte. vt pʒ de folio vel fructu arboris. de q̄bus nullus q̄ʒtūcunq̃ʒ ſtuduerit pōt ad plenū veritatē dicere. vtpote q̄re ē tante q̄ʒti/tatis preciſe. vel talis figure. ſaporis: aut virtutis. vn̄ q̄ talis her/ba vel fructus ſanet taleʒ infirmitatē dicit̃ ſaltem in pl'ibus q̄ hoc hʒ a tota ſpecie.i. ab aliqua p̱prietate cōſequēte ſpēm q̄ ta/men non nominatur eo q̄ ignoratur.

a Non ſaturat̃. Hic ponit̃ ſecūda ratio q̄ talis eſt. De rōne feli/citatis humane ē appetitū hoīs totaliter q̄etare. aliter non habe/ret rationē vltimi finis. ſed ſcīa quecūq̃ʒ acquiſita nō terminat appetitū hoīs. ſed magis excitat ad amplius ſciendū. vt pʒ per experimentū. ergo ⁊c̃. Minor hui⁹ rōnis ponit̃. cū dicit̃. Non ſa/turatur oculus viſu ⁊c̃. Inter alios ſenſus viſus maxime deſer/uit in acquiſitione ſcientie p̱ inueſtigatiōem. audit⁹ aūt in acq̄ſi/tione ſcientie p̱ doctrinā.⁊ iō per hoc intelligitur q̄ ſciētia vtro/q̃ʒ mō acq̄ſita non terminat hoīs appetitū.⁊ non eſt alius mo/dus acq̄rendi via hūana. p̱pter qd̄ in tali ſciētia nō eſt felicitas ponenda. b Quid eſt. Hic ponit̃ tertia ratio q̄ talis eſt. De ratōe felicitatis eſt p̱manentia ſtabilis. vnde in.1. ethicor̃ dicit philoſophus q̄ felicitas nō eſt ſicut mirmicoleunta: qd̄ eſt ani/mal variabile in diuerſos colores. ſed cognitio humanitus iuē/ta variabilis eſt quia dicta maximorum philoſophor̃ ⁊ docto/rum que vno tempore tenentur p̱ firma auctoritate. poſtea re/probant̃.⁊ iterum ſub alijs verbis vel eiſdem renouant̃. vnde ⁊ circa primum p̊ncipium.ſ. de quolibet affirmatio vel negatio. de nullo ṽo ſimul. diuerſis t̄p̱ib⁹ cōtraria ſenſerunt philoſophi. vt patet.4. metaphyſice. ergo in tali noticia non eſt felicitas ho/minis ponenda. Huius rōnis ponitur minor q̄ʒtum ad ei⁹ virtu/tem ſatis diffuſe. cum dicitur. Quid eſt quod fuit. tam in rebus q̄ʒ in hominum opinionibus. c Ipſum quod futurum eſt. licet tempore intermedio ceſſet ⁊ datum ſit obliuioni.⁊ ad ideʒ pertinet quod ſubditur.

d Quid eſt quod factum eſt ⁊c̃. eſt enim repetitio eiuſdem ſen/tentie ad maiorem exaggerationem.

e Nihil ſub ſole nouū. lʒ videat̃ hoībus modernis.⁊ ſubdit̃ cā.

d Jam eni pceſſit i ſeculis rc. Un dicit phs.2.metheoro. q opiniones r dicta ſapientu q videntur de nouo iuenta fueru q in auctoritate an p longa tpa.ſed p incedia vel iundatioes vel hoiu mortes libri eo fuerut corrupti r dicta eo oblinioni tradita. r ſic poſtea videnr de nouo inuenta.cu tn non ſit ita.Ex dictis patet ſeques lra. b Ego eccleſiaſtes.Hic oñter ſalomon oſtedit ppoſitum p experimentu.q ſicut dictu eſt ſupra.r h iter dicitur.ipſe fuit ſapientioz alys ſui tpis r etia pcedentib quo erat memoria.r tn tantu expertus dicit hic q talis ſcia hz anexam anxietate animi r labore.r p coſeques.lz talis ſcia ſit bona.no tame e tm bonu q in ea felicitas hois ſit poneda.r h e qd dic. Ego eccleſiaſtes fui rex iſrl.i.ſup oes tribus iſrl.vt pz.3.Reg. c In hieruſale.q eſt metropolis illius regni. d Et ppoſui in animo meo rc.ſcia acqſita. e Hanc occupatoem peſſimam.in hebreo hr malam.lz enim ſcia acqſita ſit bona.r p pñs occupato ad ea pſequeda eſt bona p ſe.dicitur tn mala p accides inquatum hz labore r afflictione ſtudy annexa.vel q aliqn eſt impeditiua maioris boni.ſ.deuotionis r ofonis. f Uidi cucta q ſub ſole fiunt.h oſtendit ſalomon q i ſcientia practica non eſt hois felicitas.r facit talem rone.Inter ſcias practicas illa melior eſt q ordinatur ad bonu regime coitatis ſcz politica quato bonu coe meli eſt bono ſingularis pſone.ſz i hac no pſiſtit felicitas hois.q hz multa afflictoez r vanitate annexa.ergo i nulla ſcia alia practica pſiſtit felicitas hois humana. Medium aut hui ronis cu ſua pbatione ponit.cu dicit. Uidi cuncta q ſub ſole fiunt.p ſcientia practica cuius finis eſt opus. g Et ecce vniuerſa vanitas r afflictio ſpus.dicit aute aliqd vanu qd no attigit fine itentu.ſic medicina dr vana q no iducit ſanitate.r ſic freqnter cotingit in ſcia politica.cu fuis e ciues facere bonos r ſtudioſos.io ſubdit. h Peruerſi difficile rc.p ſcias politica a coitatis rectoribus. i Et ſtulto.ifinit e numer.i.valde excedens numeru alio.r ſic politica q ordinat ad hoc q ciues fiant boni r ſtudioſi.habz effcm i paucioribus.r ſic hz afflictoez annexa in regentibus. k Locut ſu i corde meo dices.Hic ſalomon pcludit pcluſione itenta.ſ.felicitate hois no pſiſtere i ſcia ſpeculatiua ſeu practica dices: Locut ſum in corde meo.dices.Ecce magn effcus ſu vt pz.3.Reg.q nullus ex regib pcedetib fuit ei ſilis in potentia r diuitys. l Et pre.oes ſapientia q fuerut an me in hieruſale.ſicut dr.3.Reg.4.Et pcedebat ſapia ſalomonis ſapiam oium orietaliu r egyptio.r erat ſapietior cuctis hominibus. m Et mens mea pteplata eſt mul.ſapieter.q diſſeruit de aialib r platis a cedro que eſt i libano vſq ad hyſopu q egredit de pariete. n Et didici.q no ſolu habuit ſcia ifuſa a deo.ſz etia acqſita. o Dediq cor meu vt ſcirem prudentia que dirigit in agibilib hunanis. p Atq doctrina.i.veritate diuine legi. q Erroreſq.circa diuina. r Et ſtulticia.circa hunana.ad euitandum.ſ.r impugnadum. s Et agnoui q in his quoq cet labor rc.ſicut pz p pdicta.r adhuc ro alia inducit.cu ſubdit. t Eo q in multa ſapietia.ſcilicet humana. u Multa ſit indignatio.talis eni ſcia inflat.1.Cor.8 Supbia vo inflatiua indignat de facili. x Et q addit ſciam.ſ.talem. y Addit r dolorem.quia indignatiui r ipatietes intra ſe ſentiut multas anxietates.

Capi.II.

z Dixi ergo. Hec eſt ſecuda ps in q oſtendit ſalomon no ee felicitate in delitys corpalib. Et p multipliciter ondit ppoſitu. 2o concludit intentu.ibi.Quis ita deuorabit. Prima in duas.q pmo oſtedit ppoſitum ronibus ſumptis ex vita delitioſa.ſecudo ex adiucta ſibi cura.ibi. Rurſus. Prima in duas.q pmo pcedit rone.2o experimento.ibi.Magnificaui.Prima adhuc in duas.q pmo ondit ppoſitu.ſecudo infert correlariu.ibi.Cogitaui.Circa pmu facit tale ronez. In illo no coſiſtit felicitas huana cui dlectatio eſt qſi mometanea.q felicitas e bonu ſtabile ad firmu.vt pz ex predictis ſic aut e d delitys corporalib.ergo rc. Uirtute at h ronis poit cotinuado ſe ad pcedentia dices. Dixi g in corde meo vadam rc.q.d. ex quo ſcia non e ſumu hois bonu. ſed hz labore anexu.vt dcm e.Conuerta me ad viuendu delitioſe. a Et vidi.i.ſtatim pcepi.q.d glibet pot ſtatim pcipere. b Hoc quoq cet vanitas.i.nullius momenti pp breuitatem delectatiois q eſt in h delitys.vn dicit Grego.omel.22. Delitie corporales cu no habentur graue in ſe deſideriu accendunt.cu vo hite edutur.comedentem ptin in faſtidiu p ſatietatem vertut.r ſic e d dlectatoib guſt.ita.r d dlectatoib tact.q i venerl pſiſtut. c Riſu.i.inepta letitia. d Reputaui errore.q conuertit in triſtitia. e Et gaudio dixi. quia ho gaudet de vitate iuenta. f Quid fruſtra deciperis.eſtimando felicitate in delitys. g Cogitaui.Hic infert correlarium ex pdictis.Ex quo eni vita delitioſa e modici valoris.r ipſa ipedit a coſecutioe ſapie q maius bonum e.qto ſpualia corporalib pponunt qmuis non ſit tm bonu vt in eo ponat hois felicitas.vt dictu eſt caplo pcedenti.motus ex his.Cogitaui in corde meo abſtrahere a vino.immoderate ſumedo. h Carne mea.vt ſic no pualeret ſpiritui.ſed ſubyceretur ei. i Ut aium meu trafferrem ad ſapiam.a q no ipeditur p vinum moderate ſumptu cu acuat igeniu.Ex quo pz q abſtractio a vino no accipit hic ſimplr ſed cu moderamine.vt dictu eſt. k Donec viderem qd ect vtile filys hoium.ad pſequedum felicitate que e ſumu hois bonu. l Magnificaui.h oñr experimento declarat felicitate hois non coſiſtere in corporalib delitys.r h p declarat in pſona ppa.ſecudo in pſona ſibi piuncta.ibi. Rurſus. Prima in duas.q pmo declarat ppoſitum.r ſecudo ex dictis mouet dubium.ibi. Quid eſt inqua.Circa pmu diffuſe ondit ſe expertum fuiſſe ea q faciut ad delitias corpis.nec iueniſſe ibi felicitate.d. Magnificaui opa mea r qliter.ſubdit i ſpali. m Edificaui mihi domos.pulchras r delectabiles q magna ptem pferut ad vita delitioſam. n Et pla. vi. feci rc.q faciut ad delitias ex loci pulchritudine.r fruct plenitudine. o Et extruxi mihi pi.aqua.ad decoratoez loci r ei fructificatioez. p Poſſedi ſeruos r ancillas rc.vt ſuirent mihi ad nutu in oib.qd e valde delectabile hoi. q Armeta quoq rc.vt heres abudatiam diuitia naturaliu.r et artificialiu.io ſubdit. Coaceruaui mihi argentum rc. r Feci mihi cantores r catatrices.ad delectatioz audit. s Et deli.fi.ho.multiplicado mihi vxores r cocubinas.q pre alys dicunt ee delitie hoiu.vn dr.3.Reg.11.Fuerutq ei vxores qſi regine ſeptingete.r cocubine trecete. t Cyphos r vr.rc.r h ad delectatoem guſt. u Sapia quoq pſeuerauit mecu.ſ.vſq ad tps i q pmi eres fuit decept. x Et oia q dc.exponedo me oib delitys.

Jam.n.pceſſit i ſeculis q fuerunt ante nos. Non eſt prioru memoria:ſz nec eo qde q poſtea futura ſut erit recordatio apud eoſ q futuri ſut i nouiſſimo. Ego eccliaſtes fui rex iſrl i hieruſale:et ppoſui i aio meo qre r inueſtigare ſapieter de oibus q fiut ſub ſole. Hanc occupatione peſſima dedit ds filijs hoiu:vt occuparent in ea. Uidi q fiunt cucta ſub ſole r ecce vniuerſa vanitas r afflictio ſpus. Peruerſi difficile corrigunt et ſtulto ifinit e numer. Locut ſu i corde meo dices:Ecce magn effect ſu:et pceſſi oes ſapia q fuerut ante me i hirlm:et mes mea pteplata e multa ſapieter:et didici:dediq cor meu vt ſcirem prudetia atq doctrina erroreſq et ſtulticia. Et agnoui q in his quoq cet labor r afflictio ſpus: eo q i multa ſapia multa ſit idignatio:et q addit ſcientia: addit r laborem. II.

Dixi ergo in corde meo. Uadam r affluam delitijs r fruar bois. Et uidi q hoc quoq cet vanitas. Riſum reputaui errore:r gaudio dixi. Quid fruſtra deciperis: Cogitaui i corde meo abſtrahere a vino carnem mea:ut aium meu trafferre ad ſapietia:deuitareq ſtulticia:donec viderem qd eet vtile filijs hoium: quo facto op e ſub ſole numero die vite ſue. Magnificaui opa mea. Edificaui mihi domos: et platani vineas:feci hortos r pomeria:r pſeui ea cucti gnis arborib:et extruxi mihi piſcinas aqru vt irrigare ſilua ligno germinatiu. Poſſedi ſuos r acillas: multaq familia habui:armeta quoq r magnos ouiu greges. vltra oes q fuerut an me i hirlz. Coaceruaui mihi argetu r auru: r ſubaſ regu r puicia. Feci mihi catores r catatrices et dlitias filio hoiu:cyphos r vrceolos i miniſterio ad vina fudeda:r ſupgreſſus ſu opib oes q an me fuerut i hirlz. Sapia quoq pſeuerauit mecu:et oia q deſiderauerut ocli mei no negaui eis:nec phibui cor meu qn oi voluptate

a Et hanc.ſ.vitã voluptuoſam. b Ratus ſum ptẽ3 meã.i. felici tatem.decept⁹ eni a mulierib⁹ cecidit in hunc errorem.
c Cũq3 me cõuertiſſem.ad veri⁹ cogitãdũ de iſtis. d Uidi i oib⁹ vanitatẽ.q2 nõ adducunt verũ hoĩs bonũ. e Et afflictiõem aĩ.q2 delitie anteq3 hẽanť p deſideriũ affligunt.⁊ hĩte p ſatietatem i faſti/ diuin vertũt.vt pdictũ eſt. f Et nihil pmanere ſub ſole. q2 tales delectatiões ſunt q̃ſi momentanee. g Traſiui ad cõtemplandũ ſapiam ⁊c.i.pſideraui q2 labor circa acqſitionem ſcie ⁊ maxime de di uinis q̃ ppe dr̃ ſapia. vt dicit pmo metaphyſice. melioꝛ ẽ q̃3 coꝛpoꝛis deli tie ⁊ Ex hoc loco ⁊ alijs pſilibus dicũt qdam ſa/ lomonẽ pẽituiſſe i fine. ſ3 illa penitẽtia nõ videť eſſe ſufficiẽs ⁊ pfecta.vt pleni⁹ dixi.ſ.puer.30.
b Quid eſt inquã3. Hic circa pdicta mouet dubi um.Et diuidit i tres par tes.q2 p mouet qõ.2⁹.po nit ſolutio.ibi.Et vidi. tertio ſubdit qdã obie/ ctio.ibi.Et didici.Circa pmũ q2 fecerat mentiõ3 de cõtẽplatiõe ſapie q ẽ cognitio diuinoꝝ.iõ mo uet qõnẽ3.d. Quid ẽ iu/ quã hõ.i.cuius virtutis.
i Ut ſequi poſſit regẽ fa ctoꝛẽ ſuũ.i.deũ aliq mõ attingere p cognitiõem ei caturoꝝ3. Salomon autem loquitur in hoc li bꝛo vt cõcionatoꝛ. Et iõ freq̃ter loqtur i pſona alioꝝ:nõ ſolũ v̄a dicẽtiũ ſed ẽt errãtiũ.vt ex p̃rijs allegatis v̄itas magi ap/ pareat. Fuit aũt qdã uo mẽ ſimonides dicens q2 hõ nõ debeat q̃rere co gnitiõem diuoꝝ ⁊ eoꝝ3

frueref:⁊ oblectaret ſe i his que pparauerã.Et hãnc rat⁹ ſũ pte3 meã:ſi vterer laboꝛe meo.Cũq3 mẽ pũertiſſẽ ad vniũſa opa q̃ fe/ cerãt man⁹ mee ⁊ ad laboꝛes i q b⁹.fruſtra ſudaverã:uidi i oib⁹va nitatẽ ẽt afflictionẽ aĩ:ẽt nihil p/ manere ſub ſole.Traſiui ad pté plãdam ſapiã3:erroꝛeſq3 ⁊ ſtulti ciã. Quid ẽ inq̃3 hõ ũt ſeq poſſit regẽ factoꝛẽ ſuũ:Et uidi q2 tãn/ tũ pcederet ſapia ſtũlticiã q̃tũ3 differt lux a tenebꝛis. Sapiẽtis ocli i capite ei⁹:ſtult⁹ in tenebꝛis ãbulat.Et didici q2 un⁹ vtriuſq3 ẽẽt iterit⁹:⁊ dixi i coꝛde meo.Si vn⁹ ⁊ ſtulti ⁊ me⁹ occaſus erit: qũid mihi pdeſt q2 maioꝛẽ ſapie dedi operã:Locutuſq3 cũ mẽte mea:aiãduti q2 hoc quoq3 ẽẽt va nitas. Nõ ẽni erit memoꝛia ſapi entis ſimilr̃ vt ſtulti i ppetũũ: ẽt futũra tpa obliuiõe cũcta pariter opiẽt. Moꝛit doct⁹ ſiliter vt ido ct⁹:ẽt iccirco teduit me vite mee

q̃ ſunt ſupꝛa ſe:q2 cũ ſit moꝛtalis decet cũ tm̃ moꝛtalia ſape:vt habeť io.et ibi.quẽ phs reꝓbat ibidẽ dicẽs:q2 l3 hõ ex pte coꝛpis ſit moꝛta/ lis:tñ ex pte itellect⁹ q eſt pncipalioꝛ hoĩs ps.ẽ qd imoꝛtale ⁊ diuinũ. ⁊ ſic d3 ſe retrahere q̃tum põt ad imoꝛtalia ⁊ eterna p eoꝝ cognitiõ3 ⁊ amoꝛẽ.Ex pſona igiť iſtius ſimonidis vl̄ alteri⁹ ſilis videť ſalomon q̃rere.Quid ẽ inquã hõ ⁊c.q.d.ñ videť ei vtile aut decẽs q̃rere talia.
k Et vidi. Hic poniť huius qõnis ſolutio.in q̃ oſtendit q2 cognitio de diuinis ẽ valde vtilis.q2 cũ ſit ſupioꝛ h3 iudicare de inferioꝛib⁹ ſcien tijs.⁊ ideo dr̃.Et vidi.i.intellexi.viſus eni inter alios ſenſus plẽs dif/ ferentias rex oñdit.i.metaphy.⁊ iõ noĩe actus videdi freq̃ẽter ſigni ficať act⁹ intelligẽdi.vt cum diciť.Uides tu hoc.i.intelligis.
l Nõ tñ pcederet ſapia.i.diuinoꝝ noticia. m Stulticiã.i.huius noticie carẽtiam. n Quãtum differt lux a tenebꝛis.noticia eni3 recipit nobilitatẽ ab obiecto.⁊ ideo dicit phs libꝛo celi ⁊ mũdi q2 deſi derabilius eſt modicũ cognoſcere d̃ ſupioꝛibus ⁊ diuis ẽt medio tbo/ pico:q̃3 multa ẽt p certitudinẽ de inferioꝛib⁹ ⁊ terrenis.iõ ſubditur.
o Sapiẽtis oculi in capite ei⁹.i.in ſupioꝛi pte anime q̃ vacat diuino/ rum cõtemplatõi. p Stultus in tenebꝛis ambulat.q2 ſola terre/ na ⁊ ſenſibilia cõſiderat:q̃ cõparata ad deũ ſunt q̃dam tenebꝛe.
q Et didici. Hic contra predictam ſolutiõem poniť q̃dam obiectio. ⁊ hoc ex perſona illoꝛum q negauerũt anime humane imoꝛtalitate3 ex quoꝝ pſona dicitur infra.3.c.Nihil h3 hõ iumento amplius.qõ ſi eſſet veꝝ:hõ ſe totaliter exponeret delectatõib⁹ carnis:ſic aĩalia bꝛu ta.iõ diciť.Et didici q2 vn⁹ vtriuſq3.ſ.ſapientis ⁊ ſtulti eſſet interitus. q2 ſi nihil maneret de vtroq3 poſt moꝛtẽ:ſapiens nõ expectat p labo/ re ſuo pmiũ nec ſtult⁹ penã.iõ ſubdiť. r Quid mihi pdeſt ⁊c.q.d. nihil.ideo ſubdiť. s Aiaduerti q2 hoc quoq3 ẽẽt vanitas.ſ.laboꝛa re in acqſitiõe ſapie.q2 totũ perit in moꝛte. t Nõ eni erit memo ria ſapiẽtis ſimiliter vt ſtulti.i.ſicut nec ſtulti. u In ppetuũ.i.in tps longiſſimũ. x Et futura tpa ⁊c.⁊ p3 ex dictis lr̃a.⁊ concludiť.
y Et iccirco teduit me vite mee.eo q2 p ipſam nõ attingiť aliqõ bo/ num ſtabile ⁊ pmanẽs.ideo ſequitur. z Uidentẽ mala vniuerſa ẽẽ.i.defectiua. a Et affli.ſpũs.q2 ẽt ſtudiũ ſapiẽtis h3 afflictiõe3 ãnexã:vt dcm̃ ẽ.c.pcc.ſicut ⁊ occupatio ſtulti q vacat delitijs coꝛpali/ bus.Siĺr quarũ acqſitio h3 multas anxietates ãnexas ⁊ poſſeſ ſio.ſtatis p ſatietatẽ h3 faſtidiũ annexũ:vt dictũ eſt ſupꝛa. Hac aũt obiectionẽ nõ ſoluit ſalomon cũ tñ ſit p̃ veritatem.Cui⁹ du plex rõ põt eſſe.Una q2 accipit manifeſte falſum.ſ.q2 nõ ſit alia memoꝛia ſapiẽtis ⁊ ſtulti.q2 vna ẽ ad laudẽ:alia ad vituperiu3. vñ diciť.puer.io.Memoꝛia iuſti cũ laudib⁹:⁊ nomẽ impioꝝ pu treſcet.Alia rõ q2 ſoluiť p illud qõ habeť infra.iz.vbi poniť in/ tenta pclo in hoc libꝛo.ibi eni dr̃ de moꝛte hoĩs.Reuertať pul/ uis i terrã vñ erat: ⁊ ſpirit⁹ redeat ad deũ q dedit illũ.vt .ſ.recipiat p meri/ tis mercedẽ:vel p demeritis penam: ⁊ ſic nõ vnus eſt in/ terit⁹ ſapiẽtĺ ⁊ ſtul ti:vt hic aſſumitur iõ diciť d̃ iuſtis ps. iiſ.Pecioſa i con/ ſpectu dñi moꝛs ſã ctoꝝ ei⁹.⁊ de iniu/ ſtis.33.Moꝛs pec/ catoꝝ peſſima.
b Rurſus. Poſt/ q̃3 declarauit ppo/ ſitũ3 circa delitias rõnib⁹ ſumptis ex ipſis delitijs.h cõ/ ſequenter idẽ oſtẽ/ dit rõnib⁹ ſumptiſ ex annexis curis. Et diuidiť in duas ptes.q2 pmo ſalo/ mon oſtẽdit mali/ tia3 hui⁹ cure i ſpe/ ciali ſecundo ma/ gis in generali.ibi. Quid eni3 pderit. circa pmũ ſciendũ q2 ad fruendũ deli tijs pexigiť magna cura in acqrẽdo il/ la qb⁹ hõ viuat de/

videtẽ3 mala vniũſa eẽ ſub ſole: ⁊ cũcta vanitatẽ ⁊ afflictiõnem ſpũs.Rurſus deteſtat⁹ ſu3 oẽ3 i duſtriã meã q̃ ſub ſole ſtudioſiſ/ ſime laboꝛaui. habitur⁹ herede3 poſt me quẽ ignoꝛo vtr3 ſapiens an ſtult⁹ futur⁹ ſit:⁊ dñabiť i la/ boꝛib⁹ meis qb⁹ deſudaui ⁊ ſol/ licit⁹ fui.Et ẽ qcq̃3 tã vanũ:Unn ceſſaui:renũciauitq3 coꝛ meũ vl/ tra laboꝛare ſub ſole. Nã cũ ali⁹ laboꝛet i ſapia ⁊ doctrina ⁊ ſol/ licitudine hoĩ ociõſo queſita di/ mittit.Et hoc quoq3 vanitas ⁊ magnũ malũ.Quid ẽnim pderit hoĩ dẽ vniũſo laboꝛe ſuo ⁊ affli/ ctiõe ſpũs: q̃ ſub ſole cruciat⁹ ẽ: Cũcti dies ei⁹ doloꝛib⁹ ⁊ erũnis pleni ſũt:nec p noctẽ mẽte reqe/ ſcit.Et hõc nõnc vanitas ẽ: Nõ nẽ meli⁹ ẽ cõedere ⁊ bibẽ:⁊ oſtẽ dere aĩe ſue bona de laboꝛib⁹ ſu is:Et hõc d̃ manu di eſt. Quis ita d̃uoꝛabit ẽt d̃licijs affluet: vt egõ: Hõmini bono i pſpcũ ſuõ

litioſe.Pater v̄o quodãmõ manet in filio.cũ ſit de ſubſtãtia ei⁹. ⁊ iõ ſi certus ẽẽt pr̃ q2 fili⁹ ſapienter vtereť diuitijs ⁊ delitijs per laboꝛẽ ſuũ acquiſitis:in hoc ẽẽt magna delectatio pr̃is.ſed hoc ignoꝛat q2 freq̃nter accidit p̃riũ.Sic igiť dicit.Rurſus deteſta tus ſum oẽm induſtriã meã.ad acqrendũ bona tpalia.⁊ p3 ex di ctis littera vſq3 ibi. c Hoĩ ocioſo.q bona ſibi derelicta a pa rentib⁹ non expẽdit in bonis opib⁹.ſed in pdigalitate ⁊ vanita tibus. d Quid eni pderit.h pñter oñdit curã ſupfluã eſſe malã magis in generali:qlis ẽ cura hoĩs auari q multũ affligiť in acquirẽdo:⁊ auaricia nõ pmittit cũ acqſitis vti.⁊ hoc ẽ qõ di/ cit.Quid eni pderit hoĩ ſ.auaro ⁊ tenaci. e De vniuerſo la boꝛe ſuo.coꝛpalr̃. f Et af.ſpũs.mẽtalr̃:q2 vtroq3 mõ cruci/ atur:⁊ de nocte ⁊ d̃ die.iõ pcludiť. g Et hoc nõne va.ẽ.i.la/ boꝛ inanis ⁊ ſine fructu.q.d.ſic.iõ vlteri⁹ pcludit. h Nõne melius ẽ comedere ⁊ bibere.i.decenter viuere de bonis acqſitĺ
i Et oñdere aĩe ſue bona de laboꝛib⁹ ſuis.exponẽdo ptẽ bono rũ ſuoꝝ i opib⁹ pietatis ⁊ liberalitatis. k Et h de manu dei eſt.i.bonũ a deo pceſſum:nõ tñ eſt tñ bonũ q2 ſit felicitas hũa/ na. l Quis ita deuoꝛabit.Hic vltimo poniť intẽta pclo in hoc capĺo.⁊ eſt duplex.ſecũda ibi.Homini bono.Pꝛia ẽ d̃ deli/ tijs coꝛpoꝛalib⁹:q2 in illis nõ cõſiſtat felicitas.Et facit ſalomon talem rõne3.Experto credendũ eſt.ego aũt ſup oẽs expertus ſũ de/ litiaꝝ vſum:⁊ tñ dixi q2 in hoc nõ cõſiſtit hoĩs bonũ:ppter qõ ẽ mihi credendũ.Huius rõnis ponit minoꝛẽ dicens.Quis ita de/ uoꝛabit.vñ diciť.3.Reg.4.Erat aũt cibus ſalomonis p ſinglõs dies.30.choꝛi ſimile:⁊.40.choꝛi farine.io.boues pingues:⁊.zo. paſcuales ⁊c. m Et delitijs affluet.i.mulieribus.
n Ut ego.q.d.nullus.vñ diciť.3.Reg.q2 erãt ei vxoꝛes q̃ſi re/ gine ſeptingente.vt allegatum eſt ſupꝛa eodem capitulo.
o Homini bono.h poniť ſecũda pcluſio.⁊ ẽ de cura humana cir ca tpalia de qua locutus ẽ ſupꝛa. ⁊ ideo cõcludendo dicit q2 illa que eſt bene oꝛdinata bona ẽ.d.Homini bono.i.viuẽti ſ3 rectã rationem. p In cõſpectu ſuo.hoc addiť ad excludendum hypocritam q non eſt bonus in cõſpectu dei.

dedit d's ſapiã; et ſciẽtiã ⁊ letiti ãm: peccatori aũt dedit afflictionẽ ⁊ curã ſupfluã: vt addat ⁊ cõgreget ⁊ trãdat ei q placuit deo. Sʒ ⁊ hoc vanitas ẽ ⁊ caſſa ſollicitudo mentis. III.

Omnia tẽpus hñt et ſuiſ ſpacijs trãſeũt vniũſa ſb celo. Tps naſcẽdi et tps moriẽdi: Tps plãtãdi: et tps euellendi qd plãtatũ ẽ. Tps occidẽdi: et tps ſanãdi. Tps dſtruẽdi: et tps reedificandi. Tps flendi: et tps ridẽdi. Tps plãgẽdi: ⁊ tps ſaltãdi. Tps ſpargẽdi lapides: ⁊ tẽpꝰ colligẽdi. Tẽpus ãplexãdi: et tps longe fieri ab ãplexibꝰ. Tpſ acqrendi: ⁊ tps pdẽdi. Tẽpuſ cuſtodiẽdi: et tps abijciẽdi. Tpſ ſcidẽndi: et tps ɔſuẽdi. Tps tacẽdi: et tps loquẽdi. Tpſ dilectionis: et tps odij. Tps belli: et tẽpꝰ pacis. Quid hʒ ãpliꝰ hõ de labore ſuo? Uidi afflictionẽ quã; dedit deus filijs hominu; vt diſtendatur in ea. Cuncta fecit bona in tempore ſuo: et mũdu; tradidit diſputationi eorũ: ut nõ inueniat homo opus quod operatus eſt deus ab initio vſq; ad finem. Et cognoui q non eſſet melius niſi letari: facere bene in vita ſua. Omnis enim homo q comedit ⁊ bibit: et vidit bonũ d labore ſuo: hoc donũ dei ẽ. Didici q omnia opa q fecit deus pſeuerẽt i ppetuũ. Non poſſumus eis quicquam addere nec auferre: que fecit deus vt timeatur. Quod fctm ẽ: ip; pmãnet. Que futura ſũt iam fuerũt: ⁊ deus inſtaurat qd abijt. Uidi ſub ſole.

a Dedit deꝰ ſapiam.i.notitiã de diuinis. b Et ſcia;.de agibilibꝰ humanis. c Et leti.ſic ẽ i hebreo ⁊ i libris correctis.i. vitã iocũdã bñ vtẽdo tpalibꝰ bonis. Et ɔ̃nr cõcludit ɔ̃rũ de cura ſupflua ⁊ iordinata dicẽs. d Pctõri aũt dedit.i.dari permiſit. e Afflictionẽ ⁊ curã ſup.circa tpalia cõgreganda.
f Et tra.ei q placuit deo.⁊ nõ accipit h tradat ſic q talis volũtarie det bonis hoibꝰ.ſʒ q; ipſo moriẽte frequẽter tradunt talibꝰ: ſicut mortuo nabal bona eiꝰ venerũt ad manũ dauid.i. Re. 25. g Sʒ ⁊ hoc vani ⁊c.i.cura i tali ɔgregatiõe bonop qbꝰ acgrẽs nõ vtit.ſʒ alijs tradũtur. Cap. III.
h Omnia tps hñt. Hec ẽ tertia pars huiꝰ libri: i q a felicitate hoiſ excludit lõgeuitatẽ: q ab oĩbus ſolet deſiderari exceptis pauciſſimis ⁊ valde pfect]. ſic paulus apl's dic Phil.i. Deſiderium hñs diſſolui ⁊ ẽẽ cũ xpo. Et diuiditur i tres ptes. q; primo ſalomõ ponit ſua; deductionẽ. ſecundo quoꝝdam obiectop ſolonem. ibi. Uidi afflictionem. ⁊ tertio ifert itẽta; concluſionẽ. ibi. Et depbẽdi. Circa primũ ad ſuũ ppoſitũ declarãdũ iducit alternationes plurimas de duratiõe ⁊ terminatiõe rerũ corruptibiliũ oñdẽs q ẽ certa piodus a nã durationis ſeu actore nãe iſtituta: iter qs ẽ piodus humane vite q debʒ hõ ẽẽ cõtẽtus: ſicut ⁊ cetera piodo ſibi data a nã. Et diuidit in q̃tuor ptes ẽm q̃tuor tẽpop varietates. ⁊ patebũt ptes pſeq̃ndo. Prima aũt varietas reſpicit ortũ ⁊ occaſũ. ⁊ hãc cũ alijs tãgit in quodã gñali dicẽs. Oĩa tps hñt: ſue durationis limitatum.
i Et ſuis ſpa.⁊c. corpa eni celeſtia ſũt icorruptibilia: ⁊ iõ nõ hñt limitationẽ durationis a pte poſt. Cõſequẽter ponit alternationẽ pmã q ẽ circa ortũ ⁊ occaſũ. Et pmo i aialibꝰ gñalr iter q cõtinet hõ q ẽ nobiliſſimũ aialiũ. dicit igit. k Tps naſcẽdi. ga iter cõceptũ hois ⁊ alioꝝ aialiũ ⁊ eop ortũ ẽ certũ tps a natura determinatũ lʒ aliqñ plõget vel minoret ẽm maiorẽ vel minorẽ vtutẽ nature. l Et tps moriẽdi.i ſenectute piodo humane vite deficiẽte: lʒ aliqñ magis ⁊ minꝰ plõget ẽm varietatẽ cõplexionis. ⁊ agit hic de morte ⁊ vita naturali. Scdo in vegetabilibꝰ cũ dr. m Tps plãtãdi.ſ.in vere. n Et tps euel.⁊c. in autũno: q̃tũ ad illa q nõ faciũt fructũ niſi ſemel in anno: i aliis et qñ ceſſãt fructũ facere ẽm piodũ nature ſue. Tertio in hoibus ſpãliter. ⁊ q̃tũ ad mortẽ violẽtã cũ dr. o Tps occiden. aduerſarios iuſtitie vel reipublice. p Et tps ſanãdi. qñ alig ex eis remanẽt vulnerati ⁊ pmittit eis vita ex aliq cã rõnabili: tũc eni intẽdẽdũ ẽ eop ſanationi. Quarto in artificialibꝰ cũ dr.
q Tps deſtruẽdi. edificia in qbꝰ ſũt maloꝝ receptacula.
r Et tps reedificãdi. qñ reedificatio expedit p republica.
s Tps flẽdi. Hec ẽ ſcda ps in q ponit alternatio circa hominis ſtatũ. cũ dr. Tps flẽdi i iſortunijs. t Et tps ridẽdi. in euſortunijs. u Tps plãgẽdi. in funeribꝰ defũctop. x Et tps ſaltãdi.i. tripudiãdi in nuptijs cõiugatop. y Tps ſpargẽdi lapides. in deſtructione fortalitiop in qbꝰ aduerſarij hitabant.
z Et tps colligẽdi.ſ. lapides p reedificatione: vt ibi habitẽt boni ciues. a Tps amplexãdi. Hic ponit tertia alternatio circa vſũ. ⁊ pmo vxop cũ dr. Tps amplexãdi.i. vacãdi gñationi. ⁊ h ẽ tps iuuẽtutis cõiugũ. b Et tps lõge fieri ab ample.ſ. i ſenectute vtute gñatiua deficiẽte: ⁊ et qñ ẽ cois afflictio ppli: tũc eni debẽt hoies ſe retrahere a delitijs ⁊ maxime venereop: vt dei mĩa facilꝰ ipetret. vñ dicũt hebrei q tpe diluuij homies ⁊ bruta aĩalia in archa exñtia cõtinuerũt a coitu. ⁊ ſatis p; ex textu: q; egreſſis de archa dixit deꝰ. Creſcite ⁊ multiplicamini ⁊c. Gen.9. Scdo q̃tũ ad vſũ rerũ in acgrẽdo ⁊ pdẽdo cum dicitur.

c Tps acgrẽdi ⁊c. mercatores eni vno tpe lucrant. alio pdunt. Alig exponũt hoc de regno iſrl' qd fuit acgſitũ tribui iude tpe dauid. ⁊ perditũ tpe roboã q̃tũ ad vnã ptẽ: ⁊ tpe ſedechie q̃tũ ad reliquam. Tertio q̃tũ ad vſũ in cuſtodiẽdo cũ dr. d Tps cuſtodiẽdi. qñ nõ imminet maiꝰ piculũ ex cuſtodia. e Et tps abijciẽdi qñ iminet maius piculũ. ſicut qs pijcit merces in mari ne ſubmergat. Quarto quãtũ ad vſũ veſtimẽtop cũ dr. f Tps ſcindẽdi.ſ. pãnos ad formandũ veſtes. g Et tps cõſuẽdi poſt ſciſ. Aliter exponũt alig. Tẽpus ſcindẽdi.ſ. regnũ iſrael i duo tpe roboã. Et tẽpuſ cõſuẽdi.i. re. colligẽdi: ⁊ h in xpo. h Tps tacẽdi. Hec ẽ q̃rta ps in q põnit alternatio q̃tum ad debitũ ɔuerſãdi modũ q attẽdit in triplici actu. Primo in actu rõnis q ẽ log: p loq̃lã eni; exprimit mẽtis cõceptus cũ dr. Tps tacẽdi. qñ vbũ nõ hẽret effectum.
i Et tps loquẽdi. qñ credit oppoſitũ. Secũdo i actu cõcupiſcibilis. cu; dr. k Tps dilectionis. q̃diu ille q diligitur ẽ bonꝰ ⁊ vtuoſus.
l Et tps odij. qñ efficit malus. nõ tñ odiẽdo naturã: ſʒ culpã. Tertio i actu traſcibilis. cum dr.
m Tps belli. qñ inſurgũt aduerſarij iuſtitie vl' reipublice. n Et tẽpus pacis. qñ ceſſant tales aduerſarij. Sciẽdũ aũt q h accipiunt actus cõcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis put imperant a rõne. o Quid habet. Hic remouent qdã obiectiones poſſibiles fieri ɔ̃ pdcã. Et diuiditur i tres ptes ẽm tres obiectiones. ſcda ibi. Uidi ſub ſole. tertia ibi. Dixi in corde meo. Cõtra pdicta poſſet aligs obijcere q lõgeuitas deſiderãda ẽ tanq̃ ſũmũ bois bonũ: q; p eã põt acgri ſapia ⁊ ſcia in pfectione ſua. hoc remouet p hoc q hoies quãtũcũq; viuãt ad pfectam cognitionẽ et rei minime nõ attigũt vt pleniꝰ dcm fuit ſup: a.i.ca.⁊ h ẽ qd dr. Quid hʒ amplius. in certitudine notitie. p Hõ de labore ſuo. in ſtudij exercitio lõgo. q̃ſi diceret. modicũ aut nihil. imo freq̃nter cõtigit q alig iuuenes ſtudioſi credãt ſe multa ſcire p demõſtrationes: ⁊ pcedẽtes vltra vidẽt q nõ ſũt niſi topice vel ſophiſtice rõnes. pter qd ſocrates phs dixit. hoc tñ ſcio qd neſcio: nõ auſus aliquid affirmare ſe ſcire. iõ ſeqtur. q Uidi afflictionẽ.ſ. in exercitio ſtudij. r Quã dedit deꝰ fi. ho. inq̃tũ dedit eis itellectũ ad talia ingrẽdũ. s Ut diſtẽdant in ea.i. occupent. t Cũcta fecit deꝰ bo. i tpe ſuo.i. tpe creatiõis. vt dr Gen.i. Uidit deꝰ cũcta q fecerat ⁊ erãt valde bona. ſʒ angelica natura ⁊ humana p ſeipſã peiorata eſt.
u Et mũdũ tradidit diſputationi eop.i. hoium. x Ut nõ iueni. hõ opus qd opatꝰ ẽ deꝰ. ipſũ pfecte cognoſcẽdo y Ab ini. vſq; ad finẽ.i. dato q viueret p tps lõgiſſimũ. iõ cõcludit. z Et cogno.⁊c. .i. decẽter viuere ⁊ vtuoſe ẽm curſũ nature. ita q ſit cõtẽtꝰ termino vite quẽ dedit ſibi natura.
a Ois eni hõ ⁊c. honeſte viuẽdo ⁊ ſine cura ſupflua.
b Et videt bonũ de labore ſuo. ea q acgſiuit partim liberaliter. partim miſericorditer tribuẽdo.
c Hoc donũ dei ẽ.ſ. bonũ in pñti. d Didici q oĩa opa q fec deus pſeuerẽt i ppetuũ. q; illa q ſũt de itegritate mũdi q̃tũ ad ptes pncipales manẽt eadẽ numero. ſicut corpa celeſtia q ſũt incorruptibilia ſimplr ⁊ elemẽta q lʒ corrũpant ẽm aliqs ptes. nõ tñ ẽm ſe tota.
e Nõ poſſu.⁊c. ſic nec ipſe addit poſtq̃ ceſſauit a nouis opibꝰ cõdendis: ⁊ eodẽ mõ debemꝰ ẽẽ cõtẽti de termino vite nre: nec ſollicitari d additione: p lõgeuitatẽ. f Qd factũ ẽ. a deo icorruptibile.
g Ipſũ pmanet. vt dictu; eſt de corporibus celeſtibus ⁊ elementis. alia autem que corruptibilia ſũt. lʒ nõ ſic maneãt eadẽ numero. manet tamen eadem ſpecie per ſucceſſionem generationis. iõ ſequitur.
h Que futura ſunt ⁊c. ⁊ patet littera ex dictis.
i Uidi ſub ſole. Hic remouetur ſecunda obiectio que poſſet fieri.ſ. ſi pceſſus huius mũdi melioraret q; ſic lõgeuitas eẽt appetẽda vt ſic viderent fieri maiora bona. ſed hoc excludit dicẽs. Uidi ſub ſole.i. hominum habitatione.

a Jn loco iudicij īpietatē.i.vbi ſolebat dari rectū iuditiū datꝰ impiū
a Et in loco iuſtitie iniqtatē.q2 ꝑ habitu iuſtitie in multis ꝑtibꝰ ſuc ceſſit habitꝰ neqtie.⁊ adhuc plus ſuccedet in futuro tꝑe. Vñ dicit ſal uator Math.24. Abūdabit iniqtas ⁊ refrigeſcet caritas multorum
b Et dixi in corde meo iuſtū ⁊ impiū iudicabit dñs.q2 cum ſit iuſtiſſi mus nō ꝑmittit aliqđ bonū irremuneratū:nec aliqđ malū īpunitum videnť aūt in pñti multi mali vſq3 ad mortē eē in ꝓſꝑitate:⁊ ecōtra rio multi iuſti in aduerſitate.⁊ iō ex diuina iuſtitia cōcludiť aliam vi tā eē expectādā in q̄ iu ſti h̄ īpuniti puniantur a dño.⁊ iuſti ꝑmienť.iō ſubdiť. c Et tps oīs rei tūc erit q2 multa que nūc videnť iordiata ad ordinem diuine iuſtitie reducenť. d Dixi i corde. Hic remoueť ter tia obiectio q̄ ꝑmo poni tur.⁊ ſcđo tollitur.ibi. Quia nouit. Obiectō āt ꝓcedit ex errore coꝝ q negauerūt vitā aliā3 cu iuſmodi fuerūt ſaducei: q negauerūt ſpūm ⁊ an gelū ⁊ reſurrectionē. vt hr̄ Act.23.⁊ plures alij añ ipſos ex quoꝝ ꝑſona dr̄ hic. Dixi in cor.meo de filijs hoīum ⁊c.i. ꝙ nullā excellētiā reſpcū alteriꝰ vite hērēt magis q̄3 beſtie q̄rū nihil rema net poſt mortē:⁊ ꝓ3 hoc p3 lr̄a ſequēs. Si autē h̄ dcm̄ eēt verū lōgeuitas eēt hoī maxime appetē da vt ſic acciꝑet quātū3 poſſet de bonis pñtis vi te:ex quo nō expectareť vita alia in q̄ pena aliq̄ ſeu ꝑmiatio eēt redden da. e Quis no. Hic remoueť dicta obiectio q2 ꝓcedit ex carnalita te hoīum vitā pñtē tā tū mō cōſiderātiū. ⁊ hoc ē

in lōco iudicij impietatem: ⁊ in lōco iuſticie iniquitatem: ēt dixi i corde meo. Juſtū ⁊ īpiū3 iudi cabit dñs: ⁊ tps oīs rei tunc erit Dixi i cordē meo de filijs hoīu3 vt ꝓbaret eos ds: ⁊ oñderet ſile ſ eē beſtijs. Jccirco vnꝰ interitꝰ ē hoīs ⁊ iumētoꝝ: ⁊ equa vtriuſq3 conditio. Sič moriť hō: ſic ⁊ illa moriūť. Similiť ſpirāt oīa: ⁊ ni hil h3 hō iumēto ā pliꝰ. Cūcta ſb iacēt vanitati: ⁊ oīa ꝑgūt ad vnū locū. De t̄ra facta ſūt: ⁊ i terra3 reūtunť. Quis nouit ſi ſpūs filio rū adā aſcēdat ſurſū: ēt ſi ſpūs iu mētoꝝ deſcēdat dorſū: Et dēꝑ hēdi nihil eē meliꝰ q̄3 letāri hoīe3 i ope ſuo: ēt hāc eē parte3 illius. Quiſ.n.aducet ut poſt ſe futura cognoſcat: IIII.

u Verti mē ad alia ⁊ vidi calūnias q̄ ſub ſole gerū tur: ⁊ lachrymas inocētiū ⁊ ne minē ꝯſolatorē: nec poſſe reſiſte re coꝝ violētie cūctoꝝ auxilio d ſtitutos. Et laūdaui magis mor tuos q̄3 viuētes: ⁊ feliciorē vtrō q3 iudicaui q necdū natꝰ ē: nec vi

qđ dr̄: Quis nouit ſi ſpūs filioꝝ adā aſcēdat ſurſū tanq̄3 imortalis.q̄ ſi diceret pauci valde.⁊ accipiť hic ſi ꝓ q2.q̄ſi diceret q2 verum eſt ꝙ aſcēdit. Et dictio hebraica q̄ poniť hic ē equoca ad ſignificādum ſi ⁊ q2.⁊ lr̄a hebraica planior ē q̄ ſic h3. Quis noſcēs.q2 ſpūs filioꝝ adam aſcēdēs ſurſū.i.aſcēdit. Hebrei eni nō hñt pñs tps idicatiui modi.ſ3 ꝓ eo vtunť participio pñtis tꝑis.vñ glo.hebraica ſic h3. Quis noſcēs ⁊c.i.qs ponit cor ſuū ad cogitādū ꝙ ſpūs hoīs adduciť ad diuinū iu diciū ad rōnē reddēdā.ſ.de his q̄ egit per liberum arbitrium.
f Et ſi ſpi.⁊c.i.q2 nō adduciť ad dinū iudiciū.q2 nō agit ꝑ libeꝝ arbi triū.iō mortalis ē ſiť cū corꝑe. De imortalitate vō aīe clariꝰ dicit īfra 12.c.dicēs de morte hoīs. Reuertať puluis i terrā ſuā vñ erat:⁊ ſpūs redeat ad deū q dedit illū. g Et deꝑ. Hic īferť ꝯcluſio itēta i hoc caplo.⁊ ꝑ īferť cōcluſio.ſcđo remoueť q̄dā obiectio.ibi. Quis.n. Con cluſio vō intēta eſt ꝙ lōgeuitas nō ſit multū appetēda.iō dicit ex pre dictis. Et deꝑhēdi nihil eē meliꝰ in ſpacio vite pñtis conceſſo.
h Quā letari hoīem in oꝑe ſuo.i.in oꝑibꝰ v̄tuoſis q̄ ꝓprie dicunť hu mana. alia enim oꝑa magis dicunť beſtialia. i Et hāc eē parte3 illiꝰ.i.ꝙ termino vite ſibi cōceſſo ſit cōtētus ſicut ꝑte debita in pñti.
k Quis eni. Hic remoueť obiectio. Poſſet eni aliqs obijcere dicenſ imo lōgeuitas ē multū appetēda vt hō ꝓuideat filijs ſuis h̄ remouet dicēs. Quis.n.adducet.ſ.hoīe3 ad talē notitia3. l Ut poſt.⁊c.i.vt ſciat filios ſuos poſt ſe victuros.⁊ ſic viuāt q̄liter bonis ſibi derelictl ſint vſuri.q̄ſi diceret.nullus adducet eū ad hāc notitiam ⁊ iō ex hac cauſa nō d3 eē multū ſollicitꝰ de longeuitate. Cap. IIII.
v Verti me. Quartū qđ ſolet ab hoībꝰ deſidera i tanq̄3 ſūmū bo nū i vita pñti ē auctas diuitiarum. Jō h̄ excludit i hac q̄rta ꝑte hꝰ li bri oñdēs ꝙ nō ſit hoībꝰ appetēda. Et ꝑmo oñdit h̄ ex defectibilita te humana.ſcđo de ſublimitate dinā.ibi. Cuſtodi pedē tuū. Prima in duas.q2 ꝑmo oñdit ꝓpoſitū rōnibꝰ ſūptis ex ꝑte plebis. ſcđo ex par te ꝑncipis.ibi. Melior ē puer. Prima adhuc i duas.ſ.i ꝑtē ꝑncipale3 ⁊ icidētalē.ſcđa ibi. Stultꝰ. Pria i duas ꝓ3 duas rōnes q̄s iducit ad ꝓpoſitū.ſcđa ibi. Rurſū. Pria rō accipiť ex iniurijs ⁊ violētijs q̄ inocētibꝰ īferunť ⁊ a ſuꝑioribꝰ nō corrigunť aut q2 nō pñt:aut q2 nolūt.⁊ ſic ꝯtinue anxianť.vel ſua ptāte abutunť.talť aūt ſta tus nō ē appetēdus ergo ⁊c.⁊ h̄ ē qđ dr̄. Verti me ad alia. ⁊ pat3 ex dcīs lr̄a vſq3 ibi. n Et lauda.⁊c.i.ſtatū eoꝝ eo ꝙ ſ ſbtracti ſūt a vita pñti anteq̄3 hērēt exꝑiētiā tāti mali. o Et ſeli.⁊c. .i.minꝰ miſerū. p Utroq3.ſ.malo hoīe mortuo ⁊ malo hoīe viuēte. q Judica.q ⁊c.i.abortiuū q nō h3 exꝑiētiā aliquā ma li pene.aut mali cl pe actualis.⁊ ſic nō ſuſtinet aliquā pe nā ſēſibilē ſ3 h3 vi tā magis delectabi lē q̄3 poſſit hēri i vi ta pñti.ſm oēs do ctores q loquunť d morientibꝰ i ſolo pec cato originali.
r Rurſū. Hic pōi tur ſcđa rō ad ide3 ſtatī.n.cū aliqſ aſcē dit ad ſtatū dñij in ſurgūt iuidie ꝯ ip3: ⁊ ꝑ ꝯñs odia ranco res ⁊ iſidie.talis au tē ſtatꝰ nō ē appetē dus. ergo ⁊c.⁊ hoc ē qđ dr̄. Rurſū ꝯtē platꝰ ſū oēs labores hoīum ⁊ iduſtrias. qbꝰ aſcēdūt ad dñij ſtatu3. s Aiad. pa.⁊c.⁊ h̄ p3 ad ſen ſū. t Et i h̄ ⁊c. .i.i ſtatu dñij acqui rēdo ē vanitas ſuꝑ bie. u Et cu.ſu per.i acqrēdo eni3 ⁊ cōſeruādo reqriť magna cura ⁊ āxie tas aī. x Stul tus. Hec ē ꝑs icidē talis in q̄ reprobat duplicem modum fugiēdi dominiu3. quia vituꝑabile ē vtriuſq3 motiuū.ſcđs remoueť ibi. Cōſiderās. Circa ꝑmū ſcien dū ꝙ in acqſitione dñij reqriť labor magnꝰ vt dictū ē:quē refu git piger nō v̄tuoſe.q2 bñ vellet dñari:ſ3 deſidioſe q2 vult ocia ri.⁊ h̄ ē qđ dr̄. Stultꝰ.i.piger. y Cōplicat ma.⁊c.tanq̄3 ocio ſus. z Et come.car.ſu.q2 ꝑꝑ fugā laboris h3 parū ad come dēdū.⁊ ſic attenuāť carnes eiꝰ. a Dicēs ⁊c.ad excuſatione3 ſue pigritie. b Cōſide. Hic remoueť ſcđs modꝰ vitioſus.ſ.ꝑ auaritiā.ad ſtatū.n.dñij oꝑ3 magnas expenſas fieri: qđ refugit auarꝰ ñ ꝑ v̄tutē ſ3 ꝑ auaritiā.⁊ h̄ ē qđ dr̄. Cōſiderāſ reꝑpi ⁊c.ſ.mi ſeriā auari.de q̄ ſbdiť. c Unꝰ ē ⁊c.q2 refugit hr̄e familiaritatē ⁊ amicitiā cū q̄cūq3 ne oporteat ipſū aliqd expēdere:⁊ tñ ñ ceſ ſat acqrere cū magna aī ⁊ corꝑis afflictiōe.iō ꝯcludiť ꝙ ñ affli ctio peſſima ⁊ p3 lr̄a.ꝑꝑ qđ ex oppoſito ꝯcludiť. d Meliꝰ ⁊c. .i.plꝰes ꝯiūctos amicitia ⁊ ſocietate. e Hñt ⁊c.q2 coīcat iuice3 bōa ſua. f Si vnꝰ ⁊c.i aliqđ īfortuniū. g Ab al.⁊c. q2 ab eo iuuabiť ⁊ ꝯſolabiť. h Ue ſo.i.ſocietatē ⁊ amicitiā cū aliq̄ ñ hñti. i Et ſi ⁊c.ꝯ malū frigoris:ꝑ h̄ metaphorice ītelliť ge tatio pliū i vna diletiōe.iō ſbdiť. k Unꝰ ⁊c.ſ.caritate.vñ dicit Gre.ome.39. Caritas ſꝑ i alteꝝ tēdit.vt eē caritas poſſit. l Et ſi ⁊c.h̄ p3 i corꝑe ⁊ aīa.q2 amicꝰ iuuať ab amico:ñ ſolū i tribulatō ne mūdi.ſ3 ēt i tētatiōe diaboli. m Funi.⁊c.i.q̄3to plꝰes ⁊ boni ſūt amicitia ꝯiūcti.tāto ſtatꝰ coꝝ melioāť. n Meli.ē. Jn ꝑn° hꝰ capli oñdit dñiū ñ eē appetēdū rōnibꝰ ſūptl ex ꝑte pleb. h̄ idē oñdit ex ꝑte ꝑncipis. Et ponūť h̄ tres rōnes. Pria rō ē.q2 freq̄n ter ꝯtigit ꝙ rex etate ꝓuectꝰ ē ſapiā deſtitutꝰ:q2 delitioſe nutri tꝰ fuit ⁊ i delitijs vixit q̄ īpediūt acqſitionē ſapie:⁊ iō melior cō ditiōis ē iuuenis pauꝑ q ē ad acqrēdā ſapiā3 diſpoſitꝰ. q2 ſič diť ſcđs phs. Pauꝑtas ē ſapie reꝑatrix:ꝑꝑ qđ ſocrates phs ⁊ multi alij diuitias ꝯtēpſerūt.⁊ h̄ ē qđ dr̄. Melior ē puer pauꝑ ⁊c. hoc p3 in ioſeph ⁊ pharaōe Gen.41. Preuidit eni ioſeph famē futu rā ⁊ remediū preuidit cōtra ipſā.qđ rex facere neſciuit.

dit mala q̄ ſub ſole fiūt. Rurſu3 ꝯtēplatꝰ ſu3 oēs labores hoīum ⁊ īduſtrias: aiaduerti patere iui die ꝓximi. Et i hōc ergo vanitaſ ēt cura ſuꝑflua ē. Stultꝰ ꝯplicāt manꝰ ſuas: ⁊ cōmedit carnes ſu as dicēns. Melior ē pugillus cū reqe: q̄3 plena vtraq3 manꝰ cū la bore ⁊ afflictiōe animi. Cōnſide rās reꝑpi ⁊ aliā vanitatē ſub ſo le. Unꝰ ēſt ⁊ ſcđ3 nō h3: nō filiū nō frē3: ⁊ tñ laborare nō ceſſat: nec ſatiantur oculi eius diuitijſ: nec recogitat dicēs. Cui laboro: ⁊ fraudo aiā3 meā bōis: Jn hoc quoq3 vanitas ē ⁊ afflictio peſſi ma. Mēliꝰ ē ḡ duos eē ſimul q̄3 vnū: hābēt eni emolumētū ſocie tatis ſue. Si vnūs ceciderit: āb altero fulcietur. Ue ſōli: quia cū ceciderit non habet ſubleuante3 ſe. Et ſi dōrmierint duo: foue buntur mutuo. Unus qūomo do calefiet: Et ſi quiſpiām pre ualuerit cōtra vnum: duo reſi ſtunt ei. Fūniculus triplex dif ficile rumpitur. Mēlior eſt pu er pauper ⁊ ſapiens: rege ſene

a Quō de carcere: Dic ponit̄ ſcd̄a rō q̄ talis ē. Illud qd̄ frequē ter terminat̄ ad magnā miſeriā nō eſt appetēdū tanq̄ hui⁹ vite ſūmū bonū. ſic ē de dn̄io tpali. vn̄ ſedechias rex iuda finalr̄ fuit excoulat⁹ z captiu⁹ in babylonē duct⁹: z ſic miſerabilr̄ mortu⁹. 4. Reg. vlt. Ptās ēt tpalis aliqn̄ caſualr̄ z ſubito venit ex magna miſeria. ſic p3 de ioſeph q̄ educt⁹ de carcere ſtatim fuit fact⁹ prī ceps egypti: z ſcd̄s a rege. qd̄ aūt ſic a caſu ꝓuenit nō ē ſūmū bonū hominis bonū. iō ſubdit̄. Quō z de carcere cathenisq̄3 zc. ſicut dcīū ē de ioſeph.

b Et ali⁹ nat⁹ in regno zc. ſicut dcīū ē de ſedechia q̄ fuit fili⁹ regis. c Uidi cūctos. Dic poīt̄ tertia rō. Frequenter eni accidit q̄ ſe neſcēte rege ppl̄s z maxīe iuuenes adherēt filio ei⁹ q̄ maxime ē regnaturus z aliqn̄ regnū vſurpat ſibi viuēte pr̄e ſicut adonias voluit facere. 3. Reg. i. z eodē mō fit de eiuſdē filio qn̄ ſeneſcit z fili⁹ ei⁹ ad etatē adultā venit: q2 aūtē rex i fine vite ſic contēnat̄ vel de eo parū curet̄ ē ſibi doloris materia. pp qd̄ ei⁹ dignitas nō ē appetēda. z h̄ ē qd̄ dr̄. Uidi cūctos viuētes. i. multos eſt eni hyperbolica locutio. ſicut dr̄. Queſ de ciuitate currūt ad tale ſpectaculū. ad denotādū multitudinē currētiū: l3 aliqn̄ maior ps remaneat.

z ſtulto q̄ neſcit ꝓuidere i poſterū: q2 z de carcere cathenisq̄3 iterdū qs egrediat̄ ad regnū: z alius nat⁹ i regno iopia ꝯſumat̄. Uidi cūctos viuētes: q̄ ābulāt ſub ſole cū ādoleſcēte ſecūdo: q̄ ꝯſurget ꝓ eo. Infinit⁹ nūmer⁹ ē ppl̄i oiu3 q̄ fuerūt añ eu3: ēt q̄ poſtea futuri ſūt nō letābūt i eo. Sed z hoc vanitas: z āfflictio ſpūs. Cuſtodi pedē tuū igrediēs domum dei: ēt appropinqua vt āudias. Multo. n. melior ē obediētia q̄ ſtltoꝝ victie: q̄ neſciūt qd faciūt mali. Ne temer: qd loq̄ris: neq̄3 cor tuū ſit velox ad ꝓferēdu3 ſmonē corā deo. De⁹. n. i celo z tu ſup terra3: Jdcirco ſint pauci ſermones tui. Multas curas ſequūt̄ ſōnia: z i mltis ſmonibus iuenieť ſtulticia. Si qd vouiſti deo: ne moreris reddē. Diſplicēt. n. ei ifidelis z ſtulta ꝓmiſſio

d Qui ambulāt ſub ſole. i. in vita pn̄ti. e Cū adoleſcēte ſecūdo. i. cū filio regis q̄ ē ſcd̄s ab eo eo q̄ regnatur⁹ ē poſt eum. iō ſubdit̄. f Qui cōſurget ꝓ eo. ſ. in regno. g Infinit⁹ numer⁹ ē ppl̄i. i. valde magn⁹. z eſt hyperbole ſicut z ſupra.

h Oium q̄ fuerāt añ eū. adherētes pmo pr̄i z poſtea ſibi. modo dicto. i Et q̄ poſtea futuri ſūt. iſto filio ſeneſcēte.

k Nō letabūt in eo. i. parū curabūt de eo: ſ3 magis adherebūt filio ei⁹ vt dictū ē. l Sz z hoc vanitas. q̄ rex ſenior dimittitur ſic ꝓ iuuene. m Et afflictio ſpūs. regi ſic dimiſſo.

n Cuſtodi. Supi⁹ oñdit dn̄iū terrenū nō eē appetēdū rōnibus ſūptis ex defectibilitate humana. hic pn̄r idē oñdit ex ſublimitate diuina. De⁹ eni ē ſūme venerādus z timendus vt ſupponit̄ ab oib⁹. q2 qlibet reputat deū id quo mai⁹ ē vel excogitari non pōt vt dicit Anſelm⁹. ſ3 ptās terrena retrahit a diuino timore z reuerētia. vt p3 nō ſolū de regib⁹ ifidelib⁹ deū verū cōtēnentibus. ſ. pharaone: ſenacherib: z nabuchodonoſor. ſ3 ēt de fidelib⁹ ſicut de dauid q̄ ex ptāte regia nō timuit deū offēdere in adulterio berſabee z homicidio vrie. z de ſalomone in tēploꝝ ꝓ idolis edificatione. z hieroboā in vituloꝝ aureoꝝ fabricatione z adoratione. ergo talis ptās nō ē appetēda. Jn hac rōne ſic ꝓcedit. q2 pmo oñdit deū eē ſūme venerādū. ſcd̄o timēdū qd̄ ē hui⁹ rōnis fūdamētū. ſcd̄a ibi Tu vō. Prima in duas. q2 pmo oſtendit deū ſūme eē venerādū in ſe. ſcd̄o in miniſtris ſuis. ibi. Ne dicas Prima adhuc in duas. q2 pmo oñdit deū venerādū ope z ſcd̄o ore. ibi. Ne temere. Circa pmū dicit. Cuſtodi pedē tuū igrediēs domū dei. vt nō igrediaris pōpatice z ſupbe: ſicut ſolent facere potētes hui⁹ ſcl̄i ſua ptāte nimis eleuati. o Et appropin. ſacerdotib⁹ z legis doctorib⁹. p Ut audias. ſ. dei mādata ad ea fidelr̄ adiplēda. q Multo eni melior ē obedietia. in obſeruatione mādatoꝝ dei. r Quā ſtultoꝝ victime. i. trāſgreſſoꝝ legis q̄ p ptāte ſuā nō formidant dei mādata trāſgredi. eſtimātes eū placare oblationib⁹ z ſacrificijs. s Qui neſciunt qd faciūt mali. eo eni q̄ ſūt ſupbia excecati cognoſcere neſciunt grauitatē ſui pc̄ti. t Ne temere. Dic pn̄r oñdit deū venerādū eē ore. z pmo in affatu. ſcd̄o in guſtu. ibi. Ne dederis. Prima in duas. q2 primo docet eum venerari a v̄bis indecētibus cauē

do. cum dicit̄. Ne temere qd loquaris. de deo vel eius iudicijs ea in aliquo rephēdendo. u Deus enim in celo zc. i. excellētior eſt te ſine aliq̄ mēſura. x Jdcirco ſint pauci ſermones tui. loquēdo de deo ne pctm̄ incurras ex multilogo. iō ſubdit̄. y Multas curas ſequūtur ſōnia zc. q2 ſicut multas curas in vigilia ſequūt̄ ſemnia in ſomno ſequēti. eo q̄ in ſōno formātur fantaſmata ſimilia pcedētib⁹ curis in vigilia. ꝓpter qd̄ dicit philoſophus. i. ethicoꝝ. q̄ ſomnia ſtudioſoꝝ. i. virtuoſoꝝ ſūt meliora q̄ quoꝝcūq3. ſic in multis ſermonibus z maxime de diuīa excelletia frequēter admiſcet̄ ſtultitia.

Sz quodcunq3 voueris redde. Multoq3 meli⁹ ē ñ vouere: q̄ p⁹ votū ꝓmiſſa nō reddere. Ne dederīs os tuū vt peccāre faciās carnē tuā: neq3 dicās corā āgelo ñ ē ꝓuidētiā: ne forte irat⁹ dn̄s ꝯ ſermōes tuos diſſipet cūcta opa manuū tuarū. Ubi mlta ſūt ſōmnia plurime ſūt vanitates z ſmōes inumeri. Tu vō deū time. Si videris calūnias egenoꝝ z violēta iudicia z ſubuerti iuſticia in ꝓuīcia: non mireris ſuper hoc negocio: quia excelſo excelſior eſt alius: z ſuper hōs quoq3 eminētiores ſunt alij: z iſup vniuerſe terre rex imperat ſeruienti. V.

Auarus non implebitur pecunia: et q̄ui amat diuitias fructu3 non capiet ex eiſ. Et h̄ ergō vanitas. Ubi multe ſunt opes: mlti z q̄ comedūt eas. Et qd ꝓdeſt poſſeſſori:

z Si quid vouiſti. Dic cōſequēter oñdit q̄ de⁹ venerādus ſit ore verificādo ꝓmiſſa. cum dr̄. Siquid vouiſti deo ne moreris reddere: q2 ex tali retardatione fit hō frequēter ipotēs ad reddēdū: ſicut vouētes ingredi religionē aliqn̄ tātū tardāt q̄ ſūt iepti ad receptionē. a Diſplicet eni ei infidelis z ſtulta ꝓmiſſio. Dr̄ aūt ifidelis ꝓmiſſio votū in articulo neceſſitatis factu3 z ceſſāte neceſſitate ſtatim mutat̄ ꝓpoſitū. Dr̄ aute3 ſtulta qn̄ eſt de re illicita vel etiā indifferēti. vt ſi aliquis voueat leuare feſtucā de terra: q2 hoc in nullo cedit ad honorē dei. vel etiā ſi ſit de bono. tn̄ impoſſibili vouēti. b Ne dederis os tuū. Dic pn̄r oſtēdit deū venerādū in guſtu dicēs. Ne dederis os tuū. nimis ipſū aperiēdo gule. c Ut peccare facias carnē tuā. per vitiū luxurie. q2 ſicut dicit Diero. vēter z genitalia ſūt mēbra vicina z ex vicinitate mēbroꝝ deſignat̄ ꝓpinqtas vitioꝝ. d Neq3 dicorā angelo. a deo miſſo in miniſteriū. e Nō ē ꝓuidētia. q2 deus nō ſolū honorādus ē in ſe: ſed etiā in miniſtris ſuis. ideo ſubditur.

f Ne forte irat⁹ dn̄s zc. nō ſolum eni punit pctā ꝯ ſe directe facta. ſ3 ēt ꝯ miniſtros ſuos q2 redūdant in eu3. cetera patet. g Tu vero. Dic pn̄r oñdit q̄ deus ſit ſūme timēdus. q2 iudex eſt ſuprem⁹. z ideo oīa errata ab alijs q̄tūcūq3 magnis ſuo iudicio reſeruant̄ p hoc ad line ā iuſtitie reducenda. z hoc ē qd̄ dr̄. Tu vō deū time ſup oīa. Et ſubdit̄ cā. h Si vide. zc. z p3. i Q2 excelſo zc. q2 ſup ꝓpoſitu3 eſt balliu⁹. k Et ſup hos q3 q3 eminētio. ſūt alij. q2 ſup balliuos ſunt reges. l Et iſup zc. rex. i. de⁹ m Impat zc. i. oī creature ſubiecte ſibi.

n Auar⁹. Dic icipit capl̄3 ſm̄ q̄tationē Dier. i. q̄ a fe Cap. V. licitate humana excludunt̄ diuitie tpales in q̄bus aliqui l3 falſe poſuerunt felicitatē hoīs. Ad qd̄ excludēdum ponunt̄ hic plures rationes. quarum diſtinctio videbitur ꝓſequēdo. Prima ratio eſt quaſi duplicata: z eſt talis. Jn illo non conſiſtit felicitas hominis quod non ſatiat eius appetitum. z frequēter nō eſt ad eius bonum. iſta propoſitio per ſe patet. quia de ratione beatitudinis eſt q̄ ſit bonum habenti z terminās eius appetitum: aliter non eſſet vltimus eius finis. quod eſt de ratione beatitudinis. diuitie autē temporales nō ſatiant hominis appetitum: ſed magis excitant̄. q2 qui plus habet plus cupit. qd̄ verum eſt ſaltem de auaro de quo eſt hic ſermo ſimiliter diuitie nō ſunt ad eius bonum. q2 anxiat̄ in acgrendo. nec i de delectat̄ fruendo pre auaritia ſua. ergo zc. Dinius rationis ponit minorē. pmo quātum ad pmā partem dicēs. Auarus nō implebitur pecunia. vnde poeta. Creſcit amor nummi quātum pecunia creſcit. Secundo quātum ad partem ſcd̄am cum dicitur.

o Et qui amat diuitias. eo modo quo auarus. p Fructum nō capiet ex eis. i. vtilitatē quia auaritia nō pmittit eum vti. ideo cōcludit q Et hoc ergo vanitas. ſupple eſt z non felicitas. r Ubi multe. Dic ponit̄ ſcd̄a rō ad oſtendēdum q̄ diuitie nō ſunt bonū hoīs ſummum bonu3. ēt ſi eis vtat̄ ad ſtatu3 magnificu3 dicēs. Ubi multe ſunt opeſ z multi ſupple ſunt ibi. s Qui comedunt eas. inter quos ſunt multi inutiles z ribaldi. iō concludit. t Et qd ꝓdeſt poſſeſſori. niſi q̄ cernit diuitias oculis ſuis. ſ. expēdi z in pluribus inutiliter.

a Dulcis ē. Hic ponit̄ tertia rō q̄ ſumit̄ ex nocumēto corpali ex diui tys ꝯcto: qꝛ tales diuites viuūt frequēter delicioſe ꝛ laute ꝛ ſic acci piūt nutrimētū vltra ꝯuenientiā nāe. ex q̄ frequēter cāns̄ torſiōes af fligētes ꝛ ifirmitates. ꝑꝑ qḋ dr̄. Dulcis ē ſōn⁹ opanti. qꝛ labor ꝛ laſſitu do corpis iducūt ad q̄etē ſōni. b Saturitas ꝛc. p̄ qꝛ reformidat ire ad lectū donec ꝑ ſpaciū tpis vigilauerit poſt cibū. ſcḋo qꝛ in lecto exñs aliqñ ex nimio cibo ſētit diſcraſias ſōnū ipediētes. c Eſt ꝛ alia. Hic ponit̄ q̄rta rō. ꝛ diuidit̄ i duas ꝑtes. qꝛ p̄ rō ponit̄. ſcḋo correla riū ꝯcludit̄. ibi. Hoc itaq̄ʒ. Rō v̓o iſta accipit̄ ex ꝯcupiſcētia illoꝝ q frequēter iuadūt vel iterfi ciūt hoīeʒ ꝑ ſuis diuitys rapiēdiſ. ꝛ h̓ ē qḋ dr̄. Eſt ꝛ alia ifirmitas peſſima .i. magnū malū. d Diui.cō.ꝛc. qꝛ ꝑ h̓ raptores ꝛ cupidi iſidiant̄ ſibi. iō ſubdit̄. e Pereūt.n. ꝑꝑ diuitias ſuas. f In af.ꝛc. qꝛ aliqñ iugulant̄. ꝛ ſic fily eoꝝ qb⁹ cuſto diebāt diuitys ill' ꝑuant̄ iō ſb̄dit̄. g Gñā. filiuʒ ꝛc. bonis p̄ñis ꝑuat⁹ ꝛ ad laborādūʒ ꝑ victu acgrēdo nō ē aſſuet⁹. h Sic egreſ.ꝛc. ſic reuertet̄ bonis oīb⁹ ſpoliatus i Et nihil ꝛc. nec ēt filyſ dimittet. iō ꝯcluditur. k Quid ergo ꝛc. q.d. nihil. qꝛ labor ſu⁹ nō ꝑficit ſibi nec filys. l Cūctiſ die.ꝛc. i. i triſtitia ꝛ āxietate mētis ꝑ acq̄ſitione tp̄aliū qb⁹ ꝑuat⁹ ē cū filiis. vt dcm̄ ē. m Hoc itaq̄ʒ. Hic ex p̄dcis ifert correlariū: vʒ ꝙ vita delitioſa lʒ ñ ſit hoīs bonū ſimplr̄ vt dcʒ ē. c. z. tñ p̄eligēda ē tali vite laborioſe. ꝛ h̓ ē qḋ dic̄. Hoc itaq̄ʒ viſū ē mihi bonū. ꝛ pʒ l'ra ex dcis vſq̄ʒ ibi. n Hoc ē do. dei. co mō loquēdi q̄ oē bonū ē a deo datū. ēt tp̄alia bona lʒ iter dona dei ſint minima

niſi ꝙ cernit diuitias ocl'is ſuis. Dulcis ē ſōnus operāti ſiue parū ſiue multuʒ comedat: ſaturitas aūt diuitis non ſinit eū dormire. Eſt ēt alia ifirmitas peſſima quā vidi ſub ſole. Diuitie ꝯſeruate in malū dñi ſui. Pereūt.n. i afflictione peſſima. Gñauit filiū q i ſūma egeſtate erit. Sicūt egreſſus ē nudus de vtero m̄ris ſue: ſic reuertet̄: ēt nihil auferet ſecū de labore ſuo. Miſabilis ꝓrſus ifirmitas. Quo venit ſic reuertet̄. Quid ergo prodeſt ei qḋ laborauit i vētuʒ? Cūctis dieb⁹ vite ſue comedit i tenebris ꝛ i curis multis: ꝛ in erūna atq̄ʒ triſticia. Hoc itaq̄ʒ viſuʒ ē mihi bonū: vt comedat qs ꝛ bibat ꝛ fruat̄ leticia ex labore ſuo quo laborauit ipſe ſb̄ ſole numero dieꝝ vite ſue: quos dedit ei ds̄: ꝛ hec ē pars illi⁹. Et oī hoī cui dedit ds̄ diuitias atq̄ʒ ſubaʒ: poteſtatemq̄ʒ ei tribuit vt comedat ex eis ꝛ fruat̄ ꝑte ſua: ꝛ letet̄ de labore ſuo: hoc ē donuʒ dei. Nō ēni ſatis recordabit̄ dierūʒ vite ſue: eo ꝙ ds̄ occupet delitijs cor eius. VI.

Eſt ēt aliud malū qḋ vidi ſub ſole: ꝛ quidem frequens apud homineſ. Vir cui dedit deus diuitias ēt ſubaʒ ēt honorē ēt nihil deeſt aīe ſue ex oīb⁹ q̄ deſiderat: nec tribuit ei ptāteʒ de⁹ vt comedat ex eo: ſed hō extrane⁹ vorabit illḋ. Hoc vanitas ꝛ magna miſia ē. Si genuerit q̄ſpiā cētū liberos ꝛ vixerit mltos ānos ꝛ plures dies etatis hūerit: ēt aīa illi⁹ nō vtat̄ bonis ſubē ſue: ſepulturaq̄ʒ careat: de h̓ ego ꝓnuncio ꝙ melior illo ſit abortiuus. Fruſtra.n. venit ēt ꝑgit ad tenebraſ: ꝛ obliuione delebit̄ nomē eius. Nō vidit ſolē: neq̄ʒ cognouit diſtātiā boni ꝛ mali: ētiā ſi duobuſ milib⁹ annis vixerit: ꝛ ñ fuerit ꝑfruit⁹ bonis. Nōne ad vnū locū ꝓperant oīa? Ois labor hoīs in ore ei⁹: ſed aīa ei⁹ non iplebit̄ bonis. Quid hʒ āpli⁹ ſapiēs a ſtulto: ēt qd paup̄ niſi ūt ꝑgat illuc vbi ē vita? Meli⁹ ē videre qḋ cupias: q̄ʒ deſiderare qḋ neſcias. Sʒ ēt h̓ vanitas ē: ꝛ p̄ſūptiō ſpiri⁹. Qui futur⁹ ē: iāʒ vocatū eſt nomen ei⁹: ēt ſcit̄ ꝙ homo ſit: ēt non poſſit contra fortioreʒ ſe in iudicio contendere. Verba ſunt

d De h̓ ꝛc. q ñ ē expt⁹ aliqḋ malū p̄ñtis vite. ꝛ hʒ mortē magis delectabilē q̄ʒ ſit vita p̄ñs vt dcm̄ ē ſupra. c. 4. iō ſb̄dit̄. e Fruſtra.n. ve. ſ. ad ortū cū iā ſit mortu⁹. f Et ꝑgit ꝛc. i. ad ſepulcrū. g Et obli. dele. qꝛ de talib⁹ nō remanet aliq̄ memoria h Nō vidit ſolē. qꝛ egreſſus ē de vtero mortu⁹. i Neq̄ʒ cogno.ꝛc. ꝑ experiētiā i vita p̄ñti. ꝛ iō melioris cōditiōis ē q̄ʒ ille ad h̓ p̄dcō q̄ i tota vita ſua nō expit̄ niſi malū ꝛ anxietatē. de q̄ ſb̄dit̄ k Etiā ſi ꝛc. ꝛ nō fuerit ꝑfruit⁹ bonis. ſʒ ſemꝑ malis. q.d. nihil ꝓficit ſibi vita ꝓlonga ſʒ magis officit. l Nōne ad vnū locū ꝛc. ſ. corruptibilia q̄ ꝑ mortē ꝓperāt ad terrā. vñ ſūpta ſūt. m Ois labor. Hic ponit̄ ſecūda rō ꝓcedēs ex defectu vſus diuitiarū q̄ tal' ē. Oia factibilia ꝑ hoīeʒ ordinant̄ ad neceſſitatē vite p̄ñtis ſeu decētiā ei⁹: ſic pʒ ḋ oīb⁹ artib⁹ humāis exceptis lib̓alib⁹ q̄ magis ordinant̄ ad cōtēplationē: ſʒ tal' auar⁹ nō vtit̄ diuitys ad hūc finē ad quē ſūt ordinate. ꝛ ſic hʒ eas fruſtra. Illud.n. cē dr̄ fruſtra qḋ nō attigit finē debitū. ſic medicina q̄ nō iducit ſanitatē. Hui⁹ aūt rōnis ponit maiorem cū dicit. Ois labor hoīs i ore ei⁹ ꝛc. i. ꝓpter ꝯueniēs ſuſtētamētū vite humane. ꝯñr ponit minorē dicēs. n Sʒ aīa illi⁹. ſ. auari p̄dicti. o Nō i.ꝛc. qꝛ nō vtit̄ ſuis diuitys. p Quid hʒ. Hec ē ſexta ꝑs prime ꝑtis hui⁹ libri i q̄ excludit a v̓a felicitate notitiā occultoꝝ: quā multi valde deſiderāt i hac vita: intñ ꝙ ꝑꝑ h̓ ponūt ſe ad artes magicas. ñ ſolū i aīe p̄iudiciū ſʒ ēt i corpis ꝑiculū. Et diuidit̄ i duas ꝑtes. qꝛ p̄ ꝓpōit ꝙ aliq̄rū occl'toꝝ notitia ſit appetēda: ꝛ aliq̄rū ſꝑnēda. z⁹. ꝓbat ꝓpoſitū. ḋ ſcḋa. ibi Qui futur⁹ ē. Circa p⁹ ſciēdū ꝙ occl'ta ſūt nob̄ p̄mia futura ꝛ pene ꝑ viā rōnis: tñ eoꝝ notitia hr̄ ꝑ viā reuelatiōis i ſacra ſcriptura. ꝛ hec notitia ē bōa. ꝑꝑ qḋ dic̄. Quid hʒ āpli⁹ a ſtulto ſa. ſ. iſtruct⁹ i ſacra ſcriptura q̄ ꝓp̄e dr̄ ſapia ſaltē q̄ʒtū ad notitiā ſaluti neceſſariā. q Et qd ꝛc. ſ. a diuite. r Niſi ꝛc. ſ. vbi ē vita. i. ad futurā btitudinē vbi mors ñ hʒ locū. Sapiēſ.n. cognoſcit viā: ꝛ paup̄ ḋſiderat illuc vēire: qꝛ ñ ipedit̄ amore ḋlectabiliū h⁹ vite q̄ ñ hʒ ꝛ iō qñ iſta duo ſil' ꝯcurrūt. ſ. ſapia ꝛ pauptas i vno hoīe: ille ē diſpoſit⁹ ꝑ notitiā ꝛ deſideriū ad attigēdū ſūmū bonū. Notitia v̓o occl'toꝝ q̄ tm̄ ē curioſitatl ꝛ ſupſtitiōis illa ē ſꝑnēda. iō ſubditur s Meli⁹ ꝛc. i. vitā btāʒ ꝑ fidē. t Quā de.ꝛc. i. q̄ʒ deſiderare notitiā futuroꝝ ꝯtigētiū q̄ ñ decet te ſcire. iō ſb̄dit u Sʒ ꝛ h̓ ꝛc. i. iutile. x Et p̄ſū.ꝛc. ſ. cōari ad notitiā idecētē. y Qui fu.ꝛc. Hic ꝯñr ꝓbat ꝓpoſitū ḋ notitia vana ꝛ ſupſtitioſa: qꝛ de alia pʒ ꝙ ē deſiderāda: ꝛ iduc̄ ad h̓ q̄tuor rōnes. Pri̓a accipit̄ ex dei ꝓprietate: c⁹ ꝓp̄uʒ ē ꝯtigētia futura ꝑ certitudinē ſcire. vñ dr̄ Iſa. 41. Annūciate q̄ vētura ſūt i futuꝝ. ꝛ ſciem⁹ qꝛ dy eſtl vos: ꝑꝑ qḋ ñ ē hoī conādū ad notitiā taliū. ꝛ h̓ ē qḋ dr̄. Qui futu. ē i reꝝ nā. z Iā vo.ꝛc. i dei p̄ſcia. a Et ſci.ꝛc. ꝛ ñ ds̄ ad cog̃ſcēdū futura ꝯtigētia. b Et ñ ꝛc. i. ꝯ deū. c In iu.ꝛc. i. rōnabil'r all'are ꝙ ḋceat ipʒ talia cognoſcere. d Verba. Hic ponit̄ ſcḋa rō ꝛ ſumitur ex tal' cōat⁹ iutilitate. Mlti.n. conati ſūt talē notitiā īgrere vt ꝑ aſpect⁹ ſideꝝ rñſa demonū ꝛ ꝯſil'ia. ꝛ de talib⁹ diſputauerunt

sanitas āt corpis ꝛ h⁹ ſūt media. bona v̓o gr̄e ꝛ v̓tutl ſūt maiora i p̄ñti vita. o Nō.n. ſa. i. mltū recordabit̄. p Dierū vi. ſue. ita ꝙ videat̄ ſibi lōga vel tedioſa. iō ſb̄dit̄. q Eo ꝙ ꝛc. ꝛ ſic ñ hʒ māʒ vel occaſionē reducēdi ad memoriā mala p̄terita: ſicut hñt illi qui vixerūt diu in tribulationibus ꝛ anguſtys. Cap. VI.

r Et ꝛ aliud. Hic ponit̄ ad ꝓpoſitū q̄nta rō. qꝛ frequēter cōtigit ꝙ hō diues ſb̄trahit̄ de vita p̄ñti ita ꝙ ñ pōt vti diuitys. ꝛ h̓ ſiue ꝑ ifirmitatē ſiue ꝑ gladiū. Et differt hec rō a p̄cedēti: qꝛ illa ꝓcedit de eo q ꝑꝑ diuitias ſuas occidit̄. iſta v̓o de eo q morit̄ ifirmitate vel alia cā. ꝛ q̄ʒtū ad h̓ dr̄. Eſt ꝛ aliud malū. differēs a p̄cedēti mō dcō s Vir cui ꝛc. artificiales vt aurū ꝛ argētū ꝛ ꝯſil'ia. t Et ſub. i. diuitiaſ nāles. ex qb⁹ vita hoīs ſuſtētat̄. vt bladū vinū ꝛ talia. v Et ho. i. ſtatū honorificū. x Et nihil ꝛc. de ꝑtinētib⁹ ad vitā iocūdam. y Nec tribuit ꝛc. qꝛ ſubtrahit eū de vita p̄ñti ſb̄ito ſic i euāgelio Luce. 12. dr̄ de illo cui⁹ ager vberes fruct⁹ attulit ꝛ dicebat: Aīa mea hēs mlta bona repoſita i mltos annos, q̄eſce: bibe: epulare: ꝛ ſubdit̄ ibidē Dixit āt ad illū dñs. Stulte hac nocte repetēt aīaʒ tuā a te: q̄ aūt ꝯgregaſti cui⁹ erūt: q.d. alieni hēbūt. iō ſb̄dit̄. z Sʒ hō ꝛc. iō ꝯcludit̄. Hoc vanitas ꝛc. a Si genue. Hic ponit̄ ſexta rō q̄ ſumit̄ ex defectu vſus diuitiarū. ꝛ duplicat̄. ſcḋa ibi. Ois labor. Circa p̄mū oñdit̄ ꝙ talis defect⁹ ex auaritia ꝓcedēs fac̄ hoīeʒ miſerū: ēt ſi cū diuitys hēat mlta alia q̄ deſiderāt̄ i p̄ñti vita. ꝛ h̓ ē qḋ dr̄. Si genu. q̄ſ cē. libe.ꝛc. Inter deſiderata i h̓ ſcl'o ſūt ꝓles magna ꝛ vita lōga. b Et aīa ꝛc. i. ipſe ñ vtat̄ i ꝑſona ꝓp̄a. Accipit̄.n. h̓ aīa ꝓ ipſo hoīe eo mō loquēdi q̄ totū denoīat̄ a nobiliori ꝑte. c Sepul. ca. ſic cōtigit de ioachi filio ioſie: cui⁹ cadauer fuit ꝓiectū ex portas irl'm ſicut p̄dixerat Hiere. 22. Sepl'tura aſini ſepeliet̄: putrefact⁹ ꝛ ꝓiect⁹ ex portas irl'ʒ

docēdo ⁊ ſcribēdo multa q̄ iuēta ſūt iutilia. qꝛ rariſſime cōtigit qꝺ ſic p̄dicit᷑. ⁊ iō magis attribuēdū ē caſui ⁊ fortune q̄ʒ arti ⁊ ſciētie. qꝛ ſcia ⁊ ars nō ſūt niſi de his q̄ cōtigūt ſemꝑ: vel ſalteʒ vt frequēter Minoꝛ huiꝰ rōnis ponit᷑ cū dr̄. Uerba ſūt plurima: de diuinationibꝰ circa talia. ⁊ pʒ ex dcis ſnīa. a Quid neceſ. ē. Hic ponit᷑ tertia rō ad hoc. ⁊ ꝓcedit ex īpedimēto notitie magis neceſſarie qꝛ in acqſitione taliū iutiliū ponit᷑ tp̄s magnuʒ. ⁊ ſic īpedit᷑ hō a cognitione ſibi neceſſarioꝝ. ⁊ hoc ē qꝺ dr̄. Quid neceſſe ē hoī maiora ſe q̄rere. i. notitiam itellectū ſuū excedētē. cuiuſmodi ē cognitio futuroꝝ cōtingētiū cū ignoret p talē occupatōnē iutilē. b Quid cōducat ſibi ī vita ſua. i. aliqd ſibi vtile ē ī vita p̄ſenti q̄ ē q̄da ꝑegrinatio ad p̄riam celeſtē. c Et tp̄e qꝺ velut vmbra p̄terit. q. d. tp̄is breuitas dʒ eū retrahere a tali vanitate: q̄ nō ē expēdēda ī vanis ſʒ tm̄ in neceſſarijs. d Aut qs. Hic ponit᷑ q̄rta rō: ⁊ ſumit᷑ ex talis cognitiōis īpoſſibilitate. qꝛ cū talis cognitio ſit ꝓpria deo vt p̄dcʒ ē: nō pōt hērī niſi ab ipſo ſicut habuerūt ꝓphe ex dei reuelatione. iſti aūt q̄rūt ꝑ aliū modū: ⁊ iō conant᷑ in vanū. ⁊ hoc ē qꝺ dr̄. Aut qs ei poterit īdicare ⁊c. ſ. futura contingentia. quaſi diceret ſolus deus. ergo ⁊c.

Cap. VII.

Meliꝰ ē nomē bonū. In p̄te p̄cedēti huiꝰ libri tractauit ſalomō de felicitate falſa. h̄ icipit tractare de vera. Et diuidit᷑ ī duas p̄tes. qꝛ p̄mo īducit ad eiꝰ acqſitionē. ſecundo ad huiꝰ acqſitionis accelerationē. c. 12. Circa p̄mū cōſiderandū ꝙ vera felicitas ī ſolo deo cōſiſtit obiectiue. formalr̄ aūt in eiꝰ clara viſione ⁊ fruitione. diſpoſitiue vō in meritorio oꝑe. Eſt enī ſpes certa expectatio future btītudinis ex grā ⁊ meritis ꝓueniēs. Et de btītudine ſic accepta tractat p̄ncipalr̄ ſalomō. ē eniʒ q̄dā ichoatio ꝑfecte btītudis: ſicut diſpō ē q̄dā forme itroducēde ichoatio. Sic ergo ꝓcedit. qꝛ p̄mo inducit ad oꝑa meritoria gn̄alr̄. ſcōo ad oꝑa pietatis ſpālit᷑ eo ꝙ pietas hʒ ſpālē rōnem merēdi ꝓmiſſionē huiꝰ vite q̄ nūc ē ⁊ future. i. ad Timoth. 4. ſcōa icipit. c. 11. Prima adhuc ī duas. qꝛ p̄mo ad actū meritoriū īducit. ſcōo actū elationis rep̄mit. c. 9. Prima adhuc in duas. qꝛ p̄mo īducit ad actꝰ v̄tutū cardinaliū. ſcōo ad obſuātiā diuinoꝝ p̄ceptoꝝ. c. 8. Prima ī duas. qꝛ p̄mo ad actꝰ v̄tutū īducit. ſecūdo difficultatē aſſequēdi oñdit. ibi. Ecce h̄. Prima adhuc in duas. qꝛ p̄mo facit ꝓpoſitū. ſcōo remouet īpedimētū. ibi. Cūcta tētaui. Prima in q̄tuoꝛ ſm̄ numerū q̄tuoꝛ cardinaliū v̄tutū. ⁊ patebūt p̄tes ꝓſequēdo. Primo igit᷑ īducit ad actꝰ prudētie eo ꝙ ē auriga v̄tutū. Actꝰ vō prudētie ꝓprie ē eligere ea q̄ ſūt melioꝛa. Primo igit᷑ īducit ad p̄eligēdū bonū honeſtū delectabili: qꝛ meliꝰ ē ſimplr̄. ⁊ q̄ʒtū ad hoc dicit. Meliꝰ ē nomē bonū qꝺ cōſurgit ex honeſta vita. f Quaʒ vnguēta p̄cioſa. q̄ ſolū valēt ad ſanitatē corꝑis. ⁊ frequēter īducūt ad laſciuiā carnis. ſcōo ad p̄ferēdū vitā futurā q̄ eterna ē vite p̄n̄ti q̄ ē trāſitoria. ⁊ hoc ē qꝺ dr̄. g Et dies mortis. ſ. iuſtoꝝ melioꝛ ē ſupple. h Die natiuita. ipſoꝝ. qꝛ die mortis īcipiūt v̄e viuere. ꝓpter qꝺ dies mortis ſāctoꝝ vocat᷑ eoꝝ natalitiuʒ. 3º īducit ad p̄ferēdū luctū iocūditati dicēs. i Meliꝰ ē ire ad domū luctꝰ. ī q̄ plāgunt᷑ mortui. k Quā ad domū cōuiuij. in q̄ frequēter cōmittit᷑ pctm̄ gule. ⁊ ex ꝯn̄ti luxurie. l In illa enī. i. ī domo luctꝰ. m Finis cūctoꝝ admonet᷑ hoīum. i. futura mors ipſoꝝ. n Et viuēs cogi. qd fu. ſit. i. de ſecuro trāſitu ſuo ex hac vita. q̄rto īducit ad p̄eligēdū irā ꝑ zelū riſui q̄ ē ꝑ cōtēptū. cū dr̄. o Melioꝛ ē ira riſu. pr̄ enī filiū diligēs cū videt eū fatue agere iraſcit᷑: extneꝰ aūt q nō curat de eo ridet ⁊ de eiꝰ fatuitate letat᷑. iō ſubdit᷑. p Qꝛ ꝑ triſticiā vultꝰ diligētis. q Corrigit᷑ aīus delinq̄ntis. qñ ꝑcipit ꝙ talis triſtitia ꝓcedit eiꝰ amicitia. ⁊ qꝛ oīs ſapiens dolet de fatuitate alterius. iō ſubdit᷑. r Cor ſapiētū. vbi triſtitia ē ⁊ coꝛ ſtultoꝝ vbi letitia ē. qꝛ de fatuitate cuiuſcūqʒ letant᷑. ꝓp

plurima: multáqꝫ in diſputādo habētia vanitateʒ. Quid neceſſe ē hoī maiora ſe q̄rere: cū ignoret qd ꝯdūcat ſibi ī vita ſua numero dieꝝ ꝑegrinationis ſue: ⁊ tēpoꝛe qꝺ velut vmbra p̄terit: Aūt qs ei poterit īdicare: qd poſt eū futuꝝ ſub ſole ſit:

VII.

Meliꝰ ē nomē bonuʒ: q̄ʒ ūnguēta p̄cioſa: ēt dies mortis die natiuitatis. Meliꝰ ē ire ad domū luctꝰ: q̄ʒ ād domuʒ ꝯuiuij. In illā enī finis cūctoꝝ āmonet᷑ hoīum: ⁊ uiuēs cogitat qd futurū ſit. Melioꝛ ē ira riſu: q̄ ꝑ triſticiā vultꝰ corrigitur animꝰ delinquētis. Coꝛ ſapiētiū vbi triſticia ē: ⁊ cor ſtultoꝝ vbi letícia. Meliꝰ ē a ſapiēte corripi: q̄ʒ ſtultoꝝ adulatione decipi: q̄ ſicˀ ſonitꝰ ſpinaꝝ ardētiū ſub olla: ſic riſus ſtulti. Sʒ ⁊ h̄ vanitas. Calūnia ꝯturbāt ſapiētē: ⁊ ꝑdet robūr cordis eius. Melioꝛ ē finis orōnis: q̄ʒ p̄ricipiū. Melioꝛ ē patiēs arrogante. Nē ſis velox ad iraſcēdū: q̄ ira ī ſinu ſtulti regeſcit. Nē dicas qd putas cāe ē ꝙ prioꝛa tp̄a melioꝛa fuē q̄ʒ nūc ſūt. Stulta. n. ē huiuſcemodi iterrogatio. Utilioꝛ ē ſapiā cū diuitijs: ⁊ magis ꝓdeſt vidētibus ſoleʒ.

qꝺ ſubdit᷑. s Meliꝰ ē a ſapiēte corripi. cū v̄boꝝ aſꝑitate. t Quā ſtultoꝝ adulatione decipi. q nutriūt eū ī malo ſuo. u Qꝛ ſicut ſonitꝰ ſpinarū ſub olla ardētiū. q̄ faciūt magnū ſonū ⁊ iutilē imo ad ſui cōſūptionē. x Sic riſus ſtulti. i. ciꝰ applauſus i malo alteriꝰ. nocet enī vtriqʒ. ſ. adulatori ⁊ ei cui adulat᷑. y Calūnia. Hec ē ſcōa p̄s ī qua īducit ad actꝰ fortitudīs ſeu cōſtātie. Et diuidit᷑ ī duas p̄tes. qꝛ p̄mo facit qꝺ dictū ē. ſcōo remouet qꝺdā dictū temerarium ibi. Ne dicas. Circa p̄mū dicit. Calūnia. i. grauis iniuria illata. z Cōturbat ſapiētē. nō tm̄ ſtatiʒ deijcit a v̄tute cōſtātie. a Et ꝑdet robur ⁊c. i. cōſtātie v̄tutē ſi multū iualeſcat. q. d. ꝓpter h̄ ſapiēs dʒ ſe armare ꝯ̄ īpetū huiꝰ iualeſcētie. ad qꝺ maxime fac᷑ diuinū adiutorium ꝑ orōnē ipetratū. iō ſubdit᷑. b Melioꝛ ē finis orōnis q̄ʒ p̄ncipiuʒ. qꝛ icipit a triſtitia ꝓpter illatā ſibi calūniā ⁊ terminat᷑ in cōſolationeʒ a deo datā: ꝑ quam fit hō patiēs ī aduerſis. iō ſubdit᷑. c Melioꝛ eſt patiēs arrogāte. q ex impatiētia iactat ſe vīdicare. qꝛ ira ē appetitꝰ vidicte q̄ ē ꝑ patiētiā rep̄mēdā. iō ſeqtur. d Ne ſis velox ⁊c. qꝛ talis velocitas īpedit rōnis vſū. iō ſeqtur. e Qꝛ ira in ſinu ſtulti regeſcit. i. in corde ipſiꝰ. f Ne dicas. h̄ qꝺdā temerariū dcm̄ remouet᷑. Circa qꝺ duo ſūt cōſiderāda. ſ. q̄liter ſit itelligēdū. ⁊ q̄re īducit᷑ ad ꝓpoſitū: Circa qꝺ cōſiderādū ꝙ p̄us ⁊ poſteriꝰ p̄n̄t accipi duplr̄. Uno mō ſm̄ diuerſa tp̄a quoꝝ vnū ē p̄us altero. ſic tp̄s nāe lapſe fuit p̄us tp̄e legis date. ⁊ tp̄s date legis tp̄e grē. Et h̄ mō exponit hūc paſſū fr̄ Bona. quōdā ep̄s albanē. d. Et verū ē ꝙ tp̄s legis date meliꝰ fuit p̄cedēti tp̄e: qꝛ tūc data fuit lex diuīa ⁊ multa alia b̄n̄ficia. vt pʒ ī Exo. ad h̄ ꝙ hoīes magis ꝓmouerent᷑ in dei cognitionē ⁊ amorē. ⁊ adhuc mlt̄o plura ⁊ maīoꝛa exhibita ſūt tp̄e grē. Et iō ſm̄ ipſū q̄rere q̄re p̄oꝛa tp̄a fuerūt melioꝛa q̄ʒ ſequētia ē ſtultū. qꝛ talis qō ſupponit manifeſte falſū. ſ. ꝙ tp̄a p̄oꝛa ſequētibꝰ fuerunt melioꝛa. Et īducit᷑ hoc in ꝓpoſito ad refellēdū dictū aliquoꝝ q defectū ſue patiētie ⁊ cōſtātie ſuo tp̄e volebāt attribuere malitie tp̄is. ⁊ nō malitie ſue mētis. Alio mō accipit᷑ p̄us ⁊ poſteriꝰ ī eodē tp̄e ſm̄ diuerſas ſui p̄tes. ⁊ ſic Ra. Sa. dic᷑ ⁊ verū ē ꝙ p̄ma p̄s tp̄is nāe lapſe fuerit melioꝛ: poſtea vō tp̄e Noe ceꝑerūt mala multiplicari in terra. ſm̄ ꝙ dr̄ Geñ. 6. Corrupta ē aūt oīs terra ⁊ repleta iniq̄tate. ꝓpter qꝺ deꝰ induxit diluuiū. Silr̄ p̄ma p̄s tp̄is legis date: viuēte enī moyſe aarō ⁊ ioſue ⁊ alijs ſenibꝰ q viderāt mirabilia dei ī deſerto. ꝑplus iſrl̄ de quo p̄ncipalr̄ loq̄tur ſalomō ſtetit ī cultu diuino: ſʒ poſt eoꝝ mortē declinauit ad idolatriā. vt pʒ ī libꝛis Iudic. ⁊ Reg. ⁊ vltimo negauerūt xp̄m. Et ſilr̄ ē de tp̄e grē. lʒ de xp̄o Ra. Sa. nō loquat᷑. qꝛ in p̄mitiua eccl̄ia fuerūt plura miracula ⁊ dei b̄n̄ficia. ⁊ hoīes melioꝛes q̄ʒ mō. ⁊ adhuc peioꝛabunt᷑ circa antichꝛiſti tp̄a. ꝓpter qꝺ dicit ſaluatoꝛ Math. 24. Et qm̄ abūdabit iniq̄tas: refrigeſcet caritas multoꝝ. ⁊ ſm̄ h̄ tp̄a p̄oꝛa melioꝛa fuerūt q̄ʒ nūc ſūt. i. q̄ʒ ſequētia cōparādo p̄tes p̄oꝛes trium tēpoꝝ ad poſterioꝛes ī eiſdē tm̄ tp̄ibꝰ. Quare ergo ꝓhibet cām huius v̄itatis inq̄rere dicēs: Ne dicas ⁊c. ⁊ qꝺ poſtea ſubdit᷑. g Stulta enī ē huiuſcemodi iterrogatio. Dicēdū ꝙ hoc ē qꝛ illi ſic q̄rētes ꝓpriam malitiā ⁊ ſue icōſtātie defectū volebāt retoꝛq̄re ī deū q ē auctoꝛ tēpoꝝ qꝺ erat blaſphemia ꝯ̄ ipſū. iō dicit ſalomon. Ne dicas ⁊c. h Utilioꝛ. Hec ē tertia p̄s ī qua īducit ſalomō ad actꝰ temperātie. Sciēdū tm̄ ꝙ tēperātia non accipit᷑ hic ſtricte ꝓut ē refrenatiua luxurie ⁊ gule ſed accipitur magis large prout eſt moderatiua actuum humanorum: eo modo loquendi quo homo moderatus dicitur temperatus. Et diuiditur in duas partes. quia primo inducit ad moderamen erga proximum. ſecundo erga ſeipſū. ibi. In die bona. Prima adhuc in duas qꝛ primo inducit ad moderamen in bonis ꝓprijs diſpenſandis. ſecūdo in malis alioꝛum corrigendis. ibi. Conſidera. Circa primum dicit. Utilioꝛ eſt ſapientia cum diuitijs q̄ʒ ſine diuitijs. ⁊ hoc eſt intelligendum ceteris paribus. Sapiens enim habens pecunias poteſt ex eis exercere opera pietatis ⁊ liberalitatis: quod ita nō poſſet carens diuitijs. propter quod dicit Ambroſius ſuper lucam. Sicut diuitie impedimenta ſunt reprobis: ita probis ſūt adiuuamēta virtutis. ideo ſubditur.

Sicut ēniꝫ ꝓtegit ſapia: ſic ꝓtē git pecunia. Hōc aūt pluſ hꝫ eru ditio ⁊ ſapia: ꝙ uitam tribūūnt poſſeſſori ſuo. Cōſidera ōꝑa dī: ꝙ nemō poſſit corrigere quē ille deſpexerit. In diē bōa fruere bo nis: ⁊ malā diem p̄caūe. Sicut ēniꝫ hāc ſic ⁊ illaꝫ fecit ds: ūt nō ineniet homo ꝯ eum iuſtas q̄ri monias: Hec q̄ūoqꝫ vidi i diebꝰ vanitatis mee. Iūſtꝰ perit in iu ſticia ſua: ēt ipius multo viuit tē pore in malicia ſua. Nōli eſſe iu ſtꝰ multū: neqꝫ plūs ſapias q̄ꝫ ne ceſſe ē: nē obſtupeſcas. Nē ipie agas multū: ēt noli eē ſtultuſ: ne moriaris i tp̄e nō tuo. Bōnū eſt te ſuſtētare iuſtū: ſed ⁊ ab illo ne ſubtrahas manū tuā: qā q timet deū nihil nēglígit. Sapia cōnfor tauit ſapiētē ſup decē p̄ricipeſ ci uitâtis. Nō ēſt .n. hō iuſtꝰ in tēr ra q faciat bonū ⁊ nō peccet. Sꝫ et cūnctis ſermonibꝰ qui dicun tur nec accōmōdes cor tuuꝫ: ne fortē audias ſeruū tuum maledi cētē tibi. Scit ēnim ꝯſciētia tua: q̄ꝛ ⁊ tu crebro maledixiſti alijs. Cūcta tētaūi in ſapiētia. Dixi ſa piēns efficiar: ēt ipſa longiꝰ receſ ſit a me mltomagꝭ q̄ꝫ erat. Et āl ta ꝓfūditas quis iuēnict eā? Lu ſtraūi vniuerſa aīo meo: vt ſcirē ⁊ ꝯſiderarē ⁊ q̄rereꝫ ſapiaꝫ ⁊ ra tionē: ⁊ vt cognoſcereꝫ ipietatē ſtulti ⁊ errorē iprudētiū. Et iūc ni amariorē morte mlierē: q̄ laq̄ us venatoꝝ ē ēt ſagena cor eius. Vicūla ſunt manꝰ illiꝰ. Qui pla cet dō effugiet illā: q autē pecca tor ē capiet ab illa. Eccē hoc iue ni dixit eccleſiaſtes: vnūꝫ alteꝝ:

a Sicut enī ꝓtegit ſapia. ꝯ hoſtes viſibiles ⁊ ēt inuiſibiles. b Sic ꝓtegit pecunia. q̄ꝛ miniſtrat expēſas ꝯ hoſtes viſibiles. ⁊ ꝯ hoſtes inui ſibiles ꝓtegit ꝑ oꝑa meritoria pietatis ⁊ liberalitatis ꝓximis ipēſa. tū ne forte aliqs crederet ex dcis ꝙ ſapia ⁊ pecunia eq̄lit̄ valerent hoī. ꝓpter hoc iſtud remouet dicēs. c Hoc aūt plus hꝫ eruditio ⁊ ſapia. ē aūt idē hīꝰ varie noīatꝰ q̄ꝛ dr̄ ſapia inq̄ꝫtū vacat diuinis: eru ditio inq̄ꝫtū dirigit in agēdis. d Nō vitā. gr̄e ⁊ glr̄e. e Tribu unt poſſeſſori ſuo. i. ſapiēti ēt ſine diuitijs: ſꝫ diuitie nō pn̄t hoc tribue re ſine ſapia. f Cōſi dera. Hic ꝯñr iducit ad moderamē circa proxi mū in malis corrigēdis. circa qd̄ ſciēdū ꝙ corre ctio frn̄a ordinat̄ ad me liorationē frīs: ⁊ iō ſi ali quis ꝑcipiat ex ſua cor rectione frēm magis pe iorari q̄ꝫ meliorari. debꝫ ceſſare a tali correctiōe. ⁊ hoc ē qd̄ dr̄. Cōſidera oꝑa altiſſimi. i. diligēter attēde ſua iudicia mira bilia. g Nō ne. poſſit corrigere quē ille deſpe xerit. ipſuꝫ final̄r repro bādo. cuiꝰ reprobatiōis ſignū ē obſtinatio in ma lo. q. d. in tali caſu ceſſā dū ē a correctiōe. iudex tū nō ꝓpter hoc dꝫ ceſ ſare. q̄ꝛ eiꝰ correctio non ſolū ordinat̄ ad emēda tionē frīs: ſꝫ ēt ad bonuꝫ coitatis: ⁊ iō ſi videat ali quē obſtinatū i malis: ū tū dꝫ ceſſare a punitiōe ſꝫ tal̄r euꝫ punire ēt per mortē ſi malū ſuū hoc req̄rat. ne ꝑ ipſuꝫ turbet̄ cōe bonū: ſicut iuſte ſuſpēdunt̄ latrones ⁊ homicide pacē cōem turbantes. h In die bona. Hic ꝯñr iducit ad tēperātiā circa ſe. Circa qd̄ ſciēdū ꝙ in vete ri ⁊ nouo teſtō in reſtrigēdo ſe ⁊ laxādo in cibis ⁊ potibꝰ cōſiderāduꝫ ē tp̄s. q̄ꝛ i aliqbꝰ diebꝰ ſolēnibꝰ licitū eſt lautiꝰ vti ſicut dr̄ Neemie. 8. Ite comedite pinguia ⁊ bibite mulſū ⁊ mittite ꝑtes ⁊c. ⁊ in aliquo tē pore debēt ſe hoīes affligere ꝑ reſtrictionē cibi ⁊ potꝰ ⁊ cōſimiliuꝫ. ſic Leuit. 23. dicit̄ de die expiatiōis. Ois aīa q̄ afflicta nō fuerit die hoc: ꝑibit de pp̄lis ſuis. ⁊ hoc ē qd̄ dr̄. In die bona fruere bonis. i. viue lau tiꝰ. i Et malā diē p̄caue. i. caue a delitijs tp̄e ordinato afflictioni bus ⁊ ieiunijs. k Sicut enī hāc ſic ⁊ illā fecit deꝰ. i. vtrūqꝫ ſtatuit cauſis rōnabilibꝰ. l Vt nō īuenict hō ꝯ eū iuſtas q̄rimonias q̄ nō pn̄t fieri ꝯ illud qd̄ ē bn̄ ordinatū. m Hec quoqꝫ. Hec ē q̄rta ꝑs in qua iducit ad actꝰ iuſticie. Et diuidit̄ in duas partes. q̄ꝛ p̄mo oñdit iuſticie fructū. ſcd̄o iducit ad eiꝰ actū. ibi. Noli eſſe. Circa p̄mū dicit. Hec quoqꝫ vidi i diebꝰ vanitatis mee. i. pn̄tis vite q̄ trāſitoria eſt. ⁊ ſic nō eſt niſi q̄dā vanitas. n Iuſtꝰ ꝑit in iuſtitia ſua. i. aliq̄ñ iuſtꝰ morti tradit̄ ꝓpter iuſtitiā ſuā. ſicut iſaias fuit ſerratꝰ ⁊ amos ꝓpha recte ꝯ timpora trāſfixꝰ. ⁊ in nouo teſtō clariꝰ pꝫ in multis martyribꝰ o Et ipiꝰ multo vi. tē. in ma. ſua. ſicut pꝫ in nouo ⁊ veteri teſtō de mlt̄ tis peſſimis hoībꝰ ⁊ tyrānis. ex quo cōcludit̄ ꝙ p̄miū iuſtitie ⁊ pena in iuſtitie reſuant̄ in vita futura: q̄ ē eterna: q̄ꝛ ad deū cū ſit iuſtꝰ iudex ꝑtinet ꝙ nō ꝑmittat aliqd̄ bonū irremuneratū ⁊ malū ipunitū. ⁊ ſic ē appetēda iuſticia cuiꝰ p̄mia ſūt eterna. p Noli eē. Hic ꝯñr idu cit ad eiꝰ actū. ⁊ diuidit̄ in tres ꝑtes. q̄ꝛ p̄mo hoc facit in mali punitio ne. ſecūdo in boni defēſione. ibi. Bonū ē. tertio in vtriuſqꝫ inq̄ſitiōe ibi. Sꝫ ⁊ cūctis. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ iuſticia corrūpit̄ ꝑ exceſſū ⁊ de fectū: ſicut liberalitas ꝑ ꝓdigalitatē excedēdo. ⁊ ꝑ auaritiā i deficiē do. In liberalitate tū defectꝰ q ē ꝑ auaritiā peior ē exceſſu ſ ꝑ ꝓdigali tatē: vt declarat ph̄s. 4. ethicoꝝ ecōuerſo in iuſtitia exceſſus peior ē q̄ꝛ vergit ad crudelitatē. q̄ꝫ defectꝰ ꝑ nimiā remiſſionem q̄ vergit ad puſillanimitatē: ⁊ iō iducēdo ad actū iuſtitie circa malū puniēduꝫ re trahit ab exceſſu q peior ē dicēs. Noli eē iuſtꝰ multum. nimis acriter puniēdo. Et q̄ꝛ h̄ coiter ꝓcedit eo ꝙ aliqs de ſua iuſtitia nimis ſentit iō ſubdit̄. q Neqꝫ plus ſapias. ſ. de tua iuſtitia. r Ne obſtu peſcas. crudelē ſn̄iam dādo ⁊ nō iuſtā. iō ſubdit̄. s Ne ipie agas multū. q̄ꝛ crudelitas ē magna ipietas. ⁊ q̄ꝛ facit hoīem errare ⁊ inimi citias mortales ſibi acq̄rere. iō ſubdit̄. t Et noli eē ſtultꝰ ne mo riaris in tp̄e nō tuo. mortē tuā ꝑ inimicitias accelerando. u Bo nū ē. Hic ꝯñr inducit ad actū iuſtitie in defenſione boni. Et diuidit̄ i duas partes. q̄ꝛ p̄mo facit ꝓpoſitū. ſcd̄o remouet qddā oppoſi tū. ibi. Sapia. Circa p̄mū dicit. Bonū ē te ſuſtētare iuſtū cum in ſua iuſtitia ꝓtegēdo. ⁊ ſubdit̄ cā. x Quia q timet deum. cōſeruationē iuſtitie p̄cipiētē in veteri ac nouo teſtamēto. y Nihil negligit. i. nihil omittit de cōtingētibꝰ ad iuſtitiā cōſer uādā. z Sapia. Hic remouet qddā qd̄ poſſet obijci. ⁊ p̄mo ponit̄ cū dr̄. Sapia cōfortauit ſapiētē. in aduerſis exiſtentem. a Sup decem ꝓncipes ciuitatis. i. plus q̄ꝫ quelibet ptās huma na. ⁊ iō ꝑ hoc cōclu deret aliqs ꝙ nō in diget ea. ⁊ iō hoc re mouet dicēs. b Nō ē eniꝫ hō iu ſtꝰ. i. tā iuſtus. c In terra. q n̄ pec cet in aliquo ⁊ ꝑ cō ſequens erret. ⁊ ſic hō quātūcūqꝫ ſapi ens idiget humano auxilio in pn̄ti vita in q̄ nō ē ſine erro re aliquo. d Sꝫ ⁊ cūctis. Hic inuitat ad actū iuſti tie circa ſeipꝫ cauē do ab inq̄ſitione q̄ ꝑt eū a iuſtitia dei cere: ⁊ hoc ē qd̄ dr̄. Sꝫ ⁊ cūctis ſmoni bus q dicunt̄ de te. e Nec accōmodeſ cor tuū. ad illos in ueſtigādū. Et ſcien duꝫ q̄ꝛ boni ſermo nes plati de aliquo ſi ipſos audiat vel ſciat ō facili eleuat eū in ſupbiā: ⁊ ſi mali deijciūt eū a iuſtitia ꝑ irā ⁊ odiū ꝯ ꝓferen tē ⁊ maxime ſi ꝓferātur ab hoīe q dꝫ eū diligere. iō ſubdit̄. f Ne forte audias ſuū tuū maledicētē tibi. i. malū tibi impre cātē vel de te detrahētē cum tū debeat de te bona dicere: ⁊ bo na tibi imp̄cari. g Scit enim cōſcia tua ⁊c. q̄ſi diceret. ſicut nolles maledicta tua inueſtigari: ſic nec alioꝝ debes iueſtigare h Cūcta tētaui. Hic remouet ipedimētū circa p̄dicta. circa qd̄ ſciēdū ꝙ ſm Aug. i. ſoliloqoꝝ. nihil ē qd̄ magis aīum hoīs deij ciat ex arce iuſtitie q̄ꝫ blādimēta feīe corporūq̄ꝫ ille cōtactꝰ ſine quo vxor hr̄i non pōt. q̄ꝛ vir tenet̄ reddere debitū vxori: ꝑꝑ qd̄ tēdētes ad ꝑfectionē religionis vouēt caſtitatē. ⁊ adhuc multo magis actꝰ venerei ꝑ adulteriū vel fornicationē ipediūt v̄tutis ꝑfectionē. ⁊ iō ſalomō iducit ad hoc fugiēdū. ꝑmittit tū diligen tē iueſtigationē ſuā ad acq̄rēdā ſapiam dicēs. Cūcta tētaui in ſa piētia. i. ꝑ ſapia acq̄rēda. i Dixi ſapiēs efficiar. in cognitio ne diuinoꝝ q̄ ꝓprie dr̄ ſapia. k Et ipſa lōgiꝰ receſſit a me. ſꝫ eſtimationē meā. frequēter enī cōtingit ꝙ hoīes ſtudioſi circa diuina credūt in p̄ncipio acq̄ſiuiſſe demōſtrationes de qbꝰ po ſtea ꝑcipiūt ꝙ ſūt magis topice vel ſophiſtice rōnes. l Et alta ꝓfūditas. ſupple ē natura diuina: maxime quātū ad ꝓprie tatē ꝑſonarū. m Quis inueniet eā. q. d. nullus ꝑ iueſtigatio nē humanā. de humanis aūt q̄ hō expit̄ pōt hēre certā notitiaꝫ de qbꝰ ſubdit̄. n. Luſtraui vniuerſa. ⁊ pꝫ lr̄a. ⁊ ſubditur. o Et iueni. ꝑ expientiā. p Amariorē morte mulierē. q̄ꝛ ſe parat aīam a ſuo creatore: mors aūt a ſolo corꝑe. p̄ma aūt ſepa ratio amarior ē. q̄ꝛ ſeꝑat a bono ifinito. q Que laqueꝰ vena toꝝ ē. i. demonū q venant̄ aīas: ⁊ muliere q̄ſi laqueo vtunt̄ ad ipſas capiendas. vñ ꝓuer. 7. Ecce mulier occurrit illi in ornatu meretrico p̄parata ad capiēdas aīas. r Et ſagena cor eius. q̄ꝛ ſicut ſagena capiunt̄ piſces magni parui ⁊ mediocres. ſic mu lier de quolibet ſtatu hoīum decipit plures. s Vincula ſūt ma. illiꝰ. q̄ꝛ ligat hoīem mēte ⁊ corꝑe ſuis amplexibꝰ. t Qui plꝫ deo effu. illā. ⁊ ſic expeditꝰ poterit tēdere ad virtutem. u Ecce hoc. Poſtq̄ꝫ ſalomō iduxit ad v̄tutē acq̄rēdā. hic ꝯñr oñ dit difficultatē. Et p̄mo hāc difficultatē oñdit. ſcd̄o huiꝰ difficul tatis originē dicit. ibi. Solūmō. Difficultas aūt oñdit̄ ꝑ hoc ꝙ valde pauci attingūt ad v̄tutē: ⁊ hoc ē qd̄ dr̄. Ecce hoc iueni. i. di ligēter iueſtigaui. x Vnū ⁊ alterū. i. ſingulis applicādo in tellectū meū. Per talē modū loquēdi dr̄ de diligēti inueſtigato re circa multa. Talis inq̄ſiuit hec ⁊ illa.

vt inũenireꝫ rõneꝫ quã adhuc q̃/rit aĩa mea: ⁊ nõn iueni. Uiꝝ dẽ mille vnũ reppi: mlierẽ ex oĩbus nõ iueni. Solũmõ hoc iueni: ꝙ fecẽrit ds hoĩeꝫ rectũ: ẽt ipẽ ſe ĩ/finitiſ miſcuerit q̃ſtonibꝰ. Quis ta lis vt ſapiẽs ẽ? Et qs cognoſcit ſolũtiõeꝫ verbi? Sapia hoĩs lucet ĩ vultu eiꝰ: ẽt potẽtiſſimꝰ faciẽ il liꝰ ꝯmutabit.

VIII.

Ego os regis obſuo: ⁊ p̃ceptã iuramenti dĩ. Ne feſtineſ recedere a facie eiꝰ: neq̃ ꝑmaneas in ope malo: qã oẽ qd voluerit faciet: ⁊ ſmo illiꝰ ꝑtãte plenꝰ ẽ. Nẽc dicere ei qſq̃ põt: q̃re ita facis? Qui cuſtodit p̃ce/ptũ: nõ ẽxpiet qcq̃ mali. Tp̃s ⁊ rñſiõnẽ cor ſapiẽtis itelligit. Omi negõcio tp̃s ẽ ⁊ opportunitas: ⁊ mũlta hoĩſ afflictio qꝛ ignorat p̃terita: ⁊ futura nllo ſcire põt nũcio. Nõ ẽſt ĩ hoĩs ꝑtãte ꝓhibẽre ſpm̃: nec hꝫ põteſtatẽ ĩ die mor/tis: nẽc ſinit qeſcere igruẽte bel/lo: neq̃ ſaluabit ipietãs impiũ. Oĩa hec cõſiderãui: ⁊ dedi cor meũ ĩ cũctis opibꝰ q̃ fiunt ſub ſo le. Interdũ dñat hõ hoĩ ĩ maluꝫ ſuũ. Uidi ipiõs ſepultos: q ẽtiaꝫ cũ adhuc viuerẽt in lõco ſancto erãt: ẽt laudabant in ciuitate q̃ſi iuſtoꝝ operuꝫ. Sẽd ⁊ hoc vani tas eſt. Etẽniꝫ qꝛ non profert ci to contra malos ſententia: abſq̃ timõre vllo filij hominuꝫ perpe-trãnt mala. Attãmẽ peccator ex eo ꝙ centies facit malũ ⁊ ꝑ pati/entiã ſuſtẽtatur: egõ cognoui ꝙ erit bonum timentibus dẽũ: qui

a Ut iuenirẽ rõnẽ quã adhuc q̃rit aĩa mea. qꝛ q̃to qs plus ſtu det ĩ aliq̃ ſcia: tãto deſiderat acq̃rere ꝑfectiꝰ. b Et nõ iueni .ſ. vſq̃ ad ꝑfectũ: qꝛ nulla res q̃tũ ad oẽm eiꝰ cõditionẽ põt ꝑfe cte ſciri ꝑ humanã iueſtigationẽ: ſicut dcm̃ fuit ſupra .i.c. ſup il lud. Cũcte res difficiles. nec põt hõ eas explicare ſmone. Cõſe/quẽter deſcẽdit ad ꝓpoſitũ oñdẽs qd iuenit de v̓tute dicẽs.
c Uirũ de mille vnũ reppi .ſ. v̓tuoſũ. ⁊ ẽ ſẽſus ꝙ de viris valde pauci iueniunt v̓tuoſi reſpectu deficiẽtiũ a v̓tute: ſic dcm̃ eſt ſu pra .i.c. Stultoꝝ in finitꝰ ẽ nũerꝰ. Per talẽ modũ loquẽdi dr̃ coĩter de cõditõ ne raro repta ĩ aliq̃ ſpẽ. De mille vir ĩ/uenietr̃ vna res tal̃.
d Mulierẽ ex oĩ. nõ iueni .ſ. aliquã v̓tuoſã. nõ ẽ tñ ꝑ hoc ĩtelligẽdũ ꝙ nulla ſit v̓tuoſa. ſꝫ qꝛ pau ce ſũt v̓tuoſe reſpcũ viroꝝ. ſic dr̃ coiter nullũ ceẽ ĩ eccl̃ia qñ valde pauci ſũt ibi reſpectu mltitudis q̃ ſolet ꝯuenire. Et ꝑ talẽ modũ dr̃ .z. phyſi. ꝙ illd qd mo dicũ eſt q̃ſi nihil cõ putatr̃. e Solũ mõ. Hic ꝯñr oñdit vñ ꝓuenit difficul/tas attigẽdi v̓tuteꝫ ſcdo ex h̓ ĩfert quã dã cõcluſioneꝫ. ibi Quis talis. Circa p̓mũ dic. Solũmõ hoc iueni .ſ. de cã dcẽ difficultatis. f Qd fe cerit deꝰ hoĩem rectũ. In p̓ma enĩ hoĩs cõditione deꝰ fec adã ꝑ/fectũ ĩ ſciẽtijs ⁊ v̓tutibꝰ. creauit enĩ eũ ĩ iuſtitia originali ⁊ ĩ ꝑfe/ctiõe q̃ cõuenire põt humane nãe ĩ pñti vita: filij aũt ſi fuiſſent ab eo ꝓgeniti ĩ ſtatu illo nõ fuiſſẽt nati ſic ꝑfecti ĩ corꝑe nec ĩ cõ ditiõibꝰ aĩe: tñ fuiſſẽt nati ĩ rectitudine naturali ꝑ quã nulla re/bellio cẽẽt ĩ viribꝰ ſẽſitiuis ad rõnẽ. ⁊ ſic acq̃ſiuiſſẽt ſcias ⁊ v̓tuteſ ſine difficultate. g Et ipſe ſe imiſ. infi. q̃õni .i. difficultatibꝰ circa acq̃ſitionẽ ſciarũ ⁊ v̓tutũ: qꝛ ipſo peccãte ĩ penã hꝰ ſubtra/cta ẽ originalis iuſticia a tota natura humana ex q̃ ſubtractiõe ſecuta ẽ rebellio corꝑis ad aĩam: ⁊ oĩum viriũ ĩferioꝝ ad ꝑtem aĩe ſuꝑiorẽ: ⁊ ex h̓ cauſat difficultas acq̃rẽdi ſcias ⁊ v̓tutes.
h Quis talis. Hic ĩfert cõcluſionẽ ex dcis: qꝛ ex quo tãta ẽ diffi cultas attigẽdi v̓tutes ĩtellectuales ⁊ morales: ille q attingit eſt valde excellẽs ĩter hoĩes. iõ dic. Quis talis .i. ſic appreciãdus ĩ/ter hoĩes. i Ut ſapiẽs ẽ .i. v̓tuoſus v̓tute morali ⁊ ĩtellectua li. k Et qs cognouit ⁊c. .ſ. occulti. q.d. nullus niſi ſapiẽs dcõ mõ ſicut pꝫ de daniele q expoſuit nabuchodonoſor ſõnia: ⁊ ipſi balthaſar ſcripturã ĩ pariete exaratã Dañ .5. Et qꝛ diſpõ mẽtis magis relucet ĩ facie ĩ qua vigẽt oẽs ſẽſus. iõ ſubdit ĩ eodẽ v̓ſu ĩ hebreo. l Sapia hoĩs lucet ĩ vultu eius. vñ dr̃ Eccle .19. Ab occurſu faciei cognoſcitr̃ ſẽſatꝰ. m Et potẽtiſſimꝰ faciẽ illiꝰ cõmuta .ſ. in reſurrectiõe qñ ſibi dabit faciẽ gl̓ioſã. Cap. VIII.
n Ego os regis obſuo. Poſtq̃ ſalomõ iduxit ad v̓tutẽ. hic ꝯñr iducit ad mãdatoꝝ dei obſuationẽ qꝛ diſponit ad btitudinẽ. Math .19. Si vis ad vitã ingredi ſua mãda ta. Et diuidit ĩ duas ꝑtes. qꝛ p̓mo iducit ad obſuandũ mãdata. ſcdo circa hoc remouet ipedimẽta. ibi. Oĩa. Prima ĩ duas. qꝛ p̓/mo iducit ad mãdatoꝝ obſuationẽ. ſcdo ad huiꝰ obſuatiõis ac celerationẽ. ibi. Omi negocio. Prima in duas ſm duas rõnes q̃s ad ꝓpoſitũ iducit. Prima accipitr̃ ex auc̃te p̓cipiẽtis ꝓpter quã ẽ ſibi obediẽdũ. ⁊ iõ ĩ ꝑſona ſic obediẽtiſ dicit. Ego os regis obſ uo .i. mãdata ab ore eiꝰ ꝓlata. cuiuſmodi ſũt decalogi p̓cepta. vt pꝫ Exo .20. o Et p̓cepta iuramẽti dei .i. iuramẽti deo facti. ſic hr̃ Exo .24. vbi rñdit ppl̓s moyſi. Cũcta que locutꝰ ẽ nobis dñs faciemꝰ. ⁊ tũc moyſes aſſũpſit de ſãguine victime. ⁊ ſparſit ſuꝑ ppl̓m ad cõfirmationẽ huiꝰ dci: ⁊ erat vnꝰ modus iurãdi.
p Ne feſtines recedere a facie eiꝰ. trãſgrediẽdo mãdata affir/matiua. q Neq̃ ꝑmaneas ĩ ope malo. trãſgrediẽdo negati ua. r Qꝛ oẽ qd voluerit faciet ⁊c. i. qꝛ tãte auctoritatis ⁊ po teſtatis ẽ. ꝙ nõ põt ei reſiſti. s Nec dicere ei qſq̃ põt: quare ita facis: ĩ v̓bis enĩ eiꝰ ⁊ opibꝰ nihil irrõnabile põt iueniri. t Qui cuſtodit. Hic põitr̃ ſcda rõ q̃ accipitr̃ ex vtilitate obediẽtis cũ dr̃. Qui cuſtodit p̓ceptũ .ſ. diuinũ. u Nõ expietr̃ qcq̃ mali .ſ. in futuro. in pñti enĩ bñ expitr̃ malũ pene ad exercitiũ ſue patiẽtie ⁊ augmẽtũ ſue gl̓ie. ſic pꝫ de ſcõ Iob. ⁊ cũ dixit. Nõ expietr̃ qcq̃ mali. minꝰ dic ⁊ pluſ ſignificat .ſ. ꝙ expietr̃ multũ boni. iõ ſubditr̃. x Tp̃s ⁊ rñſionẽ ⁊c. In hebreo hr̃. Et iudiciũ. ſapiẽs enĩ attẽdit tp̃s iudicij: vbi oportebit de oĩbꝰ reddere rõnẽ. ⁊ ſic cauet dinoꝝ p̓ceptoꝝ trãſgreſſionẽ.
y Omi negocio. Hic ꝯñr iducit ſalomõ ad dicte obſuatiõis acceleratio/nẽ: ⁊ ad h̓ iduc̃ duplicẽ rõnẽ. Prĩa accipitr̃ ex tpiſ opportũitate. qꝛ p̓cepta dĩna poſt mortẽ nõ ſũt ĩ plẽda: qꝛ tũc ceſſat tẽpꝰ meriti ⁊ demeriti: ſꝫ nũc ĩplenda ſũt q̃diu durat tp̃s merẽdi: ⁊ hoc eſt qd dr̃. Omi negocio. tp̃s eſt ⁊ oppor. q̃ ĩ oĩ ope attẽdũ/tur. ⁊ ꝑ ꝯñs maxime de bẽt attẽdi ĩ ope merito/rio q̃tũ ad ĩpletionẽ di/uini p̓cepti: qd ẽ maxie neceſſariũ ad ſalutẽ.
z Et multa hoĩſ affli. qꝛ igno. preterita ⁊c. In he breo hr̃. Qꝛ ignorat qd erit. q.d. futura p̓mia ñ põt ſcire ꝑ ſe vel ꝑ aliuꝫ humana iueſtigatione. ⁊ hoc cauſat afflictionẽ aliquã ĩ ĩpletiõe p̓cepto rũ. Si .n. ſciret p̓mia fu tura: nõ cẽt ei aliq̃ affli/ctio ĩ ĩpletiõe p̓ceptoꝝ ſꝫ magis cõſolatio. Ad idẽ põt trahi l̓ra nr̃a cũ dr̃. Qꝛ ignorat p̓terita ⁊c. i. p̓mia electoꝝ q p̓ceſſerunt ⁊ coꝝ q futuri ſũt. a Nõ ẽ. Hic ponitr̃ ſcda rõ q̃ accipitr̃ ex humane vite breuita te ꝓpter qd nõ ẽ in vacuũ trãſeũda. ſꝫ ĩ opibꝰ mãdatoꝝ dei expẽden da: ꝓpter qd dr̃. Nõ ẽ ĩ hoĩs ditione .i. ꝑtãte. b Prohibere ſpũm ſuũ .i. aĩam ſuã ab exitu de corꝑe. c Nec hꝫ ꝑtãtẽ in die mortl cã differẽdi. d Nec ſinitr̃ qeſcere igruẽte bello .ſ. ĩfirmitatis ⁊ natu re: ĩ quo bello tũc ſuccũbit natura. e Neq̃ ſaluabit .a morte.
f Impietas ipiũ. ſicut aliq credũt aliqñ mortẽ differre ꝑ artẽ magi/cã vel aliq̃ ſuꝑſtitioſa. g Oĩa hec. Poſtq̃ ſalomõ iduxit ad obſ/uãdũ dei p̓cepta. hic circa hoc remouet tria ipedimẽta ĩ tribꝰ ꝑtibus q̃ patebũt ꝓſequẽdo. Primũ aũt ipedimẽtũ ꝓcedit ex abuſu huma ne potẽtie q̃ aliq ſic abutunt ꝙ p̓cepta ſua p̓ponũt dĩnis ſic ĩproperat ſaluator ſacerdotibꝰ iudeoꝝ ⁊ legiſꝑitis. Marci .7. Irritũ feciſtis mã datũ dei ꝓpter traditionẽ vr̃am. Ad h̓ aũt remouẽdũ p̓mittit ſalo/mõ ſuã cõſiderationẽ circa hũc abuſũ dicẽs. Oĩa hec .ſ. q̃ ſequuntr̃. ſic enĩ copulatr̃ in hebreo. Cõſiderauĩ. ⁊ ſubditr̃. h Interdũ dñatr̃ hõ hoĩ ĩ malũ ſuũ .i. in malũ ipſiꝰ dñantis qñ ꝑ hoc eleuatr̃ ꝯ deũ mõ p̓dicto. de qbꝰ ſubditr̃. i Uidi ĩpios ſepul. i. poſt mortẽ ĩpios nomina ri. k Qui ẽt cũ adhuc viuerẽt .i. adhuc vite ſuꝑeſſẽt.
l In loco ſancto erant. ſicut ſacerdotes ⁊ p̓ncipes mali qui tenent in terris locũ dei: iſti in ſpiritualibus: ⁊ illi in temporalibus.
m Et laudabantr̃ in ciuitate. partim adulatione ⁊ partim timore.
n Sed ⁊ hoc vanitas eſt. quia talis laus vergit in eorum detrimen/tum. o Etenim. Hic remouetr̃ ſecũdum impedimentum qd pro cedit ex abuſu patientie diuine. ex hoc enĩ ꝙ tolerat peccatores dãs eis ſpaciuꝫ penitendi. ex hoc econtrario frequẽter abſq̃ timore inci piunt mandata dei tranſgredi. ⁊ hoc eſt qd dicitur. Etenim qꝛ nõ pro fertr̃ cito cõtra malos ſnĩa diuine punitionis.
p Abſq̃ vllo timore filij hominum .i. nutriti in carnalitate qui ſunt filij hominum ⁊ non dei.
q Perpetrãt mala. trãſgrediẽdo dei precepta cõſequẽter hoc remo uet dicens.
r Attamen. peccator ex eo ⁊c. i. ex dei patientia circa peccatores.
s Ego cognoui ꝙ erit bonũ .in futuro.
t Timentibus deum. timore filiali qui cauet offenſam dei. quia cuꝫ deus ſit optimus decet eum dare meliora melioribus: ⁊ ideo ex quo tolerat. peccatores in vita pñti dans eis vitam que eſt bonum natu/re. cõcluditur ꝙ bene remunerabit iuſtos in futuro. Et quia pecca/tor diuina patientia abutitur. ⁊ multiplicat peccata ad augmentum ſue damnationis. ideo ſubditur.

verent͞ faciē eiꝰ. Nō ſit bonū impio nec plōgent͞ dies eius: ſꝫ q̄ſi vmbra trāſeāt: q nō timēt faciē dñi. Et ē alia vanitas q̄ fit ſup terrā. Sūt iuſti qbꝰ mala pueniunt q̄ſi opa egerit ipioꝝ: ⁊ ſūt impij q ita ſecuri ſūt q̄ſi iuſtoꝝ fcā habeāt. Sed ⁊ h̄ vaniſſimū iudico. Laudaui igit͞ leticiā: ꝙ nō eēt hoi bonū ſub ſole: niſi ꝙ comederet ⁊ biberet atq̄ gauderet: ⁊ hoc ſolū ſecū auferret de labore ſuo oibus diebus vite ſue quos dedit ei ds̄ ſub ſole. Et appoſui cor meū: vt ſcirē ſapiā: ⁊ itelligerē diſtictionē q̄ verſat͞ i terra. Eſt homo q diebꝰ ⁊ noctibꝰ ſomnū nō capit oculis. Et itellexi: ꝙ oiū opeꝝ dei nullā poſſit hō iuenire rōnē eoꝝ q̄ fiūt ſub ſole: ⁊ q̄to plus laborauerit ad q̄rendū: tāto minꝰ iueniat. Etiā ſi dixerit ſapiēs ſe noſſe: non poterit reperire.

IX.

OMniā h̄ tractaui i corde meo: vt curioſe itelligerē. Sūt iuſti atq̄ ſapientes: ⁊

a Nō ſit bonū.i. pſpitas tpalis. b Impio.eo ꝙ abutit͞ ipſa.
c Nec plōgent͞ dies eiꝰ.eo ꝙ ē ſibi occaſio multiplicatiōis pctōꝝ.
d Et ē alia. Hic pñr ponit͞ tertiū ipedimētū: qd̄ puenit ex defectu nr̄e ſcie. Ex h̄ enim ꝙ hoies attēdūt tm̄ bona ſēſibilia ⁊ pn̄tia.⁊ freq̄nter vident iuſtos i aduerſitate.⁊ iniuſtos in pſpitate.ex h̄ mouent͞ ad ſequēdū iniuſtos trāſgrediēdo mādata dei. Sic ergo pcedit͞ in pte iſta.qꝛ pmo ponit͞ effectꝰ trāſgreſſiōis.ſcdo defectꝰ nr̄e cognitiōis.ibi Et appoſui. Circa pꝰ dic͞. Et ē alia vanitas.a pcedētibꝰ. e Sūt ⁊c. ſic pꝫ de ſcō Job. f Et ſūt i.⁊c.ſic pꝫ de mlt̄l regibꝰ ifidelibꝰ tyrānis.
g Sꝫ ⁊ h̄ ⁊c.i.irrōnabiliſſimū.⁊ loqt͞ i pſōa carnal̄ hoiſ q nō cogitat futuras penas ⁊ pmia. iō cōcludit. h Lau.⁊c.i. vitā voluptuoſā.⁊ pꝫ lr̄a vſq̄ ibi. i Et h̄ ⁊c. nō expectās aliō i futuro. Ex q̄ ⁊ pꝫ ꝙ loqt͞ i pſona hois carnalis cogitātis de pn̄ti vita tm̄.
k Et appoſui. Hic pñr circa h̄ oñdit͞ defectus hūane cognitiōis. Qd̄.n. deꝰ pmittit i pn̄ti iuſtos tribulari ⁊ iiuſtos pſpari ptinet ad dei iudicia iuſta ſꝫ nob̄ occulta.⁊ iō talia nō ſūt i pticulari iueſtigāda.ſꝫ ſuffic͞ i gnali cognoſcere p fidem ⁊ ſcripturā ſacrā ꝙ talia q̄ h̄ cōtigūt p dei ſapiā ſꝫ ordinant͞ ad eiꝰ gl̄iā ⁊ etiā electoꝝ, pp ter qd̄ i oibꝰ ē gl̄ificādus.⁊ obediēdū ē mādatis eiꝰ. Dic͞ igit͞. Et appoſui cor meū vt ſcirē ſapiā .de diuinis.
l Et itel.⁊c.circa tribulatōnē iuſtoꝝ ⁊ pſpitatē ipioꝝ. m Eſt hō q ⁊c.i. pl̄es hoies ſūt q ſollicitātur ingrēdo talia nimis curioſe deſcēdēdo ad pticularia. n Et itel.ꝙ ⁊c.ex occl̄tis eiꝰ iudicijs pcedētiū. o Nullā poſ.iue.hō rōnē.i.certā in pticulari cognitionē. p Et q̄to plus labo.ad q̄rēdū curioſe. q Tāto minꝰ iueniet.qꝛ ex tali curioſa inqſitiōe freq̄ēter icidit aliqs in errorē.
r Etiā ſi dixe.ſapiēs.i.ille q vr̄ iter hoies ſapiēs. s Se noſſe.que dcā ſūt. t Nō pote.⁊c.i.v̄bis explicare.ex q̄ pꝫ eū ſe falſo iactaſſe
u OMnia hec. Hic icipit capl̄m nonū.qꝛ illud qd̄ ſubdit͞. Sūt iuſti ⁊c.vbi coiter ſignat͞ capl̄m ē de iſto v̄ſu i hebreo. Poſtq̄ ſalomō iduxit ad btitudinē put hr̄ i ſpe p opa v̄tutū ⁊ ipletionē mādatoꝝ. Hic pñr repmit elatiōis motū: q aliqñ ex bonis opibꝰ iſurgit. Et diuidit͞ i duas ptes.qꝛ pmo fac͞ h̄ ex icertitudine humani ſtatꝰ.ſcdo ex facilitate caſus.ca.ſequē. Prima i q̄tuor ſm q̄druplicē icertitudinē circa ipſū hoiem. Prima cōtigit circa bonū gr̄e. Scda circa bonū fortune.ibi. Verti me. Tertia circa bonū nature.ibi. Neſcit hō. Quarta circa bonū gratitudis humane.ibi. Hanc quoq̄ vidi. Prima i q̄tuor.qꝛ pmo ponit͞ pdcā icertitudo.ſcdo icertitudis rō.ibi. Eo ꝙ.tertio ifert͞ q̄dā cōcluſio.ibi. Hoc ē peſſimū.q̄rto malorꝝ cōparatio.ibi. Nemo ē. Circa pmū dr̄. Oia hec.ſ.q̄ ſequunt͞ ſic eni i hebreo cōiūgit͞. x Tractaui i cor.meo.diligēter cōſiderādo vel potiꝰ admirādo. y Sūt iuſti atq̄ ſa.ſ.pleriq̄ iter homies
z Et opa coꝝ i manu dei.q̄tū appet humano ſēſui. a Et tm̄ neſ.hō: q̄tūcūq̄ iuſtꝰ videat͞. b Vtrū amore an odio.ſ.dei. c Dignꝰ ſit.ſꝫ oia i futurū ſuant͞ icerta.tūc enī manifeſte videbit͞ quos diligit ⁊ quos odit.⁊ ſꝫ hō nō poſſit ſcire certitudinal̄r de ſeipſo.⁊ multo minus de alio via humana vtrū ſit dilectꝰ a deo an non. pōt tm̄ hēre aliquā cōiecturā.vtpote ſi nō ſit pcti mortalis ſibi cōſciꝰ ⁊ ad iplēdum dei mādata ſit volūtariꝰ. pōt ⁊ ſcire certitudinal̄r reuelatiōe diua: ſic͞ reuelatū ē aliqbꝰ ſcis ex ſpāli gr̄a ad eoꝝ pſolationē. d Eo ꝙ. Hic icipit v̄ſus i hebreo: vbi ponit͞ dcē icertitudis rō cū dr̄. Eo ꝙ vniuerſa eq̄ veniāt iuſto ⁊ ipio ⁊c.ſic͞ eni iniuſti aliq pſpant͞ i pn̄ti.ita aliqui iuſti i diuitijs honoribꝰ ⁊ cōſil̄ibꝰ.⁊ ſic͞ aliq iniuſti tribulant͞ ⁊ eijciunt͞.ita ſil̄r aliq iuſti.⁊ iō nō pōt diſtigui acceptꝰ deo ab eo q nō eſt acceptꝰ p aliqd̄ qd̄ ptigat hoibꝰ. Dic͞ āt. e Juſto ⁊ ipio.q̄tum ad ea q̄ fiūt erga pximū i nō ptio. f Bono ⁊ malo.q̄tū ad h̄ qd̄ reſpic͞ vitiū ⁊ v̄tutē. g Mūdo ⁊ imūdo.q̄tū ad id qd̄ reſpicit honeſtatē ⁊ ihoneſtatē. h Immolāti vi.⁊ ſa.cōtē.q̄tū ad id qd̄ reſpicit erga deū deuotionē ⁊ ideuotionē. i Sicut bōi ſic ⁊ pec.q̄tū ad bōitatē ⁊ maliciā opiſ gn̄aliter. k Vt piu.ita ⁊ ille q verū deierat.i.multū aſſertiue iurat ſic͞ dr̄ i. Re.zo. Addidit ionathas deierare.⁊ h̄ dr̄ q̄tū ad id qd̄ reſpic͞ pctm̄ ⁊ meritū oris ſpāliter i.v̄o ⁊ falſo iuramēto.

opa eoꝝ i manu dei. Et tamē neſcit homo vtꝝ amore an odio dignus ſit: ſꝫ oia i futuꝝ ſuāt icerta: eo ꝙ vniuerſa eque eueniant iuſto ⁊ ipio: bono ⁊ malo: mūdo ⁊ imūdo: imolanti victimas ⁊ ſacrificia ptēnēti. Sicut bonꝰ ſic ⁊ peccator: vt piurꝰ: ita ille q veꝝ deierat. Hoc ē peſſimū iter oia q̄ ſub ſole fiūt: qꝛ eadē cūctis eueniunt. Vñ ⁊ corda filioꝝ hominū iplent͞ malicia ⁊ ptēpti in vita ſua: ⁊ poſt h̄ ad iferos deducent͞. Nemo ē q ſemp viuat: ⁊ q huiꝰ rei habeat fiduciā. Melior ē canis viuꝰ leone mortuo. Viuētes .n. ſciūt ſe eē morituros: mortui v̄o nihil nouerūt āpliꝰ: nec hn̄t vltra mercedē: qꝛ obliuioni tradita eſt memoria eoꝝ. Amor quoq̄ ⁊ odiū ⁊ iuidie ſil̄ pierūt nec hn̄t partē in hoc ſeculo: ⁊ in ope quod ſub ſole gerit͞. Vade ergo ⁊ comede in leticia panē tuum: ⁊ bibe cum gaudio vinū tuū: quia deo placent opa tua. Omni tempore ſint veſtimēta

l Hoc eſt. Hic ex dcis ifert͞ q̄dā cōcluſio.⁊ ſcdo maloꝝ cōparatio.ſ.ꝙ mlt̄i aſſueſcūt pctō eo ꝙ inter iuſtos ⁊ ipios nō vr̄ aliqua diſtictio fcā a deo.⁊ h̄ ē qd̄ dicit͞. Hoc ē peſſimū ⁊c. ⁊ pꝫ lr̄a vſq̄ ibi.
m Et poſt hec ⁊c.q̄ſi diceret.ſꝫ i pn̄ti vita eadē ptigāt iuſtis ⁊ iiuſtis: tm̄ i futuro nō erit ita.qꝛ ſoli impij ad gehēnā deducent͞. n Ne.ē. Hic pñr ponit͞ maloꝝ q̄dā cōparatio Et diuidit͞ i duas partes.qꝛ p ponit͞ hec cōparatio.ſcdo ifertur ex h̄ q̄dā cōcluſio.ibi. Vade ergo. Cōparatō tal̄ ē.ſ.ꝙ mali viuētes videt͞ melioris cōditiōis: ſꝫ ſciāt ſe certitudinal̄r morituros. iō dic͞. Nemo ē q ſemper viuat.qꝛ cōpoſitꝰ ē ex ptrijs.⁊ origiali iuſticia deſtitutꝰ. o Et q huiꝰ rei.ſ.ſp viuēdi. p Habeat fidu.qꝛ nullus vr̄ euadere mortis ſniam.
q Melior ē ⁊c.p canē mordacē ⁊ leonē voracē itelligunt͞ hoies mali.ſꝫ tm̄ magis ⁊ minꝰ. ſic͞ leo ē cane magis nociuꝰ.⁊ ſic ſalomō loqtur h̄ metaphorice.ſic͞ ⁊ coi ſmone hō iracūdꝰ dr̄ canis. Eſt igit͞ ſēſus ꝙ pctōr viuꝰ melioris cōditiōis ē q̄ mortuꝰ. Et ſubdit͞ rō. r Viuētes eni ſciūt ſe eē morituros.⁊ h̄ certitudinaliter vt dcm̄ ē.⁊ ex hac cōſideratione pn̄t a malis penitere.⁊ ad bonū reuerti. s Mortui v̄o nihil nouerūt āpliꝰ.ſ.aliqd vn̄ poſſint ad bonū reuerti.ſꝫ ſciāt multa alia. t Nec hn̄t ⁊c. qꝛ ſūt ex͞ ſtatū merēdi. u Qꝛ obli.tradi.ē memo.eoꝝ.coram deo.ſ.q̄tū ad hoc ꝙ det eis pnīe locū.ſꝫ ſint i memoria eiꝰ ad puniēdū. x Amor quoq̄.quē hūerūt ad malos in pn̄ti vita.
y Et odiū ⁊ iuidia.p bonos. z Simul pierūt.qꝛ nō pn̄t vltra malos iuuare nec bonis nocere. a Nec habent partem in hoc ſeculo ⁊c.ideſt in ſuffragijs que viui faciunt pro defūctis que nō valent eis. b Vade ergo. Hic ex dictis concluditur quedam cōcluſio.ſ.ꝙ homo debet in p̄ſenti honeſte viuere.⁊ ad vitam beatā cōtinue ſe preparare.⁊ ſic exponit Ra.Sa.partē iſtam. Dicit igitur. Vade ergo.tu iuſte. c Et comede in leticia panem tuū.i.viue in iocunditate mētis ex teſtimonio bone cōſcientie pcedente. Et ꝙ ſic hic debeat intelligi patet per hoc qd̄ ſubdit͞. d Quia deo placēt opera tua.qd̄ dicit͞ magis cōiecturaliter q̄ certitudinaliter. vt ſupra dictū eſt. e Oi tpe ſint veſti.tua candida. Hic dicit Ra.Sa.ꝙ iſtud eſt ſimile regi inuitanti aliquem ad feſtum.⁊ non dicit ſibi diem determinatū.⁊ ideo ſic inuitatus ſi ſit ſapiēs ſic ſe parat ⁊ ornat.ꝙ oi hora ſit paratus.quia deus vocat electos ad feſtum futurum.⁊ nō dicit eis tempus determinatū.qd̄ eſt tempus mortis.quo nihil eſt incertius.⁊ ideo homo ſemp debet eſſe paratus vt recipiatur ad dei feſtum.que p̄paratio eſt per vitam ſanctā ⁊ honeſtā ⁊ ſignificatur hic per cādidam veſtē.⁊ ſic ſalomon loqtur h̄ metaphorice.ſicut in pluribus alijs locis.

a Et oleũ.diuine grẽ. b De capite tuo.i.de mẽte tua q̃ ẽ caput i virib⁹ aĩe. c Nõ defi.i.ſic viue q̃ de⁹ grãm ſuã a te non ſubtrahat. d Perfruere.vita pñti. e Cũ vxo.quã dili.i.cuꝫ ſapiã diuine legis.vt exponũt h hebrei ſꝫ q̃ dr̃.Sap.8.Hãc amaui a iuuẽtute mea.⁊ q̃ſiui ſpõſã mihi eã aſſumere. f Cũctis die.vi.iſta.tue.i.vite pñtis q̃ ẽ iſtabilis.q̃ expẽdẽda ẽ ĩ exercitio diuine legis. g Hec ẽ eni ps ĩ vita ⁊c̃.i.iſta tecũ portabis de pfẽti vita ⁊ nõ tꝑalia bona.iõ ſubdĩ. h Qõcũqꝫ põt ma.tua ⁊c̃.i.q̃ʒtũ potes opib⁹ meritorijs inſta. i Qr nec op⁹.ſ.exte/ri⁹. k Nec rõ.i.mẽtis meditatio l Nec ſcia.de hũanis. m Nec ſa.de diuinis. n Erũt apud iferos.i.i lymbo patrũ vbi deſcẽdebãt oĩno purgati añ xpi paſſionẽ. d q tꝑe loqr h ſalomõ ⁊ ĩ purgatorio vbi deſcẽdebant ⁊ adhuc deſcẽdũt q de/cedũt i aliqb⁹ pur/gãdi. Iſta eni duo loca a doctorib⁹ eẽ dñr in pte iferni: ⁊ ibi nõ ẽ op⁹ nec rõ: nec ſcia nec ſapien tia.ſꝫ ad merẽduꝫ. lꝫ ibi ſint ad aliud. o Quo tu ꝑperas. qr oẽs q̃ʒtũcũqꝫ iu/ſti deſcẽdebant ad alterũ iſtoꝝ dicto/rũ locoꝝ añ xpi aduẽtũ.

tua cãdida: ẽt oleũ dẽ capite tuo nõ deficiãt. Perfrũe vita cũ vxore quã dilig: cũctĩ dieb⁹ vite iſtabilitatĩ tue: q dati ſũt tibi ſub ſole oĩ tꝑe vãitatĩ tue. Hẽc ẽ.n.pars i vita: ⁊ i labore tuo quo laboras ſub ſole. Quodcunqꝫ facere põt man⁹ tua iſtanter oparc: qã nec op⁹: nẽc rõ. nẽc ſapia: nẽc ſciẽtia ẽrũt apd̃ iferos: qũo tu ꝑperas. vẽrti me ad aliď. ẽt vidi ſub ſole: nẽc velociũ eẽ curſũ: nẽc fortiuꝫ bellũ: nẽc ſapiẽtiũ panẽ: nẽc doctoꝝ diuitias: nec ãrtificũ grãm: ſꝫ tp̃s cãſũqꝫ i oĩb⁹. Nẽſcit hõ finẽ ſuũ: ſꝫ ſicut piſces cãpiunt hamo: ⁊ aues laq̃o ꝯphẽdunt: ſic capiũnt hoĩes i tꝑe malo: cũ ẽis extẽplo ſupuenẽrit. Hanc q̃uoqꝫ ſub ſole vidi ſapiaꝫ ⁊ ꝓbaui maximã. Ciũitas parua: ẽt pauci in ea viri. Uẽnit ꝯ eã rex magn⁹ ⁊ vallauit eã: extruxitqꝫ munitões ꝑ gyrũ: ⁊ ꝑfecta ẽ obſidio. Inuẽtũſqꝫ ẽ in ea vir paup ⁊ ſapiẽs: ⁊ liberauit vrbẽ per ſapiaꝫ ſuaꝫ: ⁊ nullus deĩceps recordat⁹ ẽ hoĩs illius pauperis. Et dicẽbaꝫ ego meliõrẽ eſſe ſapiam fortitudine. Qũõ ergo ſapia paupis ꝯtẽpta ⁊ vba ei⁹ ñ ſũt audita? Uerbã ſapiẽtiũ aũdiũt i ſilẽtio: plũſq̃ʒ clamor pꝛĩcipis iter ſtltos.

Meliõr ẽ ſapia q̃ʒ arma X. bellica: ẽt qui in vno peccauerit multa bona ꝑdet. Mũſce moriẽtes ꝑdũnt ſuãuitatẽ vnguẽti. Preciõſior ẽ ſapia ꝑuãqꝫ gl'ia ad tp̃s ſtulticia. Cõr ſapientis in dextera eius: ⁊ cõr ſtulti in

p Uerti me. Hic ꝯñr ponĩ ĩcertitudo hoĩs circa bona fortune cũ dr̃. q Et vidi ſub ſole.i hominũ hitatione. r Nec velociũ eẽ curſũ.qr aliqñ cõtigit q̃ velocior curſor nõ venit por ad terminũ: eo q̃ aliquo caſu impedĩ.⁊ ſic ab alio ꝑuenĩ. s Nec fortiũ bellũ.qr aliqñ fortior a min⁹ forti vincĩ. t Nec ſa.panẽ.ſꝫ aliqñ ſunt in egeſtate magna.ſicut pꝫ de ſcõ iob ⁊ pl'ib⁹ alijſ. u Nec doc.diui.Phi eni apud gẽtiles cõtẽpſerũt diuitias.vt pꝫ de ſocrate ⁊ diogene ⁊ pl'ib⁹ alijs.ſil'r ꝓphẽ q fuerũt doctores tꝑe veteris teſti.⁊ xp̃s ⁊ apl'i tꝑe noui. x Nec artificũ grãm.melior eni artifex in mechanicis nõ ſemp hꝫ maiorẽ grãm pncipis. y Sꝫ tp̃s ⁊c̃.i.icertitudinẽ q̃ ab elatiõis motu dꝫ repmere hoiem. z Neſcit hõ. Hic ponĩ icertitudo hoĩs circa bonũ nãe qõ ẽ ipſa vita cui⁹ termin⁹ ẽ oĩno icert⁹.iõ dr̃. Neſcit hõ finẽ ſuũ. a Sꝫ ſi.pi.capi.hamo ⁊c̃.i.ex iſꝑato qñ eſtimãt accipe eſcã. b Sic capi.ho.tꝑe malo.i.tꝑe mortis qõ malũ dr̃ inq̃ʒtũ ꝑuat vitam. c Cũ eis extẽplo.i.repẽte. d Supuenerit.⁊ talis icertitudo dꝫ hoiem retrahere ab elatione. e Hãc quoqꝫ. Hic ꝯñr ponĩ icertitudo reſpectu gratitudinis humane q̃ frequenter ꝑuat bñficijs. Et diuidĩ i duas ptes.qr pmo ꝓpoſitũ oñdĩ.ſecũdo circa h qõ monẽ ⁊ ſoluĩ.ibi. Quõ ergo. Circa pmũ dicĩ. Hãc quoqꝫ ſub ſole vi.ſa.gratitudine tñ ꝑuatã. f Ciuitas ꝑua.iõ poterat de facili obſideri. g Et pauci in ea viri.ideo male poterat defẽdi. h Uenit ꝯ eã rex ma.q poterat eã ſuo exercitu circũdare ⁊ machinas ꝯ eã erigere.⁊ ſic eam capere. i Inuẽtuſqꝫ ẽ in ea vir paup ⁊ ſa.⁊ libe.vrbẽ.tñ nullus reddidit ſibi gratitudinẽ. Ra.Sa.exponit h tanq̃ʒ fuerit ſic ad lr̃am verũtñ ñ dic̃ q̃ fuerit illa ciuitas ⁊ ille paup eã liberãs ſicut nec hic expmĩ: potuit tñ ſic eẽ.qr ſapiẽs mulier libauit abelã ab imminẽte excidio.vt hr̃.2.Reg 20.ſapia aũt magis viget in viris q̃ʒ i mulierib⁹. k Et dicebã ego.ex ſcõ paupis ſapientis. l Meliorẽ eẽ ſapiam fortitudine.qr bellatores ciuitatis nõ poterãt h facere. m Quõ ergo. Hic ex pdcis monẽ qõ.vñ proceſſit tãta igratitudo erga paupem ſapiẽtẽ.⁊ rñdet ad h cũ dr̃. n Uerba ſapiẽ.i.ꝓcedẽtia ab ore ſapiẽtis.⁊ ſapiẽtib⁹ ꝓpoſita. iõ dr̃ ſapiẽtiũ in pl'ali. o Audiunĩ i ſilẽtio.i.attẽte. p Pluſq̃ʒ clamor pncipis iter ſtultos.⁊ p hoc ſoluĩ qõ.q̃ enim vba paupis ſapiẽtis fuerũt cõtẽpta ꝓceſſit ex ppl'i ſtultitia.⁊ qa ſtultoꝝ ifinit⁹ ẽ numer⁹ vt dictũ ẽ ſupra.c.1.iõ frequẽter ꝯtigit talis cõtẽpt⁹ ⁊ igratitudo. Expoſitores võ catholici coiter dicũt q̃ ſalomõ h loqtur metaphorice p ciuitatẽ itelligẽs eccl'iam: ⁊ p regẽ eã obſidẽtẽ diabolũ ⁊ ei⁹ militiã.p paupem ſapiẽtẽ ipſũ xp̃ꝫ q duxit paupem vitã.⁊ ſua ſapia libauit ppl'm ſuũ.q̃ʒtum ẽ in ſe ex demonis p̃tãte.⁊ nullus deiceps recordat⁹ ẽ.qr pauci valde ſũt grati reſpectu igratoꝝ.⁊ maxime de iudeis q negãt xp̃m.⁊ talis ingratitudo ex humana ſtulticia ꝓcedit.⁊ ad hũc itellectũ põt lr̃a de facili applicari. Aliq võ hebrei dicũt ſil'r q̃ʒtũ ad h q̃ ſalomõ loqtur h metaphorice.⁊ p ciuitatẽ ꝑuã itelligit corp⁹ humanũ.per viros exñtes i ea corporis mẽbra.p regẽ obſidẽtẽ ipſũ fomitẽ ad malũ iclinãtẽ.q dicitur rex magnus eo q̃ multi obediũt ei.p virũ ſapiẽtẽ ⁊ paupem.ſynderẽſiꝫ vel rõnis dictamen ad bonũ iclinãtẽ.⁊ dr̃ paup qr pauci obediũt ei. Liberatio aũt ab ipulſu fomitis fit p dictamẽ ratõnis.⁊ q̃ cõtẽnĩ procedit ex ſtulticia homis.⁊ ad iſtũ itellectũ põt ſil'r lr̃a de facili applicari. pma tñ expõ videĩ magis litteralis. Cap. X.

q Melior ẽ ſapiẽtia. Poſtq̃ʒ ſalomõ repſſit motũ elationis ex incertitudine humani ſtat⁹.h ꝯñr idẽ facit ex facilitate ſui caſus.ꝓpter qõ ſemp dꝫ timere ⁊ nõ p̃ſumere. Et diuidĩ i duas ptes.qr pmo oñdit facilitatẽ caſus ex ipulſu iterioris fomitis.ſcõ ex dfectu exterioris regiminis.ibi. Ue tibi terra. Circa primũ ſciẽdũ q̃ fomes ipellit ad malã actionẽ ⁊ ad ei⁹ occaſionẽ.⁊ ẽt ad iordinatã locutionẽ. Primo ergo oñdĩ ꝓpoſitũ i pmo.ſ.i pctĩ actiõe ſcõ i pctĩ occaſione.ibi. Qui fodit foueã.tertio in mala locutiõe.ibi Si mordeat ſerpẽs. Prima adhuc ĩ duas.qr pmo oñdit ſalomõ damnũ pctĩ.ſcõ monet reſiſtere fomiti.ibi. Si ſpũs. Prima adhuc in duas.qr pmo oñdĩ ꝓpoſitũ.ſcõ iferĩ duplex correlariũ.ibi. Precioſior. Circa pmũ dic̃ cõtinuãdo ſe ad p̃cedẽtia. Melior ẽ ſapia q̃ʒ arma bellica.qr pus locut⁹ fuerat de ſapia paupis ciuitatẽ liberãtis.qõ fieri nõ poterat armis. Eſt ẽt cõtinuatio ad ſeq̃uẽtia.qr p ſapiam reſiſtitur fomiti q̃ ẽ optima victoria.⁊ multo melior q̃ʒ illa q̃ acqrĩ p arma bellica. r Et q i vno defecerit.multa bona ꝑdet.ſic̃ eni in bellis ex modico defectu in pmo cõgreſſu debellaĩ aliqñ totus exercit⁹.ſic ex vno pctõ mortali pdĩ tot⁹ cumulus p̃cedẽtiũ meritoꝝ.q ſtãte illo pctõ nõ ꝓficit ad ſalutẽ.⁊ ad h iducĩ exẽplũ cũ dr̃. s Muſce moriẽtes.i.lãguide ⁊ debiles q̃ de facili cadũt i illa q̃ cõficiuntur ab apotecharijs. t Perdũt.i.deſtruũt. u Suauitatẽ vnguenti.i.ei⁹ bonitatẽ qñ cadũt ibi.⁊ ſic̃ p muſcã q̃ ẽ res ꝑua ꝑdĩ res bñ p̃cioſa.ſic p vnũ pctm̃ cumulus meritoꝝ. x Precioſior. Hic iferĩ primũ correlariũ cũ dr̃. Precioſior ẽ ſapia ⁊c̃.qr locut⁹ fuerat de valore ſapie.⁊ ſm expoſitores nr̃os coiter ſapia ⁊ gl'ia ꝑua ſũt noĩatiui caſus ⁊ ſtultitia ablatiui.⁊ ẽ ſẽſus. y Sapia ꝑuaqꝫ gl'ia.i.ſapia cũ honore ꝑuo. Precioſior ẽ q̃ʒ ſtultitia cũ honore magno.vt dcm̃ ẽ ſupra.c.4. Melior ẽ puer paup ⁊ ſapiẽs rege ſene ⁊ ſtulto. Sꝫ hec expõ ſm lr̃aꝫ hebraicã ſtare ñ põt.qr ĩ hebreo ſapia ⁊ gl'ia ſũt ablatiui caſus. ſtl'titia võ noĩatiui. Itẽ li ꝑua ñ ẽ adiectiuũ h⁹ ſbſtãtiui gl'ia.ſꝫ h⁹.ſ.ſtultitia.qr ponĩ imediate poſt ipſũ. Eſt igĩ ſm hebreos hec lr̃a. Põderoſior ẽ ſapia ⁊ gl'ia ſtultitia ꝑua.⁊ ẽ ſẽſus q̃ defect⁹ ꝑu⁹ i morib⁹ q dr̃ h ꝑua ſtultitia põderoſior ẽ q̃ʒ ſapia ⁊ gl'ia.qr frequẽter facĩ eã vileſcere i ꝑſona aliq̃ nõbili.⁊ ſm h hec lr̃a ẽ cõfirmatio p̃cedẽtis ſnie i q̃ dcm̃ ẽ q̃ muſce q̃ ſũt res ꝑue vileſcere faciũt vnguẽtũ p̃cioſũ. Rõ ãt diuerſitatis iter trãſlationẽ nr̃am ⁊ dcm̃ hebreoꝝ circa h nomẽ. Precioſior ẽ.qr nom̃ hebraicũ h poſitũ ẽ equocũ ad p̃cioſitatẽ ⁊ põderoſitatẽ ⁊ frequẽti⁹ accipĩ ꝓ p̃cioſitate.ſic̃ accipit trãſlatio nr̃a. Et iõ põt al'r expõi lr̃a nr̃a.⁊ ſequẽdo hebraicã vitatẽ q̃ʒtũ ad h q̃ ſapia ⁊ gl'ia ſunt ablatiui caſus.⁊ ſtultitia ꝑua noĩatiui.vt ſit ſẽſus. Stultitia ꝑua.i.ſtl'ticia ad horã ſimulata. Precioſior ẽ.i.vtilior q̃ʒ ſapia ⁊ gl'ia.vt pꝫ de dauid.1.Reg.21.q ſimulãdo ſtulticiã corã achis rege geth p h euaſit mortem. z Cor ſapiẽtis. Hic ponĩ ſcõm correlariũ de ſapia ⁊ ſtl'ticia ſibi oppoſita cũ dr̃. Cor ſapiẽtis in dextera ei⁹.qr dirigit in bonũ moris p dexterã deſignatũ. a Et cor ſtulti in ſiniſtra illi⁹: qr ſemper tẽdit in malũ p ſiniſtram deſignatum.

a Sȝ ⁊ in via.ſ.vite pn̄tis.in qua oēs ſūt viatores. b Stult⁹ am bulās.ꝑ vitia ⁊ pctā. c Cū ipſe iſipiēs ſit.ſm v̾itatē. d Oēs. a ſua via declinātes. e Stultos eſtimat.q̄ꝛ nō ſequūtur delecta bilia hui⁹ mūdi q̄ ſola reputat bona.⁊ ꝓpter h̾ hoīes vani ⁊ mūdani viros ſapiētes ⁊ religioſos reputāt ſtultos. f Si ſpūs.Poſtq̄ȝ oñ dit dānū pcti ad qd̄ fomes ipellit.hic ɔn̄r monet reſiſtere fomiti.⁊ p̄ mo ponit̄ hec monitio.ſcd̄o iferṫ q̄dā cōcluſio.ibi.Eſt ⁊ malū.Circa pⁱmū dr̄.Si ſpūs.i.ipulſus. g Ptātē hn̄tis.i.fomitis q dr̄ hic ptātē hn̄s.eo ꝙ multi obediūt ei vt ptātē hn̄ti.Pōt ēt dici demō.de quo dicit̄ Job.4i.Nō ē ptās ſup terrā q̄ ei cōparetur.Et frequēter ipulſus fomi tis ⁊ demonis ſil̾ cōcur rūt i tētatione.quia de mō excitat fomitē ⁊ eo vtit̄ tanq̄ȝ iſtrō vt dey ciat hoīem a virtute.
h Aſcēderit ſup te.im pellēdo te ad pctm̄.
i Locū tuū ne dimiſe ris.i.ſtabilitatē v̾tutis.i q̄ tanq̄ȝ i loco ſtabili dȝ hō ꝑmanere.⁊ ſubditur cā. k Q̄ꝛ curatio fa cit ceſſare pctā maxima Iȝ eni reſiſtēdo fomiti n̄ auferat̄ fomes totaliter in pn̄ti vita.tn̄ ꝑ talē re ſiſtētiā ei⁹ ptās diminui tur:⁊ v̾t⁹ moralis forma tur ⁊ auget̄.q̄ dr̄ q̄dā ſa nitas aīe.⁊ ꝑ ɔn̄s curatō ab īfirmitate.⁊ hec facit ceſſare pctā ad q̄ ipelle ret fomes niſi eēt tal̾ ſa nitas vel curatio.
l Et ē malū.Hic inferṫ q̄dā cōcluſio.Ex h̾ enim ꝙ pauci reſiſtūt fomiti

ſiniſtra illi⁹. Sȝ ⁊ in via ſtultus ābulās:cū ipē iſipiēs ſit:oēs ſtul tos eſtimat. Si ſpūs ptātē̄ ha bētis aſcēderit ſup te:locū tuū ne dimiſeris:quia curatio faciet ceſſare pctā maxima. Eſt ⁊ ma lū qd̄ vidi ſub ſole: q̄ſi ꝑ errorē egrediēs a facie principis. Poſi tū ſtultū i dignitate ſublimi: ⁊ di uites ſedere deorſū. Vidi ſuos i eq̄s: ⁊ pricipes ābulātes ſuper terrā q̄ſi ſuos. Qui fodit foueā icidet in eā: ⁊ q diſſipat ſepem mordebit eū coluber. Qui tranſ fert lapides affliget̄ in eis: ⁊ qui ſcidit ligna vl̾nerabit̄ ab eis. Si retuſū fuerit ferꝝ ⁊ hoc non vt pri⁹ ſȝ hebetatū fuerit multo la bore exacuet̄: et poſt induſtriā ſequet̄ ſapia. Si mordeat ſpēs i ſilētio: nihil eo min⁹ hȝ q occul te detrahit. Verba oris ſapiētis grā: ⁊ labia iſipiētis p̄cipitabūt

mō p̄dcō.⁊ multi ſequunt̄ ei⁹ ipulſū.iō hoīes fiūt ambitioſi poteſtatꝭ mūdane ⁊ honoris.⁊ ſic hoīes defectuoſi ad talia ꝓmouent̄.⁊ v̾tuoſi ſine honore dimittunt̄:⁊ hoc ē qd̄ dr̄.Eſt ⁊ malū qd̄ vidi ſub ſole.⁊ qd ſit illud ſubdit̄.Quaſi ꝑ errorē egrediēs a facie p̄ncipis. m Poſi tū ſtul.in digni.ſublimi.p̄nceps iſte de⁹ ē q nullo mō pōt errare ſȝ vi tatē.ſȝ tn̄ ſm hoīum iſipiētiū eſtimationē.q ex ꝓmotione malorū ad magnas dignitates frequēter dicūt deū dormire vel decipe.tn̄ ſȝ ordinē ſue ſapie ⁊ iuſticie nobis occulte ꝑmittit aliqn̄ malos ſublima ri ⁊ bonos humiliari.⁊ iō nō dr̄ hic ꝑ errorē p̄ncipis abſolute.ſȝ q̄ſi ꝑ errorē.q̄ꝛ ſic vr̄ fatuis ⁊ ſimplicib⁹. n Qui fodit.Hic ɔn̄r oſtēdit malū fomitis inq̄ȝtū iclinat ad pcti occaſionē.dicēs.Qui fodit foueā icidit in eā.ſic eni cōtingit aliqn̄ corꝑal̾r.Et ꝑ hoc itelligit̄ ꝙ querēs pcti occaſionē icidit in illud.ſicut vadēs ad ſpectacl̾a ihoneſta cadit in pctm̄ luxurie.⁊ q̄rēs familiaritatē latronū i furti pctm̄.Ad idē idu cit qd̄ ſubdit̄. o Et q diſſipat ſepē.i.honeſtatis diſciplinā a ſapiē tib⁹ traditā. p Mordebit eū coluber.i.diabolus q vocat̄ ſerpēs Gen̄.3.Et ad idē facit qd̄ ſubdit̄. q Qui trāſfert lapides ⁊c̄.ſicut eni trāſferēs lapides ⁊ ſcindēs ligna patit̄ corꝑale detrimētū.ſic ⁊ il le q exponit ſe occaſionib⁹ pctōꝝ detrimētū aīe. r Si retuſum. Hic remouet circa p̄dicta quādā eſtimationē falſā q̄ aliq eſtimāt ho minē de facili de vitijs redire ad v̾tutes.⁊ iō q̄rūt facili⁹ pctōꝝ occa ſiones.⁊ iō h̾ remouet ꝑ exēplū ferri acuti.ꝙ ſi ide ꝑcutiat̄ lapis ei⁹ acuties ꝑdit̄.nec de facili recupat̄ ſȝ cū magno labore.⁊ ſil̾r declināſ de v̾tutib⁹ ad vitia nō de facili ſȝ cū multa difficultate redit ad v̾tutē vt pȝ ꝑ experiētiā.⁊ ꝑ ph̾m.i.ethicoꝝ.iō ſubdit̄. s Et poſt iduſtriā. i.magnā diligētiā ad recupandū v̾tutē. t Seq̄tur ſapia.ꝑ quā in telligit̄ ſtat⁹ v̾tuoſi. u Si mordeat.Hic oñdit malū fomitis inq̄ȝ tū iclinat ad malā locutionē dicēs.Si mordeat ſerpēs in ſilētio cor poraliter. x Nihil eo min⁹ hȝ.ſpūal̾r.Qui occulte detrahit ꝓxi mo.⁊ iō ꝑ oppoſitū dr̄ de bono v̾bo. y Verba oris ſapientis grā. q̄ꝛ reddūt eū corā deo ⁊ hoīb⁹ gratioſū. z Et labia iſipiētis p̄cipi tabūt eū q̄ꝛ reddūt eū deo ⁊ hoīb⁹ odioſū.Et q̄ꝛ ſic ſapiēs ꝓcedit de v̾tute i v̾tutē augmētādo.ita ſtult⁹ de malo in pei⁹ loquēdo.iō ſubdit̄
a Initiū v̾boꝝ ei⁹ ſtultitia.minor. b Et nouiſſimū oris illius er ror peſſim⁹.q̄ꝛ aliqn̄ ꝓrūpit i blaſphemiā ɔ̄ deū.qd̄ ē peſſimū ⁊ vn̄ ꝓ cedit h̾ ſtati oñdit. c Stult⁹ v̾ba mul.q̄ꝛ multiplicādo v̾ba fatua

final̾r venit ad v̾ba peſſima.Et q̄ꝛ oē malū ꝓcedit ex aliq̄ igno rātia.ſm ꝙ dic̄ ph̾s.Ignorat oīs malus.iō ſubdit̄. d Igno rat hō.ſ.ſtult⁹. e Quid añ ſe fuerit.q̄ꝛ fcā p̄cedētiū ſapiētū cōſiderare neglexit q̄ ſūt q̄dā directiones reſpectu agendorum
f Et qd̄ poſt ſe ⁊c̄.q.d.ſolus de⁹.ſȝ ſtult⁹ talis nō ē hac reuelatio ne dign⁹.Et q̄ꝛ tal̾ errat ꝑ diuerſa vitia.i qb⁹ ē magn⁹ labor:non ſolū aīe ſȝ ēt corꝑis ſm ꝙ i ꝑſona dānatoꝝ dr̄ Sap.5.Laſſati ſu m⁹ i via iniq̄tatis ⁊ ꝑditiōis ⁊ ambulauim⁹ vias diffíciles.iō ſeq tur. g La.ſtul. af.eos ⁊c̄.i.ad ſcōꝝ regem.de q̄ ciuita te dr̄ Ezech.vlt.Et nomē ciuitatis dn̄s ibidē. h Ve ti bi terra.Poſtq̄ȝ ſa lomō oñdit labili tatē hoīs ex iclina tione fomitis.h̾ cō ſequēter idē oñdit ex defectu exterio ris regimīs.⁊ pⁱmo fac̄ ꝓpoſitū.ſcd̄o re mouet qd̄dā ꝑicu lū.ibi.In cogitatio ne.Pⁱma i duas. q̄ꝛ pⁱmo ponit̄ boni ⁊ mali regimīs cō paratio.ſcd̄o mali ꝓ ſecutō.ibi.In pigri tijs.Circa pⁱmū dic̄ Ve tibi terra cuius rex ē puer: morib⁹ ⁊ ſēſu.q̄ꝛ ex h̾ ſubdi ti iſoleſcūt ⁊ vitia multipl̾r icreſcunt
i Et cuius p̄ncipes mane comedūt.i.i ordinate.⁊ ꝑ h̾ deſi gnant̄ alia vitia i q bus p̄ncipi ɔformā tur eo ꝙ ſunt ſibi

eū. Initiū v̾boꝝ eius ſtulticia: ⁊ nouiſſimū oris illius error peſ ſimus. Stult⁹ verba mltiplicat. Ignorat hō quid ante ſe fuerit: ⁊ qd̄ poſt ſe futurꝝ ē: q̄s ei pote rit idicare? Labor ſtultorū af fliget eos qui neſciūt i vrbē per gere. Ve tibi terra cui⁹ rex ē pu er: ēt cui⁹ principes mane come dunt. Beata terra cui⁹ rex nobi lis ē: ēt cui⁹ pricipes veſcūt̄ i tpe ſuo: ad reficiēdū ⁊ non ad luxu riā. In pigritijs hūiliabit̄ cōti gnatio: ēt i firmitate manuū per ſtillabit domus. In riſū faciunt panē ⁊ vinū: vt epulent̄ biben tes. Et pecunie obediūt oīa. In cogitatione tua regi non detra has: ēt i ſecreto cubiculi tui non malediperis diuiti: quia ⁊ aues celi portabūnt vocē tuam: ⁊ qui habent pennas annunciabūt ſē tentiam. XI.

magis ꝓping ⁊ ei placere nitunt̄: ⁊ ꝑ oppoſitū dr̄. k Beata terra ⁊c̄.morib⁹ ⁊ gn̄e.De hac eni duplici nobilitate dic̄ Greg. Qn̄ altera alteri copl̾at̄ q̄ſi gēma carbūculi i ornamēto auro ſo ciat̄.tal̾.n.rex ſtudet ſollicite i terra ſua extirpare vitia ⁊ v̾tutes nutrire. l Et cui⁹ p̄n.⁊c̄.i.tpe cōpetēti ſuſtētatiōi nāe.⁊ h̾ tē pus ē cōpleta p̄cedētis cibi digeſtione.iō ſubdit̄. m Ad re ficiēdū.q̄ꝛ cib⁹ ſic ſūpt⁹ reficit nām.dū tn̄ nō accipiat̄ i imode rata q̄ȝtitate vel cū nimia voluptate iō ſubdit̄.Et nō ad luxuri am. n In pigritijs.Hic ɔn̄r ponit̄ mali regiminis ꝓſecutio q̄ȝtū ad mala ide ɔn̄tia.q̄ꝛ vt p̄dcm̄ ē hoīes ex h̾ efficiunt̄ carna les ⁊ maxime p̄ncipes.⁊ ex h̾ ſeq̄tur pigritia circa bona opa ex q̄ dimittunt̄ peiorari edificia.⁊ h̾ ē qd̄ dr̄.In pigritijs hūiliabi tur cōtignatio.i.ſūmitas edificioꝝ i q̄ cōiūgunt̄ tigna.q̄ꝛ diſpo nit̄ ad caſū. o Et i ifirmitate manuū.i.i remiſſione manu um a bonis operibus. p Perſtillabit do.pluuijs ⁊ niuibus itra cadētib⁹.Scd̄o ex carnalitate p̄ncipū ſeq̄tur ꝙ volunt hē re magnā familiā ⁊ ſplēdidā mēſā.iō dr̄. q In riſu.i.i leti cia iepta. r Faci.panē ⁊ vi.i.diſponunt ſup mēſā.h̾ eni v̾bū facere i hebreo aliqn̄ accipitur ꝓ diſponere.vn̄ Deu.21.dr̄ d mu liere gētili accipiēda i mr̄imoniū a iudeo ꝙ radet ceſariē.⁊ cir cuncidet vngues ſuos.i hebreo hr̄.Faciet vngues ſuos.i.cōpōet ⁊ eodē mō accipit̄ h̾.Et q̄ꝛ ad magnā familiā ⁊ amplā mēſā idi gēt multa pecunia.ide ſeq̄tur ꝙ ſubuertūt iudiciū ꝑꝑ diuitum munera.iō ſeq̄tur.Et pecunie obediūt oīa. s In cogitatiōe Hic remouet qd̄dā ꝑiculū.Ex h̾ eni qd̄ dic̄ de malo regimine re gis ⁊ p̄ncipū poſſȝ aliq̄s ꝓrūpere v̾ba ɔ̄ famā ipſoꝝ.iō ꝓhibȝ h̾ tanq̄ȝ ꝑiculoſū dicēs.In cogitatiōe tua regi ne detrahas.illa n. q̄ i cogitatiōe reuoluunt̄ de facili v̾bo ꝓferūtur ēt p̄ter itētōnē ꝓferētis. t Et i ſecre.⁊c̄.vbi credis a nullo audiri. u Ne male.diuiti.q̄ꝛ pōt p̄ter ſcitū tuū audiri ab aliq̄ ⁊ reportari.iōo ſubdit̄. x Q̄ꝛ ⁊ aues celi.i.relatores v̾boꝝ q dn̄r h̾ aues celi eo mō loquēdi quo demones dn̄r aues celi i ꝑabola ſeminātis. Mat.13. y Portabūt vo.tuā.ad tuā accuſationē. z Et q hn̄t pēnas.i.q̄cūq̄ȝ relator v̾boꝝ velox ad talia referēdū.⁊ ē repetitio eiuſdē ſnīe ad maiorē affirmationē. a Annuncia. ſniam.i.v̾ba tua ad tuā cōdēnationē.vel ꝑ hn̄tē pēnas intelligi

gitur malus iudex ꝗ nimis velox eſt ad proferendū ꝯ ſimplices de facili loquēs durā ſnīam. Cap. XI

a M Itte panē tuū. Superiꝰ ſalomō iduxit ad opa ṽtutum gnāl'r. hic ꝯñr iducit ad opa mīe ſpāl'r. qꝛ ſpāli modo faciūt ad ꝯſecutōez beatitudinis future. ſm ꝙ dr̄ Math. z5. Venite bñdicti pr̄is mei poſſidete paratū vobis regnū a cōſtitutōe mūdi. Eſuriui. n. ⁊ dediſtis mihi mādūcare ⁊c. Et diuidiẗ i tres ptes. qꝛ p̊ iducit ad opus pietatis. z° ad acceleratōez bꝰ opis: ibi. Mane ſemina. 3° īfert cōcl'onē ſue itētionis: ibi. Letare ḡ. Prima ī duas. qꝛ p̊ iducit ad pietatꝭ actū. z° remouet īpedimtū: ibi. Qui obſeruat ventū. Circa p̊mū dic̄. Mitte panē tuū ſuū trāſeuntes aq̄s largiēdo cibū ⁊ potū idigētibꝰ ⁊ maxime peregrinis tranſeuntibus. q dicunẗ. hic aq̄. eo mō loq̄ndi quo dr̄. Apoc. 17. Aque mlt'e ppl'i mlt'i. Et aq̄ trāſeuntes. qꝛ pegrini trāſeūt ad terraz ſuam ſicut aque ad mare. b Quia poſt tpa ⁊c. recipiēdo īde mercedē nō ſolū ī futuro. ſꝫ etiā aliqñ in pñti. ſicut Jetro vocauit moyſen ad comedēduz panē: credēs euz eē peregrinū egyptiū. exo. z. ⁊ ex h̄ poſtea receptꝰ ē in populo iſrl'. ⁊ vt filÿ ſui haberēt ptē ī terra pmiſſionis. qꝛ pietas ad oīa valet pmiſſionē hñs vite q̄ nūc ē ⁊ future. i. Timot. 4. c Da ptes ſeptē ⁊c. i. abūdāter da de bonis tuis idigētibꝰ. d Quia ignoꝛas qd futuꝝ ſit mali ſup. terrā. i. ī vita pñti. ⁊ ab illo liberaris poteris p opa pietatꝭ īpenſa idigētibꝰ qꝛ ſicut p̄dictū ē. pietas nō ſolū hꝫ pmiſſionē vite future. ſed ēt p̄ſentis. Vel al'r pōt exponi. Quia ignoꝛas qd futuꝝ ſit mali ſup terrā. q. d. foꝛte eueniet moꝛtalitas hoīuꝫ p peſtilētiā aut gladiū in q̄ tolleris de vita pñti. ⁊ tūc opa pietatis valebūt tibi. qꝛ ſola pietas comes ē defunctoꝝ. vt dic̄ Augꝰ. Ad h̄ ēt iducit exēpluꝫ ſenſibile. d. e Si replete fuerint ⁊c. exalatiōbꝰ humidis.

f Imbrē ſup ter. ⁊c. q. d. ſic hoīes diuitias hñtes debēt eas refūdere idigētibꝰ. Ad h̄ ēt iducit motiuū ex hoīs ſtatu poſt moꝛtez qꝛ tūc ceſſat meritū ⁊ demeritū. iō dic̄. g Si ceciderit lignū. i. hō q dr̄ arboꝛ euerſa a phis. vñ. z. de aīa dicit phs ꝙ radices ī arboꝛibꝰ ſūt ſil'es oꝛi ī hoībus. qm̄ p illas accipiẗ arboꝛis nutrimētū. Diciẗ ḡ cadere qñ hō p moꝛtez abſcidiẗ a ſtatu pñtis vite.

h Ad auſtꝝ aut ad aqlonē. i. ad ptē electoꝝ. vel repꝛoboꝝ. q̄ nomie aqlonis deſignaẗ. eo ꝙ dr̄ hieremie. p̊. Ab aqlone pādeẗ oē malū. i Ibi erit. i. īmutabil'r remanebit. ppter qd̄ ī vita pñti dꝫ hō de opibus pietatis ſollicitari q̄ꝺdiu poteſt mereri.

k Qui obſeruat. Hic remouet quoddā ipedmētū. ipediẗ. n. hō ab opibus pietatis ex nimia dilatōe cogitās ꝙ veniet tp̄s magꝭ oppoꝛtunū ad diſtribuēdū paupibꝰ bona ſua. ⁊ īterim auferūẗ ei bona vl' ēt vita. ⁊ ſic p̊uaẗ ītento. ⁊ hoc ē qd̄ dic̄ p ſil'e. Qui obſuat ventū nō ſeminat. qꝛ raro aut nūq̄ꝫ ē aer ſine vento aliquo

l Et q ꝯſiderat nubes. dimittēs mittere ppter apparētiā nubiū

m Nunq̄ꝫ metet. qꝛ raro cōtingit ꝙ aer ſit ſine nubibꝰ. ⁊ in tali dilatōe aliqñ irruūt hoſtes terrenaſcētia ſibi colligentes. remanētia deuaſtātes. Scōm īpedimētū puenit ex eſtimatōe lōgitudinis vite ppe. ⁊ ſic ipediẗ hō ab opibꝰ pietatis. qꝛ credit ſe indigere ī futuro bonis ſuis. h̄ remoueẗ cū dr̄. n Quō igras ⁊c. i. p quē modū aīa īfūdiẗ coꝛpi. o Et q̄ rōne. i. p quē modū.

p Cōpigāẗ. i. foꝛmenẗ. q Oſſa. ſ. pueri. r In vētre mr̄is iſta. n. ſunt total'r occulta nobis. s Si neſcis opa dei. qꝛ ſtatim pōt te tollere de vita pñti. ppter qd̄ Luce. iz. dr̄ diuiti diu viuere ſperanti. Stulte hac nocte repetēt aīam tuā a te. que āt congregaſti. cuius erunt? t Mane. Poſtq̄ꝫ ſalomon induxit ad pietatis exercitium. hic conſequenter inducit ad huiꝰ exercitÿ feſtinum p̄ncipium. ⁊ etiam pꝛofectum continuum dicens. Mane ſemina ſemē ſuū. i. pietatis opa icipe a tpe iuuētutis. v Et ve. i. in ſenectute in qua ſolēt hoīes fieri tenaces. x Ne ceſſet ⁊c. facere pietatis opa. y Quia ne. ⁊c. i. deo accepꝰ efficiaẗ. z Et ſi vtrūq̄ꝫ ſil'. i. equal'r deo acceptū. a Meliꝰ erit. i fructu p̄mÿ.

b Dulce lu. Hic remouet huiꝰ acceleratōis q̊ddā ipedimentū. quod pcedit ex ꝯſideratōe vite pñtis tm̄. ⁊ ſic ipediẗ hō ab opibus pietatis qꝛ non ꝯſiderat tp̄s ſue moꝛtis. iō dr̄. Dulce lumē ⁊c. i. delectabile ē homini pfrui vita pñti. ſed qꝛ cū hoc dꝫ de moꝛte cogitare. ideo ſubditur.

c Si an. mul. ⁊c. ⁊ i pſperitate: tñ. d Memi. dꝫ tene. ⁊c. i. moꝛtis qd̄ tēpus vocaẗ frequēter nox i ſcriptura. e Et dieꝝ mlt'oꝝ. i. tpis poſt moꝛtē qd̄ nō hēbit finē.

f Qui cū vene. ⁊c. i. huiꝰ vite delectabilia q̄ trāſierunt vt vmbꝛa.

g Letare ergo. Hic infertur itēta ꝯcl'o. ſ. ꝙ hō ex ꝯſideratiōe diuini iudicÿ dꝫ a malis retrahi. ⁊ in bonis exerceri. dicit igiẗ. Letare ergo iuuenis. ⁊ ſꝫ hebꝛeos ē ironica locutio. ſicut aliqñ pr̄ dicit filio. Vade ad tabernā ⁊ bibe ⁊ lude. q. d. poſtea dolebis. ⁊ hoc pꝫ ex ſeq̄ntibus. cū dicitur.

h Et ambula in vÿs ⁊c. i. ſꝫ modū tue ppꝛie volūtatis. i Et i ītuitu oculoꝝ tuoꝝ. i. ſequēdo ꝯcupiſcētie ipulſū. qd̄ eſt valde malū. iō ſubditur. k Et ſcito ꝙ p oībꝰ ⁊c. te grauiter puniēdo. pter qd̄ ifert p oppoſitū. l Aufer irā a coꝛde tuo. vindictā de alÿs non q̄rendo. Ira eni eſt appetitus vīdicte. quā ſolēt iuuenes magis q̄rere q̄ꝫ ſenes ppter caliditatē nature. m Et amoue maliciam a carne tua. i. luxuriā. ⁊ ſubdit vtriuſq̄ꝫ dci cāꝫ. n Adoleſcētia eni. q̄rens vīdictā.

o Et voluptas. exercēs luxuriā. p Vana ſunt. qꝛ cito tranſeunt ⁊ ad finem malum perducunt. Capitulum. XII.

q M Emento creatoꝛis tui. Superius ſalomon induxit multipliciter ad felicitatis humane acquiſitionem. Hic conſequenter inducit ad huius acquiſitionis accelerationem. ⁊ diuiditur in tres partes. quia pꝛimo poniẗ hec acceleratio. ſcd̄o quedaꝫ bꝛeuis recapitulatio: ibi. Cūq̄ꝫ eēt. tertio inferẗ itenta cōcluſio: ibi. His amplius. Circa pꝛimū dicitur. Memento creatoꝛis tui. qui te fecit de nihilo ad imaginem ſuam Gen. p̊. ppter quod obligatus es totus ad eius ſeruitutē.

r In diebus iuuentutis tue. quia tunc potes ei pꝛomptius ⁊ meliꝰ ſeruire. ideo ſubditur. s Anteq̄ꝫ veniat tp̄s afflictionis. i. ſenectutis quia ſicut dicit Seneca. Multa ſeneꝫ circūueniunt incōmoda.

t Et appꝛopinquēt anni. tue moꝛtis. v De quibus dicas non mihi placent. omnes enim moꝛtem refugiunt ⁊ abhoꝛrent.

x Anteq̄ꝫ ⁊c. reſumendum eſt quod dictum eſt in pꝛincipio ca. Memento creatoꝛis tui. in pꝛincipio huius clauſule ⁊ etiam clauſularum ſequentium. Anteq̄ꝫ tenebꝛeſcat ſol. ⁊c. Dicuntur autem ſol ⁊ luna et ſtelle obtenebꝛeſcere ſeni. ⁊ maxime ad moꝛtem appꝛopinquanti. qꝛ deficit virtus eius viſiua. ⁊ ſic nō pōt claritateꝫ eoꝝ bene videre nec de die nec de nocte. y Et reuertāẗ nubes poſt pluuiā. i. tribulatio moꝛtis ſuper tribulatōez ſenectutis. ita ꝙ ſalomon loquitur hic metaphoꝛice ſꝫ omnes expoſitoꝛes hebꝛeos ⁊ latinos. z Quādo cōmouebunẗ cuſtodes domus. i. coꝛpoꝛis. quod ē domiciliuꝫ anime. huius autem domus cuſtodes ſunt ſenſus qui pꝛecauent coꝛpoꝛi a noxÿs. ⁊ dicuntur hic cōmoueri quando incipiunt deficere ⁊ hebetari.

a Et mutabūt ⁊c. i. crura ⁊ tibie q̄ dicunẗ viri a ṽtute. qꝛ ſuſtinēt coꝛpoꝛis pōdꝰ. ſꝫ nutāt. i. tremūt ſeu vacillāt i ſenectute deficiēte nāliṽtute.

b Et ocioſe erunt molētes. i. dentes. quibus moliẗ cibus in oꝛe. ſꝫ appꝛopinquante moꝛte nō pñt hoc facere. c In minuto nu. numerꝰ. n. dētiū ī cōi curſu minuiẗ in ſenectute. d Et tenebꝛeſcēt ⁊c. i. oculi intra foꝛamina capitis collocati. e Et claudent oſtia in platea. i. labia in plano faciei ſita. q̄ dicūtur claudi qñ nō pñt bñ loqui. iō ſbdiẗ.

M Itte panē tuū ſup tranſeuntes aq̄s: qꝛ pōſt tpa multa inuenies illuꝫ. Dā ptes ſeptē necnō ⁊ octo: qꝛ ignōꝛas qd futuꝝ ſit mali ſup ẗrā. Si rēplete fuerint nubes: ibꝛēm ſup ẗrā effundēt. Si cēciderit lignuꝫ ād auſtrū aut ad aqlonē: in quocūq̄ꝫ loco ceciderit: ibi ērit. Qūi obſeruat ventū nō ſeminat: ⁊ qūi conſiderat nubes nūnq̄ꝫ metet. Quō ignōꝛas que ſit via ſpūs: ⁊ q̊ua rōne cōmpingant ōſſa ivēntre p̄gnantis: ſic nēſcis opa dei q fabꝛicatoꝛ ē oīuꝫ. Māne ſemina ſemen tuū ⁊ vēſpere nē ceſſet manus tua: qꝛ nēſcis qd magis oꝛiatur hoc aut illud: ēt ſi vtrūq̄ꝫ ſil': meliūs erit. Dūlce lumē ⁊ delectabile ē oculis videre ſoleꝫ. Si ānnis multis vixerit hō ⁊ in his oībus letus fuerit: mēminiſſe dꝫ tenebꝛoſi tpis ⁊ dīerūꝫ multoꝝ: qūi cū venerit vanitatis arguunẗ pꝛeterita. Letāre ergo iuuenis ī adoleſcētia tua: ⁊ in bono ſit coꝛ tuū ī diebꝰ iuuētutꝭ tue: ⁊ ambūla ī vÿs coꝛdis tui: ēt ī ītuitu oculoꝝ tuoꝝ: ⁊ ſcitō ꝙ p omnibꝰ his adducet te deus ī iudiciū. Aufēr irā a coꝛde tuo: ⁊ amōue maliciā a carne tua. Adolēſcentia eniꝫ ⁊ vōluptas: vāna ſunt. XII.

M Emētō creatoꝛis tui in diēbꝰ iuuentutꝭ tue: āñq̄ꝫ veniat tp̄s afflictōis tue: ⁊ apꝛōpiquēt āni dē qbꝰ dicas: ñ mihi placēt. āñq̄ꝫ tenebꝛeſcāt ſol ⁊ lumē ⁊ ſtelle ⁊ luna: ⁊ rēūtāẗ nubes poſt pluuiā. Qñ ꝯmōuebuntur cuſtodes domꝰ: ⁊ mūtabunt viri foꝛtiſſimi: ēt ocioſe erūt molētes i minūto numero: ⁊ tēnebꝛeſcēt vidētes p foꝛamina: ⁊ clāu-

dent hoſtia ī platea ī hūmilitate vocis molētis: ⁊ ꝯſurgēt ad vocē volucris: ⁊ obſurdeſcēt oēs filie carminis. Excelſā quoqꝫ timebūt: ⁊ formidabūt ī via: florēbit amygdalus: īpinguābiť locuſta: ⁊ diſſipābiť capparis. Quoniam ibit hō ī domū eťnitatis ſue: ⁊ circuibūt ī platea plāgētes. Antēqꝫ rūpať funiculus argēte⁹: ⁊ recurrat vita aurea: ⁊ cōterať hydria ſup fontē: ⁊ ꝯfrīgať rota ſup ciſternā: ⁊ reūertať puluis ī ťram ſuā3 vnde erat: ⁊ ſpūs redeat ad deū q dedit illū. Uanitas vanitatū3 dixit eccleſiaſtes: ⁊ oīa vanitas. Cūmqꝫ eēt ſapiētiſſim⁹ eccleſiaſtes: docuit populū: ⁊ enarrauit q̄ fecerat: ⁊ īueſtigās ꝯpoſuit parabolas multas. Queſiuit verba vtilia: ⁊ cōſcripſit ſermones rectiſſimos ac veritate plenos. Uerba ſapiētiū ſic̄ ſtimuli: ⁊ q̄ſi claui ī altū defixi: que ꝑ magrōꝝ ꝯſiliū datā ſūt a paſtore vno. His āpli⁹ fili mi ne regras. Faciēdi plures libros nullus ē finis: frequēſqꝫ meditatio carnis afflictio ē. Finē loquēdi parit oēs audiam⁹. Deū time: ⁊ mādāta ei⁹ obſua. Hoc ē oīs hō. Cuncta q̄ fiunt adducet deus in iudiciū ꝓ omni errato: ſiue bonū ſiue malum ſit.

Explicit liber Eccleſiaſtes.

a In hūmilitate.i.exilitate vocis.qđ cōtigit ī appropinq̄tōe mortis. b Et ꝯſurgēt ad vo. volu.i.galli: ſenes.n.nō pñt bñ dormire.⁊ ſic excitanť ī p̄mo galloꝝ cantu ⁊ hec excitatio dŕ hic ſurrectio.⁊ q2 ad lŕam nō pñt diu retinere vrinā ꝑpter debilitatē organoꝝ.⁊ iō op3 eos tunc ſurgere. c Et obſurdeſcēt ⁊c.i. aures q̄ dicunť filie carminis.eo ꝙ delectanť ī melodijs. d Excelſa q̄qꝫ timebūt.i.ſupiores ꝑs anie.q2 oēs nāľr timēt mortē ꝓpinquātē ⁊ h3 ptē ſupiorē corpori.cōpatiētes. e Et formidabūt ī via.q2 timēt exire viam pñtis vite. f Florebit amygdal⁹.i.caput caneſcet. g Impinguabiť locuſta.i.venter intumeſcet humorib⁹ idigeſtis. h Et diſſipabiť capparis.i.ꝯcupia carnis q̄ ſic nominať.eo ꝙ capparis eſt herba q̄ luxuria excitať. i Quī ibit hō.ꝑ mortē3. k In do.eter.ſue.q2 idē nūqꝫ reuerteť ad vitam pñtē. l Et circuibūt ⁊c.hoiem iā defunctum. m Anteq̄ꝫ ⁊c. reſumaŕ. Memento creatoris tui anteqꝫ rūpať funis argēteus.i.armonia qua elemēta colliganť in corpe viuēte q̄ rumpit ī morte. n Et recurrat ⁊c.i. vita futura.q̄ ſm veritatem melior ē iuſtis q̄ꝫ vita pſens ſicut aurū melius ē argēto. o Et ꝯterať hydria ſup fontē.fons dŕ hic cor a q̄ ꝓcedūt ſpūs vitales.ſicut aq̄ viuide ex fonte. Hydria cū q̄ hauriť aq̄ de fonte dŕ hic compago ceteroꝝ mēbroꝝ recipiēs vitā a corde.q̄ cōteriť ſup fontē.q2 moriť cū corpe. p Et cōfringať ⁊c.rota dŕ hic caput.q2 appropinq̄t ad figurā rotūdā. Ciſterna v̄o dŕ ipm cor.eo ꝙ idē accipiť vitā vt p̄dictū ē.⁊ ſic rota ꝯfrigiť ſup ciſternā: qñ oēs ſenſus q vigēt ī capite deficiūt totaľr cōde moriente. q Et reuertať ⁊c.i.corp⁹ humanū qđ ꝑ maiori pte ſcđm eſt de elemēto terre. r Et ſpūs ⁊c.ſm merita ei⁹ ⁊ demerita iudicād⁹ ꝑ ipm. s Uanitas vanitatu3 ⁊c.exponatur vt ſupra ca.p̄. t Cūqꝫ eēt. Hic poniť breuis recapitulatio de libris ſalomonis.cū dŕ. Cūq3 eēt ſapiētiſſim⁹ eccľiaſtes.i.ſalomō cui⁹ ſapia p̄cedebat ſapiam oīu3 illi⁹ tpis.vt hŕ.3.reg.4. v Docuit po.v̄bo ⁊ ſcripto. x Et enarrauit ⁊c.ſupra.2.ca.⁊ ī pl̄ib⁹ alijs locis. y Et īueſtigās.ſapiētiam. z Cōpoſuit para.⁊c.ſ.tria milia.vt hŕ.3.reg.4. a Queſiuit ver.⁊c. ad bonū regimē ppľi. b Et ꝯſcripſit ⁊c.q2 nllā ē ī eis diſtorſio a veritate. c Ac v̄ita.ple.q2 cū v̄itate lŕali ꝯtinēt pl̄es v̄itates myſticas. d Uerba ſapi.⁊c.ad excitādū pigros ī ope v̄tutis. e Et q̄ſi cla.⁊c. .i.ī ꝓfūdū.ſic dŕ.Iob.4.Pute⁹ alt⁹ ē.i.ꝓfūdus.⁊ iō ſic claui ī ꝓfūdu3 ligni ꝯfixi ſūt ibi q̄ſi imobiles.ſic v̄ba ꝓphaꝝ ñ pñt a v̄itate remoueri. f Que ꝑ ma.ꝯſi.i.ſapiētū. g Data ſūt ⁊c.ſ.ipo deo.q oīa regit ⁊ paſcit. Magri v̄o iſti pñt dici tres ꝑſone ī diuinis.vľ angeli qb⁹ p̄mo reuelanť diuina ſecreta.⁊ ſūt executores diuine volūtatis. h His āplius. Hec ē vltima ꝑs h⁹ libri ī q̄ poniť itēta ꝯcľo.⁊ h̄ q̄ꝫtū ad duo. Primu3 ē ꝙ hō nō ſit curioſus ī iueſtigatōe ſcripturaꝝ p̄ter neceſſarioꝝ.⁊ q̄ꝫtū ad h̄ dŕ. His.ſ.ſacre ſcripture libris.vt exponit Ra.ſa. Ampli⁹ fili mi ne regras.ꝑ h̄ tñ nō excludūť libri alij ad itellectū ſacre ſcripture neceſſarij.ſ3 illi q nō ſūt ad ſalutē nečarij.de qb⁹ ſubdiť. i Faciendi pl̄es ⁊c.q2 ſp emergūt noue difficľtates ī talib⁹. k Frequēſq3 meditatio.circa talia. l Carnis ē ⁊c.ſ.effectiue ⁊ ſine vtilitate cū ſit de p̄ter nečarijs ad ſalutē.⁊ īpediat neceſſarioꝝ cognitiōe3.q2 īpedit ſtudiū circa ipa. Scđz ē ꝙ hō itēdat totis virib⁹ nečarijs ad ſalutē.iō dic̄. m Deū time.⁊c.timore filiali ꝑ quē recediť a malo. n Et mā.⁊c̄. exercēdo te ī bono.⁊ he ſūt due ptes iuſticie q̄ faciūt hoiē3 ꝑfectu3 in v̄tute.iō ſeqť. o Hoc ē oīs hō.i.tot⁹ ſiue ꝑfect⁹ hō.q2 totū ⁊ ꝑfectū ſūt idē3.5.metaphyſice.ita ꝙ accipiť h̄ ſignū toti⁹ vľis ꝓ ſigno totius itegralis.q2 ī hebreo ꝓ vtroq3 ē vna ſola dictio equoca ad vtrūq3 ⁊ ē ſēſus. Hoc ē oīs hō.i.iſte due ptes iuſticie faciūt ꝑfectū hoiē3 ī v̄tute. ⁊ ſubditur motiuū ad illa duo.cū dŕ. p Cūcta q̄ ⁊c.ſ.ab hoib⁹ q ꝑ liberū arbitriu3 poſſunt mereri ⁊ demereri. q Adducet de⁹ ī iudiciū.gnāle. r Pro oī errato.ī hebreo hŕ. Pro oī celato.qđ ibi manifeſtabiť. s Siue bo.ſit.vt remuneret. t Siue malū.vt puniaŕ. Ad hāc ſniā3 pōt trahi q̄ꝫtū ad aliqd nr̄a lŕa.cū dŕ. Pro oī errato.i.delicto ex malicia vel ignorantia. Siue ſit bonum.de genere. malum tamen ex circunſtantia.ſicut aliqs dat elemoſynam mulieri pauperculę vt eā ꝑtrahat ad luxuriam. Siue malum.de genere.ſicut furtu3 ⁊ homicidiu3. Punitio tamen taliū cedet ad gl̄iam electoꝝ.ſic dŕ.ꝑs.57. Letabiť iuſtus cū viderit vindictā.⁊ ad gloriam dei. cui ē honor ⁊ gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Poſtilla venerabilis fr̄is Nicolai đ lyra ſup Eccľiaſten fuit.

Poſtilla eiuſdem ſuper Cantica Canticorum Incipit feliciter.

Capitulum .I.

t o OSculeť me ⁊c̄. Expedito primo. Salomonis libro in quo traduntť documēta q̄ faciūt ad illuſtratōe3 mētis. ⁊ ſcđo in quo iducimur ad cōtēptum affluētie mobilis. hic ꝯſeq̄nter incipit tertius inducēs ad amorē ſuperne felicitatis.ſicut dcm̄ fuit pleni⁹ in p̄ncipio p̄mi libri. vbi poſui quādā prefationē ꝑ iſtis trib⁹ libris. Appetit⁹ vero felicitatis ſupne ꝓcedit ex amore mutuo dei ⁊ rōalis creature.q ī h̄ libro deſcribiť.vt pleni⁹ videbiť ꝓſequēdo.tñ ad maiorē dicēdoꝝ itelligētiā aliq̄ ſť h̄ p̄mittēda. Primū ē ꝙ trāſlatio noſtra in plurib⁹ locis diſcrepat a littera hebraica.et ſimiliter ſignatio capitulorū3. Secundum eſt ꝙ totus iſte liber procedit parabolice.nec tamen apparet lucide quibus perſonis determinate parabole ſm ſenſum litteralem ſint applicande.⁊ hoc cum predictis difficultatem ingerit in hoc libro. Si enim hoc appareret ſicut Iudic̄.9. vbi dicitur. Dixerunt autem omnia ligna ad rhamnū.veni ⁊ impa ſuper nos. ex littera ſequēte manifeſte patet ꝙ intelligitur de ſichimitis ⁊ abimelech quē vnxerunt ſuper ſe regem.tūc facile eſſet hunc librum exponere ſed hoc non apparet niſi in quodam generali.ſ.ꝙ iſte liber loquatur parabolice de amore mutuo ſponſi ⁊ ſponſe. ſed quis ſit iſte ſponſus ⁊ que ſit hec ſponſa.clare non apparet ex littera.propter quod accipiuntur varie a diuerſis. Quidam enim dixerūt ꝙ hic accipitur ſponſus ad litteram ipſe ſalomon.⁊ ſponſa filia pharaonis vxor eius predilecta.ſ3 hoc nō videť veꝝ. q2 l3 hic amor iter ſpōſū ⁊ ſpōſā potuerit eē licit⁹.vtpote ifra limites mr̄imonij ꝯtētus.ſicut dixi pleni⁹ ſup tertiū librū Reg.3.ca tñ carnalis fuit.⁊ freq̄nter h3 talis amor aliqd īhoneſtū ⁊ illicitū adiunctū.ꝑpter quod deſcriptio talis amoris nō videť ad libros ſacre ſcripture canonicos ptinere.maxime q2 huiuſmodi libri ſpū ſcō dictante ſūt ſcripti. Salomon aūt amorē ſui ad vxorē ⁊ econuerſo ⁊ delectamēta ad hoc ſeq̄ntia cognouit ꝑ experiētiā: ⁊ nō ꝑ ſci ſpūs reuelationē.ꝑpter quod hic liber q ſp fuit ab hebreis ⁊ latinis iter canonicos libros reputat⁹.vt p3 ꝑ hiero.ī ꝓlogo galeato.nō videť de hoc amore cōſcriptus. Propter qđ hebrei dicūt ꝙ iſte liber loqť parabolice đ amore dei ⁊ plebis iudaice.quā ſibi deſpōſauit ī legis datōe Exo.20.⁊ ſic habuit eā vt ſpōſa3 p̄dilectā. Expoſitores v̄o catholici dicūt cōiter.ꝙ iſte liber loqtur de amore xp̄i.⁊ eccľie accipiēdo eccľiam ꝓut diuidiť ꝯ ſynagogā.q̄ ꝓceſſit de latere xp̄i dormiētis ī cruce.ſicut Eua formata fuit de coſta dormiētis Ade.⁊ ſic tā illi q̄ꝫ iſti nituť ad ſuas itētōes lŕam applicare. Saluo tñ meliori iudicio vtriq3 videnť in aliquo deficere. Primo ī hoc ꝙ ſpōſa3 accipiūt nimis ſtricte iudei dicētes ſponſa3 p̄ciſe eē plebē iudaicā cū gente cōuerſa ad ipſa3.catholici v̄o plebe3 xp̄iana3.q2 in hoc libro ponunť aliq̄ q̄ non videnť cōuenieter exponi referēdo ad ſtatū veteris teſtamēti.⁊ ecōuerſo aliqua que nō pñt cōuenienter exponi de ſtatu noui. Ex h̄ ſeqtur defect⁹ alius quo iudei aliq̄ ad ſtatū noui teſtamēti ptinētia icōuenienter exponūt de ſtatu veteris.⁊ econuerſo catholici aliqua ad vetus teſtamentū ptinētia min⁹ cōuenieter exponūt de ſtatu noui.loq̄ndo tñ de ſenſu lŕali.cui ꝓut potero iſiſtere intēdo. Et eſt hic ſenſus lŕalis.nō ille q ꝑ voces ſignificať.ſ3 q per res ſignificatas p̄mo itelligitur.ſicut p3 ī exēplo ſupra poſito de abimelech ⁊ ſichimitis.ꝑpter hoc diciť parabola a para quod ē iuxta.⁊ bole quod ē ſnia.q2 iuxta ſignificatōem vocū aliud ſignificatur. Igitur ī hoc libro ſpōſus accipi videť ipſe de⁹.ſponſa v̄o

ipſa eccl'ia cõplectẽs ſtatuſ vtriuſq₃ teſtamẽti.q₂ ſicut eſt vna fides modernoꝝ ⁊ antiquoꝝ.variata tñ ſ₃ maiorẽ ⁊ minorẽ explicatõẽs.ſic ẽ vna eccl'ia variata tñ ſm maiorẽ ⁊ minorẽ cõiunctiões ad deũ.q₂ magis cõiũcta ẽ tpe noui teſtamẽti.⁊ hoc modo accipit eccl'iaꝫ btũs Greg⁹ omelia.7.dicẽs.Quis ſilitudineꝫ patriſfamilias rectius tenet q̃ cõditoꝛ noſter q eos q̃s condidit ſic poſſidet q̃ſi ſubditos i domo q h₃ vineã.ſ.vniuerſalẽ eccl'iam q̃ a p abel iuſto vſq₃ ad vltimũ electũ q i fine mũdi naſcitur⁹ ẽ.q̃t ſcõs protulit q̃ſi tot palmites miſit.Eccleſia vo ſic accepta reſpicit diuerſa tpa ⁊ in aliq̃b⁹ offendit ſponſũ ⁊ in alijs placuit.Itẽ cõſtituta ẽ ex diuerſis gentib⁹.ſ.iudeis ⁊ gentibus ex iuſtis ⁊ pctõrib⁹.ex p̃latis ⁊ ſubditl. ⁊ hec ⁊ ſilia faciũt difficltatẽ i h̃ libro. q₂ freq̃nter fit trãſit⁹ d vno tpe ad aliũ ⁊ de vna pte eccl'ie ad aliã.de eccleſia ad deuꝫ ⁊ ecõuerſo q̃ſi ſub eodẽ cõtextu lr̃e.⁊ hoc ꝓpter cõnexionẽ ſponſi ⁊ ſponſe adiuicẽ ⁊ partiũ eccl'ie i vnã fidẽ.ſicut pleni⁹ dixi i p̃ncipio Gen. i regulis de itellcũ ſacre ſcripture Sciẽdũ ãt q liꝫ eccl'ia a p̃ncipio mũdi iceperit.vt p̃dictũ ẽ.tñ ſpãlr̃ nomẽ ſponſe p̃mo in datione legis i mõte ſynai accepit.p quã plebs iſrl' fuit deſpõſata deo p fidẽ ⁊ latriã.alijs gẽtib⁹ ad idolatriã declinãtib⁹.pp quod ſalomõ ſpũ ſcõ dictãte deſcribẽdo amoꝛẽ dei ⁊ eccl'ie ſub noĩb⁹ ſponſi ⁊ ſponſe.icepit a tpe egreſſus de egyptiaca ſeruitute quia tũc lex fuit data.Igit̃ iſte liber diuidit̃ i duas partes.⁊ i p̃ma deſcribit̃ amoꝛ iſte ꝓ tpe veteris teſta.⁊ i ſcđa ꝓ tpe noui.ſcđa icipit.iſra.ca.7.Prima diuidit̃ i tres.q₂ p̃mo d̃ſcribit̃ amoꝛ p̃dict⁹ ꝓut reſpicit egreſſũꝫ de terra egypti.ſcđo ꝓgreſſũ p viã deſerti. ibi.dũ eẽt rex.tertio igreſſuꝫ termini.ſ.iudee.4.ca.ibi.Q̃daꝫ. Prima i duas.q₂ p̃ ponit̃ amoꝛoſa ſponſe petitio.2⁹ gratioſa ſpõſi r̃nſio.ibi.Si ignoꝛas.Prima adhuc i duas.q₂ p̃mo ponit̃ petitio amoꝛis.2⁹ excluſio erroꝛis.ibi.Nigra ſuꝫ.Circa p̃mũ ſciẽdũ q ppl's iſrl' g ſpõſe nomine hic itelligit̃ multum deſiderauit de egypto exire.vt liber a ſeruitute dura poſſꝫ deo liberius ſeruire ⁊ ei amoꝛe ferueti⁹ iherere.vt h̃r Exo.3.⁊ iſtud deſideriũ exp̃mitur.cũ d̃r. a Oſculet̃ me oſculo oꝛis ſui.i.vtinaꝫ de⁹ oſtẽdat ſe mihi p ſigna ⁊ effect⁹ amicabilẽ.ſicut ſpõſũ ſpõſe p̃dilecte b Quia melioꝛa ſũt ⁊c.i hebꝛeo h̃r.Quia melioꝛes ſunt amoꝛes tui.nomẽ.n.hebꝛaicũ h̃ poſitũ ẽ equocũ ad amoꝛes ⁊ vbera.hebꝛei ſequunt̃ vnã ſignificatõeꝫ.trãſlatio nr̃a aliã.ſ₃ i hoc videnẽ̃ hebꝛei melius dicere.q₂ ſm ꝓpetateꝫ hebꝛaica ſermonis ſpõſa hic allogt̃ ſpõſũ.i cõmẽdatõe vo ſpõſi nõ videt̃ decẽter fieri mẽtio de vberibus.Põt tñ dici q p vbera ſpõſi hic itelligit̃ plenitudo mĩe dei.Eſt igit̃ ſenſus ſ₃ hebꝛeos cũ dicit̃.Quia melioꝛes ſũt amoꝛes tui vino.i.ſapidioꝛes mẽti deuote q̃ q̃dcũq₃ ſapidũ coꝛpale guſtui cõpali.Et ſ₃ trãſlatõeꝫ nr̃aꝫ.Melioꝛa ſ̃t vba tua vino.i.tue mĩe plenitudo dulcioꝛ ẽ hũane mẽti q̃ vnũ guſtui q̃d iter coꝛpalia eſt magis ſapidũ. c Fragrãtia vl' fragrãtes ſ₃ hebꝛ. d Vnguẽ.opti.i.plenitudo tue mĩe vl' amoꝛes tui magl' recreãt aiũꝫ deuotũ q̃ q̃dcũq₃ redolẽs ſẽſibilr̃ olfactũ. e Oleũ effuſũ.no.⁊c.p oleũ hic itelligit̃ liquoꝛ aromatic⁹ fluens de arboꝛib⁹ aromaticis i arabia ⁊ terra ꝓmiſſionis.⁊ collect⁹ ſeruat̃ in vaſis ⁊ q̃n effũdit̃ ſup aliquẽ ad refrigeriũ ſeu medicinã emittit odorẽ ſuauẽ.p quẽ itelligit̃ i ſcriptura bona fama.ſm illud apl'i.2. Coꝛ.2.Xp̃i bon⁹ odoꝛ ſum⁹ ⁊c.ẽ igit̃ ſẽſus cũ d̃r.Oleũ effuſũ ⁊c. q p mirabilia q̃ fecit de⁹ p filijs iſrl'i egypto ⁊ in mari rubꝛo.fama noĩs ⁊ bonitatis ei⁹ diffuſa eſt ad alios ppl'os.pp quaꝫ multi ad iudaiſmũ fuerũt ↄuerſi.pp q̃d ſubdit̃. f Jdõ adoleſcẽ.⁊c.i. alie gẽtes ad amoꝛẽ tuũ ſunt ↄuerſe.ml'ti eni de egyptijs h̃ mõ fuerũt ↄuerſi.⁊ cũ filijs iſrl' exierũt d terra egypti.vt h̃r Exo.12. Silr̃ Jetro cũ domo ſua auditis mirabilib⁹ q̃ fecerat de⁹ iſraeli Exo.18. g Trahe me poſt te.educẽdo me potẽter de egypto: h Currem⁹.te p viã iuſticie ſeq̃ndo. i Jn odoꝛe vnguen.⁊c.i. tracti effectib⁹ bonitatis tue.hoc tñ.ſ.Jn odoꝛe vnguentoꝝ tuoꝝ.nõ ẽ de textu.q₂ nõ ẽ i hebꝛeo.ſ₃ ab aliquo doctoꝛe fuit appoſitũ p modũ iterlinearis gloſe.q̃ poſtea inſerta fuit textui p iperitiaꝫ ſcriptoꝝ .k Jntroduxit me rex.celeſtl. l Jn cellaria

Incipiunt Cantica canticorum. Capitulum. I.

Oſculetur me oſculo oꝛis ſui. Q₂ melioꝛa ſunt vbera tua vino: fragrãtia vnguẽtis optimis. Oleũ effuſũ nomẽ tuũ:ideo adoleſcẽtule dilexerũt te. Trahẽ me poſt te. Currem⁹ i odoꝛe vnguentoꝝ tuoꝝ. Jntroduxit me rex i cellaria ſua. Exultabim⁹ ⁊ letabimur i te:mẽmoꝛes vbeꝝ tuoꝝ ſup vinũ. Recti diligũnt te. Nigra ſum ſed foꝛmoſa filie hieruſalẽ: ſicut tabnacula cedar:ſicut pelles ſalomonis. Nolite me cõſiderare q fuſca ſim:q₂ decoloꝛauit me ſol. Filij matris mee pugnauerũt cõtra me: poſuerũt me cuſtodẽ vineis. Vineã meã non cuſtodiui. Jndicã mihi quẽ diligit aĩa mea: vbi paſcas: vbi cubẽs i meridie: ne uagari icipiã poſt greges ſodalium tuoꝛum. Si ignoꝛas te o

ſua.reuelãs mihi p moyſen ſecreta ſua.ſm q d̃r Exo.3.Cũq₃ minaſſet gregẽ ad iterioꝛa deſerti ⁊c.ſequit̃.Apparuit ei dominus ⁊c. m Exultabim⁹ ⁊ leta.i te.q̃d fuit ipletũ q̃n trãſito mari rubꝛo letantes dixerũt.Cãtem⁹ dño glioſe ⁊c.Exo.15. n Memoꝛes vberum tuoꝝ.vel amoꝝ tuoꝝ ſ₃ hebꝛeos.⁊ exponat̃ vt ſupꝛa. o Recti.i. iuſti. p Diligũt te.filiali amoꝛe. q Nigra ſũ.Hic ↄñr ponitur excluſio erroꝛis.Circa q̃d ſciẽdũ q eccl'ia militãs ſp habuit habet ⁊ habebit vſq₃ ad finẽ mũdi cũ iuſtis aliq̃s peccatoꝛes.⁊ cũ foꝛtibus aliq̃s debiles.ꝓpter quod ſaluatoꝛ cõparat eã ſagene miſſe in mare ex oĩ genere piſciũ ↄgregatĩ.Mat. 13.⁊ iõ fragiles hebꝛei in egypto exñtes ex ſuitute dura p ipatiẽtiã fracti ſ̃re putabãt totã illã eccl'iaꝫ deo abominabileꝫ.ſicut ſpõſa defoꝛmis viro ſuo cũ tñ deus freq̃nter permittat electos tribulari ad ſuã purgationẽ ⁊ meriti augmentationeꝫ.ꝓpter q̃d erroꝛẽ fragiliũ remouet.d.Nigra ſum.i. turpis i cõſpectu dei ſm iperitoꝝ eſtimationem. r Sed foꝛmoſa.ſm veritatẽ. s Filie hieruſalẽ.i.o vos imperfecti de plebe iſraelitica.ꝓpter quod dicũtur filie i ſexu feminino ⁊ fragi. t Sicut tabernacula cedar.i.agarenoꝝ.eo q cedar fuit filius iſmaelis Gen.25.qui fuit filius agar Gen.26.Agareni vero qui nunc dicunt̃ ſarraceni tunc habitabant in tabernaculis expoſitis imbꝛibus ⁊ niuibus in hyeme.⁊ ſolis ardoꝛibus i eſtate.ꝓpter quod denigrata erãt exterius.pulchꝛa tamen interius. v Sicut pelles ſalomonis.nomine ſalomonis qui pacificus interpꝛetat̃.intelligitur ipſe deus ſm hebꝛeos.quia diſponit omnia ſuauiter.pelles auteꝫ eius dicuntur hic operimentum ſuperius tabernaculi.in quo deus colebatur.quod erat de pellibus arietum.Exo.26.⁊ erat expoſitum pluuijs ⁊ caumatibus. ſicut filij iſrael duris laboꝛibus in egypto. x Nolite me conſiderare.i.iudicare. y Quod fuſca ſim.i.obſcura ⁊ abominabilis deo: z Quia decoloꝛauit me ſol.mulier.n.pulchꝛa de ſua natura ſi ſolis ardoꝛib⁹ exponat̃ a pulchꝛitudine ſua exterius immutatur.tamen talis immutatio accidentalis eſt.⁊ procedit ab exterioꝛi.Eſt igitur ſenſus. Quia decoloꝛauit me ſol.i.ardoꝛ tribulationis egyptiace fecit me nigram ⁊ turpem apparere.vnde dicitur de hoc ardoꝛe Deuterono.4. Vos auteꝫ tulit dñs ⁊ eduxit de foꝛnace ferrea egypti.ꝓpter q̃d ſubditur. a Filij matris mee pugnauerunt contra me.i.deſt duris laboꝛibus me afflixerunt egyptij q d̃r filij eiuſdẽ mr̃is cuꝫ hebꝛeis.eo q vtriq₃ de eadem terra fuerunt nati.eo modo loquendi quo nati pariſius dicuntur pueri ⁊ filij pariſienſes.Omnes enim hebꝛei qui cum iacob fuerunt ingreſſi egyptum moꝛtui erant quando egyptij ceperũt eos affligere.vt habetur Exo.1.⁊ ideo omnes reliqui erant in egypto nati. b Poſuerũt me cuſtodem vineis.i.deputauerunt me ſeruilibus operibus.⁊ foꝛſitan aliqui coꝝ tanq̃ ſerui erãt deputati nocte ⁊ die ad cuſtodiam vinearum. c Vineam meam non cuſtodiui. ideſt operibus meis intendere conueniẽter non potui propter occupationem in operibus egyptioꝛum. d Jndica mihi quem diligit ⁊c. Poſtq̃ ſponſa petiuit a ſponſo dilectõis affectũ.Hic ↄñr petit ab eo directõis effcm̃.Aliq eni hebꝛei laboꝛib⁹ fracti reputabant egyptios felices.⁊ cum eis ad idolatriam inclinabant̃.ꝓpter quod petit ſpõſa ab hac deuiatõe preſeruari:dicens.Jndica mihi ⁊c.⁊ ↄſtruat̃ ſic lr̃a O tu ſpõſe quẽ diligit aĩa mea.idica mihi i meridie.i.i hoc tribulatõis ardoꝛe. e Vbi pa.fideles tuos tanq̃ gregẽ tuũ. f Vbi cu.i. requieſcas per fidem foꝛmatam.ab infidelitate ⁊ idolatria me preſeruando.propter quod ſubditur. g Ne vagari incipiam poſt greges.i.alias gentes infideles. h Sodalium tuoꝛum.i.regum ⁊ principum ipſarum.qui dicuntur hic ſodales dei.eo q cum eo participant in nomine.dicunt̃ enim reges ⁊ domini ſicut ipſe deus:vt dicit. Rabi.Salomon.Sed mihi videtur melius dici q angeli ſancti prelati gentibus infidelibus dicantur hic ſodales dei. Vnde Daniel.10. angelus prelatus grecis vocat̃ princeps grecoꝝ.⁊ prelatus perſis princeps perſarum.Et dicit beatus Dionyſius q fuerunt angeli ſancti de quibus certum eſt q ſunt in ſocietate dei.⁊ tñ p̃erãt ifidelibus ppl'is. i Si ignoꝛas.Poſtq̃ deſcripta eſt amoꝛoſa ſponſe petitio.hic ↄñr ponitur ſponſi gratioſa reſponſio.⁊ p̃mo reſpõdet ad petitionẽ ſecũdam vt ↄtinuet̃ lr̃a ad imediate p̃cedẽtẽ.d.Si ignoꝛas te o pulcherrima inter mľieres.i.o tu plebs hebꝛea iter alias gẽtes pulchꝛa pp puritatẽ fidei ⁊ latria.Si igꝛas te.i.times pp ifirmos tuos a via recta declinare.

a Egredere. de ſocietate ⁊ familiaritate idolatrarum. q2 ſcribit̃ puer. 13. Amic⁹ ſtultorum ſimilis efficiet̃. b Et abi poſt veſtigia gregū. i. ſim pliciū credenti ꝗles fuerunt Abel. Seth. Enoch. Noe ⁊ conſimiles c Et paſce edos tuos. i. īfirmos de pplō tuo. d Juxta tabernacu. la paſtor. i. ſ3 documēta pſiarcharum: q̄ īterrogati de ſua cōditōe reſpō derūt. Uiri paſtores ouium ſum⁹ nos ⁊ pr̄es noſtri Gen̄. 47.

e Equitatui. Hic ꝯñr rñdet ad pmā petitōe3 ſpōſe q̄ erat de dilectōis affectōe. dicēs. Equitatui meo ī currib⁹ pharaonis aſſimilaui te ami/ ca mea. i. oñdi māifeſte verā dilectōem ad te qñ ſubuerti currus pharao/ nis in mari rubro te pſe/ quentis Exo. 14. Et tūc aſſimilaui te egtatui meo. i. angelis meis q̄s valde diligo. angeli. n. ſcī ī mul tis locis ſacre ſcripture. dicunt̃ ei⁹ militia ⁊ exer cit⁹. ⁊ eodem mō dicunt̃ hic equitatus dei. Mili tum. n. turma. equitatus cōiter nominatur.

f Pulchre ſūt gene tue ſic turturis. i. pulchritu/ do fidei tue ē mihi ama/ bilis. Jn hebreo hr̄. Pul chre ſunt gene tue in or/ dinibus. i. ī ornamentis circa faciē tuā3 ordinate diſpoſitis. ⁊ ad hoc cōſo/ nat lr̄a ſequens cū dicit̃.

pulcherrima īter mulieres: egrē/ dere ēt abi poſt veſtigia gregum tuorum: ⁊ paſce hedos tuos iuxtā tabnacula paſtorum. Egtatui meo ī currib⁹ pharaonis aſſimilaui te amica mea. Pulchre ſt̄ gene tue ſicut turturis: cōllū tuū ſicut mo nilia. Murenulas aureas facie/ mus tibi: vermiculatas argento. Dūm eēt rex ī accubitu ſuo: nar/ dus mea dedit odorē ſuū. Faſci/ cūlus myrrhe dilect⁹ me⁹ mihi: iter vbera mea cōmorabit̃. Bō/ trus cypri dilect⁹ me⁹ mihi: ī vi/ neis engaddi. Ecce tu pulchra es amica mea: ecce tu pulchra: ocū/ li tui columbarum. Ecce tu pulcher es dilecte mi: ⁊ decorus. Lectū/ lus noſter flōridus: tigna domo/ rū noſtrarum cedrina: laquearia no ſtra cupreſſina. Egō flos cāpi: ⁊ liliūm conualliū. Sicūt liliū iter ſpi nas: ſic āmica mea intēr filias. Sicūt malus itēr ligna ſiluarum: ſic dilect⁹ me⁹ itēr filios. Capl'3. II.

Sub ūmbra illi⁹ quē deſi derauerā ſedi: ⁊ fructus ei⁹ dulcis gutturi meo. Jntrodūxit me rex ī cellā vinariā ordināuit in me caritatē. Fūlcite me florib⁹: ſtipate me malis: q2 amore lāgueo. Leua ei⁹ ſb capi/

g Collū tuū ⁊c. ſunt. n. monilia colli ornamenta. Hebrei. n. de egypto. exeūtes petierūt ab amicis ⁊ vicinis egyptijs iocalia argētea ⁊ aurea d̄ mādato dei Exo. 11. de q̄bus poſtea ornauerūt ſe ī ſolēnitatib⁹ dñi. Rō vo diuerſitatis lr̄e pdicte ē. q2 nomē hebraicū ibi poſitū ē equocum ad turtures ⁊ ordines. trāſlatio nr̄a ſeqtur pmā ſignificationē. hebrei vo aliā quorum dicto magis conſonat lr̄a ſeqñs. vt viſuȝ ē. Et ad ide3 perti net quod ſubdit̃. h Murenulas aureas ⁊c. ſunt eni murenule or namēta ope plectili facta de filis aureis ⁊ argēteis ⁊ lapidibus intex/ tis. qb⁹ ornabant̃ capita mulierum. ⁊ ore veſtium circa manus ⁊ collum.

i Dum eſſet rex. Deſcripto amore ſponſi ⁊ ſponſe put reſpicit exitu3 de egypto. hic ꝯñr idem deſcribit̃ put reſpicit habitatōe3 in deſerto. Et diuidit̃ in duas ptes. q2 pmo ponunt̃ huius amoris pmotiua. ſcōo ei⁹ ipeditiua. vt oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcāt. ſecūda pars īcipit ibi. Capite nobis. Promotiua vo amoris ex parte ſponſi ſūt ei⁹ beneficia ī deſerto ſponſe collata. nō tñ recolunt̃ hic oīa ſ3 aliqua no/ tabilia. nec ponunt̃ eodē ordine quo fuerūt collata. q2 freqnter ī ſacra ſcriptura pus facta poſterius narrant̃ ⁊ econuerſo. Jgit̃ ps iſta diuidit̃ ī tres partes. ī pma ponit̃ bñficiū cohabitatōis diuine. ī ſcōa columna nubis ⁊ ignis. ibi. Sub vmbra. ī tertia legis date: ibi. Uos dilecti mei. Prima adhuc ī duas. q2 pmo ponit̃ deū beneficiū. ſcōo ſponſi ⁊ ſpōſe mutuū collogum: ibi. Ecce tu pulchra. Circa pmū ſciēdū ꝙ maximu3 bñficiu3 fecit deus iſrl'i deſerto qñ voluit habitare ī medio ppl'i in ta/ bernaculo in q̄ erat ppitiatoriū tāꝙ ſedes dei. ſic deū fuit pleni⁹ Exo. 25. de quo loqbat̃ moyſi ſicut hō ad amicū ſuū. ⁊ p moyſen pplo. vnde dicitur Deut⁹ 4. Nec ē alia natio tā grandis que habeat deos appro/ pinqntes ſibi. ſicut deus noſter adeſt cūctis obſecratiōib⁹ noſtris. De hac igit̃ habitatōe dei dicit ſpōſa. Dū eſſet rex celeſtis. k Jn accu bitu ſuo. i. ī ppitiatorio. l Nardus mea ⁊c. i. thymiama boni odo ris. qđ offerebat̃ ī altari īcenſi in ꝯſpectu ſcī ſcōrum vbi erat ppitiatoriū.

m Faſciculus myrrhe dilect⁹ me⁹ mihi iter vbera mea cōmorabit̃. i. ītra cor meū p iugē meditatōe3. Et dr̄ dilect⁹ faſciculus myrrhe. q2 ſic̄ myrrha cōſeruat carnē a putrefactiōe. ſic de⁹ mentem a peccati corru ptione. ⁊ q2 non ſolum mente3 ſeruat ſed etiā delectat. iō ſubdit̃.

n Botrus ⁊c. ⁊ ordinetur ſic littera. Botrus cypri in vineis engaddi. eſt aute3 engaddi locus vbi creſcit balſamum ppe mare mortuu3 vt apparet in deſcriptione terre ſancte. ⁊ ibidem creſcit arbor aromatica nomine cyprus. que facit grana ſimul iuncta ſicut in vuis vinee. ⁊ in/ de locus vinee dicitur vt dicunt aliqui. Et ideo cyprus non eſt hic no/ men inſule que eſt in mari mediterraneo. quia ibi non ſunt dicte vi/ nee. o Dilectus meus mihi. i. magis delectat me ſpiritualiter ꝙ̄ quodcūq3 ſapidum ⁊ ſuaue delectet corporaliter.

p Ecce tu pulchra es. Poſt cohabitationem ſponſi ⁊ ſponſe ponitur hic mutuū colloquium gratioſu3 ſponſi ⁊ ſponſe. quod ſolet eſſe in cor poralibus ex cohabitatione. ⁊ ſm hoc dicit ſpōſus. Ecce tu pulchra es amica mea ⁊c. ⁊ duplicatur li pulchra ad denotandum pulchritudinē mentis ⁊ exterioris conuerſationis.

q Oculi tui columbarum. p ſimplicem cōtuitum. qui multum de/ corat ſponſam corporalem. ⁊ p hoc in ſponſa ſpirituali ſimplici/ tas intentionis intelligitur eam decorans. ſm ꝙ dicit ſaluator. Math. 6. Si oculus tuus fuerit ſimplex. totū corp⁹ tuū lucidu3 erit. ⁊ reſpondet ſponſa. r Ecce tu pulcher es dilecte mi et decorus. cuius pulchritudini non eſt finis. s Lectulus nr̄. i. tabernaculum in quo ſponſa per moyſen ⁊ aaron et alios ſacer/ dotes in quiete contemplationis quaſi in lecto quieſcebat.

t Floridus. q2 ope rimentū iterius ta/ bernaculi erat de cortinis varijs co/ loribus ⁊ pl'chra va rietate cōtextis ad modū diuerſorum florum. exo. 26. ⁊ quia tēplum ſalomonis poſtea fuit edifica/ tum ad ſimilitudi/ nem huius taberna/ culi. ideo occaſione huius dr̄ hic de ipo

v Tigna domorum noſtrarum cedrina ⁊c. de talibus enim lignis fuit illud tē/ plum edificatū. vt p3. 3. Reg. ⁊ ſubdit ſponſa tanꝙ de be neficijs ſpōſi grata.

x Ego flos campi. ideſt modo habito pura ⁊ munda extra vilitatem egypti.

y Et lilium conuallium. quaſi diceret. quando eram in egypto. eram quaſi lilium in monte. cuius color obfuſcatur ſolis ardore ſicut dixit ſupra. Decolorauit me ſol. ſed modo ſum ſicut liliu3 in valle. quod habet colorem recentem ex vallis humore. ⁊ quia deo placet ſponſe gratitudo. ideo ſubdit eam cōmendando.

z Sicut lilium inter ſpinas. ideſt ſicut lilium redolens ⁊ ſuaue comparatur ad ſpinas aſperas ⁊ pungentes.

a Si amica mea. ideſt plebs hebraica.

b Jnter filias. ideſt gentes alias que ſunt idolatrie dedite: ⁊ in/ nocentes tractant aſpere. ſicut patet de egyptijs qui tractabāt. hebreos valde dure. ⁊ ſubditur reſponſio ſponſe.

c Sicut malus. q̄ eſt arbor fructifera. d Jnter ligna ſiluarum q̄ cōmuniter ſunt infructifera. e Sic dilectus meus. a quo procedunt cūcta bona. f Jnter filios. i. aliarum gētiū deos a q̄bus nulla bonitas pcedit. ſ3 ſunt inutiles omnino. Capl'm. II.

g Sub vmbra illius. Hic conſequenter ponitur duplex no tabile beneficium in deſerto iſraeli exhibitum. Primū eſt beneficium columne ignis ⁊ nubis que illuminabat noctem. ⁊ de die temperabat ſolis ardorē. Exo. 13. ⁊ q̄tum ad hoc dicit ſpōſa. Sub vmbra illius quē deſiderabam ſedi. ideſt māſi vel habitaui. ſicut dicitur Deut⁹ 1. Sediſtis ergo in cadeſbarne multo tempore. ideſt manſiſtis. Secūdum beneficium fuit mā/ ne celitus date in cibum. Exo. 16. De quo cibo dicitur Sapientie 16. Panem paratum de celo preſtitiſti eis ſine labore omne dele/ ctamentum in ſe habētem ⁊ omnis ſaporis ſuauitatem. ⁊ hoc eſt quod ſubditur. Fructus eius dulcis gutturi meo. Tertium bene ficium fuit ritus ſacrificiorum per que placabatur offēſa diuina. ⁊ conferebatur gratia. nō ex ſacrificijs ſm ſe: ſed in q̄tum fiebāt ex offerentium fide ⁊ deuotione. ⁊ q̄tum ad hoc dicit ſponſa.

h Jntroduxit me rex in cellam vinariam. ideſt ad altare holo/ cauſtorum. vt dicit Ra. Sa. quod dicitur cella vinaria. eo ꝙ in li baminibus ſacrificiorum ibi effundebatur vinum. ⁊ tunc leuite cantores incipiebant canere diuinas laudes que ordinantur ad dilectionem dei ⁊ proximi. ideo ſequitur.

i Ordinauit ī me caritatē. licet aūt per caritatē deus habeatur ī via. hoc tñ non eſt ī re p quē modū habet̃ in patria. ſed ī ſpe. Li/ cet aūt ſpes inq̄tū eſt de bono cauſet delectationē. tñ abſentia realis huius boni iducit afflictionē. ſm illud puer. 13. Spes que differt̃ affligit aīa3. ⁊ hec afflictio vocat̃ hic lāguor ſpōſe. mulier aūt lāguida corporaliter delectat̃ florum ⁊ pomorum odorib⁹ ⁊ ſpōſi amplexibus. per que hic deſignentur metaphorice diuine con/ ſolationes que dantur ſperantibus in ſe. cum dicitur.

l Fulcite me floribus: ſtipate me malis ⁊c. ⁊ patet ex dictis litte ra. Et quia continuatio talium conſolationum eſt appetenda et ſubtractio abhorrenda. ideo ſubditur.

a Adiuro vos fi. hierl'z.i. ĩfirmi de ppl'o iſrl'.vt dcm̃ ẽ ſupra.ca.i.
b Per capreas ceruoſq3 cãpoꝝ.i.p p̃riarchas q̃ ſic nominãtur ĩ ſcriptura. Gen̄.49. Neptaliz ceruus emiſſus ꝛc. c Ne ſuſcitetis neq3 euigilare faciatis dilecta.i.vt non declinatis ad aliqd̓ horribile pctm̃.ppter qd̓ diuina ↄſolatio ſ ſtrahat̃ ꝛ tot⁹ ppl's ptur bet̃.ſicut cõtigit ĩ fabricatiõe vituli ꝛ eius adoratione. Exo.3z.
d Donec ipſa velit.p iſtud donec nõ ĩtelligit̃ ꝙ ſponſa debeat hoc velle futuro tp̃e.ſicut Math.p̃.de Joſeph ꝛ Maria dicit̃. Et nõ cognoſcebat donec peperit.quia nõ cognouit eã poſtea
e Uox dilecti mei Hic ponit̃ bñficiũ date legis.qd̓ fuit valde gratioſuz vel notabile.ſcd̓z ꝙ dr̃. Deut⁹.4. Non ẽ.n. alia gens ſic ĩclyta: vt hẽat cerimonias iuſtaq3 iudicia ꝛ vniuerſam legẽ ꝛc. De hoc bñficio dicit h̓ ſponſa. Uox dilecti mei.pnunciãtis p̃cepta d̓calogi. exo.zo. Locutuſq3 ẽ dominus cũctos ſmones hos. Ego ſũ ꝛc.
f Ecce iſte venit ſaliens ĩ montibus.i. deſcendens ĩ montem ſynai ĩ quo ptulit p̃cepta decalogi. q̃ dicit̃ mõtes ꝛ colles ĩ pl'ali ppter diuerſas ſui partes.vl' ponẽdo plurale pro ſingulari.ſicut freq̃nter fit ĩ ſcriptura.vñ exo.3z. Iſti ſũt dij tui iſrl'.q̃ eduxerũt te de terra egypti.ꝛ tñ erat ibi vnũ idolum tm̃.
g Similis ẽ dilectus ꝛc.p hoc deſignat̃ velocitas diuini deſcẽſus ad dandũ legẽ. h En ipſe ſtat ꝛc.p parietẽ ĩtelligit̃ nubeſ deñſa q̃ inter deuz erat ꝛ ppl'm.ꝛ q2 ex illa nube pcedebãt coruſcationes ex q̄bus videbat̃ nubes aperiri.iõ ſubdit̃. i Reſpiciens p feneſtras pſpiciẽs p cancellos.ſ.illius nubis apturas.q2 cõcutiebat̃ ppl's timore.ac ſi deus p̃ſential'r videret̃.vnde exo. zo.dicit̃. Cũctis aũt ppl's videbat voces ꝛ lampades.i.coruſcationes. Seqt̃ur ibidẽ. Et territi ac pauore ↄcuſſi pcul ſtantes dixerũt moyſi. Loq̃re tu nobis.ꝛ audiemus.ꝛ nõ loq̃t̃ nobis dñs ne forte moriamur. k En di.ꝛc. Surge ppa.i.aĩuz erige ad v̓ba mea. l Amica ꝛc.p caritatẽ. m Colũ.ꝛc.p ĩtẽtõis ſimplicitatẽ. n Formoſa mea.p exteriorẽ honeſtatẽ. o Et veni.ad ſuiẽdũ mihi ſoli.vñ p̃mũ p̃ceptũ d̓calogi ẽ. Nõ hẽbis deos alienos corã me ꝛc.ꝛ ſubdit̃ rõ. p Jaz.n.hyems trãſijt ꝛc.i.tp̃s horridũ egyptiace ſeruitutis ĩ q̊ a ſeruitute mea impediebaris.
q Flores apparue.ĩ ter.nr̃a ꝛc.i.tp̃s amenuz libertatis venit.in quo libere potes mihi ſeruire. Hoc ãt tp̃s libertatis ĩtelligit̃ hic p tp̃s vernale.ĩ quo ĩcipiunt flores apparere.turtures cantare.ꝛ aues cetere.vinee florere ĩ terra illa q̃ ẽ valde calida.arbores putari.ꝛ p̃me fic⁹ maturari:ꝛ ſcd̓m v̓itatẽ hiſtorie ppl's iſrl' exiuit d̓ egypto ĩ vere. Exiuit.n.15.die mẽſis p̃mi q̃ ĩcipit a p̃ma lunatiõe ppinquiori eq̃noctio vernali.vt dixi pleni⁹ Gen̄.7.ꝛ Exo.1z.ꝛ q̃nquageſima die ab exitu fuit data lex in monte ſynai.
r Surge ppera ꝛc.exponat̃ vt ſupra.q2 repetitio ẽ eiuſdem ad maiorẽ excitatõez. s Colũba mea. Hic ĩcipit v̓ſus ĩ hebreo Colũba.n.nidificat ĩ foraminib⁹ parietũ ꝛ petraꝝ.p q̃ deſignat̃ hic locus caſtroꝝ.vbi ppl's iſrael habitabat. Eſt igit̃ ſenſus. Columba mea.i.plebs hebraica.vt p̃dictũ ẽ. t Jn foraminib⁹ petre ꝛc.i.ĩ habitaculis tuis. v Oſtẽde mi fa.tu.hilariter recipiẽdo legẽ meã. x Sonet vox tua ĩ aurib⁹ meis.pfitendo ↄſeruatõez mee legis.ſcd̓m ꝙ ſcribit̃ Exo.z4. Uenit ḡ moyſes ꝛ narrauit plebi oĩa v̓ba dñi atq3 iudicia rñditq3 ppl's cũct⁹ vna voce. Oĩa v̓ba dñi q̃ locutus ẽ faciem⁹.ꝛ q2 hoc fuit deo placitũ iõ ſubdit̃. y Uox.n.tua dulcis ꝛc. z Capite nobis. Poſt amoris ſponſi ꝛ ſponſe pmotiua hic ĩterſerunt̃ ĩpeditiua.ꝛ licz plura fuerint ĩ deſerto vbi ppl's pluries offendit deuz:tñ hic ponunt̃ duo magis notabilia.ſcd̓m ibi. Jn lectulo meo. Primũ ãt ĩpedimẽtũ ẽ d̓ adoratõe vituli.quod fuit maximũ.ad qd̓ ĩduct⁹

te meo: ꝛ dextera illi⁹ amplexabit̃ me. Adiurõ vos filie hierl'm p cãpreas ceruoſq3 cãpoꝝ.nẽ ſuſcitetis neq3 euigilare faciatis dilectã: dõnec ipſa velit. Uõx dilecti mei. Eccẽ iſte venit ſaliens in mõtib⁹: trãſiliẽs colles. Similis ẽſt dilect⁹ me⁹ capree hinnuloq3 ceruoꝝ. En ipſẽ ſtat poſt parietẽ noſtrũ rẽſpiciens p feneſtras: pſpiciẽs p cãcellos. En dilẽct⁹ meus loqtur mihi. Surge ppera amicã mea: columbã mea: formoſã mea ꝛ vẽni. Jã ẽni hyems trãſijt iber abijt ꝛ receſſit. Florẽs apparuerũt ĩ t̓ra nr̃a: tp̃s putatiõis aduenit. Uox turturis audita ẽ ĩ t̓ra noſtra: ficus ptulit groſſos ſuos vinee florẽtes dederũt odorẽ ſuũ Surgẽ ppera amica mea: ſpecioſa mea ꝛ veni colũbã mea: ĩ foraminib⁹ pẽtre in: cauerna macerie Oñde fãciem tuã: ſonet võx tua ĩ aurib⁹ meis. Uõx.n.tua dulcis ꝛ facies tua decora. Capite nõb vulpẽs puulas q̃ dmolliunt̃ vineas. Nã vinẽa noſtra florũit. Dilẽctus me⁹ mihi ꝛ ego illi q̃ pãſcit̃ int̓ lilia: donẽc aſpiret dies: ẽt ĩclinẽt̃ vmbre. Reuerterẽ: ſilis eſtõ dilecte mi cape hinuloq3 ceruorũ ſup mõntes bethel. III.

In lectulõ meo p nõctez q̃ſiui q̃ñ ẽ diligit aĩa mea. Queſiui illũ: ꝛ nõ ĩueni. Surgã ẽt circuibo ciuitatẽ p vicõs ꝛ plateas: q̃rã quẽ diligit aĩa mea. Queſiui illũ: ꝛ non inueni. Jnuenerunt mẽ vigiles: qui cuſtodiunt ciuitatem. Nũm quem diligit anima mea vidiſtis? Paululũm cum pertranſiſſem eos: ĩ

fuit ppl's p aliquos ad idolatriã magis pronos.ꝛ fraudulenter ſub ſpẽ boni dicentes aaron Exo.3z. Fac nobis deos q̃ p̃cedãt nos. Moyſi.n. viro huic q̃ nos eduxit de terra egypti.ne ſcim⁹ qd accederit.q̃uaſi dicãt.nõ poſſum⁹ pcedere ſine ductore.ꝛ iſti poſtea fuerũt ĩ interfecti p leuitas.vt ibidẽ habet̃.ꝛ hoc ẽ qd̓ hic dicit̃. Capite nobis.i.interficite.
a Uulpes paruulas ꝛc.i.pſonas doloſe ĩducẽtes ppl'm ad idolatriam
b Nam vinea noſtra.i.plebs iſraelitica. Jſaie.5. Uinea dñi exercituũ domus iſrael eſt. c Floruit.floruerat.n.hec vinea ĩ receptõe legi deuota.ꝛ ſic tp̃e floritõis vinee vulpes ibi trãſeũtes et flores excutientes faciũt magnũ dãnuz.ſic p̃dicti idolatre in vinea iſrael fecerũt magnũ dãnũ ſpirituale. verũtamẽ q2 leuite iunxerũt ſe cuz dño ꝛ moyſe. Exo.3z. Si qs ẽ domini iũgat̃ mihi: ↄgregatiq3 ſunt ad eum omnes filij leui.qui erãt pars notabilis ppl'i.iõ in pſona eoꝝ dicit ſponſa.
d Dilectus meus mihi ꝛ ego illi.ꝛ nõ vitulo conflatili. e Qui paſcit̃ iter lilia.i.delectat̃ ĩ pſonis mundis ab idolatria
f Donec aſpiret dies.ſ. expiatõis.ĩ quo ad p̃ces moyſi dominus fuit placat⁹ ppl'o de pctõ vituli. ppter quod ſubditur.
g Et inclinent̃ vmbre.ĩ hebreo habet̃. Fugiant vmbre.i.dicti pcti macule.ꝛ ppter dei placationem ſubdit ſponſa.
h Reuertere dilecte mi.diligendo me ſic̃ prius. i Similis eſto ꝛc̃. .i.fac iſtud celeriter. k Super mõtes bethel.ideſt ſuper montem ſynai vbi dominus loquebat̃ moyſi.qui dicitur montes in plurali rõnibus ſupradictl.ꝛ dicit̃ mons bethel.ideſt domus dei.quia habitauit ibi cum moyſe.tamen in hebreo habetur. Super montes bathar. ideſt partitionis vel ſeparatiõis.ſ.dei a populo.vt dicit hic Ra. Sa. q2 tunc temporis dixit dominus moyſi. Uade ꝛ deſcende de loco iſto peccauit populus tuus ꝛc̃.ꝛ ſequitur. Non enim aſcendam tecum. quia populus dure ceruicis eſt.tamen finaliter ad preces moyſi conceſſit ſe eſſe ductorem populi. Capitulũz.III.

l In lectulo meo. Hic ponitur ſecundum impedimentum qd̓ contigit per exploratores qui terruerunt populum intantum ꝙ dimiſſo moyſe ꝛ arca domini voluerunt reuerti in egyptum: dicentes Numeri.q̃rtodecimo. Conſtituamus nobis ducem ꝛ reuertamur in egyptum.propter quod dominus iratus dedit ſententiam irretractabilem.ꝙ omnes egreſſi de egypto a.zo.annis ꝛ ſupra.morerentur in deſerto preter caleph ꝛ ioſue.ꝛ hoc impedimentum lamentatur ſponſa dicens. Jn lectulo meo.i.in moyſi tabernaculo.vt dictũ eſt ſupra p̃mo ca. m Per noctem.i.tẽpore tribulationis excitate per exploratores. n Queſiui quem diligit.moyſes enim ꝛ aaron in tabernaculo orauerunt dominum pro populo vt dicta ſententia tẽperaretur.ſed quia non fuerunt exauditi.ideo ſubditur. Queſiui illum ꝛ non inueni ꝛc. o Surgam ꝛ circuibo ciuitatem.ideſt deſertũ.40.ãnis qd̓ lz non poſſit dici ciuitas ſ3 ſe acceptũ tamẽ dicitur ciuitas propter multitudinem populi ibi circũeuntis.in qua erant ſexcenta milia abſq3 mulierib⁹ ꝛ puulis. p Per vicos ꝛ plateas ꝛc̃. quia in omni loco ad quez ppl's declinabat implorabat dei miſericordiam. Et ↄñter reuertitur ad factum moyſi ꝛ aaron.dicens.
q Jnuenerunt me vigiles.i.moyſes ꝛ aaron.vt dicit hic Ra. Sa. eo ꝙ vigilabant ſuper cuſtodiam ppl'i ꝛ annunciauerunt populo ſententiã domini. Sed quia die ſequẽti populus penitens de dicta rebellione. dixit. Parati ſumus aſcendere ad locum de quo locutus ẽ dominus: quia peccauimus. Numeri.14.ꝛ ſic quodãmodo querebant dei beniuolentiam.propter quod in perſona talium dicit ſponſa.
r Nũ quẽ diligit anima mea vidiſtis.ad moyſen ꝛ aaron ſermonem dirigendo.ꝛ q2 nõ reſponderunt ſm eoꝝ deſiderium.ſed magis ad cõtrarium. Numeri.14. Nolite aſcendere. Non.n.eſt deus vobiſcũ ꝛc. iõ ad dictam petitõez nõ ponit hic reſponſio. s Paululũ cuz per tranſiſſez eos.hic ↄñr ponunt̃ quẽdã ſupradictoꝝ declaratiua.ſ.amoris ſponſi ꝛ ſponſe.ꝛ p̃mo ponit̃ huius amoris reformatio.ſcd̓o ſponſe

cōmendatio.ibi: Que ē iſta. Circa primū dicit ſponſa. Paululū cū ꝑ trāſiſſem eos ſcilꝫ moyſen ꝛ aaron: de qb⁹ fit ſmo imediate precedēs
a Inueni quē diligit aīa mea. qꝛ mortuis aarō ꝛ moyſe ꝛ tota illa gnā tiōe q̄ exierat de egypto a.20. ānis ꝛ ſupra: vt ṗdictū ē ppl's iſrl' inuenit deū ꝓpitiū ſub ioſue duce q mirabiliter iordanē trāſiuit ꝛ potenter aduerſarios deuicit.
b Tenui eū nec dimittā. qꝛ tpe Joſue ppl's nō receſſit a dei ſuitute. Joſue vltio.
c Donec itrodu. ꝛc. ꝛ i cubiculū genitricl mee. i. donec figā ei⁹ tabnaculū i ſylo. Joſue.18. Ibi eniꝫ hūit ṗmū tabernaculuꝫ dñi ſtabilē māſionē: vt dictū fuit ſuper librū Joſue. ꝛ.i. Reg. Dicit̄ āt illud tabernaculū in quo deus ſpecialiter hitabat dom⁹ matris ꝛ genitricl ſpōſe ꝑ ppl'o iſrl' q tē erat qꝛ de oblatiōib⁹ parētuꝫ ei⁹ factū fuerat i deſerto Exo.35. Et qꝛ ges ppl'i in ſeruitute dei erat deſideranda. iō ſubdit̄.
d Adiuro vos filie hieruſalem. ꝛ exponat̄ vt ſupra ṗcedēti ca.
e Ne ſuſcitetis neqꝫ euigilare faciatis dilectam donec ipa velit. ideſt ne declinetis ad idolatriā ꝑ quā interrūpit̄ ges iſta. ꝯtrariū tñ fecerūt poſt mortem Joſue: vt pꝫ libro. Judic. vt dicet̄ poſtea
f Que eſt iſta. H̄ ꝯñr ponit̄ ſpōſe cōmēdatio. ꝛ ṗmo hec ꝯmēdatio ponit̄ ſub parabola mlīeris virtuoſe. ꝛ ſcđo ſub parabola mulieris ſpecioſe. capitulo ſequenti.

nieni quē diligit aīa mea. Tenui eū: nec dimittā: donec introducā illū i domū matris mee: ꝛ in cubiculū genitricis mee. Adiuro vos filie hierl'ꝫ per capreas ceruoſqꝫ campoꝝ: nē ſuſcitetis neqꝫ euigilare faciatis dilectā donec ipa velit. Que eſt iſta que aſcēdit ꝑ deſertū ſicut virgula fumi ex aromatibus myrrhe ꝛ thuris: ꝛ vniuerſi pulueris pigmentarij? En lectulū ſalomonis ſexaginta fortes ambiūt ex fortiſſimis iſrl': omnes tenētes gladios ꝛ ad bella doctiſſimi. Vniuſcuiuſqꝫ enſis ſuꝑ femur ſuū: ꝓpter timores nocturnos. Ferculuꝫ fecit ſibi rex ſalomonis dē lignis libani. Colūnas ei⁹ fecit argēteas: reclinatoriū aureū: aſcenſū purpureū: mēdia caritate ꝯſtrauit ꝓpter filias hierl'ꝫ. Egredimini filie ſyō ꝛ vidēte regē ſalomonē i diademate quo coronauit illū mater ſua: i die deſpōſationis illius: ēt in die leticie cordis eius. IIII.

Q Uām pulchra es amica mea: q̄ꝫ pulchra es. Oculi tui columbaꝝ abſqꝫ eo qđ itrinſec⁹ latet. Capilli tui ſicut greges capraꝝ q̄ aſcēderūt de mōte galaad. Dentes tui ſicut greges tonſaꝝ: que aſcenderūt de lauacro. Omnēs gemellis fetibus: ꝛ ſterilis nos eſt iter eas. Sicut vitta coccinea labia tua: ꝛ eloquiū tuū dulce. Sicut fragmen mali puni: ita gene tue: abſqꝫ eo quod intrinſecus latet. Sicut turris dauid collum tuum que edificata

Prima in duas. quia ṗmo ponitur dicta cōmendatio. ſcđo concluditur intenta concluſio. ibi. Egredimini. Prima adhuc i tres. qꝛ ṗmo cōmendatur de ſacrificioꝝ oblatione. ſcđo de caſtroꝝ diſpoſitione. ibi. En lectuluꝫ. tertio de tabernaculi cōpoſitione. ibi. Ferculuꝫ. Circa ṗmuꝫ ſciendū ꝙ poſt oblationeꝫ ſacrificioꝝ i altari holocauſtoꝝ. quod erat ſub diuo: ſacerdotes offerebāt thymiama i altari icenſi quod erat i tabernacūlo: ꝛ tūc erāt ſacrificia cōſūmata: vt hr̄ heb.9. ꝛ q̄ꝫtū ad h̄ dr̄. Que eſt iſta. i. q̄ꝫ placida in cōſpectu dei.
g Que aſcendit ꝑ deſertū. tēdebat eni ad terrā promiſſionis que altior eſt illo deſerto:
h Sicut virgula fumi ꝛc. qđ dicit̄ ꝓpter thymiama cōpoſituꝫ ex plībus aromaticis rebus. exo.30. ꝛ deſignabat deuotionē ppl'i ꝑ quā merebat̄ ad terrā ꝓmiſſionis itroduci.
i En lectulū. Hic ꝯñr cōmēdat̄ de caſtroꝝ diſpoſitōe q̄ optime diſponebat̄ circa tabernaculuꝫ. vt plenius dixi. Nu.3. Tres. n. trib⁹ erāt i ꝑte orietali. ꝛ tres occidētali ꝛ alie ſex i ꝑte aqlonari ꝛ meridionali. ꝛ hoc ē qđ dicit̄. En lectuluꝫ. ſalomōis. i. tabernaculū federis: qđ dicit̄ dei lectulus ſupra. ṗ. ca. q deus nomine ſalomonis itelligit̄ i hoc libro vt dcm̄ ē ſupra ṗ. ca.
k Sexaginta fortes. i. ſexageſies.10. milia. que faciūt ſexcēta milia pugnatoꝝ. q excūbabāt circa tabernaculum. Nu.2. ꝛ adhuc erant.3550. ſꝫ nō cōputant̄ hic. qꝛ ſcriptura freqnter tales minutias omitit. Ponit̄ āt hic vnus fortis ad deſignandum 10. milia. quia per.60. fortes ſexageſies.10. milia itelligūt̄: vt dcm̄ ē: eo mō loqndi quo dicit̄ de dauid.2. Re.18. Tu vnus ꝑ decē milib⁹ cōputaris.
l Ex fortiſſimis iſrael. hoc dicit̄ ad excludenduꝫ mulieres ꝛ paruulos ꝛ debiles ex ſenectute qui non procedebant ad bella. q ſunt.
m Omnes tenētes gladios ꝛc. qꝛ erāt prompti ꝛ parati ad pugnādū ꝯ inimicos.
n Propter ti. nocturnos. i. ꝓꝑ ſubituꝫ aduētū aduerſarioꝝ q ſolēt magis irruere de nocte.
o Ferculū. Hic tertio cōmēdat̄ de tabnacl'i ꝯpōne. ad cui⁹ cōſtructōeꝫ obtulit ppl's donaria mēte duota atqꝫ promptiſſima. exo.35. qꝛ tñ h̄ fuit ad mādatū đi q ṗcepit fieri tabnaculū fidei. iō dr̄. Ferculū fec̄ ſibi rex ſalomō. i. ipe đs ad cl'tū ſuū fecit fieri tabernaculū: qđ dr̄ hic ferculuꝫ a fero fers quaſi fericulum qꝛ portabat̄ ꝑ leuitas de loco ad locū: vt pꝫ Numeri.4. vnde i hebreo ſic habet̄. Papilionē fecit ſibi rex ſalomon. Eſt aūt papilio dom⁹ portabilis de lignis libani. Dicit enim. Ra. Sa. ꝙ iacob anteq̄ꝫ deſcēderet i egyptū vidit i ſpū filios ſuos inde poſtea exituros ꝛ tabernaculū deo facturos i deſerto vbi nō habētur ligna ſethim. de qbus tñ facte ſūt tabule tabernacl'i ꝛ vectes ꝛ archa ꝛ plura alia: ꝑꝑ qđ portauit ſecū i egyptū ſemia ꝛ radices arboꝝ ad op⁹ illud nectioꝝ đ mōte libani. q eſt i terra chanaan. ꝛ hoc mō tabernaculuꝫ dr̄ fcm̄ de lignis libani.

Si qs āt dcm̄ Ra. ſa. nō recipiat: lꝫ ñ videat̄ aliqđ abſurdū ſcludere. pōt dicere.
p De li. libāni. i. de lignis ſil'b⁹ illis q̄ creſcūt i libano.
q Colūnas ei⁹ fecit argēteas. qꝛ itra tabernaculū erāt q̄tuor colūne quaꝝ baſes erāt argētee: ꝛ i illis colūnis ṗdebat velū diuidēs ſcm̄ ꝛ ſcm̄ ſcōꝝ: ꝛ iō dicūtur argētee a baſe q̄ ſuſtinet totū reſiduū Exo.26.
r Reclinatoriū. i. ꝓpitiatoriū qđ erat q̄ſi ſedes dei.
s Aureū. qꝛ totum de auro puriſſimo. Exo.25.
t Aſcēſū purpureū. aſcēſū hic vocat̄ velū ṗdictū: eo ꝙ i colūnis erat ſurſum eleuatū: ꝛ purpureū eo ꝙ erāt ibi varietates purpuree itexte. Exo.36.
v Media caritate ꝯſtrauit. qꝛ poſt velū itra ſcm̄ ſcōꝝ ſuper pauimētū erat archa i qua erāt tabule et vrna aurea hñs māna et virga aaron q̄ frōduerat q̄ erāt diuine caritatis ad ppl'ꝫ ſigna
x Propter filias hierl'ꝫ. i. ꝓpter ꝑſonas de ppl'o iſrl': qb⁹ hierl'm metropolis erat futura: ꝑ q̄ruꝫ ſalute añ ꝓpitiatoriū fiebāt orōnes a ſūmo ſacerdote.
y Egredimini. Hic īfert̄ itenta ꝯcluſio. ſ. ꝙ ex ꝯſideratiōe ṗdictoꝝ bñficioruꝫ populus attendat dilectionem dei erga ipſum. ꝛ potiſſime in legis datione per quam populum illuꝫ ſibi elegit ꝛ ſibi deſponſauit. ideo dicit̄. Egredimini filie ſyon: de meditatam terreſtri ꝛ carnali.
z Et videte regeꝫ ſalomonem. ideſt deum vobis ſpecialiter factum regem in datione legis: quia modus regis eſt dare legem ſubditis.
a In diademate. ideſt regia dignitate.
b Quo coronauit illum mater ſua. ideſt plebs hebraica quando legem eius ſuſcepit tanq̄ꝫ domini ꝛ regis ſui eo modo loquendi quo populus aliquis dicitur coronare aliquem in regem ſuuꝫ qñ recipit eum in regem ꝛ dominum: ſicut de dauid dicitur.2. Regum.5. Et venerunt vniuerſe tribus iſrael a dauid in ebron ꝛ ſequitur ibidē Vnxerūtqꝫ dauid regem ſuper iſrael. Dicitur autem hic plebs hebraica dei mater: eo ꝙ naſciturus erat de ea ſm carnem per virginem Mariaꝫ. Mathei ṗmo.
c In die deſpōſationis eius. ideſt tempore dationis legis in quo deſponſauit ſibi plebē illam. vt dictum eſt.
d Et in die leticie cordis eis. quia deo fuit placitum verbum populi dicentis. Exo.24. Omnia verba que locutus eſt faciemus.

Capitulum. IIII.

Q Uam pulchra es. Hic conſequenter commendatur ſpōſa ſub parabola mulieris ſpecioſe. ꝛ primo ponitur parabola. ſecundo exponetur. Quantum ad primum dicitur. Quam pulchra es. ideſt valde pulchra.
f Oculi tui columbarum. ideſt ſimplicis aſpectus. quod multum facit ad gratioſitatem mulieris.
g Abſqꝫ eo quod intrinſecus latet. ideſt pulchra membrorum diſpoſitione ſub veſtibus latente.
h Capilli tui ſicut greges caprarum. que aſcenderunt de monte galaad. i. ordinate diſpoſiti ꝛ compoſiti. Hec enim ſimilitudo ꝛ alie non ſunt in omnibus conditionibus. quia tunc eſſet identitas. ſed aliquando ſūt in paucis ꝛ aliqñ i vnica.
i Dentes tui ſicut greges tōtaꝝ ꝛc. i. albi ꝛ bñ ordinati.
k Omnes gemellis fetibus. ideſt ſuperiores decenter correſpondent iferiorib⁹ ſicut gemelli ad inicē.
l Et ſterilis non eſt inter eas. ideſt non eſt aliquis dentium fractus vel putrefactus.
m Sicut vita coccinea labia tua. ſunt enim labia in parte vbi cōiūgūtur rubea. q̄ rubedo iuxta albedinē facit ad decorē.
n Et eloquiū tuū dulce. i. gratū omnibus audiētibus ipſum.
o Sicut fragmē mali punici. qđ ē rubicūdū i parte oppoſita ſoli.
p Ita gene tue. rubicunde in parte eminentiori iuxta albedinem circunſtantem.

q Abſq₃ eo q̄ͦ itriſecꝰ latet. exponat̄ vt ſupra. r Sicut turris dauid collū tuū. rectū ⁊ decēter eleuatū. ⁊ i h̄ tenet ſilitudo.
a Duo vbera tua ⁊c̄. i. habētia cōformitatē eleuatiōis. nō tamē nimiā. ſ₃ decētē. inq̄tū facit ad oſtēſionē ſexus muliebris. Ōia p̄dicta faciūt vt p₃ ad corporalē pulchritudinem mulieris. Per hāc āt parabolā itelligit̄ pulchritudo ſpūalis ſponſe ſm ſtatum illius tp̄is. cuiꝰ caput dr̄ cōuenienter patriarcha iacob: alio noīe dictꝰ iſrl̄ a q̄ ſicut a capite denominant̄ iſraelite. Capilli imediate orientes ab h̄ capite ſūt. iz. p̄triarche. Oculi v̄o moyſes ⁊ aaron dirigentes ppl̄z. Dentes v̄o bellatores parati ad deuorationē aduerſarioꝝ. vñ dixit ille ſtrenuꝰ bellator caleph Nu. i4. Sic panē poſſumus eos deuorare. Labia v̄o eloqu₃ dulce p̄ferētia leuite cātores dicentes diuinas laudes. Gene v̄o rubicūde alij leuite miſtrantes i altari holocauſtoꝝ in q̄ erat ignis cōtinuꝰ. Per guttur āt itelligūt̄ ſtudioſi i lege. vt dicit Ra. Sa. ꝓpter hoc cōparat̄ turri dauid munite clypeis q₂ p̄ tale ſtudiu₃ hēnt̄ arma ꝯ̄ ipugnatiōes legis diuīe. Et p̄ talē modū dicit magiſter ſniaꝝ i p̄ncipio libri ſui i quo ponūt̄ ſnie ſtudioſoꝝ i diua lege. Fidē noſtrā aduerſus carnaliu₃ hoīu₃ errores dauitice turri clypeis munire vel potius munita₃ oñdere ſtuduimꝰ. Duo vbera ſunt due tabule teſtimonij. ex q̄bus ſugit̄ lac ſacre ſcīe ⁊ deuotionis. b Donec aſpiret dies. ſ. noui teſta. de quo dicit apl̄s Ro. i3. Nox p̄ceſſit dies āt appropinquit. vñ dr̄ Luce. i6. Lex ⁊ ꝓphete vſq₃ ad Joānē. in quo incipit dies noui teſtamenti.
c Et iclinent̄ vmbre. q₂ i nouo teſta. ceſſāt figure adueniēte veritate. cuiꝰ quodāmō erāt vmbre. d Vadā ad mōtē. Poſtq̄₃ ſalomō deſcripſit mutuū amorē ſpōſi ⁊ ſponſe ſ₃ ſtatū egreſſus de egypto ⁊ p̄ceſſus i deſerto. Hic dñr idē facit ſ₃ ſtatū acceſſus ad terminū. ſ. ad terrā ſcām. Et diuidit̄ in duas p̄tes. q₂ p̄mo deſcribit̄ q̄tum ad igreſſu₃ terre. ſc̄do q̄tum ad ſtatu₃ ipſius poſſeſſe. ca. ſeq̄nti. Circa p̄mū excitat̄ ſponſa ex duobus ad igreſſu₃ terre. ſc̄ōm ponit̄ ibi. Hortus cōcluſus. Primū āt excitatiuū eſt amor ſponſi ⁊ ſponſe q̄ facit eos ꝯcorditer ābulare. ꝓpter quod dic̄ ſponſus. Vada₃ ad mōtē ⁊c̄. i. ad terrā iudee q̄ ē montuoſa ⁊ in q̄ creſcūt aromatica iter q̄ ē myrrha. q. d. ſponſe. h̄ d₃ te excitare ad veniendū illuc: q₂ ꝯſors ero ⁊ dux vie tue. h̄. n. dixit dñs Joſue p̄. Sicut fui cū moyſe. ita ero tecū. nō dimittā te nec derelinquā. tu. n. ſorte diuides ppl̄o huic terrā ꝑ q̄ iuraui p̄rībꝰ tuis. ⁊ vt magis excitet eā cōmēdat eā dicens. e Tota pulchra es amica mea. q₂ iterfectis illis iminēte Moyſi morte q̄ peccauerāt i peccato phegor. Nu. i5. ppl̄s remanſit ſine notabili macula peccati ſub ioſue. f Veni de libano. nō ē hic libanꝰ nomen montis in iudea exiſtentis. ſ₃ alteriꝰ loci vltra iordanē. vñ filij iſrael venerūt i iudeā. Freq̄nter eni diuerſa loca eiſde₃ nominibus nominant̄. Et dicit̄ hic ter veni. ad maiorē excitatōe₃ ſicut Hiere. zi. Terra terra terra audi verbum domini.
g Coronaberl de capite amana ⁊c̄. In hebreo h̄r. Reſpicies de capite amana. Sūt. n. amana ſanir ⁊ hermon nomina montiu₃ vltra iordanē exiſtētiū vñ videt̄ terra iudee. ⁊ iō pplꝰs iſrl̄ illuc veniēs aſpiciebat terrā ſibi ꝓmiſſa₃ gaudēs ꝓpter eius pulchritudinē ⁊ forte ipoſuerunt ſibi ſerta vel coronas in ſignu₃ exultationis. ſm q̄ h₃ trāſlatio nr̄a. Coronaberl de capite amana ⁊c̄. i. videbis terrā tibi ꝓmiſſa₃ de locis iſtis. h De cubilibꝰ leonū ⁊c̄. i mōtibꝰ. n. illis erāt cubilia leonū ⁊ pardoꝝ. nō tñ nocuerūt filijs iſrael: ſicut nec ſerpētes horribiles i d̄ſerto exiſtētes. p̄ q̄ͦ filij iſrael trāſierūt Deutꝰ. 8. i Vulneraſti cor meū. modus ē loq̄ndi amantiū ad exp̄ſſionē amoris. k In vno oculoꝝ tuoꝝ. i. i moyſe q̄ ſupradictꝰ ē vnꝰ oculus ſponſe: q̄ fuit deo valde amabilis ⁊ ꝓpter eum fuit deus populo fauorabilis.

ē cū ꝓpugnaculis: Mille clypei pendent ex ea: oīs armatura fortiū. Duo vbera tua ſicut duo hinnuli capree gemelli: q̄ paſcunt̄ i lilijs: donec aſpiret dies: et iclinēt̄ vmbre. Vadā ad mōtē myrrhe: ⁊ ad collē thuriſ. Tota pl̄chra es amica mea: ⁊ macl̄a ñ ē i te. Veni d̄ libāo ſpōſa mea. vēi d̄ libāo vēi. Corōaberl d̄ capite amana: d̄ v̄tice ſanir ⁊ hermō: de cubilibꝰ leonū: de mōtibꝰ pardoꝝ. Vulneraſti cor meū: ſoror mea ſponſa: vulneraſti cor meū i vno oculoꝝ tuoꝝ et i vno crine colli tui. Q̄ uā pulchre ſt̄ māme tue ſoror mea ſpōſa. Pl̄chriorā ſt̄ vb̄a tua vio: ⁊ odor vnguentoꝝ tuoru₃ ſuper oīa aromata. Fauus diſtillās labia tua ſpōſa: mel ⁊ lac ſub ligua tua: ⁊ odor veſtimētoꝝ tuoꝝ ſic̄ odor thuriſ. Hortꝰ ꝯcluſus ſoror mea ſponſa: hortꝰ ꝯcluſus: fons ſignatꝰ. Emiſſiōnes tue p̄adiſus mālorum punicoꝝ cū pomoꝝ fructibus. Cypri cū₃ nardo nardus ⁊ crocus: fiſtula ⁊ cinnamomu₃ cū₃ vniuerſis lignis libani: myrrhā ⁊ aloe cum omnibus primis vnguentis. Fons hortorum puteus aquarum viuentiū: que fluunt impetu de libano. Surge aquilo ⁊ veni auſter: perfla hortum meū: ⁊ fluēt aromata illius.

V.

Veniāt dilectus meus in hortū ſuū:

l Et i vno crine colli tui. i. i ioſeph q̄ fuit deo valde acceptꝰ. ⁊ fuit vnꝰ de capillis ſponſe ſeu crinibꝰ vt dc̄m ē ſupra. m Quā pulchre ſūt ⁊c̄. exponat̄ vt ſupra de vberibus ſponſe: que dicunt̄ hic. n Pulchriora vina. propter pulchritudinem et mundiciam legis contente in tabulis. o Fauus diſtilans ⁊c̄. hoc dr̄ de orōnibus deuotis ſūmi pōtificis ⁊ cantoꝝ q̄ fiebāt i p̄ſona totius eccl̄ie. p Et odor veſtimē. tuoꝝ ⁊c̄. h̄ dicit̄ ꝑ vnguento odorifero quo vnctū fuit tabernaculu₃ ⁊ oīa eiꝰ vtenſilia. Exo. 3o. Et dicunt̄ veſtes ſponſe: q₂ tabernaculū erat i magnū decore₃ ⁊ ornatum totius populi.
q Hortus cōcluſus. hic ponit̄ ſc̄ōm icitatiuū ad terre promiſſionis igreſſu₃. q̄ͦ eſt fertilitas terre. ⁊ eiꝰ amenitas: ⁊ coniungat̄ ſic l̄ra. O ſoror mea. ſponſa. i. o eccl̄ia iſrael. q̄ dicit̄ ſpōſa dei. eo q̄ deſponſauit eā p̄ legē i mōte ſynai. ⁊ ſoror: qr̄ hu manitatē erat acceptu rus de gēte illa. Hortus concluſus. ſupple ē terra tibi ꝓmiſſa. Hortꝰ p̄p̄ eiꝰ fecunditatē. r Concluſus. proter eiꝰ fortitudinem. q₂ ab occidente claudit̄ mari mediterraneo: ab oriente iordane fluuio: ab aquilone monte libani. a meridie d̄ſto egyti. qui nō pōt de facili trāſiri. s Fōs ſignatus. ponitur hic fons i ſinglari ꝓ fontibus in plurali. ſicut frequenter alibi fiti ſcriptura. H₃. n. illa terra multos fontes ita limpidos ac ſi eſſent ſigillati ne beſtia vel homo poſſet aquā turbare. t Emiſſiones tue paradiſus. i. riuuli ide defluētes reddūt terrā amenā ad modū paradiſi. vñ de quadā p̄te illus terre dicit̄. Geñ. i3. Eleuatis itaq₃ loth oculis vidit omnē circa regionē iordanis. q̄ vniuerſa irrigabatur ſicut paradiſus dñi ⁊c̄.
v Maloꝝ punicoꝝ. i. maloꝝ granatoꝝ q̄ creſcūt i illa terra cū multis alijs arboribꝰ fructiferis. x Cypri cū nardo. ē aūt hic cypri nominatiui caſus ⁊ plurale huiꝰ noīs cyprus q̄ eſt arbor aromatica: ⁊ et creſcit i vieis engaddi. vt dc̄m ē ſupra. c. i. ſilr̄ nardꝰ ē plāta aromatica
y Et crocꝰ herba aromatica gallice. ſaffren. z Fiſtula. herba ē ꝓducēs cānas quaꝝ ſuccus p̄ decoctionē fit çucara.
a Et cinamomū. arbor ē aromatica cuius cortex canele gallice dicit̄.
b Cū vniuerſis. lignis libani. ē enim mons libani i extremitate terre ꝓmiſſionis v̄ſus aq̄lonē i quo creſcūt cedri ⁊ multa alia ligna p̄cioſa.
c Myrrha ⁊ aloe. Eſt aūt aloe arbor aromatica. cuiꝰ lignū eſt valde odoriferꝝ. ⁊ ꝯtritū valet ad medicinas ⁊ vnguēta. ideo ſubditur.
d Cū oībꝰ p̄mis. i. precipuis vnguētis. Hec oīa dñr ad terre ꝓmiſſionis ꝯmendatōe₃ in q̄ talia oriunt̄. ad cuiꝰ cōmēdatōe₃ adhuc ſubdit̄.
e Fons hortorū. hoc dr̄ ꝓpter iordanē fluuiū q̄ currit ſm lōgitudinē terre ꝓmiſſionis eā irrigās in multis locis. iō ſubdit̄. Fons hortoꝝ. ⁊ accipit̄ hic fons i ſingulari ꝑ fōtibꝰ i plurali. ſicut dr̄. Sillogiſmus eſt oratio. i. ꝯgeries orationū: q₂ iordanis ex duobꝰ fontibus orit̄. quoꝝ vnꝰ vocat̄ ior. alius dan. q̄ ſimul iūcti iordanis nomē efficiūt: vt dicit Hiero. ſup̄ Mat. ⁊ p₃ i deſcriptōe terre ſcē. f Puteꝰ aq̄ꝝ. q₂ iordanis abūdat i aq̄s. eo mō loquēdi q̄ aliq̄s abūdās i pecunijs dr̄ puteꝰ pecuniaꝝ. g Viuētiū dicūtur enim ꝓprie viuere illa q̄ habēt in ſe p̄ncipiū ſui motꝰ: vt aīalia: ⁊ etiā plāte. inq̄tū habēt i ſe p̄ncipium ſui motꝰ ſm augmētū ⁊ decremētū: ⁊ ad ſilitudinē huiꝰ dicūtur aque viuētes q̄ ſcaturiūt ex fontibꝰ. q̄les ſūt aque iordanis. Aque vero ciſternales dicūtur mortue. h Que fluūt ipetu de libano. iordanis. n. orit̄ ex fontibꝰ p̄dictis ad radices mōtis libani. vt dicit Hiero. ſuper Math. i Surge aq̄lo ⁊ veni auſter ⁊c̄. q₂ ad flatū vētoꝝ oppoſitaꝝ partiū fluūt gutte aromatice de arboribꝰ aromaticis huius terre q̄ colligunt̄ ab icolis eo q̄ ſūt p̄cioſe. Hec oīa p̄dicta ſunt de cōmēdatione terre ꝓmiſſe ad excitādum deſiderium ſponſe. Capitulum. V.
k Veniat dilectus meꝰ. Poſtq̄₃ deſcripſit ſalomō amorē ſponſi ⁊ ſpōſe: ꝑut reſpicit igreſſū terre. Hic ꝯñter idē deſcribit ꝑut reſpicit tp̄s ipſius poſſeſſe. ⁊ diuidit̄ i duas p̄tes. q₂ p̄mo facit hoc ſm tēpora ioſue ⁊ Judicū. ſc̄do ſc̄d₃ tēpora a dauid vſq₃ ad xp̄₃. c. ſequēti. Circa p̄mū ſciēdū q̄ ppl̄s iſrl̄ illis tēporibꝰ aliq̄ñ fuit i ꝓſperis: aliq̄ñ i aduerſis. ⁊ iō p̄mo tāguntur ꝓſpera. ſc̄do aduerſa. ibi. Ego dormio. Circa p̄mū dicit ſpōſa. Veniat dilectꝰ meus i hortū ſuum. i.

habſtet mecū ꝑ cōdeſcēſionē ſue bonitatis ī terra mihi cōceſſa q̄ voca
tur hortꝰ dn̄i: eo ꝙ colebatur ibi. a Ut come. fru. pomoꝝ ſuoꝝ. i.
vt comedere me faciat fructus terre mihi date ī pace. eo modo loquē
di quo dixit dn̄s abrahe Gen̄. 22. Nūc cognoui ꝙ timeas dn̄m. i. cog
ſcere feci. vel q2 actꝰ ⁊ paſſiones fideliū ī ſcriptura aliqn̄ atrribuūť ipi
deo. Act. 9. Saule ſaule qd me ꝑſeq̄ris. i. fideles meos: ⁊ ita comeſtio
fructuū terre attribuitur ipſi deo: q2 ppl'ſ eiꝰ comedit quādo cū ioſue
terrā īträuit. Joſue. 5. Comederūt ꝺ fructibꝰ terre ꝺfecitq3 māna. ⁊ q2
hoc fuit ex domo dei. iō
ſubdiť ī ꝑſona ſponſi.

b Ueni ī hortū meū ⁊c.
habitādo ibi ī bonorum
abundantia. ideo ſubdiť
c Meſſui myrrhā meā.
.i. ꝓparui tibi terre bona
d Comedi. exponať vt
dcm̄ ē. e Fauū cū
melle meo ⁊c. ꝑ hoc deſi
gnať abūdātia mellis vi
ni ⁊ lactis ī terra illa. ꝓ
pter quod ſubditur.
f Comedite amici ⁊c. i.
q̄3diu adherebitis mihi
ꝑ amicitiā ⁊ latriā. habe
bitis oium bonoꝝ abun
dantiā. ⁊ hoc p3 ex decur
ſu veteris teſtamenti.
g Ego dormio. Hic ꝯn̄r
ponunť aduerſa. ppl'ſ. n.
iſrael ex abundantia bo
noꝝ tꝑalium declinauit
ad idolatriā. ſicut ꝓdixe
rat moyſes Deutꝰ. 32. In
craſſatus ē dilectꝰ meus
⁊ recalcitrauit: īcraſſatꝰ
īpinguatus ⁊ dilatatus.
dereliquit deum factorē
ſuū ⁊c. ⁊ iō dn̄s poſt mul
tā ſufferētiā īflixit penā
debitā: vt ſic pena docente reduceréť ad penitentiā. ꝓpter qȯ ſic ꝓce
diť. q2 ꝑmo poniť culpa. ſcḋo pena. ibi. Dilectꝰ meus. tertio penitētia:
ibi. Surrexi. Circa ꝑmū diciť in ꝑſona dn̄i. Ego dormio. i. pctā ad tp̄s
diſſimulo. vn̄ cōmuniter diciť ab hoibus deꝰ dormire qn̄ peſſimos ho
mines differt punire. h Et cor meū vigilat. i. ꝓuideo tp̄s debitu3
punitōis. ⁊ ſubdiť ī ꝑſona ſpōſe adulterātis a ſponſo reuocate.
i Uox dile. mei. ꝑ ꝓphetas. ſuos ⁊ doctores. k Pulſantis. me ad
pn̄iam. l Aperi mihi. ꝑ cōſenſum boni. m Soror mea amica
mea ⁊c. tpe. ſ. ꝓterito tue inocētie. n Quia caput meū ē plenū ro
re. ꝑ rorē ītelligiť parua pluuia. ꝑ guttas noctiū magna. Ros. n. ⁊ plu
uia differūt ſm paucitatē ⁊ multiplicitatē materie. ꝑ metheoroꝝ. ⁊ lo
qtur h̄ deꝰ ſm modū ſponſi recōciliatōe3 ſue ſponſe deſiderantis: ⁊ nō
retardať ab hoc ex īportunitate tꝑis. Et ſubdiť rn̄ſio ſponſe male re
cōciliationē recuſantis. cū dr̄. o Expoliaui tuni. me. i. dimiſi cultu3
diuinū cōſuetū. iā diu ē. ſicut p3 ī ꝓceſſu libri Judicu3. Modus. n. vi
uēdi cōſuetus alicuiꝰ vulgariter diciť tunica eiꝰ. p Quō īduar illa
q2 ꝑ admonitōes ꝓphetaꝝ volebat ppl'ſ reuerti ad cultū diuinum.
q Laui pedes meos ⁊c. hoc diciť ſm eſtimatōe3 idolatrātis ppl'i: qui
cultū dei reputabat īmūdū ⁊ cultū idoli mūdu3. Et ſic expoīt. Ra. ſa.
r Dilectꝰ meꝰ. q2 poſt eſpe diſſil'atōe3 deꝰ adhibet penā. iō dič ſponſa.
Dilectꝰ meꝰ miſit manū ſuā. i. manū ſue iuſticie. ad puniēdū me.
s Per foramē. Proſeqtur parabolā ſponſi irati ꝯ ſponſa3 apertionē
oſtÿ ſibi denegantē. q ꝑ feneſtrā vel aliquā aperturā īfert bacculū ad
ꝑcutiēdū eā. t Et venter meus ītremuit ⁊c. q2 ppl'ſ a deo ꝑcuſſus
cōcipiebat timorē eiꝰ. vt p3 libro Judicum in pluribus locis.
v Surrexi. Hic ꝯn̄r pena docente ſubdiť pn̄ia. Et diuidiť ī duas ptes
q2 ꝑmo ꝑ penitētiā q̄ritur ſponſi reconciliatio. ſcḋo poniť pulchritudi
nis eiꝰ deſcriptio. ibi. Qualis ē. Circa ꝑmū dič ſponſa. Surrexi vt ape
rirē dilecto meo. querēs ei reconciliari ⁊ ſic a pena liberari.
x Manꝰ mee diſtillauerūt myrrhā. i. applicaui me ad opera peniten
tie q̄ deſignanť ꝑ amaritudinē myrrhe. y Peſſulu3 oſtÿ mei ape
rui ⁊c. peſſulu3 ē oſtiolū ī magna porta: ⁊ ꝑ hoc deſignať ꝙ pn̄ia ī ꝓnci
pio ē īperfecta. ꝓpter qȯ ſubdiť. z At ille declinauerat atq3 trāſie
rat. q2 nō ſtati ad clamorē ppl'i liberabat eū a pena. ⁊ q2 ex h̄ augebať
afflictio. iō ſubdiť. a Anima mea liquefacta ē. ſicut ſagimē in pa
tella. vn̄ de hoīe dimiſſo ī afflictōe diciť vulgariter ꝙ frigiť ī ſagimie
ſuo. b Queſiui illū ⁊c. q2 ſicut dcm̄ ē. deꝰ nō ſtati3 liberabat ppl'3
ſed dimittebat eū affligi ab aduerſarÿs. vt a philiſteis moabitis: ⁊ ce

vt cōmedat fructū pomoꝝ ſuoꝝ.
Ueni in hortum meū ſoror mea
ſpōſa meſſui myrrhā meā cū aro
matibꝰ meis. Cōmedi fauū cūm
melle meo: ⁊ bibi vinū meū cū la
cte meo. Cōmedite amici ⁊ bibi
te: ⁊ īebriami cariſſimi. Ego dor
mio ⁊ cor meū vigilat. Uox dile
cti mei pulſantis. Aperi mihi ſo
ror mea: amica mea: colūba mea
īmaculata mea: q2 caput meū ple
nū eſt rore: ⁊ cincinni mei guttis
noctiū. expoliaui me tunica mea:
quō īduar illa? Laui pedes me
os: quō inquinabo illos? Dilectꝰ
meꝰ miſit manū ſuā ꝑ foramē: ⁊
venť meꝰ ītremuit ad tactū eius.
Surrexi vt aperiē dilecto. Ma
nꝰ mee ſtillauerūt myrrhā: ⁊ di
giti mei pleni myrrha probatiſſi
ma. Peſſulū oſtÿ mei aperui di
lecto meo: āt ille declinauerat at

teris gentibꝰ circa terrā iudee exiſtentibꝰ. vt p3 ex decurſu libri
Judicū. ⁊ ꝑ Reg. iō ſubdiť. c Inuenerūt me cuſtodes ⁊c. i.
ꝓncipes gentiū ī circuitu iude exiſtētiū. que nominatur h̄ citas
a hieruſalē metropoli iudee. d Percuſſerūt me. nocumētū
īferēdo ꝑſonis. e Tulerūt palliū meū. ſpoliando me bonis
meis. ⁊ q2 ppl'ſ cōis ꝓpter pctm̄ idolatrie nō erat dignꝰ exaudiri
iō cōuertit ſe ſponſa ad ꝑſonas mūdas ab idolatria. q2 ſꝑ ī ppl'o
iſrl' fuerunt aliq̄ ꝑſone tales q̄3tūcūq3 ppl'us cōis. vel ēt ꝓncipes
ad idolatriā decli
narēt. vn̄. 3. Regu3
19. diť dn̄s ad heliā.
Derelinquā mihi ī
iſrl' ſex milia viroꝝ
q̄ꝝ genua n̄ ſūt cur
uata ante baal. Et
q2 preces taliū ſunt
exaudibiles. iō diť.
f Adiuro vos fi. ⁊c.
.i. ꝑſone deuote de
iſrl'. nec ē ꝯ illud qȯ
dcm̄ ē ſupra ꝑmo c.
ꝙ filie irl'm ſignifi
cāt fragiles ppl'i: q2
tā ꝑfecte ꝑſone q̄3 ī
ꝑfecte ſūt de eode3
ppl'o: ſ3 ſupra. ꝑ ca.
īꝑfecte dn̄r filie irl'3
ꝑꝑ fragilitatē ſexꝰ.
hic āt ꝑfecte code3
noie noiānť rōe de
uotiōis de q̄ ſit hic
mētio q̄ magis vige
re ſolet ī mľierbus.
S3 illud quod canit
eccl'ia. Intercede ꝓ
deuoto femineo ſe
xu. Ide3. n. nomen
ī ſacra ſcriptura ex
diuerſis ꝓꝓetatibꝰ
nō ſolū accipiť ꝑ diuerſis. ſ3 ēt aliqn̄ ꝑ ꝯrÿs. ſic deꝰ leo dr̄ rōe ma
gnanimitatis. Apoc. 5. Uicit leo de tribu iuda. ⁊ diabolus rōne
rapacitatis. i. Petri. 5. Aduerſariꝰ veſter diabolus tanq̄3 leo ru
giēs ⁊c. Dicit igiť. Adiuro vos. i. ꝑ re3 ſacrā deꝓcor. g Filie
irl'm. i. deuote ꝑſone. h Si īueneritꝪ dilectū meū. vobis gra
tioſu3 ī orōnibꝰ vr̄is. i Ut nūcietis ei pro me deꝓcando.
k Quia amore lāgueo. i. recōciliari ſibi deſidero. l Qual' ē.
Hic ꝯn̄r poniť ſpōſi deſcriptio. Et diuiditur ī duas ꝑtes. q2 ꝑmo
circa h̄ moueť q̄ō. 2ꝰ ponitur rn̄ſio. ibi. Dilectꝰ meꝰ. Circa ꝑmu3
ſciēdū. ꝙ ſic ppl'ſ peccator recurrebat ad deuotos ppl'i ad habē
dū orōnis ſuffragiū: ita ecōuerſo deuoti īducebāt ppl'3 ad cogni
tionē dei ⁊ ad eiꝰ verū cultū. iō ī ꝑſona eoꝝ dr̄. Qualis ē dilectꝰ
tuꝰ. i. vtinā attenderes q̄3tum ē amabilis ⁊ bonus.
m Ex dilecto. i. ꝑ oibꝰ diligēdus. vel hoc dr̄ ad denotādū ꝓceſ
ſionē dinaꝝ ꝑſonaꝝ. q2 filiꝰ procedit a p̄re ſicut dilectꝰ ex dilecto
⁊ ſp̄us ſanctus ab ambobꝰ: vt amor mutuus vtriuſq3.
n O pulcherrima mulieꝝ. i. aliaꝝ gentiū pro tꝑe deſponſatōis
tue ī ſuſceptōe legis dine. vt dcm̄ ē. ſ. o Qualis ē dile. ⁊c. re
petitio ē eiuſdē ad maiorē excitatōe3. p Dilectꝰ meꝰ. h̄ pōiť
ſpōſi rn̄ſio ꝯfitēdo dei pulchritudinē ⁊ bonitatē. q2 cōde crediť
ad iuſticiā. ore aūt fit ꝯfeſſio ad ſalutē. Ro. 10. Et diuidiť ī duas
ꝑtes. q2 ꝑ poniť ſpōſi ꝺſcriptio. ſcḋo ex h̄ oriť q̄ſtio. ibi. Quo abÿt
Circa ꝑmū deſcribiť ſpōſus ſub parabola iuuenis fortis ⁊ gratio
ſi. ꝓpter qȯ ꝑmo parabola poneť. ſcḋo exponeť. Circa ꝑmum dr̄.
Dilectꝰ meꝰ cādidus ⁊ rubicūdus. i. ī colore gratioſus.
q Electus ex milibus i. ī multis milibus nō īueniret vnus talis.
r Caput eius auꝝ optimū. i. ornatū corona aurea.
s Come eiꝰ ſicut elate palmaꝝ. i. frōdes hn̄tes dēſitatē folioꝝ.
⁊ ꝑ hoc ītelligiť multitudo capilloꝝ. t Nigre q̄ſi coruus. ni
gredo capilloꝝ atteſtať fortitudini ⁊ iuuētuti: ⁊ q2 h̄ poniť meta
phora iuuenis fortis. dicūtur come eiꝰ nigre. Dan̄. 7. vbi deſcri
biť ꝺs ſub parabola iudicis ī quo decēs ē ſenectꝰ ⁊ canicies: dr̄ de
eo. Antiquꝰ ſedit dieꝝ. ⁊ ſubdiť. Capilli eiꝰ tāq̄3 lana mūda. i. alba
v Oculi eiꝰ ſicut colūbe. i. hn̄s aſpectū ſimplicem ⁊ honeſtum.
x Sup riuulos aq̄ꝝ. ad ſe lauādū. ne appareat ī eis aliqd īmūdū
y Que lacte ſūt lote. i. albe ad modū lactis. tales. n. colūbe ſunt
gratioſiores alÿs. ⁊ per hoc notatur gratioſitas ſponſi in oculis.
z Sene illius ſicut areole aromatū. Eſt aūt aureola portio terre

q̄3 tranſierat. Animā mea lique
facta ē: vt dilectꝰ locutꝰ eſt. Que
ſiui ⁊ non inueni illu3: vocaui ⁊
nō reſpōdit mihi. Inuenerūt me
cuſtodes q circuierūt ciuitatē.
Percuſſerūt me ⁊ vulnerauerūt
me tulerūt palliū meū cuſtodes
muroꝝ. Adiuro vos filie hierū
ſalem: ſi īueneritꝪ dilectū meū ūt
nūcietꝪ ei: q2 amore lāgueo. Qua
lis ē dilectꝰ tuꝰ ex dilecto o pul
cherrima mulieꝝ? Qualis eſt di
lectus tuus ex dilecto: q2 ſic adiu
raſti nos? Dilectus meus candi
dus ⁊ rubicundus: electus ex mi
libus. Caput eius aurum opti
mum: come eius ſicut elate pal
maru3: nigre quaſi coruus. Ocu
li eius ſicut columbe ſuper riuu
los aquaru3 que lacte ſunt lote:
⁊ reſidēt iuxta fluēta pleniſſima
Genē illiꝰ ſicut areole aromatū:

bū ſeminata: vñ' Ezech.17. de areolis germinis ſui q̄ delectāt val devisū qñ icipiūt ſemina pullulare. Dicit.n.phs ꝙ virides ſatões maxime delectāt viſū ⁊ cōfortāt ⁊ maxime qñ ſūt herbe aroma tice. Dicit igit̃. Gene illiꝰ ſicut areole aromatū.i.ſunt ita delecta biles ad vidēdū ſicut areole ſeminū aromaticoꝝ pullulantium.

a Cōſite a pigmētarijs.i. culte ⁊ ordinate a bonis cultoribꝰ aro matū q̄ ēt pigmēta dicūtur. b Labia eiꝰ lilia diſtil.myr.pri mā. ſic ē i hebreo: ⁊ p h̄ ōſignatur mūdicia eloquij ⁊ gratioſitas.

ꝯſitē a pigmētarijs. Labia eiꝰ lilia diſtillantia myrrhā primam. Manꝰ illiꝰ tornatiles: aureę: plē ne hyacinthis. Vēter eiꝰ eburneꝰ diſtictꝰ ſapphyris. Crura illiꝰ colūne marmoree: q̄ fūdate ſunt ſup baſes aureaſ. ſpēs eiꝰ vt libāi elect' vt cedri. Guttur illiꝰ ſuauiſ ſimū: ⁊ totꝰ deſiderabilis. Talis eſt dilectꝰ meꝰ: ⁊ ipſe eſt amicus meꝰ filie hierl'm. Quo abijt dilectus tuꝰ ō pulcherrima mulieꝝ: quō declinauit dilectꝰ tuus? Et q̄rēmꝰ eum tecum. VI.

D Ilectꝰ meꝰ deſcendit in hortū ſuū ad areolā aro

c Manꝰ eiꝰ.ꝛc. In hebreo h̄r. Rote au ree. p quod deſigna tur ꝙ manus ſpōſi ſunt ornate ānulis aureis q ſūt figure circularl. iō ſubdit̃.

d Plene hyacithiſ .i. ſapphiris. q ſunt hyacinthini coloriſ tales.n. lapides po nūtur i annulis.

e Venter eiꝰ ebur neꝰ.i.albꝰ ⁊ politus.

f Diſtinctꝰ ſapphy ris.i. ornatꝰ lapidi bꝰ p̄cioſis nō imme diate ſup carnē: ſed ſup veſtem q̄ operit ventrē. Sicut.n. in veſtibꝰ circa colluꝫ ⁊ manus ad ornatū nobiliū nūc ponūt lapides p̄cioſi. ita. ēt tūc tp̄is circa ptes v̄ſus vētreꝫ deſcēdētes.

g Crura eius ꝛc.i. fortia ad modū taliū colūnaꝝ. h Super baſes aureas.i. ſup pedes calciatos calceis i ſupficie deauratis: q̄les portāt nobiles de hiſpania. i Spēs eiꝰ vt libani.i. for ma eiꝰ gratioſa ſicut libanꝰ q̄ ē arbor aromatica ramoſa ⁊ valde gratioſa. Libanꝰ.n. nō ē hic nomē montis ꝓut acceptū ē ſupra i plribꝰ locis. k Electꝰ vt cedri.i. ſtatura eiꝰ recta ad modū ce dri. l Guttur illiꝰ ſuauiſſimū.i. albū politū ⁊ gratioſū. Et q2 oia p̄dicta faciūt ad grōſitatē iuuenis. iō ſubdit̃. m Et totꝰ deſiderabilis. Hec āt parabola ſ3 oēs doctores hebraicos ⁊ la tinos itelligit̃ de deo: de q̄ dicit Gregꝰ. moral'.14. In deo qui for ma corpis nō circūſcribit̃ manꝰ oculus. ⁊ cetera mēbra ſic nomi nant̃. vt ex mēbroꝝ vocabulis effectꝰ ſue potētie ōſignent̃. Ha bere nūq̄3 oculos dr̃. q2 cuncta videt: manꝰ q2 oia opat̃. Sic g̃ de deo dr̃. Dilectꝰ meꝰ cādidꝰ ⁊ rubicūdus.i. benignꝰ iuſtis: ⁊ iratꝰ reprobis. facies.n. hoīs irati rubeſcit ⁊ exardeſcit. Electꝰ ex mi libus.i. p̄ oibus diligēdus. In hebreo h̄r. Vexillatꝰ i milibꝰ.i. ha bēs i exercitu ſuo m'lta milia āgeloꝝ. Dañ.7. Milia miliū mini ſtrabāt ei ⁊ dcies milies cētena milia aſſiſtebāt ei. Caput eiꝰ auꝝ optimū.i. corona aurea decoratū. in q̄ notat̃ dignitas regia: qua dicit̃ rex regū ⁊ dñs dominātiū. Come eiꝰ.i. attributa dina: vt ſa pientia bonitas ꝛc. q2 ſic come hērēt capiti ⁊ adiacent ei: ſic at tri buta ſūt idē cū dina eēntia. tñ ſignant̃ p modū q̄litatū ſibi adia cētiū. Sicut elate palmaꝝ. q2 m'lta ſunt. Nigre q̄ſi corūꝰ. q2 nō ſeneſcūt. p nigredinē.n. h̄ itelligit̃ iuuentꝰ vt p̄dictū ē. Oculi eiꝰ ſicut colūbe. q2 vno ſimplici ītuitu videt oia. Que lacte ſūt lote. q2 ex cognitōe coꝝ q̄ ſūt ex ſe nō vileſcit itellectꝰ eiꝰ. vt dic̃ com mētator Auerrois ſup.12. metaph̄. Nō.n. cogſcit eā p formā ex traneā a rebꝰ acceptā: ſ3 p ſuā ēentiā oia pfecte rep̄ſentantē. Ge ne illiꝰ. ſunt v̄tus attractiua: ſicut oculi v̄tꝰ cognitiua: trahendo .n. ad ſe electos p fidē ⁊ amorē icorporat ſibi eos. ſicut p genas i corporant̃ mālſe cibi. vñ dicit ſaluator. Joh̄.4. Ego cibū habeo māducare quē vos neſcitis. quod itelligit̃ ad l'ram de ſamarita nis ſibi incorporandis per fidem. Sicut areole aromatum ꝛc. q2 ſicut ex areola aromatuꝫ exalat odor bonꝰ reficiēs olfactum ita ex amore dino attrahente recreant̃ aie bonoꝝ. Labia eius. ſunt v̄tꝰ reſeratiua ſecretoꝝ qbus loq̄t̃ ſcis ⁊ ꝓphis iō ſubditur. Lilia diſtillātia myrrhā p̄mā. q2 v̄ba dñi ſunt munda ⁊ a corru ptōe peccati ꝓſeruatiua. Manꝰ eiꝰ. ſūt eiꝰ potētia opatiua. Tor natiles aureę. vel ſm hebreos rote aurec. p figurā.n. circulareꝫ ānuloꝝ itelligit̃ pfectio opeꝝ dinoꝝ. Deutꝰ 32. Dei pfecta ſunt opa. Venter eiꝰ. ē occultatio dinoꝝ iudicioꝝ. vñ de hoie occ'lto cōiter dr̃ ꝙ nō pōt ſciri qd habeat i vētre. Eburneꝰ. Eſt.n. ebur frigidū ⁊ albuꝫ. q2 cōſideratio occultationis iudicioꝝ dei icutit frigus timoris a peccato retrahēt' ꝓv̄.15. Per timoreꝫ dñi rece dit ois a malo. ⁊ ſic aia cādidat̃. ⁊ deſiderio vite celeſtis ornat̃.

iō ſubdit̃. Diſtictꝰ ſapphyr' ē.n. ſapphirꝰ coloris celeſt'. Crura illiꝰ. ſūt eiꝰ v̄tꝰ q̄ ſuſtētat oia. Et baſes aurec. ſuppoſita dina ſeu pſoe. Spēs eiꝰ vt libani. Electꝰ vt cedri. q2 pulchritudo eiꝰ ē ſūme deſiderabilis. ⁊ alti tudo icōphenſibilis. Guttur illiꝰ ſuauiſſimū. ⁊ totꝰ deſiderabilis. q2 īfi nite bonitatis. n Talis ē dilectꝰ ꝛc. q.d. corde credo ⁊ ore cōfiteor ꝙ iſtū debeo ſup oia diligere. o Quo abijt. Hic ex p̄dictis orit̃ q̄o: vere.n. penitētes ⁊ cōfitētes ſunt ad iuuādi erga deuꝫ a pſonis pfectis. iō q̄rit̃ i pſona eoꝝ. Quo abijt dilectꝰ tuꝰ. q̄ſi dicāt. parati ſumꝰ te iuua re i recōciliatōe ad ipſū. iō ſubdit̃. Et q̄remus ꝛc. Iſta tñ l'ra. Quo abijt ꝛc. r̃ferēda ē ad tp̄s captōis arche p philiſteos ⁊ tran ſlatōis eiꝰ ad terraꝫ illo rum. Tunc.n. dicit̃ deus abijſſe de terra iſrael eo ꝙ ꝓpitiatoriū ſup archā exiſtēs locꝰ dei dicebat̃.

matiſ: ūt ibi paſcat̃ in hortīs: ⁊ lilia colligat. Ego dilecto meo: ⁊ dilē ctꝰ meꝰ mihi q paſcit̃ iter lilia. pul chra es amica mea: ſuauis ⁊ de cora ſicūt hierl'ꝫ: t'ribil' ūt caſtro rū acies ordinata. Auerte oc'los tu os a me q2 ipi me auolare fecerūt. capilli tui ſic̃ rex capraꝝ q̄ appue rūt ō galaad. Dētes tui ſic̃ greges ouiū: q̄ aſcēderūt ō lauacro. Oēs gemellis fetibꝰ: ⁊ ſterilis non eſt i eis. Sicut cortex malipunici ſic gene tue: abſq3 occultis tuis. Se xāginta ſunt regine: ⁊ octoginta ꝯcubine ⁊ adoleſcentularū non ēſt numerꝰ. Vnā eſt colūba mea

p O pl'cherrima mulie ruꝫ.i. oium gentium tp̄e. deſpōſatōis tue cuꝫ deo p legis ſuſceptiōeꝫ. Quo abijt. repetitio ē eiuſdeꝫ ad maioreꝫ expreſſionē.

q Quo declinauit. h̄ re fert̃ ad tp̄s reductōis ar che i bethſames. nō ope humano. ſ3 dino. p̄ reg.6.

r Et q̄remꝰ eum tecum. hoc refertur ad tempus in quo dauid deuotus iuit cum ſacerdotibus ⁊ leuitis ad reducendum ſolenniter et deuote archam domini in hieruſalem.2. Regum.6.ca. Cap. VI.

s D Ilectꝰ meꝰ. Hic ꝯñr deſcribit̃ amor ſpōſi ⁊ ſpōſe ꝑ tp̄e dauid vſq3 ad xp̄ꝫ. Et diuidit̃ i q̄tuor ptes. q2 p̄mo tāgit̃ tp̄s ipſiꝰ da uid. ſcdo ſalomonis. ibi. Deſcēdi i hortū. tertio tp̄s regū ſequē tiū vſq3 ad captiuitatē babylonicā. ibi. Neſciui. q̄rto tp̄s poſt captiui tatē p̄dictā. ibi. Reuertere. Prima i duas. q2 p̄mo ponit̃ ſpōſe recōci liate gr̄aꝝ actio. ſcdo eiuſdē cōmēdatio. ibi. Pulchra es. Circa p̄muꝫ ſciēdū ꝙ reducta archa i hierl'ꝫ p dauid vt p̄dictū ē q ibi iſtituit ſacer dotes ⁊ leuitas ad laudādū deū. i. Paral'.16. apparuit benignitas dei ⁊ eiꝰ recōciliatio erga pp'lm iſrl'. pp qō regratiās ſpōſa dicit. Dilectus meꝰ deſcēdit i hortū ſuū.i. itrā tabernaculū qō tetēdit dauid ad col lationē arche.2. Reg.6. t Vt ibi ꝛc̃.i. delectet̃ i ſacrificijs ⁊ obla tiōibꝰ ex fide ⁊ deuotōe oblatis. ſicut de ſacrificio noe dr̃ Geñ.7. Odo ratuſq3 ē dñs odorē ſuauitat'. v Et lilia colligat.i. miniſtros mū dos ad ſuū miniſteriū applicet. x Ego dilecto meo.i. ipſi ſoli ſui re volo. y Et dilectus meꝰ mihi. nec̄itatibus meis ſubueniendo.

5 Pulchra es. Hic ꝯñr ſpōſus ſponſā cōmēdat ex gratitudine dicta. dicens. Pulchra es amica mea.i. ad pulchritudinē p̄ſtinam reſtituta

a Suauis ex deuotōe mēt'. b Et deco. ex honeſtate ꝯuerſatōis.

c Sicut hierl'ꝫ. q̄ fuit electa ſpāl'r i locū diuini cultꝰ: ⁊ ſil'r pp'ls iſrael electꝰ fuit ad colēdū deū p̄ ceteris gētibꝰ. d Terribilis vt ca. ꝛc̃. q2 tp̄e dauid i pp'lo iſrl' ⁊ i hierl'ꝫ viguit militia. e Auerte ocu. ꝛc̃. itelligit̃ p oppoſitū. ⁊ ē modus loquēdi amātiū ad exp̄ſſionē amoris mutui: ſicut ſpōſus dicit aliqñ ſpōſe p̄dilecte. Vade nō curo de te. p h̄ geſtū iſinuans ꝙ diligit eā itime. ſicut aliqñ de puero albo ⁊ gratioſo dr̃. Ecce puer maurulus: iſinuando p oppoſitū eiꝰ pulchritudinē. Al'r etiā exponit̃ de ſtudioſis i lege q aliqñ ingrūt diuina nimis curioſe. ⁊ ſic ōs retrahit ſe ab eis. ⁊ ſic dr̃ ab eis auolare. Per h̄ ergo qō dr̃. Auer te ꝛc̃. ihibet̃ diuinoꝝ ingſitio curioſa. ꝓuer.25. Qui pſcrutator ē ma ieſtat' opp̄met̃ a gl'ia. f Capilli tui ꝛc̃. exponat̃ vt.s.4.c. vſq3 ibi.

g Sexaginta ſūt regine ꝛc̃. p h̄ vt dicit Ra. Sa. itelligunt̃.60. pſone deſcēdētes ab abrahā.ſ. iſaac ⁊ duo filij eiꝰ. iſmael. ⁊.12. filij eiꝰ. ⁊ filij de cethura.16. ⁊ filij iacob.12. ⁊ filij eſau.16. h Et octogīta ꝯcubine idest.80. pſone de noe vſq3 ad abrahā excluſiue. ⁊ ille numerātē eſ ac cipiūtur ex.i. Paral'.c.i. Et ſic̃ regine ſūt maiores cōcubinis regū: ita pſone ōſcēdētes ab abrahā p̄dicte ꝓpter magnitudinē fidei abrahe. exp̄mūtur nobiliori noie q̄3 deſcēdētes a noe. i Et adoleſcētulaꝝ .i. cognationuꝫ ⁊ gentiuꝫ a p̄dictis deſcēdentiuꝫ. k Nō ē numerꝰ. .i. ſunt valde multe. l Vna ē colūba mea.i. de oibus p̄dictis gētibꝰ nō elegi niſi vnā i ſponſaꝫ.ſ. pp'lm iſrael. quē deſponſaui p legeꝫ. Aliter ēt pōt exponi. q2 licꝫ ſolū i hieruſalē fieret oblatio ſacrificioꝝ. tamē in ſingulis ciuitatibꝰ oppidis ⁊ villulis iudee erāt loca vbi congregabat̃ pp'ls ad orōnē ⁊ ad audiēdū legē diuinā ⁊ dicebant̃ ſynagoge. igit̃ per reginas poſſūt itelligi ſynagoge ciuitatū. p cōcubinas oppidoꝝ. ⁊ forte iſte ⁊ ille erant in tali numero. vel ponitur hic numerus determinatꝰ

ꝑ īdeterminato.ſicut alibi ī ſcriptura.Dañ.7.Decies milies centena milia aſſiſtebāt ei.Angeli.n.aſſiſtentes deo ſūt ī mlto maiori numero ꝑm oēs expoſitores.Per vnā3 q̄ dicitur colūba ⁊ ſponſa:itelligitur tabernaculum vbi in hieruſalē erat archa.q2 p̄ ceteris citatibus ⁊ locis erat ad dei cultu3 electa.⁊ dr̄.Electa matri ſue.i.eccl'ie triumphanti q̄ dr̄ mater militātis.Gal'.4.Jlla q̄ ſurſū ē hieruſalē libera ē:q̄ ē mr̄ nr̄a

a Viderunt eā filie ⁊c.i.ppl's de citate hieruſalē ⁊ alijs citatib⁹ ⁊ locī iudee cōmēdauerunt cultū dei q erat ī hieruſale3.ꝓpter qđ admiratiue de ꝓfectu eccl'ie tēpore dauid ſubditur.

b Que ē iſta q̄ ꝓgre.⁊c. iter illa q apparet de die ſol h3 maiorē pulchritudinē ⁊ luna ĝ nocte:⁊ auroꝛa iter diē ⁊ noctē.⁊ ꝑ h̄ intelligit̄ pulchritudo eccl'ie tp̄e dauid q cultū diuinū valde augmentauit.i.Paral'.23 vſq3 ad 27.ita q̄ nō fuerat ante pulchrioꝛ tp̄e.pſperitatī qđ ſignificat̄ p̄ die3.nec aduerſitatis qđ p̄ noctē: nec ſtat⁹ itermedij quod p̄ auroꝛā. c Deſcēdi Hic d̄ſr deſcribit̄ amoꝛ ſponſi ⁊ ſponſe ꝓ tp̄e ſalomonis q edificauit domino tēplū nobiliſſimū ⁊ i ei⁹ dedicatōe deſcendit diuinitas ī ſigno viſibili nebule.3.Reg.8.ꝓpter qđ tūc ait ſalomon. Dñs dixit vt habitaret ī nebula ꝓpter hoc q̄ dicit ſponſus hic.Deſcēdi ī hoꝛtū nucū.i.ī ſalomonis tēplū quod erat q̄ſi dei vmbraculū. d Vt viderē ⁊c.i.opa bona humiliū. e Et iſpicerē ⁊c.i.iſrl' eccl'ia.Jſa.5.Vinea.n.dñi exercituū dom⁹ iſrael ē:q̄ floꝛuit tp̄e dd ⁊ ſalomonis. f Et germinaſſet mala punica.i.ſacerdotes ⁊ leuite eo q̄ malogranata poſita erant in margine tunice ſūmi ſacerdotis q erat caput alioꝝ:ꝓpter qđ i eo virtualr̄ itelligunt̄ alij miniſtri ꝓpter ſilitudinē tunice i q̄ erant depicta mala punica.Exo.28.tp̄e vō ſalomonis germinauit ſummi ſacerdotis officiū:q2 abiecto abiathar fcūs ē ſadoch ſūmus ſacerdos.3.Regū.2.⁊ ſic fuit reſtitutū ſūmū ſacerdotiū filijs eleaçari filij aaron qđ vſurpauerat heli q deſcēderat de ithamar. g Neſciui.Hic d̄ſr pōit̄ ſtat⁹ ſponſe poſt tp̄s ſalomonis vſq3 ad captiuitatē babylonis:breuiter tñ ⁊ ſuccincte.Circa qđ ſciēdū q̄ moꝛtuo ſalomone ſtati ppl's iſrl' q̄ntum ad decē trib⁹ declinauit ad idolatriā p̄ deceptiōe3 hieroboā.3.reg.12.⁊ poſtea alie due trib⁹ ſilr̄ colueīt idola:maxime tp̄e achaç ⁊ manaſſe regū iuda:vt p3.4.reg.ꝓpter qđ decē trib⁹ p̄ fuerūt captiuate p̄ regē aſſyrioꝝ.4.reg.18.⁊ poſtea alie due p̄ regē babylonis.4.Reg.25.ꝓpter quod lamentādo dicit ſponſa.Neſciui.cōſiderare circa me bn̄ficia dei tp̄ib⁹ p̄teritis exhibita. h Aia mea ⁊c.timoꝛe ad idolatriā iducēte.Hieroboā.n.timoꝛe ꝑdēdi regnū decē tribuū iduxit ppl'3 ad idolatriā:ne ſi iret ī irl'm ad colēdū dñ3 reuerteret̄ ad roboā dñm.ſ.ad roboā filiū ſalomonis.iō ſubdit̄. i Propter q̄dri ⁊c.p̄ q̄s itelligit̄ potētia regni iudꝫ:eo q̄ trib⁹ iuda ꝑm oēs doctoꝛes hebraicos et latinos meruit dignitatē rḡiā ī trāſitu marī rubri.Nā alijs tribub⁹ foꝛmidātib⁹ moyſen ſeq̄ p̄ mare diuiſū:trib⁹ iuda ꝯſtāter ſecuta fuit ipſu3 ⁊ alijs cōſtātie dedit exēplū:tūc āt aminadab erat pnceps trib⁹ iude q egreſſus ē de egypto cū naaſon filio ſuo:q moꝛtuo pr̄e ſucceſſit ei ī pncipatu.Nu.7.hebꝛei dñt q̄ hec ē vā lr̄a.Aia mea poſuit me q̄drigas ppl'i pncipātis.ita q̄ aminadab n ē h̄ vnu3 nom̄ ꝓpu3.ſ3 ſūt duo noīa ſignificātia pplm pncipantē ⁊ ſic ē ſenſus.Aia mea.i.voluntas mea q̄ ſic noīat̄ freq̄nter ī ſcriptura:eo q̄ mouet alias aīe potētias ad agēdū. volūtas vō puer ſa iduxit pplm ad idolatrādū.ꝓpter qđ fuit captiuat⁹ vt dcm̄ ē.iō ſeq̄t̄.Poſuit me q̄drigas ppl'i pncipātis.ſ.aſſyrioꝝ ⁊ babylonioꝝ q ducebāt filios iſrl' ī captiuitatē ſicut q̄drigas oneratas:iponētes eis onera grauia ī itinere ad poꝛtādū. k Reuertere.hic d̄ſr tangit̄ ſtatus ppl'i a reditu captiuitatis babylonice vſq3 ad xp̄m.breuiter tñ ſuccicte.⁊ p3 h̄ dr̄.Reuertere reuertere.ſ.de captiuitate.

l Sunamitī.ſic noīat̄ h̄ ſpōſa a citate noīe ſuna ī q̄ plúries hoſpitat⁹ fuit heliſeus.vt hr̄.4.Reg.4.Jn hebꝛeo ſic hr̄.Reuertere reuertere ſulamit.⁊ ſi trahat̄ ad ꝓꝑetatē latinā dr̄ ſulamitis.i.itegra vl' ꝑfecta.q.d.reuertere ad ſtatū pſtinū ꝑfectōis tue:vel meli⁹ ad ſtatū itegrū3 fidei tue:q2 poſt reditū captiuitatis babylonice ſp̄ fuit pplus iſrael in ſubiectōe.p̄mo pſaꝝ.ſcđo grecoꝝ.tertio romanoꝝ.ſtetit tñ fideliter

ꝑfecta mea:vna ē matri ſue:electa genitrici ſue. Viderūt eā3 filie ſyon:⁊ beatiſſimam p̄dicauerūt regine ⁊ concubine:⁊ laudauerūt eam. Que ē iſta q̄ ꝓgredit̄ q̄ſi auroꝛa ꝯſurgens:pulchꝛa vt luna:electa vt ſol:terribilis vt caſtroꝝ acies oꝛdinata. Deſcēdi ī hoꝛtū nucū vt viderē poma cōuallíū:⁊ iſpicerē ſi floꝛuiſſet vinea:⁊ germinaſſēt mala punica. Neſciui Aia meā ꝯturbauit me: propter q̄drigas aminadab. Reuertere reuertere ſunamitiſ reuertere reuertere vt intueamur te. Quid videbis ī ſunamitate:niſi chōros caſtroꝝum. VII.

Q Uā3 pulchꝛi ſūt greſſus tui in calciamentis:filia principis. Juncture femoꝝ tuoꝝ ſicut monilia q̄ fabricata ſūt manu artificis. Vmbilic⁹ tu⁹ crater toꝛnatilis:nūq̄ idiges poculis. Vēter tu⁹ ſicut aceruus tritici:vallatus lilijs. Duo vbera tua ſic duo hinnuli gemelli capree. Collum tuum ſicut turris eburnea: oculi tui ſic piſcine i eſebō:q̄ ſūt i poꝛta filie multitudinis. Naſus tu⁹ ſicut turris libani:q̄ reſpicit ꝯtrā damaſcū. Caput tuū vt carmelus:⁊ come capitiſ tui ſicut purpura regis iūcta canalib⁹. Quā pulchꝛa es:⁊ q̄3 decoꝛa cariſſima in delitijs. Statura tua aſſimilata eſt palme:⁊ vberā tua botris.

ī cl'tu vni⁹ dei veri vſq3 ad xp̄3.Et dr̄ h̄ q̄ter reuertere.q2 p̄ alíq redierāt de babylone cū çoꝛobabel duce.ſcđo aliq cu3 eſdra ſacerdote.i.Eſdre.7.tertio aliq cū neemia.quarto tp̄e iude machabei q pp̄ pſecutōe3 āntiochi fugerat ad loca deſerta.⁊ poſtea redijt ad citates ⁊ loca ſua habita victoꝛia de ducib⁹ ātiochi.vt hr̄ p̄.Machab. m Vt itueamur te.colēte dcū ī terra iuda.Uerūtñ q2 tp̄ib⁹ ill' ppl's iſrl' moleſtat⁹ fuit ab alijs pplis:pp qđ opoꝛtebat eū freq̄nter pugnare:pp qđ ſubdit̄. n Quid videbis ⁊c. ꝑm lr̄am hebꝛaicā. o Niſi choꝛos caſtroꝝ.i.ſocietates ad pugna3 paratoꝝ.q2 tp̄e neemie ī repatōe citatis vna manu faciebāt op⁹:⁊ altera tenebant gladium:⁊ media ps ppl'i erat armata ad meli⁹ reſiſtēdū aduerſarijs.neemie.4.⁊ poſtea machabeoꝛum tp̄e ppl's iſrl' fuit ī bellīſ q̄ſi cōtinue vt p3 ex decurſu.1.⁊.2.Machabeoꝝ.Ca.VII

Q Uā pl'chꝛi ſūt.Poſtq̄ deſcriptus ē amoꝛ ſponſi ⁊ ſpōſe ꝓ ſtatu veterī te. h̄ d̄ſr idē deſcribit̄ ꝓ ſtatu noui.⁊ diuidit̄ i tres ꝑtes.q2 p̄ponitur h⁹ ſtat⁹ ichoatio.ſcđo ichoati dilatatio.ibi.Ueni dilecte mi.tertio dilatati trāſlatio.ſe.ca.Circa p̄mū deſcribitur ſpōſa p̄ gnāl'r.ſcđo q̄tū ad ꝑfectos ſpāl'r.ibi.Dixi aſcēdā.Circa p̄mu3 deſcribit̄ ſpōſa ſub pabola ml'ieris gratioſe:aliter tñ q̄3.s.4.c.q2 ibi dſcribit̄ ſpōſe pl'chꝛitudinē a ſupioꝛib⁹ icipiēdo:⁊ ad iferioꝛa deſcēdēdo.h̄ āt ecōuerſo icipiēdo ab iferioꝛib⁹ ad ſupioꝛa tēdēdo.q2 pro tp̄e veteris teſta.ſpōſa q̄ſi a deo ꝓcedit ⁊ egredit̄.pro tp̄e vō noui de terrenis ad celeſtia ī deū reducit̄.Jgr̄ p̄ parabola pl'chꝛe mulieris ponet̄.ſcđo exponetur.Quantū ad p̄mū ſic dr̄. Quā pulchꝛi ſūt.i.valde pulchꝛi. q Greſſus tui ⁊c.ad gratioſitatē.n.mulieris ml'tū fac̄ q̄ mature ⁊ honeſte icedit ⁊ calciatī pedib⁹.q2 ihoneſtū ē q̄ nuda pedib⁹ appareat. r Juncture femoꝝ tu.ſic monilia q̄ fabricata ſūt māu artificī.p̄ h̄ deſignat̄ q̄ crura ſūt ī iūcturī ſuis debite collocata ad excludēdū oīmoda3 claudicatōe3. s Vmbilic⁹ ⁊c.i.rotōd⁹ ⁊ bn̄ foꝛmat⁹.⁊ accipit̄ h̄ vmbilic⁹ ꝓ ſupficie vētris ī cui⁹ medio ē vmbilic⁹.Jn heb.hr̄. Umbilic⁹ tu⁹ bacin⁹ clar⁹ ī q̄ deſignat̄ pulchꝛa diſpoſitio vētris exteri⁹. t Vēter ⁊c.i.iteri⁹ fecūd⁹ ī ꝓle. v Vallat⁹ lilijs .i.decoꝛat⁹ maritali caſtitate. x Duo vbe.⁊c.i.eq̄l'r tumētia ⁊ abūdātia lacte ꝓ ꝓle nutriēda. y Col.tu.⁊c.i.rectū ad modu3 turrī:⁊ albū ad modū eboꝛis. z Oculi tui ⁊c.ſcđm hebꝛeos eſebō nō ē h̄ nom̄ citatī vltra ioꝛdanē q̄ dr̄ Nu.22.Jgnis egreſſus ē de eſebon.ſ3 ē nom̄ cōe ſignificās cōputatōe3. Et ſic ē lr̄a. Oculi tui ſicut piſcine ī cōputatōe.i.magne reputationis.

a Que ſūt ⁊c.i.ꝓpe poꝛtā. b Filie multitudīs.i.hierl'3.q̄ dr̄ multitudinis filia:eo q̄ erat plena ppl'o.Erāt.n.erāt.n.due piſcine aq̄ꝝ ī hierl'3.ciuitatē multū decoꝛātes ſicut oculi pulchꝛi ī mūdi decoꝛāt ml'ierē.Cōparant̄ āt oculi piſcinis aq̄ꝝ eo q̄ ſūt aquei a dñio.pp qđ ſi ledant̄:ī lachꝛymis reſoluunt̄. c Naſus tu⁹ ⁊c. .i.rect⁹ ⁊ bn̄ ſedēs ī facie ſicut turris libani q̄ erat recta ⁊ bn̄ ſita ī extremitate terre ꝓmiſſionis. d Cōtra damaſcū.q̄ erat ciuitas ſyrioꝝ q frequēter fuerant aduerſarij iudeoꝝ. e Caput tuū vt carmelus ſupeminēs coꝛpoꝛi.⁊ bn̄ ſedēs ſic mons carmel⁹ ī terra ꝓmiſſiōis q̄ ē frugifer ⁊ gratioſus.Jſaie.35.Glīa libani data ē ei:decoꝛ carmeli ⁊ ſarō. f Et come ⁊c.iūcta canalib⁹.i.poſita ī canalib⁹ ad lauandū poſt tīcturā vt coloꝛ ſit magī viuidus p̄ h̄ deſignat̄ pulchꝛitudo capilloꝝ ſpōſe ī coloꝛe.ſic purpura q̄ ī gr̄ ꝓ paramētis regu ſit coloꝛis excellētis.iō ſubdit̄. Quā pulchꝛa es ⁊c. g Statura tua ⁊c.i.recta ē ⁊ alta. h Et vbera tua botris.ꝓpter vbertatē lactis.Dia p̄dicta faciūt ad gratioſitatē ſpōſe coꝛpoꝛalis.Per dictā parabolā ītelligit̄ ad lr̄a3 decoꝛ ſpōſe ſpūalis ꝓ tp̄e noui teſtamēti.de q̄ dr̄.Quā pl'chꝛi ſūt greſſuſ tui.ꝑ euāgelica ꝯſilia gradiēdo.Jn calciamētī.calciamēta q̄ ſūt

de pellib⁹ aialiū mortuoꝝ ſūt memoria mortis xp̄i ⁊ martyrū q̄ muniūt pedes ſpōſe ad firmiter icedēdū p̄ ꝯſilia euāgelij. Filia p̄ncipis.i.eccl'ia q̄ dr̄ filia ⁊ ſpōſa xp̄i q̄ ē p̄nceps regū terre. Apocal'.i. Juncture femoꝝ tuoꝝ.i.cōiunctio iudeoꝝ ⁊ gētiliū i vna xp̄i eccl'ia ⁊ hec iūctura fabricata eſt manu artificis.i.xp̄i q̄ fecit vtraq; vnū Eph̄.z. Umbilicus tu⁹ ⁊c̄.p̄ vmbilicū ſub quo fetus ꝯcipit̄: ⁊ p̄ ventrē in quo añ natiuitatē alit̄. itelligit̄ eccl'ie fecunditas ad gignēdū filios ipſi xp̄o: ⁊ q̄ nō gn̄ant̄ carnal'r. ſ; ſpūal'r Joā.i. Qui non ex ſanguib⁹ neq; ex voluntate carnis ⁊c̄. Jō vēter ille dicit̄: Uallat⁹ lilijs.ſ. caſtitatis. Duo vbera tua.ſ. duo teſtamēta ex qb⁹ ſuggit̄ lac quo nutriunt̄ ⁊ augmētant̄ filij in xp̄o gn̄ati.i. Petri z. Quaſi mō geniti īfantes rōnabiles ſine dolo lac ꝯcupiſcite vt in eo creſcatis in ſalutē. Collū tuū.i. fides formata charitate q̄ ꝯiungit corpus ſpōſe capiti ſuo xp̄o: Eph̄.i. Jp̄; dedit caput ſuper oē; eccl'iaȝ. Huius āt capit' naſus

Dixi. Aſcēdā; i palmā: ⁊ āppre hendā fruct⁹ ēi⁹. Et erūnt vbera tua ſic̄ botri vinee: ēt odor oris tui ſicut odor maloꝝ: guttur tuū ſicut vinū optimū. Dignū dilecto meo ad potandū: labijſq; ⁊ dētibus illi⁹ ad ruminandū. Egō dilecto meo: ⁊ ād me ꝯuerſio eius. Ueni dilecte mi egrediamur in agrū: cōmoremur in villis. Māne ſurgam⁹ ad vineas: videām⁹ ſi floruit vinea: ſi flores fruct⁹ parturiūt: ſi floruerūt mala punica. Jbi dābo tibi vbera mea. Mādragore dederūt odorē in portis nr̄iſ. Oia pōma noua ⁊ vetera di

eſt iudiciū diſcretionis quo in p̄nti diſcernit fideles ab īfidelib⁹ ſicut naſus diſcernit̄ iter odores fetidos ⁊ ſuaues. Oculi v̄o ſūt xp̄i virt⁹ cognitiua quib⁹ reſpicit fideles ſuos eos approbādo. Joan.io. Ego cognoſco oues meas. qui dicunt̄ fideles. Sicut piſcine. q̄ pleni ſūt aq̄s mīe. Caput tuū.i. hui⁹ capitis ſūmitas q̄ ē xp̄i diuinitas: ex quo capite fluit ſēſus ⁊ motus vite ſpūalis. p̄ in humanitatē xp̄i: ⁊ ꝯñr ad oīa mēbra eccl'ie. iō ſubdit̄: Sicut carmelus. q̄ eſt mons fructib⁹ plen⁹. Come hui⁹ capitis ſūt apl'i q̄ p̄ adheſerūt xp̄o capiti. q̄ dicunt̄: Sicut purpura regis. q̄ pro amore regis xp̄i fuerūt ſuo ſanguine rubricati p̄ palmā martyrij. Ex p̄dictis cōcludit̄: Quā pulchra es. iteri⁹ per fidē. Et q̄ decora. exterius p̄ honeſtatē. Cariſſima.i. p̄cio maximo redēpta.ſ. ſāguine xp̄i p̄cioſo. Jllud eni cariſſimū dr̄ qd̄ maximo p̄cio emit̄. Jn delicijs. q̄ paſſio xp̄i apuit portā delitiaꝝ paradiſi ſpōſe ſue. Statura tua aſſimilata eſt palme. in rectitudīe iuſticie. ⁊ altitudīe contēplatōis deuote. Et vbera tua botris. p̄p abūdātiā lactis ad nutritionē filioꝝ xp̄i ⁊ eccl'ie. a Dixi aſcēdā. Hic ꝯñr deſcribit̄ pulchritudo ſpōſe q̄tū ad p̄fectos ſpāl'r. de quib⁹ dicit ſponſus. Dixi aſcendā.i. aſcēdere faciā p̄fectos in eccl'ia. b Jn palmā.i. ꝯtēplationis altitudinē. c Et apphendā.i. apphēdere faciam: ſicut .ſ. freq̄nter expoſitū eſt in ſil'i. d Fruct⁹ ei⁹.i. dulcedinē q̄ ſētit̄ in cōtēplationis altitudinē: ſicut palma fruct⁹ ſuos facit in ſūmitate. e Et erūt vbera tua ⁊c̄. ex abūdātia lactis ſacre doctrine. Cōtēplatiui eni in ꝯtēplatiōe hauriūt q̄ poſtea p̄ doctrinā effundūt: ſicut p; de paulo poſt ei⁹ raptū: ⁊ de m'ltis aliis doctorib⁹. f Et odor oris tui.i. fama doctrine. vñ Paulus apl's.z. Cor.z. Per nos odorē ſue noticie manifeſtat i oī loco: q̄ xp̄i bon⁹ odor ſumus ⁊c̄. ⁊ ad idē p̄tinet qd̄ ſubdit̄. g Guttur tuū. in quo formant̄ p̄dicatōis v̄ba. h Sicut vi. opti. iebriās amore diuino mētes fideliū. ⁊ h̄ eſt vinū germinās virgīes zach.9. Et q̄ hoc eſt valde placitū deo. iō ſeq̄t̄: Dignū dilecto meo ⁊c̄. iō ꝯcludit ſpōſa. i Ego dilecto meo. p̄ amorē inhereo.

k Et ad me ꝯuerſio eius. ꝯſolādo me in tribulatōib⁹. l Ueni dilecte. Hic ꝯñr deſcribit̄ fidei xp̄i dilatatio q̄ p̄ fuit in hierl'z ⁊ īde deriuata eſt ad alias p̄tes orbis: ſicut p̄dictū fuit Jſa.z. De ſyon exibit lex: ⁊ v̄bū dn̄i de hierl'z. p̄p qd̄ ēt dixit xp̄s apl'is Act.p̄. Eritis mihi teſtes in hierl'm ⁊ in oī iudea atq; ſamaria ⁊ vſq; ad vltimū terre. ⁊ h̄ eſt qd̄ petit ſpōſa h̄: Ueni dilecte mi egrediamur in agꝝ. p̄ diffuſionē fidei in orbe terraꝝ. m Cōmoremur li villis. edificādo eccl'ias in ciuitatib⁹ ⁊ villis. n Mane ſurgam⁹ ad vineā.i. ad ꝯuertēdū gentilitatē ex qua pro maiori p̄te eſt eccl'ia xp̄i q̄ dr̄ ei⁹ vinea: ſicut t̄p̄e veteris teſt. ſynagoga dicebat̄ dei vinea. Jſa.5. Uinea dn̄i exercituū dom⁹ iſrael eſt. et dr̄: Mane ſurgam⁹ ad vineā. q̄ in p̄mitiua eccl'ia iudeis excecatis p̄ īfidelitatē. gētilitas eſt illuminata p̄ fidē: Ro.ii. Cecitas ex p̄te ꝯtigit in iſrl' donec plenitudo gētiū itraret ⁊c̄. o Uidea

mus ſi flo. vi. Hic accipit̄ ſi pro q̄.q̄ gētilitas floruit v̄bū dei gaudēter accipiēdo Actuū.i3. Audiētes aūt gētes gauiſe ſūt ⁊ gl'ificabāt v̄bū dn̄i. p Si flores fru. par. ſi pro q̄. q̄ gētes nō ſolū v̄bū dei audierūt: ſ; etiā bonoꝝ opeꝝ fructus fecerūt. q Si flo. mala pu. p̄ mala punica granis rubicundis plena. itelligit̄ plenitudo martyꝝ in primitiua eccl'ia. r Jbi dabo ti. vbera mea.i. doctrinā vtriuſq; teſtī ad tuā gl'iā; ordinabō. s Mādragore. poma ſūt pulchra ⁊ odorifera ⁊ valde rara. ⁊ p̄ h̄ itelligunt̄ excellētes viri in eccl'ia xp̄i odorem fame p̄ ſanctā vitā ⁊ ſanā doctrinā dātes in eccl'ia dei. iō ſubdit̄. t Oia poma noua et vetera.i. veteris ac noui teſtamēti teſtimonia. v Dilecte mi ſer. ti.i. ad honorē tuū ordinaui. p̄p qd̄ dicit ſaluator Mathei.i3. Ois ſcriba doct⁹ in regno celoꝝ ſil'is eſt hoi p̄rifamilias q̄ p̄fert de theſauro ſuo noua ⁊ vetera.

lecte mi ſuaui tibi. VIII.

Quis mihi dēt te fratre; meū ſūgentē vbera matris mee: ūt inueniā te ſolū fōris: ⁊ deoſculer ēt iā me nemo d̄ſpiciat. Apprehēdā te ⁊ dūcā in domū m̄ris mee: ⁊ in cubiculū genitricis mee. Jbi mē docebis: ⁊ dābo tibi poculū ex vino cōdito: ⁊ muſtū maloꝝ granatoꝝ meoꝝ. Leuā ei⁹ ſūb capite meo: ⁊ dextra illi⁹ āplexabit̄ me. Adiūro vos filie irl'z: nē ſuſciteꝭ neq; euigilare faciatꝭ dilectā: dōec ipa velit. q̄ ē ſt iſta q̄ aſcēdit d̄ d̄ſerto: d̄litijs afflūēs: inixā ſr dilectū ſuū: ſ h̄ ārbore

Capitulum. VIII.

Quis mihi det. h̄ vltimo deſcribitur eccl'ie xp̄i pacificatio. Et diuidit̄ i duas p̄tes. q̄ p̄ ponit̄ huius pacis deſideriū. ſc̄dō cōplemētu;. ibi: Soror nr̄a Prima adhuc i duas q̄ p̄ deſideriū h̄ ponit̄. ſc̄dō ad ei⁹ cōplementū rō iducit̄. ibi: Sub arbore malo. Circa p̄mum ſciēdum q̄ in p̄mitiua eccl'ia. eccl'ie ⁊ ei⁹ miſtris iniurie multe iferebentur ⁊ opprobria. vñ maximian⁹ auguſtus eccl'iam a b̄tō marcello cōſecratā fecit ſtabulū publicū ⁊ beatū marcellū deputauit ad cuſtodiā aīaliū: p̄p qd̄ ſponſa petit ab his ⁊ ꝯſil'ib⁹ p̄ pacē eccl'ie dandā liberari. x. Quis mihi det te fratrē meū. rōe humanitatis aſſūpte. y Sugentē vbera matris mee.i. v̄ginis marie. q̄ nō ſolū dr̄ m̄r xp̄i. ſ; etiā totius eccleſie. Qd̄ āt hic loc⁹ itelligat̄ de xp̄o ad l'ram: p; per trāſlationem chaldaicā apud hebreos auctēticā q̄ ſic h;: Jn illo t̄p̄e quo rex meſſias reuelabit ſe eccl'ie iſrl' dicēt ei filie iſrael: tu eris nobis ad fr̄e;. ſ; iudei moderni expectāt h̄ futuꝝ qd̄ ia; diu eſt p̄teritū. z Ut iueniam te ſolū. latria honoratū. Per hanc aūt dictionē ſolū non excludit̄ pr̄ ⁊ ſpūs ſanctus: q̄ tres p̄ſone adorant̄ vna adoratōe quaꝝ ē vna diuinitas. ſ; p̄ li ſolū excludit̄ idoloꝝ ſeruitus. a Foris.i. manifeſte abſq; īfideliū timore: qd̄ poſtea fuit ipletū t̄p̄e ꝯſtātini iperatoris: qui ꝯceſſit eccl'ias licite fabricari p̄ totū iperiu; romanū. Antea vero celebrabant̄ diuina in criptis martyꝝ ⁊ alijs locis occultis timore paganoꝝ. b Et iā me nemo deſpiciat. q̄ añ t̄ps cōſtantini multi ꝯtēptus fiebāt eccl'ie ⁊ ei⁹ miſtris: vt dc̄m eſt. ſed ipſe lege ab eo p̄mulgata p̄hibuit hoc fieri. c Apphendā te. fidei deuotōe. d Et ducā.i. p̄cib⁹ meis faciā te venire p̄ cōdeſcēſionē bonitatis tue. e Jn domū m̄ris mee.i. in eccl'iam beate virgini cōſecratā: ⁊ ēt i ꝯſecratis alijs ſanctis. q̄ totu; cedit ad honorē v̄gis cu; in oīb⁹ eccl'ijs honoret̄ f Jbi me docebis. reuelādo ſecreta myſteria eccl'ie miſtris: ſicut p; i beato ſiluestro ⁊ in multis alijs ſacris doctorib⁹ ⁊ p̄latis. g Et dabo tibi pp̄l'm ⁊c̄.i. ex deuotiōe fideliu; q̄ placet xp̄o ſicut vinū bibentibus ip̄m. h Et muſtu; ma. ⁊c̄. per muſtu; qd̄ eſt vinu; nouū. itelligitur deuotio nouiter cōuerſoꝝ. qd̄ fuit ipletum t̄p̄e conſtātini: cui⁹ exēplo multi valde deuote receperunt baptiſmu;. i Leua ei⁹.i. ſponſi. k Sub capite meo ⁊c̄. q.d. tunc oſtēdet mihi amicitiā ſic̄ ſpōſus ad ſpōſam p̄dilectā. Et q̄ hui⁹ amicitie cōtinuatio eſt deſiderāda: ⁊ iterruptio abhorrēda. iō ſubditur.

l Adiuro vos filie hieruſalē.i. p̄ſone de eccl'ia. m Ne ſuſci. ⁊c̄.i. q̄ñ ſpōſa obtinuerit quietē pacis q̄ nō faciatis aliq̄d vñ ſpōſus offēdat̄. ⁊ ſpōſe reges iterrumpatur. vt ſic pre admiratōe p̄ſp̄itatis ſue dicat̄.

n Que eſt iſta ⁊c̄.i. de aſperitate perſecutionis tyrānoꝝ. o Delicijs affluēs. t̄p̄e cōſtantini ⁊ alioꝝ p̄ncipu; xp̄ianoꝝ. Pax eni ⁊ trāq̄llitas poſt perſecutōes magnas delitie reputātur. vñ dicit Priſcianus i minori volumīe. Si q̄ratur: q̄d eſt ſummu; bonū in vite bñ rñdetur Pax. ⁊ Heſter.i;. Ut abſq; vllo terrore vitā ſilētio trāſigētes. optata cunctis mortalib⁹ pace fruerētur. p Innixa ſuper dilectum ſuum. quaſi diceret. hanc tranquillitatem obtinuit eo q̄ in chriſto totaliter confidit. q Sub arbore. Expreſſo ſponſe deſiderio. hic conſequenter ad eius impletionem allegatur ratio. Circa quod ſciendu; q̄ preces eccleſie ſunt exaudibiles potiſſime per virtutem paſſionis xp̄i. iō dicit ſpōſa: Sub arbore malo.i. p̄ v̄tutē ſc̄e crucis ⁊ tue paſſiōis

a Suſcitaui te.i.inuocaui te in orōne.vt cū ī orōne dic̄ eccl'ia. Per cru-cē ⁊ paſſionē tuā libera nos dn̄e. Et ſciēdū ꝙ li malo.ñ ē h̄ adiectiuū: vt credūt aliq̄.exponētes h̄ de arbore vetita Ade ⁊ Eue.q2 in hebreo pro iſtis duab⁹ dictōib⁹.arbore malo.ponit̄ punica.q̄ ſignificat malo granatū.iō expoſitio illa ꝓcedit ex ignorātia idiomatis hebrei. Dr̄ āt h̄ ſācta crux malogranatū q̄ eſt arbor fructifera:ad deſignādū fructū crucis q̄ eſt inumerabilis. b Ibi corru.⁊c̄.i.ſynagoga q̄ dr̄ mater dei rōne ſupradicta ca.3.q2 ī paſſione xp̄i ceſſauerūt legalia tāq; mor-tificata. c Ibi viola. ē ge.tua.repetitio ē eiuſ-dē ad maiorē aſſertionē. In heb.hēt: Ibi parturi-uit te mr̄ tua: ibi ꝑturijt te genitrix tua. ⁊ hec lr̄a ꝯitati euāgelice eſt valde ꝯſona. Dr̄.n. Ioā.19. Sta-bat aūt iux̄ crucē mater ei⁹ ⁊c̄.gladio doloris ꝓp filiū trāſfixa.ſʒ ꝙ ꝓdixe-rat ſcūs Symeō. Luc̄.2. Et tuā ipſi⁹ aīam ꝑtranſi-bit gladi⁹. Eſt igit̄ ſēſus. Ibi.i.iux̄ crucē.ꝑturiuit te mr̄ tua.i.vt parturiēs doluit ꝓ te.ꝑ talē moduʒ loq̄ndi dicit apl's Gal'.4. Filioli mei q̄s iteꝝ partu-rio donec formet̄ xp̄s in vobis. Ibi parturijt te genitrix tua.repetitio eſt eiuſdē ad maiorē expſſionē. Et q2 orōnes eccl'ie nō ſolū ſūt exaudi-biles ꝑ virtutē crucis:ſʒ ēt ꝑ meritū btē ꝟgis.iō ſpōſa ꝯfidens de iſtis ſuffragijs petit a ſpōſo. d Pone me vt ſignaculū ſup cor tuū. me ꝑfecte diligēdo:qd̄ enī valde diligit̄ ſup cor poni dr̄. e Ut ſigna. ſup bra.tuū.me brachio tue potētie ꝓtegēdo. f Q2 fortis eſt ⁊c̄. quaſi diceret.lʒ dilectio tua ſit tā fortis in filijs eccl'ie ꝑfectis ꝙ ꝓpter te nō timēt penā mortis:vt pʒ ī martyrib⁹:tn̄ emulatio.i.ꝑſecutio ty-rānoꝝ ex iuidia ⁊ odio ꝓcedēs xp̄ianoꝝ: Dura eſt ſicut ifern⁹ ifirmis ꝓp qd̄ idigēt brachio ꝓtectōis tue ⁊ bñficio pacis. g Lāpades ei⁹. .ſ.tue dilectōis in mētib⁹ ꝑfectoꝝ. h Lāpades ignis atq; flā.i.tā fortis eſt ꝙ nō pōt obrui ꝑſecutōib⁹ tyrānoꝝ:nō ſic aūt eſt ī ifirmis:d̄ quibus ſubdit̄ reddēdo ſingula ſingulis. i Si dederit hō ⁊c̄.pro dilectione diuina. k Quaſi nihil deſpiciet eā.q.d.pro amore tuo ꝯtēnere bona exteriora ēt poſſunt ifirmi.⁊ ſupplēdū eſt:nō ſic āt pro-priam vitā martyriū ſuſtinēdo. Et eſt h̄ modus loq̄ndi apd̄ hebreos: qui dr̄ decurtatus:vbi oportet aliqd ſupplere ad hñdum itellectū.ſic̄ 2.Re.5.ꝓpoſuerat dauid p̄miū ei q̄ ꝑcuſſiſſet iebuſeū ⁊c̄.⁊ ſupplēdū eſt ꝙ illud premiū erat ꝙ fieret magr̄ militie:vt exp̄mit̄.i.Paral'.10. Qui ꝑcuſſerit iebuſeū ī p̄mis erit p̄nceps ⁊ dux. De hac aūt ifirmitate ad martyriū:⁊ ꝓmptitudine ad dimiſſionē tꝑaliū.dicit Greg.homel'. 34. Fortaſſe laborioſū nō eſt hoī relinq̄re ſua.ſʒ valde laborioſū ē re-linq̄re ſemetipſū:min⁹ q̄ppe eſt abnegare qd̄ hʒ.valde enī multū ē ab-negare qd̄ eſt. Eſt igit̄ ſn̄ia in hac parte ꝙ ſpōſa petit tꝑalē paceʒ.qua ⁊ſi nō idigēt ꝑfecti quib⁹ lucrū eſſet pro xp̄o mori.tn̄ ea idigent iꝑfe-cti quoꝝ multo maior eſt numer⁹ in eccl'ia dei. l Soror nr̄a. Hic ꝯñr ponit̄ adipletio deſiderij ſponſe in pacis largitione. Et diuidit in tres ꝑtes.q2 p̄ ponit̄ pacis largitio.ſcd̄o eccl'e pacificate āpliatio. ibi: Uinea fuit.3°.ſinal' ꝯcl'io ibi. Qui hītas. Circa p̄⁹ dr̄ ī ꝑſona ſpōſi ſibi cōpatiētis: Soror nr̄a.i.eccl'ia q̄ dr̄ ſoror xp̄i eadē rōne q̄ xp̄s dr̄ ei⁹ fr̄ ī p̄nci°.h⁹ ca. m Paruula.i.humil' ⁊ abiecta īter hoīes hui⁹ ſeculi.⁊ h̄ fuit vſq; ad tp̄s ꝯſtantini. n Et vbera nō hʒ.i.libertatē effundē-di lac ſacre doctrine ꝑ fidei catholice p̄dicationē:quā tūc eccl'ia nō au-debat publice p̄dicare.ſʒ tn̄ in occulto docere exceptis aliquib⁹ perfe-ctis q̄ pro predicatione fidei vltro ſe offerebāt morti. o Quid fa-ciem⁹.ꝑ h̄ itelligit̄ pr̄ ⁊ ſpūs ſcūs opari cū filio. Opa enī trinitatis ſūt īdiuiſa. p Sorori no.in die ⁊c̄.i.a p̄ncipib⁹ aduocanda eſt.ſicut pʒ de cōſtantino qui beatū ſilueſtrum papā cū clero ſuo aduocauit vt ꝑ eum conſequeretur corporis ⁊ aīe ſanitatē.⁊ ſimile fecerūt eius exē-plo multi principes ⁊ potētes ꝑ orbē terraꝝ. q Si murus eſt.acci-pit̄ h̄ ſi pro q2.q.d.q2 murus eſt fortis ꝯtra ꝑſecutiōes ⁊ h̄ rōe ꝑfecto-rū quoꝝ meritis ſubueniēdū eſt iꝑfectis.iō ſubditur.

r Edificem⁹ ſup eū ꝓpugnacula argētea.i.adiungamus ei per ſuſce-ptionē fidei p̄ncipes ad defenſionē ifirmoꝝ. In hebreo habetur. Edi-ficemus ſup eum palatiū argenteuʒ.per quod idē deſignatur qd̄ ꝑ ꝓ-pugnacula q2 per palatiū etiam ſ̄m cōmunē modum loquēdi intelli-gitur regalis potentia. Et dr̄ argenteū:quia ꝯſtantinus ⁊ alij p̄ncipes in ꝓmotione eccl'ie multum expēderunt argentuʒ.

s Si oſtium eſt.i.quia eccleſia eſt oſtium ꝑ qd̄ ingredit̄ ad celeſte re-gnum. t Conpingamus illud.i.fortificemus.

ſuſcitaui te. Ibi corrupta eſt ma-ter tua:ibi violata ē genitrix tua. Pone me vt ſignaculuʒ ſup cor tuū:vt ſignaclʒ ſup brachiū tuū. q2 fortis ē vt mors dilectio:dura ſic ifern⁹ emulatio. Lāpades ei⁹ vt lāpades ignis atq; flāmaꝝ.aq̄ multe nō potuerūt extiguere cari-tatē:nec flumina obruēt illā. Si dederit hō oēʒ ſbſtātiā dom⁹ ſue ꝓ dilectōe:q̄ſi nihil deſpiciet eaʒ. Soror nr̄a paruula ⁊ vbera non hʒ. Quid faciem⁹ ſorori nr̄e:in

v Tabulis cedrinis.i.doctorib⁹ ſacris qui dicunt̄ cedri.ꝓpter ſcīe ⁊ vite eminētiā ⁊ fidei itegritatē:ſicut cedrus eſt arbor val-alta ⁊ a ꝟmibus nō ꝑforat̄. Aliter pōt etiā exponi: Si mur⁹ ē ⁊c̄. .i.quia vſq; nunc eccleſia fuit parua ⁊ depreſſa. Eleuemus eam. ad ſtatum honorificum ⁊ magnum.⁊ quia eccleſia de huiuſmo-di bñf eijs fuit grata.iō ſubditur in eius perſona.

x Ego murus.ꝓpugnaculis munitus per potentiā p̄ncipum:tn̄ ex dono xp̄i principalr̄. y Et vbera mea ſicut turris.ſicut pre-dictuʒ eſt.ꝑ vbera ſpōſe itelligit̄ lact' copia ſacre doctri-ne q̄ abūdauit a cō-uerſione ꝯſtātini: q2 extunc eccl'ia ha-buit libertatē pu-blice p̄dicādi ⁊ do-cēdi.⁊ quia hec do-ctrina nō ſolum eſt ad iformationem moꝝ.ſʒ etiā ad con-futationē ifideliuʒ ⁊ hereticoꝝ.iō ſub-dit̄. z Sic tur-ris.de qua dicit ma-giſter ſniaꝝ. Fideʒ noſtrā dauitice tur-ris clypeis munire vel potius munitā oſtēdere ſtuduimus.ſicut.ſ̄.allegatum eſt de doctoribus veteris teſtamēti.ca.4. a Ex quo facta ſum co-rā eo quaſi pacē reperiēs.ſ.ex tp̄e ꝯſtantini qui tertia die ſui ba-ptiſmi legē ꝓmulgauit.vt quicūq; iniuriā faceret xp̄iano:bono-rum ſuoꝝ mediā amitteret facultatē. b Uinea. Hic ꝯſeq̄n-ter ponit̄ eccl'ie pacē hñtis ampliatio.⁊ p̄ q̄ntum ad m'tiplicatio-nē credentiū cum dr̄. Uinea.i.eccl'ia.vt.ſ̄.dcm̄ eſt in ca.7.

c Fuit pacifico.i.xp̄o qui per ſanguinē ſuum oīa pacificauit q̄ ī celis ſunt ⁊ ī terris. Col'.1. d In ea.ſ.vrbe que habet popl'os .i.roma ī qua hītabant aliq̄ de oībus terre populis:vel quia oēs populi romano iꝑio cuius caput eſt roma erant ſubiecti:vnde dicit Leo papa in ſermone aplo'ꝝ petri ⁊ pauli: Diſpoſitioni di-uini operis maxime congruebat vt multa regna vno ꝯfederarē-tur iꝑio:⁊ cito peruios hr̄et ppl'os predicatio generalis q̄s vni⁹ tenebat regimē ciuitatis. e Tradidit eā cuſtodib⁹.i.beato petro ⁊ eius ſucceſſoribus. f Uir affert pro fructu eius mille argenteos.vir ille itelligitur ꝯſtantin⁹ qui fuit virtuoſus contra hoſtes imperij romani de quib⁹ triumphauit:⁊ ꝯtra hoſtes gn̄is humani.ſ.demones quos per fidē ſuperauit.⁊ ipſe.

g Pro fructu vinee.i.pro fructu eccl'ie multas ⁊ magnas fecit expēſas que per mille argēteos hic deſignant̄. Uel pōt dici ꝙ h̄ ponitur ſingulare pro plurali.ſ.mille pro multis milib⁹:ſic̄ Exo. 8. Uenit muſca grauiſſima.i.multitudo muſcaꝝ.

h Uinea mea coram me eſt.mutat̄ hic modus loquēdi a tertia ꝑſona ad primā de dn̄o huius vinee qui ē ipſe xp̄s: de quo dictū fuerat in tertia ꝑſona. Tradidit eā cuſtodib⁹.⁊ ne credat̄ ꝙ per hāc traditionē dimiſerit eccl'ie cuſtodiā.iō dicit: Uinea mea co-rā me ē.i. ad eius cuſtodiā p̄ntialiter ⁊ principaliter aſſiſto.pro-pter quod dr̄ in p̄s.126. Niſi dn̄s cuſtodierit ciuitatē ⁊c̄.propter quod de hac cuſtodia multo maiores gratie debētur xp̄o q̄ȝ pre-latis eccleſie.iō ſubdit ſpōſa. i Mille tui pacifici ⁊c̄.tui pa-cifici ſunt genitiui caſus ſingularis numeri. quod patet per lit-terā hebraicam que talis eſt: Mille tibi pacifico.⁊ eſt ſenſus ꝙ ſicut mille eſt maior numerus q̄ȝ ducenti:ſic maiores gratie de-bent̄ xp̄o qui pacificus hic dr̄ de conſeruatione eccleſie q̄ȝ prela-tis qui ſub eo cuſtodes ſunt huius vinee:⁊ honor exhibēdus pre-latis ꝯuenienter intelligitur per ducētenariuʒ.ſ̄m illud apoſtoli i. Timoth.5. Qui bene preſunt preſbyteri duplici honore digni habeantur. Inferioribus aūt ſimplex centenarius promittitur reddendus Math.19. Cētupluʒ accipiet. k Que ha. Hic vl-timo ponit̄ finalis ꝯcluſio que ſtat ī h̄ ꝙ eccl'ia de p̄nti miſ'ia tol-lat̄ ⁊ ad celeſtē gl'iam trāſferat̄:quod fit partialiter in p̄nti q̄ȝtū ad ſanctos qui ad gloriam aſſumunt̄.ſed generaliter fiet pacto iudicio finali cum xp̄s tradiderit regnū deo ⁊ patri.i.Cor.15. Ad hoc igitur deſiderandū ⁊ petēdum ſpōſus inducit ſpōſam dicēs Que habitas ī hortis.i.ī eccleſijs per orbē diſperſis q̄ dicūt̄ hor-ti:q2 ī eis fideles ſunt plātati:⁊ q2 ad lr̄am frequēter arbores cir-ca eccleſias ſūt plātate. l Amici auſcultāt te.i.angeli ad q̄ꝝ cōſortium fideles tui ſūt trāſferēdi ⁊ de tua ſalute ſolliciti.deſi-derāt audire tuas orōnes deuotaſ.⁊ ideo ſubditur.

die q̄ñ alloq̄nda ē. Si murus eſt: edificem⁹ ſuper eū ꝓpugnacula argētea. Si oſtiū ē:cōpingāmus illud tabulis cedrinis. Ego mu-rus:⁊ vbera mea ſicut turris:ex quo facta ſū corā eo q̄ſi pacē repe-riens. Uinea fuit pacifico:in ea que hʒ populos. Tradidit eā cu-ſtodib⁹:vir affert pro fructu eius mille argēteos. Uinea mea corā me. Mille tui pacifici:⁊ ducēti his q̄ cuſtodiūt fructus ei⁹. Que habitas in ortis:amici auſcultāt

a Fac me audire vocē tuā.i.tui deſiderij expſſionē in orone de/ nota:quā dñr pfert ſpōſa.d. b Fuge dilecte mi.p hanc fugā ñ itelligit receſſus dilecti ab ea cū dixerit.8.ca.pcedēti:Ego dile cto meo ꝛ ad me cōuerſio ei⁹.per mutuā ihesionem iſeparabilē ſm illud apli Ro.8.Quis nos ſeparabit a charitate q̄ eſt in xpo ieſu ꝛc̄.ſed p eā itelligit velox trāſlatio ſpōſe cū ſpōſo ad celeſtia qđ ſūme deſiderat ꝛ petit in oronib⁹ ſuis eccl'ia:vt pꝫ i officio ec cleſiaſtico.ꝛ per talē modū exponit hāc fugā Ra.ſa.trahēdo tñ litteram ad errorē iudaicum.dicēs ꝙ plebs iudaica p h̄ petit libari a capti/ uitate ꝛ iſta i qua ē mō p meſſiā futuꝝ. Sed hec expoſitio fundat ſup falſum fundamētū.iō bñ exponit modo pdi cto vt ſit ſēſus:Fu/ ge dilecte mi.ideſt educ me tecū ð mi ſeria pñtis ſeculi. c Et aſſimilare ca pree ꝛc̄.i.fac iſtō ve lociter. d Sup mōtes aromatū.i. trāſferendo me te cū ad celos q dicūt mōtes ps.120.Le/ uaui oculos meos in mōtes ꝛc̄.qui dicunt hic mōtes aromatuꝫ. qꝛ ibi eſt ſuauiſſima reges electoꝝ.Ad quā nos pducat qui cum patre ꝛ ſpiritu ſcō viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculoꝝ.Amen.

fāc me audire vocē tuā. Fuge di lecte mi:ꝛ āſſilare capree hinnu loq; ceruoꝝ ſup mōteſ aromatū.

Expliciunt Cantica cāticoꝝ.

Incipit plog⁹ i librū ſapiētie.

Liber ſāpiētie apd hebreos nuſq; eſt. vnde ꝛ ipſē ſtilus grecā mag eloquē tiā rēdolet. Hūc iu dei philonis eſſe affirmant. Qui pinde ſapie nominat:qꝛ i eo xpi aduent⁹ q eſt ſapientia patris:ꝛ paſſio eius euidenter exprimit.

Poſtilla vene.fris Nicolai de lyra ſup Cātica cāticoꝝ finit.

Expoſitio plogi in libꝝ Sapie icipit.

e Liber ſapie ꝛc̄. Iſte plogus diuidit in tres ptes. In prima oñdit Hierony.libri originē:qꝛ nō hebraice ſꝫ grece ē edit⁹.vñ dic̄:Liber ſapie ꝛc̄.In ſcđa no/ minat ei⁹ auctorē:qꝛ a philone ē edit⁹.vñ dic̄:Hūc iudei philonis eē affirmāt ꝛc̄. In tertia aſſignāt tituli rōnē.qꝛ.ſ. xpi q ē pr̄is ſapia exprimūt paſſio ꝛ aduēt⁹.ibi:Qui pīde ſapia no/ miat̄ His viſis lr̄e iſiſtam⁹. f Et ipſe ſti.i.ipꝫ dictamē.qꝛ tā elegās eſt. g Redolet.i.ſapit. h Grecā eloquētiā magl q̄ hebreā.greci enī magis ſunt eloq̄ntes:ꝛ in ſētētijs pfūdiores q̄ hebrei.Vñ cū iſte liber habeat elegātiſſimū ſtilū ꝛ iſcrutabi/ lē pfunditatē ſniaꝝ:poti⁹ pꝫ ipſum grece q̄ hebraice fuiſſe tradi tū.Philo enī lꝫ natione fuerit iudeus:grece tñ lingue fuit valde peritus:de q̄ dicit Hierony.in libro illuſtriū viroꝝ ꝙ fuit iude⁹. natione alexādrin⁹ de gñe ſacerdotū.cetera plana ſunt.

Explicit qualiſcūq; expoſitio iſtius plogi.

Poſtilla fris Nicolai de lyra ſup libros Sapie icipit.

Diligite iuſticiā.Poſt libros hiſtoriales nō Cap. I. canonicos:magis tñ reputatos:qđ dico pter hiſtoriā ſuſāne ꝛ belis ꝛ 3⁹ Eſdre:q̄ hiſtorie vltimo ponētur rōne dicta in pncipio Thobie:exponēdi ſūt duo non canōici q ſūt ſimpliciter morales.ſ.lib Sapie:ꝛ liber Eccl'iaſtic⁹ Inter quos pmittēdus eſt liber ſapie.tā rōne auctoris q̄ ratiōe materie. Ratio pmi eſt:qꝛ lꝫ philo diſertiſſimus iudeoꝝ hūc li/ brū grece ſcripſerit.vt cōmuniter dicūt doctores ꝛ hiſtoriogra/ phi.tñ ipm cōpilauit ex ſētētijs ſalomonis:pter qđ ſalomō eſt eius auctor pncipalis:loq̄ndo tñ de auctorib⁹ humanis.vñ infra 8.ꝛ.9.ca.expſſe loquit auctor in pſona ſalomonis. Jeſus aūt fili us ſirach ſcripſit librū Eccl'iaſticū tpe ſimonis filij onie vl' poſt: qđ pꝫ p hoc ꝙ ifra.50.ca.fit mētio ſatis plia de ipſo:ꝛ ſic fuit po ſterior ſalomone tpe ꝛ auctoritate. Ratio ſecūdi eſt:qꝛ vterq; parti pcedit ratiocinatiue.ꝛ parti exēplatiue:vt in pſecutōe vi/ debit dño ꝯcedēte. Exēpla vō poſita in libro ſapie icipiunt a po/ ri.ſ.ab adā.vt hr̄ ifra.10.ca.ꝛ terminant in patribus exeuntibus de egypto. Exēpla vō poſita in libro Eccl'iaſtico icipiūt ab enoch ꝛ pcedunt vſq; ad ſimonē filiū onie vt pꝫ Eccl'iaſtici.50.qui fuit paꝝ aī tpa machabeoꝝ:ꝛ ſic pꝫ ratio ſecūdi. His igit pmiſſis li/ ber iſte qui noie Sapie ititulat.in duas partes diuidit. Nam p iducit auctor ad ſapiam deſiderandā ꝛ hñdam.ꝛ hoc ratiocinā do.ſecñdo ad idē iducit exēplificādo.ifra.10.ca. Ad itellectū au tē vtriuſq; conſiderandū ꝙ in hoc libro vt freq̄nter ſapia ꝛ iuſti cia pro eodē accipiunt. Accipit enī hic iuſticia legalis que ſicut dr̄.5.ethicoꝝ.eſt ois virtus. Nā lex pcipit de actibus oium virtu tū.eſt enī itentio legis ciues facere bonos.10.ethicoꝝ. Que boni tas fit per virtutes. Silr ſapia put hic accipit icludit oēm virtutē. Nā ad ſapientē ptinet determinare illud qđ eſt formale in qualibet virtute:pter qđ.2.ethicoꝝ diffinit virtus ſic. Virtus eſt habitus ele ctiuus in medietate cōſiſtens put ſapiēs determinauit. Et iō ſapia q̄ eſt cuiuſlibet virtus dicto modo determinatiua icludit oēm virtutē. Et ſic pꝫ quare iuſticia eſt ſapia:ꝛ qualr̄ pro eodē freq̄nter accipiunt in hoc libro. Sciendū etiā ꝙ ſapia vel iuſticia hoc modo dicta dupli/ citer accipit. Vno modo put p actus humanos acquirit. Alio modo put a deo ifundit:ꝛ lꝫ d vtraq; in hoc libro tāgatur:tñ de illa q̄ eſt p ifuſi onē pncipalr agit. Igitur ad iuſticiā vel ſapiam ſic itellectā auctor p nos in/ ducit.ſecūdo circa hoc er rores excludit.ibi:Noli/ te ꝫelare mortē in erro/ re ꝛc̄.tertio pſeq̄ndo p/ poſitū reſumit.6.ca.ſicut phs in pncipio libri d aia p ad noticiā hñdā de aia iducit:ꝛ ſcđo errores cir ca eā excludit in proſecu tiōe primi libri:ꝛ poſtea ad tractandū de aia ꝛ ei⁹ potētijs pcedit ſecūdo li bro ꝛ tertio. Circa pmā parte ſciendū ꝙ ſicut in mouēte requirit debita virtus ad regulariter mouendū:ſic in mobili recta diſpoſitio vt obe/ diat mouēti:ꝛ ſic eſt in hoibus. Nā in platis ꝛ pncipib⁹ requirit ſapia ſiue iuſticia dicto modo itellecta.ad h̄ ꝙ bene regāt pplm:ꝛ in poplo pportionabilr requirit ſapia vt bñ ſubdat:ꝛ obediat regimini ipſoꝝ qđ p oñditur in prelatis.2°.in ſubditis.ibi:Spūs eniꝫ ſcūs diſcipline. Circa primū dr̄:Diligite iuſticiā q̄ icludit oēm virtutē. k Qui iu/ dicatis terrā.i.hitantes in terra in foro ſeculari ꝛ eccl'iaſtico:ꝛ qꝛ in h̄ ſunt miſtri ꝛ vicarij dei:a quo pcedit ois ptās recte iudicandi.iō ſub/ dit. l Sētite de dño i bonitate.i.cōformamini illi.qꝛ ſicut oia or dinat in ſeipſū tanq̄ in finē vltimū ꝛ optimuꝫ:ita vos actus vr̄os or/ dinate ad cōe bonuꝫ ꝛ ad honorē diuinuꝫ. m Et in ſimplicitate cordis.i.munditia mētis.qꝛ ſm Augu.hoc eſt ſimplex cor.qđ eſt mū/ dum cor. n Querite illuꝫ.i.habete noticiā eius p ſapie donum q̄ oēm virtutē icludit.ꝛ ſubdit modus iueniēdi cū dr̄. o Qm̄ iueni tur ab his qui nō tentant illū.tētat āt deū qui hñs in aliquo negocio qđ faciat via humana irrationabilr omittit illud expectās effectum ex puiſione diuina:pter qđ in acquiſitione ſapie omittēs qđ pōt age re:vtpote ſtudij exercitiū:expectās illā hr̄e a deo.eſt q̄dā ipſi⁹ dei ten tatio:pter qđ merito ſibi denegat. Sꝫ faciētib⁹ qđ in ſe eſt p exerci tiū virtutis ſtudij ꝛ oronis cōcedit.iō bene dr̄. Qm̄ iuenit ab his qui nō tē.illuꝫ. Et qꝛ tales q̄ꝫtū ad id qđ nō poſſunt attigere cōmittunt ſe diuine puidētie.iō ſubdit. p Apparet aūt eis qui fi.ha.in illuꝫ.i. tendentes in ipm per amorē:talibus enim vltra cōmunem modum alioꝝ manifeſtant ſecreta diuina. q Peruerſe enī cogi.ſeparāt a deo.qꝛ ſicut bone ſunt cauſa vnionis ad ipm:ita male ſeparationis ab ipſo.iō concludit. r Probata autē virtus.i.approbata a deo exiſtens in ſuperiorib⁹. s Corripit iſipientes.i.per ignorantiā pec cantes:nā per eoꝝ iſtructionē reducunt ad virtutem:non autem ſic fit de peccantibus ex certa malicia ideo ſubditur. t Qm̄ in mali/ uolā aiam.dicitur autem maliuola anima cui placet ipſa malicia.pro pter habitum vitioſum:ſm ꝙ dr̄ puer b.2.Qui letantur cum male fe cerint ꝛ exultant in rebus peſſimis. v Nō introibit ſapia.per ſu/ periorum correctionem:nec per diuinā illuſtrationem.

x Nec habitabit in corpore ſubdito peccatis.i.in homie ſubdito car nalibus vitijs que cauſāt hebetudinē mentis.nam vita taliuꝫ eſt bru talis ſicut dicitur.1.ethicorum. y Spiritus enī ſanctus. Hic con/ ſequenter iducit ſubiectos ad ſapiam ſine qua nō ſunt conuenienter regibiles regimine moꝝ. Et diuiditur in duas partes.quia p pponit itentum.ſecundo pbat ppoſitum.ibi:Quoniam ſpūs domini. Circa primum ſciendum ꝙ ſicut dicit phs.3.phyſicoꝝ.idē ſunt doctrina ꝛ diſciplina.nam ſicut ibidem dicitur.idem eſt actus mouentis ꝛ mo/ ti.diuerſimode tñ nomiatus. Nam vt egreditur a mouente dicitur motio actiua.ꝛ vt ſuſcipitur in moto dr̄ motio paſſiua.ꝛ eodē mō do/ ctoris ꝛ diſcipuli idē eſt actus dictus doctrina.vt eſt a docēte.ꝛ diſci/ plina vt efficit in diſcipulo.ꝛ ſic eadem ſapia ſpē eſt in diſcipulo ꝛ do/ ctore.qꝛ perfecti pprium eſt facere alterū ſibi ſimile.4.metheoroꝝ. pp qđ ſic rectores idigēt ſapia vt bñ regāt.ſic ſubditi vt bñ obediāt iō dic̄:Sps enī ſāctus diſcipline.i.actor ſapie in diſcipulo.

Incipit liber Sapie. Cap. I.

Diligite iūſticiaꝫ:q iūdicatis terrā. Sē tite de dño in boni tate:ēt i ſimplicita te cordis q̄rite illū: qm̄ iūenit ab his q nō tētant illū: apparet aūt eis q fidē habēt i illū Peruerſe.n.cogitatōes ſeparāt a deo:pbatā aūt virt⁹ corripit iſi piētes. Qm̄ i maliuolā aiaꝫ:nōn introibit ſapientia:nec hābitabit in corpore ſubdito peccatis. Spiritūs enī ſanctus diſcipline

a Effugiet fictũ.i.illũ qui in virtutib⁹ nõ q̃rit rẽ.ſ ʒ apparẽtiã tm̃.
b Et auſe. ſc.q̃tũ ad ſuũ effectũ.nã q̃tũ ad ꝑſonã neceſſario ẽ vbiq̃ʒ.
c A cogitatõib⁹ q̃ ſũt ſine itellectu.i.ſine rõne q̃les ſũt cogitationes
ꝑctõꝛis q ſequũt ĩpetũ ſenſualitatis. d Et coꝛꝛipiet̃.i.punietur.
e A ſupueniẽte iniq̃tate.nã pctm̃ ſeq̃ns eſt pena ꝑcedẽtis.ꝑ accidenſ
tñ.nã ꝑ pctm̃ ꝑcedẽs tollit̃ iuſte grã cui⁹ ſubtractio eſt pena.ꝛ ꝑ ↄ̃ñs il
la q̃ ſequunt̃ ad hↄ ſunt penalia.ꝛ iſta ſũt pctã ſequẽtia in qb⁹ labit̃ hõ
ad ſubtractionẽ grẽ q̃ hoiem ĩpediebat a tali lapſu.ꝛ hↄ eſt qđ dic̃ apl's
Ro.i. Propterea tradidit illos de⁹ in paſſiones ignominie.i. dimiſit eos cadere in ignominioſa pctã.ſ. ꝓpter alia minora ꝑcedẽtia. f Benign⁹ eſt enĩ ſpũs ſapie.i.datoꝛ ſapiẽtie.q2 nõ ſolũ dat eã ſupioꝛib⁹ ꝛ magnis.ſ ʒ ẽt ĩferioꝛib⁹ ꝛ ſubiectis.dũ tñ ad hoc debite ſe diſponat.iõ alios excludendo ſubdit̃. g Et nõ liberabit maledictũ.i. hoiẽ in pctĩs obſtinatum.
h A labijs ſuis.i.a blaſſemijs ꝛ alijs pctĩs labioꝝ motu ꝑpetratĩ. i Qm̃ renũ illi⁹.i. affectionum maloꝝ. k Teſtis eſt de⁹ ꝛc̃.i.cogitatõis ꝛ itẽtionis ipſi⁹. l Scrutatoꝛ eſt ver⁹.q2 nihil eũ latere põt. m Et lingue.i. ſmonũ illi⁹ auditoꝛ.ꝛ mĺto forti⁹ opeꝝ ei⁹ ĩſpectoꝛ
n Qm̃ ſpũs dñi. Hic ↄñr ꝓbat dcm̃ ſuũ.ſ.ꝙ affectiones ꝛ cogitatões ꝛ locutões pctõꝛis nõ latent deũ.q2 ſpũs ei⁹ eſt vbiq̃ʒ ꝑ eſſẽtiã ꝛ pñtiã.ꝛ hoc eſt qđ dr̃.Qm̃ ſpũs dñi.qui oĩa ſcrutat̃.etiã ꝓfunda dei.i.Corĩ.z.

effugiet fictũ: ꝛ auferet ſe a cogitationib⁹ q̃ ſunt ſine itellectu: ꝛ coꝛꝛipiet̃ a ſupueniente iniq̃tate. Benign⁹ ẽ enĩ ſpũs ſapie: ꝛ nõn liberabit maledictũ a labijs ſuis: qm̃ renũ illi⁹ teſtis eſt de⁹ ꝛ coꝛdis illi⁹ ſcrutatoꝛ ẽ ver⁹: ꝛ lingue ei⁹ auditoꝛ. Quoniã ſpũs dñi replenit oꝛbẽ terraꝝ: ꝛ hoc qđ ↄtinet oĩa ſciam habet vocis. Propter hoc q loquit̃ iniq̃ nõ põt latere: nec ꝑteriet illũ coꝛꝛipiens iudiciũ. In cogitatõib⁹ enĩ ipĩj iterrogatio erit. ſermõnũ aũt illi⁹ auditio ad deũ veniet: ad coꝛreptiões iniq̃tatũ illi⁹. Qm̃ auris zeli audit oĩa: ꝛ tumult⁹ murmurationũ nõ abſcõdet̃. Cuſtodite ergo vos a murmuratõe q̃ nihil ꝓdeſt ẽt a detractione parcite lingue. Quoniã ſermo obſcur⁹ i vacuũ nõ ibit: õs aũt quod mẽtitur occidit animã. Nolite zelare moꝛtẽ i erroꝛe vite veſtre: neq̃ʒ acquiratis perditionem in operibus manuum veſtrarum. Quoniã deus moꝛtem non fecit: nec letatur in perditione viuoꝛũ. Creauit enĩ vt eſſent omnia: ꝛ ſanabiles fecit nationes oꝛbis terrarum: nõ enim eſt in illis medicamentum exterminij: nec inferoꝛum regnũ in terra. Juſticia enim perpetua eſt ꝛ immoꝛtalis: iniuſticia autẽ moꝛtis acquiſitio. Impij autem manibus ꝛ verbis accerſerunt illam: ꝛ eſtimantes illam amicam defluxerunt: ꝛ ſponſiones poſuerunt ad illam: quoniam moꝛte digni ſunt qui ſunt ex parte illius. II.

Dixerũt enim impij: cogitantes apud ſe nõ recte. Exiguũ ẽt cum tedio eſt tp̃s vite noſtre: ꝛ nõn eſt refrigeriũ in fine hoĩs: ẽt non eſt qui agni t⁹

corruptio.res vero coꝛꝛuptibiles ↄſeruat in eſſe ſm̃ coꝝ ſpẽs per ↄtinuã generationẽ. l Et ſanabiles fecit nationes oꝛbis terrarũ.i.diuerſas nationes hoĩuʒ.q2 lʒ humana natura ceciderit ꝑ pctm̃.tñ nõ eſt irremediabile ſicut pctm̃. angelice nature.ſiĺr lʒ hõ ꝑ pctm̃ ĩcurrerit neceſſitatẽ moꝛiendi nõ tñ ſtati.ſʒ dedit ſibi remedia medicinaꝝ ↄtra calamitates ĩfirmitatũ inſurgẽtium vſq̃ʒ ad humane vite debitã ꝑiodũ. m Nõ enĩ. Hic cõſeq̃nter declarat dictũ ſuũ ꝛ ꝑ q̃tũ ad remedium cõtra moꝛbos coꝛꝑales.cũ dr̃: Nõ enĩ eſt in illis.i.i hominibus. n Medicamentuʒ exterminij.i.remedium

ratis ꝑditionẽʒ.gehẽne. g In opibus manuũ veſtraꝝ.i.per manus veſtras vos iterimẽdo. h Qm̃ de⁹ nõ fecit moꝛtẽ.ſ. hoĩs quẽ creauit potẽtem nõ moꝛi ꝑ donũ oꝛiginalis iuſticie. qđ ſi ſeruaſſet.ſine moꝛte media ad gl'iam aĩe ꝛ coꝛꝑis tranſiſſet.
i Nec letat̃ in ꝑditione viuoꝝ.ꝑ moꝛtale pctm̃. k Creauit enĩ vt eſſẽt oĩa.i.ad hoc enĩ creauit res vt ꝑmaneãt in eſſe.ĩcoꝛꝛuptibiles ꝑ ſeipſas.vt angelos.aĩas humanas.coꝛꝑa celeſtia ꝛ etiã elemẽta q̃tũ ad totalitatẽ.lʒ in aliq̃bus coꝝ partib⁹ ſit gñatio ꝛ

ↄtra calamitates coꝛꝑales per exterminiũ ꝓpꝛie vite.ſicut faciunt illi qui ſe iterimunt vt liberent̃ a calamitatib⁹ hui⁹ vite. vt ꝑdictũ eſt.ſcđo q̃tum ad penas ſpũales cũ dr̃. o Nec iferoꝛuʒ regnũ in terra.i.in pñti vita. Eſt autem lex ifernalis regni ꝙ nullus ibi a culpa ꝛ pena põt regredi.ſʒ ſemꝑ in pñti vita poſſũt hoies a culpa per pniam ſanari.ꝛ ꝑ ↄ̃ñs euadere penã iferni per grãm iuſtificantẽ.ꝛ ad ĩmoꝛtalitatẽ gl'ie ducentẽ.iõ ſubditur.
p Juſticia enĩ.q̃ eſt ꝑ grãm. q Perpetua eſt ꝛ immoꝛtalis. ſcilʒ effectiue.quia facit homines dignos ĩmoꝛtalitate gl'ie.
r Iniuſticia autẽ.que eſt per peccatum moꝛtale.
s Moꝛtis acquiſitio. Nã per ipſam ĩcurritur moꝛs gehẽne.
t Impij autem manibus.ideſt operibus.
v Et verbis accerſierunt eam.ſ.iniuſticiam. x Et eſtimantes illam amicam.ideſt ſibi cõuenientẽ propter habitum vitioſum inclinantem ad malum.vnde dicitur.z.ethicoꝛum. Qualis eſt vnuſquiſq̃ʒ: talis finis ſibi videtur.
y Defluxerant per diuerſa vicia. z Et ſponſiones poſuerũt ad illam.ĩherẽtes ei inſeparabiliter.ſicut ſpõſus ſponſe.
a Quoniam moꝛte.ſcilicet gehenne. b Digni ſunt.qui ſunt ex parte illius.ſicut illi qui ſunt ex parte iuſticie: digni ſunt immoꝛtalitate gloꝛie. Cap. II.
c Dixerunt enĩ impij cogitantes apud ſe non recte. Hic cõſequẽter remouet̃ erroꝛ ſecundus.ſcilicet illoꝝ qui propter anime moꝛtalitatẽ ſm̃ ſuum erroꝛem dicebãt eſſe currẽdũ ſine freno rõnis ad vicia carnalia. Et ꝑmo hic erroꝛ ponitur. ſecũdo tollitur.ibi: Hec cogitauerunt. Prima in duas q2 ꝑmo ponitur erroꝛ in itellectu.ſecũdo in effectu.ibi: Uenite ergo. Circa ꝑmũ dr̃. Dixerunt.n.ipij cogitãtes apud ſe nõ recte.lʒ enĩ in primis ꝑncipijs nõ ſit erroꝛ.tñ in deductione ↄcluſionum ex illis cõtingit errare qñ minoꝛ ꝓpoſitio nõ accipitur recte ſub maioꝛe.
d Exiguum ꝛ cũ tedio eſt tp̃s vite nr̃e.q2 ſolum ponebãt iſti vitã preſentem que cito trãſit.iõ ſubditur. e Nõ eſt refrigerium in fine hominis.q2 negabãt poſt vitã iſtã ꝑmium boni oꝑis.
f Et nõ eſt qui agnitus ſit reuerſus ab iferis.i.a moꝛtuis.ſʒ hoc patet falſum.3. Reg.17.de filio mulieris ſareptane quẽ ſuſcitauit helias.ꝛ de filio ſunamitis quẽ ſuſcitauit heliſe⁹.4. Regum 4.ca.ꝛ de pluribus alijs in nouo teſtamento.

o Repleuit oꝛbẽ terraꝝ.nã oĩa creata ſũt ꝛ ꝓducta ꝑ ipſũ: Geñ.ꝑmo Spũs dñi ferebat̃ ſuꝑ aq̃s.i.ſuꝑ mãm ĩfoꝛmẽ.ſicut volũtas artificis ſuꝑ mãm vñ ſunt aliq̃ foꝛmãda ꝓut dcm̃ fuit ibidẽ. p Et hoc qđ ↄtinet oĩa.i.ſpũs ſcũs oĩa ↄſeruãs in eſſe ſicut pr̃ ꝛ fili⁹.nã ĩdiuiſa ſunt oꝑa trinitatis. q Sciam hʒ vo.i.noticiã cuiuſlibet dicti publice vel occulte.iõ ↄcludit̃. r Propter hoc qui loquit̃ iniq̃.q̃litercũq̃ʒ nõ põt latere ſpm̃ dñi. s Nec ꝑteriet illũ.dimittẽdo ĩpunitum.
t Coꝛꝛipies iudiciũ.i.diuinũ iudiciũ puniẽs oĩa mala. v In cogitationib⁹ enĩ ipij iterrogatio erit.i.diſcuſſio in iudicio diuino.
x Sermonũ aũt illi⁹ ꝛc̃.repetitio eſt eiuſdẽ ſñie ad maioꝛẽ aſſertões.
Qm̃ auris zeli.i.dei qui nõ ſolũ zelotes.ſʒ ẽt zelus in abſtracto põt dici.ꝓp ſingularẽ ꝛ excellẽtẽ aĩaꝝ zelum. y Cuſtodite ergo vos ꝛc̃. minus dicẽdo plus ſignificat.ſ.q2 multũ obeſt. z Et a detra. par. lin. Nã lingue iniuriat̃ cũ ad detractionẽ ꝓferendã applicat̃. q2 ꝑ hↄ penã meret̃. vñ Luc.16 dr̃ de diuite epulone qđ graui⁹ ardebat in lingua.eo ꝙ iter epulas poſitus detrahebat pauꝑib⁹. a Qm̃ ſermo obſcur⁹.i.palliat⁹ apparẽtia ſcitatis cũ iteri⁹ habeat venenũ iniq̃tatis.
b In vacuũ nõ ibit.i.ĩpunitũ nõ trãſibit. c Os aũt qđ mẽti.occi. aĩam.qđ eſt itelligẽdũ de mẽdacio ꝑnitioſo.nõ aũt de iocoſo vel officioſo. d Nolite zelare. Hic circa appetitũ ſapie remouet̃ triplex erroꝛ ꝑcedẽs ex vna radice. Dixerũt enĩ multi valde ꝛ adhuc dicunt aliqui aĩam hoĩs eſſe moꝛtalẽ.ſicut ꝛ brutoꝝ aĩaliũ.ex quoꝝ ꝑſona dr̃ Eccl'iaſtes 4. Unus eſt enĩ iterit⁹ hoĩs ꝛ iumẽtoꝝ.ꝛ equa vtriuſq̃ʒ cõditio. Et ex hↄ aliq̃ ex anguſtijs ꝑſſi ꝓcedebãt ad iterfectionem ſui ad euadẽdũ illa mala credẽtes nulla alia poſt moꝛtẽ eſſe.alij võ ꝑ oppoſitũ q̃rebãt delitijs carnalib⁹ affluere ſine freno rõnis.ſicut ꝛ beſtie.reputãtes q2 poſt moꝛtẽ nulla eſſet punitio vel ꝑmiatio opeꝝ humanorũ. Et ex hoc tertij dicebant ꝙ oĩs pena vite pñtis erat pro aliq̃ culpa ꝑcedẽti ipſi⁹ afflicti.cui⁹ erroꝛis fuerũt tres amici iob. vt ibidẽ diffuſi⁹ declaraui. Tria aũt hec ↄtrariant̃ appetitui ꝛ acq̃ſitõi ſapie.q̃ reprobat ſuiipſius iterfectionẽ.ꝛ bona vite future ꝑfert bonis vite pñtis.ꝛ in pñti vita ꝑfert bona virtutis diuitijs.honoꝛibus ꝛ delitijs. Sic ergo ꝓcedit̃.q2 ꝑ remouet̃ primũ.ſcđo ſecũdũ.ca.z.tertio tertiũ.ca.3. Circa primũ dr̃. Nolite zelare moꝛtẽ.i.appetere eã. e In erroꝛe vite vr̃e.i.per hoc oẽm penalitatẽ credẽtes euadere.hoc eſt enĩ erroneum Nã maioꝛ punitio ſeq̃tur in aĩa ſeparata.iõ ſubdit̃. f Neq̃ʒ acqui

a Qnia ex nibilo nati ſumus. Nā materia corpis humani ex ni bilo fuit pducta in pma rex creatōe. ⁊ aīa ifundit̄ p creationem.
b Et poſt hoc ⁊c̄. hec nō ſequit̄. nā aīa hois eſt imortalis. ſuppoſito tñ ifluxu gñali ipſi⁹ dei ſine quo nulla res pōt eē.
c Qm̄ fu. affla. ⁊c̄. viuimus eni p iſpirationē ⁊ reſpirationē aeris.
d Et ſmo ſcintille. i. res q̄ pōt dici ſcintilla. ſ. calor nālis: qui pp ſui paruitatē ſcintilla pōt dici.
e Ad cō. cor no. q̄diu eniꝫ calor nālis eſt in corpore. cor ifluit motū in partib⁹ alijs. q2 p viuit ⁊ vltimo moritur.

f Qr extinctus ⁊c̄. deficiēte nāli calore ſtati eni ifrigidatur. ⁊ tandē in cineres reſoluitur.
g Et ſpūs. i. aīa.
h Diffundet̄. i. euaneſcit ſicut aīa brutor.
i Et trāſibit vita nr̄a ⁊c̄. q̄ totalr̄ diſſoluit̄ p radiū ſolis.
k Et nomē noſtr ⁊c̄. i. p lapſū tpis. Nam lꝫ poſt mortē hois remaneat nomē eius aliquātulū. tñ p lōgitudineꝫ tpis euaneſcit.
l Et nemo pñtis vite.
m Hēbit memoriam oper no. de⁹ tñ hēbit memoriā ad puniēdum mala. ⁊ ad pmiandū bona
n Et nō eſt reuer. fi. nr̄i. q2 poſt mortē nullus reuertit̄ ad vitā de curſu naturali. p miraculū tñ aliq ſunt reuerſi vt pdictū eſt. ⁊ oēs reuertēt̄ in iudicio finali.
o Qm̄ cōſignata ē. p lapidē poſitū ſup corp⁹ defuncti ſepultū.
p Venite ḡ. hic ꝯñr ponit̄ effect⁹ dicti erroris. Nā ſi ſo homie nihil remanet poſt mortē. nec expectet̄ aliqd pmiū p bonis vl̄ pena p malis. nō reſtat niſi ꝙ hoīes ſine freno currant ad ꝯcupiſcibilia mūdi ⁊ delectabilia carnis. ⁊ h eſt qd dicit. p de delectabilibus carnis. Venite ergo ⁊ fruamur bonis. ꝯſtituēdo ibi finē noſtr.

ſit reuerſus ab iferis. Qr ex nihilō nati ſum⁹: ⁊ poſt hoc erim⁹ tā q̄ nō fuerim⁹. Qm̄ fumus afflatus eſt in naribus nr̄is: ⁊ ſermo ſcintille ad ꝯmouendū cor nr̄m. Quia extinct⁹ cinis erit corp⁹ noſtrū: ⁊ ſpiritus diffundet̄ tanq̄ mollis aer. Et trāſibit vita noſtra tanq̄ veſtigiū nubis: ⁊ ſicut nebula diſſoluet̄: que fugata ē a radijs ſolis: ⁊ a calore illi⁹ aggrauata. Et nomē nr̄m obliuionem accipiet per tp̄s: ⁊ nemo memoriā hābebit operū nr̄or. Vmbre enim tranſitus eſt tp̄s nr̄m: ⁊ nō eſt reuerſio finis noſtri: quoniaꝫ ꝯſignata ē: ⁊ nemo reuertit̄. Venite ergo ⁊ fruamur bonis q̄ ſūt: ⁊ vtamur creatura tāq̄ i iuuētute celeriter. Vino precioſo ⁊ vnguentis nos ipleam⁹: ⁊ non ptereat nos flos tpis. Coronemus nos roſis anq̄ marceſcant: nullū pratū ſit qd nō ptranſeat luxuria nr̄a. Nemo vr̄ꝫ exors ſit luxurie nr̄e. Vbiq̄ relinq̄m⁹ ſigna leticie qm̄ hec ē ps nr̄a ⁊ hec ē ſors nr̄a. Opprimam⁹ pauperē iuſtū: ⁊ nō parcam⁹ vidue nec veterano: nec reuereamur canos multi tpis. ſit aūt fortitudo nr̄a: lex iniuſticie. Qd ēni ifirmū ē: inutle iuenitur. Circūueniāmus ergo iuſtū: qm̄ inutilis ē nobis: ⁊ ꝯtrari⁹ eſt opib⁹ noſtris: ⁊ iproperat nobis peccata legis: ⁊ diffamat i nos pctā diſcipline nr̄e. Promittit ſe ſcientiā dei habere: ⁊ filiuꝫ dei ſe nominat. Factus eſt nobis i traductionem cogitationū noſtraruꝫ. Grauis eſt nobis etiā ad vidēdū: quoniam diſſimilis eſt alijs vita illi⁹: ⁊ imutate ſūt vie eius. Tanq̄ nugaces eſtimati ſumus ab illo: ⁊ abſtinet ſe a vijs nr̄is tanq̄ ab imūdicijs: ⁊ pfert nouiſſima iuſtoruꝫ: ⁊ gliatur patreꝫ ſe habere deū. Videam⁹ ergo ſi ſermones illius vere ſint: ⁊ tētem⁹ que ventura ſunt illi: ⁊ ſciem⁹ q̄ erūt nouiſſima illius: Si ēni ē ver⁹ filius dei ſuſcipiet illū: ⁊ liberabit illū de manibus cōtrarior. Cōtumelia ⁊ tormēto iterrogem⁹ eū: vt ſciamus reuerētiā eius: ⁊ probem⁹ patientiā illius. Morte turpiſſima cōdēnemus eū. Erit eni ei reſpect⁹ ex ſermonib⁹ illi⁹. Hec cogitauerunt ⁊ errauerunt excecauit enim illos malitia corū. Et neſcierunt ſacramenta dei: neq̄ mercedē ſperauerūt iuſticie: nec iudicauerunt honorē aiar ſāctarum. Qnoniam de⁹ creauit hominem iexterminabilē: ⁊ ad imaginem ſilitudinis ſue fecit illum.

q Et vtamur creatura tanq̄ in iuuētute. i. ita cito ſic poterim⁹. Cetera patēt vſq̄ ibi.
r Nemo veſtr ⁊c̄. i. excluſus.
s Luxurie nr̄e. ita ꝙ ſit oib⁹ cois.
t Qm̄ hec ē ps nr̄a. i. nihil plus poſſumus portare de bonis hui⁹ vite.
v Opprmam⁹. Hic ꝯñr exēplificat de ꝯcupiſcibilib⁹ mūdi p oppſſionē iuſtor cū dr̄: Opprimam⁹ pauperē iuſtū ⁊c̄. q2 tales nō poſſunt ſe ⁊ ſua ꝯ oppſſores defēdere.
x Nec reuereamur canos. i. hoīes antiq̄s. ſꝫ eyciamus eos de ſtatu honoris.
y Sit āt for. ⁊c̄. i. qcq̄d poſſumus. nobis licitū reputem⁹.
z Qd eni ifir. ē ⁊c̄. i. decipiam⁹ ipſuꝫ.
a Qm̄ iutilis eſt no. q2 nō vult coicare opib⁹ nr̄is.
b Et iproperat nobis pec. le. ſēp eni apud oēs fuit lex nālis. cui⁹ trāſgreſſionē iproperabāt iuſti pctōrib⁹. Et loq̄t̄ h ſcriptura de tota mltitudine iuſtor. ſicut de vno hoie. eo mō loq̄ndi q̄ dr̄ Exo. 4. Fili⁹ meus pgenitus iſrael.
c Promittit ſe ſciaꝫ ⁊c̄. iſtud pōt referri ad pp̄lm iudaicū qui habuit legē diuinit⁹ datā. Exo. 20.
d Filiū dei ſe noiat. q2 ſic noiat̄ ab eo vt dcm̄ eſt.
e Factus ē no. in traductionē cogi. no. eas arguēdo. ſicut fecerūt multi ſpū ppbetico:
f Grauis eſt ēt nobis. ad vidēdū. ⁊ ſubdit̄ cauſa.
g Qm̄ diſſimilis eſt alijs vita illi⁹. fuerūt eni iudei ab alijs gētibus diſtincti in hitu ⁊ victu. nec coicabāt. alias coutebātur gētilibus comedēdo ⁊ bibēdo cū eis. ⁊ iō graues erāt eis ad vidēduꝫ. ppter qd antiochus epiphanes cogebat iudeos vt trāſferrēt ſe ad ritū gētiliū. vt hr̄. i. ⁊ 2. Mach. ⁊ idē voluit facere amā. q̄ ⁊ ſimilia preuidēs in ſpū ſalomō: dicit iſta.
h Tanq̄ nugaces. i. nulli⁹ ṽitatis homines.
i Eſtimati ſu. ab illo. nā gētiles erāt idolatre vbi eſt maxima falſitas.
k Et abſti. ſe a vijs nr̄is ⁊c̄. nā modi viuēdi gētilium erāt in comeſtiōe idolaticor ⁊ cibor lege phibitor.
l Et pfert no. iuſtor. i. bona a iuſtis expectata pfert oib⁹ bonis vite pñtis.
m Videam⁹ ḡ ⁊c̄. i. p afflictōes expiamur ṽitatē ṽbor ei⁹.
n Si. n. ver⁹ ē fi. dei. p grāꝫ iuſtificātē
o Suſci. il. de oppſſionib⁹ libādo iniqſ. ⁊ ſic factū eſt freq̄nter tpe ve. teſti. ſicut pꝫ in pſecutōe amā tpe mardochei. ⁊ tpe machabeor de pſecutione antiochi.
p Cōtumelia ⁊ tormēto ⁊c̄. ſicut pꝫ de ſeptē frib⁹ q cū matre contumelioſe ⁊ tormētis magnis fuerūt iterrogati ſi vellent obedire regi. 2. Mach. 7. Alr̄ etiā exponit̄ pars iſta de xp̄o cuius paſſionē puidēs ſalomon h deſcripſit eā cū dr̄ Circūueniam⁹ ḡ iuſtū ⁊c̄. Queſierūt eni iudei plures xp̄ꝫ capere i ſmone. vt pꝫ ex ꝯcurſu euāgelij. Et iproperat nobis pctā legis. iproperauit enim eis Marci. 7. ꝙ irrita faciebāt mādata dei pp traditiōes ſuas. Promittit ſe ſciam dei hr̄e: Joā. 7. Eſt verus qui miſit me queꝫ vos neſcit. ſꝫ ego ſcio eū. Et factus eſt nobis in traductionē cogitationū noſtrar. xp̄s eni eos redarguēs cogitatōes eor propalauit: Math. 9. Et cuꝫ vidiſſet ieſus cogitatōes eor ⁊c̄. Grauis eſt nobis ēt ad vidēdū. pp odiū qd ꝯceperāt ꝯ eū. ⁊c̄. Cetera patēt vſq̄ ibi: Si eni eſt ver⁹ filius dei ⁊c̄. hoc videt̄ eē pro iſta expoſitōe nā vera dei filiatio cōpetit ſoli xp̄o qui ē ſolus dei filius nālis. alij ṽo ſūt ei⁹ filij adoptiui. Cōtumelia ⁊ tormēto iterrogem⁹ eū. xp̄o eni pēdēti i cruce dicebāt Math. 27. Si fili⁹ dei es deſcēde de cruce ⁊c̄. Morte turpiſſima ꝯdēnem⁹ eū. nā iter latrones ſuſpēderūt eū: Math. 27. Erit eni reſpect⁹ ex ſmonib⁹ illi⁹. credebāt. n. iudei ꝙ xp̄o mortuo ſmones ipſi⁹ pcedētes reputarētur falſi. ſꝫ ꝯtrariū ꝯtigit. Nā ipſo reſurgēte ⁊ in celos aſcēdēte fuit nomē eius exaltatū ⁊ doctrina ei⁹ p orbeꝫ vniuerſū.
q Hec cogi. Premiſſo errore circa imortalitatē aīe. h ꝯñr error remouet̄. cū dr̄: Hec cogitauerūt. i. que dicta ſūt.
r Et errauerūt. ⁊ ſubdit̄ cāerroris. cū dr̄: Excecauit eni illos malitia cor. qd ſi referat̄ ad iudeos ſpecialr̄ ſm expoſitionē ſecūdā. dicēdū ꝙ lꝫ periti iudeor habuerint noticiā de xp̄o. ſicut plenius dixi ſup illud Math. 21. Vidētes aūt agricole dixerunt: Hic eſt heres. q2 cum cepit pdicare ꝯ vitia cor conceperūt ꝯ eū iuidiā ⁊ odiū. ex quibus obſcurata fuit in eis noticia quaꝫ habebāt de xp̄o. icipiētes exponere pphias de eo pperſe. Si āt referat̄ ad ipios gñalr̄. ſic ſilr̄ eſt ver. q2 malicia affect⁹ excecat noticiā intellectus maxime in moralib⁹. q2 q̄lis eſt vnuſquiſq̄ talis finis ſibi videt̄. 2. ethicor.
s Et neſcierūt ſacra dei. i. occulta bona q̄ pparauit diligētib⁹ ſe. iō ſubdit̄.
t Neq̄ mercedē ſperauerunt iuſticie. nullā retributionē expectātes.
v Nec iudicauerūt honorē aiar ſāctar. ꝙ trāſferēde ſūt ad ꝯſortiū angelor.
x Qm̄ deus creauit hoīem iexterminabilē. i. imortalē ex parte aīe. ⁊ ꝯtra corruptionē corporis eo ꝙ eſt cōpoſitū ex ꝯtrarijs elemētis dedit donū originalis iuſticie quo poterat aīa corp⁹ ſuū a corruptōe pſeruare.
y Et ad ima. ſilitudis ⁊c̄. q2 fecit illū capacē dei per cognitionem ⁊ amorem.

a Inuidia aũt diaboli mors itroiuit in orbẽ terrarꝝ.qꝛ ꝑ tẽtationem ipſius ꝑmi parẽtes mãdatũ dei trãſgrediẽtes ꝑdiderunt originalẽ iuſtitiã.ꝛ ſic icurrerũt neceſſitatẽ moriẽdi.Geñ.3. b Imitantꝰ autẽ illũ.ſ.diabolũ. c Qui ſũt ex parte illiꝰ.i.oẽs ipij.de quibus dꝛ Jo/annis.8.Uos ex patre diabolo eſtis ꝛc. Cap. III.

d Iuſtoꝝ aũt aĩe in manu dei ſunt.Hic dñr remouetꝰ tertius error.qui eſt circa mortẽ iuſtoꝝ quã multi ignominioſã reputabãt qñ erãt in afflictionibꝰ ꝛ tormẽtis.nã oĩa talia credebant eſſe penas alicuiꝰ peccati ꝑcedẽtis:vt.ſ.dictũ eſt. Primo ergo ponitꝰ huius erroris remotio.ſcdo euiuſdã dicti declaratio.capitulo ſeqnti.Circa ꝑmũ pondit mors ſcõꝝ q̃uis ſit penalis eſſe glorioſa. ſcdo mors impiõꝝ ignominioſa.ibi:Impij aũt.Circa ꝑmũ dꝛ:Iuſtoꝝ ãt aĩe in manu dei ſũt.ſũt enĩ imortales.vt dcm̃ eſt. et iõ ſeparate a corꝑibꝰ per mortẽ ſunt in manu diuine miĩe ꝑ ſecuritatẽ glĩe cõſeqnde.nã a tꝑe paſſionis xpi.per quã apta eſt ianua glĩe ſi nõ hẽãt aliquid purgandũ.ſtati euolãt ad glĩaꝫ.ſi aũt hẽãt aliqd purgãdũ detinentꝰ in manu diuine iuſticie ĩ pena purgatorij ad tẽpꝰ. ſũt tñ ſecure de ſua btĩtudine cõſeqnda.tꝑe ṽo qđ fluxit añ paſſionẽ quãuis eſſẽt purgate.nõ recipiebãtur ad glĩaꝫ.erãt tñ ſecure de ipſa cõſeqnda.remoto ĩpedimẽto nature ꝑ futuꝝ redemptorem.
e Et nõ tanget illos tormor.Si aũt loq̃mur de tormẽto qđ eſt ꝑ ſeparationẽ aĩe a corꝑe.hoc eſt

Inuĩdia ãt diaboli mors ĩtroiuit ĩ orbẽ terrarꝝ.imitantũr autẽ illuꝫ qũi ſunt ex pꝛte illius.III.

i Iuſtõꝝ aũt anime in manu dei ſunt:ꝛ nõn tãget illos tormẽtũ mortis.Uiſi ſunt õculis ĩſipientiũ mori ꝛ ẽſtimata eſt afflictio exitus illoꝝ.Et ãb itinere iuſto ãbierũt ĩ exterminiũ:ẽt ꝙ a nobis eſt iter exterminij :illi aũtẽ ſũnt in pace.Et ſi corã hoĩbus tormẽta paſſi ſũt:ſpẽs illoꝝ ĩmortalitate plena ẽ.In pãucis vexati:ĩ multis bñ diſponentur: qm̃ dẽus tẽtauit eos:ꝛ iuenit illos dignos ſe.Tãnq̃ auꝝ ĩ fornace ꝑbauit illos:ꝛ quaſi holocauſti hoſtiã accepit illos:ꝛ ĩ tẽpõre erit reſpectꝰ illoꝝ.Fulgẽbũt iuſti:ꝛ tanq̃ ſcintilẽ in arundineto diſcurrẽt.Iũdicabũt nationes ꝛ dñabũtur pplĩs:ꝛ regnabit dñs illoꝝ ĩ ꝑpetuũ.Qũi ꝯfidũt ĩ illo: ĩtelligẽt veritatẽ:ꝛ fidẽles ĩ dilectione acq̃eſcent illi:quõniã dõnũ ẽt pax ẽſt electis eius.Impij

cõe bonis ꝛ malis.Sed tormẽtũ mortis hic dꝛ illud ad qđ ꝑ mortẽ deuenitꝰ.ꝛ hoc eſt tormẽtũ gehẽne qđ nõ tãgit iuſtos.lꝫ tormẽtũ purgatorij eos tãgat qñ nõ purgantꝰ totalꝛ in vita pñti.verũtñ nõ tãgit eos ſicut iuſtos.ſed vt pctõres.nõ tñ pctĩs remanentibus.ſed ꝑteritis.pro qbꝰ remãſerũt ad penã tꝑalẽ obligati. f Uiſi ſũt oculis ĩſipiẽtiũ mori.totalꝛ in aĩa ꝛ corꝑe.vt pꝫ ex ꝑdictis. g Et eſtimata eſt afflictio exitus illoꝝ.i.exitus illoꝝ de hoc mũdo reputatus eſt mera afflictio ab illis qui nullã vitã hoĩs credunt poſt iſtã. h Et ab itinere iuſto.i.a via iuſticie quã tenuerũt in hoc mũdo ꝺm ṽitatẽ. i Abierunt in exterminiũ.ꝺm inſipientiũ errorẽ. k Et ꝙ a nobis eſt iter exterminij ꝺm dictũ errorẽ.qui dicit recedẽtes a nobis per mortẽ totaliter exterminari. l Illi aũt.i.iuſti qui ſic erronee credũtur exterminati. m Sunt in pace.aĩa enĩ remanẽs eo ꝙ eſt principalior pars hoĩs hic accipitꝰ pro toto. n Spes illoꝝ ĩmortalitate plena eſt.qꝛ nõ poteſt amitti.imortalitas ṽo adẽ nõ fuit plena.nã amitti poterat ꝛ fuit amiſſa. o In paucis vexati.ſ.in illis que ſunt homini cõmunia ꝛ brutis. p In multis bñ diſponẽtur.ꝑ glĩaꝫ anime ꝛ corꝑis. q Qm̃ deus tẽtauit illos.Eſt aũt tẽtare accipere experimẽtũ de ignorãtia.vñ ꝛ illa pars logice que ad hoc ordinatꝰ dꝛ tentatiua. deus aũt nihil ignorat.ꝛ iõ nõ tẽtat ſãctos ꝑ afflictiones corporis. vt accipiat inde aliquã notitiã.ſed vt virtus patiẽtie eoꝝ nota fiat alijs: ad exemplũ imitatiõis.ꝛ ꝑpter augmẽtum ſue retributionis.iõ ſubditur. r Tanq̃ auꝝ in fornace ꝛc.qđ ibi nõ deterioratꝰ.ſꝫ melioratꝰ.
s Et in tꝑe retributionis erit reſpectus illoꝝ.nõ ſolũ q̃tũ ad animã ſed ẽt q̃tũ ad corpus qđ reſurget glorioſũ.iõ ſubditꝰ. t Fulgebũt iuſti.ꝑ dotẽ claritatis. v Et tanq̃ ſcin.ꝛc.ꝑ dotẽ agilitatis.qꝛ corpus obediet ad nutũ aĩe q̃tũ ad localẽ motũ. x Iudicabũt natões nã ꝑfecti iudicabũt cũ xpo in iudicio finali. y Qui cõfidunt in illo ĩtelligẽt veritatem.ꝛ iſti ſunt qui de ſẽſu proprio nõ preſmũt.que preſumptio hoĩem ĩuoluit tenebris ignorãtie.ſed in dubijs cõfidẽter ad deũ recurrũt.ꝛ ſic datꝰ eis lumẽ ĩtelligẽtie.Et qꝛ talis cognitio habet charitatẽ annexã.iõ ſubditur. z Et fideles in dilectione acq̃eſcẽt illi.captiuãtes ĩtellectũ ſuũ in obſequiũ xpi. a Qm̃ donuꝫ.

grẽ in pñti. b Et pax.in futuro. c Eſt electis eius.nã ibi quietatꝰ totaliter eorum appetitus. d Impij aũt.Hic conſequẽter oñdit mortem impiorũ ignominioſam.ꝛ ſecundo mulieres eorum ꝛ ꝑlem.ibi.Mulieres.Circa primã dꝛ.Impij autẽ ꝺm que cogitauerũt.i.ꝺm demerita erroris ipſoꝝ. e Correptionẽ habebunt.i.punitionẽ eternã.cuius ratio ſubditꝰ.
f Qui neglexerunt.i.opus iuſtum noluerũt facere. g Et a dño receſſerũt.qui eſt bonitatis ĩfinite.ꝑpter qđ eorũ punitio eſt ĩfinita nõ itenſiue qꝛ hoc eſt ĩpoſſibile.ſed extẽſiue iõ ſubditꝰ.

aũt ꝺꝫ que cogitauerũt correptiõnẽ habebũt:qũi neglexerũt iuſtũ:ꝛ ã dño receſſerũt.Sãpiẽtiã enĩ ꝛ diſciplinã q abijcit ĩfelix ẽ:ꝛ vãcua eſt ſpes illoꝝ:ꝛ labõres ſine fructu:ꝛ inutilia opera eoꝝ.Mũlieres eoꝝ inſenſate ſunt:ꝛ nẽq̃ſſimi filij illorũ.Mãledicta creatura eorum:qũoniã felix eſt ſterilis:ꝛ incõiquinata:que neſciuit thorum in delicto.Hãbebit fructum in reſpectione animaꝝ ſanctarum.Et ſpadõ qũi nõ operatus eſt ꝑ manus ſuas iniquitateꝫ nẽc cogitauit aduerſus deũ neq̃ſſima.Dabitũr enim illi fidei donum electum:ꝛ ſors in templo dei acceptiſſima.Bõnorum enĩ laborum glorioſus eſt fructus: ꝛ quẽ non concidat radix ſapientie.Filij aũtem ad adulterorum in cõnſummatione erunt:et ab iniquo thoro ſemen exterminabitur.Et ſi qũidẽ lõge vite erũt: in nihilũm computabuntur:ẽt ſine honore erit nouiſſima ſenectꝰ

h Sapiam aũt et diſciplinã qui abijcit ĩfelix eſt.qꝛ ꝑ hꝫ venit ad hãc punitionẽ. i Et vacua eſt ſpes illoꝝ.lꝫ ſpes ſit ꝑprie de futuro bono.tñ large accipiẽdo accipitꝰ de euaſiõe mali futuri inq̃tuꝫ euaſio mali apprehẽditur vt quoddã bonuꝫ. Impij ṽo đ quibus loqꝰ ſcriptura nullã penã vel premiationeꝫ credebãt eẽ poſt mortem.Et iõ dꝛ ꝙ vacua ẽ ſpes illoꝝ qua credunt euadere oẽm penã poſt mortẽ.
k Et labores ſine fructu.qꝛ lꝫ frequẽter plus laborẽt in hoc mũdo q̃ iuſti.tñ de ſuis laboribꝰ nõ aſportãt fructũ glĩe.ſꝫ miſeriaꝫ pene. l Mulieres Hic dñr oñditꝰ eorũ ignominia ĩ perſonis cõiunctis.ꝛ ꝑ̊ facit ꝑpoſitũ.ſcdo ĩfert duplex correlarium. ibi:Qm̃ felix ſterilis.Circa ꝑmum dꝛ:Mulieres eoꝛuꝫ ĩſenſate ſunt.ſequẽtes mores viroꝝ ſuoꝝ. m Et nequiſſimi filij eorũ.ſequẽtes vitã ꝛ doctrinã parentũ. n Maledicta creatura eoꝝ.i.ꝑmoti per eos qui dicuntꝰ eoꝝ creatura.ꝛ conformant ſe illis. o Qm̃ felix ſterilis.Hic ex predictis ĩfert duplex correlariũ.ſcdm ponitꝰ ibi:Filij aũt.qꝛ dixerat ꝙ filij iniquoruꝫ parẽtum cedũt in ignominiã ipſoꝝ.iõ ſubditꝰ.Qm̃ felix ſterilis.qꝛ lꝫ ſit in mr̃imonio.nõ tñ hꝫ filios in eius ignominiã cedẽtes.
p Et ĩcoingnata.qꝛ ſi eſſet ſterilis ꝛ adultera nõ eẽt felix ſꝫ miſera. q Hẽbit fructũ.a deo pro ſua ꝯtinẽtia ꝯiugali meliꝰ q̃ ſi ſibi eẽnt illi filij. r Et ſpado.i.ĩpotẽs gñare.qui tñ ẽ ſãcte vite ideo ſubditur. s Qui nõ operatus eſt.q̃tum ad peccatum operis. t Nec cogitauit aduerſum deum.q̃tuꝫ ad peccatũ cordis. v Dabitur enĩ illi fidei donũ.i.donũ glĩe qđ datur pro fide formata charitate.iõ ſubditꝰ. x Bonoꝝ enĩ laborũ glĩoſus eſt fructus.ꝛ qm̃ eternus eſt ſubditꝰ. y Et que nõ cõcidat radix ſapĩe.de tali enĩ ſpadone dꝛ Iſa.56.Non dicat eunuchus.ecce ego lignũ aridũ:qꝛ hec dicit dñs eunuchis:Qui cuſtodierint ſabbata mea ꝛ elegerint que ego volui ꝛ tenuerit fedus meum.dabo eis in domo mea ꝛ in muris meis locum ꝛ nomen melius a filijs ꝛ filiabus:nomen ſempiternum dabo eis qđ non peribit. z Filij autem adulterorum.Hic infert ſecundum correlarium de filijs iniquorum.dicens.Filij autem adulterorum.ꝛ potiſſime adulterio ſpirituali quod eſt idolatria.
a In conſumatione erunt.ideſt in exterminatione.
b Et ſi quidem longe vite erunt:in preſenti.
c In nihilum computabuntur.nam vita preſens nullius ẽ momenti reſpectu future. d Et ſine honore.vero.Erit nouiſſima ſenectus ꝛc.Nam honor eſt premium virtutis.4.ethicorũ. propter quod ille ſolum eſt honor verus qui defertur alicui in teſtimonium ſue virtutis.propter quod ſenectus carens virtute.per conſequens caret vero honore.

a Et ſi cele. defũ. ⁊c̃. añ ſenectutē. b Nõ hēbūt ſpe; vite fu‑ ture. c Nec in die agni. i. iudicij gñalis in quo oĩa cogſcētur ēt occulta cordiũ. d Allocutionē. i. de ſuis malis excuſatões e Natões eni inique dire ſunt cõſu. i. dure cõtēplationis que eſt ad penam ignis gehēnalis. Cap. IIII.

f O Quã pulchra ē caſta gñatio. Errore remoto circa mortē iuſtoꝝ. h̃ pñr declarat quoddã dcm̃. ſ. ꝙ iuſti ſemꝑ ſūt melioris cõditõis ꝙ̃ iniuſti. Et h̃ ꝓ declarat̃ ſm ſtatū pñtis vite. ſcdo ſm ſtatū vite future. ca. ſequenti Iſta tñ diuiſio non ē ſic ꝑciſa qn de mã vniꝰ partis aliquid ponat̃ in alia ⁊ ecõ tra ꝑ cõnexiones. Prima in duas. q2 ꝓ declarat̃ ꝓpoſitū in iuſtis vite lõgio‑ ris. ſcdo in illis qui ſūt vite breuioris. ibi: Iuſtus autē ſi morte. Circa pmū ꝓ ponit̃ iuſtoꝝ emi nētia. cum dr̃: O ꝙ̃ pulchra ē caſta ge‑ neratio. i. iuſtorum multitudoqꝫ eſt ca ſta corpe reſcinden do illicita carnis: ⁊ ēt mēte ꝑcauendo viciũ infidelitatis ⁊ idolatrie. g Cū claritate. ſ. ſapie q̃ dat̃ iuſtis. h Im mortalis eſt enim me. illiꝰ. ⁊ ſubditur imortalitatis mo‑ dus. Qm apõ deū nota eſt. noticia ap probatõis. i. de vo nulla cadit obliuio ⁊ ſic eiꝰ memoria ē imortalis ſimplici ter. i Et apud ho. ⁊ ſic eſt imortal' ſaltē ſm qd. nã me moria iuſtoꝝ fit in eccl'ia q̃ a ꝓ abel iu ſto icepit ſm Greg'. homel'. 7. Si ãt loq̃mur de hoſbꝰ ſcis q̃ ſūt in pñia. ſic talis ēt memoria eſt imortalis ſimpliciter. k Cū pñs eſt. i. in pñti vita exñs. l Imitātur illã. q2 multi ēt iſolētes ꝑ exēpla vite ſcõꝝ emēdāt vitã ſuã. m Et deſi. cã ⁊c̃. cū enim iuſti de vno loco trãſeūt ad aliū ad hītandū. illi cū qbꝰ hītabãt coiter deſiderãt eoꝝ reditū. Alr tñ exponit̃ de eductõe a pñti vi ta ⁊ ꝑ ſeniū. q2 talis mors dr̃ q̃ſi nãlis. ⁊ ſic tales dicunt̃ ſe q̃dam mõ educere de pñti vita. q2 ſolū eſt a ꝓcipio itrinſeco. pꝰ mortē vo taliū recordat̃ freq̃nter bona vita ipſoꝝ tanq̃ deſiderata re‑ dire ſi poſſibile eēt. Et huic expõni videt̃ lr̃a ſeq̃ns cõcordare. cū dr̃. n Et in per. coronata ⁊c̃. iūgat̃ ſic lr̃a. Et vincēs carnē mūdū ⁊ diabolū. q̃ ꝑfecte vincunt̃ a iuſtis in morte ipſoꝝ. Triū‑ phat. i. acgrit pmiū. Incoinqnatoꝝ certaminū. i. pmiū qđ reddi‑ tur ꝓ certamībꝰ icoinqnatis ꝯ dictos hoſtes. In ꝑpetuū corona‑ ta. ſuppl' eſt a deo pro dicta victoria. o Multigena ãt. Hic ſcdo declarat̃ iniq̃ꝝ deficiētia cū dr̃: Multigena aūt ipioꝝ mul titudo q̃ dr̃ multigena ꝑ eiꝰ magnitudinē: Eccl'iaſtes. p. Stulto rū ifinitꝰ eſt numerꝰ. p Nõ erit vtilis. q2 nõ valet ad finē in tētū. ſicut medicina dr̃ iutilis q̃ nõ iducit ſanitatē. Oēs ãt hoĩes in q̃tū ſūt ad imaginē dei facti: ſūt ad btitudinē ordinati. ꝓpter qđ ipij ab ea deficiētes dicunt̃ iutiles. iõ ſubdit̃. q Et adul‑ terine plãtatões. i. oēs ipij qui ſic noĩant̃. eo ꝙ ꝑ adulteriū ſpūa‑ le ſiūt filij diaboli. r Nõ dabūt radices altas. nã nõ poſſūt aſcēdere ad bona celeſtia. s Nec ſta. fir. collocabūt. q2 totã ſuã fiduciã in bonis mūdanis ⁊ ruinoſis ponūt. t Et ſi i ra. in tpe germinauerint. i. in bonis tpalibꝰ ꝓſperati fuerint. v Infirmiter poſita. i. in cõfidētia pñtis vite q̃ labilis eſt. x A vēto cõmouebunt̃. i. a dei ſnīa ſup eos irruēte. y Era‑ dicabunt̃. a bonis pñtis vite in quibꝰ fixerãt radicē. z Con

illoꝝ. Et ſi celeriꝰ defuncti fue‑ rit nõ habēbūt ſpē: nec i die agni tionis allocutões. Natiões enim inique dire ſunt ꝯſūmatõis. IIII. O Quã pl'chra ē caſta gene ratio cū claritate. Im‑ mortalis ē eni memoria illiꝰ. qm̃ ⁊ apud deū nota eſt: ⁊ apud hoĩes. Cū pñs ē imitan tur illã: ⁊ deſiderãt eã cū ſe edu‑ xerit: ēt i ꝑpetuū coronata triū‑ phat incoinqnatoꝝ certaminū. pmiū vincēs. Multigena autē ipioꝝ multitudo nõ erit vtilis: ⁊ adulterine plãtatiões ñ dabūt ra dices altas: nec ſtabile firmamē‑ tū collocabūt. Et ſi i ramis i tpe germinauerint: infirmiter poſita a vēto ꝯmouebunt̃: ⁊ a nimietate ventoꝝ eradicabunt̃. Confrigen tur eni rami icõſūmati: ⁊ fructus illoꝝ iutiles ⁊ acerbi ad mãducã dum ⁊ ad nihilū apti. Ex iniq̃uis eni omnes filij q̃ naſcunt̃ teſtes ſunt neq̃tie aduerſus parentes in iterrogatõe ſua. Iuſtꝰ ãt ſi morte ꝓoccupatꝰ fuerit: i refrigerio erit Senectꝰ eni venerabilis ē: nõ diu turna: neqꝫ annoꝝ numero cõpu

tata. Cani autē ſunt ſenſus hoĩs ⁊ etas ſenectutis: vita imacula‑ ta. Placēs deo factus dilectus: ⁊ viuens inter peccatores trãſla tus ē. Raptus ē ne malicia mu‑ taret intellectum eius: aut ne fi‑ ctio deciperet animã illius. Fa‑ ſcinatio eni nugacitatis obſcu‑ rat bona: ⁊ icõſtãtia ꝯcupiſcen‑ tie trãſuertit ſenſū ſine malicia. Conſummatus in breui expleuit tēpora mlt̃a. Placita eni erat dõ anima illiꝰ: ꝓpter hoc propera‑ uit educere illū de medio iniq̃ta‑ tum. Populi aūt uidētes: ēt non intelligentes: nec ponentes i p̃e cordijs talia: quoniam gratia dei ⁊ miſericordia eſt in ſanctos eiꝰ: ⁊ reſpectus ſup electos illiꝰ. Cõ demnat aūtē iuſtus mortuos vi‑ uos impios: ⁊ iuuentus celerius conſummata longam vitã iniu‑ ſti. Uidebunt enim finem ſapiē‑ tie: ⁊ nõ itelligēt qđ cogitauerit de illo dcꝰ: ēt quare minuerit il‑ lū dñs. Uidebūt enim ⁊ contē‑ nent eū: illos autē deus irridebit. Et erūt poſt hec decidētes ſine honore: ēt in ꝯtumelia inter mor

fringent̃ eni rami icõſūmati. q2 freq̃nter taliū mors acceleratur. a Et fru. illoꝝ iutiles. nã ex coꝝ opibꝰ nõ hñtur exempla bona ſꝫ ma la. b Ex iniquis eni oẽs filij ⁊c̃. Ex hoc eni ꝙ ſunt imitatores pa‑ ternoꝝ ſceleꝝ. teſtificant̃ maliciã ipſoꝝ. c In iterrogatiõe ſua. cū eni iterrogant̃ cuiꝰ ſint filij. rñdēt ſe eē filios illoꝝ de quibus no‑ tū eſt ꝙ fuerint iniq. d Iuſtus aūt ſi morte ⁊c̃. Hic pñr oñditur ꝑeminētia iuſtoꝝ breuioris vite. Et diuidit̃ in duas ꝑtes. q2 ꝓ facit ꝓ poſitū. ſcdo ponit̃ defectꝰ ipioꝝ. ibi. Ppl'i aūt. Circa pmū dicit̃: Iuſtꝰ aūt ſi morte ꝓoccupatus fuerit. ãteq̃ veniat ad ſe nectutē. e In refrige rio erit. i. in q̃ete a miſeri is pñtis vite. ⁊ ſic eſt me‑ lioris ꝯditõis ꝙ̃ iniquus diu viuens. q freq̃nter in currit tribulatões corꝑis ⁊ aĩe. ſꝫ q2 poſſꝫ obijci ꝙ ſaltē puatus eſt ſtatu ſe‑ nectutis venerabilis. iõ remouet hoc dicēs. f Senectus eni venera bilis eſt ⁊c̃. i. venerari di gna nõ eſt in multitudie annoꝝ. ſꝫ in maturitate moꝝ quã aſſecutus ē iu‑ ſtus. lꝫ ſit iuuenis etate. iõ ſubdit̃. g Cani ſūt ſēſus hoĩs. ſ. iuſti. q2 ſunt boneſtate maturi. h Et etas ſenectutis. ve nerabilis. i Uita im‑ maculata. ſine breuis fu erit ſiue lõga. Cõſeq̃nter ponit̃ alia cõditio iuſti ci to moriētis. q2 ꝑ hoc eri‑ pit̃ de cõſortio ipioꝝ a q̃ poſſet peiorari. ꝓpter va‑ riabilitatē liberi arbitrij. ꝓpter qđ acceleratio ſue mortis videt̃ ſignū diui ne dilectõis. ⁊ hoc eſt qđ dr̃. k Placēs deo fa ctus di. ⁊c̃. ⁊ pꝫ lr̃a paucis exceptis q̃ diſcurrētur. l Ne malicia. i. ne apte mali mutarēt eū violen‑ tia tormētorum. m Aut ne fictio. ideſt hy pocrite deciperēt eum per apparētiam boni. n Faſcinatio enim. Eſt autem faſcinatio ꝓpriẽ illuſio ſēſuum. ſed tractum eſt hoc nomē ad ſignificādum oēm deceptionē. o Nugacitatis. ideſt vboſita‑ tis ornate. p Obſcurat bona. q2 frequēter facit ea apparere ma‑ la. q Et iconſtantia cõcupiſcētie trãſuertit ſēſum. quia vehemen tia paſſionis ꝑuertit iudiciū rationis. ⁊ maxime in ſimplicibus i qui‑ bus minus viget ratio. ideo ſubditur. Sine malicia. r Populi autē. Hic cõſequenter ponit defectum impiorum. ⁊ pmo q̃tū ad itellectum. dicens. Populi autem. ideſt iſipientes quorū eſt maior multitudo. vt predictum eſt. s Uidentes iuſtum. morte preoccupatum. t Et nõ intelligentes. ꝙ ſit receptus in refrigerio vt predictum eſt. quia nõ credunt aliam vitam poſt iſtam. v Nec ponentes in precordijs. ideſt in iterioribus mētis. x Talia. ſcilicet. Quoniam gratia dei ⁊ miſericordia eſt i ſãctos eius. in pñſēti vita. y Et reſpectus. diuine dulcedinis. z Super electos illius. in futura. a Condemnat autē iuſtus ⁊c̃. Nam recordatio ſue iuſticie oſtendit iniquos condemnabiles. b Uidebunt enim finem ſapientis. morte preuenti. c Et nõ itel ligēt quid cogitauerit de illo deus. quia nõ credunt beatitudinem fu‑ turam quam deus diſpoſuit ei dare. d Et quare minuerit illum dominus. breuiãdo vitã eius. cuius rationes ſūt ſuperius tacte. e Uidebūt enim ⁊ cõtemnēt. reputãt eni fatuos ⁊ iſanos exponētes ſe morti pro iuſticia. f Illos autem deus irridebit. ideſt deriſibi‑ les oſtendet in morte. g Et erunt poſt hec. ideſt poſt delitias ⁊ ho nores huius vite. h Decidētes ſine honore. in manu demonum i Et in contumelia inter mortuos in perpetuum: Luc. 16. Mortuus aūt eſt diues ⁊ ſepultus eſt in iferno. ⁊ ſic ꝓuãtur honore iuſtoꝝ quo‑ rū aĩe ad requiē deferūtur ꝑ obſeq̃uiū angeloꝝ. vt ibidē dr̃. Factū ē aūt vt morerēt̃ mēdicus ⁊ portarēt̃ ab angelis in ſinum abrahe.

a Quū diſrūpet illos.aīas a corꝑibꝰ ſeparādo. b Inflatos.ſuꝑbia. c Sine voce.q2 nō poterūt ſe defēdere vel excuſare. d Et cōmouebit illos a fundamētis.i.ab amicis carnalibus ⁊ bonis terrenis quibꝰ innitebanť ſicut domus fundamēto. e Uenient in cogitatōe pctōꝝ ſuoꝝ timidi.ſicut dr̄ de antiocho epiphane.z.macħ.9.

f Et traducēt illos ex aduer.i.a felicitate tꝑali ad miſeriā ſēpiternā.

g Tunc ſtabūt iuſti ī magna ꝯſtātia. Declarata ꝑemi- Cap. V.
nētia iuſtoꝝ:⁊ deficiētia iniqꝝ q̃tum ad ſtatū pn̄tis vite.hic ꝯn̄r h̄ fac̄ q̃tū ad ſtatū future. Et p̊ facit h̄ ꝯiunctim.ſcd̄o ſeparatiꝫ. ibi: Ergo errauimꝰ. Circa ꝑmū dr̄: Tunc.i.tꝑe iudicij.⁊ ꝯtinuať morti iuſtorū ⁊ iniqꝝ de qua factus eſt ſermo in ca.īmediate ꝑcedēti.q2 qualis in morte quis īuenieť talis ī iudicio pn̄tabitur.

h Stabūt iuſti ī magna ꝯſtātia.q2 ꝑfecti cuꝫ xp̄o iudicabūt. i Aduerſus eos ⁊c̄.īferēdo eis nocumēta ī ꝑſonis k Et abſtu.⁊c̄.eis nocēdo ī rebꝰ poſſeſſis. l Uidētes tur.⁊c̄.q2 videbūt iuſtos gl̄ioſos ī corꝑe ⁊ aīa. qd̄ nullo mō crediderūt futurꝝ. m Dicētes itra ſe pniam agētes. īfructuoſā tn̄.tū q2 erit extra ſtatū meriti ⁊ demeriti.tuꝫ q2 nō erit ꝑpter offēſam dei.ſꝫ ꝑpter duritiā flagelli. n Hi ſūt quos ha.aliqn̄ in deriſū.ſ.ī vita pn̄ti. o Et in ſil'itudinē ipro.q2 improperātes aligbꝰ ponebāt fideles ꝑ exēplo.dicētes:ita miſer fies ſicut talis xp̄ianꝰ vel iuſtus. p Nos īſenſati ꝑ.ignorantiā futurorū bonoꝝ. q Uitā illo. eſtima.īſaniā.eo qꝫ cōtēnebāt tꝑalē felicitatem.

r Et finē ⁊c̄.q2 moriebātur in ꝯtēptu pn̄tis vite

s Ecce quō cōputati ſūt īter filios dei.i.īter angelos.ad quoꝝ ꝯſortiū tūc erūt aſſūpti. t Ergo errauimꝰ. Hic ꝯn̄r ponit iuſtoꝝ eminētia ⁊ iniqꝝ miſeria ſeparati.⁊ p̊ ponitur iniquoꝝ miſeria.ſcd̄o iuſtoꝝ eminētia.ibi. Iuſti āt. Circa ꝑmū dr̄ ī perſona dānatoꝝ a veritate redargutoꝝ.

nos ī ꝑpetuū. Quōniā diſrūpet illos inflātos ſinē voce: ⁊ cōmouebit illos a fundamētis: ⁊ vſqꝫ ad ſupremū deſolabunť. Et erūt gemētes: ⁊ memoria illoꝝ periet Uenient in cōgitatōe pctōꝝ ſuoꝝ timidi: ⁊ tradūcēt illos ex aduerſo iniquitates ipſorum. V.

Tunc ſtābunt iūſti ī magna conſtātia adūerſus eos q ſe anguſtiauerūt ⁊ qui abſtulerīt labores coꝝ. Uidētes turbabūtur timore horribili: ⁊ mirabūtur īſubitatiōe īſꝑate ſalutiſ gemētes p̄ anguſtia ſpūs: dicētes itrā ſe: penitētiā agēteſ: ⁊ pre anguſtia ſpūs gementes. Hi ſūnt quos habuimꝰ aliqn̄ ī deriſum: ⁊ ī ſilitūdinē improperij: nōs īſenſati vitā illōꝝ eſtimabamꝰ īſaniā: ⁊ finē illōꝝ ſine honore. Ecce quō computati ſunt iter filios dei: ⁊ iter ſcōs ſors illoꝝ ē. Ergō errauimꝰ a via veritatꝭ: ⁊ iūſticie lumē nō luxit nobis: ⁊ ſol itelligētie nō ē ortꝰ nob̄. Laſſati ſumus ī viā iniqtatis ⁊ ꝑditiōis: ⁊ ābulauimꝰ vias difficiles: viā autē dn̄i ignorauimꝰ. Quid nōb̄ ꝓfuit ſuꝑbia: aut diuitiaꝝ iactātia qd cōtulit nob̄: Trāſierūt oīa illa tanq̃꜄ vmbra: ⁊ tānq̃꜄ nūcīꝰ ꝑcurrens Et taq̃꜄ nauis q̃ ꝑtrāſit fluctuātē aquā: cuius cū p̄terierit nō ē veſtigiū iuenire: nēqꝫ ſemitā carine illiꝰ ī fluctibꝰ: āut auis q̃ trāſuolat ī aere cuius nullū iuenit̄ argumētū itineris illius: ſed tn̄ ſonitꝰ

alarū verberans leuem ventū: ⁊ ſcindens per vim itineris aerem: cōmotis alis trāſuolauit: ⁊ poſt hoc nullū ſignum īuenit̄ itineris illius: aut tanq̃꜄ ſagitta emiſſa ī locū deſtinatū: diuiſus aer cōtinuo ī ſe recluſus eſt vt ignoreť tranſitus illius: ſic et nōs nati cōtinuo deſiuimus eſſe: ⁊ virtūtis quideꝫ nullūm ſignū valuimus oſtēdere in mālignitate aūt noſtra conſumpti ſumus. Taliā dixerunt in īferno hi q peccauerūt: qm̄ ſpēs impij tānq̃꜄ lanugo eſt que a vēto tollitur: ⁊ tanq̃꜄ ſpuma gracilis que a procella diſpergitur: ⁊ tanq̃꜄ fumus qui a vēto diffuſus ē: ⁊ tanq̃꜄ memoria hoſpitis vnīꝰ diei pretereuntis. Iūſti auteꝫ in perpetuū viuēt: ⁊ āpud dn̄m eſt merces coꝝ. ⁊ cōgitatio illorum apud altiſſimum. Idēo accipiēt regnum decoris: ⁊ diādema ſpeciei de manu dn̄i dei ſui: qūoniā dextera ſua teget eos: ⁊ brāchio ſancto ſuo defendet illos. Et āccipiet armaturam zelus illius. ⁊ ārmabit creaturam ad vltionem inimicorum. Indūet pro torace iuſticiam: ⁊ āccipiet pro galea iudiciū certū. Sūmet ſcutū iexpugnabile equitateꝫ: acūet aūt dirā iram in lanceam: ⁊ pūgnabit cuꝫ illo orbis terraꝝ cōtra inſenſatos Ibūnt directe emiſſiones fulgurū: ⁊ tānq̃꜄ a bene curuato arcu nubium exterminabuntur: ⁊ ad certū locū inſilient. Et ā petroſa

Ergo errauimꝰ.a via v̄itatis in mundo. v Et iuſticie lumē nō lu.no.lꝫ aūt luceat oībꝰ q̃tum ē ex parte ſui.nā diuini īſtinctus ad bonū coiter fiunt oībꝰ. Sꝫ alīq eos recipiunt ⁊ ſequūť.alij v̄o repellūt.⁊ ſic nō fiunt eis ad coꝝ vtilitatē.ſꝫ magis ad dānationē. Et eodē mō ītelligendū eſt qd̄ ſubdit: Et ſol itelligētie ⁊c̄. x Laſſati ſumꝰ in via ini.⁊c̄. Nā freq̄nter plus laborāt hoīes ad ꝑficiendū ſua peccata q̃꜄ iuſti ad iuſticie oꝑa.ſicut pꝫ de fornicatore vel adultero qui maioribꝰ laboribus ⁊ ꝑiculis ſe exponit ad hn̄dū itentum.lꝫ freq̄nter deficiat: q̃꜄ bonus religioſus ī ſurgendo ad matutinū pluribus noctibus ad deū laudādū. y Quid nobis ꝓfuit ſuꝑbia ⁊c̄.q.d.nihil.imo multū nocuit. z Tranſierūt oīa illa tanq̃꜄ vmbra.q̃ ſtatī deficit. a Et tanq̃꜄ nūcius ꝑcurrēs.qui ſtatiꝫ dať obliuioni. Et tanq̃꜄ nauis ⁊c̄.ſeqtur. b Neqꝫ ſemitā carine illius. Eſt aūt carina media pars nauis q̃ latior eſt ⁊ groſſior ꝑpter qd̄ ciꝰ veſtigiū deberet diutius apparere.⁊ tn̄ ſtatī diſparet poſt nauis trāſitū. c Aut auis ⁊c̄.ſequit̄: Uerberans leuē vētum.i.aerē.⁊ patēt cetera vſqꝫ ibi. d Sic ⁊ nos na.⁊c̄.ꝑꝑ cōpoſitionē ex ꝯ2ijs clementis hō natꝰ ſtatī tēdit ad corruptionē mortis.nā calor nālis ꝯtinue cōſumit humidū radicale in quo cōſiſtit vita.qd̄ ſm̄ medicos per nutrimentū nō reſtaurať.ſm̄ v̄o ph̄os nāles reſtaurať.ſꝫ nō ſm̄ equalētiā.vt hr̄.z.de gn̄atione.⁊ ſic neceſſario tandē ſequit̄ corruptio.ſicut vinū cui iponit̄ modicū aque ꝯuertit illā in ſeipſuꝫ.tn̄ efficit̄ minꝰ forte.⁊ ſi cōtinue apponať.tandē vinū corrumpit̄ ⁊ efficit̄ aqua. e Et virtutis quidē.i.ſtabilitatis. f Nullū ſi.va.oñdere.ſꝫ tn̄ defectōis.iō ſubdit̄. g In malignitate aūt noſtra cōſumpti ſumꝰ.dr̄ aūt malignitas q̃ſi mala igneitas: q̃ cōſiſtit in ardore cōcupiſc̄e in qua conſumunť iniq. Naꝫ luxurioſi cōſumuntur igne carnal' cōcupiſcentie. cupidi igne auaritie.ſuperbi igne ambitionis mūdane glorie.

h Talia dixerūt ⁊c̄. nā in eis remanet remorſus conſcie q eſt pena valde magna. i Qm̄ ſpes ipij.q̃ figit̄ ī bonis tꝑalibꝰ. k Tanq̃꜄ lanugo eſt.i.flos tribuli q ſtatī a vēto tollit̄. Et ad idē ponit exēplū d̄ ſpuma aque ⁊ fumo et hoſpite vnīꝰ diei.q̃ ſtatī diſſipanť ⁊ dāťur obliuioni.et ſic apparet d̄fectibilitas ipioꝝ. l Iuſti aūt. h̄ ꝯn̄r ponit ſegregatī ſtabilitaſ iuſtoꝝ cū dr̄: Iuſti aūt ī ꝑpetuū viuēt vita gl̄ie. m Et apud dn̄ꝫ eſt mer. eoꝝ.a q̃ ſperāt premiari nō a mūdo.

n Et cogi.eo. apd̄ altiſſimū.ad cuius honorē ordināt facta ſua. o Idō accipiēt re.de.i. celeſtī gl̄ie vbi nihil eſt turpe. p Et diade. ſpēi ⁊c̄.repetitio eſt eiuſdē ſnīe ad maiorē exꝑſſionem.

q Qm̄ dextera ⁊c̄. reponēdo eos ī btitudie q̃ ꝑ dexteraꝫ ītelligit̄.vt hr̄ Mathei.25. r Et brachio ſā.⁊c̄.ī hoc deſignať ſecuritas btitudīs que a nullo pōt auferri. s Et accipiet. Hic reuertit̄ ad deſcribēdū miſeriā iniquoꝝ ſegregatiꝫ.cū dr̄. Et accipiet armaturā çelus illiꝰ.naꝫ ex çelo iuſticie ꝑcedit ad punitionē malorū. t Et ar.crea.ad vltio.⁊c̄.nā oīs creatura infert reprobis nocumētū. v Induet ꝑ to.iu.a qua nō poterit deflecti cum ipſe ſit regula iuſticie. x Et accipiet ꝑ ga.⁊c̄.nā iudicādo nō pōt deficere. y Sumet ſcutū iexpugnabile equitatem.q̃ ita erit euidēs qꝫ nullus eā poterit īpugnare. z Acuet aūt dirā irā.i.vindictā ſuā cui nullus poterit reſiſtere. a Et pugnabit cū illo orbis terraꝝ cōtra īſēſatos.nā oībus creaturis vteť ad afflictionē reproboꝝ.ſicut ecōuerſo oēs creature cedēt ad gloriaꝫ electoꝝ. b Ibūt directe emiſſiones fulguꝝ.ad afflictioneꝫ maloꝝ. c Et tanq̃꜄ ⁊c̄.q̃to eni plus arcꝰ curuať tāto grauiꝰ ferit.⁊ ꝑ h̄ deſignať qꝫ punitio maloꝝ erit grauiſſima. d Et a perto.ira.i.ab ira xp̄i q dr̄ petra.i.Cor'.io. Petra aūt erat xp̄s. ſꝫ hec expoſitio videť magis myſtica q̃2 l'ralis.iō dr̄ al'r. Et a petroſa ira.i.ab ira dei que dr̄ petroſa nō formaliter ſed effectiue inq̃tum mittit lapides grādinis.iō ſubditur.

a Plene mittent grandines.plene.i.pfecte. b Et cādeſcet in illos aq̄ maris.que candēs apparet qñ mare eſt turbatum.
c Cōtra illos ſtabit ꝛc̄.i.ventus vehemens. d Et ad here.i. ihabitabilē locū. e Perducet oēm terrā ini.illoꝝ.Nā igne ꝯflagratiōis purgabunt elemēta pter iniqtates factas in illis.
f Et malignitas euertet ſedes po.pp ſupbiā ipſoꝝ. Cap.VI.
Melioꝛ eſt ſapia q̄ꝫ vires.Poſtq̄ꝫ auctoꝛ in p capitulo idu xit ad amorē ſapie.ꝛ poſtea remouit erroꝛes circa h con tingētes et aliq̄ dicta ſua ðclarauit.h ꝯñr reuertit ad ppoſitū ad appetitū ſapie idu cēdo.ꝛ p ad h inducit.ſcðo q̄lr acqrat oñdit ibi.Quid ē āt ſapia.Prima i duas.nā p inducit ad ſapiam ,ppter euaſionē mali.ſcðo pp cōſecutionē boni.ibi:Ad vos ergo reges.Circa pmū iducit pncipalr reges ꝛ pncipes ad ſapiaꝫ:ꝛ alios cōſecutiue:qꝛ ſicut dcm̄ eſt ſ. in pncipio libri.ſic ſapia neceſſaria eſt i ſupioꝛib⁹ vt bene regant:ita ſuo mō coꝛreſpōdet i iferioꝛib⁹ vt bñ obediāt Dicit g̊. h Audite g̊ re.aure coꝛpis.
i Et itel.aure mētis. k Diſcite iu.fini.ter.qꝛ nō poteſtis bñ docere niſi prius diſcatis.
l Prebete aures.ad volūtarie audiendū. m Vos q cō.mul.eas regendo. n Et pla.vobis in tur.nati..i.delectamini i regimine earum.
o Qm̄ data eſt ꝛc̄.cui⁹ in h eſtis vicarij. p Qui iterrogabit opa veſtra ꝛc̄.i.illa diſcutiet vſq̄ꝫ ad minima:approbando bñ acta ꝛ puniēdo mala.iō ſequit. q Qm̄ cum eſſetis miniſtri regni illius.aſtricti de iure ad ſequēdum leges eius.
r Nō recte iudicaſtis.ſed leges eius reliquiſtis male iudicādo:ꝛ viuendo.iō ſubdit. s Horrēde ꝛ cito apparebit vobis.in moꝛte que nō tardat. t Qm̄ iudiciuꝫ duriſſimū.i.pena grauiſſima. v In his que pſunt fiet.qꝛ q̄ꝫto ſtatus altioꝛ.tanto caſus grauioꝛ.ꝛ p ꝯñs maioꝛi pena dignioꝛ. x Exiguo eni.i. homini parui ſtatus ꝛ parue ſcientie. y Cōceditur miſericoꝛdia.qꝛ talis vt cōmuniter peccat ex ignoꝛantia. z Potētes autē ſtatus dignitate ꝛ ſciētie magnitudine. a Potēter toꝛmēta patiētur.i.ſuſtinebūt grauiſſima toꝛmēta rōne iaꝫ dicta.
b Nō enim ſubtrahet pſonam cuiuſq̄ꝫ.quātūcunqꝫ ſit pauper.
c Dñs.a bono ſibi debito. d Nec verebit.ideſt timebit.
e Magnitudinē cuiuſq̄ꝫ.quin.i.debite puniat eū. f Qm̄ puſillū ꝛ magnum ipſe fecit.ſicut eni ex diuerſis gradibus creaturaꝝ reſultat pulchꝛitudo vniuerſi.ſic ex diuerſis gradib⁹ hoiuꝫ reſultat pulcꝛihtudo reipublice. g Et equaliter eſt illi cura de omnib⁹.iſta cura idē eſt qð eius puidentia.Si vō accipiatur actus diuine puidētie put eſt in mēte diuina.ſic non eſt ibi aliq̄ diſtinctio.nā vnico actu puidet omnib⁹ creaturis.ſi aūt accipiatur effectus exterioꝛ.ſic eſt ibi diſtinctio.tñ eſt ibi equalitas pro poꝛtionis.nam vnicuiqꝫ rei puidet ſm cōueniētiaꝫ ſue nature. Creaturis aūt itelligibilibus que mereri poſſūt ꝛ demereri puidet ſup hoc penā ꝛ gl'iam ſm meritoꝝ ꝛ demeritoꝝ exigētiam. ideo ſubdit. h Foꝛtioꝛibus aūt foꝛtioꝛ iſtat cruciatio.nā ca

ira plenē mittentur grandines:ꝛ cādeſcet i illos aq̄ maris:ꝛ flumina ꝯcurrēt duriter. Contrā illos ſtabit ſpūs virtut ꝛ tanq̄ꝫ turbo venti diuidet illos:ꝛ ād heremū pdūcet omnē terrā iniqtatis illoꝝ:ēt malignitas euertet ſedes potentium. VI.

Melioꝛ ē ſapia q̄ꝫ vires:ꝛ vir prudēs q̄ꝫ foꝛtis. Audite ergo reges:ꝛ itēlligite:diſcite iūdices finiū tre. Prebete aures vōs q ꝯtinetis multitudines ꝛ plācetis vobis in turbis nationū:qūoniā data ē a dño poteſtas vobis:ꝛ virt⁹ ab altiſſimo:qūi iterrogabit opera vr̄a:ꝛ cogitationes ſcrutabit:quōniam cū eſſetis miniſtri regni illi⁹ nōn recte iudicaſtis nec cuſtodiſtis legē iuſticie:neq̄ꝫ ſm volūtatē dei ambulaſtis. Hōrrende ꝛ cito apparebit vobis:qūoniā iudicium duriſſimū in his qūi preſunt fiet. Exiguo eni ꝯcēdit miſericoꝛdia:pōtentes āt potēnter toꝛmēta patient. Nōn eni ſubtrahet pſonaꝫ cuiuſq̄ꝫ dñs qūi ē oium dñatoꝛ:nēc verebit māgnitudinē cuiuſq̄ꝫ qūoniā puſillū ꝛ magnū ipſe fec̄:ēt equalr ē illi cura de oib⁹. Foꝛtioꝛib⁹ āt foꝛtioꝛ inſtat cruciatio.

Ad vōs ergo reges ſūt hi ſmones mei:vt diſcatis ſapiam ēt ne excidatis. Qūi eni cuſtodierit iuſticiā:iūſte iudicabunt:ēt q didicerint iuſta:inūeniēt qd rñdeant. Concupiſcite ergo ſmones meos:ꝛ diligite illos:ꝛ hēbitis diſciplinā. Clara ēſt ꝛ q̄ nūq̄ꝫ marceſcit ſapia:ꝛ fācile videt ab his q diligūt eā ꝛ inuēnit ab his q querunt illā. Preōccupat qui ſe concupiſcūt:vt ill' ſe prioꝛ oñdat.qui de luce vigilauerit ad illā nō laborabit:aſſiſtentē eni illā foꝛib⁹ ſuis inueniet. Cōgitare ergo de illa ſēſūs ē ꝯſūmat⁹:ꝛ qñi vigilauerit ppter illā:citō erit ſecur⁹. Qm̄ dignōs ſe circuit ipſa q̄rēs:ꝛ i vijs ſuis oñdet ſe illis hilariter:ꝛ in ōi prouidētia occūrret illis. Initiū eni illi⁹ ūeriſſima ē diſcipline ꝯcupiſcētia.curā g̊ diſcipline dilēctio ē:ꝛ dilēctio cuſtōdia legum illi⁹. Cuſtōditio aūt legū conſūmatio icoꝛruptōis ē:icoꝛruptiō aūt facit eē pximū deo. Cōcupiſcentiā itaq̄ꝫ ſapiētie deducet ad regnuꝫ ppetuū. Si ērgo delectamini ſedibus:ꝛ ſcēptris o reges populi diligite ſāpiētiā vt in perpetuum regnetis. Diligite lūmen ſapientie:oēs q peſtis populis. Qūid

ſus coꝝ grauioꝛ eſt.ꝛ per ꝯñs grauioꝛi toꝛmento dignus.
i Ad vos ergo.Hic ꝯñr iducit ad ſapiam ppter cōſecutioneꝫ boni.et pmo ponit ſuā iductionē.ſecūdo remouet quādam obiectionem.ibi:Clara eſt.tertio ifert itentam cōcluſionē.ibi:Cogitare ergo.Circa primum dicitur:Ad vos ergo reges ſunt hi ſermones mei.ſ.pncipaliter:ꝛ cōſecutiue ad ſubditos.vt dictū eſt in pncipio huius capituli.
k Et ne excidatis.curioſe pſcrutādo diuina circa que eſt ppꝛie ſapia. ppter quod dr̄ Ro.iz.Nō plus ſapere q̄ꝫ opoꝛtet ſapere.ſꝫ ſapere ad ſobꝛietatē.Ul'alr.Et ne excidatis.durius debito pauperes tractādo.propter quod ſubditur.
l Qui eni cuſtodierit iuſticiā.tenēdo debitā menſurā. m Iuſte iudicabūtur.a dño qui iudex ē oium. n Et qui didicerint iuſta.ſm leges diuinas ꝛ humanas.
o Inueniēt quid rñdeant.cū iterrogātur de iuſticia.hoies eni recurrūt ad iudicē ſicut ad ius animatū.vt dr̄.5.ethicoꝛuꝫ. Cetera patēt.
p Clara eſt. Hic ꝯñr remouet quādaꝫ obiectionē ſeu excuſationeꝫ qua poſſꝫ aliquis dicere ꝙ acquiſitio ſapie ē nimis difficilis.ppter quod facit hoies ſeſe retrahere.pp hoc iſtud remouet dicēs Clara eſt ꝛ q̄ nunq̄ꝫ marceſcit ſapia.pp qð viſibil' eſt oculis mētalib⁹ ſicut ſol oculis coꝛpalib⁹.ꝛ h ē veꝝ q̄ꝫtum ad pma pncipia oib⁹ per ſe nota.ſicut dicit phs.z.metaphy.ꝙ vitatis cognitio parti eſt facilis.iō ſubdit.
q Et facile videt ab his qui diligūt eā.nā affect⁹ trahit itellectū ad iterioꝛe ſapie. r Et iuenit ab his q que.illā.p exercitiū lectōis ꝛ ſtudiū orōis
s Preoccupat q ſe cō.ꝛc̄.p h itelligit ꝙ q̄rētes dicto mō ſapiaꝫ in illa pficiūt in breui plus q̄ꝫ credebāt. t Cogitare g̊ de illa.Hic ꝯñr ifert itentā ꝯcluſionē.ſ.ꝙ q̄rere diligēter ſapiam eſt optimū.d.Cogitare g̊ de illa.p ſanctas cogitatiōes. v Sēſus eſt ꝯſu.i.pfect⁹. x Et q vigila.pp illā.hñdā. y Cito erit ſe.de poſſeſſione ei⁹. z Qm̄ dignos ſe circuit ipſa ꝛc̄.repetitio eſt ſnie pmiſſe p alia vba ad maioꝛē expſſionē.Nā p hoc itelligit velox pfect⁹ in illis qui ſapiam q̄rūt feruēter ꝛ debito mō. a Et in oī prudētia.i.i oib⁹ agibilib⁹ humanis.
b Occurret illis.eos dirigēdo. c Initiū.n.illi⁹.ſ.ſapie. d Veriſſima eſt di.ꝯcupia..qua quis deſiderat doceri a deo ꝛ doctoꝛib⁹ ſāctis. e Cura ergo diſcipline.i.eius ꝯcupia. f Dilectio ē ſapie.
g Et dilectio.ſapie. h Cuſtodia le.illi⁹ ē.pp qð ꝯcludit apl's Ro.iz.Plenitudo ergo legis eſt dilectio. i Cuſtoditio aūt leguꝫ ꝛc̄..ſ.ſpūalis peccati.qꝛ ſꝫ Aug.peccatū eſt trāſgreſſio legis diuine.
k Incoꝛruptio aūt.i.puritas a peccato facit eſſe pximū deo.pp ſilitudinē ad ipm qui eſt ſanctus ſcōꝝ.ꝛ ſic vlterius a pmo ad vltimū ꝯcludit. l Cōcupia itaqꝫ ſa.ꝛc̄.qꝛ faciet regnare cū deo.cui⁹ regni nō erit finis.ꝛ cōcluſionē ſuā applicat ad ppoſitū.d. m Si ergo delectamini ſedib⁹.iudicantiū. n Et ſceptris.dñantiū. o Diligite ſapiam ꝛc̄.i.vt a tpali regno ad eternū trāſeatis. p Diligite lu.ſa. ſine q̊ in factis vr̄is dirigi nō poteſtis. q Quid ē ꝛc̄.Poſtq̄ꝫ auctoꝛ ad ſapiaꝫ acqrēdā iduxit:h ꝯñr oñdit q̄lr hri poſſit.tū ad itellectū dicēdoꝝ aliq̄ ſūt h pnotāda.Primū eſt ꝙ auctoꝛ h loqt i pſona ſalomonis.vt patebit ex.9.ca.cui ꝯtinuat lr̄a ab h loco:In ſalomone vō fuit duplex ſapia ifuſa.Prima fuit cognitio creaturaꝝ hui⁹ mūdi.q̄ lꝫ p iueſtigationē rōnis ꝛ exercitiū ſtudij poſſit acquiri.hoc tñ eſt partialr ꝛ diminute.nā vn⁹ hō nō pōt oēs ſcias ſic acqrere.ſꝫ vix ei⁹ vita ſufficit

ad vnā ſufficiēter acquirēdā. Itē ad h̄ regrit̄ magn⁹ tract⁹ tꝑis. vt pꝫ.
⁊ h̄ mō acquirit̄ cū errorib⁹ multis. qđ pꝫ ꝑ ariſtotelē q̄ iter alios ph̄os
eſt famoſior ⁊ tū in plꝰibus errauit. vt de mūdi eternitate. de numero
itelligētiaꝝ ⁊ eaꝝ felicitate. vt pꝫ. iz. methaphiſice. Salomō aūt hāc
ſapiam habuit ex īfuſione. vt pꝫ. 3. Regū. 4. ꝓp qđ nō habuit eā diui
nute ſꝫ itegralr̄. qꝛ dei ꝑfecta ſunt opa: Deutr. 3z. nec ꝑ tractū tꝑis ſed
in iſtāti in quo fit īfuſio dei. nec cū admixtione erroꝝ q̄ a deo eſſe nō
poſſūt. iſta tū ſapia ſalomōis fuit eiuſdē rōnis cū illa q̄ ꝑ acquiſitōez
pōt eē i alijs. ſicut oclus
format⁹ per nām ⁊ dat⁹
per miraculū ſūt eiuſdē
rōis. nec obſtat ꝙ i alijs
acquirit̄ cū admixtione
erroꝝ. vt dictū eſt. nā h̄
ꝯtigit ꝑ accidēs ex idebi
ta deductōe pncipiorum
ad ꝯcluſiōes maxime re
motas. qđ āt ē ꝑ accidēs
nō variat ſpēm nec cadit
ſub arte. Alia vō fuit i ſa
lomone ſapia infuſa. ad
quā nō attingit facultas
rōnis q̄ ꝑtinet ad cogniti
onē ꝓpheticā. nā aliquoſ
pſalmos ꝓphetice cōpo
ſuit. vt dicit Hiero. i plo
go ſuper libꝝ pſalmoꝝ. li
brū ēt canticoꝝ ꝓphice
ſcripſit. ſic dictū fuit ibi
dē ſꝫ expoſitores hebrai
cos ⁊ latinos. Cū igit̄ ſa
lomō h̄ loquat̄ vt dcm̄ ē
ꝑ ꝯn̄s videt̄ ꝙ loquatur
de ſapia ꝓut fuit in ipſo.
Itē ſciēdum ꝙ ois ſapia
creata ⁊ maxime illa que
eſt a deo ꝑ īfuſionē eſt quedā ipreſſio ſapie diuine. ꝓp qđ eſt quedā re
latio vni⁹ ad alterā. ſicut effectus ad cām ⁊ ecōuerſo. ꝓp qđ ſalomō lo
quēdo de ſapia vna. aliqū trāſit ad aliaꝫ ⁊ ecōuerſo. His igit̄ p̄miſſis
reſpectu ſeq̄ntiū. p̊ p̄mittit̄ breuis ꝓlogus. ſcđo ſubdit̄ tractat⁹. ca. ſe.
Circa p̊mū dicit ſalomō vel phylo in ꝑſona ſalomonis. Quid eſt āt ſa
piētiā. ſm̄ ꝓprietatē ſue nature. a Et queādmodū facta ſit. i me.
b Referā. vñ in ſeq̄ntib⁹ dicit ſe ex dono dei eā habuiſſe. c Et nō
abſcōdā ⁊c̄. i. ei⁹ ſecreta mihi reuelata. d Sed ab initio na. ⁊c̄. vñ
in p̊ncipio ſeq̄ntis capituli tractat de ſua ꝯceptione ⁊ natiuitate.
e Et ponā in lu. i. in euidēti. f Sciam illi⁹. ſtudioſis tū ⁊ nō negli
gētib⁹. g Et nō p̄te. vi. omittēdo de cōtigētib⁹. h Neqꝫ cū ⁊c̄.
talētū a deo mihi creditū abſcōdēdo. i Qm̄ talis ⁊c̄. ſapie. ſ. diuine
nā ens diuinū nō eſt natū iuidere. i. metaphy. k Multitudo aūt
ſapiētium ⁊c̄. nā ſicut ꝑ ſanitatē bñ diſponit̄ corpus ad exercēdū opa
ſibi cōueniētia. ſic ꝑ ſapiētes bñ diſponit̄ orbis ad exercēdū ea q̄ ſūt
humano gn̄i cōueniētia. l Et rex ſa. ꝓpl'i ſta. ⁊c̄. nā ſicut caput bñ
diſpoſitū īfluit mēbris ſēſum ⁊ motū bñ ordinatū. ſic rex ſapiēs ſubdi
tos ſuos dirigit ad cōe bonū. ⁊ ſic final'r ꝯcludit. m Ergo accipite
diſciplinā per ſermo. ⁊c̄. ⁊ pꝫ. Cap̄. VII.
n SUm quidē ⁊ ego hō mortalis. Hic ꝯn̄r accedit ad tractatuꝫ.
⁊ qm̄ in ſeq̄ntib⁹ plura dicturus eſt de ſapia ſua. ad remouen
dū notā ſupbie. p̊ declarat humilitatē natiuitatis ſue. ſcđo excellētiaꝫ
⁊ acquiſitionē ſapie. ſicut ꝓmiſerat capl'o p̄cedēti. d. Quid eſt aūt ſapi
entia ⁊c̄ ſcđa ibi: Propter h̄ optaui. Circa primū dicit. Sū q̄dē et ego
hō mortalis ⁊c̄. ſi eni adā ſtetiſſet in originali iuſticia gn̄aſſet filios ſi
miles. ſ. ſibi. potētes nō mori. ſꝫ qꝛ ꝓpter lapſū per peccatū fuit neceſ
ſe mori. ſic hoies ab eo deſcēdentes hn̄t neceſſitatē moriēdi.
o Et in vē. ma. figurat⁹ ſū caro. ꝑ virtutē formatiuā. p Decē mē
ſiū tꝑe. aliqui eni pueri naſcunt̄ in mēſe ſeptimo. ⁊ aliq̄ in nono. ⁊ aliq̄
in decimo. ⁊ iſti ſunt magis vitales de quib⁹ fuit ſalomō. q Coagu
latus ſū in ſā. mēſtruo mr̄is. r Ex ſemie hoīs. In gn̄atione enim
maſculus hꝫ virtutē actiuā ⁊ femina paſſiuā. vt dicit ph̄s in libro de
gn̄atione aīaliū. Et iō in ſemie viri deriuat̄ virtus actiua ⁊ formatiua
fetus de mā a matre miſtrata. q̄ eſt ſanguis mēſtruus. s Et dele
ctamēto ſōni cōueniēte. puer eni aīatus adhuc i vtero matris exiſtēs
eſt quaſi dormiēs. t Et ego na. acce. cōem aerē. tūc eni puer icipit
viuere ꝑ ꝓpriam reſpirationē. v Et in ſil'r fa. ⁊c̄. puer eni naſcens
in terrā caderet niſi acciperet̄ ab obſtetrice. vel ab alia ꝑſona vicem
eius ſupplēte. x Et p̊mā vocē ⁊c̄. maſculus eni naſcens gemendo
ꝓfert a. femina vō e. quaſi conquerētes de p̊moꝝ parentū trāſgreſſio
ne ꝓpter quā naſcunt̄ filij ⁊ filie ire ⁊ miſerie. vñ v̄ſus: Dis maſculus

eſt aūt ſapia: ⁊ queādmodū fcā
ſit. referā: ēt nō abſcōdā a vobis
ſacramēta dei: ſꝫ ab initio natiui
tatis īueſtigabo: ⁊ pōnā i lucem
ſciām illi⁹: ⁊ nōn ꝑteribo verita
tē: neqꝫ cū inuidia tabeſcēte iter ha
bebo: qm̄ tālis hō nō erit parti
ceps ſapie. Multitudo aūt ſapiē
tiū: ſanitas ē orbis t̄raꝝ: ⁊ rēx ſa
piēs populi ſtabilimētū ē. Ergō
accipite diſciplinam ꝑ ſermones
meos: ⁊ ꝓderit vobis. VII.
SUm quidē ⁊ ego mor
talis hō ſilis oib⁹ ⁊ ex ge
nere t̄reno illius q̄ prior
fcūs eſt: ēt i vētre mr̄is figuratus
ſum caro: decē mēſiū tꝑe cōagu
lat⁹ ſū i ſanguine: ex ſemine hois:
⁊ delectamēto ſomni cōueniēte.
Et ēgo nat⁹ accepi cōez aerē: ēt i

a naſcēs e femina ꝓfert. Dat adā genitor e dedit eua prior.
y In īuoluūētis nutritus ſū. qꝛ pueri nati īuoluūtur pānis ⁊ pel
libus. ⁊ poſtea indumētis. qꝛ natura nō dat eis tegumētuꝫ ſicut
dat auib⁹ plumas. ⁊ lanas ouib⁹. ⁊ ceteris ꝓuidet de ſufficiēti te
gumēto. z Et magnis cu. cetera vō aīalia paruo tꝑe nutriū
tur a parentib⁹. nā de victu ſibi ꝓuidere pn̄t īfra breue tp̄s. ſic āt
nō eſt poſſibile in natura humana que lōgo tractu tꝑis indiget
nutritiōe parētū anteq̄ꝫ neceſſaria ſibi poſſit acquirere. tū ꝓpter
ipotētiā corꝑis. tuꝫ
ꝓpter ignorātiam
mentis. a Ne
mo eni ex re. q̄ ſunt
excellētiores in po
pulis. b Aliud
habuit natiuitatis
initiū. qꝛ naſcūtur
īpotētes corpore ⁊
ignorātes mēte ſic̄
⁊ ceteri. aīa eniꝫ in
ſua creatiōe eſt ſic̄
tabula raſa in qua
nihil ē actu ſcriptū
3. de aīa. c Un⁹
ergo itroitus ē oib⁹
ad vitā. q̄ꝫtū ad im
potētiā ⁊ ig̃rantiā.
d Et ſilis exitus.
q̄ꝫtū ad anguſtiaꝫ ⁊
oium tꝑaliū expo
liationē. e Pro
h̄. Dn̄ſo qd ſalomō
habuit ex natura.
h̄ ꝯn̄r oñdit qd ha
buit ex ſapia diuit⁹
ſibi data. ⁊ diuidit̄
in duas ꝑtes. naꝫ p̊
oñdit q̄ꝫtū ſibi valuit. z°. ponit orōnē quā pro ipa hn̄da ad deuꝫ
effudit. ca. ſe. ibi: Puer erā. Prima in duas. qꝛ p̊ oñdit q̄l'r ſapia
eū direxerit i vita cōtēplatiua. z° in vita actiua. ca. ſe. Prima ad
huc i duas. qꝛ p̊ deſcribit p̄cioſitatē ſapie. z°. q̄l'r dirigit i actib⁹ vi
te cōtēplatiue. ibi: Ipe eni. Circa p̊mū dic̄: Propter h̄. i. qꝛ natus
fui total'r ig̃rās. vt dcm̄ ē. f Optaui ſapie donū. g Et da.
eſt mihi ſēſus. i. donū ſapie ⁊ itellect⁹. qđ aliqñ ꝑ ſenſuꝫ itelligit̄
ſicut coīter dr̄: talis bñ ſētit de tali q̄ſtōe. i. bñ capit ⁊ itelligit.
h Et inuocaui. ꝑ orōnē deuotā. i Et ve. ⁊c̄. i. ſpūs ſcūs qui dat
ſapiaꝫ. k Et p̄poſui ⁊c̄. Nā excellētie tꝑales ⁊ diuitie nāles
⁊ artificiales cōes ſunt bonis ⁊ malis. ⁊ freq̄nti⁹ ꝯcedunt̄ malis
q̄ꝫ bonis. vt pꝫ ad ſenſū. ꝓp qđ nō ſunt v̄a bona hoīs. qꝛ ſic cōcede
rent̄ ſolis bonis. vt diffuſe deducit Boeti⁹ i libro de ꝯſolatione.
Sapiētia vō de qua fit hic ſermo ſolis bonis cōcedit̄. perficit ēt
hoiem ſm̄ excellētiorē ſui partē. ꝓpter qđ bona exteriora reſpe
ctu ipſius nullius momēti ſūt reputāda. l Sup ſalutem et
ſpēm. i. ſuper ſanitatē corꝑis ⁊ eius pulchritudinē. m Dilexi
illā. qꝛ ſanitas ⁊ pulchritudo ſunt ꝑfectōes corporis. ſapia vō mē
tis. ⁊ iō q̄ꝫto aīa eſt melior corpore. tāto ſapia eſt illis preferēda.
n Et ꝓpoſui pro luce hr̄e illā. qꝛ ſicut lux corꝑalis dirigit in cor
poralibus. ſic ſapia in ſpūalibus. o Qm̄ iextinguibile eſt lu
mē illius. ſi loquamur de ſapia icreata. lumē eius eſt ſimpliciter
⁊ per oēm modū icorruptibile. nā eſt quoddā neceſſe eſſe cuꝫ ſit
idē qđ ipſe de⁹. Si aūt de ſapia creata. ſic nō eſt icorruptibilis ꝑ
oēm modū. nā ois creatura pōt nō eſſe per ſubtractionē cōſerua
tionis ipſius dei. ſic aūt deſinit eſſe iſta ſapia ꝑ hoc ꝙ hn̄s eā de
meret̄ diuine cōſeruationis ſubtractionē. tn̄ eius natura eſt icor
ruptibilis. qꝛ forma corrūpitur dupliciter. vno modo ꝑ corrupti
onē ſubiecti. alio modo ꝑ ſuū contrariū. vt dicit ph̄s libro đ mor
te ⁊ vita. Sapia vō creata de qua loquimur nō eſt corruptibilis
per corruptionē ſubiecti cū ſit in aīa itellectiua que eſt icorrupti
bilis. nec per ſuū cōtrariū. qꝛ nō habet. nā in hac ſapia nō cōſide
rātur niſi tria: lumē naturale itellectus. ⁊ lumē diuinū ſupinfu
ſū. ⁊ ſpecies itelligibiles. Lumen vō naturale itellect⁹ nō habet
cōtrarium. ⁊ multo minus diuinū. ſil'r nec ſpēs intelligibiles. qꝛ
ſpēs cōtrarioꝝ in itellectu nō ſūt cōtrarie. ⁊ hoc modo lumen ſa
piētie create pōt dici iextinguibile ſicut ⁊ icorruptibile.
p Uenerūt autē mihi oia bona pariter cū illa. qđ pꝫ. 3. Regū. 3.
vbi dr̄ ꝙ ſalomō petēdo ſapiam a dn̄o nō ſoluꝫ illā obtinuit. ſed
etiā cū illa diuitias ⁊ honores ſup oēs reges. q Et innumera
bilis honeſtas ꝑ manus illi⁹. i. ꝑ opa ipſi⁹ que ꝑ man⁹ deſignātur

ſimilr̄ factā decidi t̄raꝫ: ēt primā
vocē ſimilem oib⁹ emiſi plorās.
In īuolumētis nutrit⁹ ſuꝫ: ⁊ mā
gnis curis. Nemō eniꝫ ex regib⁹
aliūd habuit natiuitatis initium.
Unūs ergo itroit⁹ ē oib⁹ ad vitā
ēt ſilis exit⁹. Proptēr hoc ōpta
ui ⁊ datūs ē mihi ſēſus: ēt inuoca
ui ⁊ vēnit i me ſpūs ſapie. Et prē
poſui illā regnis ⁊ ſedib⁹: ⁊ diui
tias nihil eē dixi i cōparatōe illi⁹.
Nec cōparaui illi lapidē p̄cioſū:
qm̄ omne auꝝ i cōparatiōe illius
harena ē exigua: ⁊ tanq̄ lutū eſti
mabit̄ argētū i ꝯſpectu illi⁹. Sup
ſalutē ⁊ ſpēꝫ dilēxi illā: ēt ꝓpoſui
ꝓ luce habere illā: qm̄ iextiguibi
le ē lumē illi⁹. Uenerūnt aūt mi
bi oia bona pariter cū illa: ⁊ inū
merabilis honeſtas ꝑ man⁹ illi⁹:

eo φ man⁹ ē organū organoꝝ.3 de aīa. a Et letat⁹ ſū.iūgat ſic lra.qm̄ ipſa ſapīa āncedebat me in oib⁹oſtēdēdo q̄liter age/re deberē. b Et ignorabā.anteq̄ ipſā bērē. c Qm̄ oiuꝫ bonoꝝ mr̄ ē.ſed ipſa hīta h cognoui.iō pmittit̄.Uenerūt autēꝫ mihi oīa bona pariter cū illa.ſicut filie cū mr̄e. d Quā ſine fic.di.a deo a quo ipſā deuote poſtulaui.3.Reg.3.⁊ a nathā pro pheta cui fui tradit⁹ad erudiēdū.2.Reg.12. e Et ſine inui dia coico.vbo ⁊ ſcripto.Nā oēs reges ⁊ pncipes deſiderabāt au dire ſapiāꝫ ſalomo nis.Scripſit ēt mľ ta ad nr̄am inſtru ctionē.vñ ⁊ aliq̄ ei⁹ libri ſūt in canone cōputati. f In fi.n.theſau.i. ī app ciabilis vt pdictuꝫ ē. g Quo q vſi ſūt opa ſapiētie exercē do. h Partici pes fa ti ſūt amici/tie dei.tanq̄ cōfor mes ei in opib⁹ ſuiſ q̄ cōformitas cā eſt dilectionis. Eccle. 13.Oē aīal diligit ſi mile ſibi ⁊c. i Propter diſcipli ne dona cōmēdati .ſ.deo cui⁹ ſūt vere diſcipuli. k Mihi aūt dedit de⁹dicere ex ſē.⁊c. .i.loq ad honorem dei ⁊ edificationē pximi ſm grām a dño mihi datam. l Qm̄ ipſe ſapiētie dux ē.i.actor eius. m Et ſapiē.emen. dona ſua in ipſis p pter vſū bonuꝫ au gmētādo. n In manu enī illi us ⁊ nos ⁊ ſmones nr̄i ⁊c.q2 nullū bonū ſine eo agere poſſum⁹. nec ēt loq nec cogitare. o Ipſe enī dedit.Declarata pcioſi/tate ſapīe.hic dñr ſalomō oñdit q̄liter eū direxit in actib⁹ vite cōtēplatiue.⁊ pmo q̄tū ad cōtēplationē rerū naturaliū.ſecūdo ſupnaturaliū.ibi.Eſt enī ī illa.Circa pmū dicit.Ipſe enīꝫ dedit mihi hoꝝ.q ſūt in natura. p Sciam verā.ſine admixtione falſitatis q̄ a deo nō pōt eē.ſcīa vo de talib⁹ acq̄ſita frequenter hꝫ aliq̄ falſa admixta. vt dictū ē ſupra. q Ut ſciā ⁊c.q̄tum ad ſitū corpoꝝ celeſtiū ⁊ elemētariū. r Et vtutes ele.q̄tuꝫ ad ea q̄ pñt fieri p vtutes eoꝝ. s Initiū ⁊ cōſūmationem ⁊ medietatē tēpoꝝ.Diuidit̄ enī ann⁹ in q̄tuor tpa.ſ.ver eſtatē au/tūnū ⁊ hyemē.⁊ q̄libet iſtoꝝ hꝫ certū pncipiū mediū ⁊ finem t Uiciſſitudinū pmutationes.ſ.de colore in frig⁹ ⁊ ecōuerſo.⁊ de die in noctē ⁊ hꝫ. u Et cōſūmationes tēpoꝝ.q̄libet enīꝫ res gñabilis hꝫ certā piodū tpis in q̄ augmētat̄.decreſcit ⁊ tan/dē corrūpit̄. x Anni curſus.p mēſes hebdomadas ⁊ dies. y Et ſtellarū diſpōnes.q̄tū ad ſitū planetarū ⁊ eoꝝ curſū.⁊ ſi/militer octaue ſpere ī q̄s ſūt ſtelle fixe. z Naturas aīaliuꝫ. quoꝝ ſpēs ⁊ mores ſūt valde diuerſi. a Et iras beſtiarū.naꝫ aliq̄ ſūt alys ferotiores. b Uis vētoꝝ.nā aliq ſūt sereni aly pcelloſi ⁊ aliq egrotatiui.⁊ aliq ſanatiui. c Cogitatiōes ho minū.q pñt cognoſci dupľr.Uno mō p certitudinē.⁊ h mō co/gnoſci nō pñt niſi diuina reuelatione.ppter qđ hec cognitio nō ptinet ad cōtēplationē q̄ ē rerū naturaliū.Alio mō pñt cogno/ſci p cōiecturā ex ſignis exteriorib⁹.⁊ ſic ſapiētes hoies de cogi/tationib⁹ alioꝝ freq̄nter cōiecturāt:⁊ de tali cogitatione loqui tur hic ſalomō. d Differētias virgultoꝝ.i.arboꝝ quarum ſūt multe ſpēs ⁊ varie vtutes.⁊ aliq̄ creſcūt in regionib⁹ calidis aliq̄ in frigidis. e Et vtutes radicū.diuerſarū herbarum. f Et q̄cūq ſūt abſcōſa:ſicut vt⁹ p quā magnes trahit ferrū eſt abſcōſa hoib⁹ lꝫ videāt effectū.Noticia iſtoꝝ ⁊ ſupradictoꝝ ſal tē p magna pte data fuit ſalomoni p infuſionē. vt dictū eſt ſu/pra.iō ſubdit̄. g Omnium enī artifex do.me ſa.iō potuit doce re ſalomonē effectuū ſuoꝝ nāin. h Eſt enīꝫ in illa.Hic dñr

ēt letatus ſuꝫ ī oib⁹ qm̄ antecede bat me iſta ſapīa: ēt ignorabam qm̄ bonoꝝ oiuꝫ mr̄ ē. Quā ſine fictiōe didici:ēt ſine iuidia cōico ⁊ honeſtatē illi⁹ nō abſcōdo. In finit⁹ ē nī theſaur⁹ ē hoib⁹:quo q vſi ſūt:pārticipes facti ſūt amici tie dei:ppter diſcipline dona cō mēdati. Mihi aūtē dedit ds di/cere ex ſnīa ⁊ pſumere digna ho rū q̄ mihi dant̄:qm̄ ipē ſapientie dux ē: ēt ſapiētiū emēdator. In manū.n.illi⁹ ⁊ nos ⁊ ſmōes no ſtri:⁊ oīs ſapīa:⁊ opeꝝ ſcientie diſciplīa. Ipē.n.dedit mihi ho/rū q̄ ſūt ſcīēriām verā:ūt ſciā di/ſpoſitionē orbis terraꝝ:ēt virtu tes elemētoꝝ:initiūꝫ ⁊ ꝯſumati onē ⁊ medietatē tēpoꝝ:viciſſitū dinū pmutatiōes:ēt ꝯſūmatiōes tēpoꝝ ⁊ moꝝ mutatiōes: diuiſi ones tēpoꝝ:ānni curſus: ⁊ ſtel/lāꝝ diſpōnes:nāſ aīaliūꝫ:ēt iraſ beſtiaꝝ:nīꝫ vētoꝝ ⁊ cōgitatiōes hoīuꝫ:dr̄iās virgultoꝝ ēt vtutēſ

radicū:ēt q̄cūqꝫ ſūt abſcōſa ⁊ im prouiſa didici. Oiūꝫ enī artifex docuit me ſapia. Eſt ēnīꝫ in illa ſpūs itēlligētie ſāct⁹:ūnic⁹:mūl/tiplex:ſūbtilis:diſtū ſ mōbil:icō inqnat⁹ cērt⁹ ſuāuiſ:āmās bonū acut⁹:q nihil vetāt bñfacere:hu mān⁹:bēnign⁹:ſtābilis:cert⁹: ſe cūr⁹:oēꝫ hñs ſirtutē:oīa pſpici ens:ēt q capiat oēs ſpūs itelligi/biles:mūdū ſ: ſubtil. Oībūſ enīꝫ mobilib⁹ mobilior ē ſapia. Atti git āutēꝫ vbiqꝫ ppter ſuā mūdi/ciā. Uapor ē.n.vtutꝫ dei:⁊ ēma natiō q̄daꝫ ē claritatꝫ oipotentis dei ſincera: ⁊ ideō nihil inquina tum in eam incurrit. Candor eſt enim lucis eterne ⁊ ſpēculum ſi ne macula dei maieſtatis:⁊ ima gō bōitatis illius. Et cūꝫ ſit vna: oīa pōteſt:ēt ī ſe pmanēſ oīa ino uāt:⁊ p nātiōeſ:ī āīas ſcās ſe trā ſfert. Amicōs dei ⁊ pphetās cō ſtituit. Nēminēꝫ enī diligit de⁹: niſi eū qui cū ſapientia ībabitat.

oñdit ſalomō q̄liter ſapīa direxit eū in ſupnaturali cōtēplatione.Et diuidit̄ in duas ptes.nā pmo declarat vtutē icreate ſapīe.ſcđo q̄liter dirigit in ſupnaturali cōtēplatione.ibi.Et p nationes.Circa pmum dr̄.Eſt enī in illa.ſ.ſapīa icreata de q̄ imediate añ dixit.Oium enī ar tifex ⁊c. i Spūs itelligētie ſcūs.ſ.formaliter in ſe ⁊ effectiue alia ſcificās. k Multiplex.in donis. l Unic⁹ in ſe.ppter qđ apo ſtolus.1.Cor.12.enumeratis varys ſpūs ſcī donis ſubdit. Hec autēꝫ oīa opat̄ vn⁹ atqꝫ idē ſpūs diuidēs ſingulis put vult. m Subti/lis.i.penetrās oīa ſua v/tute.vñ.1.Cor.2.dicitur Spūs oīa ſcrutat̄ ēt p/funda dī. n Diſtus. effectiue.nā facit diſer/te loq ēt in oī idiomate. vt pꝫ Act.2.de aplīs. o Mobilis.ſiľr effecti/ue.nā hoīes facit mobi/les ⁊ agiles ad ſequen/dū iſtictū ſuum.Ro.8. Qui ſpū dei agunt̄ hi fi ly dei ſūt. p Incoin quinat⁹ formaľr ⁊ effe/ctiue.q2 nulla coingna/tio poſſibilis ē in eo nec ab eo cauſari. q Cer t⁹.ſiľr formaľr ⁊ effecti/ue.q2 de nullo pōt dubi tare.⁊ qđ reuelat iſinu/at abſqꝫ ambiguitate.p pter qđ pphe ſcī vitatē ſibi reuelatā denuncia bāt ſine heſitatiōe.Hie re.26.In veritate miſit me ad vos dñs r Suauis.in ſe q2 ē ſum mū bonū ⁊ in alys.naꝫ oīa grauia facit ſuauia. s Amās bonū.nā ipſa ē bonitas pēntiā. t Qui nihil vetat bñ fa cere.min⁹ dicēdo plus ſi gnificat.ſ.φ ad oē bonū agēdū iuitat. v Hu man⁹.nr̄is defectib⁹ cōpatiēdo. x Benign⁹.i.bñ ignīēs ad amo/rem dei nos iflāmādo. y Stabilis ꝯ mala pñtia nos firmando. z Secur⁹.de futuris malis īminētib⁹ timorē auferēdo. a Oē hñs vtutē.in opando. b Oīa pſpiciēs.in cognoſcēdo. c Et q capiat oēs ſpūs itelligibiles.q2 q̄cqđ pfectionis ē vel eē pōt in ſpiriti bus creatis multipľr ⁊ diuiſim.totū in eo ſimpľr eſt ⁊ vnitum. d Mūdus ſubtilis.expoſitū ē ſupra vbi dictū ē.Subtilis icoingna/t⁹. e Oib⁹ enī ⁊c.motio iſta ſīlitudinarie dr̄ inq̄tū diua ſapīa ad oēs effect⁹ dei diſponēdos ptingit vſqꝫ ad minima. f Attigit aūt vbiqꝫ ⁊c.i.puritatē.eo φ nihil hꝫ extneū admixtū nō hꝫ aliqđ reſtrin gēs ad vnū locū. g Uapor.n.⁊c.vapor aūt ē qđdā eleuatū proce/dēs ab aq̄ ex natura aq̄ extñs.ſic fili⁹ in diuinis q dr̄ ſapīa prīſ pcedit ab eo ⁊ ē eiuſdē nature cū ipſo. h Et emana.⁊c.ſic enī loqtur aplus Heb.1.Qui cū ſit ſplēdor ⁊ figura ſube ei⁹ ⁊c. i Et iō nihil inq.in eā icurrit.h ē expoſitū ſupra. k Cādor ē enī lucis eterne.q2 fili⁹ ī diuinis ē lux de luce. l Et ſpeculum.in quo oīa relucēt clariſſi/me. m Et imago bonitatis illi⁹.ppriū ē enī fily dei φ ſit imago prīs.angeli enī ⁊ hoīes ad imaginē ei⁹ eſſe dñr. n Et cum ſit vna ſimpliciſſima. o Oīa pōt.q2 īfin ita. p Et in ſe pmanēs.oino imutabilis. q Oīa inouat.faciēs oēm mutabilitatē.⁊ h mō phs 8.phyſicoꝝ oīa mobilia reducit ad vnā cām pmā oino imobilem. r Et p nationes.Oñſa vtute ſapīe icreate.h dñr oſtēdit̄ q̄liter diri git in ſupnaturali cōtēplatione.cū dr̄.Et p nationes diuerſas.ſine p ſonaꝝ acceptione s In aīas ſcās.i.p conatuꝫ liberi arbitry in bo nuꝫ diſpoſitas ad ſapīe donuꝫ. t Se trāſfert.hoc donuꝫ cōferē/do. u Amicos dei.p fidē caritate formatā. x Et pphas.per cognitionē ſupnaturalē. y Cōſtituit.ſic pꝫ ī veteri teſtō φ multi fuerunt pphe nō ſolū de hebreis.ſꝫ ēt de gētilib⁹.ſic pꝫ de ſcō Job q fuit gētilis.Sibylla ēt erithrea habuit ſpūm pphicū:vt dicit Augu. Siľr in hiſtorys romanoꝝ legit̄ φ tpe cōſtātini ⁊ helene mr̄is ei⁹ in uētū fuit qđdā ſepulchrū in quo iacebat hō laminā aureā hñs in pe/ctore ſuo in q̄ ſcriptū erat.Chriſt⁹ naſcet̄ ex vgine ⁊ credo in deum.O ſol helene ⁊ cōſtātini tpib⁹ iterum me videbis.i.facies me videri. z Nemineꝫ ⁊c.ſapīa ībabitat qđ pōt itelligi de ſapīa icreata cum quā

xx

hitat hõ ꝑ caritatē.1.Joã.4.Qui manet ī cari.ī deo manet ⁊ deꝰ ī eo. Põt ēt itelligi de ſapia creata cū q̄ hitat hõ hñs eā inq̄ztū reflectit̄ intellectꝰ ſup ſe ad cognoſcēdū ⁊ amādū ſapie donū.⁊ hūc diligit deus nā ſapia ꝓut ē donū ſpūs ſci.⁊ ꝑ quā hõ bñ iudicat de diuinis ꝑ quādā cõnaturalitatē ad ipſa q̄zuis nõ hēat notitiā ſcripturarū ſicut virtuoſus bñ iudicat de ꝑtinētibꝰ ad v̄tutē q̄zuis nõ hēat notitiam libri ethicoꝝ. cõnaturalitas aūt ad diuina ē ꝑ caritatē q̄ vnit hoīem deo.⁊ ſic ſapia de q̄ loq̄tur h̄ ſcriptura p̄ſupponit caritatē vt ei annexā. neminē aūt diligit deꝰ niſi ſit in caritate.

a Eſt enī hec ſpecioſior ſole.h̄ pꝫ verū nõ ſolū de ſapientia icreata ſꝫ ēt d̄ creata.q: ſpecioſitas ſol' corporalis ē quā p̄cellit ſpecioſitas ſpūalis.

b Et ſup oēm diſpõneꝫ ſtella.trāſcēdit ſpecioſitaſ ſapie:⁊ eadē rõne.

c Luci.ſ.corꝑali.

d Cõpara.iue.pōr.ſi intelligat̄ de ſapia increata.ſic pōr eſt dignitate ⁊ duratiõe.nam ē eterna. lux aūt corꝑalis fcā ē in tꝑe.Geñ.i.Fiat lux.⁊ facta ē lux.⁊ q̄ de iſta loq̄tur h̄ pꝫ ꝑ h̄ qd̄ ſubdit̄.

e Illi enī ſuccedit nox ⁊ Geñ.i.dr̄.Appellauit.q3 lucē diem ⁊ tenebras noctē. Si aūt itelligat̄ de ſapia creata ꝓut ē donū ſpūs ſci datū hoībꝰ. ſic pōr ē luce dignitate. nõ tñ duratione. nā lux iſta fcā fuit p̄ma die.n ā v̄o hūana die ſexta.Geñ.i.

Eſt ēnī hec ſpecioſior ſole: ēt ſuꝑ oēꝫ diſpoſitionē ſtellaꝝ lūci cõpārata īuenit̄ prior. Illi ēniꝫ ſuccedit nox: ſapiāꝫ aūt nõ vicit malicia. Attingit ērgo a fine vſq3 ad finē fortit̄: ēt diſpõit oia ſuauit̄.

Anc āmaui ēt exq̄ſiui a iuuētute mea: ēt q̄ſiui ſponſaꝫ mihi eam aſſumere: ēt amator factꝰ ſū formē illius. Gēneroſitatē illiꝰ glorificat ꝯtuberniū habēs dei: ſꝫ ⁊ ōmniū dñs dilexit illaꝫ. Dōctrix enī ē diſcipline dei ⁊ electrix ōpe rū illius. Et ſi diuitie appetūtur i vita: qd ſapiētiā locupletiꝰ que opat̄ oia? Si autēꝫ ſēſus ōpatur qs hoꝝ q̄ ſūt māgis q̄z illa eſt artifex? Et ſi iuſticiāꝫ qs diligit: lābores huiꝰ māgnas hñt virtuteſ Sobriētatē eniꝫ ēt ſapiāꝫ docet ēt iuſticiā ēt virtutē: qbūs vtiliꝰ nihil ē ī vita hoībūs. Et ſi mūltitudinē ſcie dēſiderat qs: ſcit p̄tērita ēt d̄ futuris eſtimat: ſcit vērſutias ſermōnū ēt diſſolutiones argumētoꝝ: ſignā ⁊ mõſtra ſcit anteq̄z fiāt: ⁊ euētꝰ tēpoꝝ ⁊ ſclo rū. Prōpoſui ergo hāc ādducere mihi ad ꝯuiuandū: ſciēns q̄m mecuꝫ cõicabit de bonis: ēt erit allocutio cogitatõis ēt tedij mei Habēbo ꝓpter hāc claritatē ad turbas: ⁊ hõnorē apud ſenioreſ. Iuuēnis ⁊ acutꝰ iueniar i iudicio: ⁊ i ꝯſpēctu potētiū āmirabil' ero: ⁊ fācies pricipū mirabūtur me. Tacēntē me ſuſtinebunt: loquēntē me reſpiciēt: ⁊ ſermōcinātē me plura: manus ori ſuo iponēt. Preterea habebo ꝑ hāc imortalitatē: ēt memoriā eternā

Cap. VIII.

f Sapiam aūt nõ vin.mali.qd̄ pꝫ verū de ſapia icreata ⁊ ſil'r de creata q̄ztū ad h̄ q̄ ꝑ malitiā culpe ñ corrūpit̄ effectiue.ſꝫ tñ demeritorie.inq̄ztū hõ peccās demereť vt ſibi donū ſapie a deo ſubtrahat̄.vñ tñ hic ſcriptura loq̄ de ſapia icreata. ꝑ h̄ qd̄ ſubdit̄. g Attigit ergo a fi.⁊c.oia creata penetrādo ſua v̄tute vſq3 ad minima. h Et diſpo.oia ſuaui.q: dat oibꝰ creaturis formas ⁊ iclinationes ꝑ quas mouent̄ ꝯnatural'r ad actꝰ ⁊ fines ſuos. ſicut lapidi grauitatē ꝑ quā natural'r tēdit deorſū. Cap. VIII.

i Anc amaui ⁊ exq̄ſiui eā a iuuentute mea. Oñſo q̄liter ſapia dirigit ī vita cõtēplatiua.h̄ ꝯñr oſtēdit̄ q̄liter dirigit in vita actiua.Et diuidit̄ in duas ꝑtes.q: p̄mo oñdit̄ q̄ ſapia ē ſūme diligēda.ſcđo q̄liter dirigit circa agēda.ibi.Et ſi iuſtitiā.Circa p̄muꝫ dit̄ ſalomõ. Hāc amaui.ſingulariter. k Et exq̄ſiui eā a iuuentute mea.diſcēdo a nathā ꝓpha ⁊ petēdo eā deuote a deo mihi dari vt dcm̄ ē ſupra. Et ſic pꝫ q̄ loq̄tur h̄ de ſapia creata. Sub eodē enim cõtextu lr̄a frequēter trāſit de icreata ad creatā.⁊ ecõuerſo rõne ſupra dicta.c.6. l Et q̄ſiui ſpõſā mihi ⁊c.i.eiꝰ meditationibꝰ iſeꝑabil'r adherere. m Et ama.fac.ſū forme illius.Eſt.n.decor aie aſſimilās eā decori creatoris. n Generoſitatē illiꝰ gl'ifi.cõtu.hñs dei.i. hõ hñs cõtuberniū dei ꝑ caritatē ꝑ quā hõ manet in deo ⁊ deꝰ in eo. Glificat.i.gl'ioſā cõfiteť ⁊ laudat. Generoſitatem illiꝰ.ſ.ſapie create quā cognoſcit eē quādā impꝛ̄ſſionē ⁊ emanationē a ſapia diuina.

o Sꝫ ⁊ oīum dñs dile.il.inq̄ztū fac̄ hoīes deo diligibiles.vt p̄dictuꝫ ē. p Doctrix enī ē diſcipline dei.nā donū ſapie fac̄ hoīem ſubdi mādatis diuinis. q Et electrix oꝑum illiꝰ.nā ꝑ ipſā eligit hõ oꝑa deo placita.Cõſequēter arguit ipſā eē diligibilē ꝑ locum a minori dicēs. r Et ſi diuitie appe.i vita.⁊ accipit̄ h̄ ſi ꝓ q:.q: ſic ē vt appet ad ſēſū. s Quid ſapia locupletiꝰ ⁊c.q̄ſi diceret.ſapia hac rõne diligibilior ē.ꝑ quā multo plura maiora ⁊ meliora pñt hēri q̄z ꝑ diuitias tꝑales.vñ ꝓuer.17.Quid ꝓdeſt ſtulto hēre diuitias cū ſapientiaꝫ emere nõ poſſit. t Si aūt ſēſus.i.iduſtria humana. u Opat̄. i agibilibꝰ humanis. x Quis hoꝝ q̄ ſūt.i.oꝑum humanoꝝ.

y Magis q̄z illa ē artifex.q̄ſi diceret.in oꝑibꝰ humanis multo magis opat̄ donū ſapie q̄z v̄tꝰ naturalis iduſtrie.ꝓpter qđ ē magis diligēda. z Et ſi iuſtitiā.Oñſo q̄ ſapia ſit ſūme appetēda.h̄ ꝯñr oñdit̄ q̄liter dirigit in vita actiua.⁊ p̄mo q̄ztū ad ꝑtē actiue q̄ vocat̄ monaſtica:q̄ reſpicit bonū regimē vniꝰ ꝑſone.ſcđo q̄ztū ad illā ꝑtē q̄ dicitur politica.q̄ reſpicit bonū regimen multitudinis.ibi.Hēbo ꝑꝑ hāc claritatē.Monaſtica v̄o cõſiſtit in acq̄ſitione ⁊ exercitio moraliū virtutū q̄ reducunt̄ ad q̄tuor v̄tutes cardinales.i.p̄ncipales.de qbꝰ dicit hic.Et ſi iuſtitiā qs diligit.accipit̄ hic iuſtitia legalis q̄ includit oēm v̄tutē.ſicut dictū fuit ſupra.c.i. a Labores huiꝰ.i.opera ſapie. b Magnas hñt virtutes.ſibi annexas q̄s explicat dicēs. c Sobrietatē enim.i.temꝑātiā. d Et ſapiētiā ideſt prudētiam que eſt ſapiētia circa agibilia humana.

e Et iuſtitiā.que eſt v̄tus ſpecialis. f Et virtutē.i.fortitudinē.iſte ſūt quatuor virtutes cardinales ad quas alie virtutes morales reducunt̄.ideo ſubdit̄. g Quibus vtilius nihil eſt in vita.pñti.

h Hominibus.qa per virtutes morales efficit̄ hõ bonꝰ ſimpl'r.ꝑ v̄tutes autē intellectuales q̄ ſūt artes ⁊ ſcie ſpeculatiue nõ efficit̄ hõ bonꝰ ſimpl'r.ſed ſ̄m qd:vt bonꝰ artifex:bonꝰ phs.⁊ h̄.

i Et ſi multitudinem ſcie.ſ.practice

k Deſiderat qs.h̄ ſupple hꝫ ꝑ ſapiam io ſubdit̄. l Scit p̄terita.i.facit ſcire co mõ loquēdi quo grāmatica facit cõgrue loq̄. vr̄ eniꝫ h̄ ſcriptura loq̄ de ſapiētia ꝓut fuit i ſalomone:vt ſupradictū ē.c.p̄cedēti.Salomõ aūt ꝑ ſapiam ſibi datā multa cognouit de p̄teritis. ⁊ ꝑ illa poterat coniecturare de futuris. ideo ſubdit̄. m Et de futu.eſtimat.Salomõ etiā plura cognouit de futuris per ſpūm prophetie certitudinaliter.

n Scit verſutias.i.fallacias. o Sermonū.quas ſapientia facit auertere. p Et diſſolutiones argumētorum.que fiūt cõtra veritatē ſpecialiter in moralibus.

q Signa ⁊ mõſtra ſcit anteq̄z fiant.hoc patet verum de ſapientia increata quā nihil latet.ſimiliter de creata ꝓut fuit in ſalomone. Nam ipſe cognouit diſpoſitioneꝫ celi ⁊ ſtellarum:vt dictum eſt ca.p̄cedēti.⁊ ſic precognouit ortū ſignoꝝ ⁊ cõſtellationum que mõſtrant aliqua futura.vt ſterilitatē terre futuram. vel fertilitatem ⁊ huiuſmodi. ꝓpter qđ dicunt̄ mõſtra a monſtrando. r Propoſui ergo.ꝓpter predicta bona.

s Hanc adducere mihi ad cõuiuādum.per frequentes meditationes ſapientie.in quibus eſt delectabilis vita.

t Sciens quoniaꝫ mecū cõmunicabit de bonis.per frequētes enim meditationes ſapientie augmētat̄ ſemper bonū in hoīe.

u Et erit allocutio cogitationis.q: tales meditationes ſūt verba mētis. x Et tedij mei.ſ.excludēdi.tales enim meditatõnes omne tedium excludūt. y Habebo.Hic ꝯñr oſtēditur qualiter ſapiētia dirigit in politica.Et diuiditur in duas parteſ quia primo oſtendit̄ qualiter per eam populus gubernat̄.ſecūdo qualiter ipſa ſubiectum proprium conſolatur.ibi. Intrans in domum meam. Circa p̄mum dicitur. Habebo ꝓpter hanc claritatem ad turbas.audiētes ſententias meas veras ⁊ ad populi tranquillitatem ordinatas.

z Et honorem.apud ſeniores.⁊ hoc fuit verum ad litterā in ſalomone qui populum gubernauit pacifice.⁊ qui ſapientia p̄cellebat alios ſapientes ⁊ ſeniores.3.Reg.4.

a Iuuenis ⁊ acutus inueniar in iudicio. Iuuenis enim adhuc exiſtēs valde ſolerter iudicauit filium reddi vere matri.3.Regum.3. b In cõſpectu potentiuꝫ admirabilis ero. omnes enim reges mirabantur de ſapientia ſalomonis.

c Et facies p̄ncipum mirabunt̄ me. vnde.3.Reg.10.dicit̄ q̄ regina ſaba que erat ſapiētiſſima vidēs magnificētiā ſalomonis nõ habebat vltra ſpiritum. d Tacētem me ſuſtinebūt.i.cū reuerētia expectabūt quouſq3 verbum reſumā vel dem eis loquendi licētiā. e Loquētem me reſpiciēt.attoniti de mea eloquētia. f Et ſermocinãte me plura manus ori ſuo iponēt.i.q̄ztūcūq3 ꝓtrahā ſermonē reuerēter auſcultabunt.

g Preterea hēbo ꝑ hāc imor.apud deuꝫ. h Et memoriam

eternã.apud hoies. a Diſponã pplos.ad bonũ cõmune. b Et nationes mihi ⁊c.multi nãqȝ gẽtiles fuerũt ſubiecti ſalomoni. c Timebũt me ⁊c.multi eni i reges horrẽdi alijs audiẽtes ſapiam ⁊ potẽtiã ſalomonis timebãt eũ ⁊ reddebãt ei tributũ. d Et i multitudi.ſubditoꝝ meoꝝ. e Uide.bon⁹ eis bñfaciẽdo. f Et i bel.for.ↄ̃ aduerſarios meos.
g Intrãs. Dic ↄ̃ñr oñdit q̃liter ſapia ſubiectũ ꝓpriũ cõſolat̃ cũ dr̃. Intras i domũ meã.i.ꝓpriã cõſciaȝ.nã itellect⁹ ⁊ volũtas ſũt potẽtie reflexiue ſu per ſeipſas. h Cõquieſcã cuȝ illa. hõ eni ꝑ donũ ſapie hȝ meditatiões valde delectabiles apd̃ ſe iõ ſbdit̃. i Nõ .n.hȝ amari.⁊c. Dr̃ aũt ↄ̃uerſatio ſapie ⁊ ei⁹ ↄ̃uict⁹ meditatio.q̃ ex itellectu ⁊ hitu.ſapie ꝓcedit.⁊ ſubdit̃ cã hui⁹ delectationis.cum dr̃.
k Qm̃ imor.⁊c.i.ꝓpter h̃ ẽ delectabil̃ q2 fac̃ cogitare de imortalib⁹ ⁊ diuinis ſic̃ ſapia aialiſ ⁊ terrena fac̃ cogitare d̃ carnalib⁹ ⁊ terrẽis q̃ꝝ cogitatio anxietatẽ iduc̃. l Et in ami.illi.dele.bona nã h̃ delectatio cõuenit hoi ſm illã ꝑtẽ aie i q̃ ↄ̃uenit cũ angelis ſanctis.
m Et i opib⁹ manuum illi⁹.i.i opib⁹ a ſapia ꝓcedẽtibus.
n Honeſtas.ſine d̃fectiõe.nã ab ea nihil ihoneſtũ põt ꝓcedere. o Et i cer.loq̃le illi.i.i col latõe ſapiẽtũ ad iuicẽ.q2 nõ cõferũt de vanis.ſȝ de vtilib⁹ ⁊ honeſtis. p Et ꝑclaritas i coicatione ſermonũ ipſius. nã ſmones qb⁹ ſapiẽs coicat alijs doctrinã ſuã clari ſũt ⁊ itelligibiles.q2 q̃.meli⁹ ſciunt̃ clari⁹ ꝓnũciant̃. q Circuibã ⁊c̃. Inuenit̃ eni ſapia ꝑ diligẽtẽ rõnis inueſtigationẽ. r Puer aũt. Poſtq̃ȝ ſalomõ oñdit q̃liter ſapia ꝑficit i vita cõtẽplatiua ⁊ actiua.h̃ ↄ̃ñr ponit orõnẽ quam fecit ꝑ ſa hñda. Et ꝑmo ponit orãdi motiuũ.ſcd̃o orõnis ſue formam ⁊ modũ.c.ſequẽti. Circa ꝑmũ dicit. Puer aũt erã igenioſus.ꝑ intellect⁹ ſubtilitatẽ. s Et ſortit⁹ ſũ aiam bonã.ꝑ affect⁹ puritatẽ.hec eni hũit ſalomõ a iuuẽtute qñ fuit ſub diſciplina nathã ꝓphe.ꝓpter qd̃ vocauit nomẽ ei⁹ amabilis dño.2.Reg.12.
t Et cũ eẽm magis bon⁹.i.ꝓficiẽs i v̄tutib⁹. u Ueni ad corpus icoinqnatũ. h̃ nõ põt itelligi de ↄ̃tinẽtia v̄ginali.q2 ſalomõ valde iuuenis ↄ̃xit mr̃imoniũ cũ filia pharaonis: ꝓpter qd̃ intelligẽdũ ẽ de cõtinẽtia cõiugali.⁊ ẽt ab alijs vitijs vitabilibus quã ſuauit ꝑ lõgũ tp̃s.vñ dr̃.3.re.9.⁊ 11. Cũ iã eẽt ſenex d̃prauatũ ẽ cor ei⁹ ꝑ mulieres. x Et vt ſciui ⁊c̃.eẽ cõtinẽs a vitijs ⁊ criminib⁹. y Niſi de⁹ det.ſine cui⁹ dono hõ nõ põt ꝑſeuerare i bono. z Et h̃ ipſũ erat ſũma ſapia.ſ.ſcire ꝙ hec cõtinẽtia ẽ dei donũ.nã ſapia ẽ cogitatio diuinoꝝ. a Adij dñm.atẽte. b Et deꝑcat⁹ ſũ illũ.deuote. c Et dixi ex ⁊c.i.ex toto itellectu meo ⁊ affectu. Cap.IX.
d D E⁹ patrũ meoꝝ. Dic ↄ̃ñr ponit ſalomõ ſue orõnis formã ⁊ modũ.⁊ didit̃ i tres ꝑtes.nã ꝑmo dei beniuolẽtiã captat.ſcd̃o petitionẽ ſuã format.ibi. Da mihi.tertio ad h̃ rõnẽ all'at.ibi. Tu aũt. Circa ꝑmũ captat dei beniuolẽtiã et⁹ clemẽtiã cõfitẽdo.dicẽs. De⁹ patrũ meoꝝ q̃s clemẽter elegiſti vt abrahã iſaac ⁊ iacob.⁊ ſpãliter dauid p̄rem meũ quẽ elegiſti ad regnũ. e Dñe miẽ.q remiſiſti patri meo pctm̃ de morte vrie.
f Qui feciſti oĩa v̄bo tuo.nã dicere dei ẽ facere ⁊ in h̃ cõfitet̃ dei potẽtiã.⁊ tertio ei⁹ ſapiam cũ dr̃. g Et ſapia tua ⁊c̃.ſi eni ſtetiſſet in ſtatu nature cõdite habuiſſet plenũ dñiũ ſuꝑ creaturas iferiores ſe.ſeqt̃ur. h Ut diſponat orbẽ terre ⁊c.diſponẽdo creaturas ad id ad qd̃ ſũt facte. i Et in direc.cordis.ſm dictamẽ recte rationis.
k Iudiciũ iudicet.⁊ h̃ ꝓprie ꝑtinet ad ſuꝑiores q hñt de iferioribus iudicare. l Da mihi. Dic ↄ̃ñr format ſuã petitionẽ dicẽs. Da mihi ſediũ tuarũ aſſiſtricẽ ſapiam: loq̃tur de deo ſicut de iudice ſũmo cui aſſiſtũt ſapiẽtes:⁊ a quo ſapia deriuatur ad iudices iferiores.⁊ h̃ mõ ſalomõ vt iudex iferior petita deo ſapiam ſibi darı. Põt ẽt al'r exponi vt ſedes dei dicat̃ ſedes regni iſrl'.ſic̃.i.Para.29. dr̃ de ſalomone ꝙ ſedit ſuꝑ ſoliũ dñi.⁊ h̃ nomẽ ſedes noiat̃ ſedes i pl'ali eo ꝙ ad plures act⁹ ſe extẽdit.⁊ ſm h̃ petit ſalomõ ꝙ dei ſapia aſſiſtat ſedi regni ſui.vt ſine errore gubernet̃.iõ ſbdit̃
m Noli me reprobare. denegãdo mihi donum ſapie. n Qm̃ ſu⁹ tu.ſũ ego ⁊c. Salomõ eniȝ ⁊ ei⁹ mr̃ ex receptiõe legis moſayce erãt obligati ſuituti diue. o Hõ ifirm⁹ ⁊ exigui tp̃is.ẽ.n. breuis vita hũana: ⁊ mltis ifirmitatib⁹ ſbiecta ꝑꝑ qd̃ parũ ſcire põt ex acq̃ſitiõe ꝓpria. naȝ ad acq̃ſitionẽ ſcie req̃rit̃ lõgitudo tp̃iſ ⁊ exꝑiẽtie.iõ ſubdit̃. p Et minor .i.iſufficiẽs. q Ad itel. iu.⁊ le.ſ.diue ⁊ humane ſm q̃s dȝ iudiciuȝ dari.
r Et ſiqs ⁊c.i.ꝑfect⁹ i ſapiẽtia hũana. s Si au ſu.ab il.⁊c.i.a te infuſa.
t In nihilũ cõp. q2 ſua ſapia fatuitas reputabit̃.1.Cor.3. Sapia hui⁹ mũdi ſtultitia ẽ apd̃ deum. u Tu aũt. Poſtq̃ȝ ſalomõ petiuit ſapiam diuã.h̃ ↄ̃ñr ad h̃ allegat multiplicẽ rõnẽ.⁊ ꝑmo rõnẽ ſũptã ex ꝑte ſui ſpãliter.ſcd̃o ex ꝑte gñis humani gñal'r.ibi. Quis eni hoium. Circa ꝑmũ dic̃. Tu ãt elegiſti me regẽ pplo tuo: ꝑ dauid p̄re meo. x Et dixiſti ⁊c̃.hec duo hñtur.i.Paral'.28.hec nõ pñt dici de phylone q nõ fuit rex nec templũ edificauit.ſȝ ſoiũ de ſalomone. y Silitu.taber.ſci tui.qd̃ fec̃ moyſes de mãdato dñi. z Qd̃ ꝑparaſti ⁊c̃.ſ.exit⁹ de egypto.vt h̃r Exo.25. a Et tecũ ſapia tua.ſi accipiat̃ h̃ ſapia genita ſic ẽ idem ꝙ fili⁹ i diuis q ſemꝑ ẽ idẽ in eẽntia cũ p̄re.diſtict⁹ tñ i ꝑſona:⁊ cuȝ co cũcta opat̃. Si aũt accipiat̃ ſapia diua abſolute.ſic diſtiguit̃ ab eo ſola rõne.⁊ de vtraqȝ v̄ificat̃ hec l'ra cũ ſubdit̃. b Que ⁊ affu.⁊c̃. Et qm̃ ad duo p̄dcã.ſ.regimẽ ppli ⁊ edificationẽ tẽpli req̃rebat̃ in ſalomone ſapia iſuſa:q̃ ẽ q̃dã impꝛſſio ſapie diue.iõ ſubdit̃. c Mitte illã de celis.ꝑ effectũ ſuũ i me. d Ut mecũ ſit.me iuſtificãdo.
e Et mecũ labo.in opib⁹ me dirigẽdo. f Scit eni illa oĩa.ſimpliciter vſqȝ ad minima.ſi accipiat̃ ſapia ꝓut ẽ in deo.ſi aũt accipiat̃ ꝑ ſapia iſuſa ſic ſcit oĩa.i.facit ſcire oĩa formal'r nõ oĩa abſolute.ſȝ oĩa neceſſaria hoi cui dat̃. g Et deducet me in opib⁹ meis ſobrie.i.ſine exceſſu rõnis ⁊ legis diuine.cetera patẽt. h Quis enim hoiuȝ Dic ↄ̃ñr allegat̃ rõ ex ꝑte gñis humani gñal'r.qd̃ patit̃ defectũ in cognoſcẽdo.⁊ maxime circa diuina ad que ſe hȝ itellect⁹ nr̃ ſicut oculus noctue ad lucẽ ſolis.iõ dicit. Quis enim hoium poterit ſcire cõſiliũ dei ⁊c.q.d.nullus.niſi per ſapiam diuinit⁹ ſibi datã. i Cogitationes. Dic ponit̃ ſcd̃a rõ q̃ accipit̃ ex defectu cognitionis nr̃e circa

his q poſt me futuri ſũt reliquã. Diſpõnã pplos ⁊ natiões mihi erũt ſubdite. Timẽbũt me audientes reges horrẽdi: ⁊ i mltitudine videbor bon⁹: ẽt i bello fortis. Intrans i domũ meã cõngeſcã cũ illa. Nõ ẽni hȝ amaritudinẽ ↄ̃ũſatio illi⁹: nec tediũ ↄ̃uictu illi⁹: ſȝ letitiã ⁊ gaudiũ. Hec cogitãs apud me. ⁊ ↄ̃memorãs i corde meo: qm̃ imõrtal'ẽ i cogitatione ſapia: ẽt i amicitia illi⁹ delectatio bona: ẽt i opib⁹ manuũ illius hõneſtas ſine d̃fectõe: ẽt i certamie loq̃le illius ſapia: ẽt ꝑclaritas i cõicatiõe ſmonũ ipi⁹: circuibã q̃rẽs vt mihi illã aſſumereȝ. Puer aũt erã igenioſus: ẽt ſortit⁹ ſũ aiaȝ bonã. Et cũȝ eẽȝ magiſ bon⁹: vẽni ad corpus icoiqnatũ. Et ut ſciui qm̃ alit̃ nõ poſſem eẽ ↄ̃tinẽs niſi de⁹ det: ẽt h̃ ipm̃ erat ſũma ſapia: ſcire cui⁹ eẽt h̃ donũ: adij dñũȝ ⁊ deꝑcat⁹ ſũ illũ: ẽt dixi ex totis ꝑcordijs meis. IX.

D Eus patruȝ meoꝝ ⁊ dõmine miſericordie q feciſti oĩa v̄bo tuo: ẽt ſapientia tua ↄ̃ſtituiſti hoieȝ: vt dominaret̃ creature q̃ a te facta eſt: vt diſpõnat orbẽ terraꝝ i eq̃tate ⁊ iuſticia: ⁊ i directiõne cordis iũdiciũ iudicet: dã mihi ſediũ tuarũ aſſiſtricẽ ſapiaȝ: ⁊ nõli me reprobare a pueris tuis: quõniam ſeruus tuos ſuȝ ego ⁊ filius ancille tue: hõmo infirm⁹ ⁊ exigui tẽporis: ẽt minor ad itẽllectũ iudicij ⁊ legũ. Et ſi qũis erit cõſũmat⁹ inter filios hoiuȝ: ſi aũ fugerit ab illo ſapia tua: in nihilũȝ cõputabitur. Tu aũteȝ elegiſti me regẽ pplo tuo: ⁊ iudicẽ filioꝝ tuorum ⁊ filiaruȝ. Et dixiſti mẽ edificare tẽpluȝ in monte ſancto tuo: ⁊ in ciuitate habitatiõis tue altare: ſimilitũdineȝ tabernaculi ſancti tui qd̃ ꝑpãraſti ab initio: ⁊ tecũȝ ſapiẽtia tua: q̃ nouit opa tua: q̃ ẽt affuit tũc cũ orbẽ terrarũ faceres: ⁊ ſciebat qd eẽt placitũ oculis tuis ⁊ qd directũ i ꝑceptis tuis. Mitte illã d̃ celis ſcis tuis: ⁊ a ſede magnitudinis tue: vt mẽcũ ſit ⁊ mecũm laboret vt ſciã qd acceptuȝ ſit apd̃ te. Scit ẽni illa oĩa ⁊ itelligit: ⁊ dedũcet me i opib⁹ meis ſobrie: ⁊ cuſtodiet me i ſua potẽtia. Et erũt accepta opa mea: ⁊ diſpouã ppl'ȝ tuũ iuſte: ⁊ ero dign⁹ ſediuȝ p̄ris mei. Qũis.n.hoiuȝ poterit ſcire ↄ̃ſiliũ di: Aut qs poterit cogitare qd velit d̃s: Cõgitatiões eniȝ

agibilia humana.q̄ ſaltē vt in plurib⁹ talia ſūt ꝙ ad ea nō hr̄ demonſtratio ſꝫ ſolū ꝓbabilis rō q̄ nō facit itellectū aſſētire ſimpl'r vni pti: ſꝫ cū formidine alteri⁹.ꝛ h̄ ē qḋ dic̄.Cogitationes eni mortaliū timide.q: cū oppoſiti formidine vt dictū ē.ꝛ ꝑ ꝯn̄s. a Incerte ꝓuidētie nr̄e.niſi dirigant̄ dono ſapie diuine. b Corp⁹ eni. Hic ponit̄ tertia rō q̄ accipit̄ ex corruptibilitate corpis itellectū ipediēte in ſuo opē.iō dic̄.Corp⁹ eni qḋ corrūpit̄ aggrauat aiam.q.d.h̄ nō facit corp⁹ inq̄ʒtū corp⁹.q: nō ipediebat in ſtatu inocētie:ſꝫ inq̄ʒtū corruptibile q̄le factū ē ꝑ pctm̄ ade.

c Et terrena ibitatio d̄primit ſēſū.i. intellectū.
d Multa cogitātē.naꝫ ꝓpter hāc ibitationem hꝫ hō cogitare de neceſſarijs multis ex pte corporis. e Et difficile Hic ponit̄ q̄rta rō q̄ accipit̄ ex defectu cognitōnis nr̄e circa nām ſēſibiliū:quoꝝ ꝓꝑetates non poſſum⁹ ſcire ꝑfecte.ſic̄ pꝫ ꝙ ꝓprietateſ minimi folij arboris q̄ʒtū ad virtutē figurā colorē ꝛ h⁹. ad plenū ꝑ rōnē nō poſſum⁹ iueſtigare. Eccl'iaſtes.i.Cuncte res difficiles.nec ē q poſſit eas explicare ſermone:iō dic̄. Et difficile eſtimam⁹.i. cognitionē debilē habemus.ꝛ cū difficultate.
f Et q in ꝓſpectu ſūt.i. ſubiecta ſēſib⁹ humanis
g Inuenim⁹ cū labore. .ſ.rōnes coꝝ aliqs iueniMus cū laborib⁹ multiſ ꝛ frequēter cū admixtione erroris vt pꝫ de ph'iſ q tn̄ circa talia iuenienda fuerūt valde laborioſi:ꝛ tn̄ i multis errauerūt ſic̄ dictū ē ſupra d̄ ariſtotele. h Que in celis ſūt ꝛc̄.q.d.nullus:niſi ꝑ ſapiam a deo datā.

mortaliū timide: ꝛ icērte ꝓuidētie nr̄e. Corp⁹.n.qḋ corrūpit̄ aggrauat aiaꝫ: ꝛ terrenā ibabitatio deprimit ſēſū mltā cogitātē. Et difficilē eſtimam⁹ q̄ i terra ſūt:ēt q̄ i ꝓſpectu ſūt iuēnim⁹ cū labore Que i celis ſūt aūt qs inueſtigabit? Sēſūꝫ aūt tuū qs ſciēt:niſi tu dederis ſapiaꝫ ꝛ miſis ſpm̄ ſctū tuū d̄ altiſſimis:ēt ſi correcte ſint ſemite coꝝ q ſūt i t'riſ: ꝛ q̄ tibi placēt didicerit hoies? Naꝫ ꝑ ſapiaꝫ ſanati ſūnt qcūqꝫ placuerūt tibi dn̄e a pricipio. X.

Hec illūꝫ q prim⁹ formatꝰ ē a deo pater orbiſ terraꝝ:cūꝫ ſolus eēt creat⁹ cuſtodiuit:ēt eduxit illū a d̄licto ſuo. Et ēduxit illū de limo terre ēt dedit illi virtutē ꝯtinendi oīa. Ab hāc ūt receſſit iniuſt⁹ i irā ſua ꝑ irā hōmicidij frātrernitas depe rijt. Propter qḋ cūꝫ aq̄ deleret terrā ſanaūit itēꝝ ſapia:ꝑ ꝯtēptibile lignū iūſtū gubernās. Hēc ꝛ i ꝯſenſu ſuꝑbie cū ſe nationes ex

Sic ex rōnib⁹ ꝓpoſitis arguit̄ ꝙ ſapia diuinit⁹ ifuſa neceſſaria ē hoi.ꝛ maxime ppl'i regimē bn̄ ti.vn̄ ſubdit̄. i Sēſū aūt tuū.i.cōſiliū diuinū. k Quis ſci.ꝛc̄. niſi ꝑ ſapiam ꝛ ſpūm tuū. l Et ſi cor.ꝛc̄.i.hoium ꝑ reditū a culpa ad gr̄am ꝑ quā placita ſūt tibi oꝑa coꝝ.ſupple nullus ſcire pōt:niſi ꝑ ſapiam ꝛ ſpūm tuū reuelātē.Eccl'iaſtes.9.Nemo ſcit vtrū amore vl' odio dign⁹ ſit. m Nā ꝑ ſa.dinā. n Sanati ſūt ꝛc̄.poſt lapſuꝫ parētis ꝑmi. Cap. X.

o h Hec illū q ꝑm⁹ ꝛc̄.In p̄cedētib⁹ iduxit auctor ad appetitū ſapiētie rōcinādo.h̄ ꝯn̄r iduc̄ ad idē exēplificādo.ponēdo coꝝ exēpla q ꝑ ſapiaꝫ dinā illuſtrati ſe bn̄ hūerūt.ꝛ ꝑ oppoſitū illoꝝ q ꝓꝑ defectū ſapie male ſe hūerūt: vt oppoſita iux̄ ſe poſita magl' elucēſcāt Et diuidit̄ i duas ptes.Nā ꝑ ponunt̄ aliq̄rū ꝑſonarū exēpla ſpāliter. ſcḋo toti⁹ ppl'i iſrl' gn̄al'r.c.ſeq̄nti.Pria diuidit̄ i ſeptē ptes ſm̄ ſeptē ꝑſonas nōbiles ꝛ patebūt ptes ꝓſeq̄ndo.Pria ꝑſona ē ipſe adā q ꝑ ſapiētiā dinā penitēs ſaluat⁹ fuit:ꝛ ecōtrario cayn ꝑ iſipiētiā ꝑijt.ꝛ h̄ ē qḋ dr̄. Hec.i.ſapia dina. p Illū q ꝑm⁹ ꝛc̄.ſ.adā Gen̄.i. q Pr̄ orbis ter.i.oium hoiuꝫ. r Cū ſolus ꝛc̄.q: poſtea formata ē mlier d̄ coſta ei⁹.Gen̄.2. s Cuſtodiuit.q̄ʒdiu i ſtatu inocētie ſtetit.
t Et eduxit ꝛc̄.poſtq̄ʒ peccauit. u Et eduxit ꝛc̄.corp⁹ ei⁹ ide formādo.Gen̄.i.ꝛ h̄ fuit an̄ pctm̄ ei⁹. x Et dedit illi ꝛc̄.nā dedit illi dn̄ium ſuꝑ oia iferiora.Gen̄.i. y Ab hac.ſ.ſapia. z Ut receſ.iiu. .ſ.cayn. a In ira ſua.eo ꝙ de⁹ ad munera fr̄is ſui reſpexerat.ꝛ nō ad ſua. b Per irā homi.i.ꝑ pctm̄ fr̄icidij. c Fr̄nitas depijt.i. amicitia fr̄na. d Propter qḋ.Hic ponit̄ ſcḋm exēplū de noe q ꝑ ſapiaꝫ a deo ſibi datā cū domo ſua fuit ſaluat⁹ merito:alijs i diluuio peūtib⁹.ꝛ h̄ ē qḋ dr̄.Propter qḋ.i.ꝓꝑ ſapie donū. e Cū aq̄ ꝛc̄. Gen̄.7. f Sanauit itēꝝ ꝛc̄.i.ꝑ archā de lignis factā quā cōtēnebāt hoies illi⁹ tp̄is reputātes fatuos noe ꝛ ei⁹ filios. g Iuſtū gu.i. ſapia gubernās noe iuſtū cū ſua familia. h Hec ꝛ i ꝛc̄.Hic ponit̄ tertiū exēplū de abrahā q ꝑ dinā ſapiaꝫ fuit lib'at⁹ de vr chaldeoꝝ vt dcm̄ fuit pleni⁹ Gen̄.ii.ꝛ h̄ breuiter repetit̄ cū dr̄ Hec.ſ.ſapia dina.ꝛ i ſeq̄ntib⁹ ſil'r itelligat̄.Et i cōſēſu ſuꝑbie cū ſe natiōes extuliſſēt:volētes edificare turri vſqꝫ ad celū ad magnificādū noim̄ ſuū Ge ii.
i Sciuit iuſtū.ſ.abrahā quē ſcīri fec̄ ꝑ approbationē. k Et cōſeruauit ꝛc̄.i.nōbili cl'pa. l Et i fi.abrahe. m Miaꝫ ꝛc̄.nā hoſtes eoꝝ fortiter debellauit.vt pꝫ i Exo.ꝛ li° Joſue. n Hec in.Hic ponit̄ 4⁹ exēplū de loth cū dr̄.Hec iuſtū.ſ loth. o Aꝑ eūtib⁹ ꝛc̄.de ciuitate ſodomoꝝ.vt hr̄ Gen̄.19. p Deſce.igne ſulphureo. q In pētapoli.ſic vocabat̄ illa regio eo ꝙ erāt ibi qnqꝫ ciuitates q̄ fuerūt ſubmerſe a dn̄o. r Quib⁹ ꝛc̄.i.vitijs ꝯ nāꝫ q̄ erāt ifecti. s Fumi.cōſtat ꝛc̄.nā ſcā ē ibi tabil'ꝛ īde ſurgit fum⁹ ꝛ fetor q̄ſi itolerabil' i teſtimoniuꝫ dānatiōis poꝝ hitātiū. t Et i cer.ꝛc̄. .i.ꝑter ſolitū curſū nāe i teſtimoniū ꝙ hitatores illi⁹ terre peccauerāt ꝯ nām dr̄ ēt ꝙ ibi ſūt arbores pulchros fruct⁹ hn̄tes exteri⁹ q cūꝫ manu tāgunt̄ icinerant̄:ꝛ fetor exalat ex eis i teſtimoniū deiuitij ꝛ dānatōis
u Et icre.ꝛc̄.i.vxoris loth: q̄ fuit icredibil' angelo ꝑcipiēti ne reſpiceret poſt tergū ſuū.ꝛ accipit̄ h̄ aia ꝑ toto ꝯiūcto ſic̄ Exo.i. Oēs aie q̄ egreſſe ſūt de femore iacob.
x Memoria ꝛc̄.v̄ ſa.n.fuit vxor loth i ſtatuā ſal.Gen̄.19. vt poſteri memoreſ eēnt ſue icredulitatis ad euitādū eaꝫ. vn̄ dic̄ ſaluator Luce.17.Mēoreſcſto te vxoris loth.

tuliſſēt ſciūit iuſtū: ēt ꝯſeruauit ſine q̄rela deo: ēt i filijs miſicōrdiā fortē cuſtodiuit. Hēc iuſtuꝫ ā ꝑeuntib⁹ ipijs liberauit fugientē:dēſcēdēte igne i pēntapoli:q⁹ b⁹ i teſtimōniū neq̄tie fūmigabūda ꝯſtat deſta terra:ēt i certo tēpore fruct⁹ hn̄tes arbores:ēt incredibilis aie memoriā ſtās figmētū ſaliſ. Sāpiaꝫ.n.ꝑtereūtes nōn tm̄ i hoc lapſi ſūt vt ignorarēt bona: ſꝫ et iſipie ſūe reliq̄rūt hoib⁹ memoriā:ūt i his q̄ peccauerūt h̄ latere potuiſſēt. Sāpia aūt hos q ſe obſuāt a dolorib⁹ liberabit: Hēc aūt ꝓfuguꝫ ire fratris iuſtū dedūxit ꝑ vias rectas: ēt oñdit illi regnū dei: ēt dedit illi ſciaꝫ ſcōꝝ. Hōneſtauit illū i laborib⁹:ēt ꝯpleuit labores illius. In fraudē circūuenietiū illū affūit illi:ꝛ honēſtū fec̄ illum. Cūſtodiuit illū ab inimiciſ:ꝛ a ſeductorib⁹ tutauit illū. Et certāmē forte d̄dit illi:vt ūiceret ꝛ ſciret qm̄ oiuꝫ potētior ē ſapia. Hec ūēdi

Cōſeq̄nter oñdit malū illoꝝ q dina ſapia caruerūt cū dr̄. y Sapiaꝫ.n.ꝛc̄.i.ipſā hēre negligētes. z Nō tm̄ ꝛc̄. vt ignorarēt bona.ſ.v̄tutū q̄ ſūt v̄e hois bōa.q: faciūt hoieꝫ ſim pl'r bonū. a Sꝫ ꝛ iſipi.ꝛc̄.ꝑ ſuā punitionē ſic̄ dcm̄ ē de ſodomitl' ꝛ vxore loth. b Ut i his ꝛc̄.ad h̄.n.fec̄ de⁹ ꝑ punitioneꝫ coꝝ pctā manifeſta:vt alij terrore pene a talib⁹ arcerent̄.
c Sapia āt ꝛc̄.ꝑ ſcāꝫ ꝯuerſationē ꝛ deuotā orōnē. d A dolo. libe.vt pꝫ i exēplis dictl' ꝛ ēt dicēdis. e Hec āt ꝓ.Hic pōit̄ q̄ntū exēplū de iacob cū dr̄.Hec āt ꝓfugū ire fr̄is iuſtū.ſ. iacob q iuſt⁹ fuit ꝛ i meſopotamiā iuit fugiēs irā eſau fr̄is ſui.Gen̄.27.
f Deduxit ꝑ vi.re.moꝝ. g Et oñdit illi ꝛc̄.qn̄ vidit ſcalā:cuius ſūmitas tāgebat celū ꝛ dn̄m inixū ſcale.Gen̄.28.Tūc.n.habuit reuelationē de ſuꝑna irl'm:ꝓꝑ qḋ euigilās dixit.Nō ē h̄ aliud niſi dom⁹ dei ꝛ porta celi.iō ſubdit̄. h Et dedit illi ꝛc̄.i. notitiā de ſcīs angelis quos vidit aſcēdētes ꝛ deſcēdētes ꝑ illaꝫ ſcalā. i Honeſta.illū in labo.i.reddidit eū iclytū ꝛ diuiteꝫ ꝑ laborib⁹ ſuis in cuſtodiēdis ouib⁹ labā.Gen̄.30.Ditatuſqꝫ eſt hō vltra modū ꝛc̄. k Et cōpleuit labores illi⁹.qn̄ deo ꝓtegēte receſſit de meſopotamia cū vxorib⁹ ꝛ liberis ꝛ diuitijs ſuis.
l In fraude circūuenientium illum.i.laban ꝛ filiorum ſuorū. qui nitebant̄ eū decipe mutādo frequēter mercedem ſuā.Gene.31. m Affuit illi.multiplicādo greges:qui ſꝫ pactū debebāt cedere in mercedē iacob.
n Et honeſtū fecit illum ditādo eū in tēporalibus ꝛ ſpiritualibus diuitijs. o Cuſtodiuit illū ab inimicis.ꝛ a ſeductorib⁹ tutauit illum.i.a laban ꝛ eius filijs inſequētibus iacob recedentem ad eum ſpoliandum.Gene.31.
p Et certamē forte dedit illi.cum angelo luctanti.Gen̄.32.
q Ut vinceret.ſ.eſau ſibi aduerſātem.ad hoc enim fuit illa luctatio:vt iacob aſſecuraret̄ de eſau quē nimis timebat.ꝓpter qḋ dixit ſibi angelus.Si cōtra dn̄m fortis fuiſti:quāto magis contra hoies ꝑualebis. r Hec vēditū iuſtū.Hic ponit̄ ſextum exēplum de ioſeph cū dr̄.Hec vēditū iuſtū iſmaelitis a fr̄ibus

ſuis. Gen̄.37. a Sꝫ a pctõꝛibꝰ ⁊c̃.i.a frĩbus ſuis cũ occidere volẽtibꝰ. b Deſcẽditq́ȝ cũ il. ⁊c̃.i.i carcerẽ regis egypti. Gene.39 vñ dr̃ ibidẽ. Fuit aũt dñs cũ ioſeph deditq́ȝ ei grãm in cõſpectu pncipis carceris ⁊c̃. c Et i vĩculis ⁊c̃. ſceptrũ regni.i. dñatiõnẽ i regno egypti poſt regẽ imediate. Gen̄.41.
d Et potẽtiã aduerſus eos ⁊c̃. ſ. phutiphar ⁊ vxoꝛẽ eiꝰ. qbꝰ ſupe rioꝛ factꝰ fuit. e Et mẽdaces oñdit q maculauerũt illũ. ipo nẽdo ſibi adulteriũ. nã malitia mulieris fuit detecta. f Et

ẽ illis aq̃ de petra altiſſima. ſ. de petra oꝛeb: vt ibidẽ dr̃. q̃ foꝛte erat i loco alto ⁊ ſicco ad maioꝛẽ declarationẽ miraculi. d Et requies ſitis de lapide duro. nã aq̃ iſta potata ppl̃s requieuit a ſiti. e Per q̃ eni. Hic ɔñr oñdit ɔ̃riã egyptioꝝ afflictionẽ. ſ. ꝑ cõuerſionẽ fluminiſ in ſanguinẽ. vt hr̃ Exo.7. Sciẽdũ aũt ꝙ h̃ loquit̃ cõmixtim de pena egyptioꝝ ⁊ bñficio hebꝛeorum ⁊ malis illoꝝ ⁊ bonis iſtoꝝ. iõ ſub vno cõtextu ĩre de egyptys trãſit ad hebꝛeos ⁊ ecõuerſo. Et diuidit̃ i tres ptes. qꝛ p̊ põit̃ hec egyptioꝝ afflictio. ſcđo ſoluit̃ q̃dã tacita qõ. ibi. Cũ

dedit illi clari. eternã. ſ. bone fame q̃ manet adhuc ⁊ manebit i poſterũ ſemper. g Hec po. Hic ponit̃ ſeptimũ exẽplũ de moyſe q ꝑ ſapiam diuinitũ ſibi datã libauit populũ iſrl̃ ab egypti ſuitute cũ dr̃. Hec pplm iuſtũ ⁊c. i. populũ iſrl̃iticũ. colentẽ dñm. h Liberauit a natiõibꝰ egyptioꝝ. q̃ illũ opꝑmebãt nimis grauiter: itm̃ ꝙ ꝑducebant ad amaritudinẽ vitaȝ coꝝ. vt hr̃ Exo.i. ⁊ ſſdit̃ modꝰ liberãdi cũ dr̃.
i Intrauit. ſ. diuia ſapia. k In ani. ſui dei. ſ. moyſi.
l Et ſtetit ⁊c. ſ. pharaonẽ ⁊ pncipes ſuos. m In poꝛ. ⁊ ſignis. flagellãdo egyptũ decẽ plagis.
n Et reddidit iuſtis mer. ⁊c. nã de mandato dñi filij iſrael recedẽtes ſpoliauerũt egyptũ petẽtes mutuo a vicinis vaſa aurea ⁊ argẽtea.

tum iuſtũ nõ dereliq̄t: ſꝫ a pecca toꝛibus liberauit eũ: deſcenditq́ȝ cũ illo i foueã ⁊ i vĩcũlis nõ dereliq̄t illũ: donec afferret illi ſceptꝝ regni: ẽt potẽtiã adũſus eos qui eũ ɔ̃pꝛimebãt: ⁊ mẽdãces oñdit q maclauerũt illũ: ẽt dedit illi claritatẽ eternã. Hec ppl̃ꝫ iuſtũ ⁊ ſemẽ ſine q̃rela libauit a natiõibꝰ q̃ illũ depꝛimebãt. Intrauit i aĩãȝ ſui dei: ẽt ſtetit ɔ̃ reges hoꝛrendos i poꝛtẽtis ⁊ ſignis. Et reddidit iuſtis mercedẽ laboꝝ ſuoꝝ: ẽt deduxit illos i via mirabili: ⁊ fuit illis i velamẽto diei: ⁊ i luce ſtellaꝝ ꝑ noctẽ. Et trãſtulit illos ꝑ mare rubꝝ: ⁊ trãſuexit illos ꝑ aquã nimiã. Inimicos aũt illoꝝ demerſit i mare: ⁊ ab altitudine iferoꝝ eduxit illos. ideo iuſti tulerũt ſpolia ipioꝝ: ẽt decãtauerũt dñe nomẽ ſcm̃ tuũ: ẽt victricem manũ tuã laudauerũt parit̃. Qm̃ ſapia apuit os mutoꝝ: ⁊ liguas ifãtiũ fec̃ diſertas. Direxit opa eorũ i maĩbꝰ ꝓphe ſci. XI.

Iter fecerũt per deſerta que non habitabantur: ẽt i locis deſertis fecerunt caſas. Steterũt contra hoſtes: ⁊ de inimicis ſe vĩdicauerũt. Sitierũt ⁊ inuocauerũt te: ẽt data ẽ illis aqua de petra altiſſima: ẽt reqes ſitis de lapide duro. Per q̃ enim penãs paſſi ſũt inimici illoꝝ a defectiõe potꝰ ſui: i ẽis cũ abũdarent filij iſrl̃ letati ſũt. Per hoc cũȝ illis deeſſent: bẽne cũ illis actuȝ ẽ. Nãȝ ꝓ fõte qdẽ ſẽpiterni fluminis humanũ ſãguinẽ dediſti iniuſtis. Qui cũ minuerẽt̃ i traductiõe infãtiũ occiſoꝝ: dediſti illis abũdãtẽ aquã iſꝑate: oñdẽns ꝑ ſiti q̃ tẽ fuit: queadmodũ tuos exaltare ⁊ adũſarios illoꝝ necares. Cũm ciȝ tẽtati ſt̃: ẽt qdẽ cũ miſicoꝛdia diſciplinã accipiẽtes: ſcierũt quẽadmodũ cuȝ ira iudicati ipij toꝛmẽta paterẽt̃. Hos qdẽ tãq̃ꝫ pr̃monẽs ꝓbaſti: illos aũt tãq̃ꝫ durus rex iterrogãs ɔdẽnaſti. Abſẽtẽs.n. ⁊ pñtes ſilr̃ toꝛq̃bant̃. Duplex.n. illos accepat tediuȝ: ẽt gemitꝰ cũȝ memoꝛia ꝑterito

enĩ tẽtati ſũt. tertio ſubdit̃ dicti rõ. ibi. Pro cogitationibꝰ. Circa pmũȝ dr̃. Per q̃ eni penã paſſi ſunt inimici illoꝝ. i. egyptij oppſſoꝛes hebꝛeoꝝ
f A defectione potꝰ ſui. ꝑ cõuerſioneȝ fluminis potabilis i ſãguinẽ. quẽ nõ poterãt egyptij bibere. g In eis. i. in aqs flumis. h Cũ abũdarẽt filij iſrl̃ letati ſũt. qꝛ ſic dictũ fuit Exo.7. qñ hebꝛei hauriebãt de dicto flumie: ſtatim qđ hauſtũ erat reuertebat̃ ad naturã potabiliſ aq̃. ⁊ ſic letabant̃ filij iſrael de diuo bñficio. Nã ex eodẽ flumine egyptij affligebant̃ ⁊ filij iſrl̃ reficiebant̃. iõ ſſdit̃.
i Per hec. i. ꝑ q̃s potabiles. k Cũ illis deeſſent. i. egyptijs.
l Bene cum illis actuȝ eſt. i. cũ hebꝛeis modo dicto.
m Nã pro fonte. i. aqua potabili. n Sempiterni fluminis. i. nili. qui dr̃ ſẽpiternus eo ꝙ eſt a pncipio mũdi. ẽ eni vnꝰ de quatuoꝛ fluminibus paradiſi. ⁊ vocat̃ alio nomine gyon. Gen̄.z.ca.

Exo.iz. Et h̃ in recõpẽſationem laboꝛuȝ quibus iniuſte defraudauerãt eoſ egyptij. o Et dedu. ⁊c. nã colũna nubis p̄cedebat ꝑ diẽ: ⁊ colũna ignis ꝑ noctẽ. Exo.13. p Et trãſt. ⁊c h̃ hr̃ Exo.14
q Et ab altitu. iferoꝝ. i. de ꝓfũdo maris. r Iõ iuſti tulerũt ſpolia ipioꝝ. viderũt enim egyptios moꝛtuos ſuꝑ littus maris. Exo.14. Et ſpoliauerũt eos armis ⁊ oĩbus p̄cioſis. ⁊ ſm hebꝛeos iſta ſcđa pđa fuit maioꝛ q̃ꝫ illa q̃ p̊us ſpoliauerãt egyptiuȝ vaſis aureis ⁊ argẽteis. s Et decãtauerũt dñe nomẽ ſcm̃ tuũ dicẽtes. Cãtemꝰ dño glorioſe ⁊c. Exo.15. t Et victricẽ manũ tuã. i. potẽtiã tuã egyptios ſſmergẽtẽ. v Qm̃ ſapia ⁊c. i. hebꝛeorũ: q p̊us exñtes i egypto nõ audebãt mutire nec aliqd fari ɔtra oppmẽtes ſe neqter ⁊ iniuſte. ſed qꝛ hec oĩa attribuunt̃ meritis moyſi. iõ ſubdit̃. x Direxit opa eoꝝ ⁊c. ſ. moyſi. de quo dr̃ Deutero. vlti. Et nõ ſurrexit ꝓpha vltra in iſrael ſicut moyſes quẽ noſſet dñs facie ad faciem. Cap. XI.
y Iter fecerũt. Poſtq̃ꝫ poſita ſunt exẽpla ſpãlia. h̃ ɔñr ponunt̃ gñalia declarãdo bñficia diuina circa pplm iſrl̃ ꝑ ſapiam collata. ⁊ ecõuerſo mala pplis alijs iflicta ꝓpter iſipiẽtiã. Et diuidit̃ i ſex ptes ſm ſex bñficia iſrl̃ collata q̃ patebũt ꝓſequẽdo. Prima vo ps cõtinet bñficiũ collatũ i exitu de egypto. ſ. aq̃ collate pplo ſitiẽti anteq̃ꝫ venirẽt ad mõtem ſynai. Exo.17. ⁊ cõtinet̃ i h̃ ca. qđ diuidit̃ i duas ptes. nã p̊ ponit h̃ bñficiũ. ſcđo ɔ̃riũ egyptijs iflictũ. ibi. Per q̃ eni. Circa p̄muȝ de aq̃ bñficio duo pmittunt̃. ſ. ꝓceſſus iſrl̃ poſt exitũ de mari rubꝛo. cũ dr̃. Iter fecerũt ꝑ deſta q̃ nõ hitabant̃. ⁊ iõ nõ inueniebantur ibi victualia. ꝓp qđ vixit ppl̃s de his q̃ appoꝛtauit de egypto vſq́ȝ ad tps quo data fuit ſibi mãna de celo. Exo.16. z Et i locis deſtis fixerũt caſas. i. tẽtoꝛia ⁊ tuguria de ramis arboꝝ fcã. Scđm ẽ debellatio hoſtiũ. cũ dr̃. a Steterũt ɔ̃ ⁊c. ſ. ɔ̃ regẽ amalech ⁊ ſocios eiꝰ ɔ̃ q̃s pugnauit Joſue armiſ. ⁊ Moyſeſ p̄cibꝰ deuotis. Exo.17. ⁊ ſubdit̃ bñficiũ aq̃ cũ dr̃. b Sitie. ⁊ inuocauerũt te. moyſes eni ꝓ pplo clamauit ad dñm. Exo.17. c Et data

o Humanuȝ ſãguinẽ dediſti iniuſtis. i. egyptijs: quibus aqua fluminis erat ſãguis. ⁊ dicit̃ humanus qꝛ ſimilis erat humano ſãguini. Cõſequenter loquitur de hebꝛeis dicens.
p Qui cuȝ minuerent̃. in numero. q In traductione infantiuȝ occiſoꝛum. quos pharao p̄cepit in flumine ſubmergi. Exo.i. qui ſi vixiſſent. maioꝛ fuiſſet numerus filioꝛum iſrael.
r Dediſti.n. illis. ideſt hebꝛeis. s Abundãtem aquã inſperate. ꝑ reuerſionẽ ſanguinis hauſti ad naturã potabilis aque. vt predictum eſt. vel per aquam fluẽtem de petra oꝛeb miraculoſe.
t Oſtendens per ſitim que tũc fuit in egyptijs ⁊ hebꝛeis.
u Queadmodũ tuos exaltares. ideſt hebꝛeos aquam potabilem eis dãdo. x Et aduerſarios illoꝝ necares. pꝛo aqua ſanguinẽ eis ꝓpinãdo. y Cum enim. Hic cõſequẽter ſoluit̃ tacita q̃ſtio ex predictis oꝛtum habẽs. dictũ eſt enim ꝙ egyptij fuerũt afflicti ſiti ꝑ conuerſionẽ aque in ſanguinẽ in egypto ⁊ ꝙ ſimiliter filij iſrael fuerunt afflicti ſiti per defectuȝ aque in deſerto. Qualiter ergo deus fuit magis fauoꝛabilis iſtis q̃ꝫ illis. Ad hoc reſpondet̃ ꝙ penam ſitis miſit hebꝛeis ad ꝓbationem coꝝ. egyptijs autem ad eoꝛum damnationem. ſicut iudex aliter punit filium ꝓpꝛiũ ſcilicet ad eius emendationem ⁊ aliter ad latronẽ extraneũ ſcilicet ad eius moꝛteȝ. ⁊ hoc eſt qđ dicitur. Cũ eni tẽtati ſunt. ſ. hebꝛei ꝑ paſſionẽ ſitis. z Et qdẽ. i. certe
a Cum miſericoꝛdia diſciplinam accipiẽtes. qꝛ poſt ſitis afflictionẽ per dei miſericoꝛdiam cõſecuti ſunt aque recreationem.
a Scierũt. ꝑ hoc. b Queadmodũ cũ ira. diuina. c Judicati ipij. i. egyptij cõdẽnati. d Toꝛmẽta paterent̃. ſ. ſine tali dei mĩa ſubſequẽte. ꝓp qđ ſubdit̃. e Hos qdẽ. ſ. hebꝛeos. f Tanq̃ꝫ pr̃monẽs ꝓbaſti. ꝑ afflictionẽ ſitis. ad coꝝ coꝛrectionẽ. g Illos aũt. i. egyptios. h Tanq̃ꝫ durꝰ rex iterrogãs. i. toꝛmẽtis ſubijciẽs. vñ ⁊ coĩ ſermone talia toꝛmẽta q̃ones dñr. i Cõdẽnaſti. nõ ſolũ pena tpali: ſꝫ ẽt eterna. k Abſẽtes eni ⁊c̃. Egyptij eni aſſiſtẽtes pharaoni ⁊ ẽt abſẽtes ab eiꝰ pñtia ſilr̃ affligebant̃. ſicut veſicis turgẽtibꝰ. ⁊ alijs plagis ſilibꝰ. Cõſequenter loqtur de hebꝛeis dicens. l Du

plex eni illos accepat tediũ. ⁊ qđ fuerit illud duplex tediũ ſubdit̃.
m Et gemit⁹. ⁊ p ideſt. gemit⁹ p pñtib⁹ afflictõnib⁹: ſic dr̃ Exo. z. Et igemiſcẽtes filij iſrl' pp opa ⁊c̃. n Cũ meme. pteritoꝝ. ſ. bonoꝝ bitoꝝ tpe ioſeph. hec. n. memoria ẽ valde tedioſa ⁊ afflictiua tpe ifortunij ſubſeqñtis. vñ dic̃ Boeti⁹ li. de ↄſolatiõe. Infeliciſſimũ ifortunij gen⁹ ẽ fuiſſe felicẽ. a Cũ eni audirẽt. i. itelligerẽt. b Per ſua tormẽta. i. p afflictiones i egypto ſibi illatas. c Bñ ſecũ agi. in liberatiõe ſua mirabili. quã meruerãt p tribulatõis ſufferẽtiã. Exo. z. Aſcẽditq; clamor coꝝ ad deũ ab operibus ⁊c.
d Cõmemorati ſũt dñz de ſua clemẽti prouidẽtia.
e Admirãtes ⁊c. ſ. ſui đ egypto. f Quẽ enim i expõ. ⁊c. ſ. moyſẽ. q fuit morti expoſit⁹ i flumine in vaſe iũceo.
g Deriſerũt. dicẽdo. qs conſtituit te iudicẽ ſup nos ⁊c̃. Exo. z. ⁊. 5. dicentes moyſi ⁊ aarõ. Fetere feciſtis odorẽ nr̃m corã pharaone ⁊ ſeruis eius.
h In finez euẽt⁹ mirati ſũt. ppter mirabilia q̃ p moyſẽ fecit de⁹.
i Nõ ſilr̃ iuſtis faci. ſic hñt libri correcti. ⁊ dr̃ hic iuſti ipſi hebrei. egyptij vͦ iniuſti qb⁹ nõ ſimiliter fec̃ de⁹. Nã egyptios poſt flagella plagarũ i mari ſubmerſit. hebreos aũt poſt afflictionẽ laboꝝ mirabilr̃ libauit. k Pro cogitatõnib⁹. Hic ↄñr reddit cãz dicti. ſ. quare deus ſe habuit ad hebreos tanq̃ pr̃ monens. ad egyptios aũt ſicut rex dur⁹ cõdẽnãs. Et pimo facit ꝓpoſitum. ſcđo declarat itẽtũ. ibi. Multũ eni. Propoſiti vͦ cã eſt. qꝛ lz hebrei i mlt̃l peccarẽt. deũ tñ verum colebãt: ⁊ ad

rũ. Cũ ẽniz audirent pẽr ſua tormẽta bene ſecũm agi: ↄmemorati ſunt dominũ: admirãntes i finem exitus. Quẽm eniz in expoſitione praua proiectum dẽriſerunt: in finẽz euentus mirati ſũt Nõn ſilĩter iuſtis faciẽs: prõ co cogitatiõibus autem inſenſatis iniquitatẽſ illorũ. Qđ qdãz errãtes colebãt mutos ſpẽtes: ⁊ beſtias ſupuacuas: imiſiſti ill' mũltitudinẽ mutoꝝ aialiũ i uĩndictã ũt ſcirẽt qꝛ p q̃ peccat qs p hec ⁊ torq̃tur. Nõ. n. impoſſibilis erat oꝑs man⁹ tua: q̃ creauit orbẽ terraꝝ ẽx materia iuiſa: imittere ill' multitudinẽ vrſoꝝ: aut audaces leones: aut noui gñis ira plenas ⁊ ignotas beſtias: aut vaporem igneũ ſpirãteſ: aut fumi odorẽ ꝓferẽtes: aut horrẽdas ab oculis ſcitillas emittẽtes: q̃rũz ñ ſolũ leſura pôterat illos extẽrmiare: ſz ẽt aſpect⁹ p timõrẽ occidere. Nam ẽt ſine his vnõ ſpũ poterãnt occidi pſecũtione paſſi ãb ipſis factĩs ſuis: ⁊ diſpſi p ſpm̃ ṽtutis tue: ſz õia i mẽſura ⁊ numero ⁊ pondere diſpoſuiſti. Mũltũ. n. valere

ipſũ p pniam recurrebãt. Egyptij vͦ in idolatria obſtinati erãt. ⁊ hoc ẽ qđ dr̃. Pro cogitationib⁹ aũt iſẽſatis egyptioꝝ. l Inigtates illorũ. i. opa neqſſima ex illis cogitatiõib⁹ ꝓcedẽtia. ⁊ q̃ ſũt opa illa ſr̃ditur. m Qđ qdã er. ⁊c̃. tanq̃ deos. n Et beſti. ſu. i. inutiles vt talpas ⁊ veſptiliones: ſm ꝙ dr̃ Iſa. c. z. o Immiſiſti illis ⁊c̃. viliũ ⁊ inutiliũ ranarũ. ſ. ⁊ cynificũ. vt hr̃ Exo. 8. Lz aũt talia aialia hẽant vocẽ. tñ nõ ẽ articulata. pp qđ dĩr muta. ſic hõ mut⁹ dr̃ q ꝓfert vocẽ inarticulatã. p In vĩdictã. idolatrie. qꝛ colebãt aialia vilia.
q Ut ſcirẽt ⁊c̃. ſ. ꝙ pctõ correſpõdet pena. Nõ eni ipoſſibile erat ⁊c̃. ſeqtur. r Ex mate. iuiſa. nã materia pma p ſe nõ ẽ cognoſcibilis: cũ ſit potẽtia pura. Immittere illis multitudinẽ vrſoꝝ ⁊c. ſequitur.
s Quarũ nõ ſolũ le. p morſus vel itoxicatiões ⁊ ſilia. t Poterat illos extermi. ſubito. u Sz ⁊ aſpect⁹. earũ terribil'. x Per ti. occi. Timor eni vehemẽs aliqñ iterfic̃ hoiem. y Nã ⁊ ſine his. aĩalib⁹ terribilib⁹. z Uno ſpũ. i. vno tuo iuſſu. a Pote. occi. iuſte. iõ ſubdit̃. b Perſecutionẽ paſſi. i. mortẽ. c Ab ipſis fa. ſuis. i. p ſuis enormib⁹ pctis. d Sz oia i mẽ. ⁊c̃. i. ordinatiſſime eos puniſti p aĩalia vilia ſicut in vilib⁹ aĩalib⁹ peccauerãt. vt pdictum eſt
e Multũ eni. Hic declarat qđdã dictũ. ſ. ꝙ de⁹ imiſit aĩalia vilia egyptijs nõ ꝓpter ipotẽtiã. nã aliter poterat eos punire ſm ſuã volũtatẽ. ⁊ h̃ ẽ qđ dr̃. Multũ eni valere. i. poſſe. f Tibi ſoli ſuperat ſemper. qui ab eterno ṽtutis es ifinite. iõ ſubdit̃. g Et ṽtuti brachij tui qs reſiſtet. q. d. nullus. ⁊ ſubdit̃ rõ. h Qm̃ tanq̃ momẽtũ ſtatere ſic ẽ ante te orbis terrarũ. qui ſubtracta cõſeruatione diuina ſtatim rediget̃ in nihilum.
i Et tanq̃ gutta roris. que cadẽs in terram ſtatim euaneſcit ⁊ ſiccatur. k Et miſereris oium. cõſeruanda ea in eſſe.
l Et diſſimulas ⁊c. quod dupliciter poteſt intelligi. vno modo ſic. Et diſſimulas peccata. ideſt dimittis punire pena eterna cõmutãdo

illam in temporalem propter penitẽtiam veram ſuperuenictẽ alio modo ſic. Et diſſimulas peccata ⁊c. ideſt differs ea punire. propter penitẽtiam. ideſt vt des hominibus penitendi tempus: ⁊ ſubdit̃ cauſa. m Diligis enim omnia que ſunt. ↄſeruãdo ea in eſſe. n Et nihil odiſti eorum que feciſti. deus eniz diligit naturã quam fecit. culpam autẽ odit quam nõ fecit. qꝛ non eſt actor mali culpe. ideo ſubditur. Nec enim odiens ⁊c.
o Quomodo autẽ poſſet ⁊c. quaſi dicat nullo modo. qꝛ omnia redigerent̃ in nihilum ceſſante ſua influẽtia.

re tibi ſõli ſuperat ſẽp: ẽt virtuti brachij tui qs reſiſtet. Qm̃ tãnq̃ momẽtũ ſtatere: ſic ẽ añ te orbis terrarũ: et tãnq̃ gutta roris ante lucani q deſcẽdit i terrã. Et miſerẽris oiuz: qꝛ oia potes: ⁊ diſſimulãs peccata hoiuz pp pniam Diligis ẽni oia q̃ ſunt: ⁊ nihil eõrũ odiſti q̃ feciſti: nec eniz odiẽs aliqđ ↄſtituiſti aut feciſti. Quõ ãutez poſſet aliqđ pmanere: niſi tu voluiſſes: aut qđ a te vocatuz nõ cẽt: ↄſeruarẽt̃. Pãrcis autez oĩbus quoniã tua ſunt dñe: qui ãmas aĩas. XII.
O Quaz bõn⁹ ⁊ ſuauis eſt dñe ſpirit⁹ tuus i oĩbus Ideõq; hõs q exerrãt pãrtibus corripis: et đ qbñs peccãt ãmones ⁊ alloq̃ris: vt relicta malicia credant i te dñe. Illõs eniz antiquos ihabitatores terre ſancte tue: qũos exhorruiſti: qm̃ odibilia oꝑa tibi faciebãt p mẽdicamina ẽt ſacrificia iniuſta: ẽt filiorũz ſuoruz necatores ſine miſericordia: ẽt comeſtores viſcerũ hominũ: ⁊ deuoratores ſanguinis: et auctõres parentes animaruz in-

p Parcis autez oibus. conſeruãdo ea in eſſe tua mera benignitate.
q Qui amas aĩas ſpeciali modo. ⁊ loquit̃ de animabus rationalibus quas diligit volendo eis bonum: non ſolum nature. ſed etiam gratie in preſenti. ⁊ glorie in futuro.
Capitulum. XII.
r O Quam bonus ⁊ ſuauis eſt domine ⁊c̃. Poſt collatum beneficium populo iſrael in exitu de egypto. h̃ ponitur beneficium ei collatum in itroitu terre promiſſionis. a qua eiecit chananeos ꝓpter idolatriam. ⁊ fecit ibi habitare hebreos: ꝓpter latriam. ⁊ diuiditur in duas partes. ſcilicet pncipalẽm ⁊ incidẽtalem. que incipit ſequentica. Prima in duas. qꝛ pmo oſtendit ꝓpoſitum. ſecũdo declarat ſuum dictum. ibi. Non quia impotẽs. Circa primum dicitur. O q̃ bonus ⁊ ſuauis eſt domine ſpiritus tuus in omnibus. ſic habẽt libri correcti. ſpiritus enim dñi attingit a fine vſq; ad finem fortiter. ⁊ diſponit oĩa ſuauiter: vt habetur ſupra ca. 8.
s Ideoq;. ideſt propter bonitatẽ tuaz. t Hos qui exerrãt. per diuerſa peccata. u Partibus corripis. ideſt partialiter punis ⁊ non ſimul eos auferẽdo de vita. vt habeant tempus penitendi. ideo ſubditur. x Et de quibus peccant ammones ⁊ alloqueris. aliquãdo per inſtinctũ internum. aliquãdo per vexationem corporis que dat intellectum. ⁊ inducit ad hoc exemplum de chananeis cum ſubdit̃. y Illos enim antiquos inhabitatores terre ſancte tue. i. iudee. que dicitur ſancta ea ꝙ ibi viguit cultus dei tẽpore veteris teſtamẽti. ⁊ ibi impletuz eſt chriſti myſteriũ tẽpore noui. z Quos exhorruiſti. quoniaz odibilia tibi opera faciebãt. ideſt enormia peccata.
a Per medicamẽta. ideſt ſortilegia ⁊ auguria. b Et ſacrificia iniuſta. qꝛ demonijs oblata. c Et filioꝝ ſuoꝝ necatores. eos idolis ſacrificãtes. d Et comeſtores viſcerũ hominum ⁊c. nõ inuenit̃ in veteri teſtamẽto ꝙ chananei habitatores iudee ante filios iſrael comederẽt carnes humanas ⁊ biberent ſanguinem. ideo videt̃ ꝙ hec ſit metaphorica locutio. ſicut de predone vel vſurario dicitur ꝙ comedit hoies: quia rapit ſubſtantiam eorum. ⁊ hoc modo dicit̃ ps. 78. Comederunt iacob ⁊ locum eius deſolauerũt. iſti vero chananei erãt predones ⁊ raptores. ⁊ ſic dicuntur hominum comeſtores.
e Et auctores parẽtes aĩarũ iauxiliatarũ. pr̃es. n. tenent̃ filios auxiliari. chananei vͦ filios ſuos idolis imolabãt. vt dictũ ẽ: ⁊ ſic eis auxiliũ debitũ ſubtrahebãt. igit̃ iũgat̃ ſic lr̃a. Et parẽtes. ſ. chananeos auctores aĩarũ. i. filioꝝ ſuoꝝ. in ſcriptura eni fre-

querẽter accipit aĩa ꝓ toto cõposito. ſicut dictũ ẽ ſupra. a In auxiliatarũ. i. auxilio debito deſtitutarũ. b Perdere. i. deſtruere. c Voluiſti a medio ſacro tuo. i. a iudea. q̃ dr̃ ſacra. rõne pdicta. ⁊ ẽ in medio climate hitabilis terre. d Per manꝰ parẽtũ nr̃oꝝ. tpe ioſue. e Ut dignã pcipent. ſ. ioſue ⁊ qui cũ eo erãt. f Peregrinationẽ pueroꝝ dei. ſ. abrahe iſaac: ⁊ iacob q fuerũt pegrini in terra illa. ⁊ ex h̄ fuit pmiſſa illa terra eoꝝ ſemini. vt hr̃ in plib' locis in Ge. g Que tibi oĩum cario: ẽ terra. rõne ſu pradicta. h Sʒ ⁊ his. i. chananeis. i Tanq̄ hoĩb' pcp ciſti. nõ ſic aũt agelis peccãtib'. k Et miſiſti añceſſores exercitus tui veſpas. Dicũt enĩʒ expoſitores aliq ꝙ añ igreſſũ filioꝝ iſrl' ad terraʒ pmiſſionis dñs ad lrãm imiſit chananeis veſpas hñtes aculeos venenatos. q̃ ples chananeoꝝ iter fecerũt. ⁊ p hoc aly occaſionẽ penitẽdi d pctis ſuis hũerunt. aliq ṽo dicũt ꝙ veſpe iſte dicunt timores: quos dñs imiſit chananeis p q̃s aliq receſſerũt d terra añ igreſſũ filioꝝ iſrl. ſ. euei. ⁊ aliq ad fidẽ vniꝰ dei fuerũt cõuerſi. ⁊ ppt̃o iſrl' cõiũcti. vt pʒ de raab: ⁊ eiꝰ cognatione Ioſue. 6. ⁊ de gabaonitis Ioſue. 9. l Nõ q̃. Dic oñr declarat dictũ ſuũ dicẽs ꝙ dñs ex ſua bonitate chananeos partialr̃ puniuit dãs eis locũ pnie. ⁊ h̄ declarat duplr̃. p̃mo negatiue. ſcd̃o affirmatiue. ibi. Cũ ergo ſis iuſtꝰ. Prima i duas. q: p̃mo oñdit ꝙ deꝰ nõ fecit hoc ex defectu potẽtie. ſecũdo ꝙ nec ex timore. ibi. Nec timẽs aliquẽ. Circa p̃mũ dr̃. Nõ q: impotes eras in bello ſubycere ipios iuſtis. i. chananeos hebreis: q̃s nõ oẽs p hebreos debellauit. q: multi illoꝝ iter filios iſrl' remãſerũt. vt hr̃ in libro Ioſue in plib' locis. m Aut beſt. ſenis. q̃ ſtati eos iugulaſſẽt. n Aut ṽbo duro. ſ. tuo. o Sil' exterminare ſ. chananeos. ⁊ ſupplẽdũ ẽ ꝙ ſi iſta nõ feciſti eis non fuit ex ipotẽtia tua: ſʒ ex mĩa. iõ ſubdit. p Sʒ ptib' iudicãſ. i. partialr̃ eos puniẽs. q Dabas locũ pnie. lʒ ẽt ſcires eos ꝓ maiori pte in malitia pſeuerare. iõ ſubdit. Nõ ignorãs ⁊c. ſeq̄t. r Et nãlis malitia ipſoꝝ. i. lõga cõſuetudine idurata q̃ qdẽ conſuetudo ẽ qdã altera nã vt dr̃ in libro de memoria ⁊ reminiſcẽtia. s Et qm̃ nõ poterat mutari ⁊c. iſtud nõ poſſe nõ eſt ſimplex ⁊ abſolutũ. nã q̃diu viuit hõ põt reuerti ad bonũ. ſʒ eſt ſm qd. q: tales cũ difficultate pñt redire pꝑter cõſuetudinẽ peccãdi iclinãtẽ p modũ nãe. vñ. 5. metaphyſice ipoſſibile dr̃ vno mõ qd ẽ difficile. ſicẽt coĩ ſermone de hoĩe male vidẽte dr̃ ꝙ nõ poteſt videre. t Semẽ eni erat maledictum ab initio. Ge. 9. Maledictꝰ chanaã ⁊c. u Nec timẽs Dic oñr oñdit ꝙ deꝰ nõ puniuit chananeos ptialr̃ ex timore alicuiꝰ ſuꝑioris q poſſet fcã ſua corrigere: q: h̄ ẽ ipoſſibile. ⁊ h̄ ẽ qd dr̃. Nec timẽs aliquẽ ⁊c. ⁊ pʒ lr̃a vſqʒ ibi. x Aut qs tibi iputabit. ad culpam. y Si pierint natio. ⁊c. q. d. nullus. q: ſicut mera volũtate pduxit eas i eẽ. ita libe põt eas in nihilũ redigere. z Nec ẽ eniʒ alius deus q̃ tu. nã ẽt ſm p̃hos neceſſe ẽ eẽ vnã p̃mã cãm oĩum. a Cui cura ẽ de omnib'. nã diuina pruidẽtia ad oĩa ſe extendit. q̃tũcũqʒ minima. cetera patet. b Cũ ergo. Dic oñr declarat dictũ ſuũ affirmatiue. ⁊ diuidit in duas partes. q: p̃mo facit

auxiliatarũ pdẽre voluiſti a medio ſacramẽto tuo: p mañ' parẽtũ nr̃oꝝ: ũt dignã pciperẽt peregrinatiõeʒ puerorũ dei: quẽ tibi oiuʒ cario: ẽ terra. Sʒ ẽt his tã q̄ hoĩbus pepciſti: ẽt miſiſti ãteceſſores exercitꝰ tui veſpas: vt illos paulati exterminarẽt. Nõ q̃ ipotẽs eras i bello ſubijcere ipios iuſtꝭ: aũt beſtijs ſeuis aũt verbo duro ſil' exterminãre: ſed partib' iudicãs dãbas locũ pnie: nõ ignorãs qm̃ nequã ẽ natio eorũ: ẽt naturaliſ malicia ipoꝝ: ẽt qm̃ nõ poterat mutari cogitatio illorũ i ppetuũ. Semẽ. n. erat maledictũ ab initio. Nec timẽſ aliquẽ veniã dabas pctis illorũ. Quis eni dicet tibi: qd feciſti? Aut qs ſtabit ꝯ iudiciũ tuũ? Aut qs i cõſpectu tuo veniet videx iniquoꝝ hoĩuʒ? Aut qs tibi iputabit: ſi perierit natões q̃s tu feciſti? Nec ẽ eniʒ aliꝰ ds q̄ tu: cui cura ẽ d oĩbus: vt oñdas qm̃ nõ iniuſte iudicas iudiciũ. Neqʒ rex neqʒ tyrãnꝰ i ꝯſpectu tuo ingrẽt de his quoſ pdidiſti. Cuʒ ergo ſis iuſtꝰ iuſte oĩa diſponis: ipm̃ quoqʒ q

nõ dʒ puniri ꝯdẽnãs: ẽt externuʒ ẽſtimas a tua virtute. Uirtꝰ ẽni tua iuſticie initiũ eſt: ⁊ õb hoc ꝙ oĩuʒ dñs es: oĩbus te parcere facis. Uirtutẽ. n. oſtẽdis tu: q non crederis ẽſſe i virtute cõſũmatꝰ: ⁊ hos q te neſciũt in audacia traducis. Tu auteʒ dñator virtutis cũʒ tranqllitate iudicaſ ẽt cũ magna reuerẽtia diſponis noſ. Subeſt eni tibi cum volueris poſſe. Docuiſti aũt pplʒ tuuʒ per talia opa: quoniã oportet iuſtũ eſſe ⁊ humanũ: et bõne ſpei feciſti filios tuos: qm̃ iudicãs dãs locuʒ i pctis pnie. Si eni inimicos ſuorũ tuoꝝ et debitõs morti cũ tãta cruciaſti attẽtiõe: ⁊ libaſti dans tps ⁊ locũ p quẽ poſſit mutari a malicia: cũ quãtã diligentia iudicaſti filios tuos quoꝝ parẽtibuſ iuramẽta ⁊ ꝯuẽtiões dediſti bonaꝝ promiſſionũ? Cuʒ ergo daſ nobis diſciplinaʒ: inimicos nr̃os mltiplicitẽr flagellas: vt bonitatem tuaʒ cogitemus iudicãtes: ẽt cuʒ de nobis iudicatur ſperemus miſericordiam tuam. Unde ⁊ illis q in vita ſua inſenſate

ꝓpoſitũ. ſcd̃o ex hoc infert triplex correlariũ. ibi. Docuiſti auteʒ. Declarat aũt qd ſupra dictũ ẽ de punitione chananeoꝝ: ex hoc ꝙ deꝰ eſt iuſtitia ⁊ bonitas p cẽntiã. ꝓpter qd nõ põt aliqd facere niſi pie ⁊ iuſte. iõ dr̃. Cũ ergo ſis iuſtꝰ. p eẽntiã. c Ipſũ quoqʒ q nõ dʒ puniri. cõſiderãdo ſuã inocẽtiã. d Cõdẽnas. i. punis aliqñ ad ſue patientie pbationẽ. ſicut pʒ de ſcõ Iob. e Et exterũ. i. extraneum. f Eſtimas a ṽtute tua. i. eſtimari pmittis. vñ amici iob reputabant ipſũ pctõrẽ ⁊ a deo alienũ. eo ꝙ videbãt euʒ ſic flagellatũ. vt in libro iob fuit pleniꝰ declaratũ. g Uirtꝰ eni tua. i. potentia tua. h Iuſti. ini. ẽ nã p oĩpotẽtiã ſuã iuſtificat ipĩũ. Nã ſicut dicit Aug'. Maiꝰ ẽ iuſtificare ipĩũ q̄ creare celuʒ ⁊ terrã. ⁊ q: iuſtitiã dei ſemp cõcomitat̃ mĩa. iõ ſubdit. i Et ob hoc ꝙ dñs oĩum es. oĩbus te parcere facis. naʒ ſemp punit citra cõdignũ ẽt i dãnatis. k Uirtutẽ eni oñdis. i. potẽtiã tuã ifinitã. l Tu q non crederis. ab idolatris. m Eſſe in ṽtute cõſũmatus. i. ſimplr̃ pfectꝰ. infideles eni ⁊ idolatre negãtes deũ verũ non credebãt ipſũ eẽ ſimplr̃ pfectũ. n Et hos qui te neſciũt. i. infideles. o In audacia traducis. i. traduci pmittis d peccato in pctm̃: ex h̄ eni ꝙ deũ ignorant audacter peccãt. p Tu auteʒ dñator ṽtutis. i. in ṽtute pfectꝰ. q Cũ tranqllitate iudicas. i. modeſte punis. r Et cum magna reuerẽtia diſponis nos. non ſtatim pctã punĩẽdo. ſʒ ad pniaʒ expectãdo. Et ſubdit cã. s Subeſt eni tibi cũ volueris poſſe. ſ. pctã punire. t Docuiſti aũt.

Dic ex dictis infert triplex correlariũ. Primũ ẽ ꝙ p h̄ deꝰ i puniendo ſemp ſe hʒ iuſte ⁊ pie. dedit exẽplũ iudicib' huiꝰ mũdi vt ẽt ſic ſe hẽant ſubditos puniẽdo. Et h̄ ẽ qd dr̃. Docuiſti aũt pplm̃ tuũ p opa talia iuſta ⁊ pia. u Qm̃ opʒ iuſtũ eẽ ⁊ humanũ. i. benignũ iudicẽ ſcilarẽ. x Et bone ſpei. Dic ponit ſcdm̃. p h̄ eni ꝙ cũ mĩa puniuit chananeos: dedit ſpem filys iſrl' colẽtib' ipſũ cõſequẽdi ab eo maius bonũ. ⁊ h̄ ẽ qd dr̃. Et bone ſpei fe. fi. tu. i. hebreos. vñ Exo. 4. Filiꝰ meus p̃mogenitꝰ iſrl'. y Qm̃ iudi. i. puniẽs. z Das locũ in pec. penitẽtie. chananeis. vt pʒ ex pdictis. ⁊ ex h̄ arguit dicẽs. a Si eni ini. ſer. tuoꝝ. i. chananeos ⁊ egyptios. b Et debitos morti. i. obligatos morti pp pctã ſua enormia. vt dcm̃ ẽ ſupra. c Et liberaſti. penã in pte differẽs. vt hẽrẽt tps penitẽdi. d Cũ quãta diligẽtia iudi. ⁊c. i. puniſti hebreos modeſte ⁊ pie eoꝝ punitionẽ ordinãs ad eorũ emẽdationẽ. e Quoꝝ parẽtib' ⁊c. i. abrahe iſaac ⁊ iacob. qb' fcã fuit dei pmiſſio. f Cũ ergo. Dic ponit tertiũ correlariũ. ⁊ ſecũdo declarat qdã dcm̃. ibi. Unde ⁊ illis. Circa p̃mũ cõcludit ex pdciſ circa hebreos ⁊ eoꝝ aduerſarios diuerſũ diñe punitionis modũ. naʒ vnꝰ modus ẽ medicinalis. alter nõ: q̃tũ ad obſtinatos i malo. ⁊ h̄ eſt qd dr̃. Cũ ergo das nobis diſciplinã. i. flagellas nos ad nr̃am correctionẽ. ſicut verberat magr̃ diſcipulũ ⁊ pr̃ filiũ. g Inimicos nr̃os i malo obſtinatos. h Multiplr̃ flagellas. p̃mo pena tpali. vt p hoc ſi vellẽt poſſet a malitia mutari: vt pdcm̃ ẽ. ſʒ q: abuſi ſũt p obſtinationẽ. ſcd̃o flagellati ſũt p penã eternam. i Ut bonitatẽ tuã cogitemꝰ iudicãtes. i. cũ alios punimꝰ h̄ faciamꝰ modeſte exẽplo bonitatis tue. k Et cũ de nobis iudicat̃. i. cũ pena nobis iferĩ. l Speremus mĩam tuã. reuertẽtes ad te p pniaʒ. m Unde ⁊ illis. Dic oñr declarat qdã dictũ. ſ. ꝙ pena tpalis obſtinatoꝝ nõ ẽ medicinalis. q: p h̄ nõ euadũt eternũ itẽrũ ⁊ p̃mo ponit ſuã declarationẽ. ſecundo remouet quãdã falſã rñſionẽ. ibi. Per hec quos putabãt. Circa pri

mū dr̄. Vn̄ ⁊ illis q̄ in vita ſua īſēſate q̄ᵗū ad deū. a Et iniuſte.
q̄ᵗū ad ꝓximos. b Vixerūt. vſqꝫ ad morte͂. c Per hec que
coluerūt. i. per cultum idoloꝝ: que͂ inſēſate ēt vilibꝰ creaturis exhi/
buerūt. vt hr̄ īfra. d Dediſti ſūma torme͂. i. eterna. e Etenīꝫ
ī erroris via diutiꝰ errauerūt. i. ꝑ totā viā. f Deos eſtimā. hec q̄
in aīalibꝰ ſūt ſuꝑuacua. i. hoībꝰ inutilia ſꝫ magis nociua. vt ſerpēteſ ve
ſpertiliones ⁊ talpas. vt dictū ē ſupra. g Infātiū inſēſa more vi/
uētes. i. bonū a malo nō diſtinguētes. h Propter h̄ tanq̄ꝫ puc. in
ſē. iudi. in deri. dediſti. i/
ferēdo eis penā ꝑ quaꝫ
deriſibiles reddebant̄:
vt cū egyptij ranis ⁊ cy/
nificibꝰ grauiter afflige
bant̄: ⁊ chananei veſpiſ
pungētibꝰ vulnerabant̄
i Qui aūt ludi. ⁊ incre.
iſtis. Nō cor. ſunt ſꝫ ma
gis obſtinati. k Di/
gnū dei iudiciū. i. penaꝫ
eternā. l Experti ſūt
⁊ ſubdit huiꝰ cām dicēs.
In his eni q̄ patiebant̄.
a ranis ⁊ veſpis ⁊ huiuſ/
modi. m Moleſte
ferebāt. i. impatienter.
n In qbꝰ patiētes. nō a
patiētia ſꝫ a paſſione. vt
ſit ſēſus. In qbꝰ paſſioni
bus ⁊ plagiſ. o Indi
gnabant̄ ꝯ deū blaſphe
mātes ipſū. ſic̄ dr̄ Apo.
16. Et blaſphemauerūt
nome͂ dei hn̄tis ꝑtātē ſu
per has plagas.
p Per hec. Hic ꝯn̄r re/
mouet quādā rn̄ſioneꝫ
falſā. q̄ꝛ poſſet aliqſ dice
re q̄ ꝓpter h̄ punitōeꝫ
dei ferebāt īdignāter ⁊
moleſte: q̄ꝛ notitiā eius
nō hēbāt. h̄ remouet ꝑ
hoc q̄ videntes deos ſu/
os deſtrui ꝑ filios iſrl̄ q
bꝰ deꝰ ꝓcepat deos cha/
nanēoꝝ deſtruere. Exo.
34. cognouerūt q̄ deꝰ hebreoꝝ erat potētior dijs ſuis: ⁊ ſic eū cogno
uerūt nō tn̄ adorauerūt. ſicut ad Ro. i. dr̄ de phis. Qui cū deū cogno
uiſſēt nō ſicut deū gl̄ificauerūt aut gr̄as egerūt. ⁊ h̄ ē q̄d dr̄. Per hec
quos putabāt deos in ipſis. i. īter eos. q Qū exterminarent̄ a fili/
is iſrl̄. r Vidētes. i. aliq̄liter cognoſcētes. s Illū que͂ oliꝫ ne
gabāt ſe noſſe. ſ. deū hebreoꝝ. t Verū deū agnouerūt. ꝑ effectū
vt dcm̄ ē. nō tn̄ ſicut deū gl̄ificauerūt. iō ſubdit̄. u Propter q̄d ⁊
finis cōdēnatiōis. i. pena eterna. x Veniet ſuꝑ illos. ſ. in finali iu
dicio. qn̄ cruciabunt̄ in aīa ⁊ corpe pena gehēne. Cap. XIII.
y Vani ſūt aūt oēs hoīes. Hec ē ꝑs īcidētalis in q̄ occaſione ido
latrie chananeoꝝ tractat gn̄aliter de idolatria oīum gētiuꝫ.
⁊ diuidit̄ in duas ꝑtes. nā ꝑmo reprobat̄ idolatria gētiū. ſecū
do cōmēdat̄ latria iudeoꝝ. c. 15. Prima in duas. q̄ꝛ ꝑmo reprobat̄ ido
latria exhibita mirabilibꝰ creaturis. ſcd̄o exhibita imaginibꝰ fabrica
tis. ibi. Infelices aūt ſūt. Prima adhuc in duas. q̄ꝛ ꝑmo idolatria di/
cta declarat̄. ſcd̄o reprobat̄. ibi. Quoꝝ ⁊ ſi ſpe. Circa ꝑmū dr̄. Vani
ſūt aūt. i. a v̄itate vacui. z Oēs hoīes in qbus nō ſubeſt ſcīa dei. ⁊
iſti ſūt idolatre carētes notitia veri dei. a Et de his q̄ vident̄ bo
na. ꝑ ꝑticipatione͂. ſicut ſūt ſol ⁊ luna ⁊ hꝰ. ex quoꝝ īfluētia nobis ꝓue
niūt bona. b Nō potuerūt ītelligere eū q ē. ſ. bonꝰ ꝑ eēntiam.
c Neqꝫ opibꝰ. diuīs. d Attēdētes agnouerunt qs eēt artifex. ſ.
deꝰ verꝰ q̄ꝛ lꝫ a ꝑori nō poſſit cognoſci. cognoſcibilis tn̄ ē a poſteriori. ſ.
ab effectibꝰ. e Sꝫ aut igne͂. que͂ vulcanū dicebāt. f Aut ſpi/
ritū. i. purū ethere͂ vel aere͂ que͂ vocabāt ioue͂. g Aut citatū aere͂.
. i. mobile͂ que͂ dicebāt iunone͂. h Aut gyrū ſtellarū. i. ſigna ī zodi/
aco reuoluta q̄ deos dicebāt. vn̄ de ſigno geminoꝝ dicebāt q̄ erat ca
ſtor ⁊ pollux in deos trāſlati. ⁊ ſic de ſil̄ibꝰ. i Aut nimiā aquam
quā tethim vocabāt. k Aut ſole͂ ⁊ lunā. quos vocabāt phebum ⁊
dianam. l Rectores orbis terrarū deos putauerūt. i. crediderūt
eē deos mūdū regētes. m Quoꝝ. Hic ꝯn̄r dictꝰ error remouet̄
⁊ ꝑmo remouet̄ erronea opinio. ſcd̄o q̄dam inſufficiēs excuſatio. ibi.
Sꝫ tn̄. Circa ꝑmuꝫ dr̄. Quoꝝ. ſ. ſolis ⁊ lune ⁊ hꝰ. n Et ſi ſpecie. i.

⁊ iniuſte vixerūt: ꝑ hec q̄ colue/
rūt dediſti ſūma tormēta. Eteni
ī erroris via diutiꝰ errauerūt de
os eſtimātes hec q̄ ī aīalibꝰ ſunt
ſuꝑuacua: īfātiū īſēſatoꝝ more
uiuētes. Propter hoc tanq̄ꝫ pueri
īſenſatis iudiciū ī deriſū dediſti.
Qui aūte ludibrijs ⁊ īcrepatiōi/
bꝰ nō correcti ſūt: dignū dī iudi
ciū experti ſūt. In his. n. q̄ patiebā
tur moleſte ferebāt: ī qbꝰ pati
entes īdignabāt̄. Per hec quoſ
putabāt deos ī ipis cūꝫ extermina
rēt̄ uidētes illū que͂ oli negabāt
ſe noſſe: verum deū agnouerūt.
Propter q̄d ⁊ finis ꝯdēnatiōis
eorū veniet ſuper illos. XIII.
Vani ſūnt aūt oēs hoīes
ī qbꝰ nō ſubeſt ſcīa dei:
ēt de his q̄ vidēt̄ bona n̄
potuerūt intelligere eū q ē: neq̄ꝫ
opibꝰ attēdētes agnouerūt quis
eēt artifex: ſꝫ aūt igneꝫ: aūt ſpm̄:
aūt citatū aere͂: aūt gyꝝ ſtellarū:
aūt nimiā aquā: aūt ſole͂ ⁊ lunā:
rectores orbis terraꝝ deos puta
uerūt. Quoꝝ ēt ſi ſpecie delectā

pulchritudine. o Delectati. deos putauerūt. eos eē. vt dicit̄
ē. p Sciāt. q. d. ⁊ hoc deberēt ſtati ſcire. q Quanto his
dn̄ator eoꝝ. i. deꝰ q ē cā ꝑma oīum. r Specioſior ē nā eius
pulchritudo excedit in infinitū. q̄d ꝓbat̄ cū ſubdit̄. s Spe
ciei eni generator. i. pulchritudinis vniuerſe actor. t Hec
oīa cōſtituit. ⁊ ꝑ ꝯn̄s coꝝ pulchritudo in ipſo excellētiꝰ in infini
tū ꝑexiſtit. u Aut ſi virtute͂ ⁊ opa eoꝝ que faciūt in trāſmu
tatione creaturarū. x Mirati ſūt. tanq̄ꝫ q̄dā excedētia itel
lectū noſtrum.
y Intelligāt ab ill̄
. i. ītelligere debēt
ab iſtis. z Qm̄
q hec fecit. ſ. deꝰ q
ab oībꝰ dr̄ ꝑma cā.
a Fortior ē illis. nā
eminētiori mō oīa
cōtinet creata. iō
ſb̄dit̄. b A ma
gnitudine eni ſpēi
⁊ creature. i. pl̄chri
tudinis vniuerſi.
c Cognoſcibil̄r po
terit creator horuꝫ
videri. nā ꝑ effectꝰ
pōt in cognitionem
cauſe deueniri.
d Sꝫ tn̄. Hic remo
uet q̄dā excuſatio:
q̄ poſſet aliqs dice/
re q̄ꝫ laborātes ī co
gnitione creatura/
rū pn̄t excuſari ſi n̄
cognouerūt deū q
excedit creaturas ī
īfinitū. q̄d excludi/
tur hic ꝑ hoc. q̄ lꝫ ꝑ
creaturas nō poſſit
cognoſci deꝰ q̄ᵗuꝫ
ad diſtinctione͂ ꝑſo
narū diuinarū. pōt
tn̄ per eas cognoſci
q̄ᵗū ad eēntialia at
tributa. ſ. potētiaꝫ:
ſapiam ⁊ hꝰ. in qbꝰ
improportionabili
ter trāſcēdit oēm naturā creaturarū mūdi. Et hoc ē q̄d dr̄. Sed
tn̄ adhuc in his q coluerūt creaturas excellentes tanq̄ꝫ deos. vt
ſole͂ ⁊ lunā ⁊ hꝰ. e Minor ē q̄rela. q̄ꝫ in illis q coluerūt ſꝑpē
tes ⁊ vilia aīalia. f Et hi eni fortaſſe errāt deū q̄rētes. ⁊ iō
creaturis eminētibꝰ deitatē falſe attribuētes. g Eteni cū ī
opibꝰ illiꝰ cōuer. ordine͂ creaturarū meditādo. h Ingrūt ⁊
ꝑſuaſū hn̄t. i. ꝓ vero tenēt. i Qm̄ bona ſūt ⁊c. ſ. ſol ⁊ luna ⁊
alie notabiles creature. ſꝫ ꝑ hec coꝝ creatore͂ noluerūt cogno/
ſcere. iō ſubdit̄. k Iterū aūt nec his dꝫ ignoſci. q̄ꝛ vere ſunt
culpabiles. cuiꝰ cā ſubdit̄ cū dr̄. l Si eni tā. po. ſcire. ꝑ rōne
nāle͂. m Ut poſſēt eſtimare ſclm̄. i. cognoſcere creaturarum
ordine͂. n Quō huiꝰ dn̄m. ſ. ſcl̄i. o Faciliꝰ nō inuenerūt
q. d. debuerūt ſtati inuenire. Nā oīa mutabilia opꝫ ad vnū ꝑmū
ꝑncipiū imutabile reducere. aliter eēt ꝓceſſus in īfinitū. q̄d ē ī/
poſſibile. cū igit̄ oēs creature viſibiles ſint mutabiles aliq̄ mō.
potuerūt venire ex illis ad cognitione͂ ꝑmi motoris oīno īmobi
lis. ſic̄ phs deduc̄. 8. phyſi. p Infelices. Hic ꝯn̄r reprobatur
idolatria imagibꝰ exhibita. ⁊ diuidit̄ ī tres ꝑtes. q̄ꝛ ꝑ reprobat̄
imaginū fabricatio. ſcd̄o eaꝝ adoratio. ibi. Et de ſb̄a. tertio ado
ratiōis ichoatio. ſe. c. ibi. Initiū eni. Circa ꝑmū dr̄. Infelices āt
ſūt. i. ꝑuati v̄a felicitate. q Et iter ⁊c. q̄ꝛ nulla ſpes ē de eoꝝ
ſalute. q̄ꝫdiu ſūt tales. r Qui appel ⁊c. idola nāqꝫ q̄ᵗū ad fi
gurā fiūt ꝑ arte͂. materia v̄o ē res nature. vt aurū ⁊ argētū ⁊ reli
qua de qbꝰ fiūt idola. s Opꝰ ma. an. h̄ addit̄. nā idola ab ātiq̄
fcā ī maiori reuerētia hēbant̄. vn̄ ⁊ aliq ſimplices xp̄iani aliq̄s
imagīes antiq̄s crucifixi q̄ dr̄ fcē a Nicodemo magis reuerēt̄
t Aut ſiqs ⁊c. ſ. lignariꝰ. u De ſilua lignū rectū ſecuerit ⁊ hu
ius docte eradat. i. ꝑfecte radat. x Fabricet vas inutile͂. ſic ē
ī libris correctis. i. valde vtile. vt dicūt aliq: ⁊ adducūt ꝓ ſil̄i di/
ctū v̄gilij. Nunq̄ꝫ īprudētibꝰ nocuit imber. i. valde prudētibus
Poſſet al̄r dici. ſ. q̄ ſint ibi due dictiōes. Vas inutile. i. factū ad
vtilitatē humanā. iō ſubdit̄. y In cōuerſatione͂ vite. in qua

ti deos putauerūt: ſciant q̄ᵗo his
dn̄ator eoꝝ ſpecioſior eſt. Spēi
eni gn̄ator hec oīa ꝯſtituit. Aūt
ſi v̄tute͂ ⁊ opa eoꝝ mirāti ſūt: in
telligāt ab illis qm̄ q hec fec̄ for/
tior ē illis. A magnitudie. n. ſpēi
⁊ creature cognoſcibil̄r poterit
creator horū videri. Sed tn̄ ad/
huc ī hiſ minor ē q̄rela. Et hi eni
fortaſſe errāt deū q̄rētes ⁊ volen/
tes inuenire. Eteni cū ī odibꝰ illiꝰ
ꝯuerſent̄: iq̄uirūt ⁊ ꝑſuaſū hn̄t:
qm̄ bona ſūt q̄ vidēt̄. Iterū aūte
nec his dꝫ ignoſci. Si. n. tantuꝫ
potuerūt ſcire: ūt poſſent eſtiare
ſclꝫ: q̄uo huiꝰ dn̄ꝫ nō faciliꝰ iue/
nerūt: Infelices aūt ſūt: ēt inter
mortuos ſpes illoꝝ ē: q appella/
uerūt deos opa manuū hoīum:
auꝝ ⁊ argentū artis inuētiōeꝫ ⁊
ſimilitudines animalium: aut la
pidem inutile͂ opus manus anti
que. Aūt ſi qſ artifex faber de ſil
ua lignū rectū ſecuerit: ⁊ huius
docte eradat oēm corticeꝫ ⁊ arte
ſua vſus diligenter fabricēt vas
inutile in cōuerſationem vite:

neceſſaria ſūt multa vaſa lignea. a Reliquūs aūt ei⁹ opis .i.dolaturis. b Ad pparationē eſce.i.ad coquēdū eſcas. c Et reliquū boꝝ.i.reſiduū ligni. d Qđ ad nullos vſus fac̄ q2 nō ē aptū ad vas aliqđ fiēdū. e Lignū curuū ⁊ vēticibus .i.nodis. f Plenū.de tali vero ligno aliqñ fit imago.eo ꝙ ē magis durū. g Sculpat diligēter pvacuitatē ſuā.i.ab eo factā.nā ſculpēdo facit aliquas vacuitates in ligno.Cetera patēt: vſqȝ ibi. h Illud cōparet.i.adaptet vel aſſimilet.

ſuas.i.exponūt vitā ſuā. l Et trāſeūtes mare. vt p mercationes releuent neceſſitates humane. m Per ratē libe.ſūt. Sȝ ⁊ ab ini tio. Hic ponit̄ ſcđa vtilitas q̄ fuit tpe Noe.q cū vxore ⁊ filijs ⁊ eorūȝ vxorib⁹ p nauē liberat⁹ multiplicauit poſt diluuiū gen⁹ humanū: ⁊ h̄ ē qđ dr̄. Sȝ ⁊ ab initio.i.a p̄ma mūdi etate q̄ ab adā durauit vſqȝ ad diluuiū. n Cū pirēt ſupbi gigātes.ppter quoꝝ pctā p̄ncipal'r iun dauit diluuiū.ad qđ denotādū dr̄ Geñ.6.Gigātes aūt erāt ſup terraȝ in dieb⁹ illis. o Spes or.ter.i.noe cū pſōis dcis. p Ad ratē cō. i.ad archā. q Re.ſe. ſe.na.q2 p ipſū ⁊ ei⁹ filios multiplicatuȝ fuit poſt diluuiū gen⁹ humanuȝ.

i Per liniēs rubri ca.i.colore rubeo.
k Et ru.⁊c.i.pictu ra. l Et omnē maculā q̄ in illo ē p liniēs colorib⁹ ad h̄ aptiſ. Aliq libri hñt hic. Terra.ſȝ nō ē i libris correctis.
m Et faciat ei dig. hitatōēȝ.i.locū vbi reponat̄.cetera pa tēt. n Et de ſb ſtātia ſua. Hic ɔñr reprobat̄ imaginū adoratio. ⁊ p̄mo ꝑ negocijs i reb⁹ ter renis.ſcđo ꝑ nego cijs marinis.c.ſeq̄n ti.Circa p̄mū dicit̄ Et de ſuba.i.de di uitijs. o Votū faciens.idolo vt ex audiat eū. p Inq rit.i.petit ab eo di uitias.filios ⁊ nupti as filiorum.
q Nō erubeſcit lo qui ⁊c.q.d.deberet erubeſcere.
r Et ꝑ ſanitate q dē obtinēda.vl' cō ſeruāda. s In firmū depcat̄. Hic accipit̄ infirmitas large ꝑ ipotentia. nā idoluȝ nō pōt ſe iuuar̄. ifirmitaſ.n. ꝓpe ē in aīalib⁹ tm̄ ſicut ⁊ ſanitas.
t Et ꝑ vita conſer uanda. u Ro gat mortuū.i.carēſ vita. Nāȝ ꝓprie lo quēdo mortu⁹ non dr̄ niſi q vixit.Cete ra patēt. C.XII

religis aūtē ei⁹ opis ād p̄paratio nē eſce abutat̄: ⁊ reliqūū boꝝ qđ ād nullos vſus fac̄: lignūȝ curuū ⁊ vēticib⁹ plēnū ſcūlpat dilīgēter p vacuitatē ſuā: ⁊ p ſciaȝ ſue ar tis figuret illud: ⁊ aſſimilet illūd imagini hoīs: aut alicui ex aīali b⁹ illđ ɔparet: pliniēs rūbrica: ⁊ rūbicūdie faciēs phuco colorē il li⁹: ēt oēȝ maculā q̄ in illo ē plini ens: ēt faciat ei dignā hitationē: ⁊ i pariete ponēs illđ: ⁊ ɔfirmāſ ferro ne forte cadat ꝓſpiciēs illi: ſciēs qm̄ nō poteſt adiuuare ſe. Imago.n.ē: ⁊ op⁹ ē illi adiuto riū. Et dē ſuba ſua: ⁊ de filijs ſu is: ⁊ de nuptijs: vōtū faciēs iqūi rit. Nō erubeſcit loq cū illo q ſi ne aīa ē: ēt ꝑ ſanitate qdē ifirmū dēp̄cat̄: ēt ꝑ vita rōgat mortuū: ⁊ i adiutoriū inutilē iuocat: ⁊ ꝑ itinere petit ab eo q ābulare non pōt: ⁊ de acq̄rēdo ⁊ de op̄ando ⁊ de oiuȝ reꝝ euentu petit ab eo q in omnib⁹ ē inutilis. XIIII.

Iterū ali⁹ nauigare co gitans ⁊ p feros fluctus iter facere icipiēs: lignō portāte ſe: fragilius lignū iuōcat Illūd.n. cūpiditas acq̄cēdi exco gitāuit: ⁊ artifex ſapīa fabrica uit ſua. Tuā āt pr̄ ꝓuidentia ab initio cūcta gubernat: qm̄ dēdi ſti i mari viā ⁊ iter fluct⁹ ſemitā firmiſſimā: oñdēs qm̄ potēs es

ex oīb⁹ ſanare: etiā ſi ſine rate ali qs adeat mare. Sȝ ūt nō eēnt va cua ſapiē tue op̄a: ꝓptēr hoc ēt ⁊ exiguo ligno credūt hoīeſ ani mas ſuas: ēt trāſeūtes mare pēr ratē liberati ſūt. Sed ⁊ ab initio cūȝ perirēt ſupbi gigantes: ſpēs orbis terraꝝ ad ratēȝ ɔfugiēs re miſit ſeculō ſemē natiuitatꝫ: qūe manu tua erat gubernata: Bñ dictūȝ ē.n. lignū: pēr qđ fit iuſti cia. Pēr man⁹ aūt qđ fit idoluȝ māledictū ē ⁊ ip̄ȝ ⁊ q fec̄ illđ: q2 ille qdē opat⁹ ē: illud aūt cū eſſet fragile đs cognomiat⁹ ē. Siliter aūt odio ſūt deo ipi⁹ ⁊ impietas ei⁹. Etēni qđ factū ē: cū illo q fec̄ tormēta patiet̄. Proptēr hoc ⁊ in idolis nationū nō ērit reſpect⁹ quōniā creature dei i ōdiū facte ſunt: ⁊ in tētatiōnē aīe hoīuȝ: ⁊ in muſcipulāȝ pedib⁹ inſipiētiū. Initiūm enim fornicationis ēſt exquiſitio idoloruȝ: ⁊ ādinuētio illorum corruptio vite eſt. Nōn enim erant ab initio nēcꝫ erunt i perpetuū. Superuācuitas eniȝ hominuȝ hēc adinuenit in orbē terraruȝ: ⁊ idēo breuis illorū fi nis eſt iuentus. Acerbo enim lu ctu dōlēs pater rapti cito ſibi fi lij fecit imaginēȝ: ⁊ illū q tūc q̄ſi homo mortu⁹ fuerat: nunc tāq̄ȝ deū colere cepit: ēt conſtituit in ter ſuos ſuos ſacra ⁊ ſacrificia.

r Que ma.⁊c.ſ.dcā ar cha. s Bñdcm̄ ⁊c.i.ar cha illa de lignis facta.
t Per qđ fit iuſtitia.nā ipijs peuntib⁹ p eā iuſti fuerūt ſaluati qđ erat iu ſtū. u Per manus. Hic ɔñr concludit̄ cōe idoli malū.cuȝ dr̄. Per ma.aūt qđ fit idolum.i. idolum manu factum.
x Maledi.⁊c.⁊ ſb̄dit̄. cā cuȝ dr̄. Siliter autē ſunt odio deo ipius ⁊ eius im pietas.i.fabricator ido li ⁊ idoluȝ ab eo factuȝ. nā vtrūnqȝ eſt cā idola tric. y Eteni qđ fa.ē cū il.q fecit tor.patietur h̄ nō pōt itelligi de ido lo abſolute cū ſēſū non habeat p quē poſſit tor mētū ſētire.ꝓpter qđ in telligit̄ de demone q co lebat̄ in idolo.⁊ ibi rñſa dabat aliqñ ꝓpter qđ di cit̄ Math.25. Diſcedi te a me maledicti i ignē eternū: q pat⁹ ē diabolo ⁊ angelis ei⁹. z Prop. h̄ ⁊c.i.i demōib⁹ i idolis hitātib⁹. a Nō erit reſ.ſ.mīe diuē. nā pctm̄ demonū ē irremiſſibile
b Qm̄ cre.⁊c.i. demōēſ a deo creati q̄tū ad nāȝ
c In odi.⁊c.p eoꝝ cul pā q̄ nō ē a deo actore: ſȝ a libi arbitrij defectibili tate. d Et i tē.⁊c.nā de celo dieċti ſtudēt hoīes i pedir̄ a ſua ſalute: e Et i ⁊c.q vicūt̄ tētatiōib⁹ de

x Iterū alius na.⁊c. Hic ɔñr reprobat̄ venerationē idoli ꝑ negocijs marinis.⁊ p̄ ponit̄ hec reprobatio.2°.declara tur ad qd valet nauigatio.ibi. Sȝ vt non eēnt. Circa pri mū dr̄. Iterū ali⁹ nauigare cogitās ⁊c. y Ligno portante ſe .i.naui. z Fragili⁹ lignū.i.idolū ligneū. qđ ad nihil ē vtile.
a Inuocat. vt nauigationē ſuā dirigat. b Illud eni.i.idolū
c Cupiditas.acq̄rēdi pecuniā. d Excogitauit.vñ Ac.19.dr̄ ꝙ demetri⁹ faciēs edes argēteas diane p̄ſtabat artificibus ma gnū queſtū. e Tu aūt pr̄.celeſtis. f Prouidētia ⁊c.gu bernat hoīum nauigationē.⁊ nō ipſū idolū.qđ ꝓbat̄ p hoc ꝙ ēt ſine naui filij iſrl' dedit viā in mari.Exo.14.⁊ h̄ ē qđ dr̄.
g Qm̄ dediſti in ma.⁊c.⁊ pȝ ex dictiſ lr̄a. h Sȝ vt nō eſſent Hic ɔñr oñdit̄ nauigationis vtilitas.⁊ p̄mo facit ꝓpoſitū.ſecū do cōcludit̄ fabricatiōis idoli malū.ibi. Per man⁹. Prima i du as ſm duplicē vtilitatē.ſcđa ibi. Sȝ ⁊ ab initio. Vtilitas vō pri ma ē.q2 p nauigationē hoīes deferūt illa q̄ abūdāt in vna terra ad aliā vbi ē taliū penuria.⁊ ſic terrarū releuant̄ idigētie.⁊ hoc ē qđ dr̄. Sȝ vt nō eēnt va.ſa.tue op̄a.creaturas eni iferiores fe cit de⁹ ꝓpter hoīem.⁊ iō ſi nō defuirēt ei⁹ neceſſitatib⁹ videren tur eē vacue q̄tū ad h̄ in ſuis vtilitatib⁹.p nauigationē vō ſiūt iſte vtilitates: vt dictuȝ ē. iō ſubdit̄. i Propter hoc ēt ⁊c.i. naui q̄ ē valde pua reſpectu magnitudis maris. k Cre.ho.ani

mōuȝ ſapiētib⁹ āt q viril'r reſiſtūt hȝ tētatiōes ñ ſūt i muſcipulā: ſȝ ma gis victoriā ⁊ coronā. f Ini.n. Hic ɔñr pōit̄ idolatrie ichoatio.c⁹ p̊ pōit̄ initiū.2°. ꝓcedēs idē malū.ibi. Et ñ ſuffe..p̄ma i duas.ſȝ duplicē ichoatiōis cāȝ.ſcđa pōit̄ ibi. Deide iteruenīēte.p̄ma vō cā fabricatōis idoloꝝ ⁊ idolatrie fuit affect⁹ iordiat⁹ hoīuȝ ad ꝓpinq̊s ſuos defūctoſ qb⁹ fecerēt imagies ad ſuā ɔſolationē.vt ſic i aſpectu imaginū defūcto rū ɔſolarēt̄.vñ de nino rege aſſyrioꝝ ſcribit̄ ꝙ mortuo belo pr̄e ſuo: imaginē ſuā fec̄: cui tātā reuerētiā exhibuit.vt ſuis delinq̄ntib⁹ pp re fugiū ad imaginē pr̄is pceret.pp qđ hoīes illi imagi iēdere cepūt diuinos honores: ⁊ h⁹ exēplo alij potētes cepūt facere ſuis caris defū ctis imagies: qb⁹ ſil'r reuerētiā exhibebāt. Et ſic a belo ichoata ē fa bricatio idoloꝝ.ſic ⁊ ab ei⁹ noīe denoīatō alioꝝ: pp qđ aliq idolū ſuū noīauerūt bel.alij baal.alij beelzebub: ſȝ vāietatē idiōatū.⁊ ſic̄ min⁹ ad ſui ɔſolatōēȝ fec̄ idolū pr̄i ſuo.ita pſes aliq p̄mogenitꝭ ſuis añ eos mo riētib⁹ fecerūt idola: ⁊ ex eadē cā ſic ğ dr̄. Initiū.n.fornicatōis.i.idola trie q̄ ē fornicatio ſpūal'. g Eſt ex.⁊c.i.fabricatio eoꝝ. h Et adi.⁊c.ſ.ſpūal' q̄ ɔſiſtit i vniōē ad deū quā iterrūpit idolatria. i Nō eni ⁊c.nā a creatōe mūdi vſqȝ ad diluuiū ⁊ ēt poſt p magnū tp̄s ñ legi tur fuiſſe aliqđ idolū. k Neqȝ ⁊c.iā.n.ceſſauerūt idola q̄ſi p totū mū dū. l Supuacuitas ⁊c.i.defect⁹ ſapie eoꝝ. m Hec adi.⁊ ſub dit̄ modus cū dr̄. Acerbo.n.luctu i.irrōnabili. n Dolens ⁊c.ſ.añ mortē pr̄is. o Fec̄ ima.ad ſuā ɔſolationē. p Et cōſtituit iter

ſeruos ſuos ſacra ⁊ ſacrificia illi imagini exhibenda. a Deinde. Hic ponit͂ cā ſcd̄a inētiōis imaginū.nā aliq potētes ⁊ tyrāni volētes honorari nō ſolū in ſua pn̄tia.ſ ēt i ſua abſētia fecerūt ſuā imagines. mittētes eā ad loca remota vt venerarent͂ in ea.ſicut refert Joſeph⁹ libro antigtatis iudaice.18.⁊ in libro de iudaico bello de caio ceſare: q imaginē ſuā miſit p impiū romanū vt adoraret͂ in ea.⁊ hoc eſt qd̄ dr̄.Deinde ⁊c.⁊ p̲z ex dcis lr̄a paucis exceptis. b Colebant͂ figmē ta.i.imagines tyrānoꝝ.⁊ ſubdit͂ cā. c Hos quos in palā ⁊c.⁊ p̲z vſq ibi. d Proue xit aūt.vbi ponit͂ alia cā q ē adulatio artificū ⁊ cupiditas.Nā volentes placere regib⁹ ⁊ tyrānis fecerūt eis imagies pul chriores q̄ eēnt eoꝝ pſo ne.⁊ ex tali pulchritudi ne fuerūt ſimplices ma gis iducti ad colēdū ta les imagines.⁊ hoc ē qd̄ dr̄.Prouexit aūt.i.indu xit. c Ad hoꝝ cultu rā.ſ.regū ⁊ tyrānorū in ſuis imaginibus.

f Et hos q ignorabāt.i. ſimplices. g Artifi cis eximia diligēcia. circa pulchritudinē imaginis

h Ille eni.artifex.

i Volēs plus placere il li q ſe aſſūpſit.i.regi qui eū ad faciēdū ſibi imagi nē elegit. k Elabo rauit.i.pfecte laborauit

l Vt ſilitudinē.i.imagi nē. m In melius fi guraret.eā faciēdo rege pulchriorē. n Multi tudo aūt hoīum.q̄ coi ter ē ſimpliciū.

o Abducta p ſpēm opis .i.ſeducta p pulchritudi nē imaginis. p Eū q añ tps.illud.

q Tanq̄ hō.pur⁹ ⁊ mor talis. r Honoratus fuerat.rōne ſue ptātis.

s Nūc deū eſtimauert falſo.⁊ ex pdcis ↄcludit.

t Et hec fuit vite huma ne deceptio.trahens ad idolatriā. u Quoni am aut effectui.parentū ad defūctos filios vel alios amicos q fugiē tib⁹ ad coꝝ imagines pcebāt. x Aut regib⁹ deſeruiētes homies. mō pdicto. y Incoicabile nomē.deitatis. z Lapidibus ⁊ li gnis ipoſuerūt.ipſos deos noiantes.hoc eni nomē de⁹ ſignificat natu rā diuinā q nullo mō ē multiplicabilis.ppter qd̄ hoc nomē de⁹ ē icō municabile ſm rē.eſt tn̄ coicabile p ſilitudinē ſicut hoc nomē alexā der ē icoicabile ſm rē.co q ē vni⁹ ſingularis pſone nomē.coicat͂ tn̄ p ſilitudinē hoib⁹ liberalibus. liberalitatē alexādri pticipātib⁹.⁊ ſic hoīes pticipātes aliqd diuinū dy noīant͂.ſicut Exo.7.de moyſe dici tur.Ego cōſtitui te deū pharaonis.⁊ pſ.81.Ego dixi dy eſtis.

Deinde interueniēte tpe: ↄuale ſcēte ātiqua ↄſuetudie: hic error tanq̄ lex cuſtodit⁹ ē: ⁊ tyrānoꝝ iperio colebāt figmēta. Et hos quos i palā hoīes honorare non poterāt pp hoc q lōge eēnt: a lō giquo figura coꝝ allata euidētē imaginē regis: quē honorare vo lebāt fecerūt: vt illū q aberat tan q̄ pn̄tē colerēt ſua ſollicitudie. Prouexit aūt ād hoꝝ culturā ēt hos q ignorabāt ārtificis eximia diligētia. Ille.n. uolēs plus pla cere illi q ſe aſſūpſit: ēlaborauit arte ſua. vt ſilitudinē i mel⁹ fi guraret. Multitudō āt hoīu ab dūcta p ſpēm opis: eū q añ tps tanq̄ hō honorat⁹ fuerat: nūnc deū eſtimauerūt. Et hec defuit vi te humane deceptio: qm̄ āut af fectui: āut regib⁹ deſuientes ho mies: icōicabilē nomē lāpidib⁹ ⁊ lignis ipoſuerūt. Et ñ ſūffece rat erraſſe eos circa dei ſciam: ſ ⁊ i māgno viuētes iſciētie bello tot ⁊ tā magna mala pacē appel lāt. Aūt.n. filios ſuos ſacrifican tes: aut obſcura ſacrificia facien tes: aūt iſanie plenas vigilias ha bētes: neq vitam: neq nuptias mūdas iā cuſtodiūt: ſ ēt ali⁹ aliū p inuidiā occidit: aut ādulterāſ cō triſtat ēt oīa ↄmixta ſūt: ſanguis hōmicidiū: fūrtū: ēt fictio: corru ptio ēt ifidelitas: turbātio ēt piu riū: tūmult⁹: hōnoꝝ dei inmemo ratio: aiāꝝ ignatō: natiuitat͂ imu tatiō: nūptiaꝝ icōſtātia: iordina tio mechie ⁊ ipudicitie. Infādō rū.n. idoloꝝ cūltura: oīs mali cā ē: ⁊ initiū ēt finis. Aut eni dū le tāt iſaniūnt: āut certe vaticināt falſa: āut viuūt iiuſte: aūt pirāt cito. Dū eni ↄfidūt i idolis q̄ ſūt ſine aīa: malē iurātes nōceri ſe ñ ſperāt. Vtraq ergo illis eueniēt digne: qm̄ malē ſenſerūt de deo attēdētes idol: ⁊ iurauerūt inin ſte i idolo ↄtēnētes iuſticiā. Nō eni iurātiū ē virt⁹: ſ peccātiū pe na pambulat ſemp in iuſtoꝝ pre uaricationem. XV.

Tu aūtē dñs nōſter ſuauis ⁊ ūer⁹ es pātiēs ⁊ i mi ſericordia diſponēs oīa. Etenī ſi peccauerim⁹ tui ſum⁹: ſciētes māgnitudinē tuā: ēt ſi ñ peccaue rim⁹: ſcimus qm̄ apud te ſumus ↄputati. Nōſſe.n.te ↄſūmata iu ſticia ē: ēt ſcire iuſticiā ⁊ virtutē tuā: rādix ē imortalitatis. Nō eī i errorē idūxit nōs hoīu malē ar tis excogitatio: nēc vmbra pictu re: labōr ſine fructu: effigies ſcul

u Periuriū.i.falſa iuratōe. x Tumult⁹.i.ſeditiōis motiōe y Honoꝝ dei i.i igratitudine. z Aiarū ing.p vitiū gule ⁊ lu xurie. a Nati.imu.p vitiū ſodomie.nā ex tali cōcubitu ñ na ſcit͂ fet⁹. b Nuptia.icō.q aliq ,ppas vxores ad iuicē coicabāt c Infādoꝝ.i.nefādoꝝ. d Idoloꝝ cul.⁊c.nā p eā hō directe a deo auertit͂.⁊ ſic de pctō i pctm̄ ruit ⁊ labit͂. e Et fi.i.cōſū matio.nā idolatria ē malū maximū de gn̄e ſuo.vn̄ Leui.15.dic gl.Oē pctm̄ ē imūditia aie.ſ idolatria maxie. f Aut ⁊c.i feſtī idoloꝝ. g Inſa ni.q ſiūt arreptity h Aut cer.⁊c.d coꝝ de ſuo fingētes ea. ſic faciebāt aliq ſa cerdotes idoloꝝ dē nūciantes hoib⁹ p ſpa ppter queſtū. i Aut vi.in.iferē tes pxis nocumēta. k Aut p.ci.pp ma litiā ſuā duplicē.pp qd̄ ſbdit͂. l Dū eni ⁊c.⁊ p̲z ↄñs ſine volūtate ⁊ itellcū. m Male iu.i.falſū p idolū iurantes. n Noceri ⁊c.q ē ſ puniri nō timēt ſic nec mali xpiani pe ierātes p nomē xpi lō cōcludit͂ coꝝ pūi tio cū dr̄. o Vtra q ⁊c.i.iuſtū eſt vt pūiant͂ p vitio vtro q.ſ.idolatria ⁊ piu rio.iō ſubdit͂. p Qm̄ male ſenſe rūt de deo.p idola triā. q Et iura.i iu.pirādo ad pxi mi defraudationē. r Nō.n.⁊c.i.iura mētū ñ ē appetēdū tanq̄ p ſe bonū.ſ i neceſſitate tn̄ eo ē vtēdū ad vitatis ⁊ fidelitatī iter hoies firmamētū. s Sed peccan.⁊c. .i.creſcit ⁊ augmē tat͂. t Iniuſto rum preuaricatio nem.i.trāſgreſſionē mādatoꝝ dei q ſunt iuſta. nā a deo nō pōt aliqd pcedere niſi iuſtū ⁊c. Cap. XV.

Tu aūt de⁹. Reprobata idolatria gētiū. Hic ↄñr cōme dat͂ latria iudeoꝝ.⁊ diditi͂ tres ptes.nā p pōit͂ vē deitatī ↄfeſſio.2ᵒ idolatrie reiectio.ibi.Nō.n.3ᵒ ↄ idolatras iuectio.ibi. Sꝫ ⁊ figul⁹.Circa p⁹ dic phylo p ſe ⁊ toto iudeoꝝ pplō.Tu āt d us.oium p creationē. x Nr̄.p cultū ſpālē. y Suauis.p tuā erga nos cōdeſcēſionē. z Et ver⁹ es.ↄ idoloꝝ falſitatē. a Patiēs ⁊c.p pnie nr̄e expectationē.iō ſubdit͂. b Eteni ⁊c. q̄ te oñm nr̄ꝫ ↄfitemur. c Sciētes ⁊c.⁊ ñ ē finis. d Et ſi nō pec.⁊c.nā veniale nō pōt totalr̄ euitari. e Scim⁹ qm̄ ⁊c. numero ⁊ merito cū electis.pctm̄.n.veniale nō tollit gratiam. f Noſſe eni te.fide formata caritate. g Cōſūmata ē iu.naꝫ dignū facit vita eterna. h Et ſcire iu.⁊ vir.⁊c.ſcia practica. i Radix ē imor.nā p opa iuſtitie ptigit͂ ad imortalitatē glie. k Nō.n.Hic ↄñr ponit͂ idolatrie reiectio cū dr̄.Nō eni i errorē idolatrie. l Induxit ⁊c.i.artī idoloꝝ factiue q ad malū in duc. m Nec vin.pi.decorās idolū.Sciēdū q phylo loqt͂ hic p ſuo tpe.nā añ captiuitatē babylōis ppl's iudeoꝝ fuit irretitus mltī idolatrys.vt p̲z.4.Reg.⁊ poſt captiuitatē babylonis tpe ātiochi epiphanis.vt hr̄.i.Mach.⁊.2.Sꝫ ⁊ tpe phylōis cai⁹ īpe rator miſit ſtatuā ſuā p orbē vt adoraret͂ i ea: quā ſoli iudei ado rare renuerūt.vt dic Joſeph⁹ antigtatī iudaice li.18.⁊ ſb noie in deoꝝ itelligit xpianos q tunc adhuc legalia i mltī ſuabāt pp qd̄ phylo i coꝝ laudē lib ſcripſit vt dic Hier.i li⁹ illuſtriū viroꝝ. n Labor ⁊c.i talib⁹.n.magn⁹ ē labor ⁊ nultī fruct⁹ ⁊ finis peſſim⁹

a Et nō ſuffecerat. Hic ↄñr declarat͂ malū multiplex ex idolatria p cedēs.cū dr̄.Et nō ſuffecerat.idolatris. b Erraſſe ⁊c.ei⁹ dignitatē lignis ⁊ lapidib⁹ attribuētes. c Sꝫ ⁊ ⁊c.nā bellauerūt ↄ dn̄s ⁊ ↄ v̄ tutis bonū ex defectu ſcie dei. d Tot ⁊ tā ⁊c.ↄñr exprmūt cū dr̄. e Aut eni filios ſuos ſacrificātes.idolis.vt dictū ē ſupra. f Aut obſcura ſacrificia faciētes.i.de nocte.eo q ppter ſuā turpitudinē nō fiebāt de die. g Aut iſanie plenas vigilias hñtes.nā in aliqb⁹ ſa crificys fiebāt ſacerdotes arreptity in qb⁹ demones loquebantur. h Neq vitā.i.vite honeſtatē. i Neq nuptias mūdas iā cuſto. ſed p adulteriū polluūt. k Sꝫ ⁊ ali⁹ aliū p inuidiā occidit.ſic ca yn abel frēꝫ ſuū. l Aut adul.cōtri.polluēdo ei⁹ vxorē. m Et oīa cōmixta ſūt.i.cōfuſa.⁊ oī rōnis ordine deſtituta. n Sā guis.in primi vulneratione. o Homicidiū.i.ei⁹ occiſione. p Furtū in ſue rei ſubtractione. q Et fictio.in hypocriſis ſimu latiōe. r Corruptio.i vginū defloratiōe. s Infidelitas.i pxi mi deceptiōe. t Turbatio.i diſcordiarū ſeminatione.

pta ꝑ varios coloꝛes: cuiꝰ aſpectꝰ dat iſēſato ꝯcupiſcētiā. ⁊ diligit moꝛtue imaginis effigieʒ ſine aīa. Maloꝝ amatoꝛes digni ſūt moꝛte q ſpeʒ hñt i talibꝰ: ⁊ q faciūt illos: ⁊ q diligūt ⁊ q colunt. Sʒ ⁊ figulus mollē terrā ꝑmēs laboꝛioſe fingit ad vſus noſtros vnūqdq; vas: ⁊ de eōdē luto fingit q̄ mūda ſūt i vſuʒ vaſa: ⁊ ſilr q̄ his ſūt ꝯria. Hoꝝ aūt vaſoꝝ q ſit vſus: iudex ē figulus. Et cū laboꝛe vano deū fingit de eodē luto. Ille q paulo añ de terra factꝰ fuerat: ⁊ poſt puſillū reducit ſe vnde acceptꝰ ē repetitꝰ aīe debituʒ quā hēbat. Sʒ cura ē illi ñ q2 laboꝛaturꝰ ē: nec qm̄ breuis illi vita ē: ſʒ ꝯcertat aurificibꝰ ⁊ argētarijs: ſʒ ⁊ erarios imitat: ⁊ gloriā ꝑfert: qm̄ res ſupuacuas fingit. Cinis ē eniʒ coꝛ eiꝰ: ⁊ terra ſupuacua ſpes illiꝰ: ⁊ luto vilioꝛ vita eiꝰ: qm̄ ignoꝛauit q ſe finxit ⁊ q īſpirauit illi aīaʒ: ⁊ amat q̄ opat: ⁊ q īſufflauit ei ſpʒ vitalē. Sʒ ⁊ eſtīauerūt luſū eē vitaʒ noſtrā: ⁊ ꝯuſatōeʒ vite ꝯpoſitā ad lucꝝ: ⁊ opoꝛtē vñcūq; ⁊ ex malo acqrē. Hic eni ſcit ſe ſup oēſ dlīq̄re: q ex terre mā fragilia vaſa ⁊ ſculptilia fingit. Oēs eni iſipientes ⁊ infelices ſup modū aīe ſue ſupbi ſūt inimici ppli tui: ⁊ ipantes illi: qm̄ oīa idola nationū deos eſtiauerūt: qbꝰ neq; oclo ꝝ viſus ē ad vidēdū: neq; nares ad ꝑcipiēdū ſpm̄: neq; aures ad audiendū: neq; digiti manuū ad tractādū: ſʒ ⁊ pedes eoꝝ pigri ad ābulādū. Hō eni fec illos: ⁊ q ſpm̄ mutuatꝰ ē: is finxit illos. Nēo.n. ſibi ſileʒ hō potit deū fingē. Cūʒ eni ſit moꝛtal: moꝛtuū fingit manibꝰ iniqs. Melioꝛ.n. ē ipē his quos colit: q2 ipe qdē vixit cū eēt moꝛtal: illi aūt nūq;. Sʒ ⁊ aīalia miſerimi colūt. Inſēſatā.n. ꝯpata his illis ſūt deterioꝛa. Sʒ nec aſpcū aliqs ex his aīalibꝰ bōa pōt ꝯſpicere. Effugerunt aūtē dei laudē: ⁊ benedictiōnē eiuſ. XVI.

Ropter hec ⁊ his ſilia paſſi ſunt digne toꝛmēta ⁊ ꝑ mltitudinē beſtiaꝝ extmiati ſūt. Pro qbꝰ toꝛmētis bñ diſpoſuiſti pplʒ tuū: qbꝰ dediſti ꝯcupiſcētiā delectamēti ſui: nouū ſapoꝛē

a Cuiꝰ aſpectus dat inſen. ꝯcupiām. attrahēs eiꝰ aīum ad idoliſ reuerētiam. b Et di. moꝛ. ima. i. vita carētis. Effigiē. ⁊ ſubdit eius penā. d. c Maloꝝ. i. idoloꝝ. d Amatoꝛes digni ſunt moꝛte. tꝑali ⁊ eterna. e Sʒ ⁊ fi. hʒ ꝯñter ponit ꝯ idolatras iuectio. ⁊ p̄ ꝯ idoloꝝ fictoꝛes. 2° ꝯ eoꝝ cultoꝛes. ibi. Oēs eni inſipiētes. Circa ꝑmū ſciēdū q fingi ꝓpe dr̄ qd de terra foꝛmatur. ⁊ inde figulus appellat. ⁊ vaſa terrea fictilia dicunt. Et q2 paupes idola argentea ⁊ aurea habere non poterant. ideo figuli ceperūt idola terrea facere q̄ glibʒ poterat hēre. ⁊ de eodē luto faciebāt figli vaſa ad varioſ vſus apta. ⁊ hoc ē qd dr̄. Sʒ ⁊ figulꝰ. ⁊ pʒ lr̄a vſq; ibi.

f Et de eodē luto fin. q̄ mū. ſūt. ſ. vaſa honeſtis vſibus applicabilia.

g Et ſilr q̄ his ſūt ꝯria. i. applicabilia vſibꝰ inhoneſtis.

h Hoꝝ aūt vaſoꝝ qs ſit vſus. i. debeat eē. i Iudex ē fig. q vaſa foꝛmat ſm vſū ad quē debent applicari.

k Et cuʒ la. va. ⁊c̄. laboꝛ eni i fingēdo vaſa nō eſt vanuſ. q2 deſeruit hūanis vtilitatibꝰ. ſʒ laboꝛ fictiōis idoli ē vanus. q2 idolū nō valet alicui vſui.

l Ille q pau. ⁊c̄. ſ. figulus. nā coꝛpꝰ humanū factū a dño ē terreū. m Et poſt pu. q2 breuis ē hoīs vita. n Reducit ſe vñ acceptꝰ fuē. ſ. ad terraʒ ad quaʒ ducit mutua elemētoꝝ ꝯrioꝝ actio: q̄ ſūt i coꝛpe hūano. o Repetitꝰ. a deo. p Aīe de. quā ds repetet i moꝛte. ſic eā tradiderat i infuſione. q Sʒ cura ē illi. ſ. figulo.

r Nō q2 la. ē ⁊c̄. i. nō ſolū ē ſollicitꝰ d ſuo laboꝛe ⁊ vite breuitate.

s Sʒ ⁊ ꝯcer. auri. ⁊c̄. nō argēto opꝰ ſuū ſit magis ꝑcioſū. ſʒ q ſit vtile pluribꝰ. q2 pōt hēri ꝑuo ꝑcio. ⁊ ꝑ ꝯñs ab oībus.

t Sʒ ⁊ era. imitat. fingēdo idola factis de ere ſilia. u Et gl̄i. artis ſue ꝑfert. q2 mltitudo hoīs ꝑ idolis hēndis recurrit ad eū.

x Qm̄ res ſup. i. nulliꝰ aut ꝑui ꝑcij reſpectiue ad argēteas vl̄ aureas fingit q̄s glibet pōt hēre. y Cinis ē. n. coꝛ eiꝰ. ꝑ affectionē. dicit eni Aug. Si diligis terrā terra es. iſte vō totā attētiōʒ ſuā ponit ad terre figuratōem q̄ mixtōe aque ꝑuata redigeret i pulucrē vel cinerē: ꝑꝑ qd coꝛ figuli dr̄ cinis. z Et ter. ſup. vñ fingit idola. a Spes illiꝰ. q2 de h ſpat viuere. iō ſubditur.

b Et lu. vi. vi. il. q̄ oꝛdiat ad lucrū ex luto ſic ad finē. ⁊ finis ꝑſtatioꝝ ē his q̄ ſūt ad finē. ⁊ rō hꝰ erroꝛis ſubdit. c Qm̄ ig. eū q ſe finxit. ſ. deū q in foꝛmatōe coꝛꝑis ē actoꝛ ꝑncipalis. d Et q inſpirauit illi aīam. ſolus in fūdēdo eā ꝑ creatiōeʒ. e Et amat q̄ opat. ſ. idola. f Et q inſuf. ei ſpm̄ vitalē. ſ. deū ignoꝛauit. ⁊ ē repetitio eiꝰ qd dixit. Et q inſpirauit illi aīam. ꝑ alia tñ vba. q2 dr̄ aīa inq̄tū coꝛpꝰ adminiſtrat. ſpūs vō q̄to ſupnis vacat.

g Sʒ ⁊ eſtimauerūt. idolatre dicti. h Luſum eē. i. carnalē delectatōem. i Vitā nr̄am. vñ in ꝑſona taliū dr̄ ſupra. c. 2. Ubiq; relinquamꝰ ſigna leticie. qm̄ hec ē ps nr̄a. k Et ꝯuerſa. vite ⁊c̄. vñ. ē. c. 2. ſubdit in ꝑſona taliū. Opprimamꝰ pauperē iuſtū. nec parcamꝰ vidue rapiēdo bona eoꝝ. ideo ſubdit.

l Et opoꝛtere vñcunq; ⁊c̄. hec dicebāt hoīes de vita alia nō ſperantes. cuiꝰ erroꝛis fuit ſimonides poeta dicēs q decet moꝛtalē moꝛtalia ſape. de quo reprehēdit eū phūs. 10. ethicoꝝ. eo q hō ſm intellectū ē qd imoꝛtale ⁊ dīnū. ex quo ꝯcludit phs: q hō ſe ꝯʒ ad imoꝛtalia ⁊ eterna. trahere q̄tum pōt ꝑ cognitōem ⁊ amoꝛem ⁊ ꝯcludit phylo de figulo dicēs. m Hic eni ſcit. i. ſcire debet.

n Se ſup oēs. idoloꝝ factoꝛes. o Delinq̄re: q ex terre mā ⁊c̄. nā tā vilis eſt q nullus dʒ ignoꝛare q deꝰ non pōt fieri ex ea.

p Oēs eni. Poſt inuectiōem ꝯ idoloꝝ fictoꝛes. hic ponit inuectio ꝯ illoꝝ cultoꝛes. ⁊ diuidit in duas ꝑtes. q2 ꝑmo ponit inuectio cōtra cultoꝛes imaginū. ſecūdo ꝯ cultoꝛes aīaliū. ibi. Sed ⁊ aīalia. Circa ꝑmū dicit. Omnes eni inſipientes ⁊ infelices. i. idolatre de deo male ſentientes. ⁊ a felicitate vera deuiātes. q Supra modū aīe ſue. i. pluſq; valeant. r Supbi ſūt. de ſe ꝑſumentes.

s Inimici ppli tui. opprimēdo cultoꝛes dei.

t Et impantes illi. tꝑe nāq; phylonis caius erat impatoꝛ romanꝰ: ⁊ miſit ſtatuā ſuam ꝑ oꝛbem vt adoꝛet in ea tanq; deus vt dictū eſt ſupra ꝑcedēti ca. ⁊ itulit dei cultoꝛibus multa grauamina.

u Qm̄ oīa idola nationum. diuerſarum.

x Deos eſtimauerunt. ſ. romani. vñ dicit Leo papa in ſmone de btis apoſtolis petro ⁊ paulo: q roma magnā credebat feciſſe religionē. cū nulliꝰ gentis reſpuiſſet falſitateʒ. cetera patēt vſq; ibi.

y Sʒ ⁊ pedes eoꝝ pigri ad ambulandū. q2 ñ pñt ſe mouere. ⁊ ſubdit rō cū dicitur. z Homo eni fecit illos. q ꝑ artē nō poteſt facere aliqd viuum.

a Et q ſpiritū mutuatꝰ ē. a deo. Is finxit illos. ⁊ q2 cā effectiua potioꝛ eſt ſuo effectu. ideo ſubdit.

b Nemo eiʒ ſi. ⁊c̄. q ſupioꝛ ē hoīe. c Cū. n. ſit moꝛtalis. ſ. homo.

d Moꝛtuū fingit. ſ. idolū vita carēs. e Manibus iniquis. nā ad iniquitatem opus eiꝰ oꝛdinatur.

f Melioꝛ ē eni ipſe ⁊c̄. q2 melioꝛ eſt viuens nō viuente.

g Sed ⁊ aīalia. Hic ponit inuectio cōtra cultoꝛes brutoꝝ aīaliuʒ. cū dicit. Sed ⁊ aīalia bruta. h Miſerrimi. idolatre colūt: q dicūtur miſerrimi. eo q inferioꝛē ſe colunt tanq; ſupioꝛem. ideo ſubditur.

i Inſenſata eni. i. aīalia bruta. k Cōparata his. i. hominibus.

l Illis ſunt deterioꝛa. q2 carēt intellectu. m Sʒ nec aſpectu ⁊c̄. i. ex his q̄ videbant i deis aīalibus nō poterāt aliqd bonū arguere. ꝑꝑ qd deberēt ea colere. n Effugerunt āt dei laudē. brutis aīalibꝰ impēdētes ipſam. ⁊ ꝑ ꝯñs. o Benedictiōem eius. i. gratie ſue donū qd freq̄nter in ſcriptura bñdictio noīat. eo mō loquendi quo dr̄. i. Reg. 25. Accipe benedictiōem hanc ⁊c̄.

Cap. XVI.

p Ropter hec ⁊ his ſilia paſſi ſunt digne toꝛmēta. Hec ē tertia ps in q̄ recolit tertiū dei bñficiū collatū hebreis. ⁊ ꝯrio toꝛmentū inflictū egyptijs. Et ē iſtud bñficiū de cibo collato iudeis in deſerto. principaliter tamē. nā ⁊ alia q̄dam beneficia ſecūdario in hoc ca. recolunt. Igitur ꝑſens ca. in duas ꝑtes diuiditur. q2 primo recolit coturnicū eſca. 2° māna celitus data. ibi. Pro qbꝰ angeloꝝ eſca. ꝑma in duas. nam ꝑ bñficium deī recolit. 2° q̄dam obiectio remouet. ibi. Eteni cū illis. Circa ꝑmū ꝯtinuādo ſe ad ꝑcedētia imediate dicit. Propter hec ⁊ his ſilia. ſ. idolatrias predictas.

q Paſſi ſunt digne toꝛmēta. ſ. egyptij idolatre. r Et ꝑ multitudinē beſtiaꝝ exterminati ſunt. ſ. ranaꝝ ⁊ muſcaꝝ. Exo. 8. Sciēdū tñ q vbi trāſlatio nr̄a hʒ. Oē genꝰ muſcaꝝ. Exo. 8. In hebreo hr̄. Cōmixtionē. ⁊ dicit glo. hebraica q venerūt aīalia diuerſoꝝ generū ad afflictionem egyptioꝝ. s Pro qbꝰ toꝛmētis. i. loco toꝛmētoꝝ egyptijs inflictoꝝ: ⁊ ecōtrario. t Bene diſpoſuiſti ⁊c̄. qbus dediſti cōcupiſcētiā delec. ſui. i. cibū delectabilē ab eis ꝯcubitū Nu. 11.

u Nouū ſapoꝛē. nā māna deſpiciebat eis: ꝑꝑ qd ꝯcupierūt eſū carniū.

a Eſcas parās eis oꝛ.i.coturnicē.⁊ ponit̃ h̾ ſingulare ꝓ pl̃ali.ſic̃ Exo. 8. Uenit muſca grauiſſima.i.multitudo muſcaꝝ.⁊ ſic ē in ꝓpoſito.qꝛ tunc venit coturnicū maxima mltitudo. b Ut illi qdē.ſ.egyptÿ. c Cōcupiſcētes eſcā.ad ſui nutrimentū. d Propter ea ⁊c̃.ſ.ranas ⁊ muſcas venenatas cibos egyptioꝝ fedātes ⁊ venenantes. e Etiam a ne.cō.i.a coucupia cibi neceſſarÿ. f Auerterent̃.hoꝛ/rentes cibos comedere fedatos ⁊ venenatos. g Hi aūt.i.hebꝛei. h In bꝛeuꝰ inopes fci.i.in bꝛeui tp̄e. i Nouā gu.eſcā.ſ.oꝛtigometrā.⁊ ſubdit̃ vtriuſqꝫ cā.

eſcā parās eis ōꝛtigometrā: ūt illi qdē ꝯcupiſcētes eſcā ꝓpt̄r ea q̄ illis oñſa ⁊ miſſa ſūt: ētiā a neceſſaria ꝯcupia ãu̾tēret̃. Hi ãūt i bꝛeūi iopes fci nōuā guſtauerūt eſcā. Opōꝛtebat.n.ille ſinē excuſatiōe qdē ſupuenire iteritū exēr cētibꝰ tyrānnidē: his ãūt tm̄ ōñ/ der̃ queādmodū inimici coꝝ extēmiabant̃. Etēni cū illis ſupuenit ſeua beſtiaꝝ ira: moꝛſibꝰ pūerſorū colubꝛoꝝ extēmiabãt̃. Sēd ñ i ꝑpetuū ira tua ꝑmāſit: ſꝫ ād coꝛreptiōez i bꝛeui turbāti ſt̄: ſignūꝫ hñtes ſaluť: ād ꝯmēoꝛatiōez mādati leg̃ tue. Qñi.n. ꝯūſus ē: nō ꝑ h̾ qȯ vidēbat ſanabat̃: ſꝫ ꝑ te ōī ūꝫ ſaluatoꝛez. In h̾ aūtē oñdiſti inimid tuis: qꝛ tu es q̄ libaſ ab oī malo: Illōs.n. locuſtaꝝ ⁊ muſcarū occidērt moꝛſus: ēt nō ē inēta ſanitas aīe illoꝝ: qꝛ digni erāt ab huiuſmōi extēmiari. Filiōs ãt tuos nēc dꝛaconū nec venēatoꝝ vicerūt dētes. Miſicoꝛdia.n.tua aducniēs ſanabit illos. In mēoꝛiā.n.ſmōnū tuoꝛū extēminabãt ⁊ velōcit̃ ſanabãt̃: ne i ãltaꝫ icidētes ōbliuionē: ñ pōſſet tuo vti ad iutoꝛio. Etēniꝫ neqꝫ herba nēqꝫ malagma ſanaūit eos: ſꝫ tuꝰ dñe ſmo q ſanat oīa. tū eſ dñe q vite ⁊ mōꝛt̃ hēs ptātēꝫ: ēt d̄dud vſqꝫ ad pōtaſ mōꝛt̃ ēt r̄dud. Hō ãt ōc

cū dr̃. k Oꝑtebat ⁊c̃. ⁊ iungat̃ ſic lr̃a. Oꝑtebat enī illis.ſ.egyptÿs. l Exercētibꝰ tÿ.i.hebꝛeis quos affligebãt iniuſte. Exo.i. m Sine ex. qdeꝫ ⁊c̃.i. ſine remedio. n His aūt.i.hebꝛeis. o Tm̄ oñdere.ad coꝛū ꝯſolatōem. p Que ad.ini.coꝝ.i.egyptÿ.Ex/terminabant̃; ſequitur. q Et enī. Hic ꝯñr remouet̃ q̄dā obiectio. Et diuidit̃ in duas. qꝛ p̄ facit qȯ dc̄m ē. zᵒ infert̃ diuine ptātis ꝯfeſſio.ibi. Tu es dñe. Circa p̄mū ſciēdum ꝙ Nu.zi.dr̃ ꝙ dñus miſit ſpētes ppl̃m iſrl̃ murmurantē affligentes. Et ex h̾ poſſet obÿci hebꝛeos nō fuiſſe melioꝛis cōditiōis q̄ꝫ egyptÿ moꝛſibus aīaliū afflicti ꝙ remouet ꝑ hoc ꝙ dñs ſtati dedit remediuꝫ hebꝛeis penitētibꝰ dicēs moyſi. Fac ſpentē eneū: ⁊ pone eū ꝑ ſigno.⁊ q aſpexerit eū viuet.⁊ h̾ ē qȯ dr̃. Et/enī cū illis.ſ.hebꝛeiſ.⁊ pꝫ ex dictis. r Sꝫ nō i ꝑ.ira tua ꝑmā. nā ōdiſti eis remediū.vt dc̄m eſt. iō ſubdit̃. s Sed ad coꝛreptiōez in bꝛeui tp̄e. t Turbati ſūt. moꝛſibꝰ ſerpentū. u Signū hēntes ſa.ſpentē eneuꝫ. x Ad cō.⁊c̃.i. ꝑcuſſi ⁊ ſanati cēnt mēoꝛes mādatoꝝ tuoꝝ ad iplēdū ip̄a. y Qui.n.ꝯ.ē.ſ.ō hebꝛeiſ ꝑ pēitentiā. z Nō ꝑ h̾ ꝙ vi.ſa.ſ ꝑ ſpēte eneū q nullā v̾tutē hēbat ſanādi. a Sꝫ ꝑ te oī.ſaluatoꝛē.ſupple ſanabat̃. b In h̾ aūt ⁊c̃. Qꝛ tu es q liberas. clamātes ad te. c Illos enī.ſ.egyptios. Illos ãt locuſtaꝝ ⁊ muſcaꝝ occiderūt moꝛſus.vt p̄dictū ē. d Et nō eſt inuē.ſa.i.nō ē datū remediū. Sꝫ ꝯ hoc vr̃.qꝛ Exo.8.dr̃ ꝙ dñs illā plagā remouit. Ad qȯ dicēdū ꝙ hoc nō fuit ad p̄ces egyptioꝝ: ſꝫ ad p̄ces moyſi ꝑꝑ qȯ remediū nō fuit datū egyptÿs ſic̃ hebꝛeis.iō ſubdit̃. e Filios ãt tuos.i.hebꝛeos. f Nec dra.⁊c̃.nā ſanati fuerūt penitētes.iō ſubdit̃. Mia eni tua ⁊c̃. ſeqtur. g In mēoꝛia.n.i.vt eſſent mēoꝛeſ. h Sermonū tuoꝝ ex.i.affligebãt̃. i Et ve.ſa.ꝑ tuā miāꝫ. k Ne i altā.i. ꝓfundā. l Incidē.ob.dei. m Nō poſ.tuo ⁊c̃.ꝑꝑ ꝯtēptū tui.ſm ꝙ dr̃ ꝓv̾.is. Impiꝰ cū i ꝓfūdū petōꝝ venerit ꝯtēnit. ⁊.z9.repētinꝰ vēiet ei īteritꝰ. n Etenī neqꝫ herba.medicinalis. o Neqꝫ malagma.i.ēplaſtrū. p Sanauit eos: ſed tuꝰ dñe ſermo.qꝛ dicere dei ē facere.p̊s.3z. Dixit ⁊ facta ſunt. q Tu es dñe.ex dictis infert̃ diuie virtutis cōfeſſio. cū dicit̃. Tu es dñe q vite.cōſeruande. r Et moꝛtis inferēde. s Habes ptātem.tua voluntate. t Et deducis ad poꝛtas moꝛt̃. coꝛpoꝛalis. u Et reducis.ſanādo.ad poꝛtas v̾o moꝛtis ſp̄ualis nō deducit.qꝛ nō eſt actoꝛ peccati.ſed hō per defectibilitatē liberi arbitrÿ.ideo ſubdit̃. x Hō aūt occidit qdē ꝑ maliciā.moꝛtaliſ culpe. y Animā ſuā.que imoꝛtalis eſt moꝛte nature. z Et cū exierit ſpirituſ.a coꝛpoꝛe. a Nō reuertet̃.via nature. b Nec reuocabit animā.ſ.ipſum coꝛpus. c Que recepta.i.ſeparata ab eo.

d Sed tuaꝫ manū effugere ipoſſibile ē.nam aīe iuſtoꝝ recipiūtur in manu diuine miſericoꝛdie.peccatoꝝ v̾o in manu ſue iuſticie.ideo ſubdit̃. e Negantes eni noſſe te impÿ.egyptÿ. f Nouis aquis ⁊ grādinibꝰ ⁊c̃.hoc hr̃ Exo.9.vbi dicit̃ ꝙ ſuper terrā egypti grando ⁊ ignis mixta pariter ferebant̃.⁊ ille ignis foꝛtius cōburebat: q̄ꝫ ſi eſſet ſolus.ideo ſubdit̃. Quod eni mirabile erat ⁊c̃.⁊ ſubdit̃ cā. g Uindex eſt eni oꝛbis.i. creatura oꝛbis. h Iuſtoꝝ.i.hebꝛeoꝝ ab egyptÿs iniuſte afflictoruꝫ.

cidit qdē ꝑ maliciā āīaꝫ ſuā: ēt cū exierit ſpūs ñ reūtēt̃ nēc reuocabit aīaꝫ q̄ receptā ē: ſꝫ tūā manū effugē ipoſſibile ē. Negātes eni noſſe te ipÿ ꝑ foꝛtitudinē bꝛachÿ tui flagellati ſūt: nōuis aq̄s ⁊ grādinibꝰ ⁊ pluuÿs ꝑſecutiōꝫ paſſi: ⁊ ꝑ ignē ꝯſūmati. qȯ.n. mirabile erat i aq̄ q̄ oīa extiguit: pluſ igniſ valebat. Uidēx ē.n. oꝛbis iūſtorū. Quōdā.n.tp̄e māſuetabatur ignis: nē ꝯburerētur q̄ ad ipios miſſa ērāt aīalia: ſꝫ ūt ipſi vidētēs ſcirēnt: qm̄ di iudiciō patiūt ꝑſecutionē. Et qūodā tp̄e in aq̄ ſup̄ v̾tutē igniſ exārdebat vndiqꝫ vt iniquā t̄re nationē extēmiaret. Pꝛō qbꝰ āgēloꝛuꝫ eſca nūtriſti pplꝫ tuū: ⁊ pāratū panē d̄ celo p̄ſtitiſti ill̃ ſine laboꝛe: oē delectāmētū i ſe bñtē: ⁊ oīs ſapoꝛis ſuauitatē. Subāꝫ.n. tuaꝫ ⁊ dulcedinē tuā quā i filios hēs oñdebās: ēt defuiēſ vniuſcuiuſqꝫ volūtati. ād qȯ qſqꝫ volebãt ꝯūtebat̃. Nix ãūt ⁊ glacies ſuſtinebãt vi ignis ⁊ ñ tabeſcebãt: ūt ſcirent qm̄ fructꝰ īimicoꝝ extēmiabãt ignis ādēſ i grādine ēt pluuia cōꝛuſcāſ. Hōc ãt iteꝝ ūt nutrirent̃ iuſti: ignis ēt ſue v̾tutiſ oblitꝰ ē. Creatūra.n. tibi fcōꝛi defuiēs exardeſcit i toꝛmētū adūſus iiuſtos: ⁊ leuioꝛ fit ad bñfaciēdū ꝓ his q i te ꝯfidūt.

ꝑꝑ qȯ creatura obediēs creatoꝛi mirabilibꝰ modis affligebat egyptios. vñ ⁊ adhuc ſubditur. i Quodaꝫ.n.⁊c̃.p̄dictꝰ. k Ne cō. q̄ ad ipios. egyptios. l Miſſa erāt aīalia ad coꝛū afflictionem.vt dictū eſt ſupꝛa i p̄ncipio huiꝰ capituli. m Sꝫ vt ipſi.egyptÿ. n Uidentes.ꝙ animalia eiſ noticia nō cōburebantur.⁊ eis vtilia: vt boues ⁊ iumēta eodē igne conſumerēt̃. o Scirent.per hoc. p Qm̄ dei iudi.cui ceratura obedit ad nutum. Patiūtur perſecutionem. q Et quodā tp̄e in aqua.ſupꝛa virtutē nālē. r Ignis exardebat ⁊c̃.repetitio ē ad maioꝛeꝫ expꝛeſſionem eius qȯ dictum ē ſupꝛa. Quod eni mirabile erat ⁊c̃.⁊ ſequit̃. s Pꝛo qbus.h̾ ꝯñr agit̃ de māna collata.⁊ p̄mo exp̄mitur hebꝛeoꝝ ꝯſolatio zᵒ egyptioꝝ afflictio.ibi. Nix ãt. Circa p̄mū dr̃. Pꝛo qbꝰ.i. ꝓ afflictiōibus egyptioꝝ deiſ. t Ange.eſca.i. māna.q̄ dr̃ angeloꝛuꝫ eſca eo ꝙ deſcendebat miniſterio eoꝛum.nam cibo coꝛpoꝛali nō vtuntur. Tobie.iz. u Nutriſti populū tuū. Exo.16. x Et ꝑatū pa.de ce.aereo.nā cū roꝛe deſcēdebat. Nu.ii. Pꝛeſtitiſti illis ſine laboꝛe.ſuo. y Oē delectamētū ⁊c̃.nā bonis ſapiebat ꝓut volebãt.vt hr̃ ꝯñter cū ſubdit̃. z Subſtātiā.n. tuā.i.diuitias tue bonitatis. a Oñdebas.i cibo māne. b Et deſer.vniuſcu.vo.exñti de nūero bonoꝝ. naꝫ malis iſipidus erat cibꝰ.vñ dicebãt Nu.zi. Nauſeat aīa nr̃a ſuꝑ cibo iſto leuiſſimo. c Ad qȯ qniſqꝫ.bonus. d Uolebat cōuertebat̃.ſapiēdo ſibi ſic̃ volebat.⁊ h̾ ñ erat ex nā māne.ſꝫ dina v̾tute. e Nix aūt.h̾ reuertit̃ ad egyptioꝝ afflictōꝫ.d. Nix ãt ⁊c̃. nō tabeſcebãt.i.liq̄fiebãt.qꝛ mixta ꝑiter ferebãt.vt p̄dc̄m ē. f Ut ſci.qm̄ ⁊c̃.egyptioꝝ. g Exter.ignis ⁊c̃.ſine grādinis diſſolutōe h Et plu.co.fulguratōe.Exo.9. Coñr oñdit effc̄m oppoſitū ignis ad ꝯſolatōez hebꝛeoꝝ. i Hoc ãt iteꝝ.fuit mirabile. k Ut nu.i.viuerēt. l Ignis ēt ſue ⁊c̃.ſ.ignis in camino triū puerorū. Dañ.3.⁊ ēt in egypto.nā aīalia hebꝛeoꝝ de qbus nutriebãt̃ igne ⁊ grandine nō fuerūt leſa.lꝫ enim in terra ieſſen i q̄ fuerūt filÿ iſrl̃.nō fuerit illa peſtillētia grādinis ⁊ igniſ.vt dr̃ Exo.9.tñ fuit in circuitu illius terre.⁊ ſic dr̃ q̄ꝫtū ad hoc ignis oblitus ſue virtutis: inq̄ꝫtum aīalia illius terre nō leſit.ſic̃ aliaꝝ in circuitu exñtium.⁊ ſubdit̃ cauſa huius dr̃ie.cum dicitur. m Creatura eni tibi factoꝛi ⁊c̃.⁊ pꝫ littera vſqꝫ ibi.

a Propter hoc et tunc oia transfigurata .i. transmutata a proprietate sue nature secundum imperium voluntatis tue. b Omnium nutrici gratie tue deseruiebat. vt dictum est de igne et manna. c Vt scirent filij tui .s. hebrei iusti. d Quos dilexisti domine. amore speciali. propter quod data fuit eis lex et prophetie et alia specialia beneficia dei. ps. 147. Non fecit taliter omni nationi et iudicia sua non manifestauit eis. e Quoniam non na. fruc. i. nati de terra. f Pascunt homines. supple soli. g Sed sermo tuus et cetera. Deut. 8. Non in solo pane viuit homo. sed in omni verbo quod egreditur ex ore dei. h Quod enim ab igne non poterat exterminari. s. manna quod ad ignem indurabatur et ad solem liquefiebat. ideo subditur. i Statim ab exi. et cetera. vt notum omnibus esset. s. hebreis. k Quoniam oportet p. so. i. ortum solis. l Ad bene. tuam. i. ad colligendum manna. que benedictio dei dicitur eo quod gratis ab eo dabatur. m Et ad ortum lucis. i. solis. n Te adorare. de beneficio tui collatione. et subditur causa cuius dicitur. o Ingrati .n. i. eius qui de beneficiis non recognoscit. p Spes tanquam hybernalis et cetera. i. totaliter perijt. sic exponitur communiter. sed Exo. 16. dicitur. Cum incaluisset sol liquefiebat. quod prope fit in meridie. et ideo ibi dictum fuit secundum hebreos quod tempus colligendi manna erat post solis ortum vsque ad horam sextam. et secundum hoc aliter exponenda est hec littera. Oportet preuenire solem. i. feruorem solis ad colligendum manna. que dicitur hic benedictio dei. Et ad ortum lucis. i. solis. Te adorare in primo collectionis et collationis diuini beneficij. sed contra hoc videtur quod hoc permittitur. Statim ab exi. et cetera. hora vero sexta non est exiguus radius in virtute sed fortissimus. dicendum quod imo si compararetur ad feruorem ignis. de quo hic loquitur et comparatiue. vt patet. liber autem Exo. est de canone. non autem liber Sap. propter quod littera huius libri magis trahenda est ad librum illum quam econuerso. Ca. XVII.

q Magna sunt .n. iudicia tua domine. Dicit hec ps quarta in qua recolitur beneficium luculentum hebreis. et per oppositum afflictio tenebrarum inducta egyptijs. et primo ponitur hoc secundum. et primum ibi Scis autem et cetera. Circa primum tria. quia primo ponitur obtenebratio egyptiorum. secundo derisio magorum. ibi. Et magice artis. tertio communis afflictio amborum. ibi. Illi autem. Circa primum dicitur. Magna .n. sunt iu. et cetera. quia sunt incomprehensibilia. Ro. xi. Quam incomprehensibilia sunt iudicia eius. r Et ienarabilia verba tua. i. opera verbo tuo facta. s Propter hoc i. aie. i. homines veritatem intelligere nolentes. eo quod fuerunt egyptij. quia videntes tot dei mirabilia remanserunt in errore suo obstinati. ideo subditur. t Dum. n. p. hnt. i. p firmo tenent u Posse do. na. sce. credebant .n. quod deus non posset hebreos de finitu termino eorum liberare. x Vin. te. palpabilium. Exo. 10. y Et lon. no. co. quia tribus diebus nemo mouit se de loco in quo erat. vt dicitur ibidem. z Inclu. sub te. fu. ibi .n. fugerant aliqui timore percussionis inferende. a Perpe. p. s. diuine. quia deus ab eterno prouidit omnia. b Iacuerunt. de locis in quibus erant se non mouentes. vt dictum est. c Et dum pu. hoc pro primo ponitur dicte obtenebrationis ratio. erant .n. egyptij tenebris spiritualibus peccatorum inuoluti: propter quod iustum fuit vt tenebris corporalibus inuolueretur. vt pena correnderet peccato. et hoc est quod dicitur. Et dum putant se lateri a conspectu diuino. d In ob. pec. quod dicitur obscura. eo quod fiunt in occulto. Jo. 3. Qui male agit odit lucem. e Tene. ob. et cetera. nam aliqui erant in campis. aliqui in domibus. et aliqui in villa per plateis. et superuenientibus subito palpabilibus tenebris. nullus mouere se potuit. nec per consequens se velaliud consolari. propter quod dicuntur hec tenebrosa obliuionis velamento dispersi. f Paue. ho. et cetera. ex obtenebratione subita. g Neque .n. que co. et cetera. i. tenebra que spelunca dicitur. eo quod in speluncis profundis sunt tenebre dense. h Sine ti. cu. ita quod non erat timendum de fuga eorum. et subditur ro. i Quoniam so. de. i. fragor aeris per modum tonitrui. k Pertur. il. et psone tristes illis apparentes. i. fantasmata terribilia. sicut aliquando fit in somnis. l Et ignis q. et cetera propter densitatem tenebre. m Appa. autem il. et cetera. i. in momento apparens non ad eorum consolationem. sed magis ad desolationem. quia grauiora formidabant euenire. n Et ma. ar hoc consequenter describitur derisio magorum qui a principio percussionis egypti conati sunt facere similia operibus moysi. vt habetur Exo. 7. et 8. sed defecerunt in tertio signo: propter quod merito facti sunt in derisum. et hoc est quod dicitur. Et ma. ar. et cetera. i. predictis malis accessit derisus magorum pharaonis. o Et sa. et cetera. i. sapientia de qua magi gloriabantur correpta fuit contumeliose. nam fuerunt percussi cum alijs: ita quod non poterant se et alios iuuare. ideo subditur. Illi enim et cetera. et ps. p Nam. et si ni. et cetera. eo quod erant taliter assueti. sicut de balaam mago dicit glo. Nu. 22. Balaam assuetus monstris ad vocem asine non expauit. q Transitu aia. et cetera. nam timor ex modico fremitu facit formare imaginationes terribilium. sicut multum timens credit adesse hostes ex sonitu foliorum. vel aliquid huius. r Et ae. et cetera. quia nullus potest viuere sine aeris respiratione. s Negantes se vi. ex tenebrarum densitate. t Gre. n. p. et cetera. i. credebant adesse estimatione falsa. u Pedar. co. erant enim conscij malorum suorum: per quibus sciebant se dignos puniri.

Propter hoc et tunc omnia transfigurata omnium nutrici gratie tue deseruiebant ad voluntatem eorum que a te desiderati sunt: vt scirent filij tui quos dilexisti domine: quoniam non natiuitatis fructus pascunt homines: sed sermo tuus hos qui in te crediderint conseruat. Quod .n. ab igne non poterat exterminari: statim ab exiguo radio solis calefactum tabescebat: vt notum omnibus esset: quoniam oportet preuenire solem ad benedictionem tuam: et ad ortum lucis te adorare. Ingrati enim spes tanquam hybernalis glacies tabescet: et disperiet tanquam aqua supuacua. XVII.

Magna sunt .n. iudicia tua domine: et inenarrabilia verba tua: propter hoc indisciplinate anime errauerunt. Dum enim persuasum habent iniqui posse dominari nationi sancte: vinculis tenebrarum et longe noctis compediti: inclusi sub tectis fugitiui: perpetue prouidentie iacuerunt: et dum putant se latere in obscuris peccatis tenebroso obliuionis velamento dispersi sunt: pauentes horrende: et cum admiratione nimia perturbati. Neque .n. que continebat illos spelunca sine timore custodiebat: quoniam sonitus descendens perturbabat illos: et persone tristes illis apparentes: pauorem illis prestabant. Et ignis quidem nulla vis poterat illis lumen prebere: nec siderum lipide flamme illuminare poterant illam noctem horrendam. Apparebant autem illis subitaneus ignis: timore plenus et timore percussi illius qui non videbatur faciei estimabant deteriora esse que videbantur: et magice artis appositi erant derisus et sapientie gloria correptio cum contumelia. Illi enim qui promittebant timores et perturbationes expellere se ab anima languente: hi cum derisu pleni timore languebant. Nam et si nihil eos ex monstris perturbabat: transitu animalium et serpentium sibillatione commoti: tremebundi peribant: et aerem quem nulla ratione quis effugere posset: negantes se videre. Frequenter .n. preoccupant pessima redarguente conscientia. cum sit .n. timida nequitia data est omnium condemnationem. Semper enim presumit seua: perturbata conscientia. Nihil enim est timor nisi presumptionis adiutorium: proditio cogitationis auxiliorum. Et dum ab intro minor est expectatio: maiorem putat potentiam eius cause de qua tormentum prestat. Illi autem qui in potentem venere noctem: et ab infimis et ab altissimis superuenientem: eundem somnum dormientes aliquando monstrorum exagitabantur timore aliquando anime deficiebant traductione. Subitaneus .n. illis et insperatus timor superuenerat. Deinde si quisquam ex illis decidisset custodiebatur in carcere sine ferro reclusus. Si .n. rusticus quis erat aut pastor aut agri laborum operarius preoccupatus esset: ineffugibile

Dampnationem habebat.

x Quid sit et cetera quia facit timidos: propter quod latrones sunt timidi. y Data est et cetera. i. punitioni. Timor .n. quem sustinent homines mali est quedam pena ipsorum. z Semper .n. pre. se. i. presumit magna mala super se ventura. a Pertur. con. timore pene ex peccatorum recordatione. b Nihil enim est ti. et cetera. i. augmentum existimationis imminentis pene quam facit credere maiorem. c Proditio co. au. nam timor faciens pallorem in facie prodit cogitationem auxilij: quia demonstrat quod timens auxilium desiderat. d Et dum ab intro. i. in mente timentis. e Mi. est ex. i. spes auxilij. f Maiorem pu. et cetera quia credit maiora adesse mala. et est repetitio eiusdem sententie que predicta est. Auctor .n. huius libri frequenter eandem sententiam repetit per alia verba. g Illi aut. hoc consequenter ponitur afflictio egyptiorum omnium ex tenebratione. cum dicitur. Illi autem qui in potentem venere noctem .i. tenebras densas. que dicuntur nox potens ex longa duratione. s. trium dierum. et ex densitate propter quam de loco suo non poterat quis se mouere. h Et ab infimis. i. a terra et aquis: ex quibus ascenderunt fumi acre ingrossantes. i Et ab altissimis. i. ex condensatione nubium illuminationis aeris impediente. k Eundem somnum dor. et cetera. egyptij namque in illo triduo fuerunt aliquantulum oppressi somno: statim terribilia somnia patiebantur in tantum quod aliqui moriebantur. ideo subditur. l Aliquando aie defi. tra. i. separatione anime a corpore. m Subitaneus enim et cetera per consequens magis nocuit. n Deinde si quisquam ex illis decidisset. in terram ex timore. o Custodiebatur in carcere. quia non poterat se mouere. p Si enim rusticus quis erat et cetera. nam vbicunque erat aliquis occupatus in agro vel in domo tenebris superuenientibus ibi mansit tribus diebus. ideo subditur.

a Una eni cathena ⁊c. ⁊ pꝫ b Siue ſpūs ſibilans.i.vētus flans.
c Aut inter ſpiſſos ⁊c. aut reſonās de altiſſimis montib⁹ echo.i.ſon⁹ reflexus. d Deficiētes fa.il.p̄ timoꝛe.repetitio ē ſnie ſupꝛa poſi/te.ſ ꝙ timoꝛ faciebat eos eſtimare magna ꝑicula ex occaſione modi/ca.Cōñter oñdit̄ ꝗ̃tum ad alios dña.cū dicit̄. e Nis enim oꝛbis terraꝝ.ex̄ egyptioꝝ locū. f Limbido illu.⁊c.i tm̄ ꝙ null⁹ ab opi/bus ſuis īpediebat̄. g Solis aūt illis.ſ.egyptÿs. h Suppoſi ta erat grauis nox.diuit⁹ inflicta. i Imago tenebꝛaꝝ ⁊c.nā ꝑfigu rabat tenebꝛas gehēne: ꝗ̃s incurſuri erāt.iō ſub/ditur. k Ipſi ḡ ſibi erant gra.te.i.cā magis grauiū tenebꝛaꝝ.ſ.gehē ne ꝗ̃s merebantur ꝑ ſua peccata. Ca.XVIII.
l Sanctis aūt tuis. Deſcripta obte/nebꝛatōe egypti oꝛū.h̄ ꝯñter deſcribit̄ il/luſtratio hebꝛeoꝝ.cum dr̄.Sanctis āt tuis.i.he bꝛeis. m Maxima erat lux.vñ dr̄.Exo.io. Ubicūq3 aūt hitabāt fi/lÿ iſrl̄ erat lux. n Et hoꝝ qdē.i.hebꝛeoꝛum.
o Vocē ini.au.ſ.egyptÿ. ſed figurā nō videbāt ⁊ tenebꝛis īpediti. p Et qꝛ nō ⁊ ipſi.ſ.hebꝛei.
q Eadē paſſi erāt.ſ.tene/bꝛas. r Magnifica bant te.ſicut grati.
s Et q añ leſi erant.ſ.ab egyptÿs laboꝛib⁹ duris. Exo.i. t Qꝛ nō lede bāt̄.io.plagl ſic̄ egyptÿ.
u Gratias agebāt.de be neficÿs dei. x Et vt eſſet dña.iter ipos ⁊ egy ptios. y Te deū pe.i ſua nec̄itate.egyptÿ v̄o pl'es deos īuocabāt.⁊ qꝛ gratitudo de bñficio ꝑ/ſtito mereṫ aliō ꝑſtādū. ſubdit̄. z Propter qō ignis ar.⁊c.de nocte.
a Et ſolē ſine le.ꝑ colū/nā nubis de dic.⁊ ſic da/bat bonū hoſpitium.
b Digni qdē illi.ſ.egy/ptÿ. c Carere lu.ꝑ te/nebꝛas dictas. d Qui inclu.⁊c.nō ꝑmittentes eos ō egypto exire ad ſa crificādū dño. e Per ꝗ̃s inci.⁊c.a.5o.nāq3 die exit⁹ illoꝝ data fuit lex i mōte ſynai. f Cū cogi. Hec ē ps qnta i q̃ ponit̄ gntū bñficium de ꝯſer uatōe hebꝛeoꝛum.⁊ ecōtra de iterfectione pꝛimogenitoꝝ egypti. Et diuidit̄ i duas ꝑtes.qꝛ p̊ deſcribit̄ h̄ bñficiū.z°.ſoluit̄ obiectio i ꝯriū. ibi.Te'igit āt.p̊ma adhuc i duas.qꝛ p̊ dcm̄ bñficiū deſcribit̄.z°.tp̄s ⁊ hoꝛa ſubdit̄.ibi.Cū eni qetum.Circa p̊mū dr̄.Cū cogitarēt.egyptÿ.
g Iuſtoꝝ oc.i.Exo.i. h Et vno expo.fi.ſ.moyſe q i fiſcella fuit po ſit⁹ i flumie. i Sꝫ li.ꝑ filiā pharaonis.Exo.z. k In tra.il.i.i edu ctiōꝫ hebꝛeoꝝ de egypto. l Multi.fi.i.p̊genitoꝝ egypti. m Ab/ſtuliſti.de vita pñti.Exo.iz. n Et pariter.il.i.pr̄es eoꝝ egyptios.
o Perdi.i aq̃ va.rubꝛi maris.Exo.i4. p Illa eni nox.i q̃ iterfecta ſūt ꝑgenita egyptioꝝ. q Añ co.ē a pa.no.moyſe ⁊ aaron.Exo.ii.
r Ut v̄e ſciē.qb⁹ ⁊c.i.diuis aſſertōib⁹ ipis ⁊ pr̄ib⁹ fcīs. s Aieqoꝛes cēnt.reſpectu futuroꝝ ꝑmiſſoꝝ. t Suſce.ē ⁊c.q.d.ſaluaſti iuſtos ⁊ deſtruxiſti iniuſtos. u Sic̄.n.le.⁊c.egyptios. x Sic ⁊ nos ꝓ.ad gr̄aꝝ actiōes ꝓ bñficÿs tuis. y Magnificaſti.p̄ ceteris ppl'is.
z Abſcō.n.ſa.agnū paſcalē. a Iuſti pu.bo.i.hebꝛei filÿ pr̄iarchaꝝ.
b Et iuſti.le.i mōte ſynai datā. c In cō.di.i.ꝯcoꝛditer recepūt. d.Exo.z4.Oia v̄ba dñi q̃ locut⁹ ē faciem⁹. d Silr̄ bo.⁊c.i.ꝓſpa

ſuſtinebat neceſſitatē. Una ênīꝫ cathena tenebꝛaꝝ oēs erāt colli/gati. Siue ſpūs ſibilās: aut iter ſpiſſos arboꝝ ramos auiū ſon⁹ ſu auis: aut vis aq̃ decurrēd nimiū aut ſonus validus pꝛecipitaꝝ pe traꝝ: aut ludētiū aialiū curſus in uiſus: aut mugiētiū valida beſti/aꝝ vox: aut reſonās de altiſſimis mōtib⁹ echo: dēficiētes faciebat illos p̄ timoꝛe. Nis.n. oꝛbis ter/raꝝ lipidō illumiabat̄ lumie: ⁊ ñ īpedit⁹ opib⁹ ꝯtinebat̄. Sōlis āt illis ſuppōſita erat grauis nox: imāgo tenebꝛaꝝ q̃ ſupuētura ill' erat: Ipi ergō ſibi crāt grauioꝛeſ tenebꝛe. XVIII.

Sanctis âutē tuis maxia ērat lux: ēt hoꝝ qdē vō/cē iimici audiebāt: ſꝫ figurā ñ vi/debāt. et qa ñ ⁊ ipi eadē paſſi erāt magnificabāt tē: ēt q añ leſi erāt qꝛ ñ lēdebāt: gr̄as agēbāt tibi: ēt vt eēt dña: tē deū petebāt. Pꝛō pter qō ignis ardētē colūnā du/cē habuerūt ignote vie:]et ſōlē ſi ne leſura boni hoſpitÿ p̄ſtitiſti. Digni qdēꝫ illi cārere luce ⁊ pati carcerē tenebꝛaꝝ q icluſoſ cuſto diebāt filios tuos: ꝑ quōs icipie bat icoꝛruptū leg lumē ſclo dari Cū cógitarēt iūſtoꝝ occidē infā/tes: et vno ēxpoſito filio ſꝫ libāto ītraductōeꝫ illoꝝ mltitudinēꝫ fi lioꝝ abſtūliſti: ēt piter illos pēr/didiſti in aq̃ valida. Illa ēni nox âuͤte cognita ē a pr̄ib⁹ nr̄is: ūt v̄e ſciētes qb⁹ iuramētis crediderūt aiequioꝛēs eēnt. Suſcēpta ē āt a ppl'o tuo ſanitas qdē iuſtoꝝ: i/iuſtoꝛū āt extermiatio. Sic ēniꝫ leſiſti adūſarios nr̄os:]ſic ⁊ nōs ꝓuocās māgnificaſti. Abſcōnſe eni ſacrificabāt iūſti pueri bono rū: ēt iuſticie legē in ꝯcōꝛdiaꝫ di/ſpoſuerunt. ſilr̄ bonā ⁊ mala ꝑce pturos iuſtos: pr̄i oiūꝫ dcātātēſ laudes. Reſōabat aūt icōueniēs inimicoꝝ vox: ⁊ flebil' audiebat plāct⁹ plōꝛatoꝝ īfātiū: Sili āt pe nā ſu⁹ cū dño afflict⁹ ē: ⁊ popl'a/ris hō regi ſilia paſſus. Similr̄ ergo vno noie moꝛtiſ: moꝛtuos hēbāt īnūerabiles. Nec.n. ad ſe peliēdū viui ſufficiebāt: qm̄ ūno momēto q̄ erat ꝑclarioꝛ natio il loꝝ extīmiata ē. De oib⁹.n.ñ crē dēteſ ꝑꝑ bñficiā: tē cūꝫ pꝛimū fu it extīminiū pꝛiogēitoꝝ ſpopōde rūt ppl'ꝫ dēi ſe eē: Cū ēni qetū ſi/lētiū ꝯtinēt oia ēt nox i ſuo curſu mediū iter hr̄et: oꝑs ſermō tuus dñe ēxiliēs ō celo a regalib⁹ ſedi b⁹: dur⁹ ōbellatōꝛ i mēdiā extīmi nÿ t̄rā ꝓſiliuit glādi⁹ acut⁹ īſimū latū ipiūꝫ tuū poꝛtās: ⁊ ſtans re pleuit ōia moꝛte: ⁊ ūſq3 ad celuꝫ attingebat ſtans in terra.]Tūnc ꝯtinuo viſus ſōmniōꝛū maloꝛuꝫ turbauerūt illos: ⁊ timoꝛes ſuꝑ uenerūt iſperati. Et āliuſ alibi ꝓ iect⁹ ſemiuiuus: ꝓpterquā mo/riebat̄ cauſaꝫ demōſtrabat moꝛ tis. Viſiōes eniꝫ q̄ illos turbaue rūt hec p̄moonebāt: ne iſcÿ q̄re mala patiebant̄ pirent. Tētigit aūt tunc ⁊ iuſtos tēntatio moꝛ/tis: ⁊ ꝯmōtio in heremō facta ē.

⁊ aduerſa ex volūtate dei miſſa ⁊ mittēda diſpoſuerūt eq̄nimiṫ recipe ꝓ di amoꝛe. e Patri oiūꝫ.ſ.deo. f Decā.lau.i ꝓſpis ⁊ aduerſis.Cōñr ecōuerſo ponit̄ egyptioꝝ vox lamētabilis.cū dr̄. Reſonabat aūt ⁊c. g Plā.plo.ifan.i q fiebat ꝓ ꝑgēitis iter/fectis. h Sili āt pe.⁊c.Exo.iz.Percuſſit dñs oē p̊genitū in terra egypti a p̊genito pharaōis q ſedebant i ſolio ei⁹ vſq3 ad p̊/genitum captiue: q̄ erāt in carcere ⁊c. i Qm̄ vno momē.⁊c. exterminata ē.qꝛ tūc p̊genit⁹ regis moꝛtu⁹ ē. k De oib⁹ eni. egyptÿs. l Nō credēteſ.ō do ⁊ moy ſi. m Propter bñ.i amotōe plaga rū eiſ collata.qꝛ re/motis plagis reuer tebant̄ ad obſtina tiōeꝫ ſuā. n Tūc cū p̊mū ⁊c.ſpopon derūt.i.cōfeſſi ſūt.
o Pplm̄ dei ſe eē. ⁊ r̄fert̄ li ſe ad moy ſen ⁊ hebꝛeos.tunc eniꝫ dimiſerūt eos abire tāq3 di ſuos. Exo.iz.Pōt ēt li ſe referri ad egypti os: ꝑ h̄.n.ꝙ obedie rūt mādato dei de emiſſiōe hebꝛeoꝝ. lꝫ h̄ fecerit timoꝛe pñt dici quodāmō ppl's dei.ſic̄ obediē tes regi terreno ti/moꝛe ſolo dicūt̄ eē ō ei⁹ ppl'o. p Cū eiꝫ.h̄ ꝯñr deſcribit̄ tp̄s ⁊ hoꝛa ꝑcuſſio/nis p̊genitoꝝ egy/pti.cū dr̄.Cū.n.qe. ſi.⁊c.i.cōticinÿ ho/ra i q̄ cōit̄ ſilēt oia.
q Et nox ⁊c.nā hec ꝑcuſſio fuit iter p̊n cipiū noctis ⁊ finē.
r Omnipotēs ſer/mo tuus.dñe.i.pꝛe/ceptū ō interfecti/one p̊gēitoꝛum.
s Exi.ō ce.⁊c.ex h̄ arguūt alig ꝙ iter fectio p̊gēitoꝝ egy pti fcā fuit ꝑ āgelū bonū.ſꝫ ñ ē efficax argumtū.tū qꝛ lib iſte nō ē ō canone. tū qꝛ demōes fre/q̄nter legūt̄ execu toꝛes diue iuſticie. ⁊ ꝙ hec iterfectio fuerit fcā ꝑ āgeluꝫ malū vr̄ magl ꝓba bile.qꝛ magl ꝯcoꝛ/dat ſcripture canonice. Dicitur.n.p̊s.77.Miſit i eos iram idi/gnatōis ſue idignatōeꝫ ⁊ tribulatōꝫ imiſſiōes ꝑ āgelos malos.⁊ certū ē ꝙ loqt̄ de ꝑcuſſiōe egyptioꝝ.ſic̄ dixi ꝓlen⁹ Exo.iz. vbi ꝓꝑe locū hꝫ hec qō. t Dur⁹ debel.qꝛ p̊genitoꝝ iterfectoꝛ.
u In me.exter.i.extermio dignā. x Pla.acu.n.ā ci ñ poterat re/ſiſti. y Inſi.i.nō fictū: ſꝫ veꝝ. z Impiū tuū.poꝛ.i.exeq̄ns.
a Et ſtās re.⁊c.qꝛ ñ erat dom⁹ egyptioꝝ i q̄ ñ eēt mōtu⁹. Exo.iz.
b Et vſq3 ad ce.⁊c.h̄ dr̄ ad exp̊mēdū ꝙ p̊genitoꝝ null⁹ euadere poterat. c Tūc cō.i.añ imediate. d Uiſus ſō.⁊c.ad ꝑfigu/rādū dictā ꝑcuſſionē p̊mogenitoꝝ. e Et ali⁹ ali.⁊c.nā varÿs mōiſ ⁊ terribilib⁹ moꝛiebāt̄.vt ꝑ h̄ ſnia illi⁹ moꝛtl mōſtraret̄.⁊ ñ ſolū alÿs remanētib⁹.ſꝫ ēt ipſis moꝛiētib⁹.iō ſeqt̄. Ne inſcÿ ⁊c.
f Te.āt.h̄ ꝯñr remouet̄ obiectio ꝯ ꝑdcā.⁊ p̊ poīt̄.cū dr̄.Teti.āt tē ⁊c.ſ.hebꝛeos. g Tēta.moꝛ.i.ꝑuita moꝛte.⁊ q̄ fuit illa ſedit̄.
h Et cō.⁊ ꝑidē.i.ꝯmotio ſeditiōis excitata ꝑ choꝛe ⁊ ꝯplices ei⁹.
i In here.vt hr̄ Nu.i6.cui⁹ occaſione mlti de iſrl̄ fuerūt moꝛtui. ꝑꝑ qō vr̄ alicui ꝙ ppl's iſrl̄ nō fuerit melioꝛis ꝯditiōis q3 egyptÿ.

a Sed nõ diu. hic remouet dicta obiectio ꝑ h̄ ꝙ statim appo/
ſitũ fuit remediũ. ⁊ h̄ eſt qđ dr̄. Sꝫ nõ diu ꝑmãſit ira tua. ⁊ ſub/
ditur cã. b Properans. n. hõ ſine q̄rela. i. aaron dic viuẽs er/
ga dñm. ⁊ iuſte ad ꝓximũ. c Deprecari ꝓ ppl'is. morientibꝰ.
d Reſtitit ire. dñi. cuꝫ placãdo ſua deꝓcatiõe. e Et fi. ipo.
neceſſitati. i. morti. f Oñdens qm̄ tuꝰ eſt famulus. ꝑ h̄ ꝙ te
placauit ſuis ꝓcibꝰ. g Uicit aũt turbas. i. peſtes pplꝫ turbã
tes. h Nõ in virtute corꝑis ⁊c̃. ſꝫ v̄bo orõnis deuote.

i Illũ q ſe ve. ſ. ꝑ
incẽdiũ ꝯburẽs po
pulũ. de cuiꝰ cõbu
ſtione aaron vexa/
bat̃. k Subie
cit. illud extinguẽ/
do. l Iuramẽ/
ta pa. ⁊c̃. vt eni orõ
ſua cẽt magl' exau/
dibilis. i ea fec̃ mẽ
tionẽ de iuramẽto
dei abrahe facto. ⁊
teſtõ in mõte ſynai
iã dato. m Cũ
eni ⁊c̃. interſtitit. i.
ſtetit iter mortuos
⁊ viuẽtes. n Et
amputauit ipetũ.
incẽdij. o Et di
uiſit illã q̄ ad viuoſ
ducebat viam. naꝫ
ignẽ ꝓcedentẽ ad
ꝯſumẽdũ adhuc vi
uẽtes itercidit. vt
dcꝫ ẽ. ⁊ qꝛ tc̃ aaron
fungebat̃ ſũmi põ
tificis officio. ideo
ſubdit de ipſius or
namẽto. d. p In
veſte eni poderis.
⁊ dr̄ a pos qđ ẽ pes.
nã tunica eiꝰ hya/
cinthina attĩgebat
vſq̃ ad pedes.
q Totꝰ erat orbis
terrarũ. reꝑſentati/
ue. tunica. n. linea
figurabat terrã. qꝛ
linũ naſcit̃ d terra:
balthe ꝰ cingẽs illã
tunicã occanũ ter/
rã cingentẽ. tunica
hyacinthina rõne
coloris aerẽ. balthe ꝰ ãt cingẽs tunicã hiacintinã figurabat ignẽ
q ambit aerẽ. ſuꝑhumerale cũ rõnali ſibi ꝯiuncto ex varietate
lapidũ ꝓcioſorũ ⁊ diuerſorũ colorũ figurabat celũ ſidereũ ſtellis
ornatũ. duo lapides onychini in ſuꝑhumerali ſignificabãt duo
magna luminaria ſolẽ ⁊ lunã. 12. gẽme rõnalis. 12. ſigna zodiaci.
mitra q̄ erat i capite. ſuꝑiorẽ ꝑtẽ mũdi. ſ. celũ cryſtallinũ ⁊ em/
pyreũ. lamia ſcã pendẽs i frõte repn̄tabat deũ oibꝰ ꝓſidentẽ. ꝑꝑ
qđ in illa ſcriptũ erat nomẽ dñi tetragrãmaton qđ ẽ ꝓꝑium al/
tiſſimi creatoris oium. Et ꝑ hec ornamẽta ſignificabat̃ ꝙ ponti
fex bis ornatꝰ erat creatoris oium ſuꝰ. ſic̃ deĩ fuit pleniꝰ Exo.
28. r Et ꝑen. ma. ⁊c̃. nã i rõnali erãt q̄tuor ordines lapidũ di
ſticti ꝑ ternariũ. ⁊ i illis. 12. lapidibꝰ erãt ſcl'pta noĩa. 12. tribuũ.
s Et ma. tua. i. nomẽ tetragrãmaton tibi ꝓꝑiuꝫ. t In diade
mate. i. in lamia aurea q̄ erat tracta ad modũ ſemicirculi ab au
re vſq̃ ad aurẽ attingẽs ꝑ frontẽ. vt plenius dictũ fuit in Exo.
u Is aũt ceſſit q exterminabat. ſ. ignis q ceſſauit. vt dictũ eſt.
x Et hec extimuit. i. ipꝫ deũ cuiꝰ h̄ erãt ſigna. eo mõ loq̄ndi q̄ cre
atura irrõnabilis obedire dr̄ creatori. y Erat eni ſola tẽta/
tio ⁊c̃. ſeditiõis cõmote. Ire ſufficiẽs. i. cã ſufficiens vindicte dei
ꝯ totũ ppl'm: niſi pontifex placaſſet eũ. Ca. XIX.
z Impijs aũt vſq̃ in nouiſſimũ ſine mĩa. Hec ẽ ſexta ꝑs
in q̄ recolit̃ ſextũ beneficiũ qđ eſt de traductõe ꝑ mare
rubrũ: ⁊ ſubmerſione egyptiorũ. Et diuidit̃ i duas ꝑtes.
qꝛ ꝓ ponit̃ huius beneficij recordatio. 2° ſubdit̃ intẽta ꝯcl'o. ibi.
In oibꝰ. ꝓma adhuc in duas. qꝛ ꝓmo recolit̃ egyptiorũ ſubmer/
ſio. ſecũdo hebreorũ ſaluatio. ibi. Ois eni. Circa ꝓmũ dicit̃ conti

multitudiniſ: ſꝫ nõ diũ ꝑmanſit
ira tua. Properans. n. hõ ſine q̄
rela deꝓcari ꝓ ppl'is ꝓferẽs ſui-
tutis ſue ſcutũ orõnẽ: ⁊ ꝑ icẽſuꝫ
deꝓcationeꝫ allegãs: rẽſtitit ire:
ẽt finẽ iþoſuit neceſſitati: oñdẽs
qm̄ tũus ẽ famulus. Uicit aũteꝫ
turbas nõn i virtute corꝑis: nec
armatura potẽtie: ſꝫ v̄bõ illũ q ſe
uexabat ſũbiecit: iuramẽtã parẽ/
tũ ⁊ teſtm̄ ꝯmemorãs. Cũꝫ eniꝫ
iã aceruatiꝫ cecidiſſẽt ſuꝑ alteru
trũ mortui: iterſtitit: ⁊ ãputãuit
ipetũ: ẽt diuiſit illã q̄ ad viuoſ du
cebat viaꝫ. In vẽſte. n. poderis
quã hẽbat: tõtꝰ erat orbis ẽrarũ:
⁊ pãrẽtũ magnalia i q̄tuor ordi
nibꝰ lapidũ erant ſculpta: ẽt ma/
gnificẽtia tua i diãdemate capid
illius ſcripta erat. Is ãũt ceſſit q
exterminabat: ⁊ h̄ extimũit. Erãt
eni ſola tentatio ire ſufficiens.

Impijs aũtẽ vſq̃ XIX.
nouiſſimũ ſinẽ miſericor/
dia irã ſuꝑuenit. Preſcie
bat. n. ⁊ futura illorũ: qm̄ cũꝫ ipſi
ꝑmiſiſſẽt vt ſe ẽducerẽt ẽt cũ ma
gna ſollicitudie ꝓmiſiſſent illos:
ꝯſeq̄ebãt̃ illos pnĩe actus. Ad/
hũc. n. iter manꝰ hñtẽs luctuꝫ: ⁊
deꝑlorãtes ad monumẽta mor/
tuorũ: ãliã ſibi aſſũpſerũt cogitati

onẽ iſciẽtie ⁊ quos rogãtes ꝓie/
cerãt: hoſ tãq̃ fugitiuos ꝑſeque
bãt̃. Ducebãt. n. illos ad hunc fi
nẽ digna neceſſitas ẽt horũ q̄ ac/
ciderãt ꝯmemorationeꝫ amitte/
bãt: ũt q̄ deerãt tormentis: reple
rẽt punitio: ẽt ppl's q̄dẽ tuꝰ mira
biliter trãſiret: illi ãt nouã mortẽ
iuenirẽt. Ois ẽni creatura ad ſu
uꝫ genꝰ ab initio refigurabat̃ dẽ/
ſuiẽs tuis ꝓceptĩs: vt pueri tui cu
ſtodirẽt̃ illeſi. Naꝫ nubẽs caſtra
corũ obũbrabat: ⁊ ex ãqua q̄ ante
erat: ẽra arida apꝑuit: ⁊ in mari
rubro via ſine ipedimĩto: ẽt cãpꝰ
germinãs d ꝓfũdo nimio: ꝑ quẽ
ois natio trãſiuit: q̄ tẽgebat̃ tua
mãu ũidẽtes tua mirabilia ⁊ mõ
ſtra. Tãnq̃. n. eq d paucrũt eſcã
⁊ tãnq̃ agni extitauerũt magnifi
ficãtẽs te dñe q libaſti illoſ. Me
mõres. n. erãt adhuc eorũ q̄ i ico
latu illorũ fcã fuerãt: queãdmo/
dũ ꝓ natiõe aialiũ edũxit ẽra mu
ſcas ⁊ ꝓ piſcibꝰ eructauit fluuiꝰ
ml'titudinẽ ranarũ. Nõuiſſime ãt
viderũt nõuã creaturã auiũ: cũ ab
ducti ꝯcupiſcẽtia poſtl'auerũt eſ/
cas epl'atõiſ. In allõcutiõe. n. d/
ſiderij ãſcẽdit ill' de mari ortigo
metr̃: ẽt vexatiões peccõribꝰ ſuꝑue
nerũt ñ ſinẽ illis q̄ añ fcã erãt ar/

nuãdo ꝓdictis. ſ. ꝙ hebrei in mortalite a ſerpẽtibꝰ hũerunt remediũ.
nõ aũt ꝓmogeniti egyptiorũ. iõ dr̄. Impijs ãt vſq̃ in nouiſſimũ. i. vſq̃
ad ſubmerſionẽ eorũ. a Sine mĩa. i. ſine remedio. nã nullum dei
opꝰ caret miſericordia. b Ira ſuꝑuenit. i. punitio. c Preſcie/
bat eni ⁊ futura illorũ. ſ. ipſe deus. d Qm̄ cũ ipſi ꝑmiſiſſent. i. ꝓor/
dinaſſent. e Ut ſe educerent. i. filios iſrl' emitterẽt de egypto. ita
ꝙ li ſe nõ refert̃ ad egyptios: ſꝫ ad hebreos. f Et cũ magna ſolli/
citudine ꝓmiſiſſent illoſ. nã egyptij cogebant hebreos feſtinãter egre
di. Exo. 12. g Conſe/
quebant̃ eni illos peni/
tentie actꝰ. de ppl'i iſrael
emiſſione. Exo. 14.
h Adhuc eni iter manꝰ.
. i. in ꝓſenti. i Habẽ
tes luctũ. d morte ꝓmo/
genitorũ. k Aliaꝫ ſi/
bi aſſumpſerũt cogitati/
onem inſcientie. de he/
breorũ reductione.
l Ducebat enim ⁊c̃. ne/
ceſſitas. i. mors eis iuſte
inferenda i mari rubro.
m Et horũ q̄ acciderãt.
. ſ. plagarũ preteritarum.
n Cõmemoratõeꝫ amit
tebant. abijciẽtes a ſe ti/
morem dñi. o Ut
q̄ deerãt tormĩtis. ſ. ex iu
ſticia debitis. p Re/
pleret punitio. ſubmerſi
onis eorũ. q Et po. q.
tuꝰ mirabil'r trãſirꝫ. ma
re rubrũ. r Illi aũt
nouã mortẽ iuenirent. ꝑ
ſubmerſionẽ q̄ dr̄ mors
noua reſpectu mortis ꝓ/
mogenitorũ q̄ ꝓceſſerat.
s Ois. n. h̄ ꝯñr põit̃ ſalua
tio hebreorũ. Et diuidit̃
in duas ꝑtes. qꝛ ꝓmo po/
nit̃ hec ſaluatio. ſecũdo
grãrũ actõ. ibi. Tanq̃. n.
Circa ꝓꝰ dr̄. Ois. n. cre/
atura ad ſuũ genꝰ ab ini/
tio rfigurabat̃. i. ad obe/
diendũ deo a quo origi/
natur ois creatura.
t Deſeruiẽs ꝓceptis tu.
qđ patuit i diſione marl
⁊ in colũna ignis ⁊ nub.
iõ ſubdit̃. u Nãnu.
ca. ⁊c̃. ãgelꝰ. n. q ꝓcedebat caſtra hebreorũ abijt pꝰ eos. ita ꝙ egyptij ñ
poterãt ad hebreos accedere. Exo. 14. x Et ex aq̄ ⁊c̃. terra arida ap
paruit i diſiõe marl. y Et cã. ger. i. marl fũdꝰ dſiccatꝰ ad mõm cãpi
germinãtis. ꝑ quẽ ois natio hebreorũ trãſiuit. z Que te. ⁊c̃. i potẽtia
tua. a Ui. tua mi. i deſiccatõe fũdi marl. ⁊ i ſolidatõe aq̄rũ q̄ erãt eiſ
ꝓ muro a dextrl' ⁊ a ſiniſtrl'. Exo. 14. b Tãq̃. n. h̄ ꝯñr põit grãrũ actõ
hebreorũ. ⁊ ꝓ de ꝓꝑia ſaluatõe. cũ dr̄. Tãq̃. n. ⁊c̃. i. arma egyptiorũ acce/
perũt q̄s viderũt mortuos ſuꝑ litꝰ marl'. Exo. 14. c Et tãq̃ ⁊c̃. d bñ/
ficijs ſibi collatl'. d Mã. te do. dicẽtes. Cãtemꝰ dño gl'ioſe ⁊c̃. ſeqt̃.
e Meõres. n. h̄ ꝯñr põit alia cã grãrũ actõis. ſ. vidicta dei d ſuis aduer
ſarijs. Et didit̃ i duas ꝑtes. qꝛ ꝓ põit̃ ꝑcuſſiõis actꝰ. 2° mirabil' modꝰ.
ibi. In ſe. n. ꝓria adhuc i duas ſꝫ duaſ egyptiorũ puñitõeſ. itermiſcẽt̃ tñ
hebreorũ aliq̄ ꝯſolatões. vt oppoſita iux ſe poſita magl' eluceſcãt. Dic̃
ꝓ phylo. Meõ. n. ⁊c̃. i. dũ grãs agerẽt dicẽtes. Cãtemꝰ dño ⁊c̃. Meõreſ
erãt adhuc eorũ ⁊c̃. ꝯ egyptios cum adhuc hebrei manerẽt in egypto.
f Quẽ. ꝓ ⁊c̃. i. ꝓ gnãtõe aialiũ vtiliũ. g Edu. ter. mu. ⁊c̃. Exo. 8. Et ꝑ
oppoſitũ ſbdit̃ hebreorũ ꝯſolatio. cũ dr̄. h Nouiſ. ãt. i. pꝰ exitũ d egy/
pto. i Ui. no. cre. aui. Nu. 11. k In allo. n. d. i. ad petitõꝫ eorũ ſꝫ ſuũ
deſideriũ. l Aſcẽ. il. ⁊c̃. i. ꝯturnix. ⁊ ponit̃ h̄ ſingl'are ꝓ pl'ali. qꝛ fuit
ibi coturnicũ ml'titudo magñ. Si ãt arguat̃ ꝙ datio coturnicũ ñ fuit ad
bonũ iporũ. qꝛ ibi mõtuꝰ ẽ ppl's q dſiderauerat carnes. Nu. 11. Dicẽdũ
ꝙ mors ñ fuit oiuꝫ. ſꝫ paucorũ rſpectiue. ſ. egyptiorũ q cũ filijs iſrl' exie
rũt d egypto iũctl' aliq̄bꝰ d filijs iſrl'. vt ibidẽ dr̄. q male ꝯcupierãt car/
nes attediati d mãna. ſꝫ rcreatio coturnicũ fuit oibꝰ gnãl': ſꝫ ſpãl'r i ꝯſo
latõꝫ bonorũ. m Et ve. h̄ põit̃ ſcđa ꝑcuſſio egyptiorũ. cũ dr̄. Et ve. ⁊c̃.
ſ. egyptijs. n Nõ ſi. il. ⁊c̃. i. reꝑhẽſiõibꝰ ꝑ flagella. ⁊ q̄ fuerit illa ſbdit̃

a ꝑer viȝ fluminū. fuit eni pͥma plaga ꝯuerſio aq̄ꝝ in ſanguinem. Exo. 7. b Juſte eni pa. egyptij. c Sc̄dm ſuas neq̄tias. iō ſub/ ditur. d Eteni deteſtabiliorē inhoſpitalitatē inſtituerūt. ꝯ bonū hoſpitalitatis inſtituta facientes. e Alij q̄dem ignotos. i. ex̄neos.
f Nō recipiebāt aduenas. ſ. ad manendū ſecum in egypto.
g Alij aūt bonos hoſpites. ſicut filios iſrl̄. h Jn ſuitutē redige/ bant. poſt mortē ioſeph ⁊ frm̄ ſuoꝝ. Exo. i.
i Et nō ſo. hec. mala. k Sed ⁊ alius q̄dem reſpectus illoꝝ erat ꝯ bonum hoſpitalitatis.
l Qm̄ inuiti. i. cum du/ ritia vultus ⁊ v̄borum.
m Recipiebant extra/ neos. ad hoſpitiū ſic̄ ali/ q̄ ꝯtingit ꝙ dantes ele moſynam tot vituperia dicūt petentibꝰ ꝙ nimiſ care vendunt eis.
n Qui aūt cū leticia ⁊c̄. iungat̄ ſic lr̄a. Qui eiſdē vſi erāt inſtitutis. i. egy/ ptij q vtebant̄ inſtitutis ꝯ bonū hoſpitalitatl. vt dictū eſt. Hos q cum le/ ticia receperūt. ſ. hebreoſ hilariter recipiētes ex̄ne os. o Seuiſſimis af flixerūt doloribꝰ in tan/ tum ꝙ ad amaritudinē ꝑducebant vitā illoꝝ. Exo. i. ſed nō īpune. ideo ſubdit̄. p Percuſſi ſunt aūt cecitate. tribus diebꝰ in tenebris palpa/ bilibꝰ exn̄tes. Exo. io.
q Sicut illi. i. ſodomite.
r Jn foribꝰ iuſti. i. loth.
s Cū ſubitaneis cooper ti eēnt tenebris ꝑcuſſi ce citate. ab angelo.

gumētis ꝑ viȝ fluminū. Juſte eni patiebāt ſ ſuas neq̄tiaſ. Et/ eni deteſtabiliorē ihoſpitalitatē īſtituerūt. Alij q̄dē ignotos nō recipiebat aduenas: alij autē bo nos hoſpiteſ i ſuitutē redigebāt Et n̄ ſolum hec: ſ et aliꝰ q̄dē re/ ſpectꝰ illoꝝ erat: qm̄ inuiti recipie bāt ex̄neos. Qui aūt cū leticia re ceperūt hos q eiſdē vſi erāt īſti/ tutis: ſeuiſſimis afflixerūt dolo/ ribꝰ. Percuſſi ſūt aūt cecitate: ſi cut illi i foribꝰ iuſti: cū ſubitaneiſ coopti eēnt tenebris. Unuſq̄ſq; trāſitū oſtij ſui q̄rebat. Jn ſe eni elemēta dn̄i ꝯuertūt̄: ſicut i orga no q̄litat̄ ſonꝰ imutat̄: ⁊ oīa ſuū ſonū cuſtodiūt. Unde eſtiari ex ip̄o viſu certo pōt. Agreſtia eni i aq̄tica ꝯuertebāt̄: ⁊ q̄cūq; erāt natātia: i terra trāſibant. Jgnis i aq̄ valebat ſupra ſuā v̄tutē: ⁊ aq̄

t Unuſquiſq; tranſitū oſtij ſui: ſcilicet loth. u Querebat. nec tū inuenire poterat. vt ibidē dicit̄. x Jn ſe eniȝ. Hic ꝯn̄ter ponit̄ punitōis egyptioꝝ mirabilis modus elemētis deo obedientibꝰ. ideo dicitur. Jn ſe eni elemēta dum ꝯuertunt̄. mutando modū ſuū agen di ex p̄cepto dei. y Sicut in organo. i. inſtr̄o muſico.
z Qualitatis ſonꝰ imutat̄. ſm voluntatē modulantis: q mō percutit vnā chordam: mō aliā ⁊ eaudē mō fortius mō remiſſiꝰ.
a Et omnia ſuum ſoniȝ cuſtodiunt. ſm diſpoſitionem modulantis: ita ſupple mutatur actio creature i egyptiorum punitone ſm diſpo/ ſitionem creatoris. b Unde eſtimari ex ipſo viſu certo poteſt. i. hoc apparebat ſenſibiliter.
c Agreſtia eni. i. aīalia in agris h̄itantia. vt boues ⁊ iumenta.
d Jn aquatica ꝯuertebant̄. nō ſm ſubām: ſed ſm ambulatiōem. ſ. ꝑ fundū maris q̄ eſt h̄itatio. piſciū hebrei nāq; ſua aīalia eduxerūt ſecū de egypto. Exo. io. Cūcti greges ꝑgent nobiſcū ⁊c̄. Et ꝙ ſic intelligat̄ ꝯuerſio aggreſtiū. pȝ ex hoc qđ ſubdit̄. e Quecūq; erāt natantia in terra trāſibāt gradiēdo. vt pȝ de ranis intrātibꝰ domos egyptiorū. Exo. 8. f Jgnis in aq̄ valebat. i. fortiter cōburebat.
g Supra ſuā virtutē. nālem. nam grando ⁊ ignis: pluuie ⁊ fulgura di/ ſcurrebant ꝑ egyptū. Exo. 9. ⁊ vnū ꝯriū nō impediebat aliud ſed ma gis acuebat i ſua actiōe. h Flāme ꝯrio corruptibiliū aīalium. i. ſerpentū ⁊ draconū ignē ſpirantiū. i Non vexauerūt carnes co/ ambulantiū. i. filioꝝ iſrl̄ ſil̄ ambulantiū ꝑ deſertū in quo erat. ſerpēs flatu adurens. Deut. 8. ⁊ ponit̄ ibi ſingulare ꝓ plurali. Nam ibi erāt tales ſerpentes multi. ſicut Exo. 8. Uenit muſca grauiſſima. i. ml̄titu do muſcaꝝ. k Nec diſſoluebāt illā. ſ. mānam q̄ facile diſſolueba/ tur. ſicut glacies ad calorē ſolis. l Jn oībus. Hic vltimo ponitur intenta ꝯcl̄o reſpectu totius libri. ex cuius ꝓceſſu apparet ꝙ intētio phylonis ē declarare cōdeſcēſiones dīnas hebreis factas. iō dicit. Jn oībus eni magnificaſti ppl̄m tuum dn̄e. eiꝰ aduerſarios flagellādo ⁊ ſubmergēdo. m Et honoraſti. eū de ſeruitute egypti liberando.
n Et non deſpexiſti. p̄ces eius denegando.
o Jn omni tempore: ⁊ in omni loco aſſiſtens eis. vt patuit in mari ru bro in deſerto ⁊ in ceteris locis. Ad laudem nominis tui: qđ eſt bene/ dictum in ſecula ſeculorum Amen.

¶ Poſtilla venerabilis fratris Nicolai de lyra ſuper libros Sapi/ entie finit.

¶ Jncipit ꝓlogus in Eccleſiaſticum.

p Ultoꝝ nobis ⁊ magnoꝝ. Jſtū ꝓlogū ꝯpoſuit ih̄s filiꝰ ſyrach hieroſolymita. ⁊ ꝑpoſuit eccl̄iaſtico cu ius ipſe ꝯditor fuit. Diuidit̄ aūt iſte ꝓlogꝰ i q̄tuor ꝑtes. Jn pͥma oñdit̄ ppl̄s iſraeliticꝰ laudabilis i du obus in ſapia. ſ. ⁊ doctrina. Sapiam. n. de diuis q̄ ē reſpectu credendoꝝ habuit ex lege ⁊ ꝓphetis. vnde hic dicitur. Multorū nobis ⁊ magnorū ꝑ legē ⁊ ꝓphas ⁊c̄. Doctrinā vero de moribꝰ q̄ ē reſpectu agendoꝝ h̄uit in moralibꝰ libris. Un̄ dr̄ hic. Alioſq; q ſecu/ ti ſunt illos ⁊c̄. vel ſapiam h̄uit q̄ ſibi neceſſaria erat ad cognitiōem myſte/ rioꝝ. Un̄ dicit̄ hic. Multoꝝ nobis ⁊ magnoruȝ ⁊c̄. Do/ ctrinā āt h̄uit que neceſſaria erat ad erudītōem alioꝝ. vn̄ ſeq̄t̄. Qr nō ſo/ lum ip̄os loquētes neceſſe ē ꝑitos eſſe ⁊c̄. Jn ſecunda ꝑte auū ſuū quē imita ri ꝓponit. in h imi tabilē oñdit. ꝙ pꝰ vtile ſtudiū vtilia multa ſcripſit. vn̄ dicit. Auus meꝰ Je ſus ⁊c̄. Jn tertia. qr de hebreo i grecuȝ trāſlaturꝰ erat. dif ficultatē oꝑis ⁊ vti litatem latenter i/ ſinuat. hortans le/ ctores beniuolos ⁊ attentos eſſe. ⁊ ve/ niā petēs ſi defici/ at in v̄boꝝ cōpoſi/

extinguēd nature obliuiſcebatur. Flāme ecōtrario corruptibiliuȝ aialiū n̄ vexauerūt carnes coam bulātiū: nec diſſoluebāt illā q̄ fa/ cile diſſoluebat̄ ſic̄ glacies bonā eſcā. Jn oībꝰ. n. magnificaſti po pulū tuū dn̄e: ⁊ honoraſti: et nō deſpexiſti: i oi tp̄e: ⁊ i oi loco aſſi ſtēs eis. ¶ Explic̄ liber ſapie. ¶ Jncipit ꝓlogꝰ libri Jeſu filij ſirach q eccl̄iaſticuſ appellatur.

Ultoruȝ nobis ⁊ ma gnoꝝ ꝑ legē ⁊ ꝓphas alioſq; q ſecuti ſūt il/ los: ſapia demōſtra/ ta eſt: in quibuſ oportet laudare iſrael doctrine ⁊ ſapiētie cauſa: quiā nō ſolū ipſos loquentes ne ceſſe eſt eſſe peritos: ſed etiaȝ ex traneos poſſe ⁊ diſcentes et ſcri bentes doctiſſimos fieri. Auus meus ieſus poſtquā ſe amplius

tione. Un̄ dicit. Hortor itaq; vos ⁊c̄. Subiungit aūt rōnem q̄re ꝓcēdū ē ei. ſ. qr v̄ba hebraica meliꝰ ſonāt in ꝓpͣ lingua q̄ ad aliā trāſlata. Et de h ponit multa exēpla. vn̄ dicit. Deficiēt v̄ba he/ braica ⁊c̄. Jn q̄rta ꝑte oñdit qn̄. vbi. q̄lr̄. ⁊ q̄re ꝯpoſuit libꝝ iſtū. Qn̄ cū dicit. Nā in. 8. ⁊. 30. āno ⁊c̄. Ubi. cū dicit. Poſtq; ꝑueni i egyptū ⁊c̄. Qualr̄. qr diligēter ⁊ laborioſe. vn̄ dic̄. Jtaq; bonū ⁊c̄ Quare. vt informaret eos q ſ deū volūt viuere. vn̄ dic̄. Dare ⁊ illis ⁊c̄. Expone lr̄am ſic. Sapia multoꝝ ⁊ magnoꝝ myſterioꝝ. alijs natōibꝰ occultoꝝ. ſ ꝙ dr̄ i pͦs. Nō fecit talr̄ oi natōi: ⁊ iudi cia ſua nō māifeſtauit eis. t Demōſtrata ē. i. manifeſtata.
q Nobis. iudeis. r Per le. ⁊c̄. i. ꝑ pētateuchū moyſi. ⁊ libros ꝓ/ phetaꝝ. vl̄ ꝑ legē. i. ꝑ legiſlatorē. ſ. ꝑ moyſē. ⁊ ꝓphas q i nob fue/ rūt. ⁊ ꝑ alios doctores. s Qui ſe. ſūt il. i. q fuerūt pꝰ illoſ. ſic fuit ſalomō. ⁊ phylo. ⁊ ceteri. vel. Qui ꝑſe. ſūt. i. q imitati ſūt illos in ſcriptis vtilibꝰ faciēdis. u Jn q. i. ꝓ qbꝰ. ſ. lege ⁊ ꝓphis ⁊ alijs doctoribꝰ. vl̄. Jn qbꝰ. i. ꝓ qbꝰ ml̄tis ⁊ magnis myſterijs ſibi talr̄ māifeſtatl. x Oȝ. i. oportunū ē. y Lau. iſrl̄. i. ꝯmēdabilē di/ cere ppl̄ȝ iſrl̄iticū. z Doctrie ⁊c̄. qr h̄uit ſapiaȝ ď diuis q̄ ad cre dēda. ⁊ doctrinā ď moribꝰ q̄ ad agēda. Ul̄ qr h̄uit ſapiaȝ ſibi ne/ ceſſariā ad cogitatiōȝ myſterioꝝ. ⁊ doctrinā q̄ nec̄ia ē ad erudi/ tōeȝ alioꝝ. Hec vltia expō magl ꝯcordat cū ſeq̄nti lr̄a. q̄ dr̄. Qr n̄ ſolū ip̄os ⁊c̄. Cōtinua ſic. Oȝ lau. iſrl̄ cā ſapie. quā h̄uit i ſe. ⁊ cā doctrie alijs ip̄eſe. ex q̄ potuerūt ꝓficere. ⁊ vtrūq; nec̄iuȝ fuit. i. vtile. a Qr n̄ ſo. ⁊c̄. i. ip̄os docēteſ. b Nec̄e. ē. i. vtile. c Eſſe ꝑitos ⁊c̄. i. aliēigēas vtile ē. d Poſſe fi. do. ⁊ diſcētes. ab alijs.
e Et ſcri. ꝑ ſe. q. d. n̄ expedit ꝙ ſoli iſrl̄itici ſint ꝑiti. ſ expedit ꝙ diſcētes ab eis poſtmodū poſſint doctōes fieri. aliq libri h̄nt. Di cētes. ⁊ ml̄tū v̄r ibi melior lr̄a. ⁊ plāior q̄ pͣ. Et rn̄det ei qđ pꝰ di xerat: loq̄ntes. ⁊ ē ſēſus. Nō ſolū ip̄os loq̄ntes. i. docētes. Nec̄e ē ꝑitos eē. ſ et ex̄neos. i. aliēigēas. l̄ alios ab ip̄is edoctos. Nec̄e ē poſſe fieri. ⁊ dicētes alijs. i. doctores. Et ſcri. do. ſ. ſcriptores l̄ ꝯdi toreſ libroꝝ ꝑitiſſimoſ. Jſtā lr̄aȝ magl approbo. Ul̄ alr̄ ab illo lo co. Doctrie ⁊ ſapie cā. q. d. laudabil̄ erat ď ſapia quā hēbat. ⁊ do ctrīa quā alijs ip̄ēdere poterat. Qr n̄ ſolū ip̄os loq̄ntes. ſ. moyſē ⁊ ꝓphas. q ꝑ ſpm̄ ſcm̄ loq̄bāt̄. Nec̄e ē ꝑitos eē. qr ſoli docebāt̄ a ſpū ſcō imediate. Sȝ et ex̄neos. i. alios q iſtā grāȝ n̄ hēbāt. Nec̄e ē poſſe fieri diſcētes ⁊ ſcribēteſ. i. doctōes ⁊ ſcriptōes doctiſſios.
f Auꝰ me. ie. filiꝰ ioſedech. q fuit vnꝰ ď. 70. iterp̄tibꝰ cꝰ nepoſ fuit iſte ih̄s filiꝰ ſyrach. g Poſt. ſe ā. q̄ alij. l̄. Ampliꝰ. ꝑ ceṫis ſcp̄tur

a Dedit ⁊c̄. voluit. ⁊.i.ēt. b Ipe ſcribere aliqd hoꝝ.i.aliqd exhere ⁊ ſcribere de libꝛis q̄s legerat.notabil̄r dixit aliqd. quia ſcripſit dūtaxat.i.tm̄modo vel.ſ. c Que ad doctrinā.moꝛū. d Et ſapiam.diuinoꝝ ꝑtinēt. e Ut deſiderātes di.ſapiam ⁊ doctrinā. f Et illoꝝ piti fieri magl.i.hēre pitiā de diuinis ⁊ moꝛalibꝰ. g Magiſqꝫ attēdant aio.i.vt de die in diē plus ⁊ plus ſint intēti ꝑ ea q̄ legerint in ſcriptis eiꝰ. h Et cōfir.ꝑ ea q̄ ibi inuenerūt. i Ad legitimā vitā.i.ad vitā gr̄e lege dei informatam.

dēdit ad diligētiā lectiōis legis ⁊ ꝓphaꝝ ⁊ alioꝝ libꝛoꝝ q nobis a parētibꝰ nr̄is traditi ſūt: voluit ⁊ ipē ſcribē aliqd hoꝝ q̄ ad dōctrinā ⁊ ſapiēntiā ꝑtinēt: ūt deſiderātes diſceř: ēt illoꝝ piti fieri magis māgiſqꝫ attēdāt aio: ēt cōfirmēt ād legitimā vitā. Hoꝛtoꝛ itaqꝫ venire vos cū beniuolētia: ēt attētioꝛe ſtudio lectionē facere: ēt veniā hēre i ill' i qbꝰ ſ videmur ſequētes imaginē ſapie: ēt dficere i vboꝝ ꝯpoſitiōe. Nāꝫ dficiēt vba hebꝛaica qn̄ fuērit trāſlata ad alterā liguā. Nō ānte ſolū h: ſꝫ ēt ipa lex ⁊ ꝓphete cetaqꝫ alioꝝ libꝛoꝝ: n̄ parūā hn̄t dr̄iaꝫ qn̄ i tēr ſe dn̄r. Nāꝫ i octauo. ⁊.xxx. āno a tpibꝰ ptolemei euergetꝭ re

k Hoꝛ. itaqꝫ. vos lectoꝛes vel qcūqꝫ vultis addiſcere. l Uenire cū be.vt benigne ignoſcatꝭ mihi ſi i aliq̄ dfecerim.qꝛ opꝰ ē diffi/cile. m Et at. ſtu.⁊c̄.i. vt attente ſtudeatis ⁊ legatis. qꝛ opꝰ ē vtile.vl' ſic. Hoꝛtoꝛ itaqꝫ vos vēire cū bēiuolentia q̄ ad affectū vt nō iuideatꝭ. Et attentioꝛi ſtudio lectiōem facere.quo ad intellectū. vt n̄ erretis. n Et veniā ha.i.mihi ignoſci. o In illis i qbꝰ videmur ſeq̄ntes imaginē ſapie. q̄ ē in parabolis ſalomonis quē imitamur i h libꝛo. Et hoꝛtoꝛ veniā hēre.i.mihi ignoſci in illis i qbus videmur.

p Deficere in v̄.cō.i.i oꝛdine vel oꝛnatu v̄boꝝ. Si v̄o ita oꝛnate nō oꝛdino v̄ba in oꝑe iſto.ſicut ſunt in hebꝛaico. ⁊ bn̄ indulgēdum ē mihi. q Nā deficiēt v̄ba hebꝛaica.i.minꝰ elegāter ſonant. r Qn̄ fue.⁊c̄. Hoc pōt expiri in lingua ſua.multa eniꝫ bn̄ ſonāt in vna lingua q̄ ſatis male ſonāt i alia.vel ad minꝰ non ita bn̄ ſonāt.ſicut in ꝓpa. ⁊ de hoc exēplificat.d. s Non aūt ſolū hec.v̄ba q̄ ego tranſfero deficiūt.tranſlata.n.minꝰ elegan/ter ſonāt. t Sed ⁊ ipſa lex ⁊c̄.i.ceteri libꝛi. u Nō ꝑuaꝫ hēnt dr̄iam.imo magnā hēnt differentiā. x Qn̄ inter ſe di/cunť ⁊c̄.i.trāſlati libꝛi oꝛiginalibꝰ a qbus trāſlati ſunt cōferunť. y Nam in octauo ⁊c̄.cōtinua ſic bn̄ mihi debetis ignoſcere.qꝛ opꝰ ē valde vtile. ⁊ hoc oñdit.d. Nā in octauo ⁊.30.anno.i.cū.38.an/noꝝ eēm moꝛe hebꝛeoꝝ logtur: q minoꝛē numerū ꝑponūt ma/ioꝛi. z Tꝑibus pto.euer.regis.q regnauit in egypto pꝰ pto/lomeū philadelphū frēm ſuū ſub quo.70.iterpꝛetes tranſtule/runt bibliotecā de hebꝛeo in grecuꝫ. Nota ꝙ reges egypti dice/banť antiqtus ptolemei. ſicut mō pharaōes. ⁊ ſic impatoꝛes ro/mani appellanť auguſti ⁊ ceſares. Euerges ꝓpꝛiuꝫ nomē ē. dictꝰ eſt aūt euerges qđ ſonat reuocatiōem.qꝛ poſt vſtionē ſyrie ⁊ cilicie deos coꝝ quos cambiſes in pſas trāſtulerat: euexit.

a Poſtqꝫ ꝑueni.de iudea. In egyptū foꝛte cū illis q̄s ptolemeꝰ ſother anteceſſoꝛ philadelphi captiuos duxit in egyptū vel foꝛte ex ꝓpoſito.vt aliq̄ vtilia trāſferret. b Et cū multū tꝑis ibi feciſſeꝫ.i. multo tꝑe ibi manſiſſem. c Inueni ibi libꝛos re/lictos.a.70.interp̄tibꝰ nō trāſlatos de hebꝛeo in grecum. d Nō par.neqꝫ ꝯtē.doctrine.imo magna ⁊ vtilia ꝯtinebāt.iter quos erat liber iſte. e Itaqꝫ.qꝛ.ſ.libꝛū iſtū vidi valde vtilē. f Bonū ⁊ neceſſariū.i.vtilē. Putaui ⁊ ipſe.ex q̄ aliꝭ reliquerāt. g Aliqꝫ addere ⁊c̄.i.trāſferendi de hebꝛeo in grecū.ꝑ h dicunt qdā ꝙ ieſus filius ſyrach nō cōpoſuit libꝛū iſtū: ſꝫ tm̄ tranſtulit. ꝯtrariū tn̄ dic̄ Iſi.6.ethimol'. vbi ait. Libꝛū eccl'iaſticū certiſſime ie/ſus filius ſirach hieroſolymita ieſu ſacerdotis magni nepos cō/poſuit. ⁊ cū hoc qđ inuenerat oꝛdinauit. ⁊ iō bn̄ dr̄ de eo ꝙ tran/ſtulit: ⁊ ꝙ cōpoſuit. h Et multa vigilia attuli.i.appoſui. i Doctrinā.i.doctrine ſollicitudinē nō momētaneā: ſed. k In ſpacio tꝑis.i.longo tꝑe. Attuli.inquam doctrinam. l Ad illā q̄ ad finē ducunt libꝛum.i.vt libꝛū iſtū fine debito cō/ſūmarē.ꝑ h aūt qđ dicit ꝙ doctrinaꝫ attulit.inſinuat ꝙ multa doctrinal'r appoſuit.qbꝰ appoſitis opꝰ ſuū fine debito ꝯſūmauit m Dare ⁊ illis ⁊c̄. Hic notať q̄re trāſtulit libꝝ iſtū ſm̄ diuiſio/nem ꝓhabitā. Cōſtrue ſic: ſupꝛa dictū ē ꝙ bonū ⁊ neceſſariū pu/

tauit laboꝛe ad interpꝛetandū ꝯſūmandū libꝝ iſtū.ſed illud paruū eſſet niſi ⁊ aliꝭs cōicaret. vn̄ dicit. Et bonū ⁊ neceſſariuꝫ putaui. Dare.i.cōicare libꝝ iſtū nō gnāl'r oībus.ne ſanctū darē canibus. ⁊ margaritas ſpargerē ante poꝛcos: ne foꝛte cōculcent eas pedibꝰ ſuis. ⁊ cōuerſi dirūpant nos. iō dic̄ bonū ⁊ neceſſarium putaui dare illis. n Qui vo.ani.intēdere.i.intēte aiūm dirigere ⁊ applicare ad cognoſcēdum ea q̄ ſibi ſunt neceſſaria ad ſalutē. ⁊ q volūt. o Diſcere.ab aliꝭs. p Queādmodū.i.qualiter ipos. q Opoꝛteat iſtituere.i.oꝛdiare.

gis pōſtqꝫ ꝑueni i egyptū: ēt cuꝫ multum tꝑis ibi fuiſſē: iūeni ibi libꝛos relictos n̄ pārue neqꝫ ꝯtēnēde doctrie. Itāqꝫ bonūꝫ ⁊ neceſſariū putaui: ⁊ ipē aliquā̊ addere diligētiā ⁊ laboꝛē iterp̄tādi libꝝ iſtū: et mltā vigilia attuli dōctrinā i ſpaciō tꝑis ad illā q̄ ad finē ducunt libꝝ iſtū dāre ⁊ illis q ūolūt aiūꝫ itēdē ⁊ diſcēre queād mōdū opoꝛteāt iſtituere mōꝛes q ſꝫ legē dn̄i ꝓpoſuerit vitā agē.

Explicit ꝓlogꝰ. Incipit liber Eccl'iaſticꝰ. Cap. I.

Omnis ſāpia a dn̄o dō ē ēt cū illo fuit ſēꝑ ⁊ eſt ānte euum. Harēnam maris ⁊ pluuie guttas ⁊ dies ſeculi: quis dinumerauit?

r Moꝛes.in ſe ⁊ i aliꝭs. aliq libꝛi hn̄t. Inſtruere moꝛes.i.ſe ⁊ alios i moꝛibꝰ informare. ad qđ eſt multuꝫ vtilis liber iſte. Qui ſm̄ legē dn̄i ꝓpoſuerunt vitā agere ⁊c̄.

Explicit qualiſcunqꝫ expoſitio iſtius ꝓlogi.

Poſtil. fr̄is Nicolai de lyra ſuꝑ eccl'iaſticū incipit feliciter. Cap. I.

s Omnis ſapia a dn̄o dō ē. Hic incipit liber eccleſiaſticus q pꝛimo fuit hebꝛaice ſcriptus. vt pꝫ per Hiero. i eiꝰ ꝓlogo ſuper ꝑabolas ſalomonis. ⁊ dicunt aliq ꝙ iſte ſcriptoꝛ fuit ieſus filiꝰ ioſedech. ⁊ ieſus filius ſyrach eius nepos trāſtulit eū de hebꝛeo i grecū. Sed h non videť verū. Nā ſcriptoꝛ huiꝰ libꝛi ifra. 50.c. facit mentiōeꝫ de ſimone filio onie ſatis ꝓlixe q fuit ſūmꝰ ſacerdos pꝰ moꝛtē ieſu filiꝭ ioſedech ꝑ magnū tꝑs. Nā iter ipſos fuerūt qnqꝫ ſūmi ſacerdotes.ſ.inachim: eliſaph: iudas: iohānas: onias. Et iō dicēdū ꝙ pꝛimus ſcriptoꝛ fuit ieſus filiꝰ ſyrach ⁊ nepos eiꝰ: q ſil'r fuit iudeꝰ ⁊ ſciuit grecū. trāſtulit q̄ꝫ de hebꝛeo in grecū. vt pꝫ in ꝓlogo hꝰ libꝛi. Et huiꝰ trāſlatoꝛis nomē ꝓpꝛium ibi taceť. Igiť ſi in ꝓceſſu hꝰ poſtille dicať ꝙ auctoꝛ hꝰ libꝛi ſcripſit ipm̄ grece. itelligit de trāſlatoꝛe p̄. Sꝫ pꝛimus ⁊ pꝛncipalis ſcriptoꝛ ſub deo tm̄ fuit ieſus filiꝰ ſyrach. vt hr̄ i ꝓlogo hꝰ libꝛi. ⁊ ēt ifra. 50.c. In q̄ libꝛo nos iducit ad amoꝛē ſapie. ⁊ accipit ſapiētiā ꝓut icludit oēm v̄tutē. ſic̄ accipiť in liꝰ ſapie. Diuidiť āt iſte liber i duas ꝑtes. In pꝛma iducit ad amoꝛē ſapie rōcinādo. i ſcđa exēplificādo. q̄ icipit. 44.c. pꝛma adhuc i duas. nā p̄ declarat auctoꝛ ſapie pꝛncipiū. 2º. iducit ad eiꝰ exercitiū. c.3. Circa pꝛꝰ ſciēdū qđ duplex ē pꝛncipiū ſapie. vnū effectiuū qđ ſe tꝫ ex ꝑte dei. aliđ diſpoſitiuū qđ ſe tꝫ ex ꝑte nr̄i. nā ad ſapiam ex ꝑte nr̄i reqriť actꝰ liberi arbitriꝭ. q̄ p̄ poniť pꝛmuꝫ. 2º. ſcđm. ibi. Timoꝛ dn̄i ⁊c̄. Ad euidētiā pꝛmi ⁊ ēt alioꝝ ifra dicēdoꝝ. ſciēdū ꝙ ſapia dupl'r accipiť q̄ꝫtū ſpectat ad ꝓpoſitū. diuīa.ſ. ⁊ hūana. Diuīa v̄o accipiť dupl'r.ſ. eēntialiter ⁊ ꝑſonal'r. q̄ ꝓpꝛe ſapia genita dr̄. ⁊ idem ē qđ v̄bū diuīū. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ē filiꝭ ꝓpꝛiuꝫ. Pōt igr̄ dubitari de q̄ ſapia logť h auctoꝛ. ⁊ ifra. 24. Et dixerūt aliq ꝙ de ſapia hūana. eo ꝙ ſubdiť in hac ꝑte. Pꝛioꝛ oīum creata ē ſapia. creatio v̄o nō hꝫ locū in deo. Sꝫ ꝯ h appꝫet qđ in textu dr̄. Oīs ſapia a dn̄o deo ē ⁊c̄. ꝙ ē mēſura eē icoꝛꝛuptibiliū. ꝓpꝫ qđ an̄ ipꝫ nō ē alia mēſura niſi eternitas. ⁊ ꝑ ꝯn̄s loquiť de ſapia diuīa q̄ ſola ē eterna. ꝓpꝫ qđ dixerūt aliꝭ ꝙ logť đ ſapia diuīa eēntial'r dicta. Sꝫ ꝯ h vr̄ textꝰ. cū dr̄. Oīs ſapia a dn̄o deo ē. eē v̄o ab aliquo nō ꝯpetit eēntie diuīe. ſꝫ tm̄ ꝓcedētis ꝑſone. Item ifra. 24. auctoꝛ loq̄ns i ꝑſona hꝰ ſapie dicit. Ego ex oꝛe altiſſimi ꝓdiꝭ. pꝛīogenita an̄ oēm creaturā. Pꝛodire v̄o ex oꝛe altiſſimi ⁊ ꝑ modū geniti vel nati ē ꝓpꝛiuꝫ filiꝭ: q ē ſapia gēita propter quod cōius dicitur ꝙ auctoꝛ loquitur hic de ſapientia genita. cuiꝰ p̄ deſcribiť emanatio iterioꝛ. 2º. exterioꝛ. ibi. Fons ſapie. pꝛma diuidiť in tres ꝑtes. qꝛ p̄ poniť emanatiōis cōſubſtalitas ⁊ eternitas. 2º. eiꝰ incōpꝛehēſibilitas. ibi. Harenā. 3º. pꝛimitas. ibi. Pꝛioꝛ oīuꝫ. Circa pꝛmū dr̄. Oīs ſapia.i. filius cuiꝰ ꝓpꝛium ē eſſe ſapia dei genita. ⁊ eiꝰ attributū ſeu appꝛopꝛiatū ſapia eēntialiter dcā. ſic̄ attributū pr̄is ē potētia. dr̄ ēt cū hoc filius. oīs ſapia. qꝛ ꝯtinet ſuꝑeminenter oēs modos ⁊ altitudines ⁊ noticias ſapie create.

t A dn̄o deo eſt.i. ꝓcedēs a deo patre diſtinctus in ꝑſona.

u Et cū illo fuit. indiſtinctus in eſſentia.

x Sēꝑ ⁊ ē an̄ euū. in q̄ oñdiť hꝰ emanatōis eternitas. y Harenā ma. h ꝯn̄r oñdiť ſapie gēite icōpꝛehēſibilitas. nā n̄ ē p̄.i.a pꝛioꝛi cognoſcibilis a nobis in pn̄ti ſed ſolū ꝑ poſterius.i. per effectus q improportionabiliter diſtant a perfectione ipſius. Et ideo ſi cōpꝛehēderet .n̄

tñ ꝑ hoc hec ſapīa ꝑfecte attingeret. ⁊ tñ eius affectus ſūt a nobis in/
cōp̄hēſibiles. ſicut ꝑleni⁹ fuit oñſuȝ ſup illud Eccl'.i. Cūcte res dif/
ficiles nec ē q poſſit eas explicare ſmone. ⁊ multo minus dei ſapiam.
Sed q2 poſſet aliqs credere ꝙ ſaltē aliq̄ creature eēnt ab hoīb⁹ cōp̄e
hēſe. ideo ponit exēplum de aliqb⁹ de q̄rum incōp̄hēſione notū ē
oībus.d. Harenā maris ⁊c̄. qs dinūerauit. q.d. nullus hoīuȝ. ⁊ de duo/
bus p̄mis ē manifeſtū. De tertio vō poſſet dubitari. nā āni a p̄ncipio
mūdi ſunt nūerati. ⁊ ꝑ ꝯ̄ns menſes ⁊ dies p̄nt numerari. Ad qđ dicen
dū ꝙ āni nō ſunt nūera/
ti certitudinal'r. ⁊ p̄ciſe.
qđ pȝ p̄.q2.70. interp̄tes
m'lto pl'es ānos cōputāt
ab initio mūdi q̄ȝ i libꝛiſ
hebꝛaicl hēat. Jtē i librl
hebꝛaicl ꝯputāt āni ſȝ vi
tas p̄ruȝ. vt hr̄ Gen̄.5. Et
iterū ſm tp̄a regū. vt pȝ
i libꝛis Reg. ⁊ Paral'. in
tali vō ꝯputatiōe freq̄n/
ter vn⁹ ann⁹ ꝓ duob⁹ cō
putat̄: ⁊ ecōuerſo. vt fre
quēter oñſum ē in ſupi/
oꝛibus libꝛis. Jterū a re/
ditu captiuitatl babylo
nice vſq̄ȝ ad xp̄m nō hr̄ aliqua nūeratio ꝑ ſacrā ſcripturā. Et ideo ꝑ
tantā varietatē bene dr̄ ꝙ dies ſeculi nō ſunt ab aliq̄ hoīe nūerati cer
titudinal'r ⁊ p̄ciſe.

**Altitudinē celi ⁊ latitudinē t̄re ⁊
ꝓfūdū abyſſi: qs dimēſus ē. Sā
piētiā di p̄cēdētē oīa qs iueſtiga
uit? Prioꝛ oīuȝ creata ē ſapia: ēt
ītellect⁹ pꝛudentie ab euo. Fons
ſapie v̄buȝ dei i excelſis: ēt igreſ
ſus illi⁹ mādata eterna. Radix ſa
pientie cui reuelata ē: ēt aſtutias
illi⁹ qs āgnouit? Diſciplinā ſapi
entie cui reuelata ē ⁊ māifeſtata:**

a Altitudinē celi ⁊c̄. ꝓfunduȝ abyſſi. i. oceani.
b Quis dimēſus ē? q.d. nullus hoīuȝ. Et de duob⁹ p̄mis ē manifeſtū.
De tertio vō dicendū ꝙ lȝ ꝓfundū oceani ſit mēſuratū a nautis i ali/
qbus locis aride ꝓpinqs. nō tñ in oībus: ſed in paucis reſpectiue i qb⁹
eſt mare nauigabile. iđ cōcludit. c Sapiam dei. genitam.
d Precedentē oīa. q2 ꝑ v̄bum qđ eſt idē cū ipſa oīa facta ſunt. Jo.i.
Cā vō effectiua p̄cedit ſuos effect⁹. e Prioꝛ oīum. h̄ ꝯ̄nr oñdit̄ ſa
pientie genite p̄oꝛitas. Sciēdum tñ ꝙ aliq iſtā l̄raȝ exponūt de ſapie
genite incarnatiōe. eo ꝙ dr̄ hic. Prioꝛ oīum creata eſt ſapia. creari vō
ſibi nō ꝯpetit niſi rōe nature hūane q̄ creatiua ē. Sȝ ꝯ̄ hoc arguit̄. q2
lȝ ſapia genita rōne hūanitatis aſſumpte poſſit dici creata. ſic̄ dr̄ Jo.
i. Verbū caro factū ē. tñ non pōt hoc mō dici p̄oꝛ creatura vel p̄oꝛ cre
ata. nā ante tp̄s incarnatōis multa fuerūt creata. Ad qđ r̄ndent ꝙ nō
accipit̄ hic p̄oꝛitas duratiōis. ſed auctoꝛitatis ⁊ dignitatis. nā hūani/
tas xp̄i ꝑꝑ vnionē ad verbū ⁊ plenitudinē gr̄e facta ē digniōꝛ oīb⁹ cre
aturis. Et hoc mō loq̄tur Jo. baptiſta de xp̄o Jo.i. Poſt me venit vir
.ſ. xp̄s. q ante me factus ē nō tp̄e ſed dignitate. q2 fact⁹ ē ſupioꝛ ⁊ p̄la/
tus me⁹. vt exponūt ſancti. Sed lȝ hoc dcm̄ hēat bonū ītellectū. tam̄
nō videt̄ ꝓcedere ſm mentē auctoꝛis h⁹ libꝛi. nā īfra. z4. loquens in
ꝑſona h⁹ ſapie dicit. Ab initio ⁊ añ ſecula creata ſū. Ex q̊ pȝ ꝙ creatio/
nem hui⁹ ſapie nō vocat incarnatiōem q̄ facta ē in tp̄e. ſed eius ema/
natōem eternā a patre. q̄ large loquēdo dr̄ creatio inq̄ȝtū filius acci/
pit eſſe a p̄re. ſicut ⁊ ꝑ creatiōem accipit̄ eſſe. nō aūt q̄ȝtum ad hoc ꝙ
creatio ē de nihilo. ⁊ ꝙ ꝑ eā accipit̄ eſſe in diuerſitate eſſentie. Nā fi/
lius in diuis ē de ſubā patris. ⁊ accipit ideȝ eē cū p̄re. Et ē aliq̄l'r ſil'is
modus loq̄ndi. ſic̄ cū dr̄ aliqs impatoꝛ vel rex creari. q̄ creatio nō eſt
de nihilo. nec ꝑ hoc accipit̄ aliqđ eē nouū abſolutū. vt cōius dr̄. ſȝ tm̄
relatio noua dñi ad ſubditos. Et ꝑ h̄ pȝ ad argumētum qđ fiebat ſu/
perius ex hac auctoꝛitate. Dicendū igit̄ ꝙ ſicut p̄dictū ē. hic ponitur
emanatiōis ſapie genite q̄dā p̄mitas reſpectu oīs alteri⁹ emanatōis.
nō ſolū creaturaꝝ. ſed ēt ſpūs ſancti. eo mō loquēdi quo emanatio fi/
lij dr̄ p̄ma. ⁊ ſpūs ſancti ſecūda. ſicut ſpūſſcūs dr̄ in trinitate tertia ꝑ/
ſona. lȝ.n. in diuis ꝑſonis ⁊ eaꝝ emanatōib⁹ non ſit p̄us ⁊ poſteri⁹ du/
ratiōe vel nā. tñ eſt ibi ſm aliquos p̄oꝛitas ⁊ poſterioꝛitas oꝛiginis. q2
vna ꝑſona ē ab alia. ⁊ nō ecōuerſo. ⁊ ſm oēs ē ibi p̄oꝛitas ⁊ poſterioꝛi/
tas ſm noſtrū modū ītelligēdi. nam emanatio v̄bi p̄intelligit̄ emana
tioni amoꝛis. ſic̄ igit̄ dr̄. Prioꝛ oīum creata ē ſapia. i. ꝑ eternā genera/
tiōem ꝓducta. ⁊ ꝙ iſte ſit intellect⁹ auctoꝛis. videt̄ ex h̄ qđ infra. z4.
anteq̄ȝ in ꝑſona hui⁹ ſapie loq̄ns diceret. Ab initio ⁊ añ ſecula creata
ſum. p̄miſit dicēs in ꝑſona eiuſdē ſapie. Ego ex oꝛe altiſſimi ꝓdij pꝛi/
mogenita añ oēm creaturā. ꝑ h̄ inſinuās ꝙ hui⁹ ſapie creatio. nō eſt
aliud q̄ȝ ei⁹ eterna ꝓceſſio. Locutiōes tñ iſte ⁊ cōſimiles nō ſunt extē
dende. ſed magis cauēde a fidelib⁹. q2 fauere vident̄ erroꝛi arrij. q di
xit dei filium eē purā creaturā. ſi tñ inueniant̄ in dictis ſanctoꝝ. vel
libꝛis ſacre ſcripture canonicis: vel nō canonicis receptis tñ ab eccl'ia
ad legēdum: q̄lis ē iſte. vt dicit Hiero. in ꝓlogo galeato. pie ſūt expo/
nēde. f Et intellect⁹ prudētie ab euo. Eſt aūt intellect⁹ hitus p̄n
cipioꝛum. Jtem omnes moꝛales virtutes connectuntur pꝛudentie. ⁊
ideo p̄ncipia virtutum moꝛalium dicuntur pꝛincipia pꝛudentie igi/
tur quia noticia hoꝛum p̄ncipioꝛum ſupeminenter ē in ſapientia ge/
nita. ideo dicit̄. Jntellect⁹ pꝛudētie ab euo. i. ab eterno. euū eniȝ ē q̄ſi

mediū inter eternitatē ⁊ tp̄s. ꝑꝑ qđ aliq̄n ponit̄ ꝓ tēpoꝛe. ⁊ ali/
q̄n ꝓ eternitate. eo ꝙ mediū ꝑticipat cū vtroq̄ȝ extrēo. p̄t ēt dici
ab euo ꝓp̄e dicto. eo ꝙ eternitas ꝑꝑ ſui ſimplicitatē aſſiſtit euo
⁊ tempoꝛi. ⁊ cuilibet eoꝝ parti. g Fons ſapie. Hic ꝯ̄nter agi
tur de emanatiōe ſapie exterioꝛi. ꝑ hoc ꝙ ei⁹ effectus creaturis
cōicat̄. Et hoc eſt quod dicit̄. Fons ſapie. i. ex quo deriuant̄ ef/
fectus ſapie tanq̄ȝ q̄dam riuuli. eſt ſupple. h Verbū dei. qđ
idem eſt cū ſapia genita. i Jn excelſis. nā p̄mo fuit in ange
lis ſanctis. ⁊ ꝯ̄nter
in alijs creaturis.
k Et ingreſſus il/
lius mā. eterna. Di
cunt̄ aūt ingreſſus
ſapie ad hoīes eius
reuelatiōes. ⁊ maxi
me notabiles. illa
vō fuit valde nota/
bilis. q̄ deſcēdit in
monte ſynai legeȝ
dādo audiēte cun/
cto ppl'o. vt habet̄
Exo.zo. iđ ſubdit̄.
Mandata eterna.
tunc eni dedit de/
calogi p̄cepta q̄ dicunt̄ eterna. eo ꝙ ſunt via deueniēdi ad vitā
eternā. Math.19. Si vis ad vitā ingredi ſerua mandata. Sȝ q2
poſſet aliqs credere ꝙ ꝑ tales reuelatiōes ſapia dei ꝑfecte cog/
ſci poſſet. iđ hoc remouet. d. l Radix ſapie cui reuelata ē?
q.d. nulli. Tūc.n. radix alicui⁹ reuelari dr̄. q̄n ꝑfecte cognoſcit̄.
m Et aſtutias illi⁹. i. ſubtilitates ꝯ̄ mala. n Quis agnouit.
q.d. nullus. tanta.n. ē ꝙ de malis elicit bona. vt dicit Aug. in en/
chiridion. o Diſciplina ſapie cui reuelata ē ⁊ manifeſtata.
.ſ. ꝑfecte. hoc eni importat manifeſtatio. q.d. nulli. q2 nulla crea
tura capax ē talis noticie cū ſit īfinita. p Et multiplicatōeȝ
ingreſſus illi⁹. i. effect⁹ eius. q Quis ītel. q.d. nulla creatura.
lȝ eni xp̄s inq̄ȝtū hō hēat noticiā creatā oīuȝ effectuū dei q facti
ſunt ⁊ fient. nō tñ hȝ noticiā oīuȝ poſſibiliū a deo fieri. ⁊ q2 talis
noticia ē dei ꝓp̄a. iđ ſubdit̄. r Unus ē altiſſim⁹. naȝ eſt ipſa
bonitas ꝑ eēntiā. s Creatoꝛ oīum. ꝑ ſuā potētiā. iđ ſubdit̄.
Oīpotens. Et q2 nō ſolū eſt oīum rex creatoꝛ ſȝ ēt gubernatoꝛ.
ſubdit̄. t Et rex potēs ⁊c̄. ſedēs ſup thꝛonū illi⁹. ſ. ſapie. ꝑ qđ
deſignat̄ p̄tās iudiciaria. q̄ attribuit̄ filio. q ē ſapia genita. Jo.5.
Pater oē iudiciū dedit filio. u Jpſe. ſ. p̄r. x Creauit il.
mō ſupꝛadicto. y Jn ſpū ſcō. nō p̄ncipiatiue. q2 ſpūſſcūs nō
ē p̄ncipiū filij. ſȝ cōcomitatiue. q2 tres ꝑſone ſūt coequales ⁊ co/
eterne. z Et vidit. ⁊c̄. i. ꝑfecte cognouit. p̄r eni ꝑfecte cogno
ſcit filiū. a Et effudit illā ſup oīa opa ſua. q2 ſapia dei q̄ ē at/
tributū filij relucet in oīb⁹ opib⁹ dei. ⁊ q2 nā hūana rōe itellect⁹
ſup alia coꝛpalia capax ē effect⁹ ſapie dīne. iđ ſubdit̄. b Et ſup
oēm car. i. ſup oēm hoīem quē illumīat nāli lumīe ītellect⁹. Jo.
i. Jlluminat oēm hoīem venientē i hūc mūdū. ſȝ q2 ſup h̄ dat iu
ſtis lumē gr̄e. iđ ſubdit̄. c Scđȝ do. ſu. ſ. lumis nālis. Pꝛebet il
lā diligētib⁹ ſe. Et ſeq̄tur. Timoꝛ dñi. Poſtq̄ȝ auctoꝛ declara/
uit p̄ncipiū effectiuū ſapie. h̄ ꝯ̄nr declarat aliđ p̄ncipiuȝ diſpoſi/
tiuū. qđ dr̄ timoꝛ. Nā ſic̄ puer ad ſapiam hūanā diſponit̄. ⁊ i ca
ꝓficit timēdo magiſtrum. ſic homo ſe habet ad diuinam ſapien
tiam timendo deū. Ad euidentiā dicēdoꝝ ſciēdū ꝙ timoꝛ a do/
ctoīb⁹ diuidit̄ i timoꝛē mūdanū. ſuilē initialē ⁊ filialē. obiectū.n.
timoꝛis ē malū. qđ ē duplex. ſ. pene ⁊ culpe. Si igr̄ ꝑꝑ malū pene
qđ aliqs timet auertat̄ a deo ꝑ pcm̄ moꝛtale. dr̄ timoꝛ mūdan⁹
vel hūan⁹. Si āt ꝑꝑ malū pene qđ timet ꝯuertat̄ ad deū ei inhe
rendo. ⁊ h̄ p̄ncipal'r ꝑꝑ vitatiōem h⁹ mali. h̄ nō ē niſi ꝑꝑ amoꝛē
boni ꝓpꝛij q̊ timet p̄uari. ⁊ qđ diligit. i eo p̄ncipal'r finē ꝯſtituē/
do. ⁊ talis timoꝛ dr̄ ſeruilis. nec ſtat cū caritate. q̄ p̄ncipaliter fa
cit diligere bonū dīnū. Si aūt aliqs deo inhereat ꝓpter maluȝ
culpe qđ timet. ſic dicit̄ timoꝛ filialis. ꝓp̄um ē eni filioꝝ timere
offenſam p̄ris. Si aūt ꝑꝑ vtrūq̄ȝ malū deuȝ inhereat. p̄ncipal'r
tñ ꝓpter malū culpe ne deū offendat. ſic dr̄ timoꝛ initialis diffe
rens a filiali: ſic̄ impfectū a ꝑfecto. ⁊ ſic ſtat cū caritate: min⁹ tñ
ꝑfecta. igit̄ q2 auctoꝛ iſte loq̄t̄ de timoꝛe ꝓut ſtat cū caritate: vt
pȝ ex ſuo ꝓceſſu. iđ loq̄t̄ h̄ tm̄ đ timoꝛe filiali ⁊ initiali. Sic ergo
ꝓcedit. q2 p̄mo declarat timoꝛis di fructū. ſecūdo īcitat ad ip̄m
timēdum. ibi. Fili cōcupiſcēs ſapiam. Prima adhuc i duas. q2 p̄
oñdit fructum timoꝛis in adeptiōe boni. z° in vitatione mali.
ibi. Timoꝛ domini expellit peccatuȝ. Prima adhuc i duas. Nā
p̄ agit de timoꝛe filiali. z° de initiali. ibi. Jnitiū ſapie. Circa p̄mū
ponit̄ pꝛimo fructus timoꝛis filialis pꝛo ſtatu patrie. cum dicit̄.

**ēt m'ltiplicationē igreſſus illi⁹ qs
itēllexit? Unus ē altiſſimus creā
toꝛ oīum: omnipotēs: ēt rex po/
tēs ⁊ metuēdus nimis: ſedēs ſu
ꝑ thꝛonū illi⁹: ⁊ dñans ds. Jpſe
creauit illā in ſpiritu ſcō: ēt vidit
⁊ dinumerauit: ⁊ menſus eſt.
Et ēffudit illā ſup omnia opera
ſua: ēt ſup oēȝ carnem ſm dātū
ſuum pꝛebet illā diligētibus ſe:**

a Timor dñi gloria. q2 p ipm meret gs gl'iam. Et dicit hic gl'ia p glorie hitu. b Et gl'iatio p ei⁹ actu. c Et leticia. p ei⁹ diffuſione ad iferiores vires aie. qd erit in reſurrectõe. tũc. n. aie gl'ia redũdabit ad corp⁹. ⁊ p ɔñs ad vires ſenſitiuas q̃ ſunt toti⁹ ɔiuncti. talis aũt diffuſio vocat. leticia. a latitudine dcã. q̃ſi q̃dã laticia. d Et co. exul. pp triũphum pfectũ de aduerſarys. e Timor dñi delectabit cor. meritorie. q2 p eũ meret fruitionẽ btãm q̃ ppe vocat delectatio. q̃ſi de alio lactatio. nã btĩ lactantur vberib⁹ diuine cõſolationis.

numerauit eã. ſ. ſapiam ad quam pfecte venire facit timor. i Utraqʒ ãt. ſ. ſapia ⁊ timor. k Sũt do. dei. h dicit ne crederet aliqs q solus timor ſit dei donũ. ⁊ nõ ſapia. l Sciaʒ. i. noticiã ſpeculabiliũ neceſſariã ad ſalutẽ. m Et itel. pru. i. noticiã moraliũ neciã ad ſalutẽ. n Sapia ɔpartiet. i. diuidet. nõ tñ ſic itelligẽdo q hec duo. ſ. timor ⁊ ſapia ſepent ab iuicẽ. q2 ſunt cõnexa caritati. ſed q2 hec duo dant hoibus multis ⁊ diſtinctis. ⁊ q2 ille q hec dona carius ãplectit apd deũ plus meret. iõ ſubdit. Et gl'iaʒ tenentiũ ſe exaltat. ſeqt.

f Et dabit leticiã ⁊ gaudiũ. dicit Gaudiuʒ pter gl'iam aie. ⁊ Leticiã pp redundantiã ei⁹ ad corp⁹ vt dictum eſt. g In lon. die. i. ſine fine. Cõter ponit fruct⁹ timoris filialis p ſtatu vite cũ dr. h Timenti dñm ⁊c. vite pñtis. q2 talis timor cauere facit dei offenſã ⁊ ſic excludit dmonũ ptãtẽ. ⁊ meret ſanctoꝝ angeloꝝ aſſiſtentiã. Luc. 16. Factũ ẽ aũt vt moreret mendicus. ⁊ portaret ab angelis in ſinũ abrahe. i Et in die defunctõis ſue bñdicet. a deo ⁊ hoibus ſibi bona iprecantib⁹. k Quib⁹ aũt apparuerit in viſu. p reuelatiõeʒ pphicã. l Diligũt eã in viſione. ſ. pphetica. q̃ eſt donum dei. m Et i agnitõe magnalium ſuoꝝ q̃ꝝ cognitio ẽ delectabil'. Et q2 ex ſupradictis poſſ aliqs credere q pdictoꝝ fructuũ timor eẽt magl' cã q̃ʒ caritas. iõ hoc remouet. d. n Dilectio dei honorabilis ſa. i. excellẽtior i acqſitõe ſapie. q̃ accipit hic put includit oẽʒ vtutẽ. vt dcm ẽ. s.

Timor dñi gl'ia ⁊ gl'iatio: ⁊ leticiã ⁊ corona exultatiõis. Timor dñi delectabit cor: ⁊ dabit letitiã ⁊ gaudiũ i longitudinẽ dieꝝ. Timenti dñʒ bñ erit i extremis: ⁊ i die defũctiõis ſue bñdicet. Dilectio di honorabil' ſapia: qb⁹ aũt apparuerit i viſu diligũt eaʒ i viſione: ⁊ i agnitiõe magnaliũ ſuorũ. Initiũʒ ſapie tior dñi: ⁊ cũ fidelib⁹ i vulua ɔcreat⁹ ẽ: ⁊ cũʒ electis femis gradit: ⁊ cũ iuſtis ⁊ fidelib⁹ agſcit. Timor dñi ſcie religioſitas. Religioſitas cuſtodiet ⁊ iuſtificabit cor: iocũditatẽ atqʒ gaudiũ dabit. Timẽti dẽũ bñ erit ⁊ i dieb⁹ ɔſolatõis illi⁹ bñdicetur. Plẽitudo ſapie timẽ deũ: ⁊ plenitudo a fructib⁹ illi⁹. Oẽ domũ illi⁹ implebit a gñatiõib⁹: ⁊ receptacl'a a theſauris illi⁹: Corona ſapie tior dñi: replẽs pacẽ ⁊ ſalutis fructũ: ⁊ uidit ⁊ dinumerauit eã. Utraqʒ aũt ſũt donã dei. Sciãʒ ⁊ itellectũ prudẽtie ſapientiã ɔpartiet: ⁊ gl'iaʒ tenẽtiũ ſe exaltat. Radix ſapie ẽ timẽ deũ: ⁊ rami illi⁹ lõgeui. In theſauris ſapie itellect⁹: ⁊ ſcie religioſitas. execratio aũt pctõrib⁹ ſapia. Timor dñi expellit pctm. Naʒ q ſine timore ẽ: ñ poterit iuſtificari: iracũdia ẽni aioſitatis illi⁹ ſubuerſio illi⁹ ẽ. Uſqʒ i tps ſuſtinebit patiẽs: ⁊ poſtea redditio iocunditatis. Bonus ſenſus uſqʒ i tẽpus abſcõdet verba illi⁹: ⁊ labia multoꝝ enarrabũt ſenſuʒ illius. In theſauris ſapie ſignificatio diſcipline: execratiõ aũt peccatori cultura dei. Fili ɔcupiſcẽs ſapientiã ɔſerua iuſticiaʒ: ⁊ deus pbebit illã tibi. Sapiẽntia eni ⁊ diſciplina timor dñi: ⁊ quod beneplacitũ ẽ illi: fides ⁊ mãſuetudo: ⁊ adiplebit theſauros illius. Non ſis incredulus timori dei. ⁊ ne acceſſeris ad illũ duplici corde. Ne fueris hypocrita in conſpectu hominũ: ⁊ non ſcãdalizeris in labijs tuis. Attẽde in illis ne forte cadas: ⁊ adducas anime tue inhonoratiõnẽ: ⁊ reuelet deus abſconſa tua: ⁊ in medio

o Radix ſapie ẽ ti deũ. Nã timor initialis ẽ pncipiuʒ itrinſecũ ſapie. vt dcm ẽ ſupra. ſic radix ẽ pncipiũ intrinſecũ arboris. p Et ra. ei⁹. ſ. virtutes q̃ pcedunt a ſapia. q Longeui. q2 pmanẽt in pñia. tñ ẽm alios actus ɔuenientes ſtatui gl'ie. r In the. ſa. i. iter pcioſa ei⁹ dona. Intellect⁹ q eſt hitus pmoꝝ pncipioꝝ i ſpeculabilib⁹ ⁊ opabilibus. s Et ſcie re. i. religatio noticie erga deuʒ. q̃ reſtringit aius ne p vana ⁊ curioſa euagetur. t Execra. ãt ⁊c. q. d. q̃uis ſit multuʒ pcioſa. tñ abomiabilis ẽ pctõrib⁹ pp hitũ vitioſũ. ſic cibus ſapidus abomiabilis eſt hñti guſtũ aie ex remorſu ɔſciẽtie infectum. u Timor dñi. h ɔñr ponit fruct⁹ timoris i euitatiõe mali. cũ dr. Timor dñi. initial' ⁊ filialis. x Expel pec. tanq̃ ſibi ɔriũ. eo qd ẽ ãnex⁹ caritati. Hec ẽ. n. lex ɔrioꝝ. q i eodẽ ſuſceptibili mutuo ſe expellũt. y Nã q ſine timore ẽ. ſ. dei. z Nõ poterit iuſti. Naʒ pmũ qd ptiet ad iuſticiã ẽ eẽ ſubditũ deo: qd fac

o Initiũ ſapie. h ɔñr agit de timore initiali. q de ipfecto ad pfectũ pcedit. vt pdictũ ẽ. iõ dr. Initiũ ſapie. lʒ ãt timor ſuilis diſponat aliq̃lr ad ſapiaʒ. inq̃tũ retrahit a pctõ pp penã. ⁊ p h habilitat hõ. vt tandẽ retrahat a pctõ pp offenſã. ⁊ ſic ẽ aliq̃ mõ pncipiũ ſapie. tñ iſtud pncipiũ ẽ extrinſecũ a ſapia ſic ⁊ a caritate. ſʒ timor initialis ẽ pncipiũ intrinſecũ. ſic fundamentũ ẽ pmũ pncipiũ dom⁹ intrinſecũ. ⁊ ſil'r dñi tior ẽ pncipiũ intrinſecũ ſpũalis edificatõis. p Et cũ fi. ⁊c. i. i baptiſmo. q ẽ ſpũalis gñatio in q̃ dat gr̃a ſpũs ſancti. Põt ẽt accipi ad lraʒ de ſcificatis i vtero mr̃is. Põt ẽt exponi de alys inq̃ʒtũ puer aiatus adhuc exñs in vtero mr̃is hʒ q̃ʒdã diſpõnem q̃ʒuis longinquam ad grẽ receptiõem. q Et cũ ele. fe. gra. deducẽdo eas ad vtutis augmentũ. r Et cũ iuſtis ⁊ fi. agno. ſupple eẽ p opa exteriora vtutũ. iſta tñ cognitõ ẽ tñ cõiecturalis. q2 timor iſte ɔnex⁹ ẽ caritati. q̃ nõ cognoſcit p certitudinẽ ab hñte. ⁊ m'lto min⁹ ab alys. s Timor dñi ſcie re. i. religatio ſcie circa deũ. ne effluat ad ingrendũ curioſa. t Religio. cu. ⁊c. ne affluat ad diligendũ idebite vana ⁊ curioſa delectabilia. u Iocũditatẽ. i pñti ex puritate ɔſcie. x Atqʒ gau. i futuro p adeptõeʒ gl'ie. iõ ſubdit. y Timẽti deũ bñ erit. nã in pñia nullũ erit malũ. z Et in die. cõ. illi⁹. i. fruitõis btẽ. a Bñdicet. a deo ⁊ ãgelis. b Plenitudo ſa. ⁊c. q2 ducit ad gl'iaʒ. i q̃ ẽ plenitudo ſapie i viſione btã. c Et ple. a fru. illi⁹. q2 fruitio btã inſepabilis ẽ a viſione. d Oẽ do. il. iple. ⁊c. q2 dona dei iplent i pñia ad quã ducit timor. vt dcm ẽ. e Et rece. i. vires aie q̃ replebunt in patria ex ſũma pfectõe. f Corona ſapie ti. dñi. q2 meret coronã gl'ie ſolis ſapiẽtib⁹ debitam. g Replẽs pacẽ ⁊ ſa. fructũ. q2 gl'ia quã meret timor ſatiat total'r appetitũ. h Uidit ⁊ di

timor ſic ſuo ſupiori. a Iracũ. eniʒ ⁊c. i. ſupbie ei⁹. q̃ deo rebellat. b Subuerſio il. ẽ. ſ. ab oĩ bono. ⁊ q2 ſupb⁹ ñ ſolũ rebellat deo. ſʒ ẽt moleſtias ifert fidelib⁹. q ſũt mẽbra ei⁹. iõ ſubdit. c Uſqʒ i tps ſuſti. pa. moleſtias ſupbi. d Et po. ⁊c. q2 patiẽti reddit pmiũ gl'ie. ⁊ ſupbo pẽa gehẽne. e Bon⁹ ſen. i. hõ bone iduſtrie f Uſqʒ i tps. ɔueniẽs. g Abſcõ. v. il. i. ſupbi ⁊ pterui patiẽter tacẽdo. h Et la. mul. ⁊c. ſic pʒ de dauid cui⁹ ſẽſu m'lti ɔmẽdãt. eo q patiẽter audiuit vba ſemei pteruiẽtis. 2. Reg. 16. i In the. ſa. i. iter ei⁹ pcioſa. k Signi. di. q̃ aliqs patiẽter tolerat moleſtias. tãq̃ flagella dei. ſic pñs corripiẽtl. ſʒ q2 pctõres obſtinati ex talib⁹ ñ emẽdant. ſʒ a deo magis elongãt. iõ ſubdit. l Execra. ãt ⁊c. q colit fide. ſpe ⁊ caritate. vt dic Augu. i enchiridion. m Fili cõ. Poſtq̃ oñdit timoris fructũ. h ɔñr iducit ad timorẽ hñdũ. ⁊ pº ex ɔſideratõe mali. 2º ex ɔſideratõe boni. ibi. Qui timetis dñʒ. circa mediũ ca. 2. Pria i duas pʒ ɔſideratõʒ duplicis mali. ſ. cl'pe ⁊ pene. ſcda icipit i pn̄º. 2. c. Prio igr inducit ad timorẽ hẽdũ ex ɔſideratiõe mali cl'pe. qd p timorẽ euitat. d. Fili. cõ. ſa. cui⁹ initiũ ẽ timor. vt dcʒ ẽ. n Cõſer. iu. nemi nocẽdo ⁊ deo reuerẽtiã exhibẽdo. o Et ds p. il. ti. q2 dat eã oib⁹ ſe diſponẽtib⁹ affluẽter. Ja. 1. p Sa. n. ⁊c. ſupple ẽ initiatiue. Et dr ſapia q̃ʒtũ ad noticiã de diuis. ⁊ diſciplina q̃ʒtũ ad mores. q Et qd bñ. ẽ il. ſ. deo. r Fi. ⁊ mã. ſupple ẽ ipſe timor initiatiue. q2 facit acqeſcere articulis fidel ⁊ repmere mot⁹ iracũdie. ſ Et adi. ſ. ds. t Theſauros. bonoꝝ ſpũaliũ. u Illi⁹. q tiet eũ. x Nõ ſis icre. ⁊c. i. illi⁹ q icutiũt timorẽ ei⁹. ſic ẽ iudiciũ extremũ. ⁊ dura pñitio pctõꝝ. y Et ne ac. ad eũ i eccl'ia. z Dup cor. i. ptẽdẽs exti⁹ bõitatẽ. ⁊ interi⁹ hẽns iniqtatẽ. Et qm h faciũt hypocrite. ſubdit. Ne fuerl hypochrita ⁊c. a Et nõ ſcã. ⁊c. q. d. ſi detegat vitas mẽdax appar'bis. iõ ſubdit. b Attẽde i illis. ſ. labys tuis. nõ plus dicẽdo de tua bonitate q̃ʒ ſit i vitate. c Ne for. ca. i pctm manifeſtũ. d Et ad. aie tue. i. tibiipſi. accipiẽdo p toto ptem nobiliorẽ. e In hono. i. deiectionẽ corã deo ⁊ hoibus. f Et reuelet ds abſconſa tua. i. occulta peccata. g Et in medio ſynagoge. i. ɔgregationis fidelium.

a Elidat te. grauiter puniēdo. b Qm̄ acceſſiſti maligne ⁊c̄. ſicut pꝫ Act. 5. de anania ⁊ ſaphira. quos in couentu fideliū interfecit ſubito. eo ꝙ mētiti ſunt fraudando de agri ꝑcio. Cap. II.
c Fili accedens ⁊c̄. Poſtq̄ʒ auctor induxit ad timendum deum ex conſideratiōe mali culpe qđ ꝑ dei timorem euitaī. hic cō ſequēter ad idem inducit ex ꝯſideratōe mali pene qđ ꝑ timorem dei leuius toleraī. d. Fili accedēs ad ſeruitutē dei. ꝑ ꝯceptū melioris ꝓpoſiti. d Sta in iuſticia. erga ꝓximum.

e Et ī timore. erga deū.
f Et ꝑpara aīam tuam ad tentatiōem. ꝯ diabolum q talib⁹ aduerſa nititur ꝓcurare. z. Timo. 3. oēs q pie viuere volūt in xp̄o ꝑſecutiōem patiētur. g Deprime cor tuū. mot⁹ impatiētie reprimēdo. h Et ſuſtine patiēter aduerſa tolerando. i Inclina aurem tuā ⁊c̄. i. vba ad patientiam inducētia. vt de paſſione xp̄i ⁊ huiuſmodi. k Et ne feſtines in tp̄e obductiōis. i. clauſionis ſenſuū. qđ fit tempore mortis. quaſi diceret nō deſideres mortez fractus propter aduerſitatis plixitatem.
l Suſtine ſuſtētatiōes dī. i. aduerſa patiēter tolerādo i qb⁹ dn̄s ſuſtentabit te. 1. Cor. 10. Fidelis deus q nō patieī vos tētari ſupra id qđ poteſtis. ſed faciet cū tētatiōe ꝓuentum vt poſſitis ſuſtinere. m Coniūgere deo. ꝑ amorem.
n Et ſuſtine. aduerſa patiēter. o Ut creſcat in nouiſſimo vita tua. ā vita corruptibili ad eternam trāſeundo.
p Omē qđ tibi ap. fu. ꝓſperū vł aduerſū. q Accipe. cū gratiarum actiōe.
r Et in dolore corꝑis. i. aflicto tibi. s Suſtine. patiēter ſm aīuʒ. exēplo Eleazaris dicētis. z. Mach. 6. tu ſcis dn̄e ꝙ cū a morte poſſem liberari. ſraues corporis ſuſtineo dolores. ſm aīam vō ꝓꝑ timorē tuū libenter hec patior. t Et in hūilitate tua. i. deiectiōe corporali. u Patientiam habe. ratio ſubditur.

ſynagoge elidāt te: qm̄ acceſſiſti maligne ad dn̄z: ⁊ cor tuū plenū eſt dolo ⁊ fallacia. II.

Fili accedēs ad ſeruitutē dī ſtā i iuſticia ⁊ timore: ⁊ ꝑpara aīaʒ tuā ad tētatiōeʒ. Deprime cor tuū et ſuſtine: ⁊ inclina aurē tuā ⁊ ſuſcipe vba intellect⁹: ēt ne feſtines i tp̄s obductiōis. Suſtinē ſuſtētatiōes dei: cōiūngere deo ⁊ ſuſtine: ūt creſcat i nouiſſimo vita tua. Omnē qđ tibi applicituʒ fuerit accipe: ēt i dolore ſuſtinē: ēt i humilitate tua pātiētiā habe: quōniam in igne ꝓbaī aurū ⁊ argentū: hoīes vō receptibiles i caminō humiliatiōis. Crede deō ⁊ recūpabit te ⁊ dirige ūiaʒ tuā ēt ſpa in illum. Serūa timorem illius: ⁊ in illō veteraſce. Metuētes dn̄z ſuſtinete miſicordiā ei⁹: ēt non deflectatiſ ab illo nē cadatis. Qui timetis dn̄z credite illi: ⁊ n̄ euacuabiī merces vr̄a. Qui timet̄ dn̄z ſperate in illū: ⁊ i oblectatiōnē veniet vobis miſicordia. Qui timet̄ dn̄z diligitē illū: ēt illuminabūt corda vr̄a. Reſpicite filij nationes hoīuʒ: ēt ſcitote q: nllus ſperauit i dn̄o: ēt ꝯfuſus ē. Quiſ .n.

x Qm̄ in igne ꝓbaī aurū. i. approbaī. q: purgaī ⁊ melioratur.
y Homines vō receptibiles. diſcipline dei. z In camino hūiliatiōis. purgāī ⁊ a deo approbanī. a Crede deo ꝓmittēti ꝑmium ꝓpter patiētie exercitiū. b Et recuꝑabit te. de tꝑali afflictōe ad eternā ꝯſolatiōem. ſed q: fides ſine opibus mortua ē. ideo ſubditur.
c Et dirige viā tuā. i. opa tua in deū. d Et ſpera in illū. ſecurum ꝑmiū expectādo. e Serua timorē illius. ſ. caſtū q cauet offenſaʒ dei. f Et in illo veteraſce. q. d. nō timeas deū tm̄ ꝓ hora ſicut illi q audiunt tonitruū. vel vident īminere ꝑiculum quo ceſſante recedunt a dei timore. iō ꝯcludit. g Metuētes dn̄m ſuſtinete miſericordiā ei⁹. i. patienter expectate. h Et non deflectatis ab illo. ꝑ impatientiā. i Ne cadatis. in gehēnam. k Qui timetis dn̄z. Poſtq̄ʒ induxit ad timorē dn̄i ex ꝯſideratiōe mali. h̄ ꝯn̄r ad idē inducit ex ꝯſideratōe boni. Circa qđ ͦp facit ꝓpoſitū. z° ꝯcludit itentū. ibi. Qui timet dn̄m. Prima in duas. q: primo facit ꝓpoſitum ꝓmittēdo. ſecūdo cōminādo. ibi. Ue duplici corde. Circa ꝑmū primo ad dei timorē inducit ex ꝯſideratione bonorum inde ſequētium q̄ ſunt fidei ſpei ⁊ caritatis augmentum. Naʒ timor caſtus eſt iſtis annexus. ideo creſcūt ipſo creſcēte. ⁊ quātum ad ꝑmum dicitur. Qui timetis dominum credite illi. q. d. ꝯſequens eſt vt fides in vobis magis ferueat ⁊ non euacuabitur merces veſtra. ſed magis augmentabitur q̄ʒtum ad ſcđm ſubdit. l Qui timetis dominū ſperat in illum. quaſi diceret conſequens eſt vt certius expectetis premium. Eſt eniʒ ſpes certa expectatio future beatitudinis ex gratia ⁊ meritis ꝓueniēs. ideo ſubdiī. Et in oblectatōem ⁊c̄. quantum ad tertiū ſubdit.
m Qui timetis dn̄m diligite illum. feruentius amādo.
n Et illuminabuntur corda veſtra. clarius cognoſcendo. nam amor penetrare facit intima ipſius amati.
o Reſpice. Hic conſequenter ad ꝓpoſitum inducit exēplum dicens. Reſpicite filij nationes hominum. per aſpectum librorum ſanctorum: in quibus ſcribunī facta patrum. vt abrahaʒ iſaac ⁊ ceterorꝫ.

ꝑmāſit i mandatis ei⁹: ēt derelictus ē: Aut quiſ inuōcauit eū: ⁊ deſpexit illū: Qm̄ pius ēt miſericors ē de⁹: ⁊ remittit in die tribulatiōis peccata: ⁊ ꝓtector ē oībus exquirētibus ſe in veritate. Ve duplici corde: ēt labijs ſceleſtis: ēt manib⁹ malefacientib⁹: ⁊ peccatori terrā ingredienti duabus vijs. Ve diſſolūtis corde: q nō credunt deo: ēt ideo nō protegunī ab eo. Ve bis q perdiderūt ſūſtinentiam: ēt q dereliquerūt viaſ rectas: ⁊ diuerterūt i vias prauas. Et qūid faciēt cū iſpicere ceperit dn̄s: Qui timēt dn̄z nō erūt icredibiles verbo illius. ēt q diligunt illū ꝯſeruabunt verbū illi⁹. Qui timēt dn̄z inq̄rent q̄ beneplacita ſūt ei: ēt q diligūt eū replebuntur lege ipſius. Qui timēt dn̄m preparabūt corda ſua: ēt i ꝯſpectu illi⁹ ſāctificabūt animas ſuas. Qui timēt dn̄z cuſtodiūt mandata ei⁹: ēt patiētiā habebūt ūſq; ad inſpectionē illi⁹ dicentes. Si penitētiāʒ non egerimus: icidemūs i man⁹ dn̄i: ⁊ nō i man⁹ hoīuʒ. Scđʒ ēniz magnitudinē illi⁹: ſic ēt miſericordia illius cūm ipſo eſt. III.

p Et ſci. q: nul. ſpe ra. in dn̄o. vaciter. q Et cōfuſus ē. finaliter. ſʒ reportauit gl'iaʒ in p̄n̄ti. vt freq̄nter. ⁊ in futuro ſēꝑ. r Quis eni ꝑ. mā. ei⁹ ea cuſtodiēdo. s Et dere. ē. i. ꝓuat⁹ auxilio dīno. t Aut q̄s i. ⁊c̄. q. d. null⁹. ⁊ ſbdiī rō. u Qm̄ pius ē ⁊ mi. dſ ⁊c̄. ⁊ pꝫ lr̄a. x Ue du. cor. h̄ ꝯn̄r īduc̄ ad timorē dei cōminā do penam. ⁊ ꝑ cōſequens boni amiſſionem carentibus dei timore dicens. Ue duplici corde. .i. pretendenti bonuʒ exterius. ⁊ habenti malum interius. y Et labys ſceleſtis. i. contra deum blaſphemis. z Et manibus malefacientibus. ſ. homicidio rapina ⁊ huiuſmodi. Et ſic tangitur triplex peccatuʒ. ſ. cordis oris ⁊ operꝪ procedēs ex defectu diuini timoris.
a Ue diſſolutis corde qui nō crediderunt deo. quorū cor eſt ſolutum ⁊ ſeparatum per infidelitatem a deo. b Et ideo non protegētur ab eo. ſcilicet a malo culpe in preſenti. ⁊ a malo pene in futuro. c Ue his qui perdiderunt ſubſtantiam. i. patientie virtutem. d Qui dereliquerunt vias rectas. ⁊ diuertunt in vias prauas. Sicut enim declinare a malo ⁊ facere bonum ſunt due partes iuſticie. ſic per oppoſitum deſerere bonum ⁊ facere malū ſūt due ꝑtes iniuſticie. e Et qd fa. ⁊c̄. i. pūire. f Cepit dn̄s. lʒ. n. oīa nuda ⁊ apta ſint oculis ei⁹. Heb. 4. tn̄ dr̄ inſpicere pctā qn̄ punit ea. g Qui timent. Hic conſequenter concludit intentū. ſ. ꝙ ex timore dei ꝓcedit multiplex bonū. d. Qui timent dn̄m ⁊c̄. ſed magis credibiles. h Et q diligūt illuʒ ⁊c̄. q: vā fides ꝑ delectatiōem opaī. i Qui timēt dn̄ʒ ingrēt q̄ beneplacita ſunt ei. nā de volūtate ei⁹ implenda ſunt ſolliciti.
k Et q di. ⁊c̄. q: plenitudo legis ē dilectio. Ro. 13. l Qui timent dn̄m ⁊c̄. ꝑ mundiciā interiorem. m Et in cōſpe. illius ſanctifi. aīas ſuas. ⁊ nō in ꝯſpectu hoīum tm̄. qđ ē ꝓpꝛium hypocritaꝝ. n Qui ti. dn̄m ⁊c̄. corde retinēdo. ⁊ opꝛe adimplēdo.
o Et patiētiam hēbunt in aduerſis. p Uſq; ad inſpe. aīe illius. ⁊ accipiī hic aīa ꝓ voluntate dīna. q̄ tunc aſpicit patientes qn̄ eos liberādo reddit gaudētes. q Si penitētiā nō egerimus de pctis. a qbus hō non pōt in p̄n̄ti vita eſſe imunis totalr̄. iuxta illud. i. Jo. i. Si dixerim⁹: q: pctm̄ nō hēmus ipſi nos ſeducim⁹. r Inci. ī ma. dn̄i. i. ī dīnā punitōeʒ valde grauē. Heb. 10. Horrēdū ē icidere ī man⁹ dei viuētis. s Scđm. n. magni. ipſi⁹. i. ꝑtātem puniendi obſtinatos. t Sic ⁊ miſericordia illius. penitentibus parcendo. u Cum ipſo eſt. nam vtraq; eſt eadem cum eſſentia diuina. Cap. III.

Filij ſpie. Poſtq̃ auctor detractauit de origine ṽtutū. h̄ ꝯñr agit de exercitio eaꝝ. Et diuidit̃ i duas ptes q2 p̄ tractat de hoꝝ exercitio. z° de ſtatib' i qb' fit hic exercitatio. 24. ca. Prima adhuc i duas. q2 p̄mo tractat de ṽtutū exercitio i ordine ad ꝓximum. ſcđo i ordine ad deū. 14. Prima adhuc i tres ſm q ꝓxim' ē ſupior. iferior. vel eq̃lis. q2 p̄ tractat de ṽtutū exercitio ad ſupiores. ſcđo ad iferiores. ibi. Igne ardenté tertio i ordine ad pares. iz. ca. ibi. Nō agnoſcit̃ amic'. Parētes aūt

tio i bonis tp̄alib' ꝛ ſpūalib'. c Et bñdictio illi' i nouiſſimo manet. i cōſecutōe vite beate. d Bñdictio pr̃is firmat domos filioꝝ. ſicut pꝫ de bñdictōe iſaac. Geñ. 27. e Maledictio āt ma. era. fūdamenta. domoꝝ filioꝝ ſibi rebellātiū. f Ne glo. h̄ ꝯñr retrabit filios a cōtumelia parētū. d. Ne glo. i ꝯtu. pr̃is tui. ꝛ ſubdit̃ rō. g Nō. n. eſt gloria. ſ. tibi. h Sꝫ ꝯfuſio. q2 pr̄ manet quodāmō i filio. Ex h̄ eniꝫ q idiuidua corruptibilia nō pn̄t ꝑmanere in ſeipſis: aliomō ſuppleuit de' eoꝝ ꝑmanētiā. ſ. ꝑ gn̄atōez ſm ph̄m. ſcđo de anima. ideo ſubdit̃.

ſūt ſuperiores q ſūt honorādi. iō tractatur h̄ de honore parentū. Et diuidit̃ in duas ptes. ſ. p̄ncipalé ꝛ icidétalé. q̃ incipit ibi. Fili i māſuetudine. Sciendum tn̄ q iſte diuiſiones ꝛ ſupra predicte et ſubſeq̃ntes vſqꝫ ad 44. ca. excluſiue ñ ſunt ita p̄ciſe. qn de ꝑtinentib' ad ptes aliq̃s tractet̃ aliqd i alijs ꝑtib' ꝛ econuerſo. ꝛ hoc propter cōnexioné ṽtutum de qb' agit̃ i hoc libro. Pars āt p̄ſens i duas diuidit̃. q2 p̄ ꝓbatur q parétes ſint honorādi ſcđo fili' excitat̃ ad executōez h' obſequij. ibi. Honora pr̄em ꝛc. Q2 auté parétes ſint honorādi. p̄ ꝓbat̃ auctoritate diuini p̄cepti. exo. zo. Inter parétes vero de' ē p̄mus. ex q̃ ois pr̄nitas i celo ꝛ i terra noiat̃. Eph. 3. iō dicit. Fili ſapie. i. di q ē ipa ſapia ꝑ eſſentiā. b Eccleſia iuſtoꝝ. q ſunt dei filij ꝑ adoptōis grāꝫ.

Filij ſapie eccl'ia iuſtoꝝ: ꝛ natio illoꝝ obedientia ꝛ dilectio. Iudiciū pr̃is audite filij: ét ſic facite vt ſalui ſitis Deus. n. honorauit pr̄ez i filijs ꝛ iudiciū mr̃is exqrés firmauit i filios. Qui diligit deū exorabit ꝓ pctis: ꝛ cōtinebit ſe ab illis: ꝛ in orōne dieꝝ exaudiet̃. Et ſicut q theſaurizat: ita ꝛ qui honorificat mr̄ez ſuā. Qui honorat pr̄ez ſuū iocūdabit̃ i filijs: ét in die orōnis ſue exaudiet̃. Qui honorat pr̄em ſuū vita viuet lōgiore: ꝛ q̃ obedit pr̄i refrigerabit mr̄ez. Qui timet dñꝫ honorat parétes: ét q̃ſi dñis ſeruiet his q ſe genuerunt: i ope ꝛ i ſermone ꝛ omni patiētia. Honora pr̄ez tuū vt ſupueniat tibi bñdictio a deo: ꝛ bñdictio illi' i nouiſſimo manet. Bñdictio patris firmat domos filioꝝ. maledictio aūt mr̃is eradicat fūdamēta. Ne gl'ieris i ꝯtumelia pr̃is tui non enim ē gl'ia: ſꝫ tibi confuſio Gloria. n. hoīs ex honore pr̃is ſui: ꝛ dedec' filij: pater ſine honore. Fili ſuſcipe ſenectā pr̃is tui: ꝛ nō ꝯtriſtes eū i vita illi': ét ſi defecerit ſēſu: veniā da: ꝛ ne ſpernas eū i tua virtute. Elemoſyna eniꝫ pr̃is non erit i obliuione. Nā pro pctō mr̃is reſtituet̃ tibi bonuꝫ: ꝛ i iuſticia edificabit̃ tibi: ét in die tribulatiōis cōmemorabit̃ tui: ꝛ ſicut in ſereno glacies ſoluentur pctā tua. Q̃ꝫ male fame ē qui derelinqt pr̄ez: ꝛ ē maledictus a deo q exaſperat mr̄ez. Fili i manſuetudiné opera tua ꝑfice: ꝛ ſup hoīuꝫ gloriā diligeris. Quāto magn' es humiliā te i oīb': ꝛ corā deo inuenies grāꝫ: qm̄ magna potētia dei ſoli': ét ab humilib' honorat̃. Altiora te ne q̃ſieris: ꝛ fortiora te ne ſcrutat' fueris: ſꝫ que p̄cepit tibi ds illa cogita ſemp: ꝛ i plurib' operib' ei' ne fueris curioſus. Nō ē. n. tibi neceſſariū ea que abſcōdita ſunt videre oculis tuis. In ſupuacuis reb' noli ſcrutari mltiplr: ꝛ i plib' ei' opib' nō eris curioſus. Plurima. n. ſup ſēſū hoīum oñſa ſūt tibi. Multos. n. ſupplātauit ſuſpicio illoꝝ: ꝛ i vanitate detinuit ſéſus illoꝝ. Cor du

i Gloria. n. hoīs ꝛc. ét pꝫ ex dictis lr̄a. k Fili ſuſcipe. h̄ ꝯñr excitat filios ad honorez parentū tp̄e ſenectutꝭ ſpāliter. cū dr̄: Fili ſuſcipe ſenectā pr̃is tui. tūc eni ñ ſolū idiget reuerētia filioꝝ. ſꝫ etiaꝫ ſubſidio ipoꝝ. l Et ſi defecerit ſenſu veniam da. q2 nō eſt culpa ſua. ſꝫ nālis defect'. Et q2 non ſolū filij tenent̃ parentibus viuis bñfacere. ſꝫ ét defūctis. ſubdit̃. m Elemoſyna eni patrꝭ. i. ꝓ aīa patris data. n Nō erit in obliuione. corā deo. o Nam ꝓ peccato mr̃is. i. ꝓ elemoſina ad remiſſionem ſui peti data. p Reſtituetur tibi bonū. meritoriū q Et in die tribulatōis. i. mortis. r Commemorabit̃ tui. ad remiſſioné tui peti. iō ſubditur. s Et ſicut in ſereno ꝛc. ꝛ pꝫ. ꝛ in fine concludit. t Q̃ꝫ male fame eſt. i. valde male. v Qui derelinquit patrem ꝛc. nā hoc eſt cōtra naturā. ideo merito ab omnib' diffamatur. x Fili i manſuetudine. hec ē ps incidentalis. ex hoc eniꝫ q cepit de virtutib' tractare ꝛ poſtea ꝓſeqtur. ponit hic vnuꝫ qđ ē cōe oīum ṽtutuꝫ. ſ. debituꝫ modū de q̃ tractat. primo ꝓut debet eē in agibilibus. ſecūdo i ſpeculabilibus. ibi. Altiora te. tertio in intrinſecis motibus ibi. Cor duruꝫ. Circa primuꝫ dr̄. Fili i manſuetudine. i. in benigno ꝛ decenti modo.

c Et natio ꝛc. ſic de hoīe nobilr̄ liberali ñ ſolū dr̄. q ſit libalꝭ ꝯcreto: ſꝫ ét libalitas i abſtracto. pp qđ ſubdit̃
d Iudiciū pr̃is. i. decretū dei q pr̄ eſt p̄ncipalis. vt dictum eſt.
e Audite filij. aure corꝑis ꝛ ét mētꝭ. f Et ſic facite ꝛc. q2 nō auditores legis. ſupple tm̄. ſed factores iuſtificabuntur. Ro. z.
g De'. n. ꝛc. i. honorari p̄cepit. h In filijs. i. ꝑ filios.
i Et iudiciū mr̃is. i. decretū ſuū de honore mr̃is. k Exqrés firmauit i filios. q2 firmiter exqrit obſeruatores ad p̄miandū. ꝛ trāſgreſſores ad puniēdū. ꝛ q2 honor parētū tūc ē meritori' vite eterne. qñ fit ex caritate. iō ſubdit̃. l Qui diligit deū exorabit ꝓ peccatꝭ p̄teritꝭ. m Continebit ſe ꝛc. cauēdo a recidiuo.
n Et i orōne dieꝝ. i. quā facit ꝓ adeptiōe vite eterne. q̃ ꝑ dies ſignificat̃. pṽ. 3. Lōgitudo dieꝝ i dextera ei'. o Exaudiet̃. Orō n. ſp ē exaudibilis qñ ē pia ꝓ ſe ꝛ ꝑſeuerās. ſic ē i ꝓpoſito.
p Et ſicut. Hic pōit̃ ſcđa rō q̃ accipit̃ ex pte boni. ex honore parētū ꝯſequēdi. cū dr̄. Et ſicut q theſauriçat. aggregās ſibi p̄cioſa
q Ita ꝛ q honorificat ꝛc. ſupple cōgregat ſibi merita p̄cioſa.
r Qui ho. pa. ſuū iocū. i filijs. nā habebit filios ſibi obedientes ꝛ ſe honorātes. quod cōtigit vt i plib'. qm̄ filij ſūt patꝝ imitatores. s Et i die ꝛc. i. facte pro ſe. t Exaudietur. hec ē eniꝫ vna de cōditōib' q̃ facit orōné ſp exaudibile. u Qui honorat ꝛc. ſic. n. promittit̃ i p̄cepto dei. Exo. zo. Honora pr̄em tuuꝫ ꝛ mr̄em vt ſis longeu' ſup terrā. x Et qui obedit ꝛc. conſolabit̃ eā. y Qui timet dñm ꝛc. ne ſit trāſgreſſor diui precepti.
z Et quaſi dñis ſeruiet his ꝛc. i. veraciter ꝛ ſine fraude.
a Et oi patiētia. bon'. n. fili' habꝫ patiētiā. ét ſi pr̄ eū icrepet ſine culpa. b Honora pr̄em tuū. hic ꝯñr iducit ad executōez honoris parētuꝫ. Et p̄mo oi tp̄e gnāl'r. ſcđo tp̄e ſenectutis ſpāl'r ibi. Fili ſuſcipe. Prima i duas. q2 p̄mo iduc̃ filios ad honoré parētū. z° retrahit eos a cōtumelia eoꝝ. ibi. Ne glorieris. Circa p̄mū dic̃. Honora pr̄em tuū vt ſupueniat tibi bñdictio. i. mlꝑlica

y Opa tua ꝛc. nā opera bōa de gn̄e frequenter deturpantur ex indecenti modo. z Et ſuper hominū gloriā. ꝯmuniū. a Diligeris q2 pauci ſūt reſpectiue. q bōa opa habeāt ꝛ bonū modū. Stultoꝝ eni ifinitus eſt numerus. Eccleſiaſtes. i. Et q2 ad debitū modum habendum valde facit humilitas. ſubdit̃. b Quāto ma. es. in poteſtate ſcientia ꝛ virtute. c Humilia te in omnibus. Greg'. omel'. 3i. Tanto eſſe humilior atqꝫ ad ſeruiendum deo promptior quiſqꝫ debet eē ex munere. quāto obligatioré ſe eſſe conſpicit i redenda rōne.
d Et corā deo inuenies gratiā gratitudo eniꝫ. de beneficio. iā accepto reddit hominé idoneuꝫ ad aliud accipiendum. e Qm̄ magna potētia dei ſolius. ꝓpter quod pōt ſemꝑ dare gratis āplius. f Et ab humilibus honorat̃. iō dei dona eis multiplicantur. g Altiora te Hic ꝯñter iducit ad debitū modū i ſpeculabilib': dicés. Altiora te ne q̃ſieris ꝛc. ſicut ſūt diuinitatis ſecreta. h Sꝫ q̃ p̄ce. ꝛc. q2 ſūt ad ſalutē neceſſaria. Vñ legit̃ i vita patrū. q qdam ſanctus p̄ſbyter noie copres iterrogatus de melchiſedech qs fuiſſet. cū de hoc cepiſſet cogitare ꝑcuſſit os ſuū. d. Ve tibi copres. q2 que tibi mādauit de' vt faceres dereliqſti ꝛ que a te nō reqrit illa ſcrutari preſumis. iō ſubdit̃.
i Et in plu. ei' ꝛc. nā in talib' eſt magis vanitas q̃ꝫ vtilitas. Cetera patét ex dcis vſqꝫ ibi. k Plurima eni ꝛc. oñſa ſunt tibi. illa. ſ. q̃ ſcis ꝓphetis ſūt reuelata ad ſalutē hoīuꝫ. qb' eſt humil'r ꝛ firmiter aſſentiendum. l Multos enim ſupplantauit ſuſpicio illoꝝ q2 p̄ſumentes de ſuo ingenio ſuſpicantur ad quecunqꝫ ardua cognoſcéda ſe poſſe ꝑtigere. m Et in vani. ꝛc. nā ꝑ hoc errores ꝛ hereſes ceciderūt.
n Cor durū. Hic ꝯñter iducit ad debitū modū i itriſecis motib'. Circa. qđ p̄mo maliciā reprobat. z° bonitaté ꝯmēdat. ibi. Cor ſapientis. Circa p̄' dicit. Cor durū. qđ reſiſtit iſtinctui diuino ad bonū. ſic i corꝑali

bus dr̄ durū qd̄ n̄ cedit tangēti.4.metheoroꝝ. a Ha.ma.ī nouiſſi
mo. Nā ſic dicit Aug. i ſermone de inocētibꝰ. Hac enī aiaduerſione
ꝑcutit pctōr. vt moriēs obliuiſcat ſui. q dū viueret oblitꝰ eſt dei.
b Et q amat piculū. i. occaſiones pctōꝝ. c Jn illo pibit. ſicut aui
cula volitās circa laqueū. d Cor igre. duas vias. i. hn̄s noticiā bo
ni i itellectu. ⁊ maliciā i affectu. e Nō ha. ſucceſſus. pſperos. ſ. ſed
aduerſos. f Et prauicors. i. hn̄s prauū cor. g Jn illis ſcanda
lizabit. Grauiꝰ ē.n. ſcandalū de caſu hois litterati q̄ʒ ſimplicis.

nior. ceterl paribꝰ. quia bonū q̄to cōius tāto diniꝰ ex. i. ethicoꝝ.
f Et pſbytero humilia aiaʒ tuā ⁊c̄. i. ſeni exhibe reuerētiā debi
tā. ⁊ nō dimittas ꝓpter eiꝰ pauperiē. Liber.n. iſte pmo fuit trā
ſlatus i grecū: ⁊ poſt i latinū. preſbyter aūt grece ideʒ ē quod ſe
nex latine. vii. p. de aia vbi trāſlatio noua hʒ. Si ſenex haberet
oculū iuuenis. videret vtiqʒ vt iuuenis. Antiq̄ trāſlatio. habet.
Si pſbyter haberet ocul' iuuenis ⁊c̄. g Libera eū q iniu
riā patit. i hoc.n. ē pauper. h Et non acide feras. i. egre vel

h Cor nequā. i. iniquuʒ.
i Grauabi. i do. iferni.
k Et pec. adij. ad peccā
dū. i. talis dū viuit d ma
lo i peius ꝓcedit. Et ſic ē
de ſingulari pſona. ſic d
cōgregatiōe mala. ꝓpter
qd̄ ſeqt̄. l Syna. ſu. ⁊c̄.
ſpūal'. q̄ ꝯſiſtit i bona di
ſpōe morū: ſic ſanitas cō
pis i bōa diſpōe humoꝝ.
m Frutex ⁊c̄. i. ois excu
ſatio pallians peccatuʒ.
n Eradicabit in illis. nā
oia nuda ſunt dei oculis.
o Et nō itelliget. ſ. a pec
catoribus q nolunt dina
iudicia iudicare.
p Cor ſapiētis. Hic ꝯn̄r
bonitatē oppoſitā com
mēdat. dicēs. Cor ſapiētl
itelliget. i. cognoſcetur.
q Jn ſapia. i. i v̄bis ⁊ ope
ribꝰ ſapie p q̄ cog̃ſcit ha
bitꝰ latēs i mēte. Cetera
patēt. r Jgnē ardē
tē. Poſtq̄ʒ autor tracta
uit de exercitio v̄tutum
erga ſuperiores. ⁊ iterpo
ſuit vnū qd̄ ē cōe diuʒ v̄
tutū. h ꝯn̄r agit d v̄tutū
exercitio erga iferiores
⁊ p erga iferiores i ſb̄a. z°
erga iferiores i ſapia. ſe.
c. ibi. Sapia filijs ſuis. 3°
erga iferiores i potētia.
7. ca. Jnferiores in ſub̄a
ſūt paupes: erga q̄s v̄tuo
ſe agit. cū eis p elemoſy
nā ſubuenit. i ō p elemo
ſyne virtutē oſtēdit. ſe
cūdo ad faciēdū eā idu
cit. in pricipio ſe. ca. Cir
ca primū dicit. Jgnē ar
dentem extinguit aq̄ ex
proprietate ſua. Et ele
moſyna reſiſtit pctis. penam pro eis debitā auertēdo. pp quod dani
el dicebat regi nabucodonoſor. Dan̄. 4. peccata tua elemoſynis redi
me ⁊c̄. s Et deꝰ ⁊c. de bonis a d̄o ſibi collatis. el'ynā faciēs eiꝰ mē
bris. t Meminit i poſteꝝ. augm̄tādo eiꝰ bonū. v Et i tpe ⁊c̄. i. ſue
mortl. x Jnueniet ⁊c. q2 ſic Augꝰ dic̄. Sola mīa comes ē defūctoꝝ.

rū habebit male in nouiſſimo: ⁊
qui amat piculū: i illō pibit. Cor
igrediēs duas vias nōn hēbit ſuc
ceſſus: ⁊ prāuicors i illis ſcādali
zabit. Cor nequā grauabit i do
loribꝰ: ēt pctōr adijciet ad peccā
dū. Synāgoge ſupboꝝ nō erit ſa
nitas: frūtex.n. pcti erādicabit in
illis: ēt nō itelliget. Cor ſapiētis
itelliget i ſapiā: ⁊ auris bona au
diet cū omni ꝯcupiſcētia ſapiaʒ:
Sapiēs cor ⁊ itelligibile abſtine
bit ſe a pctis: ⁊ i operibꝰ iuſticie
ſucceſſus habebit. Jgnēʒ ardētē
extiguit aq̄: ⁊ elemoſyna reſiſtit
pctis: ⁊ dēus pſpector ē eiꝰ q red
dit grāʒ. Memīnit i poſteꝝ: ⁊ in
tpē caſus ſui iuēniet firmamētū.

Fili elēmoſinam IIII.
paupis ne defraudes: ⁊
ocūlos tuos ne tranſuer
tas a paupe. Aiaʒ eſūriētē ne de
ſperis: ⁊ nō exaſperes pauperē i
iopia ſua. Cor iopis ne affligeris
⁊ nō ꝓtrahas datuʒ anguſtianti.
Rogatōeʒ ꝯtribulati ne abijcias:
⁊ nō auertas faciē tuā ab egeno.
Ab inōpe ne auertas ocl'os tuos
ꝓpter irā: ēt nō relinquas q̄renti
bus tibi retro maledicere. Ma
ledicētis.n. tibi i amaritudine aie
exaudiet depcatio illiꝰ: exaudiet
aūt eū q fecit illum. Cōgregatiōi
paupeꝝ affabilē te facito: ēt pſby
tero humilia aiaʒ tuā: ⁊ magna
to humilia caput tuum. Declina
paupi ſine triſticia aurē tuam: ⁊
redde debitū tuū: ⁊ rn̄de illi paci
fice i māſuetudine. Liberā eū q
iniuriā patit de manu ſuperbi: ⁊
nōn acide feras i aia tua. Jn iudi
cādo eſto pupillis miſeriors vt
pater. ēt ꝓ viro mr̄i illoꝝ: ⁊ ēris
tu velut filiꝰ altiſſimi obediēs: ēt
miſerebitur tui magis q̄ʒ mater.
Sapiā filijs ſuis vitā inſpirat: ēt
ſuſcipit inqrētes ſe: ēt pibit in via
iuſticie. Et quī illā diligit: diligit
vitā: ⁊ quī vigilauerit ad illā: cō
plectētur placorē eiꝰ. Qui tenue
rint illā: vitā hereditabūnt: ⁊ quō
itroibit bn̄dicēt deus. Qui ſerui
unt ei obſequētes erūt ſcō: ⁊ ēos
q diligūt illam: diligit deus. Qui
audit illā iudicabit gētes: ⁊ quī i
tuet illā: pmānebit confidēs. Si
crēdiderit ei: hereditābit illam: ⁊
erūnt i ꝯfirmatōe creature illoꝝ:
quōniaʒ i tentatōe ambūlat cum
eo: ēt i pimis eligit eum. Timō
rem ⁊ mētum ⁊ pbatiōnē idū
cet ſuper illum: ⁊ cruciābit illum
i tribulatōe doctrine ſue: dōnec
tentet eum in cogitationibus ſu
is ⁊ crēdat anime illius. Et fir
mābit illum: ēt iter addūcet di
rectum ad illum: ēt letificabit il
luʒ: ⁊ denūdabit abſcōſa ſua illi:

moleſte. ſic fructus
acidus dentes mo
leſtat. i Jn iudi
cando eſto ⁊c̄. ſalua
tamen iuſticia.
k Et pro viro matrl
illoꝝ. viduā cōſolā
do. l Et eris tu
velut filiꝰ altiſſimi.
p gratie adoptionē
m Et miſerebit tui
magis q̄ʒ mater. q2
miſericordior ē q̄ʒ
illa ⁊ potentior ad
danduʒ meliora.
n Sapia. h ꝯn̄r idu
cit ad iuuādū infe
riores in ſcia. qd̄ fit
p doctrinā q̄ ſuble
uant ignorātes. Et
diuidit i duas ptes
Nā oñdit pmo q̄l'r
hō ſapiaʒ habeat a
deo. ſcd̄o iducit ad
cōicādū eā ꝓximo.
ibi: Fili ꝯſerua tpſ.
Circa pmū dic̄. Sa
pientia. ſ. increata.
o Filijs ſuis vitaʒ
inſpirat. i. propoſi
tū ⁊ deſiderium vi
te meliorl p doctri
nā ſuā. p Et ſu
ſcipit ⁊c̄. ſapie donū
eis augmentando.
q Et pibit ⁊c̄. eā oñ
dēdo. r Et q ⁊c̄.
nā ē vita p eēntiā.
s Et q vigi. ad illā.
p ſtudium lectōis ⁊
orōnis. t Cōple
ctēt placorē eiꝰ. i. ſu
uitatē. ⁊ dr̄ a placo
placaſ. v Qui te
nuerit illā. corde et
ope. x Heredita
būt vitā. grē i pn̄ti. ⁊ gl'ie i futuro. y Et quo itroibit. ſapia
icreata. 3 Bn̄dicet deꝰ. ibi ml'tiplicādo dona ſua.

y Fili el'ynā h ꝯn̄r iducit ad el'ynā faciēdā. Et p Cap. III.
mo pſōe ſingl'ari. ſcd̄o cōitati. ibi. Cōgregatōi paupeꝝ. Circa
pmū dicit. Fili elemoſynā paupis nō d fraudes. tibi retinēdo
qd̄ ē tibi ꝯmſſū paupibꝰ erogare. vel de tuo denegās in caſu nec̄itatl
in q̄ pauperi debet. 3 Et oculos tuos ⁊c̄. vt ſi non potes exhibere
manū. ſaltē exhibeas aiuʒ ⁊ benignū aſpectū. a Aiaʒ eſurientem
ne deſpexeris ⁊c. nā afflicto nō ē dāda afflictio. ſʒ cōſolatio. cetera pa
tēt. vſqʒ ibi. b Ab inope ⁊c̄. i. ſi de pterito te turbauerit. nō dimit
tas. propter hoc ſibi bn̄facere. c Et non relinquas ⁊c̄. i. nō des oc
caſionē paupi p tuā duriciā. vt maledicat occulte tibi. ⁊ ſubdit cauſa.
d Maledicentis enī tibi ⁊c̄. Sʒ cōtra hoc videt q nō ſit exaudibilis.
q2 maledicere pctm̄ eſt. Dicendū q maledicere nō accipit hic pro im
pcatiōe mali culpe. q̄ ſemp eſt pctm̄. nec pro iprecatōe mali pene abſo
lute. ſed pro iprecatōe mali pene. vt vexatio det itellectū ei cui iprecca
tur. ⁊ ſic ex ſua afflictōe ad cōpatiēdū alijs moueat. d Cōgrega
tōi. Hic ꝯn̄r monet elemoſynā facere cōmunitati. d. Cōgregatōi pau
peꝝ affabilē te facito. alloq̄ndo dulciter. ⁊ donū ſi potes cōferendo. ⁊
tūc erit duplex elemoſyna. ſ. verbi ⁊ facti. ⁊ tanto melior quāto cōmu

a Qui ſeruiūt ei ⁊c̄. nā ipe ē deꝰ q ē ſcūs ſcōꝝ. b Et eos q di
ligūt ⁊c̄. pv̄. 8. Ego diligētes me diligo. c Qui audit ⁊c̄. quia
ſpūalis iudicat oia. i. Cor. z. d Et q̄ ituet illā. p ſcāʒ medita
tōeʒ. e Permanebit cōfidēs. de btitudie. f Si cre. ei.
. ſ. ſapie icreate. g Hereditabit illā ⁊c̄. vbi plenarie hēbitur
⁊ iamiſſibl'r. h Et erūt ⁊c̄. i. opa eoꝝ erūt i bono cōfirmata.
i Mūi tētatōe. pn̄tl vite. k Ambulat cū eo. ipm dirigendo
l Et i pmis eligit eū. i. cū electl q ſūt pmi ⁊ pcipui apd deū aſcri
bit ipʒ. m Timorē. offēſe. n Et metū. gehēne. o Et pba
tōeʒ. i. tribl'atōeʒ tpalē q̄ ꝓbat hoies. ſic ignis auꝝ. p Jndu
cet ſup illū. i. pmittet iduci ad eiꝰ bonū. q Et cruci. illū. i. pmit
tet cruciari. r Jn tribl'atōe ⁊c̄. q2 talis vexatio dat itellcm̄.
s Donec tenet illū ⁊c̄. i. manifeſtet alijs bonitatē ſue mētis. ſic
.n. tētauit abrahā geñ. zz. vt māifeſtaret alijs obediētia abrahe
t Et credat aie illiꝰ. i. credi faciat eiꝰ v̄bis. q̄ ꝓcedūt ex cōceptu
mentis. ſic.n. fuit de abrahā poſt dictā tētatōeʒ. vū ſibi dixerūt
ethei. Geñ. z3. Pꝛiceps dei es apd nos ac ſi dicerēt. v̄bis tuis cre
dimus ſicut v̄bis dei. v Et firmabit illū i bono. x Et iter
adducet directū ad illū. hypalage eſt. Et eſt ſenſus. adducet illū
ad iter rectū. y Et letificabit illū. gaudio iterioris ꝯſcie.
3 Et denudabit abſconſa ſua illi. i. reuelabit occulta ſue ſapie.

a Et theſauriçabit ſup illũ ⁊c̃. vt ſciat ſe ⁊ alios dirigere i viã iu/
ſticie. b Si ãt oberrauerit. p maliciã ſuã. c Dereliquet
eũ. ſicut cõtigit ſacerdotib⁹ ⁊ ſcribis iudeoꝝ. q a v̾itate quaȝ de
xp̃o cognouerãt p ſcripturas ꝓphetaꝝ errauerũt p iuidiaȝ quã
ↄ xp̃m cõceperũt: eo ꝙ p̃dicabat cõtra eoꝝ vitia. ꝓpter quod tra
didit eos de⁹ i manib⁹ romanoꝝ. q ptim eos occiderũt. partim
captiuauerũt. ⁊ i mãib⁹ inimici pmiſit eos p obſtiatõeȝ detineri
d Fili cõſerua tp̃s. Poſtq̃ȝ auctor oñdit q̃lr hõ ſapiaȝ hȝ a deo.

do. ſȝ tm̃ illi q ſcit ⁊ põt remediare. ȝ Noli re ⁊c̃. ſ. dei. a Nec co
neris. i. iuſticie dine cui reſiſtunt i pctĩs obſtiati. Cõſeq̃nter ponit qđ
ptinet ad veritateȝ iuſticie. d. b Pro iuſticia ⁊c. i. p ſalute aie tue.
c Et vſqȝ ad ⁊c. eligibilior. n. eſt mors bona. q̃ȝ tranſgreſſio iuſticie.
d Et de⁹ expu. ⁊c. ſpũales ſp. ⁊ corpales freq̃nter. e Noli citat⁹ ⁊c.
i. p̃ceps i pferẽdo ſniaȝ. f Et remiſ. ⁊c. i. i exeq̃ndo ſniam iuſte latã.
g Noli eẽ ſic̃ leo. h ↄñr excludit q̃dã ipediẽtia q̃ꝝ vnũ eſt crudelitas.
quã excludit. d. Noli eẽ ſic̃ leo ⁊c. ſcđȝ ẽ cupiditas. circa quã p̃ põit itẽ/

hic ↄñr iducit habẽ
tẽ ſapiam ad cõicã/
dũ eã ꝓprio. Et diui
dit in duas ptes. q2
p̃ agit de v̾itatis do
ctrĩa. ſcđo de docto
ris prudẽtia. in p̃n/
cipio. capl̃i. 6. Pria
adhuc in duas. q2 p̃
iducit doctos ad cõ
municãdũ. ſcđo di/
ſcipulos ad recipiẽ/
dum. 6. ca. ibi. Fili a
iuuẽtute. Prima in
duas: q2 p̃ doctores
iducit ad docẽdum
v̾itatẽ. z⁹ ad reſcin/
dendũ ſupfluitatẽ.
ſe. ca. ibi. Nõ venti/
les te. pma adhuc i
duas. ſ. i ptẽ p̃ncipa
lẽ ⁊ icidentalẽ: q ici
pit ibi. Nõ ↄfunda/
ris. Circa p̃mũ iduc̃
ad docẽdũ veritatẽ
cũ debitis circũſtã
tȝs. quaꝝ vna ẽ op
portunitas tpis: q2
ſicut dr̃ Eccleſia. 3.
Tp̃s tacendi ⁊ tp̃s
loquẽdi: iõ ſubdĩ.
Fili ↄſerua tp̃s. do/
ctrina vero verita/
tis ipedĩ p malã v̾i
tã doctoris. iõ ſbdi
tur. e Et deui/
ta a malo. Gregori⁹
omel. 37. Cui⁹ vita
deſpicitur. reſtat vt
ei⁹ p̃dicatio ↄtẽnat̃
Impedit̃ ẽt vera do
ctrina eo ꝙ doctor
timet vel erubeſcit
tangere vitia ma/
gnoꝝ. ideo ſubdĩ.

⁊ theſaurizabit ſup illũ ſciaȝ ⁊ i/
tellectũ iuſticie. Si aũt oberraue
rit dereliquet eũ: ⁊ tradet eũ i ma
nus inimici ſui. Fili obſuã tp̃s:
⁊ deuita a malo. Pro aĩa tua ne
ↄfũndaris dicere verũ. Eſt enim
ↄfuſio adducẽs pctm̃: ⁊ ẽſt ↄfu/
ſio adducẽs gl̃iã ⁊ grãȝ. Nẽ acci/
pias faciẽ aduerſus faciẽ tuam:
Nec ãduerſus aiaȝ tuã mẽdaciũ
Nẽ reuerearis ꝓximũ tuũ i cãſu
ſuo: nec retineas verbũ i tpẽ ſalu
tis. Nõn abſcõdas ſapiaȝ tuam i
decore ſuo. In linguã. n. ſapiã di/
gnoſcit̃: ⁊ ſenſus ⁊ ſcia ⁊ doctri/
na i verbo ſenſati: ⁊ firmamẽtũȝ
i operib⁹ iuſticie. Nõ ↄtradicas
v̾bo veritat̃ vllo mõ: ⁊ dẽ mẽda
cio ieruditõis tue ↄfũdere. Nõn
ↄfũdar̃ ↄfiteri pctã tua: ⁊ nẽ ſub/
ijcias te oĩ hoi ꝓ pctõ. Nõli reſi/
ſtere ↄtra faciẽ potẽt̃: nec conẽ/
ris ↄtrã ictũ fulminis. Prõ iuſti/
cia agonizare ꝓ aia tua: ⁊ uſq; ad
mortẽ certa ꝓ iuſticia: ⁊ de⁹ expũ
gnabit ꝓ te inimicos tuos. Nõli
citat⁹ eẽ i ligua tua: ⁊ iutilis: ⁊ re
miſſus i opib⁹ tuis. Nõli eẽ ſic
leo i domo tua euertẽs domeſti
cos tuos: ⁊ opprimẽs ſubiectos
tibi. Nõ ſit porrectã mãnus tua
ad accipiendum: ⁊ ãd dandum
collecta. V.

Nõli ãttẽdere ad poſſeſ/
ſiones iniq̃s: ⁊ nẽ dixe/
ris ẽ mihi ſufficiẽs vita.
Nihil. n. ꝓderit i tpe vindicte: ⁊
obdũctõis. Nẽ ſeq̃ris i fortitudi
ne tua ↄcupiſcentiã cordis tui: ⁊
nẽ dixeris. Quõ potui: ãut quis
me ſubijciet ꝓpter fcã mea? De⁹
. n. vidicãs vidicabit. Nẽ dixeris
Peccaui: ⁊ qd mihi accidit tri/
ſte? Altiſſimũs. n. ẽ patiẽs reddi
tor. De ꝓpitiatu pctõꝝ nõli eſſe
ſine metu: neq; adijcias pctm̃ ſu
per pctm̃: ⁊ ne dicãs. Miſeratio
dñi magna ẽ: multitudinis pctõꝝ
meoꝝ miſerebit̃. Miſericordiã
. n. ⁊ irã ãb illo cito ꝓximant: ⁊ i
pctõres reſpicit ira illi⁹. Nõ tãr/
des ↄuerti ad dñm: ⁊ ne differas
de die i diẽ. Subito. n. veniet ira
illi⁹: ⁊ i tpe vidicte diſꝑdet te. Nõ
li anxi⁹ eẽ i diuitijs iiuſtis: nõ. n.
ꝓderũt tibi i die obductõis ⁊ vi/
dicte. Nõ ṽẽtiles te i oẽȝ vẽtũ: ⁊
nõn eas i oẽm viã. Sic ẽnim oĩs
pctõr ꝓbat̃ i duplici ligua. Eſtõ
firmus i via dñi: ẽt i veritate ſen/
ſus tui ⁊ ſcia: ⁊ proſeq̃t te ver/
bũ pacis ⁊ iuſticie. Eſtõ mãſuet⁹
ad audiẽdũ verbũ dei vt itẽlligas
⁊ cũȝ ſapiã ꝓferes reſpõſũ veꝝ.
Si ẽſt tibi itellect⁹ reſpõnde ꝓxi
mo: ſin autẽ: ſit manus tua ſuper

tũ ſcđo exeq̃t ꝓpoſitum
i p̃ncipio ca. ſe. Et q̃m cu
piditas ẽ radix oĩuȝ ma/
loꝝ. p̃ Timot. 6. iõ dicit.
h Nõ ſit ⁊c. i. prompta.
i Man⁹ tua ⁊c. munera
iniuſte vel inhoneſte.
k Et ad dan. ⁊c. i. clauſa.
Capi. V.
l Nõli attẽdere. h
ꝑſeq̃t itẽtũ ð cu
piditate. d. Nõli attẽde/
re ad poſſeſſiones iniq̃s.
i. inique acquirendas.
m Et ne dixe. ⁊c. i. mihi
reſtat lõga vita. iõ multa
mihi ſũt acquirenda.
n Nihil enim ⁊c. diuine
o Et obductõis. i. clau/
ſiõis ſẽſuũ. q̃ fit i morte.
p Ne ſequar̃ in fortitu/
dine tua concupiſcẽtiaȝ
cordis tui. per potentiaȝ
tuam aliena rapiendo.
q Et ne dixeris quomõ
potui. de preterito. ſic. ſ.
potens ero in futuro.
r At quis me ſubyciet.
q. d. nullus. ſed hoc remo
uetur. cum ſubditur.
s Deus vindicans vin/
dicabit: cuius potentie:
nemo poteſt reſiſtere.
t Ne dixeris peccaui ⁊
quid mihi accidit triſte:
q. d. ira bene vel melius
eſt mihi ſicut non peccã/
ti. ⁊ hoc frequenter con/
tingit quantum ad bona
temporalia. ideo ſubdi/
tur: punitio diuina:
v Altiſſimus enim eſt
patiens redditor: nã ali/
quando expectat per to
tam vitam: ⁊ tunc poſt

f Pro aia tua. i. ꝓ vita tpali exponẽda. g Ne ↄfun. di. ⁊c̃. ⁊
ſubdĩ rõ. h Eſt n. ↄfuſio ⁊c. ſ. illa q̃ doctor dimittit dr̃e ve
rũ. ne a maiorib⁹ cõfuſionẽ patiat̃ i cõſpectu hoĩuȝ. i Et eſt
ↄfuſio ⁊c. ſ. illa q̃ ſuſtinet̃ patiẽter pp v̾itatẽ. Iteꝝ ipedĩ v̾a do/
ctrina ẽt p acceptõeȝ pſonaꝝ. iõ ſubdĩ. k Ne acci. fa. ſ. hoĩs.
Aduerſus faciẽ tuã. i. ↄ aĩaȝ tuã q̃ ẽ facis ad v̾itatis cõtẽplatõeȝ
de q̃ facie dr̃. z. Cor. 3. Nos v̾o reuelata facie dñi gl̃iã ſpeculan/
tes ⁊c. l Nec aduerſus ⁊c. dicẽdo falſũ ſciẽter i fauorẽ alicui⁹
potẽtis. m Ne reuerear̃ ꝓxi. tu. i. amicũ. n In caſu ſuo
malũ ipſi⁹ palliãdo. o Nec reti. v̾bũ. ceſſãdo a doctrĩa v̾itat̃.
p In tpe ſalut̃. i. cõuenientis doctrine. q Nõ abſcondas ⁊c.
v̾bis curioſis obũbrãdo v̾itatẽ. ⁊ ſubdĩ cã. r In lingua eni.
lucide loq̃nti. s Sapia dignoſcit̃. q2 facile capit̃ ab audito/
rib⁹. ꝓ v̾. 14. Doctrina ꝓuidẽtiũ facilis. t Et firmam̃tũ ⁊c.
q2 doctrina bõa ↄfirmat̃ p opa bõa docẽt̃. ⁊ q2 vane gl̃ie cupidi
dict̃ alioꝝ ẽt ver̃ vel̃ mag̃ ꝓbabilib⁹ libẽter ↄdicũt. qđ cedit i
v̾itatis ipedimẽtũ. iõ ſubdĩ. Nõ ↄdicas verbo veritatis ⁊c̃. ⁊ pȝ.
v Et de mẽdacio ⁊c. ſ. i teipſo ð fatuitate tua i alioꝝ rep̃heſiõe.
x Nõ ↄfũdaris. Hec ẽ ps icidẽtalis i q̃ tractat auctor de v̾itate
vite ⁊ iuſticie. eo ꝙ imediate tractauerat de v̾itate doctrine. Et
dĩdĩ i duas ptes. q2 p̃ põit aliq̃ ad vtrãq; v̾itatẽ ptinẽtia. z⁹ ex/
cludit aliq̃ q̃ ſũt ipediẽtia: ibi. Noli eẽ ſic̃ leo. Circa p⁹ dic̃. Non
ↄfũdar̃ ↄfiteri pctã tua. ei q ſcit ⁊ põt remediuȝ adhibere. h. n.
ptinet ad v̾itatẽ vite. y Et ne ſubycias ⁊c, ſupple. remediã/

hanc infert grauiſſime gehẽne penã. x De ꝓpitiatu peccatorum
ſ. per penitentiam remiſſorum. y Noli eſſe ſine metu. quia neſcis ſi
penitentia ſufficiens fuerit. ⁊ ſi fuerit ſufficiens ad remotioneȝ culpe.
non tamen totalis pene. z Neq; adycias peccatum: per recidiuũ:
a Super peccatum prius dimiſſum. quia ſic quodãmodo per ingra/
titudinem rediret. b Et ne dicas: Miſeratio domini magna ẽ ⁊c.
de dei miſericordia nimis preſumendo. ⁊ ſubditur ratio.
c Miſericordia enim. parcens. d Et ira. puniens.
e Ab illo cito proximat. ſm ꝙ homo penitet de peccatis. vel indurat̃
i ill̃. ideo ſubdĩ. f Nõ tardes con. ad dñȝ. p pnĩaȝ verã. Et reuer
tĩ auctor ad icrepatõeȝ cupiditatis. d. g Noli anxi⁹ eẽ in di. ⁊c̃:
acq̃rẽdis vl̃ male retinẽdis. cetera patẽt ex dcĩs. h Nõ venti. te:
Auctor ſupra iduxit ad docẽdũ v̾itatẽ. h ↄñr iduc̃ ad vitãdũ idecẽtiã
⁊ ſupfluitatẽ. d. Nõ vẽtiles te i oẽȝ vẽtũ. iactãter ⁊ p̃ſũptuoſe docẽdo
i Et nõ eas ⁊c̃. i. oẽȝ opiõnẽ recitãdo. ⁊ nc̃ vni nũc alteri adherendo:
k Sic eni oĩs ⁊c̃. mõ v̾itatẽ docẽdo. mõ ↄriũ v̾itati aſſerẽdo. qđ ſolẽt
facere doctores vacillãtes i fide. iõ ſbdĩ. l Eſto fir. ⁊c̃. q̃ȝtũ ad fidẽ
m Et i v̾ita. ⁊c̃. i. dictamine rõnis nãlis. q̃ȝtũ ad mores. n Et pſe
quat̃ ⁊c̃. i agilib⁹ hui⁹ vite. Et q̃m ad doctorẽ ptinet de q̃ſitis rñdere/
v̾itatẽ. iõ ſbdĩ. o Eſto mãſuc. ⁊c̃. dulciter audiẽdo q̃ſtionẽ de fi
de vel morib⁹ tibi fcãȝ. p Vt itel. q̃rẽt̃ itẽtiõeȝ. q Et cũ ſa. ⁊c̃.
ſȝ eni pbȝ op⁹ ẽ ſapiẽt̃ nõ mẽtiri de q̃b⁹ nouit. iõ ſubdĩ. r Si eſt
tibi itellcũs. v̾itatis circa q̃ſitum. s Reſponde ꝓxi. ſin autem ſit
manus tuas ſuper os tuum. tacendo. ⁊ ſubditur ratio.

a Ne capiaris ꝛc. ꝛ pꝫ lr̃a. ꝛ qm̃ aliq̃n doctoꝛ vane glie cupidus vere cundat̃ nō r̃ndere. nec audet i palā. q2 neſcit v̾itatē. iō r̃ndet occulte ꝛ male. ꝓpter qđ ſubdit̃. b Nō appel. ſuſurro. i. male loq̄ns i ſilentio. vn̄ dr̃ ſuſurro ab auris ſono. eo q̄ loq̄t̃ i aure. c Et ling. tua ꝛc. corā deo ꝛ corā hoīb⁹ aliq̃n. ſ. q̄n talia ad hominuꝫ noticiā deducunt̃. d Sup furē. n. ē. i. peioꝛ fure. q̄ fac̃ fraudē i re poſſeſſa. ſꝫ iſte fraudem facit i v̾itatis doctrina. qđ ē deteri⁹. iō ſubdit̃. e Cōfuſio ꝛ penitētia. q2 talis ſe vidēs cōfuſū penitet de r̃nſione ſua. f Et denotatio

o Eſt. n. h̃ ꝯn̄r ponit̃ diſtictio amicitie. vt videat̃ de q̄ amico ſit ꝯfidēdū. ꝛ p̄ ponit̃ diſtictio. z⁹ v̾itatis amicitie cōmendatio: ibi Amic⁹ ſi pmāſerit. Circa p⁹ ponit̃ diſtictio q̄drimēbris. cuꝫ dr̃. Eſt. n. amic⁹ ſm tp̄s ſuū ꝛc. i. ſm tp̄s aptum ad lucꝝ ſuum. qđ eſt tp̄s ꝓſp̄itat̄ amici. q̄ ꝓp aduerſitatē ſupueniētē recedit ab amicitia. p Et ē ꝛc. ꝛ h̃ ē hō īuidus q̄ ſupcreſcēte amici ſui ꝓſpitate. ꝓ īuidiā īcipit dolere ꝛ eidē ꝯri⁹ eē. q Et ē ami. q odi. ꝛc. Dic ē hō falſus. q cū aliq̄ fingit amicitiā. vt ſciat ſuū ſecretū. vt

peſſima. i. oñſio cōfuſibilis cū digito. g Sup bilinguē. q2 ſic reſpōdet ignorās. ſicut ſciēs. ideo ſubdit̃. h Suſurratori odium ꝛc. q2 meret̃ iſta mala. Lr̃ aūt pōt exponi lr̃a ab illo loco. Nō appelleri ſuſurro ō ignaro doctore qui neſcit doctrinā bonaꝫ alteri⁹ i palam impugnare. ꝛ īuidia mot⁹ i occulto nitit̃ eam deprauare. Pōt ēt exponi de quolibꝫ occl̃to detractore. In fine ꝯcludit de vero doctore.
i Iuſtifi. puſil. ꝛc. nō ḋclinādo a v̾itate doctrie ꝓpter variū ſtatū hōiuꝫ ꝛ fortunā. q2 v̾itas ē ſtabilis. nec ſeq̄t̃ fortune variabilitatē. Cap. VI.
k Noli fieri. Supi⁹ actū ē de v̾itatis doctrina. h̃ agit̃ de doctoris prudentia q̄ maxime ꝯſiſtit in hoc. q̄ agrat ꝛ cōſeruet dei ꝛ hominuꝫ amicitiā. nā caritas ē ſummū dei donum i. Cor. iꝫ. Maioꝛ āt hoꝝ ē caritas. ꝓp qđ p̄mo retrahit̃ ab icurſu inimicitie. ſcđo idncit̃ ad ꝑfectū amicitie. ibi. Verbū dulce. Circa p̄mum dr̃. Noli fieri pro amico inimicus ꝓximo. nā oīs ꝓxim⁹ eſt ex caritate diligēdus. ꝓp qđ inimicitia ꝯria ē deo.

os tuū: ne capiaris i v̾bo idiſciplinato ꝛ ꝯfūdaris. Honoꝛ ꝛ glīa i ſmone ſēſati: ligua vero iprudētis ſubuerſio ē ipſi⁹. Nōn appelleri ſuſurro i vita tua: ꝛ liguā tua ne capiaris ꝛ ꝯfūdaris. Sup furē. n. ē ꝯfūſio ꝛ pnia: ꝛ denotatio peſſima ſup biliguēꝫ: ſuſurratori aūt odiū ꝛ inimicitia ꝛ ꝯtumelia. Iuſtificā puſillū ꝛ magnū ſilr. VI

Noli fieri ꝓ amico inimicus ꝓximo. Impropeꝛiū. n. ꝛ ꝯtūmeliā malus hereditabit: ꝛ oīs pctoꝛ īuidus ꝛ biliguis. Nō te extollas i cogitatione aīe tue velut taur⁹: ne forte elidat̃ virt⁹ tua ꝑ ſtulticiā: ēt folia tua comedāt: ꝛ fruct⁹ tuos ꝑdat ꝛ reliquaris velut lignū aridū i heremo. Aiā. n. nequā diſꝑdet quī ſe hꝫ: ꝛ i gaudiū inimicis dāt illū: ꝛ deducet i ſortēꝫ ipioꝝ. Verbūꝫ dulce multiplicat amicos: ēt mitigat inimicos: ꝛ ligua eucharis i bono hoīe abūdabit. Multi pacifici ſint tibi: ꝛ ꝯſiliari⁹ ſit tibi vn⁹ de mille. Si poſſides amicū i tētatōe poſſides euꝫ: ꝛ ne facile credas ei teipꝫ. Eſt. n. amic⁹ ſm tp̄s ſuū: ꝛ nō pmanebit

i die tribulatōis. Et eſt amicus q ꝯuertit̃ ad inimicitiā: ꝛ ē amic⁹ q odiū ꝛ rixam ꝛ ꝯuitia denudabit. Eſt aūt amic⁹ ſoci⁹ mēſe: ꝛ nō ꝑmanebit i die nec̄itat̄. Amicus ſi pmāſerit fix⁹: erit tibi quaſi coeq̄lis: ꝛ i domeſtic̄ tuis fiducialiter aget. Si hūmiliauerit ſe ꝯtra te: ꝛ a facie tua abſcōderit ſe: vnanimē hēbis amiciciaꝫ bonā. Ab inimic̄ tuis ſeparare: ꝛ amic̄ tuis attēde. Amicus fidelis: ꝓtectio fortis: q autēm īuenit illū īuenit theſaurum. Amico fideli nulla ē cōparatio: ꝛ nō eſt digna pōderatio auri ꝛ argēti. ꝯtra bonitateꝫ fidei illius. Amicus fidelis medicamētum vite ꝛ imoꝛtalitatis: ꝛ q metuūt dn̄m: īuenient illum. Qui timet deū eq̄ habebit amiciciā bonā: quōniā ſm illum erit amic⁹ illi⁹. Fili a iuuētute tua excipe doctrinā: ēt vſq3 ad canos īuenies ſapiam. Quaſi is q arat ꝛ q ſeminat accede ad eā: ꝛ ſuſtine bonos fructus illius. In ōpe eniꝫ ipſius exiguum laboris: ꝛ cito edes de gn̄atōib⁹ illi⁹. Qñam aſpera ē nimiuꝫ ſapia idoct̄ hoībus: ēt nō pmanebit i illa excors.

ſic meli⁹ poſſit ipugnare eū. ſic̄ i legēda bti tiburtij dr̄ ō torq̄to. q̄ iunxit ſe xp̄ianis. vt eos grauius impugnaret.
r Eſt āt ami. ſo. ꝛc. hec ē amicitia q̄ fūdat̃ i bono delectabili. q̄ trāſeūte ſoluitur amicitia.
s Amic⁹. h̃ ꝯn̄r ponit̃ amici veri commēdatio. cuꝫ dicit̃. Amic⁹ ſi pmanſerit fixus. tecū i amicitia que eſt ſm deū.
t Erit tibi ꝛc. i. diliges eū ſic̄ teipꝫ ſm caritatis p̄ceptum.
v Et i domeſtic̄ ꝛc. i. i p̄uatis negocijs tuis fiducialiter ſe hēbit. x Si humiliauerit ſe ꝯ te. i. coram te i omnib⁹ bonis tibi ꝯſētiēs.
y Et a fa. tu. ꝛc. ꝓcurādo bōa i abſentia tua magl̄ q̄ꝫ i p̄ntia. z Unanimē hēbis ꝛc. i. cū eo h̃s vnū coꝛ ꝛ vna aīa.
a Ab ini. tuis ꝛc. nō tn̄ aīo ꝑ dilectiōeꝫ. Math. 5. Diligite inimicos veſtros.
b Et ab amic̄ tuis attēde qui ſūt veri amici. ſcđm conditiones premiſſas.

ꝛ bonis hoīb⁹ odiēda. ꝓpter qđ ſubdit̃. l Improperiū enim. i finali iudicio. in q̄ xp̄s ip̄ropabit malis ꝛ maxime peccātibus ex certa ſcia. q̄lis ē doctoꝛ mal⁹. m Et ꝯtumelia. i iferno a diabolo ꝛ āgelis ei⁹.
n Et oīs peccatoꝛ ſciēs ꝛ ītelli. ō q̄ h̃ agit̃. o Inuidus. fame alioꝝ
p Et bilinguis. nā aliq̃n ſcienter loq̄t̃ ꝯtra v̾itatē. ad deprauandum. alioꝝ doctrinā. ꝛ q2 h̃ ꝓcedit ex ſupbia. ſubdit̃. q Nō te extollas i cogita. ꝛc. ſine rōe bonos ipetēs tuis cornib⁹. r Ne forte elidat̃ v̾tus tua. i. ſubtilitas igeuij tui. s Per ſtulticiā. i. ꝑ abuſū ſcie tue.
t Et fo. tua. i. v̾ba tua oꝛnata. v Comedat. i. deſtruat hec ſtulticia
x Et fru. tu. ꝑdat. i. bona q̄ fieri poterant per ingenium ꝛ ſciam tuam.
y Et relin. velut lignū aridū. i. carēs humoꝛe deuotiōis ꝛ fructu bone opatōis. z Aia. n. nequā. ſ. ſciēter ipugnat eq̄tatē. a Diſ. q ſe ha. i. habētē talē aīaꝫ. b Et i gau. ini. i. diaboli. c Dat illū. diabolus. n. magis gaudet de ſubuerſione hominis litterati q̄ꝫ ſimplicis.
d Et deducet i ſortē ipioꝝ. i. i gehēnā q̄ ē ſors ipioꝝ. ſicut beatitudo ē ſors iuſtoꝝ. e Verbū dul. Dic ꝯn̄r pōit̃ iductio ad augmētū amicitie. Et diuidit̃ i duas ptes. nā p̄ ponit h̃ iductio. z⁹ amicitie diſtictio ibi. Eſt. n. amic⁹. Circa p⁹ dr̃. Verbū dul. mul. amicos. ſic legit̃ de btō clemēte. q̄ ꝓp dulcedinē eloquij erat dilect⁹ nō ſoluꝫ a xp̄ianis. ſꝫ ēt a gētilib⁹ ꝛ iudeis. f Et miti. ini. h̃ pꝫ de gedeone. Iudic. 8. q viros ephrai ꝯcitatos ꝯ ſe mitigauit ꝑ v̾bū dulce. g Et lin. eucharis. i. bn̄ gratioſa. h In bo. hoīe ꝛc. q2 ſtudet dr̄e v̾ba gratioſa. i Multi pacifici. i. amicabiles. ſint tibi. k Et ꝯſi. ſit tibi ꝛc. nō. n. ē tutū ſecretū cordis ſui ꝛ maxime de cōceptōe melioris ꝓpoſiti releuare. q2 freq̄nter ab amicis carnalib⁹ ipedit̃. l Si poſſides amicū. i. poſſidere deſideras. tāq̄ꝫ verꝫ. m In tētatōe poſ. illū. i. i aduerſitate tua ꝓba illū. aduerſitas. n. h̃ bonū facit. q̄ vos amicos a falſis diſtinguit.
n Et ne facile ꝛc. reuelādo ſibi ſecretū tuum anteq̄ꝫ ꝓbaueris ipſuꝫ

c Amic⁹ fidelis ꝓtectio fortis. tp̄e tribl̄atōis. d Qui āt ꝛc. i. q̄d valde p̄cioſū. q2 raꝝ ꝛ optimū: e Amico fi. nulla ē ꝯpa: ēt i reb⁹ tpalib⁹ q̄tūcūq̄ p̄cioſis. f Amic⁹ fidelis medi. vite ꝛ imoꝛtalitatis. nā amic⁹ fidelis diligit ex caritate. ꝛ ſic ſollicit⁹ ē de amico q̄tū ad bona gr̃e. q̄ viuificat ſp̄ual̄r. ꝛ ꝑducit ad īmoꝛtalitatem glie. g Et q me. dn̄ꝫ: timoꝛe initiali. h Inue. illū. ꝑ amoꝛē caſtū: i Qui ti. deū. timoꝛe filiali: k Eque habe. ami. bonā. ſ. dei. tn̄ nō ē ibi eq̄litas q̄titatis. nā dilectio ſp ex pte dei maioꝛ ē. ſed ē ibi eq̄litas ꝓportōis. q2 q magis diligit deū: magis diligit̃ ab eo. iō ſeq̄t̃. l Qm̄ ſm illū. i. ſm decentiā diuine magnificētie. m Erit ami. illi⁹. Sciēdū tn̄ q̄ ſi lima gis. determiet actū diuie dilectōis itriſecū. nō ē ibi magl̄ nec mi n⁹. nā vno actu ſimpliciſſimo diligit oia. Si āt determiet effcm̄. extriſecū. ſ. bonū qđ vult diligētib⁹ ſe. nā diligere eſt velle alicui bonū. ſic mag̃ diligit vnū q̄ꝫ aliū volēdo ei maioꝛē gr̃e ꝛ glie gradū. n Fili a iuuētute. Supius auctoꝛ iduxit doctos ad ſapie cōicatōeꝫ. h̃ ꝯn̄ter iducit diſcipl̄os ad ei⁹ receptōeꝫ. ꝛ diuidit̃ i duas ptes. nā p̄ ad ſapie receptōeꝫ iducit. z⁹ a q̄b⁹ accipiēda ſit oñdit: ibi. In mltitudine pſbyteroꝝ. Pria adhuc i duas. nā p̄ inducit ad dictā receptōeꝫ. z⁹ ad ei⁹ cōtinuatōeꝫ. ibi. Audi fili. Circa p̄mū dr̃. Fili a iuuētute tua excipe doctrinā. q2 ſic meli⁹ retinet̃ ꝫ illō. Qđ noua teſta capit iueterata ſapit. o Et vſq3 ꝛc. i. vſq3 ad ſenectutē. p Inue. ſapi. ꝛc. nā i ea pōt hō ſp ꝑficere.
q Quaſi is ꝛc. i. q̃re illā cū magna diligētia. r Et ſuſtine. i. expecta. s Bonos fru. illi⁹. q ſūt gr̃a ꝛ glia. t In ope. n. ꝛc. r̃ſpcū boni ſeq̄ntis. v Et cito edes ꝛc. Nā habit̄ ſapie p̄ncipijs. icipit eē dulc̄. q̄ pus nō ſapiebat. iō ſeq̄t̃. x Quā aſpa ꝛc. ſiccib⁹ ſapidus ifecto guſtui videt̃ eē amar⁹. y Et nō pmanebit

i illa excors.i. hõ ſine corde.q negligẽs ẽ i acqſitione ſapientie. a Quaſi lapidis vtus.i. pondus. b Probatio erit i illis.ſic .n. ſuſtinẽs lapidẽ põderoſũ abycit illũ. ſic iſti qb⁹ grauis ẽ ſapia c Nõ demorabũt ⁊c. repellẽdo laborẽ q ẽ in acquiſitione eius. d Sapia.n. doctrie. ẽ̃ nomẽ ẽ ei⁹.i. hꝫ nomẽ a re. Dicit̃.n. ſapia a ſapore. q̃uis ſtultis vt pdictũ ẽ. iſipida videat̃. e Quib⁹ aũt agnita ẽ. nõ tñ ſpeculatiue. ſꝫ ẽt practice. f Permanet vſqꝫ ad cõſpectũ dei. deducẽdo eos ad ſtatũ glie. g Audi fili. hic ꝯñr iducit ad dicte receptõis cõtinuatõeꝫ. d. Audi fili. aure corporis ⁊ cordis b Et accipe cõſi. in tellect⁹. i. q̃ itra te le gas bonũ ad pſequendũ ⁊ malũ ad fugiẽdũ. i Inyce pedẽ tuũ. i. affectum. k In cõpedes illi⁹. ſ. ſapie inſepabilr ei adherendo. l Et i torques illi⁹ collũ tuuꝫ. vba tua q̃ formant̃ i gutture ſapiẽter pferẽdo m Subyce humerũ tuũ ⁊c. i. laborẽ i ei⁹ acqſitõe libẽter porta. ⁊ ſine tedio. n In oĩ aĩo tuo ⁊c. itellectũ tuũ ⁊ affectũ ſibi totalr̃ applicando. ⁊ q2 cũ h̃ regrit̃ bonũ opus exterius ſubditur. o Et i oĩ vtute tua ⁊c. ẽ l'ra p ſe plana p Et cõtinẽs fact⁹. i. tenẽs ſapiẽtiam. q Ne derelinquas eã. ſicut ſalomon in ſenectute depraua tus p mulieꝝ idebitũ amorẽ. 3. Reg. ii. r In nouiſſimis tu is ⁊c. i. poſt hãc vitã i pñti ẽt vita ſenes in dulcedine ſapie delectant̃. pp qð ẽt pbiloſophi circa finem vite ſue dimiſſis occupationibus alys vacabant contemplatõi cauſe pme. vt dic̃ Thomas de aquino ſup libꝝ de cauſis. s Et erũt tibi ⁊c. i. ĩſepabilis adheſio cũ ſapia. t In ꝑtectõe fortitudinis. nã initẽs ſapie non frangitur aduerſitate. v Et torques illius. i. doctrina ſapie que formatur in gutture. x In ſtolã glie. nã p ipſaꝫ acqrit̃ duplex ſtola. ſ. glia cõpis ⁊ aĩe. y Decor.n. vite ẽ i illa. i pñti p gratiaꝫ. ⁊ p gloriam in futuro. Cetera patẽt ex dictis. z In mltitudine. hic ꝯñr oñdit a qbus ſit accipiẽda ſapie doctrina. ſ. ab illis q̃ꝝ ſapia nota ẽ ⁊ apbata. iõ ſbdit̃. In mltitudine pſbyteroꝝ. i. ſenioꝝ. vt dcm̃ ẽ. ſ. a Prudẽtiũ. p hoc excludũt ſenex deſipiẽtes. ⁊ ẽt morib⁹ deficiẽtes. nã prudẽtie cõnexe ſũt alie vtutes morales. vt hr̃. 6. ethi. Et põt ẽt h̃ exponi de ſacerdotib⁹ hõis q tenẽt legem ſcire ⁊ eaꝫ docere. iõ ſeqt̃. b Ut oẽꝫ narrationẽ ⁊c. i. ꝯtentã i lege dñi. c Poſſis audire. i. itelligere. nã meli⁹ ſcientes pñt clari⁹ docere. d Et puer. lau. ⁊c. i. vba notabilia laude digna. e Et ſi vide. ſen. ⁊c. i. ſis ſollicit⁹ ipꝫ freqntare ⁊ ipꝫ audire. f Cogi. ha. ⁊c. q2 ſũt de necẽitate ſalutis. g Et i mãdat illi⁹ maxi. ⁊c. ea ope adiplẽdo. h Et ipe dabit ⁊c. itelligẽdi. ſ. ⁊ opãdi. Cap. VII.

Nõli facere mala ⁊ nõ te apphẽdẽt. Supius dcm̃ ẽ de debito vſu ſube ſtue diuitiaꝝ ⁊ ſapie. h̃ ꝯñr agit̃ õ debito vſu potẽtie q qdẽ vſus freqñter ipedit̃ p maliciaꝫ ipſius hñtis potẽtiã. iõ pmo remouet̃ hoc ipedimẽtuꝫ. ſcõo accedit̃ ad ꝑpoſitũ ibi Noli qrere. Circa pmũ dr̃. Noli facere mala contra deũ ⁊ nõ te apprehendẽt. p penã infligẽdã tibi ẽ̃ iudiciũ diuinꝫ. k Diſcede ab iniquo. cõtra ꝑmũ cui debes eqtatem ſeruare. l Et deficiẽt ⁊c. ſ. mala culpe ⁊ gehẽne. m Fili non ſe. mala iſul. ⁊c. i. nõ des exemplum male agendi hoĩb⁹ ad hoc ꝑnis. ſic ſulcus parat⁹ ẽ ad receptõeꝫ ſeminis. n Et nõ me. ea. i pena tibi iferẽda. o In ſeptuplũ. i. mltiplr̃. nã quot hoĩbus ẽ aliqs cã ẽ̃ pctõ tot penis ẽ punĩedus ẽ̃ ordinẽ iuſticie. p Noli qrere. Hic ꝯñr accedit̃ ad ꝑpoſitũ. Circa qð p docet debit⁹ potẽtie vſus i regimine ſubditoꝝ. ſcõo i diſtributõe bonoꝝ ſuoꝝ i ꝑncipio. i2. ca. Prima i duas. q2 p docet vſũ potentie in preſidendo. ſcõo in iudicando. io. ca. Prima adhuc i duas. ſcilicet in partem principalem ⁊ icidentaleꝫ que incipit: ibi. Noli diſcedere a muliere ſenſata. Circa primum notandum q̃ virtutes i excellentiori gradu debẽt eẽ i principibus eccleſiaſticis ⁊ temporalibus q̃ in ſubiectis. ſunt enim vtriq3 vicary dei a quo eſt omnis poteſtas in regimine populi. propter qð philoſophus. 7. ethicoꝝ virtutes in excellentiori gradu vocat heroicas ⁊ diuinas. pſũptnoſũ ẽ aũt q̃ aliqs ſe reputet ſic eẽ vtuoſũ. pp qð vitioſuꝫ ẽ appetere abſolute vel q̃rere ꝑncipatũ. ſuſcipere tñ i caſu necẽitatis licituꝫ ẽ ⁊ bonũ. ſ. qñ iponit̃ canonice p cõi vtilitate. vñ dic̃ Aug⁹. Ociũ ſcm̃ q̃rit caritas. negociũ iuſtũ ſuſcipit necẽitas caritatis. quã ſarcinã ſi nullus iponit. cõtẽplãde vitati vacãdũ ẽ. Si aũt iponit̃: ſuſtinẽda ẽ pp caritatis neceſſitatẽ. Et iõ auctor h⁹ libri ãbitionẽ ꝑncipatus p repmit. ſcõo ſuſceptũꝫ dirigit: ibi. Noli q̃rere. Circa p⁹ dr̃. Noli qrere ab hoĩe ducatũ. i. q̃ fias dux alioꝝ i ſpũalib⁹ vl' tẽporalib⁹ rõne dcã. q Neqꝫ a r̃ge cathedrã honoꝝ. i. poteſtatẽ alios iudicãdi. r Nõ te iuſtifices ⁊c. i. non ſtudeas ad h̃ q̃ hoĩes te iuſtũ credãt corã deo. ſicut faciũt hypocrite vt aſcẽdãt ad maiora. s Quoniã agnitor ⁊c. ⁊ ſic videt taleꝫ fictioneꝫ ⁊ puniet. t Et penes regem noli velle videri ſapiens. non dicit velle eſſe ſapiens. quia hoc ſemp bonũ eſt. ſꝫ velle videri tm̃. cũ eni ex hoc aliqs idign⁹ ꝑmouet̃ ad maiorẽ ſtatũ appet ei⁹ ſtulticie effectus q prius erat icognitus. ſicut ſimia qñ ſurſũ aſcendit turpitudinẽ ſuã plus oñdit. v Noli qrere. Hic ꝯñter in ꝑncipatu debite ſuſcepto dirigit. ⁊ pmo i cauẽdis. ſcõo i agẽdis. ibi. Memento ire. Prima i tres. q2 p dirigit i cauẽdis reſpcũ ppl'i. 2⁹ reſpcũ ſui: ibi. Noli eſſe puſil. tertio reſpcũ vtrorũq3 ibi. Nõ irrideas. Circa pmũ dr̃. Noli q̃rere fieri iudex. i. recipe ptãtẽ iudicãdi. x Niſi valeas ⁊c. i. cas punire ẽ̃ ordinẽ iuſticie. y Ne forte ⁊c. pp hoc dimitẽdo ordinẽ iuris. z Et ponas ſcãda. ⁊c. i. ſcãdaliꝫes ppl'ꝫ ex tua leuitate ⁊ inconſtantia. a Nõ pecces in multi. ⁊c. agẽdo iiuſte ꝑpter fauorẽ multitudinis. b Nec te imittas ⁊c. ei ꝯſẽtiẽdo i malo. ſic pilatus volens ſatiſfacere populo dimiſit barrabam. ⁊ ieſum tradidit crucifigendũ. Marci. iſ. c Neqꝫ alliges duplicia peccata tua. ſ. tuuꝫ peccatum cũ pctõ populi. d Nec eni in vno eris imunis. ſ. a pena. ſed ꝑ vtroq3 punieris. q2 iudex tenet̃ in talib⁹ factuꝫ ẽ ppl'i ipedire. e Noli eẽ puſillanimis. Hic ꝯñter dirigit potentẽ reſpectu ꝑprie pſone dicẽs. Noli eẽ puſillanimis in aĩo tuo ⁊c. q. d. nõ ſis tam ſollicit⁹ de populi regimine q̃ negligas ſalutem anime tue facere per orationes ⁊ opera mie. verũtñ q2 hec nõ ſufficiunt niſi a peccatis caueat̃. iõ ſubdit̃. f Ne dicas in multitudine munerum meorum reſpiciet deus intantum q̃ non puniet peccata mea. nam hoc eſt falſum ſecundum Grego. Naꝫ qui eſcã vel veſtimẽtũ paupi largit̃: ⁊ tñ aĩe vel corpis iniqtate polluit̃: h̃ q̃ ſua ſũt dat deo ⁊ ſeiſpum diabolo. g Nõ irri. ⁊c. Hic ꝯñter dirigit potentẽ reſpcũ vtrorũq3. ſ. ſui ⁊ ppl'i. d. Nõ irrideas hoĩeꝫ i amaritudine

Quaſi lapidis virt⁹ pbatiõ erit i illis: ⁊ nõn demorabunt̃ ꝓ̃ijcere illã. Sapia.n. doctrine ẽ̃ nomẽ ẽ ei⁹: ⁊ nõ ẽ mult̃ manifeſta. Quib⁹ aũt agnita ẽ pmanet vſqꝫ ad ꝯſpectũ dei. Audi fili: ⁊ accipe ꝯſiliũ itellect⁹: ⁊ ne abijcias cõſiliũ meũ. Injice pedẽ tuũ i cõpedes illius: ⁊ i torques illius collũ tuũ. Subijce humeꝝ tuũ ⁊ porta illã: ⁊ ne accidieris viculis eius. In omni aĩo tuo accede ad illaꝫ: ⁊ i omni virtute tua ꝯſerua vias eius. Inueſtiga illã ⁊ manifeſtabit tibi: ẽt cõtinẽs factus ne derelinquas eam. In nouiſſimis enim inuenies requiem i ea: ⁊ cõuertetur tibi i oblectationẽ. Et erũt tibi cõpedes eius i protectionẽ fortitudinis: ⁊ baſes virtutis: ⁊ torques illius i ſtolaꝫ glorie. Decor.n. vite eſt i illa: ⁊ vincula illius alligatura ſalut̃. Stola glorie idues eaꝫ: ⁊ coronã gratulatõis ipones tibi Fili ſi attẽderis mihi: diſces eaꝫ: ⁊ ſi accõmodaueris aium tuũ ſapiẽs eris. Si iclinaueris aurẽ tuã excipies doctrinaꝫ: ⁊ ſi dilexeris audire ſapiẽs eris. In multitudine pſbyteroꝝ prudẽtiũ ſta: ⁊ ſapientie illoꝝ ex corde ꝯiũgere: vt omneꝫ narrationẽ dei poſſis audire: ⁊ ꝓuerbia laudis non effugiãt a te. Et ſi videris ſẽſatũ euigila ad eũ: ⁊ gradus hoſtioꝝ illi⁹ exterat pes tu⁹. Cogitatũꝫ tuum habe i pcepť dei: ⁊ i mãdat̃ illi⁹ maxime aſſiduus eſto: ⁊ ipſe dabit tibi coꝛ: ⁊ concupiſcẽtia ſapie dabitur tibi. VII.

Noli facere mala ⁊ nõ te apphẽdẽt. Diſcẽde ab iniquo ⁊ deficiẽt mala abs te. Fili ñ ſemineꝫ mala i ſulc̃ iiuſticie: ẽt ñ metes ea i ſeptuplũ. Nõli q̃rere ab hoĩe ducatũ neqꝫ a rege cathedrã honoris. Nõ te iuſtifices añ deũ. qm̃ agnitor cõdis ipe ẽ: ⁊ penes regẽ noli velle videri ſapiẽs. Nõli q̃rere fieri iudex: niſi valeas vtute irrũpe iniqtates: ne forte extimeſcas faciẽ poteť. ⁊ põnas ſcãdalũ i agilitate tua. Nõn pecces i multitudine ciuitatis: nec te imittas i ppl'ꝫ: neqꝫ alliges dupli cia pctã. Nec.n. i vno eris imunis. Nõli eſſe puſilla nimis i aĩo tuo. Exorare ⁊ facere elẏnaꝫ ne deſpicias. Ne dicas i multitudine muneꝝ meorũ reſpiciet d̃s: ⁊ offerẽte me deo altiſſimo munera mea ſuſcipiet. Non irrideas

aīe ⁊ ſubdiť cā.. a Eſt enī q̄ humilliat ⁊c.naȝ deꝰ q̄ videt oīa cito pōt humiliare derisoreȝ ⁊ erigere lugētē. b Noli amare mendacium aduerſus frēm tuū.ꝭ ē mēdaciū ꝑniciosuȝ qđ ē peſſimū.Et q̄ꝛ nulluȝ mēdaciū pōt bn̄ ſine peccato fieri.ſbdiť. c Noli velle mētiri oē mēdaciū.ēt iocoſuȝ ⁊ officiū. d Aſſiduitas enī ⁊c.imo mala.tū q̄ꝛ de ſe viciosa.tū q̄ꝛ ad ꝑniciosū mēdaciū iductiua. e Noli v̄boſus eſſe in mltitudine p̄ſbyteroꝝ.i.ſenioꝝ:vl̄ ēt p̄ſbyteroꝝ ꝓp̄e dictoꝝ.nā inter tales debēt minores tacere ⁊ ſapiaȝ eoꝝ audire. f Et nō iteres ⁊c.

k Et grāde opꝰ feceris.naȝ per đ ꝭ cuſtodia eiꝰ eris expeditus. l Et hoī ſēſato ⁊c.vñ diċ Temiſtocles.Malo filie mee viꝝ qui egeat pecunia q̄ꝫ pecuniā q̄ viro egeat.Ultimo reuertiť ad vxorē a q̄ iceperat dicēs. m Mulier ſi ē ⁊c.i.volūtatē rōabilē. n Non ꝓycias illā.aliq̄ occaſione turbatꝰ ꝯ illā. o Et odibili ⁊c.reuelādo ei ſecretū cordis tui.ſiċ ſamſon dalide ꝑ qđ fuit excecatꝰ.Judic.16. p Honora pa.tu.ꝭ poniť ſcđm icidēs.ex hoc enī ꝙ aliq̄s creſcit ipotētia poſſet credere ꝙ nō teneret ꝑentes honorare q̄ ſūt iferioris gradꝰ.qđ ē falſū.nā talis honor ē de iure nāli ⁊ diuino.⁊ iō p̄ inducit ad honorādū p̄rem carnalē.d. Honora p̄rem tuū.nō ſoluȝ reuerētiā exhibendo.ſȝ ēt ſi indigeat neceſſaria miniſtrādo. q Et gemitꝰ m̄ris tue.q̄s ſuſtinuit i tui parturitiōe: cetera patent.

hec oratio pōt dupl̄r accipi. Uno mō ꝓ petitione vel iterrogatiōe a ſapiētibus.q̄ ſic itelligibil̄r ⁊ ꝑciſe dȝ ꝓponi ꝙ eā non opōteat iterari. Alio mō ꝓ petitiōe a deo q̄ nō dȝ fieri i mltiloquio credēdo ꝙ per hoc exaudiať. iō diċ ſaluator Math.6. Orantes nolite multum loq̄:ſicut ethnici faciunt putant enim ꝙ in multiloquio ſuo exaudiantur:
g Non oderis laborioſa opa ⁊c.cōmēdo vinitores ⁊ agricolas ⁊ hꝰ.nam eoꝝ laboribꝰ aliȷ ſuſtentanť q̄ꝫ tūc ciūq̄ꝫ magni.
h Non te reputes ⁊c.ſecūndo ſocietateȝ ⁊ mores eorum. i Memēto ire. Hic ꝯñr iſtruit potentem i agēdis.d. Memēto ire.i. vindicte diuine.
k Qm̄ nō tardabit:imo freq̄nter repente venit ⁊ hec cōſideratio potēteȝ dirigit i agēdis ⁊ q̄ꝛ potētia frequenter ē occaſio ſuperbie q̄ ē ꝑncipiuȝ oīs peccati ſubditur.
l Humilia valde ⁊c.ſiċ dr̄ ſupra ca.3. Quāto magnꝰ es humilia te i oībus
m Qm̄ vindicta carnis ipiȷ.q̄ p̄ſe ſupbia crudelitatē exercet. n Ignis ⁊ vermis.ſ.ignis gehēne ⁊ vermis ꝯſcie. Iſa.vlti. Uermis eoꝝ nō moriet

hoīem i amaritudine aīe:ē ſt.n.q̄ humiliat ⁊ exaltat circūſpector ōs. Nōli amare mēdaciū aduerſus frēȝ tuū: neq̄ꝫ i amicū ſil̄r facias. Nōli velle mētiri oē mēdaciū:aſſiduitas.n.illiꝰ nō eſt bona. Nōli v̄boſus eē i multitudine p̄ſbyteroꝝ:ēt n̄ iteres v̄bū i orone tua. Nō ōderis laborioſa opa ⁊ ruſticatōeȝ creatā ab altiſſimo. Nō te reputes i mltitudine idiſciplinatoꝝ. Memēto ire:qm̄ nō tārdabit. Humiliā valde ſpm̄ tuuȝ: qm̄ vidictā carnis impiȷ:ignis ēt vermis. Nōli p̄uaricari i amicuȝ pecuniā differētē:nēq̄ꝫ frēȝ cariſſimū auro ſpreueris. Nōli diſcedere ā mlīere ſēſata ⁊ bōna:q̄ uā ſortitꝰ es i timore dñi:grā.n.verecūdie illiꝰ ſup auꝝ. Nō lēdas ſuū i veritate operātē:nēq̄ꝫ mercenariū dātē aīaȝ ſuā. Seruꝰ ſēſatꝰ ſit tibi dilectꝰ q̄ſi aīa tua nō defraudes illū libertate:nēq̄ꝫ iopē derelīquas illū. Pecōra tibi ſūt attēde illis: ⁊ ſi ſunt vtilia: pſeuerent apđ te. Filiȷ tibi ſūnt:erudi illos ⁊ cūrua illos a pūeritia eoꝝ. Filiē tibi ſūt: ſua corpꝰ illaꝝ: ⁊ nōn oñdas hilarē faciē tuam ad illas.

Trāde filiā ⁊ grandē opꝰ feceris: ⁊ hōī ſēſato da illā. Mūlier ſi ē tibi ſm aīaȝ tuā:nō ꝓȷ́ciās illā: ēt odibili nō credas te i toto corde tuo. Honōra p̄rem tuū: ⁊ gēmitꝰ matris tue ne obliuiſcaris. Memēto qm̄ niſi ꝑ illos natꝰ nō fuiſſes: ⁊ retribue illis quō ⁊ illi tibi. In tōta aīa tua time dñȝ: ⁊ ſacerdotes illiꝰ ſcifica. In oī v̄tute dilige eū q̄ te fecͭ: ⁊ miſtros eiꝰ ne dre linq̄s. Hōnora deū ex tota aīa tua ⁊ hōnorifica ſacerdotes: ⁊ ꝓpūrga te cū brāchȷ́s. Dā illis p̄tē ſiċ mādatū ē tibi primitiāꝝ ⁊ pūrgatiōis. ⁊ đ negligētiā tua purga te cū paucꝭ. Dātū brachioꝝ tuoꝝ: ⁊ ſācrificiū ſcificatōis ōfferes dño: ⁊ initiā ſcōꝝ: ⁊ pāupi porrige manū tuā ⁊ vt pērficiať propitiatio ⁊ bn̄dictio tua:gratiā dať in conſpectū oīs viuētis: ⁊ mortūo nō prohibeas gratiā. Nō deſis plorantibus i conſolatōe ⁊ cū lugētibus ambula. Nō te pigeat viſitare ifirmū:ēx his.n.i dilectōe firmabēris. In oībūs operibus tuis memorare nouiſſima tua:ēt in eternum non peccabis.

N

On litigēs VIII.

r In tota aīa tua. Hic ꝯñr inducit ad honorādū p̄rem ſpiritualē ⁊ ꝑncipaleȝ q̄ ē deꝰ.⁊ p̄mo i ſe et ſuis vicariȷs. ſcđo i ſuis mēbris ibi. Et paupi. Circa pꝰ diċ. Honora deuȝ ex tota aīa tua.nā diligendus ē ſup ſe ⁊ ſup oīa. t Et honorifica ſacerdoteſ eiꝰ locuȝ tenentes.
v Et ꝓpurga te.de peccatis. x Cū brachȷs.i.per oblatōes tuo labore acq̄ſitas. y Da illis p̄tē ſicut mādatū ē tibi in Leuitico.
z Primitiaꝝ.q̄ ſacerdotibꝰ đbebāť.
a Et purgatiōis.i. decime que debebantur leuitis.

⁊ ignis eoꝝ nō extigueť.⁊ qm̄ hō creſcēs i potētia freq̄nter obliuiuiſcitur amicoꝝ p̄ſtinoꝝ.iō ſubdiť: o Noli p̄uaricari ⁊c.i.noli rumpe amicitiaȝ eiꝰ p̄ſtinaȝ ſi differat tibi reddere pecuniā cōmodatā.nam amicitia mlto p̄cioſior ē q̄ꝫ pecūia.8.ethi. Maiꝰ v̄o bonū nō ē cōtēnēdū ꝓ minori.ſȝ magis ecōuerſo. p Neq̄ꝫ frēm cariſſimū auro ſpreueris.i.ꝓpter auꝝ.q̄ꝛ melior ē tibi q̄ꝫ quodcūq̄ꝫ auꝝ. q Noli diſcedere: Hec ē pars icidētalis.in q̄ ponunť tria icidētia.ſcđm ibi. Honora p̄rem tertiū.8.ca. Primū v̄o icidēs ē.ex hoc enī ꝙ dcm̄ ē de vſu potentie i ppl̄i regimine.occaſional̄r ꝭ tractať de vſu potētie i regimine ꝓp̄e domus ⁊ familie.⁊ p̄mo q̄ꝫtū ad vxorē.cū dr̄. Noli diſcedere aīo vel loco. r A muliere ſenſata.i regimine familie. s Et bona. .i.caſta ⁊ honeſta. t Quā ſortitus ⁊c.i.ad ꝓcurādā ex ea ꝓlē i timore dei ⁊ eiꝰ cultu nutriēdā. v Gratia enī verecūdie ⁊c.p̄cioſiſſimū coī ornamētū ē i fronte mlīeris verecūdia.vñ ꝑ oppoſitū dr̄ Hiere.3. de muliere iuerecūda. Frōs mulieris meretricis facta ē tibi noluiſti erubeſcere.ſcđo q̄ꝫtū ad familiā ſeruiētē.cū dr̄. x Nō ledas ⁊c.cū ecōrio ſit magl̄ nutriēdꝰ. y Neq̄ꝫ merce.⁊c.i.exponētē vitā ſuā i ſeruitio tuo. z Seruꝰ ſen.pȝ lr̄a. a Nō defrau.illū ⁊c.pꝰ debitū ſuitiū ſibi ꝯcedēda. b Neq̄ꝫ iopē derelinq̄s illū emittēdo vacuū.p̄cipiť enī Deut.15.ꝙ ſeruus libertati dimiſſus nō recedat a dño ſuo vacuꝰ.
c Pecora tibi ſūt ⁊c.nā eoꝝ nutritio mltū valet ad ſuſtētatōeȝ domꝰ ⁊ familie niſi ſint ſterilia vel morbida ⁊ tūc ſe dȝ dñs de ipſis expedire. Tertio q̄ꝫtū ad ꝓlē.cū dr̄. d Filiȷ tibi ſunt erudi illos.q̄ꝛ p̄r tenet filiȷs ꝓuidere de nutrimēto ⁊ docuimēto. e Et curua illos.ſub diſciplina. f A pueritia eoꝝ.ſicut ramꝰ tener de facili curuatur. nō āt poſtq̄ꝫ idurať ⁊ fortificať. g Filie tibi ſūt ⁊c.vt nō diſcurrāt euagādo ⁊ ſic corrūpanť.ſiċ dina filia iacob.Gen.33. h Et nō oſtēdas ⁊c.ne ex tali blandimēto iſoleſcāt. i Trade filiam.ſ.nuptui.

b Et de negli.tua ⁊c.q̄ꝛ defectꝰ ꝓp̄us nō ē reuelādus multis.
c Datū brachioꝝ tuoꝝ.i.tuo labore acq̄ſitū. d Et ſacrificiū ſcificatōis.i.hoſtiā pacificā. e Offeres dño ad ipetrādū eiꝰ gratiam. f Initia ſcōꝝ.i.ſcificatōes hoiuȝ.ſ.ſunt hec.ſ. primitie et decime ⁊ cetera q̄ dicta ſunt. g Et pauperi. Hic inducit ad honorandum deū i membris ſuis indigentibꝰ.dicēs Et pauperi porrige manū tuam.dando ſibi elemoſynam.
h Ut ꝑficiatur propitiatio ⁊ benedictio tua.i.remiſſio peccatorum tuorum.⁊ collatio beneficioꝝ que freq̄nter in ſcriptura benedictio nominatur. i Gratia datur.i.dabiť. k In cōſpectu oīs viuentis.ſ.in iudicio generali.tūc enim ꝓ pietatis operibus diceť. Uenite benedicti patris mei ⁊c.ſeq̄ť. Eſuriui ⁊ dediſtis mihi manducare ⁊c.Math.25. l Et mortuo non ꝓhibeas gratiam.ſed magis ſepeli corpus ⁊ ora pro anima eius.Cetera patent vſq̄ꝫ ibi. m Ex his enim in dilectione dei.ſcilicȝ ⁊ proximi. n Firmaberis.⁊ patet. Ultimo ponit directiuuȝ totius vite humane. o In omnibus operibus tuis me.no. tua.i.mortem.ſicut nauta ſedet in vltima parte nauis vt dirigat eam ideo ſubditur. p Et in eternū non peccabis.i.nūq̄ꝫ peccabis.ſicut Joh.13.dixit petrus. Nō lauabis mihi pedes in eternum.ideſt nunq̄ꝫ lauabis. Cap. VIII.

N

On litiges. Hic ponitur tertium incidēs.ad ꝭ.n.datur ꝑtās ſuꝑioribus vt conſeruent pacē cōem. Et quia ſupra dictum ē đ vſu potentie.hic occaſione huius agitur de pacis cōſeruatione.⁊ diuidiť in duas ꝑtes.nā p̄ remoueť ipedimentum pacis ꝓueniens ex temeritate ꝓpria.ſecundo ex aliena.ibi. Cū audace. Circa p̄mū ſciendū ꝙ cōtentio directe pacem impedit. ꝓpter qđ eam remouens dicit. Nō litiges.in iurgio vel iudicio.

a Cū hoīe potente.i.eccl'iaſtico vel ſeculari iudice. b Ne foꝛ. ici.ꝛc.i.ſubiudicio ei⁹.ꝛ ſic poterit te āpli⁹ grauare. c Nō ɔten. cū vi.ꝛc.i.diuite:ꝛ dr̄ locuplex q̄ſi hn̄s loculos ples vel plenos. d Ne foꝛte ꝛc.i.moueat. e Litē.iponendo tibi crimē furti vl' aliqd h̄ɔ a q̄ ꝑpter ei⁹ pecuniā nō poſſis defendi.iō ſubditur. f Multos.n.ꝑdidit aurū ꝛ argentū.i.ɔcupia auri ꝛ argenti. g Et vſq₃ ad coꝛ regū extēdit.ſupple ſe iſta cōcupiſcētia ꝛ ꝑ ɔn̄s ad iudices iferioꝛes. h Et cōuertit.ſ. iudiciū a v̄itate i falſitatē.ꝛ ſic multi inocentes ɔdēnati ſūt i rebus ꝛ i coꝛꝑibus ꝑ pecuniā diuitum.

būt te ad irā.iō ſubdit̄. f Ne cōtra faciē ſtes cōtumelioſi.i.ad cōuicia ꝑni. g Ne ſedeat q̄ſi iſidiatoꝛ oꝛi tuo.vt rapiat ide vn̄ poſſit te ad irā ꝑuocare. Scdo retrahit ab idiſcretis factis.d. h Noli fenerari.i.cōmodare. i Homini foꝛtioꝛi te.ſeq̄nti ipetū foꝛtitudinis ſue.iō ſubdit̄. k Quia ſi feneraueris ꝛc.q2 nō poteris ꝑ violētia₃ recuperare. l Nō ſpōdes.i.ꝑmittas deo vel hoī. m Sup v̄tutē tuā.hec ē eni idiſcreta ꝑmiſſio. n Qꝛ ſi ſpopōderis ꝛc.q2 tenerl facere tuū poſſe. p Nō iudices ɔ iudicē.ipugnādo ei⁹ ſnīa₃ iuſta₃ hoc ē eni ipugnare deu₃ cui⁹ locū tenet iudex iudicādo iuſte.

i Nō litiges cū homine linguato.i.rixoſo. k Et n̄ ſtrues.idest appones. l In ignes illius ligna.i.mām icēdēdi furoꝛē ꝑ tuā cōtētionē.ꝛ q2 nō ſolum linguati ſ₃ ēt ſtulti ſolēt male loq.ſubdit̄. m Nō cōiceſ hoī idocto cū eo familiaritatē ɔhēdo. n Ne male loq̄r ꝛc. ſic ſicbimite de abimelech Judic.9. o Ne deſpi. Scd₃ pacl' turbatiuū ē cōtempt⁹ ꝛ potiſſime ſine cā.iō ꝑ retrahit a cōteptu pſone.ſecūdo doctrine.ibi. Ne deſpicias.Circa ꝑmū dr̄. Ne deſpicias hoie₃ auertētē ſe a pctō.eum hypocritā vl' papelardū vocādo.ſic faciunt multi. p Memēto q̄m ꝛc.i.ad coꝛruptione₃ tendim⁹ eo q2 ex elemētis contrarys cōpoſiti ſumus.ideo ſubdit̄. q Ne ſpnas hoie₃ i ſenecta.in qua appꝛopinquat moꝛti. r Et.n.ex nobis ſeneſcūt.i.ex iuuenibus q̄les ſumus.ꝑꝑ qd ipſos magi' reuereri debem⁹ ꝛ q̄m cōtēptus irrēnabilis h₃ cōiter gaudium idecēs annexū ex ꝑte cōtemnētis.

cūm hoīe potēte: nē foꝛte icidas i man⁹ illi⁹. Nōn cōtēdas cū viro locuplete: ne foꝛtē ɔtra te ɔſtituat litē₃ tibi. Multōs.n. ꝑdidit auꝝ ꝛ argētū: ꝛ vſq₃ ad coꝛ regu₃ extēdit: ꝛ cōuertit. Non litigēs cū homine linguato: ꝛ nō ſtrues i ignē₃ illi⁹ ligna. Nōn coices hoi idocto: nē male de ꝑgenie tua loquat̄. Ne deſpiciās hoiem auertētē ſe a pctō: neq₃ iꝓperes ei. Memēto q̄m oēs i coꝛruptōe ſumus. Ne ſpnās hoie₃ i ſua ſenectute. etenim ex nōbis ſeneſcunt. Noli de mōrtuo inimico tuo gaudere: ſciēns q̄m oēs moꝛimur: ꝛ i gāudiū nolūm⁹ venire. Nē deſpicias narrationē pſ̄bꝛoꝝ ſapiētiū: ꝛ i ꝓuerbijs eoꝝ ɔuērſare. Ab ipſis enim diſces ſapiā₃ ꝛ doctrinā itellect⁹: ꝛ ſeruire magnatis ſine q̄rela. Nōn te ꝑtereat narratio ſenioꝝ: ipſi eni₃ didicerūt a pꝛ̄ibus ſuis. Q̄m ab ipſis diſces itellectū: ꝛ in tpe neceſſitatis dabis reſpōſum. Nō icēdās carbōnes peccatoꝝ arguēs eos: ꝛ ne icēdāris flāma ignis pctōꝝ illoꝝ. Nē ɔtra faciē ſtes cōtumelioſi: nē ſedeat quaſi iſidiatoꝛ oꝛi tuo. Noli fenērari hōi foꝛtioꝛi te: q2 ſi fenerāueris quaſi ꝑditū habe. Nō ſpōdeās ſūp virtutē tuā: q2 ſi ſpōpōderis q̄ſi reſtituēs cogita. Nō iūdices ɔtra iudicē: q̄m ſ₃ q2 iuſtū ē indicat. Cū aūdace nō eās i via: ne foꝛte grauet mala ſua in te. Ipſe.n.ſ₃ volūtatē ſuā vadit ꝛ ſimul cū ſtultitia ipſius peries. Cū irācūdo nō facias rixā: ꝛ cūm audace nō eās i deſtū: q̄m quāſi nihil ē anī illū ſanguis: ꝛ vbi nō ē adiutoꝛiū elidet te. Cū fatuis ɔſiliū nō habeas: nōn.n. poterūt diligere niſi q̄ eis placet. Coꝛā extranco ne facies ɔſiliū: neſcis.n. qd pariet. Nō oī hoī coꝛ tūū manifeſtes: nē foꝛte iferat tibi grām falſā: ꝛ ɔuiciet tibi. IX.

Non ʒeles mulierē ſinus tui: ne oſtēdat ſup te maliciam doctrine nequā. Nō des mulieri ptātē aīe tue: nē igrediat̄ i virtute tua: ꝛ ɔfūndaris. Nē reſpicias mulierē multiuolā: ne foꝛte icidas i laq̄os illi⁹. Cū ſaltatrice ne aſſiduus ſis nec audias illā: ne foꝛte pereas i efficacia illi⁹. Virginē₃ ne ɔſpicias: ne foꝛte ſcādaliʒeris i decoꝛe illi⁹. Ne des foꝛnicārijs aiā₃ tuā i vllo: nē ꝑdas te ꝛ hēreditatē tuam. Nōli circūſpicere i vicis ciuitatꝭ: ne oberraueris in plateis illius. Auerte faciē tuā a muliere cōpta ꝛ ne circūſpicias ſpēm alienam. Propter ſpē₃ mulieris multi pērierūt ꝛ ex hoc ɔcupiſcētia quaſi ignis exardeſcit. Ois mūlier q̄ ē foꝛnicaria quāſi ſtercꝰ i via ab oībus ꝑtereūtib⁹ ɔculcabit̄. Spēm mulieris aliene mlti admirati reꝓbi fci ſūt: colloquiū.n. illi⁹ q̄ſi ignis exardeſcit. Cū aliena mulie

cui⁹ locū tenet iudex iudicādo iuſte. p Cū audace. Poſtq̄ retraxit ab his q̄ pacē turbāt ꝛ h̄ ꝑncipal'r ex temeritate ꝑpꝛia.hic ɔn̄r retrahit ab his q̄ eā turbāt.ꝛ hoc ꝑncipali⁹ ex temeritate aliena.ꝛ ꝑmo ex ꝑte iraſcibilis.ſcdo rōnalis ibi. Cū fatuis.tertio cōcupiſcibilis.ca.ſe. Circa ꝑ⁹ dic. Cū audace.i. ceruicoſo ex iꝑetu ire moto. q Nō eas i via ꝛc.ꝛ patet lr̄a. r Cū iracūdo ꝛc.na₃ ex v̄bis pꝛocedet ad v̄bera. s Et cū audace.q ſequit̄ ipetū ire. t Nō eas i deſertū.i.ex ſocietatē hominū. v Qm̄ q̄ſi ꝛc.i. effuſio ſāguinis inocētl. x Cū fatuis cōſiliū non habeas.h̄ ɔn̄r retrahit ab his q̄ pace₃ turbāt ex defecturōis i alio.d. Cu₃ fatuis ne ɔſiliū habeas. ꝛ ſ̄bdit̄ cā. y Nō.n.poterūt ꝛc.ſ.fatua. Qualis ē eni vnuſq̄ſq₃ talis finis ſibi videt̄ .ꝛ. ethi.nec ꝑ ɔn̄s conſulent niſi fatua. z Coꝛā extraneo ꝛc.q.d.foꝛſitan ɔſilium tuū aduerſarys aperiet.iō ſubdit̄. a Nō oī hoī ꝛc.ſ₃ ſolum amico vero ꝛ ꝓbato. b Ne foꝛte inferat ꝛc.i. amicitiā fictā vt ſciat oſſe ctū tuū latētē. c Et cōuiciet̄ tibi.coꝛā alys i palam ad maioꝛe₃ tui cōfuſionē. Cap. IX.

a Non ʒeles.h̄ ɔn̄r retrahit ab his q̄ turbāt pacē ex ꝑte ɔcupiſcibil'.d. Nō ʒeles mulierē ſinus tui.i.nō ſis nimis ſuſpicioſus de caſtitate vxoꝛis ꝑꝑe.ꝑꝑ h̄ eā artās idebite.

ſubdit̄. Noli de moꝛtuo inimico tuo gaudere.ꝛ ſubditur cauſa. s Sciēs q̄m oēs moꝛimur.q2 nihil moꝛte certi⁹ t Et i gaudiū.ſ.inimicoꝝ nr̄oꝝ. v Nolum⁹ venire.nolum⁹.n.q2 gaudeant de nr̄a moꝛte.nec ꝑ ɔn̄s debem⁹ de moꝛte eoꝝ gaudere. x Ne deſpicias. Hic ɔn̄r retrahit a ɔteptu doctrine.d. Ne deſpicias narratōem pſ̄byteroꝝ ſapientium.i.legem dei ſcientium. y Et i ꝓuerbys illoꝝ.i.notabilib⁹ v̄bis ipſoꝝ. z Conuerſare. audiēdo ꝛ retinēdo.ꝛ ſ̄bdit̄ cā. a Ab ipſis.n.diſces ꝛc.ad ſeruiēdū deo ꝛ ēt ꝑncipib⁹.iō ſubdit̄. b Et ſuire magnatl' ꝛc. ꝛ q2 nō ſolū audiēdi ſūt pſ̄byteri ſ₃ ēt ſenes i q̄b⁹ ē ſapia ex longi tpis expiētia.iō ſubdit̄. c Nō te ꝑtereat narratio ſenioꝝ ꝛc. ꝛ p₃ lr̄a. d Nō icēdas. Tertiū pacis turbatiuū ē idiſcretio: ꝑpter qd retrahit ꝑmo a v̄bis idiſcretis.d. Nō icen.car.pec.ar. eos.ſ.q̄ ſūt obſtinati vel i paſſione poſiti.q2 tūc nō melioꝛātur ſ₃ deterioꝛant̄.hoc tn̄ ē itelligendū de coꝛrectōe fraterna q̄ oꝛdinat̄ ad emēdatōe₃ coꝛrecti ſ₃ nō de coꝛrectōe iudiciaria q̄ oꝛdinat̄ ad bonū mltitudinis.mltitudo v° melioꝛat̄ ꝑ aſperā icrepatōe₃ ꝛ ꝑmitōe₃ paſſionati ꝛ obſtinati q̄ terrent̄ aly. e Ne icē.flāma ignis ꝑ ctōꝝ illoꝝ.q coꝛꝛectōe₃ tuā nō ferētes ꝑuocā

e Nō oñdat ſup te ꝛc.machinādo ad moꝛtē tuā ſic decēter tales mulieres a vetulis malis.ꝛ q2 ſicut vxoꝛ ꝓpꝛia nō ē nimis artāda ita nec nimis laxanda.iō ſubdit̄. f Nō des mulieri ptātē anie tue.i.vt dominet̄ tui. g Ne ingrediat̄ in virtute tua.i.vſurpet ſibi quod eſt ꝓpꝛium viri. h Et ɔfūdaris.tanq̄ effeminatus ꝛ vilis. Conſequenter retrahit a mulīere alia non coniugata.dicens. i Ne reſpicias mulierē multiuolā.i.nunc illū nūc iſtum ɔcupiſcentē. k Ne foꝛte icidas in laqueos illius.ꝑ ſigna laſciuie tibi oñſa. l Cū ſaltatrice ne aſſidu⁹ ſis.nā talis diſtētio mēbꝛoꝝ mulieb̄ꝛi₃ luxurie ꝑuocat appetitū. m Virginē nō cōſpicias.quia nō licet intueri qd nō licet cōcupiſci. n Ne des foꝛnicarys.i.meretricibus. o Animā tuā in vllo.i.cōſenſū tuū i aliq̄. p Ne ꝑdas te.q̄tū ad bona nature. q Et hereditatē tuā.q̄tū ad bona foꝛtune.ſicut dr̄ de filio ꝑdigo Luce.15. r Noli circūſpicere i vicis ciuitatis ꝛc.nā oculus gyrouagus ē ipudici coꝛdis nūcī⁹ ꝛ occaſio ruine. s Auerte faciē tuā a mlīere cōpta.talis.n.appat⁹ ē ad capiēdū hoīes laq̄us.iō ſubdit̄. t Propter ſpē₃ mu.ꝛc.exēplū dē ſāſone ꝛ amon ꝛ ſalomōe. v Et ex h̄ ꝛc.ſ.et aſpectib⁹ ꝛ colloquys ꝛ nutib⁹ ipudic'. x Ois mūlier.ꝛc.q̄tūcūq₃ ō nobili gn̄e. y Quaſi

ſterc⁹ i via ⁊c. cõculcabiť. qm̃ libidini pl'ium ſupponiť. cetera patent vſq; ibi. a Et nõ altercceris cũ illa ĩ vino. potãdo cũ ea ⁊ cõfabulã/do. pṽ. zo. Luxurioſa res vinũ. b Et ſanguine tuo. ꝓpter illã effuſo. ſicut freq̃nter cõtingit ꝓ adulterio. c Labaris ĩ ꝑditiões. q̃ʒtũ ad corp⁹ ⁊ aiaʒ. d Ne derelinq̃s. Hec ẽ ꝑs ſcĩdẽtalis ꝑ deceptões enĩʒ mulieꝝ hõ freq̃nter deſerit. amicitiã bonoꝝ ⁊ cõuictũ iuſtoꝝ. iõ poſtq̃ʒ docuit deceptiões mulieꝝ vitare. h̃ ↄñr hortať ab amicitia ⁊ cõmctu bonoꝝ nõ diſcedere. ⁊ p̃mo ponit p̃mũ. ſcõm ſcõʒ. ibi. Uiri iuſti

Circa p̃mũ diť. Ne dereling̃s amicũ antiquũ. q: ꝓpbatus eſt in amicitia.
e Nou⁹. n. nõ erit ⁊c. q: nõ eſt adhuc ꝓbatus.
f Uinuʒ no. ami. nou⁹. q: ſicut de vino nouo neſciť quale finalr̃ erit. ſic de amico nouo neſciť q̃lem fidelitatẽ tãdẽ exhibeat. g Ueteraſcat. .i. in amicitia firmetur.
h Et cũ ⁊c. i. ci⁹ amicitia erit tibi ſuauis ⁊ bona. ⁊ qm̃ amicitia freq̃nter cupiditate ꝑdiť. iõ ſubdiť.
i Nõ çeles. i. nõ cõcupiſcas. k Gliaʒ ⁊ opes peccatoris. q: ducunt ad mõtẽ gehẽne ⁊ freq̃nter ad mõtẽ nãe. ꝑꝑ qđ ſubdiť. Non eni ſcis ⁊c. ⁊ q: talia ꝑ iniuriã acgrũtur. ſubdiť. l Non placeat tibi iniuria iniuſtoꝝ ipſaʒ imitãdo. m Sciens qm̃ vſq; ⁊c. tũc eni ⁊ non ante placebit ſcis in pena ſicut diſplicuit eis ĩ clpa. ꝑs. 57. Letabiť iuſtus cũ viderit vindictã: manus ſuas lauabiť ĩ ſãguine peccatoris. applaudẽs iuſticie diuine.
n Lõge abeſto ab hoie ptãtẽ hñte occidẽdi. i. a tyrãno crudeli. o Et ñ ſuſpicaberis timorẽ mortis. i. te elõgãdo ab eo auferes a te timorẽ mortis.
p Et ſi acceſſerl ad illũ. neceſſitate compulſus.

re ne ſedeas oio: nec accũbas cũ ea ſuꝑ cubitũ ⁊ nõ altercerl cũ illa ĩ vino ne fõrte dclĩet cor tuũ i illã: ⁊ ſãguine tuo lãbarl i ꝑditõʒ. Ne d̃reliq̃uaſ amicũ ãtiquũ: nou⁹. n. ñ erit ſilis illi. Uinũ nouũ ãmic⁹ nou⁹. Ueteraſcãt: ⁊ cũ ſuãuitate bibes illđ. Nõ ʒẽles gliã ẽt opes pctõris: nõ eni ſcis q̃ futura ſit illi⁹ ſbuerſio. Nõ placẽat tibi iniuria iiuſtoꝝ: ſcies qm̃ ũſq; ad inferos ñ placebit ipi⁹. Lõgẽ abeſto ab hoie ptãtẽ hñte occidiſti: ẽt ñ ſuſpicaberl timorẽ mõtis. Et nõ acceſſerl ad illũ: noli ãligđ ↄmitte re: nẽ forte auferat vitã tuã. Cõmũnionẽ mortis ſcito qm̃ in mẽdio laq̃oꝝ ĩgredieris: ẽt ſuꝑ dolẽtiũ arma ambulabis. Scđʒ virtũtẽ tuã caue te a ꝓximo tuo: ⁊ cũʒ ſapientibus ⁊ prudentib⁹ tracta. Uiri iũſti ſint tibi conuiue: ⁊ in timõre dei ſit tibi glõriatio ẽt i ſẽnſu ſit tibi cogitatus dei: ⁊ õmnis enarratio tua in p̃ceptis altiſſimi. In manũ artificuʒ opera laudabuntur ẽt princeps populi in ſapiẽtia ſermonis ſui: in ſẽnſu vero ſenioꝝ verbum. Terribilis eſt i ciuitate ſua homo lingnoſus ⁊ temẽrari⁹ in ṽbo ſuo odibiľ erit. X.

q Noli aligđ cõmittere. ſ. mali. r Ne auferat vitã tuã. ex modica occaſione. s Coionẽ mortis ⁊c. cẽ hitare cũ tyrãno. t Qm̃ in medio laqueoꝝ ĩgredieris. nã tyrãni ſꝑ tẽdũt laq̃os ſubiectis vt habeant occaſionẽ rapiẽdi bona coꝝ. v Et ſuꝑ dolẽtiũ arma ãbulabis .i. tyrãnoꝝ q ſꝑ ſũt i dolore. nã ꝑꝑ mala q̃ fecerũt alijs. i oi cibo ⁊ potu timẽt toxicari ⁊ i oi loco ſibi iſidiari. ꝑꝑ qđ neceſſe ẽ eos ↄtinue ãxiari ⁊ q: tyrãni hñt relatores ad grauãduʒ inocẽtes. ſubdiť. x Scõm vtu. tuã ⁊c. i. q̃ʒtũ poteſ caue tibi ab eo q ↄ̃ te log põt tyrãno. y Et cũ ſap. ⁊c. ↄſilia ⁊ negocia tua. z Uiri iu. h̃ ↄñr hortať ad tenẽdũ cõuictũ iuſtoꝝ. d. Uiri iuſti ſint tibi cõuiue. nã i cõuiuio relaxanť hoies ad loq̃ndũ. ⁊ qm̃ ex abũdãtia cordis os logť. iuſti loquũť đ bonis ⁊ honeſtis. iiuſti ṽo de ↄ̃rijs. a Et ĩ ti. dei. filiali. b Sit tibi ⁊c. nã glia magna ẽ eẽ dei filiũ adoptiuũ. c Et i ſenſu ⁊c. i. ſenſũ tuuʒ applica ad cogitãdũ de deo. d Et ois enar. ⁊c. i. doctrina tua nõ ſit đ vanis ⁊ curioſis ſ; de neceſſarijs ad ſaluteʒ. e In ma. arti. opa ⁊c. ⁊ ẽ ſenſus ꝙ artifices laudanť ex opibus manuũ ſuaꝝ qm̃ ſunt artificioſe facta. f Et p̃n. po. i ſa. ſer. ſui. ſ. laudabiť ſicut ſalomõ de ſnia ſapiẽtis ꝓlata. 3. Reg. 3. Date huic infantẽ viuũ ⁊c. g In ſẽſu ṽo ſenioꝝ ṽbũ. i. ṽbũ breue dictũ a ſapiẽte plus cõmẽdabitur q̃ʒ narratio magna ab alio dicta. h Terribilis ẽ ⁊c. nã ip̃e ẽ ſeditioſus quod ẽ peſſimũ i ciuitate q̃ ciuiũ vnitas dʒ eẽ. i Et te. i ṽbo ⁊c. q: pro nihilo habet alios offendere. Capitulum. X.

k Iudex ſapiẽs. Poſtq̃ʒ tractatũ ẽ de vſu potẽtie i pſidẽdo. Hic ↄñr tractať de vſu ei⁹ i iudicãdo. ad h̃ ãt regriť ſapia ⁊ bona vita. ⁊ p̃ tractať de ſapia. cũ dr̃. Iudex ſa. iudi. pplm. de iiurijs ſibi fcis. iõ ſubdiť. l Et p̃n. ſen. ter. erit. ho. malis. m Scõm iudi. ppl'i ſic ⁊ mi. ei⁹. q: ſtudẽt exeq volũtatẽ illi⁹. n Rex iſipiẽs ꝑdet ppl'ʒ

ſuũ. vt pʒ de roboã. 3. reg. 12. q ꝑ fatuũ rñſuʒ ꝑdidit ppl'i ſui deceʒ ꝑtes. o Et ciuitates ĩhabitabunť. ⁊c. ſicut pʒ de dauid ⁊ ſalomone. ⁊ q: ptãs a deo deriuať. ſubdiť p In manu dei. i. in ei⁹ diſpoſitõe. q Ptãs terre. ſecl'arl eccl'iaſtica. r Et execrabilis ois ini. gẽtiũ. ſ. ſcelus idolatrie. nã gẽtiles erãt idolatre.
s Et vtilẽ rectorẽ ſuſcitabit i tp̃s ſuꝑ illã. qđ ipletum ẽ tꝑe xp̄i ⁊ apl'oꝝ ꝑ q̊ꝝ p̃dicatões gẽtileſ ab idolatria reuocati ſũt ad fidẽ ⁊ vni⁹ dei veri culturã. t Et ſuꝑ faciẽ ſcribe. i. ſapiẽtis i lege.

Iudex ſãpiens iudicabit populũ ſuũ: ⁊ principãtus ſenſati terribilis erit. Scđʒ iũdicẽ ppl'i ſic ⁊ miſtri ei⁹: ⁊ q̃lis rectorẽ ciuitatis: tales ⁊ inhabitãtes in ea. Rẽx inſipiens perdet populum ſuũ: ⁊ ciũitates inhabitabunť per ſenſũ prudentiũ: In manũ dei põteſtas ťre: ⁊ ẽxecrabilis ois iniq̃tas gentiũ: ⁊ ũtilẽ rectorẽ ſuſcitabit in tp̃s ſuꝑ illã. In manu dei poteſtas hois. ⁊ ſũper faciẽ ſcribe impõnet honorem ſuum. Ois iiũrie ꝓximi ne meminerl: ẽt nihil agas in operibus iiurie. Odibilis cõrã deo ẽ ⁊ hominibus ſuꝑbia: ⁊ execrabilis omnis iniq̃tas gẽtiũ. Regnũʒ a gẽte in gentẽ transfertur ꝓpter iiuſticias ⁊ iiurias ⁊ ↄtumelias ac diuerſos dolos. Auãro ãt nihil eſt ſceleſtius. Quid ſuꝑbis ťrã ⁊ cinis? Nihil eſt inq̃uius q̃ʒ amare pecuniam. Hic eni ⁊ aiaʒ ſuaʒ venalẽ hʒ quõniã i vita ſua proiecit intima ſua. Omnis potẽntatus breuis vita: langũor plixior grauat medicũ. Breuẽ langũorẽ p̃cidit medicũs: ſicũt ⁊ rex hodie eſt ⁊ cras moriet. Cũ ẽni moriet hõ hereditãbit ſerpẽtes ⁊ bẽſtias

v Imponet hono. ſuũ. nã talis iducit hoies ad honorẽ diuinũ. x Ois iniurie. Hic ↄñr agiť de potẽtl bonitate ⁊ p̃ q̃ʒtuʒ ad animũ. ſecũdo q̃ʒtũ ad ṽbuʒ. ſe. ca. ibi. Priuſq̃ʒ itegres. tertio q̃ʒtuʒ ad fcm̃ ibi. Filii ne i mľtis. Circa p̃muʒ p̊ retrahit animũ a motu malignitatl. ſcđo a motu cupiditatis. ibi. Auaro ãt Circa p̃mũ dr̃. Ois iiurie ꝓximi ne memineris. ad vidicãdũ. qñ poſit⁹ es ſuꝑ euʒ. y Et nihil agas i opibus iiurie .i. nulli facias iiuriã ꝓpter tui potentiã ⁊ q: h̃ ꝓcedit ex ſuperbia. ſubditur.
z Odibilis coram deo ⁊ hoib⁹ ſuꝑbia. vt pʒ de ſennacherib rege. 4. reg. 19. ⁊ 2. Machab. 9. đ antiocho epiphane. ⁊ qm̃ de⁹ ſuꝑbos ⁊ iniuriãtes deijcit ſubdiť. a Regnũ a gẽte i gentẽ ⁊c. ſic pʒ de monarchia aſſirioꝝ tranſlata ad babylonios. ⁊ a babylõijs i pſas ⁊ medos. Dañ. 5. ⁊ ab ill' ĩ grecos. p̃ machab. p̊. ⁊ a grecis in romanos. Luc. 2. b Auaro. Hic ↄñr retrabit potẽtis animũ a cupiditate. ⁊ q: hõ ex diuitijs ſuꝑbit. ſcđo retrahit ip̃m a ſuꝑbie vanitate: ibi. Initiũ ſuꝑbie. Circa p⁹ dr̃. Auaro nihil ẽ ſceleſtius. hoc dicit nõ ꝙ auaritia ſit pctm̃ ceteris graui⁹ ſm ſuũ gen⁹. ſ; q: diuitie ꝑ auaritiã ↄgregate p̃ſtãt fomẽtũ oib⁹ vitijs. ſic radix arboris oibus ramis. ꝑꝑ qđ dić apl's. i. Timot. 6. Radix oiũ maloꝝ ẽ cupiditas. Quid ſuꝑbis ex tuis diuitijs.
c Terra ⁊ cinis. i. q es cito i cinerẽ redigẽd⁹. d Nihil ẽ iniquius. exponať mõ p̃dicto. Hic. n. ⁊ aiam ſuã venalẽ hʒ ꝓ pecunia exponẽs eã diabolo. e Qm̃ i vita ſua ⁊c. i. v̄tutes ꝑ oppoſita vitia q̊ꝝ radix ẽ cupiditas. vt dcm̃ ẽ. ⁊ q: tã potẽtia tpalis q̃ʒ pecunia paꝝ ſũt appetẽde: eo ꝙ cito trãſeũt. ſubdiť. f Ois potẽtat⁹ breuis vita. nã potẽtes iordĩnate viuũt cõiter ſuas cõcupiſcẽtias ſeq̃ntes vt dr̃. p̊. ethicoꝝ. ⁊ q: mľti machinanť i mortẽ eoꝝ alig ex ãbitõe vt habeãt coꝝ ſtatũ. alig ex odio eo ꝙ ab eis reputant ſe grauatos. ⁊ quoniam cupiditas. ⁊ ſuperbia inueterate de difficili curantur. ſequitur.
g Lãguor plixior grauat medicũ. nã difficilior ẽ ad curandũ.
h Breuẽ languorẽ. i. recentẽ infirmitatẽ. i Precidit medicus. i. cito curat. ſic ſuppl'e peccatũ de facili curať anteq̃ʒ inueteraſcat ꝑ ↄſuetudinẽ. nõ ãt poſtea. k Sicut ⁊ rex hodie ẽ ⁊c. hoc referť ad id qđ p̃mittiť. Ois potẽtat⁹ breuis vita. ad oñdendũ ꝙ ẽt regia ptãs q̃ ẽ maxima. p̊ Petri. 2. ſiue regi q̃ſi p̃cellẽti: eo ꝙ cito trãſit nõ ẽ mľtũ appetẽda. ſ; q: poſſʒ aligs dr̃e. hõ poſt mõtẽ hʒ cõſileʒ dignitatẽ ſic añ. ꝑꝑ qđ ptãs ẽ appetẽda ſic crediderũt alig gẽtiles. iõ remonet h̃. d. l Cũ eniʒ ⁊c. abutẽs ſua ptãte. m Here. ſerpẽ. i. demões q̃ʒtũ ad aiaʒ. n Et beſtias.

.i.amicos beſtial'r vincētes ꝙ̄tū ad ſubſtātiā: a Et vermes. ꝙ̄tū ad corpꝰ.⁊ ē diuiſio ꝯpetēter facta.q̄꞉ cuilibꝫ ſufficit portio ſua ⁊ de alijs diuabꝰ nō curat. b Initiū.hic ꝯn̄r retrahit animū potētis a motu ſupbie ⁊ vanitatis oñdēs ꝑ ꝙ ē deteſtāda.⁊ ꝓponit ꝯ eā remedia.ibi.Semē hominū. Circa ꝑmū dicit.Initiū ſupbie hoīs.i.humane nature. c Apoſtatare a deo.i.nolle ſbdi eiꝰ p̄cepto.H.n.pctm̄ icepit ab eua qn̄ tētādo dixit ei ſpētes.Cur p̄cepit vob̄ ds vt n̄ comederetl d oi ligno padiſi.q.d.cuꝫ ſitl inocētes n̄ obe/retl tali p̄cepto rſtri gi.maxie cū oēs fructꝰ arborū tāq̄ iferiores ſupponi debeāt vr̄e volūtati.⁊ tc̄ mlier ꝓrupit i ꝙ̄dā elatōꝫ.⁊ ſibi diſpli/cuit rſtrictio p̄cepti ex q̄ diſplicētia ſecutꝰ ē error q̄ credidit ſpēti vlteriꝰ dicēti. Neq̄ꝗ moriemini ⁊c.⁊ ſic tranſgreſſa fuit p̄ceptuꝫ comedēdo fructū vetitē ⁊ ſic pꝫ ꝙ nolle ſubeē p̄cepto diuo fuit initiū trāſgreſſiōis comedēdo.tn̄ illud nolle ſubeſſe p̄ceſſit elatio mētl.vt dcm̄ ē.ideo ſubditur.
d Qm̄ initiū ⁊c.iūgēdo li ois cuꝫ pcti.
e Qui te.illā.ſ.ſupbiā. f Adiplebit̄ maledictis.diuis.ſ. ⁊ humanis. g Et ſubuertet eū i fineꝫ .ſ.ſupbia q̄ cōfūdit final'r ipſam hn̄teꝫ
h Propterea exho. dominꝰ.i.confudit.
i Cōuētꝰ maloꝝ.i. ſupboꝝ.iō ſequit̄.
k Sedes du. ſup. ⁊c. ſicut pꝫ de ſaule quē ꝓpter ſupbiaꝫ deiecit ⁊ ꝓ ipſo dauid māſuetū regnare fecit. l Radices gētiū ſupbaꝝ.i. diuitias qbꝰ nutriebāt̄ ⁊ iqbꝰ ꝯfidebāt

⁊ vermes. Initium ſupbie hoīs apoſtātare a deo:qm̄ ab eo q fec̄ illū receſſit cor eiꝰ:quoniāꝫ initiū oīs pcti eſt ſupbia. Qui tenuerit illā adiplebitur maledictꝭ:ēt ſubuertet eū i finē. Propterea exhonorauit dn̄s ꝯuētus maloꝝ ⁊ deſtruxit eos. vſq̄ i finē. Sedes ducū ſupboꝝ deſtruxit ds: ⁊ ſedere fecit mites ꝓ eis. Radices gētiū ſupbaꝝ ārefecit ds: ēt plantauit humiles ex ipſis gētibꝰ. Terras gētiū euertit dn̄s: ⁊ ꝑdidit eas vſq̄ ad fundamētū. Arefecit ds ex ipſis ⁊ diſꝑdidit eos ⁊ ceſſare fecit memoriā eoꝝ a t̄ra. Memoriā ſupboꝝ ꝑdidit deus: ⁊ reliq̄t memoriā humiliū ſenſu. Nō ē̄t creata hoībꝰ ſupbia:neq̄ iracūdia natōi mulieꝝ. Semē hoium honorabit̄ hoc qd timet deū: ſemē aūt hoc exhonorabit̄ qd p̄terit mādata dn̄i. In medio fratrū rector illoꝝ i honore: ⁊ qui timēt dn̄ꝫ erūt i oculis illiꝰ. Gl'iā diuitū honoratoꝝ ⁊ pauperuꝫ timor dei ē. Nō deſpicere hoīeꝫ iuſtū ⁊ pauperē: ⁊ nōn magnificare viꝝ pctōrē diuitē. Magnꝰ ē iudex ēt potēs eſt i honore: ēt nō ē maior illo q timet deū. Seruo ſēſato liberi ſeruiēt:ēt vir prudēs ⁊ diſciplinatꝰ nō murmurābit correptꝰ

m Arefecit deꝰ.eis ſubtrahēdo. n Et plātauit humi.ex ipīs gētibꝰ.ſicut pꝫ de balthaſar ſupbo cuiꝰ regnū ⁊ diuitias dedit dario medo.Dan̄.5. o Terras gētiū ⁊c.ſic pꝫ de ſodoma ⁊ gomorra.Gen̄.19. p Memoriā ſup.⁊c.iter bonos. q Et reliq̄t memoriā ⁊c.i.paꝝ ſe reputātiū. r Nō ē creata ⁊c.ſꝫ magis humilitas eo ꝙ formati ſūt de vili mā. s Neqꝫ iracū.natiōi mlieꝝ.i.hoībꝰ natl d mlieribꝰ.nā hō ē anial māſuetū nā.ꝑꝑ qd i eiꝰ corpore nō ſūt feritatis ſigna.vt cornua dētes ⁊ vngues magni ⁊ hꝰ q̄ ſūt i alijs aialibꝰ.ex p̄dcis pꝫ ſupbiā eē deteſtādā.
t Semē hoiuꝫ.H ꝯn̄r ponunt̄ ꝯ ſupbiā q̄dā remedia.⁊ ꝑmū ē timor dei q ē q̄i q̄dā pōdꝰ repmēs hoīeꝫ ne ꝑ ſupbiā eleuet̄.⁊ ſic honorabilis corā deo reddit̄ q ſe timētes honorificat.iō ſubditur.Semē hoiuꝫ honorabit̄ ⁊c.⁊ oppoſitū ſubdit̄. v Semen āt ⁊c.i.ꝯfūdet̄. x Qd p̄te.⁊c.relinq̄ns eiꝰ timorē. y In medio fratꝝ ⁊c.i.honorabilis ē corā hoībus q̄liſcūq̄ ſit. z Et q timēt dn̄m ⁊c.ſ.honorabiles ⁊ placētes qd ē meliꝰ. a Gloria diuitū honoratoꝝ ⁊ paupeꝝ timor dei.i.taꝫ diuites q̄ pauperes q ſūt v̄tuoſi ſūt ⁊ ꝑ ꝯn̄s honorādi.4.ethicoꝝ.Gloriāt̄ de timore dei.nā ꝑ hoc filij dei.ſūt adoptiui ⁊ ad hoc ſeq̄t̄: b Nō deſpicere hoīeꝫ iuſtuꝫ ⁊ pauperē.q ē dei filiꝰ adoptiuꝰ. c Et nō magnificare viꝝ peccatorem diuitē.ꝓ diuitijs ſuis.⁊ ſubdit̄ ratio.
d Magnꝰ ē iudex.iter hoīes. e Et potēs ē i honore hūano
f Et nō ē maior ⁊c.corā deo.imo minor ⁊ ꝑ ꝯn̄s ē minꝰ honorādus ſm v̄itatē.ſeruo ſenſato.Hic ponit̄ ſcdm̄ remediū ꝯ ſupbiā

quod eſt humiliatio ſui.Circa qd ꝑ ponit̄ humiliatōis actꝰ.ſcdo fructꝰ.i p̄ncipio ſe.ca.Circa ꝑmū dr̄. g Seruo ſēſa.liberi ſuiēt.qn̄ ꝑ ſupbiā iſoleſcūt.⁊ ſic aliqn̄ hereditate paternā ſeruis ſenſatis vēdūt.⁊ h exēplū ē humiliatōis iductiuū. h Et vir pru.⁊ diſcipliatꝰ.i.hūilis.
i Nō murmurabit correptꝰ.ſicut dauid correptꝰ a nathan non murmurauit.ſꝫ ſtati pctm̄ ſuuꝫ hūil'r recognuit.d.Peccaui dn̄o.2.reg.12.
k Et inſciꝰ.q correptōeꝫ nō ſuſcipit. l Nō honorabit̄.ſꝫ magl cōfūdet̄.⁊ ex iſtis exēplis ꝯcludit̄. m Noli extol.te ⁊c.q̄꞉ qcq̄d ibi ē boni totum eſt a deo.

ēt iſcius nō honorabit̄. Noli extollere te i faciēdo ope tuo: ⁊ nōli cūctari i tp̄e anguſtie. Melior ē q opat̄ ⁊ abūdat i oībꝰ q̄ q gl'oriat̄ ⁊ eget pane. Fili i māſuetudine ſerua aiaꝫ tuā: ēt da illi honorē ſꝫ meritū ſuū. Peccātē i aiaꝫ ſuā qs iuſtificabit. Et qs honorificabit exhonorātē aiaꝫ ſuam: Paup gl'iat̄ ꝑ diſciplinā ⁊ timorē ſuū:ēt ē hō q honorificat̄ ꝓpt̄ ſubſtātiā ſuā. Qui aūt gl'iat̄ i paupertate:quāto magis i ſubſtātia Et qui gloriatur i ſubſtātia paupertatem vereatur. XI.

Sapiētia humiliati exaltabit caput illius ⁊ i medio magnatoꝝ cōſedere illum faciet. Nō laudes viꝝ i ſpē ſua:neq̄ ſpnas hoīeꝫ i viſu ſuo. Breuis i volatilibꝰ ē apis: ⁊ initiū dulcoris hꝫ fructꝰ illiꝰ. In veſtitu ne gl'ieris vnq̄: nec i die honoris tui extollaris. Qm̄ mirabilia opa altiſſimi ſolius: ⁊ gl'ioſa ⁊ abſcōſa ⁊ iuiſa opera illiꝰ. Multi tyranni ſederunt i throno: ⁊ iſuſpicabilis portauit diadema. Multi potētes oppſſi ſūt valide ⁊ gl'ioſi traditi ſūt i manꝰ alteroꝝ. Priuſq̄ iterroges nē vituperes quēq̄:ēt cū iterrogaueris:corripē iuſte. Priuſq̄ audias nē rn̄deas

n Et noli cunctari.i.pigere eē. o In tp̄e āgu. tūc eni magis iſtāduꝫ eſt opatōi bone. p Melior ē q opat̄.ēt ope ruſticano. q Et abūdat in oībus.i.victu ⁊ veſtitu ſufficienti ſtatui ſuo.
r Quā q gloriat̄.de gn̄e ſuo iactādo. s Et eget pane.i.victu quotidiano iō ſubdit̄. t Fili i manſuetudine.q̄ tenet dbitū modū.⁊ reſtringit exceſſū. u Serua aiaꝫ tu. in ſecuritate virtutū.
x Et da illi ho.ſꝫ meri. ſuū.ſubijciēdo ei ſic̄ decet carnē ⁊ appetitū ſēſitiuū. y Peccātēꝫ in aiaꝫ ſuā.ꝓponēdo ei carnē. z Quis iuſtificabit.q.d.nullus.q̄꞉ facit d ācilla dn̄am.⁊ ecōuerſo. quod eſt iniuſtiſſimum.
a Et qs honorifi.ex.⁊c. q.d.talis nō ē a deo honorādus nec ab hominibꝰ
b Paup gloriat̄ ⁊c.i.humilis q paup ē ſpū:eo ꝙ ē diſciplinatꝰ i moribꝰ et timēs deū glorificādꝰ eſt a deo ⁊ ab hominibus.
c Et eſt hō ⁊c.i.ꝑꝑ diuitias ⁊ nō ꝓpter v̄tutē.⁊ h honor ē falſus.q̄꞉ ſic dr̄: 4.ethi.Solus bonꝰ ē vere honorādꝰ. d Qui aūt gl'iat̄ i pauptate.i.q vane gloriat̄ paup exn̄s.argumētū ē ꝙ plus vane gloriaretur ſi abundaret.
e Et q gl'iat̄ ⁊c.ſupbiēs de diuitijs. f Paupta/tē vereat̄.q̄꞉ freq̄nter paupies i diuitias ⁊ ecōuerſo trāſumtat̄.Luc. primo.Eſurientes impleuit bonis ⁊c. Capitulum. XI.
g Sapientia humiliati.Poſtq̄ iduxit ad hūiliatōis actū.h ꝯn̄r oñdit hūiliatōis fructū.dicens.Sapiētia humiliati exaltabit caput illius.ſicut pꝫ de daniele q poſitus in captiuitate.ꝓpter ſapiam ſuā fuit exaltatꝰ nō ſoluꝫ iter populares ſꝫ ēt iter p̄ncipes ⁊ hꝰ mundi potentes Dan̄.6.⁊ ſimiliter ioſeph in egypto.Geneſis.41.
h Nō laudes virū in ſpecie ſua ⁊c.i.nō iudices de valore hominis ſm exteriorē appentiā corpis.nā freq̄nter ille q ē minoris appentie ē melioris exn̄tie.⁊ iducit̄ ad h exēplū.cū dr̄. i Breuis ⁊c. Pꝫ eni corpꝰ valde paruū ⁊ tn̄ fac̄ meliorē fructū q̄ miluꝰ hn̄s corpꝰ magnū.⁊ ſi nō ē gl'iādū d ſtatura corpis mlto minꝰ de decore veſtis q̄ ē qd extriſecū iō ſbdit̄.In veſtitu.⁊ ſubdit̄. k Nec i die ⁊c.i.ſublimatōis tue tpalis
l Extollaris.ꝑ ſupbiā. m Qm̄ mira.⁊c.ſupbos ſubito deijciēdo ⁊ humiles exaltādo.Luce.1.Depoſuit potētes de ſede ⁊ exaltauit humiles.iō ſubdit̄. n Mul.tyrā.⁊c. q poſtea ſūt deiecti ꝑꝑ ſuā ſupbiā.
o Et iſuſpi.⁊c.tyrāni deiecti.ſic̄ pꝫ Heſter.6.⁊.7.de amā ſuſpēſo ⁊ mardocheo honorē illiꝰ adepto de q̄ tn̄ ſcō nullꝰ an̄ ſuſpicabat̄.vn̄ ⁊ adhuc ſbdit̄. p Mlti potē.⁊c.qd pꝫ i plibꝰ exēplis veteris ac noui teſti ⁊ i hiſtorijs ātiq̄ꝝ. q Priuſq̄ ⁊c.Supiꝰ ordiauit iudicē q̄tū ad aiaꝫ h ꝯn̄r ordiat ipꝫ q̄tū ad v̄bū.d.Priuſq̄ iter roges.v̄itatē diligēter inq̄rēdo. r Ne vitu.⁊c.ipꝫ ꝯtēnēdo. s Et cū ⁊c.i.v̄itatē diligēter inquiſieris. t Corripe iuſte.contra veritatem nulli parcendo.
v Priuſq̄ audias.complete loquentem. x Ne reſpondeas verbuꝫ

qꝛ nõ rñderes ad ei⁹ ĩtentionẽ cui⁹ itellectus ex fine locutõis depẽde

a Et i medio ſmonũ ⁊c. iterrũpẽdo vbũ loq̃ntis. eadẽ rõne. Alia lr̃a Et ĩ medio ſenioꝝ ne adycias loqui. vbi magis tacere debẽt iuniores.

b De ea re ⁊c. nã h̃ ẽ fatuũ ⁊ inutile. c Et i iudicio ⁊c. q̃ puertũt iudiciũ. d Ne conſiſtas. coꝝ ſñiaꝫ approbãdo vel eis con ſentiendo.

e Fili ne i multis. Poſtq̃ ordinauit iudicẽ q̃tũ ad aĩuꝫ ⁊ vbuꝫ. h̃ 9ñr ordinat q̃tũ actũ. ⁊ diuidit̃ duas ptes. qꝛ p̃ ipꝫ retrahit ab his q̃ bonũ actũ ĩpediũt. ſcđo ĩducit ea q̃ p bono actu expediũt: ibi. Sta i teſtamẽto.

o Et in illo colloquere. ſm illud ſubditos iudicãdo.

p Et in opere man. tuoꝝ. i. mãdatoꝝ dei tibi impoſitorum.

q Veteraſce. i. perſeuera vſq; ĩ finẽ. Math. 10: Qui aũt pſeuerit vſq; ĩ finẽ hic ſaluus erit. r Ne manſeri ⁊c. eis cõſentiendo. ⁊ ſi ex humana fragilitate cõſenſeris cito peniteas reſiliẽdo. Cõfide aũt. hic 9ñter oñdit aſſeq̃ndi modũ. ſ. p diuinum adiutoriũ. ⁊ p̃ inducit ad dei cõfidẽtiaꝫ zᵒ. ſubtrahit 9fidẽtiã falſã: ibi. Ne dicas. Circa p̃mũ dr̃. s Cõfide aũt i deo obtinẽdo p ipm actũ meritoriũ i pñti ⁊ p̃miũ ĩ futuro.

Primũ vᵒ qđ ĩpedit bonũ actũ iudicis ẽ 9fuſio negocioꝝ. ſ. qñ multa ĩchoant̃ anteq̃ aliquid coꝝ termiet̃. qꝛ ſic vnũ p aliud ĩpedit̃ iõ dr̃. Fili ne ĩ multis. ſit̃ ⁊ cõfuſe ſint actus tui. ſubditur.

f Et ſi diues fueri. Scđꝫ quod ĩpedit bonũ actuꝫ iudici ẽ cupiditas munerũ q̃ excecãt ẽt ſapientes ⁊ ſubuertũt vba iuſtoꝝ. Exo. 23. a q̃ retrahit dupl̃r. Primo ꝑpter dilatione acq̃ſitõis. zᵒ. ꝑpter defrandatõem fruitõis. ibi. Et q locupletat̃. Circa p̃mũ dr̃. Et ſi diues fueris. i. diuitiaꝝ cupidus ĩmoderate. ſicut accipit̃. Math. 19. Facili⁹ eſt camelũ p foramẽ acus trãſire q̃ꝫ diuitẽ hoieꝫ ĩtrare ĩ regnũ celoꝝ. iõ ſ̃bdit̃ Nõ eris imunis a pctõ. ⁊ ſubdit̃ rõ. g Si enĩꝫ ſecut⁹ fueris. diuitias immoderate querendo.

h Nõ app̃hẽdes. i. nõ aſſeq̃ris itẽtũ. ſ. hr̃e ſufficiẽtiã. ꝑpter quã diuitie q̃runt̃. qꝛ p eas non ſatiat̃ cupido. ſꝫ magi acq̃rit̃ ĩdigẽtia. naꝫ q̃to plus ſic acquirit ad habendum. tanto plus habere ſitit.

verbũ: et i medio ſmonũ ne adycias loq. De ea re q̃ te non moleſtat: ne certeri: ⁊ i iudicio peccãtiũ ne 9ſiſtas. Fili ne in multis ſint act⁹ tui: ẽt ſi diues fueri nõ eris imunis a delicto. Si ẽnim ſecut⁹ fueris nõn app̃hẽdes: ẽt nõ effugies ſi p̃cucurreris. Eſt hõ laborãs ⁊ feſtinãs ⁊ dolẽs ipiũs: ẽt tãto mag̃ nõ abũdabit. Eſt hõ marcidus egẽs recupatõe: plũs deficiẽs vtute: ⁊ abũdãs paup̃tate: ⁊ oculus dei reſpexit illũ i bono: ⁊ erexit eũꝫ ab humilitate ipſi⁹ ⁊ exaltauit caput ei⁹: ⁊ miratiſũt i illo multi: ẽt honorauerũt deum. Bona ⁊ mala: vita ẽt mors: paupertas ⁊ honeſtas a deo ſũt. Sapiẽtia diſciplina ⁊ ſcia legis apud dñm: dilectio ⁊ vie bonoꝝ apud ipꝫ. Error ⁊ tenebre pctõrib⁹ cõcreata ſunt: q aũt exultãt i malis: 9ſeneſcũt i malo. Datio dei pmanet iuſtis: ẽt pfect⁹ illi⁹ ſucceſſũs habebũt i eťnũ. Eſt q locũpletat̃ parce agẽdo: ⁊ hẽc eſt ps mercedis illi⁹ in eo q dicit: iueni requiẽ

mihi: ⁊ nũc mãducabo de bonis meis ſolus: ⁊ neſcit q tp̃s preterẽat illũ ⁊ mors appropiquet: ⁊ reliquat oĩa aliȷs: ⁊ moriat̃. Sta i teſtamẽto tuo: ⁊ i illõ colloq̃re ⁊ i opere mãdatoꝝ tuoꝝ veteraſce. Ne mãnſeris i operib⁹ pctõꝝ. Cõnfide aũt i deo ⁊ mãne i loco tuo. Facile ẽ. n. i oculis dei ſubito honeſtare pauperẽ. Bñdictiõ dei i mẽrcedem iuſti feſtinat: ẽt i honore veloci pceſſus illi⁹ fructificat. Ne dicãs q̃d eſt mihi opus ⁊ q̃ue erũt mihi ex hoc bona: Ne dicãs. Sufficiẽs ſum: ⁊ quid ẽx hoc peſſimabor. In diẽ bonorũ nẽ imemor ſis maloꝝ: ẽt i die maloꝝ: ne imemõr ſis bonoꝝ: qm̃ facile ẽ corã deo i die obitus retribuere vnicuiq; ſcđm vias ſuas. Malicia hore cõblitionẽ fac luxurie magne: ⁊ i fine hõis denũdatio opeꝝ illi⁹. Ante mõrtẽ ne laudes hoieꝫ queq̃: q̃ꝛ oniã in filijs ſuis ãg̃ſcit̃ vir. Nõ oẽꝫ hoieꝫ ĩducas i domũ tuã: mlt̃e. n. ſũt iſidie doloſi. Sicũt. n. eructuãt p̃cor

t Et mane in loco tuo. ſ. p amorẽ i deo q ẽ locus aĩe quietatiu⁹. Aug⁹. Ingetũ eſt cor meuꝫ dñe donec requieſcat i te.

v Facile ẽ. n. i oculis dei ſubito honeſtare pauperẽ. trãſferẽdo ipꝫ ad gl̃iaꝫ iõ ſ̃bdit̃. x Bñdi. dei. queꝫ ẽ p gr̃am.

y In merce. iu. fe. vt ipm ad gl̃iaꝫ trãſferat. z Et i honore ⁊c. repetitio ẽ eiuſdẽ ſñie ad maiorem aſſertionem.

a Ne dicas. h̃ 9ñr ſubtrahit cõfidentiam falſam. ⁊ p̃ reſpectu ſui. zᵒ. reſpcũ ꝓximi. ibi: Nõ oẽm Cõfidentia vᵒ falſa reſpectu ſui eſt. qua quis confidit ꝺ ſua potentia ſapiẽtia ⁊ huiuſmodi. ⁊ hoc maxime faciunt illi qui tantum credunt vitam preſentẽ. ideo dicit. Quid eſt mihi op⁹. confidere ꝺ alio qꝛ mihi ſufficio pp p̃dicta.

i Et nõ effugies. ſ. idigẽtiã. k Si p̃cucurreris. accipiẽdo diuitias a parẽtib⁹ tuis. nã ſi fueris cupidus nõ eris cõtẽt⁹. ſꝫ ad habẽdũ maiora anxi⁹. vt dcm̃ ẽ. ⁊ ſi fueris ꝓdigus cito cõſumes ⁊ idigẽs fies. ⁊ ꝺ cupido ſubdit exẽplũ. l Eſt hõ laborãs. mẽte ⁊ cõpore. m Et feſtiuãs. ad diuitias. n Et dolẽs. de alioꝝ pſpitate. o Impius. erga deũ ⁊ ꝓximũ. p Et tãto magis ⁊c. i. idiget. nã auaro deeſt tã quod hꝫ q̃ꝫ qđ nõ hꝫ. vt dicit Hieronym⁹ i epl̃a ad Pauliniũ. ⁊ p oppoſitũ ſẽ de nõ cupido. iõ ſubdit̃. q Eſt hõ marcid⁹. i. debĩlis viribus.

r Egẽs recupatõe. i. vtutis corporee. s Plus deficiẽs vtute. ſ. corporali q̃ꝫ aliȷ cõiter. t Et abũ. pau. qꝛ illud modicũ qđ hꝫ ſufficit ſibi. ſm illud apl̃i. 2. Cor. 6. Quaſi nihil hñtes ⁊ oĩa poſſidẽtes. v Et oculus dei reſpexit illũ i bono. ſpũali pp ſuã patiẽtiã. ⁊ aliq̃ñ ẽt i bono tpali. pp quod ſubdit̃. x Et erexit illũ ⁊c. i. a ſtatu ĩfimo ipm tpal̃r exaltãdo. y Et mirati ⁊c. eo q ſit exaltat⁹ abſq; ſollicitudine ſui.

z Et hono. deũ. de bono ſibi collato. exẽplũ hr̃ i iob q poſt maximam pauptatẽ a deo fuit mirabil̃r exaltat⁹. Job vlt. ⁊ ſubdit̃ p̃dictoꝝ rõ. cũ dr̃. a Bona ⁊ ma. i. pſpa ⁊ aduerſa. b Vita ⁊ mors. ſ. corpalis.

c Pauptas ⁊ hone. i. ſufficiẽtia bonoꝝ. d A deo ſũt. i. diſpẽſantur boĩb⁹. ⁊ his oĩb⁹ iuſti bñ vtunt̃. pp qđ ſubditur. e Datio dei ⁊c. ad meritũ. f Et pfect⁹ illi⁹. i. cumlatio meritoꝝ. g Succeſſus habꝫ. i eter. nã eis ſuccedet p̃miũ glorioſũ. h Eſt q locupletat̃. h̃ 9ñr retrahit a cupiditate diuitiaꝝ pp defraudatõeꝫ fruitõis q̃ fruitio freq̃ẽter ſubtrahit̃ p celerẽ mõtẽ diuitiaꝝ copiã hñtis. iõ dr̃. Eſt q locupletat̃ parce agẽdo. i. paꝝ aut nihil aliȷs tribuẽdo. i Et hec ẽ ⁊c. ſ. q bona cõgregata comedat ⁊ bibat ſolus. k Et ne. q tp̃s. ſ. vite ſue.

l Pretereat. ⁊ ſic nõ poterit vti. ſic̃ Luc. 12. dr̃ de illo q dicebat ſibiipi Aĩa mea habes mlt̃a bona repoſita i ãnos plurimos: q̃eſce comede bibe epulare. ⁊ ſeq̃t̃. Dcm̃ ẽ ãt ei. Stulte hac nocte aĩaꝫ tuã repetẽt a te q̃ ãt 9gregaſti c⁹ erũt. m Sta i teſtamẽto. h̃ 9ñr ĩducit ad ea q̃ expediũt p bono iudicis actu. ⁊ p̃ fac̃ ꝓpoſitũ. zᵒ. oñdit aſſeq̃ndi modũ: ibi. Cõfide. Circa p̃mũ dr̃. Sta. imobiliter. n In teſtamento tuo. i. in mandato dei quod tibi ſtatutũ eſt ad ſeruandum. Exo. 20.

b Et q̃ erũt ⁊c. i. poſt hãc vitã. q. d. nulla. c Ne di. ⁊c. ad hãc vitã trãſeũdũ. d Et q̃d ⁊c. i. p⁹ hãc vitã. e Peſſimabor. i. mala ſuſtiebo ꝓ pctĩs meis. q. d. nulla. h̃. n. ſẽtiũt q aĩaꝫ cũ corpe credũt mori. iõ ſubdit̃. f In die ⁊c. i. tpe pſpitati i hac vita.

g Ne ime. ⁊c. i. punitõis i alia vita. h Et i ⁊c. i. aduerſitati i pñti vita. i Ne imc. ⁊c. i. p̃miatõis i vita celeſti. nã hec memoria facit patiẽter tolerare aduerſa. iõ ſubdit̃. k Qm̃ fa. ⁊ pꝫ.

l Mali. hore. i. afflictio breuis. m Obli. fa. ⁊c. i. abſorbet voluptatẽ magnã p̃teritã ⁊ mlt̃o magi afflictio lõga. vñ i pſona afflictoꝝ i iferno dr̃ Sapie. 5. Quid nobis pfuit ſupbia ⁊ diuitiarũ iactãtia qđ 9tulit nobis: trãſierũt oĩa velut vmbra. n Et in fi. ⁊c. i. i morte. o Denudatio ⁊c. qꝛ cognoſcunt̃ certi⁹ q̃ꝫ añ. pp qđ ſeq̃t̃. p Añ mortẽ ⁊c. ſ. abſolute ⁊ final̃r. vñ dicebat btũs Fracĩſc⁹. Nemo laudãd⁹ c⁹ icert⁹ ẽ exit⁹. q Qm̃ i fi. ⁊c. i. i opib⁹ ſuis q̃ dñr h̃ ei⁹ filij ſic̃ ⁊ fruct⁹ mat. 7. Ex fructib⁹ coꝝ cog̊ſceti eos. r Agnoſci. ⁊c. i. vtuoſus. s Nõ oẽꝫ ⁊c. Remota falſa fiducia reſpcũ ſui. h̃ 9ñr remouet̃ reſpcũ ꝓximi. nã valde cauẽdũ ẽ a 9fidẽtia ꝺ doloſo. iõ dr̃. Nõ oẽꝫ hoieꝫ iducas i domũ tuã. ſ. ad 9hẽdũ familiaritatẽ tecũ ſꝫ ſolũ i fidelitate ꝓbatuꝫ.

t Multe enim ſunt iuſidie doloſi. nã freq̃nter querit decipe ſub p̃textu amicitie. v Sic. n. eructuant ⁊c. totuꝫ iſtud vſq; ibi. Et ſic̃ pſpector. expõit̃ ab aliquib⁹ de ſupbis ⁊ doloſis qui ex malo 9ceptu cordis pferũt verba peſſima ⁊ freq̃ẽter capiunt̃ i laqueis ſuis. ſic̃ pdix ⁊ caprea. Sꝫ mihi videt̃ melius exponi de diuerſis ſꝫ añcedẽtia ⁊ ſubſeq̃ntia. Ad cui⁹ itellcm̃ ſciendum q ſcriptura ſacra aliq̃ñ ſub eodẽ 9textu loq̃t̃ ꝺ diuerſis. ſic̃ ps. 77. Cũ occideret eos q̃rebãt eũ ⁊c. q. n. dr̃. Cũ occideret eos. intelligit̃ de pctõrib⁹ obſtiati ⁊ pp h̃ iterfecti. ⁊ qđ ſ̃bdit̃. Querebãt eũ. itell̃r ꝺ penitẽtib⁹ territi punitõe alioꝝ. ſic̃ i ꝓpoſito. Sic. n. eructuant precordia fetentium. intelligitur de doloſis qui ex conceptu interiori proferunt verba doloſa. ſicut homines habẽtes iteriora corrupta eructuant p os fetidũ odorẽ. qđ aũt ſubditur.

a Et ſicut ꝑdix ⁊c̃.i.in rete in quo capit̃. b Et vt caprea ⁊c̃.
itelligit̃ de ſimplicib⁹ deceptis ꝑ doloſitatē ꝑdictoꝝ.⁊ qđ ſubdit̃.
c Sic ⁊ cor ſupboꝝ.refertur ad doloſos q dicunt̃ hi ſupbi.q2 q̊s
ptāte ſuppeditare ñ pñt.q̄rūt doloſitate ſubycere.de qb⁹ adhuc
ſubdit̃. d Et ſicut pſpector ⁊c̃.i.q attēte vigilat ad vidēdū
caſū pximi ſui vt ide gaudeat. e Bona eni.pximi ſui i ma/
la cōuertens.dicit ea facta itētōe mala. f Inſidiat̃.q̄lr poſ/
ſit nocere pximo. g Et in ele.i.pbis viris. h Imponet
ma.eis detrahēdo
⁊ q2 iſtud lz in pnci
pio ſit paruū tñ fre
quenter pcedit ad
magnū malūz. ſub
dit̃:Ab ſcintilla.n.
vna auget̃ ignis: ⁊
ab vno ⁊c̃.pp quod
ſubdit̃. i Attē
de ti.a pc.i.ab hoie
doloſo. k Fa/
bricat eni ma.i.q̄rit
tota diligētia ſub/
uertere pximum.⁊
qm̄ hoies aliene gē
tis vt freq̄nter ſūt ta
lis cōditōis. ſeqtur
l Admitte ad te ali.
q.d.dolebis ſi eum
admittas ad ſecre/
ta tua.iō ſubditur.
m Et ſub.te i tur.
ꝯcitādo iurgia ⁊ tu
mltū ꝯ te.Ca.XII.
S I bñfecerl.
Supius au
ctor iforma
uit potētē de regi/
mie ſubditoꝝ.h cō
ſeq̄nter cū iformat
de diſtributiōe bo/
noꝝ ſuoꝝ.d.Si bñ
fecerl bona tua lar
giēdo. o Scito.
cui fece.ſ.ꝙ ſit di/
gnus in recipiēdo.
p Et erit gr̃a in bo
nis tu.mul.q2 talis
largitio in cētuplū
retribuitur a deo.
Math.19.Et qs ſit
dign⁹ recipe oñdit.
dicēs. q Bñfac
iu.idigēti. r Et
iuc.retri.ma.ſic̃ di
ctū eſt ꝑ oppoſituz
de nō tribuente bo
nis idigētib⁹.
s Nō ē eni ei be.⁊c̃
.ſ.opib⁹.dicit eni phs.8.ethicoꝝ.ꝙ malus amicitiā nō hz ad ſe:
nec ad alteꝝ.pp qđ ibidē cōcludit.Igit̃ ſi ſic miſeꝝ eſt malū eē:
fugiēdū eſt maliciā itēſe. t Et el'ynas nō dā.potēti tñ dare.
v Qm̄ ⁊ altiſ.⁊c̃.inq̄tū ho.nō tñ inq̄tū ſūt ei⁹ creature. x Et
miſr⁹ eſt peni.⁊ qm̄ debem⁹ ei cōformari ſubdit̃. y Da miſe
ricordi.i.miſeꝝ cor hñti q ex ſua miſia ſcit alys cōpati. z Et
ne ſu.pctōrē.i.obſtinatū q ex bonis tuis foueret̃ i pctis. a Et
ipys ⁊ pec.red.vindictā.ſ.de⁹ de q̊ pmittit̃:Altiſſim⁹ odio hz pec
catores. b Cuſtodiēs eos ⁊c̃.i.reſeruās eos ad penā gehēne
cetera patēt ex dictis. c Ne in ipſis ⁊c̃.ex hoc pz ꝙ loqtur d
pctōrib⁹ obſtinatis.ſilr ex hoc qđ ſubdit̃. d Nā duplicia ma
la iuc.ſ.pterita q̄ fecit ⁊ futura q̄ faciet ſuſtētat⁹ bonis tuis.cete/
ra patēt. e Nō agſcet̃.In ſupiorib⁹ oñdit auctor q̄lr in exer
citio ṽtutū hō ſe debeat hr̃e ad ſupiores ⁊ iferiores.h ꝯñr oñdit
q̄lr ſe debeat hr̃e erga pares. iter q̊s alig ſūt mali ⁊ aliqui boni.
Primo igit̃ oñdit q̄lr ſe hēat ad malos.2°.ad bonos.circa medi/
ūm ſe.ca.ibi:In oi vita tua.Pria in duas.nā p̊ iducit ad vitandū
ſocietatē falſoꝝ.ſcđo cupidoꝝ ⁊ ſupboꝝ.in pncipio ſe.cap.Circa
pmū dr̃:Nō agnoſcet̃ in bonis.i.in pſperis. f Amic⁹.ſ.ver⁹.
q2 tūc oēs ſe oñdūt amicos.vñ Poeta.Si fueris felix mltos nu

dia fetētiū: ⁊ ſicut ꝑdix iducit̃ i ca
ueā: ⁊ ut caprea i laqueū:ſic ⁊ cor
ſupboꝝ:ēt ſicut pſpector videns
caſum pximi ſui.Bona.n.i mala
ꝯuertēs iſidiat̃: ⁊ i elect̄ impōnet
maculā.Ab ſcītilla.n.vna auget̃
ignis: ⁊ ab vno doloſo auget̃ ſā/
guis.hō vo pctōr ſāguini iſidiat̃:
attēdē ꝗ tibi a peſtifero:fabricāt
.n.mala:ne fōte iducat ſup te ſb/
ſānatōez i ppetnū.Admitte ad te
aliēigenā: ⁊ ſubūtēt te i turbie: ⁊
abaliēabit te a vijs pprijs. XII.
S I bñfēceris ſcitō cui fe/
cerl: ⁊ ērit gr̃a i bōis tuis
mlta.Bñfāc iuſto ⁊ iūeni
es retributōez magnā: ⁊ ſi nō ab
ipſo:certe a dño.Nōn ē.n.ei bñ
q aſſidu⁹ ē i malis: ⁊ ēlemoſynas
nō dāti: qm̄ ⁊ āltiſſimus odio hz
pctōres:ēt miſert⁹ eſt penitētib⁹.
Dā miſericordi: ⁊ nē ſuſcipias
pctōrē:ēt ipijs ⁊ pctōrib⁹ reddet
vidictā cūſtodiēs eos i diē vidi/
cte.Da bono ⁊ nō recepis pctōrē
Bñfac humili ⁊ nō dederis ipio.
Prohibe pāes illi dare:nē i ipis
potētior te ſit.Nā duplicia mala
iuenies i oib⁹ bonis q̄cūq; feceris
illi:qm̄ ⁊ altiſſim⁹ odio hz pctō/
res: ⁊ ipijs reddet vidictā.Nōn
agnoſcet̃ i bonis āmic⁹:ēt nō ab/
ſcondet̃ i malis inimicūs.In bō
bonis viri inimici illi⁹:i triſticiā ⁊
i malicia illi⁹ āmic⁹ āgnit⁹ ē.Nōn
credas inimico tuo i etnū.Sicūt

.n.eramētū erugīnat neqtia illi⁹.
Et ſi hūiliat⁹ vadat curu⁹:ābij
ce aiuz tuum ⁊ cuſtodi te ab illo.
Nō ſtātuas illū penes te :nec ſe/
deat ad dexterā tuā: nē cōuerſus
ſtet i loco tuo: ne forte ꝯūſus i lo
cū tuū iqrat cathedrā tuā: ⁊ i nō/
uiſſimo cogſcas ṽba mea: ⁊ i ſer
monib⁹ meiſ ſtimuleris.Qūis me
debit̃ icātatori a ſpēte pcuſſo: ⁊
ōib⁹ q appropiāt beſtijs:Sic ēt
q comitat̃ cū viro iniquo: ⁊ obuo
lut⁹ ē i pctis eius.Vnā hora tecū
pmanebit.Si āūt dclinaueris nō
ſuppōrtabit.In lābijs ſuis idūl/
cat inimic⁹: ⁊ i cōde ſuo iſidiat̃ vt
ſubūtat te i foueā.In ōculis ſuis
lachrymat̃ inimic⁹: ēt ſi iuenerit
tpſ ñ ſatiabit̃ ſāguie: ⁊ ſi icūrrerit
tibi mala:iūēies eū illic priorē: ēt
q̄ſi adiuuās ſuffodiet plātas tuaſ
Cāput ſuū mouebit ⁊ plaūdebit
manu: ⁊ mūlta ſuſurrās cōmūta/
bit vultū ſuū. XIII.
Q Vi tētigerit picē:iqnabi
tur ab ea:et q cōicauerit
ſupbo iduet ſupbiā.Pond⁹ ſup
ſe tollit q honeſtiori ſe cōicat.Et
ditiori te ne ſocius fueris.Quid
coicabit cācab⁹ ād ollā.Qñ eniz
ſe colliſerit ꝯfriget̃.Diues iniu/
ſte egit ⁊ fremebit:paup āt lēſus
tacebit.Si largit⁹ fūeriſ:aſſūmet
te: ⁊ ſi nō habūēris:dreliquet te
Si habēs ꝯuiuet tecū: ⁊ euācua/
bit te: ⁊ ipſe nōn dolebit ſuper te

merabis amicos Tpa ſi fuerint nubila ſolus eris. g Et nō abſcon
det̃ in ma.i.in aduerſis. h Inimic⁹.q2 ſtati currit ad nocēdū: ſic̃
canis ad mordēdū canē pcuſſū. i In bonis viri ini.illi⁹.ſupple tri
ſtant̃ ſaltē corde: ⁊ ſi nō facie. k In triſticia ⁊ malicia illi⁹.i.in ad
uerſitate ei⁹. l Amic⁹.verus. m Agnit⁹ eſt.nā ſibi cōpatit̃ et
adheret.alys ipz deſerētib⁹. n Nō credas ini.tuo ⁊c̃.i.nunq̄; cre/
das ei quē pbaſti inimicū. o Sic̄ eni era.⁊c̃.i.rubiginē ody cōſer
uat iterius lz cōtrariū oñdat exterius.ideo ſubdit̃. p Et ſi hu. va
dat cur.tibi magnā reue
rentiā faciēdo. q Aby
ce aium tuū.nullo modo
ei credēdo. r Nō ſta
tuas illū penes te ⁊c̃.faci
endo ipm tibi familiarē.
s Ne conuerſus ſtet i lo
co tuo.te ſupplātando.
t Et in nouiſſimo cogno
ſcas ṽba mea.fuiſſe vera
ſz nimis tarde.ppter qđ
ſeqtur. v Quis me/
debit̃ incātatori a ſerpē
te pcuſſo.q.d.pauci aut
nulli.q2 ſic erat edoctus
ꝙ debuit cauere ſibi.q.
d.et tu edoctus es ꝑ me.
ppter qđ cauere debes.
x Et oibus qui appropiāt
vl' appropinq̄nt beſtys.
ferocib⁹ accidit ꝙ ledun
tur ab eis.⁊ ſilr q ꝯhit fa
miliaritatē cū hoib⁹ ma/
lis.q2 ſicut phs dicit.i.Po
litice.Hō malus a lege ⁊
iuſticia deſtitutus ē peſſi
mū aialiū.iō ſubditur.
y Sic ⁊ q co.cū viro ini/
quo ⁊ ob.eſt.in pec.eius.
ps.17.Cū pũerſo pũerte/
ris. z Vna hora tecū
pmanebit.ſ.durāte pſpe
ritate. a Si aūt dcli
naueris a pſperitate.
b Nō ſupportabit.i.nō
te adiuuabit. c In
labys ſuis idul.ini.ṽbis
dulcib⁹ fallēdo. d In
oculis ſuis lachry.ini.cō
paſſionē fingēdo qñ cre/
dit paſſū releuari. e Et
ſi iuenerit ips.nocēdi.
f Nō ſatiabit̃ ſanguine.
ſicut pz de iſmael q occi/
dit veniētes in maſphat.
Hiere.41. g Et ſi in
currerint ti.ma.in quib⁹
poſſit tibi nocere. h In
uenies eū ⁊c̃.i.peiorē.q2
nulla peſtis grauior ad nocendū q̄; familiaris inimicus. i Et q̄ſi
adiu.ſuffo.plātas tuas.i.fingēs te adiuuare machinabitur ad maiorē
caſū tuū. k Caput ſuū mouebit.poſt caſū te deridendo. l Et
plaudet manu.manifeſte gaudēdo. m Et multa ſu.i.plura mala
de te dicēs. n Cōmutabit vul.ſuū.ab amicitia prius ficta ad ini/
micitiam manifeſtam. Capitulum. XIII.
o Q Vi tetigerit picē.Hic ꝯñr docet vitare ſocietatē ſupboꝝ ⁊ cu
pidoꝝ.⁊ diuidit̃ i duas ptes.nā p̊ facit ppoſitū.ſcđo recurrere
docet ad diuū ſubſidiū.ibi:Humiliare deo.Circa pmū dicit.Qui teti
gerit picē ingnabit̃ ab ea.eo ꝙ eſt magne adherētie. p Et q coica
uerit ſupbo iduet ſupbiā.nā hoies ſūt pni ad appetitū idebitū ppie
excellētie in quo cōſiſtit ſupbia.pp qđ de facili adheret hoi. q Pō
dus ſu.ſe ⁊c̃.i.potētiori. r Se cō.q2 ſēp vult hr̃e meli⁹ p ſe.⁊ ali⁹ ñ
pōt bñ reſiſtere.iō ſbdit̃. s Quid cō.ca.ere⁹. t Ad ol.terreā.
v Qñ eni ⁊c̃.ſ.olla q̄ ē fragil'.Cōſeq̄nter applicat ad ppoſitū.d. x Di
ues iniu.⁊c̃.q̄ſi parat⁹ adhuc facere pei⁹. y Paup āt ⁊c̃.nā ſi q̄re/
lā moueat pei⁹ hēbit. z Si lar.⁊c̃.ſ.munera diuiti. a Aſſumet te.
.i.honorabit te iux̃ ſe ponēdo. b Et ſi ñ ha.vñ ſibi facias exenia.
c Dereliq̄t te.nō vocādo. d Si hēs ⁊c̃.vocādo te ad mēſam ſuā.
e Et euacuabit te.i.depaupabit te per exenia ſibi facta. f Et ipſe

nō dolebit ſup te. de pauptate. a Si neceſſa. ꝛc. i aliquo negocio vel ope. b Supplātabit te. i. decipiet te. c Et ſubridēs. i. blā diēs. d Spē dabit ꝛc. ꝑmittens tibi facere bona. e Et dicet qd opꝰ ē ti. q. d. de neceſſarijs ꝓuidebo tibi. f Et cōfun. te ꝛc. vocā do te ad mēſā ſuā ꝑ exenijs hñdis. g Donec te exina. i. ad paupta deducat. h Bis ꝛ ter. i. qnqꝫ. qꝛ q̄nqꝫ modis euacuāt paupes a diuitibꝰ cupidis. vno mō bona paupeꝝ violēter auferēdo. 2° mercedē debitā retinēdo. 3° ꝑ v̄ba duplicia decipiēdo. 4° male eis pōderādo vł mēſurando. ꝛ h̄ dupliciter. vno mō in pauperū abſētia q cōfidūt de diuitibꝰ. alio mō in coꝝ pñtia. qꝛ nō audēt cōtradicere.
i Et in no. deri. te. abſqꝫ cōpaſſione. k Poſtea vidēs te. bonis dñudatū.
l Derelinq̄t te. qꝛ nō pōt vlteriꝰ de tuo qcq̄ h̄re.
m Et caput ſuū ꝛc. notā do te de fatuitate.
n Humiliare deo. h̄ dñr hortat recurrere ad diuinū auxiliū qd̄ ē ſine fallacia ꝛ deceptione. d. Humiliare deo de te nihil pſumēdo. o Et expe. ma. eiꝰ. i. bñficētiā ſue mīe q̄ paratꝰ ē humiles adiuuare.
p Attēde. diligenter.
q Ne ſeducꝰ. ꝑ v̄ba ad decipiēdum compoſita.
r In ſtul. hu. i. ad ſtl̄ticiā deuciaris per errorem.
s Noli eē hu. i. puſillanimis. t In ſapia tua. a deo tibi data. v Ne hu. i. puſillanimiſ factus.
x In ſtul. ſedu. vitatē relinq̄ns ꝑ falſitate v̄bis cōpoſitis colorata. ꝛ qñ hō cōfidens de dei adiutorio pōt ſecuriꝰ agere q̄z añ. iō dñr oñdit q̄lr ſe h̄re poſſit cū diuite ꝛ potētiori. ſ. ñ ſe igerēdo nec ſe nimis elōgādo loq̄ndo reuerenter ꝛ caute ſe hñdo. ꝛ h̄ ē qd̄ dr̄. y Aduocatꝰ a poté. di. i. aliq̄ñ excuſa te

Si neceſſarius illi fueris: ſupplātabit te: ꝛ ſubridēs ſpē dabit narrās tibi oīa bona: ꝛ dicet: qd opꝰ ē tibi: ꝛ cōfūdet te i cibis ſuis donec te exinaniat bis ꝛ ter: et i nouiſſimo deridebit te. Poſtea vidēs derelinquet te: ꝛ caput ſuum mouebit ad te. Humiliare deo ꝛ expecta manꝰ eiꝰ. Attēde ne ſeductꝰ i ſtulticia humilieriſ. Noli eſſe humilis i ſapia tua: ne humiliatꝰ i ſtulticiā ſeducaris. Aduocatꝰ a potētiore diſcede. ex hoc. n. magis te aduocabit. Ne iprobꝰ ſis: ne impigaris: ꝛ ne lōge ſis ab eo: ne eas in obliuionē. Ne retineas ex equo loq cum illo: nec credas multiſ v̄bis illiꝰ. Ex multa. n. loq̄la tētabit te: ꝛ ſubridēs iterrogabit te de abſcōditiſ tuis: imitiſ aīus illiꝰ cōſuābit v̄ba tua: et nō parcet de malicia et de vīculis. Caue tibi et attēde diligēter auditui tuo qm̄ cū ſubuerſione tua ambulas Audiēs v̄o v̄ba illa quaſi i ſōnis vide: ꝛ uigilabis. Omni vitā tua dilige deum: ꝛ iuoca illū i ſalute tua. Omne aīal diligit ſile ſibi: ſic ꝛ oīs hō ꝓximū ſibi. Ois caro ad ſilem ſibi cōiūget: ꝛ oīs hō ſili ſui

3 Ex h̄ eni ꝛc. ſi ꝑus te vocauit bona itētione. a Ne iprobus ſis. igerēdo te nimis. b Ne ipingaris. i. repellaris verecūde. c Et ne lōge ſis ab eo. i. a diuite nimis te elōgādo. d Ne eas i obli. i. ſi dñs dederit ſibi grāz largiēdi nō hēat d te memoriā. e Ne reti. ex eq̄ ꝛc. i. vt velis cū eo loq de pari. ſꝫ magis cū reuerētia loq̄re. f Ne credas mul. v̄bis illiꝰ. i. ſi multa tibi ꝓmittat. g Ex multa eni lo. tē. te. vt accipiat expimentū de tua ſimplicitate. h Et ſubridens. q̄ſi tibi applaudēs ꝛ oīa cōdonās. i Interrogabit te ꝛc. i. ſi aliqd de ſuo accepiſti in abſcondito. k Immitis. i. crudelis. l Aius illiꝰ cōſer. ꝛc. ad capiendū te. m Et nō parcet de ma. i. pena tibi inferēda. n Et de vinculis. icarcerādo te. ꝓpter qd̄ ſeq̄r. o Caue tibi. de icauta locutione. p Et attēde diligē. ꝛc. i. auditis ab eo: ne p̄cipitāter rn̄deas cōtra te. q Qm̄ cū ſubuer. ꝛc. i. in piculo tue ſubuerſionis. r Audiēs v̄o ꝛc. q̄ dicūt a diuite pro captōe tua mō dicto. s Quaſi in ſō. vi. i. ſimula te nō itelligere. t Et vigi. i. in h̄ vigilater ꝛ prudēter te hēbis. v Divi. tua. Excluſa ſocietate maloꝝ. h̄ dñr iducit ad cōſortiū bonoꝝ. ꝛ diuidit i tres ptes. qꝛ p̄ iduc ad cōiūgēdū ſe bonis. ſcd̄o ad retrahēdū ſe a mal. ibi: Si coīcabit. 3° docꝫ diſtiguere bos ab illis. ibi: Cor hoīs. Circa p̄ꝰ ſciēdū ꝙ coīcatio hoīuꝫ ad iuicē tūc ē bona qñ depēdet ex charitate dina. iō dic: Diuita tua dilige deū. ꝑꝑ quē ꝓximꝰ eſt diligēdus. x Et iuoca il. ꝛc. i. pro ſalute tua tpali ꝛ eterna. ꝛ qm̄ ꝓximꝰ eſt in deo diligēdus. ſeq̄r. y Oē aīal diligit ſile ſibi. in ſpē. z Sic ꝛ oīs hō ꝓxi. ſibi. ſupple dꝫ diligere. qꝛ factꝰ eſt ad imaginē dei ꝛ capax btitudis ſicut ipe. a Ois caro ad ſi. ꝛc. volatilia eni eiuſdē ſpeciei ſimul cohitant. ꝛ ſilr aīalia.
b Et oīs hō ꝛc. i. dꝫ ſociari rōne imagis dine in qua cōuenit cuꝫ eo in
f ꝑecie. ꝛ hec ſocietas fundat in bono rōnis recte ꝛ legis dine. c Sicut coīcabit. Hic dñr iducit ad retrahēdū ſe a malis. ꝛ p̄ ponit ſuā monitionē. ſcd̄o remouet circa dicta falſā opinionē. ibi: Bona ē. Circa p̄mū dicit: Sicut coīcabit lupꝰ agno ꝛc. qꝛ malus hō ſemp inſidiat iuſto. d Que cō. ſcō hoi ad ca. i. ad caninū hoīeꝫ q̄lis ē rixoſus iracūdus ꝛ guloſus. q. d. nulla eſt coīcatio bona. e Aut q̄ ps bo. di. ſ. cupido. f Ad pauperē. q. d. nulla. ꝛ ſubditur cā.
g Uenatio leonis ꝛc. in q̄ leo iſequit onagrū ad ipꝫ deuorāduꝫ.
h Sic ꝛ pa. ꝛc. i. cupidoꝝ. i Paupes. q̄ꝝ bona rapiūt ſine cā.
k Et ſic abo. ē ſup. hu. eo ꝙ cōriat hitui ſupbie in q̄ delectat. naꝫ ſignū hitꝰ gñati eſt delectatio i ope. 2. ethi. l Sic ꝛ exe cra. diui. cupidi eſt. Paup. ꝛ ſubditur.
m Diues cō. i. turbatꝰ vel ipulſus.
n Cōfirmat ab amicis. ſperantibꝰ ꝑtici pare i eiꝰ bonis.
o Diuiti de. ꝛc. dāni ſibi illati. qꝛ ſpāt participare ſibi.
p Locutꝰ ē ſup. ꝛc. adulatoreſ affirmātes ꝙ ſic debeat magnifice loq.
q Humilis de. ē. i. paupe dānificatꝰ.
r Inſup ꝛ ar. i. ſine cōpaſſiōe de dāno eiꝰ vt fatuꝰ icrepat
s Locutꝰ ē ſē. ꝛc. qꝛ cōtēnit ab audiētibꝰ. t Diues lo. eſt ꝛc. audiendo reuerēter. v Et v̄bū illiꝰ ꝛc. cōmēdādo eū d ſapia excellēti. x Pauper locutꝰ eſt ꝛc. eū cōtēnēdo. y Et ſi offēde. ſub. illuꝫ. grauiter puniēdo.
5 Bona eſt ſuba. Hic circa p̄dicta remouet falſā opinionē. nā ex dictl poſſet aliqs eſtimare oēm diuitē eſſe malū ꝛ oēm pauperēꝫ

ſociabit. Sicut coīcabit lupus agno aliqñ: ſic pctōr iuſto. Que coīcatio ſcō hoi ad canē: aut q̄ ps bona diuiti ad pauperē? Uenatio leonis onager i heremo: ſic ꝛ paſcua ſūt diuitū paupes. Et ſicut abominatio ē ſupbo humilitas: ſic et execratio diuitiſ pauper. Diues cōmotꝰ cōfirmāt ab amiciſ ſuis: humilis aūt cū ceciderit expellet ꝛ a notiſ. Diuiti decepto mlti recuperatores. Locutꝰ ē ſupba: ꝛ iuſtificauerūt illū. Humilis deceptꝰ ē: iſup ꝛ arguit. Locutꝰ eſt ſēſate: ꝛ nō ē datꝰ ei locꝰ. Diues locutꝰ ē: ꝛ oēs tacuerūt ꝛ verbuꝫ illiꝰ vſqꝫ ad nubes ꝑducēt. Pauper locutꝰ eſt: ꝛ dicūt. Quis eſt hic? Et ſi offenderit: ſubuertēt illum. Bona ē ſubſtātia cui nō eſt pctm̄ i cōſciētia: ꝛ neq̄ſſima paupertas i ore ipij. Cor hoīs imutat faciē illius ſiue i bono ſiue i malo. Ueſtigiū cordis boni ꝛ faciē bonā difficile iuenies: ꝛ cuꝫ labore.

Beatus vir q nō XIIII. ē lapſus v̄bo ex ore ſuo ꝛ nō eſt ſtimulatus in triſticia delicti. Felix q nō habuit animi ſui triſticiā. et nō excidit

bonū. qd̄ remouet. d. Bona ē ſuba. i. diuitie. a Cui nō ē pec. ꝛc. ſ. de mala acq̄ſitione ꝑ ſe vel ꝑ parētes ſuos. nā diuitie hīte iuſte ſūt mā exercende v̄tutis ꝑ opa mīe ꝛ liberalitatis. Ambroſiꝰ ſup Lucā: Sicut diuitie ipedimēta ſūt reprobis. ita ꝓbis ſūt adiumenta v̄tutis. b Et ne pau. i ore ipij. q ꝑ ipatiētiā ꝓrūpit i blaſphemiā dei. c Cor hoīs. Hic dñr docet diſtiguere bonos a malis. d. Cor hoīs imutat faciē illiꝰ ſiue in bono ſiue i malo. diſpoſitio eni cordis apparet i facie pluſq̄ꝫ i alijs ꝑtibꝰ corꝑis. qꝛ vigēt ibi oēs ſēſus ꝛ potiſſime appet i ocul. eo ꝙ viſus plures rerū drias oñdit. i. metaphy. ꝑꝑ qd̄ cogitatio cordis i bonū ſiue i malū a ꝑitis hoibꝰ freq̄nter ꝑcipit i facie. ꝛ qꝛ pauci ſūt boni ꝛ v̄tuoſi reſpectu maloꝝ. ſꝫ ꝙ dr̄ Eccliaſtes p̄. Stultoꝝ ifinitꝰ ē numerꝰ. iō ſubdit. d Ueſtigiū cor. bo. ꝛc. i. bonitatē iteriorē mētis ꝛ exterioris cōuerſatōis ſil. e Inuenies. raro ꝛ i paucis. Cap.
f Beatꝰ vir. Supiꝰ a p̄ncipio tertij ca. ꝛ citra actū XIIII. ē de exercitio v̄tutl i ordie ad ꝓximū. h̄ dñr agit de v̄tutl exercitio i ordie ad deū. ꝛ diuidit i duas ꝑtes. qꝛ q̄ remouet ipedimētū. 2° accedit ad ꝓpoſitū. ibi: Btūs vir q i ſapia. Priāt ipedimētū ē loq̄citas q̄ hꝫ pctm̄ annexū ꝓuer. io. In mltilogo pctm̄ nō deerit. ꝛ ꝑ cōñs i deū ordiari ipedit. Hāc igit loq̄citateꝫ excludit. d. Btūs vir q nō ē lapſus v̄bo. ex ore ſuo. verūtñ qꝛ taciturnitas ē aliqñ vitioſa. ſ. qñ tacet illd qd̄ qs dicē tenet. iō ſbdit:
g Et ñ ē ſti. remorſu cōſcie. h In tri. deli. dr̄ āt delictū q̄ſi derelictuꝫ. ꝑ qd̄ itelligit pctm̄ omiſſiōis tacēdo qd̄ dꝫ dici. de q̄ dꝫ hō ꝑ pniāz triſtari. 2ᵐ ipedimētū ē accidia q̄ reddit hoīeꝫ triſtē ꝛ pōderoſū ad opa bona ꝑ q̄ ordiat qs i deū. ꝛ ſic ipedit ordinē iſtū qd̄ excludit cū dr̄. i Felix q ꝛc. i bonis opibꝰ exeq̄ndis. k Et nō ex. ꝛc. q̄ ē certa expectatio btitudis a q̄ ſpe fac accidia decidere.

a Viro cupido. Hic remouet̃ tertiū īpedimētū qđ eſt īmoderata cupiditas terrenoꝝ q̄ radix eſt oīum maloꝝ. vt dr̃. i. Thim. 6. ꝓpter qđ īpedit ordinē in deū. Hoc igit̃ īpedimētū ꝑ remouetur. ſcđo quoddā corelariū īfert̃. ibi: Fili ſi hēs. Circa p̄mū dr̃. Viro cupido in male acgrēdo. b Et tenaci. male retinēdo. c Sine rōne eſt ſuba. i. diuitie. q2 nō ꝓficiūt ſibi: eo ꝙ auaro tā deeſt qđ hꝫ q̄ꝫ qđ nō hꝫ. vt dicit Hieroꝰ ī ep̃la ad Paulinū. Silr̃ nec alijs qbꝰ nihil dat. ꝑꝑ qđ nocet auaro q̄ꝫtum ad aīaꝫ ⁊ corpꝰ. ⁊ q̄niaꝫ ex auaritia naſcit̃ inuidia. ſeq̃t̃.

merēdi locū. m Dis caro ſi. fe. ve. i. oīs hō cito deficiet. n Alia gn̄ant̃ ⁊ alia deyciunt̃. nā gn̄atio vniꝰ eſt corruptio alteriꝰ in plātis et aīalibꝰ. o Sic gn̄atio car. ⁊ ſan. i. hoīꝫ. nā parētibꝰ morietibꝰ filij ſuccedūt in loco coꝝ ſm ſtatū tp̄alē. p Dē opus corru. i. ducēs ad corruptionē: qđ ꝓprie eſt pctī. q In fine deficiet. i. d̄ficere faciet a btitudine. r Et oē opꝰ electū. i. meritoriū. s Iuſtificabit̃. i. a deo approbabit̃ tanq̄ꝫ iuſtū. t Et q opat̃ ⁊c̃. i. pro illo honore celeſti ⁊ eterno. v Btūs vir. Remotis īpedimētis. h̄ accedit̃ ad ꝓpoſitū tractādo de virtutuꝫ exercitio ſꝫ ordinē ī deū in quē ordinat̃ hō ꝑ veritatis cognitionē ⁊ pctī deteſtationē. igit̃ ꝑ agit̃ d̄ ꝑ. ſcđo de ſcđo. ſeq̄nti ca. ibi Nō dixerl. Prima ī duas q2 ꝑ circa v̄itatis ſapiētiā cōmēdat̃ acqſitōis actꝰ. ſcđo acquiſite rei fructꝰ. in p̄ncipio ſeq̄ntis ca. Circa p̄mū dr̃: Beatus vir. in ſpe. x Qui ī ſapiā mo. meditādo diuina quorū cognitio ꝓpe dr̃ ſapia q̄ſi ſapida ſcia. Et qm̄ nō eſt tm̄ de diuinis meditatio ſpeculatiua. ſꝫ etiā extenſione opꝰ fit practica. naꝫ ꝑꝑ amorem dilecti p̄cipit opari. iō ſubdit̃. y Et q in iu. medi. reddēdo d̄o debitū cultū ⁊ p̄ximo ſuo iuſtū ꝯuictū. z Et in ſēſu. i. ſēſate. a Cogitabit circū. dei. i. ꝙ deus circunſpicit oīa ⁊ vbiqꝫ. Heb. 4. Oīa nuda ⁊ apta ſūt oculis eiꝰ. b Qui cogitat vias illiꝰ. i. opa d̄i q̄ ſunt vie deueniēdi ī cognitionē eiꝰ: Ro. p̄. Inuiſibilia dei a creatura mūdi. i. ab hoīe: ꝑ ea q̄ facta ſunt itellecta cōſpiciunt̃. ſēpiterna q̄qꝫ virtus eiꝰ ⁊ diuinitas. iō ſequitur. c Et ī abſcōſis illius. i. dei ꝓprietatibꝰ q̄ ſūt abſcōſe igr̄ātibꝰ. d Intelligēs ctl. p2e alijs. e Vadēs pꝰ illā ⁊c̃. i. veſtigij eius ſecutor qđ eſt in creaturis. f Qui reſpi. ꝑ feneſtras illiꝰ. i. ꝑ reuelatōes factaſ

d Et hoī inuido ⁊c̃. q. d. ad malū ſuū. e Qui acer. ex aīo ſuo iniuſte. i. ſciēter ⁊ ā ꝓpoſito iniuſte acgrēdo. f Alijs cōgregat ⁊c̃. naꝫ freq̄nter vſu diuitiaꝝ ꝑuat̃ ⁊ ab alijs male cōſumunt̃ iō ſeq̃t̃. g Qui ſibi neq̄ā eſt. iniuſte acquirēdo. h Qui alij bonꝰ erit. q. d. nulli. nā ꝑ hoc alijs nocet q ſuis diuitijs abutuntur. i Qui ſibi ini. q̄lis eſt auarꝰ q ex auaritia retrahit ſibi neceſſaria. k Nihil eſt illo ne. q2 torquet ſeipꝫ q̄ꝫtū ad aīaꝫ ⁊ corpꝰ. l Et ſi bn̄fecerit ⁊c̃. ſic̃ aliqn̄ ꝯtingit ꝙ inuidus itendēs alij nocere ꝓmouet eiꝰ bonū ſicut fecert̃ frēs ioſeph ītēdētes eū vēdere in ſeruū: occaſionalr̃ fecerunt eū egypti dn̄m. m Et in no. mani. ma. ſuā. oſ̄dens ſe dolere de p̄ximi pſperitate. iō ſubdit̃ n Nequā ē ocu. ⁊c̃. q2 non pōt videre bonuꝫ alteriꝰ facie recta. o Et deſpiciēs aīaꝫ ſuā. q2 cōtinue affligit eā

ab ſpe ſua. Viro cupido ⁊ tenaci ſine rōne eſt ſuba. ⁊ homini liuido ad qd aurū? Qui aceruat ex aīo ſuo īiuſte: alijs ꝯgregat: ⁊ in bonis illius aliꝰ luxuriabit̃. Qui ſibi nequā eſt: cui alij bonꝰ erit? Et nō iocundabit̃ in bonis ſuis. Qui ſibi inidet. nihil ē illo nequiꝰ: ⁊ h̄ redditio ē malicie illiꝰ. Et ſi bn̄fecerit ignorāter ⁊ nō volens facit: ēt ī nouiſſimo manifeſtat maliciā ſuā. Nequā ē oculus liuidi ⁊ auertēs faciē ſuā: ⁊ deſpiciēs aīaꝫ ſuā. Inſatiabil' oculꝰ cupidi ī pte iniqtat̃: nō ſatiabit̃ donec ꝯſumat arefaciēs aīaꝫ ſuam. Oculus malus ad mala: ēt nō ſatiabit̃ pane: īdigēs ⁊ ī triſticia erit ſup mēſā ſuā. Fili ſi habes bene fac tecū: ⁊ deo dignas oblatiōes offer. Memor eſto qm̄ mors n̄ tardat: ēt teſtm̄ iferoꝝ: qđ demōſtratū ē tibi. Teſtamētū eni huiꝰ mundi morte moriet̃: Añ morte bn̄fac amico tuo: ⁊ ſꝫ vires tuas exporrigēs da paupi. Nō d̄fraudēris a die bono ⁊ particl'a bone dici nō te p̄tereat. Nōne alijs relinques dolores ⁊ labores tuos? In diuiſione ſortis da ⁊ accipe: ⁊ iuſtifica aīaꝫ tuā. Ante obituꝫ tuū opare iuſticiaꝫ: quoniā non eſt apud iferos inuenire cibum.

Dis caro ſicut fenū veteraſcet: ⁊ ſicut foliū fructificans in arbore viridi. Aliā generantur ⁊ alia deijciūt̃: ⁊ ſic generatio carnis ⁊ ſāguinis alia finit̃: ⁊ alia naſcit̃. Dē opꝰ corruptibile ī fine d̄ficiet: ⁊ q illud opat̃ ibit cuꝫ illo. Et oē opꝰ electū iuſtificabit̃: ēt q opat̃ illđ honorabit̃ ī illo. btūs vir qui ī ſapia morabit̃: ēt q ī iuſticia meditabit̃: ēt ī ſenſu cogitabit circūſpectōeꝫ dei. Qui cogitat vias illius ī corde ſuo: ⁊ in abſconſis illiꝰ itelligens vadens poſt illā q̄ſi īueſtigator: ⁊ ī vijs illiꝰ ꝯſiſtēs. q reſpicit ꝑ feneſtras illiꝰ ⁊ ī ianuis illiꝰ audiens. Qui regeſcit iuxta domū illiꝰ: ēt ī parietibꝰ illiꝰ figēs palū. Statuet caſulā ſuā ad manus illiꝰ ⁊ regeſcēt ī caſula illius bona ꝑ euū. Statuet filios ſuos ſub tegmine illiꝰ: ⁊ ſub ramis eiꝰ morabit̃. Proteget̃ ſub tegmine illiꝰ a feruore: ēt ī gl'ia eiꝰ regeſcet

Qui timet deū: faciet illud: ēt q ꝯtinēs eſt iuſticie appheđēt illā: ⁊ obuiauit illi quaſi mr̃ honorificata: ⁊ quaſi mlier a v̄ginitate ſuſcipiet illū. Cibabit illū pane vite ⁊ itellectꝰ ⁊ aq̄ ſapie ſalutaris potabit illū. Et firmabit̃ ī illo: ēt n̄ flectet̃: ⁊ ꝯtinebit illū ⁊ nōn ꝯfūdent̃ XV.

p Inſatiabilis oculus cupidi. nā ex acqſitis nō minuit̃ eiꝰ cupiditas ſꝫ auget̃. iō ſubdit̃. q In pte iniq. i. inique acqſitiōis. r Nō ſatiabit̃. q2 ſemꝑ plus appetit. s Donec cōſumat ⁊c̃. i. vitā ſuā cupiditatis ardore. t Et nō ſatiabit̃ pane ⁊c̃. nā ex auaritia nimia nō pōt hitis vti. v Fili ſi hēs. hic ex dictl. īfert corelariū. ſ. ꝙ hō hitis bonis vtat̃ ad bonū virtutis. d. Fili ſi hēs. bona tp̄alia. x Bn̄ fac tecū. i. de viuēdo decēter ſm ſtatū tuū. y Et deo di. obla. offer. ad ſuſtētatōes miſtrorum eccl'ie ⁊ paupeꝝ. z Memor eſto qm̄ mors nō tardat. pꝰ quā nullus opari meritorie poterit. a Et teſtm̄ iſe. i. ordinatio dei de morte ſinguloꝝ. Heb. 9. Statutū ē hoībꝰ ſemel mori. ⁊ dr̃ teſtamētū iſeroꝝ. nā tp̄e q̄ ſcriptus fuit liber iſte iuſti deſcēdebāt ad lymbū. b Qđ demō. eſt tibi. dicēte iacob Geñ. 37. Deſcēdā ad filiū meū lugens in ifernū. c Teſtm̄ eni ⁊c̃. i. hereditas humana filijs a parētibꝰ legata. d Morte moriet̃. i. cito deficiet. iō ſeq̃t̃. e Añ mortē bn̄fac ami. tuo. i. oī p̄ximo indigenti. nā oīs p̄ximus ex charitate eſt diligēdus. f Nō defrau. a die bono. i. feſtiuo. tūc eni magis eſt oblatōibꝰ ⁊ elemoſynis iſiſtēdū. g Et pticl'a bo. di. ⁊c̃. i. te vacuū ⁊ ocioſū a bonis opibꝰ nō relinq̄t. h Nōne alijs relin. ⁊c̃. q. d. meliꝰ ē ꝙ expēdas in bonis vſibꝰ in vita tua. i In diuiſione ⁊c̃. ordiauit. n. deꝰ ꝙ aliq ſint paupes ⁊ aliq diuites. vt diuites paupibꝰ dēt tp̄alia. ⁊ pro eis recipiāt eterna. k Añ obitū tuū ⁊c̃. i. opa iuſticie legalis q̄ icludit oēm virtutē. l Qm̄ nō eſt apud iſe. iue. ci. i.

in nouo ac ve. teſtō. g Et in ia. illiꝰ au. i. in eccl'ia militāte ꝑ quā eſt igreſſus ad triūphantē. h Qui regeſcit iu. firmiter credēdo ⁊ ſuauiter cōtemplando. i Et in pa. illiꝰ. fi. ⁊c̃. i. ſuū itellectū ne ad curioſa ⁊ vana euaget̃. k Statuet ca. ſuā. i. domiciliū ſuū. l Ad ma. illiꝰ. ſ. dei expectādo ꝯtinue dona grē ſue. iō ſeq̃t̃. m Et reg. in ca. ⁊c̃. i. grē dona. n Per euū. ſ. deū. o Statuet fi. ſu. i. diſcipulos ſuos. p Sub tegmie il. erudiēdo eos ī ꝑdictis. q Et ſub ra. eiꝰ. i. documētis eiꝰ. r Morabit̃. meditādo ⁊ opando. s Proteget̃ ſub tegmie ⁊c̃. vitioꝝ. t Et ī gl'ia ⁊c̃. ꝑ adeptionē p̄mioruꝫ.

v Qui timet deū. h̄ ꝯn̄r deſcribit̃ acqſite rei fructꝰ. ⁊ Cap. XV. diuidit̃ ī duas ptes. nā oſ̄dit̃ ꝑ qbꝰ ⁊ q̄lr̄ iſte fructꝰ cōcedit̃. zº qbꝰ d̄negatur. ibi: Hoīes ſtulti. Circa p̄mū dr̃. Qui timet deū faciet illud. ſ. qđ ꝑdictū eſt de iquiſitōe ſapie. x Et q ꝯti. eſt iuſti. tenēs eā in corde ſimul ⁊ ope. y Apphēdet illā. i. ſapiāꝫ diuinā ⁊c̃. z Et obuiabit illi. nā p̄occupat eos q ſe ꝯcupiſcūt: vt illis p̄or ſe oſ̄dat Sap. 6. a Quaſi mr̃ ho. i. oī honore digna. ⁊ q2 fac̃ honorabiles illos quibꝰ accedit. b Et q̄ſi mulier ⁊c̃. tanq̄ꝫ ſpōſū g̃roſū. c Cibabit il. pa. vi. i. v̄bo ſacre ſcripture. Math. 4. Nō ī ſolo pane viuit hō ſꝫ in oī v̄bo qđ ꝓcedit de ore dei. d Et aq̄ ſapie ſa. i. grā ſp̄s ſci: de qua. Jo. 4. Qui biberit ex aq̄ quā ego dabo ei n̄ ſitiet ī eternū. ſꝫ aqua quā ego dabo ei fiet in eo fōs aq̄ ſaliētis in vitā eternā. e Et fir. ī illo. deo firmiter adherēdo. f Et nō fle. a rectitudīe iuſticie. g Et ꝯti. illū. i. deꝰ tenebit eū ſecuꝫ ꝑ pſeuerantiā ī bono. h Et nō cō. cū reprobis. ſꝫ honorabit̃ cum electis. ideo ſequitur.

a Et exaltabit illũ ⁊c̃.i.apud ſāctos ſuos qui ſũt deo ꝓpinqui.⁊ qꝫ ta/lis nõ ſolũ ſibi ꝓficit ad ſalutē ſꝫ etiā alijs:ſequit̃. b Et in medio eccl'ie ⁊c̃.ad docēdũ pplꝫ. c Et adīplebit eũ ſpũ ſapie.ad deguſtādũ diuina. d Et itellectus.ad ꝓponēdũ ea lucide in eccleſia.

e Et ſtola gl'ie.i.ſacerdotali dignitate. f Veſtiet illũ.qd̃ frequenter in eccl'ia ↄtingit.vel:Stola gl'e.i.gl'ia corꝑis ⁊ aīe qd̃ ſemꝑ fit pſeuerantib⁹in exēplari vita ⁊ ſalutari doctrina.⁊ qm̄ ex ſalute auditoꝝ augeť gl'ia doctoꝝ.ſequit̃. g Jocūditatē ⁊ exultationē the.⁊c̃.i. multiplicabit.⁊ qm̄ hec gl'ia nõ eſt trāſitoria.ſubdit̃:Et noīe eterno ⁊c̃.

h Hoīes ſtulti.Hic ↄñr oñdit̃ quib⁹ſapia diuina denegať.⁊ qm̄ oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcũt iõ cũ h oñdit̃ qui/b⁹ex ſuo merito ↄcedit̃. dicit igit̃:Hoīes ſtulti.i. ſupbi.vñ dr̃ ſtlt⁹ab extollo lis.qm̄ ianiter ſe extollit. i Nõ apphendēt illā.pp ſuā ſupbiā.

k Et hoīes ſēſati.i.recurrentes ad auxiliũ dei.

l Obuiabũt illi.Math. xi.Confiteboꝛ tibi pr̃ dñe celi ⁊ terre:qm̄ abſcondi/ſti hec a ſapiētib⁹⁊ prudētib⁹in oculis ſuis.⁊ reuelaſti ea paruulis.ex h pꝫ qd̃ ſubdit̃:Hoīes ſtlti ⁊c̃. ⁊pꝫ. m Viri mendaces ⁊c̃.qꝛ nõ cogitāt de illa.ſreqns āt meditatio de aliq̄ firmat memoriā de illo. n Et viri.⁊c̃.

⁊ exaltabit illũ apud ꝓximos ſuos. Et i medio eccl'ie aperiet os ei⁹⁊ adiplebit eũ ſpũ ſapie:⁊ itellect⁹⁊ ſtolā gl'ie veſtiet illũ. Jocũditatē ⁊ exultationeꝫ theſaurizabit ſuꝑ illũ:⁊ noīe eťno hereditabit illũ. Hoīes ſtulti nõ apphēdēt illā:⁊ hõies ſēſati obuiabũt illi. Hoīes ſtulti nõ videbũt eā:lõge.n.abeſt a ſupbia ⁊ dolo. Viri mēdaces nõ erũt illi⁹ memores:et viri veraces iuenient̃ in illa:⁊ ſucceſſũ habebũt vſqꝫ ad iſpectionē dei. Nõn ē ſpecioſa laus i oꝛe pctoꝛis:qꝛ nõ ē a dño miſſus:qm̄ a deo ꝑfecta eſt ſapia. Sapie.n. dei aſtābit laus:⁊ i oꝛe fideli abũdabit:⁊ dñatoꝛ dabit eā illi. Nõn dixeris:ꝑ deũ abeſt:q.n.odit:ne feceris. Nõ dicas:ille me iplanauit:

nā ab ipſa eſt oīs ṽitas vite iuſticie ⁊ doctrine. o Et ſucceſſũ.i.pſperitatē. p Habebunt vſqꝫ ad iſpectionē dei.i.clarā viſionē in pria. q Non eſt ſpecioſa laus.i.deo placita. r Jn oꝛe pctoꝛis. qd̃ eſt pollutũ.qꝛ nõ eſt a dño miſſus ps.49. Peccatori aũt dicit de⁹: quare tu enarras iuſticias meas ⁊c̃. s Sapie eni dei.i.date a deo doctori. t Aſtabit laus.nā laudabilis eſt a deo ⁊ hoīb⁹. v Et i oꝛe fideli abundabit.nā ſibi ⁊ alijs ꝓficit. x Et dñatoꝛ dabit eā illi.augēdo in ipſo donũ ſpũs ſci. y Nõ dixeris.Poſtq̃ auctoꝛ idu xit ad dei cognitionē.h ↄñr inducit ad peccati deteſtationē.⁊ diuidit̃ in duas partes.qꝛ pmo inducit ad hoc ratiocinando.ſcđo depcando. ca. 23.Prima adhuc in duas.qꝛ p̄ iducit ad hoc ex cauſa peccati. ſecūdo ex actu peccādi.19.ca.Prima adhuc in duas.qꝛ p̄ declarat cauſaꝫ pcti ſiue pncipium.ſecũdo ponit pcti remedium.17.ca.ibi:Elemoſyna viri.Prima adhuc in duas.qꝛ p̄ remouet errorē.ſecũdo docet veritatē ibi:Deus ab initio.Circa pmā cāꝫ pcti aliqui errauerũt attribuentes eam deo.Vno modo negatiue.ſ.eo q̄ nõ dedit homini virtutē p quā poſſet peccatum cauere.qd̃ remouet dicēs.Nõ dixeris per deũ abeſt .ſ.mihi virtus vitandi peccatum. z Que eni odit deus.ſ.peccata. a Ne feceris.hoc erroꝛe decept⁹.Alio modo poſitiue.eo q̄ de⁹ dederit homini fomitē peccādi.qd̃ remouet dicēs. b Nõ dicas ille me iplanauit.i.errare me fecit.⁊ dicit̃ ab in ⁊ planos qd̃ eſt erroꝛ ſiue deceptio.ad qd̃ ſubdit̃ rõ. c Nõ eni ⁊c̃.ipij.i.peccatores.ꝓpter qd̃ nõ dedit fomitē peccandi.ſꝫ hõ icurrit illũ ex ſua culpa.ꝓpter quā ſublata eſt ei iuſte oꝛiginalis iuſticia.q̄ conſeruabat inferioꝛes vires aīe ab oī rebellione cõtra rationē.homo etiā dſtitutus oꝛiginali iuſticia per rationē põt repmere ioꝛdinatos motus partis ſenſitiue que natā ē rationi obedire.vt patet nõ ſolũ per dicta ſāctoꝝ ſed etiā phoꝛuꝫ.vt.i. ethicoꝝ. d Oē execramētum erroꝛis.i.oīs erroꝛ qui eſt deo execrabilis ⁊ etiā hoīb⁹bonis.iõ ſubditur. e Et nõ erit amabile ⁊c̃.ſ. hoīb⁹pijs ⁊ iuſtis. f Deus ab initio.Hic ↄſeqnter de cauſa peccati determinat veritatē.circa qd̃ oſtēdit p̄ q̄ a deo eſt potētia conſeruandi iuſticiā.ſecũdo oſtēdit hoīem eſſe peccati cām.ibi:Appoſuit tibi.tertio remouet a deo cauſalitatē iſtā.ibi:nemini.Circa primũ dicit Deus ab initio cõſtituit hoīem ſuꝑ creaturā iferiorē. g Et reliqt illũ in manu cõſilij ſui.nõ eſt ꝑ hoc itelligēdũ q̄ ſubtraxerit ei ↄſeruatione ſuā ⁊ gubernationē qꝛ ſtati cecidiſſet in nihilũ:ſꝫ quia fecit euꝫ arbitrio libeꝝ que libertas eſt cõſeruandi iuſticiā poteſtas.nā poſſe peccare nõ eſt libertas:nec pars libertatis.ſed eſt defectus ſeqns liberũ arbitriũ eo q̄ eſt de nihilo. h Adiecit man.⁊ pcepta.i.ſuꝑ liberũ arbitriũ quo põt iuſticia ↄſeruari addidit legē naturalē ipreſſam homini que dirigit ad cõſeruationē iuſticie.⁊ ſic adiuuat. i Si vo/

lueris mā.cõſeruare.q.d.h eſt in tua ptāte. k Cõſeruabunt te.ad vitā gl'ie:Math.19.Si vis ad vitā igredi ſerua mandata. l Appoſuit tibi.Hic ↄñr oñdit peccatum eſſe ab hoīe.d.Appoſuit tibi aquā ⁊ ignē.i.refrigeriũ gl'ie ⁊ penā gehenne.pmuꝫ pro/mittēdo ⁊ per ↄñs attrahēdo ad ipſũ.ſcđm vo cõminando ⁊ per ↄñs ab ipſo peccato deterrēdo ⁊ retrahendo.⁊ ſic itelligendum eſt de ſeqntibus cum dr̃. m Añ hoīem vita.gr̃e. n Et moꝛs.culpe. o Bonũ.meritoriũ. p Et malũ.demeritorium. q Nõ placuerit ei ⁊c̃.i.in poteſtate ei⁹eſt ad bonũ tēdere ⁊ a malo declinare.⁊ ſubditur cā. r Qm̄ multa ſapia dei.ex magnitudie.n.ſue ſapie.pceſſit q̄ nāꝫ āgelicā ⁊ humanā bonā ſꝫ mutabileꝫ fecit vt q pmanere nollēt rueret.⁊ q in ↄditione inocentie cõſiſterent tanto i ea iā dignius q̄ſtoꝛ ex arbitrio ſtarent firmius.⁊ eo maioris meriti apud deuꝫ fierēt q̄ mutabilitatis ſue motũ voluntatis ſue ſtudio fixiſſent.ſm q̄ dicit Greg⁹de angel'mo ral'.li⁹5. s Et foꝛtis in po.ad pmiandũ ſtantes ⁊ puniēdum cadētes.

nõ.n.neceſſarij ſũt ei hoīes ipij. Oē execrāmētũ erroꝛis odit dñs ⁊ nõn erit amabile timētibus eũ. De⁹ab initio ↄſtituit hoīeꝫ:⁊ reliqt illũ i manu ↄſilij ſui. Adiecit mādata ⁊ pcepta ſua.Si voluerꝭ mādata ↄſuare ↄſuābũt te ⁊ i ꝑpetuũ fidē placitā ſuare. Appoſuit tibi aquā ⁊ ignē:ad qd̃ volueris poꝛrige manũ tuā. Añ hoīem vita ⁊ moꝛs:bonũ ⁊ malũm. Qd̃ placuerit ei dabit illi:qm̄ multa ſapiētia dei:⁊ foꝛtis in potentia: vidēns omnes ſine itermiſſione. Oculi domini ad timētes eũ:⁊ ipſe agnoſcit omnē operā hoīs. Nemini mandauit ipie agere:⁊ nemini dedit ſpacium peccandi. Nõ eni ↄcupiſcit multitudinē filioꝝ ifideliũ ⁊ iũtiliũ. XVI.

t Videns oēs ⁊c̃.nude ⁊ clare ſpālí tñ modo iuſtos.nā videt ad bonũ ipſoꝝ.iõ ſequitur. v Oculi dñi.i.oculi ſue miſicoꝛdie. x Ad timētes eũ.timoꝛe filiali. y Nemini.Hic ↄñr oſtēdit deum nõ eſſe cām peccati.⁊ hoc oſtendit duplici via.ſecunda ponitur ca.ſe.ibi:Jn ſynagoga.Prima adhuc in duas.qꝛ pmo probat ꝓpoſitum.ſcđo ifert quoddā coꝛrelarium.in pncipio ſeqntis ca.Circa primũ facit talē rõnē:Peccatum ſubditi iputabať dño vel pcipiendo illud fieri vel licētiando de fiendo.neutruꝫ competit deo.ergo ⁊c̃.Dicit igitur:Nemini mandauit ipie agere.bene tñ precipit fieri aliquid qd̃ eſt iuſtum qd̃ tñ impie agitur.ſic per nabuchodonoſoꝛ captiuauit filios iſrael in penam ſue idolatrie.nabuchodonoſoꝛ tamen hoc fecit impia volũtate.q̄ quidē impietas nõ fuit a deo ſed a malicia nabuchodonoſoꝛ.

z Et nemini dedit ſpacium.i.licentiā. a Peccādi.ſed ſemꝑ ꝓhibuit.⁊ ſubditur cauſa. b Nõ eni concupiſcit multitudinē filioꝝ ifideliũ.i.imitātiũ patres in ifidelitate reſpectu dei. c Et inutilium.i.nocinoꝛum reſpectu pximi.minus enim dicendo plus ſignificat.Nõ obſtantibus autem predictis poſſꝫ argui q̄ deus ſit cauſa peccati.quia illud quod eſt cauſa cauſe:eſt cauſa cauſati.deus autē eſt cauſa efficiēs liberi arbitrij qd̃ ē cā peccati.vt dictum eſt.ergo ⁊c̃.Et confirmatur ratio.quia libeꝝ arbitrium equaliter ſe habet ad virtutem ⁊ vicium.vt videtur ex predictis.actus autē ipſius virtuoſus reducit̃ in deum ſicut i cām.ergo ⁊ vitioſus.Dicendum q̄ deus nullo modo ē cauſa peccati nec in ſe cum ſit pma regula iuſticie nec in altero.Aliquid eſt tamē cauſa peccati alterius dupliciter.Vno modo directe inducendo ipm ad peccatum.Alio modo idirecte cum ipm a pctõ nõ retrahit cũ tñ poſſit.Primo modo deus nõ põt eſſe cauſa peccādi hoībus.qꝛ peccatum conſiſtit in receſſu a deo:cuius receſſus deus nõ põt eſſe cā.nam omnis cauſa ſuos effectus ad ſeipſā conuertit.Silr̃ nec ſecundo modo.qꝛ carentia preſeruationis alterius a peccato nõ imputatur niſi ei qui ad hoc obligať.Sic periclitatio nauis per abſentiā gubernatoꝛis nõ iputatur niſi ei qui ad eius gubernationē aliquo mõ teneť.deus autē nulli obligatur.⁊ iõ ſi nõ preſeruat aliquē a pctõ quē poſſet pſeruare:nullo mõ eſt pp h cauſa peccati.qꝛ totũ h facit ſm oꝛdinationem ſue ſapientie ⁊ iuſticie per quam ex malis elicit bona.Ad pmuꝫ dicēdum q̄ effectus cauſe medie non reducitur in cauſam primam niſi effectus ꝓcedat a cauſa media ſm oꝛdinem ſm quem eſt a cauſa prima:ſicut factum ſerui non imputatur dño niſi ꝓcedat ab eo ſm oꝛdinem inſtitutũ a domino peccatũ autē nõ egredit̃ a

libero arbitrio ſm ordinē quo liber arbitriū eſt a deo: qđ a deo nō eſt ordinatū niſi ad bonū. qđ aūt pcedit ad malū. hoc eſt ex defectibilitate ꝓpria. Et per hoc pꝫ ad ſecundū. Nā liber arbitriū, put eſt a deo nō vniformiter ſe hꝫ ad bonū actū ⁊ vitioſuꝫ. Sciendū tñ ad maiorē declarationē ꝙ peccatū ſeu actus vitioſus duo dicit. ſ. actualitatē ⁊ vitioſitatē. Primū eſt a deo qui eſt actus purus ⁊ pmus. Scđꝫ aūt a libero arbitrio ⁊ nō a deo: ſicut in claudicatione qđ qđ eſt ambulationis eſt a vtute motiua. defectus aūt claudicationis reducit in curuitatem tibie ſicut in cauſā ⁊ nō in vir tutem motiuam.

ſticia ſp ꝯcomitantur. ꝫ Potēs exora. i. depcatio iuſtoꝝ potēs ē apud deū. qꝛ relaxat vel ſaltē tempat penā ꝯminatā. ideo ſubdit.
a Et effūdens irā. i. faciēs iferre penā. b Scđꝫ miaꝫ ⁊c. i. cuꝫ tēperamēto dine mīe. c Sic ⁊ corre. illi⁹. hoīs. i. punitio cuiuſcūqꝫ hoīs. nā illi⁹ hoīs ponit hic ꝓ īdiuiduo vago. d Scđꝫ opa ſua iudicat. i. punit. e Nō effu. punitōeꝫ dei. f In rapi. ⁊c. i. hō crudelis exercens pctm̄ rapine. g Et nō retardabit ⁊c. i. paīetiā miſericordis viri aduerſa patiētis qn a deo remunerer tpe oppoꝛtuno.

Capitulū. XVI.

Ne iocūderis i filijs ipſis ſi multiplicētur: nec oblecteris ſup ipſos: ſi nō eſt timoꝛ dei i illis. Nōn credas vite illoꝝ: ēt ne reſpexeris i labores coꝝ. Meliorē ē. n. vnus timēs deū: ꝙ mille filij ipij. Et ūtile eſt moꝛi ſine filijs: ꝙ relinquere filios ipios. Ab vno ſenſatō ibitabit patria. ⁊ a tribus ipijs deſeretur. Multa talia vidit oculus meus: ⁊ foꝛtioꝛa hoꝝ audiuit auris mea. In ſynagoga peccātiuꝫ exardebit ignis ⁊ i gēte icredibili exardeſcet ira. Nō exoꝛauerūt ꝓ pctis ſuis antiq gigātes: q dēſtructi ſunt ꝯfidērēs ſue virtuti: ēt nō pepercit peregrinatōi illoꝝ: ſꝫ pcuſſit eos ⁊ execratus eſt eos pre ſupbia verbi illoꝝ. Non miſert⁹ eſt illis gēte tōtā pdēs ⁊ extollēte ſe in pctis ſuis. Et ſicūt ſexcenta milia peditū q cōngregati ſunt in duritia coꝛdis ſui. ⁊ ſi vnūs fuiſſet ceruicat⁹: mirūꝫ ſi fuiſſet imunis. Miſericoꝛdia enim ēt ira ēſt cū illo: potēns exoꝛatio ⁊ effūndēs irā. Secūndū miſericoꝛdiaꝫ ſuā ſic coꝛrectio illius hoīem hꝫ operā ſua iudicat. Non ēffugiet i rāpina peccatoꝛ: ⁊ nōn retardabit ſufferētia miſericoꝛdiā faciētis. Omnis miſericoꝛdiā faciēt locū vnicuiqꝫ ſm meritū operuꝫ ſuaꝝ: ēt ſm itellectū peregrinationis ipſius. Nōn dicas. A deo abſcōdar: ⁊ ēx ſummo qūis mei memoꝛabiī. In pōpulo magno nō agnoſcar. Quē ē. n. aīa mea i tam imēſa creatura? Ecce celū ēt celi celoꝝ ābyſſus ⁊ vniuērſa terra: ⁊ que i eis ſunt i cōſpectu illi⁹ cōmouebūtur: mōtes ſil' ⁊ colles ⁊ fundamēta ꝉre: ⁊ cuꝫ ꝯſpēxerit illa deus: trēmoꝛe ꝯcutiētur. Et i ōmnibus his iſenſatū eſt coꝛ: ⁊ ōmne coꝛ itelligiī āb illo: ⁊ viās illius qūis itēlligit? Et prōcella quam nec oculus vidīt homis? Nām plurima illius opēra ſunt i abſcōſis: ſed opera iuſticie eius qs ennunciabit: aūt qs ſuſtinebit? Lōnge. n. ē teſtamētum ā qbuſdam: et iterrogātio hominum in conſūmatione eſt. Qūi minoꝛatur coꝛde cōgitat iania: ēt vir im

Ne iocunderis. In fine pcedēti capituli dixit auctoꝛ ꝙ de⁹ nō ꝯcupiſcit multitudinē filioꝝ maloꝝ. iō ꝯcludit ex hꝫ coꝛrelariuꝫ. ſ. ꝙ parētes bōi ſiue coꝛpales ſiue ſpūales. cū i hꝫ dō ōbeāt ꝯformari nō debēt ī mltitudīe taliū filioꝝ letari. ⁊ pꝫ lra vſqꝫ ibi. b Nō credas vite illoꝝ. credēdo ꝙ emēdari debeāt i ſenectute. nā hoc eſt valde raro. puer. zz. Adoleſcēs iuxta viā ſuā gradiī: ⁊ cuꝫ ſenuerit nō recedet ab ea. c Et ne reſpexeris in labores coꝝ. i. ꝙ debeāt pro te laboꝛare i ſenectute tua rōe dicta. d Melioꝛ eſt eni vn⁹. Hec eſt cōparatio abuſiua qꝛ ꝙto plures ſunt mali: tanto pei⁹ eſt. iō ſequitur. e Et vtile eſt ⁊c. i. vtilius.
f Ab vno ſēſato ihabitabiī pꝛia. i. hereditas a pꝛe derelicta.
g Et a tribus ipus deſereī. qꝛ ꝙto plures ſunt tales: tanto citi⁹ alienabiī ꝑ venditionē vel foꝛefacturā. h Multa talia ⁊c. q. d. mihi credēdū eſt. nā in talibus ⁊ maioꝛib⁹ fū expertus.
i In ſynagoga. Hic ꝯñr poniī ſecūda via ad pbandū ꝙ de⁹ nō ſit pcti cā: que pcedit ex diuina iuſticia. ꝓpter qđ ꝑ poniī iuſticie diuine rigoꝛ. ſecūdo circa hoc remoueī erroꝛ ibi: Nō dicas. Prima adhuc in duas. nā pꝛimo declaraī rigoꝛ diuine iuſticie. ſecūdo ſubdiī tēperamentū ſue mīe. ibi: Mīa eni. Circa pmū poniī talis rō: Nullus ſapiēs ⁊ iuſtus punit id qđ facit. deus aūt punit peccatoꝛes ⁊ puniet: vt pꝫ ex decurſu veteris ac noui teſti. igitur cū ſit ſapiēs ⁊ iuſtus nō eſt cā peccati. Huius rōnis ſupponit maioꝛē tanꝙ notam. ⁊ ponit minoꝛē dicēs: In ſynagoga peccātiuꝫ exardebit ignis. diuine punitionis. ⁊ īducit ad hꝫ exemplū de diluuio. d. k Nō exoꝛauerunt pro pctis ⁊c. qui erant tpe noe. vt hꝛ Geñ. 6. l Qui deſtructi ſūt. in diluuio. m Cōfidentes ſue virtuti. ꝙ nō poſſent per diluuiū ſic puniri. ꝓpter qđ non credebāt noe ꝑdicanti. n Et nō pepcit pegrinationi illoꝝ. i. coꝝ vite: q eſt quedā pegrinatio ſup terrā. o Sed pcuſſit eos. in diluuio ſubmergēdo. p Gentē totā pdēs. qꝛ ſolus noe remāſit cū filijs ſuis ⁊ vxoꝛib⁹ eoꝝ: Geñ. 7. Cōſeqnter ponit aliō exemplū de filijs iſrael in deſto. q ꝑ rebellionē ſuā moꝛtui ſūt in deſto. vt hꝛ Nu. 14. d. q Et ſicut ſexcēta milia ⁊c. Exo. iz.
r Qui cōgre. in du. ⁊c. volētes in egyptū reuerti. Nu. 14. Sed qꝛ poſſet aliqs dicere. ꝓpter hꝫ puniti fuerūt. qꝛ erāt in tāta multitudine. iō ſubdiī. s Et ſi vn⁹ fuiſſet cer. i. ſi vn⁹ ſolus fuiſſet deo rebellis. t Mir ſi fuiſſet imu. ſ. a pena. nā ⁊ cayn q fuerat ſolus peccatoꝛ fuit a deo punitus. v Miſericoꝛdia. Hic ꝯñter poniī tēperamētū diuine mīe. cū dꝛ. Mīa eni parcens.
x Et ira. puniēs. y Eſt cū illo. ſ. i deo i quo miſericoꝛdia ⁊ iu

b Dis mīa. taꝫ maioꝛ ꝙ minoꝛ. i Faciet locuꝫ vnicuiqꝫ. coꝛam deo ſꝫ meritū opeꝝ ſuoꝝ qb⁹ coꝛrñdet premiū. k Et ſꝫ itelle. ⁊c. i. ſꝫ itētionē quā hꝫ i pñti vita. q dꝛ peregrinatio hoīs. l Nō dicas. Hic circa dīnaꝫ iuſticiā remoueī erroꝛ. q pmo diſſuadendo ꝓponiī. z⁹. ꝓpoſitus deſtruiī. ibi: Ecce celū. 3⁹ ad ꝯriā vitatē diſciplīs iducit. ibi: Audi me fili. Circa pꝛimū ſciendū ꝙ aliq errantes dixerūt diuinā ꝓuidentiā ad hec iferioꝛa nō extēdi. nec per ꝯñs ei⁹ iuſticiā. ex quoꝝ perſona dꝛ Job. zz. Circa cardines celi pambulat nec nꝛa conſiderat. Alij vero dixerūt ꝙ lꝫ ei⁹ ꝓuidentia ſe extēdat ad hec iferioꝛa. hꝫ tñ eſt i gñali tñ. qꝛ ſm eos nō hꝫ notitiā ſingulariū. ne vileſcat ei⁹ intellect⁹. ⁊ ſm pꝛimū erroꝛē ſil'r ⁊ ſcđm tolleī punitio pctōꝝ. q reſpicit facta particularia. diſſuadēdo igiī pmū erroꝛē dꝛ. Non dicas: a deo abſcōdar. qꝛ nō hꝫ mei notitiā. ⁊ ſubdiī rō ſm erroꝛē eoꝝ. m Et ex ſūmo. i. de celo. n Quis mei memoꝛabiī q. d. de⁹ hꝫ notitiā tm̄ de ſuperioꝛib⁹. diſſuadendo ſcđm dꝛ. o In pplo ⁊c. reſumaī: Nō dicas. In pplo magno nō agnoſcar. q. d. de⁹ ñ hꝫ notitiā ſingulariū. p Que eſt eni aīa mea ⁊c. q. d. nihil. ꝓpter qđ videreī itellectus dei vileſcere ſi cognoſceret eā in ſingulari. q Ecce celū. Hic remoueī erroꝛ pdictus: ꝑ hoc ꝙ dei effectus attingit a ſūmo celo vſqꝫ ad centrū terre ꝙtū ad oīa q in eis ſunt particulariter. ipſe vō nō agit a caſu. ſꝫ ſciēs ⁊ cognoſcēs. ergo ⁊c. Et hoc eſt qđ dꝛ: Ecce celū. aereū. r Et celi celoꝝ. i. celū ſydereū. cryſtallinū. ⁊ empyreū. s Abyſſus. i. oceanus. t Et vniuer. ter. ⁊c. cōmouebunī. nā ei⁹ actio ptingit ad oīa. v Et cū cō. ⁊c. ex ſua oꝛdinatōe volens aliqđ agere. x Tremoꝛe ꝯcu. i. obediēt ei ad nutū. vñ freqnter viſū ē aliq fieri i ipſiſ ꝯ nāe ſolitū curſuꝫ. vt in deſcēſu ignis i ſodomoꝝ punitione Geñ. 19. Et in eleuatōe aque grauis. 15. cubitl ſup cacumia mōtiū in diluuij iundatione: Geñ. 7. y Et in oib⁹ his ⁊c. ſ. hoīs negantis diuinā ſciam ⁊ iuſticiā extēdi ad pctōꝝ punitionē. ꝫ Et oē coꝛ. iuſtū ⁊ iniuſtū. a Intelligiī ab illo. pfecte. b Et vias illius. ſ. dei. c Quis itelligit. q. d. nullus. niſi valde iperfecte. d Et pcella quā nec oculus vidit hoīs. qꝛ freqnter fit tēpeſtas in locis ab oi bitatione hoīuꝫ remotis. ⁊ ſic nō pōt videri ab eis. e Nā opa plurima il. ⁊c. i. celata hoib⁹. f Sꝫ opa iu. ⁊c. q. d. nullus. qꝛ iudicia dī ſunt abyſſus multa. g Aut qs ſu. ⁊c. q. d. pauci. qꝛ iuſti q poſſūt ſuſtinere ſunt in numero minoꝛi. iō ſubdiī. h Lōge eni eſt teſtū. vetus ⁊ nouū. i A qbuſdā. i. ab oib⁹ ifidelib⁹. ⁊ a pluꝛib⁹ credētibus eſt longe ꝙtū ad opationē. lꝫ nō ꝙtum ad cognitionē. k Et iterrogatio hoīuꝫ ⁊c. i. reſeruatur i fīnali iudicio: vbi de oī vbo ocioſo reddēt hoīes rōnē: vt dꝛ Math. iz. Et multo foꝛti⁹ de oī facto.
l Qui minoꝛa. coꝛde. ille coꝛde minoꝛatur q finē in bonis tpalib⁹ cōſtituit que ſunt hoīe minoꝛa. m Cogitat inania. nā cogitationes ſue deficiunt a debito fine. ⁊ ſic ſunt ianes. ſicut medicina dꝛ ianis q deficit a ſanitate itroducēda. n Et vir ipꝛudēs. i. in agibilib⁹ deficiens: q uoꝝ agibilium pꝛudentia eſt que eſt recta rō rez agibilium

pꝛudens ⁊ errãs cogitat ſtulta. Audi me fili: ⁊ diſce diſciplinã ſenſus: ⁊ ĩ verbis meis attẽde in corde tuo: et dicã ĩ eq̃tate diſciplinã: ⁊ ſcrutabor enarrare ſapiã ⁊ ĩ uerbis meis attẽde ĩ cõde tuo ⁊ dicõ ĩ eq̃tate ſpũs: virtutes q̃s poſuit d̃s ĩ opera ſua ab initio ⁊ ĩ ꝟitate enũcio ſciã ei⁹. In iudicio dei opera ipſi⁹ ab initio: ⁊ ab iſtitutõe hoĩm ipſoꝝ diſtixit partes illoꝝ: ⁊ initia eoꝝ ĩ gẽtib⁹ ſuis Ornauit in eternũ opera illoꝝ nec eſurierũt nec laborauerũt: ⁊ nõ deſtiterũt ab operib⁹ ſuis. Unuſq̃ſq̃ ꝓximum ſibi nõ anguſtiabit vſq̃ ĩ eternum. Nõ ſis icredibilis ꝟbo illi⁹. Poſt hec d̃s ĩ terram reſpexit: ⁊ ĩpleuit illam bonis ſuis. Aĩa ãt hoĩs vitalis denũciauit añ faciem ipſius: ⁊ ĩ ipſã iterum reuerſio illoꝝ. XVII.

Deus creauit de terra hoĩem: ⁊ ſm imaginẽ ſuã fecit illũ. Et iterũ ꝯuertit illũ ĩ ipſã: et ſm ſe veſtiuit illũ ꝟtute. Numerũ dierũ ⁊ tempus dedit illi: ⁊ dedit illi poteſtatẽ eoꝝ que ſunt ſuper terrã. Poſuit timorẽ illius ſup oẽs carnẽ: ⁊ dominatus ẽ beſtiarũ ⁊ volatiliũ. Creauit ex ipſo adiutoriũ ſimile ſibi: cõſiliũ: ⁊ linguam: ⁊ oculos ⁊ aures: ⁊ cor dedit illis excogitãdi: et diſciplina ĩtellectus repleuit illos. Creauit illis ſciam ſpũs: ſenſu ĩpleuit cor illoꝝ: ⁊ mala ⁊ bona oñdit illis. Poſuit oculũ ipſoꝝ ſuper corda illorum oſtendere illis magnalia operum ſuorum: ut nomen ſanctificationis collaudẽt: ⁊ gloriari in mirabilibus illius: vt magnalia enarrent operum eius. Addidit illis diſciplinã: ⁊ legẽ vite hereditauit illos. Teſtamentũ eternum conſtituit cum illis: ⁊ iuſticiã ⁊ iudicia ſua oſtendit illis. Et magnalia honoris eius vidit oculus illorum ⁊ honorẽ vocis audierũt aures illorum: et dixit illis.

a Et errãs. in ſpeculabilibus. b Cogitat ſtulta. a ſapia vera oberrãs q̃ntum ad diuinoꝝ cognitionẽ. c Audi me. Hic ꝯñr diſcipulus ĩducit̃ ad cõtrariã ꝟitatẽ q̃ ex h̃ apparet maxime q̧ deus eſt creator oium. ⁊ ſic oia ꝑfecte cognoſcit vſq̃ ad minima queq̃ agit ꝑcog̃ſcẽs. Hic ergo ꝓcedit̃. q2 p̊ ponit̃ excitatio diſcipuli. ſcdo doctrina mag̃ri. ibi: Et dico in eq̃tate. Circa primũ dr̃: Audi me fili. aure corꝑis ⁊ aure mẽtis. d Et diſce di. ſenſus. ⁊ nõ ꝟba ad mulcẽdũ aures cõpoſita

e Et dicã in equitate. abſq̃ ꝑſonaꝝ acceptione. f Diſciplinã. circa mores. g Et ſcrutabor enarrare ſa. q̃ntum ad diuinoꝝ cognitionẽ. h Et in ꝟbis meis ⁊c̃. pluries reperit excitationẽ diſcipuli ad maiorẽ impꝛeſſionẽ. i Et dico. Hic ꝯñr ponit̃ doctrina magiſtri. ⁊ p̊ de ꝓductõe creaturaꝝ in gñali. ſcdo d̃ ꝓductione hoĩs in ſpãli: in ꝑncipio ſeq̃ntis ca. Circa p̊mũ dr̃: Et dico ĩ eq̃tate ſpũs. i. abſq̃ deꝑſſiõe aliq̃ ꝟitatis. k Uirtutes q̃s po. de⁹ ⁊c̃. nã oib⁹ creaturis dedit virtutes ꝑ q̃s aſſequunt̃ ſuos fines: vt igni leuitatẽ. terre grauitatẽ. per quas ferũt̃ nãlr̃ ad ſua loca. ⁊ ſic de alijs. l Et in iu. dei. recto l3 nobis occulto. m Opa ipi⁹ ab initio. nã oia diſpoſuit in põdere. numero. ⁊ mẽſura: Sap. xi. n Et ab iſti. hoium ⁊c̃. ſicut p3 Gẽñ. p̊. q2 p̊ die diuiſit lucẽ a tenebris. ſcdo ꝟo die aq̃s que ſũt ſup firmamẽtũ. ſ. celũ cryſtallinũ ab aq̃s q̃ ſũt ſub firmamẽto. ſ. a mã quatuor elemẽtorũ ꝑ celũ ſydeũ itermedium. tertio die diſtixit elementa ab iuicẽ per congregationẽ aq̃ꝝ in locũ vnũ. ⁊ ſic apparuit arida: ⁊ aeris elementũ: ſicut fuit plenius ibi dcm̃. o Et initia ipſorũ in gẽtib⁹ ſuis. ſupple diſtinxit. nã initiales poſſeſſiones partium terre ꝑ tres filios noe diſtincte ſeminauit. ſic exponũt aliq. ſ3 q2 poſtea ſubdit̃: Poſt hec de⁹ in terrã reſpexit ⁊c̃. videt̃ mihi q̧ iſtud ſit itelligẽdũ de angelis per quos adminiſtrat̃ tota corporalis creatura: ſicut dic̃ Auguſtin⁹ ſup Gẽñ. ⁊ ſm ph̃os itelligentie mouẽt orbes. eſt igit̃ ſẽſus: Et initia ipſoꝝ in gẽtib⁹ ſuis ⁊c̃. q2 corpora ſuperiora ⁊ iferiora aſſignauit de⁹ diſtinctis angelis per eos regẽda. nec obſtat qd̃ dr̃: Gentibus ſuis. nã angeli dicunt̃ in ſcriptura filij dei: Job p̊. Quadã aũt die cũ veniſſẽt filij dei vt aſſiſterẽt corã dño ⁊c̃. Dicunt̃ etiã eius milites: Job. 25. Nunq̃d eſt numer⁹ militũ ei⁹: ⁊ Luce. 2. Facta eſt cũ angelo multitudo celeſtis militie ⁊c̃. Milites aũt ⁊ filij alicui⁹ ſunt ꝓprie gẽtes eius. p Ornauit in eter. opa eoꝝ. nã celos ornauit ſtellis ⁊ lumiarib⁹: aerẽ auib⁹: aquã piſcibus: ⁊ terrã aialibus. ⁊ dicunt̃ celi ⁊ elemẽta angelorũ opa. nõ q2 ſint eoꝝ factores: ſ3 adminiſtratores. eo mõ loq̃ndi quo vinea dr̃ opus vinitoris ⁊ domus gubernãda op⁹ diſpẽſatoris. ⁊ ponitur hic eternũ ꝓprie q̃ntum ad celos. quoꝝ ornamenta ꝑmanebũt. Quantũ ãt ad generabilia ⁊ corruptibilia que ceſſabunt in fine mundi accipitur pro tꝑe longo. ſicut dicunt̃ mõtes eterni ps. 75. Illuminãs tu mirabiliter a montib⁹ eternis. q Nec eſurierunt. nã angeli nõ ſũt cibo corꝑali idigẽtes. r Nec labo. q2 ſine fatigatõe adminiſtrãt corporalẽ creaturã. ⁊ ẽt cõtinue. iõ ſubditur. s Et nõ deſtiterunt. ſiue moleſtia ſiue diſcordia cõturbati. ⁊ ſubdit̃. t Unuſq̃ſq̃ pxi. ſuũ ⁊c̃. vñ dr̃ ⁊ Job. 25. Qui facit cõcordiã ĩ ſublimib⁹ ſuis. v Poſt hec de⁹ ⁊c̃. ĩpleuit illã bonis ſuis. multiplicãdo hoies in ea ⁊ ex ea fructus ꝓducẽdo ad ſuſtẽtationẽ hoium ⁊ aialiũ. iõ ſubdit̃. x Aĩa ãt hoĩs vitalis. tã rationalis q̃ ſẽſibilis. y Denũciauit añ fa. ipſi⁹. i. facto oñdit q̧ ꝓpter eã erãt illa bona a deo ꝓducta. q2 vſa eſt ipſis.

z Et in ipſa iterũ ⁊c̃. nã ꝑ aiã rõnalẽ iſta reducunt̃ in deũ ip3 de bonis ſuis laudãdo. ⁊ ꝑ aiã ſenſitiuã ſuo mõ. q2 ẽ mã diuine laudis. Cap. XVII.

a Deus creauit. Hic ꝯñr agit̃ de formatõe hoĩs ſpãlr̃ ⁊ p̊ q̃ntum ad ꝑfectionẽ nature. ſcdo q̃ntũ ad ꝑfectionẽ legis ſupadditẽ. ibi: Addidit illis. Circa primũ dr̃: Deus creauit. i. formauit. nã creatio ꝓprie dicta eſt de nihilo. b De terra ho. q̃ntum ad corpus. Gẽñ. i. c Et ſm imaginẽ ſuã fecit illũ. q̃ntũ ad aiam ĩtellectiuã ꝑ quã hõ capax eſt ipſius dei ꝑ cognitionẽ et amorẽ. d Et iterũ cõuer. ⁊c̃. ſ. imaginẽ: dãdo ei cognitionem dei actualẽ. nã imago ꝑfectius attẽdit̃ ſm actũ q̃ ſm potentiã. e Et ſm ſe. i. ſm decẽtiã humane nature. f. Ueſtiuit illum virtute. ad quã humana natura h3 aptitudinẽ. ſicut eni de⁹ formauit hoiem ꝑfectũ q̃ntum ad corpus: vt in q̃titate debita ⁊ hõ ſic q̃ntũ ad aiã ſciẽtijs ⁊ ꝟtutib⁹ ꝑficiẽdo illã. vñ ⁊ adã ſtatĩ ĩpoſuit noĩa aialibus ſm nature ſue ꝓprietatẽ: Gẽñ. 2. qd̃ nõ feciſſet niſi habuiſſet eorũ cognitionẽ. g Numerũ dierũ ⁊c̃. q̃ viueret in paradiſo terreſtri. ⁊ ĩde tranſferret̃ ad gl̃iã ſuã ſine morte ſi ſteti ſſet in ſtatu inocẽtie. h Et de. illi ptãtẽ eoꝝ que ſunt ſup terrã. Gẽñ. i.

i Creauit ex ipſo ⁊c̃. de coſta ei⁹ mulierẽ formãdo que mulier eſt in adiutoriũ viri in ꝓcreatione ꝓlis ⁊ ei⁹ nutritiõe. ⁊ ẽt in cohabitatione. nã aliqua opa ſtati apparent per viros fienda. ⁊ aliq̃ per mulieres. k Cõſilium i. potẽtiam deliberandi. l Et linguã. ad cõceptũ mentis ſignificandum alteri. m Et oculos ⁊ aures. i. potẽtiam vidẽdi ⁊ audiendi. hos aũt ſenſus pre ceteris exp̃mit. quia maxime deſeruiunt doctrine: vt h̃r. i. metaph̃.

n Et cor. i. intellectum. o Dedit illis excogitandi. ea q̃ ſunt neceſſaria ⁊ expediẽtia ſibi. p Et diſciplina intellect⁹ repleuit illos. ſ. virum ⁊ mulierẽ dando eis notitiam omniũ que competit eis ſcire per naturã. ⁊ ad idẽ facit qd̃ ſubditur.

q Creauit illis ſciam ſpiritus. ſ. intellectus: qui tamen proprie refertur ad notitiam ꝑncipioꝝ. ſcientia ꝟo ad notitiam concluſionũ. r Senſu. q̃ntum ad certitudinẽ vtriuſq̃ notitie. vnde ⁊ clare cognoſcens aliquid dicitur illud bene ſentire.

s Et mala ⁊ bona oſtendit illis. bona ad ꝓſequendum. mala ad vitandum. t Poſuit oculum ipſoꝝ ſuper corda illorũ. nam dedit intellectui virtutem ſuper ſe reflectendi.

v Oſtendere illis. i. ad oſtendendũ illis. x Magnalia operum ſuoꝝ. per hoc enim q̧ anima ĩtellectiua eſt ſuper ſe reflexiua maxime ꝓficit in ſciẽtia. y Ut nomẽ ſanctificationis. i. nomen domini in quo bñdicuntur ⁊ ſanctificant̃ oia.

z Collaudent. ex notitia nãq̃ operum dei debet homo aſſurgere in laudem conditoris. ⁊ alios ad hoc inducere. ideo ſubditur. Ut magnalia enarrent ⁊c̃. a Addidit illis. Hic conſequenter agitur de perfectione hominis q̃ntum ad additionẽ legis. dicens: Addidit illis diſciplinam. i. legẽ diuinitus datã.

b Et legem vite. i. ad vitam ducentẽ: Math. 19. Si vis ad vitã ingredi ſerua mandata. tamen hic ingreſſus retardabatur tempore legis moſaice quouſq̃ per chriſtũ amoueretur impedimẽtum nature. c Hereditauit illos. ſcilicet filios iſrael ſpecialiter ⁊ omnes generaliter. quia nulli denegabatur illa lex quantum ad ea que pertinent ad ſalutem. ⁊ multi gentiles receperũt illam. d Teſtamen. eter. cõſtituit cum illis. q̃ntum ad precepta moralia q̃ manent in lege noua. e Et iuſticiã ⁊ iu. ⁊c̃. q̃ntum ad precepta iudicialia. f Et magnalia ho. ⁊c̃. in cerimonijs ⁊ cultu dei. g Et honorẽ vocis. ſ. diuine. h Audierũt au. illoꝝ. i datione decẽ ꝑceptoꝝ Exo. 20. i Et dixit illis: attẽ. ⁊c̃. ſ. in ꝑceptis negatiuis. d. Nõ habebis deos alienos.

267

a Et mādauit illis vni. de pxi. ſuo. vt viuat iuſte cū illo. ⁊ hoc in pceptis ſcōe tabule: q̄ ordināt hoiem ad pximū. b Uie illo. corā illo ⁊c. q2 nihil latet eū. c In vnāquāq3 gē. ⁊c. i. angelū regētē. vñ ſuprem⁹ ordo iferioris hierarchie dr̄ ordo pncipatuū. .i. angeloꝝ q pſunt diuerſis regnis gētib⁹ ⁊ puīncijs. Pōt etiā h̄ itelligi de regib⁹ ⁊ pncipib⁹ terrenis quoꝝ ptās eſt a deo.
d Et pars dei ⁊c. n. ī regimē illi⁹ ppl'i attribuebat̄ a pncipio ipſi deo modo ſpāli. pp qḋ cū petiuiſſet regē dixit dñs ſamueli. i. Re gū. 9. Nō te abiece rūt ſ3 me ne regnē ſup eos. e Et oīa opa illoꝝ. ſ. be/ neoꝝ. f Uelut ſol in ↄſpectu dei. nā in illo ppl'o vige bat cult⁹ dei ceterl ad idolatriā declinantib⁹. g Et oculi ei⁹ ⁊c. nā pp'lo iſrl' dedit pphetas ⁊ alia bñficia mul/ ta: ps. 147. Nō fec talr' oi nationi ⁊c.
b Nō ſūt abſcōſa teſtamenta ppter inigtatē illoꝝ. L3 eni ī ppl'o iſrl' fuerit pl'es reges idolatre conātes legē dſtru ere. tñ in bonis fuit lex ⁊ latria reſerua ta. i Et oēs ini gtas. coꝝ ⁊c. ad pu niēdū eas. q2 decē trib⁹ captiuauit p reges aſſyrioꝝ ⁊ re ſiduas p regē baby lonis. vt p3. 4. Re.
k Elemoſyna. Su perius actū eſt ō cā pcti ſiue pncipio. h̄ ↄñr agit̄ de eius re medio qḋ potiſſi/ me eſt elemoſyna ⁊ pnia. ppter qḋ pri/ mo agit̄ de elemo/ ſyna. ſcōo de pnia: ibi: Penitētib⁹. Qḋ

Attēdite ab omni iniquo. Et mā dauit illis: vnicuiq3 de proximo ſuo. Uie illoꝝ corā illo ſūt ſemp: nō ſunt abſcōſe ab oculis ipſius. In vnāmquāq3 gētē pp̄oſuit re ctorē: ⁊ pars dei iſrael facta ē ma nifeſta. Et oiā opera illoꝝ velūt ſol i ↄſpectu dei: ⁊ oculi eius ſine itermiſſione iſpiciētes i vijs coꝝ Nōn ſunt abſconſa teſtamēta p/ pter inigtate3 illorum: ⁊ omnēs inigtates eorum i conſpectu dei. Elemōſyna viri quaſi ſacculus cū ipſo: ēt grā3 hois quāſi pupil/ lā ↄſeruabit: ⁊ poſtēa reſurget ⁊ retribuet illis retributionem vni/ cuiq3 i caput ipſoꝝ: ēt conuertet i iferiores partes t're. Pēnitētib⁹ aūt dedit viā iūſticie: ⁊ cōfirma uit deficiētes ſuſtinere: ⁊ deſtinā uit illis ſortē veritatis. Cōuerte/ re ad dñm ⁊ relique peccata tua: precare ante facie3 dñi: ⁊ minuē offendicula. Reuertere ad dñm: ⁊ auertere ab iniuſticia tua: ēt ni/ mis odito execrationē: ⁊ cōgſce iūſticias ⁊ iudicia dei: ⁊ ſtā i for/ te propoſitōis. ēt orōnis altiſſimi dei. In partēs vade ſeculi ſci: cū

āt elemoſyna ſit remediū ↄtra pctm̄. p3 Dañ. 4. vbi diniel dixit nabuchodonoſor. Pctā tua elemoſynis redime. iō dr̄. Elemoſy/ na viri q̄ſi ſacculus. i. pera. nā i pera ipſa viaticū hō reponit ad qḋ in neceſſitate recurrit. ſic elemoſyna in morte hoi ſubuenit: Au/ guſtin⁹: Sola mīa comes eſt defūctoꝝ. l Et grā3 hois. i. hoi a deo datā m Quaſi pupillā cōſer. in pñti. nā recipiētes ele/ moſynā orāt pro dantib⁹ vt in grā cōſeruent̄. n Et poſtea re ſurget. nā in reſurrectōe gñali dicet ſaluator: Uenite bñdicti pa tris mei pcipite vobis paratū regnū a cōſtitutōe mūdi. Eſuriui eni ⁊ dediſtis mihi mādūcare ⁊c. o Et cōuer. in ifer. ⁊c. nam elemoſyna valet exiſtētib⁹ in purgatorio: qḋ a ſcīs ēt doctorib⁹ ē idē cū iferno qui eſt ſub terra. dicit eni Greg. q ſicut i eodē igne auꝝ rutilat ⁊ palea fumat. ſic idē eſt ignis qui cruciat reprobos: purgat electos. p Penitētib⁹ āt. Hic ↄñr agit̄ de pnia q̄ eſt ſcm̄ū remediū cōtra pctm̄. ⁊ q2 dat̄ ex dei mīa. ppter hoc ex cō/ ſeqnti agit̄ de ipſa. ibi: Quā magna mīa. Circa pmū ſciēdū q ele moſyna ad pniam diſponit. iō quaſi cōtinuādo pcedētib⁹ dr̄. Pe nitētibus aūt dedit. elemoſynā. ſ. q Uiā iuſticie. ad eā diſpo nēdo. r Et cōfirmauit defi. ſu. i. debiles ab ſuſtinēdū laborē pnie. s Et deſtinauit illis ⁊c. q̄ cōſiſtit in clara dei viſione. ⁊ q2 vere penitētib⁹ cōferunt̄ iſta. ſubdit̄ exhortādo ad penitētiā: Couertere ⁊c. ⁊ p3. t Et minue offēdicula. nō ſolū cauēdo a pctis: ſ3 ab occaſionib⁹ pctōꝝ. v Et nimis. i. valde. x Odi to execrationē. i. culpā execrabilē. y Et cognoſce. nō ſolū ſpe culatiue ſ3 ēt practice. z Iuſticias ⁊ iu. dei. cōtēta in ſcriptu ra vete. ac noui teſti. a Et ſta i ſorte. ppo. i. in ppoſi to bono.
b Et orōnis al. dei. vt te teneat i firmitate ppoſiti. c In par tes valde ſeculi ſci. i. cū viris iuſtis qui dicunt̄ ſeculū ſcm̄.
d Cū viuis. vita grē. e Et dātib⁹ cōfeſ. deo. ipm deuote lau

dādo. f Nō dem ↄeris in er. ipi. i. cū eis: ne ab eis ifíciaris. i. Cor. 15. Corrūpūt bonos mores eloq̄a praua. g Añ mortē cōfi. ⁊ ſub/ dit̄ cā. h A mortuo quaſi nihil perit. ſ. i Cōfeſſio. q2 iutilis ē ſibi: ſicut dr̄ Sap. 5. in pſona exñtiū in iferno: Quid nobis pfuit ſup/ bia ⁊ diuitiaꝝ iactātia qd cōtulit nobis: iō ſubdit̄. k Cōfiteberis viuēs ⁊c. tunc eni meli⁹ pōt hō ↄſciā3 ſuā purgare: q2 nō īpedit̄ in ifir mitatis grauitate. l Quā magna. h̄ ↄñr agit̄ de mīa dei magnitu dine ⁊ p ſpāl'r erga penitētes. ſcōo gñal'r erga oēs. ſe. ca. Circa pmū3

viuis ⁊ dātib⁹ confeſſionē deo. Nō demoreris i errore ipioꝝ: āñ mortē ↄfitere. A mortuō q̄ſi ni/ hil perit ↄfeſſio. Cōnfiteberis vi/ uēs: viu⁹ ⁊ ſan⁹ ↄfiteberis ⁊ lau/ dabis deum: ⁊ gl'iaberis i miſera tiōib⁹ ei⁹. Quā magna miſericor dia dñi: ⁊ ppitiatiō illi⁹ ↄuertēti bus ad ſe. Nec. n. oīa poſſūt eſſe i hoib⁹: qm̄ nōn ē imortalis filius homis: ēt i vanitate mālicie pla/ cūerunt. Quid lucidius ſole: ēt hic deficiet. Aūt quid nequius q̄ quod excogitauit caro ⁊ ſāguis: ⁊ hōc arguetur. Uirtutē altitudi nis celi ipſē cōnſpicit: ⁊ omnes homines terra ⁊ cinis. XVIII.

Qui viuit i eternum crea uit oia ſimul. Deūs ſo/ lus iuſtificabitur: ⁊ ma/ net inuictus rex i eternū. Quis ſuf ficiēt enarrare opera illi⁹: Quis enim ineſtigabit magnalia eius. Uirtutē aūt magnitudinis eius qs enunciabit: Et quis adijciēt enarrare miſicordiā ei⁹: Nō ēſt minuere neq3 adijcere: nēc ē iue/ nire magnalia dei. Cū ↄſumauē/ rit hō tūnc icipiet: ⁊ cūm geuerit

oñdit̄ p ppoſitū. ſcōo de/ clarat̄ quoddā dcm̄ ibi: Quid lucidi⁹. Circa pmū dr̄. Quā magna mīa dñi .i. valde magna. m Et ppitiatio illi⁹ con. ad ſe. i. vere penitētib⁹. nā de fi/ lijs diaboli fiunt filij dei ⁊ coheredes regni: eo q condonant̄ eis ſimul oia pctā. ⁊ cū h̄ aliqñ tota pe na debita ſicut tenetur ō maria magdalena. ⁊ ſēp virtute ſacri pnie remitti tur aliq̄ pars pene. iō ſub dit̄. n Nec enim oia poſſunt ⁊c. i. nō ſemp pōt hō de oibus pctis ſuis ſa tiſfacere. o Qm̄ non ē imortalis. ppter qḋ ex carne corruptibili fragil' eſt ⁊ pn⁹ ad pctā. p Et in vanitate. vite preſētis
q Malicie. i. peccata.
r Placuerūt. ſ. hoi. ppter qḋ idiget magna mīa di.
s Quid lucidi⁹. Hic ↄñr declarat fragilitatē hois ⁊ hoc per mutabilitatem magis ſtabiliū. q. d. nihil lucidi⁹ ſole. q. d. nihil iter viſibilia. t Et hic de ficiet. nō fm ſubām ſ3 f3 apparētiā qñ patit̄ eclyp ſim. v Aut quid ne qui⁹ q̄ qḋ excogitauit ca ro ⁊ ſāguis. i. hō. eſt enim hō pctōr peſſimū aialiu3 vt dicit phs p politice.
x Et h̄ arguetur. a deo ⁊

acriter puniet̄. y Uirtutē altitudinis celi. i. vtutē angeloꝝ i celo empyreo exiſtentiū. z Ipſe. ſ. de⁹. a Cōſpicit. tanq3 nullā re/ ſpectu ſue virtutis. ⁊ multo fragilior eſt hō. iō ſubditur. Et omnis ho/ mo terra ⁊ cinis ⁊c. Cap. XVIII.
b Qui viuit in eternū. Hic cōſeqnter agit̄ de magnitudine dinc mīe erga oēs. de qua p tractat̄. ſcōo de opibus p que ipetrat̄ ⁊ cōſeruat̄. ibi: Fili in bonis. Prima in duas. q2 p tractat̄ de magnitu dine mīe dei abſolute. ſcōo cōparatiue. ibi: Miſeratio homis. Prima adhuc in duas. q2 p ppoſitū oñdit̄ ex pte dei miſerātis. ſcōo ex parte hois ea idigētis. ibi: Quid eſt hō. Circa primū dr̄: Qui viuit in eternū creauit oia ſimul. ⁊ ex h̄ apparet ifinitas ſue potētie. q2 creare eſt de nihilo aliqd facere. Intelligūt aūt oia creata ſimul dupliciter. Uno modo q celū empyreū angelis repletū creatū ſit cū iformi mā corpa lium: q poſt formata eſt p diſtinctiones formaꝝ ſubſtātialiū i ope ſex dierꝝ. Alio mō q oēs ptes pncipales mundi ſimul pducte fuerint i ſu is formis ſubſtantialib⁹ ⁊ formatio ſeqns itelligat̄ q̄tū ad formas ac cidētales. put in pncipio Geñ. pleni⁹ explicaui. c De⁹ ſo. iuſtifi. q2 ſolus iuſt⁹ eſt p eſſentiā ſicut ⁊ bon⁹. d Quis ſuffi. enar. opa ei⁹. ſ. creatōis gubernatōis. recreatōis ⁊ gl'ificationis. q. d. nullus. ⁊ eodem mō de ſeqntib⁹. cū dr̄. e Quis eni iue. ⁊c. Et qm̄ oia iſta ſūt ad bo nū humane nature. ſeqtur. f Et qs adij. ⁊c. erga humanā naturā. q. d. nullus niſi ipſe. g Nō eſt mi. nec adij. nā in ei⁹ opib⁹ nihil eſt ſupfluū nec diminutū3. h Nec eſt iue. ma. dei. nā ad coꝝ cogniti oēm nō aſcēdit niſi p creaturas q in ifinitū deficiunt a pfectōe creato ris. iō ſubdit̄. i Cū cōſu. hō iueſtigationē de deo. k Tunc in cipiet. i. pcipit qḋ eſt in pncipio. l Et cū quie. opabit̄. i. cū erit i ſe nectute q̄ tps eſt deſcendi ad bonū3 op⁹ magis aiabit̄. vñ beatus Frā ciſcus iā ſenex dicebat ſuis fratrib⁹. Fratres incipiam⁹ ſeruire domi no nam vſq3 nunc paruum profecimus. ⁊ hec eſt monitio Saluatoris

Luce.17.Cū oīa feceritis q̄ p̄cepta ſunt vobis dicite.ſerui inutiles ſumus ⁊c̄. a Quid eſt hō. Hic ꝯn̄r oñditur magnitudo mīe diuine ex parte hoīs:qui ſꝫ ſe nihil eſt in ꝯſpectu dei nec hꝫ a ſe aliquid boni ꝓpter qd̄ quicqd a deo ſibi fit debet magnū reputari.iō dr̄.Quid eſt hō.q.d.nihil. b Et que gr̄a illius ⁊c̄.q.d.a ſe nō habet aliqd̄ bonū gr̄e vel nature. c Aut qd ne.il.⁊c̄.q.d.qcqd negr̄ie eſt in eo totū eſt ab ipſo:Oſee.13.Perditio tua ex te iſrael:tm̄modo ex me auxiliū tuū. d Numerꝰ dieꝝ hoīum ⁊c̄.q.d.ſi viueret centū annis.hoc nihil eſt reſpectu eternitatis pro qua h̄ accipit̄ euū cū dr̄.

operabit̄. Quid ē hō ēt q̄ gr̄a illiꝰ ⁊ qd ē bonum:āut qd neq̄ illiꝰ: Numerꝰ dieꝝ hoīuꝫ vt multū cē tū anni:q̄ſi gutte aq̄ maris deputati ſūt: Et ſicut calculus harene ſic exigui anni i die eūi. Propter hoc patiēs ē dˢ i illis: ⁊ ēffundit ſup eos miſericordiā ſuā. Vidit p̄ſūmptionē cordis eoꝝ:qm̄ mala ē: ⁊ cōgnouit ſubuerſionē illorū qm̄ nequā eſt. Ideō adipleuit ꝓpitiationē ſuā i illis: ⁊ oñdit eis viā eq̄tatis. Miſerātio hoīs circa ꝓximū ſuum:miſericordiā aūt dei ſuper omnē carnē. Qūi miſericordiā habet:dōcet ⁊ erudit q̄ſi paſtor gregē ſuū. Miſereāt̄ excipiēns doctrinā miſeratōis: ⁊ qūi feſtinat i iudicijs eius. Fili i bōnis nō des q̄relā: ēt i omni dato nō des triſticiā verbi mali. Nōnne ardorē refrigerabit ros: Sic ⁊ vērbū melius q̄ꝫ datū. Nōnne ecce verbū ſupēr datū bonū. Sꝫ ūtraq̄ꝫ cū hoīe iuſtificatio. Stultus ācriter iꝑoperabit: ⁊ datūs idiſciplinati tabeſcere facit oculos. Añ iūdiciū para iuſticiā tibi: ⁊ ānteqū loq̄ris:diſcē. Añ lāgūorē adhibe medicinā: ⁊ ānte iudi-

e In die eui.i. in duratōe eternitatis et h̄ ēt veꝝ eſt.ſi accipiatur euū ꝓpꝛie qd̄ eſt mēſura eſſe icorruptibiliū.⁊ ideo ſi tota vita ſua eſſet in bonis operibꝰ occupata.tñ nihil eſſet niſi ex dei gr̄a: iō ſubdit̄. f Propter h̄ patiēs deꝰ ⁊c̄.expectando eoꝝ emendationem.

g Et effundit ſu.eos ⁊c̄. dando largiter gr̄aꝫ ſuaꝫ hoc eni īportat effuſiōis v̄bū. h Vidit p̄ſumptionē cordis eoꝝ.in turris babel edificatōe.

i Et cognouit ſub.illoꝝ. nā oēs fere declinauerūt ad idolatriā. k Ideo adimpleuit ꝓpi.⁊c̄.eos ab idolatria retrahēdo.

l Et oſtē.eis vi.eq̄. videlꝫ directionē legis quam dedit.lege nāli iaꝫ obſcurata per peccādi cōſuetudinē:q̄ quidem lex iducit ad cl̄tū ⁊ amorē vniꝰ veri dei.⁊ ꝯſeruādā eq̄tatē cū ꝓximo. Licet aūt illa lex fuerit data pplo iſrl̄ ſpālr̄ tñ data fuit oībꝰ inq̄ꝫtum admittebant̄ ad eā in his q̄ ſūt neceſſaria ad ſalutē

m Miſeratio. Hic ꝯn̄r agit̄ de magnitudīe mīe dei ꝯparatiue.cū dr̄.Miſeratio hoīs circa ꝓximū ſuū.q.d.parua eſt.quia ſe extēdit ad hoīem tm̄. n Mīa aūt dei ⁊c̄.ps.135.Qui dat eſcaꝫ oī carni.ꝓpter qd̄ incōparabilr̄ maior eſt dei mīa.⁊ q̄ miſereri magis tenent̄ illi qui ſunt in ſtatu regēdi:ſubdit̄. o Qui mīaꝫ hꝫ.i.mīe ſtatū. p Docet ⁊ erudit.i.hūs docēdi officiū. q Miſereat̄.in effectu. r Excipiēs doctri.miſe.i.cōfirmās doctrinā ſuā per exercitiū opis.nā in moralibus magis mouēt facta q̄ꝫ v̄ba. s Et q feſtinat in iu.eiꝰ.ſ.mīe deſiderās audire illā ſn̄iam in finali iudicio:Venite bñdicti p̄ris mei.ſeq̄tur:Eſuriui eni ⁊ dediſtis mihi mādūcare ⁊c̄. Math.25. t Fili in bonis.Poſtq̄ꝫ actū eſt de magnitudine mīe. h̄ ꝯn̄r agitur de illis per q̄ ipetrat̄ ⁊ cōſeruat̄.⁊ diuiditur in duas ptes. q̄ p̊ fit ꝓpoſitū.ſcd̄o tollitur ipedimentū.ibi:Poſt ꝯcupiās tuas.Circa p̄mū ponunt̄ q̄tuor ipetratiua ⁊ cōſeruatiua mīe diuine.Primū eſt ꝓximi vera cōpaſſio.cū dr̄:Fili in bonis ne des querelā.plāgendo qd̄ dediſti ad releuandū ꝓximi miſeriā. v Et in oī dato ⁊c̄.increpando vel pungēdo pauperē cui das elemoſynā ſicut faciūt multi ꝑ hoc perdētes ſaltē in parte bonū meriti. x Nōne ardorē refrigerabit ros.q.d.ſic.vt manifeſte apparet in eſtate. y Sic ⁊ v̄bū ⁊c̄. dupliciter eni aliq̄s petit elemoſynā. Uno modo magis ex cupiditate q̄ꝫ neceſſitate.⁊ tunc nō expedit dare qd̄ petit.ſꝫ magis rōnabilr̄ ipſuꝫ iſtruere q̄ ceſſare debeat a tali petitione.⁊ ſic dicit Augꝰ de ſermone dn̄i in monte.Aliqñ aliqd melius dabis cū iniuſte petētē correxeris. ⁊ ſm̄ hoc dr̄:Nōne ardorē ⁊c̄.q.d.ſicut ros refrigerat ardorē tp̄is:ſic verbū bonū refrigerat cōcupiſcētiā iordinatā petētis.Alio modo ex neceſſitate quā tñ petēs fert moleſte.⁊ ſic dandū eſt qd̄ petit ad releuandū idigentiā corpis.⁊ capitur h̄ v̄bum cōſolationis pro cōſolatione mētis.⁊ q̄ꝫtum ad hoc ſubdit̄. z Nōne ecce v̄bum cōſolatiuū. a Sup datū bonū.q.d.ſic.q̄ melior eſt elemoſyna ſpūalis q̄ꝫ corporalis q̄ꝫto ſpūalia tp̄alibꝰ p̄ferunt̄. b Sed vtraq̄ꝫ cū hoīe iu.q̄

cū dono dat ēt v̄bum dulce. c Stultus acriter iꝑoperabit pauperi donū ſuū. d Et datus idi.⁊c̄.recipiētis qui verecundat̄ ex opprobrijs ſibi illatis. e Añ iudiciū. Hic ponit̄ ſcd̄ꝫ. qd̄ eſt inocētie cōſeruatio cū dr̄:Añ iudiciū para iuſticiaꝫ tibi.i. anteq̄ꝫ iudices aliū de defectu aliq̊.videas q̄ ſis imunis ab illo. alias te cōdēnares. Ro.2.In quo eni iudicas aliū teipſū condēnas.eadē eni agis q̄ iudicas. f Et anteq̄ꝫ loq̄ris.alios docendo. g Diſce.a magr̄o. h Añ languorē ⁊c̄.ſicut eni infirmitas corporalis redditur icurabilis ꝑ diuturnitatem:ſic ſpūalis ꝑ ꝯſuetudinē.q̄ quidē eſt altera natura.

cium iterrogā teipſum. ⁊ i ꝯſpectu dei iuenies propitiationem. Ante languorē humiliā te:ēt i tēpore ifirmitatis oſtēnde conuerſationem tuam. Nōn ipediaris ōrare ſemꝑ: ⁊ nē vereris vſq̄ꝫ ad mortē iūſtificari:quoniā merces dei manet i eternū. Ante ōratiōnē prepara aīam tuaꝫ: ⁊ nōli eſſe quaſi homo q̄ tētat deum. Mementō ire in diē conſūmatōis: ⁊ tempūs retributōis i conūerſatione facies. Mementō paupꝑtatis i tēmpore abundātie: ⁊ nēceſſitatē paupertatis i die diuitiaꝝ. Ad manē vſq̄ꝫ ad veſperā imutabit̄ tēpus: ⁊ hec ōia citata oculis dei. Hōmo ſapiēs i oībus metuit: ⁊ i diebūs delictoꝝ āttendet ab inertia. Oīs āſtutus āgnoſcit ſapiam: ⁊ inuēnienti eam dabit cōfeſſione. Senſāti i verbis:ēt ipſi ſapiēter egerūt ēt itellexerunt veritatē ⁊ iūſticiā: ⁊ iplorāuerūt ꝓuerbiā ⁊ iudicia. Pōſt ꝯcupiſcētias tuas non eas: ⁊ a voluntate tua auertere. Si p̄ſtes aīe tue cōcupiſcētias eiꝰ: fāciet te i gaudiū inimicis tuiſ. Nē oblecteris i turbis:nec i mōdicis. Aſſidūa.n.ē

i Et añ iudiciū.i. horaꝫ mortis.q̄ talis q̄ſ q̄ꝫ in iudicio pñtabit̄ q̄lis in morte reperiet̄. k Interroga teipꝫ.ꝑ diligētē cōſciētie diſcuſſioneꝫ. l Humilia te.corā ſacerdote. m Et in tp̄e ifirmitatis.ſpūal̄.

n Oñde cōuer.tu. ꝑ nudā ⁊ aptā ꝯfeſſionē. o Non ipediaris.h̄ ponit̄ tertiū qd̄ ē deuota orō cū dr̄. Nō ipediaris.tp̄alibꝰ curl̄.

p Orare ſēp.i.tp̄ibus ad h̄ iſtitutis.

q Et ne veteris.i. ꝓhibearis. r Iuſtificari.ſēp: Apoc. vlti.Et q iuſtꝰ eſt iuſtificet̄ adhuc ⁊c̄. ꝓcedēdo de v̄tute i v̄tuteꝫ. s Añ orōnē p̄pa.⁊c̄.vidēdo q̄ nihil omittaſ in ꝑiculis p̄cauendis.pro q̄bꝰ vis orare de his q̄ ſaltē fieri pñt ꝑ humanaꝫ ꝓuidētiā. t Et noli eē q̄ſi hō q tētat deū.deū eni tētare ē ꝑiculo ſe cōmittere.qd̄ agere pōt ꝓuiſionē omittēdo expectās liberari a deo. v Memēto.h̄ ꝯn̄r ponit̄ q̄rtū diuine mīe ipetratiuū qd̄ ē extremi iudicij trepidatio cū dr̄:Memēto ire.i.vindicte dei. x In die cōſūmatōis.mūdi q̄ erit tp̄e iudicij. y Et tp̄e re.eterne. z In conuer.fa. cōſideratio eni finalis iudicij iducit ad bñ cōuerſādū ꝓ retributione p̄mij q̄ tūc fiet.⁊ q̄ ad h̄ multū facit opꝰ mīe:vt p̄dictū eſt. ſubdit̄: a Memēto pau.releuāde in alijs. b In tp̄e abūdātie.tue.q̄ potes eā releuare. c Et neceſ.pau.⁊c̄.q.d.magiſ idigētibꝰ debes p̄us ſuccurrere. d Ama.vſq̄ꝫ ad veſ.⁊c̄.i.aliqñ iter mane ⁊ veſperā mutat̄ de diuitijs.i paupꝑtatē. e Et h̄ oīa citata.i.cito trāſeuntia.q.d.dū hēs el̄ȳna facere nō tardes

f Hō ſa.i om.metuit.iudicia dīna. g Et i diebꝰ deli.i.huius vite tp̄e qd̄ eſt delictis plenū. h Attendet ab ier.i.a pigritia bñfaciēdi.⁊ q̄ timor dei ē initiū ſapie ſubdit̄. i Oīs aſtutꝰ.i. ex timore dei ad cauendū mala itētꝰ. k Ag̊ſcit ſapiaꝫ.i.acquirit ⁊ diligit eā. l Et iuenīēti ⁊c̄.ſ.laudis. m Sēſati i v̄bis. .i.ꝑcipiētes ſenſuꝫ v̄boꝝ. n Et ipſi ſa.ege.extēdēdo ad opus ſuā notitiā. o Et itel.v̄itatē.de p̄miatōe boni. p Et iu. de punitōe mali. q Et iplorauē.i.iplorādo cog̊uerunt.

r Prouerbia ⁊ iu.i.itelligētiā occultoꝝ. s Poſt cōcupiſcētias. Hic ꝯn̄r remouetur ipedimētum ipetrationis mīe diuine. cum dr̄:Poſt cōcupiſcentias tuas nō eas.ſecutor eni concupiſcētie auertitur a regula legis dīne.⁊ per cōſeq̄ns nō pōt a deo miſericordiā ipetrare.iō ſequitur: t Faciet te in gaudium inimicis tuis.ſpiritualibus qui ſunt ſpiritus maligni. v Ne ob. in turbis.i.i multitudīe familie. x Nec i mo.i.i minori familia.⁊ ſ b̄dit̄ cā. y Aſſidua.n.ē cō.⁊c̄.i.freq̄nter peccāt ⁊ ſic tur

ꝯmiſſio illoꝝ. Ne fueris medio-
cris i ꝯtentõe ex fenoꝛe: ꝛ nõn eſt
tibi nihil i ſeculo. Eris enim iui-
dus anime tue. XIX.
O Perari⁹ ebꝛioſus nõ lo
cupletabit: et q ſpernit
modica paulatim decidit. Uinũ
et mulieres apoſtatare faciũt ſa-
piētes ꝛ arguũt ſenſatos: ꝛ qui ſe
iũgit foꝛnicarijs: erit nequã. Pu
tredo ꝛ vermes hereditabũt illũ:
ꝛ extollet i exēplũ maius: et tol-
let de numero aiã eius. Qui cre
dit cito leuis coꝛde ē: et minoꝛa-
bit: et q delinqt i aiaʒ ſuã: iſuper
habebit. Qui gaudet iniqtate:
denotabit: ꝛ q odit coꝛreptionē:
minuet vita: ꝛ qui odit loqcitatē
extiguit maliciam. Qui peccat i
aiaʒ ſuã penitebit: ꝛ q iocũdat i
malicia denotabit. Ne iteres ver
bũ nequã ꝛ durũ: et nõ minoꝛabe
ris. Amico ꝛ inimico noli narra-
re ſenſũ tuũ: et ſi ē tibi delictũ nõ-
li denudare. Audiet.n. te et cu-
ſtodiet te: ꝛ quaſi defēdēs pctm̃
odiet te: et ſic aderit tibi ſemper.
Audiſti verbũ aduerſus ꝓximũ
tuũ: cõmoꝛiat i te: fidēns qm̃ nõ
te dirumpet. A facie verbi partu
rit fatuus: tanq̃ gemitus partus
ifantis. Sagittã ifixa femoꝛi ca
nis: ſic verbũ i coꝛde ſtulti. Coꝛ-
ripe amicũ ne foꝛte nõn itellexe-
rit: ꝛ dicat: nõ feci: aut ſi fecerit:
ne iteꝝ addat facere. Coꝛripe ꝓ-
ximũ: ne foꝛte nõn dixerit: et ſi di
xerit: ne foꝛte iteret. Coꝛripe ami
cũ: ſepe.n. fit ꝯmiſſio. ꝛ nõ omni
verbo credas. Eſt qui labit lin-
guã ſua: ſʒ nõn ex animo. Quis
eſt enim q nõ deliquerit in ligua
ſua? Coꝛripe ꝓximũ anteq̃ cõmi
neris: ꝛ dã locũ timoꝛi altiſſimi:
quia omnis ſapientia timoꝛ dei.
Et i illã timere deum: et i omni
ſapiētia diſpoſitio legis. Et nõn
eſt ſapientia nequitie diſciplina:
ꝛ nõ eſt cogitatus bonus pecca-
toꝛum prudentia. Eſt prudētie
nequitia: ꝛ in ipſa execratio: ꝛ eſt
iſipiēns qui minuitur ſapientia.

bant dñʒ ſi bonus fuerit ꝛ ipediũt a bono. ꝛ ſi nõ turbat. fouet eos i malo. ꝛ ſic auertit a deo. Scdm̃ qd ipedit dictã ipetratõeʒ mĩe eſt duritia erga ꝓximũ. quã remouet. d. a Ne fue. ꝛc. i. negligēs ꝛ remiſſus: ſʒ magis diligēs ꝛ viuid⁹. b In ꝯtentione ex fenoꝛe. i. vt ꝯtendas ſuꝑare alios in datõe elemoſyne: quã dãs dño feneratur: puer. 19. Feneratur dño q miſeret pauperis ꝛc. c Et nõ ē tibi nihil. ſʒ aliqd: q: due negatões equipollent vni affirmationi. d In ſeculo. alia lr̃a: In ſacculo. ꝛ in idē redit. ꝛ eſt ſenſus. Ex q habes bona hui⁹ ſecli vel bona repoſita i ſacculo vñ potes cõ uenienter viuere: ñ debes eē negligēs in elemoſynaꝝ da tiõe. e Eris. n. iuidus aie tue. ſub-trahēdo ſibi bonũ mĩe ſi negligēs fue ris i elẏne datiõe. ſic exponit coir paſ ſus iſte. Sʒ qm̃ hec expoſitio accipit cõ tētõeʒ valde extra neã. ꝛ ſen⁹ nõ lr̃alr. exponit ſʒ myſtice vr̃ mihi alr̃ dicēdũ ꝛ ſic: ne fuerĩ medi ocris in ꝯtētiõe ex fenoꝛe. i. ñ ſolũ mt tũ ſʒ nec et paꝝ ꝯtē das dure repetēdo debitũ qd ꝯmoda ſti ꝓximo indigēti: Exo. 22. Si pecuni aʒ mutuo dederis ppl̃o meo paupi: ñ vrgebis eũ q̃ſi exa-ctoꝛ ꝛc. Qd aũt accõ modatio ſen⁹ dica tur in ſcriptura: pʒ Deut. 28. Fenera bis gētib⁹ multis. ꝛ ipſe a nullo ſen⁹ ac cipies. ꝛ i multis alijs locis. Et nõ ē tibi nihil ꝛc. i. dũ hēs vñ poſ ſis aliũde viuere nõ debes dure debitũ repetere. Eris. n. iuidus aie tue. ſubtrahēdo ſibi bonũ mĩe. ſi debitũ repetas nimis dure cõtra pceptũ allegatũ Exo. 22.

Cap. XIX.

f O Perari⁹ ebꝛioſus. Supi⁹ ab illo loco: Nõ dixeris ꝑ deũ abeſt. 15. ca. ibi iduxit auctoꝛ ad pcti deteſtationeʒ ex cã pcti: q̃ ē libeꝝ arbitriũ hoĩs. h̃ ꝯñr ad idē iducet ex actu peccãdi. ꝛ diuidit i duas ꝑtes. q: p̄ facit h̃ i pctĩs cõmiſſiõis. 2° i pctĩs omiſ ſionis. ca. 22. Et qm̃ pctã carnalia ſũt magis turpia ꝛ maioꝛis in famie. iõ ab illis icipit. d. Opari⁹ ebꝛioſus nõ locupletabit. naʒ ꝑ ebꝛietatē lucrũ cõſumit ꝛ ab ope ipedit. g Et q ſpnit mo. i. pctã leuia. h Paulati de. i grauioꝛa. nã abyſſus abyſſuʒ iuo cat. i Uinũ ꝛ mu. ꝛc. de vino hr̃ exēplum Gen. 19. i loth q in ebꝛiat⁹ ſuas filias ſtupꝛauit. de mulierib⁹ aũt. 3. Reg. 11. vbi dr̃ de ſalomone: Cũq̃ eēt ſenex depꝛauatuʒ ē coꝛ ei⁹ ꝑ mulieres.

k Et argu ſē. i. faciunt eos arguēdos. l Et q ſe iun. foꝛ. ꝛc. nã ꝑ foꝛnicationē trahit ad alia negoꝛa. ſicut ſalomõ fuit tract⁹ per mulieres ad ſeqnduʒ idola. 3. Reg. 11. m Putredo ꝛ ver. ꝛc. poſt moꝛtē. n Et extol. i. ex cõſoꝛtiuʒ bonoꝝ tollet. o In exēpluʒ ma. i. ad terrēduʒ nõ ſolũ minoꝛes: ſʒ et maioꝛes. p Et tol. de nu. electoꝝ. q Aia ei⁹. rapta a demonib⁹. r Qui credit. h̃ ꝯñr accedit ad deteſtationē pctõꝝ ſpũaliũ. circa qd p̄ deteſtat eoꝝ oꝛiginē. 2° multitudinē. ca. 21. Eſt aũt duplex oꝛigo pcĩ. ſ. leuitas coꝛdis ꝛ loqcitas oꝛis de q̃ loqt ibi: Ne iteres. Circa p̄m̃ dicit. Qui credit. cito. malũ de ꝓxio. s Leuis ē coꝛ. i. iſtabilis. ſ. i bono ꝛ labilis ad malũ. nã de qlibet tenēdũ eſt ꝛ p̄ſumēdũ ꝙ ſit bon⁹ niſi appeat ꝯriũ. t Et mino. i vita ꝛ fama. v Et q delinqt ꝛc. pctĩs occultis ificiēs eã. x Inſup hēbit. i. extra manifeſtabit ſic qd eſt in coꝛꝑis ſuꝑficie. y Qui gau. ini. habituat⁹ i malo ex peccãdi cõſuetudie. ſignũ. n. hĩt⁹ gñati ē delectatio i ope. 2. ethicoꝝ. z Denotabit. i. de malo notabit oñſus ab alijs cũ digito. a Et q odit ꝛc. ꝑ ſuſpēdiuʒ vel aliã moꝛtis penã. b Qui odit loq̃. h̃ ꝯñr deteſtat ſcdaʒ pctõꝝ oꝛiginē q̃ eſt loqcitas. Et q: oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcũt. iõ p̄ reprobat locutionē idiſcretã. ſcdo cõmēdat diſcretã. ibi: Coꝛripe amicũ. circa primũ dicit: Qui odit loqcitatē extinguit maliciã. quã loqcitas accēdebat. c Qui pec. i aiaʒ ſuã ꝛc. exponat vt. s̃. d Ne iteres vbũ neq̃. i. detractõis. e Et duꝝ. i. obiurgatõis ſiue fuerit a te dictũ illud reiterãdo ſiue ab alio illud referēdo ꝛ ꝓpalãdo. nã hec ē maloꝝ multiplicatio. f Et nõ minoꝛa. i fama ꝛ vtute. ꝯñr reprobat idiſcretã locutionē de ſeipo. d. g Amico ꝛ inimico. idifferēter. h Noli nar. ſē. tu. i. ſecretũ tuũ. i Et ſi ē ti. de. occultũ. k Noli de. coꝛã inimico maxime. l Audiet eñi te. libēter. m Et cu. te. i. obſeruabit vba tua ad capiendũ te. n Et q̃ſi defē. ꝛc. ſ. tuum fraudulēter coꝛã te excuſãs ipm. o Odiet te. h̃ eñi nõ facit ex amoꝛe ſʒ odio. p Et ſic ade. ꝛc. vt magis poſſit mala tua cogſcere. ꝛ ꝑ h̃ ſubuertere. ꝯñr reprobat idiſcretã locutionē de alio dicens. q Audiſti vbũ ꝛc. i. nunq̃ reueles. ſʒ ſit ſepultũ apud te. r Fidēs qm̃ te ñ diſrũ. i. ꝙ tal celatio tibi malum nõ faciet. s A facie ver. ꝛc. q: non põt illd celare. ꝛ ſi ad horã celet h̃ ē cũ doloꝛe. iõ ſubdit. t Sagitta ifixa fe. ca. quaʒ nitit extrahere. v Sic vbũ ꝛc. q: nõ qeſcit donec ꝓpalauerit. x Coꝛripe ami. Hic ꝯñr cõmēdat locutionē diſcretã. ꝛ diuidit in duas ꝑtes. q: p̄ iducit ad diſcrete locutõis actũ. ſecũdo oſtēdit ei⁹ fructũ. ſeqnti ca. Prima adhuc in duas ꝑtes. ſ. in pncipalē ꝛ icidētalē que incipit ibi: Et nõ eſt ſapia. Circa primum ſciendũ ꝙ locutio bona maxime locum habet in coꝛrectione fraterna. ideo dicit: Coꝛripe amicum ne foꝛte cum fecerit iniuriã. y Nõ intellexerit ideſt nõ cognouerit ſe malum feciſſe. ꝛ per tuã coꝛrectionē cognoſcet ꝛ cauebit. z Aut ſi fecerit. ſcienter iniuriam: ſupple: coꝛripe eum.

a Ne iteꝝ addat facere. q: foꝛte per te retrahet. b Coꝛripe ꝓximum. ne foꝛte cum iniuriã fecerit te ſciēte. c Nõ dixerit. i. negauerit ꝑtinaciter pctm̃ augmētando. d Et ſi dixerit. peccatum cõfitēdo. e Ne foꝛte iteret. a qua iteratõe retrahetur tua coꝛrectione. f Coꝛripe amicum. nõ ſoluʒ ſemel ſed pluries. ꝛ ſubditur rõ. g Sepe eñi fit cõmiſſio. ſ. peccati ex fragilitate humana. h Et nõ omni vbo credas. quod in malum dr̃ de ꝓximo. q: freq̃nter defectus contingit in loq̃ndo. i Eſt qui labitur. i. peccat. k Lingua ſua eo ꝙ ſituatur in lubꝛico. l Sʒ nõ ex aio. i. ſcienter ꝛ a ꝓpoſito.

m Quis eſt enim qui nõ deliquerit ꝛc. q. d. pauci ſunt valde. Cõſeq̃nter tangit oꝛdinē fraterne coꝛrectiõis dicēs. n Coꝛripe ꝓximum. inter te ꝛ ipſum. o Anteq̃ cõmineris. i. iudici denuncies ad puniendum. p Et da locum timoꝛi altiſſimi. qui ſic pꝛecipit coꝛrectionē fieri: vt ſaluetur ſi fieri põt bono mõ fama fratris. q Quia oĩs ſapiētia timoꝛ dei eſt. i. a timoꝛe dei ꝓcedit. nã eſt initium ſapiētie ſupꝛa. p̄. ca. r Et in illa. ſ. ſapia. s Timere deum. q: ſicut ſapientia oꝛitur a timoꝛe: ita docet amplius deum timere. t Et in omni ſapiētia diſpoſitio legis. i. lex diuina diſpoſita eſt a deo in quo eſt oĩs ſapientia. v Et nõ eſt ſapiētia. Hec eſt pars icidētalis. in qua ponit tria incidentia. Primum eſt de ſapientia ficta ꝛ falſa. eo ꝙ partem imediate pꝛecedentem in vera ſapientia terminauit. dicit igitur: Et nõ eſt ſapientia. vera. x Nequitie diſciplina. qua quis caute ſcit facere malum. hoc eñi modo bonum ad mala trãſferim⁹. vt dr̃. 5. metaphyſice. Sicut dr̃ bonus latro vel ſapiens qui caute facit latrocinium. Et eodē modo exponitur quod ſubdit. Et nõ eſt cogitatus bonus peccatoꝝ ꝛc. vſq̃ ibi: y Et eſt inſipiens. i. ſimplex ꝛ parum ſciēs. z Qui minuitur ſapientia. modicum ſciens. de ſubtilibus. ſcit tamē ſufficienter de pertinentibus ad ſalutem: ideo ſubditur de ipſo.

a Melioꝛ eſt hõ q minuit̄ ſapia.i.ſubtiliū cognitione. b Et defi ciẽs ſẽſu.i.occl'toꝝ itellectu. c In timoꝛe dei.i.timẽs deū timoꝛe filiali. d Quã qui abũdat ſcſu.i.ſcripturaꝝ itellectu. e Et trã ſgredit̄ legẽ altiſſimi.⁊ hic grauius punief: Luc.iz. Seru⁹ qui cogno. volũtatẽ dñi ſui.⁊ nõ fecit: vapulabit multis.ſ.plagis. f Eſt ſoler tia certa ⁊c̃. Eſt aũt ſolertia ſm phm ſubtilitas ĩueniẽdi mediũ in nõ pſpecto tpe Et ſi oꝛdinet̄ ad cõcluſionẽ malã eſt iniq.ſi aũt ad bonaꝫ ſic eſt ſolertia bona.de qua ſubdit̄. g Et eſt qui emittit.ſolerter ⁊ pmpte. h Verbum certũ.ad cõcluſionẽ bo/ nã.iõ ſubditur.
i Enarrãs ṽitatẽ.iuſticie vite ⁊ doctrine. k Eſt qui negter. Hic ponitur ſcõm ĩcidẽs de humilita te:q̃ cõnectit̄ ſapie.puer. ii. Ubi humilitas ibi ſa/ piẽtia. Et qꝛ ĩmediate lo cutuſ fuerat auctoꝛ de ſa piẽtia vera ⁊ falſa:h̃ ↄũr ĩdẽ facit ð humilitate. d. Et qui negter humiliat ſe.vt hoĩes magis decipi at. l Et eſt iuſt⁹ q ſe nimiũ.i.valð. m Sub mittit ſe. n A multa .i.abũdãti. o Humi litate.qualis eſt qui non ſolũ ſubmittit ſe ſupioꝛi b⁹ ⁊ equalib⁹.ſꝫ ẽt iferio/ rib⁹: ſicut xp̃s ſubmiſit ſe marie ⁊ ioſeph. Luce.z. Deſcẽdit cũ eis ⁊ venit naçareth ⁊ erat ſubditus illis. p Et eſt in. ficte.
q Qui iclinat faciẽ ⁊c̃.q̃ſi auertẽs ocl'os a muliere pulchꝛa: quã tñ ardẽter concupiſcit.ſꝫ h̃ ab alÿs ignoꝛat̄.⁊ de ipſo ſubdit̄.
r Et ſi ab ĩbecillitate vi riũ ve.pecca.qꝛ nõ hꝫ op poꝛtunitatẽ. s Si in uene.tem.male.malefa/ ciet.ſicut patꝫ Dañ.iz.de duobus ſenib⁹.qui volue rũt cũ ſuſãna cõcubere: qua recuſãte conati ſunt eã iterficere.

Melioꝛ eſt homo q minuitur ſa piẽtia: ẽt deficiẽs ſenſu in timoꝛe dei: q̃ꝫ qui abũdat ſenſu ⁊ trãſ/ gredit̄ legẽ altiſſimi. Eſt ſolertia certa ⁊ ipſa iniqua: ⁊ ẽſt q emittit ṽbũm certũ enãrrãs veritatem. Eſt qui negter humiliat ſe: ⁊ ite/ rioꝛa ei⁹ plena ſũt dolo: ẽt ẽ iuſt⁹ q ſe nimiũ ſũbmittit a mũlta hu/ militãte: ẽt ẽ iuſtus qui iclinat fa ciẽ ſuã: ⁊ fingit non videre ſe qð ignoꝛatũ ẽ. Et ſi ab ĩbẽcillitate vi riũ vetet̄ peccare: ſi iuenerit tp̃s malefaciẽdi malefaciet. Ex viſũ cognoſcitur vir: ⁊ ab occurſu fa/ ciei cognoſcit̄ ſenſat⁹. Amictus cõꝛpoꝛis: ⁊ riſũs dẽtiũ: ⁊ ingrẽſ/ ſus hominis enunciãnt de illo. Eſt cõꝛreptio mendax ĩ ira ↄtu/ melioſi: ⁊ ẽ iudiciũ qð nõ pbat̄ eẽ bonũ: ⁊ ẽ tãcẽs: ⁊ ipſe ẽ prudẽs.

Uã bonũ eſt ar/ XX. guere q̃ꝫ iraſci: ⁊ cõnfitẽ tẽi oꝛonẽ nõn phibere. Cõcupiſcẽtiã ſpadonis deuirgi/ nauit iuuenculã: ſic q fãcit p vim iudiciũ iniquũ. Quã bonũ ẽ coꝛ/ reptũ manifeſtare penitentiã: ſic ẽnim effugiẽs voluntariũ pctm̃.

t Ex viſu cognoſcit̄ vir ⁊c̃. Hic ponit̄ tertiũ ĩcidẽs. qꝛ locutus eſt auctoꝛ de hoĩb⁹ veris ⁊ fictis quo ad euidẽtiã ⁊ apparẽti am virtutũ.iõ ↄũr ponit ſigna quib⁹ freq̃nter cognoſcit̄ cõditio hoĩs ĩtrinſeca.d. Ex viſu cognoſcit̄ vir ⁊c̃.coꝛdis eñi diſpoſitio magis appa ret in facie: in qua magis vigẽt oẽs ſẽſus q̃ꝫ in alÿs ptib⁹ ⁊ potiſſime in oculis: qui citius ĩmutant̄ a coꝛde ppter humiditatẽ cõplexionis.⁊ iõ ſi in iſtis appareat magna maturitas ⁊ honeſtas indicat̄ hõ ſenſatus. ⁊ ecõtrario. v Amict⁹ coꝛ.i.diſſoluta veſtis. x Et ri.dẽ.i.in q̃ apparẽt dẽtes: qð ẽ leuitatis ⁊ fatuitatis ſignũ. y Et igreſ.ho.laſci uus ⁊ leuis. z Enunciãt de illo.fatuitatẽ ei⁹ oſtendẽdo.ↄũr ponũt ſigna veri çeli ⁊ falſi cũ dr̄. a Et coꝛreptis men.in ira cõ.qua ali/ quis dicit alteri vituperia ſub ſpecie çeli ip̃m coꝛrigẽdi. b Et ẽ iu diciũ qð nõ pbatur eſſe bonũ.imo malũ.ſ.cũ aliqs ex leuib⁹ ſignis iu/ dicat ⁊ dicit pximũ ſuũ eſſe malũ: quaſi ſub ſpecie çeli iuſticie.iudiciũ eñi tale eſt cõtra pximi charitatẽ. c Et eſt tacẽs.i.nõ ſic iudicãs nec dicẽs malũ de pximo donec habeat̄ certitudo. d Et ipſe eſt prudens.tp̃s loq̃ndi debitũ expectãs ⁊c̃. Cap̃. XX.

e Uã bonum. Poſtq̃ꝫ auctoꝛ ĩduxit ad diſcrete locutõis actuꝫ. hic ↄũr oñdit ipſius fructuꝫ. Et qm̃ oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcunt.iõ p̃ oñdit fructũ locutionis diſcrete.⁊ dã/ nũ oppoſitũ ĩdiſcrete cõiuncti.ſcðo ſeparati.ibi: Hõ acharis. Pꝛima in tres.qꝛ p̃ ppoſitũ oñdit in ṽbo coꝛrectionis.ſcðo in ṽbo eruditionis ibi. Eſt tacẽs.tertio in ṽbo humane coĩcationis.ibi: Sapiẽs in verbis Circa p̃mũ dicit: Quã bonũ eſt arguere.dulciter ⁊ charitatiue delĩq̃n tẽ. f Quã iraſci.ip̃m arguẽdo ĩdiſcrete.naꝫ per h̃ ĩpedit̄ fructus coꝛrectionis. g Et cõfitentẽ.humil'r peccata ſua. h In oꝛone vt ſibi dimittant̄ a deo. i Nõ phibere.i.ip̃m ad hoc inducere: mi nus eñi dicit ⁊ plus ſignificat. k Cõcupia ſpadonis deuirginauit iuuẽculã.polluẽs ipſã abſqꝫ fructu plis. l Sic qui facit p vim iu/ diciũ iniquũ.i.ĩdiſcretã coꝛrectionẽ ⁊ ĩdebitã.qꝛ maculat iuſtici am abſqꝫ fructu emẽdationis.⁊ qm̃ nõ ſolũ coꝛripiẽs dꝫ ſe diſcre te hr̃e: ſꝫ ẽt coꝛrept⁹.ſubdit̄. m Quã bo.eſt ⁊c̃.i.oñdere ꝙ ſit vere penitẽs ṽbo ⁊ facto. n Sic eñi.i.ſi ſic feceris.
o Effugies volun.pec.i.qðlibet actuale pctm̃: oꝛiginale nanqꝫ nõ eſt volũtariũ niſi voluntate p̃moꝝ parentũ. p Eſt tacens. h̃ ↄũr oñdit ppoſitũ in ṽbo doctrine.d. Eſt tacẽs.a doctrina vſqꝫ ad tp̃s cõueniẽs. q Qui iuenit̄ ſapiens.nã dr̄ Eccl'iaſtes.z. Tp̃s tacẽdi ⁊ tẽp⁹ loquẽdi. r Et eſt odibilis.deo et hoĩb⁹. s Qui p cax eſt ad loq̃ndũ. p̃ueniẽs tp̃s debitũ ⁊ ſic facit ſcãdaluꝫ
t Eſt ãt tacẽs ⁊c̃.⁊ talis lꝫ ex defectu ſẽſus nõ ſit cõmen dabilis: tñ ex h̃ ꝙ tacet ne loq̃ndo de ficiat.ẽ laudabilis
v Et eſt ta.ad hoꝛã
x Sciens tp̃s apti tpis.i.tp̃s aptuꝫ ad docẽdũ.iõ ſubdit̄.
y Hõ ſapiẽs ⁊c̃.et pꝫ ex dictis.
z Qui multis vti. verbis.i.ſupfluis ⁊ ianib⁹. a Ledet aĩam ſuã.nã ĩ mul/ tilogo pctm̃ nõ de/ erit: pṽ.io. b Et q ptãtẽ.docẽdi vel coꝛrigẽdi. c Si/ bi aſſumit.iniuſte.
d Odiet̄.a deo et hoĩbus. c Eſt pceſſio. Qm̃ ĩme/ diate mẽtionẽ fecit de aſſumente ſibi ptãtẽ iniuſte ĩ quo male pcedit.iõ hu/ ius occaſiõe tractat de pceſſu in malis d. Eſt pceſſio in ma lis.de malo ĩ pei⁹: ſicut in bonis ð vir tute in virtutẽ fit pceſſus. f Uiro ĩdiſci.h̃.n.p̃us vult eẽ ma giſter q̃ꝫ diſcipulus. g Et eſt iuen.qꝛ talis nitit̄ ĩuenire noua
h In detrimẽ.ſui ⁊ alioꝝ: qꝛ coĩter ſunt erronea q̃ iuenit: ⁊ ſicut male pceſſit docẽdo: ſic ⁊ ſua diſpẽſãdo.iõ ſubdit̄. i Eſt da. qð nõ eſt vti.qꝛ caret debitis circunſtãtÿs ⁊ replet̄ malis. vt qꝛ fit pp vanã gl'iam vel aliã pꝛauã ĩtentionẽ ⁊ hꝰ. k Et ẽ datũ. ſapiẽtis p oppoſitũ. l Cui⁹ retri.ẽ du.ſ.augmẽtũ gr̃e in p̃ñti. ⁊ donũ gl'ie in futuro. m Eſt pp glo.aſſumẽtis ſibi ĩdebite po teſtatẽ. n Minoꝛatio.qꝛ coĩter deÿcit̄ a ſtatu ſuo. o Et ẽ.ſapiẽs. p Qui ab hu.⁊c̃.meritoꝛie: ⁊ ab alÿs ſublimat̄ effe ctiue.qꝛ ſic dr̄ heb.5. Nec qſq̃ꝫ ſumit ſibi honoꝛẽ: ſꝫ q vocat̄ a dõ.
q Eſt q multa redi.ſ.pctã. r Modico p̃cio.i.parua pñia re/ ſpectu pctoꝝ: q̃ merebant̄ penã eternã: ſꝫ pñia cõmutat eã ĩ tpa/ lẽ. s Et re.ea in ſeptuplũ.i.multipliciter.vel Septuplũ.i.in ſeptẽnariũ gr̃aꝝ ſpũs ſci.nã vbi abundauit delictuꝫ: aliq̃ñ ſuper abundat gr̃a. t Sapiẽs in ṽbis. Hic ponit̄ fruct⁹ locutionis diſcrete ⁊ dãnum ĩdiſcrete in ṽbo coĩcationis humane.cũ dicit̄: Sapiẽs in ṽbis ſeipſũ amabilẽ facit.qꝛ cauet dicere odioſa: ⁊ ſtu det pferre deo ⁊ hoĩb⁹ gr̃oſa. v Hr̃e ãt ⁊c̃.p ĩdiſcretã locutio nẽ.p quã deo ⁊ hoĩb⁹ odioſi reddũt̄.lꝫ aliq̃s gr̃as grat] datas ha beãt.vt robur coꝛpis.decoꝛẽ ⁊ nobilitatẽ gñis.⁊ hꝰ. x Dat⁹ ĩſipi.⁊c̃.recipiẽti.⁊ ſubditur rõ. y Oculi eñi illi⁹ ⁊c̃.i. eius in tẽtio eſt multiplex ⁊ varia.pp qð ex paruo dono ad vanitates ⁊ alia mala vult hr̃e plura obſeq̃a.vel dicet recipiẽti ĩpꝛoperia. iõ ſubdit̄. z Exigua dabit ⁊c̃.⁊ ſicut male dat.ita male accom modat.iõ ſubdit̄. a Hodie fe.qs.accõmodãdo pxio. b Et cras expe.debitũ.⁊ cũ iurgio iõ ſubdit̄: Et odibilis ⁊c̃. c Et nõ erit gr̃a ⁊c̃.qꝛ nõ coĩcat ea gr̃oſe: ſꝫ magis odioſe modo dicto.
d Qui eñi edunt panẽ illius.cõſumendo bona eius.

Eſt tãcẽs q iuenit̄ ſapiens: ⁊ ẽſt odibilis qui pꝛocax ẽ ad loquẽdũ Eſt aũt tacens ⁊ nõ habens ſen/ ſum loquele: ⁊ ẽſt tacens ſciẽns tẽpus apti tempoꝛis. Homõ ſa/ piens tacebit vſq̃ꝫ ad tẽpus: laſci uus aũt ⁊ ĩpꝛudens non ſeruabit tẽpus. Qui multis vtitur verbis ledet ãnimã ſuã: ⁊ qui poteſtatẽ ſibi aſſũmit iniuſte ðdietur. Eſt pꝛoceſſiõ in malis virõ ĩdiſcipli/ nato: ⁊ ẽſt inuentio in detrimen/ tũm. Eſt dãtũ qð non eſt vtile: ⁊ ẽ dãtũ cuius rẽtributio duplex Eſt pꝛõpter gloꝛiã minoꝛãtio: ⁊ ẽſt qui ab humilitate leuabit ca/ put. Eſt qui mlta redimat mõdi co p̃cio: ⁊ reſtituẽs ea ĩ ſeptuplũ. Sãpiẽs ĩ ṽbis ſeip̃ꝫ amabilẽ fa/ cit: grãtie aũt fatuoꝝ effundẽtur Datũs ĩſipiẽtis nõ erit vtilis tibi: oculi enim illius ſeptẽplices ſũt. Exiguã dabit ⁊ multa impꝛope/ rabit: ⁊ apertio oꝛis illius iflãma tio eſt. Hodie feneratũr quis: ẽt cras expetit: ⁊ odibilis eſt homo huiuſmodi. Fatuo non erit ami cus: ⁊ nõn erit gratia in bonis il/ lius. Qui enim edũt panẽ illius:

a Falſe lingue ſunt.i.hoīes adulatores eiꝰ ſtulticiā ꝯmendātes.
b Quotiēs ꝛ quāti irridebūt eū.q.d.oēs ſapiētes ꝛ boni.
c Neqꝫ ei3 qđ hēndū erat ꝛc.i.ſua male diſtribuit:ꝛ aliena que rapit.ꝛ qꝛ tales adulatores pūniēť.iđ ſubdiť. d Lapſus falſe lingue ꝛc. grauiꝰ.n.lediť pp pauimēti duritiā ꝙ ſi caderet ſup mollem terrā. e Si caſus maloꝝ feſtinater veniēt.i.ex improuiſo:ſicut lubricās cadit in pauimento. f Nō acharis.ħ poniť fructꝰ locutiōis diſcrete ꝛ dānū indiſcrete ſepatim.ꝛ prio dānum indiſcrete. 2ᵒ fructꝰ diſcrete. ibi.Sapiēs ī vbis. Prima in duas.nā p̄ poniť dānum indiſcrete locutionis in docēdo. ſecūdo fatue pmittendo.ibi.Eſt q p cōfuſione.Prima in duas.qꝛ pmo facit ppoſitū. 2ᵒ remouet quoddā3 errorem dcm̄.ibi.Eſt q vetať. Circa pmu3 dr̄. Homo acharis .i.ſine grā dei ꝛ hominis. g Quaſi fabula vana in ore idiſciplinatoꝝ aſſidua.nā idiſciplinati in fabulis vanis ſunt aſſueti. h Erit.ſ.hō acharis.nā de ipſo fit deriſio ꝛ fabulatō cōmunis:ēt ſi aliqñ dicat bona.iđ ſubdiť. i Ex ore fatui reprobabiť parabola.i.ſnia vā ꝛ magna.ꝛ ſubditur rō. k Nō.n.dicit ꝛc.i.tpe cōgruo ſ3 inepto. l Eſt q vetať. Hꝛ locutꝰ fuert auctor d pctō oris.ħ ꝯñr remouet errorē circa pctm̄ cordis. dixerūt eni aliq:quoꝝ Joſephꝰ fuit vnꝰ.vt p3.i2.libro antiqtatis iudaice ꝙ actꝰ interior cordis nō ē pctm̄ niſi exeatur aliqualr i ope.qđ manifeſte p3 falſū.qꝛ actꝰ exterior nō h3 rōne3 pcti:niſi qꝛ pcedit ab actu interiori.pctm̄ eni ſic ē volūtariū:qđ ſi nō eſt voluntariū nō ē pctm̄.pp qđ hunc errorē remouet.d. Eſt q vetať.i.phibeť peccare. m Pre inopia.ſic paup q non pōt exercere vſurā.l3 velit.pp inopiā rex.ſilr debilis ꝛ infirmꝰ nō pōt exercere rapinas ꝛ homicidia pp inopiam viriū ꝙuis faceret ħ libenter. n Et in rege ſua.i.ceſſatiōe a malo. o Stimulabiť.i.amaricabiť:eo ꝙ maliciā ſuā ducere ñ pualet ad effectū pp qđ talis volūtas mala p facto malo reputať.ꝛ qꝛ talis exit i opus malū qñ pōt.ſubdiť. p Eſt qꝛ pdet ai. ꝛc.i.ptimore cōfuſionis ſi appareat paup.pp qđ ad latrocinia ꝯuertitur.
q Et ab imprudēti pſona p.eā.i.a pſuaſione mali hoīs cui de facili aſſentit in latrocinijs.iđ ſubdiť. r Perſone āt acceptōe.i.acceptādo pſuaſiōe inique pſone. s Perdet ſe.ꝙtu3 ad aīam p peccatū mortale.ꝛ ꝙtum ad corpꝰ frequēter ſuſpēſione vel decapitatōe. t Eſt q p cōfuſione.Hic poniť dānū indiſcrete locutōis in pmittēdo.cū diciť.Eſt q p cōfuſione.i. timēs verecūdiā inotari de ipotētia vl' auaricia. u Promittit amico.qđ nō pōt ſoluere. x Et lucratꝰ eſt eū inimicū gratꝭ.i. ſine cā rōnabili pmittēdo.dr̄ eni vulgariter. Qui pmittit ꝛ non ſoluit cor amici ſui ſibi tollit.Et qm̄ in pmittēdo cōmiſit mendaciū.ſciēs ꝙ ſoluere nō poterat ſubdiť. y Oppro.neqꝫ in ho.me.qñ pcedit ex libidine mentiēdi.qđ pp̄u3 eſt hoīs indiſciplinati.iđ ſubdiť.Et i ore idiſciplinatoꝝ ꝛc. z Potior ē fur.i.minꝰ malus. a Quā aſſi.viri mē.i.ꝙuis hō aſſuetꝰ mēdacijs.talis.n.freqnter dicit mendaciū pniciosū.qđ ē aliqñ grauius ꝙ furtu3:vt qñ p mēdaciū alteriꝰ denigrať fama:qm̄ melius eſt nomē bonū ꝙ res poſſeſſa q tollitur per furtum.
b Mores hoīu3 mendacium ſine honore.qꝛ magis digni ſunt cōfuſione.ideo ſubdiť.Et confuſio illorū ꝛc. c Sapiens in verbis pducet ſeipſum.Hic ꝯñter ponitur fructus locutionis diſcrete.cū diciť.Sapiens in verbis pducet ſeipm.i.manifeſtabit ſapiam ſuam. d Et hō prudēs placebit magnatis.ſicut p3 de ioſeph Gen.41.q pp̄ter prudentiā ſuā placuit pharaoni.ꝛ de daniele Dan.2.q pp ſapiam ſuam placuit nabuchodonoſor regi.ꝛ qꝛ tales pp ſuā iuſticiā exaltantur ſubdiť. e Qui operatur terrā ſuam:inaltabit aceruū frugum ꝛc.ſicut enī talis augmētat fruges:ſic operāti iuſticiā creſcūt honores.ꝛ hoc p3 de ioſeph ꝛ daniele q fuerūt valde exaltati.vnus in egypto.alter in babylone. f Qui vo placz magnatis.dicto mō.ſcz pp̄ter ſuā iuſticiā ꝛ ſapientiā. g Effugiet iniquitatē.qꝛ non accipiet dona ad ſubuertēdu3 iuſticiam.de qbus ſubdiť. Exenia ꝛ dona ꝛc. h Et q̄ſi mutꝰ ī ore auertit correctiōes eoꝝ. Eſt aūt mutꝰ q̄dam ſpecies rane q̄ piecta in os canis facit eū tacentē ꝛ nō potentē latrare. ſic exeniū datū p ſubuerſione iuſticie facit iudicē tacere ꝛ a punitōe mali ceſſare. ꝛ qꝛ dictū eſt ꝙ ſapiēs in vbis manifeſtat ſapiam ſuam.ideo ſubdiť. i Sapia abſcōſa ꝛ theſaurus inuiſus q̄ vtilitas ī vtriſqꝫ:q.d. nulla. ꝛ hoc verū eſt ꝙtum ad vtilitatem alioꝝ.ſed nō quātum ad ppam. theſaurꝰ eni3 inuiſus nec ſibi nec alijs valet. ſed ſapia abſconſa valet habēti quātum ad actꝰ vite cōtemplatiue.l3 nō valeat alijs p opa vite actiue. k Melior ē q celat inſipientiam ſuā. qꝛ pcauet ſibi a cōfuſione.

falſe ligue ſūt. Quotiēs ꝛ q̄ti irridebūt eū: Neqꝫ.n.qđ habēdū erat:directo ſenſu diſtribuit:ſilr ꝛ qđ nō erat hn̄dū. Lapſus falſe ligue q̄ſi q i pauimēto cadens ſic caſus maloꝝ feſtināť veniēt. Hō acharis q̄ſi fabula vana i ore i diſciplinatoꝝ aſſiduā erit. Ex ore fatui reprobabiť parabola:ñ ei3 dic illā i tpe ſuo. Eſt q vetāť peccare p inopia:ēt i rege ſua ſtimulabiť. Eſt q pdēt aīa3 ſuā p ꝯfuſiōe:ꝛ ab iprudēti pſona pdet eā pſonē āt acceptiōe pdēt ſe. Et q p ꝯfuſiōe ꝑmittit amico:ꝛ lucratꝰ ē eū inimicū gratꝭ. Opprobriū neqꝫ i hoīe mēdaciū: ꝛ ī ore indiſcipliatorū aſſidue erit. Potior fur ꝙ aſſiduitas viri mēdacis:p ditiōe3 āt ābo hereditabūt. Mores hoīu3 mēdaciū ſine honore: ꝛ ꝯfuſio illoꝝ cū ipſis ſine intermiſſiōe. Sapiens i vbis pducet ſeip3:et hō prudēs placebit magnať. Qui opať terrā ſuā: inaltabit aceruū frugū:ꝛ q opať iuſticiā ipē exaltabiť:q vo placet magnať: effugiet iniqtatē. Exenia ꝛ dona excecāt oclos iudicū:ēt q̄ſi mutꝰ i ore auertit correctiōes eoꝝ. ſapiā abſcōſa: ꝛ theſaurꝰ inuiſus q̄ vtilitas in vtriſqꝫ? Melior ē q celat iſipiētiā ſua3:ꝙ hō qui abſcōdit ſapia3 ſuā. XXI.

Fili peccaſti:nō adijcias iteꝝ: ſ3 ēt d p̄ſtinis dēpcare vt tibi dimittāť. Quaſi a facie colubri fuge pctā:ēt ſi acceſſeris ad illa ſuſcipiēt te. Dētes leōis dentes eiꝰ:iterficiētes aīas hominū. Quaſi rūphea bis acuta hoīs iniqtas: plage illiꝰ ñ ē ſanitas. Obiurgātio et iniūrie ānllabūt ſuba3 ēt domꝰ q nimiſ locuplex ē ānllabiť ſupbia:ſic ſuba ſupbi eradicabiť. Depcātio paupis ex ore ñſqꝫ ad aures pueniet:ꝛ iudiciū feſtināto adueniet illi. Qui odit correptionē veſtigiū ē peccatoris: ēt q timet deū ꝯuerteť ad cor ſuu3. Notꝰ a lōge potēs lingua audaci:ēt ſēſatꝰ ſcit labi ſe ab ipſo.

l Quā hō qui abſcōdit ſapiam ſuā.tpe q manifeſtanda ē p doctrinā vel p iuſticiam.talis eni abſcondit in terra talentū dñi ſui: qđ p ipſu3 debebat multiplicari.ſm ꝙ diciť Math.25.pp̄ter quod ibidē dicitur Seruus piger ꝛ malus. Ca. XXI.

m Fili peccaſti.Supra deteſtatꝰ ē auctor pctōꝝ originē.ħ ꝯñter deteſtať eoꝝ multitudinē.Nam hūanū ē peccare.ſed diabolicū eſt in pctō perſeuerare.Primo igiť deteſtať ħ de oībus pctīs in generali.Scđo de aliqbꝰ in ſpāli.ibi.Obiurgatio.Circa pmū dr̄.Fili peccaſti.humana fragilitate. n Nō adycias iterū.addēdo pctm̄ pctō. o S3 de priſtinis ꝛc.p te ꝛ p alios. p Quaſi a facie ꝛc.q̄ ſtatī itroxicāt aīas.ſicut coluber ſibi appropiquantem.
q Et ſi acceſſeris ad illa.p ꝯſenſum. r Suſcipient te.inuoluendo ꝛ ligando p actū ꝛ ꝯſuetudinē. s Dentes leonis dentes eiꝰ.nam deuorat totalr bonū grē ꝛ diminuit bonū nature. t Quaſi rūphea bis acuta hoīs iniqtas qꝛ ledit aīas ꝛ corpꝰ.ꝛ ledit etiā in p̄nti ſubtrahendo gra3 ꝛ in futuro p gehēne penā q eſt iterminabilis.propter qđ ſubdiť.Plage illiꝰ nō eſt ſanitas. u Obiurgatio.Hic ꝯñr deteſtať pctā magis in ſpāli.ꝛ pmo pctm̄ ſupbie qđ ē alioꝝ initiū.vt dcm eſt ſupra.io.c.diciť igiť.Obiurgatio.in verbis. x Et iniurie.in factis. y Annullabūt ſubſtantiā.i.diuitias tēporales.nā iſta freqnter puniunť pena pecuniaria.ꝛ etiā ſpirituales q annihilanť p vitia.ꝛ qñ iniurie pcedunt ex ſupbia.ſeqtur. z Et domꝰ que nimis locuplex eſt ꝛc.ꝛ p3 ex dictis ſnia.ꝛ ſubdiť dictorum cā.cū dicitur.
a Depcatio paupis.iniuriari verbis ꝛ factis ſuperbi.
b Ex ore.ſuo. c Vſqꝫ ad aures.dei.Perueniet.i.exaudietur.
d Et iudiciū.i.vindicatio. e Feſtinato adueniet illi.p deiectōe3 ſupbi. f Qui odit correptiōem.q̄lis eſt ſuperbus.
g Veſtigiū eſt peccatoris.i.imitator ē diaboli q diciť peccator antonomatice.tū qꝛ peccauit pmo.tū qꝛ obſtinatꝰ eſt in peccato.
h Et q timet deū.ꝯuerteť ad cor ſuum correptionem recipiendo ꝛ a peccatis cauēdo. i Notus a longe potēs lingua audaci.potēs ħ accipiť p ſupbo q magna eſtimat de ſeipſo.ꝛ iſte cognoſcitur a longe p linguam audacē.na3 alte loquitur ꝛ ſuperbe. k Et ſen.ſcit labi

ſe ab ipſo.prudenter ei⁹ ↄſoꝛtium euitando. a Qui edificat do.h̃ in ſpāli deteſtat̃ viciū auaritie.Et diuidit̃ in duas ꝑtes.qꝛ ꝑ̇ facit ꝓpoſitū.ſecūdo declarat quoddā dcm̄.ibi.Nō erudiet̃.Circa ꝑ̇mū dicit̃. Qui edificat domū ſuā ipendijs alienis.i.expenſis ꝑ rapinā collectis.
b Quaſi q colligit lapides ſuos.in edificio adinuicē componēdo.
c In hyeme.nā edificiū tale nō eſt ſtabile:nec ſilr dom⁹ ꝑ rapinā edificata.⁊ qꝛ pena coꝛrñdet pctō.ſubdit̃. d Stup.col.ad icēdiū apta.
e Syna.pec.i.raptoꝝ. f Et ↄſū.illoꝝ.i.ↄſumata ⁊ vltia illoꝝ pena.
g Flāma ignis.infernalis:ſic in pñti arſerūt flāma cupiditatiſ.ꝑꝑ quod ſubdit̃. h Uia pec. ↄplā.la.nā ēt ī pñti affligunt̃ malis plib⁹:ꝑꝑ qḋ in eoꝝ ꝑſona dr̃. Sap.5. Laſſati ſum⁹ ī via iniqtatis ⁊ ꝑditiōis ambulauim⁹ vias difficiles ⁊c̃.
i Et in finē illoꝝ inferi. dr̃ in pl'ari eo ꝙ pl'a loca ſūt ibi. k Et tenebꝛe. interioꝛes ⁊ exterioꝛes.
l Et pene.ſ.pena ſenſus ⁊ pena dāni.⁊ qꝛ rapine de q̈ dcm̄ eſt opponit̃ iuſticia ad ꝓximū ⁊ timoꝛ ad deū.ideo de ipis ſubditvt magis ꝓpoſitū eluceſcat. m Qui cuſtodit iuſticiā.ad ꝓximum.
n Cōti.ſē.ei⁹.i.firmiter tenebit iuſticie dictamē in ſuis oꝑib⁹. o Cōſūmatio ti.dei.i.ꝑfectio: cui⁹ initiū ē dei timoꝛ.
p Sapia.ꝑ quam hō bñ diſponit̃ ad deū.
q Et ſen.ꝑ quē bñ diſponit̃ ad ꝓximū.mō dicto. Raban⁹ aūt hic incipit ꝟſuȝ.Senſus ei⁹ nō erudiet̃ ⁊c̃.⁊ planioꝛ ē lr̃a.
r Nō erudiet̃.Hic ḋclarat q̊ddā dc̃ȝ.dixit.n.aū imediate ꝙ ſapia ē ↄſūmatō tioꝛis di:iō ḋclarat ḋ'q̄ ſapia itelligit.Nam q̄dā ē ſapia terrena aīalis ⁊ diabolica.Jac.3. ⁊ de illa ñ itelligit.iō dicit.Nō eru.q nō ē ſa.in bo.ſed in malo.de q̈ ſapientia ſubdit̃. s Eſt aūt iſi.⁊c̃.q̄ magis ꝓpꝛie aſtutia ſꝑpentina dr̃ q̄ media repit ad malā ↄcluſionē q̄lis ē ſapia iudicū ⁊ aduocatoꝝ iniquoꝝ.⁊ tales hoies nō recipiunt eruditiōem:qꝛ reputant ꝑ̄dicatoꝛes idiotas ⁊ ſimplices.⁊ ſic coꝝ monita vilipēdūt. t Et nō ē ſenſus bon⁹. u Ubi ē amaritudo.ↄſcie remoꝛdētis ſicut in ꝑ̄dictis. Nā ſyndereſis q̄ nō totalr̃ extinguit̃ in pñti:remurmurat malo ſaltē aliqñ. x Sciētia ſapiētis.i.ſapia q̄ deſurſū ē.Jac.3.de q̈ intellexit ꝙ ſit ↄſūmatio timoꝛis dei. y Tanq̄ȝ inundatio abūdabit.qꝛ ꝑficit ꝓpꝛium ſubiectū ꝑ verā noticiā ⁊ redundat ad alios ꝑ ſanam doctrinam. z Et ↄſilium illius.in agendis bonis. a Sicut fons vite ꝑmanet.i.ſicut fons viu⁹ q nō deſiccat̃ ardoꝛe tꝑis.ſic nec conſilium bonū ſapiētis ꝓpter ardoꝛem cupiditatis. b Coꝛ fatui.Hic deteſtat̃ vitiū incōtinētie.d.Coꝛ fatui.Hic ñ accipit̃ fatuitas ex defectu naturalis induſtrie.ſed moꝛū ⁊ vite bone. c Quaſi vas cōfractum.fractura vitioꝝ. d Et oēm ſapiam nō tenebit.i.nullā.naȝ ois nō ⁊ nullus equipollent.Et accipit̃ hic ſapia ꝓ bono gr̃e ⁊ moꝛis:
e Uerbū ſapiēs qḋcunq̄ȝ audierit ſcius.ad bonum pꝛonus.
f Laudabit ⁊ ad ſe adyciet.i.coꝛde retinēs ⁊ opere implens.
g Audiuit luxurioſus ⁊ diſplicebit illi.nā ↄ̄riat̃ ſue inclinationi.
h Et ꝓyciet illud poſt doꝛſum ſuū.renuēs facere ⁊ ēt audire.
i Narratio fatui.Hec ē q̄rta ꝑs ꝑ̇ncipalis huius ca.in q̈ deteſtat̃ temere ꝑ̄ſumptiōis vitiū.⁊ appꝛobat oppoſitū bonū.vt oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcāt.⁊ ꝑ̇mo in ꝟbo cū dr̃.Narratio fatui q̄ſi ſarcina in via.qꝛ moleſtat audiētes:ſicut ſarcina gradiētes.
k Nā in labijs ſenſati inuenit̃ gr̃a.qꝛ ſtudet dicere deo ⁊ hoībus gracioſa. l Os pꝛudentis q̄ritur in eccl'ia ad docendum vtilia.
m Tanq̄ȝ domus exterminata ſic fatuo ſapia ⁊ ſcia.nā ſi hȝ aliquam veritatis noticiā ꝓpter indebitū modum docēdi ex defectu bonarū circūſtantiaꝝ ꝑdet eam. n Inſenſati inenarrabilia ꝟba.qꝛ ↄfuſe ⁊ intelligibiliter ꝓfert ea. o Cōpedes in pedib⁹ ⁊c̃.nam ſic eſt intricat⁹ ꝙ neſciat exire de ipſa. p Fatuus.h̃ ↄ̄tter approbat ſapiētē ⁊ iṗꝛobat iſipientē q̄ȝtū ad ſigna.d.Fatu⁹ i ri.ex. vocem ſuā.ꝓ riſu cachinnū emittēdo in quo apparet coꝛdis diſſolutio. q Uir aūt ſapiēs vix tacite ridebit.⁊ ſic maturitas faciei ſignum eſt oꝛdinatiōs coꝛdis. r Oꝛnamentū aureuȝ prudenti doctrina ⁊c̃.nā optime ſedet in eo.
s Pes fatui facilis in domū ꝓximi.qḋ eſt ſignū coꝛdis vagi.

Qui edificat dōmuȝ ſuā ipēdijs alienis:q̄ſi q cōlligit lapides ſuos i hyemē.Stuppā collecta ſynagoga peccātiū:⁊ ↄſūmātio illoꝝ flāmā ignis.Uia pēccantiū ↄplātata lapidib⁹:ēt i finē illoꝝ īferi:ēt tenebꝛe ēt pene.Qui cuſtodierit iuſticiā:ↄtinēbit ſēſū ei⁹ ↄſūmatiō timoꝛis dei ſāpia ⁊ ſēſūs.Nō ērudiet̃:q nō ē ſapiēs in bono.Eſt āūt iſipiētia q̄ abūdat i malo:ēt nō ē ſēſus:ūbi ē amaritudo.Sciētiā ſapiētis tāq̄ȝ iundatio abūdabit:ēt cōſiliū illi⁹ ſicū fons vitē ꝑmanet.Coꝛ fatūi q̄ſi vās ↄfractū:ēt oēȝ ſapiaȝ non tenebit.Uerbūȝ ſapiēs qḋcūq̄ȝ audierit ſcius laūdabit ⁊ ad ſe adijciet:aūdiuit luxurioſus:⁊ diſplicebit illi:⁊ pꝛōijciet illō p⁹ doꝛſū ſuuȝ.Narratiō fatui q̄ſi ſarcina i via.Nāȝ ī labijs ſēſati inuenietur gr̄a:Os pꝛūdētis q̄rit̃ i eccl'ia:⁊ ꝟba illi⁹ cogitabūt ī coꝛdib⁹ ſuiſ Tāq̄ȝ dōm⁹ extēminata:ſic fatuo ſapia:et ſcia iſēnſati icnarrabilia ꝟba.Cōpēdes i pedib⁹:doctria ſtulto:⁊ q̄ſi vicula manuū ſuper manū dextrā.Fātu⁹ in riſu exaltat vocē ſuā:ūir aūt ſapiēs vix tacite ridebit.Oꝛnāmētū aureum pꝛudēti doctrina:⁊ q̄ſi bꝛachiale in bꝛachio dextro.Pēs fatui facilis i domum ꝓximi:ēt hō ꝑitus ↄfundetur a ꝑſona potētis.Stult⁹ a fenēſtra reſpiciet in domū:vir āūt erudit⁹ foꝛis ſtabit.Stūlticia hois auſcltare ꝑ oſtiū ⁊ pꝛūdēs grauābit̃ contumelia.Lābia ipꝛudētiū ſtulta narrabūt ꝟba aūt pꝛudētiū ſtatera pōderabūt̃.In ōꝛe fatuoꝝ coꝛ illoꝝ:⁊ i cōꝛde ſapiētiū os illoꝝ.Dū māledicit ipi⁹ diabolūȝ:malēdic ipſe aiaȝ ſuā.Sūſurro coinquinābit aiaȝ ſuā:ēt i oib⁹ odiet̃:⁊ q ꝑmāſerit odioſūs erit:tācit⁹ ⁊ ſēſat⁹ honoꝛābitur.

XXII.

In lapidē luteo lapidat⁹ ē piger:ēt oēs loq̄nt̃ ſuꝑ aſꝑnationem illius.De ſtercōꝛe bouū lapidat⁹ ē piger:ēt ois qui tetigerit euȝ excūtiet man⁹.Cōfūſio pr̄is ē de filio idiſcipliato:filia āutē fatua i deminoꝛātione fiet.Filia pꝛūdēs hereditas viro

t Et hō ꝑitus ↄfūdet̃ a ꝑſona potentis.i.erubeſcet coram eo loq:niſi neceſſitas aut euidēs vtilitas h̃ reqrat.
u Stultus a feneſtra reſpiciet in domū.ſi īueniat oſtium clauſum.
x Uir aūt erudit⁹ foꝛis ſtabit.patienter donec apiatur oſtium.nā itra frequēter abſcōdunt̃ aliq̄ q̄ nō expedit ab alijs videri.
y Stulticia hois auſcultare ꝑ oſtiū.nā malum ē ſic inueſtigare alteri⁹ ſecretū. z Et pꝛudens.interi⁹ exñs.
a Grauabit̃ cōtumelia.i.ſi auſcl'tās audiat aliq̄ q̄ referat in cōtumeliam pꝛudētis.iō ſubditur. b Labia impꝛudentiū ⁊c̃.⁊ pȝ vſq̄ȝ ibi.
c In oꝛe fatuoꝛuȝ coꝛ illoꝝ.qꝛ ſtatim ꝓnunciant ſuū cōceptū. d Et in coꝛde ſapientū os illoꝝ.qꝛ nihil ꝓnūciant niſi ꝑ̇cedente bona deliberatiōe. e Dū maledicit impi⁹ diabolū.dicēs ipm iuſte dānatū ⁊ punitū. f Male.aī.ſuā.nā i factis ē imitatoꝛ diaboli.⁊ ſic denūciat ſe debere dānari. g Suſurro.i. detractoꝛ in ſilentio ⁊c̃.⁊ dr̃ a vocis ſono. h Coinqnabit aī.ſuam.ꝑ̇mo. i Et i hoib⁹ odiet̃.⁊ ſic deo ⁊ oībus odibilis redditur. k Et q ꝑmanſerit.cū ſuſurrone. l Odioſus erit.i.ei⁹ vitio ingnat⁹. m Tacit⁹ ⁊ ſen.i.tacēs tꝑe debito ⁊ loq̄ns tm̄ tꝑe oppoꝛtuno. n Honoꝛabit̃.a deo ⁊ hoib⁹.Eccl'.9.ꝟba ſapientiū audiunt̃ i ſilētio magis q̄ȝ clamoꝛ ꝑ̇ncipis iter ſtultos.
o In lapide luteo.Supi⁹ idnxit auctoꝛ ad Ca. XXII.
i deteſtatiōȝ pctōꝝ ↄmiſſiōis.h̃ ↄ̄ñr iducit ad deteſtatōȝ pctōꝝ omiſſiōis q̄ ↄtingūt ex negligētia circa bonū.⁊ ꝑ̇ deteſtatur negligētiam bone operationis.2°.neceſſarie eruditionis ibi.Cōfuſio pr̄is.3°.caritatiue ↄpaſſionis.ibi.Suꝑ moꝛtuū ploꝛa.4°.ↄſeruādę dilectiōis.ibi.Pungēs oculū ⁊c̃.Circa ꝑ̇mū dr̃.In lapide luteo lapidat⁹ ē piger.i.negligēs ⁊ remiſſus i opatiōe boni ad qḋ tenet̃.Per duritiā aūt lapidis ⁊ vilitatē luti deſignat̃ ꝙ debeat dure ⁊ ↄfuſibilr̃ puniri. p Et oēs loq̄nt̃.ipȝ ↄtēnēdo. q De ſtercoꝛe bouū.repetitio ē eiuſdē ſn̄ie q̄ȝtū ad pene ↄfuſionē.ad maioꝛē aſſertionē. r Et ois q tetigerit eū.i.ſe aſſociauerit. s Excutiet manus.reputās ſe inquinatuȝ ex ſocietate eius. t Cōfuſio patris.h̃ deteſtat̃ negligētiam eruditiōis.⁊ ꝑ̇mo ex ꝑte docētis.2°.ex ꝑte doctrinā recipientis.ibi.Muſica.Circa ꝑ̇mū dicit̃.Cōfuſio patris eſt de filio indiſciplinato.Pater eni dȝ filio nutrimētum ⁊ documētum.iō negligentia circa hoc ⁊ defect⁹ reuertit̃ in caput ſuū.⁊ idē intelligendum de pr̄e ſpūali.ſpāliter q̄ȝtum ad defectū documenti.
u Filia aūt fatua.i.vaga ⁊ diſſoluta. x In deminoratōe fiet.ſ.honoꝛis parentū. y Filia prudens hereditas ē viro ſuo.i.amabilis ſic hereditas ſua:imo amabilioꝛ.q̄ȝto vxoꝛ bona carioꝛ ē re poſſeſſa.nā vir ⁊ vxoꝛ ſunt vna caro.

a Naꝫ q̄ ꝯfundit.virū ſuū. b In eō.fit ge.ꝑꝑ defectū caſti gatiōis. c Patrē ⁊ vi.cō.au.i.mulier q̄ eſt effrons ⁊ iuerecū da. d Et ab impijs nō minorabit.i.nō erit minor in vitijs q̄ꝫ viri peſtiferi. e Ab vtriſq̄ꝫ aūt inhonorabit.naꝫ pater ⁊ vir eā vilipēdunt.⁊ viri mali de eiꝰ corꝑe ſatiati eā contēnunt.
f Muſica. Hic reprobat negligētia diſcipline ex ꝑte recipien tis.cū dr̄. Muſica in luctu.i.melodia nō eſt ē ꝯueniēs lugētibꝰ. q̄r nō ſunt diſpoſiti ad gaudēdū. g Importuna narratio.i.

g Et nō accidiaberis.i.tepidus ⁊ remiſſus fies ī bono. h In ſtul liciꝰ.i.ꝑ eiꝰ ſtulticiā q̄ ē īpeditiua boni. i Sup ꝑlū.⁊c̄.i.grauiꝰ iu dicat. k Et qđ illi.i.ſtulto. l Aliud no q̄ꝫ fa.q.d.nullū.noiat enī aliqs ab oꝑe.ſicut aliquis dicitur faber vel lathomꝰ ⁊ hꝰ. In oꝑibꝰ aūt talis non appet niſi fatuitas.⁊ ſic nō pōt ꝑ̄pe niſi fatuꝰ noīari. ⁊ ꝑ ꝯñs eiꝰ ſocietas ē mirabilr̄ oneroſa.iō ſubdit. Harenā ⁊ ſalem ⁊c̄.
m Sicut lo.li.⁊c̄. Eſt aūt loramētū ꝯgeries lignoꝝ adiuicē ꝯglutina toꝝ.⁊ ponit in fundamēto domꝰ eo q̄ ē de difficili ſolubilis.

ſilis narratio.lꝫ de ſe ſit bona:tn̄ ipor tuna reddit ꝑꝑ ma liciā ipſiꝰ audiētis. ꝑꝑ qđ dr̄ Matth. 7. Nolite ſcm̄ dare canibꝰ.i.doctrinaꝫ bonā ipſam ꝯtēnē tibus.iō ſubditur.
h Flagella ⁊ do.i oi tē.ſapi.i.caſtiga tio ꝑ flagellū vel ꝑ v̄bū ſempꝰ indiget vt ſapienter fiat.⁊ cū debitis circūſtā tijs.ꝑꝑ qđ ad h̄ ſub dit. i Qui do. fa.q̄i q ꝯ.te.i.ꝑdit operā ſuā. q̄r fatuꝰ doctrinā n̄ recipit. ſed contēnit.
k Qui nar.ver.nō audiēti.i.itelligere nolēti. l Quaſi q exci.dor.de gra. ſono.i.nolentē ex ercitari. m Cū dor.lo.q enar.ſtul. ſapiaꝫ.i.fruſtra.q̄r neuter itelligit.
n Et in fi.nar.dic̄: qs ē hic?i.ad eū n̄ ꝑtinet me corripe. ita dixit hebreus moyſi ipm corripiē ti. Quis te ꝯſtituit ꝓncipē ⁊ iudicē ſuꝑ nos? Exo.2.
o Supra mortuū plo.h̄ remouet ne gligētiā circa actū ꝯpaſſiōis.⁊ diuidi tur i duas ꝑtes.q̄r

ſno:nā q̄ue ꝯfūdit:i ꝯtūmeliā fit gēitoris: Patrē ⁊ viꝝ ꝯfūdit au dax:ēt ab ipſijs nō minorauit:āb vtriſq̄ꝫ aūt ihonorabit. Muſica i luctu iportunā narratio: flagel la ⁊ doctrina in oi tꝑe ſapientia. Qui docet fatuū q̄ſi q cōglutiat teſtā. Qui narrat verbū nō audi enti:quaſi q excitat dormiētē de graui ſono. Cū dormiēte loquit q enarrat ſtulto ſapiaꝫ:ēt in fine narratiōis dic̄. Quis ē hic? Sup mortuū plora:defecit.n.lux eiuſ ēt ſup̄ fatuū plora.defecit eni ſē ſu. Modicū plora ſup̄ mortuuꝫ q̄ꝫ requeuit. Neq̄ſſimi.n.neq̄ſſi ma vita ſuꝑ mortē fatui. Luctꝰ mortui ſeptē dies: fatui aūt ⁊ i pij oēs dies vite illoꝝ. Cū ſtultō ne multū loq̄ris:ēt cū iſēſato ne abieriſ. Serua te ab illo ūt n̄ mo leſtiā hēas: ⁊ n̄ cōinquabis i pec cato illiꝰ. Deflecte ab illo:ēt in uenies requiē:ēt nō accidiaberis i ſtulticia illiꝰ. Sup plūbum q̄d grauabit? Et quod illi aliud nō mē q̄ꝫ fatuus? Harenaꝫ ⁊ ſalē ⁊ maſſā ferri faciliꝰ ē ferre: q̄ꝫ ho minē iprudētē ⁊ fatuū ⁊ ipium. Sic loramētū ligneū colligatum fūdamēto edificij nō diſſoluet: ſic ēt cor ꝯfirmatū i cogitatōe cō

ſilij. Cogitatꝰ ſenſati i omni tꝑe vel metu nō deprauabit. Sicut ornatu ſarenoſus in pariete lym pido: ⁊ ſicut palee in excelſis:ēt cemēta ſine ipenſa poſita contra faciē vēti nō ꝑmanebūt:ſic ⁊ cor timidū in cogitatōe ſtulti contra ipetū timoris n̄ reſiſtet:ſic ēt cor trepidū i cogitatiōne fatui omni tēpore nō metuet:ſꝫ ⁊ qui in p̄ce ptis dei ꝑmanet ſemꝑ. Pungēſ oculū deducit lachrymas:ēt qui pūgit cor p̄rofert ſēſuꝫ. Mittēs lapidēꝫ i volatilia deijciet illā:ſic ⁊ q ꝯuiciat amico:diſſoluit ami citiā. Ad amicum ⁊ ſi ꝓduxeris gladiū n̄ deſpes:ē enīꝫ regreſſus ad amicuꝫ. Si apueřit os triſtē nō timeas. Eſt.n.ꝯcordatio: ex cepto ꝯuitio ⁊ iproperio: ⁊ ſuꝑ bia:ēt miſterij reuelatiōe:ēt pla ga doloſa. In his omnibꝰ effugi et amicꝰ. Fidē poſſide cū amico i pauꝑtate illiꝰ: vt ⁊ i bonis illiꝰ leteris. In tꝑe tribulatiōis illius ꝑmane illi fidelis: ūt in heredita te illiꝰ coheres ſis. Antē ignē ca mini vapor ⁊ fumꝰ ignis ialtat: ſic ⁊ an̄ ſāguinē maledicta ⁊ ꝯtu melie ⁊ mine. Amicū ſalutare n̄ ꝯfūdar: ⁊ ā facie illiꝰ n̄ me abſcō dā:ēt ſi mala mihi euenerit ꝑ illū

n Sic ⁊ cor cō.⁊c̄.i.pru dentie ⁊ boni:ſupple nō diſſoluit facilr̄ a bono. iō ſubdit. o Cogita tus ſen.⁊c̄.nec ꝑ ꝯñs alia tentatiōe.q̄r ſic dicit Au gu. Nō eſt ꝯſentaneū rō ni cū cupiditate frāgi.q metu nō frāgit. Et q̄r ꝯ riū ē de ſtulto q nulla te nus ſtabilis ē i bono ſub dit. p Sicut or.ha. .i.linitio harenoſa.
q In pa.lym.eo q̄ ē de lapidibꝰ duris ⁊ pollutiſ talis linitio ſibi nō adhe ret. r Et ſic pa.i ex celſis.q̄ ſtati tollūt a vē to. s Et ce.ſine ipē. .i.ſabulū ſine admixtōe calcis. t Poſita ꝯ fa ciē vēti nō ꝑmanebōt.ſꝫ ſtatim diſperguntur.
u Sic ⁊ cor ti.tiore mū dano. x In co.ſtul ti.i.q̄le ē cor ſtulti q cogi tat tm̄ de vanis. y Cō tra ipetū timoris no reſi ſtit.malo:ſed tātū acqe ſcit ꝑ ꝯſenſū. Sequēs āt aūt lr̄a ꝑ trāſlatores ſiue ſcriptores vr̄ vitiata.pōt tn̄ ſic exponi. z Sic ⁊ cor tre timore mūdāo.
a In cogitatiōe fatui.q tm̄ cogitat de vanis.
b Oi ti.nō metuet.ſ.ti more diuo. c Sꝫ ⁊ q in p̄ceptl dei ꝑmanet ſꝑ. ſupple timet tiore diuo. ſic hn̄t libri correcti.aliq tn̄ hēnt ſic. Et q in p̄rece ptis dei ⁊c̄.⁊ ē cōparatio

ꝑ̄ fac ꝓpoſitū.2ꝰ ifert corelariū.ibi. Si cū ſtulto. Circa p̄ꝰ ſciēdū q̄ maxime cōpatiēdū ē mortuis:q̄m n̄ pn̄t āpliꝰ ſe iuuare.iō dic̄. Supra mor.plora.ei miſericorditer exequias ipendēdo.⁊ ꝓ ipſo orādo. p Defecit.n.lux eiꝰ.i.merēdi tp̄s qđ ſignificat ꝑ diē. Jo.9. Uenit nox in q̄ nemo pōt oꝑari.ſ.meritorie vt diffuſiꝰ dcꝫ fuit ibi. Et ꝑ noctē intelligit tp̄s poſt mortē. q Et ſu.fa.plo. de.n.ſen.bono.q ē maximꝰ defectꝰ.iō ſubdit. r Modi.plo. ſuꝑ mortuū.reſpectu fatui.magis eni plangēdus ē defectꝰ hois in moribꝰ q eſt mors ſpūalis: q̄ꝫ mors iuſti corꝑalis.de q̄ ſubdit.
s Qm̄ req.a laboribꝰ vite p̄ñtis in ſpe retributōis eterne.
t Neq̄ſſimi.n.⁊c̄.i.vita neq̄ꝫ fatui peior ē ⁊ magis plangēda q̄ꝫ mors ipſiꝰ.⁊ ē h̄ cōparatio abuſiua.nā de morte ipſiꝰ nō eſt lugē dum ſed magis gaudēdū eo q̄ vita eiꝰ erat in ipedimētū bono rum.iō ſubdit. u Luctꝰ mor.iuſti. x Septē dies.ſupple durat.ſic.n.tꝑibꝰ ſcriptoris hꝰ libri erat ꝯſuetꝰ. y Fatui āt ⁊c̄. fatuꝰ āt h̄ dr̄ q n̄ ē fatuꝰ ex defectu nālis hiſtorie.ſꝫ ex defectu bo ne vite ꝑ abūdantiā malitie. Et ſilr̄ ipiꝰ q ē idolatra.q̄r pietas ē cultꝰ diuinꝰ. z Oēs di.vi.il.ſupple ſūt lamētabiles rōe p̄dcā
a Cū ſtul. h̄ ex dictis cōcludit correlariū.ex h̄.n.q̄ dixit oēs di es vite fatui lamētabiles.ꝯcludit q̄ eiꝰ ſocietas ſit fugiēda.
b Cū.ſtul.⁊c̄.loq̄ris.nā ex tali colloquio fāiliaritas ꝯhit.b Et cū iſē.⁊c̄ ⁊ ſubdit rō. c Ut nō mo.ha.ex eiꝰ ſocietate.ſic illi q cum latronibꝰ iueniūt aliq̄n ſine culpa ſua moleſtant. d E nō co. i pctō illiꝰ.nā ex ſocietate maloꝝ freq̄nter corrūpit bonꝰ:ſic po mū bonū ex cōtactu putrefactoꝝ tabeſit. e Deflecte ab illo. eiꝰ ſocietatē declinando. f Et iue.re.ſupple a dictis ꝑiculis.

ꝑ oppoſitū.q̄r ſicut fatuꝰ nullo tꝑe ſtat i timore diuo:ſic ꝑ oppoſitū ſta bilis in p̄ceptis dei ſꝑ manet i eiꝰ timore filiali. d Pungēs oculū. h̄ ꝯñr reprobat negligētiā amicitie ꝯſeruādc.d. Pungēs ocu.de.la.i. facit exire. e Et q pūgit cor.amici ſui v̄bo iniurioſo. f Profert ſen.i.facit māifeſtare eiꝰ offenſā ⁊ amicitie leſionē.⁊ ad idē ſub ditur.
g Mittēs la.i vola.ſil̄r ꝯgregata. h Deijciet illa.i.diſꝑget.
i Sic ⁊ q cō.⁊c̄.q d ē magnū malū.nā amicitia m̄lto p̄cioſior ē q̄ꝫ pe cunia. Uerūtn̄ q̄r repabilis ē.ſubdit. k Ad amicū ⁊c̄.volēs eum ꝑcutere. l Nō deſpes.de amicitie recuꝑatōe. m Eſt.n.re.ad amicū.ſ.verū. n Si apuerit os.ſuū. o Triſte.ꝯq̄rēs de te.
p Nō ti.⁊ ſubdit rō. q Eſt.n.cō.facilis ad amicū veꝝ.excipit tn̄ aliq̄s caſus in q̄bꝰ nō ē facilis cōcordatio.d. r Excepto cō.⁊ ipro. ⁊ differūt iſta duo.nā ꝯuitiari ē iponere vel irrogare alicui crimē vi tioſū vt q̄ ſit latro vel ribaldus. Improꝑare v̄o ē aliq̄d turpe irroga re:qđ tn̄ nō ē vitiū vt q̄ aliqs ſit ſpuriꝰ vl̄ ꝯditōis ſuilis. s Et ſuꝑ bia.in amici ꝯculcatōe. t Et myſterij.i.ſecreti amico cōmiſſi.re uelatiōe. u Et pla.do.i.ꝓditorie inflicta. x In his oi.⁊c̄.i.nō recōciliabit.de facili ꝑꝑ qđ ꝯñr inducit ad fidelitatē amicitie ꝯſeruā dā d. y Fidē poſſide ⁊c̄. ꝓuer.17. Oi tꝑe diligit q amicꝰ ē: ⁊ frater in anguſtijs cōꝓbat. z Ut ⁊ i here.illius coheres ſis. fidelū.n. amicoꝝ bona ſūt ad iuicē cōia.⁊ q̄r amicitie diſſoluunt ꝑ lites ⁊ bel la.ideo ſubdit. a Ante ignē ca.⁊c̄.⁊ pꝫ.⁊ q̄r ꝑ oppoſituꝫ amicitie reformāt ⁊ ꝯſeruāt ꝑ dulcia v̄ba.ſubdit. b Amicū ſa.⁊c̄.etiā ſi i ter te ⁊ ipm fuerint aliq̄ v̄ba diſſenſionis. c Et a fa.⁊c̄.ſic hēnt li bri correcti.i.ſocietatē illiꝰ nō effugiā.vt dem exeplū tibi cōſilr̄ facie ciēdi. d Et ſi mala mihi euenerint ꝑ illū.i.ꝓpter illum.

a Suſtinebo.patiēter pp amicitie bonū. b Qis q audiet caue-bit ſe ab eo.i.ab offenſione amici caſtigat⁹ mei exēplo.iō ſubdit optā-do. c Quis da.ori meo cu.vt amicū nō offendā. d Et ſup la. mea ⁊c.vt nō apianᷣ niſi debito mō ad loq̄ndū. e Ut nō cadam in ipſis.i.labioꝝ meoꝝ peccatis. f Et lin.mea pdat me.i.dignum faciet perditione.

Ca. XXIII.

g Domine pater.Supi⁹ ab illo loco.Nō dixeris.i5.c.auctor idu-xit ad deteſtatiōem pcti rōcinādo.h ꝯn̄r idē facit depcādo: vt pctā q̄ deteſtat⁹ eſt in alys nō repianᷣ in ipſo.⁊ vt exēplo ſui aly ſtudeāt deū exorare p cuitatiōe ⁊ deteſtatōe pcti.Sic igr̄ pcedit.q2 p̄ pōit ſuā oro nē.z⁰ ſe ꝯuertit ad alio-rū informatiōez.ibi. Doctrinā oris.Circa pmum dicit depcando. Dn̄e pr̄ oium.p creatiōem.

b Et dn̄ator vite mee.p ſpālem ꝯdeſcēſionem.

i Ne derelinq̄s me ⁊c̄.ſ. fatuoꝝ ⁊ ipioꝝ de qbus locut⁹ ē.c.pce. k Nec ſinas me ca.ī illa expro-bratiōe.i quā ceciderūt.

l Quis ſup. i cogi.meo. q.d. vtinaz aliqs ſuppo-nat. m Flagella.di-uina quoꝝ cogitatio re-trabit a malo. n Et in corde meo ⁊c̄. que fir mat in bono. o Ut igno.coꝝ.i.delictis cogi-tationū. p Nō pcat mibi.ſ3 ſtatim timore vl̄ pena reprimat.

q Et ñ appareāt delicta coꝝ.i.cogitatuū p exitū in op⁹ malū. r Et ne adicreſcāt igno.mee ⁊c̄.

ſuſtinebō. Qis q aūdiet cauebit ſe ab eo. Qūis dabit ori meo cuſtodiā: ēt ſup labia mea ſignaculū certū: ūt ñ cadā i ipiſ: ēt lingua mea pdat me. XXIII.

Dominē pr̄ ēt dn̄ator vite mee: nē derelinq̄s me i cogitatu ⁊ cōſilio illoꝝ: nēc ſinas me cadere i illa exprobratōe. Quis ſuppōnit in cogitatu meo flāgella ⁊ i cōrde meo doctrinā ſapīe ūt ignoratōib⁹ coꝝ nō parcat mibi: et ñ appeāt delicta coꝝ ēt ne adicreſcāt ignorātie mee; ⁊ mltiplicētur delicta mea: ⁊ pctā mea abūdēt: ēt icidā i ꝯſpectu aduerſarioꝝ meoꝝ: ēt gaudeat ini-mic⁹ me⁹: Dn̄ē pr̄ ⁊ ds vite mee ne dereliq̄s me i cogitatu illoꝝ. Extōllētiā ocl'oꝝ meoꝝ ne dederis mibi: ēt oē dſiderīū aūte a me. Aūfer a me vētris ꝯcupiſcētias ⁊ ꝯcubit⁹ ꝯcupiſcētie ne appbē-dāt me. Et aīe irreūerēti ⁊ ifruni

.i.ne peccatis cogitatiōis addanᷣ peccata oris ⁊ opis ⁊ cōſuetudinis.

s Et incidā in conſpectu aduerſariorum meorū.i.demonū.

t Et gaudeat inimic⁹ meus.i.diabolus q gaudet de peccatis ho'iū ⁊ maxime doctoꝝ. u Dn̄e pr̄ ⁊c̄.exponaᷣ vt pus. x Extollētiā oculoꝝ meoꝝ ne dederis mibi.i.ſupbiā nō pmittas mibi dn̄ari.

y Et oē deſi.prauū auerte a me.pbibens me tali deſiderio ꝯſentire.

z Aufer a me vētris cōcupiſcētias.i.gulaz.⁊ q2 miniſtrat luxuriā ma lam .ſubdiᷣ.Et concubit⁹ cōcupiſcentie ⁊c̄.ſequitur.

a Et aīe irreuerēti ⁊c̄.i.inſipido vel indiſcreto q caret ſapīa.a ſapore dicta.Et dr̄ infrunit⁹ ab in qd̄ eſt ſine ⁊ frumē.nis.qd̄ eſt pars gutturl q̄ ſapor ſentiᷣ.Eſt igiᷣ ſenſus.Et aie irreuerēti ⁊c̄.i.ne pmittas aium meū incidere in irreuerētiam ⁊ inſipiētiā. b Doctrinā oris. Dic ſe cōuertit ad alioꝝ informatōem.⁊ p̊ ad fugiendū pctm̄ oris. ſecūdo opis.ibi.Duo gnā.Prima i duas.q2 pmo docet vitare iuratiōem. z⁰ aliā malā locutiōem.ibi.Eſt ⁊ alia loq̄la.Circa pmū excitat pmo attē tiōz audiētiū.d.Doctrinā oris ⁊c̄.aure corpis ⁊ cordis. c Et q cu. illā.corde retinēdo ⁊ ope iplendo. d Nō pe.la.ſuis.male loq̄ndo.

e Nec ſcandalizabiᷣ.i.ruet in opib⁹ neqſſimis.⁊ ꝯriū eſt de malis.iō ſubdiᷣ. f In va.ſua.⁊c̄.a diabolo ſibi laqueū tendēte. g Et ſu-pbus corde. h Et ma.ore. i Scādalizabiᷣ in illis.i. cadet in diaboli laq̄is. k Iuratiōi.Poſtq̄3 excitauit audientiū attentōez.b ꝯn̄r ponit ſuā monitiōz.tñ ad maiorē ſeq̄ntiū itelligentiā q̄riᷣ: vtꝝ aſſuefactio iuramēti ſit bona.⁊ vr̄ ꝙ ſic:q2 iuramētū ad reuerētiam nois dei itroductū ē qd̄ inuocaᷣ tanq̄3 ifallibile teſtimoniū ṽitatis.g̊ ⁊c̄ h infirmaᷣ dcō Diero.ſup Math.Qui iurat veneraᷣ aut diligit eū p quē iurat.ſ3 aſſuefactio vtriuſq3 actus.ſ.venerādi ⁊ diligendi ē bona. g̊ ⁊c̄.Ad ꝯriū arguiᷣ ꝙ nulla iuratio ſit bona.Math.5.dicit ſaluator. Ego aūt dico vobis nō iurare oio.g̊ ⁊c̄.Ad h dicēdū ꝙ aliqd eſt bonū ſ3 ſe:quod tñ ē nociuū eo ꝙ qs vtiᷣ eo male ſicut ſumere eucbariſtiā bonū eſt.tñ q ſumit indigne iudiciū ſibi mādūcat ⁊ bibit.i. Cor.ii.ſic ē in pppoſito.Iuramētū.n.ſ3 ſe ē licitū ⁊ boneſtū: qd̄ pz ex ei⁹ origine. Nā ex h introductū ē ꝙ hoies credūt deū hēre ifallibilem veritatē ⁊ oium certā cognitōem ⁊ puidentiā.ſilr̄ pz ex fine.Ad h eni iuramen tum induciᷣ ꝙ lites ⁊ ꝯtrouerſie iter hoies terminenᷣ.vt dicitᷣ Deb. 6.Oēs ꝯtrouerſie coꝝ.ſ.hoium finis ad ꝯfirmationē eſt iuramentū. Cedit tñ ad malū illius q eo indebite vtiᷣ.ſ.qñ ſine necītate ⁊ cautela

debita h fac̄.vr̄ tñ puā reuerētiā hr̄e ad deū q ip̄z i leui aut nulla rōabili cā vocat in teſtē:qd̄ fieri nō dz ēt de aliq̊ viro boneſto eo ꝙ vr̄ in h ei⁹ irreuerētia.h āt fit i aſſuefactiōe iuramēti g̊ ⁊c̄. Itē q2 p aſſuefactōz iurañti iminet piculū piury.nā hō ō facili deliqt i ṽbo eo ꝙ lingua ſita ē i lubrico.iurare tñ ad declaratiōz ṽitatl occl'te ne peat iuſticia.bonū ē ⁊ ſciñ.ſic ſumere medicinā in caſu neceſſitatis bonū ē:qd̄ tñ extra caſum illum nō expedit. Per dicta patēt argumēta.nā aſſuefactio magis cedit in irreuerentiā nois dei.rōnib⁹ dictis.⁊ ſic pz pmum. Ad ſecundū dicēdū ꝙ Diero.loquiᷣ in caſu i quo cū cautela ⁊ reuerentia debita iuraᷣ.Ad ṽbum dn̄i. Math.5.dicēduz ꝙ nō oē:⁊ quoddā nō:eq̄pollent.Per boc aūt ꝙ dr̄. Ego aūt dico vob nō iurare oio:ñ pbibeᷣ oē iuramtū.ſ3 iuramtū carēs necītate ⁊ cautela dbita.rōnibus p̄dictis. Iuratiōi.Dic igiᷣ ponit ſuā monitiōez. d.Iuratiōi ⁊c̄.⁊ pz ex dictis ſentētia.

l Noiatio ṽo dei ñ ſit aſſi.i ore tuo.ſ. ad iurandū vt p̄dictū eſt.dz tñ eē freq̄ns in ore ad deprecandū ⁊ p̄dicādū. m Et noibus ſcōꝝ nō admiſcearis.iurādo freq̄nter i ipſis.

n Qm̄ nō eris imu.

te ne t̄das me. Dōctrinā oris audite filȳ: ēt q cuſtodierit illā ñ peribit lābȳs ſuis: nēc ſcādalizabiᷣ i opib⁹ neqſſimiſ. In vanitatē ſua appbēdiᷣ pctōr: ēt ſupb⁹ ⁊ mālediet⁹ ſcādālizabiᷣ i illis. Iūratio ni nō aſſueſcat os tuū.mlti.n. caſus in illa. Noiatiō vero dei ñ ſit aſſidua i ore tuo: ēt noib⁹ ſāctorū ñ admiſcearis:qm̄ nō ēriſ immunis ab eis. Sic ēni ſuus iter rogat⁹ aſſidue:a liuōre nō minuitur:ſic ōis iurās ēt nominās: in totō pctō ñ purgabiᷣ. Uir mltū iurāns iplebiᷣ iniqtate:ēt nō diſcedet a domo illi⁹ plaga. Et ſi fruſtrāuerit fratrē dēlictū illi⁹ ſup ip̄z erit:ēt ſi diſſimlāūit delinqūet dupl'r:ēt ſi in vacuū iurāuit nō iūſtificabiᷣ. Replēbiᷣ.n. retributiōe peſſima dōm⁹ illi⁹. Eſt ⁊ ālia loq̄la eꝯrio i mōrtē: ñ iueīāᷣ i hereditate iacob. Etēni a miſicordib⁹ oia h auferēᷣ: ēt i dlictis

ab eis.i.ab offenſa eoꝝ. o Sicut eni3 ſeru⁹ interrogat⁹ aſſidue.i.q̄ſtionat⁹ p flagella. p A liuore nō minueᷣ.i. nō carebit liuore cutis pp flagellatōem corpis ſui. q Sic ois iurās. p deū. r Et noians.i.iurans p noia ſanctoꝝ.⁊ h aſſidue.

s In toto a peccato nō purgabiᷣ.q2 p talē ꝯſuetudinē malā i iuramētū illicitū labiᷣ.iō ſubdiᷣ. t Uir multū iurās replebitur iniqtate.nā ex h incurrit piuriū p iuramētū falſum qd̄ eſt ꝯ veritatē ⁊ iuramētū iniquū qd̄ eſt ꝯ iuſticiā. u Et nō diſcedet a domo illius plaga.i.diuina vindicta ſaltē in futuro.⁊ etiā aliqñ in pn̄ti grauiter puniunᷣ p notorio hoies piurio.

x Et ſi fruſtrauerit frēm.ex piurio ſibi damnū inferendo.

y Delictū illius ſup ip̄m erit.q2 teneᷣ ad reſtituendū.⁊ dz ad h cogi ſi pbatū fuerit ꝯ eū. z Et ſi diſſi.tacēdo veritatē p cuius declaratiōe adduciᷣ in teſtem iurans ſe neſcire.

a Delinquet dupl'r.ſ.cōtra ſe falſū iurādo ⁊ cōtra pximū dānificando retinentē alienū in cōſcia.⁊ aliū in burſa.ſ.illum cui⁹ pecunia retineᷣ. b Et ſi in vacuū iurauerit.iurādo ſine cā vel ex leui cā. c Non iuſtificabiᷣ.Nā in h irreuerēter vtiᷣ iuramento.vt dictū ē ſupra. d Replebiᷣ eni retributiōe peſſi.i. pena debita. e Dom⁹ il.Nā fily aliqñ puniunᷣ pena tpali p pentib⁹ ⁊ maxime qñ ſunt imitatores delicti prūm.freq̄nter.n. h fit.nā fili⁹ audiēs prēm freq̄nter vane iurātē ex h accipit modū ꝯſilēm. f Eſt ⁊ alia.h ꝯn̄ter deteſtaᷣ q̄dā alia pctā locutōis.Et p̊ pctm̄ blaſphemie.cū dr̄.Eſt ⁊ alia lo.ꝯria.ſ.pcedēti.nā in iuramēto inuocaᷣ ds vt teſtis infallibilis ṽitatis. In blaſphemia ṽo ſibi magis imponiᷣ crimē falſitatis. g In mortem. blaſphemia.n.mereᷣ mortē gehēne ⁊ ēt mōrte nāe. Nā blaſphemus in lege p̄cipiᷣ lapidari.Leui.24.Aliq libri hēnt: Morti.⁊ ⁊ ſubintelligiᷣ obligata.⁊ ſic ē eadē ſnia. h Non inueniaᷣ in hereditate iacob.q2 ſicut dictū eſt blaſphem⁹ p̄cipiᷣ auferri de hereditate iacob p mortē. i Eteni a mi.hec oia auferenᷣ.ſ. falſa ⁊ indiſcreta iuratio ⁊ blaſphemia.

k Et in delictis nō voluptabunt.i.non delectabuntur ſed magis in opibus virtuoſis.Signum enim habitus generati eſt delectatio in opere.z.ethicoꝝ.Conſequenter deteſtatur peccatus locutiōis irreuerentis.dicens.

a Indiſciplinoſe loquele.q̃ eſt ꝓpe loquela irreuerentie.
b Nõ aſſueſcat os tuũ.nã act⁹ talis ẽ malus ꝛ cõſuetudo peioꝛ. Et qm̃ ꝑentib⁹ maxime debet̃ reuerẽtia.ꝛ ꝑ ꝯñs irreuerẽtia ad ipſos ẽ peſſima.ſubdit̃. c Memẽto pr̃is ꝛ mr̃is tue.exhibẽdo eis debitã reuerẽtiam ꝛ oẽm irreuerẽtiã p̃cauendo.
d In medio eni magnatoꝝ cõſiſtis.q.d.lꝫ ad maioꝛẽ ſtatũ fueris eleuat⁹ q̃ꝫ ꝑentes tui.nõ tñ debes eoꝝ reuerẽtie obliuiſci.
e Ne foꝛte obliuiſcat̃ te ds.gr̃am ſuã tibi ſubtrahẽdo:ꝛ te ꝯfuſibil̃r deyciendo.
f Et aſſidui.tua. circa ꝑentũ irreuerẽtiã. g Infa. ĩpꝛo.pa.a deo ꝛ hominib⁹. h Et maluiſſes nõ naſci. ex ĩpatiẽtia tue dẽiectõis.ſic̃ faciunt multi.Cõñter deteſtat̃ pctm̃ locutõis iniurioſe.dicẽs.
i Hõ aſſuet⁹ ꝛc̃.ſic̃ fuit ſemei.vt hr̃.z. Reg.16. k In oĩb⁹ die.ſu. nõ eru. quia contẽnit monita alioꝛum.
l Duo gnã. Poſito pctõ locutiõis.hic ꝯñter deteſtat̃ triplex pctm̃ opis.Et p̃ ponit duo breuiter.ſe expediendo. z⁹ tertiuꝫ magis ĩmoꝛando.ibi. Hoĩ foꝛnicario.Circa p̄mũ dicit.Duo gnã abũdãt in pctis.qꝛ ſũt cã pl̃iũ ſeq̃ntiũ .ſ.cupiditas q̃ ẽ radix oĩum maloꝛũ. i.Timo.6.ꝛ guloſitas que eſt occaſio multoꝝ maloꝛum ꝛ ſpãl̃r ꝑ ebꝛietatẽ.
m Et tertiũ adducit irã.vindicte diuine ꝛ ꝑditõeꝫ gehẽne.ꝛ iſtud ẽ adulteriũ de q̃ poſtea magis ꝓſequet̃.ꝛ de p̄mo ſubdit̃. n Aĩa calida q̃ſi ignis ardẽs.ardore cupiditatis de q̃ dicit Boeti⁹ lib.z.de cõſolatõe.metro.5.Seuioꝛ ignib⁹ ethne ardet amoꝛ hñdi. o Nõ extin.dõec aliqd glu.alioꝝ bona male acq̃rendo.ꝛ ſubdit̃ de ſecũdo.
p Et hõ nequã in oꝛe carnis ſue.i.guloſus q ſibi neq̃ꝫ ẽ ꝑ os ſuũ. qꝛ guloſitas nõ ſolũ nocet aĩe ꝓpe ſed ẽt coꝛꝑi gnãns ml̃tas paſſiones ꝛ infirmitates. q Nõ deſi.ꝛc̃.ſ.luxurie.nã virt⁹ nutritiua materiã miſtrat gnãtiue.vñ dicit Hiero.Uẽter mero eſtuans ſtatim ſpumat in libidinẽ. r Hoĩ foꝛ.Hic ponit̃ tertiũ. ꝛ p̄ quãtum ad virũ.z⁹ q̃ꝫtũ ad mulierẽ.ibi.Sic ꝛ mulier.Circa p̄muꝫ dr̃.Hoĩ foꝛnicario.i.luxurioſo. s Oĩs panis dulcis.i. oĩs aliena mulier appetibilis. t Nõ fatigabit̃ trãſ.i.nõ ceſſabit trãſgredi mãdatũ dei.Exo.zo.Non machaberis.
u Uſq̃ꝫ ad fi.vite ſue.ꝛ qꝛ pctm̃ luxurie hebetat mẽtẽ:eo ꝙ reddit hoĩeꝫ beſtialẽ.ſubdit̃. x Omnis hõ q trãſ.le.ſuũ.ꝑ adulteriũ: y Contẽnens in aĩam ſuã.i.ꝯtẽptũ aĩe ſue ĩferens ꝑꝑ carnis ſue voluptatẽ. z Et dicẽs.excecat⁹ voluptate.
a Quis me videt ꝛc̃.q.d.null⁹:nec hõ nec ds.ꝛ pꝫ l̃ra.Et ſubdit̃ erroꝛis cã.cũ dr̃. b Qm̃ expellit a ſe timoꝛẽ ꝛc̃.i.timoꝛ adulteri quo timet voluptate p̄uari expellit a ſe timoꝛẽ dei.mot⁹.n. maioꝛes depellũt minoꝛes ſm̃ ph̃m.Adulter v̇o nimis foꝛtiter trahit̃ a voluptate.ꝛ ſic retrahit̃ a dei timoꝛe. c Et oculi hominũ ti.illũ.i.hoĩes ꝯſcij ſui adulterij:q ĩ h̃ ſibi ſuiũt timoꝛe ducti ne ei⁹ offenſam incurrãt.ꝛ adulando de facinoꝛib⁹ ſuis eũ cõmendant.ꝛ ſic in ipſis eũ nutriũt.ꝛ ꝑ ꝯñs timoꝛẽ dei ab ipſo expellunt.ꝑꝑ qd̃ nõ ꝯſiderat ꝙ ds ip̃m videat ad puniẽdũ.iõ ſeq̃tur. d Et nõ cognouit.i.cognoſcere neglexit. e Qm̃ oculi dñi ꝛc̃.Claritas.n.ſolis nõ eſt niſi q̃dam effect⁹ ꝛ modica ſcintilla diuine claritatis. f Circũſpiciẽtes oẽs vias hoĩum. q̃ꝫtũcunq̃ꝫ occultas. g Et ꝓfundũ abyſſi.ad qd̃ nõ ꝑtingit lux

non voluptabũt. Indiſciplinõſe loq̃le nõ aſſueſcat os tuũ:ẽ.n. i illa verbuꝫ pcti. Memẽtõ pr̃is ꝛ mr̃is tue:i mẽdio.n.magtoꝝ ꝯſiſtis:ne foꝛte obliuiſcat̃ te ds i cõſpectu illoꝝ:ꝛ aſſiduitate tua ĩfatuat⁹ ĩpꝛopiũ patiaris:ꝛ maluiſſes nõ naſci:ꝛ diẽ natiuitatis tue maledicas. Hõ aſſuet⁹ i verbĩ ĩpꝛopij:i oĩb⁹ dieb⁹ ſuis nõ erudiet̃. Duo gñã abũdãt i peccatis ẽt tertiũ adduc̃ irã ꝛ ꝑditionem. Aĩa cãlida q̃ſi ignis ardẽs ñ extĩguet̃ donec aliqd glutiat:ẽt hõ nequã i oꝛe carnis ſue:nõn deſinet donec icẽdat ignẽ. Hoĩ foꝛnicãrio oĩs pãnis dulcis: ñ fatigabit̃ trãſgrediẽs vſq̃ꝫ ãd finẽ. Oĩs hõ qui trãſgredit̃ lectũ ſuuꝫ ꝯtẽmnẽs i aĩaꝫ ſuã:ẽt dicẽs:q̇s me uidet:tenebꝛe circũdãt me:ꝛ parietes coopiũt me:ꝛ nemo circũſpicit me quẽ vereoꝛ:dlictoꝝ meoꝛũ nõ memoꝛabit̃ altiſſim⁹:ꝛ ñ ĩtellexit qm̃ oĩa videt oculus illi⁹ qm̃ expellit a ſe timoꝛẽ dĩ huiuſmodi hoĩs timoꝛ:ꝛ ocũli hoĩuꝫ timẽtes illũ:ꝛ nõ cognouit:qm̃

ocũli dñi multo plus lucidioꝛes ſũt ſuꝑ ſolẽ circũſpiciẽtes oẽs vias hoĩuꝫ:ꝛ ꝓfũdũꝫ abyſſi:ꝛ hõminũ coꝛda:ĩtuẽtes i abſcõditas ꝑtes. Dñõ.n.deo anteq̃ꝫ crearẽt oĩa ſũt agnita:ſic ꝛ põſt ꝑfectũ rẽſpicit oĩa. Hic i plãteis ciuitatis vĩdicabit̃:ꝛ q̃ſi pũllus eq̃n⁹ fugãbit̃:ꝛ vbi nõ ſꝑauit apphendet̃. Et ẽrit dedec⁹ oĩb⁹:eo ꝙ nõ ĩtellexerit timoꝛẽ dñi. Sic ẽt mulier oĩs reliquẽs viꝝ ſuũ:ꝛ ſtãtuens hereditatẽ ẽx alieno mr̃imonio. Primõ.n.i lege altiſſimi ĩcredibilis fuit:ꝛ ſecundõ viꝝ ſuũ derelinq̇t:tẽrtio i adult̃io foꝛnicata ẽ ꝛ ex ãlio viro filios ſtatuit ſibi. Hẽc i eccl̃iaꝫ adducet̃:ẽt i filios ei⁹ reſpiciet̃. Nõ trãdẽt filij ei⁹ radices:ꝛ rãmi ei⁹ ñ dãbũt fructũ. Derelinquẽt i maledictũ mẽoꝛiã ei⁹:ẽt dedec⁹ illi⁹ nõ delebit̃. Et agnõſcẽt q derelicti ſũt qm̃ nihil mẽli⁹ ẽ q̃ꝫ timoꝛ dei:ẽt nihil dulci⁹ q̃ꝫ rẽſpicere i mãdatis dñi. Gloꝛiã mag̃ ẽ ſeq dñꝫ:lõgitũdo.n. dieꝝ aſſumẽt̃ ab eo. XXIIII.

Sapientiã laudabit aĩam

ſolis. h Et hoĩum coꝛda.q̃ ſoli deo ſunt nota. i Dño eni deo anteq̃ꝫ crearent̃ oĩa ſunt agnita.nã eſt agens ꝑ intellectũ.ꝛ ſic p̃cognoſcens. k Sic ꝛ poſt ꝑfectum.i.poſt creationem rerum.
l Reſpicit oĩa.ex quo eni p̃cognouit anteq̃ꝫ eſſent in effectu.ſequit̃ ꝙ ꝛ poſtea.Subdit̃ autem adulteri pena.cum dicitur.
m Hic in plateis ciuitatis vindicabit̃.i.puniet̃.qꝛ in palam lapidari p̃cipitur.vt p̃dictum eſt. n Et q̃ſi pullus equin⁹.i.indomit⁹ ꝛ voluptati deditus. o Fugabit̃.vt ſic captus puniatur.
p Et erit dedecus oĩb⁹. amicĩ ſuis ex vilitate criminis ꝛ punitionis.
q Sic ꝛ ml̃ier oĩs relinquens virũ ſuũ. Hic conſequẽter deteſtat̃ peccatum adulterij q̃ꝫtum ad mulierẽ.d.Sic ꝛ mulier oĩs relinquẽs virũ ſuuꝫ. peccabit:qꝛ tenet̃ ei obedire ꝛ debitũ reddere.
r Et ſtatuẽs hereditatẽ. .i.heredẽ viri ſui.
s Ex alieno mr̃imonio. qñ adulter ei⁹ ẽ vxoꝛi alligat⁹.ꝛ ſic filiũ quem ex eo concipit p̄uat hereditate paterna.ꝛ ip̃m inſtituit in aliena. t Primo eiꝫ in lege altiſſimi ĩcredibilis fuit.que dicit Exo.zo. Nõ mechaberis. u Secũdo virũ ſuũ dereliquit.abutens coꝛꝑe ſuo ꝓpo cũ non habeat ei⁹ ꝑtãtem.ſed vir. i.Coꝛ.7. x Tertio i adulterio foꝛnicata ẽ.i. polluta. y Et ex alio viro filios ſtatuit ſibi.ſ. marito ſuo.Et qꝛ ſm̃ legẽ dꝫ publice puniri.ſubdit̃. z Hec in eccleſiã adducet̃.i.i ꝯſilio coram iudicib⁹. a Et ĩ filios ei⁹ reſpiciet̃.vtruꝫ ſint legitimi vel illegitimi.ꝛ ſi ꝓbent̃ illegitimi eycient̃ de domo mariti.iõ ſubdit̃. b Nõ tradẽt filij ei⁹.ſic dcm̃ fuit iepte Iudi.ii. Radices.qꝛ nõ ſtabilient̃ in hereditate mariti.
c Et rami ei⁹.i.filij filioꝝ. d Nõ dabunt fructũ.i.nõ ꝓſperabuntur.iõ ſubdit̃. e Derelinquẽt in maledictũ memoꝛiã ei⁹.ſ.mr̃is adultere:cui maledicẽt hoĩes miſeriam filioꝝ adulterinoꝝ vidẽtes.
f Et dedecus illius nõ delebit̃.coꝛam deo ſi ꝑſeueret in malo.nec ẽt corã hoĩbus vſq̃ꝫ ad magnũ tp̃s.Cõñter ex dictis de adulterio ꝛ adultera cõcludit intentũ.d. g Et agno.q dere.ſunt.ſ.ceteri viri ꝛ mulieres. h Qm̃ nihil melius ẽ q̃ꝫ timoꝛ dei.ſ.filialis qui cauet offenſam dei. i Et nihil dulci⁹.aĩe palatum bene diſpoſitũ habenti.
k Quã reſpicere in mãdatis dei.nõ ſolum ſpeculatiue cognoſcendo ſed ẽt practice oꝑe adimplẽdo. l Gloꝛia magna ẽ ſequi dñm̃.per viam iuſticie. m Longitudo eni dierũ.i.eterna vita.
n Aſſumet̃ ab eo.i.a deo q dat illam ſeq̃ntibus ipſum per viam mandatoꝛum ſuoꝛum. Ca.XXIIII.
o Sapiẽtia laudabit. Supius a tertio cap̃lo ꝛ citra actuꝫ eſt de exercitio virtutũ. h̃ ꝯñter agit̃ de ſtatib⁹ eccl̃ie in q̇bus fit h̃ exercitiũ:ꝛ qꝛ h̃ꝰ ſtatus ſꝫ oꝛdinẽ diuine ſapientie diſtinguunt̃.ideo p̄ ponit̃ ſapie cõmẽdatio.ſecũdo ſubdit̃ h̃ꝰ ſtatuũ diſtinctio.c.ſe. Ad euidentiã aũt dicendoꝝ ſciendũ ꝙ aliq̇ exponunt hoc cap̃lm de lege veteri ꝛ noua q̃ dicit̃ ſapia diuina.qꝛ nõ ẽ hũanit⁹ inuenta.ſed diuinit⁹ reuelata.Ad hoc aũt allegãt qd̃ dr̃ infra eodẽ ca.Hec oĩa liber vite ꝛ teſtm̃ altiſſimi.ſed ſaluo melioꝛi iudicio h̃ nõ videt̃ rõnabil̃r dictuꝫ. Nã in ꝑſona ſapie de q̃ fit hic ſmo dicit̃ in h̃.c.Ego feci i celis vt oꝛiret̃ lumẽ indeficiẽs.qd̃ factũ fuit a p̄n⁹ creatiõis mũdi. Lex aũt vet⁹ poſtea fuit data.Exo.zo.q̃ſi ꝑ duo milia annoꝝ.ꝛ noua poſtea ꝑ tãtũ tp̃s ꝛ amplius.p̃terea de eadẽ ſapia de q̃ fit hic mentio dr̃.Ab initio ꝛ ante ſecula creata ſum.qd̃ nõ põt dici de lege veteri vel noua. Item hec expoſitio fauere vr̃ erroꝛi iudeoꝝ q fingunt legẽ veterem creatã fuiſſe ante mũdum:vt infra pleni⁹ dicet̃. Propter qd̃ dicendum ꝙ h̃ agitur de ſapia diuina ꝑſonaliter dicta q̃ eſt ſapiẽtia genita. Unde in

eiꝰ ꝑſona dr̄ hic. Ego ex oꝛe altiſſimi ꝓdij. Et de hoc plenꝰ fuit dcm̄
in pͥncipio huiꝰ libri Sic ergo ꝓcedit. qꝛ pͥmo ponit huiꝰ ſapie cōmē
datio. zᵒ deſcribit eiꝰ generatio. ibi. Ego ex oꝛe ⁊c. tertio ſoluit tacita
qō. ibi. Adhuc doctrinā. Circa pͥmū dicitur. Sapia laudabit aīam ſu/
am. i. ſeipſam. eo mō loquēdi quo dicit. Hiere. 51. Jurauit dn̄s exerci/
tuū ꝑ aīam ſuā. i. ꝑ ſeipm̄. Gen̄. 22. Per memetipm̄ iuraui dicit dn̄s.
Laudauit enī ſapia genita q̄ ē idē qḋ verbum diuū ſeipſaꝫ ꝑ angelos
⁊ ꝓphas ⁊ alios ſanctos. ⁊ ēt ꝑ ſeipſaꝫ in hūanitate aſſumpta exp̄mēs
excellētiam quā hēbat
a p̄re Jo. 10. Ego ⁊ pater
vnū ſumus. a Et in
dn̄o honoꝛabit. i. in deo
p̄re venerabit. qꝛ ſic pa/
ter ē in filio ⁊ ecōuerſo:
vt dicit Jo. 14. ſic filius
honoꝛat in patre ⁊ p̄r i fi
lio. b Et in me. ppl̄i
ſui gloꝛiabit. i. in medio
ſcōꝝ angeloꝝ ⁊ ēt hoīuꝫ
q ſunt eius populus.
c Et in eccl̄ijs altiſſimi
apiet os ſuū. ſ. in eccl̄ia
triūphante illuminādo
angelos ⁊ docēdo. ⁊ mi/
litāte in hūanitate aſſū/
pta p̄dicando in tēplo ⁊ apl̄os docendo. d Et in ꝯſpectu virtutis
illiꝰ. i. ī opibꝰ miraculoſis virtute altiſſimi factis qꝛ fiebāt ad decla
ratōem ſue deitatis. e Et in medio ppl̄i ſui exaltabit. Nā de me/
dio apl̄oꝝ ⁊ ipſis vidētibꝰ eleuatꝰ fuit in celum. Marci vlti. ⁊ Act. i.
f Et in plenitudine ſcā admirabit. de q̄ dr̄ Jo. i. Uidimꝰ eū q̄ſi vnige
nitū a p̄re plenū gr̄e ⁊ v̾itatis. Et ibideꝫ ſubdit. Et de plenitudine eiꝰ
oēs nos accepimꝰ. g Et in multitudine electoꝝ hēbit laudē. Nā
a ſanctis angelis ⁊ electis laudabit in celis. h Et inter bn̄dictos
bn̄dicet. i. bona dicet. dicēdo illud qḋ ſequit de ſua emanatōe eterna
ꝑ quā hꝫ bonitatē infinitā a p̄re. ſicut ⁊ deitatē: nō tn̄ aliā numero ſed
eandē. i Ego ex oꝛe. h̓ ꝯñter deſcribit ſapie genite generatio. ⁊ pͦ
generatio eternalis a patre. ſecūdo tpalis ex virgine. ibi. Poſuit da/
uid. Prima in duas. qꝛ pͥmo deſcribit gnātio verbi. ſecūdo ꝑ v̾bū cre
atio mundi. ibi. Ego feci. Et ſil̄em ꝓceſſum tꝫ btūs Jo. in pͥncipio euā
gelij ſui. vbi v̾bi dei ī pͥmo ponit emanatiōem. d. Jn pͥncipio erat ver/
bum ⁊c. zᵒ mundi creatiōem. d. Oia ꝑ ipſum facta ſunt ⁊c. tertio v̾bi
incarnatōem. cū ſubdit. Et v̾bum caro factū eſt ⁊c. Circa pͥmū in ꝑſo/
na verbi vel ſapie genitiue dicitur. Ego ex oꝛe altiſſimi. i. dei patris.
k Prodij ⁊ dicit hic os altiſſimi potētia generatiua p̄ris. q̄ ꝓducitur
v̾bum incarnatū ſpūale qḋ ē filius dei. ſicut oꝛe carnali ꝓducit v̾buꝫ
ſenſibile. nā intelligibilia ſignificant ꝑ ſil̄itudines ſenſibilium.
l Primogenita añ oēm creaturā. Ex h̓ pꝫ ꝙ ſcriptura nō loqtur hic
de ſapia dina eſſentialr̄ dicta. qꝛ hec nō eſt generās nec genita. nec ēt
de ſapia q̄cunqꝫ creata. ꝑ hoc qḋ dicit. Ante oēm creaturā. Sciēduꝫ
tn̄ ꝙ iudei moderni in ſuo erroꝛe obſtinati negādo dinitatē xp̄i: hēnt
ꝑ ꝯñs negare diſtinctōem ꝑſonalē in deo genitoꝛis ⁊ geniti: q̄ tn̄ h̓ ex/
p̄mit. ſꝫ de h̓ libꝛo nō curant. qꝛ ipꝫ nō recipiunt. Libꝛū āt. Prouer
bioꝝ ſalomonis iter ſcōs libꝛos recipiunt vbi. 8. c. de ſapia dina ponit
eadē ſnīa. Nondū erāt abyſſi ⁊ ego iā cōcepta erā. ⁊ ibideꝫ. Ante oēs
colles ego parturiebar. vbi v̾o ē ꝯceptꝰ ⁊ ꝑtus. ibi ē generans ⁊ genitꝰ.
rō v̾o ⁊ nā non patiunt ꝙ eadē ſimplex ꝑſona reſpectu ſuiipſius ſit ge
nerans ⁊ genita. nulla enī res ſeipſam gignit vl̄ ad eſſe ꝓducit. Ad eui
tandū igit in deo diſtinctionē gēitoꝛis ⁊ gēiti. finxerūt ꝙ lex fuit crea
ta añ mūdū ꝑ duo milia ānoꝝ vt ſic de ipſa dicat. Añ oēs colles ego
ꝑturiebar. i. creabar. ſꝫ h̓ pꝫ māifeſte falſū. qꝛ lex n̄ potuit ꝑ ſe creari.
ſꝫ ī mēte aliq̄ angelica vel hūana vel in ſcripto. vt ī lapidibꝰ ſcripta fu/
it lex moyſi vel in aliq̄ alia mā. ⁊ vterqꝫ modus p̄ſupponit alteriꝰ cre/
ationē. Hoc ēt dcm̄ eſt ita irrōnabile ꝙ nō eſt ꝯ ipm̄ diſputādum.
m Ego feci. h̓ ꝯñter deſcribit ꝓceſſus creaturaꝝ ꝑ ſapiam genitam
ſiue v̾bum. Et pͥmo ꝓceſſus iſte declarat. zᵒ ꝑ ſcripturā ꝯfirmat. ibi.
Hec oia liber. Prima adhuc in duas. qꝛ pͦ declarat ꝓceſſus creatura/
rū q̄tum ad eē nature. ſecūdo q̄tum ad eſſe gr̄e. ibi. Et in his oībus.
Circa pͥmū dr̄ in ꝑſona ſapie genite ſiue v̾bi. Ego feci in celis vt oꝛiret
lumen indeficiēs. ⁊ de lumine coꝛpali pꝫ Gen̄. i. Dixit ds̄ fiat lux ⁊ fcā
ē lux. ſicut ibidē plenꝰ explicaui. n Et ſicut nebula texi oēm ter
ram Duobꝰ enī pͥmis diebꝰ foꝛmatiōis reꝝ. elementa q̄tuoꝛ nō fuer
runt ab inuicē plene diſtincta. nā aqua tūc nō habuit cōpletam den/
ſitatem: ſed q̄ſi vapoꝛalr̄ erat eleuata ꝑ totū aerem. Et ſic ꝑ modum
nebule tegebat totā terrā. Tertio v̾o die q̄ diſtincta fuerūt elemēta
accepit a deo debitā denſitatē q ⁊ fecit in terra ꝯcauitates ad recipiē
dum aq̄ ꝑteꝫ. ⁊ ſic appͥuit arida ⁊ elemēta diſtincta: put dcm̄ fuit ple/
nius Gen̄. i. o Ego in altiſſimis h̓itaui. diſponēdo celū empyreū.

ſuā: ⁊ in dn̄o honoꝛabit: ⁊ ī me
diob ppl̄i ſui gl̄iabit: ēt ī eccl̄ijs al
tiſſimi apiet os ſuū: ēt in ꝯſpectu
virtutis illiꝰ gl̄iabit: ēt in medio
ppl̄i ſui exaltabit: ⁊ ī plenitūdie
ſācta admirabit: ēt ī mltitudine
electoꝝ hēbit laudē: ēt iter bn̄di/
ctos bn̄dicet: dicēs. Egō ex oꝛe
altiſſimi pꝛōdij: pꝛiogēnita ante
oēꝫ creaturā. Egō feci ī celis vt
oꝛiret lumē ideficiēs: ēt ſic̄ nebū

la texi oēꝫ t̾ram. Egō ī altiſſimis
h̓itaui: ēt thꝛonꝰ meꝰ ī cōlūna nu
bis. Gyrūm celi circūiui ſola: ēt
ꝓfūdū abyſſi penet̾ui: ēt ī flucti/
bꝰ maris ābulaui: ēt in oī t̾ra ſte/
ti. Et ī ōmni ppl̄o ⁊ ī oī gēte pꝛi
matū habui: ēt oiuꝫ excellētiū ⁊
humiliū colla v̾tute calcaui. Et
ī his oībūs requīē q̄ſiui: ⁊ in he/
reditāte dn̄i moꝛaboꝛ. Tūc pꝛē/
cepit ⁊ dixit mihi creatoꝛ oium:

qḋ q̄ſtati factū fuit: fuit angelis repletū. p Et thꝛo. meꝰ. i.
poteſtas mea. q Jn colūna nubis. ꝑ ipſam enī diſponit ge/
ratio nubiū in aere. r Gyrū celi. i. celū ſidereū luminaribus
⁊ ſtellis oꝛnatum. s Circuiui ſola. diſponēdo motū oꝛbiuꝫ.
Sciēdū tn̄ ꝙ ꝑ li ſola nō excludit p̄r ⁊ ſpūs ſanctus. nā ſm̄ ph̓ꝫ.
z. elencoꝝ. ſolus idē eſt qḋ non cū alio. Et iō qn̄ determinat ali/
qḋ ſubiectū in oꝛdine ad p̄dicatum nō excludit a conſoꝛtio pꝛe/
dicati illud qḋ hꝫ idētitatem cū ſubiecto. ſed qḋ hꝫ alietatem.
p̄r aūt ⁊ filius ⁊ ſpi/
ritus ſcūs ſūt vnū
ſimpl̄r in eēntia. ⁊
diſtinguunt in ꝑſo
na. ꝑꝑ qḋ dictio ex
cluſiua addita vni
ꝑſone in oꝛdine ad
p̄dicatū p̄ſonale fa
cit excluſionē. alia/
rū ꝑſonaꝝ. vt cum
dicit. ſolꝰ pater ge
nerat: filius eniꝫ ⁊
ſpūſſcūs non gene/
rāt. Si aūt p̄dica/
tū ſit eēntiale. tūc
nō excludunt alie
ꝑſone. ſed magis ī/
cludunt eo ꝙ ſūt vnū in eſſentia: ⁊ ſic ē in ꝓpoſito qꝛ circuire ce
lum per expoſitionem motꝰ oꝛbium eſt cōmune toti trinitati:
ſicut ⁊ creare. ⁊ iō cū dr̄ in ꝑſona ſapie genite. Gyrū celi circuiui
ſola. ꝑ li ſola nō excludunt pater ⁊ ſpūſſcūs. ſed magis icludūt.
t Et ꝓfundū abyſſi penetraui. p̄parando cōcauitates in terra:
vt ibi ꝯgregatis aqs appꝛeret arida: q̄ ꝯgregatio vocat oceanus
vel abyſſus. u Et in fluctibꝰ maris ambulaui. ſaluādo noe
⁊ q cū eo erāt in archa inter aquas ⁊ fluctus diluuij.
x Et in oī terra ſteti. ſtabilitatē ei dando vndiqꝫ circa cētrum
mūdi. y Et in oī ppl̄o ⁊ oī gente pͥmatū tenui. nam ois ptās
hoium a deo eſt. z Et oium excel. ⁊c. ſic hēnt libꝛi coꝛrecti. ⁊
pꝫ ſenſus. Nā oēs tam magni q̄ꝫ ꝑui dei filio ſunt ſubiecti. qꝛ to/
ti trinitati. a Et in his oībus. h̓ ꝯñr ponit effectus ſapie in
creaturis q̄tum ad eſſe gr̄e. hic aūt effectus hꝫ locū in angelis ⁊
hoibus. ⁊ de angelis hic tacet de quoꝝ cōfirmatōe ī bonū parū
loquit ſcriptura. Juſtificatio v̾o hoium ꝑ gr̄am facta eſt a tota
trinitate ꝑ cognitiōem dei ⁊ amoꝛē ſupnaturalem ad quā eleua
ti ſunt p̄res ſancti ex electiōe dina. ⁊ ideo pͦ ponit hec electio. zᵒ
electionis cōfirmatio. ibi. Ab initio. tertio cōfirmatiōis fructifi
catio. ibi. Quaſi cedrus. Circa pͥmū ſciēdum ꝙ nulli hoi gr̄a dei
denegat cū velit oēs hoīes ſaluos fieri. ⁊ ad agnitiōem veritatꝭ
venire: vt dicit. i. Timo. z. ſed aliq ea carent. qꝛ nō ſequunt diui
nū inſtinctū ad ſupnaturale bonū. Et ſic n̄ datur eis gr̄a habitu/
alis q̄ datur ſeq̄ntibꝰ ipm̄. ſicut alias diffuſius declaraui in plu/
ribus locis. Dicit igit dei ſapia. Et in his oībus. ſ. hominibus.
b Requiem q̄ſiui. in ipſis h̓itando ꝑ gr̄am. vn̄ ꝓu̾. 8. dicit hec
ſapientia. Delicie mee eſſe cum filijs hominum. Ueruntamen
quia multiplicatis hominibus poſt diluuium declinauerunt
cōmuniter ad idolatriā. Abꝛahā tn̄ ⁊ q ab eo dſcēderūt ꝑ iacob
nepotem ſuū in fide vniꝰ veri dei ſteterūt. ꝑꝑ qḋ hereditas dn̄i
vocatur. Deutero. 32. Pars āt dn̄i ppl̄s eius. iacob funiculus he
reditatis eiꝰ. ideo ſubditur. c Et in hereditate domini mo/
raboꝛ. per gratiam patres illos ſanctificando.
d Tunc pꝛecepit ⁊ dixit mihi creatoꝛ oium. ſ. illud quod poſtea
ſubdit. Uel aliter. Tunc p̄cepit ⁊ dixit mihi. i. figure mee. ſicut
imago herculis dicit hercules. Creatoꝛ oium. ſ. illud qḋ poſtea
ſubdit. Jn iacob inhita ⁊c. ⁊ interponitur. Et qui creauit me ⁊c.
Ad intellectū huiꝰ ſciendū ꝙ lꝫ tota trinitas iuſtificet hoīes per
gratiam: tn̄ ad faciendū hanc iuſtificatiōem nō dicit p̄r miſſus.
ſed tm̄ filiꝰ ⁊ ſpūſſanctus. qꝛ īuiſibilis miſſio ꝑſone dine duo in/
cludit. ſ. ꝙ perſona illa nouo modo inhabitet mentē rationaleꝫ
per gratiam. ⁊ ꝙ iſta ꝑſona ꝓcedat ab alia. Jſtud ſecūdum non
conuenit patri. ꝓpter qḋ non cōuenit ſibi mitti. vnde dicit Au/
gu. z. de trinitate. Pater nuſq̄ꝫ legit miſſus. ſed filio ⁊ ſpiritui ſā
cto cōuenit mitti. non ſolum viſibiliter ſicut filius apparuit in
carnem ⁊ ſpiritus ſanctus in columbe ſpecie. ſed etiam inuiſibi/
liter per dona quibus inhabitant mentem. ſcꝫ ſpūs ſanctus per
donum caritatis ⁊ alia que perficiunt voluntatem. filius auteꝫ
per donum ſapiētie ⁊ alia que perficiunt intellectum eo ꝙ ſpūs
ſanctus ꝓcedit ꝑ modum voluntatis ⁊ filius ꝑ modum intelle
ctus. Hec igitur miſſio ſapie genite a p̄re pōt dici p̄ceptum loq̄n
do large. ⁊ ſic dicit. Tunc p̄cepit ⁊ dixit mihi creatoꝛ oium. i. deꝰ

pater mittēs dicto mō filium. ꝛ qꝛ poſſet aliqs credere ꝙ p talem miſſionem filius ſepararet̄ a patre. ꝓpter hoc anteꝗ̄ vltra ꝓcedatur iſtud remonetur. cum dicitur.

a Et qui creauit me. i. eternaliter generando dedit eſſe. qđ large gdēꝫ pōt dici creatio: vt diffuſius dictū fuit ſupra. i. c. exponēdo illud. Prioꝛ oīum creata ē ſapia. b Requieuit in tabernaculo meo. i. in meipſa. qꝛ pp dictā miſſionem filius q eſt ſapiētia genita nō deſinit eſſe in pr̄e nec pater in filio. Conſequēter reſumit ꝓpoſitū. dicēs.

c Et dixit mihi. ds pater. d In iacob inhita ꝛ in iſrl̄ hereditare. i. in populo deſcendente a iacob q alio noīe dict⁹ ē iſrl̄. Geñ. 3z. In h. n. pplo remanſit fides ꝛ cult⁹ vnius veri dei: ceterꝭ coīter ad idolatriā dēclinātibus. Sciendū tñ ꝙ iſte populus magis denoīatur a iacob ꝛ iſrael. ꝗ̄ ab abrahāꝫ ꝛ iſaac. qꝛ non oēs eoꝝ filij fuerūt fideles vt pꝫ de iſmaele ꝛ eſau. ſꝫ oēs filij iacob fuerūt dī cultoꝛes. ꝓpter qđ ꝛ trib⁹ illi⁹ ppl̄i denoīantur ab eis.

et q creauit me requieuit i tabernaclo meo: et dixit mihi: In iacob inhabita: ꝛ i iſrl̄ hereditare: et in electis meis mitte radices. Ab initio ꝛ añ ſecl̄a creata ſū et vſq ad futuꝝ ſcl̄ꝫ nō dēſinā: et i habitatiōe ſcā corā ipo miniſtraui. Et ſic i ſyon firmata ſū: ꝛ i ciuitate ſcificata ſilitr̄ requieui: et i hirlm ptās mea. Et radicaui i pplo hōnorificato: ꝛ i partes dei mei hereditās illi⁹ ꝛ i plenitudīe ſcōꝝ dētētio mea. Quaſi cedr⁹ exaltata ſū i libano: et q̄ſi cupſſus i mōte ſyō. Quaſi palma exaltata ſū i cades: ꝛ q̄ſi plātatio roſe i hiericho. Quaſi oliua ſpecioſa i cāpiſ ꝛ q̄ſi platan⁹ exaltata ſum iuxta aquā i plateis. Sic cinnamomū ꝛ balſamū aromatiꝫās odoꝛē dēdi. Quaſi myrrha electa dēdi ſuauitatē odoꝛis: ꝛ q̄ſi ſtoꝛax ꝛ galban⁹ ꝛ vngl̄a ꝛ gutta. Quaſi liban⁹ nō iciſus vapoꝛaui hitationeꝫ meā: ꝛ q̄ſi balſamū ñ mixtū odō me⁹. Ego q̄ſi terebīthus extēdi ramos meos: ꝛ rami mei honoꝝ ꝛ grē. Ego q̄ſi vitis fructificaui ſuauitatē odoꝛis: ꝛ floꝛes mei fruct⁹ honoꝝ ꝛ honeſtatis. Ego mr̄

huius ꝑnois ego. ꝛ ſic eſt ſenſus. Et in ptes dei mei. i. in ptes dei q de⁹ ſum ego. u Hereditas illius. q. d. vita beata que eſt electoꝝum hereditas vera. eſt in ptes meas. i. apud me. alio modo pōt eſſe genitiu⁹ huius ꝑnominis me⁹. ꝛ ſic eſt ſenſus. In ptes dei mei. i. apđ p̄rem qui eſt deus meus. Hereditas illius. i. beatitudo ppl̄i honoꝛificati. ꝛ vtroꝗ̄ modo cōtinet veritatē. nam electoꝝ btitudo cōſiſtit obiectiue in patre ꝛ filio. Jo. 17. Hec ē vita eterna vt cognoſcant te ſolū deū ꝛ quē miſiſti ieſum chꝛiſtū. ꝑ hoc tamē nō excludit̄ ſpūs ſanctus. ſed magis includitur: vt patꝫ ex ſupradictꝭ. ſed remanet q̄ſtio quomodo pater dicitur de⁹ filij. Ad qđ dicēdum ꝙ hēndo reſpectū ad humanitatem eſt manifeſte verū. vnde dicit̄ Jo. zo. Aſcendo ad pr̄eꝫ meū ꝛ patrem veſtrum deū meum ꝛ deū veſtrū. habendo vero reſpectū ad naturā diuinā. poteſt etiam verificari. dicitur enim filius ſm diuinam naturam deus de deo. ſicut dicitur in ſymbolo dē ipſo. Lumen de lumine verū deum dē deo vero. ꝛ ſic vt videt̄ in ꝑſona filij dē patre poteſt dici. In parteſ dei mei. i. p̄ris qui eſt de⁹ a quo ſum. idem tñ dēs cū ipſo i eēntia diſtinct⁹ tm̄ in ꝑſona. x Et in plenitudīe ſanctoꝝum. i. in cōgregatione coꝝū. y Detentio mea. i. manſio mea ꝑ gratiam. Math. 18. Ubi ſunt duo vel tres cōgregati in nomine meo in medio eoꝝum ſuꝫ. z Quaſi cedrus. Hic cōſequēter ponitur dicte cōfirmationis fructificatio. ꝛ pmo quātum ad fructū vite actiue. ſecūdo cōtemplatiue. ibi. Ego mater. Prima in duas. qꝛ pmo ponit̄ dicta fructificatio. ſecūdo fame diffuſio. ibi. Sicut cinnamomū. Circa pmū ſciendum ꝙ terrenaſcētia diuerſaꝝ ſpecierum magis fructificant in vna terra ꝗ̄ in alia. Et ſic ponunt̄ hic exempla plurium arboꝝū vel terrenaſcentium in diuerſis locis notabiliter fructificātiū. cū dicitur. Quaſi cedrus exaltata ſum in libano. i. ſicut cedrus notabiliter creſcit in monte libani. ſic exaltata ſum in populo iſrael ꝑ augmentatiōem cult⁹ diuini per quam diuina ſapiētia dicit̄ exaltari nō in ſe qꝛ non pōt augeri vel minui cū ſit infinita. ſed in donis ꝛ effectibus ſuis. ſicut dicit̄ deus magnificari cum deuote laudat̄ a nobis. ps. 33. Magnificate dñm mecum. hec aūt diuini cultus augmētatio facta fuit maxime tēpoꝛe dauid ꝛ ſalomonis ezechie ꝛ ioſie. vt pꝫ ex libꝛis Reg. ꝛ Paral. ꝛ codē mō exponūtur exempla que ſequūtur.

e Et in electis meis mitte radices. ideſt precepta decalogi: ꝛ alia cerimonialia ꝛ iudicialia que fuerunt illi pplo data vt per eoꝝ obſeruantiā radicaret̄ i ſapia diuina. f Ab initio. Hic ꝯñter ponit̄ electiōis ꝑdicte cōfirmatio q̄ fuit facta ꝑ ſtabilitatem regni ꝛ edificatiōem tēpli tpib⁹ dauid ꝛ ſalomonis. Premittit̄ tñ hic ſapie genite eternitas. vt ꝑ hoc oñdatur cā ſufficiēs ſtabilitatis in alijs. Dicit igit̄. Ab initio. ꝑ hoc nō pōt itelligi initiū tpis. qꝛ ſubdit̄. g Et ante. ſed itelligit̄ ipſe pater q eſt pncipiuꝫ emanatōis ꝑſonaꝝ. Et ante ſecula. i. eternalr̄. qꝛ filius eternaliter. ꝓcedit a patre. h Creata ſuꝫ. i. ab eo accipiēs eſſe ꝑ generatiōem q̄ large loquēdo pōt dici creatio. vt pleni⁹ eſt dcm̄ ſupra. i. c. Aliter exponūt aliq. Creata ſum. i. ꝓuiſa creari ſm humanā naturā in vnitate ꝑſone aſſumēdam. Licet aūt hec expoſitio cōtineat veritatē: nō tñ videt̄ eē ſm auctoꝛis libri h⁹ intentiōem. vt dictū eſt ſupra. i. c. hoc et videt̄ ex ꝓceſſu huius capl̄i in quo a pncipio vſq ad finē ponunt̄ ꝓrogatiue ſapie genite. ſic aūt ꝓuideri nō eſt aliq̄ eius ꝓrogatiua. qꝛ conuenit oī creature ꝗ̄tuncuꝗ̄ mīme. Nā ab eterno ꝓuiſum ē q̄cunꝗ̄ ꝓducitur in tpe. i Et vſq ad futurū ſeculū non deſinā. i. eternaliter ꝑſiſtam. k Et in hitatione ſancta. i. in mentib⁹ ſanctoꝝum.

l Corā ipo. deo patre. m Miniſtraui. i. miſſionē meam inuiſibilem ꝑ eaꝝ ſancrificatōem ipleui modo ſupradicto. Uel aliter. Et in habitatiōe ſancta. i. in cōgregatione iuſtoꝝ. Corā ipſo miniſtraui. i. miniſtrare feci ꝑ aaron ꝛ alios ſacerdotes bonos. ſicut dicit̄ Geñ. zz. in ꝑſona dñi. Nunc cognoui ꝙ timeas dñm. i. alios cognoſcere feci. n Et ſic in ſyon. Hic ꝯñter ponitur electōis dicte ꝯfirmatio. ſ. ꝑ edificatiōem tēpli ꝛ cōfirmatiōem regni tpe dauid ꝛ ſalomonis. ꝛ ſic dicit ſapia dī. Et ſic in ſyon firmata ſum. iſta tñ firmatio nō dicit aliquā mutatōem in deo ſꝫ i creatura in q̄ firmi⁹ ſtabiliunt̄ dona diuina. Dicit̄ aūt dei ſapia firmata in monte ſyon eo ꝙ ibi fuit edificatū templū. 3. Reg. 6. in quo archa ꝛ ꝓpiciatoꝛiū q̄ repn̄tabant ſedem dei. vt dictū fuit Exo. z5. habuerūt ſtabilē manſionē. nec vltra fuerūt poꝛtata de loco ad locū ſicut añ fuerāt ꝑ deſertū. ꝛ poſtea in terra ꝓmiſſionis. vt pꝫ in pluribus locis pmi Reg. o Et in ciuitate ſāctificata. ſ. hieruſalem ad diuinū cultū electa. 3. Reg. 8.

p Similiter requieui. ꝑ ſpālem habitatiōem eo ꝙ vigebat ibi cultus dei. q Et in hieruſalem poteſtas mea. qꝛ facta fuit ciuitas metropolis ꝛ regia. ꝛ h ex oꝛdinatione ſpāli diuina.

r Et radicaui. i. dona mea firmi⁹ ſtabiliui. s In pplo honorificato. i. in pplo iſrl̄ qui fuit honoꝛificat⁹ a deo p̄ ceteris populis eo ꝙ diſpoſuerat ab eterno ex illo carnē aſſumere. ꝓpter qđ dedit ei legem ꝛ ꝓphas ſacerdotiū ꝛ regimē. ꝓpter qđ dr̄ Deut. 4. Que eſt eniꝫ alia gens ſic inclyta. ꝛ ps. 147. Non fecit taliter oī nationi ꝛc̄. t Et in ptes dei mei hereditas illius. ſ. ppl̄i honoꝛificati. Ad cui⁹ intellectū ſciendū ꝙ li mei poteſt eē genitiu⁹

a Et q̄ſi cupreſſus in monte ſyon. i. ſicut iſta fructificant notabiliter in locis hic expreſſis. ſic ſapiētia diuina exaltata ē modo ꝑdicto. Sciendum tamē ꝙ cum dicit̄ hic. b Quaſi palma exaltata ſum i cades. cades nō eſt hic locus deſerti vbi mā̄ſerunt filij iſrael ꝑ aliquod tempus. vt dicit̄ Deut. i. Et ſediſtis in cades barne ꝛc̄. ſed eſt alia ſita in ſoꝛte iude. ꝛ ad diſtinctiōem alterius dicitur cades abſolute Joſue i5. alia vero cades barne. Sciendum aūt ꝙ hic ponunt̄ plura exempla coꝛpoꝛalia ad exprimendum augmentum donoꝛū ſpiritualiū: qđ eſt excellentius augmento coꝛpoꝛali. ſicut mater ad exprimēduꝫ excellentem amoꝛē quē hꝫ ad filium vtitur plurib⁹ nominib⁹ vocans eum aliquādo filium ſuū. aliq̄n coꝛ ſuum. ꝛ ſic de pluribus alijs.

c Sicut cinnamomū. Hic conſequenter ponit̄ dilatatio fame diuini cultus in hieruſalem augmētati ꝓpter qđ multi non ſoluꝫ de iudeis. ſed et de gentilibus veniebant adoꝛare eū in hieruſaleꝫ. vt habet̄. 3. Reg. 8. Jo. iz. q̄ qdem fame diffuſio ſignificat̄ hic per bonum odoꝛem. ſm ꝙ dicitur Cant. i. Curremus in odoꝛe vnguentoꝝ tuoꝛum. ꝛ z. Coꝛ. z. Quia xp̄i bonus odoꝛ ſumus deo ꝛc̄. Et ponunt̄ hic plures arboꝛes ꝛ ſpecies aromatice: q̄rū ꝓpetates explicare nō eſt ad ꝓpoſitū. Nam hic ſolum itroducunt̄ ad deſignandū diffuſionē bone fame ꝑ ſuauitatem ſui odoꝛis. ſicut ꝛ arboꝛes expreſſe in pte ꝓcedenti ad exprimendum augmētum cultus diuini. Et ſilr̄ ponunt̄ hic plura aromatica ꝛ odoꝛifera ad maioꝛem expreſſionē diffuſionis bone fame. Unum tamē vocabulū eſt hic exponendum. cū dicit̄. Et vngula q̄. ē ſpēs aromatica humano vngui ſimilis. ꝓpter quod latine noīata eſt vngula. Exo. vero. 30. noīat̄ onycha. Onyx eni grece vnguis ē latine. ꝛ ē vna de q̄tuoꝛ ſpecieb⁹ ex qb⁹ cōficiebat̄ thymiama boni odoꝛis ad cremandū coꝛā dño in altari thymiamatis. vt dicit̄ ibidem.

d Ego mater. Hic ꝯñr ponitur fructificatio i vita cōtemplatiua. tpe nāꝗ̄ vete. te. fuerūt aliq in ꝯtēplatione diuinoꝝ notabiliter eleuati.

ſicut pꝫ de moyſe q̄ loq̄bat̄ cū dn̄o ſicut homo cū amico ſuo. Exo.33. ⁊ de alijs ꝓph̄is. ⁊ hoc erat p ſapie donū. ideo dicit ſapiētia diuina. Ego mater pulchre dilectōis. Contēplatiua nāq; vita mūdior ⁊ pulchrior eſt q̄ vita actiua. ꝓpter qđ ſignificat̄ p rachel q̄ erat decora facie ⁊ venuſto aſpectu. Actiua vo p lyam q̄ lippis erat oculis. Gen̄.29.

a Timoris. filialis. b Et agnitiōis. ſupernaturalis.
c Et ſancte ſpei. p expectatiōem future btitudinis. Iſta nāq; dona ⁊ alia intellectū pficiētia attribuunt̄ filio q̄ eſt ſapia genita: in cui⁹ etiā pſona adhuc ſubdit̄.

d In me oīs gr̄a vite. i. a me ꝓcedit vita gratioſa ⁊ noticia lumioſa. iō ſubdit̄. Et veritatis.
e In me oīs ſpes vite glorioſe. f Et virtutū. q̄ poſſum ea dare.
g Tranſite ad me. ꝑ cognitiōem ⁊ amorem.
h Oēs q̄ ꝯcupiſcitis me. nā oīb⁹ poſſum ſatiſfacere. iō ſubdit̄. i Et a generatiōib⁹ meis implemini. i. illuminatiōib⁹ diuinis. k Spūs enī me⁹. i. ꝯguſtatio mee bonitatis. l Sup mel dulcis. ipſaꝫ enī nō adeq̄t aliq̄ delectatio corpalis.
m Et here. mea. q̄ ē vita btā. n Sup mel ⁊ fauū. q; getat totalr̄ appetitū. o Memoria mea i ge. ſe. q; nunq̄ delebit̄ de mētibus ſanctoꝝ.
p Qui edūt me. in pn̄ti ſibi ſpūalr̄ incorporādo.

pulchre dilectionis ⁊ timoris et agnitionis et ſcē ſpei. In me oīs gra vite ⁊ veritatis: in me ōis ſpes vite et virtutis. Tranſite ad me ōes q̄ ꝯcupiſcitis me: et a gn̄atiōib⁹ meis implemini. Spūs enī me⁹ ſuper mel dulcis: et hereditas mea ſup mel ⁊ fauū. Memoria mea i gn̄atiōe ſclorū. Qui edūt me adhuc eſurient: ⁊ q̄ bibūt me adhuc ſitiēt Qui audit me nō ꝯfūdet̄: et q̄ opātur i me nō peccabunt. Qui elucidāt me vitā etnā habebunt. Hec ōia liber vite: ⁊ teſtm̄ altiſſimi ⁊ agnitio veritatis. Legē mandauit moyſes i pceptis iuſticiarū: ⁊ hereditātē domui iacob: et iſrl̄ pro miſſiōes. Poſuit dd̄ puero ſuo excitare regē ex ipſo fortiſſimū:

pclaritas. ⁊ pmo ad viuētes. 2° ad dormientes ibi. Penetrabo. Prima adhuc in duas. Nā p ponit̄ doctrine xp̄i eminētia. ſcđo eminētie cā. ibi. Qui pfecit. Circa pmū ſciēdū q̄ ad oñdendū affluentiā doctrine xp̄i ponit̄ exēplum de q̄tuor flumib⁹ padiſi q̄ in aq̄s valde abundāt. Et p hec q̄tuor flumina itelligit̄ fecunda xp̄i doctrina in q̄tuor euāgelijs deſcripta. Per cetera vo flumina ⁊ aq̄ductus hic poſita intelligunt̄ doctrine aploꝝ ⁊ alioꝝ ſctoꝝ a xp̄o tn̄ ſicut a fonte deriuata. ſic ergo dicit̄ de xp̄o. Qui iplet q̄ſi phyſon ſapientiā. eā mltiplicando p doctrinā. ſicut phyſon effundit aquā.

⁊ i throno honoris ſedētē i ſempitnū. Qui iplet q̄ſi phyſō ſapiam et ſic tigris i dieb⁹ nouoꝝ. Qui adiplet q̄ſi euphrates ſēſū. Qui mltiplicat q̄ſi iordanis i tpe meſſis. Qui mittit diſciplinā ſic lucē et aſſiſtēs q̄ſi gyō i die vindemie. Qui pfic pm⁹ ſcire illā: et īfirmior nō inueſtigabit eā. A mari enī abūdabit cogitatio ei⁹: et ꝯſiliū illi⁹ i abyſſo mag. Ego ſapia effudi flumina: ego q̄ſi tmes aq̄ immēſe d̄ fluuio. Ego quaſi fluui⁹ dorix: et ſicut aqueductus exiui de paradiſo. Dixi: Rigabo hortū plātationū: ⁊ inebriabo part⁹ mei fructum. Et factꝰ ē mihi trames abūdās ⁊ fluui⁹ meuſ appropinquit ad mare. Quonia

n Et ſicut ti. in dieb⁹ nouoꝝ. lꝫ enī ſit magnus fluui⁹: tn̄ i vere qđ eſt tps renouatiōis terrenaſcētiū magis abūdat aq̄s. o Qui adiplet q̄ſi euphrates ſenſuꝫ. ſ. ſacre ſcripture. nā añ doctrinā xp̄i iudei ſolum vtebant̄ ſenſu lrāli. ſꝫ p doctrinā xp̄i apti ſt ſēſus myſtici. ſ. moral̄. allegōic⁹ ⁊ anagogic⁹. iſti. 3. fluuij dicti ſunt de fluminib⁹ padiſi. vt pꝫ Gen̄. 2.
p Qui mltiplicat. doctrinā euāgelicam. q Quaſi iordanis in tpe meſſis. tūc enī ex reſolutiōe niuiū iundat ſuper ripas alnei ſui. vt hr̄ Joſue. 3. r Qui mittit diſciplinā ſic lucem. i. claram ⁊ abundantē. ſicut lux clara eſt ⁊ ſe diffundens p totū aerem. s Et aſſiſtens. oībus indifferēter ſine pſonarū acceptōe. t Quaſi gyon in die vindemie. Hic ē q̄rtus paradiſi fluui⁹ q̄ lꝫ ſit aq̄s abūdans valde. tn̄ magis abūdat aq̄s vindemiaꝝ tpe. u Qui pficit. Hic ꝯñr deſcribit̄ abūdantie doctē cā q̄ eſt. ex hoc q̄ pr̄is ⁊ filij vna eſt ſapia. ꝓpter qđ ſapia filij eſt infinita in ſe. ⁊ ideo pōt abūdanter doctrinā influere. ſic ergo dicit̄. Qui pficit. i. pfecte facit. x Prim⁹ ſcire illā. ſ. ſapiaꝫ. Nā ante xp̄m ſapia fuit hoīb⁹ cōicata ſub velaminib⁹ ⁊ figuris in lege ⁊ ꝓph̄is. ſꝫ ipſe p doctrinā ſuā abūdanter ⁊ lucide declarauit veritatē. y Et infirmior nō iueſtigabit eā. hō enī purus ⁊ infirm⁹ nō potuit h̄ facere: Math. xi. Nemo nouit filium niſi pr̄ neq; pr̄em q̄s nouit niſi fili⁹ ⁊ cui voluerit fili⁹ reuelare.
z A mari enī ⁊c. i. ei⁹ noticia ē abundantior mari. q; noticia xp̄i diuina ē ſimpliciter infinita. noticia. vo ei⁹ hūana ē etiā ſm qđ infinita. inq̄tum ſe extēdit ad oīa q̄ cognoſcit ds̄ noticia viſionis. ideo ſubdit̄. a Et cōſilium illi⁹ in abyſſo magna. q; nō ē cōprehenſibile a pura creatura. Ex quo ſequit̄ q̄ abundāter effūdere pōt ſapie dona. ꝓpter qđ ſubdit̄ in eius pſona.
b Ego ſapientia effudi flumina ſapientie.
c Ego q̄ſi trames aq̄. i. curſus fortis. ⁊ eſt eadē ſentētia replicata pluribus exēplis ad maiorem aſſertiōem. d Et ſicut aq̄ductus exiui de padiſo. i. a pr̄e in quo ē oē donū ⁊ oīs dulcedo. Jo. 16. Exiui a pr̄e ⁊ veni in mundū. e Dixi rigabo hortum plantationum. i. hortum militantis eccleſie: in quo apl̄i fuerunt plantule pme, put eccleſia diuidit̄ contra ſynagogam. has vero plantulas rigauit xp̄s frequēter ſua doctrina: vt patet in euāgelijs. f Et inebriabo partus mei fructū. i. cetum apoſtoloꝝ ⁊ alioꝝ credentiū in die pentecoſtes abūdan ter mittēdo ſpiritus ſancti donū q̄ abūdantia ebrietatis noīe aliq̄n deſignatur in ſcriptura. Cant. 5. Inebriamini cariſſimi. vñ ⁊ tūc reputati fuerunt ebrij. vt patet Act. 2. g Et fact⁹ ē mihi trames abundans. i. diffuſio doctrine. p pdicatiōem aploꝝ ⁊ alioꝝ diſcipulorum. h Et fluui⁹ meus. i. doctrina mea.
i Appropinquauit ad mare. i. ad multitudinem gentium ⁊ populorum. nam mare eſt congregatio aquarum. ⁊ Apoca. 17. dicitur. Aque multe populi multi. Hanc autem predicationem iniunxit chriſtus apoſtolis Act. 1. dicens. Eritis mihi teſtes in hieruſalem ⁊ in oī iudea atq; ſamaria: ⁊ vſq; ad vltimū terre.
k Quō doctrinā q̄ſi ante lucanum. i. aurororā q̄ lucet ante ſolē.

q Adhuc eſurient. vt pleni⁹ hēant i celo.
r Et q̄ bibūt me. Exponat̄ eodē mō. refectio. n. ſpūalis ⁊ celeſtis exprimit p cibū ⁊ potū eo q̄ in corpalib⁹ faciunt vnā refectiōem pfectaꝫ.
s Qui audit me. aure mētis. t Nō cōfundet̄. in ꝯſpectu ſūmi iudicis. u Et q̄ opant̄ in me. i. ſm regulam doctrine mee.
x Nō peccabūt. nā eſt regl̄a infallibilis. y Qui elucidāt me. occulta ſapie myſteria in lege ⁊ ꝓph̄etis ꝯtenta fidelr̄ exponendo.
z Uitā eternā hēbunt. in pmiū. a Hec oīa. Hic ponit̄ ꝯfirmatio pdictoꝝ p ſacrā ſcripturā. cū dicit̄. Hec oīa liber vite. ſupple cōtinet expꝛeſſe. ⁊ dr̄ hic ſacra ſcriptura liber vite eo q̄ eſt inſtrm̄ veniēdi ad vitā verā vel beatā. Jlla vo q̄ dicta ſunt de ꝓceſſu creaturaꝝ a verbo q̄tū ad eē nature ⁊ q̄tū ad eē gr̄e: ⁊ cetera dona hic dicta exprimunt̄ in Gen̄. ⁊ alijs libris legalib⁹ ⁊ ꝓph̄etalib⁹ ⁊ agiographis. vt pꝫ ītueti.
b Et teſtm̄ altiſſimi ⁊ agnitio veritatis. Hec oīa cōpetunt ſacre ſcripture. ſ. q̄ ē liber vite ⁊ teſtm̄ altiſſimi ⁊ agnitio veritatis. i. ꝯtentiua huius agnitiōis. c Legē mandauit moyſes. nō aucte ꝓpa ſed diuina.
d In pceptis iuſticiaꝝ. Nā aliq̄ pcepta ꝯtinent iuſticiā in ordine hominis ad deū. alia vo iuſticiā in ordine hoīs ad ꝓximū. e Et hereditatē domui iacob. pcepit. n. filijs iſrl̄ itrare terrā ꝓmiſſiōis ſub ioſue duce. f Et iſrl̄ ꝓmiſſiones. q; nō ſolū ꝓmiſit de⁹ illā terraꝫ filijs iſrl̄. ſed ēt mlta alia bona. ſi fidelr̄ ei ſeruirēt. ⁊ ſub ꝓmiſſione illi⁹ terre pncipalr̄ intelligebat̄ ꝓmiſſio terre viuētiū. q; ſicut dixi freq̄nter in ſuperiorib⁹ libris. bona tpalia non ꝓmittunt̄ pncipalr̄ in pmiū p opibus virtutū q̄ ſunt meliora ⁊ tpalia bona. pmiū aūt diuinū maius eſt merito hoīum. ⁊ iō ſub ꝓmiſſione bonoꝝ tpaliū ſemp intelligunt̄ ſpūalia bona pncipalr̄ ꝓmiſſa q̄ ſūt tpalib⁹ meliora. g Poſuit. Poſtq̄ actū eſt de ſapie eternali gn̄atiōe a patre: h̄ ꝯñr agit̄ d̄ tpali gn̄atione ex virgine. Et pmo ponit̄ hui⁹ ſapie dignitas. ſecūdo ſue doctrine pclaritas. ibi. Qui iplet. Circa pmū dicit̄. Poſuit. i. ſtatuit vel ꝓmiſit ipſe de⁹. h Dauid puero ſuo. i. ſibi ſuccti hūiliter ⁊ deuote.
i Excitare. i. pducere. k Regē ex ipſo fortiſſimū. qđ intelligit̄ de xp̄o q̄ deſcendit de ſemine dauid ſm carnē p virginem mariam. Math. i. Et ipe eſt rex fortiſſim⁹. ps. 23. Quis ē iſte rex glr̄ie: dn̄s fortis ⁊ potēs: dn̄s potēs in ꝓlio. l In throno honoris. ſedentē in ſempiternū. ſicut pdixit Iſaias. 9. Paru⁹ nat⁹ ē nobis ⁊ filius dat⁹ ē nobis ⁊ factus eſt pncipat⁹ ſup humerū ei⁹ ⁊ vocabit̄ nomē ei⁹ admirabilis. cōſiliari⁹. deus fortis ⁊c. ſeq̄tur. Sup ſoliū dauid ⁊ ſup regnū ei⁹ ſedebit vt cōfirmet illud ⁊ corroboret in iudicio ⁊ iuſticia amodo ⁊ vſq; i ſempiternū. Et gabriel loquēs marie. Luc. i. oñdit hoc in ei⁹ filio eſſe cōplendū. d. Hic erit magnus ⁊ fili⁹ altiſſimi vocabit̄ ⁊ dabit illi dn̄s ds̄ ſedem dauid pr̄is ei⁹ ⁊ regnabit in domo iacob in eternuꝫ ⁊ regni ei⁹ non erit finis. m Qui iplet. Hic ꝯñter deſcribit̄ doctrine xp̄i

a Jllumino omnibus.ſine perſonarum acceptione.
b Et enarrabo illam per apoſtolos alioſq͂ʒ diſcipulos.
c Uſq͂ʒ in longinquū.i.vſq͂ʒ ad vltimum terre.vt dictum eſt.
d Penetrabo iferiores ptes terre.h̄ pōit doctrie xp̄i claritaſ ad defunctos.Nā aīa xp̄i a corpore ſeparata diuinitati tñ coniuncta deſcēdit ad inferos.ꝛ illuminauit pr̄es illic detentos.ꝛ q̄ʒtuʒ ad h̄ dixit.Penetrabo iferiores ptes terre.Et in fine mūdi oēs mortuos ſuſcitabit ad iudiciū.ꝛ q̄ʒtum ad hoc ſubdit.
e Et inſpiciaʒ oēs dormiētes.ꝛ qꝛ ſoli iuſti tūc illumiabunt lumine glīe. ſubdit.Et illumiabo oēs ſperātes in dño iniuſti vō ī inferni tenebris retrudent. f Adhuc doctrinā. Hic ſoluit tacita.qō.qꝛ ſcriptor h⁹ libri imediate locut⁹ eſt de iudicio finali. poſſet aliqs dubitans q̄rere:intēdis tu hic librū tuū finire:ad qō rñdet dicēs.Adhuc.cum p̄dictis. g Doctrinā q̄ſi ꝓphetiā effundam.i.doctrinā certā ꝛ verā.ſic ꝛ ꝓphetia vā ē cui nl̄la ſubeſt falſitas cū ſit a deo reuelata.ꝛ ſic ps iſta ꝯtinuat p̄cedētib⁹ ſeq̄ntia. h Et relinq͂ʒ illā.i ſcripto. i Quœrētib⁹ ſapiaʒ. iſtis eñi ꝛ non alijs ꝓficiunt libri ſapientiales. k Et nō deſinā.cos inſtruere ꝑ ſcripturam.
l Uſq͂ʒ in euū ſanctū.i.ſeculū futurū.tūc eñi ceſſabit oīs hūana doctrina.ſm ꝙ ſcribit Hiere.31.Et nō docebūt vltra vir ꝓximū ſuū ꝛ vir frēm ſuū.d.Cognoſcite dñm:oēs eñi cognoſcent me a mimo eoꝝ vſq͂ʒ ad maximū ait dñs. m Uidete.i.ꝯſiderate vos ſtudioſi. n Qm̄ nō ſolum mihi laboraui ꝛc̄.q.d. in hoc vos hortor ad cōſimilia faciēda. Cap.XXV.
o In trib⁹ Supius a p̄ncipio tertij ca.actū eſt de exercitō virtutū.h̄ agit de ſtatib⁹ qb⁹ cōpetit hoc exercitiū.ꝛ diuidit in tres ptes ſm tres ſtat⁹ fideliū.nā p̄ agit de ſtatu actiuoꝝ.2°.de ſtatu p̄latoꝝ.32.c.3°.d̄ ſtatu ꝯtēplatiuoꝝ.c.39. Prima in duas.nā auctor p̄ p̄mittit q̄dā p̄ambula ad ꝓpoſituʒ. 2°.ꝓſequit intentū.ibi.Dis plaga.Prima adhuc in tres ptes.qꝛ p̄ ponit q̄dā ad ſtatū actiuoꝝ expediētia.2°.quedam ipediētia.vt oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcāt.ibi.Tres ſpēs.3°.q̄dā ꝓficiſcētia.ibi.Nouē inſuſpicabilia.Circa p̄mū ſciēdum ꝙ actiu⁹ hʒ agere cū cōſanguineis ſpecialr̄.ꝛ cū ꝓximis gnal̄r.ꝛ cū vxore ſua ſingulariter.ꝛ ſic dicit.Jn trib⁹ placitū ē ſpiritui meo. tanq͂ʒ expediētib⁹ ad ſtatū actiuoꝝ. p Que ſūt ꝓbata.i.approbata. q Corā deo ꝛ hoībus.tanq͂ʒ bona. r Cōcordia frūm.i.ꝯſanguineoꝝ q dicunt frēs in ſcriptura.Geñ.13. Ne q̄ſo ſit iurgiū inter me ꝛ te.frēs eñi ſum⁹.hoc dixit abrahā ad loth q tñ erat nepos ſu⁹. s Et amor ꝓximoꝝ.ſm dñi p̄ceptū.Diliges ꝓximū tuū ſicut teip̄m. t Et vir ꝛ mulier ſibi conſentientes.in bona dom⁹ diſpoſitiōe. u Tres ſpēs.Hic ꝯñter ponunt tria impediētia.qꝛ nō euitat malū niſi p̄cognitū.Tres ſpecies odit aīa mea.q̄ʒuis eñi nā ſit diligēda.vitia tñ ſunt odiēda.
x Et aggrauor valde aīe illoꝝ.i.malicie eoꝝ q̄ grauiter ē portāda. y Pauperē ſupbum.qꝛ nō hʒ materiā ſupbiendi:ſʒ magis ſe humiliandi. z Et diuitē mēdacē.q ꝓmittit ꝛ ñ ſoluit. cum tñ bene poſſit. a Et ſenē fatuū ꝛ inſenſatū. ꝛ nō loqtur de ſene ꝓpter nature defectū deſipiente:ſed ꝓpter defectū ſapientie ꝑ negligentiam ignorate.qꝛ neglexit addiſcere.ideo ſeqtur. b Que ī iuuētute tua nō ꝯgregaſti.ſ.ſapiaʒ addiſcēdo.
c Quomodo in ſenectute tua īuenies:q.d.nullo mō.qꝛ tūc ſenſus interior ꝛ exterior hebetat.ꝛ ꝑ oppoſituʒ de ſene ſapiēte dr̄.

doctrinā q̄ſi antelucanū illumino oīb⁹:et enarrabo illā uſq͂ʒ ī lōgiquū. Penetrabo īferioreſ partes t̄re:et īſpiciā oēs dormiētes: ꝛ illumiabo oēs ſperātes ī dño. Adhuc doctrinā q̄ſi ꝓphetiā effūdā:et reliquā illā q̄rentib⁹ ſapientiā et ñ dēſinā ī ꝓgēieſ illoꝝ vſq͂ʒ ī euūʒ ſcm̄. Uidete qm̄ nōn ſoli mihi laboraui ſʒ oīb⁹ exquirentibus veritatem. XXV.

In tribus placitū ē ſpiritui meo:q̄ ſunt probata corā deo ꝛ hoib⁹. Cōcordia fratrū:et amor ꝓximoꝝ:et vir ꝛ mulier ſibi bñ ꝯſētiētes. Tres ſpēs odiuit aīa mea et aggrauor valde aīe illoꝝ. Pauperē ſupbū:et diuitē mēdacē:ꝛ ſenē fatuū ꝛ inſēſatū. Que ī iuuētute tua ñ ꝯgregaſti:quō ī ſenectute tua īuēies: Quā ſpecioſū canicie iudiciū:et p̄ſbytis cognoſcere ꝯſiliū: Quā ſpecioſa veteranis ſapia ꝛ glīoſis ītellect⁹ ꝛ ꝯſiliū. Corona ſenū in mlta ꝑitia:et glīa illoꝝ timor dī. nouē īſuſpicabilia cordis magnificaui:ꝛ decimūʒ dicā ī ligua hoīb⁹. Hō qui iocūdat ī filijs viuēs: et vidēs ſubuēſionē inimicoꝝ ſuorū. Beat⁹ q hitat cū muliere ſēſata:et q ligua ſua nō ē lapſus:et q nō ſeruiuit īdignis ſe. Beat⁹ q iuenit amicū verū:et q enarrat iuſticiā auri audiēti. Quā magn⁹ q īuenit ſapiaʒ et ſciaʒ:ſʒ nōn ē ſup timentē dominū. Timor dei ſuper oīa ſe ſuppoſuit. Beat⁹ homo cui donatū eſt habere timorē dei. Qui tenet illū:cui aſſimilabit: Timor dei initiū dilectōis ei⁹:fidei autē initiū agglutinādū ē ei. Dis plāga triſticia cordis ē: ꝛ oīs malicia nequitia mulieriſ. Et omnē plagā ꝛ nō plagā videbit cordis:et oēm nequitiam ꝛ ñ neqtiā mulieris. ꝛ omneʒ obductum ꝛ nō obductum odiētiuʒ:

d Quā ſpecioſum canicie iudiciū.i.iudicium diſcretionis eſt valde ſpecioſum in canicie.i.in cano capite. e Et p̄ſbyteris.qui legem debent ſcire. f Cognoſcere cōſiliū.i.hēre conſiliū certū ꝛ bonuʒ.
g Quā ſpecioſa ꝛc̄.repetitio ē eiuſdem ſnīe ad maiorem aſſertioneʒ.
h Corona ſenum in multa peritia.i.abundans ſcientia.
i Et gloria illoꝝ timor dei.ſnīe quo ſcia inflat ꝛ ꝑ quem edificat.qꝛ timor filialis ē ānexus caritati. k Nouē inſuſpica.cordis. Hic breuiter ꝑ modū p̄fationis ponunt decē ſtatū actiuoꝝ ꝓficiētia q̄ pleni⁹ in ſequentibus explicāt. Dicit igit.Nouem inſuſpicabilia cordis.i.de q̄ꝝ bonitate nullū cor debʒ dubitare. l Magnificaui.i.magna bona reputaui. m Et decimū dicā in lingua.i.itelligibilr̄ ꝛ apte hoīb⁹ rōe vtentib⁹. n Homo q iocūdat in filijs viuēs. qꝛ videt eos bene morigeratos ꝑ doctrinā ſuaʒ hoc eſt primum.
o Uidens ſubuerſionē inimicoꝝ.reipublice.nā ꝑ hoc boni remanent in quiete.h̄ eſt ſcōm.
p Beatus q habitat cuʒ mliere ſenſata.nā ꝑ hoc delectabilr̄ ꝛ ſancte viuit ī domo ꝓpa.hoc ē tertium. q Et q lingua ſua nō eſt lapſus.nā hoc eſt valde perfectū.Jac.3. Qui nō offendit in vbo hic ꝑfect⁹ eſt vir.hoc eſt q̄rtum. r Et q non ſeruiuit indignis ſe.i.peccatorib⁹ cis ī aliquo malo ꝯſentiendo.hoc ē qntum. s Beat⁹ q iuenit amicū verū.nā amicitia vera de p̄cioſior q̄cūq͂ʒ re poſſeſſa.h̄ ē ſextū. t Et q enarrat iuſticiā.tanq͂ʒ doctor. u Auri audienti.i.homini corde retinenti ꝛ ope adimplenti.h̄ eñi totū redūdat ī bonū magiſtri.hoc ē ſeptimū.
x Quā magnus q inuenit ſapiam.i.ſapidam noticiā de diuinis.h̄ eſt octauū. y Et ſciam.i.noticiam inferioꝝ ꝑ quā recte dirigit ī humanis.hoc eſt nonū. z Sed nō eſt ſup timenteʒ dñm.q.d.timor dei ē filialis maius bonū.ideo ſubditur. a Timor dñi ſup oīa ſe ſuppoſuit.qꝛ alia p̄dicta excellit.ꝛ h̄ eſt decimū.de quo adhuc ſubditur. b Btūs hō ꝛc̄.in ſpe ꝛ ſi nō adhuc in re. c Qui tʒ illū firmiter vſq͂ʒ in finē. d Cui aſſimilabit:q.d.ſilīs ei raro inuenitur.
e Timor dñi initiū dilectiōis ei⁹.nā timor filialis refugit ſeparatōeʒ a deo.ꝛ ꝑ ꝯñs eſt initiū maioris vnionis cū ipſo ꝑ augmētum caritatl.
f Fidei aūt initiū agglutinandū ē ei.ſ.timori qꝛ timor ſubijcit hoīem deo.ꝛ ſilr̄ fides qꝛ captiuat intellectum ī dei obſequium.
g Dis plaga.Premiſſis preambulis.h̄ ꝯñr auctor ꝓſequit intentuʒ de ſtatu actiuoꝝ ad quē ſicut dictū eſt ſpectat cōicatio cū vxore ꝓximus ꝛ ꝯſanguineis iter q̄s ꝓles tʒ p̄mū locū.ideo p̄mo agit de vxore. ſecūdo de ꝓximis.c.27.tertio de filijs.c.30.q̄rto de ꝑſone ſue ꝓpis. 30.c.ibi.Melior ē pauꝑ.Prima in duas.nā p̄mo tractat de vxore mala.ſecūdo de bona.c.ſe.Prima in duas.qꝛ primo agit de mulieris malignitate.ſecūdo de ei⁹ p̄ſumptuoſa temeritate.ibi. Aſcenſus arenoſus.Circa p̄mū p̄mo ꝓponit intentū.d.Dis plaga triſticia cordis ē ꝛc̄. .i.ſicut triſticia cordis ſiue dolor ei⁹ excedit oēm plagaʒ corporis ſiue dolorem.ſic malicia mulieris excedit oēm maliciā hoīs. Quā āt dolor cordis excedat oēm dolorē corꝑis.pʒ ex hoc ꝙ hoīes boni ſuſtinēt magnas plagas ꝛ dolores corꝑis ne incurrāt dolorē mētis ꝑ offenſam ſui creatoris.vt de martyrib⁹ pʒ. h Et oēm pla.h̄ ꝯñter declarat ꝓpoſitū.ſ.ꝙ malicia mlīeris excedit maliciā alioꝝ.Quod p̄ declarat ex ei⁹ latētia.nā malicia apta pōt caueri.nō ſic aūt latēs.ꝛ ſic ē peior. malicia āt mulieris ceteris ē latentior cōiter.ꝛ h̄ ē qō dr̄.Et oēm plagā ꝛc̄.iūgat ſic lr̄a.Et oēm plagā.ſ.corꝑis.Uidebit.ſupple medic⁹.qꝛ pōt illā videre.Et nō plagā cordis.q̄ ē triſticia.qꝛ nō ē ſic viſibilis.
i Et oēm ne.ꝛc̄.q.d.ſilr̄ oēm neqtiā pōt hō ꝑcipere p̄ter nequitiā mulieris.qꝛ magis ipſam palliat appenti amicitia ad virū ſuū.iō ſubdit.
k Et oēʒ obductū ꝛc̄.i.oēʒ palliatōʒ malicie pōt hō ꝑcipere p̄ter palliatōēʒ ꝓditoriā odientiū.ſic amaſa nō ꝑcepit odiū ioab q ſub ſigno

ſalutatõis ⁊ oſculi interfecit eũ.2.Reg.20.q.d.ſic ẽ de muliere mala: q̃ ſignis fictis amicitie operit odium quod habet ad virum.

a Et oẽm vindictã ⁊c̃.i.oẽm vindictã põt hõ ante ꝑcipere ꝑter vindictã inimicoꝝ latentiũ.ſicut amon nõ ꝑcipiens odiũ abſalon ꝯ ipm latens fuit occiſus in cõuiuio in vindictã ſtupri cũ thamar ſorore ſua cõmiſſi.2.Reg.13.q.d.ſic mulier q̃ſi amicabil'r cũ viro ſuo comedens ⁊ bibẽs in ei⁹ morteẽ aliqñ machinat̃.iõ ſubdit̃. b Nõ eſt caput ⁊c̃. q venenũ ꝯgregat in capite vt mordẽdo magis noceat.

c Et nõ ẽ ira.ſupple pīculoſior. d Sup iram mulier.coluber.n.mordẽdo ſibilat ꝑ h̃ oñdens irã ſuã.ſed mulier mala introxicat virũ ſuũ ꝑtendens amicitiã.ꝓpter qđ ſubdit̃. e Cõmorari leoni ⁊ dra.pla.ſ.magis.

f Quã hitare cũ muliere neq̃.q2 leo ⁊ draco añ q̃ʒ noceãt oſtẽdunt irã ſuã.ipſa vͦo ꝑoñdit amicitiã.ideo ſubditur.

g Neq̃tia mu.⁊c̃.nã pro inimicitia ꝑtendit amicitiã:⁊ vñ ꝓcedat h̃ ſubdit̃. h Et occecauit vul.⁊c̃.q occecat̃ ꝑ patellam accẽſam corã oculis ei⁹ poſitã.ſic mulier excecat̃ a cognitiõe boni ⁊ eius oꝑatiõe ꝑ libidinis ardorẽ. i Et q̃ſi ſaccũ oñdet.ſ.vultũ ſuũ.

k In me.ꝓxi.i.ĩ aſpectu viri ſui ⁊ domeſticorũ. ſaccus.n.ſic oñdit̃ ꝙ illđ qđ eſt interi⁹ nõ vr̃.ſic in facie mulieris neq̃ amicitia ꝑtendit̃ ad virũ cũ interi⁹ lateat ꝯriũ.ꝑꝑ qđ ſubdit̃ adhuc. l Ingemuit vir ei⁹.ex ĩfirmitate ſuꝑueniẽte a caſu vl' ex vxoris intoxicatione.

m Et audiẽs.vxor eius nequã. n Suſpirauit.q̃ſi viro ꝯpatiẽs.ſed qm̃ hoc ſuſpiriũ ñ ẽ verũ ſed fictũ.ſubdit̃.Modicũ.⁊ iõ ꝯcludit̃.Breuis oĩs malicia ⁊c̃.

êt oẽʒ vindictã ⁊ nõ vindictam inimicoꝝ. Nõn ẽ caput nequius ſuꝑ caput colubri:ẽt nõ ẽ ira ſuꝑ iraʒ mulieris. Cõmorari leoni ⁊ dracõi placebit:q̃ʒ hitarẽ cũ muliere neq̃. Neq̃tia mulieris imutat faciẽ ei⁹:ẽt obcecauit vultũ ſuũ tãq̃ʒ vrſus:ẽt q̃ſi ſaccũ oñdet ĩ mẽdio ꝓximoꝝ. Ingẽmuit vir ei⁹:ẽt audiẽs ſuſpirauit modicũ. Breuis oĩs malicia ſuꝑ maliciã mulieris:ſors pẽccatoꝝ cadat ſuꝑ illã. Aſcẽnſus harenoſus in pedib⁹ veterani: ſic mulier liguata hoĩ q̇eto. Nẽ reſpicias ĩ mulier ſpeciẽ: ⁊ nõ cõcupiſcas mulierẽ ĩ ſpecie. Mulieris ira ⁊ irreuerẽtia: ⁊ cõfuſiõ magna. Mulier ſi ꝑmatũ hẽat:ꝯtrariã ẽ viro ſuo. Cor hũile ẽt facies triſtis: ⁊ plãga mortiſ:mulier nequã. Man⁹ dẽbiles ẽt genua diſſoluta: mulier q̃ nõ btificat viꝝ ſuũ. A muliere initiũ factũ ẽ peccati: ẽt ꝑ illaʒ oẽs morimur. Nõ deſ aq̃ tue exitũ nec modicũ:nec mlieri nequã venã ꝓdeũdi. Si nõ ãbulauit ad manũ tuã:ꝯfũdẽt te ĩ ꝯſpectu inimicoꝝ. A cãrnib⁹ tuis abſcide illã ne ſẽꝑ te abutat̃.

o Sors pctõꝝ ⁊c̃.i.pena gehẽne q̃ ẽ ſors pctõꝝ.ſic̃ vita glorie ſors ẽ iuſtoꝝ. p Aſcenſus.h̃ ꝯñr deſcribit̃ mulieris male ꝑſũptuoſa temeritas.⁊ ꝑͦ ponit̃ hec ꝑſumptio.2ͦ ei⁹ reꝑſſio.ibi.Nõ des aq̃.Circa ꝑmũ oñdit̃ ei⁹ ꝑſumptio ex loq̃citate.cũ dr̃.Aſcẽſus ha.in pedib⁹ vete. cui graue ẽ aſcẽdere montẽ.ꝑꝑ corꝑis debilitatẽ.ſed qñ mons ẽ harenoſus ⁊ ꝑ ꝯñs lubricus grauiorẽ ſibi aſcenſus. q Sic mu.lin.granis ẽ.Uiro q̇eto.q̃ loq̃citas ꝓuẽit ex ꝑſumptiõe.⁊ qm̃ ex pulchritudine corꝑali ſolẽt mulieres ĩ ꝑſumptionẽ eleuari ſubdit̃. r Ne re. in mu.⁊c̃.⁊ q2 mulier ꝑſumptuoſa de facili ꝯ virũ iraſcitur.ſequitur.

s Mulieris ira ⁊c̃.ad virũ ſuũ. t Confuſio ma.ẽ ſupple viro ſuo cui dʒ ſubeſſe.Geñ.3.Et ſub viri ꝑtãte erit. u Mulier ſi ꝑmatũ hẽat.in domo ex ſua ꝑſumptõe. x Cõtraria ẽ viro ſuo.ĩ vͥbis ⁊ factis.iõ ꝯcludit̃ ex ꝑdictis. y Cor hũile.i.deiectũ interius.

z Et facies tri.exteri⁹. a Et pla.mor.⁊c̃.viro ſuo. b Manuſ debiles.ad oꝑandũ bñ. c Et ge.diſ.i.adulteri ꝯcubitũ.ꝑata ẽ ſupple. d Mulier q̃ nõ bti.virũ ſuũ.i.q̃ ipm vilificat.nã min⁹ dicendo plus ſignificat. e A mu.ini.⁊c̃.vt pʒ Geñ.3. f Et ꝑ illã oẽs morimur.nã mors ẽ pena peccati ꝑmoꝝ ꝑentũ.Geñ.3. g Nõ des aq̃ tue exitũ. Hic ꝯñter ponit̃ ꝑſumptuoſe mulieris reꝑſſio.cũ dr̃.Nõ des aq̃ tue exitũ nec modicũ ⁊c̃.q.d.ſicut ſi aq̃ in ciſterna collecte vel in vaſe ꝯtente det̃ modicũ foramẽ ꝑ qđ poſſit exire euacuat̃ tota ſucceſſiue.ſic mulier mala a bono euacuat̃ tota ſi laxent̃ ei habene.

h Si nõ ambulauerit ad manũ tuã.i.ſʒ tuũ regimẽ. i Cõfũdet te in cõſpectu mi.q derident te.iõ ſubdit̃. k A carnib⁹ tuis abſcide illã.qđ fiebat ꝑ repudiũ tꝑe veteris teſti.⁊ ꝑ ſeꝑatiões a thoro tꝑe noui.⁊ loquitur de muliere incorrigibili.ideo ſubditur.

l Ne ſemper te abutatur.ſupponẽdo ſe alteri.eam nãq̃ʒ retinere eſt peccato ſuo fauere. Ca.XXVI.

m Mulieris bone btũs vir. Hic de muliere bona ꝯñr agit̃. 2ͦ ad loq̃ndũ de mala ſmo ꝯuertit̃.ibi. A trib⁹ timuit cor meũ.3ͦ ad tractãdũ de bõa reuertit̃ ibi.Gratia mulieris.Circa ꝑmũ dr̃.Mulieris bone btũs vir.in ꝯuerſatiõe domeſtica. n Numer⁹ enĩ an.il.du.ꝓlongat̃ enĩ amboꝝ vita ex bonitate ⁊ dilectiõe mutua.⁊ ad idẽ facit qđ ſubditur.

o Mulier fortis.ꝯ peccata. p Oblectat virũ ſuũ.q2 facit eũ delectabil'r viuere. q Et an.vi.il.⁊c̃.vſq̃ʒ in finẽ cũ eo pacifice ꝯuerſando.

XXVI.

Mulieris bone beat⁹ vir: numer⁹.n.ãnoꝝ illoruʒ duplex. Mulier fortis oblectat viꝝ ſuũ:ẽt ãnos vite illius ĩ pace ĩplebit. Pars bõa mulier bona:ĩ parte bona timẽtiuʒ deuʒ dãbit̃ viro ꝓ factis bonis. Diuitis aũt ⁊ pauꝑis cor bonũ: ĩ oĩ tꝑe vũlt⁹ illoꝝ hilaris. A trib⁹ timuit cor meũ: ⁊ in q̃rtõ facies mea metuit. Delaturã ciuitatis: ẽt collectiõeʒ ꝑpli:ẽt calũniã mẽdacẽ:ſuꝑ morteʒ oĩa grauia. Dolor cordis ⁊ luct⁹ mulier zelotipa. In muliere zelotipa flagellũ lingue:oĩb⁹ cõicãſ. Sicũt bouũ iugũ qđ mouet̃: ita ẽt mlier neq̃. Qui tenet illã:quãſi q apꝑhẽdit ſcorpioneʒ. Mulier ebrioſa ira mag̃:ẽt ꝯtumelia ẽt turpitudo illi⁹ nõ teget̃. Fornicãtio mulieriſ ĩ extollẽtia oclo̅ꝝ:ẽt ĩ palpebris illi⁹ ag̃ſcet̃: In filia ñ auẽrtẽte ſe: firma cuſtodiã:nẽ iuẽta occaſione abutat̃ ſe. Ab oĩ irreuerentia oculorũ ei⁹ caue: ⁊ ne mirẽris ſi te neglexerit. Sic viãtor ſitiẽſ ad fõtẽ os aꝑiet ⁊ ãb oĩ aq̃ ꝓxima bi

r Pars bona.coniugy. s Mulier bona.ſupple ẽ. t In ꝑte ⁊c̃.i.ꝓ bõa ꝑte int̃ timẽtes deũ. u Da.viro.a deo. x Pro factis bo.i.ꝓ ſuis meritis.vñ dicit̃ cõiter ꝙ vxor bona ẽ ſpeciale dei donũ. y Diuitis autem ⁊c̃.ſi hẽat vxorẽ bonaʒ.nam pauꝑi ſuffic̃ qđ hʒ ĩ alys.eo ꝙ vxor bõa mai⁹ ẽ bonuʒ.⁊ diues ꝑſuadẽte vxor̃ bona bñ vtit̃ diuitys.ideo ſubditur.

z In oĩ tꝑe.ꝓſperitatis ⁊ aduerſitatis. a Uult⁹ illoꝝ hilaris.eo ꝙ hẽnt ſcãs vxores. b A tribus.h̃ iterponit̃ đ mlĩere mala.vt oppoſita iuxta ſe poſita magiſ eluceſcãt. ſic.n.cõiter ꝓcedi tur in h̃ libro ꝓut ex ꝑcedentib⁹ ⁊ ſequẽtib⁹ ſatis pʒ.⁊ diuidit̃ ĩ duas ꝑtes.ſ.ꝑncipalẽ ⁊ icidẽtalẽ.ſecũda.ibi.In filia.dic̃ igit̃. A trib⁹ timuit cor meũ: tanq̃ʒ a ꝑiculoſis.

c Et ĩ q̃rto fa.mea metuit.q.d.tm̃ ẽ malũ ꝙ timor de ipo nõ põt latere in corde qn apppareat ĩ facie.ſubdit illa.d. d Delaturã ciui.i.ei⁹ ꝓditõʒ.

e Et collectiõem po.i.ꝯſpiratõem ei⁹ ꝯ ꝑncipẽ. f Et ca.mẽ. .i.falſã crimis ipoſitõeʒ. g Sup morteoĩa. iſta tria grauia.⁊ ponit ꝯñr q̃rtũ qđ ẽ grau⁹. h Dolor cor.⁊ luctus.cõtinuus.

i Mulier zelotipa.ſupple ẽ viro ſuo.a quo fraudari ſuſpicat̃.⁊ ſic ꝯ eũ ꝯtinue machinat̃.iõ ſubdit̃. k In mu.⁊c̃.ꝯ virũ ſuũ.

l Oibus cõicans.i.alys vͥris ſe exponẽs. m Sicut bouum iugũ qđ mouet̃.ꝯtinue ꝑꝑ motũ bonũ. n Ita ⁊ mulier neq̃. ꝯtinue mouet̃ ad malũ. o Qui tʒ illã.ſecũ in domo.

p Quaſi q ap.ſcor.q facie blãdit̃ ⁊ cauda pũgit.ſic ⁊ mlĩer neq̃ blãditys allicit ⁊ vſq̃ʒ ad mortẽ pũgit.ſic̃ pʒ de dalida Judi.17. q̃ ſamſonẽ ꝑ blãditias ĩ man⁹ philiſtinoꝝ tradidit. Et q2 tal' mulier đ cõi curſu gule ⁊ ebrietati ſe expõit.ſubdit̃. q Mulier ebri.⁊c̃.i.cã ẽ ire magne viro ſuo.nã ꝯſumit ei⁹ bõa ⁊ reuelat ei⁹ ſecreta.q2 nullũ ſecretũ ẽ vbi regnat ebrietas.ꝓv̇.vlt.⁊ ẽ ẽt adultera. r Et cõ.q̃ litigat cũ viro ſuo. s Et tur.⁊c̃.i.oĩb⁹ apparebit.⁊ q2 tal' ẽ inuerecũda.ſubdit̃. t Cor.mu.⁊c̃.caſta nãq̃ hʒ oculos inclinatos ad terrã. u Et ĩ pal.⁊c̃.nã inhoneſte circũſpicit ⁊ turpia loq̃t̃. x In filia. Hec ẽ ꝑs icidẽtalis ĩ q̃ loq̃t̃ de filia occaſione mr̃is.cui cõiter ꝯformat̃.iõ dr̃.In fi.⁊c̃.a iuuenib⁹ diſſolutis ⁊ a ſpectacul' ĩhoneſtis. y Fir.cu.⁊ ſubdit̃ cã.

z Ne iuẽta oc.i.opportũitate. a Abutat̃ ſe.fornicatori ꝯſẽtiẽdo. b Ab oĩ irre.⁊c̃.i.ne hẽat oculos irreuerẽtes ⁊ vagos. nã h̃ ẽ peſſimũ ſignũ in puella. c Et ne mireris ſi te neglexerit.i.cõtempſerit niſi refrenes ei⁹ irreuerẽtiam ⁊ euagationẽ.iõ ſubdit̃. d Sicut viator ſitiens ad fontẽ os aꝑiet ſtatim cuʒ inuenerit. e Et ab oĩ aqua ꝓxima bibet.i.quã de ꝓximo inueniet ⁊ ſi ſit turbida bibet eã ad ſitis refrigeratiõem.

a Et ꝯ oēm ⁊c.i.i quēlibet locū fornicatiōi aptū. b Sedē. filia dcā vt ſatiſfaciat ſue libidini ſicˀ viator ſue ſiti. c Et ꝯ oēm ſa.⁊c.i reuelabit ſua pudēda oī petēti. Scriptor huiꝰ libri fuit hebreꝰ apud quos vga virilis ſagitta coīter noīat̄. d Donec deficiat.i.vſqꝫ ad mortē ſuā. e Gr̄a mu. Hic reuertitur auctor ad loquēdū de bona muliere.d.Gr̄a mulieris ſedule.i.diligētis erga domū ⁊ deuote circa deū. f Delecta.virū ſuū.vidētē eiꝰ bonū iq̄ delectat̄ ſicˀ i bono ꝓprio.q̄ vir ⁊ vxor ſunt vna caro.

tes ſe ad latrocinia rapinas ⁊ ſilia.⁊ aliq̄n i corpe.nā aliq̄n capiunt̄ ⁊ ſuſpēdunt̄. n Et q̄ q̄.lo.appetitu iordinato. o Auer.ocu.ſuū a iuſtitia. p Sicˀ i me.⁊c.i.ſicˀ palus i medio cōgeriei lapidū fixꝰ hic ⁊ īde pōdere lapidū cōprimit̄. q Sic ⁊ iter me.⁊c.ſ.vēdēs q̄ nitit̄ vēdere vltra iuſtū pciū.⁊ emēs q̄ nitit̄ diminuere de pcio iuſto. r Cōteret̄ cū de.dcli.nā i morte pctōr cōterit̄ ⁊ actꝰ peccādi terminat̄ q̄ tūc ceſſat tp̄s merēdi ⁊ demerēdi. s Si nō i ti. Hic ꝯn̄r ponūt̄ aliq̄ ꝑ q̄ iuſtitia ꝯſuat̄ ⁊ cōfirmat̄.⁊ diuidit̄ i tres ptes. q̄ pmo pōit̄ iuſtitie ꝯſuatio.2°.cōſeruate pbatio.ibi.Vaſa figuli.3°.iuſti decoratio.ibi Si ſeq̄ris.

bet: ēt ꝯ oēʒ palū ſedēbit: ⁊ ꝯtrā oēʒ ſagittā apiet pharetrā dōnec deficiat. Gr̄a mulīeris ſedule delēctabit virꝝ ſuū: ⁊ ōſſa illiꝰ īpinguabit. Diſciplinā illiꝰ dātū dī ē. Mulīer ſēſata ēt tacita: ñ ēſt immutatio erudite anie. Gr̄a ſūp grāʒ: mulier ſcā ⁊ pudorata. Oīſ aūtē pōderatio nō ē digna cōtinētis aie. Sicˀ ſōl oriēs mūdo in altiſſimis dei: ſic mūlieris bōe ſpecies i ornamītū domꝰ eiꝰ. Lucērna ſplēdēs ſup cādelabꝝ ſcm̄: ēt ſpēs faciei ſup etatē ſtabilē. Colūne āuree ſup baſes argēteas: ⁊ pedes firmi ſup plantas ſtabilis mulieris. Fūdāmēta etna ſupra petrā ſolidā: ſic mādata dī i corde mulieris ſancte. XXVII.

In duōbꝰ ꝯtriſtatū ē cor meū: ēt i tertio iracūdia mihi aduenit. Vir bellatōr deficiēs ꝑ inōpiā: ēt vir ſenſatꝰ: ⁊ qui trānſgredit̄ a iuſticia ād pctm̄: dꝰ pauit eū ad rhūpheaʒ. Dūe ſpēs difficilēs ⁊ periculoſe mihi appuerūt. Difficile exūitur negociāſ a negligētia: ⁊ nō iuſtificabit̄ caupo ā peccatis labioꝝ. Propter inopiā mlˀti dēliq̄runt ⁊ q̄ q̄rit lōcupletari āūtit oculū ſuū. Sicˀ i mediō ꝯpagis lapidū palus figit̄: ſic ēt iter mediū vēditiōis ⁊ ēptōis āguſtiabit̄ peccatū. Cōtēret̄ cū delinquēte dlictū. Si nō i timōre dn̄i tenueriſ te iſtant cito ſūbūtet̄ domꝰ tua. Sicˀ i pērcuſſura cribri rēmāebit puluis: ſic apōria hoīs i cogitātu illius. Vāſa figlī ꝓbat fornax. ēt hoīes iuſtos tētatio tribūlatiōis. Sicˀ rūſticatio d ligno oñdit frūctū illiꝰ ſic vbūʒ ex cogitatū cordis hoīs. Añ ſmōnē ñ lāudes virꝝ: h̄.n. tētatio ē hoīuʒ. Si ſeq̄ariſ iuſticiā āpphēdes illā: ⁊ idūeſ q̄ſi pōderē honoriſ ēt ihabitab cū ea et ꝓtēge te i ſēpitnū: ēt i die agnitiōis iueniēs firmamētū. Volatilia ad ſibi ſimilia ꝯueniunt ⁊ vitās ād eos q̄ opant̄ illaʒ reuertet̄. Lēo venatōi iſidiat̄ ſemꝑ: ſic pēccata ōpantibꝰ iniq̄tatē. Hō ſāctūs i ſapientia manet ſicut ſol: nā ſtūltꝰ ſicut luna mutat̄. In mediō iſenſatoruʒ ſerua verbū tempori: in mediō autē cogitantiū aſſiduus eſto. Narrātio peccantiuʒ odioſa: ēt riſuſ illoruʒ in delictis peccati. Loquelā multum iurans

caro. g Et oſſa illiꝰ ⁊c.q̄ ſicˀ ſpiritꝰ triſtis exiccat oſſa. ꝓuer.27.ſic ſpūſ letꝰ medullis īpiguat ea. h Diſci.illius.i bonis moribꝰ. i Datū dei eſt.i.donū dei eſt ſpeciale. k Mulier ſē.corde l Et tacita.ore. m Nō eſt ⁊c.i.viri eruditi. q̄ ꝓ nulla re vellet eaꝫ cōmutare. n Gr̄a ſup grāʒ ⁊c.i.vecunda. nā vecūdia decorat ſcitatē. o Dīs aūt ⁊c.h̄ dr̄ ad reddēdū rōnē de h̄ qd̄ dcm̄ fuerat ꝙ vir eruditꝰ nollet vxorē ſcām cōmutare. q̄ nō poſſet ꝓ ea rē equalētē hēre.⁊ accipit̄ hic aīa ꝓ toto cōiūcto.totū a pte nobiliori denoīando.ſicˀ Exo.i.Oēs aīe q̄ egreſſe ſūt de femore iacob ⁊c. p Sicˀ ſol ⁊c.mūdū illumiat. q Sic mulieris ⁊c.q̄ virꝝ ⁊ familiā dirigit ad vtutē. r Lucer. ſplē.⁊c.illumiat totā ecctiā. s Et ſpe.⁊c.i.pfectam ⁊ maturā ipſā valde decorat. ſic ſupple mulier bona domū ſuā. t Colū.au.⁊c.i.ſicˀ colūne auree ſituate ſup baſes argēteas ſūt pulchre ⁊ firme.ſic pedes mlˀieris ſtabilˀ i vtute ⁊ q̄ nō ē diſcurſiua de domo i domū ē exēpluʒ pulchritudinis ſpūalis ⁊ exterioris honeſtatis. u Fūdamenta eter.⁊c.i.ſicut fūdamēta ſituata ſup petrā ſolidā imobilitant̄. ſic mādata dei in corde mulieris ſcē firmiter radicant̄. Cap. XXVII

x In duobꝰ ⁊c. Poſtq̄ actū ē de ſtatu actiuoꝝ q̄tū ad vxorē.h̄ ꝯn̄r agit̄ de ipſo i reſpectu ad ꝓximuʒ ⁊ diuidit̄ i duas ptes.q̄ pmo oñdit̄ quō actiuꝰ ſe hēre debeat ad ꝓximū gn̄alˀr.2°.q̄liter ad amicū ſpāliter.ibi.Qui denudat. Pria i duas.nā p̊ oñdit̄ ꝙ ꝓximo cōpatiēdū ē i iſfortunijs.2°. ꝙ cū eo agēdū ē iuſte i negocijs.ibi.Due ſpēs.Circa pmū dr̄.In duobꝰ ꝯtriſtatū ē cor meū.ꝑ cōpaſſionē. y Et i ter.⁊c.ꝑ maiorē triſtitiā: eo ꝙ ē maiꝰ iſfortuniū. z Vir bel.q̄ fidelˀr pugnauit.ꝓ republica. a Deficiēs ꝑ iopiā.victꝰ ⁊ veſtitꝰ q̄ ſibi debent̄ a coītate ꝓ ſuis laboribꝰ.pp qd̄ cōpatiēdū ē ſibi ſi deficiat a talibꝰ. b Et vir ſē.cōtēptꝰ.q̄ ſibi debet̄ honor.⁊ iō cōdolēdū ē ſi cōtrariū ſibi fiat. c Et q̄ trā.a iu.in qua diu vixit.

d Ad pec. H̄ ē enī maiꝰ iſfortuniū q̄to iuſtitia a q̄ cadit ē maius bonū q̄ duo p̄dcā.⁊ q̄to pctm̄ ē maiꝰ malū q̄ puatio bonoꝝ ⁊ neceſſarioꝝ.⁊ iō magis ē dolēdū. e Due ſpēs. Hic ꝯn̄r oſtēdit̄ ꝙ cū ꝓximo ē iuſte agēdū.⁊ diuidit̄ i duas ptes.nā p̊ ponunt̄ q̄dā ꝑ q̄ facilˀr a iuſtitia declinat̄.2°.ſbdunt̄ alia ꝑ q̄ ꝯſuat̄.ibi.Si nō i tiore dn̄i.Circa p̊ꝰ dr̄.Due ſpēs.i.duo modi viuēdi. f Difficiles.ad ſuādū iuſtitiā. g Et piculoſe.pp eiꝰ trāſgreſſiōeʒ.⁊ ſbdit q̄ ſūt ille.d. h Difficile exuit̄ ne.a negligētia ſue ſalutˀ q̄ nimis ibiat terrenis lucris. i Et nō iu.⁊c.i.tabernarius. k A pec.la.nā ex freq̄nti iuratiōe icurrit piuriū. l Propter iopiā.q̄ freq̄nter portat̄ ipatiēter. m Multi deli.i aīa couerte

Circa pmum dr̄.Si nō i timore dn̄i tenueris te iſtāter.i.fortiter ⁊ diligēter. t Cito ſub.⁊c.i.edificiū vtutuʒ pp ꝓnitatē ad malum. Gen̄.8.Senſus ⁊ cogitatio humani cordis ꝓna ſūt ad malū ab adoleſcētia ſua.Eſt eni hō ſicˀ nauis i flumie currēte: q̄ niſi fortiter ſurſū ipellat̄ ſeu detineat̄ ſtati deſcendit ꝑ ipetū flumiſ.ſic hō de facili labit̄ ad vitia niſi fortiter ꝑ tiorē dn̄i ſe teneat ꝯ ipulſū fomitis. ⁊ ſic pʒ ꝙ timor iſte ē cōſeruatiuꝰ iuſtitie. Sʒ q̄a poſſet aliquis dicere.de pctō ñ ē mltū curādum q̄ ſtati trāſit actꝰ peccādi.iō ſbdit̄. u Sicˀ i ꝑ.⁊c.i.i foraminibꝰ eius x Rema.pul.i res iutiles.⁊ accipit̄ h̄ ſi ꝑ q̄.nā ibi remanēt lapides feſtuce ⁊ ſilia. y Sic apo.hoīſ.i.anguſtia pctōris. z In cogi.il.nā i eiꝰ ꝯſcia remanet remorſus pcti.q̄ dr̄ vmis ꝯſcie q̄uis trāſierit pcti actꝰ. a Vaſa fi. Hic ꝯn̄r deſcribit̄ iuſtitie probatio cū dr̄.Vaſa figuli ꝓbat fornax.nā illa q̄ ſunt bona ⁊ ꝓbata remanent ⁊ non diſſoluunt̄ ſʒ ibi ſolidant̄.q̄ vo reproba crepāt ⁊ diſſipāt̄. b Et hoīes iu.⁊c.nā ꝑ eā electi i bono cōfirmant̄ ⁊ reprobi ꝑ ipatiētiā frāgunt̄.⁊ q̄ patiētia latēs i corde manifeſtat̄ i ſmone.ſbdit̄. c Sicˀ ruſti.⁊c.i.labor ruſtici circa lignū.ad cꝰ radicē fodit ⁊ mittit fimū vt magis fructificet. d Oñdit fru.il.i.fac̄ appere i effectu. e Sic vbū.iuſtū ꝓcedit. f Ex cogita.⁊c.ſ.iuſti.ſʒ q̄ itētio loq̄ntis non appet plane an̄ finē ſmōis.ſbdit̄. g An̄ ſmo.ſ.cōpletū. h Nō lau.vi.⁊ ſbdit̄ cā.hec enī tētatio ē hoīs.i.ꝓbatio eiꝰ ꝑ h̄ ꝙ appet ſua itētio. i Si ſeq̄ris. Hic ꝯn̄r ponit̄ iuſtitie decoratio q̄ decorat̄ iuſtꝰ ſicˀ pcioſiſſimo ornamēto.cū dr̄.Si ſeq̄ris iuſtitiā.illā exercēdo.

k Apphēdes il.hītū cōſeq̄ndo.nā hītꝰ acq̄rit̄ ꝑ exercitiū actus.

l Et idu.⁊c.⁊ dr̄ a pos qd̄ ē pes.nā ē veſtis lōga attigēs vſqꝫ ad pedes

m Et ihita.i.ipſa tecū hītabit i corde ore ⁊ ope. n Et ꝓte.⁊c.i.a morte eterna. o Et i die agni.i.extremi iudicij i q̊ manifeſtabūt̄ oīa occulta. p Inuenies fir.i.firmū iuſtitie pmiū. q Volatilia ⁊c.hec ē enī ꝓpetas nāe ipſoꝝ. r Et vitas.vite ⁊ iuſtitie.

s Ad eos ⁊c.q̄ xp̄s q̄ ē vitas ⁊ vita eis i pmiū dabit̄.⁊ e cōuerſo opantibꝰ iiuſtitiā pena reddet̄ eterna.iō ſbdit̄. t Leo ve.⁊c.q̄ viuit de carnibꝰ alioꝝ aīaliū. u Sic pec.i.demōes ad pctm̄ iducētes.

x Ope.ini.iſidiant̄ dōec ducāt ad gehēnā.ſʒ q̄n hoīes ſci firmiter ſtāt ꝯ tētatiōes diaboli.ſeq̄t̄. y Hō ſā.⁊c.cuiꝰ lumē nō minuit̄. z Naz ſtul.⁊c.de volito i volitū ⁊ de pctō i pctm̄. a In medio ⁊c.ꝯgruo ad docēdū.nā iſēſati nō ſūt doctrine bōe receptiui. b In me.⁊c. .ſ.legē dei.h̄.ſ.legē dei.i aliq̄bꝰ libris pōit̄.ſʒ ñ ē de textu.ſ.itellˀr tm̄ ⁊ fuit pmo q̄dā gl.iterlinearis ⁊ ꝑ ignorātiā ſcriptoꝝ inſta fuit textui.

c Narra.⁊c.q̄ loquunt̄ de malis eo ꝙ ex abūdātia cordis os loq̄tur. Math.12. d Et riſus ⁊c.q̄ letāt̄ de malis.Vnicuiqꝫ.n.delectabile ē qd̄ cōſonat eiꝰ hītui. e Loq̄la multū iurās horripilatio.⁊c.icutit enī horrorē bonis audiētibꝰ.⁊ ꝑ ꝯn̄s facit horripilationē.

a Et irreuerē.ipſi⁹.nā ibi ē nois dei abuſus. b Obturatio auriū boni eni horrēt h̄ audire ⁊ ſic auertūt aures ſuas vel obturāt.⁊ q᷑ ſic loquētes eſtimātes ſe cōtēni inſurgūt ꝯ bonos.ſubdit̄. c Effuſio ſā.⁊c.i rixa nāq᷑ ſua frequēter ꝓferunt blaſphemias q̄s audire pijs aurib⁹ ē valde graue. d Qui denudat. Hic ꝯñr oñdit̄ qliter acti/uus ſe hēat ad amicos. Et diuidit̄ i duas ptes.q᷑ p̊ iducit auctor ad cō/ſeruationē amicitie.2°ad opa miē.29.c. Pria adhuc i duas.nā p̄mo i ducit ad amicitiā cōſeruādā.2°ad vidictā euitādā.c.ſe. Pria adhuc i duas.q᷑ p̄mo oñdit ꝙ amicitia nō ē ſolueda ꝑ v̄ba.ſcd̄o ꝙ nec ꝑ alia ſi gna.ibi. Annuēs oculo. Circa p̄mū dr̄. Qui de. nudat archana amici ꝑ/dit fidē.i. fidelitatē cuꝫ amico. e Et nō iue/niet ⁊c.nam alij timētes ſic ꝑ eū ſcādalizari me/rito refugiūt ipſū. Ex q̊ pꝫ ꝙ fidelitas in ſecreti cōſeruatōe cuſtos ē ami citie.iō ſubdit̄.
f Dilige ꝓxi.veraciter.
g Et cōiūgere fidē ⁊c.i. fidelitate. h Nō ſi denu.⁊c.i.nō aſſeqris ꝑ fecte recupationē amici tie.iō ſubdit̄. i Sic eni hō q ꝑdit amicū ſuū i morte ipſi⁹.q᷑ non pōt ipſū recupare amplius.
k Sic ⁊ q ꝑ.⁊c.ꝑ denu/dationē ſui ſecreti.q᷑ nō recupat̄ ꝑfecte.⁊ ſubdit̄ exēplū de auicula d̄ ma nu dimiſſa.⁊ pꝫ lr̄a vſq᷑ ibi. l Qm̄ vulnera. ē aīa ei⁹.ſ.amici ex reue latiōe ſui ſecreti.
m Ultra eni nō po.col. ipſū tibi vīculo amicitie ꝑfecte. n Et ma.eſt cō.q᷑ nō ſolū leſus male dicit ſibiipſi ſi ꝑfecte re cōci'ie ſuū ſecretuꝫ re/uelāri:ſꝫ ēt alij homies idē dicūt.maledicat̄ tal' ſi vltra reuelāti ſuuꝫ ſe/cretū ſit familiaris. iō ſbdit̄. o Denudare aūt amici myſteria.i.ſe/creta cōſilia. p De/ſperatio ē aīe iſe.i.hois ſecretū ꝑdētis q᷑ nō oꝫ

horripilationē capiti ſtatuet: ⁊ irreūerētia ipſi⁹ obtūratio auriū. Effuſiō ſāguinis i rixa ſupboꝝ: ⁊ maledictio illoꝝ audit⁹ ḡuis. Qui dēnudat archana amici: fi/dē ꝑdit: ⁊ ñ iūeniet amicū ad ani mū ſuū. Dilige ꝓximūꝫ: ⁊ ꝯiūn/gere fide cū illo. Qd̄ ſi denūda/ueris abſcōſa illi⁹: ñ ꝑſeqris poſt eū. Sicūt.n.hō q ꝑdit amicū ſuū ſic ⁊ qūi ꝑdit amicitiā ꝓximi ſui. Et ſicut q dimittit auē de manu ſua: ſic q reliqſti ꝓximū tuū: ⁊ ñ eū capies. Nō illū ſeq̄ris: qm̄ lō/ge abeſt. Effugit.n. q̄ſi caprea d̄ laq̄o: qm̄ vūlnerata ē aīa ei⁹. Ul trā eū nō poteris colligare: ⁊ mā ledicti eſt ꝯcordatio. Dēnudare āt amici myſteria: d̄ſpātio ē aīe i felic̄. Annūēs oclo fabricat iniq̄ ēt nemo eū abijciet. In ꝯſpēctu oclo᷑ tuo᷑ ꝯculcabit os ſuū: ēt ſup ſmōes tuos admirabit̄. Nō uiſſime aūt ꝑuertet os ſuū: ⁊ in ſierb̄ tuis dabit ſcādalū. Multa audiui ēt ñ coeq̄ui ei: ⁊ dn̄s odi et illū. Qūi i altū mittit lapidē: ſu ꝑ caput ei⁹ cadēt: et plaga dōlo/ſa doloſi diuidēt vl̄nera. Et q fo ūeā fodit. icidet i eaꝫ: ⁊ q ſtatuit lapidē ꝓximo ſuo offēdet i eo: ⁊ q laqueū alij pōit: ꝑibit i illo. Fa ciēti neq̄ſſimū ꝯſiliū: ſup ipm̄ de uoluet̄: ⁊ ñ ágnoſcet vñ adūeni

ſpare p̄ſtine reformationē ꝑfectā amicitie. q Annuēs ocu. Hic ꝯñr agit̄ de ſolōne amicitie ꝑ ſigna.d. Annuēs oculo fabricat iniq̄.ꝯ illū q credit illū amicū verū.iō ſubdit̄. r Et nemo ⁊c.q᷑ credens eū eē ſuū amicū tꝫ eū ſecū. s In cōſpec.⁊c.loq̄ns tibi placētia.
t Et ſup.⁊c.i.ad mōuꝫ mirari ſe finget tāq̄ꝫ dixeris v̄ba ſapie ꝓfūde vt ſic magis te decipiat. u Nouiſſi.aūt ⁊c.ad ꝯriū. x Et in v̄bis tuis ⁊c. vituperādo ea tanq̄ꝫ ſtulta ⁊ mala q̄ p̄us videbat̄ reputare ar dua ⁊ bona. y Multa audi.ſ.mala.⁊ i h̄ loq̄tur auctor.
z Et nō coeq̄ui ei i malitie iſti⁹.ſ.ꝓditoris nō reputaui aliā equale/re.⁊ q᷑ tales ꝓditiones ſolēt redire ſup capita ꝓditoꝝ.ſubditur.
a Qui i al.⁊c.directe ſup ſe. b Sup ea.ei⁹ca.ſic eni aliqñ ꝯtingit
c Et plaga do.i.dānū qd̄cūq᷑ a doloſo ꝓcuratū alteri. d Doloſi diui.vul.i.multiplicabit ſup eū mala. e Et q foueā ⁊c.repetitio ē eiuſdē ſnie ꝑ alia exēpla.⁊ pꝫ ſnia vſq᷑ ibi. f Et nō agnoſ.ipe do loſus. g Uñ adueniet illi.nā h̄ fit coiter ex dīna ꝓuidetia ⁊ ꝓter opinionē hoīum. h Illuſio ⁊ iꝓpꝛiū ſup.i.q̄ a ſupbis humilibus ⁊ paupib⁹ iferunt̄ i v̄bis ⁊ vidicta i factis. i Sicut leo ⁊c.ad penā gehēne. k Laq̄o ſ.diaboli. l Peribūt ⁊c.corpali ſiue ſpūali nā talis letitia ē directe ꝯria caritati ꝓximi. m Dolor aūt ⁊c.an teq̄ꝫ morian̄t.hoc eni aliqñ cōtigit.ſicut pꝫ de antiocho epiphane.2. Mach.9.⁊ de herode Actl.12. n Ira.q̄ ē ꝑ vitiū. o Et furor q ē exceſſus notabilis ire. p Utraq᷑ execrabi.⁊c.nā hō ē aīal mā ſuetū nā. q Et vir pec.⁊c.i.cōtinebit itra ſe vtrūq᷑.nam vas eſt

cōtentiuum malitie. Capitulum. XXVIII.
r Qui vindicari vult ⁊c. Hic ꝯñr auctor iducit ad euitatio/nē vidicte.⁊ diuidit̄ i duas ptes.q᷑ p̄mo iducit ad vitan dū vidictā.ſcd̄o ad vitādū aliq̄ q̄ ſequunt̄ ad.ipſaꝫ.ibi. Abſtine te a lite. Circa p̄mū dicit. Qui vindicari vult.de illatis ſibi iniurijs.h̄ eni malū ē ſi fiat zelo vindicte.ſi aūt aliqs hoc ve lit zelo iuſtitie ⁊ cū debitis circūſtātijs nō ē malū.loq̄tur tñ hic ſcriptura de p̄mo tm̄.iō ſubdit̄. s A dn̄o iueni.vidi.i.recipi et. t Et pctā ⁊c. ꝑ ſuā iuſtitiā graui us punieda.
u Relinque proxi mo tuo nocēti te.ſ. offēſam q̄ ſemp eſt remittēda. Remit tere v̄o iniuriā nō ē neceſſ.tatis.ſed ſu/per erogationis.⁊ aliqñ nō expedit eā remittere.ſ.qñ iniu nās accipit maiorē audaciā iniuriādi. ⁊ alij occaſiōeꝫ ſilia faciendi.ſcriptura tñ h̄ loquit̄ de offē ſa.⁊ pꝫ ſnia vſq᷑ ibi
x Memēto no.i. mortis. y Et d̄ ſine inimicari.ini/micitia eni ſemꝑ ē mala.q᷑ caritati ꝓ ximi ꝯria. Ois eniꝫ ꝓxim⁹ ē ex caritate diligēdus.⁊ ex hoc pꝫ qd̄ dictū eſt.ſ.ꝙ ſcriptura loq̄tur d̄ remiſſiōe offēſe.nā retinēs offēſā reti/net inimicitiā.
z Tabitudo eniꝫ.ſ. defectio in bono.
a Et mors.i.pecca tū mortale.
b Imminēt i mā.ſ.dei.ſꝫ magis ꝯriū q᷑ mādata affirma tiua iducūt ad ꝑfe ctū in bono.negati ua v̄o ad declinan/dū a malo.
c Memorare ⁊c. ira q̄ ē ꝑ vitiū. tior eni dei ē q̄ſi qd̄daꝫ frenuꝫ ab ipſa reti

et illi. Illūſio ⁊ iꝓpꝛiū ſupboꝝ ⁊ vidicta: ſic lēo iſidiabit̄ illi. La quēo ꝑibūnt q oblectāt̄ caſu iu/ſtorum: dōlor autē ꝯſumet illos añq̄ꝫ morian̄t. Irā ēt furor vtq᷑ ēxecrabilia ſūt: ⁊ ūir peccator cō tinens erit illorum. XXVIII.
Qui vidicāri vult: ā dn̄o iueniet vindictā: ēt pctā illi⁹ ſuās ſuabit. Relinq̄ ꝓximo tuo nocēti te: ⁊ tūc depcā ti tibi peccata ſoluēt̄. Hō hoi re/ſuat irā: ⁊ a deo q̄rit medelam? In hoie ſimilē ſibi ñ hꝫ miſcor/diā: ⁊ d̄ peccatis ſuis depcatur? Ipſe dū caro ſit reſuat irā: ⁊ ꝓ/pitiationē petit a deo. Quis exo rabit ꝓ delicꝫ illi⁹? Memētō no uiſſimoꝝ: ēt d̄ſine inimicari. Ta bitūdo.n. ēt mors iminūēt i mā datꝫ ei⁹. Memōrare timorē dei: ⁊ ñ iraſcaris ꝓximo. Memōra/re teſtamētuꝫ altiſſimi: ⁊ d̄ſpice ignorantiam ꝓximi. Abſtinē te a lite: ⁊ minues peccata. Hōmo eni iracūdus: incēndit liteꝫ: ⁊ vir peccatōr turbābit amicos: ⁊ in medio pacē habentiuꝫ immittit inimicitiaꝫ. Scd̄m eniꝫ lignā ſil ue: ſic ignis exardeſcit: ēt ſm̄ vir tutem hominis ſic iracūndia illi us erit: ēt ſcd̄m ſubſtantiam ſu am ēxaltabit iram ſuam. Certa/men feſtinatūꝫ incēndit ignem:

nēs aium d Memorare te.al.⁊c.i.offēſā tibi illatā a ꝓxio. iputabis ei⁹ ignorātie ignoſcēdo ⁊ dādo eā obliuioni. Leuit.19. Nō q̄ras vltionē nec memor eris iniurie ciuiū tuoꝝ. e Ab ſtine te a lite ⁊ minues pctā. Hic ꝯñr iducit ad euitandū aliq̄ q̄ ſequunt̄ ad appetitū vidicte q̄ ſūt cōtētio i apto: ⁊ detractio in occulto. Igit̄ p̄mo iducit ad euitationem p̄mi.ſcd̄o ſcd̄i.ibi. Su ſurro. Circa p̄mū dr̄. Abſtine te a lite ⁊ minues pctā.nā hoc ē ſu pererogatiōis.vt dictū ē ſupra. f Hō eni ira.i.ad irā ꝓnus.
g Incēdit litē.ipſā cōmouēdo ⁊ cōmotā augmētādo.
h Et vir pec.i.diſcordiarū ſeminator q dr̄ pctōr abſolute quaſi antonomatice loq̄ndo de pctis q̄ ſūt ꝯ ꝓximū: eo ꝙ amicitia ē maximū bonū. i Turbabit ami.qd̄ ē deteſtabile apud deū q᷑ maxime ꝯriat̄ caritati ꝓximi. k Scd̄ꝫ eni ⁊c.ſic ignis ex ardeſcit pluralitas eni lignoꝝ facit mai⁹ icēdiū. l Et ſm̄ ⁊c. .i.excellētiā ei⁹ ab eo eſtimatā. m Sic iracūdia illius erit. Dicit enim phus.2.rhetorice.ꝙ paruipenſio iniuſta ſm̄ eſtima tionem paruipēſi eſt cauſa ire.ꝓpter qd̄ glibet excellens in aliq̄ re ſm̄ veritatem vel ſuam eſtimationē magis iraſcit̄ ſi paruipē datur in illa.vt miles in militia.clericus in litteratura.⁊ ſic de alijs. n Et ſm̄ ſuam ſubſtātiam.i.quātitatē opulentie ſue.
o Exaltabit irā ſuā.deducēdo eā ad effectū ꝑ vindictā.naꝫ ira eſt appetit⁹ vindicte. p Certamē feſti.i.cōtētio cito prorū/pēs ad opprobria ⁊ ꝯuitia. q Incē. ignē.iracūdie ⁊ furoris.

a Et lis feſtinās.i.prūpēs de vbis ad vbera. b Effūdit ſanguinē.p vulneratione. c Et ligua teſti.dicēs vindica te bñ meruit. d Adducet mor.ex talib⁹ eni vbis aliqs pcedit ad morte alteri⁹ q vberatiōe fuiſſet cōtēt⁹. e Si ſuffla.i.vbum ad excitationē irati ptuleris. f Quaſi ignis ex.i.irā magis iflāmabit. g Et ſi expueris ſup illā.ſ.liguā cōteſtātē vel excitātē oñdēdo q ſit mala. h Extinguet.ſ.ignis iracūdie ⁊ furoris. i Utraqȝ ex ore pficiſcunt.ſ.vbū irā accēdēs ⁊ vbuȝ eā refrenās. ſic venenum ⁊ tiriaca ex eodē pcedūt.

iniqs tñ.iō ſubdit.Et q dereliquūt dñm icidēt i illā. t Et exardebit i illis.i.pfecte ardebit i iferno.pp qd dïues epulo magis cruciabat i lingua. Luce.16.q iter epulas pcedebat ad vba detractionis ⁊ blaſphemie. u Sepi aures tu. Hic iduc ad euitādū detractionē ex pte auditoris.d.Sepi aures tuas ſpinis.detractiōes declinando ⁊ detractores acriter arguēdo. x Et ori tuo ⁊c.diſcreti filētij vt loquaris ⁊ taceas tpe cōpetēti. y Et feras au.tu.ne itrēt ibi verba mala. z Aurū tuū.i.aurū tue ſapie. a Et argētū.tue eloquētie. b Cōfla.i.fic tēpera ⁊ diſpone q taceas ⁊ loqris ea q ſūt tacēda ⁊ dicēda ⁊ cū debitis circūſtātijs. c Et attē. diligēter i vbis tuis.

k Suſurro. Hic cōſequēter iduc ad detteſtatione ⁊ fugā detractiōis oſtēdēdo malū ipſi⁹.⁊ primo ex pte detrahētis. ſcdo ex pte audientis.ibi.Sepi aure s. pmū fac cū d.Suſurro.q detrahet alteri latēter.
l Et bilinguis.q dicit vnū i pñtia ⁊ aliud i abſētia.
m Maledi.erit.a deo ⁊ hoib⁹.
n Multos eni tur.pa.bñ.iter ipſos diſcordias ſeminādo
o Lingua ter.q ſeminat diſcordias.ē enim tertia ſeu media iter liguas illorū quos diſcordat.
p Multos cōmo.ſ.ad diſſēſionē nō ſolū duos vel tres. ſ aliqñ totā ciuitatē ⁊ aliqñ totū vnū pplm ſiue gētē.
q Et diſ.⁊c.nā p talēs diſſēſiōes plres fugiunt de ciuitatib⁹ ⁊ terris. r Ciuitates muratas diſtrū deſtru.ſic p⁊ i lōbardia ⁊ plib⁹ alijs terris. s Et domⁿma.ef.ſic p⁊ i ciuitatib⁹ lōbardie.

Et lis feſtinās effūdit ſāguineȝ: ⁊ ligua teſtificās adducet mortē. Si ſufflaueris qſi ignis exardebit: ⁊ ſi expueris ſup illā extinguet. Utraqȝ ex ore pficiſcūt. Suſurro ēt bilinguis maledict⁹: multos eni turbauit pacē hñtes. Liguā tertia mltōs cōmonit: ēt diſpſit illos de gēte i gēte. Ciuitates muratas diuitū dſtruxit ēt domos magnatoꝝ effodit. Uirtūtes ppłoꝝ ↄcidit: ⁊ gentes fortes diſſoluit. Ligua tertia mlieres uitās eiecit: ⁊ puauit illas laborib⁹ ſuis. Qui reſpicit illā: ñ hēbit requiē: nec hābebit amicū i quo requieſcat. Flagelli plaga liuorē fac: plaga aūt ligue ↄminuet oſſa. Multi ceciderūt i ore gladij: ſ nōn ſic qſi q iterierūt p liguā ſuā. Beat⁹ q tect⁹ ē a lingua neqȝ: qui i racūdia illius nō trāſiuit ⁊ qui nōn traxit iugū illi⁹: ⁊ i viclis ei⁹ ñ ē ligat⁹. Iugū.n.illi⁹ iugū ferreū ē: ⁊ viculū illi⁹ viculū ereū ē. mors illi⁹ mors neqſſima: ēt vtil' poti⁹ ifer⁹ q̄ illa. Perſeuerātia illi⁹ ñ pmanēbit: ſ obtinebit vias iniuſtoꝝ. In flāmā ſua ñ ↄburet iuſtos. Qui dēreliquūt dñȝ icidēt i illā: ēt exardebit i ill' ⁊ ñ extinguet: ⁊ imittet' i illos qſi leo ⁊ qſi pardus ledet illos. Sēpi aures tuas ſpinis: ⁊ liguā neqȝ noli audire: ēt ori tuo facito oſtia: ⁊ ferās auribus tuis. Aūꝝ tuū ēt argētū tuū ↄflā ⁊ verbis tuis facito ſtaterā: ⁊ frenos ori tuo rectos: ⁊ āttēde nē forte labaris i ligua: ⁊ cādas i ↄſpcū inimicoꝝ inſidiātiū tibi: ēt ſit caſus tu⁹ iſanabilis i morte. XXIX.

Qui fāc miſicordiā: fenerat primo ſuo ēt q pualet manu: mādāta ſuat. Fenerare primo tuo i tpe neceſſitatis illi⁹: ēt iter redde primo i tpe ſuo. Cōfirmā verbū ⁊ fideli'r age cū illo. ēt i oi tpe iuenies qd tibi neceſſariū ē. Multi qſi inuētionē eſtimāuerūt fen⁹: ēt pſtiterūt moleſtiā his q ſe adiuuerunt Dōnec accipiāt oſculant manus dātis: ⁊ in pmiſſiōib⁹ humiliant vocē ſuā. Et in tpē redditiōis poſtūlabit tēpus: ēt lōquet verba tedij: ēt murmurationū: et tēpus cauſabit. Si āt potuerit reddē aduerſabit. Sōlidi vix reddet dimidiū: ⁊ ↄpūtabit illō qſi iuētionē. Si aūtē frāudabit illū pecūia ſua: ⁊ pōſſidebit illū inimicū gratis: Et ↄuitia ⁊ maledicta reddet illi: ⁊ p honore ⁊ bñficio reddet illi ↄtumeliā. Multi ñ cā negtie

d Ne forte labaris i lingua.q cito labit ⁊ defic i loqndo eo q ſita ē in lubrico. e Et cadas i cō.⁊c.ſ.demonū.vñ ſubdit. f Et ſi ca.tu⁹ in ſa.i morte gehēne a qua nulla eſt redemptio. Capitulū. XXIX.
g Qui facit miam. Poſtq auctori dixit ad obſeruationē amicitie. h ñr iduc ad opa mie.⁊ diuidit i duas ptes.nā pmo ponit hec iductio.ſcdo cautele adhibitio.ibi. Initiū vite.Pria in tres nā pmo iducit ad ſubueniēdū primo p accōmodatione.ſcdo p elemoſyne datione.ibi.Multi. tertio p fideiuſſionē.ibi Uir bon⁹ Circa pmū dicit. Qui facit miam fenerat primo ſuo.i.accomodat i ſua neceſſitate. frequēter eni i h libro ⁊ i pūerbys ſalomōis accipit fenerari p accōmodare vt ſupra dictū eſt. Qñ nāqȝ prim⁹ nō ē ſic depaupat⁹ qn pbabil'r appeat q poterit reſtituere: ſibi ſubueniri dȝ p accōmodationem.
h Et q pualet manu.i.i poteſtate ad dādum largiter.

vbi dom⁹ illoꝝ q.de ciuitatib⁹ fugant a remanētib⁹ deſtruunt. t Uirtu.po.cō.i.ad nihilū reduc. u Ligua ter.vetule mediatricis adulteroꝝ. x Mulieres vitas.i.honeſtas.⁊ dr vere vir⁹ verita vitū. a vero: vere ris.qſi timens verecūdiā. Alij libri hñt. Uiratas.i.hñtes viros. y Eiecit.de dōib⁹ viroꝝ ſuoꝝ ſeqndo adulterū. z Et puauit ⁊c.i.bonis domeſticis i qb⁹ laborauerāt. a Qui reſpicit illā.i.q attēdit ad liguā tertiā. b Nō hēbit re.nā ligua tertia diſſoluere nitit verā amicitiā.iō ſubdit. c Nec hēbit ⁊c.i.i q vaciter cōfidat.pp qd ſeqtur. d. Flagelli pla.⁊c.exteri⁹ i cute. e Plaga aūt ligue cō.oſ.i.grauior ē.q vulnerat iteri⁹ i corde. f Multi ce.in ore gla.i.mortui ſūt p gladiū malē. g Sȝ nō ſic ⁊c.q iſti mortui ſūt morte culpe q peior ē morte corpali.⁊ cū h moriunt ſi nō peniteāt mor te gehēne.pp qd ſubdit. h Btūs q tect⁹ eſt clypeo prudentie. i A ligua neqȝ ipſā repellēdo. k Qui i ira.⁊c.i.i pctm qd ē ire dci puocatiuū.qd dr ēt i iracūdia ligue nequā inqtū ipſa ducit ad pctm. l Et q ⁊c.ſupponēdo ſe ei⁹ pſuaſioni. m Iugū eni ⁊c.i.durū.q duc ad ifernū.iō ſubdit. n Mors illius mors ne.nā mors gehēne ē peſſima. o Et vtilis po.ife.q il.i.min⁹ malus q illa.nā noie iferi ſignificat h pena tñ q minus malū ē q pctm mortale h ſignificatū noie ligue male.malū eni culpe mortalis ē puatio boni diui.qd ē ifinitū.malū aūt pene ſēſibilis ē puatio boni creati.pp qd min⁹ hȝ de rōne mali.
p Perſeue.il.i.ligue male. q Nō pmanebit.ſ.diu i vita pñti q breuis ē. r Sȝ obtinebit ⁊c.deſcēdēdo ad formētū eternū. s In flāma ſua nō cō.iu.i.nō iflāmabit eos ad pctm.ſed

i Mādata ſeruat.non ſolum accōmodando ſed etiam tribuēdo. k Et iterum redde primo.tu qui accepiſti per accōmodationē. l Cōfirma verbū.quo pmiſiſti ſibi reddere per effectū. m Et in omni tpe inuenies qd tibi neceſſarium eſt.nam hoies libēter accōmodāt illis qui bñ reddūt. ſed q plurimi ↄriū faciūt.ſubdit. n Multi qſi inuētionē.rei vage que cōcedit occupāti in quā nō cadit reſtitutio. o Eſtimauerunt fenus.i.rem accōmodatā reſtituere nolētes ipſam.
p Et preſtiterūt moleſtiā his qui ſe adiuuerūt.reddētes malum pro bono. q Donec accipiāt oſculant manus.i.faciūt reuerētiam ⁊ pmiſſiones magnas illi a quo volūt aliqd accipe mutuo vt extorqre poſſint. r Et in tpe redditionis.i.in quo ſic accipiens promiſit reddere. s Poſtulabit tēpus.ſ.dilationis. t Et loquet vba tedij.i.vba tedioſa accomodāti. u Et murmurationū.dicens q nimis aſpe repetat debitū. x Et tps cauſabit.dicēs q fuit nimis carum vel aliqd huiuſmodi ad retardādum ſolutionē debiti.
y Solidi vix reddet dimidiū.pma vice cuȝ tñ recepit ſimul magnā ſūmam. z Et cōputabit illud qſi inuētionē.i.qſi nō teneret ad reſtōnē. a Sin aūt.i.ſi nō poſſit ſic detinere qd ē ſibi accomodatū b Fraudabit ⁊c.falſā pecuniā p vera ſibi reddēdo: vel debitū total'r negādo. c Et poſſidebit illū inimicū gra.i.accomodās hēbit illū cui accōmodauit inimicum ſine cauſa. d Et cōuitia ⁊ maledicta ⁊c.i.reddet accōmodāti mala pro bonis. e Multi nō cauſa negtie. Hic cōſequēter inducit ad ſubueniēdum primo per elemoſynē dationē.⁊ continuando ſe ad predicta dicit. Multi non cauſa nequitie.i.duritie ad proximum.

a Nō fenerati ſūt.i.nō miſerūt accōmodare ꝓximo. b Sꝫ frau.⁊c. ſiē dāni ē i pte imediate pcedēti. c Uerūtñ ⁊c.i.paupiorē debitorē. d Fortior eſto.largitate. e Et ꝑ elemo.i.ꝓ debito qđ in tali caſu i elemoſynā ē cōuertēdū. f Nō trahas illū.ad iudicium vt cōpellat̄ reddere debitū. g Propter mā.ſ.dñi q mādauit vni cuiqꝫ de ꝓximo ſuo ſubleuādo. h Aſſume pau.ipſū adiuuando. i Perde pecu.⁊c.cōſumēdo eā in neceſſitate eoꝝ.lꝫ eni i h̄ ꝯſumet̄ur.tñ mai⁹ bonū ꝓ ea reddet̄. k Et nō abſcō.⁊c.theſaurizādo in terra ſꝫ i celo ꝑ elemoſine dationē.iō ſubditur. Pone theſaurū tuūꝫ i p̄ceptis altiſſimi ⁊ ꝓderit tibi magis q̄ꝫ aurū.⁊ pꝫ. l Cōclude ele.⁊c.ipſuꝫ deſolatū ꝑ elemoſynam tuā cōſolādo. m Et hec ⁊c.ſ.te libari a deo. n Elemoſyna viri ⁊c. i ſacculo reponunt̄ ea q̄ i tpe neceſſitatꝫ reſumūtur.ſic i morte qñ deficiunt bona p̄ntis vite ſubuenit meritūꝫ elemoſyne.q2 ſic dic̄ Aug. Sola miſa comes ē defūctoꝝ. o Et grāꝫ ho.i.grāꝫ dei dataꝫ hoi. p Quaſi pu.cōſer.in p̄nti vita. q Et poſtea reſur.ꝑ repetitionē p̄mij in alia vita r Et retri.⁊c.i.faciet a deo retribui. s Uni cuiqꝫ i caput il.q2 ſꝫ maioritatē ⁊ minoritatem mīe in p̄mio retribuet̄. plus ⁊ min⁹ vnicuiqꝫ. t Sup ſcutū poté.qđ ē armatura ad defēdēdū. u Et ſup lā.q ē armatura ad iuadēdū. x Aduer.ini. tuū.ſ.diabolū. y Pugna.⁊c. ꝓtegēdo i ei⁹ tētatiōib⁹. ⁊ ēt ipſū ꝑ victoriam repellēdo. z Uir bon⁹. Hic ꝯñr oñdit q̄liter ſb ueniēdū ſit ꝓxio ꝑ fideiuſſionē.nā ꝑ h̄ aliqñ ꝓxim⁹ euadit dānuꝫ magnū vel cōfuſionē. Dicit igit̄. Uir bon⁹ fac̄ fideꝫ ꝓximo ſuo ꝓ ipſo i neceſſitate fideiubēdo.

nōn fenerati ſūt: ſꝫ fraūdari gratis timuerūt. Uērūtñ ſup humilem aio fortiōr eſto: ēt ꝑ elemoſyna ñ trāhas illū. Prōpter mādatū aſſumē paupeꝫ: ⁊ ꝓpter inopiam ei⁹ ne dimittas eū vacuū. Pērde pecuniā ꝓpter frēꝫ ⁊ amicū: ēt ñ abſcōdas illā ſub lapide i ꝑditionē. Pone theſauꝝ tuū i p̄ceptis altiſſimi: ⁊ ꝓderit tibi magis q̄ꝫ auruꝫ. Cōcludē elemoſynā i corde pauperis: ēt h̄ ꝓ te exorabit ab oi malo. Elēmoſyna viri q̄ſi ſaccu lus cū ipo: ēt grāꝫ hoīs q̄ſi pūpillā ꝯſeruabit: ⁊ poſtea reſurget ⁊ rētribuet illis retributiōeꝫ vnicuiqꝫ i caput illoꝝ. Sū ꝑ ſcutū potē tis: ēt ſup lāceā: aduerſus inimicū tuū pugnābit. Uir bōn⁹ fideꝫ facit ꝓximo ſuo ēt q ꝑdiderit cōfuſiōnē dereliquet ſibi. Grām fideiūſſoris ne obliuiſcaris: dēdit eni ꝓ te aiam ſuā. Reprōmiſſorē fugit pēccator ⁊ imūdus. Bonā reꝓmiſſoris ſibi aſcribit peccator: ⁊ igrāt⁹ ſēſu dērelinqt libantē ſe. Uir rēꝓmittit de ꝓximo ſuo: ēt cū ꝑdiderit rēuerētiā drēliquet̄ ab eo. Rēpormiſſio neqſſima multōs ꝑdidit diligētes: ⁊ ꝯmōuit illos q̄ſi fluct⁹ marꝫ. Uirōs potētes gyrās migrare fecit

a Et q ꝑdiderit.ſ.fidē erga ꝓximū intātū diſcredēs ei q̄ nō vult fideiubere ꝓ ipſo. b Cōfuſionē ⁊c.i.dimittet ꝓximū ſuū cōfūdi. Si aūt li ſibi referat̄ ad nolētē fideiubere.ſic ē ſēſus. Cōfuſionē derelinqt ſibi.i.pctm̄ icurret ꝑ qđ cōfūdet̄ corā deo ⁊ ēt corā hoīb⁹ ē ſibi cōfuſibile ꝓximo i neceſſitate ſic diffidere. Cōſequēter iformat illū ꝓ q̄ fideiubet̄.d. c Grām fide.⁊c.ſꝫ cogita de ei⁹ libatiōe. d Dedit eni ⁊c.obligādo ꝓ te illud qđ ē ſibi neceſſariū ad vitā ſuſtētādā.⁊ qm̄ igrati faciūt ꝯtrariū.ſubdit̄. e Repromiſſorē.i.fideiuſſorē. f Fugit pec.⁊c. nolēs eū libare. g Bona repro.ſibi aſcri.pec.d.q̄ fideiuſſor tenebat̄ ei i tātū vel h̄9. h Et igra.ſē.q nō recognoſcit bona fideiuſſoris. i Derelinqt ⁊c.dimittēs fideiuſſorē ſuū tractari dure ab ipo creditore. k Uir re.de ꝓxi.ſuo.i.fideiubet ꝓ eo. l Et cū ꝑdiderit.ſ.ꝓxim⁹ ꝓ q̄ fideiuſſit. m Reuerētiā.i.vecūdiā coraꝫ deo ⁊ hoīb⁹. n Derelinqtur ab eo.ſ.fideiuſſor mō p̄dcō. ideo ſubdit̄. o Repromiſſio ne.q̄ ꝓxim⁹ ꝑmittebat fallaciter libare fideiuſſorē. p Multos ꝑ.⁊c.i.deſtruxit bona amicoꝝ fideiubētiū. q Et cō. il.q̄ſi flu.ma.nā ꝑ h̄ icurrūt ſepe fideiubētes tēpeſtates tribl'ationis r Uiros ⁊c.nā ꝑ h̄ expellunt̄ aliqñ de ſuis hereditatib⁹. s Et va. ſūt ⁊c.nā aliqñ fugiūt de terra ne capiant̄ ⁊ icarcerent̄ ꝓ debitꝫ illoꝝ ꝓ qb⁹ fideiuſſerūt.⁊ q2 de⁹ aliqñ dimittit hoiem talē icurrere tribl'ationē ꝓ pctis ſuis p̄teritis.ſbdit̄. t Pctōr ⁊c.qđ fit ꝑ fideiuſſiōeꝫ i q̄ ꝓmittit ſe ꝓ alio ſoluere ſi deficiat.⁊ dr̄ ꝓmiſſio nequā.inq̄ꝫtū ex ea ꝯtigūt ſibi mala. u Et q co.⁊c.vltra poſſibilitatē ſuā. x In cidet i iu.ad qđ trahit̄ ꝓꝑ obligationē fcāꝫ.iō ſbdit̄. y Recu.⁊c. ſbueniēdo ei ꝑ fideiuſſionē ita tñ q̄ ꝑ h̄ ñ icurras dcāꝫ tribulationē.

iō ſbdit̄. z Et attē.⁊c.i p̄dcā mala.⁊ ſic pꝫ q̄ fideiuſſio nō ē leuiter ſꝫ cū magno pōdere faciēda. a Initiū vite. Hic ꝯñr circa mīe opa ponit̄ cautela ⁊ maxie circa hoſpitalitatē.nā ꝑ hoſpites fictos ⁊ malos m'ti recipiētes eos fuerūt defraudati. igr̄ p̄mo iduc̄ hoieꝫ ad ſic viuēdū ſobrie q̄ nō icurrat neceſſitatem diſcurrēdi ⁊ apđ extneos hoſpitari.d. Initiū vite hoīs aq̄ ⁊ panis .i.pot⁹ ⁊ cib⁹ moderat⁹.nā frequēter i ſcriptura noīe panis ⁊ aq̄ itell'r cib⁹ ⁊ pot⁹ gñal'r.vñ.4.Reg.6. Appone eis panē ⁊ aquā. ⁊ ſbdit̄.⁊ appoſita eſt eis magna ciboꝝ p̄paratio.logt̄ tñ hic ſcriptura de cibo ⁊ potu ſimplici.

⁊ vāgati ſūt i gētib⁹ alienis. Pēccator trāſgrediēs mādatū dñi incidet i ꝓmiſſionē nequāꝫ: ēt q conat̄ multa agere icidēt i iudiciū. Recūpa ꝓximū ſꝫm ꝟtutē tuā: ēt attēde tibi ne icidas. Initiū vite hoīs aq̄ ⁊ panis ēt veſtimētuꝫ ēt domus ꝓtegēs turpitudineꝫ. Meliōr ē vict⁹ paūpis ſb tēgmīe aſſeꝝ: q̄ꝫ ēpule ſplēdide in ꝑegre ſinē domicilio. Minimū ꝫ ꝓ magno placeat tibi: ēt ip̄ropiū ꝑegrinatōis nō aūdies. Uitā neq̄ꝫ hoſpitādi de domo i domuꝫ: ēt vbi hoſpitabit̄: ñ fidūcial'r aget: nec āpiet os. Hōſpitabit̄ ēt paſcet ⁊ potabit igratos: ēt adhuc amara audiet. Trāſi hōſpes: ⁊ ōrna mēſā: ēt q̄ i manu hēs ciba ceteros. Exi ā facie honorꝫ amicoꝝ meoꝝ neceſſitudīe dom⁹ mee: hōſpitio mihi fact⁹ es frat̄. Grauia h̄ hoi hñti ſēſū: cōrreptio dom⁹ ⁊ ip̄rōperiū feneratorꝫ. XXX.

Qui diligit filiūꝫ ſuū aſſiduāt illi flagella: vt lētet̄ i nouiſſimo ſuo: ēt ñ palpet ꝓximōꝝ oſtia. Qui dōcet filiū ſuuꝫ: lāudabit̄ i illo: ⁊ in mediō dōeſticoꝝ i illo glīabit̄. Qūi docet filiū ſuū i zēlū mittit inimicūꝫ: ⁊ i medio amicoruꝫ gloriabitur in illo.

b Et veſti. ſimplex ad neceſſitatē: ⁊ nō ad curioſitateꝫ. c Et do.⁊c.i.illa q̄ turpe eēt facere in palā.lꝫ nō ſint mala vt reddere debitū vxori ⁊ h̄9. d Melior ē ⁊c.i.vict⁹ tenuis. e Sb te ⁊c.i.i ꝑua domo ꝓpa. f Quam epu.ſplē.⁊c.i.i aliena p̄ria. g Sine domi.ſ.ꝓprio. h Minū ꝓ ⁊c.i.illud modicū qđ hēs i domo tua reputa magnuꝫ. i Et i ꝓꝓiuꝫ ꝑegrina.i. euagatiōis ꝑ terrā. k Nō audies.tales eni ſic euagātes frequēter vocant̄ truitani ⁊ ribaldi ⁊ h̄9. iō ſbdit̄. l Uita nequā ⁊c.ꝑ taleꝫ euagationem ⁊ diſcurſū. m Et vbi hoſpita. ēt aliqs ꝓ ſua pecunia.ſic viator ⁊ mercator i taberna. n Non fiducial'r aget. dubitans ne in illa domo ſint aliq fures: vel h̄9. o Nec apiet os. nō audēs de h̄ log. p Hoſpitabit̄.i domo aliena. q Et pa.⁊c.ſ.dñꝫ dom⁹ ⁊ ei⁹ vxorē mittēs eis exeniū de cibis ⁊ potib⁹ ſuis. r Et adhuc ⁊c.⁊ q̄ ſint illa ſbdit. s Trāſi hoſ.⁊c.q2 qñ ſuꝑueniūt alie ꝑſone potētiores dr̄ ſibi q̄ de hoſpitio ſibi ꝓuideat alibi.⁊ h̄ ē qđ dr̄. Trāſi hoſpes.de domo iſta ad aliā. t Et or.⁊c.ibi p̄parādo tibi comeſtionē. u Et q̄ ⁊c.exeniū mittēdo dño illi⁹ dom⁹ ⁊ ei⁹ vxori.⁊ lꝫ h̄ ñ dicat̄ ſibi ꝟbo: dr̄ tñ ſibi fcō.nā opꝫ euꝫ facere i ſcđa domo ſic i p̄ma. x Exi.đ domo mea. y A fa.⁊c. .q.d.ñ poſſē honorifice ſuſcipe i domo mea illos q ſuꝑuenerīt q ſūt amici mei nōbiles ⁊ honorabiles ꝑſōe niſi tu exires. z Hoſpitio ⁊c.q.d.ex h̄ q̄ itraſti hoſpitiū meū ñ es ſic mihi ꝯiūct⁹ familiaritate q̄ debeā ꝓꝑ te amicos meos potētiores recipe male a Grauia ⁊c.ſ.ad audiēdū ipſa. b Cor.do.i.mutatio hoſpitij. c Et iprope.⁊c.i.hoſpitis q dr̄ h̄ fenerator.q2 vēdit hoſpitibus res ſuas ſꝫm curſū cōeꝫ hoſpitū vltra iuſtū p̄ciū. Cap. XXX. d Qui diligit filiū. Poſtq̄ꝫ auctor oñdit q̄liter actiu⁹ hēre ſe debeat ad vxorē ⁊ ꝓximū. h̄ ꝯñr oñdit q̄liter hēre ſe debeat ad filiū.ſ.ipſū tenēdo ſb diſciplia.d. Qui diligit filiū ſuū.amore diſcreto. e Aſſiduat illi fla.i.labores ne ꝑ ociū tepeſcat.⁊ ꝟbera cū deliq̄rit ne ꝑ iſolētiā vaneſcat. f Ut lete.⁊c.de filio bñ morigetato. g Et ñ pal.ſ.fili⁹. h Proxi.⁊c. ad fornicādū vl' aliqd furādū. i Qui do.⁊c.i fide ⁊ morib⁹ k Lauda.⁊c.nā de tali dr̄ coiter. Bñdicat̄ pr̄ q genuit eū. l Et in medio domeſticoꝝ in illo gl'iabit̄. vidēs q̄ hēat bonuꝫ ſucceſſorē i domo. m Qui do.fi.ſu.mō dcō. n In zelū.i.i inuidiā q̄ triſtat̄ đ bono alteri⁹. o Mit.⁊c.q đ bono ſuo triſtat̄

a Mortuꝰ ē pr̄ illiꝰ ⁊ q̄ſi nō ē mortuꝰ. q2 quodāmō remanet i filio nō ſolū in tpali hereditate ſ3 ēt i moribꝰ ⁊ fide. ⁊ ſic p3 lr̄a vſq3 ibi. b Pro aiab⁹ filioꝝ.i.p ipſis defēdēdis i vita corporali ⁊ ſp̄ual i q̄tū ad mores. c Colligabit vul.ſua.expo nē do ſe mortis picul' p ſalute filioꝝ. d Et ſup ⁊c.familie plā gētis ipſū. e Turbabūt viſ.ciꝰ.p cōpaſſionē ⁊ eos cōſolabi tur de ifirmitate ſua vel morte iminēte.⁊ q̄ſi oppoſita iuxta ſe poſita magis eluceſcūt.ſbdit̄ de filio idiſciplinato. f Equꝰ indo.⁊c.i.dure por tās ⁊ piculoſe.

t Uidēs ocu.negligētiā ſuā pteritā.nā pena oculos ciꝰ apit quos añ culpa claudebat.

iterponit̄ icidēs de talēto hoi credito ad multiplicādū.cuiꝰ negligētia iputat̄ ſibi ad pctm̄.iō dr̄.Bona abſcōdita i ore clauſo.i.ſcia i hoie pigro ad docēdū. p Quaſi appo.⁊c.q2 nihil pficiūt ſeplt̄is.vtit̄ tn̄ h̄ ex̄.qa gētiles antiqꝰ h̄ circa ppiquoꝝ ſuoꝝ tumulos faciebāt. q Quid pderit liba.ido.q.d.nihil cū careat oi ſēſu. r Sic q effugat̄ a dn̄o.cui.ſ.talētū in ciꝰ morte auferr̄ a dn̄o ⁊ effugat̄ de viuētiū cōſortio. s Et por.merce.ingratis.i.demerita omiſſionis.

g Et filiꝰ re.a diſciplina. h Eua.p ceps.ad vitia. i Lacta fili.adulationibꝰ. k Et pa uē.⁊c.ne forte p ſu is maleficus ſuſpē dat̄. l Lude cū eo.q̄ſi de pari. m Et ɔtriſtabit te. poſtea te cōtēnēdo n Nō corrideas il li.de fatuitatibus ciꝰ ſit̄ cū co ridēdo o Ne cōdole.cum poſtea p iuſtitiā pu blicam punietur. p Et i no.ob.dē.tui. p amaritudine cor dis tui. q Non des illi ptāté in iu. i q d3 ſubeſſe diſci ne. r Et ne de. co.il.i.nō ſolū vbe ra eū p ſcis malis. ſ3 ēt p cogitatōibꝰ nephādis cū tibi ap paruerit p aliqua ſi gna.qd̄ de facili fit i iuuenibꝰ. s Cur ua ceruicē ciꝰ.ne p ſupbiā eleuet̄. t Et tūde la.eiꝰ ⁊. Dū ifās ē.q2 tūc eſt bn̄ corrigibilis. u Ne for.idu.caput ſuū in malo. x Et nō credat ti. monita tua cōtēnē do. y Et erit tibi do.aie.i.ptingēs vſq3 ad itima cordis.

Mortuꝰ ē pr̄ eiꝰ: ⁊ q̄ſi nō ē mortuꝰ. Similē.n.reliqt ſibi poſt ſe i vita ſua. Uidit ⁊ letatꝰ ē i illo. In obitu ſuo nō ē cōtriſtatꝰ: nec ɔfuſus ē corā inimicꝭ. Reliqt eni defenſorē3 domꝰ ɔ inimicos: ⁊ amicis reddētē grāꝫ. Pro aiabꝰ filioꝝ colligabit vlnera ſua: ⁊ ſu p oē3 vocē turbabūt viſcera eiꝰ. Equꝰ idōmitꝰ euadet durꝰ: ēt filiꝰ remiſſus euādet pceps. Lacta filiū: ⁊ pauētē te faciet: ludē cum eo ēt ɔtriſtabit te. Nō corrideas illi nē ɔdoleas: ēt i nouiſſimo ob ſtupeſcēt dētes tui: Nōn des illi ptāte3 i iuuētute: ēt ne deſpicias cogitatꝰ illiꝰ. Curuā ceruicē eiꝰ i iuuētute: ēt tūde lata eiꝰ dū ifās ē nē forte iduret ēt n̄ credat tibi: ⁊ ērit tibi dolor aie. Doce filiū tuū ⁊ opāre i illo: nē i turpitudinē il liꝰ offēdās. Melior ē paup ſanꝰ ⁊ fortis viribꝰ: q̄ꝫ diues ibecillis ēt flagellatꝰ malicia. Salus aie i ſcitate iuſticie: ⁊ melior ē oi auro ⁊ argēto: ⁊ corpꝰ validū q̄ꝫ cē ſus imēſus. Nō ē cēſus ſup cēſū ſalus corpis: ēt n̄ ē oblectamētū ſup cordis gaudiū3. Melior eſt morſ q̄ꝫ vita amara: ⁊ reges eternā

q̄ꝫ lāguor pſeuērans. Bona abſcōdita i ore clauſo: q̄ſi appōnēs epulaꝝ circumpoſite ſepulchro. Quid pderit libatio idolo: Nec eni māducabit nec odorabitur. Sic q effūgat̄ a dn̄o: ēt portans mercedes iniqtat̄. Uidēs ōclis ēt igemiſcēs: ſic ſpadō ɔplectēs ꝟginē ⁊ ſuſpirās. Triſtitiāꝫ nō dēs aie tue: ⁊ nōn affligaſ temet ip3 i ɔſilio tuo. Iocūditaſ cordis h̄ ē vitā hoīs: ⁊ theſaurꝰ ſine de fectiōe ſcitatis: ⁊ exſtātio viri ē lōgeuitaſ. Miſere aie tue placēs deo: ⁊ ɔtine: ⁊ ɔgregā cor tuū i ſcitate eiꝰ: ⁊ triſticiā lōge expelle a te. Mltos eni occidit triſtitia: ⁊ nō ē vtilitas i illa. Zelus ēt iracūdia minuēt dies: ⁊ āñ tp̄s ſene ctā addūcēt cogitatꝰ: Splēndidū cor: bōnū i epulis ē: epule. n. illiꝰ diligēter fiunt. XXXI.

Vigilia hōneſtatis tābefaciet carnes: ⁊ cōgitatus illius auferet ſōnū. Cogitātꝰ preſciētie auērtit ſenſū ⁊ ifirmitās grauis ſobriam facit animā. Laborauit diues in cōngregatione ſubſtantie: ēt in requie ſua replebitur bonis ſuis.

u Et igemiſcēs.ō omiſſione multiplicatiōis talēti. x Sicut ſpa.⁊c. q.nō pōt gn̄are corpalr̄ ſic nec iſte ſp̄ualr̄ p doctrinā. y Triſtitiā. Hic ad ppoſitū reuertitur monēs vitare triſtitiā q̄ bone cōſiſtētie corporis aduerſat̄.dicens. Triſtitiā.ſ.irrōnabilē3. z Nō des aie tue.talis eni triſtitia nō ſolū3 nocet corpi ſ3 etiam aie. a Et nō affli.temetipſū in cōſilio tuo.ſicut faciunt illi q p triſtitiam de ſperāteſ iterimūt ſemet ipſos. b Iocun.cor. bene ordinata. c Hec ē vita hoīs.i.humane vite coſeruatiua. d Et theſau.⁊c.iūgatur ſic lr̄a.Et theſaurꝰ ſcitatis ſine defectiōe.ſupple ē.naꝫ grā ſcificās nunq̄ꝫ deficit hoi.ſ3 hō aliqñ ō ficit gr̄e dei. e Et ex ultatio viri ē lōgeuitas. .i.eiꝰ cā.q2 ſicut triſtitia eſt paſſio mortificatiua. ſic letitia ē diſpō viuificatiua.⁊.rhetorice.ideo ſbdit̄. f Miſerere aie ⁊c.a triſtitia ſcli que mortē opat̄ pcauendo. g Et cōgre.⁊c.ſenſus exteriores diligēter cuſtodiēdo ne p eos aliqd intret qd̄ ſit ɔ̄trā ſāctitati.

z Doce filiū tu.vbis. a Et opare i il.bonis exēplis. b Ne i tur.il.p defectū i moribꝰ. c Offēdās.diſciplinā debitam omittēdo. d Melior ē paup.Poſtq̄ꝫ auctor oñdit qualiter actiuꝰ hēre ſe debeat ad vxorē p̄mū ⁊ plē.h̄ vltimo oñdit qualiter hēre ſe debeat ad ppriā pſoná.d3 eni eſſe ſollicitꝰ de bona ſui corpis cōſiſtētia ad agēdū q̄ ſūt ſtatui ſuo neceſſaria.ita tn̄ q aie nō rebellet ⁊c.igit̄ pmo agit̄ de pmo.ſcdo de ſcdo.⁊.ſeqnti. Sciēdū tn̄ q iſte diuiſiones nō ſūt ſic pciſe q̄ i vna pte ponant̄ aliq̄ de ptinētibꝰ ad aliā ⁊ ecōuerſo.⁊ h̄ pp cōnexionē ꝟtutū p ut appuit i pcedētibꝰ.⁊ i ſeqntibꝰ appebit.Igit̄ pmo ppoſitum icipit̄.ſcdo icidēs iterponit̄.ibi.Bona abſcōdita.tertio ad ppoſitū auctor reuertit̄.ibi.Triſtitiā.Dicit igit̄ circa pmū.Melior ē paup ſanꝰ ⁊ fortis viribꝰ q̄ꝫ diues ibecillis corpe.q2 bōa nāe pcellūt bonis fortune. e Et flagel.mali.i mēte.Iſa.48.Nō ē pax ipys dic dn̄s. f Salus aie ⁊c.ſic eni ſalus corpis cōſiſtit i adeqtiōe humoꝝ.ſic ſalus aie i adeqtiōe moꝝ.qd̄ maxie fit p iuſtitiā legalē q̄ icludit oēm ꝟtutē.vt hr̄.5.ethicoꝝ. g Et melior eſt ⁊c.q̄ꝫto ſp̄ualia bona tpalibꝰ pferūt̄. h Et corpꝰ va.⁊c.q ē qd̄ extriſecū ab hoie.nā bona diſpō corpis eſt in triſeca ſibi.ex quo p3 qd̄ ſubdit̄.Nō ē cēſus ⁊c. i Et nō ē ⁊c. qd̄ p3 ex h̄ q hoies boni ſuſtinēt maximos dolores in corpe: vt cōſeruēt gaudiū cōſcie de bono ꝟtutis in mēte. k Melior ē mors q̄ꝫ vita amara.talis eni vita eſt miſeys multis ſubiecta q̄ ſuſtinent̄ cū3 ipatiētia: tali nāq3 hoi magis expedit breuis vita q̄ꝫ lōga q2 p vite lōgitudinē cumularent̄ eiꝰ pctā.iō ſubditur. l Et reges eterna.corpis i ſepulchro.⁊ accipit̄ hic eternū large ſm durationē pn̄tis vite. m Quā languor.aie ⁊ corpis mō dcō. n Perſeuerās.vſq3 ad mortē. o Bona abſcō.Hic

Cetera patēt ex dcīs vſq3 ibi. b Zelus.i.iuidia q̄ ē triſtitia de bono alteriꝰ. i Et ira.⁊c.q2 corrodūt cor a q̄ pcedit vita. k Et añ tp̄s. determinatū a nā. l Senectā ⁊c.diſtorquētes aium circa curaꝫ tpaliū. m Splē.cor.i.letū ⁊ largū. n Bonū i epu.ſupple eſt. q̄s dat paupibꝰ ⁊ pſonis hōeſtis. o Epule ⁊c.i.mūde ac ſplēdide pparant̄ pdictis pſonis. Capitulum. XXXI.

p Vigilia honeſtatis.Poſtq̄ꝫ idurit ad diligētiā circa bonā cōſiſtētiā corpis.h̄ ɔ̄ñr iduc̄ ad eiꝰ moderātiā p quā corpꝰ remanet ſubditū legi mētis.qd̄ maxie fit p debitā ſobrietatē.Circa quā p̄ pponit breuiter itētū.⁊.diffuſiꝰ pſeqt̄ ppoſitū.ibi.Supra mēſā.Pria i duas.ſ.i ptē pncipalē ⁊ icidētalē q̄ icipit ibi. Laborauit diues.Circa pꝰ dic̄ Uigilia hōeſtatis.ſ.i orōne ⁊ ſacre ſcripture lectōne. q Tabe.car.i.reprimet eas a carnalibꝰ vitys.Hiero.ad Ruſticū monachū.Ama ſcāꝝ ſcripturaꝝ ſtudia.⁊ carnis vitia nō amabis. r Et cogi.⁊c.pigritia aie ⁊ corpis. s Cogi.pſci.ſ.dine q̄ deꝰ oīa videt apte. t Auer.ſē.ab oi malo.Boetiꝰ.5.de ɔſolatiōe.O viri magna idicta vob̄ ē neceſſitas pbitatꝭ ſi diſſumulare n̄ vultis qm̄ cūcta agitis añ oculos iudicis cūcta cernētis. u Et ifir.⁊c.nā q̄ꝫdiu durat aufert appetitū comedēdi.⁊ i cōualeſcētia op3 q hō ſobrie viuat ne recidiuū icurrat.⁊ ſic p talē ɔſuetudinē diſponit̄ ad ſobrietatem. x Labo.di.Hec ē ps icidētal'i q̄ tractat̄ de vita diuitis eo q diuites ſolēt laute viuere.ſic dr̄ Luc.16.de diuite q epulabat̄ q̄tidie ſplēdide ⁊ ex occaſiōe diuitꝭ tractat ō paupe.Modꝰ ē.n.hꝰ auctorꝭ ſit̄ tractare de oppoſitis.vt p3 p pdcā.Sic igr̄ pcedit.q2 p̄ tractat de diuite ⁊ pau pere bono ⁊ malo.⁊.ſingulr̄ de diuite bono.ibi.Btūs diues.Circa p̄mū dicit.Laborauit diues.ſ.bonꝰ. y In cōgre.ſub.ad viuedum ſm ſtatū ſuū honeſte: ⁊ ad agēdū opa mīe. z Et in rege ſua replebitur bonis.i.in ſenectā q̄ ē tp̄s getis a laborꝰ. Uel in rege ſua.i.in morte in qua recipiet eterna bona pro temporalibus.

a Laborauit paup.i expẽdẽdo fatu⁹. b In diml.vict⁹.qꝛ pluſ ex pẽdit q̃ȝ lucrat̃. c Et i fine iops fit.qꝛ nõ põt laborare ſicut p̃us. Uel in fine.i.in morte:qꝛ fit vacu⁹ bonis ſpũalib⁹.⁊ qꝛ cõmẽdauit di uitẽ ne credat̃ ꝙ oĩs diues ſit bon⁹ oñdit ↄ̃riũ dicẽs. d Qui auꝝ diligit.imoderate. e Nõ iuſti.nã frequẽter acqrit iniuſte ⁊ cuſto dit ipſe. f Et q iſe.cõſũ.bonoꝝ tp̃aliũ p p̃digalitateȝ. g Re plebit̃ ex ea.ſ.idigẽtia.pp qd mediũ ẽ tenẽdũ.nã lib̃alitas tȝ mediũ i ter p̃digalitatẽ ⁊ auaritiã. h Multi da.⁊c.i.multi ceciderunt in

pctõ pp auruȝ. i Et fa.⁊c.quã nimis cõcupi erũt. k Perdi.illo. p iniuſtitiã male acqrẽ do ⁊ p auaritiã male cõ ſeruãdo. l Ligniȝ offẽ.⁊c.lignũ offẽſionis h dr̃ lignũ vetitũ p c⁹ cõ cupiſcẽtiã humanũ ge nus icurrit mortẽ.Geñ. 3.ſic p cõcupiſcẽtiã auri icurrũt cupidi mortem pcti.Et dr̃ auꝝ ſacrificã tiũ.nã cupidus colit au rũ ſic deũ ſuũ.ppter qd apl̃s Col.3.dic̃ ꝙ auari tia ẽ idoloꝝ ſuit⁹.
m Ue illis ⁊c.male cõ cupiſcẽdo. n Et oĩs ipru.⁊c.dr̃ aũt prudẽs q̃ ſi porro.i.lõge vidẽs.⁊ p oppoſitũ cupid⁹ dr̃ ipru dẽs.qꝛ nõ videt niſi bõa p̃ñtis vite.pp qd ſibi ñ p̃uidet de bonis future vite. o Btũs diueſ Hic p̃ſeqtur de bono di uite ſingulariter dicẽs. Btũs diues.ex acqſitio ne iuſta. p Qui iuẽ. ẽ ⁊c.cupiditatl ⁊ auaritie
q Et q poſt au.⁊c.p con cupiſcẽtiã malã:ſȝ ma gis aurũ ſecutũ eſt eũ:c⁹ obſeqo vſus ẽ i opib⁹ pi is ⁊ honeſtiſ. r Nec ſpauit i pec.⁊c.ibi conſti tuẽdo finẽ ſuũ.
s Quis ẽ h ⁊c.q.d.rar⁹ ẽ ⁊ laude dign⁹. t Fe cit.n.⁊c.illa eniȝ q̃ rara ſũt mirant̃ hoies ⁊ ñ cõ ſueta. u Quis p̃ba. ẽ ⁊c.ſ.auro. x Et p̃fe. iue.ẽ.i opib⁹ lib̃alitatl ⁊ miẽ. y Et erit il.gl. eter.Math.25.Uenite bñdci p̃ris mei ⁊c.⁊ ſub dit̃.Eſuriui ⁊ dediſtis mihi mãducare. z Qui potuit tranſgredi. nã diuitie dãt opportunitatẽ ⁊ occaſionẽ male faciẽdi. a Et nõ ẽ trãſ.p ſtabilitatẽ volũtatis ei⁹ i bono. b Iõ ſta.ſũt ⁊c.nã p tp̃ali b⁹ recepit eterna. c Et ele.illi⁹ ⁊c.ad iformatione aliorum.
d Supra mẽſã.Hic reuertit̃ ad p̃poſitũ tractãs diffuſi⁹ de ſobrieta te.⁊ p̃mo circa cibũ ⁊ potũ gñalr̃.ſcdo circa potũ ſpãliter.ibi.Diligen tes i vino.Prima i duas.qꝛ p̃mo fac̃ p̃poſitũ.ſcdo dat remediũ ↄ̃ ex ceſſũ.ibi.Et ſi coact⁹.Circa p̃mũ dic̃.Supra mẽſã magnã ſediſtl ⁊c.i. cũ vocat⁹ fueris ad mẽſã magne pſone nõ icipias p̃m⁹ comedere.
e Nõ dicas ⁊c.i.nõ q̃ras de ferculoꝝ multitudine.ſed accipe qd tibi apponit̃ in gratitudine. f Memẽto qm̃ malus ẽ oculus nequã. q maior ẽ q̃ȝ vẽter.qꝛ frequẽter plus cupit q̃ȝ vẽter recipe poſſit.
g Iõ ab oĩ facie ſua lachrymabit̃.i.grauiter portabit. h Cum vi derit paucitatẽ ferculoꝝ.vel qꝛ nõ ſũt ſm ſuã cõcupiſcẽtiã. i Ne extẽ.⁊c.ad cibũ ⁊ potũ. k Et iuidia.i.ip̃roprio alicui⁹ tibi iuidẽtis.
l Cõtaminat⁹.i.de guloſitate notat⁹. m Erubeſcas.corã epulã tib⁹. n Ne cõprimaris in cõuiuio vino.vltra mẽſurã accipiẽdo.
o Intellige q̃ ſũt p̃ximi tui.i.q̃liter ſẽtit p̃xim⁹ tu⁹ de ſe effũdẽtibus ſup vinũ. p Ex teipſo.i.ſicut tu ebrioſos aliqñ cõtẽpſiſti.
q Utere q̃ſi hõ frugi.i.cũ diſcretione ⁊ tp̃ate.Eſt eni frugi nomẽ cõ munis gñis ⁊ idcclinabile.⁊ ſignificat idẽ qd tp̃at⁹ ⁊ modeſt⁹.

Laborauit paup i diminutiõe vi ct⁹:et i fine inops fit.Qui auruȝ diligit ñ iuſtificabit̃:et q iſeqt̃ cõ ſũptõeȝ replebitur ex ea.Multi dati ſũt i auri caſuſ:et fcã ẽ i ſpẽ ipſi⁹ p̃ditio illoꝝ.Lignũȝ offẽſio nis ẽ auꝝ ſacrificãtiũ:ue illis q ſe ctãt̃ illd:et oĩs iprudẽs depiet i illo.Beat⁹ diues q inuẽt⁹ ẽ ſine macla:⁊ q poſt auꝝ nõ abijt nec ſpauit i pecũia ⁊ theſaurl.Quis ẽ h ⁊ laudabim⁹ eũ:Fẽc.n.mira bilia i vita ſua.Quis p̃bat⁹ ẽ i il lo:et p̃fect⁹ iuẽt⁹ ẽ:et erit illi gl̃ia etña:Qui potuit trãſgredi ⁊ ñ ẽ trãſgreſſuſ:⁊ facere mala:⁊ ñ fe cit.Iõ ſtabilita ſũt bõa illi⁹ i dño ⁊ elemoſynas illi⁹ enarrabit oĩs eccl̃ia ſcõꝝ.Sup mẽſaȝ magnã ſediſti:ñ apias ſup illã faucẽ tuã prior.Nõ dicas ſi mlta ſũt:q̃ ſu p illã ſũt.Memẽto qm̃ malus ẽ oculus neq̃ȝ.Neq⁹ oc̃lo qd cre atũ ẽ:Iõ ab oĩ facie ſua lachry mabitur:cũ viderit.Ne extẽdas manũ tuã prior:et iuidia ↄ̃tãmia tus erubeſcas.Ne cõprimaris i ↄ̃uiuio vino.Intellige q̃ ſũt p̃xi mi tui ex teipo.Utere q̃ſi hõ fru gi his que tibi apponũt:vt nõ cũ mãducas mltuȝ:odio habearis. Ceſſa prior cã diſcipline:⁊ noli nimi⁹ eẽ ne forte offẽdas:⁊ ſi in medio mltoꝝ ſediſti:prior ill̃ ne extẽdas manũ tuã:nec prior po ſcas bibere.Quã ſufficiẽs ẽ hoi

erudito vinũ exiguũ:⁊ i dormiẽ do nõ laborabis ab illo ⁊ ñ ſẽtieſ dolorẽ.Uigiliã ⁊ cholera ⁊ tor tura virõ ifrunito:ſõn⁹ ſanitãtl i hoie parco.Dormiet vſq̃ȝ mane ⁊ aĩa illi⁹ cũ ipſo delectabit̃.Et ſi coact⁹ fuerl i edẽdo mltũ:ſurge e medio ⁊ vome ⁊ refrigerabit te:⁊ ñ adduces corpi tuo ifirmi tatẽ.Audi me fili et ñ ſpnas me et i nouiſſimo iuenies v̓ba mea. In oĩb⁹ opib⁹ tuis eſto velox:et omnis ifirmitas ñ occurret tibi. Splẽdidũ i panib⁹ bñdicẽt labia mltoꝝ:et teſtimoniũ v̓itatl illius fidele.In nequiſſimo pane mur murabit ciuitaſ:⁊ teſtimoniũ ne qtie illi⁹ veꝝ ẽ.Diligẽtes in vino noli p̃uocare:mltos.n.extmina uit vinuȝ.Ignis p̃bat ferꝝ duꝝ: ſic vinũ corda ſup̃boꝝ arguet in ebrietate potatũ.Eq̃ vita hoib⁹ uinũ i ſobrietate:ſi bibaſ illd mo derate:eris ſobri⁹.Que ẽ vita q̃ minuit̃ vino:Quid dfraudat vi tã:Morſ.Uinũȝ i iocũditatem creatũ ẽ:⁊ nõ i ebrietatẽ ab initio Exltatio aie ⁊ corpis vinũ mo derate potatũ.Sãitaſ ẽ aie ⁊ cor pori:ſobri⁹ pot⁹.vinũȝ mltũ po tatũ:irritãtõȝ et irã ⁊ ruĩaſ mltaſ fac̃.Amaritudo aie:vinũ mltuȝ potatũ.Ebrietatl aĩoſitaſ iprudẽ tis offẽſio:miorãs v̓tutẽ ⁊ faciẽſ vlnera.In ↄ̃uiuio vini ñ arguas p̃ximũ et ñ dſpiciaſ eũ i iocũdita

r His q̃ tibi ap.⁊ modũ debitũ nõ excedas. s Odio hẽaris ſicut guloſus canis. t Ceſſa pri.i.ſic̃ decẽ ẽ ꝙ nõ debes p̃m⁹ comedere.ſilr̃ nec debes vltim⁹ cõtinuare. u Cã diſcipliẽ. .i.vt appeas diſcipliat⁹ ⁊ moderat⁹.cetera patẽt ex dcis vſq̃ȝ ibi.
x Et i dor.nõ la.ab illo.vinũ.n.potatũ exceſſiue ipedit op⁹ nãe ⁊ ſilr̃ exceſſus cibi.iõ ſubdit̃. y Uigilia.i.p̃uatio ſõni ſuauiſ ⁊ qetis. z Et cholera.i pectore ⁊ gutture. a Et tortura. i.torſiões vẽtris. b Uiro ifrunito.i.guloſe ſup cibũ ⁊ potuȝ effuſo. c Sõn⁹ ſa.i ho.parco.qꝛ nã nõ aggrauat̃ i digerẽdo. d Dormi. vſq̃ȝ ma.i.pacifice ⁊ qete. e Et aĩa illi⁹ ⁊c.nã ex idigeſtiõe nõ grauabit̃.
f Et ſi coact⁹.hic dat qdã remediũ ↄ̃ cibi ⁊ pot⁹ exceſſũ d.Et ſi co.fue.i edẽ do ⁊c.ſic̃ fit i aliqb⁹ terris more barba rico vbi hoies inui tãt cõmẽſales ſuos ad comedẽdũ ⁊ bi bẽdũ vltra mẽſurã ⁊ modũ. g Sur ge e medio ⁊ vome ex ſocietatẽ illã ne forte nimis iter il los ſedẽdo tibi coti gat taliſ paſſio.⁊ cũ h corpiſ mala diſpõ
h Audi me fili.di ligẽter ⁊ attẽte.
i Et nõ ſpnas me. .i.doctrinã meã.
k Et i no.iue.v̓ba mea.fuiſſe vera.
l In oĩb⁹ ⁊c.ſm.n. ph̃m libro ethicoꝝ cõſiliari debemus moroſe ſȝ exeq ve lociter bñ cõſiliata
m Et oĩs ifir.i.dfe ct⁹ opis. n Nõ oc.tibi.q frequẽter ſup̃uenit qñ differ tur executio bõi cõ ſilij.vñ poeta.No cuit differre patis.
o Splẽdidũ in pa. bñdi.la.ml.ſibi bo na iprecãtiũ p ſua lib̃alitate ⁊ miã.
p Et teſti.v̓i.illius ſ.v̓itatl vite. q Fidele.i.verax. r In neqſ.pane.i.neqter acqſito ⁊ male dato. s Murmu.ciui.q̃ i h grauat̃. t Dili gẽtes.Hic ſpãliter agit de ſobrietate circa potũ.d.Diligẽtes i vi no q̃rẽdo ⁊ potãdo. u Noli p̃uo.ad bibẽdũ.nã ſine h ſũt ad h nimis p̃ni.vel Noli p̃uocare ad iracũdiã qꝛ cito p̃uocãt̃ ad ho micidiũ.iõ ſbdit̃.Mltos.n.⁊c. x Ignis p.⁊c.ipȝ mollificã do. y Sic vi.⁊c.totalr̃ eos ſopiẽdo ⁊ deyciẽdo.ſic̃ pȝ de ho loferne Judith.13. z Eq̃ vi.ho.i.vita i eq̃litate humoꝝ ↄ̃ſ uata. a Uinũ i ſo.ſupple potatũ. b Que ẽ vi.humana.
c Que minu.vi.q d.nõ ẽ vita humana:ſȝ porcina ⁊ beſtialis.
d Quid defrau.vi.mors.Nã mors nãe defraudat vitã nature mors culpe vitã g̃re.mors gehẽne vitã gl̃ie. e Uinũ in iocũ ditatẽ.moderata rõne. f Creatũ ẽ.nã letiſicat cor hoĩs.p̃s.103
g Exultatio aie ⁊ cor.i.appetit⁹ ſẽſitiui ⁊ itellectiui. h Ui nũ moderate potatũ.qꝛ cõfert v̓tuti mẽtis ⁊ ſanitati corpis.ido ſubdit̃.Sanitas ẽ ⁊c. i Uinũ multũ po.i.in magna q̃̃titate vel multa fortitudie. k Irrita.i.euacuationẽ ſẽſus. l Et irã.i.appetitũ vĩdicte. m Et rui.⁊c.corp̃ales ⁊ ſpũales.Ex dcis pȝ qd ſeqtur vſq̃ȝ ibi. n In cõui.vini ⁊c.i.qñ ẽ bñ pota tus.tũc eni nõ ẽ correctionis ſuſceptiuus. o Et nõ deſpi.eũ in iocũ.illius.i.in ebrietate ſua eadem ratione.

a Verba ipro⁊ nõ dicas illi.nã iſurgeret ↄ te. b Et nõ p. illũ ⁊c.ſ.debitũ aſpe.q᷑ exaſpareſ ↄ te.⁊ redderet tibi malũ ꝓ bono ⁊c. Capitulũ. XXXII.

c Rectoꝛẽ te poſue. Supi⁹ a ca.25.⁊ citra actũ ẽ de ſtatu actiuo⁊.hic ꝯñr agit̃ de ſtatu plato⁊. Et diuidit̃ i duas ptes.nã pmo agit̃ de eo⁊ offõ.2⁰ de honoꝛe ſibi ipẽdẽdo.ca. 38.Circa pmũ ſciẽdũ ꝙ ſic dic̃ Greg.i paſtoꝛali. Pꝛelat⁹ dꝫ cẽ in actiõe pcipu⁹.⁊ p ceteris i cõtẽplatione ſuſpẽſus.iõ pmo agit̃ de ei⁹ actione. ſcdo de ei⁹ cõtẽplatiõe. ca. 35. Pꝛima adhuc i duas.nã pmo agit̃ de ei⁹ actiõe tpe pacis.ſcdo tpe tribulatiõis.c.ſe. Pꝛia adhuc i duas.nã pmo agit̃ de actione platí.ſcdo de mõ agendi ibi. Fili ſine cõſilio. Pꝛima adhuc i duas.nã pmo ifoꝛmat̃ plat⁹.ſcdo ſubdit⁹.ibi. Audi tacẽs Circa pmũ dr̃. Rectoꝛẽ te poſuerunt: noli extolli. ex honoꝛe tibi ipẽſo. ſed magis hũiliari. ſal no tñ honoꝛe officij d Curã il.hẽ.ſic pr bon⁹ ſue familie. e Et ſic cõ.q̃ ſũt ſb ditis vtilia. f Et oi ⁊c.q̃tũ ad offm tuũ ſpectat. g Recũbe.recreatione tuã accipiendo modeſte. h Ut le.⁊c.i.pp illo⁊ bonã diſpõnẽ pfect⁹ eni ſbdito⁊ ẽ glia plato⁊. i Et oꝛna.⁊c.ſ.glie: q̃ ẽ gra cõſũmata.⁊ p ꝯñs gre oꝛnamẽtũ. k Et di.⁊c. .i.cõgregatiõis p te bñ diſpoſite. vñ verſus de cõpoſitis h⁹

te illi⁹. Verba ip̃o⁊ ñ dicas illi ⁊ñ pmas illũ i repetẽdo. XXXII

Rectoꝛẽ te poſuerũt noli extolli: eſto i illis q̃ſi vn⁹ ex ipſis. Curã illo⁊ habe: ⁊ ſic cõſiderã ẽt oi cura tua explicita rẽcũbe ũt leteris ꝓpter illos: ⁊ oꝛnamẽtũ gr̃e accipias coronã: ⁊ dignatiõẽ cõſeqris corrogatõis. Loq̃re maioꝛ natu: decẽt eni te. Pꝛimũ vbũ diligẽti ſciã: ⁊ nõ ipediãs muſicã. Ubi audit⁹ nõ ẽ: nõ effũdas ſmones: ⁊ ipoꝛtũne noli extolli i ſapiẽtia tua. Gemula carbũcli i oꝛnamẽto auri: ẽt ꝯpatio muſico⁊ i ꝯuiuio vini. Sic i fabꝛicatiõe auri ſignũ ẽ ſmaragdi: ſic numer⁹ muſico⁊ i iocundo ⁊ moderato vino. Audi tacẽs: ẽt ꝓ reuerentia accedet tibi bõa gr̃a. Adoleſcẽs loq̃re i tua cã ũix cũ neceſſe fuerit. Si bis iterrogat⁹ fueris: hẽat caput rñſũ tuũ. In mltis eſtõ q̃ſi iſci⁹: ⁊ audi tacẽs ſil ⁊ q̃rens. In medio magnato⁊ loq nõ pſũas: ⁊ ubi ſũt ſenes nõ multũ loq̃ris. Añ grãdinẽm pibit coꝛruſcatio: ⁊ añ vecũdiã pibit gr̃a: ẽt ꝓ reuerẽtia accedet tibi bõa gr̃a. Et bo rã ſurgẽdi ñ te triſteſ. Pꝛecurre ãt pꝛioꝛ i domũ tuã: ⁊ illic aduocare ẽt ſic illic lude: ẽt age cõceptões tuas: ẽt ñ i delicq̃ ⁊ vbo ſupbo. Sup his oib⁹ bñdicito dñꝫ q fecẽ te ⁊ inebꝛiãtẽ te ab oib⁹ bonis ſuis. Qui timet deũ excipiet doctrinã ei⁹: ẽt q vigilauerit ad illũ inueniẽt bñdictiõẽ illi⁹. Qui q̃rit legẽ replebit̃ ab ea: ẽt q iſidioſe agit ſcãdalizabit̃ ab ea. Qui timẽt deũ inueniẽt iudiciũ iuſtũ: ⁊ iuſticiãs quaſi lũmẽ accendẽt. Peccatoꝛ hõ vitãbit coꝛreptõeꝫ ẽt ꝫ volũtatẽ ſuã inueniet ꝯpatione. Uir cõſilij ñ diſpdẽt itelligẽtiã: alien⁹ ẽt ſupb⁹ nõ ptimẽſcet timoꝛẽ. Etiã põſtq̃ fecẽ cũ eo ſine ꝯſilio: ⁊ ſuis iſectatiõib⁹ arguet. Fili ſinẽ cõſilio nihil faciãs: ⁊ poſt fcm̃ nõ penitebis. In uiã ruine ñ eas: ⁊ nõ offẽdes in lapides nẽc credas te vie laboꝛioſe ne põnas aie tue ſcãdalũ. Et ã filijs tuis caue: ⁊ ã domeſticis tuis ãttẽde. In õi ope tuo crede ex fidẽ aie tue: hec ẽ.n.ꝯſuatiõ mãdato⁊. Qui credit deõ ãttẽdit mandatis: ⁊ q̃ ꝯfidit in illo nõ minoꝛatus erit. XXXIII.

ꝓcedit ex reuerẽtia. b Pꝛeibit gr̃a.diuina q̃ ẽ pncipiũ illi⁹ reuerẽtie. i Et ꝓ reue.⁊c.gr̃a eni ſicut ⁊ caritas meret̃ augeri vt aucta mereat̃ ꝑfici.igit̃ gr̃a i minoꝛi gradu ꝓcedit actũ meritoꝛium reuerẽtie.⁊ illũ actũ ſeq̃tur gr̃a i gradu maioꝛi. k Et hoꝛa. Dic ſecũdo ſubdit⁹ iſtruit̃ de diligẽtia circa ſeipſũ.cũ dr̃. Et hoꝛa ſurgẽdi. de lecto. l Nõ te triſtes.i.nõ ꝓtrahas morã i cõpẽſione al̃s cõpoſitione capillo⁊ vel h⁹ ſicut faciũt mulieres.vñ dicit poeta. Sint pꝛocul a nob iuuenes vt femina cõpti. m Pꝛecur.ãt poꝛ i domũ.tuam.recurrẽdo ad ꝓpꝛiã cõſciam. n Et il.ad uo.q̃ſi rñſur⁹ de fcis tuis coꝛã ſũmo iudice. o Et ſic il.lu.i.rñſione fcã p h ꝙ nõ es cõſci⁹ de moꝛtali culpa lude cũ ſapia bonis meditatiõib⁹ q̃ ſũt delectabiles. p Et age cõcep.tu.i.bonũ ꝓpoſitũ ibidẽ cõceptũ deduc ad effectum. q Et nõ i delic.⁊c.occupes te.⁊ qm̃ iſta ꝓcedũt de gr̃a dei.ſubdit̃. r Sup his oib⁹ be.do.q fecit te.tanq̃ de bñficijs ei⁹ grat⁹.⁊ q᷑ dꝫ hõ ſemper tẽdere ad ꝓfectũ.ſe quit̃. s Qui ti.⁊c.q᷑ timoꝛ dñi pncipiũ ẽ ſapientie.vt dictũ ẽ ſupꝛa.c.1. t Et q vigi.⁊c.oꝛãdo ⁊ legẽdo. u Inueniẽt bñ.illi⁹.gr̃e i pñti ⁊ glie i futuro. x Qui q̃rit le.humil̃r a ſciẽtib⁹ ipſa. y Replebit̃ ab ea.nõtia ſcã q̃ nõ iflat ſꝫ edificat. z Et q iſidioſe agit.que rẽs cape doctoꝛẽ i vbo. ſic phariſei faciebãt xpo a Scãdalizabit̃ ab ea. tales.n.iſidie ſũt ſibi cã ruine. b Qui timẽt deũ.timoꝛe filiali. c Inueniẽt iudi.iu.i.pmiũ recipiẽt in iudicio. d Et iu.i.opa iuſtitie. e Quaſi lumẽ ac.⁊c.aliós i viã iuſtitie dirigẽdo. f Pec.hõ.i.obſtinat⁹ i pctõ. g Uita. coꝛ.tanq̃ ſibi abomiabilẽ. h Et ſm ⁊c.malã inueniet cõparatõnẽ .i.aliquẽ ſibi ſilẽm vel peioꝛẽ ipſũ allegãdo ad ſui excuſationẽ ⁊ defẽſionẽ. i Uir cõ.i.acq̃eſcẽs cõſilio bono. k Nõ diſ.⁊c.cõſilij ſibi dati:ſꝫ ponet ad executõeꝫ. l Alien⁹.a deo. m Et ſupb⁹.cõtẽnẽs cõſiliũ alteri⁹. n Nõ p.⁊c.i.flagello⁊ dei cõminationem. o Etiã ⁊c.i.cũ timoꝛe diuo.ſ.aligd boni.alien⁹.n.a do ⁊ ſupb⁹ i pictõ moꝛtl poſit⁹:aliq̃ñ fac̃ aligd bõi d gñe ex illo tioꝛe. p Sine cõ.i.ſine hitu mẽtis.nã h fac̃ ex paſſiõe timoꝛis trãſeũtis.iõ ſbdit̃. q Et ſu. iſec.ar.q᷑ timoꝛe trãſeũte ad cõſuetudinẽ pſtinã malã reuertet̃.⁊ ſic arguẽdus efficit̃. r Fili ſine cõ. Poſtq̃ egit de actõe plati.hic ꝯñr agit de mõ agẽdi q dꝫ cẽ p cõſiliũ bonũ. Unñ pncipes q̃rũcũq̃ ſapientes ⁊ plati q̃tũcũq̃ lrãti debẽt hẽre ſecũ aliq̃s ſapiẽtes cũ q̃b⁹ ꝯferãt de agẽdis.iõ dic̃. Fili ſine cõſi.⁊c.d:bẽt ẽt vitare piculoſa.iõ ſubdit̃. s In via ⁊c.i.occaſiõib⁹ peccãdi nõ te exponas. t Et nõ of.⁊c.i. grauiter nõ peccabiſ.ſ.moꝛtal̃r. Nã tal̃r offẽdẽs i lapidẽs grauiter ledit̃.fec⁹ ẽ de pctõ veniali.qõ nõ euitat̃ total̃r i vita pñti. u Nec credas ⁊c.cõfidẽs de tuo igenio ipſũ altioꝛib⁹ te applicãdo.quo⁊ ingſitio ẽ inutilis ⁊ laboꝛioſa ⁊ freq̃nter noxia.iõ ſbdit̃. x Ne ponas ⁊c.q᷑ freq̃nter p talẽ ingſitõeꝫ hõ cadit i erroꝛẽ. y Et a f.⁊c.ne illo⁊ amoꝛe tract⁹ aegras male bõa alteri⁹. z Et a do.t.i.ſuis. a Attẽ: vt ñ tractẽt iſidel̃r bõa tua. b In oi ⁊c.i.fidei fũdamẽtũ ſuppõe ſi ne q̃ nullũ op⁹ do plꝫ. He.11. Sine fide ipo.ẽ placere.do. c Ex fi.⁊c. .i.coꝛdis tui ⁊ ñ tm̃ oꝛis. Ro.10. Coꝛde credit̃ ad iuſtitiã.oꝛe aũt cõfeſſio fit ad ſalutẽ. d Hec ẽ ⁊c.ſ.fides opãs p dilectionẽ. e Qui credit deo. fide foꝛmata caritate. f Attẽdit mãdatis.ne trãſgrediat̃ ea. g Et q cõfi.in illo.p ſpẽ firmã.q̃ ẽ certa expectatio future btĩtudĩs ex gr̃a ⁊ meritis ꝓueniẽs. h Nõ minoꝛat⁹ erit.ideſt nõ defici et a pꝛemio expectato. Cap. XXXIII.

Ubi rogo. Si rogat addideris cõ cõgregat. e dat in infert. De minuit.ſub ſbſtituit.ꝓ ꝓtrabit.iter Querit.pꝛe ſupat.ab deſtruit. atq̃ ſupbit. l Loq̃re maioꝛ na.i.tu plat⁹ q debes eẽ matur⁹ moꝛib⁹.⁊ ſic ſenex venerabili ſenectute. vt hr̃ Sap.4. Etas ſenectutis vita imaculata. m Decet eni te p.i.pncipaliter. n Uerbũ dili.ſci.i.vbũ dei q diligit ſciẽtes ⁊ ſciam. o Et ñ ipe.⁊c.i.cõſonãtiã vbi ad vitã.q᷑ c⁹ vita deſpicit̃ reſtat vt ei⁹ pdicatio cõtẽnat̃. Greg.omel.37.⁊ ſic accipit h muſica metaphoꝛice.⁊ q᷑ doctrina bona pp malitiã audito⁊ ẽ dimittẽda.ſubdit̃ p Ubi audit⁹ ⁊c.q᷑ magis eẽt vbi dei cõtẽpt⁹ q̃ ꝓfect⁹. q Et ipoꝛ.no.ex.i ſa.tua.arrogãter te iactãdo de ipſa. r Gemula carbũculi ⁊c.i.ſic i coꝛpalib⁹ gẽma optime cõiũgit̃ auro i oꝛnamẽto. s Et cõpa.⁊c.i.ſic ẽ melodia i cõuiuio.q᷑ ſic cib⁹ refic̃ coꝛpus.ita melodia ſẽſus. t Sic i fabꝛicatiõe ⁊c. Repetitio ẽ pdicte ſnie. Et ẽ ſẽſus ꝙ ſic iſta gratioſe cõiũgunt̃ ſic bona vita ⁊ ſana doctrina i doctoꝛe vel plato. u Audita. Hic ꝯñr iſtruitur ſubdit⁹. Et pmo ad audiẽdũ reuerẽter doctrinã doctoꝛis ⁊ plati dicẽs. Audi tacẽs.nõ garrulãs nec ꝯdicẽs. x Et ꝓ ⁊c. dei.ſ.⁊ boiũm. y Adoleſcẽs loq.⁊c.nõ in aliena. z Uix. i.tarde. a Cũ ne.fue.⁊ nõ añ. b Si bis ⁊c.i.tũc icipias. rñdere. c In mul.⁊c.i.nõ loq̃s. d Et au.⁊c.ad meli⁹ itelligẽdũ. Sic eni legit̃ de xpo cũ eẽt anno⁊.12. Luce.2. Inuenerũt illũ i tẽplo i medio docto⁊ audiẽtẽ illos ⁊ iterrogãtẽ. nõ tñ iterrogabat vt p h meli⁹ itelligeret.q᷑ ab iſtãti cõceptiõis aia xpi fuit repleta oib⁹ ſciẽtijs ⁊ vtutib⁹.ſꝫ vt iuuenib⁹ exẽplũ q̃rẽdi daret.⁊ vt aſſiſtẽtes magis itelligerẽt. e Et vbi ſũt ſenes ñ multũ loq̃ris.i.ſi opꝫ te loq breuiter te expedias. f Añ grã. pibit coꝛ.ſic videm⁹ freq̃ter accidere ꝙ in tonitruo aliq̃ñ cadit grãdo.⁊ p⁹ ſonitũ tonitrui ꝓcedit coꝛuſcatio. g Et añ ve.q̃

a Timēti deū. Poſtq̄ actū ē de actione ꝓlati in pace. h̄ ꝯñr agiẗ de ea i tribulatione. ⁊ ṗmo i tribulatione ab ex̄neis. ſcd̄o ab i traneis. ibi. Et ego. Prima i tres. q2 ṗmo poniẗ in tribulatiōe cōſtātia boni ꝓlati. ſcd̄o ꝑ oppoſitū. vt ꝓpoſitū magis appeat in ꝯſtā tia mali. ibi. Precordia fatui. tertio ſolo cōſurgētis dubij. ibi. Quare dies. Circa ṗmū dr̄. Timēti deū. i. ꝓlato timēti deū timore caſto.

b Nō occurrēt mala. ſ. culpe ꝫ occurrāt mala pene in tribulatiōe. ꝓpter qd̄ ſubdiẗ. c Sꝫ in tētatione. tribulatiōis. d Hecꝰ illum

Timētiđñꝫ ñ occurrēt mala: ſꝫ i tētatiōe đs illū ꝯſeruābit: ⁊ libābit a mal'. Sapiēs ñ ōdit mādata ⁊ iuſticias: ēt ñ illidetur q̄ſi i ꝓcellā nauiſ. hō ſēſatꝰ credit legi đi: ⁊ lex̄ illi fidel'. q iterrogātōꝫ maīfeſtat ꝑabit vbūꝫ: ēt ſic đꝑcatꝰ exaudieẗ: ⁊ ꝯſuābit diſciplinaꝫ ēt tc̄ rn̄debit. Pcordiā fatui q̄ſi rota carri: ēt q̄ſi axiſ verſatil' cogitatꝰ illiꝰ. Equꝰ emiſſariꝰ: ſic ⁊ amicꝰ ſubſānator: ſb̄ ōi ſupſēdetē hinit. Qr̄ dies diē ſupāt: ⁊ iterūꝫ lux lucē: ēt ānꝰ ānū a ſole: A đñi ſciā ſeꝑati ſunt. Facto ſole ⁊ p̄ceptū cuſtodiente: ꝑ dei ſapiaꝫ diuidūẗ. ⁊ imutāuit tꝑa: ⁊ dies feſtōs ipſoꝝ: ⁊ in illis diēs feſtos celebrauernut ād horam ēx ipſis exāltauit ⁊ magnificauit đs: ēt ex ipſis pōſuit i numeꝝ dierū: ⁊ ōēs hoīes de ſolo ⁊ ex terra vñ creātꝰ ē adā. In mltitūdīe diſciplīe đñi ſeꝑauit eos: ēt imutauit viaſ coꝝ. Et ēx ip̄is bñdixit ⁊ exaltāuit: ex his ſcificāuit ⁊ ad ſe applicauit: ⁊ ex ip̄is mālediixit ⁊ hūiliāuit: ⁊ ꝯūtit illōſ a ſeꝑātōe ipſoꝝ. Qūaſi lutū figuli. i manu ipſiꝰ plaſmare illud ⁊ diſponere ōēs vie eiꝰ ƀꝫ diſpoſitiōeꝫ eiuſ: ſic hōmo i manu illiꝰ q ſe fec̄. ēt reddet illi ƀꝫ iudiciū ſuū. Cōntra malū bonū ē: ēt ꝯ vitaꝫ mors: ſic ēt ꝯ viꝝ iuſtū peccātō. Et ſic itūere i oīa oꝑa altiſſimi. Duō ꝯtra duo: ⁊ vnū ꝯ vnū. Et egō nouiſſimꝰ euigilaui: ēt q̄ſi q colligit acinos pꝰ vidēmiatores: i bñdictōe đi ⁊ ip̄e ſꝑaui: ⁊ qūaſi q vidēiat

conſeruabit. in v̄tute patientie. e Et libabit a malis. culpe. ⁊ aliquā docū h̄ a maliſ pene eripiēs eū a tribulatione.
f Sapiēs. ꝓlatꝰ. g Nō odit mādata. ſꝫ magi diligit ⁊ iplet ea. h Et ñ il. i. nō frāgeẗ ꝑ ipatiētiā.
i Quaſi in ꝓcella nauis frāgiẗ q̄ñ ē fragilis.
k Hō ſēſatꝰ credit legi dei q̄ ꝓ merito patiētie ꝓmittit bona glie. Mathei. 5. Bti q ꝑſecutioēꝫ patiunẗ ꝓpter iuſtitiaꝫ: qm̄ ipoꝝ ē regnū celoꝝ.
l Et lex illi fideliſ. q2 veraciter ei reddit qd̄ pro mittit. m Qui iterrogationē mani. i. ꝓlatꝰ q a ſubditis iterrogatuſ de lege dꝫ v̄itateꝫ manifeſtare. Malach. z. Labia ſacerdotis cuſtodiunt ſciaꝫ ⁊ legē ex eiꝰ ore regrēt ⁊c̄. n Parabit vbū. ƀꝫ capacitatē auditoꝝ. o Et ſic deꝑcatꝰ. dñm vt illuminet eū ad rn̄dēdū v̄itateꝫ
p Exaudieẗ. a dño. q Et cōſer. diſcipli. i. aptū modū docendi diſcipulos. r Et tūc rn̄debit. ad iterrogata de morib' ⁊ fide ⁊ ex h̄ hr̄ documētū q̄ doctor ⁊ ꝓlatꝰ de talibꝰ rn̄ſurꝰ vel ꝑdicaturꝰ dꝫ ṗmo dñm deꝑcari. s Precordia. Hic ꝯñr agiẗ de icōſtātia mali ꝓlati q ƀm dictū ſaluatoris Jo. io. vidēs lupū veniētem. dimittit oues ⁊ fugit. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄. Precordia fatui. i. itellectꝰ ⁊ affectꝰ mali ꝓlati.
t Quaſi rota carri. q2 nō hꝫ ſtabilitatē i bono. io ſubdiẗ. u Et q̄ſi axis ver. co. illiꝰ q voluunẗ de vno ad aliud ꝑ incōſtātiā mētis.
x Equꝰ emiſſa. ſic ⁊ ami. ſubſānator. i. deriſor. ⁊ iſte ē malus ꝓlatꝰ qui dꝫ deū diligere vſqꝫ ad mortē ſe exponēdo ꝓ ꝑpli ſalute. ⁊ tñ deū deridet accipiēs offm̄ vicarie ipſiꝰ: ⁊ nō curās de honore eiꝰ. y Sub oī ſupraſedēte. ſ. deo ⁊ angelis eiꝰ. z Hinnit. ꝑ iſolētiā vitiorum.
a Quare dies. Hic ꝯñr poniẗ ſolo dubij. q2 poſſet aliqs admirari ⁊ q̄rere q̄liter deꝰ ꝑmittit malos doctores ⁊ ꝓlatos ad eccl'ie regimen ꝓmoueri. Ad cuiꝰ ſolonē ṗmo ꝑmittiẗ exēplū i nālibꝰ. ſcd̄o applicaẗ ad ꝓpoſitū i hoībꝰ. ibi. Et oēs hoīes. tertio cōfirmaẗ ꝑ ſil'e i artificialibꝰ. ibi. Quaſi lutū. ⁊ q̄rto ſoluiẗ dubiū de malis ꝓlatis ⁊ doctoribus. ibi. Cōtra malū. Circa ṗmū dr̄. Quare dies diē ſuꝑat. i lōgitudine ſic̄ dies eſtatis ſūt lōgiores q̄ dies hyemis. b Et iterū lux lu. lux. n ſolis maiorē q̄ lux lune ⁊ aliarū ſtellarū. c Et annꝰ annuꝫ. nā annꝰ ſolaris excedit annū lunarē i. ii. diebꝰ. d Sol ſolē. nō q2 ſint pl'es ſoles. ſꝫ q2 idē ſol excedit ſeipſū i cādo calorē nā i eſtate cāt maioreꝫ calorē i hītatiōe nra q̄ i hyeme. q2 tūc magis appropinq̄t ad tropicuꝫ eſtiualē. ⁊ rn̄det vñ talis variatio ſurgat. d. e A dñi. ſci. ſe. ſūt. i. diſpoſiti effectꝰ dei. f Fcō ſo. ⁊ p̄ceptū. i. ordinationē dei. g Cuſtodiēte. nā ꝑ ipſū illuminanẗ cetere ſtelle. ⁊ ꝑ motū eiꝰ i obliq̄ circulo fit dicta variatio dierū annoꝝ ⁊ caloris. Qd̄ aūt ſubdiẗ i aliqbꝰ libris. Per dei ſapiam diuidunẗ. nō ē de textu ſꝫ imediate ſubditur.
h Et imu. tꝑa. ſ. ſol. ꝑ cuiꝰ motū diſtiguunẗ q̄tuor anni tꝑa. ſ. eſtas hyemps: ver ⁊ autūnꝰ. i Et dies ⁊c̄. ſ. tēpoꝝ. k Et i illis. ſ. tꝑibus.
l Dies fe. ⁊c̄. ſ. hebrei. de qbꝰ loq̄tur auctor iſte q fuit hebreꝰ ⁊ aduentū x̄pi lōgo tꝑe p̄ceſſit. m Ad horā. i lege determinatā. Leuiti. z3. c. A veſꝑe i veſꝑerū celebrabitis ſabba vr̄a. n Ex ipſis. diebꝰ feſtiuis. o Exaltauit ⁊ ma. deꝰ. ꝑcipiēdo maiorē ſolēnitatē ⁊ maiora ſacrificia fieri i aliqbꝰ q̄ i alijs. ſic̄ i paſcate ⁊ pētecoſte ⁊ ſil'ibꝰ q̄ celebrabanẗ ſel' i anno tm̄ q̄ i neomenijs q̄ celebrabanẗ q̄libet mēſe ⁊ ſabbis i q̄libet hebdomada. p Et ex ipſis. ſ. diebꝰ anni. q Poſuit ⁊c̄. i. dimiſit ſine tali ſolēnitate i q̄ hoīes vacarēt oꝑibꝰ ſuis. qd̄ ſb̄ diẗ i aliqbꝰ libris. Et annos. nō ē de textu. r Et oēs. Hic magl' applicat ad ꝓpoſitū in hoībꝰ. d. Et oēs homines de ſolo ⁊ ex terra ideꝫ ſignificāt. ſꝫ diciẗ ſoluꝫ a ſoliditate. ⁊ terra q2 teriẗ pedibus hoīum ⁊ aīaliū. ſupple fecꝫ deꝰ. s Vñ crea. ē adā. i. formatꝰ q̄tū ad corpꝰ. Geñ. i. t In mul. diſ. ⁊c̄. ſ. hoīes ſuꝑ terrā multiplicatos poſt diluuiū ⁊ vnitos i edificatiōe turris babel ꝯ deū. ꝑꝑ qd̄ deꝰ reṗmēs eos a tali temeritate cōfudit liguas eoꝝ. Geñ. ii. ⁊ ſic diuiſi ſūt ꝑ diuerſas terras. io ſubdiẗ. u Et i. vi. eoꝝ. ƀm diſtictionē liguaꝝ. x Et ex ipſis bñ. ſ. abrahā iſaac ⁊ iacob. ⁊ q deſcēderūt ex ill'. y Et exal. educēdo ꝑpl'ꝫ iſrl' đ egypto i ſignis ⁊ mirabilibꝰ. vt pꝫ i Exo. z Ex his ⁊c̄. ſ. tribū leui. q̄ deputata fuit ad cl'tū dñi ⁊ potiſſi me aarō ⁊ filios eiꝰ
a Et ex ⁊c̄. ſ. chore cū eiꝰ complicibus Nu. 16. b Et hu. eoruꝫ rebellionem ⁊ ſuperbiam deijciendo.
c Et cō. illos. i ifernū. terrā ſubuertēdo. vt illos viuentes abſorberet.
d A ſe. eoꝝ. i. ſtatiꝫ cū fuerūt ab alijs ſeparati. moyſes eni vidēſ penā coꝝ imminētē dixit alijs. Recedite a tabernaculis hoīuꝫ ipiorū ⁊c̄. ⁊ ſb̄diẗ ibidē. Cōfeſti igiẗ vt ceſſauit loqui dirupta eſt terra ſub pedibus eorum ⁊ aperiens os ſuum deuorauit illos.
e Quaſi lutū. Hic ꝯſeq̄nter cōfirmaẗ ꝑ exēplū i artificialibꝰ. ſic̄. n. figulus ƀꝫ volūtatē ſuā format vaſa de luto ali q̄ i honorē. vt i ill' ƀuaẗ i mēſa. ⁊ alia i cōtumeliaꝫ: vt ill' vtanẗ hoīes ad vrinā ⁊ egeſtiōes ⁊ ꝯſilia. f Sic hō ⁊c̄: nā electos p̄parat ad gl'iā. ⁊ reprobos reƀuat ad penā. io ſubdiẗ.
g Et red. ⁊c̄. i. ƀm regulā diue iuſtitie. ƀm quā reddiẗ bonis gl'ia mal' gehēne pena. h Cōtra malū. Hic ex p̄cedētibꝰ ſoluitur p̄dcm̄ dubiū. ſ. q̄liter deꝰ ꝑmittit aliq̊s malos doctores ⁊ ꝓlatoſ cū bōis i regimīe ꝑpl'i. Ad cꝰ itellectū ſciēdū ꝙ diuerſitates ⁊ ineq̄litates iducte de nālibꝰ ⁊ artificialibꝰ nō ſūt oino ſil'es diſtinctiōi ⁊ ieq̄litati q̄ ē i bōis ⁊ mal' hoibꝰ. nā ieq̄litas i rebꝰ nālibꝰ ē ꝑ ſe itēta ⁊ fcā a deo vt ex diuerſis gradibꝰ creaturarū cōſurgat admirabil' pulchtitudo vniuerſi. Sil'r ex itētiōe figuli ꝑ ſe ⁊ directe ē ꝙ faciat aliq̄ vaſa i cōtumeliā. ⁊ aliq̄ i honorē ad diuerſas neceſſitates hoīuꝫ ſupplēdas. ad qd̄ ordiaẗ directe ars fictil' ſꝫ aliq hoīes ſint mali ꝑ cl'pā. ñ ē ex ordiatiōe diuā cū deꝰ nullo mō ſit actor mali cl'pe vt đclaratū ē diffuſiꝰ ſupra. i5. c. nec ꝑ ꝯñs ex eiꝰ itētiōe ⁊ volūtate oio ṗma ē ꝙ aliq' reƀuenẗ ad gehēnā. nā volūtate eiꝰ ṗma ſiue añcedēte vult oēs hoīes ſaluos fieri. i. Ti mo. z. ſꝫ volūtate ꝯñte ꝑuiſionē pctōꝝ i malitia ꝑſeuerātiū vult ip̄os dānari. Sic. n. malū cl'pe reduciẗ ad ordinē iuſtitie. ꝑꝑ qd̄ lꝫ deꝰ nullo mō ſit cā efficiēs maloꝝ: ſꝫ tñ bonoꝝ. ē tñ actor ordiatiōis tā bonoꝝ q̄ maloꝝ. q2 dedecꝰ cl'pe punit ꝑ decorē iuſtitie. ⁊ ƀꝫ ꝙ dic̄ btūs Aug. i enchiridiō. Deꝰ ē a đo ops ⁊ bonꝰ ꝙ ñ ſineret mala fieri niſi ex eis eliceret maiora bōa. ⁊ ſic ꝑmittit maloſ cū bōis tā i ſb̄dit' q̄ i ꝓlat' vſqꝫ ad iudiciū i q̊ ſeꝑabūẗ hi total'r ab ill'. ⁊ ſic pꝫ ſolo q̄ōnis. dr̄ igr̄. Cōtra malū bonū ē. q2 ꝯ malum nāe ē bonū nāe. ⁊ ꝯ malū cl'pe bonū gr̄e. ⁊ ꝯ malū gehēne bonū gl'ie. i Et ꝯ ⁊c̄. q2 ꝯ triplicē vitā. ſ. nāe gr̄e ⁊ gl'ie ē triplex morſ. ſ. nae cl'pe ⁊ gehēne. k Sic ⁊ ꝯ ⁊c̄. ſb̄ditū vl' ꝓlatū. l Pec. ſb̄ditꝰ vl' ꝓlatꝰ. m Et ſi ⁊c̄. i. ſi ꝯſideres oꝑa dei i oībꝰ iuenies q̄dā oppoſitionē diuerſimode tñ mō p̄dcō. n Duo ⁊c̄. i. duo mala ꝯ duo bōa. Et vnū ꝯ vnū. ſeq̄ẗ. o Et ego. Hic ꝯñr agit auctor đ actōe bōi ꝓlati i tribl'atōe a domeſtic'. Circa qd̄ p̄ ꝑmittit breuē ꝓlogū. z°. ꝑſeq̄ẗ ꝓpoſitū. ibi. Audite me. Circa pꝰ dic̄. Et ego nouiſ. euigi. ſ. ad itelligēdū ⁊ ſcribēdū ſapiaꝫ pꝰ docto. ⁊ ſcriptores p̄cedētes ſcriptor. n. hꝰ libri fuit tꝑe ptolomei euerget' q regnauit i egypto poſt tꝑa Alexādri magni. p Et q̄ſi q col. racemos. i. remanētes racemos. ⁊ i h̄ ſe hūiliaẗ p̄pones ſibi alios doctores ⁊ ſcriptores. ñ ſolū tꝑe ſꝫ ēt ſcia ⁊ auc̄te. q In be. dei ⁊ ipſe ſꝑaui. i. cōfidēs de eiꝰ adiutorio ſcribere cepi. r Et q̄ſi q vin. re. torcular. i. ego ex adiutorio dei deſcripſi ſapiaꝫ abūdāter. ſicut etiam precedentes ſcriptores.

a Reſpicite qm̃ nõ mihi ſoli laboraui. accredo meritũ ꝑ hanc ſcripturã. b Sʒ ⁊ oĩ ex. diſciplinã. q: pñt pficere ĩ ſtudio hu ius doctrine. c Audite me. Hic ɔñr pſeqtur ꝓpoſitũ. Cir ca qđ ſciẽdũ ꝙ hõ dupl'r a domeſticis tribulaẽ. vno mõ ab vxo re: filys ⁊ ꝓpĩqs. q aliqñ nimis volũt dñari. ⁊ iõ pmo oñdit qd circa h ſit agẽdũ dicẽs. Audite me magnati. i. pncipes.
d Et oẽs ppl'i. iferiores. e Et re. eccl'ie. i. plati ⁊ doctores.
f Aurib⁹ pcipite. i. aure corpis ⁊ aure mẽtis. g Filio ⁊ mu. fra. ⁊ amico nõ des ptãtẽ ſup te. ſʒ ma gis a tali tribulatio ne tua ipſos repme
h Et nõ de. aly po. tuã. vñ debes viue re. i Ne for. pe. te. ⁊ dep. ꝑ illis. ſ. ꝑ neceſſitatib⁹ tue vi te. k Dũ ad. ⁊c. i. q̃ʒdiu viuis null'ſ hõ te moueat ab h ꝓpoſito. ⁊ ſbdiẽ rõ.
l Meli⁹ ẽ ⁊c. tanq̃ʒ iferiores. q: näliter tibi debẽt ſubeſſe.
m Quã te re. ⁊c. tã q̃ʒ ad ſuperiores.
n In oib⁹ opib⁹ ⁊c. pſonis pdictis.
o Et ne dederis ⁊c. ſupponendo te illiſ qb⁹ debes preeſſe.
p In die ɔſũ. ⁊c. i. tpe mortis.
q Diſtribue here ditatẽʒ tuã. heredi b⁹ tuis. ita ꝙ nõ poſ ſideãt illã te viuen te. r Cibaria. ſe cũdo tribulaẽ prfa milias a ſeruis ſuis rebellib⁹ malis ⁊ in fidelib⁹. pp qđ hic oñdiẽ qd agẽdũ ſit cũ eiſ cũ dẽ. Cibaria ⁊ v̄ga ⁊ on⁹ aſino. ⁊ ſic iſta cõueniũt ad bonũ regimẽ aſini. ſ. pabulũ ꝑ ei⁹ ſuſtẽ tatiõe. ⁊ v̄ga ꝑ pigri tie ſue excitatione. ⁊ on⁹ ꝑ oñi neceſſi tate. ſic ſunt tria q̃ ſe

repleui torcular. Reſpicite qm̃ nõ mihi ſoli laboraui: ſʒ ẽt oibuſ exqrẽtib⁹ diſciplinã. Audite me magnati ⁊ oẽs popl'i: ⁊ rectores eccl'ie aurib⁹ pcipite. Filiõ ⁊ mu lieri fr̃i ⁊ amico nõ des ptãtẽ ſu ꝑ te ĩ vita tua: ⁊ ñ dederiſ al̃ij poſ ſeſſionẽ tuã: nẽ forte peniteat te ⁊ depcceris ꝑ illis. Dũ adhũc ſu pes ⁊ aſpiras: nõ immutabit te oĩs caro. Meli⁹ ẽ. n. vt filij te rogẽt q̃ʒ tẽ reſpicere ĩ man⁹ filioꝝ tuo rũ. In oib⁹ õpib⁹ tuiſ pcelleſ eſto Ne dederis maculã ĩ gl'iaʒ tuã. In diẽ ɔſũmatiõĩs dieꝝ vite tue ⁊ ĩ tpe exit⁹ tui diſtribuẽ heredi tatẽ tuã. Cibaria ⁊ virga ⁊ onus aſino: panis ⁊ diſciplinã ⁊ opus ſuo. Opat̃ ĩ diſciplinã ⁊ q̃rit reqeſcere. laxa man⁹ illi ẽt q̃rit libtatẽ. Iugũ ⁊ loꝝ curuãt collũ durũ: ẽt ſuũ inclinat õpatões aſ ſidue. Seruo maliuolo tortura et ɔpẽdes: mitte illũ ĩ opatiõem ne vacet. Multãʒ. n. maliciã do cuit ocioſitaſ. In opa ɔſtitue eũ ſic. n. ɔdecet illũ. Qđ ſi ñ obaudi erit: curua illũ ɔpedib⁹: ⁊ ñ am plifices ſup oẽʒ carnẽ. Ueꝝ ſine iudicio nihil facias graũe. Si ẽ tibi ſuus fidel'. ſit tibi q̃ſi aĩa tua Quaſi frẽʒ ſic eũ tracta: qm̃ ĩ ſan guie aĩe ɔparaſti illũ. Si leſeris

quunẽ ad bonũ ſui regimẽ. s Panis. i. vict⁹ vt viuat.
t Et diſci. ne ſupbiat. u Et op⁹. ne ꝑ ociũʒ tepeſcat. x Opaẽ cõueniẽter. y In diſciplina. i. q̃ʒdiu ſub diſciplina tenetur.
z Et q̃rit reqeſcere ⁊c. i. ſi q̃rat reqeʒ a laborib⁹ ſine cã rõnabili
a Laxa man⁹ illi. ſ. reqem ei concedẽdo. b Et q̃rit liber. ſ. te total'r liberari. c Iugũ ⁊ lorũ curuãt collũ durũ. eq vel a bubali. d Et ſuũ iclinãt. i. humiliãt. e Opationes aſſi. q: tũc nõ hñt tp̃s machinãdi ad rebellionẽ. f Seruo mali uolo. i. rebelli ⁊ ifideli. g Tortura. vt ei⁹ ifidelitas reueleẽ.
h Et cõpedes. ne fugiat ⁊ euageẽ. i Multã. n. mali. machi nãdi ɔ dños. k Docuit ocio. ſuoꝝ. cetera patẽt vſqʒ ibi.
l Et nõ ampli. ⁊c. i. nõ des ei ptãtẽ ſup aliquẽ hoĩem. q: nõ dʒ p eſſe ſʒ ſubeſſe. Et h ẽ ɔ aliqs pncipes xp̃ianos q iudeos faciunt balliuos ⁊ ꝓpoſitos ſup xp̃ianos. cũ tñ iter xp̃ianos debeãt eẽ ſer ui. m Uerũ ſine iudi. debite diſcretionis. n Nihil faci as graue. ſuis tuis. pp qđ ſubdiẽ de bonis. o Si eſt tibi ⁊c. ipſũ ex corde diligẽdo. p Quaſi fra. ⁊c. dulciter ⁊ mãſuete.
q Qm̃ in ſã. ⁊c. i. emiſti eũ ꝑ neceſſitate vite tue. q: vita cõſiſtit in ſãguine. Leuiti. 17. Aĩa oĩs carnis in ſãguine ẽ. r Si leſe ris eũ iniuſte in fugã cõuerteẽ. ⁊ ſic carebis tua neceſſitate.
s Et ſi extollẽs diſceſſerit. i. ſecũ exportans aliqd de domo tua fugiet ad locũ remotũ ⁊ occultũ. ⁊ ſic eũ nõ poteris iuenire.
t Vana ſpes. Poſtq̃ʒ actũ ẽ ð platoꝝ acti Cap. XXXIIII
v one. Hic cõſeqũẽter agiẽ de eoꝝ cõtẽplatione q cõſiſtit ĩ duob⁹. ſ. in meditatione ſacre ſcripture. de q̃ pmõ agi

tur. ⁊ in cultu latrie de quo agiẽ ſcđo. ibi. Immolãtis. Prima in duas q: pmo poniẽ remotio ipedimẽti. ſcđo executio ꝓpoſiti. ibi. Sine mẽ dacio. Illud aũt qđ ipedit maxime meditationẽ v̄itatis ſacre ſcriptu re ẽ ĩtẽdere ſõnys diuinationib⁹ ⁊ augurys q̃ ſũt plena mẽdacys. iõ dicit. Una ſpes ⁊ mẽdaciũ viro iſẽſato. q: nõ hʒ ſẽſũ diſcernẽdi q̃ ſpe rãda ſũt ⁊ q̃ nõ. v Et ſõnia extol. ipru. q: ſõnia de pſpis credunt eẽ reuelationes. iõ ſeqtur. x Quaſi q apphẽdit vmbrã. q̃ nõ ẽ pal pabilis. y Et pſeqtur vẽtũ. q nõ ẽ cõprehẽſibilis. z Sic ⁊ q attẽdit ad viſa mẽdacia. in vanis ſomnys.

eũ iniuſte ĩ fugã ɔũteẽ: ẽt ſi extol lẽs diſceſſerit: quẽ q̃ras ĩ q̃ via q̃ ras illũ neſciſ. XXXIIII.
Vanã ſpes ⁊ mẽdaciũ viro iſẽſato: ẽt ſõnia ex tollũt iprudẽteſ. Quaſi q apphẽ dit vmbrã ẽt pſeqẽ vẽtũ: ſic ⁊ qui attẽdit ad viſa mẽdacia. Scđm hõc viſio ſõnioꝝ. Ante faciẽ ho minis ſil'itudo alteri⁹ hoĩs. Ab ĩ mũdõ qd mũdabiẽ? Et a mẽda ce qd veꝝ diceẽ? Diuinatio erro ris ⁊ auguria mendacia ⁊ ſõnia malefaciẽtiũ vanitas ẽ. Et ſicut parturiẽtis cor tuũ fãtaſias pati tur: niſi ab altiſſimo fuerit emiſ ſa viſitatio. Ne dederis ĩ ill' cor tuũ. Multos. n. errare fecerunt ſõnia: ⁊ exciderũt ſpãtes in illis. Sine mẽdacio ɔſũmabiẽ verbũ legis: ẽt ſapia ĩ ore fideliſ ɔplana biẽ. Qui nõ ẽ tẽtat⁹: qd ſcit? Uir ĩ multis expt⁹: cõgitabit m'lta: ẽt q multa didicit enarrabit intelle ctuʒ. Qui non eſt exptus: pauca recognoſcit: qui aũt in multis fa ctus eſt multiplicabit maliciaʒ. Qui tẽntatus nõ eſt: qualia ſcit? Qui iplãtat⁹ eſt: abundabit ne quitia. Multa vidi enarrando: ⁊ plurimas verborum ɔſuetu dies. Aliquotiẽns vſq̃ʒ ad mor tem periclitatus ſuʒ hoꝝ cauſa:

a Scđm h. qđ ſequiẽ.
b Uiſio ſõnioꝝ. añ faci em hoĩs ⁊c. nã in ſõniã do appet aliqñ ſil'itudo alteri⁹ hoĩs. q nõ ẽ hõ ve rus. ſʒ tñ fãtaſtic⁹. iõ nõ põt aliqd docere. ⁊ ſi ali qñ ibi demõ appeat ĩ ſi militudie illa nõ docet v̄itatẽ ſʒ falſitatẽ q: mẽ dax ẽ. ideo ſubditur.
c Ab imũdo qd imũda. q. d. nihil. ſʒ magis inq nabiẽ. d Et a mẽda ce qd verũ diceẽ. q. d. ni hil. nã ⁊ ſi diabolus ali qñ vera dicat. h ẽ vt po ſtea magiſ decipiat. ⁊ ſic illõ verũ ex fine põt di ci mẽdaciũ. nã vbi vnuʒ ꝓpter alterũ vtrobiqʒ vnũ tm̃. iõ ſubdiẽ. Diui natio erroris ⁊c. ⁊ pʒ.
e Et ſicut pturiẽtis. i. ſi cut pturiẽs dolet.
f Cor tuũ. fãtaſias pati tur. ĩ ſõnys terribilib⁹ q̃ freq̃nter igerũt magnã paſſionẽ. ⁊ maxime qñ fiũt ꝑ artẽ magicaʒ.
g Niſi ab altiſſi. fuerit emiſſa viſitatio. diue cõ ſolationis ⁊ repſſiõis ta liũ. iõ concluditur. Ne dederis in illis cor tuũ. ⁊ pʒ. h Sine mẽ dacio. Hic ɔñr poniẽ ex ecutio ꝓpoſiti. Circa qđ ſciẽdũ ꝙ v̄itas ſacre ſcri pture aliqñ cognoſciẽ ꝑ ſtudy exercitationẽ. ali qñ ꝑ hoĩs itelligẽt'l iſtru ctionẽ. ⁊ aliqñ ꝑ diuinã illuminationẽ. igiẽ pmo poniẽ pmũ cũ diciẽ. Sine mẽdacio cõſũmabiẽ v̄bũ legis ⁊ ꝓphãrũ. nã hitũ ẽ ꝑ diuinã re uelationẽ cui nõ põt ſbeſſe falſũ cũ de⁹ ſit pma v̄itas. q. d. auctor. h p lat⁹ dʒ applicare ſuũ itellectũ ꝑ ſtudy diligẽtis exercitiũ. i Et ſa. Hic poniẽ ſcđʒ. ſ. cognitio ꝑ iſtructionẽ cũ dẽ. Et ſapia in ſacra ſcriptu ra cõtẽta. k In ore fidelis. ſ. doctoris. l Cõplanabiẽ. i. plane docebiẽ. nã occulta ſcripturarũ ſcit apire ⁊ explanare. q: ĩ talib⁹ ẽ ex ercitat⁹. iõ ſubdiẽ. m Qui nõ ẽ tẽ. i. expt⁹. qđ pʒ ex h qđ ſeqtur.
n Uir in mul. ex. i. ĩ multis ſcripturis exercitat⁹. o Cogita. mul. nã ꝑ vnũ paſſũ ſcripture ſibi notũ declarat aliũ magis occultũ. iõ ſub diẽ. p Et q multa vidi. ꝑ ſtudy exercitiũ. q Enar. ĩtel. ſcriptu re verũ. r Qui nõ ẽ exp. ĩ ſcripturis. s Pauca reco. q: pauca ꝑ ſe põt iuenire. pp qđ q alioꝝ dcã ſtudere dedignanẽ. vacui v̄itate re periunẽ. t Qui aũt ĩ mul. fa. ẽ. itellectũ ſuũ applicãdo multis va nis ⁊ curioſis. u Multi. mali. nã freq̃nter fabricat erroneã do ctrinã. Aliq libri hñt. Qui aũt ĩ multis fact⁹ ẽ diſcurrẽs ꝑ m'lta cogno ſcẽda. ſic gallus ambulat ſup blada ⁊ nõ figit itellectũ ſuũ ĩ aliq̃ ſuffi ciẽter exqrẽdo. Multiplicabit maliciã. nã ĩ nullo hʒ ſufficiẽtẽ notiti am. ⁊ ꝑ ɔñs hʒ iutilẽ ⁊ falſã doctrinã. x Qui tẽ. ⁊c. exponaẽ vt ſu pra. y Qui iplã: ẽ. i. q nõ fixit radicẽ itellect⁹ ⁊ affectus in bono.
z Abũdabit. neqtia. multiplicãdo vitia. ɔñr ponit auctor exẽplũ de ſcipo. d. a Multa vi. i. itellexi. b Enar. ſ. ꝑ doctrinã alioꝝ.
c Et plu. ver. cõſuetudines ſupple cognoui. Ali⁹ ẽ eni modus loq̃ndi ĩ lingua greca ⁊ hebraica. ⁊ auctor huius libri ſciuit vtrunqʒ. ⁊ q: fuit iudeus natione. ⁊ hũc librũ ſcripſit grece. d Aliquotiẽs vſqʒ ad

mortē piclitatꝰ ſũ coꝝ ca. vt eni addiſceret linguas iſtas ⁊ ēt ſcriptu-ras ad diuerſos magros ꝑrexit in diuerſis terriſ in qbꝰ fuit aliq̃n in ꝑi-culo mortis. ſicut de platōe dicit Hiero. in ep̄la ad Paulinũ de oibꝰ ſacre hiſtorie libris. Deniq̃ꝫ cũ lr̃as q̃ſi toto orbe fugiētes ꝑſeq̄ꝛ ca-ptus a piratis ⁊ venũdatꝰ tyrāno crudeliſſimo paruit ⁊c. a Et li-beratꝰ ſuꝫ gr̃a dei. iſta dicit auctor iſte vt magis credaꝛ ſue ſcripture. qꝛ p̄miſerat ꝙ hō in ſcripturis exercitatꝰ pōt alios v̄itatē docere.
b Spũs. Hic ponit tertiũ qď docet v̄itatē. ſ. illuſtratio diuina cuꝫ dr̃ Spũs timētiũ deum. ti-more filiali. c Que rit a deo. ipſũ ꝑfectiꝰ il-luminātē. ideo ſubdiť.
d Et in cōſpectu illiꝰ bñ diceť. āpliori dono gr̃e.
e Spes eni illoꝝ in ſal uātē illos. ⁊ nō in ſōnia ⁊ auguria mēdacijs ple-na. vt predictũ eſt.
f Qui timet dñm nihil trepidabit. de his q̃ ꝑ ſō nia ⁊ auguria ⁊ hꝯ poſſũt fieri. g Timētis do minũ btā ē aĩa eiꝰ. ſ. i ſpe lꝫ nō adhuc in re.
h Ad quē reſpicit ⁊ q̄ ē fortitudo eiꝰ. q. d. ipſe de us ē ille ad quē dirigit i-tētionē ſuā ⁊ a quo hꝫ ꝓ tectionē. ideo ſubditur.
i Protector potentie. ti mētis deũ. k Firma-mētũ v̄tutis. ſtabiliens ipꝫ in bono. l Tegi mē ardoris. i. tētationũ
m Et vmbraculũ meri diani. i. refrigeriũ icenti uũ libidinis. n Dep-catio offēſionis. i. depre catione ꝓ offēſionibꝰ ex audiēs. o Et adiu. caſuſ. i. ne hō cadat ſuſtē tās. p Exaltās aĩ. ꝑ donũ caritatis qď ē ex cellētiꝰ ceteris. i. Cor. 13. Maior aũt hoꝝ eſt cari tas. q Et illuminās oculos mētis ꝑ donũ ſa-piētie. r Dās ſanita tē corꝑis ⁊ aĩe. s Et vitā. nāe gr̃e ⁊ glorie.
t Et bñdictionē. i. mul-tiplicationē bonoꝝ tꝑa liũ ⁊ ſpũaliũ. ſupple deꝰ ē.

⁊ liberatꝰ ſuꝫ gratia dei. Spi-
ritꝰ timētiũ deũ q̃ritur: ⁊ i cō-
ſpectu illiꝰ bñdiceť. Spes. n. illoꝝ
rũ in ſaluātē illos: ⁊ oculi dñi in
diligētes ſe. Qui timet dñz nihil
trepidabit: ⁊ nō pauebit q̃m ipe
ē ſpes eiꝰ. Timētis dñm beata
ē aĩa eius: ad quē reſpicit: ⁊ q̄ eſt
fortitudo eius. Oculi dñi ſup ti-
mētes eũ: ꝓtector potētie: firma
mētũ virtutis: tegimē ardoris:
⁊ vmbraculũ meridiani: depca-
tio offenſiōis: ēt adiutoriũ caſus
exaltās aĩaꝫ: ⁊ illumināns oculos
dāns ſanitatē ēt vitā ēt bñdictio
nē. Immolantis ex iniquo obla
tio ē maculata: ēt nō ſunt bñpla-
cite ſubſannatōes iniuſtoꝝ. Dñs
ſolus ſuſtinētibꝰ ſe i via veritatis
⁊ iuſticie. Dona iniquoꝝ non ꝓ
bat altiſſimus: nec reſpicit i obla
tiōibꝰ iniquoꝝ: nec in multitudi
ne ſacrificioꝝ eoꝝ ꝓpitiabiť pec
catiſ. Qui offert ſacrificiũ ex ſub
ſtantia pauperꝝ: q̃ſi qui victimat
filiũ in cōſpectu pris ſui. Panis
egētiũ vitā pauperis ē: q defrau
dat illũ hō ſanguiniſ eſt. Qui au
fert in ſudore panē: quaſi q occi
dit ꝓximũ ſuũ. Qui effundit ſā
guinē: ēt q fraudē facit mercena
rio: fratres ſunt. Unus edificās
⁊ vnꝰ deſtruēs: quid ꝓdeſt illis

niſi labora? Unus orans ⁊ vnus
maledicēs: cuius vocē exaudiet
deꝰ. Qui baptizat a mortuo: ēt
iterũ tangit mortuum: qd ꝓfi
cit lauatio illius? Sic homo qui
ieiunat i peccatis ſuis: ēt iterũ ea
dē faciēs qd ꝓficiēt humiliando
ſe? Orōnē illius quis exaudiet.

Capitulum XXXV.

q Qui ꝯſeruat
verbuꝫ multiplicat orō
neꝫ. Sacrificiũ ſalutare
ē attēdere mādatis: ēt diſcedere
ab omni iniq̃tate: ēt ꝓpitiationē
litare ſacrificijs ſup iniuſticias:
ēt depcatio ꝓ peccatis recedere
ab iniuſticia. Retribuet grãꝫ qui
offert ſimilaginē: ēt q facit miſe-
ricordiā offert ſacrificiũ. Bñpla
citũ ē dño recedere ab iniq̃tate:
⁊ depcatio ꝓ peccatis recedere
ab iniuſticia. Non apparebis an
te ꝯſpectũ dñi vacuus. Hec eniꝫ
oīa ꝓpter mādata dei fiũt. Ob
latio iuſti ipinguat altare ⁊ odor
ſuauitatiſ eſt i ꝯſpectu altiſſimi.
Sacrificiũ iuſti acceptuꝫ eſt: ⁊
memoriaꝫ eius nō obliuiſcetur
dominus. Bono animo glõriā
reddet deo: ⁊ nō minuās primi
tias manuũ tuaꝝ. In omni dato
hilareꝫ fac vultũ tuũ: ⁊ in exul-
tatione ſanctifica decimas tuaſ.
Da altiſſimo ſcḋꝫ donatum eius.

u Immolātis. Hic poniť ſcḋm qď ꝑti-net ad cōtēplationē ꝑlati. ſ. cultꝰ latrie debitꝰ q cōſiſtit in duobꝰ. in ſa-crificij oblatione ⁊ debita orōne. p̄mo poniť p̄mũ. ⁊ ſcḋo ſcḋm. c. ſeq̄n ti. ibi. Qui adorat deũ. Prima i duas. qꝛ p̄mo reprobať ſacrificiũ ide bitũ. ſcḋo approbať debitũ. c. ſeq̄nti. Prima adhuc i duas: qꝛ p̄mo ſa crificiũ idebitũ reprobať. ſcḋo falſa cauillatio remoueť. ibi. Unꝰ edi-ficās. Circa p̄mũ dr̃. Immolātis. ſacrificiũ deo. x Ex iniquo. i. ex acq̄ſito iniuſte. y Oblatio ē maculata. pctō iniuſtitie. z Et ñ ſũt bñpla. ſubſã. iniuſtoꝝ. i. oblationes eoꝝ ex alieno qbꝰ deridēt de um q honorādus ē de ꝓprio. ꝓuer. 3. Honora dñz de tua ſubſtātia.
a Dñs ſo ſu. ſe. ⁊c. i. illi q ſtāt in via v̄itatis ⁊ iuſtitie hñt ſolũ deũ veꝝ ꝓ deo ⁊ illoꝝ acceptat munera. raptores ⁊ auari hñt aurũ ⁊ pecuniaſ ꝓ deo. ⁊ guloſus delitias luxurioſus voluptatē tactꝰ ⁊ hꝯ. ꝓpter qď eo rũ ſacrificia nō ſũt deo accepta. iō ſeq̄tur. b Dona ini. nō ꝓbat. ſꝫ magis reprobat. iō ſubdiť. c Qui of. ſacri. ex ſuba pauꝑuꝫ. ſub trahēs eis victũ. d Quaſi ⁊c. i cōſpectu pr̃is ſui. lꝫ eni deꝰ ſit pr̃ oi um ꝑ creationē tñ ſpāli mō ē pr̃ pauꝑuꝫ ꝑ hereditatis eterne ꝓmiſſio nē. Math. 5. Bti paupes ſpũ q̃m ipſoꝝ ē regnũ celoꝝ. e Pa. egē tiũ. i. cibꝰ q̃liſcũq̃ꝫ. f Uita pauꝑis ē. i. ſuſtētatio vite ipſius.
g Qui defraudat illũ hō ſāguis ē. Augꝰ. Paſce fame moriētē: ſi non paſcis occidiſti. ⁊ multo fortiꝰ ſi ſubtraxeris ei victũ. h Qui aufert in ſudore panē. i. panē acq̄ſitũ in ſudore laborātiũ. i Quaſi q oc-cidit ꝓximũ. qui aufert eis victũ. k Qui effũdit ſāguinē. ꝑ homi cidiũ. l Et q fraudē facit mercēnario. retinēdo debitũ ſalarium
m Fr̃es ſũt. i. ſilis in ſcelere. ſupradicta rōne. n Unꝰ edificans.

Hic remoueť q̄dā falſa cauillatio: q̄ poſſet aliq̄s dicere ꝙ defrau-dās aliena recōpēſat deo ꝑ afflictiōes ſui corꝑis i ieiunijs ⁊ hꝯ. vel ꝑ orōnes religioſoꝝ qbꝰ bñ fac. ⁊ vtrũq̃ꝫ remoueť: ⁊ p̄mo ſe-cũdũ cũ dr̃: Unꝰ edificās ⁊ aliꝰ deſtruēs. qď edificatuꝫ ē ab alio.
o Quid ꝓdeſt illis niſi labor. qꝛ nullā reportāt īde vtilitatē ſed tm̃ afflictionē: ⁊ applicat ad ꝓpoſitũ dicēs. p Unꝰ orās. pro raptore. ſ. ille cui bñfacit. q Et vnꝰ male raptori eo ꝙ bona ſua abſtulit. r Cuiꝰ vocē exau. deꝰ. q. d. nulliꝰ. nā exauditio p̄mi ipediť ꝑꝑ malitiā illiꝰ ꝓ quo orat. Silr̃ ſcḋi ꝓ pctō ꝓ prio. nā maledicēn do ꝓximo peccat. ꝓpter qď dicit Sal uator Matthei. 5. Orate ꝓ ꝑſeq̄ntibꝰ ⁊ calũniātibꝰ vos. tñ talr̃ raptor ꝓ ma-lis ſuis a dño punie tur. cōſequenter re mouet primum di-cens. s Qui ba-btizať a mortuo. i. emũdatur a tactu: mortui ꝑ aquaꝫ ex-piatiōis. de q̃ habe tur Nu. 19.
t Et iterũ tāgit eũ ſ. mortuũ.
u Quid ꝓdeſt laua tio eiꝰ. q. d. nihil. nā imũduſ efficiť ſicut añ. x Sic hō q ieiunat i pec. ſuis. i. ꝓ pctis ſuis remit-tēdis. y Et ite-rũ eadē fa. qꝛ ď pec-catis p̄teritis nō eſt v̄e penitēs.
z Quid ꝓficit hũi liādo ſe. i. ſe affligē do ꝑ ieiunia ⁊ hꝯ. q. d. iſta nihil faci-unt ad remiſſioneꝫ culpe ꝑpetrate.
a Orōnē illiꝰ qs ex audiet. q. d. deꝰ non exaudit.
Capitulũ. XXV.
b Qui cōſuat v̄bũ. al's le-gē. hic ꝯñr ſacrificiũ debitũ approbať. ⁊ diuidiť i duas ꝑtes. qꝛ p̄ agiť de eiꝰ ap probatiōe. 2º reuertiť auctor ad reprobationē oblatiōis iniuſte ibi. Noli offerre. Circa p̄mũ dr̃. Qui ꝯſuat v̄bũ. al's legē. ſ. dei.
c Multiplicat ora. nā orat mēte ⁊ ore. q̃ q̄dē orō diſponit ad ſa crificādũ debite. iō ſbdiť. d Sacri. ſa. ⁊c. ſ. dei ne ꝯtigat cir ca illa trāſgreſſio. e Et diſ. ⁊c. cordis oris ⁊ oꝑis. f Et ꝓ. li. ſã. ⁊c. i. ꝓ iniuſtitijs remittēdis q̄ fcē ſũt ꝯ ꝓximũ. g Et de pre. ꝓ pec. ꝯ deũ ꝑpetratis. h Recedere ab iniu. ꝑ debitaꝫ cōtritionē ſacrificiũ ꝓ pctis oblatũ deo acceptũ fac ⁊ ſilr̃ orōnē ꝓ pctis fcām exaudiri. i Retribuet grãm. i. exhibebit deo gratũ obſeq̄ũ. k Qui offert ſimilaginē. i. puriſſimaꝫ tritici farinā. de q̃ fiebāt panes ꝓpoſitionis i tēplo tꝑe huiꝰ auctoris.
l Et q fac miām. ꝓximo. m Offert ſacrificiũ. deo.
n Bñplacitũ ē ⁊c. pꝫ ex dcis. o Nō apꝑe. añ cō. dñi. i. in tē plo vbi colebať deꝰ. p Uacuꝰ. ad oblationē. q Hec. n. oīa ⁊c. iplēda. r Fiũt. p̄cipiť eni Exo. 23. ꝙ oē maſculinum apꝑeat corā dño ter in anno. ſ. i feſto paſche pētecoſtes ⁊ taber naculoꝝ. vt ibidē dr̃. Nō apꝑebis i cōſpcũ meo vacuꝰ.
s Oblatio iuſti ⁊c. talis eni nō ſolũ offert qď i lege p̄cipiť ſꝫ ēt vl tra. ⁊ ex h̄ pꝫ qď ſeq̄tur. t Et odor ſuauita. ⁊c. nā oblationes illiꝰ tꝑis nō erāt accepte deo niſi ex fide ⁊ deuotione offerētiuꝫ.
u Bono aĩo. i. mũdo ⁊ deuoto. x Gl'iam redde. deo. mune-ra ſibi offerēdo. y Et nō minuas p̄mitias. q̄ ſacerdotibꝰ de-bebanť. z In oī dato fac hilarē vultũ. h̄ eni ē bone volun tatꝭ ſignũ ex q̃ munꝰ ē deo gratũ. vt dictũ ē. a Da altiſſimo

ſm datũ ei⁹.i.ſm q̃titatẽ bonoꝝ tuoꝝ q̃ hẽs ex dei dono: Thobie.4. Si multũ tibi fuerit abundãter tribue: ſi ãt paꝝ ẽt illud libẽter ipartiri ſtude. a In bono oculo.i.itẽtione recta.
Adiuentionẽ facito ma.tuaꝝ.i.opa bona q̃ facis ordinãdo ad laudẽ dei ⁊ nõ hoium. c Qm̃ dñs retri.ẽ.illis q bona faciũt ꝓpt ipm: q aũt faciũt ꝓꝑ hoies: iã receperũt mercedẽ ſuã Mat.5.
Et ſepties tm̃.i.multiplicies.⁊ ponit̃ h numerus determinatus pro numero idetermiato. e Reddet tibi.ſ.dñs.

f Noli offerre.hic reuertit̃ auctor ad reꝓbandũ ſacrificiũ iniuſtũ.d. Noli of.mune.pra.i.iniuſte acq̃ſita. g Nõ eni ſu.illa.i.nõ acceptabit. h Et noli iſpi.ſacri.iniuſtũ. credẽs ꝙ deo ſit acceptũ ⁊ remunerãdũ: tũ tñ ſit magis puniẽdũ: iõ ſubdit̃
i Qm̃ dñs iudex ẽ. al'ſ. Uindex.dãniſicatorum iniuſte.
k Et nõ eſt apud il lũ ⁊c̃.i.acceptio.
l Nõ ac.dñs ꝑſonã. potẽtis. m In pauperẽ.i.ꝯ paupẽ.
n Et deꝑcationeꝫ le.iniuſte. o Exaudiet.ipꝫ vindicãdo. p Nõ dſpi. pre.pupilli ⁊c̃.pupillus eni ⁊ vidua deſtituti ſunt auxilio humano: ille pr̃e: ⁊ iſta marito. ꝓꝑ qd̃ magis idigẽt auxilio diuino: ⁊ re⁹ſubuenit vnicuiqꝫ ſm cõditionem neceſſitatis ſue. natura.n. nõ defic̃ in neceſſarys: ⁊ multo min⁹ actor nature.

⁊ i bono oculo adiuẽtionẽ facito manuũ tuaꝝ: qm̃ dñs retribuẽs ẽ: ⁊ ſepties tãtũ reddet tibi. Noli offerre munera praua: nõn.n. ſuſcipiet illa. Et noli iſpicere ſacrificiũ iiuſtũ: qm̃ dñs vidẽx ẽ: ẽt nõ ẽ apud illũ glia ꝑſone. Non accipiet dñs ꝑſonã i pauperẽ: ẽt deꝑcationẽ leſi exaudiet. Non deſpiciet ꝓces pupilli: nec viduã ſi effũdat loq̃lã gemit⁹. Nõne lachrẏme vidue ad maxillã deſcẽdũt: ẽt exclamatio ei⁹ ſuꝑ deducẽtẽ eas. A maxilla.n. aſcẽdũt vſqꝫ ad celũ: ẽt dñs exauditor non delectabit̃ i illis. Qui adorat deũ i oblectatiõe ſuſcipiet̃: ⁊ deꝑcatio illi⁹ vſqꝫ ad nubes ꝓpinquabit. Orõ humiliãtꝭ ſe nubes penetrabit: ⁊ donẽc ꝓpiquet nõ ꝯſolabit̃: ẽt nõ diſcedet donec altiſſim⁹ aſpiciat. Et dñs nõn elõgabit: ſꝫ iudicabit iuſtos: ⁊ faciet iudiciũ: ⁊ fortiſſimus nõ hẽbit i illis pãtiẽtiã: ũt cõtribulet dorſũ ipſoꝝ: ẽt gẽtib⁹ reddet vidictã: donec tollat plenitudineꝫ ſuꝑboꝝ: ⁊ ſceptra iniquoꝝ

q Nõne lachry.⁊c̃.fluẽtes ab oculis ei⁹.q.d. ſic. r Et excla.ei⁹.ad deũ pro oppſſiõe ſibi facta. s Super deducẽtẽ eas.i.ſuꝑ oppſſorẽ q lachrymari facit eã. t A maxilla eni aſcẽdũt vſqꝫ ad celũ.ꝑ angelũ pñtantẽ eas anñ deuꝫ.
v Et dñs exau.vidue. x Nõ dele.in illis.ſꝫ magis ꝯcitabit̃ cõtra oppſſorẽ: qui fecit viduã lachrymari. y Qui ado.deũ. Poſtq̃ꝫ actũ eſt de ſacrificio p̃lati: h ꝯñr agit̃ de ei⁹ orõne: ⁊ p̊ in gñali.ſcdo in ſpãli.c.ſeq̃nti. Circa primũ dr̃. Qui adorat deũ adoratione latrie: qd ꝑtinet ad p̃latos maxime.
z In oblectatõe.i.in acceptatõe. a Suſcipiet̃.ſ.a deo.
b Et deꝑ.il.vſqꝫ ad nu.ꝓpin.i.vſqꝫ ad deũ cui angeli ſci pñtãt orõnes ſcõꝝ: Thobie.12. Et maxie p̃latoꝝ q medy ſũt iter deũ ⁊ ppl'm. c Orõ hu.ſe nu.pe.i.q̃ꝫto humilior eſt orõ: tãto maiorẽ effectũ hẽbit corã deo. d Et do.ꝓpinq̃t.ad deũ ꝯñdo effectũ. e Nõ cõſolabit̃.orãs. f Et nõ diſcedet.ab orõe
g Donec altiſſi.aſpi.eũ.ocl'o mĩe ꝓbẽs orõnis ſue effectũ. ſẽper eni orõ exaudit̃ a deo qñ eſt pia ꝓ ſe ⁊ ꝑſeuerãs: iõ ſubdit̃.
h Et dñs nõ elõga.effectũ differẽdo: niſi ad vtilitatẽ poſtulãti.
i Sꝫ iudi.iuſtos.de oppſſorib⁹ in pñti vel in futuro ſꝫ rectitudinẽ ſui iudicy: nobis tñ occulti. k Et fortiſ.nõ hẽbit in illis.ſ. oppmẽtib⁹ iniuſte. l Patiẽtiã.dimittẽdo eoꝝ iniuſticiaꝫ ſine vltione. m Ut ꝯtri.dorſũ eoꝝ.affligẽdo eos in poſterũ. ſicut dorſũ eſt ꝑs hois poſterior. n Et gẽtib⁹.i.gẽtil'r viuẽtib⁹. o Reddet vindictã.i.punitionẽ. p Donec tollat ⁊c̃. de pñti vita. q Et ſceptra ini.cõ.ſicut alios tribulauerunt.
r Donec retri.hoib⁹.tã bonis q̃ꝫ malis. s Scdm act⁹ ſuos. bonos p̃miãdo ⁊ malos puniẽdo. t Et ſꝫ opa ade.i.hois.adã eni eſt nomẽ cõe. apud heb.ſignificãs idẽ qd hõ.ſꝫ tractũ eſt ad ſignificãdũ hoieꝫ p̊mũ. Scriptor aũt hui⁹ libri fuit natõe hebreus: ⁊ poſuit h nomẽ ade ſꝫ p̊mariã ei⁹ ſignificatõeꝫ. v Et ſꝫ ꝓſũptio.il.q̃ hoieꝫ ſibi ſil'eꝫ in ſpẽ opp̊mit iniuſte. x Donec iu.iu.pleb ſue a gẽtilib⁹ idolatri oppſſe: tꝑe.n.ſcriptori h⁹ libri iudei q erãt dei cultores: fuerũt a gẽtilib⁹ multipl'r oppſſi. y Et oblec.iu.mĩa ſua.i.effect⁹ ſue mĩe. z Specioſa dei mĩa.i.mĩe ſue effect⁹
a In tꝑe tri.nã vnũ ꝯriũ iux̃ aliud magis eluceſcit ⁊ ad h ſubdit̃ exẽplũ ſẽſibile cũ dr̃. b Quaſi nu.⁊c̃.poſt eni magnã ſiccitatẽ tꝑis ſuꝑueniẽs nubes pluuioſa: eſt hoib⁹ magis groſa. Cap. XXXVI.
c Miſerere nr̃i de⁹ oiuꝫ. Hic ꝯñr agit̃ de orõne p̃lati ſpãl'r: nã hic ponit̃ orõ ſcriptoris h⁹ libri: q iter iudeos fuit doctor magn⁹ ⁊ p̃lat⁹: nã apud eos doctores hñt̃ pro pr̃ib⁹. Sic g̊ ꝓcedit̃: nã hec orõ p̊ ponit̃. 2°. correlariũ iſert̃: ibi. Deꝫ eſcã.
Prima i duas: nã p̊ orat pro iudeis ⁊ gẽtilib⁹ gñaliter. 2°. pro iudeis ſpãl'r. ibi: Miſerere plebi tue.
Prima adhuc i duas. q: p̊ orat pro iudeis ⁊ gẽtilib⁹ ꝯuertendis. ſcdo ꝓ obſtinatis in idolatria puniendis: ibi: Innoua ſigna. Circa p̊mũ orat p̊ ꝓ ppl'o iudaico. dicens: Miſerere nr̃i de⁹ oiuꝫ.i.tu qui es de⁹ oiuꝫ ꝑ creationeꝫ. Miſerere nr̃i.q̃ꝝ es de⁹ ſpãl'r ꝑ latriã ⁊ legẽ datã
d Et reſpice nos. oculo tue clementie.
e Et oñde no.lu.mi.tuarũ. erãt eni tũc iudei i tenebris tribulatiõis: quia ptholemeus ſother rex egypti ſub ſpe ſacrificandi itrauit hierl'ꝫ i die ſabbati: ſciẽs q: tũc nõ arriperẽt arma iudei: ⁊ mil'ta milia iudeoruꝫ captiuos duxit: q̃ꝝ multi erant in carcerib⁹ tenebroſis: reliq v̊o i tenebris tribulationis ⁊ grauis ſeruitutis: a q̊b⁹ petit ppl'ꝫ ſuũ liberari. f Et imitte.ti. tuũ ſuꝑ gẽ.q̃ nõ exq.te. eos ꝑ penã educẽdo ad tue deitatis cognitionẽ: ⁊ iõ ſubdit̃.

ꝯtribulet: donec reddat hoib⁹ ſꝫ act⁹ ſuos: ẽt ſm opa ade: ẽt ſꝫ ꝓſũptionẽ illi⁹: donẽc iudicet iudiciũ plebis ſue: ⁊ oblectãbit iuſtos miſericordia ſua. Specioſa miſericordia dei: in tꝑe tribulãtõis: q̃ſi nubes pluuie in tꝑe ſiccitatis.

XXXVI.

Miſerẽre nr̃i dẽs oiuꝫ ⁊ reſpicẽ nos ⁊ oñde nobis lucẽ miſerationũ tuaꝝ: ẽt imitte timorẽ tuuꝫ ſuꝑ gẽtes q̃ nõ exq̃ſierũt te: vt cõgnoſcãt q: nõ ẽ dẽs niſi tu: vt enãrrẽt magnalia tua. Alleua manuꝫ tuã ſuꝑ gẽtes alienas vt videant potẽtiam tuã. Sicũt.n.i ꝯſpectu eoꝝ.ſcificat⁹ es i nobis: ſic i ꝯſpectu noſtro magnificaberĩ i eis: ũt cognoſcãt te ſicut: ⁊ nos cognouim⁹: q: nõ ẽ dẽs ꝑter te dñe. Innouã ſigna: ẽt imuta mirabilia. Glĩficã manũ: ⁊ brãchiũ dextrũ. Excitã furorẽ: ⁊ ẽffũde irã. Extollẽ adũſariũ ⁊ affflige inimicũ. Feſtina tꝑs: ⁊ mẽmẽto finiſ: vt enãrrẽt mirabilia tua. In ira flãmẽ dẽuoret̃ q ſaluãt̃: ẽt q peſſimãt ple-

dit̃. g Ut cogno.q: nõ eſt de⁹ niſi tu.ſꝫ q: ſicut corde creditur ad iuſticiã: ita fit ore ꝯfeſſio ad ſalutẽ: Ro.10. ſubdit̃. h Ut enarrẽt magnalia tua.ſicut de heliodoro dr̃.2.mach.3.ꝙ flagellatus a deo cõfitebat̃ oib⁹ opa magna dei.⁊ ad idẽ facit qd ſubdit̃: Alleua manũ tuam ⁊c̃. i Sicut eni in cõſpe.eoꝝ ſcificat⁹ es in nobis.nos ab idolatria reducẽs ad cultũ tuũ ꝑ flagella: nã anñ captiuitatẽ babylonicaꝫ iudei fuerũt multũ idolatrie dediti.vt pꝫ.4. Reg.⁊.2. Paral'. ſed poſtea nõ fuer̃t idolatre niſi aliq pauci machabeoꝝ tꝑe: ⁊ adhuc plures eoꝝ hoc faciebãt mortis timore. k Sic in cõſpectu nr̃o mag.i eis .i.magn⁹ apparebis. l Ut cog.te.ꝑ verã fidẽ ⁊ debitũ cultũ. Sicut ⁊ nos ⁊c̃. m In noua ſigna. Hic ꝯñr orat ꝓ gẽtilib⁹ obſtinatis i idolatria diſꝑdẽdis: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝓ iudeis detẽtis apud eos liberãdis: ⁊ h orat nõ ex çelo vindicte: ſꝫ ex çelo diuine iuſticie.d. Innoua ſigna.quib⁹ egyptios obſtinatos flagellaſti: eadẽ renoua ſuꝑ obſtinatos in idolatria. n Et imuta mira.vnã plagã poſt aliã iducẽdo ſic̃ feciſti in egypto. o Glĩfica manũ.tue iuſticie ſuꝑ eos. p Et brachiũ de. .i.dexterã clemẽtie tue ſuꝑ nos. q Excita furorẽ.in punitõis eoꝝ grauitate. r Et effunde irã.in eis multiplicatã: h eni iportat nomen effuſionis. s Extolle aduerſa.i.ex̃ vitã iſtã tolle eũ. t Feſtina tꝑs ſue punitionis ⁊ nr̃e liberatõis. v Et memen.fi.q apud hebreos dicebat̃ ⁊ adhuc dr̃ apud modernos aduẽtus meſſie: vñ dic̃ Ra.Sa.ſuꝑ çachariã: ꝙ vniuerſi ꝓphete nõ ſunt locuti niſi ad dies meſſie: ita ꝙ eoꝝ verba ad aduentum meſſie ſicut ad finẽ ſunt ordinata: expectabant eni iudei ⁊ adhuc expectant moderni in aduẽtum meſſie a ſeruitute gentiuꝫ liberari: ⁊ ſi auctor huius libri qui longo tẽpore preceſſit aduentum chriſti idem ſenſit non eſt mirabile. quia diſcipuli chriſti poſt eius reſurrectionem querebant ab eo: ſi tunc reſtitueret regnum iudeorum: vt patet Act.1.p̊.
x Ut enarrent mirabilia tua. liberati ab idolatrarum potentia.
y In ira flamme.gehennalis. z Deuoretur.in futuro.
a Qui ſaluatur.i.nõ punitur in preſenti de idolatris. b Et q peſſimant plebem tuam.i.peſſime tractant.

a Inueniāt ꝑditōeꝫ.eternā. b Cōtere ca.pn.⁊ inimicoꝝ.i.ppl'oꝝ ſibi ſubditoꝝ. c Dicētiū.ex magna ſupbia ⁊ īfidelitate. d Non ē aliꝰ.ſ.deꝰ. e Preter nos.ſic.n.dicebat nabuchodonoſoꝛ rex aſſyrioꝝ q̄ ꝑcepit oēs deos terre exterminari vt ſolus ipe deꝰ diceret. Iudith.3.⁊ ſennacherib ꝯſilr loq̄bat̄.4.Reg.18.Uel aliter. Nōne ē aliꝰ ꝑter nos.ſ.ppl's alicuiꝰ valoꝛis aut mom̄ti. f Cōgrega oēs tri.iacob q̄ extūc erāt ml'tū diſperſe ꝑ terras ⁊ regna. g Et co.q2 nō ē deus niſi tu.ſ.verꝰ. h Ut enarrēt ma.tua.de liberatōe ſua. i Et here.cos.ī iudea.i.heredites.

hebꝛei.n.nō hn̄t moduꝫ optatiuū.ſꝫ ꝑ eo vtunt̄ ſuturo īdicatiui modi.

k Sic ab initio. qn̄ terrā ꝓmiſſionis ītrauerūt tpe ioſue. Sciēdū ꝙ congregatio filioꝝ iſrl' ī pꝛophetis ꝓmiſſa ītelligitur de vniuerſis ad fidē xpi cōuertēdis.ſm ꝙ declarat btūs Ioānes ī euāgelio ſuo.ca.11.ꝙ xp̄s moriturus erat nō ſolū ꝓ gēte.ſ.iudeoꝝ:ſꝫ vt filios dī q̄ erāt diſꝑſi ꝑ mūdū ſub diuerſis cultuꝰ idoloꝝ cōgregaret ī vnū.i.ī vnā eccleſiā ex iudeis ⁊ gētilibꝰ cōgregatā ſic dic̄ ſaluatoꝛ Ioh̄.10 Alias oues habeo q̄ nō ſūt ex h̄ ouili ⁊ illas oꝫ me adducere et vocem meā audiēt.⁊ fiet vnū ouile ⁊ vnus paſtoꝛ. Utrū āt ſcriptoꝛ huius libꝛi hoc ꝓphetice cognouerit vl' n̄.ignoꝛo.ſaluo tn̄ melioꝛi iudicio ꝓbabiliꝰ mihi videt̄ ꝙ nō cognouerit.tuꝫ q2 nec a iudeis

hē tuā iueniāt ꝑditiōnē. Contere caput pꝛicipū ⁊ inimicoꝝ: dicētiū nō ēſt aliꝰ ꝑter nōs. Cōgregā oēs tribꝰ iacob: ⁊ cōgnoſcant q2 nō ē ds̄ niſi tu:ūt enarrēt magnalia tua: ⁊ hēreditabis eos ſicūt ab initio. Miſererē plebi tue: ſūper quā iuocatū ē nomē tuum: ⁊ iſrl' quē coequaſti pꝛimogenito tuo. Miſerere ciūitati ſcificatōis tue hierl'm: ciūitati regei tue. Replē ſyō ienarrabilibꝰ ꝟtutibꝰ tuis: ⁊ glīā tua pplꝫ tuū. Dā teſtimoniū q2 ab initio creaturē tue ſūt: ⁊ ſūſcita ꝑcātiōes q̄s locuti ſūt ī noīe tuo ꝓphē pꝛioꝛes. Da mērcedeꝫ ſuſtīnētibꝰ te: ūt ꝓphē tui fideles īueniant̄: ⁊ exaudi oꝛōnes ſuoꝝ tuoꝝ. Scd̄m bn̄dictiōnē aarō da ppl'o tuo: ⁊ dirige nōs ī viā iuſticie: ūt ſciāt oēs q̄ hitāt t̄rā: q2 tu ēs ds̄ ꝯſpectoꝛ ſcl'oꝝ. Oēꝫ eſcāꝫ

nec a grecis nec latinis reponit̄ īter ꝓphetas.tū q2 iudei credētes ī xp̄ꝫ poſt eiꝰ reſurrectōeꝫ.aſcēſionē ad celos ⁊ ſpūs ſci miſſionē ī die penteceſtes mirabant̄ de hoc ꝙ grā ſpūs ſci dabat̄ gentilibꝰ ſicut ⁊ ipſis.vt hr̄ Act.10.⁊.11.Ex quo videt̄ ꝙ adhuc ignoꝛabāt vnā eccl'iaꝫ ex iudeis ⁊ gētilibꝰ foꝛe cōgregādaꝫ.ꝓpter qd̄ magis videt̄ ſicut dixi ꝙ auctoꝛ iſte oꝛabat ꝓ cōgregatione iudeoꝝ ī iudea ꝑ reditū ipoꝝ de terris.in qbꝰ erāt diſperſi ⁊ in captiuitate detēti. l Miſerere. Poſtq̄ oꝛauit ꝓ iudeis ⁊ gētilibꝰ gnāl'r.h̄ ꝯn̄ter oꝛat ꝓ iudeis ſpāl'r.d. Miſerere plebi tue.quā elegiſti a ceteris idatōe legis. m Sup quā iuo.⁊c.lꝫ.n.dr̄ deꝰ oīuꝫ.ſpāli tn̄ mō iudeoꝝ eo ꝙ erat naſciturꝰ ex eis ſecundum carnē.vel al'r. Sup quā iuocatū ē nomē tuū:nā gētiles idola iuocabāt ad ſuū auxiliū.hebꝛei v̄o deū veꝝ. n Et iſrl' quē coeq̄ſti ⁊c.vocās eū ꝑmogenituꝫ tuuꝫ.Exo.4. o Miſerere ciuitati ⁊c̄.que dicitur ciuitas ſanctificatōis eius eo ꝙ ibi vigebat cultꝰ diuinus. p Ciuitati regei.tue.nā ibi erat tēplum ī quo dicebatur deus hitare ſpāli modo.
q Reple ſyon ienarrabilibꝰ virtutibꝰ tuis.quod fuit impletū de xp̄o ibi miracula faciente.vt hr̄ in euāgelio.⁊ ſpm̄ ſcm̄ mittēte ſup ap'los alioſq3 diſcipulos.vt dicit Hieronymus in epiſtola ad Paulinum.
r Et gloꝛia tua.reſumat̄. Reple ppl'm tuū.quod fuit impletuꝫ ī oblatione xp̄i in templo.ſicut pꝛedixerat Aggeus ꝓpheta. Ueniet deſideratus cunctis gentibꝰ.⁊ replebo domū iſtā gloꝛia. Licet.n.auctoꝛ iſte ⁊ alij iudei ignoꝛarēt moduꝫ implēdi myſteriū xp̄i q̄tuꝫ ad cōditiōes particulares.tn̄ credebāt in quodā generali ꝙ ml'ta mirabilia ī aduētu meſſie fierēt ī iudea.⁊ ſic oꝛabat iſte de eoꝝ īpletione. s Da teſtimonium quia ab initio.electionis populi iſrael. t Creature tue ſunt.ſpeciales filij iſrael.quod fuit impletum quando in humana natura īter eos exiſtēs.⁊ de ipſis natus ſm̄ carnem faciebat miracl'a.ſuā deitatem teſtificantia.⁊ ꝙ erat xp̄s vere ꝓmiſſus in lege ⁊ ꝓphetis. Iohan.5. Opera que ego facio teſtimoniū ꝑhibent de me. v Et ſuſcita.per impletionem. x Precationes quas locuti ſunt in nomine tuo ꝓphete pꝛioꝛes.qui aduentū chꝛiſti ꝑnunciauerūt per modum depꝛecatōis: Iſa.16. Emitte agnum domine dominatoꝛem terre ⁊c̄.⁊ in multis alijs locis dicunt ꝓphete ſimilia. y Da mercedem ſuſtinētibꝰ te.i.expectantibus tuam redemptionem in aduentu meſſie. z Ut ꝓphete tui fideles inueniant̄.i.īpletōe eoꝝ que ꝑdixerūt. a Scd̄ꝫ benedictionē aaron da populo tuo.q̄ benedictio continetur Nu.6.vbi dicit̄. Loquere aaron ⁊ filijs eius:ſic bn̄dicetis filijs iſrael.⁊ dicetis eis. Benedicat tibi dominꝰ ⁊ cuſtodiat te.oſ̄dat

dn̄s faciē ſuā tibi ⁊ miſereat̄ tui.ꝯuertat dn̄s vultum ſuū ad te ⁊ det tibi pacē. b Et diri.nos ī viā iuſticie.ꝑ lucē tue gratie.
c Ut ſciāt oēs q̄ habitāt terrā.per effectū gratie tue circa nos.
d Q2 tu es deꝰ ꝯſpectoꝛ ſeculoꝝ.intuens ꝑn̄tial'r non ſoluꝫ pꝛeſentia.ſꝫ ēt ꝑterita ⁊ futura.naꝫ eternitas q̄ menſura eſt diuine cognitōis ambit oīa tp̄a. e Omnē eſcam. Hic ꝯn̄r circa ꝑdicta īfert q̄dā coꝛꝛelaria.nā ea q̄ ꝑdcā ſūt de bono ſtatu actiuoꝝ ⁊ ꝑlatoꝝ īdigent necio diſcretione.ꝓpter quod ponit hic quedā diſcretōis īpeditiua vt caueant̄.ſecundo q̄dā ipiꝰ ꝓmotiua vt teneant̄ ca.ſe.ibi. Oꝫ cuꝫ viro ſancto. Impeditiua v̄o ſunt q̄nq3.ſ.induſtrie defectus.amoꝛ vxoꝛis exceſſiuꝰ.vagꝰ diſcurſus amicꝰ fictꝰ.⁊ malus ꝯſiliariꝰ.⁊ ſm̄ h̄ diuidit̄ ī q̄nq3 ꝑtes q̄ patebūt ꝓſeq̄ndo. Circa ꝑmā ꝑ ponit̄ īduſtrie defecꝰ ī viro.cū dr̄. Oēꝫ eſcaꝫ māducabit vēter.ſ.famelicꝰ ꝑꝑ paſſionē famis.nō diſtinguēs cibū vtilē a nociuo q̄uis ſit ibi diſtictio.ideo ſubdit̄.
f Et ē cibus ci.melioꝛ.q.d.aliq̄s ē aſſumēdꝰ ⁊ alius reijciēdus. g Fauces famelici. h Cōtigūt cibū.ipꝫ aſſumēdo.ſꝫ n̄ maſticāt ſufficiēter.ſꝫ trāſglutiūt ſine debita maſticatōe ⁊ ꝓbatōe.

māducabit vēter: ēt ē cibus cibo melioꝛ. Faūces cōtigūnt cibū: ēt coꝛ īſenſatū ꝟba mendacia. Coꝛ pꝛāuū dābit triſticiā: ēt hō peritꝰ reſiſtet illi. Oēꝫ māſculū excipiet mulier: ⁊ eſt filia melioꝛ filio. Spēs mūlieris exhilarat faciē viri ſui: ⁊ ſūp oēꝫ ꝯcupiſcētiā hoīs ſupducet deſideriū. Si eſt ligūa curatōis: ⁊ mitigatiōnis ⁊ miſericoꝛdie: nōn ē vir illiꝰ ſm̄ filios hoīuꝫ. Qūi poſſidet mūlierē bonā ichōat poſſeſſiōnē: adiūtoꝛiū ſm̄ illū ē: ⁊ colūnā ūt reges. Ubi nōn ē ſepes diripiet̄ poſſeſſio: ⁊ ūbi nō ē mulier igēmiſcit egens. Cūi credit q̄ nō hꝫ nidū: Et dēflectens vbicunq3 obſcurauerit: q̄ſi ſūccictꝰ latro ēxiliēs de ciuitate ī ciuitatē. XXXVII.

Omnis āmicus dicet: ēt ego amicitiaꝫ copulaui:

i Et coꝛ īſēſatum ꝟba mēdacia ſtati recipit ſine diſcretōe veroꝝ a falſis. k Coꝛ pꝛauū.qd̄ idē ē qd̄ īſenſatū. l Dabit triſti.i.occaſioneꝫ triſticie bonis m Et hō ꝑitꝰ reſiſtet illi.ꝑ ſuā ſapiaꝫ.Cōſeq̄nter oſtēdit defectū īduſtrie ī ml'iere.d. n Oēm maſculū ⁊c̄.i.gratāter accipiet ī partu.q2 ſꝑ vellet parere maſculuꝫ.⁊ tn̄ aliq̄n magis expediret ſibi parere femellā.iō ſubdit̄. Et eſt filia melioꝛ filio.
o Species. Hic ponit̄ ſcd̄m īpedimentū quod eſt amoꝛ vxoꝛis exceſſiuꝰ.cū dr̄. Species mulieris exhilarat faciem viri ſui.⁊ frequenter leticia inconuenienti.ideo ſubdit̄. p Et ſup omneꝫ cōcupiſcentiam hominis ſuperducet deſiderium.i.attrahit coꝛ viri ad diligendū ipaꝫ ſuper omnia.etiā aliquando ſupꝛa deuꝫ.
q Si eſt lingua curationis.i.repꝛehenſionis in viro.oꝛnatū exceſſiuum vxoꝛis ad leuem eius modū arguendo. r Et mitigatiōis.ſi videat eam turbatā ſtatiꝫ ei blandiēdo.ſicut dicit̄.2.Eſdre.4. Si arriſerit ei ridet.nā ſi īdignata fuerit ei blanditur donec reconcilietur in grām. s Non ē vir illius ſcd̄m filios.hominum.i.virilis ⁊ diſcretus.ſed mollis ⁊ īfatuatꝰ.2.Eſdre.4. Multi demētes fcī ſūt ꝑꝑ ſuas vxoꝛes ⁊ q2 ꝯriū ē de bona vxoꝛe.ſubdit̄. t Qui poſſidet.tāq̄ dn̄s. v Mulierē bonā.i.humilē ⁊ modeſtā. x Inchoat poſſeſſionē.i.icipit eē diues.etiā ſi nō haberet amplius. y Adiutoꝛium ſꝫ illuꝫ eſt.ideſt ſꝫ voluntatem viri ad bona ꝓcuranda. z Et colū.ad ſuſtētationē domꝰ cū viro. a Ut reges.nam pacifica ē cū viro ⁊ familia. b Ubi non eſt ⁊c̄.pꝫ ad ſenſū. c Et vbi nō ē mulier.bona. d Inge.egēs.q2 negat̄ ſibi el'yna.mulieres eniꝫ ſunt cōiter viris miſericoꝛdioꝛes. e Cui credit. Hic ponitur tertium diſcretiōis īpeditiuum.quod eſt diſcurſus vagꝰ.cuꝫ dr̄. Cui credit qui nō habet nidū.i.ſtabilē māſionē.q̄ſi diceret.nō credit alicui ſapiēti.ꝓpter qd̄ deficit in diſcretione boni ⁊ mali.
f Et defle.⁊c̄.i.diuertēs vbi latere poterit. g Quaſi ⁊c̄.i.paratꝰ ad malefaciēdū. h Exiliēs de ci.⁊c̄.i.vagꝰ ⁊ ꝓfugꝰ ſup terrā.ſic̄ cayn Geñ.4.⁊ ꝑ ꝯn̄s maledictꝰ a dn̄o. Ca. XXXVII.
i Omnis amicꝰ. Hic ponit̄ q̄rtū īpedimētū ꝓueniens ex amicitie fictōe.ex q̄ freq̄nter hoīes ēt diſcreti ī fcīs ſuis impediunt̄.dicit igitur. Oīs amicꝰ dicet.tam verus q̄ fictus. k Et ego amici.copulaui.i.firmiter ſtatui.hi magis dicuntur ficti q̄ veri q̄ diligunt fcō.ficti vero verbo tā ſubdit̄.

a Sʒ ē ami.ſo.no.amicꝰ.ꝛ nͣ re. b Nōne tri.ieſt vſqʒ ad morté.ex tali amicitia.q.d.ſic.q: nulla peſtis efficacioꝛ nocēdū ꝙ̃ familiaris inimicꝰ. c Sodalis āt.i.ſociꝰ menſe.ꝛ dr̃ a ſede q̃ſi ſedalis.q: ſedet cū alio ī mēſa. d Et amicꝰ.fictꝰ. e Ad ini. cōuertent̃.freq̄nter enī cōtingit ꝙ ſil'ſedētes ī mēſa anꝙ̃ recedāt abīuicē rixant̃ ꝛ pugnāt. f O pꝛe.ne.vn̄.ꝛc.q.d.a nullo. nā oīs creatura bona ē a deo.pctm̄ āt ē boni defectꝰ nec hʒ cām ꝑ ſe poſitiuam.Dionyſius.4.ca.de diui.no. Nullus intendens ad malum operat̃.

x De cōſūmatōe āni.i.de oꝑe cōſūmando īfra annū:ꝗ dicit īfra duos annos hoc non poſſe fieri:quod tamen in medietate anni poſſet fieri. y Cū ſeruo pigro ad oꝑandū. z De multa operatōe.quā ſemꝑ refugit ꝛ ſic male cōſulit.iō de oībus p̄dictis ↄcludit̃. Nō attendas his ī oī conſilio. a Sed cuʒ viro ſcō. Remotis īpedimētis diſcretionis. hic ↄn̄r ponunt̃ eius ꝓmotiua.ꝛ ponunt̃ hic quatuoꝛ.ſ.cōſilij ſanitas verbi veritas.ſapie claritas.ꝛ rep̄ſſa ſenſualitas.iter q̄ p̄mo ponit̃ cōſilij ſanitas vt fiat q̄dā cōtinuatio ad imediate p̄dicta.cū dr̃.Sed cuʒ

g Coopire.amicitie ſimulationem.
b Aridā maliciā.i. ſine humoꝛe boni.
i Sodat amico ꝛc. .i.pſꝑitatis tēpoꝛe.
k Et in tpe tri.ad erit.deficiente pꝛoſperitate.ꝓpter qꝺ fingebat ſe amare.
l Sodal'ami.cōdo et.i.ſil'at ſe ↄdolere in eius infirmitate.
m Cauſa ventris. .i.comeſſationis.
n Et ↄ hoſtē amici
o Accipiet ſcutuʒ. q̄ſi euʒ defenſurꝰ.i: ſi hoc aliq̄n faciat. hoc facit ex gula et nō ex vera amicitia ꝛ cōtrariū idūcit de vero amico dicens.
p Nō ob.ami.tui. veri. q In aio tuo ita ꝙ nō diligas cū tm̄ oꝛe.ſʒ ēt corde ꝛ oꝑe.ꝑꝑ qꝺ ſubditur
r Et nō im.ſis il.in operibus tuis.ſʒ diligas ī eum effectu.
s Noli ↄſiliari.hic ponit̃ gntū impedimentū diſcretionis qꝺ ē malū cōſiliū.ꝛ p̄ agit de cōſilio malo ꝑ fraudulētiā zͦ ꝑ ignoꝛantiā vl' cāʒ aliā.ibi.Cū viro.Circa pͥ dr̃:Noli cō.cū ſo.tuo.ſ.de his q̄ ꝑtinēt ad reſtrictoeʒ vxoꝛis tue.q: ſꝑ ſtabit ꝑ filia ſua diuertēs a vitate ex carnali affectiōe. t Et a çelantibꝰ te.i.inuidētibꝰ tibi.

ſʒ ē ſt amicꝰ ſolo noīe amicꝰ. Nōne triſticia īeſt vſqʒ ad mōtē: Sodalis aūt ꝛ amicꝰ ad inimicitiā ↄuͤtent̃. O pſūptio neq̄ſſima vn̄ creata es cooꝑire āridā maliciā ꝛ doloſitatē illiꝰ. Sodalis amico cōiocūdabit̃ ī oblectatōibus: ꝛ ēt ī tꝑe tribulatōibꝰ aduerſariꝰ erit. Sodalis amico ↄdolet cāuſa vētris: ēt ↄ hoſtē accipiet ſcutū. Nō obliuiſcaris amici tui ī aīo tuo: ꝛ nōn īmemoꝛ ſis illiꝰ ī oꝑibꝰ tuis. Nōli ↄſiliari cū ſocero tuo: ꝛ a zelātibus te abſcōde ↄſiliū. Ois ↄſiliāriꝰ pꝛodit ↄſiliū: ſʒ ē ſt ↄſiliarius ī ſemetipſo. A ↄſiliario ſerua aiaʒ tuā. Prius ſcito q̄ue ſit illiꝰ necitas: ꝛ qꝺ ipſe ī aio ſuo cogitabit. Ne forte mittat ſudē ī t̄rā: ēt dicat tibi:bona ē vita tua ꝛ: ſtet ecōtrario vidcrē qꝺ tibi eueniat. Cū viro irreligioſo tracta de ſcitate: ꝛ cūʒ iniuſto de iuſticia: ēt cū muliere de his q̄ emulat̃. Cū timido de bello: cū negociatoꝛe de traiectōe. Cū emptoꝛe de vēditōe: cūʒ viro liuido de grātijs agēdis. Cū īpio de pietate: cum īhoneſto de honeſtate. Cū operario agrario de oī oꝑe: cū oꝑario ānuali de cōſūmatōe anni: cuʒ ſeruo pigro de multa oꝑatōe. Non attēdas his ī oī ↄſilio. Sʒ cūʒ viro ſcō aſſiduꝰ eſto: q̄ecūqʒ cognoueris obſuātē timoꝛē dei cuiꝰ aīa ē ſʒ aiam tuā. Quicūqʒ titubauerit ī tenebꝛis: nōn ↄdolebit tibi. Et coꝛ boni cōſilij ſtatue tecū. Nōn ē enim tibi aliud plus illo. Aīa viri ſci enūciat aliq̄n vera: ꝙ̃ ſepteʒ circūſpectoꝛes ſedētes ī excelſo ad ſpeculandū. Et ī his oībus depꝛecare altiſſimū: vt dirigat ī veritate viā tuā. Ante omnia opera verbum verax pꝛecedat te: ēt ante omneʒ actū ↄſiliū ſtabile. Verbū neq̄uā immutabit coꝛ: ex quo partes quatuoꝛ oꝛiūtur: bonū ꝛ malū: vitā ēt moꝛs: ꝛ dn̄atrix illoꝝ eſt aſſidua ligua. Vir peritus multos erudiuit: ꝛ aīe ſue ſuauis ē. Qui ſophiſtice loq̄tur: odibilis ē: ī omni re defraudabit̃. Nō ēſt.n.illi data a dn̄o grā: omni enim ſapia defraudatꝰ ē. Et ſapiens aīe ſue ſapiens: ēt fructus ſenſus illius laudabilis. Vir ſapiens plebē ſuam erudit: ꝛ fructꝰ ſēſus illiꝰ fideles ſunt. Vir ſapiēs īplebit̃ benedictionibꝰ: ꝛ vidētes illū laudabūt. Vita viri in numero dierum: dies autē iſrael inumerabiles ſunt.

viro ſcō.i.ī bonitate ſtabili.ꝛ firmo. b Aſſiduus eſto.cū eo moꝛando ꝛ de tuis ſecretis tractādo.
c Quecūqʒ cognoueris. per opera. d Obſeruātes timoꝛē dei ne trāſgrediatur eius mandata.
e Cuius aia ē ꝛc.i.ꝗ diligit te ſicut ſeipſuʒ.ꝛ ecōtrario:de talibꝰ.n.dicit̃ ꝙ ſūt vnū coꝛ ꝛ vna aia.
f Quicūqʒ titubauerit ī tenebris ignoꝛātie ꝛ culpe. g Non ↄdolebit tibi vaciter ex coꝛde.nec tibi ꝑ ↄn̄s bn̄ ↄſulet ī tua necitate. h Et coꝛ boni conſilij.i.voluntatē ipm ſeq̄ndi. i Statue tecū firmiter. k Non eſt eni tibi aliud plus illo.i. meliꝰ.ꝛ ꝗs poſſit tale cōſilium dare ſubditur.
l Aia viri ſci enūciat aliq̄n vera ꝛc.ē.n.ī deuʒ eleuata.ꝛ ꝑ ↄn̄ſ ab eo illuminata ad enūciādū vitatē verūtn̄.q: ds ē p̄ncipalis actoꝛ directōis humane. ſbdit̃.Et ī his oībꝰ depca re altiſſimū ꝛc. m Ante oīa.h ponit̃ ſcdm diſcretōis ꝓmotiuū qꝺ ē vbi veritas.cuʒ dr̃. Añ oia oꝑa vbū verax p̄cedat te.ī pmiſſis ꝛ reſpōſis. n Et ante omnem actum conſilium ſtabile.ſcilicet ſapientuʒ ꝛ ſacre ſcripture
o Verbum neq̄ꝫ.quod eſt verbum mendax.

y Abſcō.ꝛc.nā illud reuelarēt ex inuidia vel īpedirēt. x Ois ↄſiliariꝰ.īfidelis. y Pꝛodit ↄſiliū.i.pꝛoponit ſub ſpē boni illius ꝗ q̄rit ↄſiliū. z Sʒ ē ↄſiliariꝰ ꝛc.i.ītēdēs ꝓpꝛiā vtilitatē ꝛ nō illiꝰ cui dat ↄſiliū ꝛ hoc freq̄nter ↄtigit in ↄſiliarijs p̄ncipuʒ ꝛ platoꝝ.iō ſubdit̃. a A cōſiliario.ſ.īfideli. b Serua aiaʒ tuā.i.caueas tibi. c Priꝰ ſcito.ꝑ diligētē inq̄ſitioneʒ. d Que ſit illiꝰ neceſſitas.nā ſi ad illā dirigit ſuū cōſiliū ſignū ē ꝙ nō cōſulit ꝓ te.ſʒ ꝓ ſe.iō ſubdit̃. e Et qꝺ ipſe ī aio ſuo cogitabit.ſ.ꝺ ſubueniēdo ſue necitati.ꝛ nō tibi iō ſubdit̃. f Ne forte mittat ſudē ī terrā cōſulēs tibi aliqꝺ ꝑiculoſū. g Et dicat tibi.bona ē via tua.īcitās te ad ꝓſeq̄ndū ſuū cōſiliū ī oꝑe. h Et ſtet ecōtrario.coꝛde. i Videre qꝺ tibi eueniat.vt ꝑ h habeat ītentū. ſi poſſit. k Cū viro.Hic ↄn̄r agit̃ de cōſilio malo ꝑ ignoꝛātiaʒ ꝛ aliq̄s alias cās dicēs.Cuʒ viro irreligioſo tracta de ſcitate.iro nice loq̄t̃.ꝛ ē ſenſus ꝑ ↄriū.q.d.male cōſulet tibi. l Et cū iniuſto de iuſticia.ſil'is ē locutio.vt patebit ī fine huiꝰ ꝑtis. m Et cū muliere de his q̄ emulat̃.i.odit.q.d.male cōſulet. n Cū timido de bello.ꝗ nūꝙ̃ vellet bellū videre. o Cū negociatoꝛe ꝺ traiectōe.i.ꝺ merciū trāſpoꝛtatōe ad foꝝ.ꝗ vellet ꝙ nullus ibi haberet merces niſi ipe vt ſuas cariꝰ vēderet p Cuʒ emptoꝛe de vēditōe.i.de p̄cio rei vēdēde ꝗ ſꝑ ꝙ̃tū pōt minuit p̄ciū iuſtū. q Cū viro liuido.i.inuido. r De gratijs agēdis.i.de dādo alijs gratis ꝗ ſꝑ hoc īpedit.ꝛ ſil'r qꝺ ſeq̄t̃ Cū īpio ꝛc.vſqʒ ibi. s Cum oꝑario agrario.ꝗ nihil ſcit niſi de oꝑe rurali. t De oī oꝑe.vt de militia.ſtudio.ꝛ hꝰ. v Cū oꝑario ānuali.i.cōducto ad annū

p Immuta.ꝛc.de bono ad malū. q Ex quo.ſ.coꝛde. r Par.ꝛc. ſic riuuli a fōte. s Bonū ꝛc.de gr̃e. t Vita.gr̃e. v Et moꝛs.culpe:vita tn̄ gr̃e nō ꝓcēdit ab eo niſi diſpoſitiue ſed a deo eſt effectiue. moꝛs vͦo culpe ecōtrario ſic ꝓcedit a coꝛde humano qꝺ nullo mō eſt effectiue a deo.vt dcm̄ eſt.ſ.15.ca. x Et dn̄atrix illorum eſt aſſidua lingua.i.aſſiduitas bone monitiōis q̄ repmit malū ex gr̃e ꝛ amouet moꝛtē culpe.ꝓmouet aūt bonuʒ de genere ꝛ vitam gr̃e.ideo ſequitur. y Vir pe.i ſacra ſcriptura. z Multos ꝛc.ad bonū. a Et aīe ſue ꝛc.ꝑ augmētū meriti. b Qui ſophiſtice ꝛc.i.deceptoꝛie. c Odibilis eſt.deo ꝛ hoibꝰ. d In oī ꝛc.q: ſibi plus nocet ꝙ̃ alijs hoibꝰ. e Nō eſt eni ꝛc.veraciter ꝛ vtil'r loq̄ndi. f Oi eni ꝛc. vera. g De.ē.lʒ aliq̄n ab īſipiētibꝰ ſapiēs videat̃. h Eſt ſapiēs. Hic ponit tertiū diſcretōis ꝓmotiuū:qꝺ ē ſapie claritas cū dr̃.Eſt ſapiēs aīe ſue ſapiēs.i.ille vere ſapiēs ē ꝗ p̄mo cogitat de ſalute aīe ſue q: caritas ē oꝛdinata. i Et fru.ꝛc.i.ſapie ſue. k Laudabi.coꝛā ꝺo ꝛ angelis.ꝛ q: bonū ē ſuiipiꝰ diffuſiū.ſubdit̃. l Vir ſapiēs ꝛc.de ſalute aīe ſue. m Et fructꝰ ꝛc.i.doctrine eiꝰ. n Fideles ſūt.i.digni fide.tn̄ q: a vitate p̄ma ꝓcedūt.tū q: ad ipſā final'r dirigūt. o Vir ſapiēs īplebit̃ bn̄dictōibꝰ.dei ꝛ hoiuʒ:nā deꝰ multiplicat illi dona ſua ꝛ hoīes īpꝛecātur ſibi bona.iō ſubdit̃.Et vidētes illū laudabūt.ꝛ qm̄ hec laus n̄ ē hoꝛaria.ſʒ diuturna.iō ſubdit̃. p Vita viri ꝛc.i.bꝛeuis ē.q: dies eiꝰ pūt numerari facil'r. q Dies āt ꝛc.ppl'i iſrl'. r Innu. ſūt.i.diuturni.lʒ eni ꝑſone ſingulares moꝛiant̃ ꝛ naſcant̃ ſibi ſuccedētes remanet tn̄ vnitas ppl'i.ſicut in fluuio aque ſunt in ↄtinuo fluxu remanet tn̄ idētitas fluuij.laus vero ſapientis non ſolum durat ſuo tempoꝛe.ſed tranſit ad poſteros.pꝛopter quod eſt diuturna ꝛ maxime in populo ſuo qui magis nouit eius opera.ideo ſubditur.

a Sapiẽs ĩ populo ⁊c̃. ⁊ pȝ: b Fili ĩ vita. Hic ponit̃ quartũ diſcre‑
tiõis ꝓmotiuũ. qḋ ẽ repreſſa ſenſualitas. vñ dicit phs. 7. phiſicoꝝ. Se‑
dendo ⁊ qeſcẽdo fit aĩa ſciens ⁊ prudẽs: qꝛ ſedatis ⁊ qetatis paſſioni‑
bus fit clare vidẽs. ſic ḡ dr̃. Fili ĩ vita tua tẽta aĩam tuã. i. diligẽter cõ‑
ſidera eius ꝓnitatẽ ex appetitu ſenſitiuo ꝓcedẽtẽ. c Et ſi fuerit
neq̃. i. iclinãs ad malũ. d Nõ des illi ꝑtãtẽ. laxãdo ſibi habenas.
ſȝ magis eã reprime ꝑ rõnẽ. e Nõ. n. oĩbꝰ oĩa expediũt. ẽt ſi eẽnt
licita de ſe. nã magis ꝓni ad malũ idigẽt maiori reſtrictõe: ẽt ab aliq̃‑
bꝰ licitꝭ ne ad illicita ꝓce‑
dãt ex illis. f Et non
oĩ aĩe oẽ genꝰ. dlectatõis.
g Placet. ſȝ ſm diuerſi‑
tatẽ ꝓnitatis. nã ꝓno ad
auaritiã placet cõſuatio
pecunie. ꝓno ad ꝓdiga‑
litatẽ placet eiꝰ effuſio. ⁊
ſic de alijs. Et qm̃ multi
valde ſunt ꝓni ad ↄcupi‑
ſcẽtiã cibi quo q̃tidie idi‑
gemꝰ. ſubdit̃. h Noli
aui. ⁊c̃. ⁊ pȝ. ⁊ rõ ſubdit̃.
i In multis eni eſcis ẽt
ſanis. k Erit ⁊c̃. rõne
ſupfluitatꝭ. l Et aui‑
ditas appropinq̃bit vſq;
ad colerã. i. pam cauſãdo
m Propter crapulã mlͭ‑
ti obierũt. qꝛ ſuffocat na‑
ture virtutẽ. n Qui
ãt. ⁊c̃. i. ꝓlõgabit. nã abſti‑
nẽtia ẽ ſũma medicina.
Cap. XXXVIII.
Honora medicũ.
o b. Poſtq̃ actũ ẽ de
ꝑlatoꝝ officio h̃
ↄ̃ñter agit̃ de honore eis
exhibẽdo. qꝛ medici ſũt ĩ‑
ter pplȝ ⁊ deũ. Et qm̃ ex
ſenſibilibꝰ ⁊ magis notis
ꝓcedẽdũ ẽ ad ſpũalia q̃
ſunt minus nota. ⁊ ꝑlatꝰ
ẽ ſpũalis medicꝰ. iõ p̃mo
agit̃ d̃ honore medici cor‑
poralis. ſcd̃o ſpũalis: ibi.
Fili ĩ tua ifirmitate. Cir‑
ca p̃mũ dr̃ honora medi‑
cũ. corpalẽ. p Pro‑
pter necitatẽ corpis tui.

Sapiẽns ĩ pplo hereditabit ho‑
norẽ: ⁊ nomẽ illiꝰ erit viuẽs ĩ et‑
nũ. Fili ĩ uita tua tẽta aĩaȝ tuã: ẽt
ſi fuerit nequã: nõn des illi ꝑtãtẽ.
Nõn. n. oĩa oĩbꝰ expediũt: ẽt non
oĩ aĩe omne genꝰ placẽt. Noli aui
dus eẽ ĩ oĩ epulatõe: ⁊ nõ te effun
das ſup oẽm eſcã. In multꝭ enim
eſcis ẽrit ĩfirmitas: ⁊ auiditas ap
propinq̃bit vſq; ad colerã. Pro‑
pter crapulã mlͭti obierũt: q ãũt ab
ſtinẽs ẽ adijciet vitã. XXXVIII.

Honora medicum ꝓpter
neceſſitatẽ: etẽnim illum
creauit altiſſimꝰ. A deo
. n. ẽ oĩs medela: ⁊ ã rege accipiet
donationem. Diſciplinã medici
exaltabit caput illius: ⁊ ĩ ↄſpectu
magnatorũ collaudabit̃. Altiſſi‑
mus creauit de t̃ra medicinã: ⁊
vir prudẽs ñ abhorrebit illã. Nõ‑
ne ã ligno ĩdulcãta eſt aq̃ amara?
Ad agnitiõnẽ hoĩuȝ: vtus illoꝝ.
Et dedit hoĩbꝰ ſciaȝ altiſſimꝰ: ho
norari ĩ mirabilibus ſuis. In his
cũrãs mitigãbit dolorẽ: ⁊ vnguẽ
tarius fãciet pigmẽtã ſuauitatꝭ: ẽt
vnctões ↄficiet ſanitatꝭ: ẽt nõ ↄſũ
mabũtur opa eiꝰ. Pãx. n. dei ſu‑
per faciẽ t̃re. Fili ĩ tuã ĩfirmitate

q Et eni illũ ⁊c̃. nõ ſoluȝ inq̃ntũ ẽ hõ. ſȝ ẽt inq̃ntũ medicus. nã deus eſt
actor p̃ncipalis artꝭ medicine. iõ ſubdit̃. r A deo. n. ẽ oĩs medela.
hic tñ nõ accipit̃ creatio proprie. q̃ ẽ de nihilo. ſȝ large. ſicut rex dicit̃
creari qñ ꝓmouet̃ ad dignitatẽ regni. s Et a rege accipiet dona‑
tionẽ. nã potẽtes huiꝰ ſeculi cõiter ſũt magis ſolliciti de ſanitate corpo
rali q̃ ſpũali iõ ſubdit̃. t Diſciplina medici. i. eius ars. Exaltabit
caput illius ⁊c̃. v Altiſſimꝰ creauit de terra medicinã. qꝛ de terre‑
naſcentibꝰ. ſ. herbis ⁊ radicibꝰ ⁊ hmõi ↄficiũtur medicine. ⁊ ad h̃ ĩducit
exẽplũ. d. x Nõne a ligno. i. ꝑ lignũ. y Indulcata ẽ ⁊c̃. q. d. ſic
vt pȝ exo. 15. vbi dr̃ ꝙ dñs oñdit lignũ moyſi: qḋ cũ miſiſſet ĩ aq̃s ama‑
ras ĩ dulcedinẽ verſe ſũt. z Ad agnitõeȝ hoĩuȝ ⁊c̃. ꝑuenit ꝑ expe‑
rientiã. ex hoc. n. ꝙ talis herba ſanauit ſocratẽ. ⁊ platonẽ ⁊ plꝛes alios.
accipitur vna ꝓpoſitio vlis. que ẽ p̃ncipiuȝ artis ⁊ ſcie. vt dr̃ p̃ metha‑
phyſice. a Et dedit hoĩbus ſciam altiſſimꝰ. nã aliqñ reuelat vtu‑
tes herbaꝝ ⁊ radicum ſine tali expiẽtia. ſic fcm̃ fuit ſalomõi. 3. reg. 4.
Et diſputauit ſup lignis a cedro q̃ ĩ libano ẽ vſq; ad iſopum q̃ egredit̃
de pariete. b Honorari ĩ mirabilibꝰ ſuis. i. vt honoret̃ ab hoĩbus.
ꝓpter vtutes mirabiles q̃s dedit creaturis. c In his curãs. medicꝰ
d Mitigabit dolorẽ. ĩfirmi. e Et vnguẽtariꝰ. i. apothecarius.
f Faciet. ex terre naſcẽtibꝰ. g Pigmẽta ſuauitatis. naȝ ĩ talibus
ſpẽs aromatice freq̃nter ponunt̃. h Et vnctiones cõficiet ſanitatis.
. i. ad cõferẽdũ ⁊ cõſeruãduȝ ſanitatẽ. i Et nõ cõſumabunt̃ opa eius
. i. nõ habebunt ĩtẽtuȝ effectũ ꝑ ipm medicũ vel apothecariũ. nã ad h̃
reqrit̃ actio dei q ẽ medicꝰ p̃ncipalis. iõ ſeq̃t̃. k Pax eni dei ſup fa‑
cieȝ terre. i. reges a dolore ĩfirmitatis ẽ a deo ĩ hoĩbꝰ q hitãt ſup terrã.
l Fili. Hic ↄ̃ñter agit̃ de honore. impendendo medico. ſpirituali. ⁊ di
uidit̃ ĩ tres ꝑtes ſm tres cãs ipȝ honorãdi. ſcd̃a ponit̃ ibi. Sapientiam
ſcribe. tertia ibi. Qui tenet aratꝝ. Prima in duas. ſ. in partem p̃ncipa‑
lẽ ⁊ incidẽtalẽ q̃ icipit ibi. Fili ĩ mortuũ Prima cã honorãdi medicũ

ſpũalẽ ẽ ſanitas aĩe. q̃ melior ẽ corpis ſanitate: ⁊ ꝑ ↄ̃ñs ꝑlatꝰ magꝭ
honorãdus ẽ q̃ medicꝰ cõpalis. iõ dr̃. Fili ĩ tua ĩfirmitate. ſpũali.
m Nõ deſpicias temetipm. negligẽdo q̃rere remediũ: ſicũt negli‑
gũt aliq. n Sed ora dñm. deuote. o Et ipſe curabit te: vn‑
guento ſue grẽ. p Auerte a delicto. cor tuũ. q Et dirige ma.
tuas. i. opa tua ad deũ. r Et ab oĩ delicto ⁊c̃. ꝑ verã ⁊ purã con
tritõeȝ: s Da ſuauitatẽ. i. fac oblatõeȝ deo de ſpẽbꝰ aromaticꝭ
q̃bus cõficiebat̃ thymiama ſuauis odoris. t Et memoriam ſi‑

nõ deſpicias teipȝ: ſed ora dñm:
⁊ ipẽ curabit te. Auerte a delicto
⁊ dirige manꝰ: ⁊ ab omni delicto
mũda cor tuũ. Dã ſuauitatem: ẽt
memoriã ſimilaginis: ẽt ĩpingua
oblationẽ: ẽt da locũ medico. Et‑
ẽni illũ dñs creauit: ẽt non diſce‑
dat a te: qꝛ opa eiꝰ ſũt neceſſaria.
Eſt ẽnim tp̃s qñ ĩ manibus illoꝝ
ĩcurras: ipſi verõ dñm depcabũ‑
tur: ũt dirigat reqem eoꝝ: ⁊ ſanĩ‑
tatẽ: ꝓptẽr ↄuerſationẽ illorum.
Qui dẽliquit ĩn ↄſpectu eiꝰ q fe‑
cit eũ: ĩcidet ĩ manus medici. Fi‑
li ĩ mortuũ prõduc lachrymas:
⁊ q̃ſi dira paſſus ĩcipe plorare: ẽt
ſm iudiciũ ↄtege corpꝰ illiꝰ: ⁊ ñ d‑
ſpicias ſepltũrã illiꝰ. Propt̃ dla
turã aũt amare fer luctũ illiꝰ vno
die: ⁊ ↄſolãre ꝑꝑ triſticiã: ⁊ fac lu
ctũ ſm meritũ eiꝰ vno die vł duobꝰ
ꝓpter detractionẽ. A triſticiã. n.
feſtinat mors ⁊ cõopit vtuteȝ: ẽt
triſticia cordis flectit ceruicem.
In abdũctione permanẽt triſti‑
cia: ⁊ ſũbſtantia ĩopis ſcd̃m cor
eius. Ne dederis in triſticia cor
tuũ: ſȝ repelle eã a te: et mẽmẽto
nouiſſimoꝝ: noli obliuiſci: neq;
n. ẽ ↄũſio: ⁊ huic nihil ꝓderis: ẽt

milaginis. i. oblati
onẽ farie tritici dli
catiſſime. v Et
ĩpĩ. oblatõeȝ. offerẽ
do oleum de lignis
oliuaꝝ puriſſimuȝ
ad cõtinuandas lu
cernas. x Et da
locũ medico. hono‑
rãdo ſacerdotẽ ꝓ te
orantẽ. vñ ĩ Leuit.
vbi agit̃ de oblatio
nibꝰ varijs ꝓ pctõ.
ſemꝑ addit̃ in fine.
Et orabit pro eo ſa
cerdos et dimittet̃
ei. y Et eni illum
dñs creauit. i. ad of
ficiuȝ ſacerdotij ꝓ‑
mouit. z Et nõ di
ſcedat a te. i. a cõde
tuo. qꝛ ſp̃ debes euȝ
diligere ⁊ venerari.
a Quia opa eiꝰ ne‑
ceſſaria. ſ. offerre ſa
crificia ⁊ orare pro
peccatis pplĩ. b Eſt
eni tp̃s. qꝛ ſine pec‑
catis nõ tranſit pñs
vita. c Ipſi vo ⁊c̃.
ex h̃ apparet ꝙ nõ
alloq̃t̃ hic de medi
cis corpis q ñ curãt
ĩfirmos ꝑ orõnes. ſȝ
de ſacerdotibus.
d Ut dirigat ⁊c̃. nõ
requieȝ corpis ſȝ re
gem cõdis ipoꝝ. qꝛ
gaudẽt de curatiõe
pctõꝝ. e Et ſani‑
tatem. ſ. anime tue. f Propter con. coꝝ. i. ꝓpter vitã bonam
ipoꝝ ꝓpter quã orõnes coruȝ exaudiunt̃. g Qui delinquit ⁊c̃.
ĩcidet ĩ manꝰ medici. ſ. ſpũalꝭ ad quẽ ꝑtinet cura delicti. h Fili
ĩ mortuũ. Hec ẽ ꝑs icidẽtalis ĩ q̃ p̃mo ex h̃ qḋ iduxit ad honoreȝ
ꝑlati ꝑꝑ eiꝰ excellẽtẽ ſtatũ. h̃ occaſionalr̃ ⁊ q̃ ꝑ oppoſitũ iduc̃ ad
fletũ mortui ꝑꝑ vite pñtꝭ defectũ. Et 2º ĩ ꝑſona mortui loq̃ns idu
cit ad bonũ. ibi. Memor eſto. Circa p̃ꝰ dic̃. Fili ĩ mortuuȝ. i. ſupꝑ
mortuũ. i Produc lachrymas. cõpaſſiõis. k Et ſm iu. ⁊c̃. i. di
ſcrete ⁊ honeſte ſm morẽ p̃rie ⁊ merita defũcti corpꝰ illius ſepeli.
l Propter dela. ãt ⁊c̃. i. ꝑꝑ detractõeȝ vitãdã: ne dicat̃ ↄtra te
ꝙ odiſti viuẽtẽ: ſi nõ lugeas defũctũ. m Et ↄſo. ꝑꝑ ⁊c̃. ne ni‑
mia triſticia tibi noceat. iõ ſeq̃t̃. n A triſticia ⁊c̃. eſt. n. triſti‑
cia paſſio mortificatiua. o Et coope. vtu. i. ſuffocat vtutẽ nãe.
p Et triſticia cor. flectit ceruicẽ. nã debilitata vtute nãe caput
flectit̃: ſicũt ꝑ fortitudinẽ eiꝰ erigit̃. q In abductõe. i. deuiatõe a
bono. r Permanet tri. ita ꝙ nõ nocet ſolũ corpi: ſȝ ẽt aĩe idu‑
cens aliqd ad deſꝑatõeȝ: ⁊ alia mala. s Et ſub̃a ⁊c̃. qꝛ ſi hȝ cor
gaudẽs ⁊ virile dr̃ diues. ⁊ diues lãguidꝰ ⁊ triſtis dicitur pauper
ꝓuer. 13. Et ẽ q̃ſi diues cũ nihil habeat: ⁊ ẽ q̃ſi pauper cũ in mul
tis diuitijs ſit. ideo ſequitur. t Ne dederis in triſticia. ſcilicet
nimia. v Cor tuum propter mortuum ⁊ ſubdit̃ cã cum dr̃.
x Et memento nouiſſimorum. i. mortis tue ⁊ omnium aliorũ
a qua nullus reuertitur ad vitam preſentem. ideo ſubditur.
y Neq; enim eſt conuerſio. ⁊c̃. i. per afflictionem tuam ipſum
mortuum non reuocabis. z Et teipſum peſſimabis. nimio
dolore affectus. propter quod dolor de morte amici debet eſſe
moderatus. ſic enim fecit dauid. 2. Regum. 12. Audita enim
morte filij ſui ſurrexit ab afflictiõe ⁊ luctu. d. Cũ adhuc viueret
puer ieiunaui ⁊ fleui. dicebã. n. qs ſcit ſi forte donet mihi eũ deꝰ

teipſū peſſimabis. Memōꝛ eſto iudicij mei: ſic ēniꝫ erit ⁊ tuū. Mihi hēri: ⁊ tibi hōdie. In reqe mōꝛtui reqēſcere fac memoꝛiā eius: ⁊ ꝯſōlare illū i exitu ſpūs ſui. Sāpientiā ſcribe i tēpōꝛe vacuitatis: ⁊ q minoꝛāt actu ſāpiētiam ꝑcipiet: q2 ſapiētia replebit̄. Qūi tenet aratrū: ⁊ q̇ gloꝛiatur i iaculo: ſtimulo boues agitat: ⁊ conuerſatur i operibus eoꝝ: ⁊ nārratio eius i filijs tauroꝝ. Cōꝛ ſuum dabit ad verſandōs ſulcos ⁊ ūigilia eius i ſagina vaccaꝝ. Sic ōis faber ⁊ architectūs q nōctē tanq̄ꝫ diē trāſigit: q ſculpit ſignācula ſculptilia: ⁊ āſſiduitas eius ūariat picturā. Cōꝛ ſuū dabit i ſilitudinē pictu e: ⁊ vigilia ſua ꝑficiet opus. Sic fabēr ferrari⁹ ſedēs iuxta icudē: ⁊ ꝯſiderās opūs ferri. Vāpoꝛ ignis vret carnes ei⁹: ⁊ in cāloꝛe foꝛnacis concertat̄. Vōx mallei inouāt aureꝫ eius: ⁊ ꝯtrā ſimilitudineꝫ vaſis oculus eius. Cōꝛ ſuū dabit i ꝯſūmationē operum: ēt vigilia ſua oꝛnabit iꝑfectionē. Sic figūlus ſedēs ad op⁹ ſuū: cōuertēs pedibus ſuis rotā: q i ſollicitudine poſitus eſt ſemꝑ ꝓpter opus ſuū: ⁊ inumera ē ōis operatio ei⁹. In bꝛachiō ſuo foꝛmabit lutū: ēt añ pedes ſuos curuabit virtutē ſuā. Cōꝛ ſuū dabit vt ꝯſumet linitionē: ēt vigilia ſua mūdabit foꝛnacem. Omnēs hi i mānib⁹ ſuis ſperauerūt: ⁊ vnuſqſq3 ē i arte ſua ſapiēs. Sine his ōibus nō edificat̄ ciuitas. Et nōn ihabitabūt nēc iambulabunt: ⁊ i ēccleſiā nōn trāſiliēt. Sūꝑ ſellā iudicis nō ſedebūt: ⁊ teſtāmentū iudicij nō itelligent: neq3 palā faciēt iudiciū ⁊ diſciplinā: ēt i parabolis nō iuenient̄: ſ3 creāturā eui confirmabunt: ⁊ deꝑcātio illoꝝ i operatione artis: accōmodāntes animas ſuas: ⁊ cōquirēntes i lege altiſſimi. XXXIX.

SApiētiā ōium antiquoꝝ exqret ſapiēs: ⁊ i ꝓphētis vacabit. Narratiōnē viroꝝ nominatoꝝ ꝯſeruābit: ⁊ i verſutias parabōlaꝝ ſimūl itroibit. Occūlta ꝓuerbioꝝ exqret: ⁊ i ābſcōdit parabolaꝝ ꝯuerſabit̄. In mediō magnatoꝝ iniſtrābit ⁊ i ꝯſpectū ꝑſidis apparebit. In trāꝫ alienigenaꝝ gētiū ꝑtrāſiet. Bōna .n. ⁊ mala i oibus tētabit. Cōꝛ ſuum

⁊ viuat: nūc āt q2 moꝛtuus eſt quare ieiuno: nunqd potero eum reuocare amplius: ego vadaꝫ magis ad eū. a Memoꝛ eſto. Hic ponit̄ ſecundum incidens occaſione dictoꝝ ex ꝑſona moꝛtui exhoꝛtās ad bonum. Memoꝛ eſto iudicij mei .i. moꝛtis mee q̄ dr̄ hoīs iudiciū. q2 qualis i moꝛte reperit̄ talis in iudicio repñtabit̄. b Sic eni erit ⁊ tuū. q.d. feſtines operari bonū dum viuis. q2 poſt moꝛtem nō poteris. c Mihi heri .i. de ꝑterito
d Et tibi hodie .i. in ꝑñti. q2 nullus h3 aliquid certuꝫ de futuro
e In requie mōtui .i. i ſeplc̄hꝛo ei⁹ vbi regeſcit coꝛp⁹ ſuum
f Requieſcere fac memoꝛiā eius .i. pone quid ſtabile ad memoꝛiaꝫ eius. vñ ꝑ Macha. i3. dr̄ ꝙ ſimon machabeus ſuꝑ ſepulchꝛuꝫ pr̄is ſui ⁊ fratruꝫ ſuoꝛuꝫ fecit edificiuꝫ altuꝫ viſu ⁊ circumpoſuit columnas magnas ⁊ ſuꝑ columnas arma ad memoꝛiā ſēpiternam. ſ. ꝙ pr̄ et fratres ſui fuiſſent moꝛtui in exercitio armoꝛum pꝛo defēſione populi ſui.
g Et con. illū i exitu ſpūs ſui. dicendo ei bona verba ꝺ futura vita ad quam tranſeunt moꝛiētes
h Sapientiā. Hic ponit̄ ſecūda cauſa honoꝛandi ꝑlatum ſiue doctoꝛē. nā ad eius officium nō ſoluꝫ pertinet docere pꝛeſentes verbo ſed etiā abſentes ⁊ futuros ſcripto pꝛopter quod ei dr̄. Sapiētiam ſcribe .i. libꝛos ſapiaꝫ continentes
i In tꝑe vacuitatꝭ .i. in tꝑe q̄ vacas ab alijs opib⁹ nec̄itatiſ Alio modo. Tempoꝛe vacuitatis .i. ieiunus a cibo et potu. quia tunc magis viget intellectus ad ſcribendum ardua de qbus eſt ſapia. Vel alr̄. Tꝑe vacuitatis .i. paupꝛtatis. vñ dic̄ Sc̄ōs phs ꝙ paupꝛtas ē ſcie repertrix. vñ videm⁹ ꝙ a lōgo tꝑe religioſi mēdicātes plura ſcripſerūt i theologia q̄ ē vā ſapia q̄ꝫ alij. ⁊ aliqñ cōcurrunt iſte tres conditiones in eodem ſcriptoꝛe. k Et qui miōꝛat̄ actu .i. ſe retrahit q̄ꝫtū pōt bono mō ab exterioꝛib⁹ actibus. l Sapientiā ꝑci. ⁊ ſic poterit eaꝫ docere v̄bo ⁊ ſcripto.
m Qui tenet. Hic ponitur tertia cauſa honoꝛandi pꝛelatū q̄ eſt ſollicitudo ipſius circa regimē ppl̄i. ad bonū eni ſtatū ciuitatis reqrit̄ ſollicitudo diuerſoꝛum artificū in artib⁹ ſuis. ſine quaꝝ vſu nō poſſet ciuitas bñ ſtare. vt carpētarioꝝ. lathomoꝝ. pānificū. ⁊ huiuſmodi. ⁊ multo foꝛtius requirit̄ diligentia regentis ciuitatē in tꝑalibus vel ſpiritualibus. Primo. igit̄ ponit exēplū de artificibus icipiendo ab agricolis. d. Qui tenet aratrū: ⁊ qui gloꝛiat̄ in iaculo .i. in virga longa. in cui⁹ extremitate eſt ſtimulus ad pungendū boues. n Et narratio ei⁹ in filijs tauroꝝ. ſ. i bob⁹ quos freqūēter noiat excitādo ad op⁹. o Coꝛ ſuū dabit. ſollicitudinē apponendo. p Ad verſādos ſulcos. q2 fiūt ꝑ cuerſionē terre cū ferro aratri. q Et vigilia eius in ſagina vaccaꝝ. ſollicitus eſt eni vt ipinguent̄ bene. r Sic ois faber .i. carpentatoꝛ vel lathom⁹ ⁊ huiuſmodi. q dicunt̄ generaliter fabri. ſed diſtiguunt̄ ꝑ materiā circa quā opant̄. vt faber ferrari⁹ faber lignari⁹. ⁊ ſic de alijs. s Et archi .i. ꝑncipalis opari⁹ ab archos qđ ē ꝑnceps. t Qui noctē tāq̄ꝫ diē trāſigit. meditando de nocte q̄ operatur⁹ ē i die. v Qui ſculpit ſignacl̄a .i. imagines aliquid ſignificantes vel repꝛeſentantes.
x Et aſſiduitas ei⁹. in opꝑe. y Variat picturā. apponēdo diuerſos colores. z Coꝛ ſuū dabit ⁊c. i. ſollicit⁹ erit ꝙ pictura imaginis aſſimilet̄ bñ ei quē repñtat. a Sic faber ferrari⁹ ⁊c. dū ferrum calefit. b Et conſiderans opus ferri. qualiter debeat fieri.
c Vapoꝛ ignis exurit carnes eius. ⁊ tamen ex hoc non dimittit opus.
d Et i calo. foꝛ. ⁊c. carbones apponēdo ⁊ folles mouendo. vt ignis foꝛtiter accendat̄. e Vox mallei .i. martelli. f Innouat aurē ei⁹ .i. imutat. g Et ꝯ ſimilitudinē ⁊c. attendens ad exēplar ne deficiat.
h Coꝛ ſuum dabit ⁊c. ꝓpter lucrum. i Et vigilia ſua ⁊c. materiaꝫ quaꝫ deducit ad foꝛme ꝑfectōeꝫ. k Sic figul⁹ ⁊c. ⁊ p3 lr̄a vſq3 ibi.
l Et inumera ē ois ⁊c. i. multiplex valde i numero ⁊ figura. m In bꝛachio ſuo fōmabit lutū .i. māu ꝓpꝛia a bꝛachio mota. n Et ante pedes ſuos curuabit virtutem ſuaꝫ .i. foꝛtiter curuabit ſe ad mouenduꝫ rotam.
o Coꝛ ſuum dabit vt cōſume: ⁊c. q̄ fit de plūbo ſuper lutum appoſito.
p Et vigilia ſua mūdabit foꝛnacem. a lapillis cineribus ⁊ huiuſmodi.
q Omnes hi. artifices
r In ma. ſuis ⁊c. cōſequi victuꝫ ⁊ veſtituꝫ per opera manuum ſuarum.
s Sine his oib⁹ ⁊c. nam eoꝝ artes ſūt nec̄ie ciuitati. t Et no ihabitabūt. Hic ꝯñr oñdit̄ ſollicitudo ꝑlati vel rectoꝛis magis neceſſaria ꝑdictꝭ. Et nō inhabitabūt. ꝑdicti artifices iter ꝑncipes ⁊ conſules ciuitatis.
v Nec inābulabūt. ad ꝯſilia iter eos. x Et i eccleſiā .i. ſapiētū cōuocationē. y Nō trāſiliēt q2 nō ſunt ad hoc apti.
z Suꝑ ſellā iudicis non ſedebunt. ad iudicāduꝫ.
a Et teſtamētuꝫ iudicij ⁊c. i. ſētētiā diffinitiuam
b Et i ꝑabol̄ ⁊c. i. neſciūt occulta declarare. c Sed creaturā ⁊c. nō accipit̄ h̄ euū ꝓꝑe ꝑnt ē mēſura eē icoꝛruptibiliū q̄ ad ſui conſeruatōeꝫ nō idigēt artib⁹ ꝑdictis. ſ3 accipit̄ ꝓ etate hoīs q̄ ꝯſeruat̄ ꝑ opa artiū ꝑdcāꝝ. q̄ nec̄aria ſūt ad ꝯſeruatōeꝫ humāe vite. d Et deꝑca. ⁊c. deū eni oꝛāt vt opationes ſue bñ ꝓcedāt. e Accōmodātes ⁊c. cure ſacerdotū ⁊ ꝑlatoꝝ.
f Et ꝯqrentes ⁊c. q2 q̄rūt ab eis de mō ſue ſalutꝭ. ex q̊ p3 ꝙ ſunt ab oibus predictis honoꝛandi. Capitulum. XXXIX.
g SApientiā antiq̊ꝝ. Supi⁹ actū ē de ſtatu actiuoꝝ ⁊ prelatoꝝ. h̄ ꝯñr agit̄ de ſtatu ꝯtēplatiuoꝝ. ⁊ diuidit̄ in duas ꝑtes. q2 ꝑmo ponunt̄ q̄dā ad ꝯtēplatōeꝫ ꝑparātia. ſcđo ſubdit̄ ꝯtēplatōis mā. ſeqnti. ca. ad cōtēplatōeꝫ v̄o q̄tuoꝛ iter cetera diſponūt. ſ. acqſitio ſapie. cōſeruatio mundicie. humiliatio itelligētie. ⁊ cōſideratio remuneratōis diue. ſcđm ponit̄ ibi. Adhuc cōſiliaboꝛ. tertiū ibi. Date nomini. q̄rtuꝫ ibi. Bñdictio illi⁹. Prima i duas. nā ſapia dupl̄r acqrit̄. ſ. ꝑ viā humanā ⁊ diuinā. ſcđa ponit̄ ibi. Coꝛ ſuū tradet. Circa ꝑmū dr̄. Sapiētiā oiuꝫ antiq̊ꝝ exqret ſapiēs. eoꝝ dicta diligenter ſtudēdo. ⁊ q̄ nō itelligit ab alijs q̄rendo. h Et i ꝓphetis vacabit. eoꝝ dicta conſiderando.
i Narratōeꝫ vi. noiatoꝝ .i. ſciētijs ⁊ v̄tutib⁹. k Cōſeruabit. memoriter retinēdo. l Et i v̄ſutias ꝑabolaꝝ .i. varias ⁊ occl̄tas ſnias eaꝝ.
m Simul itroibit. ad itelligēdū cū illis q eas ꝓtulerūt. n Occl̄ta puer. ⁊c. i. ſēſus myſticos ⁊ latētes. o Et i abſcō. ⁊c. i. i ſēſib⁹ figuratiuis. p In me. ⁊c. i. ꝑlatoꝝ eccl̄ie. q Mini. do ſic vn⁹ ex illis.
r Et i cō. ⁊c. ad ip3 dirigēdū nā tꝑalia ꝑ ſpūalia ſt̄ regēda. s In ter. alie. gē. ꝑtrāſiet. ad augmētū ſue ſapiētie. ſicut dicit Hiero. in ep̄la ad Paulinū de pythagoꝛa ⁊ platone: qui cum eſſent magni philoſophi multas terras ꝑagrauerunt vt doctrinā alioꝝ addiſcerent. iđ ſ h̄dit̄.
t Bona eni ⁊ mala in oibus tentabit .i. ꝓbauit doctrinā verā ⁊ falſā veram accipiendo ⁊ falſā reijciēdo. v Coꝛ ſuū. Hic ꝯñter ponit̄

ſcd̄a via aegrēdi ſapiaȝ.ſ.p dinā īfuſionē.cū dr̄.Coꝛ ſuū tradet.volūta
rie a Ad vigilandū diluculo .i.a iuuentute. b Ad dn̄m q fecit
illuȝ.ad ip̄m intentionē dirigēs deuote ⁊ attente. c Et in cōſpcū
altiſſimi deprecabit̄:p ſapientie īpetratione.Et qꝛ ſicut Sap̄ p̊.dicit̄.
Jn maliuolā aiam nō introibit ſapīa.ſubdit̄. d Et p delictis ſuis.
emendādis alias emūdādis. e Deprecabit̄ vt ſic ad receptioneȝ
diuine ſapie diſponat̄. f Si.n.dn̄s magn⁹ voluerit ⁊c.hic ponit̄ ſi p
qꝛ.nā oꝛō ſemp exaudit̄ qn̄ ē pia p ſe ⁊ pſeuerās.ſic aūt ē ī pposito vt
pȝ. g Et ipē.replet⁹
ſpū ſapie. h Tanq̄
imbꝛes.i.abundanter.
i Mittet eloquia ſapie
ſue.ad docēdū ignoꝛātes
k Et i oꝛōne cōfitebitur
dn̄o.totū pfectum attri/
buens honoꝛi diuino.
l Et ipē.ſ.de⁹. m Diri
get cōſiliū ei⁹.i agendis.
n Et diſciplinā.i docen/
dis. o Et i abſcōdit
ſuis conſiliabit̄.obſcura
ſibi clarius reuelando.
p Jpſe.a deo illumiat⁹.
q Palam faciet ⁊c.ſibi
reuelataȝ alys ppalādo.
r Et i lege.⁊c.hec ē.n.glo
ria ſapiē i lege dn̄i me/
ditari. s Collauda/
būt multi ſapiam ei⁹.nō
dicit oēs.nā hoies mun/
dani ipm reputāt īprudē
tem eo q nō querit ſcien
tiam lucratiuā. t Et
vſqȝ i ſeculū nō delebit̄.
doctrina ſapie. Mathei
24.Celuȝ ⁊ terra tranſi/
būt v̄ba āt mea nō trāſi/
būt. v Nō recedet
memoꝛia ei⁹.ſ.ſapiē.qꝛ
p doctrinā ab eo ſcriptā
remanebit iter homines
⁊ p redditionē pmy apd̄
deuȝ. x Et nomē ei⁹
regret̄ a gnātiōe i gene/
rationē.ſicut iā a multis
generatōibus q̄ſitus eſt
Aug⁹ de trini.⁊ Aug⁹ de
ciui.dei.⁊ ſic de alys li/

tradet ād vigilādum diluculo ād
dn̄ȝ q fecit illū: ⁊ i ꝯſpectū altiſſi/
mi dep̄cabit̄. Apiet os ſuū i oꝛo/
ne:ēt p delictꝭ ſuis dep̄cabit̄. Si
ēni dn̄s magn⁹ voluerit: ſpū itel/
ligentie replebit illū: ⁊ ipſē tanq̄
ībꝛes mittēt eloqa ſapie ſue: ēt i
oꝛone ꝯfitebit̄ dn̄o. Et ipſē diri/
gēt ꝯſiliū ei⁹ ēt diſciplinā: ⁊ i āb/
ſcōditꝭ ſuis ꝯſiliabit̄. Jpſē pālā fa
ciet diſciplinā doctrine ſue: ⁊ i lē
ge teſtamēti dn̄i gl'iabit̄. Collāu/
dabūt multi ſapiaȝ ei⁹: ēt vſqȝ i ſe
culū nō delebit̄. Nō rēcedet me/
moꝛia ei⁹: ⁊ nōmē ei⁹ reqret̄ a ge
neratōe i gn̄atiōnē. Sāpiaȝ eius
enarrabūt gētes: ēt laudē ei⁹ enū/
ciabit eccl'ia. Si pmānſerit nom̄
ei⁹: dereliquet pluſq̄ mille: ⁊ ſi re
quēuerit: pderit illi. Adhūc ꝯſilia
boꝛ ūt enarrē: vt furōꝛe.n. reple/
tus ſū. Et ī vōce dicit. O bāudite
me diuini fruct⁹: ⁊ q̄uaſi roſa plā
tata ſuper riuos aq̄ꝝ fructificate.
Quāſi liban⁹ odoꝛē ſuauitat̄ hē/
te. Floꝛēte floꝛes q̄ſi liliū ⁊ dāte
odoꝛē: ⁊ frōdēte i gr̄aȝ: ⁊ collau/
date cāticū: ⁊ bn̄dicitē dn̄m i ōpi
bus ſuis. Dāte noi ei⁹ magnifi/

cētiā: ⁊ ꝯfitemini illi i voce labio
rū vꝛoꝝ: ⁊ i cātid labioꝝ ⁊ cithaꝛ:
⁊ ſic dicetꝭ i ꝯfeſſione. Operā dn̄i
vniuerſa bona valde. Jn vērbo
.n.ei⁹ ſtetit aq̄ ſic ꝯgeries: ēt i ſer/
mone oꝛis illi⁹ ſic exceptoꝛia aq̄ꝝ
qm̄ i p̄ceptō ipſi⁹ placoꝛ fit: ⁊ nō
ē minoꝛātio i ſālute ipſius. O pā
ois carnis coꝛā illo: ⁊ nō eſt qcq̄
abſcōditū ab oculis meis. A ſcl'o
vſqȝ i ſcl'ȝ reſpicit: ⁊ nihil ē mirā/
bile i ꝯſpectu ei⁹. Nōn eſt dicere
qūid ē hoc: aut qd ē illud: oīa.n.
i tpe ſuo q̄rent̄. Benedictio illi⁹
q̄ſi flūui⁹ iundabit: ⁊ quō catha/
clyſm⁹ āridā iebꝛiauit: ſic irā ipſi⁹
gētēs q nō exq̄ſierūt eū heredita/
bit. Quō ꝯuertit aq̄s i ſiccitatē ⁊
ſiccata ē t'ra: ⁊ ūie illi⁹ ūȳs illoꝝ
directe ſūt: ſic pctōꝛibūs offēſio/
nes i ira ei⁹. Bonā bonis creata
ſūt ab initio: ſic neq̄ſſimis bona ⁊
mala.initiū nēcarie rei vite hoiuȝ
āq: ignis: ⁊ ferrūȝ: ſāl: lāc: ⁊ pā/
nis ſimilagine⁹. ⁊ mēl ⁊ botrūs
vue: ⁊ olēum ⁊ vēſtimentum.
Hēc omnia ſanctis in bona: ſic
⁊ impȳs ⁊ peccatoꝛibus in ma/
la conuertentur. Sūnt ſpiritus

cōfitemini oꝛe.iō ſubdit̄.Et ꝯfitemini illi ⁊c. v Opa dn̄i ⁊c.
pluſq̄ hō poſſit itelligere q minime rei nō pōt oēs ppꝛietates cō
p̄bendere: ⁊ hoc ml'tū facit ad rep̄ſſionē p̄ſumptiōis humane q̄
credit oia q̄tūcūq̄ ardua poſſe attigere ⁊ ſi dei effect⁹ nāles nō
pōt hō ad plenū cōpꝛehēdere ml'to minus pōt effectus ſupnāles
cōpꝛehendere.de quibus ſubdit̄. x Jn verbo eius ſtetit aq̄
ſicut congeries lapiduȝ in muro.in tranſitu eni rubꝛi maris aq̄
erant filȳs iſrael q̄ſi pꝛo muro a dextris ⁊ a ſiniſtris.Exo.14.
y Et in ſmone oꝛis
illius ſicut excepto
ria aquaꝝ.in ioꝛda/
ne vbi aq̄ ſteterunt
recipiētes aq̄s deſu/
pueniētes.ita q vl/
terius nō trāſibant
Joſue.3. z Qm̄ in
p̄cepto illius placoꝛ
fit.ſ.tēpeſtas i mari
cum ſibi placuerit.
vt patet Jone pmo
a Et nō ē minoꝛa/
tio.ideſt defectus.
b Jn ſalute ipſi⁹.i.
i ſaluatiōe p ip̄ȝ fcā
vt patet i ip̄o ioſue.
c Opera ois carnis
coꝛā illo.oia.n.occ'
ta pterita ⁊ p̄ntia re
ſpicit clare ⁊ p̄ntia/
liter.nā ei⁹ cognitio
meſurat̄ nūc eterni
tatis quod comple/
ctitur omne temp⁹.
d Et nihil eſt mira
bile in conſpectu
eius.i.difficile ſibi.
e Non eſt dicere.i.
nō expedit querere
f Quid ē h̄.aut qd
ē illud.i.ad qd valet
hoc vl' illud.q.d.ad
nihil.ſicut dicūt ho
mines fatui de aia/
lib⁹ venenoſis ⁊ cō/
ſimilib⁹.eo q aliqn̄
nocēt hoi.ſil'r ē eni
ac ſi aliqs offendat
ad ſecuriȝ artificis.

bꝛis ab eo denominatis i qbus q̄rit̄ nomē ei⁹. y Sapiam ei⁹ enar
rabūt gētes.auditā ab eis p p̄dicatoꝛes. z Et laudē ei⁹ ⁊c.i.cōgre/
gatio iuſtoꝝ itantū q de aliqbus fit i eccl'ia feſtū. a Si pmāſerit
nomē ei⁹.i.ſi diu vixerit. b Derelinquet plus q̄ mille.ſ.diſcipl'os
edoctos q poſt ip̄m poterunt docere. c Et ſi requeuerit.i. moꝛte p̄/
uētus fuerit. d Pꝛoderit illi.qꝛ citius tranſibit ad gloꝛiā paradi/
ſi.ppter quod ēt paulus deſiderabat diſſolui ⁊ eē cuȝ xp̄o. Phil'.p̊.
e Adhuc cōſiliaboꝛ.Hic ponit ſcd̄m ad cōtēplatōeȝ diſpoſitiuū qd̄ ē
cōſeruatio mūdicie.p̄mittit̄ tn̄ plogus.dicēs.Adhuc cōſiliaboꝛ.i.me/
ditaboꝛ. f Ut enarreȝ.vtilia ad cōtēplatōeȝ. g Ut furoꝛe eni
replet⁹ ſuȝ.i.feruoꝛe loq̄ndi q nō pōt retineri. Hieremie.20. Factus ē
ſermo dn̄i i coꝛde meo q̄ſi ignis eſtuās ⁊c.⁊ Act.4. Nō eni poſſumus
q̄ vidimus ⁊ audiuimus non loqui. h Et in voce.exterioꝛi.
i Dicit ſpūs meus iterioꝛ.ex cuius virtute vox exterioꝛ foꝛmatur.
k Obaudite me diui fruct⁹.i.diſcipuli volētes deo fructificare p opa
vite contēplatiue. l Et q̄ſi roſa plātata ſup riuos aquaꝝ.q̄ ē pul/
chra ⁊ munda.ſic vita cōtēplātiua purioꝛ ⁊ pulchꝛioꝛ eſt q̄ȝ vita actiua
ideo ſignata ē p rachel q̄ erat decoꝛa facie ⁊ venuſto aſpectu. Actiua
v̄o p lyam que erat lippis oculis.Geñ.29. m Quaſi liban⁹ ſuaui/
tatis habete.i.deuotionē coꝛā deo odoꝛiferam. n Floꝛete floꝛes
q̄ſi liliuȝ.p obſeruantiam continētie. o Date odoꝛem bone fame.
p Et frōdete i grām.p melioꝛatōeȝ vite. q Et collaudate cāticū.
.i.ipm in coꝛde ⁊ oꝛe pnūciate. r Et bn̄dicite dn̄ȝ.i.ip̄ȝ dicite bonū.
s Jn operib⁹ ſuis.creatōis.recreatiōis ⁊ cōſeruatōis. t Date noi
ei⁹. Hic ponit̄ tertiū ad cōtēplatiōeȝ diſpoſitiuū qd̄ ē humiliatio itel'
ligentie.nā p̄ſumētes de ſuo igenio ibi deficiunt ⁊ humiles proficiunt.
Math.11. Abſcōdiſti hec a ſapiētib⁹ ⁊ prudētibus ⁊ reuelaſti ea puulis.
iō ſubdit̄. Date nomini ei⁹ magnificētiā.cogitātes q excellit i īfinitū
oēs creaturas ⁊ ēt creatas itelligētias ⁊ nō ſolū hoc cogitate.ſȝ etiam

⁊ ex ſua plagatōe dicat eā nō ſolū eē inutilē ſȝ ēt malā.cū tn̄ ſit ad
bonū oꝛdinata.⁊ ſic vtit̄ ea carpētatoꝛ.de⁹ āt oia bona īſtituit ⁊
ad bonū vtit̄ oib⁹ creaturis. g Oia.n.i tē.ſu.⁊c.ſic ſerpēs ali
qn̄ q̄rit̄ a medico vt ei⁹ carnib⁹ vtat̄ ad curatōeȝ lepꝛoſi.⁊ buffo
vt habeat̄ lapis p̄cioſus i ip̄o nutrit⁹. h Bn̄dictio illi⁹. Hic
ponit̄ q̄rtū ad cōtēplatōeȝ diſpoſitiuū ⁊ ſcd̄o declarat quoddaȝ
dciū:ibi. Sūt ſpūs.tertio infert coꝛelariū ibi. Pꝛopterea ab ini/
tio. Quartū diſpoſitiuū ad cōtēplatōeȝ ē cōſideratio remunera
tōis diue q̄ accedētib⁹ ad deū p ꝯtēplatōeȝ reddit p̄miū ⁊ recedē
tib⁹ penā.nā illi bn̄ vtūt̄ creaturꝭ ⁊ iſti abutūt̄.⁊ h̄ ē qd̄ dr̄. Bn̄/
dictio illi⁹.ſ.dei. i Quaſi flo.iundabit.ſup q̄rētes i ꝯtēplatōe.
k Et quō cataclyſm⁹.i.diluuiū. l Aridā iebꝛiauit.i.ſup mē
ſuram repleuit.Geñ.7. m Sic ira ipſius.i.punitio eius.
n Gētes q̄ nō ⁊c.i.ppetuo tenebit. o Quō cōuertit ⁊c.Exo.
14.vbi dr̄.Filȳ āt iſrl' prexerūt p mediū ſicci maris ⁊c. p Et
vie illi⁹.i.ab eo facte. q Uȳs illoꝝ ⁊c.nā p illas filȳ iſrl' trā/
ſierūt directe. r Sic pctōꝛib⁹ ⁊c.nā aq̄ occurrerūt egyptus
ſubmergētes eos.vt dr̄ ibidē. s Bona bonis ⁊c.qꝛ bn̄ vtūt̄
eis. t Sic neq̄ſſimis ⁊c.i.illa q̄ ſūt bona de nā ſua fcā ſūt eis
nociua pp ſuū abuſū.⁊ q̄ ſint illa ſubdit̄. v Jnitiū neceſſarie
rei vite hoiuȝ.tn̄ poſt lapſū. x Aq̄.ad ſe lauādū ⁊ ad farinā
ꝯmiſcēdū.⁊ cetera neccia. y Jgnis.ad coquendum cibum.
z Et fer.ad hn̄dū iſtra diuerſaꝝ artiū. a Sal.p ꝯdimento
ciboꝝ. b Lac.p nutritōe puuloꝝ. c Et pa.⁊c.i.de ſimi
la fcūs p ſuſtētatōe adultoꝝ. d Et mel p ꝯfectiōe medici
naꝝ. e Et botr⁹ vue.ad exprimendū inde potū. f Et ole/
um.p lucernis ⁊ condimento potagioꝝ. g Et veſtimentum.
ꝯ itēperiē aeris ⁊ turpitudinē ꝯtegēdā. h Hec oia ⁊c.qꝛ bo/
ni bn̄ vtunt̄ ⁊ mali male. i Sūt ſpūs.h̄ declarat qddā dciū.

dcm̃ ē.n.i ꝑte ꝓcedēti ꝙ ira dei gētes ꝗ nō exqſierūt eū hereditabit.i.ī ꝑpetuū tenebit.iō declarat ħ quō ħ erit.⁊ ꝓ ꝑ creatuā ſpūalē.cū dr̃.Sūt ſpūs.maligni. a Qui ad vindi.i.penam.
b Creati ſūt.Sciēdū āt ꝙ oēs āgeli creati fuerūt boni ⁊ btitudinis capaces ſi ſtetiſſēt.ſ; aliq peccātes ſua volūtate defectbili facti ſūt mali.⁊ ſic ad penā ſuſtinēdā deputati ex ordine dine iuſticie.ꝗ nō ꝑmittit dedecꝰ culpe ſine decore iuſticie.⁊ ex ꝯñti ꝑ eādē iuſticiā deputati ſūt ad affligēdū hoies pctōres:vtq fuerīt eis volūtarie ſubi ī culpa eis iuolūtarie ſbyciāt̃ i pena.⁊ ſic accipit̃ ħ.Creati ad vindictā largo mō.ſicut freq̄nter accipit̃ in hoc libro.i.ꝺputati ad penā dcō mō c Et i furore ſuo.ꝗ rebellauerūt deo. d Cōfirmauerūt tor.ſua.nā ſic pctm̃ eoꝝ ē irremediabile.ſic ⁊ tormētuꝫ interminabile.
e Et i tpe cōſūmationis mundi.
f Effundēt ꝟtutē.ad affligēdū dānatos q cū eis retrudētur ī iferno.nā vſq; tūc habitabūt ſpūs maligni.ſaltē multi ī ħ aere caliginoſo ad exercitiū hoiuꝫ.
g Et furorē eiꝰ q fecit illos.i.vīdictā a deo diſpoſitā ꝯ peccatores. h Cōfundēt.exeq̄ntes peſſima volūtate quod ordinatū ē a deo iuſte.hoc iportat nomen confuſionis.
i Ignis.hic ꝯñr ꝺclarat penam a dānatoꝝ ꝑ creaturaꝫ corporaleꝫ.cum dr̃.Ignis grādo.fames ⁊ mors.oia hec ad vindictā creata ſūt.Ois creatura corporalis a deo bona creata ē ⁊ ad bonū hois ordinata.Qd āt deꝰ ipa vtit̃ ad punitōeꝫ maloꝝ.ħ ē ex ꝯñti ⁊ ex ꝓſuppoſitōe lapſus hūani.⁊ iō creatio ħ accipit̃ large ꝓ tali ꝺputatōe.Sciendū ēt ꝙ poſt iudiciū.q2 ceſſabit gnātio ⁊ trāſmutatio elem̄toꝝ.nō erūt aliq̄ corꝑa mixta niſi cōꝑa humana.ꝑꝑ qd de corꝑalibꝰ hic poſitis ad afflictōeꝫ dānatoꝝ erit ibi tm̄ ignis formalr̃.cetera ꝟo ꝟtualr̃ inq̄tū penena gehēne cōtinebit ī ſe eminētiꝰ gcq̄d afflictōis cōtinet̃ ī ipſis. k In māda.eiꝰ.i.qñ dñs voluerit.
l Epulabūt̃.i.deuorabūt ipios ipos affligēdo. m Sup terrā ī neceſſitate ꝓparabunt̃.i.qñ dñs iuſſerit cuiꝰ mandatuꝫ opꝫ īpleri ⁊ dic̃.Sup terrā.nā ignis cōflagratōis purgabit oia q̄ ſūt ſup terrā.⁊ ꝑacto iudicio iuoluet dānatos cū demonibus retrudēs eos ī iferno. n Et ī tpibꝰ ſuis.a deo diſpoſitis. o Non ꝓteriēt ꝟbū.Circa afflictōeꝫ dānatoꝝ p Propterea.hic ex dictis ifert auctor correlariū ī ꝑſona ꝓꝓa.d.Propterea.i.q2 punitio peccatoꝝ erit ſeuiſſima. q Ab initio.quo intellexi iſta.
r Cōfirmatꝰ ſuꝫ.i.firmiter ſtatui vitare q̄ꝫtum poſſem peccata:
s Et cōſiliatꝰ ſuꝫ.hoc idē alys ꝑſuadēdo. t Et cogitaui ⁊c.ad docēdū de ꝓdictis ⁊ ſeq̄ntibꝰ abſētes ⁊ futuros. v Oia opa dñi bona.formalr̃.⁊ ad bonū ordinata.iō ſubditur: x Et oē opꝰ diuinū. y Hora ſua ⁊c.i.tēpore ſuo ſeruiet deo.ī aliq̄.naꝫ oibꝰ vtit̃ ad glīaꝫ ſui ⁊ electoꝝ. z Nō ē dr̃e.ī opibus diuinis.
a Hoc illo nequs ē.q2 nullū ē neq̄ꝫ.inq̄ꝫtū a deo ē. b Oia.n.ī tpe ſuo cōꝓbabuntur.i.manifeſtabuntur.ſ.in finali iudicio.
c Et nūc.ſ.tpe merēdi. d In oi cor.ſ.toto itellectu ⁊ effectu.
e Et ore collau.⁊c.trāſcēdētis oē bonū.qd de ipo pōt ⁊ cogitari.
f Occupatio magna.Poſtq̄ꝫ poſita ſūt ad Cap. XL. cōtēplatōeꝫ diſpoſitiua.ħ ꝯñr pōit̃ ꝯtēplatōis mā.ꝗ duplex ē.ſ.hūana miſeria.vt ꝯtēplās ſe hūiliet.vñ ezechieli diuina ſublimiter.ꝯtēplanti freq̄nter dicebat̃.Fili hois ⁊c.ad recordatōeꝫ ſue fragilitatis.⁊ diuina excellētia vt cōtēplās q̄ꝫtū pōt ipſum magnificet.ſcda ponit̃.ca.4z.ibi.Memor ero.Prima in

quī ad vīdictā creati ſt̃:⁊ ī furore ſuo ꝯfirmauerūt tormēta ſua.Et ī tpe ꝯſūmatōis effūdēt ꝟtutē:⁊ furorē eius q fec̃ illos ꝯfūndent.Ignis grādo:fames ⁊ mors:oia hec ad vīdictā creata ſt̃.Beſtiaꝝ dētes:⁊ ſcōpij:⁊ ſꝑpētes ⁊ rūphea vīdicās ī extminiū ipios.In mādatꝫ eiꝰ ēpulabūt̃:⁊ ſūp t̃rā ī nec̃itate ꝓparabunt̃:ēt ī tpibꝰ ſuis nō ꝓteriēt ꝟbū.Propterea āb initio ꝯfirmātꝰ ſū:⁊ ꝯſiliātꝰ ſū:⁊ cōgitaui:⁊ ſcripta dimiſi.Oiā opera dñi bona:⁊ oē opꝰ horā ſua ſubminiſtrabit.Nō ēſt dicere:hoc illo nequs ē.Oia ēni ī tpe ſuo cōꝓbabūtur.Et nūnc ī oi cordē ⁊ ore collaudate ⁊ benedicite nomen domini. XL.

Occupātio magna creāta ē oibꝰ hoibus:⁊ iugū grāue ſup filios adā a diē exitꝰ de vētre mr̃is eoꝝ vſq; ī diē ſepūlture ī mr̃em oiuꝫ.Cogitatōes eoꝝ ⁊ timōres cordis:ādiuētōes expectatōis:⁊ dies finitiōnis:ā ꝓſidēte ſup ſedē glīoſaꝫ vſq; ad hūmiliatū ī t̃rā ⁊ cinerē:ab eō q vtit̃ hiacyntho ⁊ pōrtat coronā:ūſq; ad eū q opit̃ lino crudo.Furōr:zelūs:tūmultus:flūctuatio:⁊ timōr mortis:iracūndia ꝑſeuerās:⁊ cōntētio:⁊ ī tempōre refectōis ī cubicūli ſomnus noctis imutat ſciam eius.Módicuꝫ aſit tanq̄ꝫ nihil in requie:⁊ ab ēo in ſomnis quaſi ī die reſpectus.Cōnturbatus eſt ī viſu cordis ſui:tānq̄ꝫ qui euaſerit in die belli.In tempore ſālutis ſue exurrēxit ⁊ admirāns ad nullū timorē:cūm omni carne ab hoie vſq; ad pecus:⁊ ſūper pctōres ſēptuplū.Ad hēc mōrs:ſanguīs cōntentio:⁊ rūpheā:oppreſſiōnes:famēs ⁊ cōntritio:⁊ flāgella.Sup iniquōs creata ſūt hec oia:⁊ propter illōs factus eſt cataclyſmus.Oia eni que de terra ſunt ī terrā cōuertētur:⁊ aque oēs ī mare conuertentur.Omnē

duas ſcdm duplicē hois miſeriā vnā ī vite ꝓgreſſu.alterā ī egreſſu.ſecūda ponit̃.ca.ſe.ibi.O mors ⁊c.Prima in duas.q2 ꝓ ponit̃ vite ꝓñtis miſia.ſcdo ad eiꝰ releuatōeꝫ diuina grā.ibi.Gratia ſic̃ paradiſus.Eſt.n.modus actoris huiꝰ libri tractare de oppoſitis iuxta ſe ſitūcē vt magis eluceſcāt.ſicut freq̄nter patuit ī ꝓdictis.Prima adhuc in douas.q2 ꝓ ponit̃ hois miſeria cōtracta.ſcdo miſeria ꝑ ipꝫ acta.ibi.Furor ⁊ çelus Circa ꝓmū dr̃:Occupatio magna.i.ſollicitudo ꝯ miſerias vite ꝓñtis ſ.ifirmitatis.famis.ſitis.frigoris.⁊ hꝫ. g Creata ē.i.ſupinducta oibꝰ hoibus.Sciēdū tm̄ ꝙ hō a ꝓma creatōe factꝰ ē potēs nō mori ꝑ donum origialis iuſticie.⁊ ꝑ ꝯñr liber ab oibus iſtis miſerys.ſ; ipo peccante iuſte ſubtractū ē ab eo donuꝫ originalis iuſticie.⁊ ſic ſubiectus ē miſerys ⁊ penalitatibꝰ huius vite.
h Et iu.graue.i.grauiſ labor queꝫ opꝫ ſuſtinere ad ꝓuidendū ſibi.vxori ꝓli ⁊ familie de nēcarys huiꝰ vite. i A die exitꝰ de ventre mr̃is eoruꝫ.vñ exeunt nudi ⁊ lugentes.
k Uſq; ī ⁊c.ī mr̃eꝫ oium.i.ī terrā ad quā reuertūtur ī āxietate ⁊ nuditate
l Cogitationes eoꝝ.de agendis cor torquentes.
m Et timo.cōdis.ꝺ malꝭ futuris ipſum affligētes
n Adinuētōes expectactōis.i.fictōes maiorum maloꝝ ī futuro q̄ꝫ ſint vētura.q2 ſicut dr̃.Sap̄.17.Semp ꝓſumit ſeua ꝑturbata ꝯſcia.hō.n.ī timore ꝓdſitꝰ ex ſonitu filiorum imaginat̃ adeſſe hoſtes eiꝰ. o Et dies finitōis.i.mortis q ꝓcognitꝰ ē cā afflictōis. p A ꝓſidēte ſup ſedē glorioſā.i.ꝓlato.doctore ⁊ iudice magno. q Uſq; ad humiliatū ⁊c.i.hoieꝫ totalr̃ deiectū. r Ab eo q vtit̃ hyacitho.i.ſericꝭ veſtibꝰ. s Et por.coronā.vt r̃ges magni. t Uſq; ad eū ⁊c.i.vili ſacco:
v Furor.Hic ꝯñr ponit̃ miſeria acta ex hois malicia.⁊ ꝓ mentalis.zº corporalis.ibi.Ad hec mors.Circa ꝓmū dr̃.Furor.ideſt ira exceſſiua.
x Zelus.ideſt inuidia. y Tumultus.cogitationum cor multipliciter impellentiuꝫ. z Fluctuatio.i.mentis perplexitas.
a Et ti.⁊c.vbiq; iſidiās hoi b Iracundia.perſeuerans inimici.
c Et ꝯtē.i.metꝰ litigy. d Et in ⁊c.i.getꝭ. e In cubi.⁊c.i.diſponēs ꝯriū eiꝰ qd facere cogitauerat.iō dr̃ cōiter:nox hꝫ ꝯſiliuꝫ ex quo ſeq̄t̃ iquietatio ꝓpter qd ſubdit̃. f Modicū ⁊c.qd eni modicuꝫ ē q̄ſi nihil ꝯputat̃.vt dr̃.y.phycoꝝ. g Et ab eo ⁊c.nā fiūt ei ſōnia de his q̄ viderat ī die eo ꝙ fiūt ꝑ fātaſmata q̄ remanēt abeūtibꝰ ſēſibilibꝰ.vt dr̃.z.de aia. h Cōtur.ē ⁊c.ꝑ ſōnia terribilia. i Tāq̄ꝫ ⁊c.ꝑ totā eni diē illā remanet trepidꝰ ⁊ anxiꝰ ex ꝑiculo ī q̊ fuit:⁊ timet iſeq ab hoſtibꝰ. k In tpe ⁊c.i.ꝓſꝑitatis. l Exurrexit.miſer hō ꝑ ſupbiā. m Et admi.Ad itellcm̃ huiꝰ lr̃e.q̄ videt̃ iuoluta ꝯſiderādū ꝙ admirās dubitat.i.metaph.Itē q euaſit magnū periculū.l; tūc timeat vt dcm̃ ē tm̄ poſtea traſacta paſſione nihil aut modicū timet pericula ſperās ꝙ euadet ſic̃ ātea.⁊ ħ ē qd dr̃.Et admirās ⁊c.iungat̃ tm̄ ſic lr̃a.Et ad nullū timorē.i.ad nullū terribile. n Cū oi ⁊c.i.ſine illō terribile ſit hō gcūq; ſiue beſtia.Admirās.i.timēs vel dubitās q2 ꝑ ſuaꝫ ſupbiā nō timet hoieꝫ vel beſtiā. o Et ſu.⁊c.ſic ꝑ ſupbiā obſtinatos
p Septuplū.i.grauis punitio veniet.ſic̃ dr̃ geñ.4.Qui occiderit cayn ſeptuplū puniet̃.i.grauiter. q Ad hec.Hic ꝯñr ponit̃ miſeria ſiue pena corꝑalis quā debēt ꝯſiderare ꝯtēplatiui.⁊ ꝓmo ī ꝓprys corꝑibꝰ cū dr̃.Ad hec.i.ꝓter ꝓdcā. r Mors.violēta. s Sāguis.i.plagatio. t Contentio.per verba dura. v Et rumphea.i.gladius.
x Oppreſſiōes.tyrrannorum. y Fames.per ſubtractiones cibariorum. z Et contritio.carcerum ⁊ vinculorum. a Et flagella virgarum. b Super iniquos creata ſunt hec omnia.nā frequēter ꝑ ſuis iniquitatibus ſic puniunt̃. c Et proper illos factus eſt cataclyſmꝰ.i.diluuiū.vt pꝫ Geñ.6.Cetera patēt. d Oē mu.Hic ſecūdo ponitur pena iniqꝝ in bonis t̃palibꝰ.cum dicit̃.Oē munꝰ datū ꝑ ſubuerſione

iuſticie. a Et iniq̃tas. ꝓ mun⁹ facta. b Delebit̃.i.datores munerꝝ ⁊ ſubuerſores iuſticie ꝓpter munera delebunt̃ de p̃nti vita.ita ꝙ nihil appebit d̾ poſſeſſiõib⁹ eoꝝ ⁊ põpa: ſic̃ i d̾letis tabl̾is nihil appet.
c Et fides.i.fidelitas iuſtoꝝ. d In ſe.ſtabit.in ſuo effectu.
e Subẽ iiuſtoꝝ.i.diuitie eoꝝ. f Sic flu.ſicca.accipit̃ h̾ fluui⁹ ꝓ torrẽte q ſubito ĩtumeſcit nimiũ diſſolutõe ⁊ cito deſiccat̃.ſic iiuſtoꝝ diuitie velociter acq̃runt̃ ⁊ velocius frequenter ab eis auferuntur.
g Et ſicut tonitruũ ⁊c̃.qḋ tamen ꝑ pluuiã cito ceſſat.ſic põpa diuitiꝫ iniquoꝝ cito tollit̃ a p̾ncipib⁹ ex modica occaſiõe.
h In apiendo ma.ſuas. ad accipiendum male.
i Letabitur.iniquus.
k Sic p̾uaricatores.diuinorum mandatorum.
l In ꝯſũmatõe tabeſcẽt qꝛ freq̃nter cuꝫ credũt ſe eẽ ſecuros ſubito d̾ficiũt ſicut pꝫ Luc.iz. de illo q dicebat aĩe ſue. Habes multa bona repoſita in ml̾tos ãnos.geſce.comede.bibe.epulare.dcm̃ ẽ ãt ei.Stl̾te hac nocte repetẽt aĩaꝫ tuam a te.
m Nepotes. Hic tertio ponit̃ iniquoꝝ pena i ſuis ſucceſſorib⁹.cuꝫ dicit̃. Nepotes ipioꝝ nõ mul. ramos.i.filios.q.d. eoꝝ ꝓgenies nõ diu durabit.
n Et ra.ĩmũde.i.parẽtes eorum ex q̃bus ſunt orti.
o Sup cacu.pe.ſonãt.i. ſicut arbor plantata ſup petras nõ figit ibi firmiter radicẽ. ꝓpter qḋ cito cadit ſup petras ſonituꝫ faciẽdo ſic freq̃nter iniq diuites cadũt cuꝫ ſonitu magno.nam ex hoc caſu multi loq̃ntur adĩuicem ꝯgaudẽdo. Ad hoc ẽt inducit̃ aliud exẽplũ.cũ d̾r.

mun⁹: ⁊ iniq̃tas delebit̃: ⁊ fides i ſeculũ ſtabit. Subſtãtie iiuſtoꝝ ſicut fluui⁹ ſiccabũtur: ⁊ ſicut tonitruũ magnũ i pluuia ꝑſonabũt. In aperiẽdo man⁹ ſuas letabit̃: ſic p̾uaricatores: i ꝯſũmatõe tabeſcẽt. Nepotes ipioꝝ nõ multiplicabũt ramos: ⁊ radices imũde ſup cacumẽ petre ſonãt. Super omnẽ aquã viriditas: ⁊ ad oram fluminis ante omne fenũ euellet̃. Gratia ſicut paradiſus i benedictõib⁹: ⁊ miſericordia i ſeculo ꝑmanet. Vita ſibi ſufficiẽtis operarij ꝯdulcabit̃: ⁊ ĩ ea iuenies theſaurꝝ. Fili edificatio ciuitat̃ ꝯfirmabit nomẽ: ⁊ ſup hãc mulier imaculata cõputabit̃. Vinũ ⁊ muſica letificãt cor: ⁊ ſup vtraqꝫ dilectio ſapie. Tibie ⁊ pſalteriũ ſuauẽ faciunt melodiã: ⁊ ſup vtraqꝫ ligua ſuauis. Grãꝫ ⁊ ſpẽm deſiderabit oculus tu⁹: ⁊ ſup h̾ virides ſatões. Amic⁹ ⁊ ſodalis i tpe ꝯueniẽtes: ⁊ ſup vtroſqꝫ mulier cũ viro. Fratres i adiutoriũ in tẽ

p Sup oẽm aquã.ẽt ſtagnaleꝫ. q Viriditas.i.herba viridis creſcit.⁊ accipit̃ h̾ ſup ꝓ iuxta.qꝛ creſcit i ripis ꝓpter humiditateꝫ terre. ſicut d̾r ꝙ pariſius eſt ſup ſequanã.i.iuxta. r Et ad orã fluminis: ſil̾r creſcit eadẽ rõne. s Ante oẽꝫ fenũ euellet̃.i.citius ⁊ facili⁹.qꝛ radix ẽ humido: ꝑ hoc itelligit̃ ꝙ gnãtio maloꝝ cito deficit. t Gra. Poſtq̃ꝫ actũ ẽ de miſeria hoĩeꝫ cito de p̾mẽte.h̾ ꝯñr agit̃ de dei grã ipꝫ releuãte.⁊ diuidit̃ i duas ptes.p̾ncipalẽ ⁊ icidẽtalẽ.q̃ icipit ibi.Grãm. Circa p̾mũ ponit̃ ml̾tiplex bonũ ꝓueniẽs ex grã.cũ d̾r.Grã ſicut paradiſus i bñdictõib⁹.i.ſic̃ paradiſus ẽ loc⁹ amen⁹ ⁊ bonis fructib⁹ plen⁹. ſic grã dei gratioſaꝫ facit aĩaꝫ ad dei hãbitatõeꝫ ⁊ bonis opib⁹ plenã.
v Vita ſibi ſufficiẽtl ⁊c̃.ſ.ad acq̃rẽdũ ſibi victũ ⁊ veſtitũ ꝑ laborẽ ſuũ.
x Cõdulcabit̃.ꝑ gratiã dei q̃ mitigat ſuũ laborẽ. y Et i ea inuenies theſaurꝝ.ſ.glorie.c⁹ grã eſt arra. z Fili edificatio ciuitatis ꝯfirmabit nomẽ.ſ.edificãtis ſic̃ nomẽ romuli ꝯfirmatũ ẽ i memoria hoĩum ex edificatõe ciũtatis romane. a Et ſup hãc.firmitatẽ. b Mulier ĩmaculata.qḋ ꝓcedit ex diuina grã. c Cõputabit.qꝛ firmitas ei⁹ ſtabit ĩ eternũ nõ ſic ãt ciũtatis edificiũ. d Vinũ ⁊ muſica letificãt cor.qḋ pꝫ ad ſenſuꝫ. e Et ſup vtraqꝫ dilectio ſapie.nam leticia ex vino ⁊ muſica cauſata.ẽ i ꝑte ſenſitiua.delectatio ꝓueniẽs ex ſapia ẽ i ꝑte itellectiua q̃ ẽ ſuperior ⁊ melior.vñ ph̾s ponit felicitatẽ hoĩs. io.ethicoꝝ ꝯtẽplatõe ſapie: ⁊ accipit̃ hic ſapia ifuſa q̃ ẽ donũ ſpũs ſcĩ.⁊ ſic ꝓcedit ex grã. f Tibie ⁊ pſalteriũ ſuauẽ faciũt melodiã.qñ ꝯcordãt adiuicẽ. g Et ſup vtraqꝫ ligua ſuauis.ſ.doctoris vel p̾dicatoris de fide ⁊ moribus docentis.q̃ ſimil̾r ⁊ ſuauitas ex gratia dei procedit.
h Gratiã. Hec eſt ꝑs icidẽtalis q̃ diuidit̃ i duas ſꝫ duplex icidens.ſecũda.ibi.Fili i tpe.Primũ eſt qꝛ tractauit de grã dei.hic ex icidẽti ponit aliq̃ q̃ ſũt homini gratioſa.d.grãm ⁊ ſpẽm.i.reꝫ artificialẽ gratioſã ⁊ pulchrã i Deſiderabit oculus.nã i hoc delectat̃. k Et ſup h̾ virides ſationes.magis.n.delectãt viſũ ⁊ cõfortãt.op⁹.n.nãe efficaci⁹ ẽ ope artis. l Amic⁹ ⁊ ſo.i tẽpore ꝯue.ſunt adinuicẽ delectabiles.
m Et ſup vtroſqꝫ mulier cũ viro.qñ ſũt cõcordes.ſũt magis delectabiles.tũ qꝛ ſunt vna caro.tũ qꝛ idiſſolubilis ꝑ totã vitã ſuã ẽ eoꝝ cõiũctio: nõ ſic ãt ſodaliũ cõiũctio.ſꝫ freq̃nter cito diſſoluit̃. n Fratres

i adiutoriũ.mutuũ. o In tpe tribl̾atõis.ẽ valde gratioſuꝫ.
p Et ſup eos mĩa liberabit.a tribulatõe.⁊ v̾ificat̃ hoc nõ ſolũ d̾ mĩa dei.ſꝫ ẽt de mĩa hoĩs aliq̃ñ. q Aurꝝ ⁊ argẽtuꝫ.i.diuitie.
r Et cõſtitutio pedũ.i.ſanitas corpis ꝑ quã hõ ſtat ſup pedes ſuos.iſta ſũt hoĩb⁹ grõſa. s Et ſup vtrũqꝫ cõſi.bñ.deo.qḋ ẽ de diuinis mãdatis ⁊ cõſilijs adiplẽdis. t Facultates ⁊ v̾tu.corporales. v Exaltãt cor.ꝑ ſupbiã. x Et ſup hec timor dñi.reꝑmẽs hãc exaltatõem. y Non eſt in timore domini.filiali.

pore tribulatõis: ⁊ ſup eos miſericordia liberabit. Aurꝝ ⁊ argentũ: ⁊ ꝯſtitutio pedũ: ⁊ ſup vtrũqꝫ ꝯſiliũ bñplacitum. Facultates ⁊ virtutes exaltãt cor: ⁊ ſuper hec timor dñi. Non eſt in timore dñi minoratio: ⁊ nõ eſt i eo iquirere adiutoriũ. Timor dñi ſicut paradiſus bñdictõis: ⁊ ſup omnẽ gloriã operuerũt illũ. Fili i tẽpore vite tue: ne idigeas. Melius eſt.n. mori q̃ꝫ idigere. Vir reſpiciens i mẽſam alienã: nõ ẽ vita ei⁹ i cogitatõe vict⁹. Alit enim aĩam ſuã cibis alienis. Vir aũt diſciplinatus ⁊ eruditus cuſtodiet ſe. In ore iprudentis conculcabitur inopia: ⁊ i ventre ei⁹ ignis ardebit.

O Mors q̃ꝫ amara XLI. eſt memoria tua hoĩ pacem habẽti i ſubſtantijs ſuis: viro q̃eto: ⁊ cuius vie directe ſunt i oĩbus: ⁊ adhuc valenti accipere cibũ. O mors bonũ eſt iudicium tuũ homini idigenti: ⁊ q minorat̃ viribus: defecto etate

z Minoratio.i.defect⁹ boĩ. a Et nõ ẽ i eo ingrere adiutoriuꝫ.ſ.humanum nã timens dñm hꝫ p̃ns adiutoriũ diuinũ ꝑ h̾ tñ non itelligit̃ ꝙ cõtemni debeat adiutoriũ humanũ Nam h̾ eẽt tentare deũ: ſꝫ ꝙ deficiente humão ſubſidio cõfidẽdũ ſit firmiter d̾ diuino.iõ ſubditur.
b Timor dñi ſicut pa.⁊c.vbi.n.ẽ deus ibi eſt paradiſus.ſic̃ roma vbi eſt papa. Luc.z3. Hodie mecuꝫ eris i paradiſo.
c Et ſuper omnem gloriam.tẽporaleꝫ.
d Opauerũt illum .ſ.bñdictões d̾i opauerũt timẽtes dñꝫ.
e Fili i tpe. Hic ponit ſcdꝫ icidẽs.eo ꝙ i pte imediate p̾cedẽti dixit ꝙ i timore dñi nõ ẽ defectus boni: hic inducit ad exercitiũ boni opis q̃ tollit̃ egeſtas ſpũalis ⁊ corpalis. dicit igit̃. Fili in tpe vite tue.i.tpe vite p̃ntis tibi ꝯceſſe ad bñ opandũ. f Ne idigeas.i.ne ſis ocioſus.nã ad ociũ ſeq̃t̃ ſpũal̾ ⁊ tpalis egeſtas.ita ꝙ h̾ põit̃ ꝯñs ꝓ ãtecedẽte.
g Meli⁹ ẽ.n.mori.cõpal̾r. h Quã idigere.ei.ocioſũ eẽ.ꝑ qḋ q̾s morit̃ ſpũal̾r.ĕ.33. Multã maliciam docuit ocioſitas: ⁊ aliq̃ñ corporal̾r.qꝛ freq̃nter hõ ꝑ ociũ ꝯuertit̃ ad latrociniuꝫ.ꝓpter qḋ ſuſpẽdit̃. i Vir reſpiciẽs i mẽſã alienã.ſic̃ ſũt hiſtriones ⁊ mẽdicãtes validi a bonis opib⁹ ocioſi. k Nõ ẽ vita ei⁹ ⁊c̃.i.nõ cogitat aliqd facere vñ debeat rõnabl̾r viuere.illis ãt q itẽdũt diuinis obſequijs ⁊ doctrinis debet̃ vict⁹.de q̃bus dic̃ ſaluator Math.io. Dign⁹ ẽ operarius cibo ſuo. l Alit.n.aĩaꝫ ſuã.i.vitã
m Cibis alienis.hiſtrio ⁊ medicãs valid⁹ q vacui ſt̃ boĩs opib⁹.
n Vir ãt diſciplinat⁹.q̃ꝫtũ ad mores. o Et erudit⁹.q̃ꝫtuꝫ ad ſciẽtiã. p Cuſtodiet ſe.ab ocioſitate. q In ore iprudẽtl.i.pigri ⁊ ocioſi. r Cõculcabit̃ iopia.qꝛ freq̃nter hꝫ parꝝ ad comedẽdũ. s Et in ventre ei⁹ ⁊c̃.i.fames. Cap. XLI.
t O Mors. Poſtq̃ꝫ actũ ẽ de miſeria hoĩs reſpiciẽte ſtatum vite p̃ntis.hic ꝯñr agit̃ de miſeria ei⁹ que reſpicit ſtatuꝫ mortis vtrũqꝫ vero debet contẽplatiu⁹ cõſiderare.⁊ p̾mo agit̃ de morte pene.ſcdo d̾ morte culpe: ibi.diſciplinã i pace. Prima in duas.qꝛ p̾mo agit̃ de morte tẽporalis pene.ſecundo de morte eterne: ibi.Fili abominationum.Circa primum dicit. O mors q̃ꝫ amata ẽ memoria tua.q̃ quis cogitat ſe morituꝝ corporaliter. v Homini.ſ.iniuſto.ꝓpter quod i aliq̃bus libris i textu ponit̃.fuit tñ p̾mo quedam iterlinearis gloſa poſtea textui ꝑ ſcriptores inſerta. x Pacẽ habenti i ſubſtãtijs ſuis.i. mobilibus ⁊ immobilibus diuitijs que non dirripiunt̃ ab alijs.
y Viro q̃eto.q ñ moleſtat̃ litigijs. z Et cui⁹ vite ⁊c̃.tpalib⁹ fortuna ſibi fauẽte. a Et adhuc valenti accipe cibũ.i.ſano corpe ⁊ potẽti comedere ⁊ bibere laute.nec mirꝝ ſi mors ẽ amara tali qꝛ de paradiſo ſuo terreſtri vadit ad ifernuꝫ.nã Luce.i6. d̾r de diuite epulone. Mortu⁹ ẽ aũt diues ⁊ ſepult⁹ in iferno.
b O mors bo.⁊c̃.⁊ ſubintelligit̃ iuſto. c Indi.victu ⁊ veſtitu.
d Et q mi.⁊c̃.corpis ex ifirmitate. e Defecto etate.⁊ ſic hꝫ

veteris testamẽti. a Nõ pterit illũ omnis cogitat⁹.i.nullus cogitat⁹ hoīs.angeli.demonis.latet eũ. b Magnalia sapie sue decorauit.i.decora ostendit p decorẽ suoꝝ effectuũ.vt solis ⁊ lune ⁊ stellaꝝ. c Que ẽ ante seculũ ⁊c.licet.n.effect⁹ dine sapie sint tpales ipsa tñ ẽ eterna. d Neqꝫ adiectũ ẽ ⁊c.dina nãqꝫ sapia minui nõ põt nec augeri.qꝛ ẽ ifinita. e Quã desiderabilia oĩa opa eius.s.ad cognoscendũ.q.d.valde.vt pꝫ p hu manũ desideriũ ad sciẽdũ ipsa.i.metaph. Oẽs hoīes natura sci re desiderãt.

tes.s.citius.eo ꝙ in ortu suo peutit capita montium.⁊ diutius.qꝛ vsqꝫ ad occasũ.⁊ breuius.qꝛ radius solis pcutiẽs capita montiũ breuiorẽ ꝙ radius desceẽdẽs ad pfunda valliũ. c Radios igneos.non formaliter.sꝫ effectiue. d Exufflans.i.emittens. e Et refulgens radijs suis occecat oculos.qꝛ nõ potest cõspici ab hoībus oclis irreuerberatis. Et ex dictis cõcludit magnitudo diuine maiestatis.cũ dicit. f Magnus dominus ⁊c.excedit eni ĩpportionabilr oẽm effectum suũ cum sit cã equiuoca. g In sermonibus eius.i.ex ordiatõe dei.

f Et tãqꝫ scitilla q̃ ẽ ɔsiderare.i.valde bonũ est ɔsiderare. ꝙ hec opa diuina lꝫ sint mirabilia.tñ ñ sunt nisi quedã modica scitilla bonita ⁊ excellẽtie.diuine. g Oĩa hec viuunt ⁊ manẽt i seculum. oẽs eni creature viuũt i deo.qꝛ p modũ itelligibilẽ sũt i eo.iõ dr.Job p. Qd factum ẽ i ipso vita erat.s. ab eterno.⁊ sic sꝫ tibi pmanẽter h Et in oĩ necitate. .i.quando est vtile. i Oĩa obediunt ei. i effectu.quia creatura merito obedit creatori. k Oĩa duplicia.hoc apparẽt sẽsibilr i elemẽtis.q̃ꝫ.quodlibꝫ hꝫ duplicẽ qualitatem

Nõn pterit illũ oĩs cogitat⁹:⁊ nõ abscõndit se ab eo vllus sermo. Magnalia sapie sue dcorauit:q̃ ẽ añ sclꝫ ⁊ vsqꝫ i sclꝫ:neqꝫ adiectũ ẽ neqꝫ minuet:⁊ tñ eget alicui⁹ ɔsilio. Quã dsiderabilia sũt oĩa opa ei⁹:⁊ tãqꝫ scitilla q̃ ẽ ɔsiderare. Oĩa hec viuũt:⁊ manẽt i sclꝫ:⁊ i oĩ necitate oĩa obaudiũt ei. Oĩa duplicia:vnũ ɔtrã vnũ:⁊ nõ fecit qcq̃ deesse. Vnũsculusqꝫ ɔseruabit bona. Et qs sãtiabit vidẽs gloriam eius. XLIII.

Altitudinis firmamentũ pulchritudõ ei⁹:spẽs celi i visione glie. Sol i aspectu ãnunciãs i exitu:vãs admirabile:õp⁹ excelsi. In meridianõ exurit trã:⁊ i ɔspcu ardoris ei⁹ qs pote rit sustinere? Fornacẽ custodiẽs i opib⁹ ardorũ. Triplr sõl exurẽs mõtes:radiõs igneos exufflãs ⁊ refũlgẽs radijs suis obcecat oculos. Magn⁹ dñs q fecit illũ:⁊ i ser monib⁹ ei⁹ festinauit iter. Et lunã i oĩb⁹ i tpe suo:oñsiõ tpis et signũ eũi. A lunã signũ diei festi:luminare qd minuit i ɔsummatõe. Mẽsis pꝫ nõmẽ ei⁹ ẽ:crẽscẽs mirabilr i ɔsũmatõeꝫ. Vãs castroꝝ i excelsis:i firmãmẽto celi resplẽdẽs glĩose. Spẽs cẽli glĩa stellaꝝ mũdũ illuminãns i excelsis dñs. In vẽrbis sci stabunt ad iudiciũ: ⁊ nõn deficiẽt i uigilijs suis. Vide arcũ:⁊ benedic q fec illũ. Valde speciosus ẽ i splẽdõre suo. Gyrauit celum i circuitu glorie sue: manũs excelsi aperuerunt illum. Imperio suo accelerauit niuem:

h Festinauit iter.i.cursuꝫ suũ.nã i vna die nãli circuit celũ. i Et luna.hic ɔñr ex ppetatib⁹ lune declaratur magnitudo potentie dine.cum dr. Et luna i omnibus.i. apud omnes gentes. k In tpe suo.i.i suo cursu. l Ostensio tpis. tps.n.cõiter magis mutat̃ ɓm eius cursũ.vnde nouilunium vulgariter dicitur tempus nouum. m Et signum eui.i.etatꝭ mundi.quia iudei durationem mundi cõputant per annos lunares.vt exponunt aliqui.sed hoc ẽ falsum.vt ostendi.super Dañ.ca.9.⁊ ideo dicitur signuꝫ eui.quia per eius motum numerant̃ menses apud hebreos.de quibus fuit auctor iste. Duratio vero mundi non solum currit per annos sed etiam per menses.

loq̃ndo de q̃litatibus actiuis ⁊ passiuis.terra nãqꝫ frigida est et siccã.⁊ p frigiditatẽ cõuenit cũ aq.⁊ p siccitatẽ ei opponit̃.ideo subdit̃. l Vnuꝫ cõtra vnũ.qꝛ p vnã qualitatẽ ei contrariat̃ silr ẽ de aqua respectu aeris.qꝛ aqua frigida ẽ ⁊ humida.⁊ p humiditatẽ cõuenit eũ aere.⁊ p frigiditatẽ ei ɔtrariat̃. Et silr ẽ de aere respectu ignis.nã aer calidus ẽ ⁊ humidus.⁊ p caliditatem cõuenit cũ igne.⁊ p humiditatẽ ei cõtrariat̃.nã ignis calidus ẽ ⁊ siccus. Licꝫ aũt i corporibus celestib⁹ nõ sit ɔtrarieras pprie cũ sint icorruptibilia.tñ ẽ ibi q̃dã oppositio ⁊ cõueniẽtia.conueniunt eni inq̃tũ sũt oĩa sperica.⁊ ẽ ibi q̃dã oppositio inq̃tũ mouent̃ ab oriente i occidẽte motu diurno.⁊ ecõtrario ab occidẽte i orientem motu pprio. m Et nõ fecit qcq̃ deesse.i.non fecit aliquod imperfectum.quia dei perfecta sunt opa.Deut⁹. 32. n Vniuscuiusqꝫ cõseruabit bona.qꝛ sicut ẽ auctor oĩs boni.ita ⁊ ei⁹ cõseruator.iõ seq̃t̃. o Et qs satiabit videns gloriã eius .i.excellentiã sue maiestatis relucẽtẽ i suis creaturis.q̃si diceret nullus.qꝛ quãto qs magis cognoscit eũ per creaturas.tanto magis accendit̃ ad ipm amplius cognoscẽdũ quousqꝫ pueniat ad cognoscendũ eũ facie ad faciẽ.in quo ɔsistit humane cognitõis terminus ⁊ vera btitudo.Joh.17.Hec ẽ vita eterna vt cog̃scãt te soluꝫ deũ.⁊ queꝫ misisti iesum xpm. Cap.XLIII.

p a Altitudinis firmamẽtũ.Hic resumit ppositũ d sole ad declarationem magnitudinis diuine.d.Altitudinis firmamẽtũ.i.celũ sidereũ ɔprehẽdẽs sub se orbes sẽptẽ planetaꝝ qd dr ẽẽ celũ altitudinis.eo ꝙ ẽ alti⁹ cclo aereo. q Pulchritudo ei⁹.est effectiue. r Sol i aspectu.qꝛ suo lumie illustrat alia luminaria celi siderei.iõ subdit̃. s Species celi i visione glorie.i.valde gratiosa ⁊ admirabili.nec itelligit̃ h de visiõe vera ⁊ beatifica:sꝫ de visione solis mãlis que est valde pulchra ⁊ sic dicit̃ species celi.sicut nobilior ⁊ sapientior ciuis dr spẽs ⁊ decor ciuitatis. t Annũcians i exitu.i.i suo occasu qñ exit de hemisperio nr̃o.tũc eñi apparẽt alia luminaria celi q̃ nõ apparebãt ante pter psentiaꝫ maioris luminis ipsius solis.⁊ hec apparitio dr annũciatio. v Vas admirabile.ẽ ipe sol.qꝛ cõtinet i se virtualr varios effectus q fiunt in elemẽtis formaliter x Opus excelsi.qꝛ fcũs ẽ per creationẽ.que est opus solius dei. y In meridiano exurit terram.qꝛ tunc causat intẽsiorẽ calorẽ. z Et in cõspectu ardoris ei⁹.qñ recte sup terraꝫ cadũt radij ei⁹. a Quis poterit sustinere.q.d.nullus hõ.nã i ꝫona torrida nõ ponit̃ aliqua habitatio humana.qꝛ sol transiret sup capita coꝝ.iõ subdit̃. Fornacẽ custodiẽs ⁊c. b Triplicẽ sol exurẽs mon

n A luna.supple accipitur. o Signum diei festi.s.pasce.quod festum celebrari precipitur.Exo.12.14.luna primi mensis incipiendo. a vespere.⁊ festi neomenie quod celebrari debꝫ apud hebreos i pncipio cuiuslibet lunationis. p Luminarie quod minuitur in consummatione.sui cursus qui terminatur in coniunctione.cum sole. q Mensis secundum nomen eius est .nam cum exit a sole incipit nouus mensis. r Crescens mirabiliter in consummationem. idest vsqꝫ ad plenilunium. s Vas castrorum in excelsis.sicut enim ordo stellarum nominatur militia celi in pluribus locis veteris testamenti.ita dicit̃ hic castra.In hoc autẽ ordine sine castris luna post solem tenet locum principalem. t In firmamẽ.celi resplendens.pre ceteris stellis.vnde Geñ.i. Sol ⁊ luna dicuntur duo luminaria magna. v Species celi.Hic cõsequẽter ex stellis declarat imensitatẽ diuine magnitudinis.dicens. Species celi gloria stellarũ.i.claritas stellarũ est species siue pulchritudo celi.sicut pꝫ de nocte serena.s.cuꝫ stellis celũ ornatũ est.⁊ dicitur hec claritas gloria. qꝛ gloria a claritate deriuat̃ dcã q̃si claria c mutato in.g. Unde dicit Tullius ꝙ glĩa est clara cuꝫ laude noticia. x Mun.illumi.in excelsis dñs.q.d.lꝫ stelle celi sint tã pulchre tñ ñ sũt latria venerãde.qd tũ faciebãt aliq gentiles.sꝫ solus deus est latria colendus.qui est principalis mũdi illuminator.nam ab eo pcedit claritas solis ⁊ stellarum. y In ver.sacti stabũt ad iudi.i.stelle in iussu dei q est sanctus sanctoruꝫ.cessabũt a motu tpe iudicij ɔpleto numero electoꝝ.ad quẽ finalr ordinat̃ mot⁹ eaꝝ. z Et nõ deficient vsqꝫ ad tps iudicij. a In vigilijs suis.i.i exercitio sui mot⁹ ad ɔtinuatõeꝫ gñatõis. b Uide arcũ.Hic ɔñter declarat̃ dina magnificẽtia ex his q̃ fiunt in elementis.⁊ primo in aere.secundo in aqua.ibi.In sermone eius.In prima tanguntur plures impressiones notabiles q̃ fiunt in aere.inter quas primo tractat de iride.dicens. Uide arcuꝫ.i.considera eius apparitionem mirabilem. c Et benedic qui fecit illum.nam in infinitum est pulchrior ⁊ mirabilior. d Valde speciosus est.iris. e In splẽdore suo.idest in coloribus suis.qꝛ resplendent in nigredine nubis. sicut in speculo. f Manus excelsi apparuerunt eũ.i.fecerũt ipm apparere in signũ federis inter ipm ⁊ terram.ꝙ de cetero non pderet aquis diluuij omnem terrã.Geñ.9. Tractare tñ de coloribus irridis ⁊ figura magis disquisite pertinet ad libꝝ metheororꝝ.⁊ similiter de sequentibus impressionibus. g Imperio suo.Hic ɔsequẽter tractat de niue.nubibus.coruscatione.grandine ⁊ terremotu.dicens. Imperio suo accelerauit niuem.i.celeriter descendere fecit eaꝫ.que causat̃ ex exalationibus humidis anteq̃ resoluant̃ in aquaꝫ ɔgelatis. ⁊ dr. Accelerauit qꝛ in oĩbus effectibus deus est agens principale.

a Et accelerat coruſcatões emittere.q2 celeriter imo i inſtāti apparēt a longe. b Judicij ſui. Dicunt aūt coruſcatões iudicij diuini.q2 pce dūt i effectu ſm iudiciū ſue ſapie. c Propterea.i.ex eodē iudicio. d Aperti ſūt theſauri.i.occulte cauſe ipreſſionū hꝫ. e Et euolaue runt nebule.i.nubes tenues.q̄ a vento mote p aerem videtur volare. f Jn magnitudine ſua.i.i v̄tute ſue ptātis. g Poſuit nubes.i.di ſpoſuit. h Et cōfracti ſunt lapides grandinis.qñ reſoluūt i aquā. Sūt aūt grandines gutte pluuie a frigore cōgelate i deſceſu a nube.

Jone p.ᶦ Math.8.Marci.4.ᶦ Luc.8. r Cogitatiōe ſua.i. volūtate ſua. s Placauit abyſſuꝫ.i.oceanū ab ei⁹ cōmotōe. t Et plan.illū do.ihs.i.deus q̄ ē ſaluator oīum. v Jeſus eni iterpretat̄ ſalus.Auctor eni h⁹ libri q̄ fuit hebre⁹.licꝫ ſcripſerit hunc librū grece.iterſeruit tñ hic nomē hebraicū.plantauit aūt de⁹ oceanū qñ cōgregauit aq̄s q̄ ſub celo ſūt in locū vnū.Geñ.p x Qui na.mare.ſic hñt libri correcti.Enarrāt pericula ei⁹ q̄ ſūt valde multa. y Et au.auri.ᶦc.q2 talia non vidimus.

i Jn cōſpectu eius commouebunt mōtes.vt pꝫ i terremotu.qui aliqñ fit ex cā nāli.ſ.ex exalatio nibus calidis ᶦ ſiccis i ter re viſcerib⁹ incluſis.Ali qñ vero ex ſupnāli ſicut fuit i deuoratione dathā ᶦ abirō a terra.vt habet̄ Nu.16.Et orātib⁹ aplis locus in quo congregati erant motus ē.Act.4. k Et i volun.ei⁹.aſpira bit.i.flabit. l Noth⁹ ideſt auſtralis ventus. m Vox toni.h agit̄ ď to nitruo.ᶦ cū h reſumit ď niue.ᶦ quibuſdā alijs.d. Vox tonitrui eius verbe rauit ceteraꝫ.ipellendo. aerē vſqꝫ ad ipam.ſic .n. in piectōe lapidis intra aquā fiūt qdā gyratiões aq̄ ᶦ vna ps impellit aliā vſqꝫ ad locum remotiꝫ. ſic in formatōe ſoni q̄ eſt ex pcuſſiōe aeris.vna ps aeris impellit aliaꝫ vſqꝫ ad locum vbi terminat̄ auditus.vt hr̄.2.de ania. Et accipit̄ hic vox toni trui large p ſono.q2 vox ppe nō ē niſi animatoꝝ. n Tēpeſtas aqlonis.i.q̄ procedit ab aquilone. o Et congre.ſpūs.i.vē ti qui cauſat tēpeſtatem. ſupple oīa hec ſunt a deo actore. Reſume.ſcilicet. p Verberauit terrā.af fligendo habitātes ſup eaꝫ.

ᶦ accelerat cōruſcatōes emitte re iūdicij ſui. Própterea apērti ſūt theſauri ᶦ eūolauerūt nebule ſicut aues. Jn magnitūdine ſua pōſuit nubes: ᶦ ꝯfrācti ſunt lapi des grādinis. Jn ꝯſpēctu ei⁹ cō mouebūtur mōtes: ᶦ i volūntate eius aſpirabit nōthus. Vōx toni trui eius verberāuit terrā: tēpē ſtas aqlonis: ᶦ cōgrēgatio ſpūs: ᶦ ſicūt auis depōnēs ad ſedēduꝫ āſpergit niuē: ēt ſicut locuſta de mergēs deſcēſūs eius. Pulchri tudinē coloris ei⁹ admirabit̄ ocu lus: ᶦ ſūp imbrem ei⁹ expaueſcit cor. Gelū ſicut ſalē effundet ſup trā: ᶦ dū flāuerit: fiet tanꝗ̄ cacu mina tribuli. Frigidūs vētus aq lo flauit: ᶦ gelāuit cryſtallus ab aq̄. Supēr oēꝫ ꝯgregationē aqꝝ requieſcit: ᶦ ſicūt lorica induit ſe aqs. Et deuōrabit mōtes: ᶦ exū ret deſertū: ᶦ extiguet viride ſicūt igne. Medicinā oīuꝫ i feſtinātōe nebule: ᶦ rōs obuians ab ardorē veniēti: hūmilē efficiet eū. Jn ſer mōne ei⁹ ſiluit vent⁹: ᶦ cogitātōe ſua placāuit abyſſum: ᶦ plātāuit illū dñs iēſus. Qui nāuigāt ma

re: enarrāt picula ei⁹: ᶦ aūdiētes aurib⁹ noſtris admirabimur. Jl lic pclāra opa ᶦ mirabilia: vāria beſtiaꝝ genera ᶦ oīum pecoꝝ: ᶦ creātura beluaꝝ. Própter ipſuꝫ cōfirmatūs eſt itineris finis: ᶦ in ſermōne eius cōpoſita ſūnt oīa. Multa dicimus: ᶦ dēficim⁹ ver bis: conſummatiō aūt ſermonū: ipſe eſt. Jn oībus gloriantes: ād gd valebimus: Jpſē enim oipo tens ſup oīa opa ſua. Terribilis dñs ᶦ magnūs vehemēter: ēt mi rabilis potētia ipſius. Glorificā tes dñꝫ ꝗ̄tūcūqꝫ potueritis ſup ualebit adhuc: ᶦ admirabilis ma gnificētia eius. Benedicētes dñꝫ exaltate illū ꝗ̄tum poteſtis: ma ior eſt enim omni laude. Exaltā tes eū replemini virtute. Ne lā boretis: nō enim cōprehendetis. Quis vidēbit euꝫ: ᶦ enārrabit: ᶦ qs magnificabit eū ſicut ē ab ini tio. Multā abſcōditā ſunt maiō ra his. Paūca eniꝫ vidimus ope rū eius. Omnia autē dñs fecit: ᶦ piē agentibus dedit ſā pientiam. XLIIII.

Laudēm⁹ viros glioſos

z Jllic pre.opa.i.di uine v̄tutis declara tiua. a Varia be.genera.nā ſunt ibi piſces aialibus terreſtib⁹ ſiles in fi gura. b Et crea. beluaꝝ.i.mōſtruo ſoꝝ piſciū.ſicut ſūt balene ᶦ huiuſmōi. c Propter ipſū.ſ. oceanū reſtrigedū. d Cōfirmat⁹ ē iti.fi nis.i.poſitus ē ter minus a deo: vltra quē nō pgredit̄ ſup aridā.Job.38.Quiſ cōcluſit oſtijs mare ſeqt̄.Circundedi il lud terminis meis. ᶦ poſui vectē ᶦ oſtia ᶦ dixi vſqꝫ huc ve nies.ᶦ nō procedes amplius ᶦc. e Et in ſer.eius.ſ.dei. f Cōpoſita ſūt oīa. .i.diſpoſita i pōdere numero ᶦ menſura vt dicitur Sap.ii. g Multa dicim⁹. h ꝯňr ponit̄ conclō itēta.ſ.q̄ lꝫ ex crea turis aliquā cogni tioneꝫ habeam⁹ de deo.illa tamē ē val de iperfecta.iō qc gd dicere aut cogi tare d̄ deo poſſum⁹ i infinitū deficit ab ei⁹ excellētia.pp qđ

q Et ſicut auis deponens alas ſuas. r Ad ſedendū.ſup arborē. s Aſpergit niuē.faciēs eā requieſcere ſup terrā. t Et ſicut locuſta demergēs.i.ſup viridia deſcēdēs ad corrodendū. v Deſcenſus eius.ſ.nimis cui⁹ floccelli deſcēdunt in magna multitudine.ſicut locuſte. x Pulchritudinē coloris eius. ſic hñt libri correcti.Admirabit̄ oculus.ᶦ multo plus admirabilis eſt actor eius. y Et ſup imbreꝫ eius expaueſcit cor.nā ex reſolutiōe ſubita niuiū i aquā frequēter ꝯtingit ſubmerſio hoīꝫ. z Gelu ſi cut ſalē effundet ſup terrā.vocat̄ hic gelu pruina ᶦ grando parua.que hñt quandā ſilitudinē cū ſale i apparentia.ᶦ ēt ſicut ſal i aq̄ calida ſic ᶦ pdicta liq̄ffiunt ᶦ reſoluunt̄. a Et dū flauerit.ventus reſolutiu⁹ ꝑiet tanꝗ̄ cacumina tribuli.q̄ ſunt alba ᶦ diſparent ad modicū flatū venti. b Frigidus.Dic ꝯňr tractat de vēto aqlonari.d.Frigidus vētus aqlo flauit.p iperiū dei. c Et ge.cryſtal.ab aq̄.i.cryſtallus fit ex aq̄ cōgelata.Eſt.n.cryſtallus glacies idurata per plures annos d Sup oēm cōgre.aq̄.requieſcit.frigiditas vēti aqlonaris.q2 fac̄ aq̄s i ſupficie congelari: e Et ſicut lo.i.ſe aqs.Aq̄.n.i ſupficie congelate ad modū veſtimenti operiūt frigiditatē de ſubter latētē. f Et de uorabit montes.i.terrenaſcentia i mōtib⁹: g Et exuret deſertū.i. viridia q̄ ſūt i deſerto.iō ſubdit̄. h Et extiguet viride.i.deſtruet. i Sicut igne.ſic hñt hic libri correcti.i.ſicut cōbureret ab igne.ſꝫ qñ ſicut ventus aqlonaris facit terrā ſterilē.vt dcm̄ ē.ſic ecōtrario vent⁹ auſtralis q̄ ē calidus iducēs pluuiā ᶦ rorē fecūdat terrā.ideo ſubdit̄. k Medicina oīum.ſ.exuſtoꝝ p ventū aqlonarē. l Jn fe.nebule. q̄ p ventū auſtralē addncit̄.ᶦ in pluuiā terre fecūdatiuā ꝯuertit̄.ſꝫ q2 auſtro flāte fit aliqñ calor nimius ᶦ terrenaſcētiuꝫ ipeditiu⁹.iō ſubdit̄ remediū cū d̄r. m Et ros obuiās.dicto calori. n Ab ar.venie ti.i.cauſato a ſole ᶦ vento auſtrali. o Humilē effi.euꝫ.i.tēperabit caloris exceſſuꝫ. p Jn ſer.ei⁹.Dic ex effectib⁹ q̄ fiūt i aq̄ declarat̄ excellētia diuīa.cū d̄r.Jn ſer.ei⁹.ſ.dei. q Siluit ventus.vt patet

ipꝫ laudare ᶦ glorificare debem⁹ ꝗ̄tū poſſum⁹.dic̄ igit̄.Multa dicim⁹ de deo ex ei⁹ effectib⁹. b Et defi.vbis.nā ei⁹ excellen tia ē icōprehēſibilis a nobis.ᶦ p ꝯñs ienarrabil'.Vñ d̄r ſexta p pōne de cauſis.Pria cā ſupior ē oī narratōe.ᶦ ñ dꝑficit lingue a narratōe ei⁹ niſi pp narratōꝫ eē ipſi⁹.qm̄ ē ſup oēꝫ cāſ ᶦ ñ narrat̄ niſi p cās ſcdas q̄ illuminat̄ a lumie cauſe pme. i Cōſuma. aūt ſer.ipſe eſt.nā ipe ſolus ſe ꝯprehēdit pfcē ᶦ expmit i v̄bo ſuo ſibi ꝯſubſtātiali ᶦ coeterno. k Jn oībus gloriantes.q̄ poſſu m⁹ ex creaturis cognoſcere. l Ad gd valebimus.ſ.attigere de diuina maieſtate.q.d.ad modicū valde.ᶦ ſubdit̄ cauſa. m Jpſe eni oī.ſu.oīa opa ſua.i.i ifinitū trāſcēdēs ipa.pp qđ p ea de deo cognoſcim⁹ pauca. n Terribilis dñs.i.ab oīb⁹ tīme dus. o Et ma.vehemēter.q2 magnitudinis ei⁹ nō eſt finis. ps.144. p Et mi.po.ipſi⁹.q2 nō poſſum⁹ total'r cognoſcere minimū effcm̄ ei⁹.iō ꝯcludit̄. q Glorificātes dñꝫ ᶦc.ᶦ pꝫ vſqꝫ ibi. r Exaltātes eū.ᶦc.q2 dat grām ᶦ v̄tute laudātib⁹ eū de uote. s Ne laboretis.ad cognoſcēdū eū pfecte.q2 h ē ipoſſe. t Quis vid.e.eū.ſicuti ē. v Et enarrabit ᶦc.Ad h rñdetur Joh.i.Deū nemo vidit vnqꝫ.vnigenit⁹ fili⁹ q̄ ē i ſinu pris ipe vi dit ᶦ enarrauit ᶦc. x Multa dei opa. y Abſcō.ſūt a nobis. z Maiora his.ſ.ſole ᶦ luna ᶦ ceteris pdcis.nā oēs angeli q̄ ſūt in maximo numero.ſūt icogniti nobis.iō ſubdit̄. a Pauca ᶦc. nā ēt de corpalib⁹ maior ps ē hoīb⁹ ignota. b Et pie ᶦc.i.ipm colētib⁹.nā pietas ē diuus cult⁹. c Dedit ſa.i.cognitionem diuinoꝝ ꝗ̄tū pertinet ad ſalutem. Capitulū. XLIIII.

o L Aude.vi.Supi⁹ actū ē de virtutib⁹ rōcinando.hic ideꝫ agit̄ exēplificādo.q2 hic ponunt̄ exēpla patrū virtuoſo rum q̄ debem⁹ imitarij.ᶦ diuidit̄ i duas ptes.nā auctor p̄ ponit exēpla pꝛum.2⁹ grās agēdo termiat li.iſtū.c.51.Prima i duas. q2 pmo ꝯmendat virtutes patruꝫ generaliter.ſcdo ſpecialiter.

duplicē cām debilitatis. a Et cui de oib⁹ cura ē.i.ſollicitu/do de oibus mādatl dei adiplēdis.vt exponūt aliq.pōt tñ magl lr̃aliter exponi d oib⁹neceſſarȳs vite q̄rēdis.ſicut laçarus vlce/ribus plen⁹ q̄rebat refici de micis q̄ cadebant de menſa diuitis. b Et icredibili.q2 nō acqeſcit ſue petitiōi.ſicut de laçaro dr̃.Et nemo illi dabat. c Qui pdit ſapiā3.i.icipit deſipere ex etate ⁊ iſirmitate:merito nāq3 iudiciū mortis ē iſti bonū.q2 p B tran ſit ad regem beatoꝝ.Luce.16.Factū ē āt vt moreret̄ medicus ⁊ portaretur ab āgel̄

i Diſciplinā.Poſtq̄ actu3 eſt de morte pene.hic d̄nr agitur de morte culpe.quā ſil'r debet d̄teplat iu⁹ cōſiderare.⁊ diuiditur in tres partes nā auctor iducit pmo ad ei⁹ noticia3.2° ad ipſius erubeſcentiam.ibi. Erubeſcite 3° ad ei⁹ fugā ſeu cautelā ibi.Ne auertas.Circa pmu3 dic Diſciplinā moꝝ correptiuā: k In pace.pectoris. l Conſerua/te filȳ.memoriter retinendo ⁊ viciter operando.⁊ ſubditur ratio. m Sapientia eni3 abſcondita.i.q̄ non oſtēditur in opere ⁊ doctrina. n Et theſaurus ⁊c.q.d.ſicut non pficit tēporaliter ſic nec talis ſapia ſpūal'r.imo nocet habēti

i ſinu3 abrahe.ideo ſubdit̄. d Noli metuere iudicium mortis.i.ponas te i tali ſtatu vt iudiciū mortis ſit tibi bonū ⁊ ſubdit modum. e Memento q̄ an te fuerūt ⁊c.na3 ex memoria ſcōꝝ3 pa trū q pceſſerūt:⁊ p/mioꝝ iuſtoꝝ.⁊ pe/naꝝ iniquoꝝ.q̄ ven tura ſūt.diſponitur hō ad mōtl iudiciū ſecure expectādu3. f Et que ſupue.tibi de numero annoꝝ pluriū vel paucoꝝ. g In bñplacito al/tiſſimi.i.ſm ei⁹ vo/luntatē ſufficiat ti/bi:⁊ ad ipleas illud in exercitio boni.⁊ ſubditur cauſa. h Nō ē.n.i inferno accuſatio vite.non eni3 aliq̄s ibi pōt ſe excuſare allegādo breuitatē vite d̄ de/u3.d.Si diu vixiſſē multa bona feciſſē. i Filȳ abomiatio/nu3. Dic cōſeq̄nter agit̄ de morte eter/nalis pene.⁊ primo

⁊ cui de oib⁹ curā ē: ⁊ icredibili: q̄ui pdit ſapiam. Noli metuere iudiciū mortis. Memēto q̄ue an te te fuerūt: ⁊ q̄ ſupuētura ſunt ti bi: hoc iudiciū a dño omni carni ⁊ q̄ue ſupuenient tibi i bñplacitō altiſſimi: ſiue decē ſiue centū ſiue mille anni. Nō ē̄ſt enim i iferno accuſatio vite. Filij ābominatio/nū fiūt filij peccatoꝝ: ēt q cōuer/ſant̄ ſecus domos ipioꝝ. Filioꝝ pctōꝝ periet hereditas: ⁊ cūm ſe mine illoꝝ aſſiduitas opprobrij. De pr̄e ipio q̄rūtur filij: qm̄ prō/pter illū ſūt i opprobrio. Ue vo/bis viri ipij: q dereliq̄ſtis legem dñi altiſſimi. Et ſi nāti fueritis: i maledictōe naſcemini: ⁊ ſi mor/tui fueritl: i maledictōe erit pars veſtra. Oiā q̄ de terra ſūt i tērrā d̄uertentur: ſic ipij ā maledicto i pērditionē. Luctūs hoiu3 i cor/porē ipſoꝝ: nōmē āūt ipioꝝ dele/bit̄. Curām habe de bono noie: hōc.n.magis permanebit tibi: q̄ mille theſāuri precioſi ⁊ magni. Bōne vite numerus dieꝝ: bōnū

āūt nomē pmānebit i euū. Diſci plinā3 i pāce d̄ſuate filij. Sapiā .n.abſcōdita ⁊ theſaur⁹ iuiſus: q̄ vtilitas i vtriſq3: Melioꝛ ē hō q abſcōdit ſtulticiā ſuā: q̄ hō q ab/ſcōdit ſapiam ſuā. Uerūtamē re/uertimini in his q̄ue pcedunt de oꝛe meo. Nōn ē.n.bonū oē3 ir/reuerētiā obſuare: ⁊ nōn oia oi/bus bene placēt i fide. Erubēſci te a pr̄e ⁊ a mr̄e de fornicatōe: ēt a pſidēte ⁊ a potēte de mēdacio: ā pricipe ⁊ a iudice de delicto: a ſynāgoga ⁊ plebe de iniq̄tate: a ſociō ⁊ amico de iniuſticia: ⁊ de lōco i quo bitas de furto: dē vita te dei ⁊ teſtō: de diſcūbitu i pāib⁹ ēt ab obfuſcatōe dati: ⁊ ācceptiā ſalutātib⁹ ō ſilentio: a rēſpcū mu lierl fornicarie: ⁊ ab āūerſione vul tus cognati. Ne āuertas faciē a p ximo tuo: ⁊ āb auferēdo ptē: ēt n̄ reſtituēdo. Nē reſpiciās mlierē alieni viri: ⁊ nē ſcruterl ancillā ei⁹: neq3 ſteterl ad lectū ei⁹. XLII.

Ab āmicis de ſermonib⁹ a iproperij: ⁊ cūm dederl

in ǭtum abſcondit i ter ra talētū dñi ſui.Math. 25.ideo ſubditur. o Melioꝛ ē hō ⁊c.i.mi/n⁹ malus. p Uerūtñ reuertimini vos filij. q In his q̄ pcedunt ⁊c. d̄ſiderandis ⁊ retinēdis. r Non ē eni bonu3 ⁊c.i. nō ē bonū diſcipulo ali/quā irreuerētiā habere. ad doctorē ei⁹ doctrina3 d̄tēnendo vl'negligendo s Et nō oia.doctor l docā. t Omnibus.diſcipulis. v Bene placent in fide lic3 ſint fidei cōueniētia: tñ eis nō placet.quia ſūt ibuti opione alia.q.d.pp tñ huiuſmōi diſplicētiā oſtendere nō debent ali quam irreuerentiam. x Erubeſcite. Dic d̄nter iducit ad culpe erubeſcē tiā.eſt eni3 de ſe turpis ⁊ p d̄nſ erubeſcibil̄. Aliq̄ tamen culpe ſunt ſpāl'r erubeſcibiles corā aliq̄/bus perſonis magl q̄ co/rā alȳs.⁊ hoc ē quod dr̃. Erubeſcite a pr̄e ⁊c.vide tur eni ex coꝝ icōtinen/tia pcedere q plein ge/nuerint luxurioſam. y Et a pſidēte ⁊c.ne co/ram illis mentiamini q2

fit ppoſitum.ſcdo iferl̄ correlariū.ibi .Curā habe.Circa pmum dicit̄.Filȳ abominatōu3.i.abominatōe digni:ſicut.i.Reg.26. dr̃.Filȳ mortis eſtis vos q nō cuſtodit d dñ3 vr̃m.Sūt eni abomi nabiles i d̄ſpectu dei ⁊ iuſtoꝝ. k Filȳ peccatoꝝ.i.mutatores paternoꝝ ſceleꝝ. l Et q cōuerſant̄ ⁊c.nā imitan̄t act⁹ coꝝ ps.17.Cū puerſo puerteris. m Filioꝝ peccatoꝝ periet here ditas.ſ.eterna.q2 lic3 ſit deficiēs i ſe:tñ perit ab iſtis.inǭtu3 re pellun̄t ab ea p ſuis demeritl. n Et cū ſemine illoꝝ ⁊c.na3 eternal'r ſūt reprobati. o De patre ipio q̄run̄t filȳ.i.cōque/run̄t i iferno. p Qm̄ pter illū ſunt i opprobrio.i.dānati co q2 male fuerūt iformati ab ipo.qbus tñ tenebat̄ de bono docu/mēto.iō ſubdit̄. q Ue vobis viri ipȳ.e.āt ve cōminatio ma ledictōis eterne. r Qui dereliq̄ſtis legē altiſſimi.p iobediē/tiā. s Et ſi nati fueritis ⁊c.i.na: iuitas vr̃a facta ē ad maledi ctōe3 culpe ⁊ mors vr̃a ad maledictionē gehēnc.non ex auctore nature ſ3 ex defectu parētalis diſcipline. t Omnia que de terra ſunt.pducta. v In terrā cōuertent̄.ſicut p3 ad ſenſū. x Sic ipȳ a maledicto.culpe qō ē a diabolo. y In pditōe3. gehēne.q̄ ē cū diabolo.Math.25.Jte maledicti i ignē eternum q parat⁹ eſt diabolo ⁊ angelis ei⁹ ⁊c. z Luct⁹ hoium rōabil'r viuētiu3. a In corpe ipſoꝝ.q.d.ſi affligan̄t hoc ē i pñti vita tñ q̄ diu ſūt i hoc mortali corpe. b Nomē āt ipioꝝ delebit̄ de libro vite.⁊ ſic ppetuo cruciabūtur morte gehēne. c Cura3 habe.Dic ex dictis infert correlarium.ſ.q hō d3 eē multū ſolli citus de iuſticia cōſeruāda p quā euaditur eternū ſuppliciū ⁊ ac gritur pmū eternū.⁊ hoc ē quod dr̃.Curā habe de bono nomie .i.de re boni nois q̄ ē iuſticia legalis nā icludit omnē virtutem. d Hoc.n.magis pmanebit tibi.q2 iuſtitia ppetua ē ⁊ imortalis Sap.p.ca. e Quā mille theſauri.tēporales q ſūt trāſitorȳ. f Bone vite numer⁹ dieꝝ.i.vita bona meritoria breuis eſt.⁊ ci to pñt dies ei⁹ numerari. g Bonū āt nomē.i.iuſticia q̄ ē res boni nois. h Permanebit i euū.i.eternaliter in premio.

puni tores ſunt mendacȳ. z A pncipe ⁊c.quod peccaverunt facere omittendo.dr̃ eni delictū quaſi derelictū. a A ſynagoga ⁊c.cōtra deu3 vel pximū.nam ſic efficitur homo ifamis.i pplo. b A ſocio ⁊ amico de iuſticia.ad q̄s eſt iuſticia maxime cōſeruanda. c Et de loco in quo bitas de furto.ſ.faciēdo.nā ibi d3 hō p ceteris locis fide/liter ſe hre. d De vitate dei ⁊ teſtō.trāſgrediendo debet hō eru/beſcere.quia deus videt vbiq3. e De diſcubitu in panibus.i.a pri ma ſede in menſa alteri⁹.Luce.14.Cū iuitatus fueris ad nuptias re/cūbe in nouiſſimo loco ⁊c.primū eni locū accipere ppria auctē.ſignū eſt ambitōis magne. f Et ab obfuſcatione dati.qō fit qñ dat̄ p re turpi.vt p fornicatōe vel aliquo h̄ȯ. g Et accepti.qñ accipitur ſine gratitudine vel p negocio turpi. h A ſalutātib⁹ de ſilentio. q2 ſignū ē odȳ cos nō reſalutare. i A reſpectu mu.fornicarie.quia ſignū ē icōtinētie. k Et ab auerſione vultus cognati.pꝑter paup/tatē ſuā.nolēdo eū cognoſcere.qō ē manifeſte ſignū ſupbie.Ab oib⁹ en iſtis faciēdis d3 hō tanq̄ a turpib⁹ erubeſcere. l Ne auertas.h d̄nr iducit ad culpe fugā ſeu cautelā.⁊ pmo facit h de plib⁹ vitȳs breuiter trāſeundo.ſcdo de vitio icontinētie diuti⁹ imorādo.ſe.ca.ibi.Filia pa/tris.Prima i duas.q2 pmo facit hoc in vitȳs factoꝝ ⁊ vboꝝ ſeparati3. ſecūdo cōiuncti.ſe.ca.ibi.Ne p his.Prima adhuc i duas.q2 pmo idu/cit ad fuga3 culpe in factis.ſecundo in verbis.ſequenti ca.Circa pmū dicit.Ne auertas faciem tuam a pximo tuo.indigenti quod petit de/negando. m Et ab auferendo parte3.ideſt aliquid de bonis alteri⁹. n Et non reſtituēdo.i.ſub ppoſito nō reſtituēdi.⁊ ſupplēdū ē.caueas oino.nā pctm̄ ē iniuſticie manifeſte. o Ne reſpicias mu.⁊c.eā cōcu/piſcēdo.q2 iā mechat⁹ es eā i corde tuo.Math.5. p Et ne ſcruterl ⁊c. inquirēdo per eā q̄l'r poſſes decipere dominā. q Neq3 ſteteris ad lectum eius.nam hoc eſt ſignum inflāmati appetitus.Cap. XLII.

Ab amicis.Dic d̄nter iducit ad fugā culpe in verbis.⁊ primo i verbis improperȳ.dicens.Ab amicis de ſermonibus impro/perȳ.ſupple caue.nam eius improperiū reuertit̄ in te.⁊ ſic nō ſolum peccatum eſt ſed etiam turpe. s Et cū dede.aliqd alicui.

a ¶Ne īꝓperes.q2 ſic nō ſolū meritū amitteres.ſ3 ēt peccares ꝓxi/
mū cōtēnēdo.ſcđo de verbis cōſilij.cu3 dr̄. b ¶Non duplices ſmo/
nē auditꝰ ⁊c.i.qđ i ſecreto dcū ē tibi:nō itetes ſmonē reuelādo alteri.
c Et eris vere ſine cōfuſiōe.i.ſine nota ꝓditōis.q̄ ē i reuelatōe ſecreti.
d Et iuenies grām ⁊c.q2 reputabūt te fidelē. e ¶Ne ꝓ his.hic īducit
ad fuga3 culpe i v̄bis ⁊ factis coniuncti.⁊ p̄mo ꝓpoſitū facit ſecundo
q̄dam correlaria cōcludit.ibi.Sup mulierē.Circa p̄mu3 ponit plura
v̄ba ⁊ facta culpabilia.de qbus oībus p̄mittit.d.Ne ꝓ his oībus con/
fundaris.corā deo ⁊ hoī/
bus bonis. f Et ne ac/
cipias perſona3 vt delin/
quas.faciēdo ꝯ iuſticia3
diſtributiua3 bonoꝝ vel
punitiuam malorum.
g De lege altiſſimi ⁊ te/
ſtamēto.trāſgrediendo.
h De iudicio iuſtificare
impium.quod ē iniquū.
i De verbo ſocioꝝ ⁊ via/
toꝝ.ꝙ aliqs ſocius tuus
vel ambulans tecu3 i via
dixerit tibi ex familiari/
tate aliq̄ reuelādo i eoꝝ
opprobriū. k De datio
ne hereditatis amicoru3
.i.quod debes amicis da
re:ſi detur ꝑ te extraneis.ē
ſignū infidelitatis.i.Ti/
mot.i. Si qs ſuoꝝ curā
nō h3 ⁊ maxime domeſti
coꝝ.fidem negauit ⁊ eſt
infideli deterior.
l De equalitate ſtatere.
⁊ ponderu3.a te n̄ ſuata
m De acqſitōe multoꝝ.
ſcilicet per tuam rapinā:
n Et paucoꝝ.ꝑ tuam pi
gritiā. o De corruptōe
emptōis ⁊ negociatorū.
ꝑ tuā deceptōe3 ⁊ fraudē.
p Et de mlt'a.i.nimis du
ra. q Diſciplia filioꝝ.
ꝑ qua3 efficiunt̄ fugitiui:
r Et ſeruo peſſimo latus
ſangulare.i.vſq3 ad effu/

ne ip̄rōperes. Nō duplicēs ſmo
nē auditꝰ de reuelatōe ſermonis
abſcōditi: ⁊ eris vere ſine ꝯfuſio/
ne: ⁊ iuenies grā3 i ꝯſpectu oīu3
hoīu3. Ne pro his oībꝰ ꝯfūdaris:
⁊ ne accipias pſonā vt deliquas.
De lege altiſſimi ⁊ teſtō: ⁊ de iu
dicio iuſtificare ipiū: de verbo ſo
cioꝝ ⁊ viatoꝝ: ⁊ de datiōe here/
ditatis amicoꝝ: de eq̄litate ſtate/
re ⁊ pōdeꝝ: de acqſitōe multorū
⁊ paucoꝝ: de corruptōe emptōis
⁊ negociatoꝝ: ⁊ de multa diſci/
plinā filioꝝ: ⁊ ſeruō peſſimo latꝰ
ſanguinare. Sup mulierē neq̄3:
bonū ē ſignū. Ubi manus multe
ſūt claude: ēt qđcūq3 trades nū/
mera ⁊ appēde: datū vō ⁊ acce/
ptū omne deſcribe. De diſcipli/
na inſenſati ⁊ fatui: ⁊ de ſeniorībꝰ
q iudicānt ab adoleſcētibꝰ: ⁊ eris
eruditꝰ i oībꝰ: ⁊ ꝓbabilis i ꝯſpe/
ctu oīu3 viroꝝ. Filiā pr̄is abſcō/
ditā ē: vigiliā ⁊ ſollicitudo eiꝰ au/
fert ſomnū: ne forte i adoleſcētia
ſua adultera efficiat̄: ⁊ cū viro cō/
morata odibil' fiat: nequādo pol

ſionem ſanguinis notabilem verberare.hoc.n.eſt ſignu3 crudelitatis
nimie.ꝓpter quod plato ſeruum ſuum delinquentem i pſona ꝓpria
noluit flagellare.ſ3 eiꝰ correptōem cōmiſit alteri.ne ipſe modum ex/
cederet ⁊ notaret̄ de crudelitate.in oībus.n.dictis hō faciēs ea reddit̄
p̄dicto modo cōfuſibilis. s Sup mulierē. Hic ex p̄dictis īfert q̄
d3 correlaria.lic3.n.hō debeat vitare notam cōfuſionis.vt dcm̄ eſt.
nō tn̄ ꝓpter hoc d3 omittere reꝝ ſuaꝝ diligēte3 cuſtodiā.ēt ſi ꝑꝑ hoc
aliqs irrōnabl'r dicat ipm de alijs nimis diffidentem.⁊ qm̄ īter cetera
vxor ē magis cuſtodiēda.dicit.Sup mulierē neq̄3.i.laſciuā ⁊ petulan
tē vel bona mariti ſui diſſipantē. t Bonū eſt ſignū.i.clauſura bn̄ ſi/
gnata.⁊ hoc corporis ſui ꝯ laſciuiā.⁊ reꝝ mariti ꝯ diſſipationē.⁊ qa nō
ſolū cauendū ē ab ea ſ3 ēt ab alijs.ſubditur. v Ubi manꝰ mlt'e ſūt
ad capiēdū parate. x Claude.res tuas per diligentem cuſtodiam.
y Et quodcūq3 trades.famulis tuis. 3 Numera ⁊ appende.i.ſub
certo numero ⁊ pōdere trade.vt ſcias rōnē debitā repetere. a Datū
vero.tuū alteri. b Et acceptu3.a te ab altero. c Oē deſcribe.vt
ſcias cui debeas eē gratus ⁊ qs tibi. d De diſciplina īſenſati ⁊ fatui q
nō ē doctrine receptibilis ſupple abſtine.ſicut dcm̄ ē ſupra.32.ca.Ubi
nō ē auditus ibi non effundas ſermonē. e Et de ſenioribus.moribꝰ
vel etate. f Qui iudicant̄ ⁊c.ſupple ſis ſollicitus.vt hec abuſio tol/
lat̄. g Et eris eruditus in oībus.q̄ pertinent ad moꝝ diſciplinam.
h Et ꝓbabilis.i.cōmēdabilis. i In cōſpectu ⁊c.rōabil'r viuentiu3.
k Filia pr̄is.h agit̄ de cautela ꝯ luxuriā diutiꝰ imorādo.cū dr̄.Filia
patris.prudētis. l Abſcōdita ē i do.nō corrūpat̄ ex̄.vagādo.ſic dina
filia iacob.Gen̄.34. m Uigi.⁊ ſolli.eiꝰ.i.ꝓ cuſtodia eiꝰ. n Aufert
ſomnu3.patris cuſtodiētis.cetera patent vſq3 ibi. o Ne forte cu3
vi.cōmo.tranſgrediatur lectu3 mariti. p Aut certe ſterilis efficiat̄
ꝓpter nimiā frequentiā cōcubitus.vn̄ ⁊ meretrices cōmunes rariſſi/
me ipregnātur.iō ſubditur.Super filiā luxurioſā ⁊c.⁊ p3 l'ra vſq3 ibi.
q A detractōe i ciuitate.i.ne ppl'us ciuitatis detrahat de te.dicēdo
ꝙ lubrica facta ē ex defectu tue cuſtodie. r Et abiectōe plebis ⁊c.
.i.te faciat abiectu3 ⁊ confuſum i medio populi. s Omni homini

noli itēdere i ſpē i aſpcū ſue pulchritudinis delectando.hoc dicit
ad euitationem vitij contra naturā.ad quod plurimi erāt ꝓni.
t Et i medio mulieꝝ noli cōmorari.⁊ ſubditur cā.cum dicitur.
v De veſtimētis enim ⁊c.corrumpens ipſa. x Et a muliere
iniqtas viri ſicut p3 i adā.dauid ⁊ ſalomone.cuiꝰ cor ꝑ mulieres
fuit depravatū.3.Reg.ii. y Melior ē.n.iniqtas viri.i.minꝰ
mala. 3 Quā bn̄ faciēs mulier.ſ.ad cohabitādū.vn̄ iſtud re
fert̄ ad id qđ p̄mittit̄.In medio mulieꝝ noli cōmorari.magi.n.
ꝑiculoſu3 ē homini
cohabitare cū muli
ere extranea ēt bōa q̄3
cum viro iniquo.
a Memor ero.ſic
dcm̄ fuit in p̄ncipio
ca.40.duplex ē mā
contēplatiui.ſ.hūa
na miſeria vt ſe hu/
miliet.⁊ excellentia
diuina vt deu3 ma
gnificet.Igit̄ termi
nata p̄ma hic ꝯñter
agitur de ſecunda.
Excellētia vō dīna
a viatoribꝰ non vi/
det̄ in ſe ipſa. Exo.
33. Nō videbit me
homo ⁊ viuet.ſ3 co
gnoſcit̄ ꝑ ſuos effe
ctus.Sap.13.A ma
gnitudine ſpeciei ⁊
creature poterit co
gnoſcibil'r creator
eoru3 videri.Sic g̊
ꝓcedit.q2 p̄mo de/
clarat̄ ꝑ creaturas
eiꝰ excellentia.ſcđo
infert̄ cōcluſio itē/
ta.ca.ſe.ibi.Multa
dicimus.Prima in
duas.q2 p̄ declarat̄
excellētia dī ex cor
poribus celeſtibus.
ſcđo ex elmētaribꝰ.
ſeq̄nti.ca.ibi.Uide
arcū.Prima i tres.

luat̄ i v̄ginitate ſua: ⁊ i patnis ſu
is grauida ineniat̄: ne forte cū vi/
ro cōmorata trāſgrediat̄: aut cer
te ſterilis efficiat̄. Sup filiā luxu
rioſā ꝯfirma cuſtodiā: ne qn̄ fa/
ciat te i opprobriū venire inimicis:
a detractōe i ciuitate: ⁊ abiectiōe
plebis: ⁊ ꝯfūdat te i multitudine
ppl'i. Oi hoī noli itēdere i ſpē: ēt i
medio mulieꝝ noli ꝯmorari. De
veſtimētis enim ꝓcedit tinea: ⁊ a
muliere iniqtas viri. Melior eſt
.n.iniqtas viri.q̄3 benefaciēs mu
lier: ⁊ mulier ꝯfūdēs i opprobriū
Memor ero igr̄ opeꝝ dn̄i: ⁊ que
vidi annūciabo: i ſermonibꝰ dn̄i
opera eiꝰ. Sol illuminās per oīa
reſpexit: ⁊ gloria dn̄i plenū ē opꝰ
eiꝰ. Nonne dn̄s fecit ſcōs enarra
re oīa mirabilia ſua: que ꝯfirma/
uit dn̄s oīpotēs ſtabilis: i gloria
ſua. Abyſſum ⁊ cor hoīu3 iueſti
gauit: ēt in aſtutia coꝝ excogita/
uit. Cognouit enim dn̄s omne3
ſciam: ⁊ iſpexit i ſignū eui: annū/
ciās que p̄terierūt ⁊ q̄ ſupuētura
ſunt: reuelās veſtigia occultoꝝ.

q2 p̄mo declarat̄ ꝓpoſitū ex ꝓprietate ſolari. ſecūdo ex ꝓprieta
lunari ſe.cap.ibi. A luna.tertio a ſpecie ſtellarum.ibi. Species
celi.Prima adhuc i tres.q2 p̄mo de ſole dicere icipit.ſcđo ad ma
gnificādū deū ꝓcedit ibi.Nōne dn̄s.tertio ꝓpoſitū de ſole reſu
mit.in p̄ncipio ſeq̄ntis.ca.Circa p̄mū ꝑ modu3 prefationis dicit
Memor ero igitur operum domini.per que poteſt aliqualiter
cognoſci. b Et que vidi annunciabo.iūgatur ſic littera.Et
opera eius magnifica.Que vidi.in ſermonibus domini.ideſt in
ſcripturis ſacris diuinitus reuelatis.Annunciabo.vt audientes
noticiam aliquam habeant de poteſtate diuina. c Sol illu
minās ꝑ oīa reſpexit.i.oīa viſibilia fecit.nā ab eo illuminantur
corpora celeſtia ⁊ terreſtria.ꝓpter quod dicitur.pater virorum
deorūq3.2.de anima. d Et gloria domini plenū eſt opꝰ eiꝰ.
nam potentia dei glorioſa relucet in ſolis operibus.que ſunt il/
luminare cetera corpora.renouare terrā herbis ⁊ floribꝰ.terre/
naſcētia folijs ⁊ fructibꝰ.⁊ ſic de alijs eiꝰ effectibꝰ. e Nōne
dn̄s fecit ſcōs.Hic ꝯñr ꝓcedit ad dei magnificentiā.dicēs.Nō/
ne dominꝰ fecit ſanctos ſuos.ſcilic3 ꝓphās. f Enarrare oīa
mirabilia ſua.eis reuelata.nam tales reuelationes fiūt ſanctis.
vt per eos alijs manifeſtentur ad gloriam ꝯditoris.
g Que confirmauit dominus oīpotens.implendo q̄ dixit per
ꝓphās. h Stabilis in gloria ſua.quaſi diciat.lic3 faciat mu
tabilia.tamen ꝓprie ipſe eſt imutabilis omnino. i Abyſſū
.i.diabolum. k Et cor hominu3.quod alijs eſt ignotum.
l Inueſtigauit.i.ꝑfecte cognouit. m Et i aſtutia coꝝ.i.ma
licia fraude ⁊ voluntate iniqua. n Excogitauit.ex illis eli/
ciēdo bona. o Cognouit.n.⁊c.creatā ⁊ icreatā. p Et iſpe
xit i ſignū eui.ſil'r ituēs de curſu totius mundi.ideo ſubditur.
q Annūciās q̄ p̄terierūt ⁊c.ꝑ moyſen.n.annūciauit creatiōem
mūdi p̄teritā.Gen̄.p̄.⁊ ꝑ ip3.⁊ alios ꝓphās denūciauit multa fu
tura.vt p3 coꝝ ſcripturas intuendo. r Reuelās veſtigia ⁊c.
ꝑ ſiliꝰtudines ipreſſas mēti ꝓphaꝝ.⁊ reuelās itellectū figurarū

a Et.p̄o idest. b Primitias frugū terre diuiſit illi.q: debebant ſacerdotib⁹.decime do leuitis. c Panē ipſi⁹.i. victu3. d In p̄mis.i.p̄mitys. e Parauit in ſatietatē.i.i cōueniētē3 refectionē. f Nā ⁊ ſacri.⁊c̄.ſ.ſacrificia pacifica pro pc̄is.⁊ ēt ſacrificia.quo⁊ pars cedebat in vſū ſacerdotū.holocauſta do incēdebant total'r ad honorē diuinū. g Ceterum inter gentes. ſacerdotū ⁊ leuita⁊. h Nō hereditabit.⁊ ſubdit rō. Ipſe.ſ. de⁹.Eſt eteni pars ei⁹ ⁊c̄. i Phinees.Hic p̄nr ponit laus phinees nepotis aarō: cū dr̄. k Terti⁹ i glo.ē.ſ.i honore pō tificali. l Imitādo eū.ſ.eleaçarū p̄rē3 ſuū. m In timore dn̄i.ei⁹ p̄cepta cuſtodiendo. n Et ſtare.i officio pōtificis. o In reuerē.gē.erat eni in magna ppl'i reuerentia eo q̄ liberauerat poplm a dn̄i plaga:Nu̅m.25. p In bo.⁊ ala.⁊c̄.q̄ ſeruiuit deo letanter ⁊ deuote. q Placuit deo iſrl'. ex ferueti çelo quē habuit ad ip3.Nu. 25.Phinees filius eleaçari auertit irā meā a filys iſrl'. q: çelo meo cōmotus ē ⁊c̄. r Jō ſtatuit illi ⁊c̄.i.dignitatē ſacerdotu pacifice poſſidēda3 ſibi ⁊ filys ſuis. s Et p̄ncipē ſacto⁊.i.ſacerdotū q̄ dicebantur ſci.eo q̄ erāt diuis obſequys d̄putati. nā ēt res in uiate q̄ deputate ſūt diuio cultui.vt calix ⁊ hō dicunt ſancte. t Gētis ſue.ſ.iudaice cui in ſp̄ualibus p̄ſidebat. v Et teſtm̄ da.re.i.ordinatione3 ei⁹ de am pliatiōe diuini cultus.vt hr̄.1.Paral'. 23.quā ordiatione poſuit ſub regimie ſūmi pontificis. x Ut daret ipe phinees p ſe ⁊ ſuos ſucceſſores. y Sapia3 i co⁊ no.ſ.doctrinā legis ⁊ pphā⁊. z Judicare gē.ſuā ⁊c̄.i.ad iudicādū ppl'3 iudaicū iuſte. a Ne abole.bo.ipo⁊.p fortitudinē maio⁊ iniuſte minores dep̄mētū. b Et glo.ipo⁊.i.dignitatē ſacerdotij i ſe ⁊ filys ſuis. c In gē.eo⁊.i.i pplo iudaico. d Eternā fec.i.diu p̄manere.ſic̄ mōtes dn̄r eterni.ps.75.Illuians tu mirabil'r a mōtib⁹ eternis ⁊c̄.Ca. e Fortis i bello.Hic ponit laus patr̄ p⁹ terre p. XLVI. miſſionis igreſſū.⁊ p̄ tpe iudicū.⁊ tpe regū ca.ſeq̄nti.circa p⁹ncipit a ioſue q̄ filios iſrl' in terrā p̄miſſiōis itroduxit.d.Fortis i bello ieſus naue.nā.31.reges debellauit:Joſue.12. f Succeſſor moyſi.ad regimē ppli g In pphis.i.de numero pphā⁊.habuit eni pphie ſpm̄. h Qui fu.ma.⁊c̄.i.ſ̄m p̄petatē ſui nois.qd̄ iterp̄tat ſalus ſiue ſaluator.pp qd̄ expones dcm̄ ſuū ſubdit:Maxim⁹ in ſalutē electo⁊ dei. i Ut cō.here.⁊c̄. hītatores chanaā debellādo. k Quā glo.ade.⁊c̄.i.extollēdo. l Man⁹ ſuas.leuādo clypeū ͡ɔ regē hay.Joſue.8. m Et ia. ͡ɔ ci.rhōphe.i.ſagittas acutas. n Quis añ illū ⁊c̄.ſ.q̄ ab eo ſe defēdere potuerit.q.d.nullus.⁊ ſubdit rō. o Nā hoſtes ⁊c̄. cui nullus reſiſtere pōt. p Aut nō in iracū.⁊c̄.ſ.dei ͡ɔ hoſtes iſrl'. q Impedit⁹ē ſol ⁊c̄.a curſu ſuo p ſpatiū vni⁹ diei.vt hr̄ Joſue 10. r Inuocauit al.po.in cui⁹ ͡ɔfidētia pugnabat.Et audiuit illu3. s In ſaxis grādis ⁊c̄.⁊ i deſcē.pdi.͡ɔrios:Joſue.10.Cūq3 fugerent filios iſrl' ⁊ eēt i deſcēſu bethoron.dn̄s miſit ſup eos magnos lapides d celo.⁊ cetera q̄ patēt. t Et i dieb⁹.Hic ponit laus ioſue ⁊ caleph ſil.cū dr̄:Et i dieb⁹ moyſi:q̄ miſit exploratores de cades barne:Nu.13. v Miā3 fecit ipe.ioſue. x Et caleph.q̄ ſit illa miā.ſubditur. y Stare ͡ɔ ho.i.ſtādo ͡ɔ alios exploratoes pplm̄ deterrētes.⁊ iſti eccōtrario ppl'3 cōfortabāt ei ͡ɔſtātiā igredo.Nu.14. z Et phi.gē.iudaicam. a A pctis.rebellionis cōtra deū dicentes: Nolite rebelleſceē ͡ɔtra dn̄3 neq3 timeatis ppl'3 terre h⁹:q: ſic̄ pane3 ita poſſum⁹ eos deuorare. b Et ipi duo cō.i.ſtabiles ⁊ firmi. c A periculo.mortis. d Liberati ſūt.nam oēs aly q̄ i egreſſu de egypto numerati fuerāt a.20.annis ⁊ ſupra mortui fuerūt i deſerto.q̄⁊ numer⁹ fuit ſexcēta milia.tn̄ excipiūt ide leuite. e Inducere illos ⁊c̄.i.ad idūcēdu3 filios iſrl' i hereditatē ſi bi p̄miſſā fuerūt iſti duo reſuati. f Que manat lac.⁊ mel.nā abūdat i paſcuis aialiū ⁊ arborib⁹ in qb⁹ apes mellificāt abundāter. g Et dedit.h̄ ponit laus caleph p ſe cū dicit:Et dedit dn̄s ipi caleph fortitudinē corpis ⁊ aī ͡ɔtra hoſtes. h Et vſq3 i ſe.⁊c̄.Un̄ dixit Joſue.14.Hodie.85.ānorū ſū ſic valēs ⁊c̄.⁊ ſubditur: Fortitudo i me vſq3 hodie pſeuerat.tā ad bellādū q̄ȝ ad gradiēdum. i Ut aſcēderet ⁊c̄ iō ſubdit ib dē:Da mihi mōtē iſtū.⁊ cetera que patent. k Et iudi.Hic ponit laus iudicū.⁊ p̄ pluriū i gn̄ali. cū dr̄:Et iudices ſinguli ſuo noie.ſ.othoniel.aioth ſāgar.⁊ ſic de alys. l Quo⁊ nō ē corru.co⁊.p auaritiam ⁊ infidelitatē. m Qui nō auer.⁊c̄.p ido latriā. n Ut ſit me.⁊c̄. pp bona q̄ fecerūt genti ſue.ſic̄ dr̄ Judic.2.Suſcitauitq3 dn̄s iudices q̄ liberarēt eos a deuaſtātiū manib⁹. o Et oſſa co⁊ ⁊c̄.erāt eni ſepulta i celebri loco ad memoriā bone fame.ideo ſubdit. p Et no.co⁊ ⁊c̄.⁊ nō ſolū p celebrē ſepulturā.ſ3 ēt p ſucceſſo⁊ bonitatē q̄ fuerunt imitatores v̄tutū p̄na⁊.iō ſubdit. q Permanēte ad fi.co⁊ ⁊c̄.q̄ nō cōſiſtit in diuitys:ſ3 i opib⁹ virtuoſis. r Dilect⁹ a dn̄o.Hic p̄nr ponit laus ſamuelis q̄ fuit vltimus index.d. Dilect⁹ a dn̄o deo ſuo ſamuel ppha dn̄i.i.Reg 3.Cognouit vniuerſus iſrl' a dan vſq3 berſabee.q̄ fidelis ſamuel ppha eēt dn̄i. s Renouauit iperiū.de mādato dn̄i trāſferēs regnū de tribu beniami ad tribū iuda.i.Reg.16. t Et vnxit ⁊c̄.ſ.ſaulē.i.Re 10.⁊ dauid.16. v Uidit deū ⁊c̄.i.cogūit in reuelatōe pphica audiuit eni eū loq̄ntē ſibi.i.Reg.i plib⁹ locis.iō h̄ accipit vidit p audiuit ſic Exo.20.Cunct⁹ āt ppl's videbat voces ⁊c̄. x Et i fi.ſua.i.i fidelitate ſua. y Probat⁹ eſt ppha.q: v̄ba ſua fuerūt ipleta. z Et iuo.dn̄m ⁊c̄.i.Re.7. a In obla.vi.iuio.i.i oblatōe ſua.dr̄ eni ibidē:Tulit āt agnu3 lactentē vnū ⁊ obtulit illū holocauſtū integ⁊ dn̄o.dr̄ antē hic ſamuel vir in uiolatus.q: per auaritiam vel per aliud vitium a rectitudine iuſticie nō diſceſſit. b Et itonuit de celo dn̄s ⁊c̄.i.Reg.7. c Et ante tps finis vite ſue ⁊ ſeculi.i.reuelationis annorum ſuorum.

hereditatē:ēt primitias frūgū terre diuiſit illi. Panē ipſi⁹ i primis pārauit i ſatietatē:nā3 ⁊ ſacrificia dn̄i edēt:q̄ dedit illi ⁊ ſemini ei⁹. Ceterū iter gētes nō hereditābit: ⁊ ps nō ē illi i gēte. Ipē ē eni ps eius ⁊ hereditas. Phinees fili⁹ eleaçari ṫti⁹ i glīa imitādō eū in timōre dn̄i:ēt ſtare i reūerētia gētis:i bōnitate ⁊ alacritate aie ſue plācuit deo iſrl'. Jō ſtātuit illi teſtamētū pacis:ēt pricipē ſcō⁊ ēt gētis ſue:vt ſit illi ⁊ ſemini ei⁹ ſacerdotij dignitas i etnū. Et tēſtm̄ dauid regi filio ieſſe d̄ tribu iuda hereditas ipi ⁊ ſemini ei⁹ ūt daret ſāpia3 i cor nr̄3:iudicarē gētē ſuā i iuſticia:ne abōlerent bona ipo⁊:ēt glīam ipſorū in gēntem eorū ēternam fecit. XLVI.

Fortis i bellō ieſus naue ſucceſſor moyſi i pphēt: q̄ fūit magn⁹ ſ̄m nomen ſuū:maximus i ſalutē electo⁊ dei:expugnare iſurgētes hoſtes ūt ͡ɔſeq̄retur hereditatē iſrael. Quā3 glīa3 adept⁹ eſt i tollēdo manūs ſuas: ⁊ iāctando ͡ɔ ciuitates rōpheas. Quis añ illū ſic reſtitit: Nā3 hoſtes ipſe dn̄s pcuſſit. Aūt nō iracūdia eius ipeditūs eſt ſol: ⁊ vna dies fcā ē q̄ſi duo. Inuōcauit altiſſimū potentē i oppugnādo inimicos vndiq3: ⁊ audiuit illū magnus ⁊ ſcūs de⁹:in ſāxis grādinis v̄tutū valde fortī. Impetū fecit ͡ɔ gētē hoſtilē: ⁊ i deſcēſu pdidit cōtrarios:vt cognoſcāt gētes potētiā ei⁹:q: ͡ɔ deū pugnare ñ ē facile: ⁊ ſecut⁹ ē a t̄go potētes. Et i dieb⁹ moyſi miſicōdiā fēc ipē ⁊ caleph fili⁹ iephone:ſtarē ͡ɔ hoſtē: ēt phibere gētē ā pctis: ⁊ pſrigere murmur malicie. Et ipſi duō ͡ɔſtituti:ā piculo liberāti ſūt:a numero ſexcēto⁊ miliū peditū idūcere illos i hereditatē i t̄rā q̄ mānat lac ⁊ mel. Et dēdit dn̄s ipi caleph fortitudinē: ⁊ vſq3 i ſenectutē p̄māſit illi v̄t⁹:vt āſcēderet i excelſū t̄re locū ⁊ ſemē ipi⁹ obtinuit hereditatē. Et viderēt oēs filij iſrl' q: bonū eſt obſeq ſcō deo. Et iūdices ſinguli ſuo noie:q̄ro⁊ nō ē corruptū cor:q̄ nōn auerſi ſunt a dn̄o:ūt ſit memoria illo⁊ in benedictione. Et oſſā co⁊ pullulant de loco ſuo:ēt nomen co⁊ p̄manet i eternū: p̄mānēte ad filios illorum ſanctorum virorum gloria. Dilect⁹ a dn̄o d̄o ſuo ſamuel ppheta domini:rēnouauit imperium:ēt vnxit pricipes i gēte ſua. in lege dn̄i ͡ɔgregatōe3 iudicauit: ⁊ ūidit deum iacob:ēt i fide ſua pbatūs ē ppheta. Et cognitus ē i verbis ſuis fidelis:q: vidit deū lucis. Et inōcauit dn̄3 oipotentē i oppugnādo hoſtes circūſtātes vndiq3 i ōblatōe viri iniolati. Et itōnuit de celo dn̄s ⁊ i ſonitu magno auditā fēc vocē ſuā: ⁊ ͡ɔtriuit pricipes tyrio⁊ ⁊ oēs duces philiſtijm. Et antē tps finis vite ſue

a Teſtimoniũ ꝑbuit in cõ.dñi ⁊ xp̃i.i.ſaulis in regẽ vncti.i.Reg.iz. dicẽs. Loquimini ad me corã dño ⁊ corã xp̃o eiꝰ.vtrũ bouẽ cuiuſq̃ tu lerim ⁊c̃.⁊ ſubdit̃ ibidẽ: Et dixerũt nõ es calũniatꝰ nos ⁊c̃.iõ ſubditur
b Pecunias ⁊ vſq; ad calciamenta ⁊c̃.i.vſq; ad rẽ minimã. c Et poſt hoc dormiuit.i.Reg.z5. Mortuus eſt aũt ſamuel ⁊c̃. d Et notũ fecit regi.ſ.ſauli cũ dixit mortẽ ſuã iminere in craſtino.d.i.Re. z8. Cras aũt tu ⁊ filij tui eritis mecũ ⁊c̃. e Et exaltauit vocẽ eius de terra in ꝓphia.apparuit eñi quaſi ſurgẽs de terra ad denunciãduz ſauli mortẽ ſuã ⁊ ppl̃i. ſequit̃ eñi ibi: Sed ⁊ caſtra iſrl̃ tradet dñs in i manꝰ philiſtijm.iõ ſubdit̃: Delere ĩpietatem gentis ⁊c̃.

Capitulum. XLVII.

f Poſt hec ſurrexit. Hic ꝯñr ponitur laus patꝝ tp̃e regũ qđ ꝓp̃e icipit a dauid ĩ q̃ regnũ fuit ſtabilitũ. ⁊ diuidit̃ ĩ tres ꝑtes.nã p̃ ponitur laus patrum tranſmigrationẽ babylõis precedẽtiũ.ſecũdo tp̃e tranſmigratiõis exiſtẽtiũ.ca. 49.ibi: Preter dauid.tertio trãſmigrationẽ ſeq̃ntiũ.ibi: Quõ ãplificemꝰ zorobabel. Prima ĩ tres. q2 p̃ de regibus aliq̃bꝰ loquit̃.ſcđo de ꝓphetis aliquibus.ſequẽti ca.tertio ad loquendũ de regibus reuertitur.ibi: Ezechias. Prima in tres.q2 p̃ ponitur dauid cõmendatio. ſecundo ſalomonis laus ⁊ vituꝑatio.ibi: Poſt ip̃z tertio roboam fatuitas ⁊ hieroboã enormis ꝑuaricatio.ibi: Et finẽ habuit. vt virtutes bonoꝝ magl elucеſcãt iuxta vicia maloꝝ.circa primũ dr̃: Poſt hec ſurrexit nathã ꝓpħa ad dandũ popl̃o virtutis exẽpla. g In diebus dauid.vt pꝫ.z.libro Regũ in pluribꝰ locis.⁊ ſubdit̃ de dauid. h Quaſi adeps ſeparatꝰ a car.⁊c̃ ĩ ſacrificijs eñi deo oblatis pro peccato.⁊ ſacrificijs pacificoꝝ que nõ totaliter cremabant̃.adeps ſeparatim ad honorẽ dei cremabat̃: de ceteris carnibꝰ vna pars erat ſacerdotũ:⁊ alia offerentiũ in hoſtijs pacificis. In ſacrificijs aũt pro peccato totum erat ſacerdotũ.excepto eo qđ erat incẽſũ.ꝑ hoc aũt itelligit̃ ꝙ lꝫ totus populus iſrael ſeruiret deo.dauid tñ multo deuotiꝰ alijs. i Cũ leonibus luſit quaſi cũ agnis ⁊c̃.i.ita facil̃r eos iterfecit ſicut agnos.i.Regũ.17. Veniebat leo vel vrſus ⁊ tollebat arietẽ de medio gregis ⁊ ꝑſequebar eos ⁊ ꝑcutiebã ⁊c̃. k In iuuẽtute ſua nunq̃d nõ occidit gigantẽ ⁊c̃.ſ.goliath.vt pꝫ.i.Reg.17. l Et abſtulit opprobriũ de gẽte ſua.nam goliath exprobrabat eis eo ꝙ nullus audebat cum eo pugnare ad certamẽ ſingulare. m Et dedit in dextera eiꝰ tollere hominẽ.ſ.de vita pñti ꝑ mortẽ. n Sic in decẽ mi.glori.eũ.i.laudari fecit.i.Reg.18. Percuſſit ſaul mille ⁊ dauid decem milia ⁊c̃. Et q2 ip̃e ſolus pro decẽ milibus cõputabat̃.z.Reg.18. o Et laudauit euz in bñdictionibꝰ dñi.i.laudabilẽ eũ fecit ex bonis q̃ ſibi tribuit.
p In offerendo illi coronã gl̃ie.i.cõferendo ſibi dignitatez regni pre ceteris fratribꝰ ſuis maioribus. q Cõtriuit eñi inimicos vndiq;. vt pꝫ.z.Reg.5.⁊.8. r Cõtriuit cornu ipſoꝝ.i.ſuꝑbiaz coꝝ ⁊ ptãtẽ deiecit. s In omni ope dedit cõfeſſionẽ ſãcto.i.deo.qui eſt ſanctꝰ ſcõꝝ. t In ṽbo glorie.i.gloriã de oĩbus bonis ſibi attribuendo.cetera patẽt vſq; ibi. v Et ſtare fe.⁊c̃.ſ.holocauſtoꝝ: vbi canebant laudes diuinas qñ offerebat̃ ibi ſacrificiũ. x Et in ſono eorũ ⁊c̃. q2 fecit pſalmos quos canebant cãtores in muſicis inſtrumentis.
y Et dedit in celebrationibꝰ decus.q2 diuinũ cultũ augmẽtauit in ſacerdotibus.leuitis ⁊ cãtoribus.z.Paral.z5. z Et ornauit tp̃a.i.ſolẽnitates q̃ fiebant diuerſis anni tp̃ibus. a Et ampli.mane dei ſanctitatẽ.laudibꝰ ⁊ hymnis. b Xp̃us purgauit pec.ipiꝰ. ſic habẽt libri correcti: lꝫ eñi xp̃s ſm humanitatẽ poſt dauid fuerit.tñ ſm diuinitatẽ ẽ eternꝰ: Heb.13. Jeſus xp̃s heri ⁊ hodie ipſe ⁊ in ſecula. Vñ ⁊ auctor huiꝰ libri.ſ.z4. tractauit de icarnatiõe ſapie icreate vt ibi dcm̃ fuit.⁊ ſic loquit̃ h̃. Xp̃s q̃ eſt ſapia increata. c Purgauit pctã ipſiꝰ.ſ.adulterij.ꝓditõis.⁊ homicidij ĩ ſcõ vrie. d Et exal.in eter.⁊c̃.i.ptãtẽ ⁊ dignitatem regni.qđ maxime v̓ificatũ ẽ ĩ xp̃o cuiꝰ regni nõ erit finis. Luc.p.⁊ qui factus eſt ex ſemine dauid ſꝫ carnẽ.ad Ro.p̃.
e Poſt ip̃z. hic ꝓſequit̃ de ſalomone. cuiꝰ p̃ ponit̃ cõmendatio cũ dr̃. Pꝰ ip̃z ſurrexit filiꝰ ſẽſatꝰ. 3.Reg.3. Dedi tibi cor ſapiẽs ⁊ intelligẽs itantũ vt nullꝰ añ te ſil̃is tibi fuerit ⁊c̃. f Et ꝑꝑ illũ.ſ.dauid.
g Deiecit.dñs.
h Dẽm potẽtiam ini.ppl̃i iſrael.
i Salomõ ipera.ĩ diebꝰ pa.vt edificaret tẽplum dñi.ad qđ requirebat̃ pax ppl̃i ꝓpter magnitudinẽ expenſaꝝ ⁊ multitudinẽ opariorũ.vt pꝫ.3.Reg.⁊ z.Paral̃. k Quẽadmodũ erudi.⁊c̃. a dauid p̃re ſuo qui dedit ſibi exẽplar ⁊ deſcriptionẽ oĩuz fiendoꝝ ĩ tẽplo. vt hr̃.i.Paral̃.z8.
l Et ipletꝰ eſt qua.flu.⁊c̃.ex ifuſiõe diuina. m Et terrã re.⁊c̃. diſſerẽdo de aĩalibꝰ ⁊ iumentis greſſibilibꝰ ĩ terra: ⁊ diſputãdo ð lignis a cedro q̃ ẽ in libano vſq; ad iſopũ q̃ egredit̃ de pariete.vt hr̃.3.Reg.4. n Et repleſti.mutat modũ loq̃ndi ð tertia ꝑſona ad ſecũdã. o In cõpara.enigma: dilucidãdo ea regine ſaba: q̃ venit in noĩe dñi tẽtare eũ in enigmatibꝰ.3.Reg.10.cetera patẽt vſq; ibi. p Mirate ſũt terre. .i.hĩtatores terre de his q̃ feciſti ⁊ dixiſti. q Et in no.dñi.ſ. dei mirate ſũt: ſciẽtes ꝙ oĩa tibi data a deo ꝓceſſerũt. r Cui ẽ cogno.⁊c̃.cognomẽ eñi alicuius determiat nomẽ p̃ncipale ſic ẽ in ꝓpoſito. Eſt eñi deꝰ oĩuz ꝑ creationẽ.ſꝫ cognominabat̃ deꝰ iſrl̃ ꝑ ſpãlẽ cultũ. s Collegiſti. Hic ꝯñr ponit̃ eiꝰ vituꝑatio cum dr̃: Collegiſti q̃ſi auricalchũ auꝝ ⁊c̃.lꝫ eñi h̃ fecerit ex magna induſtria.tñ fuit auaritie nota ⁊ maxime.q2 grauabat ppl̃m: h̃ nõ obſtãte ꝙ auꝝ in ml̃ta hr̃et copia ſicut dixerũt filio eiꝰ.3.Reg. 12. Pater tuꝰ duriſſimũ iugũ nobis ipoſuit ⁊c̃. t Et iclinaſti femora tua mulieribꝰ.3.Regum.11. Rex aũt ſalomõ adamauit mulieres alienigenas multas.⁊ ſequit̃ ibidẽ. Et auerterũt mulieres cor eius. v Ptãtẽ habuiſti in corpore tuo.i.ad iplẽdũ corporis tui voluptatẽ. x Dediſti ma.iſamie. y In gl̃ia tua.quã habuiſti añ ex magnitudine ſapie ⁊ v̓tutis tue.
z Et ꝓpħa.ſe.tuũ.i.filiũ tuũ abominabilẽ ⁊ odibilẽ feciſti ðmerendo. a Et in ceteris.de ppl̃o iſrl̃. b Stulticiã tuã induxiſti per effectũ. c Vt faceres iperiũ biꝑtitũ.nã ꝓpter eius peccata regnũ eius fuit diuiſũ in regnũ iſrl̃ ⁊ iuda 3.Reguz. 12.
d Et ex ephrẽ iperare. Fuit eñi hieroboã p̃mus rex iſrl̃ de tribu ephraim.vt hr̃.3.Reg.11. e Imperiũ duꝝ.nã ad colendũ vitulos aureos iduxit populum.3.Regum.12. Sed quia propter

⁊ ſeculi teſtimõniũ ꝑbuit ĩ ꝯſpectu dñi ⁊ xp̃i. Pecuniãs ⁊ vſq; ad calciamẽta ab omni carne nõ accepit: ⁊ nõ accuſauit illum hõ. Et poſt hec dormiuit: ẽt notũ fecit regi: ⁊ oñdit illi finẽ vite ſue: ⁊ exaltauit vocẽ eiꝰ de t̃ra i ꝓphetia delere ĩpietatẽ gẽtis. XLVII.

Poſt hec ſurrexit nathã ꝓpheta ĩ diebꝰ dauid. Et quaſi adeps ſeparatus a carne ẽ: ſic dauid a filijs iſrl̃. Cũ leonibꝰ luſit quaſi cũ agnis: ⁊ ĩ vrſis ſil̃r fecit: ſic ĩ agnis ouiũ. In iuuẽtute ſua nũq̃d nõ occidit gigantẽ ⁊ abſtulit opprobriũ de gẽte? In tollẽdo manũ ĩ ſaxo fũde deiecit exultationẽ golie: vbi inuocauit deũ oĩpotẽtẽ. Et dedit ĩ dextera eiꝰ tollere hoĩem fortẽ ĩ bello: ⁊ exaltare cornu gẽtis ſue. Sic ĩ decẽ milibꝰ gl̃ificauit eũ: ⁊ laudauit eũ ĩ bñdictõibꝰ dñi: ĩ offeredo illi coronã gl̃ie. Cõtriuit .n. inimicos vndiq; ⁊ extirpauit philiſtijm ꝯtrios vſq; ĩ hodiernũ diẽ. Cõtriuit cornu ipõꝝ vſq; ĩ eternũ. In oĩ ope dedit ꝯfeſſionẽ ſcõ ⁊ excelſo ĩ v̓bo gl̃ie. De oĩ corde ſuo laudauit dñz: ⁊ dilexit deũ q̃ fecit illũ: ⁊ dedit illi ꝯ inimicos potẽtiã. Et ſtare fecit cãtores cõtra altare: ⁊ ĩ ſono coꝝ dulces fecit modos. Et dedit ĩ celebratiõibꝰ decꝰ: ẽt ornauit tp̃a vſq; ad ꝯſũmationẽ vite: vt laudarẽt nomen ſcm̃ dñi: ⁊ amplificarẽt mane dei ſcitatẽ. Xp̃us purgauit pctã ipſius: ⁊ exaltauit ĩ eternũ cornu eius. Et dedit illi teſtm̃ regni: ⁊ ſedem gl̃ie ĩ iſrl̃. Poſt ip̃m ſurrexit filiꝰ ſẽſatꝰ: ẽt ꝓpt̃ illũ deiecit oẽz potẽtiã inimicoꝝ. Salomõ iperauit ĩ diebꝰ pac: cui ſubiecit ds oẽs hoſtes vt ꝯderet domũ in noĩe ſuo: ⁊ pararet ſcitatẽ ĩ ſẽpiternũ quẽadmodũ eruditꝰ ẽ ĩ iuuẽtute ſua. Et ipletꝰ ẽ q̃ſi flumẽ ſapia: ẽt t̃rã retexit aĩa ſua. Et repleſti ĩ cõparatõibꝰ enigmata: ad iſulas lõge diuulgatũ ẽ nomẽ tuũ: ⁊ dilectus es ĩ pace tua. In cãtilenis ⁊ ꝓuerbijs ⁊ cõparatõibꝰ ⁊ ĩterp̃tatõibꝰ mirate ſũt terre: ⁊ ĩ noĩe dñi dei: cui ẽſt cognomẽ deus iſrl̃. Collegiſti quaſi auricalcuz auꝝ: ⁊ vt plũbũ cõpleſti argẽtũ: ẽt ĩclinaſti femora tua mulieribꝰ. Poteſtatẽ habuiſti ĩ corpore tuo. Dediſti maculã ĩ gloria tua: ⁊ ꝓphanaſti ſemẽ tuum ĩducere iracundiã ad liberos tuos: ⁊ ĩ ceteris ſtulticiã tuaz: ut faceres iperiũ bipartitũ: ⁊ ex ephrez iperare iperiuz duꝝ.

ibi:Enoch placuit deo. Prima adhuc in d uas.q̄ꝛ p̄ cōmēdat virtutes patrū in ꝑsonis ꝓprijs.z°.in eoꝝ filijs.ibi:Qui de illis nati ſunt. Circa p̄mū dicit. Laudem⁹ viros gl'ioſos.i.oī honore dig̃s. ſm cōmētatorē.p̄ ethicoꝝ. Honor eſt reuerentia exhibita alicui in teſtimoniū ſue virtutis.ſ; ſi hoc fiat ſecrete vl' corā paucis.ſic eſt honor tm̄.ſi aūt in palā ꝛ corā multis.ſic dr̄ gl'ia. a Et parētes nr̄os in gn̄atione ſua.i.per gn̄ationē ſuā.ſ.carnalē q̄ꝫtū ad genitos ex eis.ꝛ ſpūalē q̄ꝫtum ad edoctos ab eis. Apud hebreos enī ô quib⁹ fuit auctor iſte.doctor alicui⁹ dr̄ ſicut pr̄ ei⁹. vn̄ dic̄ apl's.i. Corī. 4. In xp̄o ieſu per euangeliū ego vos genui.i.ꝑ ꝑdicationē euāgelij.

pectatione pacis ꝑfecte q̄ dabit̄ i reſurrectōe: n Et no.eo.viuet ꝑ bonā famā cōtinuatā. o Sapiam ipſoꝝ nar.ppl'i.ad iformatōē; moꝝ. p Et lau.eoꝝ nun.eccl'ia.i.eoꝝ exempla nō ſolū nunciētur in ſecreto.ſ; et in publico. q Enoch. Hic ꝯn̄r ponit̄ laus patꝝ ſpecial'r ad ꝑſonas aliq̃s deſcēdēdo.ꝛ p̄ ad patres legē ꝑcedentes.ſecundo ad partes tp̄e legis exiſtētes.ca.ſe. Igit̄ icipit ab enoch.eo q̄ ꝓpter ſanctitatē ſingularē trāſlatus eſt.fuit enī miſſus viuus ad paradiſu; terreſtrē.ꝛ h̄ eſt qđ dicit:Enoch placuit ꝛc̄.ide tn̄ reditur⁹ eſt circa finē mūdicū helia ad ꝑdicandū ꝯtra antixp̄ꝫ.ideo ſubdit̄.

b Multā gl'iaꝫ.i. multa opa gl'ioſa. c Fec̄ dn̄s.ꝑ viros iſtos. d Magnificentia ſua.i.largitate ſua. e A ſecu.do.in po. ſuis.i. v̄tutib⁹ ꝓprijs a dō ſibi tn̄ collatis. vn̄ filij heth dixerunt ad abrahā: gen̄.z3. Princeps dei es apd̄ nos. f Homies ma.v̄tute. Tp̄e enī dilunij fuer̄t hoīes magni corꝑe.ſ.gigātes.Gen̄.6.ſ; erant parui v̄tute aut nulli.nā erāt moribus incōpoſiti. g Et pru.ſua ꝑditi.nam prudētia eſt auriga v̄tutū. h Nunciātes in ꝓphis.i.in ꝓphaꝝ ſcripturis. i Dignitatē ꝓpharū.i.q̄ d; exhiberi ꝓphis.ꝛ h̄ v̄ificat̄ de ſtudioſis in ſcripturis ꝓphaꝝ.quales fuerūt plimi de qb⁹ īfra ꝓſequit̄.

Et parētes nr̄os i generatōe ſua. Multā gl'iā fecit dn̄s magnificētia ſua a ſcl'o. Dominātes i ptātibus ſuis:hoīes magni virtute:ꝛ prudētia ſua ꝑditi:nūciantēs i ꝓphet̄ dignitatē ꝓphaꝝ:et iperātes i p̄nti pplo:ꝛ v̄tute prudētie pplis ſcīſſima verba. In pueritia ſua regrētes modos muſicos ꝛ nārrantes carmina ſcripturaꝝ. Hoīes diuites i virtute:pulchritudinis ſtudiū hn̄tes:pacificātes i domib⁹ ſuis. Oēs iſti i generatiōib⁹ gēt̄ ſue glōriā ādepti ſūt:ꝛ i dieb⁹ ſuis hn̄tur i laudibus. Qui de illis nati ſūt:rēliq̄rūt nomē nārrādi laudes eoꝝ. Et ſūnt quoꝝ n̄ ē memoria. Perierūnt q̄ſi q non fuerit ꝛ nāti ſūt q̄ſi nō nati:et filij ipſoꝝ cū ipſis. Sꝫ illi ūiri miſericordie ſūt:qūoꝝ pietates nō defuerūt. Et cū; ſemine eoꝝ ꝑſeuerat bona hereditas ſcā:nepōtum eoꝝ. Et i teſtamēt̄ ſtetit ſemē eorū:ꝛ filij eōꝝ ꝓpt̄ illos ūſq; i etnū manēt. Sēmē eoꝝ ꝛ gl'ia eoꝝ nō dereliquet̄. Corporā ipſoꝝ i pace ſepulta ſūt:ꝛ nōmē eoꝝ viuet i gn̄atione ꝛ gn̄ationem. Sāpiam ipſoꝝ narrēt ppl'i:et laudē eoꝝ nūciet eccl'ia. Enōch placuit deo:ꝛ trāſlat⁹ ē i paradiſū:ūt det gētib⁹ ſapiam. Nōe iuēt⁹ ē ꝑfēs iuſt⁹: et i tp̄e iracūdie:fcūs ēſt recōciliatio. Ideō dimiſſū eſt reliquū t̄re:cū fcm̄ ē diluuiū. Teſtamēta ſcl'i poſitā ſūt apud illū:ne deleri poſſit diluuio oīs caro. Abrahā magn⁹ pr̄ multitudinis gētiū:ꝛ nōn eſt inuentus ſimilis illi in gloria. Qui cōſeruauit legem excelſi:et fuit i teſtamēto cū illo. In carne eiūs ſtare fecit teſtamētū:et i tentatione iuentūs eſt fidelis. Ideo iureiurādo dedit illi gloriā i gente ſua:creſcēre illū q̄ſi terre cumulū:ꝛ vt ſtellas exaltare ſemen ei⁹: ꝛ hereditare illos a mari vſq; ad marē:ꝛ a flumine vſq; ad terminos t̄re. Et iſaāc eodē mō fecit: ꝓpt̄ ābrahā pr̄e; ei⁹. Bn̄dictiōnē oium gētiū dedit illi dn̄s:ꝛ teſtāmētū ſuū ꝯfirmaūit ſuper caput iacob. Agnūit ēū i bn̄dictōib⁹ ſuis:ꝛ dedit illi hereditatē:et diuiſit illi ꝑtē i tribub⁹ duodecim.

r Ut det gētibus ſapiaꝫ.antixp̄i ꝑfidiā detegēdo.ꝯn̄r ſubditur de noe.d. s Noe inuen.eſt ꝑfe.iuſt⁹.ſic̄ dr̄ Gen̄.6. Noe vir iuſt⁹ atq; ꝑfectus ꝛc̄. t Et i tp̄e ira.q̄ dn̄s puniēs hoīum peccata.miſit diluuiū ſuper terrā. v Factus eſt recōciliatio.i.cauſa recōciliatōis diuine.ſic̄ dr̄ Gen̄.8. Obtulit holocauſta ſuꝑ altare odoratuſq; eſt dn̄s odorē ſuauitatis ꝛ ait ad eū: Nequaq̄ꝫ maledicā terre ꝛc̄. x Idō di.eſt reli.terre.i.octo perſone ad multiplicandū gen⁹ humanū ſuꝑ terraꝫ: y Teſtā ſeculi.i.ꝓmiſſiones de ſeculo ꝑ diluuiū nō delēdo. z Poſita ſūt apud illū.vt p; Gen̄. 9. Hoc eſt ſignū federis: qđ do iter me ꝛ vos ꝛc̄. a Abrahā. Hic ꝯn̄r ponitur laus virtutū abrahe. cū dr̄:Abrahā magn⁹ pr̄ multitudinis gētiū.ꝑꝑ h̄ vocatus eſt abrahā.vt h̄r Gen̄.17. Eſt enī pr̄ oiu; fideliū qui fuerūt p⁹ ipm̄. b Et nō eſt iuen.ſi.illi in gloria.i.in oꝑe virtuoſo. ꝛ hoc q̄ꝫtū ad dno.ſ.q̄ꝛ primus fidē vni i⁹ d̄publice ꝑdicauit poſt diluuiū ppl'is ad idolatriā d̄clinātib⁹.ꝛ in hoc q̄ filiū ſuū vnigenitu; dilectū tā ꝓmpte voluit imolare.vt ipleret dei ꝑceptū:Gen̄.zz. c Qui cōſer.le.excelſi.legē.ſ.naturalē mēti humane ipreſſā. d Et fuit i te.cū illo.nā dn̄s pepigit fedus cū illo:Gen̄.15. e In car.ei⁹ ſta.fecit teſtm̄.i.circūciſionem: Gen̄.17.q̄ eſt ſignū diſtinguēs iſrl' a gētilib⁹. f Et in tētatione.q̄ꝛ de⁹ tētauit eū:Gen̄.zz.vt oſtēderet alijs obediētiā ei⁹. g Inuentus eſt fidelis.i.obediēs ꝓmpte.vt dcm̄ eſt. h Idō iureiurando de. illi glo.in gē.ſua.ſicut ibidē ſubdit̄:Per memetipm̄ iuraui dicit dn̄s q̄ꝛ feciſti rē hanc ꝛ nō pepciſti filio tuo vnigenito ꝓpter me:bn̄dicā tibi ꝛ multiplicabo ſemē tuū ſicut ſtellas celi.ꝛ ſicut harenā q̄ eſt in littore maris ꝛc̄.idō ſubdit̄. i Creſcere illum ꝛc̄.ꝛ hereditare illos a mari ꝛc̄. Iſti ſunt quatuor termini terre ꝓmiſſiōis.ſ.mare mediterraneū ab occidente:ꝛ mare mortuu; ab oriente.fluui⁹ euphrates ab aqlone:ꝛ deſ̄tū egypti a meridie. k Et iſaac. Hic ꝯn̄r ponit̄ laus virtutis iſaac ꝛ iacob filij ſui.cū dr̄:Et iſaac eodē mō fecit.i.bn̄dixit cum eidē ꝓmittēdo qđ ꝓmiſit abrahā. l Propter abra.pa.ei⁹.i. ꝓpter merita ei⁹.ꝛ ēt ꝓpter merita iſaac qui fuit imitator paterne virtutis. m Bn̄dictionē oi.gē.de.illi dn̄s.i.fecit eū gr̄oſu; in cōſpectu oiu; gētiū iter quas habitauit.intantū q̄ oēs iprecabant̄ ſibi bonu; vt exponunt aliq. Sꝫ ꝯ h̄ videt̄ qđ dr̄ Gen̄.z6.q̄ iſaac dixit abimelech ꝛ his q venerāt cu; eo:Quid veniſtis ad me hoiem quē odiſtis ꝛ expuliſtis a vobis:ꝑꝑ hoc aliter exponendu; eſt:Bn̄dictionē oium gētiū ꝛc̄.ſ. dedit illi ꝛ nō iſmaheli.vt xp̄s ex eo naſceret̄ in q̄ bn̄dicerent̄ oēs gētes terre. n Et teſta.ſuū.i.pactū qđ fecit ad abrahā. o Cōfirmauit ſu.ꝛc̄.ꝛ nō ſuꝑ caput eſau.l; iſaac p̄ voluerit facere ꝯtrariu;. Gen̄. 27. p Agnouit eu; ꝛc̄.i.approbauit eu; tāq̄ꝫ dignu; ſuis bn̄dictionib⁹.ſic̄ approbauerat abrahā ꝛ iſaac Gen̄.z8. Terrā in q̄ dormis tibi dabo ꝛ ſemini tuo.ꝛ ſeq̄t̄:Et benedicent̄ in te ꝛ i ſemie tuo cuncte trib⁹ terre. q Et di.illi ꝛc̄. Terra.n.ꝓmiſſa abrahe iſaac ꝛ iacob fuit diuiſa i duodeci ꝑtib⁹.iz.tribub⁹ ex.iz.filijs iſrl' d̄ſcēdētib⁹ vt h̄r

k Et ipe.in p̄nti ppl'o.ſ. dauid machabei ꝛ pl'es alij. l Et vir ſue pru.ꝛc̄.ſupple nunciantes. m In pue.ſua.ſic hn̄t libri correcti. n Regrētes modos muſicos.nō ad diſſolutionē:ſ; ad deuotionē.ſicut p; de dauid:qui laudes diuinas a ſua iuuētute canebat in cithara. o Et nar.car.ſcripturaꝝ.i.pſalmos ꝛ cātica metrice cōpoſita. p Hoīes diui.in virtute.virtutes enī vere diuitie ſūt.q̄ꝛ violenter auferri nō poſſūt. q Pulchritudīs ſtu.hn̄tes.i.legis ꝛ ꝓphetaꝝ.quoꝝ ſtudiū eſt valde pulchꝝ. r Pacificātes i do. ſuis.i.in familijs ꝛ hoīb⁹ ſibi ſubiectis. s Oēs iſti in ge. gen. ſue.i.īter gētes gn̄atōis ſue. t Gl'iam:bone fame. v Adepti ſūt.ꝑ oꝑa ſancte vite. x Qui de illis. Hic ꝯn̄r ponit̄ laus patrū in filijs ſuis eſt enī fili⁹ de ſu h̄a pr̄is.idō laus patꝝ redūdat in filios.ꝛ ecōuerſo.dicit igit̄:Qui de illis nati ſunt.mores patꝝ imitantes. y Reliq̄rūt nomē.bonū. z Narrādi lau.eorū.ad iformationē moꝝ.ꝛ ꝑ oppoſitū ſubdit de malis. a Et ſūt quoꝝ nō eſt memoria.in bono. b Perierūt q̄ſi q nō fuerint.nihil boni poſt ſe relinquētes. c Et nati ſūt q̄ſi nō nati. na coꝝ natiuitas alijs nō ꝓfuit.ſ; magis nocuit. d Et fi. co. cū ipſis.perierūt.eo q̄ imitatores paternoꝝ ſceleꝝ fuerunt. e Sꝫ illi vi.mi.ſū.i.miſericordes ꝛ dei mīa digni. f Quorum pie.nō defuerūt.alias defecerunt.erga idigētes. g Et cū ſemi.eo.ꝑſe.bo.hereditas.i.ꝓmiſſiōis terra in qua māſerūt iudei q̄ꝫdiu ſeruauerūt mādata dei. Uel hereditas eterna q̄ ꝑmanet in ſpe certa obſeruantib⁹ diuina mandata ꝛ q̄ in ꝓmiſſiōe facta abrahe.Gen̄.15.ca.fuit ꝑncipal'r itellecta.ſicut ibidē diffuſius declaraui. h Nepotū eoꝝ ꝛc̄.deo firmiter obediēdo. i Et fi.eoꝝ ꝑꝑ illos.ſ. ꝓpter merita ipſoꝝ patrū. k Uſq; in eter. manēt.ſ.hereditas ꝑdicta. Et ex hoc videt̄ q̄ ꝑncipal'r itelligit̄ de hereditate btōꝝ vt dcm̄ eſt. l Semē eo.ꝛ glo.ꝛc̄.q̄ꝛ remanebit in memoria bonoꝝ. m Corꝑa ipſo.in pa.ſe.ſūt.i.in ex

Joſue.18 Et ſic q̄libet tribꝰ habuit partē ſuā. a Et ꝯſer.illi ho.miſericoꝛdie.i.filios ſuos duodecī p̄riarchas q dicunt̄ hoīes mīe.i.hoīes mīam cōſecuti a deo de ioſeph vēditione. b Inueniētes grām in ocu.oīs car.inuenerūt enī grāʒ i ꝯſpectu pharaōis ⁊ egyptioꝝ:geñ.47.

Dilectus a deo. Hic ponit̄ laus patꝝ q fuerunt Cap.XLV. in tpe legis date.⁊ p̊ laus patꝝ q p̄ceſſerūt terre ꝑmiſſionis ingreſſū.2°.eoꝝ qui igreſſi fuerūt.⁊ ēt poſt igreſſū.ca.ſeq̄nti.Circa p̄mū icipit a moyſe q ſub deo fuit legiſlatoꝛ.d.Dilectꝰ a deo ⁊ hoībꝰ moyſes.Fuit enī moyſes a pueritia ſic gr̄oſus vt eſſet diligibilis oībꝰ.ꝑꝑ qđ filia regis ipſū i filiū adoptauit.Exo.2. d Cuiꝰ me.in bñ.eſt.i.in oī bono
e Similē illū fe.⁊c̄.vidē do diuinā eſſētiā.ſicut dicit Augꝰ ad Paulinuʒ de vidēdo deū. f Et magni.eū in ti.ini.i.egyptiorū.iter q̊s fuit magnꝰ valde.Exo.11. g Et i ver. ſu.mōſtra placauit.qꝛ plage egypti mōſtruoſe ceſſauerūt ad eiꝰ orōnē vt pʒ Exo.6.7.⁊.8. h Glifi cauit illū i cō.re.ſ.pharaonis regis egypti.⁊ ſeō ⁊ og.Nu.21. i Et iuſ.illi co.po.ſuo.i mōte ſynai vbi ppl's loq̄ntē dn̄m audiuit:Exod.20. k Et oñdit illi glīaʒ ſuā.i viſione p eſſētiā.vt dcm̄ eſt.
l In fide.i.i fidelitate fuit enī valde fidelis.
m Et le.ipſiꝰ.vñ dr̄ Nu.12.Erat enim moyſes vir mitiſſimꝰ ſup oēs hoīes q morabant̄ in terra.
n Scm̄ fecit illū.i.mundū ⁊ firmū. o Et ele. eū ex oī carne.ad educendū filios iſrl' de egypto.⁊ vt eſſʒ legiſlatoꝛ vetl.te.
p Audiuit enī eū ⁊c̄.deprecantē pꝛo relaxatiōe pcti iſrl' in fabꝛicatiōe vituli. Exo.32. q Et idu.il. in nube.Exo.24. r Et de.illi coꝛ ad p̄cepta.dei ope adiplēda ⁊ alijs docēda. s Excelſū.Hic 2°

Et conſeruauit illi hoīes miſericoꝛdie: inuenientes grām i oculis omnis carnis. XLV.

Dilectꝰ deo ⁊ hoībꝰ moyſes:cuiꝰ memoꝛia i bñdictōe ē. Silēʒ illū fecit i glīa ſcōꝝ: ēt magnificauit eū i timoꝛe inimicoꝝ:ēt i ꝟbis ſuis mōſtra placauit. Glificauit illū i ꝯſpectu regū ēt iuſſit illi coꝛā pplo ſuo:ēt oñdit illi glīā ſuā. In fidē ⁊ lenitāte ipſiꝰ ſcm̄ fēcit illum:⁊ ēlegit eū ex oī carne. Audiuit.n.eum ⁊ vocē ipſiꝰ:ēt iduxit illū i nubē. Et dedit illi coꝛ ad p̄cepta:⁊ legē vite ⁊ diſcipline docere iacob teſtm̄ ſuū: ⁊ iudicia ſua iſrael. Excelſū fecit aarō frēʒ ſuū:⁊ ſilēʒ ſibi dē tribu leui. Statuit ei teſtm̄ ētnū:⁊ dedit illi ſacerdotiū gētꝭ:⁊ btificauit illū i glīa. Et circūcixit eū zona iuſticie:⁊ iduit eū ſtolā glīe:⁊ coꝛonauit eū i vaſis ꝟtutꝭ. Circūmpedes:⁊ femoꝛalia:⁊ humerale poſuit ei:ēt cixit illū tintinabulis aureis plimis i gyro:dāre ſonitū in iceſſu ſuo:auditū facere ſonitū i tēplo i mēmoꝛiam filijs gētꝭ ſue. Stolam ſcāʒ auro ⁊ hyacītho ⁊ purpura:ōpꝰ textile:viri ſapientꝭ iudiciō ⁊ veritate pꝛediti. Toꝛtō cocco opus artificꝭ:gēmis p̄ciō

ponit̄ laus aarō.⁊ diuidit̄ in tres partes.qꝛ p̊ agit̄ de eiꝰ electiōe.2°.de eiꝰ cōſecratione.ibi:Cōpleuit.3°.de eiꝰ ꝓuiſione.ibi:Et addidit.Circa pꝛimū dr̄:Excelſū fecit dn̄s aaron fratrē ſuū.Fuerūt enim ambo filij amrā.Exo.6. t Et ſilēʒ ſibi.in eductōe ppl'i de egypto.⁊ ſignis faciēdis in terra egypti. v De tri.leui.de qua erat amrā pr̄ eoꝛum. Exo.2. x Statuit ei te.eter.i.pactū ſacerdotij qđ dr̄ eternū inq̄ʒtuʒ ſignificabat ſiue figurabat ſacerdotiū xp̄i qđ ē eternū. y Et bea.il. in glīa.i.btm̄ fecit eū dici pꝛo glīa ſacerdotij. z Et cir.eū ȥona iu. .i.baltheo diuerſis coloꝛibꝰ facto.q dr̄ ȥona iuſticie.qꝛ reſtringebat veſtes ſacerdotales.ſicut iuſticia legis modos ioꝛdinatos. a Et in. eū ⁊c̄.i.tunicā hyacinthinā q̄ erat honoꝛabilis valde. b Et coꝛo. eū in va.virtutis.i.oꝛnamētis q̄ apud hebꝛeos freq̄nter vaſa noīant̄. Coꝛona ꝟo aarō erat mitra in qua pēdebat lamina facta,hn̄s iſculptū nomē dn̄i teragrāmaton ꝟtuoſū. c Circūpedes.i.ſādalia. d Et femoꝛalia.linea. e Et humerale.i.ſuꝑhumerale in quo erant duo lapides onychini. f Poſuit ei.i.diſpoſuit ad eiꝰ oꝛnatū. g Et cinxit eū tintina.aureis.q̄ poſita erāt in circuitu iferioꝛis partis tunice. h Dare ſonitū ⁊c̄.ad rememoꝛandū ꝙ lex data fuit in buccine ſonitu:Exo.20.iō ſubdit̄. i In memo.filijs gē.⁊c̄.i.rōnale quod erat in ſacerdotis pectoꝛe. k Opꝰ textile ⁊c̄.ſ.beſeleel. l Iudicio ⁊ ꝟitate p̄diti.i.pleni diſcretiōe ⁊ ꝑitia artis:Exo.35.Ecce vocauit dn̄s ex noīe beſeleel filiū vri.ipleuitq̄ʒ eū ſpū ſapie ⁊ itelligentie oiq̄ʒ doctrina ad excogitandū ⁊ faciēdū opꝰ. m Toꝛto cocco.i.filo rubeo.Erat enī rōnale textū ex quatuoꝛ filis.ſ.aureo:hyatinthino:purpureo:⁊ coccineo. n Gēmis p̄cioſis fi.Erāt enī in eo duodeciʒ lapides p̄cioſi inſculpti noībꝰ.12.tribuū iſrl'. o In ligatura auri.nā illi lapides erāt auro icluſi. p Coꝛona aurea. qđ ſuꝑ dcm̄ eſt bꝛeuiter:Coꝛonauit eū in vaſis ꝟtutis.exponit̄ h̄ magis diffuſe.⁊ pʒ ex p̄dictis lr̄a.hoc excepto. q Suꝑ mitrā eiꝰ.nā ibi dcm̄ eſt ꝙ pēdebat a mitra.qđ videt̄ eſſe cōtrariū.vtrūq̄ʒ tn̄ eſt veꝝ.nā poſita mitra lamina ponebat̄ deſuꝑ.ita qđ pars eius ſuꝑioꝛ erat ſuꝑ mitrā.⁊ pars eiꝰ iferioꝛ a mitra depēdebat ſuper pōtificis frōtē. r Vſq̄ʒ ad oꝛiginē.i.vſq̄ʒ ad extremū terre.

ſis figuratꝭ i ligātura auri:⁊ opere lapidarij ſculptꝭ i memoꝛiā:ſʒ numeꝝ tribuum iſrl'. Coꝛona aurea ſuꝑ mitrā eiꝰ expꝛeſſa ſigno ſcitatꝭ: glīa honoꝛis ⁊ opꝰ virtutꝭ:deſiderio oculoꝝ oꝛnata. Sic pulchꝛa añ ipʒ nō fuerūt talia:vſq̄ʒ ad oꝛiginē. Non eſt idutꝰ illa alienigena aliq̄s:ſʒ tm̄ filij ipſiꝰ ſoli ⁊ nepotes eiꝰ ꝑ omne tp̄s. Sacrificiā ipſiꝰ ꝯſūmata ſunt igni quotidie. Cōpleuit moyſes manꝰ eiꝰ:ēt vnxit illū oleo ſcō. Fcm̄ ēſt illi i teſtamētū ētnū:⁊ ſemini eiꝰ ſicut dies celi fūgi ſacerdotio:ēt hr̄e laudē: ⁊ glificāri populū ſuū i noīe ſuo. Ip̄m ēlegit ab oī viuēte:offerre ſacrificiū deo:icēſūʒ ⁊ bonū odorē i memoꝛiā placāre ꝓ pplō ſuo Et dēdit illi i pꝛeceptꝭ ſuis poteſtatem:in teſtamēntis iudicioꝝ: dōcere iacob teſtimōnia:⁊ i lege ſūa lucem dare iſrael. Quiā contra illum ſteterūt alieni:⁊ ꝓpter iuidiam circūdederunt illū hoīes i deſerto q̄ erant cū dathan ⁊ abiron:⁊ ꝯgregatio choꝛe i iracūndiā. Vidit dn̄s dēus ⁊ nō placuit illi ⁊ ꝯſūmpti ſunt i ipetu iracundie. Fēcit illis mōſtra:⁊ cōnſumpſit illos i flāmma ignis. Et ād didit aaron gloꝛiam:⁊ dēdit illi

exꝑmit̄ tn̄ h̄ oꝛiēs. qꝛ magl' diſtat a deſerto in quo fuerūt fctā iſta q̄ʒ occidēs terre hītabilis.
s Nō eſt idutꝰ illa alienigena aliq̄s.a ꝓgenie aaron.
t Sacrificia ipſiꝰ cō.⁊c̄.i.cōſumpta. Quotidie.nā ſemꝑ mane ⁊ veſꝑe offerebat̄ holocauſtū. qđ dicebat̄ iuge ſacrificiū. v Cō pleuit moyſes. Hic ꝯñr agit̄ de ꝯſecratione aaron.cū dr̄: Compleuit moyſeſ manꝰ eius.i.cōſecrauit: x Et vnxit eū oleo ſcō. vt hēt̄ diffuſe Leuit.8.
y Factū eſt illi i te. eter.exponat̄ vt.ſ.
z Et hr̄e laudē.i.officiū laudādi deū. ꝓut cōpetit ꝑſone cōi. a Et glifi. ppl'in ſuuʒ ⁊c̄.i.dei. Sūmus enī ſacerdos i noīe dn̄i tetragrāmaton bn̄dicebat ppl'ʒ. b Ip̄m elegit ab oī viuēte offer.ſa.deo. tanq̄ʒ pōtifex ſūmus.alij nāq̄ʒ ſacerdotes bene offerebant aliq̄ ſacrificia. c In cenſū ⁊ bo.⁊c̄.fidei ⁊ deuotōis abꝛahe ⁊ alioꝝ patruʒ.
d Placare.i.ad placandū deū. e Pꝛo pplo ſuo.pctōꝛe. f Et dedit illi ⁊c̄.diſcernēdi iter ſanctū ⁊ ꝓphanū.lepꝛā ⁊ nō lepꝛā. g In teſtis iudicioꝝ.nā que alijs iudicibꝰ dubia videbant̄.referebātur ad ſummū ſacerdotē vt eiꝰ ſnīa iuiolabil'r teneret̄:Deut°.17.
h Docere iacob.i.ppl'm iſrl' denoīatuʒ a iacob q alio noīe vocat̄ iſrael. i Teſtimonia. Licet āt oīa p̄cepta dei dicantur teſtimonia.inq̄ʒtum eoꝝ veritas eſt miraculis teſtificata.tn̄ illa etiā quibꝰ addit̄ p̄miū vel pena.ſicut dr̄ Deut.28.Si audieris vocē dn̄i dei tui.faciet te excelſioꝛē cunctis gētibꝰ.dicunt̄ ꝓpꝛie teſtimonia.qꝛ ſunt quedā ꝓteſtatiōes diuine iuſticie p̄miātis bonos: ⁊ malos puniētis. k Et in le.ſua ⁊c̄.dubia declarando.vt dictū eſt. l Quia cōtra illuʒ ſtete.alie.a gn̄e ſacerdotali.ſ.choꝛe ⁊ eius ꝯgregatio.Nu.16. m In iracundiā.ſ.dei ꝓuocataʒ. ideo ſubdit̄. n Vidit dn̄s.rebellionē eoꝝ oculo ſue iuſticie.
o Et cōſumpti ſunt.abſoꝛbuit enī eos terra ⁊ deſcēderunt viui in ifernum.ideo ſubditur. p Fecit illis mōſtra.percutiēdo eos inſolita plaga: q Et conſumpſit illos.qui fauerunt choꝛe ⁊ eius ſequacibus. r In flamma ignis.ſicut ibidē ſubdit̄: ꝙ aaron cucurrit ad multitudinē quam iā vaſtabat incendiuʒ.
s Et addidit. Hic ꝯñr agit̄ de ipſius aaron ꝓuiſione:Nā tribus leuitica hereditatem ſicut alie tribus nō habuit.ꝓpter quod deus aliter de victu ſacerdotibus ⁊ leuitis ꝓuidit.dicit igitur.Et addidit aaron gloꝛiam.in virge ſue floꝛitione ad confirmationem ſacerdotij pꝛo ſe ⁊ ſuo ſemine:Numeri.17. t Et dedit illi hereditatem.⁊ que ſit illa ſubditur.

Deū aūt nō dereliquet miſericordiā ſuā τ nō corrūpet nec delebit opa ſua: neq̄ꝫ pdet a ſtirpe nepōtes electi ſui: τ ſemen eiꝰ q diligit dn̄ꝫ nō corrūpet. Dedit aūt reliquū iacob τ dauid de ipſa ſtirpe. Et finē habuit ſalomō cū prib⁹ ſuis. Et dereliqt poſt ſe de ſemine ſuo gent ſtulticiā: τ iminuta prudētia roboā q auertit gētē ɔſilio ſuo: τ hieroboā filiū nabath q peccare fec̄ iſrl' τ dedit viā peccādi ephraiꝫ: τ pl'imā redūdauerūt pctā ipſoꝝ. Valde.n. auterūt illos a t̄ra ſua. Et q̄ſiuit oēs neqtias ūſq̄ꝫ dū pueniret ad illos defēſio: τ ab oib⁹ pctis liberauit eos.

E T ſurrexit helias ppħa q̄ſi ignis: et v̄bū ipſi⁹ q̄ſi facula ardebat. XLVIII. Qui idurit i illos famē τ imitātes illū iuidia ſua pauci fci ſūt. Nōn.n.poterāt ſuſtinere p̄cepta dn̄i. Verbō dn̄i ɔtinuit celū: τ deiecit a ſe ignē t̄re. Sic amplificatus ē helias i mirabilib⁹ ſuis. Et quis pōt ſilr gl'iari tibi? Qui ſuſtuliſti mortuū ab iferis de ſorte mortis i v̄bo dn̄i dei: qui deieciſti reges ad pniciē: τ ɔfregiſti facile potētiā ipſoꝝ: τ glioſos de lecto ſuo. Qui audis i ſyna iudiciū: et i oreb iudicia defēſionis. Qui vngis reges ad pniaꝫ: τ pph̄as fac̄ ſucceſſores poſt te. Qui recept⁹ es i turbine ignis in curru equoꝝ igneoꝝ: q iſcript⁹ es i iudicijs tēpoꝝ lenire iracūdiā dn̄i: cōciliare cor pr̄is ad filiū τ reſtituere trib⁹ iacob. Beati ſūt q te viderūt: et i amicitia tua decorati ſūt. Nā nos vita viuim⁹ tm̄: poſt mortē āt nō erit tale nomē nr̄ꝫ. Helias q i turbine tect⁹ ē: τ i heliſeo cōplet⁹ eſt ſpūs ei⁹. In dieb⁹ ſuis nō ptimuit pricipē: τ potētia nemo vicit illū. Nec ſupauit illū v̄bū aliqd τ mortuū pphetauit corpus eius. In vita ſua fecit mōſtra: τ i morte mirabilia operatus eſt. In oibus iſtis nō penituit ppl'us τ nō receſſerūt a pctis ſuis vſq̄ꝫ dū abiecti ſūt de t̄ra ſua: τ diſperſi ſūt i oēꝫ terrā: τ relictā ē gēs ppauca: τ pricepſ i domo dauid. Quidā ipſoꝝ fecerunt qd placeret deo: alij āt multa ɔmiſerūt pctā. Ezechias muniuit ciuitātē ſuā: et idurit in medium eius aquā: τ fodit ferro rupē: τ edificauit ad aquaꝫ

merita dauid remāſerūt filio ſalomonis dūe tr ibus. ſequitur.
a Deus aūt nō dere.mi.ſuā. erga dauid pgeniē. iō ſequitur.
b Neq̄ꝫ pdet a ſtirpe.regia. c Nepotes ele.ſui.ſ.dauid quē elegit ad regimē.1.Reg.16 cetera patēt ex dictis. d Et finē habuit. Hic ponit roboā τ hieroboā vitupatio.cū dr̄: Et finē habuit ſalomō.3.Reg.11. e Et dere.poſt ſe τc̄.i.roboā filiū ei⁹ ſtultū. f Qui auertit gē.ɔſi.ſuo.relinq̄ns eni ɔſilium ſenum τ adherēs cōſilio iuuenū q ſecū nutriti fuerāt: rn̄dit pplo fatue τ dure.d. Pr̄ me⁹ cecidit vos flagellis.ego aūt cedam vos ſcorpionibus. pp qd receſſerūt ab eo decē trib⁹.3.reg. 12. g Et hieroboā filiū na.τc̄. per idolatriā vt dcm̄ ē.
h Et dedit vi.τc̄.i. ſuis ſucceſſorib⁹ co q ad idolatriā itroduxit pm⁹. i Et plu.redū.pe.ipſoꝝ. abyſſus eni abyſſū iuocat.iō ex idolatria declinauerūt ad vitia multa et enormia. k Valde eni auerterūt illos τc̄.i.iſta peccata enormia fecerūt illos captiuari lōge a terra ſua.4.reg. 18. l Et q̄ſiuit oēs ne.trib⁹ ephraī ad iſtinctus hieroboā. m Vſq̄ꝫ dū pue.τc̄.i.licētia cyri regis pſaꝝ vt poſſent redire libere in iudeā: q licentia fuit publicata. nō ſolū i babylonia ſꝫ ēt in regno pſaꝝ τ medoꝝ in qb⁹ regnabat cyr⁹. primi Eſdre.p.Et in illis terris erāt multi d regno iſrl' captiuati ſicut pꝫ de thobia: q fuit captiuat⁹ in niniue: τ gabellus in rages ciuitate medoꝝ: vt hr̄ Thobie p. n Et ab oib⁹ pctis.i.a captiuitate eis iducta p ſuis pctis. o Liberauit eos.ipſe cyr⁹ q̄tuꝫ fuit in ſe: tn̄ pauci de decē tribub⁹ redierūt q2 plures ſatis remāſerūt detēti amore vxoꝝ quas ibi acceperāt τ plis quā genuerāt τ poſſeſſionum q̄s acquiſierāt. pp qd dn̄t hebrei q illi de decē tribub⁹ nō redierūt de captiuitate. q2 qd modicū ē q̄ſi nihil reputat̄. vt hr̄.2.phyſi.
p E T ſurrexit helias. Hic ɔn̄r iterſerit̄ Cap. XLVIII. laus quorūdā pph̄aꝝ. τ p̄ helie. ſcd̄o heliſei. ibi: Helias q τc̄. Circa pmū dr̄. Et ſurrexit helias ppħa q̄ſi ignis.i. ardēs ȝelo dei. vn̄ dixit.3.Reg.19. ȝelo ȝelat⁹ ſū pro dn̄o exercituum τc̄. q Et v̄bū ipſi⁹ τc̄ accendēdo auditores ad amorē diuinū. r Qui idu.i illos fa.i.in regnū.3.Reg.17. s Et imitantes illū τc̄.ſ.ſacerdotes baal qui q̄rebāt p ignē exaudiri in cōſūptione ſui holocauſti. ſicut helias.3.Reg.18. τ q2 nō potuerūt a pplo iterfecti fuerūt. t Nō eni po.ſu.p̄cepta dn̄i.i. ei⁹ reſiſtere voluntati q mortē coꝝ p̄cepit p heliā. v Verbo dn̄i cōtinuit celū. trib⁹ annis τ ſex mēſib⁹ a rore τ pluuia. Jac.5.
x Et deiecit a ſe ignē terre.i.orōnis ſue virtute fecit ignē ad terrā de celo deſcēdere ſup holocauſtū ſuū.3.Reg.18. τ.4.Regū.1. ſup duos qnquagenarios pncipes. y Sic amplificat⁹ ē he.i.declarat⁹ laude dign⁹. z In mi.ſuis.i.in miraculis ad preces eius factis. iō ſubdit̄. a Et qs pōt ſilr glo.tibi.q.d.valde pauci. b Qui ſuſtuliſti mortuū ab iferis.ſ.filiū vidue ſarepꝫtane quē ſuſcitauit a morte. c Qui deieciſti reges ad pniciē .ſ.achab.cui dixit.3.Reg.21. In loco h in quo linxerūt canes ſāguinē naboth: lābent quoq̄ꝫ ſanguinē tuū. Et ochoȝiā.cui dixit 4.Reg.p. Q2 miſiſti nuncios ad ɔſulendū beelȝebub deū acbaron: iō de lectulo ſup quē aſcēdiſti nō deſcēdes ſꝫ morte morieris.
d Et glioſos de le.ſuo.i.duos qnquagenarios pncipes miſſos ad euꝫ ab ochoȝia iacente in lecto ſuo ſup quos fecit ignē deſcēdere. vt dicit̄ ibidē. e Qui audis in ſyna iudiciū.i.ſecretū dei cōſiliū quo ſeptē milia viroꝝ reſeruauerat q nō coluerāt baal: helia tn̄ opinante ſe ſolū fidelē remanſiſſe.3.Reg.19. f Et in oreb iudicia defēſionis.i. diue vltōis qbus dn̄s p̄cepit helie iungi heliſeū in pph̄am. τ aſahel in regē ſyrie: τ iehu filiū namſi in regē iſrl' ad iterfectionē idolatraꝝ.3.Reg.19. g Qui vngi reges ad pniam.i.ad punitionē idolatraꝝ. Et eſt repetitio ei⁹ qd dcm̄ ē de aſahele τ iehu ad maiorē expſſionē. h Et prophetas fa.τc̄.ſ.heliſeuꝫ τ ionā quē ſuſcitauit helias vt p̄dictuꝫ ē. i Qui receptus es.i padiſo terreſtri. k In turbine ignis τc̄.4.Regū.2.
l Qui iſcript⁹ es τc̄.i.venire tpib⁹ an̄ iudiciuꝫ ad detegēdū pfidiā antixp̄i Malach.vlt. Mittam vobis heliā pphetā an̄q̄ꝫ veniet dies dn̄i magnus τ horribilis: vt cōuertat cor patꝝ ad filios τc̄.
m Bti q te viderunt.videtes ſanctā cōuerſationē tuā τ tuā audiētes doctrinā. n Et in amicitia tua τc̄. decore v̄tutū
o Nā nos vi.viui.tm̄.i.i vita pn̄ti hēm⁹ famam.
p Poſt mor.τc̄.ſ.q̄le tuū. q2 nec vita noſtra. nec doctrina. nec facta ſūt tuis ſimilia. q Helias. h ponit̄ laus heliſei. τ ad cōtinuationē cū pte p̄cedēti p̄mittit̄: Helias τc̄.
r Et in he.cō.τc̄.i.donū pphie τ miraculoꝝ.4.Reg.2. Spūs helie requieuit ſup heliſeum.
s In diebus ſuis nō pti. pncipē. vn̄ dixit regi iſrl' 4.Reg.3. Vade ad prophetas patris tui τ matris tue: τ ſequitur ibidē. Si nō vultū ioſaphat regis iude erubeſcerē nō attēdiſſē quidē te neq̄ꝫ reſpexiſſē. pncipes ēt miſſos ad capiendū euꝫ a rege ſyrie nō timuit: ſꝫ in medium ſamarie eos duxit ſuis p̄cibus acriſia pcuſſos.4.Reg.6. t Nec ſuperauit illum v̄bum aliqd.ſ.cōminationis vel adulationis ipm a v̄itate retrahendo. v Et mortuum pphetauit corpus eius.i.ipſum fuiſſe prophetā ſanctuꝫ oſ̄dit. naꝫ mortuus in ſepulchro ei⁹ piectus ſtati vt tetigit oſſa heliſei reuixit.4.Reg.13. x In vita ſua fec̄ mon.i.miracula oſtēſione digna: aquas iordanis diuidendo τ aquas hierico ſanādo: naaman leproſū curādo τ filium ſunamitis ſuſcitādo. τ plura alia que.4.Reg. diffuſe tractantur. y Et in morte mirabilia operatus eſt. nā mortuus mortuum ſuſcitauit vt dcm̄ eſt: τ moriens tribus vicibus ſyriam percutiendā a rege iſrael predixit.4.Regum.13.
z In oibus iſtis τc̄. τ nō receſſerunt e peccatis ſuis.ſ.idolatria τ alijs malis. a Vſq̄ꝫ dum abiecti ſūt de terra ſua. per regē aſſyriorum.4.Reg.18. b Et relicta eſt gēs perpauca.ſ.trib⁹ iuda. beniamin. τ leui. c Et pnceps in domo dauid.ſ.eȝechias in cuius anno quarto decē tribus iſrael fuerunt captiuate. d Quidā ipſoꝝ.ſ.regum iuda. e Fecerunt qd placeret deo.ſ.eȝechias τ ioſias. f Alij autem multa cōmiſerunt peccata.ſ.ioram. achaȝ. manaſſes. τ alij plures. g Eȝechias. Hic reuertit̄ auctor ad loquēdū de regib⁹. τ p̄ de eȝechia. ſecūdo de ioſia. ſequenti cap̄. Prima in duas. q2 p̄ ponit̄ laus eȝechie per ſe. ſecundo ſimul cū laude iſaie pphete ibi: Non eſt cōmemoratus. Circa primum dr̄: Eȝechias muniuit. armis τ victualibus.
h Ciuitatē ſuā.ſ.hierl'm q metropolis erat i regno ſuo. i Et idux. i me.τc̄.ſ.fontē ſyloe quē fec̄ itra ciuitatē fluere. q p⁹ ex̄ fluebat. vt ſic i ciuitate eēt aq̄ copia: τ exercitui regl aſſyrioꝝ penuria. k Et fo.τc̄.i.fodere fec̄. vt flux⁹ fontis hr̄et canalē. l Et edi.τc̄. recipiendaꝫ.

a Puteū.i.piſcinā magnā. b In dieb⁹ ipſi⁹ aſcē.ſennacherib.ad deuaſtādū iudeā. c Et miſit rapſacē.de lachis in hierl'z.4.Reg. 18.⁊ ſubdit. d Et ſuſtulit manū ſuā cōtra illos.eçechie ⁊ ei⁹ pplo cōminando. e Et extulit ma.ſu.in ſyō.cōminando deſtructionez regie domus ⁊ tēpli q̄ erāt in mōte ſyon. f Tūc cōmota ſunt coꝛ: ipſoꝝ.ex magno timoꝛe. g Et inoca.dn̄m.humiliter ⁊ deuote.

h Et ſan.do.de.au.ci.vocē ipoꝝ.qꝛ fecit recedere de iudea regē aſſy- rioꝝ ꝑ regē ethiopie iuadētē regnū ſuū.4.Reg.19. i Nō eſt com:

Hic ponitur ɔn̄r eçechie laus ſimi'⁊ iſaie.cū dicit Nō eſt cōmemoꝛatus.ſ. dn̄s. k Pctōꝝ ipoꝝ ad puniēdū ipſa per regē aſſyrioꝝ. l Sꝫ pur.il. in ma.iſa.i.per iſaiaz pꝛo ipſis oꝛātē ad ezechie pe titionē. m Deiecit ca. aſſyrioꝝ.⁊ ſubdit modū dicēs.Et ɔtriuit illos an gelus dn̄i.qui vna nocte ꝑcuſſit in caſtris aſſyrio- rū.185.milia pugnatoꝝ. ꝑꝑ qđ ſēnacherib fuit cō pl'ſus fugere turpiter ad terrā ſuā.vbi fily pprij in terfecerūt eū.4.Re.19. n Nā fecit eçec.qđ pla. dn̄o.purgādo hierl'm ab idolatria.⁊ imitādo ſacer dotes leuitas ⁊ ppl'm ad diuinū cultuz.2.Paral'. 29.⁊.30. o Et foꝛtiter .i.cōſtanter. p Iuit i via da.pa.ſui.imitando eū in bonis. q Quaz māda.illi iſa.cui humil'r obediuit eçechias. r In die.ipſi⁹.ſ.eçechie. ⁊ ſil'r iſaie. s Retro re.ſol.decē gradib⁹ in ho rologio achaç ꝑ ꝑ̄ces iſa- ie ad poſtl'ationē eçechie t Et ad.regi.eçechie iſa- ias denunciando.ſꝫ de⁹ faciēdo. v Uitā.pꝛo- lōgando eā.15.annis 4. Regū.20.

pûteſi. In dieb⁹ ipſi⁹ aſcēdit ſen- nacherib ēt miſit rapſacē ⁊ ſūſtu- lit manū ſuā cōtra illos: ⁊ extūlit manū ſuā i ſyō: ⁊ ſupb⁹ fcūs ē po tētia ſua. Tūc mōta ſunt coꝛda ⁊ man⁹ ipſoꝝ: ⁊ doluerūt q̄ſi partu riētes mlieres. Et iñocauerīt dn̄z miſicoꝛdē: ⁊ expādētes man⁹ ſu- as extulerunt ad celū: ēt ſcūs dn̄s d̄s audiuit cito vocē ipſoꝝ. Nōn ē ɔmemoꝛat⁹ pctōꝝ ipōꝝ: neq3 d̄- dit illos inimicꝫ ſuis: ſꝫ pūrgauit illos i manu iſaie ſci pphe. Dēie cit caſtra aſſyrioꝝ: ⁊ ɔtriuit illos angelus dn̄i. Nam fēc ezechias qđ placuit deo: ⁊ fōꝛtit' iuit in via dauid pꝛis ſui: quā mandauit illi iſaias ppha magn⁹ ⁊ fidel' i ɔſpe ctu dei. In diebūs ipſi⁹ rētro re- dijt ſol: ⁊ āddidit regi uitā. Spū magnō vidit vltima: ēt ɔſolat⁹ ē lugētes i ſyō vſq3 i ſēpitnū. Oſtē dit fūtura ⁊ abſcōdita anteq̄ eue nirent. XLIX.

Memōꝛia ioſie i ɔpoſitōe odoꝛis fcā: op⁹ pigmēta rij. In ōi oꝛe quaſi mel idulcabit ei⁹ memoꝛia ⁊ ūt muſica i ɔuiuio vini. Ipſe ē directus diuinitus i pnia gētꝫ: ⁊ tulit abomiatōes ipie tatꝫ. Et gubnāuit ad dn̄z coꝛ ipſi⁹ ēt i dieb⁹ pctōꝝ coꝛꝛobōꝛauit pie tatē. Pꝛet' daūid ⁊ ezechiā ⁊ io- ſiam oēs reges pctm̄ cōmiſērūt: nā reliqūerūt legē altiſſimi reges iūda: ⁊ ɔtēpſerūt timoꝛē dei. Dē derūt.n.regnū ſuū alijs ⁊ glīā ſuā alienigene gēti. Incēdērūt electā ſcītatꝫ citatē: ēt d̄ſtas fecerūt vias ipſi⁹ i manū hieremie. Nā māle ꝑ̄ctauerūt illū: q a vētre mr̄is ɔſe- crat⁹ ē ppha: euertere ⁊ eruere ⁊ ꝑdere: ⁊ iteꝝ edificare ⁊ renoua- re. Ezēchiel q vidit ɔſpectū glīe: quā oñdit illi i curru cherubin. Nā ɔmemōꝛat⁹ ē inimicoꝝ i ibꝛe bn̄facre illis q oñderūt rectas vi- as. Et dūodeci pphetaꝝ oſſa pul lulāt de loco ſuo. Nā cōꝛꝛoboꝛa uerūt iacob: ⁊ rēdemerūt ſē i fidē ꝟtutꝫ ſue. Qūō āplificem⁹ zoꝛoba bel: Nā ⁊ ipē q̄ſi ſignū i d̄xtra māu iſrāel. ēt ihꝫ filiū ioſedech: Qūi i diēb⁹ ſuis edificauerīt domū: ⁊ exāltauerūt tēplū ſcm̄ dn̄o: para- tū i glīā ſempitnā. Et neēmias i

Hiere.38. q Nā male trac.illū ⁊c.ſ.hieremiā: de quo dixit dn̄s Hiere.p°.Anteq̄ exires de vtero mr̄is ſcīficaui te ⁊ pphetā in gētib⁹ dedi te.hūc āt male tractauerunt ponētes eū i lacu vbi nō erat aq̄.ſꝫ lutū vt ibi moꝛeret' i āguſtia. r Euertere ⁊ erue re ⁊c.Ad h̄ eni cōſecrat⁹ fuit ppha.vt denūciaret euerſionē ciui tatis ⁊ tēpli ⁊ deſtructionē popl'i ꝑ chaldeos. s Et iteꝝ ⁊c.ꝑ reges ꝑſaruꝫ: ⁊ nō ſolū h̄ pphauit de filijs iſrl'.ſꝫ etiaꝫ de multis alijs gētib⁹ ⁊ regnis. Hiere.pꝛimo.Ecce cōſtitui te hodie ſup gē- tes ⁊ ſup regna: vt euellas ⁊ deſtruas ⁊ diſperdas ⁊ diſſi- pes ⁊ edifices ⁊ plā tes ⁊c.ɔn̄r ponitur laus eçechiel'.cū dr̄. t Eçechiel q vi.⁊c. illā viſio ponit' Eçe chie.ca.p°.q̄ fuit ibi expoſita diffuſe de quatuoꝛ regnis ꝑn cipalib⁹ ⁊ de oībus ꝑ̄ſidēte. v Nā cōme.eſt ⁊c.i.in ver bis pphie ſue: Deu tero.32.Cōcreſcat vt pluuia doctrina mea ⁊c.Eçechiel.n. mala futura ill' gē. tib⁹ q̄ filios iſrl' iniu ſte afflixerāt pphe tauit: ⁊ bona illis q eos miſericoꝛditer ⁊ iuſte tractauerāt vt pꝫ ei⁹ pphiaꝫ in tuēti ſpāl'r a.21.ca. vſq3 ad.33.ɔn̄r po- nit' laus duodecim pphaꝝ ſimul: q̄ꝛuꝫ tn̄ aliq fuerunt an̄ trāſmigrationē ba bylonis: ⁊ aliq poſt .ſ.agge⁹ çacharias ⁊ malachias.ꝑꝑ qđ eo rū laus pōit' h̄ cū eo laudib⁹ q fuerīt tꝑe intermedio.cū dr̄.

x Et duo.pphaꝝ.

x Spū ma.vi.vltima.i.gr̄e tꝑa.nā iſaias de cōceptiōe xp̄i pphetauit.d.Ecce vgo ɔcipiet.Iſa.7.Et de ei⁹ natiuitate.d.Par- uulus natus eſt nobis.Iſa.19.Et de ei⁹ paſſione.d.Ipſe vulneratus eſt ꝑꝑ iniqtates nr̄as ⁊c.Iſa.53. y Et ɔſolat⁹ eſt ⁊c.Eius eni pphetie ſunt ad magnā cōſolationē fideliū vſq3 ad finē mūdi. z Oſtēdit fu.⁊ abſcō.an.euenirēt.vt captiuitatē futurā per regē babylōis ⁊ ei⁹ liberationē ꝑ cyꝝ regē ꝑſaꝝ.Iſa.45.⁊ alia mlt'a valde. Ca.XLIX.

a Memoꝛia ioſie. Hic ponit' laus ioſie regis.cū dr̄: Memoꝛia io ſie in cōpoſitione odoꝛis facta.i.in oī bono. b In oī oꝛe q̄ſi mel idulcabit'.i.ſicut eſt ſuauis ad audiēdū.ita dulcis ad referendū. c Et vt muſi.in cōui.vini.i.ſicut armonia iſtroꝝ muſi coꝝ valde delectat i cōuiuio ſplēdido ⁊ copioſo.ſic delectabilis ē me- moꝛia ioſie. d Ipſe ē ⁊c.nā gētē regni ſui induxit ad pniam d̄ pctis ſuis ⁊ ad cl'tū vni⁹ veri d̄i d̄ſtruēs cl'tū idolatrie.4.reg.23. e Et gub. .i.coꝛ ioſie gubnationē regni total'r oꝛdinauit ad honoꝛē dei. f Et i die.pctōꝝ.i.tꝑe quo regnabat idolatrie pctm̄: eo q̄ pr̄ ſu⁹ amon ⁊ au⁹ ſuus manaſſes fuerūt idolatre maximi. g Coꝛꝛobo.pietatē.i.cul tū dei reſtituit ⁊ firmiter ſtatuit obſeruādū. h Pꝛeter da.Supi⁹ poſite ſunt laudes patꝝ tp̄s trāſmigrationis ꝑ̄cedentiuꝫ.h̄ ɔn̄r ponit' laus eoꝝ q fuerūt tꝑe tranſmigrationis.Circa qđ p° ponit' trāſmigra- tionis ſeu captiuitatis cā.cū dr̄.Pꝛeter dauid ⁊ eçechiā ⁊ ioſiā oēs re- ges.tā iuda q̄ iſrl'. i Cōmiſerūt pcm̄.ſ.idolatrie aliq mō nō enim dauid excuſat' ab alijs pctis.vt a pctō adulterij.homicidij.⁊ pditiōis i facto vꝛie ⁊ a pctō iniuſticie dādo medietatē hereditatꝫ miphiboſeth ſeruo ſuo ſibe: nec eçechias a pctō vane gl'ie.oñdēdo magnificentiam ſuā nucijs regis babylonis. k Nā reli.le.altiſſimi.ſ.dei cui⁹ eſt in finita potētia. l Reges iuda.ſicut reliq̄rant reges iſrl'. m De derūt eni regnū ſuū alijs.d̄merēdo q̄ alijs daret' vtpote babylonijs. n Incēderūt elec.ciui.ſ.hierl'z ad diuinū cultū electā q̄ fuit icenſa ꝑ- pter eoꝝ demerita. o Et deſer.fece.⁊c.nā ciuitate deſtructa nul- lus illuc veniebat. p In ma.hiere.i.ſm ei⁹ pphiaꝫ: qui frequen- ter dixit eis ciuitatē deſtruendam.niſi ſe ſubijcerent regi babylonis

oſſa ⁊c.tū qꝛ ſepulti fuerunt honoꝛifice ad plōgationē bone me moꝛie.tuꝫ qꝛ viſibile ē q̄ ad ſepulchꝛa eoꝝ ſaltē aliq̄ꝝ fiebāt mira cula.ſic dcm̄ ē de ſepulchꝛo heliſei ca.ꝑ̄ce. y Nā coꝛꝛo.ia.i. ppl'ꝫ iſrl' i fide ⁊ moꝛib⁹ ſuis ſcis exēplis ⁊ exhoꝛtatōib⁹. z Et re.ſe a pena ⁊ culpa peccātiū. a In fi.⁊c.i.i fidelitate ꝑ̄dica tiōis ſue de ɔtingētib⁹ nihil omittēbō.⁊ h̄ mō dr̄ Eçech.3. Ipſe qdē i iniqtate ſua moꝛiet'.tu āt aiaꝫ tuā libaſti. b Quō.h̄ po nit' laus patꝝ tp̄s trāſmigratōis ſeq̄ntiū.⁊ 2°.ꝑ modū breuis re- capitulatōis laus q̄ꝛūdā ꝑ̄cedētiū ibi: Nemo nat⁹. Circa p° dr̄. Quō amplificem⁹.i.digne laudem⁹ çoꝛobabel.⁊ ſbdit' rō cuꝫ dr̄ c Nā ⁊ ipē ⁊c.ſ.dei. d Iſrl'.in datiuo caſu.i.ppl'o iſraelitico ad ei⁹ ɔſolationē.Ad itellectū h⁹ ſciēdū q̄ h̄ accipit' d̄ fine aggei pphe.vbi dr̄: In die illa dic' dn̄s exercituū aſſumā te çoꝛobabel fili ſalathiel ⁊ ponā te q̄ſi ſignaculū qꝛ te elegi.ſic fuit ibidē expo ſitū ſꝫ Ra.ſa.ɔ illđ qđ dr̄ de iechonia auo çoꝛobabel. Hiere.22. Uiuo ego dic' dn̄s.qꝛ ſi fuerit iechonias fili⁹ ioachi regꝫ iuda.an nulus i manu dextera mea: i die euellā eū.h̄ āt accipit' ſignū ⁊ ag gei vltio ſignacl'ꝫ ꝑ annulo: eo q̄ ātiqt⁹ lr̄e ꝑ̄ncipū ſuis ānulis ſi- gnabant'.vt pꝫ Heſter.8.Eſt igit' ſēſus ſꝫ Ra.ſa.q̄ ſic iechōias fuit a deo repl'ſus ꝑꝑ ſuā maliciā.ſic çoꝛobabel nepos ei⁹ deo ac- cept⁹ ꝑꝑ ſuā iuſticiā.ſꝫ ſic dcm̄ fuit Aggei vltio ſcriptura illa me li⁹ exponit' d̄ xp̄o: auctoꝛ āt iſte q fuit hebꝛe⁹ vr̄ ſeq expōnē Heb. Pōt tn̄ dici q̄ illa lr̄a Aggei vltio itelligit' d̄ vtroq3: d̄ çoꝛobabel min⁹ ꝑfcē q edificauit tēplū māle: ⁊ ꝑfecti⁹ de xp̄o q edificauit tēplum ſpūale.ſm illud.2.Reg.7.Ego ero illi i pr̄em ⁊ ipē erit mihi i filiū.itell'r d̄ ſalomōe ⁊ d̄ xp̄o ēt ad lr̄aꝫ.ſic dixi diffuſi⁹ ſu- ꝑ eplaꝫ ad Heb.i.ca.vbi hec auc̄tas alla' dcā d̄ xp̄o. e Et ie ⁊c. q fuit ſacedos magn⁹ i reditu captiuitatꝫ babilōice. f Qui.ſ.çoꝛo babel ⁊ ieſus. g In di.⁊c.eā fūdādo tꝑe cyri.i.Eſdre.3. h Et exal.⁊c.nā op⁹ ipeditū ꝑ pl'es ānos reſūpſerīt anno ſcđo darij re- gis ꝑſaruꝫ ⁊ cōſumauerunt anno eius ſexto.i.Eſdre.6.ɔn̄r ponit' laus neemie.cū dr̄. i Et neemias ⁊c.ſupple dꝫ eē apđ bonos

a Qui erexit no.mu.hierl̃z.euerſos a chaldeis. b Et ſtare fecit portas ⁊ ſeras. Neemie.7. c Qui erexit domos nr̃as. qꝛ nõ ſolũ muros hierl̃m reparauit: ſʒ etiã ĩtra muros plura edificia. d Nemo. Hic ꝑ modũ recapitulatõis ponit̃ laus quorũdã patrũ transmigrationẽ ꝓcedẽtiũ. ⁊ ꝑ ipſiꝰ enoch a quo ĩcepit laudare pr̃es in ſpãli.s̃.44.ca. dicit igit̃. Nemo natꝰ eſt i terra q̃lis enoc.ſ.i oĩbꝰ bonis ꝯditõibꝰ. q̃libʒ enĩ ſcũs hʒ aliquã grãʒ ſpãlẽ a deo quã nõ hʒ alius. ſaltẽ in eq̃li ⁊ ſili gradu. ꝑ oĩa: ꝓpter qꝺ de q̃libet cõfeſſore canit eccl̃ia. nõ eſt iuentꝰ ſilis q cõſeruaret legẽ excelſi ⁊c̃. e Naʒ et ipẽ rece. eſt a terra. nr̃e hitatõis ⁊ trãſlatus ad padiſum terreſtrẽ. vt dcm̃ ẽ s̃.44.ca. ꝯñr ponitur laus ioſeph. cũ dr̃. f Et ioſeph qui na. ⁊c̃. i. ad hoc natꝰ eſt vt eẽt princeps fratꝝ ſuoꝝ. ꝑ hoc enĩ cõſeruauit patrẽ ⁊ totã cognationẽ ſuã. Gen.45. iõ ſubditur. Firmamẽtũ gẽtis ⁊c̃. g Et oſſa ipſiꝰ viſitata ſũt. nã filij iſrl̃ recedentes de egypto ea ſecũ portauerũt: Exo.13. Tulit q̃qʒ moyſes oſſa ioſeph ⁊c̃. h Et poſt mortem prophetauerunt: ideſt ioſeph fuiſſe veruʒ ꝓphetã oſtẽderũt. nã h̃ ꝓdixerat Gen̄. vltimo. d. Deus viſitabit vos

memoria ml̃ti tꝑis: qũi erexit nobis muros euſos: ⁊ ſtarẽ fec̃ portas ⁊ ſeras: q ẽrexit domos nr̃as. Nemo natꝰ eſt i t̃ra q̃lis enoch: nã ⁊ ipẽ receptꝰ ẽ a t̃ra. Et ioſeph q natꝰ ẽ hõ: princeps fratrũ: firmamẽtũ gẽtꝭ: rector fratꝝ: ſtabilimẽtũ ppli: ⁊ õſſa ipſiꝰ viſitata ſũt: ⁊ poſt mortẽ ꝓphauerũt. Seth ⁊ ſem apud hoĩes gl̃iã adepti ſũt: ⁊ ẽt ſuꝑ oẽʒ aĩaʒ i origine adã. L.

Simõ õnie filiꝰ ſacerdos magnꝰ: q ĩ vitã ſua ſuffulſit domũ: ⁊ i diẽbꝰ ſuis corroborauit tẽplũ. Tẽpli ẽt altitudo ab ipõ fũdata ẽ: dũplex edificatõ: ⁊ ẽxcelſi parietes tẽpli. In diẽbꝰ ipſiꝰ emanauer̃t putei aq̃ꝝ: ⁊ q̃ſi mare adipleti ſũt ſupra modũ. Qũi curauit gentẽ ſuã: ⁊ liberauit eã a ꝑditõe. Qũi preualuit amplificare ciuitatẽ: q ãdeptꝰ eſt gl̃iã i ꝯuẽrſatõe gẽt: ⁊ igrẽſſũ domus: ⁊ ãtrij amplificãtꝰ ẽ. Qũaſi ſtella matutina i mẽdio nebule.

aſportate vobiſcũ oſſa mea. Cõſeq̃nter ponit̃ laꝰ ſeth filij ade. ⁊ ſem filij noe. cũ dr̃. i Seth ⁊ ſem apud ho. glo. adep. ſũt. virtutis ⁊ ꝓſidẽtie. iõ ſubdit̃. k Et ſu. om. aiaʒ ⁊c̃. i. oẽm hoiem ab adã deſcẽdentẽ. Dicit enĩ h̃ glo. ꝙ iſti duo habuerũt dñiuʒ ſuper oẽs hoĩes ſui tꝑis. ſaltẽ pro aliq̃ parte vite ſue. ſeth añ diluuium ⁊ ſem poſt ipʒ. nõ enĩ eſt viſile ꝙ toto tꝑe vite ſue habuerint dñiuʒ tale: qꝛ nõ ꝑmiſiſſẽt mala ſic augmentari in terra. Ca. L.

l Simõ onie filiꝰ. hic vltimo ponit̃ laus ſimonis onie filij q ſcḋm oẽs hiſtoriographos fuit ſũmꝰ põtifex hebreoꝝ tẽpore ptolemei euergetis regis egypti. illa v̓o q̃ h̃ dicunt̃ de laudibꝰ eiꝰ nõ hñt̃ ex libris ſacre ſcripture tã canonicis q̃ʒ nõ canonicis. q de ipſo nullã vident̃ facere mẽtionẽ. ſʒ dicũt expoſitores aliq huiꝰ libri ꝙ ioſephꝰ eã narrat. ſed vbi nõ dicũt. ꝓpter qꝺ reuolui libꝝ Ioſephi q dr̃ antiq̃tatis iudaice in q̃ ſperabã eã reꝑire: ſʒ de iſto nihil plus repperi niſi ꝙ defũcto pr̃e ſucceſſit ei in ſacerdotij ꝑ̃ncipatũ. 12. libro. qꝺ eſt mihi ſatis mirabile. nã ibi ſcribunt̃ facta notabilia põtificũ alioꝝ illiꝰ tꝑis. Et de iſto cuius ſcribit̃ h̃ excellẽtia valde notabilis. nihil ampliꝰ q̃ʒ illud qꝺ dcm̃ eſt ꝯtinet̃. Pñs igit̃ capl̃m in tres ꝑtes diuidit̃. nã ꝑ̄ ponit̃ huiꝰ ſimonis cõmẽdatio. 2ᵒ triũ gẽtiũ deteſtatio. ibi: Duas gẽtes. tertio ſcriptoris huiꝰ libri cõcluſio. ibi: Doctrinã ſapie. Prĩa adhuc in tres. qꝛ ꝑ̊ cõmẽdat̃ de ciuitatis ⁊ tẽpli fulcimẽto. 2ᵒ de virtutũ ornamẽto. ibi: Quaſi ſtella. 3ᵒ de diuini cultus augmẽto. ibi: Circa illũ. Circa ꝑ̊mũ dr̃: Simon onie filius. Iſte onias nõ eſt ille d̃ quo fit mẽtio. 2. Mach.3. ſed fuit añ illũ. m Qui in vi. ſua ſufful. domũ. i. tẽplũ. iueterata ipſius reſartiẽdo. n Et in diebus ſuis ⁊c̃. repetitio eſt eiuſdẽ ſñie ad maiorẽ expꝛ̃ſſionẽ.

o Tẽpli etiã alti. ab ipſo fũ. eſt. nõ põt h̃ accipi altitudo ꝓut ſignificat ꝓfunditatẽ. ſicut dr̃ Ioã.4. Puteꝰ altus eſt: tẽplũ enim illud fundatũ fuit ꝑ çorobabel ⁊ ieſũ filiũ ioſedech tꝑe cyri: ⁊ ꝑ eoſdẽ cõſũmatũ anno ſexto darij. vt dcm̃ eſt ca. ꝓcedenti. ꝓpter qꝺ ſic exponẽdũ eſt: Tẽpli etiã altitudo ab ipſo fundata eſt. i. reſarcita ⁊ ad firmitatẽ reducta: erat enĩ expoſita ventis ⁊ pluuijs magis q̃ʒ ꝑtes cetere: ꝓp qꝺ ĩdigebat reparatõe. p Duplex edificatio. nã ibi reparãda erãt aliq̃ de lignis ⁊ aliq̃ de lapidibꝰ

q Et excelſi parietes templi. quos fecit reſarciri in parte ſuꝑiori vbi magis ĩdigebãt rõne ꝓ̃dicta. r In diebꝰ ipſiꝰ emana. putei aq̃ꝝ ⁊c̃. nã aq̃ductũ ⁊ piſcinã que fecerat ezechias vt dcm̃ eſt. s̃. ca.48. reſtituit i meliorẽ ſtatũ. s Qui cura gẽ. ſuã. iudaicã ipaʒ iſtruẽdo debite ⁊ regẽdo. t Et libe. eã a ꝑditione. ſ. pctõꝝ: vel a tribulatione circũſtãtiũ aduerſarioꝝ. v Qui ꝓ̃ualuit ãpliare: alias amplificare ciuitatẽ. numeroſitate hitantiũ ⁊ copia victualiũ. x Qui adep. ẽ gloriã. i. virtutẽ ⁊ honorẽ. y In cõuer. gen. ſue. ꝑ meliorationẽ vite.

Et q̃ſi lunã plena i diebꝰ ſuis lucet. Et qũaſi ſol refulgẽs: ſic ille effulſit i tẽplo dei. Qũaſi arcꝰ refulgẽs iter nebulas gl̃ie ⁊ q̃ſi flos roſãꝝ i diebꝰ v̓nis: ⁊ ẽt q̃ſi lilia q̃ ſũt i trãſitu aq̃: ⁊ ẽt q̃ſi thus redolens i diebꝰ eſtat. Qũaſi ignis effulgẽs ⁊ thũs ardens i igne. Qũaſi vas auri ſõlidũ. õrnatũ oĩ lapide ꝓ̃cioſo. Qũaſi oliua pullulãs: ⁊ cũꝑ̃ſſus ĩ altitudine ſe tollens. In ãccipiẽdo ipʒ ſtolã gl̃ie ⁊ vẽſtiri eũ i ꝯſũmatõe virtutꝭ: i aſcẽſũ altaris ſci gloriã dedit ſcitãtis amictuʒ. In accipiẽndo aũt partes de manu ſacerdotum ⁊ ipſẽ ſtans iuxta aram. Circã illũ corona fratrũ ⁊ qũaſi plãtatio cedri i mõte libano ſic circã illũ ſteterũt q̃ſi rami palmẽ ⁊ õmnes filij aarõ i gl̃ia ſua. Oblãtio aũt dñi i manibꝰ ipſoꝝ: cõrã oĩ ſynagoga iſrl̃: ⁊ ꝯſũmmatiõe fũgẽs i arã: ãmplificare oblationẽ excelſi regꝭ: põrrexit manuʒ ſuã i libatõe. ⁊ libauit de ſangui-

z Et ingreſſũ domꝰ. i. veſtibulũ tẽpli. a Et atrij ſacerdotum. b Amplificatus eſt. antiqua reſartiẽdo ⁊ in melius reformãdo. c Quaſi ſtella. Hic ꝯñr cõmendat̃ de virtutũ ornamento. cũ dr̃: Quaſi ſtella matutina q̃ clarior eſt ceteris. d In me. nebule. q. d. ẽt inter malos refulſit doctrinis ⁊ exẽplis. e Et q̃ſi lu. plena. q. d. in eo nihil apparuit defectꝰ ⁊ obſcuritatis. f Et q̃ſi ſol reful. lumĩe ſuo illuſtrãs alios ⁊ ad feruorẽ charitatis iducẽs. g Qua. ar. re. ⁊c̃. diuerſiſ coloribꝰ ſic iſte refl̃ſit varijs v̓tutibꝰ. h Et q̃ſi flos ⁊c̃. tũc eniʒ redolet maxime. ꝑ qꝺ notat̃ diffuſio bone fame. 2. Cor.2. Xp̃i bonꝰ odor ſumꝰ. in oĩ loco. i Et q̃ſi lilia. in q̊ notat̃ virtꝰ caſtitatis. k Et q̃aſi thus redolẽs. in q̊ notat̃ virtꝰ ſue orõnis ꝑ̃s.140. Dirigat̃ orõ mea ſicut incẽſũ in cõſpectu tuo. l Quaſi ignis effulgens. fulgore doctrie. m Et

thus ardẽs. exponat̃ vt prius. n Quaſi vas auri. cõtẽtiuũ ſapie. que ꝑ auꝝ deſignat̃. o Solidũ ꝑ virtutẽ patiẽtie. p Ornatũ oĩ lapide precioſo. i. omni gñe virtutũ. q Quaſi oliua pullulãs. i. opa mĩe multiplicans. nã oleo orit̃ de oliua qꝺ mĩam ſignificat: Luc.10.ca. Alligauit vulnera eiꝰ infundens oleũ ⁊ vinũ. r Et cuꝑ̃ſſus i altitudinẽ ſe extollẽs per cõtemplationẽ celeſtiũ. s In accipiẽdo ipʒ ſtolã gl̃ie. q. d. ex predictis patet ꝙ dignꝰ fuit accipe ſtolã glorie. i. tunicã hyacinthinã q̃ ſolus ſacerdos ſũmus vtebat̃. t Et veſtiri eũ in cõſũ. virtutis. i. ſuꝑhumerali ⁊ rõnali ⁊ mitra ⁊ lamĩa ſancta que erãt ꝯſummate virtutis ſigna. v In aſcẽſu altaris ſci gl̃iaʒ. i. ſignificauit. x Scĩtatis amictũ. i. amictꝰ accipiẽdo neutrũ pro maſculino. ſicut enĩ dictuʒ eſt hec ornamẽta ſignificabãt excellẽtiã ſcĩtatis q̃ in pontifice debet eſſe pre ceteris. qꝛ ſeq̃ſter eſt ⁊ medius iter ppl̃m ⁊ deũ. y In accipiẽdo ãt partes de manu ſacerdotũ. i. decimã decimaꝝ quas accipiebãt ſacerdotes a ppl̃o ⁊ de illis decimã partẽ offerebãt ſũmo ſacerdoti. z Et ipſe ſtãs iu. arã. i. ſẽꝑ paratꝰ ad exercitiũ ſui officij. a Circa illuʒ. Hic cõmẽdat̃ de diuini cultus augmẽto. ⁊ ꝑ̊ in miſtroꝝ collegio. 2ᵒ in toto ppl̃o. ibi: Tunc oĩs. Circa primuʒ dr̃. Circa illuʒ corona fratꝝ. i. ſocietas magna minoꝝ ſacerdotuʒ ⁊ leuitaꝝ ſibi miſtrantiuʒ. b Et q̃ſi plã. ce. i mõte libano. i. ſic̃ cedri i mõte libano plãtate ſunt in magna multitudine. c Sic circa illuʒ ſteterunt. ſacerdotes ⁊ leuite. d Quaſi ra. palme. i. ſicut rami palme circundãt ſtipitẽ. ſic iſti põtificẽ. e Et oẽs fi. aarõ i glo. ſua Iſti erãt minores ſacerdotes q erãt nobiliꝰ ornati q̃ʒ leuite: nã hẽbãt tunicas ⁊ lineas baltheos ⁊ mitras. f Oblatio ãt ⁊c̃. i. ꝑ manꝰ ipoꝝ fiebat i altari holocauſtoꝝ. iõ ſubdit̃. g Corã oĩ ⁊c̃. i. corã multitudine plebis q̃ non admittebat̃ ad videndum oblationem incenſi que fiebat intra templum. vñ dicit̃ Luce.1. Et omnis multitudo populi erat foris orans hora incenſi. h Et ꝯſum. fun. in aram. ideſt ſuper aram incenſi. oblato nãqʒ ſacrificio in altari holocauſtoruʒ qꝺ erat ſub diuo cremabatur thymiama ſuper altare incenſi in templo ⁊ tunc erat ſacrificium cõſummatum. vt habet̃ Heb.9. i Amplificare obla. excelſi regis. i. ad offerenduʒ amplã ⁊ ꝑfectã oblationem excelſo regi. k Porrexit ma. ſuã in libatione. i. liquidoꝝ oblatione: ⁊ potiſſime de vino. iõ ſubditur. Et libauit ⁊c̃.

a Effudit in fũ.altaris ⁊c̃.nã vinũ oblatũ ſuper altare in odoꝛẽ ſuauitatis dño decurrebat ad baſim altaris ⁊c̃. b Tũc excla.filij aarõ .i.minoꝛes ſacerdotes. c In tubis ductilib⁹ ſonuerũt. Dicit enim 'Ra.Sa.ꝙ qñ fiebat libatio de vino in magnis ſolẽnitatib⁹.minoꝛes ſacerdotes icipiebãt buccinare ⁊ leuite cãtoꝛes canere. d Tunc ois ppl'ſ. Hic cõmẽdat' de diuini cult⁹ augmẽto in ppl'o cuꝫ d'r. Tunc ois ppl'ſ ſimul ꝓperauerũt.laudare deũ ſꝫm moꝛẽ ſuũ.iõ ſubditur.
e Et ceciderũt in fa.⁊c̃.ſ.humiliter ⁊ deuote. f Et amplificaue.i. ample deũ laudauerũt.

ne vue. Effũdit i fũdamẽto altaris odoꝛẽ diuinũ excelſo pꝛincipi. Tũnc exclamauerũt filij aaron: i tũbis ductilib⁹ ſonuerũt: ⁊ auditã fecerũt vocẽ magnaz i memoriã corã dño. Tunc ões populus ſimul ꝓperauerũt: ⁊ ceciderũnt i faciẽ ſup terrã adoꝛare dñm deũ ſuũ ⁊ dare p̃ces oipotẽti deo excelſo. Et ãmplificauerũt pſallẽtes i vocib⁹ ſuis: ⁊ in mãgna domo ſcũs ẽ ſonus ſuauitatꝭ plen⁹. Et rogauit ppl'ſ dñz excelſũ i p̃ce vſqꝫ dũz pfect⁹ ẽ honoꝛ dñi: ⁊ munus ſuũ pfecerũt. Tũnc deſcẽdẽs mãnus ſuas extulit i oẽz cõgregationẽ filioꝝ iſrl': dãre gloriã deo a labijs ſuis: ⁊ i noiẽ ipſi⁹ gloriari. Et iterãuit oꝛonẽ ſuam: volẽs oñdere virtutẽ dei. | Et plꝰs oꝛauit deũ oiuz. Qui mãgna fẽc i omni t'ra: qũi auxit dies nr̃os a vẽtre mr̃is nr̃e: | ⁊ q fẽc nobiſcũ ſꝫm ſuã miſericoꝛdiaz: det nõbis iocũditatẽ coꝛdis: ⁊ fiẽri pacẽ in dieb⁹ noſtris i iſrl' p diẽs ſempit'nos: credere iſrl' nobiſcũ eſſe dei miſericoꝛdiã: ũt liberet nos i diebus ſuis. Duas gentes odit aĩa mea: tẽrtia aũt nõn ẽ gẽs quã õderiz. | Qũi ſedent i monte ſeyr: ẽt philiſtijm: ⁊ ſtũlt⁹ ppl'ſ q hitat i ſychimis. Dõctrinã ſapie ⁊ diſciplinẽ ſcripſit i cõdice iſto ieſus fi-

g Pſallẽtes in vocibus ſuis.leuite cãtoꝛes.
h Et in magna domo.i. in tẽplo. Et accipit' hic tẽplũ large pꝛo atrio ſacerdotuꝫ in q erat altare holocauſtoꝝ. i Uſqꝫ dũ pfe.eſt honoꝛ dñi.i. obſequiũ põtificis ⁊ miſtroꝝ ad honoꝛẽ dei. k Tũc deſcẽdẽs.põtifex ſymeõ de altari. l Manus ſuas extulit.ad regratiãdũ dño.iõ ſubdit'.
m Dare gl'iam deo ⁊c̃. ⁊ ad bñdicẽdũ ppl'o.iõ ſubdit'. n Et in no. ipſi⁹ gl'iari.nã i noie dñi tetragrãmaton.qđ d'r gl'ioſũ. bñdicebat põtifex ppl'z.
o Et iterauit oꝛonez ⁊c̃. qui totiẽs paratus eſt dare quotiẽs depcat' humiliter ⁊ deuote cũ alijs cõditionibus req̃ſitis ad exauditionẽ oꝛonis.
p Et plus oꝛauit.qđ i aliquibus libꝛis īterponit'. Poſt rurſũ.nõ eſt i libꝛis coꝛrectis. q Deũ oiuz. .i.creatoꝛẽ oiuꝫ ⁊ gubernatoꝛẽ. r Qui ma. fe. in oĩ terra.in oĩ nãqꝫ terra apparẽt effect⁹ dei mirabiles ⁊ magni.
s Qui auxit dies no'. ⁊c̃. alimentũ ⁊ augmẽtũ cõferẽdo ⁊ in vita ꝯſeruando. t Et fecit nobiſcũ ſꝫm ſuã mĩaz.pctã nr̃a remittẽdo. v Det nobis iocundi.coꝛdis.dona ſp̃s ſci cõferẽdo. x Et fieri pacẽ in die.no.i iſrl'. vt liberi⁹ ſibi ſeruiamus
y Per dies ſẽpi.credere iſrl'.no.eſſe miſeri.dei.i.filij iſrl' p alia regna diſpſi ſemp credãt nobis adeſſe mĩam dei:vt ſic magis deſiderẽt venire in iudeã ⁊ ſup hoc deũ oꝛẽt.iõ ſubdit'. z Ut libe.nos ⁊c̃.a gẽtiliũ ſeruitute. a Duas gẽtes. Hic ꝯñr ponit' triũ gẽtiũ deteſtatio cũ d'r. Duas gẽtes odit aĩa mea.ꝓpter mala q̃ fecerũt ppl'o iſrael.
b Tertia aũt nõ eſt gẽs ⁊c̃.ſ.tantũ q̃ꝫtũ duas p̃mas:ita exponũt aliq̃. ſꝫ videt' mihi p cõtrariũ exponendũ ſic: Tertia.ſ.gẽs quã odio.
c Nõ eſt gẽs.aliq̃ alia. d Quã oderi.ſupple tantũ q̃ꝫtũ ipſa.vt poſtea videbit'. e Qui ſe.in mõte ſeyr.hec eſt gẽs p̃ma.ſ.idumeoꝛuꝫ ab eſau deſcẽdẽtiũ.qui fuit dñs montis ſeyr. Geñ.32.⁊ ſicut ille pſecutoꝛ fuit iacob fr̃is ſui. Geñ.27.ſic idumei ab eo deſcẽdẽtes pſecutoꝛes fuerũt filioꝝ iſrael a iacob deſcẽdentiũ. f Et philiſtym.q multũ pſecuti fuerũt filios iſrael.vt pꝫ.1. Reg.in plr̃ibus locis. g Et ſtultus ppl'ſ q ha.in ſychimis. Iſti ſũt ſamaritani quos rex aſſyrioꝝ adduxit de regno ſuo ad hitandũ ſamariã ⁊ alia loca circa ipſã.vt hr̃.4. regũ.17.⁊ aliq̃ de iſt' hitabãt in ſychẽ vſqꝫ ad tp̃s xp̃i.vt pꝫ Joã.4.⁊ iſti ſemp fuerũt iudeis ꝯ̃rij ⁊ ifeſti.vt pꝫ.1. Eſdre ⁊ Neemie i pluribꝰ locis: ⁊ magis q̃ꝫ alij poſt reditũ captiuitatis babylonice:quo tp̃e ſcript⁹ fuit liber iſte: Jõ d'r magis odoſi q̃ꝫ alij q illo tp̃e nõ legũt' iudeis ſic fuiſſe moleſti:⁊ qꝛ magnã partẽ occupabãt terre iudeoꝝ.dicunt' aũt h̃ ppl'ſ ſtultus qꝛ cũ dñm colerẽt dijs quoqꝫ ſuis ſuiebãt.4. Regũ.17.
h Doctrinã. Hic ponit' doctoꝛis hui⁹ libꝛi cõcluſio.cũ d'r. Doctrinaꝫ ſapie.q̃ꝫtũ ad cognitionẽ diuinoꝝ. i Et diſcipline.q̃ꝫtũ ad iſoꝛma

tionẽ moꝝ. k Scripſit i codice iſto ie.fi.ſyrach.ad diſtinctionẽ ieſu filij ioſedech. l Hieroſolymita.fuit eñi iude⁹ natione. m Qui renouauit ſapiaz.multa eñi accepit de dictis antiquoꝝ ⁊ maxime de ꝓuerbijs ſalomonis. n De coꝛde ſuo.i. p ſtudiũ coꝛdis ſui.vel qꝛ nõ ab alio fuit ad h̃ excitat⁹.ſꝫ ꝓp̃a voluntate fecit cũ auxilio tñ diuino. o Btũs q in iſtis ⁊c̃. meditãdo ⁊ opando.iõ ſubdit'. Qui ponit ⁊c̃. p Si eñi hec fece.⁊c̃.i. valẽs erit in oĩb⁹ ad ſalutẽ ſuã ſpectãtib⁹ ⁊ ẽt alioꝝ p ſuã doctrinã. q Qꝛ lux dei. .i.ſapia in h̃ codice d'ſcripta q̃ eſt q̃daꝫ ipꝛeſſio diui luminis. r Ueſtigiũ ei⁹ ẽ.i. via ad ipꝫ pducẽs.

li⁹ ſyrach: hiẽrl'ymita: q rẽnouauit ſapiaz: dẽ coꝛde ſuo. Beãt⁹ q i iſtis v'ſat' bonis. Qui ponit illa i coꝛde ſuo ſapiẽs erit ſp. Si ẽnim hec fecerit: ad oia valebit: qꝛ lũx dei veſtigiũ eius eſt. LI.

Capitulum. LI.

Confitẽboꝛ tibi dñe rẽx: ⁊ cõllaudabo te deũ ſaluatoꝛẽ meũ. Confitebõꝛ noi tuo qm̃ adiutoꝛ ⁊ ꝓtectoꝛ fcũs es mihi: ⁊ libãſti coꝛp⁹ meũ a pditõe: a laq̃õ ligue iniq̃: ⁊ a labijs õperãtiũ mẽdaciũ: ⁊ i ꝯſpectũ aſtãtiũ fact⁹ ẽs mihi adiutoꝛ. Et libãſti me ſꝫ m'ltitudinẽ miſꝫicõdie nois tui a rugiẽtib⁹ p̃paratꝭ ad eſcã: de manib⁹ q̃rẽtiũ aĩaz meã: ⁊ de poꝛtꝭ tribulationũ q̃ circũdedert me: a pſſũra flãme q̃ circũdẽdit me: ẽt in medio ignis ñ ſũ ẽſtuat⁹. De ãltitudine vẽtris iſẽri: ⁊ ã ligua coiq̃nata: ⁊ ã v'bo mẽdacij: a rẽge iniquo: ⁊ ã ligua iniuſta. Laudabit vſqꝫ ad mõtẽ aĩa mea dñz: ẽt vita mea appꝛopiquans erat i iferno deoꝛſũ. Circũdẽdert me vndiqꝫ ẽt nõ erat qui adiuuaret. Reſpiciẽs erã ad adiutoꝛiũ hoiuz: ⁊ ñ erat. Memoꝛãt⁹ ſũ miſericoꝛdie tue dñe: ⁊ cõopatõis tue q̃ a ſc'lo ſũt: qm̃ eruis ſuſtinẽtes te dñe: ⁊ libẽras eos de manib⁹ gẽtiũ. | Exãltaſti ſup t'rã hitatõez meã: ẽt p moꝛte d'fluẽti depcat⁹ ſũz. Innocãui

s Confiteboꝛ. In h̃ vltĩ ca.ſcriptoꝛ hui⁹ libꝛi gr̃as ⁊ laudes reddit deo. ſic ꝓcedẽs.ꝙ deum p̊ laudat.ſc'do ad ſapientiã alios iuitat. ibi: Cũ adhuc ſũ iunioꝛ. Prima in duas.qꝛ p̊ ponit' hui⁹ laudis icohoatio. 2° ei⁹ continuatio.ibi: Laudabit vſqꝫ ad moꝛtẽ. Circa p̊muꝫ dic. Cõfiteboꝛ tibi dñe.diuꝫ p creationẽ. t Rex. per eoꝝ gubernationẽ
v Et col.te ⁊c̃. per ſpãlẽ mei ꝓtectõeꝫ
x Confiteboꝛ noi tuo.ꝯfeſſiõe laudis
y Qm̃ adiu.⁊ ꝓte. fa.⁊c̃.ꝓtectoꝛ in tẽtatõe diaboli.⁊ adiutoꝛ i ꝓmotõe boni. z Et libe.⁊c̃. .i.a vitio gule ⁊ luxurie. a A laq̃o li.ini.i.a vitio d'tractõis. b Et a la. ope.menda.p̃nitioſi. c Et in cõ. aſtã.ſ.angeloꝝ.q tibi aſtãt. Daniel'.7. Milia miliũ miniſtrabãt ei ⁊ decies milies cẽtena milia aſſiſtebãt ei. d Fact⁹ es mi.adiu.ꝯ̃ hoſtes ſp̃uales ⁊ coꝛpales iõ ſubdit'. e Et libe.me ⁊c̃.1. Petri.5. Aduerſari⁹ veſter diabolus tanq̃ꝫ leo rugiẽs circuit q̃rẽs quẽ deuoꝛet. f A pſſura flãme.incẽtiuoꝝ libidinis. g Que cir.me.p fomitẽ exiſtẽtẽ in carne. h Et in me.ignis.i. libidinoſi ardoꝛis. i Nõ ſuꝫ eſtuat⁹.p ꝯſẽſũ moꝛtalis pcti. k De alti.i.de ꝓfũditate: Joã. 4. Pute⁹ alt⁹ ẽ ⁊c̃. l Uẽtris iſeri.i q̃ pte ſũt dãnati.ſꝫ ad lymbũ patꝝ deſcẽdebãt tũc ſci. m Et a lin.coinq̃.v'bis ſcurrilib⁹ ⁊ imundis. n Et a v'bo mẽ.p̃nitioſi. o A re.iniq̃.i.a diabolo q eſt rex ſup oẽs filios ſupbie. p Et a lin.iniu.i.calũniãte alios ſine cã.⁊ hec oia referunt' ad illud qđ.ſ.põit'. Liberaſti me ſꝫ m'lti.miſi.no.tui ⁊c̃. q Lau. Hic ꝯñr ponit' laudis ꝯtinuatio.cũ d'r. Lau.vſqꝫ ad moꝛ.⁊c̃.i.p totã vitã meã. r Et vi. mea ⁊c̃.ſupple niſi mihi affuiſſet diuinũ auxiliũ. s Circun.⁊c̃. ſp̃us maligni q tẽtãt ex oĩ pte. t Et nõ ⁊c̃.ſ.ex hoib⁹.iõ ſubditur. Reſpiciẽs erã ⁊c̃. v Memoꝛat⁹ ſũ mi.tue.q̃ ſẽp pata ẽ adiuuare. x Et coopa.tue.qꝛ liberaſti ſpantes i te p hoies: ſic liberauit filios iſrl' p cyꝝ regẽ pſaꝝ d' babylonica captiuitate ⁊ i talib⁹ de⁹ coopat' hoib⁹.ſꝫ qñ liberat p ſeipꝫ imediate ẽ liberatoꝛ ⁊ opatoꝛ ſolus. y Et li.eos ⁊c̃.idolatraꝝ. z Exaltaſti ſup ⁊c̃.ꝯcedẽdo mihi vite pſpitatẽ. a Et p moꝛ.defilu.i.coꝛpoꝛali ad quã oẽs hoies fluũt ex q̃ ſũt nati: Sap.5. nos nati ꝯtinuo deſiuim⁹ eẽ. b Depcat⁹ ſũ.vt hẽaꝫ finẽ bonũ. c Inuoca-

ni ⁊c.i. messie. de cui⁹ gñatõe eterna ⁊ tpali locut⁹ ẽ auctor iste. ẽ. 24. ca. a Ut nõ de. ⁊c.i. i die mortis mee. b Et i tpe su.i. demonũ q tũc maxime ipugnãt hoiem eo q si tũc euadat man⁹ eoꝝ nõ pñt vltra eũ ipugnare. c Laudabo no. ⁊c.i. horis ad h ordinatis. d Et collau. ⁊c. nã orõ humilis añ deũ est exaudi bilis. ẽ. 35. Orõ humiliãtis se nubes penetrabit. iõ subdit̃. e Et exau. est ⁊c. in spe firma ⁊ sic itelligit̃ de h qd subdit̃. f Et li be. me de pditiõe. gehẽne. g Et eripuisti me de tẽ. iniq̃.i. pñ tis vite in q̃ regnat

a iuuẽtute eã diligẽdo ⁊ eã exquirendo. n Propter hoc nõ dere linquar. ab ipsa sapia que dicit: Ego diligentes me diligo. puer. 8. o Venter meus.i. animus meus. p Coturbatus est. querendo illã. nã in pncipio anteq̃3 eius initiũ habeatur. anima quandã difficultatẽ patitur. q Propterea bonã possidebo possessionẽ. nã ipa acquisi ta facit delectabiles meditationes ⁊ etiã operationes ⁊ locutiones. iõ subditur. r Dedit enĩ3 mihi linguã. ad pferendũ verba sapientie dispositã. adeo in aliq̃bus libris scribitur: Linguã eruditã. sed li erudi tã nõ est de textu. est enĩ quedam glosa iterlinea ris iserta textui per scri ptores s Mercedẽ meã.i. per quã possum ac quirere mercedẽ eternã fidel'r docendo ⁊ humil'r exorãdo. iõ subdit̃. Et in ipsa laudabo eũ. t Ap propiate. Hic ꝯñr iducit alios ad sapiã3 verbo. d. Appropiate ad me indo cti vt efficiamini docti.

iniquitas. h Pro pterea cõ. humil'r pccã mea. i Et lau. di. tibi.i orõne deuota. k Et bñ di. no. dñi.i. bonũ dicã. l Cũ ad huc Hic ꝯñr ad de u3 laudãdũ alios i uitat. ⁊ p̊ facto exẽ plũ sui iducens. ⁊ v̄bo ibi: Appropia te. Circa p⁹ dic̃: Cũ adhuc iu. sũ.i. tpe q̃ sẽsus sunt viuaces. m Priusq̃3 oberra rẽ. p vitia itellectũ obscurãtia. n Quesiui sapi. ⁊c. dñote ⁊ humil'r de p̃cãdo vt apiret mi hi thesauros v̄itatis sue absconditos. o Añ tps. etatis p uecte. p Postu la. p illa. ꝯseq̃nda. q Et vsq3 i no. ⁊c. p studiũ ⁊ orõe3. nã hõ sẽp põt pficere i ea. r Et florebit i me se manifestan do. s Tãq̃3 p̃cox vua. q̃ p̃ueit gñalẽ maturitatẽ. t Le tatũ ẽ ⁊c. nã medi tatões sapie sũt de lectabiles valde. v Ambulauit pes me. ⁊c. iusticie p di rectionẽ sapientie. x Incliaui. mo. au. meã. ad sapiẽtie do ctrinã audiẽdã. Et dic̃ modice q2 l3 i ac grẽdo sapiã3 sit ma gn⁹ labor. tñ respcũ boni magni q̃d ide puenit est modic⁹ reputãd⁹. y Mul tam iueni ⁊c. a deo mihi cõcessã. iõ sub dit̃. z Dãti mihi ⁊c. sibi totũ attribu endo. a Consilia t⁹ sũ ⁊c. nã sapia q̃ ẽ dei donũ nõ est tñ speculatiua: s3 etiã practica. b Ze lat⁹ sũ ⁊c. corã deo.

dñm pře3 dñi mei: vt nõ derelin-
quãt me i die tribulatõis mee: ⁊ i
tpe̊ supboꝝ sine adiutorio. Lau-
dabo nomẽ tuũ assidue: ⁊ collau-
dabo illud i ꝯfessione: ⁊ exaudita
ẽ orõ mea. Et liberasti me de p-
ditõe: ⁊ eripuisti me de tẽpore ini
quo. Propterea ꝯfitebor: ⁊ laudẽ
dicã tibi. ⁊ bñdicã3 noi dñi. Cũ3
adhuc iunior ẽẽ: priusq̃3 oberrarẽ
q̃siui sapiam palã i orõne mea.
Ante tps postulabã p illa: ⁊ usq̃3
in nouissimis ingrã eã: ⁊ florebit
tanq̃3 p̃coxvua. Letatum est cor
meũ i ea: ambulauit pes meus
iter rectũ: a iuuẽtute mea iuesti-
gabã eã. Inclinaui modice aurẽ
meã ⁊ excepi illã. Multã iueni i
meipso sapiam: ⁊ multũ pfeci in
ea. Danti mihi sapiã dabo glo-
riã. Consiliat⁹ sum.n. vt facerẽ
illã: zelat⁹ sũ bonũ ⁊ nõ ꝯfũdar.
Colluctata ẽ aia mea i illa: ⁊ i fa
ciẽdo eã ꝯfirmat⁹ sũ. Man⁹ me-
as extendi i altũ: ⁊ i sapia ei⁹ luxi.
aiã mea ⁊ ignorãtias meas illumi
nauit. Aiam meã direxi ad illã: ⁊
i agnitõe iueni eã. Possedi cum
ipsis cor ab initio. Propter hoc
nõ dereliquar. Venter me⁹ ꝯtur-
bat⁹ ẽ q̃rẽdo illã: ppterea bonã3
possidebo possessionẽ. Dedit.n.
mihi dñs liguã mercedẽ meã: ⁊
i ipsa laudabo eũ. Appropiatẽ
ad me idocti: ⁊ congregate vos i
domũ discipline. Quid adhuc re
tardati: ⁊ q̃d dicitis i his: Aiẽ ve
stre sitiunt vehemẽter: aperui os
meũ: ⁊ locut⁹ su3. Coparate vo-
bis sine argẽto sapiã3: ⁊ collũ ve-
strũ subijcite iugo ei⁹: ⁊ suscipiat
aia vra disciplinã. In pximo est
.n. iuenire eã. Videte oculis vr̃is
q2 modicũ laboraui: ⁊ iueni mihi
multã requiẽ. Assumite discipli-
nã i multo numero argẽti: ⁊ cõ-
piosũ auꝝ possidete i ea. Letetur
aia vra i misericordia ei⁹: ⁊ nõ cõ
fũdemini i laude ei⁹. Operamini
op⁹ vestrũ añ tps: ⁊ dabit vobis
mercedẽ vestrã: i tẽpore suo.

C Incipit orõ salomonis .LII.

Et iclinauit salomõ ge-
nua sua i ꝯspectu totius
ecclie isrl': ⁊ aperuit ma
nus suas ad celũ ⁊ dixit. Dñe de⁹
isrl': nõ ẽ silis tibi ds i celo sursũ: neq̃3
i tra deorsũ: q custodis testm̃ tuũ
⁊ misericordiã pueris tuis eũtib⁹ i
ꝯspectu tuo i toto corde: seruãs
puero tuo dauid q̃ locut⁹ es illi:
⁊ locutus es i ore tuo: ⁊ i manu
tua iplesti quasi dies iste. Et nũc
dñe deus isrl' custodi puero tuo
dauid pri meo q̃ locut⁹ es illi di-
cens. Non deerit tibi vir a facie
mea: sedẽs i throno isrl' verũtñ si
custodierit filij tui legẽ meã: ⁊ in
pceptis meis ambulẽt: sicut ambu
lauerũt i cõspcu meo fideles. Et
nũc dñe ds isrl' creditũ ẽ xbũ qd
locut⁹ es puero tuo dauid: qm̃ si
vere hitauit ds cũ hoib⁹ i tra. Si
celũ ⁊ celi celoꝝ nõ sufficiãt tibi:
q̃to magis dom⁹ hec quã edifi-
caui. Sz respicias ad orõnẽ pui
tui ⁊ deprecationẽ ei⁹: vt exaudias
dñe placationẽ orõnis: quã puer
tuus orat coram te hodie: vt sint
oculi tui sup domũ hãc die ac no
cte i locũ quẽ dixisti inocari no-
mẽ tuũ ⁊ exaudias orõnẽ quã pu
er tu⁹ orat i hoc loco: ⁊ exaudias
pcationẽ pueri tui ⁊ ppli tui isrl': si
orauerit in loco isto: exaudias in
loco hitatõis de celo: ⁊ exaudias
⁊ ppiti⁹ sis: si peccauerit vir i te.

C Explicit liber Ecclesiasticus.

v Et cõgregate vos i do mu3 discipline. nam plu res auditores simul' magis pficiunt q̃3 vn⁹ solus. q2 qd vn⁹ ñ capit a magistro alius capit. ⁊ sic possunt vtil'r adiuice3 ꝯferre. x Quid adhuc retardati. q.d. hec retardatio est no ciua. dicente Poeta. Qui nõ est hodie cras min⁹ ap tus erit. y Et q̃d di citis in his. q.d. nõ hẽtis excusationẽ hui⁹ tardita tis z Aie vr̃e sitiunt vehementer. nã oẽs ho mies naturaliter scire de siderãt vt dr̃ i pncipio me taphysice. l3 istud desyde rium p occupationẽ cir. ca inutilia in aliquib⁹ re tundat̃. a Aperui os meũ ⁊ locut⁹ sum.i. para t⁹ sum gratis vos docere ppter deũ. iõ subdit̃: Cõ parate vobis ⁊c. et patet. S3 q2 poss3 se aliquis ex cusare ppter difficultatẽ acquisitiõis sapie. iõ hoc remouet dicẽs b In pximo ẽ enĩ inuenire eã q̃3tum ad eius principia q̃ sunt per se nota: et idu cit exẽplũ de seipo. d. c Uidete oculis vr̃is q2 modicu3 laboraui. respe ctu magnitudĩs boni ꝯse cuti. iõ subdit̃. d Et inue. mi. ⁊c.i. sapie iocũ ditate3. e Assumite discipli. ⁊c.i. illa3 ppone̅ tes multe pecunie nume rositati: Sapiẽtie. 7. Tã q̃3 lutum estimabatur ar gentu3 in conspectu illi us. f Et copiosu3 au

c Colluctata ẽ ⁊c. s. sapia. nã i acq̃sitõe ei⁹ est q̃dã colluctatio aie. d Et in fa. eã ꝯfir. sũ. nã hit⁹ p exerci tiũ opis cõfirmatur. e Manus meas extendi in altũ. idest opa mea vel animã meã per rectitudinem itentionis direxi in deum. f Et in sapiẽtia eius luxi. luce cogitationis diuinoꝝ. ⁊ etiã humanoꝝ. quod autẽ subditur. g Anima mea ⁊c. nõ est in libris correctis. h Animã meam direxi ad illã. acqui rendã ⁊ implendam. i Et in agnitione. mee mentis illumia te. k Inueni eam. a deo mihi datã. l Possedi cũ ipsis. s. effectoribus vel illuminatoribus sapiẽtie. m Cor ab initio.

rum possidete in ea. s. ei⁹ possessio melior est multo auro: Sap. 7. Oẽ aurum in comparatione illius harena est exigua. g Letetur ani ma vestra in mĩa eius. s. dei qui est sapia icreata. h Et nõ confun demini in laude eius. s3 magis honorabimini. i Operamini op⁹ vestrum.i. vobis a deo iniũctũ. k Añ tps. s. mortis i qua cessabit tempus meritorie actionis. l Et dabit vobis mercede3 vestrã. s. vitã eternã. m In tempore suo.i. in tpe a deo disposito qui attin git a fine vsq3 in finẽ fortiter: ⁊ disponit omnia suauiter: Cuius nomẽ est benedictum in secula seculoꝝ Amen.

C Postilla venerabil' fratris Nicolai de lyra sup eccliasticũ finit.

sublata, quia servitus est, et si rursus vendere velit, nominatim imponenda servitus est, alioquin libere veniunt. Si partem praedii nactus sis, quod mihi aliquid aliud ego servitutem, non est fundi servitute placet, quia pro parte servitutem retinet. Itaque si forte praedia mea pro indiviso tuis servitutem, et tuorum partem mihi, et ego meorum partem tibi tradidero, manebit servitus. Et usus fructus in alterius potest adquisitum non interrumpit servitutem.

Idem. In testamento damnatus heres ne officeret vicini luminibus servitutemque praestaret, non posuit edificium: cedenda est legatario utilis actio qua prohibeatur heres si postea extollere super priorem modum edificium. Cedenda est legatario utilis actio qua prohibeatur heres si postea extollere super priorem modum edificiorum conabitur.

Idem. Si aedes meae servitutem aedibus Lucii Titii et aedibus Publii Maevii, ne altius in edificare liceat, debeant: interpellatione praeterierunt, vel aliquis tollendo altius ita per statutum tempus edificatum habuerit, libertates adversus Publium Maevium usu capiam: non enim una servitus Titio et Maevio debebatur, sed duae. Argumentum rei praebet, quod si alter ex his servitutem mihi remisisset, ab eo solo liberarer, alteri nihilominus servitute debita.

Libertas servitutis usu capitur si aedes possideantur. Quare si is qui altius edificatum habebat, ante statutum tempus aedes possidere desiit, interpellata usucapio est. Is autem qui postea eas aedes possidere coepit, integro statuto tempore libertatem usucapiet. Natura enim servitutum ea est, ut possideri non possint, sed intellegatur possessionem earum habere, qui aedes possidet.

Paulus. Et si domum, cui columpnam restituerit quae honus vicinarum aedium ferebat, cui esset aedes quae servirent, non eum qui imponeret vel … Nam cum in lege edilimenta sepcium esset parietem esse honeri, sed sicuti in perpetuum parietem esse debere. Non enim hoc is, qui verbis utitur in perpetuum, id parietes eternos esse, quod non fieri posset, sed ita et in eadem modi parietes in perpetuum esse, qui honus sustineat, quae ad modum si quis aliquam causam vel servitutem probet, quae honus suum sustineat, sicuti aedes quae serviunt et tamen honus ferre potest, aliam in locum eius deducebat.

Idem. Et his quoque areas in tantum edificato nominatim et servitutem alteri esse tuae potest.

Marcianus. Si binarum aedium dominus dixisset eas quas vendat servas fore, sed in traditione non fecisset mentionem servitutis …

… vel ex vendito agere potest et incertum edicere. in servitus imponatur.

Papinianus. Binas aedes quas habebat una quaestione venditor testatus, utrique diversis legavit. Dixi quia magis placet tignum posse domorum esse, ita vero certe partes cuiusque sint, communi tignorum inmissionis. Ex regione cuiusque domi fore tigna, nec ullam invicem habituros actionem. Ius non esse inmissum habere, nec item esse pure utrasque ancillas domus alii aedes legatae sunt.

Idem. Lucius Titius ubique ex duobus suis aedes cessisse probavit; cessere.

Paulus. Si aedes meae a tuis aedibus tantum distent, ut prospicere non possis, aut medius mons earum aspectum auferat, servitus imponi non potest.

Idem. Nemo enim propter servitutem imponere potest, nisi et is qui cedit edificatur. In conspectu habent et edificia, ita ut officere alterum alteri possit.

Idem. Eos qui ius luminis inmittendi non habuerunt, aperto pariete communi nullo iure fenestras inmisisse respondi.

Idem. Olympico habitatione et cenaculum quod in ea domo erat, quo adduceret legavit. Iuxta eandem domum hortus et cenaculum, quod Olympico legatum non esset fuerint. Ad hortum autem et cenaculum semper per domum cum habitatio relicta erat aditus fuit, quaesitum est an Olympicus aditum praestaret. Respondi servitutem quidem non esse, sed heredem transire per domum ad ea quae commemorata sunt posse, dum non noceat legatario.

Idem. Lucius Titius aperto pariete domus suae contra morem suum ad iura tignorum positis fenestras et cenaculum compararet, quae ex ea area in publico aspiciunt, quam cum neque luminibus publicis meis vicinarum neque itineri vicinarum officeret, neque stillicidium in vicini domum cadat, an aliquam actionem Publius Maevius vicinus ad prohibendum habet, respondi secundum ea quae proponerentur nullam habere.

De servitutibus rusticorum praediorum

Ulpianus. Servitutes praediorum rusticorum sunt haec: iter, actus, via, aquae ductus.

Iter est ius eundi ambulandi hominis, non etiam iumentum agendi.

Actus est ius agendi vel iumentum vel vehiculum. Itaque qui iter habet, actum non habet; qui actum habet et iter habet etiam sine iumento. Via est ius eundi